
ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

Δωρεὰ τοῦ Διαγωνιστηρίου
Βενιαμὶν
ἐκ τοῦ Ταμείου Μυτιλήνης
22 Νοεμβρίου 1886

ΒΕΝΙΑΜΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΕΣΒΟΥ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1811
1989

ΑΕΣΧΗ ΠΛΟΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

579
Ζρ 471

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Μ. ΡΑΠΤΑΡΧΟΥ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ.

1862.

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΗΣ

ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ.

Ο ἠθικὸς σκοπὸς, εἰς ὃν ἀφορᾷ τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον δημοσιευόμενον Περιοδικὸν Σύγγραμμα, εἶνε ὅπως ἐπιβάλῃ τὸ ἐπ' αὐτὸ τὴν σωτήριον ἀνάγνωσιν εἰς ἐκείνην ἰδίως τὴν τάξιν τοῦ λαοῦ, ἥτις τὰ μάλιστα ἔχει ἀνάγκην αὐτῆς. Κατὰ ταῦτα, ἡ ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ πάντα τὰ ἐφικτὰ μέσα θέλει μετέλθει καὶ οὐδεμιᾶς θέλει φεισθῇ θυσίας ὅπως καταστῇ εὐχερὴς καὶ κατάλληλος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων γνώσεων καὶ ὑγιῶν ἀρχῶν καὶ αἰσθημάτων.

Ὑπείκοντες τῷ συνήθει νόμῳ τῆς δημοσιογραφίας χαράττομεν ἐνταῦθα τὴν πορείαν, ἣν τὸ ἔργον ἡμῶν μέλλει νὰ διατρέξῃ σχεδὸν ἀπαρεγκλίτως. Ἕκαστον φυλλάδιον συνήθως θέλει περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς:

Α'. Δύω ἢ καὶ πλειότερα διηγημάτια, εἴτε καθαρῶς ἱστορικὴν ἔχοντα τὴν ὑφὴν εἴτε ἀλληγορικὰ μεταπεφρασμένα ἐκ διαφόρων γλωσσῶν καὶ ἐνίοτε πρωτότυπα. Τὰ διηγημάτια ταῦτα τοῦτο θὰ ἔχωσι πρώτιστον χαρακτηριστικὸν νὰ ὦσι τερπνὰ καὶ σύντομα, πολὺ σπανίως διακοπτόμενα, ὅταν ἡ ἐπέκτασίς των καταντᾷ ἐπαισθητή.

Β'. Ἀνὰ μίαν τοπογραφίαν ἢ περιήγησιν, ἢ περιγραφὴν τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων διαφόρων λαῶν, εἴτε ἐκ τῶν ἀγνώστων ἡμῖν καὶ ἀπομεμακρυσμένων, εἴτε καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν γνωστῶν. Αἱ περιηγήσεις αὗται θέλουσιν εἶσθαι γεγραμμέναι εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ διεγείρωσι τὴν περιέργειαν τοῦ ἀναγνώστου.

Γ'. Ὑπὸ τὸν τίτλον Σύμμικτα θέλουν καταχωρίζεσθαι λίαν συντόμως διαφόρου ὕλης καὶ περὶ ποικίλων ὑποθέσεων, εἴτε τερπνῶν εἴτε σπουδαίων, πραγματευόμενα τεμάχια ἢ ἀποσπάσματα, ὧν ἕκαστον θέλει φέρει τὴν κατάλληλον ἐπιγραφήν.

Δ'. Ἀνὰ εἷς μῦθος στιχουργημένος, ἐκ τῶν τοῦ Λαφονταίνου ἢ ἄλλων μυθοποιῶν μεταπεφρασμένος ἢ καὶ πρωτότυπος ἐνίοτε, θέλει καταχωρίζεσθαι ἑκάστοτε ἐν τῇ ΕΠΤΑΛΟΦΩ. Σημειωτέον δὲ ὅτι πολλοὶ τῶν μύθων τούτων, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τῶν δημοσιευομένων, δὲν θέλουσιν ἀποκλείεσθαι τῆς ἐν τῷ Συγγράμματι ἡμῶν δημοσιεύσεως διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐδημοσιεύθησαν ἀλλαχοῦ ἄλλοτε. Πᾶν καλὸν, καίτοι δημοσιευθέν ποτε ἀλλ' ἐρριμμένον ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύστῳ, θέλει συλλέγεσθαι μετὰ προσοχῆς, θέλει ἀνανεοῦσθαι καὶ, οὕτως εἰπεῖν, ἀπαθανατίζεσθαι δημοσιευόμενον κατὰ σειρὰν ἐν τῇ ΕΠΤΑΛΟΦΩ. Προβλέπομεν ἀπὸ τοῦδε τὰς κατακραυγὰς πολλῶν συστηματικῶς λεπτολόγων καὶ αὐστηρῶν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐπικριτῶν, καὶ ὅμως διὰ πολλοὺς λόγους διακηρύττομεν εὐσταθῶς ὅτι ἡ πρόθεσίς μας εἶνε ἀμετάκλητος.

Ε'. Ὑπὸ τὸν τίτλον Ποικίλα, Ἀνέκδοτα καὶ Ἀστεῖα, θέλουν περιλαμβάνεσθαι τὰ ἀστειότερα γεγονότα καὶ τὰ περιεργότερα ἀνέκδοτα, λογοπαίγνια κτλ. εὐμεθόδως ἐκτεθειμένα καὶ ἔν τινι τάξει, ἐκ διαφόρων δὲ Εὐρωπαϊκῶν συγγραμμάτων ἠρανισμένα.

ΣΤ'. Συχνότατα τὰ ἀναγκαιότερα τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας ἔργα, ὡς καὶ τὰ ὠφελιμώτερα διὰ τὸν βίον παραγγέλματα τῆς ὑγιεινῆς θέλουν κατέχει θέσιν μεταξὺ τῶν στηλῶν τῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ, συντόμως καὶ ἁπλούστατα ἐκτεθειμένα.

Ζ'. Ἡ αἰσθηματικὴ ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ δὲν κλείει τὰς στήλας αὐτῆς εἰς τὴν ποίησιν, διότι δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ διάγῃ βίον ἄμουσον· ὁσάκις λοιπὸν τῇ προσφέρονται ποιημάτια παρὰ τῶν ὁμογενῶν, ἀσμένως θέλει δέχεσθαι αὐτὰ μετὰ μικρὰν, ἐννοεῖται, βάσανον.

Η'. Ἐκτεταμένον καὶ ἴδιον παράρτημα ἡ ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ δὲν θὰ ἔχῃ, καθὸ ἀποφεύγουσα συστηματικῶς τὰ σχοινοτενῆ καὶ ἀτελεύτητα μυθιστορήματα, ὧν ἡ χρῆσις ἀντιβαίνει, κατ' αὐτὴν, εἰς τὴν φύσιν καὶ τὸν προορισμὸν τῶν Περιοδικῶν Συγγραμμάτων. Ἡμεῖς ἀντὶ τοιούτων θέλομεν καταχωρίζει, ἐν τέλει μὲν ἑκάστου φυλλαδίου οὐχὶ ὅμως ἐπὶ σκοπῷ ὅπως ἀποτελέσωμεν ἀκολούθως ἴδιον βιβλίον ἀλλ' ἀσχέτως, ἔργα ἐπιστημονικὰ πλὴν οὐδόλως ἄμοιρα περιεργείας καὶ τερπνότητος· οἷον, τὰ ἐταγωγότερα μαθήματα τῆς Ἀστρονομίας, ἁπλῶς καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν εὐμεθόδως ἐκτεθειμένα πρὸς κοινὴν κατάληψιν, τὰς ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις διαφόρων πραγμάτων, κτλ. κτλ.

Συνεργάτας ἰδίους πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἔχομεν· πᾶς τις τῶν ὁμογενῶν δύναται νὰ συνδράμῃ τὴν ΕΠΤΑΛΟΦΟΝ διὰ πραγματειῶν συντόμων, τερπνῶς καὶ ἀφελῶς γεγραμμένων μηδόλως δὲ ἀντιβαινουσῶν εἰς τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τῆς κοινωνίας καὶ τὰ καθεστῶτα. Ἡ πρόθεσίς μας εἶνε ἅπως καταστήσωμεν τὴν ΕΠΤΑΛΟΦΟΝ κοινὸν κτῆμα τοῦ λαοῦ, καὶ παρορμήσωμεν τὴν φιλοτιμίαν αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀναγινώσκειν, ἀφοῦ πλέον εἶνε ἀναντίῤῥητον ὅτι διὰ τῆς συχνῆς ἀναγνώσεως πρὸ πάντων ὁ ἄνθρωπος μορφοῦται, τελειοποιεῖ τὰς ἰδέας του καὶ γίνεται ἄξιος τοῦ προορισμοῦ του.

Ἐπειδὴ τὰ πλειότερα σχεδὸν τῶν καταχωρισθησομένων ἐν τῷ Συγγράμματι ἡμῶν διηγημάτιων, ἢ λοιπῶν ποικίλης ὕλης ἔργων, εἰσὶ μεταφράσεις κατ' ἐκλογὴν ἐκ πασῶν τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, διὰ τοῦτο θεωροῦντες περιττὸν νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν ἐν κεφαλίδι ἑκάστου ἐξ αὐτῶν τὴν λέξιν Μετάφρασις, εἰδοποιοῦμεν ὅτι ὁσάκις ἔργον τι δὲν φέρει τὴν ἐπιγραφὴν Πρωτότυπον θέλει λογίζεσθαι ἀφεύκτως ὡς μεταπερασμένον. Τὰ κυριώτερα λοιπὸν καὶ περιεργότερα τῶν ξένων φιλοπονημάτων, ἐν ἐλλείψει ἰδίων, θέλουσιν εἶσθαι ἡ ἀνεξάντλητος πηγή, ἐξ ἧς θὰ ἀρυώμεθα πάντοτε περιεσκεμμένως καὶ κατ' ἐκλογὴν, ἰδίως δὲ θέλομεν συλλέγει καρποὺς ἐκ τῶν ἀθερίστων λειμώνων τῆς Ἀσιατικῆς φιλολογίας· τὰς δὲ ἡμετέρας μεταφράσεις, ἢ καὶ τὰ ἴδια ἔργα, θέλομεν διατέλλει τῶν λοιπῶν θέτοντες ὑπ' αὐτὰ τὸ ἀκτικὸν στοιχεῖον τοῦ προσηγορικοῦ ἡμῶν ὀνόματος Ῥ. Γλῶσσαν δὲ θέλομεν προσπαθήσει νὰ μεταχειριζώμεθα συστηματικῶς οὐχὶ τὴν ὑδαίαν οὔτε τὴν φορτικῶς ἀρχαΐζουσαν, ἀλλὰ τὴν μέσην καὶ καθαρεύουσαν καὶ ἐπομένως καταληπτὴν τοῖς πᾶσι.

Τοιαύτη τις θέλει εἶσθαι ἡ πορεία τοῦ ἔργου ἡμῶν, καὶ τίποτε πλειότερον δὲν ἔχομεν νὰ εἴπωμεν εἰς τὸ δημόσιον. Τὸ πρόγραμμα τῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ οὐδόλως εἶνε ἐγωϊστικόν, διότι πρὶν ἡ ἀποδυθῇ εἰς τὸν ἀγῶνα ἐστάθμισε καλῶς ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις, ἃς ἀναλαμβάνει ἐνώπιον τοῦ Πανελληνίου, καὶ τὰς ὁποίας ἔχει τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν ὅπως ἐπὶ πολὺν χρόνον, σὺν Θεῷ, ἐκτελέσῃ τὸ κατὰ δύναμιν πιστῶς καὶ σχεδὸν κατὰ γράμμα. Εὐτυχὴς ἂν δυνηθῇ νὰ ἐμμείνῃ εἰς τὴν ὁδὸν ἣν ἐχάραξεν. Εἰς δὲ τοὺς φιλοκάλους καὶ ἐπιεικεῖς ἀναγνώστας ἀπόκειται πρὸ πάντων ὅπως, παραβλέποντες ἑκάστοτε τὰς ἐλλείψεις της — διότι « Οὐ πάνυ γε ῥᾴδιόν ἐστιν εὑρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἄν τις αἰτίαν ἔχοι, » — παρορμῶσιν αὐτὴν εἰς τὴν ἐπίπονον ὁδὸν, ἣν προτίθεται νὰ βαδίσῃ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 10 Αὐγούστου 1862.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ.

10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 1.

ΤΑ ΤΡΙΑ ΠΤΕΡΩΤΑ ΑΝΘΗ.

ΕΙΣ τὸ βασίλειον τοῦ ἡλίου, πρὸς τὸ βάθος τῶν Ἰνδιῶν, διακοσίας καὶ ἑβδομήκοντα ἡμέρας μακρὰν ἀπὸ ἐδῶ, κατὰ τὰς εὐδαίμονας ἐκείνας καὶ τρισολβίας χώρας, ὅπου ὁ μόσχος καὶ ἡ ἄμβαρις ἀντικαθιστῶσι τοὺς ἀγρίους θάμνους, ἔζη μέγας καὶ δίκαιος Σουλτάνος, τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ ἦτο ἀρεστὴ παρὰ τῷ Ἀλλὰχ, καὶ ἡ προσευχή του εὐπρόσδεκτος πάντοτε εἰς τὰ ἄστηριον τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ Θεὸς εὐλόγησεν αὐτὸν εἰς τὰ τέκνα του, ῥίψας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τρεῖς ψυχὰς Χουρί, καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Σουλτάνος ἔσχε τρεῖς θυγατέρας ἐκ τῆς εὐνοουμένης του Σουλτάνης. Αὗται ἐγεννήθησαν ταυτοχρόνως, κρατούμεναι διὰ τῶν χειρῶν, καὶ τόσον ὡμοίαζον μεταξύ των, ὥστε ἡ μήτηρ των ἔθεσεν ἀνὰ ἓν διαφορετικὸν ἄνθος εἰς τὸ λίκνον των διὰ νὰ τὰς διακρίνῃ: ῥόδον διὰ τὴν πρωτότοκον Φατιμὲ, λευκάνθεμον διὰ τὴν δευτερότοκον Λαλιζὲρ, καὶ κύανον διὰ τὴν τρίτην, τὴν Γκιούλι-φερ. Χαραὶ καὶ εὐθυμίαι διήρκεσαν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἑπτὰ νύκτας κατὰ συνέχειαν μυριάδες πυροτεχνημάτων ἐσελάγιζον τὸν ὁρίζοντα.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Ὁ Προφήτης ὑπεμειδίασεν εἰς τὰ νέα ταῦτα κοράσια, ἅτινα ηὐξήθησαν ὡς τὴν ὑψίκορμον φοινικιὰν καὶ ἀνεπτύχθησαν ὡς τὸν λωτὸν, ὅστις ἀνθεῖ ἀνὰ πᾶν ἑκατοστὸν ἔτος διὰ νὰ καθωραΐζῃ τὴν γῆν. Οἱ μεγάλοι ἐλέφαντες ἔκλινον αὐθορμήτως τὸ γόνυ πρὸ αὐτῶν, οἱ δὲ αἰχμάλωτοι λέοντες ἐσιώπων ὑπὸ τὸ μαγευτικὸν βλέμμα των, καὶ οἱ πιστοὶ ὑπήκοοι τοῦ τρισολβίου πατρός των ὑπεκλίνοντο μέχρις ἐδάφους, ὅταν αὗται διήρχοντο τὰς ὁδοὺς κεκαλυμμέναι διὰ τῶν λευκῶν ὡς τὴν χιόνα πέπλων των. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἀκάθαρτοι Βραχμᾶνες διηγοῦντο ὅτι ἦσαν θυγατέρες τοῦ Βισνοῦ καὶ τῆς Ῥαχκῆ, τῆς θεᾶς τοῦ κάλλους· ἀλλ' αὐταὶ ἦσαν πισταὶ εἰς τὸ ἱερὸν Κοράνιον, καὶ ὁ Μωάμεθ τὰς ἠτένιζε σεμνυνόμενος ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν νέων τούτων ἐπιγείων Χουρὶ ἦσαν πρασινόχροες, ὡς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης τῶν κοραλλίων νήσων· καὶ ἐξ ἐκείνων τῶν ὀφθαλμῶν, οἵτινες φαίνονται ὅτι ῥίπτουσι βλέμματα ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας καὶ βυθίζονται εἰς τὰς καρδίας, ὡς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ λυγκὸς, τοὺς διαπερῶντας τοὺς βράχους. Ἀλλ' οἱ ὡραῖοι οὗτοι ὀφθαλμοὶ τῶν ταῖς ἐπροξένησαν δυστυχίαν, ὅπως πληρωθῇ τὸ ὑπὲρ αὐτῶν γραφὲν εἰς τὰς οὐρανίας δέλτους. Ἡ καρδία των ἔμενεν ὡς ἐσφραγισμένον βιβλίον· κανεὶς ἐκ τῶν πιστῶν ἡγεμόνων δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ χάριν πρὸ τοῦ πέπλου των, καὶ οἱ ἐνιαυτοὶ

δεκαεπτὰ ἤδη φορὰς ἔπεσαν ἐκ τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς, χωρὶς αὐταὶ νὰ ὀρέψωσι τὸν καρπὸν τοῦ ἔρωτος. Ἐφαίνοντο περιμένουσαι μυστηριώδη τινὰ ἐραστήν, ὡς τὸν πρῶτον ἀστέρα τῆς ἑσπέρας.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Ἔφθασε τέλος ὁ πολυπόθητος οὗτος ἐραστής, ἔφθασεν ἐκ τῶν ἀπομεμακρυσμένων βορείων χωρῶν. Ἡμέραν τινὰ οἱ ἄπιστοι ἀπεβιβάσθησαν εἰς τοὺς τόπους τοῦ Προφήτου. Ὁρμητικὴ θύελλα ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ προσορμισθῶσιν αὐτόθι, ἓν ἔτος ἀφοῦ ἐγκατέλειπον τὸν κατηραμένον τόπον των, ὅπου ὁ ἥλιος εἶνε τόσον σκυθρωπός, ὥστε τοὺς ἀφίνει νὰ ἀποθάνωσιν ἀπὸ τὸ ψῦχος. Ἀπεβιβάσθησαν λοιπὸν ζητοῦντες φιλοξενίαν παρὰ τῶν Ἰσλὰμ μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ των, ὠχρολεύκου χριστιανοῦ ὡς τὴν χιόνα τοῦ τόπου του, καὶ ξανθοῦ ὡς τὰ φύλλα τῶν δένδρων αὐτῶν, ἀλλ' ὅστις δὲν ἦτο ἄξιος οὐδὲ τὸ ὑποζύγιον ἑνὸς τῶν παραμικροτέρων υἱῶν τοῦ Ἀλλὰχ νὰ περιποιηθῇ. Εἶχεν ὅμως τὸ βλέμμα ὑποπράσινον ὡς τοῦ θαλασσίου κύματος, ἦτο εὐειδής, καὶ ὅταν αἱ τρεῖς κόραι τοῦ Σουλτάνου τὸν εἶδον εἰς μίαν ἐπίσημον ἀκρόασιν παρὰ τῷ πατρὶ αὐτῶν, ἐσκίρτησαν ὄπισθεν τῶν χρυσῶν κιγκλίδων τῆς κρύπτης των. Ἀκτίς τις ἐγλίστρησεν ἐκ τῶν βλεφαρίδων των πρὸς τὸ βαθὺ βλέμμα τοῦ ἀπίστου, αἱ δὲ καρδίαι των συνεχύθησαν καὶ αἱ τρεῖς τὸν ἠγάπησαν ὁμοθυμαδόν. Τὸν ἤκουσαν ὁμιλοῦντα περὶ τοῦ πλήρους χιόνος καὶ δυστυχίας τόπου του, ὅστις στενάζει ὑπὸ τοὺς πλέον μεμακρυσμένους ἀστέρας, καὶ εἶπον καθ' ἑαυτὰς ὅτι θὰ ἄφινον εὐχαρίστως τὸν ἥλιον τοῦ Ἀλλὰχ, τὸν πατέρα των τὸν μέγαν Σουλτάνον, καὶ τὸ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου παλάτιόν των καὶ τὸ ἐξ ἀνθέων χαρέμιόν των διὰ τὴν γῆν τοῦ ἐραστοῦ των· διότι εἰς ἐραστὴς προξενεῖ περισσοτέραν θέρμην εἰς τὴν καρδίαν παρὰ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, καὶ εἶνε προσφιλέστερος τοῦ πατρὸς καὶ εὐωδέστερος τῶν ἀνθέων.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Ὁ ἔρως εἶνε διακαέστατος εἰς τὴν Ἀσίαν, ὅπου τὰ ἀρώματα μεταβάλλονται εἰς ὀληλητήριον, καὶ παγωμένος εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου ὁ οὐρανὸς εἶνε κεκαλυμμένος ἀπὸ νέφη καὶ τὸ ῥόδον στερεῖται εὐωδίας. Ὁ ἄπληστος Φράγκος εἰσῆλθεν εἰς τὰ πλοῖα ἐκεῖνα διὰ νὰ κατακτήσῃ χρυσὸν καὶ ὄχι γυναικείας καρδίας. Εἰς μάτην ἡ τροφὸς τῶν Σουλτανίδων τῷ ἔδειξε τὴν ὁδὸν τοῦ ἀπροσίτου χαρεμίου· ἐφοβήθη διὰ τὴν ζωήν του καὶ ἀνεχώρησε κρυφίως, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ πλούτη, ὡς ἐὰν ὁ χρυσὸς, ἀκτὶς τῆς γῆς, ἀξίζει καλλήτερον τοῦ ἔρωτος, ἀκτῖνος τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ αὐτὴ θύελλα, ἥτις τὸν ἔφερε, τὸν ἐπανήγαγεν εἰς τοὺς τόπους τοῦ λοιμοῦ καὶ τῆς χολορρόιας.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Ἐν τοσούτῳ αἱ ἡγεμονίδες δὲν ἔκλαυσαν ποσῶς, ἀλλ' ἡ πρωτότοκος Φατιμὲ, τὸ ῥόδον, εἶπε πρὸς τὰς ἀδελφάς της· « Αὐτὸς εἶνε ὁ ἐραστὴς τῆς ψυχῆς μας, τὸ ἄστρον τῆς ζωῆς μας· πρέπει νὰ ὑπάγωμεν πρὸς αὐτὸν, διὰ νὰ γίνωμεν σύμβιαι του εἰς τοὺς τόπους, ὅπου εἶνε οἱ γονεῖς του καὶ τὰ παλάτια τῶν βασιλέων του! » — Λαλιζὲρ, τὸ λευκάνθεμον, εἶπε· « Πρέπει νὰ ὑπάγωμεν νὰ τὸν ἐπανεύρωμεν, πρὶν ἐκλέξῃ ἐκεῖ κάτω ἄλλας γυναῖκας ἀνθ' ἡμῶν, καὶ τότε ἡμεῖς θὰ ἀποθάνωμεν ἀπὸ ζηλοτυπίαν! » — « Εἶνε ὁ Κύριος καὶ κατακτητὴς τῶν καρδιῶν μας, ἔψαλεν ἐπὶ τῆς βαρβίτου αὐτῆς Γκιούλι-φερ, τὸ κύανον, καὶ ἡμεῖς εἴμεθα τὰ ἀγαθά του καὶ αἱ αἰχμάλωτοί του· εἶνε λοιπὸν δίκαιον νὰ τῷ φέρωμεν τὴν εὐδαιμονίαν! ». . . Καὶ ἀφοῦ ἐνηγκαλίσθησαν καὶ κατησπάσθησαν τὸν πατέρα των, ὅστις ὑπεμειδία ἀγνοῶν τὴν δυστυχίαν του, ἐδραπέτευσαν διὰ νυκτὸς ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ καὶ εὐώδους παλατίου των μόναι, πεζαὶ καὶ ἐπαναλαμβάνουσαι: « Ὑπάγωμεν εἰς τοὺς τόπους τῶν πάγων καὶ τῶν χιόνων, διὰ νὰ εὕρωμεν τὸν ἐραστήν μας! »

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Πλὴν πολὺ, παρὰ πολὺ εἶνε τὸ διάστημα τὸ διαχωρίζον τὴν γῆν τῶν πιστῶν ἀπὸ τοῦ τόπου τῶν ἀπίστων, τόσον πολὺ, ὅσον εἶνε ἀπὸ τοῦ παραδείσου εἰς τὸν ᾅδην· καὶ ἀφοῦ αὐταὶ περιεπάτησαν πολὺν καιρὸν, παρὰ πολὺν καιρὸν, χωρὶς κἂν νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸν ἀπομεμακρυσμένον ἐκεῖνον τόπον, ἀπαράλλακτα ὡς εἰς τὴν ἔρημον βαδίζει ὁ ὁδοιπόρος πρὸς τὴν ὡραίαν κοιλάδα, ἥτις ἀπατᾷ τὰς αἰσθήσεις του καὶ ὅμως δὲν φαίνεται εἰμὴ εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐσταμάτησαν μίαν ἡμέραν καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλας. « Ἐδῶ πρέπει νὰ ἀποθάνωμεν! . . . » Καὶ ἀπέθανον, κρατούμεναι καὶ αἱ τρεῖς διὰ τῶν χειρῶν, ὡς ὅταν ἦλθον κατὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸν κόσμον.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Εἷς ἄγγελος ἐπέτα ὑπεράνω τοῦ τόπου ἐκείνου κατ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ὥραν, καὶ ἔκραξε πρὸς τὸν Μωάμεθ, εἰρήνη ἐπ' αὐτῷ! « Πολυδύναμε αὐθέντα! αἱ τρεῖς Χουρὶ ἀπέθανον ζητοῦσαι τὸν ἀγαπητὸν τῆς καρδίας των. » Ὁ Προφήτης ἔῤῥιψε πρὸς αὐτὰς βλέμμα οἴκτου, καὶ ἠσθάνθη δάκρυ ἀναβλύζον ὡς μαργαρίτης ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ σπινθηροβολοῦν ἐπὶ τῆς σεβασμίας γενειάδος του, λευκοτέρας τῆς χιόνος· εἶτα εἶπεν:

« Ἂς μετασχηματισθῶσιν εἰς ἄνθη, ἡ μὲν Φατιμὲ εἰς ῥόδον, ἡ Λαλιζὲρ εἰς λευκάνθεμον, καὶ ἡ Γκιούλλι-φερ εἰς κύανον, ὡς τὰ ἄνθη τῆς κοιτίδος των! ἂς γίνωσιν ἄνθη εὐώδη καὶ ἁπλᾶ, ὡς ὅτε ἦσαν γυναῖκες· ἂς ἦνε ἄνθη καὶ ἂς ἔχωσι πτέρυγας ὡς τῶν πτηνῶν, διὰ νὰ ζητῶσιν ἀκόμη τὸν ἀγαπητὸν τῆς καρδίας των, ὡς τὸν ἐζήτουν ὅταν ἦσαν γυναῖκες. Καὶ ὁ ἄνεμος θέλει εἶσθαι ὁ ὑπηρέτης των· θὰ τὰς φέρῃ ἐπὶ τῆς πνοῆς του ἕκαστον φθινόπωρον ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, διὰ νὰ ἐπανεύρωσιν ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ζητεῖ ἡ καρδία των· αὐταὶ θέλουν ἀνθεῖ πανταχοῦ, ὑπὸ τὴν χιόνα καὶ ὑπὸ τὸν ἥλιον, μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ κόσμου, ὁπότε θέλουσι τὸν εὕρει, ὅταν ὁ Ἀλλὰχ κάμῃ τὴν διανομὴν τῶν ψυχῶν. »

« Τὰ τρία ἄνθη, ῥόδον, λευκάνθεμον καὶ κύανον, ἤνθησαν παρευθὺς ἐπὶ τοῦ ὄρους, καὶ ἔκτοτε ἐκπληροῦται ὁ λόγος τοῦ ἰσχυροῦ Προφήτου.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη. »

Ὁ Ἄραψ μυθολόγος ἐστάθη μίαν στιγμὴν, εἶτα ἐπανέλαβε:

« Μέγας εἶνε ὁ Θεὸς, καὶ ὁ Μωάμεθ εἶνε Προφήτης του! Ἡ Δαμασκὸς εἶνε πόλις εὐλογημένη παρὰ τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ ἄνεμος, δοῦλος τοῦ Κυρίου του, ἔφερε τὸ ἔτος τοῦτο τὰ τρία πτερωτὰ ἄνθη εἰς τὴν Ἀσίαν. »

Τότε, βυθίσας τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν του, ἐξήγαγεν ἀπ' αὐτοῦ τρία μικρὰ ἄνθη, ἴου μέγεθος ἔχοντα, τὸ ἓν ῥόδινον, τὸ ἄλλο λευκὸν καὶ τὸ ἕτερον κυανόχρουν· καὶ αὐτὰ ἦσαν αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ τοῦ διηγήματός του.

Τὰ ἐθεώρησε σιωπηλῶς, εἶτα ὅλοι οἱ Ἄραβες, κλίναντες τὰ γόνατα, ἔλαβον ἄμμον διὰ νὰ μιμηθῶσι τοὺς θείους ἀγνισμοὺς, καὶ ἤρχισαν τὴν προσευχὴν των ἀπὸ τῆς πανδήμου ῥήτρας: « Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, τοῦ οἰκτίρμονος καὶ ἐλεήμονος! »

Ῥ.

ΤΟ ΚΑΤΟΠΤΡΟΝ.

ΚΑΤΑ τινα λίαν μεμακρυσμένην ἐποχὴν, καθὸ προγενεστέραν τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἡ Θέτις παρήγγειλεν εἰς τὸν Ἥφαιστον τὴν κατασκευὴν τῶν ὅπλων καὶ τῆς περιφήμου ἀσπίδος, ἄτινα προώριζε διὰ τὸν ἥρωα υἱόν της Ἀχιλλέα, ἔζη ἡγεμών τις, ὁ ἰσχυρότερος τῆς ἐποχῆς του, τιμώμενος παρ' ἁπάντων, καὶ ὅστις ἦν ὁ τρόμος τῶν ἐχθρῶν του, ὁσάκις ἐφαίνετο ἐπερχόμενος κατ' αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πολεμικοῦ ὀχήματός του μὲ τὴν λόγχην εἰς χεῖρας. Ἡμέραν τινὰ ἀπεστάλη πρὸς αὐτὸν κατεπειγόντως ἔκτακτός τις πρεσβεία. Εἷς ἐκ τῶν φίλων του ἡγεμόνων, ὅστις ἦν καὶ γείτων του, προσεβλήθη ἐξ ἀπροόπτου ὑπὸ ἐχθρικοῦ στρατοῦ, διὸ καὶ εὑρέθη εἰς τὴν δυσχερεστάτην θέσιν τοῦ νὰ ζητήσῃ τὴν βοήθειαν τοῦ ἰσχυροῦ συμμάχου του· ἰδίως δὲ τὸν παρεκάλει ὅπως τεθῇ καὶ ὁ ἴδιος ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐκστρατείας, διότι ἡ παρουσία του μόνη ἠδύνατο νὰ τρέψῃ εἰς φυγὴν τοὺς ἀντιπάλους. Ὁ ἡγεμὼν δὲν εἶχεν ἀνάγκην παρακλήσεων ὅπως ὑπακούσῃ εἰς πρόσκλησιν, ἥτις δὲν ἦτο ἡ πρώτη ἀπευθυνθεῖσα πρὸς αὐτόν. Συνήθροισε λοιπὸν τοὺς στρατιώτας του, τοὺς διέταξε νὰ ὁπλισθῶσι διὰ τῶν πανοπλιῶν των, παρεσκεύασε τὸ ἅρμα του καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἦτο ἕτοιμος νὰ πετάξῃ πρὸς βοήθειαν τοῦ γείτονός του. Τὰ πάντα ἦσαν ἐν τάξει, καὶ δὲν τῷ ἔλειπεν ἄλλο τι εἰμὴ ἡ ἀσπίς του. . . . Ἀλλ' ἡ ἀσπίς του αὕτη δὲν εὑρίσκετο· οἱ ὑπηρέται ἔτρεχον ἀπὸ τὴν μίαν ἄκραν τοῦ παλατίου εἰς τὴν ἄλλην, ἠρεύνων ὅλας τὰς γωνίας, ἐπανήρχοντο εἰκοσάκις εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ μ' ὅλον τῶν ζῆλόν των, μ' ὅλην τὴν προθυμίαν καὶ τὴν ἀγωνίαν των, μ' ὅλην τὴν ἀνυπομονησίαν τοῦ κυρίου των, πᾶσα ἔρευνα ἀπέβαινε ματαία· ἡ ἀσπὶς εἶχε γίνει ἄφαντος.

Πλήρης ἀπελπισίας ὁ ἡγεμὼν, ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἀτιμαζόμενον διὰ τῆς ἀργοπορίας ταύτης. Καὶ πῶς! πρὸ τοσούτων ὡρῶν τὸν προσεκάλουν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, καὶ αὐτὸς οὔτε καθ' ὁδὸν ἐβλήθη ἀκόμη· φίλος τις ἐπεκαλεῖτο τὴν βοήθειάν του, καὶ αὐτὸς δὲν ἐγκατέλειψεν εἰσέτι τὸ παλάτιόν του. Ἀλλ' ἀρ' ἕτερου ἦτο ὅλως ἀδύνατον νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν μάχην ἄνευ ἀσπίδος· ἦτο πρᾶγμα ἀνάρμοστον καὶ πρωτοφανές. Πλὴν, φεῦ! καὶ πῶς ἄλλως ἠδύνατο νὰ πράξῃ; ποίαν ἀπόφασιν ἠδύνατο νὰ λάβῃ; ὁ καιρὸς ἦτο πολύτιμος.

Πάραυτα ὁ ἡγεμὼν ἐνεπνεύσθη ὑπὸ εὐτυχοῦς ἰδέας. Εἶχε μίαν γυναῖκα νέαν καὶ θελκτικωτάτην, εἰς ἄκρον δὲ συνετὴν καὶ νοήμονα, παρὰ τῆς ὁποίας ἐζήτει εἰς πολλὰς περιστάσεις συμβουλὰς, αἵτινες καὶ ἐπετύγχανον πολλάκις. Ἔτρεξε λοιπὸν μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν γυναικωνίτην του, διὰ νὰ συμβουλευθῇ ἐπὶ τῆς ἀκροσφαλοῦς ταύτης περιστάσεως τὴν ὡραίαν σύντροφόν του, καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ ἀνοίξῃ. Πλὴν ὁποῖον θέαμα παρέστη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του! Περιεστοιχισμένη ὑπὸ τῶν θεραπαινίδων της ἡ νεαρὰ ἡγεμονὶς, ἐκτενίζετο ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐνησχολεῖτο εἰς τὸ νὰ προσηλώσῃ περὶ τὸν τράχηλον καὶ τοὺς ὡραίους βραχίονάς της τὰ πολύτιμά της κοσμήματα· καθημένη δὲ ἐπὶ σκίμποδος εἶχε πρὸ αὐτῆς πρᾶγμά τι, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐνοπτρίζετο·

καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο ἄλλο τι, εἰμὴ ἡ ἀσπὶς τοῦ συζύγου της! Ἡ ἀσπὶς αὕτη, λίαν ἐστιλβωμένη οὖσα, ἀντηνάκλα καθαρῶς καὶ εὐκρινέστατα τὸ πρόσωπόν της, ἡ δὲ καλὴ ἡγεμονὶς ἐφαίνετο ὅλως διόλου περιχαρὴς ὑπὸ τῆς εὐχαρίστου ταύτης θεωρίας.

Ἂς κρίνῃ ἕκαστος τὴν ὀργὴν τοῦ ἥρωός μας, πλὴν ἂς μὴ λησμονήσῃ ἀφ' ἑτέρου ὅτι αἱ γυναικεῖαι χάριτες ἴσχυσαν νὰ θέσωσιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀδαμάστου Ἡρακλέους τὴν ἠλακάτην· διὸ καὶ ὁ ἡμέτερος ἡγεμὼν, κύριος γενόμενος τῆς παραφορᾶς του, περιωρίσθη μόνον εἰς τὸ νὰ ἐρωτήσῃ τὴν γυναῖκά του διατί ἐσφετερίσθη τὴν ἀσπίδα του, καὶ μὲ ποῖον δικαίωμα μετεχειρίζετο τὸ εὐγενὲς τοῦτο ὅπλον τοῦ πολέμου πρὸς τὰς ματαίας παρασκευασίας τοῦ γυναικείου στολισμοῦ.

Χαμηλώσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν φωνὴν ἡ νεαρὰ γυνὴ, ὡμολόγησεν ὅτι πλέον ἢ ἅπαξ ἤδη εἶχε προστρέξει εἰς τὴν ἀσπίδα τοῦ συζύγου της, διότι εὗρισκε λίαν ἀκατάλληλον καὶ ἀνεπαρκὲς νὰ ἐσοπτρίζεται εἰς τοὺς ῥύακας, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιφάνεια ἐταράσσετο τόσον εὐκόλως ὑπὸ τῆς ἐλαχίστης πνοῆς τοῦ ἀνέμου, ἢ ὑπὸ τῆς ἐλαφροτέρας κινήσεως τῶν κατοίκων τοῦ ὕδατος. Ἄλλως τε δὲ ἐπεθύμει πάντοτε νὰ ἦνε νέα καὶ ὡραία, διὰ νὰ ἀρέσκῃ εἰς τὸν σύζυγόν της.

Τίς λοιπὸν ἠδύνατο νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν μαγείαν τῶν ὡραίων τούτων λόγων, ἐπισφραγιζομένων ὑπὸ τῆς μαρτυρίας δύο οὐρανίων ὀφθαλμῶν; Ἀ! οὔτε σὺ, νομίζω, ὦ ἀναγνῶστα, οὔτε ἐγὼ,.. οὔτε αὐτὸς τέλος ὁ ἡγεμὼν, τοῦ ὁποίου σοὶ ἀφηγοῦμαι τὴν ἱστορίαν. Ἐπιδαφιλεύσας λοιπὸν ἀρθονον τὴν συγγνώμην του εἰς τὴν τολμητίαν δι' ἑνὸς φιλήματος, ἥρπασε τὴν ἀσπίδα καὶ ἐμβίβηθη εἰς τὸ ἅρμα του, μ' ὅλην τὴν ἀπελπισίαν καὶ τοὺς φόβους τῆς θυμοτερποῦς συζύγου του, βλεπούσης αὐτὸν ἐκθετόμενον ἑκάστοτε εἰς νέους κινδύνους.

Ἡ ἀνδρία τοῦ ἡγεμόνος ἐπέφερε τὸ σύνηθες ἀποτέλεσμά της· οἱ ἐχθροὶ τοῦ γειτονός του ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἴδια σῶος καὶ ὑγιαίνων. Ἡ πρώτη του λοιπὸν φροντὶς ὑπῆρξε νὰ κατασκευάσῃ μίαν δευτέραν ἀσπίδα, στιλπνοτέραν καὶ λαμπροτέραν ἐκείνης, τὴν ὁποίαν τῷ ἀφῄρει λαθραίως ἡ σύζυγός του, καὶ νὰ τὴν προσφέρῃ ὧρον εἰς αὐτὴν, ὥστε νὰ ἀπέχῃ πλέον τοῦ νὰ σφετερίζεται ἓν τόσον ἀξιοσέβαστον ὄργανον, καὶ νὰ μεταχειρίζεται ἀσυγγνώστως πάνυ καὶ ἀπρεπῶς μίαν πολεμικὴν ἀσπίδα ἀντὶ κατόπτρου.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τοῦ κατόπτρου, οὗτινος ἡ ἐφεύρεσις χρεωστεῖται εἰς μίαν γυναῖκα. Ἔκτοτε δὲ παρῆλθον πολλοὶ αἰῶνες, μέχρις οὗ τελειοποιηθῇ ἡ ἐφεύρεσις τῆς νέας καὶ σοφῆς ἡμῶν ἡρωΐδος, καὶ ἀπὸ τοῦ χάλυβος καὶ χαλκοῦ καὶ ἀργύρου μετατραπῶσι τὰ χρηστήρια ταῦτα τῶν γυναικῶν εἰς ἣν κατάστασιν εὑρίσκονται σήμερον, ὁπότε, δόξα τῷ Θεῷ, πᾶσα Κυρία ἔχει τὸ κάτοπρόν της, τουτέστι τὸν μυστικοσύμβουλόν της, καὶ δὲν ἀναγκάζεται νὰ προστρέχῃ, ὁσάκις ἔχει χρείαν νὰ ἐσοπτρίζεται, εἰς τὴν ἀσπίδα τοῦ συζύγου της. . . . . Πλὴν, συγγνώμην! ἐλησμόνησα ὅτι καὶ οἱ ἄνδρες δὲν ἔχουν πλέον ἀσπίδας ὡς οἱ ἀρχαῖοι.

Ῥ.

ΤΑ ΖΩΫΦΙΑ ΤΟΥ ΥΠΑΝΕΩΣ.

Ὁ Ἀριστοτέλης ἀναφέρει ὅτι εἰς τὸν Ὑπανιν, ποταμὸν διαβρέχοντα τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδίαν, εὑρίσκονται ζωῦφιά τινα, τῶν ὁποίων ὁ βίος εἶνε ἐφήμερος, καὶ ὅτι τὸ περὶ τὰς ὀκτὼ ὥρας τῆς πρωΐας ἀποθνῄσκον ἀποθνήσκει νέον, τὸ δὲ περὶ τὰς πέντε τῆς ἑσπέρας, ἐσχατόγηρον.

Λαμβάνοντες τὸ ἐνδόσιμον ἐκ τῆς διαβεβαιώσεως ταύτης τοῦ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος, ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι ἓν τῶν ῥωμαλεωτέρων τούτων Ὑπανείων ἐντόμων ὑπάρχει τὸ πολιώτερον πάντων, διότι ἤρχισε νὰ ζῇ περὶ τὸ λυκαυγὲς, καὶ διὰ τῆς ἐκτάκτου καὶ ἰσχυρᾶς κράσεώς του ἠδυνήθη νὰ ὑποστῇ ζωὴν ἐνεργὸν κατὰ τὸ μέγα διάστημα ὀκτὼ ἢ δώδεκα ὡρῶν. Διαρκοῦντος τοῦ μακροῦ τούτου βίου του, ἦτο ἐπόμενον νὰ ἀποκτήσῃ διὰ τῆς πείρας καὶ τῶν σκέψεών του ὑπερτάτην σοφίαν· βλέπει περὶ μεσημβρίαν ἀποθνήσκοντα τὰ ὁμογενῆ του πλάσματα, καὶ μακαρίζει αὐτὰ ὡς ἐλευθερούμενα ἐκ τῶν πολυαρίθμων κόπων, εἰς οὓς τὸ γηρατεῖον ὑπόκειται. Δύναται νὰ διηγηθῇ εἰς τοὺς ἐγγόνους του παράδοσίν τινα πράξεων κολοσσιαίων, καὶ συμβάντων προγενεστέρων πάσης ἐθνικῆς μνήμης. Τὸ δὲ νέον σμῆνος, συγκείμενον ἐξ ἄντων, ἅτινα ἴσως ἔλαβον τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν πρὸ μιᾶς ὥρας, πλησιάζει μὲ σέβας τὸν πολιότριχον τοῦτον γέροντα, καὶ ἀκούει μετὰ περιεργείας αὐξούσης τὰς διδακτικὰς αὐτοῦ διηγήσεις. Ὅ,τι καὶ ἂν ἀφηγηθῇ, θέλει φανῇ θαῦμα εἰς τὴν γενεὰν ταύτην, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ εἶνε τόσον σύντομος· τὸ διάστημα μιᾶς ἡμέρας θέλει τοῖς φανῇ διάρκεια τοῦ παντὸς, τὸ δὲ λυκαυγὲς τῆς ἡμέρας θέλει καλεῖσθαι εἰς τὴν χρονολογίαν των μεγάλη ἐποχὴ τῆς δημιουργίας.

Ἂς ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμὴν ὅτι τὸ σεβάσμιον τοῦτο ζωῦφιον, ὁ Νέστωρ τοῦ Ὑπάνεως, ἀθροίζει περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὀλίγας στιγμὰς πρὸ τοῦ θανάτου του, ἅπαντας τοὺς ἀπογόνους, φίλους καὶ γνωστούς του, ὅπως κοινοποιήσῃ εἰς αὐ-

τοὺς ἀποθνῄσκον τὰς τελευταίας αὐτοῦ παραινέσεις, τὰ τελευταῖά του ἀπομνημονεύματα. Καὶ ἰδού, αὐτοὶ μὲν ἀθροίζονται πανταχόθεν ὑπὸ τὴν εὐρεῖαν σκέπην μύκητός τινος, ὁ δὲ ψυχορράγων σοφὸς ἀποτείνεται πρὸς αὐτοὺς οὕτω:

« Συμπατριῶται καὶ φίλοι! αἰσθάνομαι ἤδη ὅτι ἡ ἐκτενεστέρα ζωὴ ἀναγκαίως ἔχει καὶ αὐτὴ τὸ τέρμα της· πᾶν ὅ,τι εἶδον κατὰ τὸ διάστημα πολυχρονίου ζωῆς, ὅλα ταῦτα μὲ ἐδίδαξαν τὴν μεγάλην ἀλήθειαν ὅτι οὐδεμία εὐτυχία εἶνε ἀσφαλὴς ἢ ἐνδελεχής. Εἶδον ὁλοκλήρους γενεὰς ἀφανιζομένας ὑπὸ τῆς πνοῆς σφοδροῦ τινος ἀνέμου, καὶ ἄλλας παρασυρομένας εἰς τὰ ὕδατα ὑπὸ ἀπροσδοκήτου λαίλαπος. Τὸν ἥλιον τοῦτον, ὅστις ἤδη μᾶς φαίνεται ὑπεράνω τοῦ ὕδατος μεμακρυσμένος πολὺ τῆς γῆς, εἶδον ἄλλοτε ἱστάμενον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σφενδονίζοντα καθέτως τὰς ἀκτίνας του, τὴν δὲ γῆν φωτιζομένην περισσότερον καὶ τὸν ἀέρα θερμότερον.

« Ἂν καὶ αἱ αἰσθήσεις μου ἐξησθένησαν, δὲν μὲ ἐγκατέλειψεν ὅμως ἡ μνήμη μου· ὅθεν δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω, φίλοι μου, ὅτι τὸ μέγα τοῦτο καὶ λαμπρὸν ἄστρον ἔχει κίνησίν τινα, διότι εἶδον τὴν πρώτην αὐτοῦ ἀνατολὴν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τούτου, ἡ δὲ ζωή μου ἤρχισεν ἀφότου καὶ τοῦτο ἤρχισε τὸ ἄπειρον αὐτοῦ στάδιον. Ἐξακολουθοῦν τὴν πορείαν του διήνυσεν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὸ διάστημα πολλῶν αἰώνων μὲ θαυμασίαν θερμότητα καὶ μὲ λάμψιν, τῆς ὁποίας ἰδέαν ἀδυνατεῖτε νὰ λάβητε, καὶ τὴν ὁποίαν ἴσως δὲν θὰ ἠδύνασθε νὰ ὑποστῆτε. Ἀλλὰ τώρα ὡς ἐκ τῆς παρακμῆς του καὶ τῆς ἐπαισθητῆς ἐλαττώσεως τῆς ἰσχύος του προβλέπω πᾶσαν τὴν φύσιν καταστρεφομένην μετ' ὀλίγον, τὸν δὲ κόσμον τοῦτον ἐνταφιαζόμενον ὁσονούπω εἰς τὰ σκότη.

« Οἴμοι! φίλοι μου· πόσον δὲν ἐκολακεύθην ἐκ τῆς ἀπατηλῆς ἐλπίδος τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης διατριβῆς μου, καὶ ὅμως πόσην προσπάθειαν δὲν κατέβαλον ὅπως διατηρήσω τὴν στερεότητα τῶν μελῶν μου καὶ διὰ νὰ αὐξήσω τὴν ἰσχὺν τῶν πτερῶν μου. Ἀλλ' ἀρκετὰ ἔζησα πρός τε τὴν δόξαν καὶ τὴν φύσιν· νομίζω δὲ ὅτι οὐδεὶς τῶν διαδόχων μου θέλει ἀπολαύσει τὴν εὐτυχίαν κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον τοῦ σκότους καὶ τῆς καταστροφῆς, τὸν ὁποῖον ἤδη βλέπω ἀρχόμενον. »

* *

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ.

ΗΡΑΙΟΥ τινος καὶ κακοτρόπου πιθήκου ἡ σκιά, ἀποθανόντος, κατέβη εἰς τὴν ζοφερὰν τοῦ Πλούτωνος ἐπικράτειαν, ἔνθα ἀπήτησε νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ἡ εἰς τοὺς ζῶντας ἐπάνοδος. Ὁ Πλούτων ἤθελε νὰ ἀποστείλῃ αὐτὸν ὑπὸ τὴν μορφὴν ὄνου ὀκνηροῦ, θέλων διὰ τούτου νὰ στερήσῃ αὐτὸν τῆς εὐκινησίας, ζωηρότητος καὶ κακοτροπίας· ἀλλ' ὁ πίθηκος τοσούτους ἀστείους καὶ γελοιώδεις μορφασμοὺς ἐξετέλεσεν, ὥστε ὁ ἄκαμπτος τοῦ ᾅδου βασιλεύς, παραδοθεὶς εἰς ἀκράτητον γέλωτα, ἐπέτρεψεν αὐτῷ τὴν ἐκλογὴν οἱασδήποτε τάξεως. Τότε ὁ πίθηκος ἐζήτησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς σῶμα ψιττακοῦ. « Τοὐλάχιστον, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν, θέλω τοιουτοτρόπως διατηρήσει ὁμοιότητά τινα πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐμιμήθην· ὁπότε ἤμην πίθηκος ἐξετέλουν ὡς αὐτοὶ χειρονομίας, ἤδη δὲ ὢν ψιττακὸς θέλω λαλεῖ ὡς αὐτοὶ εἰς τὰς λαμπροτέρας συναναστροφάς. »

Μόλις ἡ ψυχὴ τοῦ πιθήκου ἐνστερνίσθη τὸ νέον αὐτὸ σαρκίον, καὶ γραῖά τις φλύαρος ἠγόρασεν αὐτόν. Ὁ ψιττακὸς διήγαγεν εὐφροσύνως, συνδιαλεγόμενος τὴν ἡμέραν μετὰ τοῦ φλυάρου γραϊδίου, ὅπερ δὲν ὡμίλει νουνεχέστερον αὐτοῦ. Πρὸς τὸ νέον αὐτοῦ προτέρημα, τοῦ καταζαλίζειν πάντας, προσέθετο καὶ τινα ἐκ τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ ἐπαγγέλματος· ἀνεκίνει δηλ. τὴν κεφαλήν του γελοιωδῶς, ἔτριζε τὸ ῥάμφος του, ἀνεπτερυγίζετο μυριοτρόπως, διὰ δὲ τῶν ποδῶν του ἐξετέλει διαφόρους κινήσεις, ὀζούσας εἰσέτι τῶν πιθηκείων μορφασμῶν. Τὸ γραΐδιον ἐλάμβανεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὰ ὑπερμεγέθη αὐτοῦ ὄπτρα ὅπως θαυμάσῃ αὐτόν· ἐλυπεῖτο δὲ διότι κωφεύουσα ὀλίγον ἔχανε λέξεις τινὰς τοῦ πεφιλημένου ψιττακοῦ της, εἰς ὃν εὕρισκε περισσότερον πνεῦμα ἢ εἰς πάντα ἄλλον. Ὁ διεφθαρμένος οὗτος ψιττακὸς κατέστη ἐπὶ τέλους λίαν φλύαρος, αὐθάδης καὶ τρελλός, στενοχωρηθεὶς δὲ ἐντὸς τοῦ κλωβοῦ του καὶ οἰνοφλυγήσας ὑπερμέτρως μετὰ τοῦ γραϊδίου ἀπέθανεν.

Ἰδοὺ καὶ αὖθις ὁ καλὸς ψιττακὸς ἐνώπιον τοῦ Πλούτωνος, ὅστις ἤδη ἤθελε νὰ τὸν μεταμορφώσῃ εἰς ἰχθύν, ὅπως καταστήσῃ αὐτὸν ἄφωνον· ἀλλὰ καὶ ἤδη προσέτρεξεν εἰς τὰς ἀστειότητας· καὶ ἐπειδὴ οἱ ἡγεμόνες οὐδέποτε ἀπορρίπτουσι τὰς αἰτήσεις τῶν θωπευόντων αὐτοὺς αἰσχρῶν γελωτοποιῶν, ὁ Πλούτων τῷ ἐπέτρεψε νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς ἀνθρωπίνου σώματος· ἐπειδὴ ὅμως ὁ θεὸς ἠσχύνθη νὰ πέμψῃ αὐτὸν εἰς σῶμα σοφοῦ καὶ ἐναρέτου, προώρισεν αὐτὸν διὰ σῶμα δημαγωγοῦ ὀχληροῦ καὶ αὐθάδους, ὅστις ἐψεύδετο, ἐκομποῤῥημόνει ἀδιακόπως, ἔκαμνε χειρονομίας γελοιώδεις, ἔσκωπτε πάντας, διέκοπτεν ἀποτόμως τὰς σπουδαιοτέρας καὶ εὐγενεστέρας συνομιλίας ὅπως εἴπῃ ἢ μηδὲν ἢ χονδροειδεστάτας ἀνοησίας. Ὁ

Ἑρμῆς δὲ, ἀναγνωρίσας αὐτὸν ὑπὸ τὴν νέαν ἐκείνην κατάστασιν, τῷ εἶπε καγχάζων· «Ὦ! ὦ! σὲ ἀναγνωρίζω, φίλε· εἶσαι σύνθετος ἐκ πιθήκου καὶ ψιττακοῦ, τοὺς ὁποίους εἶδα ἄλλοτε· ἂν τις ἀφαιρέσῃ ἀπὸ σοῦ τὰς χειρονομίας καὶ τὰς λέξεις, τὰς ὁποίας ἀπεστήθισες ἀκρίτως καὶ χωρὶς σχεδὸν νὰ ἐννοῇς, μηδὲν θέλει εὕρει τὸ ὑπόλοιπον.»

Οὕτω λοιπὸν ἐκ τῆς μίξεως χαρίεντος πιθήκου καὶ καλλοῦ ψιττακοῦ παράγεται ὁ ἀνόητος.

* *

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ ΚΑΙ Ο ΘΡΑΞ ΛΗΣΤΗΣ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ· — Εἶσαι σὺ ὁ ἐκ Θράκης λῃστὴς, περὶ τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ ὁποίου τοσαῦτα ἤκουσα;

ΛΗΣΤΗΣ. — Ναὶ, εἶμαι Θρᾴξ καὶ στρατιώτης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Στρατιώτης! εἰπὲ μᾶλλον δολοφόνος, κλέπτης, ἅρπαξ, ἐν ἑνὶ λόγῳ ἡ μάστιξ τῆς ἀνθρωπότητος! Τιμῶ τὴν ἀνδρείαν σου, ἀλλὰ βδελύττομαι καὶ πρέπει νὰ κολάσω τὰ ἐγκλήματά σου.

ΛΗΣΤΗΣ. — Τί ἀξιόμεμπτον ἔπραξα καὶ παραπονεῖσαι;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Δὲν περιεφρόνησες τὴν ἐξουσίαν μου; δὲν παρεβίασες τὴν δημοσίαν εἰρήνην, καὶ δὲν ἔζησας βλάπτων τὰ πρόσωπα καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν συνυπηκόων σου;

ΛΗΣΤΗΣ. — Αἰχμάλωτός σου εἶμαι, Ἀλέξανδρε! ὅθεν πρέπει νὰ ἀκούσω τοὺς ἀνειδισμούς σου, ἢ νὰ ὑποφέρω τὰ κολαστήριά σου· ἀλλ' ἡ ψυχή μου εἶνε ἀκαταδάμαστος, καὶ ἂν ἀποκριθῶ εἰς τοὺς ἀνειδισμούς σου πρέπει νὰ ἀποκριθῶ ὡς ἐλεύθερος.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Λάλει ἐλευθέρως· δὲν θέλω νὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ τὴν δύναμίν μου καὶ νὰ δεσμεύσω τὴν γλῶσσαν κανενός.

ΛΗΣΤΗΣ. — Λοιπὸν εἰς τὴν ἐρώτησίν σου ἀπαντῶ δὶ ἄλλης ἐρωτήσεως. Πῶς ἔζησας μέχρι τοῦδε;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Ὡς ἥρως· τὴν φήμην ἐρώτησον, καὶ θέλεις μάθει τὰ ἀνδραγαθήματά μου. Μεταξὺ τῶν ἀνδρείων ὑπῆρξα ὁ ἀνδρειότατος, μεταξὺ τῶν κυριαρχῶν ὁ εὐγενέστατος, μεταξὺ τῶν δορυκτητόρων ὁ κραταιότατος.

ΛΗΣΤΗΣ. — Φαίνεται ὅτι δὲν ἤκουσας τὴν φήμην διαλαλοῦσαν ἐπίσης καὶ τὰς ἰδικάς μου ἀνδραγαθίας. Ὑπῆρξε ποτὲ τολμηρότερος ἀρχιγὸς ἀνδρειοτέρας συμμορίας; ὑπῆρξε ποτέ . . . Ἀλλὰ δὲν καταδέχομαι νὰ καυχηθῶ· σὺ αὐτὸς γνωρίζεις ὅτι εὐκόλως δὲν καθυπετάχθην.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Ἀλλ' ὅμως τί ἄλλο εἶσαι παρὰ λῃστὴς χαμερπὴς καὶ ἄτιμος;

ΛΗΣΤΗΣ. — Καὶ ὁ δορυκτήτωρ τί τάχα εἶνε; Καὶ σὺ δὲν περιῆλθες τὴν γῆν ὡς κακὸν δαιμόνιον, μαραίνον τοὺς ὡραίους καρποὺς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς βιομηχανίας, ἁρπάζον, λεηλατοῦν, φονεῦον ἀνόμως, ἀδίκως, μόνον πρὸς εὐχαρίστησιν τῆς ἀπλήστου φιλαρχίας σου; Πᾶν ὅ,τι ἐγὼ ἔπραξα εἰς ἓν χωρίον μετὰ ἑκατὸν ὁπαδῶν, σὺ ἔκαμες εἰς ὁλόκληρα ἔθνη μετὰ πολλῶν χιλιάδων. Ἂν ἐγὼ ἀπεγύμνωσα ἕν ἄτομον, σὺ κατηφάνισας βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας· ἂν ἐγὼ ἔκαυσα ὀλίγας κώμας, σὺ κατερήμωσας τὰς πλέον εὐδαίμονας βασιλείας καὶ πόλεις τοῦ κόσμου. Εἰς τί λοιπὸν συνίσταται ἡ μεταξύ μας διαφορὰ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι σὺ, βασιλεὺς γεννηθείς, ἠξιώθης νὰ γίνῃς ἀνώτερος λῃστὴς ἐμοῦ τοῦ ἰδιώτου;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Ἀλλ' ἂν ἥρπασα ὡς βασιλεὺς, ἔδωκα καὶ ὡς βασιλεύς· ἂν κατέστρεψα κράτη, ἐθεμελίωσα μεγαλήτερα· περιέθαλψα τὰς τέχνας, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν φιλοσοφίαν.

ΛΗΣΤΗΣ. — Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἀφειδῶς ἔδιδα εἰς τοὺς πτωχοὺς ὅ,τι ἐλάμβανον ἀπὸ τοὺς πλουσίους· συνέστησα τάξιν καὶ πειθαρχίαν μεταξὺ τῶν ἀγριωτάτων, καὶ πάντοτε ὑπῆρξα ὁ προστάτης τῶν καταδυναστευομένων. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι περὶ τῆς φιλοσοφίας τὴν ὁποίαν ἀνέφερες δὲν γνωρίζω τίποτε, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι οὔτε εἰς ἐμὲ οὔτε εἰς σὲ εἶνε δυνατὸν νὰ ἀποζημιώσωμεν τὸν κόσμον δὶ ὅσα κακὰ τὸν ἐπροξενήσαμεν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Ἀρκεῖ· ἀφαιρέσατε τὰς ἁλύσεις του καὶ περιποιηθῆτε αὐτὸν καλῶς. Τόσον λοιπὸν ὁμοιάζομεν!... ὁ Ἀλέξανδρος λῃστής!!!

Ἀναμφιβόλως οἱ δορυκτήτορες ὁμοιάζουσι πολὺ τοὺς λῃστάς· ἀλλ' ἂν ἦνε πεπρωμένον νὰ ταράττηται ἡ ἀνθρωπότης κατὰ καιροὺς ὑπὸ τῶν δορυκτητόρων, εὐκταῖον νὰ ἦσαν αὐτοὶ Ἀλέξανδροι, ἐξημεροῦντες καὶ συνδέοντες τὰ ἔθνη διὰ τῆς παιδείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

* *

ΟΙ ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ.

Κατά τινα ἐκ τῶν ἀνεφέλων ἐκείνων τοῦ ῥοδινοπώρου νυκτῶν, καθ' ἃς ὁ οὐράνιος θόλος περιβάλλεται τὸν πλουσιώτερον ἀστεροκέντητον μανδύαν του, καθήμενος εἰς τὸ παράθυρον τῆς ἐξοχικῆς μου οἰκίας καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος ἐπακουμβῶν, περιέμενα τὴν ἀνατολὴν τῆς Σε-

λήνης· ἀναπνέων δὲ τὴν ἀρωματικὴν ἐκείνην αὔραν, εἰς μυρίας παρεδιδόμην σκέψεις καὶ ἐφιλοτόφουν ἐπὶ πάντων τῶν τὰς αἰσθήσεις μου προσβαλλόντων ἀντικειμένων.

Λίφνης ἀρκετὰ μεγάλον τι ἄστρον, τὸ ὁποῖον ἔλαμπε πλειότερον τῶν ἄλλων, ῥίψαν παράδοξον λάμψιν, ἀπεμακρύνθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, διῆλθε τὰς ἐκτάσεις, ἐσχημάτισε πυρίνην τινὰ γραμμὴν καὶ ἐχάθη!

Εἶς τινας περιστάσεις εἶμαι τόσον δεισιδαίμων, ὥστε ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχῃ ἄλλος δεισιδαιμονέστερος ἐμοῦ· καὶ τοῦτο δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ καυχηθῶ, ἀλλ' εἰς ὁποιανδήποτε τῆς ζωῆς μου ἐποχὴν ἂν ἴδω ἄστρον τι πίπτον ἐξ οὐρανοῦ, θὰ αἰσθανθῶ κάτι τι· καὶ ἰδοὺ διατί:

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὅταν ἤμην παιδίον ἠγάπων πᾶν ὅ,τι εὑρίσκετο εἰς τὸν οὐρανόν· ὕψωνα συνεχῶς τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὸν ὁλογάλανον αὐτοῦ θόλον, καὶ ἔβλεπα τάγματα Σεραφεὶμ μὲ δύω βλέμματα καὶ μὲ πυρίνας πτέρυγας· ὅ,τι ἤθελα τέλος πάντων τὸ ἔβλεπα.

Σήμερον συμβαίνει πολλάκις νὰ ἴδω πρὸς τὰ ἄνω, καὶ νὰ ζητήσω ὅ,τι ἔβλεπα τότε· ἀλλὰ μήπως τάχα ἡ ὅρασίς μου δὲν εἶνε τώρα τόσον καθαρά; διατί τὰ ἀγαπητὰ ἐκεῖνα ὁράματα δὲν δύναται πλέον νὰ ἴδῃ ὁ ὀφθαλμός μου;

Ὁμιλῶ περὶ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας· πρόκειται περὶ τῶν ἀστέρων, ἀλλὰ πρότερον πρέπει νὰ προφέρω τὸ ὄνομα τῆς μητρός μου.

Εἶχα τότε μίαν ἀγαθὴν, φιλόστοργον καὶ εὐσεβῆ μητέρα, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχω πλέον. Ἑσπέραν τινὰ μὲ ὡδήγησεν αὕτη πλησίον τοῦ παραθύρου, — μίαν ἑσπέραν καθ' ἣν ἤμην φρόνιμος, — καὶ δεικνύουσα πρός με τὴν ὡραίαν νύκτα καὶ τὰ λαμπρὰ ἄστρα, ἅτινα τὴν ἐφώτιζον, μοὶ ἐδιηγήθη ὅτι αἱ λαμπραὶ ἐκεῖναι καὶ σπινθηρίζουσαι στιγμαὶ ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν Ἀγγέλων, οἵτινες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπαγρυπνοῦσιν ἐπὶ τῶν φρονίμων παιδίων, καὶ ὅτι ὅσῳ τὰ παιδία εἶνε φρονιμώτερα, τόσον περισσότερον καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν Ἀγγέλων λάμπουσιν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν.

Τοῦτο ἦτο ἁπλοῦς μῦθος, τὸν ὁποῖον αἱ μητέρες συνειθίζουν νὰ διηγοῦνται εἰς τὰ τέκνα των· τὰ δὲ παιδία, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὸ εὐτύχημα νὰ δίδωσι πίστιν εἰς πάντα, εὐαρεστοῦνται νὰ ἀκούωσι μὲ ἀπληστίαν. Οὕτως, ὅταν ἤρχετο ἡ ἑσπέρα καὶ εὑρισκόμην ἀπέναντι τῶν λαμπρῶν ἐκείνων βλεμμάτων, ἐγινόμην φρόνιμος ὡς ἐκ θαύματος, καὶ, ὡς μοὶ ἔλεγον, τὸ μᾶλλον ἀξιαγάπητον παιδίον, τὸ ὁποῖον ἠτό ποτε δυνατὸν νὰ ἴδῃ τις. Ἂν ἐνίοτε ἔπραττα κακόν τι, α οἱ Ἄγγελοι σὲ βλέπουν! μὲ ἔλεγεν ἡ μήτηρ μου, πρόσεχε!» καὶ τῳόντι ἐπρόσεχα διὰ νὰ μὴ δυσαρεστήσω τοὺς Ἀγγέλους.

Τὰ ἀγαπητὰ ἐκεῖνα ἄστρα διὰ ποίων λέξεων νὰ τὰ ἐπαινέσῃ τις; ἀρκοῦσιν ἄρα γε οἱ ἔπαινοι, τοὺς ὁποίους θὰ εἴπῃ τις δι' αὐτά; Οἱ ποιηταὶ τὰ ὠνόμασαν κόνιν χρυσοῦ, καὶ τὰ παρέβαλον πρὸς ὅλα τὰ πολύτιμα πράγματα, πρὸς τὸν ἀδάμαντα, λόγου χάριν, καὶ πρὸς τόσα ἄλλα! πλὴν καλὴ σύγκρισις ποτὲ δὲν γίνεται. Ὁ Ῥωμαῖος τὰ παρέβαλε πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ἰουλιέττας του· « ἂν οἱ ὀφθαλμοί σου, τῇ ἔλεγε, ἐλάμβανον τὴν θέσιν δύο λαμπρῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, δὲν ἤθελεν ἐννοήσει τις τὴν στέρησίν των.» Ἄλλοι εἶπον ὅτι τὰ ἄστρα εἰσὶ τὰ ἄνθη τοῦ στερεώματος. Χάριν τῶν ἀνθέων καὶ τῶν ὡραίων ὀφθαλμῶν παραδέχομαι τὰς δύω ταύτας συγκρίσεις· ἀλλὰ τὰ ἄνθη μαραίνονται, τὰ δὲ ἄστρα ἐὰν ὦσιν ἄνθη εἰσὶν ἄνθη ἀμάραντα, καθότι ἡ ἀνοιξις αὐτῶν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ εἶνε αἰώνιος· ὅσον δὲ διὰ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ οἱ ὡραιότεροι αὐτῶν κλείονται μίαν ἡμέραν διὰ παντός, ἐνῷ πᾶσαν ἑσπέραν τὰ ὡραῖα τῆς νυκτὸς ἄστρα λαμβάνουσι νέαν λάμψιν.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι, ἐξ ὅσων ἡ μήτηρ μου μὲ εἶχεν εἰπεῖ περὶ τῶν ἀστρων, ἐγὼ ἔκαμε νὰ θεωρήσω αὐτὰ ὡς ἱερά, καὶ τὰ ἐλάτρευα μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν, ἐπιθυμῶν νὰ τὰ ἀγαπήσω πλειότερον, ἤρχισα νὰ σπουδάζω τὴν ἀστρονομίαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ . . .

Πόσον καιρὸν χάνει τις εἰς τὸ νὰ σπουδάσῃ, καὶ πόσον ἤθελεν εἶσθαι καλὸν νὰ ἔχῃ πολλάκις τοὺς ὀφθαλμοὺς κεκλεισμένους Πόσον παράδοξον μοὶ ἐφάνη ὅταν ἔμαθα ὅτι οἱ ὡραῖοι ἐκεῖνοι μικροὶ φίλοι τῶν παιδικῶν μου χρόνων δὲν ἦσαν οὔτε ὀφθαλμοὶ οὔτε ἄνθη, ἀλλὰ μεγάλοι ἄθλιοι κόσμοι ὡς ὁ ἰδικός μας, κόσμοι, ὅπου ὑπάρχουσιν ἴσως πανεπιστήμια καὶ ἀστεροσκοπεῖα!

Ἔκτοτε οἱ ἀστέρες δὲν ἦσαν πλέον δι' ἐμὲ εἰμὴ ἡ ἀνάμνησις, ἡ σκιὰ ἐκείνου τοῦ ὅπερ ἦσαν πρότερον. Καὶ ὅμως πρέπει νὰ σεβώμεθα τὰς ἀναμνήσεις, τὰ θλιβερὰ ταῦτα λείψανα, τὰς ἀγαπητὰς σκιὰς τοῦ παρελθόντος.

Καὶ ἰδοὺ διατὶ αἰσθάνομαι πάντοτε ἐν ἐμαυτῷ ἀνεξήγητόν τι αἴσθημα δυσαρεσκείας ἢ μᾶλλον δυσθυμίας, ὁσάκις βλέπω ἐκλεῖπον ἄστρον τι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου· μ' ὅλας δὲ τὰς διαβεβαιώσεις καὶ τὰς ἀποχρώσας ἐξηγήσεις τῆς ἐπιστήμης ἐπὶ τοῦ φαινομένου τῶν διαθεόντων ἀστέρων, οἵτινες πολὺ ἀπέχουσι τοῦ νὰ ἐξαφανίζωνται ὡς παριστῶσιν ἡμῖν τὰ περιωρισμένα αἰσθητήριά μας, κωφεύων πολλάκις εἰς αὐτὰς εὐαρεστοῦμαι διὰ παι-

δικῆς ὅλως ἁπλότητος νὰ δοκιμάζω τὴν μεγαλητέραν λύπην, νομίζων ἑκάστοτε, ὁσάκις ἐπαναλαμβάνεται τὸ φαινόμενον τοῦτο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ὅτι ἐν ἔτι ὡραῖον ἄνθος ἐφυλλορρόησεν ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς οὐρανίας Ἐδὲμ, ἢ ὅτι εἰς σπινθηροβόλος ὀφθαλμὸς ξανθοῦ τινος Χερουβεὶμ ἔκλεισε διὰ νὰ μὴν ἴδῃ μίαν κακήν μου πρᾶξιν.

Ῥ.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΔΑΧΟΜΕΗΣ. (*)

Πρὸ πέντε ἐτῶν αἱ Εὐρωπαϊκαὶ ἐφημερίδες ἀνήγγειλλον ὅτι δύο Νέγροι ἰθαγενεῖς Πρίγκηπες, καὶ ὁ δύο υἱοὶ τοῦ βασιλέως τῆς Δαχομέης, ἤρχοντο εἰς Μασσαλίαν ὅπως λάβωσιν ἐν τῷ Λυκείῳ τῆς πόλεως ταύτης τὴν Γαλλικὴν ἀνατροφὴν καὶ παιδείαν. Ἂν τὸ ἁπλοῦν τοῦτο γεγονὸς ἔχῃ ἐνδιαφέρον ἱστορικοῦ συμβεβηκότος διὰ τὴν γηραιὰν γῆν τῆς Ἀφρικῆς, τοῦτο θέλει γνωρίσει ἐκεῖνος ὅστις ἐσπούδασε τὴν κοιτίδα, ἀφ' ἧς ἐξῆλθον τὰ δύο ταῦτα παιδία. Ὀλίγισται λέξεις ἀρκοῦσιν ὅπως παρέξωσι τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην καὶ διαφωτίσωσιν ἐκείνους, οἵτινες ἐνδέχεται νὰ ἀγνοῶσιν εἰσέτι ὁποῖός τις εἶνε ὁ βασιλεὺς τῆς Δαχομέης καὶ ὁ λαός του.

Ἡ δυτικὴ κλιτὺς τῆς μακρᾶς ἀλύσου τῶν ὀρέων, ἥτις ἀπτείνεται παραλλήλως καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῶν ἀκτῶν τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Κουάρα ἢ Νίγηρος μέχρι τῶν τοῦ Βενουέτου, συμβαλλόντων ἀμφοτέρων ἀνατολικῶς εἰς τὸν μέγαν ποταμὸν Σουδὰν, συγκαταριθμεῖται μεταξὺ τῶν μᾶλλον εὐνοουμένων ὑπὸ τῆς φύσεως χωρῶν, πλὴν δυστυχῶς καὶ τῶν λίαν ἀτμαζομένων ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ χειμὼν τῆς μεταναστεύσεως, ὅστις ἐν Ἀφρικῇ ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐχύθη ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἐκ βορρᾶ πρὸς μεσημβρίαν, ὥθησε πρὸς τὴν ζώνην ταύτην σκωληκόβρωτα λείψανα γενεῶν καὶ θεσμοθεσιῶν πανταχόθεν ἀλλοθεν ἐκλειψασῶν, ἅτινα συνέδεσε καὶ ἐπεσώρευσεν αὐτοῦ εἰς τρομερὰν σύγχυσιν· δυσειδὲς σύγκραμα ὄντων καὶ πραγμάτων, ἀληθὲς ὑπότριμμα ψυχῶν καὶ ἀνθρωπίνων σωμάτων, λιμναζόντων εἰς τὸν δεσποτικὸν ὕπνον τῆς συνειδήσεως καὶ μὴ ζώντων (ἂν ἦνε δυνατὸν νὰ δώσῃ τις τὸ ὄνομα τῆς ζωῆς εἰς παρομοίαν ὕπαρξιν,) εἰμὴ διὰ τῶν διεφθαρμένων ἀναθυμιάσεων τῶν ὀξασιῶν καὶ παραλογισμῶν, ἃς τινας ἀπὸ πεντακισχιλίων ἤδη ἐτῶν κατεδίκασεν ὁ ἀνθρώπινος νοῦς. Ξόανα αἰσχρότατα, θηρία τρεφόμενα ἐπιμελῶς ὑπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος, ὄφεις ἀποθεωθέντες, καὶ μυρίαι ἄλλαι τοιαῦται παρατράγῳδοι θεότητες, ἀποσκορακισθεῖσαι ἐκ τοῦ ἐθάρους τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῶν πρώτων παιδαγωγῶν τῆς ἀγρίας παιδικῆς ἡλικίας τῆς ἀνθρωπότητος, εὑρίσκουσιν εἰσέτι εἰς τὰς χώρας περὶ ὧν ὁ λόγος ναοὺς καὶ λατρευτάς.

Ἐνταῦθα βασιλεύουσιν εἰσέτι ἡγεμόνες, ὑπολαμβάνοντες ἑαυτοὺς καταγομένους ἐκ τῶν θεοτήτων τούτων, καὶ ἐπιζητοῦντες ὅπως φανῶσι κατὰ πάντα ἄξιοι μιᾶς τοιαύτης καταγωγῆς. Ἐνταῦθα διατηρεῖται εἰσέτι, ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ ἀγνότητι, ἡ ἀληθὴς διδασκαλία τῆς παθητικῆς ἢ τυφλῆς ὑποταγῆς καὶ τοῦ θείου δικαιώματος τῆς βασιλείας· ἐνταῦθα ἡ θέλησις ἑνὸς ἀτόμου εἶνε ὁ ἀναμφισβήτητος αἱρετοκριτὴς ἁπασῶν τῶν θελήσεων, εἷς μόνος κάμνει κατ' ἀρέσκειαν τὸν νόμον, τὸν ἐξηγεῖ ὅπως θέλῃ καὶ τὸν ἐφαρμόζει· ἐνταῦθα τὰ ἀγαθὰ, τὰ ἄτομα ἀνεξαιρέτως, εἴτε μικρὰ εἴτε μεγάλα, εἴτε ἀσθενῆ εἴτε ἰσχυρὰ, εἰσὶν ἑνὸς μόνου ἰδιοκτησία. Εἰς τὸν ἦχον τῆς φωνῆς του, εἰς ἓν σημεῖον τῆς χειρός του, εἰς τὸ ἐλάχιστον συνοφρύωμα τοῦ μετώπου του, βλέπει τις τρέμοντας τοὺς μᾶλλον ἐπιφόβους τῷ λαῷ αὐλικούς του, τοὺς πλέον ὑπερηφάνους ὑποτελεῖς του, οἵτινες πάντες διὰ τοῦ ἐξευτελισμοῦ καὶ τῆς ταπεινώσεως ἐντὸς τοῦ παλατίου ἀγοράζουσι τὸ δικαίωμα τοῦ καταδυναστεύειν ἐκτὸς αὐτοῦ τὸν λαόν. Οἱ γενναιότεροι πολεμισταὶ, οἱ πιστότεροι ὑπουργοὶ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος, πλησιάζουσιν αὐτὸν γονυκλινεῖς καὶ τὸ μέτωπον εἰς τὴν γῆν τύπτοντες, ἐνῷ ὁ ὀλέθριος, τὸν πέλεκυν ἔχων ἐπ' ὤμων καὶ τὸ ἱκρίωμα πρὸ ποδῶν, τοῖς ὑπενθυμίζει ἀκαταπαύστως διὰ τῆς παρουσίας του πλησίον τοῦ θρόνου ὅτι χρεωστοῦν νὰ ὦσιν ἕτοιμοι ὅπως ἀποθάνωσιν, ἂν ἤθελεν ἀπαιτήσει τοῦτο ὁ κύριός των, καὶ νὰ τὸν

(*) Δαχομέη, ἐκταμένη ἐπικράτεια τῆς Ἀφρικῆς ἐν τῇ Νιγριτίᾳ, ἐπὶ τῆς παραλίας τῶν Ἀνδραποδῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὅλη αὕτη ἡ παραλία, ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Νίγηρος μέχρι τῶν τοῦ Βενουέτου, καλεῖται ἰδίως Ἄνω Γουϊνέα καὶ διαιρεῖται εἰς τέσσαρας παραλίας ἢ βασίλειαι· τὴν παραλίαν τῶν Ὀδόντων, τὴν παραλίαν τοῦ Πεπέρεως, τὴν παραλίαν τῶν Ἀνδραποδῶν καὶ τὴν παραλίαν τοῦ Χρυσοῦ. Ἐν τῇ παραλίᾳ λοιπὸν τῶν Ἀνδραποδῶν, πρὸς ἀνατολὰς τοῦ βασιλείου τοῦ Βενίνου, κεῖται καὶ ἡ Δαχομέη, ἔχουσα πρωτεύουσαν τὸ Ἄβομέϋον, κειμένην 28 λεύγας πρὸς τὰ ἐνδότερα. Τὸ ἔθαρος τῆς ἐπικρατείας ταύτης εἶνε ἀμιλλᾶδες πλὴν γόνιμον, οἱ δὲ κάτοικοι μαχιμοι, αἱμοβόροι καὶ ἀπανθρωποτατοι πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους, φετιχίζουσι τὴν θρησκείαν καὶ ἀνθρωποθύται. Ἡ Δαχομέη ὑπῆρξέ ποτε ἰσχυρὸν κράτος, ἔχουσα ὑπ' αὐτὴν ὅλα τὰ μικρὰ κράτη τῆς Νιγριτικῆς παραλίας, ἀλλὰ παρήκμασε κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, ἐποχὴν καθ' ἣν ὑπετάγη εἰς τοὺς Ἄγους· σήμερον δὲ νομίζεται φόρου ὑποτελὴς ἢ τοὐλάχιστον τιμαρίων τῆς Γουαρίβας. Ὑπάρχουσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον καταστήματά τινα Ἄγγλων, Γάλλων καὶ Πορτογάλλων.

Σ. Μ.

ἀκολουθήσωσιν εἰς τὸν τάφον ὅταν ἤθελε καταβῆ εἰς αὐτόν· διότι, ἀφοῦ βασιλεύσῃ ὡς σφαγεὺς εἴς τι μακελλεῖον, ὁ υἱὸς οὗτος τῶν θεῶν δὲν δύναται νὰ κοιμηθῇ τὸν τελευταῖον ὕπνον εἰμὴ ἐπὶ τῶν αἱματωμένων λειψάνων τῶν εὐνοουμένων του.

Εἰς τὸ ἀξιοθρήνητον τοῦτο μουσεῖον, ὅπου βρύουσι καὶ συγχέονται ὅλαι αἱ ἀντικείμεναι τῷ Θεῷ καὶ τῇ προόδῳ παναρχαῖαι κοινωνικαὶ θηριωδίαι, ὁ λαὸς καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Δαχομέης κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν.

Ὡς οἱ συνθιασῶται καὶ συνάρχοντές του, τοῦ Βενίνου, τοῦ Ἀσιέντου, τῆς Δαγούμβας καὶ ἄλλων πολλῶν τοιούτων ἀγρίων καὶ ἀπολιτεύτων ἐπικρατειῶν καὶ βασιλείων, ὁ βασιλεὺς τῆς Δαχομέης, ἅμα ἀναβὰς τὸν θρόνον, χρεωστεῖ ὅπως βαδίσῃ ἐπὶ τοῦ αἵματος τῶν ὑπηκόων του ἀπὸ τοῦ παλατίου του μέχρι τοῦ τάφου τοῦ προκατόχου του· εἶτα, εἰς ἕκαστον ἐπέτειον μνημόσυνον ἐπιμελῶς ἐκτελούμενον ὑπὸ τῆς οἰκογενείας του, ἀνθρωπίνου αἵματος ἔχει αὖθις ἀνάγκην ἀντὶ καθαρτηρίου ὕδατος ὅπως ποτίσῃ τοὺς τάφους τῶν προγόνων του.

Ἂν οἱ Δαχομαῖοι δὲν συγκαταλέγωσιν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα μεταξὺ τῶν συνήθων τροφῶν, τὰς ὁποίας ἐκθέτουσιν εἰς τὰς ἀγορὰς, δὲν λογίζονται τοὐλάχιστον ἔγκλημα τὸ νὰ τρώγωσι τὰς σάρκας τῶν ἀνθρωπίνων θυμάτων, προσφερομένων ὡς ὁλοκαυτώματα εἰς τοὺς ναούς των. Ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν εἰλωτείαν ὅσον οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιᾶται, εἰσὶν ὑποτεταγμένοι εἰς τὸν δεσποτισμὸν τοῦ νόμου, καὶ θύουσιν εἰς τὸν βασιλικὸν των Μολὸχ ὅλους τοὺς οἰκογενειακοὺς δεσμοὺς, ὅλα τὰ αἰσθήματα τῆς φύσεως. Ὅλα των τὰ τέκνα, εἴτε ἀρσενικὰ εἴτε θηλυκὰ, ἀνήκουσιν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ εὐθὺς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων λαμβάνουσι μακρὰν τῶν γονέων των τὴν ἀνατροφὴν, ἥτις μέλλει νὰ καταστήσῃ αὐτὰ τυφλὰ ὄργανα τῆς αὐθαιρεσίας καὶ τῶν ἰδιοτροπιῶν ἑνὸς μόνου ἀνθρώπου. Ἐπειδὴ δὲ μία τοιαύτη κοινωνία δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ εἰμὴ ἓν μόνον πάθος, τὸ μῖσος, καὶ μίαν μόνην ἐργασίαν, τὸν πόλεμον, ὅλοι μὲν οἱ νεανίαι γίνονται στρατιῶται, ὅλαι δὲ αἱ νεάνιδες ἐπίσης στρατιῶται.

Ἡ γυναικεία φρουρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Δαχομέης εἶνε περίφημος εἰς ὅλην τὴν Ἀφρικήν· αἱ δύω ἢ τρεῖς χιλιάδες γυναῖκες, αἱ ἀπαρτίζουσαι αὐτὴν, γυμνάζονται εἰς τὴν διαχείρησιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν ὅπλων ὑπό τινα ταγματάρχην καὶ ὑπὸ ἀξιωματικοὺς, ἐκλεγομένους μεταξὺ τῶν ἰδίων των ταγμάτων. Τὰ ἀποπλανηθέντα ταῦτα πλάσματα διακοῦσιν ἐντελῶς, παρατάσσονται ἔφιππα, διέρχονται ἐν ἐπιθεωρήσεσι, βαδίζουσιν εἰς τὰς μάχας, δίδουν καὶ λαμβάνουν τὸν θάνατον μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας καὶ εὐρυθμίας, μετὰ τοσαύτης ἀδιαφορίας ἢ λύσσης, ὅσην μόλις δύναται νὰ ἀπαντήσῃ τις εἰς τὸν ἐντελέστερον στρατιώτην τοῦ ἄρρενος φύλου. Μετά τινων ἐτῶν ὑπηρεσίαν ἀποσύρονται εἰς τὸ βασιλικὸν παλάτιον, ὅπου λαμβάνουσι θέσιν εἰς τὸν γυναικωνίτην τοῦ ἡγεμόνος ἢ μεταξὺ τῶν γυναικῶν, τῶν προωρισμένων διὰ τοὺς ἀνωτέρους ὑπουργοὺς τῆς ἐπικρατείας, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ὡραιότητός των. Ὅταν εἷς ἐκ τῶν ἀρχόντων τούτων δυνηθῇ νὰ ἐξοικονομήσῃ ποσότητα εἴκοσι χιλιάδων κόρεων (*), ἔρχεται εἰς τὴν θύραν τοῦ παλατίου τοῦ βασιλέως ἢ τοῦ πρώτου ὑπουργοῦ του, γονατίζει πρὸ αὐτῆς καὶ ζητεῖ μίαν γυναῖκα πρὸς ἀντάλλαγμα τοῦ θησαυροῦ του· ἂν ἡ αἴτησίς του γίνῃ παραδεκτὴ, εἶνε ὑπόχρεως νὰ λάβῃ τυφλοῖς ὄμμασιν ὁπσιανδήποτε γυναῖκα ἤθελαν τῷ δώσει, γραῖαν ἢ νέαν, ὡραίαν ἢ δυσειδῆ. Ποτὲ δὲν συμβουλεύονται οὔτε τὴν θέλησίν του οὔτε τὴν καρδίαν του· ἐνίοτε εἰς ἀστεϊσμὸς τῆς Α. Μεγαλειότητος ἢ ἰδιοτροπία τις τῆς παντοδυνάμου φαιδρότητός του ῥίπτει μεταξὺ τῶν χειρῶν του τὴν ἰδίαν του μητέρα! εἰς τρόπον ὥστε ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος, οὐ μόνον τὸ ἀργύριόν του χάνει, ἀλλὰ πολλάκις μένει διὰ βίου χῆρος.

Τὸ παλάτιον, τὸ μοναστήριον τοῦτο ἢ ὁ στρατὸν ὅπου συμβαίνουσιν ὅλα αὐτὰ τὰ ἔξαλλα καὶ παράδοξα, σύγκειται ἐκ πολυαρίθμων καλυβῶν περιλαμβανομένων ἐντὸς τετραγώνου περιτειχίσματος, ἔχοντες ἐπιφάνειαν περισσοτέραν ἑνὸς μιλίου. Τὰ τείχη εἰσὶ κατεσκευασμένα ἐκ πηλοῦ, πλὴν ἐπιστέφονται ὑπὸ ἐπάλξεων συγκειμένων ἐξ ἀνθρωπίνων σιαγόνων, τροπαίων ἀνεγειρομένων εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης καὶ συνεχῶς μεμιγμένων μὲ ὁλοκλήρους κεφαλὰς νεωστὶ κοπείσας· τὸ δὲ ἔδαφος τῶν στοῶν καὶ τῶν διαδρόμων εἶνε ἐστρωμένων διὰ ἀνθρωπίνων κρανίων, καὶ λιθόστρωσις τοῦ αὐτοῦ εἴδους καλύπτει τὴν στέγην τοῦ ἀνδρῶνος, ἀφ' οὗ ὑψοῦται ἡ βασιλικὴ σημαία. Εἰς τρόπον ὥστε, ὁσάκις ὁ ἀπόλυτος κύριος τοῦ ἄντρου τούτου ἐπιθυμεῖ νὰ διατάξῃ εἰς τοὺς στρατιώτας του πολεμικήν τινα ἐκστρατείαν, ἀρκεῖται νὰ τοῖς εἴπῃ, « τὸ οἰκημά μου ἔχει ἀνάγκην στέγης! » ἔκφρασις λίαν ἀξία ἐκείνης, δι' ἧς οἱ ἱερεῖς τῶν ξόανων παριστῶσι τὴν ἔλλειψιν ἀνθρωπίνων θυμάτων λέγοντες, « οἱ θεοί μας πεινοῦν! »

(*) Cauris ἢ Coris, μικρὰ κογχύλη χρησιμεύουσα ὡς νόμισμα παρὰ τοῖς Ἀφρικανοῖς λαοῖς· ἰσοδυναμεῖ δὲ ἡ ποσότης τῶν εἰκοσακισχιλίων κόρεων μὲ 200 περίπου φράγκα. Σ. Μ.

Ἤδη λοιπὸν πᾶς τις δύναται νὰ συμπεράνῃ ἂν ἦνε πλέον δυνατὸν οἱ κληρονόμοι τοῦ θρόνου τῆς Δαχομέης, ἀνατραφέντες μετὰ τῶν τέκνων τῆς Εὐρώπης, καθήσαντες πέντε ἢ ἓξ ἔτη ἐπὶ τῶν ἐδωλίων τῶν χριστιανικῶν σχολείων καὶ ἐμφορηθέντες ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἰδεῶν, ὑπὸ τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν καὶ ἠθῶν, ἀφοῦ πατήσωσι τὸν πόδα εἰς τὴν πάτριόν των γῆν, ἂν ἦνε δυνατὸν, λέγομεν, νὰ συμμορφωθῶσι πλέον μὲ τὰς ἀποτροπαίους ἕξεις καὶ τὰς βδελυρὰς συνηθείας τῶν συμπατριωτῶν των, νὰ ἐξακολουθήσωσι τὰς παραδόσεις τῶν προγόνων των καὶ νὰ ζήσωσιν εἰς τὸ μακελλεῖον ὅπου αὐτοὶ ἔζησαν. . . . Ὅσον δηλητήριος καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας, ὅσον ἰλιγγιώδης καὶ ἂν ᾖ ἡ ἀναθυμίασις τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος, ὑπάρχει ἐν τῇ ἐπιρροῇ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀνατροφῆς πρᾶγμά τι, ὅπερ ἀποτροπιάζεται αὐτήν· καὶ δυνάμεθα νὰ διϊσχυρισθῶμεν, ὅτι ἀπὸ τῆς εἰς Ἀφρικὴν ἐπανόδου τῶν μαύρων μαθητῶν τοῦ Λυκείου τῆς Μασσαλίας, θέλει ἀρχίσει διὰ τὴν ταλαίπωρον Δαχομέην νέα καὶ σωτηριώδης ἐποχή.

Ἄλλως τε τοῦτο καὶ μόνον δὲν εἶνε μοναδικὸν γεγονὸς ἐπὶ τῆς Ἀφρικανικῆς ἠπείρου, ἥτις τὴν στιγμὴν ταύτην ὁλόκληρος φρίσσει καὶ σκαρτᾷ ἕνεκα τῶν ἀναγεννητικῶν πνοῶν, αἵτινες φθάνουσιν εἰς αὐτὴν πανταχόθεν, ἀπὸ βορρᾶ καὶ μεσημβρίας, ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν. Ἤδη αἱ σημαῖαι τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἐκτείνουσιν ἐπ' αὐτῆς τὴν προστάτιδα σκιάν των· ἐνταῦθα τὰ βήματα τῶν Εὐρωπαίων ταξειδιωτῶν, τῶν ἐδοποιῶν τούτων καὶ μαρτύρων τῆς ἐπιστήμης, ἀφίνουσιν ἴχνη εὐεργετικὰ καὶ ἀνεξάλειπτα· διὰ τῶν μονοπατίων, τὰ ὁποῖα οὗτοι ἤνοιξαν, ἀπόστολοι ἁπασῶν τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν ἔρχονται κατὰ αὔξοντα πάντοτε ἀριθμὸν ὅπως κηρύξωσι τὸν θεῖον λόγον, καὶ εἰς τὴν φωνὴν τῶν ἀποστόλων τούτων τοῦ παντοδυνάμου Ἐσταυρωμένου οἱ αἱμοβόροι Φετιχισταί, οἱ ἱερεῖς οὗτοι τῆς αἰσχύνης καὶ τῶν αἱμάτων, κρύπτονται ἢ σιωπῶσι. Τέλος, ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἀφρικῆς βλέπει τις διερχόμενα κατὰ ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας τὰ ἀργαῖα θύματα τῆς ἀνδραποδοκαπηλείας, ἐλευθερωθέντα ἐκ τῆς δουλείας καὶ τῆς ἐξορίας ὑπὸ τῶν δύο μεγάλων ἐθνῶν τῆς Δύσεως καὶ ἐπαναφέροντα ἐπὶ τῆς γῆς, ἥτις ἐχρησίμευσεν εἰς αὐτοὺς ὡς πρώτη κοιτίς των, μετὰ τῆς ἐμπειρίας ὑπερτάτης τινὸς καὶ ἀξιολόγου ἀνατροφῆς, ὑγιεῖς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις καὶ γονίμους ἰδέας.

Πανταχόθεν τὸ τερατῶδες οἰκοδόμημα τῶν ἀργαίων ἀφρικανικῶν δεισιδαιμονιῶν καταστρέφεται καὶ διαλύεται, πλησιάζει δὲ ὁ καιρὸς καθ' ὃν οὐδ' εἰς αὐτὰς τὰς ἀκτὰς τῆς Γουϊνέας θέλει εἶσθαι δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ οὐδεὶς νόμιμος ἀπόγονος τῶν ἀποθεωθέντων ὄφεων, ὅστις νὰ δύναται νὰ ἐπαναλάβῃ εἰς εὐνοούμενόν του τινὰ πιστὸν τὰς ἐλεεινολογίας, τὰς ὁποίας ἐπρόφερε πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου κατὰ τὴν ἄλλην ἐσχατιὰν τῆς γηΐνης σφαίρας ὁ θεῖος Φαταφάη, ὁ ἀνώτατος ἱεράρχης τῶν νήσων Τόγγα, πρὸς τὸν Ἄγγλον Μάρινερ, κατά τινα στιγμὴν θλίψεως καὶ ἐκχύσεως· « Οἴμοι, πτωχέ μου Μάρινερ! οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι τίποτε πλέον δὲν σέβονται· τὸ πᾶν διεστράφη, αἱ ἱερώτεραι παραδόσεις ἀπώλοντο, τὰ σωτηριωδέστερα ἔθιμα παρημελήθησαν! ἀμφιβάλλω ἀκόμη ἂν μετὰ τὸν θάνατόν μου θελήσωσι νὰ σφάξωσι τὴν γυναῖκά μου ἐπὶ τοῦ τάφου μου! »

Ῥ.

ΤΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΜΠΟΥΛ-ΚΑΣΗΜ.

Ἦπηρχε ποτε εἰς Βαγδάτιον ἄνθρωπος πλουσιώτατος πλὴν φιλάργυρος εἰς ἄκρον, ὀνομαζόμενος Ἐμπουλ-Κασήμ. Τοσούτῳ δὲ γλίσχρος ἦτο, ὥστε ἔζη ῥυπαρῶς ἐνδύετο πάντοτε καταξεσχισμένα φορέματα καὶ δὲν ἠγόραζε πώποτέ τι τῶν ἀναγκαίων, εἰμὴ ὅτε τοῦτο ἐπωλεῖτο κατὰ τὸ ἥμισυ τοὐλάχιστον τῆς συνήθους αὐτοῦ ἀξίας· ἰδίως δὲ ἐφόρει ὑποδήματα, τοσοῦτον παλαιὰ καὶ μετεσχηματισμένα ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς πολλῶν ἐμβαλλωμάτων, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ διαφιλονεικήσῃ ἂν τὰ ὑποδήματα ταῦτα κατεσκευάσθησαν ὑφ' ἑνὸς ἢ πολλῶν σκυτοτόμων. Τοσούτῳ δὲ πλατέα καὶ βαρύτατα κατήντησαν, ὥστε ἀπέβησαν τὸ ἀντικείμενον παροιμιώδους προσοχῆς· ὅταν ἤθελον νὰ ἀναφέρωσιν εἰς Βαγδάτιον περί τινος βαρέως φορτίου ἔλεγον, « Τοῦτο εἶνε βαρὺ ὡς τὰ ὑποδήματα τοῦ Ἐμπουλ-Κασήμ. »

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐξελθὼν τῆς πενιχρᾶς αὐτοῦ οἰκίας, ἀπήντησε φίλον του τινά, ὅστις τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι ἔλαβε παρά τινος ἐμπόρου τοῦ Χαλεπίου εἰς μετριωτάτην τιμὴν ἀρκετὴν ποσότητα λαμπροῦ ῥοδοστάγματος τῆς Γεζίδης, καὶ ὅτι ἠδύνατο νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὸ ἐμπόρευμα τοῦτο κατὰ τὸ τέταρτον σχεδὸν τῆς συνήθους ἀξίας. « Δέχθητι τὴν διαπραγμάτευσιν ταύτην, προσέθηκε, καὶ σὲ ὑπόσχομαι ἐντὸς ὀλίγου νὰ κερδίσῃς τὰ διπλάσια. » Ὁ Ἐμπουλ-Κασήμ, πλήρης χαρᾶς διὰ τὴν σπανίαν ταύτην ἐπιτυχίαν, ἠγόρασεν ὅλον τὸ ῥοδόσταγμα ἀντὶ ἑξακοσίων δηναρίων, τὸ ἐκένωσεν εἰς μικρὰς φιάλας, καὶ ἔθεσεν αὐτὰς κατὰ σειρὰν ἐπί τινος παλαιᾶς τραπέζης πρὸ τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου παραθύρου τοῦ οἴκου του.

Συγκινηθεὶς ἐπὶ πλέον ὑπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ κέρδους, ἀπεφάσισε νὰ λουσθῇ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, διότι εἶχεν ἓξ ὁλόκληρα ἔτη ἀφ' ὅτου δὲν ἐπάτησεν εἰς βαλανεῖον. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ λουτρὸν ἀπαντᾷ ἕτερον φίλον, ὅστις τῷ εἶπε γελῶν καὶ εἰρωνευόμενος· «Ὦ Κασὴμ! κάτι τι ἔχανα νὰ μὲ ἔδιδες τὰ ὑποδήματά σου, διὰ νὰ τὰ στείλω εἰς τοὺς τόπους τῶν Φράγκων ὡς περίεργα· ἂν θέλῃς, ἂς ἀνταλλάξωμεν αὐτὰ μὲ τὰ ἰδικά μου.» Ὁ φιλάργυρος, χωρὶς λέξιν νὰ προφέρῃ, ἀπεκδυθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν λουτρῶνα, ἀφοῦ ἐτοποθέτησε κατὰ τὴν συνήθειαν τὰ πεπαλαιωμένα ὑποδήματά του εἰς τὰ πρόθυρα. Ἔτυχε μετ' ὀλίγον νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ αὐτὸ βαλανεῖον καὶ ὁ Καδῆς τῆς πόλεως· ὁ δὲ Ἐμπουλ-Κασὴμ, ἀφοῦ ἐλούσθη, ἐξελθὼν ἐνεδύθη τὰ ἱμάτιά του, καὶ μὴ εὑρίσκων τὰ ἴδια ὑποδήματα ἀλλ' εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν ζεῦγος νέων ὑποδημάτων, ἐνόμισεν ὅτι ὁ φίλος του ἔκαμε τὴν ἀνταλλαγήν, καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν φορέσας αὐτὰ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκόν του.

Ἐν τούτοις ἐξῆλθε μετ' ὀλίγον καὶ ὁ Καδῆς. ὅστις, εὑρὼν ἀντὶ τῶν ἰδικῶν του τὰ εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν πασίγνωστα ὑποδήματα τοῦ Ἐμπουλ-Κασὴμ, κατεμήνυσεν αὐτὸν ἐπὶ δολίᾳ κλοπῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, καὶ χωρὶς νὰ τὸν ἀκούσῃ ἀπολογούμενον τὸν κατεδίκασεν εἰς σημαντικὸν πρόστιμον. Πλήρης ἀγανακτήσεως ὁ φιλάργυρος Κασὴμ κατὰ τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα οὐ μόνον τὸν ἠτίμασαν ἀλλὰ καὶ τὸν ἐζημίωσαν, λαβὼν αὐτὰ τὰ ἔρριψε μετ' ὀργῆς εἰς τὸν ποταμὸν Τίγριν. Ἀλλ' ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης τὰ ὑποδήματα ἐπενήργησαν κατὰ τοῦ κυρίου των δικαίαν ἐκδίκησιν, διότι περιπλεχθέντα εἰς τὰ δίκτυα τῶν ἁλιέων ἀνεσύρθησαν μέν, ἀφοῦ ὅμως κατεξέσχισαν διὰ τῶν σιδηρῶν καρφίων των καὶ τοῦ βάρους των τὰ δίκτυα· οἱ δὲ ἁλιεῖς, ἀναγνωρίσαντες τὰ μοναδικὰ καὶ πασίγνωστα τοῦ Ἐμπουλ-Κασὴμ ὑποδήματα, ἐνῆξαν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Καδῆ ζητοῦντες ἀποζημίωσιν, τὴν ὁποίαν ἐκὼν ἀέκων ἠναγκάσθη νὰ πληρώσῃ ἐκ νέου.

Ὅταν δὲ εἶδε πάλιν εἰς χεῖράς του τὰ κατάρατα ὑποδήματά του ἐκορυφώθη ἡ λύσσα του, καὶ, ἐνῷ διήρχετο πρὸ τοῦ οἴκου του, ἔρριψεν αὐτὰ μὲ ἀγανάκτησιν διὰ τοῦ παραθύρου, λησμονήσας τὰ πρὸ αὐτοῦ ἐκτεθειμένα ἐμπορεύματά του· τὰ ὑποδήματα, πεσόντα μὲ ὁρμὴν ἐπὶ τῆς παλαιᾶς τραπέζης, ἀνέτρεψαν αὐτὴν καὶ συνέτριψαν τὰς ἐπ' αὐτῆς φιάλας, τὸ δὲ βοδόσταγμα ἀπώλετο. Ὅταν δὲ ὁ Κασὴμ ὀρθαλμοφανῶς ἐπληροφορήθη τὴν γενομένην αὐτῷ ζημίαν, ἤρχισε νὰ ἀποσπᾷ τὴν γενειάδα του, νὰ θρηνῇ καὶ νὰ καταρᾶται τὰ κακότροπα ἐκεῖνα ὑποδήματα, τὰ ὁποῖα τοσαύτας τῷ ἐπροξένησαν ζημίας. Ἐν τῇ παραφορᾷ του δὲ, λαβὼν αὐτὰ, ἀνέβη εἰς τὸ δῶμα καὶ τὰ ἔρριψε μεθ' ὁρμῆς εἰς τὸ γειτονεῦον γήπεδον· πλὴν μετά τινας ἡμέρας οἱ γείτονες, παρατηρήσαντες ὅτι τὸ ὕδωρ δὲν ἔτρεχεν ἀλλὰ συνεσωρεύετο, καὶ ὅτι ἡ μικρὰ διώρυξ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῆς συνοικίας κατεφράχθη, προσεκάλεσαν ἐργάτας διὰ νὰ τὴν καθαρίσωσι, καὶ ὅταν ἀνεγνώρισαν ὅτι αἰτία τοῦ συμβάντος τούτου ἦσαν τὰ πολυθρύλλητα ὑποδήματα τοῦ Ἐμπουλ-Κασὴμ, ἀγανακτήσαντες κατεμήνυσαν αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου ἐκτὸς τῆς ἀποτίσεως τῶν ἐξόδων κατεδικάσθη καὶ εἰς νέον πρόστιμον.

Ἐπιθυμῶν δὲ ὁ δυστυχὴς Κασὴμ νὰ ἀπαλλαχθῇ ἅπαξ διὰ παντὸς τῶν ἐπαράτων ἐκείνων ὑποδημάτων καὶ νὰ προλάβῃ πᾶσαν ὑπ' αὐτῶν προξενηθησομένην ζημίαν, ἀπεφάσισε νὰ παραχώσῃ αὐτὰ ἐντὸς τοῦ παρακειμένου νεκροταφείου· ἀλλ' ἀξιωματικός τις, διαβαίνων ἐκεῖθεν καὶ παρατηρήσας αὐτὸν ἀνασκάπτοντα τοὺς τάφους, τὸν κατεμήνυσεν ὡς τυμβωρύχον ἀφοῦ τῷ ἔδωκε καὶ παρὰ μίαν τεσσαράκοντα. Ὁ Ἐμπουλ-Κασὴμ, μὴ δυνάμενος νὰ ἀπολογηθῇ ὡς ἐναχθεὶς ἐνώπιον τοῦ αἰωνίου ἐχθροῦ του, τοῦ Καδῆ, κατεδικάσθη καὶ αὖθις εἰς βαρὺ πρόστιμον.

Μετὰ τὴν πέμπτην ταύτην βάσανόν του, ὁ Ἐμπουλ-Κασὴμ ἔλαβε τὰ ὑποδήματά του καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὰ καύσῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν εἰσέτι ὑγρὰ, ἐξέθεσεν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ δώματος τῆς οἰκίας του διὰ νὰ στεγνώσωσιν εἰς τὸν ἥλιον. Ὁ κύων τοῦ γείτονος, ἀναβὰς ἐκ συμπτώσεως εἰς τὸ δῶμα, ἤρχισε νὰ παίζῃ μὲ τὰ ὑποδήματα, λαβὼν δὲ ἓν ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ στόμα του τὸ ἔρριψε κάτω εἰς τὸν ὁρμον· ἀλλὰ κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ἔτυχε νὰ διαβαίνῃ γυνή τις ἔγγυος, ἥτις, ἐξιππασθεῖσα ἐκ τοῦ κρούσματος καὶ πληγωθεῖσα ὑπὸ τῶν μεγάλων καρφίων τοῦ πεσόντος ὑποδήματος, ἀπέβαλεν ἐκ τοῦ φόβου· ὁ δὲ σύζυγος αὐτῆς κατεμήνυσε τὸν Ἐμπουλ-Κασὴμ ὡς ἔνοχον φόνου ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, τὸ ὁποῖον καὶ κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς ἔτι βαρύτερον τῶν προηγηθέντων πρόστιμον καὶ εἰς πολλῶν μηνῶν φυλάκισιν.

Πλήρης ἀπελπισίας ὁ Ἐμπουλ-Κασὴμ καὶ μὴ γνωρίζων πῶς νὰ ἀπαλλαχθῇ ἐκ τῶν κακῶς ὀλυμένων τούτων ὑποδημάτων, λαβὼν αὐτὰ παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ Καδῆ, καὶ διηγηθεὶς λεπτομερῶς ὅλας τὰς ζημίας ὅσας τῷ ἐπροξένησαν μέχρι τοῦδε, παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ ἔγγραφον τῆς καταδίκης του, ὅτι ὁ Ἐμπουλ-Κασὴμ παραιτεῖται τοὐντεῦθεν ἐπισήμως παντὸς δικαιώματος ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῶν ὑποδη-

μάτων τούτων. « Σᾶς θερμοπαρακαλῶ, αὐθέντα μου, εἶπεν, ὅπως παραδεχθῆτε τὴν αἴτησίν μου ταύτην, καὶ ἐλπίζω ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ Μουσουλμάνοι, οἵτινες εἶνε παρόντες, θέλουν μαρτυρήσει ὅτι τοῦ λοιποῦ οὐδεμία σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῶν ἐπαράτων τούτων ὑποδημάτων· ἐπιθυμῶ δὲ ὅπως, εἰ δυνατόν, μὲ χορηγηθῇ καὶ φετβᾶς τις, ὅτι θὰ ἦμαι εἰς τὸ ἑξῆς ἀνεύθυνος διὰ πᾶσαν ἔνοχον πρᾶξιν τῶν κακούργων τούτων ὑποδημάτων. »

Καὶ ὁ μὲν Καδῆς συνήνεσεν εἰς τὴν δικαίαν ταύτην αἴτησιν τοῦ Ἐμπουλ - Κασὶμ, καὶ φαιδρυνθεὶς ἀρκούντως ἐκ τοῦ συμβάντος τούτου, παρεχώρησε τὸν ζητηθέντα φετβᾶν· ὁ δὲ φιλάργυρος, διδαχθεὶς καὶ σωφρονισθεὶς ὑπὸ τῶν περιστατικῶν τούτων, ἐμετρίασε τὴν ῥυπαρὰν αὐτοῦ φιλαργυρίαν.

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΣΑΡΔΩΝΙΟΣ ΓΕΛΩΣ. — Ὅλοι σχεδὸν μεταχειριζόμεθα τὴν φράσιν ταύτην, χωρὶς οἱ πλεῖστοι νὰ γνωρίζωμεν καὶ πόθεν ἐπήγασε. Τίμαιος ὁ Λοκρὸς παρὰ Σουΐδα λέγει ὅτι, εἰς τὴν νῆσον Σαρδὼ ὑπῆρχε νόμος νὰ θάπτωσι τοὺς ὑπεργήρους ἐντὸς στενοῦ βόθρου, στρώγγοντες αὐτοὺς οἱ νέοι μὲ σχίζας ξύλων καὶ γελῶντες. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πρᾶξις αὕτη δὲν ἦτο φύσει εὐχάριστος, οἱ νέοι, καίτοι ἐξωτερικῶς γελῶντες κατὰ τὸ ἔθος ἢ προσποιούμενοι γέλωτα, πόρρω ὅμως ἀπεῖχον τοῦ νὰ γελῶσι τὸν φυσικὸν εὐθύμου καρδίας γέλωτα· εἰς τρόπον ὥστε ὁ βεβιασμένος καὶ προσποιητὸς ἐκεῖνος γέλως ἐνεκατόπτριζε τὴν ἀλυθῆ τῆς ψυχῆς πικρίαν, τὴν ἐκ τῆς λύπης προξενουμένην. Ἐκ τούτου δὲ ἐπεκράτησεν ὥστε ὁ ψευδὴς καὶ βεβιασμένος γέλως νὰ ὀνομάζηται Σαρδώνιος, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ κοινῶς παρ' ἡμῶν λεγόμενον ψεύτικο γέλοιο ἢ πικρὰ γέλοια, φαρμακερὸς γέλως, κτλ.

ΠΘΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ. — Α. Ἀλήθειαν λέγε. — Β. Βουλεύου χρήσιμα. — Γ. Γνῶθι σαυτόν. — Δ. Δικαίως κτῶ. — Ε. Ἐγκράτειαν ἄσκει. — Ζ. Ζήλου σοφίαν. — Η. Ἡδονὴν φεῦγε. — Θ. Θεὸν σέβου. — Ι. Ἱκέτας ἐλέει. — Κ. Καιρὸν γνῶθι. — Λ. Λάλει ὀλίγα. — Μ. Μέτρῳ χρῶ. — Ν. Νόμοις πείθου. — Ξ. Ξένους ξένιζε. — Ο. Ὅρκον φεῦγε. — Π. Παιδείας ἀντέχου. — Ρ. Ῥᾳθυμίας ἀπέχου. — Σ. Σωφροσύνην ἄσκει. — Τ. Τίμα γονεῖς. — Υ. Υἱοὺς παίδευε. — Φ. Φιλίαν ἀγάπα. — Χ. Χρόνου φείδου. — Ψ. Ψυχῆς ἐπιμελοῦ.

ΟΝΟΜΑΤΑ ΣΟΥΛΤΑΝΩΝ. — Κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν παρατηροῦμεν τὸ στοιχεῖον μ ὑπάρχον εἰς ὅλα τὰ ὀνόματα τῶν Ὀθωμανῶν Αὐτοκρατόρων, ἀπὸ Μωάμεθ Β' τοῦ πορθητοῦ (Ἑλ Φατὴχ) μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Δύω δὲ μόναι ἐξαιρέσεις εὑρίσκομεν εἰς τὸ τυχαῖον τοῦτο, τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ πορθητοῦ Μωάμεθ, τοῦ Σουλτὰν Βαϊαζήτου, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ νῦν εὐκλεῶς ἀνάσσοντος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ - Ἀζήζ. Εἰς δὲ τὴν βασιλείαν Σουλτὰν Ἀχμὲτ Χὰν, υἱοῦ Μωάμεθ τοῦ Γ', παρατηρεῖται ἡ περίεργος σύμπτωσις τοῦ ἀριθμοῦ 14. Ὁ μονάρχης οὗτος ἦν ὁ 14 τῆς δυναστείας του, ἐβασίλευσεν εἰς ἡλικίαν 14 ἐτῶν, καὶ ἀπέθανε μετὰ βασιλείαν 14 σελχιγιακῶν ἐτῶν.

Τὰ δὲ πλειότερα τῶν συνήθων ὀνομάτων, ἅτινα λαμβάνουσιν οἱ πλειότεροι τῶν Σουλτάνων, ὡς Ἀβδοὺλ - Χαμὴτ, Ἀβδοὺλ - Μεζὴτ, καὶ τὰ ὁποῖα εἰσὶν ἐν χρήσει παρὰ τῷ Ὀθωμανικῷ ὀνοματολογίῳ, (ὡς Ἀβδοὺλ - Κερὴμ, Ἀβδοὺλ-Ῥαχμὰν, κτλ.) εἰσὶ ταὐτόσημα πάντα, σημαίνοντα δοῦλον τοῦ δεδοξασμένου, τοῦ ἁγίου, κτλ. (τοῦ Θεοῦ, δηλ.) ἀντιστοιχοῦσι δὲ πρὸς τὰ ἡμέτερα Χριστόδουλος, κτλ.

ΝΑ ΣΕ ΒΡΑΣΩ! — Μεταξὺ τῶν καταρῶν, τὰς ὁποίας πολλάκις προφέρουσιν οἱ χυδαῖοι, συνεχῶς δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ καλλαναθραμμένοι καὶ εὐγενεῖς ἐπὶ τὸ εὐφημότερον, εἶνε καὶ τὸ Νὰ σὲ βράσω! Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ ἀρὰ αὕτη δὲν λέγεται τυχαίως οὔτε στερεῖται ἱστορικῆς τινὸς σημασίας, διότι πραγματικῶς κακοῦργοι ἐβράζοντο πάλαι ποτὲ μέχρι θανάτου. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπὶ Ἐρρίκου Η' ἐβράσθησαν δύο ἄτομα, εἷς μάγειρος φαρμακεύσας δεκαὲξ ἀνθρώπους (τῷ 1532), καὶ μία ὑπηρέτρια φαρμακεύσασα τρεῖς οἰκογενείας (τῷ 1543).

Εἶνε δὲ περίεργον πῶς διεσώθη ἡ ἀρὰ αὕτη καὶ εἶνε τοσοῦτον ἐν χρήσει σήμερον, καὶ μάλιστα εἰς τὰ στόματα τῶν εὐαισθήτων Κυριῶν· διότι οὔτε νὰ σὲ κάψω οὔτε ἄλλο τι τοιοῦτον συνειθίζεται, ἐνῷ ἔχομεν παραδείγματα τρομερωτέρων βασάνων τῶν κακούργων. Ἀναφέρεται δὲ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὅτι πολλοὶ κακοῦργοι, τεθέντες ἐντὸς μεγίστων ἰγδίων, ἐκοπανίσθησαν. Φαίνεται ὅτι τὸ Νὰ σὲ βράσω, καθὸ μὴ ὑπονοοῦν τόσον τρομερὰς βασάνους ὅσον αἱ ἄλλαι φρικταὶ τυραννίαι, καθιερώθη σήμερον γενικῶς, ὅν πολλάκις ἰσοδύναμον τοῦ εἰρωνικῶς λεγομένου Νὰ σ' ἀλατήσω!

ΜΥΘΟΣ Α'.

Η ΚΥΝΟΦΙΛΙΑ.

Δύω κύνες ξαπλωμένοι 'ς τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου,
ἀνεπαύοντο πλησίον εἰς τὴν θύραν μαγειρίου,
καὶ ἀντὶ νὰ ὑλακτῶσι κατὰ τῶν διαβαινόντων
διελέγοντο ἡσύχως περὶ φύσεως τῶν ὄντων.

Ὡς δὲ πάντοτε συμβαίνει, θέμα πρώτης ὁμιλίας
ἦτο τῶν κυνῶν ἡ τύχη, καὶ περὶ τῆς μοχθηρίας
καὶ διαγωγῆς βαρβάρου αὐθαδῶν τινῶν μαγείρων,
καὶ τῶν φειδωλευομένων δεσποτῶν καὶ φιλαργύρων.

Πρὸς τὰς ἀρετὰς δὲ τέλος στρέψαντες τὴν ὁμιλίαν,
ἀπὸ ἀρετῆς εἰς ἄλλην ἔρθασαν κ' εἰς τὴν φιλίαν.

" Ὦ ! ἐφώναξεν ὁ ἕνας, δὲν ὑπάρχει πόνος, λύπη,
" ἥτις διὰ τῆς φιλίας δὲν δαμάζεται κ' ἐκλείπει !
" Δύο ὄντα, ἡνωμένα διὰ τῶν τρυφερωτάτων
" καὶ τῶν ζωηρῶν ἐκείνων τῆς καρδίας αἰσθημάτων,
" ζῶσιν ἀληθῶς 'ς τὸν κόσμον ζωὴν πλήρη εὐφροσύνης,
" τέρψεως καὶ εὐθυμίας, ἡδονῆς, χαρᾶς, εἰρήνης·
" καὶ διπλῆ μὲν εἰς τοὺς φίλους φαίνεται ἡ εὐτυχία,
" κούφη δὲ ὑπὸ τῶν δύο φερομένη ἡ δυστυχία.
" Αἴ ! ἡ τύχη ἂν τοιούτου ποτὲ φίλου μ' ἀξιώσῃ,
" τῆς καρδίας μου τοὺς πόνους ὅλους θέλει ἐλαφρώσει·
" ἤθελα τὸ πεπρωμένον αἰωνίως μακαρίζει,
" καὶ τὰ χρέη μου χαρὰν μου κ' εὐχαριστησιν νομίζει.
" Τί φρονεῖς; ἂν λόγου χάριν ὄντες 'ς τὴν αὐτὴν οἰκίαν
" καὶ οἱ δύο τεταγμένοι 'ς τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν,
" καὶ φυλάττοντες τὴν θύραν τοῦ κοινοῦ μας τοῦ κυρίου
" εἴμεθα συνδεδεμένοι δι' ἀγάπης αἰωνίου,
" γενναιόφρονες, χαρίεις, γλυκεῖς, πρᾶοι πρὸς ἀλλήλους
" τὸν Ὀρέστην καὶ Πυλάδην ἐμιμούμεθα τοὺς φίλους;
" καὶ ὁ κύριός μας βλέπων τὴν τοιαύτην ἕνωσίν μας,
" θέλει μένει διὰ παντὸς ὑπὸ τὴν διακρισίν μας·
" καὶ αὐτῆς τῆς ἄρκτου, ἥτις ἀπ' τὸ ἱερόν της δάσος
" ἐκσοβεῖ ὅλους τοὺς κύνας, καταστρέφομεν τὸ θράσος.
" Ἡ ζωή μας θέλει εἶσθαι εὐτυχὴς ὡς βασιλεία !
" ἐκ τῆς ἡδονῆς, Μαυροῦκε, μ' ἔρχεται λειποθυμία!,,
" —Καὶ ἐγὼ, ὦ φίλε Μοῦρτε, ἤμην γνώμης τῆς ἰδίας
" περὶ τῆς ἀδιαλύτου καὶ εἰλικρινοῦς φιλίας·
" καὶ ὡς ἔχοντες ὁμοίας ἀρετὰς, γνώμας καὶ κλίσεις,
" θὲ νὰ ζῶμεν μακαρίως χωρὶς ζήλιαν κ' ὑποκρίσεις·
" 'ς τὴν πλευρὰν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου θέλει συμπεριπατῶμεν
" καὶ συμφώνως τοὺς ἐχθρούς μας πανταχοῦ θέλει νικῶμεν.
" Φανταζόμενος δὲ, φίλε, τὸν σοφὸν σκοπόν μας τοῦτον,
" εἶμαι ἕτοιμος νὰ κλαύσω !... Δὸς τὸν πόδα σου,,
— " Ἰδού τον!,,

Καὶ οἱ νέοι φίλοι τότε τρυφερῶς καταφιλοῦνται,
καὶ τὰ ὦτα κ' ἡ οὐρά των ἀπὸ τὴν χαρὰν κινοῦνται.

Λίψνης δ' ἐκ τοῦ μαγειρίου ὑπηρέτης τις προκύπτει
κ' ἐν τῷ μεταξὺ τῶν δύο κόκκαλον ἀρνίου ῥίπτει·
ἐξεψύχησ' ἡ φιλία, καὶ ἡ τρυφερὰ ἀγάπη
εἰς χολὴν καὶ μαῦρα πάθη ἐν τῷ ἅμα μετετράπη.

Μανιώδης ὁ Ὀρέστης ῥίπτει' ἐπὶ τοῦ Πυλάδου,
καὶ ζητεῖ νὰ τὸν κρημνίσῃ εἰς τὰ τάρταρα τοῦ Ἅδου·
ὁ Πυλάδης τὸν δαγκάνει, καὶ ἀμφότεροι παλαίουν,
καταδάκνονται, κτυπῶνται, καὶ τὰ κρέατά των ξέουν.

Οἱ δὲ ὑπηρέται ῥίπτουν ψυχροῦ ὕδατος ἀντλίαν
ἐπ' αὐτῶν, καὶ καταπαύουν ταύτην τὴν κυνοφιλίαν.

ΠΟΙΚΙΛΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Ἐπίσκοπός τις διέταξεν ὥστε αἱ ὑπηρέτριαι τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του ἐφημερίων νὰ ὦσιν ἑξηκοντούτιδες· ἀλλὰ, κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὴν παραγγελίαν ταύτην περιοδείαν του, παρετήρησε μετ' ἐκπλήξεως ἓν τινι κωμοπόλει τὸν ἐφημέριον ὑπηρετούμενον ὑπὸ τριῶν χαριεστάτων νεανίδων χωρικῶν, ὧν ἡ μεγαλητέρα μόλις ἦτο εἰκοσαετής. « Καὶ πῶς ! Κύριε ἐφημέριε, τῷ παρετήρησε πλήρης ὀργῆς ὁ Ἐπίσκοπος, δὲν ἀπηγόρευσα αὐστηρῶς... — Μάλιστα, Σεβασμιώτατε· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐπεθύμουν πολὺ νὰ εὑρῶ ἑξηκοντούτιδα ὑπηρέτρια, καθὼς πρέπει· ἐπειδὴ ὅμως τοιαῦται καλαὶ πραγματεῖαι τώρα εἶνε σπάνιαι καὶ δυσκόλως εὑρίσκονται μονοκόμμαται, ἐστοχάσθην ὅτι εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτὸ νὰ λάβω τρεῖς, αἱ ὁποῖαι ὅλαι ὁμοῦ ἀποτελοῦσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπὸ τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος προσδιορισθέντων ἐτῶν·

—o—

Δύο χωρικοὶ ἐπεφορτίσθησαν ὑπὸ τοῦ χωρίου των νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν πλησιόχωρον κώμην διὰ νὰ παραγγείλουν εἰς ζωγράφον τινὰ τὴν εἰκόνα τοῦ θυσιαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας των, ἥτις ἦτο ἀφιερωμένη εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον· ὁ ζωγράφος, θέλων νὰ ἀστεϊσθῇ, ἠρώτησε τοὺς χωρικοὺς ἂν ἡ πρόθεσις τῶν συνδημοτῶν των ἦτο νὰ τοῖς παραστήσῃ τὸν ἅγιον ζῶντα ἢ νεκρόν. Ἡ ἀπρόοπτος αὕτη ἐρώτησις τοὺς περιέπλεξεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἠπόρουν τί νὰ ἀπαντήσωσι. Τέλος εἷς ἐξ αὐτῶν εἶπε πρὸς τὸν ζωγράφον· « Τὸ ἀσφαλέστερον εἶνε νὰ τὸν παραστήσῃς ζωντανόν· ἂν δὲ αὐτοὶ τὸν θέλουν νεκρὸν, ἠμποροῦν νὰ τὸν φωνεύσωσιν.»

—o—

Ἱεροκήρυξ τις, ἀγορεύων μίαν τῶν ἡμερῶν τῆς Διακαινησίμου ἑβδομάδος καὶ παρατηρήσας ὅτι τὸ ἀκροατήριόν του συνέκειτο σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ γυναῖκας, ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσῃ οὕτως· « Ἠξεύρετε διατί ὁ Κύριος ἡμῶν, ἅμα ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν, ἐφάνη εἰς τὰς Μαρίας; ὁ λόγος εἶνε διότι, θέλων νὰ καταστήσῃ πασίγνωστον τὸ μυστήριον τῆς ἀναστάσεως καὶ νὰ τὸ διακοινώσῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἔκρινε κατάλληλον πρὸς τοῦτο τὸ γυναικεῖον στόμα, καθὸ γνωρίζων ὅτι δι' αὐτοῦ, ὡς διὰ πλυφώνου σάλπιγγος, ἤθελε διασπαρῇ ἀμέσως πανταχοῦ. »

—o—

Ταξειδεύων ποτὲ Διογένης ὁ Σινωπεὺς ἦλθε καὶ εἰς τὴν Μύνδον, πόλιν τῆς Καρίας· παρατηρήσας δὲ τὴν μὲν πόλιν μικρὰν τὰς δὲ πύλας μεγάλας εἶπεν, « Ἄνδρες Μύνδιοι, κλείσατε τὰς πύλας μήπως φύγῃ δι' αὐτῶν ἡ πόλις σας. »

Ἀστειζόμενος ὁ Ζακκῖνος ἔθετεν ἀριθμητικὴν ἀξίαν εἰς ἑκάστην τῶν Κυριῶν τῆς Αὐλῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', καὶ ἄλλην μὲν ἐξετίμα ἀντὶ χιλίων λουδοβικίων, ἄλλην ἀντὶ πεντακοσίων καὶ ἄλλην ἀντὶ ἑκατὸν, κτλ. Κυρία τις, ἰδοῦσα ἑαυτὴν ἐξηρημένην τῆς ἀπαριθμήσεως ταύτης, ἀπετάνθη πρὸς τὸν Ζακκῖνον καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν νὰ τὴν εἰπῃ ἐλευθέρως ἀντὶ πόσου τὴν ἐξετίμα. « Ἀλ Κυρία μου, ἀπήντησεν οὗτος ὑποκλινόμενος, ὑμεῖς δὲν ἔχετε τιμήν! »

—o—

Κενόσπουδός τις ἤκουσε νὰ ἐπαινῶσι τὸ ἀέριον, τὸ ὁποῖον ἐξελάμβανε πάντοτε ἀντὶ τοῦ ἐλαίου, χωρὶς ποτε νὰ ζητήσῃ νὰ μάθῃ τὸ εἶδος αὐτοῦ καὶ τὸν τρόπον τῆς χρήσεώς του. Εὑρισκόμενος μίαν ἡμέραν εἰς Παρισίους καὶ εἰσελθὼν εἰς ἕν ξενοδοχεῖον διὰ νὰ γευματίσῃ, ἐζήτησεν ὀψάριον. « Τὸ θέλετε μὲ ἔλαιον; τὸν ἠρώτησεν ὁ ξενοδόχος. — Ὄχι, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος μὲ τρόπον ἀδιαφορίας καὶ θέλων νὰ φανῇ τοῦ συρμοῦ, κάμε το μὲ ἀέριον. »

—o—

Ἠρώτων εὐήθη τινὰ νέον, πόσων ἐτῶν ἦτο. « Εἶμαι εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν, ἀπεκρίθη οὗτος, καὶ ἂν δὲν ἐδοκίμαζα ἀσθένειάν τινα, ἥτις μὲ ἐκράτησεν ἓξ μῆνας εἰς τὴν κλίνην, θὰ ἤμην τώρα εἰκοσιπέντε. »

—o—

Ἐν τινι πολιορκίᾳ ἀξιωματικός τις ἐπληγώθη εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ σφαίρας μυοβραλλίου· οἱ χειρουργοὶ παρετήρησαν ὅτι ἡ πληγὴ ἦτο ἐπικίνδυνος καὶ τόσον βαθεῖα ὥστε, ἔλεγον, ἐφαίνετο ὁ ἐγκέφαλος. « Ἂν ἔχῃ οὕτω, Κύριοι, ἀνέκραξεν ὁ πληγωθεὶς, κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ λάβετε ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ καὶ νὰ τὸν στείλετε ἀμέσως εἰς τὸν στρατηγόν μας, ὅστις συνειθίζει νὰ ἐπαναλαμβάνῃ καὶ καλὰ ὅτι δὲν ἔχω μυελόν. »

—o—

Ὁδεύων ποτὲ ὁ Δοὺξ τῆς Ροσφουκόλδης εἰς Βερσαλλίας ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, καὶ βλέπων τοὺς δύο ὑπηρέτας του εὑρισκομένους εἰς ἀθλίαν κατάστασιν ὡς ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ ψύχους, ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ ὄχημά του. Ἡ φιλάνθρωπος αὕτη πρᾶξις, ἅμα γενομένη γνωστὴ εἰς τὴν Αὐλὴν, ἐφείλκυσεν, ὡς εἰκὸς, πολλὰ ἐγκώμια εἰς τὸν Δοῦκα, ὅστις, μεθυσμένος ἐκ τῶν ἐπαίνων, ἀπεκρίθη μίαν ἡμέραν πρὸς τοὺς συγχαιρομένους αὐτὸν αὐλικούς. « Πιστεύσατέ με, Κύριοι, ὅτι ἐλυπήθην πολὺ διότι δὲν ἠμπόρεσα νὰ εἰσάξω εἰς τὸ ὄχημά μου καὶ τὸν ταλαίπωρον ἁμαξηλάτην καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἵππους. »

Ἠρώτων Γασκόνον τινὰ καθηλοποιὸν, ποῖον ἔγκλημα ἔπραξε καὶ τὸν κατεδίκασαν εἰς θάνατον. « Φεῦ! ἀπήντησεν οὗτος· πόσον ἡ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων εἶνε σφαλερά! Μὲ καταδικάζουσιν εἰς τὴν ἀγχόνην διότι ἐζωγράφησα τὸν βασιλέα καὶ ἐδόξασα τὸν Θεόν. » Ἐννόει δὲ ἀλληγορικῶς τὰ παραχαραχθέντα νομίσματα, τὰ ὁποῖα ἐξ ἑνὸς μέρους ἔφερον τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλέως ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ῥητὸν Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Η ΦΛΟΓΕΡΑ. (α)

Γιατί, φλογέρα μου καλή,
τόσον πολλὰ σιωπηλή;
Μὴν κάκιωσες, καϋμένη!
αἴ! τώρα τί νὰ γένῃ;

Ναὶ, εἶχα σφάλει φοβερὰ
ὅτ' ἐκεῖ κάτω 'ς τὰ νερὰ
'ς τὸ κάτω 'κεῖ λιβάδι
καθούμασταν τὸ βράδυ

ἐγὼ κ' ἡ Φρόσω μου καὶ σὺ,
κ' εἰς τῶν κλαδιῶν τὸ σὶ, σὶ, σὶ
τὸν ἔρωτα τὸν φίλον
ἐψάλαμεν μὲ ζῆλον.

Ἐσφαλλα δὲν τὸ σιωπῶ
ὅτ' αὐθαδίασα νὰ 'πῶ
πῶς εἶν' ἀπ' τὴν φλογέρα
αὐτὴ εὐφωνοτέρα·

πλὴν ἔκαμες καὶ σὺ κακὰ·
τί τόψαλες τόσον γλυκὰ,
κ' ἠμπόρεσες νὰ φθάσῃς
νὰ μὲ ἐνθουσιάσῃς;

Ναὶ, ἦτον κάμωμα μωρὸ
'ποῦ σ' ἔρριψα μέσ' 'ς τὸ νερὸ,
καὶ μὲ παραφροσύνην
ἀγκάλιασα ἐκείνην.

Πλὴν πές με, πολύ; δὲν ἦσουν σὺ
ὁποῦ μ' ἐλάλανες, χρυσῆ,
μὲ τὴν παθητικήν σου
καὶ μαγικὴν φωνήν σου;

Καὶ φταίγω, φαίνεται, καὶ φταῖς
γιὰ ταῖς ἀγάπαις μας αὐταῖς,
πλὴν πάλ' ἀπ' ἓν' ἀγέρα
φυσούμασταν, φλογέρα.

Ἔλα καὶ ψάλλε μαζί λοιπὸν
ἐπάνω 'ς τὸν αὐτὸν σκοπὸν
πῶς φταίγει διὰ κ' ἡ Φρόσω,
'ποῦ εἶν' ὡραία τόσο.

ΗΛΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ.

(α) Τὸ χαρίεν τοῦτο καὶ ἀφελέστατον ἐρωτικὸν ποιημάτιον, πανεθὲν τῷ 1839 καὶ ἀνέκδοτον μέχρι τοῦδε μεῖναν, εἶνε προϊὸν τῆς μαγίσσης Μούσης τοῦ φίλου ὁμογενοῦς Κ. Ἡλιοῦ Τανταλίδου· Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ μουσοστεφὴς οὗτος ποιητὴς καὶ φιλογενέστατος διδάσκαλος τοῦ ἔθνους θέλει τιμᾷ συνεχῶς τὸ ἡμέτερον φύλλον δι' τοιούτων ὡραίων ποιηματίων καὶ ἄλλων προϊόντων τῆς ἀνεξαντλήτου του ποιητικῆς φαντασίας του.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

« Ὄψομαι τοὺς οὐρανούς Σου, ἔργα
« τῶν δακτύλων Σου. » Ψαλ. Η'. 3. 4.

Ἡ ΗΝ παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ μαρτυροῦσιν ἡ τῆς ὕλης ἄπειρος ποσότης, ἡ τῶν οὐρανίων σωμάτων ἀκατανόητος ταχυκινησία καὶ ἡ τῶν αἰθερίων χωρῶν ἀτελεύτητος ἔκτασις. Ἡ ἄπειρος Αὐτοῦ ἀγαθότης φαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι ἔθηκεν ἡμᾶς εἰς κόσμον, ὅπου τὰ πάντα εἰσὶ πεποιημένα μὲ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε φυσικῶς νὰ τείνωσιν εἰς τὸ προάγειν τὴν ἡμετέραν εὐδαιμονίαν. Πόσον ἀφθόνους διεσκόρπισε τὰς πηγὰς τῆς ἡδονῆς! Ὑπεράνω ἡμῶν ἐξέτεινε τὸ στερέωμα, ὅπου τὴν ἡμέραν βλέπομεν κάλλος ποτὲ μὲν ἴλαρὸν, καθὼς ὅταν ὁ ἥλιος ἀνατέλλῃ ἢ δύῃ καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα ἦνε γαληνία καὶ εὔδιος, ποτὲ δὲ φοβερὸν, καθὼς ἐν καιρῷ βροντῶν ἀστραπῶν, ἀνεμοταραχῆς, τρικυμίας καὶ σκότους.

Τὴν νύκτα βλέπομεν τὴν Σελήνην βαδίζουσαν ἐν φωτὶ, καὶ δόξα καὶ μεγαλοπρέπεια ἀκτινοβολεῖται ἀπὸ χιλιάδας καὶ μυριάδας οὐρανίων κόσμων. Ἡέριξ ἡμῶν τὸ πολυποίκιλον πρόσωπον τῆς φύσεως, τὰ δένδρα, οἱ θάμνοι, τὰ ἄνθη, οὐ μόνον κοσμοῦντα τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ πληροῦντα τὸν ἀέρα ἀπὸ ζωογόνους καὶ γλυκυτάτας εὐωδίας· τὰ ποικιλόχροα πτηνὰ, ἡσύχως τὴν ἀτμόσφαιραν διαπλέοντα ἢ κελαδοῦντα τερπνότατα εἰς τὰ δάση· τὸ γαλήνιον πέλαγος μὲ τοὺς ἀπειραρίθμους ἰχθύας, εὐφροσύνως ἐν αὐτῷ παίζοντας· τοὺς ποταμοὺς καὶ τοὺς ῥύακας, μεταξὺ τῶν λόφων ὑπὸ δένδρα ὑψηλὰ ῥέοντας· τὸ γλυκὺ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου μεταξὺ ὅλων τούτων. Πρὸς τούτοις αἱ ἡδοναὶ τῆς ἀφῆς, τῆς γεύσεως, τῆς μυώδους κνήσεως καὶ τῆς ἐργασίας· οἱ ἀναρίθμητοι καὶ πολυειδεῖς καρποὶ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἡ γῆ βρύει καὶ δι' ὧν τρεφόμεθα· αἱ ἐκ τῆς φυσικῆς στοργῆς καὶ φιλίας προερχόμεναι συγκινήσεις καὶ ἀγαλλιάσεις ..... ταῦτα πάντα δεικνύουσι καὶ διαλαλοῦσι τρανῶς, ὅτι ὁ Θεὸς ἔκαμεν ἡμᾶς διὰ νὰ εἴμεθα εὐδαίμονες, καὶ ὅτι χαίρει μεταδίδων εὐδαιμονίαν.

Ὦ! πόσον ἔνοχοι τῆς μεγαλητέρας ἀχαριστίας ἠθέλαμεν εἶσθαι ἂν, παρορῶντες πάντα ταῦτα τὰ θαυμάσια, ἅτινα ἡ παντοδύναμος δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου ἐποίησεν, ἠθέλαμεν ἀπολαμβάνει μόνον ὡς τὰ κτήνη καὶ τὰ ἄλογα ζῶα τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, χωρὶς νὰ ἀνυψῶμεν συνεχῶς τὸν νοῦν ἡμῶν πρὸς τὸν Δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ χωρὶς, ἐμβαθύνοντες κατὰ τὸ δοθὲν ἡμῖν μέτρον δυνάμεως καὶ σοφίας εἰς τὴν θεωρίαν καὶ μελέτην τῶν περὶ ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὄντων, νὰ λαμβάνωμεν ἀφορμὴν ὥστε εὐγνωμόνως πάνυ νὰ ἀνυμνῶμεν τὸ ὄνομα τὸ ἱερὸν καὶ ἅγιον τοῦ Πλάστου, κράζοντες μετὰ τοῦ Προφητάνακτος Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου, Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας!»

Τὸ ἱερὸν τοῦτο χρέος πειρώμεθα ἐκτελέσαι σήμερον τὸ κατὰ δύναμιν, δαδουχοῦντες διὰ τοῦ φωτὸς τῆς ἐπιστήμης τοὺς ἀμυήτους εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ διεσπαρμένων ἀπείρων σωμάτων, ὧν καὶ ἐκθέτομεν ἐν συντομίᾳ τὰς πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὴν σφαῖραν ἡμῶν σχέσεις καὶ τὴν φύσιν ἑκάστου· ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἀναδεχόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως διὰ τῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ καταστήσωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν καινὰς καὶ καταληπτὰς εἰς τοὺς φιλομαθεῖς ἡμῶν ἀναγνώστας τὰς ὑψηλὰς καὶ βαθυτάτας θεωρίας τῆς Ἀστρονομίας, ποικίλοντες τὸν λόγον ἡμῶν διὰ ψηλαφητῶν καὶ ὑλικῶν παραδειγμάτων ὅπου ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσει, καὶ μηδόλως ἀπομακρυνόμενοι τοῦ κύρους τῶν Θεοπνεύστων Γραφῶν. Ἡμεῖς, καθὸ ἐργαζόμενοι κυρίως ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, ὅστις δὲν συχνάζει εἰς ἀκαδημίας καὶ γυμνάσια οὔτε ἐπιστημονικὰ βιβλία εὐκαιρεῖ πολλάκις νὰ μελετᾷ, ἀναγκαζόμεθα καὶ ὀφείλομεν μάλιστα νὰ καταβιβάζωμεν τὴν ἐπιστήμην, ὡς ὁ Φραγκλῖνος τὸ ἠλεκτρικὸν ῥευστὸν, ἀπὸ τὰς ὑπερνεφέλους χώρας ὅπου ἀνωφελῶς ἤδη περιπολεῖ. Τοῦτο θέλομεν ἐπιδιώκει ἑκάστοτε ἐν τῷ συγγράμματι ἡμῶν, καὶ ἐλπίζομεν νὰ τὸ κατορθώσωμεν.

Εὐτυχεῖς ἂν ἀποβῶμεν καταληπτοὶ, καὶ πολλὰς ἐσφαλμένας ἰδέας ἀνορθώσωμεν, αἵτινες, ῥιζωθεῖσαι δυστυχῶς ὑπὸ τῆς ἡμιμαθείας, τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ἀπάτης τῶν αἰσθητηρίων, πλείστην κατελέγχουσιν πολλῶν ἐξ ἡμῶν τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν παρὰ τοῖς λοιποῖς τῶν ἐξευγενισμένων ἐθνῶν μισοπρέπειαν. Ἡ πολυδύναμος πρόληψις, βοηθουμένη καὶ ὑπὸ τῆς ἐξώλους ἀμαθείας ἢ τῆς πολυχείρονος ἡμιμαθείας, τοὺς πλείστους ἐξ ἡμῶν καθιστᾷ ὅλως ἀπειθεῖς εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης, ἧς αἱ διαβεβαιώσεις παρίστανται ἡμῖν ὡς παραμύθια Χαλιμᾶς ἢ τούτοις ὅμοια ψεύτουργήματα· διατί; διότι ἄλλως πείθουσιν ἡμῖν τὰ αἰσθητήρια ἢ τὰ ὑπὸ τῶν σοφῶν λεγόμενα.

Καὶ ὅμως, οὐδαμῶς δύναται νὰ ἀπορριφθῇ τι ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἀντίκειται εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν αἰσθητηρίων ἡμῶν, ἢ ὅτι ἐπιλαμβάνεται θέματος πέραν τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Πολλοὶ τῶν ἁπλοϊκῶν διατείνονται εἰσέτι ὅτι ἡ γῆ ἵσταται καὶ ὁ ἥλιος κινεῖται, διότι οὕτω βλέπουσιν αὐτὰ, διότι οὕτω διδάσκουσιν αὐτοῖς τὰ αἰσθητήρια· καὶ ὅμως, κατ' οὐδένα λόγον δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ μαρτυρία τῶν αἰσθητηρίων αὐτῶν ὡς ἀκατάμαχτον ἐπιχείρημα.

Καὶ δύσκολον μὲν εἶνε ὅπως ἐννοήσωσιν οἱ τοιοῦτοι ὅτι ἡ τόσον ἀπέραντος φαινομένη αὕτη γῆ, ἐφ' ἧς κατοικοῦμεν, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ μικρὸς πλανήτης ἢ στρογγύλος ἀστὴρ, κινούμενος ὁρμητικῶς ἀκαταπαύστως καὶ κατὰ τριπλῆν κίνησιν, καὶ οὐδόλως καθεύδων ἐπὶ τῶν φαινομένων αὐτοῦ θεμελίων ἀλλ' ὢν μετέωρος ἐν τῷ ἀπείρῳ· ἀλλ' ὅμως ἅπαξ πεισθέντες περὶ τῶν τοιούτων ἀπιστεύτων ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ὑποβιγείσης, οὕτως εἰπεῖν, τῆς φιλομαθείας καὶ φιλοπεριεργείας των, μετὰ πόσης ἡδονῆς καὶ θαυμασμοῦ θὲν προβαίνουσιν εἰς τὴν θεωρίαν τῶν λοιπῶν περὶ αὐτοὺς φαινομένων, σχετικῶς τελειοποιοῦντες τὰς γνώσεις των!

Εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐπροικίσθη διὰ μερίδος τῆς θείας σοφίας· ἅπαξ λοιπὸν λαβὼν νύξιν τινὰ περὶ ὑπάρξεως ἑνὸς πράγματος ἐφοδιάζεται, οὕτως εἰπεῖν, διὰ συμπληρωματικῶν αἰσθήσεων· διὰ τοῦ τηλεσκοπίου, λόγου χάριν, καθιστᾷ τοὺς ὀφθαλμούς ὡς τοῦ γίγαντος, διὰ τοῦ μικροσκοπίου διορᾷ τὰ μυστήρια καὶ τοῦ μικροτάτου ἄνθους· διὰ τοῦ ἠλεκτροσκοπίου, τοῦ γαλβανομέτρου καὶ ἄλλων θαυμασίων ἐφευρημάτων καὶ ἐπινοήσεων τελειοποιεῖ ἐπὶ τοσοῦτον ἀκριβῶς τὰς παρατηρήσεις του, ὥστε δύναται νὰ ἠξεύρῃ καὶ τὸ ἐλάχιστον ἴχνος ἢ τὴν ἀσθενεστάτην κίνησιν τῆς μυστηριώδους φύσεως.

Πάντες γινώσκομεν ὅτι αἱ ἀγροῖκοι καὶ κατὰ φαντασίαν ἰδέαι τῶν ἀρχαίων ἀστρολόγων ὡδήγησαν πρὸς τὴν πραγματικὴν γνῶσιν τῶν κινήσεων τῶν οὐρανίων σωμάτων, καὶ ἐντεῦθεν ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τῆς ἐπιστήμης τῆς Ἀστρονομίας, τῆς θείας ταύτης καὶ ὑπερτάτης τῶν ἐπιστημῶν· γινώσκομεν ὅτι αἱ πρῶται δημοσιευθεῖσαι γεωλογικαὶ ἔρευναι ἐθεωρήθησαν ὡς ἀνατρεπτικαὶ τῆς πίστεως πρὸς τὰς μαρτυρίας τῆς Γραφῆς· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἔτειναν νὰ ἐνισχύσωσι τὴν ἀλήθειαν τῆς Μωσαϊκῆς κοσμογονίας. Οὕτως ἡ οὐχὶ ἐπιπόλαιος μελέτη τῶν φυσικῶν ἐν γένει φαινομένων ἐπικυροῖ τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀποκαλύψεως.

Πολλοὺς πολλάκις ἠκούσαμεν λέγοντας ὅτι οἱ περὶ τὰς φυσικὰς ἐν γένει ἐπιστήμας καταγινόμενοι εἰσὶν ἄθεοι. Πόθεν δὲ πηγάζει ἡ παραλογωτέρα αὕτη τῶν ἰδεῶν; οὐδαμοῦ ἀλλοθεν εἰμὴ ἐκ τῆς ἡμιμαθείας, ἐκ τῶν προλήψεων καὶ τῆς δεισιδαιμονίας· ἀλλ' ὁ ὀνόματι καὶ πράγματι σοφὸς, ὁ ἀληθῶς ἐπιστήμων, οὐχὶ μόνον δὲν εἶνε ἄθεος, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας εἶνε παντὸς ἄλλου βεβαιότερος περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὑπερτάτου τούτου Νοὸς, τοῦ πλάσαντος καὶ διατάξαντος ἐν ἀκατανοήτῳ σοφίᾳ τὰ στοιχεῖα τοῦ σύμπαντος. Φέρε ἴδωμεν ἰδίως τί διδάσκει ὁ πρώτιστος κλάδος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἡ Ἀστρονομία, καὶ πῶς, ἀντὶ νὰ φέρῃ εἰς τὴν ἀθεΐαν, ἐξ ἐναντίας ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ πίστιν:

Ἡ Ἀστρονομία μᾶς διδάσκει τὴν πορείαν καὶ τὰς θέσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων· τοὺς ἡλίους, τὰ κέντρα ταῦτα τοῦ φωτὸς, ἐν τῷ μέσῳ τῶν πλανητικῶν συστημάτων, καὶ τοὺς πλανήτας κινουμένους περὶ αὐτοὺς ἀεννάως κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ ἀμετάβλητον τρόπον· ὁ σπουδάζων δὲ αὐτὴν δύναται νὰ ἐπερωτήσῃ ἑαυτὸν ἂν ἡ μικρὰ ἡμῶν Γῆ ἠδύνατο νὰ ἦνε μεγαλητέρα ἢ μικροτέρα, καὶ ἡ ἐπιστήμη θέλει τῷ ἀπαντήσει ἀμέσως, ὅτι ἡ Γῆ ἠδύνατο νὰ ἦνε μεγάλη ὡς ὁ Ζεὺς ἢ ὁ Κρόνος καὶ μικρὰ ὡς ἡ Παλλὰς χωρὶς νὰ προξενήσῃ οὐδεμίαν ἀταξίαν εἰς τὸ πλανητικὸν ἡμῶν σύστημα, ἀλλ' ὅτι ἔπρεπε τότε καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς πλάσματα νὰ μεταβληθῶσι· διότι μένοντα εἰς ἣν τώρα εὑρίσκονται κατάστασιν, ἤθελον ἀπολέσει πᾶσαν τὴν ἑαυτῶν ἰσορροπίαν. Ἐπειδὴ, τῆς βαρυντικῆς δυνάμεως τῆς γῆς οὔσης ἀναλόγου τῷ ὄγκῳ αὐτῆς, ἐὰν ἡ Γῆ ἦτο μεγάλη ὡς ὁ Ζεὺς, ὁ ὁποῖος τῶν δένδρων δὲν ἤθελεν εἶσθαι δυνατὸν νὰ ἀνυψοῦται ἐκ τοῦ ἐδάφους πρὸς τὴν κορυφήν των, καὶ οὕτω τὰ φυτὰ ἤθελον ἐκμηδενισθῇ· καὶ τοῦτο, διότι ὅλαι αἱ ἐν τῇ σφαίρᾳ ἡμῶν δυνάμεις τείνουσιν ὅπως συσσωρευθῶσιν εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς· ὅτι ὀλίγοι ἔτι βαθμοὶ βαρύτητος ἐὰν προσετίθεντο εἰς τὴν γῆν, ἡ μυϊκὴ δύναμις τῶν ζώων ἤθελεν ἀφανισθῇ· διότι ἕνεκα τῆς βαρύτητος ἤθελον ἑλκύωνται πρὸς τὸ κέντρον τῆς σφαίρας, καὶ τότε ἡ τόσον ἡδὺ εὐκίνητος ἔλαφος ἤθελεν εἶσθαι βαρυτέρα καὶ δυσκινητοτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐλέφαντος. ἀλλὰ τί λέγομεν; οὐδὲν τῶν παρόντων ζώων ἤθελεν ὑπάρχει πλέον, διότι αὐξανομένου τοῦ ὄγκου τῆς γῆς καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα αὐτῆς ἤθελε καταστῇ πυκνοτέρα, καὶ οὕτως οἱ ἀσθενεῖς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων πνεύμονες ἤθελον ἀδυνατήσει νὰ ὑποφέρωσι τὸν βαρὺν ἐκεῖνον ἀέρα. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα βλέπων καὶ σπουδάζων ὁ ἀστρονόμος πῶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν ὕπαρξιν τῆς πανσόφως τὰ πάντα οἰκονομησάσης θείας Προνοίας, καὶ νὰ μὴν ἀνακράξῃ Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ;

Οὕτω λοιπὸν ἡ καθημερινὴ καὶ συχνὴ μελέτη τῶν φυσικῶν φαινομένων, ἰδίως δὲ ἡ ἐξέτασις τῶν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν αἰωρουμένων μυριάδων οὐρανίων σωμάτων, ἀνυψοῖ εἰς ἄκρον τὸν νοῦν ἡμῶν, καθιστᾷ ἐν γένει τὸν ἄνθρωπον ἄξιον τοῦ προορισμοῦ του, καὶ ἐξαϊδεύει τὸ φρόνημα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ θείου καὶ ἀπείρου Ὄντος, τοῦ τοσαῦτα θαυμάσια ποιήσαντος.

(Ἀκολουθεῖ).

Ῥ.

20 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 2.

ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΑΝΑΚΕΙΟΝ.

ΣΠΕΡΑΝ τινὰ εἴμεθα συνηγμένοι παρὰ τῇ Μαρκεσίᾳ * * *

Τάλαινα Μαρκεσία! Ἦτο, ἢ μᾶλλον ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο ἀσθενὴς, διότι ἡ ἐξωτερική της θέα οὐδὲν σημεῖον ἐλαχίστης ἀδιαθεσίας παρεῖχεν, ἐκτὸς ἐλαφρᾶς τινος ὠχρότητος, ἥτις καθίστα αὐτὴν ἐπαγωγοτέραν· εἰς τρόπον ὥστε ποτὲ δὲν μᾶς ἐφάνη ὡραιοτέρα, ποτὲ τὰ χείλη της δὲν ἦσαν πλέον ῥοδοβαφῆ, καὶ ποτὲ δὲν ἔσχον τοσαύτην ἀκαταμάχητον γοητείαν οἱ ὡραῖοι καὶ μεγάλοι μέλανες ὀφθαλμοί της.

Ὡς πρὸς τὸ ἠθικὸν δέ; . . . χήρα οὐχὶ μεγαλητέρα τῶν εἰκοσιὲξ ἐτῶν, καὶ περιπλέον πολυτάλαντος. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἀπήτει νὰ τὴν ἐλεεινολογῶσι! Πλὴν, πτωχὴ καὶ τάλαινα ὄντως Μαρκεσία! διότι ἡ ὑπερβολικὴ εὐδαιμονία φέρει εἰς τὸ πάσχειν, καὶ τὸ χειρότερον ὅλων τῶν παθῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶνε ἡ ἀκηδία.

Ὅλων τῶν ἰατρῶν αἱ συμβουλαὶ ἐζητήθησαν, πλὴν εἰς μάτην· ἔμενε μόνον ἡ παντοδύναμος ἀντίληψις τοῦ περιωνύμου ἰατροῦ Μύλλερ. Ἀλλὰ ποῖος ἠδύνατο νὰ ἐνταμώσῃ τὸν ἔκκεντρον τοῦτον καὶ ἰδιότροπον Γερμανὸν γέροντα, ὁσάκις εἶχε χρείαν αὐτοῦ; Τριὰς προσκλητηρίων τῷ ἀπηυθύνθη κατεπειγόντως τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, καὶ ὅμως αὐτὸς δὲν ἐφαίνετο εἰσέτι.

Ἡ Μαρκεσία εὑρίσκετο ἐν μεγίστῃ ἀπελπισίᾳ, ὅλον δὲ τὸ μέγαρον ἦτο πλῆρες ἀθυμίας καὶ κατηφείας. Μία μόνη λυχνία, τεθειμένη ἐκεῖ που ἔν τινι γωνίᾳ, ἐφαίνετο ἑτοιμόσβεστος, καὶ ἐφωτιζόμεθα σχεδὸν μόνον ἀπὸ τὰς ὑπερύθρους φλόγας τῆς μεγάλης πυρᾶς τῆς ἑστίας, ἐνώπιον τῆς ὁποίας μάτην προσεπαθήσαμεν πολλάκις νὰ θερμάνωμεν τὴν συνομιλίαν μας.

Πάραυτα ἀνηγγέλθη ὁ δόκτωρ Μύλλερ, καὶ μόλις ἀναγγελθεὶς εὑρίσκετο εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ σχεδὸν εἰς τὸ μέσον ἡμῶν.

Τὰ ὑπὸ τῆς ὀμηγύρεως ἀμοιβαίως ἀνταλλαγέντα βλέμματα ἀπέδειξαν τὸ ἀλλοῖον αἴτθημα, ὑφ' οὗ κατελήφθη ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει ταύτῃ, ἥτις μᾶς ἐφάνη ὡς φανταστική. Ὁ Μύλλερ ἦτο ἐξ ἐκείνων τῶν ἀρρένωπῶν γερόντιων, ἅτινα τόσον συνεχῶς μᾶς παριστᾷ ὁ Ὄφμαν· μέτωπον φαλακρὸν καὶ μέγα, πρόσωπον κανονικώτατον, εὐθύγραμμον καὶ οἱονεὶ μεμβρανῶδες, βλέμμα βαθὺ καὶ σπινθηροβολοῦν ὡς ῥουβίνιον, μειδίαμα ὁριμὸν καὶ κάποτε σκωπτικὸν, ἀνάστημα ὑψηλὸν, εὐθυτενὲς καὶ εὔκαμπτον, ἐλαφρά τις ἰσχνότης, τὸ πᾶν τέλος εἶχέ τι παράδοξον καὶ ἀφελὲς παρὰ τῷ δόκτορι Μύλλερ.

Καὶ αὐτὴ ἡ ἐνδυμασία του ἦτο κοσμία καὶ ἐπιμελημένη. Ἐφόρει ὑπόφαιον φόρεμα, κομβωμένον μέχρι τοῦ στήθους δι' ἀργυρῶν κομβίων καταστίλπνων, χειρόκτια ἐκ μέλανος στιλπνοτάτου δέρματος, καὶ αὐτὰ τὰ πλατέα ὑποδήματά του ἦσαν ἐμπεπορπημένα μὲ ἀργυρᾶς περόνας· καὶ-

τοι δὲ ὁ μαῦρος αὐτοῦ ἐπενδύτης μὲ τὰ πλατέα τετράγωνα κράσπεδά του δὲν ἦτο τοῦ συρμοῦ, δὲν ἐστερεῖτο ὅμως διὰ τοῦτο καὶ χάριτος. Πᾶν ὅ,τι δὲ ἦν ἄξιον θαυμασμοῦ παρ' αὐτῷ ἦτο ἡ ἐξαίρετος λευκότης τῶν πλατυτάτων χειρίδων τοῦ ὑποκαμίσου του, καὶ τὸ πολύπτυχον τοῦ καταλεύκου λαιμοδέτου του, τὸν ὁποῖον ἐκόσμει ἀστὴρ ἐξ ἀδάμαντος.

Πλήρης χαρᾶς καὶ ἐλπίδος ἡ Μαρκεσία ἔτρεξεν εἰς ὑπάντησιν τοῦ ἰατροῦ της, κράζουσα· « Ἄ! Δόκτορ, σώσατέ με! »

— Θὰ προσπαθήσω, ἀπήντησεν οὗτος μετὰ παραδόξου τινὸς μορφασμοῦ, ὅστις ἠδύνατο νὰ ἐξηγηθῇ διαφοροτρόπως.

— Θέλετε νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ σπουδαστήριόν μου;

— Εἶνε περιττόν, Κυρία Μαρκεσία· εἴμεθα πολὺ καλὰ ἐδῶ, καὶ οἱ Κύριοι οὗτοι δύνανται νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν συνομιλίαν των ὡς ἐὰν δὲν ἤμην παρών.

— Ἀλλ' ἡ ἀσθένειά μου, ἰατρέ;

— Ἀπόψε, Κυρία μου, θέλει γίνει ἡ τελευταία ἀπόπειρα κατ' αὐτῆς, καὶ ἂν δὲν ἐπιτύχῃ οὐδεμίαν περιμένετε τοῦ λοιποῦ θεραπείαν.

Σιωπὴ κατέλαβεν ἐπί τινα λεπτὰ ὅλην τὴν ὁμήγυριν. Ἕκαστος ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὸν περὶ τοῦ παραδόξου τούτου γέροντος, ὃν ἤθελον οἱ μὲν διάδοχον τοῦ Νοστραδάμου, οἱ δὲ ὡς ἄλλον Καλλιόστρον, ἄλλοι Ἰωσὴφ Βάλσαμον καὶ ἄλλοι Μέσμερον. Καὶ ὅμως, οὐδὲν ἐξ ὅλων τούτων ἦτο ὁ δόκτωρ Μύλλερ· ἰδού τι μόνον· ἦτο ἄριστος φυσιογνώμων, ἐξήταζε πρῶτον τὴν ψυχὴν ὁσάκις συνέβαινε ἀσθένειά τις εἰς τὸ σῶμα, ἐνεβάθυνεν εἰς τοὺς λογισμοὺς τοῦ πάσχοντος, καὶ ἐπετύγχανε πολλάκις ἐξαισιωτάτας θεραπείας. Ἡ ὁμιλία του ἦτο συνήθως εὔληπτος καὶ καθαρωτάτη, ἀλλ' ἐνίοτε διὰ πνευματωδεστάτης τινὸς ἰδιοτροπίας καθίστα αὐτὴν τοσοῦτο σκοτεινὴν καὶ νεφελώδη, ὥστε ἠδύνατο νὰ ὁμιλῇ ὥρας ὁλοκλήρους χωρὶς κανεὶς νὰ δύναται νὰ τὸν ἐννοήσῃ.

« Εἰπῆτέ μας εἰλικρινῶς, ἰατρέ, ἠρώτησε μετὰ χάριτος ἡ Μαρκεσία, δὲν εἶσθε μάγος;

— Ποσῶς, Κυρία μου.

— Ὀλίγον τοὐλάχιστον;

— Τίποτε.

— Ἀλλ' ὁ κόσμος ἀποδίδει εἰς ὑμᾶς θαύματα.

— Ὁ δόκτωρ Μύλλερ, εἶπέ τις ἐξ ἡμῶν λαβὼν τὸν λόγον, συνέπεσε νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ἄλλοτε τὸ μυστήριον, ἐὰν ὑπάρχῃ μυστήριον εἰς τὴν διαγωγήν του. Ἀφίνων κατὰ μέρος τὰ καθαρῶς ὑλικὰ θεραπευτικὰ μέσα, ἅτινα μεταχειρίζονται οἱ συνάδελφοί του ὅλων τῶν σχολῶν, προσπαθεῖ νὰ πολεμήσῃ τὸ νόσημα ἐν τῷ πνεύματι, ὅπου πάντοτε εἶνε ἡ πηγή του. Φλεβοτομεῖ οὐχὶ τὴν σάρκα, ἀλλὰ κακήν τινα ἕξιν, καθαρίζει ἀγενές τι αἴσθημα, χειρουργεῖ ἐπιτυχῶς ἐπὶ ἠθικοῦ τινος πάθους, ἐκκόπτει θυμοβόρον τινὰ θλῖψιν· ἀλλά, πρὸς ἀντάλλαγμα, μεταδίδει εἰς ἰσχυροτάτας δόσεις γενναῖα καὶ ἀγνὰ αἰσθήματα, κατανυκτικωτάτας ἐμπνεύσεις, δι' ὧν ἐπαναφέρει τὴν ἐντελῆ ἠθικὴν ἀκολούθως δὲ καὶ τὴν σωματικὴν ἀνάρρωσιν τοῦ πάσχοντος. Ἰδοὺ ὅλον τὸ μυστήριον τῶν θαυμασίων ἐπιτυχιῶν του.

— Σύμφημι, ὑπέλαβεν ἕτερος· τὸ κατ' ἐμὲ ἔχω διδόμενα νὰ διισχυρισθῶ ὅτι ὁ δόκτωρ Μύλλερ δὲν θέλει νὰ ἦνε μόνον ἰατρὸς τοῦ σώματος, ἀλλὰ προσπαθεῖ παντοιοτρόπως νὰ ἦνε καὶ τῆς ψυχῆς.

— Ὅλον του τὸ σύστημα, προσέθηκεν ἕτερος, περιλαμβάνεται εἰς τὸ Λατινικὸν τοῦτο ῥητόν « Mens sana in corpore sano, » τουτέστι, Πνεῦμα ὑγιὲς εἰς σῶμα ὑγιαῖνον.

— Ἐξαίρετα, Κύριοι, ἀπήντησεν ὁ ἰατρός, ἀνεγειρόμενος καὶ τὴν δεξιὰν φέρων ἐπὶ τοῦ στήθους του, σημεῖον ὅτι ἔμελλε νὰ ὁμιλήσῃ. Μὲ μόνην ὅμως τὴν διαφορὰν ὅτι, ἐπειδὴ τὸ πνεῦμα, ὅ ἐστι τὸ λογικόν, καθιστᾷ τὴν ἀρχὴν ταύτην ὀλίγον ὑλικὴν ὅι' ἐμέ, ἀντικαταστήσατε αὐτὴν διὰ τῆς anima, καὶ ἔχετε ἀμέσως ὅλον τὸ σύστημά μου. Ὅ,τι ἐγὼ περιποιοῦμαι πάντοτε καὶ ἐν τοῖς πρώτοις, καὶ πολλάκις ἐπιτυγχάνω νὰ θεραπεύσω, εἶνε ἡ ψυχή· λάβετε τὴν ὑπομονὴν νὰ μὲ ἀκροασθῆτε ὀλίγας στιγμάς, Κύριοι, πρὸ πάντων δὲ σεῖς, προσφιλεστάτη Μαρκεσία. Ἂν οἱ λόγοι μου ἀποβῶσι φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, πιστεύσατέ με ὅτι θὰ ἦνε οἱ τελευταῖοι ἀντηχήσαντες ὑπὸ τὴν πλουσίαν ταύτην στέγην.

Καὶ ἀναλαβὼν ὁ ἑξαίσιος γέρων ὕφος ἀρρενωπὸν καὶ ὅλως ῥητορικόν, ἤρχισεν, οὐχὶ ἄνευ συγκινήσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ, τὴν ἐξῆς διδαχήν του, ἥτις ἔναυλος εἰσέτι ἠχεῖ εἰς τὰ ὦτά μας, καὶ ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ ἐντελέστερον πρότυπον τῆς ἀποτελεσματικωτέρας ἀπ' ἄμβωνος ὁμιλίας.

« Περιῆλθον, Κύριοί μου, τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἠπείρου ταύτης, ἥτις θεωρεῖται τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἀεροβατίδος σφαίρας μας, καὶ τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα μόνον εἶνε συνώνυμον τῷ εὐγενισμῷ, τῷ πολιτισμῷ, τῇ ἀναγεννήσει. Ἀπετίναξα τὸν κονιορτὸν πολλῶν βιβλιοθηκῶν, ἔῤῥιψα εἰς τὴν χαράνην τῆς ἐπιστήμης μυριάδας συγγραμμάτων, ἀλλ ἐξ ὅλου τούτου τοῦ σωροῦ τῶν ἑτερογενῶν ὑλῶν δὲν ἔμεινεν εἰς τὸν πυθμένα εἰμὴ ἐλάχιστον χρυσοῦ μόριον.... ἐκ τῆς κόνεως ὅλων αὐτῶν τῶν ἐντύπων ἢ χειρογράφων φύλλων ἐσχημάτισα μικρόν τι βιβλιάριον, τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ἐκ τοῦ θείου

τούτου όντως καὶ ἱεροῦ βιβλίου μίαν μόνην φράσιν ἀπήνθησα, τὴν ὑπερτέραν πασῶν τῶν φράσεων, ἥτις εἶνε ἡ ἑξῆς «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους!»

« Ναὶ, Κύριοι καὶ Κυρίαι! τὸ πᾶν περικλείεται ἐν τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οὐρανίᾳ φράσει. Ὅ,τι θέλετε νὰ κάμνωσιν εἰς ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, τὸ αὐτὸ κάμνετε καὶ ὑμεῖς εἰς αὐτούς· ὅ,τι μισεῖτε μὴ τὸ πράξητε εἰς ἄλλον. Ἀγαπᾶτε τὸν πλησίον σας ὡς ἑαυτὸν, καὶ διὰ νὰ θεραπεύσητε τὸν ἴδιον ἑαυτόν σας ἀρχίσατε ἀπὸ τοῦ θεραπεύειν τοὺς ἄλλους! Ἐὰν ἡ ἀμάθεια, ἡ δυστυχία καὶ ὁ φθόνος εἰσὶν αἱ μεγαλήτεραι ἀσθένειαι τοῦ ἁπλοῦ κόσμου, τοῦ ἰδιώτου καὶ ἀμαθοῦς κόσμου, συχνότατα ὅμως ἀπαντῶνται δυστυχῶς εἰς αὐτὰς τὰς ὑψηλοτέρας σφαίρας, μεταξὺ τοῦ ἐξημερωμένου ἢ μᾶλλον τοῦ ἐπιτετηδευμένου κόσμου, τὰ ἀγενέστατα πάθη τοῦ μίσους, τῆς ὀκνηρίας καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ. Ἰδοὺ αἱ κυριώτεραι ἀσθένειαι τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἰδοὺ ἀπ' ἐναντίας τὸ παγκόσμιον καὶ παντοδύναμον πανάκειον φάρμακον, Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους!

« Ναὶ, προσφιλέστατοί μοι Κύριοι! πράττετε τὸ καλὸν, ὁσάκις ἠμπορεῖτε νὰ τὸ πράξητε· ἀνακουφίζετε τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα, ἄρατε τὸ βαρύτατον αὐτῆς φορτίον, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς. Τότε, ὤ! τότε ἐστὲ βέβαιοι ὅτι οὐδεμία ἠθικὴ νόσος θέλει βαρύνει ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ὅτι οὐδὲν πάθος θέλει σᾶς κατακυριεύσει, ἡ εὐκολωτάτη θέλει εἶσθαι ἡ θεραπεία αὐτοῦ.

« Εἰς σὲ πρὸ πάντων, Μαρκεσία, ἀφορῶσιν οἱ λόγοι μου οὗτοι, οὓς ἀποδέχθητι ὡς τὴν ζητηθεῖσαν ἰατρικὴν συμβουλὴν, ὡς τὸ μόνον ἀνώδυνον καὶ ἀλεξιτήριον φάρμακον τῆς ἠθικῆς σου νόσου. Εἶσαι πολυτάλαντος, καὶ ὅμως ἀναλγήτως παροράς πρὸ τῆς θύρας σου τοσούτους πτωχοὺς, στερουμένους τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων· ἔχεις ἄφθονα τὰ πρὸς τὸ ζῆν, δύνασαι νὰ ἀναστήσῃς ἀπείρους οἰκογενείας, κυλιομένας ἐν τῇ δυστυχίᾳ, τῇ στερήσει καὶ τῇ ἀπογνώσει, ἐλάχιστον μέρος τῆς οὐσίας σου διαθέτουσα ὑπὲρ αὐτῶν. Ὦ! πρὸς Θεοῦ! Μαρκεσία· σὲ ἐξορκίζω εἰς ὅ,τι ἔχεις ἱερώτερον ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὴν μνήμην τοῦ μακαρίτου συζύγου σου! μεταχειρίσθητι μίαν φορὰν τὴν δοκιμὴν ταύτην, καὶ σὲ ὑπόσχομαι νὰ θεραπευθῇς ἀμέσως ἀπὸ τῆς κατακυριευούσης σε ἀνίας. Εἶσαι νέα, φιλτάτη μου, πολὺ νέα ἀκόμη, καὶ ὅμως μετὰ λύπης σὲ βλέπω γηράσασαν ἐν τῇ ἀκηδίᾳ καὶ τῇ ὀλιγωρίᾳ. Πίστευσόν με ὅτι δὲν ὑπάρχει μεγαλήτερον ἁμάρτημα εἰς τὸν κόσμον, μεγαλητέρα ἀδικία, ἂν θέλετε, ἀπὸ τὸ νὰ βλέπῃ τις μετ' ἀσυγγνώστου ἀναλγησίας τὸν πλησίον δυσπραγοῦντα πρὸ αὐτῶν τῶν θυρῶν του, καὶ ἐνῷ δύναται νὰ τείνῃ αὐτῷ χεῖρα βοηθείας, νὰ μὴν ἠμπορῇ κατ' οὐδένα τρόπον νὰ σχηματίσῃ ἐν ἑαυτῷ τὴν θέλησιν τοῦ νὰ τὸν ἀνακουφίσῃ.

« Πρὸ ὀλίγου, Μαρκεσία, μὲ ἠρώτησας ἂν ἤμαι μάγος, καὶ σὲ ἀπεκρίθην ὄχι· καὶ ὅμως, ἤξευρε ὅτι ὅλη ἡ μαγεία τοῦ δόκτορος Μύλλερ συνίσταται εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἐργασία, ἀγάπη, ἔρως! ἐργάζεσθαι πρὸς βελτίωσιν τῆς τύχης τῆς ἀνθρωπότητος, ἀγαπᾶν ἀλλήλους ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ καὶ ἄνευ διακρίσεως φυλῆς ἢ ἔθνους, καὶ ἐρᾶν ὡς ἀγγέλους. Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους! ἰδοὺ τὸ παγκόσμιον πανάκειον. »

Μεσονύκτιον ἐσήμανεν ἤδη.

Μετὰ τὴν διδαχὴν τοῦ δόκτορος, ὅλοι ἠγέρθημεν διὰ νὰ ἀναχωρήσωμεν· ἀλλὰ, πρὶν ἢ ἐξέλθῃ κανεὶς ἐξ ἡμῶν ἀπὸ τῆς αἰθούσης, ἡ Μαρκεσία, ὡραία ὡς ἄγγελος, ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ γέροντος ἰατροῦ, τὸν ἐνηγκαλίσθη, καὶ ἀποθέτουσα ἓν φίλημα υἱικῆς στοργῆς εἰς ἑκατέραν τῶν μεμβρανωδῶν παρειῶν του, ἀνέκραξεν ἐνώπιον πάντων ἡμῶν.

« Δόκτορ, εἶσθε ὁ σωτήρ μου! Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὰς σωτηρίους καὶ παντὸς λόγου ἀξίας συμβουλάς σας, αἵτινες τὴν φορὰν ταύτην, πιστεύσατέ με, ἐπενήργησαν θαυμασίως ἐπ' ἐμέ. Ἀπὸ αὔριον ἔλθετε νὰ μὲ παραλάβητε μεθ' ὑμῶν, ὅπως ἀρχίσωμεν ὁμοῦ τὰς ἐπισκέψεις μας εἰς τὴν καλύβην τοῦ πτωχοῦ. Πετῶ ἀπὸ τὴν χαράν μου, ἀναλογιζομένη πόσα ὄμορφα χρήματα καὶ ὀρφανῶν ἔχω νὰ στειρεύσω, καὶ πόσας εὐλογίας τεθλιμμένων καὶ ἀπόρων θέλω ἐπισύρει ἐπ' ἐμαυτῆς. Ἀ! δόκτορ, πόσον εὐτυχὴς θὰ ἔβρεεν ὁ βίος μου, ἂν ἐπραγματοποίουν ἐνωρίτερα τὰς σωτηρίους συμβουλάς σας, καὶ δὲν ἐζήτουν, ἢ ἄρρων! τὴν θεραπείαν μου εἰς τὰ ὑλικὰ φάρμακα, ἀλλ' εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. »

— Ἰδοὺ, Κύριοι, μία τῶν θαυμασίων θεραπειῶν μου περιπλέον, εἶπεν ὁ ἰατρὸς σεμνυνόμενος καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κρατήσῃ τὸ ἐπὶ τοῦ καυθοῦ τῶν ὀφθαλμῶν του σπινθηροβολοῦν δάκρυ.

Πάντες ἐχειροκροτήσαμεν, καὶ συνιθύμενοι περὶ τὸν ἕξαλλον τοῦτον ἄνθρωπον προσεπαθοῦμεν τίς πρῶτος νὰ σφίγξῃ τὴν χεῖρά του· ἀπεχωρίσθημεν δὲ πλήρεις ἐκπλήξεως, καὶ ἀμφιβάλλοντες ἂν ὁ καλλιεπέστερος λόγος τοῦ πλέον εὐγλώττου ἱεροκήρυκος ἠθελέ ποτε προξενήσει τόσην αἴσθησιν εἰς ἀνθρωπίνην καρδίαν. Ἀπὸ τῆς ἑσπέρας δ' ἐκείνης ὁ δόκτωρ Μύλλερ ἐθεωρήθη παρ' ἡμῶν οὐ μόνον ἰατρὸς τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς, καὶ ἔκτοτε παρεδεχθημεν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης συζητήσεως ὅτι τὸ λαμπρότερον ἔμβλημα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἢ, κατὰ τὰς ἰδίας τοῦ δόκτορος ἐκφράσεις, τὸ παγκόσμιον πανάκειον εἶνε ἡ Εὐαγγελικὴ ῥήτρα «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους!»

ΤΟ ΤΕΪΟΝ.

ΕΙΣ Αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας συνεκάλεσε μίαν τῶν ἡμερῶν περὶ ἑαυτὸν τὸ μέγα Συμβούλιον τῶν Μανδαρίνων του, ὅπως συζητηθῶσιν ἐν αὐτῷ τὰ διάφορα μέτρα, τὰ ἀφορῶντα πρὸς ὄφελος τοῦ Κράτους. Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ὑπομνημάτων καὶ σχεδίων, μετὰ πλείστης ὅσης ἀκριβείας καθυποβληθέντων εἰς τὸν Ἀδελφὸν τοῦ Ἡλίου, Μανδαρῖνός τις, προσπέσας εἰς τοὺς πόδας τοῦ φωτὸς τῆς γῆς, ἐζήτησεν ὅπως ἐκδοθῇ νόμος ἀπαγορεύων ἐπὶ ποινῇ θανάτου τὴν ἐξαγωγὴν τῶν φύλλων τοῦ τείου. Τὸ πολύτιμον τοῦτο φυτόν, κατὰ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Δημιουργοῦ τῆς κτίσεως, προσδιωρίσθη εἰδικῶς διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Οὐρανίου Κράτους καὶ τοὺς γείτονας αὐτοῦ Ἰαπωνούς· καὶ ἐπειδὴ ηὔξανε μόνον ἐπὶ τῶν γαιῶν των. θὰ ἦτο μία προφανὴς ἐπέμβασις εἰς τὰ ἔργα τῆς Προνοίας, ἂν ἐσυγχωρεῖτο νὰ τὸ λαμβάνωσιν οἱ βάρβαροι τῆς Δύσεως, ἀνταλλάσσοντες αὐτὸ διὰ τοῦ χρυσίου καὶ τῶν ἐμπορευμάτων των.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἀφῆκε νὰ πέσῃ ἐκ τῶν λοξῶς ἐσχισμένων ὀμμάτων του βλέμμα οἴκτου ἐπὶ τοῦ ὑπουργοῦ του ἐκείνου, ὅστις, ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, προσήγγιζε τὴν γῆν μὲ τὸ μέτωπόν του, καὶ ηὐδόκησε νὰ ὁμιλήσῃ ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἐπίσημον ἐκείνην συνέλευσιν, ἥτις τὸν ἠκροάζετο θρησκευτικῶς, ἀποδεχομένη ἕκαστον λόγον διαφεύγοντα τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων του ὡς μίαν τοῦ ἡλίου ἀκτῖνα. Ὁ λόγος του ἀπέδειξεν ἅπαξ διὰ παντὸς ὅτι δὲν ἔφερεν ἐπὶ ματαίῳ τὸν τίτλον Φῶς τῆς γῆς. Ἰδοὺ οἱ λόγοι του, οἵτινες ἐνεχαράχθησαν πάραυτα χρυσοῖς γράμμασιν ἐπὶ πλακὸς ἐκ σιδηρίτου λίθου:

« Κανὲν ἀντικείμενον σκέψεως δὲν δύναται νὰ μοὶ ᾖνε ξένον καὶ ἀδιάφορον· καμμία λεπτομέρεια, ἀφορῶσα τὰ συμφέροντα τῶν ὑπηκόων μου καὶ τὴν διατήρησιν τῆς αἰωνίου ὑπεροχῆς των ἐπὶ τῶν ἀγενῶν βαρβάρων, τοὺς ὁποίους παραδέχομαι ἐνίοτε εἰς τὴν ἀπέραντον Αὐτοκρατορίαν μου, δὲν δύναται νὰ παραμεληθῇ ὑπ' ἐμοῦ. Ἐζύγισα εἰς τὴν στάθμην τῆς ἀλανθάστου σοφίας μου τὸ ζήτημα, περὶ τοῦ ἂν πρέπῃ νὰ τοῖς παραχωρήσω ἢ νὰ τοῖς ἀπαγορεύσω τὸ εὐεργέτημα τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ θείου φυτοῦ, τὸ ὁποῖον ὁ Δημιουργὸς τοῦ παντὸς ηὐδόκησεν ὅπως φυτεύσῃ ἰσοχείρως εἰς τὴν ἡμετέραν γῆν πρὸς ἀτομικὴν ἡμῶν αὐτῶν ἀπολαυὴν καὶ εὐχαρίστησιν, καὶ ἡ ἀπόφασις μου ἐγένετο κατὰ τὰς χορηγηθείσας μοι λεπτομερείας. Δύναμαι νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι τὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα μὲ ὑπηγόρευσαν τοῦ νὰ λάβω τὴν ἀπόφασιν ταύτην, εἶναι ἀνώτερα τῆς διανοίας σας· (ὅλοι οἱ Μανδαρῖνοι πίπτουσι πρηνεῖς εἰς σχῆμα ἐπιδοκιμασίας·) καὶ ἐν τούτοις συγκατανεύω νὰ σᾶς τὰ δηλώσω, διότι ἡ ἀγαθότης μου ἐξισοῦται μὲ τὴν δύναμίν μου. Ἰδοὺ τὰ αἴτια ταῦτα: Οἱ βάρβαροι δὲν γνωρίζουν ποσῶς νὰ παρασκευάσωσι τὸ τεῖον ὡς ἡμεῖς· κατὰ συνέπειαν τούτου οὐδόλως ἀντιβαίνει εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅστις τοὺς ὑστέρησεν οὐ μόνον τοῦ φυτοῦ τούτου, ἀλλὰ καὶ τοῦ τρόπου τῆς χρήσεως αὐτοῦ, τὸ ἐμπόριον, ὅπερ ἡ ἐξαγωγὴ αὐτοῦ παρέχει εἰς τοὺς ὑπηκόους μου· τὰ ὠφελήματα τῆς ἀνταλλαγῆς ταύτης εἰσὶν ἀναμφιβόλως ἀξιολογώτατα δι' ἡμᾶς, ἐνῷ διὰ τοὺς ἀνοήτους βαρβάρους εἰσὶ μηδέν. »

Ὁ Αὐτοκράτωρ τοῦ Οὐρανίου Κράτους πολὺ ἠπατᾶτο βεβαίως περὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων τῶν βαρβάρων, ὡς ἀπεδείχθη ἀκολούθως· πλὴν τοῦτο πολὺ συχνὰ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη συμβαίνει παρὰ τοῖς ἀοράτοις ἀδελφοῖς τοῦ ἡλίου. Καὶ ὅμως, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην πολὺ σπανίως παρασκευάζεται ὅπως δεῖ τὸ ποτὸν τοῦτο, τοῦ ὁποίου ἡ χρῆσις κατήντησε παγκόσμιος, καὶ τὸ ὁποῖον πανταχοῦ προτιμᾶται μεταξὺ τῶν λαπῶν ποτῶν. Εἰς ἕκαστον μέρος, εἰς ἕκαστον ἔθνος, παραλλάσσει ἡ παρασκευασία τοῦ τείου, τὸ ὁποῖον συχνότατα ἀντὶ ἡδέος ποτοῦ ἀποβαίνει ἀνούσιον καὶ ὁρμύγευστόν τι φύραμα.

Ῥ.

Ο ΔΙΚΑΙΟΚΡΙΤΗΣ ΚΑΔΗΣ.

ΕΖΩΝ ποτὲ εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν πλούσιος Ἑβραῖος καὶ πτωχὸς Μουσουλμάνος. Ὁ τελευταῖος οὗτος περιῆλθεν εἰς τοιαύτην δυστυχίαν, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν Ἑβραῖον καὶ νὰ τῷ ζητήσῃ δάνειον ἑκατὸν δηναρίων, ἅτινα ἔμελλον νὰ τῷ χρησιμεύσωσιν εἰς ἐμπορικήν τινα ἐπιχείρησιν. «Συναινῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ἑβραῖος, νὰ σοὶ δανείσω τὸ ζητούμενον ποσὸν ἀτόκως μάλιστα, ἀλλ' ἐπὶ μιᾷ συμφωνίᾳ· ἐὰν δὲν μὲ πληρώσῃς ἐμπροθέσμως, νὰ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ λάβω μίαν λίτραν ἐκ τῆς σαρκός σου.» Ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος ἐτρόμαξεν ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἔσπευσε νὰ ἀποποιηθῇ τὴν πρότασιν τοῦ Ἑβραίου· ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου καιροῦ, ἀπορῶν πῶς νὰ δώσῃ τροφὴν εἰς τὰ τέκνα του, ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ παρὰ τῷ θηριώδει κείνῳ τοκιστῇ καὶ νὰ δεχθῇ τὸ δάνειον κατὰ τὰς ἐπιβληθείσας συμφωνίας. Ὁ Ἑβραῖος, φροντίσας νὰ λάβῃ προηγουμένως πολλοὺς ἀξιοπίστους Ὀθωμανοὺς μάρτυρας, ἀπέτισεν αὐτῷ τὸ δάνειον.

Ὁ Μουσουλμάνος ἀνεχώρησε πρὸς ἐμπορίαν, καὶ τὸ ταξείδιόν του ἐπέτυχε καθ' ὁλοκληρίαν.

Πρώτη του λοιπὸν φροντὶς ὑπῆρξε νὰ πέμψῃ τὰ ὀφειλόμενα χρήματα πρὸς τὴν σύζυγόν του διὰ νὰ τὰ παραδώσῃ ἐγκαίρως εἰς τὸν Ἑβραῖον· ἀλλ' αὐτὴ, μὴ γνωρίζουσα τὴν στυγερὰν τοῦ συζύγου της συμφωνίαν καὶ πάσχουσα χρηματικὴν στενοχωρίαν, μετεχειρίσθη τὰ χρήματα εἰς ἀγορὰν διαφόρων ἀναγκαιούντων πραγμάτων, ἀφήσασα νὰ ἐκπνεύσῃ ἡ ὁλεθρία προθεσμία. Ἐνῷ δὲ ὁ Μουσουλμάνος ἐπέστρεφεν οἴκαδε, φέρων πολλὰ κέρδη καὶ χαίρων ὅτι διέφυγεν ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ κατηραμένου Ἑβραίου, συλλαβόντες αὐτὸν λῃσταὶ τὸν ἀπεγύμνωσαν ἐξ ὁλοκλήρου, ὥστε ἔφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν του πτωχὸς ὡς ἀνεχώρησε.

Τὴν ἐπισῦσαν βλέπει ἐρχόμενον τὸν Ἑβραῖον, καὶ ἀπαιτοῦντα τὴν πληρωμὴν τῆς δανεισθείσης ποσότητος. Ὁ δυστυχὴς ἔμπορος ἐλησμόνησε τὴν παλαιὰν θλῖψιν του ἀπέναντι τῆς ἤδη παρουσιαζομένης ἐνώπιόν του, καὶ ἡ ἀπελπισία του ἐκορυφώθη ὅταν ἐπείσθη ὅτι ἡ σύζυγός του μετεχειρίσθη τὴν ποσότητα εἰς ἀτομικάς της ἀνάγκας. Δακρύων ἔσπευσε νὰ διηγηθῇ εἰς αὐτὸν τὸ δυστύχημα, ὅπερ τῷ συνέβη καθ' ὁδὸν, ἀλλ' ὁ Ἑβραῖος ἐπέμενεν εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν χρημάτων ἢ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμφωνίας των. Μετὰ πολλὰς τέλος ἔριδας, οἱ γείτονες μεσολαβήσαντες συνδιήλλαξαν αὐτοὺς καὶ τοὺς κατέπεισαν νὰ ἀναφερθῶσιν εἰς τὸν Καδῆν τῆς χώρας, ὅστις, ἀφοῦ ἤκουσε τὴν συζήτησιν μὲ κρύον αἷμα, ἀπεφάνθη ὅτι πᾶσα συμφωνία εἶνε ἱερὰ καὶ ὅτι ὁ ἔμπορος, καθὸ μὴ ἐκπληρώσας τὴν ὑπόσχεσίν του, ὤφειλε νὰ ὑποστῇ τὴν ἀπαίτησιν τοῦ Ἑβραίου. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ ἔμπορος δὲν ηὐχαριστήθη παντάπασιν ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἀλλ' ἔκαμεν ἔφεσιν τῆς δίκης του εἰς τὸν Καδῆν τῆς Ἐμέσσης, οὗτινος ἡ σοφία καὶ ἡ εὐθυδικία ἐφημίζοντο μεγάλως.

Ἔλαβον λοιπὰν ἀμφότεροι τὴν πρὸς Ἔμεσσαν ἄγουσαν ὁδὸν, τὸ δὲ ἑσπέρας, φθάσαντες εἰς ἕν χωρίον, ἀνέβησαν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου μιᾶς οἰκίας διὰ νὰ διανυκτερεύσωσι. Μόλις δὲ ἐκοιμήθησαν, καὶ μέγας θόρυβος ἐγένετο εἰς τὸ χωρίον. Ὁ ἔμπορος ἐξύπνησεν ἀμέσως, καὶ ἔντρομος διὰ τὸν θόρυβον ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ νὰ ἰδῇ τί τρέχει· ἐρρίφθη λοιπὸν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου κάτω, πεπεισμένος εἰς τὴν ἐλαφρότητα τοῦ σώματός του, ἀλλὰ δυστυχῶς ἔπεσεν ἐπὶ ἀνθρώπου κοιμωμένου κάτωθι τῆς οἰκίας καὶ ἐφόνευσεν αὐτόν. Οἱ υἱοὶ τοῦ φονευθέντος, μαθόντες τὸ συμβὰν, συνέλαβον τὸν δυστυχῆ ἔμπορον καὶ ἡτοιμάσθησαν νὰ τὸν φονεύσωσιν, ὅταν ὁ Ἑβραῖος παρεμβὰς ἐπρότεινε τὴν προτεραιότητα τοῦ δικαιώματός του, καὶ κατώρθωσε νὰ τοὺς πείσῃ ὅτι μέρος τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἀνῆκεν ἤδη εἰς αὐτὸν, καὶ δὲν εἶχον δικαίωμα ἐφ' ὅλου τοῦ σώματός του· συνεβούλευσε δὲ αὐτοὺς νὰ ἔλθωσι μετ' αὐτοῦ παρὰ τῷ Καδῇ τῆς Ἐμέσσης διὰ νὰ λάβουν δικαιοσύνην.

Ἐνῷ λοιπὸν ἐπορεύοντο πάντες τὴν πρὸς Ἔμεσσαν, εἶδον ὄνον ἀγωνιζόμενον ἐν τινι βορβορώδει λάκκῳ καὶ μὴ δυνάμενον νὰ ἐξέλθῃ· ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τῶν ὁδοιπόρων διὰ νὰ τὸν ἀνασύρωσι, καὶ ἐνῷ οἱ μὲν ἀπεφάρτωναν τὸν ὄνον οἱ δὲ ἐλάμβανον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ, ὁ ἀτυχὴς ἔμπορος ἠθέλησε νὰ σύρῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς οὐρᾶς, ἀλλ' αὐτὴ ἔμεινεν εἰς χεῖράς του καὶ ὁ ταλαίπωρος ὄνος ἔπεσε χαμαὶ σφαδάζων ἀπὸ τὸν πόνον καὶ αἱματόφυρτος. Πλήρης ἀγανακτήσεως ὁ χωρικὸς συνέλαβε τὸν ἔμπορον καὶ ἀπῄτει παρ' αὐτοῦ τὴν τιμὴν τοῦ ὄνου του, ἀλλ' οἱ ἄλλοι συνεβούλευσαν αὐτὸν νὰ ἡσυχάσῃ καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτοὺς παρὰ τῷ Καδῇ τῆς Ἐμέσσης διὰ νὰ λάβῃ τὸ δίκαιόν του· ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ὅταν δὲ καὶ οἱ πέντε παρουσιάσθησαν ἐνώπιον τοῦ Καδῆ, ἤρχισε πρῶτος ὁ Ἑβραῖος νὰ ἐκθέτῃ τὴν ὑπόθεσιν τῆς δανεισθείσης ποσότητος, ἧς ἀπῄτει τὴν ἐκτέλεσιν κατὰ τὰ συμπεφωνημένα. Ὁ ἔμπορος, ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Καδῆ, δὲν ἐφοβήθη νὰ ὁμολογήσῃ καὶ προφορικῶς ὅτι τοιαύτη συμφωνία ὑπῆρχε πραγματικῶς μεταξύ των, νομίσας ὅτι ἤθελε κηρυχθῇ ἄκυρος. Ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ φρίκη του ὅταν ἤκουσε τὸν Καδῆν διατάξαντα αὐτὸν νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἀπαίτησιν τοῦ Ἑβραίου, καὶ νεύσαντα συγχρόνως εἰς ἕνα τῶν ἀξιωματικῶν του νὰ φέρῃ κοπτερὰν μάχαιραν διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ ἀμέσως ἡ ἀπόφασις. Ὁ πτωχὸς ἔμπορος ἤρχισε νὰ τρέμῃ σύσσωμος καὶ ἐνόμισεν ἑαυτὸν ἤδη τεθνεῶτα, ὅτε ὁ Καδῆς, στραφεὶς πρὸς τὸν Ἑβραῖον, εἶπεν· «Ἐγείρου, λάβε τὴν μάχαιραν καὶ κατὰ τὴν συμφωνίαν σας προσπάθησον νὰ κόψῃς μίαν λίτραν κρέατος ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου τούτου· ἀλλ' ἐνθυμήθητι καλῶς ὅτι μία μόνον λίτρα σοὶ ἀνήκει, ὅσας δὲ οὐγγίας ἢ περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ἤθελες ἀπατηθῇ διπλασίας θέλω διατάξει νὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ σοῦ.» Μάτην ὁ Ἑβραῖος τῷ παρέστησεν ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ κόψῃ σωστὴν μίαν λίτραν κρέατος· ὁ Καδῆς δὲν ἠθέλησε νὰ μεταβάλῃ τὴν ἀπόφασίν του, ἕως οὗ ὁ Ἑβραῖος, πεφοβισμένος διὰ τὰς συνεπείας τοιαύτης ἀποφάσεως, ἀνεκάλεσε τὴν καταδίωξίν του, δηλώσας ἐπισήμως ὅτι ἐχάριζε τὸ χρέος εἰς τὸν ἔμπορον.

Μετὰ τοῦτον παρουσιασθέντες οἱ δύω υἱοὶ τοῦ φονευθέντος ἀνθρώπου, ἐξέθεσαν τὰ παράπονά των.

« Νομίζετε, τοὺς ἠρώτησεν ὁ Καδῆς, ὅτι ἡ στέγη τῆς οἰκίας μου εἶνε τόσον ὑψηλὴ ὅσον ἐκείνη, ἀφ' ἧς ἐρρίφθη ὁ ἔμπορος; — Μάλιστα, αὐθέντα, ἀπεκρίθησαν οὗτοι. Τότε ὁ Καδῆς διέταξεν ὥστε ὁ μὲν ἔμπορος νὰ κοιμηθῇ κατὰ γῆς πλησίον τῆς θύρας, ἀμφότεροι δὲ ὁμοῦ ὡς πένοντες ἐκδίκησιν νὰ πηδήσωσιν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου ἐπ' αὐτοῦ· — Ἀλλὰ καὶ χιλίας ζωὰς ἂν εἴχαμεν, ἀπεκρίθησαν οἱ ἐνάγοντες, πάλιν δὲν ἠθέλαμεν ποτὲ ἀποτολμήσει τοιοῦτον ἐπικίνδυνον πείραμα. — Λυποῦμαι μεγάλως, ἀπήντησεν ὁ Καδῆς· σᾶς ἐχορήγησα τὸ ἀντίποινον τὸ ὁποῖον μὲ ἐζητήσατε, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ προχωρήσω περισσότερον τοῦ νόμου. » Τότε οἱ ἐνάγοντες ἀνεκάλεσαν τὴν καταδίωξίν των ἐπισήμως, καὶ ὁ ἔμπορος ἠλευθερώθη καὶ ἐκ τούτων.

Τέλος ἔρχεται ἡ σειρὰ τοῦ ὀνηλάτου, ὅστις διηγεῖται κλαίων τὰ περὶ τοῦ κτήνους του. « Τί! λέγει ὁ Καδῆς, καὶ πάλιν περίπτωσις ἀνοσιουργήματος; Πηγαίνετε νὰ μὲ φέρετε ἐδῶ ἀμέσως τὸν ὄνον μου· ἐπιτρέπω εἰς αὐτὸν νὰ τοῦ ἀποσπάσῃ τὴν οὐρά. » Ἔφεραν λοιπὸν τὸν ὄνον καὶ ὁ ἐνάγων ἐπεχείρισεν ὅλαις δυνάμεσι νὰ ἀποσπάσῃ τὴν οὐρὰν αὐτοῦ, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸ πάθημα τοῦ ἰδίου του ὄνου. Ἀλλ' ὄνος, ἔχων καθ' ἑκάστην τὴν τιμὴν νὰ φέρῃ τὸν Καδῆν, δὲν ἦτο διατεθειμένος νὰ ὑποφέρῃ τοιαύτην καταισχύνην, διὸ καὶ ἤρχισε νὰ φιλοδωρῇ τὸν διώκτην του μὲ τόσον ἰσχυρὰ λακτίσματα, ὥστε ὁ δυστυχὴς, πεσὼν κατὰ γῆς ἄπνους, παρ' ὀλίγον ἐξέψυχε. Ἀναννήψας δὲ, ὡμολόγησεν ὅτι ἡ κατηγορία του ἦτο ψευδὴς, καὶ ὅτι ὁ ὄνος του ποτὲ δὲν εἶχεν οὐράν. »

« Τώρα, Κύριοι, εἶπεν ὁ Καδῆς ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἐνάγοντας, ἐπειδὴ ἐσύρατε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἕως ἐδῶ διὰ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δὲν θέλετε νὰ μεταχειρισθῆτε, λάβετε τὴν καλωσύνην (ἂν θέλετε νὰ ἀναχωρήσετε ὡς ἤλθατε), νὰ τὸν ἀποζημιώσητε δικαιωματικῶς διὰ τὰς ἐκ τῆς ἀπουσίας του προξενηθείσας εἰς αὐτὸν ζημίας, δίδοντές τῳ ἕκαστος ὡς τίμημα ἱκανοποιήσεως ἀνὰ ἑκατὸν δηνάρια· ἄλλως, λυποῦμαι ὅτι ὁ νόμος μὲ διατάττει νὰ προβῶ εἰς βίαια μέσα.. »

Δὲν ἐχρειάσθη νὰ ἀποτελειώσῃ τὸν λόγον καὶ οἱ διῶκται, βεβαρυμμένοι πλέον, ἐμέτρησαν γογγύζοντες τὸ πρόστιμον καὶ ἀπῆλθον ἀνενόχλητοι. Τότε ὁ Καδῆς, λαβὼν τὴν συναχθεῖσαν ποσότητα, διήρεσεν αὐτὴν εἰς δύο ἴσα μέρη, καὶ τὸ μὲν ἐτήρησε δι' ἑαυτὸν τὸ δὲ ἄλλο ἔδωκεν εἰς τὸν ἔμπορον, ὅστις ἀπῆλθε κατευχαριστηθεὶς καὶ ἐγκωμιάζων τὴν σοφίαν τοῦ Καδῆ.

Η ΔΕΛΧΗ.

ΠΡΙΝ ἢ περιέλθῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀγγλων ἡ Δελχὴ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐχρησίμευσεν ὡς πρωτεύουσα τῶν ἰσχυρῶν ἐκείνων ἡγεμόνων, τῶν γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα μεγάλων Μογόλων, περὶ τῶν ὁποίων τοσάκις γίνεται λόγος εἰς τὰ ἀνατολικὰ διηγήματα. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεγαλητέρας αὐτῆς εὐημερίας ἡ Δελχὴ δὲν εἶχεν ὀλιγωτέρους τῶν δύο ἑκατομμυρίων κατοίκων, καὶ σήμερον ἀκόμη, μετὰ τόσων αἰώνων παρακμὴν, μετὰ τοσαύτας σφαγὰς καὶ ἀλλεπαλλήλους καταστροφὰς, ἀριθμεῖ σχεδὸν ὑπὲρ τὰς τριακοσίας χιλιάδας κατοίκων.

Οἱ περιηγηταὶ, ὅσοι ἔλαβον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἰδωσιν ἀλληλοδιαδόχως τὴν Δελχὴν καὶ τὸ Κάϊρον, εὑρίσκουν μεγάλην ὁμοιότητα μεταξὺ τῶν δύο τούτων πόλεων. Εἰς ἀμφοτέρας ὁ αὐτὸς ὑπάρχει τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ῥυθμὸς ὡς πρὸς τὰ δημόσια μνημεῖα, καὶ ἡ αὐτὴ ἐσωτερικὴ διαίρεσις καὶ διάταξις τῶν ἰδιωτικῶν οἰκημάτων, μὲ μόνην ταύτην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ Δελχὴ εἶνε πολὺ ἀνωτέρα ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Νείλου κατοπτριζομένης ἀντιπάλου της. Οὕτω λοιπὸν τὸ Κάϊρον δὲν ἔχει τίποτε δυνάμενον νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ αὐτοκρατορικὸν παλάτιον τῆς Δελχῆς, τὸ πελώριον καὶ ἀχανὲς ἐκεῖνο οἰκοδόμημα, οὗτινος τὸ ὅλον κατέχει ἐπιφάνειαν ἔχουσαν περίμετρον πλειοτέραν τοῦ ἑνὸς μιλίου.

Τὸ κυριώτερον καὶ κεντρικώτερον μέρος τοῦ παλατίου τούτου, τὸ ἰδίως πρὸς κατοικίαν χρησιμεῦον, τὰ ἐξωτερικὰ αὐτοῦ παραρτήματα, τὰ ἄνδηρα μετὰ τῶν ὑποστηριζόντων αὐτὰ κιόνων, τὰ περικλείοντα αὐτὸ ὑψηλὰ τείχη, περιλαμβάνουσιν ἴσως τὴν μεγαλητέραν ποσότητα λαξευτῶν λίθων, ὅτις ἐχρησίμευσέ ποτε πρὸς οἰκοδομὴν ἀνθρωπίνης κατοικίας. Εἶνε βέβαιον ὅτι κατὰ τὸν ὄγκον καὶ τὴν ἔκτασιν τὸ τεράστιον τοῦτο οἰκοδόμημα ὑπερτερεῖ πολὺ τὸ Κρεμλῖνον, ἐφ' ᾧ τοσοῦτον ἐγκαυχῶνται οἱ Ῥῶσσοι· ἀλλ' ἡ ὑπερβολικὴ διάστασις εἶνε ἡ παραμικροτέρα ἀξία τοῦ αὐτοκρατορικοῦ τούτου παλατίου· πᾶν ὅ,τι συνιστᾷ αὐτὸ εἶνε πρὸ πάντων ἡ ἀκρίβεια περὶ τὴν ἀναλογίαν καὶ ἡ κομψότης· αἱ ἐκτεταμέναι κιονοστοιχίαι, αἵτινες ὑποστηρίζουσι τοὺς πολυπλοκωτάτους ἐξώστας του, τὰ χαρίεντα κοσμήματα καὶ τὰ πολυποίκιλα ἀνάγλυφα δι' ὧν εἰσὶ κεκοσμημένα τὰ παράθυρα, αἱ θύραι, αἱ στέγαι καὶ ἅπασα ἡ ἐξωτερικὴ πρόσοψις, κολακεύουσιν εὐαρέστως τὸν ὀφθαλμὸν, ἐνῷ τὸ ὑπέρυθρον τοῦ γρανίτου, ἐξ οὗ

εἶνε ὁλοκλήρως κατεσκευασμένον, δίδει εἰς τὸ ὅλον σεμνήν τινα καὶ μεγαλοπρεπῆ θέαν.

Τὰ δύω κυριώτερα θρησκευτικὰ οἰκοδομήματα τῆς Δελχῆς εἶνε τὸ μαῦρον τέμενος, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀκριβής τις ἀπομίμησις ἐπὶ τῇ αὐτῇ βαθμολογικῇ ἀναλογίᾳ τοῦ τζαμίου τῆς Μέκκας, τοῦ μεγάλου τούτου τεμένους, ὅπερ ἐπέχει τόπον παρὰ τοῖς Μωαμεθανοῖς οἷον τὸ πάλαι ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος παρὰ τοῖς Ἑβραίοις. Εἶνε δὲ οἰκοδομημένον ἐπὶ ὑψώματός τινος, ἐπικειμένου τῇ πόλει· οἱ περιηγηταὶ, ὅσοι ἔρχονται νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν Δελχὴν, παρατηροῦντες μακρόθεν τοὺς δύο μεγαλοπρεπεῖς πυργίσκους τοῦ τεμένους τούτου οἱονεὶ ὑψουμένους ἐπὶ κυανολεύκου δαπέδου καὶ δεικνύοντας τὰς ἀκτινοβολούσας ὑπὸ τῶν πυρῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ ἡλίου κορυφάς των, δὲν εὑρίσκουσι καταλλήλους ἐκφράσεις ὅπως παραστήσωσι τὴν ὡραιότητα τοῦ θεάματος τούτου. Πλησιάζοντες δὲ εἰς τὰ δημόσια ταῦτα κτίρια, ὡς καὶ εἰς τὰς πλείστας τῶν πλουσίων ἰδιωτικῶν οἰκιῶν, βλέπουσι πανταχοῦ κήπους πεπληρωμένους ἀπὸ γιγάντεια δένδρα, καὶ ἑστολισμένους ἀπὸ ὁμάδας ἢ ἀθροίσματα ἀνθέων καὶ ἀπὸ ὡραίας ἐκ λευκοῦ μαρμάρου πηγὰς καὶ πίδακας.

Ἄγγλοι τινὲς ὑπάλληλοι κατοικοῦσιν ὡς ἡγεμόνες πολλὰς τῶν πλουσίων οἰκιῶν τῆς Δελχῆς· ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς μίαν μόνην ἐκ τῶν Εὐρωπαϊκῶν τούτων οἰκογενειῶν προσκεκολλημένων ὑπηρετῶν εἶνε πρᾶγμα ἀπίστευτον. Καὶ τῳόντι, τίς δύναται νὰ φανταθῇ ὅτι μία ὑπηρέτρια εἶνε ἐπιφορτισμένη ἰδιαιτέρως νὰ κόπτῃ καὶ νὰ λαμβάνῃ τὸ μανδήλιον, τὸ ὁποῖον ἡ οἰκοδέσποινα ἤθελε ῥίψει κατὰ γῆς εἰς μίαν ἐκ τῶν συνήθων ἐκείνων τῷ γυναικείῳ φύλῳ ἐξάψεων ἀκηδίας ἢ νωχελείας, καὶ ὅτι ἡ ὑπηρέτρια αὕτη ἤθελε θεωρήσει ὡς ἀτιμίαν της ἂν ὑπεχρεοῦτο νὰ ἀναμιχθῇ εἰς ἄλλην ὑπηρεσίαν τῆς οἰκίας; Τὸ ἄρρεν μέρος τῶν ὑπηρετῶν οὔτε ὀλιγώτερον πολυάριθμον εἶνε ὡς ἐπίσης οὔτε ὀλιγώτερον ἐπιῤῥεπὲς εἰς τὴν ἀκηρίαν· ὅλοι ἀνεξαιρέτως, φορεισφόροι, οἰκονόμοι, σαρωταὶ, ὑπηρέται τοῦ σταύλου, θαλαμηπόλοι, ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ἐργάζονται, καίτοι δὲ κακῶς πληρονόμενοι οὐχ ἧττον ὅμως πληρόνονται πολὺ ὡς πρὸς τὴν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν ἐκτελοῦσιν.

Αἱ ὁδοὶ τῆς Δελχῆς παρέχουσιν εἰς τὰ βλέμματα τοῦ διαβάτου θέαν ἀρκετὰ διαφορετικὴν τῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν πόλεων. Ἐνταῦθα φορεῖα, ὑπὸ ἀνθρωπίνων βραχιόνων φερόμενα, ἀντικαθιστῶσι τὰ παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει ὀχήματα καὶ αὐτοὺς τοὺς ἵππους. Συχνότατα ἀπαντᾷ τις τεραστίους ἐλέφαντας, τὰ μὲν ὦτα ἐζωγραφημένα ἔχοντας διὰ τῶν ὡραιοτέρων χρωμάτων, τὰς δὲ κνήμας ἐστολισμένας διὰ πλατέως ἀργυροῦ κλοιοῦ, οἵτινες φέρουσιν ἐπὶ τῶν νώτων των πλούσιον φορεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου καμαρόνει εἷς τῶν μαργαριτῶν τοῦ χαρεμίου.

Τὸ παράδειγμα τῆς Καλκούττης, ἥτις ὀλίγον κατ' ὀλίγον κλίνει τὸ γόνυ εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἔθιμα, οὐδεμίαν μέχρι τοῦδε ἐπαισθητὴν ἐπενέργειαν ἐπροξένησεν ἐπὶ τῶν ἠθῶν τῆς Δελχῆς, τοῦ πρωτίστου τούτου καὶ ἀρχαιοτάτου κέντρου τῆς Ἰνδικῆς πολυτελείας. Ἐνταῦθα συῤῥέουσιν ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς χερσονήσου καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Ἀσίας οἱ δαμασταὶ τῶν ὄφεων, οἱ πτηνοθῆραι, οἱ θαυματοποιοὶ, καὶ ἰδίως αἱ περιφημότεραι διὰ τὴν ἀκολασίαν τοῦ χοροῦ των βαγιαδέραι ἢ ὀρχηστρίδες. (*) Δύναταί τις νὰ συγγράψῃ χιλιάδας μυθιστοριῶν ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῶν γυναικῶν τούτων προκαλουμένων συμβάντων, αἵτινες, ἕνεκα τῆς ἐξόχου αὐτῶν καλλονῆς καὶ τοῦ βαρυσύργου πνεύματός των, κατώρθωσαν πολλάκις νὰ βασιλεύσωσιν ὡς ἀπόλυτοι ἡγεμονίδες ἐπὶ τῆς Αὐλῆς τῆς Δελχῆς, ὅπου τὸ ταπεινὸν καὶ ἀρανὲς τῆς γεννήσεώς των εἶχεν αὐτὰς προωρισμένας νὰ ζήσωσιν ὡς δοῦλαι. Καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη, μ' ὅλην τὴν αὐστηρὰν δεσποτείαν τῶν Ἄγγλων, πόσοι ἀξιωματικοὶ καὶ Εὐρωπαῖοι ὑπάλληλοι δὲν ὑπενδίδουσιν εἰς τοὺς πειρασμοὺς τῶν Κιρκῶν τούτων τῆς Ἀνατολῆς; πόσαι σημαντικαὶ καταστάσεις δὲν κατασπαταλῶνται ἀφειδῶς καὶ ἀσυνέτως, καὶ πόσοι εὐγενεῖς χαρακτῆρες δὲν διαφθείρονται; Καὶ αὐτὴ ἡ δικαιοσύνη πολλάκις ὑπαχωρεῖ βεβαιοῦσι μάλιστα ὅτι περισσότερον παρὰ μίαν φορὰν εἶδον μετὰ φρίκης τοὺς ἠθικοὺς καὶ ἀσέμνους κορδακισμοὺς μιᾶς τοιαύτης νέας Ἡρωδιάδος πληρονομένους δι' ἀνθρωπίνου αἵματος.

Ὑπάρχουσιν εἰς Δελχὴν φατρίαι ὅλων τῶν Ἀσιατικῶν θρησκευμάτων, καὶ ἡ δεισιδαιμονία εὑρίσκεται αὐτοῦ ὑπὸ τὰ πλέον ἀντίθετα σχήματα. Πλησίον μοναχοῦ τινος ἑπαίτου (φακήρ), τοῦ ὁποίου τὸ ἀπονενεκρωμένον πνεῦμα ὑπερτερεῖ πολὺ τὸν ἀσκητικὸν βίον τῶν ἡμετέρων στωϊκωτέρων μοναχῶν, δύνασθε νὰ ἰδῆτε μέλος τι τῆς αἱρέσεως τῶν πνιγέων, ὅπερ νομίζει ὡς ἐκτέλεσιν θρησκευτικοῦ χρέους τὸ πνίξιμον καὶ τὴν δολοφονίαν τῶν ὁμοίων του· Ἐξ ὅλων δὲ τῶν θρη-

(*) Bayadères ὀνομάζονται αἱ ἐν Ἰνδίᾳ περὶ τοὺς ἐγχωρίους ναοὺς (παγόδας) ὀρχηστρίδες, ἄδουσαι καὶ ἀκόλαστα ἔπη. Ἀνέκαθεν δὲ αὗται κυρίως εἰς τοὺς ναοὺς, καὶ ἐκ τῶν θησαυρῶν αὐτῶν ἀποφέρουσιν ὡρισμένον μισθόν. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἀλλοτριαι τῶν ναῶν, συῤῥέουσαι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἰνδικῆς χερσονήσου. Σ. Μ.

σκευμάτωντούτων τὸ ζωηρότερον καὶ ἐπικρατέστερον εἶνε τὸ Μωαμεθανικὸν (*), θεωρούμενον καὶ τὸ παιδαγωγικώτερον συγκριτικῶς ὡς πρὸς τὰ ἄλλα.

Ῥ.

ΟΔΟΝΤΑ ΑΝΤΙ ΟΔΟΝΤΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Λάσκαρις, μοναχοῦ χιτῶνα περιβεβλημένος καὶ ἐπὶ τέφρας κοιτώμενος, τὰς δὲ χεῖρας ἐσταυρωμένας ἔχων ἐπὶ τοῦ στήθους, ἔπνεε τὰ λοίσθια.

Συνδιαλλαγεὶς μετὰ τοῦ Θεοῦ, προετοιμασθεὶς καθ' ὅλα διὰ τὴν φοβερὰν στιγμὴν, ἀπεκδυθεὶς τὸ ἀνθρώπινον μεγαλεῖον, εὐχαρίστως ἤθελε τείνει τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν θάνατον ἐὰν δὲν ἐβασανίζετο ὑπὸ τῆς ἰδέας τοῦ υἱοῦ του Ἰωάννου, ἀτυχοῦς ἐννεαετοῦς πλάσματος, τοῦ ὁποίου τὴν νεανικὴν κεφαλὴν ἤθελεν ἴσως συντρίψει θέτων ἐπ' αὐτῆς τὸ βαρὺ διάδημα τῆς Νικαίας.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἔκλαιε καὶ δικαίως, διότι ἀπητεῖτο χεὶρ ἰσχυρὰ ὅπως ὑποστηρίξῃ τὸ διάδημα τοῦτο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰωάννου· ὁ δὲ ἀτυχὴς πατὴρ ἐχθροὺς μόνον ἔβλεπε περὶ ἑαυτόν.

Γεώργιος ὁ Ἀκροπολίτης δὲν εἶχε βεβαίως λησμονήσει ὅτι κατὰ διαταγὴν τοῦ Αὐτοκράτορος εἶχε μαστιγωθῇ ὡς δοῦλος. — Ὁ Μυσαλίων ἀπεβλήθη περιφρονητικῶς τοῦ Συμβουλίου. — Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος . . . Ὦ! ἐὰν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ ὀλεθρίαν τινὰ νύκτα . . . πλὴν ἴσως τὴν λησμονήσει, διότι ἅπαξ μόνον ὁ Αὐτοκράτωρ ἐδείχθη σκληρὸς πρὸς αὐτόν.

« Ὁ Μιχαὴλ εἶνε γενναῖος. Κράξατε τὸν Μιχαὴλ Παλαιολόγον! Σπεύσατε!

Εἷς τῶν φυλάκων ἀναχωρήσας ἐπέστρεψε πάραυτα, ἀκολουθῶν Μιχαὴλ τὸν Παλαιολόγον.

Ἦτο ἤδη νύξ. Ἡ σκηνὴ τοῦ Αὐτοκράτορος ἐφωτίζετο ὑφ' ἑνὸς μόνου λύχνου, ὅστις, ἀδιακόπως ταραττόμενος ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ἀμυδρὰν διέχεε λάμψιν. Δύω γυναῖκες καὶ εἷς ἱερεύς, γονυκλινεῖς παρὰ τὴν κλίνην, ἐπηγρύπνουν ἐπὶ τὸν ἀσθενῆ.

Ὁ Θεόδωρος, ἅμα ἰδὼν τὸν Μιχαὴλ, ἔνευσεν αὐτοῖς νὰ ἀπομακρυνθῶσιν, οἱ δὲ δύω ἄνθρωποι ἔμειναν ἄφωνοι ὁ εἷς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου·

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐλάλησε πρῶτος.

« Μιχαὴλ! εἰπέ μοι μὲ μισεῖς;

— Ναί.

— Καὶ ἐντοσούτῳ σὲ προσκαλῶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου μου, ἀπαιτῶν παρὰ σοῦ μεγάλην εὐεργεσίαν.

— Προσκαλεῖς ἐμὲ, διότι ἄλλος δὲν δύναται νὰ σοὶ τὴν χορηγήσῃ.

— Μιχαὴλ, ἀείποτε σὲ ἠγάπησα, τὸ γνωρίζεις.

Μειδίαμα πικρὸν καὶ εἰρωνικὸν συνέστειλε τὰ χείλη τοῦ Παλαιολόγου.

« Ὦ Μιχαὴλ, μὴ κρίνῃς αὐστηρῶς τὴν πρὸς σὲ διαγωγήν μου! Ἐὰν ποτε βασιλεύσῃς, (ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἅγιοι νὰ σὲ φυλάξωσιν ἀπὸ τοιούτου δυστυχήματος), θέλεις μάθει κατὰ πόσον δικαιολογοῦμαι διότι σὲ ἐφυλάκισα ὅτε μοὶ ἔλεγον, « Ὁ Μιχαὴλ ἐπιβουλεύεται τὸ στέμμα, ἐπιβουλεύεται σὲ αὐτόν· εἶνε νέος, εὐγλωττος καὶ ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. . . » Ἀλλ' ἄφες με νὰ τελειώσω, διότι αἱ στιγμαί μου εἶνε πολύτιμοι. Ἄκουσόν με· ἀποθνήσκω καὶ ἀφίνω υἱὸν, τέκνον ἄνευ προστασίας καὶ ὑποστηρίγματος, διορίζω δὲ σὲ κηδεμόνα μετὰ τοῦ Μυσαλίωνος· ἀποδέχεσαι αὐτὸν τὸν τίτλον;

— Ἀποδέχομαι.

— Καὶ ὁρκίζεσαι ἐπὶ τοῦ νεκρικοῦ μου κραβάτου καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι θέλεις διατελέσει ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου ὡς πατὴρ φιλόστοργος;

— Ἄκουσον· αὔριον μετὰ τὴν κηδείαν σου θέλω φονεύσει τὸν Μυσαλίωνα καὶ τὴν οἰκογένειάν του, διὰ νὰ μείνω ἐγὼ μόνος κηδεμὼν τοῦ τέκνου σου· μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας θέλω ῥίψει τὸ τέκνον σου εἰς δεσμωτήριον παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης, καὶ μετὰ ἓν ἔτος θέλω ἐξορύξει τοὺς ὀφθαλμούς του διὰ σιδήρου πεπυρακτωμένου.

Ὁ Αὐτοκράτωρ, συναθροίσας τὰς ὑπολειπομένας αὐτῷ δυνάμεις, ἐσύρθη ἐκτὸς τῆς κλίνης μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ Παλαιολόγου, κράζων.

« Ἔλεος! ἔλεος διὰ τὸ δυστυχὲς τέκνον! Ἐξοικήθητι ἐπ' ἐμὲ, κτύπησόν με διὰ τοῦ ξίφους σου, ἀλλ' εὐσπλαγχνίσθητι τὸ τέκνον μου!

— Νὰ σὲ κτυπήσω διὰ τοῦ ξίφους μου! σὺ θέλεις ἀποθάνει μετὰ μίαν ὥραν.

— Ὦ! εὐσπλαγχνίσθητι, σὲ ἐξορκίζω!

— Θεόδωρε Λάσκαρι, ὁ Θεὸς εἶνε δίκαιος. Εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὅπου θέλω ῥίψει τὸν υἱόν σου, μὲ

(*) Πρό τινος καιροῦ ὁ ἀνώτατος Μωαμεθανὸς ἀρχιερεὺς τῆς Δελχῆς παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς περιέργόν τινα συζήτησιν μετὰ τοῦ αὐτόθι Διαμαρτυρομένου Ἱεραποστόλου Δόκτορος Οὐολφίου περὶ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ. Ἡ ἐπιστολή, ἣν ἔγραψε κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του ὅπως αἰτιολογίσῃ ἐν ἐκτάσει τὴν πρὸς τὸ Κοράνιον πίστιν του, εἶνε περιεργοτάτη καὶ ἐθεωρήθη ὡς ἔργον ἀνθρώπου μεγάλων γνώσεων. Εὐχαρίστως ἠθέλαμεν δημοσιεύσει τὸ περίεργον τοῦτο ἔγγραφον, ἂν λόγοι ἀνώτεροι δὲν ἠνάγκαζον ἡμᾶς νὰ διακόψωμεν αὐτὸ πολλάκις, καὶ νὰ ἀφαιρέσωμεν τὰ αἰσθηματικώτερά του καὶ μᾶλλον ἄξια προσοχῆς μέρη. Σ. Μ.

ἔρριψες σὺ ἐπὶ τρία ἔτη· ὁ πεπυρακτωμένος σίδηρος, ὁ ἐξορύξων τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ υἱοῦ σου, σοὶ ἐχρησίμευσεν ὅπως ἐρεθίσῃς τὰς ἀγρίας γαλᾶς, αἵτινες κατεσπάραττον τὴν ἀδελφήν μου, ἐγκεκλεισμένην κατὰ διαταγήν σου ἐντὸς σάκκου πλήρους ἐκ τοιούτων ζώων.

— Ἀλλὰ τὸ τέκνον μου εἶνε ἀθῷον!

— Καὶ ἡ ἀδελφή μου ἦτο ἀθῷος.

— Ὁποῖον ἔγκλημα ἔπραξε;

— Τῆς δὲ ἀδελφῆς μου τὸ ἔγκλημα ποῖον ἦτο; διότι δὲν ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα της πρὸς τὸν εὐνοϊκόν σου Μυσαλίωνα; Συνέτριψας καρδίαν μητρικήν, ἂς συντριβῇ τώρα καὶ ἡ πατρική σου καρδία! ἐφόνευσας γυναῖκα, εἰς ἀμοιβὴν θέλει φονευθῇ τέκνον! Τοιαύτη εἶνε ἡ δικαιοσύνη. Ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος!

— Καλά, ἀνέκραξεν ὁ Λάσκαρις, εἶμαι εἰσέτι ὁ Αὐτοκράτωρ σου! καὶ προσεκάλεσε δυνατῇ τῇ φωνῇ τοὺς φύλακας.

Ὁ Μιχαὴλ, θεὶς τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ λάρυγγος τοῦ Θεοδώρου, ἀπέπνιξε τὰς κραυγάς.

— Σιώπα, πτῶμα! ἀγνοεῖς ὅτι Αὐτοκράτωρ θνήσκων δὲν βασιλεύει πλέον; Ἀλλὰ πρὸς τί, πρὸς τί νὰ σὲ ἐμποδίσω τοῦ νὰ φωνάζῃς; προσέθηκεν ὁ Μιχαὴλ, ἀφαιρέσας τὸν πόδα του· εἰς τὴν φωνήν σου οὐδεὶς θέλει ὁράμει, καὶ ἂν τυχὸν ἤρχετό τις, δι' ἑνὸς μόνου νεύματός μου ἤθελε σὲ καταπτύσει κατὰ πρόσωπον.

Καὶ ταῦτα εἰπών, ἐκάθησε παρὰ τὴν κλίνην τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ὁλόκληρος παρῆλθεν ὥρα, ἄνευ ἑτέρου θορύβου εἰμὴ τοῦ ῥόγχου τοῦ ἀγωνιῶντος. Αἴφνης ὁ ῥόγχος ἔπαυσε, καὶ σπασμωδικὴ κίνησις ἐτάραξε τὸν μοναστικὸν χιτῶνα, ὅστις ἐκάλυπτε τὸ σῶμα τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ὁ Μιχαὴλ, κύψας ἐπὶ τὸ πτῶμα, ἀφῄρεσεν ἀπὸ τοῦ κόλπου τὸ αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, δι' οὗ διωρίζοντο κηδεμόνες τοῦ τέκνου Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος καὶ ὁ Μυσαλίων.

— Στρατιῶται! ἀνέκραξεν ὁ Παλαιολόγος, ὁ Αὐτοκράτωρ ἀπεβίωσεν, ἐπίτροπος δὲ τοῦ βασιλείου τῆς Νικαίας εἶμαι ἐγώ!

— Ζήτω Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος! ἀνέκραξαν μυρίαι φωναί.

Τὴν ἐπιοῦσαν, μετὰ τὴν κηδείαν τοῦ Αὐτοκράτορος, ἔσφαξαν τὸν Μυσαλίωνα.

Μετὰ ἓν ἔτος, ἓν τινι φρουρίῳ παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης, ἐξώρυττον τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ δυστυχοῦς τέκνου, τὸ ὁποῖον οὔτε κἂν ἀνθίστατο κατὰ τῶν δημίων του.

* *

Ο ΤΕΡΑΤΟΛΟΓΟΣ ΕΡΡΙΚΟΣ ΧΑΒΛΕΫ.

Ἐπὶ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου ὑπάρχουν ψεῦσται καὶ μεγαλορρήμονες· διαφέρουσιν ὅμως κατὰ τόπους ὡς ἐκ τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιτηδειότητος, ἣν μεταχειρίζονται ὅπως καταστήσωσι τὰ ψεύδη των προσιτὰ εἰς τὴν πιθανότητα, καλλωπίζοντες αὐτὰ διὰ παντοίων γεγονότων. Ὡς πρωτεύων μεταξὺ τῶν τερατολόγων πάσης ἐποχῆς θεωρητέος ὁ θαυματοποιὸς Ἐρρῖκος Χάβλεϋ, πρό τινων ἐτῶν ἀρκούντως διασκεδάζων τὴν Ἀμερικανικὴν κοινωνίαν διὰ τῶν ἐκτάκτων παραστάσεών του, καὶ ἀποκτήσας φήμην ἀρίστου ἀγωγοῦ τῶν ἀοράτων. Καίτοι δὲ ἔχων ἡλικίαν μικροτέραν τῶν τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν, εἶχεν ὅμως τὴν κόμην λευκὴν, τοῦθ' ὅπερ, ἑνούμενον μὲ τὴν σοβαρότητα τῶν λόγων καὶ τῆς φυσιογνωμίας αὐτοῦ, παρίστανεν αὐτὸν εἰς τὰ ὄμματα τῶν πολυαρίθμων πελατῶν του ὡς ἑβδομηκοντούτη, καὶ ἐνέπνεε μεγίστην ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς μεθ' ἑκάστην παράστασιν συνωθουμένους περὶ αὐτὸν ἀκροατάς του.

Παραθέτομεν ἐνταῦθα δύο δείγματα ἐκ τοῦ εἴδους τῶν τερατολογιῶν, ἃς πινας ἐπώλει εἰς τοὺς συμπολίτας του:

« Ὑπάρχει εἰς τὰ Καμενώδη Ὄρη τῆς Ἀρκτῴας Ἀμερικῆς τόπος, ὅπου συνάζονται ὅλοι οἱ κυνηγοὶ τῶν περιχώρων τὴν 14 Ἰουλίου ἑκάστου ἔτους διὰ νὰ πανηγυρίσωσι τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῆς Ἀνεξαρτησίας. Κατασκευάζουσιν ἐκεῖ ἐξαίρετον πούντσι παγωμένον, προμηθευόμενοι τὴν χιόνα ἀπό τι πλησιόχωρον ὑπερμέγεθες σπήλαιον, ὅπου εὑρίσκεται ἐναποτεταμιευμένη μεγίστη ποσότης κατὰ πᾶσαν ἐποχήν. Εἰς μίαν ἐκ τῶν ἑορτῶν τούτων ἐπίομεν τόσον, ὥστε ἐξοδεύσαμεν ὁλόκληρον φόρτωμα πάγου, καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ στείλωμεν δύο Ἰρλανδοὺς διὰ νὰ φέρουν καὶ δεύτερον.

« Πλὴν μετ' ὀλίγον βλέπομεν αὐτοὺς ἐπιστρέφοντας δρομαίως καὶ κατατρομαγμένους· ἐνῷ ἔσκαπτον τὸν πάγον, εὗρον ζεῦγος ὑποδημάτων περιεχόντων ζεῦγος ἀνθρωπίνων κνημῶν, ὅπερ ἀπέτρεψεν αὐτοὺς τοῦ νὰ προχωρήσωσι περισσότερον κατὰ τὰς ἀνασκαφάς των. Τότε τινὲς ἐξ ἡμῶν κατῆλθομεν εἰς τὸ σπήλαιον, ἀνεσκάψαμεν τὴν χιόνα, ἥτις πιθανώτατα δὲν μετεκινήθη ἀπὸ πεντήκοντα ἐτῶν, καὶ ἐπετύχαμεν νὰ ἐξάξωμεν ἀνθρώπινον σῶμα, τὸ ὁποῖον τόσῳ νωπὸν καὶ ὁροερὸν ἦτο ὥστε τὸ ἐνόμιζέ τις κοιμώμενον. Ἦτο ἐνδεδυμένον κατὰ τὸν ἀρχαῖον συρμόν. ἐφό ει

κοντὴν περισκελίδα, ἐστολισμένην διὰ ταινιῶν καὶ ἔχουσαν πόρπας, ἔνδυμα στρατιωτικὸν ἀρχαϊκὸν καὶ πῖλον τρίγωνον. Ἐπεβιβάσαμεν τὸ σῶμα ἐπὶ τοῦ μικροῦ ὀχήματος, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐχρησίμευε πρὸς μεταφορὰν τῆς χιόνος, καὶ ἐφέραμεν αὐτὸ εἰς τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεώς μας. Πολλοὶ ἐκ τῶν κυνηγῶν, βλέποντες τὸ σῶμα τοῦτο οὕτω καλῶς διατηρούμενον, διισχυρίζοντο ὅτι ἐκοιμᾶτο, καὶ ὅτι ἠδύναντο νὰ τὸ ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν ζωὴν μεταχειριζόμενοι τὰ ἀρμόζοντα μέσα.

« Ἡ ἰδέα αὕτη μοὶ ἐφάνη γελοία· ἀλλ' ἐν τούτοις αὐτοὶ ἡτοίμασαν ἀμέσως μέγαν λέβητα πλήρη χλιαροῦ ὕδατος, καὶ ἐκδύσαντες ἔθεσαν ἐντὸς αὐτοῦ τὸ σῶμα, ἐνησχολοῦντο δὲ ἱκανὴν ὥραν τρίβοντες αὐτὸ καὶ χύνοντες θερμὴν ῥακὴν εἰς τὸ στόμα του. Μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς τετάρτου οἱ μῦς τοῦ προσώπου ἤρχισαν νὰ ἐκτείνονται ἰσχυρῶς, καὶ φαντασθῆτε πόση ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς μου, ὅταν μετὰ παρέλευσιν ἑτέρου τετάρτου εἶδα τοὺς ὀφθαλμούς του ἀνοιγομένους. Τότε τὸν ἐξεπλώσαμεν εἰς μάλλινον στρῶμα, καὶ ἠρχίσαμεν νὰ τὸν τρίβωμεν δυνατὰ διὰ μαλλίνων ὑφασμάτων· εἰς διάστημα ἔλαττον τοῦ ἑνὸς τετάρτου ἤρχισε νὰ προφέρῃ ἀνάρθρους τινὰς λέξεις, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθεν ἐξ ὁλοκλήρου ἡ ζωή. Τότε τὸν ἐνεδύσαμεν, τὸν ἐδώκαμεν νὰ γευθῇ ζωμὸν, συνεμερίσθη τὴν ἀγαλλίασίν μας, καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἐφαίνετο τοσοῦτῳ ὑγιὴς καὶ εὔθυμος ὅσον οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν.

« Μετὰ ταῦτα ἐγερθεὶς, ἤρχισε νὰ εὐχαριστῇ ἡμᾶς διὰ τὴν περιποίησιν τὴν ὁποίαν τῷ ἐκάμαμεν, εἶπεν ὅτι ἦτο ἠναγκασμένος νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ὁδοιπορίαν του καὶ ἐζήτησε τὸν ἵππον του.

« Ποῖον ἵππον ζητεῖτε; τὸν ἠρωτήσαμεν.

— Τὸν ἵππον, τὸν ὁποῖον ἵππευον χθὲς τὸ ἑσπέρας.

Πλὴν οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ τῷ ἀποκριθῇ.

— Κύριοι, μὴ μὲ ἐμποδίζετε περισσότερον, σᾶς παρακαλῶ! ἀνέκραξεν ἐπὶ τέλους· ἔχω σπουδαίαν ὑπηρεσίαν. Προμηθεύσατέ με ἀμέσως ἕνα ἵππον ἀντὶ πάσης πληρωμῆς. » Καὶ ταῦτα λέγων, ἐξήγαγε τοῦ θυλακίου του εἶδος βαλαντίου ἢ σάκκου, πλήρους ἀπὸ γυνέας τῆς ἐποχῆς Γεωργίου τοῦ Γ'. Ὑπῆρχεν ἀναμφιβόλως εἰς ταῦτα μυστήριόν τι, εἰς ὃ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ εἰσδύσωμεν, καὶ ἡ περιέργεια καὶ ἔκπληξις ἡμῶν δὲν ὑπελείπετο τῆς ἀνυπομονησίας τοῦ ξένου μας.

« Θὰ σοὶ χορηγήσωμεν ἵππον, ἂν μᾶς εἰπῇς ποῦ θὰ ὑπάγῃς· ἀπεκρίθημεν.

— Σᾶς τὸ λέγω, ἐὰν μὲ ὑποσχεθῆτε ὅτι δὲν θὰ μὲ ἐμποδίσετε.

« Ἀφοῦ δὲ τῷ παρέσχομεν τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην·

— Ὑπάγω, εἶπε, νὰ δώσω εἰς τὸ στρατόπεδον διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως.

— Ἄ! πηγαίνεις εἰς τὴν Φλωρίδα;

— Ὄχι, ἀλλ' εἰς τὴν * * *

— Πλήν, φίλε, δὲν ὑπάρχει στρατόπεδον ἐκεῖ. Καὶ διατί φορεῖς τὴν παράδοξον ταύτην στολήν;

« Κατὰ πρώτην ἦδη φορὰν ἐφάνη προσέχων εἰς τὴν ἐνδυμασίαν ἡμῶν, καὶ ἡ ἔκπληξίς του ἐξισώθη μὲ τὴν ἡμετέραν. »

— Εἶμαι εἰς τὴν ἐξουσίαν σας, εἶπε, καὶ δὲν θὰ ἐξευτελισθῶ τοσοῦτον ὥστε νὰ ψευσθῶ. Μεταχειρισθῆτέ με ὅπως θέλετε, πλὴν σᾶς ἀναγγέλλω ὅτι εἶμαι ἀξιωματικὸς τοῦ βασιλέως Γεωργίου, καὶ σεμνύνομαι διότι τὸν ὑπηρετῶ.

« Εἶχεν εἰπεῖ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἦτο ἐπιφορτισμένος ἔκτακτον ἀποστολὴν πρός τινας Ἰνδικὰς φατρίας κατὰ τὸν δημοκρατικὸν πόλεμον, καὶ ἐπανερχόμενος εἰς τὸ στρατόπεδον, ἐπειδὴ ἦτο κατάκοπος, εἰσῆλθεν εἰς σπήλαιόν τι διὰ νὰ κοιμηθῇ, καθ' ἣν στιγμὴν ἡμέρα προσήγγιζεν εἰς τὸ τέρμα της.

« Ἐκεῖ, ναρκωθεὶς ὑπὸ τοῦ ψύχους ἔπεσε καὶ κατεκυλίσθη, ἀπολέσας πᾶσαν αἴσθησιν μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν τὸν εὕρομεν καὶ τὸν ἐπαναφέραμεν εἰς τὴν ζωήν. »

Ἰδοὺ καὶ ἕτερον τερατωδέστερον τοῦ πρώτου:

« Ἐν μέσῳ τῶν αὐτῶν Κρημνωδῶν Ὀρέων ὑπάρχει κοιλάς τις, εἴκοσι μιλίων περιφέρειαν ἔχουσα, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ ἀὴρ τόσον λεπτὸς καὶ καθαρὸς εἶνε, ὥστε ποτὲ δὲν ἀποθνήσκει τις ἀπὸ φυσικὸν θάνατον, εἰμὴ ἐκ τινος συμβεβηκότος. Ἡ ὑπερβολικὴ λεπτότης τοῦ ἀέρος τούτου τοσοῦτον ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῶν ἰδιοσυγκρασιῶν, ὥστε οἱ ἄνθρωποι, καταλαμβανόμενοι ὑπὸ τοῦ γήρατος καὶ μὴ ὄντες εἰς θέσιν νὰ ἐργάζωνται, γίνονται ὡς ἐκ τῆς λεπτότητος τῶν ἐνίοτε ἀνάπαστοι ὑπὸ τοῦ ἀέρος, καὶ σφενδονιζόμενοι πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ ἐκτὸς τοῦ μαγικοῦ ἐκείνου ὁρίζοντος χάνονται.

« Πρό τινων ἐτῶν τινὲς τῶν φιλανθρώπων ἐσύστησαν εἰς τὸ μέρος τοῦτο εἶδός τι μουσείου, ὅπου τὰ εἰς ἔσχατον γῆρας φθάνοντα ἄτομα, ὅπως ὦσι χρήσιμα, ἐτίθεντο ἐντὸς σάκκων σημειωμένων δι' ἀριθμῶν καὶ καταγεγραμμένων εἰς χωριστοὺς καταλόγους, καὶ ἐκρεμῶντο δι' ἀράγης εἰς τὸν τοῖχον· ἂν δὲ οἱ φίλοι ἢ οἱ συγγενεῖς των ἤθελον νὰ συνδιαλεχθῶσι μετ' αὐτῶν, ἀπηυθύνοντο πρὸς τὸν φύλακα τοῦ μουσείου, ὅστις ἐπὶ πληρωμῇ πεντήκοντα σκούδων ἀπεκρέμα τὸν ζητούμενον γέροντα, ἔθετεν αὐτὸν ἐντὸς λέβητος πλήρους θερμοῦ ὕδατος, καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ συνδιαλεχθῇ ἕως ἡμίσειαν ὥραν· μετὰ ταῦτα τὸν ἐξήγαγε τοῦ ὕ-

ὄατος, τὸν ἐσπόγγιζε καὶ τὸν ἐκρέμα πάλιν εἰς τὸν τοῖχον κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν ἔφερεν ὁ σάκκος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦν κεκλεισμένος.

« Τοῦτο σᾶς φαίνεται βέβαια ἀπίστευτον, προσέθετεν ὁ Χάβλεϋ, ἀλλ' ἐγὼ, ὁ ὁποῖος σᾶς ὁμιλῶ, ὑπῆγα μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς τὸ μουσεῖον τοῦτο καὶ ἠρώτησα ἂν ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἀτομόν τι φέρον ὄνομα Σαμουὴλ Χάβλεϋ. Εἶχα θεῖόν τινα οὕτω καλούμενον, ὅστις εἶχεν ἀναχωρήσει πρὸ τριάκοντα ἐτῶν διὰ τὰ Κραμνώδη Ὄρη, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου οὐδεὶς ἔκτοτε ἐγένετο λόγος. Ὁ γραμματεὺς, ἐξετάσας τὸ κατάστιχόν του, ἀπεκρίθη ὅτι ὁ Σαμουὴλ Χάβλεϋ εὑρίσκετο ἐντὸς τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 367 σάκκου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔμενεν ἀπὸ δεκαεννέα ἤδη ἐτῶν. Ἐπλήρωσα τὸ νενομισμένον δικαίωμα καὶ ἐζήτησα νὰ συνδιαλεχθῶ μετ' αὐτοῦ· ὁ σάκκος μετὰ τοῦ περιεχομένου ἐτέθη ἐντὸς τοῦ ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένου θερμοῦ ὕδατος, καὶ μετ' ὀλίγον ἠδυνήθην νὰ ὁμιλήσω εἰς τὸν γέροντα θεῖόν μου νὰ ἐννοήσῃ ποῖος ἤμην. Ἐφάνη λίαν εὐχαριστημένος διότι μὲ ἐπανέβλεπε, μολονότι ἤμην σχεδὸν παιδίον ὅταν εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν πατρίδα μου. Ἐζήτησε νέα περὶ τοῦ πατρός μου καὶ τῶν φίλων του· ἡ φωνή του ἦτο ἀσθενεστάτη, καὶ μετὰ συνομιλίαν διαρκέσασαν εἴκοσι περίπου λεπτὰ τῆς ὥρας, εἶπεν ὅτι ἡ ἀναπνοή του ἐξηντλεῖτο, καὶ ὅτι ἂν δὲν εἶχα τίποτε σπουδαιότερον νὰ τῷ διακοινώσω θὰ ἠγαχαριστεῖτο νὰ τὸν ἐκρέμων εἰς τὴν θέσιν του. Τὸν ἠρώτησα ποῦ εἶχε φυλαγμένον λαμπρόν τι πυροβόλον, τὸ ὁποῖον ἐκέκτητο πρὸ χρόνων, καὶ μὲ ἀπήντησεν ὅτι τοῦτο ἦτο κρεμασμένον εἰς μίαν ὀκόν τοῦ ὑπερῴου τῆς ἐπαύλεως τοῦ πατρός μου, καὶ ὅτι ἦτο ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν διάθεσίν μου. Τὸν ηὐχαρίστησα, καὶ ὅτε τὸν ἀπεχαιρέτων ὁ ὑπηρέτης τοῦ μουσείου κατεγίνετο νὰ κρεμάσῃ αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν του. Ἂν κανεὶς ἐξ ὑμῶν, Κύριοι, συνέπιπτε κάμμιαν ἡμέραν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ μέρη ταῦτα, ἐλπίζω ὅτι θὰ λάβῃ τὴν καλωσύνην νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν θεῖόν μου καὶ νὰ τῷ προσφέρῃ τὰ σεβάσματά μου. Μὴ λησμονήσετε δὲ ὅτι ὁ ἀριθμός του εἶνε 367. »

Ρ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΔΥΣΙΣ. — Ἐν τινι περιέργῳ βιβλίῳ ἀναγινώσκομεν τὴν ἑξῆς ἀντίθεσιν μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως:

«Οἱ Ἀνατολῖται γράφουσι καὶ ἀναγινώσκουσιν ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ, ἡμεῖς δ' ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιά. Ἡμεῖς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις ἐκβάλλομεν τοὺς πίλους ἢ τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς καὶ φοροῦμεν τὰ ὑποδήματα, ἐκεῖνοι δὲ φυλάττουσι τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς καὶ ἐκβάλλουσι τὰς ἐμβάδας. Ἡμεῖς μετροῦμεν διὰ τοῦ ἡλίου, ἐκεῖνοι διὰ τῆς σελήνης. Ἡμεῖς δένομεν τὸν λαιμὸν καὶ ἀφίνομεν τὴν κεφαλὴν συγκριτικῶς γυμνὴν, ἐκεῖνοι ἀπ'ἐναντίας σαρικώνουσι τὴν κεφαλὴν καὶ ἀφίνουσι τὸν λαιμὸν γυμνόν. Ἡμεῖς καθήμεθα εἰς καθέκλας, ἀνακλιντήρια καὶ σκίμποδας, ἐκεῖνοι δὲ εἰς προσκεφάλαια, τάπητας, ἢ ἐπὶ ψάθης, καὶ πολὺ συχνὰ χαμαί.

«Εἰς αὐτοὺς ὁ νόμος ἀπαγορεύει τὸν οἶνον, τὸν ἔγχελυν, τὸν χοῖρον καὶ τὰ ἐγχόμενα ζῶα, ἐπιτρέπει δὲ τὴν πολυγαμίαν· οἱ νόμοι ἡμῶν οὐδόλως ταῦτα ἀπαγορεύουσιν, ἀπεχθάνονται ὅμως τὴν πολυγαμίαν. Ἡμεῖς ἱππεύομεν ἐκτείνοντες τοὺς πόδας ἐπὶ τῶν ἀναβολέων, ἐκεῖνοι δὲ πρὸς τὸν πώγωνα τὰ γόνατα προσανιόντες. Ἡμεῖς ξυρίζομεν ἢ ἀφίνομεν τὸν πώγωνα κατὰ τὸ δοκοῦν, παρ' αὐτοῖς δὲ ἅπαξ ἀφεθεὶς ὁ πώγων θεωρεῖται ἱερὸς καὶ βεβήλωσις τὸ ξύρισμα αὐτοῦ. »

Εἰς ταῦτα προστεθήτω καὶ ὁ περίεργος τρόπος, καθ' ὃν πληρώνουσιν ἐν Κίνᾳ τοὺς ἰατροὺς ἀντιθέτως ἡμῶν. Ἕκαστος οἰκογενειάρχης πληρώνει εἰς τὸν ἰατρόν του ποσόν τι συμπεφωνημένον κατ' ἔτος, ὅταν ὅμως ἀσθενήσῃ οὗτος, τότε ὁ ἰατρὸς δι' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἀσθενείας δὲν πληρώνεται οὔτε ὀβολόν. Εἰς τρόπον ὥστε οἱ Κινέζοι πληρώνουσι τοὺς ἰατροὺς ὅταν ἦνε ὑγιεῖς, ἡμεῖς δὲ ὅταν ἀσθενῶμεν.

ΠΙΟΣ Θ' ΚΡΙΝΟΜΕΝΟΣ. — Ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ Πάπας Πῖος Θ' ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου τῆς μεγάλης Εὐρωπαϊκῆς οἰκογενείας ἀπαντῶμεν ἔν τινι Εὐρωπαϊκῇ ἐφημερίδι τὰ ἀκόλουθα περίεργα:

Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας. — Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! τί ὑμῖν δοκεῖ;

Ἀγγλία. — Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν!

Αὐστρία. — Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος;

Σαρδηνία. — Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν.

Πρωσσία. — Οὐδεμίαν εὑρίσκω αἰτίαν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.

Ἱσπανία. — Ἀθῷός εἰμι τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου.

Πορτογαλλία. — Πρὸς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;

Νεάπολις. — Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ δὲ οὐδέποτε.

Γαλλία. — Χαῖρε, Ῥαββί! τὸ μὲν πνεῦμα

πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπωλέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

Αὐτοκράτειραι πολλῶν βασιλείων πρὸς τὸν τῆς Γαλλίας. — Μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ, πολλὰ γὰρ ἐπάθομεν σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.

Ἀγγλία. — Οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται! συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

Οἱ πλειότεροι τῶν Μοναρχῶν. — Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

Ἀγγλία, Σαρδηνία, Ῥωσσία. — Ἔνοχος θανάτου ἐστίν.

Αὐστρία. — Πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.

Νεάπολις. — Τί πρὸς ἡμᾶς; ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

— Ἀγγλία, Σαρδηνία, Ῥωσσία. — Σταυρωθήτω, σταυρωθήτω! Πᾶς γὰρ ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

Ἐπίσκοποι καὶ Ἱερεῖς. — Θάρσει, Ῥαββουνί! ἐγγὺς γάρ ἐστιν ἡ παρὰ τοῦ Θεοῦ θεραπεία.

Ἱσπανία. — Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Πάπας. — Καθήσατε αὐτοῦ ἕως ἀπελθὼν προσεύξομαι ἐκεῖ· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσομαι. Μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ 3. — Περὶ ἀριθμῶν ἐγράφησαν καὶ ἐλέχθησαν πολλά, καὶ τὰ παραδοξότερα τῶν συμπερασμάτων ἐξήχθησαν καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῶν. Μεταξὺ πάντων ὅμως ἰδίως ὁ ἀριθμὸς 3 ἐπέχει τὸν μεγαλήτερον τόπον, ὑπολη φθεὶς ἀείποτε ὡς ἔχων μαγευτικήν τινα καὶ μυστηριώδη δύναμιν, πάντῃ μὲν ἀνεξήγητον καὶ ὅμως ἐνεργόν. Οὕτως εἰς τὴν Παλαιὰν Γραφὴν ἀνατρέχοντες βλέπομεν ἐν πρώτοις, μετὰ τὰς τρεῖς κατάρας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἁμαρτήσασαν ἀνθρωπότητα, ὅτι ὁ Νῶε ἐγέννησε τρεῖς υἱούς, οἵτινες ἐπλήρωσαν κατοίκων τὰ τότε γνωστὰ τρία μέρη τῆς γῆς. — Τρεῖς Ἄγγελοι ἐν μορφῇ ἀνθρώπων προσῆλθον τῷ Ἀβραάμ, ὅστις διέταξε τὴν Σάῤῥαν νὰ ψήσῃ τρεῖς ἄρτους ὑπὸ τὴν σποδόν. — Ὁ μέγας τοῦ Φαραὼ ἐπὶ τῶν ἀρτοποιῶν ἀξιωματικὸς εἶδε καθ' ὕπνους τρία ἀλφίτων κάνιστρα, καὶ ὁ Ἰωσὴφ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἐν τρισὶν ἡμέραις ἀπαγχονισθήσεται. — Τρεῖς ἀντάρται Ἰσραηλῖται ὁ Κορὲς, Δαθὰν καὶ Ἀβηρὼν, κατεβροχθίσθησαν ὑπὸ τῆς γῆς ὡς προσενεγκόντες ἀλλότριον πῦρ εἰς τὸ θυσιαστήριον Κυρίου. — Οἱ τρεῖς ἐν τῇ καμίνῳ μαρτυρήσαντες νέοι, ὁ Σιδρὰχ, Μισὰχ καὶ Ἀβδεναγώ. — Αἱ τρεῖς περιβόητοι λέξεις τοῦ συμποσίου τοῦ Βαλτάσαρ. — Οἱ τρεῖς δάκτυλοι δι' ὧν ὁ Θεὸς, κατὰ τὸν Προφήτην Ἡσαΐαν, ὑπανέχει ὅλην τὴν μάζαν τῆς γῆς, κτλ.

Ὁ ἀριθμὸς 3 εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην λαμβάνει μεγάλην ἀξίαν καὶ θεωρεῖται ὑπὸ ὅλως θρησκευτικὴν ἔποψιν, ἀφότου ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἀποκαλύπτει τὸ Τρισυπόστατον τῆς θείας ὑπάρξεως. — Ἐν Βηθλεὲμ τρεῖς βασιλεῖς (Μάγοι) προσήνεγκαν τῷ Κυρίῳ τριῶν εἰδῶν δῶρα. — Τρὶς ἐπείραξεν ὁ Σατανᾶς τὸν Χριστόν. — Τρεῖς σκηνὰς ἠθέλησαν νὰ πήξωσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ἐπὶ τοῦ Θαβώρ. — Τρὶς ἀπηρνήσατο ὁ Πέτρος τὸν θεῖον αὐτοῦ Διδάσκαλον. — Τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου προσηλώθη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ διὰ τριῶν ἥλων, καὶ τριήμερος ἀνέστη ἀπὸ τοῦ τάφου. — Τρεῖς σταυροὶ ὑψώθησαν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ. — Ἀπέθανε δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν τὴν τρίτην Ἀπριλίου, τὴν τρίτην μετὰ μεσημβρίαν ὥραν, εἰς ἡλικίαν τριάκοντα τριῶν ἐτῶν καὶ τριῶν μηνῶν. — Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἡρπάγη μέχρι τρίτου οὐρανοῦ, κτλ.

ΔΕΚΑ ΑΚΑΝΘΑΙ ΕΙΣ ΕΝ ΑΝΘΟΣ. — Τὰ ἑξῆς ἀποφθέγματα ἐξήχθησαν ἔκ τινος πνευματώδους πονήματος τοῦ Ἀδέλφου Χουδενὼτ, συγχρόνου ἠθικολόγου, φέροντος τίτλον Δέκα ἄκανθαι εἰς ἕν ἄνθος.

— Καλ' ἡμέρα! ... Καλὴ νύκτα! .. Ἰδοὺ ἡ ζωή.

— Ἡ εὐεργεσία δὲν λησμονεῖται· τὸ πιστεύω. Φροντίζουσι τόσον οἱ εὐεργετοῦντες νὰ διακωδωνίσωσιν αὐτήν.

— Ὁ ἐγωϊστὴς ἔχει καρδίαν ὡς πᾶς τις ἄλλος, πλὴν τὴν ἔχει διὰ τὸν ἑαυτόν του.

— Οἱ ἄνθρωποι εἶνε ὡς οἱ καλλωπισμοὶ τῶν θεάτρων· πρέπει νὰ τοὺς θεωρῇ τις μακρόθεν.

— Ἐξομολογοῦνται τὰ παλαιὰ ἁμαρτήματα διὰ νὰ ἀφήσωσι τόπον εἰς τὰ νέα.

— Πρέπει νὰ ᾖνέ τις ἀφ' ἑαυτοῦ τι, ἄλλως δὲν εἶνε τίποτε.

— Βλέπω μὲν τοὺς δίδοντας συμβουλὰς, ἀλλὰ δὲν βλέπω καὶ τοὺς λαμβάνοντας.

— Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες φέρουσι τὸ προσωπεῖον τοσούτῳ ἐγκεκολλημένον, ὥστε οὔτε ὁ θάνατος δύναται νὰ τὸ ἀποσπάσῃ ... ὁ ἄνθρωπος πίπτει, τὸ δὲ προσωπεῖον μένει.

— Ὁ μάταιος βασανίζεται πολὺ, ὅταν ὑποχρεωθῇ νὰ λατρεύσῃ ἄλλον παρὰ τὸν ἑαυτόν του.

— Ἀπομιμοῦνται τὴν ἀρετὴν καθὼς καὶ τὰ ἄνθη· ὑπάρχουσιν ἄρα φυσικαὶ καὶ πλασταί.

ΜΥΘΟΣ Β'.

ΙΠΠΟΣ ΚΑΙ ΟΝΟΣ.

Ταξειδεύων ένας όνος ἀπ' ἀλάτι φορτωμένος
μ' ένα ἵππον, ὁ ὁποῖος ἦτο μόνον σελλωμένος,
τὸν θερμοπαρακαλοῦσε κάτι νὰ τοῦ βοηθήσῃ
ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ βάρος ἐφοβεῖτο μὴ ψοφήσῃ·

« Τὸ μισὸ μόνον γομάρι, τοῦλεγε, ἐὰν ἐπάρῃς
« δι' ἐσὲ θὰ ἦν' παιγνίδι δι ἐμὲ δὲ πολλὴ χάρις. »
Πλὴν ὁ ἵππος εἶπεν, ὄχι ! καὶ ἐχόρευεν ἐμπρός του,
ἕως ὅτου τέλος πάντων ἔσκασεν ὁ σύντροφός του.

Ἐκατάλαβε τὸ λόθος, ἀργὰ ὅμως καὶ εἰς μάτην·
ἠναγκάσθη, καὶ μὴ θέλων, εἰς τὴν ράχιν του νὰ πάρῃ
τοῦ Κύρ ὄνου τὸ γομάρι,
καὶ τὸ δέρμα του ἀκόμη τοῦ ἐκάθισαν 'ς τὴν πλάτην.

« Ὅλοι εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον πρέπει νὰ συμβοηθοῦνται
« ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμόν των πλεῖστοι ὅσοι ζημιοῦνται. »

ΠΟΙΚΙΛΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Ἀλέξανδρος Α' ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας, ἐπὶ τῆς καταχῆς τῶν Παρισίων ὑπὸ τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων, παρευρέθη εἰς τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τῶν νοσοκομείων, ἔνθα οἱ δίσκοι περιεφέροντο ὑπὸ τῶν συζύγων καὶ θυγατέρων τῶν προστατῶν τῶν φιλανθρωπικῶν τούτων καταστημάτων. Ὁ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα προτανθεὶς δίσκος ἐκρατεῖτο ὑπὸ ὡραιοτάτης νεάνιδος, ἥτις τοσαύτην ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς τὸν ἡγεμόνα, ὥστε οὗτος, κύψας διὰ νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὸν δίσκον τὰ χρυσᾶ του λουδοβίκια, ἐψιθύρισε συγχρόνως εἰς τὸ οὖς τῆς ὡραίας ἐκείνης κόρης, « Κυρία, αὐτὰ εἶνε διὰ τοὺς ὡραίους ὀφθαλμούς σας. » Ἡ νεᾶνις, ὑποκλίνασα εὐγενῶς καὶ χαριέντως, τῷ ἐπρότεινεν ἐκ δευτέρου τὸν δίσκον της λέγουσα, «Εὐχαριστῶ, Μεγαλειότατε· τώρα δώσατε κάτι τι καὶ διὰ τοὺς πτωχούς. » Περιττὸν εἶνε νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ, θαυμάσας τὴν ἀγχίνοιαν τῆς ὡραίας ἐκείνης κόρης, ἐδιπλασίασε βασιλικῶς τὴν προσφοράν του.

—o—

Κύριός τις, ὅστις ἦν γνωστὸς διὰ τὸ ὀργίλον τοῦ ἤθους του καὶ τὸν ἀπότομον τρόπον του, εἶχεν ὑπηρέτην, τὸν ὁποῖον ἠνάγκαζε νὰ ὑπομένῃ τὰ πάνδεινα. Φίλός τις τοῦ ὑπηρέτου, ἀπαντήσας ποτὲ αὐτόν, τὸν ἠρώτησε πῶς ὑπέμενε τοιοῦτον δεσπότην. « Ἐξαίρετα, ἀπήντησεν ὁ ὑπηρέτης· εἰς ἡμᾶς ὑπάρχει ἰσονομία. Ὁ κύριός μου καὶ ἐγὼ καθημέραν, μόλις ἐξημερώσει, ραβδίζομεν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου τὰ ἐνδύματα· ἡ μόνη δὲ μικρὰ διαφορὰ εἶνε ὅτι αὐτὸς ραβδίζει τὸ ἰδικόν μου φόρεμα ἐπάνω εἰς τὴν ράχιν μου, ἐνῷ ἐγὼ ραβδίζω τὸ ἰδικόν του εἰς τὸν ἀέρα. »

—o—

Πλούσιός τις ἀλλ' ὑπερβολῇ ἰδιότροπος κύριος ἤθελεν ὥστε, ἅμα ἐζήτει τι παρὰ τοῦ ὑπηρέτου του, νὰ προλαμβάνῃ οὗτος ἄνευ δευτέρας παραγγελίας νὰ τῷ προμηθεύῃ ἐντελῶς ὅλα τὰ ἐπακόλουθα. Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἀδιαθετήσας ὀλίγον, διέταξε τὸν ὑπηρέτην νὰ ὑπάγῃ νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἰατρόν· οὗτος δὲ, θέλων νὰ φανῇ πιστὸς εἰς τὸ πρόγραμμα ὅπερ διέγραψεν εἰς αὐτὸν ὁ κύριός του, ἔκρινεν εὔλογον μετὰ τοῦ ἰατροῦ νὰ εἰδοποιήσῃ ταυτοχρόνως τὸν κατασκευαστὴν τῶν ξυλοκραββάτων, τοὺς ἱερεῖς καὶ ψάλτας καὶ τὸν νεκροθάπτην. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ ἀστεῖον τοῦτο γεγονὸς ἦρκεσε νὰ διορθώσῃ τὴν παράλογον τοῦ πλουσίου ἰδιοτροπίαν.

—o—

Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων καὶ πατὴρ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, προσλαβὼν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του δύο διδύμους ἀδελφούς, Ἀμφοτερὸν καὶ Ἑκατερὸν ὀνομαζομένους, καὶ βλέπων τὸν μὲν Ἑκατερὸν πνευματώδη καὶ ἐπιτήδειον εἰς ἄκρον, τὸν δὲ Ἀμφοτερὸν ἐξ ἐναντίας εὐήθη καὶ ἀνεπιτήδειον, ἔλεγε παίζων μὲ τὰς λέξεις· « Ὁ μὲν Ἑκατερὸς εἶνε ἀμφότερος, ὁ δὲ Ἀμφοτερὸς εἶνε οὐδέτερος. »

—o—

Ὅταν ὁ Στρατάρχης Δελαφερταῖος κατέσχε στρατιωτικῶς τὴν Λωράϊνην, οἱ ἐν τῇ πόλει ἐνδημοῦντες Ἑβραῖοι ἔπεμψαν ἐπιτροπὴν διὰ νὰ τὸν συγχαρῶσιν, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἠθέλησε νὰ τοὺς δεχθῇ. « Δὲν δύναμαι νὰ τοὺς ἀτενίσω ἄνευ φρίκης, εἶπε, διότι ἐσταύρωσαν τὸν Σωτῆρα καὶ Κύριόν μου ! » Ὅταν δὲ τὸν εἰδοποίησαν ὅτι φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν πολύτιμον δῶρον ἀξίας τετρακισχιλίων πιστολῶν, « Ἄ! ἀνέκραξεν, ἐλησμόνησα ὅτι δὲν τὸν ἐγνώριζαν ὅταν τὸ ἔκαμον· διότι καὶ ὁ ἴδιος Χριστὸς εἶπεν, Οὐκ οἴδασι τί ποιοῦσιν. Ὑποδεχθῆτέ τους ἀμέσως! »

—o—

Ἡ βασίλισσα μήτηρ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' ἔλεγεν εἰς Κόμησσάν τινα ἔγγυον, « Ὦ! πόσον ἤμελα εὐχαριστηθῇ, φίλτατη μου, ἂν ἐγέννας αὐτὸν τὸν μῆνα διὰ νὰ ἐλθῇς μαζή μου εἰς Βουρβονίαν! » Ἡ ἔγγυος Κυρία, ἐπανελθοῦσα εἰς τὸν οἶκόν της, παρεκίνει τὸν σύζυγόν της νὰ στείλῃ νὰ προσκαλέσῃ τὴν μαῖαν, διότι ἀπεφάσισε νὰ γεννήσῃ ἐκείνην τὴν ἰδίαν νύκτα, μὴ ἐπιθυμοῦσα νὰ δυσαρεστήσῃ μίαν τόσον καλὴν βασίλισσαν.

—o—

Ἐνῷ ὁ Αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς διήρχετο πεζὸς πλατεῖάν τινα, ἐπαίτης πλησιάσας ἐξῃτεῖτο ἔλεος, ἀποκαλῶν τὸν Αὐτοκράτορα ἐν Χριστῷ ἀδελφόν του· οὗτος δὲ τῷ ἔδωκε νομίσματά τινα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐπαίτης παρεπονεῖτο ὅτι ἡ προσφορὰ ἦτο πολὺ μικρὰ ὅι ἕνα Αὐτοκράτορα, « Ὥρα καλή! τῷ ἀπήντησεν ὁ Μαξιμιλιανός· ἂν ὅλοι οἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί σου σοὶ ἔδιδαν τόσον, θὰ ἀπέβαινες πλουσιώτερος ἐμοῦ. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΣ ΕΝ ΑΣΤΡΟΝ.

Ὦ σὺ ποῦ εἰς αἰθέρος τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις
δὶ ἀμυδροῦ ὁρᾶσαι φωτὸς καὶ ἀβεβαίου,
ὡς ὄστρακον λευκάζον εἰς τὸν βυθὸν θαλάσσης
χανόμενον καὶ πάλιν φαινόμενον ἐκ νέου·

ἐὰν ὁ μέγας οὗτος σωρὸς τῶν ἀδαμάντων
τὸ ἄκρον τῆς ἐσθῆτος ἀποτελῇ τοῦ Πλάστου,
σὺ τοῦ κρασπέδου εἶσαι τοῦ Ποιητοῦ τῶν πάντων
σμικρὸς ἀδάμας στίλβων εἰς τὰς πυκνὰς πτυχάς του.

Ἢ ἂν δὲν ἦν ἐσθής του, ἀλλὰ βωμὸς προχέων
ἀείῤῥοον φῶς λύχνων χιλίων καὶ μυρίων,
λαμπὰς μικρὰ σὺ εἶσαι, εἰς πεῖσμα τῶν βορέων
ἄσβεστον συντηροῦσα τὸ φέγγος σου τὸ θεῖον.

Ἢ ἂν ὁ θόλος οὗτος τοῦ στερεώματός σου,
κατάστιλπνος ἐκ λίθων σμαράγδου καὶ σαπφείρου,
δὲν εἶνε οὔτ' ἐσθής του χρυσῆ οὔτε βωμός του,
ἀλλὰ σωρεία κόσμων ἐκτάσεως ἀπείρου·

σὺ τότε ζωογόνος πηγὴ φωτὸς καὶ κάλλους
ἥλιος εἶσαι φέρων πλανήτας κινουμένους,
καὶ πᾶς σου δὲ πλανήτης ὑποπλανήτας ἄλλους
ὡς πρὸς μητέρα ὄρνεις μικροὺς συσσωρευμένους.

Καὶ φέρεις λοιπὸν, γίγα, ἐπὶ εὐρέων νότων
καὶ γαίας καὶ θαλάσσας, καὶ λόφους καὶ πεδία,
καὶ μυριάδας ἴσως ἀστέων πολυκρότων·
πλὴν ποία των ἡ τύχη, καὶ τίς ἡ ἱστορία;

Καὶ τὰ ἐν σοὶ, ὦ κόσμε, ὡς τὰ ἐνθάδε ῥέουν;
γεννῶνται μυριάδες καὶ θνήσκουν μυριάδες,
καὶ μυριάδες χαίρουν καὶ μυριάδες κλαίουν,
καὶ νυμφικαὶ μαρμαίρουν καὶ νεκρικαὶ λαμπάδες;

Τίς νόμος τῶν υἱῶν σου τὰ δίκαια εὐθύνει;
ἀγνὴ ἰσονομία εἰς τὰς βουλάς των ἄρχει,
ἢ ὁ λαός σου γόνυ πρὸ τῶν πλουσίων κλίνει
καὶ θῦμα τοῦ κρατοῦντος ὁ ἀσθενὴς ὑπάρχει;

Κ' ἐνῷ ὁ ὀφθαλμός μου, ὦ ἄστρον, σ' ἀνενίζει,
σὲ διαπρήσσουν ἴσως στρατεύματα καὶ στόλοι·
ὑπὸ τὰ βήματά των τὸ ἔδαφός σου τρίζει,
καὶ μάχαι συγκροτοῦνται καὶ πίπτουν στρατοὶ ὅλοι.

Καὶ ὅμως ὄντα τόσα, βοὴ καὶ τύρβη τόση
ἐντὸς στενῶν τὰ πάντα ἐγκλείονται ὁρίων·
πέραν δὲ τούτων μένουν νεκρὰ καὶ σιωπῶσι,
κ' εἰς ἓν σμικρὸν τὰ πάντα συγχέονται σημεῖον.

Καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο ποῦ στίλβει εἰς τὰ ὕψη
κ' οὐδέποτε ἢ θέσιν ἢ ὥραν δὲν ἀλλάσσει,
ἂν ἐλθῃ νὺξ κ' ἐκεῖνο δὲν ἔλθῃ, τί θὰ λείψῃ;
εἷς κόκκος εἰς τὴν ἄμμον, ἓν φύλλον εἰς τὰ δάση!

Ὦ ἄστρον, ἀνατέλλεις αἰώνια καὶ δύεις,
κ' εἰς τὴν πληθὺν τῶν ἄστρων ἡμεῖς σὲ παροῤῥῶμεν·
πιστῶς τὴν ὡρισμένην ὁδόν σου διανύεις,
καὶ εἶσαι ἡ δὲν εἶσαι ποτὲ δὲν ἐρωτῶμεν.

Ἡ νὺξ ὅταν ἐπέλθῃ, ὡσὰν δειλή τις κόρη
ἔσχατον σὺ τῶν ἄστρων μὲ συστολὴν προκύπτεις·
γλυκοχαράζει μόλις, κ' ὀπίσω εἰς τὰ ὄρη
σὺ πρῶτον ἀπὸ ὅλα τὸ πρόσωπόν σου κρύπτεις.

Ἀνώνυμον σ' ἀφῆκεν ὁ Ἄργος ἀστρονόμος,
πλὴν σὺ ἐπανατέλλεις ἀείποτε ὡραῖον,
κ' εἰς τὸν γλαυκὸν αἰθέρα μαρμαίρεις, ἄστρον· ὅμως
θὰ ἔλθῃ νὺξ ὁπότε δὲν θ' ἀνατείλῃς πλέον!

Ι. ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΑΠΛΑΝΕΙΣ ΑΣΤΕΡΕΣ.

Α'.

Οἰκησιμότης τῶν οὐρανίων σωμάτων.

« Καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν στρατιὰν « τοῦ οὐρανοῦ. » Ἱερεμ. Η'. 2.

ΟΤΑΝ, τοῦ λαμπροῦ τῆς ἡμέρας φωτὸς κατὰ μικρὸν ἐξαφανιζομένου, κατακαλύψωσιν αἱ ἑσπερινὰι σκιαὶ τὰς οἰκίας, τὰς πεδιάδας καὶ τὰ ὄρη, ὅταν ὁ θροῦς τῆς ζωῆς καταπαύσῃ, οἱ δὲ κεκμηκότες θνητοὶ μεθ' ὅλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ζώντων δημιουργημάτων καταπέσωσιν εἰς ὕπνον, τότε παρίσταται ἐν ὅλῃ τῇ ἐνθουσιαστικῇ αὐτῆς μεγαλοπρεπείᾳ ἡ νὺξ, καὶ ἀπὸ τῶν οὐρανίων ἀφιόων ἀπαστράπτουσιν εἰς τὸ ἡμέτερον σκότος οἱ αἰώνιοι ἀστέρες. Τότε δὲν διακρίνομεν πλέον τὰ θέλγητρα καὶ τὰς ἀγρίας καλλονὰς τῆς ἐν τῷ σκότει τοῦ τάφου ἀναπαυομένης γῆς, ἀλλὰ βλέπομεν μόνον κόσμους ἀγνώστους, οἵτινες φαίνονται ὅτι προσμειδιῶσιν ἡμῖν ἐκ τοῦ ἀπείρου σύμπαντος· ἡ ἐκτεταμένη γῆϊνος σφαῖρά μας ἀπώλεσε πλέον τὸ φῶς καὶ τὸν στολισμόν της, μόνος δὲ ὁ οὐρανὸς λάμπει εἰσέτι καὶ ἀπαστράπτει θαυμασίαν αἴγλην, μυριάδες δὲ λαμπυριζουσῶν στιγμῶν ποικίλλουσι τὸν μαῦρον τῆς νυκτὸς πέπλον.

Ἡ σοφία τοῦ Δημιουργοῦ οὐχὶ ἐπὶ ματαίῳ διέταξε ταῦτα πάντα τὰ θαυμάσια· οὐχὶ ἐπὶ ματαίῳ εἶπεν ἡ Αὐτοαλήθεια, Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν. Αἱ μεμακρυσμέναι αὗται φωτειναὶ στιγμαὶ, αἱ λάμ-

πουσαι καὶ σπινθηροβολοῦσαι εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα τοῦ οὐρανίου στερεώματος, εἰσὶ τόσοι κόσμοι ἀσυγκρίτως μεγαλήτεροι τῆς σφαίρας ἐφ' ἧς κατοικοῦμεν, εἶνε οἱ λαμπτῆρες, οἱ διαχέοντες ἐκ τοῦ ἀπείρου πρὸς τὸ ἄπειρον τοῦ σύμπαντος τὸ αἰώνιον αὐτῶν φῶς, καὶ ἀναγγέλλοντες τὸ μεγαλεῖον τοῦ παντόφρου Δημιουργοῦ καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ αἰωνίου Πατρός· οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ. Οἱ ἐφ' ἡμῶν λάμποντες ἀγνωστοι οὗτοι κόσμοι τοῦ ἀπεράντου οὐρανοῦ εἰσὶν ἀναμφιβόλως αἱ ἀναρίθμητοι μοναὶ αἱ ἐν τῷ ἀπείρῳ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ φαίνονται ὅτι λέγουσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον διηνεκῶς· «Ἴδε ἡμᾶς! δὲν ἀνήκεις μόνον εἰς τὴν γῆν, ἀνήκεις καὶ εἰς τὸν οὐρανόν· σύγκεισαι ἐκ σώματος καὶ ἐψυχῆς, ἑπομένως ἀνήκεις ἐνταὐτῷ καὶ εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τὴν αἰωνιότητα· ἐν τῇ ἐπιγείῳ ὑπάρξει σου μὴ γίνου ἐπιλήσμων τῆς φύσεώς σου τῆς οὐρανίου.»

Καὶ ὅμως, μετὰ πόσης ἀδιαφορίας περιπατοῦσιν οἱ πλεῖστοι τῶν θνητῶν ὑπὸ τὸν κατάστερον θόλον τοῦ οὐρανοῦ! πόσον σπανίως, τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἔξαλλον αὐτὸ βλέποντες θέαμα, ἀνατείνουσι τὸν νοῦν αὐτῶν πρὸς τὴν μεγαλειότητα τοῦ Δημιουργοῦ! οὐδαμῶς σκοποῦσι τὸ μεγαλεῖον τῆς θείας παντοδυναμίας, οὐδόλως ἐννοοῦσι τοὺς λάμποντας αὐτοὺς μάρτυρας, τοὺς ὁμιλοῦντας αὐτοῖς περὶ τῆς αἰωνιότητος. Θαυμάζουσι μόνον μετὰ παιδικῆς εὐχαριστήσεως τὰ εἰς τὸν οὐρανὸν διεσπαρμένα φωτοβόλα σημεῖα, καὶ ἀγάλλονται παρατηροῦντες ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν αὐτῶν μυριάδας λαμπτήρων, οἵτινες οὐδέποτε σβέννυνται· ἀλλ' αἱ σκέψεις αὐτῶν δὲν βαίνουσι πέραν τοῦ παιδικοῦ τούτου θαυμασμοῦ καὶ τῆς χαιδαίας ταύτης ἀγαλλιάσεως. Πόσης κατακρίσεως ἔνοχοι ἐσμὲν ὁσάκις βλέπομεν ἀδιαφόρως τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ, χωρὶς νὰ ἀναμιμνησκώμεθα τοὺς μυστηριώδεις λόγους τῆς θείας Ἀποκαλύψεως, Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου πολλαὶ μοναί εἰσιν!

Ὁποῖα μεγέθη! ὁποῖα κόσμων ἀπειρία! ὁποῖαι καταπληκτικαὶ ἀποστάσεις! καὶ ὅμως δὲν βλέπομεν βεβαίως εἰμὴ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῶν ἡλίων καὶ τῶν γαιῶν, τῶν ἐν τῷ ἀχανεῖ οὐρανῷ ἀπηωρημένων· ἐκτὸς αὐτῶν, οὓς μόλις ἰσχύουσι περιλαβεῖν τὰ ἀσθενῆ ἡμῶν αἰσθητήρια, ἑκατομμύρια ἑκατομμυρίων κόσμων λάμπουσι καὶ κινοῦνται ἐν χωρίοις ἔτι μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένοις. Ταράσσεται τῳόντι ἡ φαντασία τοῦ ἀνθρώπου, ἀναλογιζομένου τὰς ἀμετρήτους ταύτας ἀποστάσεις, ἐν αἷς τοσαύτη κόσμων ἀπειρία στρέφεται μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐναρμονίως περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον φωτὸς καὶ θερμότητος, τὸν ἀειλαμπῆ θρόνον τῆς θείας παντοδυναμίας. Ἡ ψυχὴ πλανᾶται εἰς τὸ ἄπειρον, καὶ τρέμει ἐνώπιον τῆς ἀκατανοήτου δυνάμεως καὶ μεγαλοπρεπείας τοῦ Δημιουργοῦ· ἀρκεῖ δὲ εἰς τὸ ἄπειρον τοῦτο νὰ ἀτενίσῃ μετὰ προσοχῆς καὶ ὁ τολμηρότερος ἄρρων, ὁ εἰπὼν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ὅτι οὐκ ἔστι Θεός, ἵνα μεταμεληθεὶς προσπέσῃ πρηνὴς καὶ ἀνακράξῃ: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ! Ἐπληρώθη, Κύριε, ἡ γῆ τῆς κτίσεώς Σου! θεωρῶν τοὺς οὐρανούς, τὰ ἔργα τῶν δακτύλων Σου, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, ἃ Σὺ ἐθεμελίωσας, δὲν δύναμαι, Κύριε καὶ Θεέ μου, νὰ πράξω ἄλλως εἰμὴ πλήρης ἐκστάσεως νὰ ἀνακράξω· Τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;»

Ἀλλὰ πῶς; τοσαῦτα πλήθη γαιῶν, τοσαῦτα ἑκατομμύρια κόσμων ἔμελλον νὰ μείνωσιν ἄνευ ζωῆς, ἄνευ κατοίκων; Ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ ἔφερεν εἰς τὸ εἶναι τὰ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα σώματα ἀσκόπως καὶ ἀνωφελῶς, ἢ διεσπάρησαν εἰς τὰς ἀβύσσους τοῦ διαστήματος μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ φωτίζωσι τὰς ἡμετέρας νύκτας; ἀλλ' ὁ τοιοῦτος σκοπὸς ἐξεπληροῦτο κάλλιον ἐὰν ἐδίδετο εἰς τὴν γῆν μία σελήνη περιπλέον, ἔστω καὶ χιλιακις μικροτέρα τῆς νῦν χρησιμευούσης ὡς ὀρυφόρος αὐτῆς. Οὔτε εἶνε πρέπον νὰ φανταζώμεθα ὅτι ἐδημιουργήθησαν τὰ ἄπειρα ταῦτα φωταυγῆ σώματα διὰ νὰ λάμπωσιν ὡς μάταιον θέαμα, κενὸν ἐννοίας καὶ πραγματικότητος, ἢ ὅπως μᾶς περιπλέκωσιν εἰς ἀνωφελεῖς εἰκασίας. Εἰς μόνην τὴν γῆν ἡμῶν, ἥτις ἀποτελεῖ ἓν τῶν σμικροτέρων οὐρανίων σωμάτων, οὐδὲ ἡμισυ κόκκον ἄμμου ἐν τῷ ἀπείρῳ οἰκοδομήματι τοῦ σύμπαντος, ἐδόθη τὸ πλεονέκτημα τοῦ νὰ κατοικῆται ὑπὸ ὄντων λογικῶν, δυναμένων νὰ λατρεύωσι τὸν Θεὸν καὶ νὰ θαυμάζωσι τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν Αὐτοῦ; Ἤθελεν εἶσθαι ὁ μεγαλήτερος ἐγωϊσμὸς ἐὰν ἐφανταζόμεθα ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ κέλυφος ἐφ' οὗ ταλαντεύεται εἰσὶ τὰ μόνα ἀντικείμενα τῶν φροντίδων τοῦ Δημιουργοῦ, καὶ δὲν ἐβλέπομεν εἰς τὸ θαυμάσιον τοῦτο θέαμα, τὸ περικαλύπτον ἡμᾶς, ἀπειρίαν σχεδίων ὑπερτερούντων τὸν περιωρισμένον ἡμῶν νοῦν καὶ ἀναφερομένων εἰς ἄλλα γένη ἐμψύχων ὄντων. Πῶς νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι ἡ ἀνεξάντλητος παντοδυναμία καὶ ἀγαθότης τοῦ Δημιουργοῦ, αἱ πληρώσασαι ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὴν ἐλαχίστην καλάμην βοτάνης διὰ παντοδαπῶν σκωλήκων καὶ ζωοφίων, καὶ χορηγήσασαι ζωὴν καὶ κίνησιν καὶ ἐντὸς σταγόνος ὕδατος, ἐγκατέλειψαν νεκροὺς καὶ

ἐρήμους τοὺς ὡραίους ἀστέρας, ἢ μᾶλλον τοὺς λαμπροὺς κόσμους ἐκείνους, ὧν τὸ μέγεθος καὶ ἡ πληθὺς διεγείρει τὸν θαυμασμόν;

Ὄχι, ὄχι! ἀδύνατον τοῦτο! καὶ νὰ τὸ φαντασθῇ τις εἶνε αὐτόχρημα βλασφημία! Ὅλον τὸ οἰκοδόμημα τοῦ σύμπαντος ἐξάπαντος κατοικεῖται· παντοῦ ὑπάρχει ἡ ζωή, καὶ ἡ πρὸς τὸν αἰώνιον καὶ πάνσοφον Δημιουργὸν τῆς κτίσεως εὐγνωμοσύνη· παντοῦ πνεύματα, δυνάμενα νὰ λατρεύσωσι τὸ θεῖον, κατοικοῦσι τοὺς διαφόρους κόσμους τὰς διαφόρους πολιτείας τοῦ Ὑψίστου Μονοκράτορος, τὰς πολλὰς μονὰς τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς καὶ ὑμνοῦσι τὸ ἅγιον Αὐτοῦ ὄνομα, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. Ἡ γηΐνη σφαῖρα, ἐφ' ἧς ἡμεῖς ζῶμεν καὶ ἥτις δύναται νὰ ἐκλείψῃ ἀπαρατήρητος ἀπὸ τοῦ μέσου τῶν ἀμετρήτων αὐτῶν κόσμων, ὡς ἐκλείπουσι πιθανῶς τόσοι ἄλλοι ἀπόκεντροι κόσμοι χωρὶς ἡμεῖς νὰ τὸ αἰσθανώμεθα, δὲν εἶνε βεβαίως ἡ μόνη κατοικία πλασμάτων διὰ τοῦ λόγου πεπροικισμένων· ἀλλὰ ὄντα, τελειότερα καὶ εὐγενέστερα ἡμῶν ἴσως, ζῶσι πιθανώτατα εἰς ἄλλους ἀστέρας, ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ὡραιότητος αὐτῶν πλειότερα δικαιώματα οἰκησιμότητος ἔχοντας παρὰ ἡ ἡμετέρα ἀφανὴς σφαῖρα, ἀποτελοῦσι μέρος τῆς οἰκογενείας τοῦ οὐρανίου Πατρὸς, εἰσὶ πολῖται τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκπληροῦσιν ἴσως τὸ ἅγιον Αὐτοῦ θέλημα τελειότερον ἡμῶν.

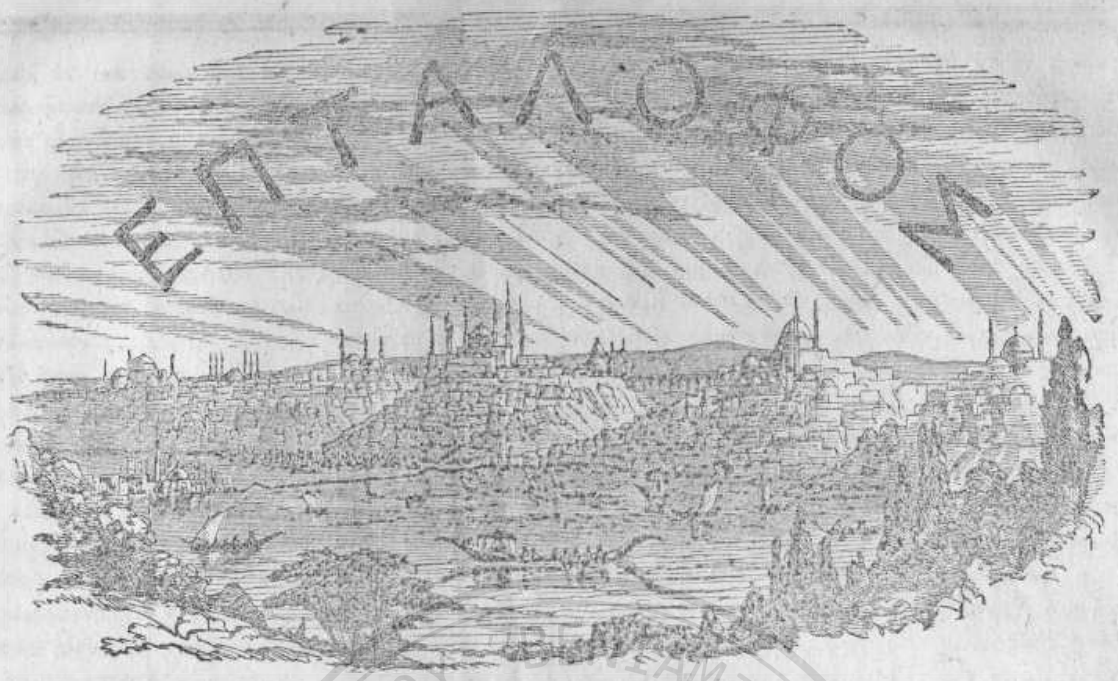
Διάσημός τις παρατηρητὴς τῶν οὐρανίων σωμάτων καταμέμφεται τοὺς ἀρνουμένους τὴν οἰκησιμότητα αὐτῶν διὰ τῶν ἑξῆς λογικῶν ἐπικρίσεων: « Ἂν ὑπάρχῃ, λέγει οὗτος, μεγαλητέρα « μωρία καὶ παραλογισμὸς εἶνε, τὸ νὰ τολμᾷ ὁ « ἄνθρωπος νὰ ἐπιβάλῃ ὅριον καὶ μέτρον εἰς τὴν « παντοδυναμίαν καὶ πανσοφίαν ἐκείνου, οὗτινος « τὴν δόξαν διηγοῦνται οἱ οὐρανοί. « Πῶς τολμᾷς, πτωχὲ καὶ ἀδιόρατε μύρμηξ, ἐν « τῇ ὑπερηφάνῳ κατοικίᾳ σου νὰ διαθέτῃς τὸ « πᾶν ὡς νὰ ἐγένετο μόνον διὰ σὲ ἢ ὅπως σὲ « ἀπατοῦν τὰ αἰσθητήριά σου, καὶ σμικρύνεις κατὰ « τὸν πῆχύν σου τὸ μεγαλεῖον τῆς πλάσεως; « Πῶς ἐπιμένεις νὰ φαντάζεσαι ὅτι μία μόνον « σφαῖρα εἶνε κατοικία τοῦ ἀνθρώπου, τῶν ζώων « καὶ τῶν φυτῶν πάσης τῆς ὀργανικῆς ὕλης, ἐνῷ « ἡ σφαῖρα αὕτη εἶνε σχεδὸν ἡ ἐλάσσων πα « σῶν; Ναί, κατὰ 1,238,000 φορὰς ἧττον ὀγκώ « δης τοῦ ἡλίου, καὶ καθ' ἓν δισεκατομμύριον ἑ « κατομμυρίων τῶν ἄστρων, τῶν πληρούντων τὸ « ἄπειρον τοῦτο διάστημα! Μόνη λοιπὸν ἡ ἀδιό « ρατος γῆ σου εἶνε κατῳκημένη, ἐνῷ πάντες οἱ « λοιποὶ κόσμοι ἢ κεκαυμένοι εἰσὶν ἢ ἐμπεπηγ « μένοι; Τὰ πλανητικὰ συστήματα εἰσὶν ἔρημοι, « χιλιάκις ἀκαρπώτεραι τῶν φλογωδῶν ἄμμων τῆς « Ἀφρικῆς καὶ τῶν κατεψυγμένων πεδίων τῶν « πόλων; ¿Πάντα λοιπὸν τὰ ἄστρα, ὁποῖος καὶ « ἂν ᾖ ὁ ἀριθμός των, ὁποῖον τὸ ὑπέρμετρον μέ « γεθός των, ὁποία ἡ ἀξία των, ἐπλάσθησαν μό « νον πρὸς τέρψιν τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἢ μᾶλλον « πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν ἀστρονόμων, οἵτινες διὰ « τῶν ὀσημέραι τελειοποιουμένων τηλεσκοπίων « των καθημερινῶς σχεδὸν ἀνακαλύπτουσι χιλιά « δας αὐτῶν; τοῦτο τί ἄλλο εἶνε βέβαια εἰμὴ ὁ « κόλοφων τῆς ἀλαζονείας, τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς « ἀνθρωπίνης ἀμαθείας καὶ ἀθλιότητος; »

Ὁποία ὑψηλὴ τῳόντι θεωρία ἐν τῷ κράτει τῆς ἀπειρίας! ὁποία ἀτελεύτητος κλίμαξ πνευματικῆς τελειότητος! Πόσον ὑψηλὸν ἵσταται ὑπεράνω ἡμῶν τὸ τέρμα τῆς ἠθικῆς μας τελειότητος! Πόσον ἡ μετὰ προσοχῆς ἐξέτασις καὶ θεωρία τῶν ἐν τῷ αἰθερίῳ διαστήματι αἰωρουμένων τούτων ἀπείρων οὐρανίων σωμάτων κινεῖ ἡμᾶς εἰς θαυμασμόν, καὶ εἰς αἴσθημα ἀφάτου εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν οἰκοῦντα ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ περιπατοῦντα ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων οὐράνιον ἡμῶν Πατέρα, τὸν διευθύνοντα, κινοῦντα καὶ βλέποντα κινουμένους ἐν τῷ ἀπαυγάσματι τοῦ θείου Λύτοῦ φωτὸς ἀναριθμήτους κόσμους, ὡς τὰ ἄτομα τοῦ κονιορτοῦ κινούμενα εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου! Ναί, τὸ θεῖον καὶ ἅγιον ὄνομα τοῦ πανσόφου Δημιουργοῦ τῆς κτίσεως ἁγιάζεται καὶ εὐλογεῖται ἐν μυριάσι μυριάδων κόσμων, καὶ ἡ βασιλεία Αὐτοῦ ἦλθε καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἀστέρος καὶ περιλαμβάνει τοὺς χρόνους καὶ τοὺς καιρούς.

Ὅταν ἡ νὺξ, ἐν τῇ γοητευτικῇ αὐτῆς λαμπρότητι ἐπερχομένη, ἀποσύρῃ ἐκ τοῦ οὐρανίου θόλου τὸν καλύπτοντα τοὺς ἀστέρας πέπλον, μυριάδες δὲ ἀναρίθμητοι νέων ἡλίων καὶ νέων γαιῶν λάμπουσι θαυμασίως ἀπὸ ἀδύτων ἀποστάσεων, ἀπὸ τοῦ βάθους τοῦ σύμπαντος, οὐδέποτε πρέπει νὰ ὑψώνωμεν τὰ ἐκστατικὰ βλέμματα ἡμῶν πρὸς τὴν ἤρεμον μεγαλοπρέπειαν τῶν ἀπείρων αὐτῶν κόσμων, χωρὶς νὰ διανοώμεθα τὸ μεγαλεῖον, τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ πανσόφου καὶ παντοδυνάμου αὐτῶν Δημιουργοῦ. Οἱ ἀστέρες οὗτοι κηρύττουσι τὰ μεγαλεῖα Αὐτοῦ σαφέστερον καὶ εὐγλωττότερον ἢ ὅσον δύναται νὰ πράξῃ τὸ τοιοῦτον πνεῦμα θνητοῦ. Οἱ ἀστέρες αὐτοί, οἱ ἐκ τοῦ αἰωνίου σύμπαντος ἀστράπτοντες, εἰσὶν ἁγία ἀποκάλυψις τῶν ἄνω, προφῆται τῆς αἰωνιότητος, ὁμιλοῦντες πρὸς ἡμᾶς ἐν ὀνόματι αὐτῆς καὶ προλέγοντες τὴν μέλλουσαν ἀθάνατον ἡμετέραν ζωήν.

Ρ.

(Ἀκολουθεῖ).

30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 3.

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ.

ΑΓΤΗΝ τὴν νύκτα ὠνειρεύθην μαργαριτάρια, ἔλεγεν ἡ Μάρθα πρὸς τὴν μητέρα της, καὶ τὰ μαργαριτάρια σημαίνουσι δάκρυα.»

Ταῦτα δὲ λέγουσα ἡ νέα κόρη, ἥτις μόλις ἐξήρχετο τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἐστήριζε τὴν ὡραίαν αὐτῆς κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς μητρός της, καὶ σπινθηροβόλα τινὰ δάκρυα ἀνεφάνησαν ἐπὶ τῶν γαλανῶν ὀφθαλμῶν της.

Ἡ μήτηρ τῆς Μάρθας, ὑπομειδιάσασα, ἔκυψε καὶ ἐφίλησε τὸ μέτωπον τῆς θυγατρός της, ἥτις εὑρίσκετο εἰς τὴν εὐτυχῆ ἐκείνην περίοδον τῆς ζωῆς, καθ' ἣν τὰ δάκρυα τρέχουσιν εὐκόλως, χωρὶς νὰ ἀφήσωσι κανὲν ἴχνος ἐπὶ τῶν ῥοδοχρόων παρειῶν, τὰς ὁποίας αὐλακώνουν· εἶτα ἐστέναξεν, ἀναμνησθεῖσα ὅτι τὰ δάκρυα εἰσὶ τὸ παγκόσμιον κληροδότημα, καὶ ὅτι θέλει ἔλθει ἐποχὴ, καθ' ἣν ἡ θυγάτηρ της θὰ κλαύσῃ πικρότερον, καὶ ὁπότε τὰ δάκρυα θέλουν ἐξαλείψει τὴν λάμψιν τῶν ὀφθαλμῶν της, καὶ θέλουν καταστήσει ὠχρὸν τὸ χρῶμα τοῦ ἤδη τρυφεροῦ προσώπου της.

Ἐν τούτοις δὲν ἐπεθύμει διόλου νὰ καταστρέψῃ τοὺς παιδικοὺς φόβους τῆς Μάρθας, διότι ἤξευρεν ἢ μᾶλλον διότι ἠσθάνετο ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνεταί τις αἴτιος ὥστε νὰ γηράσκῃ προώρως τὸ πνεῦμα τῶν παιδίων, οὔτε ὅτι εἶνε λογικὸν νὰ τὰ ἀπογυμνώνῃ τις πολὺ ἐνωρὶς τῶν ἀφελῶν πεποιθήσεών των διὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ λογικοῦ. Ἠδύνατο πολὺ καλὰ αὕτη νὰ καταδείξῃ εἰς τὴν θυγατέρα της τὸ μηδαμινὸν τῶν ὀνείρων της, νὰ τῇ ἐξηγήσῃ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν μαργαριτῶν, καὶ ὠφελουμένη τῆς περιστάσεως ταύτης, νὰ τὴν μυήσῃ λεληθότως εἰς τὰ μυστήρια τῆς φυσικῆς ἱστορίας. Ἀλλ' ἐπροτίμησε νὰ ἐμμένῃ εἰς τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον ἅπαξ παρεδέχθη· ἀντὶ τοῦ νὰ φωτίσῃ δηλαδὴ ἀποτόμως τὴν θυγατέρα της, ἠθέλησε νὰ τὴν ἐπαναγάγῃ ἡδέως εἰς τὴν πραγματικότητα, χωρὶς νὰ ἀπομακρυνθῇ ὅλως διόλου τῆς ποιήσεως, νὰ τὴν ψυχαγωγήσῃ ἄνευ βιαίων κλονισμῶν, καὶ σύρουσα αὐτὴν πρὸς ἑαυτὴν μετὰ τρυφερότητος, ἐπεχειρίσθη νὰ τῇ διηγηθῇ τὸ συναξάριον, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι: τὰ μαργαριτάρια σημαίνουσι δάκρυα.

« Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς δημιουργίας, ὅταν ἡ φύσις ἔχαιρεν ἀπολαμβάνουσα τὴν νέαν καὶ ἀκτινοβόλον αὐτῆς ὡραιότητα, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν καλήτεροι ἀφ' ὅ,τι εἰσὶ σήμερον, οἱ Ἄγγελοι ἐδέχθησαν τὴν ὑψίστην διαταγὴν παρὰ τοῦ Οὐρανίου Μονοκράτορος καὶ κοινοῦ ἡμῶν Πατρὸς ὅπως συνενώσωσι τὴν ὕπαρξίν των μὲ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα πλάσματα, διὰ νὰ συμφερίζωνται τὰς θλίψεις καὶ τὰς ἡδονὰς, αἵτινες τοῖς ἐδόθησαν ἀ-

αμίξ, νὰ τὰ ὑποστηρίζωσι διὰ τῆς θείας αὐτῶν τρυφερότητος καὶ στοργῆς, καὶ νὰ τὰ κάμνωσιν ὥστε νὰ διορῶσι τὴν εὐδαιμονίαν, ἥτις τὰ περιμένει εἰς τοὺς οὐρανούς. Ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπέθησαν κακοί· ἡ ὕπαρξις ἦτο λίαν καλὴ καὶ ἀσπαστὴ διὰ τὰς ἀσθενεῖς ταύτας καρδίας, τὰς ὁποίας ἐσκλήρυνεν ἡ εὐδαιμονία, καὶ διὰ τὰς ὁποίας ἡ φιλοστοργία δὲν ἦτο πλέον ἐπαρκῶν χαλινός. Ἐδέησε λοιπὸν πρὸς σωτηρίαν των νὰ τοῖς σταλῶσι βάσανοι, θλίψεις καὶ δυστυχίαι, καὶ νὰ τοῖς ἀφαιρεθῶσι τὰ θεῖα ὑποστηρίγματά των, ὥστε νὰ ἐπανακάμψωσιν εἰς τὸ φῶς διὰ τῆς φρίκης καὶ τοῦ τρόμου τοῦ σκότους. Οἱ Ἄγγελοι ὑπεχρεώθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν ἀνθρωπότητα εἰς ἑαυτήν.

« Ἐν τούτοις δύο ἐξ αὐτῶν ἔμειναν εἰς τὴν γῆν· ὁ Ἄγγελος, ὅστις εἶνε ἐπιφορτισμένος νὰ θέτῃ τὸ παιδίον εἰς τὴν μητρικὴν κοιλίαν καὶ νὰ διδάσκῃ εἰς τὴν μητέρα τὴν ἀφοσίωσιν, ἐν ᾗ θέλει εὕρει τὴν μεγαλητέραν της εὐδαιμονίαν, καὶ ὁ Ἄγγελος, ὅστις ἵσταται ἐπὶ τῆς κλίνης τῶν ψυχορραγούντων καὶ φέρει τὰς ψυχὰς πρὸς τὴν ἀληθῆ αὐτῶν πατρίδα, εἰς τὴν αἰώνιον παροικίαν τῶν ὑπὸ τῆς θείας εὐσπλαγχνίας σεσωσμένων ψυχῶν, ἢ τῶν ἐξηγορασμένων ὑπὸ τῆς ἀληθοῦς μετανοίας.

« Οἱ λοιποὶ Ἄγγελοι ἀπεμακρύνθησαν οὐχὶ ἄνευ λύπης, διότι ἠγάπων τοὺς ἀνθρώπους μ' ὅλα των τὰ ἐλαττώματα, καὶ ἡ στοργή των, εὐτελὴς κατὰ τὴν οὐσίαν, προσηλοῦτο ἀκόμη ἐπὶ τῶν ψυχῶν ἐκείνων, τὰς ὁποίας ματαίως προσεπάθησαν νὰ σώσωσι διὰ τῶν νουθεσιῶν. Ἀλλ' ὁ μᾶλλον ἀπηλπισμένος πάντων ὑπῆρξεν ὁ Ἄγγελος Ἀζαριήλ, ὅστις εἶχεν ἀδελφὴν ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον μίαν ποιμενίδα ὀνομαζομένην Ἐλπίαν. αὐτὴ τὸν παρεκάλεσε νὰ μὴ τὴν ἐγκαταλείψῃ ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, ἥτις θὰ τῇ ἐφαίνετο ἄνευ αὐτοῦ ψυχρὰ καὶ σκοτεινὴ ἔρημος, καὶ ἐν τῇ ὑπερβολικῇ θλίψει της ἐξετέλεσε μέγα ἔγκλημα ὑβρίσασα τὸν οὐρανόν, ὅστις τὴν ἐχώριζεν ἀποτόμως τοῦ περιλημένου αὐτῇ ἀδελφοῦ.

« Τότε ὁ Ἀζαριήλ, ἀποτανθεὶς πρὸς τὸν Ἄγγελον τοῦ θανάτου, τὸν παρεκάλεσε νὰ τῷ ἁρπάσῃ τὴν Ἐλπίαν· ἀλλ' οὗτος ἀπεκρίθη ὅτι δὲν εἶχε τὴν ἐξουσίαν τοῦ νὰ θερίσῃ μίαν ζωὴν πρὸ τῆς προσδιωρισμένης ὥρας, καὶ ὅτι, καὶ κύριος ἀπόλυτος ἀκόμη τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ἐὰν ἤθελεν εἶσθαι, δὲν ἤθελεν ἀποφασίσει ποτὲ νὰ φέρῃ εἰς τὴν αἰώνιον πατρίδα μίαν δυσανάγωγον ψυχὴν καὶ ἐπαναστάτιδα ἐναντίον τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δημιουργοῦ της. « Αἱ θύραι τοῦ οὐρανοῦ, ἐπρόσθεσεν, ἀνοίγονται μόνον εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἠξεύρουν νὰ εὐλογῶσι καὶ νὰ λατρεύωσι τὴν χεῖρα ἐκείνην, ἥτις τοὺς κτυπᾷ διὰ νὰ τοὺς βελτιώσῃ.» Τότε ὁ Ἀζαριὴλ ἤνοιξε τὰς ὡραίας πτέρυγάς του καὶ ἐγκατέλειπε τὴν γῆν.

« Πάραυτα μεγάλη κραυγὴ ἠκούσθη ἐν μέσῳ τοῦ χάους· ὁ Ἄγγελος τοῦ θανάτου ἐπέταξεν ὑπεράνω τῆς καλύβης τῆς Ἐλπίας, καὶ κατέβη εἰς αὐτὴν ἡσύχως. Ἡ Ἐλπία ἔκειτο πρηνὴς καὶ κατὰ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ θλῖψις μετέβαλεν εἰς μίαν στιγμὴν τὴν καρδίαν ταύτην, ἥτις δὲν ἐζήτησεν ἄλλο τι εἰμὴ τὰς ἐγωϊστικὰς ἡδονάς· εἰσχωρήσασα ἐν αὐτῇ τὴν ἐκαθάρισε καὶ τὴν ἐξήγνισε, τὰ δὲ σφάλματά της ἐξηγοράσθησαν διὰ τῆς ἐγκαρτερήσεως καὶ τῆς μετανοίας. Τότε ὁ Ἄγγελος τοῦ θανάτου ἔκυψεν ἐπ' αὐτῆς, τὴν ἐφίλησεν εἰς τὸ μέτωπον καὶ ἀνῆλθεν εἰς τοὺς οὐρανούς, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν ψυχήν της, ἀξίαν τοῦ λοιποῦ νὰ συνενωθῇ ἐν οὐρανοῖς μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της, ὃν τοσοῦτον ἠγάπησεν ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ Ἀζαριὴλ τὴν ἀνεγνώρισε, καὶ τὰ δάκρυα τῆς θλίψεως καὶ τοῦ πόθου, τὰ ὁποῖα ἔχυνεν εἰσέτι, μετεβλήθησαν εἰς δάκρυα χαρᾶς, ἅτινα, φερόμενα ὑπὸ τῶν νεφελῶν καὶ διαπερασθέντα ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἔπεσαν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Ὀστρακόδερμόν τι ἐδέχθη ἓν τῶν δακρύων τούτων, τὸ στιλπνότερον καὶ διαυγέστερον πάντων, καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς τὰ δάκρυα ταῦτα ἐπολλαπλασιάσθησαν μεταξὺ τῶν ὀστρακοδέρμων τῆς αὐτῆς οἰκογενείας.

« Οἱ ἄνθρωποι ἀνεκάλυψαν τὰ δάκρυα τῶν Ἀγγέλων, τὰ χαρᾶς καὶ θλίψεως σύμμικτα ταῦτα δάκρυα, καὶ κατέστησαν αὐτὰ τὸ λαμπρότερον κόσμημα τῆς γῆς· ἡ θάλασσα φειδωλῶς παρέχει τὸν θησαυρὸν τοῦτον, καὶ ἐν τούτοις οἱ ἄνθρωποι ζητοῦσιν αὐτὸν πανταχοῦ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των. Τοιοῦτον εἶνε τὸ συναξάριον, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ εἴπουν ὅτι οἱ μαργαρῖται σημαίνουσι δάκρυα. »

Ἡ μήτηρ ἐσιώπησεν· εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Μάρθας ἐσπινθηροβόλουν δάκρυά τινα, ὅμοια μὲ τὰς σταγόνας τῆς δρόσου, τὰς ὁποίας περικλείει ὁ κάλυξ ἄνθους. Συγκινηθεῖσα δὲ καὶ ἥδιστα διατεθεῖσα, εἶπε πρὸς τὴν μητέρα της μετὰ ἐλαφροῦ μειδιάματος, «Τὸ ὄνειρόν μου εἶχε δίκαιον, μῆτέρ μου, διότι ἰδοὺ ἔκλαυσα, ἀλλ' ἄνευ κόπου καὶ σχεδὸν ἄνευ αἰτίας. »

Πολλὰ ἔτη παρῆλθον ἔκτοτε. Ἡ Μάρθα πρὸ πολλοῦ γνωρίζει ὅτι οἱ μαργαρῖται ἀνήκουσιν εἰς τὸ ζωϊκὸν βασίλειον· γνωρίζει τὸ ὄνομα τῶν ἁλιειῶν, ὅπου συνάγεται τὸ πολύτιμον τοῦτο κόσμημα, καὶ τοὺς καταδυθιστικοὺς κώδωνας, τῇ βοηθείᾳ τῶν ὁποίων ἐξάγουσιν αὐτὸ ἐκ τοῦ βυ-

θοῦ τῆς θαλάσσης· καὶ ὅμως δὲν ἐλησμόνησε ποσῶς τὸ συναξάριον τοῦτο, ὅπερ τῇ διηγήθη ἡ μήτηρ της, καὶ πρὸς πεῖσμα τῆς ἡλικίας, τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς ἐπιστήμης, ἐπανελάμβανε συνεχῶς τὸ διήγημα τοῦτο, ὅπερ θέλει ὡς ἀρχὴν τῶν μαργαριτῶν τὰ δάκρυα τοῦ πόθου, τῆς στοργῆς καὶ τῆς χαρᾶς.

Ῥ.

Η ΣΤΟΡΓΗ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΜΑΡΙΑΣ.

Α'.

ΠΤΩΧΗ τις γυνὴ, περιβεβλημένη ῥάκη καὶ διὰ τῆς χειρὸς κρατοῦσα τὴν ἀόμματον θυγατέρα της, προχωρεῖ τρέμουσα πρός τινα θύραν.

Ἐπὶ τῆς θύρας ταύτης ὑπάρχει μέγας σταυρὸς ἐξ ὀρειχάλκου, ἐπὶ δὲ τοῦ τοίχου πέτρινον ἀγαλμα τῆς Παρθένου, κλίνον ἠρέμα τὴν κεφαλὴν, μειδιῶν καὶ ἐκτεῖνον τὰς χεῖρας.

Ἡ πτωχὴ γυνὴ, καταβαλοῦσα τελευταίαν θέλησιν, ὑψοῖ τὸ ῥόπτρον, βίπτουσα ταὐτοχρόνως θλιβερὸν βλέμμα ἐπὶ τῆς θυγατρός της, ἣν ὁδηγεῖ· τὸ ῥόπτρον ἐπαναπίπτει, ἡ δὲ θύρα ἀνοίγεται.

« Ἡ Μαριγοῦλά μου εἶνε ἀόμματος, λέγει· δι' ἀγάπην τῆς Παρθένου, τῆς προστάτιδός της, ἀποδόσατε εἰς αὐτὴν τὴν ὅρασιν!

Μελανειμονοῦσα δέ τις γυνὴ λαμβάνει τὴν κόρην ἀπὸ τῆς χειρὸς, λέγουσα:

« Ἐὰν ὁ Θεὸς βοηθήσῃ, καλή μου, ἐλπίζομεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ σοὶ ἀποδώσωμεν τὴν θυγατέρα σου, βλέπουσαν μὲ τὰ δύο της ὀμμάτια. »

Β'.

Ἰδοὺ τινὰ ἡ μικρὰ Μαρία αἰσθάνεται παγωμένον ἔλασμα, ὀλισθῆσαν ὑπὸ τὰ βλέφαρά της· ἀφίνει κραυγὴν, καὶ βλέπει τὸ φῶς.

Βλέπει νεανίδας μελανειμονούσας νὰ τὴν περικυκλώνωσι, νὰ τὴν θεωρῶσι χαίρουσαι, νὰ τὴν ἐναγκαλίζονται καὶ νὰ τὴν ἀποκαλῶσι προσφιλῆ Μαριγοῦλάν των.

Ἀλλ' ἅπασαι αἱ ἄγνωστοι αὗται μορφαὶ τρομάζουσι τὴν Μαρίαν, καὶ τὰ ὄμματά της, μόλις ἀναιχθέντα, πληροῦνται ἤδη δακρύων.

« Μεῖνον μαζή μας διὰ πάντα, ἀγαπητὴ κόρη, λέγουσιν αἱ νεάνιδες· ἐδῶ εἶνε ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ. Θὰ ἦσαι προφυλαγμένη ἀπὸ τὰς παγίδας τοῦ ματαίου κόσμου, καὶ θὰ ψάλλῃς μεθ' ἡμῶν πάντοτε ἱεροὺς ὕμνους.

Ἡ Μαρία χαμηλώνει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ δὲν ἀποκρίνεται. Εἶνε φιλόστοργος κόρη, καὶ ἓν μόνον καταβιβρώσκει αὐτὴν αἴσθημα, τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν αἴσθημα τῆς πρὸς τὴν μητέρα της ἀγάπης.

Γ'.

Ἡμέραν τινὰ, εὑρεθεῖσα μόνη εἰς τὸν κῆπον, διαβαίνει πλησίον ἡμιανοιγμένης τινὸς θύρας. Πλησιάζει εἰς αὐτὴν, στέκει ἐπί τινας στιγμὰς ἐπὶ τοῦ πετρίνου αὐτῆς οὐδοῦ, προχωρεῖ βήματά τινα καὶ εὑρίσκεται εἰς ὡραῖον λιβάδιον.

Ἡ καρδία της πάλλει· παρατηρεῖ ὄπισθέν της .... κανεὶς δὲν τὴν βλέπει. Φεύγει λαπὸν διὰ τοῦ χλοάζοντος πεδίου, ὡς ἡ ἀποπτᾶσα τοῦ κλωβοῦ της χελιδών.

Ἡ Μαρία, εὑρεθεῖσα ἀρκούντως μεμακρυσμένη, κάθηται εἰς τὴν ἐσχατιὰν δάσους τινὸς παρά τινα ῥύακα· θεωρεῖ πρὸ τῶν ποδῶν της ἄνθη ποικίλα, ἔντομα μεγαλοπτέρυγα, ἱπτάμενα ὑπεράνω τοῦ ὕδατος, τὸν ἄνεμον ταράσσοντα ἀθορύβως τὰ φύλλα, καὶ τὰ πτηνὰ ᾄδοντα γηθοσύνως ἐπὶ τῶν δένδρων.

Ἡ Μαρία θεωρεῖ καὶ ἀκούει· εὑρίσκεται εἰς ἄφατον συγκίνησιν καὶ ἐνθουσιασμὸν, μένει δὲ ἐπὶ πολὺ θαυμάζουσα τὸ ῥυάκιον, τὰ πτερωτὰ ἔντομα καὶ τὰ πτηνά.

Πλὴν αἴφνης σκέψις τις τὴν ταράσσει· ἐγείρεται καὶ προχωρεῖ.

Δ'.

Ἐν τούτοις ἡ πεῖνα καταλαμβάνει μετ' ὀλίγον τὴν μικρὰν Μαρίαν· πλησιάσασα δὲ εἰς ὀρύφρακτον μεγάρου τινὸς, βλέπει Κυρίαν περευομένην καὶ ποιοῦσαν σημεῖον πρὸς αὐτὴν ὅπως εἰσέλθῃ. Ἡ Κυρία αὕτη τῇ δίδει ὡραίας ὀπώρας, καὶ τὴν ἐρωτᾷ τίς εἶνε καὶ ποῦ ὑπάγει. Εὑρίσκουσα δὲ τὴν κόρην τόσῳ ἁπλῆν καὶ τόσῳ χαρίεσσαν καὶ βλέπουσα αὐτὴν μεμανωμένην εἰς τὸν κόσμον, θέλει νὰ τὴν υἱοθετήσῃ.

« Μεῖνον μετ' ἐμοῦ, κόρη μου, τῇ λέγει· θέλω γίνει μήτηρ σου. »

Ἡ Μαρία ἀσπάζεται τὴν χεῖρα τῆς Κυρίας καὶ ἀποκρίνεται·

« Εἶσθε ὡραία Κυρία, εἶσθε πλουσία καὶ ἀγαθὴ ὅσον οὐδεμία ἄλλη· πλὴν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνετε μήτηρ μου. »

Καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον της.

Ε'.

Περὶ τὴν ἑσπέραν ἡ Μαρία ἀκούει εἰς τὸν δρόμον φωνὴν ᾄδουσαν ὄπισθέν της· φοβεῖται, ταχύνει τὸ βῆμά της, ἀλλ' ἡ φωνὴ τὴν κράζει νὰ σταθῇ.

Ὁ φωνήσας ἦτο μειράκιον, ὀλίγον μεγαλητέρας ἡλικίας· ἡ ξανθὴ καὶ πλουσία κόμη του ἐπιπτε βοστρυχώδης ἐπὶ τῶν ὤμων του, αἱ παρειαί του ἦσαν ῥόδινοι καὶ ἀνθηραὶ, οἱ δὲ ὀφθαλμοί του ἐκυάνιζον καὶ ἤστραπτον· μειδιῶν δὲ, καὶ τερετίζον θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς Μαρίας.

« Ποῦ πηγαίνεις, μικροῦλάμου; τῇ λέγει. Ἐγὼ ἔφυγα ἀπὸ τὴν οἰκίαν τῆς μητρός μου· θέλω

νὰ ζήσω ἐλεύθερος, θέλω νὰ περιπατήσω ὅλον τὸν κόσμον· ἔλα μαζή μου, κοριτσάκι μου, ἔλα· θὰ σὲ κάμω ἀδελφήν μου, θὰ σὲ ἀγαπῶ, καὶ ὅταν μεγαλώσωμεν θὰ σὲ κάμω σύζυγόν μου, καὶ θὰ εἴμεθα ἐλεύθεροι καὶ εὐτυχεῖς ὡς τὰ πτηνά.»

Ἡ Μαρία ῥίπτει πλάγια καὶ συνεσταλμένα βλέμματα, βλέμματα παρθενικῆς αἰδοῦς, καὶ ἀποκρίνεται, «Ἐγὼ ζητῶ τὴν μητέρα μου!»

Καὶ ἀπομακρύνεται πάραυτα τοῦ παιδίου, ὑποσχομένου αὐτῇ ἔρωτα, ὡς εἶχεν ἀπομακρυνθῇ καὶ τῆς Κυρίας, ὑποσχεθείσης αὐτῇ πλούτη· ὡς εἶχεν ἀπομακρυνθῇ τοῦ ὁδοῦ καὶ τῶν θελκτικῶν ἀνθέων, τοῦ ἀσύλου τέλος, ἐν ᾧ ἔψαλλον ὕμνους ἱεροὺς.

ΣΤ'.

Ἡ Μαρία ἐξακολουθεῖ νὰ πορεύηται ἡμέραν καὶ νύκτα· ὁ κόπος τὴν καταβάλλει, ἡ πεῖνα χλωμαίνει καὶ μαραίνει τὰς παρειάς της, οἱ πόδες της εἶνε αἱματωμένοι, τὰ δὲ ἐνδύματά της κατεξεσχισμένα. Εἰς τὰ χωρία ὅπου διήρχετο τῇ ἔκλειον τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν, ἀποκαλοῦντες αὐτὴν ἐπαίτιδα, τὰ δὲ μοχθηρὰ παιδία τὴν ἐλιθοβόλουν.

«Διατί ἤναιξαν τὰ ὅρματα μου! ἔκραξε μίαν φορὰν μετὰ θλίψεως· ἦμην εὐτυχεστέρα ὅταν δὲν ἔβλεπον. Ἡ μήτηρ μου, ἡ προσφιλής μου μήτηρ, ἦτο πλησίον μου, καὶ τὴν ἤκουον καὶ τὴν ἐχάδευον.

Ζ'.

Νύκτα τινὰ χειμῶνος ἐμβαίνει εἰς τὴν πόλιν· κάμψασα δὲ τὴν πρὸ αὐτῆς ὁδὸν, φθάνει ἐνώπιον μεγάλης οἰκίας, ἐπὶ τῆς θύρας τῆς ὁποίας ὑπάρχει σταυρὸς, καὶ ἐπὶ τοῦ τοίχου ἄγαλμα πέτρινον τῆς Παρθένου, κλῖνον ἠρέμα τὴν κεφαλὴν, μειδιῶν καὶ ἐκτεῖνον τὰς χεῖρας· τὸ ἄγαλμα τοῦτο ἐφώτιζε λαμπτὴρ ὀρειχάλκινος.

Ἡ Μαρία ἵσταται καὶ ἀκούει στεναγμοὺς· πτωχή τις γυνὴ κεῖται κατὰ γῆς ὡσεὶ νεκρά.

Ἡ κόρη κύπτει ἐπὶ τῆς γυναικὸς ταύτης, ἥτις ἀνυψοῖ πρὸς τὴν θύραν τὸ κάθυγρον πρόσωπόν της, τὰ ἐσβεσμένα ὄμματα καὶ τὰς κατεσκληκυίας χεῖράς της, τὰ δὲ χείλη της ψιθυρίζουσιν, «Ἀποδώσατέ μοι τὴν θυγατέρα μου!»

— Ἡ φωνή της! εἶνε ἡ φωνή της! ἀνακράζει ἡ μικρὰ Μαρία.

Καὶ θλίβει τὴν μητέρα της εἰς τὰς ἀγκάλας της, θάλπουσα συγχρόνως αὐτὴν διὰ φιλημάτων.

Μειδίαμα ἀπεριγράπτου χαρᾶς ζωγραφεῖται ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς πτωχῆς γυναικὸς, ἥτις ὑπὸ τῆς συγκινήσεως καὶ τῆς χαρᾶς μόλις ἠδυνήθη νὰ προφέρῃ τὰς λέξεις ταύτας:

«Κόρη μου, μὲ ἐθανάτωσεν ἡ στέρησίς σου!»

— Μῆτέρ μου, σὲ ἐζήτουν παντοῦ! ἀπήντησεν ἡ μικρὰ Μαρία· ἀλλ' οὐκ ἦν πλέον φωνή. περιεπτύσσετο τὸ πτῶμα τῆς ταλαίνης μητρός της.

Τῇ ἐπαύριον ἡ μικρὰ Μαρία μελανειμονοῦσα προσηύχετο ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μητρός της, ἐν τῷ ἁγίῳ ἀσύλῳ, ἐν ᾧ ἔψαλλον ἱεροὺς ὕμνους.

Ῥ.

Ο ΦΡΟΝΙΜΟΣ ΚΑΛΙΦΗΣ.

Ἦν ποτὲ εἰς Μοσοὺλ νέος τις ἐξαισίου ὡραιότητος, ὀνομαζόμενος Ἀβδὲλ-Ῥαχμὰν-Μπὲν-Ἰσμαήλ. Ἡ ὑπερβολική του ὡραιότης παρέσχεν αὐτῷ τὸ ἐπώνυμον ἀδάμας· ἐκτὸς δὲ τούτου, ἐκέκτητο καὶ τὸ δῶρον τῆς ποιήσεως.

Ἡ σύζυγος τοῦ Καλίφου Ἐλ-Οὐλὴδ-Μπὲν-Ἀβδελ-Μελὴκ, γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Οὔμ-Ἐλ-Μπενὶν, κατελήφθη ὑπὸ σφοδροῦ ἔρωτος πρὸς τὸν νέον τοῦτον, τὸν ὁποῖον, προσκαλοῦσα καθημερινῶς παρ' αὐτῇ, κατώρθωσε νὰ τὸν εἰσάγῃ κρυφίως εἰς τὸν θάλαμόν της· ὅταν δὲ ἐφοβεῖτο ἀπευκταῖόν τι, τὸν ἔκρυπτεν ἐντὸς μεγάλου κιβωτίου τῶν φορεμάτων. Τοιαύτη ἦτο ἡ καθημερινὴ διαγωγή των.

Ἡμέραν τινὰ προσέφερον εἰς τὸν Καλίφην χρυσοῦν περιδέραιον, κεκοσμημένον μὲ διαφόρους πολυτίμους λίθους, τὸ ὁποῖον ἔκρινεν εὔλογον νὰ δωρήσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν γυναῖκά του. Καλέσας δὲ πάραυτα ἕνα ἐκ τῶν εὐνούχων του, διέταξε νὰ φέρῃ τὸ περιδέραιον εἰς τὴν εὐνουμένην του Σουλτάνην. Ὁ εὐνοῦχος, ἐρχόμενος ὅπως ἐκπληρώσῃ τὴν διαταγὴν τοῦ Κυρίου του, εὑρίσκει τὴν θύραν τοῦ γυναικωνίτου ἀνοικτὴν, καὶ ἤρχισε νὰ ὑποπτεύηται. Πάραυτα δὲ, κλείσας σιγανὰ τὴν θύραν, ἀναβαίνει βραδυπατῶν τὴν κλίμακα, φθάνει εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ χαρεμίου, καὶ ἀκούει φωνὰς καὶ γέλωτας· ἀκροάζεται ὀλίγον, καὶ παρατηρεῖ ὅτι οἱ γέλωτες προήρχοντο ἐκ τοῦ θαλάμου τῆς Σουλτάνης. Τότε πλησιάζει λαθραίως, καὶ διά τινος ὀπῆς παρατηρεῖ τὸν νεανίαν καθήμενον παρὰ τὰ γόνατα τῆς Κυρίας του καὶ ἔχοντα τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὴν θύραν· οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ εὐνούχου ἤρχισαν νὰ σπινθηροβολῶσιν ἀπὸ ὀργὴν καὶ ἀγανάκτησιν, ὁ δὲ νέος, ἰδὼν αὐτὸν, ἐγένετο ἀναυδος καὶ ὠχρὸς ὡσεὶ νεκρός. Πάραυτα ἡ Οὔμ-Ἐλ-Μπενὶν, παρατηρήσασα τὴν ἀνησυχίαν του ταύτην, σπρώχνει αὐτὸν βιαίως καὶ δι' ἑνὸς κινήματος πρὸς τὸ κιβώτιον· ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργὰ διότι ὁ εὐνοῦχος εἶδε τὰ πάντα. Εἰσελθὼν δὲ μετὰ προσποιητῆς ἀταραξίας, προσέφερεν εἰς αὐτὴν τὸ περιδέραιον, καὶ τὴν παρεκάλεσεν ἂν ἦτο τρόπος νὰ τῷ χαρίσῃ ἕνα λίθον ἐξ αὐτοῦ. Πλήρης ἀγανακτήσεως διὰ τὴν αὐθάδειαν τοῦ εὐνούχου ἡ Σουλτάνα, ἔκραξε, «Χάσου ἀπ' ἔμπροσθέν μου, ἀκάθαρτον πλάσμα!»

Ὁ εὐνοῦχος, πλήρης λύσσης καὶ πνέων ἐκδίκησιν, ἔσπευσε κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν Κύριόν του καὶ τῷ εἶπεν· « Αὐθέντα, εὗρον σήμερον ἕνα ἄνδρα εἰς ἰδιαιτέραν συνέντευξιν μετὰ τῆς γυναικός σου, τῆς Σουλτάνας Οὔμ-ἐλ-Μπενίν· καὶ οἱ δύο ἦσαν μόνοι εἰς τὸν δεῖνα θάλαμον, ὅταν δὲ ἐνεφανίσθην αἴφνης ἔμπροσθέν των, ὁ μὲν ἔμεινεν ὅλως διόλου κατασυγχισμένος, ἡ δὲ Σουλτάνα ἔσπευσε νὰ κρύψῃ αὐτὸν ταχύτατα εἰς τὸ δεῖνα κιβώτιον. » Καὶ ταὐτοχρόνως περιέγραψε καὶ προσδιώρισε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κιβώτιον.

Εἰς τὸ νέον τοῦτο ἄκουσμα ὁ Ἐλ-Οὐλήδ-Μπέν-Ἀββ-ἐλ-Μελὴκ ὠργίσθη κατὰ τοῦ ὑπηρέτου του, λέγων· « Ψεύδεσαι, ἀναίσχυντε σκύλε! » Εἶτα διέταξε τοὺς στρατιώτας του νὰ ἀποκόψωσι τὴν κεφαλὴν τοῦ εὐνούχου, καὶ ἡ σκληρὰ αὕτη διαταγὴ ἐξετελέσθη παραχρῆμα. Μετὰ ταῦτα ἐγερθεὶς ἐπορεύθη εἰς τὰ δώματα τῆς γυναικός του, ἥτις κατεγίνετο τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τακτοποίησιν τῆς κόμης της. Εἰσελθὼν δὲ ὁ Καλίφης, ἐκάθησεν ἀντικρὺ αὐτῆς ἐπὶ τοῦ κιβωτίου, ὅπερ περιέγραψεν αὐτῷ ὁ μαῦρος ὑπηρέτης. Ἀφοῦ ἡ συνομιλία προεχώρησεν ἀρκούντως, ἀποτανθεὶς ἠρώτησεν αὐτήν, πόθεν προήρχετο ἡ προτίμησίς της δι' ἐκεῖνον τὸν θάλαμον. — Διότι εἰς αὐτὸν ἔχω ὅλα μου τὰ ἔπιπλα, ἀπήντησεν αὕτη. — Ἀληθινά, δὲν μὲ δίδεις ἓν ἀπὸ αὐτὰ τὰ κιβώτιά σου, τοῦ ὁποίου ἔχω μεγίστην ἀνάγκην, ἐνῷ σὺ ἔχεις τόσα πολλὰ ἐδῶ. — Ὁποιονδήποτε κιβώτιον θελήσῃς, Αὐθέντα μου, λάβε το, σοὶ τὸ παραχωρῶ εὐχαρίστως, ἐκτὸς ἐκείνου ἐπὶ τοῦ ὁποίου κάθησαι. — Ἀλλ' ἴσα ἴσα καὶ ἐγὼ αὐτὸ θέλω, ἐπανέλαβεν ὁ Καλίφης· δὲν ἠξεύρεις πόσον μὲ ὑπερήρεσεν αὐτὸ τὸ κιβώτιον, φιλτάτη μου, καὶ πόσον θὰ μὲ ὑποχρεώσῃς ἂν μὲ τὸ παραχωρήσῃς. — Πλὴν . . . εἰς αὐτό . . . Καὶ μετά τινας στιγμὰς ἐναγωνίου καὶ ἐκπληκτικῆς σιωπῆς, ἡ Οὔμ-ἐλ-Μπενὶν εἶπε· « Καλὰ λοιπόν, ἂς ἦνε ἰδικόν σας. »

Εἰς ἓν σημεῖον τοῦ Καλίφου ἐνεφανίσθησαν πολλοὶ νέγροι, εἰς τοὺς ὁποίους διέταξε νὰ σηκώσωσι τὸ κιβώτιον ἐκεῖνο, νὰ τὸ φέρωσιν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμβουλίου καὶ νὰ τὸν περιμείνωσιν ἐκεῖ· καθ' ἣν στιγμὴν δὲ οὗτοι ἐξετέλουν τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου των, τὸ πρόσωπον τῆς ἡγεμονίδος ἐλάμβανεν ἀπερίγραπτον καὶ περίφοβον μορφασμόν. « Πλὴν τί ἔπαθες καὶ ἄλλαξεν οὕτως ἡ φυσιογνωμία σου; ἠρώτησεν ὁ Ἐλ-Οὐλήδ· μήπως ἡ στέρησις τοῦ κιβωτίου τούτου σὲ λυπεῖ κατάκαρδα; — Συγγνώμην, Αὐθέντα μου· μὲ εἶνε ὅλως διόλου ἀδιάφορος ἡ ἔλλειψις τοῦ σκεύους τούτου, ἐνῷ ἔχω τόσα ἄλλα παρόμοια. Ἂν δὲ σᾶς φαίνωμαι ὀλίγον συγκεκινημένη, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι πρό τινων λεπτῶν αἰσθάνομαι μίαν αἰφνίδιον ἀδιαθεσίαν. — Παρακάλει τὸν Θεὸν νὰ σὲ θεραπεύσῃ, εἶπεν ὁ Καλίφης ἀπομακρυνόμενος. » Ἐν τούτοις, ἐλθὼν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμβουλίου, εὗρε τὸ κιβώτιον τεθειμένον κατὰ γῆς· πάραυτα δὲ διέταξε τοὺς νέγρους νὰ σηκώσωσι τὴν ψίαθον καὶ νὰ σκάψωσι λάκκον, ἔχοντα μέγεθος ἀνθρώπου καὶ ἱκανὸν νὰ χωρήσῃ τὸ κιβώτιον ἐκεῖνο· ὅταν καὶ ἡ ἐργασία αὕτη ἐτελείωσεν, ἔνευσεν εἰς αὐτοὺς νὰ πλησιάσωσι τὸ κιβώτιον εἰς τὸ χεῖλος τοῦ νεοανοιχθέντος λάκκου, καὶ ἐπιστηρίξας τὸν ἕνα του πόδα ἐπὶ τοῦ κιβωτίου, ἐπρόφερε ταῦτα τὰ λόγια: « Μοὶ ἐκοινοποιήθη σοβαρόν τι νέον, ἱκανὸν νὰ καταταράξῃ τὴν οἰκιακήν μου ἡσυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν· ἂν ἦνε ἀληθὲς, τὰ ἐνδύματά σου θέλουν εἰσθαι τὸ σάβανόν σου, τὸ κιβώτιον τοῦτο τὸ φέρετρόν σου, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς διατάσσει τὴν θυσίαν ταύτην· ἂν δὲ δὲν ἔχηται ἀληθείας, παραχώνω εἰς τὴν γῆν ἁπλοῦν τι κιβώτιον, καὶ δὲν χάνεται ἄλλο εἰμὴ σωρεία τις σανίδων. » Ταὐτοχρόνως ἔσπρωξεν ὅλαις δυνάμεσι τὸ κιβώτιον, τὸ ὁποῖον ἐκυλίσθη πάραυτα εἰς τὸν πυθμένα τοῦ λάκκου. « Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ! ἐπρόσθεσεν ὁ Ἐλ-Οὐλήδ, ῥίπτων ἐπ' αὐτοῦ φουκτιὰν χώματος. Οἱ νέγροι ἐγέμισαν ἀμέσως τὸν λάκκον, ἰσοπέδωσαν τὸ ἔδαφος, καὶ ἐπέστρωσαν πάλιν τὴν ψίαθον. Ὁ συνετὸς Καλίφης ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς δικαιοσύνης μέχρι τῆς ὥρας τοῦ γεύματος, εἶτα εἰσῆλθεν εἰς τὰ δώματά του, ὅπου οἱ δύο σύζυγοι συνήνωσαν τὰς ψυχάς των ἐν κοινῇ χαρᾷ καὶ εὐφροσύνῃ, ὡς ἐὰν δὲν συνέβη τίποτε μεταξύ των. Ἔκτοτε ἡ εἰρήνη ἤνωσε τὴν ὕπαρξίν των μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου των.

Ῥ.

ΤΑ ΝΕΑ ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΔΟΥΚΟΣ.

ΗΡΧΕ ποτὲ Γερμανός τις Δοὺξ, τοσούτῳ φίλος τῆς πολυτελείας καὶ τῶν νέων ἐνδυμάτων, ὥστε κατεδαπάνα μέγα μέρος τῶν θησαυρῶν του διὰ τὸν καθημερινῶς ἀνανεούμενον καλλωπισμόν του. Ὅταν ἔκαμνε στρατιωτικὰς ἐπιθεωρήσεις, ὅταν ἐξήρχετο εἰς τὸν περίπατον ἢ ἐσύγναζεν εἰς τὰ θεάματα καὶ τὰς ἑορτάς, μόνος σκοπός του ἦτο ἡ ματαιότης τοῦ νὰ ἐπιδεικνύῃ τὰ νέα του ἐνδύματα. Ἑκάστην ὥραν τῆς ἡμέρας ἤλλασσεν ἀνὰ μίαν στολήν, ὥστε, καθὼς ὅταν ὁμιλοῦντες περὶ ἑνὸς βασιλέως λέγουν συνήθως, ὁ

βασιλεὺς εὑρίσκεται εἰς τὸ συμβούλιον, οὕτως ἔλεγον καὶ περὶ αὐτοῦ, ὁ μέγας Δοὺξ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἱματιοθήκην του. Κατὰ συνέπειαν τῆς ἀκορέστου ταύτης καὶ ματαίας ἰδιοτροπίας τοῦ ἡγεμόνος τούτου, ἡ πρωτεύουσά του κατέστη ἀρκετὰ πολυπληθὴς καὶ εὔθυμος, ἕνεκα τῆς συρροῆς πολλῶν ξένων ἐκ πάντων τῶν πέριξ βασιλείων καὶ ἡγεμονιῶν, οἵτινες παντοιοτρόπως προσεπάθουν νὰ ἐξοικειωθῶσι μετὰ τοῦ πλουσίου τούτου ἡγεμόνος, φιλοτιμούμενοι τίς πρῶτος νὰ κολακεύσῃ τὴν ματαιότητά του καὶ νὰ μιμηθῇ αὐτόν.

Ἡμέραν τινὰ ἀνηγγέλθησαν εἰς τὸν Δοῦκα δύο περίφημοι ὑφανταί, τουτέστι δύο τυχοδιῶκται, οἵτινες ἔλεγον ὅτι ἤρχοντο ἐκ τῶν ἀπωτάτων μερῶν τῆς ὑδρογείου σφαίρας διὰ νὰ ὑπηρετήσωσι τὰς θελήσεις τοῦ ἡγεμόνος, καὶ ἐκαυχῶντο μάλιστα ὅτι ἐγνώριζον τὸ μυστήριον τῆς κατασκευῆς ὡραίου ὑφάσματος, ἀπαραμίλλου εἰς τὸ εἶδός του καὶ εἰς οὐδένα γνωστοῦ, τοῦ ὁποίου ὄχι μόνον τὰ χρώματα καὶ τὰ σχέδια ἦσαν ἐξαισίου καλλονῆς καὶ τέχνης, ἀλλ' ἐκέκτητο προσέτι καὶ τὴν θαυμασίαν χάριν τοῦ νὰ ἦνε ἐξ ὁλοκλήρου ἀόρατον εἰς πᾶν ἄτομον μὴ γνωρίζον νὰ ἐξασκῇ καλῶς τὸ ἐπάγγελμά του, ἢ εἰς πάντα περιωρισμένου νοὸς καὶ ἀνεπιτήδειον ἄνθρωπον.

« Ἰδοὺ θαυμασία ἐφεύρεσις! ἐσκέφθη ὁ Δούξ. Χάρις εἰς τοὺς ἐπιδεξίους τούτους τεχνίτας, θέλω γνωρίσει εὐκόλως τοὺς ἀναξίως προχειρισθέντας εἰς τὰ πολιτικά μου ὑπουργήματα, καὶ θὰ ἠμπορῶ νὰ διακρίνω τοὺς ἐπιδεξίους καὶ ἱκανοὺς ἀπὸ τοὺς κηφῆνας καὶ ἀνικάνους. Ὦ, ναί! τὸ ὕφασμα τοῦτο μοὶ εἶνε πολύτιμον· εἶνε δι' ἐμὲ ἡ λυδία λίθος, εἰς ἣν θέλω δοκιμάζει ὅλους μου τοὺς ὑπαλλήλους.» Καὶ ἀμέσως ἔδωκε διαταγὰς εἰς πούς περὶ αὐτὸν νὰ ὑποδεχθῶσι τοὺς ἀνθρώπους τούτους, καὶ νὰ τοῖς παραχωρήσωσιν ὅλα τὰ εὐχερῆ μέσα πρὸς ἄμεσον ἔναρξιν τοῦ ἔργου των· διέθεσε δὲ ὑπὲρ αὐτῶν καὶ μέρος ἐκ τῶν εἰσοδημάτων του οὐκ εὐκαταφρόνητον.

Οἱ δύο λοιπὸν οὐρανοκαταίβατοι τεχνῖται, ἐγκατασταθέντες εἰς τὸ μεγαλήτερον τῆς πρωτευούσης ἐργοστάσιον, ἔστησαν μηχανάς τινας ἰδίας κατασκευῆς καὶ προσεποιοῦντο ὅτι ἐργάζονται, ἐνῷ πραγματικῶς αἱ ἄτρακτοι τοῦ ὑφαντουργείου ἦσαν κεναί. Ἀκαταπαύστως ἐζήτουν μέταξαν τῆς ἀρίστης ποιότητος καὶ χρυσίον, ἅπερ ἐναπεταμίευον εἰς τὰ κιβώτιά των, ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ θεαθῆναι ἢ, κατὰ τὴν παροιμίαν, εἰς τὸν ἀέρα, καὶ προσποιούμενοι ὅτι ὑφαίνουσι χωρὶς πραγματικῶς τίποτε νὰ πράττωσι.

« Καιρὸς νὰ ἴδωμεν ἕως ποῦ ἐπροχώρησε τὸ θαυμάσιον τοῦτο ἔργον, » εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Δούξ μετὰ παρέλευσιν δεκαπέντε ἡμερῶν. Ἀλλ' σθάνετο τὴν καρδίαν του πάλλουσαν ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἄτομα ἐλλειπῆ καὶ ἀνίκανα περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐπαγγέλματός των ἐστερεῦντο τῆς μεγάλης χάριτος τοῦ νὰ βλέπωσι τὸ θαυματουργὸν ἐκεῖνο ὕφασμα. Ὄχι δὲ διότι εἶχε τὴν παραμικρὰν ὑποψίαν περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ περὶ τῆς ἀτομικῆς του ἱκανότητος, ἀλλὰ διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον ἔκρινεν εὔλογον νὰ πέμψῃ τινὰ πρὸ αὐτοῦ, διὰ νὰ παρατηρήσῃ τὰς προόδους τοῦ ἔργου· ἄλλως τε, ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἐγνώριζον τὰ περὶ τῆς θαυματουργοῦ ἰδιότητος τοῦ ὑφάσματος, καὶ πάντες ἀνεξαιρέτως διεκαίοντο ὑπὸ τῆς ἀνυπομονησίας τοῦ νὰ μάθωσι κατὰ πόσον ὁ γείτων αὐτῶν ἦτο περιωρισμένου νοὸς ἢ ἐξιδιασμένης ἱκανότητος.

« Ἂς πέμψω εἰς τοὺς ὑφαντὰς τὸν καλὸν καλὸν γέροντα πρωθυπουργόν μου, ἐσκέφθη ὁ Δούξ· αὐτὸς θὰ ἦνε ἀναμφιβόλως εἰς θέσιν ὡς ἐκ τῆς ἱκανότητός του νὰ κρίνῃ περισσότερον ἀπὸ ὅλους περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ὑφάσματος, διότι ὑπερτερεῖ τοὺς πάντας τόσον κατὰ τὴν ἱκανότητα ὅσον καὶ κατὰ τὸν νοῦν. »

Ὁ καλὸς γέρων πρωθυπουργὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου εἰργάζοντο οἱ δύο ἀγύρται μὲ κενὰς χεῖρας καὶ κενὰ ἐργαλεῖα· πλὴν μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς του, διότι καθόσον ἐπλησίαζε δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τίποτε. « Δίκαιε Θεέ! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμούς του ὅτι περισσότερον· δὲν βλέπω τίποτε! » Καὶ ὅμως οὔτε λέξιν δὲν ἐπρόφερεν, οὔτε τὴν ἔκπληξίν του ἀπέδειξεν.

Ἐν τούτοις οἱ δύο κατεργάριοι ὑφανταὶ προσεκάλεσαν αὐτὸν νὰ πλησιάσῃ, καὶ τὸν ἠρώτησαν πῶς εὕρισκε τὸ σχέδιον καὶ τὰ χρώματα. Ταὐτοχρόνως δὲ ἐπεδείκνυον αὐτῷ τὸ ἔργον των, καὶ ὁ γέρων ὑπουργὸς προσήλου εἰς τὰ δεικνυόμενα μεγάλα βλέμματα· καὶ ὅμως δὲν ἔβλεπε τίποτε, διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι τίποτε δὲν ὑπῆρχε.

« Θεέ μου! ἀνέκραξε καθ' ἑαυτὸν ὁ καλὸς γέρων· μήπως τῷόντι εἶμαι καὶ ἐγὼ περιωρισμένου νοὸς ἄνθρωπος; μήπως εἶμαι πραγματικῶς ἀνάξιος; Νὰ ὑποθέσω ἄραγε ὅτι τὸ ὕφασμα εἶνε ἀόρατον εἰς ἐμὲ, καὶ ὁρατὸν εἰς ἄλλους; »

— Λίαν! λοιπὸν τί λέγετε; ἠρώτησεν εἷς τῶν ὑφαντῶν· πῶς σᾶς φαίνεται τὸ ὕφασμα; δὲν εἶνε πραγματικῶς ὡραῖον;

Ὦ! ἀξιόλογον, ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, θέτων τὰς διόπτρας του καὶ προσποιούμενος ὅτι περιεργάζεται αὐτὸ ἐκ τοῦ πλησίον· ὁποία ἀναλογία χρωμάτων! ὁποῖον λαμπρὸν σχέδιον! . . . Ἄ! εἶνε πραγματικῶς ἐξαίσιον! . . . . Ναί, θέλω

διακοινώσει τὴν εὐαρέσκειάν μου εἰς τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα.

— Ἀξίζει πραγματικῶς τὴν σύστασίν σας! εἶπον οἱ δύο ὑφανταὶ, καὶ ἔτι περισσότερον προσεποιοῦντο ὅτι ἐδείκνυον εἰς αὐτὸν τὰ κατὰ φαντασίαν σχέδια καὶ χρώματα τοῦ ἀερίου ὑφάσματός των, δίδοντες εἰς αὐτὰ διαφόρους ὀνομασίας· ὁ δὲ γέρων ὑπουργὸς προσήλου ἔτι μᾶλλον τὴν προσοχήν του, διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ εἰς τὸν Δοῦκα ὅλας τὰς ἐξηγήσεις, ἃς τῷ ἔδιδον.

Οἱ ἀγύρται δὲν ἔπαυον ζητοῦντες συνεχῶς μέταξαν, χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ἐξ ὧν μεγίστη καὶ ἄφθονος τοῖς ἐδίδετο ποσότης πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου, ἢ μᾶλλον ὅπως πληρώσωσι τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ βαλάντιά των· ἐξηκολούθουν δὲ νὰ ἐργάζωνται ἡμέραν καὶ νύκτα, καὶ ὅμως τὸ ἔργον ἔμενεν ἀτελείωτον.

Μετά τινα καιρὸν ὁ Δοὺξ ἀπέστειλεν ἄλλον ἐκ τῶν τιμίων ὑπαλλήλων του, διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ ὕφασμα καὶ νὰ παρατηρήσῃ ἂν ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέλος του. Πλὴν καὶ εἰς τὸν νέον τοῦτον ἀπεσταλμένον συνέβη τὸ αὐτὸ, ὅπερ καὶ εἰς τὸν πρωθυπουργόν· ἔβλεπε δηλαδὴ καὶ ἐπανέβλεπε πανταχόθεν, χωρὶς πραγματικῶς τίποτε νὰ βλέπῃ.

« Δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ ὕφασμά μας εἶνε θαυμάσιον; ἠρώτησαν οἱ ἀγύρται, δεικνύοντες τὸν ἀέρα καὶ ἐξηγοῦντες χρώματα καὶ σχέδια κατὰ φαντασίαν μόνον ὑπαρκτά.

— Καὶ ὅμως, πῶς νὰ ὑποθέσω ὅτι δὲν ἔχω οὐδεμίαν ἀξίαν! ἐσκέπτετο ὁ ἔκπληκτος ἄνθρωπός μας. Λοιπὸν δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ καθέξω τὴν θέσιν μου ἐν τῇ κοινωνίᾳ; Ἄ! ἰδοὺ τὸ ἀστεῖον!... καὶ ὅμως χρειάζεται προσοχὴ καὶ πονηρία μήπως ἀπατηθεὶς τὴν χάσω.» Ἤρχισε λοιπὸν καὶ αὐτὸς νὰ πλέκῃ τὰ ἐγκώμια τοῦ ὑφάσματος, καὶ ἐξέφραζε τὸν μεγαλήτερον θαυμασμὸν διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκλογὴν τῶν σχεδίων καὶ τῶν χρωμάτων.

« Ἄ! ἰδοὺ τῳόντι ὕφασμα ἀσυγκρίτου πολυτελείας καὶ ἀπαράμιλλον κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν,» εἶπεν ἐπανελθὼν εἰς τὸν Κύριόν του. Καὶ ὅλη ἡ πόλις ὡμίλει περὶ τοῦ ἐξαισίου καὶ θαυμασιωτάτου ἐκείνου ὑφάσματος.

Τέλος ἔφθασεν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἀπεφασίσθη νὰ ὑπάγῃ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἡγεμὼν, διὰ νὰ θαυμάσῃ τὸ ὡραῖον ὕφασμα ἐνόσῳ εὑρίσκετο εἰσέτι ἐπὶ τῆς ἀτράκτου. Συνωδευμένος λοιπὸν ὑπὸ ἀριθμοῦ ἐκλεκτῶν ἀνδρῶν μεταξὺ τῶν ὑπαλλήλων του, ἐν οἷς καὶ οἱ δύο τίμιοι ὑπουργοί του, μετέβη εἰς τὸ ἐργοστάσιον τῶν ἐπιδεξίων ἀγυρτῶν, οἵτινες ὕφαινον πάντοτε εἰς τὸν ἀέρα χωρὶς χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ μέταξαν, οὔτε κανὲν ἄλλο εἶδος κλωστῆς ὕλης.

« Δὲν εἶνε ἀπαραμίλλου ὡραιότητος; εἶπον πρὸς τὸν Δοῦκα πλησιάσαντα οἱ δύο ἀπατηθέντες τίμιοι ὑπάλληλοι· τὸ σχέδιον καὶ τὰ χρώματα εἶνε πραγματικῶς ἄξια τῆς καλαισθησίας τῆς Ὑψηλότητός Της.» Καὶ ἐδείκνυον διὰ τῆς χειρὸς τὰς κενὰς μηχανὰς, νομίζοντες ὅτι οἱ ἄλλοι ἔβλεπον τὸ πολυτελὲς καὶ θαυματουργὸν ὕφασμα, καὶ ὅτι μόνοι αὐτοὶ ἀπεξενώθησαν τῆς ἐξόχου ἐκείνης χάριτος ὡς ἐκ τῆς ἀνικανότητός των.

« Καὶ πῶς! ἐσκέφθη καθ' ἑαυτὸν ἐν μεγίστῃ ψυχικῇ ἀγωνίᾳ ὁ Δούξ· δὲν βλέπω τίποτε! Μήπως μὲ ἀπατῶσιν οἱ ὀφθαλμοί μου; μήπως εἶμαι τῳόντι ἀνάξιος εἰς τὸ κυβερνᾶν; Ὦ Θεέ μου! ποτὲ δὲν ἠσθάνθην μεγαλητέραν θλῖψιν, καὶ ποτὲ δὲν ὑπῆρξα τόσον δυστυχής, ὅσον τώρα!» Καὶ ὅμως, χωρὶς τὸ παραμικρὸν νὰ ἀποδείξῃ, ἔκραξεν: « Ὦ! τί ὡραῖον ὕφασμα! ὁποῖα μεγαλοπρεπῆ σχέδια καὶ ποικιλία χρωμάτων! Δὲν δύναμαι νὰ πράξω ἄλλως, εἰμὴ νὰ ἐκφράσω τὴν ὑψηλήν μου εὐαρέσκειαν!» Καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐχειρονόμει καὶ μυρία ἄλλα προσεποιεῖτο, θέλων νὰ φανῇ ὡς εὐχαριστημένος καὶ πλήρης χαρᾶς. Ἅπασα δὲ ἡ συνοδία του ἐθεώρει μετ' ἐκπλήξεως τὰς κενὰς μηχανὰς, πλὴν οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἐκφράσῃ τὸν παραμικρὸν δισταγμὸν, φοβούμενος μήπως προδοθῇ ὡς ἀνίκανος· ἐπευφήμουν λοιπὸν πάντες, ἐπιλέγοντες εἰς ἕκαστον πομπώδη ἔπαινον τῶν πανούργων ἐκθετῶν, « Ὦ τί ὡραιότης! τί μεγαλοπρέπεια!»

Τινὲς προέβησαν μέχρι τοῦ νὰ συμβουλεύσωσι τὸν ἡγεμόνα νὰ ἐνδυθῇ τὸ πολυτελὲς τοῦτο ὕφασμα κατὰ τὴν προσεχῆ πομπὴν τῶν εὐαρχισμῶν, οὗτος δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως εἰμὴ νὰ παραδεχθῇ τὴν συμβουλήν. « Ὡραῖον! ἀξιόλογον! θαυμάσιον!» ἐπρόφερον πάντα τὰ στόματα, καὶ ἡ εὐχαρίστησις ἦτο γενική. Οἱ δὲ δύο ἀπατεῶνες ἐτιμήθησαν διὰ παρασήμων, καὶ ὠνομάσθησαν εὐγενεῖς ὑφανταὶ καὶ θαλαμοστόλοι τοῦ Δουκός.

Ὅλην τὴν νύκτα, ἥτις προηγήθη τῆς ἡμέρας τῶν εὐαρχισμῶν, ἠγρύπνουν καὶ εἰργάζοντο εἰς τὸ φῶς ἑκατοντάδος λύχνων, τοσοῦτον κεκμηκότες καὶ ἀπηυδημένοι κατὰ τὰ φαινόμενα, ὥστε ὁ ἰδρὼς ἔρρεε ποταμηδὸν ἐκ τοῦ μετώπου των. Τέλος ἀνήγγειλον ὅτι τὸ ὕφασμα ἐτελείωσε, καὶ προσεποιοῦντο ὅτι σύρουσιν αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἀτράκτου· ἔκοψαν τὸν ἀέρα μὲ μεγάλα ψαλίδια ἰδιαιτέρας κατασκευῆς, καὶ τερατευόμενοι προσεποιοῦντο ὅτι ῥάπτουσι μὲ βελόνας ἄνευ κλωστῆς, καὶ παντοίας ἄλλας ἀγυρτείας ἐμηχανεύοντο. Καὶ ἐντὸς ὀλίγου, ἐσχηματίσθη ὡς ἐκ θαύματος ἐντελὴς ἀερώδης ἐνδυμασία.

Ὁ μέγας Δοὺξ, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν ὑπασπιστῶν του, μετέβη τὴν ἐπιοῦσαν ἀπὸ πρωΐας εἰς τὸ ἐργοστάσιον τῶν ἀγυρτῶν, οἵτινες, ὑψοῦντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν ἀέρα, ὡς εἰ ἐκράτουν τι, ἐπεδείκνυον κομπάζοντες τὴν ὑποτιθεμένην μαγικὴν ἐνδυμασίαν. « Ἰδοὺ ἡ περισκελὶς, ἰδοὺ ὁ μανδύας, ἔλεγον, ἰδοὺ καὶ τὸ φόρεμα· καὶ ὅλα αὐτὰ εἶνε λεπτότερα ἀραχνείου ὑφάσματος! Οὐδὲ τὸ παραμικρὸν βάρος θέλουν δώσει εἰς τὸ σῶμα τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος· καὶ ἰδοὺ εἰς τί συνίσταται ἡ ἀρετὴ αὐτῶν.

— Ἀναμφιβόλως! ἀπεκρίθησαν ἑνὶ στόματι οἱ ὑπασπισταί. Καὶ ὅμως τίποτε δὲν ἔβλεπον ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, διότι τίποτε δὲν ὑπῆρχεν.

— Ἂν ἡ Ὑμετέρα Δουκικὴ Ὑψηλότης εὐαρεστῆται νὰ ἐκδυθῇ, ἐπανέλαβον οἱ ἀπατεῶνες, εἴμεθα πρόθυμοι νὰ τὴν ἐνδύσωμεν μὲ τὴν νέαν ἐνδυμασίαν, καὶ νὰ προσαρμόσωμεν αὐτὴν μάλιστα πρὸ τοῦ μεγάλου κατόπτρου τῆς αἰθούσης. »

Ἡ Αὐτοῦ Δουκικὴ Ὑψηλότης ἀπεξεδύθη τὰ ἱμάτιά του μέχρι τοῦ ὑπακαμήσου, καὶ οἱ ἀγύρται προσεποιοῦντο ὅτι τὸν ἐνδύουν μὲ τὰ ἀνύπαρκτά των ἐνδύματα· ἔκαμνον μάλιστα μεταξύ των παρατηρήσεις τινὰς ἐπί τινων ἐλαττωμάτων, καὶ ἐπροσποιοῦντο ὅτι διορθώνουσι τὰς διπλόας· μετὰ ταῦτα εἶπον εἰς τὸν Δοῦκα νὰ κύψῃ ὀλίγον ὡς διὰ νὰ προσαρτήσωσι ὄπισθεν πρᾶγμά τι ὄπισθεν, τοῦτο δὲ ἦτο ἡ οὐρὰ τοῦ μανδύου. Ὁ ταλαίπωρος Δοὺξ ἐστράφη εἰς τὸ κάτοπτρον διὰ νὰ παρατηρήσῃ ἑαυτὸν, καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἀφήσῃ κραυγὴν ἐκπλήξεως, διότι ἦτο σχεδὸν ὁλόγυμνος· πλὴν, μὴ θέλων νὰ βιψοκινδυνεύσῃ καὶ νὰ καταστρέψῃ τὴν περὶ τῆς ἀτομικῆς του ἱκανότητος ἰδέαν τοῦ κόσμου, προσεποιεῖτο πάντοτε ὅτι ἐκαλλωπίζετο.

« Ὦ! πόσον ὡραία ἐνδυμασία! τί θαυμάσιον ὕφασμα! ἔκραζον πάντες οἱ αὐλικοὶ, προσποιούμενοι τὸν ἐκπεπληγμένον· ὁποία ἀναλογία σχεδίων καὶ ὡραιότης χρωμάτων! θαῦμα! θαῦμα! »

Ἐν τούτοις εἰσῆλθεν ὁ ἐπὶ τῶν τελετῶν, ὅστις ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ μεγάλη αὐλαία, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἔμελλεν ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης νὰ πορευθῇ εἰς τὴν πομπὴν τῶν εὐαρχισμῶν, περιμένει τὰς διαταγὰς Αὐτῆς εἰς τὴν θύραν.

« Κάλλιστα! εἶμαι ἕτοιμος, ἀπεκρίθη ὁ Δοὺξ· ὁ καλλωπισμός μου ἐτελείωσε. » Καὶ ἐστράφη ἀκόμη μίαν φορὰν εἰς τὸν καθρέπτην διὰ νὰ παρατηρήσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μεγαλοπρεπείας του. Πάραυτα δὲ ἐπλησίασαν οἱ θαλαμηπόλοι, οἱ μέλλοντες νὰ βαστάσωσι τὴν οὐρὰν τοῦ μανδύου, οἵτινες κύψαντες προσεποιήθησαν ὅτι κάτι τι λαμβάνουσιν ἀπὸ τῆς γῆς· εἶτα ὕψωσαν τὰς χεῖρας, θέλοντες μὲ κάθε τρόπον νὰ φανῶσι καὶ αὐτοὶ ὅτι κάτι βλέπουσι καὶ κάτι ἅπτονται. Ἐνῷ δὲ ὁ ἡγεμὼν ἐβάδιζεν ὑπερήφανος καὶ γαυριῶν ὑπὸ τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐπιπέτασμά του, ὅλοι οἱ ἄνδρες εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ αἱ γυναῖκες ἐκ τῶν παραθύρων ἔκραζον, « Ὁποία μεγαλοπρεπὴς ἐνδυμασία! πόσην ἀπαράμιλλον χάριν ἔχει τὸ ὕφασμα, καὶ πόσον ἐπιτυχῶς εἶνε κολλημένον εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἡγεμόνος! » Καὶ κανεὶς δὲν ἤθελε νὰ φανῇ ὅτι δὲν βλέπει τίποτε, διότι ἤθελε κατηγορηθῇ ὡς ἀνίκανος νὰ καθέξῃ δημοσίαν θέσιν καὶ ἀδέξιος· οὐδεμία δὲ ἐνδυμασία τῆς Αὐτοῦ Δουκικῆς Ὑψηλότητος διήγειρέ ποτε τόσον γενικὸν θαυμασμόν.

« Πλὴν μὲ φαίνεται ὡσὰν νὰ μὴ φορῇ ποσῶς ἔνδυμα, παρετήρησε μικρόν τι παιδίον δεκαετές.

— Θεέ μου! ἀνέκραξεν ὁ πατήρ του, ἡ ἀθωότης καὶ ἡ ἀνικανότης τῆς μικρᾶς ἡλικίας τοῦ παιδίου τούτου τὸ κάμνει νὰ μὴ βλέπῃ τίποτε! »

Καὶ ἄπειροι χειροκροτήσεις καὶ ἐπευφημίαι κατέπνιξαν τὴν φωνὴν τοῦ παιδός.

Ἐν τούτοις ἐκ τῆς ἀπέναντι γωνίας ἠκούσθη ταυτοχρόνως διπλῆ φωνὴ ἀνδρογύνου τινὸς, ὅπερ ἐπανέλαβε τὴν παρατήρησιν τοῦ παιδίου.

« Ἰδοὺ ἓν μικρὸν παιδίον, τὸ ὁποῖον λέγει ὅτι ὁ Δοὺξ δὲν φορεῖ ποσῶς ἐνδυμασίαν!

— Δὲν εἶνε διόλου ἐνδεδυμένος! ἔκραξαν τότε μυρίαι φωναί. Καὶ ὁ μέγας Δοὺξ τόσον κατάκαρδα ἐπικράνθη, καθόσον ἐστοχάζετο ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἔβλεπον τὰ πράγματα ὅπως ἦσαν, καὶ εἶχον δίκαιον. Ἐν τούτοις, σκεφθεὶς ὀλίγον, συνέλαβε τὴν ἀπόφασιν, δι' ὅ,τι καὶ ἂν ἤθελε συμβῇ, νὰ μὴ βίψῃ τὸ προσωπεῖον μέχρι τέλους τοῦ κωμικοῦ ἐκείνου δράματος.

Ἐπανέλαβε λοιπὸν μὲ πλειότερον ἀγέρωχον ὕφος τὴν πορείαν του, καὶ οἱ θαλαμηπόλοι ἐξηκολούθουν νὰ σηκώνουν μετὰ σεβασμοῦ τὴν οὐρὰν τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ ἀερώδους μανδύου, ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς κραυγῆς· « Ἰδέτε τον! εἶνε θεόγυμνος! »

Ῥ.

ΠΕΡΙ ΑΘΙΓΓΑΝΩΝ.

(Πρωτότυπον).

Τίς ἆρα εἶνε ἡ μυστηριώδης φυλὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἐκείνων ὄντων, ἄτινα, οὐδεμίαν ἔχοντα μόνιμον οἴκησιν, πρὸ αἰώνων περιφέρονται παντα-χοῦ τῆς Εὐρώπης, ζῶντες εἰς τὰ δάση ἢ εἰς τὰ σπήλαια, ἀνεπίδεκτα πολιτισμοῦ, ἄμοιροι πάσης θρησκείας καὶ πάσης ἠθικῆς ἀρχῆς, θηριώδεις ὡς

αἱ τίγρεις καὶ θεῖλοὶ συνάμα ὡς λαγωοί; Ἡ ἀρχὴ τῆς μεγάλης ταύτης οἰκογενείας τῶν περιπλανωμένων Ἀθιγγάνων, ἡ ἀναφερομένη ὑπὸ τῆς παραδόσεως εἰς μίαν τῶν ἀπολεσθεισῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, ματαίως ἀναζητεῖται ἐν μέσῳ τῶν νεφῶν, τῶν ἐπισκιαζόντων τὴν γραμμὴν τὴν διαιροῦσαν τὴν ἱστορίαν ἀπὸ τοῦ μύθου, ὡς ὁ ἀβέβαιος ὁρίζων, ὁ μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ θαλάσσης, ὅστις ἀπατᾷ τὸν ἄπειρον θεατήν· καὶ ἡ διήγησις δὲ τῆς διασπορᾶς αὐτῆς ἀπωλέσθη ἐν τῷ σκότει.

Ἡ νομαδικὴ αὕτη φυλὴ κατὰ πρῶτον διὰ μιᾶς ἐφάνη ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Ἐν ἔτει δὲ 1416 ἐφάνησαν τὸ πρῶτον ἐν Μολδαυΐᾳ, 1417 ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ Βοημίᾳ, 1418 ἐν Ἑλβετίᾳ, 1422 ἐν Ἰταλίᾳ καὶ 1427 ἐν Παρισίοις. Ἐντεῦθεν δὲ, πορευθέντες εἰς Ἱσπανίαν ἐπὶ Ἐρρίκου Η', μετέβησαν καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐρωτώμενοι δὲ οἱ Ἀθίγγανοι τίνες ἦσαν, ἔλεγον ὅτι ἐξ Αἰγύπτου ἤρχοντο, ὄντες οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων, οἵτινες δὲν ὑπεδέξαντο τὸν Χριστὸν ἐν τῇ φυγῇ αὐτοῦ εἰς τὴν Αἴγυπτον, διὸ καὶ κατεδικάσθησαν εἰς αἰώνιον περιπλάνησιν. Πολὺν δὲ χρόνον ἐπιστεύθη ἐν Εὐρώπῃ ἡ ἰδέα ὅτι οἱ Ἀθίγγανοι ἦσαν Αἰγύπτιοι, ἤτοι καθ' ἡμᾶς Γύφτοι· ἀλλὰ νεώτεραι ἀκριβεῖς ἐθνογραφικαὶ παρατηρήσεις ἀπέδειξαν ὅτι ἡ φυλὴ αὕτη εἶνε φυλὴ Ἰνδικὴ, ἀναγκασθεῖσα νὰ μεταναστεύσῃ ἐξ Ἰνδιῶν ἕνεκα τῶν καταστροφῶν καὶ τῶν ἐρημώσεων τοῦ Τιμοὺρ ἢ Ταμερλάνου, ἐν ἔτει 1398.

Καταλιποῦσα ἄρα τὸ πάτριον ἔδαφος, μετέβη ἡ παράδοξος αὕτη φυλὴ κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν χώραν τῶν Τσιγκάρων, ὅθεν ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν. Ἐντεῦθεν δὲ, εἰς τρεῖς διαιρεθεῖσα μοίρας, εἰσέδυσεν εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ τριῶν ὁδῶν, Ῥωσσίας, Αἰγύπτου καὶ Μικρᾶς Ἀσίας. Ὅτι ἄρα οἱ Ἀθίγγανοι εἶνε Ἰνδοί, τοῦτο γενικῶς ὁμολογεῖται σήμερον παρὰ πάντων· ἂν δὲ ἦνε Σούδραι ἢ Παρίαι ἢ ἄλλη τις Ἰνδικὴ φυλὴ, τοῦτο εἶνε ἄδηλον. Ὅτι δὲ Ἰνδοί εἰσι, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν ἐπιμαρτυρεῖ οὖσα διεφθαρμένη Ἰνδικὴ διάλεκτος, μῖγμά τι ἐκ Σανσκριτικῆς, Βεγγαλικῆς καὶ ἄλλων Ἰνδικῶν ἰδιωμάτων τῶν ἀρκτώων τῆς Ἰνδίας χωρῶν. Τὴν Ἰνδικὴν δὲ αὐτῶν καταγωγὴν μαρτυρεῖ καὶ τὸ ὄνομα Σινδ, ὃ οὗ ἀποκαλοῦσιν ἑαυτοὺς οἱ Ἀθίγγανοι. Εἶνε δὲ ἀληθὲς ὅτι καὶ Φηραούν ἢ Φαραὼν ἐπίσης ὀνομάζουσιν ἑαυτοὺς, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο ἴσως ἔλαβον ὅσοι διὰ τῆς Αἰγύπτου μετέβησαν εἰς Εὐρώπην.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι, ἕνεκα τῆς παραδόξου πολυωνυμίας αὐτῶν, οὐδὲν κυρίως ἐθνικὸν ὄνομα φέρουσι· διότι, ἐκτὸς τῶν δύο ἤδη μνημονευθέντων ὀνομάτων, αὐτοὶ μὲν ἀποκαλοῦσιν ἑαυτοὺς καὶ Ῥωμαϊτζὲλ (ἀνθρώπους γεννηθέντας ἐκ γυναικὸς) καὶ Κουνμουὰν-Χάλ· οἱ δὲ Ἰνδοὶ Νοὺτ-Βερία καὶ Καγγιὰρ, οἱ δὲ Πέρσαι Λουλὶ (ἴσως κατὰ παραφθορὰν ἐκ τοῦ Λοχανὶ, τουτέστιν Ἰνδοὶ), οἱ Ἄραβες Χαραμὴ, οἱ Ἕλληνες Ἀθιγγάνους, οἱ Τοῦρκοι Τσιγκιανὲ, οἱ Ἱσπανοὶ Γετάνους, οἱ Ἄγγλοι Gypsies (Αἰγυπτίους, Γύφτους), οἱ Ἰταλοὶ Τσιγκάρους, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὑπολογίζεται ἐν ἁπάσῃ τῇ Εὐρώπῃ ἕως 600,000, ἐξ ὧν ἓν τρίτον σχεδὸν ἐμφωλεύει ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ τῇ λοιπῇ Ἀουστρίᾳ· ὁ δὲ βίος αὐτῶν καὶ τὰ ἔθιμα καὶ ἡ δίαιτα καὶ αἱ ἐνασχολήσεις εἰσὶ σχεδὸν πανταχοῦ τὰ αὐτά. Ὁ κυριώτατος τῆς ἐθνιᾶς ταύτης χαρακτὴρ εἶνε ἔρως πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν, μᾶλλον δὲ ἀκολασίαν, καὶ τάσις ἀκάθεκτος πρὸς τὸν ὄλον, τὴν ἀργίαν καὶ τὴν κλοπήν. Ἕνεκα δὲ τῆς φυσικῆς αὐτῶν δειλίας θεωροῦνται πανταχοῦ ὡς ἄχρηστοι στρατιῶται, καὶ ἕνεκα τῆς ἐμφύτου αὐτῶν ὠμότητος καὶ ἀπανθρωπίας, ὡς ἱκανώτατοι καὶ ἐπιτηδειότατοι δήμιοι καὶ σφαγεῖς.

Ἄπορον δὲ πῶς συμβιβάζονται αἱ ἀπάνθρωποι αὗται διαθέσεις μετὰ τῆς ἐμφύτου αὐτῶν τάσεως πρὸς τὴν μουσικὴν, ἣν πανταχοῦ μετ' ἄκρας ἀσκοῦσιν ἐπιτηδειότητος. Αἱ γυναῖκες αὐτῶν, νέαι μὲν ᾄδουσι καὶ χορεύουσι καὶ ἄλλα τῇ Ἀφροδίτῃ ἱερὰ ἀσκοῦσιν ἐπιτηδεύματα, γρᾶες δὲ μετέρχονται τὴν μαντικὴν καὶ μάλιστα τὴν χειρομαντίαν. Οἱ γάμοι αὐτῶν εἶνε ἁπλούστατοι καὶ χαλαρώτατοι· ὁ γαμβρὸς διὰ τῆς μιᾶς μὲν χειρὸς κρατεῖ τὴν νύμφην, ἔστω καὶ ἀδελφὴν αὐτοῦ, διὰ δὲ τῆς ἄλλης ἀγγεῖόν τι πήλινον, ὅπερ ῥίπτει ἄνω εἰς τὸν ἀέρα· τὸ ἀγγεῖον τοῦτο κατερχόμενον φυσικῷ τῷ λόγῳ συντρίβεται, καὶ εἰς ὅσα τεμάχια συντριβῇ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη διαρκεῖ καὶ ὁ γάμος νομίμως. Ὁ γάμος ἄρα τῶν Ἀθιγγάνων δὲν εἶνε ἡ ἡμετέρα πομπώδης ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνάφεια καὶ συμπλήρωσις τοῦ βίου, παντὸς θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου συγκοινωνία, ἀλλ' εἶνε σχέσις τις προσωρινὴ ἀπ' ἀρχῆς, ἧς καὶ ἡ διάρκεια τυχαίως προσδιορίζεται.

Θρησκείαν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι κυρίως οὐδεμίαν ἔχουσιν οὐδὲ θέλουσι, παραδέχονται δὲ ἐξωτερικῶς τὴν θρησκείαν τοῦ τόπου ἐν ᾧ διαιτῶνται, Χριστιανοὶ λεγόμενοι ἐν τοῖς Χριστιανοῖς καὶ Μωαμεθανοὶ μεταξὺ τῶν Τούρκων, κυρίως δὲ καὶ Χριστιανῶν καὶ Τούρκων ἐμπαῖκται· διὸ καὶ τὰ βρέφη αὐτῶν ὅταν δύνωνται πεντάκις καὶ δεκάκις βαπτίζουσιν ἵνα λαμβάνωσι πλειότερα χρήματα. Ἡ γλῶσσα αὐτῶν δὲν ἐμπεριέχει λέξιν ἐκφρά-

ζουσαν Θεὸν καὶ ψυχὴν, ὡς ἡ Βλαχικὴ στερεῖται λέξεως σημαινούσης παρθένον. Τοιαύτη δὲ καὶ ἡ λοιπὴ ἀμάθεια αὐτῶν, ὥστε μόνον μέχρι τοῦ ἑπτὰ ἀριθμοῦ μετροῦσιν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν γλώσσῃ, τὰ δὲ ἐπέκεινα ἐξ ἄλλων γλωσσῶν δανείζονται. Πλάνητες δὲ ὄντες, φέρουσι πάντοτε μεθ' ἑαυτῶν ἕνα ἵππον ἢ ὄνον, ἐφ' οὗ ἐπιθέτουσι τὰ εὐτελῆ αὐτῶν ἔπιπλα καὶ τῆς τέχνης των τὰ ἐργαλεῖα, ἥτις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶνε ἡ σιδηρουργία, ἡ γανωτικὴ καὶ ἡ κοσκινοποιΐα· ἐν τῷ μεταξὺ δὲ καὶ ἄλλας μετέρχονται τέχνας, ὡς φέρ' εἰπεῖν τὴν κτηνεμπορίαν καὶ τὴν κτηνιατρικήν. Κατὰ τοῦτο δὲ μάλιστα καὶ διακρίνονται, μεγαλύνοντες τὴν τέχνην αὐτῶν παρὰ τοῖς χωρικοῖς διὰ τοῦ ἐμφύτου αὐτῶν δόλου καὶ τῆς ἀπάτης. Τὴν νύκτα δηλονότι ὅπου ἂν κατασκηνῶσι παρεισδύουσι λάθρα εἰς τὰ ἱπποστάσια ἢ τοὺς ἀγελεῶνας, ἐμπηγνύουσι βελόνας εἰς τοὺς πόδας τῶν ἵππων, καὶ τρίβουσι μετ' ἀλείμματος τὴν μύτην τῶν βοῶν. Τὰ ζῶα μετ' ὀλίγον ἀσθενοῦσιν, οὗτοι δὲ τότε προσέρχονται ἔργῳ ἐπιστήμονες ἰατροὶ, λαμπρὰν τῆς ἀσθενείας ποιοῦντες διάγνωσιν καὶ ἀσφαλῶς αὐτὴν θεραπεύοντες διὰ τῆς ἐξαγωγῆς τῆς βελόνης καὶ τῆς ἐπιτρίψεως τῆς μύτης τῶν βοῶν διά τινος χόρτου ἢ ἄλλου τινὸς οἱουδήποτε φαρμάκου, ἀφαιροῦντος τὸ στέαρ καὶ βοηθοῦντος κατὰ συνέπειαν τὴν ἀδηλον διαπνοήν.

Εἰς τὰ κύρια ἐπιτηδεύματα τῶν Ἀθιγγάνων δυνάμεθα νὰ καταταξώμεν καὶ τὴν κλοπὴν, ἀλλὰ κλοπὴν τὴν ἀκίνδυνον. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, οὐδέποτε οἱ Ἀθίγγανοι κλέπτουσι τὴν νύκτα διὰ ῥήξεως τῆς οἰκίας, ὄντες φύσει δειλοὶ ἢ μᾶλλον θρασύδειλοι καὶ φοβούμενοι τὰς συνεπείας· ἐν Ἱσπανίᾳ ὅμως εἰσῆλθόν ποτε κατὰ ὀρθὰς τὴν ἡμέραν εἰς πόλιν τινὰ, ἐν ᾗ κατεμάστιζε τοὺς κατοίκους σφοδροτάτη πανώλης, καὶ διήρπασαν αὐτὴν ὅπλον οὖσαν καὶ ἀπροφύλακτον. Σύμφωνος πρὸς τὰς ἕξεις ταύτας εἶνε καὶ ἡ βδελυρὰ αὐτῶν δίαιτα, γευομένων πᾶν ὅ,τι ἐν γένει δύνανται οἱ ὀδόντες νὰ καταλύσωσι καὶ ὁ στόμαχος νὰ χωνεύσῃ· κύνες ἄρα, γαλαῖ καὶ ποντικοὶ πάσης ἡλικίας θεωροῦνται ὑπ' αὐτῶν ὡς ἡδύσματα· στέργουσι δὲ καὶ πᾶν ἐν γένει κρέας ζώου θνησιμαῖον, διὸ καὶ πᾶσα ἐπιδημία τῶν ζώων εἶνε δι' αὐτοὺς εὐχάριστόν τι γεγονός.

Αἱ ἀντικοινωνικαὶ ἰδιότητες αὗται τῶν Ἀθιγγάνων, ἀντιστάντων εἰς πάσας τὰς κατὰ καιροὺς ἀποπείρας τῆς ἐκπολιτίσεως αὐτῶν, εἶαι π. χ. ὑπῆρξαν τῆς Μαρίας Θηρεσίας, Ἰωσὴφ τοῦ Β', Καρόλου τοῦ Γ', καὶ Καρόλου τοῦ Δ' τῆς Ἱσπανίας καὶ ἄλλων ἀλλαχοῦ, ἐνῶρις ἠνάγκασαν τὰς κυβερνήσεις νὰ ἐκδώσωσι διατάξεις περὶ ἐξορίας αὐτῶν· ἀλλ' εἰς μάτην, διότι πάντοτε, φεύγοντες ἐκ τῆς χώρας ἐξ ἧς ἐδιώκοντο, εἰσήρχοντο εἰς ἄλλην τινὰ ἀνεχομένην αὐτούς, καὶ πάλιν μετὰ παρέλευσιν χρόνων ἐπανήρχοντο λάθρα εἰς τὴν προτέραν.

Ὥστε ἐν γένει δικαιούμεθα, χωρὶς νὰ ἁμαρτήσωμεν, θεωρῆσαι τὴν παράδοξον καὶ ἐπίμονον εἰς τὰ παρατράγωδα ἤθιμά της ἐθνικὴν ταύτην τῶν Ἀθιγγάνων ὡς τὰ σκύβαλα ἢ τὰ περιττώματα τῆς ἀνθρωποτητος.

Κ. Π.

Η ΝΑΧΩΜΗ.

Ὅμαν, εἰς μίαν ἐκ τῶν οὐρανίων ἐκείνων στιγμῶν, τῶν ἧττον σπανίων παρ' ὅσον τὰς φαντάζεταί τις, εἶπεν· « Ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς φύσεως ἐν τῇ λαμπροτέρᾳ αὐτῆς παραστάσει, ἣν διεγείρει εἰς ὅλα τὰ ἔμψυχα ὄντα ἡ προαίσθησις τοῦ ἀπείρου, — ἰδοὺ ὁ ἱερὸς σκοπὸς τῆς τέχνης! »

Εἶδόν ποτε μίαν γυναῖκα· ἐκαλεῖτο Ναχώμη, ἦτο ὡραία καὶ τὴν ἠγάπησα.

Καί ποτε τῇ εἶπον· « Ναχώμη, λατρεύω τὸ βάθος τοῦ βλέμματός σου, τὴν λάμψιν τοῦ μειδιάματός σου καὶ τὴν ἶριδα τῆς εὐδαιμονίας, ἣν διαγράφουσι τὰ χείλη σου! »

Ἡ Ναχώμη μὲ ἀπεκρίθη:

« Ἄφρον! Ἡ φαντασία εἶνέ ποτε πρέπον νὰ διώκῃ τὸν ὑλισμὸν, καὶ ἡ ψυχὴ πρέπει ποτὲ νὰ σκέπτηται διὰ τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ πρὸς θάνατον προωρισμένον σῶμα;

« Τὸ βάθος τοῦ βλέμματός μου εἶνε ὁ ἀνατέλλων ἥλιος. . . . Εἰπέ μοι, τὸν ἥλιον ἀγαπᾷς ἢ τὸ φῶς του; Τὸν ἥλιον, ὅστις εἶνε τὸ σχῆμα, ἢ τὸ φῶς, ὅπερ ἐστὶ τὸ πνεῦμα;

« Ἡ λάμψις τοῦ μειδιάματός μου εἶνε ἡ διαβάτις αὔρα. . . . Εἰπέ μοι, τὴν ὀρόσον τῆς αὔρας ἀγαπᾷς, ἢ τὸ ἄρωμά της; τὴν ὀρόσον, ἥτις εἶνε τὸ αἴσθημα, ἢ τὸ ἄρωμά της, ὅπερ ἐστὶν ἡ μέθη;

« Ἡ ἶρις τῶν χειλέων μου εἶνε ἡ ἐλπὶς τοῦ μέλλοντος... Εἰπέ μοι, τὸ μέλλον ἀγαπᾷς ἢ τὰς ὑποσχέσεις του; τὸ μέλλον, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἀμφιβολία, ἢ τὴν ὑπόσχεσίν του, ἥτις ἐστὶν ἡ ἐλπίς;

« Ποιητά! ἀγάπησον τὴν πνοήν μου, ἥτις ἐμπνέει· ζήτησον τὴν φλόγα μου, ἥτις θερμαίνει· ἐπικαλέσθητι τὰς ἀκτῖνάς μου, αἵτινες φωτίζουσι· πλὴν διατί νὰ ζητῇς ἐν ἐμοὶ τὸ ἐπιπόλαιον καὶ κατ' ἐπιφάνειαν περικάλυμμα;

« Ἡ ψυχὴ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἶνε πλάσμα· σεβάσθητι τὸ πλάσμα, πλὴν μὴ λάτρευε εἰμὴ τὴν

θειαν αὐτοῦ οὐσίαν, ἥτις ἐστὶ τὸ πνεῦμα, ἡ παντοδυναμία, ἡ ἀθανασία.

« Εἰς τὰς ὀνειροπολήσεις σου θαύμασον τὸ λευκὸν φάσμα, τὸ ὁποῖον νέφος τι φέρει μέχρι σοῦ. πλὴν, χωρὶς πολὺν καιρὸν νὰ ἐνδιατρίψῃς εἰς τὸν περικλείοντα αὐτὸ φωτεινὸν κύκλον, εἰσχώρησον εἰς τὰ βάθη τῆς ἰδανικότητός του.

« Ἐκεῖ μόνον ὑπάρχει ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς σου· ἐκεῖ μόνον εἶνε ἡ ὁδὸς τῆς δόξης σου. »

. . . . . .

Ἠγάπων τὴν Ναχώμην, τὴν καλλιπάρειον καὶ εὐόφθαλμον νεάνιδα, καὶ τῇ εἶπον:

« Ναχώμη, ἔσο ἡ ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου! »

Αὐτὴ δὲ μοὶ ἀπεκρίθη:

« Ἄφρον! διὰ νὰ μὲ ἀπολαύσῃς, ὁποῖα ἐμπόδια ὑπερεπήδησας; . . . Ἤξευρε ὅτι τὸ ἐμπόδιον εἶνε ἡ δοκιμὴ, δι' ἧς κερδίζεται ὁ θρίαμβος.

« Ἔχυσες δάκρυα ἅγια, ἅτινά εἰσιν ἡ μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ ποιητοῦ ῥιπτομένη γέφυρα, ἡ μετάγουσα ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανόν;

« Ἡ καρδία σου ἠσθάνθη τὸ δῖγμα τῆς ἀμφιβολίας, τὸν ὄφιν ἐκεῖνον, ὅστις διαχέει τὴν ζέσιν τῆς διανοίας μετὰ τοῦ πυρὸς τοῦ ὀλητηρίου;

« Ὑπέστης τὰς προσβολὰς τῆς φυσικῆς βασάνου, ἥτις ἐκκαθαίρει τὸ σῶμα, καὶ τῆς ἠθικῆς βασάνου, ἥτις πνευματοποιεῖ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα καὶ τὴν διάνοιαν;

« Ἔπαυσες τοῦ νὰ ἦσαι ἄνθρωπος, διὰ νὰ ἀρχίσῃς νὰ γίνεσαι ἄγγελος; διότι ὁ ἄγγελος εἶνε ἡ σκιὰ τῆς θεότητος, καὶ διὰ νὰ φθάσῃς μέχρις ἐμοῦ πρέπει νὰ ὑψωθῇς μέχρι τοῦ Θεοῦ. »

Πλήρης ταπεινώσεως ἐψιθύρισα:

« Ναχώμη, ἔχασα πολλοὺς θησαυροὺς, οἵτινες μοὶ ἦσαν πολύτιμοι, καὶ ἔκλαυσα. . . . Ἰδοὺ ἡ θλῖψις.

« Ἠρώτησα τὴν ἐν ἐμοὶ βασιλεύουσαν δύναμιν, καὶ μὲ ἀπεκρίθη ὅτι, ἡ μὲν ὁδὸς εἶνε μακρὰ ἐγὼ δὲ εἶμαι ἀδύνατος. . . Ἰδοὺ ἡ ἀμφιβολία.

« Σὲ προησθάνθην καὶ σὲ ἠγάπησα καὶ πρὶν ἀκόμη σὲ γνωρίσω. . . Ἰδοὺ ἡ ἀπεριόριστος ἔμπνευσις.

« Ναχώμη, σὺ εἶσαι ἡ ψυχὴ, τὸ ἄπειρον. Ἄλλοτε τὰ ὄνειρά μου ἐσταμάτων εἰς τὰ ὅρια τοῦ κόσμου τούτου, σήμερον χάρις εἰς σὲ αὐξάνουσιν, ὑψοῦνται, πετῶσι πρὸς τὸ ἄπειρον! »

Ὡραῖον μειδίαμα ἔψαυσεν ἐπιπολαίως τὰ χείλη τῆς Ναχώμης, ἥτις ὕψωσε τὴν κρινόλευκον χεῖρά της καὶ μὲ ἁρμονικωτάτην φωνὴν ἔψαλλεν:

« Ἐλπὶς καὶ πίστις! ἔλπιζε καὶ πίστευε· διότι εἰς τὴν τέχνην, ὡς εἰς τὸν ἔρωτα, τὸ διορᾷν τὸ ἄπειρον καὶ ἀντιλαμβάνεσθαι αὐτοῦ εἶνε τὸ σπεύδειν πρὸς τὴν τελειότητα! »

Ἀλλοίμονον! ἡ Ναχώμη, ἡ ἀκτινοβόλος ἀπάτη νυκτός τινος, εἶνε κάτι τι ἀσθενέστερον πρᾶγμα παρὰ ἡ ὑπεράνω τῶν βάλτων περιτρέμουσα πυγολαμπὶς, ἢ τὸ διαθέον ἄστρον εἰς τὸ κυανοῦν τοῦ στερεώματος· εἶνε πρᾶγμα κάπως μικρότερον τῆς στιλβούσης εἰς τὰ σκότη χρυσαλλίδος, ἢ τοῦ περιλαμπομένου ταῖς νυξὶν ἐντόμου. Εἶνε τὸ φύλλον, ὅπερ κυλίει ὁ ἄνεμος, τὸ νέφος, ὅπερ φέρει ἡ τρικυμία, τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων, ἡ ἐπιπνέουσα ποντιὰς αὔρα . . . . ἡ ἔκστασις τέλος ἑνὸς ὀ π ι ο φ ά γ ο υ!

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΠΕΝΘΟΣ. — Ἐν Εὐρώπῃ πενθοῦσι φοροῦντες μαῦρα, διότι τὸ μέλαν εἶνε τὸ χρῶμα τοῦ σκότους, μὲ τὸ ὁποῖον παρομοιάζουσι τὸν θάνατον καὶ τὴν στέρησιν τῆς ζωῆς, ἤτοι τοῦ φωτός. Εἰς τὴν Κίναν μεταχειρίζονται τὸ λευκὸν χρῶμα, διότι δοξάζουσιν ὅτι ὁ ἀποθανὼν εὑρίσκεται εἰς τὸν οὐρανὸν, τὸν τόπον τῆς ἀγνότητος. Εἰς τὴν Αἴγυπτον θεωρεῖται πένθιμον τὸ κίτρινον χρῶμα, ἐπειδὴ τὰ φθίνοντα ἄνθη καὶ φύλλα λαμβάνουσι τὸ χρῶμα τοῦτο. Εἰς τὴν Αἰθιοπίαν εἶνε ἐν χρήσει τὸ φαιὸν χρῶμα, ὡς εἰκονίζον τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐγεννήθημεν καὶ εἰς ἣν ἐπιστρέφομεν. Εἴς τινα μέρη τῆς Τουρκίας τὸ χρῶμα τοῦ πένθους εἶνε τὸ κυανοῦν, ἐπειδὴ τοιοῦτον εἶνε τὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, πρὸς ὃν ἀπέρχονται οἱ τεθνεῶτες· ἐξ ἐναντίας δὲ εἰς ἄλλα μέρη εἶνε τὸ ἐρυθροῦν καὶ τὸ ἰάνθινον, ἐπειδὴ ἀμφότερα εἰσὶ σύγκρασις τοῦ μέλανος καὶ τοῦ κυανοῦ, καὶ το μὲν πρῶτον σημαίνει τὸν πόνον, τὸ δὲ δεύτερον τὴν ἐλπίδα.

Τοιουτοτρόπως βλέπει τις ὅλα τὰ χρώματα κατὰ σειρὰν θεωρούμενα ὡς πένθιμα.

ΕΙΔΩΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΓΓΛΩΝ. — Ἡ Ἀγγλία εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν τόπος τῶν ἀντιθέσεων. Ἐξ ἑνὸς μὲν στέλλει ἀποστόλους ὅπως φέρωσι τοὺς εἰδωλολάτρας εἰς τὸν χριστιανισμὸν καὶ μυρίας καταβάλλει προσπαθείας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἐξ ἄλλου δὲ δὲν διστάζει νὰ προμηθεύῃ εἴδωλα εἰς τοὺς λάτρας αὐτῶν. Πραγματικῶς εἰς τὸ Βίρμαγκαμ τῆς Ἰνδικῆς ὑπάρχει Ἀγγλικὸν ἐργοστάσιον εἰδώλων, τοῦ ὁποίου ἰδοὺ τὸ τιμολόγιον:

« Ἰαμὲν (θεὸς τοῦ θανάτου), ἐκ καλοῦ χαλκοῦ, κατεσκευασμένος μὲ πολλὴν φιλοκαλίαν.

« Νιρονδῆ (βασιλεὺς τῶν δαιμόνων), κατὰ διάφορα πρότυπα. Ὁ γίγας, ἐφ' οὗ ἱππεύει, ἔγινε κατὰ τολμηρότατον σχέδιον, καὶ ἡ σπάθη του εἶνε νέου εἴδους.

« Βαρονὶν (θεὸς τοῦ ἡλίου), ζωηρότατος. Ὁ κροκόδειλός του εἶνε χάλκινος καὶ ἡ μάστιξ του ἀργυρᾶ.

« Κουμπερὲν (θεὸς τοῦ πλούτου), θαυμασίως κατειργασμένος καὶ καθ' ὅλας τὰς ἀναλογίας τῆς τέχνης.

« Εὑρίσκονται δὲ καὶ ἡμίθεοι καὶ παντὸς εἴδους κατωτέρας τάξεως δαίμονες, πλὴν εἰς οὐδένα παραχωρεῖται οὐδὲ τὸ παραμικρότερον ἀγαλμα ἐπὶ καλῇ πίστει. Εἰς τοὺς ἀγοράζοντας τοῖς μετρητοῖς γίνεται ἔκπτωσις. »

ΤΟ ΤΡΙΣΥΠΟΣΤΑΤΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΗΤΟΣ. — Ἀμυδρὰν ἰδέαν περὶ τοῦ τρισυποστάτου τῆς θεότητος, ὅπερ ἀπεκαλύφθη τῇ ἡμετέρᾳ θεοσδότῳ θρησκείᾳ, παρατηροῦμεν σχεδὸν εἰς τὰ πλειότερα τῶν ξένων ἐθνῶν, τῶν λατρευόντων τὴν κτίσιν παρὰ τὸν κτίσαντα. Γνωστὸν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἐδόξαζον τριπλῆν θεότητα, ἤτις συνέκειτο ἀπὸ τὸν Ὄσιριν, τὸν παγκόσμιον πατέρα καὶ τὴν ἐνεργὸν ἀρχὴν πάντων τῶν πραγμάτων, τὴν Ἶσιν, παγκόσμιον μητέρα καὶ γεννέτειραν τῶν ὄντων, καὶ τὸν Ὧρον, υἱὸν αὐτῶν, ὅστις ἦν ἡ φανέρωσις τῆς συνηνωμένης αὐτῶν ἐνεργείας ἢ ἐπιῤῥοῆς ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. — Οἱ Ἰνδοὶ ἐπίσης εἶχον τριπλῆν θεότητα, συγκειμένην ἐκ τοῦ Βραχμᾶ, τοῦ Βισνοῦ καὶ τοῦ Σηβᾶ. — Τρεῖς ἀρχὰς θεότητος ἐπρέσβευεν ἡ Χαλδαϊκὴ θεολογία. — Ὁ Τριπλάσιος Μίθρας ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῆς Περσικῆς λατρείας. — Ἐπίσης οἱ Σῖναι δοξάζουσι τὸν ὑπέρτατον αὐτῶν θεὸν μὲ δύο ἄλλους συνεργάτας ἢ κυβερνήτας τῆς αὐτῆς φύσεως. — Εἰς ταῦτα προστεθήτωσαν ὁ Τάγγα-Τάγγας, ἢ ὁ ἐν τρισὶ προσώποις εἰς θεὸς τῶν ἀγρίων τῆς νοτίου Ἀμερικῆς. — Ὁ τριφυὴς θεὸς τῶν Ἰαπόνων. — Ἡ τριπλῆ Ἑκάτη τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, καὶ τελευταῖον τὸ εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Σιβηρίας εὑρεθὲν παναρχαῖον νομισματόσημον μὲ ἐπιγραφὴν τῷ τριπλῷ θεῷ.

Η ΗΛΙΚΙΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ. — Κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν, ὁ Ἀμερικανὸς μεταῤῥυθμίζει τὰ ἐπαγγέλματα, ἐσχημάτισε τέσσαρας περιουσίας, ἔκαμε μίαν χρεωκοπίαν, δύο ἐκστρατείας, διεξήγαγε μίαν δίκην, ἐκήρυξε μίαν θρησκείαν, ἐφόνευσε διὰ ῥεβόλβερ ἓξ ἀνθρώπους, ἠλευθέρωσε μίαν μαύρην καὶ κατέκτησε μίαν νῆσον.

Ὁ Ἄγγλος ὑπέστη δύο διδακτορικὰς ἐξετάσεις, ἠκολούθησε μίαν πρεσβείαν, ἐθεμελίωσεν ἓν ἐμπορικὸν κατάστημα, προσηλύτισε μίαν καθολικήν, περιῆλθεν ἂν ὄχι ὁλόκληρον τὸν ἥμισυ τοῦ λάχιστον κόσμον καὶ ἀνέγνωσεν ὅλα τὰ συγγράμματα τοῦ Βάλτερ-Σκὼτ.

Ὁ Γάλλος ἐστιχούργησεν ἓν δρᾶμα, ἔγραψεν ἄρθρα εἰς δύο ἐφημερίδας, ἐπληγώθη τρὶς εἰς μονομαχίαν, ἀπεπειράθη δύο αὐτοχειρίας, ἔβαλεν εἰς ἀνησυχίαν δεκατέσσαρα ἀνδρόγυνα καὶ ἤλλαξε δεκαεννέα φορὰς πολιτικὸν φρόνημα.

Ὁ Γερμανὸς ἐτραυμάτισε κατὰ πρόσωπον δεκατέσσαρας ἐκ τῶν οἰκειοτέρων φίλων του, κατέπιεν ἑξήκοντα πίθους ζύθου καὶ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Ἐγέλου, ἐτραγῴδησεν ἑνδεκα χιλιάδας τραγῳδία, ἐνσχοποίησε μίαν ὑπηρέτριαν, ἐκάπνισεν ἓν ἑκατομμύριον πίπας καὶ ἔλαβε μέρος εἰς δύο ἐπαναστάσεις.

Μόνος ὁ Ῥωμαῖος Πρίγκιψ, ὁ ζῶν ὑπὸ τὴν ἱερατικὴν ἐπήρειαν τοῦ Ἰησουϊτισμοῦ, τίποτε δὲν ἔκαμε, τίποτε δὲν εἶδε, τίποτε δὲν ἠγάπησε, τίποτε δὲν ἔμαθε, τίποτε δὲν ὑπέφερεν!

ΑΡΜΕΝΙΚΑ ΦΥΛΛΑ. — Μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως βλέπομεν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν Ἀρμενίους προοδεύοντας ὁσημέραι καὶ βελτιουμένους. Τρεῖς ἐκδίδονται ἐν τῇ μεγαλουπόλει ἡμῶν Ἀρμενικαὶ ἐφημερίδες, δύο εἰς Τουρκικὴν φωνὴν γραφόμεναι (ὡς ἡ ἡμετέρα Ἀνατολὴ διὰ τοὺς ἑτεροφώνους ἀδελφοὺς ἡμῶν Ἀνατολίτας.) αἱ Μετζμουαὶ Χαβαδὶς (Συλλογὴ εἰδήσεων) καὶ Μουναδίγι Ἐρτζιγιὰς (Σάλπιγξ τοῦ Ἀργαίου ὄρους,) καὶ μία καθαρῶς Ἀρμενιστὶ, ἡ Μασσὶς (Μόψου ἑστία), ἀντιστοιχοῦσα ταῖς ἡμετέραις Ὁμονοίᾳ, Ἀνατολικῷ Ἀστέρι καὶ Βυζαντίδι. Ἐνῷ δὲ μόλις ἡμεῖς δύο ἠξιώθημεν Περιοδικὰ Συγγράμματα ἐνταῦθα, τὴν Ἑβδόμην καὶ τὴν Ἑπτάλοφον, οὗτοι ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου διατηροῦσι τὰ ἑξῆς πέντε, καθαρῶς τυπούμενα καὶ παντοίαν περιέχοντα ὕλην: α'. Σὲρ (Ἔρως), ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος. β'. Μεγοὺ (μέλισσα), τρὶς τοῦ μηνός. γ'. Τιρτζνὶκ (μικρὸν πτηνὸν), δὶς τοῦ μηνός. δ'. Βὰρτ (ῥόδον), δὶς τοῦ μηνός. ε'. Ζεπούρ (Ζέφυρος), ἐπίσης δὶς τοῦ μηνός. Κατ' αὐτὰς δὲ μία τῶν ἐκ Πικριδίου νεανίδων ἤρξατο τῆς ἐκδόσεως ἀξιολόγου Περιοδικοῦ Συγγράμματος Γκιτὰρ (λύρα) ἐπιγραφομένου καὶ ἐκδιδομένου πρὸς τὸ παρὸν ἅπαξ τοῦ μηνός. Συγχαίρομεν ἀπὸ καρδίας τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν Ἀρμενίους, ὧν ὁ ἐθνισμὸς, ἡ φιλογένεια καὶ ἡ ὁμόνοια καταντᾷ πολλάκις ἀξιοζήλευτος. Πρόσφατον δὲ τούτων παράδειγμα ἔστω τὸ ἐν Πέρᾳ ἀνεγερθησόμενον μέγα ἐθνικὸν αὐτῶν θέατρον, πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ ὁποίου πάντες ἀνεξαιρέτως προσφέρουσι τὸν ὀβολόν των.

ΜΥΘΟΣ Γ'.

ΤΙΜΗ, ΦΩΤΙΑ ΚΑΙ ΝΕΡΟ.

Συμφώνησαν ἕναν καιρὸ
Τιμή, Φωτιὰ καὶ τὸ Νερὸ
μαζὶ νὰ συντροφεύσουν
καὶ τύχη νὰ γυρεύσουν.

Σ' τὸν δρόμον ὅπου περπατοῦν
ἕνας τὸν ἄλλον ἐρωτοῦν,
ἂν λάχῃ καὶ χαθῶμεν
πῶς νὰ ἐνταμωθῶμεν;

« Μ' ἐχάσατε; λέγ' ἡ φωτιά,
« βίψετε γύρω μιὰ 'μαξιά,
« κὶ ὅπου καπνὸν ἰδῆτε
« ἐκεῖ θὰ μὲ εὑρῆτε. »

— « Κὶ ἐγὼ, ἀπεκρίθη τὸ Νερό,
« ἔχω τὸν τόπον φανερὸν
« ὅπου χλωρὸ λιβάδι
« 'δικό μου εἶν' σημάδι. »

Γυρίζουν λὲν καὶ τῆς Τιμῆς,
« Σοῦ φανερώσαμεν ἡμεῖς
« τὸν ἴδιόν μας τοπον,
« 'πέ μας καὶ σὺ τὸν τρόπον. »

— « Φίλοι, τοῖς λέγει ἡ Τιμή,
« σᾶς συμβουλεύω πῶς νὰ μὴ
« τύχη καὶ γελασθῆτε
« καὶ μ' ἀποχωριεσθῆτε·

« διότ' ἂν γλιστρήσω μιὰ φορὰ
« καὶ δὲν μὲ πιάστε σταθερὰ,
« εἰς μάτην θὰ ζητῆτε
« πάλιν νὰ μὲ εὑρῆτε. »

—

« Ἡ Τιμὴ τιμὴν δὲν ἔχει,
« καὶ χαρὰ 'ς τὸν ποῦ τὴν ἔχει! »

ΠΟΙΚΙΛΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Ὅτε ὁ Αὐτοκράτωρ Ῥωμανὸς Διογένης ἠχμαλωτίσθη εἰς τὴν μάχην τῆς Μηδείας ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀλπ-Ἀρσλὰν, περιεποιήθη ὑπ' αὐτοῦ βασιλικῶς τῳόντι. Ἡμέραν δέ τινα, ἐνῷ ἐκάθητο παρὰ τὴν τράπεζαν τοῦ Σουλτάνου, ἠρωτήθη παρ' αὐτοῦ πῶς ἤθελε μεταχειρισθῆ αὐτὸς ἐκεῖνον ἂν ἐπιπτεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του. — « Ἤθελον σὲ ἐκδάρει εἰς λωρίδας! ἀπεκρίθη θηριωδῶς ὁ Ῥωμανός. — Ἐγὼ ὅμως θὰ σὲ μετεχειριζόμην πάντοτε, ἀντεῖπεν ὁ εὐγενὴς Σουλτάνος, σύμφωνα πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς θρησκείας σου, ἥτις σοὶ παραγγέλλει τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην καὶ τὴν συγχώρησιν τῶν ἐχθρῶν σου! »

Τυπογράφος τις, προσκληθεὶς νὰ ἐκφωνήσῃ λόγον εἰς τι συμπόσιον κατὰ τὴν ὥραν τῶν προπόσεων, εἶπε· « Κύριοι, σᾶς εὐχαριστῶ μεγάλως διὰ τὴν τιμὴν, τὴν ὁποίαν μὲ κάμνετε· πλὴν λόγον νὰ ἐκφωνήσω δὲν εἶμαι ἱκανὸς, δύναμαι ὅμως νὰ σᾶς τυπώσω ὅσους θέλετε. »

Ψευδευλαβής τις ἄρχων, ἐκ τῶν καταγινομένων μᾶλλον εἰς τὸ μετρεῖν εἰκοσάκις τῆς ἡμέρας τὰ νομίσματά του παρὰ εἰς τὸ ὀξολογεῖν ἅπαξ τὸν Θεὸν, φοβούμενος μήπως κάμῃ ἀδιάκριτόν τινα αἴτησιν πρὸς τὸν Ὕψιστον, ἠρκεῖτο εἰς τὸ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ἑκάστην πρωΐαν καὶ ἑσπέραν ἀντὶ πάσης ἄλλης προσευχῆς τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου· εἶτα, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν οὐρανὸν, « Ἰδού τα ὅλα, ἔκραζεν, ὦ Θεέ μου! σὺ πλέον τακτοποίησον αὐτὰ ὅπως θέλῃς καὶ ὅπως συμφέρει. »

Μεγιστᾶν τις τῆς Ἱσπανίας εἶχεν υἱὸν εὐηθέστατον, τὸν ὁποῖον συχνότατα ὠνείδιζε διὰ τὰς ἐλλείψεις καὶ μωρίας του. Ἡμέραν τινὰ τὸν ἐπέπληττε διότι δὲν ἐμβαινεν εἰς συνομιλίας μὲ τοὺς εὐγενεῖς, οἵτινες ἤρχοντο νὰ τὸν ἐπισκεφθῶσιν, ὡς ἀπήτει ἡ εὐμοταξία καὶ ὁ εὐγενισμός. — « Καὶ τί θέλετε νὰ τοὺς λέγω; ἠρώτησεν ὁ νέος. — Ἐρώτα αὐτοὺς φιλοφρονητικῷ τῷ τρόπῳ περὶ τῆς ὑγείας των, περὶ τῶν οἰκογενειῶν των, καὶ ἄλλα παρόμοια πράγματα, ἐξ ὧν νὰ δίδεται νύξις πρὸς συνομιλίαν. » Ὁ υἱὸς ἐφύλαξε καλῶς εἰς τὴν μνήμην του τὸ μάθημα τοῦ πατρός του, καὶ τὸν πρῶτον ἐλθόντα πρὸς ἐπίσκεψίν του, ὅστις ἦν Ἀρχιεπίσκοπος, δὲν ἔλειψε νὰ ἐρωτήσῃ πῶς ἔχει ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του.

Ἀστεῖός τις ἀντικατέστησε τὸν κατάλογον τῶν φαγητῶν μαγειρείου τινὸς δι' ἄλλου, εἰς ὃν ἦσαν καταγεγραμμένα τὰ παραδοξότερα καὶ ἀνύπαρκτα φαγητά· οἷον, νυκτερίδες στυφάτο, πεταλοῦδες μὲ πιζέλια, ᾠὰ ἰδια τηγανητὰ, ἀλογομέρια ψητὰ, μυῖαι σουβλισταὶ, σκορπίοι βραστοὶ, κτλ. Ἐπαρχιώτης δέ τις, νεωστὶ φθάσας εἰς Παρισίους, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πανδοχεῖον ἐκεῖνο, καὶ ἐκλαμβάνων τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ εἴδη ὡς πραγματικὰ φαγητὰ, « Διάβολε! ἀνεφώνησε, καλὰ μὲ ἔλεγον ὅτι αὐτοὶ οἱ Παρισινοὶ κάμνουν καθημερινῶς τὰς παραδοξοτέρας τροποποιήσεις εἰς ὅλα των τὰ πράγματα! Μὰ τὴν ζωήν μου, ποτὲ δὲν ἐπίστευον ὅτι αὐτὸς ὁ γελοῖος συρμὸς ἤθελε καταντήσει ἕως καὶ εἰς αὐτὰ τὰ φαγητά! »

«Ἱκέσιε, ἔλεγεν ὁ Ἐρώστρατος πρὸς τὸν συμμαθητήν του, περιφερόμενος μετ' αὐτοῦ παρὰ τὸν ποταμὸν Μέλητα· δύναται νὰ μὲ εἴπῃς μὲ τί ὁμοιάζει ὁ χονδρὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὁ καθήμενος ἐπὶ ὀναρίου καὶ ὁδεύων ὑπεράνω τῆς γεφύρας, καὶ τοῦ ὁποίου οἱ πόδες ἐγγίζουσι τὴν γῆν; — Μὲ νόθον κλάσμα, ἀπεκρίθη ὁ ἕτερος, τοῦ ὁποίου ὁ ἀριθμητὴς εἶνε μείζων τοῦ παρονομαστοῦ.»

Τρεῖς στρατιῶται κατεδικάσθησαν εἰς τὴν ἀγχόνην ἕνεκα ἐγκληματικῶν πράξεων· ἐπειδὴ ὅμως, κατὰ βασιλικὴν ἐπιείκειαν, ἐπρόκειτο νὰ ὑποστῇ τὴν θανατικὴν ποινὴν μόνον ὁ εἷς, τῶν δὲ ἄλλων ἡ τιμωρία νὰ μετριασθῇ εἰς ἰσόβια δεσμά, τοῖς ἐπρότεινον νὰ ῥίψωσι τοὺς κύβους, καὶ ὅστις ἤθελε κάμει τοὺς πλειοτέρους ἀριθμοὺς ἐκεῖνος νὰ ἀπαγχονισθῇ. Ὁ πρῶτος ῥίψας τοὺς κύβους ἔκαμε τέσσαρας, ὁ δεύτερος ἑπτά, ὁ δὲ τελευταῖος, λαβὼν αὐτοὺς καὶ ῥίψας ἀφόβως καὶ στερεᾷ τῇ χειρί, ἔκαμε δὶς ἕξ. «Πρὸς Θεοῦ! ἀνεφώνησε βλέπων τὴν ἄκαιρον ταύτην ἐπιτυχίαν του, ἥτις τῷ ἀπέβαινεν ὀλεθρία· στοιχηματίζω ὅτι ἂν ἔπαιζα μὲ χρήματα δὲν θὰ εἶχον τοιαύτην τύχην!»

Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας, ἐπισκεπτόμενός ποτε τὴν Μίλητον καὶ βλέπων πολλοὺς ἀνδριάντας καὶ πλῆθος ἐπιγραφῶν ἀθλητῶν, οἵτινες ἐνίκησαν εἰς τὰ Ὀλύμπια καὶ εἰς τὰ Πύθια, «Καὶ ποῦ λοιπὸν ἦσαν αὐτὰ τὰ σώματα, ἠρώτησεν, ὅταν οἱ βάρβαροι ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν σας;»

Ἡ διὰ τὸ 1724 ἀναγγελθεῖσα μεγάλη ἔκλειψις τοῦ ἡλίου τοσοῦτον φόβον ἐνέσπειρεν εἰς τὸν λαόν, ὥστε ἤρχισαν νὰ τρέχωσιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας καὶ νὰ συνωθῶνται περὶ τὰ ἐξομολογητήρια, νομίζοντες ὅτι ἤγγικε τὸ τέλος τοῦ κόσμου. Ἱερεύς τις, μὴ δυνάμενος νὰ εὕρῃ ἄνεσιν ἀπὸ τὸ συνωθούμενον περὶ αὐτὸν πλῆθος, ἀποτανθεὶς μίαν ἡμέραν ἐπ' ἐκκλησίας πρὸς τὸ πιστόν του ἀκροατήριον, εἶπε πρὸς αὐτό· «Τέκνα μου, μὴ βιάζεσθε τόσον, διότι ἡ ἔκλειψις ἀνεβλήθη ἐπὶ δεκαπέντε ἀκόμη ἡμέρας.»

Ἡ θυγάτηρ τοῦ δημάρχου τῆς Βόννης εἶχεν ὡραῖον καναρίνιον, τὸ ὁποῖον ἀπέπτη τοῦ κλωβίου του ἡμέραν τινά, καθ' ἣν ἤλλασσον τὴν τροφήν του. Ἡ πρώτη ἰδέα, ἥτις ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ πατρὸς τῆς ἀπαρηγορήτου νέας, ἦτο νὰ τρέξῃ ἐν πάσῃ σπουδῇ εἰς τὰς θύρας τῆς πόλεως καὶ νὰ κλείσῃ αὐτάς.

Εὐθὺς πλούσιος ἐταράσσετο συνεχῶς τὴν νύκτα ὑπὸ τῶν λευκαντῶν τῆς γειτονίας του, οἵτινες, πλύνοντες τὰ ἱμάτια εἰς τὸ παρακείμενον ῥυάκιον διὰ νὰ τὰ λευκάνωσι, τὰ ἐκτύπων διὰ κοπάνων. Μίαν δὲ νύκτα, καθ' ἣν τὸν ἀνησύχησαν μεγάλως, τοσοῦτον ἐκορυφώθη ἡ ἀγανάκτησίς του, ὥστε ἐφώναξεν· «Ἄλλος τρόπος δὲν ἔμεινε διὰ νὰ ξεκάμῃ τις μὲ αὐτοὺς τοὺς διαβολολευκαντὰς, παρὰ νὰ δώσῃ φωτιὰν εἰς τὸ ῥυάκιον!»

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΩΔΗ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΝ ΤΗΣ Α. ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ

ΑΒΔ-ΟΥΛ-ΑΖΙΖ ΧΑΝ. (*)

Λάμπ' ἡ δόξα, λάμπ' ἡ χάρις, λάμπει, στίλβει ἡ χαρὰ,
ἡ Τουρκία σκιρτᾷ ὅλη γαυρουμένη, ζωηρά.
Τὸν χρυσοῦν τοῦ Ὀσμὰν θρόνον ἀναβαίνει εὐσταθῶς
λαοπόθητος Μονάρχης, πατὴρ πάντων ἀγαθός.

Ὁ ΑΒΔΟΥΛ ΑΖΙΖ, καὶ οὗτος τοῦ κλεινοῦ Μαχμοὺτ υἱός,
εἰς τὸν κόσμον ἀνατέλλει λαμπροῦ μέλλοντος ἠώς.
Ἀγαλλόμενος ὡς γίγας τὴν ὁδὸν αὐτοῦ δραμεῖν,
εἰς αἰθέρα δόξης τείνει πορφυρόχρυσον γραμμήν.

Ἐλπὶς πρόδρομος τὴν τύχην προαγγέλλει τοῦ λαοῦ,
αἴγλης στέμμα τὴν σοφίαν φανεροῖ τὴν ἐκ Θεοῦ.
Ὁ Σουλτάνος ἡμῶν ἔσται καὶ πατὴρ ἡμῶν κοινὸς,
οἰωνίζεται τὴν χάριν ἄνωθεν ὁ οὐρανός.

Χαίρετε θρησκεῖαι, γλῶσσαι, φυλαὶ, ὄχμοι καὶ ἀρχαὶ,
νῦν ἡμῶν πληροῦνται πάντα δίκαια, ἀνάγκ' εὐχαί·
νῦν ζωὴ, τιμὴ καὶ κτῆσις παντὸς, πάσης γενεᾶς,
ἀσφαλίζονται εἰς χεῖρας πατρικὰς καὶ κραταιάς.

Τὴν ἰσχὺν ὡς σκῆπτρον φέρων ὁ περίνους βασιλεὺς,
τοῦ πρὸς τὴν ἀξίαν ἴσου κάθηται διανομεύς,
τὴν δικαιοσύνην ἔχων σύνθρονον ἐκ δεξιῶν
κ' ἐξ ἀριστερῶν τὸν οἶκτον· ἐκδίκων καὶ ἐλεῶν.

Ὀπισθόθρονος δ' ἡ φήμη, ὀτρηρὸς ὑπασπιστὴς,
ἐξαγγέλλει τὰ μεγαλα τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς·
ἡ δὲ μνήμων ἱστορία καὶ τὰ ἔργα τῶν Μουσῶν
τηλαυγῶς ἐπὶ μνημείων αἰωνίζουσι χρυσῶν.

Ἀλλ' ὦ Ὕψιστε Παντάναξ, δόξης καὶ ἀρχῆς πηγὴ,
οὗ ἐν τῇ χειρὶ καρδίαι βασιλέων τῶν ἐν γῇ,
πρόσθες ἔτι πρόσθες δόξαν, πρόσθες ὅ,τι ἐφετὸν
τῷ Θεοφιλεῖ Μονάρχῃ τῶν πιστῶν σου λατρευτῶν.

(*) Ἐποιήθη ὑπὸ Ἠλιοῦ Τανταλίδου, καὶ ἐψάλη ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῶν ἐν Χάλκῃ Σχολῶν, τῆς Θεολογικῆς, Ἐμπορικῆς καὶ Δημοτικῆς, κατὰ τὴν ἔλευσιν τῆς Α. Μ. εἰς τὴν νῆσον, τῇ 6 Ἰουλίου 1861.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

Β'.

Περιγραφὴ τοῦ χάους, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κινοῦνται τὰ οὐράνια σώματα.

« Τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας Σου « ἐδήλωσάς μοι. » Ψαλ. Ν'. 8.

ΠΡΟ πάσης ἄλλης θεωρίας ἐπὶ τῆς φύσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ποῦ ἵστανται ἢ μᾶλλον ποῦ περιφέρονται τὰ ἄπειρα τὸν ἀριθμὸν ταῦτα σώματα, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνομεν ὑπὸ τὸ γενικὸν ὄνομα ἀστέρες, καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ ὁ σχεδὸν ἀδιόρατος ἡμέτερος ἀστὴρ, ἢ ἡ μικρὰ σφαῖρα ἐφ' ἧς κατοικοῦμεν.

Ἂς φαντασθῶμεν ἐν πρώτοις ἀπεριόριστόν τι κενὸν ἢ χάος, οὔτε ἀρχὴν ἔχον οὔτε τέλος, οὔτε ὕψος οὔτε βάθος ἢ ἄλλο τι ὅριον, φύσει μέλαν καὶ σκοτεινὸν ὡς ἄβυσσος, φαινόμενον δὲ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν κυανοῦν, καθὸ κατακλυζόμενον διὰ παντὸς ὑπὸ τοῦ φωτὸς τοῦ ἡλίου καὶ τῆς ἀτμοσφαίρας, τῆς περικυκλούσης τὸν πλανήτην μας. Τοιαύτη τις εἶνε ἡ ἀρχικὴ, οὕτως εἰπεῖν, ὑπόστασις ἢ ἡ βάσις τοῦ σύμπαντος. Ἐντὸς τῆς ἀβύσσου ταύτης, ἢ τοῦ ἀτελευτήτου τούτου χάους, ὅπερ δυσκολεύεται βεβαίως νὰ περιλάβῃ εἰς τὸν νοῦν του ὁ ἀναγνώστης, διότι εἶνε ἄναρχον καὶ ἀτελεύτητον ὡς ἡ θεότης, ὑπάρχουσι διεσπαρμέναι ὑπὸ τῆς παντοδυνάμου δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου αἱ ἄμετροι μυριάδες τῶν διαφόρου μεγέθους οὐρανίων σωμάτων, ἅτινα κινοῦνται ἐν πάσῃ κανονικότητι καὶ τακτικῇ πορείᾳ καὶ εἰς μεγάλας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀπ' ἀλλήλων διαστάσεις, ἐκτελοῦντα ὅλας τὰς ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τῆς φύσεως χαραχθείσας ἀναλογίας καὶ μηδέποτε παρεκτρεπόμενα αὐτῶν, ὡς βεβαιοῖ ἡμῖν ὁ θεῖος Ψαλμῳδὸς, ὅστις, βασιζόμενος εἰς τὴν ἀνέκλητον θείαν ἀγαθότητα, εἶπεν· Ὅριον ἔθου ὃ οὐ παρελεύσονται .... οὐδὲ κλιθήσονται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

Τώρα, ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ σώματα ταῦτα (διότι κάθε ἄστρον εἶνε σῶμα ὡς ἡ ἡμετέρα σφαῖρα) εἶνε διεσκορπισμένα καθ' ὅλον τὸ ἀχανὲς χάος, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν φυσικῷ τῷ λόγῳ ὅτι καὶ αὐτὰ εἰσὶν ἄπειρα, μηδόλως περιλαμβανόμενα εἰς τοὺς ἀνθρωπίνους ὑπολογισμοὺς, ὅσον ἐντελεῖς καὶ ἐκτεταμένοι ἂν ὦσι. Καὶ ἐνταῦθα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς σκοτοδινίασις καταλαμβάνει τὸν νοῦν ἡμῶν, μὴ δυνάμενον ἀντιληφθῆναι τοῦ ἀπείρου καὶ ἀχανοῦς τῆς περὶ ἡμᾶς ἀβύσσου, διὰ τὸν ἁπλοῦν λόγον ὅτι τὸ περασμένον δὲν δύναται νὰ συλλάβῃ καὶ νὰ ἐννοήσῃ τὸ ἄπειρον. Ὁποία καταπληκτικὴ τῳόντι κόσμων ἀπειρία! Ἡ μᾶλλον τολμηρὰ φαντασία ὀπισθοδρομεῖ ἀποδειλιῶσα ἐνώπιον ταύτης τῶν θείων δημιουργημάτων τῆς πληθύος. Ἂν ἦτο δυνατὸν πτερυγοφόροι νὰ πετάξωμεν εἰς τὸ κενὸν τοῦτο, μεταβαίνοντες ἀπὸ ἀστέρος εἰς ἀστέρα ταχύτερον τῆς ἀστραπῆς, ταχύτερον τοῦ φωτὸς καὶ τῆς διανοίας, ἂν τὴν οὐράνιον ταύτην ἡμῶν πορείαν ἐξηκολουθοῦμεν ἀκαταπαύστως ἐπὶ μυριάδας ἐτῶν καὶ εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἠθέλομεν καὶ τότε μάτην ἐπιζητεῖ τὸ τέρμα τοῦ σύμπαντος τῆς κτίσεως, καὶ ὁλονὲν νέοι ἀστέρες, νέοι κόσμοι, νέα δημιουργήματα ἤθελον ἐπιλάμπει ἡμῖν κατὰ διαδοχὴν ἐξ ἀπεράντων ἀποστάσεων. Οὐδὲν ὅριον, οὐδεμίαν ἄκραν ἠθέλομεν ἀπαντήσει, ὁ δὲ νοῦς μας ἀπαυδήσας ἤθελε χαθῇ ἐν τῇ ἀπειρίᾳ τῶν ὄντων, ἡμεῖς δὲ οὐδέποτε ἠθέλομεν φθάσει τὸ κράσπεδον τοῦ Παντοδυνάμου ἢ τὸ κέντρον τῶν ἐνεργειῶν Αὐτοῦ.

Τὸ χάος λοιπὸν τοῦτο ἢ τὸ ἄπειρον, ἐν ᾧ κινεῖται ἡ ἀεροβάτις σφαῖρά μας καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ σώματα, ἅτινα φαίνονται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν ὡς φωταυγεῖς λυχνίσκοι, εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, μηδέν, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ περιγράψῃ τί ἐστι τὸ μηδὲν καὶ ποῦ εὑρίσκεται ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος του. Ἂς προσπαθήσωμεν νὰ παραστήσωμεν τὰ λεγόμενα ἡμῶν διὰ ψηλαφητῶν καὶ φυσικῶν ἀποδείξεων. Φαντασθῶμεν πρὸς στιγμὴν ὅτι κρατοῦμεν τόξον, δι' οὗ βίπτομεν βέλος εἰς τὸν ἀέρα, ὅτι τὸ βέλος τοῦτο ἔχει τὴν δύναμιν νὰ διατρέχῃ τὸ διάστημα κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, χωρὶς ποτὲ νὰ δύναται νὰ ἐκτραπῇ οὔτε κατὰ τὸ ἓν μέρος οὔτε κατὰ τὸ ἄλλο, καὶ ὅτι ἐρρίφθη μετὰ τοσαύτης βίας ὥστε διατρέχει ἓν ἑκατομμύριον λευγῶν (*) καθέκαστον λεπτόν. Φυσικῷ τῷ λόγῳ μετὰ χίλια ἑκατομμύρια ἔτη τὸ βέλος τοῦτο θὰ διατρέξῃ ἀξιόλογον ὁρόμον, μὴ περιλαμβανόμενον πλέον ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας· καὶ ὅμως, δὲν θὰ ἦνε πλησιέστερον τοῦ σκοποῦ του ἀφ' ὅσον ἦν ἐξερχόμενον τοῦ τόξου,

(*) Ἀνάγκη νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβέστερον τὰ μέτρα, ἅτινα μεταχειρίζεται συνήθως ἡ Ἀστρονομία καὶ ἡ Γεωγραφία, συχαρίνοντες αὐτὰ πρὸς τὰ κοινῶς γνωστὰ, ὥστε ν' ἀποβαίνῃ τελειοτέρα ἡ κατάληψις τῶν ἀποστάσεων. Ἡ μονὰς, δι' ἧς συνήθως εἰς τὴν Γεωγραφίαν προσδιορίζεται τὸ μῆκος, εἶνε τὸ Γεωγραφικὸν μίλιον, τὸ ὁποῖον ἰσοδυναμεῖ μὲ 3,807 ὀργυιάς. Μία μοῖρα ἰσοδυναμεῖ μὲ 15 τοιαῦτα μίλια, τουτέστι μὲ 57,105 ὀργυιάς. Ἀλλ' ἡμεῖς θέλομεν μεταχειρίζεσθαι εἰς τὰς καταμετρήσεις μας τὸ πρότερον ἐν χρήσει εἰς τὴν Γαλλίαν μέτρον, τὴν λεύγαν, ἥτις εἶνε τὸ 1|25 τῆς μοίρας καὶ περιέχει 2,300 ὀργυιάς. Εἰς τρόπον ὥστε, ὁσάκις γίνεται λόγος περὶ λευγῶν, τόσας φορὰς 2,300 ὀργυιὰς πρέπει νὰ φαντάζεται ὁ ἀναγνώστης ὅσας ὀργυιὰς ἐκφράζει.

διότι τὸ ἄπειρον δὲν ἔχει ὅρια. Ἂν ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ νοῦς τοῦ φιλοπεριέργου ἀναγνώστου κοπιῶσιν ἀκολουθοῦντα τὴν ταχυτάτην πορείαν τοῦ βέλους, ἂς περιορισθῶμεν εἰς παρομοίωσιν λογικωτέραν καὶ προχειροτέραν. Μιμηθῶμεν ἐπὶ μικρὸν τοὺς Γεωμέτρας· ἂς ἀριθμῶμεν ἐξακολουθητικῶς, τάττοντες ἀριθμητικοὺς χαρακτῆρας τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον· ἀφοῦ ἀποτελέσωμεν ποσόν τι, σχηματισθὲν ἐκ σειρᾶς χαρακτήρων τοσούτῳ μακρᾶς ὅσον ἡ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Βιέννην ὁδός, τὸ ποσὸν τοῦτο θὰ ἦνε πάλιν μηδὲν παραβαλλόμενον πρὸς τὴν ὁλικὴν ἀριθμητικὴν ἀξίαν τοῦ ἀπείρου.

Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι τὸ ἀχανὲς τοῦτο διάστημα, ὅπερ καλοῦμεν γενικῶς οὐρανόν, δὲν εἶνε ὁποῖον φαίνεται, κυανοῦν δηλαδή, ἀλλὰ μέλαν καὶ ζοφῶδες ὡς πᾶν τὸ μὴ ἔχον χρῶμα, καὶ ὅτι φαίνεται εἰς ἡμᾶς τοιοῦτο διότι βλέπομεν αὐτὸ διὰ ῥευστοῦ κυανοῦ, βάπτοντος διὰ τοῦ χρώματός του τὰ διὰ μέσου αὐτοῦ βλεπόμενα ἀντικείμενα, καθὼς τὰ διὰ μέσου πρασίνων διοπτρῶν βλεπόμενα φαίνονται πράσινα. Οὐδέποτε ὅμως ὀφθαλμὸς ἀστρονόμου, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ τελειοτέρου τηλεσκοπίου, θὰ δυνηθῇ νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ κενοῦ ἐκείνου, διότι πανταχοῦ, καθόσον ἐκτείνονται αἱ τῶν ἀνθρώπων αἰσθητικαὶ καὶ τεχνηταὶ δυνάμεις, ὁ οὐρανὸς εἶνε πλήρης φωτός· ἂν δὲ ἐν τῷ κενῷ ὑπάρχῃ γωνία τις τοσοῦτον ἀπομεμακρυσμένη ἐνὸς ἀστέρος, τουτέστιν ἡλίου, ὥστε αἱ ἀκτῖνές του νὰ μὴ δύνανται νὰ φθάσωσιν ἕως ἐκεῖ, ἡ γωνία ἐκείνη ἔπεται νὰ ἔχῃ μέλαν χρῶμα βαθὺ καὶ πυκνόν, χιλιάκις σκοτεινότερον τῆς σκοτεινοτέρας ἐπιγείου νυκτός, καθότι τὸ φῶς συντίθεται ἐκ χρωμάτων καὶ τὸ μέλαν εἶνε ἡ ἀπουσία παντὸς χρώματος.

Διακεκριμένος τις φιλόσοφος τῶν νεωτέρων χρόνων δίδει ἰδέαν τοῦ ἀπείρου διὰ τῆς περιγραφῆς τοῦ χάους, ἐκφραζόμενος οὕτω:

« Τὸ μέγεθος τῆς ἐκτάσεως, τὸ ὁποῖον ὁ ἀν-
« θρώπινος ὀφθαλμὸς περιλαμβάνει, ὁποιονδήπο-
« τε καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι, πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ
« ἦνε ἡ ἔκτασις ἢ τὸ ἄπειρον, ἀλλὰ μόνον πε-
« ριωρισμένον τι τῆς ἐκτάσεως μέρος, τὸ ὁποῖον
« ὡς περιλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ δυ-
« νάμεθα νὰ καταμετρήσωμεν. Ἀλλ' οὔτε διὰ τοῦ
« ἐντελεστάτου τηλεσκοπίου δυνάμεθα νὰ κατα-
« νοήσωμεν τὴν ἔκτασιν· διότι εἶνε μὲν δυνατὸν
« νὰ ἴδωμεν μέρος πλέον ἐκτεταμένον, ἀλλ' ὡ-
« σαύτως καὶ τοῦτο περιωρισμένον ὡς τὸ διὰ γυ-
« μνοῦ ὀφθαλμοῦ ὁρώμενον. Τὰ αἰσθητήρια ἡμῶν,
« οὐσιωδῶς ὄντα πεπερασμένα, δὲν δύνανται νὰ
« περιλάβωσι τὸ ἀπέραντον.

« Ὅταν τις ἔν τινι ὡραίᾳ νυκτὶ ὑψώσῃ τοὺς
« ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν ἔναστρον οὐρανόν, παρατη-
« ρεῖ ἑκατομμύρια ἀστέρων, ὧν τοῦ ἥττον ἀπέ-
« χοντος ἡ ἀπόστασις εἶνε ἀναντιῤῥήτως πολλῶν
« ἑκατομμυρίων λευγῶν.

« Ἂς φαντασθῇ τις ὅτι αἴφνης, τὴν τοιαύτην
« διατρέχων ἀπόστασιν, εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ μᾶλ-
« λον ἀπέχοντος ἐκ τῶν ἀστέρων τούτων· ἐκεῖ-
« θεν ἐπαίρων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω θέλει ἰδεῖ
« ἑκατομμύρια νέων ἀστέρων, τῶν ὁποίων ἡ τοῦ
« πλέον ἀπέχοντος ἀπόστασις θὰ ἦνε πολλῶν ἑ-
« κατοντάδων δισεκατομμυρίων λευγῶν. Ἂν δὲ
« φαντασθῇ καὶ ἐκεῖθεν ἑαυτὸν μεταφερόμενον
« εἰς τὸν μᾶλλον ἀπέχοντα τῶν ὁρωμένων ἐκεί-
« νων ἀστέρων, ἑκατομμύρια ὡσαύτως θέλει πα-
« ρατηρήσει νέων ἀστέρων ἀπεχόντων ἐπίσης,
« καὶ οὕτω καθεξῆς ἐπ' ἄπειρον.

« Καὶ αἰωνίως μὲν θὰ περιεπλανᾶτο ὡς κατα-
« δεδικασμένος ἐξ ἀστέρων εἰς ἀστέρας, ἀπέχον-
« τας ἀλλήλων ἑκατοντάδας δισεκατομμυρίων λευ-
« γῶν, ἀλλ' οὐδέποτε θὰ ἐξέλειπεν ἀπὸ τῶν ὀ-
« φθαλμῶν αὐτοῦ ἡ παράστασις τοῦ ἐκπληκτι-
« κοῦ θεάματος ἑκατομμυρίων νέων ἀστέρων. »

Ἡ καταπληκτικὴ λοιπὸν αὕτη ἄβυσσος, ἐφ' ἧς τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ φέρεται προνοοῦν περὶ πάντων καὶ διευθετοῦν τὰ πάντα, ἡ ἄπειρος ὡς τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπεριόριστος ὡς τὸν χρόνον, εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, ὁ τάπης ἐφ' οὗ μυριάδες οὐρανίων σωμάτων εἰσὶ διεσπαρμέναι, εἶνε ὁ ἀὴρ ἐν ᾧ ἵπταται ὁ μικρός μας πλανήτης ὡς ἀερόστατον μετὰ τοσούτων ἄλλων οὐρανίων σωμάτων ἀπείρου διαστάσεως καὶ καταπληκτικοῦ μεγέθους. Ἡ ἁπλῆ θέλησις τοῦ παντοδυνάμου Παντοῦ τῆς κτίσεως, ὅστις διὰ μόνου τοῦ λόγου παρῆγαγε τοσαῦτα θαυμάσια, δύναται νὰ συνταράξῃ τὸ σύμπαν καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ νὰ περιελίξῃ τὸν μέγαν τοῦτον τάπητα μετὰ τῶν παναλμάτων αὐτοῦ, κατὰ τὰς ἀνεξερευνήτους καὶ πανσόφους Αὐτοῦ βουλάς. Ἡ καταπληκτικὴ φαντασία τοῦ Προφητάνακτος ἐν τῷ ἐξόχῳ αὐτῆς οἴστρῳ παριστᾷ τὸν Ὕψιστον περιπατοῦντα ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων, ἔχοντα περιβεβλημένην περὶ ἑαυτὸν ὡς ἱμάτιον τὴν ἄβυσσον, καὶ δυνάμενον ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίσσειν τοὺς οὐρανούς· Καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς καὶ ἀλλαγήσονται. Ἡ ποιητικωτάτη αὕτη καὶ ἐξαισία εἰκὼν δύναται νὰ δώσῃ ἐν μέρει εἰς τὸν περιωρισμένον καὶ πεπερασμένον νοῦν ἡμῶν ἐλαχίστην ἰδέαν τοῦ ἀπείρου.

Ρ.

(Ἀκολουθεῖ).

10 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 4.

Η ΑΠΙΔΕΑ ΤΗΣ ΚΥΡΑ ΠΤΩΧΕΙΑΣ.

(Φλαμανδικὴ παράδοσις).

Α'.

Ω καιρῷ ἐκείνῳ ὑπῆρχεν εἰς τὸ χωρίον Βὶκ, πλησίον τοῦ Κομητάτου Κονδὲ, καλή τις καὶ ἐνάρετος γυνὴ, ὀνομαζομένη Κυρὰ Πτώχεια, ἥτις ἐζήτευε, περιερχομένη ἀπὸ θύρας εἰς θύραν, καὶ ἥτις τόσον γραῖα ἦτο ὥστε, ἔλεγες, ὅτι ἐγεννήθη τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐπράχθη τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὸ χωρίον Βὶκ ἦτο μικρά τις καὶ ἀσήμαντος κώμη, κειμένη παρὰ τὰς ὄχθας βάλτου, καὶ ἔβλεπέ τις εἰς αὐτὸ ἀθλίας τινὰς καλύβας, ἢ παραπήγματα καλαμοσκέπαστα καὶ ἐκτισμένα μὲ πηλὸν καὶ μὲ ξηρὰ χόρτα. Ἡ Κυρὰ Πτώχεια κατῴκει παράμερα μικρόν τινα παμπάλαιον καὶ καταρρέοντα πηλόκτιστον οἰκίσκον, ὅπου μόνην συντροφίαν εἶχεν ἕνα σκύλον, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζε Φάρον, ὅλα της δὲ τὰ ἀγαθὰ ἦσαν ἡ ῥάβδος καὶ τὸ δισάκκιόν της, τὸ ὁποῖον ἔφερε πάντοτε σχεδὸν κενὸν, ὁσάκις ἐπανήρχετο ἐκ τῶν ἐκδρομῶν της εἰς τὰς πέριξ ἐπαύλεις καὶ τὸ χωρίον.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι εἰς κηπάριόν τι, κείμενον ὄπισθεν τῆς καλύβης της καὶ κάκιστα περιτειχισμένον, ἦτο πεφυτευμένον ἓν μόνον δένδρον, μία πελώριος ἀπιδέα, τόσον ὡραία, ὥστε ποτὲ ἴσως δὲν εἶδέ τις καλλίτερον δένδρον μετὰ τὴν περίφημον ἐκείνην μηλέαν τοῦ ἐπιγείου παραδείσου τῆς Ἐδέμ. Ἡ μόνη εὐχαρίστησις, τὴν ὁποίαν ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἀπελάμβανεν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἦτο νὰ τρώγῃ τοὺς καρποὺς τοῦ προσφιλοῦς αὐτῇ δένδρου· ἀλλὰ δυστυχῶς τὰ δυσανάγωγα παιδία τοῦ χωρίου ἤρχοντο συνεχῶς πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς ἀπιδέας, καὶ τὴν ἐλεηλάτουν ὅταν ἡ ἰδιοκτῆτις αὐτῆς ἦτο ἀπούσα. Ὅλας τὰς ἡμέρας τοῦ Θεοῦ ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἀπῆρχετο εἰς τὴν ζητείαν μετὰ τοῦ πιστοῦ της Φάρου, ἀλλὰ τὸ φθινόπωρον ὁ Φάρος ἠναγκάζετο νὰ μένῃ εἰς τὴν οἰκίαν διὰ νὰ φυλάττῃ τὰ ἀπίδια, καὶ ὁ μικρὸς οὗτος ἀποχωρισμὸς ἦτο τρομερὰ δι' ἀμφοτέρους βάσανος, διότι ἀμφότεροι, ἥ τε πτωχὴ γυνὴ καὶ ὁ πτωχὸς σκύλος, ἠγαπῶντο μετὰ μεγάλης στοργῆς.

Β'.

Ἐν τούτοις ἐπῆλθεν ὁ χειμών, χειμὼν λίαν τρομερὸς, καθ' ὃν δύο κατὰ συνέχειαν μῆνας τόσον ψῦχος ἔγεινεν, ὥστε ἔσκασαν αἱ πέτραι ἀπὸ τὸν πάγον, καὶ τόση χιὼν ἔπεσεν, ὥστε οἱ κόρακες ἀπέθανον τῆς πείνης, καὶ οἱ λύκοι ἀφῆκαν τὰ δάση καὶ εἰσήρχοντο εἰς τὰς κατοικίας τῶν ἀνθρώπων. Τρομερὰ ἐρήμωσις ἐγένετο εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, καὶ ἡ ταλαίπωρος Κυρὰ Πτώχεια μετὰ τοῦ Φάρου της ὑπέφερε πλειότερον τῶν ἄλλων.

Ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν ἔπιπτε πυκνοτάτη χιὼν καὶ ὁ βορέας ἐμυκᾶτο μανιωδῶς, ἐνῷ οἱ δύο φίλοι ἐθερμαίνοντο, ἀκουμβῶντες ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλ-

λου ἐνώπιον τῆς ἑτοιμοσβέστου ἑστίας των, ἐκρούσθη αἴφνης ἡ θύρα τῆς καλύβης.

Πάντοτε, ὁσάκις ἄνθρωπός τις ἐπλησίαζεν εἰς τὴν καλύβην, ὁ Φάρος ὑλάκτει μετ' ὀργῆς, νομίζων ὅτι ἦσαν οἱ μικροὶ κλέπται τῆς γειτονείας· ἀλλ' αὐτὴν τὴν φορὰν ἤρχισε νὰ γογγύζῃ ὑποκώφως, σείων τὴν οὐράν του εἰς σημεῖον χαρᾶς.

« Δι' ἀγάπην Θεοῦ! ἠκούσθη ὑποτρέμουσά τις φωνή· ἀνοίξατε ἕνα πτωχόν, ὁ ὁποῖος ἀποθνήσκει ἀπὸ ψῦχος καὶ πεῖναν!

— Σήκωσε τὸν μάνδαλον! ἔκραξεν ἀμέσως ἡ Πτώχεια· δὲν ἐπιθυμῶ διόλου νὰ εἴπουν, ὅτι ἀφῆκα εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἔξω τῆς στέγης μου ἓν πλάσμα τοῦ καλοῦ Θεοῦ. »

Ὁ ξένος εἰσῆλθεν. Ἐφαίνετο πολὺ γεροντότερος καὶ ἀθλιέστερος τῆς Κυρὰ Πτώχειας· ὅλος του ὁ ἱματισμὸς συνέκειτο ἀπὸ ἕνα καταξεσχισμένον ἐπενδύτην ἐκ φαιοῦ χονδροπάνου, καὶ ἐπεστηρίζετο εἰς χρονοροειδεστάτην ῥάβδον.

« Κάθησε, καλέ μου ἄνθρωπε, εἶπεν ἡ Κυρὰ Πτώχεια· ἡ τύχη σου σὲ ἔῤῥιψεν εἰς πολὺ κακὸν μέρος, ἀλλ' ἔχω ἀκόμη τὸν τρόπον νὰ σὲ περιποιηθῶ. »

Καὶ ἔῤῥιψε πάραυτα εἰς τὸ πῦρ τὸ τελευταῖον ξύλον της, καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν γέροντα τὰ τρία τεμάχια τοῦ ψωμίου, τὰ ὁποῖα ἔμειναν εἰς τὸ καυκίον της. Μετ' ὀλίγον τὸ πῦρ ἀνεζωογονήθη, καὶ ὁ γέρων ἔφαγε μὲ πλείστην ὄρεξιν· ἐνῷ δὲ αὐτὸς κατεβρόχθιζε τὸ ξηρὸν ψωμίον, ὁ Φάρος τῷ ἔλειχε τοὺς πόδας. Ὅταν ὁ ξένος ἐτελείωσε τὸ δεῖπνόν του, ἡ Κυρὰ Πτώχεια τὸν ἐσκέπασε μὲ τὸ παλαιόν της βαμβακερὸν κάλυμμα, καὶ τὸν ὑπεχρέωσε νὰ κοιμηθῇ ἐπὶ τοῦ ἀχυροστρώματός της, ἐνῷ ἡ ἰδία ἡτοιμάζετο νὰ ἀκουμβήσῃ τὴν κεφαλήν της ἐπὶ τοῦ μικροῦ της σκολυθρίου (σκαμνίου).

Τῇ ἐπαύριον ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἐξύπνησε πρώτη.

« Δὲν μοὶ ἔμεινε πλέον τίποτε, εἶπε καθ' ἑαυτὴν μετὰ λύπης, καὶ ὁ ξένος μου θὰ σηκωθῇ πεινασμένος· ἂς ἴδωμεν ἂν ἦνε δυνατὸν νὰ τρέξω μίαν στιγμὴν εἰς τὸ χωρίον διὰ νὰ ζητεύσω. »

Καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν τῆς καλύβης της. Ἡ χιὼν ἔπαυσε, καὶ ὡραῖος χειμερινὸς ἥλιος ἐφώτιζε τὴν ἡμέραν· ἐπιστρέψασα δὲ διὰ νὰ λάβῃ τὴν ῥάβδον της, παρετήρησε τὸν ξένον ὄρθιον καὶ ἕτοιμον νὰ ἀναχωρήσῃ.

« Πῶς! τόσον ἐνωρὶς θὰ ἀναχωρήσῃς, καλὲ ἄνθρωπε; τῷ εἶπε.

— Ἡ ἀποστολή μου ἐξεπληρώθη, ἀπεκρίθη ὁ ἄγνωστος, καὶ πρέπει νὰ ὑπάγω νὰ δώσω λόγον περὶ αὐτῆς εἰς τὸν Κύριόν μου. Δὲν εἶμαι ὅ,τι φαίνομαι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου. Εἶμαι ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος, προστάτης τοῦ Κομητάτου Κονδέ, καὶ ἀπεστάλην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ ἴδω πῶς οἱ πιστοὶ λατρευταί του ἐκτελοῦσι τὰ ἔργα τῆς Ἀγάπης, ἥτις εἶνε ἡ πρώτη τῶν Χριστιανικῶν ἀρετῶν. Ἔκρουσα τὴν θύραν τοῦ ἄρχοντος τοῦ Κονδέ, ἔκρουσα τὰς θύρας τοῦ δημάρχου τοῦ Βὶκ καὶ ὅλων τῶν πέριξ ἀγρονόμων· ἀλλ' ὁ ἄρχων τοῦ Κονδὲ καὶ ὁ δήμαρχος τοῦ Βὶκ καὶ οἱ ἀγρονόμοι τῶν περιχώρων μὲ ἀφῆκαν νὰ παγώσω πρὸ τῆς θύρας των. Σὺ μόνη ἔλαβες οἶκτον πρὸς ἐμέ, καίτοι οὖσα πτωχὴ ὡς ἐγώ. Ἀλλ' ὁ Θεὸς θὰ σοὶ ἀποδώσῃ τὴν ἀμοιβὴν τῆς φιλοξενίας σου, διότι οὐδεμία ἀρετὴ ἀμείβεται τόσον πολὺ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ὅσον ἡ εὐσπλαγχνία. Κάμε ἓν τάξιμον, καὶ θὰ ἐκτελεσθῇ ἀμέσως. »

Ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἐσταυροκοπήθη, καὶ ἔπεσεν ἀμέσως εἰς τὰ γόνατα, λέγουσα·

« Ἅγιε τοῦ Θεοῦ! δὲν μὲ φαίνεται τώρα διόλου παράξοξον πῶς ὁ Φάρος, ἀντὶ νὰ ὑλακτήσῃ εἰς τὴν ἐμφάνισίν σου καὶ νὰ ὁρμήσῃ ἐπάνω σου, ἤρχισε νὰ κυλίεται καὶ νὰ σείῃ τὴν οὐράν του, καὶ ἐνῷ ἔτρωγες κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ λείχῃ τοὺς πόδας σου. Πλὴν δὲν συνειθίζω νὰ ἀπαιτῶ ἀμοιβὴν ὁσάκις πράττω τὸ καλὸν, ἄλλως τε, καὶ δὲν ἔχω ἀνάγκην κανενὸς πράγματος.

— Πολλῶν πραγμάτων ἔχεις τὴν ἀνάγκην, ἀπεκρίθη ὁ Ἅγιος, καίτοι μὴ ἔχουσά τι νὰ ἐπιθυμήσῃς· ὁμίλει, τί ζητεῖς; »

Ἀλλ' ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἐσιώπα.

« Θέλεις μίαν ὡραίαν ἔπαυλιν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἅγιος, μὲ ἀποθήκας πλήρεις σίτου, μὲ ἄφθονον ξυλικὴν καὶ ἀνεξάντλητον προμήθειαν ἄρτου; Ἐπιθυμεῖς θησαυροὺς, θέλεις τιμὰς καὶ μεγαλεῖα; θέλεις νὰ γίνῃς Δούκισσα, θέλεις νὰ ἀποβῇς βασίλισσα τῆς Γαλλίας; »

Ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἐκίνησε τὴν κεφαλήν της εἰς σημεῖον ἀνανεύσεως.

« Εἷς Ἅγιος ὡς ἐμὲ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μείνῃ ὑπαχρεωμένος ἀπὸ μίαν πτωχὴν γυναῖκα, ἐπανέλαβεν ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος ὡς προσβληθείς· ὁμίλει, ἢ θὰ ἐκλάβω ὅτι ἀρνεῖσαι ἐξ ὑπερηφανείας, ἥτις εἶνε μέγιστον ἁμάρτημα.

— Ἐπειδὴ τὸ ἀπαιτεῖς, Ἅγιε τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη ἡ Κυρὰ Πτώχεια, θὰ ὑπακούσω. Ἔχω ἐκεῖ εἰς τὸν κῆπόν μου μίαν ἀπιδέαν, ἥτις μὲ δίδει ὡραιότατα ἀπίδια· δυστυχῶς ὅμως τὰ παιδία τοῦ χωρίου ἔρχονται συχνότατα καὶ μὲ τὰ κλέπτουν, εἶμαι δὲ ἠναγκασμένη νὰ ἀφίνω τὸν ταλαίπωρον Φάρον εἰς τὸν οἶκον διὰ μὲ κάμνῃ τὸν φύλακα. Θέλω λοιπὸν ὥστε, ὁποιοσδήποτε ἤθελεν ἀναβῇ εἰς τὴν ἀπιδέαν μου, νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ καταβῇ χωρὶς τὴν ἄδειάν μου.

— Γένοιτο! » εἶπεν ὁ Μέγας Ἅγιος, ὑπομειδιῶν διὰ τὴν ἀφέλειαν τῆς γραίας. Καὶ ἀφοῦ ἔδωκε τὴν εὐλογίαν του, ἐξηκολούθησε τὴν ὁδόν του καὶ ἔγεινεν ἄφαντος.

Γ'.

Ἡ εὐλογία τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου ἔφερεν εὐτυχίαν εἰς τὴν Κυρὰ Πτώχειαν, καὶ ἔκτοτε ποτὲ δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν καλύβην της μὲ κενὸν σισάκκιον. Ἡ ἄνοιξις διεδέχθη τὸν χειμῶνα, τὸ θέρος τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον τὸ θέρος. Τὰ παιδία, ἰδόντα τὴν Κυρὰ Πτώχειαν ἐξελθοῦσαν μετὰ τοῦ Φάρου, ἀνερρίχηθησαν ἐπὶ τῆς ἀπιδέας καὶ ἐγέμισαν τὰ θυλάκιά των· ἀλλὰ, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἔμελλον νὰ καταβῶσι, συνελήφθησαν ἀπὸ τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου, καὶ δὲν ἠδύναντο κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἀποσπασθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ. Ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἐπανελθοῦσα εὗρεν αὐτὰ κρατούμενα ἐκ τῶν κλάδων, καὶ πρὸς τιμωρίαν τὰ ἄφηκε πολὺν καιρὸν εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην· ὅτε δὲ τὰ ἠλευθέρωσεν, ἀπέλυσε τὸν Φάρον κατόπιν των. Δὲν ἐτόλμησαν πλέον νὰ ἐπανέλθωσι, καὶ ἡ Πτώχεια μετὰ τοῦ Φάρου ἔζησαν ἐν εὐδαιμονίᾳ, ὁμοίαν τῆς ὁποίας δυσκόλως εὑρίσκει τις εἰς τὸν κόσμον.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου, ἐνῷ ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἐθερμαίνετο μίαν ἡμέραν εἰς τὸν ἥλιον ἐντὸς τοῦ κηπαρίου της, ἀκούει αἴφνης ὄπισθέν της φωνὴν ἐπαναλαμβάνουσαν « Κυρὰ Πτώχεια! Κυρὰ Πτώχεια! » Ἡ φωνὴ αὕτη τόσον τρομερὰ ἦτο, ὥστε ἡ καλὴ γυνὴ ἤρχισε νὰ τρέμῃ ὁλόσωμος, ὁ δὲ Φάρος ὠρύετο ὡς ἐὰν ἀπέθανε κανεὶς εἰς τὸν οἶκον. Στραφεῖσα δὲ, παρετήρησεν ἕνα ἄνθρωπον ὑψηλοτάτου ἀναστήματος, ἰσχνότατον καὶ κατακίτρινον ὡς σκελετὸν καὶ γέροντα· ἐκράτει μέγα δρέπανον, μακρὺ ὡς δόρυ, εἰς τὰς χεῖράς του, αἵτινες τόσον λειπόσαρκοι ἦσαν ὥστε ἐφαίνοντο τὰ ὀστᾶ του. Ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἀνεγνώρισε τὸν Θάνατον.

« Τί ζητεῖς, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ; εἶπε μὲ φωνὴν ἀλλοιωθεῖσαν καὶ πλήρης τρόμου· εἰς τί σὲ χρησιμεύει αὐτὸ τὸ δρέπανον, τὸ ὁποῖον κρατεῖς εἰς τὰς χεῖράς σου;

— Ἔρχομαι νὰ ἐκτελέσω τὸ χρέος μου, ἀπεκρίθη ὁ ἰσχνὸς γέρων. Ἐμπρὸς, καλή μου Κυρὰ Πτώχεια! ἡ ὥρα σου ἐσήμανε, πρέπει νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς!

— Νὰ σὲ ἀκολουθήσω;

— Μάλιστα, νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς καὶ ἀμέσως. Πλὴν βλέπω καὶ ἤρχισες νὰ τρέμῃς, ἐνῷ πρέπει νὰ μὲ χρεωστῇς χάριν, διότι σὲ ἀπαλλάττω ἀπὸ τὴν πτωχείαν, τὸ γῆρας καὶ τὴν δυστυχίαν.

— Δὲν εἶμαι τόσον πτωχὴ, Κύριέ μου, οὔτε τόσον γραῖα καὶ δυστυχὴς ὅσον νομίζεις· ἔχω ἄφθονον ἄρτον εἰς τὸ καυκίον μου, καὶ ξύλα εἰς τὴν ξυλαποθήκην μου· ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν δὲ, μόλις ὀγδοήκοντα πέντε ἔτη γίνονται ἀφότου ἐξακολουθῶ νὰ ἑορτάζω τὴν Ὑπαπαντήν. Ὅσον δὲ διὰ τὸ γῆρας, εἶμαι πολὺ καλλητέρα σου εἰς τὰ πόδια, καὶ μὴ πρὸς βάρος σου.

— Ἀλλὰ πολὺ καλλήτερα θὰ ἦσαι ἐκεῖ, ὅπου θὰ σὲ ὑπάγω.

— Ναὶ, πλὴν αἰσθάνεται μέν τις ὅ,τι χάνει, δὲν γνωρίζει ὅμως καὶ τί θὰ κερδήσῃ, ἀπήντησεν ἡ Κυρὰ Πτώχεια φιλοσοφικῶς. Ἄλλως τε, τοῦτο θὰ προξενήσῃ πολλὴν λύπην εἰς τὸν πτωχόν μου Φάρον, ὅστις εἶνε ὁ μόνος καὶ ἀχώριστος σύντροφός μου.

— Ἀλλ' ἂν θέλῃς, πέρνομεν μαζή μας καὶ τὸν Φάρον. Ἔλα, ἀποφάσισον! »

Ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἀνεστέναξεν ἐκ βάθους καρδίας.

« Τοὐλάχιστον, εἶπε, παραχώρησόν μοι ὀλίγα λεπτὰ διὰ νὰ καλλωπισθῶ· δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μὲ ἐντροπιάσωσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἄλλου κόσμου. »

Ὁ Θάνατος συγκατένευσεν εἰς τὴν αἴτησιν τῆς γραίας.

Ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἐφόρεσε τὸ ὡραῖον φόρεμά της ἐξ Ἰνδικοῦ ὑφάσματος, πεποικιλμένου μὲ ἄνθη, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀπὸ τεσσαράκοντα ἤδη ἐτῶν, τὸν λευκότατον κεκρύφαλόν της καὶ τὸ παμπάλαιον Σιλεσιανὸν ἐπώμιόν της, ὅλως διόλου τετριμμένον ἐκ τῆς πολυκαιρίας πλὴν οὐδεμίαν ὀπὴν ἢ κηλῖδα ἔχον, διότι τὸ ἐφόρει κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς καὶ τὰς Κυριακὰς, ὅταν ἐπήγαινεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀφοῦ ἐνεδύθη, ἔρριψε τελευταῖον βλέμμα εἰς τὴν καλύβην της, κατόπιν δὲ τὰ ὄμματά της προσηλώθησαν ἐπὶ τῆς προσφιλοῦς της ἀπιδέας, τὴν ὁποίαν ἔχανε πλέον διὰ παντός. Πάραυτα παράδοξός της ἰδέα ἀνέβη εἰς τὸν νοῦν της, καὶ μόλις ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἑαυτὴν τοῦ νὰ γελάσῃ.

« Ἕως οὗ ἑτοιμασθῶ, θὰ μὲ κάμῃς μίαν χάριν, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ; εἶπεν ἡ Κυρὰ Πτώχεια πρὸς τὸν Θάνατον. Ἀνάβα μίαν στιγμὴν εἰς αὐτὴν τὴν ἀπιδέαν, καὶ κόψε μοι τὰ τρία ἀπίδια, τὰ ὁποῖα μένουσιν εἰσέτι ἐπ' αὐτῆς. Ἐπιθυμῶ νὰ τὰ φάγω καθ' ὁδόν.

— Ἔστω! » εἶπεν ὁ Θάνατος, καὶ ἀνέβη εἰς τὴν ἀπιδέαν.

Ἔκοψε τὰ τρία ἀπίδια, ἀλλ' ὅταν ἠθέλησε νὰ καταβῇ, πρὸς μεγίστην του ἔκπληξιν παρετήρησεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ κατορθώσῃ, καὶ ὅτι συνελήφθη ὡς εἰς παγίδα.

« Αἴ! Κυρὰ Πτώχεια! ἔκραξε· βοήθησόν με νὰ καταβῶ, διότι αὐτὴ ἡ ἀναθεματισμένη ἀπιδέα μὲ κρατεῖ ὡς νὰ ἦνε μαγευμένη! »

Ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἔτρεξεν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, καὶ παρετήρησε τὸν Θάνατον καταβάλλοντα ὑπεράνθρωπίνους προσπαθείας, καὶ θέτοντα εἰς τρομερὰν κίνησιν τοὺς μακροὺς βραχίονας καὶ τὰς ἔτι μακροτέρας κνῆμάς του· ἀλλ' ἅμα ἀπεσπᾶτο τοῦ δένδρου, αὐτὸ τὸν ἥρπαζεν ἐκ νέου ὡς ἐὰν ἦτο ἐμψυχον καὶ τὸν ἐνηγκαλίζετο, περιβάλλον αὐτὸν διὰ τῶν πυκνῶν κλάδων του. Τὸ θέαμα ἦν τόσῳ γελοῖον, ὥστε ἡ γραῖα διερρήγνυτο εἰς ἀκράτητον γέλωτα.

« Μὰ τὴν πίστιν μου! ἔκραξε, δὲν ἔχω τόσην βίαν νὰ ὑπάγω εἰς τὸν παράδεισον. Εἶσαι πολὺ καλὰ ἐκεῖ ἐπάνω, σύντροφε· μεῖνον αὐτοῦ, καὶ ἐλπίζω τὸ ἀνθρώπινον γένος νὰ μὲ ἀνάψῃ εἰς τὸ ἑξῆς λαμπάδας διὰ τὴν χάριν, τὴν ὁποίαν θὰ τῷ παρέξω. »

Καὶ ἡ ἀδυσώπητος Κυρὰ Πτώχεια, κλείσασα τὴν θύραν τοῦ οἰκίσκου της, ἀφῆκε τὸν γέροντα Θάνατον ἀγωνιῶντα καὶ κολλημένον ἐπὶ τῆς θαυματουργοῦ ἀπιδέας.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές).

Ῥ.

Η ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΠΑΥΛΕΩΣ ΕΞΩΣΙΣ.

(Σκηνὴ ἐκ τῶν Ἰρλανδικῶν ἠθῶν).

ΜΑΣΤΕΡ Ὄλιγκερ, ἔχεις ἄδικον νὰ λυπῆσαι ἀπαρηγόρητα, καὶ νὰ ἀπελπίζεσαι τόσον διὰ τὴν θείαν ἀγαθότητα. Ἀσπλαγχνός τις ἰδιοκτήτης σὲ ἀποβάλλει ἀπὸ τὴν ἔπαυλίν του, καὶ σὲ στερεῖ τοῦ τελευταίου ἀσύλου τῶν γηρατείων σου· ἀλλὰ τίς οἶδεν ἂν ἡ θεία Πρόνοια δὲν σοὶ ἐπιφυλάττει παρηγορίαν τῶν πόνων σου; Δὲν εἴδομεν μυριάκις τὰ ὄκρυα τῆς νυκτὸς, μεταβαλλόμενα τὴν ἐπαύριον εἰς ᾄσματα εὐθυμίας; .... Ἄ! Μάστερ Ὄλιγκερ, εἶμαι ὅσον οὐδεὶς ἄλλος ἐπιδεκτικὸς συγκινήσεως πρὸς τὰς ἀνθρωπίνας περιπετείας καὶ θλίψεις, πλὴν, νὰ σὲ εἴπω τὴν ἀλήθειαν; ἔχεις πολὺ ἄδικον, φίλε μου, νὰ ἀθημονῇς τόσον ὑπέρμετρα. »

Οὕτως ὡμίλει ὁ σεβάσμιος ἱερεὺς μικροῦ τινος χωρίου τοῦ Κομητάτου Λογκρὸρ ἐν Ἰρλανδίᾳ πρὸς ἀγρονόμον τινὰ, τὸν ὁποῖον ὁ ἰδιοκτήτης ἀπεδίωκε τῆς ἐπαύλεως του, ἕνεκα ἀργοπορίας περὶ τὴν ἀπότισιν τοῦ ἐνοικίου τῶν ὑποστατικῶν.

« Εἶσαι ἅγιος ἄνθρωπος, πάτερ μου, ἀπεκρίθη ὁ Ὄλιγκερ, ἐπισείων θλιβερῶς τὴν κεφαλὴν, καὶ εἶμαι ὑπερβέβαιος ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ἔχει σοφώτερον σοῦ διερμηνέα. Πλὴν, ὅ,τι καὶ ἂν εἴπῃς, δὲν δύνασαι νὰ ἀρνηθῇς ὅτι εἶνε πολὺ θλιβερὸν νὰ ἐγκαταλείψῃ τις εἰς τὰ γηρατειά του τὴν πατρικήν του οἰκίαν, τὴν οἰκίαν ἐκείνην ὅπου κατὰ πρῶτον εἶδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ λευκαινομένας τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του. Εἶνε σπαραξικάρδιον νὰ βλέπῃ τις τὴν γυναῖκά του βυθισμένην εἰς τὰ ὄκρυα, τὰ τέκνα του ἄνευ ἀσύλου εἰς τὸ μέλλον, διότι καὶ αὐτὴ ἡ συγκομιδή μας κατεστράφη ὑπὸ τῆς χαλάζης, καὶ τὰ ποίμνιά μας ἀπεδεκατίσθησαν ὑπὸ τῆς ἐπιδημικῆς νόσου. Ἄφες, Πάτερ μου, νὰ παραδοθῶ εἰς τὴν θλῖψιν μου, διότι μόνη αὐτὴ ἡ παρηγορία μοὶ μένει. »

Καὶ ὁ γενναῖος ἄνθρωπος διερράγη εἰς λυγμοὺς, διαρκέσαντας πολλὴν ὥραν. Ὁ ποιμὴν, κρίνων ἔκτοτε περιττὴν πᾶσαν περαιτέρω διδασκαλίαν, καὶ αἰσθανόμενος ἑαυτὸν καταβεβλημένον ὑπὸ ἀκαταμαχήτου συγκινήσεως, ἀπεσύρθη ἡσύχως, ἔχων ὄκρυβρέκτους τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ νὺξ παρῆλθε πλήρης ἀγωνιῶν διὰ τοὺς δυστυχεῖς ἀγρονόμους. Ὅταν διεγέλασεν ἡ αὐγὴ, ἐφόρτωσαν τὴν μετρίαν οἰκοσκευήν των ἐπὶ ἁμαξιδίου τινός, καὶ ἔδωκαν τὸν τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν εἰς τὸ ἀπέραντον πεδίον τῶν καλαμώνων τοῦ σίτου, καὶ εἰς τὸ σκιερὸν ἐκεῖνο ἄλσος τῶν φιλλυρῶν, ὑφ' ὃ διῆλθον τόσας ἐργατικὰς πλὴν συγχρόνως καὶ τόσας χαρμοσύνους ἡμέρας.

Τὸ ἁμάξιον ἦτο ἤδη μακρὰν, ὅτε ὁ Ὄλιγκερ, καθήμενος ἐπὶ πετρίνου τινὸς ἐδωλίου πρὸ τῆς οἰκίας του μὲ τὴν κεφαλὴν κεκυφυῖαν καὶ μεταξὺ τῶν δύο χειρῶν καὶ τὰ χείλη ὠχρὰ, δὲν ἠδύνατο ἀκόμη νὰ λάβῃ τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν τοῦ νὰ ἀποχωρισθῇ διὰ παντὸς ἀπὸ τοὺς προσφιλεῖς ἐκείνους τόπους. Ἡ γυνή του καὶ αἱ δύο θυγατέρες του, ὀρθιαι εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, ἐδοκίμαζον τὴν αὐτὴν ἀγωνίαν, ἐνῷ ὁ λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου, τὸν ὁποῖον ὁ Σκωτικὸς ἵππος του ἔφερεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἔῤῥιπτεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ταύτης βλέμμα οἴκτου καὶ ἐνδομύχου θλίψεως.

Τέλος ἔπρεπε νὰ ἀποφασισθῇ ἡ ἀναχώρησις, καὶ ἐξετελέσθη μὲ τὴν σκυθροπωτέραν ἐκείνην σιωπὴν, ἥτις συνοδεύει πάντοτε τὴν μεγάλην ἀπελπισίαν.

Ὅταν ὁ ἀγρονόμος καὶ ἡ οἰκογένειά του ἐχάθησαν εἰς τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ, χωρικός τις, ὅστις παρευρίσκετο ἀπαρατήρητος εἰς τὴν θλιβερὰν ταύτην σκηνὴν, ἐγκατέλειπεν εὐθὺς τὸ ἐκ πασσάλων περίφραγμα, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου ἐκρύπτετο, καὶ ἐπλησίασε μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τὸν περίλυπον ἱερέα.

« Σᾶς προσκυνῶ, Πάτερ Πατρίκιε, εἶπεν ἀσπαζόμενος τὴν χεῖρά του, πλὴν λίαν συγκεχυμένος καὶ περιστρέφων μεταξὺ τῶν δακτύλων τὸν μάλλινον πῖλόν του· τί ὡραῖος καιρός, Πάτερ Πατρίκιε!

— Ὡραῖος τῳόντι καιρός, τέκνον μου Μάστερ Νάας· αἱ συγκομιδαί σου θέλουν ὡριμάσει ἀναμφιβόλως ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ἀκτίνων τοῦ λαμπροῦ τούτου καὶ ζωογόνου ἡλίου.

—Ναί, τῳόντι· ἀλλὰ.... Πάτερ μου....

— Φαίνεσαι ὅλως διόλου συγχισμένος, ἀγαπητέ μου Νάας· τί ἔχεις λοιπὸν καὶ δὲν παύεις στρέφων τοιουτοτρόπως τοὺς μεγάλους ὀφθαλμούς σου, καὶ παρατηρῶν με ἀτενῶς ὡς νὰ μὴν ἤμαι ὁ Πάτερ Πατρίκιος, ὁ γείτων καὶ ἀδελφός σου ἐν Κυρίῳ;

— Ἔχετε τῳόντι δίκαιον, Πάτερ μου!... Ναί, ἔχω νὰ σᾶς ἐμπιστευθῶ ἀπόρρητόν τι.... μίαν ἀποστολήν.

— Ὁμίλει, τέκνον· τὰ ὦτα καὶ ἡ καρδία μου σοὶ εἶνε ἀνοικτά· δέχομαι τὴν ἀποστολήν, καὶ θέλω τηρήσει τὸ μυστικόν, καθὼς μὲ τὸ ἐπιβάλλει τὸ ἱερόν μου χρέος.

— Εἶσθε τόσον καλός, Πάτερ Πατρίκιε! Ἰδού, εἰπότε δὲν θέλω πλέον νὰ κρύψω ἀπὸ ὑμᾶς... εἶμαι ἐρωτευμένος....

— Τοῦτο εἶνε μία μεγάλη ἀδυναμία, ἂν ὄχι καὶ μεγάλη δυστυχία.

— Δυστυχία! δὲν τὸ πιστεύω ποτέ... Ἡ Μὶς Ἐρριέτη εἶνε τόσον γλυκεῖα, τόσον θελκτικὴ καὶ τόσον ἐνάρετος....

— Ἄ! σὺ λοιπὸν ἀγαπᾷς τὴν Μὶς Ἐρριέτην, τὴν θυγατέρα τοῦ ἀγρονόμου Ὄλιγκερ; Ἠξεύρεις ὅτι αὐτὴ, ὁ πατήρ της καὶ ὅλη της ἡ οἰκογένεια κατήντησαν εἰς τὴν πτωχείαν;

— Ναί, μὰ τὸν Ἅγιον Πατρίκιον, τὸν προστάτην ὅλης τῆς Ἰρλανδίας, αὐτὸ τὸ γνωρίζω.

— Καὶ ἐπιμένεις μ' ὅλα αὐτὰ τὰ προσκόμματα εἰς τὸ αἴσθημά σου;

— Διατί ὄχι; Ἡ Μὶς Ἐρριέτη ἦτο ἡ βασίλισσα τῆς ἐπαύλεως τοῦ Μώδ· τὴν ἐθαύμαζα συνεχῶς διὰ μέσου τοῦ περιῤῥάγματος τοῦ κήπου μου, ἀλλ' αὐτὴ ἦτο τότε πλουσία καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ τῇ ἐκμυστηρευθῶ τὴν φιλίαν μου καὶ τὸ αἴσθημά μου.... Τώρα, ὁπότε εἶνε πτωχοτέρα ἐμοῦ, ἴσως δέχεται τὸ ὄνομά μου καὶ τὴν μετρίαν προῖκα, τὴν ὁποίαν δύναμαι νὰ τὴν προσφέρω.

— Ἔχεις εὐγενῆ καρδίαν, καλὲ γείτων Μάστερ Νάας, καὶ ὁ Θεὸς θέλει σὲ εὐλογήσει καὶ σὲ ἐνισχύσει, ὥστε νὰ γίνῃς ἱκανὸς νὰ διατηρήσῃς τὴν εἰς τὴν πτωχείαν καταντήσασαν οἰκογένειαν ταύτην... Τρέχω ἀμέσως νὰ προφθάσω τὸν Ὄλιγκερ, καὶ νὰ τῷ ἀναγγείλω τὸ χαροποιὸν τοῦτο νέον.

— Ἀλλ' ἐὰν αὐτὴ ὀποπαιθῇ;...

— Ἡ ἀμφιβολία σου αὕτη δίδει περισσότερον καλλωπισμὸν εἰς τὴν εὐγενῆ σου πρᾶξιν. Ἐλπιζε, Μάστερ Νάας· ἡ Ἐρριέτη σὲ ὑπόσχομαι νὰ μὴ ἀποποιηθῇ τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν σὺ τόσον εὐγενῶς καὶ ἐν πλείστῃ ὅσῃ αὐταπαρνήσει τῇ προσφέρεις. »

Καὶ τῳόντι ἡ Μὶς Ἐρριέτη ἐδέχθη τὰς προτάσεις τοῦ νέου. Σήμερον, ὁπότε τοὺς ἔχει ἡνωμένους τὸ μυστήριον τοῦ γάμου, συντελοῦσιν ὁμοῦ εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς εὐημερίας τῆς μικρᾶς ἰδιοκτησίας των. Ὁ Ὄλιγκερ, τὰ τέκνα του καὶ ἡ σύζυγός του συγκατοικοῦσιν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ αἱ ἀμοιβαῖαι προσπάθειαι των συντελοῦσιν οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ καταστήσωσιν ἀκμάζουσαν τὴν κοινοκτημοσύνην των. Ἐνίοτε ὁ Πάτερ Πατρίκιος ἔρχεται νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ εἰς τὴν νέαν κατοικίαν των, καὶ σπανιώτατα ἐγκαταλείπει τὸν Ὄλιγκερ χωρὶς νὰ τὸν κτυπήσῃ εἰς τὸν ὦμον καὶ νὰ τὸν εἴπῃ:

« Ἄϊ! καλὰ, φίλε μου! ἀρνεῖσαι ἀκόμη ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια, ἡ ἀνοίγουσα τὴν παντοδύναμόν της χεῖρα καὶ ἐμπιπλῶσα πᾶν ζῶον εὐδοκίας, δύναται εἰς μίαν μόνην νύκτα, εἰς μίαν ὥραν, ἂν θέλῃς, νὰ μεταβάλῃ τὰ δάκρυα τῆς θλίψεως εἰς ᾄσματα εὐθυμίας; »

Ῥ.

ΘΥΜΟΣΟΦΙΑ ΙΠΠΟΥ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Λαμαρτίνου).

ΓΡΑΨ τις μετὰ τῆς φυλῆς του εἶχον προσβάλει εἰς τὴν ἔρημον συνοδίαν ἐμπορικὴν (καρβάνι). Ἀφοῦ ἐνίκησαν αὐτὴν ὁλοτελῶς οἱ Ἄραβες ἐνησχολοῦντο ἤδη εἰς τὴν φόρτωσιν τῆς πλουσιοπαρόχου λείας των. Ὅτε οἱ ἱππεῖς τοῦ διοικητοῦ τῆς Ἄκρης (Πτολεμαΐδος), σταλέντες εἰς ἀπάντησιν τῆς συνοδίας ταύτης, ἐφώρμησαν ἐξ ἀπροόπτου κατὰ τῶν νικηφόρων Ἀράβων, ἐφόνευσαν μέγα μέρος αὐτῶν, ἠχμαλώτισαν τοὺς ὑπολοίπους, καὶ δήσαντες αὐτοὺς, μετέφερον εἰς τὴν Ἄκρην ἵνα νὰ τοὺς παραδώσωσιν εἰς τὸν διοικητήν.

Ὁ Ἔμπου-Ἐλ-Μάρσχ (οὕτως ὠνομάζετο ὁ Ἄραψ οὗτος,) εἶχε πληγωθῇ ὑπὸ σφαίρας εἰς τὸν βραχίονα, διαρκούσης τῆς μάχης· καὶ ἐπειδὴ ἡ πληγή του δὲν ἦτο καιρία, οἱ Τοῦρκοι τὸν εἶχον δέσει ἐπὶ καμήλου, καὶ κυριεύσαντες τὸν ἵππον του, μετέφερον καὶ αὐτὸν μετὰ τοῦ ἱππέως. Τὸ ἑσπέρας τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἔμελλον νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Ἄκρην, ἐστρατοπέδευσαν μετὰ τῶν

αἰχμαλώτων εἰς τὰ ὄρη τοῦ Ἰαφάδ. Ὁ Ἄραψ πληγωμένος εἶχε τὰς κνήμας δεδεμένας μὲ δερμάτινον λωρίον, καὶ ἦτο ἐξαπλωμένος πλησίον τῆς σκηνῆς ὅπου ἐκοιμῶντο οἱ Τοῦρκοι. Τὴν νύκτα, μὴ δυνηθεὶς νὰ ἀποκοιμηθῇ ἐκ τῶν πόνων τῆς πληγῆς του, ἀκούει χρεμετίζοντα τὸν ἵππον του μεταξὺ τῶν πέριξ τῶν σκηνῶν δεδεμένων ἵππων, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν. Ἀνεγνώρισε τὴν φωνήν του, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ὁμιλήσῃ μίαν φορὰν ἀκόμη εἰς τὸν σύντροφον τῆς ζωῆς του, ἐσύρθη μετ' ἀγωνίας ἐπὶ τῆς γῆς, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν χειρῶν καὶ τῶν γονάτων του, καὶ κατώρθωσε νὰ ἔλθῃ μέχρι τοῦ ἵππου του.

« Δυστυχῆ φίλε! τῷ λέγει, τί θὰ κάμῃς μεταξὺ τῶν Τούρκων; θὰ περιορισθῇς ὑπὸ τοὺς θόλους ξενοδοχείου τινὸς μετὰ τῶν ἵππων ἑνὸς Ἀγᾶ ἢ Πασσᾶ. Αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία δὲν θὰ σὲ φέρουν πλέον τὸ γάλα τῆς καμήλου, τὴν κριθὴν ἢ τὸν δουρᾶν· (*) δὲν θὰ τρέχῃς πλέον ἐλεύθερος εἰς τὴν ἔρημον, καθὼς ὁ ἄνεμος τῆς Λιγύπτου· δὲν θὰ διασχίζῃς πλέον μὲ τὸ στῆθός σου τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου, τὸ ὁποῖον ἐρόδιζε τὸ λευκὸν ὡς τὸν ἀφρὸν τρίχωμά σου. Ἐὰν ἐγὼ ἦμαι αἰχμάλωτος, σὺ τοὐλάχιστον ἔσο ἐλεύθερος. Ἰδού, πήγαινε, ἐπίστρεψον εἰς τὴν σκηνήν, τὴν ὁποίαν γνωρίζεις. Ὕπαγε, εἰπὲ εἰς τὴν γυναῖκά μου ὅτι ὁ Ἔμπου-Ἐλ-Μάρχ δὲν θέλει ἐπιστρέψει πλέον, καὶ πέρασε τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ τὸ παραπέτασμα τῆς σκηνῆς διὰ νὰ γλείψῃς τὴν χεῖρα τῶν μικρῶν μου παιδίων. »

Ταῦτα λέγων ὁ Ἔμπου-Ἐλ-Μάρχ, εἶχε ροκανίσει μὲ τοὺς ὀδόντας τὸ ἐξ αἰγείων τριχῶν σχοινίον, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς πέδικλον εἰς τοὺς ἀραβικοὺς ἵππους, καὶ τὸ ζῶον ἦτο ἤδη ἐλεύθερον. Ἀλλὰ, βλέπων τὸν κύριόν του πληγωμένον καὶ δεδεμένον παρὰ τοὺς πόδας του, ὁ πιστὸς καὶ νοήμων ἵππος ἐννόησεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον οὐδεμία γλῶσσα ἠδύνατο νὰ τῷ ἐξηγήσῃ. Κατεβίβασε τὴν κεφαλήν του, ὠσφράνθη τὸν Κύριόν του, καὶ λαμβάνων αὐτὸν ἀπὸ τῆς δερματίνης ζώνης, τὴν ὁποίαν εἶχε πέριξ τοῦ σώματος, ἔφυγε καλπάζων καὶ τὸν μετέφερε μέχρι τῆς σκηνῆς του. Καθ' ἣν στιγμὴν ἔφθασε καὶ ἔρριψε τὸν κύριόν του ἐπὶ τῆς ἄμμου, εἰς τοὺς πόδας τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων του, ὁ ἵππος ἐξέπνευσεν ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν κούρασιν.

Ὅλη ἡ φυλὴ τὸν ἔκλαυσεν· οἱ ποιηταὶ τὸν ὕμνησαν, καὶ τὸ ὄνομά του κυκλοφορεῖ τώρα ἀκόμη εἰς τὰ στόματα τῶν Ἀράβων τῆς Ἱεριχώ.

Κ. Γ. Εὐθυμιάδης.

(*) Δουρᾶς, κέγχρος τῆς Ἰνδίας.

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΤΟΥ ΒΑΝ ΔΑΕΛ.

Ἐπὶ μικρόν τι πολίχνιον τῆς Γερμανίας, χανόμενον μεταξὺ τῶν ὀρέων καὶ τῶν δασῶν, διακρίνετις εἰς μέρος ἄποπτον μελανήν τινα καὶ σκοτεινὴν οἰκίαν, ἣν ὁ διαβάτης χαιρετᾷ μετὰ σεβασμοῦ, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἡ δημοτικὴ παράδοσις προσαρμόζει τὸ ποιητικὸν καὶ ἁπλοῦν συναξάριον, ὅπερ ἀφηγούμεθα ἐνταῦθα.

Ἡ μελανὴ οἰκία κατῳκεῖτο ποτὲ ὑπὸ πεπαιδευμένου τινὸς ἰατροῦ, ὅστις, διὰ πολυπόνου ἐρεύνης καὶ ἐνδελεχοῦς σπουδῆς, ἔφθασεν εἰς τὸ προαγαγεῖν τὴν τέχνην εἰς βαθμὸν τέως ἀνήκουστον, καὶ εἰς τὸ κατορθοῦν θαυμασιωτάτας θεραπείας.

Οὕτω λοιπὸν ἤρχοντο ἐκ τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων μερῶν διὰ νὰ προστρέξωσιν εἰς τὰ φῶτά του· πλούσιοι καὶ πτωχοί, εὐγενεῖς καὶ χειρώνακτες, θεραπευθέντες ὑπ' αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν φροντίδων αὐτοῦ ἀποδοθέντες εἰς τὴν ζωήν, ἔψαλλον τὰ ἐγκώμιά του καὶ ηὐλόγουν τὸ ὄνομά του.

Ἀλλ' ἡ τόσον βαθεῖα αὕτη ἐπιστήμη, αὐτὴ ἡ τόσον λαμπρὰ δόξα καὶ αἱ πολυπληθεῖς εὐλογίαι δὲν συνεπλήρωσαν τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Βὰν Δάελ.

Ἡμέραν τινὰ εὑρέθη μόνος, κατάμονος εἰς τὸν κόσμον, ὃν ἐπλήρωσε τῆς φήμης του· ἡ γυνή του καὶ τὰ τέκνα του, τὰ προσφιλέστερα αὐτῷ ὄντα, ἅπαντα ματαίως διεφιλονείκησε μὲ τὸν θάνατον, ἡρπάγησαν ἐκ τῆς κοιλάδος ταύτης τοῦ κλαυθμῶνος ἐν διαστήματι ὡρῶν τινῶν. Τρομερὰ μάστιξ, ἡ μαύρη καὶ ὀλεθρία πανώλης, ἥτις κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἔκαμε τόσα θύματα εἰς Γερμανίαν, τῷ ἁφήρπασε τοὺς γλυκεῖς του θησαυροὺς, τὰ ἄνθη τῆς ὑπάρξεώς του.

Μία τοιαύτη σκληρὰ δοκιμασία δὲν διέρχεται τὴν κεφαλὴν ἑνὸς ἀνθρώπου, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ ἐπ' αὐτῆς τὰ ἴχνη της. Οὕτω λοιπὸν ἡ κεφαλὴ τοῦ Βὰν Δάελ ἐλευκάνθη, καὶ τὰ ὄμματα ἔσκαψαν βαθεῖαν αὔλακα εἰς τὰς ἰσχνὰς καὶ ὠχρὰς παρειάς του. Ἡ ὀλίψις κατέφαγε τὸ στῆθός του ὡς παμφάγον πῦρ· δὲν ἠγάπα πλέον οὔτε τὴν δόξαν, οὔτε τὴν σπουδήν. Ἔζη ὁλόκληρος εἰς τὰς ἀγωνίας τοῦ παρελθόντος, εἰς τὰς βασάνους τοῦ ἐνεστῶτος, καὶ τὴν τελείαν ἀδιαφορίαν περὶ τοῦ μέλλοντος. Καὶ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι τῆς γειτονίας του, βλέποντες τὴν ζῶσαν ταύτην σκιὰν περιπλανωμένην τὸ ἑσπέρας ὑπὸ τοὺς βράχους, ὁπόθεν ἔπιπτον κατὰ σταγόνας ψυχρὰ τὰ ὄμματα τῆς γῆς, ὕψουν τὰς χεῖρας καὶ ἔλεγον, « Φιλάνθρωπε Ἰησοῦ, γενοῦ ἵλεως πρὸς τὸν Βὰν Δάελ! »

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Κύριος εἶνε ἐλεήμων πρὸς τὰς ψυχάς, αἵτινες ὑποφέρουσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰ-

ἠκουσε τῆς δεήσεως τῶν καλῶν ἐκείνων ἀνθρώπων τῶν ὀρέων.

Ἦτο δεκέμβριος· ὁ ἄνεμος ἐμυκᾶτο ἐν ὥρᾳ νυκτὸς, καὶ οἱ γυμνοὶ κλάδοι τῶν δένδρων συνεκρούοντο μετὰ πενθίμου τινὸς πατάγου. Ἀποσυρθεὶς εἰς τὸν θάλαμόν του ὁ Βὰν Δάελ ἐφυλλολόγει τὰς βαρείας βίβλους, εἰς ἃς ὁ Ἱπποκράτης καὶ ὁ Γαληνὸς συμπεριέλαβον τοὺς θησαυροὺς τῆς πολυμαθείας των· ἀλλ' ἐφυλλομέτρει αὐτὰ μόνον μηχανικῶς, σχεδὸν χωρὶς νὰ βλέπῃ, διότι ὁ νοῦς του ἦτο ἀλλοῦ. Ἐσυλλογίζετο τὰ προσφιλέστατα ἐκεῖνα ἀντικείμενα, ἅτινα ὁ θάνατος τῷ ἁφήρπασε, καὶ ἔλεγεν:

« Ὦ ἐπιστήμη, ἐπιστήμη, ἣν ἠκολούθησα τόσον καιρὸν καὶ τόσον ἐνδόξως ἀπέκτησα! εἰς τί μὲ ὠφέλησας, ὅταν ἡ βαρεῖα χεὶρ τῆς ἀδυσωπήτου μοίρας ἐπεβάρυνεν ἐπ' ἐμοῦ; ... Ἔξαχρος ματαιότης, δύνασαι νὰ μοὶ ἀποδώσῃς τὴν σύζυγόν μου Ἑλένην, τὸν Κάρολον καὶ τὴν Μάρθαν, τοὺς δύο ἀγγέλους μου, μὲ τὰ μειδιάματά των, τὰ θωπεύματά των καὶ τὴν χαράν, ἣν μοὶ ἐπροξένουν ζῶντα, καὶ ἥτις μὲ καθίστα πάντοτε νέον, ἰσχυρὸν καὶ φαντασιώδη βασιλέα ὁλοκλήρου λαοῦ, ὅστις μὲ ἐσέβετο; »

Εἶτα, παραφερθεὶς ὑπὸ τῆς σκέψεως, παρεδόθη εἰς ῥεμβασμοὺς καὶ ἐφαίνετο διερχόμενος ἀγνώστους καὶ ἀκτινοβόλους σφαίρας. Ἡ βίβλος τοῦ Ἱπποκράτους τῷ διέφυγε τὰς χεῖρας, καὶ ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν νὰ πέσῃ ἐπί τινος τραπέζης· μετ' ὀλίγον δὲ ἀπεκοιμήθη.

Τότε τῷ ἐφάνη ὡς ζωηρὸν ὅραμα ἡ Ἑλένη, ἡ προσφιλεστάτη σύζυγός του, μετὰ τῶν δύο ὡραίων τέκνων του, καταβαίνουσα ἐπὶ νεφελῶν ἐκ τοῦ ὕψους τῆς οὐρανίου βασιλείας. Τὸ χαρίεν τοῦτο σύμπλεγμα, περιλαμπόμενον ὑπὸ θείας αἴγλης, ἔῤῥιψε βλέμμα τρυφερότητος καὶ συμπαθείας ἐπ' ἐκείνου, οὗ τινος ἦτο ποτὲ φίλος σύντροφος, καὶ ἡ εὐώδης πνοή των, καθαρισθεῖσα διὰ τῆς ἀθανασίας, ἀντήχησεν ὡς θεία τις ἁρμονία εἰς τὰ ὦτα τοῦ Βὰν Δάελ.

« Ἐλθὲ, σύζυγέ μου, ἐλθέ! ἔψαλλεν ἡ Ἑλένη· ἡ διαῤῥηχθεῖσα εἰς τὴν γῆν ἕνωσίς μας θέλει ἐπαναδεθῇ εἰς τοὺς οὐρανούς. »

« Ἐλθὲ, πάτερ, ἐλθέ! ἔψαλλεν ὁ Κάρολος καὶ ἡ Μάρθα· ἐλθὲ νὰ μᾶς ἀγαπήσῃς καὶ ἐσὺ ἐπάνω πλησίον τοῦ Παναγάθου Θεοῦ, τοῦ κοινοῦ μας Πατρός. Θέλομεν πηγαίνει μαζὶ νὰ συνάζωμεν ἄφθαρτα ἄνθη εἰς τοὺς λειμῶνας τῆς Ἐδὲμ, καὶ θὰ ἀκούωμεν πάντοτε τὰ ζωογόνα κελαδήματα τῶν ὡραίων πτηνῶν τοῦ Παραδείσου, καὶ τὸν ψιθυρισμὸν τῶν ἀεννάως διαυγεστάτων ῥυακίων, καὶ τὰ μελῳδήματα τῶν τρυφερωτάτων καὶ χαριέντων Σεραφείμ. Ἐδῶ θέλομεν ἑνόνει τὰς φωνάς μας μὲ τὰς τῶν Χερουβείμ πρὸ τοῦ θρόνου τῆς θείας Παντοδυναμίας, καὶ θέλομεν παρακαλεῖ διὰ τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα, δι' ἐκείνους οἵτινες εἶνε πληγωμένοι ὑπὸ τῶν θλίψεων τοῦ βίου, καὶ δι' ἐκείνους οἵτινες εἶνε ἠθικῶς ἀποθαμμένοι κατὰ τὴν καρδίαν. »

Καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Βὰν Δάελ ἀπέπτη πρὸς τὴν πρόσκλησιν, διαρκοῦντος τοῦ ὕπνου του.

Τὴν ἐπαύριον, ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸν θάλαμον, δὲν εὗρον εἰμὴ μόνον τὸ πτῶμά του.

Ῥ.

Ο ΕΥΠΙΣΤΟΣ ΑΣΣΥΡΙΟΣ.

ΣΩΡΙΚΟΣ Ἀσσύριος ἔφερεν αἶγα διὰ νὰ τὴν πωλήσῃ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Βαγδατίου. Ἐκάθητο ἐπὶ ὄνου καὶ ἡ αἶξ τὸν ἠκολούθει, ἔχουσα κώδωνα κρεμασμένον εἰς τὸν λαιμόν. « Θὰ πωλήσω, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, τὸ ζῶον τοῦτο τριάκοντα δηνάρια, καὶ μὲ τὰ χρήματα ταῦτα θὰ ἀγοράσω νέον καβούκιον καὶ φόρεμα εὔμορφον, τὸ ὁποῖον θὰ περιδέσω εἰς τὴν μέσην μου μὲ ζώνην μεταξωτήν. Τότε τὰ κοράσια τοῦ χωρίου μου θὰ μὲ γλυκοκυττάζουν χαμογελῶντα, καὶ θὰ ἦμαι ὁ κομψότερος νέος εἰς τὸ τζαμίον. » Ἐνῷ ἀπελάμβανεν οὕτω διὰ τῆς φαντασίας τὰς μελλούσας ἡδονάς του, τρεῖς πονηροὶ ἄνδρες τὸν παρετήρησαν, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τῷ ἁφαιρέσουν τὰ παρόντα πλούτη του. Πραγματοῦντος δὲ αὐτοῦ βραδέως, εἷς ἐξ αὐτῶν ἔκοψεν ἐπιτηδείως τὸν κώδωνα ἀπὸ τὸν λαιμὸν τῆς αἶγὸς καὶ τὸν ἐκρέμασε, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ ὁ χωρικὸς, εἰς τὴν οὐρὰν τοῦ ὄνου· κλέψας δὲ τὴν αἶγα, ἀνεχώρησεν. Ὁ χωρικὸς, ἀκούων πάντοτε τὸν ἦχον τοῦ κώδωνος, ἠκολούθει τὰς σκέψεις του χωρὶς νὰ συλλάβῃ τὴν παραμικρὰν ὑποψίαν περὶ τῆς γενομένης εἰς αὐτὸν κλοπῆς.

Ἀλλ' ὅτε μετ' ὀλίγον ἔστρεψε τὴν κεφαλήν του εἰς τὰ ὀπίσω, εἶδε μὲ λύπην καὶ ἀπορίαν τοῦ ὅτι τὸ ἀποτελοῦν μέγα μέρος τῆς περιουσίας του ζῶον ἔλειπεν. Ἤρχισε λοιπὸν μὲ μεγίστην ἀδημονίαν νὰ ἐρωτᾷ τοὺς διαβάτας μήπως εἶδον καμμίαν αἶγα. Τότε ὁ δεύτερος κλέπτης πλησιάσας τῷ εἶπεν· « Εἶδα ἐκεῖ πέραν ἄνθρωπον, τρέχοντα καὶ φέροντα αἶγα εἰς τοὺς ὤμους του. » Ὁ χωρικὸς ἐπέζευσε μετὰ σπουδῆς, καὶ παρεκάλεσε τὸν ὑπαγρεωτικὸν ξένον νὰ κρατήσῃ τὸν ὄνον του ἕως ὅτου νὰ εὕρῃ καὶ νὰ συλλάβῃ τὸν κλέπτην· καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἔδραμεν ἀμέσως εἰς τὸν δειχθέντα τόπον. Περιπλανηθεὶς πολλὴν ὥ-

ραν χωρὶς τίποτε νὰ ἴδῃ, ἐπέστρεψεν ἀσθμαίνων καὶ ἀγωνιῶν εἰς τὸ μέρος, ὅπου εἶχεν ἀφήσει τὸν ὄνον του· ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς του ὅταν οὔτε τὸ ζῶόν του εὗρεν οὔτε τὸν πλάνον, εἰς τὴν φροντίδα τοῦ ὁποίου εἶχεν ἐμπιστευθῇ αὐτό.

Ἐνῷ περιεπάτει σύννους καὶ πλήρης λύπης, ἀπορίας ἐνταὐτῷ καὶ ἐντροπῆς, εἴλκυσαν τὴν προσοχήν του οἱ γοεροὶ θρῆνοι πτωχοῦ τινος ἀνθρώπου, καθημένου πλησίον πηγαδίου. Ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν, συλλυπούμενος ἄνθρωπον ὁμοιοπαθῆ, καὶ τὸν ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς κυριευούσης αὐτὸν μεγίστης θλίψεως. «Συμφορά μου! ἐκραύγασε μὲ γοερὰν φωνὴν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος· ἐνῷ διψῶν ἐπλησίασα εἰς τὸ πηγάδιον τοῦτο, καὶ ἐπροσπάθουν διὰ τῆς ζώνης μου καὶ τούτου τοῦ πηλίνου ἀγγείου νὰ ἀνασύρω ὀλίγον ὕδωρ, μοῦ ἔπεσε μέσα κιβώτιον μὲ ἀδάμαντας, τὸ ὁποῖον μὲ ἔστειλαν νὰ δώσω εἰς τὸν Καλίφην τοῦ Βαγδατίου· τίποτε δὲν συλλογίζομαι εἰμὴ ὅτι αὐτὸς θὰ μὲ φονεύσῃ ἀναμφιβόλως, ὑποπτεύων ὅτι τὸ ἐκλεψα. — Ἀλλὰ διατί δὲν καταβαίνεις νὰ τὸ ζητήσῃς; ἀνέκραξεν ὁ χωρικὸς, ἀπορῶν διὰ τὴν ἠλιθιότητα τοῦ ἀνθρώπου. — Διότι τὸ πηγάδιον εἶνε βαθὺ, ἀπεκρίθη, καὶ ἐγὼ εἶμαι ἀσυνείθιστος καὶ φοβοῦμαι· ἂν θέλῃς ὅμως νὰ λάβῃς τὴν καλωσύνην νὰ καταβῇς σὺ, σὲ δίδω εὐχαρίστως τριάκοντα δηνάρια. »

Ὁ χωρικὸς ἐδέχθη τὴν προσφορὰν μετὰ χαρᾶς, καὶ ἤρχισε νὰ ἀφαιρῇ τὸ ἐπανωφόριον, τὸ φόρεμα καὶ τὰ σανδάλιά του, εὐχαριστῶν ὁλοψύχως τὸν Προφήτην διὰ τὴν περὶ αὐτοῦ πρόνοιαν. Ἀλλὰ, καθ' ἣν στιγμὴν ἔμβαινεν εἰς τὸ ὕδωρ ζητῶν τὸ κιβώτιον, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις ἦτο ὁ τρίτος κλέπτης, ἁρπάσας τὰ ἐνδύματά του, τὰ ἔφερεν ἀσφαλῶς εἰς τοὺς συντρόφους του, ὁ δὲ δυστυχὴς χωρικὸς, ἀναβὰς, εἶδε καὶ τὸ τρίτον καὶ χειρότερον τῶν δυστυχημάτων του. Ἐπέστρεψε λοιπὸν κλαίων καὶ ὀδυρόμενος, ἀφοῦ ἐδανείσθη καθ' ὁδὸν ἀπὸ γνώριμόν του παλαιὸν φόρεμα καὶ ἔκρυψε τὴν γυμνότητά του.

* *

ΟΙ ΙΑΤΡΟΙ ΕΝ ΚΙΝΑ.

Κίνα, τὸ μεμονωμένον τοῦτο καὶ μυστηριῶδες Κράτος τῆς οἰκουμένης, ἡ ξενήλατος καὶ ἀποκεκλεισμένη τῷ λοιπῷ κόσμῳ ὑπερμεγέθης αὕτη Ἐπικράτεια, δικαίως ἐπέσυρε τὴν περιέργειαν τῆς Εὐρώπης, ἥτις παντὶ σθένει καὶ διὰ πάσης θυσίας προσεπάθησε νὰ ἀνοίξῃ, εἴτε διὰ τῆς λεοντῆς εἴτε διὰ τῆς ἀλωπεκῆς, τὰ ἐξ ἀμνημονεύτων ἤδη χρόνων κεκλεισμένας πύλας τοῦ Οὐρανίου τούτου Κράτους, ἢ τῆς ἠνθισμένης Γῆς, ὡς ἀποκαλοῦσιν οἱ Σῖναι τὴν Ἐπικράτειαν αὐτῶν.

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Πεκίνου, τῆς μεγάλης ταύτης Κινεζικῆς πρωτευούσης, ἥτις μετὰ τὴν παράλιον Καντῶνα εἶνε ἡ πρώτη γνωστὴ γενομένη πόλις τοῖς Εὐρωπαίοις, τερατολογούμενος μέχρι τοῦδε εἰς πολλὰ ἑκατομμύρια, ἀναβαίνει, κατὰ τὰς τελευταίας πληροφορίας, εἰς ἓν καὶ ἥμισυ ἑκατομμύριον κατοίκων· ὥστε εἶνε μία ἐκ τῶν μεγαλητέρων τῆς οἰκουμένης πρωτευουσῶν.

Συνίστανται ἀπὸ δύο πάντῃ διαφόρους πόλεις, τὴν μὲν πρὸς βορρᾶν ἥτις καλεῖται Κὶγγ-Τσὶγγ, ἡ Αὐτοκρατορικὴ πόλις, τὴν δὲ πρὸς νότον, Λάο-Τσὶγγ καλουμένην, τουτέστι παλαιὰ πόλις· ἀμφότεραι δὲ εἰσὶ περιτετειχισμέναι μὲ ὑψηλότατα τείχη. Ἐξ ὅλων τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων ἐπαγγελμάτων, τὸ τῶν ἰατρῶν εἶνε τὸ περιεργότερον καὶ ἀκροσφαλέστερον, διὸ καὶ περὶ αὐτῶν λέγομέν τινα σήμερον, ὑποσχόμενοι ἀκολούθως νὰ κρατῶμεν τὸν ἀναγνώστην ἐνήμερον εἰς τὰ διάφορα καὶ παράδοξα ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ περιέργου τούτου Κράτους, ὅπερ ἤδη ἐκὼν ἀέκων ἤρχισε νὰ ἀποδύεται τὸν γεγηρακότα αὐτοῦ πολιτισμὸν καὶ νὰ ἐξοικειοῦται μὲ τὴν τύρβην τοῦ νέου Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ τοῦ Οὐρανίου Κράτους ἔχει συνήθως μεταξὺ τῆς θεραπείας του ἕνα φίλτατον ἰατρὸν, τὸν ὁποῖον συμβουλεύεται κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας. Ἐνόσῳ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἡλίου ἔχει καλῶς, ἢ σχεδὸν καλῶς, ἐπιδαψιλεύει εἰς τὸν ἰατρὸν αὐτοῦ τιμὰς καὶ χρήματα· ἅμα δὲ ἡ Αὐτοῦ Οὐράνιος Μεγαλειότης ἀσθενήσῃ, ἀπαγχονίζει ἀμέσως τὸν ἰατρόν. Ἀλλ' ἴσως ἐρωτήσει τις, πῶς τὸν θεραπεύει τότε· ἄλλος ἰατρὸς, ὅστις ἔχει συμφέρον νὰ τὸν ἰατρεύσῃ, ὡς ὁ προκατοχός του εἶχε συμφέρον νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ νὰ ἀσθενήσῃ. Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἡ θέσις τοῦ ἰατροῦ τοῦ Αὐτοκράτορος δὲν εἶνε εὐχάριστος εἰς τὸν τόπον τοῦτον.

Ἔπειτα δὲ καὶ οἱ ταπεινοὶ αὐτοῦ συνάδελφοι δὲν τυγχάνουσι κρείττονος περιποιήσεως παρὰ τῶν Μανδαρίνων, καὶ οὐδὲ παρ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν τῆς κατωτάτης τάξεως ἀνθρώπων. Ἰδοὺ τί κάμνουν εἰς τὸ Πεκῖνον διὰ νὰ ἦνε εἰς θέσιν τὸ κοινὸν νὰ διακρίνῃ ἐκ τοῦ πεγχοσίμου (διότι ἑκάστη τέχνη καὶ ἐπιστήμη ἔχει αὐτοῦ τὸ ἴδιον ἔμβλημα,) τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς ἰατρούς: Ὅταν ἀποθάνῃ Κινέζος, κρεμῶσι φανὸν εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος τῆς οἰκίας τοῦ ἰατροῦ, ὅστις τὸν

ἐθεράπευσε, καὶ ὁ ταλαίπωρος ἰατρὸς εἶνε ὑπόχρεως νὰ ἀνάπτῃ τὸν φανὸν τοῦτον τὴν νύκτα. Ὅσους ἀνθρώπους λοιπὸν στείλῃ εἰς τὸν ᾅδην, τόσους φανοὺς χρεωστεῖ νὰ ἀνάπτῃ· ἰατρῶν δέ τινων αἱ οἰκίαι εἰσὶ πραγματικῶς φανοστόλιστοι, καὶ ἤθελέ τις ὑπολάβει βλέπων αὐτοὺς ὅτι εἶνε αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων, ἐρχόμεναι ἀνὰ πᾶσαν ἑσπέραν πρὸς κατηγορίαν τῶν δημίων των.

Ἀμφιβάλλομεν ἂν μὲ παρομοίαν συνήθειαν ἡ πόλις τῶν Παρισίων θὰ εἶχεν ἀνάγκην τοῦ φωταερίου· ἀλλ' εἰς τὴν Κίναν, καὶ ἄνευ τῆς συνηθείας ταύτης, ἡ φωτοχυσία δὲν εἶνε εὐκαταφρόνητος, καὶ δὲν εἶνε παράξενον ὅτι τὸ Πεκῖνον ὀνομάζεται ἡ πόλις τῶν φαναρίων.

Ἀλλ' ἂς ἴδωμεν καὶ τὴν παράδοξον καὶ ἀλληγορικὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν οἱ Μανδαρῖνοι συνέθεντο καὶ ἐκόσμησαν διὰ τῶν πλουσιωτέρων χρωμάτων, ὅπως παραστήσωσι τὴν ἰατρικήν. Ἡ ἀσθένεια προσωποποιημένη κεῖται ἐπὶ κλίνης πλησίον τοῦ ἀσθενοῦς, ὁ δὲ ἰατρὸς, δεδεμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ κρατῶν ῥάβδον, κτυπᾷ ὅπου τύχῃ ἐπὶ τῆς κλίνης. Ἆρά γε τὴν ἀσθένειαν προσπαθεῖ νὰ φονεύσῃ ἢ τὸν ἀσθενῆ; οὔτε αὐτὸς ὁ ἴδιος γνωρίζει τοῦτο, οὐδ' αὐτοὶ οἱ θεαταί. Ἡ εἰκὼν ἀφίνει τὸ ζήτημα ἀμφίβολον, καὶ εἰς τοῦτο βέβαια συνίσταται ἡ μεγάλη εἰρωνεία τῆς Κινεζικῆς ταύτης γελοιογραφίας.

Ἐν Γαλλίᾳ ἡ Ἰατρικὴ Σχολὴ ἤθελεν ἐγκαλέσει εἰς δίκην τὸν ἐκδότην εἰκόνος τοσοῦτον ἀλληγορικῆς καὶ εἰρωνικῆς, ἐν Κίνᾳ ὅμως θεωροῦσι τὰς εἰκόνας, γελῶσι, καὶ ὅταν ἀσθενήσωσιν, ἐπειδὴ ἐνθυμοῦνται τὰ φανάρια, ἐκλέγουσι τὸν ἰατρὸν τὸν ἥκιστα φωτισμένον, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ μὴ αὐξήσωσι τὰ φῶτά του.

* *

Ο ΛΟΓΧΙΣΤΗΣ ΒΟΑΣ ΤΗΣ ΜΑΡΤΙΝΙΚΗΣ.

Ἡ νῆσος τῆς Μαρτινίκης ἐρημοῦται ὑπό τινος ὄφεως, τὸν ὁποῖον οἱ ἐντόπιοι καλοῦσι σιδηρᾶν λόγχην, ἕνεκα τοῦ ἐπιμήκους σχήματος τῆς κεφαλῆς του, τοῦ παρεμφεροῦς λόγχῃ, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ἐπιστημονικὸν ὄνομα εἶνε λογχιστὴς Βόας. Καθ' ἕκαστον ἔτος ἕως πεντήκοντα ἄτομα ἀποθνήσκουσι, θύματα τῶν δηγμάτων τοῦ τρομερωτάτου τούτου ἑρπετοῦ. Λέγομεν δὲ δήγματα καὶ ὄχι κεντήματα, διότι οἱ τοιούτου εἴδους ὄφεις δὲν εἶνε ἐπικίνδυνοι διὰ τὰ ἐλαφρὰ κεντήματά των, ὡς κοινῶς πιστεύεται, ἀλλ' ἕνεκα τῶν ὀδόντων των, καὶ μάλιστα ὀδόντων κυρτῶν καὶ ἰδιαιτέρας κατασκευῆς, εὐχερεστάτης πρὸς δῆξιν. Ἡ ἄνω σιαγὼν τοῦ λογχιστοῦ Βόα εἶνε ὡπλισμένη μὲ δύο ὀδόντας, κινουμένους κατ' ἀρέσκειαν, τοὺς ὁποίους τὸ ζῶον ἀποσύρει καὶ κρύπτει μεταξὺ τῶν σιαγόνων του ὅταν τρώγῃ, καὶ τῶν ὁποίων χρῆσιν ποιεῖται μόνον ὅταν προσβάλλῃ ἢ ἀμύνεται. τοὺς ἐκτείνει τότε καὶ βυθίζει αὐτοὺς μετὰ δυνάμεως κατὰ τοῦ ζώου καθ' οὗ ἐφορμᾷ, καὶ οὕτως ὠθούμενοι ἐμπήγονται εἰς τὰς σάρκας τοῦ θύματος, ἐνῷ ταὐτοχρόνως τὸ τρομερὸν ἑρπετὸν, πρὶν ἢ περιελιχθῇ τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον συλλαμβάνει, καταφέρει κατ' αὐτοῦ διὰ τῆς οὐρᾶς του στιβαρώτατα κτυπήματα ὡς τὰ τῆς σφύρας. Τότε οἱ ὀδόντες πιέζουσι μικράν τινα κύστιν, κειμένην κατὰ τὴν βάσιν αὐτῶν καὶ ἥτις εἶνε πλήρης δηλητηρίου· τὸ ὑγρὸν τοῦτο χύνεται πάραυτα ἐκ τῆς δεξαμενῆς του, γλιστρᾷ καθ' ὅλον τὸ μῆκος ἐκτομῆς τινος, δι' ἧς εἰσὶ κεχαραγμένοι οἱ ὀδόντες οὗτοι ἐν εἴδει αὐλακος, καὶ εἰσρέει εἰς τὴν πληγήν.

Ὁ λογχιστὴς Βόας φθάνει εἰς μῆκος πέντε ἢ ἓξ ποδῶν, καὶ ἔχει περίπου ἓξ μέχρις ὀκτὼ δακτύλων περιφέρειαν ἡ πάχος. Ἡ γονιμότης του εἶνε καταπληκτικὴ καὶ τεραστία, διότι ἑκάστη θήλεια ἄπαξ τοῦ ἔτους γεννᾷ ἀπὸ εἴκοσιν ἕως ἑξήκοντα ἔμβρυα· τὰ δὲ μικρὰ ταῦτα ἀρχίζουν νὰ δάκνωσι μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ἀπὸ τῆς γεννήσεώς των. Τὸ δῆγμα τοῦ Βόα εἶνε μᾶλλον ἐπικινδυνον καθ' ὅσον αὐτὸς εἶνε παχύτερος ἢ λίαν παροργισμένος, ἢ ἔχει νὰ δήξῃ ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ· διότι, καθ' ὅλας ταύτας τὰς περιπτώσεις, ἔχει πλειότερον δηλητήριον ὑπὸ τὴν διάθεσίν του. Οἱ ὀδόντες εἶνε θαυμασίως διατεθειμένοι πρὸς τὸ ἔργον των, λήγοντες εἰς αἰχμὴν λεπτοτέραν τῆς ἀκωκῆς τῆς λεπτοτέρας βελόνης· εἶνε κυρτοὶ ὡς τὸ ῥάμφος τοῦ ἀετοῦ, διὰ νὰ ἐμπήγωνται καλήτερον εἰς τὰς σάρκας. Καὶ αὐτὴ ἡ ὑπερβολικὴ λεπτότης καὶ τὸ εὔθραυστον τῶν τρομερῶν τούτων ἐργαλείων ἀποβαίνει νέα ἀφορμὴ κινδύνου· διότι, συντριβόμενοι ἐνίοτε ὡς ἐκ τῆς ὁρμῆς μεθ' ἧς ἐμπήγονται εἰς τὴν σάρκα, μένουσιν ἐντὸς τῆς πληγῆς καὶ αὐξάνουν τὴν σοβαρότητα τοῦ κινδύνου. Ἄλλως τε, τὸ ζῶον δὲν μένει ἐπὶ πολὺν καιρὸν στερημένον τοῦ ὅπλου τούτου, ὅπερ ἀπώλεσε κατὰ τὴν ἔφοδόν του, διότι ἡ προβλεπτικὴ φύσις (καὶ εἰς τί δὲν ἐνησχολήθη τὸ προβλεπτικὸν τῆς θαυμασίας ταύτης ἐργάτιδος!) παρέχει εἰς αὐτὸ ὡς ἀνταλλαγὴν ἑτέρους ὀδόντας, οἵτινες, ἐκφυόμενοι ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν, ἀντικαθιστῶσι τὸν ἀπολεσθέντα.

Ὁ Βόας δύναται νὰ φάγῃ ἀβλαβῶς τὸ θῦμά του· τὸ δηλητήριον, τὸ ὁποῖον καταπίνει τρώγων αὐτό, οὐδεμίαν βλαβερὰν ἐπιρροὴν προξενεῖ ἐπ' αὐτοῦ, διότι διαλύεται καὶ ἀποσυντίθεται ἀμέσως ὑπὸ τῶν ἐν τῷ στομάχῳ αὐτοῦ περιεχομένων ὑγρῶν. Τότε μόνον ἠμπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ τὸ δηλητήριον τοῦτο θανατηφόρον ἀποτέλεσμα εἰς τὸν τρομερὸν ἰδιοκτήτην του, ἂν ἦτο δυνατὸν, ἀπορροφηθὲν ὑπὸ τῶν φλεβῶν, νὰ εἰσέλθῃ ἄνευ ἀλλοιώσεως εἰς τὸ αἷμα αὐτοῦ.

Ἡ Μαρτινίκη ἔχει περισσοτέρους Βόας παρὰ κατοίκους, καὶ μ' ὅλον ὅτι τοὺς κυνηγοῦσι συνεχῶς καὶ ἐπιμόνως εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον νὰ καταστρέψωσιν αὐτοὺς ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τόπον διατεμνόμενον ὑπὸ βαθέων φαράγγων καὶ κατακεκαλυμμένον εἰσέτι ὑπὸ ἀπείρων παρθένων δασῶν, ὅπου ὁ ἰνδοκάλαμος ἐξαπλώνει τὸ πλατύτατον σκιάδιον τοῦ φυλλώματός του πλησίον τοῦ δένδρου τοῦ κόμμεως· ὅπου ἡ ὑψιτενὴς φοινικιὰ ἐκτείνει τοὺς κλῶνάς της, ζητοῦσα ἀκτῖνας τινὰς τοῦ ἡλίου, τὰς ὁποίας διαφιλονεικεῖ καὶ ἀποκρύπτει ἀπ' αὐτῆς ἡ πελώριος ἀγρία ὀρῦς· ὅπου τὰ δένδρα, πολυπληθέστερα τῶν κόκκων τῆς ἐπὶ τῆς ὄχθης ἄμμου, ἐπακουμβῶσι προσκολλώμενα καὶ συμπλεκόμενα τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου· ὅπου οἱ γιγάντειοι σχοῖνοι, ἀληθεῖς ὄφεις τοῦ φυτικοῦ βασιλείου, ῥιπτόμενοι καὶ συμπλεκόμενοι τῇδε κἀκεῖσε, πληροῦσι τὰ κενὰ μέρη τοῦ πρασίνου τούτου δρυφράκτου· ὅπου τέλος τὸ ἔδαφος ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἐγένετο ἄφαντον, καταχωσθὲν ὑπὸ ἄπειρον σωρείαν λειψάνων, συσσωρευθέντων ἀπ' αὐτῆς τῆς δημιουργίας, καὶ εἰς τὰ ὁποῖα βυθίζεται ὁ ποὺς ὡς εἰς τὴν ἰλὺν τῆς βάλτου. Ἐκεῖ ὁ Βόας ζῇ ὡς ἀληθὴς βασιλεύς.

Ὅταν, ἐν καιρῷ τῆς συγκομιδῆς τῶν ζαχαροκαλάμων, μαῦρός τις ἤθελε δηχθῇ ὑπὸ τοῦ τρομεροῦ τούτου ὄφεως, κράζει μετὰ λακωνισμοῦ τινος ὅλως Σπαρτιατικοῦ «ἐμένα 'δάγκασε Βόας!» Ἐξέρχεται δὲ πάραυτα ἀπὸ τὰς τάξεις τῶν ἐργατῶν, καὶ οἱ σύντροφοί του μόλις ἀνησυχοῦσιν ἐπὶ μίαν στιγμὴν διὰ νὰ τὸν βοηθήσωσι· φθάνει μόνος μετὰ πολλοῦ κόπου εἰς τὴν καλύβην του, ἐνοκλάζει εἰς τινα αὐτῆς γωνίαν ἐν σιωπῇ, παρατηρῶν τὴν πληγήν του μὲ στυγνὸν καὶ ἀδάκρυτον βλέμμα· Ἐντὸς ὀλίγου τὸ σῶμά του, ἐξοιδηθὲν καὶ ἀποβὰν πελιδνὸν, συστρέφεται ἐναγωνιώδει σπασμῷ, ἕως οὗ ὁ δυστυχὴς, ἀποβαλὼν τὰς αἰσθήσεις του, ἐξαπλοῦται ὕπτιος καὶ ἀποθνήσκει· ταῦτα δὲ ὅλα τὰ μαρτύρια διαρκοῦσι μίαν μόνην ἡμέραν. Πεντάκις ἢ ἑξάκις τοῦ ἔτους τὸ δρᾶμα τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὴν αὐτὴν κατοικίαν, χωρὶς νὰ διεγείρῃ τὴν παραμικροτέραν συγκίνησιν, διότι ἐσυνείθισαν πλέον εἰς αὐτὸ οἱ ἐγχώριοι.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι οἱ μαῦροι εἶνε μοιρόδοξοι, δοξάζουσι δηλαδὴ τὴν εἱμαρμένην ἢ τὸ πεπρωμένον. «Μὴ φοβεῖσαι, αὐθέντα, ἔλεγεν εἷς ἐξ αὐτῶν πρός τινα Εὐρωπαῖον, ὅστις ἐφοβεῖτο νὰ εἰσέλθῃ εἰς φυτείαν ζαχαροκαλάμων, ἐν κακῇ καταστάσει εὑρισκομένην· εἶνε τῳόντι μεγάλη δυστυχία νὰ κεντηθῆτε ὑπὸ τοῦ ὄφεως, ἀλλ' ἐὰν ἦνε πεπρωμένον νὰ πάθητε τοῦτο, ἠμπορεῖτε νὰ τὸ πάθητε πολὺ καλὰ καὶ εἰς τὸν θάλαμόν σας ὡς καὶ ἐδῶ! » Πῶς σᾶς φαίνεται τὸ δίλημμα τοῦ Ἀφρικανοῦ; Ἀλλως ὅμως ἐσκέφθησαν οἱ σοφοὶ τῶν Εὐρωπαίων ἰατρῶν, τῶν παρεπιδημούντων εἰς τὴν Μαρτινίκην, οἵτινες οὐ μόνον δὲν εἶνε μοιρόδοξοι, ὡς οἱ νέγροι, ἀλλὰ καὶ φρονοῦσιν ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἶνε καλλίτερον νὰ λάβῃ τις τὰ δέοντα μέτρα παρὰ νὰ μένῃ ἀμέριμνος καὶ ἐκτεθειμένος εἰς τὰς βλαβερὰς ἐπηρείας τοῦ θανατηφόρου τούτου ἑρπετοῦ ἐν ζωῷδει ἀναλγησίᾳ καὶ αὐταπαρνήσει. Οὕτω λοιπὸν ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεδριάσει τῆς Ἰατρικῆς Ἀκαδημίας, ὁ περιώνυμος ἰατρὸς Ῥοῦφος ἐκήρυξε κατὰ τῶν Βόων τῆς Μαρτινίκης ἀληθὲς πολεμιστήριον ἐλελεῦ, αὐτὸ τὸ τρομερὸν ἔπος καταστραφήτω (delenda est), τὸ ὁποῖον ἐπρόφερεν ὁ γηραιὸς Κάτων κατὰ τῆς Καρχηδόνος. « Πρέπει νὰ καταστραφῶσιν οἱ Βόαι! » ἰδοὺ τὸ συμπέρασμά του.

Πλὴν ὅλαι αἱ πολεμικαὶ αὗται διακηρύξεις τῶν σοφῶν οὐδὲν παρήγαγον ἀποτέλεσμα. Μάτην ἀπεπειράθησαν νὰ ἐξοικειώσωσι μὲ τὴν ἀποικίαν ταύτην ζῶα ὀφιοφάγα. Ὁ Ἰχνεύμων, ὁμῶς οὗτος τοῦ Φαραὼ, ὁ τοσοῦτον σεβόμενος ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων, ὑπῆρξεν ἀνίκανος διὰ τὸ ἔργον τοῦτο. Ὁ Γράπτης τῶν τροπικῶν ἐπίσης, τὸ πτηνὸν τοῦτο τὸ ἀνυψοῦν ὑπερηφάνως τὸ μέγα πτερὸν, τὸ ἐμπεπηγμένον ὄπισθεν τοῦ ὠτίου του, ὡς ἐὰν ἀνῆκεν εἰς τὸ προκατακλυσμιαῖον γένος τῶν δημοσίων γραφέων, οἵτινες συνειθίζουσι νὰ θέτωσι τὸν κάλαμον μεταξὺ τῶν ὤτων των, καὶ τὸ ὁποῖον ἀποκαλοῦσιν ὀφίτην διότι κυνηγεῖ ἁπλήστως τὰ ἑρπετὰ παντὸς εἴδους, ἔμεινεν ὑποδεέστερον τῆς φήμης του· τὸ δὲ χιλιόφραγκον γέρας, τὸ ὁποῖον ἡ Ἰατρικὴ Ἀκαδημία ἐθέσπισε δι' ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελεν εἰσάξει εἰς τὴν Μαρτινίκην τὸ καταστρεπτικὸν διὰ τοὺς ὄφεις γένος τοῦτο τῶν πτηνῶν, μένει εἰσέτι ἀνέπαφον.

Καὶ ὅμως ὁ Βόας δὲν κυνηγεῖ ποσῶς τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ ἐφορμήσῃ κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ μάλιστα τὸν φεύγει. Εἶνε εἶδος νυκτερινοῦ ζώου, τὸ ὁποῖον τότε μόνον λαμβάνει ὑπὸ τὴν κατοχήν του τὴν γῆν, καθ' ἣν ὥραν ἡμεῖς τὴν ἐγκαταλείπομεν· ἐνίοτε δὲ, ἐκτελοῦν τὰς ὑπὸ τῆς φύσεως ἐπιβαλλομένας αὐτῷ ἀνάγκας καὶ ἐπὶ σκοπῷ νο-

μίμου ἀμύνης, μᾶς δάκνει καὶ μᾶς θανατώνει. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἐναντίον τοῦ ὄφεως, καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καταχρᾶται πολλάκις αὐτοῦ. Ἀλλὰ μήπως ἡ γῆ, ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας καθ' ἣν μορφωθεῖσα ἐξῆλθε τῶν χειρῶν τοῦ Δημιουργοῦ, δὲν εἶνε εὐρύχωρον στάδιον αἱματηρῶν σφαγῶν καὶ ἀλληλοκτονιῶν;

« Καθ' ἣν ἐποχὴν ὡμίλουν τὰ ζῶα, (μόλις δὲ παρῆλθον ἔκτοτε ἓξ ἡμέραι), λέγει ὁ Ῥαβελαί, ὁ Πυθαγόρας ἤκουσε τὸ χόρτον νὰ παραπονῆται πικρότατα διότι κατετρώγετο ὑπὸ τρομεροῦ τινος θηρίου, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀρνίον. Ἐν ὄστρακον, τὸ ὁποῖον ὁ φιλόσοφος οὗτος ἡτοιμάζετο νὰ καταβροχθίσῃ, τῷ ὑπέδειξε τόσον εὐγλώττως τὴν σκληρότητα τῆς πράξεώς του, ὥστε ἐπανέθεσεν αὐτὸ εἰς τὸν βράχον ἐφ' οὗ ἦτο προσκεκολλημένον, ὑποσχόμενος νὰ μὴ φάγῃ εἰς τὸ ἑξῆς τίποτε, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐν ἑαυτῷ ζωήν. Ἡλὴν, ἐξακολουθῶν τὴν ὁδὸν του ὁ Πυθαγόρας, εἶδεν ἀράχνην κατατρώγουσαν μυῖαν, στρουθίον κατατρῶγον τὴν ἀράχνην, ἱέρακα τρώγοντα τὸ στρουθίον, ἀετὸν ἁρπάζοντα τὸν ἱέρακα, καὶ τότε ἔκαμε τὴν παρατήρησιν ὅτι ἕκαστον πρᾶγμα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐγένετο ὅπως καταστρέφηται ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου του, καὶ ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ ἰσχυροτέρου εἶνε πάντοτε τὸ καλλήτερον. »

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΓΑΛΛΙΔΕΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΔΕΣ. — Ἐφημερίς τις κάμνει τὴν ἑξῆς παραβολὴν τῶν Γαλλίδων πρὸς τὰς Γερμανίδας Κυρίας:

« Ἡ Γαλλὶς ἐνδύεται, ἡ δὲ Γερμανὶς καλύπτει ἑαυτήν. Ἡ Γερμανὶς περιπατεῖ, ἡ δὲ Παρισινὴ Κυρία κυματίζει. Αἱ Γερμανίδες εἶνε ἢ δυσειδεῖς ἢ ὡραῖαι, αἱ Παρισιναὶ ὅμως οὔτε ἄσχημοι εἰσὶν οὔτε ὡραῖαι, εἰμὴ μόνον θελξικάρδιοι. Τὸ βλέμμα τῆς Γερμανίδος εἶνε ἀεὶποτε ἄδολον καὶ ἀγνόν, ἀλλ' εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Γαλλίδος ὁποῖαι ἡδονικαὶ ἄβυσσοι ὑπάρχουσι! Διὸ καὶ ὁ Δοὺξ τοῦ Γραμμὸντ εἶπε ποτὲ περὶ αὐτῶν δικαίως, ὅτι οἱ ὀφθαλμοί των ἔχουσι πάντοτε τὸ ὕφος, ὄχι μόνον τοῦ νὰ σὲ κυττάζωσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ σὲ μαγνητίζωσιν. Ἡ Γερμανὶς λέγει ναὶ ἢ ὄχι, ἀλλ' ἀπὸ τὴν Παρισινὴν Κυρίαν οὔτε καθαρὸν ναὶ ἀκούει τις, οὔτε ὁλόκληρον ὄχι. Ἡ Γερμανὶς σὲ περιμένει ἐπὶ δέκα ἔτη ὑπὸ τὸ δένδρον, ἡ δὲ Παρισινὴ ἐπὶ δέκα λεπτά. Ἡ Παρισινὴ εἶνε πανοῦργος καὶ διπλωμάτις, ἡ δὲ Γερμανὶς ἀφελὴς καὶ ἀγαθή. Ἡ Γερμανὶς εὐχαριστεῖται μὲ τὸν θαυμασμὸν ἑνός, ἡ δὲ Γαλλὶς ἀγαπᾷ νὰ θαυμάζεται ὑπὸ πάντων. Ἡ Γερμανὶς δὲν ὁμιλεῖ τόσον πολὺ οὔτε περιττολογεῖ, ἀλλ' ἡ Γαλλὶς εἶνε λάλος ὡς κίσσα. Ἡ Παρισινὴ εἶνε τεχνῖτις, ἡ δὲ Γερμανὶς γυνή. Καλλήτερον εἶνε νὰ ἀγαπᾷ τις ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλὰ νὰ νυμφεύεται ἐν Γερμανίᾳ.

ΑΝΤΙΔΟΤΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΑΘΕΙΑΣ. — Συμβαίνει πολλάκις ἄτομόν τι νὰ ἐμπνέῃ ἀντιπάθειαν, αἴσθημα δηλαδὴ ἀποστροφῆς ἢ ἀπεχθείας, ἥτις καθιστᾷ τὴν παρουσίαν του δυσάρεστον. Ἐπειδὴ δὲ, κατὰ τὰς θείας ἀρχὰς τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας, πρέπει νὰ προσπαθῶμεν νὰ ἀγαπῶμεν ἐξ ὅλης ἡμῶν καρδίας ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἄνευ διακρίσεως, ὡς ὁμοίους καὶ ἀδελφούς μας, διάσημός τις ἠθικολόγος τῆς ἐποχῆς μας ὑπέδειξεν ἐσχάτως μέσον τελείας θεραπείας τοῦ τοιούτου ἀτόπου, ἧς δοκιμὴν ἔκαμεν ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του.

« Ἀπήντων συχνὰ, λέγει, εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἕνα μικράνθρωπον μὲ πρόσωπον τοσοῦτο ἄχαρι, ὥστε δὲν ἠδυνάμην νὰ τὸν ἴδω χωρὶς νὰ κυριεύηται εὐθὺς τὸ σῶμά μου ἀπὸ ἀλγεινὸν αἴσθημα ταραχῆς. Ἠναγκαζόμην νὰ τῷ στρέφω τὰ νῶτα ἢ νὰ χαμηλόνω τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ μὴ τὸν βλέπω, ἐξ αἰτίας τῆς κακῆς ἐντυπώσεως, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπροξένει ἡ παρουσία του. Ἡ θέσις μου καθίστατο ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ δυσχερεστέρα, διότι ἤρχετο τακτικὰ εἰς τὴν βιβλιοθήκην καὶ ἐφαίνετο ὡς νὰ μὲ ἐζήτει ἐπίτηδες, ὥστε πολλάκις ἐβιαζόμην νὰ φεύγω. Τέλος, σκεπτόμενος μίαν πρωΐαν ἐν τῇ κλίνῃ μου περὶ τούτου, ἀνεπήδησα περιχαρὴς διότι εὗρον μέσον, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ἀντιπάθειάν μου, καὶ τὸ ὁποῖον ἐξεπλήρωσα ἐπιτυχῶς τὴν αὐτὴν ἑβδομάδα. Κατώρθωσα νὰ κάμω μικράν τινα χάριν εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ὑπεχρεώθη νὰ μοὶ ὁμολογήσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του διὰ τῶν ζωηροτέρων ἐκφράσεων καὶ σχημάτων· τὸ πρόσωπόν του μοὶ ἐφάνη τόσον ὡραῖον καὶ ἀγαπητὸν, ὥστε ἔκτοτε βλέπω αὐτὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ μὲ εὐχαριστησιν.

ΔΑΡΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑ. — Ἀρκετὰ περίεργος εἶνε ὁ τρόπος, δι' οὗ Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπους ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Περσίας. Συνεφώνησαν, λέγει ὁ Ἡρόδοτος, καὶ οἱ ἑπτὰ συνεργήσαντες εἰς τὸν φόνον τοῦ Ψευδοσμέρδιος ἡγεμόνες νὰ ἐξέλθωσιν ἀπὸ πρωΐας ἔφιπποι εἰς τὴν παρακειμένην πεδιάδα, καὶ οὗτινος ὁ ἵππος ἤθελε χρεμετίσει πρῶτος, αὐτὸς νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν. Ὁ Δαρεῖος εἶχεν ἱπποκόμον ἐπιτήδειον, ὅστις, λαβὼν διὰ νυκτὸς θήλειαν ἵππον καὶ ἐλθὼν εἰς

τὸ συμφωνηθὲν μέρος τῆς συναντήσεως, ἐπλησίασεν αὐτὴν εἰς τὸν ἵππον, ὃν ἔμελλε νὰ ἱππεύσῃ τῇ ἐπαύριον ὁ Δαρεῖος. Τὸ πρωΐ ἅμα τῇ αὐγῇ ἐξῆλθον οἱ ἡγεμόνες ἔφιπποι, καὶ ἐπορεύοντο κατὰ τὰ συμφωνηθέντα εἰς τὴν πεδιάδα· ἅμα δὲ ὁ εὐγενὴς ἵππος τοῦ Δαρείου ἠσθάνθη ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου πρότινων ὡρῶν διῆλθε τόσας ἡδονικὰς στιγμάς, καὶ ὡσφράνθη τὴν κόπρον τῆς ἵππου, ἣν ὠχυέτο τὴν νύκτα, ἀφῆκε χρεμετισμὸν ἔρωτος. Τότε, καταβάντες ἀπὸ τῶν ἵππων οἱ λοιποὶ ἡγεμόνες, προσῆλθον ἐνώπιον τοῦ Δαρείου, καὶ, προσκυνήσαντες αὐτὸν, ἀνηγόρευσαν βασιλέα τῆς Περσίας.

Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ Δαρεῖος ὁπωσδήποτε ἦτο ἄνθρωπος ἐπιχειρηματίας καὶ ἔξυπνος συγκριτικῶς ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους συγχρόνους του, καὶ οὐδόλως ὡμοίαζε κατὰ τὴν νωθρότητα μὲ τοὺς προκατόχους του. Διὰ τοῦτο καὶ τοὺς Χαλκηδονίους τυφλοὺς ὠνόμασε, διότι, ἐνῷ ἀπέναντι αὐτῶν ἔκειτο εἰς λαμπροτάτην θέσιν τὸ ὡραῖον ἄστυ τοῦ Βύζαντος, αὐτοὶ ἐπροτίμων νὰ κατοικῶσι τὴν Χαλκηδόνα, ἣν ἀπεκάλεσε πόλιν τυφλῶν.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ 7. — Οὐχ ἧττον περίεργος εἶνε καὶ ὁ ἀριθμὸς 7, ὡς ἐκ τῶν πολυειδῶν αὐτοῦ σημαινομένων: Οἱ ἀρχαῖοι ἠρίθμουν ἑπτὰ πλανήτας, ἑπτὰ ἀρχικὰ χρώματα, ἑπτὰ ὀσμάς, ἑπτὰ ἀστέρας (τὰς Πλειάδας). — Ἑπτὰ ἦσαν τὰ θαύματα τοῦ κόσμου, ἑπτὰ οἱ σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος, ἑπτὰ οἱ κυκλικοὶ ἀγῶνες, ἑπτὰ οἱ ἐπὶ Θήβας στρατηγοί. Ὡς πρὸς τὰ θρησκευτικὰ δὲ ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἦν ὁ ἐξάρχων ἀριθμὸς τῆς εἰδωλολατρείας, καὶ οἱ Ἕλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔθυον ἑπτὰ θυσίας.

Ἅπαντα σχεδὸν τὰ ἔθνη διῄρεσαν τὸν χρόνον εἰς περιόδους ἑπτὰ ἡμερῶν, καὶ ἑπτὰ ἦσαν αἱ ἡμέραι τῆς Δημιουργίας. — Ἡ μουσικὴ ἔχει ἑπτὰ φωνὰς, καὶ πολὺν χρόνον ἐγνωρίζοντο ἑπτὰ μόνον μέταλλα. — Ἑπτὰ εἰσὶν οἱ ἀστέρες τῆς Μεγάλης Ἄρκτου.

Ὁ ἀριθμὸς 7 εἶνε ἐπίσημος καὶ εἰς τὰς Γραφάς: Αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τοῦ Φαραὼ, αἱ ἑπτὰ Ἐκκλησίαι τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ αἱ ἑπτὰ λυχνίαι, αἱ ἑπτὰ χεῖρες τοῦ χρυσοῦ λυχνοστάτου, αἱ ἑπτὰ λαμπάδες, οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, αἱ ἑπτὰ σφραγῖδες, οἱ ἑπτὰ Ἄγγελοι καὶ αἱ ἑπτὰ σάλπιγγες, οἱ ἑπτὰ δράκοντες καὶ τὰ ἑπτὰ διαδήματά των, κτλ. Αἱ ἑπτὰ αἰτήσεις τῆς Κυριακῆς προσευχῆς· τὰ ἑπτὰ πονηρὰ πνεύματα, ἅτινα παραλαμβάνει τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ἄνθρωπον· ἡ ἐρώτησις τοῦ Πέτρου ἂν πρέπῃ νὰ συγχωρῇ τὸν ἀδελφόν του ἁμαρτήσαντα ἕως ἑπτάκις, καὶ ἡ ἀπάντησις τοῦ Σωτῆρος ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά· τὰ ἑπτὰ δαιμόνια τῆς Μαγδαληνῆς, ἅτινα ἐξέβαλεν ἀπ' αὐτῆς ὁ Κύριος· οἱ ἑπτὰ οὐρανοὶ, τὰ ἑπτὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, αἱ ἑπτὰ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, κτλ. κτλ.

ΣΥΜΒΟΛΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΞΑ. — Τὸν τίτλον τοῦτον φέρει περίεργον διδακτικὸν βιβλιάριον συγχρόνου τινὸς ἠθικολόγου, τοῦ Ἀρσενίου Οὐσιὲ, ἐν ᾧ πλεῖστα ὅσα παράδοξα ἀποφθέγματα περιέχονται. Ἐξ αὐτῶν παραθέτομεν τινὰ τὰ περιεργότερα:

— Ἡ Ἀφροδίτη, ἀναδυομένη ἐκ τῆς θαλάσσης, εἶνε σοφώτατον ἔμβλημα: ἡ ἐντελεστέρα ὡραιότης πρέπει νὰ ἔχῃ κόκκον ἅλατος εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τρικυμίας εἰς τὴν καρδίαν.

— Ἡ γυνὴ, ἡ μὴ ἀρέσκουσα τίποτε νὰ ἐπιθυμήσῃ τις παρ' αὐτῆς, δὲν ἔχει τι πλέον νὰ δώσῃ.

— Ὁ μαργαρίτης ἀγνοεῖ τὴν ἀξίαν του, καὶ τὸ ἄνθος τὸ ἀρωμά του· διὰ νὰ ὑπερτερήσῃς τὸν μαργαρίτην καὶ τὰ ἄνθη, νέα κόρη, ἀγνόει τὴν καλλονήν σου.

— Ἡ ἀγάπη εἶνε πρᾶγμα ἀνέκφραστον· μία ὁλόκληρος συγγραφὴ ἐν μιᾷ λέξει, εἰς ὠκεανὸς εἰς ἓν δάκρυ, εἷς ἀνεμοστρόβιλος εἰς ἕνα στεναγμόν.

— Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἐπιδεικνύει τὸ μεγαλεῖόν του, προτείνον ἔξοχα καὶ ὑψηλὰ ζητήματα, καὶ τὴν μανίαν του, διισχυριζόμενον ὅτι τὰ λύει· τὰ διατί του ὑφαίνονται μετάρσια μέχρις οὐρανοῦ καὶ ἀεροβατοῦσι, τὰ διότι του ἔρπουσιν.

— Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἄλλων τὰ ἐλαττώματά μας εἶσι σκιαὶ, αἵτινες αὐξάνουσι καὶ μεγεθύνονται καθ' ὅσον δύει ὁ ἥλιος τῆς εὐτυχίας μας.

— Ἡ ἀρετὴ, ἥτις μᾶς δίδει κόπον, ἀποδεικνύει ὅτι ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν, ἡ δὲ ἄνευ πόνων ἀρετὴ, ὅτι αὐτὸς μᾶς ἀγαπᾷ.

— Ζητοῦμεν τὴν εὐδαιμονίαν συνήθως εἰς πράγματα, τὰ ὁποῖα μᾶς λείπουν, ἐνῷ ἄλλοι βλέπουν αὐτὴν εἰς ἓν μόνον πρᾶγμα ἀφ' ὅσα ἔχομεν.

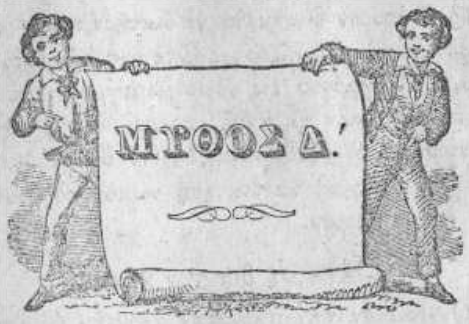
— Ὁ ἄνθρωπος εἶνε κάτοπτρον τοῦ ἀνθρώπου.

— Σεβώμεθα πάντοτε τὴν πολιὰν κόμην, πρὸ πάντων ὅμως τὴν ἰδικήν μας.

— Τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα δανείζομεν, ἀναχωροῦσι μὲν γελῶντα ἐπιστρέφουσι δὲ κλαίοντα.

— Αἱ τελευταῖαι εὐεργεσίαι τοῦ θνήσκοντος διαιωνίζουσι τὴν λύπην τοῦ θανάτου αὐτοῦ· δὲν ἔπρεπε νὰ κληρονομῇ τις εἰμὴ τοὺς ἐχθρούς του.

— Τὸν πονοῦντα διὰ πάντα τὰ πάντα παρηγοροῦσι.

ΑΕΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΥΡΚΟΣ.

Ἐμονομάχησάν ποτε, παρόντων πολλῶν ἄλλων,
ὁ Κοῦρκος καὶ ὁ Ἀετὸς, ἀνόμοιοι τὴν φύσιν·
ἦτο ἡ πάλη σοβαρὰ, ἐπρόκειτο τίς μᾶλλον
ἠδύνατο ὑψινεφῆ νὰ κατορθώσῃ πτῆσιν.
Πετοῦν οἱ δύο σύγχρονοι· ὁ Κοῦρκος κάτω πίπτει,
ὁ Ἀετὸς τὰ σύννεφα μὲ τὰ πτερά του τύπτει.

Διὰ τὴν πτῆσιν τὴν κακὴν ὁ Κοῦρκος δυσχεραίνων,
πλὴν μὴ τολμῶν τοῦ Ἀετοῦ τὸ βλέμμα ν' ἀτενίσῃ,
εὑρίσκει Χοῖρον φίλον του βορβοροκυλισμένον,
καὶ δι' αὐτοῦ τὸν νικητὴν ζητεῖ νὰ ἐξυβρίσῃ.
Ὁ Χοῖρος στόμα ρυπαρὸν ἀνοίγ' εἰς βλασφημίαν,
καὶ κλίνουν τ' ἄνθη πρὸς τὴν γῆν ἀπὸ τὴν δυσωδίαν.

" Τὸ ῥάμφος σου τὸ σκολιὸν, ὦ Ἀετὲ, πληγόνει,
" τρομάζουν τ' ἄλλα τὰ πτηνὰ ἀπὸ τοὺς ὄνυχάς σου,
" κ' ἐκεῖθεν στάζουν αἵματα, κ' ἐκεῖθεν στάζουν φόνοι.
" Εἴθε τὸ πῦρ τῶν οὐρανῶν νὰ καύσῃ τὰ πτερά σου! ,,
Τὸν ὑπερήφανον λαιμὸν ὁ νικητὴς κυρτόνων,
φλογῶδες πρὸς τὸν ὑβριστὴν ἓν βλέμμα στρέφει μόνον.

Ἓν βλέμμα στρέφει φλογερὸν, καὶ τὰ πτερὰ τανύων,
ὠθεῖ τὴν γῆν καὶ πέτεται νεφελοπόρος παλιν.
Ἀλώπηξ τότε, " Σίγησον, ὦ ῥυπαρὸν ἀγγεῖον!
" τί σχέσιν ἔχει σήμερον τὸ ῥάμφος μὲ τὴν πάλην;
" Τὴν νίκην ἔχει πάντοτε τῶν Ἀετῶν ἡ πτῆσις·
" σὲ καὶ τὸν Κοῦρκον ἔρποντας καταδικάζ' ἡ φύσις! ,,

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ.

Καθαρισμὸς τοῦ ὑπὸ ἐλαίου κηλιδωθέντος χάρτου.

Θὲς τὸν κηλιδωθέντα χάρτην ἐπὶ μελανορρόφου χάρτου (στυποχάρτου), καὶ σπόγγισον τὰς κηλῖδας μὲ τεμάχιον βαμβακίου, βεβρεγμένου εἰς αἰθέρα ἢ μᾶλλον εἰς βενζίνην, (benzine, ἐλαιῶδες ἄχρωμον καὶ διαφανὲς ὑγρὸν καὶ εὐωδιάζον). Ἅμα στεγνώσει ὁ χάρτης θέλει ἐπανέλθει εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ καθαριότητα.

Καθαρισμὸς τοῦ μαύρου βελούδου.

Τὸ σαλαχωμένον καὶ κοκκινισμένον μαῦρον βελοῦδον δυνάμεθα νὰ ἐπαναφέρωμεν εἰς τὴν προτέραν του ζωηρότητα διὰ τοῦ ἀκολούθου τρόπου. Δύο ἄτομα κρατοῦσι τὸ καθαρισθησόμενον βελοῦδον ἀπὸ τὰς δύο αὐτοῦ ἄκρας, ἐνῷ τρίτον περιφέρει κατὰ τὸ ἀντίστροφον αὐτοῦ μέρος σπόγγον βεβρεγμένον εἰς ζύθον· εἶτα, ἐξακολουθοῦντες νὰ κρατῶσι τὸ ὕφασμα τεντωμένον, τὸ σιδηρόνουσιν ἐπὶ τῆς χειρὸς ἐνόσῳ εἶνε εἰσέτι ὑγρὸν μὲ μετρίας θερμότητος σίδηρον. Οὕτω δὲ καθαρίζεται ἀμέσως, καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ κατάστασιν.

Μέθοδος δι' ἧς καθαρίζονται οἱ χρυσωμένοι ὀρείχαλκοι.

Ἂν χρυσωμένος τις ὀρείχαλκος (πρόνζος) κηλιδωθῇ ἀπὸ ἔλαιον ἢ ἀπὸ ὁποιονδήποτε ἄλλο ἐλαιῶδες σῶμα, πρέπει πρῶτον νὰ πλυθῇ καλῶς ἐντὸς ὕδατος ἐκ σπάκτης ἢ καλλιτέρου ποτάσσης· εἶτα παρασκευάζομεν μίγμα, συγκείμενον ἀπὸ ὕδωρ, ἀπὸ θειοῦχον λευκάργιλλον (Sulfate d'alumine) καὶ ἀπὸ νιτρικὸν ὀξὺ (acide nitrique)· ἡ ἀναλογία εἶνε ἀνὰ ἓν τρίτον ἐκ τῶν δύο τούτων ὑλῶν καὶ δύο τρίτα ὕδατος. Ἀλείφομεν τὸν ὀρείχαλκον μὲ τὸ μῖγμα τοῦτο, εἶτα τὸν σπογγίζομεν ἐπιμελῶς μὲ τεμάχιον φλανέλας καὶ τὸν ἀφίνομεν νὰ στεγνώσῃ· οὕτω δὲ καθαρίζεται ἐντελέστατα.

Καθαρισμὸς τῶν ἐκ μαύρου τριχάπτου πέπλων, (βέλων ἐκ δαντέλλας).

Διαλύομεν ὀλίγον κηκίδιον εἰς θερμὸν ὕδωρ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου βυθίζομεν τὸν καθαρισθησόμενον πέπλον, εἶτα τὸν ἀποσύρομεν καὶ τὸν ξεπλύνομεν εἰς ψυχρὸν ὕδωρ. Ἀναλύομεν ἀκολούθως εἰς ὕδωρ τραγακάνθινον κόμμι (gomme adragante), καὶ εἰς τὸ ἔγχυμα τοῦτο βουτῶμεν τὸν πέπλον διὰ νὰ τῷ δώσωμεν ὀλίγην κομμίδωσιν (κολλάρισμα). Συνθλίβομεν ἀκολούθως τὸ ὕφασμα διὰ νὰ στραγγίσῃ τὸ ὕδωρ, τὸ ἁπλόνομεν ἐπί τινος σανιδίου τοῦ σιδηρώματος, προσκολλῶντες αὐτὸ κατὰ τὰς ἄκρας διὰ καρφίδων, καὶ τὸ ἀφίνομεν οὕτω νὰ στεγνώσῃ ἐπὶ τῆς σανίδος, ὅπου, σιδηρονόμενον ἀκολούθως, ἀποκτᾷ τὴν πρώτην του στιλπνότητα.

Τρόπος δι' οὗ ἀφαιρεῖται ἀπὸ τοὺς μύκητας (μανιτάρια) ἡ φαρμακερὰ αὐτῶν ἰδιότης.

Καθαρίζομεν πρῶτον ἐπιμελῶς καὶ κόπτομεν τὰ μανιτάρια, ὁποιουδήποτε εἴδους καὶ ἂν ὦσιν, εἰς μεγάλα κομμάτια, τὰ πλύνομεν ἔπειτα καὶ τὰ βάλλομεν εἰς κρύον νερὸν, εἰς τὸ ὁποῖον ῥίπτομεν καὶ τινας κοχλιαρίας ὄξους, (δύο ἢ τρεῖς κοχλιαρίας εἰς μίαν λίτραν νεροῦ). Οὕτω δὲ τὰ ἀφίνομεν νὰ μουσκεύσωσιν ἕως δύο ὥρας, μετὰ παρέλευσιν τῶν ὁποίων, ἐβγάζοντες αὐτὰ ἀπὸ τὸ νερὸν, τὰ ξεπλύνομεν μὲ ἄφθονον καθαρὸν ὕδωρ, καὶ τὰ βάλλομεν νὰ βράσουν εἰς ἄλλο νερὸν ἡμίσειαν ὥραν. Μετὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην, τὰ πλύνομεν διὰ τελευταίαν φορὰν μὲ ψυχρὸν νερὸν, καὶ ἀφοῦ στραγγίσωσι τὰ μεταχειριζόμεθα διὰ μαγείρευμα.

Διὰ τοῦ ἁπλοῦ καὶ εὐκόλου τούτου τρόπου δυνάμεθα νὰ μεταχειριζώμεθα ἀκινδύνως τὰ εἴδη τῶν μανιταρίων τὰ λεγόμενα φαγώσιμα, μὲ ὁποιαδήποτε εἴδη ἄλλων μυκήτων καὶ ἂν ἤθελον εἶσθαι ἀνακατωμένα. Ἡ ὁρισμὴ αὕτη εἶνε ἀκίνδυνος καὶ ἐκτὸς πάσης ὑποψίας, τῆς ὁποίας ἡ ἐπιτυχία εἶνε βεβαία· ἐπεβεβαιώθη δὲ πρό τινος ὑπὸ τοῦ Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου τῶν Παρισίων.

Καθαρισμὸς τῶν ἀργυρῶν σκευῶν.

Λάβε μίαν λίτραν καθαροῦ ὕδατος, 10 γράμμα στυπτηρίας (κοιν. στύψεως), 25 γράμμα ἀσβόλης τῆς καπνοδόχης, καὶ ἀναμίξας βράσον· εἰς τὸ παρασκεύασμα τοῦτο βάψον τολύπην μαλλίου ἢ μᾶλλον ἁπλῆν ψῆκτραν (βοῦρτσαν), τρίψον δι' αὐτῆς τὰ ἀσημικὰ, ὁποιουδήποτε εἴδους καὶ ἂν ὦσιν, εἶτα σπόγγισέ τα ἐπιμελῶς καὶ θέλουν στιλβωθῆ καὶ καθαρισθῆ.

Ζύμη ἐξ ἀμυγδάλων, κατάλληλος πρὸς λεύκανσιν τῶν χειρῶν καὶ ἴασιν τῶν ῥαγάδων τοῦ δέρματος.

Λάβε 1(2 κιλόγραμμον πικραμυγδάλων, τὰ ὁποῖα ῥίψον εἰς ζεστὸν ὕδωρ διὰ νὰ ξεφλουδισθῶσι καλῶς· εἶτα θὲς αὐτὰ ἐντὸς πετρίνου ἰγδίου (γουδίου), προσθέτων καὶ 60 γράμμα δρακοντίου (εἴδος ἀρωματικοῦ φυτοῦ estragon), 60 γράμμα ἁπλοῦ σαπωνίου καὶ 60 γράμμα καθαροῦ μέλιτος. Κοπάνισον καλῶς τὰ διάφορα ταῦτα εἴδη, καὶ μετὰ ταῦτα θὲς αὐτὰ εἰς πήλινον ἀγγεῖον διὰ νὰ βράσωσιν· ἀνακάτωνέ τα ἀδιακόπως καὶ βραδέως μὲ ξύλινον κοχλιάριον, καὶ μετὰ μίαν βράσιν ἀπόσυρον αὐτὰ ἀπὸ τὸ πῦρ καὶ θὲς τὴν ζύμην ταύτην εἰς μικρὰ ἀγγεῖα, ὅπως τὴν μεταχειρίζεσαι πρωΐ καὶ ἑσπέρας.

Διατήρησις τοῦ βουτύρου.

Τὸ βούτυρον δυνάμεθα νὰ διατηρήσωμεν πολὺν καιρὸν νωπὸν, τυλίζοντες αὐτὸ ἐντελῶς ἐντὸς πανίου, βεβρεγμένου εἰς ὕδωρ μεμιγμένον μὲ ὄξος. Ὅταν τὸ πανίον ξηρανθῇ, πρέπει νὰ τὸ βρέχωμεν ἐκ νέου μὲ τὸ ὀξυδωμένον ἐκεῖνο ὕδωρ, ὅπερ ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ διατηρῇ νωπὸν τὸ βούτυρον ἐπὶ πολὺν καιρόν.

Ἄλοιφὴ διὰ τὴν κόμην.

Συνιστῶμεν τὴν παροῦσαν ἀλοιφὴν ὡς ὠφέλιμον, ἁπλουστάτην, ὀλιγοδάπανον καὶ εὐκόλως κατασκευαζομένην. Λάβε 125 γράμμα πάχους χοίρου, διυλισμένου καὶ νωποῦ· δύο μικρὰς κοχλιαρίας κόνεως κίνας· ἀνακάτωσον τὰ εἴδη ταῦτα δι' ἀργυροῦ κοχλιαρίου, καὶ οὕτως ἔχοντα θὲς εἰς μικρὰ ἀγγεῖα τῆς ἀλοιφῆς πρὸς χρῆσίν σου.

Λιθόκολλα διὰ πᾶν εἶδος πηλίνων ἀγγείων.

Βράσον εἰς καθαρὸν ὕδωρ πέντε ἕως ἓξ λεπτὰ τῆς ὥρας λευκὸν ὑαλίσιον, κοπάνισον ἔπειτα αὐτὸ, καὶ κοσκίνισον μὲ πυκνότατον κόσκινον· ἀνάμιξον μετὰ ταῦτα τὴν λεπτὴν ἐκείνην κόνιν μὲ λευκὸν τοῦ αὐγοῦ, τὸ δὲ ὅλον τοῦ μίγματος ἐκείνου τρίψον εἰς μάρμαρον ἕως οὗ γένῃ εἶδος ἀλοιφῆς λεπτοτάτης· ἄλειψον δι' αὐτῆς τὸ σκεῦος καὶ συνάρμοσον αὐτό. Ἡ κόλλα αὕτη τόσον στερεὰ εἶνε, ὥστε τὰ συναρθέντα μέρη δὲν ξεκολλοῦν καὶ ἂν ἤθελε ξανασπάσει τὸ σκεῦος.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Η ΟΡΦΑΝΗ. (*)

Εἰς πέλαγος μὲ ἄφησας τρικυμιώδους βίου,
ὡς λέμβον κινδυνεύουσαν καὶ ἄνευ πηδαλίου
ἐν μέσῳ κλύδωνος σφοδροῦ.

Μ. Μ. Παππᾶς.

Εἰς τοῦ πατρός της τὸν νεκρὸν ἐγγὺς γονυκλιτοῦσα,
τὴν κρύαν ἤδη χεῖρά του εἰς χεῖράς της κρατοῦσα,
ἠμείφθητος κ' ἐκείνη
τὸν ἔβλεπεν ἡ τάλαινα καὶ μὲ λυγμοὺς ἐθρήνει.

(*) Ἐποιήθη τὴν 18 Μαΐου 1859, ἡμέραν πανώλεθρον διὰ τὴν πολυμελῆ οἰκογένειαν τοῦ μακαρίτου Ἐμμανουὴλ Βουρουκλῆ. Σ.Η.

Ἐθρήνει, πλὴν τὸ ὄμμα της ὡσεὶ νενεκρωμένον
τὰ δάκρυα δὲν ἔβρεχον, ἀλλὰ προσηλωμένον
'ς τὸ πτῶμα τοῦ πατρός της,
τὴν κάμινον ἐδείκνυε τὴν καίουσαν ἐντός της.

Τὰ σπασμωδοῦντα χείλη της πολλάκις ἐπειράθη
ν' ἀνοίξ' εἰς τῆς καρδίας της τὰ πλημμυροῦντα πάθη,
καὶ τέλος μετ' ὀδύνης
ἀντήχησαν 'ς τὰ ὦτά μου οἱ ὀδυρμοὶ ἐκείνης.

" Δὲν ἔχει πλέον δάκρυα, πάτερ, ὁ ὀφθαλμός μου,
καθότι ἐξηντλήθησαν 'ς τὸν τάφον τῆς μητρός μου·
" δὲν ἔχω παρὰ μόνους
" ὅσους ἐκπέμπω, πάτερ μου, εἰς τὸν νεκρόν σου στόνους.

" Πᾶν ὅ,τι εἶχον ἐπὶ γῆς σεῖς ἦσθε, ὦ γονεῖς μου!
" στιγμαὶ μοὶ ἦσαν ἄῤῥητοι ὁπότε σεῖς ἐγγύς μου
" ὡς ἄγγελοι παρόντες
" μ' ἠσπάζεσθε, 'ς τ' ἀθύρματα τῆς κόρης σας γελῶντες.

" Τῆς φιλοστόργου μου μητρὸς ὀλίγον τὰς θωπείας
" ἡ δύστηνος ἀπήλαυσα!.... Ὢ ὥραι εὐτυχίας,
" παρήλθατε ταχέως
" ἵνα μ' ἀφήσετ' ὀρφανὴν καὶ νὰ θρηνῶ ματαίως!...

" Ὁμοία φεῦ! ἀνέτειλε καὶ ἄλλοτε ἡμέρα,
" καθ' ἣν ἐπὶ τῆς κλίνης της τὴν φίλην μου μητέρα
" νεκρὰν εἶδον κειμένην,
" ἡ δύστηνος! νομίσασα ἡσύχως κοιμωμένην.

" Προσῆλθον καὶ, ὦ μῆτέρ μου, ἠρώτησα, πῶς εἶσαι;
" ἐὰν, καθὼς μὲ ἔλεγες, τὴν κόρην σου λυπῆσαι,
" ὦ! στρέψε καὶ εἰπέ την
" μιὰν λέξιν σου παρήγορον, καὶ γλυκοφίλησέ την.

" Ἀλλὰ πρὸς τί τοὺς ὀφθαλμούς, ὦ μῆτερ, δὲν ἀνοίγεις;..
" ὁμίλησόν με, μῆτέρ μου, ἐφώναζον μετ' ὀδύνης·
" τὴν κόρην σου λυπήσου,
" καὶ μεῖνε πάλιν μετ' αὐτῆς ἢ πάρε την μαζί σου.

" Οἱ θρῆνοι ἦσαν μάταιοι!... Ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ κόσμου
" τοῦ πλάνου τούτου καὶ φθαρτοῦ, ἀνοίξασα ἐντός μου
" τὴν βρύσιν τῶν δακρύων,
" ἐξαντληθέντων ἔκτοτε 'ς τὸ μνῆμά της τὸ κρύον.

" Ἡ τοῦ θανάτου, πάτερ μου, ὀργὴ δὲν ἐκορέσθη,
" κ' εἰς οὐρανοὺς πρὶν ἀνοίξῃ τὸ νέφος ἀπωλέσθη
" ἐν μέσῳ τῶν αἰθέρων,
" τὸ πρὸς τὸν Πλάστην τοῦ παντὸς τὴν δέησίν μου φέρον.

" Τί πρὸς ἐμὲ εἶν' ἡ ζωὴ ὅταν διάγω βίον
" πολύστονον ἡ τάλαινα! ἐν μέσῳ τῶν δακρύων!
" ζητοῦσα τὸν πατέρα,
" φυγόντα οἴμοι! καὶ αὐτὸν εἰς ἄβατον αἰθέρα;...

" Τίς πρὸς ἐμὲ τὴν πτέρυγα προστάτιδα θ' ἀνοίξῃ,
" καὶ τοὺς σκοπέλους τῆς ζωῆς τοὺς παμπληθεῖς θὰ δείξῃ;...
" τίς ἔσεται σωτὴρ μου;....
" Οὐδείς! ἀροῦ, ὦ τάλαινα! ἀπέθαν' ὁ πατήρ μου!

" Οὐαί! τὸ μέλλον πρὸς ἐμὲ ἐν μέσῳ τῶν δακρύων
" ὡς τρομερὸν καὶ εἰδεχθὲς παρίσταται θηρίον,
" παθοῦν νὰ μὲ βροχθίσῃ,
" ἅμα ἡ τύχη ἕρμαιον τῆς λύσσης του μ' ἀφήσῃ! ,,

Α. Ι. Σ. (Σάμιος.)

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Δ'.

Οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες εἰσὶν ἥλιοι.

« Κάλλος οὐρανοῦ δόξα ἄστρων, κόσμος φωτίζων ἐν ὑψίστοις. » Σειράχ, ΜΓ'. 10.

ΕΞΕΤΑΖΟΝΤΕΣ, καθ' ὅσον ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν τὰ περιωρισμένα μέσα τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης καὶ τέχνης, τὰ τοὺς ἡμετέρους ὀφθαλμοὺς προσβάλλοντα οὐράνια σώματα, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ τὰ πάντα λογικῶς καὶ πανσόφως οἰκονομήσασα θεία Πρόνοια διεσκόρπισεν αὐτὰ ἐν τῷ αἰθερίῳ διαστήματι οὐχὶ μεμονωμένα καὶ ἄσχετα, ἀλλὰ κατὰ ἀθροίσματα ἢ συμπλέγματα, ἐπενεργοῦντα ἀλλήλοις καὶ ἀποτελοῦντα τὴν ἐξαισιωτάτην ἐκείνην καὶ θαυμάσιον ἁρμονίαν τοῦ σύμπαντος. Τὰ ἀθροίσματα ταῦτα τῶν ἀστέρων εἰσὶν ἀῤῥήκτως διεσπαρμένα πανταχοῦ τοῦ οὐρανίου χώρου, πολλὰ τῶν ὁποίων σύγκεινται ἐκ μυριάδων ἀστέρων. Μεταξὺ δὲ τῶν περὶ ἡμᾶς καὶ ἄνωθεν καὶ κάτωθεν ἡμῶν ἀπείρων τούτων ἀθροισμάτων κεῖται καὶ τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα, ὡς κόκκος ἄμμου ἐν τῷ ἀπεράντῳ πυθμένι τοῦ ὠκεανοῦ, ὡς ἁπλοῦν τι σημεῖον εἰς τὴν ἄπειρον τοῦ παντὸς ἔκτασιν, συγκείμενον ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ φωτὸς καὶ ἑστίας τῆς θερμότητος Ἡλίου καὶ τῶν κινουμένων περὶ αὐτὸν πλανητῶν, ἐνοῖς συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ μικρὰ ἡμῶν Γῆ. Ὅλοι δὲ οὗτοι οἱ τὸν οὐρανὸν κοσμοῦντες φωταυγεῖς λυχνίσκοι, εἰς οὓς ἐδόθη τὸ ὄνομα Ἀπλανεῖς ἀστέρες, εἰσὶν ἀναμφιβόλως κέντρα ἰσαρίθμων πλανητικῶν συστημάτων, αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς ἥλιοι, λαμπρότεροι πολλάκις καὶ ἀσυγκρίτως μεγαλήτεροι τοῦ ἡμετέρου, φαινόμενοι δὲ τοσοῦτον μικροὶ διὰ τὴν τεραστίαν ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασίν των, καὶ περὶ τοὺς ὁποίους κυκλοφοροῦσιν ἄλλοι πλανῆται, τῆς αὐτῆς ἴσως μὲ τὴν ἡμετέραν Γῆν ἢ καὶ ἄλλης φύσεως σώματα, τῶν ὁποίων ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἰδέαν ἐπειδὴ ἴσως δὲν εὑρίσκονται ἀνάλογα τούτων ἐν τῷ ἡμετέρῳ πλανητικῷ συστήματι.

Εἷς τῶν πλησιεστέρων εἰς τὴν ἡμετέραν Γῆν ἀπλανῶν ἀστέρων εἶνε ἀναντιῤῥήτως τὸ λαμπρὸν ἄστρον τῆς ἡμέρας, ὁ Ἥλιος, ὁ φωτίζων καὶ θερμαίνων ἡμᾶς οὗτος ἀστὴρ, ὅστις ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν ὑπὲρ τὰ 34 ἑκατομμύρια λευγῶν. Ὁποία ἐκπληκτικὴ ἀπόστασις! πόσον μικρὸς φαίνεται ἐν τῇ ἀποστάσει ταύτῃ, ἐνῷ τὸ πάχος τοῦ ὄγκου αὐτοῦ εἶνε τετράκις μεῖζον τῆς μεταξὺ Γῆς καὶ Σελή-

νης ἀποστάσεως! (*) Καὶ ὅμως, ὁ τρισμέγιστος οὗτος ἡλιακὸς ὄγκος, πρὸς τὰς μυριάδας τῶν αὐτοφώτων ἢ ἀπλανῶν ἀστέρων παραβαλλόμενος, βολίδι μικροτάτῃ ὁμοιάζει, διότι ἐν τῷ ἀχανεστάτῳ πελάγει τοῦ στερεώματος ὑπάρχουσιν ἀστέρες τόσον μεγάλοι, ὥστε ἐγκλείουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὸν ἥλιον μετὰ τῶν δορυφορούντων αὐτῷ πλανητῶν! Εἰς ποίας ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις πρέπει νὰ κεῖνται οἱ ἥλιοι οὗτοι μετὰ τῶν περὶ αὐτοὺς κινουμένων πλανητῶν, καίπερ φαινόμενοι ἡμῖν ἐν τῷ οὐρανίῳ θόλῳ ὡς φῶτα μικρὰ πλησίον ἀλλήλων τεθειμένα; Ἄρα γε εἰς μάτην ἐκχέουσι τὸ ἄπλετον αὐτῶν φῶς, ἢ φωτίζουσι καὶ αὐτοὶ πιθανώτατα ὡς ὁ ἡμέτερος ἥλιος ἄλλα σκιερὰ σώματα, ὅμοια μὲ τὴν Γῆν ἢ καὶ ἀλλοίας ἴσως φύσεως;

Οὐδεὶς ἀπεκάλυψεν ἡμῖν τὴν φύσιν τῶν μακρὰν ἡμῶν κειμένων θαυμασίων τούτων, ἅτινα ἀφθόνως διεσκόρπισεν ἡ παντοδύναμος θεότης εἰς τὰς αἰθερίας ἐκτάσεις, ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοί, διὰ τοῦ δοθέντος ἡμῖν μικροῦ μορίου σοφίας, ὁδηγούμενοι ἐξ ὅσων πλησιέστατα ἡμῶν βλέπομεν καὶ ἀντιλαμβανόμεθα, προβαίνομεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μακρὰν ἡμῶν κειμένων φωτοβόλων σωμάτων καὶ τὴν μετὰ πιθανότητος καὶ λόγου περιγραφὴν αὐτῶν. Οὕτω λοιπὸν, ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος κρίνοντες, παρακινούμεθα ὅπως παραδεχθῶμεν, κατὰ λογικωτάτην βαθμολογίαν εἰς φυσικὰ συμπεράσματα φθάνοντες, ὅτι ὅλα ἐκεῖνα τὰ φωταυγῆ ἄστρα, ἅτινα φαίνονται εἰς τοὺς γυμνοὺς ἡμῶν ὀφθαλμοὺς μεμονωμένα, δορυφοροῦνται ὑπὸ ἄλλων διαφόρου μεγέθους ἀστέρων, καὶ ἀποτελοῦσι διάφορα πλανητικὰ συστήματα, ἄπειρα ὡς τὰ μόρια τοῦ κονιορτοῦ καὶ διεσπαρμένα εἰς τὸ ἀχανὲς χάος. Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι τὸ ἡμέτερον μικρὸν πλανητικὸν σύστημα, συμπεριλαμβανομένης τῆς ἀδιοράτου γῆς ἣν κατοικοῦμεν, τοῦ ἱκανῶς μηδαμινοῦ ἡλίου ἀναλόγως ὡς πρὸς τοὺς μεγίστους ἐκείνους ἀπείρως ἀπέχοντας ἀφ' ἡμῶν καὶ σχεδὸν ἀφανεῖς ἡλίους, καὶ τῶν μικρῶν αὐτοῦ πλανητῶν, εἶνε στιγμὴ ἐν τῷ ἀπείρῳ, ἐλαττον ἢ κόκκος ἄμμου ἐν τῷ ὠκεανῷ, εἶνε μηδὲν τέλος πάντων παραβαλλόμενον πρὸς τὸ πᾶν, καθὼς καὶ ἡ ἀνθρωπίνη σοφία καὶ δύναμις, παραβαλλομένη πρὸς τὴν πανσοφίαν καὶ παντοδυναμίαν τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ παντὸς, εἶνε μηδέν.

Ἰδοὺ πῶς ἐκφράζεται ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου περίφημός τις Γερμανὸς ἀστρονόμος: « Εἶνε « περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὅλοι οἱ πλανῆται καὶ « ἅπασαι αἱ σελῆναι, συμπεριλαμβανομένου καὶ « αὐτοῦ τοῦ τρομεροῦ δι' ἡμᾶς ἡλίου, ὡς καὶ ὅλα « τὰ πιθανῶς ἄγνωστα εἰσέτι οὐράνια σώματα, « ἐξ ὧν σύγκειται τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύ« στημα, εἰσὶ σχεδὸν μηδὲν κατὰ σύγκρισιν τῶν « ἄλλων συστημάτων, τῶν πληρούντων τὸ ἀχα« νὲς διάστημα τῆς ἀβύσσου· εἰσὶν ἄθυρμα, μὲ « ἄλλας λέξεις, ἢ ῥανὶς ὕδατος εἰς τὴν θάλασ« σαν. Ἴδετε τὰς χιλιάδας τῶν ἄστρων, τῶν χρυ« σούντων τὸν οὐράνιον θόλον διὰ τοῦ σπινθηρο« βολοῦντος φωτός των. Ἴδετε τὰ πολυάριθμα « συμπλέγματα, τὰ σχηματιζόμενα ὑπ' αὐτῶν εἰς « τὸ ἀχανὲς τῶν οὐρανῶν, τοὺς ἀστερισμούς ἐ« κείνους, εἰς οὓς διαφόρους ἀπέδωκεν ἡ ἀστρονο« μία ὀνομασίας πρὸς διάκρισιν. Ἴδετε τὴν πλα« τεῖαν ἐκείνην ζώνην ἢ ταινίαν, τὴν περιλαμ« βάνουσαν ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν περιφέρειαν « τοῦ οὐρανοῦ καὶ διακρινομένην μὲ τὸ ὄνομα « Γαλαξίας, καὶ ὅλας τὰς πολυάστρους ἐκείνας « λευκότητας, τὰς μορφουμένας ἐξ ἀστέρων ἐπι« σεσωρευμένων, οὕτως εἰπεῖν, ἐπαλλήλως. Τί « θέλετε εἰπεῖ ἂν σᾶς διαβεβαιώσωσιν ὅτι ἕκα« στον τῶν ὅσων βλέπετε εἰς τὸν οὐρανὸν μικρῶν « καὶ λαμπρῶν σημείων, τῶν διακρινομένων μὲ τὸ « γενικὸν ὄνομα ἄστρα ἢ ἀπλανεῖς ἀστέ« ρες, ὅσον μικρὸν καὶ ἂν ᾖ, εἶνε εἷς ἥλιος μεί« ζων τοῦ ἡμετέρου; Ἕκαστος δὲ τῶν ἡλίων τού« των ἔχει τοὺς πλανήτας του, οἵτινες στρέφονται « περὶ αὐτὸν ὡς οἱ τοῦ ἡμετέρου συστήματος περὶ « τὸν ἥλιον, καὶ ἕκαστος πάλιν πλανήτης ἔχει ὄχι « μόνον ἕνα δορυφόρον, ὡς ἡ ἡμετέρα Γῆ τὴν Σε« λήνην, ἀλλὰ πολλοὺς πολλάκις, διὰ τῶν ὁποίων « φωτίζεται τὴν νύκτα. »

Ναί! ἑκάστη τῶν λαμπυριζουσῶν τούτων στιγμῶν, ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τοῦ ἀστρονόμου τούτου, αἵτινες ποικίλουσι τὸν μαῦρον πέπλον τῆς νυκτὸς καὶ ὑφ' ὧν εἶνε διεσπαρμένος ὁ οὐράνιος θόλος, εἶνε ἀνὰ εἷς ἥλιος μικρότερος ἢ ἀσυγκρίτως μεγαλήτερος τοῦ ἡμετέρου ἡλίου, παρέχων φῶς, θερμότητα, ἕλξιν καὶ ζωὴν εἰς σωρείας πλανητῶν καὶ ἄλλων ἀγνώστων ἡμῖν οὐρανίων σωμάτων, ἐξαρτωμένων ἀπ' αὐτοῦ. Οἱ αὐτόφωτοι δὲ οὗτοι ἥλιοι, οἵτινες ἔλαβον τὸ ὄνομα ἀπλανεῖς ἀστέρες, διότι μένουσι πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ ὡς ὁ ἡμέτερος ἥλιος καὶ δὲν ἔχουσι κίνησιν ὁμοιάζουσαν μὲ τὴν τῶν πλανητῶν, διακρίνονται εὐκόλως τῶν λοιπῶν ἑτεροφώτων σωμάτων διὰ τοῦ σπινθηροβολοῦντος φωτὸς αὐτῶν, τοῦ καθαροῦ, λαμπροῦ καὶ στίλβοντος.

Ῥ.

(Ἀκολουθεῖ).

(*) Ἀπέχει ἡ Γῆ τῆς Σελήνης 50,482 Γεωγραφικὰ μίλια, ἢ 192,183,974 ὑρτιάς.

20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 3.

ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ.

Α'.

Ὁ Ἐμίρης κάθηται πρὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς σκηνῆς του ἐπὶ προσκεφαλαίων ἐκ βελούδου καὶ ὁλοστηρικοῦ. Ὁ μανδύας του, περίχρυσος καὶ ἐκ πορφύρας, ἀστράπτει ἀπὸ πολυτίμους λίθους, καὶ πλουσιώτατον κυρτὸν Δαμασκηνὸν ξίφος λάμπει πλησίον του.

Ὁ Σὶρ Οὐόλφραμ, εὐγενὴς Ἄγγλος αἰχμάλωτος, ἵσταται ὄρθιος ἐνώπιόν του, χωρὶς νὰ βλέπῃ οὔτε δεξιὰ οὔτε ἀριστερὰ, τὰ δὲ τεμάχια τοῦ πιστοῦ ξίφους του κεῖνται ἐκεῖ που κατὰ γῆς διεσπαρμένα.

Καὶ ἐν τούτοις, εἶνε ἀγέρωχος· ἡ κεφαλή του ὑψοῦται ὑπερηφάνως, τὸ δὲ πρόσωπόν του ἀπαστράπτει ἀρειμάνιόν τι ἦθος καὶ μεγαλοπρέπειαν, ὡς ἐὰν ἦτο ὁ κύριος τῶν τόπων τούτων. Ἡ ὀργὴ τοῦ Ἐμίρου κορυφοῦται εἰς τὸ περιφρονητικὸν τοῦτο βλέμμα, ἐγείρεται, κάθηται καὶ ξανασηκώνεται μὲ ἀνησυχίαν.

« Χριστιανὲ, βίψε ὁλογυρά σου ἓν βλέμμα πρὶν σὲ ἁλυσοδέσουν! Ἰδὲ πόσον αὐθάδης ἦτο ἡ ἐπιχείρησίς σου, καὶ πόσον ἐλεεινὸς εἶσαι ἤδη ἐνώπιόν μου. Ὁ βραχίων σου ἀπέβη ἀδύνατος, τὸ ξίφος σου εὔθραυστον, αὐτὸς ὁ ἵππος σου κακῶς σὲ ὑπηρέτησε, καὶ τὸ φόρεμά σου εἶνε πολὺ ἄθλιον παραβαλλόμενον μὲ τὸ ἰδικόν μου. Πόσον πτωχὸς θὰ ἦσαι εἰς τὸ φρούριόν σου! Ἤξευρε ὅμως ὅτι, ἐὰν σοὶ εὑρεθῇ πρᾶγμα, ὅμοιον τοῦ ὁποίου ἐγὼ νὰ μὴν ἔχω, θέλεις ἀπολαύσει τὴν ἐλευθερίαν σου· ἄλλως, μὰ τὸν Ἀλλὰχ, θέλω κόψει τὴν κεφαλήν σου! »

Καὶ ὁ εὐγενὴς αἰχμάλωτος ἀπεκρίθη·

« Ἔχω τὴν γυναῖκά μου.

— Τὴν γυναῖκά σου! ἐπανέλαβεν ὁ Ἐμίρης γελῶν· πόσον οὐτιδανὴ θὰ ἦνε καὶ αὐτὴ, παραβαλλομένη μὲ τὴν ἐσχάτην σκλάβαν μου. »

Ἀλλ' ὁ Σὶρ Οὐόλφραμ ἀπεκρίθη·

« Εἶνε ἀδύνατον σὺ νὰ ἔχῃς ποτὲ ταιαύτην γυναῖκα! »

Β'.

Ἡ Ἀγνὴ εὑρίσκεται μόνη εἰς τὸν θάλαμόν της, καὶ παρατηρεῖ φιλοστόργως τὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς κοιμώμενον τέκνον της... Τὸ ὰσος αἴφνης πληροῦται σκότους, ἑσπερινὸς ἄνεμος ἀπαρκτίας μυκᾶται εἰς τοὺς κλάδους τῶν φιλλυρῶν, καὶ ἡ Σελήνη ὑψοῦται εἰς τὸν οὐρανὸν ὠχρὰ καὶ προκύπτουσα ἀναμέσον μολυβδοχρόων νεφελῶν.

Εἶχεν ἤδη ἀποθέσει τὸ τέκνον της ἐπὶ τοῦ λίκνου καὶ ἡτοιμάζετο νὰ κλείσῃ τὴν θύραν, ὁπότε ἐμφανίζεται ὁ ἱπποκόμος τοῦ Σὶρ Οὐόλφραμ.

« Ὦ! Θεέ μου! ἀνέκραξε... μήπως μὲ φέρῃς καμμίαν θλιβερὰν εἴδησιν; μήπως ὁ εὐγενὴς σύζυγός μου δὲν ζῇ πλέον;

— Μὴ κλαίῃς, καλή μου Κυρία· ὁ ἴδιος μὲ στέλλει.

— Ἄ!.. τώρα ἀναπνέω τοὐλάχιστον μὲ ἄνεσιν! Εἰπέ μοι τὸ αἴτιον τῆς ἀποστολῆς σου;

— Ἰδοὺ οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους μὲ ἐπιφόρτισε νὰ διαβιβάσω πρὸς τὴν καλήν μου Κυρίαν: « Ὕπαγε εἰς τὸ φρούριον, καὶ εἰπὲ εἰς τὴν σύζυγόν μου νὰ στολισθῇ μὲ τὰ πολυτιμότερα στολίδιά της, καὶ διελθοῦσα τὴν θάλασσαν, νὰ ἔλθῃ ἐδῶ διὰ νὰ προξενήσῃ τὴν ἀπελευθέρωσίν μου. »

Ἡ Ἀγνὴ κυριεύεται ὑπὸ λυγμῶν καὶ θλίψεως.

« Δὲν ἔχω, εἶπεν, οὔτε μαργαρίτας οὔτε ἀδάμαντας· περὶ τίνων ἄρά γε πλουσίων στολισμῶν μὲ λέγει ὁ σύζυγός μου; »

Καὶ ἤρχισε νὰ προσεύχηται· ἔμεινε δὲ ὅλην τὴν νύκτα γονατιστὴ, καὶ ἅμα διεγέλασεν ἡ ἡμέρα ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά της, καὶ προσαρτήσασα κοράλλινον σταυρὸν εἰς τὸν λευκὸν ὡς τὴν χιόνα τράχηλόν της, εἶπεν εἰς τὸν ἱπποκόμον·

« Ἄγωμεν! ὁδήγησόν με εἰς τὴν εἱρκτὴν τοῦ συζύγου μου! Ὁ Θεὸς μοὶ ἀπεκάλυψε τὸν σκοπόν του. »

Γ'.

Δευτέραν ἤδη φορὰν ὁ Ἐμίρης κάθηται ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς του, καὶ πλησίον του ὁ Σὶρ Οὐόλτραμ ἀλυσίδετος, καὶ τοῦ ὁποίου τὰ ἀνυπόμονα βλέμματα στρέφονται μετ' ἀγωνίας πρὸς τὴν θάλασσαν.

Αἱ γυναῖκες τοῦ Ἐμίρου κάθηνται σιωπηλῶς ὁλόγυρά του· μαργαρῖται καὶ ῥουβίνια λάμπουσιν εἰς τὰς κεφαλὰς καὶ τὰ στήθη των, καὶ ὁ Ἐμίρης τὰς θεωρεῖ μεθ' ὑπερηφανίας. Ἀλλ' οὐδὲ ἓν ἐρωτικὸν βλέμμα ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ βλέμματά του, πλὴν τοῦ βλέμματος τοῦ ἐκφράζοντος δουλικὸν καὶ χαῦνον φόβον.

« Χριστιανέ! ἔχεις ἀκόμη τὴν αὐτὴν πεποίθησιν, ἀφοῦ πλέον τὰς εἶδες ὅλας; τί ἄρά γε θέλει εἰσθαι ἡ σύζυγός σου ἐνώπιον τόσων καλλονῶν χαριτορύτων;

— Ἂς ἔλθῃ ἡ ἰδία, καὶ μόνος σου θέλεις κάμει τὴν ἐκλογὴν καὶ τὴν προτίμησιν. »

Καὶ ὁ Ἐμίρης, στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ κυρτοῦ ξίφους του, τοῦ περιῤῥεομένου ὑπ' ἀδαμάντων καὶ ἄλλων πολυτίμων λίθων, κύπτει ὀλίγον καὶ διακρίνει πρὸς τὴν ὄχθην ἀνθρώπους, ἀποβιβαζομένους μιᾶς λέμβου.

« Δὲν ἐπίστευά ποτε, λέγει, νὰ ὑπάρχῃ γυνὴ, ἀγαπῶσα τοσοῦτο τὸν σύζυγόν της, ὥστε νὰ ἐπιχειρισθῇ ἓν τόσον ἐπίπονον ταξείδιον! »

Ἐν τούτοις ἡ Ἀγνὴ, ἡ ὡραία καὶ γελόεσσα Ἀγνὴ, προχωρεῖ λουομένη ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ εἰς τὴν δύσιν του πλησιάζοντος ἡλίου, τὸ τέκνον της φέρουσα ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἔχουσα τὸ ἦθος εὐγενὲς ἐκ μετριοφροσύνης.

Ὁ Ἐμίρης, βλέπων αὐτὴν προχωροῦσαν καὶ διασκελίζουσαν ἀνυπομόνως τὰς ὁδοὺς, αἰσθάνεται ἑαυτὸν συγκινούμενον, πρᾶγμα πρωτοφανὲς δι' αὐτόν· αὐτὴ δὲ, ἅμα πλησιάσασα, ἔσπευσε νὰ ἐρωτήσῃ ἀνησύχως·

« Ποῦ εἶνε ὁ σύζυγός μου; εἰπατέ μοι, ποῦ εἶνε ὁ σύζυγός μου; Εἶμαι ἐκείνη, τὴν ὁποίαν προσεκάλεσε. »

Ταῦτα δὲ λέγουσα, ῥίπτει ὁλόγυρα τοὺς πλήρεις χάριτος ὀφθαλμούς της. Ἀπαίσιος ἦχος ἁλύσεων συγκρουομένων προσβάλλει τὴν ἀκοήν της, καὶ εὐθὺς ἀναγνωρίζει τὸν σύζυγόν της· ῥίπτονται κλαίοντες ὁ εἷς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἄλλου, προσφέρει εἰς αὐτὸν τὸ τέκνον του, καὶ ἐκεῖνος τὸ σφίγγει φιλοστόργως ἐπὶ τῆς καρδίας του. Εὐθὺς δὲ μετὰ ταῦτα ῥίπτεται εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἐμίρου, κράζουσα.

« Λάβε εὐσπλαγχνίαν πρὸς τὸ ἀθῶον τοῦτο πλάσμα, καὶ ἀπόδος αὐτῷ τὸν πατέρα του· ἂν δὲ ἔχῃς σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ τὸν θανατώσῃς, θανάτωσον μετ' αὐτοῦ καὶ ἡμᾶς! »

Καὶ αἱ γυναῖκες τοῦ Ἐμίρου περικυκλοῦσι τὴν Ἀγνὴν μετὰ σεβασμοῦ μεμιγμένου λύπῃ, καὶ θαυμάζουσαι τὴν ὡραιότητα τῶν χαρακτήρων καὶ τὴν διαφάνειαν καὶ λαμπρότητα τοῦ προσώπου της.

Ὁ Ἐμίρης ἀμφιταλαντεύεται ἐπὶ μικρὸν, εἶτα λέγει πρὸς αὐτήν·

« Ἐγέρθητι· τὸν ἔσωσας, διότι πραγματικῶς δὲν ἔχω γυναῖκα πιστὴν καὶ ἀφωσιωμένην ὡς σέ. »

Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Σὶρ Οὐόλτραμ, ἐπρόσθεσεν·

« Ἔσο ἀπὸ σήμερον φίλος μου· πλὴν δὲν θὰ ἀρνηθῇς βέβαια νὰ ὁμολογήσῃς ὅτι μὲ ἐνίκησας διὰ μαγείας τινός. »

Ὁ δὲ εὐγενὴς Λόρδος ἀπεκρίθη·

« Ἰδοὺ ὅλη ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ μαγεία: ἡ γυνὴ αὕτη εἶνε πιστὴ καὶ μοναδικὴ σύζυγός μου, καὶ περιπλέον εἶνε καλὴ χριστιανή. »

Ῥ.

Η ΑΠΙΔΕΑ ΤΗΣ ΚΥΡΑ ΠΤΩΧΕΙΑΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Δ'.

ΠΑΡΗΛΘΕΝ ὁλόκληρος μὴν, ἀφότου ὁ Θάνατος ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ δένδρου τῆς Κυρὰ Πτώχειας, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔκαμνε πλέον τὸ χρέος του, ἐξεπλήσσοντο οἱ ἄνθρωποι μὴ βλέποντες οὐδένα ἀποθνήσκοντα καθ' ὅλον τὸ Βίκ, τὴν Φρέσνην καὶ τὸ Κονδέ. Ἡ ἔκπληξις πάντων ἐδιπλασιάσθη περὶ

τὰ τέλη τοῦ ἄλλου μηνὸς, καὶ μάλιστα ὅταν ἔγεινε γνωστὸν ὅτι τὸ αὐτὸ συνέβαινεν εἰς Βαλεντιανὴν, Δουαίνην, Λίλλην καὶ καθ' ὅλην τὴν Φλανδρίαν. Ποτὲ δὲν συνέβη παρόμοιον πρᾶγμα, καὶ ὅταν ἔφθασε τὸ νέον ἔτος, ἔμαθον διὰ τῶν ἡμερολογίων ὅτι τὸ αὐτὸ ἐγένετο καὶ καθ' ἅπασαν τὴν Γαλλίαν, τὸ Βέλγιον, τὴν Ὁλλανδίαν, ὡς καὶ παρὰ τοῖς Αὐστριακοῖς, τοῖς Σουηδοῖς καὶ τοῖς Ῥώσσοις.

Τὸ ἔτος παρῆλθεν ἐν πλήρει εὐζωΐᾳ, καὶ ἐδημοσιεύθη ὅτι ἀπὸ δεκαπέντε μηνῶν οὐδεμία συνέβη περίπτωσις θανάτου, ὅλοι δὲ οἱ ἀσθενεῖς ἐθεραπεύοντο ὡς ἐκ θαύματος, χωρὶς οἱ ἰατροὶ νὰ γνωρίζωσι τὸ πῶς καὶ διατί. Καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ ἔτος παρῆλθεν ὡς τὸ πρὸ αὐτοῦ ἄνευ οὐδενὸς συμβεβηκότος, ὅταν δὲ ἔφθασεν ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Σιλβέστρου, ἀπὸ τὸ ἓν ἄκρον τῆς γῆς μέχρι τοῦ ἑτέρου οἱ ἄνθρωποι ἐνηγκαλίζοντο ἀμοιβαίως, καὶ ἐμακάριζον ἀλλήλους διότι ἀπέβησαν ἀθάνατοι. Πανταχοῦ ἐλάμβανον χώραν εὐθυμίαι καὶ διασκεδάσεις, καὶ εἰς τὴν Φλανδρίαν ἰδίως τοιαύτην ἑορτὴν ἔκαμον, ὁμοίαν τῆς ὁποίας δὲν εἶδεν ὁ κόσμος ἀφότου ἔγεινε κόσμος.

Οἱ καλοὶ Φλαμανδοὶ, μὴ φοβούμενοι πλέον μήπως ἀποθάνωσιν ἀπὸ δυσπεψίαν, οὔτε ἀπὸ ποδαλγίαν ἢ ἀποπληξίαν, ἐδόθησαν ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τὸ τρώγειν καὶ πίνειν· ὑπελογίσθη ὅτι, ἐν διαστήματι τριῶν ἡμερῶν, ἕκαστος ἄνθρωπος ἔφαγεν ἓν μόδιον σίτου καὶ ἔπιεν ὁλόκληρον πῖθον ζύθου. Πλὴν οὐδεὶς ἐφαντάζετο ὅτι ἡ εὐδαιμονία αὕτη ἦτο ἔργον τῆς Κυρὰ Πτώχειας, ἄλλως τε δὲ καὶ αὐτὴ δὲν ἤθελε νὰ καυχηθῇ τοῦτο ἀπὸ μετριοφροσύνην.

Τὰ πάντα ἔβαινον κατ' εὐχὴν ἐν διαστήματι δέκα, εἴκοσι, τριάκοντα ἐτῶν· μετὰ παρέλευσιν ὅμως τεσσαράκοντα ἐτῶν ἔβλεπέ τις παντοῦ γέροντας, ἡλικίας ἀνωτέρας τῶν ἑκατὸν δέκα καὶ ἑκατὸν εἴκοσιν ἐτῶν, οἵτινες, βεβαρημένοι ἀπὸ τὸ γῆρας, μόλις ἠδύναντο νὰ βαδίζωσιν, ὑποστηρίζοντες τὰ τρέμοντα βήματά των διὰ διπλῶν βακτηριῶν, στερημένοι μνήμης, κωφοὶ καὶ σχεδὸν τυφλοὶ, ἄνευ κρίσεως, γεύσεως ἢ ὀσφρήσεως καὶ ἀναίσθητοι πρὸς πᾶσαν ἀπόλαυσιν. Τότε ἤρχισαν νὰ ἐννοῶσιν ὅτι ἡ ἀθανασία δὲν εἶνε τόσον μέγα εὐεργέτημα, ὅσον τὸ φαντάζονται οἱ ἄνθρωποι.

Ἔβλεπέ τις αὐτοὺς συρομένους πρὸς τὸν ἥλιον, ὅπως ζωογονήσωσιν ὀλίγον τὰ καταπαγωμένα μέλη των, ἄνευ κόμης, μὲ τρέμουσαν κεφαλὴν καὶ ὀφθαλμοὺς ἐσβεσμένους, βήχοντας, πτύοντας, ὅλως λειποσάρκους, ῥικνώδεις καὶ ὁμοιάζοντας μὲ σκελετούς. Αἱ γυναῖκες ἦσαν οἰκτρότεραι τῶν ἀνδρῶν. Οἱ μᾶλλον ἐκλελυμένοι γέροντες ἔμενον εἰς τὰς κλίνας των, καὶ δὲν ὑπῆρχεν οἰκία ὅπου δὲν ἔβλεπέ τις πέντε ἢ ἓξ κραββάτους, ἐφ' ὧν ἔκειντο ὡς νεκροὶ οἱ ἐσχατόγηροι πάπποι, πρὸς μεγίστην δυσαρέσκειαν τῶν δισεγγόνων των καὶ τῶν υἱῶν τῶν τρισεγγόνων των· ἐπὶ τέλους ὑπεχρεώθησαν νὰ οἰκοδομήσωσι μέγιστα γηροκομεῖα, ὅπου ἐνοσηλεύοντο τὰ νενεκρωμένα ταῦτα ὄντα κατὰ ἑκατοντάδας, ἑκάστη δὲ νέα γενεὰ ἐνησχολεῖτο εἰς ὑπηρεσίαν τῆς προγενεστέρας, τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο λησμονήσας ὁ θάνατος.

Ἀλλ' ἡ γῆ μετ' ὀλίγον τοσοῦτον ἐπληθύνθη ἀπὸ κατοίκους, ὥστε οὔτε νὰ τοὺς χωρήσῃ ἠδύνατο οὔτε νὰ τοὺς θρέψῃ. Τρομερὰ σιτοδεία ἐπηκολούθησε, καὶ οἱ ἄνθρωποι, περιπλανώμενοι ἡμίγυμνοι εἰς τὰς πεδιάδας, διότι δὲν εἶχον πλέον καταλλήλους στέγας ὅπως σκιασθῶσιν, ὑπέφερον τὰ πάνδεινα ὑπὸ τῆς πείνης, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ ἀποθάνωσιν ἐξ αὐτῆς. Ἐκτὸς τούτου, αἱ Κυβερνήσεις ἐξησθένησαν, οἱ νόμοι ἐχαλαρώθησαν, καὶ οἱ νέοι ἀθάνατοι, βέβαιοι ὄντες ὅτι δὲν θὰ ὑπάγωσι τοῦ λοιποῦ εἰς τὸν ᾅδην, παρεδόθησαν εἰς ὅλα τὰ ἐγκλήματα· ἐληλάτουν, ἔκλεπτον, ἐβίαζον, παρέδιδον εἰς τὸ πῦρ, πλὴν φεῦ! μόνον νὰ δολοφονήσωσι δὲν ἦτο δυνατόν· πάντα δὲ ταῦτα τὰ ἐγκλήματα ἐτιμωροῦντο διὰ τῶν αὐστηροτέρων ποινῶν, ἐκτὸς τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου.

Ἂν ἡ Κυρὰ Πτώχεια ἐγνώριζε τὴν ἀξιοθρήνητον συμφοράν, εἰς ἣν ἐβύθισε τὸ ἀνθρώπινον γένος, ποτὲ δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει νὰ παρατείνῃ αὐτὴν πλειότερον, καὶ μὲ αὐτὴν ἀκόμη τὴν στέρησιν τῆς ζωῆς της· πλὴν, συνειθισμένη οὖσα ἀπὸ πολλοῦ εἰς τὰς στερήσεις καὶ τὰς κακουχίας, ὑπέφερεν ἤδη ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων, ἐκτὸς δὲ τούτου, τόσον κωφὴ καὶ τυφλὴ ἀπέβη καὶ αὐτὴ ἐκ τῶν γηρατείων, ὥστε δὲν ἠσθάνετο τὰ συμβαίνοντα περὶ αὐτήν.

Τότε οἱ ἄνθρωποι ἀνεξαιρέτως τόσην ἐπιθυμίαν εἶχον διὰ τὸν θάνατον, ὅσην προθυμίαν εἶχον πρότερον ὅπως τὸν ἀποφύγωσιν. Οἱ ἰατροὶ συνῆλθον ἀπὸ τὰ πέντε μέρη τοῦ κόσμου εἰς σύσκεψιν, ὅπως ἐπινοήσωσι φάρμακόν τι ἢ ἄλλην θανατηφόρον μηχανήν· πλὴν αἱ τρομερώτεραι μηχαναὶ καὶ τὰ ἰσχυρότερα δηλητήρια ἀπέβησαν μάταια, διότι οὐδὲν ἄλλο ἐπέφερον ἀποτέλεσμα, ἢ νὰ βλάψωσι καὶ νὰ κακώσωσι φρικωδῶς τὸ σῶμα, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ προξενήσωσι τὸν ἀσπαστὸν θάνατον. Λευκὰ, φαιόχροα, μέλανα, κίτρινα, χιλίων τέλος χρωμάτων καὶ εἰδῶν φάρμακα ἀνεμίχθησαν, πλὴν εἰς μάτην. Προέτεινον ἀμοιβὴν δεκακισχιλίων φλωρίων εἰς ὄντινα ἤθελεν ἀνακαλύψει τὸ καταστρεπτικὸν τῆς ζωῆς φάρμακον, ὅλοι δὲ οἱ

ἰατροὶ ἤρχισαν νὰ γράφωσι λιβέλλους κατὰ τῆς ζωῆς, ὡς ἐὰν ἔγραφον ἐναντίον τῆς χολορρόιας, καὶ τόσον ἱκανοὶ ἐστάθησαν νὰ θεραπεύσωσι τὴν ἀσθένειαν ταύτην ὅσον καὶ τὴν χολόρρραιαν.

Πάντες ἐξηγέρθησαν εἰς γενικὴν κατὰ τῆς ζωῆς σταυροφορίαν. Αἱ Κυβερνήσεις ἐψηφισαν καταστρεπτικοὺς πολέμους· ἔθνη ἐξηγέρθησαν ἐναντίον ἐθνῶν μὲ τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν τοῦ νὰ καταστρέψωσιν ἄλληλα, ἀλλ' ἐπροξένησαν πλειότερα δεινὰ χωρὶς νὰ κατορθώσωσιν οὐδὲ ἕνα ἄνθρωπον νὰ στείλωσιν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, διότι ἡ μάχαιρα καὶ τὰ ὄργανα τῆς σφαγῆς ἀπέβησαν ἀνίκανα εἰς τὸ ἐκτελέσαι τὸ χρέος των. Ἐν γένει δὲ ἐπηκολούθησε συμφορὰ τρομερωτέρα τῆς τοῦ κατακλυσμοῦ, διότι αἱ ἀγωνίαι της διήρκουν πλειότερον χρόνον, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ προϊδῇ τις ἂν θὰ λάβῃ τέλος.

Ε'.

Κατὰ ταύτην τὴν παράδοξον τῳόντι καὶ πρωτοφανῆ εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἀνθρωπότητος ἐποχὴν ἔζη εἰς τὸ Κονδὲ ἰατρός τις σοφώτατος, ὅστις πάντοτε σχεδὸν ὡμίλει Λατινιστί, καὶ ὁ ὁποῖος ἦτο πάνυ γνωστὸς ὑπὸ τὸ παράδοξον ἐπώνυμόν Δόκτωρ Βρονταστροπελεκὼφ, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τις τὸν λόγον. Ἦτο τιμιώτατος καὶ εὐσυνείδητος ἄνθρωπος, φρονεύσας κατὰ τὸν καλὸν καιρὸν τῶν ἀπαρχῶν τῆς ἐπιστήμης του πλείστους ἀνθρώπους, καὶ ὧν ἤδη ἀπαρηγόρητος διότι δὲν ἠδύνατο νὰ στείλῃ πλέον κανένα εἰς τὸν ᾅδην.

Ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν διήρχετο διὰ τῆς Φρέσνης, ἠθέλησε νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ χωρίον Βίκ· ἐνῷ δὲ διέβαινε πλησίον τοῦ κηπαρίου τῆς Κυρὰ Πτώχειας, ἤκουσε θλιβερωτάτην τινὰ καὶ πένθιμον φωνὴν, καλοῦσαν αὐτὸν ὀνομαστὶ καὶ κράζουσαν· « Ὦ! τίς θὰ μὲ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν παγίδα ταύτην, καὶ ποῖος θὰ λυτρώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴν ἀθανασίαν, ἑκατοντάκις χειροτέραν τοῦ λοιμοῦ! »

Ὁ σοφὸς ἰατρὸς ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ δένδρον, καὶ ἠσθάνθη ἰσχυροτάτους παλμοὺς εἰς τὴν καρδίαν του· ἀνεγνώρισε τὸν Θάνατον.

« Πῶς! εἶσαι σὺ, παλαιέ μου σύντροφε! τῷ εἶπε· ποῖος σὲ ἐκρέμασεν ἐκεῖ ἐπάνω;

— Ἄχ, προσφιλέστατέ μοι Δόκτορ Βρονταστροπελεκώφ! ἀνέβην εἰς αὐτὴν τὴν ἐπάρατον ἀπιδέαν διὰ νὰ κόψω μερικοὺς καρποὺς, καὶ τώρα δὲν ἠμπορῶ νὰ καταβῶ. Ἔλα, δός μοι τὴν χεῖρά σου καὶ βοήθησόν με. »

Ὁ καλὸς Δόκτωρ τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα, καὶ ὁ Θάνατος τόσην προσπάθειαν κατέβαλε διὰ νὰ ἀποσπασθῇ ἀπὸ τὸ δένδρον, ὥστε ἐσήκωσε τὸν ἰατρὸν ἀπὸ τῆς γῆς. Ἡ ἀπιδέα ἐκράτησε πάραυτα καὶ τοῦτον, καὶ περιέσφιγξεν αὐτὸν μὲ τοὺς κλῶνάς της. Μάτην ὁ καλὸς ἰατρὸς ἐπροσπάθησε νὰ ἀποσπασθῇ, ἐπὶ τέλους δὲ ἐννόησεν ὅτι ἔμελλε νὰ κρατήσῃ συντροφίαν ἐκεῖ ἐπάνω μὲ τὸν ἀρχαῖόν του φίλον, τὸν Θάνατον.

Ὁ ἰατρὸς ἦτο ἀκριβέστατος εἰς ὅλα. Ἐσυνείθιζε, κατὰ τοὺς συχνοὺς περιπάτους του, νὰ ἐπανέρχεται τακτικώτατα εἰς τὸ χωρίον του, ὥστε ἤδη ἡ ἔκπληξις τῶν συνδημοτῶν του ἦτο μεγίστη, διότι δὲν ἔβλεπον αὐτὸν ἐπανερχόμενον οὔτε τὴν ἐπαύριον οὔτε τὴν μετ' αὐτήν· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπουσία του παρετάθη τοσοῦτον, ὥστε οὐδὲν σημεῖον ζωῆς παρεῖχεν, ἐτοιχοκόλλησαν ἐκτάκτους εἰδοποιήσεις καὶ ἔγραψαν περὶ αὐτοῦ εἰς τὰς ἐφημερίδας· ἀλλ' ὁ κόπος των ἀπέβη μάταιος. Ὁ Βρονταστροπελεκὼφ ἦτο ὁ πρῶτος ἀναληφθεὶς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ Κονδὲ ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν· μήπως ἀράγε, εἶπον κατὰ νοῦν πάντες, ἐπεννόησε τὸ μυστικὸν τοῦ ἀποθνήσκειν καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸ κρατήσῃ μόνος δι' ἑαυτὸν, αὐτὸς, ὅστις ἐφάνη ἄλλοτε τόσον γενναῖος καὶ μεταδοτικὸς ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον τοῦτο;

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Κομητάτου Κονδὲ ἐξῆλθον τῆς πόλεως πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἰατροῦ· ἠκολούθησαν δὲ τόσον ἐπιτυχῶς τὰ βήματά του, ὥστε ἔφθασαν εἰς τὸν κῆπον τῆς Κυρὰ Πτώχειας. Ὁ Δόκτωρ, βλέπων αὐτοὺς διερχομένους μακρόθεν, ἔσεισε τὸν λευκὸν λαιμοδέτην του εἰς σημεῖον κινδύνου.

« Ἀπὸ ἐδῶ, ἔκραξε μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων του, ἀπὸ ἐδῶ, φίλοι μου! Ἰδοὺ, ἰδοὺ ὁ Θάνατος! Τὸν ἐξετρύπωσα τέλος πάντων, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ καταβῶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατηραμένην ἀπιδέαν!

« Ζήτω ὁ Θάνατος! » ἔκραξαν ἐν χορῷ οἱ Κονδαῖοι.

Οἱ πρῶτοι φθάσαντες ἔτεινον τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Θάνατον καὶ τὸν ἰατρὸν, ἀλλ' ὡς ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ Θάνατος ἀνηρπάσθησαν καὶ αὐτοὶ καὶ περιετυλίχθησαν ὑπὸ τῶν κλάδων τοῦ δένδρου. Μετ' ὀλίγον ἡ ἀπιδέα κατεκαλύφθη ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ ἀνθρώπους, ὅλοι δὲ ὅσοι ἔφθανον κατόπιν ἔτεινον τὰς χεῖράς των καὶ ἐκρεμῶντο ἀμέσως, πολλοὶ δὲ ἔμενον ἀπηωρημένοι μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ· ἄλλοι ἔλαβον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ποδῶν, καὶ ἀπετέλεσαν βότρυας ἐξ ἀνθρώπων, πλὴν εἰς μάτην ἐπροσπάθουν νὰ ἀποσπάσωσι τοὺς φίλους των, διότι προσεκολλῶντο δι' ἀοράτου ἕλξεως καὶ οἱ ἴδιοι ἐπὶ τῶν κλάδων τοῦ δένδρου, ἀπαράλλακτα ὡς τὰ πτηνὰ ἐπὶ τῶν ἰξῶν.

Ἐπὶ τέλους συνέλαβον τὴν ἰδέαν νὰ ῥίψωσι κατὰ γῆς τὴν ἀπιδέαν. Ἕρερον λοιπὸν πελέκεις καὶ πρίονας, καὶ ἤρχισαν νὰ κτυποῦν ὅλαις δυ-

νάμεσι καὶ ὅλοι ὁμοῦ· πλὴν φεῦ! οὔτε τὰ σημεῖα τῶν κτυπημάτων ἐφαίνοντο, ὁ δὲ πέλεκυς κατεφέρετο ὡς ἐπὶ σιδήρου. Τότε ἤρχισαν νὰ ἀτενίζωσιν ἀλλήλους μετ' ἐκπλήξεως καὶ ἔμενον πάντες ὡς κεραυνόπληκτοι, ὅταν ἡ Κυρὰ Πτώχεια, ἀκούσασα μόλις καὶ μετὰ βίας τὸν θόρυβον, ἐσύρθη καὶ ἐνεφανίσθη εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας. Ἠρώτησε τὴν αἰτίαν, καὶ ἔσπευσαν νὰ τῇ ἐξηγήσωσιν ὅ,τι συνέβαινεν εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου· πάραυτα δὲ ἐννόησε τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον ἐπροξένησε χωρὶς νὰ θέλῃ.

« Ἐγὼ μόνη δύναμαι νὰ ἐλευθερώσω τὸν Κὺρ Θάνατον, εἶπε, καὶ συγκατανεύω εἰς τοῦτο πλὴν ἐπὶ μιᾷ συμφωνίᾳ· νὰ μὴν ἔλθῃ νὰ παραλάβῃ ἐμὲ καὶ τὸν Φάρον, πρὶν τὸν προσκαλέσω τρεῖς φοράς.

— Καλά, εἶπεν ὁ Θάνατος· θὰ παρακαλέσω τὸν Ἅγιον Πολύκαρπον νὰ συμβιβάσῃ τὸ πρᾶγμα μετὰ τοῦ Θεοῦ.

— Κατάβα λοιπόν, σοὶ τὸ ἐπιτρέπω! » ἔκραξεν ἡ Κυρὰ Πτώχεια, καὶ ἀμέσως ὁ Θάνατος, ὁ ἰατρὸς καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἔπεσαν ἀπὸ τὴν ἀπιδέαν ὡς τὰ ἀπίδια, τὰ ὁποῖα πίπτουν ὅταν ὡριμάσωσιν ὑπὲρ τὸ δέον.

Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ὁ Θάνατος ἤρχισε τὸ ἔργον του, νὰ θερίζῃ, ὀηλαδὴ, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοὺς τυχόντας. Ἐπειδὴ δὲ παρετήρησεν ὅτι εἶχε νὰ κάμῃ μὲ ὁλοκλήρους στρατοὺς ἀνθρώπων, παρέλαβεν ὡς βοηθούς του τάγμα ἰατρῶν, ἀρχηγὸν τῶν ὁποίων διώρισε τὸν Δόκτορα Βροντοστροπελεκώφ.

Ἡμέραι τινὲς ἤρκεσαν εἰς τὸν Θάνατον ὅπως, τῇ βοηθείᾳ τῶν ἰατρῶν, ἀπαλλάξῃ τὴν γῆν ἀπὸ τοῦ δεινοῦ τῶν ζώντων, καὶ τὸ πᾶν εἰσῆλθεν ἀμέσως εἰς τὴν προτέραν τάξιν. Ὅλοι οἱ ὑπερβάντες τὴν ἡλικίαν τῶν ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἀπέθανον, ἐκτὸς τῆς Κυρὰ Πτώχειας, ἥτις ἔμεινεν ὅπως ἦτο, διότι ἔκτοτε δὲν προσεκάλεσεν ἀκόμη τρεῖς φορὰς τὸν Θάνατον.

Καὶ ἰδοὺ διατί λέγουσιν ὅτι ἡ Πτωχεία ἔμεινε πάντοτε εἰς τὸν κόσμον.

Ῥ.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΥΙΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ.

ΗΚΟΥΣΑΤΕ ἴσως τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον, ὅπερ συνέβη ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τοῦ Ναμὰν, Βέη τῆς Κωνσταντίνης. (*)

Μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἐξέδωκε διάταγμα, ἀπαγορεῦον αὐστηρότατα τὸ νὰ περιφέρηταί τις εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως τὴν νύκτα, ὁ δὲ παραβάτης τοῦ διατάγματος τούτου ἐτιμωρεῖτο μὲ ποινὴν θανάτου· διέταξε δὲ ἐπίσης τὸν Ἀστυνόμον (Καϊδ-δὰρ) νὰ περιέρχηται ὁ ἴδιος καθ' ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς πόλεως πρὸς ἐπιτήρησιν. Ἑσπέραν τινὰ, μετὰ τὴν ἑσπερινὴν προσευχὴν, ὁ Ἀστυνόμος, ἐξελθὼν τοῦ τζαμίου, ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ πέντε χωροφύλακας καὶ ἤρχισε, κατὰ τὸ σύνηθες, νὰ περιπολῇ εἰς ὅλας τὰς συνοικίας τῆς πόλεως. Διερχόμενος δὲ τὴν ὁδὸν Σοὺκ-ἐλ-χέργκεμα (ὁδὸς τῶν Τουνεζικῶν πανδοχείων,) ἀπαντᾷ τρεῖς νέους, ἀρκετὰ φαιδροὺς, οἵτινες περιεφέροντο συνομιλοῦντες μεταξύ των. « Νέοι, ἔκραξεν ἀμέσως ὁ Καϊδ-δὰρ, τί ζητεῖτε ἐδῶ εἰς τοιαύτην ὥραν; δὲν ἠκούσατε τὴν διαταγὴν τοῦ ἡγεμόνος; — Ὄχι, Κύριε, ἀπεκρίθησαν οὗτοι. — Τότε λοιπὸν ἀκολουθεῖτέ με! — Ἀδύνατον, ἀπήντησαν οἱ τρεῖς νέοι, διότι δὲν εἴμεθα ἐξ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ὑπολαμβάνεις· εἴμεθα υἱοὶ μεγάλων οἰκογενειῶν, καὶ θὰ ζητήσωμεν ἱκανοποίησιν ἂν μᾶς κακομεταχειρισθῇς. — Καὶ τίνος υἱοὶ εἶσθε; προσέθηκεν ὁ ἀστυνόμος. — Ἐγὼ, ἀπεκρίθη ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, εἶμαι υἱὸς ἐκείνου, ὑπὸ τὸ ξίφος τοῦ ὁποίου κύπτουσιν ὅλαι αἱ ἀνθρώπιναι κεφαλαί. — Ἐγὼ, ὑπέλαβεν ὁ ἄλλος, εἶμαι υἱὸς ἐκείνου, ὅστις τρέφει τοὺς πεινῶντας. — Καὶ ἐγὼ, ἀπεκρίθη ὁ τρίτος, εἶμαι υἱὸς ἐκείνου, ὅστις ποτίζει τοὺς διψῶντας.» Μετά τινας στιγμὰς σκέψεως ὁ Καϊδ-δὰρ τοῖς εἶπε· « Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς ἀφήσω ἐλευθέρους, πρὶν σᾶς ἰδῇ ὁ Σουλτάνος. »

Τὴν ἐπαύριον ὡδήγησε τοὺς νέους ἐνώπιον τοῦ Ναμὰν-Βέη, οὗτοι δὲ ἔδωκαν τὰς αὐτὰς ἀπαντήσεις, ἃς καὶ εἰς τὸν Καϊδ-δὰρ. Τότε ὁ ἡγεμὼν διέταξε νὰ τοὺς ἀφήσωσιν ἀμέσως ἐλευθέρους, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς μεγιστάνας τῆς Αὐλῆς, « Παρατηρήσατε, τοῖς εἶπε, τὴν ἀγχίνοιαν καὶ τὴν λεπτότητα τῆς ἐκφράσεως τῶν νέων τούτων; — Δὲν δυνάμεθα κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐννοήσωμεν τὰ λεγόμενά των, ἀπήντησαν οὗτοι ὑποκλινόμενοι, καὶ μένομεν ἐκστατικοὶ πῶς ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης ἠδυνήθη νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὴν ἔννοιαν αὐτῶν. — Καλὰ λοιπόν! ἐξηκολούθησεν ὁ Ναμὰν, ἰδοὺ τὰ σημαινόμενα αὐτῶν: ὁ πρῶτος εἶνε υἱὸς κουρέως, ὁ δεύτερος υἱὸς ἀρτοπώλου καὶ ὁ τρίτος ὑδροφόρου. » Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἐπευφήμησαν ἅπαντες, θαυμάσαντες τὴν ἀγχίνοιαν τοῦ Σουλτάνου.

Ἐν τούτοις οἱ μεγάλων οἰκογενειῶν υἱοὶ οὗτοι, ἀκούσαντες μίαν τῶν ἡμερῶν λιγστήν τινα λέ-

(*) Κωνσταντίνη, πόλις κειμένη εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐπικρατείας τοῦ Ἀλγερίου, καθέδρα πρότερον Βέη, ὅστις ἐκυβέρνα τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Ἀλγερίας, νῦν δὲ ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν Γαλλῶν. Ἡ Ἀφρικανὴ αὕτη πόλις, εἰς ὡραίαν τοποθεσίαν κειμένη, καίτοι ἀπολέσασα μέγα μέρος τῆς παλαιᾶς ἀνθρωπότητός της, εἶνε ὅμως ἡ μεγίστη πόλις τοῦ μέρους τούτου τῆς Ἀφρικῆς, περιέχουσα ἕως 30,000 κατοίκων. Σ. Μ.

γοντα ὅτι εἰς τὸ δεῖνα μέρος εἶχε παραχώσει μεγάλην ποσότητα χρημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδύνατο κατ' οὐδένα τρόπον νὰ εὕρῃ διότι ἔχασε τὰ σημεῖα, ἀπῆλθον καὶ οἱ τρεῖς πρὸς τὸ δειχθὲν μέρος, καὶ σκάψαντες ἐπέτυχον νὰ ἀνακαλύψωσι τὸν θησαυρόν. Πλήρεις χαρᾶς καὶ ἐλπίδων ἐπέστρεφον εἰς τὴν πόλιν μετὰ τῆς πλουσίας λείας των, ἀλλὰ πρὶν ἢ εἰσέλθωσιν ἐστοχάσθησαν ὅτι ἠδύναντο νὰ διεγείρωσι τὰς ὑπονοίας τῶν διαβατῶν, καὶ νὰ περιέλθῃ τὸ πρᾶγμα μέχρις αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου. Μετὰ μικρὰν σύσκεψιν ἀπεφάσισαν νὰ παρακαταθέσωσι τὸν θησαυρὸν εἰς χεῖρας γραίας τινὸς, γυναικὸς τιμίας καὶ γνωστῆς των, κατοικούσης εἰς παράμερόν τινα οἶκον ἔξω τῆς πόλεως. Ἐλθόντες λοιπὸν, ἔδειξαν εἰς αὐτὴν τὸν σάκκον, ἐμέτρησαν τὸ ἐν αὐτῷ ποσὸν, ἐσφράγισεν αὐτὸν ἕκαστος διὰ τῆς ἰδίας του σφραγῖδος, καὶ τὸν παρεκατέθεσαν εἰς χεῖρας τῆς γραίας ἐπὶ δικαίᾳ ἀμοιβῇ, παραγγείλαντες ἐντόνως νὰ μὴ παραδώσῃ αὐτὸν εἰς κανένα ἰδιαιτέρως, ἂν δὲν παρουσιάζοντο καὶ οἱ τρεῖς ὁμοῦ.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἀπεφάσισαν νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ λουτρὸν, ἀλλ' ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, προσποιηθεὶς καθ' ὁδὸν ὅτι ἐλησμόνησε τὰ κτενιά του, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν θάλαμόν του διὰ νὰ λάβῃ αὐτά. Ἐλθὼν δὲ παρὰ τῇ γραίᾳ, εἶπεν εἰς αὐτὴν ὅτι ἀπεστάλη ἐκτάκτως παρὰ τῶν συντρόφων του, οἵτινες τὸν ἐπιφόρτισαν νὰ παραλάβῃ τὸν σάκκον τῶν χρημάτων. Ἡ γραῖα κατ' ἀρχὰς ἀντέτεινε, προβάλλουσα τὴν ῥητὴν παραγγελίαν τοῦ νὰ μὴν ἐγχειρίσῃ εἰς κανένα ἐξ αὐτῶν ἰδιαιτέρως τὸ πολύτιμον ἐνέχυρον, ἂν δὲν παρουσιάζοντο καὶ οἱ τρεῖς ὁμοῦ· ἀλλ' ὁ πονηρὸς νεανίας, ἀφοῦ μετῆλθεν ὅλα τὰ πειστικὰ μέσα, ἀνοίξας τὸ παράθυρον, ἔκραξε πρὸς τοὺς ἀρκετὰ μακρὰν εὑρισκομένους συντρόφους του ὅτι ἡ γραῖα δὲν θέλει νὰ τῷ τὰ παραδώσῃ· οὗτοι δὲ, νομίσαντες ὅτι πρόκειται περὶ τῶν κτενίων, ἔνευσαν πρὸς αὐτὴν νὰ τὰ παραδώσῃ ἀμέσως.

Τότε ἡ γραῖα, νομίσασα ἑαυτὴν ἀπηλλαγμένην πάσης περαιτέρω ὑποχρεώσεως ὕστερον ἀπὸ τὴν συναίνεσιν τῶν λοιπῶν δύο συντρόφων, παρέδωκεν εἰς τὸν κατεργάρην τὸν σάκκον, ὅστις λαβὼν αὐτὸν ἐγένετο ἄφαντος. Μάτην οἱ δύο φίλοι ἐπερίμειναν τὸν συνεταῖρόν των μέχρις ἑσπέρας, ὁπότε, ἐπιστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον, ἔμαθον τὸ δυστύχημά των παρὰ τῆς γραίας. Ἤρχισαν λοιπὸν νὰ κραυγάζωσι καὶ νὰ διαμαρτύρωνται κατ' αὐτῆς, ἐπὶ τέλους δὲ ἐνῆξαν αὐτὴν εἰς τὸν Καδῆ-δὰρ, ὅστις καὶ τὴν κατεδίκασεν νὰ ἀποζημιώσῃ ὁπωσδήποτε τοὺς ξένους της, πωλοῦσα, ἐὰν ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ, ὅλα της τὰ ὑπάρχοντα. Κλαίουσα καὶ ὀλοφυρομένη ἐπέστρεφεν εἰς τὸν οἰκόν της ἡ γραῖα, ὅτε, προσελθὸν εἰς αὐτὴν παιδίον ἐκ τῶν παιζόντων εἰς τὰς ὁδοὺς, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς θλίψεώς της ἡ γραῖα, μετὰ τὰς ἐπανειλημμένας παρακλήσεις τοῦ παιδίου, ἔσπευσε νὰ διηγηθῇ τὸ μέγα δυστύχημά της, τὸ δὲ εὐφυὲς παιδίον ὑπεσχέθη νὰ τὴν ἐξάξῃ τῆς δυσαρέστου ἐκείνης θέσεως ἀφοῦ ἤθελε τελειώσει τὸ παιγνιδιόν του. Μετά τινας δὲ στιγμὰς, πλησιάσαν αὐτὴν, « Μῆτέρ μου, τῇ εἶπε, δὲν εἶνε πλέον καιρὸς ἀνωφελῶν θρήνων καὶ ὀδυρμῶν, διότι ἡ περίστασις εἶνε κρίσιμος· ἐγείρου, ὕπαγε εἰς τὸν Καδῆ-δὰρ, καὶ εἰπὲ εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ σάκκος μὲ τὰ χρήματα εὑρέθη καὶ μένει παρὰ σοὶ, καὶ ὅτι εἶσαι πρόθυμος νὰ τὸν παραδώσῃς, ὅταν παρουσιασθῶσιν ἐνώπιον σου καὶ οἱ τρεῖς ὁμοῦ, κατὰ τὴν ἔντονον παραγγελίαν των. »

Ἡ ἀπίστευτος αὕτη εὐφυΐα τοῦ παιδίου ἔσωσε τὴν γραῖαν τῆς προφανοῦς καταστροφῆς της, ἐκ δὲ τῶν τριῶν φίλων μόνον ὁ εἷς ἀπέβη ὄντως υἱὸς οἰκογενείας, μεταβὰς εἰς Δαμασκὸν καὶ γενόμενος μέγας ἔμπορος.

Ῥ.

ΟΙ ΤΟΥΑΡΟΓΑΙΟΙ.

ΕΙΝΕ δύσκολον, λέγει διάσημός τις περιηγητὴς, νὰ περιγράψῃ τις ἀκριβῶς τὸ ὑπὸ τῶν Τουαρογαίων (Touareug) κατοικούμενον μέρος τῆς Ἀλγερίας. Ἡ ἐξαιρετικὴ ζωὴ, τὴν ὁποίαν διάγουσιν αἱ ἀναρίθμητοι φυλαὶ τοῦ πολυαρίθμου καὶ πολεμικοῦ τούτου λαοῦ, διαφεύγει πάντα γεωγραφικὸν ὑπολογισμόν. Εὑρίσκομεν τὴν παράδοξον ταύτην νομάδα φυλὴν πανταχοῦ τῆς εὐρυχώρου ἐκείνης περιμέτρου, τῆς περικεκλεισμένης ἐντὸς σειρᾶς ὀρέων, καὶ ἥτις ἀπὸ τῆς Τιδεκέλτης καταβαίνει μέχρι τῆς Τιμβεκτοῦ, διέρχεται καθ' ὅλον τὸ μῆκός του τὸν ποταμὸν Νίγηρα ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ἀναβαίνει διὰ τῆς ἐπαρχίας Φεζζὰν (*) μέχρι τῆς Ἰρδάμης, τοῦ τελευταίου τούτου ὁρίου τῆς ἐπικρατείας τῆς Τριπόλεως. Ἐνταῦθα κατ' ἐξοχὴν εἶνε ἡ ἀληθὴς ἔρημος, ὁ ἐξ ἄμμου οὗτος ὠκεανὸς, ἐντὸς τοῦ ὁποίου οἱ Τουαρογαῖοι μετέρχονται τὴν πειρατείαν.

Μέγα ἀρχιπέλαγος ἢ σύμπλεγμα ὀρέων, κείμενον ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῆς ἀχανοῦς ταύτης περιφερείας, καὶ ὅπερ καλεῖται Τζεμπέλλι-

(*) Φεζζὰν (Φασανία), μεγάλη ἐπαρχία, συγκειμένη ἐκ πολλῶν ὀάσεων, καὶ περιέχουσα τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων ὅλης τῆς ἐρήμου. Ὁ Σουλτάνος αὐτῆς, διαμένων εἰς τὴν αὐτελῆ του πρωτεύουσαν Μουρζούκ, πληρώνει φόρον εἰς τὴν Τρίπολιν.

Σ. Μ.

Χογκὰρ, εἶνε ἡ φωλεὰ ἢ τὸ σύνηθες καταφύγιον τῶν καθαυτὸ Τουαρογαίων, τῶν ἐπονομαζομένων Χαρὰρ, τουτέστιν ἐξ ἐπισήμου φυλῆς. Ἀποσπάσματά τινα ἐν τούτοις τῆς μεγάλης ταύτης φυλῆς ἐξελέξαντο ὡς κατοικίαν τὰ πρὸς τὴν μεγάλην ἔρημον Σαχάραν μέρη, ἄλλοι δὲ εἰσὶν ἐστρατοπεδευμένοι παρεμπρὸς καὶ γειτονεύουσι μετὰ τῶν Τιμβεκταίων, τοὺς ὁποίους κρατοῦσι πάντοτε ἀποκεκλεισμένους ὡς ἐν διηνεκεῖ πολιορκίᾳ. Πολλαὶ δὲ τῶν ἀμέτρων τούτων φυλῶν εἰσὶν ἀναμφιβόλως ὅλως ἄγνωστοι ἡμῖν.

Ἐστρατοπεδευμένοι οἱ Τουαρογαῖοι εἰς τὴν ἔρημον, οἱ μὲν πρὸς βορρᾶν οἱ δὲ πρὸς τὸ κέντρον καὶ ἄλλοι πρὸς νότον, φρουροῦσι τὰς πύλας τῆς Σαχάρας ἢ τὰς τῆς Σουδὰν, ἐπιβάλλοντες εἰς τὰς ἐμπορικὰς συνοδίας (κερβάνια) δικαίωμα ἐξαγωγῆς, δικαίωμα ταξειδίου καὶ δικαίωμα εἰσαγωγῆς· ἂν δέ τις τολμήσῃ νὰ εἰσέλθῃ ὡς λαθρέμπορος, λαφυραγωγεῖται ἀδυσωπήτως. Πλὴν τίς εἶνε ἀράγε ἡ καταγωγὴ τοῦ παραδόξου τούτου λαοῦ, τοῦ κατακερματισμένου εἰς τοσαύτας φυλὰς ἢ συμμορίας, τοσοῦτον ἀπεχούσας ἀπ' ἀλλήλων, καὶ αἵτινες, πρὸ πάντων δ' αἱ πρὸς βορρᾶν οἰκοῦσαι, διά τε τῶν ἕξεων καὶ τῶν ἠθῶν καὶ τῆς γλώσσης δηλοῦσιν ὅτι εἰσὶ λείψανα κοινῆς τινος καὶ μεγάλης φυλῆς; Τὸ καθ' ἡμᾶς δυσκολευόμεθα πολὺ νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ θέλομεν περιορισθῆ ἁπλῶς εἰς τὴν περίληψιν τῶν διαφόρων σημειώσεων, τὰς ὁποίας παρέσχον ἡμῖν ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν Ἄραβες, οἵτινες πάντες εἶδον τοὺς Τουαρογαίους, ἐμπορεύθησαν μετ' αὐτῶν ἢ ἐταξείδευσαν ὑπὸ τὴν προστασίαν των.

Γενικῶς θεωρούμενοι οἱ Τουαρογαῖοι εἶνε γιγάντειοι κατὰ τὸ ἀνάστημα, ἰσχυρᾶς κράσεως, λεπτοκαμωμένοι καὶ λευκόχροες, πρὸ πάντων δὲ οἱ πλησίον τῶν Τιμβεκταίων (*) ἐστρατοπεδευμένοι· ἐν τούτοις αἱ φυλαὶ, αἱ ἀπαντώμεναι πέριξ τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Σουδὰν, εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μιγάδες. Ἔχουσι γενικῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡραίους, τοὺς ὀδόντας κάλλιστα διατηρουμένους καὶ λευκοὺς, φέρουσι μεγάλους μύστακας καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν θύσανον μαλλίων, τὰ ὁποῖα δὲν κόπτουν ποτὲ, καὶ τὰ ὁποῖα τινὲς ἐξ αὐτῶν τόσον μακρὰ ἔχουσιν, ὥστε ἀναγκάζονται νὰ τὰ πλέκωσιν εἰς βοστρύχους· τὴν στεφάνην τῆς κεφαλῆς ἔχουσιν ἐν χρῷ κεκαρμένην, ὅλοι δὲ φέρουσιν ἐνώτια. Ἡ ἐνδυμασία των συνίσταται εἰς μέγαν τινὰ μέλανα ἐπενδύτην, πλατύτατον καὶ διακεχυμένον, ὁμοιάζοντα μὲ τὸν τῶν Καβυλῶν, καὶ τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι τζέμπα· ὑπ' αὐτὸν φοροῦσι περισκελίδα, ὁμοιάζουσαν τὴν τῶν Εὐρωπαίων, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι προσαρμόζεται εἰς τὰς κνήμας διὰ ταινίας. Ζώνη μάλλινος περισφίγγει τὴν μέσην των· ὡς κάλυμμα δὲ τῆς κεφαλῆς ἔχουσιν εἶδός τι ὑψηλοῦ σκουφώματος (σαχγιὰ), προσδεδεμένου ἐπ' αὐτῆς διά τινος τεμαχίου ὑφάσματος συνεστραμμένου κυλινδροειδῶς, καὶ τοῦ ὁποίου μία ἄκρα καλύπτει καθ' ὅλον τὸ πλάτος τὸ πρόσωπόν των καὶ ἀφίνει μόνον τοὺς ὀφθαλμούς, « διότι, λέγουσιν, οἱ εὐγενοῦς καταγωγῆς ἄνδρες δὲν πρέπει νὰ φαίνωνται. » Τόσον δὲ αὐστηρῶς διατηροῦσι τὴν παράδοξον ταύτην ἕξιν τοῦ ἔχειν τὸ πρόσωπον κεκαλυμμένον, ὥστε καὶ ὅταν τρώγωσιν ἀκόμη δὲν ἀφαιροῦσι τὸ κρύπτον τὸ πρόσωπόν των ὕφασμα, ἀλλὰ διαβιβάζουσι τὴν τροφὴν καὶ τὸ πόμα εἰς τὸ στόμα των ὑπ' αὐτό.

Ὅλοι σχεδὸν, εἴτε πτωχοὶ εἴτε πλούσιοι, ἔχουσι τοὺς πόδας γυμνούς· ἂν δέ τις ἐρωτήσῃ τὴν αἰτίαν, ἀποκρίνονται, « διότι ποτὲ δὲν περιπατοῦμεν πεζοί. » Ἐκεῖνοι δὲ ἐξ αὐτῶν, ὅσοι μὴ ἔχοντες κάμηλον εἰσὶν ἠναγκασμένοι νὰ περιπατῶσιν εἰς τὴν ἄμμον, φοροῦσιν εἶδος σανδαλίων, προσδεδεμένων εἰς τὴν κνήμην διὰ σχοινίου. Ἡ πανοπλία των συνίσταται ἀπὸ λόγχην τινὰ μακροτάτην, τῆς ὁποίας τὸ πλατὺ σίδηρον εἶνε ῥομβοειδῶς πελεκημένον· ἀπὸ πλατεῖαν καὶ μακρὰν σπάθην δίστομον, ἀπὸ μάχαιραν τεθειμένην εἰς ὀρειχάλκινον κολεὸν καὶ προσηρτημένην διὰ τελαμῶνος εἰς τὸν πῆχυν τῆς χειρὸς, εἰς τρόπον ὥστε ἡ λαβὶς τοῦ ὅπλου, συμπίπτουσα πάντοτε κατὰ τὸ κοῖλον τῆς παλάμης, ἐστὶν εὐχερεστάτη εἰς χρῆσιν. Κολοσσιαία ἀσπὶς, συγκειμένη ἐκ τεμαχίων ἐλεφαντίνου δέρματος, προσηρμοσμένων στερεῶς δι' ἥλων, καὶ τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται μετὰ πλείστης ὅσης ἐπιδεξιότητος, συμπληροῖ τὴν περιφορητὴν ταύτην ὁπλοθήκην των. Μόνον οἱ ἀρχηγοὶ ἢ οἱ πλουσιώτεροι μεταξὺ τῶν Τουαρογαίων φέρουσι πυροβόλα, τινὰ τῶν ὁποίων εἰσὶ δίστομα.

Ἡ συνήθης τροφὴ τῶν νομάδων τούτων ὀρεινῶν συνίσταται εἰς γάλα, φοίνικας, καὶ κρέας προβάτων ἢ καμήλων, ἰδίως δὲ τρώγουσιν εἶδός τι διπύρων, ἐξ ἀλεύρου κατασκευαζομένων ἢ ἐκ κουσκούς, διότι πολλὰ ὀλίγον ἢ μᾶλλον ποσῶς βρῶσιν ἔχουσι σῖτον, ἐκτὸς μόνον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἀποκτῶσιν ἐκ τῆς λαφυραγωγίας. Εἰσὶ δὲ

(*) Τιμβεκτοὺ ἢ Τομβουκτοὺ, βασίλειον περιλαμβανόμενον ἐν τῇ Κεντρικῇ Νιγριτίᾳ, πρότερον μὲν κέντρον ἰσχυρᾶς αὐτοκρατορίας καὶ ἔχον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του τὰ πλησιόχωρα διαφόρων φυλῶν βασίλεια, ἤδη δὲ φόρου ὑποτελὲς εἰς διαφόρους λαοὺς, ἐν οἷς καὶ εἰς τοὺς Τουαρογαίους. Ἡ πρωτεύουσα Τιμβεκτοὺ, ἡ πάλαι ποτὲ μία τῶν πλουσιωτέρων πόλεων τῆς ἐρήμου, ἤδη δὲ εὐτελὴς καὶ ἐξ ἀθλίων καλυβῶν συγκειμένη, μένει πάντοτε κορυφαῖον ἐμπορεῖον τοῦ μέρους τούτου τῆς Ἀφρικῆς. Ἔχει περὶ τὰς 13,000 κατοίκων. Σ. Μ.

ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πλούσιοι εἰς ποίμνια καμήλων καὶ προβάτων τοῦ εἴδους ἐκείνου, ὅπερ δὲν ἔχει ποσῶς μαλλίον ἀλλὰ λεπτότατόν τι τρίχωμα, καὶ τὰ ὁποῖα διακρίνονται ἐκ τῆς ὑπερβολῆς μεγάλης οὐρᾶς των. Οἱ Τουαρογαῖοι ἐκτελοῦσιν ἰδιαζόντως τὰ τῆς φιλοξενίας. Εἴτε γνωστὸς αὐτοῖς εἴτε ἄγνωστος ἤθελεν εἰσθαι ὁ ταξειδιώτης, ὁ ἀρχηγὸς τῆς κώμης ὑποδέχεται αὐτὸν φιλοφρόνως ὑπὸ τὴν ἐκ βοείου δέρματος σκηνήν του· εἶτα ἐκλέγει μεταξὺ τοῦ ποιμνίου του τὴν ὡραιοτέραν κάμηλον, τὴν σφάζει καὶ διανέμει αὐτὴν εἰς τοὺς κατοίκους διὰ νὰ ἑορτάσωσι τὴν ἔλευσιν τοῦ ξένου, ὃν ἀπέστειλεν ὁ Θεός. Δι' αὐτὸν δὲ εἶνε προωρισμένον κατὰ προτίμησιν τὸ κύφωμα τῆς καμήλου, τὸ ὁποῖον προσφέρεται αὐτῷ εἰς μεγάλην ξυλοπινάκαν τῆς Σουδάν, ὡς τὸ ἀξιολογώτερον καὶ εὐχυλώτερον μέρος.

Αἱ γυναῖκες τῶν Τουαρογαίων ἔχουσιν ἐξ ἐναντίας ἀποκεκαλυμμένον τὸ πρόσωπον, καὶ περιφέρονται πανταχοῦ ἐν πλείστῃ ὅσῃ ἐλευθερίᾳ. Βάφουν συνήθως τὸ πρόσωπον καὶ τὸ σῶμά των μὲ τὴν κυανῆν ἰνδικὴν βαφὴν (indigo, λουλάκι), ποικίλλοντες τὰς παρειὰς μὲ ἐρυθρᾶς τινας κηλῖδας, ἐξ ἴσου ἀπεχούσας ἀπ' ἀλλήλων· τὰς δὲ χεῖράς των μελανώνουσι μὲ εἴδός τι μίγματος, τὸ ὁποῖον δίδει εἰς αὐτὰς βαθύτατον χρῶμα. Οἱ ὀφθαλμοί των εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέλανες, καίτοι τινὲς ἐξ αὐτῶν εἰσὶ γλαυκώπιδες, ἡ δὲ κόμη των, διαχωριζομένη κατὰ τὸ μέσον, ῥίπτεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄπισθεν, ἀνυψουμένη πρὸς τὰ ὦτα δι' ἀγκυλωτῶν καρφίδων, ἐν εἴδει φουσκοτῶν βοστρύχων. Αἱ χερίδες τῶν ὑποκαμίσων των εἰσὶ μακραὶ, ἐσχισμέναι καὶ συρόμεναι μέχρι τῆς γῆς· φέρουσιν ἐνδύματα ἐξ ὑφάσματος τῆς Σουδὰν, πολὺ ἢ ἔλαττον πεποικιλμένα ἀναλόγως τῆς καταστάσεώς των. Ζώνη ἐκ μετάξης, ἐκ μαλλίου ἢ ἐκ δέρματος ποικιλοκεντήτου, σφίγγει τὸ σῶμά των ὑπεράνω τοῦ ἰσχίου, καὶ καθιστᾷ αὐτὸ εὐθυτενὲς καὶ ὡραῖον· ἡ ἐνδυμασία των αὕτη συμπληροῦται διά τινος μεγάλου βαμβακεροῦ ἢ μεταξωτοῦ καλύμματος, μὲ πλατυτάτας ῥαβδώσεις λευκὰς, μελαίνας ἢ ἐρυθρᾶς, ἐντὸς τῶν ὁποίων καλύπτονται μετά τινος χάριτος. Μέρος τοῦ καλύμματος τούτου κρύπτει τὸ σῶμα, τὸ δὲ ἄλλο, ἀνοιγόμενον ἐπὶ τοῦ ὤμου, ἀφίνει τὸν δεξιὸν βραχίονα ἐλεύθερον καὶ συγχωρεῖ ὅπως βλέπῃ τις τὰ χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ ψέλλια τῆς Σουδὰν, ἅτινα κοσμοῦσι τὸν καρπὸν τῆς χειρός των ἢ τὰ δάκτυλά των.

Θρήσκευμα οἱ Τουαρογαῖοι πρεσβεύουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ Μουσουλμανικόν· καὶ ὅμως, ὅσον καὶ ἂν λέγωνται Μουσουλμάνοι, τὰ ἤθη των ἀποτελοῦσι παράδοξον ἀντίθεσιν πρὸς τὰ τῶν λοιπῶν Ἀράβων. Οὕτω λοιπὸν μίαν μόνην γυναῖκα λαμβάνουσιν ἅπαντες ἀνεξαιρέτως, τὴν ὁποίαν σπανιώτατα διαζευγνύονται. Αἱ γυναῖκες ἐξασκοῦσι παρ' αὐτοῖς μεγάλην ἐπιρροήν, τὴν δὲ παράβασιν τῶν συζυγικῶν καθηκόντων τιμωροῦσιν αὐστηρότατα. Κατὰ τὸ λέγειν τῶν Ἀράβων, οἱ Τουαρογαῖοι μόνον κατ' ὄνομα εἰσὶ Μουσουλμάνοι, καὶ ὁ τρόμος τὸν ὁποῖον ἐνσπείρουσι παντοχοῦ οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν ὅπως τοῖς δοθῇ ἡ φήμη αὕτη· καὶ ὅμως, παρὰ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι χαίρουσι κακίστην ὑπόληψιν. Τουαταῖός τις ἔλεγεν, « Οὐδὲν εἶδον ἄξιον θαυμασμοῦ παρ' αὐτοῖς εἰμὴ τὴν ὡραιότητά των καὶ τὰς καμήλους των. Γενναῖοι, δόλιοι, ὑπομονητικοὶ ὡς ὅλα τὰ ζῶα, μεθ' ὧν συνδιάγουσιν, εἰσὶν ἀνάξιοι ἐμπιστοσύνης. Μὴ βασισθῆτε ποτὲ εἰς τὸν λόγον των· καὶ ἂν τυχὸν φιλοξενηθῆτε παρά τινι ἐξ αὐτῶν, δὲν ἔχετε μὲν νὰ φοβηθῆτε τίποτε ὑπὸ τὴν σκηνήν του, ἀλλ' ἀφοῦ ἀναχωρήσητε, θὰ σπεύσῃ οὗτος νὰ εἰδοποιήσῃ ἀμέσως τοὺς φίλους του διὰ νὰ σᾶς δολοφονήσωσι, καὶ τότε θέλουν διαμοιρασθῆ μεταξύ των τὰ λάφυρα. »

Ἀφίνοντες κατὰ μέρος τὰς προλήψεις ταύτας, εὑρίσκομεν παρὰ ταῖς ἐθνιαῖς ταύταις οἰκογενειακὰς ἀρετὰς, αἵτινες ἀποδεικνύουσιν ἡμῖν μεγάλας ὁρμεμφύτους ἰδιότητας. Οὕτως, ἐκτὸς τῆς πολυγαμίας, ἥτις εἶνε σπανιωτάτη καὶ ὅλως διόλου ἐξαιρετική, ἡ γενεαλογικὴ εὐγένεια διατηρεῖται ἀνόθευτος παρὰ τοῖς Τουαρογαίοις, μηδόλως μιγνυομένη μὲ ξένας ἐπιγαμίας, οὐδὲ μὲ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς Ἄραβας, τοὺς ὁποίους οὗτοι περιφρονοῦσιν, ἀποκαλοῦντες δούλους των. Τὸ πένθος τῶν τεθνεώτων διατηρεῖται θρησκευτικῶς πολὺν καιρὸν, καὶ καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα τῆς θλίψεως, οἱ φίλοι καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ τεθνεῶτος ἀφίνουσι τὴν κόμην καὶ τὴν γενειάδα των, καὶ δὲν τοῖς ἐπιτρέπεται νὰ νυμφευθῶσι.

Τὸ ἀπέραντον ὄρος, τὸ καλούμενον Τζεπέλλι-Χογκάρ, τὸ κυριώτατον τοῦτο καταφύγιον τῶν βορείων Τουαρογαίων, σχηματίζει εἶδος τετραπλεύρου. Ὅλοι σχεδὸν οἱ βουνοὶ αὐτοῦ εἰσὶ ῥασόφυτοι ἀπὸ μεγάλα δένδρα, ὅλαι δὲ αἱ πλήρεις χαλικίων φάραγγες ἀποβαίνουσι τόσα χειμάρροι κατὰ τὰς ἐποχὰς τῶν βροχῶν. Τότε τὸ ψῦχος ἀποβαίνει διαπεραστικόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προφυλάττονται οἱ εὐαίσθητοι οὗτοι κάτοικοι τῆς ἐρήμου καλυπτόμενοι διὰ μαλλίνων ἐπιχιτωνίων, εἴδους βουρνουζίου, κατεσκευασμένου ἐκ διπλοῦ δέρματος ἐλάφου. Τότε ζῶσιν οἰκογενειακῶς ὑπὸ τὰς στρογγύλας σκηνάς των, τὰς ἐκ βυρσοδεψημένων δερμάτων κατεσκευασμένας, αἵτινες

τοῖς ἔρχονται ἀπὸ τοὺς τόπους τῶν Νέγρων. Μόνη των διασκέδασις εἶνε ἡ καπνοσύριγξ, ἣν καταχρῶνται μὲν οἱ ἄνδρες, χρῶνται δὲ ἐλαφρῶς πως αἱ γυναῖκες.

Τὴν ἄνοιξιν ἐπανέρχονται εἰς τὴν ἔρημον, διότι τότε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀρχίζουν τὰ κερδάνια νὰ ὁδοιπορῶσιν· ἀλλ' οἱ συγκροτοῦντες αὐτὰ γνωρίζουσιν ὅτι οἱ Τουαρογαῖοι θέλουν τοὺς κατασκοπεύσει καθ' ὁδόν. Οὕτω λοιπὸν ὁ συνετὸς ὁδηγὸς αὐτῶν συνεννοεῖται μετὰ τοῦ πλησιεστέρου ἀρχηγοῦ τῶν περιπλανωμένων τούτων ὁρδῶν, ὅστις παρέχει εἰς αὐτὸν ἱππεῖς τινας, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ὁποίων ἡ συνοδία ἐξακολουθεῖ τὴν ὁδοιπορίαν της ἐν πλείστῃ ὅσῃ ἀσφαλείᾳ, μεταλλάσσουσα προστάτας ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα, καὶ πληρώνουσα εἰς ὅλους, μέχρις οὗ εὐοδωθῇ καὶ ἀναλόγως τῆς ἀξίας τῶν πραγματειῶν της, ἐπιτακτικόν τινα φόρον, τὸν ὁποῖον ἡ φιλαυτία τῶν Ἀράβων δεικνύει ὑπὸ τὸ ὄνομα δῶρου πρὸς ἀνταλλαγὴν τῆς προστασίας. Αἱ μεγαλήτεραι συνοδίαι ἐν τούτοις ἐξακολουθοῦν τολμηρῶς τὴν ὁδόν των, θαρροῦσαι εἰς τὸν ἀριθμόν των· ἀλλὰ τότε ὁ μέχρι τοῦδε τελώνου χρέη ἐκπληρῶν Τουαρογαῖος μεταβάλλεται εἰς λῃστήν, καὶ καθυποβάλλει τὴν συνοδίαν εἰς ἔκτακτον καὶ βίαιον δασμόν, ὅστις πολὺ ἀκριβὰ πληρώνεται πολλάκις.

Ῥ.

ΝΗΣΟΙ ΚΟΡΑΛΛΙΩΝ.

(Πρωτότυπον).

ΕΙΣ τὸν μέγαν νότιον Ὠκεανὸν, ὅστις καλύπτει τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς ὑδρογείου σφαίρας, καὶ εἰς τὴν εὐρεῖάν του ἔκτασιν μόλις παρουσιάζει σποράδην ὀλίγα τινὰ μικρὰ νησίδια, συχνὰ ἀπαντῶνται μικραὶ σειραὶ βράχων κοραλλίνων ἢ λιθοφυτικῶν, τινὲς τῶν ὁποίων ἔχουσι μῆκος διακοσίων καὶ τριακοσίων λευγῶν. Αἱ ὕφαλοι αὗται ἐκ τοῦ βυθοῦ τοῦ ὠκεανοῦ βαθμηδὸν καὶ κατὰ μικρὸν ὑψοῦνται καὶ φθάνουσι τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων, καὶ ἐκεῖ μεταβάλλονται εἰς νήσους δενδροφύτους καὶ οἰκησίμους· τῶν δὲ νήσων τούτων ὁ ἀριθμὸς ὁσημέραι αὐξάνει, καὶ προβλέπουσιν ὅτι δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺς καιρὸς, καὶ μεγάλαι ἤπειροι θέλουν καλύπτει τὸν ἔρημον ἦδη καὶ εὐρύχωρον τοῦτον ὠκεανόν.

Ἀλλὰ, τίνες εἰσὶν οἱ θαυμάσιοι τέκτονες, οἱ ἐργαζόμενοι τοιαῦτα γιγαντιαῖα ἔργα καὶ δημιουργοῦντες νέας νήσους καὶ ἠπείρους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πλανήτου ἡμῶν; Οἱ τέκτονες οὗτοι εἰσὶ, τίς θέλει τὸ πιστεύσει; ἔντομά τινα μικρότατα· πλὴν μ' ὅλην τὴν σμικρότητά των κατασκευάζουσιν ἔργα, τὰ ὁποῖα τὸ ἀνθρώπινον ὅλον γένος, μυριάδας ἐτῶν ἐργαζόμενον, δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ κατασκευάσῃ. Εἶνε δὲ τὰ ἔντομα ταῦτα γένος ἰδιαίτερον πολυπόδων, (*) ἓν εἶδος τῶν ὁποίων προάγει τὸ γνωστὸν κοράλλιον. Οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν δὲν ἔτυχεν ἴσως ποτὲ νὰ ἴδωσι πολύποδας· διὰ νὰ συλλάβωσι παρευθὺς ἰδέαν αὐτῶν, ἂς φαντασθῶσιν ἓν μελίκηρον (μελόπηττα), ἐξαχθὲν ἐκ τοῦ μελισσίου καὶ φέρον τὰ μικρὰ τῶν μελισσῶν ἔμβρυα, ἕκαστον μὲ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὀπὴν ἢ τὸν κύτταρον, ὅθεν προάγει τὴν κεφαλήν. Τὸ μελίκηρον μετὰ τῶν ἐμβρύων παριστᾷ ἀπαραλλάκτως τὴν μορφὴν ἑνὸς εἴδους λιθοφύτων τῆς ἀστραίας, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ μελίκηρον τοῦτο δὲν εἶνε κηρόπλαστον, ἀλλὰ σύγκειται ἐκ λίθου τιτανώδους, καὶ κατασκευάζεται ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐνοικούντων ζώων δι' ἀφιδρώσεως τοῦ σώματος αὐτῶν, ὡς τὸ κέλυφος τῶν κοχλιῶν. Ἕκαστον ἔντομον, προάγον ἔξω τοῦ κυττάρου τὸ στόμα, λαμβάνει ἐκ τοῦ θαλασσίου ὕδατος τὴν τροφὴν διὰ μικρῶν τινων εὐκινήτων ἰνῶν, τὰς ὁποίας ἔχει πρὸς τοῦτο περὶ τὸ στόμα, καὶ αἵτινες καλοῦνται ἀνιχνευτήρια. Δὲν δύνανται δὲ ποτὲ οἱ πολύποδες νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς κυψέλης των, διότι εἶνε προσκεκολλημένοι εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ ὄπισθεν ἄκρου τοῦ σώματός των. Συμβιοῦσι λοιπὸν συνάμα ἐντὸς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ μελικήρου πάντες ἀδελφοὶ, ἢ μᾶλλον πάντες ἓν ἄτομον εἰς πολλὰ πρόσωπα, ἐπειδὴ τὸ λιθόφυτον περιενδύει πανταχόθεν μεμβράνα τις, κοινὴ εἰς ὅλα τὰ ἔντομα καὶ συνενοῦσα αὐτὰ οὕτως ὥστε ἡ τροφὴ, ἣν ἕκαστον λαμβάνει, μετοχεύεται εἰς ὅλα, καὶ πληγόνων τις ἓν μόνον τὰ πληγόνει ἐνταυτῷ ὅλα. Οὐ μόνον δὲ ἔχουσι κοινὴν τὴν οἴκησιν καὶ κοινῶς συναισθάνονται τὰς προσβολὰς τῆς τρικυμίας ἢ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἀλλὰ σύμπας αὐτῶν ὁ βίος εἶνε κοινὸς, καὶ κοιναὶ αἱ ἡδοναὶ καὶ αἱ λύπαι, ὅσον ἀμυδρὰς ἐκ φύσεως καὶ συγκεχυμένας τὰς ὑποθέσωμεν.

Ἀληθινὰ ἡ ὕπαρξις εἶνε τόσον ὀλίγον ἀνεπτυγμένη εἰς τὰ παράδοξα ταῦτα ὄντα, ὥστε πολὺν καιρὸν οἱ ἐπιστήμονες ἐδίσταζον ἂν ἔπρεπε νὰ τὰ θεωρήσωσιν ὡς ζῶα ἢ ὡς φυτά· ἐντεῦθεν δὲ αἱ ὀνομασίαι ζωόφυτα καὶ λιθόφυτα. Ἂν ἦσαν φυτὰ, τότε τὸ μὲν ὅλον σῶμα ἤθελεν εἰσθαι αὐτὸ τὸ φυτὸν, τὰ δὲ κατ' ἰδίαν ἔντομα, ὧν τὸ

(*) Πολύποδας οἱ φυσιολόγοι ὀνομάζουσιν ἔντομά τινα, ἔχοντα πολλὰ ζεύγη ποδῶν, οἷα αἱ σκολόπενδραι· δὲν πρέπει δὲ νὰ συγχέωνται μὲ τοὺς κοινῶς λεγομένους πολύποδας ἢ ὀκτάπιδας.

στόμα διὰ τὰ πέριξ αὐτοῦ ὑπάρχοντα κεχρωματισμένα ἀνιχνευτήρια ὁμοιάζει κατά τι μὲ στεφάνην ἄνθους, ἤθελεν εἶσθαι τὸ ἄνθος. Καὶ τὰ φυτὰ ταῦτα θὰ ἦσαν τὰ παραδοξότατα πάντων ὕστερον ἀπὸ τὴν αἰσθητικὴν ἀκακίαν, ἥτις, ἅμα ἐγγίσῃ τις μὲ τὸν δάκτυλον ἓν μόνον τῶν ἀνθέων αὐτῆς, συστέλλει εὐθὺς τὰ φύλλα καὶ συγκλείεται ὅλη. Εἶχε δέ τι πιθανὸν καὶ ἐπαγωγὸν ἡ ἰδέα αὕτη, ἐπειδὴ καὶ οἱ πολύποδες ὡς τὰ φυτὰ γεννῶνται ἢ ἐκ μικρῶν σπερμάτων, τὰ ὁποῖα εἶνε μὲν ὠάρια ὁμοιάζουσι δὲ φυτικοὺς σπόρους, ἢ ἐξ ἀναβλαστήσεως ἐκ μερῶν τινων τοῦ σώματός των, καὶ ὅλως ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ αὔξησις αὐτῶν εἶνε ὁμοιοτάτη ἐξωτερικῶς μὲ τὴν φυτικὴν ζωήν. Ἀλλ' ἐν τούτοις τὴν σήμερον ἀπεδείχθη ὅτι οἱ πολύποδες εἰσὶν ἀληθῆ ζῶα.

Τὰ ἔντομα λοιπὸν ταῦτα ζῶσιν ἀναρίθμητα εἰς τὸν πυθμένα τῶν θαλασσῶν· διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις τὸ πλῆθός των, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῇ τὰ χόρτα εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἂς ἐγκύψωμεν μικρὸν διὰ τῆς φαντασίας εἰς τὰ ἀχανῆ βάθη τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ ἂς ὑποθέσωμεν μακρὰς ἐκτάσεις, σκεπασμένας ἐξ ὁλοκλήρου μὲ πολύποδας. Ὅλα ταῦτα τὰ ζῶα εὑρίσκονται εἰς ἐργασίαν διηνεκῆ· ἐκμυζῶσι τὰ εἰς τὸ θαλάσσιον ὕδωρ ἐνυπάρχοντα τιτανώδη ἅλατα, στερροποιοῦσιν αὐτὰ καὶ τὰ προσθέτουσιν εἰς τὰς κυψέλας των. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τὰ ὠὰ αὐτῶν ἐκκολάπτονται· νέα σμήνη καὶ νέαι κυψέλαι γεννῶνται, μὴ εὑρίσκοντα δὲ εὐρυχωρίαν ἱκανὴν προσκολλῶνται ἐπὶ τῶν προγενεστέρων· ἐκεῖνα δὲ τότε συμπνίγονται ἢ ἐξαφανίζονται, πλὴν ἀφίνουσιν ἀκεραίας τὰς λιθώδεις κυψέλας των ὡς θεμέλια εἰς τὰς οἰκήσεις τῶν ἐπιγόνων. Καὶ οὗτοι, ἀφοῦ ζήσωσι μικρὸν χρόνον, λαμβάνουσι τὴν αὐτὴν μοῖραν, καὶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν νέα στρώματα στερεῶν κυψελῶν σωρεύονται ἐπ' ἄλληλα, καὶ ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης, ἥτις εἶνε ἡ βάσις αὐτῶν, οἱ τεράστιοι οὗτοι ὄγκοι φθάνουσιν εἰς τὸ μακρὸν τῶν αἰώνων διάστημα τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς. Ὅταν δὲ φθάσωσιν ἐκεῖ, ἡ αὔξησις αὐτῶν παύει, ἐπειδὴ ἐκλείπει τὸ ἀναγκαιότατον εἰς τοὺς πολύποδας ὕδωρ, καὶ οἱ τελευταῖοι ἀποθνήσκουν χωρὶς νὰ καταλείψωσι κατόπιν διαδόχους.

Τότε τῆς θαλάσσης τὰ κύματα ἀρχίζουν νὰ καταροτριῶσι τοὺς βράχους τούτους, ἀποσπῶσι μεγάλα τμήματα, μέρος αὐτῶν μεταβάλλουσι διὰ τῆς τριβῆς εἰς ἄμμον, ἔπειτα συσσωρεύουσιν ὁμοῦ τὰ τμήματα, καὶ οἱ σωροὶ, ὑπερκείμενοι τῆς λοιπῆς χθαμαλῆς βάσεως, ἀποτελοῦσι τῇδε κἀκεῖσε ἑξοχὰς νήσων. Ἐνίοτε δὲ καὶ σεισμοὶ, ἀνυψοῦντες τὸν πυθμένα τῶν θαλασσῶν, μεταφέρουσι διὰ μιᾶς τὰ κοράλλινα στρώματα ὑπεράνω τῆς τῶν ὑδάτων ἐπιφανείας. Τοιουτοτρόπως ἡ μεγαλότεχνος φύσις, μεταχειριζομένη ἐργάτας τὰ εὐτελέστατα τῶν ζώων, προπαρασκευάζει τὴν ὕλην νέων γαιῶν, παρασκευάσασα δὲ αὐτὴν ἀρκούντως καὶ στερεώσασα εἰς τὸν ὠκεάνιτην βυθὸν, ἀνάγει ἔπειτα διὰ μιᾶς εἰς τὸ φῶς καὶ εἰς τὰς αὔρας τῆς ζωῆς.

Ὁ Μέγας Ὠκεανὸς, ἀπὸ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀμερικῆς μέχρι τοῦ ἀνατολικοῦ αἰγιαλοῦ τῆς Ἀφρικῆς, εἰς ζώνην διαλαμβάνουσαν πεντακοσίας περίπου λεύγας ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ ἰσημερινοῦ, πλήθει καθ' ὑπερβολὴν κοραλλίων. Ἀλλὰ δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὸ μέγα τοῦτο διάστημα· παντοῦ ὅπου δύνανται νὰ ζήσωσι, βρύουσι μυριάδες ἀναρίθμητοι, ἐγκείμεναι εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν. Γιγάντειον ἔρκος κοράλλινον περικλείει τὴν νέαν Ὁλλανδίαν· πρὸς τοὺς ἀνατολικοὺς αὐτῆς αἰγιαλοὺς ἐκτείνεται εἰς διάστημα ἑκατὸν πεντήκοντα λευγῶν ἡ ἐπέκεινα μακρὰ σύρτις, μὴ ἀφίνουσα τὴν ἐλαχίστην εἰς τὰ πλοῖα πάροδον· μεταξὺ δὲ νέας Ὁλλανδίας καὶ νέας Γουϊνέας κεῖται ἄλλη σύρτις, ἐκτάσεως διακοσίων πεντήκοντα λευγῶν. Ἀλλ' αἱ σύρτεις αὗται εἰσὶ μηδὲν, παραβαλλόμεναι μὲ τὴν μεγάλην ἐκείνην λιθοφυτικὴν ὕφαλον, ἥτις ἄρχεται μὲν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης περὶ τὰς ἀκτὰς τοῦ Μαλαβάρου, καταβαίνει δὲ πρὸς νότον συνεχὴς καὶ ἀδιάκοπος ἕως εἰς τὸν παράλληλον τῆς Μαδαγασκάρης, διαλαμβάνουσα ἔκτασιν ἑξακοσίων λευγῶν καὶ ἐπέκεινα. Μέρη ἐξοχώτερα τῆς λιθοφυτικῆς αὐτῆς σειρᾶς εἶνε τὰ ἀρχιπελάγη τῶν νήσων Μαλδιβῶν, τῶν Λακκεδιβῶν καὶ τῶν Χάγων· εἰς δὲ τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν τὰ κοράλλια εἶνε ἔτι πολυπληθέστερα. Αἱ περίφημοι ἐκεῖναι καὶ πολυάριθμοι νῆσοι, τὰς ὁποίας ἀναφέρουσιν εἰς τὰ ταξείδιά των οἱ θαλασσοπόροι, εἰσὶν ὅλαι σχεδὸν κατασκευάσματα τῶν πολυπόδων, καὶ ἐπάνω εἰς τὰ κελύφη αὐτῶν θάλλουσι τὰ ὡραῖα δάση τῶν κοκκοφοινίκων, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἔζων οἱ μάκαρες λαοὶ, τοὺς ὁποίους ἐπεσκέφθησαν οἱ θαλασσοπόροι Κὼκ καὶ Βουγαιμβίλλος.

Ἂν καὶ εἰς τὰς θαλάσσας ταύτας δὲν ἀπαντᾶται οὐδαμοῦ γῆ ἀξιόλογος, ἀλλὰ μόνον μυριάδες μικρῶν νήσων διεσπαρμένων, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων, τὰς ὁποίας ὅλοι εἴδομεν εἰς τοὺς γεωγραφικοὺς τοὐλάχιστον πίνακας, ὁ βυθὸς ὅμως τοῦ Ὠκεανοῦ τόσον πολὺ ἀνυψώθη διὰ τῆς ἐργασίας τῶν πολυπόδων, ὥστε πολλοὶ ὠκεανῖται λαοὶ συγκοινωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους, διαβαίνοντες τὴν θάλασσαν πεζοὶ εἰς ἀπόστασιν ὑπὲρ τὰς διακοσίας πεντήκοντα λεύγας. Ποία ὑπῆρξεν ἄρα ἡ

ἀπορία καὶ ὁ θαυμασμὸς τοῦ πρώτου περιηγητοῦ, ὅστις, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πελάγους καὶ μακρὰν πάσης γῆς, εἶδεν αἴφνης μακρὸν κερβάνιον ἀνθρώπων, ὁδευόντων ἡσύχως διὰ τῆς θαλάσσης, ὡς νὰ περιεπάτουν ἐπ' αὐτῶν τῶν ὑδάτων!

Παρατήρησίς τις πολλοῦ λόγου ἀξία, καὶ τὴν ὁποίαν ἐβεβαίωσαν πολλοὶ περιηγηταὶ καὶ φυσιολόγοι, εἶνε ὅτι οἱ πολύποδες δὲν δύνανται νὰ ζήσωσιν εἰς παραπολὺ μεγάλα βάθη· προσκολλῶνται δὲ καὶ αὐξάνουσιν εἰς τὰ μέρη τοῦ ὠκεανείου πυθμένος ὅσα ἀπέχουσιν ὀλιγώτερον ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων, οἷον τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν, ὄχι δὲ τὰς κοιλάδας ἢ τὰ πεδινά. Αἱ λιθοφυτικαὶ λοιπὸν ὕφαλοι ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰ ὀρεινὰ μέρη τοῦ ὠκεανείου πυθμένος, καὶ περιγράφουσι τρόπον τινὰ τὸ σχῆμα τοῦ πυθμένος αὐτοῦ. Αἱ κοράλλιναι νῆσοι δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ στρῶμα ἢ φλοιὸς πολυπόδων, βάσιν ἔχων ὄρος τι ἢ ὕψωμα ὑποθαλάσσιον. Ὅσαι νῆσοι πρῶται ἀνέδυσαν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων, αὗται δῆλον ὅτι ἔλαβον θεμέλιον τὰς ἐξοχωτέρας κορυφάς, ὅσαι δὲ τεκταίνονται εἰσέτι, αὗται ἐπωκοδομήθησαν εἰς κορυφὰς χαμηλοτέρας, καὶ ἔχουν νὰ διανύσωσι μακρότερον δρόμον ἕως οὗ φθάσωσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

Ὁ λόγος οὗτος ἐξηγεῖ πολλὰ περίεργα, παρατηρούμενα εἰς τὴν τοπικὴν διάθεσιν τῶν κοραλλίνων νήσων.

Τί ἐστι, λόγου χάριν, τὸ μακρὸν ἐκεῖνο κομβολόγιον τῶν νήσων Μαλδιβῶν καὶ Λακκεδιβῶν, αἵτινες κεῖνται κατὰ σειράν, μία μετὰ τὴν ἄλλην, εἰς μῆκος ἑξακοσίων σχεδὸν λευγῶν; Πῶς οἱ πολύποδες συνεννοήθησαν καὶ ἐφύλαξαν τοιαύτην εὐθυγραμμίαν, χωρὶς νὰ στραφῶσι μήτε πρὸς δεξιὰν μήτε πρὸς ἀριστεράν; Ὁ λόγος εἶνε ἁπλοῦς· Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ὠκεανοῦ ὑπάρχει ὑποθρύχιος μακρὰ σειρὰ ὀρέων, ὁποῖαι, παραδείγματος χάριν, αἱ Ἄνδεις, οἱ δὲ πολύποδες, προσκολληθέντες εἰς ὅλας τὰς κορυφάς, ἀνύψωσαν βαθμηδὸν αὐτὰς ὑπεράνω τῶν ὑδάτων.

Αἱ κοράλλιναι νῆσοι ἔχουσι πολλάκις τὸ ἑξῆς σχῆμα. Ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει λίμνη, ἔχουσα βάθος πεντήκοντα ἢ ἑξήκοντα μέτρων· γύρωθεν δὲ περιζωννύει αὐτὴν στεφάνη κυκλοτερὴς, ἥτις εἶνε ἡ νῆσος, ἔξωθεν δὲ τῆς στεφάνης ἡ θάλασσα ἔχει βάθος χιλίων πεντακοσίων ποδῶν. Τὸ παράδοξον καὶ συχνὸν τοῦτο φαινόμενον ἐξηγεῖται εὐκόλως, ἅμα ὑποτεθῇ ὅτι εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης ὑπάρχει ἠφαίστειον ὄρος μὲ κρατῆρα, ἐφ' οὗ οἱ πολύποδες ἐγκαθίδρυσαν ἑαυτούς· ὅσοι προσεκολλήθησαν εἰς αὐτὰ τὰ χείλη τοῦ κρατῆρος, ἐσχημάτισαν τὴν κυκλοτερῆ στεφάνην, ἐπειδὴ ἔφθασαν ἐπάνω ταχύτερον παρ' ὅσους ἐγκατῴκησαν εἰς τὸν πυθμένα τοῦ κρατῆρος. Τεσσαράκοντα δύο τοιαύτας ἡφαιστειογενεῖς νήσους ἐπεσκέφθη ὁ πλοίαρχος Βήγεϋ, καὶ αἱ εἰκοσιεννέα εἶχον ὅλαι τὴν ἐντὸς λίμνην· τινὲς τούτων εἶχον διάμετρον ἕως εἰκοσιπέντε λευγῶν, ἄλλαι δὲ μόλις ἡμισείας λεύγας. Εἶνε δὲ πρόδηλον ὅτι οἱ πολύποδες, οἱ ἐργαζόμενοι ἐντὸς τῆς λίμνης, θέλουν ἐντὸς μικροῦ φθάσει τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ τότε ὁλόκληρος ἡ νῆσος θέλει ἀποβῇ στερεὰ καὶ πεδινή.

Αἱ κοράλλιναι νῆσοι εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χθαμαλαί, ἐπειδὴ ἅμα ἡ νῆσος φθάσῃ τῆς θαλάσσης τὴν ἐπιφάνειαν, τὸ ἔργον τῶν πολυπόδων ἐτελείωσεν· ἡ φύσις ὅμως ἐνίοτε τελειοποιεῖ τὸ ἔργον, ἀναβιβάζουσα διὰ σεισμοῦ τὴν βάσιν ταύτην καὶ σχηματίζουσα ἀκτὰς ἀποτόμους καὶ λόφους. Εἰς τὴν νῆσον Ὀταΐτην, Τιμὸρ, Σουμάτραν, τὴν νῆσον τῆς Γαλλίας κτλ. τὸ ἔδαφος τῆς γῆς σύγκειται ἀπὸ κελύφη πολυπόδων, καὶ εἶνε ἱκανῶς μετέωρον ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, εἶνε δὲ ἀναντιῤῥητον ὅτι δὲν κατέβη ἡ θάλασσα, ἀλλ' ὅτι τὸ ἔδαφος ὑψώθη. Παράδειγμα περιεργότατον τοιαύτης βιαίας ἀνυψώσεως παρέχει ἡ νῆσος Ἐνδερσὼν, τὴν ὁποίαν ἐπεσκέφθη ὁ πλοίαρχος Βήγεϋ· καθ' ὅλα μὲν τὰ ἄλλα ὁμοιάζει τὰς στεφανοειδεῖς νήσους, ἔχει δὲ τοῦτο ἴδιον, ὅτι ὑψοῦται ὀγδοήκοντα πόδας ὑπὲρ τὸ ἐπίπεδον τῆς θαλάσσης. Τὰ κύματα τοῦ ὠκεανοῦ ὑπέσκαψαν φοβερὰ τὰς βάσεις τῆς στεφάνης, καὶ εἶνε πιθανὸν ὅτι βαθμηδὸν ἡ νῆσος θέλει ἀποκοπῇ, τὰ δὲ τμήματα αὐτῆς θέλουν γεμίσει τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης, καὶ οὕτω θέλουν τὸν καταστήσει οἰκήσιμον εἰς τὰ γένη τῶν πολυπόδων.

Ἅμα ἡ ὕφαλος ἡ κοραλλίνη φθάσῃ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, καλύπτεται παρευθὺς ἀπὸ φυτὰ καὶ κατοίκους. Πρῶτον μὲν βλέπει τις ἐπ' αὐτῆς ὀλίγην ἄμμον λευκάζουσαν καὶ τινας σωροὺς λίθων, ἐκκυλισθέντας ὑπὸ τῆς θαλάσσης· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ τὰ κύματα ῥίπτουσιν εἰς τὸ ἔδαφος σπόρους δένδρων καὶ φυτῶν· οἱ σπόροι ὁσονούπω ἀναπτύσσονται, τὰ φυτὰ ῥιζόνουσιν εἰς τὴν ἄμμον, καὶ ἡ νῆσος σκεπάζεται ἀπὸ χλόην. Ἐκτὸς τούτου κορμοὶ γηραιοὶ δένδρων, ἀποσπώμενοι ἐκ τῶν πλησίον αἰγιαλῶν ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἐξοκέλλουσι φερόμενοι ὑπὸ τῶν ῥευμάτων εἰς τὴν νέαν γῆν· σαῦραι δὲ, ἔντομα, καὶ ἄλλα μικρὰ ζῶα, συμπλέοντα μετὰ τῶν κορμῶν, ἐπιβαίνουσιν εἰς τὴν γῆν, πολλαπλασιάζονται καὶ γίνονται οἱ πρῶτοι αὐτῆς οἰκισταί. Καὶ τὰ πετεινὰ δὲ τοῦ οὐρανοῦ, ἑλκυόμενα ὑπὸ τῆς πρασιᾶς ἐκ τῶν αἰθερίων ὁδοιπορίων αὐτῶν, καταβαίνουσιν εἰς τὴν ἀρτιγενῆ γῆν καὶ κτίζουσιν ἐν αὐτῇ τὰς φωλεάς

των. Τελευταῖον οἱ κάτοικοι τῶν πλησίον νήσων, ἢ ἐξοκέλλοντες μὲ τὰ ἀκάτιά των ὑπὸ τῆς βίας τῶν ἀνέμων, ἢ ἑλκυόμενοι ἀπὸ τὸ κάλλος τῶν δένδρων καὶ τὴν ἀφθονίαν τῶν καρπῶν ἢ τῶν ἰχθύων, ἀποβαίνουσιν εἰς τὴν γῆν, ἀνοικοδομοῦσι καλύβας, σχηματίζουσι φυλὴν, καὶ τὸ ἔργον τῶν ἐντόμων τελειοποιεῖται ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀνθρώπου, δι' ὃν ἴσως ἡ Πρόνοια προητοίμασεν αὐτό.

Τῶν ἠπείρων, ὅσας σήμερον ἡμεῖς οἰκοῦμεν, μέγα μέρος ἔχει γένεσιν ὁμοίαν μὲ τὴν τῶν κοραλλίνων νήσων. Εἰς τὰ βάθη τοῦ ὑφ' ὑμᾶς ἐδάφους ὑπάρχουσι μεγάλα στρώματα τιτανώδους λίθου, ὅστις ἄλλο δὲν εἶνε εἰμὴ κελύφη τῶν πολυποδῶν τοῦ πρωτογόνου κόσμου. Πόσος παρῆλθε χρόνος ἕως νὰ τελεσθῶσι τὰ μεγάλα ταῦτα ἔργα! πόσος θέλει παρέλθει ἕως νὰ συμπληρωθῶσιν ὅσα τεκταίνονται ἀκόμη εἰς τὰ βάθη τῶν θαλασσῶν! Ὑπελογίσθη ὅτι τὰ κοράλλινα στρώματα ἐντὸς ἑνὸς αἰῶνος ὑψοῦνται ἡμισυ μόνον πόδα· στρώματα λοιπὸν, εὑρισκόμενα ἤδη εἰς βάθος πεντήκοντα ποδῶν ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος, ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς αὐτὴν δεκακισχίλια ἔτη. Ἀλλὰ τί σημαίνουσιν οἱ αἰῶνες ὡς πρὸς τὴν φύσιν; ποτὲ αὐτὴ δὲν ἀπαυδᾷ, ποτὲ δὲν θνήσκει!

Ι. Δ. Κ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΚΕΝΟΔΟΞΙΑΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ. — Ὅτε ὁ Καῖσαρ κατέστη φαλακρὸς, ἐφόρει ἀκαταπαύστως τὰς δάφνας, μὲ τὰς ὁποίας μᾶς παριστῶσιν αὐτὸν τὰ νομίσματα, θέλων νὰ καλύπτῃ τὸ φυσικὸν τοῦτο ἐλάττωμά του. — Τοῦ Κικέρωνος ὁ ἐγωϊσμὸς ἦτο τοιοῦτος, ὥστε συνέθετο ἑξάμετρον πρὸς ἔπαινον αὐτοῦ, ἔχον τὴν ἑξῆς ἔννοιαν: « Ὦ μακαρία ἡ πόλις Ῥώμη, ἥτις μὲ ἐγέννησεν Ὕπατον! » — Περὶ τοῦ Μαικήνα ἐρρέθη ὅτι ἐκυβέρνα τὴν Ῥώμην διὰ τῶν μὲ πλούσια δακτυλίδια ἐστολισμένων δακτύλων του. — Ὁ μέγας Καρτέσιος τοσοῦτον ἐπεριποιεῖτο τὴν φενάκην του, ὥστε ἐφύλαττε πάντοτε τέσσαρας ἢ πέντε εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἱματισμοῦ του. — Ὁ μέγας Ναπολέων ἐσεμνύνετο διὰ τὸν μικρὸν πόδα του. — Βοϊάρδος, ὁ Ἰταλὸς ποιητὴς, ὁσάκις εὕρισκε κατάλληλον ὄνομα διὰ κανὲν ποιήμα του ἢ δύσκολόν τινὰ ὁμοιοκαταληξίαν, διώριζε νὰ κρούωσι τοὺς κώδωνας τοῦ χωρίου του. — Ὁ Λόρδος Βύρων εἶνε ὅλος κενοδοξία ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, σεμνυνόμενος διὰ τὴν μεγαλοφυΐαν του, τὴν εὐγενῆ καταγωγήν του, τὴν μισανθρωπίαν του καὶ δι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἠθικὰ ἐλαττώματά του· πρὸ πάντων ὅμως, διότι ἔπεσε καλά.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΟΥΛΤΑΝΩΝ. — Ὅλοι οἱ βασιλεῖς τῆς Τουρκίας, ἀπὸ τοῦ Σουλτάνου Ὀσμὰν Χὰν, τοῦ ἐπικληθέντος Νικητοῦ (Ἐλ-Γαζὶ), μέχρι τοῦ σήμερον εὐκλεῶς ἀνάσσοντος Σουλτάνου Ἀβδοὺλ-Ἀζὶζ, συμποσοῦνται εἰς 32. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ χρονολογικὸς πίναξ τῶν ἐνδόξων βασιλέων τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ἄνω εἰρημένου Ὀσμὰν, ὅστις πρῶτος ἕνεκα τῶν σημαντικῶν κατακτήσεών του ἔλαβε τὸν τίτλον Σουλτάνου, ἐνῷ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἦσαν εἶδος ἡγεμόνων, διὸ καὶ ἐλέγοντο μόνον Χὰν ἢ Σσὰχ, ὡς ὁ πατὴρ τοῦ Ὀσμὰν Ἐρτογρούλ Χὰν καὶ ὁ πάππος αὐτοῦ Σουλεϊμὰν Σσάχ.

Διὰ δὲ τῶν ἑπομένων στίχων δηλοῦται πόσοι καὶ ὑπὸ ποῖα ὀνόματα καὶ ποσάκις ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα ἐβασίλευσαν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ Σουλτάνου Ἀβδοὺλ-Μετζὴτ ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ δυναστείᾳ.

Σελὴμ καὶ Ὀσμὰν καὶ Ἀχμὲτ
ἦσαν ἀνακτες ἀνὰ τρεῖς·
Μουρὰδ, Μουσταφὰ, Μουχαμμὲτ,
ἀνὰ τέσσαρες βασιλεῖς.

Ἀβδοὺλ-Χαμὴτ, Ἀβδοὺλ-Μετζὴτ,
Ὀρχὰν, Ἰμπραχὴμ, ἀνὰ εἷς·
Μαχμοὺτ, Σουλεϊμὰν, Βαγιαζὴτ,
ἦσαν ἀνὰ δύο οἱ τρεῖς.

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΔΥΣΕΥΡΕΤΑ ΠΑΡ' ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ.

Α'. Δικηγόρος, τοῦ ὁποίου μία καὶ δημηγορία νὰ μὴν ἔχῃ τρία τοὐλάχιστον λάθη λεκτικὰ, δέκα φράσεις ἐσφαλμένας καὶ τριάκοντα ἐπαναλήψεις.

Β'. Δικηγόρος, ὁ ὁποῖος νὰ γράφῃ ἐν ὀλίγαις τὴν ἐλαχίστην ὑπόθεσιν.

Γ'. Γυνὴ ὀλιγόλογος, ἐξαιρέσει τῶν ἐκ γενετῆς ἀλάλων.

Δ'. Δικηγόρος, ὁ ὁποῖος ἐφ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου νὰ μὴν ὑπῆρξε καὶ σύμφωνος καὶ ἐναντίος κατὰ τὰς περιστάσεις.

Ε'. Σύζυγοι, οἱ ὁποῖοι ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἀφότου ἐνυμφεύθησαν νὰ μὴν ἤλθον εἰς λόγους, ἢ καὶ πολλάκις νὰ μὴ τὰ ἐτσίκνισαν.

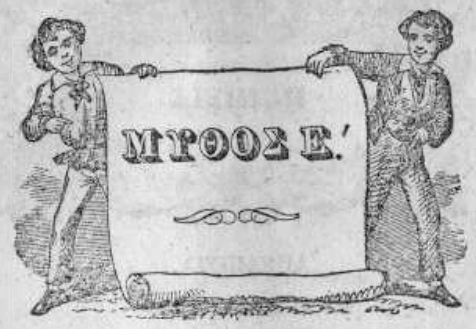
ΣΤ'. Ἄνθρωπος συνεπὴς κατὰ πάντα, καὶ τοῦ ὁποίου αἱ πράξεις νὰ συμφωνοῦν μὲ τοὺς λόγους.

Ζ'. Ἄνθρωπος ἐγωϊστὴς, ὁ ὁποῖος ὑποσχόμενος νὰ ἐκτελῇ, καὶ εὐεργετούμενος νὰ ἀνταποδίδῃ τὰς εὐεργεσίας.

Η'. Συγγραφεὺς χωρὶς ἀπαιτήσεις καὶ χωρὶς φιλαυτίαν.

Θ'. Δημοσιογράφος, λέγων τὴν ἀλήθειαν.

Ι'. Καὶ τέλος πάντων ἀναγνώστης ἡ ἀναγνώστρια τῶν γραφομένων μας, ὅστις νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι μεταξὺ τῶν χαρακτήρων, τοὺς ὁποίους σκιαγραφοῦμεν, ὑπάρχει καὶ ἡ ἰδική του εἰκών.

ΣΜΑΡΙΔΑΚΙ ΚΑΙ ΨΑΡΑΣ.

Τὸ μικρότατον ψαράκι κι' αὐτὸ θέλει μεγαλώσει,
ἂν ὅμως, ἐννοεῖται, ὁ Θεὸς ζωὴν τοῦ δώσῃ·
πλὴν μ' ἐλπίδα νὰ τ' ἀφήσῃς εἶνε τρέλλα· τὸ ἠξεύρεις;
εἶσαι βέβαιος, εἰπέ μου, ὅτι πάλιν θὰ τὸ εὕρῃς;

Ἔπιασ' ἕνα σμαριδάκι
εἷς ψαρᾶς 'ς ἕνα ποτάμι,
εἶνε, εἶπε, μικρουλάκι·
κ' εἰς τὴν γλῶσσάν του τὸν εἶπε τὸ κακόμοιρο ψαράκι:

" Κὺρ ψαρᾶ, τί κάμνεις τώρα;
" δὲν εἶν' κρῖμα τὸ λαδάκι ὁποῦ θὲ νὰ ἐξοδεύσῃς;
" ἄφες με νὰ μεγαλώσω, καὶ 'σαν ἔλθῃ 'κεῖν' ἡ ὥρα
" τότε δὰ νὰ μὲ ψαρεύσῃς,

" εἰς κανένα ψαροφάγον ἀκριβὰ θὰ μὲ πωλήσῃς·
" Τώρα ὡς ἐμὲ διακόσια εἶνε χρεία νὰ ζητήσῃς·
" τί φαγεῖ θὲ νὰ σοῦ κάμω, ἐνῷ βλέπεις δὲν ἀξίζω; "
— " Τί φαγεῖ! τὸ ἀπεκρίθη· ἐγώ, φίλε, τὸ γνωρίζω,
" κι' ἄφες τὴν ῥητορικήν σου νὰ τὴν κάμῃς 'στὸ τηγάνι·
" τὰ πολλὰ ὅστις ξετρέχει καὶ τὰ βέβαια τὰ χάνει. "

—

« Χρήζει πλέον ἕνα 'π' ἔχεις
παραπέντε πῦ θὲ νά 'χῃς.
Κάλλιο ἕνα εἰς τὸ χέρι,
παρὰ δέκα καὶ καρτέρει. »

Ἐφημερίς τις, περιγράφουσα σφοδρότατον ἀνεμοστρόβιλον, ἐξεφράσθη οὕτω: « Διέσεισε τὰ ὄρη, ἐξερρίζωσε δρῦς, κατεκρήμνισε κωδωνοστάσια, καὶ ἁφήρπασε τὸν πῖλον ἑνὸς νεανίου. »

Γασκόνος τις διέδωκεν εἰς τὸν κόσμον δι' ἰδίους σκοποὺς ὅτι ἀπέθανε· μετά τινας ἡμέρας τὸν ἀπαντᾷ εἷς ἐκ τῶν φίλων του, ὅστις ἔμεινεν ἐκπεπληγμένος διότι τὸν ἔβλεπε ζῶντα, ἐνῷ εἶχεν ἀκούσει ὅτι ἀπέθανε. — « Σιώπα, τῷ ἀπήντησεν ὁ ἀποθανὼν Γασκόνος· σὲ λέγω ἐν ἐχεμυθίᾳ ὅτι ἀπέθανον, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὸν ἔχω, ἐσηκώθην καὶ περιφέρομαι διὰ νὰ ἀποφύγω τὰ ἔξοδα τοῦ ἐνταφιασμοῦ. »

Χωρικὸς, εἰσελθὼν εἰς ἀσφαλιστικόν τι κατάστημα, ἐζήτησε νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ζωήν του διὰ νὰ ἔχῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν μετὰ θάνατον.

Κύριός τις, ἐκ τῶν σφόδρα ἀφῃρημένων καὶ ἀνοήτων ἐνταὐτῷ, γράφων πρὸς φίλον του παρεπιδημοῦντα εἰς τὴν Εὐρώπην ὅπως τῷ ζητήσῃ τὰς ἐκδόσεις τῶν Ἑλλήνων Συγγραφέων, ἐγέμισε τὴν ἐπιστολήν του μὲ ἀνοησίας, χωρὶς νὰ φροντίσῃ νὰ γράψῃ καὶ τὴν ἀναγκαιοῦσαν αὐτῷ παραγγελίαν. Σφραγίσας δὲ τὴν ἐπιστολήν, ἐνεθυμήθη τοῦτο καὶ ἀμέσως ἔγραψεν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν: « Ἤθελα νὰ σὲ παραγγείλω καὶ τὰς ἐκδόσεις τῶν Ἑλλήνων Συγγραφέων, ἀλλ' ἐλησμόνησα νὰ τὸ γράψω ἐντὸς τῆς ἐπιστολῆς· ἐπειδὴ δὲ αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶνε ἐσφραγισμένη, σοὶ τὸ γράφω μὲ τὸ ἐρχόμενον ταχυδρομεῖον. »

Ὑπάλληλός τις στρατιωτικὸς ἔλεγεν εἰς προμηθευτήν τινα τοῦ στρατοῦ, πλούσιον ὡς καὶ ἠλίθιον ἐπίσης, ὅτι τὸ θέρος τὸ κρέας ἐγίνετο ταγγὸν ἅμα ἔμενε τὴν ἄλλην ἡμέραν. Ὁ τροφοδότης τῷ ἀπεκρίθη, « Τὸ σφάλμα εἶνε ἰδικόν σας· ὅταν κάμνῃ ζέστην, ὁσάκις ἔχετε ἀνάγκην κρέατος, διατί σφάζετε ὁλόκληρον βοῦν; σφάξατε μόνον τὸ ἥμισυ. »

Φριδερῖκος ὁ Μέγας, ἀκούσας ὅτι πτωχός τις ἐρωτόληπτος στρατιωτικὸς ἐνυμφεύθη πτωχοτάτην νεάνιδα, εἶπεν, « Ἡ πεῖνα ὑπανδρεύεται τὴν ὀψαν. »

« Φίλτατέ μου σύζυγε, ἔλεγεν ἄσχημος πλὴν πλουσιωτάτη γυνὴ πρὸς τὸν σύζυγόν της, δὲν εἶμαι ὁ μόνος θησαυρός σου; — Βεβαιότατα, φιλτάτη μου, ἀπεκρίθη οὗτος, δι' αὐτὸ ἴσα ἴσα ἐπεθύμουν καὶ ἐγὼ νὰ σὲ ἐναποθέσω εἰς τὸν οὐρανόν, διὰ νὰ μὴ πάθῃς κακόν. »

Ἀστεῖός τις, ἐρωτηθεὶς ποία ὥρα εἶνε, ἀπεκρίθη, « Σχεδὸν οὐδεμία. — Καὶ πῶς τοῦτο; — Διότι δὲν εἶνε ἀκόμη μία. »

Κύριός τις ἐπέπληττε τὸν ὑπηρέτην του διότι ἐφόρει τὴν προβειάν του ἀντιστρόφως, δηλαδὴ μὲ τὸ μαλλὶ ἀπὸ μέσα. « Δὲν ἠξεύρεις, τῷ εἶπεν, ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κρατεῖ περισσοτέραν ζέστην; — Καὶ πῶς! ἀπήντησεν ὁ ὑπηρέτης, δὲν εἶχε τάχα τὸ πρόβατον τόσην γνῶσιν, ὥστε νὰ τὴν φορῇ καθὼς λέγετε; »

Νεανίας κοῦφος, ὅστις εἶχε περισσοτέραν καλλονὴν παρὰ μυελόν, ἐνυμφεύθη κληρονόμον τινά, ἥτις, καίτοι κάλλιστα ἀνατεθραμμένη, πολὺ ἀπεῖχεν ὅμως τοῦ νὰ ἦνε ὡραία. Ἡμέραν δέ τινα εἶπε πρὸς αὐτὴν, « Φιλτάτη μου, ὅσον ἄσχημος καὶ ἂν ἦσαι, σὲ ἀγαπῶ ὡς νὰ ἦσο ὡραία. — Σὲ εὐχαριστῶ πολὺ, ἀπεκρίθη ἡ Κυρία· τὸ αὐτὸ αἰσθάνομαι καὶ ἐγὼ, διότι, ὅσον βλάξ καὶ ἂν ἦσαι, σὲ ἀγαπῶ ὡς νὰ εἶχες πνεῦμα. »

Ἕλβετὸς στρατιώτης ἐκοιμᾶτο ἐπί τινος τάφρου κατὰ τὴν πολιορκίαν μιᾶς πόλεως, ὅτε σφαῖρα τηλεβόλου, πεσοῦσα πλησίον του, τῷ ἀφήρεσε τὴν κεφαλήν. Ὁ συστρατιώτης του, μάρτυς τοῦ αἰφνιδίου τούτου θανάτου, ταλανίζων αὐτὸν, ἔλεγεν· « Ὁ ταλαίπωρος σύντροφός μου! πόσον θὰ ἀπορήσῃ ὅταν, ἐξυπνήσας, δὲν εὕρῃ τὴν κεφαλήν του! »

Κύριός τις ἐσήμανε τὸν κώδωνα, κράζων τὸν μάγειρόν του· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς δὲν ἤρχετο, ἠναγκάσθη νὰ τρέξῃ ὁ ἴδιος νὰ τὸν ζητήσῃ. « Διατί δὲν ἔρχεσαι ὅταν σὲ κράζουν; τὸν ἠρώτᾳ παροργισμένος ὁ οἰκοδεσπότης. — Δὲν ἤκουσα νὰ μὲ κράζητε, αὐθέντα, ἀπήντησεν ὁ μάγειρος. — Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ μὴν ἤκουσες, ἀφοῦ ἐκτύπησα δυνατὰ καὶ ἐπανειλημμένως; — Δὲν ἀκούεται ὁ κώδων εἰς τὸ μαγειρεῖον, αὐθέντα· δοκιμάσατε, ἂν δὲν μὲ πιστεύετε, καὶ θὰ ἰδῆτε. » Τότε ὁ καλὸς αὐθέντης, ὅστις ἦν ἠλιθιώτερος τοῦ ὑπηρέτου, τρέχει εἰς τὸν θάλαμόν του, ἁρπάζει τὸν κώδωνα μὲ τὰς δύο χεῖρας, καὶ ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ ὅλαις δυνάμεσι πέντε κατὰ συνέχειαν λεπτά· εἶτα ἀφίνει τὸν κώδωνα, καὶ τρέχει εἰς τὸ μαγειρεῖον διὰ νὰ πεισθῇ ὁ ἴδιος ἂν πραγματικῶς δὲν ἀκούεται ὁ κώδων. « Ἔχεις δίκαιον, λέγει τότε πρὸς τὸν μάγειρον, ὁ κώδων δὲν ἀκούεται εἰς τὸ μαγειρεῖον· εἶνε πολὺ μικρὸς, καὶ πρέπει νὰ τὸν ἀλλάξωμεν. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ.

Μάτην ἤλπισα γαλήνην
μετὰ τόσας τρικυμίας,
πίπρωται νὰ μὴ γνωρίσω
τὸ τοιοῦτον ἀγαθόν.

Ὡς ἀπὸ βαθὺν πυθμένα
τὸ ἀνέλκω μετὰ βίας,
κ' ἐνῷ εἶμαι νὰ τὸ λάβω
πάλιν πίπτ' εἰς τὸν βυθόν.

Ι. Ι. ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ.

ΛΟΓΟΠΑΙΓΝΙΑ ΕΝΣΤΙΧΑ·

1.

Τοὺς ὅρκους σου ἂν παραβῇς, ὡραία Εὐρυδίκη,
τοῦ Πλάστου μας ἡ τιμωρὸς θέλει σὲ εὕρει δίκη.

2.

Μὲ πλυμμηροῦσι δάκρυα ὁσάκις μέλπω· μένει
ἔρημος ἡ καρδία μου μακράν σου, Μελπομένη.

3.

Παρὰ τοῦ Πλάστου ἔλαβεν Ἀδὰμ τὴν Εὔαν, θεία!
στέρξε νὰ λάβῃ σύντροφον κ' ἐμὲ ἡ Εὐανθία.

4.

Ἐπιθυμῶ νὰ ἀσπασθῶ τὴν παρειὰν, ποῦ λάκκοι
στολίζουσιν ὅταν γελᾷς, ὡραῖόν μου πουλάκι.

5.

Μὲ νερὸν ποτήρια δύο ἂν κρατῇς, νὰ μὴ ταχύνῃς
πρόσεχε τὸ βάδισμά σου· ἄλλως, φίλεμου, τὰ χύνεις.

6.

Ἡ Χάλκη καὶ ἡ Πρίγκηπος, αὗται αἱ δύο νῆσοι
σὲ ἄφησαν χωρὶς λεπτὸν, πτωχέ μου Διονύσι.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

1.

Ἂν τὸ πρῶτόν μου θελήσῃς
κατὰ τῶν παθῶν νὰ στήσῃς,
ἡ ζωή σου μακαρία
καὶ ἡ δόξα αἰωνία.

Ἂν τὸ δεύτερόν μου ὅμως
ὡς ἐντέλλεται ὁ νόμος
δὲν πληρώσῃς, τί προσμένεις;
εἰς τὴν φυλακὴν ἐμβαίνεις.

Εἶμαι ὄνομα τὸ ὅλον,
καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν δυσκόλων·
μὲ εὑρίσκεις εἰς τὸν κλῆρον
μεταξὺ τῶν καλογήρων.

2.

Λευκὴν ἀγέλην ὁδηγῶ εἰς χλοερὰ πεδία,
πατοῦσαν μὲ τοὺς πόδας της τοὺς κρίνους καὶ τὰ ἴα·
ἂν μ' ἀφαιρέσῃς κεφαλὴν καὶ τράχηλον ἀκόμα,
ἀλλάζων χρῶμα κατοικῶ τοῦ ὄρεως τὸ στόμα.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Δ'.

Ὁ ὑποτιθέμενος μέγας κεντρικὸς Ἥλιος.

«Σὺ πῆξας δὲ δεσμὸν Πλειάδος, καὶ φραγμὸν Ὠρίωνος ἤνοιξας.» Ἰὼβ ΑΗ'. 33.

ΨΥΧΟΜΕΝΟΙ κατὰ διάνοιαν ἐπὶ τῶν ὑπερῴων τῆς κτίσεως, καὶ ἐξετάζοντες τελειότερον τὸ σύστημα τοῦ παντὸς διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἐπιστήμης, καθορῶμεν ὅτι ὁ ἡμέτερος ἥλιος, ἀνεπαρκὴς ὅλως πρὸς φωτισμὸν τοῦ ἀχανοῦς κενοῦ, μόλις ἐπιχέει φωτεινόν τι διάγραμμα ἐπὶ τοῦ ζοφεροῦ χάους, ἔνθα πλήθουσιν ἄπειροι ἀστέρες, εἰς ἀλληλενδέτους νόμους ὑπείκοντες.

Καὶ ἡ μὲν ὅρασις, ὑποβοηθουμένη διὰ τῶν ἀρκούντως τελειοποιηθέντων ὀργάνων τῆς ἐπιστήμης, διαπερᾷ ἀρκετὸν μέρος τῆς σωρείας ταύτης τῶν ἀπειραρίθμων φαεινῶν σωμάτων, ἅτινα περικλείουσιν ἐν ἑαυτοῖς καὶ τὸ ἡμέτερον ἀστήμαντον ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ πλανητικὸν σύστημα· ὁ δὲ εἰς τὴν ἐντελῆ θεωρίαν τῶν οὐρανίων σωμάτων διὰ τοῦ φωτὸς τῆς ἐπιστήμης ἐξοικειωθεὶς νοῦς, ἑπόμενος τοῖς νόμοις τῆς βαρύτητος, ἅπτεται καὶ τῶν ἐλαχίστων καὶ αὐτῶν τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων λευκωμάτων ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῶν οὐρανῶν, ὧν καὶ ἡ ἁπλῆ ὑποθετικὴ παράστασις γέλωτα ἴσως ἤθελε παρέξει τοῖς ἁπλουστέροις ὡς ἐξημμένης ὀῆθεν τινὸς φαντασίας τραγέλαφον ἀποκύημα. Καὶ ὅμως καὶ αὐτὴ ἡ Γραφὴ βεβαιοῖ ἡμῖν τοῦτο, διότι ὁ εὐσεβὴς Πατριάρχης Ἰὼβ, βλέπων τὴν ποικιλίαν τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἀνέκραξεν: «Ἰδοὺ ταῦτα εἰσὶν ἔργα τῶν δακτύλων Του! καὶ ὅμως πόσα εἰσέτι κρύπτονται ἀφ' ἡμῶν, καὶ πόσον ἐλάχιστον πρᾶγμα ἀκούομεν περὶ Αὐτοῦ!» (*)

Ἀλλ' οἱ ἐπιλήσμονες καὶ ἀπειθεῖς τῇ ἐπιστήμῃ οὗτοι ὑλικοὶ λησμονοῦσιν ὅτι ὁ Θεὸς μετέδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον μέρος τῆς Αὐτοῦ σοφίας, καὶ ὅτι ὑπ' αὐτῆς ἐλλαμπόμενος καὶ καθοδηγούμενος ὁ θνητὸς ἄνθρωπος, ἢ μᾶλλον ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, παρατηρεῖ, ἐξετάζει καὶ ὑπολογίζει, ἔχων δὲ ὁδηγὸν τὴν ἐξ ἀναλογίας ἐπαγωγὴν, ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας, καὶ ποριζεται νόμους μὲν ἐπὶ τῶν ὁρατῶν, εἰκασίας δὲ λογικωτάτας καὶ πιθανότητας ἐπὶ τῶν ἀοράτων.

Οὕτω λοιπὸν, ἄνευ προλήψεων ἀλλ' ἐπιστημονικῶς διανοούμενοι, συμπεραίνομεν ὅτι ὅλοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὁρατοὶ ἡμῖν ἀστέρες, καθὼς καὶ οἱ μὴ ὁρώμενοι διὰ τὴν τεραστίαν αὐτῶν ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασιν, καθὸ ὁμοφυεῖς σχεδὸν καὶ εἰς τοὺς αὐτοὺς παγκοσμίους νόμους ὑπείκοντες, πρέπει νὰ ἀποτελῶσιν ἅπαντες ὁμοῦ μεγίστης καὶ πελωρίου διαστάσεως κύκλον ἢ πλανητικὸν σύστημα, κέντρον ἔχον ὑποτιθέμενόν τινα μέγιστον ἥλιον, ἀπειράκις μεγαλήτερον τοῦ ἡμετέρου, περὶ τὸν ὁποῖον περιστρέφονται ἐν πλείστῃ ὅσῃ ἁρμονίᾳ καὶ τάξει, ἐπενεργοῦντες ἰδίως ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου καὶ ἀλλήλους ἀνθέλκοντες, κατὰ τὴν θεωρίαν τῆς παγκοσμίου ἕλξεως καὶ ὤσεως.

Ὁ περίφημος Ἄγγλος καθηγητὴς Μάεδλερ εἰκάζει ὅτι αἱ Πλειάδες εἰσὶν ὁ κεντρικὸς ἀστερισμὸς τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Γαλαξίου καὶ ἁπάντων τῶν φαεινῶν σωμάτων μέχρις αὐτῶν τῶν ἀπωτάτων ἀστέρων, τῶν ἀποτελούντων τὰς ἀμυδρὰς ἐκείνας ὁμάδας, τὰς ὁποίας ἀποκαλοῦμεν λευκώματα ἢ γαλακτώματα· ἐπὶ δὲ τοῦ κεντρικοῦ τούτου ἀστερισμοῦ βασιζόμενος, θεωρεῖ κέντρον βαρύτητος τὸν μέγαν ἀστέρα τῆς Ἀλκυόνης, κατέχοντα ὡς ἔγγιστα τὴν θέσιν ταύτην καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπιδεκτικὸν τοῦ ὀνόματος Κεντρικὸς Ἥλιος.

Βάσιν λαβὼν ὁ Μάεδλερ τὰς παραλλάξεις ἰδίως τοῦ ἀστερισμοῦ Κύκνου, ἐξετίμησε κατὰ προσέγγισιν τὴν ἀπόστασιν τοῦ κεντρικοῦ τούτου σώματος ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ ἢ ἡλιακοῦ συστήματος, καὶ συνάγει ἐξ ἐπαγωγῆς ὅτι ἡ Ἀλκυόνη ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν 54 ἑκατομμύρια φορὰς ὅσον ἡ Γῆ ἀπέχει τοῦ Ἡλίου· ὅτι τὸ φῶς τοῦ κεντρικοῦ τούτου ἡλίου δαπανᾷ ὑπὲρ τοὺς πέντε αἰῶνας μέχρις ὅτου ἀφιχθῇ πρὸς ἡμᾶς· ὅτι ὁ ὄγκος τοῦ κεντρικοῦ ἡλιακοῦ συστήματος ἰσοδυναμεῖ πρὸς 117 ἑκατομμυριάκις τὸν ὄγκον τοῦ ἡμετέρου ἡλιακοῦ συστήματος, καὶ ὅτι ὁ κεντρικὸς ἥλιος δαπανᾷ περίπου 18 ἑκατομμύρια ἐνιαυτῶν ὅπως διατρέξῃ τὴν ἀπέραντον αὐτοῦ τροχιὰν, καίτοι ἔχων ταχύτητα ὀκτὼ γεωγραφικῶν μιλίων κατὰ πᾶν δευτερόλεπτον.

Ἐν γένει δὲ συμπεραίνει ὁ Μάεδλερ, σχετικῶς ὡς πρὸς τὸ σύστημα τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων

(*) Πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν, τῶν ἐχόντων εἰς ἄκρον λεπτὴν τὴν συνείδησιν, δὲν ἀνέχονται ἴσως τὸ σύστημα, ὅπερ προειλόμεθα, τοῦ συμβιβάζειν ἑκάστοτε τὴν ἐπιστήμην μετὰ τῶν θείων Γραφῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ αὐτῆς βλέπουσι χάσμα μέγα. Ἀλλ' ἡμεῖς, θεωροῦντες τὴν ἐπιστήμην ἀπόῤῥοιαν τῆς δωρηθείσης τῷ ἀνθρώπῳ μερίδος τῆς θείας Σοφίας καὶ οἷον ἀποκάλυψίν τινα, θέλομεν ἐξακολουθεῖ ἀκριβῶς τὸ ἔργον ἡμῶν, ἡ δὲ πρόοδος τοῦ Ἐνἀστρου Οὐρανοῦ πεπείσμεθα ὅτι θέλει ἀποδείξει δικαίαν καὶ ἐφικτὴν καὶ τὴν πρόθεσιν ἡμῶν ταύτην.

καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν ἀπωτάτων λευκωμάτων, τὰ ἑξῆς: Ὅτι τὸ κέντρον τοῦ στερεώματος ἐμφαίνεται διὰ πολυάστρου τινὸς ὁμάδος, περιεχούσης μέγαν ἀριθμὸν οὐρανίων σωμάτων, καὶ ὅτι ἡ ὁμὰς αὕτη εἶνε ὁ ἀστερισμὸς ὁ καλούμενος Πλειάδες· ὅτι κύκλῳ τοῦ κέντρου τούτου ὑπάρχει ζώνη τις, ἐνδεεστέρα τῶν Πλειάδων κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀστέρων· ὅτι πέριξ τῆς ζώνης ταύτης ἐκτείνεται εὐρεῖα, πολύαστρος καὶ κυκλικὴ στρωμνή· ὅτι ἡ στρωμνὴ αὕτη περιβάλλεται ὑπὸ ἑτέρας ζώνης ἐλασσον πολυάστρου· ὅτι καὶ ἡ ζώνη αὕτη περικυκλοῦται ὑπὸ ἀστερόεντος χώρου, ὑφισταμένου ὡς φαίνεται παρομοίας ἀλλοιώσεις· ὅτι τὰ δύο ἀπώτατα ὀακτύλια, τὰ ἀποτελοῦντα τὰ ἔπακρα τοῦ Γαλαξίου καὶ τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τοῦ ἀπείρου τῆς ἀποστάσεως συγχέονται ἀλλήλοις, κατὰ τὴν ἡμετέραν ὅρασιν, εἰσὶ τὰ περιορίζοντα τὸ σύμπαν τοῦ συστήματος τοῦ κεντρικοῦ ἡλίου.

Τὸ ἡμέτερον λοιπὸν πλανητικὸν σύστημα κατέχει θέσιν πλησίον τοῦ κέντρου ἐκτεταμένου στρώματος ἢ ἀθροίσματος ἀστέρων, ὀνομαζομένου Γαλαξίου, καὶ περιφέρεται πέριξ τῆς Ἀλκυόνης· ὑπελογίσθη δὲ ὅτι διὰ μίαν μόνην περιφορὰν ἀπαιτοῦνται ἀκριβῶς 48,200,000 ἔτη, καίτοι ἡ ταχύτης τῆς περιστροφῆς εἶνε ἐκπληκτική, 400,000 μίλια κατὰ πᾶσαν ἡμέραν! Ἐπίσης ὁ ὄγκος εἴτε τὸ μέγεθος τοῦ κεντρικοῦ τούτου ἡλίου, πέριξ τοῦ ὁποίου τόσαι μυριάδες διαφόρου μεγέθους ἡλίων περιφέρονται, εἶνε 117,400,000 φορὰς τόσον, ὅσον ὁ ἡμέτερος ἥλιος! (*). Ὑπάρχουσι δὲ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀστέρες τόσον ἐκπληκτικοῦ μεγέθους, ὥστε ἄν τις ἐξ αὐτῶν ἐτίθετο ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ὁ ἡμέτερος ἥλιος, οὐ μόνον ἤθελε πληρώσει ὁλόκληρον τὸν ὑπὸ τοῦ πλανητικοῦ ἡμῶν συστήματος κατεχόμενον χῶρον, ὁλόκληρον ὀηλαδὴ τὴν τροχιὰν τοῦ τελευταίου γνωστοῦ ἡμῖν πλανήτου, τοῦ Ποσειδῶνος, ἀλλὰ καὶ ἔτι περαιτέρω ἤθελεν ἐκτανθῆ.

Τοιαῦταί τινες εἰσὶν αἱ δοξασίαι τοῦ ἀστρονόμου Μάεδλερ, καὶ αἱ πλεῖσται ἐξ αὐτῶν βασίζονται ἐπὶ λογικωτάτων ἐνδείξεων, δυναμένων πεῖσαι καὶ αὐτοὺς τοὺς δυσπιστοτέρους. Συνάγεται δὲ ἐκ τῶν ὑπολογισμῶν τούτων, καθὼς καὶ ἐκ τῶν περὶ βαρύτητος νόμων τοῦ Νεύτωνος καὶ τῶν περὶ τοῦ αὐτομάτου τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων θεωριῶν τοῦ Ἑρσχέλλου, ὅτι τὸ σύμπαν κινεῖται ἀφεύκτως πέριξ παντοδυνάμου τινὸς κέντρου, ἀπωτάτου καὶ ἀοράτου ἡμῖν, ἔνθεν πᾶσα ζωή, πᾶσα κίνησις, πᾶς φυσικὸς νόμος ἀποῤῥέει.

Πλὴν καὶ αὖθις ὑποπίπτομεν εἰς ἐγωϊστικὴν ὑπερβολήν, ὑποθέτοντες κέντρον τοῦ σύμπαντος, ἐνῷ εἴτε ἡ Ἀλκυόνη εἴτε ἄλλος μέγας φωστὴρ ἀγνώστου τινὸς ἀστερισμοῦ ἤθελεν ὑποτεθῆ ὡς κεντρικὸς ἥλιος, πρέπει νὰ φανταζώμεθα αὐτὸν οὐχὶ κέντρον τοῦ σύμπαντος ἀλλὰ χιλιάδων τινῶν ἑκατομμυρίων ἀστέρων, περιστρεφομένων περὶ αὐτὸν ἐν μεμονωμένῃ χορείᾳ ἢ συμπλέγματι, καὶ ὅτι τοιαῦτα τεράστια καὶ κολοσσιαῖα συμπλέγματα ὡς τὸ τῆς Ἀλκυόνης ἢ τοῦ κεντρικοῦ ἡλίου πρέπει νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὸ χάος ἄπειρα, κοσμούμενα διὰ κεντρικῶν ἡλίων καταπληκτικῆς διαστάσεως καὶ τεραστίου ὄγκου, ὑπερτεροῦντος ἀπειράκις τὸν τῆς Ἀλκυόνης, ἢ μᾶλλον διὰ γιγαντείων φωστήρων, ὡς διὰ ζωογόνων πυρήνων καθωραϊζόντων καὶ συντηρούντων τὸ σύμπαν. Τίς οἶδε δὲ ἂν καὶ αὐτὸ ὁλόκληρον τὸ σύμπλεγμα τοῦ θαυμασιωτάτου ὃι' ἡμᾶς καὶ ἀκατανοήτου κεντρικοῦ ἡλίου ἢ τῆς Ἀλκυόνης, ἐνῷ ὡς παρετηρήσαμεν μυριάδες περικλείονται ἡλίων, πλανητῶν καὶ ὀρυμφόρων, δὲν περιστρέφεται πιθανῶς περὶ ἄλλο τοιοῦτο σύμπλεγμα πολλαπλασίας διαστάσεως, καὶ ἐκεῖνο περὶ ἄλλο, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἐπ' ἄπειρον;

Εἴθε ὁ τὰ πάντα ἐν σοφίᾳ ποιήσας Θεὸς κατευθύνοι τὸν πεπερασμένον νοῦν ἡμῶν εἰς ἐπίγνωσιν ἰσχυρῶν μέσων, δι' ὧν νὰ κατίδωμεν ἐν τοῖς ἀοράτοις, κρίνοντες ἐκ τῶν ὁρατῶν, ἢ μᾶλλον εἴθε, γενόμενοι ὄντως θεοὶ καὶ υἱοὶ Ὑψίστου, κατὰ τὰς Γραφὰς, καὶ καταγνισθέντες καὶ πνευματισθέντες ἐν τῇ ὑπεργείῳ ἡμῶν ζωῇ, ἄξιοι γενώμεθα ὅπως ἴδωμεν ἀποκαλυπτόμενα ἡμῖν τὰ ἀόηλα καὶ τὰ κρύφια ἐκεῖνα τῆς παντοδυνάμου Αὐτοῦ σοφίας, ἅτινα ἤδη ἀπέκρυψεν ἀφ' ἡμῶν, περιορίσας τὰς ἀτελεῖς ἡμῶν γνώσεις εἰς ὅσα δύναται φέρειν ὁ πεπερασμένος καὶ μικρὸς ἡμῶν νοῦς!

Ρ.

(Ἀκολουθεῖ.)

(*) Ὑπελογίσθη ὅτι σφαῖρα κανονίου, διανύουσα 300 μίλια τὴν ὥραν, ἤθελε δαπανήσει ὑπὲρ τὰ 773,280,000 ἔτη ὅπως φθάσῃ ἀπὸ τῆς Ἀλκυόνης πρὸς ἡμᾶς. Καὶ ὅμως, χάρις εἰς τὸ γιγαντῶδες τηλεσκόπιον τοῦ Λόρδου Ῥὸς, ἐγένοντο γνωστοὶ ἀστέρες, τοσοῦτῳ μακρὰν ἀφ' ἡμῶν κείμενοι, ὥστε τὸ φῶς, ἵνα διέλθῃ αὐτοὺς καὶ φθάσῃ μέχρις ἡμῶν, ἤθελε διανύσει οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν 30 δισεκατομμυρίων ἐτῶν, καίτοι διατρέχον 200,000 μίλια κατὰ πᾶν δευτερόλεπτον· τουτέστιν, ἐπὶ τὸ εὐλιπτότερον, ἡ αὐτὴ σφαῖρα κανονίου, ἀφεθεῖσα ἀπὸ τοῦ πλησιεστέρου ἐξ αὐτῶν, ἤθελε διανύσει πλέον τῶν 43,200,000,000,000 ἐτῶν ὅπως φθάσῃ μέχρις ἡμῶν! Καὶ ὅμως, μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὅσον ἐκπληκτικὰ καὶ θαυμασμοῦ πρόξενα καὶ ἂν φαίνωνται τὰ μεγέθη ταῦτα καὶ αἱ ἀποστάσεις τῶν τὴν χορείαν ἢ τὸ σύμπλεγμα τοῦ κεντρικοῦ ἡλίου ἀποτελούντων ἀστέρων, εἰσὶν ἀσήμαντοι στιγμαὶ ἢ ἄτομα παραβαλλόμενα πρὸς τὸ ἀπέραντον σύμπαν, ὅπερ δύνανται νὰ ἐξαντλήσῃ πᾶσαν ἐνέργειαν τοῦ Νεύτωνος ἢ τοῦ Ἑρσχέλλου, ἀλλ' ὅπερ ὁ Μέγας τοῦ σύμπαντος Δημιουργὸς κυβερνᾷ μετ' ἐντελεστάτης εὐκολίας καὶ ἀκριβείας.

30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 6.

ΤΟ ΦΡΙΚΤΟΝ ΜΑΘΗΜΑ.

ΠΕΜΟΝ ἀπεσβεννύετο τὸ τελευταῖον ἄστρον. Ἡ κροκόπεπλος Ἠὼς ἤρχιζεν ἤδη νὰ πορφυρίζῃ τὸν Ὁρίζοντα διὰ τοῦ γλυκυτάτου καὶ ὡραίου αὐτῆς χρώματος, στρώνουσα μὲ ῥόδα τὴν ὁδὸν, ἣν ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ διατρέξῃ ὁ χρυσοκόλλητον ἐπιβαίνων δίφρον μεγαλοπρεπὴς Ἥλιος. Ἐνομίζετις ὅτι μόνον εἰς τὸν οὐράνιον θόλον ὑπῆρχε μικράτις κίνησις, διότι ἐπὶ γῆς ἡ φύσις ἅπασα ἦτο βυθισμένη εἰς τὸν καταπληκτικὸν ἐκεῖνον καὶ ἄξιον περιεργείας λήθαργον, τὸν ὁποῖον οὐδ' ὁ παραμικρότερος διακόπτει ψίθυρος.

Ἡ μεγάλη καὶ πλουσία τῆς Λυδίας μητρόπολις, ἡ καθέδρα αὕτη, ἣν ἐλάμπρυνεν ὁ παροιμιώδης καταστὰς Κροῖσος, οἱ δὲ λοιποὶ ἔνδοξοι Σατράπαι κατέστησαν ταμεῖον ὅλων τῶν ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας συναγομένων φόρων, αἱ μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τῆς ὑπερκειμένης τοῦ Τμώλου ὄρους πεδιάδος κείμεναι καὶ κατοπτρίζουσαι τὰ κάλλη αὐτῶν εἰς τὸν χρυσορρόαν Πακτωλὸν ποταμὸν Σάρδεις, ἐν πλείστῃ ὅσῃ διέκειντο ἐρημίᾳ ὡς εἰ ἐστεροῦντο κατοίκων. Ἐνῷ δὲ τὸ καθωραΐζον τὴν λαμπρὰν ταύτην πόλιν βασιλικὸν παλάτιον, ἐξ ὁλοκλήρου σκοτεινὸν καὶ κατηφὲς, ἦτο παραδεδομένον εἰς τὰς σαγήνας τοῦ Μορφέως, μία μόνη ἠγρύπνει ἐναὐτῷ ψυχὴ, μία ἐκ τῶν περικεκλεισμένων ἐν τῷ μαγικῷ τούτῳ ἐνδιαιτήματι καλλονῶν ἔμενεν ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὰς ἡδυτάτας θωπείας τοῦ θεοῦ τῶν ὀνείρων.

Ἡ ὡραία θυγάτηρ τοῦ Μεγαβάλου, Νυσσία ἡ σύζυγος τοῦ τότε δυναστεύοντος τῶν Σάρδεων Κανδαύλου, τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος ἔχουσα ἐστηριγμένην, ἐκάθητο πρὸ τοῦ παραθύρου τοῦ δωματίου αὐτῆς, εἰς μυρίας βυθισμένη σκέψεις. Ἡ ὄψις της, ἡ ἄλλοτε τοσοῦτῳ ζωηρὰ καὶ ῥοδοκόκκινος ὡς τὸ χρῶμα τῆς ἠδῆ ἐν τῷ αἰθέρι γεννωμένης αὐγῆς, τώρα ἦτο ὠχρόλευκος, σπασμωδικὴ δὲ τις κίνησις διέστελλεν ἐλαφρῶς τοὺς μύωνας τῶν χειρῶν καὶ τοῦ προσώπου της, καὶ τὰ χείλη αὐτῆς ἐφαίνοντο ψιθυρίζοντα ἀσυναρτήτους καὶ ἀκατανοήτους λέξεις. Ἡ Νυσσία, ἡ ὡραιοτέρα τῶν γυναικῶν τῆς Λυδίας, ἡ χαριεστέρα τῶν Ἀσιανῶν ἡγεμονίδων, ὁ μαργαρίτης τῆς μεγάλης Περσικῆς ἐπαρχίας Βακτριανῆς, ἐφαίνετο ἠθικῶς πάσχουσα, συγκεκινημένη, πληγωθεῖσα τὴν καρδίαν καὶ καταβεβλημένη. Ὑπέφερε τὰς τρομερὰς ἀγωνίας γυναικὸς, ἧς προσεβλήθη τὸ τιμαλφέστερον πρᾶγμα, ἡ τιμή· διότι τὸ αὐτὸ ἑσπέρας τῆς ὡραίας ἐκείνης πρωΐας, πρὸ πέντε ἢ ἓξ ὡρῶν, εἶχεν ἀτιμασθῆ, ἐκτεθεῖσα σχεδὸν γυμνὴ εἰς τοὺς βεβήλους ὀφθαλμοὺς ἀνδρὸς ξένου· πρᾶγμα, ὅπερ οὐ μόνον οἱ θεῖοι νόμοι κολάζουσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ πολιτικοὶ νόμοι τῆς Ἀσίας τιμωροῦσι διὰ θανάτου.

Ὁ Κανδαύλης, ὁ ἐκλεκτὸς καὶ ῥωμαλέος υἱὸς τοῦ Μύρσου καὶ ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλέους, εἰς ὃν ἡ τύχη ἔδωκεν αὐτὴν σύνευνον, αὐτὸς ὁ ἴδιος σύζυγός της, καταμεθυσμένος ἐκ τῆς εὐδαιμονίας του, τὴν ὁποίαν, κατ' αὐτόν, ἔπρεπε νὰ φθονῶσι καὶ αὐτοὶ οἱ θεοί, ἐξέθεσεν αὐτὴν εἰς ξένα ὄμματα, οὐδ' ἐλάχιστον δικαίωμα ἔχοντα ὅπως τὴν ἀτενίσωσι· καὶ ὁ ξένος οὗτος ἦν Γύγης ὁ υἱὸς τοῦ Δασκύλου, στενὸς φίλος καὶ ἀρχηγὸς τῶν σωματοφυλάκων τοῦ Κανδαύλου, νέος ὡραῖος καὶ ἐξ εὐγενοῦς καταγωγῆς. Μάτην παρετήρησεν αὐτῷ ὀρθῶς ὅτι, ἅμα ἀποδυθῇ ἡ γυνὴ τὸν χιτῶνά της συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδώ· ὁ Κανδαύλης ἦν ἀμετάπειστος, καὶ ἐζήτει ἐπιμόνως νὰ ἴδῃ τὴν γυναῖκά του ὁ Γύγης, διὰ νὰ πεισθῇ ὀφθαλμοφανῶς ὅτι οὐδ' αὐτὸς ὁ Μενέλαος μὲ τὴν ὡραίαν Ἑλένην του ἦτο ἱκανὸς νὰ παραβληθῇ αὐτῷ κατὰ τὴν εὐδαιμονίαν. Ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐκβακχευμένου ἡγεμόνος ἦτο ἀμετάκλητος, καὶ ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ.

Ἔκρυψε λοιπὸν τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἑσπέραν τὸν Γύγην εἰς τὸν κοιτῶνά του ὀπισθεν μιᾶς τῶν κρυφίων θυρῶν, ὁπόθεν οὗτος ἠδύνατο νὰ περιεργασθῇ ἀπαρατήρητος τὴν ὡραίαν ἡγεμονίδα ἐκδυομένην. Ἀλλ' ἡ Νυσσία, ἥτις ἦτο γυνὴ σταθεροῦ χαρακτῆρος καὶ οὐδόλως κούφη, παρετήρησε τὰ πλήρη πυρὸς καὶ ἐπιθυμίας βλέμματα τοῦ νέου λοχαγοῦ προσηλούμενα ἐπ' αὐτῆς· ὡς φρόνιμος δὲ γυνὴ ἐννόησε πάραυτα ὅτι τὸ πρᾶγμα διωργανίσθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ συζύγου της, ὅστις τοῦ λοιποῦ ἔπαυε τοῦ νὰ ἦνε (*) ἄξιος αὐτῆς. Ἐν τῇ δικαίᾳ δὲ ἀγανακτήσει της, συνέλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν ἅπαξ διὰ παντὸς ἓν μάθημα, καὶ χωρὶς τὸ παραμικρὸν νὰ ἀποδείξῃ, ἐκδυθεῖσα κατεκλίνθη εἰς τὴν κλίνην πλησίον τοῦ συζύγου της, ἐνῷ ὁ Γύγης ἐξήρχετο διὰ τῆς αὐτῆς κρυφίας ὁδοῦ, ἣν ἔδειξεν αὐτῷ ὁ Κανδαύλης.

Εἶνε περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ ὕπνος τῆς Νυσσίας ἦν τεταραγμένος καὶ πλήρης ἀγωνίας. Εἶχε κατακυριευθῇ ὑπὸ τρομερᾶς ἀνησυχίας, καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἐξάψεων τῆς ὀργῆς της, ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐμπήξῃ τοὺς ὀδόντας της εἰς τὸν λάρυγγα τοῦ Κανδαύλου. Ἡ μεγάλη καὶ εὐρυχωροτάτη ἐκείνη κλίνη οὐδόλως ἐχώρει αὐτήν, ἀλλὰ περιεστρέφετο ἐν πλείστῃ ὅσῃ ἀγωνίᾳ ἀπὸ τῆς μιᾶς πλευρᾶς εἰς τὴν ἄλλην· ἐπὶ τέλους, ἀπελπισθεῖσα τοῦ νὰ εὕρῃ ἀνάπαυσιν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφέως, ἠγέρθη καὶ ἐλθοῦσα ἐκάθησε πρό τινος τῶν παραθύρων τοῦ κοιτῶνός της, ὅπου μετ' ἐκπλήξεως παρετήρησεν ὅτι τὸ μαρτύριόν της διήρκεσε πολλὴν ὥραν, διότι ἡ νὺξ ἐπλησίαζεν ἤδη εἰς τὸ τέρμα της.

Ἡ γαλήνη τῆς φύσεως ἀντέκειτο εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐντὸς τῆς καρδίας της ἀναστάτωσιν καὶ ταραχήν, ἠδύνατο δὲ πᾶς τις νὰ ἀκούσῃ ἀρκετὰ μακρὰν τοὺς παλμούς της. Τὸ μέτωπόν της ἦν περιλογισμένον, οἱ δὲ ὀφθαλμοί της, οἱ μεγάλοι καὶ μέλανες ἐκεῖνοι ὀφθαλμοί της, τῶν ὁποίων ἡ μαγεία ἦν ἀκαταμάχητος, ἔπασχον ἀξιοπαρατήρητόν τινα ἀλλοίωσιν. Εἶχε στρέψει τὰ νῶτα πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἔκειτο ῥέγχων ὁ σύζυγός της, μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ τὸν ἴδῃ πλέον κατὰ πρόσωπον. Καὶ ὅταν ἡ γυνή, τὸ ἀσθενὲς τοῦτο θεωρούμενον πλάσμα καὶ ὅμως ἀρκετὰ ἰσχυρόν, συλλάβῃ μίαν οἱανδήποτε ἀπόφασιν, οὐδὲν μέσον ἰσχύει ὅπως ἀποτρέψῃ αὐτὴν τῆς ἐκτελέσεώς της. Ἤδη αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ προσεγγίζοντος Φοίβου ἐχρύσιζον τὰς κορυφὰς τοῦ Τμώλου, καὶ ἡ φύσις ἤρχιζε νὰ ἀνακύπτῃ ἐκ τοῦ ληθάργου, εἰς ὃν ἦτο μέχρι τοῦδε παραδεδομένη. Ἡ Νυσσία εἶχεν ἤδη σχηματίσει τὸ σχέδιόν της, διὸ καὶ ἐγερθεῖσα ἐξῆλθεν ἀκροποδητὶ τοῦ μυροβόλου μὲν καὶ χρυσοτεύκτου, δι' αὐτὴν δὲ ἀπαισίου ἐκείνου θαλάμου, καὶ ταχυτέρα τῆς ἀστραπῆς ὥρμησε πρὸς τὸ φίλον ὑπερῷόν της, ὅπου αἱ θεραπεῖαι τοσούτων καλλιπαρείων γυναικῶν ἔκαμον αὐτὴν ἐπὶ μικρὸν νὰ λησμονήσῃ τὴν κατακυριεύουσαν τὴν καρδίαν της θλῖψιν καὶ ἀθυμίαν. Ἐκεῖ, καταβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ κόπου καὶ τῆς ἀγρυπνίας, ἐξηπλώθη ἐπὶ εὐρέος ἀνακλιντηρίου, καὶ ὁ ὕπνος δὲν ἤργησε βαρὺς νὰ ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτῆς, καὶ νὰ μεταφέρῃ αὐτὴν εἰς τὴν χώραν τῶν ὀνείρων.

Ἅμα ἐξυπνίσασα, πρώτη αὐτῆς φροντὶς ὑπῆρξε νὰ προσκαλέσῃ παρ' αὐτῇ τὸν συνεργὸν τῆς ἀτιμίας καὶ φίλον τοῦ ἀνδρός της Γύγην, ὅπως ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτὸν τὰς προτάσεις, τὰς ὁποίας ἐνέπνευσαν αὐτῇ οἱ θεοὶ καὶ ἡ ἰδία της φιλοτιμία πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς τιμῆς της. Ὁ Γύγης ἐξήρχετο τοῦ παλατίου, ὅτε εἰδοποιήθη παρά τινος τῶν βασιλικῶν θεραπόντων ὅτι τὸν ἐζήτει ἡ βασίλισσα. Πάραυτα ἀνησυχία τις ἐζωγραφίσθη ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ νέου λοχαγοῦ, καὶ μικρά

(*) Ἐξαιτούμεθα συγγνώμην παρὰ τῆς ἐπιστειλάσης ἡμῖν τὸ ὡραιότατον τοῦτο διήγημα μουσοστεφοῦς Κυρίας, διότι καθυποβάλλομεν τὰς λέξεις εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν ὀρθογραφίαν. Ἐπειδὴ ἕκαστον Περιοδικὸν Σύγγραμμα πρέπει νὰ ἀποτελῇ ἕνδλον, ὡς ἰδιαίτερόν τι βιβλίον, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ὀρθογραφία ἀνάγκη ὅπως συμφωνῇ πάντοτε ἐν αὐτῷ. Ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς ἐξακολουθοῦμεν γράφοντες τὸ εἶναι μὲ ε κατὰ τὸν Γεννάδιον καὶ τοὺς νεωτέρους Γερμανοὺς, ἀναγκαζόμεθα ὅπως εἰς τὴν γραφὴν ταύτην καθυποβάλλωμεν πάντοτε τὴν λέξιν ταύτην, ὑσάκις ἀπαντῶμεν αὐτὴν εἰς τὰ πεμπόμενα ἡμῖν πρὸς καταχώρησιν. Προλαμβάνοντες δὲ, ἐξαιτούμεθα μετὰ τῆς ἀδείας καὶ τὴν συγγνώμην τῶν ἐπιστελλόντων.

Σ. Ε.

τις ὑποψία κατέλαβεν αὐτόν· δὲν ἐγνώριζε μὲν τὸν χαρακτῆρα τῆς Νυσσίας, καὶ ὅμως προαισθημά τι φόβου εἶχε κατακυριεύσει τὴν καρδίαν του. Μὴ θέλων δὲ νὰ φανῇ ὅτι παρακούει εἰς τὴν βασίλισσάν του, ἔσπευσε πρὸς τὸ μέρος τοῦ γυναικωνίτου, καὶ ἀμέσως ὡδηγήθη εἰς μεγαλοπρεπῆ τινα καὶ πλούσιον θάλαμον, ὅπου ἀνήσυχος περιέμενε τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἡγεμονίδος.

Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων λεπτῶν κρυφία τις θύρα ἠνοίχθη, καὶ ἐνεφανίσθη ἡ μεγαλοπρεπὴς Νυσσία, πλουσίως ἐνδεδυμένη καὶ χρυσοῦφαντον φέρουσα ποδήρη χιτῶνα. Εἶχε τὸ ἀνάστημα εὐθυτενὲς καὶ ὑψηλόν, τὸ ἦθος ἀρρενωπόν, καὶ ὁ Γύγης ἐξέλαβεν αὐτὴν ὡς ἀρειμάνιον Ἀμαζόνα, πρὸς τὴν σωματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἰσχὺν ἔχουσαν καὶ τὰ ἀκαταμάχητα τῆς ὡραιότητος θέλγητρα. Ἡρὸ ὀλίγου μόλις εἶχεν ἐξέλθει τοῦ λουτροῦ αὐτῆς, διὸ καὶ εἶχε ῥοδοκόκκινον τὴν ὄψιν, μεθυστικὴν δὲ ἀπέπνεε τὸ σῶμα αὐτῆς εὐωδίαν· τὴν Ἥραν, ἔλεγες, ἐξελθοῦσαν τοῦ θείου αὐτῆς κομμωτηρίου καὶ πορευομένην πρὸς συνάντησιν τοῦ Ἄρεως.

Ὁ Γύγης, τεθορυβημένος ἐκ τῆς ἐξαισίου ἐκείνης ἐμφανίσεως, ἔκλινεν ἡρέμα τὴν κεφαλὴν καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους εἰς σημεῖον χαιρετισμοῦ. Ἡ καρδία του ἔπαλλε· τοσοῦτον δὲ συνεχύθη, ὥστε οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἠδύνατο νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν. Ἐν τούτοις ἡ μεγαλοπρεπὴς Νυσσία ἦλθεν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν νέον λοχαγόν, καὶ προσηλόνουσα ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα βασιλικόν, πλῆρες χάριτος καὶ μεγαλείου, εἶπε μὲ φωνὴν ἀπότομον καὶ τεταραγμένην, ἄνευ παρεκβάσεων καὶ προοιμίων.

« Μὴ ψευσθῇς, μὴν ἐπινοήσῃς προφάσεις ματαίας, καὶ τοὐλάχιστον ἔχε τὴν ἀξίαν καὶ τὸ θάρρος ἀνάλογον τοῦ ἐγκλήματός σου! Ὅλα τὰ ἠξεύρω καὶ σὲ εἶδα! Μὴ ζητήσῃς νὰ δικαιολογηθῇς, διότι δὲν ἀκούω! Ὁ Κανδαύλης αὐτὸς σὲ ἔκρυψε χθὲς τὸ ἑσπέρας ὄπισθεν τῆς θύρας τοῦ κοιτῶνός του· ἀλήθεια; ... Καὶ νομίζεις ἀναμφιβόλως ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐτελείωσε; Κατὰ δυστυχίαν ἐγὼ δὲν εἶμαι Ἑλληνίς, εὐκόλως κλίνουσα εἰς τὰς ὀρέξεις τῶν τεχνιτῶν καὶ τῶν φιληδόνων. Ἡ Νυσσία παίγνιον οὐδενὸς δὲν γίνεται! Δύο ἄνδρες ζῶσι τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐξ ὧν ὁ εἷς εἶνε περιττὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πρέπει νὰ ἐξαλειφθῇ ἀπ' αὐτῆς· ἂν αὐτὸς δὲν ἀποθάνῃ, ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ζήσω! Εἶνε δὲ αὐτὸς ὁ περιττὸς ἕνας, ἢ σὺ ἢ ὁ Κανδαύλης. Σὲ ἀφίνω κύριον τῆς ἐκλογῆς· φόνευσέ τον, ἐκδίκησόν με, καὶ διὰ τοῦ φόνου τούτου λάβε καὶ τὴν χεῖρά μου καὶ τὸ στέμμα τῆς Λυδίας, ἢ ταχὺς θάνατος ἀμέσως ἂς κόψῃ τὸ νῆμα τῶν ἡμερῶν σου, διὰ νὰ μὴ βλέπῃς εἰς τὸ ἑξῆς κατὰ χάριν δειλὴν καὶ ἄσεμνον ὅ,τι δὲν σοὶ ἐπιτρέπεται νὰ ἴδῃς. Ὁ διατάξας εἶνε ἐνοχώτερος τοῦ ὑπακούσαντος· ἄλλως δὲ, ἂν γίνῃς σύζυγός μου, δύναμαι νὰ πιστεύσω ὅτι οὐδεὶς μὲ εἶδε παρανόμως. Ἀλλ' ἀποφάσισον ταχέως, διότι δύο τῶν τεσσάρων κορῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἡ γυμνότης μου ἀπεικονίσθη, πρέπει νὰ σβεσθῶσι πρὶν τῆς ἑσπέρας ταύτης.

Τὸ παράδοξον τοῦτο δίλημμα, προβαλλόμενον μὲ ψυχρότητα φρικαλέαν, μὲ ἀπόφασιν ἀμετάτρεπτον, τοσοῦτον ἐξέπληξε τὸν Γύγην, ὁ ὁποῖος προσεδόκα ἐπιπλήξεις, ἀπειλὰς καὶ βιαιοπραγίας, ὥστε στιγμάς τινας ἔμεινεν ἄχρους καὶ ἄλαλος, ὡσεὶ σκιὰ πελιδνὴ ἐπὶ τῆς ὄχθης τῶν μαύρων ποταμῶν τοῦ Ἅδου.

« Ἐγὼ νὰ βάψω τὰς χεῖρας εἰς τοῦ Κυρίου μου τὸ αἷμα! Σὺ, βασιλὶς, μὲ ζητεῖς τοιοῦτον ἀνοσιούργημα; Ἐννοῶ ὅλην σου τὴν ἀγανάκτησιν, τὴν πιστεύω δικαίαν, οὐδ' ἐπεθύμησα ἐγὼ τὴν γενομένην ἱεροσυλίαν· ἀλλὰ, τὸ γνωρίζεις, οἱ βασιλεῖς εἶνε δυνατοί, κατάγονται ἀπὸ γένος θεῖον· ἡ τύχη ἡμῶν κεῖται εἰς τὰ σεβαστὰ γόνατά των, οὐδὲ δυνάμεθα οἱ ἀσθενεῖς ἡμεῖς θνητοὶ νὰ ἀπειθήσωμεν εἰς τὰς διαταγάς των..... Ἡ θέλησίς των καταστρέφει τὴν ἀντίστασιν ἡμῶν, καθὼς ὁ ὀρμητικὸς χείμαρρος παρασύρει τὸ πρόσκαιρον καὶ ἀσθενὲς φράγμα. — Καταφιλῶ σου τοὺς πόδας, βασιλὶς, καὶ ἱκέτης προσεγγίζω τὸ ἔνδυμά σου! Ἔλεος! Λησμόνησον τὴν ὕβριν, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἔμαθε, καὶ τὴν ὁποίαν αἰωνίως θέλει καλύπτει σκότος βαθὺ καὶ σιωπή! Ὁ Κανδαύλης σὲ ἀγαπᾷ, σὲ θαυμάζει, καὶ τὸ μόνον του σφάλμα εἶνε ἔρωτος ὑπερβολή. ...

— Πρὸς εἴδωλον λαλῶν Σφιγγὸς ἐκ λίθου Συηνίτου, στόλισμα τῶν ἱερῶν ἄμμων τῆς Νειλοτρεφοῦς Αἰγύπτου, ἤλπιζες νὰ τὸ μαλάξῃς· ἀλλ' ἔπεσα πτερόεντα, Ὀλυμπιάδα ὅλην ἀδιακόπως ἐκφωνῶν, ἀδύνατον τὴν γνώμην μου κατά τι νὰ ἀνατρέψῃς. Σιδηρᾶν καρδίαν κρύπτει τὸ μαρμάρινόν μου στῆθος! .... θάνατον δὸς ἢ λάβε! — Ἅμα τοῦ ἡλίου ἡ ἀκτὶς, εἰσρέουσα διὰ τῶν παραπετασμάτων, φθάσῃ εἰς τὸν πόδα τῆς τραπέζης ταύτης, ἡ ἐκλογή σου πρέπει νὰ ἦνε τετελεσμένη.... Προσμένω! »

Σταυρώσασα δὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους, ἔλαβε θέσιν φοβεροῦ μεγαλείου. Τὴν Νέμεσιν, ἔλεγες, καταβᾶσαν ἐκ τοῦ τεραστίου της γρυπὸς καί τινα ἔνοχον παραφυλάττουσαν· οὕτως ἵστατο ἡ Νυσσία, ὠχρόλευκος καὶ ἀκίνητος, μὲ τρίχας λελυμένας, φοβερὸν προσβλέπουσα, συνοφρυουμένη, καὶ μὲ τὸν πόδα τὸ ἔδαφος βαρυθλίβουσα.

« Τὰς ζοφερὰς ἐκτάσεις τοῦ ᾅδου οὐδεὶς εὐχαρίστως ἐπισκέπτεται, ἀπήντησεν ὁ Γύγης· ἡ ἀπόλαυσις τοῦ λαμπροῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας εἶνε γλυκεῖα, καὶ αὐτοὶ οἱ ἥρωες, οἱ κατέχοντες τῶν Μακάρων τὰς νήσους, ἀσμένως ἤθελον ἐπιστρέψει εἰς τὴν πατρίδα των, εἰ δυνατόν. Ἔνστικτον ἔχει ἕκαστος τὸ αἴσθημα τῆς ἰδίας συντηρήσεως, καὶ ἐπειδὴ ἀνάγκη πᾶσα νὰ χυθῇ αἷμα, ἂς ἦνε ἀπὸ ἄλλου φλέβας μᾶλλον, ἢ ἀπὸ τὰς ἰδικάς μου. »

Εἰς τὰ αἰσθήματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα ὁ Γύγης ὡμολόγει μὲ ἀρχαϊκὴν εἰλικρίνειαν, συνεδέοντο καὶ ἄλλα εὐγενέστερα, περὶ τῶν ὁποίων δὲν ἐλάλησεν· ἠσθάνετο ἐμμανῆ ἔρωτα πρὸς τὴν Νυσσίαν, καὶ σφοδρὰν κατὰ τοῦ Κανδαύλου ζηλοτυπίαν. Τὸ αἴτιον λοιπὸν, διὰ τὸ ὁποῖον ὑπεγώρει εἰς τὴν αἱματηρὰν ἐκείνην ἀνάγκην, δὲν ἦτο μόνος τοῦ θανάτου ὁ φόβος. Τὸν Κανδαύλην μόναν καὶ ἀπόλυτον κάτοχον τοῦ ὡραίου ἐκείνου θησαυροῦ, τῆς Νυσσίας, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὑποφέρῃ. Ἀφ' ἑτέρου πάλιν ἐπανήρχετο εἰς τὴν μνήμην του ἡ πρόνοια τῆς τύχης· διὰ περιστάσεων πολλῶν παραδόξων καὶ φοβερῶν ἔβλεπεν ἑαυτὸν ὠθούμενον πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὀνείρων του· δίνη ποταμία τὸν παρέσυρεν ἄκοντα, αὐτὴ ἡ Νυσσία ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα διὰ νὰ τὸν ἀναβιβάσῃ ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου. Δι' ὅλα ταῦτα ἐλησμόνησεν ὅτι ὁ Κανδαύλης ἦτο κύριος καὶ εὐεργέτης του· διότι οὐδεὶς δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸ πεπρωμένον, καὶ ἡ ἀνάγκη περιφέρεται ἐκ τῆς μιᾶς χειρὸς ἥλους φέρουσα καὶ ἐκ τῆς ἄλλης μάστιγα, διὰ νὰ μᾶς κρατῇ ἢ νὰ μᾶς ὠθήσῃ.

« Λοιπὸν, ἀπήντησεν ἡ Νυσσία, ἰδοὺ ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως. — Καὶ ἔσυρεν ἐκ τοῦ κόλπου της βακτριανὸν ἐγχειρίδιον μὲ λαβὴν ἐκ λίθου νεφρίτου πρασινοχρόου, πεποικιλμένην διὰ κύκλων ἀργυρῶν. — Ἡ λεπὶς αὕτη δὲν κατεσκευάσθη ἀπὸ χαλκὸν, ἀλλ' ἀπὸ σίδηρον δυσκατέργαστον, βεβαμμένον εἰς τὸ πῦρ καὶ εἰς τὸ δηλητήριον· οὐδ' ὁ Ἥφαιστος αὐτὸς ἠδύνατο νὰ σφυρηλατήσῃ ὀξυτέραν· ὡς φύλλον λεπτὸν παπύρου ἤθελε διαπεράσει θώρακας ἐκ μετάλλου καὶ ἀσπίδας δερματοσκεπάστους. Ἁρμόδιος καιρὸς, ἠκολούθησε μὲ τὴν αὐτὴν ἀταραξίαν, θέλει εἶσθαι ὁ τοῦ ὕπνου· ἀποκοιμηθεὶς, ἂς μὴν ἐξυπνήσῃ ποτέ! »

Ὁ συνένοχος Γύγης ἤκουε μὲ φρίκην, διότι δὲν ἤλπιζε ποτὲ νὰ ἀπαντήσῃ τοιαύτην ἀφοβίαν εἰς γυναῖκα, ἥτις κἂν νὰ ἀποκαλυφθῇ ἐδίσταζε.

« Τόπος τῆς ἐνέδρας θέλει εἶσθαι αὐτὴ ἡ θέσις, ὅπου ὁ ἀναίσχυντος σὲ εἶχε κρύψει διὰ νὰ μὲ ἐκθέσῃ εἰς τὰ βλέμματά σου. Ἅμα πλησιαζούσης τῆς νυκτὸς, θέλω ἀνοίξει ἓν φύλλον τῆς θύρας ἐπάνω σου, θέλω ἐκδυθῇ καὶ πλαγιάσει, καὶ ὅταν ἀποκοιμηθῇ θέλω σοὶ νεύσει... Μὴ διστάσῃς, μὴ δειλιάσῃς, καὶ ἡ χεὶρ σου μὴ τρέμῃ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως! Τώρα δὲ, φοβουμένη μήπως μεταβάλλῃς τὴν γνώμην σου, θέλω ἀσφαλίσει τὸ ἀτομόν σου μέχρι τῆς κρισίμου ἐκείνης στιγμῆς· Ἴσως ἐπιθυμεῖς νὰ φύγῃς, νὰ εἰδοποιήσῃς τὸν αὐθέντην σου· πλὴν εἰς μάτην! »

Ἐσύριξε δὲ μὲ τρόπον ἰδιαίτερον, καὶ πάραυτα παρέστησαν εἰς τὸ μέσον τέσσαρα θηρία ἀνθρωπόμορφα, τέως ὄπισθεν περσικοῦ ἀνθοστολίστου παραπετάσματος κεκρυμμένα, μαῦρα τὴν ὄψιν, φέροντα χλαμύδας παρδαλωτὰς, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπεφαίνοντο δύο βραχίονες μυώδεις καὶ φοβεροὶ ὡς στελέχη δρυός. Τὰ παχέα καὶ ἐξογκωμένα χείλη των, οἱ χρυσοῖ κρίκοι οἱ διαπερῶντες τὸ διάφραγμα τῆς ῥινός των, οἱ δίκην λύκου ὀξεῖς ὀδόντες των, ἡ δουλικὴ καὶ ἀναίσθητος ἔκφρασις τῆς φυσιογνωμίας των συναπετέλουν τέρατα βδελυκτά.

Ἡ βασίλισσα εἶπε λόγους τινὰς εἰς γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ὁ Γύγης δὲν ἐννόησε, — τὴν Βακτριανὴν ἀναμφιβόλως, — καὶ τὰ τέσσαρα ἀνδράποδα ὥρμησαν κατὰ τοῦ νέου, τὸν ἁφήρπασαν καὶ ἀπῆλθον φέροντες αὐτὸν, καθὼς τροφός τις ῥέρει μικρὸν παιδίον εἰς τὴν ποδιὰν τοῦ φορέματός της.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΥΠΚΗΣ ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑΣ.

Ἐπὶ τῆς ἀπεράντου χώρας, ἔνθα πηγάζει ὁ Κίτρινος καλούμενος ποταμὸς, πρὸς τὸ νοτιοανατολικὸν τοῦ μεγάλου τείχους τῆς Κίνας, ὑπάρχει Ταταρικὸς λαὸς, γενναῖος καὶ φιλόπονος, ἡμινομαδικὸν βίον διάγων καὶ εἰς διαφόρους διηρημένος φυλάς. Ἐν τῇ ἰσχυροτάτῃ δὲ τῶν φυλῶν τούτων, τῇ λεγομένῃ τῶν Καρακάλπων, διαδεχθεὶς τὸν πατέρα του τῷ 1812 ὁ Σεγὲδ Μοχελὰμ κατέστη ὁ ἥρως τοῦ ἐφεξῆς τραγικωτάτου συμβάντος.

Μικρὸν μετὰ τὴν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀνάβασίν του, ἀποπλανηθεὶς ὁ νέος Χάνης εἰς τὴν θήραν, εἰσῆλθεν εἰς οἰκόν τινα, ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ του κείμενον, καὶ ἐζήτησεν ὕδωρ. Ὁ οἰκοδεσπότης, γνωρίσας τὸν Χάνην, ἐγονυπέτησε ταπεινῶς ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ διέταξε τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του, καλουμένην Μαχαρβίνην καὶ εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας της ἤδη οὖσαν, νὰ φέρῃ αὐτῷ ὕδωρ καὶ ὀπώρας ἐκ τοῦ κήπου. Ὁ ἡγεμὼν, ἀφαιρέσας τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς νέας κάλυμμα, ἐγοητεύθη

μεγάλως ὑπὸ τοῦ κάλλους καὶ πρὸ πάντων τῆς ἐπὶ τοῦ προσώπου της μετριοφροσύνης· ἐκβαλὼν δὲ ἐν τῷ ἅμα πολύτιμον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἀδάμαντα, καὶ παραδοὺς αὐτὸν εἰς τὴν μητέρα τῆς θελκτικωτατης ταύτης νεάνιδος, τὴν παρήγγειλε νὰ ἀπέλθῃ τὴν ἐπιοῦσαν εἰς τὸν ταμίαν του, ὅστις ἤθελε τῇ δηλοποιήσει τοὺς σκοπούς του.

Τὴν ἐπαύριον ὁ ταμίας, ὑποδεχθεὶς μετὰ μεγάλου σεβασμοῦ τὴν μητέρα τῆς νεάνιδος, ἐκοινοποίησεν εἰς αὐτὴν τὴν θέλησιν τοῦ ἡγεμόνος, προσφέρων αὐτῇ συγχρόνως μεγάλην ἔκτασιν γῆς, οὐ μακρὰν τῆς πόλεως Ἰσλὶμ, (ἔνθα συνήθως διατρίβει ὁ Χάνης), οἶκον λαμπρὸν, πέντε δούλους πρὸς ὑπηρεσίαν της καὶ πεντήκοντα βαλάντια ἐξ ἑκατὸν φλωρίων ἕκαστον.

Καὶ ἡ μὲν Ναχαρρίνη κατέστη ἤδη ἡ μᾶλλον εὐνοουμένη μεταξὺ τῶν γυναικῶν τοῦ Χάνου, ἀλλ' ἡ οἰκογένεια αὐτῆς. ἐκ τῆς μεγίστης ἐνδείας εἰς τοσαύτην περιωπὴν καταντήσασα, οὐδόλως ἠδυνήθη νὰ μετριάσῃ τὴν χαρὰν της· ὡς πάντες δὲ οἱ ἀπὸ μικρῶν εἰς μεγάλα ἀνυψούμενοι, ἄλιαν ἀγέρωχον καὶ αὐτὴ ἀναλαβοῦσα ἦθος, ἤρξατο νὰ μεγαλαυχῇ διὰ τὴν ἐπιρροήν, τὴν ὁποίαν ἡ νέα εἶχεν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Χάνου, καὶ ἐφέρετο ἀλαζονικῶς πρὸς ἅπαντας, μηδ' αὐτῶν ἀκόμη φειδομένη τῶν Κοφκίνων, εὐγενῶν αὐλικῶν, οἵτινες πρῶτοι ἔσπευσαν νὰ τῇ προσφέρωσι τὰ σεβάσματά των. Ἕνεκα δὲ τῆς ἀπεριορίστου πολυτελείας καὶ τῆς κομπορρήμοσύνης των, οἱ γονεῖς τῆς Ναχαρρίνης δὲν ἐδράδυνον νὰ ἐπισπεύσωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὸ μῖσος τῶν ὅσοι, ἠναγκασμένοι ὄντες νὰ εὐαρεστήσωσι τὸν Χάνην, ὑπέμενον νὰ ταπεινωθῶσι τοσοῦτον ἐνώπιον αὐτῶν. Τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τοῦ μίσους τούτου ἦτο τρομερώτατον.

Πρωΐαν τινὰ, ἐνῷ ὁ Χάνης διευθύνετο ὡς συνήθως εἰς τὸν οἶκον τῆς εὐνοουμένης του, δύο ἔφιπποι ἐκ τῶν σωματοφυλάκων του, ὁρμαίως προσερχόμενοι, συνήντησαν αὐτὸν καθ' ὁδόν.

« Ἂς μὴ προχωρήσῃ περαιτέρω ἡ Ὑψηλότης του, τῷ εἶπον, ἂν δὲν ἐπιθυμῇ νὰ ἴδῃ τρομερὸν καὶ ἐλεεινὸν θέαμα· τὸ πῦρ κατηνάλωσε τὸν οἶκον τῆς Ναχαρρίνης, οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ἵπποι της κατεσφάγησαν, καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία δὲν ὑπάρχει πλέον εἰς τὴν ζωήν!

— Ἡ Ναχαρρίνη δὲν ζῇ πλέον! ἀνέκραξεν ὁ Χάνης μετὰ λύσσης· καὶ ποία αὐθάδης, ποία βέβηλος χεὶρ ἐτόλμησε νὰ ἐμπήξῃ τὸ ξίφος εἰς τὸ στῆθός της; »

Καὶ χωρὶς νὰ περιμείνῃ τὴν ἀπάντησιν τῶν δύο ἱππέων, ἤλασε τὸν ἵππον του καὶ ἐν τῷ ἅμα εὑρέθη ἐμπροσθεν τοῦ μεγάρου τῆς Ναχαρρίνης μετὰ τῶν παρακολουθούντων ἀξιωματικῶν. Θέαμα φρικτὸν ἔπληξε τότε τὰ ὄμματα τοῦ Χάνου.

Ἐκ τῆς λαμπρᾶς ταύτης οἰκίας οὐδὲν ἄλλο ἔμενεν εἰμὴ ἡ τέφρα πλέον· τὸ αἷμα τῶν δούλων καὶ τῶν φονευθέντων ἵππων ἀπετέλει φρικώδη λίμνην ἐν τῷ μέσῳ τῆς καιομένης ταύτης γῆς· ῥιφθεὶς δ' ἀμέσως ὁ Σεγὲβ ἐκ τοῦ ἵππου, ὥρμησεν εἰς τὰ καπνίζοντα ἐρείπια. Τὸ πρῶτον εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ προσβαλὸν ἀντικείμενον ἦτο τὸ πλῆρες ἀσβόλης καὶ ἡρωτηριασμένον σῶμα τῆς Ναχαρρίνης· καὶ ἠθέλησε μὲν τὸ ἄθλιον τοῦτο πλάσμα νὰ ἀποφύγῃ τὴν ὁρμὴν τοῦ πυρὸς, ἀλλὰ σκληρὸν κτύπημα γιαταγανίου ἀπέκοψε τὴν ζωήν του ἐπὶ τῆς φλιᾶς τοῦ μεγάρου, ὅπερ ἐζήτει νὰ ἐγκαταλείψῃ.

Ἀδύνατον νὰ ἐκφράσῃ τις τὴν λύπην, τὴν ἀγανάκτησιν, τὴν λύσσαν τοῦ Σεγὲβ· ἄλλος ἐξ ἄλλου ἐγένετο ἐκ τῆς παραφορᾶς αὐτοῦ, αὐθημερὸν δὲ διέταξε τὴν συγκρότησιν τοῦ Συνεδρίου τῆς δικαιοσύνης πρὸς εὕρεσιν καὶ ποινὴν τῶν ἐνόχων.

Τὸ Συνέδριον τοῦτο τῆς δικαιοσύνης σύγκειται ἐξ εἰκοσιεπτὰ γερόντων, τιμωμένων τὰ μέγιστα διά τε τὴν φρόνησιν, τὴν πεῖραν καὶ τὰ φῶτά των. Ὅταν δὲ μέλος τοῦ ἱσοβίου τούτου δικαστηρίου τελευτήσῃ, ἡ φυλὴ εἰς ἣν ἀνήκει παρέχει τὸν διάδοχον αὐτοῦ, ἐκλέγουσα πάντοτε αὐτὸν μεταξὺ τῶν φρονιμωτέρων καὶ χρηστοτέρων· ἡ καταγωγὴ δὲ καὶ ἡ τύχη οὐδεμίαν ἔχουσι χώραν κατὰ τὴν πάντῃ δημοτικὴν ταύτην ἐκλογήν.

Τὸ Συνέδριον τοῦτο συνεκαλέσθη μετ' ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὴν ἐκτεταμένην πεδιάδα, τὴν λεγομένην τῶν Νοπάλων. Ἀκριβέσταται ἔρευναι ἐγένοντο, καὶ πανταχοῦ κατάσκοποι ἀπεστάλησαν. Τρεῖς ἀδελφοὶ Κοφκῖνοι συνελήφθησαν, περὶ ὧν μεγίστη ὑπῆρχεν ὑποψία ὅτι ἦσαν οἱ μόνοι πράξαντες τὸ ἔγκλημα. Δεκαετὴς κόρη, θυγάτηρ τοῦ πρωτοτόκου τῶν Κοφκίνων τούτων, συνελήφθη ὁμοίως.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου ἐξέθεσεν ὑπ' ὄψιν τῶν δικαστῶν τὰ διάφορα περιστατικὰ καὶ τὰς λεπτομερείας τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἐξηκολούθησεν ἐρωτῶν τοὺς κατηγορουμένους. Οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἠρνήθησαν ἐπιμόνως ὅτι συμμετέσχον τοῦ ἐγκλήματος, ἀλλ' ἡ εἰλικρίνεια τῆς μικρᾶς κόρης κατέστρεψε πᾶσαν τὴν φαινομένην αὐτῶν ἀθωότητα.

« Πόσων ἐτῶν εἶσαι, κόρη μου; ἠρώτησεν ὁ πρόεδρος τὸ θυγάτριον τοῦ Ναδὴρ Κεζεβοῦ, τοῦ πρωτοτόκου τῶν κατηγορουμένων.

— Δέκα ἐτῶν.

— Τὸ ὄνομά σου;

— Ναδηρὲ Κολὰγκ-Χώ.

— Εἰπέ μας τί γνωρίζεις περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνοχοποιοῦνται ὁ πατήρ καὶ οἱ θεῖοί σου; Πρόσεξε ὅμως μὴ ψευσθῇς, διότι ὁ Θεὸς παιδεύει τὸ ψεῦδος, καὶ ὁ Μωάμεθ τὸ ἀπαγορεύει.

— Ποτὲ δὲν ψεύδομαι, καὶ θὰ εἴπω καὶ τώρα τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν.

— Λέγε λοιπόν.

— Ὁ πατήρ μου καὶ οἱ θεῖοί μου, μ' ὅλον ὅτι εἶνε εὐγενεῖς, δὲν εἶνε ὅμως καὶ πλούσιοι· ἀπό τινων χρόνων ἔπαθον μεγάλας ζημίας, καὶ μανσοὶ (λῃσταὶ τῶν ἵππων) τοὺς ἠφάνισαν. Ποτὲ ὅμως δὲν ἤθελον συλλογισθῇ νὰ πράξωσι τοιοῦτον μέγα ἔγκλημα, ἂν πλουσία τις γυνὴ δὲν ἤρχετο νὰ τοὺς εὕρῃ καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ τὸ ἐκτελέσωσι.

— Καὶ δύνασαι νὰ ἀποδείξῃς ὅτι γυνὴ τοὺς παρεκίνησε νὰ πράξωσι τὸ ἔγκλημα, καὶ πόθεν γνωρίζεις ὅτι ἦτο πλουσία;

— Μίαν ἑσπέραν, ἐνῷ ἀνεπαυόμην εἰς τοῦ θείου μου Ναδὴρ Φέζ, γυνὴ ὡραία καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐνδεδυμένη, ἐλθοῦσα πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ,

« Ἀπεφάσισες τελευταῖον; τῷ εἶπεν· ἐγὼ δὲ ὑπεκρινόμην ὅτι ἐκοιμώμην.

« — Ὡμίλησα εἰς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ οὔτε ὁ εἷς οὔτε ὁ ἄλλος δὲν συγκατανεύουν.

« — Ἂν ἡ ποσότης, τὴν ὁποίαν σᾶς ὑπεσχέθην φαίνεται μικρά, τὴν διπλασιάζω.

« — Λέγουσιν, ἐπανέλαβεν ὁ θεῖός μου μὴ φαντάζόμενος βεβαίως ὅτι ἐγὼ τὸν ἤκουον, ὅτι ὑπάρχουσι πάμπολλοι κίνδυνοι εἰς τὸ πρᾶγμα.

« — Οὐδ' ὁ ἐλάχιστος κίνδυνος ὑπάρχει, διέκοψεν ἡ δέσποινα· ἂν σᾶς συλλάβωσιν, ἄλλο δὲν ἔχετε νὰ κάμητε εἰμὴ νὰ ἀρνηθῆτε τὰ πάντα, καὶ ἐγὼ θὰ προσπαθήσω νὰ σᾶς λυτρώσω· δὲν ἔχετε πίστιν εἰς ἐμέ; »

« Ὁ θεῖός μου τῇ ἀπεκρίθη λέξεις τινὰς χαμηλότερα, καὶ τὸν ἤκουσα ὅτι ἐρρίπτετο εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς· δὲν ἠδυνήθην δὲ νὰ τὴν ἴδω, διότι ἤμην ἐστραμμένη πρὸς τὸ ἀπέναντι μέρος καὶ προσεποιούμην πάντοτε ὅτι ἐκοιμώμην. Ἡ δέσποινα ἀνεχώρησεν ἐπὶ τέλους, ὁ δὲ θεῖός μου συχνάκις συνωμίλησε μὲ τοὺς ἀδελφούς του, καὶ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν συνέντευξιν ταύτην ἐβάλθη τὸ πῦρ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Ναχαρρίνης.

— Εἶσαι πιστὴ κόρη, εἶπεν ὁ πρόεδρος, καὶ λέγεις τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν· ἐξακολούθει λοιπὸν νὰ λέγῃς μὲ εἰλικρίνειαν ὅ,τι ἠξεύρεις, καὶ ἔσο βεβαία ὅτι καὶ ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι θὰ σὲ συγχωρήσουν. Καὶ σὺ ἡ ἰδία, ἂς ἦσαι καὶ τόσον μικρά, δὲν ἔλαβες μέρος εἰς αὐτὸ τὸ ἔγκλημα;

— Ναί, μὲ ἔδωσαν λαμπάδα ἀναμμένην, καὶ ἐγὼ ἔβαλα τὸ πῦρ εἰς τὰ πέριξ τοῦ οἴκου τῆς Ναχαρρίνης. Ἤθελα πολὺ νὰ γλυτώσω τὰ ἄθλια ζῶα, τὰ ὁποῖα ἐρώναζον τόσον λυπηρὰ εἰς τὰς φλόγας· ἀλλ' ἐνῷ ἐγὼ ἐπροσπάθουν νὰ τὰ ἐκβάλω, ὁ πατήρ μου τὰ ἐθανάτωνε. Ὁ θεῖός μου Ναδὴρ Ἀλοζὰρ συνέτριβε τὰ σκεύη καὶ τὰ ἔπιπλα, καὶ ἔσφαζε τοὺς δούλους.

— Ποῖος ἐθανάτωσε τὴν Ναχαρρίνην;

— Ὁ Ναδὴρ Φέζ, εἶπεν ἡ κόρη ἀδιστάκτως.

— Δύνασαι νὰ γνωρίσῃς τὴν δέσποιναν, ἥτις συνδιελέχθη κατ' ἀρχὰς μὲ τὸν θεῖόν σου;

— Ἐκ τοῦ προσώπου της δὲν δύναμαι νὰ τὴν γνωρίσω, διότι, ὡς σᾶς εἶπα καὶ πρίν, ἤμην ἐστραμμένη πρὸς τὸ μέρος τοῦ τοίχου καὶ ἐπροσποιούμην τὴν κοιμωμένην· δύναμαι ὅμως νὰ τὴν γνωρίσω ἐκ τοῦ παραστατικοῦ καὶ τῆς φωνῆς της.

— Καὶ εἶσαι βεβαία ὅτι δὲν θὰ ἀπατηθῇς;

— Μάλιστα· ἡ φωνή της ἠχεῖ ἀκόμη εἰς τὰ ὠτά μου. »

Ὁ πρόεδρος, διακόψας τὴν συνεδρίασιν, παρέσχεν ἐγγράφως τὰς πληροφορίας ταύτας εἰς τὸν Χάνην. Ἡ ἀπόκρισις δὲ ἐστάλη ἀμέσως, καὶ ὁ πρόεδρος διεκοίνωσεν εὐθὺς εἰς τὸ Συνέδριον τὰ ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχόμενα:

« Ὁ Ὑψηλότατος Χάνης ζητεῖ ἐφ' ὁποιαδήποτε θυσίᾳ νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν δυσάρεστον αὐτὴν ὑπόθεσιν, καὶ δὲν πρέπει νὰ παραμεληθῇ τὸ ἐλάχιστον μέσον πρὸς τοῦτο. Παρὰ τὰς συνηθείας μας λοιπόν, ἅπασαι αἱ ἐπισημότεραι γυναῖκες, μηδ' αὐτῶν ἐξαιρουμένων τῶν πέντε συζύγων καὶ τῆς μητρὸς τοῦ ἡγεμόνος, πρέπει νὰ περάσωσιν ἔμπροσθεν τοῦ Συνεδρίου κεκαλυμμέναι, καὶ ὑψηλοφώνως ἑκάστη ἀπαγγέλλουσα ἐδάφιόν τι τοῦ Κορανίου. »

Ἅπασαι λοιπὸν αἱ γυναῖκες τῶν ἀρχηγῶν καὶ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Χάνου, ἀγνοοῦσαι περὶ τίνος ἐπρόκειτο, προσῆλθον τῳόντι λευκὰ ἐνδεδυμέναι καὶ τὴν κεφαλὴν κεκαλυμμένην ἔχουσαι· διερχομένη δ' ἑκάστη ἐνώπιον τῶν δικαστῶν, ἀπήγγελλεν ἐδάφιόν τι τοῦ ἱεροῦ βιβλίου τῶν Μωαμεθανῶν. Ἑβδομήκοντα δύο γυναῖκες διέβησαν οὕτω, καὶ ἡ μικρὰ Ναδηρὲ, ἥτις ἦτο κεκρυμμένη ὄπισθεν μεγάλης αὐλαίας, οὐδὲν κίνημα ἔπραξεν.

Ἔμεινε δὲ μία μόνη. Αὕτη προέβη μεγαλοπρεπέστερον τῶν ἄλλων, ἀπαγγέλλουσα τὸ ἑξῆς ἐδάφιον τῆς ἱερᾶς βίβλου: « Ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ἀγρυπνεῖ ἐπὶ τὸν δίκαιον καὶ τὸν καταδυναστευόμενον, οὐδ' ἐπιτρέπει εἰς τὴν κακίαν νὰ ταράττῃ τὸν ὕπνον τῆς ἀθωότητος. »

— Ἰδοὺ ἡ φωνὴ τὴν ὁποίαν ἤκουσα! ἀνέκρα-

ξεν ἡ μικρὰ κόρη, ἐξερχομένη βιαίως τῆς κρύπτης της. »

Πάραυτα δὲ, κατὰ τὴν ὑψηλὴν ἀπόφασιν τοῦ ἡγεμόνος, δύο κλητῆρες τοῦ δικαστηρίου κατεβίβασαν τὸ κάλυμμα τῆς γυναικὸς ταύτης· ἀλλὰ πόσον μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις πάντων, ὅτε εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτῆς. Ἦτο Μίρζα Ἀρουνδ, ἡ μήτηρ τοῦ Χάνου Σεγὲβ Μοχελάμ.

« Ἡ δικαιοσύνη, εἶπεν ὁ ἡγεμὼν, καταβαίνων μετά τινα λεπτὰ ἀπὸ τοῦ ἵππου του εἰς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ Συνεδρίου, ὀφείλει νὰ ἐκτελεσθῇ καθ' ἅπασαν τὴν ἐντέλειαν. Κριταί! ὁδόσατε τὴν ἀπόφασίν σας ἐλευθέρως καὶ κατὰ συνείδησιν! »

Καὶ τὸ μὲν Συνέδριον ἀπεσύρθη πρὸς διάσκεψιν, βαθυτάτη δ' εἰς πάντας τοὺς περιεστῶτας ἐβασίλευε σιωπή. Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ Σεγὲβ, ὡς κεραυνόπληκτος μείνασα ἐκ τῆς ἀπροσδοκήτου ταύτης κατηγορίας, ἐζήτει διὰ τῶν ὀλολυγμῶν καὶ τῶν δακρύων της νὰ μαλάξῃ τὴν καρδίαν τοῦ υἱοῦ της.

« Ἡ μητρικὴ ἀγάπη μὲ ἐτύφλωσεν, ἔλεγε· συγχώρησόν με, υἱέ μου, διότι δὲν γνωρίζεις τί ὑποφέρει μία μήτηρ ὅταν βλέπῃ ὅτι παραβλέπεται δι' ἄλλην!... »

Ἀλλ' ὁ Χάνης, ἀπαθὴς καὶ ὄρθιος ἱστάμενος εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου ἐγκαταλειφθεῖσαν αὐτῷ θέσιν, οὐδόλως ἐφαίνετο παρέχων προσοχὴν εἰς τὰς ἱκεσίας τῆς μητρός του.

Μετ' ὀλίγον, παρουσιασθείς ὁ πρόεδρος, καὶ διὰ τῆς μιᾶς μὲν χειρὸς κρατῶν τὸ Κοράνιον τὴν δ' ἑτέραν ἐπὶ τῆς καρδίας ἔχων, ἐπρόφερε τὴν ἀπόφασιν, ἔχουσαν οὕτως:

« Ὁ θάνατος ἀνταμείβεται διὰ θανάτου, ὁ δὲ « τὸν φόνον συμβουλεύων εἶνε ἄξιος τρομερᾶς « καὶ παραδειγματικῆς ποινῆς. Ὅθεν ἡ μὲν Μίρ« ζα Ἀρουνδ καταδικάζεται εἰς ἀποκοπὴν τῆς ἀ« ριστερᾶς χειρός· ὁ Ναδὴρ Φὲζ, ὁ προτρέψας τοὺς « ἀδελφούς του εἰς τὸ ἔγκλημα καὶ συμμετασχὼν « εἰς τὸν φόνον τοῦ ἀθώου, καταδικάζεται νὰ ἀ« ποκεφαλισθῇ· ὁ δὲ Ναδὴρ Κολαγκ-Χὼ καὶ ὁ « Ναδὴρ Ἀλοζὰρ θέλουν ὑποστῇ τρεῖς ὥρας τὴν « ποινὴν τοῦ ἀνασκολοπισμοῦ· ἡ δὲ Ναδηρὲ Κο« λὰγκ-Χὼ, χάριν τῆς τε ἡλικίας καὶ τῶν εἰλι« κρινῶν ἐξομολογήσεών της, ἀθωοῦται πάσης « ποινῆς. — Ἡ καταδίκη αὕτη θέλει ἐκτελεσθῇ « ἐν τῷ ἅμα εἰς τὴν πεδιάδα τῶν Νοπάλων, ἔν« θα καὶ ἐγένετο ἡ κρίτις τὴν ἕκτην ἡμέραν τοῦ « Ἀχμὲδ (22 Ἰουνίου.) »

Φωναὶ σπαρξικάρδιοι ἠκούσθησαν πάραυτα μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς καταδίκης. Ἡ μήτηρ τοῦ Χάνου προσέπιπτεν ἐναλλὰξ, δερομένη τόν τε υἱὸν καὶ τοὺς δικαστὰς, ἀλλ' ὁ Σεγὲβ Μοχελὰμ, ἀπαθὴς ἀείποτε διατελῶν, διέταξε νὰ γίνωσιν αὐθωρεὶ αἱ ἀπαιτούμεναι προπαρασκευαὶ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς καταδίκης.

Ἡ πένθιμος συνοδία προέβη μετ' ὀλίγον πρὸς τὸ μᾶλλον ἀνυψωμένον μέρος τῆς πεδιάδος, τὸ λεγόμενον Χαβοὺδ δὲ Κίς. Καὶ οἱ μὲν κλητῆρες τοῦ Συνεδρίου ἤνοιγον τὴν πορείαν, κρατοῦντες ῥάβδους χρυσοῦς καλλωπισμοὺς περὶ τὴν ἄκραν ἐχούσας· ἀκολούθως δὲ ἤρχοντο οἱ τέσσαρες κατάδικοι, ὄπισθεν αὐτῶν ἔχοντες τὸν δήμιον καὶ ὑπὸ ἰσχυροῦ ἀποσπάσματος στρατιωτῶν συνοδευόμενοι· εἶτα δὲ προέβαινε τὸ Συνέδριον, καὶ τελευταῖος ἤρχετο ὁ Χάνης μετὰ τῶν ἐπισημοτέρων ἀξιωματικῶν του· ἄπειρον δὲ πλῆθος λαοῦ συνωθεῖτο πρὸς τὸ μέρος τῆς καταδίκης, καὶ πάντες ἔσπευδον ὅπως λάβωσι θέσιν ἐπὶ τοῦ ὀλεθρίου ὑψώματος.

Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ Χαβοὺδ δὲ Κὶς καὶ ὁ δήμιος ἀπετελείωσε τὰς ὀλεθρίας προπαρασκευὰς αὐτοῦ, ὁ γραμματεὺς τοῦ Συνεδρίου ἤρξατο κατὰ τάξιν ἀπαγγέλλων τὴν καταδίκην τῶν ἐγκαλουμένων:

« Ἡ Μίρζα Ἀρουνδ καταδικάζεται εἰς ἀποκοπὴν τῆς ἀριστερᾶς της χειρός· ἂς γίνῃ οὕτω, ὡς ἡ δικαιοσύνη καὶ ὁ Σεγὲβ Μοχελὰμ διατάττουσι! »

Γενικὴ συγκίνησις διεχύθη καθ' ἅπασαν τὴν ὀμήγυριν, ἅμα ἀντήχησε τὸ σεβαστὸν ὄνομα τῆς μητρὸς τοῦ Χάνου· οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων προσηλώθησαν ἐπὶ τῆς ἀθλίας ταύτης ἡγεμονίδος.

Ὁ δὲ Χάνης ἐγερθείς, « Μῆτέρ μου, ἀνέκραξέ διὰ βραντερᾶς φωνῆς, ἀκουσθείσης πέραν τῆς πεδιάδος· ἀντισοῦ θέλω ἐγὼ νὰ ἀποτίσω τὸ χρέος, ὅπερ ὀφείλεις πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους· εἴθε δὲ ἡ θυσία, ἣν μέλλω νὰ κάμω πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ ἐγκλήματός σου, νὰ δείξῃ πρὸς ἅπαντας πόσον μέγα εἶνε τὸ ὀφειλόμενον πρὸς τοὺς γονεῖς σέβας. »

Καὶ ἐκβαλὼν τὸν ἀκινάκην, ἐπήρεισε τὸν ἀριστερὸν αὐτοῦ βραχίονα ἐπί τινος στελέχους δένδρου, καὶ διὰ σφοδροῦ κτυπήματος ἀπέκοψε τὴν χεῖρα.

Ἀλαλαγμοὶ καὶ ἐπευφημίαι ἠκούσθησαν παντοχόθεν. Ἡ Μίρζα ἔπεσεν ὠχρὰ, ἀναίσθητος πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ υἱοῦ της, ὁ δὲ Χάνης ἀνεγείρων αὐτὴν διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἔτεινε τὸν ἠκρωτηριασμένον βραχίονα εἰς τοὺς χειρούργους, οἵτινες ἠγωνίζοντο νὰ σταματήσωσι τὸ αἷμα.

« Τώρα, εἶπεν ὁ Χάνης, ἡ δικαιοσύνη ἂς ἀκολουθήσῃ τὴν πορείαν της· ἡ μήτηρ μου ἀπέτισε τὸ χρέος της, καὶ οἱ ἄλλοι ἔνοχοι ἂς ὑποστῶσιν ὁμοίως τὴν ποινὴν τοῦ ἐγκλήματός των. »

Ἐνῷ δὲ οἱ ἄλλοι ἔνοχοι παρεδίδοντο εἰς τὰς χεῖρας τῶν δημίων, ἀναβὰς ὁ Χάνης ἐφ' ἵππου ἀπῆλθεν ὡς ἐν θριάμβῳ.

Ὦ ἀρετή! ἀρετή! πόσον ὡραῖον, πόσον σεβαστὸν εἶνε τὸ ὄνομά σου ὁπουδήποτε ἀπαντώμενον!

Γ. Α.

Ο ΑΠΟΚΟΠΕΙΣ ΠΛΟΚΑΜΟΣ.

Ἦν ἐσπέραν τῶν Χριστουγέννων οἰκογένειά τις, καταγομένη ἐκ τῶν ἀρχαίων Γερμανῶν κληρούχων καὶ ἀποκατασταθεῖσα ἀπὸ δύο ἤδη γενεῶν εἰς τὰ ὄδαση τῆς Πενσυλβανίας, ἦτο συνηγμένη πέριξ τῆς πατριαρχικῆς ἑστίας, καὶ ἐώρταζε τὸ ἐκ παραδόσεως καθιερωθὲν δεῖπνον τῆς παραμονῆς, μεταξὺ πολλῶν φιαλῶν λευκοῦ οἴνου ἀναμιμνήσκοντος τὸν Ῥῆνον, καὶ τρυβλίων περιεχόντων ὀξάλμην ἐκ κράμβης, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐπρώτευε συλλογή τις ἀλλάντων καὶ ἐξαιρέτων καπνιστῶν χοιρομηρίων.

Μικρὸν πλαίσιον ἐκ σφενδάμνου ἐκρέματο ἐπὶ τῆς ἑστίας, μεταξὺ πυξίνου τινὸς γεωργικοῦ ἐργαλείου καὶ κυνηγετικοῦ πυροβόλου. Ἐντὸς τοῦ πλαισίου τούτου ὑπῆρχε προσηλωμένος, ἐπὶ γηπέδου ἐκ κυανοῦ μεταξωτοῦ ὑφάσματος, ὡραῖος πλόκαμος ξανθῶν μαλλίων. Ἡ ὥρα ἐκείνη ἦτο ὥρα τῶν ἀναμνήσεων καὶ τῶν συγκινήσεων· ἔψαλλον τὸ ᾄσμα τῶν Χριστουγέννων, καὶ ὡμίλουν περὶ τοῦ ἐν φάτνῃ ἀλόγων γεννηθέντος παιδίου Ἰησοῦ.

Μεταξὺ διαφόρων συνομιλιῶν ἐγένετο λόγος καὶ περὶ ξανθῶν μαλλίων. « Καὶ ἐγὼ ἐπίσης, εἶπεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας, ἤμην ξανθός. Βλέπετε αὐτὸν ἐκεῖ τὸν χρυσόξανθον πλόκαμον; πάλαι ποτὲ ἐβοστρύχιζεν οὗτος ἐπὶ τῆς πολιᾶς ταύτης κεφαλῆς, ὅπου δὲν φαίνονται πλέον εἰμὴ σπάνιαί τινες λευκαὶ τρίχες. Ὁ πλόκαμος οὗτος ὑποκρύπτει ἀρχαίαν τινὰ ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν ὁ πατήρ μου ποτὲ δὲν ἐδιηγεῖτο ἄνευ φρίκης καὶ συγκινήσεως καὶ χωρὶς ἀκούσιον δάκρυον νὰ βρέξῃ τὰς παρειάς του. Ἀκούσατέ την, τέκνα μου, καὶ εἴθε αὐτὴ νὰ σᾶς συγκινήσῃ πλειότερον, ὅταν δὲν θὰ ἤμαι πλέον μαζήσας διὰ νὰ ψάλλω μεθ' ὑμῶν τὸ ᾄσμα τῶν Χριστουγέννων:

« Ἤμην μόλις τεσσάρων ἐτῶν, καὶ εἶχον ὡραίαν καὶ μακρὰν ξανθὴν κόμην, ἥτις ἐκυμάτιζε πάντοτε εἰς τὸν ἄνεμον καὶ ἔμενε πάντοτε ἐκτεθειμένη εἰς τὴν βροχὴν καὶ εἰς τὸν ἥλιον. Μίαν ἡμέραν ὁ πατήρ μου, ὅστις μὲ ἐλάμβανε πάντοτε μεθ' ἑαυτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸ δάσος διὰ νὰ κόψῃ ξύλα. Εἶχε μέγαν τινὰ πέλεκυν, ὅστις εἰς ἕκαστον κτύπημα ἐξήγαγε πανταχόθεν μεγάλους σπινθηροβολισμούς. Εἰς σχισμάδα κλάδου τινός, πεσόντος πρὸ τῶν ποδῶν μου, παρατηρήσας φωλεὰν πουλίων, ἔκυψα πλήρης παιδικῆς χαρᾶς διὰ νὰ τὸν λάβω· ἀλλ' ὁ πούς μου περιεπλέχθη, καὶ ἔπεσα μὲ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στελέχους, ὅπερ ὁ πατήρ μου μετεχειρίζετο ὡς σανίδωμα διὰ νὰ σχίζῃ τὰ ξύλα. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ πέλεκυς, ὑψωθεὶς μεθ' ὁρμῆς, κατεβιβάζετο ἀκατάσχετος καὶ τρομερός. Ἦτο πολὺ ἀργὰ διὰ νὰ τὸν σταματήσῃ· ἀφῆκα κραυγὴν τρομερᾶς ἀγωνίας, ὁ δὲ πατήρ μου ἐξηπλώθη ἐκτάδην ὡς νεκρός....

« Μετ' ὀλίγον συνήλθομεν, αὐτὸς μὲν ἀπὸ τὴν φρίκην του, ἐγὼ δὲ ἀπὸ τὸ πέσιμον καὶ τὸν τρόμον μου. Μὲ ἔλαβεν εἰς τοὺς βραχίονάς του, μὲ ἐψηλάφισεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, μὴ δυνάμενος νὰ πεισθῇ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἤμην ζωντανός. Ὅτε δὲ μὲ εἶδε μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη καὶ χωρὶς οὐδὲ σταλαγμὸν αἵματος ἐπὶ τοῦ σώματος, ἐρρίφθη εἰς τὰ γόνατα καὶ μὲ κρουνοὺς δακρύων ἤρχισε νὰ εὐχαριστῇ τὴν θείαν Πρόνοιαν.

« Ἐγερθεὶς διὰ νὰ ἀναλάβῃ τὸν πέλεκύν του, εὗρεν ἐπὶ τοῦ στελέχους πυκνότατον καὶ μακρὸν πλόκαμον ξανθῶν μαλλίων, τὸν ὁποῖον ἁρπάσας κατεκάλυψε μὲ φιλήματα, καὶ τρέχων ὡς μανιώδης μὲ ἔφερεν ἐπὶ τῶν βραχιόνων του μέχρι τῆς καλύβης, ὅπου μὲ ἀπέθεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς μητρός μου. »

« Ἰδοὺ ἡ ἱστορία τοῦ ξανθοῦ πλοκάμου, ὅστις κεῖται ἐντὸς ἐκείνου ἐκεῖ τοῦ πλαισίου. Ὁ πατήρ μου ἠθέλησε νὰ ὑπάρχῃ πάντοτε ἐκτεθειμένος ὑπεράνω τῆς ἑστίας, ὥστε ἡ οἰκογένειά του νὰ ἔχῃ πρόχειρον πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της τὴν θαυμασιωτάτην ἀγαθότητα τῆς Θείας Προνοίας. »

Ῥ.

Ο ΚΑΘ' ΥΠΕΡΒΟΛΗΝ ΙΔΙΟΤΡΟΠΟΣ ΠΛΟΥΣΙΟΣ.

Μία τῶν μεγίστων ἀδυναμιῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶνε ἡ ἰδιοτροπία, καὶ τὸ πάθος τοῦτο βλέπομεν καταλαμβάνον πρὸ πάντων τοὺς πλουσίους. Ἡ ἱστορία παρέχει ἡμῖν πλεῖστα ὅσα περίεργα παραδείγματα παραδόξων ἰδιοτροπιῶν πολλῶν μεγάλων ἀνδρῶν πάσης ἐποχῆς· μεταξὺ δὲ τούτων νομίζομεν ὅτι δύναται νὰ συγκαταριθμηθῇ καὶ τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον, τὸ ὁποῖον, ἂν δὲν ἐπεβεβαιοῦτο ὑπὸ τῆς ἱστορίας, ἴσως ἤθελε θεωρηθῇ ὑπὸ πολλῶν ὡς ἁπλοῦς μῦθος:

Εὐγενής τις Ἀνδεγαυὸς, πλούσιος εἰς ἄκρον πλὴν καὶ εἰς ἄκρον ἰδιότροπος, εἶχε λαμπροτάτην ἀγροτικὴν οἰκίαν εἰς τὸ ἄκρον ὡραίας δενδροστοιχίας· ἀλλ' ἡ δενδροστοιχία αὕτη ἠσχημίζετο ὑπὸ χωρικῆς τινος καλύβης, τὴν ὁποίαν ἡ κακὴ τύχη εἶχε κάμει νὰ φυτρώσῃ ἐκεῖ διὰ νὰ παρεμποδίζῃ τὴν θέαν τῆς ἐπαύλεώς του. Καίτοι δὲ πρότερον ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἤδη αὐτὸς ὁ ἴδιος προσήνεγκον εἰς τὸν χωρικὸν μεγάλας ποσότητας πρὸς ἀπόκτησιν τῆς καλύβης ταύτης, κατ' οὐδένα τρόπον ἠδυνήθησαν νὰ κατορθώσωσι τὴν κατοχὴν αὐτῆς. Ἐπὶ τέλους ὁ Ἀνδεγαυὸς εὐγενὴς, συλλογισθεὶς ἀρκετὸν χρόνον, ἐφεῦρε τρόπον ἀλάνθαστον ὥστε νὰ φέρῃ εἰς θεογνωσίαν τὸν τρισκατάρατον ἐκεῖνον καὶ ἄκαμπτον χωρικόν. Ἰδοὺ λοιπὸν τί ἐμηχανεύθη.

Προσκαλεῖ παρ' ἑαυτῷ τὸν χωρικὸν, ὅστις ἦν ῥάπτης, καὶ ἅμα παρουσιασθέντα ἐνώπιόν του τὸν λέγει· « Φίλε μου, μὲ προσκαλοῦν εἰς τὴν Αὐλὴν, καὶ διὰ τοῦτο ἔχω ἀνάγκην τεσσάρων πλουσίων στολῶν διὰ τοὺς τέσσαράς μου ὑπηρέτας. Σὲ πληρώνω ὅσα θέλεις, ἀρκεῖ νὰ μοὶ κάμῃς τὰς στολὰς ταύτας χωρὶς νὰ κινήσῃς ἀπὸ ἐδῶ· θὰ σοὶ δοθῇ ἡ τροφὴ καὶ ἡ κλίνη καὶ εἴ τι ἄλλο σοὶ ἀναγκαῖοι, σὺ δὲ μὴ ἀνησύχει διὰ τίποτε καὶ ἐργάζου. » Γενομένης δεκτῆς τῆς συμφωνίας, ὁ χωρικὸς ἤρχισε τὴν ἐργασίαν του.

Ἐνῷ δὲ οὗτος εἰργάζετο, ὁ Ἀνδεγαυὸς διατάσσει καὶ λαμβάνουν μετὰ μεγίστης ἀκριβείας τὸ σχέδιον καὶ τὰς διαστάσεις τῆς καλύβης, τὴν θέσιν τῶν ἐπίπλων καὶ τῆς ἀποσκευῆς ἁπάσης· ἔπειτα κατεδαφίζει αὐτὴν μετὰ προσοχῆς καὶ τὴν μεταφέρει εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων βολῶν τουφεκίου, ὅπου ὡς ἐκ θαύματος ἐπαναφέρει τὰ πάντα εἰς τὴν προτέραν θέσιν των.

Ὁ ῥάπτης τελειώνει μετά τινας ἡμέρας τὴν ἐργασίαν, ὁ δὲ εὐγενὴς διασκεδάζει αὐτὸν μέχρι τῆς νυκτὸς, τὸν πληρώνει καὶ τὸν ἀπολύει. Ὁ καλὸς ἄνθρωπος, ὅλος χαρὰ διὰ τὴν καλήν του τύχην, διευθύνεται τραγῳδῶν πρὸς τὸ ἄκρον τῆς δενδροστοιχίας, ὅπου ἐσυνείθιζε νὰ εὑρίσκῃ τὸ κατάλυμά του. Διέρχεται τὴν λεωφόρον, ἀλλὰ δὲν βλέπει τίποτε! Τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἐκπεπληγμένος ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρώτην θέσιν του, ἀλλ' οὐδὲν σημεῖον ὑπάρξεως τῆς οἰκίας του.

Φίλος, ἀφοῦ περιεπλανήθη ὅλην τὴν νύκτα χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ ποῦ εὑρίσκεται, παρετήρησέ τι περὶ τὴν αὐγὴν ὁμοιάζον μὲ τὴν οἰκίαν του, εἰς θέσιν ὅπου ὑπῆρχε πρότερον ὁμὰς δένδρων. Πλησιάζει εἰς αὐτὸ ἐκπεπληγμένος καὶ ἔντρομος, ἀναγνωρίζει τὴν οἰκίαν του ἀλλὰ δὲν τὸ πιστεύει· ἵνα δὲ βεβαιωθῇ εἰς τρόπον ἀλάνθαστον περὶ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς διαλύσεως τῆς ὀπτικῆς ἴσως ἐκείνης ἀπάτης, ἐμβάλλει τὸ κλειδίον εἰς τὸ κλεῖθρον.... καὶ, ὦ τοῦ θαύματος! ἡ κλεὶς στρέφεται καὶ ἡ θύρα ἀνοίγει. Εἰσελθὼν, βλέπει τὰ πάντα εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, καὶ δὲν ἀμφιβάλλει πλέον ὅτι τοῦ λοιποῦ εἶνε ἐκτεθειμένος εἰς τὰ τεχνάσματα τῶν μάγων ἢ τῶν Ἀνεραΐδων τοῦ ᾄσους, αἵτινες εἶχον ἴσως σκοπὸν νὰ κάμουν τὴν ταλαίπωρον κατοικίαν του νὰ ταξειδεύσῃ ὅλον τὸν κόσμον!

* *

ΠΕΡΙ ΦΡΑΓΚ ΜΑΣΣΟΝΩΝ.

(Ἐράνισμα.)

Ἡ πολυθρύλλητος αὕτη καὶ περίεργος ἑταιρία θεωρεῖται ὡς ἡ μυστικωτέρα καὶ ἀρχαιοτέρα πασῶν τῶν τῆς ὑφηλίου ἑταιριῶν, διασωζομένη μέχρι τῆς σήμερον καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους παντοίων βαθμῶν, ἐπαγγελμάτων, θρησκειῶν καὶ ἐθνῶν συνισταμένη. Πολλὰς ὑπέστη κατὰ διαφόρους καιροὺς περιπετείας, διωκομένη ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων ὡς ὀφθεν ὑποσκάπτουσα τὰς βάσεις τῶν ἐπικρατουσῶν θρησκειῶν καὶ αὐτῆς τῆς κοινωνικῆς τάξεως· ἀλλά, μ' ὅλας τὰς καταδρομὰς ταύτας, διατηρεῖται ἔτι καὶ νῦν ἀκμάζουσα, καὶ τὸ περίεργον, ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεώς της μέχρι τοῦδε διατηρεῖ σχεδὸν ἀναλλοιώτους τὰς ἀρχὰς αὐτῆς καὶ ἐθιμοταξίας.

Τὸ ὄνομα Φράγκ Μασσόνος σύγκειται ἐκ τῶν λέξεων Franc (ἀδούλωτος, ἐλεύθερος) καὶ Maçon (τέκτων ἢ κτίστης.) Πολλοὶ συνέγραψαν περὶ τῆς καταγωγῆς τῆς ἑταιρίας ταύτης· κατὰ τὰς βασιμωτάτας δὲ πιθανολογίας, αὕτη ἐπήγασεν ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους τῆς εἰδωλολατρείας. Ὁ Λενουάρος καὶ ἄλλοι, εὑρίσκοντες ὁμοιότητά τινα μεταξὺ τῶν Μασσονικῶν ἐθιμοταξιῶν καὶ τῶν μυστηρίων τῆς Ἴσιδος καὶ Ἐλευσῖνος, ὑπέλαβον τὴν ἑταιρίαν ταύτην ὡς ἀπαύγασμα τῆς τῶν γυμνοσοφιστῶν φιλοσοφίας. Ἄλλοι δὲ, καίτοι μὴ ἀρνούμενοι τὴν ὁμοιότητα ταύτην, φρονοῦσιν ὅμως ὅτι ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπό τινα ἑταιρίαν ἢ σωματεῖον πρακτικῶν τινῶν τεκτόνων, Διονυσιαστῶν ὀνομαζομένων καὶ σχέσιν ἐχόντων μετὰ τοῦ ἱερατείου διὰ τῆς μυήσεως, καὶ οὕτω διεσπάρη εἰς τὴν Αἴγυπτον, Ἑλλάδα, Μικρὰν Ἀσίαν, Φοινίκην, οἰκοδομοῦσα εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς τόπους τεμένη λατρείας, κατά τινας τύπους συμβολικοὺς καθιερωμένους. Ἐκ τῆς Τύρου, ὅπου

ἀνήγειρεν ἡ ἑταιρία αὕτη ναὸν εἰς τὸν Ἡρακλέα καὶ εἰς τὴν Ἀστάρτην, θεὰν τῶν Σύρων καὶ Φοινίκων, τὸ σωματεῖον των Διονυσιαστῶν προσεκλήθη εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἵνα οἰκοδομήσῃ καὶ ἐκεῖ κατὰ τὸ αὐτὸ σχέδιον τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Ἐκεῖ δὲ ἐσχηματίσθη ἐντελέστερον ὑπὸ τὸ ὄνομα Χασιδαῖοι, καὶ αὕτη ἐστὶ κυρίως ἡ ἑταιρία τῶν Φραγκ Μασσόνων, ὁποία ὑπῆρχεν ὅτε μετεβιβάσθη ἐκτὸς Ἀγγλίας εἰς τὴν Γαλλίαν, κατὰ τὸν Η' ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνα.

Ἕκαστος τῶν Ῥωμαϊκῶν λεγεώνων διετήρει ἓν γυμνάσιον ἀρχιτεκτονικῆς· κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τῆς κατακτήσεως τῆς Ἰουδαίας, τὰ γυμνάσια ταῦτα παρεδέχθησαν τὰ μυστήρια τῶν Χασιδαίων καὶ ἔφερον αὐτὰ εἰς ὅλην τὴν αὐτοκρατορίαν. Ἐκ τῶν λειψάνων τῶν γυμνασίων τούτων ἐσχηματίσθησαν αἱ μεταβατικαὶ ἢ ὁδοιπορικαὶ ἐκεῖναι συνοδίαι τῶν τεκτόνων, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν μεσαιῶνα ᾠκοδόμησαν τὰς ἐκκλησίας καὶ ὅλα τὰ μνημεῖα τῆς Γοτθικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἅτινα σώζονται εἰσέτι κατὰ μέγα μέρος ἐφ' ὅλης τῆς Εὐρώπης. Περὶ τὸν ὄγδοον αἰῶνα μία τῶν συνοδιῶν αὐτῶν μετέβη εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐσύστησεν ἐκεῖ τὸ κέντρον της, καὶ διέμεινε μέχρι τοῦ 1700, καθ' ἣν ἐποχὴν παρεδέχθη ἐντὸς αὐτῆς καὶ ἀνθρώπους μὴ κατέχοντας τὴν τέχνην τῶν οἰκοδομῶν· ὅλοι οἱ Λόρδοι καὶ μεγιστᾶνες ἦσαν μέλη τῆς ἑταιρίας ταύτης, ἣν ἔλαβεν ἰδίως ὑπὸ τὴν προστασίαν του Ἐρρίκος ὁ ΣΤ', ὅστις κατεγράφη μέλος αὐτῆς καὶ ὡς λέγουσιν ὁ ἴδιος συνέταξε τὴν Μασσονικὴν Κατήχησιν. Ἔκτοτε μετετράπη τὸ σύστημα εἰς ἑταιρίαν, πολιτικὸν σκοπὸν ἔχουσαν, ἥτις καὶ διεσπάρη εἰς τὰ ἐκτός. Τῷ 1725 εἰσήχθη ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τοῦ Λόρδου Δερβέντου Οὐατερσῶνος, ἐκλεχθέντος ἀρχηγοῦ, καὶ μ' ὅλας τὰς ἀπαγορεύσεις καὶ ἀπειλὰς τοῦ Παρλαμέντου, ἡ ἑταιρία διεδίδετο καθ' ἑκάστην οὐ μόνον εἰς τοὺς Παρισίους ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλην τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς διάφορα ἄλλα τῆς Εὐρώπης μέρη. Ἐκ τῆς ἑταιρίας τῶν Φραγκ Μασσόνων ἀπεπήγασε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐσχάτου αἰῶνος πληθυσμὸς ἄλλων μυστικῶν ἑταιριῶν, ὡς ἡ τῶν Τεμενιστῶν (Templiers), ἡ τῶν Πεφωτισμένων (Illumminés), ἡ τῶν Βλεπόντων (Voyants), κτλ. κτλ.

Ἡ ἑταιρία τῶν Φραγκ Μασσόνων ἔχει καταστήματα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζει loges (δωμάτια ἢ λέσχας), διεσπαρμένα καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην καὶ φανερὰ τὴν σήμερον εἰς τὰ ἐλεύθερα Κράτη κρύφια ὅμως εἰς τὰ δεσποτικά. Τῷ 1742 ὑπῆρχον εἰκοσιδύο μόνον λέσχαι Μασσονικαὶ ἐντὸς τῶν Παρισίων, κατὰ τὰς ἀρχὰς δὲ τῆς ἐπαναστάσεως ἠριθμοῦντο ἐπέκεινα τῶν 700 ὑπὸ τὴν διάθεσιν τῆς ἑταιρίας, τῆς καλουμένης Μεγάλη Ἀνατολὴ (Grande Orient). Τῷ 1822 ἐξεδόθη στατιστική, καθ' ἣν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δωματίων ἀνέβαινεν εἰς τρεῖς περίπου χιλιάδας.

Ἡ Φραγκ Μασσονικὴ ἑταιρία περιέχει σήμερον 33 βαθμῶν ἀξιώματα, καὶ ὡς βεβαιοῦσιν ὁ τριακοστὸς τρίτος ἐσυστήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας Φριδερίκου τοῦ Β'. Σύγκειται δὲ ἐξ ἀνδρῶν ἐλευθέρων, ὑποτεταγμένων εἰς τοὺς νόμους καὶ συνερχομένων εἰς σώματα, κανονισμένα διὰ γενικῶν διατάξεων. Εἰς τὰ μέλη ἐπιβάλλεται γενικὴ ἐχεμύθια, ὁρκιζομένων τῶν μεμυημένων κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς εἰς τὸ τάγμα κατατάξεως αὐτῶν τὸν νενομισμένον ὅρκον. Ἡ Φραγκ Μασσονία καλύπτει τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν σκοπόν της ὑπὸ σύμβολα· καὶ εἰς μὲν τοὺς μαθητὰς (apprentis) λέγει μεταφορικῶς, ὅτι θέλουν συντελέσει πρὸς ἀνοικοδόμησιν τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, καὶ ὅτι ἔργον αὐτῶν θέλει εἶσθαι τὸ νὰ ἰσάζωσι τὰς ἔτι ἀκατεργάστους πέτρας· πρὸς τοὺς συντρόφους (compagnons), ὅτι ἐπεβλήθη αὐτοῖς τὸ νὰ τελειοποιῶσι τὰς κυβικὰς πέτρας διὰ τοῦ κανόνος, διὰ τοῦ διαβήτου, διὰ τοῦ ὀρθογωνίου καὶ διὰ τῆς στάθμης, καὶ νὰ θέσωσιν ἐπὶ κεφαλὴν γωνίας τοὺς λίθους, οὓς ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες. Εἰς δὲ τοὺς μαγίστορας (maitres) μανθάνει πῶς ὁ Ἰὰμ Ἀβὶ, ἀρχιτέκτων τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἐθανατώθη προδοθεὶς αἰσχρῶς ὑπὸ τριῶν συντρόφων, πρὸς τοὺς ὁποίους ἠρνήθη αὔξησιν μισθοῦ, διότι δὲν εἶχεν εἰσέτι τελειώσει ὁ καιρός των. Ὅλαι δὲ αἱ ῥῆτραι αὗται ὑποκρύπτουσιν ἀλληγορικὰς ἐννοίας, γνωστὰς εἰς μόνον τοὺς μεμυημένους. Φέρει δὲ ἡ ἑταιρία καὶ τὰ ἑξῆς συμβολικὰ ῥητά: In silentio et sperenza fortitudo nostre (ἐν σιωπῇ καὶ ἐλπίδι ἡ ἰσχὺς ἡμῶν)· καὶ Et tenebræ eam non comprenderunt (καὶ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβε).

Τὴν σήμερον κυρίως οἱ Φραγκ Μασσόνοι δὲν καταδιώκονται πλέον, ὡς τὸ 1561 ὑπὸ τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας Ἐλισάβετ, παρεκτὸς εἰς τὴν Ῥωσσίαν, Αὐστρίαν καὶ εἰς τινα μέρη τῆς Ἰταλίας. Διατί δὲ δὲν καταδιώκονται πλέον εἰς τὰ ἄλλα μέρη; διότι αἱ πολιτικαὶ ἰδέαι, τὰς ὁποίας προέθετο ἡ Φραγκ Μασσονία νὰ καταστήσῃ δημοσίας, ἐμβῆκαν εἰς πρᾶξιν κατὰ μέγα μέρος· ἐσκίασε δηλαδὴ τὴν κατάπληξιν, ἣν ἄλλοτε ἐπροξένουν ἐπὶ τῶν λαῶν οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ πάπαι, διδάξασα εἰς τοὺς λαοὺς τὰ δικαιώματά των. Ὅθεν τὴν σήμερον τὰ δωμάτια ἢ αἱ λέσχαι

τῶν Φράγκ Μασσόνων ἀπέβησαν συνεντευκτήρια ἁπλῶν συνδιαλέξεων φιλανθρωπίας καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης καὶ συναρωγῆς.

Ἰδοὺ ἡ περίληψις τοῦ πανδήμου ὅρκου τῶν Φράγκ Μασσόνων, ὃν ὁρκίζεται ἕκαστον μέλος πρὸ τῆς εἰς τὴν ἑταιρίαν κατατάξεώς του:

« Ὑπόσχομαι καὶ ὁρκίζομαι ἐνώπιόν Σου, μέγι-
« στε Θεέ, τέκτων τοῦ Σύμπαντος, ὅτι οὐδέποτε
« θέλω φανερώσει εἴς τινα τῶν βεβήλων τὰ ἀπό-
« κρυφα, μυστήρια, σύμβολα, σημεῖα, λέξεις,
« διδασκαλίας, δόγματα, τελετὰς καὶ λοιπὰ τῆς
« ἑταιρίας, ἀλλὰ θέλω τηρήσει αὐστηρὰν σιωπὴν
« διὰ τοῦ στόματος, διὰ τῆς γραφῆς, διὰ τῶν
« σημείων τῶν χειρονομιῶν, καὶ ἐνὶ λόγῳ ὑ-
« πόσχομαι οὐδέποτε νὰ φανερώσω ἀμέσως ἢ
« ἐμμέσως τὰ ἀπόκρυφα τῆς ἑταιρίας, ἅτινα
« ἤθελον μοὶ γίνει γνωστά. Καὶ ταῦτα πάντα
« ὑπόσχομαι ἐπὶ ποινῇ, ἐν περιπτώσει παραβά-
« σεως, νὰ μοῦ καυτηριάσωσι τὰ χείλη διὰ πε-
« πυρακτωμένου σιδήρου, νὰ μοῦ ἀκρωτηριάσωσι
« τὰς χεῖρας, νὰ μοῦ ἀποσπάσωσι τὴν γλῶσ-
« σαν, καὶ νὰ κρεμάσωσι τὸ σῶμά μου ἐν τινι
« Φράγκ Μασσόνων λέσχῃ, διαρκούσης ἱεροπρα-
« ξίας τινὸς, πρὸς αἰωνίαν τῆς πράξεώς μου αἰ-
« σχύνην καὶ πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν ἄλλων·
« μετὰ δὲ τὴν ἱεροπραξίαν νὰ καύσωσι τὸ σῶ-
« μά μου, τὴν δὲ κόνιν αὐτοῦ νὰ διανείμωσιν
« εἰς πάσας τὰς λέσχας τῆς ἑταιρίας, ὅπως, ἀ-
« φοῦ ἴδωσιν αὐτὴν καὶ τρομάξωσιν ἅπαντες οἱ
« λοιποὶ συνάδελφοι, διασκορπίσωσιν αὐτὴν εἰς
« τὸν ἀέρα, ἵνα τοιούτῳ τρόπῳ διατηρηθῇ φο-
« βερὰ ἡ μνήμη τῆς προδοσίας μου. »

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΟΤΙ ΟΛΟΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΜΕΘΑ ΣΟΦΟΙ. — Τὰ ἐξῆς περίεργα ἀπομνημονεύματα τοῦ περιφήμου Καρδιναλίου Ριχελιέως, θεωροῦμεν κάπως ἄξια προσοχῆς· ἀγνοοῦμεν ὅμως καὶ κατὰ πόσον εἰσὶν ὀρθὰ, καὶ ἂν παίζων ἢ σπουδάζων ἔγραψεν αὐτὰ ὁ διαβόητος ὑπουργὸς Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'.

— Καθὼς ὅλοι δὲν εἴμεθα πλούσιοι, οὕτω καὶ ὅλοι γενικῶς δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα σοφοί.

— Καθὼς ἓν σῶμα θὰ ἦτο τέρας, ἐὰν εἶχε παντα χοῦ ὀφθαλμοὺς, οὕτω καὶ πόλις θὰ ἦτο τὸ ἴδιον, ἐὰν πάντες οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν σοφοί.

— Τὰ γράμματα ἐξορίζουσι τὸ ἐμπόριον, τὴν πηγὴν τοῦ πλούτου εἰς τὸ Κράτος, καὶ καταστρέφουσι τὴν γεωργίαν, τὴν μητέρα καὶ τροφὸν τοῦ λαοῦ.

— Τὰ γράμματα πληροῦσι πολλάκις τὰς πόλεις ἀντὶ χρησίμων ἐργατῶν μὲ ῥαδιούργους στρεψοδίκας, ἱκανοὺς μᾶλλον νὰ ἀνατρέψουν παρὰ νὰ ἀναθρέψουν οἰκογενείας, καὶ νὰ ταράξουν τὴν κοινὴν ἡσυχίαν, παρὰ νὰ ὠφελήσουν εἰς τίποτε τὸ Κράτος.

— Ἐὰν τὰ γράμματα ἐβεβηλοῦντο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, θὰ ἐβλέπομεν ἀνθρώπους μᾶλλον ἐπιτηδείους νὰ ἐγείρωσιν ἀμφιβολίας παρὰ νὰ τὰς λύωσι, καὶ ἀρτιδιωτέρους νὰ πολεμῶσι παρὰ νὰ ὑπερασπίζωνται τὴν ἀλήθειαν.

ΤΟ ΟΠΙΟΝ. — Τὸ ὄπιον εἶνε χυμός τις προερχόμενος ἐκ τῆς λευκῆς μήκωνος, διὸ καὶ παρὰ Διοσκουρίδῃ λέγεται μηκώνιον· ἡ λέξις ὄπιον γίνεται ἐκ τοῦ ὀπὸς, ὅπερ σημαίνει χυμὸν ἢ χυλόν. Κατὰ τὴν Μυθολογίαν, ἡ Δήμητρα ἀπεκάλυψεν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὰς ἀρετὰς τοῦ ὀπίου, ὁ δὲ Ὅμηρος ὁμιλεῖ περὶ αὐτοῦ εἰς τὰ ἔπη του, καὶ ἀναμφιβόλως τὸ νηπενθὲς, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ μέγας οὗτος ποιητὴς ἀναφέρει ὅτι ἀπεκοίμιζον τοὺς πόνους καὶ τὰς θλίψεις τῶν ἀνθρώπων, δὲν ἦτο ἄλλο τι εἰμὴ τὸ ὄπιον. Μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν τῆς ἀρχαιότητος ὁ Πολύβιος καὶ ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρουσι περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν ἐξάγεται ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀμφιβολίας ὅτι πολὺν χρόνον πρὸ αὐτῶν ἐποίουν χρῆσιν τοῦ ὀπίου οἱ ἀρχαῖοι.

Ὁ τόπος, ὅπου πλειότερον παντὸς ἄλλου εἶνε σήμερον πάγκοινος ἡ χρῆσις τοῦ ὀπίου, ἐστὶν ἀναντιῤῥήτως ἡ Κίνα. Πρὶν πίωσιν ἢ μασήσωσι τὸ ὄπιον, οἱ κάτοικοι τοῦ Οὐρανίου Κράτους ῥίπτουσιν αὐτὸ ἀνεπεξέργαστον ἐντὸς ζέοντος ὕδατος, καὶ ἐκεῖ ἀποσπώμεναι αἱ ῥητινώδεις αὐτοῦ ὕλαι, παράγουσιν ἄρωμά τι, οὗ τινος ἡ εὐωδία εἶνε ἡδυπαθεστάτη καὶ μεθυστική. Διὰ νὰ τὸ πίωσι δὲ, πληροῦσιν ἐξ αὐτοῦ τὴν χοάνην καπνοσωλῆνος τινὸς, θέτουσιν ἐπ' αὐτοῦ εὐφλόγιστόν τινα ὕλην ἀναμμένην, καὶ ἀφοῦ ῥοφήσῃ ὁ ἐπιθυμῶν νὰ ἀποναρκωθῇ τετράκις ἢ πεντάκις, κατακλίνεται καὶ ἀμέσως κυριεύεται ὑπὸ ὀνείρων, ἅτινα παρέχουσιν εἰς αὐτὸν εὐαρεστότατα καὶ τερπνὰ αἰσθήματα.

ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ. — Ἀναφέρεται ὅτι ὁ Ζήνων ἔζησεν 102 ἔτη, ὁ Δημόκριτος 104, ὁ Πύῤῥων καὶ ὁ Διογένης 90, ὁ Ἱπποκράτης 99, ὁ Πλάτων 82, ὁ Ἰσοκράτης 98 καὶ Γοργίας ὁ διδάσκαλός του 107.

Ἂν ὁ Σωκράτης, ἀποθανὼν εἰς ἡλικίαν 70 ἐτῶν, δὲν κατεδικάζετο νὰ πίῃ τὸ κώνειον, καὶ ὁ Ἀρχιμήδης δὲν ἐφονεύετο ὑπὸ Ῥωμαίου στρατιώ-

του εἰς ἡλικίαν 75 ἐτῶν, ἀμφότεροι ἤθελον φθάσει ἴσως εἰς τὴν αὐτὴν μακροβιότητα.

Τὸ γῆρας τοῦ Σοφοκλέους, ὅστις ἔδυσε περὶ τὸ 90 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἀναπολεῖ ἡμῖν τὴν λίαν συγκινητικὴν ἱστορίαν τοῦ ἐνδόξου ποιητοῦ, ὅτε, κατηγορηθεὶς ὡς παλίμπαις, ἀπήγγειλεν ἐκ τοῦ προχείρου χορόν τινα τοῦ ἐξόχου δράματός του Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ, διὰ νὰ ἀποδείξῃ εἰς τοὺς δικαστὰς ὅτι, καίτοι προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν, εἶχεν ὅμως τὸ πνεῦμα ζωηρὸν καὶ ἐνεργόν.

Τὸ ἔξοχον πνεῦμα τοῦ Πινδάρου διετήρησε τὸ ὕψος του μέχρι τοῦ 84 ἔτους τῆς ἡλικίας του, ὁ δὲ Σιμωνίδης, φθάσας εἰς τὸ 90 ἔτος, ἔμεινεν ὁ κύριος τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως ἄνευ ἀντιπάλου.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐπίσης ἱστορία πλεῖστα ὅσα μακροβιότητος παραδείγματα παρέχει ἡμῖν. Σήμερον δὲ ὡς ἐκ τῶν καταχρήσεων, εἰς ἃς καθυποβάλλουσιν ἡμᾶς αἱ κακαὶ ἕξεις ἢ ὁ συρμός, τοιαύτη μακροβιότης θεωρεῖται πρᾶγμα, ἂν ὄχι σπάνιον, τοὐλάχιστον περιζήτητον.

ΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΟΤΕΡΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ. — Ὑπελόγισαν ὅτι ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς 400,000 διάφορα εἴδη φυτῶν καὶ 400,000 εἴδη ποικίλων ἐντόμων. Ὁ θαλάσσιος κόσμος εἶνε ἔτι πλουσιώτερος· ὁ ἀριθμὸς τῶν πολυπόδων εἶνε ἀξιοπεριεργότερος τοῦ τῶν ἐντόμων, καὶ τὰ ὑγροβίαιτα ζωύφια εἰσὶν ἀπειράριθμα.

Ἐν Ἀσίᾳ ἀριθμοῦσιν 445 διαφόρους διαλέκτους, ἐν Εὐρώπῃ 55, ἐν Ἀφρικῇ 115, ἐν Ὠκεανίᾳ καὶ ἐν Ἀμερικῇ 422.

Ἡ τῶν Ἰνδῶν μυθολογία ἀριθμεῖ ὑπὲρ τὰ 560 ἑκατομμύρια θεοτήτων.

Κατὰ τὸν μέσον ὅρον, ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἀνδρὸς ζυγίζει 5 1|2 λίτρας, ὁ δὲ τῆς γυναικὸς 2 λίτρας καὶ 2|3.

Κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ὁ σφυγμὸς ἔχει 180 παλμοὺς εἰς ἕκαστον λεπτόν, κατὰ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν 80, καὶ κατὰ τὸ τέλος τῆς ὡρίμου ἡλικίας 60.

Εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ μεσαία θερμότης τοῦ αἵματος εἶνε 92 βαθμῶν, εἰς τὸ πρόβατον 102 καὶ εἰς τὴν νῆσσαν 107.

Τὸ αἷμα 42 ἀνθρώπων δύναται νὰ σχηματίσῃ ἀρκετὸν σίδηρον, ὥστε νὰ κατασκευασθῇ ὑννίον ἁρότρου, βάρους 24 λιτρῶν.

Μία μόνη μυῖα, ἐξ ἐκείνων αἵτινες πολιορκοῦσι τὰς κατοικίας ἡμῶν, γεννᾷ καθ' ὅλην τὴν ἐποχὴν τοῦ θέρους 50 ἑκατομμύρια ὠῶν.

Ἡ διάρκεια τοῦ βίου τῶν ἐλεφάντων εἶνε ἀπὸ 200—400 ἔτη, ἡ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ 60—100, ἐνίοτε δὲ καὶ περισσότερον, κατ' ἐξαίρεσιν.

Μία βασίλισσα τῶν μελισσῶν δύναται νὰ παρέξῃ ἑκάστην ἡμέραν ἐν διαστήματι δύο μηνῶν 200 ὠά, ἅτινα ἐκκολάπτονται εἰς διάστημα τριῶν ἡμερῶν.

Τὸ ἔδαφος τῆς Μεγάλης Βρεττανίας παράγει ἕκαστον ἔτος 54,500,000 τόνους γαιανθράκων.

Μία φωλεὰ σφηκὸς περιέχει συνήθως ἀπὸ 15—16,000 κυττάρους.

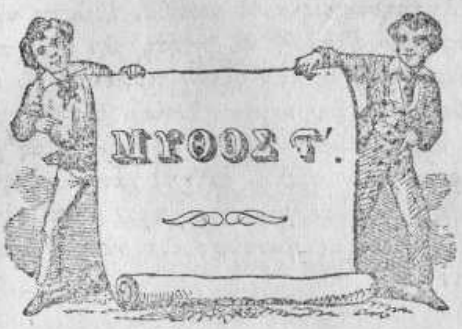
Ἑκάστη λίτρα κοχενίλλης (κρεμεζίου) περιέχει 70,000 ἐψημένων ἐντόμων.

Ὁ ἰχθὺς κυπρῖνος (σαζάνι) καὶ ἡ πέρκη γεννῶσιν ἕκαστον ἔτος ἀπὸ 50—200,000 ὠῶν.

Ἡ ἀφύη (σαρδέλλα) ἀπὸ 20—30,000· ὁ σκόμβρος ἀπὸ 100—500,000· ὁ ἀντακαῖος (μουρούνα) ἀπὸ 2—5 ἑκατομμύρια, καὶ ὁ ἀτακεὺς (σαλομὸς) ἀπὸ 8—10 ἑκατομμύρια.

ΣΚΕΥΗ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ. — Ὁ θαυμάσιος ναὸς τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, τὸ μεγαλούργημα τοῦτο τῆς εὐσεβείας καὶ μεγαλειότητος τῶν Αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, κινεῖ πραγματικῶς εἰς ἔκπληξιν τὸν ἐπισκεπτόμενον αὐτὸν θεατὴν ἕνεκα τῶν πολλῶν καὶ παντοδαπῶν κιόνων του, τῶν ἐξ ἰάσπιδος, πορφυρίτου, πρασίνου καὶ ἄλλων ποικίλων ἀρχαίων λίθων, τοῦ πλουσίου μωσαϊκοῦ καὶ τῶν χρυσωμάτων του, τῶν λαμπροτάτων μαρμαρίνων κιγκλίδων καὶ τῶν λοιπῶν θαυμασίων ὀρθομαρμαρώσεων, ἐξ ὧν ἀπαρτίζεται κατὰ μέγα μέρος ἡ στρῶσις τῶν τοίχων. Ἀνάλογος δὲ τῇ πλουσιότητι ταύτῃ τῆς οἰκοδομῆς ἦτο καὶ ἡ ἐσωτερικὴ σκευασία. Κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν Βυζαντινῶν ἱστορικῶν ὑπῆρχον αὐτοῦ ὀγδοήκοντα Εὐαγγέλια, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἐζύγιζε δύο στατῆρας (καντάρια), ὡς ἐκ τῶν πολυτίμων λίθων καὶ ἄλλων δι' ὧν ἐκαλύπτοντο· προσέτι ἑξχιλιάδες μανουάλια καὶ ἑπτὰ πελώριοι σταυροί. Τοσοῦτοι δὲ πολυέλαιοι ἐκρέμαντο ἀπὸ τοῦ θόλου, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι ἔπλεεν εἰς ὠκεανὸν φωτός.

Παραλείποντες δὲ τὸν ἄλλον ἐσωτερικὸν κόσμον τοῦ ναοῦ, ἀναφέρομεν τὴν περίφημον ἐκείνην Τράπεζαν, περὶ τῆς λαμπρότητος τῆς ὁποίας ἀναφέρων ὁ Κεδρηνός, λέγει ὅτι περιεῖχεν « ὅσα τε γῆ φέρει, καὶ θάλασσα, καὶ πᾶς ὁ κόσμος. » Διότι ὁ Αὐτοκράτωρ, θελήσας νὰ γίνῃ ἡ Ἁγία Τράπεζα καὶ τοῦ χρυσοῦ τιμιωτέρα, διέταξε νὰ ἀναμίξωσι μαργαρίτας, ἀδάμαντας, χρυσὸν, ἄργυρον, καὶ λοιπὰ πολύτιμα 72 εἰδῶν μέταλλα, καὶ ἐκ τοῦ μίγματος ὅλων τούτων νὰ κατασκευασθῇ ἡ ἀμίμητος καὶ μοναδικὴ ἐκείνη Τράπεζα, ἐφάμιλλος τῆς λοιπῆς καλλονῆς τοῦ ναοῦ.

ΑΕΤΟΣ ΚΑΙ ΑΡΑΧΝΗ.

Ἀετὸς ὁ ὑψιπέτης, τὰ ἐλαστικὰ πτερά του
συγκινήσας, ὑπεράνω πάταξε τῶν Καυκασίων,
κ' ὑπερβὰς τὴν ἀνωτάτην κορυφὴν τοῦ ὄρους τούτου,
ἐπὶ κέδρου γηραλέας ἔστησε τὸ πέταμά του.

Ὅλον δὲ ὁμοῦ τὸν κόσμον εἰς ἓν βλέμμα του συνάψας,
ὑποκάτω τῶν ποδῶν του θεωρεῖ ὑπερηφάνως
ποταμούς, χειμάρρους, λίμνας, πεδιάδας καὶ θαλάσσας,
ὄρη, πόλεις, πτηνά, ζῶα, φυτά, δάση καὶ ἐρήμους.

Ἀνεκφράστου χαρᾶς πλήρης πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐμβλέπει,
κ' εἰς τὸν Δία ἀπευθύνει ζωηρὰς εὐχαριστίας:
" Ὅταν μ' ἔπλασες, Ζεῦ πάτερ, εἰς τὸν κόσμον ἀπεδείχθη
" ἐναργὴς ἡ τελειότης τῆς μεγάλης Σου σοφίας!

" Ἄλλος τίς τὴν φωλεάν του ἐδῶ δύναται νὰ στήσῃ
" καὶ πλησίον τοῦ Ὀλύμπου ὡς ἐγὼ νὰ κατοικήσῃ;
" ἐναέριος μονάρχης, τὸ βασιλικόν μου κράτος
" εἰς τὸ ἄπειρον ἐκτείνω τοῦ παντὸς καὶ μέγα χάος! "

Ἀλλ' Ἀράχνη τις τὸν λόγον διακόπτει αἰφνιδίως·
" Μόνος εἶσ' ἐδῶ νομίζεις καὶ ἐπαίρεσαι, καυχᾶσαι;
" μάθε ὅτ' ἐδῶ ἁπλώνω εἰς τὸν ἴδιον τὸν κλῶνα
" κατοικῶ κ' ἐγὼ καὶ θέλω κατοικήσει αἰωνίως. "

Ἀληθῶς δ' ἐκεῖ πλησίον ἐπὶ τοῦ ἰδίου δένδρου
ἐνεφώλευεν Ἀράχνη εἰς τοῦ κλώνου τὴν γωνίαν.
" Πῶς κατήντησες νὰ φθάσῃς εἰς τοσοῦτον μέγα ὕψος;
ἐρωτᾷ ὁ ὑψιπέτης Ἀετὸς μὲ ἀπορίαν.

" Σύ, ζωύφιον, ἰσχύος στερημένον καὶ πτερύγων,
" ἕρπον βέβαια ἀνέβης καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον
" ἔφθασες ἐνταῦθα, ὅπου καὶ ὁ Ἴψ σπανίως θάνει. "
— " Ἀετέ μου, ἀπατᾶσαι, ἐπανέλαβ' ἡ Ἀράχνη·

" Ἂν μονάχη ἐπεχείρουν ν' ἀναβῶ αὐτὸ τὸ ὕψος,
" μυριάδες ἐτῶν ἴσως μ' ἐχρειάζοντο πρὸς τοῦτο·
" ἐπὶ τῆς μακρᾶς οὐρᾶς σου ἐνῶ γθὲς περιεπάτειες
" σὲ ἐλάνθασα μὲ τρόπον κ' ἐκολλήθην δι' ἀπάτης·

" καὶ τὰ ὕψη τῶν αἰθέρων διασχίσασα μαζή σου,
" ἐδῶ ἔφθασα καὶ τώρα εἶμ' ἰσόβαθμος μ' ἐσένα,
" κ' εἰ, τὴν φωλεάν μου ζῶσα ἐς τὸ ἑξῆς δὲν ἔχω χρείαν
" τῆς δικῆς σου προστασίας, οὔτε κἂν ψηφῶ κανένα.

" Λοιπὸν παῦσε ὡς ἐκ τούτου νὰ νομίζεσαι μονάρχης,
" ἐπειδή, καθὼς τὸ βλέπεις, ἐπὶ τοῦ ἰδίου δένδρου
" κατοικῶ κ' ἐγὼ ἐπίσης, καὶ δὲν δύνασαι νὰ ἄρχῃς,
" τὸ ἰσόβαθμόν μου κράτος ἐὰν δὲ ἀναγνωρίσῃς. "

Ταῦτα ἔλεγε μὲ θάρσος ἡ πτωχαλαζὼν Ἀράχνη.
Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ὄρους αἴφνης ὁ σκληρὸς βορρᾶς συρίζει,
καὶ λαίλαψ τρομερὰ ἀστράπτει, καὶ φρικτὴ ἀνεμοζάλη
εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους μετὰ λίθων τὴν κρημνίζει.

Ἱερεύς τις, ζῶν ἔν τινι μοναστηρίῳ, ἐπειδὴ ἦτο υἱὸς ἁλιέως, ἤπλωνε καθ' ἑκάστην δίκτυόν τι ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ δωματίου του, διὰ νὰ ἐνθυμῆται τὴν καταγωγήν του. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Ἡγουμένου, διεδέχθη αὐτὸν ἕνεκα τῆς φαινομένης ταύτης ταπεινοφροσύνης του. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀδελφοί, μὴ βλέποντες πλέον τὸ δίκτυον, τὸν ἠρώτησαν τὴν αἰτίαν, ἀπεκρίθη ὅτι, ἀφοῦ ἔπιασε τὸ ψάρι, δὲν εἶχε πλέον ἀνάγκην δικτύου.

Ἠρώτησαν εὐήθη τινά, ἐπανελθόντα ἐκ τοῦ θεάτρου, ποῖον δρᾶμα εἶχον παραστήσει. « Ὅταν ὑπῆγα εἰς τὸ θέατρον, ἀπήντησεν οὗτος, τόσον πολὺ ἔβρεχεν, ὥστε δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀναγνώσω τὸ τυπωθὲν πρόγραμμα. »

Γασκόνος τις, εἰσελθὼν ἔν τινι καφενείῳ καὶ πλησιάσας γέροντα καθήμενον καὶ ἀναγινώσκοντα ἐφημερίδα, τῷ ἐζήτησε χαμηλοφώνως δάνειον δέκα φράγκων. — « Πλὴν δὲν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γνωρίζω, Κύριε, ἀπήντησεν ὁ γέρων. — Ἴσα ἴσα διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ ἀποτείνομαι πρὸς ὑμᾶς, διότι ὅσοι ἔχουν τὴν τιμὴν νὰ μὲ γνωρίζουν οὔτε λεπτὸν θέλουν νὰ μὲ δανείσωσιν. »

Ἐπήνουν εἴς τινα χωρικὸν τὰ πλούτη τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας. « Στοιχηματίζω, ἀπήντησεν οὗτος, ὅτι δὲν ἔχει τόσον ὡραίας ἀγελάδας καθὼς τὰς ἰδικάς μου. »

Τοκογλύφος τις ἔπνεε τὰ λοίσθια· ὅτε δὲ, ἐλθὼν ὁ ἱερεύς, τῷ ἔβαλεν εἰς τὴν χεῖρα ἀργυροῦν σταυρόν, « Εἶνε πολὺ ἐλαφρός, ἐκραξεν· ἀδύνατον νὰ δανείσω πλειότερον τῶν πεντήκοντα φράγκων μὲ αὐτὸ τὸ ἐνέχυρον. »

Ἱεροκήρυξ τις, διδάσκων ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, παρίστα τὰς βασάνους τῆς κολάσεως ἀφορήτους ἕνεκα τοῦ ὑπερβολικοῦ ψύχους. Μετὰ τὴν διδαχήν, εἷς τῶν ἀκροατῶν τὸν ἠρώτη-

σε, διατί εἶπεν ὅτι εἰς τὴν κόλασιν εἶνε ψῦχος, ἐνῷ ὅλοι οἱ θεολόγοι ἐκ συμφώνου ὑποστηρίζουσιν ὅτι οἱ κολασμένοι καταβασανίζονται εἰς αἰωνίας φλόγας; — « Διότι, ἀπήντησεν ὁ ἱεροκήρυξ, ἐὰν ἤκουον ὅτι εἰς τὸν ᾅδην εἶνε ζέστη ἐνῷ ἐδῶ χιονίζει, προθύμως θὰ ἐκολάζοντο ὅλοι διὰ νὰ ὑπάγωσιν ἐκεῖ κάτω νὰ θερμανθῶσιν. »

Ἰατρός τις, ἔχων ἵππον ὅστις ἠσθένησε, προσεκάλεσε τὸν πεταλωτήν, ὅστις ἐντὸς ὀλίγου τὸν ἐθεράπευσε. « Φίλε μου, εἶπεν ὁ ἰατρός, τί σὲ χρεωστῶ; — Ἄ! τίποτε, Κύριε· ἀπήντησεν ὁ εὐγενὴς κτηνιατρός, δὲν λαμβάνομεν χρήματα ἀπὸ τοὺς συναδέλφους μας. »

Ἰατρὸς καὶ δικηγόρος, φιλονεικοῦντες περὶ προεδρίας, ἀπεφάσισαν νὰ ἀφήσωσι τὴν ἐκλογὴν εἰς ἕνα φιλόσοφον φίλον των· οὗτος δὲ ἔδωκε τὴν προτίμησιν εἰς τὸν δικηγόρον, λέγων· « Ὁ κλέπτης πρέπει νὰ πηγαίνῃ ἔμπρος, καὶ ὁ δήμιος νὰ τὸν ἀκολουθῇ. »

Γασκόνος τις, εὑρισκόμενός ποτε εἰς τὸ θέατρον πλησίον μειρακίου λεπτοῦ καὶ ἀδυνάτου ἀλλ' ἀρκετὰ φιλονείκου, τῷ εἶπε· « Σὲ συμβουλεύω νὰ σιωπήσῃς, διότι ἀλλέως θὰ σὲ χώσω μέσα εἰς δύο κομμάτια βουτυρωμένου ψωμίου, καὶ θὰ σὲ κάμω μίαν βουκιάν! »

Δικηγόρος τις ἐν πλήρει συναναστροφῇ ἠρώτησεν ἱερέα, ποία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ ὄνου καὶ ἱερέως. « Δὲν γνωρίζω, ἀπήντησεν ἐκεῖνος μετὰ βραχεῖαν σιωπήν. — Νὰ σὲ τὸ εἴπω ἐγὼ, προσέθηκεν ὁ δικηγόρος· ὁ ὄνος φέρει εἰς τὴν ῥάχιν τὸν σταυρὸν, ἐνῷ ὁ ἱερεὺς τὸν φέρει εἰς τὸ στῆθος. » Ταῦτα δὲ λέγων ἤρχισε νὰ γελᾷ μόνος, διότι οἱ ἄλλοι δὲν τὸν εἶχον μιμηθῆ. Ὀλίγη ὥρα παρῆλθε, καὶ ὁ ἱερεὺς ἠρώτησεν αὐτὸν, « Καὶ σὺ, Κύριε, γνωρίζεις ποία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ ὄνου καὶ δικηγόρου; — Ὄχι, ἀπήντησεν ὁ δικηγόρος. — Καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιον! » (*) εἶπεν ὁ ἱερεύς. Τὴν φορὰν ταύτην ὅλοι ἐγέλασαν, ἐκτὸς τοῦ ἰταμοῦ δικηγόρου.

(*) Ἐπεξηγοῦμεν ἐνταῦθα τὴν λεπτότητα τῆς ἀπαντήσεως τοῦ ἱερέως, χάριν τῶν μὴ ἐμβαθυνάντων εἰς αὐτὴν ἀναγνωστῶν μας. Ἐπειδὴ ὁ δικηγόρος, εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἱερέως, ἂν ἐγνώριζε ποία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ ὄνου καὶ δικηγόρου, ἀπήντησεν ὅ χ ι. — Καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιον, προσέθηκεν ὁ εὐφυὴς ἱερεύς· τουτέστιν, ὄνος καὶ δικηγόρος εἶνε τὸ αὐτὸ, καὶ ὡς σὺ λέγεις οὐδεμία ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν διαφορά.

Ἀγαπήσας τις ποτὲ νεάνιδα, ἠθέλησε νὰ τὴν νυμφευθῇ· ἦλθε δὲ νὰ ζητήσῃ τὴν περὶ τούτου γνώμην ἑνὸς ἐκ τῶν φίλων του, ὅστις τῷ εἶπε· « Σκέψου καλῶς· κάμνεις θυσίαν, τὴν ὁποίαν ἐγὼ δὲν ἤθελα κάμει ποτέ. Ἔχεις τετρακοσίας χιλιάδας φράγκων· ἄλλοι, ἀντὶ νὰ χάσουν τόσην ποσότητα διὰ μίαν γυναῖκα, ἤθελον δώσει τετρακοσίας χιλιάδας γυναῖκας διὰ νὰ τὴν ἀποκτήσωσιν. »

Ἐνῷ ὁ Καῖσαρ ἀπεβιβάζετο εἰς τὴν Ἀφρικὴν, προσκόψας ἐκ συμπτώσεως, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς παραλίας· διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ δὲ ἡ πτῶσίς του ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ὡς κακὸς οἰωνὸς, ἀνέκραξεν ἐν τῷ ἅμα· « Γῆ τῆς Ἀφρικῆς, σὲ κρατῶ τέλος πάντων! »

Χωρικός τις, πρώτην ἦδη φορὰν εἰσερχόμενος εἰς Παρισίους, περιειργάζετο μὲ κεχηνὸς στόμα τὰ περὶ αὐτὸν περίεργα, καὶ ἀνεγίνωσκεν ἁπάσας τὰς ἐπὶ τῶν καταστημάτων ἀνηρτημένας ἐπιγραφὰς καὶ τὰ διάφορα τεχνόσημα. Σταθεὶς αἴφνης ἐνώπιον καταστήματος κολλυβιστοῦ καὶ μὴ βλέπων οὐδεμίαν ἐπιγραφὴν, εἰσῆλθε καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κολλυβιστὴν, ὅστις ἦν μόνος ἐν τῷ καταστήματι, « Τί πωλεῖτε ἐδῶ; » ἠρώτησεν. Ὁ κολλυβιστὴς, ἐπιθυμῶν νὰ ἐμπαίξῃ τὸν ἁπλοϊκὸν ἐκεῖνον ἄνθρωπον, ἀπήντησε « Πωλοῦμεν κεφαλὰς ὄνου. — Φαίνεται, ὑπέλαβεν ὁ χωρικὸς εὐστόχως, μεγάλην πώλησιν κάμνετε, διότι βλέπω ὅτι μία μόνη κεφαλὴ μένει εἰς τὸ κατάστημά σας. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΡΩΣ. (*)

Εἰς ἀνθισμένον ἂς λαλῇ
ὁ κύκνος περιγιάλι,
τὸ πλέον συμπαθὲς πουλὶ
μὲ τὴν φωνήν σου ψάλλει.

(*) Τὸ χαρίεν τοῦτο καὶ ἀφελέστατον ᾄσμάτιον εἶνε ἓν ἀπὸ τὰ καλλίχρωμα καὶ τὸ γλυκὺ τῆς ποιήσεως ἄρωμα ἀποστάζοντα ἄνθη τῆς ποιητικῆς ἀνθοδέσμης τοῦ ἀξίου τέκνου τῶν Μουσῶν Κ. Γ. Παράσχου, μετεφράσθη δὲ λίαν ἐπιτυχῶς ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

Τῶν ἄστρων ὁ ὑγρὸς σπινθὴρ
ἂς λάμπ' ἢ ἂς ἐκπνέῃ,
ὁ πλέον φωτεινὸς ἀστὴρ
'ς τὰ δυό σου 'μάτια καίει.

Μὲ στέμμ' ἂν θέλῃ δροσερὸν
τὸ ἔαρ ἂς προβάλῃ,
ἓν ἄνθος πλέον δροσερὸν
εἰς τὴν ψυχήν σου θάλλει.

Τὸ ἄσμ' αὐτὸ τῆς ἐξοχῆς,
ἡ λάμψις τοῦ ἀστέρος,
τὸ ἄνθος, κόρη, τῆς ψυχῆς
καλοῦντ' ἐξίσου ἔ ρ ω ς.

Γ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

3.

Οἱ κάτοικοί μου ἔμποροι καὶ πάροικοι εἰσί·
τὸ πρῶτόν μου τὸ ἥμισυ, ὦ φίλε, εἶσαι Σύ.

τοῦ Βίκτορος Οὔγου. Παραθέτομεν ἐνταῦθα τοὺς Γαλλικοὺς στίχους διὰ τοὺς εἰδότας τὴν γλῶσσαν ταύτην ἀναγνώστας ἡμῶν, ὅπως διὰ τῆς ἀντιπαραβολῆς θαυμάσωσι τὴν τέχνην τῆς ἀπομιμήσεως.

A quoi bon entendre
les oiseaux des bois?
l' oiseau le plus tendre
chante dans ta voix.

Que Dieu montre ou voile
les astres des cieux!
la plus pure étoile
brille dans tes yeux.

Qu' Avril renouvelle
le jardin en fleur!
la fleur la plus belle
fleurit dans ton cœur.

Cet oiseau de flamme,
cet astre du jour,
cette fleur de l'âme
s'appelle l'amour.

Τολμῶμεν νὰ συμβουλεύσωμεν τοὺς νέους ἡμῶν ποιητὰς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πάντοτε νὰ ἐκτελῶσιν, εἰ δυνατὸν, τὰς ἀπομιμήσεις ἢ μεταφράσεις των. Σ. Ε.

ΛΥΣΙΣ
ΤΩΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 1 ΚΑΙ 2 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Νικη-φόρος — Κρ-ιός.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.
(Πρωτότυπον).

Ε'.

Ἡ ἕλξις πρωτίστη αἰτία τῆς ἰσορροπίας τοῦ σύμπαντος.

« Σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ Σὺ ἐθεμελίωσας. »
Ψαλμ. Η'. 3.
« Οὐ κλιθήσονται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. »
Ψαλμ. ΡΓ'. 6.

ΠΡΙΝ ἢ προβῶμεν εἰς τὴν λεπτομερῆ ἔρευναν καὶ ἐξέτασιν τῶν ἐντὸς τοῦ χάους κινουμένων ἀστέρων, ἀνάγκη νὰ ἐννοήσωμεν πῶς ὑποστηρίζονται τὰ ἀπειράριθμα ταῦτα φωτοβόλα σώματα τῶν οὐρανῶν, μηδ' αὐτοῦ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἐξαιρουμένου, καὶ ποία εἶνε ἡ θαυμασία ἐκείνη δύναμις, ἡ συνέχουσα τοὺς ἀστέρας καὶ ἐμποδίζουσα αὐτοὺς τοῦ νὰ πέσωσιν ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου.

Νόμος γενικὸς εἰς τὴν φύσιν εἶνε πᾶν μόριον ὕλης νὰ ἕλκῃ τὸ ἕτερον· σῶμα, συγκείμενον ἐξ ἑκατὸν μορίων, θὰ ἑλκύσῃ σῶμα, συγκείμενον ἐκ δέκα, μετὰ δεκάκις περισσοτέρας δυνάμεως παρ' ὅσον θὰ ἑλκυσθῇ ὑπ' ἐκείνου· ἕλκονται δὲ τὰ σώματα δραστηριώτερον, καθ' ὅσον κεῖνται ἐγγύτερον. Ἀπεδείχθη ὅτι εἰς τὴν φύσιν οὐδὲν πίπτει, ἀλλ' ὅλα τὰ σώματα τείνουσι πρὸς τὴν ἀνωτέραν ἕλξιν· εἰς τρόπον ὥστε σῶμα, ὅπερ νομίζομεν ὅτι πίπτει, δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ σῶμα, ἑλκυόμενον ὑπ' ἄλλου σώματος ὀγκωδεστέρου ἐκείνου. Ἡ ἕλξις λοιπὸν εἶνε μία τῶν ἰδιοτήτων τῆς ὕλης, ὡς ἡ ἔκτασις, τὸ ἀδιαχώριστον, κτλ. ἄνευ δὲ αὐτῆς, ἀδύνατον ἦτο νὰ διατηρηθῇ οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὸ σύμπαν. Ἡ ἕλξις εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, ὁ νόμος τοῦ ἰσχυροτέρου· πάντα δὲ τὰ σώματα ἀνθέλκονται ἀμοιβαίως ἀναλόγως τοῦ ὄγκου καὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν· ὁ Ἥλιος π.χ. ἕλκει τὴν Γῆν καὶ ὅλην τὴν ὁμάδα τῶν περὶ αὐτὸν κινουμένων πλανητῶν, διότι εἶνε ὀγκωδέστερος οὐ μόνον ἑκάστου ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ πάντων ὁμοῦ λαμβανομένων. Ἴσως ἕτερον σῶμα πελωρίου διαστάσεως καὶ τεραστίου μεγέθους, (ἡ Ἀλκυόνη, λόγου χάριν,) ἕλκει καὶ τὸν ἡμέτερον ἥλιον, ὅστις κινεῖται πιθανῶς περὶ αὐτὸ μὲ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, μεθ' ἧς ἡ Σελήνη κινεῖται περὶ τὴν Γῆν μας, ἐνῷ ἡ Γῆ στρέφεται ταυτοχρόνως περὶ τὸν Ἥλιον.

Ἀλλ' ἐνταῦθα ἀναφύεται τὸ ζήτημα, πῶς οἱ πλανῆται δὲν πίπτουσιν ἐπὶ τοῦ Ἡλίου, ἀφοῦ οὗτος, καθὸ σῶμα μεγαλήτερον, σύρει πρὸς ἑαυτὸν

πάντα τὰ λοιπὰ σώματα δυνάμει τῆς ἕλξεώς του. Πειρώμεθα νὰ δώσωμεν λόγον καὶ τοῦ φαινομένου τούτου, καίτοι ἀμφιβάλλοντες ἂν θὰ γίνωμεν ἐντελῶς καταληπτοί. Ὅσάκις ἓν σῶμα στρέφεται μετὰ ταχύτητος, τὰ μόρια ἅτινα συνιστῶσιν αὐτὸ τείνουσιν εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνωνται τοῦ κέντρου αὐτοῦ, καθ' ἕτερον νόμον φυσικόν, ὅστις καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων κεντρόφυξ δύναμις. Ἡ δύναμις αὕτη εἶνε ἡ ἀντιπαλαίουσα, οὕτως εἰπεῖν, κατὰ τῆς ἕλξεως, ἥτις, πολεμουμένη ὑπ' αὐτῆς, παράγει τὴν ἰσορρόπιαν ἐκείνην, ἣν οὐδὲν δύναται νὰ ἀλλοιώσῃ καὶ ἥτις θὰ διαμένῃ αἰωνίως, καθὼς πᾶσαι αἱ ἰδιότητες τῆς φύσεως. Πολλὰ πειράματα δύνανται νὰ μᾶς ἐξηγήσωσι τὸ φαινόμενον τοῦτο. Ἐὰν θέσωμεν ἐπὶ στρόφιγγος ἢ ἄξονος τροχὸν ἢ τράπεζαν στρογγύλην ἢ ἁπλῶς πινάκιον, βρέξωμεν δὲ ἐπ' αὐτοῦ ὕδωρ ἢ ἄμμον ἢ οἱονδήποτε ἄλλο σῶμα, καὶ περιστρέψωμεν τὴν τράπεζαν ἢ τὸ πινάκιον μετά τινος ταχύτητος, θέλομεν ἴδει εὐθὺς ἐκεῖνο τὸ ὕδωρ ἢ ἐκείνην τὴν ἄμμον νὰ περισυναχθῇ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ κύκλου, τοῦ σχηματισθέντος ὑπὸ τῆς τραπέζης ἢ τοῦ πινακίου, καὶ ἔπειτα νὰ ῥιφθῇ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον μακρὰν τοῦ κύκλου, κατ' ἀναλογίαν τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ταχύτητος τῆς περιστροφῆς.

Τὰ αὐτὰ πειράματα δύνανται νὰ λύσωσι τὸ ἀκατάληπτον διὰ πολλοὺς ἐξ ἡμῶν ζήτημα, (καὶ μάλιστα διὰ τοὺς ἁπλουστέρους), πῶς εἶνε δυνατὸν ἡ σφαῖρά μας, χρεμαμένη εἰς τὸ κενὸν ὡς ἀερόστατον, νὰ περιστρέφηται περὶ τὸν Ἥλιον χωρὶς τοὐλάχιστον νὰ αἰσθανώμεθα μικράν τινα ὀδύνησιν, ἢ καὶ νὰ πίπτωσι τὰ ἐπ' αὐτῆς ἱστάμενα σώματα. Ἐκτὸς τοῦ ἰσχυροῦ λόγου τῆς ἕλξεως, καθ' ἣν πᾶν σῶμα πίπτον τείνει πάντοτε πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς, (διότι τὸ κέντρον σφαίρας τινὸς εἶνε τὸ μέρος τὸ παριστῶν πρὸς ἕτερόν τι ἀντικείμενον τὸ ἄθροισμα τῶν πολυαριθμοτέρων ἡλιακῶν ἀκτίνων), δυνάμεθα νὰ πεισθῶμεν περὶ τοῦ σκανδαλώδους καὶ τὴν πίστιν τῶν ἁπλουστέρων κλονίζοντος φαινομένου τούτου τῆς μὴ πτώσεως τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς πραγμάτων κατὰ τὴν περὶ τὸν ἥλιον περιστροφήν της, ἐπαναλαμβάνοντες τὸ πείραμα ἐκεῖνο, ὅπερ πολλάκις βλέπομεν ἐκτελούμενον εἰς τὰς πλατείας ὑπὸ τῶν θαυματοποιῶν. Ἐὰν λάβωμεν στεφάνην πίθου καὶ θέσωμεν ἐπ' αὐτῆς ποτήριον πλῆρες ὕδατος, περιστρέψωμεν δὲ τὴν στεφάνην καθέτως καὶ μετὰ μεγίστης ταχύτητος, ἂν καὶ κατὰ πᾶσαν στροφὴν τῆς στεφάνης τὸ ποτήριον εὑρίσκεται μίαν στιγμὴν εἰς θέσιν ὅλως ἀνεστραμμένην, τὸ ἐντὸς αὐτοῦ ὅμως εὑρισκόμενον ῥευστὸν οὐ μόνον μένει ἠρεμοῦν, ἀλλ' ἀντὶ νὰ χυθῇ προσκολλᾶται ἐξ ἐναντίας σταθερῶς εἰς τὸ βάθος τοῦ ποτηρίου, διὰ νὰ ἀπομακρυνθῇ τοῦ κέντρου τῆς στροφῆς, κατὰ τοὺς νόμους τῆς κεντρόφυγος δυνάμεως· ὥστε οὔτε ῥανὶς ἐξ αὐτοῦ πίπτει.

Εἰς τρόπον ὥστε ἡ μεγίστη ταχύτης, μεθ' ἧς περιστρέφεται ἡ σφαῖρά μας περὶ τὸν Ἥλιον, ἡ κεντρόμολος ἢ ἑλκυστικὴ καὶ κεντρόφυξ δύναμις καὶ ἡ φυσικὴ τάσις παντὸς σώματος πρὸς τὸ κέντρον τῆς βαρύτητός του, εἰσὶ τὰ μόνα αἴτια τῆς διατηρήσεως τῆς ἀκατανοήτου ταύτης καὶ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἐκπληττούσης ἁρμονίας τοῦ σύμπαντος. Ἄνευ τῶν δύο τούτων κεκρυμμένων δυνάμεων ἀδύνατον ἦτο νὰ διατηρηθῇ ἡ θαυμασία αὕτη ἰσορρόπια, ἥτις, παρατηρηθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ περιωνύμου Νεύτωνος, ἀπεδείχθη ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀστρονόμων καταφανέστατα ἐνεργοῦσα καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀπωτέρω κείμενα οὐράνια σώματα παντὸς μεγέθους ἄνευ ἐξαιρέσεως. Αἱ δυνάμεις λοιπὸν αὗται, ἀντιθέτως ἐνεργοῦσαι, εἰσίν, οὕτως εἰπεῖν, ὁ ἰσχυρὸς καὶ ἀόριστος δεσμός, δι' οὗ αἰωνίως τὰ οὐράνια σώματα διατηροῦσι τὰς ἀποστάσεις καὶ τὰς κινήσεις των, κατὰ τὴν ἀρχῆθεν ἀπόφασιν τοῦ Δημιουργοῦ αὐτῶν, ὅστις ὅριον ἔθετο, ὃ οὐ παρελεύσονται.

Ἀξιοστημείωτον δὲ καὶ μάλιστα διδακτικόν, εἰρήσθω ἐνταῦθα ἐν παρόδῳ, εἶνε ὅτι αἱ σπουδαιότεραι ἐργασίαι τῆς φύσεως ἐκτελοῦνται ἐν βαθυτάτῃ καὶ ἀδιαλείπτῳ σιγῇ. Οὔτε πάταγος ἀκούεται, ὁπόταν τὸ μέγα ῥεῦμα τοῦ φωτὸς τοῦ Ἡλίου διαχέεται ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ κόσμου καὶ καταπλημμυρεῖ αὐτὸν φωτός, οὔτε κριγμὸς τῶν ἀξόνων ἢ μυγμὸς τῆς προστριβομένης μηχανῆς παράγεται, ὁπόταν τῆς στερεᾶς γῆς οἱ τροχοὶ ὁδεύωσι καὶ πᾶς πλανήτης καὶ σύστημα πλανητικὸν περιέρχηται τὰς τροχιὰς αὐτοῦ. Ἡ μετάβασις ἀπὸ τοῦ χιονώδους καὶ χειμερινοῦ καιροῦ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀνθήσεως, τῶν ὀπωρῶν καὶ τῆς λαμπρότητος τοῦ Ἡλίου κατὰ τὸ θέρος, γίνεται τόσον ἠρέμα, ὥστε οὐδεὶς ψόφος ἀκούεται ἐκ τῆς μεγάλης ταύτης μεταβολῆς. Μόνον δὲ τὸ μεγαλοπρεπὲς ᾄσμα τοῦ ὠκεανοῦ, ὁ βρόμος τῆς τρικυμίας, ἡ βοὴ τῶν καταῤῥακτῶν καὶ ὁ κεραυνὸς τῆς σκυθρωπῆς καταιγίδος, ἀποτελοῦσι τὴν μουσικὴν τῆς φύσεως καὶ εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, ὁ μεγαλοπρεπὴς ὕμνος, ὁ ἐγειρόμενος ἐν μέσῳ τῆς παγκοσμίου σιγῆς πρὸς αἶνον τοῦ Δημιουργοῦ. Ἐκ τούτων διδασκόμεθα ὅτι ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος τεκτὼν τοῦ σύμπαντος εἶνε ὁ ἡσυχώτερος πάντων.

Ρ.

(Ἀκολουθεῖ.)

10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 7.

Η ΧΙΩΝ.

ΑΙΔΙΟΝ ἔτι ἔλεγεν εἰς τὴν Χιόνα:

« Διατί δὲν μένεις εἰς τὰ νεφελώδη βουνά σου;

« Ἡ παρουσία σου μᾶς λυπεῖ, καὶ μᾶς κρύπτει τὴν θέαν τοῦ πρασίνου χρώματος τῆς χλόης, τὴν ὁποίαν ἐφείσθη τὸ φθινόπωρον.

« Σὲ εἶδον σκοτίζουσαν τὸν κυανοῦν οὐρανόν· ὁ δὲ κόσμος ἐξ αἰτίας σου κατέστη ὑπέργηρως καὶ μὲ κόμην ἐκ τῆς λύπης λευκανθεῖσαν.

« Αἱ πεδιάδες ἀποβαίνουσιν εἰς τὸν ὁρίζοντά μας μελαγχολικαί, οἱ δὲ κλάδοι τῶν δένδρων μας θλῶνται ὑπὸ τὸ βάρος σου.

« Οἱ κόρακες σὲ ἀγαποῦν, διότι καθωραΐζεις τὰ κατάμαυρα αὐτῶν πτερὰ, ὅταν πετῶσιν ὑπὸ τὸν ἐρημικὸν οὐρανόν· ἀλλὰ τὸ μικρὸν πουλίον σὲ καταρᾶται, ἐπειδὴ κρυόνει ἐπὶ τῶν κλάδων, μὴ γνωρίζον ποῦ νὰ σταθῇ.

« Ὁ ὁδοιπόρος σὲ καταρᾶται, διότι ἔκρυψες τὴν ὁδὸν, ἣν ὀφείλει νὰ βαδίσῃ, καὶ διότι βλέπει λευκὰ φαντάσματα περιτρέχοντα τοὺς ἀγρούς.

« Διατί μᾶς καταδιώκεις καὶ ἐντὸς αὐτῶν τῶν πόλεων, ῥίπτουσα τὸν λευκὸν πέπλον σου καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ὀξείας στέγης τῶν οἰκιῶν μας;

« Οἱ μαθηταὶ σὲ συνθλίβουσι μὲ τὰ νεναρκωμένα δάκτυλά των εἰς τοὺς δρόμους, κατασκευάζοντες διὰ τῶν συντριμμάτων σου ὅπλα πολέμου.

« Κακεντρεχῆ παιδία σὲ σκληρύνουσι μὲ τὰ ποδοκτυπήματά των, ὅπως σὲ καταστήσωσι παγίδα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τρέμοντος γέροντος καὶ κλονιζομένης γυναικός.

« Ὁ Θεὸς ὅμως, πρὸς τιμωρίαν σου, θέλει βρέξει ἐπὶ τέλους ἢ θέλει καταφωτίσει τὸ πᾶν διὰ τοῦ ἡλίου Του, καὶ τότε ἡ λάμψις σου ἀφανισθήσεται ἐν τῷ βορβόρῳ τῶν ῥυάκων.

« Θέλεις παρέλθει ταχύτερον τοῦ ἄνθους, κρύπτουσα ὑπὸ τὰ θέλγητρά σου μόνον τὸ ψῦχος τοῦ θανάτου.

« Ἐγὼ σὲ μισῶ, καθότι ἡ μήτηρ μου δὲν μὲ ἀφήνει νὰ ἐξέλθω τῆς οἰκίας, σὲ θεωρῶ δὲ ὡς σάβανον τῆς νεναρκωμένης ὑπὸ τὴν παγετώδη αὔραν φύσεως. »

. . . . . .

Ἡ δὲ Χιὼν ἀπήντησεν εἰς τὸ παιδίον οὕτως:

« Αἱ ἐλαφραὶ νιφάδες μου περιπτανται εἰς τὸν ἀέρα ὡς λευκῶν ἀνθέων βροχὴ, ὑπὸ τοῦ χειμῶνος στελλομένη.

« Οἱ ποιηταὶ ἐξεθείασαν τὴν παρθενικὴν λαμπρότητά μου καὶ μὲ παρωμοίασαν μὲ πέπλον μεμνηστευμένης νεάνιδος, προπαρασκευαζομένης εἰς τὸν διὰ τὸ προσεχὲς ἔαρ ὑμέναιον.

« Οἱ γεωργοὶ χαιρετίζουσι χαρμοσύνως τὴν αἰσίαν ἄφιξίν μου· εὐλογοῦσι τὴν γονιμοποιὸν τῆς γῆς θερμότητα καὶ τὰ τοῦ θέρους σπαρτὰ, ἅτινα προφυλάττω διὰ τῆς ἀφθονίας μου.

« Τέκνον, ὁ νεανικὸς νοῦς σου ἐπιζητεῖ μόνον τὴν διασκέδασιν, καὶ τὰ μόλις ἀναιχθέντα ὀμμά-

τιά σου δὲν βλέπουν τὴν ὠφέλειαν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πραγμάτων.

« Ἔρχομαι, διότι ὁ Θεὸς μὲ στέλλει· ἡ δὲ μήτηρ σου θὰ σοὶ εἴπε βέβαια, ὅτι πᾶν ὅ,τι Ἐκεῖνος ἐδημιούργησεν εἶνε καλόν.

« Εἶμαι ὁ ἐξαίσιος στολισμὸς τοῦ χειμῶνος, καὶ ἡ ἀγαθοεργὸς φύλαξ τῶν ὑποσχέσεων τοῦ ἔαρος.

« Χωρὶς ἐμοῦ ὁ πρόωρος παγετὸς ἤθελε φονεύσει τὸν καρπὸν τὸν κατὰ Ἰούνιον φυόμενον, καὶ παγώσει τὸν χυμὸν τῶν κλάδων, τῶν μελλόντων νὰ βλαστήσωσι φύλλα.

« Μὴ μὲ καταρᾶσαι, διότι ἄρρονές τινες νεανίσκοι μὲ προορίζουσιν εἰς πόλεμον. — Μακάρια τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, ἅτινα ἤθελον μάχεσθαι μὲ χιονίνας σφαίρας, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἔχθρα ἤθελε διαλυθῇ τόσον ταχέως ὅσον καὶ τὰ ὅπλα αὐτῶν.

Μὴ μὲ καταρᾶσαι, ἐὰν κακεντρεχῇ τινα παιδία ἐπιβουλεύονται δι' ἐμοῦ τοὺς ἀδυνάτους, καθότι, ἐπειδὴ πᾶν πταῖσμα συνεπάγεται καὶ τὴν τιμωρίαν του, θὰ καταλυπήσω ποτὲ τὰς καρδίας των, ὅταν ὀλισθήσωσι καὶ πέσωσιν αἱ μητέρες αὐτῶν.

« Τέκνον, τὸ καλοκαίριον θὰ ἐγίνετο ἧττον λαμπρόν, ἐὰν ὁ χειμὼν ἐγίνετο ἧττον ὀχληρός. Ὅταν δὲ μόλις ἀνοίγουν τὰ ἄνθη καὶ βλέπετε αὐτὰ ὑπομειδιῶντα πρὸς ὑμᾶς, τίς ἐνθυμεῖται τὴν ἐφήμερον βασιλείαν μου;

Ν. Ι. Π.

ΤΟ ΦΡΙΚΤΟΝ ΜΑΘΗΜΑ.

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

ΑΛΛ' ἀρά γε τῆς Νυσσίας ἡ ἀληθὴς προαίρεσις ποία ἦτο; Εἶχε τῳόντι παρατηρήσει τὸν Γύγην, ὅτε ἀμφότεροι συνηντήθησαν πλησίον τῶν Βάκτρων, καὶ φυλάξει τοῦ νέου λοχαγοῦ ἀνάμνησίν τινα εἰς γωνίαν ἀποκεχωρισμένην τῆς ψυχῆς, ὅπου αἱ τιμιώτεραι γυναῖκες πάντοτε φυλάττουσί τι κεκρυμμένον; Ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐκδικήσεως τῆς τιμῆς αὐτῆς ἐκεντᾶτο ἀρά γε ἀπὸ ἄλλην τινὰ ἐπιθυμίαν μυστικὴν, καὶ, ἂν ὁ Γύγης δὲν ἦτο ὁ ὡραιότερος νέος τῆς Ἀσίας, ἤθελέ ποτε ἐπιμείνει νὰ δείξῃ τόσον ζῆλον διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ Κανδαύλου, διὰ τὸν ἁπλοῦν λόγον ὅτι οὗτος ἐβεβήλωσε τὸ ἱερὸν τοῦ γάμου; Τοῦτο εἶνε ζήτημα δυσδιάλυτον, μάλιστα μετὰ παρέλευσιν χρόνων τρισχιλίων, καὶ μ' ὅλον ὅτι ἐσυμβουλεύθημεν τὸν Ἡρόδοτον, τὸν Ἡφαιστίωνα, τὸν Πλάτωνα, τὸν Δοσίθεον, Ἀρχίλοχον τὸν Πάριον, Ἡσύχιον τὸν Μιλήσιον, Πτολεμαῖον, Εὐφορίωνα, καὶ πάντας ὅσους πολλὰ ἢ ὀλίγα εἶπον περὶ Νυσσίας, Κανδαύλου καὶ Γύγου, δὲν ἠδυνήθημεν ὅμως νὰ συμπεράνωμεν συμπέρασμα βέβαιον! Μετὰ τόσους ἀγῶνας, ὑπὸ τὰ ἐρείπια τόσων βασιλειῶν κατεστραμμένων, ὑπὸ τὴν τέφραν τόσων ἐθνῶν ἠφανισμένων, νὰ ἀνιχνεύσῃ τις πρᾶγμα οὕτωσὶ ἀμφίβολον εἶνε ἔργον δυσκατόρθωτον, ἂν ὄχι ἀδύνατον.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι τῆς Νυσσίας ἡ ἀπόφασις ἦτο ἀμετάτρεπτος· ἡ δολοφονία ἐκείνη εἰς αὐτὴν ἐφαίνετο ἐκπλήρωσις χρέους ἱεροῦ. Τὰ βάρβαρα ἔθνη ἐπιβάλλουσι θάνατον βέβαιον εἰς τὸν καταλαβόντα γυναῖκα γυμνήν· ἡ βασίλισσα λοιπὸν ἔπραττε κατὰ τὸν καθιερωμένον τοῦτον νόμον μόνον, ἐπειδὴ ἡ ὕβρις ἐγένετο ἐν τῷ κρυπτῷ, ἔμελλε καὶ ἡ ἐκδίκησις νὰ ἐπιβληθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν κρυφίως. Ὁ κατ' ἐντολὴν συνεργὸς τοῦ ἐγκλήματος, ἐγίνετο ὄῆμιος τοῦ ἐντολέως, καὶ ἡ τιμωρία ἐπήγαζεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐγκλήματος. Ἡ χεὶρ ἔμελλε νὰ τιμωρήσῃ τὴν κεφαλήν.

Τὰ μελανοβαφῆ ἀνδράποδα κατέκλεισαν τὸν Γύγην εἰς σκοτεινὴν γωνίαν τοῦ παλατίου, ὅθεν ἦτο ἀδύνατον νὰ φύγῃ ἢ νὰ ἀκουσθῇ κραυγάζων.

Ἐκεῖ διέτριψε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας, σκληρῶς κατατρυχόμενος, κατηγορῶν τὰς ὥρας διὰ τὴν βραδύτητα καὶ διὰ τὴν ταχύτητά των ἐπίσης· τὸ ἔγκλημα, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ ἐκτελέσῃ, μ' ὅλον ὅτι αὐτὸς τρόπον τινὰ ἐγίνετο ἁπλοῦν ὄργανον ὑποχωρῶν εἰς ἀνάγκην ἀναπόφευκτον, κατεσκότιζε καὶ συνετάραττε τὸν νοῦν του. Ἂν ἐκ περιστάσεως ἀπροόπτου τὸ ξίφος του ἀπετύγχανεν; ἂν ὁ λαὸς τῶν Σάρδεων ἐπανίστατο θέλων νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως του; Τοιαῦτα διελογίζετο ὁ Γύγης φρονίμως, εἰ καὶ ἀνωφελῶς, προσμένων τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἔμελλον νὰ τὸν σύρωσιν ἐκ τῆς φυλακῆς του καὶ νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὸν τόπον, ὅθεν δὲν ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ, εἰμὴ δολοφονήσας τὸν αὐθέντην του.

Τέλος πάντων ἡ πλουμιστὴ νὺξ ἀνέπτυξε τὸν ἀστεροειδῆ πέπλον της ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ σκότος περιεκάλυψε τὴν πόλιν καὶ τὸ παλάτιον. Βῆμα σιγαλὸν ἠκούσθη· γυνὴ κεκαλυμμένη εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἔλαβε τὸν Γύγην ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὸν ὡδήγησε διὰ τῶν σκοτεινῶν διόδων καὶ τῶν λαβυρινθωδῶν στοῶν τοῦ βασιλικοῦ παλατίου μὲ τόσην ἀσφάλειαν, ὡς ἂν προηγουμένου δούλου λαμπαδηφόρου.

Ἡ χεὶρ, ἡ κρατοῦσα τὴν τοῦ Γύγου, ἦτο ψυχρὰ, ἁπαλὴ καὶ μικρά· πλὴν οἱ λεπτοὶ ἐκεῖνοι δάκτυλοι τὸν συνέσφιγγον φοβερὰ, ὡς δάκτυλα

εἰδώλου χαλκοτύπου, διὰ θαύματος ἐμψυχωμένου. Θέλησις ἄκαμπτος καὶ ἀδυσώπητος ὑπεστήριζε τὴν πίεσιν ἐκείνην, τὴν ἀδιάκοπον καὶ ὁμοίαν σιδηρᾶς λαβίδος, τῆς ὁποίας οὐδεὶς δισταγμὸς τῆς κεφαλῆς ἢ τῆς καρδίας μεταβάλλει τὴν θλιπτικὴν δύναμιν. Ὁ Γύγης, νικημένος, καταβεβλημένος, ἠφανισμένος, ὑπεχώρει εἰς τὴν δεινὴν ταύτην ἕλξιν, ὡσεὶ ἀπὸ τὸν ἰσχυρὸν συρόμενος βραχίονα τοῦ πεπρωμένου.

Ἀλλ' οἴμοι! ποτὲ δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει νὰ λάβῃ κατὰ πρῶτον τὴν ὡραίαν ἐκείνην βασιλικὴν χεῖρα, ἥτις τῷ προσέφερε τὸ ξίφος καὶ τὸν ὠθήγει εἰς τὸν φόνον· διότι αὐτὴ ἡ Νυσσία ἦτο ἡ ἐλθοῦσα νὰ παραλάβῃ τὸν Γύγην, καὶ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν τόπον τῆς ἐνέδρας.

Λόγον δὲν ἀντήλλαξαν τὰ ἀπαίσια πρόσωπα, πορευόμενα ἐκ τῆς φυλακῆς εἰς τὸν γαμικὸν θάλαμον.

Ἡ βασίλισσα ἔλυσε τοὺς ἱμάντας, ἀνεσήκωσε τὸν μοχλὸν τῆς θύρας καὶ ἐτοποθέτησε τὸν Γύγην ὄπισθεν τοῦ ἑνὸς φύλλου, καθὼς ὁ Κανδαύλης τὴν προτεραίαν. Ἡ δὲ ἐπανάληψις αὐτὴ τῶν αὐτῶν πράξεων, μὲ σκοπὸν τόσον διάφορον γινομένη, ἐλάμβανε χαρακτῆρα λυπηρὸν καὶ ἀπαίσιον. Ἡ ἐκδίκησις ἤδη ἐπάτει τὰ ἴχνη τῆς ὕβρεως, ἡ τιμωρία καὶ τὸ ἔγκλημα διήρχοντο τὴν αὐτὴν ὁδόν. Χθὲς ἦτο ἡ σειρὰ τοῦ Κανδαύλου, σήμερον ἡ τῆς Νυσσίας, καὶ ὁ Γύγης, ὁ συνεργὸς οὗτος τῆς ὕβρεως, ἐγίνετο ταυτοχρόνως συνεργὸς καὶ τῆς τιμωρίας· εἶχε χρησιμεύσει εἰς τὸν βασιλέα διὰ νὰ ἀτιμάσῃ τὴν βασίλισσαν, ἤδη θὰ ἐχρησίμευεν εἰς τὴν βασίλισσαν διὰ νὰ φονεύσῃ τὸν βασιλέα, ἐνοχοποιούμενος ἐξίσου καὶ ἀπὸ τὴν κακίαν τούτου καὶ ἀπὸ τὴν ἀρετὴν ἐκείνης.

Τοῦ Μεγαβάλου ἡ θυγάτηρ ἐφαίνετο αἰσθανομένη χαρὰν ἀγρίαν, εὐχαρίστησιν θηριώδη, διότι μετεχειρίζετο τὰ αὐτὰ μέσα, τὰ ὁποῖα καὶ ὁ βασιλεύς, καὶ διότι ἔστρεφε πρὸς ὄφελος τοῦ φόνου τὰ προφυλακτικὰ μέτρα τῆς ἀσέμνου ὀρέξεως ἐκείνου!

« Ἤλιν τὴν ἑσπέραν ταύτην θέλεις μὲ ἴδει ἀποβάλλουσαν τὰ φορέματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα παντάπασι δὲν ἀρέσκουσιν εἰς τὸν Κανδαύλην· τὸ θέαμα τοῦτο θέλει σὲ βαρύνει, εἶπεν ἡ βασίλισσα μὲ τόνον πικρᾶς εἰρωνείας, ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας ἱσταμένη· ἐπὶ τέλους θέλεις ἀηδιάσει βλέπων με. »

Καὶ γέλως σαρδώνιος προσπεπαιγμένος συνέστειλε μίαν στιγμὴν τὰ ὠχρὰ χείλη της· ἔπειτα, σοβαρὰ πάλιν καὶ ἀπαθής, ἐπανέλαβε:

« Μὴ φαντασθῇς νὰ φύγῃς καὶ πάλιν ὡς καὶ πρίν· ἠξεύρεις ὅτι ἔχω τὴν ὅρασιν ὀξεῖαν. Ἂν ραμικρὸν ἂν κινηθῇς, ἐξυπνίζω τὸν Κανδαύλην, καὶ περιττὸν νὰ σοὶ εἴπω ὅτι δυσκόλως ἠδύνασο νὰ ἐξηγήσῃς τί ζητεῖς ἐντὸς τοῦ βασιλικοῦ θαλάμου, ὄπισθεν τῆς θύρας, μὲ τὸ ξίφος ἀνὰ χεῖρας. Ἄλλως τε, οἱ Βακτριανοί μου δοῦλοι, τὰ βωβὰ ἀνδράποδα, τὰ ὁποῖα πρὸ ὀλίγου σὲ κατέκλεισαν, φυλάττουσι τὰς διόδους τοῦ παλατίου μὲ διαταγὴν νὰ σὲ φονεύσωσιν ἂν ἐξέλθῃς. Μάταιαι λοιπὸν τύψεις συνειδότος ἂς μὴ σὲ ταράξωσι καὶ φοβίσωσι· στοχάσου ὅτι θέλω σὲ καταστήσει βασιλέα τῶν Σάρδεων, καὶ ὅτι..... θέλω σὲ ἀγαπήσει ἂν μὲ ἐκδικήσῃς. Τὸ αἷμα τοῦ Κανδαύλου γίνεται ἡ πορφύρα σου, καὶ ὁ θάνατός του σοὶ ἀνοίγει θέσιν ἐντὸς τῆς κλίνης ταύτης. »

Ἦλθον οἱ δοῦλοι, κατὰ τὴν συνήθειάν των νὰ ἀναῤῥιπίσωσι τὸ πῦρ τῶν τριπόδων, νὰ ἀναπληρώσωσι τὸ ἔλαιον τῶν λυχνιῶν, καὶ νὰ ἁπλώσωσιν ἐπὶ τῆς βασιλικῆς κλίνης τάπητας καὶ διῤῥέρας, ἡ δὲ Νυσσία ἔσπευσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν θάλαμον, ἅμα ἤκουσε τὰ βήματά των μακρόθεν ἀντηχοῦντα.

Μετ' ὀλίγον ἦλθεν ὁ Κανδαύλης περιχαρής. Εἶχεν ἀγοράσει τὴν κλίνην τοῦ Ἰκμαλίου, καὶ ἐσκόπευε νὰ ἀντικαταστήσῃ δι' αὐτῆς τὴν ἰδικήν του, ἥτις, κατεσκευασμένη οὖσα κατὰ τὸν ἀνατολικὸν τρόπον, ποτὲ δὲν τὸν ἤρεσκεν· ἐφάνη δὲ εὐχαριστημένος, διότι εὗρισκε τὴν Νυσσίαν ἐντὸς τοῦ γυναικείου θαλάμου.

« Τὰ κεντήματα, εἶπε, τὰ κλώσματα καὶ τὰ ῥαψίματα δὲν σὲ τέρπουσι πλέον, φαίνεται, σήμερον ὡς ἄλλοτε. Καὶ τῳόντι εἶνε ἔργον μονότονον τὸ νὰ σύρῃ τις αἰωνίως μίαν κλωστὴν μεταξὺ ἄλλων κλωστῶν, καὶ θαυμάζω πῶς συνήθως εὐαρεστεῖσαι εἰς τὰ τοιαῦτα. Τῇ ἀληθείᾳ, ἐφοβούμην μήπως καμμίαν ἡμέραν ἡ Ἀθηνᾶ, βλέπουσά σε τόσον ἐπιτηδείαν, ὀργισθῇ καὶ ῥίψῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς σου τὴν κερκίδα της, ὡς ἔπραξέ ποτε κατὰ τῆς πτωχῆς Ἀράχνης.

— Ἀπέκαμα, αὐθέντα, τὴν ἑσπέραν ταύτην, καὶ κατέβην ἐκ τοῦ ὑπερῴου ταχύτερον τοῦ συνήθους. Ἐπιθυμεῖς πρὶν κοιμηθῇς νὰ πίῃς ὀλίγον Σάμιον οἶνον μαῦρον, συγκεκερασμένον μὲ μέλι Ὑμηττειον; »

Καὶ ἔχυσεν ἐκ λαγήνου χρυσῆς εἰς ποτήριον ὡσαύτως χρυσοῦν τὸ μελανωπὸν πόμα, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναμίξει σταλαγμούς τινας ναρκωτικοῦ νηπενθοῦς.

Ὁ Κανδαύλης, λαβὼν τὸ ποτήριον ἐκ τῶν δύο ὠτίων, ἔπιε τὸν οἶνον μέχρι τῆς τελευταίας ῥανίδος· ἀλλ' ὁ νέος Ἡρακλείδης ἦτο φύσει ῥωμαλέος, καὶ ἐναγκωνισθεὶς εἰς τὰ προσκεφάλαια τῆς κλίνης του ἐθεώρει τὴν Νυσσίαν ἐκδυομένην, μη-

δειαν πάσχων ταχεῖαν ἐπενέργειαν τοῦ ὕπνου.

Ὡς καὶ τὴν προτεραίαν, ἡ Νυσσία ἔλυσε τὴν κόμην της, καὶ οἱ ξανθοί της βόστρυχοι ἀφθόνως ἐχύθησαν εἰς τὰς πλάτας της· ὁ δὲ Γύγης, ἐκ τῆς κρύπτης του, ὑπέλαβε τὰς τρίχας ἐκείνας ἐρυθρὰς, μὲ στίγματα πυρὸς καὶ αἵματος ἐστιγματισμένας καὶ ἐν εἴδει ὄφεων συνεστραμμένας, ὡς κόμην φοβερὰν Γοργόνων καὶ Μεδουσῶν.

Ἡ ἁπλῆ καὶ χαριεστάτη πρᾶξις, ὡς ἐκ τῶν ἀνοσιουργημάτων τὰ ὁποῖα ἔμελλον νὰ τελεσθῶσιν, ἐλάμβανε χαρακτῆρα τρομερὸν καὶ ἀπαίσιον, ὅστις ἐνέπνεε φρίκην εἰς τὸν κεκρυμμένον φονέα.

Ἡ Νυσσία ἀπέβαλεν ἐπομένως τὰ ψέλλιά της, ἀλλ' αἱ χεῖρές της, ἐντεινόμεναι διὰ νευρικῶν σπασμῶν, κακῶς ὑπηρέτουν τὴν σπουδήν της. Διέρρηξε τὸν δεσμὸν ψελλίου, συμπεπλεγμένου ἐκ κόκκων ἠλέκτρου κεχρυσωμένων, οἱ ὁποῖοι, καταπεσόντες εἰς τὸ σανίδωμα μετὰ κρότου, ἐξύπνισαν τὸν Κανδαύλην, μόλις κλείοντα τὰ βλέφαρα. Ἕκαστος τῶν κόκκων τούτων διεπέρασε τὴν ψυχὴν τοῦ Γύγου, ὡς σταλαγμὸς μολύβδου διαλελυμένου πίπτων εἰς τὸ ὕδωρ.

Ἀφοῦ ἔλυσε τὰ ὑποδήματά της, ἡ βασίλισσα ἔῤῥιψε τὸν πρῶτόν της χιτῶνα ἐπὶ τοῦ ἐρείσματος τῆς ἐλεραντίνης ἕδρας· τὸ δὲ ὕφασμα, οὕτω πως ἐξηπλωμένον, ἐφάνη εἰς τὸν Γύγην πέπλος νεκρικὸς, εἰς ὃν περικαλύπτουσι τοὺς νεκροὺς διὰ νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς τὴν πυράν. Τὰ πάντα ἐντὸς τοῦ θαλάμου ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἀφ' ἑσπέρας ἐνόμιζε τόσον χαρίεντα καὶ λαμπρὸν, ἐθεώρει ἤδη ἀμαυρὰ, σκοτεινὰ καὶ ἀπαίσια. Τὰ μελανόλιθα ἀγάλματα συνέστρεφον τοὺς ὀφθαλμούς των, καὶ ἐμειδίων ἀπαίσιον καὶ καταχθόνιον μειδίαμα. Ἡ λυχνία ἔτρεμε, καὶ ἡ λάμψις αὐτῆς ἔλιγεν εἰς ἀκτῖνας ἐρυθρὰς καὶ αἱματηρὰς, ὡς εἰς κόμην πυρόεντος κομήτου. Εἰς τὰς κακῶς φωτιζομένας γωνίας συνεκρούοντο φῦραν σχήματα τερατώδη Μορμόνων καὶ Ἐρυννίων. Αἱ εἰς τοὺς πασσάλους περικρεμάμεναι χλαμύδες ἐλάμβανον ἐπὶ τοῦ τοίχου ζωὴν πλαστὴν καὶ σχήματα ἀνθρώπων. Ὅτε δὲ ἡ Νυσσία, ἀποβαλοῦσα τὸ τελευταῖόν της κάλυμμα, προέβη πρὸς τὴν κλίνην γυμνὴ καὶ λευκὴ ὡς φάσμα, ἐνόμισεν ὅτι ὁ θάνατος διέῤῥηξε τὰ ἀδαμάντινα δεσμὰ, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Ἡρακλῆς τὸν εἶχε ποτὲ δέσει πρὸς τὴν πύλην τοῦ ᾅδου, ἐλευθερώσας τὴν Ἄλκηστιν, (*) καὶ ἤρχετο νὰ ἁρπάσῃ τὸν Κανδαύλην.

Ὁ βασιλεὺς, ὑποκύψας εἰς τὴν ναρκωτικὴν δύναμιν τοῦ νηπενθοῦς, εἶχεν ἀποκοιμηθῆ. Ἡ Νυσσία διὰ νεύματος προσκαλεῖ τὸν Γύγην νὰ ἐξέλθῃ τῆς κρύπτης του, καὶ θέτουσα τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ κοιμωμένου, ῥίπτει πρὸς τὸν συνεργόν της βλέμμα τόσον ὑγρὸν, τόσον στιλπνὸν, τόσον ἡδὺ, τόσον ἑλκυστικὸν, ὥστε ὁ Γύγης, παράφορος, μαινόμενος, ὁρμήσας ἐκ τῆς κρύπτης του ὡς τίγρις παραφυλάττων ἐπὶ βράχου ὑψηλοῦ, καὶ διὰ μιᾶς πηδήσας εἰς τὴν κλίνην, ἐμπήγει μέχρι τῆς λαβῆς τὸ βακτριανόν του ξίφος εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἡρακλείδου.

. . . . . .

Καὶ τῆς Νυσσίας ἡ τιμὴ ἐξεδικήθη, καὶ τοῦ Γύγου τὸ ὄνειρον ἐξετελέσθη!

. . . . . .

Οὕτω δὲ, καταλυθείσης τῆς δυναστείας τῶν Ἡρακλειδῶν μετὰ πεντακοσίων ἐτῶν ἀρχὴν, ἤρξατο ἡ τῶν Μερμναδῶν διὰ τοῦ Γύγου, υἱοῦ τοῦ Δασκύλου. — Οἱ Σαρδιανοὶ, ἀγανακτοῦντες διὰ τὸν θάνατον τοῦ Κανδαύλου, ὥρμησαν εἰς ἐπανάστασιν· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἐξεφράσθη ὑπὲρ τοῦ Γύγου, ὁ ὁποῖος εἶχε πέμψει δῶρα πρὸς τὸν θεὸν πολλὰ σκεύη ἀργυρᾶ καὶ ἓξ κρατῆρας χρυσοῦς, βάρους τριάκοντα ταλάντων, ὁ νέος βασιλεὺς διετηρήθη ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Λυδίας, τὸν ὁποῖον κατέσχεν ἐπὶ ἔτη πολλὰ, ἔζησεν εὐτυχὴς, καὶ ποτὲ δὲν ἔδειξε τὴν γυναῖκά του εἰς κανένα, ἐνθυμούμενος τὸ πάθημα τοῦ Κανδαύλου, καὶ ἔχων ὡς ἀρχὴν τὸ «Ἅμα χιτῶνι ἐκδυομένῳ, συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή.»

ΕΥΓΕΝΙΑ Ν. . . .

(*) Ἄλκηστις, θυγάτηρ τοῦ Πελίου, (βασιλέως τῆς Ἰωλκοῦ καὶ θείου τοῦ Ἰάσονος) καὶ τῆς Ἀναξιβίας. Εἶχε σύζυγον τὸν Ἄδμητον, βασιλέα τῶν Φερῶν ἐν Θεσσαλίᾳ, καὶ ἀπέθανεν ὑπὲρ αὐτοῦ νοσοῦντος· ἀλλ' ἀνέζησε πάλιν, συνεργείᾳ τοῦ Ἡρακλέους καὶ συμπαθείᾳ τῆς Περσεφόνης. Σ. Ε.

Ο ΦΙΛΥΠΝΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἔζη εἰς τὴν Ἑλβετίαν μοναχός τις, ὅστις ἦτο κατακυριευμένος ὑπὸ ἀκαθέκτου πρὸς τὸν ὕπνον κλίσεως. Ὅσον καὶ ἂν ἐπεθύμει νὰ ἐξεγερθῇ εἰς τὰς ἕνδεκα πρὸ τοῦ μεσονυκτίου διὰ νὰ ἀναγνώσῃ τὸν ὄρθρον, δὲν ἠδύνατο κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τὸ κατορθώσῃ. Πλὴν ἡ φύσις, ἥτις τὸν εἶχεν ἀδικήσει διὰ τοσαύτης δόσεως φιλυπνίας, τὸν εἶχε κάμει πρὸς ἀποζημίωσιν ἄριστον μηχανικόν. Ἄνευ σπουδῆς, ἄνευ οὐδεμιᾶς μαθηματικῆς γνώσεως, ἀλλὰ δι' ἰδιαιτέρας μελέτης καὶ ἐργασίας ἐνδελεχοῦς, κατόρθωσε νὰ κατασκευάσῃ ἐντελὲς ὡρολόγιον. Ἔθεσε κατ' ἀρχὰς ἀντὶ ἐξυπνητηρίου τραχύ τι

κωδωνόκροτον, καὶ ἐπειδὴ τοῦτο ὑπῆρξεν ἀνεπαρκὲς, ἐπρόσθεσεν εἰς τὰς γωνίας καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ μικροῦ κιονοκράνου, τοῦ ἐπιστέφοντος τὴν πλάκα τοῦ ὡρολογίου, ἕνα κόσσυφον, ἀλέκτορα καὶ τύμπανον, τὰ ὁποῖα ὅλα κατὰ τὴν εἰρημένην ὥραν ἔκαμνον μέγαν θόρυβον. Ἐπί τινας νύκτας τὸ πρᾶγμα ἔβαινε καλῶς· ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς, ὅταν ὁ ὡροδείκτης ἐδείκνυε τὰς ἕνδεκα, μ' ὅλα τὰ ἐπανειλημμένα κρούσματα τοῦ κωδωνοκρότου, μ' ὅλα τὰ πιπινίσματα τοῦ κοσσύφου, τὰ κοάσματα τοῦ πετεινοῦ καὶ τὸν βόμβον τοῦ τυμπάνου, ὁ μοναχὸς ἐρύγχαζεν ἀμέριμνος καὶ ἀναισθητῶν.

Πᾶς ἄλλος ἤθελεν ἀποθαρρύνθῃ· ἀλλ' ὁ μοναχὸς, πεποιθὼς εἰς τὸ πνεῦμά του, κατεσκεύασε τεχνητὸν ὦριν, ὅστις, εὑρισκόμενος ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιόν του, ἤρχετο πάντοτε κατὰ τὴν ὡρισμένην ὥραν καὶ ἐσύριζεν εἰς τὸ οὖς του τὰς λέξεις ταύτας: « Εἶνε καιρὸς, ἐγέρθητι! » Ὁ ὦρις ὑπῆρξεν ἐπιτυχέστερος καὶ ἀπὸ τὸν κόσσυφον καὶ ἀπὸ τὸν ἀλέκτορα καὶ ἀπὸ τὸ τύμπανον καὶ ἀπὸ τὸ κωδωνόκροτον, τὰ ὁποῖα ὅλα, συνενούμενα μὲ τὴν φωνήν του, ἀπετέλουν ἰσχυρότατον παταγον.

Ἐπί τινας ἡμέρας ἡ μηχανὴ κατώρθωσε νὰ ἐξεγείρῃ τὸν μοναχὸν ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὡρισμένην ὥραν. Ἀλλὰ, φεῦ! ἐν τῷ μέσῳ τῆς χαρᾶς του ἀπεκάλυψε λυπηρόν τι πρᾶγμα· ἐνόμιζεν ἑαυτὸν πρότερον φίλυπνον μόνον, πλὴν μὲ λύπην του παρετήρησεν ἤδη ὅτι ἦτο προσέτι καὶ ὀκνηρός. Καίτοι ἐξύπνα, ἐδίσταζεν ὅμως νὰ ἀφήσῃ τὴν σκληρὰν του κλίνην· ἐχρονοτρίβει λεπτά τινα διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ἡδονὴν τοῦ νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν κλίνην, καὶ κλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς, παρεδίδετο χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφέως. Τοῦτο ἔχρηζε θεραπείας. Ὁ Μοναχὸς εὗρισκε νενικημένην τὴν μηχανικὴν ἐπιτηδειότητα ὑπὸ τῆς ὀκνηρίας του· τὸ πνεῦμα τοῦ σκότους ἐφαίνετο ὅτι ἐμυκτήριζεν αὐτὸν, καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸ νικήσῃ μὲ πᾶσαν θυσίαν.

Παρευθὺς θέτει σανίδα τινὰ βαρεῖαν ὑπεράνω τῆς κλίνης του, εἰς τρόπον ὥστε νὰ πίπτῃ ἐπάνω εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὀκνηροῦ δέκα δευτερόλεπτα μετὰ τὴν εἰρηνικὴν ὑπόμνησιν τοῦ ὡρέως· ὥστε πολλάκις ὁ δυστυχὴς μοναχὸς ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν χωλὸς καὶ πληγωμένος. Ἀλλὰ εἴτε ὁ ὦρις ἔχασε τὴν φωνήν του, εἴτε διότι ὀλιγώτερον βαρεῖα ἔγεινε μὲ τὸν καιρὸν ἡ σανὶς, εἴτε διότι αἱ κνῆμαι τοῦ μοναχοῦ ἀπεσκληρύνθησαν ἢ κατέφευγεν εἰς τὴν κακὴν συνήθειαν τοῦ νὰ τὰς ἀποσύρῃ πρὸ τῆς πτώσεως τῆς μηχανῆς, δὲν ἐπήρχετο ἡ προσδοκωμένη θεραπεία εἰς τὴν ὀκνηρίαν του, καὶ ἐπὶ τέλους δὲν ἐβράδυνε νὰ καταλάβῃ ὅτι νέα ἐφεύρεσις ἦτο ἀναγκαία. Ὅθεν καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ἔβενε πρὶν ἀποκοιμηθῇ σχοινίον τι εἰς τοὺς βραχίονας, τὸ ὁποῖον, ἄνευ κρότου καὶ δι' ἐπιτυχοῦς μηχανισμοῦ ἐκτεινόμενον, τὸν ἔῤῥιπτεν ὑπὸ τὴν κλίνην καὶ τὸν ἐξύπνιζεν ἑκόντα ἄκοντα.

Εἶχε τέλος πάντων κατορθώσει τὸ ποθούμενον. Κύριος δὲ οἶδεν ὁποῖα ἄλλα νέα σχέδια ὑπνοφθόρα ἀνεκύκλει εἰσέτι εἰς τὸν νοῦν του, ὅταν μίαν ἡμέραν ἠσθάνθη ἑαυτὸν ἀποκοιμώμενον διὰ παντός. Νὰ ἀποκοιμηθῇ καὶ εἰς τὴν ἄλλην ζωήν! Ὦ! ποτὲ ὡς ἔνθερμος χριστιανὸς δὲν ἤθελε νὰ φαντασθῇ τοῦτο, καίπερ ἔχων μικρόν τι ἁμάρτημα, τὴν ὀκνηρίαν. Διὸ καὶ πλήρης πεποιθήσεως εἰς τὸν συγχωροῦντα τὰ ἀνθρώπινα ἁμαρτήματα, ἐκραξεν ἀποθνήσκων: « Τώρα ἐξεγείρομαι τέλος πάντων! » Καὶ μὲ τὰς λέξεις ταύτας ἀφῆκε τὴν ὑστάτην πνοήν του.

Κ. Γ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗΣ.

ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ.

(Πρωτότυπον).

Ὅταν Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος, Πυθαγορικὸς φιλόσοφος, ἐφαρμόσας τὴν γεωμετρίαν εἰς τὴν μηχανικὴν, κατεσκεύασε περιστεράν τινα πετωμένην ἀφ' ἑαυτῆς, ὁ Πλάτων ἀγανακτήσας ἔγραψε πρὸς αὐτὸν λέγων, ὅτι καταφρονεῖ τὴν Γεωμετρίαν καταβιβάζων αὐτὴν εἰς τὰ αἰσθητὰ καὶ σωματικὰ ἀπὸ τὰ νοητὰ καὶ ἀσώματα, τὸ ὁποῖον τὴν ἀπεκαθίστα βάναυσον. Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ Πλάτωνος ἐπεκράτει καὶ πρὸ αὐτοῦ μεταξὺ ὅλων ἐν γένει τῶν φιλοσόφων· ἀλλ' ὅταν ὁ πρύτανις οὗτος τῶν φιλοσόφων τοσοῦτον ἐπισήμως ἐξηγήθη περὶ τούτου, ὅλοι συνεμορφώθησαν μὲ τὴν γνώμην του, καὶ ἡ μηχανικὴ, ἐγκαταλειφθεῖσα ἀπὸ τοὺς φιλοσόφους καὶ χωρισθεῖσα τῆς γεωμετρίας, ἔμεινεν ἁπλῶς ὡς μία τῶν στρατιωτικῶν τεχνῶν.

Πόσον ὅμως ἡ αὐστηρὰ αὕτη ἰδέα τοῦ Πλάτωνος ἔβλαψε τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν εἶνε εὔκολον νὰ τὸ ἐννοήσωμεν, ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὁποῖα θαυμάσια ἔπραξεν ὁ Ἀρχιμήδης, ἑνώσας πρὸς ὀλίγον τὴν γεωμετρίαν μὲ τὴν μηχανικὴν, καὶ ἐργασθεὶς ἐπ' αὐτῶν ὄχι σπουδαίως καὶ διαρκῶς, ἀλλὰ προσωρινῶς καὶ κατὰ χάριν τοῦ Ἱέρωνος, πρὸς ἁπλῆν νεανικὴν ἐπίδειξιν τῆς ἰσχύος, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ λάβῃ ἡ γεωμετρία ἡνωμένη μὲ τὴν μηχανικήν. Ἡ καταφρό-

νησις τῆς μηχανικῆς καὶ ἡ ἀπομάκρυνσις αὐτῆς ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας ἔβλαψεν οὐσιωδῶς τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν, στερήσασα αὐτὴν τῶν ἀνακαλύψεων, ὅσαι ἦτο δυνατὸν νὰ κατορθωθῶσι διὰ τῆς συμβαδίσεως καὶ τῆς ἀμοιβαίας αὐτῶν συνδρομῆς, καὶ διεφύλαξεν ὅλην τὴν δόξαν αὐτῶν διὰ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν, ἡ ὁποία παρέχει ἤδη θαύματα τελειότητος, καὶ δίδει ἰδέαν ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου δύναταί τις νὰ πλησιάσῃ περισσότερον εἰς τὴν θείαν παντοδυναμίαν.

Ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης τῶν θαυμάτων, οὕτως εἰπεῖν, ἐποχῆς εὑρισκόμενοι, καὶ μὴ μετέχοντες ὁλοτελῶς τῆς δόξης, τὴν ὁποίαν ἄλλα ἔθνη ἀφθόνως περὶ ἡμᾶς ἀπολαμβάνουσιν ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ἐκρίναμεν εὔλογον νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ νὰ ἀντιτάξωμεν καὶ ἡμεῖς ἓν καὶ μόνον ἀλλὰ μέγα καὶ λαμπρὸν παράδειγμα τῆς μεγάλης ἰσχύος, εἰς ἣν δύναται νὰ φθάσῃ ἡ μηχανικὴ βοηθουμένη ἀπὸ τὴν γεωμετρίαν. Καὶ τὸ παράδειγμα τοῦτο μᾶς χορηγεῖ ὁ Ἀρχιμήδης. Ἂν δὲ καὶ μόνος οὗτος, εἶνε ὅμως ἱκανὸς νὰ ἀντισταθμίσῃ πολλοὺς τῆς νεωτέρας ἐποχῆς ὁμοῦ ἀντιτεταγμένους, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον αὐτὸς μὲν εἰργάσθη παρέργως, οἱ δὲ μεταγενέστεροι εἶχον ἤδη πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς ἀνακαλύψεις αὐτοῦ.

Ἀρχιμήδης, ὁ ἔξοχος τῶν μαθηματικῶν καὶ μηχανικῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἐγεννήθη εἰς τὰς Συρακούσας, 287 ἔτη πρὸ Χριστοῦ. Ἦτο δὲ φίλος στενὸς καὶ συγγενὴς, ὡς λέγεται, τοῦ Ἱέρωνος, καὶ ἐνῷ ἠδύνατο νὰ προαχθῇ δι' αὐτοῦ εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον, αὐτὸς τοσοῦτον ἦτο προσηλωμένος εἰς τὴν γεωμετρίαν, ὥστε καὶ περιπατῶν καὶ τρώγων καὶ λουόμενος εἶχε πάντοτε εἰς τὸν νοῦν του προβλήματα μαθηματικὰ καὶ κατεγίνετο εἰς τὴν λύσιν αὐτῶν· διὰ τοῦτο ἕως καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅταν ἠλείφετο μετὰ τὸ λουτρὸν, ἔκαμνε γραμμὰς καὶ σχήματα γεωμετρίας. Ἡ μεγάλη δὲ αὕτη προσήλωσις καὶ ἐπιμονὴ εἰς τὴν ἐπιστήμην ταύτην ἔφερεν ἀποτέλεσμα, ὥστε οὗτος νὰ ὑπερπηδήσῃ τὰ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γνωστὰ ὅρια τῆς ἐπιστήμης, περὶ ἧς δικαίως ἐλέχθη ὅτι τετραγωνίζει τὸν νοῦν, καὶ νὰ κάμῃ νέας καὶ ἀξιολογωτάτας ἀνακαλύψεις.

Μέγας ἀριθμὸς ἐφευρέσεων ἀποδίδεται εἰς τὸν Ἀρχιμήδην, ἀλλ' ἡμεῖς θέλομεν περιορισθῇ εἰς τὰς σημαντικωτέρας ἐξ αὐτῶν, αἵτινες ἐπέσυρον τὸν θαυμασμὸν τοῦ κοινοῦ. Καὶ πρῶτον μὲν ἐφεῦρε τὸν περιέχοντα τὴν σφαῖραν κύλινδρον καὶ τὴν ἀναλογίαν αὐτῶν· τοσοῦτον δὲ ηὐχαριστήθη ἀπὸ τὸ θεώρημα τοῦτο, ὥστε ἀφῆκε παραγγελίαν νὰ θέσωσι μετὰ τὸν θάνατόν του τὸ σχῆμα τοῦτο ἐπὶ τοῦ τάφου του.

Ὁ Ἱέρων εἶχε κατασκευάσει χρυσοῦν στέφανον, καὶ ἐπεθύμει νὰ γνωρίσῃ ἂν ὁ χρυσὸς ἦτο καθαρὸς καὶ ἄνευ μίγματος. Ἐπρότεινε λοιπὸν εἰς τὸν Ἀρχιμήδην ἂν δύναται νὰ κάμῃ δοκιμήν τινα πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δόλου, ἐὰν ὑπῆρχε τοιοῦτος, χωρὶς ὅμως νὰ βλάψῃ τὸν στέφανον. Μετὰ πολλὰς μελέτας καὶ σκέψεις, ὁ Ἀρχιμήδης εἶχε σχεδὸν ἀπελπισθῇ τοῦ νὰ ἐννοήσῃ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, τὸ ὁποῖον εἶχε κατὰ νοῦν ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἐνῷ δὲ μίαν τῶν ἡμερῶν εὑρίσκετο εἰς τὸ λουτρὸν, παρατηρήσας ὅτι καθόσον εἰσήρχετο τὸ σῶμά του εἰς τὸ ὕδωρ τοσοῦτον τὸ ὕδωρ ὑψοῦτο, συνέλαβεν ἀμέσως τὴν ἰδέαν τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος, καὶ ἐξελθὼν πάραυτα ὁλόγυμνος ἀπὸ τὸ λουτρὸν, ἔτρεχεν εἰς τὴν οἰκίαν του φωνάζων καθ' ὁδὸν « Εὗρον! εὗρον! » ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔκαμε τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ ἔλυσε τὸ ζήτημα.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀρχιμήδους ἡ ἀριθμητικὴ δὲν εἶχε κάμει μεγάλας προόδους, καὶ διὰ τοῦτο ἐνόμιζον ὅτι ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μετρηθῇ. Ὁ Ἀρχιμήδης ἀπέδειξεν ὅτι ὄχι μόνον ἡ ἄμμος ὅλης τῆς γηΐνου σφαίρας εἶνε δυνατὸν νὰ ἀριθμηθῇ, ἀλλὰ καὶ πόση ἄμμος ἀκόμη χρειάζεται διὰ νὰ σχηματισθῇ μία ἄλλη σφαῖρα ἀπὸ τῆς γῆς μέχρι τῶν ἀστέρων, ὅταν τὸ διάστημα τοῦτο ὑποτεθῇ γνωστόν, καὶ συνέγραψεν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης βιβλίον.

Ἐμελέτησε πολὺ καὶ ἐνησχολήθη εἰς τὴν δύναμιν τῶν μοχλῶν, καὶ ὁμιλῶν μίαν ἡμέραν μὲ τὸν Ἱέρωνα περὶ τῆς μεγίστης δυνάμεως αὐτῶν, ἑτοίμησε νὰ εἴπῃ τὸ γνωστότατον ἐκεῖνο « Δός μοι πᾶ στῶ καὶ τὰν γᾶν κινήσω. » (*) Μόλον τοῦτο λέγουσιν ὅτι ἔκαμεν ἐπίδειξιν τῆς ὑπερφυοῦς αὐτοῦ δυνάμεως εἰς τὸν Ἱέρωνα, ὅταν μόνος κινῶν διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ χειρὸς μίαν πολυσύνθετον μηχανὴν, ἔσυρεν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἓν τῶν μεγαλητέρων πλοίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἀλλὰ τὸ θαυμαστότερον καὶ τὸ μεγαλητέρας περιεργείας ἄξιον ἐπινόημα αὐτοῦ εἶνε ἡ κατασκευὴ τῆς κινουμένης σφαίρας, ἥτις ἐπαρουσίαζε τὰς κινήσεις τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἀστέρων, τὸ ὁποῖον τοσούτῳ παράδοξον ἐθεωρήθη τότε, ὥστε δυσκόλως ἐπιστεύετο.

(*) Τῶν νεωτέρων μαθηματικῶν τις ὑπελόγισεν ὅτι, ἐὰν ἐδίδετο εἰς τὸν μέγαν τοῦτον μηχανικὸν τῆς ἀρχαιότητος, ἐκτὸς τοῦ κέντρου τῆς γῆς καὶ 3,000 λεύγας μακρὰν τούτου, ὑποστήριγμά τι καὶ 200 λιτρῶν ἀντιζύγιον, διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑποχρέωσίν του εἶχε χρείαν μοχλοῦ 6,000,000,000,000,000,000,000,000,

Τιτῶν Συγγραφέων ἀναφέρουσιν ὅτι ἐφεῦρε καὶ τροπτρον, διὰ τοῦ ὁποίου ἔκαυσε τὸν Ῥωμαϊκὸν στόλον· καὶ μ' ὅλον ὅτι νεώτεραι παρατηρήσεις ἐπέδειξαν ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἡ διὰ του κατόπτρου πυρπόλησις (*), δὲν θεωρεῖται μως παρὰ πάντων ὡς βέβαιον τὸ ἱστορικὸν τοῦτο, διότι οὔτε ὁ Πολύβιος οὔτε ὁ Πλούταρχος ἀναφέρουσι περὶ αὐτοῦ.

Ὁρῶν, θαυμάσας τὴν ἀγχίνοιαν καὶ τὴν μηχανὴν ἱκανότητα τοῦ Ἀρχιμήδους, τὸν παρεκάλει νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῶν καὶ πρὸς ὄφελος τῶν ρώπων, καὶ νὰ μὴ μένῃ πάντοτε ἡ ἐπιστήμη του περιωρισμένη εἰς θεωρίας μόνον. Ὁ Ἀμήδης, πεισθεὶς εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ἱέρωνος, κατεσκεύασε διαφόρους μηχανὰς χρησίμους πολιορκίαν, τὰς ὁποίας ἐτοποθέτησεν ἔσωθεν τοῦ τείχους χωρὶς νὰ φαίνωνται ἔξωθεν.

Τμηχανῶν τούτων δὲν ἔλαβεν ἀνάγκην ὁ Ἱερώνυμος ζῇ· μετὰ τὸν θάνατον μως αὐτοῦ, μβάσης πολιορκίας τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἦσαν εἰς μεγίστην ὑποψίαν ὅτι δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ ἀνθέξωσι, κανένα δὲ λόγον δὲν ἔκαμνε περὶ τῶν μηχανῶν τοῦ Ἀρχιμήδους, τῆς δυνως τῶν ὁποίων δὲν εἶχον γνῶσιν. Ἀλλ' ἐνῶ ἐνήθησαν κατὰ τῆς πόλεως τὰ Ῥωμαϊκὰ στρώματα διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, καὶ ἦρχε μὲ πολὺ θάρρος καὶ μὲ τὴν βεβαιότητα σχε τῆς ἐπιτυχίας, ἔβαλεν ὁ Ἀρχιμήδης εἰς κίνη τὰς μηχανάς του, καὶ πρὸς μὲν τὰ ἀπὸ ξηρστρατεύματα ἐρρίπτοντο μὲ πολλὴν ὁρμὴν καὶ χύτητα τόξα καὶ βέλη καὶ λίθοι ὑπερβολικοῦ μεγέθους, ὥστε ταῦτα, προσβαλλόμενα παντόθεν ἀδιακόπως καὶ μὲ πολλὴν ὁρμήν, ἐβιάζετο νὰ συγχέωσι τὰς τάξεις των· κατὰ δὲ τῶν λοίων, ὅταν ἐπλησίαζον εἰς τὰ τείχη, προέκυον ἐξαίφνης κεραῖαι, αἵτινες κρεμάμεναι ἀπὸ τείχη, ἄλλα μὲν πλοῖα ἐκτύπων καὶ τὰ ἐβύθιον, ἄλλα δὲ συνελάμβανον μὲ σιδηρᾶς χεῖρας καὶ τὰ ἐστήκωνον ὑψηλότερα τῆς θαλάσσης, καὶ ρατοῦντα τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου ἐβύθιζον πρώραν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἄλλα, ἀφοῦ ἐκράνη τὰ πλοῖα πηωρημένα, τὰ ἔρριπτον μὲ πολλὴν ρμὴν εἰς τοὺς βράχους καὶ τὰ συνέτριβον.

Ὅταν δὲ ἐπλησίαζεν ἡ καταστρεπτικὴ μηχανὴ τῶν ἐναντίων, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ πολιορκῶν τὴν πόλιν Ῥωμαῖος Ναύαρχος Μάρκελλος ἐστήριζε τὰς περισσοτέρας αὐτοῦ ἐλπίδας, καὶ διευθύνετο μεγαλοπρεπῶς καὶ ἀγερώχως κατὰ τοῦ τείχους, ἐξεσφενδονίσθη ἀπ' αὐτοῦ λίθος δεκατάλαντος τὸ βάρος καὶ κατόπιν αὐτοῦ καὶ ἄλλοι, οἵτινες, ἐπιπεσόντες κατὰ τῆς μηχανῆς, τὴν ἐτάραξαν καὶ διέλυσαν τοὺς συνδέσμους αὐτῆς. Εἰς τρόπον ὥστε ὁ Μάρκελλος, ἀντικρουόμενος παντόθεν ἰσχυρῶς, ἀπηλπίσθη καὶ διέταξε τὴν ὀπισθοδρόμησιν καὶ τῶν πλοίων καὶ τῶν στρατευμάτων.

Γενομένου δὲ συμβουλίου ἀπὸ τὸν Μάρκελλον κατὰ ποῖον τρόπον ἔπρεπε νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν ἔφοδον, ἐκρίθη εὔλογον νὰ κινηθῶσι τὴν νύκτα, ὥστε νὰ εὑρεθῶσιν αἴφνης πλησίον τῶν τειχῶν· διότι οὕτως ἐνόμιζον ὅτι ἠδύναντο νὰ ἀποφύγωσι τὰς προσβολὰς τῶν Συρακουσίων, ὑποθέτοντες ὅτι αἱ μηχαναὶ εἰσὶν εἰς τοιοῦτον τρόπον κατεσκευασμέναι ὅπως ῥίπτωσι τὰ βέλη μακρὰν, καὶ ὅτι ὅταν ἤθελον πλησιάσει εἰς τὰ τείχη χωρὶς νὰ ἐννοηθῶσιν, ἠδύναντο νὰ διαφύγωσι τὸν κίνδυνον. Ἀλλ' ἀφοῦ ἐπλησίασαν εἰς τὰ τείχη, ὡς ἐσχεδιάσθη, ἤρχισαν πάλιν νὰ πίπτωσιν ἐπ' αὐτῶν βέλη καὶ λίθοι καθέτως, ὥστε καὶ αὖθις ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποσυρθῶσι καὶ νὰ ὑποφέρωσι μεγίστην ζημίαν κατὰ τὴν ἀναχώρησιν, χωρὶς διόλου νὰ βλάψωσι τοὺς Συρακουσίους· διότι ὅλαι αἱ μηχαναὶ ἦσαν ὄπισθεν τοῦ τείχους, καὶ ἐνήργουν χωρὶς νὰ φαίνεται κανείς. Εἰς τοσοῦτον ὁ Ἀρχιμήδης ἐπρόβλεψεν ὅλας τοῦ πολέμου τὰς περιστάσεις, ὥστε οὐδεμίαν ἀφῆκεν εἰς τὸν ἐχθρὸν εὐκολίαν κατὰ τὴν ἐπίθεσιν. Διὰ ταῦτα οἱ Ῥωμαῖοι ὑπὸ τοσούτου φόβου ἐκυριεύθησαν, ὥστε μόλις ἐφαίνετο ὑπεράνω τοῦ τείχους, σχοινίον τι ἢ ξύλον καὶ εὐθὺς ἔφευγον ἔντρομοι, νομίζοντες ὅτι κινεῖται μηχανή τις τοῦ Ἀρχιμήδους κατ' αὐτῶν. Ὁ δὲ Μάρκελλος ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τοῦ νὰ κυριεύσῃ δι' ἐφόδου τὴν πόλιν, καὶ συστήσας στενώτατον ἀποκλεισμὸν καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, περιέμενε νὰ παραδοθῶσι μὲ τὸν καιρὸν καὶ διὰ τῆς στερήσεως τῶν τροφῶν.

Τοσοῦτον δὲ ἐθαυμάσθη ὁ Ἀρχιμήδης καὶ ἀπὸ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἐχθρούς, ὥστε ὁ Μάρκελλος, περιγελῶν τοὺς μετ' αὐτοῦ τεχνίτας καὶ μηχανοποιούς, « Δὲν παύομεν, εἶπε, νὰ πολεμῶμεν τὸν γεωμετρικὸν τοῦτον Βριάρεων, ὅστις παίζων ἐδίωξε μετ' αἰσχύνης τὰ πλοῖά μας, μεταχειριζόμενος δὲ τοὺς Ἑκατόγχειρας τῶν μύθων, ῥίπτει τοσαῦτα βέλη ἐναντίον μας; » Καὶ τῳόντι·

λευτ μήκους, τὸ δὲ ἄκρον τοῦ μεγάλου βραχίονος τοῦ μοχλοῦ ἔπρε νὰ ἔχῃ ταχύτητα σφαίρας κανονίου, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀνακινῃ ἓν μόνον δάκτυλον τὴν γῆν, καὶ τοῦτο εἰς διάστημα 27, 000,0,000,000 ! ! ! Σ. Ε.

(*) μοίαν χρῆσιν τῶν πυροβόλων τούτων κατόπτρων, κατὰ μίμη τοῦ Ἀρχιμήδους, ἔκαμε καὶ ὁ μηχανικὸς Πρόκλος ἐπὶ Ἀναστασί τοῦ Δικόρου, Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου, δι' ὧν ἔκαυσε τὰ πλοῖα τοῦ ἀποστάτου Βιταλιανοῦ τοῦ Θρᾳκός. Ἴδε Ζωναρᾶ Χρονικ σελ. 53.

τὸ ἐλατήριον ὅλων τῶν μηχανῶν τούτων ἦτο εἷς καὶ μόνος, ὁ Ἀρχιμήδης, καὶ αὐτὸς εἰς ἀρκετὰ προβεβηκυῖαν ἡλικίαν. Μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ καιροῦ παρετήρησεν ὁ Μάρκελλος μίαν θέσιν μὴ φυλασσομένην καλῶς, καὶ παραφυλάξας μίαν ἡμέραν, καθ' ἣν οἱ Συρακούσιοι ἑορτάζοντες κατεγίνοντο εἰς μέθην καὶ συμπόσια, καὶ κατασκευάσας κλίμακας, εἰσήγαγε στρατιώτας καὶ ἐξουσίασε τὴν πόλιν. Ὁ Ἀρχιμήδης δὲν ἐννόησε διόλου τὴν ἅλωσιν, ὡς ἐνασχολούμενος εἰς γεωμετρικὰς θεωρίας· ὅταν δὲ ἐπαρουσιάσθη Ῥωμαῖός τις στρατιώτης, καλῶν αὐτὸν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν Μάρκελλον, τοσοῦτον ἀπησχολημένος καὶ βυθισμένος εἰς θεωρίας ἦτο, ὥστε οὐτὲ κἂν ἔδωκε προσοχὴν εἰς τὸν στρατιώτην. Ὅτε δὲ οὗτος τὸν ἔσπρωξε βιαίως, ὁ Ἀρχιμήδης, ἐπιπεσὼν ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἄβακος καὶ προφυλάττων αὐτὸν δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, εἶπε τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο «ὅρα μή μου τοὺς κύκλους ταράξῃς!» ἕως οὗ ἀγανακτήσας ὁ στρατιώτης τὸν ἐφόνευσε.

Ὁ Μάρκελλος ἐλυπήθη πολὺ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχιμήδους, καὶ ἀνευρὼν τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ, ἔκαμε πρὸς αὐτοὺς ἱκανὰς εὐεργεσίας, θέλων νὰ ἐξηγήσῃ τὸν πρὸς τὸν μέγιστον τοῦτον ἄνδρα θαυμασμὸν αὐτοῦ. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀρχιμήδους ἐγένετο εἰς τὰ 212 πρὸ Χριστοῦ· ἐπὶ δὲ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἐτέθη κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του ἡ ἐντὸς κυλίνδρου περιεχομένη σφαῖρα, καὶ ὕστερον ἀπὸ πολὺν καιρὸν τὸν τάφον αὐτοῦ, περικυκλωθέντα ἀπὸ βάτους καὶ ἀκάνθας, ἀνεγνώρισεν ὁ Κικέρων διὰ τοῦ σημείου τούτου, καὶ καθαρίσας ἐπεσκεύασεν αὐτόν.

Ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ διεσώθησαν ἐκτὸς ὀλίγων ἅπαντα, ἐν οἷς καὶ τὸ περὶ ἰσορροπίας. Δὲν ἠθέλησεν ὅμως ποτὲ νὰ γράψῃ περὶ μηχανικῆς, θεωρῶν αὐτὴν ἀγενῆ καὶ βάναυσον, καὶ περιορίσας τὴν φιλοτιμίαν του εἰς μόνον τὰ ἀφῃρημένα καὶ μὴ συνδεόμενα μετὰ τῆς ὕλης πράγματα.

* *

Η ΘΑΛΑΣΣΑ.

Ἡ θεωρία τῆς θαλάσσης προσφέρει ἡμῖν ἀδιακόπως διαρκές τι θέλγητρον, διὰ τοῦ κυματισμοῦ, τῆς μανίας καὶ τῆς ἡσυχίας της. Μόνη αὐτὴ ἐν τῇ κτίσει δὲν βαρύνει ποτὲ τὸ ἀνθρώπινον βλέμμα, τὸ ὁποῖον θὰ κατεκουράζετο εἰς τὴν θεωρίαν ὅλων τῶν λοιπῶν φαινομένων τῆς φύσεως, ὅσον μειδιῶντα καὶ ὅσον ἔξοχα ἂν ἤθελον εἶσθαι. Τὸ θέαμα τοῦτο, καταπληκτικώτατον ἐν τῇ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῇ ἰσχύϊ του, ἀντὶ νὰ καταβάλλῃ τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὑπερυψοῖ εἰς τοὺς ἰδίους του ὀφθαλμοὺς, πληροῖ αὐτὸν θαρραλέας δυνάμεως, καὶ καταπλημμυροῦν αὐτὸν ὑπὸ σεβασμοῦ καὶ λατρείας πρὸς τὸν ὕψιστον Δημιουργὸν, τὸν παρακινεῖ νὰ θαυμάσῃ τὸ πλάσμα ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον οὗτος ἔδωκε τὴν σοφίαν καὶ τὴν τόλμην, τὰ δύο θαυμαστὰ ἐλατήρια, δι' ὧν ῥιψοκινδυνεύει τὴν ὕπαρξίν του ἐπὶ τοῦ τρομεροῦ τούτου στοιχείου, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης προφανοῦς προφυλάξεως εἰμὶ ἑνὸς ἁπλοῦ σανιδώματος, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἀόρατον πάντοτε προφύλαξιν Ἐκείνου, ὅστις τὰ πάντα ἐπιβλέπει.

Πόθεν προέρχεται τὸ ἀκαταμάχητον τοῦτο θέλγητρον, τὸ ὁποῖον ἡ θάλασσα προξενεῖ εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν; Πῶς νὰ ἐξηγηθῇ ἡ σχέσις, ἡ ὑπάρχουσα μεταξὺ τοῦ μυστηριωδεστέρου ὀργανισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς θείας δημιουργίας; Ἡ θάλασσα πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι εἶνε τὸ κάτοπτρον τοῦ Θεοῦ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὸ ἄπειρον τοῦ τε μεγαλείου καὶ τῆς ἰσχύος Αὐτοῦ ἀντανακλᾶται ἐντελέστερον παρ' ὅσον εἰς κανὲν ἄλλο ἐκ τῶν ἔργων Του, καὶ ἀποκαλύπτεται ἐντελέστερον εἰς ἐκείνους, οἵτινες τὸ περιεργάζονται.

Ποῖος δὲν ἐσταμάτησε καὶ ἄκουε ἐπὶ τῶν σκοπέλων της, διὰ νὰ ἀκούσῃ τὰ κύματα ἐπαναλαμβάνοντα τὸ αἰώνιον παράπονόν των; Φαίνεται ὅτι ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἔχει ἰδίαν μοῖραν, ἰδιαιτέραν ἱστορίαν, ἣν δυνάμεθα νὰ μαντεύσωμεν θεωροῦντες αὐτὰ συνεχῶς. Ἐκεῖ κάτω παρατηροῦμεν αἴφνης τεμάχιον ξύλου, μετὰ τοῦ ὁποίου παίζοντα τρόπον τινὰ τὰ κύματα ῥίπτουσιν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο κατὰ τὰ γιγαντώδη παίγνιά των. Τὸ ξύλον τοῦτο εἶνε ἴσως τὸ τελευταῖον λείψανον πελώριου τινὸς πλοίου, τὸ ὁποῖον, καταβληθὲν μακρὰν, πολὺ μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς, συνετρίβη καὶ κατεπόθη ὑπὸ τοῦ ἀχανοῦς ὠκεανοῦ, μακρὰν τῶν ἀνθρωπίνων βλεμμάτων καὶ βοηθειῶν, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ κληροδοτήσῃ ὡς ἐνθύμιον εἰς τὴν γῆν ἄλλο τι σημεῖον τῆς ὑπάρξεώς του, τῆς πάλης του καὶ τῆς καταστροφῆς του, εἰμὶ τὸ πενιχρὸν τοῦτο σύντριμμα, τὸ ὁποῖον κυματίζει ἐκεῖ κάτω. Πόσα δράματα δύναται νὰ πλάσῃ ἡ φαντασία μας εἰς τὴν θέαν τοῦ λειψάνου τούτου! Πλὴν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐγκαταλείψωμεν ἑαυτοὺς μόνον εἰς τοιαύτης φύσεως ἰδέας ἐνώπιον τοῦ στοιχείου, ὅπερ, ὁμιλοῦν ἡμῖν τόσον καθαρὰ περὶ τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ, μᾶς ἐνθυμίζει ταὐτοχρόνως καὶ τὴν ἀγαθότητά Του.

Ἀπέριμετρος θάλασσα! σὺ ἡ τόσον ὠφέλιμος, ἀποβαίνεις ἐνταὐτῷ τόσον καταστρεπτικὴ καὶ τρομερὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν, ἀπαυθήσασα τοῦ

νὰ τοὺς ὑπακούῃς, ἐπανίστασαι ἐναντίον τῶν αὐθαδῶν τούτων δεσποτῶν σου! Πάντοτε μυστηριώδης, εἶσαι διηνεκῶς ὡραία, εἴτε ἡσυχάζουσα εἴτε ὀργιζομένη, καὶ κατὰ τὴν αὐγὴν γαληνιαίας τινὸς ἡμέρας ὡς καὶ κατὰ τὴν θυελλώδη δύσιν! Οἱ ποιηταὶ πάσης ἐποχῆς ἔψαλλον τὰς χάριτάς σου, οἱ δὲ ζωγράφοι ἐχαραγράφησαν τὰς καλλονάς σου· πλὴν, ποιηταὶ καὶ ζωγράφοι δὲν ἠδυνήθησάν ποτε νὰ παραστήσωσιν εἰμὴ ἀτελῆ τινὰ εἰκόνα τοῦ ἀφάτου μεγαλείου σου καὶ τῶν ἀπεριγράπτων θελγήτρων σου!

Ρ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΔΥΟ ΟΝΩΝ.

ΚΑΤ' αὐτὰς περιῆλθεν εἰς τὰς χεῖράς μας σπουδαιοτάτη τις ἀλληλογραφία μεταξὺ δύο ..... ὄνων δημοσιογράφων, τοῦ ἑνὸς Παρισινοῦ καὶ τοῦ ἄλλου Ἐπαρχιώτου. Ἂν καὶ σεβώμεθα ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὸ ἀπαραβίαστον τῆς ἰδιωτικῆς ἀλληλογραφίας, ἀποφασίζομεν ἐν τούτοις, ὄχι χωρὶς τύψιν συνειδότος, νὰ παραβιάσωμεν τὸν ἀπαραβίαστον τοῦτον κανόνα τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ δημοσίου δικαίου, καὶ νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Παρισινοῦ ὄνου πρὸς τὸν Ἐπαρχιώτην, τὸν ἀξιότιμον αὐτοῦ συνάδελφον. Ἡ μόνη δὲ δικαιολογία τῆς ἄλλως ἀσυγγνώστου ἀδιακρισίας μας εἶνε ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Παρισινοῦ ὄνου (ὅστις ἐπαγγέλεται καὶ τὸν σοφόν!) πρὸς τὸν ἀγαθὸν σύνονον αὐτοῦ δύναται ὄχι μόνον νὰ τέρψῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ ὠφελήσῃ τὸ ἡμέτερον κοινόν. Οἱ λόγοι τῶν σοφῶν, ἀκόμη καὶ ὅταν ἀνήκωσιν εἰς τὴν φυλὴν τῶν ὄνων, εἰσὶ πάντοτε διδακτικοί· ἡ λυγγία δὲν πρέπει νὰ τίθεται ὑπὸ τὸ μόδιον.

Ἰδοὺ ἡ πολυθρύλλητος καὶ διδακτικωτάτη ἐπιστολὴ αὕτη:

« Ἀδελφέ μου ὄνε!

« Ὅταν πρόκηται νὰ λέγῃ τις εἰς ὦτα μὴ ἀκουόντων, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ὀγγανίζῃ· ὀγγανίζων τις, ἐλπίζει τοὐλάχιστον νὰ ἀκουσθῇ μακρύτερα.

Ἀλλὰ σήμερον δὲν προτίθεμαι νὰ σὲ συγχαρῶ διὰ τὴν ἰσχυρὰν καὶ μελῳδικὴν φωνήν σου, καθότι ἀπὸ τὸν πρῶτόν σου ἀριθμὸν φαίνεται νὰ ἔφραξες τὸν λάρυγγά σου, ὡς ἐὰν ἐφοβεῖσο ὁ ἴδιος τὴν φωνήν σου· εἶνε ἀληθὲς ἐν τούτοις ὅτι, ὅταν ἰσχυρὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ, δυσκόλως θὰ κατορθώσῃ νὰ ἀκουσθῇ ἀπὸ ὧτα πλήρη ἀργυρᾶς βοῆς.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀλλοκότου θορύβου, τὸν ὁποῖον κάμνει ὁ κόσμος οὗτος ὁ περὶ ἡμᾶς, ἀμυδρὰ λλω ἂν καὶ αὐτὸς ὁ Ἄγγελος τῆς τελευταίας κρίσεως ἤθελε κατορθώσει νὰ ἀκουσθῇ, ἐκτὸς ἂν ἐνεστόμιζε χρυσῆν σάλπιγκα· καὶ πάλιν ἔπρεπε νὰ ὑποσχεθῇ χρηματικὴν ἀμοιβὴν εἰς τοὺς 25,000 οἵτινες ἤθελον ἀναστηθῇ πρῶτοι, καὶ ἐπὶ τῷ ὅρῳ τούτῳ οἱ νεκροὶ τοῦ αἰῶνος ἤθελον συναινέσει ἴσως νὰ ἐξεγερθῶσι. Καὶ ὅμως πάλιν δὲν εἶμαι βέβαιος· θὰ ἐχρειάζετο ἴσως πλούσιός τις κληρος διὰ νὰ τοὺς δελεάσῃ.

Ἐν τούτοις δὲν ἐλπίζω νὰ κατορθώσῃς τίποτε μὲ τοὺς ὀγγανισμούς σου, εἰς τοὺς ὁποίους ἀναμιγνύω καὶ τοὺς ἰδικούς μου ἁπλῶς πρὸς ἀνάπαυσιν τῆς συνειδήσεώς μου, καὶ πρὸς ἰδίαν μας διασκέδασιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς παγκοσμίου βαβυλωνίας.

Καὶ ἀληθῶς, δὲν εἶνε εὐτύχημα νὰ δυνάμεθα νὰ ὀγγανίζωμεν ἐν ἁρμονίᾳ, ἐνῷ ὅλοι ὅσοι μεταχειρίζονται τὴν λαλιάν, τὴν διπλωμένην, τετορνευμένην, βαμβακισμένην καὶ τεθωρακισμένην διὰ τοῦ λογικοῦ, δὲν κατορθόνουν ἄλλο τίποτε παρὰ νὰ ἐκκωφαίνωσιν ἀλλήλους;

Ἐκτὸς τοῦ σαγματος, τὸ ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι μᾶς ἀναγκάζουν νὰ φέρωμεν, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον ηὐτύχησα νὰ βίψω κατὰ γῆς, ἐνῷ σὺ φαίνεσαι ἀκόμη ὅτι δὲν τολμᾷς νὰ ἀπαλλαχθῇς ἀπὸ τὸ ἰδικόν σου, πρέπει νὰ μακαρίζωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς διὰ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης τύχην μας, πρὸ πάντων ἀρότου οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀνώρυξαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε δὲν δύναταί τις νὰ βαδίσῃ ἐπ' αὐτῆς, εἰμὴ εἰς τὰ ἄκρα χρημνῶν καὶ καλωμάτων, τῶν ὁποίων δὲν φαίνεται ὁ πυθμήν. Μᾶς εἶνε ὅμως ἀδιάφορον! ἡμεῖς ἔχομεν τὸν πόδα ἀσφαλῆ, καὶ ἐκεῖ ὅπου αὐτοὶ ὀλισθαίνουσι, διαβαίνομεν ἀρόδως καὶ στερεῷ ποδί.

Τόσον καλλήτερα δι' ὅσους κολληθῶσιν ἐπάνω μας κατὰ τὴν καταστροφήν, τὴν ὁποίαν προβλέπω· διότι τότε θὰ ἦνε πολλοί, ἔσο βέβαιος, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐξαπολύσουν τὸ χαρτοφυλάκιον ἢ τὸ βαλάντιόν των διὰ νὰ ὁράξωσιν ὀλίγας τρίχας τῆς μηλωτῆς μας, καὶ δὲν θὰ τὸ ἐπιτύχουν. Ἔχω λοιπὸν καλὴν ἐλπίδα διὰ τὸ μέλλον μας· ἀλλ' αὐτὸς δὲν εἶνε ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἀρχίζω τὴν παροῦσαν μετὰ σοῦ ἀνταπόκρισιν. Ἡ κατανυκτικὴ ὁμοῤῥυθμία τῶν φωνῶν μας καὶ τῶν ποδῶν μας ἡ ἀσφάλεια εἰσὶ τὰ μικρότερα τῶν πλεονεκτημάτων, διὰ τῶν ὁποίων ἡ φύσις μᾶς ἐπροίκισε, καὶ τὰ ὁποῖα νεμόμεθα πρὸς ζημίαν τῶν ἀλαζόνων διπόδων, τὰ ὁποῖα γεννῶνται ὅλα καὶ ἀποθνήσκουσι χωρὶς φόρεμα εἰς τὴν βάχιν, ἐνῷ ἡμεῖς εἴμεθα τοὐλάχιστον βέβαιοι ὅτι θὰ γεν-

νηθῶμεν καὶ θὰ ἀποθάνωμεν ἐντὸς μηλωτῆς θερμῆς καὶ ἀφθάρτου, καίτοι τραχείας καὶ ἀνωμάλου.

Ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποίου θέλω νὰ σὲ ὁμιλήσω καὶ τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει τὴν ἀναντίρρητον ὡς πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος ὑπεροχήν μας, ἐκεῖνο, διὰ τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν ἀκαταπαύστως νὰ εὐχαριστῶμεν τὸν Πλάστην, εἶνε (ὅλοι οἱ μὴ ἐξ ἐπαγγέλματος κερδοσκόποι θὰ γελάσουν) τὸ μῆκος τῶν ὤτων μας!

Τοιοῦτον ὑπῆρξε, πρὸ πολλῶν ἡμερῶν, ὅταν παρετήρουν τὴν εὐφυᾶ μου φυσιογνωμίαν ἐντὸς λιμνάζοντος ὕδατος, περιτριγυρισμένου ὑπὸ καλλάμων καὶ ὡραιοτέρου ἀπὸ Βενετικὸν κάτοπτρον, — τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐμβριθεστάτων μου σκέψεων.

Σὲ παρακαλῶ νὰ τὰς θέσῃς ὑπ' ὄψιν τῶν ἀναγνωστῶν σου, ἂν τυχὸν τὰ ὄμματά των ἀξίζουν καλλήτερα παρὰ τὰ ὤτά των.

Ἀμφιβάλλω ὅμως· τὸ ὀλίγον γένος ἔχει τόσον ὀλίγα προτερήματα!

Ὄχι — αἱ γυναῖκες ἴσως; Καθότι, ἂν καὶ διαπρέπωσι διὰ τῆς γλώσσης μᾶλλον παρὰ διὰ τῶν ὤτων, τοὐλάχιστον πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἀκοή των εἶνε ἀρκετὰ ὀξεῖα, ὥστε νὰ ὁράττῃ λόγους τινὰς ὑποψιθυριζομένους.

Ἀλλ' ὁ ἀνήρ! πόσον ἄσημον πρᾶγμα ὡς πρὸς τὰ ὦτα!

Κατ' αὐστηρὰν θεωρίαν, δύναταί τις νὰ δικαιολογήσῃ τὴν λαλιάν του.

Εἶνε κενόσπουδος, γελοῖα, ψευδολόγος, σκολιά· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν γένει δὲν ὁμιλεῖ παρὰ εἰς τοὺς ὁμοίους του, τουτέστιν εἰς κωφούς, τοῦτο δὲν παράγει πολὺ δυσάρεστα ἀποτελέσματα.

Δύναταί τις νὰ δικαιολογήσῃ καὶ τὴν ὅρασίν του, μ' ὅλον ὅτι αὕτη ὑπόκειται εἰς ἀλλοκότους πλάνας, μ' ὅλον ὅτι κλείει πολλάκις τὸ ὄμμα του διὰ τῶν ἀντικειμένων τὰ ὁποῖα θέλει νὰ ἴδῃ, παρατηρῶν αὐτὰ ἀπὸ πολλὰ μακράν. Ἀνεκάλυψεν ὅμως ἕνα νόμον (τὸν τῆς θλάσεως τῶν ἀκτίνων), διὰ τοῦ ὁποίου ἀποδεικνύει αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν ὅτι βλέπει ὡς ἔγγιστα τὰ πάντα ἀντίστροφα· τοῦτο τὸν δικαιολογεῖ.

Ἡμεῖς οἱ ὄνοι βαδίζομεν κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν σκοπόν, ὅπου ἡ αἴσθησίς μας μᾶς ὠθεῖ.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει τὴν γεῦσιν λεπτήν· καθότι δὲν ἤθελε παραμελεῖ τὸν ἐξαίρετον καὶ εὐάρεστον χυμόν, τὸν ὁποῖον εὑρίσκομεν εἰς τὰς ἀκάνθας· ἐπειδὴ ὅμως τρώγει ἀγκινάρας, εἶνε πάλιν συγγνωστέος.

Τί τὸν χρησιμεύει ἡ ὀλίγη του ὄσφρησις; Ἡ ἰδική μας, ἀφίνω τὴν τοῦ κυνός, μᾶς ὁδηγεῖ διὰ τῶν πεδιάδων καὶ τῶν δασῶν, εἴτε ζητοῦμεν τροφὴν εἰς αὐτὰ, εἴτε ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐναμιώσωμεν ἐκείνους ἢ ἐκείνας, τὰς ὁποίας ἀγαπῶμεν. Μὲ τὴν ἰδικήν του ὄσφρησιν ὁ ἄνθρωπος μόλις αἰσθάνεται αὐτὸς ἑαυτόν. Διὰ νὰ ἀναπληρώσῃ τὰς ἐλλείψεις του ἐφεῦρεν ἀληθῶς διαβήτας, ἐκτόμετρα, ὡρολόγια καὶ διόπτρας· ἐν τούτοις ἐπεθύμουν, ἀπὸ περιέργειαν, ἀποπλανηθεὶς ἐντὸς δάσους μετὰ γεωμέτρου τινός, φέροντος ὅλην του τὴν ἐπιστημονικωτάτην ἀποσκευήν, νὰ ἠξεύρω τίς τῶν δύο μας ἤθελεν εὕρει ταχύτερα τὸν δρόμον του.

Εἶνε περίεργος δοκιμή, ἀγαπητὲ ὄνε καὶ φίλε· καὶ ἂν εὕρῃς μεταξὺ τῶν συνδρομητῶν σου κανένα ἐπιστήμονα, ὅστις θέλει νὰ κάμῃ μετ' ἐμοῦ τὴν δοκιμὴν ταύτην, στοιχηματίζω τὰ ὦτά μου ἀντὶ τῶν ἰδικῶν του, μ' ὅλην τὴν ἀνισότητα τοῦ στοιχήματος.

Καὶ, σὲ βλέπω τὸν ὀγγανισμὸν τῆς τιμῆς μου! ἐπιθυμῶ νὰ χάσω, τοὐλάχιστον διὰ νὰ ἴδω μίαν φορὰν μὲ τὰ ὄμματά μου ἄνθρωπον ἔχοντα ὦτα, ἀλλὰ ὦτα καθὼς τὰ θέλω, δηλαδὴ ὦτα ἀκούοντα, ὦτα ὄνου ἐν ἐνὶ λόγῳ.

Διότι ἰδοὺ τὸ μυστικόν:

Οἱ ἄνθρωποι ἠξεύρουν ἢ νομίζουν ὅτι ἠξεύρουν πολλὰ πράγματα, ἀλλὰ δὲν ἠξεύρουν νὰ ἀκούωσιν.

Ὁ κρότος, τὸν ὁποῖον κάμνουν ἐντὸς ἑαυτῶν, ῥάττει τὸ τύμπανόν των.

Καθεὶς ἀκούει ἑαυτὸν μόνον, ἐνῷ νομίζει ὅτι ἔχει ἀλλοῦ τὸ οὖς του· ἂν τῷ ὀγγανίσῃς, εἶνε λοιπὸν ἐντελῶς τὸ αὐτό.

Ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀκούει ὀλιγώτερον, εἶνε αὐτὰ τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσιν ἠχὼ πρὸς αὐτόν. Αἱ κραυγαὶ τῶν ἰδίων του παθῶν συγχέονται μετὰ τῶν οἰμωγῶν τῶν ὁμοίων του ἐν τῇ πενθίμῳ μουσικῇ τῆς καρδίας του. Ἀποβαίνει δυστυχής, μὴ συγκοινωνῶν μὲ τὴν ἁρμονίαν τῆς θείας φύσεως.

Ὅλα τὰ δεινὰ τῶν ἀνθρώπων προέρχονται λοιπὸν ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν ὤτων.

Θὰ μὲ εἴπῃς ὅτι συγχέω ἐνταῦθα ὑπὲρ τὸ δέον τὸ φυσικὸν μετὰ τοῦ ἠθικοῦ· ἀλλ' ὅ,τι δὲν εἶνε συγγνωστὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον, δύναται κάλλιστα νὰ συγχωρηθῇ εἰς τὸν ὄνον· ἐκτὸς τούτου, δίδω ἁπλῶς συμβουλὴν ὠφέλιμον, χωρὶς νὰ προτείνω τὸ παράδειγμά μου.

Νὰ ὠφελώμεθα ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς εὐτελείας τοῦ εἴδους μας διὰ νὰ νουθετῶμεν τὸν ἄνθρωπον, τοιαύτη εἶνε ἡ ἀποστολή μας. Ὑπάρχουν πολλὰ ἀρκεταὶ ἐφημερίδες, μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ! ὥστε οἱ φιλόσοφοι, οἱ φιλόλογοι, οἱ ἐπιστήμονες καὶ ἄλλοι ἀγύρται νὰ δύνανται νὰ ἐπιδεικνύωσιν ἐντὸς

αὐτῶν τὰς θαυματοποιίας των, χωρὶς νὰ τοῖς ἀνοίξῃς τὰς στήλας τοῦ Λογίου Ὄνου. Συγχώρησον τὴν ἰδιοτροπίαν μου! νὰ ἔχῃ τις τὴν τιμὴν νὰ ἦνε ὄνος καὶ νὰ λέγεται λόγιος διὰ νὰ ἐκθαμβόνῃ τὴν ἀμαθῆ ἀνθρωπότητα, εἶνε σφάλμα ἴσως· ἀλλὰ νὰ ἦνέ τις ὄνος καὶ νὰ γίνεται ἐφημεριδογράφος, διὰ νὰ διαβίβῃ τὰς μωρίας τῶν ἀνθρώπων, ἤθελεν εἶσθαι αἰσχρόν.—Κάτω οἱ ἄνθρωποι! ἀρκετὰ ὡμίλησαν· ἄφετε καὶ τοὺς ὄνους νὰ ὀγγανίσουν, διὰ νὰ συνηθῇ πρὸ πάντων ὁ κόσμος νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀξίας τῶν δύο μεθόδων·

Ἂν ὁ ἄνθρωπος μᾶς ὑπερτερῇ κατὰ τὸ λογικόν, ὀφείλει τοὐλάχιστον νὰ τὸ ἀποδείξῃ, μεταχειριζόμενος αὐτὸ ὅπως πρέπει· τὸ κατ' ἐμὲ, νομίζω ὅτι ἔχω ὅσον λογικὸν μὲ χρειάζεται, διότι εἶνε ἀναντίῤῥητον ὅτι ὁ Πλάστης ἔδωκεν εἰς ἕκαστον ὃν ὅσον λογικὸν τῷ ἦτο ἀναγκαῖον.

Τὸ ἀγαθὸν κεῖται εἰς τὴν καλὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ, τὸ ὁποῖον ἔχει τις· δὲν παραπονοῦμαι λοιπὸν ποτὲ κατὰ τοῦ Πλάστου.

Τὸ λογικὸν εἶνε λοιπὸν οὐτιδανὸν πλεονέκτημα μὲ αἰσθήσεις τόσον ἀτελεῖς ὅσον αἱ τοῦ ἀνθρώπου.

Οὐτιδανὸν πλεονέκτημα, πρὸ πάντων χωρὶς ὦτα· καὶ ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι τὰ φυσικὰ ὦτα, μᾶς βοηθοῦν ἠθικῶς.

Μέχρις οὗ λάβῃς τὴν συνέχειαν τῆς φιλοσοφικῆς ταύτης ἐξηγήσεως, φίλτατε ὄνε συνάδελφέ μου, παρακάλει τὸν Θεὸν νὰ τοῦ διατηρήσῃ τὰ ὦτα, καὶ μὴν ἀποκοιμᾶσαι ἐπάνω εἰς ἀμφότερα, ὡς λέγει ἡ παροιμία· εἶνε τοῦτο ζωότης, ἀλλ' εἶνε ἀνθρωπίνης ἐφευρέσεως.

Ἂς μένωμεν λοιπὸν ὄνοι, καὶ ἂς μένωμεν ἡνωμένοι ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀμοιβαίᾳ ἐγκαρτερήσει καὶ ἀγάπῃ, πράγματα τὰ ὁποῖα, φαίνεται, πρὸ πολλοῦ ἀπεχαιρέτισαν τὴν ὄντως τάλαιναν, καθὸ βεβυθισμένην εἰς τὴν ἰλὺν τοῦ ἐγωϊσμοῦ, ἀνθρωπότητα. »

Ὁ ἀδελφός σου Ὄνος, Ὁ ΑΠΟΣΑΓΜΟΣ.

Μ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΠΟΚΛΕΙΟΜΕΝΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ. — Εἰς τὰ ἀρχαῖα θέατρα ἦτο αὐστηρῶς ἀπηγορευμένον αἱ γυναῖκες, οὐ μόνον νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὰς παραστάσεις, ἀλλ' οὐδὲ κἂν νὰ παρευρίσκωνται εἰς αὐτὰς ὡς θεαταί. Φαίνεται ὅτι ἡ συνήθεια αὕτη ἐπεκράτησεν ἀφότου ὁ τρομερὸς καὶ ἀρειμάνιος Αἰσχύλος, παριστάνων τὰς Εὐμενίδας του, δρᾶμα ἀποτελοῦν τὴν τριλογίαν τοῦ Ὀρέστου, ἐνέπλησε τοσούτου φόβου τὸ θέατρον, ὥστε ἔκαμε τινὰς ἐγκυμονούσας νὰ ἀποβάλλωσι τὰ ἔμβρυα ἐκ τοῦ τρόμου αὐτῶν. Ἔκτοτε ἐξωστρακίσθησαν αἱ γυναῖκες ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θεατῶν, διότι οὐδαμοῦ ἀλλοῦ τοὐντεῦθεν ἀπαντῶμεν ἴχνος γυναικείας παρουσίας ἐν τοῖς ἀρχαίοις Ἑλληνικοῖς θεάτροις.

Ἐπίσης καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸν μεσαιῶνα δὲν ἐπετρέπετο εἰς τὰς γυναῖκας νὰ λαμβάνωσι πρόσωπον ὑποκριτῶν ἐν τῇ σκηνῇ, τὰ δὲ γυναικεῖα πρόσωπα παρίστανον ὡς καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι νέοι, φοροῦντες ἐνδύματα γυναικός. Ἡ παρατράγῳδος αὕτη συνήθεια ἔδωκε χώραν εἰς τὸ ἑξῆς ἀστεῖον: Ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ δοθῇ παράστασις ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ παρουσίᾳ Καρόλου τοῦ Β' καὶ τῆς Αὐλῆς, ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου, πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ βασιλεὺς δυσηρεστεῖτο διότι ἐβράδυνον νὰ ἀρχίσωσι, παρουσιάζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ ἐκτελέσας τὰς εἰθισμένας ὑποκλίσεις, εἶπε· « Ζητῶ συγγνώμην παρὰ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος διὰ τὴν βραδύτητα τῆς ἐνάρξεως· τὸ αἴτιον εἶνε διότι ἡ βασίλισσά μας δὲν ἐξυρίσθη εἰσέτι. »

ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ. — Τινὲς τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν ἔχουσι προτιμήσεις, ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεώς των πολλάκις, διά τινας ἡμέρας τοῦ ἔτους, ὡς ἐπὶ παραδείγματος ὁ μέγας Ναπολέων ἠγάπα ἐξόχως καὶ εἶχεν ἰδιαιτέραν συμπάθειαν πρὸς τὴν εἰκοστὴν Μαρτίου.

Κάρολος ὁ Ε' ἠγάπα τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Ματθαίου, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχεν ἀναγορευθῇ αὐτοκράτωρ· κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχε στερθῇ, κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχε συλλάβει τὸν Φραγκίσκον Α'. Ὁ Κάρολος ἐγεννήθη τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Ματθαίου (24 Φεβρουαρίου 1500), τὴν δὲ 24 Φεβρουαρίου 1527 ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Φερδινάνδος εἶχεν ἀναγορευθῇ βασιλεὺς τῆς Βοημίας· τὴν 24 Φεβρουαρίου 1556 ἐγκατέλειπε τὸν θρόνον.

Ἡ πρώτη Ἰαννουαρίου ἦν διὰ τὸν Φραγκίσκον Α' ὅ,τι ἡ 24 Φεβρουαρίου διὰ τὸν Κάρολον Ε'. Οὗτος ἐγεννήθη τὴν 1ην Ἰαννουαρίου, τὴν 1ην Ἰαννουαρίου ἀπέθανεν ὁ πατήρ του καὶ διεδέχθη οὗτος τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας, τὴν 1ην Ἰαννουαρίου ὑπάνδρευσε τὴν θυγατέρα του, τὴν 1ην Ἰαννουαρίου εἰσῆλθεν ὁ Κάρολος Ε' εἰς Παρισίους.

Ὁ Σίξτος Ε' ἐγεννήθη τετάρτην, τετάρτην ἐγκατεστάθη εἰς τὸ τάγμα τῶν Σχοινοζώστων, ἐχειροτονήθη Καρδινάλιος τετάρτην, καὶ ἐξελέχθη Πάπας τετάρτην.

Λουδοβίκος ὁ ΙΓ', ὀλίγας ὥρας πρὸ τοῦ θανάτου του (τὴν Πέμπτην τῆς 24 Μαρτίου 1643), προσεκάλεσε τοὺς ἰατροὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἠρώτησεν ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ζήσῃ μέχρι τῆς ἐπιούσης, εἰπὼν ὅτι ἡ Παρασκευὴ ὑπῆρξε πάντοτε δι' αὐτὸν ἡμέρα εὐτυχής. Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν εἶχε νικήσει εἴς τινας μάχας, καὶ ὅτι τὴν Παρασκευὴν ἐπεχειρίσθη ἐπέτυχε· διὰ τοῦτο ἤθελε πάντοτε νὰ ἀποθάνῃ Παρασκευήν.

ΑΛΕΚΤΡΥΟΝΟΜΑΧΙΑ. — Τὸ τερπνὸν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις θέαμα τῶν ἀλεκτρυονομαχιῶν διασώζεται εἰσέτι ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ ἀκμῇ ἐν Κίνᾳ, Ἰνδίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ. Εἰς ἀλεκτρυονομαχίαν τινά, γενομένην πρό τινος ἐν Γουαδαλεζάρᾳ τοῦ Μεξικοῦ, καθ' ἣν ἐξακισχίλιοι ἀλέκτορες εἰσῆλθον ἀγωνισταὶ εἰς τὸ στάδιον, ἔχοντες ὡπλισμένα τὰ κέντρα διὰ σιδηρῶν ὀνύχων, 4897 ἔπεσαν νεκροὶ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, 905 καιρίως ἐτραυματίσθησαν, 199 ἐλαφρῶς, εἷς δὲ μόνος ἐξῆλθε τῆς πάλης ἄτρωτος, νικητὴς ἀναγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιωδῶς ἀνευφημοῦντος καὶ χειροκροτοῦντος αὐτὸν πλήθους. Ἐκαλεῖτο δὲ Λίνδας, ἀνήκων εἰς τὸν Σενὸρ Δὸν Ῥαφαὴλ Λαμπουρδὸν Γρανδῖνον Ῥαδίζαν Καβρέρον Ἐρράζαν, ὅστις, σεμνυνόμενος ἐπὶ τῷ θριάμβῳ τοῦ ἀλεκτρυόνος του, προσέθεσεν εἰς τὸν ὁρμαθὸν τῶν ἰδίων του ὀνομάτων καὶ τὸ περικλεὲς ἤδη γενόμενον καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ ἀλεκτρυονομαχίᾳ δοξασθὲν ὄνομα Λίνδας.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. — Ἡ γυνὴ εἶνε τὸ μόνον πρᾶγμα ἐν τῷ κόσμῳ, περὶ οὗ τόσον πολλὰ ἐλέχθησαν, ὅσα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ δὲν ἀξίζει. Μεταξὺ τῶν κρίσεων διαφόρων διακεκριμένων ἀνδρῶν, ἀρχαίων καὶ νεωτέρων, παραθέτομεν τὰς ἑξῆς:

« Ἂν ἔλειπεν ἡ γυνή, λέγει ὁ Σατωβριάνδος, ὁ ἀνὴρ θὰ ἦτο τραχὺς, βάναυσος, μισάνθρωπος, καὶ θὰ ἠγνόει τί ἐστι χάρις, διότι ἡ χάρις εἶνε τοῦ ἔρωτος μειδίαμα.

« Ἡ φύσις, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης πάλιν, τότε μόνον παράγει γυναῖκας, ὅταν δὲν κατορθώσῃ νὰ πλάσῃ ἄνδρας.

« Ἡ γυνή, κατὰ τὸν Βαλζὰκ, εἶνε τὸ ἀριστούργημα τῆς πλάσεως· μετέχει καὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἀγγέλου!

« Ἡ γυνὴ εἶνε τὸ ὡραιότερον τῶν πτηνῶν, λέγει ὁ Ἀλφρέδος δὲ Μουσέ.

« Ὁ Διογένης, ἰδὼν γυναῖκα ἀπηγχονισμένην καὶ κρεμαμένην ἀπὸ δένδρου, « Εἴθε, ἀνεφώνησε, τὰ δένδρα ὅλα νὰ παρῆγον τοιούτους καρπούς! »

« Κατὰ δὲ τὸν Σολομῶντα, πικροτέρα θανάτου εἶνε ἡ γυνή. « Ἅδης, λέγει που οὗτος, καὶ ἔρως γυναικῶν καὶ ὕδωρ καὶ πῦρ οὐ μὴ εἴπωσιν ἀρκεῖ. »

« Εὐκολώτερον εὑρίσκεται κόραξ λευκὸς ἢ καλὴ γυνὴ, λέγει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος.

« Ὁ δὲ ἱερὸς Αὐγουστῖνος ἐπισφραγίζει διὰ τῶν λέξεων τούτων: « Ἀλλοίμονον ἐὰν αἱ γυναῖκες παρασταθῶσιν εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφήν! δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ κατορθώσωσι νὰ ἐμβάλωσιν ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ! »

« Ὁ Σωκράτης ἔλεγε: « Φοβοῦμαι πλειότερον τὸν ἔρωτα γυναικὸς, παρὰ τοῦ ἀνόρους τὸ μῖσος. »

« Τί ἐλαφρότερον τοῦ ἀνέμου; — Τὸ πτερόν. Τί ἐλαφρότερον τοῦ πτεροῦ; — Ὁ κονιορτός. Τί ἐλαφρότερον τοῦ κονιορτοῦ; — Ἡ γυνή. Τί ἐλαφρότερον τῆς γυναικός; — Οὐδέν.

« Τὰ δάκρυα εἶνε τὸ παλλάδιον τῶν γυναικῶν.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ 40. — Εἰς τὴν παλαιὰν Γραφὴν εὑρίσκομεν πάντοτε τὸν τεσσαράκοντα ἀριθμὸν ἀπαίσιον καὶ καταφρονητικόν, διὸ καὶ εἰς τὸ Δευτερονόμιον ἀναφέρεται ῥητῶς ἀριθμῷ τεσσαράκοντα μαστιγώσουσιν αὐτόν. Τὸν δὲ Ἀπόστολον Παῦλον ἐῤῥάβδισαν παρὰ μίαν τεσσαράκοντα, καὶ δι' ἄλλην αἰτίαν καὶ διὰ νὰ μὴ καταφρονήσωσιν αὐτὸν ὡς ὄντα Ἑβραῖον. Ὁ Μωϋσῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας κακωθεὶς ἐνήστευσεν, ὁμοίως καὶ ὁ Ἠλίας· ἀλλὰ καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ὡς ἄνθρωπος πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου, δὲν ἔφαγε νηστεύσας τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ νύκτας. Ὁ κατακλυσμὸς ἐπὶ γῆς ἔγινε βρέχοντος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Ἐκ τῆς Γραφῆς προσέτι μανθάνομεν ὅτι καὶ ἡ αἰχμαλωσία τῶν Ἑβραίων, ἕνεκα τῶν ἀπείρων ἁμαρτημάτων καὶ εἰδωλολατρειῶν αὐτῶν, διήρκεσε δεκάκις τεσσαράκοντα ἔτη, ἤτοι χρόνους τετρακοσίους, οὐ μόνον τῶν χρόνων τῆς ἐν Αἰγύπτῳ διαμονῆς τῶν ἀριθμουμένων, ἀλλὰ καὶ τῶν πρὸ τῆς κακώσεως αὐτῶν. Καὶ αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους ἐπίσης τεσσαράκοντα ἦσαν παρ' Ἑβραίοις, ὡς πράττει καὶ ὁ Ἰωσὴφ, ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰακώβ. Ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν ἀναστὰς, τεσσαράκοντα ἡμέρας ἔμεινε σωματικῶς ἐπὶ τῆς γῆς, ἐφ' ᾧ καὶ τελοῦμεν τὰ τεσσαρακοστὰ τῶν τεθνεώτων.

ΚΟΡΑΞ ΚΑΙ ΑΛΩΠΗΞ.

Κάθητο εἰς ἕνα δένδρον ἕνας Κόρακας, κ' ἐκράτει
εἰς τὸ στόμα ἓν κομμάτι
Ὁλλανδέζικο τυρί.

Μιὰ Κυρ' Ἀλωποῦ περνῶσα στέκει τὸν παρατηρεῖ,
καὶ τὸν λέγει: « Καλημέρα,
" γερο-Κόρακα πατέρα!
" Ἐὰν ἴσως τ' ὄργανόν σου
" ὁμοιάζῃ τὸ πτερόν σου,
" θὲ νὰ ἦσαι, σὰ τὰ θέλεις,
" ὄχως νὰ σὲ κολακεύσω, τῶν πτηνῶν ὁ Κουκουζέλης!,,

Ὁ Κὺρ Κόρακας τυφώθη,
καὶ εἰς ἓν κλαδὶ ἀκόμη νὰ τῆς δείξῃ τὴν φωνήν του
δυνηλότερα ὑψώθη·
τὴν μυτάρα του ἀνοίγει καὶ τοῦ φεύγει τὸ τυρί του.
Ἡ Κὺρ Ἀλωποῦ τ' ἁρπάζει καὶ τοῦ λέγει: " Ὦ κουτέ μου,
" γνώρισε ὅτι εἰς μάτην δὲν κολάκευσα ποτέ μου!
" πάντοτε ὁ κόλαξ γλείφει τὸν ὁποῖον θυμιάζει.
" Τοῦτο τὸ μαθηματάκι
" βέβαια ἀξίζει πλέον παρὰ τόσο δὰ τυράκι! ,,
Ἀγανάκτησις ὁ Κόραξ κι' ὅλος ἐντροπὴ τῆς τάζει
ὅτι ἄλλοτε δὲν θέλει κανεὶς πλέον τὸν γελάσει,
ὅσον κι' ἂν τὸν θυμιάσῃ.

Χηρευούσης ποτὲ ἐπισήμου τινὸς θέσεως ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ, κατώρθωσε νὰ προταν θῇ ὡς ἀναπληρωτὴς αὐτῆς μέγας ἄρχων μετριωτάτου πνεύματος. Τὸ πρᾶγμα ἐπροξένησε μεγίστην δυσαρέσκειαν εἰς τὸν Ἀκαδημαϊκὸν σύλλογον, καὶ ἡ ἀνάρμοστος καὶ αὐθαίρετος ἐκείνη ἐκλογὴ ἀπήρεσεν εἰς πάντας. Τὴν ἡμέραν λοιπόν, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ ἀρχίσῃ τὰς ἐργασίας της ἡ νέα ἀρχαιρεσία, ὁ περίφημος Πατρού, θέλων νὰ ὠφεληθῇ τῆς περιστάσεως διὰ νὰ προσβάλῃ τὸν διὰ τῶν μέσων καὶ τῆς ἰσχύος εἰσχωρήσαντα εἰς τὸν περίβολον τῶν Μουσῶν πλούσιον ἐκεῖνον ἀλλ' ἀνόητον ἄρχοντα, μετεχειρίσθη τὸν ἑξῆς ἀπόλογον: « Ὑπῆρξε ποτὲ, Κύριοι, κατὰ τὴν παναρχαίαν « ἐκείνην ἐποχὴν τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος, Ἕλλην ἡ- « μίθεος, ὅστις, ἔχων ὡραίαν λύραν, ἔμελπε δι' « αὐτῆς θαυμασίως τοὺς ἐπαίνους τῶν θεῶν, τὰ « ἐγκώμια τῶν ἡρώων, καὶ ἐξύμνει τὰς ἀρετὰς « τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡμέραν τινὰ μία τῶν χορ- « δῶν τῆς θαυμασίας ἐκείνης λύρας εὑρέθη τε- « θραυσμένη, καὶ ὁ ἀοιδὸς, ἀντὶ νὰ θέσῃ βόειον « νευρὰν, ἐφαντάσθη νὰ προσαρμόσῃ χορδὴν ἀρ- « γυρᾶν· ἀλλ' ἀμέσως ἡ καλλίμολπος ἐκείνη λύ- « ρα ἔχασεν ὅλην τὴν χάριν καὶ ἁρμονίαν της. »

Κάρολος ὁ Μέγας, αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας, ἐσφράγιζε πάντοτε ὁ ἴδιος τὰς ὁποίας ἔδιδε διαταγὰς διὰ τῆς λαβῆς τῆς σπάθης του, ἐπὶ τοῦ σφαιρώματος τῆς ὁποίας ἦτο κεχαραγμένη ἡ σφραγίς του. Ἔλεγε δὲ συνήθως, « Ἰδοὺ αἱ διαταγαί μου! — εἶτα, δεικνύων τὴν σπάθην του, προσέθετε, — καὶ ἰδοὺ ὅ,τι θὰ κάμῃ αὐτὰς σεβαστὰς εἰς τοὺς ἐχθρούς μου. »

Ἀριγεὺς ὁ ἄρχων τῶν Σικελιωτῶν, διαβαίνων ποτὲ διά τινος χωρίου, καὶ ἰδὼν ἐπὶ στήλης μνήματος ἐπιγεγραμμένον τὸ ἑξῆς ἐλεγεῖον: — Τοὺς « ἄνδρας τούτους, θελήσαντάς ποτε νὰ σβέσωσι « τὴν τυραννίδα, εὗρεν ὁ σιδηροῦς θάνατος. — « Δικαίως ἀπεθάνετε! ἀνέκραξε, διότι ἐπεχειρήσατε νὰ σβύσητε καιομένην τυραννίδα, ἐνῷ ἐξ ἐναντίας ἔπρεπε νὰ τὴν ἀφήσητε νὰ καῇ μόνη της καὶ νὰ καταναλωθῇ. »

« Πρὸς Θεοῦ! Κυρία, ἔλεγε μίαν τῶν ἡμερῶν πρὸς μεγάλην τινὰ ἀρχόντισσαν εἰς Ἄδωνίς της· ἀπαιτῶ νὰ ἀποβάλλετε ἀμέσως αὐτὸν τὸν θεόκωφον θυρωρόν σας, ὁ ὁποῖος μὲ κάμνει πάντοτε νὰ περιμένω τρεῖς ὥρας εἰς τὴν θύραν! — Ἔχετε δίκαιον, φίλτατέ μοι, ἀπήντησεν αὕτη· καὶ ἐγὼ τὸ ἐσκέφθην τοῦτο, πλὴν δὲν δύναμαι νὰ πράξω ἄλλως, διότι εἶνε π α τ ή ρ μ ο υ. »

Εἰς τρομερὸν ἀκόλουθον τοῦ Βάκχου προσέφερον μετὰ τὸ γεῦμα σταφυλήν. « Εὐχαριστῶ, εἶπεν οὗτος, δὲν συνειθίζω νὰ πίνω ποτὲ τὸ κρασί μου εἰς καταπότια. »

Ὁ Ἀρχικαγκελάριος τοῦ Δουκὸς τῆς Βουργωνίας, εἷς ἐκ τῶν μᾶλλον σκληροκαρδίων ἀρχόντων τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΑ', ἀπεφάσισε νὰ κατασκευάσῃ μεγαλοπρεπέστατον νοσοκομεῖον. Ὅταν τὸ πρᾶγμα ἐγένετο γνωστὸν εἰς τὸν Κύριόν του, « Εἶνε δίκαιον καὶ συνεπὲς, εἶπεν οὗτος, ἐκεῖνος, ὅστις καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν ἔκαμε πολλοὺς πτωχοὺς, νὰ φροντίσῃ νὰ τοὺς κάμῃ καὶ τόπον, ἐν ᾧ νὰ τοὺς περιποιῆται καὶ νὰ τοὺς τρέφῃ. »

Ἄρχων τις ἐπαρχιώτης, ἐλθὼν εἰς Παρισίους, ἔκαμε τόσον μεγάλα ἔξοδα, ὥστε μίαν ἡμέραν εὑρέθη εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ ἴδῃ ὅλα του τὰ καλὰ ἀποπτάντα ἐκ τῶν χειρῶν του. Ἐγὼ δὲ συνεδείπνει μετά τινος Ἰταλοῦ εἰς τι ξενοδοχεῖον, οὗτος, βλέπων αὐτὸν κατηφῆ καὶ συλλογισμένον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ δείπνου, τὸν ἠρώτησε· « Καὶ πῶς! ἡ ὑμετέρα ἀρχοντία δὲν τρώγει; — Πρὸ πολλοῦ, Κύριε, ἀπήντησεν ὁ πρώην ἄρχων, αὐτὴ εἶνε φαγωμένη. »

Μετὰ τὴν περὶ τὸ Ἄκτιον λαμπρὰν νίκην, ἐπανελθόντα εἰς Ῥώμην τὸν Αὔγουστον πάντες ἔσπευδον νὰ τὸν συγχαρῶσι. Μεταξὺ δὲ τοῦ πλήθους τούτου τεχνίτης προσέφερεν αὐτῷ ψιττακὸν, ὃν εἶχε διδάξει νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὰς λέξεις ταύτας: « Χαῖρε, Καῖσαρ, νικηφόρε Αὐτοκράτορ! » τοσοῦτῳ δ' ἐθέλχθη ὁ Αὔγουστος ἐκ τῆς ὀξυνοίας τοῦ πτηνοῦ, ὥστε ἠγόρασεν αὐτὸ ἀντὶ μεγάλης χρημάτων ποσότητος. Τὸ παράδειγμα τοῦτο παρεκίνησε πτωχόν τινα σχοινοπλέκτην νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ διδάξῃ τὸ αὐτὸ μάθημα εἰς ἕτερον ψιττακόν· ἀλλὰ τοῦ νέου τούτου μαθητοῦ τόσον ὀλίγαι ἦσαν αἱ πρόοδοι, ὥστε πολλάκις ἀπελπιζόμενος ὁ διδάσκαλος ἐπεφώνει, « Κρίμα τοὺς κόπους μου, καὶ τὸν καιρὸν ὁποῦ ἔχασα! » Καὶ ὁ μὲν ψιττακὸς κατώρθωσεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐκστηθίσῃ τὸ μάθημά του, ἀλλ' ὁ Αὔγουστος ἀκούσας αὐτὸν ἠρκέσθη εἰς τὸ νὰ εἴπῃ μόνον ὅτι τοιούτους κόλακας καὶ ἄλλους εἶχε παρ' αὐτῷ. Πλὴν ἐκ συμπτώσεως ὁ ἀντιληπτικὸς ψιττακὸς, ὡς ἀπάντησιν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Καίσαρος, ἐπανέλαβε τὴν ἐπίπληξιν, ἣν ὁ διδάσκαλος ἀγανακτῶν ἔκαμνε πρὸς αὐτὸν, « Κρίμα τοὺς κόπους μου καὶ τὸν καιρὸν ὁποῦ ἔχασα! » Τοσοῦτῳ δὲ ἀστεία ἐφάνη εἰς τὸν Αὐτοκράτορα ἡ αἰφνιδία καὶ ἀπίστευτος αὐτῆ ἀπάντησις τοῦ πτηνοῦ, ὥστε γελάσας κατὰ κόρον, ἠγόρασεν αὐτὸ ἀκριβώτερα τοῦ πρώτου.

Ἄρχων τις τῶν Παρισίων ἐκ τῶν ἑκατομμυριούχων, θέλων νὰ ἀποκτήσῃ φιλολογικὴν δόξαν, ἔγραψε πρὸς τὸν περίφημον δραματοποιὸν Σκρὶβ, παρακαλῶν αὐτὸν ὅπως λάβῃ τὴν καλοσύνην νὰ τῷ συνθέσῃ ἀρίστην κωμῳδίαν, εἰς ἣν ἔμελλε νὰ προσθέσῃ αὐτὸς τὸ ὄνομά του ὡς ἴδιον ἔργον του, ἐπὶ ἀμοιβῇ νὰ φροντίσῃ ὅπως τυπωθῇ καὶ παρασταθῇ μὲ τὸν λαμπρότερον τρόπον καὶ δι' ἰδίων του ἐξόδων. « Περιττὸν στοχάζομαι νὰ προσθέσω, ἔλεγεν ἐν τέλει τῆς φιλοφρονητικωτάτης ἐπιστολῆς του ὁ φιλόδοξος οὗτος ἄρχων, ὅτι εἶμαι εὐδιάθετος νὰ ἀγοράσω τὸ ἔργον σας τοῦτο μὲ τὴν ἀδροτέραν ἀμοιβὴν, ἣ ἂν θέλετε νὰ μοιρασθῶμεν ὁμοῦ τὴν δόξαν. » Εἰς ταῦτα ὁ φιλότιμος Σκρὶβ ἀπήντησε διὰ τῶν ἑξῆς: « Ἀγαπητέ μοι Κύριε! δὲν ἐνδίδω εἰς τὴν κολακευτικὴν πρότασίν σας, διότι ἡ θρησκεία μὲ διδάσκει ὅτι εἶνε πάντη ἀπρεπὲς νὰ συζευχθῶσιν ὄνος καὶ ἵππος. » Ἀλλ' ὁ ὑπέρπλουτος ἄρχων εἶχε φαίνεται ἀρκετὴν ἑτοιμόνοιαν, ὥστε νὰ ἀνταπαντήσῃ οὕτω: « Κύριε, ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σας, ἥτις τιμᾷ ἀρκούντως τὸ ἀτομόν σας· ἀλλὰ τίς σᾶς ἔδωκε τὸ δικαίωμα νὰ μὲ ἀποκαλέσητε ἵππον; » Τινὲς λέγουσιν ὅτι ὁ δραματοποιὸς ἐτόλμησε νὰ ἀπαντήσῃ διὰ τελευταίαν φορὰν οὕτω: « Ἀφοῦ τὸ θέλετε, ἐστὲ ὁ σύντροφος τοῦ ἵππου. »

Εὑρισκομένη ποτὲ ἡ Κυρία Στάελ εἰς Λονδῖνον, ὅπου ὁ ἥλιος φαίνεται σπανίως, ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν Λόρδου τινός, ὅστις τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἀνεχώρει εἶπε πρὸς αὐτὴν μετὰ φιλοφρονήσεων, ὅτι θὰ ἦτο εὐτυχὴς ἂν ἠδύνατο νὰ τὸν ἐπιφορτίσῃ καμμίαν παραγγελίαν. — « Τοῦτο μόνον ἔχω νὰ σᾶς παραγγείλω, ἀπεκρίθη ἡ Κυρία Στάελ ἀστειζομένη, νὰ προσφέρετε τοὺς ἀσπασμούς μου εἰς τὸν ἥλιον ὅταν τὸν ἰδῆτε. »

Κύριός τις, λησμονήσας τὴν ταμβακοθήκην του παρά τινι φίλῳ του, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν τὸ ἑξῆς γραμμάτιον: « Φίλτατέ μοι Χ.... ἐλησμόνησα παρὰ σοὶ τὴν χρυσῆν μου ταμβακοθήκην· κάμε μοι τὴν χάριν νὰ μὲ τὴν στείλῃς ἀμέσως διὰ τοῦ φέροντος τὸ παρόν μου. » Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐδίπλωνε τὸ γράμμα, εὑρὼν αὐτὴν εἰς τὸ θυλάκιόν του, ἐπρόσθεσεν ἐν ὑστερογράφῳ: « Ἡ ταμβακοθήκη εὑρέθη, φίλτατέ μοι· μὴ λαμβάνῃς λοιπὸν τὸν κόπον νὰ τὴν ζητήσῃς. » Καὶ σφραγίσας αὐτὸ, ἀπέστειλε πρὸς τὸν φίλον διὰ τοῦ ὑπηρέτου του.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Η ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΟΣ ΜΗΤΗΡ.

(Βαυκάλισμα).

Κοιμήσου, μικρὸν ἄκακον, θυγάτριόν μου βρέφος,
ἀκόρεστον εἰς τὴν τρυφὴν τῆς θρεπτικῆς τροφῆς σου!
τοῦ ὕπνου 'ς τὰ ματάκια σου ἐπενεργεῖται νέφος,
καὶ 'ς τὰ ὑγρὰ χειλάκια σου εἶν' οἱ μαστοὶ τρυφή σου!
Ἀθῶόν μου, κοιμήσου!

Κοιμᾶσαι, καὶ ἡ κίνησις κάθε μιᾶς πνοῆς σου,
μειδίαμα ἀγγελικόν! ! τοὺς τύπους του ὀφείλει
'ς τὰ πορφυρᾶ σου χείλη.
Κοιμᾶσαι, καὶ αἱ Χάριτες ἑκάστη μία ψάλλει
τὰ θελκτικά σου κάλλη.
Ἀθῶόν μου, κοιμήσου,
εἰς τὰ ὑγρὰ χειλάκια σου εἶν' οἱ μαστοὶ τρυφή σου!

Ὑπνᾶς, ἐκφραστικὴ μορφή, καὶ παίζεις ἀπ' ἀγάλια!
δὲν ξεχυλνοῦν, ὡς τῶν μωρῶν, τὰ βρεφικά σου σάλια·
ψελλίζεις, κ' ἡ γλωσσίτσα σου ἡ θελκτικὴ ἐκείνη
ἐπαναλέγει τὰς στροφὰς τοῦ Βέρδη καὶ Ῥοσσίνη.

Κοιμώμενον καὶ ἔξυπνον, ἀθῶόν μου, ἐξ ἴσου,
εἰς τὰ ὑγρὰ χειλάκια σου εἶν' οἱ μαστοὶ τρυφή σου!

Ι. Ν.

ΜΥΡΟΛΟΓΙ (*) ΕΙΣ ΑΓΓΕΛΟΥΔΙ.

Ὡσὰν τὸ ἄστρο τῆς βραδυᾶς, πού σβύνει πρὶν νὰ ζήσῃ
καὶ πέφτει κάτου βιαστικό,
γιατί καὶ τὸ ἀγγελικὸ
τὸ 'μάτι σου νὰ σβύσῃ;

Ναί, ἔσβυσε πρὶν νὰ ἰδῇ τῆς φύσεως τὴν χάρι,
πρὶν νοιώσῃ Μάη ἀνθηρό,
πρὶν δῇ 'ς τὸν οὐρανὸ λαμπρὸ
τὸν Ἥλιο, τὸ Φεγγάρι,

Γιατί 'σὰν ῥόδο, τὸ πρωΐ 'λίγο ἀφοῦ ἀνθήσει,
ποῦ χάνετ' ἔπειτα ξηρό,
τὸ χεῖλί σου τὸ ὁροσερὸ
νὰ χλωμοκιτρινίσῃ;

Ἄχ, ναί, χλωμοκιτρίνισε ὅτι χαμογελοῦσε
μὲ χάρι καὶ μὲ εὐμορφιά,
καὶ ἔμεινε χωρὶς λαλιὰ
ὅτι μισογελοῦσε.

Ἄχ! ἔφυγες πρὶν χὰν νὰ 'πῇς πατέρα καὶ μητέρα,
καὶ τοὺς ἀρῆκες καὶ τοὺς δυὸ
βράδυ νὰ κλαῖνε καὶ πουρνὸ,
νύκτα καὶ τὴν ἡμέρα.

Σὲ κλαῖνε πάντα σὲ ζητοῦν, πλὴν ὅταν θυμηθοῦνε
πῶς ἀγγελόπουλο ἀγνὸ
ἐπέταξες 'ς τὸν οὐρανὸ,
τότε γλυκογελοῦνε.

Σ.

(*) Κρίνομεν καλὸν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν εἰς τὴν σκανδαλώδη ταύτην λέξιν, τὴν ὁποίαν πολλοὶ διαφόρως γράφουσι. Μ ύ ρ ω καὶ Μ ύ ρ ο μ α ι σημαίνει κλαίω παραπονιτικὰ, θρηνῶ, δακρύω· ἐξ αὐτοῦ δὲ ἐσχημάτισεν ἡ καθομιλουμένη τὸ μ υ ρ ο λ ο γ ῶ, οὐχὶ δὲ μ ο ι ρ ο λ ο γ ῶ, ὅπερ σημαίνει πραλήγω τὴν μοῖραν εἰς τινα. Σ. Π.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Γ'.

Κατάταξις τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων διὰ τῶν ἀστερισμῶν.

« Αὐτὸς γάρ μοι ἔδωκε τῶν ὄντων γνῶσιν ἀψευδῆ, εἰδέναι σύστασιν κόσμου καὶ ἐνέργειαν στοιχείων. . . . ἐνιαυτοῦ κύκλους καὶ ἀστέρων θέσεις. » Σολομ. Σοφ. Ζ'. 17.

Οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι ὅλων τῶν ἐθνῶν ἔμειναν ἐκστατικοὶ ἀπέναντι τῆς ὡραιότητος καὶ τῆς ποικιλίας, ἣν παρουσιάζει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν ἡ θέα τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ (*)· ἀλλ' ὅτι πρὸ πάντων διήγειρε τὸν θαυμασμὸν αὐτῶν, καὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὰς ἀλληγορίας καὶ πλουσιότητα εἰς τὰς συγκρίσεις των, εἶνε τὸ ἀπειράριθμον τῶν ἀστέρων. Τὸ ἀριθμῆσαι τοὺς ἀστέρας ἀνεφέλου τινὸς νυκτὸς εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ προσπαθῇ τις νὰ ἀριθμήσῃ τὰς ῥανίδας τῶν θαλασσίων ὑδάτων, ἢ τοὺς κόκκους τῆς παρὰ τὴν παραλίαν ἄμμου· διότι μόνον διὰ τῶν γυμνῶν ὀφθαλμῶν συναμεθα νὰ παρατηρήσωμεν 4—7 χιλιάδας ἀστέρων διαφόρου μεγέθους, κατὰ τὴν διάφορον δύναμιν τῆς ὁράσεως ἡμῶν. Κατάλογός τις τοῦ περιφήμου Ἱππάρχου ἐκ Νικαίας, ἀστρονόμου

(*) Ἐν τῇ μικρᾷ ὑποσημειώσει τοῦ Δ' κεφαλαίου τοῦ Ε ν ά σ τ ρ ο υ Ο ὐ ρ α ν ο ῦ, ἐξεφράσθημεν ὀλίγα τινὰ πρὸς ἐπιδιαίωσιν τῆς ἰδίας ἡμῶν, ὅτι ἡ γνῶσις τῶν ἐπιστημῶν ἐδραιώνει τὸ ἀνθρώπινον φρόνημα εἰς τὴν περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ ἰδέαν, ἀντὶ νὰ κλονήσῃ τὴν περὶ τούτου πεποίθησίν του, ὡς διατείνονται παραλόγως πολλοὶ τῶν ἐπιπολαίων, καὶ ὅτι ἐν τῇ μελέτῃ τῶν ἔργων τοῦ Ὑψίστου Ὄντος ἔγκειται ἡ ἀληθὴς συναίσθησις τοῦ μεγαλείου Αὐτοῦ. Σήμερον δὲ, παραθέτοντες τὰ ἐπ' αὐτῆς ταύτης τῆς ὑποθέσεως λιχθέντα προσφάτως ὑπό τινος τῶν μεγαλητέρων διπλωματῶν καὶ πεπαιδευμένων τῆς ἐποχῆς μας, χαίρομεν διότι συνηγορεῖ ἡμῖν ἀνὴρ ἀπειράκις πλειοτέρας ἡμῶν γνώσεις κεκτημένος. Ἰδοὺ αὐτολεξεὶ περικοπή τις τοῦ λόγου, ὃν ἐξεφώνησεν ὁ γεραρὸς καὶ πολυμήχανος πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας Λόρδος Πάλμερστων ἐσχάτως, κατὰ τὴν ἔναρξιν ἐκπαιδευτικοῦ τινος καταστήματος ἐν Σουθαμπτῶνι:

Ἕλληνος, ἀκμάσαντος τὴν β' μετὰ Χρ. ἑκατονταετηρίδα, διασωθεὶς μέχρις ἡμῶν, περιλαμβάνει μόνον 1026 ἀστέρας, τοὺς λαμπροτέρους καὶ ἄνευ δυσκολίας παρατηρουμένους. Καὶ ὅμως ὁ Πλίνιος θεωρεῖ τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ Ἱππάρχου ὡς τολμηροτάτην καὶ αὐθάδη καὶ δι' ἕνα Θεὸν ἀκόμη! Ἀλλὰ τί ἤθελεν εἴπει ἆρά γε ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνέζη μίαν στιγμὴν καὶ νὰ παρετήρει τοὺς καταλόγους τῶν μεταγενεστέρων ἀστρονόμων, καὶ ἰδίως τοὺς σημερινοὺς οὐρανίους ἄτλαντας, οἵτινες περιγράφουσι πλέον τῶν ἑκατοντακισχιλίων ἀστέρων, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων ὁρατοὶ εἰσι διὰ τηλεσκοπίου;

Ὁ ἀριθμὸς τῶν διὰ τοῦ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ παρατηρουμένων ἀστέρων μᾶς φαίνεται τόσον ἐκπληκτικὸς, ἐνῷ πραγματικῶς εἶνε μηδὲν παραβαλλόμενος πρὸς τὸ ὅλον· τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἀφίνομεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν βόσκοντας καὶ βυθιζομένους ἐν ἐκστάσει εἰς τὸ ὁρώμενον ἀστεροφεγγὲς μέρος τοῦ οὐρανίου θόλου, χωρὶς νὰ πασχίζωμεν νὰ τοποθετῶμεν ἀκριβῶς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀστέρων· μὲ ἄλλας λέξεις, πάσχομεν τὸ αὐτὸ ὡς νὰ προσπαθῶμεν νὰ ἀριθμήσωμεν χιλιάδας τινὰς κόκκων ἄμμου, ἐρριμμένης τυχαίως ἐπί τινος τραπέζης. Ἂς ὑποθέσωμεν τὴν τράπεζαν ταύτην διῃρημένην εἰς μικρὰ τετράγωνα, ἀποτελοῦντα ἀναλογίαν μετὰ τοῦ ὅλου, τότε ἤθελεν ἀποβῆ εὐχερεστάτη ἡ ἐν οἰκείῳ τόπῳ κατάταξις καὶ καταμέτρησις τῶν κόκκων τούτων, ὅσον πολυάριθμοι καὶ ἂν ἤθελον εἶσθαι· διότι, γνωρίζοντες ἅπαξ τὸν ὁλικὸν ἀριθμὸν τῶν τετραγώνων, θὰ ἔχωμεν καὶ τὸν τῶν κόκκων.

Καθ' ὁμοίωσιν λοιπὸν τῆς τραπέζης ταύτης, ἥτις χρησιμεύει ἡμῖν ὡς παρομοίωσις, διῃρέθη παρὰ τῶν ἀστρονόμων ὁ οὐράνιος θόλος, τουτέστιν ὅσον μέρος αὐτοῦ εἶνε καταληπτὸν καὶ ὁρατὸν εἰς ἡμᾶς. Αἱ διαιρέσεις αὗται ἐκλήθησαν ἀστερισμοί, συνιστάμενοι ἐκ διαφόρων σχημάτων, ἀποτελούντων εἰκόνας ἀνθρώπων, ζώων, κτλ. καὶ ἐδόθησαν εἰς αὐτοὺς πρὸς διάκρισιν διάφορα ὀνόματα, ὡς Μεγάλη καὶ Μικρὰ Ἄρκτος, Δράκων, Κύκνος, Ἡδροχόος, κτλ. Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην τῆς προσεγγίσεως, ἀστρονόμος τις ὑπελόγισεν ὁλόκληρον τὸν ἀριθμὸν τῶν διὰ τηλεσκοπίου ἓξ μέτρων ὁρατῶν ἀστέρων εἰς εἴκοσιν ἑκατομμύρια! καὶ ὅμως ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος ἀνάγεται πάντοτε εἰς ἐλάχιστον μέρος τοῦ ἀπείρου, καθ' ὅσον ἐξαρκοῦσι τὰ ἀσθενῆ ἡμῶν αἰσθητήρια. Ἂς φαντασθῶμεν ἤδη εἰς ποίας καταπληκτικὰς ὡρείας ἑκατομμυρίων πρέπει νὰ περιλάβωμεν τοὺς λοιποὺς ἀστέρας, τοὺς διεσπαρμένους εἰς μέρη τοῦ οὐρανοῦ ἀπόκεντρα καὶ μὴ φαινόμενα ἐκ τοῦ ἡμετέρου μικροῦ πλανήτου, καὶ πέριξ ἡμῶν ἔτι πολὺ ἀνωτέρω, καὶ κάτωθεν ἡμῶν, καὶ πολὺ μακρὰν εἰς τὰς ἀτελευτήτους ἐσχατιὰς τοῦ σύμπαντος. Οἱ νεώτεροι ἀστρονόμοι ἀνεβίβασαν τὸν ἀριθμὸν τῶν διαφόρων τούτων ὁρατῶν ἡμῖν ἀστερισμῶν εἰς πλείονας τῶν ἑκατόν.

Ὡς πρὸς τὴν σχέσιν τῆς λάμψεώς των, οἱ ἀστρονόμοι διῄρεσαν ἐπίσης ὅλους τοὺς ἀστέρας εἰς διαφόρους τάξεις, ἄστινας ἐκάλεσαν μεγέθη. Βεβαίως δὲν ὑπονοεῖται ἐνταῦθα τὸ φυσικὸν μέγεθος ἑκάστου ἀστέρος, παραβαλλομένου πρὸς ἄλλον, ἀλλ' ἡ φαινομένη λάμψις του· διότι εἰς ἀστὴρ τοῦ τελευταίου μεγέθους δύναται νὰ ἦνε μεγαλήτερος ἀστέρος πρώτου μεγέθους, φαίνεται δὲ μικρότερος ἐξ αἰτίας τῆς μεγίστης αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν ἀποστάσεως. Τὰ ἓξ πρῶτα μεγέθη περιλαμβάνουσιν ὅλους τοὺς διὰ γυμνῶν ὀφθαλμῶν φαινομένους ἀστέρας, καθ' ὅλην δὲ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ οὐρανίου θόλου τῶν δύο ἡμισφαιρίων πρώτου μεγέθους ἀστέρες φαίνονται μόνον δεκαοκτώ· τὸ δεύτερον μέγεθος περιλαμβάνει ἑξήκοντα ὀκτώ, τὸ δὲ ἕκτον περὶ τὰς 5,000 κτλ. Οἱ δὲ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ὁρατοὶ ἀστέρες περιλαμβάνουσι δέκα μεγέθη ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου μέχρι τοῦ δεκάτου ἕκτου καὶ εἶνε ἀναρίθμητοι, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων ἑκάστης κλάσεως αὐξάνει ταχύτατα· οὕτω, τὸ ἔννατον μέγεθος περιλαμβάνει πρὸς τὰ παρὸν 140,000 ἀστέρων, κτλ.

Ῥ.

(Ἀκολουθεῖ.)

« Πολλοὶ ἄλλοτε ἀπεφήναντο ὅτι ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ γνῶσις δὲν « συμβαδίζουσι πρὸς τὴν ἀληθῆ θρησκείαν. Τοῦτο εἶνε λάθος μέ« γα καὶ μεγαλοστόν. Φαντάσθητε ἄνθρωπον ἀμαθῆ, παρατηροῦν« τα ὡρολόγιον ἢ ἀτμοπλοϊκὴν μηχανήν· ἐρωτώμενος θὰ εἴπῃ ὅτι « τὸ μὲν δεικνύει τὰς ὥρας, ἡ δὲ κινεῖ τὸ πλοῖον· οὐδέποτε ὅμως « θὰ νοήσῃ μήτε τὸ πῶς ἀμφότερα ταῦτα ἐγίνοντο, μήτε τὸν θαυ« μάσιον μηχανισμόν, δι' οὗ προκύπτουσιν ἅπασαι αἱ ἐξωτερικαὶ « κινήσεις· θὰ ἀρκεσθῇ μὲν εἰς τὰ ἀποτελέσματα, θὰ ἦνε δὲ ἀμα« θὴς τῶν αἰτιῶν. Δείξατε ὅμως αὐτῷ τὸν θαυμάσιον μηχανισμόν, « δι' οὗ ἡ σφαῖρα ἀναγκάζεται νὰ ἀκολουθῇ τὸν ἥλιον· ἐξηγήσατε « αὐτῷ τὴν πολύπλοκον κατασκευὴν τῆς ἀτμοπλοϊκῆς μηχανῆς, « καὶ ἀμέσως θὰ συλλάβῃ πρὸς τὸν ποιητὴν ἀμφοτέρων πάντα « τοῦ θαυμασμοῦ τὰ αἰσθήματα, ὅσα οὐδέποτε συνέλαβεν ἐν τῇ « καρδίᾳ του. Οὕτω καὶ ὁ ἀγράμματος, βλέπει μὲν διαδεχομένας « ἀλλήλας τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυ« τοῦ, βλέπει τὸ δένδρον ἀναφυόμενον ἐκ λιπτῆς ῥίζης, ἀλλ' οὐ« δόλως ἐπέρχεται αὐτῷ νὰ μάθῃ τὰς αἰτίας τῶν φαινομένων τού« των. Σύνοιδε τὴν ὕπαρξίν του, αἰσθάνεται ὅτι ὑγιαίνει, πεινῇ, « διψῇ· γινώσκει μὲν πῶς νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας ταύτας, « ἀγνοεῖ ὅμως τὸν ἐξ οὗ προέρχονται μηχανισμόν. Ὅταν ὅμως ἡ « γνῶσις διαφωτίσῃ τὸν νοῦν αὐτοῦ, τότε ἀνυψοῦται εἰς τὰ με« τέωρα καὶ λατρεύει τὴν παντοδυναμίαν Ἐκείνου, ὅστις ἐποίησε « τὰ τοιαῦτα ἐξαίσια, ὧν τὸ σύνολον ἀποκαλεῖ φύσιν. »

20 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 8.

Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙ (*).

ΚΑΘΗΤΟ πρωΐαν τινὰ ἀπέναντι τοῦ Παραδείσου μία ὡραία Περὶ, καὶ θεωροῦσα μετὰ θλίψεως τὸ αἰωνίως χλοερὸν καὶ ἀνθόσπαρτον αὐτοῦ ἔδαφος, ἠκροάζετο προσεκτικῶς τὰς συμφωνίας τῆς ζωῆς, αἵτινες ἀντήχουν ἐντὸς αὐτοῦ ὡς ἁρμονικὴ καὶ μελῳδικωτάτη μουσική· δεχομένη δὲ εἰς τὰς μικρὰς πτέρυγάς της τὸ ὑπὸ τῶν ἡμικλείστων θυρῶν διαχεόμενον φῶς, ἔκλαιεν, ἀναλογιζομένη ὅτι ἡ ἀξιέραστος γενεά της ἀπώλεσε διὰ παντὸς ἴσως τὸ μαγικὸν ἐκεῖνο καὶ θελκτικώτατον ἐνδιαίτημα.

α Εὐτυχῆ, ἔκραζε τὸ τέκνον τοῦτο τοῦ ἀέρος, εὐτυχῆ καὶ τρισόλβια τὰ εἰς τοὺς μακαρίους τούτους τόπους περιπλανώμενα πνεύματα, ἐν μέσῳ λειμώνων αἰωνίως χλοηφόρων καὶ ἀνθέων μηδέποτε μαραινομένων! Ἔχω σχεδὸν ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν κήπων τῆς γῆς καὶ τοῦ ὠκεανοῦ, βασιλεύω ἐπὶ πάντων, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἀστέρες μοὶ προσφέρουσι τὰ ἄνθη των· ἀλλ' ἓν ἄνθος τοῦ οὐρανίου δώματος ἀξίζει περισσότερον παρ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς θησαυρούς! »

Ὁ ἀγαθὸς φύλαξ ἄγγελος τῶν θυρῶν τοῦ φωτὸς, ἰδὼν κλαίουσαν τὴν Νύμφην, ἐπλησίασεν εἰς αὐτὴν, καὶ ἀκούων τὸν θρηνώδη μονόλογόν της, ἠσθάνθη καὶ ἀκουσίως τὰς παρειάς του βρεχομένας ὑφ' ἑνὸς δακρύου, ὁμοίου κατὰ πάντα μὲ τοὺς μαργαρίτας τῆς πηγῆς τῆς Ἐδὲμ, τοὺς εὑρισκομένους ἐν τῷ κάλυκι τοῦ κυανοῦ ἄνθους, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὰ λεγόμενα τῶν Βραχμάνων, οὐδαμοῦ ἀλλοῦ ἀνθεῖ ἢ μόνον εἰς τὸν παράδεισον.

α Θύγατερ εὐγενοῦς πλὴν πεπτωκυίας γενεᾶς, τῇ εἶπε μετὰ τρυφερότητος, μία ἐλπὶς σοὶ μένει εἰσέτι. Ὑπάρχει γεγραμμένον εἰς τὸ βιβλίον τῆς Προνοίας ὅτι ἡ Περὶ τότε μόνον θέλει συγχωρηθῇ, ὅταν φέρῃ εἰς τὴν αἰωνίαν διαμονὴν τὸ πολυτιμότερον διὰ τοὺς οὐρανοὺς δῶρον. Πήγαινε λοιπὸν, ζήτησον αὐτὸ καὶ προσπάθησον νὰ ἐξαγοράσῃς δι' αὐτοῦ τὸ σφάλμα σου. Σὺ οἶδας πόσον ἡδὺ εἶνε τὸ συγχωρεῖν! »

Ταχυτέρα τῶν κομητῶν, ὁσάκις οὗτοι τρέχουσιν εἰς τὸ ἀχανὲς τῶν οὐρανίων ἐκτάσεων, προσπαθοῦντες νὰ ἀποφύγωσι τοὺς ἐναγκαλισμοὺς τοῦ ἡλίου, ὁρμητικωτέρα ἀπὸ τὰς ἀστεροειδεῖς λαμπάδας, τὰς ὁποίας τὴν νύκτα οἱ ἄγγελοι ῥίπτουσιν εἰς τὰ αὐθάδη πνεύματα τοῦ σκότους, ἅτινα προσπαθοῦν νὰ ἐφορμήσωσιν εἰς τὸν οὐράνιον αἰθέρα, ἡ Περὶ ἐπέταξεν ὑπὸ τὸν ὁλογάλανον θόλον τοῦ οὐρανοῦ, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἡ ῥοδοδάκτυλος ἠὼς ἐμειδία ἐπὶ τῆς σφαίρας μας μὲ τὰ πρῶτά

(*) Χουρὶ μὲν παρὰ τοῖς Λσιανοῖς, αἱ Νύμφαι τοῦ παραδείσου γυναῖκες ἐξόχου κάλλους, προοριζόμεναι ὑπὲρ τῶν μακαρίων καὶ ἐκλεκτῶν· Περὶ δὲ, θήλεα ἀγαθοποιὰ δαιμόνια, ἐκ τῶν μεταξὺ ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων, ἀποκεκλεισμένα τοῦ Παραδείσου καὶ φιλοῦντα τοὺς κατοίκους τῆς γῆς. Σ. Μ.

της βλέμματα, αὐτὴ ἐπτερύγιζεν ὑπεράνω τοῦ ἡμετέρου κόσμου.

Πλὴν φεῦ! ποῦ ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ τὸ ὥρον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀπήτει παρ'αὐτῆς ὁ οὐρανός;

« Γνωρίζω, ἔλεγε, τοὺς πλήρεις σπινθηροβολούντων ρουβινίων λάρνακας, τοὺς κεκρυμμένους ὑπὸ τὰς στήλας τοῦ Χιλμημάρ· ἠξεύρω ποῦ κρύπτονται αἱ νῆσοι τῶν ἀρωμάτων, πολὺ μακρὰν, εἰς τὸ μέσον τοῦ ὠκεανοῦ καὶ πρὸς νότον τῆς Ἀραβίας, τῆς πολυτίμου ταύτης γῆς διὰ τὸν οὐρανόν· γνωρίζω ποῦ ἔθεσαν τὰ πνεύματα τὴν μαγικὴν φιάλην τοῦ βασιλέως των Ἰανσὴδ, ἥτις εἶνε πλήρης ποτοῦ, παρέχοντος ζωήν. Πλὴν τοιαῦτα ὥρα δὲν εἶνε κατάλληλα διὰ τὸν οὐρανόν· διότι ποῖος εἶνε ὁ ἀδάμας ἐκεῖνος, ὅστις ἀκτινοβολεῖ πλειότερον τοῦ ἀφθάρτου θρόνου τοῦ Ἀλλὰχ, καὶ τί σημαίνει σταλαγμὸς ἀθανάτου ὕδατος ὡς πρὸς τὴν ἄνευ ὁρίων ἄβυσσον τῆς αἰωνιότητος; »

Τοιαῦτα διαλογιζομένη καθ' ἑαυτὴν ἡ Περὶ, ἐπλανᾶτο ὑπεράνω τῆς πλουσίας καὶ εὐδαίμονος γῆς τῶν Ἰνδιῶν, τῆς ὁποίας ὁ ἀὴρ εἶνε ἀρωματισμένος, ἡ θάλασσα ἐκτείνεται ἐπὶ κοραλλίνων βράχων καὶ ἐφ' ὁμαλῆς κοιτίδος ἐξ ἀμβάρεως, τὰ ὄρη της, γονιμοποιούμενα ὑπὸ τοῦ ἡλίου, εἶαιν ἐσπαρμένα δι' ἀδαμάντων, οἱ δὲ ῥυάκες της, ὁμοιοι μὲ πλουσίους μνηστῆρας, διασκορπίζουσιν ἀφειδῶς ψήγματα χρυσίου, καὶ τῆς ὁποίας τέλος τὰ ἐξ ἰνδικοῦ εὐώδους ξύλου δάση καὶ τὰ ἄλση τῶν λεμονεῶν δύνανται νὰ ἀποτελέσωσι τὸν παράδεισον τῶν Περί. Πλὴν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ ποταμοί της ἐπλημμύρουν ὑπὸ ἀνθρωπίνου αἵματος, ὁσμὴ θανάτου ἀπεπνέετο ὑπὸ τῶν χλοερῶν λειμώνων της, ὁ δὲ ἄνθρωπος, θῦμα τοῦ ἀνθρώπου, ἐμίγνυε τὴν σηψίν του μὲ τὰς ὑπὸ τῶν ἀρωματωδῶν καὶ ἀθώων ἀνθέων ἐκχεομένας εὐωδίας.

Ὦ χαρίεσσα πατρὶς τοῦ ἡλίου! ποῖος ἀσεβὴς καὶ ἱερόσυλος ποῦς βεβηλώνει τὰς παγόδας σου καὶ τὰς σκιερὰς στοάς σου, τὰ ἱερὰ σπήλαιά σου, τοὺς μαρμαρίνους θεούς σου καὶ τοὺς χιλίους θρόνους τῶν βασιλέων σου; Ποῖος ἄλλος εἰμὴ ὁ γίγας τῆς Γάζνης, ὁ ὁποῖος πλήρης μανίας καὶ λύσσης διατρέχει τὴν γῆν σου, καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ ὁποίου κεῖνται ἐσπαρμένα τὰ διαδήματα τῆς Ἰνδίας; Χιλιάδες νέων καὶ ἀξιεράστων ἡγεμονίδων αἰσθάνονται ἀναιδῆ τινα χεῖρα, ἀποσπῶσαν ἐκ τοῦ κόλπου των τοὺς μαργαρίτας καὶ ἀδάμαντας, οἵτινες στολίζουσι τοὺς ἀλαβαστρίνους τραχήλους των· αἱ παρθένοι ἀποθνήσκουσιν ἐν βασάνοις ἐντὸς τῆς παστάδος των καὶ οἱ ἱερεῖς εἰς τοὺς ναούς των, τὰ δὲ ἱερὰ ποτάμια ὕδατα κυλίουν μετὰ φόβου ἠκρωτηριασμένα λείψανα!

Ἡ Περὶ χαμηλώνει πρὸς τὴν γῆν τὸ βλέμμα της, καὶ διὰ μέσου τῆς τοῦ αἵματος πάχνης, ἥτις ὑψοῦται ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, παρατηρεῖ νεανίαν μαχητὴν, μείναντα μόνον πλησίον τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς του· τεθραυσμένον δαμασκηνὸν ξίφος ὁπλίζει τὴν χεῖρά του, καὶ τὸ τελευταῖον αὐτοῦ βέλος τρέμει ἐντὸς τῆς φαρέτρας του.

« Ζῆθι, τῷ κράζει ὁ κατακτητὴς, ζῆθι διὰ νὰ μοιρασθῇς μετ' ἐμοῦ τὴν δόξαν καὶ τὸ βασιλικὸν στέμμα. Ἰδού, οἱ σύντροφοί σου ἐξέπνευσαν ὅλοι ὑπὸ τὴν σιδηρᾶν μου χεῖρα· φείσθητι τὴν νεότητά σου, καὶ ἐλθὲ ὑπὸ τὴν προστασίαν μου. »

Ἀλλ' ὁ νέος οὐδὲ λέξιν ἀποκρίνεται, καὶ ὁλονὲν ἐξακολουθεῖ νὰ μάχεται γενναίως· πληγωθεὶς δὲ θανατηφόρως, πίπτει ὡς ἥρως. Ἡ Περὶ παρατηρεῖ τὴν θεσιν εἰς ἣν ἔπεσε, καὶ ὅταν τὸ ἄρμα τοῦ πολέμου ἀπῆλθε μακρὰν, κατέβη ἐπὶ μιᾶς ἀκτῖνος τῆς πρωΐας διὰ νὰ λάβῃ τὴν τελευταίαν ῥανίδα αἵματος, τὸ ὁποῖον ἔχυσεν ἡ καρδία τοῦ μάρτυρος ἐκείνου, πρὶν ἢ ἡ ψυχή του ἀποπτῇ εἰς οὐρανούς.

« Ἰδού, ἔκραξεν αὕτη, ἐπαναλαβοῦσα τὴν πτῆσίν της, ἰδοὺ τὸ ὥρον, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ μοὶ ἀνοίξῃ τὰς θύρας τοῦ φωτὸς, καίτοι συχνότατα τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον κηλιδώνει τὸ πεδίον τῆς μάχης, εἶνε ἀκάθαρτον· ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐχύθη ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας εἶνε τόσον ἱερὸν, ὥστε δὲν δύναται νὰ μολύνῃ οὐδὲ τὸν διαυγέστερον ῥύακα τῶν οὐρανίων ἀλσῶν. Ὦ! ἐὰν ὑπάρχῃ ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης προσφορὰ, τὴν ὁποίαν ὁ οὐρανὸς δύναται νὰ θεωρήσῃ ἀξίαν ἑαυτοῦ, εἶνε ἡ τελευταία σπονδὴ ἡ γενομένη πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ καρδίας, ἥτις αἱμοστάζει καὶ ἀποθνήσκει ὑπὲρ τῶν ἱερῶν καὶ ἀπαραγράπτων αὐτῆς δικαιωμάτων!

— Πολὺ ὡραία, τῇ ἀπεκρίθη ὁ φύλαξ ἄγγελος δεχόμενος τὸ ὥρόν της, ναὶ, πολὺ ὡραία εἶνε ἡ ὑποδοχὴ, τὴν ὁποίαν κάμνομεν εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος του γενναίως ἀποθνήσκοντα ἥρωα. Πλὴν φεῦ! ἰδὲ τὴν ἀδαμαντίνην ἄλυσον, ἥτις κλείει τοὺς κήπους τῆς Ἐδέμ· δὲν ἀνοίγεται ἀκόμη! σημεῖον ὅτι, διὰ νὰ εἰσχωρήσῃς εἰς τὸν παράδεισον, πολὺ ἱερώτερον πρέπει νὰ ἦνε τὸ πρὸς τὴν αἰωνιότητα προσενεχθησόμενον ὥρόν σου! »

Ἀποτυχοῦσα κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἐλπίδα ἡ Περὶ, ἐπέταξε πρὸς νότον ἐπὶ τῆς Ἀφρικανικῆς χώρας, πρὸς τὰ Σεληνιαῖα λεγόμενα ὄρη, καὶ ἐκεῖ ἔβρεξε τὰς ἄκρας τῶν πτερύγων της εἰς τὰ ῥεῖθρα τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ἐκείνου ποταμοῦ, τοῦ ὁποίου αἱ πηγαὶ, ἀπόκρυφοι διὰ τὰ τέκνα τῆς γῆς,

ἀναβλύζουσι πολὺ μακρὰν εἰς μεμονωμένα δάση, ὅπου τὰ πνεύματα τῶν ὑδάτων ἔρχονται διὰ νὰ χορεύσωσι περὶ τὴν κοιτίδα τοῦ Νείλου, καὶ νὰ χαιρετίσωσι τὸ πρῶτον μειδίαμα τοῦ νεογεννήτου τούτου γίγαντος. Ἐκεῖθεν ἡ πτωχὴ αὕτη ἐξόριστος ῥίπτει θλιβερὸν βλέμμα ἐπὶ τῶν ἀλσῶν τῶν φοινίκων, ἐπὶ τῶν σπηλαίων τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν τάφων τῶν βασιλέων της· καὶ ἄλλοτε μὲν, λιγύζουσα τὸ χαρίεν σῶμά της, ἀκούει τὰ ᾄσματα τῶν περιστερῶν τῆς θερμῆς κοιλάδος τῆς Ῥοσέττης, ἄλλοτε δὲ τέρπεται θεωροῦσα τὰς ἀκτῖνας τῆς Σελήνης, ἥτις παίζει ἐπὶ τῶν λευκοτάτων πτερύγων τῶν πελεκάνων, τῶν ἐπιψαυόντων τὰ ὕδατα τῆς λίμνης τοῦ Μοίριος. Τὸ θέαμα ἦτο ὡραιότατον, καὶ ποτὲ βλέμμα ἀνθρώπου δὲν ἐθαύμασε θελκτικωτέραν γῆν.

Ὦ! τίς ποτε, βλέπων κατὰ τὴν ὡραίαν ἐκείνην ἑσπέραν τὰς κοιλάδας ἐκείνας καὶ τοὺς χρυσοῦς καρπούς των, θερμαινομένους ὑπὸ τῶν τελευταίων ἀκτίνων τοῦ δύοντος ἡλίου, καὶ τὰ ἐρωτικὰ ἐκεῖνα συμπλέγματα τῶν φοινίκων, κλίνοντα ἀπαλῶς τὰς ἐστεφανωμένας μὲ φύλλα κορυφάς των, ὡς νέαι παρθένοι, τὰς ὁποίας ὁ ὕπνος προσκαλεῖ ὑπὸ τὰ μετάξινα παραπετάσματά των, καὶ τὰ κρίνινα ἐκεῖνα ἄνθη, τὰ ἐνοπτριζόμενα διὰ ὅλης τῆς νυκτὸς τὴν ἀκηλίδωτον λευκότητά των εἰς τὰ ὕδατα τῆς λίμνης, διὰ νὰ ἐξυπνίσωσι νεαρότερα καὶ λαμπρότερα μετὰ τοῦ ἡλίου, τοῦ περιλημένου αὐτῶν ἐραστοῦ, καὶ τοὺς κατηρειπωμένους ἐκείνους ναοὺς, καὶ τοὺς πύργους ἐκείνους, οἵτινες φαίνονται ὡς αἱ τελευταῖαι ἀναμνήσεις ἐκλελοιπότος τινὸς ὀνείρου, καὶ τῶν ὁποίων ἡ σεβασμία μοναξία δὲν συγχωρεῖ νὰ ἀκούεται ἄλλος θόρυβος, εἰμὴ αἱ κραυγαὶ τοῦ χαραδριοῦ, καὶ νὰ μὴ φαίνεται ἄλλο τι, εἰμὴ αἱ λαμπροβαφεῖς πτέρυγες τῆς πορφυρίδος, ἐρησυχαζούσης ἐπὶ συντετριμμένου τινὸς κίονος ὡς πτηνὸν ἀγάλματος. . . . . Ὦ! ποῖος ἠδύνατο νὰ συλλογισθῇ ὅτι ἐκεῖ, ἀκριβῶς εἰς τὸ ἴδιον ἐκεῖνο μέρος, ἐν τῷ μέσῳ τῶν τόσῳ ἡσύχων καὶ τοσούτῳ ὡραίων ἐκείνων σκηνῶν, ὁ δαίμων τοῦ λοιμοῦ καὶ τοῦ ὀλέθρου ἀνετίναξε διὰ τῆς πυρετώδους πτέρυγός του τὸ τρομερώτερον τῶν δεινῶν, ἀφ' ὅσα εἶδόν ποτε αἱ πεπυρακτωμέναι ἄμμοι τῆς ἐρήμου; πάθος, τόσον τρομερὸν καὶ τόσον ταχύ, ὥστε πᾶν ἔμψυχον ὄν, ἅπαξ προσβληθὲν ὑπ' αὐτοῦ, ἔπιπτεν ὠχρὸν καὶ κατεξηραμμένον, ὡς τὸ ἄνθος τὸ ὁποῖον καυτηριάζει ὁ Σιμούν.

« Δυστυχὴς γενεὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀνέκραξε πλήρης οἴκτου ἡ Περὶ, πολὺ ἀκριβὰ πληρώνεις τὸ πρῶτον σφάλμα σου! ἄνθη τινὰ τῆς Ἐδὲμ σοὶ μένουν εἰσέτι, ἀλλὰ τὸ δηλητήριον τοῦ ὄφεως τὰ ἐμόλυνεν ὅλα! »

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἔκλαιεν, ὁλόγυρά της δὲ ὁ ἀὴρ καθίστατο καθαρώτατος, διότι ὑπάρχει μαγική τις δύναμις εἰς ἕκαστον τῶν δακρύων, τὰ ὁποῖα τὰ ἀγαθοποιὰ ταῦτα ὄντα χύνουσι διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν, εἰς τὴν σκιὰν τῶν πορτοκαλλεῶν, τῶν ὁποίων οἱ καρποὶ καὶ τὰ ἄνθη ἔπαιζον ὁμοῦ εἰς τὴν αὔραν, ὑπὸ τὸ νεαρὸν ἐκεῖνο καὶ χαρίεν ἄλσος καὶ πολλὰ πλησίον τῆς λίμνης, ἀκούει βαθὺν στεναγμὸν, ὅστις προήρχετο ἀπὸ ἀνθρώπινον ὄν, ὅπερ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν τῆς νυκτὸς ἦτο ἐγκαταλελειμμένον ἐκεῖ διὰ νὰ ἀποθάνῃ. Ἄλλοτε, πλήρης ζωῆς, ὁ ἐπιθάνατος οὗτος νέος, ἔσυρε κατόπιν του τὰς καρδίας χιλίων ὑπηκόων, καὶ τώρα, ὡς νὰ μὴν ἠγαπήθη ποτὲ, κανεὶς δὲν εὑρίσκεται ἐκεῖ διὰ νὰ τὸν παρασταθῇ, κανεὶς διὰ νὰ τὸν κλαύσῃ, κανεὶς δὲν ἐπαγρυπνεῖ ἐπ' αὐτὸν, καὶ οὐδεὶς ὑπάρχει ἐκεῖ ὅπως τῷ προσφέρῃ τινὰς σταλαγμοὺς ὕδατος ἐκ τῆς λίμνης, διὰ ὧν νὰ σβέσῃ τὴν καταβιβρώσκουσαν τὰ ἐντόσθιά του φλόγα. Καμμία φωνὴ ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας τόσον καλὰ ἐγνώρισε κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἡμερῶν τῆς ζωῆς του, δὲν εὑρίσκετο ἐκεῖ ὅπως τῷ εἴπῃ τὴν τελευταίαν λέξιν τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ, τὸν τρυφερὸν ἐκεῖνον ἀποχαιρετισμὸν, ὅστις ἀντηχεῖ εἰς τὰ ὦτα τοῦ ψυχορραγοῦντος ὡς μελῳδική τις μουσική, καὶ ὅστις ἀναζωογονεῖ τὴν ψυχὴν ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ σιδηροῦ τούτου κόσμου, πρὶν ἡ αὐτὴ πετάξῃ πρὸς κόσμον ἄγνωστον. Ὁ δυστυχὴς νεανίας! μία μόνη ἰδέα προξενεῖ ἐνίοτε χαρὰν εἰς τὴν καρδίαν του ἐν μέσῳ τῶν βασάνων τῆς ἀγωνίας!— Ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τοσούτου ἤδη χρόνου ἐγνώριζε καὶ ἠγάπα περιπαθῶς, ἡ ἐρωμένη του, ἡ μνηστή του, ἐκοιμᾶτο ἐν ἀσφαλείᾳ εἰς τὸ πατρικόν της παλάτιον ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς λαμῴδους ἐκείνης νυκτὸς, ὅπου ὅμως ὁ ἀὴρ, ὁροσιζόμενος ὑπὸ τοῦ ὕδατος τῶν πηγῶν καὶ ἀρωματιζόμενος ὑπὸ τοῦ εὐώδους ἐκείνου ξύλου, ὅπερ παράγει ἡ γῆ τῶν Ἰνδιῶν, εἶνε ἐπίσης καθαρὸς ὡς ἡ πνοή, ἣν ἐκπέμπει τὸ στόμα της.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΠΕΤΡΩΝ.

ΞΗΓΑΞΕΙΔΕΥΑ μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς τι μέρος τοῦ Χολστεΐν. Δὲν ὑπῆρχον τότε οὔτε σιδηρόδρομοι οὔτε ταχυπόρα ὀχήματα, ὥστε νὰ διατρέ-

χῃ τις εὐκόλως τὴν χώραν ταύτην· ἠναγκάσθην λοιπὸν νὰ συμφωνήσω μὲ ἀμαξηλάτην τινά, ὅστις μὲ ὡδήγει εἰς εἶδός τι δι τρόχου ἐλαφροῦ ἀμαξίου μεγάλως ταλαντευομένου. Ἡ ἐντὸς τοιούτου ὀχήματος ὁδοιπορία εἶνε τῳόντι ἀνυπόφορος, ἀλλ' ὁ ἀμαξηλάτης μὲ ἔκαμνε διὰ τῶν συχνῶν συνομιλιῶν του νὰ λησμονῶ τὰ ἀνατινάγματα, ἅτινα μὲ ἐταλάντευον τρομερά. Ἦτο οὗτος χωρικός τις Χολστεϊνός, καὶ κατὰ συνέπειαν οὐχὶ πολυμαθής· πλὴν, πρᾶγμα ἀνεκτίμητον δι' ἕνα ταξειδιώτην, ἐγνώριζεν ἐντελῶς τὸν τόπον του καὶ τὰς ποιητικὰς ἢ ἠθικὰς παραδόσεις, αἵτινες ἐφηρμόζοντο εἰς τὰς διαφόρους τοποθεσίας, ἃς διηρχόμεθα.

Ὁτὲ μὲν βλέπων τοὺς καλούς μας ἵππους περιπλεκομένους καὶ προσκόπτοντας, ὁτὲ δὲ ἀνατιναζόμενος ἀπὸ τοῦ καθίσματός μου πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ἀμαξηλάτου καὶ τἀνάπαλιν, ἔρθασα εἰς τι ὑπ' αὐτοῦ προσδιορισθὲν μέρος. Εὑρέθημεν εἰς τὴν ἄκραν μικροῦ τινος δάσους, ὅπου καὶ ζῶα καὶ ἄνθρωποι ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην νὰ ἀναπαυθῶσιν ἐπί τινας ὥρας· οἱ ἵπποι ἀπεζεύχθησαν, τοῖς παρετέθη ἀρκετὴ τροφή, καὶ ἀφοῦ καὶ ἐγὼ ἐπρογεύθην ἀδελφικῶς μετὰ τοῦ ὁδηγοῦ μου, ἐξέφρασα τὴν φυσικωτάτην ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ κάμωμεν μικρόν τινα περίπατον. Διεύθυνα τὰ βήματά μου πρὸς πεδιάδα τινά, θαυμασίως περιοριζομένην ὑπὸ ὀρέων καὶ δασῶν, καὶ διαχωριζομένην ὑπὸ τοῦ ἑλικοειδοῦς ῥείθρου ὡραίου τινὸς ποταμίου. Εἰς ἓν μέρος τῆς πεδιάδος ταύτης παρετήρησα σωρόν τινα πετρῶν, αἵτινες εἵλκυσαν τὴν περιέργειάν μου· ἦσαν αὐταὶ διατεθειμέναι εἰς κανονικὰ συμπλέγματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων συνέκειτο ἐξ ἐγγὺς μεγάλων πετρῶν, ὀρθίων κειμένων ὡς ἐὰν εἶχον ῥίζας εἰς τὸ ἔδαφος· ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἑνὸς τῶν ἀθροισμάτων τούτων εὑρίσκετο μεγάλη τις ἐπίπεδος καὶ ἐπιμήκης πέτρα, ἔχουσα δεκατρεῖς ὀπάς.

Ὁ ἀμαξηλάτης μου μὲ ἠκολούθει εἰς τὴν ἐκ. ὁρμὴν ἐκείνην, ἐρωτηθεὶς δὲ παρ' ἐμοῦ περὶ τοῦ περιέργου ἐκείνου φαινομένου, ἐκίνησε μυστηριωδῶς τὴν κεφαλήν, εἶτα, μετά τινας στιγμὰς σιωπῆς, ἤρξατο ἀφηγούμενός μοι τὴν ἑξῆς περίεργον παράδοσιν:

« Οἱ ἄνθρωποι, ὅσοι καυχῶνται ὅτι ἠξεύρουν πολλὰ διότι πολλὰ βιβλία ἀνέγνωσαν, νομίζουν ὅτι ἡ ἐπιμήκης αὕτη πέτρα ἐχρησίμευεν ὡς βωμὸς ἢ θυσιαστήριον εἰς ἐποχὴν λίαν μεμακρυσμένην, καὶ ὅτι τὰ πολλὰ περὶ αὐτὴν ἀθροίσματα ἐχρησίμευον ἐπίσης εἰς διαφόρους ἱεροτελεστίας, ὑπαγορευομένας ὑπὸ βαρβάρου τινὸς θρησκείας, ἐπικρατούσης πρὶν ἢ ὁ Χριστιανισμὸς διαδοθῇ ἐνταῦθα. Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ἀγράμματοι εἴμεθα πολὺ καλὰ πεπεισμένοι ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω, καὶ γνωρίζομεν καλλήτερον ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τὴν ἀρχὴν τῶν παραδόξων τούτων συμπλεγμάτων. Εἰς τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν βλέπεις τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὑπῆρχεν ἄλλοτε πλούσιόν τι καὶ τὸ ἰσχυρότερον χωρίον μεταξὺ τῶν τοῦ Κομητάτου, ἕκαστος δὲ τῶν κατοίκων του εἶχε πολὺ περισσότερα χρήματα, ἀφ' ὅσα ἐχρειάζετο διὰ νὰ ἐξοδεύῃ ἀφειδῶς. Ἡ δυστυχία ἦτο ἄγνωστος εἰς τὸ μέρος τοῦτο, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἀπέβησαν ὑπερήφανοι καὶ ἀσεβεῖς· μὴ ἔχοντες πλέον ἀνάγκην νὰ ἐργάζωνται, ἀλλὰ προσλαμβάνοντες μισθωτοὺς εἰς καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν των, ἐγένοντο πάντες ἀνεξαιρέτως ἔκδοτοι εἰς τὸν πότον καὶ εἰς τὰ παιγνίδια, ὅπως διασκεδάζωσι τὴν ὀκνηρίαν των. Αἱ γυναῖκες ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα τῶν ἀνδρῶν, τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τὴν ὀκνηρίαν καὶ τὴν ματαιότητα· διήρχοντο τὸν καιρόν των καλλωπιζόμεναι, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐσυλλογίζοντο, εἰμὴ πῶς νὰ ὑπερβῇ ἡ μία τὴν ἄλλην κατὰ τὴν πλουσιότητα τῶν ἐφευρέσεων· οὕτω δὲ, μὴ καταδεχόμεναι νὰ ἐνασχοληθῶσιν εἰς τὰ οἰκιακά των καθήκοντα, καὶ ἐγκαταλείπουσαι τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των, ἅτινα ἠύξανον ἔχοντα πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ἀξιοθρήνητον παράδειγμα τῶν γονέων, ἔκλειον πάντοτε τὰ ὦτα εἰς τὴν συνείδησιν ἢ τὸν λόγον θεοσεβοῦς τινος ἐρημίτου, ὅστις ὑπενθύμιζεν αὐταῖς τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν κοινωνίαν χρέη των. Ἡ ἐκκλησία ἔμενεν ἔρημος, καὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου τῆς διαφθορᾶς ἔζων ὡς ἐθνικοί, περὶ οὐδενὸς ἄλλου φροντίζοντες εἰμὴ πῶς νὰ διασκεδάζωσι καὶ πῶς νὰ ἀπολαμβάνωσι τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, χωρὶς ποτὲ νὰ εὐχαριστήσωσι τὸν δοτῆρα αὐτῶν καὶ δημιουργόν των.

« Ἡ κατάστασις αὕτη δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολύ· ἡ ἀσέβεια καὶ τὰ ἁμαρτήματα τῶν χωρικῶν τούτων ἐπέσυρον ἐπ' αὐτοὺς τὴν ὀργὴν τοῦ Παντοδυνάμου. Ἡμέραν τινὰ συνήχθησαν διὰ νὰ ἑορτάσωσι τὸν γάμον μιᾶς τῶν πλουσιωτέρων νεανίδων τοῦ χωρίου· Ἔφερον εἰς τὸ μέσον τῆς δημοσίου πλατείας μέγα κάνιστρον πλῆρες πολυτίμων κόσμων, ἐκ τῶν ἀποτελούντων μέρος τῆς προικὸς αὐτῆς, καὶ ἐπεδείκνυον κομπάζοντες τὰ κοσμήματα ταῦτα, ὅπως διεγείρωσι τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν ζηλοτυπίαν τῶν παρευρισκομένων. Ἔστησαν μεγάλας τραπέζας, πληθούσας ἀπὸ κρέατα καὶ φαγητὰ διαφόρου εἴδους, ἀπὸ γλυκίσματα, γαλακτερὰ καὶ ἀπὸ ἀπειραρίθμους φιάλας οἴνου.

« Ἐνῷ ὅλοι οἱ χωρικοὶ ἦσαν προσηλωμένοι εἰς τὸ νὰ κορέσωσι τὴν λαιμαργίαν των, ἦλθε πρὸς

αὐτοὺς ἐπαίτης τις ξένος εἰς τὸν τόπον· ἐφαίνετο δὲ λίαν ἀπηυδησμένος, καὶ ἐζήτει τεμάχιον ἄρτου. Τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ μεγάλους μυκτηρισμούς, καὶ τὸν εἶπον ὅτι τὰ λείψανα τοῦ συμποσίου ἀνῆκον εἰς τοὺς σκύλους τοῦ χωρίου καὶ ὄχι εἰς τοὺς ξένους. Εἰς μάτην ὁ δυστυχὴς ἐπαίτης ἐξέθετε τὴν δυστυχίαν του· τῷ εἶπον ὅτι, δυστυχία δὲν ὑπῆρχε, διότι ἦτο ἄγνωστος εἰς τὸ χωρίον, καὶ ὅτι αὐτὸς εἶνε ψεύστης καὶ ἀπατεών. Ὁ ἐπαίτης ἠγέρθη διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ὁδοιπορίαν του, λέγων εἰς τοὺς ἀσπλάγχνους τούτους ἀνθρώπους ὅτι τοὺς ἐσυγχώρει, καὶ ὅτι παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ γίνῃ αὐτοῖς ἥλεως καὶ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν τιμωρίαν, ἥτις τοῖς ἤρμοζεν.

« Ὅταν ὁ ξένος ἀνεχώρησεν, αὐτοὶ ἤρχισαν νὰ πίνωσι, νὰ εὐθυμῶσι, νὰ γελῶσι καὶ νὰ χορεύωσιν. Εἶτα, ἀπαυδήσαντες ἀπὸ ὅλας αὐτὰς τὰς εὐθυμίας, ἐπρότεινον μεταξύ των νὰ παίξωσι τὸ παιγνίδιον τῶν ὁμάδων. Τὸ ἐφευρετικὸν πνεῦμα τῶν ἀνοήτων τούτων προέβη εἰς τὴν ἀνοσιωτέραν ἀντικατάστασιν τῶν ἀπαιτουμένων σφαιρῶν καὶ τσουνίων· ἔλαβον τὰς ἀργυρᾶς λύχνίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ μερικοὺς στογγύλους ἱεροὺς ἄρτους, καὶ ἤρχισαν νὰ παίζωσι ξεκαρδιζόμενοι.

« Πάραυτα σκότος βαθύτατον διεδέχθη τὸ φῶς τῆς ἡμέρας· ἀστραπαὶ διέσχιζον τὸν τρομερὸν ἐκεῖνον γνόφον, τρομερώτατος δὲ κεραύνειος κρότος ἠκούετο πανταχόθεν. Μετὰ ταῦτα ἡ ἡμέρα ἐπανῆλθε πάλιν ὅπως φωτίσῃ τὴν πεδιάδα ταύτην, τὴν ὁποίαν βλέπεις, πλὴν φεῦ! αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες οὐδὲν ἄλλο ἐφώτισαν, εἰμὴ λίθους διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος. Ὅλοι οἱ παίζοντες καὶ χορεύοντες ἐκεῖνοι ἀνοσιουργοὶ μετεβλήθησαν εἰς πέτρας, αἵτινες ἀπετέλεσαν διάφορα ἀθροίσματα ἢ συμπλέγματα, ὡς ἦσαν οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι χωρικοί. Ὁ σωρὸς οὗτος τῶν ἐννέα πετρῶν παριστᾷ τὸν ἐθνικόν μας χορόν· ἡ μεγάλη αὕτη ἐπιμήκης πέτρα εἶνε τὸ κάνιστρον τῆς νεονύμφου, τὸ ὁποῖον ἔφερον ἐπὶ κεφαλῆς ἐν θριάμβῳ οἱ συγγενεῖς της πρὸς ἐπίδειξιν· αἱ ἄλλαι αὐταὶ πέτραι εἰσὶν οἱ τὰς ὁμάδας καὶ τὰς σφαίρας παίζοντες.... Ἰδού, Κύριέ μου, ἡ ἀληθὴς ἱστορία τοῦ μέρους τούτου, τὸ ὁποῖον ἀποκαλοῦμεν πάντοτε Αἱ χορεύουσαι πέτραι. »

Ἡ βαθεῖα πεποίθησις τοῦ ἀφηγουμένου μοι τὸ συναξάριον τοῦτο ἀμαξηλάτου μεγάλην σχεδὸν μοὶ ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν. Ἐὰν δὲν ἔβλεπα ὅλως διόλου πίστιν εἰς τὸν χορὸν τῶν πετρῶν, ἐπίστευα ὅμως σταθερῶς καὶ πιστεύω πάντοτε εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ πλούτου προσγιγνομένας τῇ ἀνθρωπότητι συμφορὰς καὶ πληγάς, ὅταν οἱ ἔχοντες αὐτὸν εἶσιν ἀσεβεῖς καὶ ὀκνηροί, καὶ εἰς πᾶν ἄλλο καταγίνονται ἢ πρὸς ἀνακούφισιν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος, καὶ πρὸς εὐποιΐαν τοῦ πλησίον.

Ρ.

Ο ΑΡΧΩΝ ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ.

Οἱ ἄπιστοι εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν, διὰ νὰ ἁρπάσωσι τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία μας· καὶ τὰ μὲν παιδία βάλλουν ἐπὶ τῶν ἐφιππίων των πρὸ αὐτῶν, τὰς δὲ γυναῖκας ὄπισθεν αὐτῶν ἐπὶ τῶν γλουτῶν τοῦ ἵππου, καὶ κρατοῦσιν ἕνα δάκτυλον τῶν δυστυχῶν ἐκείνων μεταξὺ τῶν ὀδόντων των. (*)

Ὁ Ἄρχων Θεοδόσιος ὕψωσε τὴν σημαίαν του, καὶ περὶ αὐτὴν συνήχθησαν οἱ τρεῖς ἀνεψιοὶ καὶ οἱ δεκατρεῖς αὐτοῦ ἐξάδελφοι. Πάντες εἰσὶ κεκαλυμμένοι ὑπὸ λαμπρῶν πανοπλιῶν, καὶ ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν φέρουσι τὸν ἅγιον Σταυρόν, καὶ φυλακτήρια διὰ νὰ τοὺς προφυλάττωσιν ἀπὸ τὴν δυστυχίαν.

Ἁφοῦ δὲ ὁ Ἄρχων Θεοδόσιος ἵππευσεν, εἶπεν εἰς τὴν γυναῖκά του Εὐφημίαν, ἡ ὁποία ἐκράτει τοὺς χαλινοὺς τοῦ ἵππου:

« Λάβε, ὦ Εὐφημία, τὸ ἐξ ἠλέκτρου τοῦτο περιδέραιον καὶ φύλασσέ το· καὶ ἂν μὲν ἦσαι πιστὴ εἰς ἐμέ, θὰ μείνῃ ἀκέραιον, ἂν δὲ ἀπιστήσῃς, ἂν τοὺς ὅρκους, τοὺς ὁποίους μοὶ ἔδωκας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, παραβῇς, θὰ κοπῇ πάραυτα τὸ νῆμα, ὦ Εὐφημία, καὶ οἱ κόκκοι θὰ πέσουν κατὰ γῆς. »

Καὶ ἀνεχώρησε, καὶ οὐδεὶς ἔμαθε πλέον περὶ αὐτοῦ, ἡ δὲ γυνή του ἐφοβήθη μὴ ἐφονεύθη, ἢ μὴ οἱ Ἄραβες ἀπήγαγον αὐτὸν αἰχμάλωτον εἰς τὴν πατρίδα των!

Ἀλλὰ μετὰ τρεῖς σελήνας ὁ Σπυρίδων Πέτροβικ ἐπανῆλθε. Τὰ ἐνδύματά του ἦσαν κατεσχισμένα, καὶ ἔτυπτε τὸ στῆθός του· εἶπε δὲ: « Ὁ ἐξάδελφός μου ἐφονεύθη! οἱ ἄπιστοι μᾶς κατέλαβον αἴφνης, καὶ ἐφόνευσαν τὸν ἄνδρα σου. Μὲ τὰ ὄμματά μου εἶδον Ἄραβα, κόπτοντα τὴν κεφαλήν του· ἐγὼ δὲ μόλις ἠδυνήθην νὰ σωθῶ, διαφυγὼν τοὺς ἐχθρούς! »

Τότε ἡ Εὐφημία ἀφῆκε μεγάλην φωνήν, καὶ πέσασα κατὰ γῆς ἐκυλινδεῖτο, διαρρηγνύουσα τὰ ἱμάτιά της. Ἀλλ' ὁ Σπυρίδων εἶπε: « Διατί νὰ

(*) Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ ἐδηγεῖν τοὺς αἰχμαλώτους εἶνε συνηθέστατος πρὸ πάντων παρὰ τοῖς Ἄραψιν· εἰς τὴν παραμικροτέραν φωνὴν τοῦ θύματός των, τοῦ κόπτουσι μὲ τοὺς ὀδόντας τὸν δάκτυλον.

ὑλίβεσαι τόσον; δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν χώραν καὶ ἄλλοι ἄνδρες καλοί; »

Καὶ τὴν ἀνήγειρεν ὁ προδότης οὕτω, καὶ τὴν παρεμύθησεν.

Ὁ κύων τοῦ Θεοδοσίου ὑλάκτει ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, καὶ ὁ ἵππος του ἐχρεμέτιζεν, ἀλλ' ἡ γυνή του Εὐφημία ἔπαυσε τὰ δάκρυά της, καὶ τὴν αὐτὴν ἐκείνην νύκτα κατεκλίθη μετὰ τοῦ προδότου Σπυρίδωνος.

Ὁ βασιλεὺς εἶπε τῷ Ἄρχοντι Θεοδοσίῳ: « Ὕπαγε εἰς τὸν πύργον μου εἰς Κλίσσαν, καὶ εἰπὲ εἰς τὴν βασίλισσαν νὰ ἔλθῃ νὰ μὲ εὕρῃ εἰς τὸ στρατόπεδόν μου. » Καὶ ὁ Θεοδόσιος ἀνεχώρησε καὶ ὡδοιπόρησε, χωρὶς νὰ σταθῇ που, τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

Καὶ ὅτε ἔφθασεν ἐπὶ τὰς ὄχθας τῆς λίμνης τῆς Κατίνας, εἶπεν εἰς τοὺς ἱπποκόμους αὐτοῦ νὰ στήσωσι τὴν σκηνήν του, καὶ αὐτὸς κατέβη πρὸς τὴν λίμνην νὰ πίῃ. Ἀλλ' ἡ λίμνη ἦν κεκαλυμμένη ὑπὸ πυκνοῦ ἀτμοῦ, καὶ ἤκουέ τις συγκεχυμένας φωνὰς ἐκ τοῦ ἀναβρασμοῦ ἐκείνου.

Τὸ ὕδωρ ἐκινεῖτο καὶ ἀνέβραζεν ὡς ἡ συστροφὴ τοῦ Ἰεμίζα, ὅταν βυθίζεται ὑπὸ τὴν γῆν. Ὅταν δὲ ἡ σελήνη ἀνέτειλεν, ὁ κοχλασμὸς ἐκεῖνος κατέπαυσε, καὶ ἰδοὺ στρατιὰ ὅλη νεανίσκων ἐφ' ἵππων ἐκάλπαζεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς λίμνης ὡς εἰ ἦτο παγωμένη. Καθόσον δὲ ἤγγιζον πρὸς τὴν ὄχθην, καὶ ἄνθρωποι καὶ ἵπποι ἐμεγεθύνοντο, μέχρις οὗ κατέστησαν ὡς γίγαντες ὑψηλοί, καὶ τάγματα συνίστων καὶ εὐρύθμως ἐβάδιζον, χωροῦντες διὰ τῆς πεδιάδος καὶ ἀλλόμενοι.

Καὶ ἐνίοτε μὲν καθίσταντο ἀμαυροὶ ὡς ὁ ζόφος, ἀλλοτε δὲ ἔβλεπες τὴν χλόην διὰ τῶν σωμάτων των, ἄλλοτε τὰ ὅπλα των ἠκτινοβόλουν καὶ ἐφαίνοντο ὅλοι πῦρ.

Αἴφνης μαχητής τις, ἀναβαίνων μέλανα ἵππον, ἐξέρχεται τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, καὶ φθὰς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοδοσίου, περιέστρεψε τὸν ἵππον του, καὶ ἔδειξεν ὅτι ἤθελε νὰ πολεμήσῃ πρὸς αὐτόν. Τότε ὁ Θεοδόσιος ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ τρὶς, καὶ κεντήσας τὸν ὑπερήφανον ἵππον του, ἐπετέθη κατὰ τοῦ φάσματος, ἀφεὶς τοὺς χαλινοὺς καὶ καταβιβάσας τὴν λόγχην.

Ὀκτάκις ἀπηντήθησαν ἐν μέσῳ τῆς πορείας αὐτῶν, καὶ ὀκτάκις αἱ λόγχαι των ἐλύγισαν ἐπὶ τῶν θωράκων των ὡς ἶριδος φύλλα. Ἀλλ' εἰς ἑκάστην συνάντησιν ὁ ἵππος τοῦ Θεοδοσίου ἔπιπτεν εἰς τὰ γόνατα, διότι ὁ ἵππος τοῦ φάσματος ἦν πολλῷ αὐτοῦ ἰσχυρότερος.

« Ἂς πεζεύσωμεν, εἶπεν ὁ Θεοδόσιος, καὶ ἂς πολεμήσωμεν πεζοὶ ἅπαξ ἀκόμη! » Τότε τὸ φάντασμα ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν ἵππον αὐτοῦ, καὶ ὥρμησε κατὰ τοῦ γενναίου Θεοδοσίου· ἀλλ' ἐκ πρώτης προσβολῆς ἔπεσε, χωρὶς νὰ τὸ ὠφελήσῃ οὔτε τὸ ὑψηλὸν σῶμα, οὔτε ἡ μεγάλη ἰσχύς του.

« Θεοδόσιε! Θεοδόσιε! μὲ ἐνίκησας εἶπε τὸ φάσμα· ὡς λύτρα μου θέλω σοὶ δώσει μίαν συμβουλήν· — μὴν ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν οἰκίαν σου, διότι ἐκεῖ σὲ περιμένει ὁ θάνατος! »

Ἡ σελήνη ἐκρύβη ὄπισθεν τῶν νεφελῶν, καὶ ἐν τῷ ἅμα καὶ μαχητὴς καὶ στρατὸς, τὰ πάντα διεσκεδάσθησαν ὡς ἀτμὸς, ἡλίου ἐπιφανέντος.

« Μωρὸς ὁ παλαίων πρὸς τὸν διάβολον! εἶπεν ὁ Θεοδόσιος. Ἐνίκησα δαίμονα, καὶ ἐκ τῆς νίκης ταύτης δὲν ἐκέρδησα ἄλλο, παρ' ὅτι κατεπόνησα τὸν δυστυχῆ ἵππον μου καὶ ἔλαβον πρόῤῥησιν ἐπαρίστερον. Ἀλλὰ δὲν θὰ μὲ ἐμποδίσῃ αὕτη τοῦ νὰ ἐπανίδω τὴν οἰκίαν μου καὶ τὴν Εὐφημίαν. »

Καὶ τὴν νύκτα, ὑπὸ τῆς σελήνης φωτιζόμενος, ἔφθασεν εἰς τὸ κοιμητήριον τῶν Μετανοούντων. Εἶδεν ἱερεῖς καὶ θρηνῳδοὺς μεθ' ἑνὸς νεκροθάπτου πλησίον τάφου νεωστὶ ἀνορυχθέντος, καὶ πλησίον τοῦ τάφου ἦν νεκρός τις μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸ πλευρόν του, κεκαλυμμένος τὴν κεφαλὴν διὰ μαύρου ὑφάσματος.

Καὶ ὁ Θεοδόσιος, ἐπιστήσας τὸν ἵππον αὐτοῦ, « Νεκροθάπτα, εἶπε, ποῖον θάπτετε εἰς τὸ μέρος αὐτό; » Καὶ ὁ νεκροθάπτης ἀπεκρίνατο, « Τὸν Ἄρχοντα Θεοδόσιον, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε σήμερον. »

Ὁ Θεοδόσιος ἤρχισε νὰ γελᾷ διὰ τὴν ἀπάντησίν του, ἀλλ' ἡ σελήνη ἐκρύβη πάλιν καὶ τὰ πάντα διεσκεδάσθησαν. Ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐνηγκαλίσθη τὴν γυναῖκά του.

« Εὐφημία, δός μοι τὸ περιδέραιον ἐκεῖνο, τὸ τὸ ὁποῖον σοὶ ἐνεπιστεύθην πρὶν ἀναχωρήσω. Περισσοτέραν πίστιν δίδω εἰς τὸ ἐξ ἠλέκτρου περιδέραιον ἐκεῖνο, παρὰ εἰς τοὺς ὅρκους γυναικός. » Καὶ ἡ Εὐφημία εἶπε, « Σοὶ τὸ δίδω. »

Ἀλλὰ τὸ μαγικὸν ἐκεῖνο περιδέραιον εἶχε κοπῇ, καὶ ἡ Εὐφημία εἶχε κατασκευάσει ἕτερον πανομοιότατον καὶ δηλητηριασμένον. « Δὲν εἶνε τοῦτο τὸ περιδέραιόν μου! εἶπεν ὁ Θεοδόσιος. — Μέτρησε τοὺς κόκκους του, εἶπεν ἡ γυνή του· γνωρίζεις ὅτι εἶχε ἑξήκοντα καὶ ἑπτά. »

Καὶ ὁ Θεοδόσιος ἠρίθμει τοὺς κόκκους μὲ τοὺς δακτύλους του, τοὺς ὁποίους ἔβρεχε μὲ τὸν σιέλόν του ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, καὶ τὸ δραστήριον δηλητήριον ὠλίσθαινε διὰ τοῦ δέρματός του. Ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὸν ἑξηκοστὸν ἕκτον κόκκον, ἀφῆκε βαθὺν γογγυσμὸν καὶ ἔπεσε νεκρός.

Π. Γ.

τος αὐτοῦ εἶνε ἡ ἀκόλουθος ἐπιγραφή, ἐπὶ χρυσῆς πλακὸς κεχαραγμένη: « Τοῦ κραταιοτάτου « καὶ ἀνικήτου Αὐτοκράτορος τῶν Μοσχοβιτῶν Ἀ- « λεξίου εὐτυχῶς βασιλεύοντος ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ « θρόνος οὗτος, κατασκευασθεὶς ἐκ τῶν ἐπιτηδει- « οτέρων τεχνιτῶν, ἔστω οἰωνὸς ἄριστος τοῦ « οὐρανοῦ καὶ ἀδιάκοπος εὐτυχία. Μ.Χ. 1699. »

« Ὁ δὲ Χρυσοῦς λεγόμενος ἕτερος θρόνος τοῦ Ἀλεξίου Μιχάλοβιτς συνίσταται ἐκ 4,500 ἀνθράκων, 8,000 καλαΐδων (περουζέδων) καὶ μαργαριτῶν, δύο παμμεγίστων τοπαζίων καὶ τεσσάρων ἔτι μεγαλητέρων ἀμεθύστων.

« Ὁποῖος τῳόντι ἀκτινοβόλος Γαλαξίας εἶνε ἡ συλλογὴ αὕτη τῶν πολυτίμων λίθων τῆς πλουσίας ταύτης Αὐτοκρατορίας! ἀξίζει ὁλόκληρον Ἐπικράτειαν! Τὰ ξένα στέμματα ἐξ ἄλλου, τὰ σκῆπτρα, αἱ σφαῖραι, τὰ ξίφη, αἱ βακτηρίαι καὶ οἱ θρόνοι, κατὰ κατάλογον τῶν αἰώνων τοῦ πελωρίου τούτου καὶ ἀχανοῦς Κράτους, διηγοῦνται καὶ ταῦτα τὴν ἱστορίαν τῶν ἐθνῶν, ἅπερ συνεχωνεύθησαν εἰς αὐτὴν καὶ ἤδη ἔπεσον διὰ παντὸς εἰς λήθην. Εἶνε τῳόντι τὰ μόνα ἐναπομείναντα μνημεῖα, αἱ μόναι ἡμισβεσθεῖσαι γραμμαὶ τῆς σκοτεινῆς ἱστορίας τῶν κατακτηθέντων τούτων ἐθνῶν, τὰ μόνα ἴχνη ἐξ ὧν δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀναγνωρίσῃ σήμερον τὴν ποτὲ ὕπαρξίν των, καὶ νὰ ἀναβάμῃ εἰς τινα χρονολογίαν τούτων. »

Σ. Ξ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΑΙ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΤΙΝΩΝ. — Ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς ὑπόκεινται εἰς παραδόξους ἰδιοτροπίας, δὲν εἶνε διόλου παράξενον ἂν βλέπωμεν ἐνίοτε καὶ τοὺς μουσικοὺς πάσχοντας ἐκ τοῦ ὅλως ἀνεξηγήτου τούτου πάθους. Ἰδοὺ τινὲς ἐκ τῶν περιφημοτέρων ἰδιοτροπιῶν τῶν ὀπαδῶν τούτων τοῦ Μουσηγέτου Ἀπόλλωνος, ἐξ ὅσων διέσωσεν ἡμῖν ἡ σύγχρονος ἱστορία.

Ὁ Γλοὺκ, ὅταν ἤθελε νὰ ἐμπνευσθῇ, ἐσυνείθιζε νὰ κάθηται ἐν τῷ μέσῳ ὡραίου λειμῶνος. Εἰς τοιαύτην θέσιν εὑρισκόμενος, μὲ τὸ κλειδοκύμβαλον ἐνώπιόν του καὶ μὲ φιάλην πλήρη καμπανίτου οἴνου εἰς χεῖρας, συνέθεσε τὰς δύο του Ἰφιγενείας, τὸν Ὀρφέα του καὶ πλεῖστα ἄλλα μουσικὰ τεμάχια, ἄξια θαυμασμοῦ.

Ὁ Σάρτης ἐξ ἐναντίας ἤθελε εὐρύχωρόν τινα θάλαμον, μόλις φωτιζόμενον ὑπὸ λυχνίας, κρεμαμένης κατὰ τὸ μέσον τῆς στέγης. Ἐκεῖ μόνον ἐπετύγχανε κατὰ τὸ διάστημα τῶν σιωπηλοτέρων ὡρῶν τῆς νυκτὸς νὰ ἐμπνέεται μουσικὰς ἰδέας.

Ὁ Μοζὰρ τότε μόνον συνέθετε μετ' ἐπιτυχίας, ὅταν ἦτο ἠναγκασμένος νὰ πράξῃ τοῦτο, καὶ ὅταν ἔφθανεν ἡ ὥρα τῆς παραστάσεως· ἡ ἀνάγκη αὕτη ἦτο δι' αὐτὸν τὸ ἰσχυρότερον κέντρον.

Ὁ Σιμαρόζας ηὐχαριστεῖτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θορύβου καὶ τῆς συγχύσεως εὑρισκόμενος, καὶ ἤθελε νὰ περιστοιχίζεται ὑπὸ τῶν φίλων του ὅταν εἰργάζετο. Συνέβαινε πολλάκις νὰ γράψῃ ἐν διαστήματι μιᾶς μόνης νυκτὸς τὰ σχέδια ὀκτὼ ἢ δέκα ὡραίων ὄπερων, τὰ ὁποῖα ἀπετελείωνε τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἐλθόντων πρὸς ἐπίσκεψίν του.

Ὅταν ὁ Γρετρὺ ἐπεθύμει νὰ ἐμπνευσθῇ ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ οἴστρου, ἤρκει νὰ βλέπῃ εὔθυμα καὶ ἱλαρὰ πρόσωπα, ἢ ἁπλῶς τὴν γραφικωτάτην θέαν τοῦ ἄλσους τῶν πέριξ τοῦ χωρίου του ἐρημητηρίων.

Ὁ Σακκίνης οὔτε μίαν σειρὰν ἠδύνατο νὰ συνθέσῃ, ἂν δὲν εἶχε παρ' αὐτῷ τὴν σύζυγόν του καὶ ὅταν δὲν ἀκκίζετο πλησίον του ὁ γάτος του, τὸν ὁποῖον ἠγάπα ὑπερβαλλόντως.

Ὁ Παζιέλλος συνέθετεν ἐντὸς τῆς κλίνης του εὑρισκόμενος· μεταξὺ δὲ τῶν σινδόνων αὐτῆς ἔγραψε τοσαῦτα ἀριστουργήματα, πλήρη χάριτος καὶ ἀρτιότητος.

Ὁ Ζιγκαρέλλης ὑπηγόρευε τὸ μουσικὸν τεμάχιον, ὅπερ συνέλαβεν ἐν τῷ νῷ, ἀφοῦ ἀνεγίνωσκε τεμάχιόν τι τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἢ Λατίνου τινὸς συγγραφέως.

Ὁ Χαϋδὴν, φύσει κατηφὴς καὶ φίλος τῆς ἐρημίας ὡς ὁ Νεύτων, ἀφοῦ ἔθετεν εἰς τὸν δάκτυλόν του τὸ δακτυλίδιον, τὸ ὁποῖον ἐδωρήσατο αὐτῷ Φριδερῖκος ὁ Β' καὶ τὸ ὁποῖον ἔλεγεν ὅτι τὸν ἐβοήθει πρὸς ἔξαψιν τῆς φαντασίας του, ἐκάθητο πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου του, καὶ ἐν διαστήματι λεπτῶν τινῶν ὑψοῦτο μετάρσιος ἡ φαντασία του εἰς τοὺς χοροὺς τῶν Ἀγγέλων.

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ. — Πολλὰ πράγματα ἐκθετόμενα διὰ τοῦ λόγου φαίνονται παραμικρά, ἀλλ' ἐκπλήττουσιν ἡμᾶς ἀκολούθως, ὅταν ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὶ καταδείξωσι τὸ μέγεθος αὐτῶν. Ἰδοὺ δύο τοιαῦτα παραδείγματα:

Λέγεται ὅτι ὁ Σήσας, ἐφευρὼν παιγνιδιόν τι, καλούμενον Σανδρὰτς ἢ Σσὰχ (ἐλκυστίνδα), προσέφερεν αὐτὸ τῷ ἡγεμόνι, ζητήσας παρ' αὐτοῦ ὡς ἀμοιβὴν τῆς ἐφευρέσεώς του κόκκους σίτου, ἕνα μὲν διὰ τὸ πρῶτον τετραγωνίδιον τῆς σανίδος τοῦ σανδρατσίου, δύο διὰ τὸ δεύτερον,

τέσσαρας διὰ τὸ τρίτον, ὀκτὼ διὰ τὸ τέταρτον, δεκαὲξ διὰ τὸ πέμπτον, καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τοῦ ἑξηκοστοῦ τετάρτου τετραγωνιδίου, εἰς ὅσα διαιρεῖται ἡ σανὶς τοῦ παιγνιδίου τούτου. Ὁ ἡγεμὼν, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ, θεωρήσας μικρὸν τὸ αἴτημα, συγκατένευσε καὶ διέταξε νὰ τῷ δοθῶσι τὰ ζητούμενα. Ἀλλ' οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ μαθηματικοῦ Σήσα ἔδειξαν αὐτῷ, πρὸς μεγίστην του ἔκπληξιν, ὅτι τὸ ποσὸν τῆς αἰτουμένης προσφορᾶς συνεποσοῦτο ἀπὸ κόκκους 18,446,774,073,709, 551,615, τόσους ὁηλαδὴ κόκκους ὅσους ὅλη ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς, ἐὰν ἦτο ξηρὰ καὶ ἐσπείρετο, ἤθελε δώσει εἰς δεκαοκτὼ θερισμούς· ἢ ἐὰν ἤθελεν ἀποταμιευθῇ ὁ σῖτος οὗτος, ἤθελον χρειασθῇ 91,522 σιταποθῆκαι, ἑκάστης τῶν ὁποίων ἡ τετραγωνικὴ βάσις νὰ ἔχῃ περίμετρον 14,400 ποδῶν καὶ ὕψος 20, ὑποτιθεμένου πάντοτε ὅτι εἷς κυβικὸς δάκτυλος χωρεῖ 450 κόκκους σίτου.

—Ἄνθρωπός τις ἐζήτησε νὰ φιλευθῇ ὑπό τινος φίλου του μὲ ἓξ φαγητὰ τόσας φορὰς, ὅσας ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ἡ μετάθεσις τῶν φαγητῶν τούτων. Ὁ φίλος, μὴ ἐμβατεύσας εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸ μέγεθος τῆς προτάσεως ταύτης, ἀπεδέξατο αὐτὴν προθύμως· ἀλλ' ἀκολούθως μετεμελήθη ἀρκετὰ, ὅταν ὑπελόγισεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐστιάσῃ τὸν φίλον του 720 φορὰς κατὰ τὴν γενομένην μετάθεσιν τῶν φαγητῶν, καὶ ὅτι μόλις καὶ μετὰ βίας ἔπρεπε νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ὑποχρεώσεώς του ταύτης εἰς διάστημα δύο ἐτῶν.

ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΔΕΝΔΡΑ. — Ἐν Ἀγγλίᾳ, εἰς τὸ Κομητάτον Ἐσσὲξ, ὑπάρχει τεραστία δρῦς, ἀριθμοῦσα ἡλικίαν πολλῶν αἰώνων, καὶ τὴν ὁποίαν οἱ Ἄγγλοι ἀποκαλοῦσιν Fairlop. Ὁ κορμός της ἔχει περιφέρειαν 56 ποδῶν, ἐκ δὲ τοῦ στελέχους ἀναφύονται ἕνδεκα παχύτατοι κλάδοι, τῶν ὁποίων ἡ σκιὰ ἐκτείνεται εἰς περίμετρον 500 ποδῶν. Ἐπὶ πολὺν χρόνον, τὴν 2 Ἰουλίου ἑκάστου ἔτους, συνεκροτεῖτο αὐτόθι μεγάλη καὶ περίφημος ἀγορὰ, εἰς οὐδὲν δὲ παράπηγμα ἦτο συγκεχωρημένον νὰ ὑψοῦται ἐκτὸς τοῦ περιβόλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ γιγάντειος αὕτη δρῦς δὲν ἤθελε ῥίπτει τὴν σκιάν της.

— Πρό τινων ἐτῶν ἡ κεραυνὸς κατέστρεψεν ἕτερον παμμέγιστον δένδρον τῆς ἐν Ἀμερικῇ Κονεκτικούτης, τὴν δρῦν τοῦ Χάρτου ἐν Σαρτφόρδῃ· τὸ τεράστιον τοῦτο δένδρον περιελάμβανε πολλῶν ποδῶν ἔκτασιν, ὁ δὲ κορμός του τόσον παχὺς ἦτο, ὥστε ἐν μόνον κοίλωμά του ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ εἰκοσιεπτὰ ἄτομα. Κατὰ τοὺς παναρχαίους χρόνους ἦτο σεβαστὸν παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς, θεωρούμενον παρ' αὐτῶν ἐνδιαίτημα θεότητός τινος. Οἱ Ἱσπανοὶ τὸ ἐσεβάσθησαν ἐπίσης, διότι δὲν περιεῖχε θησαυρούς. Ἀκολούθως ἀπέβη ἱερὸν διὰ τοὺς Ἀμερικανοὺς, οἵτινες ὑπὸ τὸν πυκνότατον φλοιόν του ἔκρυψαν τὸ ἐπίσημον κείμενον τοῦ ὑπὸ Καρόλου τοῦ Β' τῷ 1662 παραχωρηθέντος αὐτοῖς Συνταγματικοῦ Χάρτου.

— Τί δὲ εἴποι τις περὶ τοῦ πελωρίου ἐκείνου καὶ εὐεργετικωτάτου κοκκοφοίνικος τῆς Μαδαγασκάρης, ὅστις παρέχει εἰς τοὺς Ἰνδοὺς ἄρτον, ὕδωρ, οἶνον, ὄξος, ῥακῆν, γάλα, ἔλαιον, μέλι καὶ σάκχαριν, καὶ ἐκ τῶν κλάδων, φύλλων καὶ ἰνῶν τοῦ ὁποίου κατασκευάζονται βελόναι, κλωστὰὶ, ἐνδύματα, ἀγγεῖα, κάνιστρα, χάρτης, ἱστοὶ πλοίων, πανία καὶ σχοινία;

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ. — Φαίνεται ὅτι, ἐπειδὴ ἡ γυνὴ ἐγένετο αἰτία τῆς ἐξώσεως τοῦ ἀνδρὸς ἀπὸ τοῦ παραδείσου, ἀντεκδικούμενος ὁ ἀνὴρ ἔλαβεν αὐτὴν κύριον θέμα τῶν ἐπικρίσεών του. Ἰδοὺ τί ἀπανθίζομεν ἐκ τινος βιβλίου, περὶ γυναικὸς πραγματευομένου:

— Ἡ γυνὴ εἶνε οἰκιακὸς δαίμων, τὸ παίγνιον τῶν ἀνοήτων καὶ ὁ ὄλεθρος τῶν σοφῶν.

— Τότε μόνον δύναται νὰ ὑπάρξῃ φιλία μεταξὺ δύο γυναικῶν, ὅταν πρόκειται νὰ συνομώσωσι κατὰ τρίτης.

— Παρὰ ταῖς γυναιξὶν ἡ ἀρετὴ καὶ ὁ ἔρως εἰσὶ δύο δράκοντες, ἐξ ὧν ὁ εἷς πρέπει νὰ φάγῃ τὸν ἄλλον.

— Τὴν γυναῖκα δὲν θὰ ἐλύπει ὁ στοχασμὸς ὅτι γηράσκει, ἐὰν αἱ ῥυτίδες ἀνεφαίνοντο παντοῦ ἀλλοῦ ἢ ἐπὶ τοῦ μετώπου της.

— Ὁ ἔρως κρέμαται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν γυναικῶν ὡς ἄλλη σπάθη τοῦ Δαμοκλέους.

— Δὲν γίνεται ἐρώτησις βαρβαρωτέρα ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἤθελέ τις κάμει εἰς γυναῖκα περὶ τῆς ἡλικίας της.

— Ἡ γλυκύτης τῶν γυναικῶν εἶνε ὡς ἡ τοῦ γάλακτος, τὸ ὁποῖον κόπτει.

— Γαλῆ παίζουσα μὲ ποντικὸν πρὶν ἢ τὸν πνίξῃ, παριστάνει πιστὴν εἰκόνα ἀνδρὸς ὑπὸ τῆς γυναικὸς τὴν δεσποτείαν.

« Ἡ γυνή σου εἶνε ῥόδον, ἔλεγον εἰς τυφλὸν ποιητήν. — Τὸ ὑπώπτευα ἀπὸ τὰς ἀκάνθας του, ἀπήντησεν ἐκεῖνος.

Ἠρώτησάν ποτε τὸν Μίλτωνα ἂν ἐμελέτα νὰ διδάξῃ πολλὰς γλώσσας εἰς τὰς θυγατέρας του. « Εἰς τὰς γυναῖκας, ἀπήντησεν, ἀρκεῖ ἡ μία τὴν ὁποίαν ἔχουν. »

ΟΦΙΣ ΚΑΙ ΡΙΝΙΟΝ.

Ἕνας ὄφις, γειτονεύων ποτὲ μ' ἕνα χρυσοχόον,
(κάκιστον πρόσωπον πρᾶγμα, γείτων ἐν τοιοῦτο ζῶον!)
ἐμβῆκε ζητῶν νὰ φάγῃ εἰς τὸ ἐργαστήριόν του,
πλὴν φαγεῖ δὲν ηὗρεν ἄλλο παρὰ ἓν καλὸν ρινίον,
καὶ μὲ τὸ μωρὸ μυαλόν του
ἤρχισεν ἀφὰ νὰ γλείφῃ μὲ τὴν γλῶσσαν τὸ θηρίον.
Τὸ ρινὶ δὲν ἐβυμώθη
ἀλλ' ἐπρόσμενε, κι' ὡς εἶδε πῶς ἡ γλῶσσά του φαγώθη,
τότε εἶπεν εἰς τὸν ὄφιν: "Ἐλ! τῆς τρέλλας τῆς μεγάλης!
" τί κάμνεις, ἀνόητέ μου; μὲ σκληρότερον τὰ βάλλεις,
" καὶ πρωτοῦ ἐσὺ νὰ πάρῃς ἀπ' ἐμὲ ἀκίδα μίαν
" τὰ ὀδόντιά σου θὰ σπάσῃς· ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι ἄλλο
παρὰ τὴν πολυκαιρίαν. "
Νὰ ἓν μάθημα μεγάλο:
Ὅσοι τοὺς ἀξιωτέρους ὡσὰν σκῦλοι τοὺς δαγκάνουν,
ὡς ὁ ὄφις τοῦ Αἰσώπου ἄξιον μισθὸν λαμβάνουν.

Πῶς νὰ ἐρεθίζῃ τις τὰς νεναρκωμένας βδέλλας.

Αἱ βδέλλαι λογίζονται ἓν τῶν κυριωτέρων θεραπευτικῶν μέσων τῆς ἰατρικῆς. Ἀλλὰ πολλάκις καὶ ὁ ἐπιμονώτερος ἄνθρωπος στενοχωρεῖται ἐκ τοῦ πείσματος τῶν σκωλήκων τούτων, ὅταν τύχωσι νεναρκωμένοι ἢ κεκορεσμένοι.

Ἰδοὺ ἁπλούστατον μέσον, δι' οὗ δύναταί τις νὰ κατορθώσῃ τὰς βδέλλας νὰ δαγκάσωσιν ἀμέσως:

Βάλλεις αὐτὰς ἐντὸς ζύθου νωποῦ, ἕως οὗ καταστῶσιν ἀρκούντως ζωηραί· ἀφίνεις αὐτὰς νὰ πλεύσωσιν ἐντὸς αὐτοῦ ἐπί τινας στιγμάς, εἶτα τὰς ἐξάγεις, τὰς σφογγίζεις καὶ ἀμέσως τὰς προσκολλᾷς. Τὸ μέσον τοῦτο εἶνε τοσούτῳ μᾶλλον ὠφέλιμον, καθόσον δύναταί τις νὰ μεταχειρισθῇ βδέλλας, αἵτινες πρὸ ὀλίγου τῷ ἐχρησίμευσαν, καὶ αἵτινες ἄνευ τοῦ ζύθου ἤθελον εἶσθαι νεναρκωμέναι ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ μόλις ἤθελον κεντᾷ αὐτό. Ἀφοῦ ἐξάξῃς ἀπὸ αὐτὰς ὅσον αἷμα ἐρρόφησαν, τὰς πλύνεις ἐπιμελῶς καὶ τὰς φυλάττεις ἐντὸς ὑαλίνου βαυκαλίου, περιέχοντος ὕδωρ κατὰ τὸ ἥμισυ, κεκλεισμένου δὲ μὲ πανίον. Ἐπομένως, ὅταν θελήσῃς πάλιν νὰ τὰς μεταχειρισθῇς, τὰς θέτεις καὶ αὖθις ἐντὸς ζύθου. Τοιουτοτρόπως, οὐ μόνον κατορθόνεις νὰ κολλῶσιν αὐταὶ ταχέως, ἀλλὰ καὶ δύνασαι νὰ τὰς μεταχειρίζεσαι ἀπειράκις.

Ἰδοὺ καὶ ἄλλος τρόπος, δι' οὗ δύναταί τις νὰ ἐρεθίσῃ τὰς βδέλλας, ὅπως προσκολληθῶσι ταχέως: Τρίβει καλῶς τὸ μέρος, ἐφ' οὗ πρόκειται νὰ ἐπιτεθῶσι, μὲ λίπος (ἄλειμμα) χοίρειον, καὶ ἀμέσως αἱ βδέλλαι προσκολλῶνται.

Κατασκευὴ ξυνογάλακτος (γιαγουρτίου).

Τὸ ξυνόγαλα, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ, πρέπει νὰ κατασκευασθῇ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Βάλλεις τὸ γάλα νὰ ζεσταθῇ, καὶ ὅταν βράσῃ τόσον ὥστε νὰ μείνῃ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ἀκριβῶς, τὸ κενώνεις ἀπὸ τῆς χύτρας εἰς ἄλλα ἀγγεῖα ἀναλόγως. Τὸ ἀφίνεις νὰ σταθῇ οὕτως, ἕως οὗ νὰ δύναταί τις νὰ κρατήσῃ ἐντὸς αὐτοῦ τὸ μικρόν του δάκτυλον, μετρῶν ἀπὸ ἓν ἕως 40, ὁπότε πλέον εἶνε ὁ καιρὸς διὰ νὰ τὸ πήξῃς. Λάβε λοιπὸν τὴν πηγιὰν ἢ μαγιάν, διάλυσέ την μὲ γάλα ἄβραστον καὶ βίψον αὐτὴν εἰς τὸ βρασμένον γάλα, μὲ προσοχὴν ὅμως μήπως ἐγγίσῃς τὸν ἀφρὸν (καϊμάκι), ὅστις σχηματίζεται εἰς τὴν ἐπιφάνειάν του. Βάλλων δὲ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν μαγιάν, ἀνακατόνεις μὲ προσοχήν, ὡς προεῖπομεν, διὰ νὰ διαδοθῇ πανταχοῦ. Οὕτω τὸ ἀφίνεις νὰ κρυώσῃ, καὶ γίνεται ἄριστον ξυνόγαλα.

Ὕδωρ πρὸς λείανσιν τῆς κόμης.

Τίποτε δὲν παρέχει τόσον ἀπαρέσκουσαν θέαν, ὅσον μία κόμη ἄτακτος. Ἐν τούτοις, μ' ὅλην τὴν φροντίδα, τὴν ὁποίαν καταβάλλουσιν οἱ πλεῖστοι, ὑπάρχουσιν εἴδη τινὰ ἀτάκτων μαλλίων τῆς κεφαλῆς, πάντοτε ἀκανονίστων μενόντων καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀσχημιζόντων πολὺ τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ ἀνήκουσιν. Ἀντὶ τοῦ νὰ προστρέξῃ τις εἰς πολυδαπάνους σκευασίας, δύναται νὰ κατασκευάσῃ μόνος του μὲ ὀλίγην δαπάνην τὸ ἑξῆς μίγμα:

Λάβε 200 γράμμα συνήθους ὕδατος, 5 γράμμα τραγακανθίνου κόμμεως (gomme adragante), 80 γράμμα οἰνοπνεύματος 36 βαθμῶν καὶ 8 σταγόνας βοδοστάγματος. Ἀφοῦ ἀνακατώσῃς καλῶς τὰ εἴδη ταῦτα, ἄφες αὐτὰ εἰς ἓν ἀγγεῖον ἐν διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν, εἶτα διαπέρασον διὰ πανίου, καὶ μεταχειρίζου αὐτὸ διὰ τῆς ψήκτρας.

Τρόπος προφυλάξεως ἀπὸ τὴν εὐρωτίασιν (μοῦχλαν).

Πλῆθος οἰκιακῶν πραγμάτων καθημερινῆς χρήσεως προσβάλλονται καὶ φθείρονται ταχέως ἀπὸ τὴν εὐρωτίασιν· τοιαῦτα δὲ εἰσὶν ἡ κόλλα, ἡ μελάνη, τὰ κατειργασμένα δέρματα, οἱ καρποί, τὰ βιβλία, κτλ. Ἀπεδείχθη δὲ ὅτι τὰ ἀρώματα, καὶ πρὸ πάντων τὰ αἰθερώδη ἔλαια, προφυλάττουτιν ἐπιτυχῶς τὰ πράγματα ἀπὸ τὸ μέσον τοῦτο τῆς καταστροφῆς.

Ἐὰν εἰς ἀγγεῖον περιέχον κόλλαν βάλλωμεν ὀλίγον ἔλαιον τερεβινθίνης καὶ τὸ σκεπάσωμεν, εὑρίσκομεν τὴν κόλλαν διατηροῦσαν τὴν πρώτην αὐτῆς δροσερότητα ὅταν ἀνοιχθῇ, ὅσον καιρὸν καὶ ἂν ἔμεινεν οὕτω κεκλεισμένη. Ἐπίσης ὀλιγίστη ποσότης ἐλαίου τῆς λεβάντας ἢ τῶν γαροφάλλων, χυνομένη εἰς τὴν μελάνην, ἐμποδίζει τὴν εὐρωτίασιν αὐτῆς, πᾶν δὲ ἄλλο οἱονδήποτε αἰθέριον ἔλαιον φέρει τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα.

Εἰς ὅλας τὰς μεγάλας βασιλικὰς ἀποθήκας καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἀποσκευάς, ὅπου ἡ διατήρησις τῶν ὑποδημάτων, τῶν τελαμώνων καὶ τῶν χαλινῶν ἐπιφέρει μεγάλα ἔξοδα, καὶ ὅπου ἡ εὐρωτίασις εἰς ὀλίγας ἡμέρας προξενεῖ μεγάλην φθοράν, κατώρθωσαν νὰ ἀποφύγουν τὰς φθορὰς ταύτας διὰ τῶν αἰθερίων ἐλαίων, πρὸ πάντων δὲ διὰ τοῦ ἐλαίου τῆς τερεβινθίνης, ὅπερ, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἔχει καὶ τὸ καλὸν νὰ ᾖνε τὸ μᾶλλον ὀλιγοδάπανον.

Ὀλίγοι σταλαγμοὶ τοῦ ἐλαίου τούτου ἀρκοῦσιν ὅπως προφυλάξωσι μίαν βιβλιοθήκην ἀπὸ τὴν ἐκ τῆς εὐρωτιάσεως προερχομένην βλάβην. Ἐπίσης ἡ χρῆσις τοῦ πολλαχῶς ὠφελίμου τούτου αἰθερίου ἐπέτυχε καὶ πρὸς διατήρησιν τῶν ὀημητριακῶν καρπῶν· πράγματος τόσον σημαντικοῦ, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς διὰ θαλάσσης μακρυνὰς μετακομίσεις αὐτῶν.

Καθαρισμὸς τῶν φανῶν τῶν λύχνων.

Οἱ φανοὶ τῶν λύχνων καλύπτονται συνεχῶς ὑπὸ κηλίδων ἐλαίου, αἵτινες, ξηρανθεῖσαι ὑπὸ τῆς φλογὸς, δὲν ἀποπλύνονται διὰ τοῦ ὕδατος. Δυνάμεθα νὰ καθαρίσωμεν αὐτοὺς διὰ τοῦ ἑξῆς μέσου: Βρέχομεν τεμάχιον πανίου διὰ χλιαροῦ ὕδατος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ξύομεν ἐκ τῆς σμύριδος λεγομένης πέτρας, ἣν μεταχειριζόμεθα πρὸς στιλβωσιν τῶν μετάλλων· διὰ τοῦ πανίου τούτου σφογγίζομεν τὸν φανὸν, ὃν θέλομεν νὰ καθαρίσωμεν, καὶ ὅλαι αἱ κηλῖδες ἐξαλείφονται ἀμέσως.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

ΑΥΘΕΝΤΗΣ καὶ ΠΟΙΜΗΝ, ἔχων ὄνομα ΒΟΥΚΟΛΟΣ·

ΑΥΘΕΝΤΗΣ·

Εἰς τοῦ ῥύακος τὰς ὄχθας ταύτας τὰς λειοπρασίνους
ἐλθὲ, κάθησον ἐγγύς μου, τῶν βοσκῶν τιμὴ Βουκόλε.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ·

Ἀλλ' αἱ αἶγές μου, φοβοῦμαι, μὴ διασπαρῶσιν ὅλαι.

ΑΥΘΕΝΤΗΣ·

Ἀμερίμνει· εἰς τοὺς λόφους αὐταὶ βόσκουσιν ἐκείνους
τοὺς ἀντίκρυ, καὶ ἀκούουν ἀρκεῖ μόνον νὰ συρίξῃς.
Ὅσο φίλος, καὶ γνωρίζεις τοῦ βοσκοῦ Ἀμνοῦ τὰ πάθη·
ψάλλε μοι, παρακαλῶ σε, πῶς ἐξ ἔρωτός ἐχάθη.
Ἂν διὰ τοῦ ἄσματός σου, ὦ ποιμὴν, μὲ κατανύξῃς,
ἀμοιβὴν θὲ νὰ σοὶ δώσω δύο γαλακτούχους αἶγας
μὲ τοὺς δύο των ἐρίφους, τοὺς παχεῖς καὶ πωγωνάτους.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ·

Ὡραιλεῖς, αὐθέντα, λόγους εὐμενεῖς καὶ γλυκυτάτους·
ἐλευθέριος ὑπάρχεις καὶ εἰς τὴν καρδίαν μέγας.

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
Ὁ φαιδρὸς Ἀμνὸς τί ἔχεις πόθεν ἔνωχρος καὶ σύννους;
τὸ πρὶν ὁμμα του τὸ λάμπον πόθεν νῦν θαμβὸν καὶ δύσμ;
πῶς δὲν βόσκει τοὺς ἀρνούς του, τοὺς λευκοὺς καὶ χαρμοσύνους;
πῶς ἀντὶ νὰ ἀγραυλήσῃ διαῤῥήγνυται εἰς θρήνους;

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
Μίαν μόρσιμον ἡμέραν εἶδε φεῦ! μίαν βοσκίδα,
(Νηρηίδος σῶμα εἶχε, πρόσωπον θελγήτρων βρύον!)
νὰ ποτίζῃ τραγωδοῦσα τὴν φιλτάτην της αἰγίδα·
ἔκτοτ' ἔλαβεν ὁ μαῦρος τοῦ θανάτου τὴν σφραγῖδα.

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
Ἐπειδὴ ἡ βοσκοπούλα, ἂν καὶ δεκαπέντε χρόνων,
μὲ τὸν ἔρωτα διῆγε ἄσχετον καὶ ξένον βίον,
ὁ Ἀμνὸς λοιπὸν ὁπόταν τὸν διακαῆ του πόνον
τὴν ἐδιηγήθη, αὕτη θάμβος ἐξερράσθη μόνον! . . . .

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
Ἦλθ' ὁ γηραιὸς πατήρ του καὶ τὸν ἔλεγεν " Υἱέ μου,
" διατί ἀναλυγόνεις ὡς τὸ κίτρινον κηρίον;...
" ἄφες τὴν θανατηφόρον ταύτην λύπην, ὦ Ἀμνέ μου,
" καὶ ἰδὲ τὸ ποίμνιόν σου πῶς ὑπάγει τοῦ ἀνέμου! ,,

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
Ἦλθον, ἦλθον κ' οἱ ποιμένες καὶ τὸν ἔλεγον " Τί κεῖσαι
" καὶ χλωμὸς καὶ μαραμένος εἰς τὸν ῥύακα πλησίον;
" τί ὀλόγυμνος στενάζεις καὶ ἡμᾶς δὲν συλλογεῖσαι;
" τοὺς χοροὺς καὶ τὰς βοσκάς μας διατί δὲν ἐνθυμεῖσαι; ,,

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
" Ὦ ὡραία βοσκοπούλα! ἐλθὲ, τρέξε καὶ σὲ κράζω
" ὁ Ἀμνὸς ἐγὼ ἐκεῖνος μετὰ φλογερῶν δακρύων!
" ἐλθὲ, τρέξε νὰ γνωρίσῃς δεινὰ πόσα δοκιμάζω
" ἐξ αἰτίας σου, καὶ ὅτι εἰς τὸν Ἅδην πλησιάζω.

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
" Εἰς αὐτὴν τὴν στάσιν ὅταν μὲ ἰδῇς τὴν τρισαθλίαν,
" θέλεις βέβαια μ' οἰκτείρει, ἐὰν ἦσαι καὶ θηρίον,
" μὲ τοὺς τρυφεράς σου λόγους θὰ μὲ δώσῃς ἰατρείαν,
" καὶ συγχρόνως τὴν τοσοῦτο ποθεινήν μοι εὐτυχίαν!...

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
" Ἀλλὰ τί λήρῳ ὁ τάλας, τί φαντάζομαι χιμαίρας;
" ἐλθὲ, τρέξε σὺ, ὦ Χάρων, κ' ἔπαρέ μου τὸ σαρκίον!
" Φεῦ! εἰς ἀγνωρίστους τόπους δὲν διάγει τὰς ἡμέρας,
" φεύγουσα τὸν ἔρωτά μου ἡ ἀνεύσπλαγχνος, τὸ τέρας;

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
" Τί ἐλάττωμα, ὦ κόρη, μ' εὕρισκες καὶ δὲν μ' ἠγάπας;
" εὔμορφον δὲν μὲ παρίστα τὸ νερὸν τῶν ρυακίων;...
" πλούσιον δ' ὁ τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν ἀριθμὸς ἄπας;
" τοῦ αὐλοῦ μου ἡ ἡδύτης κατεμάγευε τὰς νάπας!

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
" Ὦ λαμπροφορουσα φύσις, βάλε πλέον βάλε μαῦρα·
" εἰς χειμῶνα τράπου, ἔαρ, τὸ τὰς λύπας διαλύον·
" εἰς ἑλοφυρμοὺς βορέως ψυχροτάτου σὺ, ὦ αὔρα·
" χαμαὶ ῥίψατε τὰ φύλλα, δένδρα ὑψηλὰ καὶ γαῦρα!

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
" Λάβετε, ὦ ἀηδόνες, τὴν φωνὴν τῶν ἀσκαλάφων.
" κόσσυφε, σπουργίτα, σπίνε τὴν τῶν λαλῶν βατραχίων·
" ἀποκτήσατε σεῖς, κύνες, τὴν δειλίαν τῶν ἐλάφων·
" ἔξαλλα τὰ πάντα, ὅταν καταβαίνω εἰς τὸν τάφον!

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
" Ῥόδον, ἴασμε καὶ κρῖνον, νὰ βλαστήσετε εἰς βάτους
" καὶ τριβόλους, ὡπλισμένους ὑπὸ ἀκανθῶν ἀγρίων,
" ὥστ' ἂν ἡ βοσκὶς σᾶς δρέψῃ μὲ δακτύλους λεπτοτάτους,
" νὰ συναισθανθῇ κ' ἐκείνη πόνους ὀδυνηροτάτους!

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
" Καὶ σὺ, ῥύαξ, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ὁποίου κατὰ πρῶτον
" ὁ ταλαίπωρος τὴν εἶδα μετ' ἐκστάσεων μυρίων,
" κ' ὅπου τώρα ἀποθνήσκω τὴν ἀγάπην της λιμώττων,
" ῥύαξ, στείρευσον ὁπόταν θὰ εἰσδύσω εἰς τὸν σκότον!

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
" Ὦ ἀθῶα πρόβατά μου, γύρω μου συναθροισμένα,
" οἴμοι! σᾶς ἐγκαταλείπω εἰς τὴν λύσσαν τῶν θηρίων,
" σᾶς ἀφίνω εἰς τὸν κόσμον ἔρημα, ὀρφανευμένα,
" ἐπειδὴ καὶ μετ' ὀλίγον δὲν θὰ ἔχετε ποιμένα!

Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!
" Εἰς τὸν τόπον τοῦτον θέλω, ὅταν ἀνοιχθῇ τὸ μνῆμα,
" νὰ ταφῇ τὸ λείψανόν μου, τὸ περίλυπον καὶ κρύον·
" κ' ἂν ποτὲ ἐνταῦθα φέρῃ ἡ ξανθὴ βοσκὶς τὸ βῆμα,
" ἀγνοοῦσα ὅτ' ὑπάρχει τῆς σκληρότητός της θῦμα,

(Ψάλλω τὸν καλὸν ποιμένα, ψάλλω τὸν Ἀμνὸν δακρύων!)
" τότε σεῖς, ὦ πρόβατά μου, πλησιάσατε ἡμέρως
" μετ' ἀθώων βελασμάτων, μετὰ θλιβερῶν δακρύων,
" καὶ περικυκλώσαντά την, ὁδηγήσατ' εἰς τὸ μέρος,
" ὅπου ἐξ αἰτίας ταύτης μ' ἐθανάτωσεν ὁ ἔρως! !! ,,

Κλαίω τὸν καλὸν ποιμένα, κλαίω τὸν Ἀμνὸν στενάζων!
Καὶ ὁ μὲν ἀπεκοιμήθη διὰ πάντα, σὺ δὲ τώρα,
ὦ καλὲ ἀοίδιμε, δός μοι τὰ ὑποσχεθέντα δῶρα.

ΑΥΘΕΝΤΗΣ.

Τὸ παθητικόν σου ᾆσμα ἤκουσα δακρυσταλάζων.

Ἡ ἀκούσιος αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ ποιμένος,
ὦ μελίστομε βουκόλε, ἦτο ἰδική μου κόρη,
ἥτις χάριν ἀθυρμάτων τὰ ποιμενικὰ ἐφόρει.
Ἀλλ' ἰδοὺ τὰς δύο αἶγας, καὶ μὴ ἔσο λυπημένος.

Ξ. Ῥ.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Ζ'.

Ὁ Γαλαξίας ἐστὶν ἄθροισμα ἑκατομμυρίων ἡλίων καὶ πλανητικῶν συστημάτων.

« Πολλὰ ἀπόκρυφα ἐστὶ μείζονα τούτων·
« ὀλίγα γὰρ εὑρήκαμεν τῶν ἔργων Αὐτοῦ. »
Σειρὰχ ΜΓ'. 32.

Θαυμασμὸς καὶ ἡ ἔκπληξις, ὑφ' ὧν καταλαμβανόμεθα, παρατηροῦντες τὸν ἀπέραντον χῶρον, ὃν ἐναστρον οὐρανὸν ἀποκαλοῦμεν, αὐξάνουσι κατὰ πᾶσαν νέαν τοῦ θείου δημιουργήματος θεωρίαν. Ἂν ὑπάρχῃ ἐπὶ τῆς μικρᾶς ταύτης σφαίρας, ἥτις προωρίσθη εἰς ἐφήμερον ἡμῶν κατοικίαν, λογικὸν ὄν, ἀποδίδον ἐπαξίως αἶνον καὶ εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν παντοδύναμον Δημιουργὸν τῆς κτίσεως, ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ ᾖνε ἡ τάξις τῶν ἀστρονόμων. Ἂν δὲ τὰ ἀσυγκρίτως τελειότερα ἡμῶν ἐκεῖνα ὄντα, οἱ Ἄγγελοι, ἔμεινον ἐκστατικὰ καὶ ἀνέπεμψαν τὰς συγκινητικωτέρας ᾠδὰς πρὸ τοῦ ὑψίστου θρόνου τοῦ θείου Παντοκράτορος, ὡς βεβαιοῖ ἡμᾶς Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς, λέγων: (Ἰὼβ ΑΗ'. 8.) Ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα, ἤνεσάν Με φωνῇ μεγάλῃ πάντες Ἄγγελοί Μου, πόσῳ μᾶλλον ὁ μικρὸς καὶ πεπερασμένος ἄνθρωπος δὲν μένει ἐκστατικὸς καὶ ἐνεὸς ἐνώπιον τῆς πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἐκτυλισσομένης ἑκάστοτε μεγαλοπρεπείας; Ἂς διατείνονται πολλοὶ ὅτι οἱ ἐγκύπτοντες εἰς τὴν ἀστρονομίαν ἀποβαίνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄθεοι! ἡμεῖς τολμῶμεν νὰ διαβεβαιώσωμεν αὐτοὺς ὅτι οὐδεμία ἄλλη φιλοσοφικὴ μελέτη, ὅσον ἡ θεωρία τῆς παγκοσμίου ἁρμονίας καὶ ὡραιότητος, δύναται νὰ πείσῃ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν εἰς τὴν περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ ἰδέαν. (*) Ἅπαν τὸ ἔξοχον οἰκοδόμημα τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ εἶνε, τὸ μέγα τῆς αἰωνιότητος βιβλίον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου πᾶν λογικὸν ὄν δύναται νὰ ἀναγνώσῃ τὴν πανσοφίαν καὶ παντοδυναμίαν Ἐκείνου, Οὗτινος ἡ μεγαλοπρέπεια ἐπήρθη ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.

(*) « Ἐθεώρησα πάντοτε τὸν ἀθεισμὸν, λέγει ὁ περιώνυμος
« Βολταίρος, ὡς τὴν μεγαλητέραν ἀπομάκρυνσιν τοῦ λογικοῦ·
« διότι εἶνε ἐπίσης γελοῖον τὸ νὰ φαντασθῇ τις ὅτι ἡ θαυμασία
« διάταξις τοῦ σύμπαντος δὲν ὑποδεικνύει ἔξοχόν τινα καὶ ὑπέρ-
« τατον τεχνίτην, ὅσον αὐθαδὲς ἦθελεν εἶσθαι νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἓν
« ὡρολόγιον ἐγένετο ἄνευ ὡρολογοποιοῦ. »

Οὐδεὶς ἐστιν ὁ μὴ παρατηρήσας κατά τινα αἰθρίαν νύκτα εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν περιλαμπῆ ἐκείνην ταινίαν, ἥτις, συγκειμένη ἀπὸ μέρη φωτιζόμενα ὑπὸ λευκοῦ φωτὸς, σχηματίζοντος κηλίδας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πλατείας, περιζωννύει, οὕτως εἰπεῖν, ἅπαντα τὸν οὐρανὸν καὶ ὁμοιάζει νεφέλῃ φωτεινῇ, παρατηρουμένῃ ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως. Αἱ κηλῖδες αὗται καὶ ὅλη ἡ ζώνη ἐκείνη εἰσὶν ἀθροίσματα ἀπειραρίθμων ἀστέρων, διακρινομένων κάλλιστα διὰ τοῦ τηλεσκοπίου, καὶ τὸ ἀπ' αὐτῶν ἐκφερόμενον ἄπλετον φῶς δίδει εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη τοῦ οὐρανοῦ τὴν λευκοειδῆ ἐκείνην βαφήν, ἣν οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον εἰς ἔκχυσιν γάλακτος τῆς Ἥρας· διὰ τοῦτο καὶ ἔκπαλαι ἐπεκράτησε τὸ νὰ βίδεται ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ εἰς τὴν ζώνην ταύτην τὸ ὄνομα Γαλαξίας. Εἰς μάτην ὁ ὀφθαλμὸς ἡμῶν, ὡπλισμένος διὰ τῶν ἰσχυροτέρων τηλεσκοπίων, ζητεῖ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ τέλος τῆς λαμπρᾶς ταύτης καὶ φωτοβόλου ταινίας· οὐδὲν ἄλλο ἀνακαλύπτει πάντοτε, εἰμὴ ἄπειρον πέλαγος ἀμυδροῦ καὶ ἀμεταβλήτου φωτὸς, ὅπερ ἀποτελοῦσιν αἱ συγχεόμεναι ἀκτῖνες ἀναριθμήτων μυριάδων ἡλίων, τοσούτῳ ἀφ' ἡμῶν ἀφισταμένων, ὥστε καθίσταται πάντῃ ἀδύνατον νὰ διακρίνωμεν αὐτούς· ἀμυδρά τις μόνον λάμψις τῶν ἀπείρων αὐτῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἀσθενῶς πῶς εἰς τὰ ὄμματα ἡμῶν φαίνεται. Ἂν δὲ εἴμεθα κάτοικοι γῆς τινος ἄλλης, πλησιέστερον εἰς τὸν Γαλαξίαν αἰωρουμένης, ἠθέλομεν βεβαίως βλέπει, ἀντὶ τῆς εὐρείας λευκοφαίου ταύτης τοῦ οὐρανοῦ ζώνης, ὠκεανὸν φωτὸς καὶ λάμψεως, ἐξ ἀμετρήτων ἡλίων προερχομένων καὶ οἱονεὶ ὄγκον πυρὸς ἀποτελούντων. Καὶ ὅμως πόσοι ἄλλοι Γαλαξίαι λαμπρότεροι τοῦ ὑφ' ἡμῶν ὁρωμένου, καθωραΐζουσι διὰ τῶν ἀναριθμήτων φωστήρων των τοὺς ἀπομεμακρυσμένους χώρους τοῦ οὐρανοῦ! Πόσα ἄλλα ἀθροίσματα ἢ ἀκαταμέτρητα συμπλέγματα πελωρίων ἀστερισμῶν, πολλαπλασιαζόμενα ἐπ' ἄπειρον, καλύπτουσι τὸν οὐράνιον χῶρον! Ἴσως ὁ ἡμέτερος Γαλαξίας εἶνε μηδὲν ὡς πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὴν λαμπρότητα, πρὸς τὰς μυριάδας τῶν λοιπῶν γαλαξιῶν παραβαλλόμενος, καθὼς τὸ πλανητικόν μας σύστημα εἶνε μηδὲν ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ συστήματα.

Ὁ Γαλαξίας δὲν ἐκτείνεται ὁμοιομόρφως κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, οὔτε εἶνε ἐπίσης φωτεινὸς πανταχοῦ, διότι τὰ σχηματίζοντα αὐτὸν ἄστρα δὲν κεῖνται κατὰ συμμετρίαν, καὶ πᾶς τόπος περιέχει ἀριθμόν τινα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον μείζονα ἢ ἐλάττονα. Ὁ περιώνυμος ἀστρονόμος Ἐρσχέλλος, διευθύνας κατά τινα νύκτα πρός τινα πολύαστρον λευκότητα τοῦ Γαλαξίου τηλεσκόπιον, οὗ τὸ φωτιζόμενον μέρος τῆς περιφερείας περιελάμβανε 15 μόνον μοίρας τοῦ οὐρανοῦ, εἶδε διερχομένους ἐν διαστήματι 15 λεπτῶν τῆς ὥρας 116,000 ἀστέρων, καὶ ἄλλοτε πάλιν εἰς 40 λεπτὰ 258,000. Εἰς τρόπον ὥστε, ἂν ὁ ἀστρονόμος οὗτος ἐξηκολούθει θεωρῶν διὰ τοῦ τηλεσκοπίου εἰς διάστημα ὁλοκλήρου ἀνακυκλήσεως τῆς οὐρανίου σφαίρας, τουτέστιν εἰς διάστημα εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν, θὰ ἔβλεπε διερχομένους περὶ τὰ 12 ἑκατομμύρια ἀστέρων. Τώρα, ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ ἀστέρες οὗτοι ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων μόνον πέντε δισεκατομμύρια λευγῶν, ἥτις εἶνε ἡ ἐλαχίστη δυνατὴ ἀπόστασις· ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀστρονόμου θὰ διέτρεχεν εἰς τὸ διάστημα ἔκτασιν... ἀλλ' ἐπειδὴ λείπουσιν αἱ λέξεις ἐνταῦθα, συγχωρηθήτω ὅπως παραστήσωμεν τὴν ἔκτασιν ταύτην δι' ἀριθμητικῶν χαρακτήρων 46,440,000,000,000,000,000 λευγῶν! Καὶ ὅμως ἡ ἔκτασις αὕτη εἶνε μηδὲν ὡς πρὸς τὸ διάστημα, καίτοι ὑπέρμετρος ὡς πρὸς τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα, ὅπερ ἔχει μόνον 4,324,000,000 λευγῶν διάμετρον.

Τὸ φῶς τοῦ Γαλαξίου παρετηρήθη ὅτι εἶνε λαμπρότερον μεταξὺ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων Σειρίου καὶ Ἀντάρου, ἀπὸ δὲ τῆς χώρας ταύτης πρὸς ἄρκτον ἐξασθενεῖ βαθμηδόν. Τὸ φαινόμενον τοῦτο παρέσχε τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ πρῶτον μέρος εἶνε πλησιέστερον εἰς ἡμᾶς παρὰ τὸ δεύτερον, καὶ ἐπομένως ὅτι ὁ Γαλαξίας σχηματίζει δακτύλιον παμμεγίστων διαστάσεων, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκκέντρως εὑρίσκεται καὶ ὁ ἡμέτερος ἥλιος μετὰ τοῦ πλανητικοῦ αὐτοῦ συστήματος, καὶ ἀποτελεῖ πιθανῶς μέρος αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ ἀνθρωπίνη φαντασία ταράσσεται, ἀναλογιζομένη πόσα ἄλλα ἑκατομμύρια ἐντελεστέρων πλανητικῶν συστημάτων περιέχονται ἐντὸς τῆς εὐρείας ταύτης ζώνης τοῦ οὐρανοῦ, ἀπείρως ὑπερτεροῦντα τὸ ἡμέτερον ἀφανὲς σχεδὸν σύστημα κατὰ τὴν λαμπρότητα, τὴν κίνησιν καὶ τὴν ζωήν. Ἂν δὲ ἓν μόνον μέρος τῆς παγκοσμίου λαμπρότητος ἀδυνατεῖ νὰ περιλάβῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰ στενὰ ὅρια τῆς διανοίας του, πόσον μᾶλλον τὰς λοιπὰς ἀγνώστους καλλονὰς τοῦ οὐρανίου χώρου, ἃς ἡ φαντασία ἀνακαλύπτει καὶ διορᾷ νοερῶς μὲν, πλὴν συνεπῶς καὶ λογικῶς πάνυ, εἰσδύουσα εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ καθβαλιστικὰ σημεῖα, εἰς ὅλας τὰς ἀκατανοήτους ἐκείνας περιπλοκὰς, ἐν αἷς ἀνακαλύπτει τὰ μεγαλεῖα τοῦ Ὑψίστου Παντοκράτορος!

Ῥ.

(Ἀκολουθεῖ.)

30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 9.

ΟΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΜΟΥΣΙΚΟΙ.

(Γερμανική παράδοσις).

Χειμὼν προμηνύεται ἐφέτῳ ὁριμὸς, καὶ οἱ ταλαίπωροι ἄνθρωποι πολὺ θὰ δυσκολευθοῦν νὰ προμηθευθῶσι τροφὴν καὶ καλὴν κατοικίαν. Εἶνε λοιπὸν πρέπον νὰ διατηρῇ τις εἰς τὸν οἰκόν του ἓν ἀνωφελὲς κτῆνος, τὸ ὁποῖον τρώγει ἴσα μὲ τέσσαρας ἀνθρώπους, καὶ κατέχει εἰς τὸν σταῦλον τὴν θέσιν ἑνὸς ὑπηρέτου ἢ ἑνὸς κεκμηκότος πτωχοῦ ὁδοιπόρου; Ἡ μαγείρισσά μας ἔχει δίκαιον· ὁ ὄνος μας ἐγήρασε πλέον, καὶ ἀπὸ πολλοῦ δὲν ἀξίζει τίποτε. Πρέπει τῳόντι νὰ σκεφθῶ πῶς εἶνε δυνατὸν ν' ἀπαλλαχθῶμεν ἀπὸ τὸ ἄθλιον τοῦτο κτῆνος· καὶ ἐπειδὴ δὲν μὲ βαστᾷ ἡ καρδία νὰ ἐπιβάλλω ἐπ' αὐτοῦ χεῖρα ὀλοφόνον, θὰ ὁμιλήσω τὸν Μάστερ Λόριγγεν, ὅστις ἔχει τὴν καρδίαν λιθίνην καὶ τὴν χεῖρα στερεάν. »

Οὕτω διελογίζετο ὁ ἀγρονόμος Κούρτιος, ἐξηπλωμένος εἴς τι παρὰ τὸν σταῦλον δωμάτιον καὶ καπνίζων τὴν πίπαν του.

Ἀλλ' ὁ γέρων Μαρτῖνος, ὁ ἀρχαῖος ὄνος του, ὅσον καὶ ἂν δὲν ἠδύνατο νὰ ἀκούσῃ τί ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ κύριός του, ἐμάντευσεν ὅμως, ὡς ἔχων πεῖραν πολλὴν, ὁποῖα ἀπαίσια διελογίζετο οὗτος, καὶ ἐκ τῶν χειρονομιῶν καὶ τῶν κινήσεων τῆς κεφαλῆς του ἐννόησεν ὁ πανοῦργος ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ εἰρηνικὰ κατὰ τὸ φαινόμενον ὀνειροπολήματα τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ Κουρτίου προεμήνυον δυσάρεστα διὰ τὸ δέρμα του ἀποτελέσματα.

Διὸ, ἅμα ὁ Κούρτιος ἀπῆλθε πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ Μάστερ Λόριγγεν, περιφήμου σφαγέως τῆς ἐπαύλεως, ὁ Μαρτῖνος συνέτριψε διά τινος σφοδροῦ λακτίσματος τὸ παμπάλαιον καὶ ἐφθαρμένον σχοινίον, δι' οὗ ἦτο προσδεδεμένος εἴς τινα δοκὸν, ἐξῆλθε τοῦ σταύλου ὠθήσας διὰ τῆς κεφαλῆς τὴν σεσαθρωμένην αὐτοῦ θύραν, ἐγλύστρησε βραδυπατῶν ὄπισθεν τῆς γωνίας τοῦ μαγειρείου, καὶ ἅμα ᾐσθάνθη ἑαυτὸν ἐκτὸς παντὸς βλέμματος, ἤρχισε νὰ τετραποδίζῃ ἐλεύθερος διὰ τῆς πεδιάδος.

— « Εἶμαι ἄριστος μουσικὸς, διελογίζετο καθ' ἑαυτόν· ἔχω ὡραίαν φωνήν. Ὁδοιπόρος τις ἔλεγε προχθὲς ὅτι ὁ δήμαρχος τῆς Βρέμης ζητεῖ ψάλτας διὰ νὰ τιμήσῃ τὴν εἴσοδον τοῦ Μεγάλου Δουκὸς, καὶ εἶνε ἀδύνατον βέβαια νὰ εὕρῃ ἄλλον ἱκανώτερόν μου, τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ νὰ ἀκούεται τόσον μακράν. Εἰς Βρέμην λοιπόν! »

Καὶ ὁ Μαρτῖνος, παράφορος ὑπὸ τῆς χαρᾶς, διευθύνετο καλπάζων πρὸς τὴν μεγάλην πόλιν.

Μόλις εἶχε διατρέξει ἡμίσειαν λεύγαν, καὶ ἀπαντᾷ καθ' ὁδὸν γέροντα κύνα, ἐξηπλωμένον ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς ὁδοῦ καὶ λυπηρῶς οὐρλίζοντα.

— « Τί ἔχεις, καλέ μου φίλε Μαυροῦκε, καὶ οὐρλίζεις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; ἠρώτησεν Μαρτῖνος.

— Ὁ κύριός μου κατέφερε τρομερὸν κτύπημα κατὰ τῆς κεφαλῆς μου διὰ τοῦ κοντακίου τοῦ πυροβόλου του, διότι δὲν ἠδυνήθην νὰ συλλάβω μικρόν τινα λαγιδέα, τὸν ὁποῖον ἐνόμισεν ὅτι ἐπλήγωσεν. Ἂν παρουσιασθῶ ἔμπροσθέν του, θὰ μὲ φονεύσῃ ἀφεύκτως.

— Μὴν εἰσέλθῃς πλέον εἰς τὸν οἶκόν του, ἐπανέλαβεν ὁ Μαρτῖνος, καὶ ἀκολούθει με. Ὑπάγω εἰς τὴν Βρέμην.

— Καὶ τί θὰ κάμῃς εἰς τὴν Βρέμην;

— Ὁ δήμαρχος ζητεῖ ψάλτας καὶ μουσικούς. Εἶμαι ἄριστος βαρύτονος, ὁποῖον σπανίως δύναταί τις νὰ ἀπαντήσῃ καθ' ὅλην τὴν Γερμανίαν. Ἀλλὰ καὶ σύ, σὲ εἶχα ποτὲ ἀκούσει, εἶσαι καλὸς δευτερόφωνος, καὶ δύνασαι νὰ κινήσῃς εἰς δάκρυα ὅλας τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία. Δεῦρο ἀκολούθει μοι, σὲ λέγω, καὶ ἐγὼ ἀναλαμβάνω τὸ μέλλον σου. »

Ὁ γέρων Μαυροῦκος, λίαν ἐκπεπληγμένος πλὴν μὴ ἔχων ἄλλο καλήτερον νὰ πράξῃ, ἤρχισε νὰ τριποδίζῃ ἀμέσως, καὶ ἐν συνοδίᾳ τοῦ καλοῦ ὄνου ἐξηκολούθησαν τὴν ὁδόν των, κρατούμενοι διὰ τῶν χειρῶν, ὡς λέγει ἡ παράδοσις.

Προχωρήσαντες ὀλίγον, ἀπαντῶσι γραῖαν γαλῆν, καθημένην ἐπὶ κορμοῦ ξηροῦ τινος δένδρου καὶ μιαουλίζουσαν θλιβερώτατα.

— « Τί ἔχεις, συμπεθέρα Κυρὰ Φιφή; τῇ λέγει ὁ Μαρτῖνος.

— Οἴμοι! ἡ κυρία μου ἠθέλησε νὰ μὲ πνίξῃ.

— Καὶ διὰ ποῖον λόγον, φιλτάτη μου;

— Διότι ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας μου προτιμῶ μᾶλλον νὰ μένω παρὰ τὴν ἑστίαν, ἢ νὰ τρέχω ὑπὸ τὴν στέγην καὶ νὰ κάμνω τὸ κυνήγιον τῶν ποντικῶν· ἄλλως τε δὲν ἔχω πλέον ὀδόντας, καὶ δὲν μὲ πολυαρέσει τὸ κυνήγιον τοῦτο. Οὕτω λοιπὸν ἠναγκάσθην νὰ φύγω μὲ τὰ τέσσαρα. Ἀλλὰ τί ἠμπορῶ νὰ κάμω πλέον, μὴ ἔχουσα μέρος διαμονῆς;

— Δι' αὐτὸ κάθησαι καὶ λυπεῖσαι; δὲν βλέπεις ἡμᾶς τοὺς δύο. Οἱ κύριοί μας ὑπῆρξαν ἐπίσης ἀγνώμονες καὶ ἄσπλαγχνοι, ὡς ἡ ἰδική σου δέσποινα· ἠθέλησαν νὰ μᾶς φονεύσωσιν, ἀλλ' ἡμεῖς τὸ ἐμυρίσθημεν καὶ τὸ ἐκόψαμεν λάσπην. Εἴμεθα διὰ τὴν Βρέμην, καὶ ἔχομεν σκοπὸν νὰ ψάλλωμεν τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θέλει γίνει ἡ πομπώδης εἴσοδος τοῦ Μεγάλου Δουκός. Ἔχεις ὡραίαν κεφαλικὴν φωνὴν καί τινα λαρυγγισμόν, ὅστις θὰ ἀποτελέσῃ θαύματα εἰς τὰς μουσικὰς συμφωνίας καὶ εἰς τὰ θέατρα. Θὰ γίνῃς ἡ πρώτη μας Κυρία. Ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν. »

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ Κυρὰ Φιφὴ ἐσπόγγισε τοὺς ὀφθαλμούς της μὲ τὸ λευκὸν μανδήλιόν της, λέγει τὸ διήγημα, καὶ τεθεῖσα πλησίον τοῦ ὄνου, ἤρχισε νὰ κινῇ τὰς γηραλέας κνήμας της, ὡς εἰ ἐγένετο νέα κατὰ δέκα ἔτη.

Μετὰ ὁδοιπορίαν λευγῶν τινῶν, οἱ τρεῖς ταξειδιῶται μας, διαβαίνοντες πλησίον ἀγροτικῆς τινος οἰκίας, παρετήρησαν ἀλέκτορα, ὁ ὁποῖος, ἱστάμενος ἐπὶ τῆς χαμηλῆς στέγης, ἔκραζεν ὡς ἐὰν ἔμελλον νὰ τὸν περάσωσιν εἰς τὴν σούβλαν.

— « Εὖγε! ὑπέρευγε! ἔκραξεν ὁ ὄνος. Πρὸς Θεοῦ, φίλε Κουκουζέλη, πόσον λαμπρὰν φωνὴν ἔχεις! Τί ἄριστος ὀξύτονος θὰ ἦσαι! ἂν ἦσο ἄνθρωπος, θὰ εἶχες ἑκατὸν χιλιάδας φλωρία κατ' ἔτος. Καὶ διατί νὰ χάνῃς οὕτω τὴν φωνήν σου εἰς τὸν ἀέρα;

— Ἄχ! ἔκραξεν ὁ ἀλέκτωρ· πρὸ ὀλίγου ἐξελαρυγγιζόμην διὰ νὰ ἀναγγείλλω εἰς ὅλην τὴν γειτονίαν ὅτι τὴν Κυριακὴν θὰ ἔχωμεν ὡραῖον καιρόν, καὶ ἀντὶ πάσης ἀμοιβῆς, ἡ κυρά μου καὶ ἡ μαγείρισσα ἔλεγον μεταξύ των ὅτι ἐσκόπευον νὰ μοῦ κόψωσι τὸν λαιμόν, καὶ νὰ μὲ ψήσωσι μὲ ἀρώματα τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θέλει διέλθει ἐντεῦθεν ὁ Μέγας Δούξ.

— Μέγιστε Θεέ! ἔκραξεν ὁ Μαρτῖνος, ὁποία ζημία διὰ τὴν τέχνην! Ἄκουσον, Κὺρ Κουκουζέλη· οἱ κύριοί σου εἶνε ὀδοφόνοι· ἡμεῖς ἔχομεν σκοπὸν νὰ σχηματίσωμεν μουσικὴν ἑταιρείαν, καὶ εἴμεθα διὰ τὴν Βρέμην· θὰ κάμῃς καλά, χωρὶς νὰ περιμείνῃς τὴν κοπτερὰν μάχαιραν τοῦ μαγείρου, νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃς. Ἰδού, ὡσὰν νὰ ἀκούω ὅτι ἀκονίζουσι κάτι τι ἐπὶ τῆς πέτρας τοῦ πλυσίματος.

— Μὲ ὅλην μου τὴν εὐχαρίστησιν! » εἶπεν ὁ ἀλέκτωρ, καὶ ἐπήδησε πάραυτα ἀπὸ τῆς στέγης μὲ μεγάλην εὐκαμψίαν, καὶ ὁτὲ μὲν πτερυγίζων ὁτὲ δὲ βαδίζων, ἠκολούθει τὴν ἐντιμον συνοδίαν.

Ἡ Βρέμη ἦτο μακρὰν, καὶ δὲν ἦτο τρόπος νὰ φθάσωσιν εἰς αὐτὴν πρὸ τῆς αὔριον, ἄλλως τε δὲ οἱ τέσσαρες μουσικοί μας ἦσαν κατάκοποι ἀπὸ τὴν ὁδοιπορίαν. Οὕτω λοιπὸν, ἐπελθούσης τῆς νυκτὸς, ἀπεφάσισαν νὰ εἰσέλθωσιν εἴς τι πλησιόχωρον δάσος διὰ νὰ ἀναπαυθῶσιν. Ἐξελέξαντο δὲ τὸ μεγαλήτερον δένδρον, καὶ ὁ μὲν ὄνος μετὰ τοῦ κυνὸς ἐξηπλώθησαν εἰς τὴν ῥίζαν αὐτοῦ, ἡ γαλῆ ἀνερριχήθη ἐπί τινος κλάδου, ὁ δὲ ἀλέκτωρ ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν, καὶ κατὰ τὴν συνήθειάν του παρετήρησε πανταχοῦ ὁλόγυρά του, διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἂν ἠδύναντο νὰ διανυκτερεύσωσιν ἐκεῖ ἡσύχως. Ἀλλὰ, παρατηρήσας διὰ μέσου τῆς πυκνότητος τῶν φυλλωμάτων πρᾶγμά τι σπινθηρίζον, ἔκραξεν ἀμέσως πρὸς τοὺς συντρόφους του:

— « Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ πολλὰ πλησίον καμμία οἰκία, διότι βλέπω φῶς!

— Ἂν ἔχῃ οὕτω, ἀπήντησεν ὁ ὄνος, ὅστις ἦτο ὁ ὁδηγὸς καὶ ὁ Μέντωρ ἐνταῦτῷ τῆς συνοδίας, θὰ κάμωμεν καλὰ νὰ ὑπάγωμεν εἰς αὐτὴν διὰ νὰ ζητήσωμεν φιλοξενίαν· διότι, νὰ εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν, πολὺ ἀπέχομεν τοῦ νὰ εἴμεθα εἰς τὸ λαμπρότερον ξενοδοχεῖον τοῦ κόσμου διαμένοντες ἐνταῦθα, καὶ ἡ ὑγρασία δύναται νὰ βλάψῃ τὴν φωνήν μας. Πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν τὴν ὀλεθρίαν διὰ τοὺς μουσικοὺς καταῤῥοήν.

— Καὶ μάλιστα, εἶπεν ὁ κύων, ἐνῷ ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ ἀνακαλύψωμεν καὶ κανὲν κοκκαλάκι εἴς τινα τοῦ μαγειρείου γωνίαν.

— Ἐμπρός! ἐμπρός!» ἔκραξαν ὅλοι ὁμοφώνως.

Καθόσον δὲ ἐπροχώρουν, διέκρινον τὸ λαμπυρίζον διὰ τῶν φυλλωμάτων φῶς, καὶ μετ' ὀλίγον εὑρέθησαν πλησίον οἰκίσκου τινὸς μεμονωμένου, ὁ ὁποῖος ἐχρησίμευε τότε ὡς καταφύγιον τῶν κλεπτῶν.

Ὁ ὄνος ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον καὶ παρετήρησεν.

— « Αἴ λοιπόν! Κὺρ Μαρτῖνε, τί βλέπεις ἐκεῖ μέσα; ἠρώτησεν ὁ ἀλέκτωρ.

— Βλέπω, ἀπήντησεν ὁ ὄνος, καλὴν φωτιὰν, πλουσίαν τράπεζαν καὶ εὐθύμους κλέπτας, καθημένους περὶ αὐτήν.

— Θὰ εἴμεθα πολὺ καλήτερα ἐκεῖ μέσα παρὰ εἰς τὸ δάσος, εἶπε στενάξασα ἡ γαλῆ.

— Ναὶ, ἀλλ' ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ εἰσέλθωμεν, ἀπήντησεν ὁ ὄνος.

— Ἂς σκεφθῶμεν, εἶπεν ὁ Μαυροῦκος, ἴσως τὸ κατορθώσωμεν. »

Τότε οἱ τέσσαρες τυχοδιῶκται προσήγγισαν τὰς κεφαλὰς ἀλλήλων, καὶ ἤρχισαν νὰ σκέπτωνται ποῖον θὰ ἦτο τὸ καλήτερον μέσον ὅπως τρέψωσιν εἰς φυγὴν τοὺς κλέπτας καὶ καθέξωσι τὴν θέσιν των. Ἀφοῦ ἐσκέφθησαν ἀρκετὴν ὥραν, ἰδοὺ ποίαν ἀπόφασιν ἔλαβον:

Ὁ ὄνος ὠρθώθη καὶ ἔθεσε τοὺς δύο ἐμπροσθίους πόδας του εἰς τὴν ἄκραν τοῦ παραθύρου· ὁ κύων ἀνέβη εἰς τὴν ῥάχιν του, ἡ γαλῆ ἀνερρίχήθη εἰς τοὺς ὤμους τοῦ κυνὸς, ὁ δὲ ἀλέκτωρ ἐπέταξεν εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς γαλῆς.

Ἀφοῦ ἐβεβαιώθησαν καλῶς περὶ τῆς στερεότητος τῆς ζώσης ταύτης κλίμακος, ἔμειναν κατ' ἀρχὰς ἐφ' ἱκανὴν ὥραν εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην. Εἶτα ὁ ἀλέκτωρ ἔδωκε διὰ τῆς οὐρᾶς του τὸ σύνθημα, ὅπως πράττουσιν οἱ κορυφαῖοι τῆς ὀρχήστρας, καὶ πάραυτα ἀντήχησε τὸ δάσος ἀπὸ τέσσαρας φωνὰς, κατ' οὐδὲν ἀπολειπομένας τῆς συναυλίας τῶν τελειοτέρων μουσικῶν. Εἰς μίαν μόνην κραυγὴν ἤκουέ τις συμπεριλαμβανομένους τοὺς ὀγγανισμοὺς τοῦ ὄνου, τὰ οὐρλίσματα τοῦ κυνὸς, τὰ μιαουλίσματα τῆς γαλῆς καὶ τὰ κακανίσματα τοῦ ἀλέκτορος. Ταὐτοχρόνως δὲ οἱ πόδες τοῦ ὄνου, ἡ κεφαλὴ τοῦ κυνὸς, οἱ ὄνυχες τῆς γαλῆς καὶ τὸ ῥάμφος τοῦ ἀλέκτορος ὤθησαν βιαίως τὸ παράθυρον, συνέτριψαν μετὰ πατάγου τὰς ὑέλους αὐτοῦ, καὶ οἱ τέσσαρες τυχοδιῶκται εἰσώρμησαν ἀλαλάζοντες εἰς τὸν θάλαμον.

Αἱ φοβεραὶ αὗται κραυγαὶ καὶ ἡ αἰφνιδία ἐκείνη ἔφοδος τοσούτῳ κατέπληξαν τοὺς κλέπτας, ὥστε ἐῤῥίφθησαν ἐκτὸς τοῦ οἴκου καὶ ἐγένοντο ἄφαντοι, χωρὶς οὔτε νὰ στραφῶσι νὰ ἴδωσιν ὄπισθέν των, νομίζοντες ὅτι ὁλόκληρος λεγεὼν δαιμόνων ἀφέθη κατ' αὐτῶν.

Οἱ ὁδοιπόροι μας, κύριοι γενόμενοι τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἐκάθησαν ἀμέσως εἰς τὴν τράπεζαν καὶ κατηνάλωσαν τὸ δεῖπνον τῶν κλεπτῶν μὲ ὄρεξιν ἀνθρώπων, ἐστερημένων τροφῆς ἀπὸ πολλοῦ χρόνου.

Μετὰ τὸ δεῖπνον ἔσβεσαν τὰ φῶτα, καὶ ἕκαστος ἐξ αὐτῶν κατέλαβε καλήν τινα θέσιν διὰ νὰ κοιμηθῇ καλῶς. Ὁ ὄνος ἀνεκάλυψε ἀχυρόστρωμά τι ὑπό τινα ἀποθήκην, ὁ κύων ἐξηπλώθη ἐπὶ ψιάθου τινὸς ὄπισθεν τῆς θύρας, ἡ γαλῆ περιεστράφη ὡς κουβαρίστρα πρὸ τῆς θερμῆς σποδοῦ τῆς ἑστίας, ὁ δὲ ἀλέκτωρ ἀνέβη ἐπὶ ὑψηλῆς τινος κλίμακος, ἐρειδομένης ἐπὶ τοῦ τοίχου.

Ἦτο ἀργὰ, καὶ τὸ ταξείδιον τοσούτῳ κατεκούρασε τοὺς τέσσαρας γέροντας τυχοδιώκτας, ὥστε ἀπεκοιμήθησαν πάραυτα. Περὶ τὸ μεσονύκτιον οἱ κλέπται, ἀφοῦ περιεπλανήθησαν ἐπί τινας ὥρας εἰς τὸ δάσος, ἐπλησίασαν εἰς τὸν οἶκον, καὶ μὴ βλέποντες πλέον φῶς οὔτε θόρυβον ἀκούοντες, ἤρχισαν νὰ μέμφωνται ἑαυτοὺς ὅτι πολὺ ὀγλήγωρα ἐτρόμαξαν.

Ὁ τολμηρότερος ἐξ αὐτῶν ἐπλησίασεν εἰς τὴν θύραν, ἤνοιξεν αὐτὴν κατὰ τὸ ἥμισυ μετὰ προφυλάξεως, ἐπροχώρησεν ἀκροποδητὶ βαδίζων πρὸς τὸ ἑστιατόριον, καὶ ἐζήτησε φωσφορικόν τι πυρεῖον. Ἀλλὰ, παρατηρήσας εἰς τὴν ἑστίαν τοὺς σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμοὺς τῆς γαλῆς, ἐξέλαβεν αὐτοὺς ὡς ἀναμμένους ἄνθρακας, καὶ ἔκυψε διὰ νὰ ἀνάψῃ μὲ αὐτοὺς τὸν λύχνον.

Ἡ γαλῆ ἐξιππασθεῖσα ἐπήδησεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ κλέπτου καὶ κατεξέσχισεν αὐτὸ, βρυχωμένη ὡς πεπυρακτωμένον σίδηρον ὅταν τὸ βυθίζωμεν εἰς τὸ ὕδωρ. Ἂς κρίνῃ ἕκαστος τὸν τρόμον τοῦ κλέπτου, ὅστις ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ ἀμέσως τοῦ θαλάμου· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὸ ἱσκότος ἐπάτησε τὴν οὐρὰν τοῦ κυνὸς, οὗτος πρὸς ἀμοιβὴν ἐδάγκασεν αὐτὸν εἰς τὴν κνήμην, ὁ ὄνος τῷ κατέφερε καλὸν λάκτισμα, καὶ ὁ ἀλέκτωρ ἀφῆκε μεγάλην κραυγὴν ἐκ τῆς σκοπιᾶς του.

Ὁ κλέπτης ἐσώθη φεύγων ὅλαις δυνάμεσι, καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς συντρόφους του διηγήθη εἰς τὸν ἀρχηγὸν ὅτι τὰ στοιχεῖα τοῦ οἴκου ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὸν κατακομματιάσουν· ἐπρόσθεσε δὲ ὅτι μία τρομερὰ μάγισσα τοῦ ἐξέσχισε τὸ πρόσωπον μὲ τοὺς μακροὺς καὶ χαλυβδίνους ὄνυχάς της· ὅτι εἷς ἐκ τῶν συνεργῶν της κολασμένων, κεκρυμμένος ὄπισθεν τῆς θύρας καὶ ὡπλισμένος μὲ ἐγχειρίδιον, τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὴν κνήμην· ὅτι τρομερόν τι θηρίον, χονδρὸν ὡς ἐλέφας, τῷ κατέφερε στιβαρὸν κτύπημα ῥοπάλου, καὶ ὅτι ὁ Βεελζεβοὺλ αὐτὸς, κύψας ἀπὸ τῆς στέγης τοῦ οἴκου, ἔκραξε μὲ τρομερὰν φωνὴν: « Σκοτώσατε αὐτὸν τὸν ἀχρεῖον, καὶ ῥίψατε τὰ κομμάτιά του ἔξω! »

Μετὰ τὸ συμβὰν τοῦτο, οἱ κλέπται δὲν ἐτόλμησαν πλέον νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸν οἶκον ἐκεῖνον, ἀλλὰ μετέβησαν εἰς ἄλλο δάσος πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός των. Οἱ δὲ μουσικοί μας, καταγοητευθέντες ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῆς πρώτης των μουσικῆς συμφωνίας, καὶ εὑρισκόμενοι εἰς καλὸν οἶκον πλήρη ἀφθόνων προμηθειῶν, παρήτησαν τὸ πρὸς τὴν Βρέμην ταξείδιόν των, καὶ ἠρνήθησαν καὶ τέχνην καὶ δόξαν, ἀρκούμενοι ὡς ἀληθεῖς φιλόσοφοι νὰ τελειώσωσιν ἐν εἰρήνῃ τὴν ζωήν των ὑπὸ τὴν ἄγνωστον ἐκείνην στέγην, ἐν τῷ μέσῳ τῆς μοναξίας τοῦ δάσους καὶ μακρὰν τῶν ἀχαρίστων κυρίων των καὶ τῆς ἀγνώμονος ἀνθρωπότητος.

Ῥ.

Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

ΠΛΗΝ ἰδέτε..... τίς πλησιάζει οὕτω λαθραίως; τίς ἔρχεται εἰς τὸ πένθιμον τοῦτο ἄλσος ὡς νέος ἀπόστολος τῆς ῥοδοχρόους παρειᾶς ἐχούσης θεᾶς Ὑγείας; Εἶνε αὐτὴ ἡ ἰδία... Μακρόθεν εἰσέτι, πολὺ μακρόθεν, ἀνεγνώρισεν ὁ ἥρως τὴν μνηστήν του εἰς τὸ κάτωχρον φῶς τῆς σελήνης. Ναὶ, εἶνε αὐτὴ, ἥτις προτιμᾷ μᾶλλον νὰ ἀποθάνῃ μετ' αὐτοῦ, παρὰ νὰ ἐπιζήσῃ κατόπιν, καὶ ἂν ἐπρόκειτο ἀκόμη νὰ κερδήσῃ ὅλον τὸν κόσμον. Καὶ ἤδη πλησιάσασα, περισφίγγει διὰ τῶν λευκωλένων βραχιόνων της τὸν ἐραστήν της, ὀλίβει ἐπὶ τῆς ῥοδοπορφύρου παρειᾶς της τὴν πελιδνὴν αὐτοῦ παρειὰν, καὶ βρέχει εἰς τὸ ὕδωρ τῆς λίμνης τὰς ὡραίας λυτὰς πλεξίδας της, διὰ νὰ ὁρσίσῃ δι' αὐτῶν τὸ φλογιζόμενον μέτωπόν του. Ἂ! ἠδύνατό ποτε νὰ φαντασθῇ αὕτη ὅτι θὰ ἤρχετο ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ μνηστήρ της ἤθελεν ἀπωθήσει μετὰ φρίκης τὰ πλήρη θελγήτρων φιλήματα ταῦτα, καὶ τοὺς ἀξιεράστους ἐκείνους βραχίονας, τοὺς ἱερωτέρους δι' αὐτὸν ἀπὸ τὴν κοιτίδα τῶν Χερουβεὶμ τῆς Ἐδέμ; Καὶ ἄλλοτε μὲν αὐτὸς ἀκινητεῖ ὑπὸ τὰς θωπείας της, ἄλλοτε δὲ ἀποστρέφει τὸ προσωπόν του ἀπὸ τῶν φιλημάτων της, ὡς ἐὰν τὰ χείλη της ἦσαν βεβρεγμένα διὰ δηλητηρίου, τὰ χείλη ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἡ ἱερὰ αἰδὼς διεφιλονείκησε μέχρι τοῦδε εἰς τὰ φιλήματα ἑνὸς ἐραστοῦ!

« Ὦ! ἄφες με τοὐλάχιστον νὰ ἀναπνεύσω τὸν ἀέρα, τὸν ὁποῖον ἀναπνέεις! καὶ εἴτε ζωὴν εἴτε θάνατον φέρει εἰς τὰς πτέρυγάς του, ἤθελεν εἶσθαι γλυκύτατος δι' ἐμέ. Πίε τὰ δάκρυά μου ἐνόσῳ ἀκόμη τρέχουσιν· εἶθε ὅλον τὸ εἰς τὴν καρδίαν μου ῥέον αἷμα νὰ δυνηθῇ νὰ δώσῃ εἰς τὸ μέτωπόν σου μίαν στιγμὴν ἡσυχίας! Ἂ! μὴ μὲ κρύπτεις τὸ ὡραῖον πρόσωπόν σου· δὲν εἶμαι ἡ δική σου, δὲν εἶμαι μνηστή σου, ἡ μόνη γυνὴ, τῆς ὁποίας ἡ θέσις εἶνε παρὰ τὴν πλευράν σου, καὶ ἐν τῇ ζωῇ καὶ ἐν τῷ θανάτῳ; Νομίζεις ὅτι ἐκείνη, διὰ τὴν ὁποίαν σὺ ἦσο τὸ μόνον της φῶς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τοῦ σκότους, θέλει δυνηθῇ νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἀτελεύτητον νύκτα, ἥτις θέλει τῇ μείνει ὡς κληροδότημα ἀφοῦ σὺ ἀποθάνῃς; Πῶς νὰ ἐπιζήσω μετὰ σὲ, ἀφοῦ σὺ μόνος εἶσαι ἡ ζωή μου; Ὄχι, ὄχι! ὅταν ἀποθνήσκῃ ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου, τὸ φύλλον, τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται ἐκ τοῦ κόλπου του, πρέπει νὰ ἀποθάνῃ ἐπίσης. Στρέψον πρός με, μοναδικέ μου ἔρως, πρὶν μὲ κατασπαράξῃ καὶ μὲ κατακαύσῃ ὡς σὲ τὸ ὀλέθριον πάθος, καὶ ἐλθὲ νὰ διαμοιρασθῇς ἐπὶ τῶν ὀρσεροῦν εἰσέτι χειλέων μου τὴν τελευταίαν πνοὴν τῆς ζωῆς, ἥτις ἤδη ἐξατμίζεται! »

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ παρθένος, πίπτει ὡς ἡ σβυνομένη ἐντὸς ὑγροῦ καὶ μεμολυσμένου σπηλαίου λαμπάς· τόσον ὀγλήγωρα ἡ πνοὴ τοῦ ἐραστοῦ της ἔσβυσε τὴν γλυκεῖαν χάριν τῶν ὀφθαλμῶν της! Πίπτουσα καταβάλλει τελευταίαν τινὰ προσπάθειαν, ἀλλ' οἱ κόποι της ἀποβαίνουσι μάταιοι, διότι ὁ φίλος της πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἐκπνεύσει. Τότε ἡ νέα κόρη, ὑποβαστάζουσα τὴν κεφαλήν του, τῷ δίδει διάπυρον φίλημα, ἓν τόσῳ διαρκὲς καὶ καρδιακὸν φίλημα, ὥστε δίδουσα αὐτὸ ἐκπνέει.

« Κοιμήθητι, εἶπεν ἡ Περὶ, συνάζουσα μετὰ φροντίδος τὸν στεναγμὸν τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ τῆς ἀποπτάσης ταύτης ψυχῆς, τὸν ἀληθέστερον στεναγμὸν ἀφ' ὅσους ποτὲ ἀνέπεμψαν γυναικεῖα χείλη, κοιμήθητι ἐν εἰρήνῃ, νανουριζομένη μὲ ὄνειρα τερπνὰ καὶ δροσιζομένη ὑπὸ ἀέρος πλέον ἀ-

ρωματισμένου ἀπὸ ἐκεῖνον, ὅστις περικυκλώνει τὴν πυρὰν τοῦ μονήρους πτηνοῦ, ὅπερ ψάλλει τὸ ἐπιθανάτιον ᾆσμά του καὶ ἐκπνέει ἐν μέσῳ μουσικῆς καὶ ἀρωμάτων. »

Εἰς τοὺς λόγους τούτους, τῆς Περὶ τὰ χείλη ἀποπέμπουσι πνοὴν οὐρανίαν· κινεῖ τὴν σπινθηροβολοῦσαν κόμην της, καὶ διαχέει τοιαύτην λάμψιν ἐπὶ τῶν ὠχρῶν προσώπων τῶν δύο ἐραστῶν, ὥστε φαίνονται ὡς δύο ἅγιοι, ἐξελθόντες τοῦ τάφου των κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς τελευταίας κρίσεως, οἵτινες, φυλαττόμενοι ὑπὸ τοῦ καλοῦ αὐτῶν ἀγγέλου, ἀπεκδέχονται τὴν ἀνάστασιν τῶν ψυχῶν των.

Ἀλλ' ἡ αὐγὴ ἔστρωσε μὲ ῥόδα τὸν ὁρίζοντα, καὶ ἐκνέου ἡ Περὶ ἐπέταξε, φέρουσα εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν ἀναστεναγμὸν ἐκεῖνον ἔρωτος ὅλως ἀγνοῦ καὶ μαρτυρικοῦ. Ἡ καρδία της πάλλει ὑπὸ ἐλπίδος, ὁ στέφανος τῆς δόξης τὴν περιμένει ἐπὶ τέλους, διότι ὁ φύλαξ ἄγγελος τῶν θυρῶν τοῦ παραδείσου μετῴκησε εἰς τὸ ὥρων τοῦτο· καὶ ἤδη ἀκούει τὰ δένδρα τῆς Ἐδὲμ κινοῦντα τοὺς ἀδαμαντίνους κωδωνίσκους των ἐν μέσῳ τῆς ἀρωματικῆς καὶ θείας ἐκείνης πνοῆς, ἥτις περιχέεται περὶ τὸν θρόνον τοῦ Ἀλλὰχ, καὶ ἤδη διορᾷ πέριξ τοῦ διαυγεστάτου βύακος τὰ ἀστεροειδῆ ἀγγεῖα, ἐντὸς τῶν ὁποίων αἱ ψυχαὶ μέλλουν νὰ ἀπορροφήσωσι τὸν πρῶτον σταλαγμὸν εὐδαιμονίας καὶ δόξης.

Πλὴν, καὶ αὖθις ματαιοῦται ἡ ἐλπὶς τῆς ταλαίνης Περί· ἡ Μοῖρα μένει ἄκαμπτος, καὶ τὸ ἀθάνατον ἔρκος μένει εἰσέτι κεκλεισμένον. « Ἀλλοίμονον! λέγει ὁ ἄγγελος, ἀποκρύπτων ἀπ' αὐτῆς οὐχὶ ἄνευ θλίψεως τὴν θέαν τοῦ ἐνδιαιτήματος τούτου τῆς ἀφάτου δόξης· ἡ ἱστορία τῆς νέας αὐτῆς μάρτυρος κόρης, γεγραμμένη διὰ πυρίνων χαρακτήρων ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἀλλὰχ, θέλει ἀναγινώσκεσθαι ἐν διαστήματι δέκα χιλιάδων ἐτῶν ὑπὸ τῶν μακαρίων Σεραφείμ. Πλὴν ὡς βλέπεις, καλή μου Περί, ἡ ἀδαμαντίνη ἄλυσος, ἡ κλείουσα τὸν κῆπον τῆς Ἐδὲμ, δὲν δύναται εἰσέτι νὰ ἀνοιχθῇ· διὰ νὰ εἰσδύσῃς εἰς τὸν οὐρανὸν, ἱερώτερον πρέπει νὰ ᾖνε τὸ πρὸς τὸ αἰώνιον Ὄν προσφερθησόμενον δῶρόν σου. »

Ἤδη τὸ ἑσπερινὸν φῶς ἐπαναπαύει τὰς ἡδείας ἀκτῖνάς του ἐπὶ τῆς Συρίας, τῆς πατρίδος ταύτης τῶν ῥόδων, ὁ δὲ ὑπερήφανος ἥλιος φαίνεται κρεμάμενος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Λιβάνου, τοῦ ὁποίου ἡ κορυφὴ, κατάλευκος ὑπὸ αἰωνίου χειμῶνος, βλέπει ἀποθνήσκοντα εἰς τοὺς πόδας της ἐντὸς κοιλάδος ἀνθέων τὰ ῥόδα τοῦ θέρους. Πλὴν τίποτε δὲν δύναται νὰ θέλξῃ τὴν δυστυχῆ Περί. Ἡ καρδία της εἶνε πεπληρωμένη θλίψεως, αἱ πτέρυγές της ὑπενδίδουσιν εἰς τὸν κόπον, καὶ βλέπει μετ' ἀδιαφορίας τὸν ἥλιον σταματῶντα ἐπὶ τοῦ ναοῦ ἐκείνου, ὅστις ἄλλοτε τῷ ἀφιερώθη, καὶ τοῦ ὁποίου αἱ μεγαλοπρεπεῖς στῆλαι ὑψοῦνται ἤδη μεμονωμέναι ὡς ἀνώνυμα ἡλιακὰ ὡρολόγια, ἅτινα ὁ χρόνος, ὁ μέγας οὗτος μάγος, ἔστησεν ἐκεῖ διὰ νὰ μετρῶσι τὴν αἰωνιότητά του. Ἀλλ' ἴσως θὰ εὕρῃ ἐκεῖ ἀδαμάντινόν τι περίαπτον, καθηγιασμένον ὑπὸ θείου πυρὸς, ἢ δελτίον τι ἐσφραγισμένον διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Σολομῶντος, τὸ ὁποῖον θέλει τῇ ἀνακαλύψει ποῦ τῆς γῆς ἡ τοῦ ὠκεανοῦ εὑρίσκεται τὸ μαγικὸν ἐκεῖνο δῶρον, ὅπερ θὰ τῇ ἀνοίξῃ τὰς πύλας τοῦ παραδείσου.

Βοσκομένη ὑπὸ τῆς ἐλπίδος ταύτης, ἡ Περὶ κατέρχεται εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους. Ὁ ἥλιος μειδιᾷ ἀκόμη ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ καταπόρφυρα καὶ στίλβοντα νέφη τῆς ἑσπέρας δὲν ἐξηφανίσθησαν εἰσέτι εἰς τὰς θαλάσσας τῆς δύσεως. Ἐνῷ δὲ ἐξηπλώθη εἰς τὰς κοιλάδας τῆς Βαλβὲκ διὰ νὰ ἀναπαυθῇ, παρατηρεῖ μικρόν τι παιδίον, παῖζον καὶ ᾄδον ἐν μέσῳ τῶν ἀγρίων ῥόδων, ῥοδόχρουν καὶ ἄγριον ὡς αὐτὰ, καὶ διασκεδάζον εἰς τὸ ἀκολουθεῖν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς χειρὸς τὰς ὡραίας κυανοπτίλους χρυσαλίδας, αἵτινες πτερυγίζουσι περὶ τοὺς κάλυκας τῶν ἰσμῶν, ὡς πτερωτὰ ἄνθη ἢ ζῶντες ἀδάμαντες. Ἐνῷ δὲ τὸ παιδίον, ἀπαυδῆσαν ὑπὸ τοῦ παιγνιδίου, ἐξηπλώθη ἐπὶ στρωμνῆς ἐκ ῥόδων, πολλὰ πλησίον αὐτοῦ κατάκοπος ἱππότης καταβαίνει ἀπὸ τοῦ ἵππου του, καὶ τρέχει πρὸς τὴν γείτονα πηγὴν διὰ νὰ καταπαύσῃ τὴν δίψαν του· εἶτα στρέφει τὸ βλοσυρὸν βλέμμα του πρὸς τὸ ὡραῖον παιδίον, τὸ ὁποῖον τὸν παρατηρεῖ ἀφόβως. Ποτὲ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου δὲν ἔκαυσαν διὰ τῶν φλογῶν των τρομερώτερον μέτωπον, πλῆρες ζοφερότητος καὶ πυρὸς, ὡς τὰς νεφέλας τῆς θυέλλης, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ Περὶ ἠδύνατο νὰ ἀναγνώσῃ πλείστας ἱστορίας τρόμου καὶ φρίκης, οἷον ἀτιμώσεις παρθένων, βεβηλώσεις ναῶν, ἀθετήσεις ὅρκων, χύσιν αἵματος, παραβιάσεις φιλοξενίας, καὶ ἄλλας πολλὰς ἀπαισίας πράξεις, μαύρας ὡς τὰς σταλαγματιὰς τῆς κολάσεως, τὰς πιπτούσας ἀπὸ τοῦ καλάμου τοῦ κατηγόρου ἀγγέλου, πρὶν ὁ ἄγγελος τῆς εὐσπλαγχνίας ἐξαλείψῃ αὐτὰς διὰ τῶν δακρύων του.

Ἡσυχος ἤδη, ὡς ἐὰν ἡ ἀρωματικὴ αὔρα τῆς ἑσπέρας καθησύχασε τὸ πνεῦμά του, ὁ ἐγκληματίας οὗτος ἄνθρωπος ἠκολούθει μὲ προσεκτικὸν βλέμμα τὰ παιγνίδια τοῦ ῥοδοχρόου παιδὸς, καὶ ὁσάκις συνέπιπτε τὰ ὄμματά του νὰ πέσωσιν ἐπὶ τοῦ νέου καὶ ἀθώου ἐκείνου πλάσματος,

τὸ βλέμμα του ἀπήντα βλέμμα χαρίεν καὶ ἀτάραχον· ἤθελε δέ τις παρομοιάσει βλέπων αὐτὸ μὲ τὰς ὁράσας ἐκείνας, αἵτινες ἐφώτισαν δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τρομερὰ ὄργια ἀσεβείας καὶ ἐγκλήματος, παραβαλλομένας μὲ τὰς κεχρυσωμένας ἀκτῖνας τῆς ὡραίας πρωΐας. Πλὴν, ἀκούσατε!.. οἱ πιστοὶ προσκαλοῦνται εἰς τὴν ἑσπερινὴν προσευχὴν, καὶ ἐκ τῶν χιλίων μιναρέδων τῆς Συρίας διαχέεται ἡδύμολπος εἰς τὸν ἀέρα ἡ ἐπικαλουμένη τὸν Παντοδύναμον φωνὴ τοῦ μουεζζίν. Τὸ παιδίον ἐγείρεται ἐκ τῆς ροδοστρώτου κλίνης του, εἰς ἣν ὑπεστήριζε τὴν κεφαλήν του, καὶ γονατίζον ἐπὶ τοῦ χλοηφόρου ἐκείνου τάπητος, στρέφει τὸ μέτωπόν του πρὸς δυσμὰς, καὶ διὰ τοῦ καθαροῦ καὶ ἁγνοῦ ὡς Χερουβεὶμ στόματός του ψιθυρίζει τὸ αἰώνιον ὄνομα τοῦ Ὑψίστου. Βλέπων τις αὐτὸ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑψωμένας ἔχον πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἤθελε τὸ ἐκλάβει ὡς τέκνον τοῦ παραδείσου ἀθῶον καὶ δίκαιον, καταβὰν εἰς τὴν κοιλάδα ἐκείνην τῶν ἀνθέων καὶ ἕτοιμον νὰ πετάξῃ πρὸς τὴν πατρίδα του.

Ὦ! ὁ οὐρανὸς ἐκεῖνος, τὸ παιδίον ἐκεῖνο τὸ ἄκακον καὶ ἁγνὸν, παρεῖχον θέαμα ἱκανὸν νὰ ἀποσπάσῃ βαθὺν στεναγμὸν ἐκ τῆς καρδίας καὶ αὐτοῦ τοῦ ὑπερηφάνου Ἐμπλὶς (Ἑωσφόρου), διὰ τόσην ἀπωλεσθεῖσαν δόξαν, διὰ τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην ἀποπτᾶσαν εἰρήνην! Τί δὲν ἠσθάνετο ὁ ἄθλιος ἐκεῖνος ἐγκλημασίας, ὅστις ἐκάθητο πλησίον τοῦ παιδίου ἐκείνου, ἐνῷ ἡ μνήμη του ἰχνογράφει εἰς αὐτὸν τόσας ἀπαισίους πράξεις, καὶ τοῦ ὁποίου ὁ μαῦρος χείμαρρος τῆς ζωῆς δὲν τῷ ἐδείκνυεν οὐδεμίαν ὅασιν φωτιζομένην ὑπὸ τοῦ ἡλίου, οὔτε ἕνα κλάδον χάριτος ἀφ' οὗ νὰ κρατηθῇ; «Ὑπῆρξε καιρὸς, ἔλεγε μὲ φωνὴν μειλίχιον καὶ ἐκ τῆς καρδίας προερχομένην, καθ' ὃν νέος καὶ καθαρὸς ὡς σὲ, ὦ ἅγιον παιδίον, ἐθεώρουν τὸν οὐρανὸν, καὶ ὡς σὺ ἤξευρα καὶ ἐγὼ νὰ προσεύχωμαι· πλὴν σήμερον!... » Ἔκλινε τὴν κεφαλήν· ὅλοι οἱ εὐγενεῖς στοχασμοὶ, ὅλαι αἱ ἐλπίδες, ὅλα τὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ὕπνωττον ἐντὸς τῆς καρδίας του, ἐξηγέρθησαν ἐν αὐτῷ, καὶ δάκρυ ἔρρευσεν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του.... καὶ ἔκλαυσεν.

Ὦ εὐλογημένα δάκρυα εἰλικρινοῦς μετανοίας! πρώτη χαρὰ ἀμέτοχος ἐγκλήματος, τὴν ὁποίαν μόνος ὁ ἁμαρτωλὸς δύναται νὰ γνωρίσῃ!

« Ὑπάρχει, εἶπεν ἡ Περὶ, σταλαγμὸς ὕδατος, ὅστις, κατὰ τὰς θερμοτέρας ἡμέρας τοῦ μηνὸς Ἰουνίου, πίπτει ἀπὸ τῆς Σελήνης ἐπὶ τῆς γῆς τῆς Αἰγύπτου· ἡ δύναμις τοῦ ὕδατος τούτου εἶνε τόσον σωτήριος, ἡ ἀρετή του τόσον ἀξιοθαύμαστος, ὥστε, κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν πίπτει, τὸ μίασμα τῆς νόσου παύει καὶ ἡ ὑγεία ἐπανέρχεται ὅπως ἀναζωογονήσῃ τὴν γῆν καὶ τοὺς οὐρανούς. Ὦ! κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὦ ἁμαρτωλὲ, δὲν πίπτουσιν ἐπὶ τῆς ψυχῆς σου καὶ τὰ πολύτιμα ταῦτα δάκρυα τῆς μετανοίας; Ὁποιανδήποτε καταστροφὴν καὶ ἂν ἔκαμεν εἰς τὴν καρδίαν σου ἡ ἁμαρτία, μία μόνη ῥανὶς τῶν οὐρανίων τούτων σταλαγμῶν ἀρκεῖ διὰ νὰ τὴν θεραπεύσῃ. Ἴδετε ἤδη τὸν ἁμαρτωλὸν γονατίζοντα πλησίον τοῦ παιδίου, βεβυθισμένον ὡς αὐτὸ εἰς ταπεινὴν προσευχὴν, ἐνῷ ἡ αὐτὴ ἀκτὶς τοῦ ἡλίου ἀκτινοβολεῖ ἐπὶ τοῦ ἐνόχου καὶ τοῦ ἀθῴου, καὶ ὑποθέσατε πόσοι ὕμνοι χαρᾶς ἐξακούονται εἰς τὸν οὐράνιον δόμον διὰ τὸν θρίαμβον μετανοησάσης ψυχῆς! »

Ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη ἀποσύρει τὰς ἀκτῖνάς του, καὶ αὐτοὶ ἐξηκολούθουν νὰ ἦνε γονατισμένοι, ὅταν αἰφνιδίως φῶς, ὡραιότερον, λαμπρότερον καὶ γλυκύτερον ἀπὸ τὸ τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἀστέρων, ἐπεφάνη ὅπως φωτίσῃ τὸ δάκρυ ἐκεῖνο, τὸ σπινθηρίζον εἰσέτι ἐπὶ τῆς παρειᾶς τοῦ μετανοοῦντος ἁμαρτωλοῦ. Καὶ εἰς μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων ἦτο λάμψις τις, προερχομένη ἐκ βορρᾶ, ἢ ἀκτινοβολισμοὶ μετεώρου τινός· ἀλλ' ἡ Περὶ ἀνεγνώρισεν ἐν αὐτῷ τὸ οὐράνιον μειδίαμα τοῦ φρουροῦντος τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ ἀγγέλου, ὅπως τῇ φανερώσῃ ὅτι τὸ δάκρυον τοῦτο τῇ ἤνοιγε τὰς κιγκλίδας τῆς Ἐδέμ.

« Θρίαμβος! θρίαμβος! ἀνέκραξεν ἐγερθεῖσα. Τὸ ἔργον μου ἐξεπληρώθη, αἱ θύραι τοῦ παραδείσου μοὶ ἀνοίγονται, καὶ ὁ οὐρανὸς μὲ δέχεται σήμερον! Ὦ! πῶς νὰ μὴν ἦμαι τρισευδαίμων! Ναί! πλησίον σου, οὐρανία Ἐδέμ, πόσον κατηφεῖς καὶ μαῦροι εἰσὶν οἱ ἀδαμάντινοι πύργοι τοῦ Σαδδουκαὶμ καὶ τὰ ἀρωματοφόρα ἄλση τοῦ Ἀμπεραβάδ! Χαίρετε, εὐωδίαι τῆς γῆς, αἵτινες ἐκλείπετε ὡς ὁ ἀναστεναγμὸς ἑνὸς ἐραστοῦ! ἡ θέσις μου εἶνε ἤδη πλησίον τοῦ παραδεισίου δένδρου Τουμπὰ, τοῦ ὁποίου τὸ ἄρωμα εἶνε ἡ πηγὴ τῆς αἰωνιότητος. Χαίρετε, ἐφήμερα ἄνθη, τὰ ὁποῖα καθωραΐζετε τὸν στέφανον τῆς κεφαλῆς μου! Τί εἶσθε πλησίον τῶν ἀφθάρτων ἀνθέων τῶν λειμώνων τῆς Ἐδέμ, ἢ τοῦ δένδρου, ὅπερ αὐξάνει παρὰ τὸν θρόνον τοῦ Ἀλλὰχ, καὶ τοῦ ὁποίου ἕκαστον ἄνθος περικλείει μίαν ψυχὴν εἰς ἕκαστον κάλυκά του; Θρίαμβος! θρίαμβος αἰώνιος! Τὸ ἔργον μου ἐξεπληρώθη, αἱ θύραι τοῦ οὐρανοῦ μοὶ ἀνοίγονται, καὶ ὁ παράδεισος μὲ δέχεται σήμερον!

Ῥ.

ΕΝ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΓΡΩΝ.

ΣΥΝΕΒΗ πολλάκις ὥστε, κατά τινα ἔξω τοῦ πεπατημένου δρόμου περιδιάβασίν σας, νὰ διέλθητε πλησίον μεγάλης πέτρας, κεχωσμένης εἰς τὸ ἔδαφος, πότε καὶ ἐκ τίνος ἀφορμῆς μόνος ὁ Θεὸς τὸ γνωρίζει. Οἱ κορμοὶ τῶν φυτῶν περιτριγυρίζουσιν αὐτὴν ὡς φραγμὸς, καὶ ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἀνοίξεων φαίνονται φυτευθέντες πλησίον τῆς γηραιᾶς ἐκείνης πέτρας. Κανεὶς δὲν εἶδε ποτὲ τὸ μέρος τοῦτο τῆς γῆς ἄνευ τῆς πέτρας ἐκείνης, καὶ κανεὶς δὲν τὴν ἤγγισε διὰ νὰ τὴν ἀπομακρύνῃ.

Καὶ σὺ ἐπίσης, φίλε ἀναγνῶστα, διῆλθες πολὺ συχνὰ πλησίον τοῦ μέρους τούτου, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃς τὴν κεχωσμένην ἐν μέσῳ τῆς χλόης πέτραν· πλὴν μίαν ἡμέραν σοὶ ἔρχεται ἐπιθυμία νὰ τὴν μετακινήσῃς διὰ νὰ ἴδῃς τὸ ἄλλο της πρόσωπον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου αὐτὴ ἀναπαύεται ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου. Τὴν σαλεύεις λοιπὸν διὰ τοῦ ποδὸς, καὶ τῇ βοηθείᾳ μιᾶς ῥάβδου ἀποσπᾷς αὐτὴν ἀπὸ τὴν μαύρην της καὶ βαθεῖαν κλίνην, καὶ τὴν ῥίπτεις ἀρκετὰ μακράν.

Ὦ! ὁποία λυπηρὰ ἐκπληξις προξενεῖται εἰς τὸν μικροσκοπικὸν ἐκεῖνον κόσμον, ὃν δὲν ἐφαντάζεσο ποτὲ ὅτι ἤθελες εὑρεῖ εἰς τὴν θέσιν, ὅπου ἔκειτο ἡ πέτρα! Ἐκεῖ εὑρίσκονται καλάμαι χόρτου, περιτριγυριζόμεναι καὶ πλημμυρούμεναι ἀπὸ μυρμηκιὰν ἀπειραρίθμων ἐμψύχων ὄντων, ἅτινα ταράττονται καὶ συνωθοῦνται ἐπὶ τῆς μικρᾶς ταύτης καὶ σκοτεινῆς γωνίας, τριχώδη, κεραςφόρα, φωσφορίζοντα, ἕρποντα, χιλιόποδα, σκώληκες ἀκίνητοι, δυσειδέστεροι ἐν τῇ ἀπαισίᾳ των παρὰ ἐν τῷ σχήματι, τὸ ὁποῖον λαμβάνουσι μετ' ὀλίγον.

Ἅμα ὁ ἀδυσώπητος ἐχθρὸς ὅλων τῶν δυσειδῶν, τὸ φῶς, προσβάλλῃ τὸν ἐν τῷ σκότει διαιτώμενον τοῦτον κόσμον, βλέπει τις αὐτὸν διασκορπιζόμενον ὡς ὁ ὑψούμενος ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κονιορτός. Πᾶν ἔντομον, τὸ ὁποῖον ἔχει πόδας (καὶ εὑρίσκονται μεταξὺ αὐτῶν πολλὰ, τὰ ὁποῖα ἀριθμοῦσι τοιούτους κατὰ δωδεκάδας), προσπαθεῖ νὰ σώσῃ ἑαυτὸ μετὰ τρόμου. Ὠθοῦνται μεταξύ των, συνθλίβονται, πηδῶσι, σπεύδουν, μέχρις οὗ ἡ θέσις τὴν ὁποίαν τέως κατεῖχον μείνῃ κενὴ, οἱ δὲ ἄθλιοι οὗτοι σύνοικοι εὕρωσι σκοτεινὸν ἄσυλον, μακρὰν, πολὺ μακρὰν τοῦ ὀλεθρίου τούτου τόπου, τοῦ ἐκτεθειμένου τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν θερμότητα καὶ εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Ἐὰν διέλθητε ἐντεῦθεν τὸ ἐλευσόμενον ἔτος, θέλετε ἴδει, ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρχεν ἡ ὑφ' ὑμῶν μετακινηθεῖσα πέτρα, τὸ χόρτον καταπράσινον καὶ πυκνόν. Ὁ κορυδαλὸς ἔκτισε τὴν φωλεάν του εἰς τὸ μέρος, ὅπερ ἐξελέξατο ὡς διαμονὴν ἡ δυσειδὴς καὶ ἕρπουσα γενεὰ τῶν ἐντόμων· τὰ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ ἀναπτύσσουσι τὰς φυσικὰς καλλονάς των, καὶ ἐπὶ τῆς ἀνθισμένης ἐκείνης χλόης περιπτανται πτερωτὰ ἔντομα, ταλαντευόμενα κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς αἰωνίου ἁρμονίας, καὶ τὰ ὁποῖα αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου κάμνουν νὰ ἀποπηδῶσιν ἐκ τῆς γῆς.

Ἡ πέτρα εἶνε τὸ ἔμβλημα τοῦ ψεύδους· τὰ φυτὰ, ἅτινα αὐξάνουσιν ὑπ' αὐτὴν πεπιεσμένα καὶ συντετριμμένα, παριστῶσι τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν διαστρεφομένην ὑπὸ τὸ ἴδιόν της βάρος. Εἰσέρχθῃ ἔντομα εἰσὶ τὰ εὐτελῆ καὶ κακὰ αἰσθήματα, αἱ ἐπιβουλαὶ καὶ τὰ βδελυκτὰ καὶ ἀποτρόπαια πάθη, τὰ ὁποῖα ταράττονται καὶ πολλαπλασιάζονται ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ψεύδους· Ἐκεῖνος ὅστις ἀναπᾷ καὶ ἀνατρέπει τὸν λίθον ὁμοιάζει μὲ τὸν γενναῖον ἐκεῖνον ἄνθρωπον, ὅστις, λαμβάνων ὡς μοχλὸν τὴν ἀλήθειαν, κλονίζει τὸν συγκεχυμένον σωρὸν τῆς πλάνης καὶ τοῦ ψεύδους, καὶ διώκει αὐτὰ, ἐξαφανίζων τὸ σκότος· διότι ἡ λάμψις ἢ τὸ φῶς εἶνε ὕψιστον ἰατρικὸν, ὁδὲ φθόνος, ὁ ἀποτρόπαιος οὗτος παραγωγεὺς τῶν δολοπλοκιῶν, τῶν συκοφαντιῶν καὶ τῶν ἀνωνύμων διαβολῶν, φεύγει τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον τῷ εἶνε θανατηφόρον· Δυστυχῶς οἱ γενναιόψυχοι ἄνθρωποι εἰσὶ πολλὰ σπάνιοι, καὶ συμβαίνει συνεχῶς ὥστε, καθ' ἣν στιγμὴν ἀνυψώνουσι τὴν πέτραν, ἀπαυδήσαντες ὑπὸ τοῦ κόπου καὶ τοῦ βάρους της, ἀφίνουν αὐτὴν νὰ ἐπαναπέσῃ καὶ νὰ ὑποκρύψῃ ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν τὸν ἀνακυκώμενον, εἰσέρχθῃ καὶ κακοποιὸν κόσμον, ὅστις εὑρίσκει ἄσυλον ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς πέτρας.

Ῥ.

ΚΙΝΕΖΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ.

Κινεζικὸς λαὸς ἀγαπᾷ ὑπερβαλλόντως τὰς θεατρικὰς παραστάσεις. Ἡ Αὐτοκρατορικὴ Σινικὴ Κυβέρνησις ἐνθαρρύνει διὰ παντὸς μέσου τὸ εἶδος τοῦτο τῆς διασκεδάσεως, καὶ ὅμως ἡ γενναιότης αὐτῆς δὲν ἐξικνεῖται μέχρι τοσούτου βαθμοῦ, ὥστε νὰ παρέχῃ εἰς τὸν λαὸν θεάματα δι' ἰδίων της ἐξόδων, ὡς ἡ ἀρχαία Ῥώμη· οὔτε ἰδικά της θέατρα κατασκευάζει, ἀλλ' ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ἐργολάβους νὰ ἀνεγείρωσιν ὅσα θέλουν, εἴτε εἰς τὰς πλατείας εἴτε καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν τῶν μᾶλλον συχναζομένων ὁδῶν, καὶ τὰ ἔξοδα τῆς κατασκευῆς καὶ διατηρήσεως τῶν ὁποίων γίνονται διὰ συνεισφορᾶς ἢ διὰ μετοχῶν μεταξὺ τῶν κατοίκων.

Τὰ θέατρα (Σ ί γ κ-σ ό γ κ) ἀνεγείρονται ἐν Κίνα ὡς διὰ μαγικῆς ῥάβδου· ἀρχίζουσι τὴν κατασκευὴν αὐτῶν τὴν πρωΐαν, καὶ τὸ ἑσπέρας δίδουσιν ἐν αὐτοῖς παραστάσεις. Ὁ ἰνδοκάλαμος συντελεῖ ἐξαισίως εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς προσωρινῆς οἰκοδομῆς, διότι λυγίζεται εὐκόλως χωρὶς ποτὲ νὰ συντρίβεται.

Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἠθοποιοῦ θεωρεῖται παρὰ τοῖς Σίναις ἐξευτελιστικώτατον, τὰ δὲ μετερχόμενα αὐτὸ ἄτομα ὡς παρανομοῦντα. Οἱ ἠθοποιοὶ περιφέρονται συνήθως κατὰ ὁμάδας, ἐκ δέκα ἢ δώδεκα ἀτόμων συγκειμένας, ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, σταματῶντες πανταχοῦ ὅπου γίνῃ ἀνάγκη ὅπως ἐπιδείξωσι τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν τέχνην των. Πολλάκις ὑποχρεοῦνται διά τινος προσυμπεφωνημένης πληρωμῆς νὰ μείνωσιν ἐπί τινας ἡμέρας ἢ ἑβδομάδας εἰς τινας πόλεις ἢ συνοικίας, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν Μανδαρῖνός τις ἢ κανεὶς ἐκ τῶν πλουσίων ἰδιωτῶν προσφέρει εἰς τοὺς συμπατριώτας του διασκέδασιν διά τινα ἐπιτυχίαν τοῦ ἐμπορίου του, ἢ διὰ γέννησιν υἱοῦ, ἢ ὅπως πανηγυρίσῃ ἁπλῶς ἑορτήν τινα, ἢ καὶ πολλάκις θέλων νὰ φανῇ γενναιόδωρος εἰς τοὺς περὶ αὐτόν.

Ὅταν οἱ ἑορτάζοντες καθήσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, τρεῖς ἢ τέσσαρες ἠθοποιοὶ πλουσίως ἐνδεδυμένοι εἰσέρχονται εἰς τὴν αἴθουσαν. Μετὰ τέσσαρας τοὺς ταπεινοτέρους χαιρετισμοὺς καὶ ὑποκλίσεις, εἷς ἐξ αὐτῶν παρουσιάζει εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἑορτῆς βιβλίον τι, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἰσὶ γεγραμμένοι χρυσοῖς γράμμασιν οἱ τίτλοι τῶν πεντήκοντα ἢ ἑξήκοντα τεμαχίων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν συλλογὴν τῶν παραστάσεων τῶν ἠθοποιῶν ἐκείνων. Τὸ βιβλίον τοῦτο περιέρχεται εἰς ὅλην τὴν ὁμήγυριν, καὶ ὁ προεξάρχων τοῦ συμποσίου, ἢ ὁ ἰδιοκτήτης ὁ τελῶν τὴν ἑορτήν, προσδιορίζει τέλος τὸ ἐκλεχθὲν πρὸς παράστασιν μέρος. Τότε ἡ παράστασις ἐκτελεῖται εἰς τὴν αὐτὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, ὅπου οἱ ἠθοποιοὶ καταλαμβάνουσιν ὡς σκηνὴν τὸ μεταξὺ τῶν δύο μακρῶν τραπεζῶν μένον κενὸν διάστημα.

Οἱ Κινέζοι γνωρίζουν ἐντελέστατα νὰ ἀπαλλάττωνται ἀπὸ τὰς σκηνογραφίας. Ὁ ὑποκριτὴς ἀναπληροῖ αὐτὰς ἀναγγέλων ἁπλῶς, ἀφοῦ πρῶτον εἴπῃ τὸ ὄνομά του καὶ τὸ πρόσωπον ὅπερ ἀναλαμβάνει, ὅτι εὑρίσκεται ὑποθετικῶς εἴς τι παλάτιον, ἢ εἰς τινα κῆπον, ἢ εἰς τὸ βάθος δάσους τινός, κτλ. Ὁ θεατὴς εὐχαριστεῖται εἰς τοῦτο μόνον, ἀναπληρῶν τὰ λοιπὰ διὰ τῆς φαντασίας του. Εἴς τι δρᾶμα, ἐξ ὑποθέσεως, ἀξιωματικός τις λαμβάνει διαταγὴν νὰ σπεύσῃ ὅπως καταπολεμήσῃ τοὺς ἐπαναστάτας. Πάραυτα οὗτος ἐκτελεῖ τὰς κινήσεις τοῦ καθημένου ἐφ' ἵππου, τρέχει δὶς ἢ τρὶς πέριξ τῆς σκηνῆς, συμμαζεύων τὸ μακρὸν ἔνδυμά του, τὸ ὁποῖον τὸν ἐνοχλεῖ, εἶτα ἵσταται ἀσθμαίνων καὶ ἰδρῶτι περιῤῥεόμενος, καὶ ἀναγγέλλει ἐν μέσῳ ἐκπληκτικοῦ τινος θορύβου σαλπίγγων καὶ γ ό γ κ (*) ὅτι ὁ ἐχθρὸς τῷ προσέφερε τὴν ὑποταγήν του ἀμαχητί.

Τὸ Κινεζικὸν δρᾶμα δὲν περιορίζεται εἰς μίαν μόνην πρᾶξιν, ἀλλ' ἐνασχολεῖται εἰς ὁλόκληρον τὸν βίον τοῦ ἥρωος, ἀπὸ τοῦ λίκνου αὐτοῦ μέχρι τοῦ τάφου του. Εἶνε εἶδος διαλογικῆς, οὕτως εἰπεῖν, βιογραφίας, διηρημένης εἰς πολλὰ ἢ ὀλίγιστα μέρη, ἑκάστου δὲ μέρους προηγεῖται πάντοτε πρόλογός τις. Πολλάκις ὁ αὐτὸς ἠθοποιὸς ἐκτελεῖ πολλὰ ταὐτοχρόνως πρόσωπα εἰς τὸ αὐτὸ δρᾶμα, εἰς δὲ τὰ παθητικὰ μέρη ἢ τὰς μονῳδίας, παύων ἐνίοτε τὴν πεζὴν ἀπαγγελίαν, ἐκφράζει τὸ αἴσθημά του μέλπων· θορυβώδης δὲ ὀρχήστρα συνοδεύει τὰ λυρικὰ ταῦτα τεμάχια, γεγραμμένα εἰς στίχους, καὶ ἡ Κινεζικὴ τραγῳδία κέκτηται ὡς ἐκ τούτου ὁμοιότητά τινα μὲ τὸ Ἰταλικὸν μελόδραμα.

Ἡ λοιπὴ οἰκονομία τῶν δραμάτων δὲν ὑπολείπεται ποσῶς τῆς τῶν σκηνογραφιῶν. Μόνον τὰ ἐνδύματα εἰσὶ σπανίας μεγαλοπρεπείας, καὶ ἔχουσιν ἰδικήν τινα ἀξίαν παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις, διότι εἰσὶν ἱστορικὰ καὶ τοῖς μανθάνουσιν ἐνδυμασίας, αἵτινες δὲν ὑπάρχουσι πλέον εἰμὴ εἰς ἀρχαίας τινὰς εἰκονογραφίας.

Ἡ παράστασις δὲν διακόπτεται οὔτε ἡμέραν οὔτε νύκτα· ἅμα τελειώσῃ τὸ παριστώμενον δρᾶμα, ἐπαναλαμβάνουσιν αὐτὸ ἐκ νέου ἢ ἀρχίζουσιν ἕτερον, οἱ δὲ θεαταὶ εἰσὶ πάντοτε πολυάριθμοι καὶ ἐν ὑπαίθρῳ. Ἕκαστος τοποθετεῖται κατ' ἀρέσκειαν ἢ ὅπως δύναται, εἰς τὴν κορυφὴν δένδρου τινὸς ἢ εἰς τὴν ἄκραν στέγης ἀναβὰς ἢ ἱππιστὶ ἐπί τινος τοίχου, ἢ καὶ ἐπάνω τῶν ὑποβασταζόντων τὸ θέατρον ἰνδοκαλάμων· ἀρκεῖ νὰ βλέπωσιν εἰς τὴν σκηνήν, καὶ μένουν εὐχαριστημένοι ὅπου καὶ ἂν εὑρεθῶσι. Πίνουσιν ἐν τούτοις, τρώγουν, καπνίζουν καὶ συνομιλοῦν μεγαλοφώνως· καὶ ἂν μὲν εὐχαριστοῦνται μένουν, ἂν δὲ βαρυνθῶσιν ἀναχωροῦν, διότι οἱ Σῖναι εἰς τὰς παραστάσεις των οὔτε χειροκροτοῦσι ποτὲ, ὡς οἱ Εὐρωπαῖοι, οὔτε συρίζουσι.

Γενικῶς θεωρούμενα τὰ θέατρα δὲν χαίρουσιν ὑπολήψιν παρὰ τοῖς Σίναις. Κινέζος Συγγραφεύς,

(*) Γ ό γ κ ἢ Γ ό γ κ-γ ό γ κ. Σινικὸν μουσικὸν ὄργανον ἐκ μιταλλίνης πλακὸς, κρουομένης μὲ δερματοφόρον ῥάβδον καὶ ἠχούσης ἐξαισίως. Σ. Μ.

ὅστις χαίρει μικράν τινα φήμην, δὲν καταδέχεται ποτε νὰ γράψῃ περὶ θεάτρου. Ὁ Αὐτοκράτωρ Ζεὺς-Χ δὲν εἶχεν ἀπαγορεύσει αὐστηρῶς εἰς τοὺς Μανδαρίνους τὸ νὰ συχνάζωσιν εἰς τὰ θέατρα, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ (μανσοὺ), οἵτινες ἐπεθύμουν νὰ παρευρεθῶσιν εἰς παράστασίν τινα, ἐχρεώστουν νὰ ἀφαιρέσωσι πρῶτον ἀπὸ τὸν πῖλόν των τοὺς μικροὺς χρωματισμένους κωδωνίσκους ἢ θυσάνους, οἵτινες χρησιμεύουσιν ὡς τὰ διακριτικὰ σημεῖα τοῦ βαθμοῦ των.

Αἱ Κινεζικαὶ ἐφημερίδες συνάγουσι μετὰ ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος ὅλας τὰς συνηθείας, ὅσαι δύνανται νὰ τιμήσωσι τὰ ἤθη καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἀποφεύγουν τὸ νὰ περιγράψωσι δραματικήν τινα παράστασιν, ἢ τὴν ἐλαχίστην νὰ ἐκθέσωσιν ἀλληγορίαν περὶ τῆς ὑποδοχῆς νέου τινὸς θεατρικοῦ πονήματος, διότι ἡ παράβασίς των αὐτὴ τιμωρεῖται ὑπὸ τῆς ἀρχῆς διὰ τῶν αὐστηροτέρων ποινῶν.

Ῥ.

ΤΟ ΑΓΧΙΝΟΥΝ ΗΛΙΔΙΟΝ.

Ἡ εὐφυΐα εἶνε ἐκ τῶν σπανίων ἐκείνων δώρων τῆς φύσεως, ἅτινα δικαίως κινοῦν τὸν θαυμασμὸν ἡμῶν. Εἰς πολλὰς περιστάσεις τὸ χάρισμα τοῦτο ἀποβαίνει τῳόντι προτιμότερον χρυσίου, διότι θεωρεῖται πάντοτε ὡς κτῆμα σπάνιον καὶ περιζήτητον. Πόσην ὅμως ἐντύπωσιν προξενεῖ ἡμῖν ἡ ἀρετὴ αὕτη, ὅταν βλέπωμεν αὐτὴν ἐπανθοῦσαν εἰς τὴν νεαρὰν καὶ μικρὰν ἡλικίαν!

Πνευματῶδές τι παιδίον ἦν τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐπαίνων καὶ τοῦ θαυμασμοῦ ἔν τινι συναναστροφῇ. Γέρων τις στρατιωτικὸς ἔκαμε δημοσίᾳ τὴν παρατήρησιν, ὅτι παιδία τοιαύτης τρυφερᾶς ἡλικίας, ἔχοντα τοσοῦτον πολὺ πνεῦμα, συνήθως ἔχουσιν ὀλίγον ὅταν ἀνδρωθῶσι, καὶ ἀποβαίνουσιν εὐήθη. Τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον τὸν ἤκουσεν, ἀπήντησεν ἀμέσως μετὰ τῆς μεγαλητέρας παῤῥησίας· « Φαίνεται, Κύριε Λοχαγέ, ὅτι κατὰ τὴν νεαρὰν ἡλικίαν σας ἦσθε καὶ σεῖς λίαν πνευματώδης! » Ἡ εὐφυεστάτη αὕτη ἀπάντησις ἔτυχεν, ὡς εἰκός, χειροκροτήσεων, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπῆρξε τὸ θέμα πάσης συνομιλίας.

Τὸ ἀκόλουθον ὅμως ἀνέκδοτον ἀποδεικνύει εὐφυΐαν, ὑπερτεροῦσαν μεγάλως τὴν ἀνωτέρω:

Σελὶμ ὁ Γ', ἀπαντήσας καθ' ὁδὸν παιδίον ἐρχόμενον ἀπὸ τὸ σχολεῖον, προσεκάλεσεν αὐτὸ καὶ τὸ ἠρώτησε, ποῖον εἶνε τὸ μάθημά του. Τὸ παιδίον, ἀνοίξαν τὸ βιβλίον του, ἔδειξε τὸ μάθημά του, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἶνε ὁ Σουλτάνος, ὅστις, ἀφοῦ εἶπεν εἰς τὸ παιδίον νὰ ἀναγνώσῃ ὀλίγον, ἰδὼν τὴν ἀλάνθαστον ἀπαγγελίαν, τὴν ἀγχίνοιαν, καὶ τὴν ὀξύτητα τοῦ πνεύματός του, τῷ ἔδωκεν ἓν φλωρίον. Τὸ παιδίον εὐθὺς ἐπέστρεψε τὸ φλωρίον εἰς τὸν Σουλτάνον, λέγον· « Δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ τὸ δῶρόν σου, καθότι ἐὰν ὁ πατήρ μου μὲ ἐρωτήσῃ ποῦ εὗρον τὸ φλωρίον, δὲν θὰ ἠξεύρω τί νὰ τῷ ἀποκριθῶ. » Ὁ Σουλτάνος ἀπεκρίθη· « Εἰπὲ ὅτι σοὶ τὸ ἔδωκεν εἰς Ἄρχων. — Εἶνε ἀδύνατον, εἶπε τὸ παιδίον, νὰ τὸ πιστεύσῃ, διότι ποῖος Ἄρχων χαρίζει ἓν φλωρίον; » Ὁ Σουλτάνος ἐπρόσθεσεν· « Εἰπὲ ὅτι σοὶ τὸ ἔδωκεν ὁ Σουλτάνος· — Τότε μάλιστα, εἶπε τὸ παιδίον, τελείως δὲν θὰ τὸ πιστεύσῃ. — Διατί; ἠρώτησεν ὁ Σουλτάνος. — Διότι, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον, οἱ Σουλτάνοι δὲν χαρίζουν ἓν φλωρίον, χαρίζουν πολλά· ὥστε τὸ φλωρίον, τὸ ὁποῖον μοὶ δίδεις, ἐὰν ἦνε δῶρον ἑνὸς Ἄρχοντος, εἶνε πολύ· ἐὰν δὲ ἦνε δῶρον ἑνὸς Σουλτάνου, εἶνε ὀλίγον. Ἕνεκα τούτου λάβε τὸ φλωρίον σου ὀπίσω. »

Θαυμάσας ὁ Σουλτάνος τὴν φρόνιμον ἀπόκρισιν καὶ τὴν εὐτολμίαν τοῦ παιδίου, εἰς αὐτὸ μὲν ἐχορήγησε μεγάλην ποσότητα φλωρίων, προσκαλεσάμενος δὲ τὸν πατέρα, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον παρέλαβεν εἰς τὸ παλάτιον, διορίσας διδασκάλους διὰ τὴν ἐκπαίδευσίν του· ἀφοῦ δὲ ἐξεπαιδεύθη ἀρκετὰ καὶ ἡλικιώθη, τὸ ἐτίμησε μὲ βαθμοὺς μεγάλους, τιμήσας ταὐτοχρόνως καὶ τὸν πατέρα του μὲ βαθμὸν ἀνάλογον τῆς ἱκανότητός του.

* *

ΙΒΑΝ Ο ΤΡΟΜΕΡΟΣ.

Ὁ βίος τοῦ πρώτου τούτου τῶν Κζάρων εἶνε πασίγνωστος.

Οἱ ἱστορικοὶ τὸν παρέβαλλον ἐναλλὰξ πρὸς τὸν Νέρωνα, τὸν Καλιγούλαν καὶ τὸν Ἡλιογάβαλον, ἀλλ' ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι ὑπῆρξεν ἀνώτερος αὐτῶν κατὰ τὴν σκληρότητα ὡς καὶ κατὰ τὰ προτερήματα. Καὶ τῳόντι, ποτὲ μονάρχης δὲν ἤνωσε πλειοτέραν ἀπανθρωπίαν καὶ ὠμότητα πρὸς σύνεσιν καὶ ἐμπειρίαν ὑπερτεροῦσαν πᾶν μέτρον. Λέγουσιν ὅτι ὁ Ἡλιογάβαλος ἔκαμε τὸν ἵππον του Συγκλητικόν· ἀλλ' ὁ Ἰβὰν διεμέλισεν εἰς τέσσαρα ἐλέφαντα, διότι δὲν ἠθέλησε νὰ γονατίσῃ ἔμπροσθέν του.

Τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον ἔχυσε καθ' ὅλον τὸ εἰκοσιτετραετὲς διάστημα τῆς βασιλείας του, τὸ δηλητήριον, μὲ τὸ ὁποῖον ἐπότισεν ἄνδρας καὶ γυ-

ναῖκας ἀναμίξ, αἱ κεφαλαί, τὰς ὁποίας κατέβαλε καὶ αἱ ἐξορίαι, ἃς ὑπέγραψεν, ἀριθμητικῶς εἰσὶν ἀκαταλόγιστοι. Ἀπαυδᾷ ὁ βουλόμενος νὰ ἀριθμήσῃ μίαν πρὸς μίαν τὰς ἀνοσιουργίας του, ὡς ἐπίσης ὁ θέλων νὰ ἐκθέσῃ ὅλας τὰς μεγάλας πράξεις, ἃς ἐξετέλεσεν ὅπως προπαρασκευάσῃ τὴν φοβερὰν ἰσχὺν τοῦ ἀχανοῦς ἐκείνου Ῥωσσικοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ εἶνε μεγαλήτερον συμπάσης τῆς Εὐρώπης.

Ὁ εὔγλωττος καὶ ἀμερόληπτος ἱστορικὸς τῆς βασιλείας τοῦ Ἰβὰν, ὁ Καραμζῖνος, δὲν ἠδυνήθη ἄλλως νὰ γνωστοποιήσῃ ἡμῖν τὰ ἐγκλήματα τοῦ ἥρωος τούτου, εἰμὴ ἐκθέτων αὐτὰ κατὰ ἐποχάς. Οὕτω λοιπὸν ἀναγινώσκομεν εἰς τὴν ἱστορίαν του: « Τετάρτη ἐποχὴ τῶν σφαγῶν τοῦ Ἰβὰν, ἡ τρομερωτέρα πασῶν. » Ὅλαι δὲ αἱ ἐποχαὶ αὗται, ἀκριβῶς ἀριθμούμεναι, φθάνουσι μέχρι τῶν ἕξ!

Τὸ προανάκρουσμα μιᾶς τῶν ἐποχῶν τούτων, ἑκάστη τῶν ὁποίων δὲν ἔχει ἡλικίαν μικροτέραν τῶν δύο ἢ τριῶν ἐτῶν ἄνευ διακοπῆς, εἶνε ἡ σφαγὴ τοῦ πρωτοτόκου αὐτοῦ υἱοῦ, ὃν ἐλάτρευε, καὶ τὸν ὁποῖον ἐφόνευσεν εἰς στιγμιαίαν παραφορὰν τοῦ θυμοῦ του! . . . .

Ἡ τετάρτη ἐποχὴ, ἡ τρομερωτέρα κατὰ τὸν Καραμζῖνον, ἄρχεται ἀπὸ τῆς δηλητηριάσεως τοῦ ἐξαδέλφου του Πρίγκηπος Βλαδιμήρου. Εἶχε θέσει ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ στρατὸν πολυάριθμον διὰ νὰ ὑπερασπισθῇ τὸ Ἀστραχάνιον. Ὁ Πρίγκηψ ἀνεχώρησε μετὰ τῶν δύο τέκνων του καὶ τῆς γυναικός του, τῆς ὡραίας καὶ ὑπομονητικῆς Εὐδοξίας· μόλις ὅμως ἔφθασεν εἰς Κόστρομα, καὶ ἐκεῖ προσκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Κζάρου δι' ἐκτάκτου ἐπιστολῆς, πλήρους φιλικῶν διαβεβαιώσεων. Ὁ Ἰβὰν εὑρίσκετο εἰς πένθος διὰ τὸν θάνατον τῆς δευτέρας συζύγου του, τῆς Αὐτοκρατορίσσης Μαρίας, ἥτις, διὰ νὰ μὴ μακρηγορῶμεν, εἶχεν ὑποβληθῆ εἰς βίαιον θάνατον, ὡς ἀπέθανε καὶ ἡ πρώτη του σύζυγος, καὶ ὡς ἔμελλον νὰ ἀποθάνωσι καὶ αἱ ἄλλαι τρεῖς, αἵτινες τὰς διεδέχθησαν.

Ὁ Βλαδίμηρος ὑπέθεσεν ὅτι ἡ λύπη καὶ ἡ μοναξία, ἅτινα ἐπεβάρυνον τὸν Κζάρον, ἦσαν τὰ μόνα αἴτια, δι' ἃ τὸν προσεκάλει παρ' ἑαυτῷ. Τρέχει λοιπὸν μεθ' ὅλης τῆς οἰκογενείας του καὶ σταματᾷ εἰς Στετῖνον, τρία βέρστια μακρὰν τοῦ Ἀλεξανδρόβσκη, ὅπου διέμενεν ὁ ἐξάδελφός του. Πλὴν μόλις ἐπέζευσε, καὶ ἀμέσως Στρελίτσαι (*) συνέλαβον αὐτὸν μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων του, καὶ τὸν ὡδήγησαν εἰς πανδοχεῖόν τι, ὅπου ἐντὸς ὀλίγου παρουσιάσθη ἐνώπιόν του ὁ Ἰβάν. Ἐκεῖ οὐτιδανός τις μισθωτὸς κατηγόρησε τὸν Βλαδίμηρον ὅτι ἀπεπειράθη νὰ φαρμακεύσῃ τὸν Κζάρον.

Μόλις συνετάχθη ἡ κατηγορία, καὶ ἀμέσως ὁ Ἰβὰν, ῥίπτων ἀγρίου ταύρου βλέμματα ἐπὶ τοῦ Πρίγκηπος καὶ τῆς πρὸ αὐτοῦ ὑποκλινομένης οἰκογενείας του, κράζει μὲ βροντερὰν φωνήν: « Προδόται, μὲ ἡτοιμάσατε δηλητήριον! πολὺ καλά, θέλετε τὸ δοκιμάσει! . . . . . »

Πάραυτα ἐφέρθησαν ποτήρια, πλήρη τοῦ ὀλεθρίου ποτοῦ, καὶ μετά τινας στιγμὰς ὁ Κζάρος ἐχόρτασε τὸ κατὰ τοῦ ἐξαδέλφου του μῖσός του— μῖσος διατηρούμενον ἐπὶ δεκαπέντε ὅλα ἔτη, — βλέπων τὸ σῶμά του συστρεφόμενον δεινῶς εἰς σπασμοὺς ἀγωνίας, κατὰ τοσοῦτον τρομερᾶς, καθόσον ἡ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα του, θρηνωδῶς ὀλολύζοντα, ὑπέφερον τὰς αὐτὰς βασάνους!

Μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἕκτην ἐποχὴν τῶν ἐγκλημάτων του.

Ὁ Ἰβὰν, γεγηρακὼς καὶ λίαν ἐξησθενημένος, αἰσθάνεται προσεγγίζον τὸ τέλος του. Οἱ ἀστρολόγοι ἀπό τινος ἐταύτισαν τὴν προσεγγίζουσαν ἐποχὴν τοῦ θανάτου του μὲ τὴν ἐμφάνισιν πυρόεντος κομήτου, σύροντος ὄπισθέν του οὐρὰν μεγάλην ἐν εἴδει σταυροῦ. Αἱ τύψεις τοῦ συνειδότος κατατρώγουσιν αὐτὸν, διότι συχνότατα αἱ ἐκτεταμέναι στοαὶ τοῦ Κρεμλίνου ἀντηχοῦσιν ἀπὸ τὰ ὀνόματα τῶν θυμάτων του, ἅτινα ψιθυρίζει ὁ ἴδιος ἀνησύχως. Ἴσως ὑπολάβει τις ὅτι διενοεῖτο νὰ ῥιφθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς σωτηρίου θρησκείας καὶ νὰ μετανοήσῃ· πολλοῦ γε καὶ δεῖ! Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὰ παρελθόντα ἐγκλήματά του ἀνέξεον τὰς ἐνδομύχους βασάνους του, πλὴν τοιαύτη ἦτο ἡ αἱματηρὰ φύσις τοῦ Ἰβὰν, ὥστε παρ' αὐτῷ τὸ ἔγκλημα οὐδὲν ἄλλο εὗρισκεν ἀντιφάρμακον εἰμὴ τὸ ἔγκλημα. Ἡ ὑποτιθεμένη λοιπὸν μετάνοιά του οὐδὲν ἄλλο ἦτο, ἢ αὔξησις τῶν ἐγκλημάτων, τῶν τιμωριῶν καὶ τῶν βασάνων· καὶ ἐπειδὴ πᾶν ὅ,τι μέγα ῥίθμει ἡ Αὐλὴ κατεστρέφη ὑπὸ τὸν αἱματηρὸν πέλεκύν του ἢ ἐξωρίσθη, ἔστρεψε πλέον τὴν προσοχήν του εἰς τὰς παραμικροτέρας τοῦ λαοῦ τάξεις, καὶ μεταξὺ τῶν ἀσήμων εὐπατριδῶν ἐζήτει πλέον τὸ θῦμά του.

Ὁ ἱστορικὸς, τὸν ὁποῖον ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, λέγει τῳόντι ὅτι ἡ τελευταία ἐποχὴ τῶν ἐγκλημάτων τοῦ Ἰβὰν δὲν ὑπολείπεται οὐδεμιᾶς ἄλλης, εἰμὴ μόνον καθότι εἶνε ἧττον γνωστὴ ἕνεκα τῆς ἀσημότητος τῶν δυστυχῶν, οἵτινες ἔπιπτον ὑπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ λυσσασμένου Κζάρου. Ἐν τούτοις, ἐπέστη ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ αἱ-

(*) **Strelitz**, τάγμα ἄκακτον ἐν Ῥωσσίᾳ, ὡς οἱ Γιανίτσαροι τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, διαλυθὲν ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Πέτρου τῷ 1678. Σ. Μ.

μοβόρου τούτου τυράννου. Ὁ Ἰβὰν εὑρίσκεται εἰς τὸ Κρεμλῖνον, περιεστοιχισμένος ὑπὸ τῆς Λύλης του· οἱ ἱερεῖς του δέονται ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεὸν, πλησίον του δὲ ἵσταται ἡ νύμφη του, ἡ σύζυγος τοῦ Κζαρίδου Φαίδορος. Δυστυχής τις δηλητηριασμένος ἀγωνιᾷ πρὸ τῶν ποδῶν του, καὶ παρέκει ἕτερος κενώνει τὴν ὀλεθρίαν φιάλην, ἐνῷ τρίτος τις φέρεται ὑπὸ τοῦ δημίου εἰς τὴν ἀγχόνην.

« Κζάρε! κράζει ὁ τελευταῖος, ἡ ὥρα σου ἐσήμανεν ὡς ἡ ἰδική μου! Ἰδὲ τὸν κομήτην, ἀκτινοβολοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ! ... »

Μετά τινα λεπτὰ ἡ βασιλεία τοῦ Ἰβὰν ἠρίθμει νέον θῦμα, τὸ τελευταῖόν της, διότι ὁ Κζάρος ἀπέθνησκε τὴν ἐπαύριον. ... καὶ διὰ ποίου θανάτου! «Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐξέπνεε, (18 Μαρτίου 1584) λέγει ὁ Καραμζῖνος, ἡ νύμφη του, ἡ σύζυγος τοῦ Φαίδορος, πλησιάσασα εἰς τὴν κλίνην τοῦ ἑτοιμοθανάτου διὰ νὰ τῷ παράσχῃ τρυφεράς τινας καὶ παρηγόρους θωπείας, ὀπισθοδρόμησεν ὑπὸ φρίκης καὶ ἀπεσύρθη ἔντρομος καὶ ἐκπεπληγμένη διὰ τὴν τρομερὰν ὄψιν καὶ τὴν ἀνυπόφορον δυσωδίαν τοῦ ἀγωνιῶντος! »

Ἴσως ὑπολάβει τις ὅτι μετὰ τοσοῦτο πλῆθος παρανομιῶν καὶ ἐγκλημάτων, συσσωρευθέντων καὶ διαδεχθέντων ἄλληλα ἐν διαστήματι τῶν εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν τῆς βασιλείας Ἰβὰν τοῦ Τρομεροῦ, ὁ Ῥωσσικὸς λαὸς ὑπεδέχθη διὰ κραυγῶν χαρᾶς τὴν νέαν εἴδησιν τοῦ θανάτου του. Ἀλλὰ τὸ ἐναντίον μάλιστα συνέβη· ὅταν ὁ μέγας κώδων τοῦ Κρεμλίνου ἐκοινοποίησε τὴν σπουδαίαν ἀγγελίαν ὅτι ὁ Κζάρος δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐν τοῖς ζῶσιν, ὁ λαὸς ἁρπᾶκε λυπηρὰς κραυγὰς, καὶ διαρκούσης τῆς ἐπικηδείου αὐτοῦ πομπῆς, ἥτις ἐγένετο ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Μιχαὴλ, ἔβλεπέ τις πάντας ἀνεξαιρέτως ἀναλυομένους εἰς δάκρυα.

Αἴτιον τῆς διαγωγῆς των ταύτης ἦτο, πρῶτον μὲν διότι ἐφοβοῦντο τὴν ἀδυναμίαν τοῦ διαδόχου του Φαίδορος, καὶ ἀκολούθως διότι, ὅσον ἄσπλαγχνος καὶ ἂν ἦτο ὁ ζυγὸς τοῦ ἀποβιώσαντος Κζάρου, ἕκαστος ὑπέφερεν αὐτὸν ἀγογγύστως, διότι ἐγνώριζεν ὅτι τὸ ἀναγεννώμενον Ῥωσσικὸν Κράτος εἶχεν ἀνάγκην σιδηροῦ σκήπτρου, ὅπερ νὰ κατασυντρίβῃ καὶ νὰ καταβάλλῃ ἐκεῖνον, ὅστις ἀπεπειρᾶτο νὰ ἐπαναστατήσῃ.

Ἱστορικοί τινες, θέλοντες νὰ κολάσωσι τὰς σκληρότητας τοῦ Ἰβὰν, ἢ μᾶλλον νὰ δικαιολογήσωσιν αὐτὰς, ἀναφέρουσι φατρίας στασιαστικὰς, τὰς ὁποίας ὁ Κζάρος κατέστρεψε· πλὴν, κατὰ τὰ Ῥωσσικὰ Χρονικὰ καὶ ὅλας τὰς αὐθεντικὰς πηγὰς, τὰς ὁποίας ὁ Καραμζῖνος συνέλεξεν, αἱ φατρίαι αὗται δὲν ὑπῆρχον εἰμὴ μόνον ἐν τῇ τεταραγμένῃ φαντασίᾳ τοῦ Ἰβάν.

Πλὴν μάτην ζητεῖ τις δικαιολογίας τῶν ἐγκλημάτων τοῦ Κζάρου Ἰβάν· οὐδεμία ἀποχρῶσα δύναται δοθῆναι, καὶ ὁ χαρακτὴρ τοῦ τυράννου τούτου ἔμενε διὰ τοὺς μεταγενεστέρους ὅ,τι ἦτο καὶ διὰ τοὺς συγχρόνους του, τουτέστιν αἴνιγμα.

Τίς δύναται, παραδείγματος χάριν, νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ ἐξῆς ἐπιστολὴ, ἀπευθυνθεῖσα εἰς Γουρίαν, ἐπίσκοπον τοῦ Καζὰν, εἶνε ἰδική του;

« Τὰς καρδίας των χρεωστοῦν νὰ καλλιεργῶ-
« σιν οἱ εὐσεβεῖς, καὶ ὄχι τὴν γῆν· οὔτε σῖτον,
« πρέπει νὰ σπείρωσιν, ἀλλὰ τὸν θεῖον λόγον.
« Κληρονομία των πρέπει νὰ ᾖνε ἡ οὐράνιος βα-
« σιλεία, καὶ ὄχι αἱ χῶραι τῆς γῆς. Πολλοὶ τῶν
« Ἐπισκόπων μου σκέπτονται μᾶλλον διὰ τὰ ἀτο-
« μικά των ἀγαθὰ, παρὰ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. »

Εἰς αὐτὸν ἐπίσης ἀποδίδεται καὶ πληθὺς νομοθεσιῶν, εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ὁποίων ἐβασίλευε τοσοῦτον βαθύτατον αἴσθημα δικαιοσύνης, ἀγαθότητος καὶ μεγαλείου, ὥστε, ὅσον αὐστηρὸς ἱστορικὸς καὶ ἂν ἤθελεν εἰσθαί τις, διστάζει πρὶν ἡ ἀποφασίσῃ νὰ ῥίψῃ τὸ ἀνάθεμα ἐπὶ τῆς ἐπαράτου μνήμης τοῦ πρώτου τούτου τῶν Κζάρων. Ὁποῖαι ἀντιθέσεις, πρὸς Θεοῦ! ἦτο ὁ ἔσχατος ἐγκληματίας, καὶ ἐντοσούτῳ ἐξέδωκε κώδηκα πλήρη σοφίας καὶ εὐθύτητος! ἦτο εἰς ἄκρον δειλὸς εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, καὶ ὅμως ἐγκατέλειπε στρατὸν ἰσχυρόν! ἦτο τύραννος, καὶ ὅμως ἠγαπᾶτο!

Παρατηρήσατε ὅτι μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη ἡ φήμη τοῦ Ἰβὰν ἐπέζησε πλειότερον τῆς ἀναμνήσεως τῶν ἐγκλημάτων του εἰς τὴν μνήμην τοῦ Ῥωσσικοῦ λαοῦ. Ὁ λόγος τούτου εἶνε ὅτι, ἐπειδὴ διὰ τοὺς μεταγενεστέρους ἔπαυσαν πλέον οἱ στεναγμοὶ τῶν πασχόντων, τὰ δὲ θύματα μετεβλήθησαν εἰς κόνιν, νέα συμβεβηκότα παρέδωκαν εἰς λήθην τὰς ἀρχαίας αἱματηρὰς παραδόσεις, καὶ αἱ μαρτυρίαι τῶν ἀνηκούστων ἐγκλημάτων τοῦ Ἰβὰν ἔμεινον κεχωσμέναι εἰς τὰ ἀρχεῖα, ἐνῷ τὸ ὄνομά του διετηρήθη ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ποινικοῦ κώδηκος. Καὶ ἐπειδὴ τὸ Καζὰν, τὸ Ἀστραχάνιον καὶ ἡ Σιβηρία ἦσαν οἱ ζῶντες μάρτυρες τῶν κατακτήσεών του, οἱ Ῥῶσσοι δὲν ἠδύναντο νὰ πράξωσιν ἄλλως, εἰμὴ νὰ ῥίψωσιν ἐκ τοῦ ὀνόματός του τὸ ἐπίθετον τοῦ τυράννου, τὸ ὁποῖον οἱ σύγχρονοί του τῷ ἔδωκαν, καὶ νὰ τὸν σεβασθῶσιν ὡς τὸν δημιουργὸν τοῦ μεγαλείου καὶ τοῦ ἐξευγενισμοῦ των.

Καὶ ὅμως ἡ ἱστορία δὲν συγχωρεῖ ποτὲ ὡς οἱ λαοί· διὸ καὶ δικαίως παρέδωκεν εἰς τὸ ἀνάθεμα τὴν μνήμην Ἰβὰν τοῦ Τρομεροῦ!

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΚΟΙΝΟΝ ΤΟ ΜΗ ΔΑΝΕΙΖΕΙΝ. — Ἡ σοφία ὅλων γενικῶς τῶν ἐθνῶν ἀπεφάνθη ὁμογνωμόνως ὅτι δὲν πρέπει νὰ δανείζῃ τις τὸ ἀργύριόν του. Οἱ Γάλλοι ἔχουν διὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην δύο καταλλήλους παροιμίας: « Φίλος μου ὅταν σὲ δανείζω, καὶ ἐχθρός μου ὅταν θὰ μὲ τὰ ἐπιστρέψῃς· » καὶ, « Εἰς τὸ δάνεισμα Θεὸς, καὶ εἰς τὸ ἀπόδομα διάβολος. » Οἱ Ἄγγλοι λέγουν: « Ὅστις δανείζει τὸ ἀργύριόν του εἰς τὸν φίλον του, χάνει καὶ τὰ δύο· » τουτέστι, καὶ τὸν φίλον καὶ τὰ χρήματα. Οἱ Ἱσπανοὶ ἐκφράζονται περὶ τούτου ἧττον ἀδελφικῶς: « Δανειστὴς, σκολοπιστής. » Οἱ Ἀμερικανοὶ λέγουν ὀρθότατα: « Τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα δανείζομεν, ἀναχωροῦσι μὲν γελῶντα ἐπιστρέφουσι δὲ κλαίοντα. » Τέλος τὰ Ἀσιανὰ ἔθνη πλείστας ἔχουσιν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης παροιμίας, ὡς « Ἡ φιλία μετρεῖται μὲ τὸν σταθμὸν, ἡ δὲ λῃστοδοσία μὲ τὸν κόκκον· » καὶ « Μετὰ τοῦ φίλου σου φάγε, πίε, διασκέδασον, πλὴν μὴν ἐπιχειρισθῇς ποτὲ λῃστοδοσίας, » κτλ.

Καὶ ὅμως πόσον παρεξηγήθη ἡ ἰδέα αὕτη, λῃστευθεῖσα εἰς γενικὴν χρῆσιν ὑπὸ πολλῶν, καὶ καταντήσασα· τὸν ἄνθρωπον ἀκοινώνητον καὶ μισάνθρωπον! Διηγοῦνται ὅτι, οὐδεὶς πλούσιος προήγαγε τὴν σκληρότητα καὶ τὸ γλίσχρον μέχρι τοσούτου βαθμοῦ, ὅσον ὁ ἰατρὸς Γροσσύ. Εἷς τῶν φίλων του, ἐλθὼν ποτὲ παρ' αὐτῷ, τὸν παρεκάλει νὰ τῷ δανείσῃ μικρὰν ποσότητα χρημάτων, καὶ ἐπειδὴ τὸν ἔβλεπεν ἄκαμπτον, ἀπεφάσισε νὰ τῷ δώσῃ ὡς ἐνέχυρον τὸ χρυσοῦν ὡρολόγιόν του. — « Φίλε μου, ἀπήντησεν ὁ σκληροκάρδιος ἰατρὸς, καὶ αὐτὸς ὁ Ἅγιος Πέτρος ἀκόμη ἂν κατέβαινεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν, ζητῶν με δανεικὰς δέκα πιστόλας, καὶ μοὶ ἔδιδεν ὡς ἐνέχυρον τὰς κλεῖς τοῦ παραδείσου, πάλιν δὲν ἤθελα τὸν δανείσει οὔτε ὀβολόν! »

ΩΡΑΙΟΤΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΟΝΙΑ. — Ὁ Σωκράτης ἔλεγεν ὅτι ἡ ὡραιότης εἶνε βραχεῖα τυραννία. — Ὁ Πλάτων ὠνόμαζεν αὐτὴν προνόμιον τῆς φύσεως. — Ὁ Θεόφραστος τὴν ἀπεκάλει ἄλαλον εὐγλωττίαν. — Ὁ Διογένης ἐκάλει τὴν ὡραιότητα καλλίστην σύστασιν. — Ὁ Θεόκριτος ἔλεγεν ὅτι εἶνε ὄρις κεκρυμμένος ὑπὸ τὰ ἄνθη. — Ὁ Βίων ἔλεγεν ὅτι εἶνε ἀγαθὸν, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς. Μόνη δὲ ἡ γνώμη τοῦ φιλοσόφου τούτου συμφωνεῖ μὲ τὴν ἰδέαν εὐαισθήτου τινὸς, ὅστις τὴν ἀπεκάλεσε δῶρον θεῖον καὶ οὐράνιον.

Ἐὰν μὲ ἐρωτήσετε, λέγει ὁ Κίμμερμαν, ποῖον εἶνε τὸ κληρονομικὸν ἁμάρτημα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, φαντάζεσθε ὅτι θὰ εἴπω ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ πολυτέλεια, ἡ φιλοδοξία ἢ ἡ φιλαυτία; Οὐχὶ, ἀλλὰ θὰ εἴπω, ἡ ὀκνηρία. Ὅστις εἶνε ἀμελὴς καὶ ὀκνηρὸς, ἔχει πάντα τὰ λοιπὰ ἐλαττώματα· ἄνευ νοητικῆς ἐργασίας, πᾶν καλὸν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἀπόλλυται. Καθὼς δὲ ἡ ὀκνηρία εἶνε μήτηρ πάντων τῶν κακῶν, οὕτως ἀπ' ἐναντίας ἡ φιλοπονία εἶνε ἡ πηγὴ τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν. Ἡ ἐργασία εἶνε ὁ αἰώνιος φύλαξ τῆς ἀρετῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεῖος Ἀπόστολος καταδικάζει τὸν ἀργὸν εἰς ἀσιτίαν, τουτέστιν εἰς θάνατον, γνωμοδοτῶν « Ἀργὸς μὴ ἐσθιέτω. »

ΣΥΜΒΟΛΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΞΑ ΑΡΣΕΝΙΟΥ ΟΥΣΙΕ.

— Ἡ μεγαλητέρα ἐπανάστασις εἶνε ἡ τοῦ νοός.

— Ἡ γυνὴ εἶνε τὸ ὑπέρτερον καὶ ἐντελέστερον πλάσμα τῆς δημιουργίας, πλὴν τοῦτο δὲν τὴν ἐμποδίζει τοῦ νὰ ἦνε πεπροικισμένη καὶ διὰ τῶν μεγαλητέρων ἀρετῶν ὡς καὶ διὰ τῶν μεγαλητέρων ἐπίσης κακιῶν· εἶνε ἄγγελος ἢ δαίμων, κυρία ἢ αἰχμάλωτος, ἁγία ἢ ἀνοσία.

— Ἡ ἀδυναμία μόνη κάμνει τὴν δύναμιν τῆς γυναικός.

— Οἱ ὅρκοι τῆς γυναικὸς εἶνε γεγραμμένοι ἐπὶ τῆς ἄμμου, καὶ εἰς τὸν ἐλάχιστον ἄνεμον καταστρέφονται.

— Ἡ ἀνάμνησις εἶνε τὸ ἄνθος, ὅπερ θὰ ἀνεύρητε εἰς τὰς σελίδας τῆς βίβλου τῆς ζωῆς σας· καὶ εἴτε μαραμένον εἴτε ξηραθὲν, σᾶς φαίνεται τοῦτο πάντοτε νέον καὶ τόσῳ εὔοσμον, ὡς ἦτο τὴν ἡμέραν καθ' ἣν τὸ ἐλάβετε.

— Ὑπάρχει τι ῥητορικώτερον τῆς ῥητορικῆς .... ἡ σιωπή.

— Ὁ χορὸς εἶνε τὸ πεδίον τῆς μάχης τοῦ ἔρωτος.

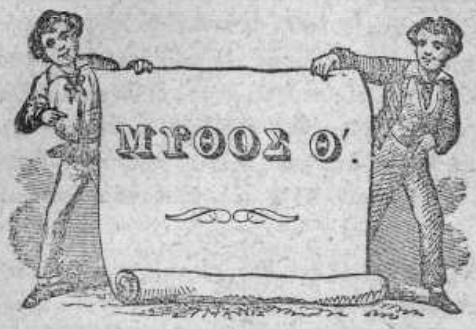
— Τότε μόνον ὁ γάμος γίνεται ἐπιτυχὴς, ὅταν ὁ ἀνὴρ ἦνε κωφὸς ἡ δὲ γυνὴ ἀόμματος.

— Εἰς μὲν τὴν γυναῖκα ὁ ἔρως εἶνε ἡ περιεργεια, εἰς δὲ τὸν ἄνδρα αὐτὸς ὁ ἔρως.

— Ὁ ἔρως εἶνε λακωνικὸς καὶ δὲν ἀγαπᾷ τὰς σχοινοτενεῖς φράσεις· τρεῖς γραμμαὶ, τρεῖς λέξεις, τρεῖς ἐπιστολαὶ τὸν ἀρκοῦσιν.

— Οἱ ὀφθαλμοὶ εἰσὶν οἱ ῥητορικώτεροι διερμηνεῖς τῆς καρδίας· τὸ στόμα ἐνίοτε ἐξηγεῖται κακῶς, διότι ὁ ἔρως χάνει πάντοτε εἰς τὴν μετάφρασιν.

— Ἡ γυνὴ δὲν ἠξεύρει τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷ.

ΑΓΕΛΑΔΑ, ΑΙΓΙΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΑΤΙΝΑ
συντροφεύσασαι μὲ ΛΕΟΝΤΑ.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγουν, ὅτι μία Ἀγελάδα,
μιὰ Αἰγίδα καὶ ἡ τρίτη μιὰ ξαδέλφη των Ἀμνάδα
κ' ἕνας Λέων, ὅστις ἦτον ἡγεμὼν τῆς ἐπαρχίας,
ἔκαμαν τὰ τέσσαρά των μεταξύ των συντροφιὰν
μὲ τοιαύτην συμφωνίαν·
νὰ μοιράζωνται ἐξίσου τυχὸν κέρδος καὶ ζημίας.

Εἰς τὰ δίκτυα τῆς Αἴγας ἐπιάσθηκε ἕνα Ἐλάφι·
τοὺς συντρόφους της ἀμέσως στέλλει καὶ τοὺς ἰδεάζει.
Ὅταν ἔφθασαν, ὁ Λέων πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἐστράφη,
καὶ, μετρήσας μὲ τὰ 'νύχια, "Τέσσαρες, τοὺς εἶπε, μοῖραι
" διὰ τέσσαρας ἑταίρους. ,, Καὶ τὴν Ἔλαφον μοιράζει,
καὶ τὴν πρώτην τῶν μερίδων καθὸ βασιλεὺς ἐπῆρε.

" Αὕτη εἶνε ἰδική μου,
" εἶπε, καὶ ὁ λόγος εἶνε, καθὼς λέγ' ἡ λογική μου,
" ὅτι εἶμαι ἕνας Λέων κ' ἐξ ὑμῶν καθεὶς ὑπείκει.
" Ἡ δευτέρα κατὰ νόμον εἰς ἐμὲ κι' αὐτὴ ἀνήκει,
" καὶ ὁ νόμος αὐτὸς εἶνε, τὸ ἠξεύρετε καθεὶς σας,
" νόμος τοῦ ἰσχυροτέρου·
" καθὸ δὲ ἀνδρειοτέρου,
" καὶ τὴν τρίτην, σᾶς τὸ λέγω, μὴ μοῦ ἀρνηθῇ κανεὶς σας!
" Ἐὰν δὲ εἰς τὴν τετάρτην ἀπὸ σᾶς κανεὶς ἐγγίσῃ,
" εὐθὺς θέλω τὸν ξεσχίσει! ,,

Ἐρρῖκος ὁ Δ', ἀπαντήσας ἡμέραν τινὰ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον δὲν ἐγνώριζε, τὸν ἠρώτησεν εἰς ποῖον ἀνῆκεν.— « Ἀνήκω εἰς ἐμαυτόν! » ἀπεκρίθη ἀμέσως ὁ ἄνθρωπος οὗτος. — « Φίλε μου, τῷ ἀπήντησεν ὁ βασιλεύς, ἔχετε ἀνώτατον δεσπότην. »

« Ποία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ ὡρολογίου καὶ ἐμοῦ; » ἠρώτησε Κυρία τις νέον ἀξιωματικόν.— « Κυρία, ἀπεκρίθη οὗτος, τὸ ὡρολόγιον δεικνύει τὰς ὥρας, τὰς ὁποίας λησμονεῖ τις πλησίον σας. »

Ἄνθρωπός τις ἠγάπα πολὺ τὸν οἶνον, ἀλλ' εὗρισκεν ἐν αὐτῷ δύο κακὰς ἰδιότητας: « Ἐὰν βάλω νερὸν μέσα, ἔλεγε, τὸν χαλνῶ· ἂν δὲν βάλω, μὲ χαλνᾷ. »

Κάρολος ὁ Ε', ὅστις ὡμίλει ἐπιτροχάδην πολλὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ ὅτι πρέπει νὰ ὁμιλῶμεν τὰ Ἱσπανικὰ μὲ τοὺς θεούς, τὰ Ἰταλικὰ μὲ τοὺς φίλους μας, τὰ Γαλλικὰ μὲ τοὺς γνωρίμους μας, τὰ Γερμανικὰ μὲ τοὺς στρατιώτας, τὰ Ἀγγλικὰ μὲ τὰς χῆνας, τὰ Οὐγγρικὰ μὲ τοὺς ἵππους καὶ τὰ Βοεμικὰ μὲ τὸν διάβολον.

« Τόσον ὀγλίγωρα ἔτρεχα, ἔλεγε Γασκόνος τις ἐπιστρέφων ἀπὸ φιλάνθρωπόν τινα πρᾶξιν, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ φύλαξ ἀγγελός μου κατεκουράσθη νὰ μὲ ἀκολουθῇ! »

Μεγάλη τις Κυρία, ἐρωτηθεῖσα ποῦ ἦτο κεκρυμμένος ὁ σύζυγός της, ὅστις ἔλαβε μέρος ἐνεργὸν εἰς μεγάλην συνωμοσίαν, ἀπεκρίθη θαρραλέως ὅτι αὐτὴ τὸν ἔκρυψεν. Ἡ ἐξομολόγησις αὕτη ἔφερεν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ὅστις τῇ εἶπεν ὅτι οὐδὲν ἄλλο μέσον ἠδύνατο νὰ τὴν σώσῃ ἀπὸ τὰς βασάνους, ἢ νὰ ὁμολογήσῃ ποῦ ἦτο κεκρυμμένος ὁ σύζυγός της. « Τὸν ἔκρυψα ἐντὸς τῆς καρδίας μου! » ἀπήντησεν ἀφόβως ἡ νεαρὰ γυνή, ἡ δὲ ἔξοχος αὕτη ἀπάντησις κατέθελξε τοὺς ἐχθρούς της.

Ὀκνηρός τις, ἐρωτηθεὶς διατί ἔμενε πολὺν καιρὸν ἐπὶ τῆς κλίνης, « Εἶμαι ἐνησχολημένος, ἀπεκρίθη, εἰς συμβούλιον πᾶσαν πρωΐαν. Ἡ μὲν φιλοπονία μὲ συμβουλεύει νὰ σηκωθῶ, ἡ δὲ ἀργία νὰ κεῖμαι ἥσυχος· ἕως οὗ δὲ ἀκούσω τὰ δικαιολογήματα ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ λάβῃ πέρας ἡ δίκη αὕτη, τὸ γεῦμα εἶνε ἕτοιμον. »

Πόλις τις λίαν πτωχὴ ἐδανείσθη ἀρκετὴν ποσότητα χρημάτων, ἅπερ ἐξώδευσεν εἰς ἑορτὰς καὶ φωτοχυσίας ἐπὶ τῇ ἐκείθεν διαβάσεως τοῦ Ἡγεμόνος της. Ἐκπλαγέντος δὲ αὐτοῦ διὰ τοῦτο, « Δὲν ἔκαμεν ἄλλο ἢ ὅ,τι ἐχρεώστει, εἶπεν αὐλικός τις. —Τοῦτο εἶνε ἀληθὲς, ἀπεκρίθη ἕτερος, ἀλλ' ὅ,τι ἔκαμε τὸ χρεωστεῖ. »

Ὁ Κικέρων, ἰδὼν τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ, ὅστις ἦτο πολὺ κοντὸς, ἐρχόμενον μὲ μακρὸν ξίφος εἰς τὴν μέσην, εἶπε· « Πῶς ἐκρέμασε τὸν γαμβρόν μου εἰς τὸ ξίφος τοῦτο; »

Λουδοβῖκος ὁ ΙΕ', ἐπισκεπτόμενος τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν Ὑπουργείου, εἰσῆλθε παντοχοῦ, καὶ εἰς αὐτὸ ἀκόμη τὸ δωμάτιον τοῦ Δουβουά. Ἐκεῖ δὲ, ἰδὼν ἐπὶ τραπέζης ζεῦγος ὁμματοϋαλίων, ἔλαβεν αὐτὰ ἀμέσως, λέγων· « Ἂς ἴδωμεν ἐὰν αὐτὰ ἦνε καλλήτερα ἐκείνων, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζομαι. » Χάρτης προητοιμασμένος, ὡς φαίνεται, ἐτέθη ἀμέσως ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ ἐν αὐτῷ περιείχετο πομπῶδες ἐγκώμιον τοῦ Μονάρχου τούτου καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ του Δουκὸς Δὲ Σουασὼλ. Ἡ Μεγαλειότης του, ῥίψας ταχέως τὰ ὁμματοϋάλια, ἔκραξεν· « Ἀλλ' αὐτὰ εἶνε πολὺ χειρότερα τῶν ἰδικῶν μου, διότι μεγεθύνουσιν ὑπὲρ τὸ δέον τὰ πράγματα! »

Ἀξιωματικὸς Γασκόνος, πορευόμενος εἰς μάχην, ἀροῦ ἀπεχαιρέτισε τὴν ἐρωμένην του, ἐπέστρεψε παρ' ἐλπίδα τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν εἰς τὸν οἶκόν της διὰ νὰ τὴν ἰδῇ. — « Πῶς! φίλτατέ μου, τῷ εἶπεν αὕτη, ἀκόμη εἶσθε ἐδῶ, ἐνῷ ἐγὼ σᾶς ἐνόμιζον ἤδη εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης μετὰ τῶν συστρατιωτῶν σας; — Καὶ πῶς θέλεις νὰ πράξω διαφορετικὰ, ψυχή μου! ἀντεῖπεν ἐκεῖνος· ἡ δόξα ἔθεσε τοὺς χαλινοὺς εἰς τὸν ἵππον μου, ἀλλ' ὁ ἔρως τοὺς ἀφῆρεσε! »

Λουδοβῖκος ὁ ΙΔ' ἀστεΐζετο πολὺ σπανίως, διὰ τοῦτο δὲ καὶ αἱ ἐλάχισται αὐτοῦ λέξεις συνηθροίσθησαν ἐπιμελῶς. Ἡμέραν τινὰ ὀναύαρχος Δουγάϊ-Τρουὲν τῷ ἐξέθετε μίαν ἐκ τῶν ἐνδοξοτέρων νικῶν του· μεταξὺ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλοίων, ἅτινα ἀπετέλουν τὸν ὑπὸ τὰς διαταγάς του στόλον, εὑρίσκετο καὶ ἡ φρεγάτα Δόξα. « Διέταξα, εἶπεν, εἰς τὴν Δόξαν νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ. — Καὶ σᾶς ὑπήκουσεν ἀμέσως, » ἐπανέλαβεν ὁ Λουδοβῖκος.

Ὁ Δὲ Βαρρὼ, ἀκούσας τρομερὸν κεραύνειον βόμβον παρασκευήν τινα, καθ' ἣν ὥραν ἔτρωγεν αὐγόν, ἐσηκώθη πάραυτα ἀπὸ τὴν τράπεζαν, καὶ ῥίψας τὸ αὐγὸν ἀπὸ τοῦ παραθύρου, « Ἰδοὺ, ἔκραξε, μέγας θόρυβος δι' ἓν αὐγόν! »

Ὁ Κ. Δὲ Φερὼν, προσβληθεὶς ὑπὸ λῃστῶν τὴν πέμπτην ὥραν τῆς ἑσπέρας, τοῖς εἶπε· « Κύριοι, πολὺ ἐγκαίρως ἀνοίξατε τὸ κατάστημά σας σήμερον.

Ἄνθρωπός τις, ἀγοράζων ἐμπορεύματα παρά τινος πραγματευτοῦ, εἶπεν εἰς αὐτόν: « Ζητεῖτε πάρα πολλά· δὲν πρέπει νὰ πωλῆτε εἰς ἐμὲ τόσον ἀκριβὰ ὅσον εἰς τοὺς ἄλλους, διότι εἶμαι φίλος. » Ὁ ἔμπορος ἀπεκρίθη: « Κύριε, πρέπει νὰ κερδίζωμεν τίποτε ἀπὸ τοὺς φίλους μας, διότι οἱ ἐχθροί μας δὲν πατοῦν ποτὲ εἰς τὸ ἐργαστήριόν μας. »

Ἐνῷ Γασκόνος τις ἀπήγετο εἰς τὴν ἀγχόνην, ἀπαντήσασα αὐτὸν γυνὴ γνώριμος, τὸν ἠρώτησεν· « Αἴ! φίλε, πῶς ἔχεις; — Πολὺ καλὰ, μῆτέρ μου, ὀόξα τῷ Θεῷ! ἀπήντησεν οὗτος, μόνον αὐτὸ τὸ ἀναθεματισμένον κρέμασμα μὲ ἀνησυχεῖ ὀλίγον! »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΚΟΡΗ ΑΡΜΑΤΩΛΟΣ.

Ποιὸς εἶδε 'ψάρι 'ς τὸ βουνὸ καὶ θάλασσα σπαρμένη;
ποιὸς εἶδε κόρη εὔμορφη καὶ κλέφτικα 'νδυμένη;

Δώδεκα χρόνους ἔκαμεν ἁρματωλὸς καὶ κλέφτης,
κανεὶς δὲν τὴν ἐγνώρισε πῶς ἦτον ἡ Διαμάντω.

Μιὰ μέρα καὶ μιὰν ἑορτὴ καὶ μιὰ λαμπρὴν ἡμέρα
'βγῆκαν νὰ παίξουν τὸ σπαθὶ, νὰ ῥίξουν τὸ λιθάρι·

κι' ὅπως ἔπαιζαν τὸ σπαθὶ κ' ἔβρεχναν τὸ λιθάρι,
ἐκόπη τὸ θηλύκι της κι' ἐφάνη τὸ βυζί της.

Τότες ὁ ἥλιος ἔλαμψε καὶ τὸ φεγγάρι ἀστράφτει,
κ' ἕνα μικρὸ κλεφτόπουλο τὸ βλέπει καὶ γελάει.

" — Τ' ἔχεις, μωρὲ κλεφτόπουλο, κι' ὅλο γελᾷς μ' ἐμένας;
" — Εἶδα τὸν ἥλιο π' ἔλαμψε καὶ τὸ φεγγάρι ἀστράφτει,
" εἶδα καὶ τ' ἄσπρο σου βυζί, ποὖν' ἄσπρο 'σὰν τὸ χιόνι!
" — Σῶπα, μωρὲ κλεφτόπουλο. καὶ μὴν τὸ μαρτυρήσῃς,
" καὶ νὰ σὲ πάρω ψυχογυιὸ, βαρυὰ νὰ σὲ πλουτίσω,
" γιὰ νὰ βαστᾷς τὸ ὁλμασκὶ καὶ τὸ χρυσὸ τουφέκι.
" — Ἐγὼ δὲν θέλω ψυχογυιὸς, βαρυὰ νὰ μὲ πλουτίσῃς
" γιὰ νὰ βαστῶ τὸ ὁλμασκὶ καὶ τὸ χρυσὸ τουφέκι,
" μον' θέλω σε γυναῖκά μου καὶ νὰ μὲ πάρῃς ἄνδρα. ,,
Σὰν τόν ε πιάν' ἀπ' τὰ μαλλιὰ καὶ τόν ε βίχνει κάτω....
" — Ἄφσε με, κορ', ἀπ' τὰ μαλλιὰ καὶ πιάσε μ' ἀπ' τὸ χέρι,
" καὶ νὰ σοῦ γίνω ψυχογυιὸς πιστὰ νὰ σὲ δουλεύσω! ,,

Σ.

Ο ΚΥΝΗΓΟΣ.

Τὸ διπλό μου τουφέκι 'ς τὸ χέρι
κι' ὁ πιστός μου ὁ Λέων μαζή,
δὲν ῥωτῶ ποῦ ἡ τύχη μὲ φέρει,
τὸ κυνήγι μου πάντα νὰ ζῇ!

Πρὶν τ' ἀστέρια ἀκόμη νὰ σβύσουν
'ς τὸ σκοτάδι μονάχος γυρνῶ,
πρὶν τ' ἀηδόνια ἀκόμη ξυπνήσουν
τὴν αὐγὴν ἐγὼ πρῶτος ὑμνῶ.

Σ' τοῦ βουνοῦ 'ς ταῖς λακκιαῖς καὶ 'ς τ' ἀμπέλια
σὲ νερὰ ἀπὸ κρύα πηγὴ,
σ'ἀν κοράσι ἀθῶο μὲ γέλοια
μὲ προβάλλει ἡ δόλια αὐγή.

Λουλουδόσπαρτα τρέχω λιβάδια,
χορταράκι δροσάτο πατῶ,
σ'ἀν λιονταρι γυρνῶ 'ς τὰ λαγκάδια
κ' ἀπὸ βράχου εἰς βράχον πετῶ.

Μακρυὰ ἀπ' τὴν τύρβην τοῦ κόσμου
ἂς καλῶμαι ἁπλοῦς κυνηγός·
δὲς ἡ τύχη τί φέρει ἐμπρός μου....
αἴ! τὸν εἶδα.... εἶν' ἕνας λαγώς!

Ῥίπτω.... πέφτει.... τὸν φέρει ὁ Λέων,
τί χαρὰ μὲ κρατεῖ καρδιακή!
ἐμπρὸς πάλιν νὰ εὕρωμεν νέον!...
λοξοβλέπει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Ὅ,τι βρίσκω κτυπῶ δὲν τ' ἀφίνω,
(εἶνε δῶρα τοῦ Πλάστου αὐτά),
μον' τ' ἀθῶο τρυγόνι ἐκεῖνο
ἡ ψυχή μου πονεῖ, δὲν βαστᾷ!

Κοινωνία τοῦ κόσμου τί εἶνες;
ψεῦδος δόλος κ' ἀπάτη πικρὰ,
'ς τὸ βουνὸ μόν' ἀπέχουν ἐκεῖναι
καὶ ἀθῶα ὑπάρχει χαρά.

Τὸ διπλό μου τουφέκι 'ς τὸ χέρι
κι' ὁ πιστός μου ὁ Λέων μαζί,
νύκτα βράδυ πρωῒ μεσημέρι
τὸ κυνῆγι μου, φίλοι, νὰ ζῇ!

Λ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

4.

Γ' ὄνομά μου, ἂν καὶ ἕνα, διπλῆν ἔχει προφοράν,
γένος κ' ἔννοιαν ἀλλάσσει εἰς τοῦ τόνου τὴν φοράν.
Ὀξυτόνως μὲ προφέρεις, γένους εἶμ' ἀρσενικοῦ,
ἐὰν δὲ παροξυτόνως, εἶμαι γένους θηλυκοῦ.
Ὡς ὀξύτονον δὲ πάλιν εἶμαι εἶδός τι τροφῆς,
παροξύτονον δὲ εἶμαι μέρος τι ἐπὶ τῆς γῆς.

ΛΥΣΙΣ
ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 3
ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Σύρος.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Γ'.

Φῶς καὶ χρῶμα τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων.

« Γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι
« εἰς φαῦσιν. » Γέν. Α'. 14.

« Οἱ δὲ ἀστέρες λάμπουσιν ἐν ταῖς φυλακαῖς
« αὐτῶν. » Βαρ. Ιερ. Γ'. 34.

ΑΠΕΔΕΙΧΘΗ ὅτι ἀστέρες τινὲς εἰσὶ τοσοῦτῳ μεμακρυσμένοι ἀφ' ἡμῶν, ὥστε τὸ φῶς αὐτῶν μόλις φθάνει εἰς ἡμᾶς μετὰ παρέλευσιν πολλῶν αἰώνων, καὶ πολλῶν πολλάκις ἑκατομμυρίων ἐτῶν, ὑποτιθεμένου πάντοτε ὅτι τὸ φῶς διατρέχει εἰς ἓν δευτερόλεπτον 77,000 λεύγας. Ἡ παρατήρησις αὕτη, ἐπιβεβαιωθεῖσα ὑπὸ τῶν ψηλαφητοτέρων ἀποδείξεων, παρεκίνησε τὸν διάσημον Γάλλον ἀστρονόμον Ἀραγὼ νὰ ἐκφρασθῇ οὕτω: « Πιθανώτατα ἡ θέα, ἣν παρέχει ἡμῖν ἤδη ὁ ἔνα-
« στρος οὐρανός, δύναται νὰ ἦνε φαντασία τις.
« Διότι, ἂν ὑποτεθῇ πρὸς στιγμὴν ὅτι ὅλοι οἱ ἀ-
« στέρες τοῦ στερεώματος ἐσβέσθησαν ὁμοῦ, ἡμεῖς
« ὅμως πάλιν θέλομεν ἐξακολουθεῖ βλέποντες
« αὐτοὺς ἐν διαστήματι πολλῶν ἐτῶν, πολλοὺς
« δὲ καὶ ἐν διαστήματι πολλῶν αἰώνων, ἕως οὗ
« φθάσῃ ἡ τελευταία ἀνταύγεια τοῦ φωτὸς ἢ ἡ
« τελευταία ἀκτὶς τῶν μέχρις ἡμῶν. Ὁ ἐξηκοστὸς
« πρῶτος π. χ. ἀστὴρ τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Κύ-
« κνου ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν ἑξακοσίας περίπου χι-
« λιάδας φορὰς ὅσον ἀπέχομεν ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ ἡ-
« λίου, τουτέστιν ἓν ποσὸν 22 ἑκατομμυρίων λευ-
« γῶν· εἰς τρόπον ὥστε, τὸ φῶς ἀπὸ τοῦ ἀπλα-
« νοῦς τούτου ἀστέρος φθάνει εἰς τὴν γῆν μας
« ἐν διαστήματι πλειοτέρῳ τῶν ἐννέα ἐτῶν. Ὁ
« πρῶτος ἀστὴρ τοῦ ἀστερισμοῦ τῆς Λύρας ἀ-
« πέχει πολὺ περισσότερον ἀφ' ἡμῶν, 50 ἑκα-
« τομμύρια ἑκατομμυρίων λευγῶν· εἰς τρόπον
« ὥστε ἀπαιτοῦνται 14 ἔτη ἕως οὗ τὸ φῶς τοῦ
« ἀστέρος τούτου φθάσῃ εἰς τὴν γῆν μας. Μετὰ
« τὸν λαμπρὸν ἀστέρα Σείριον, ὁ πλησιέστε-
« ρος ἀπλανὴς ἀστὴρ εἰς ἡμᾶς εἶνε ὁ Ἥλιος·
« ἂν δὲ ὑποτεθῇ διὰ μίαν στιγμὴν ὅτι ὁ μέγας
« οὗτος φωστὴρ ἠθέλε παύσει τοῦ νὰ μᾶς πέμπῃ
« τὸ φῶς του καὶ ὅτι ἠθέλε σβεσθῇ, θέλομεν ἐξ-
« ακολουθεῖ βλέποντες αὐτὸν λάμποντα καὶ εἰς
« τὴν αὐτὴν θέσιν εἰς ἣν ἤδη εὑρίσκεται ἐν δια-
« στήματι 8 πρώτων καὶ 18 δευτερολέπτων,
« διότι τόσον χρονικὸν διάστημα δαπανᾷ τὸ φῶς
« του διὰ νὰ φθάσῃ μέχρις ἡμῶν. »

Οἱ ἀρχαῖοι ὑπελάμβανον ὅτι ὅλοι οἱ ἀστέρες δέχονται τὸ φῶς των παρὰ τοῦ ἡμετέρου ἡλίου, καὶ ἀντανακλῶσιν αὐτὸ ἐφ' ἡμῶν ὡς οἱ πλανῆται καὶ ἡ Σελήνη· πλὴν ἀπεδείχθη ἤδη ὅτι, ἐξ αἰτίας τῆς μεγίστης ἀποστάσεως, ἥτις ἀποχωρίζει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν διαφόρων ἀστέρων, ὁ ἥλιός μας μόλις μικράν τινα καὶ ἀσήμαντον ποσότητα φωτὸς δύναται νὰ στέλλῃ πρὸς αὐτούς, ὁμοιάζουσαν μὲ τὴν ἀμυδρὰν καὶ ἀνεπαίσθητον λάμψιν, ἣν αὐτοὶ στέλλουσι πρὸς ἡμᾶς. Καὶ τῳόντι, ἐὰν ὁ μέγας οὗτος φωστὴρ, ἀφ' ὅσους βλέπομεν ἐν τῷ οὐρανῷ, μετετίθετο εἰς ἀπόστασιν εἰς ἣν εὑρίσκεται ὁ προσγειότερος ἀπλανὴς ἀστὴρ, ἀποδεικνύεται ἐναργέστατα ὅτι μόλις ἤθελε μᾶς φωτίζει ὡς ἓν ἀστρον μετρίου μεγέθους. Εἰς τρόπον ὥστε εἶνε ἄλογον νὰ παραδεχόμεθα ὡς θετικὸν ὅτι ὅλοι οἱ ἀστέρες λαμβάνουσι τὸ φῶς των ἐκ μιᾶς τόσον ἀσθενοῦς πηγῆς. Τὸ φῶς τοῦ Σειρίου, ἐπὶ παραδείγματος, εἶνε πρὸς τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου ὡς ἓν πρὸς εἴκοσι χιλιάδας ἑκατομμύρια· ὥστε διὰ νὰ φανῇ εἰς ἡμᾶς ὁ Ἥλιος ὡς ὁ Σείριος, πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀφ' ἡμῶν 141,100 φορὰς ἀφ' ὅσον ἀπέχει τώρα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασις τοῦ λαμπροῦ τούτου ἀπλανοῦς ἀστέρος εἶνε 1,575,000 ἀκτῖς ὡς ἡ ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασις τοῦ ἡλίου, ἕπεται ὅτι ὁ Σείριος ἔχει πραγματικὴν ἔντασιν τοὐλάχιστον διπλασίαν τῆς τοῦ Ἡλίου, τουτέστιν ὅτι τὸ πραγματικὸν φῶς τοῦ ἀστέρος τούτου ἰσοδυναμεῖ μὲ 14 ἀκτῖς τὸ τοῦ Ἡλίου.

Τὸ σύνηθες χρῶμα τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων εἶνε τὸ διαυγὲς λευκὸν, ὡς τὸ ἡλιακὸν φῶς· ἐν τούτοις τινὲς τῶν ἀστέρων παρουσιάζουσιν ἀρκετὰ περίεργον χρωματισμόν. Οὕτως ὁ ἀστὴρ Α τοῦ Ὡρίωνος εἶνε χρώματος ὑπερύθρου· ἡ Α Ξ εἶνε ἐλαφρῶς κιτρινωπὴ, πολλοὶ δὲ ἄλλοι ἀστέρες ὑποδεέστερας λάμψεως παρουσιάζουσιν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν χρώματα ὑποπράσινα ἢ κυανᾶ. Ὁ ἀστὴρ Σείριος ἦτο ἄλλοτε χρώματος ὑπερύθρου, κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων Συγγραφέων, ἀλλ' ἤδη τὸ χρῶμά του μετεβλήθη εἰς λευκὸν καθαρώτατον· οὐδεὶς δὲ ἄλλος ἀστὴρ παρουσίασε μέχρι τοῦδε παρομοίαν μεταβολὴν χρώματος.

Ἡ λάμψις, ἣν ἀποστέλλουσιν ἡμῖν πολλοὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, μεταβάλλεται μὲ τὸν χρόνον· οὕτω πολλοὶ ἀστέρες ἐξησθένησαν ἐπαισθητῶς καὶ ἔπαυσαν τοῦ νὰ μᾶς πέμπωσι τὸ φῶς των, ἐξαφανισθέντες ἐξ ὁλοκλήρου, ἄλλοι δὲ ἐξ ἐναντίας ἔλαβον σημαντικὴν αὔξησιν καὶ προσθήκην λάμψεως. Ἄλλοι πάλιν ἀστέρες μεταβάλλουσι περιοδικῶς τὴν λάμψιν των, ὡς ὁ Β τοῦ ἀστερισμοῦ Περσέως, ὅστις συνεχῶς μεταπίπτει ἀπὸ τοῦ δευτέρου εἰς τὸ τέταρτον μέγεθος, καὶ κάμνει τὰς εἰσπηδήσεις του ταύτας ἀπὸ μεγέθους εἰς μέγεθος ἐν διαστήματι τριῶν καὶ ἡμισείας ὡρῶν. Ὁ τριακοστὸς τέταρτος τοῦ Κήτους ἄλλοτε φαίνεται ἡμῖν ἕκτου μεγέθους καὶ ἄλλοτε γίνεται ἐντελῶς ἄφαντος, ἀπαιτοῦνται δὲ δεκαοκτὼ πλήρη ἔτη ὅπως ὑποστῇ τὰς μεταβολὰς ταύτας. Ἡ ἀστρονομία ἀνεκάλυψεν ὅτι αἴτιον τῶν μεταβολῶν τούτων εἶνε ἡ παρατηρηθεῖσα κίνησις εἰς τὸν ἀκίνητον νομιζόμενον Ἥλιόν μας, ὅστις μετὰ τῶν δορυφόρων του διευθύνεται πρὸς τὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου κεῖται ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Ἡρακλέους, μετ' ἴσης ταχύτητος, μεθ' ὅσης ἡ ἡμετέρα Γῆ στρέφεται περὶ τὸν Ἥλιον· διὰ τοῦτο, ὁ μὲν ἀστερισμὸς τοῦ Ἡρακλέους φαίνεται αὐξάνων ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ὁ δὲ ἀντικείμενος αὐτῷ σμικρυνόμενος.

Ἐνίοτε ἀστρον τι φαίνεται αἴφνης, λάμπει ζωηρότατα ἐν διαστήματι μηνῶν τινῶν ἢ καὶ πολλῶν ἐτῶν, εἶτα δὲ γίνεται ἄφαντον χωρὶς οὐδὲ ἴχνος νὰ ἀφήσῃ· οὗτοι καλοῦνται ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων προσωρινοὶ ἀστέρες (*). Τοιοῦτόν τι φαινόμενον ἠνάγκασε πιθανῶς τὸν ἀστρονόμον Ἵππαρχον νὰ ἀνανεώσῃ τὸν κατάλογον τῶν ἀστέρων του κατὰ τὸ 125 ἔτος πρὸ Χριστοῦ. Τῷ 1572 λαμπρότατος ἀστὴρ ἐφάνη αἴφνης εἰς τὸν ἀστερισμὸν τῆς Κασσιόπης, τοῦ ὁποίου ἡ λάμψις ὑπερτέρει τὴν τῶν λοιπῶν ἀστέρων, μηδ' αὐτοῦ τοῦ Σειρίου ἐξαιρουμένου, τοσοῦτον ὥστε πολλάκις ἦτο ὁρατὸς καὶ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ· ἀλλ' ἐν διαστήματι ἑνὸς μηνὸς ἐξησθένησεν ἡ λάμψις του, καὶ σμικρυνθεὶς ἐπαισθητῶς ἐχάθη ἐξ ὁλοκλήρου τὸν Μάρτιον τοῦ 1574. Ἕτερος ἀστὴρ, ἑκτάκτου λάμψεως καὶ μηδόλως ἀπολειπόμενος τοῦ πρώτου, παρετηρήθη τῷ 1604 εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ὀφιούχου, ἀλλ' ἔγεινεν ἄφαντος μετὰ 15 μῆνας, φυλάττων τὴν αὐτὴν θέσιν καὶ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀστέρας. Τοσοῦτον δὲ ἀκριβῶς παρετηρήθη ἡ φύσις του, ὥστε ἀπεδείχθη ὅτι ἀτοπώτατον ἦτο νὰ ἐκληφθῇ ὡς πλανήτης ἢ κομήτης ἄνευ οὐρᾶς.

Ῥ.

(Ἀκολουθεῖ.)

(*) Ὁ Ἄγγλος ἀστρονόμος Κ. Ι. Χίνδ ἐφίστησι τὴν προσοχὴν τῶν συναδέλφων του ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ 1852 ἀνακαλυφθέντος ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Ταύρου ἀστέρος ἡ Νεφέλη, ὅστις ἐσχάτως ἐξηφανίσθη ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς οὐρανοῖς θέσεώς του.

10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 10.

ΤΖΕΔΔΑ,

Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΞΟΣΚΩΛΗΚΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗΝ.

(Ινδικὸν ἱστόρημα.)

Ἀνήφερται εἰς τὴν γεωγραφίαν μέρος τι τῆς γηΐνης ἐπιφανείας, τὸ περιφημότερον ἴσως πάντων, τὸ ὁποῖον διὰ τῶν ἀκαταλογίστων θησαυρῶν, οὓς ἐμπερικλείει, διὰ τῆς ἀκμαζούσης ἐν αὐτῷ βιομηχανίας καὶ τέχνης, διὰ τῶν μυστηριωδῶν δοξασιῶν καὶ διὰ τῶν κινδύνων μάλιστα, δι' ὧν φαίνεται ὅτι περιβάλλει ἡ φύσις πᾶν εἴτι ξένον εἰς τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο, ἐπροξένησε πάντοτε ἀκαταμάχητον γοητείαν ἐπὶ τῶν λαῶν τῆς Δύσεως. Τὸ μέρος τοῦτο εἶνε ἐκεῖνο, ὅπου ἡ γῆ περικλείει εἰς τὰ σπλάγχνα της πολυτίμους λίθους, καὶ παράγει χιλίων εἰδῶν περίφημα ἄνθη, ὅπου εὑρίσκεται ὁ χρυσὸς καὶ τὸ ἐλεφαντόδοντον, ὅπου πρῶτον ἀνεκαλύφθη καὶ ὑφάνθη ἡ μέταξα, ὁ θησαυρὸς οὗτος, ὅστις ἐκπροσωπεῖ τὴν ἐργασίαν καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ὕπαρξιν τοσούτων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων. Εἶνε ὁ τόπος, περὶ οὗ αἱ θαυμασιώτεραι ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν ἱστορίαι, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια εἶνε μυθώδης. Ἐν μιᾷ λέξει, εἰσὶν αἱ Ἰνδίαι.

Καθ' ὃν χρόνον ὁ Χριστιανισμὸς ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ καταβάσεως, τῆς Ἀσίας, ἐξέτεινε τὴν ἠθικὴν καὶ ἀναγεννητικὴν δύναμίν του εἰς τὴν Εὐρώπην, αἱ ὡραῖαι αὗται Ἀσιατικαὶ χῶραι ἔμενον πάντοτε ὑποτεταγμέναι εἰς βάναυσον λατρείαν, καὶ γενναιόψυχοι ἱεραπόστολοι συνέῤῥεον ἀδιακόπως πρὸς τοὺς ἀπείρους αὐτῶν πληθυσμούς, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅπως ἐπαναγάγωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν γεννέτειραν ὅλων τῶν ἀρετῶν θρησκείαν. Συνοδίαι προσκυνητῶν διηυθύνοντο συνεχῶς πρὸς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Ἀσίας, ἀψηφοῦντες ὅλους τοὺς κινδύνους μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἀποσπάσωσι ψυχάς τινας ἀπὸ τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων, καὶ νὰ ὀλιγοστεύσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν δυστυχῶν ἐκείνων γυναικῶν, αἵτινες, αἰχμάλωτοι καθ' ὅλον τὸν βίον των, ἐθιάζοντο δι' ἀποτροπαίου τινὸς νόμου νὰ καῶσι ζωνταναὶ ἐπὶ μεγάλης πυρᾶς, ὅπως μὴ ἐπιζήσωσι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου των.

Ἦτο ἤδη ὁ ἕκτος αἰὼν τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς. Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἤκμαζε καὶ ἦνθει ὑπὸ τὸ ἰσχυρὸν σκῆπτρον τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον, μεταβληθὲν ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου εἰς πρωτεύουσαν τῆς Αὐτοκρατορίας, παρεῖχε τὸ θέαμα ἀγνώστου μέχρι τοῦδε λαμπρότητος.

Ἡμέραν τινὰ δύο προσκυνηταί, ἢ μᾶλλον ἱεραπόστολοι, ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου, διευθυνόμενοι πρὸς τὰς μεσημβρινὰς χώρας τῆς Ἀσίας. Ὁ μὲν εἷς ἐξ αὐτῶν ἦτο σεβάσμιός τις γέρων, τοῦ ὁποίου μόνη ἡ μακρὰ καὶ λευκοτάτη κόμη ἐξήλεγχε τὴν ὡριμότητα τοῦ

βίου του. Τὸ διαπεραστικὸν καὶ ταὐτοχρόνως ζωηρὸν καὶ γλυκὺ βλέμμα του, τὸ ῥωμαλέον καὶ ἀδάμαστον σῶμά του, ἐδείκνυον αὐτὸν ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν νεότητα· ἡ πίστις καὶ ἡ σταθερὰ ἀπόφασις τοῦ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν μεγάθυμον ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας του ἐδεκαπλασίαζον τὰς δυνάμεις του καὶ ηὔξανον τὴν γενναιοψυχίαν του.

Ὡνομάζετο Ἀναστάσιος, ἦτο δὲ ἐπιφορτισμένος μὲ ὑψηλὴν διαταγὴν, καὶ ἐταξείδευε συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ νέου υἱοῦ του Εὐσεβίου, ὅστις ἔλαβε τὸ φόρεμα τοῦ προσκυνητοῦ ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς ἀμίλλης τοῦ νὰ συνοδεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ νὰ συμμερισθῇ τοὺς κινδύνους, ὅσους ἔμελλε νὰ διατρέξῃ οὗτος, ἀφοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ τοὺς ἀπομακρύνῃ ὅλως διόλου.

Τὸ ταξείδιον διήρκει ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου, ὅτε οἱ δύο προσκυνηταὶ ἔφθασαν ἐν ἑσπέρᾳ εἰς ἄλσος τι φοινίκων. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ δύοντος ἡλίου ἐφώτιζον μίαν μεγαλοπρεπῆ πόλιν, εἰς ἀρκετὴν ἀπ' αὐτῶν ἀπόστασιν κειμένην. Οἱ ταξειδιῶται ἐσταμάτησαν διὰ μίαν στιγμὴν πρὶν ἐπαναλάβωσι τὴν πορείαν των καὶ φθάσωσιν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ διαμείνωσιν ἀρκετὸν χρόνον.

Ἐλαφρά τις κίνησις τῶν δένδρων καὶ θόρυβος βημάτων, πάντοτε ἐπαισθητότερος γινόμενος, ἐβίασε τοὺς δύο προσκυνητὰς νὰ κρυφθῶσιν ὄπισθεν ὑψηλοῦ τινος φραγμοῦ, ὥστε νὰ ἀποφύγωσιν ἂν ὄχι προφανῆ κίνδυνον τοὐλάχιστον πιθανόν. Αὐτὴ ἡ ἀποστολή των μάλιστα τοῖς ἐπέβαλλε σύνεσιν, ὑποχρεοῦσα αὐτοὺς ὅπως προφυλάττωσι τὴν ζωήν των, ὄχι διὰ τὸν ἴδιον ἑαυτόν των, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ὠφελείας, τὴν ὁποίαν ἡ ζωὴ αὐτὴ ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ διὰ τῆς σωτηρίας τοῦ πλησίον.

Μόλις οἱ προσκυνηταὶ ἐκρύβησαν, καὶ εἶδον διαβαῖνον φορεῖον βασταζόμενον ὑπὸ χαλκοχρόων ἀνθρώπων. Ἐντὸς τοῦ φορείου τούτου ἐκάθητο γυνή τις, ἢ μᾶλλον μία νέα κόρη· ἡ ὡραιότης τοῦ προσώπου της ἦτο θαμβωτική, ἡ δὲ περικυκλοῦσα αὐτὴν συνοδία ἀνήγγελλεν ὅτι ἡ γυνὴ ἐκείνη ἀνῆκεν εἰς τὴν εὐγενεστέραν τάξιν. Ἐνθαῤῥυνθέντες ὑπὸ τῆς καλῆς ταύτης συναντήσεως, οἱ δύο προσκυνηταὶ ἐξῆλθον ἀπὸ τὴν κρύπτην των καὶ ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν νεαρὰν γυναῖκα.

Αἱ θυγατέρες τοῦ Βράχμα, καίτοι τόσον διαφέρουσαι τῶν ἄλλων γυναικῶν, εἰς ἓν μόνον πρᾶγμα ὁμοιάζουσιν αὐταῖς κατὰ πάντα, εἰς τὸ ὅτι ἡ περιέργειά των διεγείρεται εὐκόλως. Κατὰ συνέπειαν λοιπὸν τῆς ἀκαταμαχήτου ταύτης γυναικείας ἰδιότητος, ἡ νέα Ἰνδὸς, ἐκπεπληγμένη ὑπὸ τῆς ἀπροόπτου ἐκείνης ἐμφανίσεως τῶν δύο ξένων, διέταξε τοὺς ὑπηρέτας της νὰ σταματήσωσι, καὶ ἔνευσεν εἰς τοὺς προσκυνητὰς ὅπως πλησιάσωσιν, ἐναντίον τῶν νόμων τοῦ τόπου της καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν διαταγμάτων τῆς θρησκείας της. Εἰς τὸ κέλευσμα τοῦτο ὁ Ἀναστάσιος ὑπήκουσεν, ὁ δὲ υἱός του, ἐκπληκτος ὑπὸ θαυμασμοῦ, ἐφαίνετο ὡς καρφωθεὶς εἰς τὴν θέσιν του καὶ ἔμενεν ἀκίνητος, προσηλωθεὶς ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ ὡραίου καὶ θελκτικοῦ τῆς νέας προσώπου, ὅπερ ἐκάλυπτε νωχελῶς πως διαφανέστατος λευκὸς πέπλος. Αἱ ἐρωτήσεις διεδέχθησαν ἐν ῥιπῇ ἀλλήλας, διότι ἡ νέα Ἰνδὸς ἐπεθύμει νὰ μάθῃ πόθεν ἤρχοντο οἱ ξένοι ἐκεῖνοι ποῦ ὑπήγαινον καὶ ποῖος ἦτο ὁ σκοπὸς τοῦ ταξειδίου των. Ὁ Ἀναστάσιος ἀπήντησεν εἰς ὅλα αὐτὰς τὰς ἐρωτήσεις διὰ τῆς Ἰνδικῆς γλώσσης μόνον ὡς πρὸς τὰς δύο πρώτας ἐρωτήσεις δυνηθεὶς νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειαν τῆς μετ αὐτοῦ συνδιαλεγομένης· ἐφύλαξε δὲ ἔμφρονα σιωπὴν ὡς πρὸς τὴν ἀποστολήν, δι' ἧς ἦτο ἐπιφορτισμένος, ἔδειξεν ὡς πατρίδα του τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν δὲ πλησιόχωρον πόλιν ὡς προσωρινὸν σκοπὸν τοῦ ταξειδίου του. Μετὰ τὰς προκαταρκτικὰς ταύτας ἐρωτήσεις ἡ νέα γυνή, φανεῖσα ὡς εὐχαριστημένη, διέταξεν εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν ὅπως ἀναλάβωσι τὴν πορείαν των, καὶ προσεκάλεσε ταὐτοχρόνως τοὺς ταξειδιώτας νὰ συνοδεύσωσιν αὐτὴν, ὅπως ἐξακολουθήσωσι καθ' ὁδὸν μίαν τόσον ἐνδιαφέρουσαν συνομιλίαν.

Τότε ὁ Ἀναστάσιος δὲν ἠδυνήθη ἐπὶ πλέον νὰ κρατήσῃ τὴν σιωπὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, ἥτις ἦν τὸ κύριον αὐτοῦ μέλημα. Ἐξακολουθῶν νὰ ὁμιλῇ εἰς τὴν νέαν Ἰνδὸν περὶ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς του καὶ τῶν περιέργων, ἅτινα συνέβησαν αὐτῷ κατὰ τὸ μακρυνὸν ἐκεῖνο ταξείδιόν του, κατήντησε μέχρι τοῦ νὰ ἀναφέρῃ εἰς αὐτὴν περὶ τῆς θείας ἐκείνης θρησκείας, ἥτις τὸν ἔπεισε νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ πατρίδα καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ διδάξῃ τὴν ἀληθῆ λατρείαν τοῦ ἑνὸς Θεοῦ εἰς τοὺς ἐν σκότει καθημένους λαούς. Ἡ Τζέδδα — τοῦτο ἦτο τὸ ὄνομα τῆς νέας γυναικὸς — παρέτεινεν εὐχαρίστως τὴν συνομιλίαν ἐκείνην, ἥτις τῇ ἀπεκάλυπτε νέους ὁρίζοντας, μ' ὅλον τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἀποδοκιμασίαν τῶν παρακολουθούντων αὐτὴν ὑπηρετῶν.

Ὅτε δὲ οἱ θόλοι καὶ τὰ δώματα τῶν οἰκοδομῶν τῆς πόλεως ἐφάνησαν διακεκριμμένως, ἡ νέα Ἰνδὸς ἀπεχαιρέτισε τοὺς ταξειδιώτας διὰ φιλικῆς τινὸς χειρονομίας, φέρουσα ἐν τῇ καρδίᾳ της τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν τοῦ νὰ τοὺς ἐπανίδῃ· καὶ ὅταν μία γυνὴ συλλάβῃ τοιαύτην τινὰ ἀπόφασιν,

τὴν ἐκτελεῖ ὑπὸ ὅλα τὰ κλίματα τῆς ὑδρογείου σφαίρας, καὶ ὑπὸ ἑκατὸν ἀκόμη κατασκόπων ἂν ἤθελε περικυκλοῦται.

Μετὰ μακρὰς καὶ ἐπιμόχθους ἐρεύνας, οἱ ταξειδῶται εὗρον τέλος ἄσυλον εἰς τὴν πόλιν. Ἐκεῖ, κλίναντες τὸ γόνυ ὑπὸ τὸν ὁλογάλανον Ἰνδικὸν οὐρανόν, ἔψαλλον μετὰ θρησκευτικῆς ζέσεως τὴν ἐσπερινὴν προσευχήν των, καὶ ἔμελλον ἤδη νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν ὕπνον, ὅτε αἴφνης, ἐμφανισθεῖσα αὐτοῖς νέα τις Ἰνδὸς κεκαλυμμένη, τοῖς ἔκαμε σημεῖον ὅπως τὴν ἀκολουθήσωσιν. Οἱ προσκυνηταὶ συνεβουλεύθησαν ἀλλήλους διὰ βλέμματος, οὐχὶ ἀμοίρου ταραχῆς καὶ ἀμφιβολίας· ἀλλ' ἅπαξ εἶχον ἀποφασίσει τὴν θυσίαν τῆς ζωῆς των, καὶ ἡ φρόνησις τοῖς ἐπέβαλλεν ὅπως μηδὲν παραμελήσωσι πρὸς γνωριμίαν τῶν κατοίκων τοῦ τόπου, ὡς τοῦ μόνου ἐφικτοῦ μέσου ὅπως ἀποκαλύψωσιν αὐτοῖς ἀκολούθως τὰ μυστήρια τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἠκολούθησαν λοιπὸν τὸν ἄγνωστον ὁδηγόν των.

Μετὰ πορείαν ἀρκετὰ διαρκέσασαν, ἡ νέα ἐσταμάτησεν ἐνώπιον μικρᾶς τινος πύλης, ἐν μέσῳ ὑψηλοῦ τείχους ἀνοιγομένης· εἰσῆξε δὲ δι' αὐτῆς τοὺς ξένους, καὶ ἔκλεισεν ὀπισθέν των τὴν θύραν. Τότε εὑρέθησαν εἰς μεγαλοπρεπῆ τινα κῆπον, ἀποπνέοντα μυρίων εἰδῶν ἀγνώστους καὶ μεθυστικὰς ἀρωμάτων εὐωδίας· πανταχόθεν ἠκούοντο οἱ ἡδύτατοι ψίθυροι τῶν μαρμαρίνων πιδάκων, ἐκσφενδονιζόντων ὑψηλὰ τὸ ὕδωρ, ὡς ἀδαμάντινα πυροτεχνήματα ἐχνογραφούμενα ἐπὶ τοῦ φωταυγοῦς στερεώματος. Ἡ νέα ὁδηγὸς διηυθύνθη πρός τι σπήλαιον, παρακολουθουμένη ὑπὸ τῶν δύο προσκυνητῶν, οἵτινες αἴφνης εὑρέθησαν ἐνώπιον τῆς θελκτικῆς Τζέδδας.

Ἡ Τζέδδα, σχεδὸν παιδίον εἰσέτι, εἶχε νυμφευθῆ γέροντά τινα Βραχμάνα, ἕνα τῶν πλουσιωτέρων καὶ ἰσχυροτέρων Ἰνδῶν. Αὕτη δὲν ἐγνώρισέ ποτε δυστυχίαν, διότι οὐδεμίαν ἄλλην μοῖραν ἐδοκίμασε παρ' ἐκείνην, ἥτις ἦν ἀποφασισμένη δι' αὐτήν· ἡ εἰς τὰς Ἀσιανὰς γυναῖκας ἐπιβαλλομένη τυφλὴ ὑποταγὴ τὴν ἐσυνείθισε νὰ ἐπιτάττῃ σιωπὴν εἰς τὴν καρδίαν της. Οἱ ἐνθουσιώδεις λόγοι τοῦ Ἀναστασίου, αἱ ἀφηγήσεις του, αἵτινες τὴν παρεκίνησαν νὰ διΐδῃ τὴν ὕπαρξιν ὑψηλοτέρων καθηκόντων, τὴν ἐβύθισαν εἰς ἀπείρους σκέψεις· τὸ πᾶν ἀπεκαλύπτετο αὐτῇ ἐν μιᾷ στιγμῇ. Ἐλάμβανε γνῶσιν τῆς θρησκείας ἐκείνης, ἥτις ἐπιβάλλει εἰς τοὺς μύστας αὐτῆς ταπεινοφροσύνην, ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, σέβας πρὸς τὴν μητέρα καὶ πρὸς τὴν σύζυγον· καὶ τὰ αἰσθήματα ταῦτα, ἅτινα τῇ ἦσαν τέως ἄγνωστα, τὴν ἔκαμον νὰ ἐκτιμήσῃ ὑπερβαλλόντως τὴν διαφοράν, ἥτις ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς μοίρας της καὶ ἐκείνης τῶν Χριστιανίδων γυναικῶν. Ὁ Ἀναστάσιος εὗρεν ἐνυπάρχουσαν ἐν τῷ πλάσματι ἐκείνῳ καρδίαν αἰσθηματικὴν καὶ διάπυρον, προητοιμασμένην ὑπὸ τῆς φύσεως ὅπως ἀντιληφθῇ καὶ λατρεύσῃ τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ οἱ προσκυνηταὶ ἐπανήρχοντο συνεχῶς εἰς τὸ σπήλαιον, ὅπου τοὺς περιέμενεν ἀκριβῶς πάντοτε ἡ νέα των νεοφώτιστος.

Ὁ Ἀναστάσιος τῇ ὁμίλει συνεχῶς περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, τοῦ ἐγκολπωθέντος τὸν Χριστιανισμόν, περὶ τῆς ἀγωγῆς τῶν γυναικῶν, αἵτινες δὲν ἦσαν πλέον αἰχμάλωτοι, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας αἱ σύντροφοι τῶν συζύγων των· τῇ ὡμίλει πρὸ πάντων περὶ τῶν θαυμάτων τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τῆς σωτηρίου αὐτοῦ ἐπενεργείας ἐν τῷ κόσμῳ, περὶ τῶν χιλιάδων μαρτύρων, τῶν ἐκπνεόντων ἀφόβως ὑπὸ τὰ βασανιστήρια πρὸς ὑποστήριξιν καὶ διάδοσιν τῆς πίστεώς των. Καὶ ἡ Τζέδδα, ἀρκούντως ἤδη μεμυημένη, δὲν ἤργησε νὰ διακηρύξῃ ὅτι ἐπεθύμει νὰ γίνῃ Χριστιανή, καὶ ἂν ἀκόμη ἔμελλε νὰ ἐκτεθῇ εἰς τοὺς τρομερωτέρους τῶν κινδύνων. Ἤδη ἡτοιμάζετο ὅπως δεχθῇ τὸ ἅγιον Βάπτισμα, ὅτε αἴφνης τρομερὰ καταστροφὴ προσέβαλεν αὐτήν.

Κεραυνοβόλος ἀσθένεια ἀπὸ ἐκείνας, αἵτινες εἰσὶν ἀρκετὰ συχναὶ ὑπὸ τὸ κλίμα τῆς Ἰνδίας, ἀνήρπασεν ἐκ τῆς ζωῆς ἐν διαστήματι ὀλίγων ὡρῶν τὸν σύζυγον τῆς Τζέδδας. Οἱ κλαυθμοὶ διεδόθησαν εἰς ὅλον τὸ παλάτιον, ὅπερ κατεπλημμύρισεν ἐν ἀκαρεῖ ἀπὸ ἱερεῖς. Ἤρχισαν νὰ ἑτοιμάζωσι τὰ τῆς κηδείας, ἥτις ἔμελλε νὰ γίνῃ λίαν μεγαλοπρεπής, καὶ ὕψωσαν ἤδη τὴν στοιβάδα τῶν ξύλων, ἐφ' ἧς ἔμελλε νὰ καῇ ὄχι μόνον ὁ ἀποθανὼν σύζυγος, ἀλλὰ καὶ ἡ ζῶσα γυνή του.

Ὁλόκληρος ἡ πόλις ἦτο εἰς κίνησιν ἐπὶ τῷ συμβάματι τούτῳ, οἱ δὲ κάτοικοι παρεσκευάζοντο ὅπως παρευρεθῶσιν εἰς τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο θέαμα μετὰ τῆς αὐτῆς σπουδῆς, ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ λαμπρᾶς τινος ἑορτῆς. Ἐντὸς ὀλίγου οἱ προσκυνηταὶ ἔμαθον μετ' ἀπελπισίας τὴν τύχην, ἥτις ἦτο προωρισμένη εἰς τὴν νέαν των φίλην.

« Πρέπει νὰ τὴν σώσωμεν! ἔκραξεν ὁ Εὐσέβιος ἅμα ἠδυνήθη νὰ συναρθρώσῃ τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον ἡ ἀγωνία καὶ ἡ θλῖψις τῷ ἀφῄρεσαν πρὸς στιγμήν. Ὦ πάτερ μου, εἶνε ἀδύνατον νὰ τὴν ἀφήσωμεν νὰ χαθῇ!

— Ἡ καρδία μου αἱμοσταλάζει ὡς ἡ ἰδική σου, τέκνον μου, ἀπεκρίθη ὁ Ἀναστάσιος, καὶ φρίττω ἀναλογιζόμενος τὸν τρομερὸν καὶ ἄδικον θάνατον, ὃν ὁ φανατισμὸς ἐπιβάλλει εἰς τὴν θελ-

κτικωτάτην τῶν νεανίδων. Πλὴν καὶ ποῖον μέσον ὑνάμεθα νὰ μετέλθωμεν πρὸς σωτηρίαν της, Εὐσέβιε;

— Τὸ ἀγνοῶ ἀκόμη, ἀπεκρίθη ὁ Εὐσέβιος, κατεχόμενος ὑπὸ τῆς βιαιοτέρας ταραχῆς· πλὴν συνέλαβον τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν τοῦ νὰ τὴν ἀποσπάσω ἀπὸ τὸν θάνατον, ἢ νὰ ἀποθάνω μετ' αὐτῆς!

— Τέκνον μου, ἀπήντησεν ὁ Ἀναστάσιος, βίπτων διαπεραστικὸν βλέμμα ἐπὶ τοῦ Εὐσεβίου· δύναμαι ἄραγε νὰ εἴπω ὅτι μόνον ἀδελφικὴ τις ἀγάπη διὰ τὴν νέαν ἐν Χριστῷ ἀδελφήν μας σὲ ἐνθουσιάζει αὐτὴν τὴν στιγμήν; μήπως ὑπάρχει μεμιγμένον εις τὴν προθυμίαν σου ταύτην κανὲν ἄλλο αἴσθημα;

— Ὦ πάτερ μου! ἀπεκρίθη ὁ νέος, βιπτόμενος εἰς τὰ γόνατα τοῦ γέροντος· οὐδεὶς παλμὸς τῆς καρδίας μου πρέπει νὰ μείνῃ κεκρυμμένος ἀπὸ σέ. Ναί, ἀγαπῶ τὴν Τζέδδαν, πλὴν τὴν ἀγαπῶ μὲ τὸν ἁγνότερον καὶ ἱερώτερον ἔρωτα, ὡς ἐπιτάττει ἡ ἁγία μας θρησκεία· τὴν ἀγαπῶ ὡς ἀδελφήν μου, ἂν αὐτὴ δὲν θέλει νὰ μὲ ἐπιτρέψῃ τὸ εὐτύχημα ὅπως τὴν ἀγαπήσω μίαν ἡμέραν ὡς σύζυγόν μου. Πίστευσόν με, πάτερ, ὅτι κανὲν ἐγωϊσμοῦ αἴσθημα δὲν μιγνύεται εἰς τὴν παράκλησιν, ἣν γονυκλινὴς καὶ μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας σοὶ ἀπευθύνω!

— Ἀρκεῖ! εἶπεν ὁ Ἀναστάσιος, εὐλογῶν τὸ μέτωπον, τὸ ὁποῖον ἔκλινεν ἐνώπιόν του· σὲ πιστεύω. Πλὴν δύνασαι νὰ ὁρκισθῇς ὅτι θέλεις βλέπει πάντοτε τὴν Τζέδδαν ὡς ἀδελφήν σου, καὶ ὅτι ποτὲ δὲν θὰ τῇ ὁμιλήσῃς περὶ τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτός σου;

— Ναί, πάτερ μου, ὁρκίζομαι ἐνώπιόν σου... πλὴν σῶσον αὐτήν! Ὦ! ἀναγινώσκω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου ὅτι γνωρίζεις μέσον, δι' οὗ νὰ τὴν σώσῃς!....

— Ἴσως.... πλὴν θέλει ἄραγε αὐτὴ συγκατανεύσει εἰς τοῦτο;

— Καὶ πῶς δύνασαι νὰ ὑποπτευθῇς τοιαύτην ἐκ μέρους της ἄρνησιν; πῶς δύνασαι νὰ ἀμφιβάλλῃς, ἐνῷ αὐτὴ εἶνε ψυχῇ τε καὶ σώματι μαθήτριά σου;

— Ἡ μεταβολή της εἶνε πιθανωτάτη, διότι δὲν ἐστερεοποιήθη εἰσέτι διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος.... Ἴσως ἡ Τζέδδα δὲν εἶνε ἀκόμη ἑτοίμη νὰ διαρρήξῃ τὰ συνέχοντα αὐτὴν δεσμὰ μετὰ τῶν προλήψεων τοῦ τόπου της.

— Τί λέγεις, πάτερ μου; Μὲ τὰς τρομερὰς ἐκείνας δεισιδαιμονίας, αἵτινες τὴν καταδικάζουσι νὰ ὑποστῇ τὸν φρικωδέστερον τῶν θανάτων! Ἀ! σήμερον ὑπὲρ ποτὲ ἡ προσπάθεια ἀπαλλαγῆς θὰ τῇ εἶνε ἐπιθυμητή! Πῶς; δὲν θὰ ἀνταλλάξῃ εὐχαρίστως τὴν αἰχμαλωσίαν μετὰ τῆς ἐλευθερίας, τὸν θάνατον μετὰ τῆς ζωῆς;

— Πλὴν ζωῆς πεπληρωμένης κινδύνων, στερήσεων, θλίψεων.

— Ἀδιάφορον! αὐτὴ θέλει δεχθῇ εὐγνωμόνως ὅλα αὐτά, καὶ θέλει ὑποστῇ ἀγογγύστως τὰς σκληροτέρας κακουχίας τοῦ βίου, ἀρκεῖ νὰ κατορθώσωμεν ὅπως σωθῇ ἀπὸ τὸν θάνατον.

— Προέλαβον ὅπως ἐνεργήσω τὰ δέοντα, ἀπεκρίθη ὁ γέρων Ἀναστάσιος, διότι ἔμαθα πρὶν σοῦ τὸν κίνδυνον, ὅστις τὴν ἠπείλει. Κατήχησα εἰς τὸν Χριστιανισμὸν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἕνα τῶν ὑπηρετῶν τῆς μεγάλης Παγόδας· τὸν εἶδον χθές, τῷ ἐνεπιστεύθην ὅτι ἡ Τζέδδα ἦτο ἤδη Χριστιανὴ κατὰ τὴν καρδίαν καὶ τὴν θέλησιν, καὶ τῷ ἐνέπνευσα τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως τὴν σώσῃ παντὶ σθένει. Αὔριον τὸ ἑσπέρας τὸ σῶμα τοῦ συζύγου τῆς Τζέδδας θέλει ἀποτεθῇ εἰς τὴν Παγόδαν, αὐτὴ δὲ ἡ ἰδία, ἐνδεδυμένη τὰ ὡραιότερα καὶ πλουσιώτερα φορέματά της, χρεωστεῖ ὅπως διέλθῃ ὅλην τὴν νύκτα ἐν προσευχῇ παρὰ τὸ πτῶμα τοῦ συζύγου της. Ἡ Παγόδα θέλει εἶσθαι περιτριγυρισμένη ὑπὸ φυλάκων, ἀλλ' ὁ φίλος μας γνωρίζει κρυφίαν τινὰ ὁδόν, δι' ἧς ἡ Τζέδδα δύναται νὰ ὀραπετεύσῃ.

— Καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τῇ ἀπευθύνωμεν μίαν τοὐλάχιστον παρήγορον λέξιν, ἓν σημεῖον ἐλπίδος πρὸς ἀνακούφισίν της;

— Ὄχι, εἶνε ἀδύνατον νὰ φθάσωμεν μέχρις αὐτῆς· ἡ ἐλαχίστη ἀσύνετος πρᾶξίς μας θέλει ἀνατρέψει τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σχεδίου. Ὁ φίλος μας θὰ τὴν ἴδῃ μόνον τὴν στιγμήν, καθ' ἣν αὐτὴ θέλει κλεισθῇ εἰς τὴν Παγόδαν, ὅπου καὶ θέλει τῇ διακινώσει τὸ σχέδιον τῆς ὀραπετεύσεως. Ἔχω ἡτοιμασμένον δι' αὐτὴν ἔνδυμα προσκυνητοῦ, θὰ τὴν περιμείνωμεν ἀπόψε εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ πρὶν τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου πρέπει νὰ ἐπεκτείνωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν τὸ χωρίζον ἡμᾶς διάστημα ἀπὸ ταύτης τῆς πόλεως. »

(Ἕπεται τὸ τέλος).

ΠΑΡΑΔΟΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ.

Η ΚΑΜΗΛΟΣ.

Ἄνθρωπος τις ἀπήρχετο εἰς Συρίαν, ἱππεύων τὴν κάμηλόν του ἀπὸ τὸν βυτῆρα. Λίμνης τὸ ζῶον καταλαμβάνεται ὑπὸ μανίας, ὀρθοῦται

μὲ ὁρμὴν, ἀρρίζει καὶ πηδᾷ τόσον τρομερὰ, ὥστε ὁ κύριός του ἐγκαταλείπει αὐτὸ μετὰ τρόμου καὶ τρέπεται εἰς φυγήν. Ὀλίγον μακρὰν τοῦ ὁρόμου παρατηρεῖ βαθὺ φρέαρ, καὶ ἐπειδὴ ἤκουε πάντοτε τοὺς μανιώδεις χρεμετισμοὺς τῆς καμήλου, προσφεύγει ἐκεῖ καὶ πίπτει εἰς αὐτό· ἀλλὰ μικρὸν δένδρον τὸν κρατεῖ, συλλαμβάνει αὐτὸ μὲ τὰς δύο του χεῖρας, καὶ στρέφει παντοχόσε τὸ βλέμμα μὲ ἀνησυχίαν. Ὑπεράνω αὐτοῦ φθάνει ἡ τρομερὰ καὶ λυσσῶσα κάμηλος, καὶ στηρίζει ἀπειλητικῶς τὸ βλέμμα της ἐπ' αὐτόν· Εἰς τὸ βάθος τοῦ φρέατος ὑπάρχει δράκων, ὅστις, ἀνοίγων τὸν φρικώδη του λάρυγγα, φαίνεται ὅτι περιμένει νὰ τὸν καταβροχθίσῃ· πλησίον του δὲ παρατηρεῖ δύο ποντίκια, λευκὸν καὶ μέλαν, τρώγοντα τὴν ῥίζαν τοῦ μικροῦ δένδρου, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευεν εἰς αὐτὸν ὡς στήριγμα. Ὁ δυστυχὴς παγόνει ἀπὸ τὸν φόβον, μὴ βλέπων δι' ἑαυτὸν οὐδὲν καταφύγιον, οὐδὲν μέσον σωτηρίας. Ἐν τούτοις ἐπὶ κλαδίσκου τινὸς τοῦ μικροῦ ἐκείνου δένδρου παρατηρεῖ καρποὺς τινας, καὶ ἐν τῷ ἅμα, λησμονήσας καὶ τὴν μανίαν τῆς καμήλου καὶ τὸν λάρυγγα τοῦ δράκοντος καὶ τὸν ἐπικίνδυνον τῶν ποντίκων προσπάθειαν, ἐκτείνει τὰς χεῖράς του πρὸς τοὺς καρποὺς, συλλέγει αὐτοὺς, καὶ καταγευόμενος λησμονεῖ καὶ τοὺς φόβους καὶ τὸν κίνδυνον.

Ἐρωτᾷς βέβαια ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ ἄφρων, ὁ λησμονῶν τόσον ταχέως τὸν ἐπαπειλοῦντα αὐτὸν κίνδυνον. Μάθε λοιπὸν, φίλε, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶσαι σύ· ὁ δράκων τοῦ φρέατος εἶνε ὁ θανατικῶς χαίνων θάνατος· ἡ κάμηλος εἶνε ἡ ἀγωνία τῆς ζωῆς. Σὺ ἐκρεμάσθης εἰς τὸ δενδρύλλιον τοῦ κόσμου, μεταξὺ θανάτου καὶ ζωῆς· τὰ δύο ποντίκια, τὰ τρώγοντα τὴν ῥίζαν τοῦ δενδρυλλίου, εἶνε ἡ νὺξ καὶ ἡ ἡμέρα. Καὶ ὅμως, εἰς τοιαύτην εὑρισκόμενον κρίσιμον κατάστασιν, ὁ καρπὸς τῆς ἡδονῆς σὲ ἑλκύει. Λησμονεῖς τὰς ἀγωνίας τῆς ζωῆς, τὰς ἀπειλὰς τοῦ θανάτου, τὸν ταχὺν ῥοῦν τῶν νυκτῶν καὶ τῶν ἡμερῶν, καὶ ζητεῖς τὸ φυτὸν τῆς ἡδονῆς μέχρι τοῦ χείλους τοῦ τάφου.

ΤΟ ΠΕΤΑΛΟΝ.

Μία τῶν ἡμερῶν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ διηυθύνετο εἰς τινα μικρὰν πόλιν. Καθ' ὁδὸν εἶδε πρᾶγμά τι, τὸ ὁποῖον μακρόθεν ἔλαμπεν· ἦτο ἵππου πέταλον συντετριμμένον. Εἶπε λοιπὸν εἰς τὸν Πέτρον νὰ λάβῃ αὐτό· ἀλλ' ὁ Πέτρος δὲν εἶχε τοιαύτην διάθεσιν, διότι ὁδοιπορῶν ἐρέμβαζε ῥεμβασμοὺς μεγάλους, ὀνειροπολήματα ἀπεριόριστα.... ὠνειροπόλει τὴν βασιλείαν τοῦ κόσμου! Τὸ εὕρημα ἦτο κατὰ πολλὰ ὑποδεέστερον αὐτοῦ καὶ τῶν ὀνείρων αὐτοῦ. Ὁ ἐπιθυμῶν σκῆπτρα καὶ διαδήματα βασιλικὰ ἠδύνατο νὰ ταπεινωθῇ τοσοῦτον, ὥστε νὰ κύψῃ ἐμπροσθεν ἑνὸς πετάλου; Ἔστρεψε λοιπὸν ἀλλαχοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπροσποιήθη τὸν μὴ ἀκούοντα.

Ὁ Ἰησοῦς, ἀείποτε πρᾶος καὶ ὑπομονητικός, κλίνας ἔλαβεν αὐτὸς τὸ πέταλον, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπώλησεν αὐτὸ εἴς τινα σιδηρουργὸν ἀντὶ τριῶν δηναρίων, δι' ὧν ἠγόρασεν ὅσα ἠδύνατο κεράσια, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ σύνηθες ἔκρυψεν ἡσύχως εἰς τὰς χειρίδας τοῦ φορέματός του.

Ἐξῆλθον ἐν τούτοις τῆς πόλεως καὶ ἐπορεύοντο διὰ μέσου λιβαδίων καὶ κάμπων ἀκατοικήτων καὶ ἀσκιάστων. Ἄνω ἔλαμπεν ὁ ἥλιος, καὶ ὁ καύσων ἦτο τόσον ὑπερβολικὸς, ὥστε πᾶς τις ἤθελε δώσει μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως χρήματα οὐκ ὀλίγα διὰ νὰ εὕρῃ ποῦ νὰ δροσίσῃ τὸ στόμα του. Ὁ Κύριος, πάντοτε προπορευόμενος, ἀφῆκεν ὡς ἐξ ἀπροσεξίας νὰ πέσῃ ἓν κεράσιον, τὸ ὁποῖον ὁ Πέτρος, ἀκολουθῶν αὐτὸν κατόπιν, ἔκλινε νὰ λάβῃ μετὰ σπουδῆς, ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ χρυσοῦ τινος μήλου, καὶ δι' αὐτοῦ διέβρεξεν ὀπωσοῦν τὸν λάρυγγά του. Ὁ Ἰησοῦς μετ' ὀλίγον ἔῤῥιψε κρυφίως καὶ δεύτερον κεράσιον, καὶ ὁ Πέτρος ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ λάβῃ καὶ τοῦτο. Οὕτω λοιπὸν ὁ Κύριος ἐπί τινα καιρὸν ἠκολούθει ἀναγκάζων τὸν Πέτρον νὰ κύπτῃ διὰ τὰ κεράσια· μετὰ ταῦτα στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτόν: « Πέτρε, Πέτρε! ἂν ἔκυπτες ἅπαξ καὶ ὅταν ἔπρεπεν, ἤθελες φάγει ἤδη ἀνέτως τὰ κεράσιά σου· ὁ ἀμελῶν τὰ μικρὰ κινδυνεύει πολλάκις νὰ κοπιάσῃ πλειότερον διὰ τὰ ἀσήμαντα! »

Καὶ ὁ Πέτρος, διδαχθείς, ὑπεσχέθη ἄλλοτε νὰ ἦνε συγκαταβατικὸς καὶ ταπεινόφρων.

ΟΙ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΑΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ.

Παῦλος τις νεανίας, ἀσθενήσας βαρέως, ἐθεραπεύθη ἔπειτα καὶ ἔγεινεν ὑγιής. Ὅτε δὲ κατὰ πρῶτον ἐξῆλθεν εἰς τὸν κῆπον, ἐνόμισεν ὅτι ἀνεγεννήθη, καὶ χαίρων ὑμνολόγει τὸν Θεὸν μεγάλῃ τῇ φωνῇ. Στρέψας δὲ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν οὐρανὸν, εἶπεν: « Ὦ Σὺ, παντοδύναμε Κύριε! ἂν ἦτο δυνατὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ σὲ ἀνταμείψῃ κατά τι, ἀσμένως ἤθελα δώσει ὅλην μου τὴν περιουσίαν. » Ταῦτα ἀκούσας Ἑρμᾶς, ὁ ἐπικληθεὶς Ποιμὴν, εἶπε πρὸς τὸν πλούσιον νεανίαν: « Ἄνωθεν καταβαίνει πᾶν δώρημα, καὶ ἐκεῖσε δὲν δύνασαι νὰ στείλῃς τι· ἐλθὲ, ἀκολούθει με! »

Ὁ νεανίας ἠκολούθησε τὸν εὐσεβῆ γέροντα, καὶ ἦλθον ἀμφότεροι εἰς σκοτεινήν τινα καλύβην,

ὅπου ἄλλο δὲν ἠκούετο εἰμὴ θρῆνος, καὶ ἄλλο δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ δυστυχία· διότι ὁ μὲν πατὴρ ἔκειτο ἀσθενὴς, ἡ δὲ μήτηρ ἔκλαιε, τὰ δὲ τέκνα γυμνὰ ἐζήτουν ἄρτον. Ὁ νεανίας ἐξεπλάγη, ἀλλ' ὁ Ἑρμᾶς εἶπεν: « Ἰδοὺ ἐνταῦθα θυσιαστήριον διὰ τὴν θυσίαν σου· ἴδε, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀδελφοὶ καὶ τοποτηρηταὶ τοῦ Κυρίου. » Καὶ ὁ πλούσιος νεανίας, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἔδωκεν ἄρθονα εἰς αὐτοὺς καὶ περιεποιήθη τοὺς ἀσθενεῖς ἐκείνους, καὶ οἱ ὑποθαλπέντες δυστυχεῖς ηὐλόγουν αὐτὸν καὶ ἐκάλουν ἄγγελον ἀπεσταλμένον παρὰ Θεοῦ. Ὁ δὲ Ἑρμᾶς, ἐγκαταλείπων αὐτὸν, εἶπεν: « Οὕτω, καλέ μου νέε, στρέφε πάντοτε τὸ εὐγνῶμον πρόσωπόν σου εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἔπειτα εἰς τὴν γῆν. »

ΤΟ ΜΗΛΟΝ.

Ἡ ἀρχιταμίας τοῦ βασιλέως Ἡρώδου ἐνεδύετο πορφύραν καὶ βύσσον, καὶ ἔζη πάσας τὰς ἡμέρας λαμπρῶς καὶ ἐν εὐφροσύνῃ. Καὶ ἦλθε ποτὲ πρὸς αὐτὸν ἀπὸ μακρᾶς γῆς φίλος, τὸν ὁποῖον ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐγνώριζε, καὶ τὸν ὁποῖον δὲν εἶδεν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν· καὶ ὁ ἀρχιταμίας παρεσκεύασεν αὐτῷ δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς φίλους αὐτοῦ. Εἰς τὴν τράπεζαν παρετέθησαν πολλὰ καλὰ βρώματα ἐπὶ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, καὶ πολλὰ βαρύτιμα σκεύη μετὰ μύρων καὶ οἴνων παντοδαπῶν. Καὶ ὁ ἀρχιταμίας ἐκάθητο εἰς τὰ ἄνω τῆς τραπέζης καὶ ἔχαιρε, καὶ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἐκάθητο ὁ φίλος αὐτοῦ, ὁ ἀπὸ μακρᾶς γῆς ἐλθών· καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον, καὶ ἐχορτάσθησαν.

Τότε εἶπε πρὸς τὸν ἀρχιταμίαν τοῦ βασιλέως Ἡρώδου ὁ ἀνὴρ, ὁ ἀπὸ μακρᾶς γῆς ἐλθών: « Τοιαύτη λαμπρότης καὶ μεγαλοπρέπεια, ὁποία βασιλεύει εἰς τὸν οἶκόν σου, δὲν ὑπάρχει παντάπασιν εἰς τὴν χώραν μας! » Καὶ ἐπῄνεσε σφόδρα πᾶσαν τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐκείνην, καὶ ἐμακάρισεν αὐτὸν ὡς εὐδαίμονα ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ δὲ ἀρχιταμίας τοῦ βασιλέως ἔλαβε μῆλον ἀπὸ χρυσοῦ τινὸς σκεύους, καὶ τὸ μῆλον ἦτο μέγα καὶ ὡραῖον καὶ ἐρυθρὸν ἔξωθεν ὡς πορφύρα. Καὶ ἔλαβε τὸ μῆλον καὶ εἶπεν: « Ἰδοὺ τὸ μῆλον τοῦτο ἀνεπαύετο ἐπὶ χρυσοῦ, καὶ ἡ μορφὴ αὐτοῦ εἶνε ὡραιοτάτη. » Καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὸν ξένον καὶ φίλον, τὸν ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας· ὁ δὲ ξένος ἔκοψε τὸ μῆλον, καὶ ἰδοὺ τὸ μέσον αὐτοῦ σαπρὸν καὶ εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ σκώληξ. Τότε ὁ ξένος ἀπέβλεψε πλαγίως πρὸς τὸν ἀρχιταμίαν, ὁ δὲ ἀρχιταμίας ἐκύτταξε κατὰ γῆς καὶ ἐστέναξε.

Μὴ θαμβωθῇς ποτὲ, ὦ ἄνθρωπε, ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς λαμπρότητος τοῦ πλησίον σου, πρὶν ἢ βυθίσῃς πρῶτον τοὺς ὀφθαλμούς σου εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ.

ΤΟ ΑΠΟΛΕΣΘΕΝ ΠΕΤΑΛΟΝ.

Ἄνθρωπος τις περιηγεῖτο ἵππος μὲ ὑπηρέτην ὀδεύοντα πεζῇ. Ὁ ἱππεὺς ἔτρεχεν εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς πεδιάδας, ὁ δὲ πιστὸς ὑπηρέτης ἠναγκάζετο νὰ τρέχῃ κατόπιν του, καὶ μόλις ἀσθμαίνων καὶ ἀγωνιῶν ἠδύνατο νὰ τὸν ἀκολουθῇ. « Αὐθέντα, αὐθέντα! φωνάζει ὁ φρόνιμος ὑπηρέτης, εἷς ἦλος ἔπεσεν ἀπὸ τὸ πέταλον τοῦ ἵππου σας· βάλλετέ τον, ἐὰν δὲν θέλετε νὰ ἀπολέσητε καὶ τὸ πέταλον. — Τί πειράζει; λέγ ὁ αὐθέντης· ἦλος ἐδῶθεν, ἦλος ἐκεῖθεν, ἔχομεν ἦλους πολλούς· ἐμπρός! » Μετὰ μίαν στιγμὴν, ὁ ὑπηρέτης φωνάζει: « Αὐθέντα, αὐθέντα! τὸ πέταλον ἔπεσε· βάλλετέ το, ἐὰν δὲν θέλετε νὰ ἀπολέσητε καὶ τὸν ἵππον σας. — Τί πειράζει; λέγει ὁ ἀπρονόητος ἱππεύς· πέταλον ἐδῶθεν, πέταλον ἐκεῖθεν, ἔχομεν πέταλα πολλά· ἐμπρός! » Ἀλλὰ πρὶν ἢ ὁ ὑπηρέτης τὸν εἰδοποιήσῃ τὸ τρίτον, ὁ ἵππος προσκρούει εἰς πέτραν, καὶ πίπτει συντρίψας τὸ σκέλος. Ὁ ἱππεὺς τότε ἠναγκάσθη νὰ ἀφήσῃ τὸ ἀναπαυτικὸν ἐφίππιον, καὶ βαδίζει δυστυχῶς πλησίον τοῦ ὑπηρέτου του.

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ.

Μεταξὺ τῶν μαθητῶν τοῦ Χιλλὲλ, τοῦ σοφοῦ διδασκάλου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἦτο νεανίας τις καλούμενος Σαβὼθ, ὅστις, τοσοῦτον ἀπεστρέφετο πᾶσαν ἐργασίαν, ὥστε παρεῖδετο τὴν ἡμέραν ὅλην εἰς τὴν ἀργίαν καὶ ὀκνηρίαν. Καὶ ὁ Χιλλὲλ ἐλυπεῖτο, βλέπων τὸν μαθητὴν αὐτοῦ καταναλισκόμενον οὕτω, καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸν νουθετήσῃ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὡδήγησεν αὐτὸν μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν κοιλάδα Ἐννὼμ, ἔνθα ὑπῆρχον λιμνάζοντα ὕδατα, πλήρη σκωλήκων καὶ βλαβερῶν ζωυρίων, καὶ παραφυόμενα ζιζάνια πολλὰ καὶ βορβορώδη. Καὶ ἀφοῦ ἔφθασαν εἰς τὴν κοιλάδα, καταθεὶς ὁ Χιλλὲλ τὴν ῥάβδον αὐτοῦ, εἶπεν: « Ἐνταῦθα ἂς ἀναπαυθῶμεν ἀπὸ τοῦ ὁρόμου. » Ἀλλ' ὁ νεανίας θαυμάσας, « — Πῶς, διδάσκαλε! εἶπεν, ἐπὶ τοῦ δυστώδους τούτου ἕλους; Δὲν παρατηρεῖς ὁποία φαρμακερὰ ἀναθυμιάσεις ἀναπέμπεται ἐξ αὐτοῦ; — Ὀρθῶς λέγεις, τέκνον μου, ἀπεκρίθη ὁ διδάσκαλος. Τὸ ἕλος τοῦτο ὁμοιάζει τὴν ψυχὴν τοῦ ὀκνηροῦ· τίς δύναται νὰ διατρίψῃ παρ' αὐτῷ; »

Καὶ ὡδήγησεν ἔπειτα ὁ Χιλλὲλ τὸν νεανίαν εἰς ἔρημόν τινα ἀγρὸν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφύοντο ἄκανθαι καὶ τριβόλοι, ἀποπνίγοντες τὸν σῖτον καὶ τὰ χόρτα τὰ καλά· ἐκεῖ, ἐπιστηρίξας ἑαυτὸν ὁ ῥαββὶ ἐπὶ τῆς ῥάβδου αὐτοῦ, εἶπεν: « Ἰδοὺ, τοῦ ἀγροῦ τούτου ἡ γῆ εἶνε ἀγαθὴ εἰς τὸ ἐκφέρειν παντοῖα τινὰ χρήσιμα καὶ τερπνά· ἀλλὰ παρημελήθη καὶ ἔμεινεν ἀκαλλιέργητος, καὶ ἴδε, ἄλλο τι δὲν ἐκφέρει πλέον, εἰμὴ ἀκάνθας καὶ τριβόλους καὶ φαρμακερὰ φυτά, ὑπὸ τὰ ὁποῖα ἐμφωλεύουσιν οἱ ὄφεις, οἱ σκορπίοι καὶ αἱ σαλαμάνδραι. Καὶ πρότερον μὲν εἶδες τὴν ψυχήν, τώρα δὲ κατάμαθε καὶ τὸν βίον τοῦ ὀκνηροῦ. »

Καὶ τὸν Σαβὼῆ κατέλαβε τότε αἰδὼς καὶ μεταμέλεια, καὶ εἶπε: « Ῥαββὶ, διατί μὲ φέρεις εἰς τοιούτους ἐρήμους καὶ ἀτερπεῖς τόπους, οἵτινες εἰσὶν ἡ πιστὴ καὶ θλιβερὰ εἰκὼν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ βίου μου; » Καὶ ὁ Χιλλὲλ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν: « Ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησες νὰ μὲ ἀκούσῃς νουθετοῦντά σε, ἔπρεπεν ἡ φύσις αὐτὴ καὶ ἡ ἰδία σου καρδία νὰ σὲ τιμωρήσωσι. » Καὶ ὁ Σαβὼῆ ἤρχισε τότε νὰ σκέπτεται καὶ νὰ γίνεται τοῦ λοιποῦ ἐργατικὸς καὶ φιλόπονος.

Μετ' οὐ πολλὰς δὲ ἡμέρας ὕστερον ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ Χιλλὲλ εἰς τερπνήν τινα καὶ εὐφορωτάτην κοιλάδα παρὰ τὰς ὄχθας καθαροῦ ῥύακος, ἐν μέσῳ εὐόσμων ἀνθέων καὶ θάμνων διαῤῥέοντος. « Ἰδοὺ, εἶπεν ὁ διδάσκαλος, ἡ εἰκὼν τοῦ ἐργατικοῦ βίου, ἆρα καὶ τοῦ ἰδικοῦ σου· ἡ φύσις, ἥτις σὲ ἐνουθέτησεν, αὐτὴ καὶ τώρα ἂς σὲ ἀνταμείψῃ. — Ἔτι δὲ καὶ ἡ καρδία μου, ἀπεκρίθη ὁ εὐγνώμων νεανίας, καὶ τοῦ διδασκάλου μου αἱ σοφαὶ συμβουλαὶ καὶ παρορμήσεις! »

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΦΙΛΟΙ.

Ἄνθρωπος τις εἶχε τρεῖς φίλους, τοὺς δύο ἐκ τῶν ὁποίων ἠγάπα πολὺ περὶ δὲ τοῦ τρίτου ὀλιγωρεῖ, καίτοι εἰλικρινέστατα πρὸς αὐτὸν φερομένου. Κατηγορηθεὶς δέ ποτε ἀλλ' ἀναιτίως καὶ κληθεὶς εἰς τὸ δικαστήριον, εἶπε πρὸς αὐτούς: « Τίς ἐξ ὑμῶν θέλει νὰ ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ καὶ νὰ μαρτυρήσῃ ὑπὲρ ἐμοῦ, διότι κατηγοροῦμαι, καὶ ὁ βασιλεὺς εἶνε ὠργισμένος ἐναντίον μου; » Καὶ ὁ μὲν πρῶτος τῶν φίλων αὐτοῦ παρητήθη εὐθὺς, εἰπὼν ὅτι δι' ἄλλας ὑποθέσεις δὲν δύναται νὰ ἀπέλθῃ μετ' αὐτοῦ· ὁ δὲ δεύτερος τὸν ἠκολούθησε μέχρι τῆς θύρας τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἔπειτα στραφεὶς ἀνεχώρησε, φοβηθεὶς τὸν παροργισμένον δικαστήν. Ὁ τρίτος ἐν τούτοις, εἰς τὸν ὁποῖον ὀλίγον ἤλπιζεν, εἰσῆλθε μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ δικαστήριον, ὡμίλησεν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τόσον προθύμως ὑπὲρ τῆς ἀθωότητος αὐτοῦ συνηγόρησεν, ὥστε ὁ δικαστὴς ἀπέλυσε τὸν ἀναιτίως κατηγορηθέντα ἄνθρωπον ἐκεῖνον.

Τρεῖς φίλους ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἰς τοῦτον τὸν κόσμον. Πῶς δὲ προσφέρονται οὗτοι κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, ὅταν ὁ Θεὸς τὸν καλῇ εἰς τὸ αἰώνιον Αὐτοῦ δικαστήριον; Τὰ μὲν χρήματα, ὁ κάλλιστος αὐτοῦ φίλος, τὸν ἐγκαταλιμπάνουσι τὰ πρῶτα καὶ δὲν ἀπέρχονται μετ' αὐτοῦ· οἱ δὲ συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ φίλοι τὸν ἀκολουθοῦν μέχρι τῆς θύρας τοῦ τάφου, καὶ ἐπιστρέφουσι πάλιν εἰς τὰς οἰκίας των· ὁ δὲ τρίτος, τὸν ὁποῖον κατὰ τὸν βίον μάλιστα ἐλησμόνει, εἶνε τὰ καλὰ αὐτοῦ ἔργα. Αὐτὰ μόνα τὸν ἀκολουθοῦν μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ αἰωνίου Δικαστοῦ, αὐτὰ προπορεύονται, συνηγοροῦσιν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ εὑρίσκουσιν ἔλεον καὶ χάριν.

* *

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Ἐρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΠΥΡΟΚΟΝΙΣ.

Μυδραί τινες γνώσεις τῆς πυροκόνεως ἡ πυρίτιδος φαίνεται ὅτι ὑπῆρχον κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχήν. Οἱ Ἰνδοὶ διατείνονται ὅτι πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων οἱ πατέρες των μετεχειρίζοντο τὴν πυρίτιδα. Ὁ Μάρκος Γράκχος, ζῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Θ' αἰῶνος, μνεῖαν ποιεῖται δύο εἰδῶν πυροτεχνημάτων, ἅτινα ἀμφότερα παρεσκευάζοντο διὰ τοῦ ἄνθρακος, τοῦ νίτρου καὶ τοῦ θείου, συνηνωμένων καὶ μεμιγμένων ἐν ὑγρῷ· καὶ πραγματικῶς, ταῦτα εἰσὶ τὰ κύρια συστατικὰ τῆς πυροκόνεως. Ὁ Ῥογῆρος Βάκων, περίφημος Ἄγγλος φιλόσοφος καὶ ἀστρονόμος τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, ἐγνώριζεν ἐπίσης τὴν φλογώδη ταύτην καὶ εὔφλεκτον ὕλην, ἀλλ' ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, παρέλαβε τὴν κατασκευὴν αὐτῆς ἐξ ἀρχαίων πηγῶν, καὶ οὐδόλως συγκατετίθετο νὰ προδῷ εἰς διάδοσιν ἑνὸς μυστικοῦ, τοῦ ὁποίου ὁ λαὸς ἠδύνατο νὰ κάμῃ κακίστην χρῆσιν. Ὑποθέτει δὲ ὅτι διὰ μέσου τῆς πυροκόνεως ὁ Γεδεὼν κατέστρεψε τοὺς Μαδιανίτας μὲ μόνον τοὺς τριακοσίους ἄνδρας του.

Αἱ πρῶται λοιπὸν γνώσεις, ἃς περὶ τῆς πυροκόνεως ἔχομεν, ἀνατρέχουσι μέχρι τοῦ Θ' αἰῶνος. Ἀρχαῖός τις χρονογράφος διηγεῖται ὅτι κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν ὁ βασιλεὺς τῆς Τύνιδος, συμπλακεὶς εἰς ναυμαχίαν μετὰ τοῦ Μαύρου βασιλέως τῆς Σεβίλλης, μετεχειρίσθη κατὰ τὴν μάχην εἶδος σιδηρῶν σιφωνοειδῶν σωλήνων, οἵτινες ἀνέ-

πεμπον πῦρ μετὰ πατάγου, ὁμοιάζοντος τὸν τοῦ κεραυνοῦ. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ περίφημον ὑγρὸν πῦρ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων τί ἄλλο δύναται ὑποτεθῆναι εἰμὴ εἶδος πυροκόνεως, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀτελοῦς ἢ ἐντελοῦς κατασκευῆς, σχετικῶς πρὸς τὴν πυρόκονιν τῶν ἡμετέρων χρόνων;

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἐφευρετὴς τοῦ τρομεροῦ τούτου ὑγροῦ πυρὸς θεωρεῖται ὁ περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΔ' αἰῶνος ἐν Φριβούργῳ τῆς Γερμανίας ζῶν μοναχὸς Βερτῶλδος Σχβράτζ. Καταγινόμενος οὗτος εἰς τὴν χημείαν κατὰ τὸν ἐπικρατοῦντα ἐν μεσαιῶνι συρμόν, ἠθέλησε μίαν ἡμέραν νὰ κατασκευάσῃ διὰ χημικήν τινα παρασκευασίαν μίγμα ἐκ νίτρου, ἄνθρακος καὶ θείου. Ἐνῷ δὲ ἔτριβεν αὐτὰ ἐντὸς ἰγδίου, εἴτε ἐκ συμπτώσεως εἴτε ἐκ τύχης ἔπεσεν ἐντὸς αὐτοῦ μικρὸς σπινθὴρ, ὅστις κατέφλεξε μετὰ βιαίας ἐκρήξεως τὴν ὕλην. Ὁ μοναχὸς, φύσει ἀγχίνους, δὲν παρέτρεξεν ἀπαρατήρητον τὸ συμβάν, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος ἠξεύρων νὰ ὠφελῆται καὶ ἐκ τῶν παραμικροτέρων περιστάσεων, ἐσπούδασεν, ἐξέτασεν, ἐπελόγισε τὰς συνεπείας καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του συμβάντος, καὶ βοηθούμενος καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν προγενεστέρων μαρτυριῶν καὶ τῶν ἀτελῶν ἐκθέσεων, προέβη ἐν ὀλιγοχρονίῳ διαστήματι εἰς τὴν ἐπινόησιν καὶ κατασκευὴν τῆς ἀληθοῦς πυροκόνεως.

Πρώτη μάχη, καθ' ἣν ἡ πυρόκονις ἔλαβε σπουδαιότατον μέρος, ἦν ἡ τῶν Βενετῶν κατὰ τῶν Γενουησίων τῷ 1380· πλὴν ἅπασα ἡ Ἰταλία ἐξηγέρθη κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς κατηγόρησε, διότι διὰ τοῦ βιαίου τούτου μέσου προσέκρουον εἰς τοὺς εὐγενεῖς νόμους τοῦ πολέμου. Ὁπωσδήποτε, ἔκτοτε ἡ τέχνη τοῦ πολέμου μετεσχηματίσθη ἐξ ὁλοκλήρου. Οἱ ἱππόται, οἱ βαρυσιδήρους πανοπλίας φέροντες ἐκεῖνοι γίγαντες, ἐξέλιπον ὁλοτελῶς, καὶ ἡ ἀτομικὴ ἀνδρεία ὑπεχώρησεν εἰς τὴν βίαν καὶ τὸν τρόμον. Ἡ πόλις τοῦ Φριβούργου ᾠκοδόμησε πηγήν τινα κεκοσμημένην μὲ ἐπιγραφὰς πρὸς τιμὴν τοῦ μοναχοῦ Βερτόλδου, οὗτινος ὁ ἀνδριὰς ὑψοῦται μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τῆς κορυφῆς. Καὶ ἴσως μὲν πρὸς ἁπλῆν δόξαν τοῦ χημικοῦ ἀποκλειστικῶς ἀρμόζει ἡ ἀνέγερσις ἀνδριάντος, ἀλλ' ὁ ἐφευρετὴς τῆς πυροκόνεως δὲν ἔχει ποτὲ τὸ δικαίωμα νὰ συγκαταριθμῆται μεταξὺ τῶν εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ καθ' ἡμᾶς, πρέπει νὰ διατεθῶμεν ἐπὶ τῇ ἐφευρέσει τῆς καταστρεπτικῆς ταύτης κόνεως ὡς ὁ Ἀρχίδαμος, ὅστις, ἰδών ποτε καταπελτικὸν ὅπλον, ἐκσφενδονίζον διὰ μηχανισμοῦ βέλη καὶ ἀκόντια καὶ πέτρας, ἀνέκραξε μετὰ σχετλιασμοῦ, « Οἴμοι! ἀπόλωλεν ἀνδρὸς ἀρετή! »

ΛΟΓΧΗ.

Ἡ λόγχη, τὸ ἀποφασιστικὸν τοῦτο ὅπλον τῶν πολέμων, ἐφευρέθη εἰς μικρόν τι χωρίον ἐκ τῶν πέριξ τῆς πόλεως Βαϊόννης (Bayonne, ἐξ οὗ καὶ τὸ κοινὸν ὄνομα μπαγιονέττα), κατὰ τὸ 1671. Χωρικοὶ κάτοικοι τῆς Βισκαΐας καὶ λαθρέμποροι Ἱσπανοὶ συνεπλάκησαν εἰς λυσσώδη πόλεμον. Οἱ Βισκαΐανοὶ, ἐξαντλήσαντες ὅλας των τὰς προμηθείας καὶ μὴ δυνάμενοι ν' ἀνταποκρίνωνται εἰς τὸ πῦρ τῶν ἐχθρῶν των, ἐραντάσθησαν νὰ προσδέσωσι τὰς μαχαίρας των εἰς τὰς ἄκρας τῶν πυροβόλων, καὶ οὕτω ὡπλισμένοι ὥρμησαν κατὰ τοῦ πολεμίου στρατοπέδου καὶ ἔτρεψαν αὐτὸ εἰς φυγήν, προξενήσαντες μεγίστην φθοράν. Ἔκτοτε ἐφευρέθη καὶ εἰσήχθη εἰς τὰ στρατεύματα ἡ λόγχη.

Ἡ πρώτη μάχη, καθ' ἣν αὕτη ἔπαιξε σπουδαῖον πρόσωπον ἦν ἡ τοῦ Ταυρίνου τῷ 1692· πλὴν κυρίως εἰς τὴν μάχην τῆς Σπύρας τῷ 1703 ἐξετελέσθη ἡ πρώτη τρομερὰ διὰ τῆς λόγχης ἔφοδος. Ἀπὸ ταύτης τῆς ἐποχῆς μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1792 μετεχειρίσθησαν συχνότατα τὴν λόγχην εἰς τὰς μάχας, καὶ μάλιστα οἱ Γάλλοι, ἀφοῦ πλέον ὁ Πρίγκηψ Δελινιὲ τὴν ὠνόμασεν ὅπλον αὐτόχθονα Γαλλικὸν, θέλων νὰ ἐκφράσῃ τὸν ἔξοχον τρόπον, δι' οὗ μετεχειρίζοντο τὸ ἀγχέμαχον τοῦτο ὅπλον ἰδίως οἱ στρατιῶται τοῦ ἔθνους τούτου. Ἀλλ' ἡ πραγματικὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ χρῆσις τῆς λόγχης ἐφάνη κατόπιν εἰς τοὺς πολέμους τῆς ἀνεξαρτησίας, ὁπότε ἀπέβη ἀληθῶς Γαλλικὸν ὅπλον.

« Ἡ σφαῖρα εἶνε τρελλὴ, ἔλεγεν ὁ Σουβαρὼφ, ἡ λόγχη ὅμως εἶνε φρόνιμος. » Καὶ τωόντι ἡ ἐφεύρεσις τοῦ ὅπλου τούτου ἐμετρίασεν ὀλίγον τὴν ἐκ τῆς πυροκόνεως προξενηθεῖσαν κακὴν ἐντύπωσιν, διότι μόνη ἡ λόγχη φαίνεται περιφρονοῦσα τὴν πυρίτιδα, καὶ ὡς οἱ γενναῖοι πολεμισταὶ τοῦ μεσαιῶνος, μάχεται πάντοτε σῶμα πρὸς σῶμα ἐκ τοῦ πλησίον. Εἰς τὸν πόλεμον τῆς Πολωνίας ἓν σύνταγμα ὡρκίσθη νὰ μὴ καύσῃ οὔτε ἓν φυσίγγιον (φυσέκι) ἐναντίον τῶν Ῥώσσων, καὶ διὰ τῆς λόγχης ἀπέκρουσε ὅλας των τὰς ἐφόδους. Τὸ ἡρωϊκὸν τοῦτο σύνταγμα, ἑπτάκις ἀποδεκατισθὲν, ἀνενεώθη διαρκούσης τῆς τρομερᾶς ταύτης μάχης, καὶ ἐτήρησε πραγματικῶς τὸν ὅρκον του.

Ῥ.

ΟΙ ΓΑΜΟΙ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

Ἡ τῆς γυναικὸς ὕπαρξις ἐν Τουρκίᾳ εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐσωτερικὴ καὶ οἰκιακή. Ἡ ἐν τῷ οἴκῳ διαγωγή της εἶνε ἀξιοπαρατήρητος, ἐνῷ ἐκτὸς αὐτοῦ οὐδὲν ἐστι. Οὐδόλως σχεδὸν αὕτη συμμερίζεται τὴν ἐνεργητικότητα καὶ τὴν κίνησιν τοῦ ἐκτὸς βίου, καὶ διὰ τῆς θέας μόνον, οὕτως εἰπεῖν, συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, προσέχουσα ὥστε, ὅταν διέρχεται ἐν μέσῳ αὐτοῦ, νὰ πράττῃ τοῦτο μετὰ προφυλάξεως, χωρὶς νὰ φαίνεται μιγνυομένη μετ' αὐτοῦ. Ἐκ τῶν δύο προσόψεων παντὸς οἴκου τῆς Ἀνατολῆς, αἵτινες διακρίνονται μὲ τὸ ὄνομα χαρέμιον καὶ σελαμλίκιον, ἤτοι γυναικωνίτης καὶ ἀνδρωνίτης, ἐν τῇ πρώτῃ εἶνε ἡ θέσις ἢ μᾶλλον ἡ ἑβρα τῆς γυναικὸς, τὸ ἄσυλον τοῦτο ἢ τὸ ἄδυτον, ὅπου, ἐκτὸς τοῦ συζύγου της, οὐδὲν ἄρσεν δύναται νὰ εἰσέλθῃ. Ἐκεῖ ἐνασχολεῖται εἰς τὰ γυναικεῖα ἔργα, βοηθουμένη, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ συζύγου της, ὑπὸ ἀργυρωνήτων θεραπαινίδων, λευκῶν ἢ μελαίνων. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ ὀλίγος καιρὸς δαπανᾶται παρ' αὐτῆς εἰς οἰκιακὰς ἐργασίας, αἱ πλεῖσται τῶν ὁποίων εἰσὶν ἄλλως τε ἀνατεθειμέναι εἰς τὰς ὑπηρετρίας, διέρχεται τὸ ἐπίλοιπον διάστημα τῆς ἡμέρας, ἐλλείψει τῶν ἐνασχολήσεων τῆς ἀναγνώσεως, τῆς μουσικῆς καὶ τῶν ἐργοχείρων, εἰς στολισμοὺς, εἰς τὸ λουτρὸν, εἰς τὸ μεταβαίνειν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς θαλάμου εἰς ἄλλον, καὶ εἰς τὸ δέχεσθαι τὰς ἐπισκέψεις τῶν γειτονισσῶν καὶ φίλων αὐτῆς πέριξ τοῦ ταντουρίου, (*) περὶ τὸ ὁποῖον διάγει τὰ τρία τέταρτα τῆς χειμερινῆς ἡμέρας. Τοιαύτη τις ἐστὶν ἡ αἰώνιος μονοτονία τῶν διαχύσεων τῆς Ὀθωμανίδος.

Ἐν τούτοις ἡ παράδοσις, τὰ ἤθη, ἡ ἀνατροφὴ, τὸ πᾶν τέλος ἐξοικειεῖ τὰς Ὀθωμανίδας μὲ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ βίου, καὶ προετοιμάζει αὐτὰς διὰ τὸ μέλλον. Μνηστευόμεναι συνήθως κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν καὶ ὑπανδρευόμεναι δωδεκαετεῖς ἢ δεκατριετεῖς, μεταβαίνουσιν ἀπὸ τοῦ χαρεμίου τῆς μητρός των εἰς τὸ τοῦ συζύγου των, ὑποβαλλόμεναι ἐν πρώτοις εἰς αὐταπάρνησίν τινα, ἣν ἡ συνήθεια κατέστησεν εὔκολον εἰς αὐτάς. Τὸ συνοικέσιον τακτοποιεῖται ὑπὸ τῶν γονέων ἢ συγγενῶν ἐν ἀγνοίᾳ τῶν μελλονύμφων, οἵτινες οὐδ' εἰς τὴν τελετὴν παρευρίσκονται μάλιστα· μόνοι δὲ οἱ γονεῖς ὑπογράφουσιν ἐν ὀνόματι τῶν νεονύμφων καὶ τῇ συγκαταθέσει αὐτῶν τὸ γαμικὸν συμβόλαιον, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ἰμάμου καὶ τῶν μαρτύρων. Ὁ εἰς τὴν τελετὴν ταύτην παρευρισκόμενος Ἰμάμης δὲν ἐκτελεῖ χρέη ἱερέως, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας περιβάλλεται πολιτικὴν ἐξουσίαν. Καταγράφει εἰς τὸν κώδικά του τὴν πρᾶξιν τοῦ συνοικεσίου κατὰ τὰς παραδεχθείσας ἑκατέρωθεν συμφωνίας, τὰς ὁποίας οἱ μάρτυρες ἐπικυρώνουσι, θέτοντες ἀντὶ ὑπογραφῆς τὰς σφραγίδας των, καὶ ὁ δεσμὸς τοῦ γάμου συσφίγγεται ἔκτοτε διὰ τῆς ἁπλῆς ταύτης καταγραφῆς καὶ μαρτυρίας.

Ἐν τῇ Τουρκίᾳ ὁ ἀνὴρ προικίζει τὴν γυναῖκα. Εἶνε ὑπόχρεως νὰ τῇ παράσχῃ ἔντιμον βίον, καὶ νὰ τῇ προμηθεύσῃ οἰκίαν ἀνάλογον μὲ τὰ ἰδιά του μέσα καὶ μὲ τὴν καταγωγὴν τῆς συζύγου του. Εἰς τρόπον ὥστε, ὅσας γυναῖκας λαμβάνει, (διότι ὁ νόμος ἐπιτρέπει μέχρι τῶν τεσσάρων), τόσας προίκας χρεωστεῖ νὰ προμηθεύσῃ, τόσας οἰκίας ἢ χωρίσματα ἐντὸς τοῦ μεγάρου του, μεθ' ὅλων τῶν ἀναγκαιούντων ἐπίπλων καὶ κοσμημάτων, τόσα ὀχήματα καὶ ὑπηρεσίας καὶ ὑπηρέτας, κτλ. Καὶ οὗτός ἐστιν ὁ ἰσχυρότερος λόγος ὅστις, τοὺς μὲν πτωχοὺς ἀναγκάζει εἰς μίαν μόνην ἐξ ἀνάγκης νὰ περιορίζωνται γυναῖκα, εἰς δὲ τοὺς λίαν πλουσίους παρέχει τρεῖς ἕως τέσσαρας, σπάνια δὲ εἶσι τὰ παραδείγματα τῶν πληρούντων τὸν καθιερωθέντα ἀριθμὸν τῶν ἑπτά. Ἐκ τούτου δὲ προκύπτει ὅτι, ἐναντίον τῆς κοινῆς δοξασίας, αἱ περιπτώσεις τῆς πολυγαμίας εἰσὶν ὀλίγισται, ἵνα μὴ εἴπωμεν σπάνιαι ἐν Τουρκίᾳ.

Ὁ λίαν πτωχὸς Ὀσμανλῆς, ἐπιθυμῶν νὰ νυμφευθῇ, ἀγοράζει μίαν δούλην (σκλάβαν), ἥτις τῷ χρησιμεύει ταὐτοχρόνως καὶ ὡς σύζυγος καὶ ὡς ὑπηρέτρια. Καὶ κατὰ τοῦτο ἀκόμη συμμορφοῦται μετὰ τοῦ ἱεροῦ νόμου, ὅστις λέγει ῥητῶς: « Ἐκεῖνος, ὅστις δὲν εἶνε ἀρκετὰ πλούσιος διὰ νὰ νυμφευθῇ μετὰ τιμίων καὶ πιστῶν γυναικῶν, δύναται νὰ λάβῃ πιστὰς δούλας. » Τὰ δὲ γεννηθέντα ἐξ αὐτῆς τέκνα εἶνε κύριος νὰ υἱοθετήσῃ, καὶ ἡ υἱοθέτησις αὕτη ἐπιφέρει μετὰ τὸν θάνατόν του τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς γυναικὸς, ἥτις οὔτε πωλεῖται πλέον οὔτε χαρίζεται.

Τίποτε λοιπὸν ἁπλούστερον καὶ ἄμικτον περιπετειῶν ἑνὸς Τουρκικοῦ γάμου. Ἰδοὺ πῶς ἐκτελεῖται οὗτος κατὰ τὴν μεσαίαν συνήθως τάξιν τῶν πλουσίων πολιτῶν:

« Ἡ ὡραία Ἐσμὲ ἔφθασεν ἤδη εἰς τὴν δεκάτην τετάρτην ἄνοιξίν της. Ἀπὸ τῆς τετραετοῦς αὐτῆς ἡλικίας εἶνε μεμνηστευμένη μετὰ τοῦ Μπεκὴρ, ὅστις εἶνε ἤδη εἰκοσαετὴς καὶ ὡραῖος ἐπί-

(*) Λέξις παρεφθαρμένη ἐκ τοῦ Περσικοῦ τι ν-νο ὺρ = Σπερματήριον τοῦ σώματος. Πᾶς τις γνωρίζει ὑπόιόν εἶδος ἐστὶν ἡ Σπερμάστρα αὕτη. Σ. Μ.

σης. Ἐπέστη ὁ καιρὸς, καθ' ὃν πρέπει νὰ συζευχθῶσιν. Ὁ Μπεκὴρ δὲν γνωρίζει ποσῶς τὴν Ἐσμὲ, ἢ τοὐλάχιστον ἐλησμόνησεν ἐξ ὁλοκλήρου τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου της, ἀφότου αὐτὴ ἔπαυσε τοῦ νὰ ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μητρός του διὰ νὰ συμπαίζωσιν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ Ἐσμὲ διετήρησεν ἐν ἑαυτῇ συγκεχυμένην τινὰ ἀνάμνησιν τοῦ Μπεκὴρ, καὶ διὰ τοῦτο παρεκάλεσε πρό τινων ἡμερῶν τὴν μητέρα της, πρὶν ἀνανεώσωσι τὴν τελειωτικὴν διαταύτην τὴν φορὰν συγκατάθεσίν της, νὰ τῇ ἐπιτραπῇ νὰ ἴδῃ ἅπαξ τοὐλάχιστον τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ μνηστῆρός της. Ἡ μήτηρ συγκατανεύει, καὶ ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ὁ Μπεκὴρ εὑρίσκετο εἰς τὸν ἀνδρωνίτην τοῦ μεγάρου των πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ πενθεροῦ του, ἡ Ἐσμὲ παρευρίσκεται εἰς τὴν συνδιάλεξιν ὄπισθεν πυκνοῦ καφασίου (κιγκλίδος). « Κατὶ-ιμ! » (Συγκατατίθεμαι), εἶπεν αὐτὴ ἰδοῦσα τὸν νέον, καὶ ἀμέσως οἱ συγγενεῖς ἀμφοτέρων τῶν μερῶν συνῆλθον καὶ ἐπροσδιώρισαν ὁμογνωμόνως τὴν ἡμέραν τῆς τελετῆς. Ὀκτὼ ἢ δέκα ἡμέραι μένουσιν εἰσέτι, καὶ ἡ Ἐσμὲ θέλει ἀνταλλάξει τὸ ἐπώνυμον τῆς δεσποσύνης (χ_ουτσοὺκ χανήμ) μὲ τὸ τῆς κυρίας (μπεγ_ουὺκ χανήμ.)

Ἐν τούτοις καὶ ὁ Μπεκὴρ ἀφ' ἑτέρου εἶνε ἀνυπόμονος νὰ γνωρίσῃ ἐκείνην, ἥτις μέλλει νὰ γίνῃ σύζυγός του. Ἡ μήτηρ του χιλιάκις τῷ κάμνει τὸν πανηγυρικὸν τῆς ὡραιότητός της, πλὴν πῶς νὰ πιστεύσῃ τὴν μητέρα του, ἥτις πρώτη ἐπεθύμησε τὸ συνοικέσιον τοῦτο; Διευθύνεται τότε πρός τινα ἐχέμυθον γραῖαν γνωστήν του, ἣν ἐπιφορτίζει νὰ εἰσέλθῃ ἐπί τινι προφάσει εἰς τὸ χαρέμιον τῆς Ἐσμὲ, νὰ τὴν ἴδῃ καὶ νὰ τὴν ὁμιλήσῃ, ἐντυπόνουσα εἰς τὸν νοῦν της καὶ τὰ παραμικρότερα χαρακτηριστικὰ τῆς φυσιογνωμίας της, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐλαχίστους αὐτῆς λόγους. Ἡ ἔκτακτος ἀπεσταλμένη ἐπανέρχεται τὴν ἐπαύριον ἢ τὴν μετὰ ταύτην ἡμέραν, καὶ ἐξεικονίζει διὰ τῶν ζωηροτέρων καὶ θελκτικωτέρων χρωμάτων τὴν νεάνιδα: « Ὡραία, λέγει, ὡς σελήνη! ὀφθαλμοὶ ὅμοιοι μὲ δύο ἀστέρας (π α κ ι ζὲ ἀ χ τὲ ρ), ὀρθοὶ ὁμοιάζουσαι τὴν ἰτέαν, ὀδόντες παρεμφερεῖς μὲ μαργαρίτας! » Ὁ Μπεκὴρ δοξάζει τὸν Θεὸν καὶ τὸν προφήτην, εἶτα θέτει εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἐπιτετραμμένης του τὴν ἀνάλογον ἀμοιβὴν, καὶ ἔκτοτε δὲν παύει τοῦ νὰ στέλλῃ συχνότατα εἰς τὴν μνηστήν του κάνιστρα πλήρη ζαχαρωτῶν, ὀπωρικῶν ἢ ἀνθέων.

Ἡ φερνὴ, ἣν ἀποκαλοῦμεν τὸ κάνιστρον ἢ τὸ προγαμιαῖον δῶρον, ἀκολουθεῖ ἀμέσως μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συμβολαίου. Συνίσταται δὲ αὕτη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ὑφάσματα, εἰς ἀδάμαντας καὶ εἰς ἀργυρᾶ σκεύη· ἐν τούτοις ἡ συνήθεια ἀπαιτεῖ ὥστε νὰ εὑρίσκεται ἐντὸς αὐτῆς πάντοτε ἀργυροῦς τις καθρέπτης καὶ ζεῦγος χρυσοκεντήτων γαλεντσῶν (καθόρνων ξυλίνων) διὰ τὸ λουτρόν. Ὁ Μπεκὴρ ἀντιδωρεῖται μὲ σινδόνας καὶ προσόψια χρυσοκέντητα, καὶ μὲ μεταξοποικίλτους τσεβρέδες (μανδήλια)· τὰ μέλη τῶν δύο οἰκογενειῶν ἀνταλάσσουσιν ἐπίσης μεταξύ των ἀμοιβαῖα δῶρα.

Πολλαὶ ἡμέραι καὶ συνεχῶς πολλαὶ ἑβδομάδες παρέρχονται μεταξὺ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συμβολαίου καὶ τῆς τελετῆς τῶν γάμων, καὶ ὁ καιρὸς οὗτος εἰς μὲν τὸν Μπεκὴρ χρησιμεύει πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν τῆς προικὸς ἀναγκαίων, εἰς δὲ τοὺς συγγενεῖς τῆς Ἐσμὲ πρὸς παρασκευὴν τῆς φερνῆς τῆς μελλονύμφου καὶ δι' ἄλλας ἑτοιμασίας τοῦ γάμου.

Τέσσαρας ἡμέρας διαρκεῖ ὁ γάμος, ἀπὸ τὴν πρωΐαν τῆς δευτέρας μέχρι τῆς πέμπτης κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Ὡς πρώτη νὺξ τῶν γάμων προσδιορίζεται ἡ νὺξ τῆς πέμπτης πρὸς τὴν παρασκευὴν, ἥτις εἶνε ἡ μᾶλλον σεβομένη καὶ τιμωμένη παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, ἕνεκα τῆς κατ' αὐτὴν συλλήψεως τοῦ Μωάμεθ· ἐκ τούτου καὶ τὸ δοθὲν εἰς αὐτὴν ὄνομα τζουμμαά, τουτέστιν ἡμέρα ἑνώσεως, συλλήψεως.

Ὁ αὐτὸς γάμος ἑορτάζεται χωριστὰ εἰς ἑκάστην τῶν δύο οἰκογενειῶν, διότι κατὰ τὸν νόμον αἱ γυναῖκες μένουσι κεχωρισμέναι τῶν ἀνδρῶν. Ἡ ἑορτὴ συνίσταται κυρίως εἰς γεύματα ἢ δεῖπνα, ὧν τὰ ἐπιδόρπια ἀποτελοῦσι συχνότατα καὶ ἀπαύστως σχεδὸν προσφερόμενα σερβέτια, γλυκύσματα, ἀρώματα, καφὲς καὶ τσιμπούκια. Σοβαρά τις ἱλαρότης ὑπάρχει διακεχυμένη εἰς τὰ πρόσωπα τῶν εὐθυμούντων, ὧν αἱ διασκεδάσεις φαιδρύνονται συνεχῶς ὑπὸ τῶν χορευτῶν ἢ ἄλλων διασκεδαστικῶν μέσων. Συγγενεῖς καὶ φίλοι προσκαλοῦνται ὅπως διέλθωσιν ἀλληλοδιαδόχως εἰκοσιτέσσαρας ὥρας εἰς τὰς δύο οἰκίας, καὶ οἱ μακροὶ καὶ πλατεῖς σοφάδες, οἵτινες κατέχουσι μέγα μέρος τοῦ ἀνδρωνίτου καὶ τοῦ γυναικωνίτου, χρησιμεύουσιν εἰς τοὺς κεκλημένους ὡς κλῖναι, ἐφ' ὧν διέρχονται τὴν νύκτα.

Ἑκάστη ἡμέρα εἶνε ἐξιδιασμένη διὰ μίαν διαφορετικὴν τελετήν. Τὴν τρίτην ἡ φερνὴ τῆς Ἐσμὲ φέρεται ἐν μεγάλῃ πομπῇ ἀπὸ τοῦ πατρικοῦ της οἴκου εἰς τὸν τοῦ συζύγου της· τὸ ἑσπέρας τῆς τετάρτης ἡ Ἐσμὲ ὁδηγεῖται πανδήμως εἰς τὸ λουτρὸν, ὅπου, ἐκτὸς τῶν κεκλημένων εἰς τοὺς γάμους, προσκαλοῦνται καὶ ὅλαι αἱ πτωχαὶ γυναῖκες τῆς συνοικίας. Αὗται εἰσερχόμεναι

εἰς τὸ λουτρὸν, ἀποθέτουσι τὰ ῥάκη των εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἐξερχόμεναι εὑρίσκουσι νέαν ἐνδυμασίαν, συνοδευομένην ὑπὸ ποσότητός τινος χρημάτων, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς καταστάσεως τῶν νεονύμφων· διότι ἐν Τουρκίᾳ ἡ ἀγαθοεργία, ἡ ἐλεημοσύνη καὶ ἡ εὐσπλαγχνία, τὰ ἄριστα ταῦτα συστατικὰ πάσης κοινωνίας, ὑπάρχουσι παντοῦ μεμιγμένα.

Τέλος τὴν ἐπαύριον μετὰ μεσημβρίαν ἡ Ἐσμὲ, συνοδευομένη ὑπὸ τῆς μητρός της, τῶν ἀδελφῶν καὶ ἀκολούθων της, ἐγκαταλείπει τὴν οἰκίαν της, καὶ μεταβαίνει ἐν συνοδίᾳ πολλῶν ἁμαξῶν εἰς τὸν οἶκον τοῦ μέλλοντος συζύγου της, φερομένη ἐντὸς κεκαλυμμένου ὀχήματος. Οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ προσκεκλημένοι τῶν δύο οἰκιῶν συνενοῦνται, οἱ μὲν ἄνδρες εἰς τὸ σελαμλίκιον αἱ δὲ γυναῖκες εἰς τὸ χαρέμιον. Αἱ διασκεδάσεις, αἵτινες ἐπεκτείνονται μέχρι τῆς ἑσπέρας, τελειώνουσι διά τινος δείπνου. Κατὰ τὴν ὥραν τῆς πέμπτης προσευχῆς ὁ Μπεκὴρ, ἀσπασθεὶς τὰς χεῖρας τοῦ πατρός του, τῶν θείων καὶ τῶν μεγαλητέρων ἀδελφῶν του, εἰσδύει μυστηριωδῶς εἰς τὸ χαρέμιον, ὅπου τὸν περιμένει ἡ Ἐσμὲ, καθημένη ἐπὶ τοῦ σοφᾶ καὶ τὴν κεφαλὴν ἔχουσα κεκαλυμμένην ὑπὸ λεπτοῦ πέπλου. Εἰς τὴν θέαν τοῦ συζύγου της ἡ Ἐσμὲ ἐγείρεται, καὶ ἐνῷ αὐτὸς χύνεται ἐπ' αὐτῆς διὰ νὰ τὴν λάβῃ ἀπὸ τῆς χειρὸς, αὐτὴ ἁρπάζει τὴν ἰδικήν του καὶ τὴν ἀσπάζεται εἰς σημεῖον ὑποταγῆς. Ὁ Μπεκὴρ ἁφαιρεῖ ταχέως τὸν μυστηριώδη ἐκεῖνον πέπλον, ὅστις ἀποκρύπτει τὰ κάλλη τῆς νεάνιδος, καὶ αἰσθανόμενος παλμοὺς ἐρωτικοῦ πυρὸς ἐν τῇ καρδίᾳ του, ὁδηγεῖ τὴν σύζυγόν του εἰς τὴν νυμφικὴν παστάδα. Ἐκεῖ ἡ Ἐσμὲ ἀποκαλύπτεται διὰ πρώτην φορὰν μὲ ὅλα αὐτῆς τὰ χαριτόβρυτα θέλγητρα εἰς τοὺς ἐκθάμβους ὀφθαλμοὺς τοῦ συζύγου της. »

Πρὸς ἐπανόρθωσιν καὶ ἀποφυγὴν παντὸς δυσαρέστου, ὁ Τουρκικὸς νόμος παραδέχεται τὴν ἀποπομπὴν τῆς γυναικὸς, ἥτις εἰς μὲν τὸν ἄνδρα εἶνε προαιρετικὴ, εἰς δὲ τὴν γυναῖκα περιωρισμένη. Ὁ σύζυγος εἶνε ἐλεύθερος νὰ διακόψῃ κατὰ τὴν θέλησίν του τὸν συζυγικὸν δεσμὸν, ὑποχρεούμενος μόνον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν προῖκα, ἣν ἔδωκεν εἰς τὴν ἀποπεμπομένην γυναῖκά του· ἡ γυνὴ ἀφ' ἑτέρου δύναται νὰ ζητήσῃ τὸ διαζύγιόν της, πλὴν ἐπὶ ὡρισμέναις περιστάσεσι καὶ διὰ αἴτια προβλεπόμενα ὑπὸ τοῦ νόμου· τότε μόνον δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ δικαιωματικῶς τὸ διαζύγιόν της, ἐπιλέγουσα πολλάκις τὸ πάνδημον ἐκεῖνο ἔπος: « Νικιαχὴμ χαλὰλ, τζανὴμ ἀζάτ! » τουτέστι, παραιτοῦμαι τῆς προικός μου καὶ ζητῶ τὴν ἐλευθερίαν μου.

Ὁ ἀποπέμψας τὴν σύζυγόν του ἀνὴρ δύναται νὰ τὴν νυμφευθῇ πάλιν, πλὴν ἀφοῦ αὐτὴ συζευχθῇ μὲ ἄλλον ἄνδρα, ὅστις πρέπει νὰ τὴν ἀποπέμψῃ ἐπίσης. Ἡ παράδοξος αὕτη διάταξις τοῦ νόμου εἶνε τυπικὴ καὶ ἀναπόφευκτος. Ἐν τούτοις ἄτομόν τι ἠδυνήθη νὰ τὴν ἀποφύγῃ, κατὰ τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον, τὸ ὁποῖον ἀμφιβάλλομεν κατὰ πόσον ἔχεται ἀληθείας:

« Νέος τις ἔμπορος τῆς Ἀντιοχείας εἶχεν ὡραίαν σύζυγον, ἣν ἠγάπα ὑπερβαλλόντως, πλὴν τὴν ὁποίαν ἀπέπεμψεν εἰς μίαν παραφορὰν ζηλοτυπίας. Ἡ μεταμέλεια ἐπηκολούθησεν ἀμέσως τὴν ἀσυλλόγιστον πρᾶξίν του, πλὴν μεταμέλεια ἄγονος, διότι εἶχε πλέον προφέρει τρὶς τὸ ἐπὶ τοιαύταις περιστάσεσι καθιερωμένον ἔπος: « Ἀφεύκτως σὲ ἐχώρισα! » Τὸ πρᾶγμα ἐθεωρεῖτο τετελεσμένον, ὁ δεσμὸς ὁ συνέχων τέως τοὺς δύο ἐραστὰς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνανεωθῇ πλέον, διότι ὁ νέος ἔμπορος δὲν ὑπέφερε οὔτε κατὰ διάνοιαν νὰ φαντασθῇ τὴν γυναῖκά του ἐρχομένην εἰς δευτέρους γάμους, καὶ τῷ ἐφαίνετο εὐκολώτερον νὰ ἀπαρνηθῇ ὁλοτελῶς τὴν ὡραίαν Ζεϋνὲπ, παρὰ νὰ τὴν ἴδῃ ἐρχομένην πρὸς αὐτὸν ἀφοῦ πλέον διῆλθε διὰ τῶν βραχιόνων ἑνὸς δευτέρου. Πλήρης ἀπελπισίας ἐζητήσατο τὴν ἀρωγὴν γέροντός τινος μολλᾶ, ὅστις ἔχαιρεν ὑπόληψιν καθ' ὅλην τὴν Συρίαν ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ὀρθότητι τῶν συμβουλῶν του. Δῶρον ἓξ δεκάδος φλωρίων ἐκίνησεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ γέροντος μοναστοῦ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ νέου ἐμπόρου, καὶ μετὰ σκέψιν διαρκέσασαν περίπου ἓν τέταρτον τῆς ὥρας, εἶπε πρὸς αὐτόν: « Προσπάθησον ὥστε ἡ γυνή, τὴν ὁποίαν ἀπέπεμψας, νὰ φανῇ αὔριον κατὰ τὴν ὥραν τῆς δευτέρας προσευχῆς λουομένη εἰς τὸν ποταμὸν, ὅστις βρέχει τὰ τείχη τῆς πόλεως, πρὸς τὸ μέρος ὅπου τὸ κῦμα χύνεται μεθ' ὁρμῆς κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν ὄχθην. Δὲν σὲ ζητῶ τίποτε περισσότερον, εἰμὴ μόνον νὰ προσέχῃς μήπως τῇ συμβῇ ἀπευκταῖόν τι, διότι τὸ ῥεῦμα εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος εἶνε ὁρμητικώτατον. »

Ὁ νέος ἔμπορος ἐξετέλεσε τὴν παραγγελίαν τοῦ μολλᾶ κατὰ γράμμα, καὶ τὴν ἐπαύριον κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ὥραν ὁ μοναχὸς ἐνεφανίσθη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Ἐλ-Ἀσὶ, ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν καθ' ἣν τὸ ῥεῦμα ἀπώθει ἐπὶ τῆς ἀμμου τὴν Ζεϋνὲπ, σχεδὸν λειποθυμημένην. Ὅταν ἐπανῆλθεν εἰς τὰς αἰσθήσεις της, ὁ μολλᾶς ἔφερεν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ Καδῆ, συνωδευομένην ὑπὸ τοῦ νέου ἐμπόρου καὶ πολλῶν μαρτύρων, καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς αὐτὸν, « Αὐθέντα, εἶπε, σὲ παρακαλῶ νὰ εὐαρεστηθῇς νὰ διατάξῃς ὥστε ἡ γυνὴ αὕτη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν πρῶτον σύζυγόν

της, διότι ἐξεπλήρωσεν ὅλας τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὑπαγορευομένας συνθήκας· ἀπεχωρίσθη τοῦ συζύγου της καὶ ἔμεινεν εἰς τὰς ἀγκάλας ἑνὸς ἄλλου, ὅστις τὴν ἀπέπεμψε καὶ αὐτός. Ὁ ἄλλος οὗτος εἶνε ὁ ποταμὸς Ἐλ-Ἀσή, ὅστις, ἀφοῦ ἔσχεν αὐτὴν ἐνώπιον μαρτύρων, τὴν ἀπέβαλε τῆς κλίνης του καὶ τὴν ἀφῆκεν εἰς τὰς ὄχθας του. » Λέγουσιν ὅτι ὁ δικαστὴς ἐπείσθη ἀπὸ τὸ πνευματῶδες τοῦτο στρατήγημα, τῷ σύμφωνον τῷ νόμῳ (Χιλλέϊ-σερί), καὶ οὕτως ὁ ἐρωτευμένος ἔμπορος ἐπανέκτησε τὸν θησαυρόν, τὸν ὁποῖον εἶχε χάσει. »

Ρ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

Η ΟΡΓΗ. — Οὐδὲν ἄλλο πάθος ἐξομοιεῖ τὸν ἄνθρωπον μὲ τὰ ἄγρια θηρία, ὅσον τὸ ἄγριον πάθος τῆς ὀργῆς. Οἱ ἀρχαῖοι, οὐ μόνον τὴν μέθην ἐχαρακτήρισαν ὡς μικρὰν μανίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀργὴν ἀκόμη. « Τὸν ὀργιζόμενον χρόνῳ μόνον διαφέρειν τοῦ μαινομένου ἠγοῦ, » ἔλεγον πάνυ ὀρθῶς.

Διηγοῦνται ὅτι ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ, εἰς πάντα ἐρεθισμὸν αὐτοῦ, ἔπρεπε πρῶτον νὰ ἐπαναλάβῃ καθ' ἑαυτὸν τὸ ἀλφάβητον τῆς Λατινικῆς γλώσσης πρὶν ἢ ἀρχίσῃ νὰ ὁμιλῇ, ἐλαττόνων καὶ μετριάζων διὰ τοῦ μέσου τούτου τὸν θυμόν του. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐδιδάχθη τὸ ἄριστον τοῦτο μέσον παρὰ τοῦ Πυθαγόρου, ὅστις παραγγέλλει εἰς τὰ Χρυσᾶ του ἔπη « Ἐν ὀργῇ μήτε τι λέγειν μήτε τι πράττειν. » Ἕτερος δὲ τῶν Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων διέταξε νὰ ἐπιγράψωσιν ἐφ' ὅλων τῶν θυρῶν τοῦ παλατίου του τὸ ἑξῆς ἀπόφθεγμα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων: « Οὐδὲν ὀργῆς ἀδικώτερον. »

Ἀθηνόδωρος ὁ φιλόσοφος ἐζήτησε παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Αὐγούστου τὴν ἄδειαν νὰ ἀποσυρθῇ πλέον τῆς Αὐλῆς ἕνεκα τοῦ γήρατός του. Τυχὼν δὲ αὐτῆς, ἔδωκεν ἀναχωρῶν εἰς τὸν βασιλέα τὴν ἑξῆς συμβουλήν: « Ἐνθυμοῦ, ὦ Καῖσαρ, ὅτι μόνος ἐχθρός σου εἶνε ἡ ὀργή· ὅθεν, ὅταν τυχὸν εὑρεθῇς θυμωμένος, μὴ λέγε ἢ πράττε τι πρὶν ἢ διακεκριμένως ἐπαναλάβῃς κατὰ νοῦν τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου. » Θαυμάσας δὲ ὁ Αὔγουστος διὰ τὴν ὀρθότητα τῆς συμβουλῆς ταύτης, καὶ ἐκτιμῶν ἐπαξίως τὸν φιλόσοφον ἄνδρα, ἔλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ εἶπε, « Βλέπω καλῶς ὅτι ἔχω εἰσέτι ἀνάγκην τῆς παρουσίας σου. » Καὶ τὸν ἐκράτησε παρ' ἑαυτῷ ἐπὶ ἓν ἔτος ἀκόμη.

ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ. — Ὑπάρχει εἰς Φιλαδέλφιαν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἐπὶ μετρίου τινὸς τάφου, κεκαλυμμένου ἀπὸ ἄγριον χόρτον, ἐν περίπου χιλιόμετρον μακρὰν τοῦ οἴκου, ὅπου ὁ περίφημος Φραγκλῖνος ἀπέδωκε τὴν τελευταίαν του πνοήν, τὸ ἑξῆς περίεργον ἐπιτάφιον, συντεθὲν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου πολλὰ ἔτη πρὸ τοῦ θανάτου του, καὶ κεχαραγμένον μὲ Λατινικοὺς χαρακτῆρας ἐπὶ τῆς καλυπτούσης αὐτὸν μαρμαρίνου πλακός:

« Ἐνθάδε κεῖται τὸ σῶμα τοῦ Βενιαμὶν Φραγ-
« κλίνου τυπογράφου, ὅμοιον μὲ τὸ περικάλυμ-
« μα παλαιοῦ καὶ σητοβρώτου βιβλίου, οὗτινος
« ἀπεσπάσθη ὁ πίναξ τῶν περιεχομένων, ἀπε-
« σθέτθησαν οἱ χαρακτῆρες καὶ ἐθαμβώθη τὸ
« χρύσωμα.

« Ἐν τούτοις αὐτὸ τὸ ἴδιον σύγγραμμα δὲν
« ἀπολέσθη, διότι θέλει ἀναφανῇ ὑπὸ ἄλλο σχῆ-
« μα, ἐν νεωτέρᾳ ἐκδόσει, ἐπιδιορθωμένῃ καὶ κε-
« καθαρμένῃ σφαλμάτων ὑπὸ τοῦ Συγγραφέως. »

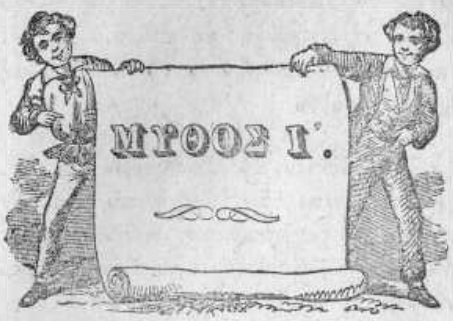
ΔΕΡΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΤΙΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ. — Τὸ δέρμα τοῦ Βοεμοῦ Ζίσκα ἐχρησίμευσε, κατὰ τὴν ἰδίαν θέλησιν τοῦ περιφήμου τούτου ἀγωνιστοῦ, πρὸς κατασκευὴν τυμπάνου. Ἐπεγράφη δὲ ἐπ' αὐτοῦ ὁ στίχος οὗτος: Καὶ θανὼν, κηρύττω τὸ πολεμιστήριον ἐλελεῦ κατὰ τῶν ἐχθρῶν!

Διατηρεῖται ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ φιλοσοφικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου, ἐν Ραΐδιγκ τῆς Γερμανίας, μικρόν τι τεμάχιον τοῦ δέρματος τοῦ Ἱερεμίου Βένθαμ.

Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Βούρου Σαὶντ-Ἐδμόνδου δείκνυται βιβλίον, δεδεμένον μὲ τὸ δέρμα τοῦ δολοφόνου Κόρδερ.

Τῷ 1855 ἐφάνη εἰς δημοπρασίαν βιβλίον τι, πραγματευόμενον περὶ τῆς δίκης τοῦ δολοφόνου Καρόλου Σμίθ, τοῦ ὁποίου τὰ περισσότερα φύλλα ἦσαν κατεσκευασμένα ἐκ τοῦ δέρματος τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

Ὁ δὲ σοφὸς Ἄγγλος Κουΐνσλεϋ ἐκ Κανταβριγίας, θαυμαστὴς καὶ μέγας θιασώτης τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, διέταξεν ἐσχάτως διὰ τῆς διαθήκης του ὅπως μετὰ τὸν θάνατόν του ἐκδληθῇ τὸ δέρμα του καὶ βυρσευθῇ, μεταποιηθῇ δὲ εἰς περγαμηνὴν, ἐφ' ἧς νὰ ἀντιγραφῇ ἡ Ἰλιὰς τοῦ Ὁμήρου. Τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ δέρματος τούτου γεγραμμένον πάνημα, πολυτίμως συνδεθὲν, θέλει ἐναποτεθῇ ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ.

ΤΟ ΔΙΣΑΚΚΙΟΝ ΤΟΥ ΑΙΣΩΠΟΥ.

Εἶπεν ὁ Ζεὺς, „ Ἂς ἔλθωσι πρός με τὰ ἔμψυχα τῆς γῆς! „
Κ' εἰς τὴν φωνὴν τῆς προσταγῆς
εὐθὺς ὁμοῦ συνήχθησαν πάντα τὰ ἐπὶ γῆς ὄντα,
ἀέρια καὶ ἔνυδρα, τετράποδα καὶ ἑρπετά.

Μεγάλη ἦτον ἡ βοή,
ὁ θόρυβος, ἡ συρροή,
ὁπότε τὸ θεσπέσιον ἀνοίγει στόμα τοῦ Διὸς,
καὶ ἔπεα πτερόεντα προφέρει ὁ κλεινὸς Θεός:

" Ὦ κάτοικοι, εἶπε, τῆς γῆς! σᾶς συνεκάλεσα ἐδῶ,
" διότι θέλω νὰ ἰδῶ
" ἂν ἔχῃ τις παράπονον νὰ ἐπιφέρῃ ἢ μομφὴν
" εἰς τὴν ἰδίαν του μορφήν.

" Μὴ γλωσσοδέσῃ δέ τινα ὁ φόβος ἢ ἡ ἐντροπὴ,
" ἀλλὰ μὲ θάρρος ἂς εἰπῇ
" τί ἄτοπον ἢ περιττὸν
" ἐννόησεν εἰς ἑαυτόν·
" διόρθωσιν εἰς τὸ κακὸν θέλω νὰ φέρω παρευθύς.
" Ἐλθὲ σὺ πρῶτος, Πίθηκε, λάλει χωρὶς νὰ συσταλθῇς·
" εὑρίσκεις εἰς τὸ εἶδός σου μῶμον ἢ ἔλλειψίν τινα; „

— " Ἐγώ! νὰ εἴπω τίποτε εἶνε καὶ κρίμα! ἀληθινά!
" τί ἔχω; ὅλα κάλλιστα, ὅλα μου εἶνε θαυμαστά,
" καὶ ἄμεμπτα καὶ ἀρεστά.
" Ἡ Ἄρκτος ὅμως ἡ πτωχὴ τί ὄν! τί ζῶον ἀηδές,
" καὶ κρύον καὶ χονδροειδές!
" Αὐτήν, ὦ Ζεῦ, παρακαλῶ νὰ μεταπλάσῃς, ἐπειδὴ
" ἀδύνατον κανεὶς χωρὶς ναυτίασιν νὰ τὴν ἰδῇ. „

Ἦλθε κ' ἡ Ἄρκτος, ἀλλ' ἀντὶ νὰ βεβαιώσῃ τὰ αὐτὰ,
ἐπήνεσε τὰ κάλλη της ἐξ ἐναντίας ἀρκετά.
" Ἐμένα λέγουν ἄσχημον; τὸ λέγει ὅστις μὲ φθονεῖ,
" ἢ τοῦ καλοῦ τὴν αἴσθησιν ἔχει διόλου ἀσθενῆ.
" Ἐγὼ χονδροειδής! ἐγώ! ἐγὼ ἡ ἀπαράμιλλος!
" τὸ ἥμισυ τοῦ κάλλους μου ἂς εἶχε καὶ ἡ Κάμηλος!
" Ἡλὴν ὅλα της εἶνε οἰκτρά· τί ἔκτρωμα! τί συγχαμός!
" τί σῶμα ἀσχημόπλαστον! τί δωδεκάπηχυς λαιμός! „

Ἦλθε κ' ἡ Κάμηλος, κ' ἀφοῦ ἐξηρομάσησε πολὺ,
ἔκρινε τὸν Ἐλέφαντα ἄκομψον καὶ ἡμιτελῆ,
τὰ ὦτά του πολλὰ μακρὰ,
τὰ ὄμματα πολὺ μικρά.

Καὶ ὁ Ἐλέφας δὲ αὐτὸς, ἂν καὶ μὴ στερημένος νοῦ,
ἐμέμφθη ὡς πολύσαρκον τὸ Κῆτος τοῦ ὠκεανοῦ.
Ὁ Κόραξ ὡς τραχύφωνον ἐγέλασε τὸν Γερανὸν,
καὶ εἶπε χονδροκέφαλον ὁ Γάδαρος τὸν Πετεινόν.

Δὲν ἔμεινε σχεδὸν κανεὶς χωρὶς τὸν ἄλλον νὰ μεμφθῇ,
καὶ ὅμοια ν' ἀνταμείφθῃ.

Ἀλλ' ὅμως τῶν ὁμοίων του ὁ πρώτιστος κατήγορος
καὶ ἑαυτοῦ συνήγορος
ἦτον ὁ ἄνθρωπος. Καὶ τί ἐκ τούτου ἔπεται λοιπόν;
ὅτι δὲν εἶχεν ἄδικον ὁ Αἴσωπος ποτὲ εἰπὼν
περὶ ἡμῶν " ὅτι καθεὶς δισάκκιον διπλοῦν φορεῖ,
καὶ " ὅ,τι μὲν ἐλάττωμα εἰς τοὺς λοιποὺς παρατηρεῖ
ἐμπρὸς τὸ βάλλει πάντοτε, ἐκεῖνο βλέπει ἀτενῶς
καὶ ῥίπτει εἰς τὰ ὄπισθεν τὰ ἴδιά του ἀφανῶς.

Οἱ πάντες εἴμεθα κοινῶς
πρὸς τὰ τῶν ἄλλων σφάλματα λυγκὸς τηλεσκοπότεροι,
πρὸς δὲ τὰ ἴδια ἡμῶν ἀσπάλακος τυφλότεροι.
Ἀλλὰ τοιοῦτος πάντοτε ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος
ἦτο καὶ εἶνε, κι' ὁ αὐτὸς θὰ ᾖνε αἰωνίως.

Ὁ Κόμης Σταιρ, καθ' ἣν ἐποχὴν ἦτο πληρεξούσιος ἀπεσταλμένος τῆς θαλασσοκρατίδος Ὁλλανδίας εἰς Ἱσπανίαν, προσέφερε συνεχῶς γεύματα καὶ χοροὺς εἰς τοὺς λοιποὺς ξένους πρέσβεις, οἵτινες τῷ ἀνταπέδιδον τὰ ἴσα. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν εὑρίσκοντο ὅλοι συνηγμένοι παρὰ τῷ πρέσβει τῆς Ἀγγλίας, ὁ τῆς Γαλλίας, θέλων νὰ ὑπαινιχθῇ κατὰ τὰς προπόσεις τὸν νεωστὶ ἀναβάντα εἰς τὸν θρόνον Λουδοβίκον ΙΔ', ἔπιεν εἰς ὑγείαν τοῦ ἀνατέλλοντος Ἡλίου· τὴν πρόποσιν ταύτην διεδέχθη γενικὴ ἐπευφημία. Ὁ πρέσβυς τῆς Ἱσπανίας προέπιεν ὑπὲρ τῆς λαμπρᾶς καὶ πλησιφαοῦς Σελήνης, ὑπαινιττόμενος τὴν Αὐτῆς Καθολικὴν Μεγαλειότητα, τὴν βασίλισσάν του· τὴν δὲ πρόποσιν ὑπεδέχθησαν πάντες μετὰ χειροκροτήσεων. Ὁ τῆς Ἀγγλίας πρέσβυς ἐφαντάσθη νὰ φέρῃ πρόποσιν, κατὰ μίμησιν τῶν συναδέλφων του, ὑπὲρ τῶν Ἀπλανῶν ἀστέρων, ἐννοῶν τὴν τοῦ ἔθνους του πληθὺν καὶ στερεότητα· θορυβώδη οὐρὰ ἐκάλυψαν τοὺς λόγους τοῦ πρέσβεως. Ἐν τούτοις ὅλοι περιέμενον ἀνυπομόνως νὰ ἴδωσιν ὁποίαν πρόποσιν θέλει κάμει ὁ τῆς Ὁλλανδίας πρέσβυς, ὅστις, ἐγερθεὶς τελευταῖος καὶ ὑψώσας τὸ ποτήριόν του, « Προπίνω, ἔκραξεν, εἰς ὑγείαν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ὅστις ἐσταμάτησε τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας! »

Ἡμέραν τινὰ Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' εἶπεν εἰς τὸν Στρατάρχην Δὲ Γραμμόντ: « Κύριε Στρατάρχα, ἀναγνώσατε, παρακαλῶ, τὸ μικρὸν ἐπίγραμμα τοῦτο, καὶ εἰπατέ μοι ἂν ἰδατέ ποτε ἀνοστότερόν τι τούτου. Ἐπειδὴ ἔμαθον ὅτι ἀπό τινος δεικνύω κλίσιν πρὸς τὴν στιχουργίαν, δὲν παύουν τοῦ νὰ μὲ στέλλουν καθημερινῶς διαφόρων εἰδῶν ποιήματα. —Ἡ Μεγαλειότης σας μαντεύει θαυμασίως ὅλα τὰ πράγματα· μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν ὁ Στρατάρχης ἀφοῦ ἀνέγνωσε τὸ ἐπίγραμμα, ἰδοὺ ἓν ποίημα, τὸ μᾶλλον ἀνόητον καὶ τὸ γελοιοδέστερον πάντων, ἀφ' ὅσα ἀνέγνωσα μέχρι τοῦδε! » Ὁ βασιλεὺς ἤρχισε νὰ γελᾷ καὶ ἐπανέλαβε· « Δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι καὶ ὁ γράψας αὐτὸ εἶνε ἀνόητος; —Μεγαλειότατε, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τῷ ἀποδώσῃ τις καταλληλοτέραν ὀνομασίαν. — Ὦ! ἀπήντησεν ὁ βασιλεύς, ἰδοὺ ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν μὲ ὁμιλεῖτε μὲ τόσην ἐλευθερίαν. Ἐγὼ ἔκαμα τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο. — Ἄ! Μεγαλειότατε! ὁποία προδοσία! Παρακαλῶ θερμῶς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα νὰ μὲ τὸ ξαναδώσῃ, διότι τὸ ἀνέγνωσα ἐπιτροχάδην. — Ὄχι, Κύριε Στρατάρχα, ἀντεῖπεν ὁ Μονάρχης μὲ ἀταραξίαν· αἱ πρῶται ἐντυπώσεις εἰσὶ συνήθως αἱ φυσικώτεραι. »

Ἐπίσκοπός τις, προσβληθεὶς ὑπὸ τρομερᾶς ἀσθενείας, ἔκραζεν· « Ἀλλοίμονον, Κύριέ μου! φείσθητι τῆς ἐμῆς Ἁνιερότητος! »

Γασκόνος τις, διερχόμενος τὴν πλατείαν τῆς Νίκης, ἐπλησίασεν εἰς τὸ ἄγαλμα Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. Παρατηρήσας δὲ τὴν θεὰν Νίκην κρατοῦσαν στέφανον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ μονάρχου, ἠρώτα τοὺς περὶ αὐτὸν, ἂν ἡ θεὰ ἔθετεν ἢ ἀπέσυρε τὸ στέμμα ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἡγεμόνος.

Γασκόνος ἐπώλει τὸν ἵππον του, ἔμπορος δέ τις τὸν ἠρώτησεν ἂν ἦτο γοργόπους. — « Ταχύτερος τοῦ νοὸς καὶ τῆς φαντασίας! » ἀπήντησεν.

Ἐμακάριζόν ποτε Αἰγινήτην τινὰ, ὅστις ἦτο καθ' ὑπερβολὴν πλούσιος, καὶ εἶχε πολλὰ πλοῖα καὶ μέγα ἐμπόριον. Ἀκούσας δέ τις Λακεδαιμόνιος, εἶπε· « Δὲν φθονῶ εὐδαιμονίαν, ἥτις ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν σχοινίων. »

Ὅταν ὁ Καρδινάλιος Βουϊλλὼν ὑπέπεσεν ὑπὸ τὴν δυσμένειαν τοῦ βασιλέως, οὗτος ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὴν κυανῆν ταινίαν, δι' ἧς τὸν εἶχε τιμήσει, καὶ ἥτις ἔφερεν εἰς τὴν ἄκραν τὸ παράσημον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Καρδινάλιος, ἐξαιτούμενος χάριν παρὰ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ἐφήρμοσεν εἰς τὴν αἴτησίν του τὸ ἐξῆς ῥητὸν τοῦ Ψαλμῳδοῦ: « Μὴ ἀπορρίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου, καὶ τὸ Πνεῦμά σου τὸ Ἅγιον μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ! »

Ἱεροκήρυξ, κηρύττων τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Σαμαρείτιδος, ἐτελείωσε τὴν διδαχήν του διὰ τῶν ἑξῆς λέξεων: « Μὴ ἐκπλήττεσθε, ἀδελφοί μου, διότι τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον εἶνε τόσον ἐκτεταμένον· ἐνθυμήθητε ὅτι γυνὴ ὡμίλει. »

Ἰησουΐτης, εὑρισκόμενος ἔν τινι συναναστροφῇ καὶ παρατηρήσας πυρρότριχά τινα καθήμενον πλησίον του, « Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἶπεν, εἶνε κοκκινογένης ὡς ὁ Ἰούδας. » Οὗτος δὲ, ἀκούσας αὐτὸν, ἐστράφη ἀμέσως καὶ ἀπήντησε: « Κύριε, ἂν ὁ Ἰούδας ἦτο κοκκινογένης ἢ ὄχι, δὲν εἶνε βέβαιον· ὅ,τι δὲ εἶνε ἀποδεδειγμένον εἶνε ὅτι ἦτο ἀπὸ τὸ τάγμα τοῦ Ἰησοῦ. »

Ὁ Ῥαβελαὶ, ἀκολουθήσας τὸν Καρδινάλιον Δὲ Βελλαὶ, ἀποστελλόμενον πρεσβευτὴν εἰς Ῥώμην, συγκατελέγη μεταξὺ τῆς ἀκολουθίας τούτου, ἥτις ἔμελλε νὰ παρασταθῇ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Πάπα ἐπίσημον ἀκρόασιν. Ὁ Δὲ Βελλαὶ, πλησιάσας εἰς τὸν Ἅγιον Πατέρα, ἔκυψε καὶ ἠσπάσθη, κατὰ τὴν συνήθειαν, τὸ σανδάλιόν του· ἀλλ' ὁ Ῥαβελαὶ ἀπεσύρθη πάραυτα, χωρὶς τίποτε νὰ εἴπῃ. Ὅταν ὁ πρέσβυς τῷ ἐζήτησε τὸν λόγον τῆς ἀνοησίας του ταύτης, ὁ Ῥαβελαὶ τῷ ἀπεκρίθη: « Ἀφοῦ σεῖς, ὁ κύριός μου, ἐφιλήσατε τὸ σανδάλιον τοῦ Πάπα, τί ἔμενε πλέον εἰς ἐμὲ νὰ φιλήσω; »

Ἱερεύς τις, κηρύττων ἀπ' ἄμβωνος, ἔλεγεν ὅτι τὸ λογικὸν ἦτο ὁ χρησιμεύων πρὸς περιστολὴν τῶν παθῶν χαλινός· ἀλλὰ τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐμεθύσθη μέχρι τοσούτου βαθμοῦ, ὥστε ἐδέησε νὰ τὸν φέρουν εἰς τὸ κελλίον του σηκωτόν. Τῇ ἐπαύριον εἷς ἐκ τῶν ἐνοριτῶν του τὸν ἠρώτησε, τί ἔκαμε τὸν χαλινόν του χθὲς τὸ ἑσπέρας; — « Μὰ τὴν πίστιν μου, ἀπεκρίθη οὗτος, τὸν ἀφήρεσα μίαν στιγμὴν διὰ νὰ πίω. »

Χωρικός τις, πληροφορηθεὶς ὅτι εἷς τῶν ~~συγγενῶν του~~ ἔπνεε τὰ λοίσθια, ἦλθεν ἐσπευσμένως εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀπαιτῶν ἐπιμόνως νὰ πληρωθῇ. Ὁ ἀναξιόχρεως ὀφειλέτης στραφεὶς, τῷ εἶπε μὲ φωνὴν σχεδὸν ἐκλείπουσαν: « Σὲ παρακαλῶ, ἀδελφὲ, ἄφες με νὰ ἀποθάνω ἐν εἰρήνῃ! — Νὰ μὲ πάρ' ὁ διάβολος, ἀπήντησεν ὁ χωρικὸς, ἂν σὲ ἀφήσω νὰ ἀποθάνῃς πρὶν μὲ πληρώσῃς! »

Σχοινύζωστος Φλάρος ἐκήρυττεν ἓν τινι χωρίῳ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ὁ λόγος του εἶχεν ἀντικείμενον τὸν παραλληλισμὸν τοῦ Ἁγίου τούτου μετὰ τῆς Θεοτόκου· μεταξὺ δὲ πολλῶν ἀνυποφόρων φληναφιῶν, προέβη καὶ εἰς τὰς ἑξῆς: « Ὁ Ἅγιός μας ἦτο ἀμόλυντος ὡς ἡ Παρθένος Μαρία, ἦτο ἁγνὸς καὶ σώφρων ὡς ἡ Παρθένος Μαρία· ἂς τῷ κόψωμεν λοιπὸν τὴν γενειάδα, διὰ νὰ ὁμοιάσῃ ἐντελῶς μὲ τὴν Παρθένον! »

« Δὲν ἐπεθύμουν ἄλλο, ἔλεγε νεανίας πρὸς Κυρίαν ἀναγινώσκουσαν, παρὰ νὰ ἦμην βιβλίον σας! — Καὶ ἐγὼ, τὸν ἀπεκρίθη ἐκείνη, δὲν ἤθελον λυπηθῆ ὅσα καὶ ἂν μοὶ ἐζήτουν δι' ἓν καλὸν δέσιμον. »

Ὁδοιπόρος τις, φθάσας καταπαγωμένος εἰς ἓν ξενοδοχεῖον καὶ μὴ εὑρίσκων θέσιν παρὰ τὴν ἑστίαν διὰ νὰ θερμανθῇ, κατέφυγεν εἰς τὸ ἑξῆς στρατήγημα. Προσκαλέσας τὸν ξενοδόχον, τὸν παραγγέλλει μεγαλοφώνως νὰ φέρῃ εἰς τὸ ἀλογόν του κάνιστρον πλῆρες ὀστρειδίων. — « Εἰς τὸ ἄλογόν σας ὀστρείδια!... λέγει ὁ ξενοδόχος ἐκπλήκτος· καὶ εἶνε ποτὲ δυνατὸν τὸ ἄλογον νὰ φάγῃ ὀστρείδια; — Κάμετε ὅ,τι σᾶς λέγω! » ἐπανέλαβε μὲ ἦθος σοβαρὸν ὁ ξένος. Εἰς τὰς λέξεις ταύτας, ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι ἐγερθέντες ἔτρεξαν εἰς τὸν σταῦλον, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ὁδοιπόρος μας ἐθερμάνθη ἐν ἀνέσει. — « Κύριε, λέγει ὁ ξενοδόχος ἐπανερχόμενος, εἶχα δίκαιον νὰ στοιχηματήσω καὶ αὐτὴν τὴν κεφαλήν μου ἀκόμη ὅτι τὸ ἄλογον δὲν τρώγει ὀστρείδια... — Τότε λοιπὸν, ἀποκρίνεται μὲ ὕφος ἀδιαφορίας ὁ ὁδοιπόρος, τὰ τρώγω ἐγώ. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΣ ΠΛΟΙΟΝ ΚΑΘΕΛΚΥΣΘΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ.

Ἀλυσσωμένο, ἀκίνητο σ' εἶχε τῆς γῆς ἡ ἀγκαλη
᾽σὰν τὸ θηριὸ τῆς θάλασσας ᾽ς τὸ ἔρμο ἀκρογιάλι.
Τώρα σοῦ᾽πέσαν τὰ δεσμὰ, φύγε τῆς γῆς τὸ μνῆμα!
ῥίψου, καράβι, ταλαιπωρὰ μέσ' ᾽ς τ' ἀφρισμένο κῦμα!

Νὰ, νά! τὸ βλέπω, χύνεται! ὅμνοι χαρᾶς γροικιῶνται,
καὶ γύρω χίλια στόματα μοῖρα χρυσῆ τοῦ εὐχιῶνται:
" Σύρε, καράβι, ᾽ς τὸ καλὸ καὶ ᾽ς τὴν καλὴ τὴν ὥρα,
" εὐλογημέν' ἡ πρύμνη σου καὶ ἡ χρυσῆ σου πρώρα!
" Νὰ προσκυνοῦν νὰ στρώνωνται τὰ κύματα ᾽μπροστά σου,
" ᾽σὰν δέλφινας νὰ χύνεσαι μὲ τὰ λευκὰ πανιά σου!
" Παντοῦ ναύρῃς, καράβι μου, αὔρα μοσχοχυμένη,
" παντοῦ χαρὰ καὶ ἄνοιξι ᾽ς τὰ ῥόδα βυθισμένη!
" Κι' ὁπόταν ἁρμενίζοντας ἡ μοῖρά σου σὲ φέρει
" εἰς τῆς Φραγκιᾶς τὰ θαυμαστὰ καὶ μαγευμένα μέρη,
" νὰ σοῦ φυσᾷ μέσ' ᾽ς τὰ πανιὰ ὅλο εὐωδιαῖς τ' ἀέρι,
" καὶ μέσ' ᾽ς τ' ἀνθόσπαρτα νερὰ νὰ λάμπῃς ᾽σὰν ἀστέρι!
" Κι' ὅταν ἁπλώνῃς τὰ πτερὰ κι' ἀνοίγεις τὰ πανιά σου,
" ᾽σὰν γοργοκίνητο πουλὶ νᾶνε τὸ πέταγμά σου! ,,

N. K.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Α'.

Διπλοῖ, τριπλοῖ καὶ πολλαπλοῖ ἀστέρες.

« Ὁ ποιῶν μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα, ἔν-
« δοξά τε καὶ ἐξαίσια, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. »
Ἰὼβ, Θ'. 11.

ΙΣΧΥΡΑ τηλεσκόπια, χιλιάκις μεγεθύνοντα τὰ ἀντικείμενα, ἀπευθυνθέντα πρὸς διαφόρους ἀστέρας, διὰ γυμνῶν ὀφθαλμῶν ὡς ἁπλῆ στιγμὴ φαινομένους, ἀπεκάλυψαν περιεργόν τι φαινόμενον, ἀποδεικνύον τρανῶς ὅτι ὅλοι οἱ ἁπλανεῖς ἀστέρες, ἢ μὲ ἄλλας λέξεις ὅλα τὰ οὐράνια σώματα ὑπόκεινται εἰς τὴν αὐτὴν δύναμιν τῆς ἕλξεως καὶ βαρύτητος, τὴν κυβερνῶσαν τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα. Πολλαὶ τῶν στιγμῶν τούτων σύγκεινται ἐκ δύο ἀστέρων, πολὺ πλησίον ἀλλήλων κειμένων πλὴν ἐντελῶς κεχωρισμένων· τοὺς τοιούτου εἴδους ἀστέρας οἱ ἀστρονόμοι ἐκάλεσαν διπλοὺς ἢ δυαδικοὺς, καὶ ἐπὶ 120,000 ἀστέρων εὑρέθησαν τρισχίλιοι περίπου. Ἐπίσης εἰς τὴν ἀστρονομίαν ἀναφέρονται καὶ τριπλοῖ ἀστέρες, ἀλλ' εἶνε τόσον σπάνιοι, ὥστε μέχρι τοῦδε μόνον πεντήκοντα δύο παρετηρήθησαν. Ὑπάρχουσιν ἐπίσης καὶ τετραπλοῖ ἀστέρες, πολλοὶ δὲ τῶν ἀστρονόμων ὑπέδειξαν ἀστέρας διηρημένους εἰς περισσοτέρας τῶν τεσσάρων φωτεινῶν στιγμῶν. Πιθανώτατα οἱ δύο

οὗτοι ἀστέρες, οἵτινες φαίνονται ἀποτελοῦντες ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν, καὶ οἵτινες τόσον πλησίον ἀλλήλων κεῖνται ὥστε συγχέονται ἐκ πρώτης ὄψεως, πραγματικῶς πολὺ ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων καὶ ὡς ἐκ τῆς μεγίστης ἀφ' ἡμῶν ἀποστάσεως φαίνονται ἡμῖν τοιοῦτοι. Ἀλλ' αἱ ὡραῖαι παρατηρήσεις τοῦ Ἡρσχέλλου ἀπέδειξαν ὅτι ἡ προσέγγισις τῶν δύο τούτων ἢ καὶ πλειόνων στοιχείων δὲν εἶνε ἁπλοῦν τῆς τύχης ἀποτέλεσμα, ἀλλ' ὅτι ἐπενεργοῦσιν ἐπ' ἀλλήλων καὶ ἐξαρτῶνται ἀμοιβαίως, ἀντικαθιστάμενοι πολλάκις ὁ εἷς ὑπὸ τοῦ ἄλλου.

Τοιοῦτος διπλοῦς ἀστὴρ εἶνε ὁ Ξ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου, ἐφ' οὗ, γενομένων ἀκριβεστέρων παρατηρήσεων, ἐπεβεβαιώθη ὅτι ἡ θεωρία τοῦ Νεύτωνος περὶ τῆς παγκοσμίου ἕλξεως, ἀποδειχθεῖσα τέως ἀληθὴς ὡς πρὸς τοὺς διαφόρους πλανήτας τοὺς ἀπαρτίζοντας τὸ ἡμέτερον σύστημα, ἔχει ἐπίσης χώραν καὶ εἰς τὰς τοσούτω ἀπομεμακρυσμένας ἀφ' ἡμῶν τάξεις τῶν λοιπῶν οὐρανίων σωμάτων, πλανωμένων καὶ ἀκινήτων, ἡλίων καὶ πλανητῶν. Κατὰ τοὺς ἀκριβεῖς δὲ ὑπολογισμοὺς περιφήμου τινὸς ἀστρονόμου τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, ὁ μικρότερος τῶν δύο ἀστέρων, τῶν ἀποτελούντων τὸν Ξ τοῦτον, περιστρέφεται ἑλικοειδῶς περὶ τὸν μεγαλήτερον ἐν διαστήματι 58 ἐτῶν· ἄλλοι δὲ ἀστρονόμοι ἀναλογικῶς παρετήρησαν τὰ αὐτὰ καὶ δι' ἄλλους διπλοῦς ἀστέρας. Οὕτω λ. χ. ἀνεκαλύφθη ὅτι ὁ ὡραῖος ἀστὴρ Κάστωρ, ἐκ τοῦ ἀστερισμοῦ τῶν Διδύμων, σχηματίζεται ἐκ δύο ἀστέρων, μεταξὺ τοῦ τρίτου καὶ τοῦ τετάρτου μεγέθους τασσομένων, ἀπεχόντων δὲ ἀπ' ἀλλήλων πέντε μοίρας· ὑπελογίσθη δὲ ἀκριβῶς ὅτι ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο ἀστέρων συμπληροῖ τὴν περὶ τὸν ἕτερον περιστροφήν του ἐν διαστήματι οὐχὶ ἐλάττῳ τῶν 375 ἐτῶν. Ἐπίσης διπλοῦς εἶνε καὶ ὁ Πολικὸς ἀστὴρ, καὶ ὑπὲρ τοὺς τετρακισχιλίους ἄλλους κυρίως ἐκ τῶν εἰς τὸν Γαλαξίαν κύκλον γειτνιαζόντων ἀστέρων. Εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἡμέτερος Ἥλιος, οὐ μόνον ἀστὴρ μετρίου μεγέθους ὑπάρχει νὰ θεωρηθῇ, ἀλλὰ καὶ ἁπλοῦς ἀστὴρ, ἐνῷ ὁ διπλοῦς πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὡς συγκείμενος ἐκ δύο ἡλίων ὁμοίων ἢ μεγαλητέρων τοῦ ἰδικοῦ μας, ὁ εἷς ἐκ τῶν ὁποίων, ὁ μικρότερος, στρέφεται περὶ τὸν ἄλλον, ἐπενεργούσης ἐπ' αὐτοῦ τῆς ἕλξεως τοῦ μεγαλητέρου.

Τί δὲ πρέπει νὰ φαντασθῶμεν περὶ τῶν τριπλῶν καὶ τετραπλῶν καὶ πολλαπλῶν τοιούτων ἡλίων; Ὦ! πόσοι ἄλλοι ἀσυγκρίτως ἐντελέστεροι καὶ ὡραιότεροι πλεονασμοὶ ὑπάρχουσιν εἰς τὴν φύσιν, ἧς ἡμεῖς ἴσως εἴμεθα τὰ εὐτελέστερα πλάσματα! Εὐτυχεῖς καὶ τρισμάκαρες οἱ κάτοικοι τῶν οὐρανίων ἐκείνων σωμάτων (ἂν ὑπάρχωσι τοιοῦτοι), ὡς βλέποντες θαυμασιώτερα ἡμῶν καὶ παρατηροῦντες ἐξαισιωτέρας ποικιλίας καὶ τελειοτέρους ὀργανισμούς! Ἂς φαντασθῇ τις ὁποίαν φωτισμοῦ ποικιλίαν πρέπει νὰ χαίρῃ μέγας πλανήτης φωτιζόμενος ὑπὸ δύο ἡλίων, τοῦ μὲν ὑπερύθρου τοῦ δὲ χλωροῦ, ἢ τοῦ μὲν ὑποκιτρίνου τοῦ δὲ κυανοῦ, ὅταν ὁ ἕτερος τῶν δύο εὑρίσκεται ἄνω τοῦ ὁρίζοντος αὐτοῦ ἢ καὶ οἱ δύο συνάμα. Ἂς φαντασθῇ τις, παραδείγματος χάριν, ἡμέρας χλωρὰς καὶ ἡμέρας ἐρυθρὰς, ἐναλασσομένας μὲ λευκὰς ἡμέρας καὶ σκοτεινὰς, ἢ ὑπὸ δύο καὶ πολλῶν πολλάκις σεληνῶν σελαγιζομένας νύκτας. Τοῦτο ἐστὶ τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον τῆς Γραφῆς.

Καὶ ἐνταῦθα κρίνομεν εὔλογον καὶ ἡμεῖς νὰ παραθέσωμεν ὡς καταλληλοτάτην τὴν αἰσθηματικὴν πρὸς τὸ θεῖον ἐπιφώνησιν, ἣν παρεκινήθη ὅπως ἐκφέρῃ περιώνυμός τις σοφὸς, ὑπὸ τῆς θεωρίας πρὸ πάντων τῶν πολυποικίλων τούτων οὐρανίων σωμάτων παρακινηθείς:

« Ὦ Θεέ μου! ἴσως παρὰ Σοῦ φωτισθεὶς ἔρριψα ἐν ἀγνοίᾳ μου ἓν βλέμμα εἰς τὰ ἀπόρρητα τοῦ μέλλοντος, ἅπερ ἔκρυψας ἀπ' ἐμοῦ, « ἀλλὰ τῶν ὁποίων μοὶ ἔδωκας τὴν προαίσθησιν! « Ἴσως οἱ ὀφθαλμοί μου εἶδον ἤδη ἀκτῖνάς τι- « νας τοῦ κόσμου, τοῦ προωρισμένου νὰ γίνῃ « πατρίς μου, τοῦ κόσμου ἔνθα αἱ καθαραὶ καὶ « τετελειωμέναι ψυχαὶ τῶν φιλτάτων μου διατελοῦσιν ἤδη ἐν ὑπεργείῳ εὐφροσύνῃ. Φεῦ! « αὗται δὲν ποθοῦσι πλέον τὴν Γῆν! Ἴσως μό- « λις διακρίνουσιν αὐτὴν ὡς μικρὸν σημεῖον ἐν « τῷ μέσῳ τῶν ἀστέρων· ἀλλ' ἆρά γε ἐνθυμοῦν- « ται ὅτι τὸ σημεῖον αὐτὸ ὑπῆρξεν ἡ διαμονή « των ἐν διαστήματι βραχυτάτου ὀνείρου, καὶ « ὅτι ἐγκατέλειπον ἐπ' αὐτοῦ προσφιλῆ ἄτομα, « ἀγαπῶσαν καρδίαν, ἥτις ἐπὶ ματαίῳ προσκα- « λεῖ αὐτάς; .... Ὦ! σιώπα, ψυχή μου! φύγε « τοὺς τολμηροὺς αὐτοὺς διαλογισμούς! τὸ βλέμ- « μα σου ὑψώθη ἀπὸ ἀστέρος εἰς ἀστέρα πρὸς τὸ « ἄπειρον, ἐκυριεύθη ὑπὸ ἡδυτάτων προαισθήσεων τῆς αἰωνιότητος. Ὕπαγε κατὰ μόνας, καὶ « κλίνουσα γόνυ πρὸ τοῦ θρόνου τοῦ Ὑψίστου, « προσευχήθητι ἐν τῷ κρυπτῷ τῷ Πατρί σου τῷ « ἐν οὐρανοῖς, καὶ λάτρευσον Ἐκεῖνον, Οὗτινος « τὸ ὄνομα δοξάζεται καὶ ὑμνεῖται ἐν μυριάσιν « ἀγγέλων! »

Ρ.

(Ἀκολουθεῖ.)

20 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 11.

ΤΟ ΚΥΚΝΕΙΟΝ ΑΣΜΑ.

ΓΥΡΙΣΚΟΜΕΝΟΣ μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς τινα πόλιν τῆς Γερμανίας, μ' ὅλην τὴν θερμότητα θερινῆς ἑσπέρας, εἰσῆλθον εἰς τὸ θέατρον διὰ νὰ ἀκροασθῶ τὸ ἀμφίβολον μελόδραμα τοῦ Οὐάγνερ Lohengrin. Ἀλλ' ὅτε ἐξῆλθον τοῦ θεάματος ἦμην πλήρης ἀμηχανίας, διότι ἡ προσοχή μου, ἀφοσιωθεῖσα εὐσυνειδήτως εἰς τὴν ἀκρόασιν τοῦ μελοδράματος, ἦτο καταβεβλημένη, καὶ ἀπορῶν ἠρώτων ἐμαυτὸν ἂν ἡ μουσική, ἥτις μέχρι τοῦδε ἐθεωρεῖτο ὡς ἡδονική τις ψυχαγωγία, κατάλληλος εἰς τὸ νὰ ἀπαλύνῃ τὰ νεῦρα, νὰ ἀποκοιμίζῃ τὰς θλίψεις, νὰ διεγείρῃ τὰς ἀναμνήσεις, τὰς μὲν δριμυτάτας ἐξ αὐτῶν γλυκύνουσα τὰς δὲ ἡδείας καλλιεργοῦσα, ἂν ἡ μουσική, λέγω, ἔμελλεν ἀπὸ τοῦδε νὰ ἀποβῇ διὰ τοὺς ἀκροατάς της δυσδιάλυτον μαθηματικὸν πρόβλημα ἢ ἀνερμήνευτον ζήτημα νεφελώδους φιλοσοφίας. Τοιοῦτόν τι παράδοξον ἀποτέλεσμα ἐπροξένησεν εἰς ἐμὲ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἡ ἀκρόασις τοῦ Οὐάγνερ.

Ἐγκαταλείψας τὴν πνιγηρὰν ἀτμοσφαῖραν τῆς αἰθούσης τοῦ θεάτρου, ἀνέπνεον ἡδονικώτατα καὶ ἀκορέστως τὸν ἐλεύθερον ἀέρα, καὶ πλήρης ὀνειροπολήσεων ἀπεμακρυνόμην χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶ τῆς πόλεως, καὶ ἔφερον τὸ βῆμα πρὸς τὴν ἐξοχήν. Αἱ ἀκτῖνες τῆς Σελήνης ἐσπινθηροβόλουν διὰ μέσου τῶν μεγάλων δένδρων, ὑπὸ τὰ ὁποῖα ἐβάδιζον βραδέως, καὶ ἡ ὠχρὰ ἐκείνη λάμψις, ἥτις, κατὰ τὸν Βύρωνα, φωτίζει ἀλλὰ τίποτε δὲν δύναται νὰ θερμάνῃ, περιεκύκλου μὲ ἀργυροῦν νέφος τὸ ἥσυχον φύλλωμα καὶ τὰ καθεύδοντα ἄνθη. Πάραυτα ἐν μέσῳ τῆς μοναξίας ταύτης ἀντήχησε τὸ ᾄσμα τῆς ἀηδόνος, καὶ οἱ καλλιῤῥύθμοι λαρυγγισμοί της ἐπροξένησαν εἰς ἐμὲ ἀποτέλεσμα ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενον ἐκείνου, ὅπερ ἐγεννήθη ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἀκροάσεως τοῦ μελοδράματος· τὰ ἐρεθισμένα νεῦρά μου ἀπαλύνθησαν ἠδέως, αἱ ἐντὸς τῆς γηραλέας ψυχῆς μου κρυβεῖσαι ἀναμνήσεις ἐπανῆλθον, καὶ ἠσθάνθην πάραυτα τὰς παρειάς μου βρεχομένας ἀνελπίστως ὑπὸ δακρύων. Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς εἴπω ποῖος ἔφερεν αὐτὰ ἀπὸ τῆς καρδίας εἰς τὰ ὄμματά μου, ... διότι οὔτε ἐγὼ τὸ γνωρίζω. Μία τῶν σκηνῶν τοῦ Lohengrin συνεχύθη ἐντὸς τοῦ πνεύματός μου μετὰ τοῦ πίνακος, ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς ἔμβλημα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ὅπου διέτριβον, καὶ ἐφ' οὗ ἦτο ζωγραφημένος κύκνος, καὶ ὁ νοῦς μου προσηλώθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὸν κύκνον ἐκεῖνον, ὅστις ἔσυρε τὴν λέμβον, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐκάθητο πλήρης ἀπελπισίας ἡ Ἔλζα, ἐν τῇ παραστάσει ἣν πρὸ ὀλίγου εἶδον.

Ὅλα τὰ πλάσματα, τὰ κατοικοῦντα τὴν γῆν μας, ἔχουσι τὴν λαλιάν των. Αἱ φωναί των, τὰ ᾄσματά των, οἱ ῥιθυρισμοί των ἐκφράζουσι τὸν τρόμον, τὴν χαρὰν ἢ τὴν θλῖψιν· μόνος δὲ ὁ κύ-

κνος εἶνε βωβός. Μεγαλοπρεπὴς καὶ συγχρόνως μελαγχολικὸς, διέρχεται τὸν ἐνταῦθα βίον του μυστηριωδῶς· οὐδεὶς γνωρίζει τὰ πάθη, ἅτινα ταράττουσι τὸ ὂν τοῦτο· τὰ πλάσματα, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἰδίαν μὲ αὐτὸ οἰκογένειαν, ἔχουν πλεονασμὸν ζωῆς, κινήσεως καὶ εὐαισθησίας, ἥτις ἀποδεικνύεται εἰς πᾶσαν περίστασιν ζῶσα καὶ ἐνεργητική, μόνος αὐτὸς δὲ μεταξὺ ὅλων μένει σκεπτικὸς, ἀπαθὴς κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ ἄφωνος.

Ὁ κύκνος εἶνε ζῶν αἴνιγμα, καὶ τὸ παράδοξον τοῦ χαρακτῆρός του περιῆψεν αὐτῷ πάντοτε τὴν τιμὴν ὥστε νὰ λαμβάνῃ πρωτεῖον μέρος εἰς τὰς ἀλληγορίας καὶ τὰς παραδόσεις ὅλων τῶν λαῶν. Ποιητική τις ἐπινόησις, διασωθεῖσα διὰ μέσου τῶν γενεῶν καὶ τῶν ἡλικιῶν, μᾶς λέγει ὅτι ἡ φωνὴ δίδεται εἰς τὸν κύκνον μόνον κατὰ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἐγκαταλείπει τὴν ζωὴν, καὶ διαβεβαιοῖ ἡμᾶς ὅτι τὸ κύκνειον ᾆσμα εἶνε τότε ἐξαλλόν τι καὶ θεῖον, καὶ ὁ ἁρμονικώτερος μεταξὺ πάντων τῶν φθόγγων, ἐξ ὅσων εἶνε δυνατὸν νὰ προσβληθῇ ἡ ἀκοή μας.

Ἀπαυθήσας ὑπὸ τοῦ περιπάτου, τὸν ὁποῖον εἶχον κάμει, ἐκάθησα ἐπί τινος θρανίου, ἐρειδομένου ἐπὶ τοῦ στελέχους πελωρίας δρυός. Ἀπέναντί μου εἶχον μίαν θελκτικωτάτην μικρὰν λίμνην, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡ Σελήνη ἐνωπτρίζετο μετὰ φιλαρεσκείας· ἐλαφρὰ πνοὴ ζεφύρου ἐτάραττε τὸ φύλλωμα· αἱ πυγολαμπίδες, ὁμοιαι μὲ μικροὺς διαθέοντας ἀστέρας, διήρχοντο τὸ ἀνθισμένον λιβάδιον, ὅπερ ἐξετείνετο ἑκατέρωθεν τῶν ὀχθῶν τῆς λίμνης. Πάραυτα παρετήρησα κομψοτάτην λέμβον, ἥτις, συρομένη ὑφ' ἑνὸς κύκνου, ὠλίσθαινεν ἐπὶ τῶν γλίσχρων ὑδάτων. Ὅταν ἔφθασεν ἐνώπιόν μου ἐστάθη, καὶ ὁ κύκνος, ἀφήσας τὴν λίμνην, ἀνεπήδησεν εἰς τὸ χλοηφόρον ἔδαφος μὲ θάρρος, ὁποῖον δὲν εἶνε ἴδιον εἰς τὴν πτερωτὴν ταύτην φυλήν. Ἐστάθη πλησίον μου, ἔρριψεν ἐπ' ἐμὲ νωθρὸν καὶ γλυκὺ βλέμμα καὶ μοὶ ἀπηύθυνε τὸν λόγον. Τὸ θαυμαστὸν τοῦτο φαινόμενον οὐδεμίαν μοὶ ἐπροξένησεν ἔκπληξιν, διότι εὑρισκόμην εἰς ἐκείνην τὴν ῥεμβώδη στάσιν, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος, εὑρισκόμενος μεταξὺ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως, βλέπει τὰ παραδοξότερα τῶν πραγμάτων ἀταράχως καὶ χωρὶς νὰ πτοηθῇ. Ἤκουα λοιπὸν μετὰ προσοχῆς καὶ ὅλως ἀκίνητος τοὺς λόγους τοῦ ἀνελπίστου ξένου μου:

« Ἐπιθυμεῖς νὰ μάθῃς ἀληθές τι περὶ τῆς ἡμετέρας φυλῆς; εἶπε τὸ ὡραῖον πτηνόν· θέλω εὐχαριστήσει τὴν περιέργειάν σου. Ἡ νὺξ αὕτη εἶνε ἐξ ἐκείνων, καθ' ἣν ἡ φύσις φιλαρέσκως πάνυ διακοινώνει τὰ μυστικά της εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καθ' ἣν εὐκόλως δύναταί τις νὰ συνάξῃ τὰ ἀποδίδοντα τὴν ὑγείαν φυτὰ καὶ βότανα, καὶ καθ' ἣν τέλος ἡμεῖς τὰ πτηνὰ δυνάμεθα νὰ ὁμιλῶμεν μετ' ἐκείνων, οἵτινες μᾶς ἀγαποῦν καὶ βλέπουσιν ἐν ἡμῖν πλέον τι ἢ κατώτερον αὐτῶν δημιούργημα. Σὺ ἐσυλλογίσθης ἀπόψε μετὰ συμπαθείας περὶ ἡμῶν τῶν κύκνων ἰδίως, καὶ τὸ καλόν σου τοῦτο αἴσθημα δὲν ἔμεινεν ἀπαρατήρητον. Ἀπεστάλην διὰ τοῦτο πρὸς σέ, διὰ νὰ σοὶ ἀποκαλύψω τὸ μυστικόν μας, διότι πολὺ καλὰ ἠξεύρεις νὰ ἐννοῇς καὶ νὰ ἀγαπᾷς ὅλα τὰ ὄντα τῆς δημιουργίας.

« Κατά τινα μεμακρυσμένην ἐποχήν, τόσον ἀρχαίαν, ὥστε ἡ μνήμη αὐτῆς οὔτε διὰ τῶν σοφῶν οὔτε διὰ τῶν ποιητῶν ὑπῆρξε δυνατὸν νὰ διατηρηθῇ, ὁ κύκνος ἦτο ἐπίσης ὡραῖος ὡς καὶ σήμερον, ἀλλ' ὁ χαρακτήρ του ἦτο φιλοπροσηγορώτερος· ἐψάλλε τότε τὴν κτίσιν καὶ τὸν Δημιουργόν αὐτῆς, ἐκφράζων οὕτω τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν εὐαισθησίαν του. Ἀλλ' ἤκουσε μίαν ἡμέραν τὸ κελάδημα τοῦ καρυδαλοῦ, τὸ ᾆσμα τῆς ἀηδόνος, καὶ παρετήρησε μετὰ λύπης ὅτι δὲν ἠδύνατό ποτε νὰ ἐξισωθῇ μὲ αὐτά. Ἐπειδὴ δὲ εἶνε ὑπερήφανον πτηνόν, οὐχὶ ὅμως καὶ ματαιόφρον, ἡ ἔλλειψις του αὕτη τὸν ἐλύπησεν ὑπερβαλλόντως· εἶπε δὲ καθ' ἑαυτὸν ὅτι ἐγένετο θῦμα ἀδικίας, καθότι ἡ δύναμις τοῦ θέλγειν ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὰ πτηνὰ στερημένα ὡραιότητος, ἔλειπε δὲ ἀπὸ αὐτόν, τὸν βασιλέα τῶν ὑδάτων, τὸν τόσῳ χαριτωμένον καὶ τοσούτῳ μεγαλοπρεπῆ. Ἔκτοτε συνέλαβε τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν τοῦ νὰ μὴν ἐκβάλῃ πλέον τὴν φωνήν του, ὥστε κανὲν ἐκ τῶν πτηνῶν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐθεώρει ὡς ὑποδεεστερά του, νὰ μὴν ἐθριάμβευεν ὡς μέλπον καλήτερον τοῦ κύκνου· καὶ ἐσιώπησε διὰ παντός. Ἔπλεε λοιπὸν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, μεμονωμένος καὶ μεγαγχολικός· ἡ φωνή του δὲν ἐχαιρέτα πλέον τὸν Ἥλιον, οὔτε κατὰ τὴν ἀνατολὴν οὔτε κατὰ τὴν δύσιν του· τὰ δὲ ἄλλα πτηνά, βλέποντα αὐτὸν ἀναίσθητον κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀπεμακρύνθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπ' αὐτοῦ καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸν ἐγκατέλιπον ἐξ ὁλοκλήρου. Τοιαύτη εἶνε ἡ τύχη καὶ ἡ τιμωρία τῶν ὑπερηφάνων.

« Ἐν τούτοις ἔφθασεν ἡ ἡμέρα τῆς θλίψεως διὰ τὸν κύκνον· σκληρός τις ἐκφωλευτὴς τῶν πτηνῶν εὗρε τὴν φωλεάν του καὶ ἔσφαξεν ὅλα του τὰ τέκνα. Ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ πράξῃ ἡ χαρὰ, ἡ εὐγνωμοσύνη, ἡ συμπάθεια πρὸς τοὺς ὁμοίους του, τὸ ἐξετέλεσεν ἡ πατρικὴ ἀγάπη. Προσβληθεὶς καιρίως κατὰ τὸ αἴσθημα τῆς στοργῆς, ἠθέλησε νὰ ἐκφράσῃ τὴν δυστυχίαν του, καὶ νὰ

ὑψώσῃ τὴν φωνὴν διὰ νὰ θρηνήσῃ τὴν σφαγεῖσαν οἰκογένειάν του καὶ νὰ καταρασθῇ τὸν δήμιόν του. Ἀλλ' αἱ προσπάθειαί του ἀπέβησαν μάταιαι· ἡ ὑπερηφάνεια ἐθριάμβευσε καὶ τῷ ἐπέβαλεν ἑκούσιόν τινα βωβότητα, ἡ δὲ φύσις τὸν ἐτιμώρησεν ἀποκαταστήσασα αὐτὸν πραγματικῶς βωβόν· τοῦ λοιποῦ ἐχρεώστει νὰ ὑπομένῃ σιωπηλῶς τὴν χαρὰν καὶ τὴν θλῖψιν.

« Ὁ κύκνος ἐννόησεν ἐπὶ τέλους ὅτι ἡ αὐστηρὰ αὕτη τιμωρία ἦτο δικαία, καὶ ὑπέμενεν ἀγογγύστως καὶ μετ' ἐγκαρτερήσεως τὴν ἐπιβληθεῖσαν εἰς τὴν ὑπερηφάνειαν του ποινήν. Ἡμέραν τινά, καθ' ἣν ἐλούετο εἰς τὰ κύματα ὡραίας λίμνης, κυνηγός τις ἐτέντωσε τὸ τόξον του ἐπὶ τῆς γείτονος ὄχθης, πάραυτα δὲ πτερωτὸν βέλος διέσχισε τὸν ἀέρα συρίζον, καὶ κατῳρωθὲν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ κύκνου, τῷ ἐπροξένησε θανατηφόρον πληγήν. Κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην περίστασιν τῷ ἐπανῆλθεν ἡ φωνή, καὶ ἔμελψεν ἓν τοσοῦτῳ ἁρμονικὸν καὶ τοσοῦτῳ περιπαθὲς καὶ γλυκύτατον ᾆσμα, ὥστε ὁλόκληρος ἡ φύσις ἔμεινεν ἔκπληκτος ἀπὸ θαυμασμόν.

« Ἡ τύχη τῶν σημερινῶν κύκνων ἔμεινεν ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τῶν προγόνων των. Ὁ κύκνος μένει πάντοτε ἄφωνος, καὶ οὔτε κατὰ τὴν τελευταίαν του ὥραν τῷ ἐπετράπη νὰ φανερώσῃ ἑαυτόν. Ἐκεῖνοι, οἵτινες προσβάλλονται ὑπὸ φυσικοῦ θανάτου, ἐκπνέουσιν ἡσύχως ὡς καὶ ἔζησαν. Τὸ κύκνειον ᾆσμα, καταντῆσαν παροιμιῶδες παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, τότε μόνον ἀκούεται ὅταν εἷς ἐξ ἡμῶν πληγωθῇ θανατηφόρως ὑπὸ ἀνθρωπίνου ὅπλου. Ὅμοιοι μὲ τοὺς ποιητάς, οἵτινες συνθέτουν τὰ ὡραιότερά των ποιήματα μὲ τὸ αἷμα τῆς καρδίας των, οἱ κύκνοι ψάλλουσιν ἐπίσης τὰς πληγάς των, πλὴν δὲν τοῖς εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ ψάλλωσι παρ' ἅπαξ μόνον. Ἄλλοτε, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν σκληρότεροι παρὰ σήμερον, καὶ ἐφόνευον διὰ τὴν ἀγρίαν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ προξενῶσιν ἀνωφελῆ θάνατον εἰς ὄντα μὴ βλάπτοντα αὐτούς, ἠκούετο συχνότατα τὸ κύκνειον ᾆσμα, τὸ ὁποῖον σήμερον δὲν ζῇ εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων εἰμὴ διὰ τῆς παραδόσεως. »

Ὁ ἄνεμος ἐκίνει ἡσύχως τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων, ἡ δὲ ἀηδὼν ἐξηκολούθει τοὺς ἁρμονικωτάτους λαρυγγισμούς της. Ὁ κύκνος ἐπέστρεψε πρὸς τὴν λίμνην, ἔγεινεν ἄφαντος καὶ τότε ἐγὼ ἐξύπνησα ἀπὸ τὸν λήθαργον, ὅστις μὲ κατέλαβε. Τὸ μελόδραμα, εἰς ὃ παρευρέθην, ἡ μοναξία καὶ ἡ περικυκλοῦσά με γαλήνη μὲ ἀπεκοίμησαν καὶ συνεχύθησαν ἐν τῇ φαντασίᾳ μου εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ μὲ παραστήσωσιν ὡς ἀληθὲς τὸ ὅραμα, τὸ ὁποῖον σᾶς ἐδιηγήθην. Ἐπέστρεφον βραδέως εἰς τὴν πόλιν, ἐξακολουθῶν νὰ συλλογίζωμαι τὸν κύκνον μου. Τότε ἐσκέφθην ὅτι μεταξὺ ἡμῶν τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων ὑπάρχουσιν ὀργανισμοὶ ὅμοιοι κατὰ πολλὰ μὲ ἐκείνους, οἵτινες μοὶ ἀπεκαλύφθησαν καθ' ὕπνους. Πόσοι ἄνθρωποι εἶνε βωβοί! Καὶ οἱ μὲν σιωπῶσιν ἐξ ὑπερηφανείας, διότι φοβοῦνται μήπως καταβληθῶσιν ὑπὸ ἐπισεξιωτέρων ἀντιπάλων, οἱ δὲ περικλείουσιν ἐν ἑαυτοῖς θησαυροὺς εὐαισθησίας καὶ ἀγαθότητος, διότι ἐγένοντο παίγνια τῆς ἀχαριστίας καὶ τῆς ἀδιαφορίας τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου· διέρχονται λοιπὸν τὸν βίον σιωπηλῶς καὶ θλιβερῶς, παρεγνωρισμένοι παρ' ἐκείνων, οὓς περιεφρόνησαν καὶ οὓς ἀποφεύγουσι. Διατί δὲν ἀνοίγουσι τὴν καρδίαν των; Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην τοῦ ἀνθρώπου· τὰ ἐμποδιζόμενα δάκρυα, τὰ ὁποῖα ὑποκρύπτει τις ἀσυγγνώστως ἀπὸ τὴν συμπάθειαν τοῦ ἄλλου, τὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀφίνει τις νὰ ἀναβῶσιν ἀπὸ τῆς καρδίας εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, εἰσὶ διαβρωτικὰ καὶ ἐξαφανίζουν τὰ ὡραιότερα αἰσθήματα, ἀπορροφῶντα αὐτὰ ὡς διψαλέοι σπόγγοι. Μόνον κατὰ τὴν πολυώδυνον στιγμὴν τοῦ θανάτου τινὲς τῶν ψυχῶν ἀποκαλύπτονται, καὶ ὁ περικυκλῶν αὐτὰς παγετὸς διαλύεται εἰς τὸ πῦρ τῆς εὐαισθησίας· βλέπων δέ τις τὴν τόσον ἀπρόοπτον ταύτην μεταβολήν, λέγει μετὰ θλίψεως: « Ἰδοὺ τὸ κύκνειον ᾆσμα! »

Ῥ.

ΤΖΕΔΔΑ,

Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Ἐνῶ οἱ δύο προσκυνηταὶ ἐνησχολοῦντο τοιουτοτρόπως ὅπως σώσωσι τὴν Τζέδδαν, αὐτὴ διέμενεν εἰς τὸ οἴκημά της, περικυκλωμένη καὶ ἐπιτηρουμένη ὑπὸ πλήθους γυναικῶν, αἵτινες οὐδεμίαν τῇ ἀπηύθυνον παρήγορον λέξιν, ἀλλ' ἐπροσπάθουν μόνον νὰ ἀναζωπυρήσωσι τὴν γεναιοψυχίαν της, παριστῶσαι αὐτῇ ὅτι ὁ θάνατος, ὃν ἔμελλε νὰ ὑποστῇ, ἦτο ἡ ἐκτέλεσις τοῦ λαμπροτέρου καὶ ἱερωτέρου χρέους. Αὐτὴ δὲ ἔμενεν ἄφωνος, ἀκίνητος, πελιδνή, προφανῶς ἀναισθητοῦσα, ἐνῷ αἱ περὶ αὐτὴν θεράπαιναι κατεγίνοντο νὰ στολίσωσι τὴν μακρὰν κόμην της μὲ ἄνθη καὶ μὲ πολυτίμους λίθους. Κάποτε ὁ νοῦς της, ὑπερ-

πηδῶν τὰ περικυκλοῦντα αὐτὸν ἐμπόδια, παρουσίαζεν ἐνώπιόν της τοὺς δύο φίλους της, καὶ ἡ καρδία της ἠκτινοβόλει ἀκτῖνα ἐλπίδος... Πλὴν φεῦ! ἔφερε κατὰ νοῦν πάραυτα τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ ἀντιπαλαίσωσι μὲ τοὺς φανατικοὺς κατασκόπους, οἵτινες τὴν παρεφύλαττον, καὶ μὴ ἐλπίζουσα πλέον τίποτε παρὰ τῶν ἀνθρώπων, ὕψωνεν, ἐνθυμουμένη τὰς ἀρχὰς ἃς τῇ ἐνέπνευσεν ὁ Ἀναστάσιος, τὴν καρδίαν της πρὸς τὸν Θεὸν, λέγουσα καθ' ἑαυτήν: « Κύριε, γενηθήτω τὸ θέλημά σου! »

Αἱ ὧραι διεδέχοντο ἀλλήλας, ὁτὲ μὲν βραδύτατα ὁτὲ δὲ ταχέως. Ὁ ἥλιος δύων μετεσχημάτιζε τὸν Γάγγην εἰς πυρίνην θάλασσαν· τὰ ἄνθη ἀρωμάτιζον τὴν ἀτμοσφαῖραν διὰ τῶν γλυκυτέρων αὐτῶν εὐωδιῶν.... καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ στιγμὴ τῆς τρομερᾶς θυσίας ἐπλησίαζεν, ἡ δὲ Τζέδδα ἀπηύθυνε τοὺς τελευταίους ἀποχαιρετισμούς της εἰς ἐκείνην τὴν φύσιν, τὴν τόσον ὡραίαν πλὴν φεῦ! καὶ τόσον ἀπαθῆ.... Τὸ σῶμα τοῦ συζύγου της μετεφέρθη εἰς τὴν Παγόδαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἤχων τῆς μουσικῆς. Συνοδευομένη ὑπὸ ἱερέων καὶ γυναικῶν ἡ Τζέδδα ἐβάδιζεν ὄπισθεν τῆς κηδείας, ἐνδεδυμένη τὰ πλουσιώτερα φορέματά της καὶ κεκαλυμμένη ὑπὸ μαργαριτῶν καὶ ἀδαμάντων μεγάλης ἀξίας καὶ ὑπὸ ἄλλων πολυτίμων κοσμημάτων. Μόλις ὡραί τινες τὴν ἀπεχώριζον τοῦ θανάτου... καὶ ὁποίου τρομεροῦ θανάτου! Δὲν τῇ ἔμενε πλέον εἰμὴ μία μόνη νύξ ἐν τῇ Παγόδᾳ, πλήρης ἀγωνιῶν καὶ τρόμου, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ ἐπαγρυπνήσῃ ἐπὶ τοῦ πτώματος, ὅπερ συνώδευε.

Καὶ ὅμως αἱ πένθιμοι αὗται ὧραι δὲν ἐχάθησαν ποσῶς δι' αὐτήν· ἡ καρδία της εὗρε παρηγορίας εἰς τὴν πίστιν, ἣν ἐδιδάχθη, αἱ δὲ προσευχαί της ἀπηυθύνοντο ὄχι πλέον εἰς τὸν Βράχμαν ἀλλ' εἰς τὸν ἀληθῆ Θεὸν, ὅστις ἐπαγρυπνεῖ ἐφ' ὅλων τῶν πλασμάτων. Μόνη ἐντὸς τῆς Παγόδας ἐκείνης, ὅπου ἐρρίφθη ὡς αἰχμάλωτος, ἠσθάνθη ἑαυτὴν κατεχομένην ὅλην καὶ ἐνισχυομένην ὑπὸ τῆς ἐπιβαλλούσης ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον καὶ συγγνώμην πρὸς τὸν ἐχθρὸν θρησκείας, καὶ ἀπὸ ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἦτο πραγματικῶς Χριστιανή.

Πάραυτα ἤκουσε προφερόμενον τὸ ὄνομά της γαμηλοφώνως.... Εἶχεν ἐξαντλήσει πλέον πᾶν εἶδος τρόμου, καὶ δὲν ἐγνώριζεν ἔκπληξιν. Πλησίον της ἐφάνη ἄνθρωπός τις, ὅστις ἦτο πραγματικῶς ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ... Ὁ φίλος τοῦ Ἀναστασίου, ὁ ὑπηρέτης τῆς Παγόδας, πιστὸς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του, ἤρχετο νὰ σώσῃ τὴν Χριστιανήν. Ἐσύστησεν ἑαυτὸν πρὸς αὐτὴν ὡς μαθητὴν τοῦ Ἀναστασίου, καὶ τῇ ἔκαμε σημεῖον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ἡσύχως. Ὅταν ἔφθασαν εἰς μίαν ἀπομεμακρυσμένην γωνίαν τοῦ οἰκοδομήματος, τῇ ἐδήλωσε τὸ σχέδιον ὅπερ ἀπεφασίσθη διὰ νὰ σωθῇ, μὴ παραλείπων νὰ τῇ φανερώσῃ συγχρόνως τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς ἔμελλε νὰ ἐκτεθῇ, τὰς στερήσεις, τὰς κακουχίας, καὶ τὰς θλίψεις τῆς ἐργατικῆς ζωῆς, τὰς ὁποίας ἔμελλεν ἐντεῦθεν νὰ συμμερισθῇ.

« — Καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἦμην θῦμα, καταδικασθὴν νὰ ῥιφθῶ εἰς πυρὰν, ὑπέλαβεν ἡ Τζέδδα μετ' ἐνθουσιασμοῦ, ἂν ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψω τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰς τιμὰς διὰ νὰ ἀκολουθήσω τὸν ἐπίπονον δρόμον εἰς ὃν ὑπαγρεοῦμαι, ἡ ἐκλογή μου καὶ οὕτως δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἀμφίβολος. Διατί ἡ θυσία μου νὰ μὴν ἦνε πλέον δύσκολος; διατί νὰ μὴ δύναμαι νὰ ῥιψοκινδυνεύσω τὴν ζωήν μου ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀντὶ τοῦ νὰ τὴν σώσω διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ; ὁ φόβος οὗτος εἶνε ὁ μόνος, ὃν δοκιμάζω. Θέλω ἀκολουθήσει εὐχαρίστως τοὺς κυρίους καὶ σωτῆράς μου, ἡ ὁδός των θέλει εἶσθαι ὁδός μου, ὁ Θεός των Θεός μου καὶ ἡ πατρίς των πατρίς μου. Δὲν θὰ ζῶ ἀπὸ τοῦδε εἰς ὀκνηρὰν αἰχμαλωσίαν, ἀλλὰ δι' ἐλευθέρας ἐργασίας!

Τότε ὁ ὑπηρέτης τῆς Παγόδας ἐπανέλαβε· « Προεῖδον τὴν ἀπόφασίν σου, καὶ ἐσυλλογίσθην ὅπως σοὶ παρασκευάσω θησαυρόν. τῇ βοηθείᾳ τοῦ ὁποίου θέλεις εὕρει πανταχοῦ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν. Ἐξεύρεις πόσον ἡ μέταξα εἶνε πολύτιμος εἰς ὅλας τὰς ἠπείρους. Οἱ Κινέζοι καὶ οἱ Ἰνδοὶ, θέλοντες νὰ διατηρήσωσι δι' ἑαυτοὺς τὸ μονοπωλεῖον τῆς πλουσίας ταύτης βιομηχανίας, ἐπηγρύπνησαν μέχρι τοῦδε αὐστηρῶς μήπως γίνῃ γνωστὴ ὑπὸ τῶν ξένων, τῶν συναλλαττομένων μετ' αὐτῶν. Μέχρι τοῦδε οἱ μεταξοσκώληκες δὲν ἐξήχθησαν τῆς Ἀσίας. Ἡτοίμασα διὰ σὲ καὶ διὰ τοὺς δύο συνοδοιπόρους σου τρεῖς ῥάβδους ταξειδίου, αἵτινες κοῖλαι οὖσαι περιέχουσιν ὠὰ μεταξοσκωλήκων. Οἱ φίλοι μου μὲ ἐπεβεβαίωσαν ὅτι ὁ τόπος των παράγει δένδρα τρέφοντα τοὺς μεταξοσκώληκας· σὺ, καθὼ θυγατηρ τῆς Ἰνδίας, γνωρίζεις καλῶς τὰς ἀναγκαίας φροντίδας πρὸς βελτίωσιν καὶ αὔξησιν τῆς βιομηχανίας ταύτης. Ἀπελθε λοιπὸν ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἂν ὁ οὐρανὸς προστατεύσῃ τὴν φυγήν σου, ἂν φθάσῃς εὐτυχῶς εἰς τὴν γῆν, ἥτις εἶνε τὸ τέρμα τῶν προσπαθειῶν σου, θέλεις πληρώσει βασιλικῶς τὴν φιλοξενίαν, ἣν θέλεις δεχθῆ αὐτόθι, διότι θέλεις τῇ προσφέρει τὸν μονιμώτερον πλοῦτον ἐκεῖνον, ὃν ἀποκτῶσιν οἱ ἄνθρωποι διὰ τῆς ἐργασίας. »

Παραφερομένη ὑπὸ μυρίων αἰσθημάτων εὐγνωμοσύνης, ἐλπίδος καὶ χαρᾶς, ἡ Τζέδδα ἠθέλησε

νὰ βιφθῇ εἰς τοὺς πόδας τοῦ σωτῆρός της· ἀλλ' οὗτος διέκοψε τὴν παραφοράν της, εἰδοποιήσας αὐτὴν ὅτι αἱ στιγμαὶ ἦσαν πολύτιμοι. Ἀπεκδυθεῖσα λοιπὸν τοὺς πολυτίμους αὐτῆς κόσμους, ἐνεδύθη μακρὸν μανδύαν προσκυνητοῦ, καὶ ἀναλαβοῦσα τὴν ῥάβδον της, ἠκολούθησε τὸν ὁδηγόν της.

Ἀφοῦ διέτρεξαν πολυαρίθμους ἑλικοειδεῖς διαδρόμους, κατεσκευασμένους ὑπὸ τὸ ὑπόγειον μέρος τοῦ κτιρίου, οἱ δύο φυγάδες ἔφθασαν τέλος εἰς ἓν σπήλαιον, ἔνθα εὗρον τοὺς φίλους των. Δὲν εἶχον καιρὸν νὰ ἀφεθῶσιν εἰς τὴν χαράν των, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἀναχωρήσωσι καὶ νὰ ἀποχωρισθῶσι γενναῖον ἄνθρωπον, ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ, καὶ ὅστις τοὺς καθησύχασε βεβαιῶν αὐτοὺς ὅτι οὐδένα διέτρεχε κίνδυνον μένων. Ἔδέησε λοιπὸν νὰ κινήσωσιν ἀμέσως, καὶ οἱ τρεῖς προσκυνηταὶ μετὰ τοσαύτης ταχύτητος ἐβάδιζον, ὥστε ἡ πόλις ἦτο ἤδη πολὺ μακρὰν ὄπισθέν των ὅταν ἐφάνησαν αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ λυκαυγοῦς.

Ὅταν τὸ πρωῒ οἱ ἱερεῖς εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἁγόδαν εὗρον μόνον τὰ λαμπρὰ ἐνδύματα καὶ τοὺς πολυτίμους λίθους τῆς Τζέδδας παρὰ τὸ σῶμα τοῦ συζύγου της. Ὁ σωτὴρ τῆς νέας, ὠφελούμενος ἐκ μιᾶς τῶν δημοτικωτέρων δεισιδαιμονιῶν, ἐξήγησεν ἀποχρώντως τὴν ἀνάληψιν ταύτην τοῦ θύματος. Ἡ Τζέδδα διῆγε βίον μεμπτὸν καὶ πλήρη ἁμαρτημάτων, ὁδὲ Βούδδας διὰ νὰ τὴν τιμωρήσῃ μετέστησεν αὐτὴν εἰς τρομερόν τινα τόπον, εἰς ὃν τὴν κατεδίκασεν ὅπως διέρχηται τὴν αἰωνιότητα, καὶ ὅπου θέλει στερεῖται πάντοτε μεγαλοπρεπῶν ἐνδυμασιῶν καὶ πλουσίων κοσμημάτων! Ἡ ἑρμηνεία αὕτη τόσον πιθανὴ ἐφάνη εἰς τὸ φανατικὸν ἐκεῖνο πλῆθος, ὥστε οὐδεὶς ἐσκέφθη περὶ καταδιώξεως τῆς φυγάδος οὔτε ἐφαντάσθη νὰ ἀνησυχήσῃ τὸν σωτῆρά της.

Μετά τινων ἡμερῶν πορείαν, οἱ προσκυνηταὶ ἐσταμάτησαν ἐσπέραν τινὰ πλησίον ἑνὸς ποταμοῦ. Τότε ἡ Τζέδδα, γονυπετήσασα πρὸ τοῦ Ἀναστασίου, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὸ ἅγιον Βάπτισμα. Ὁ γέρων ἐβύθισεν αὐτὴν εἰς τὸ εὐλογηθὲν παρ' αὐτοῦ ὕδωρ τῆς ἀναγεννήσεως, καὶ οἱ ταξειδιῶται ἐπανέλαβον ἅμα τῇ αὐγῇ τὴν πορείαν των. Ἡ Τζέδδα, ἥτις ὠνομάζετο πλέον Μαρία, ἐφαίνετο ἀναισθητοῦσα εἰς τὰς ταλαιπωρίας καὶ τοὺς κινδύνους. Οἱ ἀκανθώδεις θάμνοι καὶ οἱ χάλικες κατεξέσχιζον τοὺς ἁβρούς πόδας της, καὶ ἐν τούτοις αὐτὴ οὐδὲ προσέχουσα κἂν ἐφαίνετο εἰς τοῦτο· ὑπέφερεν ἀγογγύστως τὰς φλογερὰς τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας, καὶ αὐτὴν τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν πολλάκις. Ὡς πρὸς τὸν Εὐσέβιον δὲ, οὗτος ἐτήρει πιστῶς τὸν ὅρκον του, καὶ ἂν ἡ συνοδοιπόρος του ἐμάντευσεν ὅτι ὁ νέος ἐκεῖνος τὴν ἠγάπα περιπαθῶς καὶ ἀγνῶς, ἡ ἀνακάλυψις αὕτη δὲν ἐχρεωστεῖτο εἰς τὴν ἀδιακρισίαν τοῦ νέου. Ὁ Ἀναστάσιος ἠσθάνετο ὑπερηφάνειαν διὰ τὸν υἱόν του, διὰ τὴν ἐξουσίαν τὴν ὁποίαν ἤξευρε νὰ ἐκτελῇ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ παρετήρει συνεχῶς μετὰ τρυφερᾶς τινος στοργῆς τοὺς δύο τούτους νέους, τόσον ὡραίους καὶ ἐμψυχουμένους ὑπὸ μιᾶς τόσον εἰλικρινοῦς πίστεως.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ἐώρταζε κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὴν ἐπάνοδον τοῦ νικηφόρου Βελισσαρίου. Ἡ χαρὰ ἔλαμπεν εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα· αἱ ὁδοὶ ἦσαν κατεσπαρμέναι μὲ δάφνας μὲ βαΐα καὶ ἄνθη, οἱ κώδωνες ἤχουν ἀδιακόπως, καὶ ἐπὶ τῆς κυριωτέρας πλατείας τῆς πόλεως κατεσκευάσθη μεγαλοπρεπὴς θρόνος, ἐφ' οὗ ἐκάθητο ὁ Ἰουστιανός, πρόθυμος ὅπως ὑποδεχθῇ αὐτοπροσώπως ὅλους ἐκείνους, οἵτινες εἶχον παράκλησίν τινα νὰ τῷ ἀπευθύνωσι.

Τὸ περικυκλοῦν αὐτὸν πλῆθος τῶν λαμπρενδεδυμένων αὐλικῶν ἠνοίχθη μετὰ σεβασμοῦ ὅπως παρέξῃ δίοδον ἐλευθέραν εἰς γηραλέον ἱερέα, κεκυφότα ἤδη ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν μόχθων. Συνωδεύετο δὲ οὗτος ὑπὸ νέου τινὸς, ἐνδεδυμένου ὡς αὐτὸς στολὴν προσκυνητοῦ, δεξιόθεν δὲ τοῦ γέροντος ἐβάδιζε νεαρά τις γυνὴ κεκαλυμμένη ὑπὸ πέπλου, ἥτις ἐκράτει εἰς χεῖρας μετὰ προφυλάξεως ὡραῖον κάνιστρον, λεπτοφυῶς ἐπεξειργασμένον καὶ κεκαλλωπισμένον.

« — Οἱ ὀφθαλμοί μου δὲν μὲ ἀπατῶσι βέβαια! εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ, παρατηρῶν τὸν γέροντα εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρόνου του. Εἶσαι ὁ Ἀναστάσιος, ὁ γεναιόψυχος ἱεραπόστολος. Ὁ Θεὸς ηὐλόγησε τὰς προσπαθείας σου;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε, διότι οὐ μόνον μᾶς ὡδήγησεν ἀσφαλῶς ἐν μέσῳ μυρίων κινδύνων, ἀλλὰ καὶ μετεχειρίσθη ἡμᾶς πρὸς ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποδῇ ὡς ἐλπίζω μέγα καὶ γόνιμον. Ἔτος ὁλόκληρον συμπληροῦται, πολύχρονε βασιλεῦ, ἀφότου ἐπανίδομεν τὴν φίλην πατρίδα μας, κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ἐζήσαμεν ἄγνωστοι ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύστῳ. Πλὴν μαθόντες ὅτι σήμερον πᾶς ὀφθαλμὸς δύναται νὰ στραφῇ ἐλευθέρως πρὸς τὸν ὑπέρτατον ἄρχοντά του, προσεπαθήσαμεν ὅπως φθάσωμεν μέχρι τοῦ θρόνου σου, εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὁποίου ἐρχόμεθα νὰ ἀποθέσωμεν μικράν τινα προσφοράν. Ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ καὶ ἡ χήρα ἑνὸς τῶν ἰσχυροτέρων Βραχμάνων τῶν Ἰνδιῶν, δεχθεῖσα τὸν Χριστιανισμὸν διὰ τῶν διδασκαλιῶν μας. Αὕτη ἔφερεν ἓν πλούσιον δῶρον εἰς τὸ Κράτος, εἰς ὃ εὗρε δευτέραν πατρίδα. Τὸ

πολύτιμον τοῦτο ὕφασμα, τὸ ὁποῖον τέως ἐζητοῦμεν τόσον μακρὰν, κατεσκευάσθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. — Καὶ ἐνῷ ὁ Ἀναστάσιος ὡμίλει, ἡ σύντροφός του ἤνοιγε τὸ κάνιστρόν της καὶ ἐξήγαγεν ἀπ' αὐτοῦ μεταξωτόν τι μανδήλιον. — Ἰδού, Μεγαλειότατε, ἐπρόσθεσεν ὁ Ἀναστάσιος, τὸ δῶρον, τὸ ὁποῖον ἡ πρὶν Τζέδδα νῦν δὲ Μαρία προσφέρει εἰς τὸ Κράτος.... Τοῦτο ἀνοίγει πηγὴν εὐδαιμονίας, καὶ παρέχον τὴν ἐργασίαν εἰς χιλιάδας ἀνθρώπων, τοὺς κάμνει ἀξίους ὅπως ἀποκτήσωσι τὸν ἀνεξάρτητον βίον, τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν ἠθικὴν ἀξίαν! »

Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐζήτησε λεπτομερεστέρας πληροφορίας, καὶ ὁ Ἀναστάσιος διηγήθη ἐν συντομίᾳ τὴν ἱστορίαν τῆς Τζέδδας, τὴν φυγήν της, τὸ ταξείδιόν των, τὴν ἀποκατάστασίν των εἰς ἓν τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων προαστείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὰς δι' ἐπιτυχίας στεφθείσας φροντίδας, ἃς ἡ νέα ἐκείνη κατέβαλλε πρὸς διατροφὴν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν πολυτίμων ἐντόμων, τῶν ὁποίων εἶχε φέρει τὰ ᾠά. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἠκροάζετο τὴν θαυμαστὴν ταύτην ἱστορίαν μετὰ τῆς ζωηροτέρας εὐαρεσκείας· αἱ χεῖρές του δὲν ἠδύναντο νὰ ἀφήσωσι τὸ μεταξωτὸν ὕφασμα, κατασκευασθὲν ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας του, τὰ δὲ βλέμματά του δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποσπασθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ, βλέμματα θαυμασμοῦ καὶ ζωηροτάτου ἐνδιαφέροντος, ὡς καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν ἐκείνων ἡρώων τοῦ συγκινητικωτάτου τῶν δραμάτων. Τέλος εὑρεστήθη νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ὑψηλήν του εὐχαρίστησιν καὶ εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν νέαν ξένην, ἣν ἐπεβεβαίωσεν ὅτι θέλει εὕρει πάντοτε ἐν αὐτῷ ὑπερασπιστὴν καὶ πατέρα, καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Ἀναστάσιον, διεκήρυξεν ὅτι εἶνε ἕτοιμος νὰ τῷ παραχωρήσῃ ἀμέσως πᾶν ὅ,τι ἐζήτει.

« — Εἶμαι ὑπέργηρως, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ Ἀναστάσιος· αἱ ἡμέραι μου εἰσὶν ἠριθμημέναι, καὶ αἱ εὐχαί μου ἀπεσπάσθησαν πλέον ἀπὸ παντὸς γηΐνου ἀγαθοῦ. Ἐν τούτοις, καίτοι μὴ ἔχων τίποτε ὅπως ζητήσω ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, δὲν δύναμαι νὰ ἀναβάλλω πολὺν καιρὸν τὸ νὰ ἐργασθῶ ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῶν νέων τούτων, οἵτινες ἀγαπῶνται ἀμοιβαίως μὲ ἱερὸν καὶ ἁγνὸν αἴσθημα ἔρωτος, καὶ ἡ αὐταπάρνησις καὶ γενναιότης, δι' ἧς τοσοῦτον χρόνον ἐπολέμησαν ἐναντίον τοῦ τόσον ἰσχυροῦ τούτου αἰσθήματος, μὲ ἐξέπληξεν ὑπερβαλλόντως. Ζητῶ τὴν προστασίαν τῆς σῆς Μεγαλειότητος διὰ τὸν υἱόν μου καὶ δι' αὐτὴν τὴν νέαν ξένην... Ζητῶ τὴν ἄδειαν ὅπως εὐλογήσω τὴν ἕνωσίν των. »

Τότε ὁ Ἰουστινιανὸς, ἀποταθεὶς πρὸς τὸν Πατριάρχην, ὅστις ἐκάθητο ἐκ δεξιῶν τοῦ θρόνου, τῷ εἶπε λέξεις τινάς· οὗτος δὲ ἐγερθεὶς διηυθύνθη πρὸς τὸν Εὐσέβιον καὶ τὴν Μαρίαν, οἵτινες ἦσαν γονυκλινεῖς πρὸ τῶν βαθμίδων τοῦ θρόνου, τοὺς ἐμνήστευσε πανδήμως, καὶ ὁ Ἀναστάσιος ηὐλόγησε τὸν γάμον των τὴν ἐπαύριον τῆς εὐτυχοῦς ταύτης ἡμέρας.

Εἰς ὡραίαν τινὰ κοιλάδα, περιτειχισμένην ἀπὸ συκαμινέας, ᾠκοδομήθη ἐντὸς ὀλίγου ἁπλοῦν τι οἴκημα πλὴν θελκτικώτατον. Πολλὰ ἄλλα εὐρύχωρα οἰκοδομήματα συνηνοῦντο μετὰ τοῦ οἰκήματος τούτου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐβασίλευεν ἡ ἀκατάπαυστος κίνησις. Τῶν ἐργοστασίων τούτων διευθυνταὶ ἦσαν ὁ Εὐσέβιος καὶ ἡ γυνή του· ἡ διδασκαλία των παρήγαγε τοὺς καρπούς της, καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν μεταξοσκωλήκων ἀνεπτύχθη μετὰ θαυμασίας ταχύτητος. Οἱ δύο ἥρωές μας ἔζησαν πολὺν καιρὸν καὶ ἔζησαν εὐτυχεῖς, διότι ἤξευρον νὰ διανέμωσι τὴν ὕπαρξίν των μεταξὺ τῆς προσευχῆς καὶ τοῦ κόπου.

Ἡ ἱστορία, ἣν ἀφηγήθημεν, δὲν ἔφθασε μέχρις ἡμῶν διὰ τῶν βιβλίων, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐξ ἀκοῆς παραδόσεως, διαδιδομένης ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Ἐν ἐλλείψει δὲ τῆς ἱστορίας, καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία παράδοσις ἔσωσεν ἀπὸ τῆς λήθης τὰ ὀνόματα τοῦ Εὐσεβίου καὶ τῆς Μαρίας, ὧν τὰ συμβάντα διηγοῦνται ἀκόμη ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀρέων τῆς Ἑλλάδος.

Ῥ.

ΟΙΩΝΟΙ,

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ.

Δεισιδαιμονία τοσαύτην ἐπιρροὴν εἶχεν εἰς τὰ πνεύματα τῶν ἀρχαίων, ὥστε μόνη ἡ θέα ζώου τινὸς ἤρκει νὰ μεταβάλῃ τὰς ἀποφάσεις τῆς πολιτείας. Ἡ αἰφνίδιος ἐμφάνισις ποντικοῦ τινος ἠνάγκασε τὸν Φάβιον Μάξιμον νὰ παραιτηθῇ τῆς δικτατορικῆς ἐξουσίας, καὶ τὸν Ὕπατον Φλαμίνιον τῆς διοικήσεως τοῦ ἱππικοῦ. Αἱ ὑποθέσεις τοῦ Κράτους διεξήγοντο κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν ἱερῶν ὀρνίθων. Ἐνομοθέτουν, ἀπεφάσιζον περὶ εἰρήνης καὶ πολέμου κατὰ τὸ βέλασμα προβάτου τινὸς ἢ κατὰ τὰ σπλάγχνα ἐρίφου τινός. Ὅτε ὁ Ἀννίβας παρεκίνει τὸν βασιλέα τῆς Βιθυνίας Προυσίαν νὰ συγκροτήσῃ μάχην μετὰ τῶν Ῥωμαίων, ὁ μονάρχης οὗτος ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ συγγνώμην, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ τὴν συμβουλήν του ὡς ἐκ τῶν σπλάγχνων τῶν θυμάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν εὐνοϊκὰ πρὸς αὐτόν·

« Λοιπὸν προτιμᾷς τὴν συμβουλὴν τοῦ προβάτου, ἀπεκρίθη ὁ Ἀννίβας, ἀπὸ τὴν γνώμην γεραιοῦ καὶ πολυπείρου στρατηγοῦ; »

Ὁ Κλαύδιος Πούλχηρ, Ὕπατος τῶν Ῥωμαίων εἰς τὸν πρῶτον Καρχηδονιακὸν πόλεμον, συνεβουλεύθη τὰς ἱερὰς ὄρνιθας πρὶν ἢ ἀποφασίσῃ νὰ συγκροτήσῃ μάχην μετὰ τῶν Καρχηδονίων. Ὅταν εἰδοποιήθη ὅτι αὗται δὲν ἤθελον νὰ φάγουν, « Ῥίψατε λοιπὸν αὐτὰς, ἀπεκρίθη, εἰς τὴν θάλασσαν, ἴσως θελήσουν νὰ πίουν! » Ἡ ἀπόκρισις ἦτο ἀστεία, πλὴν ἔπρεπε νὰ κερδήσῃ τὴν μάχην, καὶ ἐπειδὴ ἐνικήθη, τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὴν αὔξησιν τῆς πρὸς τοὺς οἰωνοὺς ὑπολήψεως.

Εἶνε λυπηρὸν τῳόντι ὅτι ἡ πρὸς τοὺς οἰωνοὺς τοσαύτη ὑπόληψις τῶν Ῥωμαίων κατέστησεν αὐτοὺς πολλάκις θηριώδεις καὶ αἱμοβόρους. Κατεκρήμνιζον εἰς τὸν Τίβεριν τὰ παιδία, τὰ γεννώμενα μὲ ἔλλειψίν τινα σωματικὴν, τουτέστι τὰ ἔχοντα δύο κεφαλὰς, τέσσαρας κνήμας ἢ ἓξ δακτύλους. Ὁ Ἰούλιος Ὀβσεκῆνσος, Συγγραφεὺς Ῥωμαῖος ἀκμάσας περὶ τὸν Α' μετὰ Χριστὸν αἰῶνα, ὅστις ἔκαμε συλλογήν τινα ὅλων τῶν ἐν Ῥώμῃ συμβάντων θαυμάτων, ἀναφέρει πλεῖστα ὅσα παραδείγματα. Δὲν ἐφείδοντο οὔτε τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος εἴς τινας περιστάσεις. Πλίνιος ὁ πρεσβύτερος ἀναφέρει ὅτι εἰς τὴν ἐποχήν του ἔθαψαν ζῶντας ἕνα Ἕλληνα καὶ μίαν Ἑλληνίδα διὰ νὰ εὐχαριστήσουν χρησμούς τινας. Ὁ Δίων Κάσσιος κατηγορεῖ τὸν Ἰούλιον Καίσαρα ὡς θυσιάσαντα δύο ἀνθρώπους μόνον καὶ μόνον διά τινας χρησμούς.

Εἶνε ἀξιοθαύμαστον ὅτι ἕως καὶ τὰ μεγαλήτερα πνεύματα δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀπαλλαχθῶσιν ἀπὸ ταύτας τὰς λυπηρὰς καὶ γελοίας δεισιδαιμονίας. Ὁ Βιργίλιος, ὁ Ὁράτιος, ὁ Τάκιτος καὶ ὁ νεώτερος Πλίνιος δεικνύουσιν εἰς πολλὰς περιστάσεις τὴν πρὸς τοὺς οἰωνοὺς εὐλάβειάν των. Ὁ Τυχοβράχης, περίφημος ἀστρονόμος τῆς Δανίας, ἠσθάνετο τοὺς πόδας του τρέμοντας ὅταν ἔβλεπε λαγωὸν ἢ ἀλώπεκα· ὅταν δὲ ἀπήντα τοιοῦτο ζῶον εἰς τὸν δρόμον, ἐπέστρεφε παρευθὺς. Ὁ Βοαζενὼν εἶχε τὴν αὐτὴν ἀδυναμίαν, φοβούμενος ἰδίως τὴν μετὰ Καπουκίνου συνάντησιν. Μίαν ἡμέραν, καθ' ἣν εἶχεν ὑπάγει μετά τινων φίλων του εἰς τὸ κυνήγιον, ἔτυχε κατὰ δυστυχίαν νὰ ἴδῃ ἕνα τοιοῦτον μικρὸν Καπουκῖνον. Ἐκ τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἰς σύβεμίαν βολὴν ἐπέτυχε, καὶ ἐπειδὴ τὸν ἐπερίπαιζον διὰ τοῦτο, « Κύριοι, εἶπεν, ὁμιλεῖτε χωρὶς νὰ γνωρίζητε ὁποίαν φρίκην διεγείρει ἡ μετὰ Καπουκίνου συνάντησις! » Ὁ μεγαλόνους Ὄθων ἐμαίνετο ὁσάκις τὴν νύκτα ἔμενεν ἄνευ φωτός· καὶ δὲν ἐφοβεῖτο μὲν τὸν Θεὸν, ἔτρεμεν ὅμως καθ' ὑπερβολὴν τὸν διάβολον. Ὁ Τάσσος πολλάκις ἐνόμιζεν ὅτι ἔβλεπε πλησίον του τὸν διάβολον. Ὁ Πασχάλης περιπατῶν ἐνόμιζεν ὅτι ἔβλεπε πάντοτε εἰς τὰ ἀριστερά του κρημνόν. Ὁ Λαμόττης ἔμενεν ὡς ἐμβρόντητος, ὅταν ἤκουε τὸν κεραύνειον βόμβον ἢ τὸ σύριγμα τῶν ἀνέμων· δὲν ἠδύνατο δὲ νὰ ἀκούσῃ τὸν ἦχον οἱουδήποτε μουσικοῦ ὀργάνου, ὅσον μελῳδικὸν καὶ ἂν ἦτο. Ὁ Βαῦλος κατελαμβάνετο ὑπὸ σπασμοῦ, ὅταν ἤκουε τὸν φλοῖσβον ὕδατος ἐξερχομένου ἀπὸ πηγήν. Ὁ Λόπ, ποιητὴς Ἱσπανὸς, δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ἄνθρωπον λαμβάνοντα ταμβάκον χωρὶς νὰ φρικιάσῃ. Ὁ Γερμανικὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ἀλεκτρύονα ἢ νὰ ἀκούσῃ τὴν φωνήν του. Ὁ φιλόσοφος Βάκκων ἐλειποθύμει ὁσάκις συνέπιπτε νὰ συμβῇ ἔκλειψις τῆς Σελήνης. Ὁ Σκαλιγήρος ἀνετριχίαζεν ὅλος ὅταν ἔβλεπε κάρδαμον. Ὁ Ἐρασμος δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ἰχθῦν χωρὶς νὰ κυριευθῇ ὑπὸ πυρετοῦ. Ὁ Στρατάρχης Ἀλβρέτος διετίθετο κακῶς εἰς δεῖπνον ὅπου τῷ προσέφερον μικρὸν ἀγριόχοιρον ἢ μικρὸν χοῖρον, ὁ δὲ Δουξ Ἐπερνὼν ἐλειποθύμει ὅταν ἔβλεπε λαγιδέα κτλ. κτλ.

Ἀλλὰ καὶ βασιλεῖς βλέπομεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὑποκειμένους εἰς τὰς ἀνεξηγήτους ἰδιοτροπίας, ἢ μᾶλλον τὰς παραδόξους ταύτας ἀδυναμίας τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ. Ἑρρίκος ὁ Γ', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, δὲν ἠδύνατο νὰ μένῃ μόνος εἰς δωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπῆρχε γαλῆ. Βλαδίσλαος ὁ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας ἐταράσσετο καὶ ἔφευγεν ὅταν ἔβλεπε μῆλα. Ἰάκωβος Β', βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ἐγίνετο κάτωχρος ὁσάκις ἔβλεπε ξίφος γυμνόν. Ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ ἐφοβεῖτο καθ' ὑπερβολὴν τὰς βροντὰς, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι διαφεύγει τοὺς κεραυνοὺς περιδένων τὴν κεφαλήν του μὲ δάφνας. Ὁ Μιθριδάτης ἐπίστευε τὰ ὄνειρα, καὶ μεγάλως ἐλυπεῖτο ὅταν προεμήνυον κακά. Ὁ Αὔγουστος ἐφοβεῖτο ἡμέρας τινὰς τῶν μηνῶν, ὅτε δὲ ἀνεχώρει ἀπό τινος τόπου εἶχε τὴν ἀδυναμίαν νὰ προβάλλῃ πάντοτε τὸν δεξιὸν πόδα. Ἦτο δὲ ἔμπλεως φαντασμάτων καὶ χιμαιρῶν. Ἐφαντάζετο ὅτι ἐπανάστασίς τις, γενομένη ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων του, προήρχετο ἐκ τοῦ ὅτι ἐφόρεσεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὸ δεξιὸν ὑπόδημά του εἰς τὸν ἀριστερὸν πόδα κτλ.

Παρ' ἡμῖν ἡ δεισιδαιμονία τῶν προγόνων ἡμῶν ἠλαττώθη ἐπαισθητῶς. Οἱ ἰδικοί μας οἰωνοὶ περιορίζονται μόνον εἰς δαυλοὺς περιστρεφομένους, εἰς ἀράχνην κλώθουσαν καὶ εἰς τὴν βοὴν τῶν ὤτων. Ὅλοι εἶνε περίεργοι νὰ γνωρίσουν τίς ἡ σχέσις μεταξὺ δαυλοῦ καὶ ἐπισκέψεως, μιᾶς σπα-

σμωδικῆς κινήσεως τῶν ὤτων καὶ τῆς συνομιλίας, μεταξὺ θησαυροῦ καὶ ἀράχνης. Πρὸς τούτοις ἡ ἰδία ἀράχνη, ἤτις διά τινας εἶνε τὸ σύμβολον τοῦ πλουτισμοῦ, γίνεται δι' ἄλλους αἰτία φρικτοῦ δυστυχήματος. « Ὁ Δοὺξ τῆς Λωραίνης, λέγει ὁ Ἐλβέτιος εἴς τι μέρος τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, εἶχε προσκαλέσει εἰς μέγα συμπόσιον ὅλους τοὺς αὐλικούς του. Τὸ συμπόσιον εἶχε προετοιμασθῆ εἰς τὸν προθάλαμον τῆς οἰκίας, πλησίον τοῦ κήπου. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δείπνου κυρία τις ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν ἀράχνην, καὶ παρευθὺς, καταληφθεῖσα ὑπὸ φόβου, ἐγκατέλιπε μετὰ κραυγῶν τὴν τράπεζαν, καὶ διευθυνθεῖσα πρὸς τὸν κῆπον, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς χλόης. Τὴν στιγμὴν τῆς πτώσεώς της παρετήρησεν ἱστάμενον πλησίον αὐτῆς κύριόν τινα· ἦτο ὁ πρωθυπουργὸς τοῦ Δουκός. « — Ὦ Κύριέ μου, ἔκραξε, πόσον εἶσθε ὑποχρεωτικὸς, διότι φροντίζετε περὶ ἐμοῦ! — Τίποτε· ἀλλ' εἰπατέ μοι, παρακαλῶ, ἦτο μεγάλη; — Φρικτὸν πρᾶγμα! — Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἐπέτα καὶ πλησίον μου· — Καλὲ, τί λέγετε! πετᾷ ποτὲ ἡ ἀράχνη; — Καὶ λοιπὸν διὰ μίαν ἀράχνην συνέβησαν ταῦτα; Δὲν ἐπίστευον, Κυρία μου, ὅτι εἶσθε τόσον ἄνους ὥστε νὰ ἐκλάβητε τὴν νυκτερίδα ἀντὶ ἀράχνης! »

Δὲν δυνάμεθα νὰ ὡφελήσωμεν πέρας εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, χωρὶς νὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ τῶν οἰωνῶν, οἵτινες ἐφαρμόζονται εἰς ἰδιαίτερα περιστατικά. Ὅταν ὁ Σκηπίων ἀποβαίνων εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἔπεσε, φοβηθεὶς μήπως ὁ στρατὸς ἐκλάβῃ τοῦτο ὡς κακὸν οἰωνὸν, παρευθὺς ἔκραξεν: « Ἔστω εὐλογημένος ὁ Θεός! Ἔχω εἰς τὰς χεῖράς μου τὴν γῆν τῆς Ἀφρικῆς! » Γουλιέλμος ὁ Κατακτητὴς ἔπραξε τὸ αὐτὸ, ἀποβιβαζόμενος εἰς Ἀγγλίαν. Τὰ δυστυχήματα, τὰ συμβάντα εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν γάμων Λουδοβίκου τοῦ ΙΣΤ', ἐθεωρήθησαν ὡς προάγγελοι δυστυχοῦς βασιλείας, καθὼς καὶ ἡ πυρκαϊὰ, ἡ συμβᾶσα παρὰ τῷ πρέσβει τῆς Αὐστρίας εἰς τὸν χορὸν τὸν δοθέντα πρὸς τιμὴν τῆς Ἀρχιδουκίσσης Λουΐζας Μαρίας, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν αὐτὴν προμάντευσιν.

Ἂς θεωρῶμεν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς, ἐπειδὴ ἐγεννήθημεν εἰς αἰῶνα, καθ' ὃν δύναταί τις ἀτιμωρητὶ νὰ ἀψηφῇ τὴν πτῆσιν τῆς κίσσας, τὴν φωνὴν τοῦ κόρακος καὶ τὸν ἐπωασμὸν τῆς ὄρνιθος. Οἱ οἰωνοὶ εἰσὶ πλέον δεισιδαιμονία γυναικεία καὶ καταφρονημένη τὴν σήμερον.

Κ. Γ. ΕΥΘΥΜΙΑΔΗΣ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

('Ερανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΑΕΡΙΟΝ.

Ἡ εὕρεσις τοῦ ἀερίου, ὡς αἱ πλεῖσται τῶν λοιπῶν ἐφευρέσεων, χρεωστεῖται εἰς τὴν τύχην. Ἐνῷ κατεγίνοντο εἰς τὴν ἐξόρυξιν βαθέως τινὸς στρώματος γαιανθράκων ἐν τῷ ἀνθρακωρυχείῳ τοῦ Οὐϊτχάβεν ἐν Κουμβερλανδίᾳ, οἱ ἐργάται παρετήρησαν ἀσύνηθές τι ῥεῦμα ἀέρος, ὁσμὴν ἔχον ἄγνωστον μέχρι τοῦδε, ὅπερ, διελθὸν ὑπεράνω τῶν ἀναμμένων λαμπάδων των, συνεπυκνώθη περὶ αὐτὰς, καὶ ἀναφθὲν ἤρχισε νὰ λαμπυρίζῃ καὶ νὰ ἀναδίδῃ φλόγας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν, πλήρεις ἐκπλήξεως ἐπὶ τῷ ἀπροόπτῳ τούτῳ φαινομένῳ, ἐτράπησαν εἰς φυγήν· ἀλλὰ παρατηρήσαντες ἀκολούθως ὅτι ἡ φλὸξ, καίτοι ἐκτεταμένην ἔχουσα διάστασιν, ἐξηκολούθει ὅμως νὰ μένῃ ἡ αὐτὴ καὶ νὰ ἐξέρχηται ἡσύχως ἐκ μυρίων σχισμάδων, ἐνεθαῤῥύνθησαν καὶ ἐπανελθόντες ἤρχισαν νὰ ταράττωσιν αὐτὴν διὰ τῶν σκιαδίων των, ἕως οὗ τὴν ἔσβυσαν. Καὶ ἀμέσως μὲν ἐξηφανίσθη ἡ φλὸξ, ἀλλ' ἅμα ἔφερον ῥῶς ἀνεφαίνετο πάλιν· ὥστε, διὰ νὰ ἀπαλλαχθῶσιν ἀπὸ αὐτὴν, ἐσκέφθησαν ὅτι ἔπρεπε νὰ ὁδηγήσωσιν αὐτὴν ἐκτὸς τοῦ ἀνθρακωρυχείου. Κατεσκεύασαν λοιπὸν μακρὸν σωλῆνα ὅπως ἐπαναφέρωσι τὸ ἀέριον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, μηδὲν πρόσκομμα εὑρίσκοντες ὡς ἐκ τῆς φυσικῆς ἐλαφρότητός του. Μόλις δὲ εὑρέθη εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, καὶ ἀμέσως ἤρχισε νὰ καίῃ μετὰ τῆς αὐτῆς λάμψεως, ὅλος δὲ ὁ κόσμος περιεργείᾳ φερόμενος, ἔτρεχε νὰ ἴδῃ τὸ περίεργον θέαμα. Κατὰ τοὺς ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς, τοὺς γενομένους τὴν ἐποχὴν τοῦ συμβάντος, ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἔξοδος ἐκείνη τοῦ ἀερίου διήρκεσεν ἀκριβῶς δύο ἔτη καὶ ἐννέα μῆνας χωρὶς ποσῶς νὰ ἐλαττωθῇ.

ΩΡΟΛΟΓΙΑ.

Τὰ πρῶτα ὡρολόγια, περὶ ὧν γίνεται μνεία εἰς τὴν ἱστορίαν, εἰσὶ τὰ τραχοφόρα. Ἀσαφής τις παράδοσις, χρήζουσα ἐπιβεβαιώσεως, ἀναφέρει ὅτι ὁ Ῥωμαῖος Ὕπατος Σεβερῖνος Βοέθιος καὶ ὁ Λατῖνος ἱστορικὸς καὶ πολιτικὸς Κασσιόδωρος, ζῶντες κατὰ τὸ 407 πρ. Χρ. εἶχον ὡρολόγια ἢ τεχνητὰ ἐργαλεῖα, δεικνύοντα τὰς

ὥρας. Ὅπερ δὲ βασιμώτερον, εἶνε ὅτι ὁ Πάπας Παῦλος Α' ἔστειλεν ἐν ὡς δῶρον εἰς τὸν μικρόσωμον Πεπῖνον κατὰ τὸ 760, καὶ ὅτι τὸ ὡρολόγιον τοῦτο ἐκίνησε τὴν γενικὴν περιέργειαν, θεωρηθὲν παρὰ πάντων ὡς τὸ ἔνατον θαῦμα τοῦ κόσμου. Ἀκολούθως, τῷ 807, ὁ Καλίφης Χαροὺν Ἐλ-Ῥασὶδ ἔστειλε πολυτελὲς ὡρολόγιον ὡς δῶρον εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Καρολομάγνον.

Ἐν τούτοις τὰ τελειότερα τοῦ τοιούτου εἴδους ὡρολόγια δὲν εἶνε προγενέστερα τοῦ δευτέρου ἡμίσεως τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος, διότι ἐν τοιοῦτον προσεφέρθη εἰς τὸν βασιλέα Κάρολον Ε' ὡς σπανιώτατον καὶ περιεργότατον κειμήλιον. Ἔκτοτε ἡ τέχνη αὕτη ἔκαμε τὰς ταχυτέρας προόδους, ὥστε οἱ αὐλικοὶ τῆς ἐποχῆς Ἐρρίκου τοῦ Γ' εἶχον ὡρολόγια πάσης διαστάσεως καὶ παντοίων σχημάτων. Ἀναφέρεται δὲ ὅτι μία τῶν Κυριῶν τῆς τιμῆς τοῦ βασιλέως τούτου εἶχε ζεῦγος ἀδαμαντίνων ἐνωτίων, περικλειόντων ἀνὰ ἓν μικρὸν ὡρολόγιον.

Τὰ τελειότερα ἐκκρεμῆ ὡρολόγια καὶ τὰ κρούοντα τὰς ὥρας χρεωστοῦνται εἰς τοὺς Ἄγγλους, καὶ θεωρητέα ὅλως διόλου ὡς Ἀγγλικὴ ἐφεύρεσις. Τὸ πρῶτον ἐκκρεμὲς χρουσίωρον ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ περιφήμου τεχνίτου Βαρλόου τῷ 1676· ἔκτοτε ἄλλοι τεχνῖται ἐτελειοποίησαν θαυμασίως τὰ ὡρολόγια τοῦ εἴδους τούτου. Ἐν τῇ πόλει τῆς Βαυαρίας Νουρεμβέργῃ, τῇ μετὰ τὸ Μόναχον ἐπισημοτέρᾳ πόλει τοῦ βασιλείου τούτου, λέγεται ὅτι κατεσκευάσθησαν τὰ πρῶτα ὡρολόγια τοῦ κόλπου, ἐφευρεθέντα ὑπό τινος Γερμανοῦ τεχνίτου, Πέτρου Ἕλλιον καλουμένου· διὸ καὶ ὠνομάσθησαν κατ' ἀρχὰς ὠὰ τῆς Νουρεμβέργης.

ΔΙΟΠΤΡΑΙ ΚΑΙ ΤΗΛΕΣΚΟΠΙΑ.

Ὁ ΣΑΚΙΣ ἀνακάλυψίς τις στερεῖται τοῦ πρώτου αὐτῆς ἐφευρετοῦ, συμβαίνει περίεργόν τι τῳ ὄντι· θέλομεν νὰ ἀποδίδωμεν συνήθως αὐτὴν εἰς διακεκριμένον τι πρόσωπον τῆς ἐκλογῆς μας. Οὕτω καὶ τῶν διοπτρῶν πρῶτον ἐφευρετήν, ὡς καὶ τῆς πυροκόνεως, ἠθέλησαν τὸν θαυμάσιον διδάσκαλον Ῥογῆρον Βάκκωνα. Ἀλλ' ὁ ἀληθὴς ἐφευρετὴς τῶν διοπτρῶν εἶνε Φλωρεντινός τις σύγχρονος τοῦ Βάκκωνος, ζῶν δηλαδὴ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, Σαλβῖνος Δ' Ἀρμάτης καλούμενος. Ἄλλοι θέλουσιν ὡς πρώτιστον ἐφευρετὴν τῶν διοπτρῶν μοναχόν τινα, Ἀλέξανδρον Λεσπίναν καλούμενον, ἀποθανόντα ἐν Πίσᾳ τῷ 1313, τουτέστιν ὀλίγα ἔτη πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Σαλβίνου. Τὸ πρῶτον ζεῦγος διοπτρῶν, περὶ οὗ γίνεται μνεία, ἀνάγεται εἰς τὸ ἔτος 1299 π.Χ.

Τὴν δὲ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ τηλεσκοπίου τιμὴν ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Ἰωάννην Πόρταν, φυσικὸν Ἰταλὸν, γεννηθέντα ἐν Νεαπόλει τῷ 1615· εἰς αὐτὸν ἀποδίδεται ἐπίσης καὶ ἡ ἀνακάλυψις τοῦ σκοτεινοῦ θαλάμου, ὡς καὶ ἡ ἐπινόησις πολλῶν τῆς ὀπτικῆς πειραμάτων. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε ὅτι τὸ τηλεσκόπιον ἀνεκάλυψε κατασκευαστής τις διοπτρῶν τῆς ἐν Ὁλλανδίᾳ πόλεως Μιδελβούργης, Ζαχαρίας Ζανσὼν ἢ, κατ' ἄλλους, Ζάνσεν καλούμενος, ὅστις χρεωστεῖ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην εἰς τὴν τυχαίαν σύμπτωσιν, καθ' ἣν, παίζων ὁ παῖς τεχνίτου τινὸς ἐξ Ὁλλανδίας, ἔθεσε δύο αὐξυντικοὺς ὑέλους τὸν ἕνα ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, εἰς τὸν μεγαλοφυῆ Γαλιλαῖον, μαθηματικὸν καὶ φυσικὸν τῆς Φλωρεντίας, χρεωστεῖται ἰδίως ἡ τελειοποίησις καὶ διάδοσις τοῦ πολυειδῶς ὠφελιμωτάτου τούτου ἐργαλείου, ὅπερ τοσαῦτα κεκρυμμένα μυστήρια ἀπεκάλυψεν ἡμῖν, διασχίσαν τὸ πυκνὸν τοῦ οὐρανίου στερεώματος. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸ τηλεσκόπιον ἐκαλεῖτο ὁ σωλὴν τοῦ Γαλιλαίου.

Πρὸ τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος οὐδαμοῦ γίνεται ἡ ἐλαχίστη μνεία περὶ τηλεσκοπίου. Τὸ πρῶτον τηλεσκόπιον, περὶ οὗ γίνεται λόγος ἐν τῇ ἱστορίᾳ, κατεσκευάσθη τῷ 1610 ὑπὸ Ἰωάννου τινὸς Λαππούη, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς θεωρίας τοῦ Ζάνσεν.

Ῥ.

Η ΝΕΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ.

ΤΡΕΙΣ λεύγας ὡς ἔγγιστα μακρὰν τῆς Ῥώμης, ἐπὶ τῆς Ἀππίας λεγομένης ὁδοῦ, κεῖται ἡ καλουμένη Νεκρόπολις (Catacumbæ Λατινιστὶ), τουτέστι κρύπται, ἢ σπήλαια ὑπόγεια ἐν εἴδει συρίγγων, πλάτος ἔχοντα συνήθως 4—6 ποδῶν, ὕψος δὲ 8—10 καὶ ἔκτασιν μεγίστην. Ἐκ διαλειμμάτων ἀπαντῶνται ἐν αὐτοῖς καὶ μικρά τινα δωμάτια ὡς φωλεαί, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκρύπτοντο οἱ ἀρχαῖοι Χριστιανοὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν διωγμῶν, ἢ συνήρχοντο διὰ νὰ προσεύχωνται. Αὐτόθι ἔθαπτον καὶ τὰ πτώματα τῶν μαρτυρησάντων, τὰ ὁποῖα ἐπεσώρευον τρία ἢ τέσσαρα ἀλλεπαλλήλως κατὰ στίχους, σκαπτομένης τῆς γῆς κατὰ τὰ πλάγια τῶν πλευρῶν τῆς ὁδοῦ εἰς σχῆμα σηκοῦ, ὅστις ἐκλείετο εἴτε ἐπωματίζετο συχνάκις διὰ πλίνθων ὀπτῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ μαρμάρου· σπανίως ἐπ' αὐτῶν φαίνεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ νεκροῦ.

Πλὴν ἂς ἀκούσωμεν περιηγητήν τινα ἀφηγούμενον τὰς ἐντυπώσεις, ἂς ἐπροξένησεν εἰς αὐτὸν ἡ κατάβασίς του εἰς ἓν τῶν κοιμητηρίων τούτων:

« Εἰσῆλθον χθὲς εἰς τὰ ὑπόγεια κοιμητήρια, ἢ μᾶλλον εἰς τὴν Νεκρόπολιν τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ· ὁ Ἰακωβῖνος ὁδηγός μου ἐφαίνετο εὐφυὴς καὶ εἰς ἄκρον χαρίεις ἄνθρωπος.

« Ἀφοῦ εἰσεχωρήσαμεν εἰς τὴν πρώτην ὁδὸν τοῦ ἀχανοῦς τούτου ἄντρου, — « Βλέπεις, μὲ εἶπεν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ βράχου τούτου τὸν τόπον, ὅπου ἐπεσωρεύοντο οἱ νεκροί; εὑρέθησαν, ὡς λέγεται, μέχρι τοῦδε ἐπέκεινα τῶν 400,000 σωμάτων, ἅτινα ἦσαν πάντα σώματα μαρτύρων.

« Ἐν τούτοις οὔτε αἱ περιγραφαὶ τῶν βασάνων, ἃς μοὶ ἐζωγράφιζεν ὁ ὁδηγός μου διὰ τῶν τρομερωτέρων χρωμάτων, οὔτε αὐτὰ τὰ τῇδε κἀκεῖσε ἀπαντώμενα βασανιστήρια ὄργανα μοὶ ἐνέπνευσαν τοσοῦτον τρόμον, ὅσον τὰ κρημνίσματα, ἅτινα συνεχῶς συμβαίνουσιν εἰς τὸ ἐπικίνδυνον τοῦτο ὑπόγειον, εἰς τὸ ὁποῖον πολλάκις ξένοι περιηγηταὶ εἰσῆλθον καὶ δὲν ἐξῆλθον πλέον οἱ δυστυχεῖς.

« Πρὸ τριάκοντα ἐτῶν, μοὶ ἐδιηγήθη ὁ ὁδηγός μου, νέος τις εἰσῆλθε μετὰ τῆς συζύγου του, ὁδηγούμενος ὑπὸ πυρσοφόρου. Εἶχον προχωρήσει ἀρκούντως ὅτε, ὢ συμφορά! κατεκάθησεν ὄπισθέν των τὸ στέγασμα καὶ ἔφραξε τὴν ὁδόν. Μετὰ τὴν ἐσπέραν ζητοῦσι πανταχοῦ τῆς μονῆς τὸν ὁδηγόν, καὶ μὴ εὑρίσκοντες αὐτόν, διευθύνονται καὶ εἰς τὰ ὑπόγεια κοιμητήρια· ἀνάπτουσι φῶτα, καταβαίνουσι σπεύδοντες, εἰσχωροῦν καὶ βλέπουν τὸ νέον συγκάθισμα. Φωνάζουν καὶ ἀκούονται, ἐπειδὴ διακρίνουσι καθαρῶς τὴν ἀπάντησιν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον δὲν ἠκούετο ἄλλο τι πλέον, εἰμὴ συγκεχυμένοι στεναγμοί, οἵτινες καὶ αὐτοὶ ἔπαυσαν ἀκολούθως, ἕως οὗ αἰωνία σιγὴ τάφου κατεκάλυψε τὰ πάντα!

« Ἔρριξα εἰς τὴν διήγησιν ταύτην τοῦ ὁδηγοῦ μου· Ὁποῖα κακὰ ἔπλαττεν ἡ φαντασία μου συμβαίνοντα ὀπισθεν τοῦ συγκαθισθέντος ἐκείνου χώματος! ὅτε τὸ φῶς ἐπλησίαζε νὰ σβεσθῇ, ὅτε ἐντελῶς ἐσβέσθη, ὅτε ἡ δυστυχὴς γυνὴ δὲν ἔβλεπε πλέον τὸν ἄνδρα, ὁ δὲ ὁδηγὸς δὲν ἔβλεπε πλέον τὴν ὁδόν! ὅτε τέλος πάντων τὸ σκότος ἐκεῖνο μετεβλήθη εἰς αἰώνιον τοῦ θανάτου σκότος, καὶ ἀμφότεροι ἠνόησαν ὅτι ἦσαν ζῶντες ἐντὸς τοῦ τάφου!

« Ἀκολουθῶν τὸν δρόμον του ὁ ὁδηγός μου, ἀφηγεῖτο τὴν ἱστορίαν τῶν ὑπογείων κοιμητηρίων τούτων, ὡμίλει δὲ περὶ αὐτῶν μὲ τοσαύτην προθυμίαν, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι εἶχε σταθερὰν περὶ τῶν λεγομένων πεποίθησιν. « Ἐνταῦθα, ἔλεγεν, οἱ Χριστιανοί, διωκόμενοι ὑπὸ τῶν Καισάρων, ἤρχοντο πᾶσαν ἑσπέραν διὰ νὰ τελέσωσι τὰς ἁγιστείας των. Γυναῖκες, παιδία, γέροντες, πλούσιοι καὶ πτωχοί, ἅπαντες ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ ἐπεκαλοῦντο τὸν Θεὸν εἰς τοῦτον τὸν τόπον. Ἐνταῦθα ἡ δέησις, τὴν ὁποίαν ἤρχιζε σεβάσμιός τις ἱερεύς, ἐκτεινομένη ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου, ἀνέβαινε πρὸς τὸν Ὕψιστον. Ὁποία ἀξιοθαύμαστος συμφωνία τόσων καρδιῶν δεομένων! Συχνάκις οἱ πιστοί, κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν τῆς θρησκευτικῆς κατανύξεως, ἔφερον εἰς τὸ μέσον τῆς ὁμηγύρεως τὰ πτώματα τῶν καρατομηθέντων ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀδελφῶν· ὃν ἀνεστέναζον ὅμως τότε οὔτε ἔκλαιον, οὔτε ἐμέμφοντο τὴν τύχην καὶ αὐτοὶ οἱ πλησιέστεροι τῶν φονευθέντων συγγενεῖς, ἀλλ' ἐξηκολούθουν μετὰ συντριβῆς καὶ κατανύξεως τὴν προσευχήν των.

« Αἴφνης, ἐνῷ κατά τινα ἑσπέραν ἦσαν συνηγμένοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ προσευχόμενοι, ἀκούουσι μέγαν θόρυβον καὶ βλέπουν συγχρόνως μεγάλην λάμψιν. Ἦσαν λόχος ἀσπλάγχνων στρατιωτῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνιχνεύοντες κατωρθωσαν τελευταῖον νὰ ἀνακαλύψωσι τὸ ὑπόγειον· εἰσεπήδησαν δὲ ὡς θηρία ἄγρια καὶ ἔφραζον ἀφειδῶς πανταχόθεν, ἐπειδὴ οἱ Χριστιανοὶ ἐκύπτον τὸν αὐχένα μεγαλοψύχως. Γυναῖκές τινες καὶ παιδία κατώρθουν νὰ φύγωσιν, ἀλλ' οἱ ἀσπλαγχνοι ὠμοὶ, τρέχοντες καὶ αὐτῶν κατόπιν καὶ φέροντες ἀνὰ χεῖρας τὸν σίδηρον καὶ τὸ πῦρ, ἐφόνευαν ἀπηνῶς τοὺς προστυχόντας, ἕως οὗ ἐπεκράτησε πανταχοῦ σιωπὴ βαθυτάτη, ἥτις καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους κατεφόβησε καὶ τοὺς ἔφερεν εἰς συναίσθησιν· ὅθεν ἐξελθόντες, κατεπάκτωσαν διὰ παντὸς τὸν ἀπέραντον αὐτὸν τῆς Χριστιανωσύνης τάφον. Ἀλλ' ἡ εὐσέβεια τῶν πιστῶν μετεκίνησε καὶ τὰ νέα ἐμφράγματα, ἤνοιξε πάλιν τὴν εἴσοδον, καὶ εἰσελθοῦσα συνέλεξεν εὐλαβῶς πάντα τὰ ὀστᾶ καὶ πᾶσαν τὴν κόνιν τῶν μαρτύρων ἐκείνων.

« Ἀφοῦ ἐφθάσαμεν μέχρι τινός, ἐστάθη ὁ ὁδηγός μου, ἐγὼ δὲ ἐλυπήθην διότι ἐπεθύμουν, εἰ δυνατόν, νὰ βήξω εἰς τοὺς παναρχαίους κευθμῶνας δύο τρεῖς ἀκτῖνας τοῦ ὠχριῶντος φωτός, τὸ ὁποῖον μὲ ὡδήγησεν ἕως τότε.

« Καθήσας ἔπειτα ἐπί τινος πέτρας, ἐφαντάζόμην τὸ ἀνήλιον ἐκεῖνο σκότος· καὶ μέχρι τοῦδε ἔτι ἀρέσκομαι, ἐρχόμενος συχνάκις, νὰ δοκιμάζω καὶ πρὸ τῆς εἱμαρμένης ὥρας τὴν νύκτα, τὴν ἐρημίαν καὶ τὸν παγετὸν τοῦ θανάτου. »

Εἰκάζεται ὅτι εἰς τὸν αὐτὸν τοῦτον τόπον τῆς Νεκροπόλεως ἐθάπτοντο καὶ ἐθνικοί, διότι εὑρίσκονται συχνάκις καὶ ἐπιγραφαὶ τοιούτων. Ἀδιακόπως δὲ ἐξάγονται αὐτόθεν λείψανα νεκρῶν, τὰ

ὁποῖα, ἀφοῦ ὁ Πάπας ἀναγνωρίσῃ διά τινων σημείων, οἷον τοῦ σταυροῦ, τοῦ φοίνικος, τοῦ μονογράμματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κτλ. ὅτι ἀνήκουσιν εἰς ἅγιόν τινα, ἐκπέμπονται εἰς τὰς χώρας τῶν λατινιζόντων Χριστιανῶν χάριν ἁγιασμοῦ καὶ εὐλαβείας.

* *

ΑΣΤΕΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ.

ΤΡΕΙΣ κατὰ φαντασίαν σοφοὶ εὑρίσκοντο μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς πολυάριθμον συμπόσιον· ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἦτο Ἀλχημιστής, ὁ ἄλλος Γεωμέτρης καὶ ὁ τρίτος Κοσμολόγος. Ἀπὸ ὁμιλίας εἰς ὁμιλίαν προεχώρησαν καὶ εἰς ἐκτεταμένας συζητήσεις, μετὰ τὰς ὁποίας κατήντησαν εἰς τὴν ἀκόλουθον φιλονεικίαν:

— « Μάλιστα, Κύριοι, διετείνετο ὁ Κοσμολόγος, διισχυρίζομαι ὅτι οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς ὑδρογείου σφαίρας ἦσαν τὰ κήτη! (σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ γῆ τότε ἦτο ἐξ ὁλοκλήρου κεκαλυμμένη ἀπὸ τὸ ὕδωρ). Ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ἐξήρανε βαθμηδὸν τὴν γῆν, τὸ ἔδαφός της ἐγενικοποιήθη καὶ ἐγεννήθησαν οἱ πίθηκες. Ἡ ἕνωσις τῶν ζώων τούτων μὲ τὰς Σειρῆνας παρήγαγεν εἰδός τι ἀνθρώπων ἀτελεστέρων, κατόπιν τοὺς μαύρους, τοὺς ἐρυθροδέρμους, τοὺς ἐλαιόχρους, καὶ τέλος τοὺς ἀνθρώπους, ὁποῖοι εἶσι τὴν σήμερον. Σᾶς λέγω δὲ ὅτι εἰς περιόδους τινὰς αἰώνων ἡ ἀνθρωπίνη γενεὰ θέλει βελτιωθῇ πλειότερον, καὶ ἀκολούθως πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εἶνε πολὺ πιθανὸν αἱ ἐπελευσόμεναι γενεαὶ νὰ ἀποβῶσιν οὐράνια πνεύματα· εἰς τρόπον ὥστε ὁ κόσμος νὰ κατοικηθῇ μίαν ἡμέραν ἀπὸ ἀερίους θεότητας, αἵτινες νὰ μὴν ἔχουν ἀνάγκην οὐδενὸς πράγματος.

— « Παῦσε, παῦσε, Κύριε! βλέπω καλῶς ὅτι δὲν ἔχεις καμμίαν γνῶσιν τῶν νόμων τῆς φύσεως. Καὶ οἱ πλανῆται οὗτοι; ἡ σελήνη; οἱ κομῆται; οἱ ἀκίνητοι ἀστέρες, οἵτινες εἰσὶν ἄλλοι τόσοι ἥλιοι; Καὶ ἡ ὑψηλὴ ἐκείνη μαθηματικὴ θεωρία τῆς προσαλλήλου εἰδικῆς βαρύτητος τῶν σωμάτων, τὴν ὁποίαν ὁ Νεύτων ἀνεκάλυψε βλέπων εἰς τὸν κῆπόν του πίπτον μῆλον; Ἄ! Κύριε, προσβάλλεις τὸ ὑπέρτατον Ὄν διὰ τῶν παραλόγων συστημάτων σου. Δὲν σοὶ λέγω ποσῶς ὅτι μὲ τὸν κανόνα ὑπὸ τὴν μασχάλην καὶ μὲ τὸν διαβήτην εἰς τὰς χεῖρας, ὅστις μοὶ χρησιμεύει ὡς αἰγίς, δύναμαι νὰ σὲ ἀποδείξω διὰ τοῦ Α πλέον Β διαιρουμένου διὰ τοῦ Ζ, ὅτι ἡ γνώμη σου δὲν ἔχει σημασίαν.

— « Κύριοι, λέγει ὁ τρίτος, πρὸς τί τόση ὀχλοβοὴ μεταξύ σας; Ἐκλαμβάνετε τὴν χίμαιραν ἀντὶ τῆς πραγματικότητος. Ἡ μόνη ἀκριβὴς καὶ ἀλάνθαστος ἐπιστήμη εἶνε ἡ χημεία. Ὁ σκοπός, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκ φύσεως κλίνει ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἡ εὐδαιμονία· κανεὶς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εὐτυχὴς ἄνευ χρυσίου· ὅθεν ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἐφεύρῃ τὸ μέσον τοῦ νὰ προμηθεύηται ὅσον χρυσίον θέλει, οὗτος θέλει λογίζεσθαι ἐντελῶς εὐτυχής. Δὲν δύνασθε νὰ ἀρνηθῆτε τὸν μέγιστον οὔτε τὸν ἐλάχιστον ὅρον, ἐπίσης οὐδὲ τὴν συνέπειαν· οὕτω λοιπὸν διισχυρίζομαι ὅτι οἱ ὁμοιοί μου καὶ ἐγὼ ἐμάθα τὰ μόνα χρήσιμα ὄντα ἐπὶ τῆς ἀεροβάτιδος ταύτης σφαίρας. Ἐγώ, ναί, ἐγώ, ὅστις σᾶς ὁμιλῶ, εἶμαι εἰς τὴν παραμονὴν τοῦ νὰ ὀρέψω τοὺς καρποὺς τῶν κόπων μου. Τεσσαράκοντα ἓξ ἔτη συμπληροῦνται ἀφ' ὅτου καταγίνομαι ὁλονέν, καὶ ἅμα προμηθεύσω τὴν ἀναγκαίαν ποσότητα πρὸς κατασκευὴν μεταλλικῆς κόνεως, τὴν ὁποίαν ἀνεκάλυψα εἰς τὰς πρώτας φυτικὰς ῥίζας, θέλω μεταβάλλει τὸ πᾶν εἰς χρυσίον, μετὰ τὸ ὁποῖον θέλω δοθῇ ἀνενδότως εἰς τὸ νὰ ἐφεύρω τὸ παγκόσμιον πανάκειον. Μάλιστα, Κύριοι! ἡμία ἀνακάλυψις εἶνε συνέπεια τῆς ἄλλης, καὶ σᾶς βεβαιῶ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου μὲ τὸ ἀθάνατον ἰατρικόν μου θὰ ἀνανεοῦμαι κατὰ θέλησιν καὶ μὲ τὸν φιλοσοφικόν μου λίθον θὰ ἀπολαμβάνω καὶ θὰ χαίρωμαι μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων τὰς ἡδονάς, τὰς ὁποίας θὰ μοὶ παρέχουν τὰ πλούτη μου. Καὶ ταῦτα λέγων, ἐσηκώθη βιαίως διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἐργαστήριόν του.

— « Ἂς ἀφήσωμεν αὐτὸν τὸν τρελλόν, λέγει ὁ Κοσμολόγος, καὶ σᾶς παρακαλῶ ἀκούσατε λεπτομερείας τινὰς ἐπὶ τοῦ συστήματός μου.

— « Ὄχι, Κύριε, δὲν συνδιαλέγομαι εἰμὴ μὲ ἀνθρώπους, οἵτινες γνωρίζουν τὴν φυσικὴν καὶ τὴν ὑδροδυναμικήν· ὅθεν, ἂν θέλῃς νὰ σοὶ δώσω ἀκρόασιν, ἄρχισον νὰ ἀποκρίνεσαι εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου. Γνωρίζεις τὴν μηχανικήν, τὴν ὑδραυλικήν, τὴν ἀκουστικήν, τὴν κατοπτρικήν, τὸν διαφορικὸν καὶ ὁλοσχερῆ ὑπολογισμόν, καὶ τὸ διώνυμον τοῦ Νεύτωνος;

— « Κύριε, μίαν στιγμήν, παρακαλῶ! ...

— Γνωρίζεις τὴν θεωρίαν τῶν ζωτικῶν καὶ ἀκινήτων δυνάμεων, τὰς μονάδας, τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος, τοὺς κανόνας τοῦ Κέπλερ, καὶ τὸ τετράγωνον τῆς ὑποτεινούσης.

— «Πλὴν δὲν ὑπάρχει διόλου ὑποτείνουσα εἰς τὸ σύστημά μου.

— « Ἐξεύρεις τοὺς λογαρίθμους; Γνωρί-

ζεις τὸν ὄγκον τῆς Σελήνης; Ἔχεις διόλου ἰδέας περὶ ἠλεκτρισμοῦ; Δύνασαι νὰ μὲ εἴπῃς ἐν ἀκαρεῖ ποῖος εἶνε ὁ ἰσοχρονισμὸς τῆς κωνικῆς τομῆς;

— « Σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω πάλιν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἰσαχρονισμὸς εἰς τὸ σύστημά μου.

— « Ηολὺ καλὰ λοιπόν, Κύριε, ἰδοὺ αὐτός: Υ εἰς δεικτην δύο ἴσον μὲ πα ($y^2 = p^x$).

— « Ἐπὶ τέλους, Κύριε, θὰ μὲ κάμῃς νὰ χάσω τὴν ὑπομονήν μου!

— « Ἔχει καλῶς, Κύριε, τοῦτο θὰ εἴπῃ ὅτι τὸ τετράγωνον τοῦ διατεταγμένου λόγου, εἶνε ὡς αἱ διατετμημέναι, πολλαπλασιαζόμεναι ἐπὶ τῆς παραμέτρου. . .

— « Ἀγεωμέτρητε, θέλεις νὰ φιλονεικήσῃς μὲ ἐμέ! Ὕπαγε νὰ εὕρῃς τοὺς προγόνους σου τὰ κήτη, καὶ μὴ συγχέῃς διὰ τῶν ὀνειροπολήσεών σου τοὺς σοφοὺς καὶ ἀκριβεῖς συνδιασμοὺς τοῦ μεγαληγτέρου Γεωμέτρου τῆς οἰκουμένης!.... »

Ἡ διένεξις προήχθη εἰς τοσοῦτον βαθμόν, ὥστε ἔδεησε νὰ ἐπέμβωσιν ἄλλα πρόσωπα διὰ νὰ χωρίσωσι τοὺς δύο ἀθλητάς, κρατουμένους ἤδη ἀπὸ τῆς κόμης.

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΤΟ ΤΕΙΟΝ. — Τὸ τεῖον γίνεται ἐκ τῶν φύλλων δενδρυλλίου, φυομένου ἐν Ἰαπωνίᾳ, ἐν Κίνᾳ, κτλ. Ὅταν τὸ δενδρύλλιον τοῦτο ἀνθῇ, τὰ φύλλα του εἰσὶ χρώματος κιτρινωποῦ, ὀδοντωτὰ καὶ αἰχμηρά, ἀλλὰ βαθμηδὸν γίνονται βαθυπράσινα· συλλέγονται δὲ ὅις ἢ τρὶς ἐν καιρῷ τῆς ἀνοίξεως, καὶ ἀποξηραίνονται ἵνα μετενεχθῶσιν εἰς τὴν Εὐρώπην. Τὸ πλέον πρόσφατον τεῖον εἶνε τὸ κάλλιστον· τὰ φύλλα τῆς πρώτης συγκομιδῆς εἰσὶ τὰ τρυφερώτερα, διὰ τοῦτο εἶνε καὶ πολὺ ἀκριβά· εἰσὶ δὲ γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκρατορικοῦ τείου, ἢ τῶν ἀνθέων τοῦ τείου. Ἀλλὰ τοῦτο σπανίως ἔρχεται εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐκεῖνο δέ, τὸ ὁποῖον λαμβάνομεν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο, εἶνε συνήθως τῆς δευτέρας συγκομιδῆς.

Τὸ τεῖον ἐγένετο γνωστὸν εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος, καὶ πρῶτοι οἱ Ὁλλανδοὶ εἰσήγαγον αὐτὸ παρ' ἡμῖν. Ἔχει διάφορα ὀνόματα κατὰ τὴν ἀξίαν του, τὰ δὲ δύο συνηθέστερα εἴδη εἰσὶ τὸ πράσινον τεῖον καὶ τὸ Βοχέον (Bohea). Λέγεται ὅτι διαλύει τοὺς ἀτμούς, οἵτινες ἀναβαίνουσιν εἰς τὴν κεφαλήν, ἐνδυναμόνει τὴν μνήμην καὶ λαμπρύνει τὴν διάνοιαν.

ΜΕΜΝΗΣΟ ΟΤΙ ΘΝΗΤΟΣ ΕΙ. — Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων καὶ πατὴρ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, βλέπων τὴν τύχην ἀντιλαμβανομένην αὐτῷ εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησίν του, διέταξεν ὅπως ἑκάστην πρωΐαν εἰσέρχεται εἰς τὸν θάλαμόν του ὑπασπιστὴς ἠκολουθός τις, τοῦ ὁποίου μόνη ὑπηρεσία ἦτο νὰ ἐπαναλαμβάνῃ μεγαλοφώνως τὰς τρεῖς ταύτας λέξεις: « Φίλιππε, ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι θνητός! » Φαίνεται δὲ ὅτι παρεκινήθη εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἀρχιδάμου, υἱοῦ τοῦ Ἀγησιλάου, πρὸς ὃν, γράψας μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην ἐπιστολὴν πλήρη ἀγερώχων ἐκφράσεων, ἔλαβε τὴν ἑξῆς ἀπάντησιν: « Ἐὰν μετρήσῃς τὴν σκιάν σου, ὦ Φίλιππε, πιστεύω ὅτι δὲν θὰ εὕρῃς αὐτὴν μεγαλητέραν ἀφ' ὅτι ἦτο πρὶν νικήσῃς. »

Ἡ μεταγενεστέρα καὶ σύγχρονος ἱστορία πολλοὺς τῶν μεγάλων ἀνδρῶν παριστᾷ ἡμῖν μιμηθέντας τὸ παράδειγμα τοῦ ἀρχαίου ἡγεμόνος. Ὑπάρχει εἰσέτι ἐν Παρισίοις τίμιός τις πολίτης, ἔχων 25,000 φράγκων ἐτήσιον εἰσόδημα, τὴν σύζυγόν του καὶ τέσσαρα τέκνα. Εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτοῦ ὑπάρχουσιν ἓξ ὡρολόγια, δεικνύοντα τὰς ἡμέρας, τοὺς μῆνας, τὰ ἔτη, ἐκτὸς τῶν ὡρῶν καὶ τῶν λεπτῶν. Τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν ἔλαβεν ἀρχὴν κινήσεως κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, καὶ πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἐδείκνυεν 60 ἔτη 8 μῆνας καὶ 14 ἡμέρας· τὸ δεύτερον εἶνε προσδιωρισμένον διὰ τὴν σύζυγον αὐτοῦ, τὸ τρίτον διὰ τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του, ἥτις πρὸ ὀλίγου συνεπλήρωσε τὸ 28 ἔτος τῆς ἡλικίας της καὶ 17 ἡμέρας, τὸ τέταρτον δὲ τὸ πέμπτον καὶ τὸ ἕκτον ἐνεργοῦν τὰ αὐτὰ ἔργα διὰ τὰ τρία ἕτερα τέκνα.

Ὁ σκοπὸς, δι' ὃν ἐγένοντο τὰ ὡρολόγια ταῦτα, ὧν ἕκαστον φέρει ἐπιγεγραμμένον μεγάλοις γράμμασι τὸ « Χρόνου φείδου, » εἶνε νὰ δεικνύωσι κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τῆς ἡμέρας εἰς τὸν ἄνθρωπον, δι' ὃν ταῦτα κατεσκευάσθησαν, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τῆς ζωῆς αὐτοῦ, πόσον ταχέως καὶ ἀδιακόπως παρέρχεται ὁ καιρὸς, καὶ πόσον ὀγλίγωρα ἐπέρχεται τὸ τέρμα τῆς ἡμετέρας ζωῆς καὶ ὑπάρξεως! Τοῦτο εἶνε ἠθικὴ, ἐνεργουμένη ἐπὶ τῆς μηχανικῆς· εἶνε, ἄλλαις λέξεσιν, αὐτὸ τὸ « Μέμνησο ὅτι θνητὸς εἶ » τῶν ἀρχαίων.

ΛΥΚΟΣ ΚΑΙ ΑΡΝΙΟΝ.

Ἕνας Λύκος λιμασμένος
εὗρηκεν ἕνα Ἀρνάκι,
ὅπου ἔπινεν εἰς ἕνα καθαρώτατον νεράκι.
" Πῶς! τοῦ εἶπε λυσασμένος,
" πόσον νὰ ἀποτολμήσῃς τὸ νερόν μου νὰ θολώσῃς;
" τοῦτο τὸ κακούργημά σου ἀκριβὰ θὰ τὸ πληρώσῃς! "
" — Κράτιστε! εἶπε τ' Ἀρνάκι,
" εἶνε τρόπος νὰ θολώσω ἕνα τέτοιον αὐλάκι; "
" — Τὸ θολόνεις! καὶ ἠξεύρω πέρσι πῶς μὲ κατηράσθης. "
" — Ὢ! ἀλλοίμονον! τὸ βλέπω, κράτιστέ μου, ἐλανθάσθης!
" ἀπεκρίθη τὸ ἀθῶον· εἶμ' ἐφέτος γεννημένον,
" καὶ τὸ δύστυχον ἀκόμη δὲν εἶμαι ἀποκοιμμένον. "
" — Ἂν ἐσὺ λοιπὸν δὲν εἶσαι, θὰ εἶνε ὁ ἀδελφός σου. "
" — Εἶμαι μόνον τῆς μητρός μου. " " — Τὸ λοιπόν, κανεὶς δικός σου.
" Δὲν μὲ σέβεσθε διόλου! Ἐμὲ πάντα μεταξύ σας
" ὅλοι σας μὲ καταρᾶσθε, σεῖς κ' οἱ σκύλοι κ' οἱ βοσκοί σας.
" Τὸ ἠξεύρω, μοῦ τὸ εἶπαν· θὰ σ' ἐκδικηθῶ, σκυλίον! "
Καὶ ἀμέσως τὸ ἁρπάζει,
τὸ πηγαίνει εἰς τὸ δάσος καὶ ἐκεῖ τὸ θυσιάζει,
καὶ κατέφαγεν ἀσπλάγχνως ὁ αὐθαίρετος τ' ἀρνίον.

« Νόμος τοῦ ἰσχυροτέρου εἶνε φεῦ! ἡ θέλησίς του,
καὶ χαμὸς τοῦ ἀδυνάτου ἡ ἱκανοποίησίς του. »

ΠΟΙΚΙΛΑ
ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Ὁ Δὲ Βρισσὰκ, εὐπατρίδης καταβεβακχευμένος ὑπὸ τῆς μανίας τῆς εὐγενείας, ὑπεδείκνυε συνεχῶς καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν Θεὸν διὰ τῆς ἀκολούθου φράσεως: « Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Εὐπατρίδης τοῦ οὐρανοῦ. »

Ἐρημίζετο ἐπὶ ἐξόχῳ πνεύματι καὶ ἐπὶ ταῖς εὐστόχοις αὐτοῦ ἀπαντήσεσιν ὁ ἀοίδιμος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ἰ. Καποδίστριας. Ἐρωτώμενος δέ ποτε, πῶς ὠφέλησαν τὴν Ἑλλάδα οἱ δύο Λόρδοι Βύρων καὶ Κόχραν, ἀπεκρίθη πάνυ εὐφυῶς: « Ὁ μὲν Λόρδος Βύρων ὠφέλησε τὴν Ἑλλάδα πράττων χωρὶς νὰ φαίνεται· ὁ δὲ Λόρδος Κόχραν, φαινόμενος χωρὶς νὰ πράττῃ. »

Ἀνακαλυφθείσης ποτὲ τῆς συνωμοσίας τοῦ Φροντράϊλ, ἀνθρώπου πανούργου πλὴν μικροτάτου ἀναστήματος, οὗτος, μυρισθεὶς τὸ πρᾶγμα πρὶν ἔτι κοινοποιηθῇ, ἔσπευσε νὰ διακοινώσῃ αὐτὸ εἰς τοὺς συνωμότας, παρακινῶν αὐτοὺς νὰ προφυλαχθῶσι καὶ νὰ σωθῶσι διὰ τῆς φυγῆς. Βλέπων δὲ τὸ ἀμετάθετον αὐτῶν, « Κύριοι, τοῖς λέγει, εἰσθε μεγάλοι ἄνθρωποι καὶ διὰ τοῦτο ἐνῶ πολὺ καλὰ πόσον ἀδιάφορον θὰ σᾶς ἦνε καὶ ἂν ἀκόμη σᾶς κόψουν τὴν κεφαλήν· θὰ ἦσθε πάντοτε καλοῦ ἀναστήματος. Δι' ἐμὲ ὅμως διαφέρει τὸ πρᾶγμα· εἰμαι κοντός, καὶ ἡ παραμικρὰ προσθαφαίρεσις μὲ ἀσχημίζει· ὅθεν ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἀφήσω. »

Ἐν Ἑλβετίᾳ ἀπηγορεύθη ποτὲ αὐστηρῶς ἡ διάδοσις τῶν βιβλίων ἡ Παρθενία ὑπὸ Βολταίρου καὶ τὸ περὶ Πνεύματος πόνημα τοῦ Ἑλβετίου. Ἑλβετός τις λογοκριτής, ἐπιφορτισθεὶς τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν, ἔγραψε πρὸς τὴν Γερουσίαν: « Περιελθόντες τὴν Ἑλβετίαν, δὲν εὕρομεν οὐδαμοῦ μήτε πνεῦμα μήτε παρθενίαν. »

Χωρικός τις φιλάργυρος, πνέων τὰ λοίσθια, παρεκαλεῖτο ἐπιμόνως ὑπὸ τῆς συζύγου του νὰ δώσῃ μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας ἐκ τῆς καταστάσεώς του ἀρκετὸν ποσὸν διὰ τοὺς πτωχούς, καὶ οὕτω νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ἀποθάνῃ ὡς καλὸς χριστιανός. — « Μὴ μὲ ἐπαναλάβῃς πλέον τοῦτο! ὑπέλαβε μετ' ὀργῆς ὁ ἑτοιμοθάνατος· δὲν ἔχω τίποτε νὰ δώσω εἰς κανένα! φθάνει ὅτι δίδω τὴν ψυχήν μου. »

Γασκόνος, προσκληθεὶς εἰς ἐφεσπερίδα, ἠθέλησε νὰ χορεύσῃ μετά τινος γεροντοκόρης, ἥτις τῷ παρετήρησε μὲ τὸν εὐσχημότερον τρόπον ὅτι ὤφειλε νὰ φορέσῃ χειρόκτια. « — Μὴ σὲ μέλῃ, Κυρία μου, ἀπεκρίθη ὁ Γασκόνος, θέλω πλύνει τὰς χεῖράς μου ἀφοῦ χορεύσω. »

Εἴς τι θεατρικὸν δρᾶμα ὑπῆρχε τὸ ᾆσμα « Ζήτω ὁ βασιλεὺς, ἡ ἐρωμένη μου καὶ ἐγώ! ὁ βασιλεὺς δι' ὅλους, ἡ ἐρωμένη δι' ἐμέ. » Ἐπειδὴ δὲ ἐσπέραν τινὰ παρευρίσκετο ἡ βασίλισσα μόνη εἰς τὸ θέατρον, ὁ ἀπαγγέλλων τὸ ᾆσμα ἠθοποιὸς, εὐήθης ὤν, ἐνόμισεν ὅτι θέλει κολακεύσει τὴν βασίλισσαν, θέτων ἀντὶ τοῦ βασιλέως τὸ ἰδικόν της ὄνομα, καὶ μεταστρέφων τὸ ᾆσμα οὕτως: « Ζήτω ἡ βασίλισσα, ἡ ἐρωμένη μου καὶ ἐγώ! ἡ βασίλισσα δι' ὅλους, ἡ ἐρωμένη δι' ἐμέ. »

Ὁ παρὰ τῇ Γαλλικῇ Κυβερνήσει Πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας ἐζήτει παρὰ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν διαμαρτυρουμένων, οἵτινες ὑπηρέτουν εἰς τὰ βασιλικὰ πλοῖα μόνον καὶ μόνον ἐξ αἰτίας τῆς θρησκείας των. « Τί ἤθελεν εἰπεῖ ἡ Α. Βρεττανικὴ Μεγαλειότης, ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἂν τῷ ἐζήτουν τὴν ἐλευθερίαν τῶν εἰς Νεβγκάτην φυλακισμένων; » Ἦτο δὲ ἡ Νεβγκάτη Πύργος ἐν Λονδίνῳ, ἔνθα ἐκρατοῦντο σιδηροδέσμιοι ὅλοι οἱ δολοφόνοι καὶ οἱ μεγάλοι ἐγκληματίαι. — « Μεγαλειότατε, ἐπανέλαβεν ὁ πρέσβυς, ὁ βασιλεὺς καὶ σεβαστὸς Κυριός μου εὐχαρίστως ἤθελε παραχωρήσει αὐτοὺς εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ἂν τοὺς ἀνεγνωρίζετε ὡς ἀδελφούς σας. »

Γασκόνος τις, παρατηρούμενος ὅτι ἔτρεμε σύσσωμος ὅταν ἐλάμβανεν εἰς χεῖρας ὅπλα, ἔλεγεν: « Ἡ σάρξ μου τρέμει ἀπὸ φόβον διὰ τὸν κίνδυνον, εἰς ὃν προβλέπει ὅτι θὰ τὴν παραφέρῃ μετ' ὀλίγον ἡ ἀνδρεία μου! »

Ἐρωτηθείς ποτε ὁ Βολταῖρος παρὰ τοῦ Ρουσσὼ νὰ εἴπῃ τὴν γνώμην του περὶ μιᾶς ᾠδῆς του, ἐπιγραφομένης τῇ Ἀθανασίᾳ, ἀπεκρίθη· « Πιστεύω ὅτι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν θέλει φθάσει ποτὲ εἰς τὸν πρὸς ὃν ἐπιγράφεται. »

Δύο Καρδινάλιοι ἐπεσκέφθησάν ποτε τὸν περιώνυμον ζωγράφον Ραφαῆλον εἰς τὸ ἐργαστήριόν του καὶ ἐπῆκρινον διαφόρους ἐργασίας του. Μεταξὺ ἄλλων ἔκαμον καὶ τὴν παρατήρησιν ὅτι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶχε παρὰ πολὺ κόκκινον πρόσωπον. — « Ἐνόσω ἔζη, ἀπήντησεν ὁ Ραφαῆλος ζωηρῶς, ἴσως ἦν χλωμότερος· ἀλλ' ἤδη ἐν οὐρανῷ αἰσχύνεται ὅτι ἡ Ἐκκλησία του κυβερνᾶται ὑπὸ τοιούτων ποιμένων καὶ λειτουργῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐρυθριᾷ. »

Μωρός τις, δακνόμενος ὑπὸ τῶν ψύλλων, ἔσβεσε τὸν λύχνον του, λέγων. « Ὦ κάκιστα ζῶα, τώρα δὲν μὲ βλέπετε πλέον! »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΛΟΓΟΠΑΙΓΝΙΑ ΕΝΣΤΙΧΑ. (*)

7.

Θαῦμα ἡ ὡραιότης σου, φιλτάτη Ηολοξένη!
τὸ μαρτυροῦν ἐγχώριοι, τὸ λέγουν πολλοὶ ξένοι.

8.

Μαυροιμάτα καὶ ξανθούλα, ὡραιότης οὐρανία!
θελξικάρδιος κι' ὡραία! Τ' ὄνομά της; — Οὐρανία.

9.

Πόσον φαίνεσαι ὡραία, προσφιλής μοι Ἀμαλία,
εἰς βοστρύχους ὅταν πλέκῃς τὰ χρυσᾶ σου τὰ μαλλία!

10.

Ἀκροστιχὶς κ' εὐαίσθητον τὸ γυναικεῖον φῦλον
μᾶς κολακεύει πάντοτε, πλὴν καὶ γυρνᾷ τὸ φύλλον
ὁσάκις νοστιμεύεται νὰ κάμῃ νέον φίλον.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

5.

Τὸ ὄνομά μου παριστᾷ τετράποδον θηρίον,
καὶ ταὐτοχρόνως ποταμὸν μεγάλον . . . ἀλλὰ ποῖον;

6.

Τὸ πρῶτόν μου εἶν' ἀριθμὸς, τὸ δεύτερόν μου φύλλον,
'ς τοὺς κήπους δὲ τὸ ὅλον μου πολλοὶ ζητοῦν μὲ ζῆλον.

7.

Πρὶν νὰ σὲ 'πῶ τὸ αἴνιγμα θὰ σὲ τὸ ἐξηγήσω,
ἀλλὰ μὲ τὴν ἐξήγησιν θὰ σὲ παραζαλίσω:
Ἄλλα σὲ λέγω ἀπ' ἐμπρὸς καὶ ἄλλα ἀπ' ὀπίσω,
καὶ βαρυτόνως βρίσκομαι ἀλλὰ, ... θὰ σ' ἐρωτήσω,
ἄλλα καὶ ἄλλα ἔλυες μὲ τόσην εὐκολίαν,
κι' ἀναγινώσκεις τὸ μικρὸν ἐμὲ μὲ ἀπορίαν;
Εἰς τὸ παρόν μου αἴνιγμα ἑπτάκις θ' ἀπαντήσῃς
τὸ σῶμά μου. . . . . Ἀλλ' ἤλπιζα ὡς τώρα νὰ μὲ λύσῃς.

(*) Τὰ ἐν τῷ φυλλαδίῳ τούτῳ καταχωριζόμενα Λογοπαίγνια, ἀποτελοῦντα συνέχειαν τῶν ἐν τῷ Ε' Φυλλαδίῳ δημοσιευθέντων, ὡς καὶ τὰ παρὰ πίδας πρωτότυπα καὶ ἐπιτυχῆ Αἰνίγματα εἶσι προϊόντα τῆς ζωηρᾶς φαντασίας τοῦ εὐφυοῦς νέου καὶ ἀξιοτίμου ἡμῶν φίλου Κ. Βαννιέρη, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ κοσμῇ ἑκάστοτε τὴν Ἑπτάλοφον μὲ τοιούτου εἴδους ἀξιολόγα πονημάτια. Σ. Ε.

8.

Τὸ ὅλον μου δυσίατον ἀσθένειαν σημαίνει.
Ἡ κεφαλή μου ἂν κοπῇ,
ἄκουσον τώρα τί θὰ 'πῇ
τὸ ἄλλο ὅπου μένει:

Νύκτα καὶ 'μέρα περπατῶ τὸν ἴδιον πάντα δρόμον,
πολλοὶ εἰς πλείστας πράξεις των ἐμὲ λαμβάνουν νόμον.
Κινοῦμαι, ἀλλ' ἀκίνητον στέκομαι ὅπου κεῖμαι·
σὲ κάμνω ὅρκον, φίλε μου, ἀναίσθητον πῶς εἶμαι.
Ἀλλ' ὅμως, τί νὰ σὲ εἰπῶ;
Ἄχ, ἀσπλαγχνε! καρδιοκτυπῶ,
καὶ εἶσαι σὺ αἰτία.

9.

Ἀπηρνήθην καὶ θρησκείαν καὶ Θεὸν καὶ Ἐκκλησίαν,
καὶ εἰς τοῦ διαβόλου τώρα εἶμαι τὴν ὑπηρεσίαν.
Ἂν θελήσῃς ὅμως, φίλε, νὰ μὲ ἀποχεφαλίσῃς,
ἔνθουν τότε πρὸς τὴν πίστιν θὰ μὲ ἀποκαταςήσῃς.
Ἐὰν δὲ μετὰ τοῦ πρώτου καὶ τὸ δεύτερον στοιχεῖον
ἀπακόψῃς, τότε πάλιν μ' ἀπαντᾷς εἰς καθε πλοῖον

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

ΛΥΣΙΣ
ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 4
ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Τύρος — τυρός.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Β'.

Νεφελοειδεῖς ἀστέρες.

« Εἴπατε τῷ Θεῷ, ὡς θαυμαστὰ
« τὰ ἔργα Σου! »
Ψαλμ. ΞΕ'. 3.

ΠΟΛΛΑΚΙΣ, ῥίπτοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν ὡραίαν τινὰ νύκτα, παρατηροῦμεν, ἐκτὸς τοῦ πελωρίου συμπλέγματος τοῦ Γαλαξίου, φωτεινάς τινας κηλίδας μεμονωμένας ἢ πυκνοὺς σωροὺς ἀστέρων, τῇδε κἀκεῖσε ἀτάκτως ἐῤῥιμμένων, οἵτινες φαίνονται μᾶλλον συμπεπυκνωμένοι ἢ οἱ γειτνιάζοντες αὐτοῖς· τοῦτο δὲ μᾶς παρακινεῖ νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αἰτία τις γενικὴ, καὶ οὐχὶ ἁπλῶς ἡ τύχη, ἐπεστάτησεν εἰς τὰς συσσωρεύσεις ταύτας. Τοιοῦτος εἶνε ὁ σωρὸς τῶν Πλειάδων, ὅστις φαίνεται ὡς μικρὸν νέφος λευκάζον, ἐκτὸς τῶν διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ διακρινομένων 6 ἢ 7 ἀστέρων, ἀλλ' ὅστις διὰ τῶν τηλεσκοπίων παρετηρήθη ὅτι σύγκειται ἀπὸ 64 ὡραίους ἀστέρας, συσσωρευμένους ἐντὸς μικροῦ διαστήματος καὶ σχετικῶς μεμονωμένους εἰς τὸν οὐρανόν. Ἄλλος τοιοῦτος ὑποφώσκων σωρὸς εἶνε ὁ ἀστερισμὸς ὁ καλούμενος Κόμη τῆς Βερενίκης, ἀλλὰ μᾶλλον διακεχυμένος καὶ συντεθειμένος ἐκ πολὺ πλειοτέρων ἀστέρων. Εἰς δὲ τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Καρκίνου παρατηρεῖται φωτεινή τις κηλὶς, μέχρι τινὸς ὁμοία μὲ τὰς λοιπὰς ἀλλ' ἧττον διακεκριμένη, καλουμένη ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων Φάτνη, ἥτις εἰς μετρίας ἰσχύος τηλεσκόπια διαλύεται ἐντελῶς εἰς ἀστέρας. Ἄλλη δὲ κηλὶς τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἀλλ' ἀπαιτοῦσα ἰσχυρότερα τηλεσκόπια ὅπως διαλυθῇ, παρατηρεῖται εἰς τὴν λαβὴν τοῦ Ξίφους τοῦ Περσέως.

Αἱ κηλῖδες αὗται, αἱ ῥίπτουσαι φῶς ὠχρὸν ὅμοιον ὁμίχλῃ ἢ φωσφόρῳ, ἐξελήφθησαν πολλάκις ἀντὶ κομητῶν ἄνευ οὐρᾶς· ἀλλὰ τὸ ἁπλανὲς καὶ στάσιμον αὐτῶν ἀποδεικνύει ὅτι δὲν εἶνε κομῆται. Παρατηρήσεις τῶν νεωτέρων ἀστρονόμων, γενόμεναι ἐπὶ τῶν φαινομένων τούτων διὰ ἰσχυρῶν τηλεσκοπίων, εὗρον ὅτι αἱ κηλῖδες αὗται ἀπαρτίζονται, ὡς εἴρηται, ὑπὸ πληθύος ἀστέρων συσσωρευμένων ἀλλεπαλλήλως ὡς οἱ τοῦ Γαλαξίου, καὶ παρουσιαζόντων καταπληκτικὴν ὄψιν φωτεινῆς μάζης. Πολλοὶ τῶν σωρῶν τούτων ἔχουσι σχῆμα ἀκριβῶς στρογγύλον, καὶ ἀντιστοιχοῦσιν ἐντελῶς εἰς τὴν ἰδέαν σφαιροειδοῦς διαστήματος πεπληρωμένου ὑπὸ ἀστέρων, μεμονωμένου εἰς τὰς οὐρανίους ἐκτάσεις καὶ συσταίνοντος ἰδίαν οἰκογένειαν, διευθυνομένην ὑπὸ ἰδίων νόμων. Ματαίως ἤθελε πειραθῇ τις νὰ ἀριθμήσῃ τοὺς ἀστέρας εἴς τινας τῶν σφαιρικῶν τούτων σωρῶν, διότι παρετηρήθη ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν περιέχουσι τοὐλάχιστον 10 ἕως 20 χιλιάδας ἀστέρων συνεσφιγμένων εἰς κυκλικὸν διάστημα, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιφάνεια δὲν εἶνε οὔτε τὸ δέκατον τοῦ οὐρανοῦ τὸ καλυπτόμενον ὑπὸ τοῦ δίσκου τῆς Σελήνης. Ὑπὲρ τὰ τετρακισχίλια τοιαῦτα συμπλέγματα νεφελοειδῶν ἀστέρων ὑπάρχουσι μὴ διαλυθέντα οὐδὲ καταμετρηθέντα εἰσέτι· διότι πᾶσα αὔξησις ὀπτικῆς δυνάμεως διαλύει μέν τινας τῶν ἀδιαλύτων μέχρι τοῦδε, ἀλλ' εἰσδύουσα εἰς μεγαλητέρας ἐκτάσεις, ἀνακαλύπτει νέα συμπλέγματα νεφελοειδῶν, ἀπαιτοῦντα νέαν αὔξησιν ὀπτικῆς δυνάμεως ὅπως διαλυθῶσιν εἰς ἀστέρας. Δὲν εἶνε δὲ στερημένη πιθανότητος ἡ γνώμη τῶν

φρονούντων ὅτι τινὲς τῶν νεφελοειδῶν τούτων ἀστέρων εὑρίσκονται εἰς τοιαύτας καταπληκτικὰς ἀφ' ἡμῶν ἀποστάσεις, ὥστε τὸ φῶς δαπανᾷ ἑκατομμύρια ἐτῶν ὅπως φθάσῃ ἐξ αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς.

Οἱ νεφελοειδεῖς ἀστέρες πολλάκις παρουσιάζουσι τὸ ὡραῖον καὶ καταπληκτικὸν φαινόμενον ἀστέρος καθαροῦ καὶ λαμπροῦ, περικυκλουμένου ὑπὸ δίσκου ἐντελῶς κυκλικοῦ, ἢ ὑπὸ ἀτμοσφαίρας ἄλλοτε ἀσθενοῦς φωτὸς φθίνοντος ἀκαταπαύστως κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, ἄλλοτε δὲ τελευτῶντος αἴγλης· ὥστε παρουσιάζονται ἐν γένει ὑπὸ μεγάλην ποικιλίαν ὄψεων. Κατὰ τὸ 1656 ὁ περίφημος ἀστρονόμος Ὀυϋγένσιος ἀνεκάλυψεν ἀξιολογώτατον τοιούτου εἴδους ἀστέρα, τὸν Θ τοῦ Ὡρίωνος, ὅστις κέκτηται καὶ τὸ πλεονέκτημα νὰ ἦνε ὁ πρῶτος παρατηρηθεὶς ἐξαπλοῦς. Συνίστανται δὲ ἅπαν τοῦτο τὸ ἔξοχον φαινόμενον ἀπὸ μικρὰς μάζας ἢ πόκους νεφελώδεις, προσκολλημένους κατὰ τὰ χείλη εἰς πλῆθος μικρῶν ἀστέρων, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὸν ῥηθέντα σημαντικὸν ἀστέρα, ὅστις περικυκλοῦται ὑπὸ νεφελώδους ἀτμοσφαίρας, ἀξιοσημειώτου διὰ τὴν ἔνταση αὐτῆς καὶ τὸ παράδοξον τοῦ σχήματος, ὡς καὶ διὰ τὰς μεταβολὰς τῆς λάμψεως καὶ τὰς ἀμφιβόλους μορφάς της. Ὁ Ἑρσχελλος ἀκολούθως ἀνεκάλυψε περὶ τὸν ἀστέρα τοῦτον 150 ἀστέρας μεταξὺ δεκάτου πέμπτου καὶ δεκάτου ἑβδόου μεγέθους, τὸ δὲ πελώριον τηλεσκόπιον τοῦ Λόρδου Ῥὸς, εἰς τὸ ὁποῖον χρεωστεῖται κατὰ μέγα μέρος ἡ λύσις πολλῶν ἀδιαλύτων τέως οὐρανίων φαινομένων, οὐ μόνον διέλυσεν εἰς χιλιάδας ἀστέρων τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀστέρος τούτου ἀποτελουμένου τραπεζίου ἢ συμπλέγματος, ἀλλὰ καὶ τὸν πυρῆνα αὐτοῦ διήρεσεν εἰς πλειοτέρους τῶν ἓξ ἀστέρων.

Μεταξὺ δὲ τῶν νεφελοειδῶν ἀστέρων, τῶν ἐχόντων συμμετρίαν μορφῆς, καὶ τοὺς ὁποίους ἀδιστάκτως πρέπει νὰ θεωρῶμεν ὡς συστήματα ἰδιαιτέρας φύσεως, ὅσον μυστηριώδης καὶ ἂν ἦνε ἡ κατασκευὴ αὐτῶν καὶ ὁ προορισμὸς, (διότι παρετηρήθησαν ἐσχάτως καὶ δακτυλιοειδεῖς ἢ τετρημένοι τοιοῦτοι νεφελοειδεῖς ἀστέρες), δύο πρὸ πάντων εἵλκυσαν τὴν προσοχὴν τῶν ἀστρονόμων ὡς ἀξιολογώτεροι καὶ λαμπρὰν παρουσιάζοντες θέαν ἐν τῷ οὐρανίῳ στερεώματι. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος, παρατηρηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἑρσχέλλου, συνίσταται εἰς νεφελότητα ἀκριβῶς σφαιροειδῆ, πλατεῖαν καὶ λαμπράν, περικυκλουμένην ὑπὸ διπλοῦ δακτυλίου εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς σφαίρας· τὸ τηλεσκόπιον μάλιστα τοῦ Λόρδου Ῥὸς εἶδεν αὐτὸν μεταβεβλημένον εἰς λαμπροτάτην σπεῖραν εἰς εἶδος καχλίου. Ὁ δὲ δεύτερος σύγκειται ἐκ δύο νεφελοειδῶν, ἐλαφρῶς ὡοειδῶν καὶ εἰς μέγαν βαθμὸν συμπυκνώσεως καὶ λαμπρότητος, ἀρκούντως ἀπεχόντων ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἡνωμένων διά τινος στενῆς ταινίας, τῆς αὐτῆς σχεδὸν πυκνότητος· ἐλαφρὰ δὲ ἀτμοσφαῖρα νεφελώδης περικαλύπτει συγχρόνως ἀμφοτέρας τὰς διδύμους ταύτας σφαίρας, καὶ φαίνεται συμπληροῦσα τὸ σύστημα.

Τινὲς τῶν νεφελοειδῶν τούτων ἀστέρων εἰσὶν ἀληθὴς μυρμηκιὰ ἀστέρων· οὕτω παρετηρήθη νεφελώδης τις, μόλις κατέχων τὸ δέκατον τῆς φαινομένης ἐπιφανείας τῆς Σελήνης, καὶ ἐν τούτοις περιέχων πλέον τῶν 20,000 ἀστέρων. Οἱ δὲ μὴ διαλυτοὶ τῶν νεφελοειδῶν παρέχουσι θέαν τοσοῦτῳ διάφορον τῆς τῶν πρώτων, ὥστε δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς οὐράνια σώματα ἰδιαιτέρας φύσεως· παρουσιάζουσι δὲ τὰς πλέον παραδόξους ὄψεις, ἄλλοτε ἀνωμάλους ὡς τὰ ὑπὸ τῶν ἀνέμων ταραττόμενα νέφη, ἄλλοτε δὲ ἐξ ἐναντίας μιᾶς ἀξιοπαρατηρήτου ὁμαλότητος.

Μόλις ἑκατοντὰς παρῆλθεν ἐτῶν ἀφότου παρετηρήθη ἡ φύσις τῶν νεφελοειδῶν ἀστέρων. Πλὴν τί ἐστι διάστημα ἑνὸς αἰῶνος διὰ φαινόμενα, ὧν ἡ πλήρης θεωρία ἀπαιτεῖ ἴσως μέγαν ἀριθμὸν μυριάδων ἐτῶν; Καὶ ὅμως ἀρκετὰ προέβη, δυνάμεθα εἰπεῖν, ἡ ἐπιστήμη, ὁρίσασα πολλὰς τῶν μυστηριωδῶν τούτων σωμάτων ἰδιότητας· ἡ πρότερον ὡς ἁπλῆ ὑπόθεσις παρά τισι τῶν ἀστρονόμων παραδεχθεῖσα ἰδέα τῆς μεταβολῆς τῶν νεφελοειδῶν εἰς ἀστέρας, ἐγένετο ἤδη ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας διὰ τῶν μεγαλοπρεπῶν τοῦ Ἑρσχέλλου παρατηρήσεων. Πλὴν δὲν πρέπει νὰ νομίζωμεν ὅτι οἱ νεφελοειδεῖς μεταβάλλονται εἰς ἀστέρας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ παρατηρητοῦ· αἱ μεταμορφώσεις αὗται δὲν δύνανται νὰ συμπληρωθῶσιν εἰμὴ λίαν βραδέως, ἴσως ἐν διαστήματι ἑκατομμυρίων ἐτῶν. Καὶ ὅμως ὁ Ἑρσχελλος καὶ ἄλλοι ἀστρονόμοι, ἀκολουθήσαντες ἐπιμόνως τὰς φάσεις τῆς μεταβολῆς των, προέβησαν μέχρι τοῦ νὰ προσδιορίσωσι τὰς ἡλικίας πολλῶν νεφελοειδῶν, ἀπαράλλακτα ὡς τὸν πραγματογνώμονα ἐκεῖνον, ὅστις, ῥίπτων βλέμμα ἐπὶ τῶν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἴδους δένδρων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸν πληθυσμὸν ἑνὸς δάσους, δίδει ἀκριβῆ ὑπολογισμὸν τῶν προϊόντων τῆς βλαστήσεώς των. Καὶ ὅμως, μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡ θαυμασιωτέρα τῶν τολμηρῶν τούτων ἀνακαλύψεων δὲν ἰσχύει ὅπως ἀναιρέσῃ τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ ἀστρονομία εὑρίσκεται εἰσέτι εἰς τὰ σπάργανά της.

Ῥ.

(Ἀκολουθεῖ).

30 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 12.

ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ,

Ο ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

ΣΚΕΨΕΙΣ διάφοροι κατεπλημμύρουν τὴν καρδίαν μου, ἐνῷ ἔγω, καθήμενος μονήρης εἰς τὸν μικρόν μου κοιτῶνα, ἔβλεπον τὸν ὡροδείκτην πλησιάζοντα νὰ ἐπιδείξῃ τὸ μεσονύκτιον, καὶ νὰ ἐγγίσῃ τὴν ἀκαριαίαν ἐκείνην στιγμὴν, καθ' ἣν τὰ δύο ἔτη, τὸ νέον καὶ τὸ παλαιὸν, ἂν καὶ ἀδιαίρετα ἐνώπιον τῆς αἰωνιότητος, δὲν διεκρίθησαν εἰσέτι κατὰ τὸν ἀνθρώπινον ὑπολογισμὸν, καὶ κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην στιγμὴν οὔτε εἰς τὸ παλαιὸν εὑρίσκεταί τις οὔτε εἰς τὸ νέον.... Ὁ χρόνος τότε ὡς νὰ ἔστη, ἡ στιγμὴ εἶνε ἐπίσημος, μυστηριώδης!

Ἀλλ' ἰδού, σημαίνει τὸ μεσονύκτιον, καὶ οἱ δώδεκα τοῦ μεσονυκτίου κτύποι εἶνε ὡς οἱ πένθιμοι ἦχοι τοῦ κώδωνος, οἱ σημαίνοντες ἐπὶ τὴν τελευτὴν προσφιλοῦς τινος ὄντος. Ἐγηράσαμεν, χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶμεν, ἓν ἔτος ἔτι τῆς ἡλικίας μας.

Ἡ ταχυπετὴς ἅμαξα τοῦ χρόνου ἐλαύνεται μυστηριώδης ἐπὶ τῶν οἴμων τῆς αἰωνιότητος, καὶ μετ' αὐτῆς παρέρχονται καὶ συμβάντα ἀνθρώπινα, καὶ συμφοραὶ καὶ εὐτυχίαι, καὶ ἔτη καὶ νεότης καὶ ζωή!... Τὰ πάντα φροῦδα καὶ παροδικὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

Ναί! ἡ ἅμαξα τοῦ χρόνου εἶνε τὸ νεκροπομπὸν φορεῖον, ὅπερ ἀκαταπαύστως κομίζει εἰς τὸ τελευταῖόν του σκήνωμα τὸν ἄνθρωπον καὶ τοὺς πόθους αὐτοῦ, καὶ τὰς φιλίας του, καὶ τὰ μίση του.

Καὶ ὅμως τὴν ἀδιάκοπον πορείαν του πρὸς τὸν τάφον ὁ ἄνθρωπος δὲν συναισθάνεται, καὶ ὁ ἥλιος τῶν ἡμερῶν του ἔστη αὐτῷ ὡς ὁ ἥλιος Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. Ἡ πλήρης ἀκανθῶν καὶ τριβόλων ὁδὸς τοῦ βίου του τῷ φαίνεται πάντοτε ἀπὸ μυρσίνας καὶ ῥόδα κατάφυτος, καὶ αὐτὰ βλέπει ἀκόμη καὶ ὅτε ἡ νεκρικὴ κυπάρισσος εἶνε ἑτοίμη νὰ μεταφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν αἰωνιότητα.

Ὑπάρχουσιν ὅμως στιγμαὶ ὀδύνης καὶ μελαγχολίας, στιγμαὶ φιλοσοφίας καὶ ἐμβριμήσεως ψυχικῆς, καθ' ἃς ὁ ἄνθρωπος συνέρχεται εἰς ἑαυτὸν, καὶ τότε σκέπτεται περὶ πάντων τούτων.

Μία τῶν στιγμῶν τούτων εἰς πολλοὺς εἶνε ἡ παραμονὴ τοῦ νέου ἔτους.

Ἐν τῷ μεταιχμίῳ δύο συνόρων, δύο κόσμων, οὕτως εἰπεῖν, εὑρισκόμενος ὁ ἄνθρωπος, στρέφει τότε τὸ βλέμμα του πρὸς τὸ παρελθὸν, καὶ ἀτενίζει περίφοβος τὸ μέλλον....

Τὸ μὲν εἶνε τὸ φωτιζόμενον τῆς ζωῆς ἡμισφαίριον· διέτρεξεν αὐτὸ, ἀλλ' ὀλίγα κατοπτεύει ἴχνη εὐῤῥόσυνα τῆς διαβάσεώς του... Ἀποστρέφει τὸ πρόσωπόν του, καὶ τὸ ἕτερον παρίσταται αὐτῷ σκοτεινὸν, ἀφανὲς, ἀβέβαιον, ἀλλ' ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἐλπίδος πάντοτε ὑποφῶσκον.

Ὅ,τι δὲν ἔπραξεν ἢ δὲν ἀπήλαυσε καλὸν ὁ ἄνθρωπος ἐλπίζει νὰ τὸ ἀπολαύσῃ, ὑπόσχεται

νὰ τὸ πράξῃ εἰς τὸ μέλλον, πάντοτε τὸ μέλλον .... καὶ τὸ μέλλον τοῦτο φεύγει ὁλονὲν, πετᾷ εἰς τῶν ἐλπίδων του καὶ τῶν ἀποφάσεών του τὰς πτέρυγας....

Μεταξὺ δὲ ἐλπίζων καὶ μεταμελούμενος ἔφθασεν αἴφνης εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοιπορίας του, καὶ ἓν πλέον μέλλον τῷ μένει, τὸ μέλλον τοῦ θανάτου.

Καὶ τὸ παρελθόν;... παρῆλθε φεῦ! παρῆλθεν ἀνεπιστρεπτὶ, ἄγονον καὶ ἀκλεές· τί δὲ ἐγένοντο οἱ ἀγῶνες, αἱ ἐπιθυμίαι, αἱ ἐλπίδες τοῦ ἀνθρώπου;

Οἴμοι! παρῆλθον ὡς φροῦδα καὶ ἀπατηλὰ ὄνειρα, χωρὶς οὔτε ἴχνος τῆς ὑπάρξεώς των νὰ ἀφήσωσι! τὰ πάντα συνετάφησαν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐπικήδειος πλὰξ βαρεῖα ἐκάλυψε τὰ πάντα!

. . . . . .

Σκοπὸν δὲν ἔχομεν νὰ παραστήσωμεν τὸν χρόνον ὡς θηρίον καταβιβρῶσκον ἀσυμπαθῶς τὰ τέκνα του, καθ' ἃ ἐφαντάσθη αὐτὸν ἡ ἀρχαιότης. Τὸν λαμβάνομεν τοιοῦτον οἷος εἶνε, ἀτάραχον ὁηλαδὴ, οὐδαμῶς ἐκ τῶν παθῶν τῆς ἀτελοῦς ἡμῶν ἀνθρωπότητος διαταραττόμενον, καὶ κυμώμενον ἡσύχως ἐν τῷ μέσῳ τῶν ταχυτάτων κινήσεων καὶ ἀνωμαλιῶν τοῦ ἡλίου, τῶν πλανητῶν καὶ τῶν κομητῶν, τῶν εἰς τὸ χάος ταλαντευομένων αἰωνίως.

Θεωροῦμεν τὸν χρόνον ὡς πρᾶγμα ἐντελῶς ἀόρανες, οὐδ' ἀρχὴν οὐδὲ τέρμα ἔχον, λαβὸν μόνον εἰδός τι ζωῆς ἕνεκα τῆς ζωῆς ἡμῶν, καὶ διότι, ποιοῦντες χρῆσιν αὐτοῦ οἱ ἄνθρωποι, ἠσθάνθησαν τὰς ἀνάγκας μιᾶς χρονολογίας καθ' ἡμέραν, κατὰ μῆνα, κατ' ἔτος καὶ κατ' αἰῶνα μάλιστα, ὅπως δυνηθῇ τὸ μνημονικὸν αὐτῶν νὰ τακτοποιήσῃ τὰς στιγμὰς, τὰς διὰ τὰς διασκεδάσεις καὶ τὰς ἐργασίας τῆς ἡμέρας προσδιορισμένας, τὰς ὥρας, καθ' ἃς αἱ ὑποθέσεις ἐνεργοῦνται, τὰς ἐποχὰς τέλος, αἵτινες ἔπρεπε νὰ ἀνακαλῶσιν ἐκ παραδόσεως τοῦ κόσμου ἢ λαοῦ τινος τὴν ἱστορίαν.

Ὁ ἥλιος ἦν βεβαίως ὁ πρῶτος ἡμῶν ὡρολογοποιός. Τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως αὐτοῦ ἡ τάξις ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν διαίρεσιν τοῦ χρόνου ἐξαισίως, καὶ οὗτος ἔκτοτε ἐτέθη εἰς κίνησιν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἀνθρώπων. Τῶν ἀστέρων, τῶν ἰσημεριῶν, τῶν ἡλιοτροπῶν ἡ παρατήρησις εἰκόνισε θαυμασίως τὴν χρονολογίαν ταύτην. Βραδύτερον, πολὺ βραδύτερον, οἱ ἐπιστήμονες καὶ μετὰ τούτους οἱ ὡρολογοποιοὶ διὰ τῶν εὐφυῶν μηχανισμῶν των ἐκανόνιναν τὰς ὥρας, τὰ λεπτὰ, τὰ δεύτερα καὶ τὰ τρίτα τοῦ λεπτοῦ, κτλ. τοσοῦτον ἐξαισίως, ὥστε εὑρέθη ὁ χρόνος ἐπ' ἄπειρον διηρημένος καὶ ὑποδιηρημένος, καὶ ἀπεδόθη αὐτῷ βάδισμα θεωρηθὲν ὡς βέβαιον, ἂν καὶ δὲν μετεβλήθη παντάπασιν ἡ ἀκινησία του.

Αἱ ὀλίγαι εἰς τὸν ἄνθρωπον δοθεῖσαι ἡμέραι τὸν ἠνάγκασαν νὰ ἀνερευνήσῃ τὴν ζωήν του, ἥτις δι' αὐτὸν εἶνε τὸ ἄπειρον, εἶνε ὁ χρόνος ὁλόκληρος· καθότι ἐν γένει πρὸς τί δι' αὐτὸν τὸ μέλλον ἢ τὸ παρελθόν, ἂν τὸ παρελθὸν τοῦτο δὲν ἐμπεριέχηται ἐντὸς τῆς ἐποχῆς του, καὶ ἂν τὸ μέλλον μένῃ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς ὑπάρξεώς του; Ἡ ζωὴ ἄρα εἶνε ἡ μεγάλη αὐτοῦ ἀσχολία· καὶ ὅμως πῶς τὴν διέρχεται, φεῦ! πῶς δαπανᾷ τὸν δοθέντα αὐτῷ πολύτιμον χρόνον; Πόσα λεπτὰ θυσιάζει ἐπὶ ματαίῳ, ἐπὶ προφάσει ὅτι ἓν λεπτὸν δὲν εἶνε ἄξιον νὰ λογισθῇ;

Οὐχ' ἧττον ὅμως ἓν λεπτὸν εἶνε κάτι· ἓν λεπτὸν περιέχει τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς ἀπείρων ὑγροδιαίτων μικροσκοπικῶν ζωῳφίων, ἅτινα βλέπομεν ἀδιαλείπτως γεννώμενα, γεννῶντα καὶ θνήσκοντα εἰς τὸ διάστημα ἑξήκοντα ἢ καὶ ὀλιγωτέρων δευτερολέπτων. Τὸ δεύτερον τοῦ λεπτοῦ ἔχει ἄρα διὰ ταῦτα τὴν ἀξίαν ἑνὸς τῶν ἀνθρωπίνων ἐτῶν· καὶ ἂν τινα τῶν τοιούτων ζωῳφίων φθάσωσιν εἰς τὴν προβεβηκυῖαν ἡλικίαν τῶν δύο λεπτῶν, κατατήκονται εἰς ἔσχατον καὶ λυγρὸν γῆρας, ὡς οἱ ὀλίγοι ἡμέτεροι ἑκατοντούτεις γέροντες, οἱ κατ' ἐξαίρεσιν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρειπίων τῶν συγχρόνων των διατηρούμενοι.

Ἡμεῖς αὐτοὶ δὲν εἴμεθα φεῦ! ἐπὶ τῆς γῆς μικροσκοπικὴ γενεὰ τοῦ κόσμου ὃν κατοικοῦμεν, ἢ μᾶλλον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀσυγκρίτως ὑπερτεροῦντος ἡμᾶς συνόλου τῶν κόσμων, οὓς βλέπομεν κινουμένους ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν μας; Οἱ κόσμοι οὗτοι ἔχουσιν ὡσαύτως ζωὴν, διότι ἔχουσι κίνησιν· ἂν ὁ ὑπῆρχε παρ' αὐτοῖς ἢ παρ' ἡμῖν διαίρεσις τοῦ χρόνου, τῆς ὑπάρξεώς μας ἡ διάρκεια ἤθελε τοῖς φανῇ ἴσως βραχυτέρα παρ' ὅ,τι φαίνεται εἰς ἡμᾶς καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ τῶν ὑγροδιαίτων ζωῳφίων.

Ὁ χρόνος, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, μένει ἐν τῷ μέσῳ τῶν διαιρέσεων, ἃς ἡμεῖς τῷ ἐδώσαμεν, ἐντελῶς ἀκίνητος· αἱ ἐποχαὶ, ὅσας θεωροῦμεν ὡς ἀπωτάτας, δι' αὐτὸν εἰσὶν ἐνεστώς. Συλλογιζόμενοι δὲ ὀλίγον, εὑρίσκομεν ἀληθῶς τὰς ἐποχὰς ταύτας οὐχὶ τοσοῦτον μεμακρυσμένας, ὅσον γενικῶς θεωροῦνται. Μίαν τῶν βραχυτέρων τοῦ χρόνου διαιρέσεων, ἓν λεπτὸν λαμβάνοντες ὡς βάσιν, μένομεν ἔκπληκτοι ὅτι μέχρι τῆς σήμερον μόλις ἓν καὶ ἥμισυ δισεκατομμύριον λεπτῶν παρῆλθεν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὅμως τὰ λεπτὰ ταῦτα ὠνομάσθησαν ἀρχαιότης, ὡς νὰ εἶχόν τινα ἐπισημότητα ἀπέναντι τῶν ἐπισεσωρευμένων ἡλικιῶν τοῦ κόσμου.

Τοῦ κόσμου λέγοντες, δὲν ἐννοοῦμεν τὸν ἡμέτερον, τὸν χθὲς γεννηθέντα· καθότι μόλις 5, 867 ἐτῶν ἡμόνον τριῶν δισεκατομμυρίων ἐννενήκοντα ἑνὸς ἑκατομμυρίων καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδων ὀκτακοσίων λεπτῶν ἡλικίαν ἔχει οὗτος. Καὶ ὄντως, ἐξίσταταί τις συλλογιζόμενος ὅτι τοσοῦτον ὀλίγα λεπτὰ μᾶς χωρίζουσιν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ, μὲ κρεμαμένας χεῖρας ἐντὸς τῶν μεγαλοπρεπῶν παραδείσων τῆς Ἐδὲμ περιδιαβάζοντος. Δι' ἡμᾶς ἰδοὺ ποία εἶνε ἡ ἀπωτέρα ἀρχαιότης· καθότι ὁ Ὅμηρος μὲ τὰ τρισχίλια ἔτη του ἀφ' ἡμῶν ἀριθμεῖ μόλις ἓν δισεκατομμύριον πεντακόσια ἑβδομήκοντα ἓξ ἑκατομμύρια καὶ ὀκτακοσίας χιλιάδας λεπτῶν. Οἱ Ἰνδοὶ καὶ οἱ τῆς Κίνας καὶ τῆς γηραιᾶς Αἰγύπτου κάτοικοι, οἱ τοσοῦτον ὑπεροπτικῶς εἰς τὸ σκότος τῆς ἀρχαιότητός των ἐγκαυχώμενοι, ἤθελον κινήσει τὸν γέλωτα τοῦ χρόνου, ἂν αὐτὸς ἐν τῇ ἀκινησίᾳ του ἦν γέλωτος ἐπιδεκτικός.

Ἀλλ' ἂς θεωρήσωμεν τοῦ χρόνου τὸ μέτρον ὑπ' ἄλλην ἔποψιν, σχετικῶς ὡς πρὸς τοῦ ἀνθρώπου τὰς ἡλικίας:

Παρῆλθον ἤδη, ὡς πασίγνωστον, 1865 σχεδὸν ἔτη ἀφότου ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπέθανε. Διαχωριζόμεθα τῆς ἐποχῆς ταύτης διὰ τῆς ζωῆς 58 περίπου ἀνθρώπων πεντηκονταετῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἕκαστος αἰὼν ἐγέννησεν εἴς τινα τῆς γῆς γωνίαν ἕνα τοὐλάχιστον ἑκατοντούτην, πρέπει νὰ μετρήσωμεν τὴν ζωὴν 18 ἀνθρώπων καὶ ἡμίσεως ὅπως ἀπὸ Χριστοῦ κατέλθωμεν μέχρις ἡμῶν. Ἐφαρμόζοντες τὸ νέον τοῦτο τοῦ χρόνου μέτρον εἰς τὴν κοσμογονίαν, θέλομεν εὕρει ὅτι ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ μᾶς χωρίζει ἡ ζωὴ 118 περίπου ἀνθρώπων πεντηκονταετῶν, ἢ, ἂν θέλετε, 58 καὶ ἡμίσεως ἀνθρώπων ἑκατονταετῶν.

Αἱ ἐποχαί, ἂς ἀρχαίας ἀποκαλοῦμεν, κεῖνται τοσούτῳ πλησίον ἡμῶν, ὥστε πρέπει νὰ ἐρυθριῶμεν τῳόντι ὅτ' ἦν ταῖς ἀποδίδομεν παλαιότητα· καθότι τεσσάρων μόνον πεντηκονταετῶν ἀνθρώπων ἡ ζωὴ μᾶς φέρει σχεδὸν εἰς τὴν ἐποχὴν Λουδοβίκου ΙΔ' τῆς Γαλλίας, καὶ εἴκοσι τοιούτων μᾶς ἀναβιβάζει μέχρι τοῦ Καρολομάγνου. Ὀκτὼ πεντηκονταετεῖς ἢ τέσσαρες ἑκατονταετεῖς χωρίζουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν μετέβη τὸ Βυζαντινὸν Κράτος ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν Κυριαρχίαν, καὶ δεκαπέντε καὶ ἡμίσεως περίπου ἑκατονταετῶν ὕπαρξις ἀνάγει ἡμᾶς μέχρι κτίσεως Κωνσταντινουπόλεως. Δεκαὲξ πεντηκονταετεῖς ὑπάρξεις φέρουσιν ἡμᾶς μέχρι τοῦ χωρισμοῦ τῶν δύο Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς, ἑπτὰ δὲ ἑκατονταετῶν ὕπαρξις ἀναγκαιοῖ ὅπως φέρῃ ἡμᾶς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς συστάσεως τῆς Ῥωσσικῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ τεσσάρων περίπου μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς.

Ἀλλὰ τὸν χρόνον αὐτὸν, τὸν ὁποῖον τόσον καλῶς γνωρίζομεν νὰ κανονίζωμεν καὶ νὰ διαιρῶμεν εἰς ἑκατονταετηρίδας, εἰς ἔτη, εἰς μῆνας, εἰς ἑβδομάδας, εἰς ἡμέρας, εἰς ὥρας, εἰς λεπτὰ καὶ εἰς δευτερόλεπτα, πῶς τὸν διερχόμεθα;

Ἐκλαμβάνομεν ἑνὸς ἀνθρώπου τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς εἰς ἑβδομήκοντα δύο ἐτῶν διάστημα· ὁ μέσος οὗτος ὅρος εἶνε βεβαίως ἄριστος. Ὑποθέτομεν τὸν ἄνθρωπον τοῦτον καλῶς κατεσκευασμένον, εὔρωστον, φιλόπονον, ὅπως παραστήσωμεν καλήτερα πόσον χρόνον κατὰ τὸ μακρὸν νομιζόμενον αὐτοῦ στάδιον δαπανᾷ ἐπὶ ματαίῳ. Ἂς ἐξετάσωμεν τὴν διανομὴν τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν τῆς ἡμέρας, ἃς ἡ θεία Πρόνοια τῷ ἐχορήγησεν ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν, τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν ἡδονῶν του.

Ἀρχόμεθα πρῶτον ἐκ τοῦ ὕπνου, ὅστις δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ καθ' ἡμέραν εἰς ὀλιγώτερον τῶν ὀκτὼ ὡρῶν· ὁ μέσος οὗτος ὅρος εἶνε μέτριος, σχηματίζει δὲ ἀμέσως εἰκοσιτέσσαρα ἔτη ἀφαιρούμενα ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα δύο. Ὁ ἥρως ἡμῶν μένει ἄρα ἐπὶ τῆς κλίνης εἰκοσιτέσσαρα ὁλοστρόγγυλα ἔτη κοιμώμενος καὶ ὀνειροττῶν.

Θεωροῦντες ἔπειτα ὅσον χρόνον δαπανᾷ ἐνδυόμενος καὶ ἐκδυόμενος, εἰσερχόμενος καὶ ἐξερχόμενος τῆς κλίνης, βλέπομεν ὅτι αἱ ἐργασίαι αὗται, συμπεριλαμβανομένου εἰς αὐτὰς τοῦ λουτροῦ καὶ τοῦ ξυρίσματος εἰς ὀλιγωτέραν τῆς ἡμισείας ὥρας καθ' ἡμέραν δὲν δύνανται νὰ ἀποπερατωθῶσιν· ἀφαιροῦνται λοιπὸν ἐκ τῶν 72 ἐτῶν ἀκόμη δεκαοκτὼ μῆνες ἢ ἓν καὶ ἥμισυ ἔτος.

Ἔρχονται μετὰ ταῦτα αἱ σωματικαὶ ἀνάγκαι, πρέπει δηλαδὴ ἀπολύτως νὰ τραφῇ τὸ σῶμα ὅπως ἡ ἰσοσταθμία διατηρηθῇ. Δὲν δυνάμεθα ὀλιγωτέρας τῶν δύο ὡρῶν καθ' ἡμέραν νὰ προσδιορίσωμεν διὰ τὰ διάφορα τοῦ ἀνθρώπου συμπόσια, εἴτε δύο, εἴτε τρία, εἴτε καὶ τέσσαρα ἂν ὦσι. Δύο ἄρα ὧραι, ἐκ τῶν εἰκοσιτεσσάρων λαμβανόμεναι, σχηματίζουσιν ἓξ ἔτη εἰς τὸ διάστημα τῶν ἑβδομήκοντα δύο ἐτῶν.

Ἀλλὰ ἡ τροφὴ συνεπιφέρει συνέπειαν δυσάρεστον μὲν πλὴν ἀναπόφευκτον, ἥτις ἀπασχολεῖ τὸ ὀλιγώτερον παρὰ τοῖς ὑγιεστέροις τῶν ἀνθρώπων ἓν τέταρτον τῆς ὥρας καθ' ἡμέραν· ἐκ τοῦ τετάρτου δ' αὐτοῦ τῆς ὥρας εἰς 72 ἔτη ἐννέα μεγάλοι μῆνες σχηματίζονται.

Ἔπειτα τὸ ἀνθρώπινον γένος δὲν πρέπει νὰ ἀπολεσθῇ· τοιαύτη εἶνε τοῦ Θεοῦ ἡ θέλησις, ἣ ἐν ταῖς Ἁγίαις Αὐτοῦ Γραφαῖς διαβιβασθεῖσα καὶ διαγραφεῖσα τῇ ἀνθρωπότητι. Ὁ ἠθικὸς ἄρα

ἔρως, τὸ λεπτὸν τοῦτο καὶ εὐγενὲς αἴσθημα, ὅπερ ὁ οὐρανὸς τόσον ἀφθόνως διέχυσεν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ εἰς τὰς καρδίας μας, αἴσθημα πλῆρες τρυφερότητος καὶ εὐδαιμονίας πρόδρομος δὲ ἔρωτος θετικωτέρου, ἀπασχολεῖ τὸν ἄνθρωπον μίαν ὥραν τὴν ἡμέραν τὸ ὀλιγώτερον, καθότι οἱ ὑπὸ ἔρωτος κατεχόμενοι εἰσὶ πολύλογοι ἐν γένει· ἡ ὥρα δ' αὕτη, λαμβανομένη μόνον ἐκ τεσσαράκοντα πέντε αἰσθηματικῶν ἐτῶν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, σχηματίζει τρία περίπου ἔτη.

Οἱ ἄνθρωποι ὅλοι, ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων, δαπανῶσι μίαν τοὐλάχιστον ὥραν καθ' ἡμέραν εἰς περιπάτους ἀσκόπους καὶ εἰς ἀνωφελεῖς συνδιαλέξεις· ἡ ὥρα δ' αὕτη σχηματίζει ἐπὶ τῶν ἑβδομήκοντα δύο ἐτῶν τρία περίπου ἔτη.

Ὁ ἄνθρωπος πάσης κοινωνικῆς τάξεως ἐπιτρέπει προσέτι εἰς ἑαυτὸν καὶ διασκεδάσεις, ὡς λ. χ. θέατρα, συναναστροφὰς, χορούς, παίγνια ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ κοινωνίᾳ, τὰς εὐθυμίας δὲ τὰ καφφενεῖα καὶ τὰ καπηλεῖα εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις. Αἱ διάφοροι αὗται διασκεδάσεις ἀπασχολοῦσι βεβαίως δύο ὥρας ἐκ τῶν εἰκοσιτεσσάρων τῆς ἡμέρας ἢ ἓξ ἔτη ἐπὶ τῶν ἑβδομήκοντα δύο.

Αἱ ἀσθένειαι τέλος, αἱ καθ' ὅλας τὰς ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου ἐπερχόμεναι, κυρίως δὲ κατὰ τὴν προβεβηκυῖαν ἡλικίαν, δύνανται νὰ ἀπασχολήσωσι κατὰ μέσον ὅρον δύο ὥρας καθ' ἡμέραν καὶ ἐλαττώνουσιν ἀκόμη κατὰ ἓξ τὰ ἑβδομήκοντα δύο αὐτοῦ ἔτη.

Ἅπασαι ἄρα αἱ ἀνάγκαι αὗται τῆς ἐξ ἑβδομήκοντα δύο ἐτῶν συγκειμένης ἀνθρωπίνης ζωῆς ἀπαιτοῦσι δεκαεννέα περίπου ὥρας ἐκ τῶν εἰκοσιτεσσάρων, αἵτινες ἐχορηγήθησαν καθ' ἡμέραν εἰς τὸν ἄνθρωπον· ὥστε πέντε μόνον ὧραι μένουσιν εἰς αὐτὸν διὰ νὰ τὰς δαπανήσῃ εἰς τὰς ἀπαιτουμένας ἐπωφελεῖς ἐργασίας. Ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα δύο λοιπὸν ἐτῶν τῶν χορηγηθέντων εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὃν παρεστήσαμεν φίλεργον καὶ εὔρωστον, θέλει δαπανήσει οὗτος 58 ἔτη, 5 μῆνας, 4 ἡμέρας καὶ 4 ὥρας κοιμώμενος, ἐνδυόμενος, τρώγων, ἀσθενῶν, ὁμιλῶν, περιδιαβάζων, κτλ. κτλ. Ὥστε θέλουσι τῷ μείνει 15 ἔτη, 8 μῆνες, 23 ἡμέραι καὶ εἴκοσιν ὧραι, καθ ἃς δύναται νὰ ἀσχοληθῇ εἰς τὰ τῆς βιομηχανίας του καὶ εἰς τὴν διανοητικήν του ἀνάπτυξιν. Ἀλλὰ τί δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ πράξῃ καὶ μέχρι τῶν ἑπτὰ τοὐλάχιστον ἐτῶν, καθ' ἃ διάγει ἐν τῇ ἀμεριμνίᾳ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐγκύψῃ εἰς ἐπωφελῆ ἢ βιομηχανικὰ ἔργα; Ἀφαιρουμένων ἄρα καὶ τῶν 7 τούτων ἐτῶν, ἅτινα εἰσὶν ὁ ἐλάχιστος ὅρος, τί τῷ μένουσι πλέον; ἑπτὰ περίπου ἔτη! Καὶ ὅμως, ἂς τὸ εἴπωμεν πρὸς ἔπαινόν του, εἰς τοσοῦτῳ βραχὺ διάστημα ζωῆς ἐνεργητικῆς, σχετικῶς πολὺ ὀλιγώτερον τοῦ βραχυβίου τῶν ἐντόμων τοῦ Ὑπάνεως, ὁπόσα τεράστια δὲν κατορθώνει καὶ ὁποῖα καὶ πόσα μυστήρια τῆς πλάσεως δὲν ἀνακαλύπτει, ὅταν ἔχῃ μικρὰν δόσιν φιλοπονίας καὶ περιεργείας!

Ῥ.

ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ. (*)

(Πρωτότυπον).

ΔΩΔΕΚΑ ἔκτοτε παρῆλθον ἔτη. Ἡ διήγησις ὅμως ἐκείνη, ἡ σκηνὴ ἐκείνη τοσοῦτῳ ζωηρῶς ἔμεινεν ἐγκεχαραγμένη εἰς τὴν μνήμην μου, ὥστε νομίζω ὅτι εἰσέτι εὑρίσκομαι εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ὑπὸ τὸν προαιώνιον τοῦ κήπου μας πλάτανον, φέρων τὴν ἐορτάσιμόν μου πολύπτυχον φουστανέλλαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔπιπτεν ἡ μεγάλη καὶ τρομερὰ ἐκ λευκοσιδήρου π ά λ λ α μου, στηρίζων τὴν ἀριστεράν μου χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς γηραιᾶς θείας μου, καὶ διὰ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος ἔχων ἐνηγκαλισμένην τὴν περιλημένην μικρὰν ἐξαδέλφην μου Ἀμαλίαν. Τάλαινα Ἀμαλία! ἐμαράνθη προώρως ὡς τὰ ἄνθη, διὰ τῶν ὁποίων ἦτο κεκοσμημένη κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἡ ξανθὴ καὶ οὐλὴ κόμη της!

Ἦτο μεσημβρία· ὁ καύσων τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἦτο ἀνυπόφορος, καὶ ὅλοι οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐπανελάμβανον τὸ τυπικὸν καὶ κλασικὸν ἐκεῖνο «Οὔφ! τί ζέστη!» Αἴφνης φωνή τις ἠκούσθη, λέγουσα: «Ἂς ὑπάγωμεν νὰ παίξωμεν εἰς τὸ περιβόλι!» καὶ ἐν ἀκαρεῖ ὅλον ἐκεῖνο τὸ σμῆνος τῶν παιδαρίων, ὅλον τὸ μικρὸν ἐκεῖνο συγγενολόγι, ἐξαδέλφαι, παρεξαδέλφαι καὶ ἐξάδελφοι, οἵτινες εἶχον συνέλθει εἰς τὴν οἰκίαν μας διὰ νὰ ἑορτάσωσι μετὰ τῆς θείας μου τὴν 15 Αὐγούστου,* ἡμέραν τῆς ἑορτῆς της, ἐτρέξαμεν πρὸς τὸν κῆπον μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς, μεθ' ὅσης εἶμαι βέβαιος ὅτι στρατὸς πολέμιος δὲν ἐφορμᾷ ἐπὶ φρουρίου.

Εἰσελθόντες εἰς τὸν κῆπον, διεσκορπίσθημεν μετὰ τοῦ συνήθους παιδικοῦ θορύβου ἄλλος ἐδῶ

(*) Τὸ ἀφελὲς τοῦτο καὶ πλῆρες χάριτος διηγημάτιον, προϊὸν τῆς ὄντως ζωηρᾶς φαντασίας τοῦ φίλου ὁμογενοῦς Κ. Ἀλεξάνδρου Ζωηροῦ, καταχωρίζομεν ἄσμενοι εἰς τὰς στήλας τοῦ ἡμετέρου Περιοδικοῦ, πεποιθότες ὅτι θέλει τιμᾷ συνεχῶς τὸ Σύγγραμμα ἡμῶν διὰ τοιούτων πρωτοτύπων διηγημάτων. Σ. Μ

καὶ ἄλλος ἐκεῖ, καὶ ἐπεπέσαμεν ὡς τρομεραὶ ἀκρίδες ἐπὶ τῶν ἀνθέων καὶ τῶν ὀπωρῶν, καὶ Κύριος οἶδε πῶς ἤθελε καταντήσει ὁ κῆπος ἐκεῖνος, ὁ παραδοθεὶς εἰς τὴν διάκρισιν δωδεκάδος ἀνησύχων καὶ ζωηρῶν παιδαρίων, ὧν τὸ πρεσβύτερον, ἡ ἀφεντιά μου μὲ τὴν πάλλα της, ἦτο μόλις δωδεκαετὴς, ἂν αἴφνης γνωστοτάτη τις καὶ φιλτάτη φωνὴ δὲν μᾶς προσεκάλει· ἦτο ἡ θεία μου, ἥτις ἐφοβήθη μήπως τρέχοντες καὶ παίζοντες ἐντὸς τοῦ κήπου ἀσθενήσωμεν, ἢ μᾶλλον, ἂς ὁμολογήσωμεν τὴν μαύρην ἀλήθειαν, καταστρέψωμεν τὰς φίλας αὐτῆς φυτείας της.

Ἐτρέξαμεν λοιπὸν ἀμέσως ὅλοι καὶ περιεκυκλώσαμεν αὐτὴν ὡς τὰ νεοσσὰ τὴν μητέρα των, αὐτὴ δὲ μᾶς εἶπε· « Φθάνει ὅσον ἐπαίξατε πουλάκια μου! ἐλᾶτε τώρα νὰ ἀναπαυθῆτε καὶ νὰ ξεϊδρώσητε εἰς τὴν σκιὰν τοῦ πλατάνου.

— « Θὰ ἔλθῃς καὶ σὺ μαζί μας, καλή μου θεία; εἶπον ἐγώ.

— Ναὶ, ναί· θὰ ἔλθω.

— Θὰ μᾶς εἰπῇς καὶ ἕνα παραμύθι; εἶπε μὲ τὴν ἀγγελικὴν ἀργυρόηχον φωνήν της ἡ Ἀμαλία.

— Ναὶ, ναί! ἕνα παραμύθι, θεία! ἀνεκράξαμεν ὅλοι, κροτοῦντες τὰς χεῖρας.

— Καλὰ, ἐλᾶτε· » ἀπήντησεν ἡ θεία μου, καὶ μᾶς ὡδήγησεν ὑπὸ τὸν πλάτανον. Καθήσασα δὲ ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς ἕδρας, ἥτις εὑρίσκετο παρὰ τὸ στέλεχος, καὶ σπογγίσασα φιλοστόργως πάνυ διὰ τοῦ λευκοῦ μανδηλίου της τὰ ὑπὸ τοῦ ἱδρῶτος κάθυγρα μέτωπά μας, μᾶς ἐδιηγήθη τὴν ἀκόλουθον διήγησιν:

« Ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὴν ἀνάληψίν του, ὁ Σωτὴρ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἔστειλε τάγμα Ἀγγέλων ὅπως ὁδηγήσωσι θριαμβευτικῶς εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν Παναγίαν Παρθένον, τὴν μητέρα του.

« Ἡ Ἀειπάρθενος, καθ' ἣν στιγμὴν οἱ οὐράνιοι πρέσβεις παρουσιάσθησαν ἐνώπιόν της καὶ ἀνήγγειλαν τὴν ἀθανασίαν αὐτῆς καὶ τὴν πρὸς τὸν Υἱὸν καὶ Θεὸν αὐτῆς ἀνάκλησιν, ἐκράτει εἰς χεῖρας δεσμίδα ἀνθέων, πιστῶν εἰκόνων τῆς καρδίας της. Ἐνῷ δὲ ἀνήρχετο τὰς οὐρανίας ἐκτάσεις ἐπὶ τῶν πτερῶν τῶν ἀΰλων φορέων της, ἔρριπτε μεθ' ἑνὸς συμπαθοῦς βλέμματος ἀνὰ ἕν ἄνθος ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεχωρίζετο μὲν διὰ παντὸς, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ λησμονήσῃ ποτέ.

« Πρὶν πέσουν τὰ τελευταῖα ἄνθη, ἡ Παναγία εἰσῆλθεν εἰς τὰ δώματα τοῦ Ὑψίστου καὶ ἐφύλαξεν ἐν λευκὸν ῥόδον μετὰ κλώνου δάφνης· καὶ τὰ δύο ταῦτα φυτὰ διέμενον, ὡς πᾶν ὅ,τι ἀνήκει εἰς τὸν οὐρανὸν, ἄφθαρτα, ἀμάραντα, ἀθάνατα· καὶ ἡ Παναγία ἠγάπα τὰ ἄνθη ταῦτα καὶ ἐκράτει αὐτὰ πάντοτε εἰς τὰς χεῖράς της ὡς τελευταῖον τῆς ὑλικῆς πατρίδος της ἐνθύμημα. Τὰ ἄλλα δὲ ἄνθη, τὰ ὁποῖα ἡ Ἀειπάρθενος κατὰ τὴν ἀνοδόν της ἔρριψε, δώδεκα τὸν ἀριθμὸν, μετεμορφώθησαν κατὰ τὴν πτῶσίν των εἰς δώδεκα ψυχὰς, αἵτινες ἦλθον νὰ οἰκήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς εἰς τὰ σώματα δώδεκα παρθένων. Αἱ παρθένοι αὗται ἐμεγάλωσαν, καὶ ἑκάστη ἠκολούθησε διάφορον ὁδόν. Ἀλλ' ὑπῆρξαν ἄξιαι τῆς θείας προστάτιδος αὐτῶν; ἐξεπλήρωσαν ἀράγε τὴν ἀποστολήν των; Θὰ τὸ ἴδωμεν.

« Μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς περίπου αἰῶνος καὶ τὸ τελευταῖον ἄνθος ἐμαράνθη, καὶ ἡ τελευταία γυνὴ ἀπέθανε, καὶ ἡ τελευταία ψυχὴ ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανόν. Τότε ἡ Βασίλισσα τῶν Ἀγγέλων προσεκάλεσεν ἐνώπιόν της ὅλας ἐκείνας τὰς ψυχὰς καὶ ταῖς ἐζήτησε λόγον τῶν πράξεών των.

— « Κατέφθειρα ὁλην μου τὴν ζωὴν, εἶπεν ἡ πρώτη, εἰς μάταια καὶ ἐπιπόλαια πράγματα. Γεννηθεῖσα πλουσία καὶ ὡραία, διεφθάρην πρωΐμως ὑπὸ τῶν κολακιῶν τῶν περιστοιχούντων με ἀτόμων, καὶ μεγίστην περὶ ἐμαυτῆς ἔλαβον ἰδέαν. Ὁ μόνος μου λογισμὸς ἦσαν τὰ κοσμήματα, αἱ ἑορταὶ καὶ αἱ διασκεδάσεις, ἡ μόνη μου φροντὶς πῶς νὰ λάμψω, πῶς νὰ ἐπισύρω τὰ βλέμματα, πῶς νὰ κάμω νὰ ὁμιλοῦν δι' ἐμέ. Ὅλοι οἱ νέοι μὲ περιετριγύριζον, μὲ ἐκολάκευον, ἐξεθείαζον τὴν ὡραιότητά μου, μοὶ ἔπλεκον χιλίους στεφάνους καὶ ἐθεώρουν ὡς ὦρον ἀνεκτίμητον ἓν βλέμμα μου, ἓν μειδίαμά μου, ἕνα λόγον μου, καὶ ἤριζον πρὸς ἀλλήλους διὰ τὴν δεξιάν μου, διὰ τὴν ὡραιότητά μου, διὰ τὰ πλούτη μου. Ἐγὼ δὲ πρὸς ὅλους ἐμειδίων, εἰς ὅλους ἔδιδον ἐλπίδας, ἀλλὰ καὶ ὅλους ἠπάτων. Ὁ σκοπός μου ἦτο νὰ ἔχω πολλοὺς ἐζευγμένους εἰς τὸ ἅρμα τῆς κενοδοξίας μου. ὅθεν καὶ ἀντέτεινον πάντοτε εἰς τὰς περὶ συζεύξεως προτροπὰς τῶν γονέων μου, νομίζουσα ὅτι εἶνε πάντοτε ὁ καιρὸς ὑπὸ τὴν διάθεσίν μου, καὶ θέλουσα νὰ χαρῶ ἀκόμη τὴν βασιλικὴν ἐκείνην ζωήν. Οἱ γονεῖς μου ἀπέθανον, καὶ ἐγὼ ἐξηκολούθουν τὸν αὐτὸν βίον· ἀντὶ δὲ νὰ λυπηθῶ διὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων μου ἐχάρην μάλιστα, διότι ὁ θάνατός των μὲ καθίστα ὅλως κυρίαν τῶν πράξεών μου. Καθ' ὅσον ὅμως παρήγχοντο τὰ ἔτη μου, οἱ λατρευταί μου μὲ ἐγκατελίμπανον βαθμηδὸν ὅλοι, καὶ ἡ ὡραιότης μου ἤρχισε νὰ ἐκλείπῃ. Τέλος ἔφθασε μία στιγμὴ, καθ' ἣν τρομερὸν δι' ἐμὲ κενὸν ἐσχηματίσθη πέριξ ἐμοῦ, καὶ εἰς μάτην διὰ ψευδῶν καὶ τεχνητῶν μέσων ἐπροσπάθουν νὰ καταστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπαγωγὸν ἀκόμη. Οἱ ὀλίγοι, οἵτινες μὲ ἐπλησίαζον ἔτι, ἔπραττον τοῦτο ἢ διὰ νὰ μὲ χλευάσωσιν ἢ διότι ἐκ τύχης εὗ-

ρίσκετο πλησίον μου νέα τις καὶ ὡραία γυνή. Ἐκ τῆς ἐγκαταλείψεως ταύτης ἡ λύπη μου ὑπῆρξε τοσαύτη, ὥστε μὲ ἔφερεν εἰς τὸν τάφον. .... »

« Ἡ Παναγία χλευαστικῶς ἐμειδίασε.

— « Τοιαύτη τις ὑπῆρξε καὶ ἡ ἰδική μου ζωή, εἶπεν ἡ δευτέρα ψυχή. Ἐγὼ ὅμως δὲν ἔμεινα ἄγαμος ἀλλ' ἐνυμφεύθην, καὶ ἐνυμφεύθην ὅπως εὐχαριστήσω κάλλιον τὴν κενοδοξίαν μου καὶ τὰς πρὸς τὰ κοσμήματα, τοὺς συρμούς, τὰς διασκεδάσεις καὶ τὸν θόρυβον ὀρέξεώς μου. Ἐρρόντιζον μόνον περὶ φρούδων καὶ βλαβερῶν πραγμάτων· ἐφρόντιζον νὰ μανθάνω ποῦ εὑρίσκονται δύο διὰ νὰ γίνω καὶ ἐγὼ τρίτη, διὸ καὶ καθ' ἑκάστην εἶχον ἔριδας καὶ διενέξεις μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἄλλως τε συζύγου μου, ὅστις κατ' ἀρχὰς μὲ ὑπερηγάπα, ἀλλὰ διὰ τὴν κακὴν ταύτην διαγωγήν μου ὕστερον μὲ εἶχε μισήσει καὶ βδελυχθῆ, διότι ὑπῆκουσα εἰς τὰς κακὰς εἰσηγήσεις τῆς μητρός μου καὶ εἰς τὴν κακήν μου κεφαλήν, διότι ἤθελα καὶ καλὰ νὰ κατασπαταλήσω ὅσα ἐκέρδιζεν οὗτος διὰ τῆς ἐργασίας του εἰς ἐνδύματα καὶ εἰς κοσμήματα, καὶ μετεχειριζόμην αὐτὸν οὐχὶ ὡς σύζυγον ἀλλ' ὡς ὑπηρέτην μου. Τέλος διεζεύχθημεν, καὶ μετὰ τὴν διάζευξίν μας ὁ κόσμος, ἀντὶ νὰ μὲ μειδιᾷ ἐρωτικῶς, ὡς πρότερον, μοὶ ἐμειδία χλευαστικῶς. Ζήσασα δὲ εἰσέτι ὀλίγα ἔτη παρηγκωνισμένη καὶ περιφρονημένη ἀπὸ ὅλους, καὶ μεταμεληθεῖσα διὰ τὴν ἀπερίσκεπτον διαγωγήν μου, ἀπέθανον ἐκ τῆς πείνης, διότι ὅλοι μὲ ἐγκατέλιπον καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐργασθῶ διὰ νὰ τραφῶ, ὡς μὴ μαθοῦσα ὅταν ἤμην νέα νὰ ἐργάζωμαι. »

« Ἡ Παναγία ἀπέστρεψε περιφρονητικῶς τὸ πρόσωπον.

— « Γεννηθεῖσα ἐκ πτωχῶν μὲν πλὴν τιμίων γονέων, εἶπεν ἡ τρίτη, ὤφειλον νὰ ἀκολουθήσω τὸ παράδειγμά των, καὶ νὰ ζήσω πάντοτε ἐνάρετος καὶ ἄμωμος. Πλὴν οἴμοι! ἡ ἀκάθεκτος πρὸς τὰς ὑλικὰς ἡδονὰς φύσις μου, οἱ πειρασμοὶ τοῦ κόσμου καὶ αἱ κακαὶ συναναστροφαὶ μὲ κατέστρεψαν. Ἀπατηθεῖσα ὑπό τινος αἰσχροῦ καὶ φαυλοβίου νέου, τοῦ ὁποίου τὰς ὑποσχέσεις ἐνόμιζον εἰλικρινεῖς, ἐξώκειλα· ὁ ἀπατεών μου μὲ ἐγκατέλειψε μετ' ὀλίγον, καὶ ἐγὼ, παρασυρθεῖσα ὑπὸ τῆς ὁρμῆς τῶν παθῶν, ὑπὸ τῶν προτάσεων καταχθονίου τινὸς γραϊδίου καὶ ὑπὸ τοῦ καταφλέγοντος τὰ στήθη μου μεγάλου τῆς φιληδονίας πυρός, κατέφυγον εἰς αἰσχρόν τι ἀκατονόμαστον καταγώγιον, καὶ ἐκεῖ ἀπὸ ἐγκλήματος εἰς ἔγκλημα κατήντησα ἔκτρωμα τῆς φύσεως, μέχρις οὗ ὁ θάνατος ἠλευθέρωσεν ἀπ' ἐμοῦ τὴν κοινωνίαν, τῆς ὁποίας κατέστην ὁ λυμεὼν καὶ ἡ μάστιξ. »

« Ἐρύθημα αἰδοῦς καὶ βδελυγμοῦ ἐκάλυψε τὸ ἀγνὸν μέτωπον τῆς Παναγίας, ἥτις ἔκρυψε τὸ πρόσωπον ἐντὸς τῶν χειρῶν της.

— « Εἰς τοιαύτην λοιπὸν κατάστασιν ἐτελείωσα καὶ ἐγὼ τὰς ἡμέρας μου, εἶπεν ἡ τετάρτη. Παρεσύρθην εἰς τὴν αἰσχρὰν ταύτην ζωὴν, οὐχὶ ὑπὸ τῆς φιληδονίας, ἀλλ' ὑπὸ τῆς τρομερᾶς ἀνάγκης καὶ ὑπὸ τῆς ἀσυνειδησίας πλουσίου τινός. Μείνασα χήρα πολὺ νέα, ὡραία καὶ μήτηρ τριῶν ἀνηλίκων τέκνων, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδυνάμην νὰ θρέψω, διότι οὔτε ὁ σύζυγός μου μὲ ἀφῆκέ τι οὔτε ἡ ἐργασία μου ἐξήρκει εἰς τὴν διατροφὴν τεσσάρων ἀτόμων, κατέφυγον μετὰ πολλοὺς διστάγμους πρὸς πλούσιόν τινα, τὸν ὁποῖον ἡ κοινὴ γνώμη ἤθελε λίαν φιλελεήμονα. Ἀλλ' οἴμοι! τὸν πλοῦτόν του ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος τὸν μετεχειρίζετο ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐλεημοσύνης διὰ τοὺς ἀνοσίους καὶ βδελυροὺς σκοπούς του. Ξένος πρὸς πᾶν χριστιανικὸν καὶ ἀνθρώπινον αἴσθημα, ἠθέλησε νὰ μὲ πωλήσῃ τὴν ἐλεημοσύνην του... Ἀπέρριψα μετ' ἀγανακτήσεως τὴν πρότασίν του, ἀλλὰ τὰ τέκνα μου, τὰ ἀθῶα καὶ δυστυχῆ μου τέκνα, ἐζήτουν ἄρτον, καὶ ἡ μικρὰ καὶ θρηνώδης φωνή των ἐθέριζε τὰ σπλάγχνα μου... Ὑπέκυψα! καὶ τὸ πρῶτον τοῦτο βῆμα μὲ κατέστρεψεν. Ἐντὸς ὀλίγου τὰ τέκνα μου ἁρπάγησαν ὑπὸ τοῦ θανάτου, καὶ ἐγὼ ὡς παράφρων κατέφυγον παρά τινι γραίᾳ, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζον φίλην μου, καὶ ἥτις ὠφεληθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀπελπισίας μου μὲ ἀπώλεσε. Τρομερὰ ἀσθένεια μὲ ἠλευθέρωσε τῆς αἰσχρᾶς ἐκείνης καὶ ἐπαχθοῦς ζωῆς, ἐξ ἧς ἐπροσπάθησα μὲν πολλάκις νὰ ἀπαλλαχθῶ καὶ οὕτω νὰ ἀγνισθῶ, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην διότι ἤμην ἐστιγματισμένη· καὶ ἀλλοίμονον εἰς τὴν γυναῖκα, ἥτις ἅπαξ ἐξωκείλλει καὶ στιγματισθῇ! δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἐλπὶς δι' αὐτὴν, εἰμὴ ὁ θάνατος. »

« Ἡ Παναγία ἐδάκρυσε.

— « Νυμφευθεῖσα νέα μετ' ἀνδρὸς, τὸν ὁποῖον οὐδέποτε ἠγάπησα, εἶπεν ἡ πέμπτη, διετέλεσα τιμία καὶ πιστὴ εἰς τὰ χρέη μου διὰ τὸν φόβον τοῦ κόσμου· ἐτεκνοποίησα, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζον πῶς νὰ ἀναθρέψω τὰ τέκνα μου· ἐν ἐνὶ λόγῳ ἔζησα ζωὴν ὅλως φυτικὴν, καὶ ἀπέθανον ὡς εἶχον ζήσει. »

« Ἡ Παναγία ἐστέναξε.

— « Γοητευθεῖσα ὑπὸ τῶν λόγων μοναχῆς τινος φίλης τῆς μητρός μου, εἶπεν ἡ ἕκτη, ἐτάφην ζῶσα καὶ νεωτάτη ἔν τινι μοναστηρίῳ, ὅπου μετ' ὀλίγον ἐτελεύτησα λησμονημένη καὶ ἄγνωστος, καὶ ἐπιθυμοῦσα διακαῶς τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου, τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἐγνώρισα. »

« Ἡ Παναγία ἐκίνησε θλιβερῶς τὴν κεφαλήν.

— « Γεννηθεῖσα ἐκ γονέων, εἰς τὴν ἐσχάτην τῆς κοινωνίας τάξιν ἀνηκόντων, εἶπεν ἡ ἐδδόμη, ἀπὸ μικρᾶς μου ἡλικίας ἐθεώρουν ὡς τὸ μέγιστον τῶν εὐτυχημάτων τὸ νὰ ἔχω ἓν τεμάχιον λευκοῦ ἄρτου. Συνεζεύχθην μετά τινος νέου, εἰς τὴν αὐτὴν ἀνήκοντος τάξιν, καὶ διηρχόμην ὅλας τὰς ἡμέρας μου ἐργαζομένη ἀπὸ πρωΐας μέχρι νυκτὸς μετὰ τοῦ συζύγου μου, ὅπως θρέψωμεν τὰ πολυάριθμα τέκνα, τὰ ὁποῖα συνοδεύουσι φεῦ! τὴν πτωχείαν. Ὁ σύζυγός μου ἀπέθανε, καὶ ἐγὼ, μὴ δυναμένη νὰ θρέψω ὅλην ἐκείνην τὴν πολυάριθμον οἰκογένειαν, ἐχάρισα τὰ τέκνα μου εἰς ἄλλους, κρατήσασα μόνον τὸ νεώτερον, ἓν θυγάτριον· μετ' ὀλίγον ἐστερήθην καὶ τοῦ φωτὸς, καὶ ἠναγκάσθην νὰ ἐπαιτῶ τὸν ἄρτον μου ἐν ταῖς τριόδοις, ἕως οὗ τέλος ὁ θάνατος μὲ ἀπήλλαξε τῶν δεινῶν μου. Πλήν, οἴμοι! ἐγκατέλειψα, Παναγία μου, τὸ ἀνήλικον τέκνον μου εἰς τοὺς δρόμους, ἄστεγον ἔρημον, ὀρφανὸν, ἀπροστάτευτον. Ἀχ! ἡ ἰδέα αὕτη μὲ κατατήκει ἀκόμη καὶ ἐνταῦθα! . . . »

« Δάκρυ οἰκτου ἔρρευσεν ἀπὸ τῶν παρειῶν τῆς Ἀειπαρθένου, ἥτις, τείνασα τὴν δεξιὰν, ἔθεσεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἐκείνης, καὶ διὰ τοῦ θείου αὐτῆς μειδιάματος ἐπαρηγόρησεν αὐτήν.

— « Ἡγεμονὶς μεγάλου βασιλείου, εἶπεν ἡ ὀγδόη, διῆλθον ὅλην μου τὴν ζωὴν καταδυναστεύουσα τοὺς ὑπηκόους μου καὶ παρασύρουσα τὸν σύζυγόν μου εἰς τὴν τυραννίαν· ἐτελεύτησα δὲ ἄδοξος καὶ μισουμένη παρὰ πάντων, καὶ ἀντὶ εὐλογιῶν ἀραὶ καὶ βλασφημίαι, ἀντὶ δακρύων συριγμοὶ ἐσυνώδευσαν τὴν ταφὴν τοῦ σώματός μου. . . . »

« Βλέμμα τρομερὸν τῆς Παναγίας, βλέμμα ὀργῆς καὶ ἀρᾶς ὑπεδέχθη τὴν ἐξομολόγησιν τῆς ψυχῆς ταύτης.

« Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐδιηγήθησαν τὴν ἑαυτῶν ζωὴν καὶ αἱ λοιπαὶ ψυχαὶ μέχρι τῆς ἑνδεκάτης, καὶ ἡ διήγησίς των ἦτο ἡ καθαρὰ ἀλήθεια, διότι δὲν εὑρίσκοντο πλέον ἐπὶ τῆς γῆς, τῆς πατρίδος τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης, ἀλλ' ἐν τῷ οὐρανῷ, τῇ χώρᾳ τῆς ἀληθείας. Ἡ Παναγία δι' ἑνὸς μειδιάματος, στεναγμοῦ ἢ δακρύου, ὑπεδέχετο τὴν ἐξομολόγησιν ἑκάστης ψυχῆς.

— « Σὺ δὲ; ἠρώτησε τὴν τελευταίαν.

— « Ἐγὼ, εἶπε μετριοφρόνως ἡ δωδεκάτη ψυχὴ, τὸ δωδέκατον ἄνθος, ἐγὼ οὐδὲν ἄξιον λόγου ἔχω νὰ διηγηθῶ. Ἐγεννήθην εἰς τὴν κλεινὴν πατρίδα τῆς Πηνελόπης, τῆς Ἱρίννης, τῆς Γοργοῦς, καὶ ἐκ γονέων εὐκαταστάτων καὶ χρηστῶν. Οἱ γονεῖς μου ἐφρόντισαν πολὺ περὶ τῆς ἀνατροφῆς μου, καὶ μὲ ἔμαθον νὰ ἐκτιμῶ τὰ πράγματα κατὰ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἀξίαν. Κατὰ τὴν νεότητά μου ἀφιέρωσα ὅλην μου τὴν καρδίαν εἰς τὸν Θεόν μου, εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τοὺς γονεῖς μου, καὶ μετ' ὀλίγον εἰς τὰ ἀντικείμενα ταῦτα τῆς ἀγάπης μου προσετέθησαν ὁ σύζυγός μου καὶ τὰ τέκνα μου. Συνεζεύχθην μετά τινος νέου, μετριωτάτης μὲν καταστάσεως, ἐναρέτου ὅμως καὶ φιλοπάτριδος, πεπαιδευμένου καὶ ἀγαπῶντός με. Τὸν ἠγάπησα ἐξ ὅλης ψυχῆς, καὶ διήλθομεν ὅλην μας τὴν ζωὴν ἐν χριστιανικῇ ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ· οὐδέποτε ἤλθομεν εἰς διενέξεις διὰ τὰ φροῦδα καὶ μάταια ἐκεῖνα πράγματα, διὰ τὰ ὁποῖα τόσα φεῦ! ἀνδρόγυνα δυσαρεστοῦνται μεταξύ των, καὶ τὰ ὁποῖα καταστρέφουσι τὴν ἡσυχίαν τόσων οἰκογενειῶν! Τὸν ἠγάπων καὶ τὸν ἐσεβόμην, μὲ ἠγάπα καὶ μὲ ἐσέβετο, καὶ ἐζῶμεν οὐχὶ διὰ τὸν κόσμον ἀλλὰ διὰ τὴν οἰκογένειάν μας· ἡ μόνη μας φροντὶς ἦτο ἡ καλὴ ἀνατροφὴ τῶν τριῶν τέκνων μας, δύο ἀρρένων καὶ ἑνὸς θήλεος. Μετὰ μακρὰ ἔτη εὐτυχίας ἐπῆλθε τέλος καὶ ἡ ἐποχὴ τῶν δοκιμασιῶν. Ἐλθόντος τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ μας εἰς νόμιμον ἡλικίαν, τῷ ἐδώκαμεν τὴν εὐλογίαν μας, καὶ τὸν ἐστείλαμεν νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα. . . . δὲν ἐπέστρεψε πλέον! Βαθεῖα καὶ ἀνίατος πληγὴ ἐσπάραξε τὰ σπλάγχνα μου, τὸ ὁμολογῶ, Παναγία μου· ἤμην μήτηρ, καὶ γνωρίζεις τί ἐστι μήτηρ. Μετ' ὀλίγον ἀπέθανε καὶ ὁ δεύτερος υἱός μου καὶ ὁ σύζυγός μου. . . . . μοὶ ἔμεινεν ἡ θυγάτηρ μου, καὶ ἀφιέρωσα τὴν ἐπίλοιπον τεθλιμμένην ζωήν μου εἰς τὴν ἀνατροφὴν καὶ τὴν εὐτυχίαν της, καὶ συνέζευξα αὐτὴν μετά τινος χρηστοῦ νέου, μετὰ τοῦ ὁποίου ζῇ ἐν πάσῃ ὁλβιότητι. Ἐπέζησα ἀρκετὰ ἔτη ὅπως ἴδω καὶ ἀναθρέψω τινὰς ἐγγόνους μου, καὶ ἀνέμενον τὸν θάνατον ἄνευ τινὸς φόβου. Ἐτελείωσα δὲ μὲ ἥσυχον τὴν συνείδησιν, διότι νομίζω ὅτι ἐξετέλεσα τὸ κατὰ δύναμιν τὸ χρέος μου· καθότι ἔρως καὶ ἀφοσίωσις ὑπῆρξεν ὅλη μου ἡ ζωή. Ἠγάπησα ὡς θυγάτηρ καὶ καλὴ πολῖτις, ὡς σύζυγος, ὡς μήτηρ καὶ ὡς μάμμη, καὶ ἀπέθανον ὡς καλὴ Χριστιανή. »

« Χαρὰ καὶ μειδίαμα θεῖον ἐφώτισαν τὸ ἀγγελικὸν τῆς Θεομήτορος πρόσωπον.

— « Εὖγε, θύγατερ! εἶπε, προσφέρουσα αὐτῇ τὰ δύο φίλα αὐτῆς ἄνθη, τὸν κλῶνα τῆς δάφνης καὶ τὸ λευκὸν ῥόδον. Σὺ μόνη εἶσαι ἀξία, σὺ μόνη ἐξεπλήρωσας τὸ καθῆκόν σου, σὲ μόνην πρέπει νὰ ἀναμείψω. Ἡ ἀποστολὴ καὶ τὸ καθῆκον τῆς γυναικὸς ἐπὶ τῆς γῆς εἶνε ὁ ἁγνὸς ἔρως καὶ ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὴν οἰκογένειάν της, εἰς τὸν σύζυγον, τὰ τέκνα καὶ τὴν γεννέτειραν αὐτῆς γῆν. . . . Λάβε τὰ ἄνθη ταῦτα, προσφιλὴς θύγατερ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ στόλισον τὴν ἔνδοξον κεφαλήν σου! »

« Τὰ βιβλία λέγουν, προσέθηκε τελευτῶσα τὴν διήγησιν ἡ θεία μου, ὅτι κάθε ἑκατὸν ἔτη ἡ Παναγία συγκαλεῖ ἐνώπιόν της τὰς ψυχάς, αἱ ὁποῖαι ἀνέβησαν κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ εἰς τὸν οὐρανόν, τὰς ἐρωτᾷ διὰ τὰ ἔργα τῆς ζωῆς των, καὶ ἀνταμείβει ἐκείνην, ἥτις εἶνε ἀξία ἀμοιβῆς, ἐκείνην, ἡ ὁποία ἐμιμήθη τὴν δωδεκάτην ψυχήν. Κυττάξετε λοιπόν, κοριτσάκια μου, νὰ ἀκολουθήσετε τὸ παράδειγμα τῆς ἀγαθῆς ἐκείνης ψυχῆς, ὅπως καὶ σεῖς ἀνταμειφθῆτε. »

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΩΠΡΟΣ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Ἐρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΙ ΓΕΦΥΡΑΙ.

Ἡ εὕρεσις καὶ κατασκευὴ τῶν ὑποβρυχίων γεφυρῶν ἀνάγεται εἰς τὴν παναρχαίαν ἐποχήν. Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἀναφέρει ὅτι ἡ Σεμίραμις, ἡ μεγαλουργὸς ἐκείνη καὶ φιλόκαλος βασίλισσα τῶν ἀρχαίων χρόνων, κατεσκεύασε δύο ὡραῖα καὶ μεγαλοπρεπῆ παλάτια εἰς ἑκατέραν τῶν δύο ἀντιθέτων ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου. Θέλουσα δὲ νὰ μεταβαίνῃ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο χωρὶς νὰ ἦνε ὁρατὴ ὑπὸ τῶν ἀδιακρίτων καὶ περιέργων ὀφθαλμῶν τοῦ λαοῦ, κατεσκεύασε θολωτήν τινα ὁδὸν ὑπ' αὐτὴν τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ. Καὶ πρῶτον, σκάψασα διώρυγά τινα βαθυτάτην, ἔτρεψε πρὸς αὐτὴν τὸ ποτάμιον ῥεῦμα, εἰς τρόπον ὥστε τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς κοίτης, ὅπου ἔμελλε νὰ κατασκευασθῇ ἡ ὑπόγειος γέφυρα, ἔμεινε ξηρὸν καθ' ὅλον τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν τῆς κατασκευῆς. Τὸ τεῖχος τοῦ θόλου, κατεσκευασμένον ὑπὸ μεγάλων πλίνθων, συνηνωμένων διά τινος ἀσβεσταργίλλου, ἡνωμένης μετ' ἀσφάλτου, εἶχε πάχος ἑπτὰ ποδῶν, τὰ δὲ πλάγια τείχη, ἐπίσης ἐκ πλίνθων κατεσκευασμένα καὶ στερεῶς κεχρισμένα, εἶχον πάχος πλέον τῶν εἴκοσι ποδῶν διὰ νὰ ἀντέχωσιν εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ ῥεύματος· τὸ ὅλον τῆς ὑπογείου ταύτης ὁδοῦ εἶχεν ὕψος δώδεκα ποδῶν καὶ δεκαπέντε πλάτος, τὰ δὲ δύο ἄκρα αὐτῆς ἐκλείοντο δι' ὀρειχαλκίνων πυλῶν. Τὸ κολοσσαῖον τοῦτο ἔργον ἀπεπερατώθη ἐν διαστήματι διακοσίων ἑξήκοντα ἡμερῶν. Λέγεται ὅτι τοιαύτη τις ὑποβρύχιος ὁδὸς ὑπάρχει ἐπίσης μεταξὺ τῶν ἐν Σικελίᾳ Συρακουσῶν καὶ τοῦ παρακειμένου αὐταῖς νησιδίου Ὀρτυγία.

Ἡ τοῦ Ταμέσιος ὑποβρύχιος γέφυρα εἶνε ἓν τῶν γιγαντείων καὶ μεγαλοπρεπεστέρων ἐπιχειρημάτων τῶν νεωτέρων χρόνων· ἀλλ' ἀσυγκρίτως θαυμαστότερον ἔργον ἤθελεν ἀποβῆ τῳόντι ἡ πολλάκις προταθεῖσα καὶ ἄχρις ὥρας μὴ πραγματοποιηθεῖσα ὑποβρύχιος ὁδὸς μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας.

ΚΡΕΜΑΣΤΑΙ ΓΕΦΥΡΑΙ.

Οἱ περίφημοι κρεμαστοὶ κῆποι τῆς ἀρχαίας πόλεως Βαβυλῶνος, οἱ συγκαταλεγόμενοι δικαίως μεταξὺ τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς κατασκευῆς των ὡς δίδοντες μικρὰν νύξιν εἰς τὰς κρεμαστὰς γεφύρας τῶν μεταγενεστέρων χρόνων. Ὅσον δὲ ἀβέβαιος καὶ ἂν ᾖ ἡ ἐποχὴ καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀνακαλύψεώς των, οἱ Εὐρωπαῖοι διατείνονται ὅτι εἰς αὐτοὺς χρεωστεῖται ἰδίως ἡ τελειοποίησις τῶν βαθητικωτάτων τούτων μέσων τῆς συγκοινωνίας. Καὶ ὅμως οὐδεμία δόξα ἐφευρέσεως χρεωστεῖται εἰς τοὺς μηχανικοὺς τοῦ ἔθνους τούτου, διότι πολλαὶ τοιαῦται γέφυραι, ἀναγόμεναι εἰς ἀρχαιοτάτην ἐποχήν, ἀνεκαλύφθησαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν Ἰμαλαΐων ὀρέων, καὶ ἐξ αὐτῶν ὁδηγούμενοι οἱ Ἄγγλοι πρῶτοι, ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ κατασκευάσωσι τοιαύτας καὶ ἐν Εὐρώπῃ.

Ἕκαστος χωρὶς νὰ ἴδῃ φαντάζεται εὐκόλως τί ἐστι κρεμαστὴ γέφυρα· πλατεῖά τις σανίς, τουτέστι σανίδωμα στερεῶς συνεζευγμένον, ἐρριμμένη ἀπὸ μιᾶς ἄκρας εἰς ἄλλην καὶ κρεμαμένη ἐκ τῶν δύο ἄκρων διὰ σιδηρῶν νημάτων, περιεσπειρομένων ἐν σχήματι κάλω, καὶ εἰς ὕψος τοιοῦτον, ὥστε νὰ διέρχωνται κάτωθεν τὰ μεγαλήτερα πλοῖα. Εἰς τὰς κρεμαστὰς γεφύρας τῶν Ἰμαλαΐων ὀρέων τὸ σιδηροῦν πλέγμα, τὸ συνέχον καὶ συνδέον τὰ ἄκρα τῆς γεφύρας, ἀντικαθίσταται διὰ στερεῶν σχοινίων, κατεσκευασμένων ἐκ σκληροτάτου τινὸς μακροῦ χόρτου, φυομένου εἰς τὰ ὄρη. Ἡ δὲ σανὶς ἢ τὸ σανίδωμα αὐτὸ φαίνεται αἰωρούμενον μεγαλοπρεπέστατα ὑπεράνω τῶν χαινόντων ἐκείνων καὶ καταπληκτικῶν βαράθρων, ταλαντευόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ὡς αἰώρα.

Ῥ.

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΕΡΡΙΚΟΥ ΤΟΥ Γ'.

Ὁ τέως Δοὺξ τῆς Ἀνδεγαυίας (D' Anjou) ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας τῷ 1553 ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἑρρῖκος Γ'. « Ποτὲ βασιλεύς, κατὰ τὴν

ἱστορικὸν Μεζεραΐον, δὲν ἤθελε κριθῆ ἀξιώτερος νὰ βασιλεύσῃ, ἐὰν δὲν ἐβασίλευε! » Καὶ τῳόντι ὁ Ἑρρῖκος εἶχε πάσας τὰς κλίσεις καὶ τὰς ἀρετὰς χρηστοῦ μονάρχου. Ἦτο παῤῥησιαστικὸς, ἀξιοπρεπὴς περὶ τε τοὺς λόγους καὶ τοὺς τρόπους, ἱλαρὸς τὴν φυσιογνωμίαν, ἐπιεικὴς τὸ ἦθος καὶ ἀνδρεῖος, ἐν μέρει δὲ καὶ στρατηγικός· διότι ἀνδραγαθίαι τινὲς, οἷαι αἱ κατὰ τὰς μάχας τοῦ Ζαρνὰκ καὶ Μονκοντούρ, περιέβαλον αὐτὸν μὲ πολεμικῆς δόξης εὐκλειαν, ἀναγγελλούσης μέλλοντα ἤρωα τοσούτῳ ἀναγκαῖον εἰς τὸ κατακερματισμένον βασίλειον τῆς Γαλλίας.

Ἀλλ' ἡ δύναμις τοῦ ἡγεμόνος τούτου ἐξέλιπε κατ' αὐτὸ τὸ ἔργον του, ὁ δὲ ἀνδρεῖος καὶ ἐπιχειρηματίας ἄλλοτε Δοὺξ τῆς Ἀνδεγαυίας ἀνεδείχθη ἠλίθιος Ἑρρῖκος Γ'. Πόθεν ἀρά γε προῆλθεν ἡ μεταβολὴ αὕτη τοῦ χαρακτῆρός του; μήπως ἐκ τοῦ ὀλεθρίου ἀξιώματος τῆς μητρός του, φρονούσης ὅτι οἱ ἀντιπολιτευόμενοι καὶ ἐπιφοβώτεροι τῶν βασιλέων ἐχθροὶ ἔπρεπε νὰ ἐκθηλύνωνται διὰ τῶν αὐλικῶν ἡδονῶν; Ἀλλὰ βεβαίως οὐδέποτε μαγεία ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ μεγαλητέραν μεταμόρφωσιν. Ὅθεν, ἐνῷ ὁ Καλβινισμὸς ἐξηπλοῦτο πανταχόθεν, οἱ δὲ Καθολικοὶ ὤφειλον νὰ συναspίζωνται, ὁ Ἑρρῖκος ἐβράβευε τοὺς μᾶλλον ἐπιτηδείους τῶν φίλων του εἰς διαφθορὰν τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν αὐλικῶν αὐτῶν γυναικῶν, ἐσκεπάζετο τὰς χεῖρας διὰ μυριπνόων χειρίδων, ἠλείφετο τὸ πρόσωπον μὲ εὐώδη μίγματα ἢ ἐπεπάσσετο μὲ ἄμυλον, κατὰ τὴν τότε συνήθειαν, περιεφέρετο ἀτάκτως εἰς τὰς ῥύμας τῶν Παρισίων, πύπτων πολλάκις τοὺς παραπορευομένους, ὡς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν εὐθυμιῶν τῆς ἀποκρέω, ἢ εἰσεχώρει ἀσυστόλως καὶ εἰς αὐτὰς τὰς τυχούσας οἰκίας. Τῇ δὲ 14 Ἰουλίου τοῦ 1576 ἐπέστρεψε μετὰ τῆς βασιλίσσης ἐκ τῆς Νορμανδίας, συνεπάγων πλῆθος ψιττακῶν, κυνῶν καὶ πιθήκων. Ἐφεῦρε δὲ καὶ νέον τρόπον λατρείας τοῦ Θεοῦ, τὴν λιτανείαν τῶν μαστιγωτῶν, καθ' ἣν ἄνδρες καὶ γυναῖκες, κατακεχωσμένοι εἰς μικρὰ σακκία κυανᾶ μέλανα ἢ λευκά, ἔτρεχον χορεύοντες καὶ φωνάζοντες ὡς παράφοροι. Καὶ ἔπειτα, θαυμάζομεν πῶς ἐξανέστη ὁ λαὸς κατὰ τῆς τοιαύτης τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ἀποκτηνώσεως!

« Ἐξακολούθει, Ἑρρῖκε, ἔγραφον εἰς μίαν τῶν κατὰ τοῦ βασιλέως σατυρῶν, ἐξευτέλιζε τὸ βασιλικὸν διάδημα, τὸ ὁποῖον σοὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ τὸ καταστήσῃς σεβαστὸν εἰς τὴν Γαλλίαν! βυθίζου εἰς ληθαργικὸν ὕπνον! Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἀγρυπνοῦσι, δείλαιε, οἱ κακοῦργοι, καὶ μετ' ὀλίγον θέλει ἀντηχήσει ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου τῶν παλατίων τοῦ Σαὶν-Κλούδου ἡ τρομερὰ φωνή: « Τόπον εἰς τὴν ἐκδίκησιν τοῦ λαοῦ! » Τῳόντι ἡ ἐκδίκησις αὕτη ὑπῆρξε φρικτὴ· διότι ἡ κοινὴ ἐξαχρείωσις ἦτο τοσοῦτον προχωρημένη, ὥστε τὸ ἐγχειρίδιον ἔμενε τὸ μόνον ὄργανον σωφρονισμοῦ κατά τε τὴν πολιτείαν καὶ τὰς οἰκογενείας. Οὕτως ἐφονεύθησαν καὶ οἱ ἄρχοντες Γύζαι. Διατριβαὶ ὑβριστικαὶ ἐξηκολούθουν νὰ δημοσιεύωνται, καὶ ἐτοιχοκολλῶντο πολλάκις κατὰ τῆς δυστυχοῦς βασιλικῆς οἰκογενείας, διὰ νὰ ποτίζεται πρωΐμως ὁ ὄχλος τὸ ὁποῖον πειρατίχον ὀλητήριον. Λίαν χρόνον ἔστι νὰ ἀναφέρωμεν τὰς βαναύσους πολλῶν ἐξ αὐτῶν λοιδορίας· ἀρκεῖ δὲ μόνον νὰ εἴπωμεν ὅτι τῶν ποιητῶν ἡ φαντασία ἐξήφθη ὡς εἴπερ ποτὲ ἐπὶ τῆς πονηροτάτης ταύτης ἀμίλλης, ἡ δὲ μήτηρ τοῦ βασιλέως ἐλέγετο παρά τινος ἐξ αὐτῶν χειροτέρα καὶ αὐτῆς τῆς Ἰεζάβελ, διότι οὔτε οἱ κύνες ἤθελον καταδεχθῆ νὰ καταφάγωσι τὸ πτῶμά της. Πρὸ πάντων ἐφιλοτιμεῖτο ἡ κατὰ τοῦ βασιλέως Συμμαχικὴ ἑταιρία, ἡ λεγομένη Ligue, νὰ πολλαπλασιάζῃ τοὺς σκανδαλώδεις τούτους λιβέλλους, εἰς οὓς ὅμως ἐνίοτε παριστάνετο πιστότατα ἡ ἐπικρατοῦσα κατάστασις, ὡς εἰς τοὺς ἑφεξῆς στίχους:

« Ὅσοι νὰ ζωγραφήσητε κόσμον ἀνεστραμμένον
θέλετε, τὴν γυμνότητα γράψατε τῆς Γαλλίας,
τὴς πιεζούσας τὸν λαὸν αἰσχρότητας μυρίας,
ἐξ ὧν εἶνε τὸ ἔδαφος ἡμῶν κατεσπαρμένον.
Ἐθελοδούλους εὐγενεῖς φαντάσθητ' ἀσυστόλως
εἰς ὑπουργήματ' ἄθλια, καὶ ἀναλγήτους ὅλως·
ὁ ὄνος ἔγινε κριτὴς, πεινᾷ ὁ χρηστοήθης,
κ' ἐνῷ λιμώττει ὁ σοφὸς παχὺν ὁ κακοήθης.
Τὰ τῆς Αὐλῆς ἀνδράποδα στολίζονται ἰδίως
μὲ χάριν ἐξαιρετικὴν. Ἰδοὺ ἡμῶν ὁ βίος! »

Ἐνῷ αἱ τοιαῦται σάτυραι περιεφέροντο πανταχοῦ κατὰ τοῦ πρώτου ἄρχοντος, ἐσπούδαζον καὶ οἱ ἱεροκήρυκες νὰ ὑποθάλπωσι κρυφίως τὴν στάσιν καὶ τὴν δημοσίαν ἀγανάκτησιν. Ἐνταῦθα δὲ κατ' ἐξοχὴν πρέπει νὰ ἐλεήσωμεν τοῦ ἀνθρωπίνου νοὸς τὴν ἀσθένειαν, διότι δυσκόλως δύναταί τις νὰ ἀνεύρῃ τὴν ἀρχὴν τῶν γενομένων ἐν μέσῳ τοιούτου χάους ἐγκλημάτων, συκοφαντιῶν, ῥαδιουργίας καὶ ἐξευτελισμοῦ.

Ἀλλὰ βεβαίως τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα πρὸ πάντων παρώξυνε τὴν πληθὺν τῶν στασιαστῶν, ἐπειδὴ ἔλεγον ὅτι δὲν ἤθελόν ποτε ἀνεχθῆ μέχρι τέλους αἱρετικὸν βασιλέα. Σημειωτέον δὲ ὅτι πρῶτον τοῦτον τὸν ὅρκον, τὸν περὶ πίστεως, ὡρκίζοντο οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας, ἐπ' αὐτῷ δὲ πεποιθότες καὶ οἱ ὑπήκοοι, ὤμνυον εἰς αὐτοὺς πίστιν καὶ εὐπείθειαν. Τοῦτο δὲ ἀναγνωρίζων καὶ Ἑρρῖκος ὁ Γ', ἔλεγε πρὸς τὸν διάδοχόν του, ἤδη τὰ λοίσθια πνέων: « Ἔσο βέβαιος ὅτι ποτὲ

δὲν θέλεις βασιλεύσει τῆς Γαλλίας, ἂν δὲν γίνῃς Καθολικὸς καὶ ὑποταγῇς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. » Διὰ τῶν τοιούτων δὲ φρονημάτων διεσώθη ἀνεπηρέαστος εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ κλονουμένη πίστις, ἐνῷ ἡ Ἀγγλία ἐκυλίετο ἀρνησίθρησκος εἰς τοὺς πόδας Ἐρρίκου τοῦ Η'.

Ἡ στάσις προσελάμβανε μάλιστα ὡς ὄργανον τῶν διαβουλίων αὐτῆς τοὺς ἱερεῖς. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ἐλεεινοὶ ὑποκριταί, ἐμπαίζοντες τὸν Θεὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς θρησκείας, ἐλύσσων κατὰ τῆς Αὐλῆς· εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἰδίως ἀνεβόησεν: «Ἔχομεν ἀνάγκην ἑνὸς Ἀώδ! » Τὸ δὲ πλῆθος, ὑποκινηθὲν ὑπὸ τῶν λόγων τούτων τοῦ στασιάρχου καὶ περιεργείᾳ φερόμενον, ἀνεγίνωσκε μετ' εὐχαριστήσεως τὴν ἕξῆς περικοπὴν τοῦ Γ' βιβλίου τῶν Κριτῶν: « Καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἐδούλευον δεκαοκτὼ ἔτη Ἐγλὼμ, τὸν βασιλέα τῶν Μωαβιτῶν· ἔπειτα δὲ ἀνύψωσαν τὴν φωνὴν των πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν, ὅστις ἔπεμψε πρὸς αὐτοὺς σωτῆρα, λεγόμενον Ἀώδ, τὸν υἱὸν τοῦ Γηρᾶ. Οὗτος, λαβὼν μίαν ἡμέραν μάχαιραν δίστομον, ἔχουσαν μῆκος μιᾶς παλάμης, ἔκρυψεν αὐτὴν ὑπὸ τὸν μανδύαν του, ἔπειτα ὑπῆγε νὰ προσφέρῃ δῶρα πρὸς τὸν Ἐγλὼμ, ὅστις ἦτο λίαν παχὺς καὶ φιλάργυρος. Ἀφοῦ δὲ προσήνεγκεν αὐτὰ, εἶπεν· « Ἔχω μυστικόν τι νὰ σοὶ εἴπω, ὦ βασιλεῦ. » Ἀποπέμψαντος δὲ τοῦ βασιλέως τοὺς περιεστῶτας, ὁ Ἀώδ, σπασάμενος τὴν μάχαιραν, ἐνέπηξεν εἰς τὴν κοιλίαν αὐτοῦ μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς, ὥστε καὶ ἡ λαβὴ αὐτῆς εἰσεχώρησεν εἰς τὴν πληγήν. »

Τὸ ἐδάφιον τοῦτο τῆς Γραφῆς ὑπῆρξε πιθανῶς τὸ πρόγραμμα τοῦ δολοφόνου Ἰησουΐτου Ἰακώβου Κλήμεντος, ὅστις, μαινόμενος ὁ ἐπίτριπτος, ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἐκδικητὴν πεμφθέντα παρὰ τοῦ Θεοῦ. Περίεργον δὲ φαίνεται ὅτι, ἀνακοινώσας τὸ φρικτὸν ἀπόῤῥητον τοῦτο εἰς τὸν Ἡγούμενόν του, ἠξιώθη ἐγκρίσεως. Διάφοροι μεγιστᾶνες ἐν τοσούτῳ τὸν παρώξυνον, ἰδίως δὲ ἡ Δούκισσα τοῦ Μονπανσιὲ τῷ ὑπέσχετο καὶ τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου ἢ τοὐλάχιστον τὴν Καρδιναλικὴν πορφύραν, ἐξάπτουσα τὴν θεοσέβειάν του καὶ δι' αἰσχροτέρων ἄλλων τρόπων, ὡς ἐλέγετο.

Ὁ βασιλεὺς τότε, σταθμεύων μετὰ τῆς στρατιᾶς του εἰς τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν παλάτιον τοῦ Σαὶν-Κλούδου, ἤλπιζε νὰ καταστρέψῃ τὴν κατ' αὐτοῦ συμμαχίαν τῶν φατριαστῶν ἐντὸς ὀλίγου διὰ σφοδρᾶς τινος προσβολῆς. Διὸ, καὶ βλέπων ποτὲ ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν συνδένδρων λόφων τὴν πρωτεύουσαν, εἶπε: «Λουτετία, εἶσαι ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου, ἀλλ' εἶσαι τόσον ἰδιότροπος καὶ ἀπειθὴς, ὥστε ἔχεις ἀνάγκην φλεβοτομίας διὰ νὰ ἀπαλλαχθῇς ἐκ τῆς φρενήτιδος. Ἐλπίζω δὲ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου δὲν θέλει φαίνεσθαι ἄλλο, εἰμὴ τὰ ἴχνη τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν τειχῶν σου! »

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν (31 Ἰουλίου 1589) ἐξῆλθε τῆς πόλεως ὁ ὑποκριτὴς Ἰάκωβος Κλήμης, φέρων ὑπὸ μάλης τὸ εὐχολόγιόν του, τὸ δὲ ἐγχειρίδιον ἔχων κεκρυμμένον ὑπὸ τὸν μανδύαν του. Ἐκόμιζε δὲ καὶ ἐπιστολὰς καὶ διαβατήριον, τὸ ὁποῖον ἔλαβε δολίως παρὰ τῶν ἀρχηγῶν τῆς στάσεως Ἀχιλλέως Χαρλὰῦ καὶ τοῦ Κόμητος Βρυεννίου. Ἐνῷ δὲ ἐξηκολούθει τὸν δρόμον του, συνελήφθη παρὰ τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ἀπελύθη δείξας τὰ γράμματα. Φιλοξενηθεὶς δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἑσπέραν παρά τινος Εἰσαγγελέως, Γουεσλίου καλουμένου, ἐθεἰπνισε καὶ ἐκοιμήθη ἡσύχως εἰς τὴν σκηνήν του· ἀλλ' ἡ θέα τῆς μαχαίρας, τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη ἐπὶ τῆς τραπέζης διὰ νὰ κόψῃ τὸ κρέας, ἐτάραξε τὸν Εἰσαγγελέα· ὅθεν τὸν ἠρώτησε πῶς ἄνθρωπος, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ εὐχολόγιον πρὸς δέησιν τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης, ἦτο ἐφωδιασμένος μὲ μάχαιραν. Ὁ μοναχὸς ἔφερεν ὡς ἀπόκρισιν τὸ ἑξῆς ῥητὸν τοῦ Εὐαγγελίου: « Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. » Ὅτε δὲ ὁ Κλήμης ἔδειξε τὸ εὐχολόγιόν του, ὁ Γουέσλιος προσέθηκε: « Φημίζεται ὅτι οἱ μοναχοὶ ἀπεφάσισαν νὰ φονεύσωσι τὸν βασιλέα.—Ἀναμφιβόλως! » ὑπέλαβε τότε ὁ Κλήμης· ἀλλ' ὁ λόγος οὗτος παρῆλθεν ὡς ἀστεϊσμὸς, οὔτε ἐκίνησε τὴν προσοχὴν τοῦ συνδαιτημόνος.

Τῇ ἐπαύριον ὁ Κλήμης ἐπορεύθη εἰς ἔντευξιν τοῦ βασιλέως μετὰ τῆς συνήθους ἀταραξίας καὶ γαλήνης τοῦ πυρέσσοντος, κατὰ τὸν παροξυσμὸν αὐτοῦ τῆς νόσου. Εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τὸν θάλαμον, ὁ βασιλεὺς ἵστατο προσέχων εἰς τὴν ἐμπόρπησιν τοῦ ἐνδύματός του, ἔλαβεν ὅμως τὰς ἐγχειριζομένας αὐτῷ ἐπιστολάς. Ἐνῷ δὲ ἀνεγίνωσκεν αὐτὰς μετ' ἐπιστασίας, ὁ Κλήμης, ἐξαγαγὼν τὴν μάχαιραν, ἔχωσεν αὐτὴν εὐθὺς εἰς τὸ ὑπογάστριον τοῦ βασιλέως. « Ἆ! τὸν ἀχρεῖον καλόγηρον! ἀνεβόησεν ὁ δυστυχὴς ἡγεμών· μὲ ἐφόνευσεν! ἂς τὸν φονεύσωσιν! » Ἀμέσως δὲ, ἀποσπάσας τὴν μάχαιραν ἐκ τῆς πληγῆς, ἐκτύπησε τὸν Κλήμεντα, ὁ δὲ Γουέσλιος παρὼν τὸν ἐπάταξε διὰ τῆς κώπης τοῦ ξίφους του, καὶ ὁ Λογιὰκ καὶ Μιρποὰ, καταφέροντες ἀλλεπαλλήλους τὰς πληγὰς, ἀφῆκαν αὐτὸν νεκρόν.

Δύναται πᾶς τις νὰ φαντασθῇ πόσον ἦτο θλιβερὸν τὸ θέαμα τοῦτο. Ἔνθεν μὲν ὁ βασιλεὺς συνέχων διὰ τῆς χειρός του τὰ προσπίπτοντα ἐν-

τερά του, ἔνθεν δὲ οἱ πιστοὶ αὐτοῦ ὑπασπισταὶ καὶ θαλαμηπόλοι προσερχόμενοι καὶ ὀλολύζοντες, παρέκει δὲ ὁ δολοφόνος αἱματόφυρτος καὶ κατακεκλιμένος! Τότε ὁ βασιλεὺς, τεθεὶς ἐπὶ τῆς κλίνης, μετεκάλεσε περὶ ἑαυτὸν τοὺς εὐνοουμένους καὶ τὸν βασιλέα τῆς Ναβάρας, ἀπηύθυνε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὰ ἑξῆς: « Δὲν λυποῦμαι, φίλοι, παντελῶς περὶ τῆς τύχης μου· ἔζησεν ἴσως ἱκανῶς διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν δόξαν του εἷς τις ἀποθνήσκει ἐν Κυρίῳ. Ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου, ὅστις περιστοιχεῖ τὸν θρόνον, εἰς πόσα καὶ ὁποῖα σφάλματα περιπίπτει ὁ βασιλεύς! εἰς πόσα μάλιστα καὶ ἀκουσίως δὲν παρασύρεται! Μόλις τὰ πάθη καὶ ἡ θέλησις τοῦ Κυριάρχου ἐξασκοῦσιν ἐπιρροήν τινα εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὥστε, ἀντὶ νὰ ὑπάρχῃ κύριος τῶν ἔργων του, ὑπηρετεῖ αὐτὸς τὰς ἰδιοτροπίας καὶ τὰς ὀρέξεις τῶν περὶ αὐτόν! Πιστεύσατέ με ὅτι σᾶς ὁμιλῶ περὶ τούτου ἐκ πείρας! »

Οὕτω δὲ ἐξηκολούθει ἀξιοπρεπῶς νὰ διερμηνεύῃ καὶ δικαιολογῇ τὰς πράξεις τοῦ βίου του· ἡ θέα τοῦ θανάτου ἐφαίνετο ὅτι ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν πᾶσαν τὴν εὐγλωττίαν καὶ τοὺς ὑγιεῖς λογισμοὺς τῆς νεότητος. Αἰσθανόμενος ὅμως ἐκλειπούσας ἤδη τὰς δυνάμεις του, ἀνεφώνησε: « Χαίρετε, φίλοι μου! μὴ λυπεῖσθε διὰ τὸν θάνατόν μου, ἀλλὰ δέεσθε τοῦ Θεοῦ ὅπως γίνῃ ἵλεως πρὸς μέ! » Ἡ κηδεία τοῦ Ἑρρίκου ἐγένετο σοβαρὰ καὶ σιωπηλή, ἡ δὲ καρδία του κατετέθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Σαὶν-Κλούδου μετὰ Λατινικῆς ἐπιγραφῆς, ἧς ἡ ἔννοια εἶνε ἡ ἑξῆς:

Στῆθι, ὁδοιπόρε, καὶ θρήνησον τὴν τύχην τῶν βασιλέων!
Ὑπὸ τὸν λίθον τοῦτον καλύπτεται ἡ καρδία τοῦ βασιλέως ἐκείνου,
ὅστις ἔδωκε νόμους εἰς τοὺς Γάλλους καὶ τοὺς Σαρμάτας,
ἀλλὰ μοναχὸς δολοφόνος ἔκοψε τῆς ζωῆς του τὸ νῆμα.
Λίθε, διαβάτα, θρήνων τὴν τύχην τῶν βασιλέων!

Τὸ δὲ σῶμα τοῦ Κλήμεντος, γυμνωθὲν μέχρι τῆς ζώνης, ἐδέθη εἰς τέσσαρας ἵππους καὶ διεμελίσθη. Ἀλλ' οἱ Παρισινοί, ἐκβακχευόμενοι ὑπὸ τῶν Δουκισσῶν Μοντπανσιὲ καὶ Νεμούρ, περιφερομένων εἰς τὰς ῥύμας τῆς πόλεως ἐφ' ἁμάξης, ἐπαναγύριζον τὴν ἡμέραν ταύτην ὡς ἑορτήν, τινὲς δὲ καλόγηροι ἐτίμησαν καὶ ὡς ἅγιον τὸν δολοφόνον.

« Ἀπέθανεν ὁ βασιλεύς! Ζήτω ὁ βασιλεύς! » ἠκούετο πανταχόθεν ὡς σύνθημα τῆς ἀναγορεύσεως νέας δυναστείας, τῆς τῶν Βουρβόνων. Ἀλλὰ μετὰ 25 ἔτη ἕτερος Ἑρρίκος, ὁ Ἑρρίκος Δ', ἔμελλε καὶ αὐτὸς νὰ γίνῃ θῦμα τῶν θρησκευτικῶν ἐρίδων καὶ τῆς ἐπαράτου θεοβλαβείας· αἴτιον δὲ τούτου, διότι ἀμφότεροι οἱ Ἑρρίκοι οὗτοι ἔζων οἰκογενειακῶς μετὰ τοῦ λαοῦ, ἐδέχοντο εἰς τὰς τραπέζας των τοὺς σοφοὺς καὶ λογίους ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ καταγωγή των, τοὺς περιεπιοῦντο προσηνῶς καὶ κατὰ πάντα ἐφαίνοντο φίλοι μᾶλλον πάντων ἢ Κύριοι, ἕως οὗ ὁ Ῥιχελιεὺς κατόπιν, περιβαλὼν τὴν Κυβέρνησιν μὲ δεσποτικὸν χαρακτῆρα, μετεμόρφωσε τὸ ἀπροσποίητον πρὸς τὸν βασιλέα σέβας εἰς βιαίαν φαινομένην λατρείαν. Εἰς τρόπον ὥστε ὁ λαός, διαμένων κεχωρισμένος ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς του, κατήντησε νὰ μὴ τοὺς γνωρίζῃ.

Παράδοξοι εἶνε αἱ κατὰ τοῦ διαδεχθέντος τὸν Ἑρρίκον Γ' ἀπόπειραι δολοφονίας, πρὸ πάντων παρὰ τῶν Ἰησουϊτῶν. Τῷ 1593 μαθητευόμενός τις τοῦ Λοϊόλα, ὁ Βαρριέρος, ἀποπειρᾶται νὰ δολοφονήσῃ Ἑρρίκον τὸν Δ,' ἀλλ' ἀποτυγχάνει. Τῷ 1594 ἀναφαίνεται νέος δολοφόνος τοῦ αὐτοῦ βασιλέως, ὁ Ἰωάννης Χατέλλος, εἰς οὗ τὴν χεῖρα ἔθεσαν τὴν μάχαιραν τὰ ἀντιχριστιανικὰ μαθήματα τῶν Ἰησουϊτῶν, οἵτινες καὶ ἐτόλμων νὰ ἀναλάβωσι τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ δολοφόνου· ἀλλὰ τότε διώκονται οὗτοι ἐκ τῆς Γαλλίας, ὁ δὲ τολμήσας νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἐνόχου ἀπολογίαν νομομαθὴς Ἰησουΐτης Γουϊνάρδος ἀπαγχονίζεται εἰς τὴν Ῥοέβρν. Ἕως οὗ τῷ 1610 ὁ Ῥαβαιλλὰκ ἀποπειραθεὶς ἐπιτυγχάνει. Οἱ Ἰησουΐται ἐζωγράφησαν τότε μεγάλην εἰκόνα, ἐν ᾗ παρέστησαν τὸν μὲν δολοφόνον ἀναβαίνοντα εἰς οὐρανοὺς ἐν μέσῳ τῶν Ἀγγέλων καὶ πεπληρωμένην δόξης, ἐνῷ Ἑρρίκος ὁ Δ', τὸ θῦμα αὐτοῦ, κατακρημνίζεται εἰς τὰ βάθη τῆς κολάσεως. Ἡ εἰκὼν αὕτη ἐδεικνύετο μέχρι τοῦ 1815 εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἐν Παρισίοις Παλατίου τῆς Δικαιοσύνης, ὅπου ἴσως σώζεται εἰσέτι.

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΚΟΛΑΚΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΥΣ. — Πάντοτε καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν ἐκολάκευσαν τοὺς μεγάλους, ἀλλ' οὐχί ποτε ὅσον κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Ἄννα ἡ Αὐστριακὴ ἠρώτησέ ποτε τὴν θαλαμηπόλον της, ποία ὥρα εἶνε· αὐτὴ δὲ ἀμέσως ἀπήντησεν ὑποκλινομένη, « Ἡ ὥρα, ἥτις ἀρέσει εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα. »

Ὁ Μαγνάρδος ἤξευρε νὰ κολακεύῃ καὶ ἄνευ γλυφίδος. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἔκαμνε διὰ δεκάτην φορὰν τὴν προτομὴν Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', « Μαγνάρδε, δὲν μὲ εὑρίσκεις γηράσαντας; ἠρώ-

τησεν ὁ βασιλεύς. — Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ κόλαξ τεχνίτης, βλέπω νίκας τινὰς πλειότερον ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς ὑμετέρας Μεγαλειότητος. »

Δήμαρχος πόλεώς τινος, εὑρεθείς ποτε ἠναγκασμένος νὰ δώσῃ διαβατήριον εἰς διακεκριμένον τινὰ πλούσιον μονόφθαλμον, καὶ μὴ θέλων νὰ φανῇ τόσον ἀπολίτευτος ὥστε νὰ ἐκθέσῃ τὴν δυσμορφίαν αὐτοῦ, μετεχειρίσθη τὴν ἀκόλουθον φράσιν: « Ὀφθαλμοὶ μέλανες, εἰς τῶν ὁποίων εἶνε ἀπών. »

Ὁ Βὰν Δὺκ ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς εἰκόνος τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας, ἥτις εἶχε θαυμασίας χεῖρας. Ἐπειδὴ δὲ ἐχρονοτρίβει πολὺν καιρὸν εἰς τὴν ἀπεικόνισιν αὐτῶν, ἡ ἡγεμονὶς τὸν ἠρώτησε, διατὶ κατέβαλλε πλειοτέραν προσοχὴν εἰς τὰς χεῖράς της παρὰ εἰς τὴν κεφαλήν της. — « Διότι ἐλπίζω, Μεγαλειοτάτη, ἀπὸ τὰς ὡραίας αὐτὰς χεῖρας ἀνταμοιβὴν ἀξίαν ἐκείνης, ἥτις τὰς φέρει! » ἀπήντησεν ὁ ζωγράφος.

Ἔμπορός τις προσέφερεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἱσπανίας Φίλιππον Γ' μεγαλοπρεπῆ καὶ βαρύτιμον ἀδάμαντα, ὅστις ἔλεγεν ὅτι τῷ ἐκόστιζεν ὑπὲρ τὰς τρεῖς χιλιάδας φράγκων. — « Καὶ πῶς ἐτόλμησας, τῷ παρετήρησεν ὁ βασιλεύς, νὰ διακινδυνεύσῃς τόσην ποσότητα; — Ἤξευρα, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ ἔμπορος, ὅτι ὑπῆρχεν εἰς τὸν κόσμον εἷς βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας. »

Εἶνε περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ ἀδάμας ἠγοράσθη ἀμέσως.

ΓΝΩΜΙΚΑ. — Τὰ ἑξῆς γνωμικὰ ἐξήχθησαν ἔκτινος ἠθικοῦ Συγγράμματος ἐκ τῶν συγχρόνων:

— Τὸ νὰ ἐκβάλωμεν ἀπὸ τὴν κεφαλήν μας μίαν στρεβλὴν ἰδέαν ἢ μίαν πρόληψιν, εἶνε ὀδυνηρότερον τοῦ νὰ ἐκβάλωμεν ἕνα ὀδόντα.

— Ὁ ἀναίσθητος ὀφθαλμὸς ἀγνοεῖ τί ἐστι δάκρυον.

— Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δὲν συγκινεῖται ὑπὸ τῆς ἁρμονίας τῆς μουσικῆς καὶ δὲν αἰσθάνεται τὴν καλλονήν της, ἐπλάσθη διὰ προδοσίαν, δόλον καὶ λαφυραγωγίαν.

— Χιλίων ῥόδων εὐωδία ταχέως παρέρχεται, ἀλλ' ὁ ὑπὸ μιᾶς ἀκάνθης προξενούμενος πόνος ἐπὶ πολὺ παραμένει.

— Τὸ μεγεθύνειν τὰ πράγματα, ἐστὶ τὸ ὄφιν εἰκονίζειν καὶ προστιθέναι αὐτῷ πόδας.

— Ὅστις δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ τὰ μυστικά του, ἂς μὴν παραπονῆται ὅτι τὰ λέγουν οἱ ἄλλοι.

— Ἐν μὲν τῇ εἰρήνῃ οἱ υἱοὶ θάπτουσι τοὺς πατέρας, ἐν δὲ πολέμῳ οἱ πατέρες τὰ τέκνα.

— Οἱ μὴ ἐλπίζοντες εἰς μέλλουσαν ζωὴν εἰσὶ νεκροὶ καὶ ἐν τῷ παρόντι βίῳ.

— Σοὶ συμβαίνει εὐτύχημά τι; τόσον τὸ καλήτερον δι' ἐσέ. Μὴ τὸ φανερώσῃς ὅμως· διατί νὰ λυπήσῃς ἄλλους;

— Ὁ προώρως ἐρχόμενος θάνατος καὶ ὁ βραδέως ἐρχόμενος ἔρως ἀθετοῦσι τοὺς πρώτους νόμους τῆς φύσεως.

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ Ο ΛΟΓΟΣ. — Χρηστίνα ἡ βασίλισσα τῆς Σουηδίας ἀπέφευγε τὴν μετὰ τῶν γυναικῶν συναναστροφήν. Ἐρωτωμένη δὲ περὶ τούτου, ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ: « Ἀποφεύγω τὰς γυναῖκας καὶ ἀγαπῶ τοὺς ἄνδρας, ὄχι διότι εἶνε ἄνδρες ἀλλὰ διότι δὲν εἶνε γυναῖκες. »

Ἠρώτα τις τὸν Ἀρίστιππον, ποίου εἴδους γυναῖκα νὰ νυμφευθῇ· — « Ἀγνοῶ, ἀπεκρίθη ὁ φιλόσοφος· ἂν ἦνε ὡραία θὰ σὲ προδώσῃ, ἂν ἦνε δυσειδὴς θὰ σὲ δυσαρεστήσῃ, πλουσία θὰ σὲ κατακυριεύσῃ, πτωχὴ θὰ σὲ καταστρέψῃ. »

Φραγκίσκος ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἔλεγεν ὅτι « Αὐλὴ χωρὶς γυναικῶν εἶνε ἄνοιξις ἄνευ ῥόδων, καὶ ἔτος ἄνευ ἀνοίξεως. »

« Τρία πράγματα ἠγάπησα πάντοτε, ἔλεγεν ὁ Φοντενέλλος, χωρὶς ὅμως νὰ τὰ ἐννοήσω: τὴν ζωγραφικήν, τὴν μουσικὴν καὶ τὰς γυναῖκας. »

Ὁ Κάρολος Νοδιὲ ἐν τοῖς ἀνεκδότοις αὐτοῦ λέγει: « Ὁ ἔρως εἰς τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς εἶνε ὡς ὁ ἀδάμας ἐντὸς τοῦ ἀνθρακος. Εὑρίσκεις ἐν αὐτῇ τὸ πῦρ, τὸν θάνατον, τὸ φῶς. »

Ἡ Δολαμπέλλα ἔλεγε πρὸς τὸν Κικέρωνα: « Ἠξεύρετε ὅτι δὲν ἔχω ἡλικίαν ἀνωτέραν τῶν τριάκοντα ἐτῶν; — Ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ τὸ ἠξεύρω, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, διότι εἶνε πλέον ἢ δέκα ἔτη ἀφότου μοὶ τὸ ἐπαναλαμβάνετε. »

Ὁμιλῶν τις περὶ μιᾶς γυναικὸς, ἥτις τὸ μὲν πνεῦμα εἶχεν εἰς ἄκρον ἐνεργὸν καὶ ζωηρόν, τὸ δὲ ἦθος ψυχρότατον, ἔλεγεν: « Ὅλον τὸ πῦρ τῆς γυναικὸς ταύτης συνεκεντρώθη εἰς τὸ πνεῦμά της, χωρὶς νὰ μείνῃ ὁ παραμικρότερος σπινθὴρ εἰς τὴν καρδίαν της. »

Λέγεται ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐξεφράζετο πάντοτε εὐνοϊκῶς ὑπὲρ τῶν γυναικῶν. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἐγένετο λόγος ὅτι αἱ γυναῖκες, τὰς ὁποίας παρουσίαζεν αὐτὸς ἐπὶ σκηνῆς ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τίμιαι καὶ συνεταί, ἐνῷ ὁ Εὐριπίδης ἔδιδεν εἰς τὰ γυναικεῖά του πρόσωπα τὸν πλέον ἀποτρόπαιον χαρακτῆρα, « Ὁ Εὐριπίδης, ἀπήντησεν οὗτος, παριστᾷ τὰς γυναῖκας τοιαύτας, ὁποῖαι εἶνε· ἐγὼ δὲ τὰς παριστῶ τοιαύτας, ὁποῖαι πρέπει νὰ ἦνε. »

Ο ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ.

Ἡ Ἀλήθεια μιὰ 'μέρα εἰς τὴν γῆν ὅλη γυμνὴ
ἀπ' τὸν λάκκον της ἐκδήκεν ἐρθαρμένη καὶ ἰσχνή·
νέοι γέροντες τὴν φεύγουν, τὴν ἀρίνουν τὴν πτωχὴν
χωρὶς ἄσυλον 'ς τὸν δρόμον ἔρημον καὶ μοναχήν.

Πλούσια ἐνδεδυμένος
μὲ πετραδία στολισμένος,
ψευδῆ ὅμως τὰ πολλὰ
πλὴν μεγάλα καὶ λαμπρά,
ἐξάφνα ἐκεῖ ὁ Μῦθος τυχηρῶς παρουσιάσθη,
καὶ ἀφοῦ τὴν γλυκασπάσθη:

" Τί κάμνεις ἐδῶ, τῆς λέγει, Κερ' Ἀλήθειά μου, μόνη; ,,
" — Ἐξεπάγιασα, δὲν βλέπεις; πλὴν τὴν δυστυχῆ καμμία
" ἐὲν μὲ δέχεται οἰκία! ,,
" — Αἴ! τὸ βλέπω, μία γραῖα τίποτε δὲν κατορθώνει. ,,
" — Μ' ἀποστρέφεται καθένας! ἡ Ἀλήθει' ἀπεκρίθη,
" πάγω πάλιν νὰ κρυφθῶ. ,,

Καὶ ὁ Μῦθος: " Μόλον τοῦτο δὲν εἶν' νὰ ἐπαινεθῶ,
" πλὴν ὑποδοχὴν μεγάλην κάμνουν εἰς ἐμὲ τὰ πλήθη.
" Ἀλλ' εἰπέ μοι, διατί
" ἡ γυμνότης σου αὐτή;
" Δὲν εἶν' φρόνιμο, τὸ βλέπεις.
" Θέλεις, ἀδελφὴ φιλτάτη, ὅς ἐμὲ νὰ διαπρέπῃς;
" καὶ οἱ δυὸ ἂς ἑνωθῶμεν,
" καὶ ὑπὸ τὸ ἔνδυμά μου τοῦτο νὰ περιπατῶμεν.
" Ἐξ αἰτίας σου δὲν θέλουν μ' ἀποβάλλει οἱ σοφοί,
" κ' ἐξ αἰτίας μου δὲν θέλουν σὲ ὑβρίζει οἱ τρελλοί'
" καὶ κατὰ τὸ φυσικόν μας θέλομεν τοῖς χρησιμεύσει,
" ἐσὺ μὲ τὴν φρόνησίν σου μὲ τὴν τρέλλαν μου ἐγώ.
" καὶ θὰ δῇς, ὦ ἀδελφή μου, δεκτοὶ νἄμεθα κ' οἱ δυό,
" καὶ ἀπὸ πολλὰς των τρέλλας θέλομεν τοὺς ἰατρεύσει. ,,

Τρόπος τοῦ ἀναζωογονεῖν τὰ μεμαραμμένα ἄνθη.

Ὅταν δέσμη ὁλόκληρος κεκομμένων ἀνθέων μαρανθῇ, εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπαναφέρωμεν αὐτὰ εἰς τὴν προτέραν των δροσερότητα, βυθίζοντές τα κατὰ τὰ δύο τρίτα τοῦ στελέχους των εἰς βραστὸν ὕδωρ. Κόπτομεν δὲ ἀμέσως τὸ μέρος τοῦ κορμοῦ, τὸ ὁποῖον ἐβυθίσθη εἰς τὸ ὕδωρ, ἐπαναθέτομεν τὴν δέσμην εἰς ἀγγεῖον πλῆρες ψυχροῦ καὶ καθαροῦ ὕδατος, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δυνάμεθα νὰ διατηρήσωμεν τὰ ἄνθη δροσερὰ καὶ καλλίχρωμα ὡς πρότερον ἐπί τινας εἰσέτι ἡμέρας.

Οἰκονομικὴ λυχνία τῆς νυκτός.

Λαμβάνομεν μικρὰν φιάλην (φοῦσκαν) ἐπιμήκη ἐκ λευκοῦ καὶ διαφανοῦς ὑέλου, καὶ ῥίπτομεν ἐντὸς αὐτῆς τεμάχιον φωσφόρου, χονδρὸν ὡς πισέλιον· ἀφοῦ θερμάνωμεν ἐλαφρὰ τὴν φιάλην ὥστε νὰ προλάβωμεν τὴν σύντριψίν της, χύνομεν μέχρι τοῦ ἑνὸς τρίτου αὐτῆς καλῆς ποιότητος βραστὸν ἔλαιον, εἶτα δὲ κλείομεν ἐπιμελῶς τὴν φιάλην. Ὅσάκις θέλομεν νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν λυχνίαν ταύτην, ξεστουππόνομεν τὴν φιάλην διὰ νὰ ἀφήσωμεν τὸν ἀέρα νὰ εἰσέλθῃ· εἶτα ἐπαναθέτομεν τὸ στούππωμα, καὶ οὕτως ἔχομεν λάμψιν, ἐπαρκοῦσαν ὥστε νὰ διακρίνωμεν τοὺς λεπτοδείκτας ἑνὸς ὡρολογίου. Ἂν ἡ λάμψις ὀλιγοστεύσῃ, ἀρκεῖ διὰ νὰ τὴν ἀνανεώσωμεν νὰ ξεστουππώσωμεν διὰ μίαν στιγμὴν τὴν φιάλην, προσέχοντες ὅμως ὥστε, ἂν ὁ θάλαμος ἦνε πολὺ ψυχρός, νὰ θερμάνωμεν αὐτὴν ἐντὸς τῶν χειρῶν πρὶν ἢ τὴν ἐκπωματίσωμεν. Ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι ἡ λυχνία αὕτη τῆς νυκτὸς δύναται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ διαρκέσῃ ἓξ μῆνας χωρὶς νὰ ἀνανεωθῇ.

Καθαρισμὸς τῶν τριχάπτων (δαντελλῶν) καὶ ταινιῶν.

Βυθίζομεν τὰς κηλιδωθείσας ταινίας καὶ τὰ τρίχαπτα, ὁποιουδήποτε εἴδους καὶ ἂν ὦσιν, εἰς ἀγγεῖον πλῆρες ζύθου, τὰ πιέζομεν καὶ τὰ σιδηρόνομεν ἐνόσῳ εἰσὶν εἰσέτι ὑγρά. Διὰ νὰ ἀποδώσωμεν δὲ εἰς τὰς κοκκινογλαύκου χρώματος ἐσπιλωμένας καὶ καταστίκτους ταινίας τὴν πρώτην των ζωηρότητα, ἀρκεῖ νὰ ῥίψωμεν εἰς μίαν λίτραν ὕδατος τεμάχιον ἀνθρακικῆς σόδας (sel de soude εἴδος ποτάσσης), ἔχον μέγεθος καρυδίου, καὶ νὰ μουσκεύσωμεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰς ταινίας· ἔπειτα, ἀφοῦ τὰς ἐξάξωμεν ἀπὸ τοῦ ἀγγείου, τὰς περιχύνομεν μὲ τὸ νερὸν ἐκεῖνο, καὶ ἐνόσῳ εἶνε ἀκόμη ὑγραὶ τὰς σιδηρόνομεν.

Μέσον, δι' οὗ διατηρεῖται ὁ ἄρτος πρόσφατος καὶ χωρὶς εὐρωτίασιν.

Ἐὰν οἱ ἄρτοι, ἐξαχθέντες ἀπὸ τοῦ φούρνου, ἐγκλεισθῶσι πάραυτα ἐντὸς σάκκων, χρησιμευόντων πρότερον διὰ τὸ ἄλευρον, οἵτινες ὅλη. εἶνε ἔσωθεν ἀλειμμένοι δι' ἀλεύρου, καὶ οἱ ἐμπεριέχον-

τες τὸν ἄρτον οὗτοι σάκκοι κρεμασθῶσιν εἰς ἀερώδη τόπον, διατηροῦνται πολλοὺς μῆνας καὶ ὁλόκληρον ἔτος ἐν ἀρίστῃ καταστάσει. Ἂν οἱ ἄρτοι οὗτοι χρειασθῶσιν, ἐκβάλλονται ἐκ τῶν σάκκων, περιαλείφονται κατὰ τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν αὐτῶν ὀλίγου ὕδατος καὶ τίθενται εἰς ὑπόγειον. Διὰ τοῦ μέσου τούτου ἀναμαλάσσεται ὁ ἄρτος, καὶ εἶνε κατὰ πάντα ἴσος ὡς πρὸς τὴν ὀσμὴν καὶ γεῦσιν μὲ τὸν προσφάτως ἐψηθέντα. Ἐπίσης ἑωλος ἄρτος, βληθεὶς εἰς τὸν φοῦρνον καὶ ζεσταθεὶς, γίνεται ἐξίσου ἁπαλὸς ὡς οἱ νεωστὶ ἐψημένοι.

Θεραπεία τῶν χειμέθλων (ξεπαγιασμάτων).

Πολλοὶ ὑποφέρουσι ὁριμεῖς πόνους εἰς τοὺς πόδας, καὶ ἐνίοτε εἰς τὰς χεῖρας, ἀπὸ τὰς ἐρυσιπελώδεις ἐκείνας φλογώσεις, τὰς γνωστὰς τῷ λαῷ ὑπὸ τὸ ὄνομα ξεπαγιάσματα, καὶ αἵτινες συνήθως προέρχονται ἀπὸ τὸ ψῦχος· ἡ θεραπεία των μ' ὅλον τοῦτο εἶνε εὐκολωτάτη:

Λάβε λευκοῦ κηρίου μίαν οὐγγίαν, μυελοῦ βωδοκοκκάλων μίαν οὐγγίαν καὶ χοιρίνου ἀλείμματος τρεῖς οὐγγίας· βράσον ὅλα ὁμοῦ, καὶ στράγγισον τὸ μίγμα διὰ πανίου. Τὸ ἑσπέρας πρὶν πλαγιάσῃς ἄλειψον τὰ χείμεθλα, καὶ τύλιξον μὲ πανίον τὰς χεῖρας ἢ τοὺς πόδας.

Θεραπεία τῶν ἀπὸ λυσσώδεις σκύλους δακνομένων.

Οἱ ὑπὸ λυσσωδῶν σκύλων δακνόμενοι πρέπει νὰ θλίψωσι πάραυτα ὑνατὰ μὲ τὰς δύο χεῖρας ὅλον τὸ πέριξ τῆς πληγῆς, ὥστε τὸ αἷμα νὰ ῥεύσῃ ἐλευθέρως καὶ νὰ ἐξαχθῇ ὁ σίελος· εἶτα πρέπει νὰ πλυθῇ ἡ πληγὴ μὲ μίγμα ὕδατος καί τινος ἀλκαλώδους οὐσίας, ὡς μὲ σαπωνάδαν, οὖρον, θάλασσαν, λεμονόζωμον, κτλ. Ἐνῷ δὲ θλίβεται καὶ πλύνεται ἡ πληγή, πρέπει νὰ θερμάνωμεν εἰς τὸ πῦρ κομμάτιον σιδήρου, τὸ ὁποῖον καὶ χώνομεν ἀρκετὰ βαθέως εἰς τὴν πληγήν, προσέχοντες πάντοτε τὸ σίδηρον τόσον μόνον νὰ ἦνε πυρωμένον, ὥστε νὰ δύναται νὰ καυτηριάσῃ μόνον χωρὶς νὰ κοκκινήσῃ ποσῶς.

Ὡς ἄριστον ἰατρικὸν εἰς τὴν ὑπὸ λυσσωδῶν κυνῶν προξενουμένην πληγὴν, κατὰ νεωτέραν τυχαίαν ἀνακάλυψιν, λέγεται καὶ τὸ σκόροδον.

Πῶς νὰ πλύνωμεν ἰδρωμένον ῥοῦχον.

Βράσον εἰς νερὸν φύλλα συκῆς, πρότερον βεβρεγμένα εἰς κρασὶ ἄσπρον ἐντὸς πηλίνου ἀγγείου, καὶ πλύνον τὸ ῥοῦχον μὲ αὐτὸ ἐνόσῳ εἶνε θερμὸν, καὶ καθαρίζεται πάραυτα.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΤΙ ΚΛΑΙΕΙΣ;

Ἐκ τῶν ἀνεκδότων ΗΛΙΟΥ ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ.

Μὴ, κόρη, μ' ἀναγκάζῃς
τὸ στόμα μου ν' ἀνοίξω,
τὸν ἀδὴν θὰ σοὶ εἴξω
τῆς μαύρης μου ψυχῆς·
παράδεξα θ' ἀκούσῃς.
θὰ μάθῃς ὅ,τ' ἠγνόεις,
πῶς φίλος σου γελόεις
ἀπέθη δυστυχής.

Παρῆλθε τῆς ζωῆς μου
ἡ ἄκρα νηνεμία,
κ' ἐξαίφνης τρικυμία
ἠγέρθη τρομερά,
ἀφότου νὰ σ' ἀφήσω
ἀφότου νὰ μ' ἀφήσῃς
ἠθέλησε καὶ φύσις
καὶ τύχη μοχθηρά.

Μ' ἀρῆκες ἀγνοοῦσα,
οὐδ' ἔστρεψες τὸ ὄμμα
νὰ ἴδῃς ποῖον χεῖμα
θανάτου μ' ἦλθ' εὐθύς.
Ὤ! τότε κ' ἐγὼ πρῶτον
ἠσθάνθην μέχρι πόσου
ἀγνώστου τέως νόσου
προήχθην ἀφεθείς.

Μὴ μ' ἐρωτᾷς τί κλαίω!
ὡς μόνην τούτου λύσιν
θὰ λάβῃς πάλιν βρύσιν
δακρύων καὶ σιγήν·
τὴν ἔρημον τρυγόνα
τί κλαίει ἂν ῥωτήσῃς,
θ' ἀποκριθῇ ἐπίσης
μὲ νέαν οἰμωγήν.

Ἐρώτα τὴν σελήνην
τί πάσχουσα ἐκλείπει,
ἐκείνη θὰ σὲ εἴπῃ
τί θλίβομαι παθών·
κακοῦργός τις πλανήτης
τὸ φῶς μου μ' ἀποκρύπτει,
κ' ἐν μέσῳ παρεμπίπτει
φθονῶν με κ' ἐξωθῶν.

Ἐρώτ' αὐτὴν τὴν φύσιν,
τὰ δάση τοὺς ἑστέρας,
τὰς νύκτας τὰς ἡμέρας,
τὰ ἄνθη τὰ φυτά,
πῶ πάντοτ' ἀχωρίστους
μᾶς ἔβλεπον μακρόθεν·
ὦ! τώρα πῶς καὶ πόθεν
μὲ κλαίουν καὶ αὐτά.

Ἐρώτα τελευταῖον
αὐτὸ τὸ συνειδός σου,
κ' ἐκεῖθεν βεβαιώσου
ἂν πρέπῃ νὰ θρηνῶ·
σὺ, ἧτις τὴν ψυχήν μου
ἐσπούδασες βαθέως,
γνωρίζεις ἂν δικαίως
μακράν σου ἀσθενῶ.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

ΙΑ'.

Περιγραφὴ καὶ ἀπαρίθμησις τῶν ἀστερισμῶν.

« Ὁ ποιῶν Πλειάδα, καὶ Ἕσπερον, καὶ Ἄρ-
« κτουρον.... Ἐνδιξά τε καὶ ἀνιξιχνίαστα
« ἄλλα, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. »

ΙΩΒ. Θ'. 9.

ΒΕΡΝΑΡΔΙΝΟΣ Σαιμπιέρρος, ὁ περίδοξος Συγγραφεὺς τῆς περὶ Πληθύος Κόσμων (Pluralité des Mondes) περιεργωτάτης πραγματείας, τῆς ὁποίας τὴν ἀνάγνωσιν συστήνομεν εἰς τοὺς εἰδήμονας τῆς Γαλλικῆς γλώσσης, ὁμιλῶν περὶ τῶν ἐξωχωτέρων ὄντων τοῦ μικροῦ ἡμῶν πλανήτου, τῶν ἀστρονόμων, καὶ ἐκτιμῶν τοὺς ὑπ' αὐτῶν καταβαλλομένους κόπους πρὸς εὕρεσιν τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἐπιστήμης, ἐκφράζεται οὕτω: « Τίς δὲν θαυμάζει τὰς παντὸς « θαυμασμοῦ ἀξίας προόδους τῶν σημερινῶν πα- « ρατηρητῶν τῶν οὐρανίων σωμάτων; Καὶ ὅμως « αἱ κατὰ μεταφορικὴν ἔννοιαν ἀγρυπνίαι ἐκεῖ- « ναι, τὰς ὁποίας οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν « λοιπῶν συγγραφέων καὶ φιλοσόφων καυχῶν- « ται ὅτι ὑπομένουσι, παρὰ τοῖς ἀστρονόμοις « εἰσὶν ἀληθειαι πραγματικώταται. Πρὸς ταῖς « ἀναγκαίαις δὲ ταύταις καὶ ἀναπορέκτοις ἀ- « γρυπνίαις, ἄνευ τῶν ὁποίων ὁ ἀστρονόμος οὐ- « δὲν δύναται νὰ παρατηρήσῃ, ἂς ἀναλογισθῶ- « μεν τὰς καθημερινὰς ἔτι μακροτέρας καὶ ἐπι- « πονωτέρας ἐργασίας πρὸς ὑπολογισμὸν τῶν « παρατηρηθέντων, καὶ τὴν ἄβυσσον ἐκείνην τῶν « ἀριθμῶν, εἰς ἣν τὸ πνεῦμά του διατελεῖ βεβυ- « θισμένον ἐπὶ πολλὰς συνεχεῖς ὥρας ἐξ ἀνάγ- « κης, καὶ οὕτω μόνον θέλομεν ἐννοήσει τοὺς « πόνους καὶ ἐκτιμήσει τὴν ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης « αὐταπάρνησιν τοῦ περὶ τὴν ἐπιμοχθοτέραν « ταύτην τῶν ἐπιστημῶν ἀσχολουμένου. »

Ἐὰν ἡ πρόοδος τοῦ ἐν τῷ παρόντι Συγγράμματι δημοσιευομένου Ἐνάστρου Οὐρανοῦ, τοῦ μηδενὸς ἄλλο σκοποῦντος εἰμὴ ὅπως ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ἀστρονομία ἔχει μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἰδέας ἢ μᾶλλον τοῦ αἰσθήματος, ὅπερ ἔχομεν περὶ τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν φύσιν, δὲν χρησιμεύσῃ ὡς ἐλατήριον τοῦ πρὸς τὴν ὑψίστην ἐπιστήμην δικαίου θαυμασμοῦ καὶ τῆς ἐπαξίου ἐκτιμήσεως αὐτῆς ἐκ μέρους τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν, εὐλόγως ὁ τυχὼν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταμειφθῇ πολλὴν τὴν ἀναισθησίαν αὐτῶν. Ἡ παρέκβασις δὲ αὕτη θεωρηθείτω ὡς πρόσφορος ὅπως διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν καὶ περιέργειαν τοῦ ἀναγνώστου, καὶ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν τοσαῦτα θαυμάσια ἑκάστοτε ἀνακαλυπτόντων ἐξαισίων παρατηρητῶν τῶν οὐρανίων σωμάτων.

Εἴδομεν εἰς τὸ ΣΤ' Κεφάλαιον τοῦ συντόμου ἀστρονομικοῦ τούτου ἐγχειριδίου ὅτι ἅπας ὁ καταληπτὸς ταῖς ἡμετέραις αἰσθήσεσιν οὐράνιος χῶρος διηρέθη εἰς 100 συμπλέγματα ἢ ἀστερισμούς, καὶ ὅτι εἰς ἕκαστον τῶν συστημάτων τούτων ἐδόθη διακριτικόν τι ὄνομα πρὸς εὐκρινεστέραν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἄλλων διάκρισιν. Ἐκ τῶν ἀστερισμῶν τούτων, περὶ τοὺς ἑξήκοντα ἀνήκουσιν εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς τὸ νότιον. Ἐπιλαμβανόμεθα ἐνταῦθα τῆς διὰ βραχέων ἀπαριθμήσεως τῶν κυριωτέρων ἀστερισμῶν τοῦ ἡμετέρου ἡμισφαιρίου, καθ' ἣν εὑρηνται τάξιν ἐν τῷ οὐρανίῳ χώρῳ, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ πολυκρότου ἀστερισμοῦ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου.

Ὁ ἀστερισμὸς οὗτος κατέχει μέγα ἐν τῷ οὐρανῷ διάστημα, συγκείμενος ἐξ ἑπτὰ λαμπροτάτων ἀστέρων· τούτων οἱ τέσσαρες σχηματίζουσι περίπου τετράγωνον, οἱ δὲ τρεῖς ἄλλοι εὑρίσκονται ἐπὶ τῆς προεκτάσεως μιᾶς τῶν πλευρῶν τοῦ τετραγώνου, διατεθειμένοι ἐν σχήματι τόξου καὶ ἰσάκις ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντες, σχηματίζουσι δὲ τὴν οὐρὰν τῆς Ἄρκτου καὶ ἀντίκεινται ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς δύο πρώτους τοῦ τετραγώνου, τοὺς ὁποίους καλοῦσι Φρουροὺς καὶ ὁρίζουσιν ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ διὰ τῶν γραμμάτων Α καὶ Β.

Ἐὰν ἤδη διὰ μέσου τῶν δύο τούτων ἀστέρων φανταsθῶμεν εὐθεῖαν γραμμὴν ἐκτεινομένην πρὸς τὰ πρόσω, κατὰ τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς θέλομεν ἀπαντήσει τὸν Πολικὸν ἀστέρα, οὕτως ὀνομασθέντα διότι κεῖται ἀπέναντι σχεδὸν τοῦ γηΐνου πόλου. Κεῖται δὲ ὁ ἀστὴρ οὗτος κατὰ τὸ πέρας τῆς Μικρᾶς Ἄρκτου, ἀστερισμοῦ ὁμοίου καὶ παραλλήλου μὲ τὸν τῆς Μεγάλης Ἄρκτου, κατὰ θέσιν ὅμως ἀντίστροφον. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων ἀστερισμῶν παρεκτείνεται σειρὰ μικρῶν ἀστέρων, σχηματιζόντων τὴν οὐρὰν τοῦ Δράκοντος, ὅστις, περιβάλλων τὴν Μικρὰν Ἄρκτον, προτείνει, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ὑπὸ τεσσάρων ἀστέρων βομβοειδῶς διατεθειμένων σχηματιζομένην κεφαλήν του πρὸς λαμπρόν τινα ἀστέρα, Α τῆς Λύρας καλούμενον, καὶ ἀπολήγει ἐκεῖ.

Ἤδη πάλιν, ἐὰν διὰ τῶν δύο τελευταίων ἀστέρων τῆς οὐρᾶς τῆς Μεγάλης Ἄρκτου παρεκτείνωμεν γραμμὴν, κατὰ τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς θὰ εὕρωμεν τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Βοώτου, ἄξιον λόγου διὰ τὸν ὡραῖον ἐρυθρὸν αὐτοῦ ἀστέρα, τὸν κα-

λούμενον Ἀρκτοῦρον. Χαμηλότερα εὑρίσκομεν τὸν Ζυγὸν, οὐδὲν ἔχοντα τὸ περίεργον, παρ' αὐτὸν δὲ τὸν Σκορπίον, συγκείμενον ἐκ πολλῶν λαμπροτάτων ἀστέρων. Ἀντικρὺ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου βλέπομεν τὴν Κασσιόπην, περιλαμβάνουσαν πέντε ἀστέρας, σχηματίζοντας ὡσεί τι Μ λίαν ἀνοικτόν. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀστερισμῶν λάμπει ὁ εἰρημένος πολικὸς ἀστὴρ, μεταξὺ δὲ πάλιν τῆς Κασσιόπης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἄρκτου εὑρίσκεται ὁ Κηφεὺς, σχηματίζων τόξον, τοῦ ὁποίου ἡ κυρτότης εἶνε πρὸς τὸν Δράκοντα ἐστραμμένη.

Ἐὰν παρεκτείνωμεν πάλιν τὴν διαγώνιον τοῦ τετραγώνου τῆς Μεγάλης Ἄρκτου, εὑρίσκομεν κατὰ τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς πρῶτον μὲν τὴν κεφαλὴν τοῦ Περσέως, εἶτα δὲ ὀλίγον τι ἀπωτέρω τὴν τῆς Μεδούσης, ἀξιοσημείωτον διὰ ἀστέρα τινὰ, Ἀλγὸλ ὑπὸ τῶν Ἀράβων κληθέντα, κείμενον μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀστερισμῶν, αὐξομειούμενον δὲ ἐναλλὰξ κατὰ τὸ φῶς ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν καὶ ἡμίσειαν ἡμέραν· λάμπων τὸ πρῶτον, ἀρχίζει κατὰ μικρὸν νὰ ἀμαυροῦται, μέχρις ὅτου καταντήσῃ νὰ φαίνεται ὡς ἀστὴρ τετάρτου μεγέθους, εἶτα δὲ πάλιν βαθμηδὸν ἀναφωτιζόμενος, ἀναλαμβάνει τὴν λάμψιν, τὴν ὁποίαν τὴν προτεραίαν εἶχεν.

Ὀλίγον τι χαμηλώτερα τούτων ἀπαντῶμεν τὰς Πλειάδας, ἀξιοσημειώτους διὰ τὸν Α, τὸν ἐπικληθέντα ἀστέρα τῆς Ἀλκυόνης· εἶτα τὰς Ὑάδας, συναποτελούσας μέρος τοῦ Ταύρου, τοῦ ὁποίου ὁ ὡραιότερος ἀστὴρ ἐκλήθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων Ἐλδεβεράν, τουτέστιν ὀφθαλμὸς τοῦ Ταύρου. Ἄνωθεν πάλιν τοῦ ἀστερισμοῦ τούτου ὑπάρχει ὁ Ἡνίοχος, συγκείμενος ἐκ πέντε ἀστέρων, ὧν λαμπρότερος εἶνε ἡ Αἶξ. Κατωτέρω δὲ τοῦ Ἡνιόχου καὶ τοῦ Ταύρου εὑρίσκεται ὁ ἀξιολογώτατος πάντων τῶν ἀστερισμῶν τοῦ οὐρανοῦ, ὁ Ὡρίων, περιέχων τέσσαρας ὡραίους ἀστέρας, σχηματίζοντας μέγα τετράγωνον, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων κεῖται ὁ καλούμενος Τελαμὼν τοῦ Ὡρίωνος. Κατωτέρω ἔτι καὶ ὀλίγον τι πρὸς ἀριστερὰν τοῦ Ὡρίωνος ἀπαντῶμεν τὸν Μέγαν Κύνα, περιλαμβάνοντα τὸν λαμπρότατον πάντων ἀστέρων Σείριον, ἀνωτέρω δὲ τὸν Μικρὸν Κύνα καὶ ἔτι ἀνωτέρω τοὺς Διδύμους, συγκειμένους ὑπὸ τῶν δύο ἀστέρων τοῦ Κάστορος καὶ τοῦ Πολυδεύκους.

Ἐπεκτείνοντες νῦν αὖθις πρὸς μεσημβρίαν τὴν γραμμὴν, τὴν διερχομένην διὰ τοῦ πολικοῦ ἀστέρος καὶ τῶν φρουρῶν τῆς Μεγάλης Ἄρκτου, εὑρίσκομεν ἀριστερόθεν τῶν Διδύμων τὸν ὡραῖον ἀστερισμὸν τοῦ Λέοντος, τοῦ ὁποίου ὁ κυριώτερος ἀστὴρ εἶνε ὁ Ῥηγοῦλος, εἶτα, πλησίον τοῦ ὁρίζοντος πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος, τὴν Παρθένον, ἀστερισμὸν λίαν μὲν ἐκτεταμένον ὀλίγον ὅμως ἀξιοπερίεργον, ὡς ἔχοντα ἕνα μόνον λαμπρὸν ἀστέρα, τὸν Στάχυν.

Ἐὰν δὲ διὰ τοῦ πολικοῦ καὶ τοῦ λαμπροτέρου ἀστέρος τοῦ τετραγώνου τῆς Μικρᾶς Ἄρκτου ἄξωμεν εὐθεῖαν γραμμὴν, κατὰ τὴν πρόοδόν της θὰ συναντηθῇ αὕτη μετὰ τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Ὄφεως, συγκειμένου ἐκ πλήθους μικρῶν ἀστέρων. Ἄνωθι καὶ δεξιόθεν εὑρηται ὁ Στέφανος, σχηματιζόμενος ἐξ ἑπτὰ ὡραίων ἀστέρων, διατεθειμένων ἐν σχήματι ἡμικυκλίου. Ἔτι ἀνωτέρω, πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Ὄφεως, ὁρᾶται ὁ Ἡρακλῆς καὶ κατωτέρω ὁ Ὀφιοῦχος. Ὁ Ἡρακλῆς κεῖται πλησιέστερον τῆς Λύρας, θέτει δὲ τὸν ἕνα πόδα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Δράκοντος.

Μεταξὺ τῆς Λύρας καὶ τοῦ Κηφέως κεῖται ὁ Κύκνος, καὶ ὀλίγον κατωτέρω ὁ Ἀετὸς, ἐκ τριῶν ἀστέρων κατ' εὐθεῖαν τεταγμένων συγκείμενος, τῶν ὁποίων λαμπρότερος εἶνε ὁ ἐν τῷ μέσῳ κείμενος. Ἀριστερόθεν τοῦ Ἀετοῦ εἶνε ὁ Δελφὶν, σχῆμα ἔχων τετραπλεύρου. Πολὺ κατωτέρω ὁρᾶται ὁ Πήγασος, ἀστερισμὸς σχῆμα ἔχων τετραγώνου, ἀπαρτιζομένου ὑπὸ λαμπρῶν ἀστέρων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἀνήκει εἰς τὴν Ἀνδρομέδαν, ἥτις ἐκτείνεται μέχρι τοῦ Περσέως. Ὑποκάτω τῆς Ἀνδρομέδας σχηματίζονται τὸ Τρίγωνον, ὁ Κριὸς, καὶ ἔτι ἐγγύτερον εἰς τὸν ὁρίζοντα ἡ Φάλαινα καὶ οἱ Ἰχθύες. Οἱ τελευταῖοι δὲ οὗτοι ἀποτελοῦσι μέρος τῶν λοιπῶν τοῦ Ζωδιακοῦ κύκλου ἀστερισμῶν.

Τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου οἱ ἀστερισμοὶ εἰσὶν ὀλίγον ἄξιοι περιεργείας, εὑρίσκονται ὅμως μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἀστέρες πρώτου μεγέθους καὶ λαμπρότατοι, τοὺς ὁποίους πάντας ὑπερβαίνει ὁ Σταυρός.

Ἀλλ' ἡ φαντασία τοῦ ἀνθρώπου μένει μετέωρος καὶ ἀπαυδᾷ, ἀναλογιζομένη πόσαι ἄλλαι ἀναρίθμητοι μυριάδες ἀστερισμῶν, ὑπερβαίνουσαι τοὺς κόκκους τῆς θαλασσίας ἄμμου, σχηματίζονται καθ' ὅλην τὴν λοιπὴν ἀπερίμετρον χώραν τοῦ χάους, ὅπου μόλις τολμᾷ νὰ πτερυγίσῃ οὐχὶ ἄνευ ἰλιγγιάσεως ὁ νοῦς ἡμῶν, καὶ εἰς τὴν θαυμασίαν διάταξιν τῶν ὁποίων διορᾷ ἐναργῶς τὸν παντοδύναμον δάκτυλον τοῦ ποιοῦντος πολλὰ μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα, ἐνδοξάτε καὶ θαυμάσια, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός!

Ῥ.

(Ἀκολουθεῖ.)

10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 13.

ΚΙΝΕΖΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ.

Α'.

ΟΛΙΓΟΝ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἀγγλο-Γαλλικοῦ στόλου εἰς τὰ παράλια τῆς Καντῶνος, οἰκάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης εὑρίσκοντο εἰς μεγάλας πολεμικὰς προετοιμασίας. Ὁ Γὲχ, πληρεξούσιος Τοποτηρητὴς τοῦ Αὐτοκράτορος, προητοιμάζετο μετὰ σπουδῆς εἰς ἄμυναν, ἐπεσκεύαζε τὰ τείχη, ἐδιπλασίαζε τὰ ὀχυρώματα καὶ ἐζήτει ἀκαταπαύστως στρατιωτικὰς ἐπικουρίας· ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ τῆς πόλεως οἰκίαι δὲν ἐξήρκουν διὰ τὸν πανταχόθεν καταρθάνοντα στρατὸν, τινὲς π ι α ο ὺ (ὀλοχίαι) ἠναγκάσθησαν νὰ στρατοπεδεύσωσιν εἰς τὰς πλησιοχώρους πεδιάδας, ἄλλαι δὲ, ἀποσυρθεῖσαι εἰς τὰς πολυαρίθμους διώρυγας τὰς διερχομένας διὰ τῆς Καντῶνος, κατῴκουν ἐντὸς λέμβων, ἐξ ὧν σύγκειται ἡ πλωτὴ λεγομένη πόλις. Οἱ φ ο ὺ - τ σ ι ὰ γ κ (συνταγματάρχαι), οἱ τ σ ὰ ν - τ σ ι ὰ γ κ (λοχαγοὶ), καὶ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ ἐφιλοξενοῦντο εἰς τοὺς οἴκους τῶν μεγαλεμπόρων.

Ὁ Νάγκ-Χὶ ἦτο ἁπλοῦς τις τ σ ὰ - γ ο ὺ γ κ (ὑπολοχαγὸς), υἱὸς ἀποίκου τινὸς ἐξ ἐκείνων, εἰς ὧν τὰς οἰκογενείας ἡ Σινικὴ Κυβέρνησις πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων παρεχώρησε δικαιώματα ἀδοκησίας, ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ ὅπως προσφέρωσιν ὅλα τὰ ἄρρενα τέκνα των εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Ὁ Νάγκ-Χὶ λοιπὸν ἔφερεν ἀπὸ τοῦ δεκάτου πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας του τὴν λόγχην, τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ πυροβόλον, καὶ τοσάκις ἤδη εἶχεν ἀνδραγαθήσει εἰς τοὺς κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν πολέμους. Ἦτο προικισμένος μὲ εὐφυΐαν, ἐκέκτητο καλὴν συμπεριφορὰν, ἤξευρε νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ γράφῃ ὀρθῶς, ἐστιχούργει κάλλιστα, ἐγνώριζεν ἐν μέρει τὰς ἱερὰς βίβλους, καὶ οἱ συμμαθηταί του προέλεγον περὶ αὐτοῦ ὅτι θέλει προαχθῇ μίαν ἡμέραν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ τ σ ι ὰ γ κ - κ ι ο ὺ ν (στρατηγοῦ). Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Καντῶνα, ἀντὶ νὰ τὸν ἀφήσωσιν ὑπὸ τὴν σκηνὴν ἢ νὰ τὸν περιορίσωσιν εἰς μίαν λέμβον τῆς διώρυγος τοῦ Χονάν, ἐπροσδιώρισαν εἰς αὐτὸν διὰ κατοικίαν τὸν οἶκον ἐμπόρου τινὸς, ὀνομαζομένου Οὐάμ-πού.

Ὁ ἔμπορος οὗτος ἐκέκτητο παρὰ τὴν ἐσχατιὰν ἑνὸς προαστείου κομψοτάτην τινὰ κατοικίαν, τεχνικώτατα ἐζωγραφημένην καὶ κοσμημένην δι' ἀναγλύφων ἐξ ἐρυθρᾶς ῥητίνης καὶ χρυσωμάτων, περιβρεχομένην δὲ ὑφ' ἑνὸς τῶν βραχιόνων τοῦ ποταμοῦ τῶν μαργαριτῶν. Εἶχεν ἀποκτήσει πολὺν πλοῦτον πωλῶν σινικὰ πύραυνα, ῥιπίδια, κ ι ν - κ ο υ ὰ ς ἢ χάλκινα ἄνθη, εἰδώλια διαφόρου μορφῆς καὶ τορεύματα ἐξ ἐλέφαντος. Ἀποσυρθεὶς σχεδὸν ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις, περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐσκέπτετο πλέον εἰμὴ μόνον νὰ εὐζωῇ, νὰ τρώγῃ φωλεὰς ἀλκυόνων καὶ νὰ μαγειρεύῃ πιλάφιον· χάρις δὲ εἰς τὰς στενὰς σχέσεις

του μετὰ τῶν Εὐρωπαίων ἐμπόρων, ἐγένετο αἴτιος ὅπως εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν Κινεζικὴν δίαιταν ἀσυνειθίστοι ἐπιτηδεύσεις. Ἔπινεν εὐχαρίστως τὸν Βορδιγάλλειον οἶνον τῶν β α ρ β ά ρ ω ν, καὶ ἐκίρνα τὸ τέϊον μὲ τὸ β α ρ β α ρ ι κ ὸ ν ποτὸν, τὸ λεγόμενον κ ο ν ι ά κ.

Ὁ Οὐάμ-που, ὅστις ἦν χηρεύων καὶ ἔζη σχεδὸν μεμονωμένος, ὑπερεχάρη διότι ἀπέκτησεν ἕνα σύντροφον τῶν διασκεδάσεών του· ὁ δὲ νεανίας, καίτοι φύσει σοβαρὸς, παρασυρθεὶς ὑπὸ τῆς καλοσύνης του, ὑπεχρεοῦτο συνεχῶς νὰ μένῃ εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ τοῦ φιλοξενοῦντος αὐτὸν ἐπὶ ὁλοκλήρους ἑσπέρας, αἵτινες τῷ ἐφαίνοντο ἀτελείωτοι· καὶ ἐν τούτοις ἐτελείωνε πάντοτε πίνων τὸ βρετανικὸν κρᾶμα ἐντὸς μικρῶν κυμβίων, κατεσκευασμένων ἐκ διαφανεστάτης πορσελλάνης. Συνήθως ὁ Οὐάμ-που ἐκίρνα τὸ τέϊον μετὰ τῆς ῥακῆς ἐξ ἴσου καὶ μετὰ προσοχῆς, ἀλλ' ἐνίοτε ἡ ἰσορροπία ἐχάνετο, καὶ τότε ὅλον τὸ Οὐράνιον Κράτος δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν χωρέσῃ.

« Μὰ τὰς δέκα χιλιάδας τῶν φθινοπώρων! ἔκραξε μεγαλοφώνως ἐσπέραν τινὰ ὁ ἔμπορος κατά τινα περίοδον βακχικῆς ἐξάψεως, μοὶ ἀρέσεις, νέε στρατιῶτα, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ σὲ κάμω γαμβρόν μου!

— Ἡ ἐξοχότης σας μὲ περιπαίζει ἀναμφιβόλως, εἶπε μετριοφρονῶν ὁ Νάγκ-Χί· τὰ κιβώτιά σας περιέχουσι τόσα πλούτη, ὅσα ἔχει ἡ μεγάλη Παγόδα, ἐνῷ ἐγὼ δὲν ἔχω ἄλλο τι εἰμὴ μόνον τὴν γενναιότητά μου.

— Εἴθε νὰ εἶχον καὶ ἐγὼ τὸ τοιοῦτον προτέρημα, καὶ ἂς μὴν εἶχον οὐτεὸβολόν! τί σημαίνουσι τὰ χρήματα ἐνώπιον τῆς εὐγενείας τῆς ψυχῆς; Ὅσον δὲ διὰ πλούτη, ἔχω τόσα ὅσα ἐξαρκοῦσι, νομίζω, δι' ἐσὲ καὶ δι' ἐμέ. Μὴν ἀντιλέγῃς! Φοβεῖσαι μήπως, δίδων σοι τὴν θυγατέρα μου, θέλω σοὶ προσφέρει κακόν τι δῶρον; Μεῖνε ἥσυχος· εἶσαι περισσότερον εὐτυχὴς ἀφ' ὅσον ὑποθέτεις, καὶ εἶνε εὔκολον νὰ τὸ βεβαιωθῇς.... Αἴ! εἰπῆτε εἰς τὰς ὑπηρετρίας τῆς Λεϊνίας νὰ τὴν ὁδηγήσωσιν ἐδῶ ἀμέσως! »

Ἡ διαταγὴ αὕτη ἦτο ῥητὴ παράβασις τῶν Κινεζικῶν ἐθίμων, κατὰ τὰ ὁποῖα αἱ νεάνιδες καταδικάζονται νὰ ζῶσιν αὐστηρῶς περιωρισμέναι, ὅλαι δὲ αἱ γαμικαὶ συμβάσεις ἐκτελοῦνται διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τρίτου προσώπου, καὶ ἰδίως γραϊδίων τινῶν. Ὁ μνηστὴρ δὲν δύναται νὰ κρίνῃ περὶ τῆς μνηστῆς του εἰμὴ ἐκ τινος πεδίλου, τὸ ὁποῖον τῷ ἐγχειρίζουσι, καὶ ἐκ τῆς σμικρότητος τοῦ ὁποίου δύναται νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν περὶ τῶν θελγήτρων αὐτῆς· διότι εἰς τὴν Κίναν ἡ σμικρότης τοῦ ποδὸς θεωρεῖται ὡς ὁ ἰδανικὸς τύπος τῆς τελειότητος.

Ἡ ἀνέλπιστος εὔνοια, ἧς ἀντικείμενον ἦν ὁ Νάγκ-Χί, ἔῤῥιψεν αὐτὸν εἰς τοιαύτην σύγχυσιν, ὥστε ἔμεινεν ἀκίνητος καὶ ἄφωνος ὅταν ἡ Λεϊνία ἐφάνη εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας. Ἡ θεὰ τῆς νεάνιδος ηὔξησεν ἐπὶ μᾶλλον τὴν συγκίνησιν τοῦ π α - τ σ ο ύ γ κ· ἦτο αὕτη μία Κινεζικὴ καλλονὴ μὲ ὀφθαλμοὺς σχιστοὺς καὶ ἀμυγδαλωτοὺς, μὲ στόμα ῥοδόχρουν καὶ μικρὸν καὶ μὲ λεπτοκαμωμένους ὤμους. Ἐφόρει μεταξωτὴν ἐσθῆτα, τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος ἦτο χρώματος κρινολεύκου, καὶ τῆς ὁποίας τὰ ἀλλόκοτα ἀραβουργήματα παρίστανον ὄρακοντας, ὄρνεα, πτηνὰ καὶ ἄνθη.

« Τώρα εἰπέ μοι, εἶπεν ὁ πατὴρ ὑπερηφανευόμενος, πῶς τὴν εὑρίσκεις; »

Ὁ π ὰ - τ σ ο ύ γ κ ἐκπεπληγμένος μόλις ἠδυνήθη νὰ ψελλίσῃ:

« Ὦ Κύριέ μου, εἶνε ἆρά γε δυνατὸν τοῦτο....

— Λεϊνία, ἐπανέλαβεν ὁ πατὴρ, ὁ Νάγκ-Χὶ εἶνε εἷς τῶν γενναίων στρατιωτικῶν τοῦ Οὐρανίου Κράτους, εἰς μέλλων Τ σ ι ὰ γ κ - κ ι ο ύ ν. Ἔχει μόλις εἴκοσιν ἐτῶν ἡλικίαν, καὶ σὺ εἶσαι δεκαεξαετής· ἡ θέλησίς μου εἶνε νὰ γίνῃ σύζυγός σου. »

Ἡ Λεϊνία ὑπεκλίθη μεθ' ὑποχωρήσεως ἐξαίδους, τὰ δὲ βλέμματα, τὰ ὁποῖα ἔῤῥιψε λαθραίως ἐπὶ τοῦ νεανίου, ἐνέφαινον τὴν συγκατάθεσίν της.

Ὅταν αὐτὴ ἀνεχώρησεν, ὁ Νάγκ-Χὶ ἐπολλαπλασίασε τὰς εὐχαριστήσεις του, πενθερὸς δὲ καὶ γαμβρὸς ἔπιον κατακόρως ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς νέας των συγγενείας ἕως τὴν μίαν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Τὴν ἐπαύριον εἰς τὸ πρόγευμα ἡ θέσις τῶν δύο συμποτῶν ἤλλαξε παράδοξον φάσιν· ὁ μὲν Νάγκ-Χὶ οὐδὲν ἄλλο ἀνεπόλει εἰς τὴν φαντασίαν του εἰμὴ μόνον τὴν εἰκόνα τῆς Λεϊνίας, ὁ δὲ Οὐάμ-που ἦτο σκεπτικός. Τέλος ὁ π ὰ - τ σ ο ύ γ κ ἀπετόλμησε νὰ ἐρωτήσῃ τὸν πενθερόν του, πότε ἐσκόπευε νὰ πανηγυρισθῶσιν οἱ γάμοι.

« Ποῖοι γάμοι; εἶπε ψυχρῶς ὁ ἔμπορος.

— Οἱ ἰδικοί μου....

— Μετὰ τίνος;

— Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ ἐξοχότης σας δὲν ἐλησμόνησε βέβαια....

— Τί πρᾶγμα; μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν γνωρίζω τίποτε!

— Ἠῶς! ἡ θυγάτηρ σας δὲν εἶνε μνηστή μου,

— Καὶ ποῖος σὲ τὸ εἶπεν αὐτό; Νομίζεις ὅτι ἔχασα τὰ μυελά μου νὰ δώσω τὴν θυγατέρα μου εἰς ἕνα στρατιωτικὸν, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει μὲ τί νὰ τὴν διαθρέψῃ, καὶ τὸν ὁποῖον μία σφαῖρα δύναται νὰ τὸν σηκώσῃ ἀπὸ τὸ μέσον ἀπὸ μιᾶς στιγμῆς εἰς ἄλλην; Φίλε μου, ὀνειρεύεσαι! Τὰ

ποτὰ τῶν βαρβάρων ἐσύγχισαν τὸ λογικόν σου. Ἀκούεις ἐκεῖ, νὰ ἐποφθαλμιᾷ εἰς τὴν θυγατέρα μου! ἀστεῖον καὶ τοῦτο! Καὶ διατί ὄχι τὴν θυγατέρα τοῦ Τοποτηρητοῦ Γὲχ, ἢ μᾶλλον αὐτοῦ τοῦ τρισεβάστου μας Αὐτοκράτορος; »

Ὁ Νὰγκ-Χί, πλήρης ἀπελπισίας, ἐννόησεν ὅτι δὲν θὰ ἐπετύγχανε διὰ τῆς ἐπιμονῆς του, διὸ καὶ ἔλαβε τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ πασχίσῃ ὅλαις δυνάμεσι νὰ λησμονήσῃ τὴν θελκτικὴν ἐκείνην ἐμφάνισιν, ἥτις τὸν κατεγοήτευσεν. Ἡ παράβασις τῆς ὑποσχέσεως εἶνε ἐλάττωμα τοσοῦτον σύνηθες παρὰ τοῖς Κινέζοις, ὥστε ἡ τοῦ Οὐὰμ-ποὺ, ἀντὶ νὰ τὸν ἐκπλήξῃ, τὸν ἐνέπνευσε μόνον ἀκαταμάχητόν τινα ἀποστροφὴν πρὸς τὸν μέθυσον γέροντα. Πάραυτα δὲ ἔσπευσεν εἰς ζήτησιν τοῦ ταγματάρχου του (τοὺτσζ), καὶ ἐξητήσατο παρ' αὐτοῦ ἄδειαν ἀλλαγῆς κατοικίας καὶ ἐνεργητικήν τινα ἐργασίαν. Κατὰ συνέπειαν τῆς αἰτήσεώς του ταύτης ἀπεστάλη εἰς τὸν λόχον (χάου), τὸν φυλάττοντα τὸ φρούριον τοῦ Ταΐν-Βὰγκ-Κὸβ, κείμενον κατὰ τὴν ἐσχατιὰν νήσου τινὸς τοῦ ποταμοῦ τῶν μαργαριτῶν.

Ἡ μικρὰ αὕτη φρουρὰ ἦτο ἐπιφορτισμένη νὰ ἐπαγρυπνῇ αὐστηρῶς ἐπὶ τῶν λέμβων τῶν διαπλεουσῶν τὸν ποταμόν· τόσον δὲ πολὺν ζῆλον ἀνέπτυξεν ὁ Νὰγκ-Χὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ὑπηρεσίας, ὥστε ἀντεμείφθη ἐντὸς ὀλίγου, προβιβασθεὶς εἰς τὸν βαθμὸν λοχαγοῦ (χάου-πέϊ), ἀφοῦ πρῶτον ἔδωκε λαμπρὰς ἐξετάσεις, κατὰ τοὺς κανονισμοὺς τοῦ Κινεζικοῦ στρατοῦ.

Ἐν τούτοις ἡ εἰκὼν τῆς ὡραίας Λεϊνίας ἦτο ἀνεξάλειπτος ἀπὸ τὴν φαντασίαν του. Ἐσπέραν τινὰ, ὑποχωρήσας εἰς ἀκαταμάχητόν τινα συγκίνησιν, ἐμβῆκεν εἰς μίαν λέμβον, καὶ ἀναπλεύσας τὸν ποταμὸν ἔφθασεν ὑπὸ τὰ τείχη τῆς οἰκίας τοῦ Οὐὰμ-ποὺ, ὅπου ἤρχισε νὰ περιδιαβάζῃ ἱκανὴν ὥραν, μέλπων ἐρωτικόν τι ᾆσμα. Κατὰ δυστυχίαν τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἑσπέραν ὁ τούτσζ ἦτο εἰς περιπόλησιν· ἰδὼν δὲ τὴν ἀπουσίαν τοῦ χάου-πέϊ, ἐγένετο ἐκτὸς ἑαυτοῦ, καὶ ἅμα ἐπανελθόντα αὐτὸν κατεδίκασεν εἰς τὴν ποινὴν τῶν ἑκατὸν ῥαβδισμῶν εἰς τοὺς πόδας.

Μόλις ἀναλαβὼν ὁ νέος λοχαγὸς ἀπὸ τὰς ὀδυνηρὰς συνεπείας τῆς σκληρᾶς ταύτης ποινῆς ἐζητήθη ἀπὸ τὸν ταγματάρχην, ὅστις τὸν ὑπεδέχθη μὲ τὸν πλέον εὐπροσήγορον καὶ φιλοφρονητικὸν τρόπον, πρὸς ἔκπληξιν τοῦ Νὰγκ-Χί.

« Πλησίασε, χάου-πέϊ, τῷ εἶπεν ὁ ἀρχηγός· ἐλπίζω ὅτι μὲ ἐσυγχώρησες διὰ τὴν μικρὰν ποινήν, τὴν ὁποίαν ἠναγκάσθην νὰ σοὶ ἐπιβάλλω. Ἂς μὴν ὁμιλήσωμεν πλέον περὶ τοῦ λυπηροῦ τούτου συμβάντος, καὶ θεώρει με φίλον σου.

— Κύριε Φο-χι-λό, κάμνετε μεγίστην τιμὴν εἰς τὸν δοῦλόν σας.

— Σὲ συγχωρῶ, νέε· καὶ ὅσον καὶ ἂν συνέλαβες τὴν ἀλλόκοτον ἰδέαν νὰ ὑπάγῃς νὰ ἀναπνεύσῃς τὴν αὔραν τῶν διωρύγων, ἐνῷ τὸ χρέος σου σοὶ ἐπέβαλλε νὰ μένῃς προσηλωμένος εἰς τὸ τέταρτον πάτωμα τοῦ ἐπιτηρητικοῦ πύργου, οὐχ ἧττον ὅμως εἶσαι εἷς ἀνῶρεῖος στρατιωτικός. Ὑψωσον τὸ σκέπασμα τῆς ἐκ κοκκινοξύλου ταύτης τραπέζης καὶ παρατήρησον ὑπ' αὐτό... τί βλέπεις;

— Ηὔδιλον γυναικὸς, εἶπεν ὁ παρασούγκ.

— Τὸ ὁποῖον δεικνύει ἀναμφιβόλως θαυμασίαν λεπτότητα ποδός.

— Αὐτὸ καὶ ἐγὼ παρατηρῶ, ἀρχηγέ μου.

— Ἐν τούτοις ἠξεύρεις πολὺ καλὰ, Νὰγκ-Χί, ὅτι τοιαῦτα δείγματα εἰσὶ συχνότατα ἀπατηλά· ἡ γραῖα, ἥτις μὲ ἐπαρουσίασε τὸ πέδιλον τοῦτο, μοὶ ἔκαμε θαυμασίαν περιγραφὴν τοῦ φέροντος αὐτὸ ἀτόμου. Τί λέγεις; πρέπει νὰ τὴν πιστεύσω; Σὺ μόνος εἶσαι εἰς θέσιν νὰ μὲ διαφωτίσῃς.

— Τίνι τρόπῳ;

— Δὲν κατῴκησας εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐμπόρου Οὐὰμ-ποὺ;

— Μάλιστα, ἐν διαστήματι μιᾶς καὶ ἡμισείας Σελήνης.

— Τότε λοιπὸν θὰ συνέπεσε νὰ εἶδες καμμίαν φορὰν τὴν θυγατέρα του Λεϊνίαν. »

Ὁ Νὰγκ-Χὶ ἐνεθυμήθη πάραυτα τοὺς σκληροὺς ῥαβδισμούς, καὶ ἐστοχάσθη τὴν περίστασιν εὐνοϊκωτάτην διὰ νὰ ἐμπαίξῃ τὸν δήμιον καὶ ταὐτοχρόνως ἀντεραστήν του.

« Ἂν θέλητε τὴν ἀλήθειαν, ἐπανέλαβεν, εἶνε τῳόντι ἀρκετὰ δύσκολον νὰ ἴδῃ τις τὴν Λεϊνίαν καθὼς καὶ πᾶσαν νεάνιδα, διότι ὡς γνωρίζετε οἱ νόμοι μας ἀπαιτοῦσιν ὥστε αἱ γυναῖκες νὰ ἦνε περιωρισμέναι, καὶ διὰ νὰ ἐξαλείψωσιν ἀπὸ αὐτὰς πᾶσαν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ τρέχωσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, σμικρύνουσι τοὺς πόδας των. Ἐν τούτοις, οὐδ' αὐτὸς ὁ εἰς ποινὴν θανάτου καταδεδικασμένος ἐπιτηρεῖται τόσον αὐστηρῶς, ὅσον ἡ Λεϊνία· αἱ γυναῖκές της φυλάττουσιν αὐτὴν ἐπιμελῶς καὶ μὲ ὀραστηριότητα, τὰ παράθυρα τοῦ δωματίου της εἶνε πάντοτε κλειστὰ καὶ μὲ πυκνὰς κιγκλίδας, μόλις δὲ τὴν συγχωροῦν νὰ περιέρχεται τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν κῆπον, καὶ τοῦτο ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος. Ἐκεῖ τυχαίως ἠδυνήθην νὰ τὴν ἴδω, κρυφθεὶς ὄπισθεν πλατάνου. Ἐκτὸς δὲ τούτου θέλουν νὰ εἴπουν ὅτι ὁ πατήρ της τὴν κακομεταχειρίζεται..... Πλὴν, εἶνε δίκαιον τοῦτο; εἶνε λογικόν; Πρέπει νὰ καταδικάζωμεν οὕτως ἀκρίτως μίαν δυστυχῆ κόρην, διότι ἔτυχε νὰ ἦνε ἠδικημένη ἀπὸ τὴν φύσιν;

— Ἠλικημένη! ἔκραξεν ὁ Φο-χι-λό.

— Ἀλλοίμονον! μάλιστα, Κύριε· ἠθέλησαν νὰ κρύψωσιν εἰς ὅλην τὴν Καντῶνα ὅτι εἶνε δύσαρρος καὶ κυφή....

— Κυφή! ἐπανέλαβεν ὁ τούτσζ... καὶ πῶς; μὲ τὰ σωστά των διαπραγματεύονται νὰ μὲ φορτώσωσι μίαν κυφήν!.. Μὰ τὸν θεὸν Φό, τὸν προστάτην μου, θὰ τοὺς ἐκδικηθῶ! Ἄσχημος καὶ κυφή· Πολὺ καλά! Πλὴν ἀρκούντως τὸ ἐμάντευσα τοῦτο, διότι, ἂν ἐξετάσῃ τις ἐπιμελῶς τὸ πέδιλον τοῦτο, εὑρίσκει τὰ σημεῖα ἐκεῖνα, ἐξ ὧν οἱ πραγματογνώμονες μαντεύουσι τὴν σωματικὴν ταύτην ἔλλειψιν. »

Ὁ Φο-χι-λὸ περιεφέρετο κατὰ μῆκος καὶ πλάτος τῆς μεγάλης σκηνῆς του, χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι προσέχει εἰς τὸν νέον χάου-πέϊ, ὅστις, ἀπομακρυνόμενος καὶ βαθμηδὸν ὀπισθοδρομῶν, ἐπλησίασεν εἰς τὴν θύραν καὶ ἔγεινεν ἀφαντος.

(Ἀκολουθεῖ).

Η ΝΥΞ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ, Η ΑΙ ΔΥΟ ΟΔΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ 17** ἔτους, ἀνθρωπός τις ἐξηκοντούτης, ἱστάμενος εἰς τὸ παράθυρον, ὕψωνε τὰ τεθλιμμένα βλέμματά του πρὸς τὸν ἀργυροειδῆ θόλον τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου διέτρεχον καὶ ἔλαμπον οἱ ἀστέρες, ὡς τὰ λευκὰ ἄνθη τῆς θαλασσίου νυμφαίας ἐπιλιμνάζοντος καὶ νηνεμοῦντος ὕδατος. Κατεβίβασεν αὐτὰ μετ' ὀλίγον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἐκτὸς αὐτοῦ ἦτο ἐστερημένος χαρᾶς καὶ ἀναπαύσεως, διότι δὲν ἀπεῖχε πολὺ ἀπὸ τοῦ τάφου. Εἶχεν ἤδη καταβῆ ἑξήκοντα ἐκ τῶν βαθμίδων, αἵτινες ἔμελλον νὰ τὸν ὁδηγήσωσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐκ τοῦ χρυσοῦ καιροῦ τῆς νεότητος ἁμαρτήματα μόνον καὶ ἐλέγχους συνειδήσεως συνεπήγετο. Ἡ ὑγεία του ἦτο ἠφανισμένη, ἡ ψυχή του κενὴ καὶ καταβεβλημένη, ἡ καρδία του νεναρκωμένη ἐκ τῶν τύψεων τοῦ συνειδότος, καὶ τὸ γῆρας πλῆρες θλίψεων. Αἱ ἡμέραι τῆς νεότητός του ἀνεφαίνοντο ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ὑπενθύμιζον εἰς αὐτὸν τὴν ἐπίσημον ἐκείνην στιγμήν, καθ' ἣν ὁ πατήρ του τὸν εἶχε βάλει εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν δύω τούτων ὁδῶν, ὧν ἡ μὲν φέρει εἰς τόπον ἥσυχον καὶ εὐδαίμονα, κεκαλυμμένον ὑπὸ καρπῶν ἀρθονωτάτων, φωτιζόμενον ὑπὸ ἡλίου ἀείποτε καθαροῦ καὶ ἀντηχοῦντα ἡδυτάτας μελῳδίας· ἡ δὲ, εἰς τὸ καταγώγιον τοῦ σκότους, εἰς ἀδιέξοδον σπήλαιον, κατοικούμενον ὑπὸ ὄφεων καὶ πλήρες ὀληθηριωδῶν ἀναθυμιάσεων.

Οἴμοι! οἱ ὄφεις προσεκολλῶντο εἰς τὴν καρδίαν του, τὰ φάρμακα ἐμόλυνον τὰ χείλη του, καὶ ἐγνώριζε ποῦ εὑρίσκετο ἤδη.

Ὑψῶν τὰ βλέμματα πρὸς οὐρανὸν, ἔκραζε μετ' ἀνεκφράστου ἀμηχανίας: « Νεότης, ἐπίστρεψον! Ὦ πάτερμου! βάλε με ἐκ νέου εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ βίου, διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ κάμω καλητέραν ἐκλογήν! »

Πλὴν ἐν τοσούτῳ ἡ νεότης καὶ ὁ πατήρ του δὲν ὑπῆρχον πλέον. Εἶδε μόνον δύο πνεύματα, ὑψωθέντα ὑπεράνω τῶν βάλτων καὶ γενόμενα ἄφαντα· « Ἰδού, εἶπε, τί εἶνε αἱ ἡμέραι τῆς μωρίας μου. » Εἶδεν ἀστέρα μετατοπισθέντα τῆς θέσεώς του, διελθόντα τὸν οὐράνιον θόλον, κλονισθέντα καὶ ἐκλείψαντα. « Ἰδού τί εἶμαι! » ἀνέκραξε· καὶ τὸ ὀξὺ κέντρον τῆς μετανοίας ἐβυθίσθη βαθύτερον εἰς τὴν καρδίαν του.

Τότε ἀνεπόλησεν εἰς τὴν μνήμην του ὅλους τοὺς συνηλικιώτας του, οἵτινες ὑπῆρξαν νέοι ὡς καὶ αὐτὸς, οἵτινες τώρα διεσκορπισμένοι ἐπὶ τῆς γῆς ἔζων οἰκογενειάρχαι, φιλαλήθεις καὶ ἐνάρετοι, καὶ οἵτινες διῆγον ἀμερίμνως καὶ ἄνευ δακρύων τὴν πρώτην ταύτην νύκτα τοῦ ἔτους. Ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος, ὁ ἐξυμνῶν τοῦτο τὸ νέον βῆμα τῆς πρὸς τὰ πρόσω πορείας τοῦ χρόνου, ἀντήχησεν εἰς τὰ ὦτά του ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ κωδωνοστασίου τῆς ἐκκλησίας ὡς θεία τις ὑμνῳδία. Ὁ ἦχος οὗτος ὑπενθύμιζεν εἰς αὐτὸν τοὺς γονεῖς του, τὰς εὐλογίας τὰς ὁποίας ἐπεδαψίλευσεν εἰς αὐτὸν κατὰ ταύτην τὴν ἐπίσημον ἡμέραν, τὰ μαθήματα τὰ ὁποῖα τῷ ἐπανελάμβανον συχνάκις, τὰς εὐχὰς τὰς ὁποίας ὁ δυστυχὴς υἱός των δὲν εἶχεν ἐκπληρώσει, καὶ τὰς διδασκαλίας ἐξ ὧν οὐδόλως ὠφελήθη. Καταβεβλημένος ὑπὸ λύπης καὶ αἰσχύνης, δὲν ἠδυνήθη ἐπὶ πολὺν καιρὸν νὰ ἀτενίσῃ τὸ ὄμμα πρὸς τὸν οὐρανὸν, ὅπου διέτριβεν ὁ πατήρ του. Κατεβίβασεν ἐπὶ τῆς γῆς τὰ σκυθρωπὰ βλέμματά του, καὶ δάκρυα πικρὰ ἐρρεύσαν ποταμηδὸν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ ἔπεσαν ἐπὶ τῆς χιόνος, ἥτις ἐκάλυπτε τὸ ἔδαφος. Ἀνεστέναξε, καὶ μηδεμίαν βλέπων παρηγορίαν, ἀνέκραξεν ἐκ νέου: « Ἀχ! ἐπίστρεψον νεότης, ἐπίστρεψον! »

Καὶ ἡ νεότης του ἐπανῆλθε· διότι ὅλα ταῦτα ἦσαν ἁπλοῦν μόνον ὄνειρον, διατάραξαν τὴν πρώτην νύκτα τοῦ ἔτους. Ἦτο εἰσέτι νέος· τὰ σφάλματά του μόνον ἦσαν πραγματικά. Ἐδόξασε τὸν Θεὸν, διότι ἡ νεότης του δὲν εἶχεν εἰσέτι παρέλθει, καὶ διότι ἠδύνατο νὰ ἀφήσῃ τὴν ὁδὸν τῆς κακίας καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν τῆς ἀρετῆς, ὅπως δυνηθῇ νὰ εἰσέλθῃ εἰς εὐδαίμονα καὶ μακάριον τόπον.

Ἐπανέλθετε μετ' αὐτοῦ, νέοι ἀναγνῶσταί μου, ἐπανέλθετε, ἐὰν, ὡς αὐτὸς, ἀπεπλανήθητε! Τὸ φρικτὸν τοῦτο ὄνειρον θέλει εἶσθαι τοῦ λοιποῦ ὁ κριτὴς ὑμῶν. Ἐὰν ῥίαν ἡμέραν, βεβαρημένοι ὑπὸ τῶν θλίψεων, ἀναγκασθῆτε νὰ κράξητε: « Ἐπάνελθε, ὡραία μου νεότης! » αἱ κραυγαὶ ὑμῶν θέλουσι ναυαγήσει ὡς φωνὴ βοῶντος ἐν ἐρήμῳ!

Κ. Γ. ΕΥΘΥΜΙΑΔΗΣ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Ἐρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΠΥΡΟΒΟΛΟΝ.

Τὰ πυροβόλα ὅπλα ἦσαν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις τῆς Ἀσίας πολὺ πρὸ τῶν Εὐρωπαίων. Ὁ Λαβροσνιέρος, ὅστις ἐπεχειρίσθη ἐν ταξειδίῳ εἰς τὴν ἁγίαν Γῆν περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, λέγει ὅτι εἶδεν εἰς τὴν Δαμασκὸν εἶδος μικρῶν πυροβόλων, ἅτινα ἐρρίπτον κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν μεγάλων ἑορτῶν.

Ἐν Εὐρώπῃ τὰ πυροβόλα εἰσήχθησαν τὸ πρῶτον κατὰ τῷ 1521 ὑπὸ τῶν Ἱσπανῶν· πλὴν ἦσαν τόσον βαρέα καὶ τόσον δυσκολομεταχείριστα, ὥστε μόλις τὰ μετεχειρίζοντο θέτοντες αὐτὰ ἐπὶ ὑποστατῶν. Ἐν δὲ τῇ Ἀγγλίᾳ, καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς τοῦ Καρόλου Α', μετεχειρίζοντο ἀκόμη τὰ ἐπὶ πασσαλίσκων πυροβόλα. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ βαρέα ἐκεῖνα καὶ ἀτελῆ πυροβόλα, τὰ ἀναπτόμενα διὰ τῶν φυτυλλίων, ἐτελειοποιήθησαν ἐπαισθητῶς, καὶ τὸ πρωτότυπον ἐκεῖνο καὶ ἄχαρι πυροβόλον διεδέχθη τὸ εὐγενὲς καὶ κομψὸν πνεῦμα τῶν ἡμερῶν μας.

ΦΩΣΦΟΡΟΣ.

Τὸ περίεργον τοῦτο στοιχειῶδες ἢ ὁμοιομερὲς σῶμα, τὸ ἔχον τὴν ἰδιότητα τοῦ λάμπειν ἐν τῷ σκότει, ἀνεκαλύφθη τῷ 1677 ὑπὸ ἐμπόρου τινὸς τοῦ Ἀμβούργου, Βράνδου καλουμένου, ὅστις κατεγίνετο εἰς εὕρεσιν τοῦ φιλοσοφικοῦ λίθου ἐν τοῖς οὔροις, κατὰ τὴν ἐν ἰσχύϊ παρὰ τοῖς ἀλχημισταῖς τοῦ τότε καιροῦ ἰδέαν ὅτι, ὁ φιλοσοφικὸς λίθος ἀποτελεῖ μέρος πραγμάτων ὑπαρκτῶν· ἐπειδὴ δὲ τὸ οὖρον εἶνε εἶδος μικροκόσμου, περιέχοντος πολλὰς οὐσίας καὶ ἀνὰ ὀλίγην ποσότητα ἐκ παντὸς πράγματος, ἔπεται πιθανῶς ὅτι ὁ φιλοσοφικὸς λίθος δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἐν τοῖς οὔροις. Διυλίζων λοιπὸν τὴν ὑποστάθμην τῆς ἐξατμίσεως τῶν οὔρων, ὁ Βράνδος ἀνεκάλυψε πρᾶγμά τι λαμπυρίζον ἐν τῷ σκότει, ὅπερ ἐξέλαβε κατ' ἀρχὰς ὡς τὸν τοσοῦτο περιζήτητον φιλοσοφικὸν λίθον· ἀλλὰ μὴ εὑρίσκων ἐν αὐτῷ τὴν ἔχουσαν ἰδιότητα τῆς μεταβολῆς τοῦ εὐτελοῦς μετάλλου εἰς πολύτιμον, ἐπείσθη περὶ τῆς ἄλλης ὠφελίμου αὐτοῦ ἰδιότητος ἐν τῷ βίῳ. Καὶ ὅμως Γερμανός τις μεταπράτης, ἀγοράσας τὸ μυστικὸν τῆς ἐφευρέσεως ταύτης παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου ἀντὶ 200 ῥιχταλήρων (περίπου χιλίων διακοσίων ὁραχμῶν), ἐνέμετο ἐπ' ἱκανὸν χρόνον τὰς ὠφελείας αὐτοῦ, μεταπωλῶν αὐτὸ εἰς διαφόρους τεχνίτας τῆς Ὁλλανδίας καὶ Ἀγγλίας.

Ἕτερος δὲ χημικὸς, ἐχθρὸς τοῦ κερδοσκόπου Γερμανοῦ, μαθὼν ὅτι ὁ Βράνδος ἀνεκάλυψε τὸ θαυμάσιον τοῦτο σῶμα ἐναστρολούμενος εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν οὔρων, ἀπεφάσισε νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὸ μυστικὸν, καὶ ἐπὶ δύο ὁλόκληρα ἔτη ὑποβληθεὶς εἰς ἀκαταλογίστους βασάνους, κατώρθωσε νὰ ἐξαχθῇ φωσφόρον. Ἡ ἀνακάλυψις δὲ αὕτη τοσοῦτον ἐνθουσιασμὸν ἐνεποίησεν εἰς αὐτὸν, ὥστε δὲν ἔπαυεν ἐγκωμιάζων τὰ θαυμάσια συστατικὰ τοῦ οὔρους, καὶ ἐσυνείθιζε μάλιστα νὰ λέγῃ ὅτι, ἂν ἠξεύρεν ἡ ἀνθρωποτης τὴν ἀξίαν τοῦ θαυμασίου τούτου ὑγροῦ, ἤθελε στενάζει διὰ πᾶσαν χαραμένην ἢ ἐκχερσμένην ῥανίδα.

Ἀλλ' ὅμως ἡ ἐκ τῶν οὔρων ἐξαγωγὴ καὶ παρασκευασία τοῦ φωσφόρου ἀπέβαινεν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐπιπονωτέρα, μυσαρωτέρα καὶ ὀλεθρία πολλάκις εἰς τὴν ὑγείαν τῶν ἐργατῶν, ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ἄγονος. Ὅθεν τῷ 1769 δύο Σουηδοὶ χημικοὶ, ὁ Σχέελος καὶ ὁ Γάχν, ἠδυνήθησαν νὰ ἀνακαλύψωσι τὸν φωσφόρον ἐντὸς τῶν ὀστέων τῶν ζώων, καὶ ἔκτοτε καὶ ἡ παρασκευασία αὐτοῦ ἐγένετο ἀνέτως καὶ εἰς μεγίστην ποσότητα ἐξήγετο. Ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητος δὲ, ἣν ἔχει ὁ φωσφόρος νὰ ἀνάπτῃ εἰς τὴν παραμικροτέραν ἐπαφὴν ἢ θλῖψιν, ἐφηρμόσθη εἰς τὰ πυρεῖα ἢ θειαφοκέρια, ἅτινα τὰ μέγιστα εἰσὶν ἐν χρήσει εἰς ὅλον τὸν κόσμον σήμερον καὶ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας. Χιλιάδες ἐργατῶν, καὶ μάλιστα γυναῖκες καὶ παιδία, καταγίνονται σήμερον ἐν τῇ Εὐρώπῃ εἰς κατασκευὴν τῶν φωσφορικῶν πυρείων· καὶ ὅμως πόσα ἄτομα γίνονται θύματα τοῦ φωσφόρου, καὶ ὡς ἐκ τῶν προξενουμένων ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἐκ τῆς τριβῆς καυμάτων καὶ πληγῶν, καὶ ὡς ἐκ τῆς δηλητηριώδους ἀναθυμιάσεώς του!

Ρ.

ΠΕΡΙ ΔΥΤΩΝ·

(Πρωτότυπον)

ΕΙΝΕ γνωστον ὅτι ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἡ τῶν μαργαριτῶν ἁλιεία γίνεται διὰ δυτῶν (βουτηκτῶν), εἰθισμένων ἀπὸ τῆς νηπιότητος αὐτῶν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Ὑπῆρξαν παραδείγματα ἀληθῶς σπάνια ἀνθρώπων, οὕτως ὠργανισμένων, ὥστε ἠδύναντο νὰ διαμένωσι πολὺν χρόνον ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ἀναπνέοντες ἐν αὐτῷ μὲ τὴν αὐτὴν σχεδὸν εὐκολίαν ὡς εἰς τὸν ἀέρα. Ἡ ἀνατομία ἐξηγεῖ τὸ φαινόμενον τοῦτο, τὸ ὁποῖον πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπαντᾶται εἰς ὅλα τὰ ζῶα, τὰ λεγόμενα ἀμφίβια. Ἐν τούτοις, ἐκτὸς τῶν ἐξαιρέσεων τούτων, εἴτε φυσικῶν εἴτε τεχνητῶν, (διότι εἴδομεν πολλοὺς δύτας χαλῶντας τὸ ἀκουστικὸν αὐτῶν ὄργανον διὰ νὰ ἀναπνέωσι ῥᾴθεν ἐλευθέρως διὰ τῶν ὠτων), εἶνε ἀδύνατον εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ μείνῃ ὑπὲρ τὰ δύο λεπτὰ εἰς τὸ ὕδωρ χωρὶς νὰ πνιγῇ.

Ἐδέησε λοιπὸν νὰ ἐξεύρῃ μέσα ὁ ἄνθρωπος, δι' ὧν νὰ παρατείνῃ τὴν εἰς τοὺς πυθμένας τῆς θαλάσσης ἢ τῶν ποταμῶν διαμονήν του, πρὸς ἃ ἐρευναν καὶ ἐκτέλεσιν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἄνευ τῶν μέσων τούτων ἤθελεν εἰσθαι ἀδύνατον νὰ γίνωσι. Πάντοτε δὲ ἐπρότεινον, πρός τε ἐλάττωσιν τῶν κινδύνων εἰς οὓς ἐκτίθενται οἱ δύται καὶ τοῦ κόπου ὃν δοκιμάζουσι, διαφόρους ἐπινοήσεις, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀγχίνους· αἱ ἐπινοήσεις αὗται εἰσὶν ἀρχαιόταται.

Παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους μανθάνομεν ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοῦ μετεχειρίζοντο τὸν ἀσκὸν, ὅστις «παρέχει, κατὰ τὰ λεγόμενά του, εἰς τοὺς δύτας τὴν εὐκολίαν τοῦ νὰ ἀναπνέωσι καταβιβαζόμενοι εἰς λέβητα ἢ εἰς ἄλλο χάλκινον καδδίον, τὸ ὁποῖον μένει κενὸν ὕδατος καὶ διατηρεῖ τὸν ἀέρα, ἐὰν βυθίζηται κατὰ κάθετον· ἀλλ' ἐὰν ὀλίγον ἀποκλίνῃ, εἰσέρχεται πάραυτα τὸ ὕδωρ.» Ἐκ τούτων ὁδηγηθέντες οἱ μεταγενέστεροι ἐπενόησαν τὸν θαλάσσιον κώδωνα, εἶδος σιδηρᾶς τετραγωνοειδοῦς πυραμίδος, περιέχοντα ἀέρα διὰ μηχανισμοῦ, ὅστις ἐμποδίζει τὸ ὕδωρ τοῦ νὰ ὑψωθῇ διότι ἡ βάσις εἶνε κενή. Ἔσωθεν τῆς πυραμίδος ταύτης, ἐχούσης ἐγκεκολλημένα κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐπιφάνειάν της ὑαλία κυρτοειδῆ ἕως δώδεκα συνήθως, ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν τεσσάρων πλευρῶν θρανία, ἐφ' ὧν κάθηνται οἱ ἐργάται, καὶ διάφοροι τροχαλίαι καὶ σχοινία, ἀφ' ὧν ἐξαρτῶνται τὰ διάφορα ἐργαλεῖα τῶν δυτῶν ἵνα μὴ χάνωνται. Ἐν τῷ κώδωνι τούτῳ δύνανται νὰ διαμείνωσιν οἱ ἐργάται πολὺν χρόνον ἐνόσῳ ὁ ἐσωτερικὸς ἀὴρ δὲν διαφθαρῇ, ὅπερ δὲν βραδύνει ἂν διὰ καταθλιπτικῆς ἀντλίας ἐπὶ τοῦ ὕδατος κινουμένης, σωλὴν, κεκλεισμένος πρὸς τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ κώδωνος διὰ στρόφιγγος, δὲν ἀνενέωνεν ἀδιακόπως τὸν ἀέρα.

Ὁ κώδων οὗτος πολλὰς βοηθείας παρέσχε κατὰ διαφόρους περιστάσεις, καὶ πρὸ δωδεκάδος ἐτῶν διὰ τοῦ μέσου τούτου ἀνέσυρον ἀπὸ τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης τὸ φορτίον Ἀγγλικῆς τινος φρεγάτας, ἥτις φέρουσα πολλὰ ἑκατομμύρια διστήλων ἐναυάγησε κατὰ τὰ παράλια τῆς Βραζιλίας· ἐπίσης μετεχειρίσθησαν τὸν κώδωνα τοῦτον εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τὰς ὑποθαλασσίους οἰκοδομὰς τῶν λιμένων, καὶ κατώρθωσαν προσέτι δι' αὐτῶν καὶ τῆς πυρίτιδος νὰ καταστρέψωσι βράχους ὑφάλους, ἐπικινδύνους εἰς τὴν ναυτιλίαν.

Ἀλλ' ἡ νεωτέρα εὐκολία τοῦ διαμένειν εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης ἐπὶ ἀσυγκρίτως πλειότερον χρόνον κατήργησε σχεδὸν τὴν χρῆσιν τοῦ κώδωνος. Ἕκαστος εἶδεν ἢ ἤκουσε περὶ τῆς νέας ἐφευρέσεως τοῦ καταβαίνειν εἰς τὸν πυθμένα διὰ τῆς ἀεραντλίας· ἐνδυμασία ἀδιάβροχος ἐκ γκουταπέρκης καὶ σιδηροῦν τι κράνος, ἔχον δύο μεγάλους ὑελίνους φακοὺς ἀντὶ ὀφθαλμῶν, εἰς ὃ ἐμβάζεται ἡ κεφαλὴ τοῦ δύτου, ἰδοὺ τὸ ἁπλούστατον μέσον τῆς εἰς τὸν πυθμένα καταβάσεως, ὅπερ πολλὴν παρέχει τὴν εὐκολίαν τῶν κινήσεων εἰς τὸν δύτην, δυνάμενον νὰ μεταβαίνῃ ἐλευθέρως ὅπου θέλῃ.

Συγγραφεῖς τινες προσέθηκαν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐνεκυπήγησεν εἰδός τι ὑποθαλασσίου πλοίου, ἀλλ' αἱ μαρτυρίαι ἐφ' ὧν στηρίζονται εἰσὶ πολὺ ἀβέβαιοι· φαίνεται δὲ μόνον ὅτι πρὸ τὰ τέλη τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος κατεσκευάσθη τοιοῦτόν τι πλοῖον ὑποδυόμενον εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλ' ἡ χρῆσις του ἀπέβη ἀτελεσφόρητος.

Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον περιφήμους δύτας. Ἰδοὺ τί διηγεῖται ὁ Πλούταρχος περὶ αὐτῶν: «Ὁ Ἀντώνιος διεσκέδαζεν ἐνίοτε ἁλιεύων μετὰ τῆς Κλεοπάτρας, καὶ ἐστενοχωρεῖτο μὴ ἀγκιστρεύων ἀφθόνως παρούσης τῆς ἡγεμονίδος, ἥτις ἦτο εὐτυχεστέρα αὐτοῦ. Θέλων δὲ νὰ ἱκανοποιηθῇ, διότι ἐνόμιζε τὴν τιμήν του διακινδυνεύουσαν, προσδιώρισεν ἡμέραν τινὰ πρὸς πομπώδη ἁλιείαν διὰ τριήρεων, δοὺς μυστικῶς διαταγὴν εἰς δύτας νὰ ἔλθωσιν ὑπὸ τὸ ὕδωρ καὶ νὰ κολλήσωσιν εἰς τὸ ἄγκιστρόν του ἰχθύας προηγρευμένους. Ἐπὶ τούτῳ δὲ παρέσχεν εἰς αὐτοὺς καὶ τριήρη ἰδιαιτέραν, εἰς ἣν νὰ ἀναπαύωνται ἀναδυόμενοι κρυφίως· τὸ στρατήγημα ἐπέτυχε, καὶ κομπάζων ὁ Ἀντώνιος ἀνέσυρε δὶς καὶ τρὶς τὸ ἄγκιστρόν

του περφορτισμένου ἰχθύων, μὴ παύων συγχρόνως τοῦ νὰ ῥίπτῃ θριαμβευτικὸν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἡττηθείσης ἡγεμονίδος. Ἡ Κλεοπάτρα παρετήρησε τὸ τέχνασμα, ἀλλὰ προσποιουμένη ὅτι θαυμάζει τὴν εἰς τὴν ἁλιείαν ἐπιτηδειότητα τοῦ Ἀντωνίου, διηγεῖτο αὐτὴν εἰς τοὺς φίλους καὶ παρεκάλει αὐτοὺς νὰ γίνωσι θεαταὶ εἰς ἄλλην προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν ἁλιείας. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ πονηρὰ ἡγεμονὶς, εὑροῦσα δύτην ἐπιτηδειότερον καὶ ταχύτερον τῶν ἄλλων, παρέλαβεν αὐτὸν εἰς τὴν τριήρη της τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν, καὶ διέταξεν αὐτὸν νὰ ὑπέλθῃ λάθρα καὶ νὰ κολλήσῃ εἰς τὸ ἄγκιστρον τοῦ Ἀντωνίου μέγαν ἰχθὺν ταριχευτόν. Ὁ Ἀντώνιος, αἰσθανθεὶς τὸ ἄγκιστρόν του βεβαρημένον, ἔσυρεν αὐτὸ πάραυτα μετὰ τῆς μεγαλητέρας ταχύτητος καὶ ἐπιδεξιότητος, ἐπευφημούντων πάντων τῶν θεατῶν· ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς του, ἰδόντος τὴν παράδοξον ταύτην ἄγραν! εὔκολον δὲ εἶνε νὰ φαντασθῶμεν τοὺς γέλωτας, τοὺς ὁποίους ἐπροξένησεν εἰς ὅλην τὴν ὁμήγυριν τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο. »

Δὲν γνωρίζομεν ἂν ὁ Ἀντώνιος ἔκτοτε ἐξῆλθε πλέον εἰς πομπώδη ἁλιείαν.

* *

Η ΝΗΣΟΣ ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗ.

ΕΠΟΤΙΘΕΤΑΙ ὅτι ἡ μεγάλη αὕτη νῆσος τῆς Ἀφρικῆς ἦτο γνωστὴ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, διότι ὁ Μάρκος Παῦλος ποιεῖται μνείαν αὐτῆς κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα. Οἱ Πορτογάλλοι ἐπεσκέφθησαν αὐτὴν τῷ 1506, καὶ τὸ πρῶτον Εὐρωπαϊκὸν ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐπεχειρίσθη νὰ κτίσῃ ἐπ' αὐτῆς κατάστημα, ὑπῆρξεν ἡ Γαλλία τῷ 1642.

Ἡ Μαδαγασκάρη, κειμένη νοτιοανατολικῶς τῆς Ἀφρικῆς, τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ Μοζαμβικοῦ πορθμοῦ, ἔχοντος πλάτος ἑβδομήκοντα πέντε μιλίων, εἶνε μετὰ τὴν Βόρνεον (*) καὶ τὴν νέαν Γουϊνέαν (*) ἡ μεγαλητέρα νῆσος τοῦ κόσμου. Ἡ ἐπιφάνειά της εἶνε ὀκτακισχιλίων περίπου τετραγωνικῶν μιλίων. Ὁ πληθυσμός της, διαφοροτρόπως ὑπολογιζόμενος, ἀναβαίνει ἀπὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου κατοίκων μέχρις ἓξ. Ἡ νῆσος περιέχει ἀπέραντα δάση, εὐρυχωροτάτας πεδιάδας, ἀπείρους κοιλάδας καὶ κλειτωρίας, πλείστους ποταμοὺς καὶ λίμνας, καὶ ἐπιστέφεται ὑπὸ ἐκτεταμένων ἀλύσεων μεγάλων ὀρέων, τῶν ὁποίων αἱ κορυφαὶ ὑψοῦνται εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας χιλιάδας μέτρων, πολλὰ δὲ φθάνουσι καὶ εἰς ἔτι μεγαλήτερον ὕψος.

Ἡ βλάστησις αὐτόθι εἶνε ὑπερβαλλόντως πλουσία καὶ τὸ κλίμα θερμότατον, πλὴν λίαν νοσώδες διὰ τοὺς Εὐρωπαίους, τοὺς διαμένοντας καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν παραλίων, ὅπου ὑπάρχουσι πολλὰ ἕλη· πρὸς τὰ ἐνδότερα εἶνε ἧττον βλαπτικόν. Τὰ κυριώτερα τῆς νήσου προϊόντα εἰσὶ βάλσαμα ἢ ῥητίναι, ζάκχαρις, καπνός, μέταξα, ὀρύζιον, ἰνδικὴ κόνις καὶ ἀρώματα. Τὰ δάση παράγουσιν ἄφθονον ξυλικὴν πρὸς οἰκοδομὴν, τὰ δὲ καρποφόρα δένδρα βρίθουσιν ἀπὸ ὅλους τοὺς καρποὺς τῶν τροπικῶν. Μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων εἰδῶν τῶν φοινίκων, ἀξιοπερίεργος εἶνε πρὸ πάντων ἡ ὡραία φοινικιὰ, ἡ παρέχουσα διαυγὲς καὶ ψυχρὸν ὕδωρ· ἡ ἀδανσωνία, ὁ τερατώδης οὗτος βασιλεὺς τῶν Ἀφρικανικῶν δένδρων, λέγουν ὅτι φύεται εἰς τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τῆς νήσου. Ὡς πρὸς τὸ ζωϊκὸν βασίλειον, ἡ Μαδαγασκάρη διατρέφει ἐπίσης ἰδιά τινα εἴδη ζώων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀριθμοῦνται ὀκτὼ ἢ δέκα εἴδη μαστοφόρων, ὁ μαῦρος ψιττακὸς καὶ πλεῖστα κερασφόρα, τοῦ εἴδους τῶν αἰγῶν καὶ τῶν προβάτων, καὶ ἄλλα πολυποίκιλα καὶ ὡραῖα πτηνά. Εἰς τὰ μεγάλα δάση της ἐνδιαιτῶνται βούβαλοι καὶ ἀγριόχοιροι, κύνες καὶ ἀγριόγατοι, ἐκτὸς δὲ τούτων οὐδὲν ἄλλο εἶδος ἐπικινδύνων ζώων ἀπαντᾶται. Οἱ ὄφεις αὐτῆς εἰσὶν ἀβλαβεῖς, τὰ δὲ ἄλλα ἑρπετὰ σπανιώτατα, μόνα δὲ φαρμακερὰ ζῶα ἀπαντῶνται ἡ σκολόπενδρα καὶ εἶδός τι μαύρης ἀράχνης, ἥτις ζῇ ὑπὸ τὴν γῆν καὶ τῆς ὁποίας τὸ κέντημα λέγεται θανατηφόρον· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ σπανιώτατα εὑρίσκεται. Ἡ νῆσος ἀφθονεῖ ἐ-

(*) Βόρνεως, μεγίστη νῆσος, ἧς οὐ μόνον τὸ ἐσωτερικὸν ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ παράλια εἶσὶν ἄγνωστα εἰσέτι. Κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆς Κινεζικῆς Θαλάσσης, περικυκλουμένη ὑπὸ τῶν συμπλεγμάτων τῶν νήσων Σουμάτρας, Ἰάβας, Κελεβῶν καὶ Φιλιππίνων νήσων. Ὑποδιαιρεῖται εἰς πλείστας Ἐπικρατείας, διοικουμένας ὑπὸ διαφόρων ἡγεμόνων, φερόντων τὸ ὄνομα Σουλτάνων, καὶ εἰς ἄλλας παραλίους χώρας οὐχὶ ἐλευθέρας τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐπιρροῆς, ἰδίως δὲ τῆς τῶν Ὁλλανδῶν. Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς πελωρίου ταύτης νήσου πολλοὶ εἰσὶν ἀτρόμητοι Θαλασσοπόροι, πειραταὶ καὶ ἀνθρωποφάγοι, ἄλλοι δὲ ἔμποροι καὶ γεωργοί, πάντες δὲ γενικῶς εἰδωλολάτραι, καὶ πολλὰ ὀλίγοι Χριστιανοὶ ἀμφίβολοι, πλήρεις δεισιδαιμονιῶν καὶ προλήψεων.

Σ. Μ.

(*) Νέα Γουϊνέα, μεγίστη καὶ ὡραία νῆσος, περικυκλουμένη ὑπὸ ἀναριθμήτων νήσων, καὶ κατοικουμένη ὑπὸ τῶν ἥττον ἀγριωτέρων λαῶν τῆς Ὠκεανίας. Κεῖται νοτιοανατολικῶς τῆς Νέας Ὁλλανδίας ἢ Αὐστραλίας, χωριζομένη ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦ Τορρεϊκοῦ πορθμοῦ. Καὶ ἡ μεγάλη αὕτη νῆσος ἐπίσης εἶνε ἄγνωστος κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, τὸ δὲ ἐσωτερικόν της κυβερνᾶται ἐπίσης ὑπὸ ἰθαγενῶν ἡγεμόνων ἢ Σουλτάνων. Οἱ Ὁλλανδοὶ ἔχουσι καταστήματά τινα εἰς τὰ παράλια τῆς νήσου ταύτης.

Σ. Μ.

πίσης εἰς διαφόρου εἴδους μεταλλεῖα, καὶ ἰδίως σιδήρου καὶ γαιανθράκων· τὰ δὲ ὀρυκτὰ πλούτη της εἰσὶν ἐπίσης ἄξια λόγου.

Τέσσαρες διαφορετικαὶ φυλαὶ κατοικοῦσι τὴν μεγάλην ταύτην γῆν. Πρὸς νότον διαμένουσιν οἱ Κάφροι, πρὸς δυσμὰς οἱ Νέγροι, ἐνῷ εἰς τὰ βόρεια μέρη δεσπόζει ἡ Ἀραβικὴ φυλή, εἰς δὲ τὰ ἀνατολικὰ καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα ἡ τῶν Μαλαίων. Αἱ κυριώτεραι φυλαὶ διαιροῦνται εἰς πολλοὺς λαούς, ἐξ ὧν ὁ τῶν Χόβας, ἀνήκων εἰς τὴν Μαλαίαν φυλήν, εἶνε ὁ πολυαριθμότερος καὶ ὁ μᾶλλον ἐξευγενισμένος τῶν λοιπῶν κατοίκων τῆς νήσου, κατακτήσας αὐτὴν σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης.

Τὸ ἧττον γνωστὸν μέρος τῆς νήσου εἶνε ἡ μεσημβρινοδυτικὴ αὐτῆς ἀκτή, ἧς οἱ κάτοικοι λέγονται οἱ μᾶλλον ἀριλόξενοι καὶ οἱ μᾶλλον κεκηρυγμένοι ἐχθροὶ τῶν Εὐρωπαίων. Ὅλοι οὗτοι οἱ λαοὶ εἰσὶν, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν ἀρχετύπων λαῶν, ἀκηρότατοι, περίεργοι καὶ λίαν δεισιδαίμονες.

Οἱ Γάλλοι ἀπὸ τοῦ 1642 ἐπεχείρησαν νὰ ἀποκατασταθῶσιν εἰς Μαδαγασκάρην. Καὶ πρῶτον κατέκτησαν ἐπαρχίας τινὰς, ἀνήγειραν τῇδε κἀκεῖσε καταστήματα, ᾠκοδόμησαν μικρὰ φρούρια, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὰ διατηρήσωσιν. Ὅλαι αἱ προσπάθειαί των ἐναυάγησαν ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς ἐκ τῆς ἐπηρείας τοῦ κλίματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ κυρίως ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰτιῶν, αἵτινες ἠνάγκασαν αὐτοὺς ὅπως κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα χάσωσι τὰς Ἰνδίας καὶ τὸν Καναδᾶν. Τὰ ἴχνη αὐτῶν ἀκολουθήσαντες κατόπιν καὶ οἱ Ἄγγλοι, πλὴν ἐπίσης ἄνευ ἀποτελέσματος, ἐπειράθησαν νὰ ἀποκαταστήσωσιν ἀποικίας εἰς τὴν Μαδαγασκάρην.

Μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος ἡ μεγάλη αὕτη νῆσος ἦτο διῃρημένη μεταξὺ πολλῶν ἀνεξαρτήτων λαῶν. Ἀλλ' εἰς τοὺς νεωτάτους χρόνους ἀνέστη ὁρυκτήτωρ καὶ πλάστης Ῥαδάμας, ὁ ἡγεμὼν τῶν Χόβας, καὶ καθυπέταξεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του τὸ μέγιστον μέρος τῆς ὡραίας ταύτης νήσου, ὑψώσας αὐτὸ εἰς βασίλειον· τὸ δὲ ἐπίλοιπον μέρος τῆς νήσου ἐξουσιάζεται ἀπὸ διάφορα ἐθνάρια, ἅτινα διεφύλαξαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των.

Εἷς τρόπον ὥστε τὸ βασίλειον τῆς Μαδαγασκάρης εἶνε πολιτικὸν γέννημα τῶν ἡμερῶν μας. Ὁ νεανίσκος βασιλεὺς Ῥαδάμας, νοῦς μὲ παράδοξον δύναμιν καὶ καρδία εὐγενεστάτη, ὑπέταξεν εἰς ἑαυτὸν, ὡς εἴρηται, τὸ ὡραιότατον μέρος τῆς νήσου. Οἱ ἡγεμόνες τῶν Βομβετόκ, Σεκλάβων, Ἀνταυάρων, Βετιμσάρων, Βετανιμένων καὶ λοιπῶν παραλίων καὶ μεσογείων φυλῶν ἔγειναν τιμαριῶταί του. Ἐπεχείρισθη ἔπειτα, ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ μεγάλου νοός του, ἔργον μέγα, νὰ ἐκπολιτίσῃ τοὺς λαούς του καὶ νὰ ἀνυψώσῃ αὐτοὺς εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ἀνθρωπισμοῦ· πρὸς τοῦτο δὲ ἤρχισε πρῶτον ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του, καὶ ἔπειτα ἀπὸ τοὺς λαούς του. Διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὴν μέλλουσαν γενεὰν εἰς τοὺς εὐγενεῖς σκοπούς του, ἔκτισε σχολεῖον διὰ τὴν νεολαίαν καὶ ἀπετάνθη πρὸς τοὺς Ἄγγλους τῆς πλησιοχώρου νήσου Μαυριτίου ζητῶν διδασκάλους. Ἀκολούθως μετέβησαν εἰς Μαδαγασκάρην καὶ ἄλλοι ἐκ Λονδίνου καὶ Παρισίων σοφοὶ ἄνδρες, οἵτινες ἐδίδαξαν τοὺς κατοίκους αὐτῆς τέχνας καὶ ἐργόχειρα καὶ εὗρον αὐτοὺς εὐμαθεστάτους παρ' ὅ,τι τοὺς ἐπίστευον. Ἡ μητρόπολις ἐκοσμήθη μὲ ὡραῖα οἰκοδομήματα, ἐκτίσθησαν ἀγυιαὶ καὶ γέφυραι, καὶ ἠνοίχθησαν ἐργοστάσια διὰ παντοδαπὰ ἔργα τῆς βιομηχανίας. Μετ' ὀλίγα ἔτη ἐσχηματίσθη στρατὸς, μὲ τὸν ὁποῖον ἠθέλησεν ὁ μονάρχης νὰ ὑποτάξῃ ὅλην τὴν νῆσον· συνεκροτήθη ἱππικὸν καὶ πυροβολικὸν, ἐξασκούμενα εἰς στρατιωτικὰ γυμνάσματα ὑπὸ Εὐρωπαίων ἀξιωματικῶν καὶ τηροῦντα αὐστηρὰν πειθαρχίαν. Ὁ νέος μονάρχης κατήργησε τὴν εἰς τὰ πέριξ τῆς Μαδαγασκάρης ἐνεργουμένην σωματεμπορίαν, καὶ ἤθελε καταργήσει πολλὰ ἄλλα κακὰ τοῦ βαρβαρισμοῦ καὶ εἰσάξει πολλὰ ἀγαθά, ἂν ἡ Κλυταιμνήστρα, ἡ γυνή του Ῥανάβαλη Μανιόκα, δὲν ἐδηλητηρίαζεν αὐτὸν εἰς τὸ εἰκοστὸν ἕβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας του, τὴν 27 Ἰουλίου 1828.

Τὸ βδελυρὸν τοῦτο γύναιον, ἅμα ἀναλαβὸν τὴν βασιλείαν, διέταξεν ὅπως ἀποκεφαλισθῶσιν ὅλοι οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς τοῦ συζύγου της, καὶ παρεδόθη ὅλη εἰς τὸν συνένοχόν της, νέον τινὰ Ἀφρικανὸν σπανίας ὡραιότητος. Ἡ σκληρὰ καὶ αἱμοβόρος αὕτη γυνὴ προέβη καὶ εἰς ἔτι μεγαλήτερον τόλμημα. Διέρρηξε πᾶσαν μετὰ τῶν Εὐρωπαίων σχέσιν, καὶ ἠκύρωσε πάραυτα τὴν μετὰ τῶν Ἄγγλων συνομολογηθεῖσαν συνθήκην ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς Ῥαδάμα· τὸ δὲ κατὰ τοῦ λαοῦ τούτου μῖσός της τοσοῦτον ἐκορυφώθη, ὥστε κατέστρεψε πᾶν Ἀγγλικῆς βιομηχανίας προϊόν, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν εἰσαχθέντων παρ' αὐτῶν ζώων. Πάντες οἱ Ἀγγλικῆς καταγωγῆς ἐφονεύθησαν ἢ ἐδιώχθησαν ἀπὸ τὴν ἐπικράτειάν της· οὔτε αὐτοὶ δὲ οἱ Γάλλοι εὗρον χάριν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της. Δὲν ἤθελε νὰ γίνεται ποσῶς λόγος περὶ ἐξευγενισμοῦ, καὶ ὡρκίσθη νὰ ἀποπνίξῃ πᾶν σπέρμα αὐτοῦ. Ἐβίωξε τοὺς ἱεραποστόλους, ἀπηγόρευσεν αὐστηρῶς τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ παρενέβαλε μέγα τεῖχος μεταξὺ τοῦ λαοῦ της καὶ τῶν Εὐρωπαίων. Αὐτοὶ οἱ ὑπήκοοί της, καὶ μάλιστα ὅσοι δὲν ἦσαν ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Χόβας, ἐξ ἧς αὕτη

κατήγετο, μετεχειρίσθησαν ὑπ' αὐτῆς μὲ τὴν μεγαλητέραν σκληρότητα καὶ ἀπανθρωπίαν· διὰ τὰ ἐλάχιστα σφάλματά των ἐπέβαλεν αὐτοῖς τὰς σκληροτέρας τῶν ποινῶν, καὶ καθημερινῶς ἀπείρους ἐξετέλει θανατικὰς καταδίκας.

Παραθέτομεν ἐνταῦθα χάριν περιεργείας τὴν ὑποδοχήν, ἣς ἔτυχεν ἐσχάτως παρὰ τῇ αὐλῇ τοῦ γυναικείου τούτου Νέρωνος Γαλλίς τις περιηγήτρια, ἡ Κυρία Ἴδα Πφέϊφερ.

« .... Περὶ τὴν τετάρτην μετὰ μεσημβρίαν ὡδηγήθημεν εἰς τὸ παλάτιον, ἐπὶ τῆς μεγάλης θύρας τῆς εἰσόδου τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἀνεστηλωμένος μέγας κεχρυσωμένος ἀετὸς μὲ ἀνοικτὰς πτέρυγας. Συμφώνως τῇ αὐστηρᾷ ἐθιμοταξίᾳ τῆς αὐλῆς, διήλθομεν τὴν φλιὰν τῆς θύρας προτείνοντες τὸν δεξιὸν πόδα, ἐπίσης καὶ τὴν φλιὰν δευτέρας τινὸς θύρας, ἀγούσης εἰς μεγάλην αὐλὴν πρὸ τοῦ παλατίου. Ἐκεῖ ἴδομεν τὴν βασίλισσαν καθημένην ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τοῦ πρώτου πατώματος. Ἔταξαν ὅλην τὴν συνοδίαν μας εἰς τὴν αὐλὴν ἐν γραμμῇ ἀκριβῶς ἀπέναντι τοῦ ἐξώστου, ἐνῷ ὑπ' αὐτὸν στρατιῶται τινὲς ἐνησχολοῦντο εἰς γυμνάσια, πολλὰ τῶν ὁποίων ἦσαν γελοῖα, συνιστάμενα εἰς τὸ νὰ ὑψώνωσιν ἀποτόμως τὸν δεξιὸν πόδα, ὡς νὰ ἐδήχθησαν ὑπὸ τοῦ φαρμακεροῦ φαλαγγίου. Ἡ βασίλισσα ἦτο κεκαλυμμένη, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου, ὑπὸ πλατυτάτου μεταξωτοῦ ὑφάσματος, καὶ ἀντὶ κοσμήματος τῆς κεφαλῆς ἐφόρει πελώριόν τι χρυσοῦν στέμμα. Καίτοι δὲ ἐκάθητο ὑπὸ σκιάν, οὐχ ἧττον ὅμως ἐξηκολούθουν νὰ κρατῶσιν ἐπ' αὐτῆς παμμέγιστον σκιάδιον ἐκ βυσσινοβαφοῦς μεταξωτοῦ ὑφάσματος, ὅπερ ἀπετέλει μέρος τῆς βασιλικῆς πομπῆς. Εἶχε τὸ χρῶμα ἀρκετὰ μελαψόν, τὴν κρᾶσιν ἰσχυράν, καὶ μ'ὅλα τὰ ἑβδομήκοντα πέντε ἔτη τῆς ἡλικίας της, ἦτο εἰσέτι, πρὸς μεγίστην δυστυχίαν τῶν ταλαιπώρων Μαδαγασαίων ῥωμαλέα, καὶ εὐκίνητος. Δεξιόθεν τῆς βασιλίσσης ἐκάθητο ὁ υἱός της, ὁ Πρίγκηψ Ῥακότος, ἀριστερόθεν δὲ ὁ θετὸς υἱός της Πρίγκηψ Ῥαμβοασαλάμα· ὄπισθέν της δὲ ἵσταντο ἢ ἐκάθηντο τινὲς ἐκ τῶν ἐπιζησάντων ἀνεψιῶν της, ἢ ἄλλοι συγγενεῖς της ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ὡς καὶ πολλοὶ μεγιστᾶνες. Ὁ δὲ ὁδηγήσας ἡμᾶς εἰς τὸ παλάτιον ἀξιωματικὸς ἀπηύθυνε πρὸς τὴν βασίλισσαν μικρὰν προσλαλιάν, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐχρεωστοῦμεν νὰ πέσωμεν πρηνεῖς τρεῖς φορὰς, καὶ νὰ προφέρωμεν τὰς λέξεις ταύτας: « Ἐσαρατσάρα τομβοκοὲ, » ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, « Εἴμεθα ὑποκλινέστατοι δοῦλοι τῆς Μεγαλειότητός σου. » Εἶτα ἐστράφημεν πρὸς ἀριστερὰν, ὅπως κάμωμεν τὰς αὐτὰς τρεῖς ὑποκλίσεις πρὸ τοῦ τάφου τοῦ βασιλέως Ῥαδάμα, κειμένου πλησίον ἡμῶν εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων· μετὰ δὲ ταύτας, ἐπεστρέψαμεν εἰς τὴν πρώτην ἡμῶν θέσιν πρὸ τοῦ ἐξώστου καὶ ἐπανελάβομεν ἐκ νέου τὰς τρεῖς ἐδαφιαίας ἡμῶν ὑποκλίσεις. Εἷς δὲ τῶν συντρόφων μας, ὑψώσας τότε εἰς τὸν ἀέρα χρυσοῦν νόμισμα πεντήκοντα φράγκων, ἔθεσεν αὐτὸ εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ὁδηγοῦ ἡμῶν ἀξιωματικοῦ. Τοιαύτη εἶνε ἡ τυπικὴ συνήθεια τῆς αὐλῆς· καὶ ὅμως δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ δίδεται πάντοτε πεντηκοντόφραγκον νόμισμα, διότι ἡ βασίλισσα εὐχαριστεῖται καὶ εἰς σκοῦδον Ἱσπανικὸν ἢ εἰς ἁπλοῦν πεντόφραγκον. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ ἀγέρωχος βασίλισσα τῆς Μαδαγασκάρης παρέχει ἀκρόασιν εἰς τοὺς ξένους. »

Τὸ παλάτιον εἶνε μέγα ξύλινον οἰκοδόμημα, συγκείμενον ἐκ τῆς αὐλῆς καὶ δύο πατωμάτων μὲ λίαν ὑψηλὸν στέγασμα. Ὅλον τὸ οἰκοδόμημα περικυκλοῦται ὑπὸ ξυλίνων ὑψηλῶν κιόνων, ἐφ' ὧν ἐπιστηρίζεται κατ' εὐθεῖαν ἡ στέγη, ἐξέχουσα πανταχόθεν ὡς σκηνὴ πλειότερον τῶν δεκατριῶν μέτρων· ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς αὐλῆς ὑψοῦται ὁ παμμέγιστος πάντων κίων, ἔχων μῆκος τριάκοντα ἐννέα ποδῶν, ὅστις ὑποστηρίζει τὸ κέντρον τῆς στέγης, ἀπολήγουσης εἰς ὀξεῖαν αἰχμήν. Ὅλοι δὲ οἱ κίονες οὗτοι, μηδ' αὐτοῦ τοῦ ὑποβαστάζοντος τὸ κέντρον ἐξαιρουμένου, εἰσὶ μονοκόμματοι, καὶ ὅταν ἀναλογισθῇ τις ὅτι τὰ παρέχοντα τὰ χονδρὰ ταῦτα δένδρα δάση πρὸς κατασκευὴν τοιούτων κιόνων ἀπέχουσι πεντήκοντα ἕως ἑξήκοντα Ἀγγλικὰ μίλια ἀπὸ τῆς πόλεως, ὅτι αἱ ὁδοὶ οὐ μόνον ῥυμοτομημέναι δὲν εἶνε ἀλλὰ καὶ σχεδὸν ἄβατοι, καὶ ὅτι τὸ σύνολον αὐτῶν ἐπεξειργάσθη καὶ ἐτέθη εἰς τὸ οἰκεῖον μέρος ἄνευ βοηθείας ζώου ἢ μηχανῆς ἀλλὰ διὰ τῶν ἁπλουστέρων ἐργαλείων, δικαιοῦται νὰ θεωρήσῃ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ παλατίου τούτου ὡς γιγάντειον ἔργον, ἄξιον νὰ καταταχθῇ μεταξὺ τῶν θαυμάτων τοῦ κόσμου. Διὰ τὴν μεταφορὰν μόνον τοῦ ὑψηλοτέρου κίονος ἐχρειάσθησαν πεντακισχίλιοι ἐργάται, καὶ δώδεκα ἡμέραι ὅπως στήσωσιν αὐτόν.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ ἐργασίαι ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὡς ἀγγαρεῖαι, χωρὶς νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν ὁ ἐλάχιστος μισθὸς ἢ τροφή τις. Λέγουσιν ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς τοῦ παλατίου κατασκευῆς δεκαπεντακισχίλιοι ἐργάται, ὑποκύψαντες εἰς τὸν κόπον καὶ τὴν κακουχίαν, ἀπώλοντο· πλὴν τοῦτο πολλὰ ὀλίγην ἀνησυχίαν ἐπροξένησεν εἰς τὴν καλὴν βασίλισσαν.

Ἡ Ῥαναβάλη ὑπῆρξεν ἀναντιρρήτως ἡ μᾶλλον ἀγέρωχος καὶ ἡ σκληροτέρα τῶν γυναικῶν ὅσαι ἐφάνησαν ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ δὲ ἱστορία της οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ σύγκραμα τρομερῶν καὶ αἱματηρῶν

σκηνῶν. Κατὰ μέσον ὅρον, καθέκαστον ἔτος ἐξηφανίσθησαν ὑπ' αὐτῆς ἀπὸ 20—50,000 ἄτομα, εἴτε διὰ τοῦ φόνου καὶ τοῦ δηλητηρίου, εἴτε διὰ τῶν ἀγγαρειῶν καὶ τῶν πολέμων. « Αἷμα καὶ πάντοτε αἷμα! » τοιοῦτον ἦν τὸ σύνθημα τῆς ἐστεμμένης ταύτης Μεγαίρας, ἥτις ἐνόμιζεν ὡς ἀπολεσθεῖσαν ἐπὶ ματαίῳ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν δὲν ὑπέγραφε τοὐλάχιστον ἡμίσειαν δωδεκάδα θανατικῶν ποινῶν.

Τῷ 1831, ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ παρὰ τοῦ βασιλέως Ῥαδάμα εἰσαχθεῖσα εἰς τὸν στρατὸν πειθαρχία δὲν ἐλησμονήθη ἐξ ὁλοκλήρου, ἡ βασίλισσα, ὑποτάξασα μέγα μέρος τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τῆς νήσου, ἧς οἱ κυριώτεροι κάτοικοι εἰσὶν οἱ Σεκλάβοι, διέταξε τοὺς κατοίκους τοῦ τόπου ἐκείνου νὰ παρουσιασθῶσιν ὅλοι ἀνεξαιρέτως ἐνώπιόν της, ὅπως τῇ προσφέρωσι τὸν φόρον τῆς ὑποταγῆς των. Ὅταν δὲ οἱ δυστυχεῖς οὗτοι, συμποσούμενοι εἰς 25 περίπου χιλιάδας ἀτόμων, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἰς μίαν πεδιάδα, διετάχθησαν πρῶτον νὰ παραδώσωσι τὰ ὅπλα των, εἶτα δὲ τοὺς ἐβίασαν νὰ γονατίσωσιν εἰς σημεῖον ὑποταγῆς· μόλις δὲ ἐξετελέσθη ἡ νέα αὕτη διαταγὴ τῆς βασιλίσσης, καὶ ἀμέσως οἱ στρατιῶται, ἐπιπεσόντες κατ' αὐτῶν, τοὺς κατέσφαξαν ὅλους, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τῶν ταλαιπώρων τούτων θυμάτων ἐπώλησαν ὡς ἀνδράποδα. Τοιαύτη τις ἦτο ἡ ἀπονεμομένη τύχη εἰς τοὺς νικηθέντας ἐκ τῶν ξένων παρὰ τῆς καλῆς βασιλίσσης τῆς Μαδαγασκάρης.

Ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοί της ὑπήκοοι δὲν ἦσαν ἀπηλλαγμένοι παρομοίων ποινῶν. Δυστυχία εἰς ἐκείνους ἐξ αὐτῶν, οἵτινες κατηγγέλλοντο εἰς αὐτὴν ὡς μάγοι ἢ τυμβωρύχοι, ἢ λατρεύοντες κρυφίως τὸν Χριστόν! αἱ τρομερώτεραι βάσανοι περιέμενον αὐτούς. Τῷ 1857 μία τοιαύτη κατηγορία ἔπεμψεν εἰς πέταυρον Ἅδου ἑξακοσίας ψυχάς. Ἐξ αὐτῶν ἐννενήκοντα ἐξ ἐρρίφθησαν εἰς τὴν πυράν, πεντήκοντα ἀπεκεφαλίσθησαν, ἑβδομήκοντα τέσσαρες κατεκερματίσθησαν διὰ τῆς λόγχης, τεσσαράκοντα τρεῖς ἐδηλητηριάσθησαν, ἑκατὸν ἐρρίφθησαν εἰς μέγαν λάκκον, εἰς ὃν ἔχυσαν ἀναλελυμένον μόλυβδον, καὶ διακόσιοι τριάκοντα ἑπτὰ κατεκρημνίσθησαν ἀπὸ τοῦ ὕψους μεγάλου τινὸς βράχου, κειμένου εἰς τὸ κέντρον τῆς μητροπόλεως Ταναρίβης, καὶ ὅστις ἤδη ἐχρησίμευσεν ὡς ἱκρίωμα εἰς πολλὰς χιλιάδας ἀνθρώπων· ὁ δὲ ἀρχιγὸς τῶν κατεκόπη μελῶν καὶ βραδέως. Τοιοῦτο ἦτο τὸ διὰ χειρὸς τῆς ἰδίας βασιλίσσης ἐκδοθὲν πρόγραμμα τῆς τιμωρίας τῶν ἐνόχων ἐκείνων.

Ἐγκαταλείπουσα τὴν Μαδαγασκάρην ἡ περίφημος καὶ τολμηρὰ Γαλλὶς περιηγήτρια, ἔγραφεν: « Ἐὰν ἡ Μαδαγασκάρη τύχῃ μίαν ἡμέραν τακτικῆς καὶ ἠθικῆς κυβερνήσεως, ἐὰν ἐπιτραπῇ καὶ αὖθις εἰς τοὺς ἱεραποστόλους νὰ ἐγχαράξωσιν εἰς τὸν Μαδαγάσειον λαὸν τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐλπίζω ὅτι θέλει συνηθῆ ἐντὸς ὀλίγου νὰ ὑψωθῇ εἰς εὐδαίμον καὶ ἀνθηρὸν βασίλειον.

Αἱ τελευταῖαι εὐχαὶ τῆς Κυρίας Ἴδας φαίνονται ὅτι προσεγγίζουσιν εἰς τὴν πραγματοποίησίν των. Αἱ νεώτεραι εἰδήσεις, ἃς ἔχομεν ἐκ τῆς μεγάλης ταύτης νήσου, ἐπιβεβαιοῦσιν ὅτι πρό τινων μηνῶν ἡ βασίλισσα Ῥαναβάλη ἔφθασε τέλος εἰς τὸ τέρμα τῆς ἀποτροπαίου ὑπάρξεώς της, καὶ ὅτι ὁ Πρίγκηψ Ῥακότης, ἐξελθών, χάρις εἰς τὴν ἀφοσίωσιν τῶν πιστῶν του ὑπηκόων, νικητὴς μιᾶς πάλης κατὰ τοῦ θετοῦ ἀδελφοῦ του Ῥαμβοασαλάμα, ἀντιπροσωπεύοντος τὸν ἀρχαῖον Μαλγασαϊκὸν βαρβαρισμόν, ἀνηγορεύθη βασιλεὺς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ῥακοτόντ-Ῥαδάμα. Ἀπὸ τοῦδε λοιπὸν δύναται ἄνευ ἐμποδίου νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰ σχέδια τῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ ἀοιδίμου πατρός του, καὶ νὰ ἀνοίξῃ τὴν ὡραίαν του Ἐπικράτειαν εἰς τὰς ζωογόνους πνοὰς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ἐξευγενισμοῦ.

Ῥ.

ΕΘΙΜΟΤΑΞΙΑ.

ΚΑΛΟΝ τῷόντι ἡ ἐθιμοταξία!

Δικαίως δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν περὶ αὐτῆς ὅτι εἶνε ὁ πλέον ἀμείλικτος καὶ ἀδυσώπητος τύραννος, ὁ ὑποβάλλων τὴν ἀνθρωποτητα ὑπὸ τὸν βαρὺν αὐτοῦ ζυγόν· εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, ἡ δεισιδαιμονία τῶν κοινωνιῶν. Καὶ ἂν μὲν ἡ ἐθιμοταξία ἐνεργεῖται ὅπως ἐκτελῇ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς κοινωνίας, χρησιμεύουσα τρόπον τινὰ ὡς σύνθημα μεταξὺ εὐπαιδεύτων καὶ ἀγροίκων, ἀπομακρύνον τοὺς ἀμυήτους καὶ ἀναδεικνύον τὸν εὐγενῆ καὶ τὸν ὀπαδὸν τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, ὑπομονή· ἀλλ' ὅταν παρεξηγουμένη ἀποβαίνῃ ἡ ἀνόητος ἐκείνη αὐλικὴ ἐθιμοταξία, ἡ βασιζομένη μόνον ἐπὶ τῆς κενοδοξίας καὶ τῆς οἰήσεως, ὦ! τότε οὐδὲν γελοιωδέστερον καὶ ἀνωφελέστερον αὐτῆς!

Καὶ ὑποφερτὴ μὲν κάπως εἶνε ἡ ἐθιμοταξία, ὅταν περιστρέφηται εἰς τὴν σοβαρὰν ἀρχὴν αὐτῆς, εἰς τὴν ἀκριβῆ δηλαδὴ τήρησιν ὅλων τῶν κανόνων τοῦ εὐγενοῦς τρόπου, τῆς εὐπρεπείας καὶ κοσμιότητος, τῆς πρὸς τοὺς ἀνωτέρους τιμῆς καὶ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς· ἀλλ' ὅταν, παρεξηγουμένη ὡς παρεξηγοῦνται ὅλα τὰ πράγματα

ἐν τῷ κόσμῳ, ἀποβαίνῃ τετριμμένων καὶ δυσφορήτων φιλοφρονήσεων σύνολον, μιμητική τις παράστασις ἢ ἄχαρις ψιττακισμός, ὦ! τότε καταντᾷ ἀνυπόφορος! Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἡ τοῦ τρόπου εὐγένεια εἶνε ἐξαιρέτως ἡ γλῶσσα τῆς καρδίας, διὸ καὶ πρέπει νὰ ἦνε ἔμφυτος καὶ οὐχὶ ἐπίκτητος, καὶ δύναται τότε νὰ ὀνομασθῇ ἐλλόγως τὸ θερμόμετρον τῶν κοινωνιῶν καὶ παντὸς πολιτισμοῦ· ὅταν δὲ ἦνε ἐπίκτητος ἢ προσποιητὴ ἢ βεβιασμένη, μὴ ἀπορρέουσα ἐκ τῆς καρδίας ἀλλ' ἐκ τοῦ περισσεύματος αὐτῆς, τότε προτιμότερον νὰ λείπῃ ὅλως διόλου, καὶ ἂς ἦνε ὁ ἄνθρωπος ἀγροῖκος καὶ γνήσιος υἱὸς τῆς φύσεως μᾶλλον ἢ τραγέλαφον ἐξάμβλωμα τῆς ἐθιμοτυπίας.

Πολλάκις συνέβη εἰς τὰς Αὐλάς, τὰς ἀποτυφλωθείσας ἐξ ὑπερηφανείας, νὰ πιστεύσωσιν ὅτι αἱ ἀποδιδόμεναι εἰς τοὺς βαθμοὺς αὐτῶν τιμαὶ ὀφείλονται εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀξίαν· καὶ ἐκ τούτου προέκυψεν ἡ ἀνόητος καὶ γελοία ἐκείνη ἐθιμοταξία, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἥτις, παραληφθεῖσα κατὰ μίμησιν ἐξ ἀρχαίων ἐθνῶν, παρεμορφώθη τερατωδῶς καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν προληπτικὴν χώραν τῶν Ἱσπανῶν. Ἓν παράδειγμα ἐκ τῆς ἱστορίας ἀρκεῖ, νομίζω, νὰ μᾶς παραστήσῃ τὸ γελοῖον αὐτῆς:

Ῥωμαῖός τις Αὐτοκράτωρ ἔλεγε περὶ τῆς γυναικός του ὅτι, δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ Ἰουλία νὰ ἦνε ἐνάρετος ἀλλὰ καὶ νὰ φαίνεται. Οἱ βασιλεῖς τῆς Ἱσπανίας, ὑόρυσαν ἐπὶ τῆς ἀληθοῦς ταύτης ἀρχῆς κανόνα ἐθιμοταξίας, ὑπερβολικὸν μέχρι μωρίας. Πᾶς, ὅστις ἤγγιζε τὸν πόδα τῆς βασιλίσσης δι' οἱανδήποτε αἰτίαν, κατεδικάζετο εἰς θάνατον καὶ ἀπέθνησκεν ἀμέσως. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἡ νεαρὰ βασίλισσα τῆς Ἱσπανίας, ἡ σύζυγος Καρόλου τοῦ Β', ἐξῆλθεν ἔφιππος εἰς περίπατον μετὰ τῶν ὑπασπιστῶν καὶ αὐλικῶν αὐτῆς, αἴφνης ὀρθοῦται ὁ ἵππος καὶ ἀνατρέπει αὐτὴν, ὁ δὲ ποὺς τῆς ἡγεμονίδος περιπλέκεται ἐντὸς τοῦ ἀναβολέως, καὶ τὸ μανιῶδες ζῶον σύρει αὐτὴν μεθ' ὁρμῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἄπειρον πλῆθος ἐθεώρει τὸ λυπηρὸν τοῦτο θέαμα, ἀλλ' οὐδεὶς ἑτοῖμα νὰ τείνῃ αὐτῇ χεῖρα βοηθείας ἕνεκα τῆς ἐθιμοταξίας. Ἔμελλε δὲ νὰ ἀπολεσθῇ ἡ δυστυχὴς, ὅτε δύο νέοι Γάλλοι ἀξιωματικοὶ, εὑρεθέντες κατὰ τύχην ἐκεῖ, ἐρρίψοκινδύνευσαν ὅπως σώσωσιν αὐτήν. Ὁρμῶσι λοιπὸν κατὰ τοῦ ἵππου, καὶ ἑνῷ ὁ μὲν ἁρπάζει τὸν χαλινὸν, ὁ ἕτερος κατορθοῖ νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν πόδα τῆς βασιλίσσης, καὶ οὕτω σώζουσιν αὐτὴν, μηδὲν ἄλλο ὑποστᾶσαν ἢ τὸν φόβον καί τινας μώλωπας. Ἀλλ' ἀμέσως ἐπρόφθασαν καὶ ἔγειναν ἄφαντοι, διότι ἔμελλον νὰ συλληφθῶσι, καὶ Κύριος οἶδε τί ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ ἡ ἐθιμοταξία. Μόλις δὲ ἡ βασίλισσα κατώρθωσε νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν ἐπιοῦσαν τὸν βασιλέα ὑπὲρ τῶν σωτήρων της, ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκ τῆς Ἱσπανίας ἐντὸς βραχυτάτης προθεσμίας.

Δὲν ὑπάρχει ἄλλη χώρα ἐν Εὐρώπῃ, ἐν ᾗ ἡ σχολαστικὴ ἐθιμοταξία ἔφθασεν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ὅσον ἐν Ἱσπανίᾳ. Ἰδοὺ ἕτερον γεγονὸς, τὸ ὁποῖον δυσκόλως ἠθέλομεν πιστεύσει ἂν δὲν ἦτο ἱστορικόν: Φίλιππος ὁ Γ' τῆς Ἱσπανίας, ἀσθενῶν ἔκειτο ἐντὸς ἕδρας πολλὰ πλησίον τῆς ἑστίας, ἐν ᾗ πρὸ μικροῦ εἶχεν ἀναφθῇ πῦρ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχον σωρεύσει πολλὰ ξύλα. Μετ' ὀλίγον ἡ θερμότης ἐγένετο ἀνυπόφορος, ὥστε ἠναγκάσθη ὁ βασιλεὺς νὰ διατάξῃ εἰς τοὺς αὐλικοὺς νὰ ἐκβάλωσι δαυλούς τινας· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Δοὺξ τοῦ Οὐσέδου, ὁ μέγας πυραύστης τοῦ βασιλέως, δὲν ἦτο παρὼν, καὶ δὲν ἐπετρέπετο εἰς ἄλλον νὰ ἐγγίσῃ τὸ πῦρ τῆς βασιλικῆς ἑστίας, οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ παραβῇ ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ἐθιμοταξίαν. Ἐπίσης οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἐγγίσῃ τὴν ἕδραν τοῦ βασιλέως πλὴν τοῦ μεγάλου θαλαμηπόλου, ὅστις καὶ αὐτὸς ἦτο ἀπὼν· ἀπηγορεύετο δὲ εἰς ἅπαντας ἐπὶ ποινῇ θανάτου τὸ νὰ ἐγγίσωσι τὸ ἱερὸν πρόσωπον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος. Εἰς τρόπον ὥστε οἱ καλοὶ αὐλικοὶ ἀφῆκαν τὸν βασιλέα νὰ ψηθῇ ἡσύχως, ὀδυρόμενοι διὰ τὴν θλιβερὰν του τύχην. Ὅταν δὲ ἔφθασεν ὁ μέγας πυραύστης καὶ ὁ θαλαμηπόλος, δὲν ἦτο πλέον καιρὸς· ὁ βασιλεὺς ἐξέπνευσε, καὶ μόλις ἐπέζησεν εἰς τὴν σκληρὰν ταύτην βάσανον μέχρι τῆς ἐπιούσης.

Ἐκ τῶν ἱστορικῶν λοιπὸν τούτων παραδειγμάτων καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων, ὧν ἡ ἔκθεσις ἠθέλε φέρει ἡμᾶς μακρὰν, δύναται ἕκαστος νὰ διακαιώσῃ ἡμᾶς, θέλοντας τὴν ἐθιμοταξίαν δεινὸν τύραννον.

* *

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΥ. — Πλούσιός τις χωρικὸς, ἐπισκεπτόμενος μίαν τῶν ἡμερῶν ἔμπορόν τινα τῆς Βέρνης δι' ὑποθέσεις του, μετά τινας ὁμιλίας « Κύριε, τῷ εἶπε, δύνασθε νὰ μὲ κάμητε μίαν χάριν, δι' ἣν θὰ σᾶς εἶμαι εὐγνώμων; »

— Εὐχαρίστως, ἀγαπητέ μοι! ἀπήντησεν ὁ ἔμπορος· εἰς τί δύναμαι νὰ σᾶς χρησιμεύσω;

— Ἐπιθυμῶ νὰ μὲ ἐξηγήσητε τὸ φαινόμενον τοῦ τηλεγράφου, πῶς κινεῖται δηλαδὴ καὶ ἐνεργεῖ, κτλ. Τὰ σύρματα διέρχονται ἀπὸ τὸ χωρίον μας, καὶ τὰ θεωρῶ καθημερινῶς· πλὴν στενοχωροῦμαι τὰ μέγιστα, διότι τίποτε δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω. »

Ὁ ἔμπορος ἤρχισε νὰ ἀναπτύσσῃ εἰς τὸν φιλοπερίεργον χωρικὸν λεπτομερῶς πῶς ὁ ἠλεκτρισμὸς παράγει τὸν μαγνητισμόν, πῶς ὁ μαγνητισμὸς ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῶν μετάλλων, κτλ. κτλ. Καθόσον δὲ ὁ χωρικὸς ἠκροάζετο μὲ ἀνοικτὸν στόμα, ὁ αὐτοσχέδιος καθηγητὴς, νομίζων ὅτι ἠκούετο ὑπὸ τοῦ κεχηνότος μαθητοῦ του μετὰ βαθείας προσοχῆς, δὲν ἐφείδετο ἀναπτύξεων καὶ περιγραφῶν· ἐπὶ τέλους τὸν ἠρώτησεν: « Ἐννόησες τώρα, φίλτατέ μοι; »

— Μὲ λύπην μου θὰ σᾶς ὁμολογήσω, ἀπήντησεν ὁ χωρικὸς ἐρυθριῶν, ὅτι τίποτε περισσότερον δὲν καταλαμβάνω τώρα ἀφ' ὅσον καὶ πρίν.

— Βλέπω, ἐπανέλαβεν ὁ ἔμπορος, ὅτι δὲν ἠδυνήθην νὰ γίνω καταληπτός. Θέλω λοιπὸν μεταχειρισθῆ μίαν παρομοίωσιν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐλπίζω νὰ ἐννοήσῃς καλλήτερον πάσης φυσικῆς ἐξηγήσεως. Ὑπόθες, ἐξηκολούθησεν, ἓν μέγα ζῶον, ἓν ἑρπετὸν, ἂν θέλῃς, ἢ ὄφιν ἔχοντα μῆκος διακοσίων ὀργυιῶν· ὁ ὄφις οὗτος θὰ ἔχῃ τὴν κεφαλήν του εἰς τὴν Βέργην, τὴν δὲ οὐράν του εἰς τὸ Στρασβοῦργον. Ἂν κανεὶς βαδίσῃ ἐπὶ τῆς οὐρᾶς τοῦ ἑρπετοῦ τούτου, ἢ βίψῃ ἐπ' αὐτῆς βάρος τι διὰ νὰ τὴν συντρίψῃ, φυσικῷ τῷ λόγῳ ὁ ὄφις θὰ ἀνοίξῃ τὸ στόμα διὰ νὰ ἐκπέμψῃ κραυγὴν πόνου. Τοιοῦτό τι λοιπὸν εἶνε καὶ ὁ τηλέγραφος. »

Ὁ χωρικὸς, μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην, ἀπῆλθε κινῶν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπιφωνῶν: « Τί δὲν ἐφευρίσκουν τὴν σήμερον! »

ΕΝΔΟΞΟΙ ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΙ — Ῥυπαρότερον πάθος τοῦ τῆς φιλαργυρίας ἢ γλισχρότητος δὲν ὑπάρχει· διὸ καὶ δικαίως μισεῖται, εἰς οἱανδήποτε τάξιν ἀπαντώμενον. Καθὼς δὲ ἀπαντῶνται εἰς τὴν ἱστορίαν ἔνδοξοι κακοῦργοι, οὕτως ἀναφέρονται καὶ ἔνδοξοι φιλάργυροι, ἐξ ὧν παραθέτομεν τινὰς ἐνταῦθα:

Ὁ περίφημος Λόρδος Μαλβοροῦγος, ἐπίσης ἄπλητος δόξης ὡς καὶ πλούτου, μετήρχετο πᾶν μέσον χαμερπὲς καὶ καθυπεβάλλετο εἰς τὰς ἀτιμοτέρας συνθήκας διὰ νὰ χορτάσῃ τὸ αἰσχρὸν τοῦτο πάθος του. Ἡμέραν τινὰ, παρουσιασθεὶς ἐνώπιόν του ἄνθρωπός τις, τὸν παρεκάλει νὰ μεσιτεύσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ διὰ μίαν ἐπικερδῆ δημόσιον θέσιν. « Ἂν ἐπιτύχω, προσέθεσεν οὗτος, ἐκτὸς τῆς ἰσοβίου εὐγνωμοσύνης μου πρὸς τὴν ἐξοχότητά σας, θέτω καὶ ὑπὸ τὴν διάθεσίν της χιλίας γυνέας. Ἐστὲ δὲ βέβαιος ὅτι δὲν θέλω ἀναφέρει οὔτε λέξιν περὶ τούτου εἰς οὐδένα. — Δός μοι δύο χιλιάδας γυνέας, ἀπήντησεν ὁ ἄπλητος λόρδος, καὶ διαλάλησέ το, ἂν θέλῃς, εἰς ὅλον τὸν κόσμον. »

Ὁ Καρδινάλιος Μαζαρῖνος, πληροφορηθεὶς ὅτι ἔγραφαν κατ' αὐτοῦ ὑβριστικώτατον λίβελλον, ἐπροσποιήθη τὸν παρωργισμένον καὶ ἤρχισε νὰ ἀγοράζῃ τὰ ἀντίτυπα διὰ νὰ τὰ καύσῃ. Πλὴν συνάξας αὐτὰ, τὰ ἐπώλησεν ἀκολούθως κρυφίως καὶ ὠφελήθη ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας σκούδων.

Πρεσβευταί πόλεώς τινος ἦλθον νὰ ἀναγγείλωσιν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Βεσπεσιανὸν, φρόνιμον μὲν ἡγεμόνα πλὴν εἰς ἄκρον φιλοχρήματον, ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν κοινῇ γνώμῃ ἐψηφίσατο δαπάνην ἑνὸς ἑκατομμυρίου σιστερσίων πρὸς ἀνέγερσιν κολοσσιαίου ἀνδριάντος, παριστῶντος αὐτὸν ἔφιππον. Ὁ Βεσπεσιανὸς, τείνας τότε ἀνοικτὴν τὴν παλάμην, « Ἰδοὺ ἡ βάσις ἑτοίμη, εἶπε· θέσατε ἄνευ ἀναβολῆς τὸν ἀνδριάντα! »

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ. — Μεταξὺ τῶν πολλῶν περὶ γυναικῶν γραφέντων ἀποφθεγμάτων καταστάσομεν καὶ τὰ ἑξῆς:

— Τὸ κάλλος εἶνε τὸ πρῶτον ὦῤον, τὸ ὁποῖον ἡ φύσις δίδει εἰς τὰς γυναῖκας, καὶ τὸ πρῶτον, τὸ ὁποῖον ταῖς ἁφαιρεῖ.

— Ἡ ὡραία γυνὴ ἀρέσκει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἡ δὲ ἐνάρετος εἰς τὴν καρδίαν. Ἡ μία εἶνε στολισμὸς, ἡ ἄλλη δὲ θησαυρός.

— Ἡ ὡραιότης εἶνε ἄνθος, τοῦ ὁποίου ἀρετὴ εἶνε ἡ εὐωδία. Γυνὴ χωρὶς ἀρετὴν καὶ αἰδῶ εἶνε ἄνθος χωρὶς εὐωδίαν.

— Αἱ ἐρωτότροποι γυναῖκες ὁμοιάζουσι καρπούς τινας, κατὰ τὴν ὄψιν μόνον ὡραίους.

— Ἐὰν ἡ καλλονὴ ἦτο τὸ μόνον τῶν γυναικῶν πλεονέκτημα, ὅλαι αἱ δύσμορφοι θὰ ἐκρεμῶντο χωρὶς ἄλλο.

— Συνήθως ἀγαπᾷ τις τὰς ὡραίας ἐκ κλίσεως, τὰς δυσειδεῖς ἐκ συμφέροντος, καὶ τὰς ἐναρέτους μετὰ λόγου.

— Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ γυνὴ εἶνε γλυκὺ καὶ τρυφερὸν μυστήριον, τὸ ὁποῖον ὅλος ὁ κόσμος λατρεύει χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὸ διατί.

— Γυναῖκές τινες εἰσὶ ῥόδα, ἄλλαι δὲ ἄκανθαι· γυναῖκές τινες εἰσὶ τὸ μειδίαμα τοῦ Πλάστου, ἄλλαι δὲ οἱ μορφασμοὶ αὐτοῦ.

— Ἡ καλλονὴ ἄνευ χάριτος εἶνε ἄγκιστρον χωρὶς δόλωμα.

ΛΥΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΡΑΝΟΣ.

Τίς δὲν 'ξεύρει πῶς οἱ Λύκοι τρώγουσι μὲ λαιμαργίαν;
Ἕνας Λύκος, διηγοῦνται, εὑρεθεὶς εἰς εὐωχίαν
κι' αὐτὸς μὲ τὸν ἔρανόν του,
τόσον ἐπαραβιάσθη πῶς κινδύνευσε νὰ σκάσῃ·
ἕνα κόκκαλο τοῦ 'στάθη ἴσια μέσα 'ς τὸν λαιμόν του.

Ἕνας Γερανὸς συνέβη κατὰ τύχην νὰ περάσῃ
ἀπ' ἐκεῖ, ἀλλὰ ὁ Λύκος νὰ φωνάξῃ δὲν 'μποροῦσε,
πλὴν τοῦ νεύει κ' εὐθὺς τρέχει καὶ τὸ κόκκαλον τοῦ βγάλλει.
Ἐπειδὴ δὲ τὸν μισθόν του ὁ χειροῦργος ἐζητοῦσε,

" — Τί; μισθόν! καλέ μου, παίζεις; εὐτυχία σου μεγάλη!
" πῶς; σοῦ χάρισα, ἀγνώμων, διὰ τώρα τὸ κεφάλι!
" Σύρε, κι' ἄλλοτε ποτέ σου εἰς τὰ νύχια μου μὴν πέσῃς·
" νὰ γλυτώσῃς, σοῦ τὸ τάζω, ἀπ' ἐμὲ δὲν θὰ 'μπορέσῃς! "

Χωρικὸς, φορτωμένος φρύγανα, ἔκραζεν εἰς τὰς ὁδοὺς ὅθεν διήρχετο: « Φυλαχθῆτε! φυλαχθῆτε! » Καλλωπιστὴς δέ τις, διαβαίνων παρ' αὐτῷ, προσεκολλήθη εἰς τὰ φρύγανα καὶ τὸ ἱμάτιόν του κατεξεσχίσθη. Ἀπαιτῶν τὴν ἀπότισιν τῆς ζημίας, ἐνάγει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν δικαστήν, ἀλλ' ὁ χωρικὸς ἀνοίγει τὸ στόμα χωρὶς οὔτε λέξιν νὰ ἐκφωνήσῃ. « — Εἶσαι βωβὸς, φίλε μου; τὸν ἐρωτᾷ ὁ δικαστής. — Ὄχι, ὄχι, Κύριε δικαστά! ὑπολαμβάνει ὁ ἐνάγων, διότι ὅτε τὸν ἀπήντησα ἐφώναζε μὲ ὅλα του τὰ πλεμόνια: Φυλαχθῆτε! φυλαχθῆτε! — Ἄ! ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα ἔχῃ οὕτως, ὑπέλαβεν ὁ δικαστὴς, ἄδικος εἶνε ἡ ἀγωγή σου· ἔπρεπε νὰ προφυλαχθῇς. » Καὶ ἀπέπεμψε τοὺς διαδίκους.

Ἄραψ ποιητὴς, ἰδών ποτε ὑδρευομένην πλησίον κρήνης νέαν δεκαεξαετῆ, εἰς ἄκρον ὡραίαν καὶ θελκτικὴν, τοσοῦτον κατεγοητεύθη ὑπὸ τοῦ κάλλους της, ὥστε πλησιάσας πρὸς αὐτὴν ἤρχισε νὰ τὴν ἀτενίζῃ ἀσκαρδαμυκτί. Ἡ ἀθῶα νέα ἔνευσεν ἀμέσως τοὺς ὀφθαλμούς χαμαὶ, καὶ ἄρθονον ἐπεχύθη εἰς τὰς ὡραίας παρειάς της τὸ ἐρύθημα τῆς αἰδοῦς. Τότε ὁ νέος Ἄραψ, ἀποταμθεὶς πρὸς αὐτὴν, τῇ εἶπε: « Τὰ βλέμματά μου, ὡραία κόρη, ἐνέσπειρον ῥόδα εἰς τὰς παρειάς σου· καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸν νόμον ὁ σπείρων πρέπει νὰ θερίζῃ, θὰ μὲ δικαιώσῃς βέβαια ἂν τολμήσω νὰ πράξω καὶ ἐγὼ τοῦτο. »

Εἰσερχομένου τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ' εἰς τὴν πόλιν τῆς Νάντης, παρετηρήθη ὅτι ἐκτὸς τῶν στρατιωτικῶν οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τοῦ πλήθους ἐζητωκράυγασεν ὑπὲρ τῆς Λύτοῦ Μεγαλειότητος. Ὁ συνοδεύων αὐτὸν πρόεδρος τῆς Νεαπόλεως ἐξέφρασε τὴν ἀπορίαν του πρὸς τὸν Αὐλάρχην, ὅστις ἀπεκρίθη· « Ὅταν ὁ ἄγριμον ἦνε κωφὸς, ὁ λαὸς γίνεται βωβός. »

Ἱεροκήρυξ τις φλάρος, ἄνθρωπος ἀγράμματος, ἐπεφορτίσθη νὰ ἀπαγγείλῃ ἐπιτάφιον λόγον τὴν ἡμέραν τοῦ μνημοσύνου τοῦ βασιλέως Γεωργίου Β'. Ἀναβὰς τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν εἰς τὸν ἄμβωνα, ἤρχισε νὰ ἀπαγγέλῃ πλήρης δακρύων καὶ συγκινήσεως οὕτως: « Ὦ! πίκαλόν πρᾶγμα εἶνε ἡ ζωή! ἐνόσω ζῇ τις εἶνε εὐτυχὴς, εἶνε βασιλεύς· ἀλλ' ἅμα φθάσῃ ὁ ἐπάρατος θάνατος καὶ κλεισθοῦν τὰ ὄμματά του, πίπτει ἄναυδος, ἀναίσθητος... πούφ! καθὼς πίπτει ὁ πῖλός μου οὗτος, καὶ γίνεται ἄφαντος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς! » Καὶ ταῦτα λέγων, ῥίπτει τὸν πῖλόν του ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος καὶ κατέρχεται εὐχαριστημένος, ὡς ἐκτελέσας τὸ ῥητορικώτερον τῶν σχημάτων.

Γασκόνος τις ἐζήτει ἀπὸ φίλον του δάνειον δέκα φράγκων· ὁ φίλος τῷ ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν εἶχεν εἰμὴ μόνον ἑπτά. — « Φέρε τὰ ἑπτὰ φράγκα, ὑπέλαβεν ὁ πρῶτος, καὶ μοῦ μένεις χρεώστης τριῶν. »

Ἡμέραν τινὰ εἷς τῶν ἐνοριτῶν τοῦ Βωτροῦ ἔδερε τὴν σύζυγόν του· προσκληθεὶς δὲ οὗτος ὅπως θέσῃ πέρας εἰς τὴν πάλην ταύτην, ἀφοῦ ἐθεώρησε τοὺς μαχομένους, ἀπῆλθε λέγων: « Καὶ οὓς ὁ Θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. »

Ἡρώτων τὸν Κρεβιλλῶνα, διατί παρεδέχθη εἰς τὰ δράματά του τοσοῦτῳ τὸ τρομερόν. — Δὲν εἶχον πλέον νὰ ἐκλέξω, ἀπήντησεν οὗτος· ὁ Κορνήλλιος ἔλαβε τὸν οὐρανόν, ὁ Ῥακίνας τὴν γῆν, εἰς ἐμὲ λοιπὸν δὲν ἔμενεν ἄλλο εἰμὴ ὁ Ἅδης. »

Φριδερῖκος ὁ Γ', βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας, ἐστέρησε Ἐπίσκοπόν τινα πολλῶν εἰσοδημάτων του. Ὅτε δὲ ὁ Ἐπίσκοπος οὗτος ἐπορεύθη εἰς Ποτσδάμην διὰ νὰ προσκυνήσῃ τὸν βασιλέα, « Ἀδύνατον, Πανιερώτατε, τῷ εἶπεν οὗτος, νὰ μὲ ἀγαπᾶτε ἀφοῦ τόσον σᾶς ἔζημίωσα. — Ὦ! βεβαιωθῆτε, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ ἀνεκτικὸς κληρικός, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὸ σέβας, τὸ ὁποῖον ὀφείλω πρὸς τὸν ἡγεμόνα μου. — Ἀφοῦ λοιπὸν οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα καὶ εἶσθε φίλος μου παρ' ἐλπίδα, ἐπανέλαβεν ὁ βασιλεὺς, τόσον πείθομαι εἰς τοὺς λόγους σας, ὥστε ἐλπίζω ὅτι, ἂν μετὰ τὸν θάνατόν μου ὁ Ἅγιος Πέτρος μὲ ἀπέκλειε τοῦ Παραδείσου, ἡ Σεβασμιότης σας θὰ μὲ ἐβοηθεῖτε νὰ εἰσέλθω, κρύπτουσά με ὑπὸ τὸν μανδύαν σας. — Ὦ! ὡς πρὸς τοῦτο, Μεγαλειότατε, δὲν σᾶς δίδω καμμίαν ὑπόσχεσιν, ἀπήντησεν ὁ Ἐπίσκοπος, διότι τὸν μανδύαν αὐτὸν τόσον τὸν ἐψαλιδίσατε, ὥστε μόλις δύναται νὰ καλύψῃ ἐμὲ τὸν ἴδιον, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον νὰ ἀποκρύψῃ καὶ λαθρεμπόρευμα. »

Νορμανδός τις ἱεροκήρυξ, ὅστις εἶχεν ὁμιλήσει μίαν ἡμέραν περὶ παραδείσου, ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃ ποίαν ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν ὁ λόγος του εἰς τὸ ποιμνιόν του, ἠρώτησε χωρικόν τινα ἂν ἐπεθύμει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν παράδεισον· — « Μὰ τὴν πίστιν μου, ὄχι! ἀπεκρίθη ὁ χωρικός, διότι θὰ μὲ κοστήσῃ τοῦτο τὴν ζωήν μου. »

Πέτρος ὁ Μέγας, Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπεσκέπτετο τοὺς Παρισίους, ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος πῶς εὗρισκε τὴν πρωτεύουσαν ταύτην, « Ἂν εἶχον παρομοίαν, ἀπήντησε, θὰ τὴν κατέκαιον ἀμέσως, ἀπὸ φόβον μήπως ἀποῤῥοφήσῃ τὸ ἥμισυ τοῦ βασιλείου μου. »

Ἐπίσκοπός τις τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας ἐτόλμησέ ποτε νὰ παρατηρήσῃ εἰς τὴν βασίλισσαν τῆς Ἀγγλίας Ἐλισάβετ ὅτι, εἰς ὑπόθεσίν τινα τοῦ Κράτους αὕτη ἐνήργησε μᾶλλον πολιτικῶς ἢ χριστιανικῶς. — « Βλέπω καλῶς, Σεβασμιώτατε, ἐπανέλαβεν ἡ ἡγεμονὶς, ὅτι ἀνεγνώσατε ὅλα τὰ βιβλία τῆς Γραφῆς, ἐκτὸς τοῦ τῶν βασιλέων. »

Πρὸς στρατιωτικὸν, ὅστις ἦν φίλος τοῦ Βάκχου, ἔλεγε παίζων μετ' αὐτοῦ écarté εἷς φίλος του· « Παράδοξον! ὁσάκις θὰ βάλῃς κάτω κόζι πρέπει νὰ ἦνε σπαθί! — Αἴ! τὸν εἶπεν ἐκεῖνος, μειδιῶν ὑπὸ τὸν μύστακά του· καὶ δὲν ἠξεύρεις, φίλε, ὅτι τὸ σπαθὶ ἀνήκει εἰς ἡμᾶς τοὺς στρατιωτικούς; — Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, ἀπεκρίθη αὐτός· ἠξεύρω ὅμως ὅτι σὺ μᾶλλον ἀγαπᾷς τὴν κοῦπαν. »

Ἱεροκήρυξ τις Φλάρος, κηρύττων ἀπ' ἄμβωνος ἐν πλήρει ἐκκλησίᾳ, ἐλησμόνησε τοσοῦτῳ τὴν σειρὰν τοῦ λόγου του, ὥστε ἄπαξ διακοπεὶς ἐστάθη ἀδύνατον νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ἀναγκασθεὶς μετὰ ταῦτα ἀπόπειραν νὰ καταβῇ τοῦ ἄμβωνος, ἐζήτησε συγγνώμην παρὰ τοῦ ἀκροατηρίου του διὰ τῶν φράσεων τούτων: « Σᾶς συλλυποῦμαι, Κύριοι, διότι σᾶς βεβαιῶ ὅτι χάνετε ἕνα ἐκ τῶν ὡραιοτέρων λόγων. »

Κυρία τις ἐκ τῶν σημαντικῶν, παρατηρήσασα μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας ὡραίαν εἰκόνα ἐξαισίου πολυτελείας καὶ τέχνης, ἐξέφρασε διὰ τῶν ζωηροτέρων ἐκφράσεων τὸν θαυμασμόν της. Ὁ πρέσβυς, ὅστις διεκρίνετο ἐπὶ ἀβροφροσύνῃ, ἔστειλεν ἀμέσως τὴν εἰκόνα εἰς τὸν οἶκόν της, παρακαλῶν αὐτὴν νὰ τὴν φυλάξῃ ὡς ἐνθύμιον φιλίας. Ἡ Κυρία ἔδειξε τὴν εἰκόνα εἰς τὸν σύζυγόν της, καὶ τὸν ἠρώτησε πῶς τῷ ἐφαίνετο τὸ δῶρον. « Θαυμάζω, Κυρία μου, ἀπήντησεν οὗτος, τὴν ὡραιότητα τῆς εἰκόνος. πᾶν δὲ ὅ,τι δύναμαι νὰ εἴπω ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης εἶνε ὅ,τι, ἢ αὐτὸς ὁ Κύριος πρέσβυς εἶνε εἷς ἄκρον εὐήθης, ἢ εἶνε ἄλλος ἐγώ. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΤΩι ΦΙΛΩι Κ. Ι. Μ. ΡΑΠΤΑΡΧΗι,
Ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει.

Ἰδοὺ λοιπόν, ὦ φίλτατε, ἕν ἔτος μας ἀκόμη
παρῆλθεν ἀνεπιστρεπτί· ἀλλὰ, μὴ μελαγχόλει!
θέλουν παρέλθει βέβαια καιροὶ καὶ χρόνοι ὅλοι,
πρὶν λευκανθῇ, Ῥαπτάρχα μου, ἡ μαύρη μας ἡ κόμη.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΑΣΜΑΤΙΟΝ.

(Barcarolle.)

Ὁ γιαλὸς τὸ γάλα μοιάζει
πρὶν ὁ ἥλιος ν' ἀνατείλῃ,
μιὰ ψυχὴ διὰ σὲ στενάζει
ὅπου λάμν' εἰς τὸ κουπί.
Ξύπνα, ξύπνα, μὴν κοιμᾶσαι!
τ' ἀκρογιάλι δὲν θυμᾶσαι;
ὁ πιστός σου κωπηλάτης
περιμένει νὰ σ' ἰδῇ.
Ἔ γιάσα, γιάσα! Ἔγια λέσσα!
Ἔ γιάσα, γιάσα, 'ς τὸ κουπί!
Ἔγια μόλα, Ἔγια λέσσα
γιάσα, γιάσα ς' τὸ κουπί! (δίς)
Ἔγια μόλα! γιάσα, γιάσα 'ς τὸ κουπί!
Ἔγια λέσσα! γιάσα, γιάσα 'ς τὸ κουπί!

Ὅταν λείπῃς λείπ' ἡ 'μέρα,
λείπ' ἡ ὁράσος 'ς τὸν αἰθέρα,
λείπ' εἰς τ' ἄνθ' ἡ εὐωδία,
λείπουν ὅλα εἰς ἐμέ.
Ἔλα, Ἔλα ποῦ σὲ κράζω!
αἱ στιγμαὶ ποῦ σὲ κυτάζω,
θυμηδία τῶν ἀγγέλων,
εἶν' αἱ μόναι μου στιγμαί!
Ἔ γιάσα, γιάσα! κτλ.

Η ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΜΟΥ.

Ἓν εἰς τὸν παράδεισον
νὰ Ἔμβω εὐτυχοῦσα
καὶ σὲ δὲν ἀπαντοῦσα,
ἀνάγκη τῆς ψυχῆς,
τὸν Ἄγγελον τὸν ἅγιον,
ὅστις θὰ μὲ ὁδήγει,
θὰ Ἔλεγα νὰ φύγῃ,
θὰ ἤμην δυστυχής!
Ὀπίσω θὰ ἐπέστρεφα
μὲ τοὺς ἐξωρισμένους,
ἀπὸ τοὺς ἐρχομένους
πολλοὺς νὰ ἐρωτῶ·
καὶ, φῶς μου, θὰ κατέστηνα
θρηνώδεις τοὺς αἰθέρας,
εἰς ὅλους τοὺς ἀστέρας
νὰ σὲ ἀναζητῶ.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

10.

Σκαύρους ἔχω περισσοὺς
μὲ πτερὰ καὶ μὲ κρωσσοὺς,
κατὰ τάξιν καὶ σειρὰν
πεταγμένους αὐστηράν·
καί τινας αὐτῶν ἂν θάλω
γίνομαι ἐξ ἄλλου ἄλλο.

Νὰ ὁ τρίτος! τὸν φορῶ,
καὶ θὰ ἔτρεχες, θαρρῶ,
ἐὰν σ' ἔλεγα πατέρα,
πάππον, μάμμην ἢ μητέρα,
μὲ στοργὴν νὰ μ' ἀπασθῇς·
ἤρκει μόνον νὰ πεισθῇς.

Τὸν δωδέκατον αὐτὸν
νὰ φορέσω περιττόν·
ἄλλως ἔπρεπεν εὐθὺς
νὰ ἐκλείψῃς, νὰ χαθῇς!

Νὰ, ὁ ἑκκαιδέκατός μου
μὴ σ' ἐγγίξῃ δάκτυλός μου!
σὲ κατέστηνα οἰκτρὸν,
θὰ ἐζήτεις ἰατρόν.

Μὲ τὸν εἰκοστόν μου πρῶτον
εἶμ' ἐχθρὸς τῶν καθεστώτων·
μὲ ζητοῦν οἱ ἀστυνόμοι,
καὶ μὲ τιμωροῦν οἱ νόμοι.

Προληψίν τινα ἢ πάθος
κατ' ἐμοῦ ἂν κατὰ βάθος
συμμερίζεσαι καὶ σὺ,
τοῦ δεκάτου μου ἐννάτου
νὰ γνωρίζῃς προσυλάττου
τὸ βαρὺ καὶ τὸ ὀξύ.

Νὰ τὸν βγάλω;.... Βεβαιώσου
τὰ ἐντὸς τοῦ δύματός σου
θὰ σεισθοῦν αἰσθαντικά·
θὰ σταθοῦν οἱ διαβάται
νὰ φωνάζουν « Δὲν γελᾶτε; »
Νὰ τὸν βγάλω! παίζεις; Ἄ!....

Ι. Ι. ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ.

ΛΥΣΙΣ
ΤΩΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 5—9 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Τίγρις.
Τριαντάφυλλον.
Ἄλλα καὶ ἀλλά.
Ψώρα.—ὦρα.
Ἄπιστος—πιστὸς—ἱστός.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

ΙΒ'.

Ζωδιακὸν φῶς, καὶ σχηματισμὸς τοῦ σύμπαντος.

« Καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἐπὶ πτερύγων
« γῆς. » ΙΩΒ. ΑΖ'. 3.

Μὲ τὴν νεφελώδη φωσφόρον ὕλην συνδέεται καὶ τὸ φαινόμενον τοῦ Ζωδιακοῦ λεγομένου φωτὸς, τοῦ ἀποδεικνύοντος ὅτι καὶ ὁ ἡμέτερος Ἥλιος περικαλύπτεται ὑπό τινος νεφελότητος, καὶ δύναται ὡς ἐκ τούτου νὰ ἀναχθῇ εἰς τοὺς νεφελοειδεῖς ἀστέρας. Τὸ λευκόχρουν τοῦτο φῶς γνωστὸν ὅτι φαίνεται εἰς τοὺς καλοὺς

καιρούς ἀμέσως μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου περὶ τὸν Ἀπρίλιον ἢ Μάϊον, καὶ ἀμέσως πρὸ τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ εἰς τὰς ἀντιθέτους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὸ φῶς τοῦτο εἶνε εἰς ἄκρον ἀσθενές, ἀόριστον καὶ ἀμυδρόν, τοὐλάχιστον εἰς τὰ ἡμέτερα κλίματα, ἀλλ' ἐντὸς τῶν τροπικῶν φαίνεται λαμπρότερον· δὲν δύναται δὲ νὰ συγκριθῇ μὲ μετέωρον ἢ μὲ τὸ βόρειον σέλας, ἐπειδὴ παρουσιάζεται καθαρῶς ὡς ὡραία καὶ κωνοειδὴς ἀτμοσφαῖρα, περικυκλοῦσα τὸν Ἥλιον καὶ ἐκτεινομένη πέραν τῆς τροχιᾶς τοῦ Ἑρμοῦ ἢ τῆς Ἀφροδίτης, ἀσθενῶς δὲ ἐφαπτομένη τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Τὸ Ζωδιακὸν τοῦτο φῶς ἀκτινοβολεῖ ἰδίως καὶ ἀποτελεῖ νεφελώδη δακτύλιον, πεπιεσμένον καὶ κυκλοφοροῦντα ἐλευθέρως εἰς τὸ μεταξὺ τῶν τροχιῶν τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἑρμοῦ διάστημα. Πολλοὶ δὲ τῶν ἀστρονόμων εἰκάζουσιν ὅτι ἡ φωτεινὴ αὕτη ἀτμοσφαῖρα, τῆς αὐτῆς φύσεως ἀλλ' ἀσυγκρίτως ἀσθενεστάτη οὖσα τῆς ἀφθόνως περικυκλούσης τοὺς λοιποὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας, περιέχει τὰ μόρια, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ οὐραὶ πολλῶν ἑκατομμυρίων κομητῶν ἀπεχυμνώθησαν κατὰ τὰς διαδοχικὰς αὐτῶν διαβάσεις πλησιόθεν τοῦ Ἡλίου, καὶ τὰ ὁποῖα μὲ τὸν καιρὸν ἀπορροφᾷ ὁ Ἥλιος.

Ὑπὸ οἱανδήποτε ἔποψιν καὶ ἂν θεωρηθῶσιν οἱ νεφελοειδεῖς ἀστέρες, παρέχουσιν ἀνεξάντλητον στάδιον θεωριῶν καὶ εἰκασιῶν, ἐπειδὴ ἀδύνατον εἶνε πλέον νὰ ἀμφιβάλλῃ τις ὅτι τὸ πλεῖστον αὐτῶν μέρος σύγκειται ἐξ ἀστέρων, οὓς περιβάλλει ἐν τῷ μεταξὺ μαρμαρόεσσα αἴγλη, κατὰ τὰς ἐκφράσεις τῶν ἀρχαίων ποιητῶν. Ἡ φαντασία ἀδυνατεῖ νὰ ἐνορᾷ τὴν ἀτελεύτητον σειρὰν συστημάτων συσσωρευομένων πρὸς σχηματισμὸν ἄλλων συστημάτων, καὶ στερεωμάτων σχηματιζόντων ἄλλα στερεώματα ἐπ' ἄπειρον καὶ καθ' ἁπάσας τὰς διευθύνσεις. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἂν ἦνε ἀληθὲς, (ὅπερ φαίνεται πιθανώτατον,) ὅτι ὕλη φωτεινὴ καὶ φωσφόρος ὑπάρχει διακεχυμένη εἰς τὴν ἀπειρίαν τοῦ διαστήματος ὡς νέφη ἢ ὁμίχλαι, ἄλλοτε λαμβάνουσα παραδόξους μορφὰς ὡς ἀληθῆ νέφη διωκόμενα ὑπὸ τῶν ἀνέμων, ἄλλοτε δὲ συγκεντρουμένη περί τινας ἀστέρας ὡς αἱ ἀτμοσφαῖραι τῶν κομητῶν, πρέπει φυσικὰ νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἐρώτησιν, ποία εἶνε ἡ φύσις καὶ ὁ προορισμὸς τῆς νεφελώδους ταύτης ὕλης· ἀπορροφᾶται ἆρά γε ὑπὸ τῶν πλησίον αὐτῆς ἀστέρων καὶ παρέχει εἰς αὐτοὺς συμπυκνουμένη παραπλήρωμα φωτὸς καὶ θερμότητος, ἢ συμμαζεύεται διὰ προοδευτικῆς συγκεντρώσεως, χρεωστουμένης εἰς τὴν βαρύτητα, πρὸς σχηματισμὸν νέων ἀστερικῶν συστημάτων ἢ μεμονωμένων ἀστέρων; Ἀλλ' εὐκολώτερον εἶνε νὰ θέσῃ τις τοιαῦτα ζητήματα, παρὰ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰ πιθανὴν λύσιν.

Ὁ περιώνυμος μαθηματικὸς Λαπλὰς προέβη εἰς τὸ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν διαδοχικὸν σχηματισμὸν τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος, καὶ κατ' ἀναλογίαν τοῦ σύμπαντος, διὰ τῆς ἐξῆς τολμηρᾶς μὲν ἀλλ' εὐφυεστάτης καὶ πιθανωτάτης ὑποθέσεως:

« Ἐκ τοῦ φαινομένου τῆς κοινῆς τῶν πλανη-
« τῶν καὶ τῶν δορυφόρων αὐτῶν κινήσεως ἀπὸ
« δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ τοῦ συνόλου ἐν γέ-
« νει τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος, ὑ-
« ποτίθεται ὅτι τὸ ἡλιακὸν ἡμῶν σύστημα ἐσχη-
« μάτιζε κατ' ἀρχὰς νεφελοειδῆ ἀτμοσφαῖραν,
« περιστρεφομένην περὶ τὸν ἑαυτῆς ἄξονα ἀπὸ
« δυσιῶν πρὸς ἀνατολάς· ὅτι εἰς τὸ κέντρον
« αὐτῆς ἐσχηματίσθη κατὰ πρῶτον ὁ Ἥλιος διὰ
« τῆς συμπυκνώσεως τῆς νεφελώδους ὕλης· ὅτι
« ἀκολούθως, ψυχραινομένου τοῦ Ἡλίου καὶ αὐ-
« ξανούσης τῆς ταχύτητος τῆς περιστροφικῆς αὐ-
« τοῦ κινήσεως, ἀπεχωρίζοντο διαδοχικῶς περὶ
« τὸν πιεζόμενον Ἰσημερινὸν αὐτοῦ νεφελώδεις
« δακτύλιοι, κινούμενοι κατὰ τὴν αὐτὴν διεύ-
« θυνσιν τῆς περιστροφικῆς αὐτοῦ κινήσεως ἀλ-
« λὰ βραδύτερον αὐτοῦ· ὅτι οἱ δακτύλιοι οὗτοι
« ἀκολούθως συνεκεντροῦντο εἰς ἓν ἢ πολλὰ ση-
« μεῖα, καὶ ἐσχημάτιζον σφαιρικὰς πλανητικὰς
« ἀτμοσφαίρας περὶ τὸν ἡλιακὸν Ἰσημερινόν,
« κινουμένας περὶ τὸν ἑαυτῶν ἄξονα κατὰ τὴν
« αὐτὴν διεύθυνσιν, διὰ τὴν ἀνωτέραν ταχύτη-
« τα τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτῶν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν
« καὶ τὴν ἀνάγκην κοινῆς τινος ἰδίας κινήσεως
« καὶ περιστροφῆς εἰς τὸν νεφελώδη μέγαν πλα-
« νήτην· ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐσχηματί-
« σθησαν οἱ δορυφόροι περὶ τοὺς ἰδίους αὐτῶν
« πλανήτας, ὡς καὶ οἱ περὶ τὸν μέγαν πλανή-
« νητην τοῦ Κρόνου ὑπάρχοντες τριπλοῖ φωτεινοὶ
« δακτύλιοι. Οἱ δὲ κομῆται ὅτι εἶνε καθαροὶ νε-
« φελοειδεῖς ἀσχημάτιστοι, πλανώμενοι ἀπὸ ἡ-
« λιακοῦ συστήματος εἰς ἡλιακὸν σύστημα, καὶ
« προσελκυόμενοι ὑπὸ τῶν ἡλίων, ὅσων ἡ ἕλξις
« ἦθελε περισσότερον ἐπενεργήσει ἐπ' αὐτῶν.
« Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ὅτι ἐσχηματίσθησαν
« οἱ δυαδικοὶ ἢ διπλοῖ ἀστέρες, οἱ πολλαπλοῖ,
« καὶ αἱ κηλῖδες ἢ οἱ σωροὶ τῶν ἀστέρων διὰ
« τῆς διαδοχικῆς συμπυκνώσεως τῆς νεφελώδους
« ὕλης. »

Ρ.

(Ἀκολουθεῖ.)

20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 14.

Ο ΜΑΓΙΚΟΣ ΑΥΛΟΣ.

('Αγγλικὴ παράδοσις).

καλοκάγαθος Μπάρμπα-Θωμᾶς ὡδοιπόρει ἐν ἡσυχίᾳ, ὀχούμενος ἐπὶ τοῦ γηραιοῦ ὄνου του, ὅτε κατὰ τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ τῶν τριῶν Κοράκων ἀπαντᾷ γέροντά τινα νάννον, ἄθλιον καὶ ῥακένδυτον.

« Αἴ! φίλτατε Θωμᾶ, κράζει ὁ μικρὸς γέρων, ἔχεις λαμπρὸν ὄνον, ὡραῖον ἐρυθρὸν ἐφίππιον καὶ νέαν μάστιγα, ἐνῷ ἐγὼ τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἔχω. Θέλεις νὰ μὲ παραχωρήσῃς διὰ μίαν στιγμὴν ὅλα αὐτά, διότι εἶμαι ἀφανισμένος ἀπὸ τὴν χούρασιν καὶ δὲν ἠμπορῶ πλέον νὰ περιπατήσω;

— Ὁ ὄνος, τὸ ἐφίππιον καὶ ἡ μάστιξ μου, ἀπεκρίθη ὁ Μπάρπα-Θωμᾶς, εἶνε ὅλη μου ἡ κληρονομία· ἀλλὰ πρὸς μνήμην τοῦ πατρός μου, ὅστις ζτο πτωχὸς ὡς σὺ καὶ μικρὸς ὡς σέ, σοὶ τὰ παραχωρῶ εὐχαρίστως, ἀφοῦ μάλιστα βλέπω ὅτι δὲν δύνασαι πλέον νὰ περιπατήσῃς. Χάρις τῷ Θεῷ, τὰ πόδια μου βαστοῦν ἀκόμη, καὶ ὁ πατήρ μου ἀποθνήσκων ἐνθυμοῦμαι ὅτι μὲ παρήγγειλε νὰ κάμνω ὅσον δύναμαι τὸ καλόν.

— Θωμᾶ, εἶσαι κάλλιστος ἄνθρωπος, ἀπεκρίθη ὁ νάννος. Δέχομαι τὸ δῶρόν σου, ἀλλὰ πρὸς ἀνταλλαγμα τῆς μάστιγός σου θὰ σοὶ δώσω ἓν τόξον, τὸ ὁποῖον θὰ ἠμπορῇ νὰ κτυπᾷ πᾶν ὅ,τι σημαδεύσῃς· ἀντὶ τοῦ ὄνου σου θὰ σοὶ δώσω ἕνα αὐλόν, ὅστις θὰ κάμνῃ νὰ χορεύωσιν ἑκόντας ἀέκοντας πάντας ἐκείνους, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἤθελες παίξει αὐτόν· πρὸς ἀνταλλαγμα δὲ τοῦ ἐφιππίου σου σοὶ παραχωρῶ τὸ δῶρον τοῦ νὰ τύχῃς μιᾶς εὐνοϊκῆς συγκαταθέσεως εἰς πᾶσαν σημαντικὴν χάριν, ἣν ἤθελες ζητήσει παρ' οἱουδήποτε δυνατοῦ τῆς γῆς. »

Ὁ Θωμᾶς, ἀφοῦ ἐνηγκαλίσθη περιπαθέστατα τὸν γηραιὸν σύντροφόν του, τὸν ὄνον, παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν νάννον, καὶ ἀπῆλθε πεζοπορῶν μετὰ τοῦ τόξου καὶ τοῦ αὐλοῦ του.

Μετ' ὀλίγον συνήντησεν ἐντὸς δάσους τινὸς Ἰουδαῖον τοκογλύφον, θρηνοῦντα πικρῶς.

« Τί ἔχεις καὶ κλαίεις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, γέρον Σαλομών; ἠρώτησεν ὁ Θωμᾶς.

— Ἄ! καλέ μου ἄνθρωπε! παρατηρεῖς ἐκεῖ ἐπάνω ὑψηλὰ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ δένδρου τούτου μίαν κακότροπον κίσσαν, ἥτις πετᾷ; ἥρπασε τὸ βαλάντιόν μου καὶ τὸ κρατεῖ εἰς τὸ βάμμος της!

— Τί μὲ δίδεις νὰ ῥίψω ἀμέσως εἰς τοὺς πόδας σου τὴν κίσσαν μετὰ τοῦ βαλαντίου;

— Τρία χρυσᾶ σκοῦδα, κατάστιλπνα καὶ νεωστὶ κεκομμένα, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος.

Ὁ Μπάρπα-Θωμᾶς ἐρρίψε τὸ βέλος, ἡ κίσσα διεπεράσθη καὶ ἔπεσεν αὐθωρεὶ κατὰ γῆς, ὁ δὲ Ἑβραῖος ἐρρίφθη ἀπλήστως ἐπὶ τοῦ βαλαντίου του, τὸ ὁποῖον ἔχωσε τάχιστα ἐντὸς τῆς ζώνης του· ἀπεμακρύνθη δὲ χωρὶς νὰ δώσῃ τὰ τρία

σκοῦδα, ἀλλὰ μυκτηρίζων μάλιστα τὸν χωρικὸν διὰ τὴν εὐπιστίαν του.

« Τώρα σὲ κάμνω καὶ χορεύεις χωρὶς νὰ θέλῃς, παράνομε Ἰουδαῖε! » εἶπεν ὁ Θωμᾶς, ἀρχίζων νὰ φυσᾷ ὅλαις δυνάμεσι τὸν αὐλόν του.

Καὶ ὁ Ἑβραῖος ἤρχισε νὰ χορεύῃ ἀκουσίως, πηδῶν ἀπὸ λεπτοῦ εἰς λεπτὸν ὑψηλότερα, εἰς τρόπον ὥστε κατήντησε νὰ αἰωρῆται μέχρι τῆς κορυφῆς τῶν δένδρων. Περικεχυμένος ἀπὸ ἱδρῶτα, ἐπνίγετο ἀπὸ τὴν κίνησιν καὶ τὸν βῆχα, ἕως οὗ ἠναγκάσθη νὰ κράξῃ μετ' ἀγωνίας: « Ἔλεος! ἔλεος! σοὶ δίδω τὰ τρία σκοῦδα! »

Ὁ Θωμᾶς ἔπαυσε τοῦ νὰ παίζῃ, ὁ δὲ Ἑβραῖος τῷ ἔδωκεν ἀμέσως τὰ τρία σκοῦδα, ἀλλ' ὠρκίσθη νὰ τὸν ἐκδικηθῇ.

Ἠκολούθησε λοιπὸν μακρόθεν τὸν Θωμᾶν, καὶ εἰσῆλθε μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ χωρίον Γκι_τόβν. Ἐκεῖ, παρουσιασθεὶς ἐνώπιον τοῦ δημάρχου, τῷ εἶπε: « Βλέπεις, αὐθέντα, τὸν τυχοδιώκτην ἐκεῖνον μουσικὸν, ὅστις ἀγοράζει λεπτοκάρυα εἰς τὴν ἀγοράν; μὲ ἔκλεψε τρία σκοῦδα. »

Ὁ δήμαρχος διέταξε νὰ συλλάβωσι τὸν Θωμᾶν, πρὸς ὃν ἀπηύθυνεν ἐρωτήσεις τινάς· οὗτος δὲ ἀπήντησεν ἁπλούστατα καὶ χαμογελῶν:

« Ἔπαιξα ἕνα ὡραῖον σκοπὸν μὲ τὸν αὐλόν μου, καὶ ὁ Σαλομὼν τόσον ηὐχαριστήθη, ὥστε ἐχόρευσε μὲ ὅλην τὴν διάθεσίν του, καὶ μοὶ ἔδωκε πρὸς ἀμοιβὴν τρία σκοῦδα. »

— Γνωρίζω τὸν Σαλομῶντα, ἀπήντησεν ὁ δήμαρχος, ὅστις ἦτο αὐστηρότατος καὶ κακίστης διαθέσεως· δὲν ἀγαπᾷ ποσῶς τὴν μουσικὴν, καὶ δὲν εἶνε ἀπὸ ἐκείνους οἵτινες δίδουσι τρία χρυσᾶ σκοῦδα δι' ἓν μουσικὸν μέλος, ἔστω καὶ τὸ λαμπρότερον. Λοιπὸν ὄχι μόνον κλέπτης εἶσαι, ἀλλὰ καὶ ψεύστης καὶ ἀπατεών. Εἰς τὴν ἀγχόνην ἀμέσως! »

Ὁ ταλαίπωρος Θωμᾶς ὡδηγήθη εἰς τὴν ἀγχόνην, καὶ ἐνῷ κατεγίνοντο πρὸς ἑτοιμασίαν τοῦ ἐκ καννάβεως λαιμοδέτου του, στραφεὶς πρὸς τὸν δήμαρχον εἶπε:

« Κύριε δικαστά, ὡς μοναδικὴν χάριν ταύτην ζητῶ νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃς, νὰ παίξω ἕνα ἦχον πρὶν ἀποθάνω.

— Μὴ τὸν ἀφήσῃς νὰ παίξῃ, Κύριε δήμαρχε, ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰσραήλ! ἔκραξεν ὁ Ἑβραῖος· ἄλλως, εἴμεθα ὅλοι χαμένοι! »

Ἀλλ' ὁ δήμαρχος δὲν ἠννόει τίποτε ἐξ ὅσων ἔλεγεν ὁ Ἑβραῖος, ἄλλως δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῇ μίαν χάριν εἰς τὸν Θωμᾶν, ὅστις μετήρχετο αὐτὴν τὴν φορὰν τὸ τρίτον χάρισμα, ὅπερ ἐδωρήσατο αὐτῷ ὁ νάννος. Ἤρξατο λοιπὸν εὐθὺς νὰ παίζῃ ἕνα ὡραῖον σκοπὸν, καὶ ὁ δήμιος ἤρχισε πάραυτα νὰ αἰσθάνεται κνισμοὺς εἰς τοὺς πόδας καὶ νὰ χορεύῃ, εἶτα δὲ τὸν ἐμιμήθη ὁ βοηθός του, κατόπιν ὁ Ἑβραῖος, ἀκολούθως αὐτὸς ὁ δήμαρχος, οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ἀκόλουθοί του ὅλοι ἀνεξαιρέτως· εἰς τρόπον ὥστε, ἐν διαστήματι ὀλίγων λεπτῶν, τὸ σανίδωμα τοῦ ἱκριώματος μετεβλήθη εἰς αἴθουσαν χοροῦ. Ὁ λαὸς, βλέπων τὰ γινόμενα, ἐξεπλήσσετο μεγάλως, πλὴν δὲν ἤργησε νὰ αἰσθανθῇ καὶ αὐτὸς ἐπίσης γαργαλισμοὺς εἰς τὰς κνήμας, καὶ ἤρχισαν πάντες νὰ χορεύωσιν ἐπὶ τῆς πλατείας, εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ ἐπὶ τῶν παραθύρων, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. Οὕτω δὲ, ὡς ἐξ ἠλεκτρικῆς συμπαθείας, ἡ μανία τοῦ χορεύειν μετεδόθη εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ μαγείρου τοῦ στρέφοντος τὸ ψητὸν πρὸ τῆς ἑστίας, καὶ τοῦ πάσχοντος ἀπὸ ποδαλγίαν γέροντος, τοῦ ἐξαπλωμένου εἰς τὸ παμπάλαιον θρονίον του.

Τότε ὁ Θωμᾶς εἶπεν εἰς τὸν Ἰουδαῖον: « Ὁμολόγησον ὅτι σὺ εἶσαι ὁ κλέπτης· ἄλλως, θὰ σὲ κάμω νὰ ξεψυχήσῃς ἀπὸ τὸ χοροπήδημα! »

Καὶ ὁ Ἑβραῖος ἐμαρτύρησε τότε δημοσίᾳ ὅτι κατηγόρησε ψευδῶς τὸν ἀθῶον χωρικόν.

Ὁ Μπάρπα-Θωμᾶς ἐν τούτοις ἐξῆλθεν ἀνενόχλητος ἀπὸ τῆς πόλεως, παίζων πάντοτε τὸν μαγικὸν αὐλόν του καὶ ἠλεκτρίζων δι' αὐτοῦ ἕως καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα. Ἦτο ἤδη πολὺ μακρὰν, καὶ τὸ Γκι_τόβν ἐχόρευεν ἀκόμη· ἴσως δὲ ἔκτοτε οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου αἰσθάνονται ὑπέρμετρον κλίσιν εἰς τὸ χορεύειν.

Ρ.

ΚΙΝΕΖΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Β'.

Ὅ ΓΔΕΙΣ πλέον ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ συνοικεσίου τοῦ ταγματάρχου Φο_γχι_λὸ μετὰ τῆς Λεϊνίας· ἄλλως τε, τὰ κινήματα τοῦ Ἀγγλο_Γαλλικοῦ στόλου ἀπησχόλουν ὅλην τὴν προσοχὴν τῶν Κινέζων. Τὴν 58 Δεκεμβρίου τοῦ 1857 χιλιὰς στρατιωτῶν ἐκ τῆς μεταβατικῆς Γαλλικῆς λεγεῶνος, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ 59 Βρεττανικοῦ συντάγματος, ἀπεβιβάζετο εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Κέππερ· περὶ μεσημβρίαν δὲ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἔστηνον τὰς κανονιοστοιχίας των ἔμπροσθεν τοῦ φρουρίου Λύν, εἰς ὃ ὁ ταγματάρχης Δεπαιλλιέρος εἰσεχώρει πρῶτος καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ἑνὸς λόχου διά τινος μεγάλης ὀπῆς.

Τὴν ἐπαύριον οἱ πολιορκηταὶ κατέλαβον τὰ ἐπὶ τῆς Καντῶνος ἐπικείμενα ὑψώματα. Ὁ Νὰγκ-Χί, ὅστις εἶχε συντελέσει πολὺ διὰ τῆς γενναιότητός του εἰς τὴν ἅμυναν τοῦ πύργου Λὺν καὶ τὴν τοῦ Σιτυχίλλ, ἐπανέφερε τοὺς ἄνδρας του ἐν καλῇ τάξει ἐντὸς τῆς πόλεως· ἔπειτα ἔδραμεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Οὐάμ-ποὺ, τὴν ὁποίαν ἐφοβεῖτο μήπως εὕρει πυρποληµένην ἀπὸ τοὺς ὅλμους καὶ τὰς βόμβας τῶν πολεμίων. Ἡ οἰκία ἦτο μὲν ἀκεραία, ἀλλ' ἔρημος· ἡ Λεϊνία εἶχε καταφύγει εἰς τὸν οἶκον ἑνὸς τῶν συγγενῶν της, ὁ δὲ Οὐάμ-ποὺ ἐφυλακίσθη κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Τοποτηρητοῦ Γεχ, χωρὶς κανεὶς νὰ γνωρίζῃ τὸ αἴτιον.

Ὁ νέος λοχαγὸς διηυθύνθη ἀμέσως εἰς τὴν φυλακήν, τῆς ὁποίας αἱ θύραι τῷ ἠνοίχθησαν χάρις εἰς τὸν βαθμόν του καὶ τῇ δυνάμει ἀργυρῶν τινων νομισμάτων. Μετ' ὀλίγον εὑρίσκετο ἐντὸς τοῦ δεσμωτηρίου, ὅπου ἐστέναζεν ὁ ἔμπορος τῶν ῥιπιδίων· ἅμα δὲ εἶδεν οὗτος τὸν Νὰγκ-Χὶ εἰσελθόντα ἀνέστη, ἐκφέρων κραυγὴν χαρᾶς τοιαύτην, ὁποίαν ἐκπέμπει ὁ ναυαγήσας ἐκεῖνος ὅστις, ἐνῷ νομίζει ὅτι θέλει καταβροχθισθῇ ἀπὸ τὰ κύματα, αἴφνης αἰσθάνεται γῆν ὑπὸ τοὺς πόδας του.

« Ἔντιμε νεανία! ἀνέκραξε, σὲ εἶμαι εὐγνώμων διότι δὲν μὲ ἐγκατέλιπες εἰς τὴν δυστυχίαν, καὶ διότι ἐλησμόνησες τὰ αἴτια τῆς δυσαρεσκείας, τὰ ὁποῖα δικαίως ἔπρεπε νὰ ἔχῃς κατ' ἐμοῦ!

— Ἂς μὴ γίνῃ πλέον λόγος περὶ τούτου, ὑπέλαβεν ὁ Νὰγκ-Χί· ἂς φροντίσωμεν μόνον πῶς νὰ ἀπαλλαχθῆτε τῆς δυσχεροῦς ταύτης θέσεως. Δὲν μὲ λέγετε διὰ ποίαν αἰτίαν σᾶς ἐφυλάκισαν;

— Μήπως καὶ ἐγὼ ἠξεύρω τὸ διατί; αἱ ὑποθέσεις μου ἀπήτουν ὥστε νὰ κρατῶ ἀλληλογραφίαν μὲ τοὺς ἐμπόρους τῆς Χογκόγγης, ὁ δὲ γραμματεὺς, ὅστις ἦτο ἐπιφορτισμένος τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, φαίνεται ὅτι ἀνέμιξεν εἰς μίαν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν ὑβριστικούς τινας λόγους κατὰ τοῦ πληρεξουσίου Τοποτηρητοῦ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἐπικινδύνους διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους. Ἓν μέρος τῶν ἐπιστολῶν τούτων κατεσχέθη, καὶ ἐγὼ ἐθεωρήθην ἔνοχος προδοσίας.

— Ἀλλ' ἡ δικαιολογία σας εἶνε εὔκολος.

— Θὰ ἦτο εἰς ἄλλας περιστάσεις· πλὴν τώρα αἱ πρόοδοι τῶν βαρβάρων ἠρέθισαν μεγάλως τὸν Γεχ, ὅστις εἶνε φύσει ὀργίλος καὶ δύστροπος· παντοῦ βλέπει προδότας καὶ κατασκόπους, καὶ δὲν σκέπτεται ἄλλο τι, εἰμὴ μόνον πῶς νὰ τοὺς θυσιάσῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος. Εἶμαι ὑπερβέβαιος ὅτι δὲν θὰ μὲ κρίνουν διόλου οὔτε κἂν θὰ μὲ ἐρωτήσωσιν, ἀλλὰ θὰ μοῦ κόψουν ἀμέσως τὴν κεφαλήν. . . Ἀγαπητέ μοι Νὰγκ-Χί, ἐλθὲ εἰς βοήθειάν μου!

— Πῶς ἠμπορῶ; ἀπήντησεν ὁ νεανίας· εἶμαι ἁπλοῦς ἀξιωματικὸς ἄνευ πλούτου, ἄνευ πιστώσεως· ἂν λάβω μέρος ὑπὲρ ὑμῶν, θὰ εἴπουν ὅτι εἶμαι μισθωτὸς πράκτωρ σας, ἴσως δὲ καὶ συνένοχός σας· ὥστε βλέπετε ὅτι θὰ κινδυνεύσω ἀνωφελῶς, καὶ εἶνε φόβος ἀκόμη μήπως συμμεθέξω τῆς αὐτῆς μοίρας τύχης! Ὤ! ἂν ἡ ἐξοχότης σας ἐνέμενεν εἰς τὴν ἀπόφασίν της, ἂν ἐκρατεῖτε τὴν ὑπόσχεσίν σας, ἂν ἤμην συνδεδεμένος μετ' αὐτῆς διὰ τῶν ἱερωτέρων δεσμῶν! . . .

— Φίλε μου, θὰ γίνῃς ἀφεύκτως γαμβρός μου! Ὁ Φο-χι-λὸ, ὅστις εἶχε ζητήσει τὴν χεῖρα τῆς θυγατρός μου, μετενόησε τώρα, ἀγνοῶ διὰ ποίας αἰτίας. Θὰ γίνῃς γαμβρός μου, μὰ τοὺς τρεῖς Βούδας! μὰ τοὺς τέσσαρας μεγάλους βασιλεῖς τοῦ οὐρανοῦ!

— Ἀρκεῖ, ἐπανέλαβεν ὁ Νὰγκ-Χί· τοῦ λοιποῦ δύνασθε νὰ βασισθῆτε εἰς τὸν ζῆλόν μου· καλὴν ἐντάμωσιν! ὑπάγω νὰ προσπέσω εἰς τοὺς πόδας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ πληρεξουσίου, καὶ ἐλπίζω ἐντὸς ὀλίγου νὰ σᾶς φέρω τὴν ἀπάντησίν του. »

Ὁ Οὐάμ-ποὺ ἔμεινε μόνος, ἡ καρδία του ἐπληρώθη ἐλπίδων, καὶ πρώτην ἦδη φορὰν ἀφότου ἐφυλακίσθη ἐκοιμήθη ὕπνον ἀτάραχον. Τὴν ἐπαύριον ἐπερίμενε μεθ' ὑπομονῆς τὴν ἐπάνοδόν του ὑπερασπιστοῦ του, καὶ ἐπειδὴ ἄχρις ἑσπέρας δὲν ἐφάνη οὗτος, αἱ δυνάμεις του τὸν ἐγκατέλειπον καὶ ἤρχισε νὰ τρέμῃ.

Τὴν 5 Ἰανουαρίου περὶ μεσημβρίαν αἱ θύραι τοῦ δεσμωτηρίου ἔτριξαν ἐπὶ τῶν στροφίγγων των. « Τέλος πάντων, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ ἔμπορος, ἰδοὺ ὁ ἐλευθερωτής μου! »

Ἀλλ' ἠπατᾶτο· δύο Τάρταροι στρατιῶται ἐρρίφθησαν ἐπ' αὐτοῦ χωρὶς οὔτε λέξιν νὰ προφέρωσιν, ἔδεσαν τὰς χεῖράς του καὶ τὸν ἔσυρον μ' ὅλας τὰς κραυγὰς, τὰς διαμαρτυρήσεις καὶ τὰς ἀντιστάσεις του.

« Ποῦ μὲ ὑπάγετε; ἔκραζεν ὁ δυστυχής· δὲν εἶμαι ἔνοχος! ἂς μὲ ἀνακρίνωσι πρῶτον! τί θὰ μὲ κάμετε; »

Ἐν τῷ μέσῳ τετραγώνου τινὸς αὐλῆς ἦτο στημένον ἐνίκριωμα, μόλις δώδεκα πόδας ὑψούμενον ἄνω τοῦ ἐδάφους· πέντε ἢ ἓξ πτώματα ἔκειντο συσσωρευμένα εἰς μίαν γωνίαν ἀπέναντι σωροῦ τινος κεκομμένων κεφαλῶν· ἡ γῆ ἦτο βεβρεγμένη ἀπὸ αἷμα, καὶ ὀδήμιος ὅλως ἀπαθὴς ἀπεσπόγγιζε καὶ ἠκόνιζε ταὐτοχρόνως τὴν μάχαιράν του.

« Ἑτοιμάσθητι νὰ ἀποθάνῃς, εἶπεν ἀποτόμως εἰς τὸν Οὐάμ-ποὺ.

Ὁ δυστυχὴς ἔμπορος ἠθέλησε νὰ ἀποκριθῇ. Ἐπροσπάθησε νὰ ἀρθρώσῃ λέξεις τινὰς, ἀλλὰ φρυάττων ἀπὸ φόβον καὶ τρόμον ἐλειποθύμησε.

« Στρώσατέ τον ἐπὶ τοῦ ἀναβάθρου! » ἐπανέλαβε ψυχρῶς ὁ δήμιος.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἐσήκωνον τὸ ἄψυχον θῦμα, ὁ Νὰγκ-Χὶ ἐφάνη εἰς τὸ κατώφλιον.

« Ἰδού, εἶπεν ἐπιδεικνύων ἔγγραφόν τι, ἡ διαταγὴ τοῦ νὰ ἀφήσετε ἀμέσως ἐλεύθερον τὸν ἔμπορον Οὐὰμ-ποὺ, τὸν πενθερόν μου. »

Ὁ δήμιος ἔλαβε τὸ ἔγγραφον, τὸ παρετήρησε καὶ ἀπεκρίθη: « Τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἶνε ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Πὲχ-Κβὲ, τοῦ διοικητοῦ τῆς ἐπαρχίας, τὸν ὁποῖον ἐγὼ δὲν ἀναγνωρίζω. Ὁ πληρεξούσιος ἀντιπρόσωπος τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις εἶνε ἀνώτερος τοῦ διοικητοῦ, ὡς ἡ κέδρος εἶνε ἀνωτέρα τοῦ ἡρανθέμου, μὲ διέταξε νὰ ἀποκεφαλίσω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. Ὁ λόγος τοῦ Γὲχ εἶνε νόμος, καὶ πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ κατὰ γράμμα.

Ἀλλ' ὁ Γὲχ συνελήφθη, ὑπέλαβεν ὁ Νὰγκ-Χὶ, καὶ δὲν ἰσχύει πλέον. Οἱ γενναῖοι βάρβαροι τὸν ἐπεβίβασαν εἰς τὸ καπνίζον πλοῖόν των « Ὁ Ἀδυσώπητος, » κύριος δὲ εἶνε τώρα ὁ Πὲχ-Κβέ.

— Ὄχι ὅμως καὶ δι' ἐμέ. Αἱ ὁδηγίαι μου εἶνε ρηταί.... θέσατε ἀμέσως τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τοῦ ἱκριώματος!

— Σᾶς ἀπαγορεύω νὰ τὸν ἐγγίσητε! ἐφώναξεν ὁ Νὰγκ-Χὶ, σύρων τὸ ξίφος του. »

Ἡ πάλη ἦτο ἀναπόφευκτος, ὅτε ἠκούσθη θόρυβος ἔξωθεν. Εἰς Μανδαρῖνος πρώτης τάξεως εἰσήρχετο, συνωδευόμενος ὑπὸ Ἄγγλων καὶ Γάλλων ναυτικῶν καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ πλήθους κατοίκων. Ὁ δήμιος προσεκλήθη ἀμέσως νὰ παρασταθῇ ἐνώπιον τοῦ ὑπερτάτου ἀξιωματικοῦ, καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἀφήσῃ τὴν λείαν του.

Ὁ Μανδαρῖνος ἀνέγνω μίαν διακήρυξιν, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Πὲχ-Κβὲ ἀνήγγελεν ὅτι ὁ Γὲχ ἐταξείδευσε διὰ τὴν Καλκοῦτταν, καὶ ὅτι, συνενοηθεὶς μὲ τὰς συμμάχους Δυνάμεις, συγκατένευσε νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς τὰ χρέη τοῦ προκατόχου του τῇ συμπράξει μιᾶς ἐπιτηρητικῆς ἐπιτροπῆς. Ἐπιθυμῶν δὲ νὰ προοιωνίσῃ τὴν νέαν ἐγκατάστασίν του δι' ἐπιφανοῦς τινος πράξεως, ἀπέδιδε πλήρη καὶ τελείαν ἀμνηστίαν εἰς πολλὰ ἄτομα, λαβόντα μέρος εἰς τὰς τελευταίας ταραχὰς, καὶ ἰδίως εἰς τὸν ἔμπορον Οὐὰμ-ποὺ.

Γ'.

Ὀλίγον καιρὸν μετὰ ταῦτα ὁ Νὰγκ-Χὶ καὶ ἡ Λεϊνία ὑπέγραφον τὸ γαμικὸν συμβόλαιον, γεγραμμένον ἐπὶ πινακιδίου ἐξ ἐλεφαντίνου ὀστοῦ, ὑποβασταζομένου ὑπὸ δύο συμβολικῶν περιστερῶν. Τὸ ἑσπέρας, εἰς τὴν λάμψιν τῶν ὀβελῶν, ἡ νεάνις πλουσίως ἐστολισμένη ἐτέθη ἐπὶ φορείου, τὸ ὁποῖον διηυθύνθη πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ μνηστῆρός της. Πολλοὶ ὑπηρέται ἔφερον στολισμοὺς, ἐσθῆτας, τετορνευμένα κιβώτια, λαγήνους πλήρεις οἴνου τῆς Σαμ-σχοῦ, ὄρνιθας καὶ ἕνα χοῖρον γαλακτοτροφούμενον, δῶρα τοῦ συζύγου πρὸς τὴν γυναῖκά του.

Ὁ πενθερὸς εἶχε δώσει εἰς τὸν Νὰγκ-Χὶ ἕνα οἶκον κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ πτερωτοῦ Δράκοντος, οὐχὶ μακρὰν τῆς περιφήμου Παγόδας τοῦ Χουὲ-Τσουὰγγ-Τσέ. Ἡ ἅμαξα ἐσταμάτησεν εἰς τὴν θύραν τοῦ οἴκου τούτου· εἷς τῶν ὑπηρετῶν, ὅστις προεπορεύετο, παρέδωκεν εἰς τὸν ἀνυπόμονον καὶ εὐδαίμονα μνηστῆρα τὴν κλεῖδα τοῦ φορείου, οὗτος δὲ ἔσπευσε νὰ τὴν ἀνοίξῃ ἀμέσως καὶ ἐπρόσφερε τὴν χεῖρά του εἰς τὴν νεάνιδα, ἥτις κατέβη βραδυποροῦσα διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ προσπέσῃ πρῶτον ἐνώπιον τῶν ἐφεστίων θεῶν τῆς νέας της κατοικίας.

Ψιθυρισμός τις ἐπιδοκιμασίας ὑπεδέχθη τὸ νέον ζεῦγος· ἀλλ' ὁ Νὰγκ-Χὶ μόνος ἐννόησε τί ἐσήμαινον αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας θρηνώδης τις φωνὴ καὶ κάπως παρωργισμένη ἐπρόφερεν ἐντὸς τοῦ πλήθους:

« Πλὴν αὐτὴ δὲν εἶνε διόλου κυρά! »

Ῥ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Ἐρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΑΠΟΚΡΥΦΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

Πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς μεθόδου τοῦ γράφειν, ἥτις ἐστὶν ἡ μόνη καταλλήλος πρὸς μυστικὴν ἀλληλογραφίαν, οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο διάφορα μέσα ὅπως ἐξηγήσωσι μυστηριωδῶς ἢ συμβολικῶς τὴν ἰδέαν των. Ὁ Πέρσης, ὅστις ὑπεχρέωσε τὸν Κῦρον νὰ ἐπαναστατήσῃ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τῷ ἔπεμψεν ἐπιστολὴν ἐντὸς τῆς κοιλίας λαγωοῦ. Ὁ Δημάρατος, ἐγκαταλείψας τὴν Σπάρτην, ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς συμπατριώτας του τὰ περὶ Ἑλλάδος σχέδια τοῦ Ξέρξου διὰ ξυλίνης τινὸς δέλτου, ἐχούσης σημεῖα καὶ κεχρισμένης μὲ κηρόν. Ἀναφέρεται ἐπίσης ὅτι πιστοὶ ἀπεσταλμένοι ἔφερον νέα, ἐγκεχαραγμένα δι' ἐγχειριδίου ἐπὶ τῶν σωμάτων

των. Πλὴν ἐκ πασῶν τούτων τῶν ἐρευνῶν ἡ περιεργοτέρα εἶνε ἡ παρ' Ἡροδότῳ ἀναφερομένη ἐν τῷ βιβλίῳ Τερψιχόρῃ· ὁ Ἰστιαῖος, διαμένων ἐν Περσίᾳ καὶ θέλων νὰ παρακινήσῃ τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐπαναστατήσωσιν ἐναντίον τοῦ Δαρείου, ἐξύρισε τὴν κεφαλὴν ἑνὸς τῶν πιστοτέρων αἰχμαλώτων του καὶ ἐχάραξεν ἐπ' αὐτῆς τὰ συμβολικὰ σημεῖα· περιμείνας δὲ ἕως οὗ αὐξηθῶσιν αἱ τρίχες του, ἔπεμψεν αὐτὸν ἀκολούθως πρὸς τὸν φίλον του Ἀρισταγόραν, παραγγείλας εἰς αὐτὸν νὰ τῷ εἴπῃ νὰ ξυρίσῃ τὴν κεφαλήν του καὶ νὰ ἀναγνώσῃ· καὶ τῳόντι ὁ Ἀρισταγόρας ἀνεκάλυψεν ἐπὶ τοῦ πιστοῦ τούτου κρανίου καὶ ἀνέγνωσεν εὐκρινῶς τὴν περὶ ἀποστασίας συμβουλὴν τοῦ Ἰστιαίου.

Εἰς τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ἡ τέχνη τοῦ ἀνταποκρίνεσθαι δι' ἀποκρύφου καὶ μυστικῆς γραφῆς ἀνεπτύχθη ἐξαισίως· καὶ ὅμως ἡ ἀνθρωπίνη ἐπιμονὴ οὐδὲ τὸ μυστηριῶδες τῆς συμβολικῆς γραφῆς ἀρῆκεν ἀνεξερεύνητον. Λέγεται ὅτι δύο ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν Ναπολέοντος τοῦ Α' ἐπενόησαν τὴν τέχνην τοῦ ἀναγινώσκειν οἱανδήποτε συμβολικὴν γραφήν, ἀρκεῖ νὰ ἦτο αὐτὴ κανονικῶς γεγραμμένη. Καὶ σήμερον δὲ ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες ἐν ὀλιγωτέρῳ διαστήματι χρόνου παρ' ὅσον ἐχρειάσθη ὁ γράφων δύνανται νὰ ἀναγνώσωσι πᾶσαν γραφήν, ἐξ οἱωνδήποτε συγκειμένην στοιχείων ἢ συμβόλων· ὥστε, ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ τῶν θαυμάτων, καὶ αὐτὸ τὸ ἀσφαλέστερον καὶ προφυλακτικώτερον μέσον τῆς συνεννοήσεως δύο ἀτόμων, τὸ τέως λογιζόμενον ἀπαραβίαστον, κατέστη ἄχρηστον, καὶ ἡ μᾶλλον δύσκολος συμβολικὴ γραφὴ ἀπέβη εὐκολωτέρα τῆς κοινῆς.

ΚΑΤΟΠΤΡΑ.

ΕΙΝΕ βέβαιον ὅτι τὸ πρῶτον κάτοπτρον τοῦ ἀνθρώπου ὑπῆρξε τὸ διαυγὲς καὶ λιμνάζον ὕδωρ. Πλὴν ἔχομεν διοδόμενα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι, εὐθὺς ἅμα ὁ ἄνθρωπος κατέγινεν εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν λίθων καὶ τῶν μετάλλων, ἔσχε τεχνητὰ κάτοπτρα· διότι πᾶν στερεὸν σῶμα, ἐπιδεκτικὸν στιλβώματος, ἠδύνατο νὰ καθέξῃ τὴν θέσιν τοῦ ἐπιπλου τούτου, καὶ τὰ ἀρχαιότερα κάτοπτρα ἐκ μετάλλου εἰσὶ κατεσκευασμένα· ἐφ' ᾧ καὶ τὸ γνωμικὸν « Κάτοπτρον εἶδους χαλκός ἐστι, σίνος δὲ νοῦ. » Τοιαῦτα κάτοπτρα ἀναφέρονται ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Ἰὼβ, καὶ ἐν τῇ Ἐξόδῳ εὑρηται ὅτι τὸ ἀγγεῖον τῶν ἀγνισμῶν ἦτο κατεσκευασμένον ἐκ κατόπτρων, ἅτινα αἱ γυναῖκες τῶν Ἑβραίων ἔφερον εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. Τινὲς τῶν ἱστορικῶν διατείνονται ὅτι τὰ κάτοπτρα δὲν ἦσαν γνωστὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὁμήρου, διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ ἀοιδὸς τοῦ Ἰλίου οὐδένα περὶ αὐτῶν ποιεῖται λόγον, καὶ μάλιστα ὅτε περιγράφει λεπτομερῶς τὸν καλλωπισμὸν τῆς Ἥρας. Πλὴν δὲν εἶνε ἀποχρῶν λόγος νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὰ δύο ἐκεῖνα ἔξοχα ποιήματα ἐποιήθησαν ἐπίτηδες διὰ νὰ ἀπαθανατίσωσι τὰ διάφορα ἐν χρήσει ἐργαλεῖα τοῦ τότε καιροῦ, καὶ ἴσως αὐτὴ ἡ μυθολογία ἐμπόδιζε τὸν ποιητὴν νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν ὑπερτάτην τῶν θεαινῶν ἰδιότητας λίαν ἀνθρωπίνους, παριστῶν αὐτὴν ἔχουσαν χρείαν κατόπτρου.

Οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὰ συμπόσιά των μετεχειρίζοντο ποτήρια ἐκ κρυστάλλου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀντηνακλᾶτο τὸ πρόσωπον τοῦ πίνοντος. Ἐν τῶν πατρίων τούτων περιγράφει ὁ Βόσπικος εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν δώρων, ἅτινα ὁ Βαλέριος προσήνεγκεν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Πρόβον. Οὐδεμία δὲ περιγραφὴ σώζεται τῶν συνηθεστάτων ἐκ μετάλλου ποτηρίων καὶ καθεπτῶν, πολλὰ τῶν ὁποίων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ῥωμαϊκῆς πολυτελείας ἦσαν κατεσκευασμένα ἐξ ἀργύρου. Ὁ Πλίνιος, Σενέκας καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς, ἀπαριθμοῦντες τὰς πολυτελεῖς ἕξεις τῶν συγχρόνων των δεσποινῶν, ἀναφέρουσιν ὅτι ἑκάστη ἐξ αὐτῶν ἐκέκτητο ἀνὰ ἓν ἀργυροῦν κάτοπτρον. Καὶ ὅμως, κρίνοντες ἐκ τῶν σωζομένων τοιούτου εἴδους κατόπτρων ἐν τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς μουσείοις, εὑρίσκομεν ὅτι τὰ κάτοπτρα ταῦτα τὰ πολυτελῆ δὲν ἦσαν ὁλοτελῶς ἐξ ἀργύρου κατεσκευασμένα, ἀλλ' ὅτι τὸ μὲν ὅλον σῶμα συνέκειτο ἐκ χάλυβος, λεπτοστάτη δὲ πλὰξ ἀργύρου ἦτο ἐστρωμένη ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἀπετέλει τὸ ἀληθὲς κάτοπτρον, ἐπέχρυσα τόπον ὕελου.

Ἐκ διαφόρων ἄλλων συγγραφέων καὶ ἱστορικῶν πληροφορούμεθα ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐσωπρίζοντο ἐπίσης καὶ εἰς στιλπνοὺς λίθους. Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει ὅτι ὁ Νέρων ἀντὶ κατόπτρου μετεχειρίζετο μέγαν σμάραγδον, καὶ ποιεῖται λόγον περὶ ἄλλων κατόπτρων κατεσκευασμένων ἐξ ἀνθρακος (βουβινίου·) ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ εὑρεθῶσι τόσον μεγάλοι τοιούτου εἴδους λίθοι, φαίνεται ἐκ τούτου ὅτι τὸ πάλαι εἰς τοὺς ψευδεῖς ἀπέδιδον ἰδιότητας πολυτίμων λίθων καὶ συνέχεον συνεχῶς αὐτούς. Πρέπει νὰ μνημονεύσωμεν ὡς πρᾶγμα περίεργον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κατόπτρου ὅτι οἱ αὐτόχθονες τῆς Ἀμερικῆς, πρὶν κατοικηθῇ ὁ τόπος των ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, μετεχειρίζοντο ἀντὶ κατόπτρου εἶδος ὑπομελαίνης λάβας ὑελώδους καὶ διαφανοῦς καὶ ἕτερον εἶδος μεταλλικῆς γῆς, ἥτις ἦν ἐπιδεκτικὴ στιλβώσεως· ὥστε, χάρις εἰς τὸ μέ-

ταλλον τοῦτο, οἱ Περουβιανοὶ καὶ οἱ λοιποὶ αὐτόχθονες εἶχον τελειότερα κάτοπτρα τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων.

Πολλοὶ τῶν σοφῶν εἶπον μετὰ βεβαιότητος κατὰ ποίαν ἐποχὴν ἐφευρέθησαν τὰ ἐξ ὑέλου κάτοπτρα, ἀλλ' ὅμως πάντοτε ἔχομεν διδόμενα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἀνάγεται εἰς ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν τῆς ὑπ' αὐτῶν προσδιορισθείσης. Ὁπωσδήποτε κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα μόνον φαίνεται μνημονευομένη ἡ βιομηχανία αὕτη, ὅπου, μετὰ τὰ ἐκ χάλυβος, σιδήρου καὶ ἐστιλβωμένου μαρμάρου κάτοπτρα, γίνεται λόγος περὶ κατόπτρων ἐξ ὑέλου, περιβεβλημένου ὄπισθεν λεπτὴν πλάκα ἐκ μολύβδου. Πλὴν καὶ κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα εἰσέτι τὰ ὑέλινα κάτοπτρα ἦσαν σπάνια, καὶ πλειότερον ἐν χρήσει τὰ ἐκ μετάλλου, μάλιστα παρὰ τοῖς Πέρσαις καὶ τοῖς Ἀνατολικοῖς λαοῖς, οἵτινες περιεφρόνουν τὸν ὕελον ὡς εὔθραυστον καὶ πενιχρὸν πρᾶγμα.

Ἔκτοτε ἡ τελειοποίησις τῶν κατόπτρων προέβη ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν κατεσκευάσθησαν τὰ πρῶτα κάτοπτρα περιβεβλημένα ὄπισθεν μὲ ὑδράργυρον. Τοσοῦτον δὲ εὐχάριστος ὑπῆρξεν ἡ ἀνακάλυψις αὕτη διὰ τὰς κυρίας, ὥστε ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔφερον κρεμάμενα εἰς τὴν ζώνην αὐτῶν μικρὰ καθρεπτίδια, ἀπαραλλάκτως ὡς σήμερον φέρουσι τὰ ὡρολόγια.

Ῥ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΑΙΡΟΥΣ, ΚΑΤΑ ΚΛΙΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΑΜΟΥ.

Εἶπε ἀποδεδειγμένον, κατὰ τοὺς νόμους τῆς φυσιολογίας, ὅτι τὸ ἔνστικτον τοῦ παράγειν ἀπαντᾶται εἰς πάντα τὰ ἔμψυχα ὄντα, καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ ἐνστίκτου τούτου στηρίζεται ἡ ὕπαρξις τῆς διαρκείας τῶν διαφόρων εἰδῶν αὐτῶν. Παρὰ τοῖς κτήνεσιν ἡ ἕνωσις τῶν δύο φύλων ἐκτελεῖται κατ' αὐτόματόν τι, ὅπερ ἀναγκάζει αὐτὰ νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως· παρὰ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ, παρ' ᾧ ἀπαντᾶται τὸ αὐτὸ αὐτόματον ἢ ἔνστικτον, ἡ ἕνωσις τῶν δύο ἀντιθέτων φύλων, κυρωθεῖσα ὑπὸ νόμων ἢ καθυποβληθεῖσα εἰς διαφόρους συνηθείας καὶ ἔθιμα, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ γάμου ἢ συνοικεσίου. Ἀλλ' οἱ νόμοι οὗτοι καὶ τὰ ἔθιμα, ἀνθρώπινοι ὄντες θεσμοθεσίαι, ποικίλλουσι κατὰ τὰ διάφορα κλίματα, τοὺς λαοὺς καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν.

Ἐν Εὐρώπῃ, καὶ γενικῶς εἰς πάντα τὰ εὔκρατα κλίματα, τὰ συνοικέσια εἰσὶ μονόγαμα, τουτέστιν ὁ ἀνὴρ μετὰ μιᾶς μόνης συζεύγνυται γυναικός. Ὁ φυσιολογικὸς λόγος τῆς μονογαμίας ταύτης εἶνε ὅτι εἰς τὰ εἰρημένα κλίματα θήλεα γεννῶνται ὀλιγώτερα τῶν ἀρρένων, σχεδὸν κατὰ τὴν σχέσιν τοῦ 86 πρὸς 100. Εἰς δὲ τὰς ὑπὸ θερμὰ κλίματα χώρας ἡ ἀναλογία τῶν ἀρρένων πρὸς τὰ θήλεα εἶνε ἀντίθετος· ἀριθμοῦνται ἑκατὸν θήλεα ἐπὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἓξ ἀρρένων, ἐξ οὗ προκύπτουσι τὰ πολύγαμα συνοικέσια, ἢ ἡ σύζευξις πολλῶν γυναικῶν μεθ' ἑνὸς μόνου ἀνδρός. Διὰ πολιτικοὺς σκοποὺς ἄλλοτε ἐν Ἀφρικῇ καὶ Ἀσίᾳ ἡ πολυγαμία ἐθεσπίσθη ὡς θρησκευτικὸν παράγγελμα. Ὁ σκοπὸς τῶν νομοθετῶν τούτων, οἵτινες παρετήρησαν ὅτι αἱ γυναῖκες ἔχουσιν προώρως τὴν δύναμιν τοῦ τεκνογονεῖν, ἦτο νὰ καταστήσωσιν οἰκησίμους τὰς πέριξ αὐτῶν ἐκτεταμένας καὶ ἐρήμους χώρας.

Ἀλλ' ὁ Εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς, ὅστις ἤρχισεν ἤδη νὰ εἰσδύῃ βαθμηδὸν εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη, ἐτροποποίησε μεγάλως ταύτην τὴν συνήθειαν· διότι εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν πλεῖστοι περιηγηταὶ παρετήρησαν ὅτι ἡ πολυγαμία δὲν εἶνε γενικὴ μεταξὺ τούτων τῶν ἐθνῶν, ἀλλ' ὅτι ἐν τῇ τάξει τῶν πλουσίων μόνον ἀπαντᾶται, καὶ, κατὰ συνέπειαν, ὅτι δύναταί τις ν' ἀποδώσῃ αὐτὴν εἰς τὰ ἐκτεθηλυμένα αὐτῶν ἤθη.

Τέλος παρὰ τοῖς ἔθνεσι, παρ' οἷς ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν εἶνε μικρότερος τοῦ τῶν ἀνδρῶν, μία μόνη γυνὴ ἀνήκει εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους. Οἱ Θιβέτιοι, οἱ κάτοικοι τοῦ Βεντὰμ, τοῦ Νεπὼλ καὶ τῆς Ἰάβας ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην. Ἡ σπάνις τῶν γυναικῶν ἠνάγκασεν αὐτοὺς εἰς τὴν πολυανδρίαν· ἀλλὰ τὸ εἶδος τοῦτο συνοικεσίου, ὅπερ προσβάλλει τὸ πατρικὸν φίλτρον, μεταβάλλεται ὁσημέραι, ἀφ' ὅτου οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν νὰ μεταβαίνωσιν εἰς ἄλλας χώρας πρὸς ζήτησιν γυναικῶν, καὶ δὲν θέλει βραδύνει νὰ ἐκλίπῃ ὁλοτελῶς.

Εἶνε δὲ ἀναντίῤῥητον ὅτι ἡ μονογαμία εἶνε γενικωτέρα τῆς πολυγαμίας παρ' ἅπασι τοῖς λαοῖς. Τὰ μεγάλα ἔθνη τῆς ἀρχαιότητος ἦσαν μονόγαμα, καὶ ὁ νεώτερος πολιτισμὸς τοῦτο τὸ συνοικέσιον παρεδέχθη, ὡς τὸ καλλίτερον καὶ ὠφελιμώτερον διὰ τὴν κοινωνίαν καὶ τὰ ἤθη.

Τώρα, ἂν καταβῶμεν τὴν ζωϊκὴν κλίμακα, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι τὸ μονόγαμον συνοικέσιον δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ὑπάρχουσι πλεῖστα ἄλλα γένη, ζῶντα κατὰ τὸ ἔνστικτον αὐτῶν καὶ θνήσκοντα ἐν αὐστηρᾷ μονογαμίᾳ. Ἅμα φθάσαντα εἰς ὥριμον ἡλικίαν τὰ

ἄρρενα τῶν εἰδῶν τούτων ἐκλέγουσι δι' ἑαυτὰ ἐν θῆλυ, καὶ πολεμοῦσι μέχρις ἐσχάτων κατὰ παντὸς ἄλλου ζώου, ὅπερ ἤθελε τοῖς τὸ διαμφισβητήσει· ἀφ' ἧς δὲ στιγμῆς ἀναδειχθῶσι νικηταί, μέχρι τοῦ τέλους τῆς ζωῆς μένουσι πιστὰ πρὸς ἀλλήλα, καὶ οὐδὲν παράδειγμα ἀπιστίας δύναται νὰ εὑρῃ τις ἐν αὐτοῖς· μόνον δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἑνὸς, τὸ ἄλλο κάμνει νέαν ἐκλογήν. Ὁ κάστωρ καὶ ἡ ἀλώπηξ μίαν ἔχουσι διὰ βίου σύντροφον· ἐκ δὲ τῶν πτηνῶν ὁ ἀετὸς, ὁ ἱέραξ, ὁ πελαργὸς, ὁ κύκνος, ἡ περιστερὰ, ἡ χελιδὼν κτλ. Ὅσα ἡ φύσις ἐθέσπισεν εἰσὶ νόμοι ἀμετάβλητοι, ἔχοντες ἕκαστος ἰδιαίτερον τρόπον ἐκτελέσεως, ἀλλὰ αἱ ἀνθρώπιναι διατάξεις ὑπόκεινται εἰς μυρίας μεταβολὰς μᾶλλον ἢ ἧττον ὀρθὰς, μᾶλλον ἢ ἧττον ἀλλοκότους, ὡς γίνεται φανερὸν ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν γάμων καὶ τῶν τελετῶν αὐτῶν παρὰ πᾶσι τοῖς διαφόροις ἔθνεσι καὶ λαοῖς, τοῖς διεσπαρμένοις ἐπὶ τῆς γηΐνου σφαίρας.

Ἐν Ἀσίᾳ, τῇ κοιτίδι ταύτῃ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὑπῆρχον λαοὶ, παρ' οἷς οἱ νόμοι ἐπέτρεπον εἰς τὸν πατέρα νὰ συζευχθῇ τὴν θυγατέρα του, εἰς τὸν υἱὸν νὰ νυμφευθῇ τὴν μητέρα του καὶ εἰς τὸν ἀδελφὸν τὴν ἀδελφήν. Οὕτω παρὰ Πέρσαις, Ἀσσυρίοις, Πάρθοις καὶ ἄλλοις τισὶν ἀρχαίοις ἔθνεσιν, ὁ ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ συνέλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν μετὰ τῆς γυναικὸς, ἥτις ἐγέννησεν αὐτόν.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν, εἰ καὶ ὁ μεταξὺ τέκνων τῆς αὐτῆς μητρὸς γάμος ἦτο ἀπηγορευμένος, ὁ μεταξὺ τέκνων τοῦ αὐτοῦ πατρὸς ὅμως ἐθεωρεῖτο νόμιμος. Παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, Ἀραψιν, Ἀταπέκοις, Περουβιανοῖς, Σιαμαίοις κτλ. ἕκαστος ἦτο ἐλεύθερος νὰ νυμφευθῇ τὴν ἀδελφήν του. Παρὰ δὲ τοῖς Ταρτάροις, Σκύθαις, Χιλιανοῖς κτλ. ὁ πατὴρ ἐνυμφεύετο συχνότατα τὴν θυγατέρα του.

Παρὰ πᾶσι λοιπὸν τοῖς Ἀνατολικοῖς καὶ Ἀφρικανοῖς λαοῖς ἐπιτρέπεται ἡ πληθὺς τῶν γυναικῶν, ἐνῷ ἐν τῇ Θιβετίᾳ, Νεπώλῃ καὶ Ἰάβᾳ πολλοὶ ἄνδρες συζεύγνυνται μετὰ μιᾶς μόνης γυναικός. Εἰς τὸ βασίλειον τῆς Λάσσης καὶ τῆς Καλικούτης συμβαίνουσιν ὡσαύτως γάμοι μιᾶς γυναικὸς μετὰ πολλῶν ἀνδρῶν.

Αἱ Ναῖραι, εὐγενεῖς γυναῖκες τοῦ Μαλαβάρ, ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ συζεύγνυνται πολλοὺς ἄνδρας, ἐνῷ οὗτοι δὲν δύνανται νὰ νυμφεύωνται εἰμὴ μίαν μόνην γυναῖκα. Αἱ γυναῖκες τῶν Τοδδίων, τῶν πρὸς βορρᾶν τῆς Ἰνδοστάνης κατοικούντων, καὶ αἱ τῶν Νεβαρδῶν εἰσὶν ἐλεύθεραι νὰ λάβωσιν ὅσους θέλουσι συζύγους καὶ νὰ ἀποπέμπωσιν αὐτοὺς κατὰ τὸ δοκοῦν.

Οἱ Ἰνδοὶ ἑορτάζουσι τοὺς ἁρραβῶνας ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Ἅμα δὲ τῆς τελετῆς ληξάσης, ἡ μνηστὴ ἐπιστρέφει εἰς τοὺς γονεῖς της, καὶ ὁ νέος μετὰ ἓν ἔτος μόνον δύναται νὰ τὴν ἴδῃ· κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρόνον ὀφείλει νὰ ἐργάζηται πρὸς ὠφέλειαν τῶν γονέων τῆς μελλονύμφου του.

Οἱ Ὀττομίραι τελοῦσι τὴν ἑορτὴν τῶν μνήστρων κατ' ἀντίθετον ὅλως τρόπον. Ὁ νέος, ἀφοῦ συγκατοικήσῃ μετὰ τῆς μνηστῆς του πολλοὺς μῆνας, δηλοποιεῖ μετὰ ταῦτα εἰς τοὺς γονεῖς της ὅτι ἡ θυγάτηρ των τῷ ἀρέσκει· εἰς ἐναντίαν δὲ περίστασιν ἀποπέμπει αὐτήν. Παρὰ τοῖς μαύροις τοῦ Κόγκου καὶ τοῖς Καλμούκοις ἡ μνηστὴ ὀφείλει νὰ μείνῃ ἐν ὅλον ἔτος μετὰ τοῦ μνηστῆρός της, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὴν πρὸς τὸν γάμον ἐπιτηδειότητά της. Ἐὰν δὲ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τοῦ χρόνου δὲν μείνῃ ἔγκυος, ἀποπέμπεται εἰς τοὺς γονεῖς της ὡς οὐδεμιᾶς ἀξίας ἀντικείμενον.

Οἱ Τάρταροι τῆς Βορείου Ῥωσσίας δὲν δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι τὴν χεῖρα τῆς νέας, τὴν ὁποίαν ἀγαπῶσιν, εἰμὴ ἀφ' οὗ πολὺν χρόνον, πολεμοῦντες μετ' αὐτῆς, τὴν καταβάλωσιν.

Ἐν Γροελανδίᾳ, ἅμα τῆς τελετῆς ληξάσης, ἡ νέα φεύγει εἰς τὰ ὄρη, ὁ δὲ σύζυγος ὀφείλει νὰ διώξῃ αὐτὴν, καὶ νὰ τὴν κυνηγήσῃ ὡς ἀγρίαν ἔλαφον. Ὅταν δὲ κατορθώσῃ νὰ τὴν προσβάλῃ καὶ νὰ τὴν συλλάβῃ, αὕτη τὸν πολεμεῖ μεθ' ὅλων της τῶν δυνάμεων· δὲν μένει δὲ τότε εἰς τὸν νέον ἄλλο μέσον, εἰμὴ, δέσας ἐντὸς σάκκου τὴν σύζυγόν του, νὰ ἀπαγάγῃ αὐτὴν εἰς τὴν γαμήλιον οἰκίαν.

Παρὰ τοῖς Ἀλούταις ὁ γάμος εἶνε αὐτόχρημα ἑκουσία ἐπικινδυνωδεστάτη, ἢ μᾶλλον ἀληθὴς ἐξ ἐρῶντος ἅλωσις. Ἅμα νεᾶνίς τις μνηστευθεῖσα, ἀποσύρεται ἐν τῇ πατρικῇ αὐτῆς οἰκίᾳ, ἔνθεν δὲν ἐξέρχεται πλέον· ὁ δὲ μνηστὴρ αὐτῆς ὀφείλει νὰ ἁρπάσῃ αὐτὴν ἐκ τοῦ καταφυγίου της τούτου, ἀψηφῶν τὴν χάλαζαν τῶν ῥαβδοκοπημάτων, τὰ ὁποῖα αὕτη τῷ βρέχει εἰς τὴν ῥάχιν· ἐπὶ ταύτῃ μόνον τῇ συνθήκῃ καθίσταται σύζυγός του.

Οἱ κάτοικοι τῆς Καμτσάτκας καὶ Κορέας ἔχουσι συνήθειαν ὄχι ὀλιγώτερον ἀλλόκοτον καὶ μᾶλλον ἐπικίνδυνον. Ὁ νέος, ὅστις θέλει νὰ νυμφευθῇ, ζητεῖ παρὰ τῶν γονέων τῆς νεάνιδος, τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ, τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ τὴν ἐγγίσῃ. Ἐὰν ἡ ἄδεια αὕτη παραχωρηθῇ, ἡ νέα περιτυλίσσεται παρευθὺς διὰ βύρσης ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ὁ δὲ νέος ὀφείλει, περιφρονῶν τὴν ἀντίστασιν τῆς μνηστῆς του καὶ τῶν βοηθουσῶν αὐτὴν φίλων της, νὰ λύσῃ τοὺς ἱμάντας τῆς βύρσης, ὅπερ κατορθοῦται μετὰ πεισματωδέστατον

ἀγῶνα καὶ μυρίους ὅσους μωλωπισμούς, καὶ τότε πλέον ἀνακηρύττεται σύζυγος νικητής. Ὁλλάκις ὁ ἀγὼν οὗτος ἀποβαίνει καὶ φονικός· ἡ μνηστὴ καὶ αἱ συμβοηθοὶ αὐτῆς ἐκριζοῦσι τὰς τρίχας, καταξεσχίζουσι τὸ πρόσωπον, τύπτουσι καὶ κατατσακτοῦσι τὸν πτωχὸν ἐραστήν, ὅστις καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν νὰ λύσῃ τοὺς ὑμάντας, καὶ μάλις μετὰ ἕνα μῆνα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ ἓν ἔτος, κατορθοῖ νὰ κωριεύσῃ ἐξ ἐφόδου τὴν σύζυγόν του· σὺχὶ δὲ σπανίως συμβαίνει ὥστε μετὰ πολυετῆ καταδίωξιν ὁ δυστυχὴς νέος ἀναγκάζεται νὰ παραιτήσῃ τὴν ἐρωμένην του καὶ νὰ ἀποσυρθῇ κατησχυμένος, πλήρης ἀμυχῶν, καὶ ἐνίοτε ἀρρῶν καταστῇ διὰ βίου ἀνάπηρος.

Εἰς ἐπαρχίας τινὰς τῆς βορείου Ῥωσσίας ἡ νέα σύζυγος παρουσιάζει εἰς τὸν σύζυγόν της ἀμέσως μετὰ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου δεσμίδα ῥάβδων, αἵτινες μέλλουσι νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς μαστίγωσιν αὐτῆς ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελε δείξει ἀδιαφορίαν ἢ ψυχρότητα πρὸς αὐτόν.

Ἐν Κορέᾳ, ὁ ἀνὴρ δύναται κατὰ τὴν προαίρεσίν του νὰ ἀποπέμψῃ τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα ἔσχεν ἐξ αὐτῆς. Παρὰ τισι Μισσουριανοῖς ἐθναρίοις συμβαίνει τἀνάπαλιν· ἡ γυνὴ ἐγκαταλείπει τὸν σύζυγόν της ὁπόταν θέλῃ, καὶ ὁ ἀνὴρ ὀφείλει νὰ τῇ παραχωρήσῃ πᾶν ὅ,τι κέκτηται, ἐξαιρουμένων τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν ὅπλων του· ἡ δὲ φυγὰς δύναται ἐλθοῦσα νὰ συζήσῃ μεθ' οἱουδήποτε ἀνδρός, καὶ νὰ ἐγκαταλίπῃ καὶ τοῦτον ὅταν τὸν βαρυνθῇ, διερχομένη οὕτω κατὰ τὸ δοκοῦν ἐν ἀσταθείᾳ τὰ ὡραῖα ἔτη τῆς νεότητος.

Οἱ Περσικοὶ νόμοι τριῶν εἰδῶν γάμους ἐπιτρέπουσιν. Ὁ πρῶτος συνίσταται, εἰς τὸ νὰ ἀγοράζῃ τις μίαν ἢ πολλὰς γυναῖκας. Ὁ δεύτερος, εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ γυναῖκα τινὰ διὰ μισθοῦ, ὡς παρ' ἡμῖν λαμβάνονται αἱ οἰκίαι καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα. Τὸ συμφωνητικὸν ὑπογράφεται ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ δικαστοῦ, καὶ δὲν δύναται νὰ ἀκυρωθῇ ἄνευ ἀποζημιώσεως. Κατὰ τὸ τέλος τῆς προθεσμίας, ἥτις εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐκτεταμένη, ἡ γυνὴ πληρόνεται ἀπηριθμημένως καὶ δύναται ν' ἀνανεωθῇ τὸ συμφωνητικὸν ἐὰν συμφέρῃ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη, ἢ νὰ ἀπέλθῃ ἡ γυνὴ καὶ νὰ ἐκμισθωθῇ ἀλλαχοῦ. Τὸ τρίτον εἶδος τοῦ γάμου, τὸ μόνον ἄξιον τοῦ ὀνόματος τούτου, εἶνε ἡ ἕνωσις δύο προσώπων ἀνηκόντων εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν. Αἱ νεάνιδες τῶν πλουσίων καὶ εὐγενῶν οἰκογενειῶν εἰσὶν οἰκοδέσποιναι ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ συζύγου των, καὶ ἐπιστατοῦσι τὰς ἄλλας γυναῖκας, αἵτινες ὀφείλουν νὰ ὑπακούωσιν εἰς αὐτάς.

Παρὰ τοῖς Γαλάταις ὑπῆρχε φρονιμωτάτη συνήθεια καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν γάμον τῶν νεανίδων· εἰς ταύτας δὲν ἔδιδον οἱ γονεῖς σύζυγον, ἀλλ' εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τὸν ἐκλέγωσιν αἱ ἴδιαι, καὶ τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν ἐσέβοντο οἱ γονεῖς μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας. Ὁ πατὴρ τῆς ἐπιγάμου νεάνιδος προσεκάλει εἰς γεῦμα πεντήκοντά τινα νέων, καὶ ἀφοῦ ἤθελον καθήσει ἐν κύκλῳ περὶ τὴν τράπεζαν, ἡ νεᾶνις διέβαινεν ἔμπροσθεν ὅλων, ἔπειτα, ἱσταμένη ἀπέναντι ἐκείνου τὸν ὁποῖον προὐτίμα, τῷ προσέφερε τὸ κύπελλον διὰ νὰ πίῃ. Ἐὰν δὲ ὁ νέος ἐλάμβανεν αὐτό, τὸ συνοικέσιον ἀμέσως ἀπερασίζετο καὶ ἐτελεῖτο αὐθημερόν.

Οἱ πρῶτοι βασιλεῖς τῆς Γαλλίας ἐζήτουν συζύγους μεταξὺ τῶν ὡραιοτέρων νεανίδων τοῦ κράτους των. Πολλοὶ παρεδέχθησαν τὴν πολυγαμίαν, μεταξὺ δὲ ἄλλων καὶ Κλόβις ὁ Α', ὅστις ἐνυμφεύθη δύο ἀδελφὰς καὶ ὁ Γοντραῖος, βασιλεὺς τῆς Ὀρλεάνης, ὅστις ἐρύλαξε τὰς δύο του γυναῖκας ἐναντίον τῶν κεραυνῶν τοῦ Ἡφαίστου. Οἱ Κζάροι πρὸ Πέτρου τοῦ Α' ἐξέλεγον ὡσαύτως τὰς συζύγους των ἐκ τῆς τάξεως τοῦ λαοῦ, καὶ μόνην τὴν ὡραιότητα εἶχον γνώμονα τῆς ἐκλογῆς των.

Δύο εἴδη γάμων ὑπῆρχον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ῥωμαίοις, ὧν ὁ μὲν εἷς ἐκαλεῖτο νόμιμος γάμος (justa nuptiæ) ὁ δὲ παλλακεία (concubinatus). Καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἦτο ἐκεῖνος, καθ' ὃν ὁ ἀνὴρ ἠνοῦτο κατὰ τοὺς νόμους μετὰ γυναικός τινος τῆς τάξεώς του· τὸ συνοικέσιον τοῦτο ἔδιδεν εἰς τὰ τέκνα ὅλα τὰ προνόμια τῆς οἰκογενείας, καὶ εἰς τοὺς πατέρας τὸ δικαίωμα τῆς πατρικῆς ἰσχύος. Ὁ δὲ δεύτερος γάμος ἦτο ἕνωσις δευτέρας τάξεως· κατὰ τοῦτον ὁ ἀνὴρ, ὅστις εἶχε κλίσιν πρὸς νέαν τινὰ πολὺ κατωτέραν τῆς τάξεώς του, ἠνοῦτο μὲν μετ' αὐτῆς ἀλλὰ τὰ γεννώμενα τέκνα δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα τῆς οἰκογενείας ὡς τὰ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου, ἀλλ' ἦσαν ἀπηλλαγμένα τῆς αἰσχύνης τῶν νόθων, πρὸς διαφορὰν τῶν ἐξ ἀτίμων γυναικῶν γεννωμένων.

Τὰ διάφορα ταῦτα συνοικέσια, ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ὑπαγορευθέντα, σκοπὸν εἶχον νὰ ὑποχρεώσωσι τοὺς κατοίκους, διὰ τὸ ἴδιον αὐτῶν συμφέρον, διὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὑπόληψιν καὶ πρὸς ὄφελος τῶν τέκνων των νὰ συνάπτωνται διὰ τοῦ γάμου μὲ συντρόφους ἀξίας ἑαυτῶν.

Τὰ εἴδη ταῦτα τῶν γάμων ἔπαυσαν, ὅτε οἱ Πάπαι ἀνέβησαν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Καισάρων. Μέχρι τούτου τὰ συνοικέσια ἐγίνοντο ἄνευ τῆς μεσιτείας τῶν ἱερέων, ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ἐνώπιον τῶν δικαστῶν καὶ τῶν γονέων· οὕτω

συνέβαινεν ἐν Εὐρώπῃ μέχρι τοῦ Σωτῆρος, πέμπτου διαδόχου τοῦ Ἁγίου Πέτρου. Ὁ φιλόδοξος οὗτος Ἐπίσκοπος ἐννόησεν ὅλην τὴν σημαντικότητα, τὴν ὁποίαν ἤθελε δώσει εἰς τὸν κλῆρον, ἂν ἔκαμνεν ὥστε νὰ ἐπεμβαίνῃ οὗτος εἰς τὰς γαμικὰς συμβάσεις· κατὰ συνέπειαν ἐδημοσίευσεν ὅτι οὐδεμία γυνὴ ἠδύνατο νὰ συζευχθῇ ἄνευ τῆς βοηθείας τοῦ ἱερέως, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἤνωσε τὴν πνευματικὴν μετὰ τῆς κοσμικῆς δυνάμεως, ἥτις εἶνε ἡ πηγὴ τῆς ἐκτεταμένης ταύτης ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία διετήρησε τοσοῦτον χρόνον, καὶ κατὰ τῆς ὁποίας ἐναυάγησε πάντοτε καὶ αὐτὴ τῶν βασιλέων ἡ ἰσχύς.

Βραδύτερον ἡ Ἐκκλησία διέγραψε, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ συνοικέσιον, τύπους τινὰς καὶ ἀπεκατέστησεν ἀπαγορεύσεις, διὰ τὰς ὁποίας ὅμως ὁ Πάπας ἐπεφύλαξεν εἰς ἑαυτὸν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ χορηγῇ ἄφεσιν διὰ μέσου χρηματικῆς τινος ποσότητος· ἡ δὲ ἰσχὺς τῶν Παπικῶν τούτων νόμων ἐπεξετάθη καὶ ἐν τῇ Γαλλίᾳ.

Μεγάλαι καὶ πολυχρόνιοι προσπάθειαι ἀπητοῦντο πρὸς μεταβολὴν τῆς καταστάσεως ταύτης τῶν πραγμάτων, διότι οἱ λαοὶ εἶχον βυθισθῇ εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμάθειαν καὶ δεισιδαιμονίαν· ἀπητεῖτο ἡ διάδοσις τῶν φώτων ὑπὸ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τοῦ ΙΗ' αἰῶνος καὶ ἡ τρομερὰ θύελλα τοῦ 1793 διὰ νὰ περιορίσῃ τοὺς ἱερεῖς εἰς μόνα τὰ πνευματικά, καὶ νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτῶν τὰ πολιτικὰ δικαιώματα. Τότε οἱ νομοθέται καὶ οἱ βασιλεῖς ἐννόησαν ὅτι ἦτο ἀντιπολιτικὸν τὸ νὰ ἀφίσωσιν εἰς τὸν Πάπαν καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν γαμικῶν συμβάσεων, καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τελετὴ τοῦ γάμου δὲν εἶνε ἐκτοτε εἰμὴ ἁπλοῦς τύπος, ἐπικυρῶν τὸ πολιτικὸν συμβόλαιον.

Ἀλλ' ἡ νέα νομοθεσία διέγραψε νόμους ἀναφερομένους πρὸς τὸ συνοικέσιον, χωρὶς νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τὸ θρησκευτικὸν συνοικέσιον· οἱ νόμοι δὲ οὗτοι, οἵτινες ἀποτελοῦσι μέρος τοῦ πολιτικοῦ Κώδηκος τῆς Γαλλίας, συνοψίζονται ἐν τοῖς ἑξῆς:

Α'. Περὶ συναινέσεως ἀναγκαίας ἀμφοτέρωθεν διὰ τὴν νομιμότητα τοῦ συνοικεσίου.

Β'. Περὶ τῶν κωλυμάτων τοῦ συνοικεσίου.

Γ'. Περὶ τῶν εἰς αὐτὸ ἀναφερομένων τύπων.

Δ'. Περὶ τῶν πολιτικῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ συνοικεσίου.

Ε'. Περὶ ἀκυρώσεων τῶν εἰς τοὺς νόμους ἀντιβαινόντων συνοικεσίων.

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΒΙΘΥΝΟΣ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΙΑΜ.

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝ τοῖς ἀναγνώσταις τῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ τὴν κατωτέρω ὑπὸ ἀξιοπίστου ἀνδρὸς ἐκ τῆς πρωτευούσης τοῦ Σιὰμ γραφεῖσαν ἐπιστολήν, διὰ τὰς ἀξιοπεριέργους εἰδήσεις ὅσας ἐν συνόψει δίδει ἡμῖν περὶ τῆς ἀπομεμακρυσμένης ἐκείνης χώρας, ἀφ' οὗ μάλιστα τοσοῦτος ἐγένετο λόγος περὶ αὐτῆς, ἀφορμῆς δοθείσης ἐκ τῆς ἐσχάτως εἰς Παρισίους ἀφιχθείσης πολυκρότου Σιαμικῆς πρεσβείας:

Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολή:

« Βὰγκ-κὸκ, 25 Ἀπριλίου 1862.

. . . . « Πρὸς οὐδεμίαν πόλιν τῆς Εὐρώπης δύναται νὰ συγκριθῇ ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Σιάμ, Βὰγκ-κόκ. Αἱ πλεῖσται τῶν οἰκιῶν αὐτῆς, ἀντὶ νὰ θεμελιῶνται ἐπὶ ἑδραίων καὶ στερεῶν βάσεων, ἀνεγείρονται ἐπὶ σχεδιῶν ἐξ ἰνδοκαλάμου καὶ προσδένονται δι' ἀγκυρῶν, διότι ἄλλως ἤθελον εἰσθαι τῶν παλιρροιῶν παίγνιον.

« Αἱ οἰκοδομαὶ αὗται δὲν ἐγείνον ὅπως δώσωσιν ὑψηλήν τινα ἰδέαν περὶ τῆς τῶν Σιαμίων ἀρχιτεκτονικῆς φιλοκαλίας· ἐν τοσούτῳ, παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ καὶ κατὰ μῆκος τῶν ἀπειραρίθμων τῆς Βὰγκ-κὸκ διωρύγων, ἄλλαι τινὲς οἰκοδομαί, καίτοι πολὺ διαφέρουσαι τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς, μαρτυροῦσιν οὐδὲν ἧττον τέχνην τινὰ καὶ συμμετρίαν. Εἰς δὲ ταύτην τὴν κατηγορίαν ὑπάγονται τὸ ἀνάκτορον τῶν δύο βασιλέων καὶ τινες τῶν οἰκιῶν τῶν εὐγενῶν. Πάντων δὲ τῶν κτιρίων ἀξιοσημείωτοι εἰσὶν οἱ διάφοροι ναοί, ἢ Οὐάτ κατὰ τὴν ἐγχώριον γλῶσσαν.

« Μεγαλοπρεπέστερος πάντων εἶνε ὁ καλούμενος Οὐάτ-Χὸγκ, ὅστις, ὡς ἐκ τοῦ ὕψους καὶ τοῦ κανονικοῦ αὐτοῦ σχήματος, ἐφελκύει πάντων τῶν περιηγητῶν τὴν προσοχήν.

« Δὲν προτίθεμαι σήμερον νὰ σᾶς περιγράψω τὴν ὡραίαν ταύτην Παγόδαν, ἀλλὰ θὰ ὁδηγήσω τὸν ἀναγνώστην εἰς μίαν τῶν κυριωτέρων διωρύγων τῆς πόλεως, τὴν Κλὸγκ-Ταπὼ-Ἰλάγκ, ἐκεῖ ὅπου αὕτη συναντᾷ τὴν Κλὸγκ-Βάγκ-Λὰμ-Πώ. Θὰ παρατηρήσῃ ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὄχθης μέγα πλίνθινον οἰκοδόμημα, ἀλλὰ τόσον παράδοξον, ὥστε θὰ τῷ ἔλθῃ κατὰ νοῦν, ὡς ἦλθε καὶ εἰς ἐμέ, νὰ ἐρωτήσῃ ἐὰν ὁ δοὺς τὸ σχέδιον ἀρχιτέκτων ἔλαβεν ὡς πρότυπον τοῦ ἔργου του τὸν πύργον τῆς Βαβέλ, ἵνα ἐν μικροτέρῳ σχήματι προσφέρῃ αὐτὸν εἰς τοὺς τῆς Βὰγκκὸκ κατοίκους. Ἀλλὰ φεῦ! ἔλαβε καὶ τοῦτο τὴν

αὐτὴν τοῦ προτύπου τύχην, ἐγκαταλειφθὲν πρὶν ἢ διεκπεραιωθῇ· πᾶν δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ μεῖναν καταρρέει ἐν ἐρειπίοις, καὶ οἱ κατώτεροι τοῦχοι, οἱ, μέλλοντες νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς θεμέλιον, βυθίζονται ὁλονὲν εἰς τὸ ὑγρὸν ἔδαφος.

«Ὁ Οὐάτ οὗτος καλεῖται Σεκέδ. Τὰ παραρτήματα αὐτοῦ κατέχουσι μεγάλην γῆς ἔκτασιν, διαχωριζομένην ὑπὸ διώρυγος εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ μεσημβρινώτερον περιέχει τὰ ἐρείπια. Ἐκεῖ δὲ παραλλήλως πρὸς τὴν διώρυγα ᾠκοδομήθησαν οἰκήματα κατάλληλα διὰ τοὺς ἱερεῖς, τοὺς ὁποίους οἱ Σιάμιοι καλοῦσι τ α λ α π ο υ ί ν ο υ ς. Ἑκάστη οἰκία ἔχει τὸν κῆπόν αὐτῆς, ἢ μᾶλλον περιβόλους ἐστολισμένους, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Σιαμίων, ἀπὸ σ α λ ὰ ς ἢ σκιάδας, σηκοὺς, ἄντρα καὶ χαλικόστρωτα μέρη. Γέφυραι δὲ καμπυλόταται, κατὰ τὸν Σιαμικὸν τρόπον, χρησιμεύουσιν εἰς τὴν διάβασιν ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην ἐκ τῶν μικροτέρων διωρύγων, αἵτινες εἰσὶ τάφροι ἀληθεῖς. Οἱ ταλαπουΐνοι φαίνονται ἄνθρωποι βίου τακτικοῦ, διατηροῦντες ἐν καλῇ καταστάσει τὸ βόρειον μέρος τοῦ Σεκέδ, καὶ φυτεύοντες δένδρα καὶ ἀνθηφόρα δενδρύλλια ἵνα προφυλάττωνται ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῶν.

« Μεγάλη γέφυρα ἄγει ἡμᾶς ἐκ τοῦ βορείου εἰς τὸ μεσημβρινὸν μέρος διὰ μέσου πλατείας διωρύγος. Ἀλλ' ἐνταῦθα ὁποῖον διάφορον θέαμα παρουσιάζεται ἐνώπιον ἡμῶν! Οἱ ναοὶ εἰσὶ μικροί· οὔτε δένδρα ὑπάρχουσιν, οὔτε ἄνθη· οὐδὲν ἄλλο, ἢ χλόη τις ξηρά. Καὶ ἐνταῦθα αἱ οἰκοδομαὶ εἰσὶ πολυάριθμοι, εἰς κανονικὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν κείμεναι καὶ ἔχουσαι ὕψος 20—25 ποδῶν. Δὲν δύναμαι δὲ νὰ τὰς συγκρίνω ἢ πρὸς γιγαντώδεις λυχνίας, ἀνακαλούσας εἰς τὴν μνήμην τὰς μελαγχολικὰς λαμπηδόνας πενθίμων τελετῶν. Ὁποία ἐρήμωσις εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Οὐάτ-Σεκέδ!

« Εἰδός τι προχώματος πλινθίνου καὶ ἀρκετὰ ὑψηλοῦ, ὅπως μὴ τὸ προσβάλλῃ καὶ ἡ μεγαλητέρα παλίρροια, χρησιμεύει ἀντὶ ὁδοῦ. Ἐκπλήττεται δὲ ὁ περιηγητὴς βλέπων ἐκατέρωθεν διάφορα ῥάκη, ἤτοι σωροὺς βαμβακίου, καὶ ἄλλα παλαιόπανα, λείψανα κατατετριμμένων προσκεφαλαίων καὶ στρωμάτων, σανίδας φερούσας ἀκόμη τὰ ἴχνη χάρτου ἀργυρόχρου ἢ χρυσόχρου, καὶ ἐρωτᾷ εἰς τί ἀράγε ἐχρησίμευσεν ὅλος αὐτὸς ὁ ψευδὴς στολισμός; Ἀλλ' ὀλίγον ἀπωτέρω, εἷς τινας τῶν σ α λ ὰ ς, ὁμοιάζοντας ἀμαξοστάσια τῶν ὁποίων αἱ στέγαι στηρίζονται ἐπὶ στύλων, πλατεῖς λάκκοι πληροῦνται κατὰ μέρος ἐκ χώματος τιτανώδους καὶ τέφρας ἡμισβέστου. Ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας ὀσμῆς, ἣν ἡ τέφρα αὕτη ἀναδίδει, δὲν βραδύνει ὁ περιηγητὴς νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰ ἴχνη ἀνθρωπίνων σωμάτων. Οὐδεμία πλέον ἀμφιβολία ὅτι ἐνταῦθα ἐκάησαν νεκροί, τὰ δὲ βάκη ἐκεῖνα καὶ αἱ ἐστολισμέναι σανίδες ὅτι ἐχρησίμευσαν εἰς ἐπικηδείους τελετάς.

« Τὸ ἔθος τοῦ καίειν τοὺς νεκροὺς εἶνε ἀρχαιότατον, καὶ ἐθεωρήθη πάντοτε ἔθος ἱερὸν παρ' ἅπασι σχεδὸν τοῖς λαοῖς. Δὲν λανθάνουσι τὸν ἀναγνώστην αἱ παρ' Ὁμήρῳ κηδεῖαι τοῦ Πατρόκλου, Ἕκτορος καὶ Ἀχιλλέως, καὶ ἡ τοῦ Ῥώμου παρὰ τοῖς Λατίνοις συγγραφεῦσιν. Οἱ Τεύτονες, οἱ Σαρμᾶται, οἱ Σουηδοί, οἱ Νορβεγοὶ ἔπραττον ὡς οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι. Ἐὰν δὲ ἐκ τοῦ ἀρχαίου κόσμου μεταβῶμεν εἰς τὴν μεγάλην δυτικὴν ἤπειρον, ἐγὼ αὐτὸς εἶδον παρὰ ταῖς ἀγρίαις τῆς Γουϊάνης φυλαῖς νεκροὺς τιθεμένους ἐπὶ τῆς πυρᾶς καὶ ἀποτεφρουμένους, τοὺς δὲ περὶ αὐτοὺς νὰ λαμβάνωσι τὴν σποδὸν ὡς κειμήλιον. Τὰ λείψανα ταῦτα θεωροῦνται ἱερά, καὶ ὅταν φυλή τις μετοικῇ τὰ μεταφέρει μὲ πᾶν ὅ,τι ἔχει πολυτιμότερον.

« Ὁ τρόπος τοῦ καίειν τοὺς νεκροὺς διαφέρει μεταξὺ τῶν παραδεχθέντων τὸ ἔθος τοῦτο διαφόρων λαῶν. Οἱ δὲ Σιάμιοι, ὅταν πρόκηται περὶ εὐγενοῦς καὶ πλουσίου, βαλσαμόνουσι τὸ σῶμα, ἅμα σβεσθέντος καὶ τοῦ τελευταίου τῆς ζωῆς σπινθῆρος, καὶ ἐπὶ ὀκτὼ ἕως δέκα μῆνας τὸ φυλάττουσιν εἰς νεκρικόν τινα θάλαμον. Τὴν δὲ τῆς κηδείας ἡμέραν ὁ νεκρὸς μεταφέρεται ἐντὸς μεταλλίνης κάλπης εἰς τὸν τόπον τῆς πυρᾶς, ἥτις περικυκλοῦται ὑπὸ ξηρῶν ξύλων, ῥητίνης καὶ ἄλλων ἐλαιωδῶν οὐσιῶν. Ἐὰν ὁ ἀποθανὼν ἦνε Πρίγκηψ ἐκ τοῦ βασιλικοῦ αἵματος, εὐγενὴς ἢ ἀνώτατός τις τοῦ Κράτους ὑπάλληλος, οἱ βασιλεῖς τοῦ Σιὰμ παρευρίσκονται εἰς τὴν κηδείαν, καὶ ὁτὲ μὲν ὁ εἷς ὁτὲ δὲ ἀμφότεροι ἀνάπτουσι τὴν πυράν. Ἀφοῦ δὲ τὸ σῶμα καῇ ἐντὸς τῆς μεταλλίνης κάλπης, λαμβάνουσι τὴν τέφραν, ἥτις μένει ἄμικτος πάσης ξένης οὐσίας, καὶ τὴν φυλάττουσιν ἐπιμελῶς ἢ τὴν θάπτουσιν ἐντὸς ναΐσκου, ὑπὸ μνημεῖα σχήματος πυραμιδοειδοῦς, ἐπίτηδες πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνεγειρόμενα.

« Δύναμαι νὰ προσθέσω ἐνταῦθα ὅτι παρὰ τοῖς Σιαμίοις χρῶμα πένθους εἶνε τὸ λευκὸν, καὶ ὅτι ἀπὸ σέβας πρὸς τὸν θνήσκοντα ὅλοι οἱ τῆς οἰκίας αὐτοῦ κείρονται τὴν κόμην. Ὁ κ α λ ν χ ὸ μ, (πρωθυπουργὸς) καὶ ὁ φ ρ α κ λ ὰ ν ζ, (ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν), ὅτε ἀπέθανεν ὁ θεῖος αὐτῶν Σομδὲτς, ὅστις μετὰ τοὺς δύο βασιλεῖς ἦτο ὁ ἀνώτερος τῶν ὑπαλλήλων, ἐφόρεσαν ἁπλῶς λευκὰ βαμβακερὰ ἐνδύματα, χωρὶς νὰ κείρωσι τὴν κόμην· διότι, ὡς ὑπουργοὶ τοῦ στέμματος καὶ ἐν τῷ

πίτλῳ τούτῳ θεράποντες τῶν δύο βασιλέων, τότε μόνον δύνανται νὰ ἐφαρμόσωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὸ ἔθιμον τοῦτο, ὅταν ἀποθάνῃ ὁ εἷς τῶν δύο βασιλέων.

« Ἐπανέρχομαι εἰς τὴν ἐν τῷ Οὐάτ-Σεκὲδ ἐπισκεψίν μου. Ἐκ τοῦ σαλὰς ἠκολούθησα τὴν λιθόστρωτον ὁδὸν καὶ ἔφθασα εἰς δύο ἐπιμήκη γήπεδα, ἔχον ἑκάτερον ἑκατὸν περίπου ποδῶν πλάτος καὶ περιτειχισμένον· πρὸς δεξιὰν παρετήρησα ὑψηλὸν ἱκρίωμα, ἐφ' οὗ ἐκάθηντο γύπες εἰδεχθεῖς. Ταχύνας δὲ τὸ βῆμα πρὸς τὸν ἐνώπιόν μου περίβολον, διέβην χαμηλήν τινα θύραν καὶ ὠπισθοδρόμησα καταληφθεὶς ὑπὸ φρίκης, ὅτε εἶδον τινὰ τῶν πτηνῶν τούτων συνεστιώμενα ἀνθρώπινον πτῶμα.

« Δὲν λέγω διόλου ὑπερβολάς· περιγράφω, πιστεύσατε, ὅ,τι εἶδον κατὰ τὴν πρώτην ἐπίσκεψίν μου εἰς τὸ Οὐάτ-Σεκέδ.

« Τὸ καίειν τοὺς νεκροὺς, ὡς ἀνώτερον ἤδη, εἶνε ἐνταῦθα ὁ συνήθης τρόπος, δι' ὧν, κατὰ τὴν γραφικὴν ἔκφρασιν, ἅπαξ σαρκωθείσης τῆς ζωῆς, ἀποδίδουσι τὴν γῆν εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν τέφραν εἰς τὴν τέφραν. Ἀλλ' εἰς τὸ μέσον τοῦτο καταφεύγουσι μόνον οἱ πλούσιοι, διότι οἱ πτωχοὶ δὲν δύνανται νὰ πληρώνουν τὴν παρακολουθοῦσαν δαπάνην. Ἀρκοῦνται λοιπὸν νὰ θάπτωσι ὑπὸ τὴν γῆν τοὺς νεκροὺς, ἢ φέροντες αὐτοὺς εἰς τὸ Οὐάτ-Σεκὲδ, νὰ τοὺς ῥίπτωσιν ὑπεράνω τοῦ περιβόλου, ὅπου οἱ γύπες καραδοκοῦσι νὰ τοὺς καταβροχθίσωσιν.

« Ἐπεσκέφθην καὶ δεύτερον τὸ Οὐάτ-Σεκὲδ, τὴν 11 τοῦ τελευταίου Ἰανουαρίου. Παρετήρησα φθάσας ἑκατόν τινα κίνησιν· εἶχον κατασκευάσει ἐνταῦθα μὲν προσωρινοὺς ναΐσκους, παρέκει θέατρα διὰ σκηνικὰς παραστάσεις· σκηνογράφοι ἐνησχολοῦντο, ἕκαστος κατὰ τὸ μέτρον τῆς τέχνης του, καὶ τὴν φύσιν ἀπομιμούμενοι, νὰ ζωγραφίζωσιν ἱερὰ ἄλση, βράχους ζωγραφικοὺς, ποταμοὺς διαπλεομένους ὑπὸ λέμβων, ὠκεανοὺς συνταραττομένους ὑπὸ τρικυμίας. Λύσας ἐκ περιεργείας τὴν σιωπὴν, ἠρώτησα τοὺς δυναμένους νὰ μοὶ δώσωσι θετικὰς πληροφορίας· οὗτοι δὲ μοὶ εἶπον ὅτι μετά τινας ἡμέρας πρόκειται νὰ καύσωσι μεγάλην τινὰ καὶ εὐγενῆ δέσποιναν, ἀποθανοῦσαν πρό τινων μηνῶν. Τίς δὲ ἦτο ἡ μεγάλη αὕτη καὶ εὐγενὴς δέσποινα; Ἡ σύζυγος τοῦ Φρὰ-Ναὶν-Σαραπινοὺτ, δευτέρου πρέσβεως τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ Σιαμικῆς πρεσβείας. Ἀρῆκα ὀπισθέν μου τὰς προπαρασκευὰς ταύτας, καὶ κατηυθύνθην πρὸς τὰ περιτειχισμένα γήπεδα. Οἱ γύπες, αἱ ζῶσαι αὗται εἰκόνες τῶν ἀρχαίων ἀρπυιῶν, ἐκάθηντο ἀκόμη ἐπὶ τοῦ μνημονευθέντος ἱκριώματος· αἱ φαλακραὶ κεφαλαί των ἦσαν κατὰ τὸ ἥμισυ κεκρυμμέναι ὑπὸ τὰ πτερὰ αὐτῶν, αἱ δὲ πτέρυγές των ἐκρέμαντο βαρεῖαι σχεδὸν μέχρι τῶν γαμψῶν ὀνύχων των. Διέβην χωρὶς νὰ παραχθῶσι παντελῶς· προφανῶς εἶχον χορτάσει. Παρήμειψα τὴν φλιὰν τοῦ πλατυτέρου τῶν δύο περιβόλων, καὶ τὸ βλέμμα μου ἔπεσεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ δύο ἀνθρωπίνων κρανίων, ἐμπεπηγμένων εἰς τὴν ἄκραν δύο ξύλων ἐξ ἰνδοκαλάμου, καὶ τῶν ὁποίων οἱ κορμοὶ ἔκειντο ἐντὸς λάκκου πλήρους ὕδατος, συσσωρευθέντος ἐκ τῶν τελευταίων βροχῶν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ πενθίμου ἐκείνου τόπου. Οἱ γύπες εἶχον περάσει τὸ ἔργον των. Μία τῶν κεφαλῶν ἦτο προφανῶς ἀνδρὸς, ἡλικίας ὡρίμου καὶ μορφῆς τόσον ἀλλοκότου, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ μεταξὺ πολλῶν ἄλλων. Ἡ ἑτέρα ἦτο κεφαλὴ γυναικός· ἑκάτεραι δὲ εἶχον τὴν γνάθον, καὶ οὐδεὶς τῶν ὀδόντων ἔλειπε. Τίνων ἦσαν αἱ κεφαλαὶ ἐκεῖναι; Διατί ἐκεῖνοι εἰς οὓς ἀνῆκον ἀπεκεφαλίσθησαν, καὶ διατί οἱ κορμοὶ αὐτῶν ἐρρίφθησαν ἐντὸς τοῦ βορβορώδους ἐκείνου λάκκου;

« Ἰδοὺ ἡ ἱστορία των, ὡς ἤκουσα αὐτὴν ἐρωτήσας ἐκείνους, παρ' ὧν ἠδυνάμην νὰ ἐλπίσω πιστὴν ἐξιστόρησιν:

« Ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀνδρὸς ἦτο ἑνὸς ἱερέως, ἡ δὲ τῆς γυναικὸς νέας τινός, ἐκ τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἀνακτόρου τοῦ πρώτου βασιλέως. Εἷς τῶν αὐστηροτέρων κανόνων, τοὺς ὁποίους ὁ βουδδισμὸς ἐπιβάλλει εἰς τὸν ταλαπουΐνον, εἶνε τὸ νὰ φυλάττῃ ἑαυτὸν ἄσπιλον καὶ ἁγνόν. Θεωρεῖται δι' αὐτὸν ἁμάρτημα νὰ καθήσῃ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ψιάθου ἐφ' ἧς καὶ γυνὴ κάθηται, ἢ νὰ δεχθῇ παρὰ τῆς γυναικὸς ἄλλο τι ἢ τὴν τροφήν του ὡς ἐλεημοσύνην. Νὰ συνδιαλεχθῇ μετὰ γυναικὸς ἐν τόπῳ ἀποκρύφῳ εἶνε ἁμάρτημα, νὰ βήξῃ ἢ νὰ πταρμισθῇ ὅπως ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν ὁμίλου νεανίδων καθημένων εἶνε ἁμάρτημα, καὶ νὰ συλλογισθῇ ἀκόμη περὶ γυναικὸς θεωρεῖται ἁμάρτημα. Καὶ ὅμως, ἀντικρὺς ὅλων τούτων τῶν αὐστηρῶν κανόνων, ὁ Φρὰ-Σάγκ, εἷς τῶν ταλαπουΐνων τοῦ Οὐάτ-Σεκὲδ, ἤρασθη τῆς Μὰ-Ὀπ-Σίχουϊ, ἥτις, καίτοι ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν ἀνακτόρων, εἶχε τὴν ἄδειαν νὰ ἐξέρχηται ἐνίοτε πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν συγγενῶν αὐτῆς· ἀλλ' ἀντὶ τῶν συγγενῶν ἐπεσκέπτετο τὸν Φρὰ-Σάγκ ἐν τῷ Οὐάτ-Σεκὲδ. Ὅτε δὲ μίαν ἡμέραν οἱ δύο ἐρασταὶ συνωμίλουν τρυφερῶς εἰς τὸ κελλεῖον τοῦ ταλαπουΐνου, ἤκουσαν κρότον βημάτων, καὶ ὁ Φρὰ-Σάγκ ἐνόμισεν ὅτι εἷς τῶν συναδέλφων του ἔρχεται πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ. Εἰς τὸν παρακείμενον θάλαμον εὑρίσκοντο μεγάλα κιβώτια, περιέχοντα τὰ ἱερὰ

τοῦ Βούδδα βιβλία καὶ ἄλλα ἐκ τῶν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ναοῦ.

« Θέλων ὁτάλας ταλαπουίνος νὰ κρύψῃ τὴν ἐρωμένην του κατὰ τὴν ὀχληρὰν ταύτην ἐπίσκεψιν, ἔθεσεν αὐτὴν εἰς ἓν τῶν κιβωτίων. Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ ἐπισκεπτόμενος ἦτο εἷς τῶν ἀνωτέρων ἱερέων τοῦ ναοῦ, ἐλθὼν νὰ ζητήσῃ σύγγραμμά τι, καὶ τὸ σύγγραμμα ἐκεῖνο ἦτο ἀκριβῶς ἐν τῷ αὐτῷ κιβωτίῳ ὅπου ἔκειτο ἡ Μὰ-Ὀπ-Σχουέ. Τὰ πάντα ἀνεκαλύφθησαν. Τὸ ἔγκλημα τοῦ ἱεροσύλου ἱερέως διεδηλώθη παρευθὺς εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Οὰτ, καὶ οἱ δύο ἔνοχοι παρεδόθησαν εἰς τὴν ἀρμόδιον ἀρχήν. Ἐδικάσθησαν ἀμφότεροι κατὰ τὴν αὐστηροτέραν τοῦ νόμου ἑρμηνείαν καὶ κατεδικάσθησαν νὰ ἀποκεφαλισθῶσι, καὶ αἱ μὲν κεφαλαὶ αὐτῶν νὰ ἐκτεθῶσιν ἐμπεπηγμέναι ἐπὶ ξύλων, τὰ δὲ σώματά των νὰ ῥιφθῶσιν εἰς τοὺς γύπας.

« Ἐπεκαλέσθησαν ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἐπιείκειαν τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἔμεινεν ἄκαμπτος. Ἐν τούτοις κατώρθωσαν, καίτοι εἰς χωριστὴν φυλακὴν κατάκλειστοι, νὰ προμηθευθῶσι δηλητήριον, καὶ ὅτε ὁ ὁήμιος ἦλθε νὰ τοὺς κόψῃ τὴν κεφαλήν, δὲν εὗρε πλέον παρὰ μόνον δύο νεκρὰ πτώματα. Καὶ ὅμως ἡ ποινὴ ἐξετελέσθη· αἱ κεφαλαὶ ἐξετέθησαν ἐπὶ τῶν ξύλων, καὶ τὰ σώματα ἐρρίφθησαν εἰς βορὰν τῶν γυπῶν.

« Μετὰ πεντεκαίδεκα ἡμέρας, ἐπιστρέψας εἰς τὸν μελαγχολικὸν ἐκεῖνον τόπον, δὲν εὗρον παρὰ τὴν κεφαλὴν μόνην τῆς γυναικός, ἐρριμμένην χαμαὶ εἰς τὴν βάσιν τοῦ ἰνδοκαλάμου της. Ἐκεῖνοι, οὓς ἐκ νέου ἠρώτησα, μοὶ εἶπον ὅτι οἱ συγγενεῖς τοῦ Φρὰ-Σὰγκ ἔτυχον παρὰ τοῦ βασιλέως τὴν ἄδειαν νὰ παραλάβωσι τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ λείψανα τοῦ σκελετοῦ τοῦ ἱερέως καὶ νὰ τὰ καύσωσιν· ἐπειδὴ δὲ ἡ Μὰ-Ὀπ-Σχουὲ δὲν εἶχεν οἰκογένειαν μὲ ἀρκετὴν ἐπιρροήν, ὅπως τύχῃ τῆς αὐτῆς εὐνοίας, ἡ κεφαλή της ἔμεινεν εἰς τὸν Οὰτ-Σεκέδ. Ὁμολογῶ ὅτι, ἂν δὲν ἐφοβούμην μὴ ἀνακαλυφθῶ, ἤθελα τὴν μετακομίσει.

« Ἔχω νὰ σημειώσω καὶ τρίτην ἐπίσκεψίν μου εἰς τὸν Οὰτ, θέλητας νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν ἀποτέφρωσιν τῆς συζύγου τοῦ Φρὰ-Νατ-Σαραπούτ, τὰς προπαρασκευὰς τῆς ὁποίας εἶχον ἴδει πρό τινων ἑβδομάδων. Ὁ διὰ τὴν κηδείαν ταύτην ἀνεγερθεὶς ναὸς ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν μνήμην μου τὴν γραφικὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Τὸ ἐσώτερον τοῦ ναοῦ ἐζωγραφεῖτο μέλαν μετὰ χρυσῶν στολισμῶν. Τέσσαρες κυκλοτερεῖς στῆλαι ἄνευ παραστάσεων περιεκύκλουν τὴν καμαρωτὴν κρήπιδα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔκειτο ἐνώπιον κάλπης ὁ νεκρὸς τῆς ὑψηλῆς καὶ ἰσχυρᾶς δεσποίνης. Οἱ τοῖχοι τοῦ ναοῦ ἠκτινοβόλουν ἐκ τῆς λάμψεως ἀπείρων κεχρωματισμένων ὑαλίνων λυχνιῶν, τῶν ὁποίων οἱ ἀνταναχλαστικοὶ κοῖλοι ῥακοὶ ηὔξανον τὴν λάμψιν τῶν φώτων. Ἐκτὸς τοῦ ναοῦ παρὰ τὸν τοῖχον εἶχον ἐγείρει διάφορα στασίδια, ἐστολισμένα μὲ πολλὰ καὶ διάφορα ἀθυρμάτια, μὲ πολυκάνδηλα, κηροπήγια καὶ πλαγόνας κινουμένας δι' ἑλατηρίων ὑπὸ ἀράτων παίδων. Βλέπων τις πάντα ταῦτα, ἐνόμιζεν ὅτι εὑρίσκεται εἰς μίαν τῶν ἐν Παρισίοις καὶ Λονδίνῳ ἀγορῶν. Ἀλλ' ἐκ τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων οὐδὲν ἦτο διὰ πώλημα· ἡ ἔκθεσις των ἀπέβλεπε μόνον νὰ τιμήσῃ τὴν ἔνδοξον νεκράν. Ὁ ναὸς περιεκυκλοῦτο ὑπὸ σηκῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἵσταντο οἱ ἱερεῖς, ἄλλοι μὲν ψάλλοντες τὰ νεκρώσιμα ἄσματα, ἄλλοι δὲ τεντωμένοι καθ' ὅλον τὸ μῆκός των καὶ ἀναπαυόμενοι ἐκ τοῦ κόπου τοῦ μεγάλου, ἐνῷ οὐδὲν ἔπραξαν.

« Τὸ μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τῶν σηκῶν διάστημα ἦτο στενόν, διότι μάλιστα ἐρράττετο ὑπὸ τῶν περιέργων ἢ τῶν ἐκπληρούντων χρέη τινὰ ἐν τῇ τελετῇ. Ἀλλὰ τὸ πλῆθος συνωθεῖτο κυρίως πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἐγίνοντο αἱ θεατρικαὶ παραστάσεις. Ὁ γελωτοποιὸς καὶ ὁ μῖμος ἐπετύγχανον τῶν ἄλλων καλλίτερον, οἱ δὲ θεαταὶ δὲν ἔκρυπτον τὴν μεροληψίαν των πρὸς τοὺς Κινέζους ὑποκριτάς, τοὺς θορυβοῦντας τοσαῦτον μὲ τὰς κλαυθμηρὰς φωνάς, τὴν μουσικήν, τὰ κύμβαλα καὶ τύμπανα αὐτῶν· οὗτοι εἶχον πλειστέρους θαυμαστὰς ἢ αἱ χορεύτριαι, τὰς ὁποίας ἠμέλουν συγκριτικῶς, καίτοι τινὲς ἐκ τῶν Σιαμίων ἐκείνων δαγιαδέρων ἦσαν νέαι καὶ εὐειδεῖς. Ἀπέναντι τοῦ κυρίως θεάτρου ἠγέρθη εὐρύχωρον ὕψωμα, κεκοσμημένον μὲ στεφάνους ἐξ ἀνθέων καὶ μὲ πλουσίας βαφάς, καὶ τοῦ ὁποίου αἱ βαθμίδες καὶ αἱ ἔξοδοι ἐφυλάσσοντο ὑπὸ ἐκλεκτοῦ σώματος Ἀμαζόνων, ἐνδεδυμένων διὰ τὴν ἐπικήδειον ταύτην τελετὴν χιτῶνα ἐκ μαύρου βελούδου καὶ χρυσοκέντητον. Γραμμὴ στρατιωτῶν τοῦ πρώτου βασιλέως ἐφύλαττεν ἐπίσης τὸ ὕψωμα ἐκεῖνο, ἐξ οὗ ἐδηλοῦτο ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἔφθασεν ἤδη ἐκεῖ μετὰ τῆς βασιλίσσης συζύγου του, ὡς ἀποκαλοῦσι τὴν σεπτὴν σύντροφόν του. Τὸ πλῆθος ηὔξανεν ἀδιακόπως. Δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω τὸ πνεῦμα τῶν Σιαμικῶν βωμολοχιῶν, καὶ ἐκουράσθην μάλιστα ἀπὸ τὸ βαλλέτον· ὅθεν ἀπεφάσισα νὰ ἀπέλθω ἐκεῖθεν καὶ νὰ παρατείνω τὸν περίπατόν μου ὀλίγῳ μακρύτερον ἐπὶ πλοιαρίου, καὶ τὸ ἑσπέρας νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸν Οὰτ-Σεκέδ, ὅτε ὁ ναὸς ἤθελεν εἶσθαι ὅλος κατάφωτος. Τοῦτο καὶ ἔπραξα, καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι αἱ σκηναί, τῶν ὁποίων ὑπῆρξα μάρτυς, ὑπερέβησαν κατὰ τὴν με-

γαλοπρέπειαν τὰς κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ σομδὲτς. Ἐντύπωσιν δὲ μοὶ ἀφῆκε καὶ τὸ καινοφανὲς τῶν διαφόρων πυροτεχνημάτων, τὰ ὁποῖα προὼδευσαν πολὺ εἰς Σιάμ· δράκοντες πυρός, δρομάδες ὑπερφυσικοῦ σχήματος, λέοντες, τίγρεις καὶ ἄλλα τρομερὰ θηρία διέσχιζον τὸν οὐρανὸν, ἐνῷ συγχρόνως ἐξεκώφαινον τὰ ὦτά μου τρομεροὶ ὀρυγμοὶ, ἀνάμικτοι ὑπὸ συναυλίας γελοιωδῶν θρήνων τῶν ἐξ ἰνδοκαλάμου αὐλῶν, ὄντων μήκους αὐξάνοντος βαθμηδὸν, διατετρημένων καὶ προσδεδεμένων εἰς νῆμα καταπίπτον εἰς κρωσσούς. Ἡ δὲ ταχύτης, μεθ' ἧς οἱ ἰνδοκάλαμοι οὗτοι διασχίζουσι τοὺς ἀέρας, παράγει ἤχους ἀνακαλοῦντας εἰς τὴν μνήμην μου ὅ,τι λέγει ὁ Μίλτων περὶ τῆς μουσικῆς τοῦ Ἅδου, ὅταν ὁμιλῇ περὶ τῶν στεναγμῶν καὶ τῶν οἰμωγῶν τῶν ψυχῶν ἐκείνων, εἰς τὰς ὁποίας ἡ εἰρήνη τοῦ μέλλοντος κόσμου ἀπεκλείσθη διὰ παντός. »

Γ. ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΣ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΙΑ. — Μεταξὺ τῶν πρωτίστων ἀρετῶν τοῦ ἀνθρώπου εὐλόγως δυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν καὶ τὰς θαυματουργοὺς ἀρετὰς ταύτας, ὧν πλεῖστα ὅσα παραδείγματα ἀπαντῶμεν εἴς τε τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νεωτέραν ἱστορίαν. Ἰδοὺ τινα παραδείγματα γενναιοψυχίας:

Ἀντίγονος ὁ Β', βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἡτοιμάζετο νὰ ναυμαχήσῃ μετὰ τοῦ Πτολεμαίου, συνεκρότησε στρατιωτικὸν συμβούλιον. Εἰπόντος δὲ τοῦ ἀρχιναυάρχου του ὅτι τὰ πλοῖα τῶν ἐχθρῶν ἦσαν πλειότερα, « Ἐμοῦ δὲ τοῦ ἰδίου ἡ παρουσία, ἀπήντησεν ὁ γενναιόψυχος βασιλεὺς, δὲν συλλογίζεσαι μὲ πόσα πλοῖα ἰσοδυναμεῖ; »

Ὁ Κατίνας, καταπληγωθεὶς εἰς τὴν μάχην τοῦ Κιαρίου, ἐξηκολούθει νὰ μένῃ πεισματωδῶς εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, προσπαθῶν νὰ συνενώσῃ τὰ στρατεύματά του. — « Στρατηγέ! ποῦ θέλετε νὰ ὑπάγωμεν; ἐκραξεν εἷς τῶν ἀξιωματικῶν του· ὁ θάνατος εἶνε ἐμπρός μας! — Καὶ ἡ καταισχύνη ὄπισθεν! » ἀπεκρίθη ὁ γενναῖος στρατηγός.

Πέρσης στρατιώτης ἐκαυχᾶτό ποτε ἐνώπιον Λακεδαιμονίων ὅτι τὰ τόξα καὶ τὰ ἀκόντια τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ ἦσαν τόσον πολλὰ, ὥστε θὰ ἐσκίαζον τὸν ἥλιον. — « Τόσον τὸ καλλήτερον, ἀπεκρίθη εἷς γενναῖος Σπαρτιάτης, θὰ πολεμήσωμεν ὑπὸ σκιάν. »

Εἷς τὸν Λούκουλλον, ἑτοιμαζόμενον νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τοῦ Τιγράνου, ἀνήγγειλον, θέλοντες νὰ τὸν ἀποτρέψωσιν, ὅτι ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο ἀποφράς. — « Τόσον τὸ καλλήτερον, ἀπήντησεν ὁ γενναῖος στρατηγός, θέλομεν τὴν καταστήσει εὐδαίμονα διὰ τῆς νίκης μας. »

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ Η ΓΥΝΗ. — Ὅσας ὥρας εἶχον διαθεσίμους οἱ ἄνδρες ὅλων τῶν ἐποχῶν, φαίνεται ὅτι ἀπεράσισαν νὰ τὰς ἐξοδεύσωσιν εἰς περιγραφὴν τῆς γυναικός. Ἰδοὺ τινα γνωμικὰ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης:

— Ἡ καρδία τῆς γυναικὸς εἶνε χαλκίνη εἷς τινας στιγμὰς καὶ κηρίνη εἰς ἄλλας.

— Ἡ γυνὴ εἶνε παιδίον, τὸ ὁποῖον διασκεδάζουν μὲ παιγνίδια, ἀποκοιμίζουν μὲ ἐπαίνους καὶ ἀπατῶσι μὲ ὑποσχέσεις.

— Γυναῖκες τινες εἶσι τὸ μειδίαμα τοῦ Ἡλιάστου, ἄλλαι δὲ οἱ μορφασμοὶ αὐτοῦ.

— Αἱ γυναῖκες εἶσι δαίμονες, οἵτινες μᾶς στέλλουν εἰς τὴν κόλασιν διὰ τῆς θύρας τοῦ παραδείσου.

— Ἡ γυνὴ, κεκοσμημένη ὀλίγων τῶν θελγήτρων, εἶνε τὸ τρομερώτερον ὂν ἐν τῇ δημιουργίᾳ.

— Ἡ γυνὴ εἶνε ὁ ἑωθινὸς ἀστὴρ τῆς νεότητός μας, ὁ ἡμερινὸς ἀστὴρ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὁ ἑσπερινὸς ἀστὴρ τῆς ζωῆς ἡμῶν.

— Περσική τις παροιμία λέγει ὅτι, δέκα μέτρα ὁμιλίας ἐστάλησαν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐξ αὐτῶν ἡ γυνὴ ἔλαβε τὰ ἐννέα.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΟΦΩΝ ΑΝΔΡΩΝ. — Τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου εἶνε γεωγραφικὸς χάρτης, ἐφ' οὗ ἡ ψυχὴ ἰχνογραφεῖ ὃν ὁρόμον μέλλει νὰ πορευθῇ καθ' ὅλον τὸ πέλαγος τῆς ζωῆς.

Ἀργύριον ἐν τῷ βαλαντίῳ σου σὲ καθιστᾷ εὐυπόληπτον, σοφία δὲ ἐν τῇ κεφαλῇ σου σὲ κοσμεῖ, καὶ τὰ δύο ὅμως ἐν ἀνάγκῃ θέλουν σὲ χρησιμεύσει.

Ὅταν ἐκπληρωθῶσι κατὰ γράμμα αἱ ἐπιθυμίαι ἡμῶν, πάντοτε εὑρίσκομεν λάθος τι, δεικνύον ὅτι αἱ ἐπιθυμίαι αὐταὶ ἦσαν πᾶν ἄλλο ἢ ὅ,τι ἐπεριμένομεν.

Δὲν βλέπομεν εὐκόλως τὰ οἰκεῖα ἡμῶν πράγματα· τὰ ὀξυδερκέστατα ὄμματα δὲν βλέπουσι κατωτέρω τῶν παρειῶν, οὐδ' ὑπεράνω τοῦ μετώπου.

ΤΥΧΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΟΝ.

Εἰς τὰ χείλη πηγαδίου ἐκοιμᾶτο ἓν παιδίον·
(πρέπει βέβαια νὰ ἦτο καὶ ἀνόητον κι' ἀχρεῖον·
φρόνιμο παιδὶ δὲν ἔχει τόσην ἀσυλλογισίαν.)
Ἔτυχε κατ' εὐτυχίαν
τοῦ τρελλοῦ μας νὰ περάσῃ τότε ἀπ' ἐκεῖ ἡ Τύχη,
τὸ ξυπνᾷ σιγὰ, καὶ λέγει: « Νά! σ' ἐγλύτωσα, παιδί μου,
" 'ς τὸ ἐξῆς πλὴν νὰ προσέχῃς· ἐὰν ἤθελε σοῦ τύχει
" 'ς τὸ πηγάδιον νὰ πέσῃς, ἤθελαν τάχει μαζή μου
" καὶ θὰ ἤμουν εἰς τὸ στόμα βέβαια τῶν συγγενῶν σου,
" ἐνῶ, τέκνον μου, ὡς βλέπεις, ἦτο σφάλμα ἰδικόν σου.
" Σ' ἐρωτῶ ἐν συνειδήσει, αὐτὴ ἡ ἀστοχασία
" εἶνε ἰδική μου ἴσως καὶ αὐτὴ κακοτροπία; »
Ταῦτα εἶπε κι' ἀνελήφθη.
Εἶχε δίκαιον ἡ Τύχη.
Εἶν' ὑπεύθυνος δι' ὅλα, ὅσα ἤθελον μᾶς τύχει·
σχέδιον ποτὲ μεγάλον εἴτε πλοῖον ἐσυντρίφθη,
ἢ ἀπὸ ἀνοησίαν
ἢ καὶ κατὰ συγκυρίαν;
Ἂν δὲ σπάσωμεν τὸν πόδα, τὸ κεφάλι ἢ τὴν χεῖρα,
ποῖος αἴτιος; ἡ Μοῖρα!
κι' αἰτιώμεθα τὴν τύχην τῶν κακῶν μας ὡς αἰτίαν.

Ἡγεμονίς τις ἠρώτησε τὸν Πάπαν Κλήμεντα ΙΔ' πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποφέρῃ νὰ ἐμπιστεύωνται τὰ ἀπόρρητά του εἰς μυστικοσυμβούλους, οἵτινες ἐνδεχόμενον νὰ ἦσαν ἀδιάκριτοι. — « Ἐξ ἐναντίας, Κυρία, εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ αὐτούς, καίτοι τοὺς ἔχω τρεῖς· » ἀπήντησεν ὁ Ἅγιος πατὴρ, δεικνύων τὰ τρία δάκτυλά του δι' ὧν ἔγραφεν.

Χημικός τις προσέφερεν εἰς τὸν Πάπαν Λέοντα Γ' ἓν σύγγραμμά του, ἐν ᾧ ἐκαυχᾶτο ὅτι γνωρίζει τὸν τρόπον τοῦ κατασκευάζειν χρυσὸν, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἤθελε λάβει παρὰ τοῦ Ἁγίου Πατρὸς κἀνὲν μεγαλοπρεπὲς δῶρον. Ἀλλ' ὁ Πάπας, ἀποστείλας αὐτῷ βαλάντιον μέγα κενὸν, τὸν ἀπήντησεν ὅτι, ἐπειδὴ ἐγνώριζε τὴν τέχνην τοῦ κατασκευάζειν χρυσὸν, δὲν εἶχεν ἀνάγκην ἄλλου πράγματος ἢ μέρους τινὸς, ὅπου νὰ ἠμπορῇ νὰ τὸν θέσῃ. »

Ὅτε ὁ Ναπολέων ἦτο ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ἀξιωματικός τις Πρῶσσος ἔλεγε μεγαλορρήμονῶν ὅτι, οἱ μὲν συμπολῖται του ἐμάχοντο πάντοτε ὑπὲρ δόξης, οἱ δὲ Γάλλοι ὑπὲρ χρημάτων, — « Ὀρθῶς λέγεις, ἀπεκρίνατο ὁ Βοναπάρτης· ἕκαστος μάχεται διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ὅ,τι δὲν ἔχει. »

Ἱερεὺς, ἐξομολογῶν χωρικόν τινα τὴν τεσσαρακοστὴν τοῦ Πάσχα, τῷ ἐπέβαλεν ὡς κανόνα νὰ νηστεύσῃ ἕνα μῆνα. — « Πάτερ μου, ἀπεκρίθη ὁ χωρικὸς, μὴν ὁλόκληρος εἶνε πάρα πολύ· δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐγγυηθῶ ἂν θὰ ἀνθέξω περισσότερον τῶν ὀκτὼ ἡμερῶν. Εἶτα, ὡς αἰσθανόμενος τὴν συνείδησίν του τύπτουσαν αὐτὸν διὰ τὴν παρακοήν του, ἐπρόσθεσεν: « Ἂς ἦνε πλέον, σᾶς παραχωρῶ ἑπτὰ ἡμέρας ἀκόμη, τὸ ὅλον δεκαπέντε. — Τέκνον μου, ἀπήντησεν ὁ ἱερεὺς, μήπως νομίζεις ὅτι εὑρίσκεσαι εἰς τὴν ἀγοράν; ἡ ἱερότης τῶν μυστηρίων δὲν ἐξευτελίζεται ποτὲ διὰ γηΐνων διαπραγματεύσεων! — Τότε λοιπὸν, πάτερ μου, πρὸς χάριν σας προσθέτω ἀκόμη πέντε ἡμέρας, καὶ γίνονται ὅλαι εἴκοσιν. » Ἐπειδὴ δὲ ἔβλεπε τὸν ἱερέα σιωπῶντα καὶ τὸ πρόσωπόν του δεικνύον προφανῆ δυσαρέσκειαν, ἐπρόσθεσεν. « Ἔστω πλέον, ἂς ἦνε καὶ εἰς μήν· πλὴν ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ μὲ ἀφήσητε νὰ περιμείνω τοὐλάχιστον τὸν Φεβρουάριον, διότι εἶνε μικρότερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους. »

Ὁ Μενὰζ ἀναφέρει, ὅτι ὁ περίφημος Γαλάτης ποιητὴς Σκάρρων ἔθεσεν ἐν κεφαλίδι ποιήματός του τινὸς τὴν ἑξῆς ἀφιέρωσιν: « Προσφέρεται εἰς τὴν Γυλλεμέταν, τὴν σκύλαν τῆς ἀδελφῆς μου. » Μετά τινα καιρὸν, συγχισθεὶς μετὰ τῆς ἀδελφῆς του καὶ εὑρισκόμενος εἰς δεινὰς μετ' αὐτῆς διενέξεις, ἤλλαξε τὴν ἀφιέρωσιν κατὰ τὴν μετατύπωσιν τῶν ἁπάντων του καὶ ἔθεσεν ἀντ' αὐτῆς τὴν ἑξῆς: « Προσφέρεται εἰς τὴν Γυλλεμέταν, τὴν σκύλαν ἀδελφήν μου.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΤΟ ΣΤΕΡΕΩΜΑ.

Εὐφραίνου, ὦ ψυχή μου, τῆς κτίσεως τὰ κάλλη,
ἡ γῆ θαυμάτων πλήρης ἐνώπιόν σου θάλλει·
κι' ἂν τῆς νυκτὸς ὁ πέπλος ἐπὶ μικρὸν τὰ κρύψῃ,
πληθὺς θαυμάτων νέων γεννᾶται εἰς τὰ ὕψη.

Γλυκεῖα νηνεμία! νυκτερινὴ γαλήνη!
στιλπνὴ, ἀκτινοβόλος, μηνοειδὴς Σελήνη
λάμπει ἐπὶ αἰθέρος, εἰς ὄρσον λελουσμένου,
ὡς κόσμημ' ἀδαμάντων εἰς μέτωπον παρθένου.

Ἡ πόλις ὅλη κεῖται ὡς ἄνθρωπος ὑπνώττων,
κανένα δὲν ἀκούεις εἰς τὸν ἀέρα κρότον·
ὡς πλὰξ χρυσοῦ ἀπέφθου, τὸ πέλαγος μαρμαῖρον
ἀντανακλᾷ τὴν λάμψιν ἑκάστου τῶν ἀστέρων.

Γλαυκὸν, γλυκὺ, γελόεν τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα,
νέφος οὐδὲν σκιάζει τὸ καθαρόν του δῶμα·
καὶ διὰ τῆς μεγάλης ἐνάστρου ὁροφῆς του
ἡ δόξα διαλάμπει καὶ χάρις τοῦ Ὑψίστου!

Ὁ μέγας Γαλαξίας ὡσὰν πλατεῖα ζώνη
ἐκ πέρατος εἰς πέρας τοὺς οὐρανοὺς κυκλόνει,
σπόρος πυκνὸς καὶ ἄστρων φυταλιὰ μεγάλη,
ἐξ ἧς ὁ Πλάστης κόσμους διηνεκῶς ἐκβάλλει.

Μακρὰν τῶν ἄλλων ἄστρων, δειλαὶ ὡς Πελειάδες,
ὁδεύουν κατὰ μόνας αἱ ἄσπιλοι Πλειάδες·
ἀχώριστοι παρθένοι μὲ συστολὴν μεγάλην
ὁμοῦ συνανατέλλουν καὶ δύουν ὁμοῦ πάλιν.

Ὁ εὔζωνος Ὠρίων νυκτιπολεῖ κατόπιν,
πορφυροῦν ξίφος χρυσῆν βαστάζων κώπην,
ἔγρυπνος στρατιώτης καὶ φύλαξ πιστὸς, μένων
ἔνθα ὁ ἀρχηγός του τὸν ἔχει τεταγμένον.

Ἐδῶ σμαράγδου δίκην ἕν ἄστρον πρασινίζει,
ἐκεῖ ἐρυθρὸν ἄλλο ὡς ἄνθραξ σελαγίζει,
καὶ ὅλα ὁμοῦ λάμπουν ἀτάκτως ἐσπαρμένα,
ποῦ μὲν πυκνὰ ὡς ἄμμος, ποῦ δὲ ἀραιωμένα.

Ὦ οὐρανὲ, ὦ κάλλος αἰώνιον, ἀρχαῖον,
ἀείποτε νεάζον, ἀείποτε ἀκμαῖον!
ὁ τύπος τῶν δακτύλων τοῦ Πλάστου εἰς σὲ μόνον
ἀνέπαφος τηρεῖται δι' ὅλων τῶν αἰώνων.

Ποτὲ τὸ κρύσταλλόν σου τὸ διαυγὲς ἐκεῖνο
μ' ἀναπνοὴν ὁ σκώληξ ἐγὼ δὲν θὰ μολύνω,
οὐδὲ κανεὶς μονάρχης, ὅστις τὴν γῆν ἐκπλήσσει
δὲν θέλει ἕν σου ἄστρον μικρὸν μετατοπίσει.

Ι. ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

ΙΓ'.

Διαθέοντες ἀστέρες καὶ βολίδες.

« Εἰς ὥρας βολίδες σου περιύονται. »
Ἀββακούμ Γ'.

ΣΥΧΝΟΤΑΤΑ, κατὰ τὰς αἰθρίας νύκτας τοῦ ἔτους, βλέπομεν εἰς τὸν οὐρανὸν φαινόμενά τινα, μεγίστην ὁμοιότητα ἔχοντα μὲ τὰ ὀφιοειδῆ πυροτεχνήματα, τὰ διακρινόμενα ἰδίως μὲ τὸ ὄνομα φυσέγκια. Λαμπρόν τι φωτεινὸν σημεῖον διασχίζει αἴφνης ἔκτασίν τινα τοῦ οὐρανίου θόλου μετὰ σπινθηροβολισμοῦ καὶ ταχύτητος, καὶ χαράττον ὀπισθέν του φωτεινὸν αὔλακα ὡς τὸν τῶν πυροτεχνημάτων, σβέννυται ἀφοῦ περιγράψῃ τόξον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμένον. Τὰ φαινόμενα ταῦτα ἀποκαλοῦμεν *διάττοντας ἢ διαθέοντας ἀστέρας*· ὀνομασία ἀκαταλληλοτάτη, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ ὡς καὶ ἡ θέσις αὐτῶν ποτὲ δὲν παραλλάσσει, ὅσον πολυάριθμοι καὶ ἂν ἤθελον εἶσθαι οἱ διάττοντες ἀστέρες. Οἱ ἀστρονόμοι δὲν δύνανται νὰ ἐξηγήσωσι τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀλλως, εἰμὴ ὑποθέτοντες τοὺς διάττοντας τούτους ἀστέρας ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν μικρῶν ἐκείνων ἀπείρων τηλεσκοπικῶν πλανητῶν, οἵτινες καὶ αὐτοὶ περιστρέφονται μετὰ μεγίστης ταχύτητος περὶ τὸν ἥλιον, πλὴν ἀνωμάλως πάντοτε ὡς οἱ κομῆται· καθ' ἣν δὲ στιγμὴν πλησιάσωσιν εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς Γῆς, θερμαίνονται διὰ τῆς ἐπαφῆς τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος μέχρι βαθμοῦ λάμψεως, καὶ σβέννυνται ἅμα διελθωσι τὰ ὅρια αὐτῆς. Παρετηρήθη ὅτι κατὰ δύο πρὸ πάντων τοῦ ἔτους ἐποχὰς ὁ ἀριθμὸς τῶν διαττόντων τούτων ἀστέρων αὐξάνει, περὶ τὰς τρεῖς πρώτας νύκτας τοῦ Αὐγούστου καὶ τὰς τρεῖς πρώτας τοῦ Νοεμβρίου. Ἐν Ἀμερικῇ τῷ 1799 καὶ 1833 τρεῖς κατὰ συνέχειαν νύκτας τοῦ Νοεμβρίου συνέβη ἀληθὴς βροχὴ διαττόντων ἀστέρων, διαρκέσασα ἐξακολουθητικῶς μέχρι πρωΐας· πάντες δὲ ἐφαίνοντο ἀναχωροῦντες ἀπὸ ἓν σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ αὐτὸ δὲ φαινόμενον παρετηρήθη καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην τῷ 1833, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι τὸ πλῆθος τοῦτο τῶν μικρῶν ἢ τηλεσκοπικῶν πλανητῶν εἶνε ἄπειρον. Τινὲς διατείνονται πάνυ ἀ-

νοικείως ὅτι ἡ φαινομένη αὐτὴ διαθέουσα λάμψις εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἐξατμίσεως τῆς θερμότητος τριῶν ἢ τεσσάρων πλησιέστατα κειμένων ἀστέρων.

Ἡ φορὰ τοῦ λόγου καταντᾷ ἡμᾶς ὅπως ποιήσωμεν ἐνταῦθα λόγον καὶ περὶ ἑτέρου εἴδους φαινομένων, μεγίστην ὁμοιότητα ἐχόντων πρὸς τοὺς διαθέοντας ἀστέρας καὶ ἴσως τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ αὐτούς. Συνήθως ἐν ὥρᾳ γαλήνης μετέωρον πυρίφλεκτον, ἐξ ἐκείνων ἅπερ ὀνομάζονται βολίδες ἢ σφαῖραι πυρός, διασχίζει αἴφνης τοὺς ἀέρας, προχωρεῖ πυριλαμπὲς μέχρι διαστήματός τινος, εἶτα δὲ ἐκρήγνυται μετὰ συριγμοῦ ἢ ἐκπυρσοκροτήσεως πίπτον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀντ' αὐτοῦ εὑρίσκεται σῶμα μεταλλικόν, ἐν ἑνὶ λόγῳ ἀερόλιθος. Οἱ ἀερόλιθοι οὗτοι σύγκεινται σχεδὸν πάντες ἐκ τῶν αὐτῶν χημικῶν στοιχείων, καὶ περιέχουσι πολλὴν ποσότητα χαλκώδους γῆς, σιδήρου, μαγνησίας, θείου, νικέλου, μαγκανησίου καὶ χρωμίου, ἔτι δὲ καὶ μικρὰν ποσότητα ἄνθρακος· ἀλλ' ἀπεδείχθη ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐσχηματίσθησαν τὰ σώματα ταῦτα οὔτε εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν, διότι οὐδέποτε τὰ συστατικὰ τῶν στοιχείων εὑρέθησαν εἰς τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς, διότι τὸ νικέλον καὶ ὁ σίδηρος εὑρίσκεται ἐν αὐτοῖς εἰς στάσιν μεταλλικήν, ὅπερ εἰς οὐδεμίαν ἐπίγειον μεταλλικὴν σύστασιν ἀπαντᾶται. Εἰς πολλὰ μέρη τῆς σφαίρας μας κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἔπεσε πολλάκις βροχὴ τοιούτων ἀερολίθων, πολλοὶ τῶν ὁποίων εὑρέθησαν ζυγίζοντες ὑπέρογκον βάρος, ὡς ὁ πεσὼν ἐν Μεξικῷ, οὗ τινος τὸ βάρος ὑπερέβη τὰς 20,000 χιλιογράμμων.

Πολλοὶ ὑπέθεσαν ὅτι οἱ ἀερόλιθοι οὗτοι ἐκσφενδονίζονται εἰς τὴν γῆν μας ἀπὸ τῶν ἡφαιστείων ὀρέων τῆς Σελήνης, ὅπερ δὲν εἶνε πόσον παραδεκτόν· διότι, ὑπολογιζομένης τῆς δυνάμεως τῶν ἡφαιστείων τῆς Σελήνης ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ τῆς δυνάμεως τινῶν τῶν ἡφαιστείων τῆς Γῆς, εὑρίσκομεν ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχωσι τὰ σεληνιακὰ ὄρη, ὅσον πυριφλεγῆ καὶ ἂν ὦσι, τοσαύτην δύναμιν ὥστε νὰ ἐκσφενδονίζωσι λίθον ἐκτὸς τῆς ἀτμοσφαίρας ἐκείνου τοῦ ἄστρου. Ἀκριβέστεραι παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν παραδόξων τούτων φαινομένων κατήντησαν εἰς τὰ ἑξῆς συμπεράσματα, ἅτινα πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ὀρθὰ καὶ βάσιμα: Ὅτι καθὼς περὶ τὸν ἥλιον ἐκτὸς τῶν μεγάλων πλανητῶν περιστρέφονται πολλοὶ ἄλλοι ἐλαχίστης διαμέτρου τηλεσκοπικοὶ πλανῆται ἢ συντρίμματα μεγάλων σφαιρῶν, οὕτω καὶ περὶ τὴν ἡμετέραν σφαῖραν, ἐκτὸς τοῦ μεγάλου αὐτῆς δορυφόρου, ὃν βλέπομεν καὶ ὅστις μᾶς φωτίζει τὴν νύκτα, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἑκατοντάδες καὶ μυριάδες ἴσως μικροτάτων καὶ σχεδὸν ἀδιοράτων σεληνῶν, αἵτινες κυκλοφοροῦσι μὲν πέριξ τῆς Γῆς ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς μεγίστας ἀνωμαλίας ὡς ἐκ τῆς σμικρότητος τοῦ ὄγκου των. Ὅσάκις λοιπὸν τὰ καὶ διὰ τηλεσκοπίου ἀόρατα τεμάχια ταῦτα δοκιμάσωσι συντάραξίν τινα, ὠθοῦσαν αὐτὰ πρὸς τὴν ἀτμόσφαιραν, ἡ προσστριβὴ τοῦ ἀέρος παραλύει τὴν δύναμιν τῆς ἐκσφενδονίσεώς των, καὶ ὑπερισχυούσης τῆς ἕλξεως τῆς Γῆς, ἐμπλέκονται εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν αὐτῆς καὶ πίπτουσιν ἐν αὐτῇ. Πᾶσαι δὲ αὗται αἱ μικρογραφίαι, οὕτως εἰπεῖν, τῶν πλανητῶν εἰσὶ τῆς αὐτῆς καὶ ἀπαραλλάκτου φύσεως· ὅπερ ἐπιβεβαιοῖ τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τὰ τεμάχια ταῦτα πρέπει νὰ ἦνε συντρίμματα μεγάλου τινὸς ἀρχαίου δορυφόρου τῆς Γῆς, παρεμφεροῦς τῇ Σελήνῃ, ὅστις ἐξηφανίσθη τις οἶδε πῶς πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων. Δὲν εἶνε δὲ διόλου παράξενος ἡ ἰδέα προϋπάρξαντος δορυφόρου τῆς σφαίρας μας, ἀφοῦ βλέπομεν ἄλλους πλανήτας ἔχοντας ἓξ ἢ περισσοτέρους δορυφόρους.

Καὶ ἐνταῦθα, καταπαύοντες τὴν περὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων σύντομον καὶ ἀτελεστάτην ἡμῶν θεωρίαν, (διότι, ὅσα καὶ ἂν ἀνακαλύψῃ ἡ ἀνθρωπίνη ἐπιστήμη, ἀδύνατον εἶνε νὰ φθάσῃ εἰς σταθερὰ συμπεράσματα ἐπὶ σωμάτων τοιαύτης καταπληκτικῆς ἀπειρίας καὶ διαστάσεως), λαμβάνομεν καὶ αὖθις ἄφορμὴν ὅπως θαυμάσωμεν τὰ πάνσοφα ἔργα τῆς ἀνεξαντλήτου καὶ παντοδυνάμου ἐκείνης Προνοίας, ἥτις ἠὐδόκησε νὰ ποικίλῃ τὸ σύμπαν διὰ τοσούτων ἐξαισιωτάτων ἀναλογιῶν καὶ θαυμασίων διατάξεων. Ἡ θεωρία τοσούτου πλήθους καὶ τοσαύτης φύσεως ἀστέρων, ἀσυγκρίτως τελειοτέρων, φωτεινοτέρων καὶ μεγαλουργοτέρων τοῦ ἡμετέρου Ἡλίου, καὶ ἡ πρὸς αὐτοὺς φυσικώτατα καὶ κατ' ἀναλογίαν ὑποτιθεμένη ὕπαρξις καὶ περιστροφὴ τοσούτων χιλιάδων ἑκατομμυρίων πλανητῶν καὶ δορυφόρων καὶ κομητῶν καὶ λοιπῶν ἀγνώστων οὐρανίων σωμάτων διαφόρου μεγέθους καὶ φύσεως καὶ καταπληκτικῆς φωταυγείας καὶ λαμπρότητος, σαλεύει πραγματικῶς τὸν μικρὸν ἡμῶν νοῦν, καὶ ἀναγκάζει ἡμᾶς ὅπως ἐπιφωνῶμεν ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Δημιουργὸν πάντων τούτων: « Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα Σου, καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασίων Σου! »

Ρ.

(Ἀκολουθεῖ.)

30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 15.

Ο ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΛΗΣ.

Α'.

ΜΟΝΑΧΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΤΗΣ.

Ἓν ἀθλιόν τι παράπτυγμα, ἐπερειδόμενον εἰς τὸν περίφημον χρυσοῦν Πύργον, τὸν ὁποῖον ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ ἐγκατέλιπεν ἐπὶ τῆς Ἱσπανικῆς χερσονήσου ὡς τὸ τελευταῖον τῆς Ῥωμαϊκῆς ἰσχύος λείψανον, γυνή τις, τὴν ὁποίαν ἡ δυστυχία εἶχε καταστήσει γραῖαν μᾶλλον ἢ οἱ χρόνοι, καὶ νεανίας μόλις ἐξερχόμενος τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας κατεγίνοντο εἰς τὸ νὰ τελειώσωσι ζεῦγος σανδαλίων. Ἡ φθορὰ τῆς καλύβης, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦσαν κεκλεισμένοι, καὶ ἥτις ὡς μόνον της στολισμὸν εἶχε σταυρὸν ἐξ ἐβέννου καὶ μικρὸν ἀγαλμάτιον τῆς Παρθένου, ἠκρωτηριασμένον ἐκ τῆς πολυκαιρίας, ἐμαρτύρει τρανῶς τὴν δυστυχίαν ἐκείνων, οὓς ἐστέγαζε.

« Γίλλη! ἔκραξεν ἡ γυνή, ἀποτανθεῖσα πρὸς τὸν νεανίαν.

Οὗτος δέ, ὑψώσας βραδέως τὴν ὠχρὰν καὶ βεβαρημένην κεφαλήν του, ἀπεκρίθη·

« Τί θέλεις, μῆτέρ μου;

— Σήμερον, υἱέ μου, προσέθηκεν ἡ γυνή, ἀποσπογγίζουσα δύο δάκρυα ῥεύσαντα ἐπὶ τῶν παρειῶν της, εἶνε ἡ ἐπέτειος ἡμέρα θλιβερᾶς ἀναμνήσεως. Τρία ἀκριβῶς συμπληροῦνται ἔτη, ὁπότε ἡ στέγη μας ἦτο ὀλιγώτερον πτωχὴ καὶ ὁ ἄρτος μας ἦτον πικρός, διότι δὲν ἦμην ἀκόμη χήρα καθὼς οὔτε σὺ ἦσο ἀκόμη ὀρφανός!

Νέφος θλίψεως ἐπεσκίασε τοὺς χαρακτῆρας τοῦ νέου Ἱσπανοῦ.

— Καὶ σήμερον;... εἶπε μετ' ἐναγωνίου περιεργείας.

— Σήμερον, ἐπανέλαβεν ἡ μήτηρ στενάζουσα, ὁ Ἀντώνιος Περὲζ ἀναπαύεται εἰς σκοτεινήν τινὰ γωνίαν τοῦ κοιμητηρίου τῶν πτωχῶν, πλησίον τῶν πτωμάτων τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Μαύρων, καὶ ὁ Θεὸς μᾶς ἀπηρνήθη ἕως καὶ αὐτὴν τὴν παρηγοριαν τοῦ νὰ τῷ ἀνεγείρωμεν τάφον!

— Οὕτω λοιπὸν, ἐψιθύρισεν ὁ ὀρφανὸς μετὰ θλιβεροῦ μειδιάματος, τὰ λείψανα τοῦ πατρός μου ἐβεβηλώθησαν, καὶ ἡμεῖς ζῶμεν τὴν ζωὴν τῶν φυτῶν, ἕρμαια τῆς ἀνάγκης καὶ τῶν κακουχιῶν, ἐνῷ....

— Ἐνῷ ὁ δολοφόνος του ζῇ εἰς τοὺς κόλπους τῆς εὐτυχίας καὶ εὐδαιμονίας, διέκοψεν ἡ χήρα. Οἱ κάτοικοι τῆς Σεβίλλης ἀκροάζονται εὐλαβῶς τὴν διδαχήν του, διότι εἶνε Ἐπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως. Οἱ εὐγενεῖς κλίνουσι τὸ γόνυ πρὸ τῆς τύχης του, διότι εἶνε ὁ εὐνοούμενος τοῦ βασιλέως Δὸν Πέτρου. Ἕκαστος ὑποκλίνεται ταπεινῶς ἐνώπιον τοῦ δολοφόνου, διότι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον οὗτος ἐφόνευσεν οὔτε εὐγενὴς ἦτο οὔτε ἱερεύς, ἀλλὰ πτωχός τις τεχνίτης, δυστυχισμέ-

νος τις ὑποδηματοποιός, ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ, σχεδὸν τίποτε.... ὁ πατήρ σου! »

Ὁ Γίλλης ἠγέρθη μεθ' ὁρμῆς, ἐξεκρέμασε παλαιόν τι ἐγχειρίδιον κρεμάμενον εἰς τὸν λεπτὸν καὶ ἑτοιμόρροπον τοῖχον τοῦ παραπήγματος, καὶ ἐπανελθὼν ἐκάθησε πλησίον τῆς Ἱσπανίδος.

« Μῆτέρ μου, εἶπεν ἀκονίζων τὴν αἰχμὴν τοῦ ἐγχειριδίου ἐπὶ τῆς λαβίδος παλαιᾶς μαχαίρας, διηγήθητί μοι τὴν τραγικὴν ταύτην ἱστορίαν μὲ ὅλας τὰς λεπτομερείας της.

— Τίς ἡ ἀνάγκη; ἀπεκρίθη ἡ χήρα μετὰ πικρίας· δὲν παρηγορεῖται τις ποσῶς διὰ τῶν θλιβερῶν ἀναμνήσεων, οὔτε εἶνε δυνατὸν νὰ ἐκδικηθῇ τις μὲ τὰ δάκρυα.

— Πλὴν ἀνοίγει τὰς συνουλωθείσας πληγάς του καὶ ἀναθερμαίνει τὸ μῖσός του! ἀπεκρίθη ὁ νεανίας μετὰ παραδόξου μειδιάματος. »

Ἡ μήτηρ του, ἐννοήσασα τί ἐσήμαινε τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο μειδίαμα, ἔλαβε μίαν τῶν χειρῶν του, τὴν ὁποίαν ἔσφιγξε περιπαθῶς μεταξὺ τῶν ἰδικῶν της.

« Πρὸ τριῶν ἐτῶν, ἐξηκολούθησεν, ἡ εὐτυχία ἐβασίλευεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ὑποδηματοποιοῦ Περέζ· καίτοι μὴ ὄντες πλούσιοι, ἠγνοοῦμεν ὅμως τὰς ἀγωνίας τῆς ἀνάγκης καὶ τῶν στερήσεων, εἰς ἃς καθυποβάλλει τοὺς ἀνθρώπους ἡ πενία. Ὁ πατήρ σου, ἐπιδέξιος τεχνίτης, διήρχετο τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας ἐργαζόμενος, διὰ νὰ αὐξήσῃ τὰ εἰσοδήματα τῆς μικρᾶς βιομηχανίας του. Ἔζωμεν εὐτυχῶς ἐν τῇ ἁπλῇ ἐκείνῃ καὶ ἀφανεῖ εὐδαιμονίᾳ, ἥτις οὔτε τῆς ὀκνηρίας καρπὸς εἶνε οὔτε τῆς χαυνότητος. Ἐνῷ δὲ ὁ διάδοχος Ἀλφόνσου τοῦ ΙΑ' ἐγκαινίαζε τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασίν του δι' ἐγκλημάτων, καθ' ἣν ἐποχὴν δύο λυσσῶσαι φατρίαι κατεξεσχίζοντο οἰκτρῶς εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Σεβίλλης, ἡμεῖς ἐμένομεν ἥσυχοι καὶ γαληνιῶντες ἐν τῷ κόλπῳ τῶν τρικυμιῶν, αἵτινες ἐσέβοντο τὴν ἀσημότητά μας, καὶ δὲν ὑπῆρχεν οἰκογένεια στενότερον συνεσφιγμένη διὰ τῆς ἀγάπης καὶ ἐντελέστερον εὐτυχὴς τῆς τοῦ ὑποδηματοποιοῦ Περέζ.

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας, ἡ χήρα ἐστάθη μίαν στιγμήν· τὸ πρόσωπόν της, τὸ ὁποῖον κατέστη περιλαμπὲς ἐνῷ ἐξέθετε τὰς ἡδυτέρας τῶν ἀναμνήσεών της, ἐπανέλαβεν ἤδη τὴν συνήθη πένθιμον ἔκφρασίν του. Ἐξηκολούθησε λοιπόν, στηρίξασα τὸν ἕνα τῶν βραχιόνων της ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ ὀρφανοῦ.

« Ἡ εὐτυχία αὕτη ὑπῆρξε φεῦ! ταχεῖα ὡς ὄνειρον. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὁ μοναχὸς Δὸν Ἐνρικέζος συνώδευσε τὸν Δὸν Πέτρον εἰς τὴν Σεβίλλην. Ὁ ἱερεὺς οὗτος, βλαστὸς ἐνδόξου οἰκογενείας καὶ συγγενὴς τοῦ οἴκου τῶν Ἀλβουκέρκων, εὐνοούμενος τοῦ βασιλέως καὶ δολοφόνος τοῦ Ἰακώβου Δὲ Καλατράβας, ἐξώκειλεν εἰς μυρίων εἰδῶν ἐγκλήματα ἀτιμωρητί. Ὁ βίος του ἔρρεεν αἰσχρῶς ἐν τοῖς κόλποις τῶν στυγερωτέρων ἀκολασιῶν, αἵτινες οὐδένα ἐσκανδάλιζον, διότι ἦτο ἀρκετὰ ἰσχυρὸς ὥστε νὰ ἐπιβάλλῃ σιωπὴν εἰς τὴν κακολογίαν, καὶ ἀρκετὰ πλούσιος ὅπως ἐξαγοράσῃ τὴν ἐπιείκειαν τῆς δικαιοσύνης. Κατὰ δυστυχίαν ὁ Δὸν Ἐνρικέζος ἦτο χωλὸς, καὶ τὸ ἐλάττωμα τοῦτο ἀπετέλει τὸ βάσανον τοῦ βίου του. Ἀκούσας νὰ γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐπιτηδειότητος τοῦ πατρός σου, προσέτρεξεν εἰς αὐτὸν διὰ νὰ συγκαλύψῃ τὸ ἀσχημίζον αὐτὸν μεγάλως ἐλάττωμά του. Πλὴν ὁ Περὲζ εἰς μάτην ἐπροσπάθησε νὰ ἀναπτύξῃ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ὅλην του τὴν ἐπιδεξιότητα καὶ ὅλην του τὴν τέχνην· δὲν ἠδυνήθη νὰ εὐχαριστήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ μοναχοῦ. « Μὰ τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους, ἔκραξε μίαν ἡμέραν οὗτος, ῥίπτων τὰ ὑποδήματα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός σου, ἡ ἀνεπιτηδειότης σου ἀξίζει τὴν ἀγχόνην! » Καίτοι ἁπλοῦς ἐργάτης ὁ πατήρ σου, ἦτο ὅμως ἄνθρωπος, καὶ εἶχεν ἐντὸς τῆς καρδίας του αἴσθημα καὶ ἀξίαν, ὡς ἐὰν ἐφόρει ἐσωκάρδιον ἐκ βελούδου καὶ ξίφος. « Θὰ κάμετε καλά, Σεβασμιώτατε, τῷ ἀπήντησεν ἀμέσως, νὰ μεμφθῆτε μᾶλλον τὴν ἀνεπιτηδειότητα τῆς φύσεως, ἥτις σᾶς ἔκαμε χωλόν. » Ὁ Δὸν Ἐνρικέζος δὲν ἠδυνήθη νὰ χωνεύσῃ τὸν σαρκασμὸν τοῦτον, ἀλλ' ἐγερθεὶς ὡς μανιώδης, ἥρπασεν ἓν ῥόπαλον καὶ κατέφερε τοσοῦτῳ τρομερὸν καὶ ὁρμητικὸν κτύπημα κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ δυστυχοῦς πατρός σου, ὥστε οὗτος ἔπεσε κατὰ γῆς διὰ νὰ μὴν ἐγερθῇ πλέον. Ὁ μοναχὸς ὀλίγον ἀπησχολήθη ἐκ τῶν συνεπειῶν τοῦ συμβεβηκότος τούτου· τὸ θῦμά του ἦτο ἁπλοῦς ἐργάτης, καὶ ὁ Δὸν Ἐνρικέζος δὲν ἀμφέβαλλε ποσῶς ὅτι ὁ Δὸν Πέτρος, ὅστις εἶχεν ἤδη φαρμακεύσει δύο συζύγους του καὶ ἐφόνευσεν ἕνα ἐκ τῶν ἀδελφῶν του καὶ τὸν πρωθυπουργόν του, ἤθελε κλείσει τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς μίαν ἀσήμαντον παρεκτροπήν του.

Τὰ χείλη τοῦ νεανίου συνεσφίγχθησαν σπασμωδικῶς.

« Δὲν δύναμαι νὰ παραστήσω ὁποῖα φρικτὰ μαρτύρια ἠσθάνθην, ἐξηκολούθησεν ἡ χήρα διὰ φωνῆς διακοπτομένης ὑπὸ λυγμῶν, ὅταν εἶδον ἐνώπιόν μου τὸ αἱματόφυρτον πτῶμα τοῦ πατρός σου. Ἅμα ἔμαθον τὴν δολοφονίαν, τῆς ὁποίας ἐγένετο θῦμα, παραφορὰ λύσσης καὶ μανίας κατέλαβον τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν μου. Ἥρπασα ἓν ἐγχειρίδιον, αὐτὸ τοῦτο, (προσέθηκεν ἁρπάζου-

σα τὸ ἐσκωριασμένον ὅπλον, τὸ ὁποῖον ὁ υἱός της ἐκράτει εἰς χεῖράς του), καὶ ἠθέλησα νὰ ἐκοινηθῶ τὸν φόνον τοῦ Ἀντωνίου εἰς τὸ αἷμα τοῦ μοναχοῦ. Πλὴν ἐνθυμήθην τότε ὅτι ἤμην μήτηρ, καὶ ἦλθε πάραυτα εἰς τὸν νοῦν μου ὅτι ὑπῆρχεν εἰς τὴν Σεβίλλην δικαστήριον παρέχον δικαιοσύνην, καὶ δήμιος ἐκτελῶν τὰς ἀποφάσεις του. Ἔφερον τὰ δάκρυα καὶ τὴν θλῖψιν μου εἰς τοὺς πόδας τῆς Συνόδου, καὶ ὁ Θεὸς μόνος γνωρίζει ὁποίας ταπεινὰς παρακλήσεις ἀπηύθυνα πρὸς τοὺς διερμηνεῖς τούτους τοῦ νόμου, καὶ ὁποίους συγκινητικοὺς λόγους μοὶ ἐνέπνευσεν ἡ ἀπελπισία μου διὰ νὰ τοὺς πείσω. Τὸ δικαστήριον μὲ ἠκροάσθη μετ' ἐνδιαφέροντος, καὶ μὲ ὑπεσχέθησαν λαμπρὰν ἱκανοποίησιν· μετὰ ὀκτὼ δὲ ἡμέρας ὁ μοναχὸς κατεδικάσθη. ...

— Νὰ διαμελισθῇ εἰς τέσσαρα; εἶπεν ὁ νεανίας.

— Νὰ ἀπομακρυνθῇ τοῦ χοροῦ ἐπὶ ἓν ἔτος! εἶπε θρηνωδῶς ἡ χήρα, ἀναλυομένη εἰς δάκρυα.

Β'.

Η ΕΞΙΣΩΣΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ.

Ἦτο ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς. Καίτοι ἐπιποθῶν ἐνθέρμως τὰς ἡμέρας καθ' ἃς, κυβερνώμενος ὑπὸ τῶν ἰδίων του νόμων, συνέτριβε ταὐτοχρόνως τὸ κατακτητικὸν γιαταγάνιον τῶν Ἀράβων καὶ τὸ δεσποτικὸν σκῆπτρον τῶν Ἱσπανῶν βασιλέων, ὁ λαὸς τῆς Σεβίλλης, τὸν ὁποῖον αἱ φυλακαί, αἱ βάσανοι, αἱ ἀγχόναι καὶ οἱ δήμιοι τοῦ Δὸν Πέτρου ἐξοικείωσαν ἐν ἀκαρεῖ μὲ τὴν δουλείαν, κατεπλημμύρει πέριξ τῆς μητροπόλεως. Αἱ Ἐκκλησίαι ἀνέπτυσσον ὅλην τὴν γοητείαν τῆς θρησκευτικῆς πομπῆς των, αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἐστρωμμέναι ἀπὸ φύλλα ῥόδων καὶ ἄνθη λεμονοῶν· τὰ πάντα τέλος εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ἣν κατερήμωνεν ἡ αἱματηρὰ πάλη τῶν εὐγενῶν καὶ ὁ ἄγριος δεσποτισμὸς τοῦ Δὸν Πέτρου, ἔλαβον ὕφος ἀσυνειθίστου ἑορτῆς. Μόνος νεανίας τις, καθήμενος εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ Ἀλκαζὰρ (*), ἐφαίνετο ξένος πρὸς τὴν πάγκοινον εὐθυμίαν καὶ γαλήνην. Τὸ μέτωπόν του ἦτο αὐστηρὸν καὶ σκυθρωπὸν ὡς μέτωπον ἱερέως, καὶ ἐρρυτιδωμένον ὡς τὸ τοῦ γέροντος· λυπηροὶ στοχασμοὶ καὶ πρώϊμοι θλῖψεις ἐνεχάραξαν ἐπὶ τῶν παρειῶν του βαθυτάτας αὔλακας. Ἡ ἀτημέλητος καὶ μακρὰ κόμη του ἔπιπτεν εἰς ἀτάκτους βοστρύχους καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῶν παρειῶν του, καὶ βλέπων τις τὴν σκιερὰν λάμψιν τῶν ὀφθαλμῶν του, τὴν σπασμωδικὴν ζωηρότητα τῶν κινημάτων του, τὴν ἀδυναμίαν ἐνταὐτῷ καὶ ἐνέργειαν, τὴν ὀργὴν καὶ τὴν νάρκωσιν, ἥτις ἐχαρακτήριζε τὴν φυσιογνωμίαν του, ἐσυμπέραινεν εὐκόλως ὅτι ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἦτο ἔρμαιον δεινοῦ πάθους, καὶ ὅτι ἡ νεότης του ἐφθάρη προώρως ὑπὸ μεγίστης θλίψεως. Ἔμεινεν ἐπὶ πολλὰς ὥρας σκεπτικὸς καὶ ἀκίνητος, τὴν κεφαλὴν ἔχων ἐστηριγμένην ἐπὶ ἑνὸς τῶν κιόνων τοῦ Ἀλκαζὰρ, ὡς ἂν ἤθελε νὰ διασαφήσῃ μίαν πρὸς μίαν τὰς ἐπιγραφὰς, τὰς ὁποίας οἱ Μαῦροι εἶχον ἀφήσει ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ἀρχαίου τούτου τεμένους διὰ νὰ διαιωνίσωσι τὴν μνήμην τῆς κατακτήσεώς των. Μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸ λυκαυγὲς ἐξήπλωσεν ἐπὶ τῆς Σεβίλλης τὴν ἀτμώδη ὁμίχλην του, καλύπτον ὑπὸ τὸ σκότος αὐτῆς τοὺς θόλους τῶν Ἀραβικῶν οἰκοδομῶν καὶ τὰ κωδωνοστάσια τῶν γειτνιαζουσῶν πρὸς τὸ Ἀλκαζὰρ Ἐκκλησιῶν. Ὁ ξένος ἐξῆλθε τότε τῆς ἀκινησίας του καὶ ἠγέρθη, ῥίπτων δὲ βλέμμα ἐταστικὸν πέριξ του:

— Δὲν θὰ ἔλθῃ; ἐτραύλισε μὲ φωνὴν τεταραγμένην.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

(*) Τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον οἰκοδόμημα τῆς Σεβίλλης ὡς πρὸς τὴν σχέσιν τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων εἶνε τὸ Ἀλκαζὰρ, ἢ ἀρχαῖον παλάτιον τῶν Μαύρων βασιλέων, μίγμα Ἀραβικῆς καὶ Εὐρωπαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Σ. Μ.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ.

ΗΡΧΟΝ ἐπίσης κατὰ τὸν μεσαιῶνα θέατρα καὶ δραματικαὶ παραστάσεις ὡς σήμερον, ἀλλὰ τόσον τὰ παριστανώμενα ὅσον καὶ τὰ παριστῶντα ἄτομα καὶ ὁ τόπος τῆς σκηνῆς ἦσαν πολὺ διαφορετικὰ τῶν σημερινῶν.

Ὡς κύριον τῆς πράξεως θέμα ἐλαμβάνοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σκηναὶ ἐκ τοῦ Πάθους τοῦ Σωτῆρος ἢ ἐκ τῆς Γεννήσεως Αὐτοῦ, ἐνίοτε δὲ, ἀλλὰ σπανιώτερον, ἡ ἱστορία ἑνὸς μάρτυρος· τοῦτο δὲ ἐκαλεῖτο μυστήριον. Δὲν ὑπῆρχεν ἐν Εὐρώπῃ καλὴ ἑορτὴ, μὴ καθωραϊζομένη διὰ μυστηρίων· ὁ λαὸς συνέῤῥεεν εἰς αὐτὰ ἀθρόος, καὶ μετεῖχε τῶν περιπετειῶν τοῦ δράματος μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος.

Οἱ τὰ μυστήρια παριστάνοντες ὑποκριταὶ ἀπετέλουν συνήθως μίαν ἀδελφότητα. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ θείου Πάθους ἐφημίζοντο ἐπὶ πολὺν χρόνον· ἔφερον δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο, διότι παρίστανον σχεδὸν ἀποκλειστικῶς τὰ πάθη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μετέβαινον ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν,

προσέφερον πανταχοῦ τὸ αὐτὸ θέαμα, καὶ ἐνίοτε ἐπανελάμβανον αὐτὸ εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου καιροῦ. Ἐκ τούτου δὲ συνέβαινεν ὥστε, πᾶς ἠθοποιὸς νὰ διέρχηται τὴν ζωήν του ἓν μόνον παριστῶν πρόσωπον, μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἐξοικειοῦτο τρόπον τινά· τὸ δὲ κοινὸν δὲν ἐβαρύνετο ποτὲ, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἶχον μᾶλλον περιωρισμένας ἰδέας, ὀλιγωτέρους κοινωνικοὺς περισπασμοὺς καὶ πολλὴν ἀφέλειαν καὶ ἁπλότητα. Ἄλλως τε δὲ, ἡ παράστασις ἑνὸς μυστηρίου ἦτο συμβεβηκός τι οὐχὶ κοινόν, εἶδος ἐθνικῆς ἑορτῆς.

Ἀπὸ τῆς παραμονῆς τῆς παραστάσεως οἱ ἠθοποιοὶ, ἐνδεδυμένοι τὰς θεατρικάς των ἐνδυμασίας, ἐπεδείκνυον ἑαυτοὺς εἰς τὰς ὁδοὺς ὅπως γνωστοποιήσωσι τὸ θέαμα. Ἡ σκηνὴ ἐστήνετο ἐν ὑπαίθρῳ, εἰς τὰς μεγαλητέρας πάντοτε πλατείας τῆς πόλεως. Κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ὥραν κύματα θεατῶν συνωθοῦντο ἀπὸ ὅλας τὰς παρακειμένας ὁδοὺς, τῶν ὁποίων τὰ παράθυρα, οἱ ἐξῶστται καὶ αἱ στέγαι κατεπλημμυροῦντο ἐπίσης· οἱ πλειότεροι δὲ τῶν θεατῶν συνέρρεον ἀπὸ χωρία, πολλὰς λεύγας ἀπέχοντα. Ἅπαντες δὲ, ἀπὸ τοῦ ταπεινοτέρου πολίτου μέχρι τοῦ δημάρχου τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐν ᾗ ἐλάμβανε χώραν ἡ παράστασις, ἐφιλοτιμοῦντο ὅπως δώσωσι πλειότερον στολισμὸν εἰς τὸν σκηνικὸν διάκοσμον καὶ εἰς τὰς ἐνδυμασίας. Συνέβαινε πολλάκις εἶδος ἁμίλλης μεταξὺ τῶν πόλεων, ποία ἤθελεν ἔχει καλητέραν ἑταιρείαν, καὶ ἤθελεν ἀναπτύξει πλειοτέραν πολυτέλειαν περὶ τὰς παραστάσεις.

Πολλοὶ τῶν ὑποκριτῶν ἐνθουσιάζοντο τοσοῦτον, ὥστε ἐλάμβανον τὸ πρᾶγμα ὡς σπουδαῖον· τόσῳ ζωηρὰ ἦτο ἡ πίστις τῶν πατέρων ἡμῶν! ἐγέλων καὶ ἔκλαιον μὲ τὰ σωστά των, καὶ οἱ θεαταὶ δὲν ἦσαν ἀμέτοχοι τούτων. Ὅταν ὁ Ἰούδας, προεξάρχων τῆς ἀγρίας ἐκείνης σπείρας, ἤρχετο μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων ὅπως παραδώσῃ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὅλοι οἱ θεαταὶ ἐν χορῷ τὸν ἐπεφώρτιζον μὲ ἀράς. Ὅταν πάλιν οἱ δήμιοι, παρασκευάσαντες τὸν σταυρὸν, ὑψωνον αὐτὸν φέροντα προσδεδεμένον ἐπ' αὐτοῦ ζῶντα ἄνθρωπον, ψίθυρος ἀγανακτήσεως καὶ οἴκτου διέτρεχε καθ' ἅπασαν τὴν ὁμήγυριν. Οἱ γεροντότεροι στρατιῶται ἐσπόγγιζον ἐν δάκρυ, καὶ πολὺ συνεχῶς ἡ παράστασις ἑνὸς μυστηρίου ἦτο ἀποτελεσματικωτέρα καὶ καταλληλοτέρα πρὸς ἐπιστροφὴν καὶ ἐποικοδόμησιν τῶν ψυχῶν παρὰ μία διδαχή. Ἦτο ἡ ἠθικὴ τοῦ Εὐαγγελίου, πραγματοποιουμένη καὶ αἰσθηματοποιουμένη.

Πολλαὶ τῶν παραστάσεων τούτων διήρκουν πλείστας ἡμέρας, χωρὶς τὸ ἀκροατήριον νὰ βαρυνθῇ. Ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν ἐστρατοπέδευον περὶ τὸ θέατρον, ὅπου καὶ ἔστηνον σκηνὰς, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐκοιμῶντο τὴν νύκτα· ἦτο εἶδός τι αὐτοσχεδιασθείσης πόλεως. Διήρχοντο ὅλην σχεδὸν τὴν νύκτα διαλογιζόμενοι τὴν ἀχαριστίαν τοῦ Ἰούδα ἢ τὴν σκληρότητα τοῦ Ἡρώδου, καὶ τῇ ἐπαύριον, ἅμα τῇ αὐγῇ, συνωθοῦντο περὶ τὴν σκηνὴν μετὰ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος καὶ τοῦ αὐτοῦ ζήλου, καὶ κατεπολιόρκουν τοὺς ἠθοποιούς.

Μετὰ τὴν παράστασιν τῆς Ἀναλήψεως, ὁπότε τὰ πάντα ἐτελείωνον, ὁ διάβολος ἐξήρχετο κεραυφόρος ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ λαμβάνων ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸν Ἰούδαν, τὸν Ἡρώδην καὶ ὅλους τοὺς δημίους, ἀπήρχετο εἰς τὸν Ἅδην.

Ἐνίοτε, ἐκτὸς τοῦ πενθίμου ἢ τραγικοῦ δράματος, τοῦ μεγάλου τούτου δράματος, εἰς ὅπερ κυρίως ἐδίδετο τὸ ὄνομα μυστήριον, καὶ τὸ ὁποῖον πάντοτε ἦτο ἠρανισμένον ἐκ τῶν σκηνῶν τῆς Νέας Διαθήκης, ἡ ἑταιρεία ἢ ἀδελφότης προσέφερε χαρίεν τι ἐπεισόδιον ἐνειδὲς παραβάσεως, ἀπαράλλακτα ὡς σήμερον παριστάνουσι σατυρικόν τι δρᾶμα ἢ μικρόν τι κωμικὸν μελόδραμα (vaudeville) μετὰ τὴν τραγῳδίαν ἢ τὸ πρωτεῦον δρᾶμα. Τότε πλέον ἔβλεπέ τις τὴν εὐθυμίαν διακεχυμένην εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα. Καθὼς δὲ τὸ πλῆθος ἐλάμβανε μέρος εἰς τὸ τραγικὸν τοῦ μυστηρίου διὰ τῶν χειροκροτήσεων καὶ τῶν παντοιοτρόπως ἐκδηλουμένων συγκινήσεών του, ἐμιγνύετο ἐπίσης καὶ εἰς τὰς εὐθύμους ἐκείνας διαχύσεις, συμμεριζόμενον τά τε κινήματα καὶ τὰς γελοίας τῶν παριστανόντων ἐκφράσεις, εἰς τρόπον ὥστε ἡ σκηνὴ ἐνίοτε ἀπέβαινεν ἐπίσης διασκεδαστικὴ καὶ γελόεσσα ἐπὶ τῆς πλατείας ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ θεάτρου.

Καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Ἰταλίας, ἐκτελοῦσι πομπώδεις λιτανείας, καθ' ἃς παρίστανται ὁ Ἰησοῦς φέρων τὸν σταυρόν του· διαβαίνοντος δὲ αὐτοῦ, ὁ λαὸς ἐξαιτεῖται μεγαλοφώνως τὴν εὐλογίαν του, καὶ ἐπιφορτίζει μὲ ἀναθέματα τοὺς δημίους του.

Πρὸ τριάκοντα ἐτῶν παριστάνοντο εἰς τὴν Βρεττανίαν τὰ μυστήρια. Ἰδίως ἐξεῦχε μεταξὺ τούτων μία παράστασις, ὀνομαζομένη τῆς Ἁγίας Γενεβιέβης, ἥτις ἐτελείωνε διὰ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀπίστου Γώλου, καὶ ἥτις πάντοτε ἐπετύγχανεν ἄριστα. Οἱ νέοι τοῦ χωρίου ἔφερον κατ' αὐτὴν δύο ἵππους, προσέδενον εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν διὰ μακρῶν σχοινίων ἀνὰ ἕνα ἐκ τῶν δύο ποδῶν τοῦ μάρτυρος, καὶ μετὰ τοῦτο ἄφηνον τοὺς ἵππους ὅπως τρέξωσι κατὰ δύο διαφόρους διευθύνσεις. Μ' ὅλον ὅτι τὰ σχοινία ἦσαν πολὺ μακρὰ, ὁ παριστάνων τὸ πρόσωπον τοῦ

Γώλου χωρικὸς ἐρρίψοκινδύνευε πολλάκις τὴν ζωήν του κατὰ τὴν ἀγρίαν ταύτην παιδιάν. Ἤ-το δὲ ἀνάγκη ἑκάστοτε νὰ ἐπεμβαίνῃ ἡ Ἀρχὴ διὰ νὰ ἐλευθερώνῃ τὸν κατάδικον ἐκεῖνον, διότι οἱ ὄχλοι, παραφερόμενοι ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ τοῦ αἰσθήματος, ὅπερ προὐξένει εἰς αὐτοὺς τὸ πρόσωπον ὅπερ παρίστανον, ἦσαν ἱκανοὶ νὰ ἐκλάβωσι τὸ σῶμα ὡς σπουδαῖον καὶ νὰ στείλωσι τὸν ἄπιστον Γῶλον νὰ παραστήσῃ τὰ μυστήρια εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

Ρ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Γρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΦΕΝΑΚΗ.

Ἡ φενάκη ὑπῆρχε γνωστὴ τοῖς ἀρχαίοις. Ὁ Ξενοφῶν ἀναφέρει ὅτι ὁ Μῆδος Ἀστυάγης ἔφερε πλαστὰς τρίχας, τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις ἦτο σχεδὸν κοινὴ ἐν τῇ Περσίᾳ καὶ τῇ Λυδίᾳ· καὶ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο καθιστᾷ τὴν φενάκην ἀρκετὰ σεβαστὴν ἕνεκα τῆς ἀρχαιότητός της. Περὶ ταύτης μνείαν ποιοῦσιν ὅτε Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Κλέαρχος. Οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Καισάρων ἔκαμνον χρῆσιν τῆς φενάκης, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἀγάλματα τοῦ αὐτοκράτορος Ὄθωνος καὶ αὐτὸς ὁ Ἰουβενάλης ἐν τοῖς περὶ Μεσαλίνης ποιήμασιν αὐτοῦ. Ὁ Κόμιδος ἔβαπτε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἐπέπασσεν αὐτὰς μὲ χρυσῆν κόνιν.

Ἐν τούτοις ὅμως, ὅλαι αὗται αἱ πλασταὶ κόμαι πιθανώτατα ἦσαν ἐσχηματισμέναι ἐκ τριχῶν κολλημένων ἐπὶ ὑφάσματος. Ἡ τέχνη τοῦ φενακοποιοῦ δὲν φαίνεται νὰ ἀναβιβάζηται πέραν τῆς βασιλείας Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. Φίλιππος ὁ καλὸς, Δοὺξ τῆς Βουργονδίας, ἔχασεν ὅλην τὴν κόμην του κατὰ συνέπειαν τραυματικῆς τυφοειδοῦς ἀσθενείας. Τὸ συμβὰν τοῦτο τοσοῦτῳ μᾶλλον ἐλύπησεν αὐτὸν, καθ' ὅσον ἔμελλε νὰ μνηστευθῇ ὅσον οὔπω τὴν ὡραίαν Πριγκήπισσαν Ἰσαβέλλαν ἐκ Πορτογαλλίας. Θέλων δὲ νὰ μετριάσῃ τὸ μέγα τοῦτο κακὸν, ἐκάλυψε τὴν κεφαλήν μὲ μαῦρον πανίον, πλὴν καὶ ἡ ἐπανόρθωσις αὕτη τὸν κατέστησεν ἐπίσης ἄσχημον, καὶ αὐτὴ ἡ μνηστή του παρετήρησεν εὐκόλως τὸ ἐλάττωμά του. Ἀπαρηγόρητος ὁ Δοὺξ ἔμενε μακρὰν πάσης διασκεδάσεως, λογιζόμενος ἀνεπανόρθωτον τὸ κακόν· ὁ δὲ πνευματικός του, θέλων νὰ ἐλκύσῃ τὴν εὔνοιαν τοῦ Κυρίου του, προέτεινε μέγα βραβεῖον εἰς τὸν ὅστις ἤθελε κατορθώσει νὰ ἐξεικονομήσῃ κατὰ τὸ πρέπον τὴν φαλάκραν τοῦ Κυρίου του. Καὶ τότε ξένης τις παρουσιασθεὶς προσέφερεν αὐτῷ κάλυμμά τι τῆς κεφαλῆς, κατασκεπασμένον μὲ ὡραίαν ξανθὴν καὶ μακρὰν κόμην, τόσον φυσικὴν ὡς ἐὰν ἦτο φυτρωμένη ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου κρανίου. Εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀριστουργήματος τούτου ὁ πνευματικὸς ἀνέπεμψε κραυγὴν χαρᾶς, καὶ ἀμέσως ἔσπευσε νὰ ἐρωτήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου. — « Πέτρος Λορσὼ, Πανοσιώτατε, κουρεὺς ἐν Διζῶνι· » ἀπήντησεν ὁ ξένος. Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Φίλιππος ἔδιδε μεγαλοπρεπέστατον χορὸν εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Βρυξελλῶν, οἵτινες συμμετέσχον τοσοῦτον χρόνον τῆς θλίψεως τοῦ Κυρίου των, καὶ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν μεγάλην δουκικὴν αἴθουσαν, τὴν κεφαλὴν ἔχων κεκαλυμμένην ὑπὸ ὡραίας ξανθομάλλου φενάκης. Ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει ἂν καὶ ἡ Δούκισσα Ἰσαβέλλα ἠσθάνθη πλειότερον ἔρωτα διὰ τὸν σύζυγόν της. Ὁπωσδήποτε ὅμως τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι αὐτὴν ἀκόμη τὴν στιγμὴν πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν μας, θέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των, εὐλογοῦσιν ἀπὸ καρδίας τὸ ὄνομα τοῦ Πέτρου Λορσώ.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ χρῆσις τῶν καλυμμάτων τούτων, τῶν ἐχόντων ἐπικεκολλημένας τρίχας, ἐγένετο κοινὴ ἐν Γαλλίᾳ. Ὁ συρμὸς ὅμως οὗτος ἔπαυσεν ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ φενάκη ἔσχε τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν κοσμημάτων· ἀλλὰ συγχρόνως ἔσχεν ὑπερβολικὸν μέγεθος, ἄλλως τε ἠλαττώθη ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ'.

ΧΛΩΡΟΦΟΡΜΙΟΝ.

Ἡ ἱστορία, ἥτις ἐπιμελῶς διατηρεῖ καὶ παραδίδει εἰς τὴν μνήμην τῶν ἐπερχομένων γενεῶν τὰ ὀνόματα τῶν κατακτητῶν, τῶν καταστροφέων καὶ ὀλετήρων τῆς ἀνθρωπότητος, πρέπει ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀθανάτων σελίδων της διὰ χρυσῶν γραμμάτων νὰ ἐγγράψῃ τοὺς μεγάλους εὐεργέτας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς ἐπιστήμης ἀνέπτη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔκλεψε τὸ οὐράνιον πῦρ, τὰ βαθύτερα τῶν μυστηρίων τῆς πλάσεως! ἔκλεψε τὸ ἄέριον, δι' οὗ ἐξώρισε τὸ σκότος ἀπὸ τὴν γῆν, ἔκλεψε τὸν ἀτμόν, δι' οὗ ἐχιλιοπλασίασε τὰς δυνάμεις καὶ τὴν ταχύτητά του, ἔκλεψε τὸν ἠλεκτρισμὸν, δι' οὗ ἤνωσεν εἰς ἓν σημεῖον τῆς γῆς τὰ πέρατα.

Ἀλλὰ τοῦ τολμηροῦ τούτου Προμηθέως ἐσπάραττε τὰ ἐντόσθια ὁ ἀπηνὴς γὺψ, ἡ σωματικὴ

ἀλγηδῶν, καὶ μόνον αὐτὴν ἐραίνετο μέχρις ἑνὸς ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀποφύγῃ, εἰ καὶ ἐπινοήσας φυγὴν τῶν τόσων δυσιάτων νόσων. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους εὑρέθησαν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον τῶν θαυμάτων μεγαλοφυεῖς ἄνδρες, οἵτινες ἐστόμωσαν τὸ σιδηροῦν ῥάμφος τοῦ τέρατος τούτου, καὶ ἠλευθέρωσαν τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τῶν προξενουμένων ὑπὸ τῶν κατασπαρακτικῶν ὀνύχων του τρομερῶν καὶ θυμοβόρων ἀλγηδόνων.

Γνωστὸν ὅτι πρὸ ὀκταετίας περίπου ἐτῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀνεκαλύφθη ἡ χρῆσις τοῦ αἰθέρος, ἥτις ἀφαιρεῖ πᾶσαν αἴσθησιν, λύει πρὸς ὥραν τὸν δεσμὸν μεταξὺ σώματος καὶ ψυχῆς, ἀποσπᾷ τοῦτο ἀπὸ τὴν κηδεμονίαν ἐκείνης, καὶ τὸ παραδίδει ἀνάλγητον καὶ ἠρεμοῦν ὡς πτῶμα, ὡς νεκρὸν ὕλην εἰς τοῦ χειρουργοῦ τὴν μάχαιραν. Ἀλλ' ἡ χρῆσις τοῦ αἰθέρος εἶχε δυσκολίας καὶ ἐλαττώματα· ἡ κατασκευὴ αὐτοῦ δὲν ἦτο εὔκολος, ἡ χρῆσίς του ἀπῄτει ἐργαλεῖα καὶ πολλὴν ἐμπειρίαν τοῦ ἐγχειριστοῦ, καὶ ἡ ἐφαρμογή του, χωρὶς τῆς ἀναγκαίας περισκέψεως γενομένη, ἠδύνατο νὰ ἀποβῇ θανατηφόρος πολλάκις· διότι οὐ μόνον ἡ ἀναισθησία ἠδύνατο ἐνίοτε νὰ παραταθῇ μέχρι θανάτου, ἀλλ' ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ φάρμακον, καθὸ εὐφλόγιστον σῶμα, ἠδύνατο νὰ κατακαύσῃ τὸν ἀσθενῆ καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν, ἂν ἐξ ἀμελείας προσήγγιζεν εἰς αὐτὸ φῶς.

Δύο μόλις ἔτη παρῆλθον ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἀτελοῦς τούτου ἀκεσῳδύνου φαρμάκου, καὶ ἰδοὺ οἱ ἐπιστήμονες τῶν διαφόρων ἐθνῶν, λαβόντες ἀφορμὴν ἐκ τούτου, ἤρχισαν νὰ ἐρευνῶσιν ἐπιμελῶς ποῖα ἄλλα σώματα ἔχουσι τὴν ἰδιότητα νὰ ἐπιφέρωσιν ὡς ὁ αἰθὴρ ἀναισθησίαν προσωρινήν. Περίφημος δέ τις Γάλλος χημικὸς, ὁ ἀπαθανατισθεὶς Κ. Δυμὰς, κατέδειξε πρῶτος ἓν παρόδῳ ῥευστόν τι, ὅπερ ὠνόμασε χλωροφόρμιον. Εἰς τοῦτο δ' ἐπιστήσας ἀκολούθως τὴν ἰδιαιτέραν του προσοχὴν περίφημός τις Σκῶτος ἰατρὸς ἐν Ἐδιμβούργῳ, ὁ Κ Σίμψων, ἀνεκάλυψεν ἐν αὐτῷ ἰδιότητας πολὺ ἀνωτέρας τῶν τοῦ αἰθέρος, καὶ ἐπιχειρισθεὶς διάφορα πειράματα ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ τοῦ ἐφευρετοῦ Δυμὰς, ἀπέδειξε δι' αὐτῶν ὅτι τὸ χλωροφόρμιον ἔχει πραγματικῶς ὅλα τὰ προτερήματα χωρὶς οὐδενὸς τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ αἰθέρος.

Καὶ πρῶτον μὲν ἡ κατασκευή του εἶνε ἁπλουστάτη, καὶ τοιαύτη ὥστε καὶ ὁ ἔσχατος τῶν φαρμακοποιῶν, ἕκαστος ἰδιώτης ἀκόμη, δύναται εἰς ἐλάχιστον χρόνον καὶ δι' ἁπλουστάτων ὑλῶν νὰ κατασκευάσῃ χλωροφόρμιον εὔχρηστον καὶ καλῆς ποιότητος. Δεύτερον, ἡ χρῆσίς του δὲν ἀπαιτεῖ ἐργαλεῖα· ἀρκεῖ νὰ χυθῶσι σταγόνες τινὲς εἰς μανδήλιον ἢ εἰς σπόγγον, ὅστις νὰ κρατηθῇ ἐπὶ δύο ἢ τρία λεπτὰ ὑπὸ τὴν ῥῖνα τοῦ πάσχοντος, καὶ ἡ ἀναισθησία ἐπέρχεται βαθμηδὸν καὶ βεβαίως. Τότε ἐκτελεῖται ἀσφαλῶς ἡ ὀδυνηροτάτη τῶν ἐγχειρήσεων, χωρὶς οὔτε νὰ κινηθῇ ὁ πάσχων, ἀλλὰ μάλιστα πίπτων πολλάκις εἰς εἶδός τι μέθης, ἥτις κάμνει αὐτὸν νὰ ψάλλῃ καὶ νὰ τραγῳδῇ.

Εἶνε καταπληκτικὸν νὰ συλλογισθῇ τις πόσας ὑπηρεσίας ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεώς του μέχρι τοῦδε παρέσχεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὸ εὐεργετικὸν τοῦτο ἰατρικόν· πόσαι κνῆμαι, πόσοι δάκτυλοι, πόσοι μαστοὶ ἐσχίσθησαν, πόσα ὀστᾶ ἐπριονίσθησαν καὶ πόσοι ἄνθρακες κατεκαύθησαν, χωρὶς ὁ πάσχων οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον νὰ αἰσθανθῇ πόνον διαρκούσης τῆς ἐγχειρήσεως. Ἰδίως τὰ μέγιστα συνετέλεσε τὸ ἀκεσῴδυνον τοῦτο φάρμακον εἰς τὴν ἐπιστήμην κατὰ τὰ πάθη τῆς δυσουρίας ἢ λιθιάσεως καὶ τῆς μελανώσεως, τῆς ὀδυνηροτάτης ἐκείνης ἀσθενείας τοῦ ὀφθαλμοῦ, καθ' ἣν ἀπαιτεῖται νὰ ἀποσπασθῇ ἐντελῶς ὁ ὀφθαλμὸς ἀπὸ τὸ κοῖλον αὐτοῦ καὶ νὰ γίνωσιν αἱματηραὶ τομαὶ ἐπ' αὐτοῦ. Οὐχὶ δὲ μόνον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ κτήνη ἀπήλλαξεν ἡ ἐφεύρεσις αὕτη τῶν σωματικῶν πόνων.

Σπόγγος, περιέχων δύο οὐγγίας χλωροφορμίου, ἐτέθη ὑπὸ τοὺς ῥώθωνας ἵππου, ὅστις ἦτο χωλός· μετὰ τέσσαρα λεπτὰ ὁ ἵππος περιέπεσεν εἰς ἀναισθησίαν, καὶ ἐνῷ εὑρίσκετο εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, τῷ ἔκοψαν τὰ δύο νεῦρα τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν. Εἰς τὴν τομὴν τοῦ πρώτου νεύρου δὲν ἐκινήθη παντάπασιν, εἰς τὴν τοῦ δευτέρου ἐκινήθη ἐλαφρῶς, διότι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χλωροφορμίου εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἐλαττοῦται· ἀλλ' ἡ ποσότης αὐτοῦ ἐδιπλασιάσθη, καὶ μετὰ 20 λεπτὰ ὁ ἵππος ἠγέρθη ἐντελῶς ὑγιής· ἄνευ τοῦ χλωροφορμίου πιθανὸν εἶνε ὅτι τὸ ζῶον ἤθελεν ἀποθάνει ἀπὸ τὸν πόνον.

Παρετηρήθη ἐσχάτως σπουδαιοτάτη τις ἐνέργεια τοῦ φαρμάκου τούτου ἐπὶ τῶν φρενοβλαβῶν. Μανιακοὶ, ἀναπνεύσαντες αὐτὸ, ἀφοῦ ἀνέκυπτον ἀπὸ τὴν στιγμιαίαν ἀναισθησίαν, ἠσθάνοντο ἑαυτοὺς ἡσυχωτέρους καὶ τὰ συμπτώματα τῆς παραφροσύνης των ἐλαττωθέντα. Ὥστε πιθανὸν νὰ κατορθωθῇ ποτὲ διὰ τοῦ θείου τούτου δώρου, ὅπερ χρεωστεῖται εἰς τὸν Δυμὰς καὶ Σίμψωνα, νὰ θεραπεύωνται τὰ δύο μέγιστα δεινὰ τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ πόνοι τοῦ σώματος καὶ ἡ συντάραξις τοῦ λογικοῦ.

Ρ.

ΡΑΦΑΗΛ.

(Πρωτότυπον).

Τὸ προτελευταῖον ἔτος τοῦ βίου Λέοντος τοῦ Γ', ὁ Πάπας οὗτος, ὅστις ηὐτύχησε νὰ δώσῃ τὸ ὄνομά του εἰς τὸν αἰῶνά του, τέταρτος αὐτὸς μετὰ τὸν Περικλέα, τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Αὔγουστον, καὶ ὡς τοὺς τρεῖς τούτους μεγαλόφρων καὶ μεγαλοπρεπής, εἰσήρχετο εἰς ἰδιωτικήν τινα τῆς Ῥώμης οἰκίαν. Εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην ἔκειτο ἐπὶ κλίνης νεκρὸς, ἐμπροσθεν ἀναπεπταμένου μεγάλου πίνακος, παριστάνοντος τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβὼρ μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τούτου ἔχεεν ὁ Πάπας ἐκεῖνος δάκρυα καὶ εὐλογίας καὶ ἄνθη.

Ὁ νεκρὸς οὗτος ἦτο ὁ νεκρὸς τοῦ περιφήμου ζωγράφου Ῥαφαὴλ τοῦ Σανκτίου.

Ἐγεννήθη ὁ ἔνδοξος οὗτος ἀνὴρ εἰς τὴν Ἰταλικὴν πόλιν τοῦ Οὐρβίνου τὴν τρίτην νυκτερινὴν ὥραν τῆς μεγάλης Παρασκευῆς, 28 Μαρτίου 1485, ἐκ πατρὸς Ἰωάννου τινὸς Σανκτίου (De Santi) ζωγράφου τὸ ἐπάγγελμα, τεχνίτου μετρίου μὲν, ἀλλ' ἀνδρὸς κατὰ τὰ ἄλλα ἀξιολόγου καὶ ἱκανοῦ νὰ χορηγήσῃ εἰς τὰ τέκνα του τὴν ἀνατροφὴν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀρνηθῆ εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν νεότητά του ἡ τύχη. Ὅθεν καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γάλα ἄλλο παρὰ τὸ τῆς μητρός του, καὶ τὴν φροντίδα τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτοῦ ἀνέλαβεν ὁ ἴδιος, καὶ παιδιόθεν ἤρχισε νὰ τὸν γυμνάζῃ εἰς τὴν ζωγραφικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν τόσον ταχέως ἀνεπτύχθη ἡ εὐφυΐα τοῦ παιδὸς, ὥστε, πρὶν ἢ συμπληρώσῃ ἀκόμη τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, παρεῖχε μεγάλην εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ πατρός του βοήθειαν.

Βλέπων ὅμως τότε ὁ ἀγαθὸς οὗτος πατὴρ ὅτι πλησίον αὐτοῦ ὀλίγην ὠφέλειαν ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ εἰς τὸ ἑξῆς ὁ υἱός του, παρέλαβὼν αὐτὸν μετέβη εἰς τὴν Περουσίαν, καὶ τὸν ἐσύστησεν εἰς τὸν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν περίφημον ζωγράφον Πέτρον τὸν Περουσῖνον. Ἐντὸς ὀλίγου ὁ νέος μαθητὴς ἐμιμήθη μὲ τοσαύτην ἐντέλειαν τὰ ἔργα τοῦ διδασκάλου του, ὥστε αἱ εἰκόνες αὐτοῦ δὲν διεκρίνοντο ποσῶς ἀπὸ τὰς εἰκόνας τοῦ Περουσίνου. Μία τῶν εἰκόνων τούτων, προϊὸν τῆς νεανικῆς του φαντασίας, ὀνομαζομένη ἡ Ἀρραβὼν τῆς Θεοτόκου, εὑρίσκεται τὴν σήμερον εἰς τὰ Μεδιόλανα, ὅπου Ἄγγλος τις ἐζήτησε νὰ τὴν ἀγοράσῃ προσφέρων ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων, ἀλλ' ἡ προσφορά του ἀπερρίφθη.

Ἤκμαζον τότε εἰς τὴν Φλωρεντίαν ἀριστοτέχναι διάσημοι, ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος, Λεονάρδος ὁ Βίγκιος, Ἀριστοτέλης ὁ ἐκ Σαγγέλου καὶ ἄλλοι· ὅθεν καὶ μετέβη ἐκεῖ ὁ Ῥαφαὴλ περὶ τὰ τέλη τοῦ 1504 ἔτους, φέρων συστατικὴν ἐπιστολὴν τῆς Δουκίσσης τοῦ Οὐρβίνου πρὸς τὸν δήμαρχον τῆς Φλωρεντίας. Συμβαίνουν ἐνίοτε εἰς τὰς τέχνας καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας αἰφνίδιοι καὶ μεγάλαι μεταβολαὶ, ὡς εἰς τὴν πολιτικήν· τοιαύτη τις μεταβολὴ συνέβη κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἰς τὴν γραφικὴν ὑπὸ τοῦ μεγαλουργοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου. Πρὸ αὐτοῦ οὔτε ἡ φύσις, οὔτε ἡ ἀρχαία τέχνη, ἀπομίμησις ἐντελὴς οὖσα τῆς φύσεως, ὡδήγουν τὰς γραφίδας τῶν ζωγράφων· ἡ γραφικὴ περιωρίζετο κυρίως εἰς τὴν προσωπογραφίαν, ἔχουσαν καὶ ταύτην τύπους τινὰς ὡρισμένους καὶ, οὕτως εἰπεῖν, κατὰ συνθήκην· τῆς δὲ λεγομένης γυμνογραφίας οὔτε ἰδέα κἂν ὑπῆρχε.

Συνέβη τότε νὰ ἀνοίξῃ ὁ ὑπέρπλουτος καὶ φιλόκαλος τῆς Φλωρεντίας πολίτης, Λαυρέντιος Μεδίκης ὁ μεγαλοπρεπὴς, εἰς κοινὸν περίπατον τοὺς κήπους του, πλήρεις ὄντας ἀνδριάντων καὶ ἀγαλμάτων ἀρχαίων. Ὁ δὲ Μιχαὴλ Ἄγγελος, ἐπιφορτισθεὶς νὰ ζωγραφίσῃ αἴθουσάν τινα τοῦ λεγομένου παλατίου τῶν ἀρχόντων (de Signori), ἐσπούδασεν ἐπιμελῶς τοὺς ἀνδριάντας ἐκείνους, καὶ ἐσχεδίασε διαφόρων διαφόρων σχημάτων γυμνὰ σώματα. Ὁ θαυμασμὸς, ὁ ἐνθουσιασμὸς, τὸν ὁποῖον τὰ ἔργα ταῦτα διήγειρον, ἐδίδαξε τοὺς τεχνίτας ὅτι ὁδὸς ἕως τότε ἄγνωστος ἠνοίγετο εἰς τὴν εὐφυΐαν αὐτῶν, καὶ ὅτι ἡ ὁδὸς αὕτη εἰς τὸ ἑξῆς ἦτο ἡ μόνη φέρουσα πρὸς τὴν δόξαν. Ὁ δὲ εὐφυέστατος Ῥαφαὴλ ἐννόησε παραχρῆμα ὅτι αὐτὸς ἦτο ἐκ τῶν πρώτων, ὅσοι προωρίσθησαν νὰ δοξασθῶσιν εἰς τὸ νέον τοῦτο στάδιον· ὅθεν, καὶ παραιτήσας τὴν ὁποίαν ἕως τότε εἶχεν ἀκολουθήσει μέθοδον τοῦ Περουσίνου, παρεδέχθη μέθοδον νέαν, ἥτις καὶ δευτέρα τοῦ Ῥαφαὴλ μέθοδος ὠνομάσθη.

Ἔκτοτε μέχρι τοῦ ἔτους 1508 διέτριβε ποτὲ μὲν εἰς Φλωρεντίαν ποτὲ δὲ εἰς Περουσίαν καὶ ἀλλαχοῦ, ἐνασχολούμενος εἰς διαφόρους τοιχογραφίας καὶ ἐλαιογραφίας, τῶν ὁποίων αἱ πλεῖσται θαυμάζονται μέχρι τῆς σήμερον· καὶ οὕτως ἡ φήμη αὐτοῦ ηὔξανε καὶ ἐμεγαλύνετο καθ' ἑκάστην. Κατὰ δὲ τὸ ἑπτὰ ἔτος, προκειμένου λόγου νὰ ζωγραφισθῶσιν αἴθουσαί τινες τοῦ Βατικανοῦ, καὶ ἐνασχολουμένων εἰς τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ἄλλων μέν τινων ζωγράφων, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ τοῦ διδασκάλου τοῦ Ῥαφαὴλ Περουσίνου, ὁ ἀρχιτέκτων Βραμάντης ἐπρότεινεν εἰς τὸν Πάπαν Ἰούλιον τὸν Β' νὰ προσκαλέσῃ καὶ τὸν

Ῥαφαὴλ εἰς τὴν Ῥώμην· ἦτο δὲ ὁ Βραμάντης οὗτος συμπολίτης καὶ συγγενὴς τοῦ Ῥαφαήλ. Ἀσμένως ἐδέχθη ὁ Πάπας τὴν πρότασιν τοῦ Βραμάντου, καὶ ἀσμενέστερον ὑπήκουσεν ὁ Ῥαφαὴλ εἰς τὴν σταλεῖσαν πρὸς αὐτὸν πρόσκλησιν· ὅθεν, καὶ παραιτήσας ἡμιτελῆ τὰ ἔργα του, μετέβη εἰς τὴν Ῥώμην, τὸ εὐρὺ τοῦτο τῆς μελλούσης δόξης του στάδιον. Ἐκεῖ αἱ λεγόμεναι αἴθουσαι τοῦ Βατικανοῦ, καὶ κοινότερον αἴθουσαι τοῦ Ῥαφαήλ, ἀποτελοῦσι κόσμον ὁλόκληρον τέχνης· τόσον πολλαὶ καὶ ποικίλαι εἰσὶν αἱ εἰς αὐτὰς παριστανόμεναι σκηναί, ἐλκύουσαι διαδοχικῶς ἀπὸ τριῶν ἤδη καὶ ἡμίσεως αἰῶνος τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀνθρώπων!

Δέκα ὁλόκληρα ἔτη διήρκεσεν ἡ ἀθάνατος αὐτὴ ἐργασία, καὶ τόσον ἐγοητεύθη ἀπὸ τὴν καλλονὴν τῶν θαυμασίων τούτων ἔργων τοῦ νέου Ῥαφαὴλ ὁ Πάπας Ἰούλιος, ὥστε, ἅμα ἰδὼν τὰ πρῶτα αὐτοῦ δοκίμια, διέταξεν εὐθὺς νὰ ἐξαλειφθῶσι τὰ ζωγραφήματα τῶν λοιπῶν πεχνιτῶν καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ῥαφαὴλ τὴν ἐργασίαν. Ἀλλ' οὗτος, σεβόμενος τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Περουσῖνον, ὄχι μόνον διετήρησε τὰς ζωγραφίας τούτου, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰκόνα του ἐζωγράφησε μεταξὺ τῶν περιεχομένων εἰς τὰς ζωγραφίας του ἐκείνας προσώπων, ὡς ἐζωγράφησε καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Βραμάντου καὶ ἄλλων τινῶν φίλων του, ἐν αἷς καὶ τὴν ἰδικήν του.

Ἐν ᾧ χρόνῳ εἰργάζετο ὁ Ῥαφαὴλ εἰς τὸ Βατικανόν, εἰργάζετο συγχρόνως καὶ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος εἰς τὸ πλησίον παρεκκλήσιον, τὸ λεγόμενον Σιξτῖνον, ζωγραφῶν τότε εἰς αὐτὸ τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου. Ἦτο ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος ἄνθρωπος φύσει φιλότιμος καὶ λίαν εὐερέθιστος, καὶ ἐπειδὴ συνέβη νὰ κακίσῃ διά λόγους τινὰς, τοὺς ὁποίους εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Πάπας, ἔφυγε κρυφίως εἰς τὴν πατρίδα του Φλωρεντίαν, ὅθεν ἐπανῆλθε μετὰ ταῦτα διὰ προτροπῶν καὶ μεσιτείας τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, οἵτινες ἐροβοῦντο τὴν ὀργὴν τοῦ ἀρειμανίου τούτου Ἱεράρχου. Κατὰ τὴν ἀπουσίαν λοιπὸν ταύτην τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου ὁ Βραμάντης, ἔχων τὰς κλεῖδας τοῦ εἰρημένου παρεκκλησίου, εἰσήγαγε κρυφίως τὸν Ῥαφαήλ, καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτὸν τὰ ἐξαίσια τοῦ ζωγράφου ἐκείνου ἔργα. Καθὼς δὲ τὰ σχέδια τῆς Φλωρεντινῆς αἰθούσης μετέβαλον τὴν πρώτην εἰς τὴν δευτέραν μέθοδον, οὕτως αἱ ἀνδρικαὶ αὗται καὶ πλήρεις μεγαλειότητος ζωγραφίαι τοῦ Σιξτίνου παρεκκλησίου μετέβαλον καὶ τὴν δευτέραν ἐκείνην εἰς τρίτην ἄλλην τελειοτέραν μέθοδον. Ἔκτοτε ἤρχισεν ὁ Ῥαφαὴλ νὰ σπουδάζῃ ἐπιμελῶς τὴν ἀνατομὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων, καὶ ἐξαλείψας ὅσας ἐκ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ εἶχεν ἡμιτελεῖς, ἐπανέλαβεν αὐτὰς ἐξ ἀρχῆς, ἐφαρμόζων ἐπ' αὐτῶν τὴν νέαν ταύτην μέθοδον· ὁ δὲ Μιχαὴλ Ἄγγελος, ἐπιστρέψας καὶ ἰδὼν τὰ ἔργα ταῦτα, εἶπε πρὸς τοὺς φίλους του· « Βεβαίως ὁ Βραμάντης ἔδειξεν εἰς τὸν Ῥαφαὴλ τὰς ζωγραφίας μου. »

Τὰ ἀνωτέρω δύο περιστατικὰ ἤθελον ἴσως δώσει ἀφορμὴν εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἡ εὐφυΐα τοῦ Ῥαφαὴλ περιωρίσθη εἰς τὴν μίμησιν τοῦ μεγαλουργοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου, καὶ ὅτι, καὶ ἂν ἐφάνη ὑπέρτερος τῶν ἄλλων, ἔμεινε πάντοτε κατώτερος ἐκείνου· ὁ συμπερασμὸς οὗτος εἶνε σφαλερός, διότι ἡ γραφική, ὡς ὁμολογεῖ ὁ μέγας τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου θαυμαστὴς Βασάρης, δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὴν γυμνογραφίαν, ἀλλὰ τὸ στάδιόν της εἶνε εὐρύτατον. Ὁ Ῥαφαὴλ λοιπόν, μιμηθεὶς τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον ἐξεῖχεν ὁ ἀληθῶς ἐξαίσιος ἐκεῖνος ἀνήρ, καὶ μιμηθεὶς αὐτὸ ὄχι κατὰ τὸν φορτικὸν ὅλων σχεδὸν τῶν μιμητῶν τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου τρόπον, ἀλλ' ὡς ὁ Ῥαφαὴλ ἠδύνατο νὰ μιμηθῇ, ἀμίμητος αὐτὸς ἔμεινε καὶ ἀπαράμιλλος εἰς τὰ λοιπὰ τῆς τέχνης μέρη, τὴν ἔκφρασιν δηλαδὴ καὶ συμμετρίαν τῶν προσώπων, τὴν χάριν καὶ τὴν κομψότητα τῶν ἐνδυμάτων, τὴν ποικιλίαν τῶν τοπίων καὶ τῶν ἀπόψεων, τὴν διανομὴν καὶ οἰκονομίαν τοῦ φωτὸς, κτλ. Τί πλέον; Ἂν ὁ Ῥαφαὴλ ἤρχετο εἰς τὸν κόσμον, φέρων ὡς μόνον προϊὸν τῆς διανοίας καὶ τῆς γραφίδος του μόνον μίαν τῶν ἱερῶν αὐτοῦ οἰκογενειῶν, ἂν μία τῶν Θεοτόκων αὐτοῦ ἢ τῶν ὑψηλῶν καὶ θείων αὐτοῦ Παρθένων, ἂν τὸ πρόσωπον μιᾶς ἐξ αὐτῶν ἦτο τὸ μόνον σημεῖον τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας του, ποῖος καὶ τότε ἤθελεν ἀρνηθῇ ὅτι θεῖος ἦτο ὁ νοῦς ὅστις συνέλαβε, θεία ἡ χεὶρ ἥτις ἐμόρφωσε τὸ ἔργον τοῦτο;

Ἀποθανόντος τοῦ Βραμάντου, ὁ Πάπας Λέων ὁ Ι' διώρισεν ἀντ' αὐτοῦ τὸν Ῥαφαὴλ ἀρχιτέκτονα τοῦ Ἁγίου Πέτρου, κατ' αἴτησιν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Βραμάντου. Τότε ἀνέῳξε καὶ ἐζωγράφησε συγχρόνως ὁ Ῥαφαὴλ τὰς περιφήμους Βατικανὰς στοάς, ὅπου παρέστησε τὰς σκηνὰς τῆς Γενέσεως καὶ ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν ἱστορίαν τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς εἰς πεντήκοντα δύο μικρὰ ζωγραφήματα. Εἰς τὰ ἀριστουργήματα ταῦτα ὠφελήθη ὁ Ῥαφαὴλ ἀπὸ τὰ παραδείγματα τῶν ἀρχαίων, διότι συνέπεσε τότε νὰ ἀνακαλυφθῶσι τὰ λουτρὰ τοῦ Τίτου, καὶ αἱ εἰς αὐτὰ καὶ σήμερον ἀκόμη θαυμαζόμεναι παλαιαὶ ζωγραφίαι. Ὁ Ῥαφαὴλ ἐσπούδασε μετ' ἐπιμελείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, τῶν ὁποίων τὴν

φροντίδα εἶχεν ἐπισήμως ἀναδεχθῆ, διορισθεὶς ἔφορος ἢ ἐπισκευαστὴς τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Ῥώμης. Ὁ ζῆλος αὐτοῦ πρὸς πᾶν ἀρχαῖον ἦτο μέγας, καὶ ὁ ὑψηλὸς αὐτοῦ νοῦς δὲν ηὐχαριστεῖτο εἰς μόνα τὰ μνημεῖα τῆς Ῥώμης, ἀλλ' ἐστρέφετο ὅλος πρὸς τὴν Ἑλλάδα, τὴν ἀρχαίαν ἑστίαν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Τοῦτο ἐξάγεται ἐκ περικοπῆς μιᾶς πρός τινα τῶν φίλων του ἐπιστολῆς, ἐχούσης οὕτω: « Ὁ Μακαριώτατος Πατὴρ ἔθετεν εἰς τοὺς ὤμους μου φορτίον μέγα καὶ δυσβάστακτον, τὴν φροντίδα τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ἁγίου Πέτρου, εἰς ὃ ἐλπίζω διὰ εὐχῶν Του νὰ μὴ καταισχυνθῶ. . . ἀλλ' ἐγὼ ἀποβλέπω εἰς ὑψηλότερα. Ἐπεθύμουν νὰ εὕρω τοὺς ὡραίους τύπους τῶν ἀρχαίων οἰκοδομῶν· δὲν ἠξεύρω ἂν τὸ πέταγμά μου ὁμοιάσῃ τὸ τοῦ Ἰκάρου, κτλ. » Σύμφωνα δὲ μὲ τὰ γραφόμενα πράττων, ἀπέστειλε διαφόρους ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐντολὴν ἔχοντας νὰ ἀντιγράψωσι τὰ ἀρχαῖα τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης μνημεῖα.

Ὁ Ῥαφαὴλ εἶνε ἐκ τῶν ὀλίγων ἐνδόξων ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία ἀντεμείφθη πρὸ τοῦ θανάτου των. Πάπαι, βασιλεῖς, ἡγεμόνες τὸν ἐτίμησαν ζῶντα καὶ τὸν ἐθρήνησαν. Ἄφθονα ἔχων τὰ μέσα τῆς ὑπάρξεως, ἔζη βίον λαμπρὸν ὡς οἱ μεγάλοι ἄρχοντες τῆς Ῥώμης· ἐκτὸς δὲ τῶν ἀξιωμάτων ἅτινα ἀνεφέραμεν, ἐλέγετο ὡς βέβαιον ὅτι ὁ Πάπας Λέων ἐσκόπευε νὰ τὸν ἀναβιβάσῃ εἰς τὸ ὑπέρτατον ἀξίωμα τοῦ Καρδιναλίου. Ἀλλὰ καὶ τοῦ πλούτου καὶ τῆς ὑπεροχῆς αὐτοῦ ἔκαμνε τὴν εὐγενεστέραν χρῆσιν· δὲν ἀπέπεμψέ ποτε ἄπρακτον ἄνθρωπον, ζητοῦντα παρ' αὐτοῦ χρηματικὴν συνδρομὴν ἢ ἄλλην τινὰ βοήθειαν· ἰδίως δὲ ἦτο γενναῖος καὶ μεγαλόδωρος πρὸς τοὺς πολυπληθεῖς μαθητάς του, μετὰ τῶν ὁποίων εἰργάζετο, διανέμων εἰς αὐτοὺς τὴν ἐργασίαν βαθμολογικῶς καὶ μὲ τὴν μεγαλητέραν τάξιν· διὸ καὶ εἰπέ τις τῶν νεωτέρων περὶ αὐτοῦ ὅτι « ἐζωγράφει ὁ Ῥαφαὴλ καθὼς ἐβασίλευεν ὁ Ναπολέων. »

Παρεκτὸς δὲ τοῦ ὑλικοῦ πλούτου παρεῖχεν εἰς ὅλους ἀκένωτον τὸν πλοῦτον τῆς εὐφυΐας του, ὁδηγῶν καὶ συμβουλεύων ὅλους ὅσοι ἤθελον λάβει ἀνάγκην τῆς συνδρομῆς του. Τοσαύτη ἦτο κατὰ τοῦτο ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας καὶ ἡ γλυκύτης τοῦ ἤθους του, ὥστε πολλάκις ἐνῷ εὑρίσκετο ἐργαζόμενος, ἂν ἤθελέ τις ζητήσει παρ' αὐτοῦ εἰκόνα τινά, ἀφίνων παραχρῆμα τὴν ἐργασίαν του, ἔτρεχεν εἰς ἔρευναν τοῦ ζητουμένου πράγματος. Διὰ τοῦτο καὶ τόσον μεγάλη καὶ ἀπαράδειγματίστος ἦτο ἡ ἀγάπη τῶν μαθητῶν καὶ ὁμοτέχνων του πρὸς αὐτὸν, ὥστε ποτέ, λέγουν, δὲν ἀπήρχετο εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πάπα χωρὶς νὰ τὸν ἀκολουθῶσιν ἐπέκεινα τῶν πεντήκοντα ζωγράφων, ἀνδρῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον διακεκριμένων καὶ ὀνομαστῶν. Ὅτι ὅμως πρὸ πάντων τιμᾷ τὸν Ῥαφαὴλ εἶνε ἡ ἐντελὴς ὁμόνοια καὶ ἡ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν διὰ τῆς ἐπιρρύτης καὶ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ διετήρει μεταξὺ ὅλων τούτων τῶν τεχνιτῶν, καὶ δι' ὧν, ὡς λέγει τις τῶν ἀρχαίων βιογράφων του, ἀπέδειξε ψευδόμενον τὸν εἰπόντα « Κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, καὶ τέκτων τέκτονι. » Καὶ πῶς ἠδύναντο νὰ διάγωσιν ἄλλως οἱ μαθηταὶ καὶ οἱ φίλοι του, ἐνῷ ἤκουον αὐτὸν πολλάκις εὐχαριστοῦντα τὸν Θεὸν ὅτι ἐγεννήθη σύγχρονος τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου;

Ἦτο ὁ Ῥαφαὴλ χαρίεις καὶ εὐειδέστατος τὴν ὄψιν· μέτριον εἶχε καὶ κανονικώτατον τὸ ἀνάστημα, σύμμετρα καὶ ἁρμονικώτατα τὰ μέλη, τὸ πρόσωπον ὠοειδὲς, τὴν κόμην μέλαιναν καὶ μακρὰν, ἀφθόνως κυματουμένην ἐπὶ τῶν χαριεστάτων ὤμων του, τοὺς ὀφθαλμοὺς μέλανας, τὸ βλέμμα γλυκύτατον, τὸν λαιμὸν λευκότατον, μακρὸν καὶ στρογγύλον, τὸν πώγωνα μικρὸν, τοὺς ὀδόντας λευκοτάτους· ἔφερεν, ἐν ἑνὶ λόγῳ, τοὺς τύπους ὅλους τῆς θείας ἐκείνης καλλονῆς, τῆς ὁποίας ἦτο ἐπὶ τῆς γῆς ἱερεύς. Λάτρις δὲ ὢν αὐτὸς τοῦ κάλλους, ἀπέδωκε πρὸς τὸν ἔρωτα λατρείαν περισσοτέραν ἴσως τοῦ δέοντος. Ἐνησχολεῖτο ποτὲ ζωγραφῶν τὸ παλάτιον πλουσιωτάτου τινὸς κατοίκου τῆς Ῥώμης φίλου του, Αὐγουστίνου Γίζου καλουμένου, ὅπερ σήμερον ἀνήκει εἰς τὸν βασιλέα τῆς Νεαπόλεως. Ὁ εἰρημένος Γίζης ἔβλεπε μὲ λύπην του ὅτι ἡ ἐργασία ἐπροχώρει βραδέως, διότι ὁ Ῥαφαὴλ ἐξήρχετο πολλάκις τῆς ἡμέρας· ζητήσας δὲ νὰ μάθῃ παρ' ἄλλων τὴν αἰτίαν, ἤκουσεν ὅτι ὁ θεῖος ἀριστοτέχνης ἠράτο ὡς ἄγγελος καὶ ἐπεσκέπτετο συχνάκις τὴν ἐρωμένην του. Ἐβιάσθη λοιπὸν ὁ ἀγαθὸς Γίζης νὰ ἑτοιμάσῃ μέρος τοῦ παλατίου του εἰς κατοικίαν πρόσκαιρον αὐτῆς, καὶ ἔκτοτε ἡ ἐργασία τοῦ Ῥαφαὴλ ἐπροχώρησε καὶ εὐωδώθη.

Λέγεται κοινῶς ὅτι τοῦ ἔρωτος τούτου αἱ παραφοραὶ καὶ καταχρήσεις ἐπέφερον τὸν ἄωρον θάνατον τοῦ Ῥαφαὴλ· διότι, ἀτακτήσας ποτὲ παρὰ τὸ σύνηθες, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του πυρέσσων· οἱ δὲ ἰατροὶ, εἰς τοὺς ὁποίους αἰδοῦς χάριν δὲν ἐφανέρωσε τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τῆς νόσου του, ἐκλαβόντες αὐτὴν φλόγωσιν, τὸν ἔφλεβοτόμησαν, καὶ οὕτως ἀποκαρτερήσας ἀπέθανεν. Ἄλλοι δὲ διαφοροτρόπως διηγοῦνται τὴν αἰτίαν

τοῦ θανάτου του. Κατ' αὐτοὺς, μαθὼν ὅτι πρὸ πολλῆς ὥρας τὸν ἐζήτει ἀνυπομόνως ὁ Πάπας, ἔδραμεν ἀπνευστὶ πρὸς τὸ Βατικανὸν, καὶ ἰδρώσας ἀπέθανεν ἐκ περιπνευμονίας. Ἐξέπνευσε δὲ, κατὰ σύμπτωσιν περίεργον, τὴν μεγάλην Παρασκευὴν τοῦ 1520 ἔτους, ἑβδόμην τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου, ὥραν τρίτην τῆς ἡμέρας, εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του, ἐτῶν τριάκοντα ἑπτὰ καὶ ἡμερῶν δέκα. Ἐξεπλήρωσεν ἀκριβῶς πρὸ τοῦ θανάτου του τὰ θρησκευτικά του χρέη, ἀφῆκε κληροδοτήματα διάφορα εἰς τοὺς φίλους του καὶ εἰς εὐσεβῆ καταστήματα, κληρονόμους δὲ αὐτοῦ ἀνέδειξε τοὺς δύο ἐπιστηθίους μαθητάς του Ἰούλιον τὸν Ῥωμαῖον καὶ Φραγκίσκον τὸν Πέννην.

Ἐκηδεύθη μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐνεταφιάσθη εἰς τὸν ναὸν τοῦ Πανθέου, θρηνούσης εἰς τὴν ἐκφορὰν αὐτοῦ πάσης τῆς πόλεως. Ἐφέρετο δὲ ἔμπροσθεν τοῦ λειψάνου, ὡς σημαία ἔνδοξος ὁ μέγας πίναξ τῆς Μεταμορφώσεως, τὸ τελευταῖον τῶν ἀριστουργημάτων του. Πολὺν καιρὸν μετὰ τὸν θάνατόν του ἡ κοινὴ διὰ τὴν στέρησιν αὐτοῦ λύπη δὲν ἠλαττώθη. « Εἶμεθα εἰς τὴν Ῥώμην, ἔγραφεν ὁ περίφημος Βαλτάσαρ ὁ Καστιλιώνης πρὸς τὴν μητέρα του, ἀλλὰ μᾶς φαίνεται ὅτι δὲν εἴμεθα, ἀφοῦ δὲν ἔχομεν πλέον τὸν Ῥαφαὴλ. » Ὁ ἐπίσης περίφημος Καρδινάλιος Βέμβος συνέταξε, κατὰ διαταγὴν τοῦ Πάπα, τὴν ἐπὶ τοῦ τάφου του ἐπιγραφὴν, τῆς ὁποίας οἱ τελευταῖοι στίχοι ἔχουσι τὴν ἑξῆς ἔννοιαν:

« Οὗτός ἐστιν ὁ Ῥαφαὴλ, τὸν ὁποῖον καὶ ζῶντα « ἐφοβήθη ἡ φύσις, μὴ νικηθῇ ὑπ' αὐτοῦ, καὶ « ἀποθανόντα, μὴ συναποθάνῃ μετ' αὐτοῦ. »

* *

Ο ΕΡΩΔΙΟΣ.

πρωτίστη ἰδιότης, ἣν κέκτηται τὸ ὀλίγον γνωστὸν τοῦτο πτηνὸν, τοῦ πηγνύειν τὴν φωλεάν του ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τῶν δένδρων, σπανίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν θάμνων, παρατηρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Προφητάνακτος, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἀφορμὴν ὅπως ποιήσῃ μνείαν περὶ τούτου ἐν τῷ θαυμασίῳ ἐκείνῳ Προοιμιακῷ ψαλμῷ, ἐν ᾧ παριστᾷ τὸν ἐρωδιὸν οἰκοδομοῦντα τὴν φωλεὰν αὐτοῦ ὑψηλότερον πάντων τῶν πτηνῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν προαιωνίων κέδρων τοῦ Λιβάνου, ἃς ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου. « Ἐκεῖ στρουθία ἐννοσσεύσουσι· τοῦ ἐρωδιοῦ ἡ κατοικία ἡγεῖται αὐτῶν. »

Τὸ μονάζον τοῦτο καὶ ἐνταῦτῳ ἀποδημητικὸν πτηνὸν, ὅπερ ὁλοκλήρους ὥρας πολλάκις μένει ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως καὶ ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ποδὸς, ἔχει τριῶν ποδῶν καὶ τριῶν δακτύλων μῆκος ἀπὸ τῆς ἄκρας τοῦ ῥάμφους μέχρι τῶν ὀνύχων, δύο δὲ ποδῶν καὶ δέκα δακτύλων μέχρι τῆς ἄκρας τῆς οὐρᾶς· τὸ πλάτος τῶν ἀνεωγμένων πτερύγων αὐτοῦ εἶνε πέντε ποδῶν, καὶ ὅμως δὲν ζυγίζει εἰμὴ τρεῖς λίτρας ὡς ἔγγιστα.

Τὰ πτερὰ αὐτοῦ εἰσὶ γενικῶς κυανόλευκα ἢ στακτερὰ, τὸ μέτωπον καὶ ἡ ἄκρα τῆς κεφαλῆς λευκὰ, τὸ δὲ ἰνίον κοσμεῖται ἀπὸ μέλανα λόφον, συγκείμενον ἐξ εὐκάμπτων καὶ εὐκινήτων πτερῶν. Τὸ ἔμπροσθεν τοῦ λαιμοῦ εἶνε λευκὸν καὶ πεποικιλμένον ἀπὸ μέλανα στίγματα, τὸ δὲ κάτωθεν στολίζεται ἀπὸ πτερὰ λευκομέλανα καὶ στενά· τὰ πτερὰ τῶν ἐρωδιῶν εἰσὶ κατ' ἀναλογίαν μεγαλήτερα παντὸς ἄλλου πτηνοῦ καὶ πολὺ κυρτὰ, πλήττουσι δὲ τὸν ἀέρα διὰ κινήσεως ὁμαλῆς καὶ κανονικῆς, καὶ ὁμοιόμορφος πτερυγισμὸς ὑψόνει καὶ φέρει τὸ τόσον ἰσχνὸν καὶ λεπτὸν σῶμά των εἰς τοιοῦτον ὕψος, ὥστε δὲν θεωροῦνται πόρρωθεν εἰμὴ πτέρυγες ἄνευ φορτίου, ἕως οὗ εἰσδύσωσιν εἰς τὰ σύγνεφα.

Ὁ ἐρωδιὸς ζητεῖ πανταχοῦ τὴν γειτονίαν τῶν λιμνῶν, ποταμῶν καὶ τελμάτων. Ὅταν ἐνεύρῃ τοὺς ἐκ τοῦ σύνεγγυς διαβαίνοντας βατράχους καὶ ἰχθύας, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν πρωτίστην αὐτοῦ τροφὴν, ἐμβαίνει εἰς τὸ ὕδωρ μέχρι τῶν γονάτων, ἔχων τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν ποδῶν, καὶ ἀφοῦ περιμείνῃ μὲ ὑπομονὴν τὴν καταλληλον στιγμὴν διὰ νὰ καταλάβῃ τὴν λείαν του, ἐξαπλόνει αἴφνης τὸν μακρὸν αὐτοῦ λαιμὸν καὶ διαπερᾷ αὐτὴν διὰ τοῦ ῥάμφους. Πολλάκις ἀπόλλυται ἐξ ἀσιτίας, ἢ ὑποφέρει μακρὰν πεῖναν ἕνεκα τοῦ κατακαλύπτοντος τὰ ὕδατα πάγου, ὅπου καταπίνει ἐξ ἀνάγκης τὴν λεγομένην ὑδατώδη φακὴν καὶ ἄλλα μικρὰ φυτά.

Τὸ σκυθρωπὸν καὶ μονάζον τοῦτο πτηνὸν δὲν ζητεῖ ποσῶς τὴν σκέπην τῶν δένδρων, καθὼς τὰ ἄλλα πτηνά, ἀλλὰ μένει πάντοτε ἀσκεπὲς ἐπὶ πασσάλου ἢ ἐπὶ λοφίσκου ἐν μέσῳ λειμῶνος κατεκλυσμένου. Οἱ ἐρωδιοὶ δὲν περιίπτανται συνήθως εἰμὴ κατὰ τὴν νύκτα, ἀπερχόμενοι εἰς τὰ πλησίον ὑψίκομα δάση, ὅθεν ἐπιστρέφουσι πρὸ τῆς ἡμέρας· τότε ἀκούεται εἰς τὸν ἀέρα φωνὴ ξηρὰ καὶ ὀξεῖα, ἥτις δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν τοῦ χηνὸς, ἐὰν δὲν ἦτο μελαγχολικωτέρα καὶ βραχυτέρα. Εἰ καὶ μονάζοντες ὅμως καὶ εὐαρίθμως διαιτώμενοι, εἰσὶν ἀξιοσημείωτοι διὰ τὴν ταχεῖαν πτῆσίν των, διότι οὐδὲν πτηνὸν ἀπέρχεται τόσον μακρὰν εἰς τὰ ἀντίθετα κλίματα ὅσον αὐτό.

Οἱ ἐρωδιοὶ ἀποφεύγουσι κατὰ τὴν ἡμέραν τὸν ἀνθρωπον. Ὅταν προσβάλλωνται ὑπ' ἀετοῦ ἢ ἱέρακος, δὲν ὑπεκφεύγουσι τὰς προσβολὰς τῶν ἐχθρῶν των, εἰμὴ ὑψούμενοι εἰς τὸν αἰθέρα, καὶ προσπαθοῦντες νὰ ἀρθῶσιν ὑπεράνω ἐκείνων· ὡς τελευταίαν δὲ ἄμυναν, ὅταν πλέον δὲν δύνανται νὰ ἀποφύγωσι τὴν προσβολὴν τοῦ σαρκοφάγου πτηνοῦ, θέτουσι τὴν κεφαλήν των ὑπὸ τὴν πτέρυγα καὶ παρουσιάζουσι τὸ ὀξὺ αὐτῶν ῥάμφος πρὸς τὸν ἅρπαγα, ὅστις, ἐπιπίπτων κατ' αὐτοῦ μετὰ μεγάλης ὁρμῆς, τρυπᾶται ὑπὸ τοῦ ῥάμφους.

Ὅταν συλληφθῇ τὸ πτηνὸν τοῦτο ἐρῆβον οὐδεμίαν τροφὴν δύναται νὰ δεχθῇ, ἐξερεύγεται μάλιστα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἐπειράθησαν νὰ τὸ κάμωσι νὰ καταπίῃ, καὶ ἡ μελαγχολία, νικῶσα τὴν φυσικὴν τῆς διατηρήσεώς του ὁρμήν, παραδίδει αὐτὸ εἰς νέκρωσιν· ἀλλὰ νέον ζωγρηθὲν, τρώγει τὰ ἐντόσθια τῶν ἰχθύων καὶ ὠμὸν κρέας, συνειθίζει ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἐξημέρωσιν, διαιτᾶται μετὰ τῶν ὀρνίθων καὶ γίνεται μάλιστα ἐπιδεκτικὸν κινήσεών τινων διδακτικῶν, ὡς παραδείγματος χάριν τὸ νὰ περιτειλίσσῃ τὸν λαιμόν του περὶ τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου του, κτλ.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐσφαλμένως ἐνόμιζον ὅτι τὸ πτηνὸν τοῦτο ὑποφέρει ἀλιγηδόνας κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ γάμου του. Οἱ νεώτεροι φυσιολόγοι, παρατηρήσαντες μετὰ περιεργείας τὸν βίον καὶ τὰς ἕξεις αὐτοῦ, ἀπέῤῥιψαν τὴν περὶ τούτου γνώμην τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Πλινίου καὶ Θεοφράστου.

Τὸ κρέας τῶν ἐρωδιῶν δὲν εἶνε καλὸν φαγητὸν, ἂν καὶ ἄλλοτε ἀπετέλει βασιλικὸν κυνήγιον· ἀλλ' ἡ ὥρα του παρεῖχε λαμπρὰ πτερὰ, καὶ ἐχρησίμευε πρὸς διασκέδασιν τῶν ἡγεμόνων.

Εἰς τὴν Τουρκίαν τὸ πτηνὸν τοῦτο εἶνε γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Τοῦρνα· διατρέφεται δὲ εἰς πολλῶν πλουσίων τὰς οἰκίας, διεγεῖρον ἀρκούντως τὴν περιέργειαν ὡς ἐκ τοῦ λευκοφαίου πτερώματός του καὶ τοῦ ὑψηλοῦ ἀναστήματός του.

* *

ΤΟ ΚΙΝΕΖΙΚΟΝ ΠΛΟΙΟΝ.

Δόλος πολλάκις νικᾷ τὴν δύναμιν. Μεταξὺ τῶν πρώτων κυριαρχῶν τῶν Ἰνδῶν καὶ Σινδῶν, ἰσχυρότερος ἦτο ὁ ἡγεμὼν τοῦ Σουράν. Ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἐπροσκύνουν αὐτὸν, ἐκτὸς τοῦ τῆς Κίνας· ἡ ἐξαίρεσις αὕτη, δυσαρεστοῦσα πολὺ τὸν μονάρχην, ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ συλλέξῃ ἀπειράριθμον στρατὸν διὰ νὰ ἀπέλθῃ εἰς κατάκτησιν τούτου τοῦ τόπου, αὐτὸς, ὁ ὁποῖος πανταχοῦ εἰσῆλθε νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος, ἐθανάτωσεν ἰδιοχείρως πολλοὺς σουλτάνους καὶ ἐνυμφεύθη τὰς θυγατέρας των. Ὅταν ἠκούσθη εἰς Κίναν ὅτι ὁ ἡγεμὼν τοῦ Σουρὰν ἐξεστράτευσε κατ' αὐτῆς καὶ προσέβαλεν ἤδη τὸν τόπον τοῦ Ταμσὰκ, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας κατελήφθη ἀπὸ μεγάλην ταραχὴν, καὶ συγκαλέσας εἰς ἔκτακτον συμβούλιον ὅλους τοὺς Μανδαρίνους καὶ ἀξιωματικούς του, τοὺς ἐζήτησε συμβουλὰς περὶ τοῦ πρακτέου. Τότε εἷς σοφὸς Μανδαρῖνος προβὰς, ἔμπροσθέν του, «Κύριε τοῦ παντὸς, τῷ λέγει, ὁ δοῦλος σου γνωρίζει τὸ μέσον τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, καὶ ζητεῖ τὴν ἄδειαν νὰ τὸ ἐκτελέσῃ.» Ὑπενεύσαντος τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ Μανδαρῖνος διατάσσει πάραυτα νὰ ἐφοπλίσωσι μέγα πλοῖον, νὰ φορτώσωσιν εἰς αὐτὸ ποσότητα βελονῶν λεπτῶν ἀλλ' ἐσκωριασμένων, καὶ νὰ φυτεύσωσιν ἐν αὐτῷ πυκνόφυλλα δένδρα, καχαμάκης καὶ βιράδας. Συγκροτήσας δὲ τὸ πλήρωμα ἐκ γερόντων φαλακρῶν καὶ ἄνευ ὀδόντων, διευθύνθη πρὸς τὴν Ταμσὰκ, ὅπου προσωρμίσθη μετά τινα χρόνον.

Ὅταν δὲ ὁ ἡγεμὼν τοῦ Σουρὰν ἔμαθεν ὅτι πλοῖον ἔφθασεν ἀπὸ τὴν Κίναν, ἔπεμψεν ἀγγελιαφόρους διὰ νὰ μάθωσιν ἀπὸ τὸ πλήρωμα πόσον ἀπεῖχεν ὁ τόπος των. Οἱ ἀγγελιαφόροι ἦλθον πρὸς τοὺς Κινέζους ἐρωτῶντες τὰ προστεταγμένα, οὗτοι δὲ ἀπεκρίθησαν: «Ὅταν ἀνεπετάσαμεν τὰ ἱστία εἴμεθα ἔτι νέοι, καὶ δυσφορούντες ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης διότι ἐστερούμεθα τὴν πρασινάδα τῶν δασῶν μας, ἐφυτεύσαμεν τὸν σπόρον αὐτῶν τῶν δένδρων. Σήμερον εἴμεθα γέροντες καὶ παρηκμακότες, ἀπωλέσαμεν τὴν κόμην καὶ τοὺς ὀδόντας μας, καὶ αὐτοὶ οἱ σπόροι ἔγειναν δένδρα, καρποφορήσαντα πολὺ πρὸ τῆς ἀφίξεώς μας εἰς τούτους τοὺς τόπους.» Ἔπειτα, δείξαντες τινὰς τῶν ἐσκωριασμένων βελονῶν, προσέθηκαν: «Βλέπετε αὐτὰς τὰς σιδηρᾶς ῥάβδους; ὅτε ἀπεπλεύσαμεν ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Κίνας ἦσαν χονδραὶ ὡς βραχίονες, καὶ τώρα ἡ σκωρία τὰς ἔφθειρε σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου. Δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν, τὰ ὁποῖα παρῆλθον ἐπὶ τῆς θαλασσοπλοΐας μας, ἀλλὰ δύνασθε νὰ ὑπολογίσητε αὐτὰ κατὰ τὰς περιστάσεις, τὰς ὁποίας ἐξεθέσαμεν εἰς ὑμᾶς.» Οἱ ἀγγελιαφόροι ἀνέφερον εἰς τὸν ἡγεμόνα τοῦ Σουρὰν ὅ,τι ἤκουσαν· οὗτος δὲ, πιστεύσας τοὺς λόγους τῶν Κινέζων, καὶ ὑπολογίσας ὅτι ὁ τόπος των ἀπέχει διάστημα ἀπέραντον, ἔκρινε φρονιμώτερον νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, καὶ τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ του ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐπικράτειάν του

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΟΦΩΝ ΑΝΔΡΩΝ. — Ἰταλική τις παροιμία λέγει: « Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάττῃ ἀπὸ τοὺς φίλους μου, ἀπὸ δὲ τοὺς ἐχθρούς μου φυλάττομαι μόνος μου.

Χαίρου τὰ ἀγαθὰ τῆς σήμερον, ἂν ὁ Θεὸς στείλῃ, καὶ ὑπόφερε μὲ ὑπομονὴν καὶ πράως τὰ κακά, διότι μόνον τὸ σήμερον κεῖται εἰς τὴν ἐξουσίαν σου, τὸ δὲ χθὲς τετέλεσται καὶ τὸ αὔριον δὲν ἐγεννήθη.

Ἀπολεσθεῖσα περιουσία δύναται νὰ ἀνακτηθῇ διὰ οἰκονομίας, βλάβη τῆς ὑγείας νὰ διορθωθῇ διὰ σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας, λησμονηθεῖσαι γνώσεις νὰ ἀνακτηθῶσι διὰ μελέτης, ψυχρανθεῖσα φιλία νὰ θερμανθῇ διὰ συγγνώμης, ἀπολεσθεῖσα ὑπόληψις νὰ κερδηθῇ ἐκ νέου διὰ μεταμελείας καὶ ἀσκήσεως ἀρετῆς· ἀλλ' ὁ μάτην δαπανώμενος καὶ φεύγων χρόνος πῶς δύναται νὰ ἀνακτηθῇ;

Διογένης ὁ κυνικὸς φιλόσοφος πρὸς παλαιστὴν γενόμενον ἰατρὸν εἶπεν: « Ἤλλαξες ἐπάγγελμα, διὰ νὰ ῥίπτῃς εὐκολώτερα τὸν ἀντίπαλόν σου κατὰ γῆς. »

Βουαλὼ Δεσπρεὼ, ὁ περίφημος Γάλλος Σατυρικὸς τοῦ μεσαιῶνος, ἐρωτώμενος διατί εἶνε τόσον ἀκριβὴς εἰς τὰς ὥρας τῆς ἐπισκέψεών του, ἔλεγε: « Διότι τὰ ἐλαττώματα ἑνὸς ἀνθρώπου παρίστανται πρὸ πάντων εἰς τὰ ὄμματα ἐκείνου, ὅστις τὸν περιμένει ἀνυπομόνως.

Ὁ αὐτὸς, ἐρωτηθεὶς ποία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ νεκροῦ καὶ παραλυτικοῦ, « Ὁ μὲν παραλυτικὸς, ἀπεκρίθη, εἶνε νεκρὸς πάσχων, ὁ δὲ νεκρὸς, παραλυτικὸς μὴ πάσχων. »

Τὸ ἄνθος, κατὰ τὸν Σατωβριάνδον, εἶνε ἡ θυγάτηρ τῆς πρωΐας, τὸ θέλγητρον τοῦ ἔαρος, ἡ πηγὴ τῆς εὐωδίας, ἡ χάρις τῶν παρθένων καὶ ὁ ἔρως τῶν ποιητῶν. Ἡ ἐλπὶς ἔχει ἐν αὐτῷ τὸ πράσινόν της, ἡ ἀθωότης τὴν λευκότητά της, ἡ σεμνότης τὰς ῥοδίνους αὐτῆς χροιάς, κτλ.

ΜΝΗΜΟΝΙΚΟΝ. — Τὸ χάρισμα τοῦ μνημονικοῦ δὲν ἐδόθη μὲ τὸ αὐτὸ μέτρον εἰς ὅλους, καθὼς τὰ πλεῖστα τῶν δώρων τῆς φύσεως, ἀλλ' ἐν βαθμῷ τινι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον μετριότητος. Ἐν τούτοις εἰς τὴν ἱστορίαν ἀπαντῶμεν ἐξαίσια παραδείγματα μεγαλομνημόνων, ἐξ ὧν ἀναφέρομέν τινας ἐνταῦθα:

Μητρόδωρος ὁ φιλόσοφος, σύγχρονος τοῦ κυνικοῦ Διογένους, διετείνετο ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπαναλάβῃ ὅσας ὁμιλίας εἶχεν ἀκούσει ἐντὸς τῆς ἡμέρας. — Κῦρος, ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας, ἐνθυμεῖτο τὰ ὀνόματα τριάκοντα χιλιάδων ἐκ τῶν στρατιωτῶν του. — Ὁ μέγας βασιλεὺς τοῦ Πόντου Μιθριδάτης, ὁ βασιλεύσας διαφόρων ἐθνῶν ἐπὶ εἴκοσι δύο ἔτη, ἐλάλει εἰς ἕκαστον τῶν ὑπηκόων του τὴν ἰδίαν του γλῶσσαν, χωρὶς νὰ μεταχειρισθῇ διερμηνέα. — Ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ ὑπηγόρευε συγχρόνως δέκα ἐπιστολὰς εἰς τοὺς γραμματεῖς του, χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν σειρὰν σὺν ἐμιᾶς. — Ὁ Σενέκας ἐνθυμεῖτο ἕως δύο χιλιάδας λέξεις κατὰ σειρὰν, ἃς ἐπανελάμβανε καθ' ἣν τάξιν τὰς εἶχεν ἀκούσει· ἠδύνατο δὲ νὰ ἐπαναλάβῃ καὶ διακοσίους στίχους, ἅπαξ ἀκούσας αὐτοὺς ἀναγινωσκομένους. — Ὁ Σιμπλίκιος εἶχε τόσον μνημονικὸν, ὥστε ἠδύνατο νὰ ἀπαγγείλῃ ἐκ στήθους ὅλην τὴν Αἰνιάδα. — Ὁ Καρνεάδας ἐνθυμεῖτο ὁλόκληρα βιβλία, τὰ ὁποῖα ἀνεγίνωσκεν εἰς διαφόρους βιβλιοθήκας, καὶ ἠδύνατο ἐπομένως νὰ τὰ εἴπῃ ἐκ στήθους κατὰ σειρὰν, κτλ. κτλ.

ΚΑΙ ΑΥΘΙΣ ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. — Ὁ Γολδόνης διατείνεται ὅτι αἱ μηχανουργίαι τῆς γυναικὸς αὐξάνουν μετὰ τῆς ἡλικίας της.

— Τὸ γυναικεῖον πνεῦμα εἶνε γλυκύτερον τοῦ μέλιτος, ἀλλὰ καὶ τὸ κέντρισμα τῆς γυναικὸς εἶνε ἀκόμη σκληρότερον τοῦ τῆς μελίσσης.

— Ἡ ζωὴ τῶν γυναικῶν σύγκειται ἐκ τεσσάρων ἡλικιῶν, αἵτινες παριστάνονται διὰ τῶν ἑξῆς: Κούκλα, καθρέπτης, τέχνη τοῦ κεντᾷν καὶ βιβλίον.

Πτωχός τις Ἰνδὸς, ἐλευθερωθεὶς τῶν μεριμνῶν τοῦ κόσμου τούτου ὡς καὶ τῆς διεστραμμένης συζύγου του, παρουσιάσθη εἰς τὴν θύραν τοῦ παραδείσου τοῦ Βράμα. — « Ἐδοκίμασας τὰς βασάνους τοῦ Καθαρτηρίου; τὸν ἠρώτησεν ὁ θεός. — Ὄχι· ἀλλ' ἤμην νυμφευμένος. — Τότε εἴσελθε, διότι εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτό. » Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἔφθασε καὶ ἄλλος τις νεκρὸς, ὅστις παρεκάλεσε τὸν Βράμαν νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ διαβῇ ὡσαύτως. — « Σιγά, σιγά! ἦσο εἰς τὸ Καθαρτήριον; — Ὄχι· ἀλλὰ τί ἐκ τούτου; μήπως δὲν ἀφῆκες τώρα νὰ διαβῇ ἕνα ἄλλον, ὅστις δὲν εἶχεν ὑπάγει μήτε ἐκεῖνος εἰς τὸ Καθαρτήριον; — Ναὶ, ἀλλ' αὐτὸς εἶχε νυμφευθῇ. — Εἶχε νυμφευθῇ! ἀλλ' ἐγὼ ἐνυμφεύθην δίς. — Ὥρα καλή! ὥρα καλή! ἐπανέλαβεν ὁ Βράμας· ὁ παράδεισος δὲν ἔγεινε διὰ τοὺς παράφρονας! »

Ο ΕΛΕΦΑΣ, ΟΙ ΛΥΚΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΑΤΑ.

'Ο βαρὺς 'Ελέφας ἔθνους ἐβασίλευε Προβάτων·
καὶ τῆς Κυβερνήσεώς του 'Υπουργοὺς μὲν εἶχε Λύκους,
διοικοῦντας διὰ νόμων κι' ἐλευθέρων συνταγμάτων,
κατασκόπους δὲ τοῦ θρόνου εἶχε κάμει τοὺς Πιθήκους.

Κι' οἱ μὲν 'Υπουργοὶ ἀσπλάγχνως τὸν λαὸν ἐλεηλάτουν,
οἱ δὲ Πίθηκοι ὑπούλως διηγοῦντο τῷ μονάρχῃ
ὅτ' οἱ 'Υπουργοὶ τοὺς νόμους καὶ τὸ σύνταγμα φυλάττουν,
καὶ εἰς τὸν λαὸν μεγάλη εὐχαρίστησις ὑπάρχει.

Πλὴν τὰ Πρόβατα, εἰς ἄκρον φθάσαντα ἀπελπισίας,
ἔκθεσιν εἰς τὸν μονάρχην παρισταῦν τῶν ἐγκλημάτων,
ἀναφέρουσι τῶν Λύκων τὰς ὡριαίας παρανομίας
καὶ ἀπαλλαγὴν αἰτοῦνται τῶν τοσούτων παθημάτων.

'Ο 'Ελέφας ἐθυμώθη καὶ καλεῖ ἐνώπιόν του
'Υπουργοὺς καὶ κατασκόπους, κ' εἰς αὐτοὺς καθυποβαλὼν
τὰς λεπτομερεῖς ἐκθέσεις τῶν ἀγαπητῶν λαῶν του,
ζητεῖ λόγον τῶν ἐν ταύταις παρανομιῶν μεγάλων.

" Βασιλεῦ, λέγουν οἱ Λύκοι, εἶνε ψεῦται οἱ λαοί σου,
" μᾶς συκοφαντοῦν ἀδίκως ἀπὸ ζήλιαν καὶ φθόνον.
" Σὲ ὀμνύομεν δὲ ὅτι, μὰ τὴν ἀκριβῆ ζωήν σου!
" πέρνομεν ἀπ' τὸ καθένα ἀπὸ μίαν προβίτσα μόνον. ,,

'Ο δ' 'Ελέφας, τὴν μακράν του συρκινήσας προβοσκίδα,
ὡς 'Ελέφας ἀπεκρίθη· " Καὶ τώρα οἱ λαοί μου
" διὰ τὸ μηδὲν φωνάζουν· τοὺς ἐγνώρισα, τοὺς εἶδα.
" Δίκαι' εἶν' οἱ 'Υπουργοί μου, καὶ πιστοὶ οἱ αὐλικοί μου! ,,

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Οἰνόφλυξ τις ἔλεγε: « Διατείνονται ὅτι ἓν ποτήριον οἴνου δίδει δύναμιν· ἀλλ' ἰδού, ἐγὼ ἔπιον πλέον τῶν τεσσαράκοντα, καὶ ὅμως ἀκόμη δὲν ἠμπορῶ νὰ σταθῶ εἰς τοὺς πόδας μου! »

Σπαρτιάτης παρεπονεῖτο εἰς τὴν μητέρα του ὅτι τὸ ξίφος του ἦτο βραχύ· (ὅλων τῶν Σπαρτιατῶν τὰ ξίφη ἦσαν βραχέα). — « Πλησίαζε περισσότερον εἰς τὸν ἐχθρόν, ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ, καὶ θὰ τὸ εὕρῃς μακρότατον. »

« Χθὲς παρευρέθην εἰς τὸ 'Ελληνικὸν θέατρον ἔλεγε Κυρία τις πρός τινα φίλην της. — Καὶ τί παρέστησαν, φιλτάτη μου; τὴν ἠρώτησεν ἐκείνη. — Τὸ δρᾶμα 'Ραδιουργία καὶ Ἔρως. — Καὶ πῶς σᾶς ἐφάνη; — Μὰ τὴν ζωήν μου, τόσον πολὺ ἐπροσεξα εἰς τὸν ἔρωτα, ὥστε δὲν ἔλαβον καιρὸν νὰ μείνω εἰς τὴν ῥαδιουργίαν. »

Κύριός τις, προσλαβὼν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του εὐήθη ὑπηρέτην, τῷ ἔδωκεν ἐγγράφως τὰ διάφορα τῆς ὑπηρεσίας του εἴδη. Ἐξελθὼν δὲ μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἐξοχήν, ἔπεσεν ἐξ ἀπροσεξίας εἰς βαθὺν βόθρον, καὶ ἔκραξεν εἰς βοήθειαν τὸν ὑπηρέτην του· οὗτος δέ, ἀντὶ νὰ τρέξῃ, ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ θυλακίου του σημείωσιν καὶ φυλλομετρήσας αὐτήν, εἶπε: « Τοιαύτη ὑπηρεσία δὲν ὑπάρχει σημειωμένη εἰς τὸ ὑπόμνημά μου. » Καὶ ἀνεχώρησεν, ἀφήσας τὸν κύριόν του εἰς τὸν βόρβορον.

Γασκόνος, εἰσελθὼν εἰς κουρεῖον, ἔπεσεν εἰς χεῖρας ἀμαθοῦς καὶ ἀνεπτηδείου κουρέως, ὅστις, μὴ γνωρίζων νὰ μεταχειρισθῇ ἐλαφρὰ τὸ ξυράφιον, ἀπέκοπτε μετὰ τῆς γενειάδος τεμάχια ἐκ τῆς ἐπιδερμίδος. 'Ο καλὸς Γασκόνος, χάσας τὴν ὑπομονήν του, στρέφεται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ξυρίσματος καταματωμένος πρὸς τὸν ἀδέξιον κουρέα καὶ τῷ λέγει: « Φίλε μου, ξυρίζεις ἢ ἐκδέρεις; ἂν ξυρίζῃς, γνώριζε ὅτι ξυρίζεις πολὺ δυνατά, ἂν δὲ ἐκδέρῃς, ἐκδέρεις πολὺ ἐλαφρά. »

Στρατιῶταί τινες ἐπεδείκνυον τὰς πληγάς των ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ ΙΒ', ὅστις τοὺς ἠρώτησε ποῖοι τοὺς ἐπλήγωσαν. « — Οἱ ἐχθροὶ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος! ἀπεκρίθησαν ἐκεῖνοι. — Ἦσαν λοιπὸν ἀνδρειότεροί σας; εἶπεν ὁ βασιλεύς. — Ὄχι, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν εὐθὺς εἷς τῶν στρατιωτῶν· ἐκεῖνοι μᾶς ἐπλήγωσαν μόνον, ἐνῷ ἡμεῖς τοὺς ἐφονεύσαμεν! «

Ἐσπέραν τινὰ παριστάνετο ἐνώπιον τῆς Αὐλῆς δρᾶμά τι τοῦ περιφήμου Πίρωνος. 'Ο ἀπαγγέλλων ἠθοποιὸς ἐσταμάτησεν εἰς τὰς λέξεις ταύτας: « Τότε λοιπὸν ἔφθασα εἰς τὴν Ῥώμην... » τὰς ὁποίας ἐπανέλαβε δὶς καὶ τρὶς, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν συνέχειαν. Βλέπων δὲ τὸν ὑποβολέα ἀπροσεκτοῦντα, ἀποτανθεὶς ἐπὶ τέλους πρὸς αὐτὸν, ἀνέκραξε μετ' ὀργῆς· « Καὶ τί διάβολον λοιπὸν ἔκαμα εἰς τὴν Ῥώμην; »

Κακοῦργος, ἐρωτώμενος ἂν ἀληθῶς ἔπραξεν ὅλα τὰ κακουργήματα, ἐφ' οἷς κατηγορεῖτο, « Ἔπραξα καὶ ἄλλο χειρότερον! ἀπεκρίθη. — Τὸ ποῖον; — Τὸ νὰ σταθῶ νὰ μὲ συλλάβουν. »

Ἐπιστάτης χωρίου τινός, δίδων εἰς τὸν πρωτοϊερέα λογαριασμὸν τῶν δαπανηθέντων πρὸς κόσμον τῆς Ἐκκλησίας χρημάτων, μεταξὺ ἄλλων ἄρθρων ἔθεσε καὶ τὸ ἑξῆς: « Εἴκοσι σολδία διὰ τὸ κρέμασμα τεσσάρων Ἀγγέλων ὑπεράνω τοῦ θυσιαστηρίου. »

Μαθηματικός τις ἐμβῆκεν εἰς πορθμεῖον διὰ νὰ διέλθῃ τὸν ποταμόν. Διαρκοῦντος τοῦ πλοὸς, ἠρώτησε τὸν πορθμέα ἂν ἐγνώριζεν Ἀριθμητικήν. — « Ὄχι, Κύριε, ἀπήντησεν οὗτος· πρώτην φορὰν σήμερον ἀκούω τὸ ὄνομά της. — Μὲ λυπεῖ πολὺ, ἐπανέλαβεν ὁ μαθηματικὸς, διότι ἐχάθη ἓν τέταρτον τῆς ζωῆς σου. » Μετ' ὀλίγας στιγμὰς, ἠρώτησε πάλιν τὸν πορθμέα ἂν ἐγνώριζε τίποτε περὶ τῶν μαθηματικῶν· ὁ πορθμεὺς μειδιάσας ἐπανέλαβε τὰ αὐτά. — « Αἴ λοιπὸν, εἶπεν ὁ μαθηματικὸς, ἐχάθη καὶ ἄλλο τεταρτημόριον τῆς ζωῆς σου! » Καὶ τρίτη ἐρώτησις προετάθη εἰς τὸν πορθμέα ἂν ἔμαθέ ποτε Ἀστρονομίαν, πλὴν καὶ εἰς ταύτην ἡ αὐτὴ ἐδόθη ἀπάντησις παρὰ τοῦ πορθμέως. — « Ἀ! φίλε μου, ἤξευρε ὅτι καὶ ἄλλο τεταρτημόριον τῆς ζωῆς σου ἐχάθη. » Τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ σκάφος, παρασυρθὲν ὑπὸ τῆς ὁρμῆς τοῦ ῥεύματος, προσέκρουσεν εἰς ἕνα βράχον καὶ κατατρυπηθὲν κατεποντίζετο· ὁ πορθμεὺς ἀναπηδήσας ἐξέβαλε τὸ φόρεμά του, καὶ μετὰ προθυμίας πολλῆς ἠρώτησε τὸν φιλόσοφον ἂν ἐγνώριζε νὰ κολυμβᾷ. Ἀπαντήσαντος δὲ αὐτοῦ ἀποφατικῶς, — « Αἴ λοιπὸν, φίλε μου, εἶπεν ὁ πορθμεὺς, σὲ εἰδοποιῶ ὅτι ἐχάθη ὅλη σου ἡ ζωὴ, ἐπειδὴ τὸ πορθμεῖον καταποντίζεται! »

Πτωχός τις τεχνίτης ἐδάνεισεν ἓν τάλληρον εἰς τὸν γείτονά του, ὅστις δὲν εἶχε, φαίνεται, πολλὴν ὄρεξιν νὰ τοῦ τὸ ἀποδώσῃ. Ὁ δανειστὴς, ἐν ἀνάγκῃ εὑρισκόμενος, τὸν λαμβάνει μίαν ἡμέραν κατὰ μέρος, καὶ τὸν παρακαλεῖ ἐπιμόνως νὰ ἀποδώσῃ τὸ ὀφειλόμενον εἰς αὐτόν. — « Ἡσύχασε, φίλε μου, τῷ λέγει ὁ ἄλλος, ἐντὸς ὀλίγου θὰ σὲ πληρώσω εἴτε μὲ τὸν ἕνα τρόπον εἴτε μὲ τὸν ἄλλον. — Πλὴν σὲ παρακαλῶ, ἀπήντησεν ὁ ἀγαθὸς τεχνίτης, ὁ τρόπος αὐτὸς νὰ ὁμοιάζῃ τὸ τάλληρόν μου! »

Ὁ Μαρμοντέλλος, ὅστις ἐποίει ἀθλιεστάτους στίχους, ἐνόμισε πρέπον νὰ συγγράψῃ περὶ ποιητικῆς τέχνης, καὶ νὰ περιγράψῃ τὴν θεωρίαν τέχνης, τὴν ὁποίαν τόσον ἀθλιέστατα ἐννόει. Ὁ Πίρων, ἀναγνώσας τὴν ποιητικὴν ταύτην, ἀνέκραξεν: « Ὁ Μαρμοντέλλος εἶνε ὡς ὁ τῶν Ἑβραίων νομοθέτης· δεικνύει εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, εἰς ἣν δὲν θέλει εἰσέλθει ποτὲ ὁ ἴδιος. »

Μαλὲκ, ὁ Βεζίρης τοῦ Καλίφου Μοσθούδη, ἡττήσας κατὰ κράτος τὸν χριστιανικὸν στρατὸν, συνέλαβεν αἰχμάλωτον καὶ αὐτὸν τὸν Αὐτοκράτορα. Προσκαλεσάμενος δὲ αὐτὸν εἰς τὴν σκηνήν του, τὸν ἠρώτησε μὲ ποῖον τρόπον ἐπεθύμει νὰ τὸν μεταχειρισθῇ. — « Ἂν κάμνῃς τὸν πόλεμον ὡς βασιλεὺς, ἀπήντησεν ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀπόδος μοι εἰς τὸ Κράτος μου· ἂν τὸν κάμνῃς ὡς ἔμπορος, πώλησόν με, ἂν δὲ τὸν κάμνῃς ὡς μακελλάρης, σφάξον με. » Ὁ Ὀθωμανὸς ἀξιωματικὸς ἀπέπεμψεν αὐτὸν πάραυτα, θαυμάσας τὴν ἑτοιμόνοιάν του.

Γασκόνος τις ἔλεγεν: « Ἔχω τόσον ἀρειμάνιον καὶ τρομερὸν τὸ ἦθος, ὥστε, ὅταν ἀτενίζω εἰς τὸ κάτοπτρον, τρέμω φοβούμενος τὸν ἴδιον ἑαυτόν μου. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΑΣΜΑΤΙΟΝ.

Ἅμα τὸ σκότος τῆς νυκτὸς διαλυθῇ καὶ φύγῃ
καὶ ἡ πρωΐα τὰς λαμπρὰς ἀκτῖνάς της σκορπίσῃ,
ἐπὶ τῆς χλόης τὸ ἄβρὸν λευκόῤῥοδον ἀνοίγει
τὸν θεῖον κάλυκά του,
καὶ συγχωρεῖ τὸν ὀφθαλμὸν τυχόντος διαβάτου
εἰς τὰ παρθένα κάλλη του ἀνέτως νὰ τρυφήσῃ.
Τὰ βλέμματα τὰ πρωϊνὰ ἀπόφευγε, φιλτάτη,
μὴ πράττῃς ὅ,τι πράττει
τὸ λευκόῤῥοδον.

Εἰς τὰς ἀνθούσας πρασιὰς ἐρημικῶν λειμώνων,
ὅπου γλυκὺς ὁ Ζέφυρος καὶ μυρωμένος πνέει,
τὸ ἀφελὲς λευκάνθεμον νὰ περιτρέχῃ μόνον
ἐπιθυμίαν ἔχει.
Ὁ Ζέφυρος κατόπιν του ἐρωτευμένος τρέχει·
τὸ φθάνει, τὸ ἀσπάζεται. . . . ἐκεῖνο πλὴν ἐκπνέει.
Καὶ τοῦ Ζεφύρου τὴν πνοὴν ἀπόφευγε, φιλτάτη,
μὴ πράττῃς ὅ,τι πράττει
τὸ λευκάνθεμον.

Ὑπὸ πυκνὰ φυλλώματα τὰ ἔα ὑποκρύπτουν
τὴν ταπεινὴν των βλάστησιν ὡς αἱ ἀθῶαι κόραι,
καὶ τοὺς γλυκεῖς των ἔρωτας τερπνῶς ἀποκαλύπτουν,
ὁπόταν γλυκοχύνῃ
τὰς ἀργυρὰς ἀκτῖνάς της ἐαρινὴ σελήνη
καὶ ἱλαρῶς προσμειδιοῦν τοῦ ἔαρος αἱ ὧραι.
Εἰς βάθος δάσους σκιερὸν ἂς φύγωμεν, φιλτάτη,
ἐκεῖ μᾶς προφυλάττει
ἡ πυκνότης του.

Χ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΑΟΓΟΠΑΙΓΝΙΑ ΕΝΣΤΙΧΑ.

11.

Σὺ τραγῳδεῖς μελῳδικὰ, καὶ τοὺς ἀέρας μία
μύρου ἀναθυμίασις πληροῖ, ὦ ἐρασμία.

12.

Τὰ φύλλα τῆς καρδίας μου κρατεῖς καὶ ξηράνετα,
ἡ ὀδὸς αὐτοῖς ἀναψυχὴν καὶ ὀροσιμὸν, Ἄννίτα!

13.

Σὺ κελαδεῖς ὡς ἀηδὼν, κ' ἐγὼ νὰ μέλπωμένει
τοῦ ἔρωτός μας τὰς πικρὰς στιγμὰς, ὦ Μελπομένη!

14.

Ὁ πάσχων χειμῶνα τὸ ἔαρ αἰτεῖ,
κἀγὼ τὴν φιλίαν τὴν σὴν, Ἀρετή.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

11.

Δίσκελον εἶμαι καὶ ὀξύ· μεγάλα διαπράττω,
τὸν κόσμον ὅλον, κἂν μικρὸν, κινῶ καὶ συνταράττω.
Συνθήκας κλείω τῶν ἐθνῶν καὶ δένω συμμαχίας,
ἀνακοινῶ πρὸς τοὺς μακρὰν τὰς ἄλλων διανοίας,
ὡς ἄλλη σάλπιγξ. Πλὴν ἐὰν μὲ ἀποκεφαλίσῃς,
μονόποδα μικρὸν πολὺ κύκλωπα καταστήσεις,
φέροντα ἡμισέληνον, φίλε, ἐπὶ τῶν νώτων
καὶ χρήσιμον πρὸς ἕνωσιν τμημάτων διεστώτων.
Τὸν πόδα ἢ τὸν ὀφθαλμὸν ἂν αἴφνης μοῦ συντρίψῃς,
ἄχρηστος μένω καὶ εὐθὺς 'ς τὸν ὀρόμον θὰ μὲ ῥίψῃς.

12.

Εἶμαι δῆμος κ' ἐπὶ νήσου μιᾶς Ἑλληνίδος κεῖμαι,
πλὴν εἰς τῶν σοφῶν τοὺς οἴκους στολισμὸς μεγαλος εἶμαι·
τείνων χεῖρα πρὸ τοῦ στήθους, ὥσπερ ἀληθὴς ἐπαίτης,
ἐπ' αὐτῆς συχνὰ μὲ φέρεις ἐν καιρῷ τῆς σῆς μελέτης.

13.

Ὅ,τι σημαίνω ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν σημαίνω.
Ἂν κόψῃς μου τὴν κεφαλὴν,
μὲ ἀπορίαν σου πολλὴν
θέλεις ἰδεῖ πῶς καὶ τρηθεὶς πάλιν ὁ ἴδιος μένω.

Ζ. ΜΠΙΣΤΑΚΗΣ.

ΛΥΣΙΣ
ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 10
ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Γόνος — μόνος — πόνος — φόνος — τόνος — ὄνος.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΤΟ ΗΜΕΤΕΡΟΝ ΠΛΑΝΗΤΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ.

Α'.

Περιγραφὴ τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος.

« Ἐπίστασαι δὲ τροπὰς οὐρανοῦ, καὶ τὰ « ἐν οὐρανῷ ἔγνως. » ΙΩΒ. ΑΗ'. 33.

Τὸ ἡμέτερον ἀσήμαντον καὶ ἁπλούστατον σχετικῶς ὡς πρὸς τὰ ἄλλα πλανητικὸν σύστημα, εἰς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς ἐπιστήμης, συνίσταται ἐκ τοῦ Ἡλίου, κέντρου φωτὸς, θερμότητος καὶ ζωῆς εἰς τὰ λοιπὰ σώματα τοῦ συστήματος τούτου, ἐξ 74 περίπου πλανητῶν διαφόρου μεγέθους, ἐξ εἴκοσι καὶ ἑνὸς δορυφόρων ἢ σελήνων καὶ τινος μυριάδος κομητῶν, ἐξ ὧν τινὲς μένουσι μονίμως ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ κόσμου, ἄλλοι δὲ βυθίζονται ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας εἰς τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις τῶν οὐρανῶν, μεταβαίνοντες ἴσως εἰς ἄλλα συστήματα, ὡς ὑπερεχούσης ἐπ' αὐτοὺς τῆς ἕλξεως ἄλλων ἡλίων μεγαλητέρων τοῦ ἡμετέρου. Εἰς ταῦτα δὲ δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν, ὡς συστατικὰ μέρη τοῦ συστήματος τούτου, πρῶτον μὲν νεφελοειδῆ τινὰ δακτύλιον μεταξὺ τῆς τροχιᾶς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Ἀφροδίτης, περιστρεφόμενον περὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἄξονα καὶ προξενοῦντα τὸ ζωδιακὸν φῶς, δεύτερον δὲ, πλῆθος σκοτεινῶν ἀστεροειδῶν λίθων, τῶν ὁποίων αἱ τροχιαὶ τέμνουσι τὴν τῆς Γῆς ἢ ἀπομακρύνονται ἀπ' αὐτῆς ὀλίγον, καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἐξηγοῦνται, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω, οἱ διαθέοντες ἀστέρες, αἱ βολίδες καὶ οἱ ἀερόλιθοι.

Οἱ ἀρχαῖοι ἀστρονόμοι ὑπελάμβανον ὅτι περιωρισμένος τις ἀριθμὸς πλανητῶν δορυφορεῖ τὸν Ἥλιον, καὶ ἀνεβίβαζον αὐτοὺς μέχρι τῶν πέντε ἢ ἑπτὰ, τουτέστιν ὅσοι ἦσαν ὁρατοὶ διὰ γυμνῶν ὀφθαλμῶν, ἕως οὗ αἱ ἀκριβέστεραι ἔρευναι τῶν νεωτέρων ἀστρονόμων, βοηθουμένων ὑπὸ τῆς θαυμασίας τελειοποιήσεως τῶν ἀστρονομικῶν ἐργαλείων, ηὔξησαν τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν. Τίς δὲ οἶδεν

ἂν μετὰ παρέλευσιν πολλῶν αἰώνων, τελειοποιηθέντων ἔτι περισσότερον τῶν τηλεσκοπίων, ὁποῖαι σημαντικαὶ προσθῆκαι θέλουν γίνει εἰς τὸν σήμερον ὡς τέλειον νομιζόμενον κατάλογον τῶν ἀπαρτιζόντων τὸ σύστημα ἡμῶν πλανητῶν;

Οἱ τέως γνωστοὶ πλανῆται καὶ οἱ κυριώτεροι, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ πλησιεστέρου εἰς τὸν Ἥλιον καὶ πρώτου κατὰ τὴν τάξιν, εἰσὶν οἱ ἑξῆς: Ἑρμῆς, Ἀφροδίτη, Γῆ, Ἄρης, Ζεύς, Κρόνος, Οὐρανός, Ποσειδών. Ἕως ἑξήκοντα τέσσαρες λογίζονται οἱ μεταξὺ τοῦ Ἄρεος καὶ τοῦ Διὸς ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀστρονόμων κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἀνακαλυφθέντες μικροὶ πλανῆται, τοῦ ἀθροίσματος τῶν ὁποίων πρῶτος πρὸς ἡμᾶς εἶνε ἡ Χλωρίς, ἀκολούθως ἡ Ἀριάδνη, εἶτα ἡ Ἁρμονία, Μελπομένη, Νίκη, κτλ. καὶ τελευταῖοι, πρὸς τὸ παρὸν τουλάχιστον μέχρι νέας ἀνακαλύψεως, ἡ Θέμις, Εὐφροσύνη, Ὑγίεια. Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι ὅλοι οὗτοι οἱ πλανῆται, οἱ λεγόμενοι τηλεσκοπικοί, διότι διὰ γυμνῶν ὀφθαλμῶν ποτὲ δὲν φαίνονται, περιέχονται ἐντὸς ζώνης τριάκοντα καὶ ἑνὸς ἑκατομμυρίων λευγῶν ἐκτάσεως, ἐνῷ μεταξὺ τοῦ διαστήματος τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς ἡμετέρας Γῆς, ὅπερ ἔχει ἔκτασιν τριάκοντα ὀκτὼ ἑκατομμυρίων λευγῶν, οὐδὲν ἄλλο σχεδὸν οὐράνιον σῶμα εὑρίσκεται ἐκτὸς τῶν πλανητῶν τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Ἀφροδίτης.

Ὁ τελευταῖος πλανήτης τοῦ ἡμετέρου συστήματος πρὸς τὸ παρὸν εἶνε ὁ Ποσειδών, ἀνακαλυφθεὶς τῷ 1846 ἐν Βερολίνῳ τῆς Πρωσσίας, μέγας πλανήτης δευτέρου βαθμοῦ (ὑπολογιζομένου πρώτου βαθμοῦ τοῦ πλανήτου τοῦ Διός), ἐξωρισμένος εἰς τὰ ἀπώτατα ὅρια τοῦ ἡμετέρου συστήματος, καὶ ἀπέχων τοῦ Ἡλίου περὶ τὰ χίλια διακόσια ἑκατομμύρια λευγῶν. Τίς δὲ οἶδεν ἂν καὶ πέραν τοῦ οὐρανίου τούτου σώματος ὑπάρχει καὶ ἕτερος ἢ καὶ ἄλλοι πολλοὶ πλανῆται, ἀσυγκρίτως μεγαλήτεροι ἢ μικρότεροι τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ οἵτινες ποτὲ ἴσως δὲν θέλουν ἀνακαλυφθῆ μ' ὅλας τὰς τροποποιήσεις τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης; Καὶ ὅμως ἡ θαυμασία ἔλξις τοῦ Ἡλίου ἐπενεργεῖ ἐπ' αὐτῶν, καὶ συνέχει καὶ τούτους κατὰ τὰς ἀπωτάτας ἐκείνας ἐσχατιάς!

Διὰ νὰ σχηματίσωμεν δὲ πλήρη ἰδέαν περὶ τοῦ ὄγκου καὶ τῶν σχετικῶς ἀπὸ τοῦ Ἡλίου καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεων τῶν σωμάτων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα, δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐπιτυχῶς τὴν ἑξῆς ὁμοίωσιν σύγκρισιν. Ἂς φαντασθῶμεν ἀγρὸν ἢ λειμῶνα πάνυ ὁμαλόν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἂς θέσωμεν τεχνητὴν σφαῖραν, ἔχουσαν διάμετρον δύο ποδῶν διὰ νὰ παραστήσῃ τὸν Ἥλιον. Τότε ὁ Ἑρμῆς θὰ παρασταθῇ διὰ κόκκου σινάπεως, καὶ θὰ εὑρίσκεται εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Ἡλίου 27 μέτρων (14 ὀργυιῶν). Ἡ Ἀφροδίτη καὶ ἡ ἡμετέρα Γῆ θὰ παρασταθῶσι διὰ πίσσου (πιζελίου), καὶ ἡ μὲν πρώτη θὰ εὑρίσκεται εἰς ἀπόστασιν 46 μέτρων (25 ὀργ. καὶ 4 ποδῶν) ἡ δὲ Γῆ εἰς ἀπόστασιν 70 μέτρων (35 ὀργ. καὶ 5 ποδ.) Ὁ Ἄρης θὰ παρασταθῇ διὰ παχείας κεφαλῆς καρφίδος καὶ εἰς ἀπόστασιν 109 μέτρ. (54 ὀργ. καὶ 5 ποδ). Ἡ Ἥρα, Δήμητρα, Ἑστία καὶ οἱ λοιποὶ τηλεσκοπικοὶ πλανῆται διὰ κόκκων ἄμμου, καὶ εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ 70—140 ὀργυιῶν. Ὁ Ζεὺς διὰ μεγάλου πορτογαλλίου καὶ εἰς ἀπόστασιν 587 μέτρ. (185 ὀργ. καὶ 2 ποδ.) ὁ Κρόνος διὰ μήλου καὶ εἰς ἀπόστασιν 1552 μέτρ. (385 ὀργ. καὶ 2 ποδ.) ὁ Οὐρανὸς διὰ μεγάλου κερασίου καὶ εἰς ἀπόστασιν 5,096 μέτρ. (1050 ὀργ.) καὶ ὁ Ποσειδὼν διὰ μικροῦ πορτογαλλίου καὶ εἰς ἀπόστασιν 5,656 μέτρ. (1950 ὀργ).

Ἡ ἑξῆς παρομοίωσις παρέχει ἐπίσης ψηλαφητὴν ἰδέαν τῆς ἀπὸ τοῦ Ἡλίου ἀποστάσεως ἑκάστου πλανήτου: Ὑπελογίσθη ὅτι ἂν ἀπὸ τοῦ Ἡλίου ἀφεθῇ σφαῖρα κανονίου, διατρέχουσα 600 πόδας εἰς ἕκαστον δευτερόλεπτον, ἤθελε φθάσει εἰς μὲν τὸν πλησιέστερον τῶν πλανητῶν τὸν Ἑρμῆν εἰς 9 1)2 ἔτη, εἰς δὲ τὴν Ἀφροδίτην εἰς 18 ἔτη, εἰς τὴν Γῆν μας εἰς 25 ἔτη, εἰς τὸν Ἄρην εἰς 38, εἰς τὴν Ἥραν, Ἑστίαν, Δήμητραν, κτλ. ἀπὸ 58—70 περίπου κατ' ἀναλογίαν, εἰς τὸν Δία εἰς 150 ἔτη, εἰς τὸν Κρόνον εἰς 238, εἰς τὸν Οὐρανὸν 479 καὶ εἰς τὸν προσγειότερον ἀπλανῆ ἀστέρα, τὸν Σείριον, εἰς 5,000,000 ἔτη.

Ἐκ τῶν συντρόφων τῆς Γῆς μας πλανητῶν ὁ Ἑρμῆς, Ἀφροδίτη καὶ Ἄρης, ὡς καὶ ὅλοι γενικῶς οἱ τηλεσκοπικοὶ πλανῆται, στεροῦνται δορυφόρων ἢ σεληνῶν· ἐκ δὲ τῶν δορυφορουμένων, ἡ μὲν ἡμετέρα Γῆ ἔχει ἕνα μόνον δορυφόρον, τὴν Σελήνην· ὁ Ζεὺς τέσσαρας, ὁ Κρόνος ὀκτὼ, (ἐκτὸς τοῦ τριπλοῦ φωτεινοῦ δακτυλίου, δι' οὗ εἶνε περιβεβλημένος)· ὁ Οὐρανὸς ἕξ, καὶ ὁ Ποσειδὼν ἕνα μόνον πρὸς τὸ παρόν.

Πρὶν προβῶμεν εἰς τὴν περιγραφὴν ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀποτελούντων τὸ ἡμέτερον σύστημα πλανητῶν, ἀρξώμεθα ἀπὸ τῆς περιγραφῆς τοῦ πατρὸς τῆς θερμότητος καὶ εὐεργέτου ἡμῶν Ἡλίου, τοῦ δακτύλου τούτου τῆς θείας Προνοίας ἀπὸ τοῦ ὁποίου συνεχόμεθα καὶ ἐξαρτώμεθα στερεῶς.

Ρ.

(Ἀκολουθεῖ.)

10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 16.

ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ.

Ρὸ πολλῶν αἰώνων τὰ μικρὰ ἄνθη, ἅτινα ἤνθουν μόνα καὶ ἥσυχα ἐντὸς τοῦ δάσους, ἠθέλησαν νὰ παραπονεθῶσι διὰ τὴν μοναξίαν καὶ τὴν ἐγκατάλειψίν των.

« Εἰς μάτην, ἔλεγον, εἴμεθα νεαρὰ, ὡραῖα καὶ εὐώδη, διὰ νὰ ζῶμεν καὶ νὰ ἀποθνήσκωμεν εἰς τὸν μυχὸν δάσους τινός, καὶ διὰ νὰ δίδωμεν τὰ εὐαρεστότερα ἡμῶν ἀρώματα εἰς τὸν ἄνεμον, ὅστις δὲν ἔχει ἀνάγκην αὐτῶν. Ὢ! πόσον τὰ ἄνθη τῶν κήπων εἶσιν εὐτυχῆ! ἡ γεωργία τὰ στολίζει, οἱ ἄνθρωποι τὰ ἐπιμελοῦνται καὶ τὰ θαυμάζουσιν, ἡ δὲ ζωή των εἶνε ἑορτὴ ἀδιάκοπος. Ἡ ἐξοχὴ ἡμῶν διαρκεῖ ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν· ἀνάγκη λοιπὸν νὰ παρακαλέσωμεν Ἐκεῖνον, ὅστις μᾶς ἐδημιούργησε καὶ μᾶς ἔθεσεν ἐνταῦθα, καὶ νὰ ζητήσωμεν παρ' Αὐτοῦ ἀλλαγὴν κατοικίας, καθότι ἐδῶ θὰ ἀποθάνωμεν ἀπὸ ἀηδίαν!

— Νομίζετε, τέκνα μου, ὅτι καλῶς σκέπτεσθε, ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐγκαταλείψητε τὴν ἀσφαλῆ ταύτην κατοικίαν διὰ νὰ ζήσητε ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου; Ὑπέλαβεν ἄνθος ὀλίγον τι μεμαραμμένον, καὶ τὸ ὁποῖον εἶχε πεῖράν τινα τοῦ κόσμου. Πιστεύσατέ με, ὁ Θεὸς ὅ,τι πράττει τὸ πράττει καλῶς, καὶ ἂν μᾶς ἐφύτευσεν ἐνταῦθα, τὸ ἔκαμε διότι ἐδῶ εἴμεθα καλήτερα. Ποῦ ἀλλοῦ εὑρίσκεται ἡ εὐτυχία, εἰμὴ εἰς τὴν σκιὰν τῶν ὡραίων αὐτῶν δένδρων, τῶν ὁποίων τὸ πράσινον φύλλωμα μᾶς προφυλάττει ἀπὸ τὸν βόρειον ἄνεμον καὶ ἀπὸ τὸν καύσωνα τοῦ θέρους, καὶ ὅπερ ἡμιανοίγεται πολλάκις ἐπὶ τῶν κεφαλῶν μας διὰ νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ ἴδωμεν τὸν γλαυκὸν οὐρανόν; Ποῦ ἄλλοῦ θέλετε εὕρει τὸν θαυμάσιον αὐτὸν ἐκ χλόης τάπητα, ὅστις συμφωνεῖ τόσον καλὰ μὲ τὰ χρώματά σας; Παραπονεῖσθε διὰ τὴν μοναξίαν σας! Θεωρεῖτε ὡς μηδὲν τὸ νὰ ζῆτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας συντροφευμένα μὲ τὰς ἐρώσας χρυσαλλίδας, τὴν δὲ νύκτα νὰ ἐπισκέπτεσθε ἀπὸ τὰ ἄφαντα μυροβόλα πνεύματα, τὰ οἰκοῦντα εἰς τὰ δάση, καὶ τὰ ὁποῖα δι' ὑμᾶς δὲν ἔχουσι μυστικά; Ὦ τέκνα μου! ὁ κόσμος εἶνε πλήρης ἐπιβουλῶν διὰ τὰ δυστυχῆ ἄνθη· εὐτυχῆ ἐκεῖνα, ἅτινα ὡς ἡμεῖς ζῶσιν εἰς μέρη μεμακρυσμένα, ὅπου ἡ πνοὴ τοῦ κακοῦ δὲν εἰσέδυσέ ποτε! »

Μικρὸς ψιθυρισμὸς, μεταδοθεὶς ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος, ἠκολούθησε τὴν μακρὰν ταύτην διδαχήν. Δὲν εἶνε δύσκολον νὰ ἐννοήσητε, ὅτι ἐλέχθη κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, καὶ μετὰ πόσης ἀνεγλαβείας ἠκούσθησαν παρὰ τῶν νέων ἀνθέων, τῶν μόλις ἀνοιχθέντων, αἱ σοφαὶ συμβουλαὶ ἑνὸς μαραμμένου ἄνθους. . . . Ἡ νεότης εἶνε πανταχοῦ ἡ αὐτὴ, καὶ πράττει πάντοτε ἀπερισκέπτως.

Τινὰ ἐξ αὐτῶν μ' ὅλα ταῦτα, τὰ μᾶλλον φρόνιμα, — μεταξὺ αὐτῶν ἦτο ὁ ἐνάρετος ἡδύοσμος, τὸ ἔντιμον βλῆχρον καὶ ὁ σταθερὸς ἀσφόδελος,

— ἔλεγον, ἀλλ' ὄχι πολὺ δυνατά, ὅτι ἔπρεπε νὰ σκεφθῶσιν ὡρίμως, ὅτι ἦτο ἀργά, ὅτι εἶχεν ἔλθει ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου, καὶ ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ λάβωσι συμβουλὰς παρὰ τῆς νυκτὸς, καθότι τὸ πρᾶγμα, ὡς ἀρκετὰ σπουδαῖον, ἔδει ὡριμωτέρας σκέψεως, κτλ. Ἔλεγον τέλος πάντων ὅ,τι λέγει τις ὅταν φοβῆται καὶ ζητεῖ νὰ κερδήσῃ καιρόν.

Ἀλλὰ τὰ μᾶλλον ἀνυπόμονα ἄνθη ἀπεκρίνοντο ὅτι δὲν εἶνε ποτὲ ἀργὰ ὅταν θέλῃ τις νὰ πράξῃ καλῶς, ὅτι ὁ βίος εἶνε βραχὺς, ὅτι τὰ ἄνθη εἰσὶν ἐφήμερα, καὶ ὅτι τέλος ἔπρεπε νὰ ἀπολαύσωσιν ὅλα τὰ ἀγαθὰ τὴν αὐτὴν, εἰ δυνατὸν, στιγμήν.

« — Οὔφ! ἐνόμισα ὅτι ἡ γραῖα αὕτη ῥίζα τοῦ λαπάθου δὲν θὰ παύσῃ ποτὲ νὰ μωρολογῇ, εἶπε μετὰ τραχύτητος παχύτι ἠράνθεμον πρὸς ἑνὸς γαλάτιον, τὸ ὁποῖον ἐκινεῖτο πλησίον του.

— Φιλτάτη μου, ἔλεγε πρὸς ἀγρίαν τινὰ νάρδον, ἧς ἡ εὐφυΐα ἦτο γνωστὴ, μήκων τις ζωηρότατος· ὅταν φοβῆταί τις τὸν κίνδυνον, ἀπόδειξις ὅτι τὸν γνωρίζει· καὶ, μὰ τὸ ἐρυθρότερον τῶν φύλλων μου, αὐτὸ τὸ γηραιὸν λάπαθον εἰς τὸν καιρόν του θὰ ἔκαμε κανὲν ταξείδιον εἰς τὰς πόλεις, ὅπου εὗρε λευκοὺς μήκωνας, οἵτινες τὸ ἀπεκοίμησαν, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ὠχρότης ὡς γνωρίζεις εἶχέ ποτε ἐπί τινα καιρὸν μεγάλην ἐπιτυχίαν.

— Μὴ μὲ ὁμιλεῖτε περὶ τῶν γερόντων! ἀνέκραξεν ἓν ἐκ τῶν μικρῶν ἐκείνων κιτρίνων ἀνθέων, ἅτινα τρώγονται εἰς σαλάταν· μὴ μὲ λαλεῖτε περὶ τῶν γερόντων, οἱ ὁποῖοι δὲν κάμνουν ἄλλο τι, εἰμὴ πάντοτε νὰ ἐπαναλαμβάνωσι τὰ αὐτά! »

Καὶ καθὼς συμβαίνει πάντοτε, ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἤθελον πράξει κάλλιστα νὰ σιωπῶσιν, ὡμίλουν περισσότερον καὶ δυνατώτερα.

Διαρκούσης τῆς συζητήσεως, ἡ νὺξ εἶχεν ἔλθει καὶ μετ' αὐτῆς ὁ σύντροφός της ὕπνος, καὶ ἀμφότεροι συνάμα ἐξέτεινον τὰς πτέρυγας αὐτῶν ἐπὶ τῆς φύσεως. Τὰ μικρὰ ἄνθη εἶχον ἤδη κλίνει πρὸς τὴν γῆν τὸν κάλυκα αὐτῶν, καὶ ἤρχισαν νὰ κοιμῶνται· τινὰ μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἐκοιμῶντο βαθέως, ἡ ἐπιθυμία ὅμως ἐγρηγόρει ἐν αὐτοῖς· αὕτη εἶχεν ἐξέλθει ἐκ τοῦ βυθοῦ τῶν κατατεθλιμμένων των μικρῶν καὶ αἰσθηματικῶν καρδιῶν, ἠνωμένη μὲ τὰ ἡδύτερα αὐτῶν ἀρώματα.

Τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων εἶνε ἡ προσευχὴ καὶ τὸ θυμίαμα, ἅτινα προσφέρουσι ταῦτα εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐκείνην τὴν ἑσπέραν ἀνέβη εὐωδέστερον παρὰ τὸ σύνηθες καὶ ἔφθασε μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ θρόνου τοῦ Ὑψίστου, φερόμενον ἐπὶ τῶν πτερύγων τῶν φυλάκων αὐτῶν ἀγγέλων.

Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τῆς δεήσεως τῶν μικρῶν ἀνθέων τῶν δασῶν, καὶ θέλων νὰ τὰ εὐχαριστήσῃ εἶπε: « Γενηθήτω ἡ ἐπιθυμία αὐτῶν! »

Εἰς μίαν στιγμὴν πάντα τὰ καταρασθέντα τὴν τύχην των ἄνθη μετεφυτεύθησαν ὡς ἐκ θαύματος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου, ἐντὸς ἐκτεταμένου κήπου. Ὁ κισσὸς ἐγκατέλειπε τὴν μικρὰν πτελέαν, ὁ δόναξ τὸ ἐναρμόνιον ῥιθύρισμα τῆς πηγῆς αὐτοῦ, καὶ ἡ κληματῖτις τὰς γλυκείας αὐτῆς ἀναμνήσεις· καὶ ὅταν, ἀφοῦ ἐξύπνησαν τὴν ἐπιοῦσαν ἔωθεν καὶ ἔσεισαν τὰς μικράς των ἐσθῆτας, τὰς κεκαλυμμένας ὑπὸ μαργαριτῶν δρόσου, ἀνεγνώρισαν ὅτι ἡ διακαεστέρα αὐτῶν ἐπιθυμία εἶχεν εἰσακουσθῇ, ἔμειναν τοσοῦτον ἐκστατικὰ, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὴν μεγάλην αὐτῶν εὐτυχίαν.

« — Ὦ! πόσον ἀξιόλογα εἶνε ἐδῶ! ἀνέρωνησαν ἐμπλησθέντα θαυμασμοῦ· πόση διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ὡραίου αὐτοῦ κήπου, ὅστις φωτίζεται ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ τοῦ ἡλίου φωτὸς καὶ τοῦ σκοτεινοῦ ἡμῶν δάσους! Ἐδῶ τοὐλάχιστον δύναται νὰ χαρῇ τις τὴν ὡραιότητά του καὶ νὰ κάμῃ ἐπίδειξιν, καὶ νὰ φαίνηται καὶ νὰ ἀγαπᾶται καὶ νὰ θαυμάζηται τέλος πάντων! »

Ἀλλ' ἠγνόουν φεῦ! τὰ ἀνόητα, ὅτι δὲν ἀγαπᾷ ὁ ἄνθρωπος ὅ,τι θαυμάζει.

Ἤγειρον πάντα τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ προσεπάθουν νὰ μεγαλώσωσι, διὰ νὰ ἐξισωθῶσι πρὸς τὰ τρομερὰ ἀντίζηλα των ἄνθη· ἀλλ' εἰς μάτην! ὁ ἀγαθὸς Θεὸς τὰ ἔσπειρε μικρὰ, καὶ μικρὰ ὤφειλον νὰ διατελῶσι. Πρὸς ταῖς ἄλλαις δυστυχίαις, τοῖς ἦτο ἀδύνατον νὰ λέγῃ τὸ ἓν πρὸς τὸ ἄλλο τὰ παράπονα αὐτοῦ, καθότι τὰ εἶχον ἀπαχωρήσει εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ὁ ἀδελφὸς εὑρίσκετο μακρὰν τοῦ ἀδελφοῦ, ὁ ἐραστὴς μακρὰν ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἠγάπα, καὶ δὲν ὑπῆρχε πλέον μήτε δεσμὸς, μήτε οἰκογένεια, διότι ἡ συμμετρία τοῦτο ἀπήτει· Ἕκαστον ἄνθος ἔπρεπε νὰ κατέχῃ τὴν προσδιορισθεῖσαν αὐτῷ θέσιν· δὲν ἐπρόκειτο νὰ ὦσιν εὐτυχῆ, ἀλλὰ νὰ ὦσιν ὡραῖα καὶ νὰ συντελέσωσι πρὸς στολισμὸν τοῦ ὡραίου ἐκείνου κήπου.

Μετ' οὐ πολὺ ἤρχισαν νὰ μελαγχολῶσιν, ἀλλ' ἐπαρηγοροῦντο ἀφ' ἑτέρου ὀλίγον μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι μετ' οὐ πολὺ θέλουν τὰ θαυμάσει καὶ θέλουν τὸ εἴπει καὶ πρὸς αὐτά· καὶ τὴν εὐτυχίαν ταύτην δὲν τοῖς φαίνεται ὅτι τὴν ἀπέκτησαν διὰ πολλοῦ κόπου. Αὐτὴν καλοῦσι μεθ' ὅλης τῆς ἐπιθυμίας των. . . . ἰδού, ἔρχεται· ἑτοιμάζονται καὶ προσπαθοῦν ἵνα φανῶσιν ὡραῖα.

Ἀλλ' ὦ ἀπάτη! ὦ ὀλίψις! ὦ συμφορά! ὦ αἰδώς! δὲν ἐλκύουσι ποσῶς τὰ βλέμματα, δὲν τὰ

παρατηροῦσι, καὶ ἂν δὲν εὑρίσκοντο εἰς ἀσφάλειαν ἐντὸς τῶν πρασιῶν, ἤθελον καταπατηθῆ ἴσως. Τὰ ἑκατόφυλλα ῥόδα, τὰ μᾶλλον ἀνοικτά, τὰ δεικνύοντα χωρὶς αἰδὼ τὰ θέλγητρά των, αἱ ἁλιεῖαι, αἵτινες ὑποκρύπτουσιν ὑπὸ τὴν χονδροειδῆ ἐρυθρὰν αὐτῶν ἐσθῆτα τὴν μεθαμινὴν των ὑπεροψάνειαν, καὶ τὰ ἴα, ἅτινα ἓν μόνον θέλγητρον ἔχουσι, τὸν καλλωπισμόν των καὶ τὴν λαμπρότητά των, εἰσὶ τὰ μόνα περὶ ὧν γίνεται λόγος· αὐτὰ φαίνονται ὡς βασίλισσαι τοῦ κήπου τούτου, εὑρίσκονται ἐν αὐτῷ ὡς εἰς τὴν καταικίαν των, δεχόμενα τὰ σεβάσματα ὁλοκλήρου αὐλῆς, εἰς τῆς ὁποίας τὰς ὀφρεῖας μόλις φαίνονται ὅτι καταδέχονται νὰ προσέξωσι.

Καὶ τῳόντι, ποίαν ὑπόληψιν ἦτο δυνατὸν νὰ λάβωσιν αἱ ἁπλαῖ ἰασίναι, ἡ ἀθῶα ἀργυρίς, ἡ γλυκεῖα μαλάχη, τὸ ἀγαθὸν μικρὸν λευκόϊον, ὁ ἀξιότιμος ἐλελίφασκος, ἡ ὑποτρέμουσα βρύζα, ἡ εὔχαρις ἀγκωλία, τὸ ταπεινὸν ἡριανθὲς, ἡ μόλις διακρινομένη ἀνθεμὶς, ὁ ἀθῶος κύανος, τὸ ἀπερίσκεπτον ἡδύσαρκον, τὸ πενθηροφοροῦν ψώριον καὶ αὐτὸς ὁ μανδραγόρας, μ' ὅλην αὐτοῦ τὴν σπάνιν, τὸ ἄγριον ῥόδον καὶ τὸ περιπαθὲς λευκάνθεμον, πλησίον τοῦ ὑπερηφάνου Σινικοῦ ὄρεως καὶ τῶν Λιβυκῶν πλατυπετάλλων ῥόδων, καὶ τῶν μικρῶν ἑκατοφύλλων εὐωδῶν ῥόδων, καὶ τῶν ῥόδων τῶν τεσσάρων ὡρῶν τοῦ ἔτους, καὶ τῶν χιλιοφύλλων ῥόδων, καὶ τῶν ἀφρωδῶν ῥόδων, καὶ τῶν βασιλικῶν ῥόδων, καὶ τέλος, τῶν ἑπτὰ χιλιάδων ἐννεακοσίων ἑπτὰ εἰδῶν τῶν ῥόδων, ἅτινα κοσμοῦσι τοὺς κήπους, χωρὶς νὰ παραλείψωμεν τὰς δαλείας, τὰς καμελίας, τὰς ὀρτενσίας, τὰς ἡμεροκάλους, τὰς φιλεσπέρους καὶ τοὺς ναρκίσσους καὶ τὰ ἡλιοτρόπια καὶ τὰ ἡράνθεμα. . . καὶ τόσα ἄλλα!

Ἀ! πόσα δάκρυα ἐχύθησαν τότε! πόσοι κάλυκες ἐξηράνθησαν, καὶ πόσον τὰ μικρὰ ἄνθη ἐνθυμοῦντο μὲ λύπην τὴν σκιὰν τῶν δασῶν, καὶ τὴν χλόην καὶ τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν! καὶ τί ὑπέφερον ὅταν εἶδον τὸν κηπουρὸν, μὲ τὸν λίσγον εἰς τὴν χεῖρα, διερχόμενον πολλὰ πλησίον των! Οὐδὲ κἂν ἓν ἐξ αὐτῶν εἶχε σταγόνα αἵματος ἐντὸς τῶν φλεβῶν του· τοσοῦτῳ δὲ ἰσχυρῶς ἔτρεμον, ὥστε ἐπεθύμουν κάλλιον νὰ εὑρίσκοντο ἑκατὸν πόδας ἐντὸς τῆς γῆς.

Ἀλλὰ μόνον ὁ φόβος τοὺς εἶχε μείνει, καθότι ἡ ὥρα τοῦ θανάτου των δὲν εἶχεν εἰσέτι σημάνει· θανάτου βιαίου, θανάτου φρικώδους, τὸν ὁποῖον μήτε νὰ φαντασθῶσιν ἠδύναντο, καθότι εἰς τὰ δάση τὰ ἄνθη ἀποθνήσκουσι μὲ τὸν καλὸν αὐτῶν θάνατον καὶ κατὰ βούλησιν τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶνε Κύριος πάντων τῶν ζωὴν ἐχόντων.

Ἀλλὰ καὶ ζῶντα ἐθεωροῦντο ὡς νεκρά· ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας, ὅστις ἔπιπτε κατὰ κάθετον ἐπ' αὐτῶν, τὰ κατέκαιε χωρὶς διάκρισιν, ἐνῷ αὐτὰ ἦσαν συνειθισμένα νὰ λαμβάνωσι τὰς ἀκτῖνάς του διὰ μέσου πρασίνης τινὸς σκέπης· πλησίον δὲ αὐτῶν οὐδεμία πηγὴ ὑπῆρχεν, ἥτις νὰ ὁροσίζῃ τοὐλάχιστον τοὺς ἀπεξηραμμένους πόδας των! Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τοῖς ἔῤῥιπτον ὀλίγον ὕδωρ, ἀλλὰ τί ὕδωρ! ἀπορροφώμενον ὑπὸ τῶν ἀκορέστων ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὰς τρυφερὰς ῥίζας των· καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ βοήθεια αὕτη δὲν ἐγίνετο ποτὲ εἰς κατάλληλον καιρὸν, ὥστε πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἶχον κινδυνεύσει νὰ ἀποθάνωσιν ὡς ποτισθέντα παρακαίρως. Πλησίον των οὐδὲ ἐλάχιστον χόρτον ὑπῆρχεν οὐδὲ χλόη, καὶ ἦσαν ἠναγκασμένα νὰ φύωνται εἰς ξηρὰν καὶ μαύρην γῆν, σαλευομένην καὶ ἐνοχλουμένην καθ' ἑκάστην, ἵνα μὴ τυχὸν βλαστήσῃ φυτόν τι φίλον.

« Ἀ! ἂς ἐγκαταλείψωμεν τὴν ἀφιλόξενον ταύτην γῆν, εἶπον πρωΐαν τινὰ τὰ εἰλικρινέστερα τῶν ἀνθέων, καὶ ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν φίλην ἡμῶν πατρίδα! ἂς φύγωμεν! . . . . Ἀλλὰ ποῦ θὰ ἀναχωρήσωμεν, ἐνῷ δὲν ἔχομεν τὴν συνήθειαν τοῦ βαδίζειν; »

Καὶ πάλιν ἤρχισαν νὰ προσεύχωνται. Ἕκαστον ἄνθος ἔκαμε τὸ τάξιμόν του—τάξιμον ναυαγοῦντος!—ἀναμένον τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ τὸ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοῦ κατηραμένου ἐκείνου μέρους· ἀλλὰ τὸ θαῦμα δὲν ἐγίνετο, διότι ὅσα θαύματα ἐπιθυμεῖ τις δὲν γίνονται ὅλα, καὶ οἱ καλοθελητὰι ἄγγελοι δὲν εἶνε πάντοτε ἕτοιμοι νὰ γίνωνται οἱ ὑπηρέται τῶν κατοίκων τῆς γῆς. Ἐπροσπάθησαν ὅπως κατορθώσωσι τὰ πτωχὰ ἐξόριστα, διὰ νέων πρὸς τὸν Ἡλάστην δεήσεων, νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ δάσος τῆς γενεσέως των· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔμεινε κωφὸς εἰς τὰς δεήσεις των.

Ἀπ' ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ὑπάρχουσιν ἄνθη τῶν δασῶν εἰς τοὺς κήπους, καὶ ὡς νὰ ἐπεβάρυνεν ἡ κατάρα τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς δυστυχοῦς αὐτῶν φυλῆς, ποτὲ ταῦτα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσι πλειοτέραν ἀνάπτυξιν μήτε νὰ γίνωσιν ὡραιότερα. Εἶνε μέχρι τῆς σήμερον καὶ ἀείποτε θὰ διαμένωσιν ὅπως ἦσαν, καθ' ἣν στιγμὴν εἶχον ἀναχωρήσει ἐκ τοῦ δάσους των, ἡ δὲ γεωργία δὲν κατώρθωσε ποτὲ νὰ τὰ βελτιώσῃ. Ὁ Θεὸς οὕτως ἠθέλησεν ἵνα τὰ παιδεύσῃ, διότι ὑπερηφανεύθησαν καὶ ἠθέλησαν νὰ μεταβάλλωσι κατοικίαν.

Ὅπως ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ περιέργεια ἐγένοντο αἴτια τῆς ἀπωλείας τοῦ πρώτου ἀνθρώπου,

οὕτως αὐταὶ αἱ ἰδιαι πάλιν ἔγειναν αἰτία τῆς ἀπωλείας καὶ τῶν ἀνθέων τῶν δασῶν καὶ τῶν ἀνθέων τῶν ἀγρῶν.

Ρ.

Ο ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΛΗΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

ΜΟΛΙΣ ἀπετελείωσε τοὺς λόγους τούτους, καὶ παρετήρησε μοναχὸν προχωροῦντα βραδέως πρὸς τὴν Μητρόπολιν. Καθόσον ὁ ἱερεὺς προύχώρει, τὸ σχῆμα καὶ οἱ χαρακτῆρες του ἐπὶ μᾶλλον διεκρίνοντο· ποδήρης χιτὼν ἐξ ἁπλαζίου, κατὰ τὸν συρμὸν τοῦ καιροῦ ἐκείνου, κρατούμενος περὶ τὴν ὀσφύν του διὰ κομβοσχοινίου ἐκ χρυσῶν βαλανιδίων καὶ καταλήκων μέχρι τῶν στέρνων του, ἐκάλυπτε κατὰ τὸ ἥμισυ τὰ κομψὰ ἐκ βελούδου σανδαλιά του. Τὸ πρόσωπόν του ἤθελεν εἶσθαι ἀξιοσημειώτως ὡραῖον, ἐὰν εἰς τὰς ἀναριθμήτους ῥυτίδας, αἵτινες ἐκύκλουν τὸ στόμα του, δὲν εὕρισκέ τις ἴχνη μακρᾶς κραιπάλης καὶ ἀσελγείας, καὶ εἰς τὴν σειλὴν καὶ ἀδεβαίαν ἔκφρασιν τῶν ὀφθαλμῶν του ἐνδείξεις ὑποκρισίας καὶ κακοηθείας.

Ὁ νέος ὥρμησεν ἐπ' αὐτοῦ ὡς τίγρις, τὸν συνέλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς, σείων αὐτὸν μετὰ παραφόρου ὁρμῆς:

— « Δὸν Ἐνρικέζε! ἀνέκραξε, μὲ γνωρίζεις;

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς, ὀπισθοχωρῶν βήματάτινα καὶ προσπαθῶν, πλὴν ματαίως, νὰ ὑπεκφύγῃ τοῦ φρενητιῶντος τούτου νέου τὸ σφίγξιμον.

— Εἶμαι πτωχὸς, ὀρφανὸς, ἁπλοῦς τεχνίτης, ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον δύνανται τις ἀτιμωρητὶ νὰ κτυπήσῃ, νὰ ἐξυβρίσῃ, νὰ δολοφονήσῃ· εἶμαι ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντωνίου Περέζ.

Ὁ μοναχὸς ἀνεσκίρτησε καὶ ὠχρίασε.

— Δὲν μὲ γνωρίζεις; ἐπανέλαβεν ὁ νέος μετὰ φωνῆς ἀγρίας. Ἔμπλεως ἐγκλημάτων ὑπάρχων, ἴσως ἐλησμόνησας τοῦτο· καταδεδικασμένος, πρὸς ἐξιλασμὸν δολοφονίας, εἰς τὸ νὰ ἀποθέσῃς τὸν ἱερουργικὸν χιτῶνα ἐπὶ ἓν ἔτος, εὗρες παραμυθίαν τῆς γλευαστικῆς ταύτης τιμωρίας εἰς αἰσχρὰ ὄργια, καὶ ἡ τύφις τοῦ συνειδότος οὐδὲ ἤγγισε κἂν τὴν ἐπιδερμίδα τῆς συνειδήσεώς σου. Ἀλλ' ἂν ὁ Θεὸς ἀνέβαλλε τὴν τιμωρίαν τοῦ ἐγκλήματός σου, ἂν οἱ δικασταὶ, διαφθαρέντες ἐκ τῶν δωροδοκιῶν σου καὶ χαριζόμενοι πρὸς τὴν εὐγένειάν σου, ἐσπόγγισαν τὸ αἷμα τοῦ πατρός μου χωρὶς νὰ τιμωρήσωσι τὸν χύσαντα αὐτὸ δολοφόνον, ἡ Πρόνοια ὅμως τῷ ἐπεφύλαξεν ἐκδικητήν. Ἐλησμόνησας, Δὸν Ἐνρικέζε, ὅτι τὸ θῦμά σου εἶχε τέκνον, καὶ ὅτι τὸ τέκνον τοῦτο ἤθελε γίνει ἀνὴρ, καὶ ὅτι τὸ πρὸς σὲ μῖσός του θὰ συνηύξανε μετ' αὐτοῦ; Δὲν ἐνθυμεῖσαι ὅτι ὁ δυστυχὴς τεχνίτης ἀποθνήσκων, τὴν ἐκδίκησίν του μ' ἀφῆκε μόνην κληρονομίαν; ἢ μᾶλλον δὲν ἐπίστευσας ὅτι ὁ υἱὸς ὑποδηματοποιοῦ ἤθελε δεχθῇ τὸ βάρος τοιαύτης διαδοχῆς;

— Ἄθλιε! ἀνέκραξεν ὁ μοναχός.

— Δολοφόνε! ἐπανέλαβεν ὁ τεχνίτης· πρὸ πολλοῦ καιροῦ ἠὐχόμην νὰ συναντηθῶμεν κατὰ πρόσωπον διὰ νὰ σοὶ εἴπω: Ἐδολοφόνησας τὸν πατέρα μου, ἐφόνευσας διὰ τῆς θλίψεως αὐτοῦ τὴν μητέρα μου, ἐδηλητηρίασες τὴν ὕπαρξίν μου, καὶ ἐμάρανες τὴν νεότητά μου· ἀπὸ τριῶν ἐτῶν ἔζησα διὰ τοῦ μίσους μου, ὅπερ διέθρεψε τὴν πτωχείαν μου, ὑπεστήριξε τὴν ἀνδρείαν μου καὶ μὲ ἐνεδυνάμωσε πρὸς τὰς βασάνους. Εἰκοσάκις διηύθυνα πρὸς τὸ στῆθός σου τὴν αἰχμὴν τοῦ ἐγχειριδίου τούτου, καὶ εἰκοσάκις ἡ τύχη, προστατεύουσα τὴν μοχθηρίαν σου, μὲ ἠνάγκασε νὰ ἀναβάλλω τὴν ἐκδίκησίν μου. Ἀλλὰ τὴν ὥραν ταύτην, ἐπρόσθεσεν ὁ ὀρφανὸς μετ' ἀπαισίου μειδιάματος, οὐδὲ φύλακας ἔχεις, οὐδὲ στρατιώτας, οὐδὲ Πρόνοιαν διὰ νὰ κρατήσῃ τὸν βραχίονά μου. Αἱ κραυγαί σου δὲν θὰ ἀκουσθῶσιν εἰς τὸ μεμακρυσμένον τοῦτο μέρος· τὸ αἷμά σου δὲν θὰ ῥανῇ εἰς τὸ σκότος τοῦτο! Τέλος δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐπιτύχω καλητέραν στιγμὴν πρὸς ἐξίσωσιν τοῦ λογαριασμοῦ μας, διότι ἐξ ἤδη ἔτη παρῆλθον ἡμέρα πρὸς ἡμέραν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρός μου! »

Ὁ ἱερεὺς, ἀκούων τοὺς τρομεροὺς τούτους λόγους τοῦ ἐργάτου καὶ βλέπων τοὺς σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ ὠχρὰ χείλη του, ἐξέλαβε πάντα ταῦτα συμπτώματα ἀδυσωπήτου ὀργῆς καὶ μανίας· ἀπελπισθεὶς δὲ ὅτι ὁ ἱερὸς χαρακτὴρ, τὸν ὁποῖον ἔφερεν, ἤθελε φοβίσει τὸν υἱὸν τοῦ Περέζ, ἠσθάνθη ἐκλειπούσαν τὴν ἐλπίδα του ταύτην. Ἐννόησεν ὅτι ἡ ταπείνωσις καὶ ἡ παράκλησις ἦσαν ἡ μόνη ἀσπὶς, ἥτις τῷ ἔμεινεν ἴσως πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ζωῆς του· διὸ, ἑνώσας τὰς χεῖρας ἐνώπιον τοῦ ὀρφανοῦ:

— « Φόνος ἀκούσιος, τέκνον μου, δὲν εἶνε ἁμάρτημα! τῷ εἶπε μετὰ φωνῆς ἱκετευτικῆς. Ἐφόνευσα τὸν πατέρα σου, εἶνε ἀληθὲς, ἀλλ' ὁ Θεὸς γινώσκει ὅτι δὲν ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν του. Ἐκτὸς τούτου, ὑπάρχει ἁμάρτημα μὴ ἐξαγνιζό-

μενον, κακούργημα, τὸ ὁποῖον ἡ τύφις τοῦ συνειδότος δὲν ἐξαλείφει; Τί θέλεις; τί ἐπιθυμεῖς, ὦ νέε; ὅσον ἐρεθισμένη καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἡ φιλοδοξία σου, ἔχω τὴν δύναμιν νὰ τὴν εὐχαριστήσω· θὰ σὲ ἐλευθερώσω ἀπὸ τὴν πτωχείαν σου, θὰ σοὶ ἐξασφαλίσω τὸ μέλλον σου διὰ λαμπρᾶς περιουσίας, θὰ σὲ καταστήσω ἰσχυρὸν, ἔνδοξον.

— Καὶ εὐτυχῆ; ἐπρόσθεσεν ὁ ὀρφανός.

— Ἴσως· ἀπεκρίθη ὁ μοναχός.

— Τὰ δῶρά σου θὰ ἀναστήσουν τὸν πατέρα μου;

— Ἂν δὲν τῷ ἀποδώσωσι τὴν ζωὴν, θὰ σὲ χρησιμεύσωσιν ὅμως εἰς τὸ νὰ τῷ ἀνεγείρῃς λαμπρὸν τάφον, καὶ νὰ δώσῃς ἀφθόνους λειτουργίας ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του.

— Καὶ νομίζεις ὅτι διὰ τῶν συμφωνιῶν τούτων θὰ συγχωρήσω τὸν φονέα του;

— Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσυγχώρησε τοὺς δημίους του, ἐπανέλαβεν ὁ μοναχός· καὶ σὺ, τέκνον, θέλεις λησμονήσει τὸ ἁμάρτημα τοῦ ἀκουσίως φονεύσαντος τὸν πατέρα σου, θέλεις ἰδεῖ τὴν μετάνοιάν του· αἱ παρακλήσεις του θὰ θίξωσι τὴν καρδίαν σου, καὶ τὰ δάκρυά του θὰ τὸν καταστήσωσι καθαρὸν καὶ ἀγνὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου.

— Ὦ! ὄχι, ὄχι, μοναχέ! ἀνέκραξεν ὁ ὀρφανός· ποτὲ δὲν θὰ ἐξαγοράσῃς μὲ τὰ δάκρυά τὸ ἔγκλημά σου, ἐνῷ ὤφειλες νὰ διέλθῃς τὸν βίον σου ὅλον εἰς μετάνοιαν. Δὲν θὰ ἐμπορευθῶ οὕτω τὸ αἷμα τοῦ πατρός μου! ὁ χρυσὸς σου ἠδυνήθη νὰ διαφθείρῃ τὴν δικαιοσύνην, καὶ ὁ οὐρανὸς νὰ φεισθῇ τοῦ φονέως τοῦ Περὲζ, ἀλλ' ἐγὼ θὰ ἦμαι ἧττον ἀργυρώνητος τοῦ νόμου, καὶ αὐστηρότερος τοῦ Θεοῦ! »

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ υἱὸς τοῦ ὑποδηματοποιοῦ ἐκράτησε τὸν μοναχὸν μὲ τὰς δύω του χεῖρας, τὸν ἐπάτησε μὲ τοὺς πόδας του, καίτοι ἀνθιστάμενον, καὶ ἐνέπηξε τὸ ἐγχειρίδιον εἰς τὸ στῆθός του. Ἀντὶ νὰ λυπηθῇ διὰ τὴν πρᾶξιν, ἣν ἐξετέλεσεν, ἐθεώρησε τὸ πτῶμα τοῦ Δὸν Ἐνρικέζου χωρὶς ἡ ἐλαχίστη ἀλλοίωσις νὰ ζωγραφηθῇ ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ἀπέσυρε μὲ ἀταραξίαν τὸ ἐγχειρίδιον ἐκ τῆς πληγῆς, τὸ ἐσπόγγισε διὰ τῆς ἄκρας τοῦ φορέματός του, εἶτα, καταβιβάσας τὸν σκοῦφόν του μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν καὶ σταυρώσας τοὺς βραχίονας:

— « Ἀπέθανεν! εἶπεν· ἐξεδικήθην! »

Γ'.

ΠΕΤΡΟΣ Ο ΔΙΚΑΙΟΔΟΤΗΣ.

Τὰ χρονικὰ τῆς Ἱσπανίας δὲν ἔσχον ὄνομα μᾶλλον περιβόητον τοῦ ὀνόματος τοῦ Δὸν Πέτρου τῆς Καστιλλίας. Τὰ ἁμαρτήματά του, αἱ ἀκολασίαι καὶ κραιπάλαι του, οἱ ἔρωτες καὶ τὰ διαζύγιά του, αἱ ἐρωμέναι καὶ οἱ δήμιοί του, αἱ σφαγαὶ τοῦ Τολέδου, τὰ ὁλοκαυτώματα τῆς Σεβίλλης, ἡ δηλητηρίασις τῆς συζύγου του Λευκῆς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Φραδερίκου, ὁ φόνος τοῦ Ἀλβουκέρκου, τοῦ Ἰουδαίου Λευΐ καὶ τοῦ Μωάμεθ, βασιλέως τῆς Γρενάδης, οἱ φόροι οὓς ἐπέβαλεν εἰς τοὺς λαούς του, αἱ δημεύσεις ἃς διέταξεν, αἱ τιμωρίαι καὶ αἱ βάσανοι ἃς ἐπεννόησεν, ἡ ἐγκληματικὴ πάλη ἣν διεξήγαγεν ἐναντίον τοῦ Ἐνρίκου τῆς Τρανταμάρης, ἐν ἐλλείψει ἄλλου εἴδους δόξης ἔδωκαν εἰς τὸν μονάρχην τοῦτον τὴν δόξαν, τὴν ὁποίαν τὸ ἔγκλημα δύναται νὰ προσκτήσῃ ὡς καὶ ἡ ἀρετή. Οὐχ ἧττον δὲ, μ' ὅλα τὰ ἀπεχθῆ κακουργήματα καὶ τὰ ἔνοχα σκάνδαλα, διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἡτοίμασε τὴν βασιλείαν του, εἶνε δίκαιον νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ Δὸν Πέτρος διετήρησε μοναδικὸν πρὸς τὴν δικαιοσύνην σέβας· ἂν δὲ παρέβαινε συχνάκις αὐτὴν, σπανίως ὅμως ἐσυγχώρει ἄλλους νὰ τὸν μιμηθῶσι, καὶ ἠκύρωνεν ἀπείρους ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, αἵτινες τῷ ἐφαίνοντο κηλιδωθεῖσαι ὑπὸ πάθους ἢ δωροδοκίας. Ὥστε οἱ Ἱσπανοὶ ἄνευ διακρίσεως, δίκαιοι πρὸς τὴν μνήμην του, τὸν ἐκάλουν « Πέτρος ὁ σκληρὸς, καὶ Πέτρος ὁ δικαιοδότης. »

Μετὰ τὸν φόνον τοῦ Δὸν Ἐνρικέζου, ὁ υἱὸς τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, ὅστις δὲν ἐπεθύμει πλέον τὴν ζωὴν, κατήγγειλεν αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς τὸ Συνέδριον τῶν μοναχῶν. Οἱ δικασταὶ, ὡς ἐννοεῖ τις βεβαίως, εἰς οὐδὲν ἐλογίσαντο τὰς περιστάσεις, αἵτινες, δικαιολογοῦσαι τὴν ἐκδίκησίν του, ἠλάττουν τὴν βαρύτητα τοῦ ἐγκλήματός του. Ὁ Γίλης Περὲζ ἦτο ἁπλοῦς τεχνίτης, ἐνῷ ὁ Δὸν Ἐνρικέζος ἦτο ἱερεὺς καὶ περιπλέον εὐγενής· ἦτο δυνατὸν νὰ μεταχειρισθῇ τις ἀπροσωποληψίαν, χωρὶς νὰ φανῇ ἐλλειπὴς πρὸς ὅλας τὰς παραδεδεγμένας συνηθείας; ἡ δὲ δικαιοσύνη ἠδύνατο ἀλόγως νὰ ἐξισώσῃ τὴν ποινὴν, καὶ νὰ μεταχειρισθῇ τὸν δολοφόνον τοῦ μοναχοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς ἔπραξε πρὸ ἓξ ἤδη ἐτῶν εἰς τὸν φονέα τοῦ ὑποδηματοποιοῦ; Ὁ Γίλης κατεδικάσθη εἰς διαμελισμόν. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ Δὸν Πέτρου, εὑρισκομένου τότε εἰς Σεβίλλην. Ὁ καλὸς βασιλεὺς ἀνέλαβε νὰ ἀναγγείλῃ ὁ ἴδιος τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου, καὶ διέταξε νὰ φέρωσιν ἐνώπιόν του τὸν τεχνίτην.

« — Κατηγορεῖσαι διὰ τὸν φόνον τοῦ Δὸν Ἐνρικέζου, τῷ εἶπεν ὁ βασιλεύς.

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ πράξας, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ ὀρφανός.

— Καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν;

— Διὰ νὰ ἐκδικηθῶ τὸν Ἀντώνιον Περὲζ, ἀναξίως δολοφονηθέντα.

— Πλὴν ὁ Δὸν Ἐνρικέζος ἦτο εὐγενὴς, ἐπανέλαβεν ὁ βασιλεύς.

— Ὁ Δὸν Ἐνρικέζος ἦτο ἄνθρωπος, ἀπεκρίθη ὁ ὀρφανὸς, καὶ τὸ αἷμά του δὲν ἤξιζε πλειότερον τοῦ τοῦ πατρός μου.

— Διατί δὲν ἀπετάνθης εἰς τὴν δικαιοσύνην;

— Διότι αὕτη ἔχει ἀνίσους πλάστιγγας εἰς Σεβίλλην, ἐπανέλαβεν ὁ Ἱσπανός· τὸ δικαστήριόν σου εἶνε ἀγορὰ, οἱ δικασταί σου ἔμποροι, οἱ δὲ νόμοι σου νενοθευμένοι. Μὴ συνηθεὶς νὰ ἐπιτύχω δικαιοσύνην, τὴν ἔδωκα μόνος μου. Ἔκαμα αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ δικαστὴν καὶ δήμιον.

— Πλὴν ἐγίνωσκες τὴν ποινὴν, ἥτις σὲ ἠπείλει;

— Κάλλιστα! ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Περὲζ, δὲν ἠγνόουν ὅτι τὸ Συνέδριον τῶν μοναχῶν εἶχε συγχωρήσει διά τινος μέσου τὸν δολοφόνον τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, διότι ἦτο ἀρκετὰ πλούσιος ὥστε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν χάριν τοῦ νόμου, καὶ θὰ κατεδίκαζεν εἰς θάνατον τὸν φονέα τοῦ μοναχοῦ, διότι οὗτος ἦτο πολλὰ πτωχὸς ὥστε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἐπιείκειαν τοῦ νόμου. »

Ὁ βασιλεὺς στρέφεται τότε πρὸς τὸν Ἀρχιδικαστήν.

« — Εἰς ποίαν ποινὴν εἶχον καταδικάσει τὸν φονέα τοῦ τεχνίτου;

— Εἰς τὸ νὰ ἀπέχῃ τοῦ χοροῦ ἐπὶ ἓν ἔτος.

— Καὶ τὸν φονέα τοῦ ἱερέως;

— Εἰς διαμελισμόν.

Ὁ Δὸν Πέτρος συνέσπασε τὰς ὀρρῦς.

— Μὰ τὸν Χριστόν! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεύς, ἡ δικαιοσύνη δὲν πρέπει νὰ κάμνῃ διακρίσεις, μήτε νὰ ἀναγνωρίζῃ προνόμια. Ἀκυροῦμεν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συνεδρίου, καὶ καταδικάζομεν τὸν υἱὸν τοῦ ὑποδηματοποιοῦ εἰς τὸ νὰ ἀπέχῃ τοῦ νὰ κάμῃ ὑποδήματα ἐπὶ ἓν ἔτος. »

Λ. ΣΥΡΙΓΟΣ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Ἐρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΜΥΛΟΙ.

Οἱ μῦλοι ἀναβιβάζονται εἰς πολλὰ μεμακρυσμένην ἐποχήν, διότι ἀναφέρονται καὶ ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ὁμήρου· οἱ πρῶτοι δὲ ἀναφερόμενοι εἰσὶν οἱ διὰ βραχιόνων μῦλοι. Εἰς τὴν Αἴγυπτον, Ἀραβίαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἑλλάδα συνήθως ἔστρεφον αὐτοὺς νέαι κόραι, καὶ σήμερον ἀκόμη αἱ θυγατέρες τῶν σεϊκων Ἀράβων καταγίνονται εἰς τὴν ἐπίπονον ταύτην ἀσχολίαν. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ υἱοῦ τοῦ Κλόβιος ἡ Σαὶν Ῥαδεγόνδη, βασίλισσα τῆς Γαλλίας, ἤλεθε μόνη της ὅλα τὰ διάφορα εἴδη τῶν ὀσπρίων, ἅτινα ἐξώδευε τὴν τεσσαρακοστήν. Εἰς δὲ τὴν Μέκκαν ἔν τινι ὡραίᾳ οἰκίᾳ δεικνύεται ὑπόγειόν τι ὅπου, κατὰ τὴν παράδοσιν, Φατιμὲ ἡ ἐπιλεγομένη λαμπρὰ, θυγάτηρ τοῦ Μωάμεθ καὶ σύζυγος τοῦ Ἀλῆ, ἔστρεφε μόνη τοὺς πατρικοὺς μύλους. Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις αἱ μυλόπετραι ἐκινοῦντο ὑπὸ τῶν δούλων ἢ τῶν καταδίκων, μετέπειτα δὲ τὰ ζῶα ἐνησχολοῦντο εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην.

Τὴν εὑρεσιν τῶν διὰ τοῦ ὕδατος κινουμένων μύλων ἀποδίδει ἡ παράδοσις εἰς τὸν Μιθριδάτην. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι οἱ τοιούτου εἴδους μῦλοι ἐφευρέθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Αὐγούστου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Βιτρυβίου, ὅστις κάμνει τὴν περιγραφὴν ὑδραυλικοῦ τινὸς μύλου· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μόλις ἐτελειοποίησαν τοὺς ὑδραυλικοὺς των μύλους ἀρχῆς ἐποχῆς ὁ Κωνσταντῖνος κατήργησε τὴν δουλείαν. Φαίνεται ὅτι ἡ διὰ τοῦ ὕδατος κίνησις τῶν μύλων μεγίστην ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν εἰς τὴν ἀρχαιότητα, ὡς ἀνακουρισθεῖσαν ἐπιμόχθου τινὸς ὑπηρεσίας. Μεταξὺ ἄλλων ἀλληγοριῶν ἀπαντῶμεν καὶ τοὺς ἑξῆς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου στίχους, ἀποδιδομένους εἰς Ἀντίπατρον τὸν Θεσσαλονικέα·

« Ὦ σεῖς, τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε μετεχειρίσθημεν διὰ νὰ ἀλέθητε τὰ γεννήματά μας, περιλήμεναι κόραι, ἀφήσατε τοῦ λοιποῦ νὰ ἡσυχάσωσι τὰ κεκοπιακότα μέλη σας καὶ παραδόθητε εἰς ὕπνον γαληνιαῖον, χωρὶς πλέον νὰ σᾶς μέλῃ ἂν τὰ πτηνὰ ἀναγγέλλουσι διὰ τῶν ᾀσμάτων των τὴν προσέγγισιν τῆς ἠοῦς. Ἡ Δήμητρα προσέταξε τὰς Ναϊάδας νὰ φεισθῶσι τῶν πόνων σας, καὶ αὗται, εὐπειθεῖς εἰς τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς, στρέφουσι μετὰ ταχύτητος ὑπερμεγέθη τινὰ τροχὸν, ὅστις κινεῖ ὁρμητικῶς καὶ τοὺς πλέον βαρυτέρους μύλους. »

Οἱ ἀνεμόμυλοι ἔλαβον τὴν ἀρχὴν των ἐν τῇ Ἀνατολῇ, καὶ ἐξ αὐτῆς μετηνέχθη τὸ σχέδιόν των εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν σταυροφόρων.

ΠΥΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ.

Τὸ 1465, δύο ἡμέρας μετὰ τὴν μάχην τοῦ Μονθερῦ, ὁ Κόμης Χαρολαῖος ἀνεπαύετο εἰς τὴν

πόλιν Ἐτάμπην (Étampes) μετὰ τοῦ στρατοῦ του. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, φθάσας καὶ ὁ Κάρολος τῆς Γαλλίας Δοὺξ τοῦ Βερρὺ, συνηνώθη μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ τότε μεγάλαι ἐνδείξεις χαρᾶς ἐγίνοντο πανταχοῦ πρὸς τιμὴν τῶν δύο ἰσχυρῶν συμμάχων. Ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν αἱ ὁδοὶ ἦσαν πλήρεις πολιτῶν πάσης τάξεως συνωθουμένων, καὶ στρατιωτῶν οἵτινες παρεδίδοντο εἰς πᾶν εἶδος διασκεδάσεως, ὁ Δοὺξ καὶ ὁ Κόμης, ἐξελθόντες τοῦ ἑστιατορίου, ἐπλησίασαν εἰς ἓν παράθυρον καὶ συνδιελέγοντο μόνοι των περὶ σπουδαίων. Πάραυτα πύριννον τόξον, ὅπερ ἐφάνη ἐξελθὸν ἐκ τῆς στέγης γειτονός τινος οἰκίας, διέσχισε τὸν ἀέρα σπινθηρίζον, καὶ ἑλικοδρομοῦν διερράγη σχεδὸν μεταξὺ τῶν δύο Πριγκήπων. Μέγας θόρυβος! ὁ Δοὺξ καὶ ὁ Κόμης ἀτενίζουσιν ἀλλήλους μετ' ἐκπλήξεως, καὶ ὑποθέτουσι πρὸς στιγμὴν ὅτι εἰσὶ θύματα προδοσίας τινός, ἢ τὰ ἀντικείμενα καταχθονίου τινὸς μηχανῆς· διότι ἐγνώριζον ὅτι Λουδοβίκος ὁ ΙΑ', ὁ μέγας ἀντίπαλός των, οὐδενὸς ἐφείδετο μέσου οὐδὲ ὀπισθοδρόμει ἐνώπιον τῆς ἀτιμίας τῶν μέσων, ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ καταστρέψῃ τοὺς ἐχθρούς του.

Πάραυτα ὁ Κόμης Χαρολαῖος προσκαλεῖ ἕνα τῶν ἀξιωματικῶν του καὶ δίδει ἐντόνους διαταγὰς ὅπως σημάνῃ παρευθὺς τὸ ἀνακλητήριον, ὅπως ὁπλισθῇ ὁ στρατὸς καὶ οἱ ἀκόλουθοί του ὡσι πάντες ἕτοιμοι. Ὁ Δοὺξ τοῦ Βερρὺ ἀφ' ἑτέρου δίδει παρομοίας διαταγὰς, καὶ ἐντὸς πέντε λεπτῶν τρισχίλιοι ἄνδρες διαφόρων ὅπλων καὶ μέγας ἀριθμὸς τοξοτῶν κατέχουσιν ὅλας τὰς εἰσόδους τοῦ οἴκου, ἐν ᾧ διέτριβον. Ἡ οἰκία, ἐξ ἧς ἐβόθη τὸ καταχθόνιον σημεῖον, τίθεται εἰς κατάστασιν πολιορκίας καὶ ἀποκλεισμοῦ, εἰσορμῶσιν εἰς αὐτὴν ἀθρόοι οἱ στρατιῶται καὶ φέρουσιν ἄνω κάτω ὅλα αὐτῆς τὰ μέρη. Τέλος, εἰς ἀπόκεντρόν τ.να γωνίαν ξετρυπώνουσιν ἕνα πτωχὸν διάβολον, ὅστις ἔτρεμε σύσσωμος, καὶ ὁδηγοῦσιν αὐτὸν ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ ἐνώπιον τῶν δύο ἡγεμόνων.

— « Εἶσαι σὺ ὁ ῥίψας τὸ πῦρ ἐκεῖνο, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ὀλίγον ἔλειψε νὰ καῶμεν;

— Μάλιστα, ἐκλαμπρότατοι.

— Τὸ ὄνομά σου;

— Ἰωάννης Βουτφώ.

— Καὶ ποῖος σὲ ἐπλήρωσε διὰ νὰ ἐνεργήσῃς οὕτω κατὰ τῆς ζωῆς μας;

— Ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ἀποπειραθῶ κατὰ τῆς ζωῆς σας πιστεύσατέ με ὅτι ποτὲ δὲν μοῦ ἐκατέβη εἰς τὴν κεφαλήν· τὸ δὲ πῦρ, περὶ τοῦ ὁποίου λέγετε, δὲν εἶνε ἱκανὸν νὰ προξενήσῃ εἰς ὑμᾶς οὔτε πληγὰς οὔτε τραύματα, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας εἶνε εἶδος διασκεδάσεως, ἣν ἐπενόησα διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω πόσον εὔχρμαι εἰς τὰς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητας μακρὰν καὶ ἔνδοξον ὕπαρξιν.

— Καὶ αἱ ἀποδείξεις τῆς εἰλικρινείας σου;

— Ἰδοὺ αὐταὶ, ἐκλαμπρότατοι. »

Καὶ εὐθὺς ἀπέσυρεν ἀπὸ τοῦ κόλπου του ἡμίσειαν δωδεκάδα σωλήνων ἐκ ναστοχάρτου, πεπληρωμένων πυρίτιδος, τὰς ὁποίας ἀνάψας ἔρριψεν ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τοῦ λαοῦ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, χωρὶς νὰ προκύψῃ οὐδὲν ἀπαίσιον. Πάραυτα δὲ αἱ ἀνησυχίαι κατέπαυσαν καὶ πᾶσα ὑποψία διεσκεδάσθη, ὅλος δὲ ὁ στρατὸς διελύθη γελῶν διὰ τὸ συμβάν.

Ὁ Δοὺξ τοῦ Βερρὺ καὶ ὁ Κόμης Χαρολαῖος, ζητήσαντες καὶ ἄλλας πληροφορίας, ἐφάνησαν ὑπερευχαριστηθέντες ἐπὶ τῇ νέου εἴδους ταύτῃ διασκεδάσει, καὶ ἀντήμειψαν γενναίως τὸν εὑρυῇ ἐφευρετὴν τῶν πυροτεχνημάτων Κὺρ Ἰωάννην Βουτφώ.

Ῥ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΘ' ΑΙΩΝΑ.

(Πρωτότυπον).

ΕΚΑΣΤΟΝ θέατρον περικλείει ἐντὸς τῶν τοίχων του δύο πολὺ ἀπ' ἀλλήλων διαφέροντα μέρη καὶ ὅλως ἀντιθέτου ὄψεως: Τὸ μὲν, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ προσκηνίου μέχρι τῆς θύρας τῆς εἰσόδου, εἶνε προσιτὸν εἰς πάντας, λαμπρότατον, καθωραϊσμένον μὲ ὡραῖα ἀραβουργήματα καὶ κατεστολισμένον μὲ χρυσὸν καὶ βελοῦδον, καταπλημμυρεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ φωτὸς μυριάδων λυχνιῶν καὶ κρυσταλλίνων πολυελαίων. Καὶ αὐτὸ εἶνε ἡ πλατεῖα τοῦ θεάτρου ἢ ἡ κονίστρα, ἂν θέλωμεν νὰ ἀναπολήσωμεν ὀλίγον τὰς ὀνομασίας τῶν προγόνων μας. Τὸ ἄλλο, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ προσκηνίου καὶ τελειόνει εἰς τὸ ὠμάτιον τοῦ θυρωροῦ, καὶ τὸ ὁποῖον χωριζόμενον ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἡμίσεώς του διὰ μεγάλης αὐλαίας, μόλις συγκοινωνεῖ μετ' αὐτοῦ διὰ μικρᾶς τινὸς θυρίδος, ἐπιμελῶς κεκλεισμένης καὶ ἀπροσίτου διὰ τὸν λαὸν, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς σύνολον πραγμάτων ἐκπληκτικῶν ταυτοχρόνως καὶ χονδροειδεστάτων, λυπηρῶν καὶ γελοίων, προστύχων καὶ κεχρυσωμένων· τοῦτο δὲ εἶνε ἡ σκηνὴ μετὰ τῶν παρασκηνίων.

Ὁ κόσμος ἐν γένει ἔχει ἀρκετὰ συγκεχυμένας ἰδέας διὰ τὸν μυστηριώδη τοῦτον καὶ εἰς πολλοὺς ὀλίγον γνωστὸν κόσμον, ὅστις καλεῖται σκηνὴ τοῦ θεάτρου. Διὰ τοὺς μὲν, εἶνε ἄλλος παράδεισος ἢ τόπος εὐχαριστήσεως, τέρψεως καὶ ἡδυπαθείας, διὰ τοὺς δὲ, εἶνε αὐτόχρημα Ἅδης, τόπος διαφθορᾶς καὶ ἀπωλείας. Συνήθως οἱ συγγραφεῖς μας, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῶν ζωηρῶν ἀντιθέσεων, αἵτινες παρίστανται ἄφθονοι ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματος ἢ τῆς αὐλαίας, μᾶς παριστῶσι φαντασιωδῶς τὸν μῖμον ἢ κωμικὸν ἀσέμνως γελοιολογοῦντα, τὸν νέον βαρύτονον λαμβάνοντα τὸ ῥόφημά του, τὸν ἀντλητὴν προσφέροντα ταμβάκον εἰς τὴν χορεύτριαν, ἥτις ὁλονὲν προγυμνάζεται εἰς ἀκκισμοὺς καὶ στροφὰς, τὸν ἠθοποιὸν συλλογιζόμενον περὶ τῆς ἐπιτυχίας του ἢ μή· καὶ ὅμως ὅλα ταῦτα πόρρω ἀπέχουσι τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πραγματικότητος. Ἐν ὥρᾳ τῆς παραστάσεως οἱ ξένοι ἀποκλείονται αὐστηρῶς τῆς σκηνῆς καὶ τῶν παρασκηνίων, καὶ δὲν βλέπει τις εἰμὴ τὸν διευθυντὴν ἢ ἐπιμελητὴν τοῦ θεάτρου, τὸν πῖλον φέροντα ἐπὶ κεφαλῆς καὶ τὸ φυλλάδιον τῆς παραστάσεως ὑπὸ μάλην καὶ περιτρέχοντα τῇδε κἀκεῖσε· τοὺς μηχανικοὺς, τοὺς παραστάτας περιμένοντας τὴν σειρὰν τῆς εἰσόδου των εἰς τὴν σκηνήν· τοὺς ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀντλητὰς, τοὺς ἠθοποιοὺς μεταξὺ τῶν χειρῶν τοῦ κομμωτοῦ ἢ τοῦ ἀμφιεστοῦ· τὸν ἀρχιμηχανικὸν μετὰ τοῦ τάγματος τῶν ἀνθρώπων του, οἵτινες καταπολιορκοῦσιν ὅλην τὴν σκηνὴν πηγαινερχόμενοι, φέροντες σκηνογραφίας καὶ λοιπὰ κοσμήματα, ἢ ἀνοίγοντες καταπακτήν τινα. Δυστυχία εἰς ἐκεῖνον, ὅστις εὑρεθεῖ ἐμπερδευμένος εἰς τὸν ταϊσάλον τοῦτον! μυριάκις ῥιψοκινδυνεύει νὰ συγκρουσθῇ σφοδρῶς, ἢ νὰ καταπατηθῇ πίπτων ἐντὸς ἀβύσσου, ἢ νὰ ὀχληθῇ κατὰ κεφαλῆς καλῶς ἐφωδιασμένον λυχνοβαστάκτην.

Βλέπομεν λοιπὸν ἐντεῦθεν ὅτι τὸ πέραν τῆς αὐλαίας θέατρον, τουτέστιν ἡ σκηνὴ, εἶνε λίαν ἀκατάλληλον εἰς τὰς γλυκείας συνδιαλέξεις ἢ τὰς εὐθύμους προτάσεις, ἃς ἀρέσκονται πολλοὶ νὰ ἀποδίδωσιν αὐτῇ κατὰ φαντασίαν, καὶ ὅ,τι πόρρω ἀπέχει τοῦ νὰ λογίζεται ὡς ἄλλος παράδεισος· ἄλλως τε, ἀνήκει σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τοὺς μηχανικοὺς, οἵτινες, ἐνόσῳ μὲν ἐξακολουθεῖ ἡ παράστασις, παρασκευάζουσι τὴν σκηνογραφικὴν διάταξιν τῆς ἑπομένης σκηνῆς, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν καταβιβάζεται ἡ αὐλαία, τακτοποιοῦσι τὴν ὅλην διακόσμησιν τῆς πράξεως. Ὅπως δὲ ἀποδῇ ἡ σκηνὴ ἐπιδεκτικὴ τῆς διευθετήσεως ταύτης, εἶνε κεκαλυμμένη μὲ σανίδωμα σχεδὸν κινητὸν, συγκείμενον ἀπὸ καταπακτὰς καὶ θυρίδας· ἕκαστον παρασκήνιον στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἀμφοτέρωθεν χαραδρῶν καὶ καταπακτῶν τούτων, ὄπισθεν δὲ αὐτῶν ἐπὶ ἱστοῦ, φέροντος μικρὰς βαθμίδας χρησιμευούσας πρὸς ἀνάβασιν, θέτουσι τοὺς λυχνοβαστάκτας πρὸς φωτισμὸν τῆς σκηνογραφίας· αἱ λυχνίαι δὲ αὗται δύνανται κατὰ τὴν παράστασιν νὰ καλυφθῶσι διὰ πρασινοχρόου ὑφάσματος, ὡς καὶ αἱ ἐπὶ τοῦ προσκηνίου ἀμφοτέρωθεν τεταγμέναι, ὅταν ἀπαιτῆται νὰ παραστήσωσι νύκτα ἢ σκότος, (*) κτλ. Πλεῖσται ἄλλαι ὑποδιαιρέσεις ὑπάρχουσι τῆς σκηνῆς, τὰς ὁποίας ὅμως ἡ νεωτέρα τελειοποίησις καὶ ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ἐλαίου διὰ τοῦ ἀερίου κατέστησε περιττάς.

Αἱ σκηνογραφίαι συνήθως σύγκεινται ἐκ ναστοχάρτου λεπτοῦ, ἐφ' οὗ ζωγραφοῦνται χονδροειδῶς διάφορα ἀντικείμενα, ὡς παλάτια, ὁδοί, βράχοι, κτλ. ἅτινα ὅμως, διὰ τῆς καταλλήλου διαταξεως τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ὀπτικῆς, τὴν νύκτα ἐξαπατῶσι τὴν ὅρασιν καὶ πολλάκις καταμαγεύουσιν αὐτήν· ἐνίοτε οὐδὲ ἢ τρεῖς ταινίαι αὐλαίαι παριστῶσι μίαν σκηνογραφίαν, καὶ τότε δίδουσι περισσοτέραν ζωηρότητα εἰς τὸ παριστανόμενον ἀντικείμενον, καὶ εὐχαριστέραν παρέχουσι τὴν ὀπτικὴν ἀπάτην. Ἀναβιβάζονται δὲ καὶ καταβιβάζονται αἱ αὐλαῖαι διὰ σχοινίων στρεφομένων ἐπὶ τροχαλιῶν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς παραστάσεως, ὅταν ἡ σκηνὴ παριστᾷ μαγικόν τι ἐνδιαίτημα, ὁπότε ὅλαι αἱ τροχαλίαι ἦνε εἰς κίνησιν καὶ ὅλοι οἱ κύλινδροι καὶ οἱ μάγγανοι στρέφονται βιαίως περὶ ἑαυτούς, ὅτε ὅλα τὰ σχοινία γλιστροῦν ταχέως καὶ σιωπηλῶς ὑπὸ τὰς προσπαθείας τῶν μηχανικῶν, κρεμαμένων ἐνίοτε εἰς ὕψος πεντήκοντα ἢ ἑξήκοντα ποδῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, εἶνε περίεργον νὰ βλέπῃ τις τοιοῦτον θέαμα ἐφάμιλλον τοῦ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς σκηνῆς ἐκτυλισσομένου, καὶ ὅπερ δύναται προσφυέστατα νὰ παραβληθῇ μὲ τὴν ἐντὸς τοῦ πλοίου κίνησιν ἐν ὥρᾳ τρικυμίας, ὁπότε οἱ ναῦται, αἰωρούμενοι ἐπὶ τῶν ἱστῶν καὶ τῶν σχοινίων, καταγίνονται νὰ συστείλωσι τὰ ἱστία.

Τὸ ἐντὸς τῆς σκηνῆς ὑπερῷον, ἐκτεινόμενον καὶ ἐφ' ὅλου τοῦ θόλου τοῦ θεάτρου, ἔχει ὑποδιαιρέσεις πολυπληθεστέρας τῆς κάτω σκηνῆς· τοσοῦτον δὲ ἔχει ὕψος, ὥστε ἐν αὐτῷ κρύπτονται ὁλόκληροι αἱ σκηνογραφίαι ἀποσυρόμεναι ἀπὸ τῆς σκηνῆς, χωρὶς ποσῶς νὰ περιστρέφωνται κυλινδροειδῶς, διότι τοῦτο ἤθελε βλάπτει πολὺ τὰ χρώματα αὐτῶν. Κινηταὶ δὲ γέφυραι συνδέουσαι

(*) Ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ἐλαίου διὰ τοῦ ἀερίου κατήργησε πάντα ταῦτα· ἀρκεῖ ὀλίγον νὰ κλεισθῇ ὁ ἀγωγὸς, καὶ ἀμέσως ἀλλιγοστεύει ἡ λάμψις καὶ μετριάζεται τὸ φῶς τῶν λυχνιῶν.

τὰ δύο ἀντίθετα μέρη τῆς σκηνῆς καθ' ὅλον τὸ πλάτος της χρησιμεύουσιν εἰς τοὺς μηχανικοὺς διὰ νὰ μεταβαίνωσιν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέρους εἰς τὸ ἄλλο. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν γεφυρῶν τούτων εὑρίσκονται δίκην κιγκλίδος μεγάλαι σανίδες, δι' ὧν ἐξέρχονται σωλῆνες ἀερίου, ἀπὸ τεσσαράκοντα μέχρις ἑξήκοντα συνήθως, πολλάκις δὲ καὶ πολυπληθέστεροι, κατὰ τὸ πλάτος τῆς σκηνῆς· χρησιμεύουσι δὲ οἱ σωλῆνες οὗτοι πρὸς ζωηρότερον φωτισμὸν τῆς σκηνῆς ἄνωθεν, ὅταν θέλουν μάλιστα νὰ παραστήσωσι τὸ λαμπρὸν καὶ φωταυγὲς τοῦ οὐρανοῦ, ὡς κάτωθεν ἡ σκηνὴ φωτίζεται ὑπὸ τῶν λυχνιῶν τοῦ προσκηνίου, πλαγίως δὲ διὰ τῶν λυχνοστατῶν τῶν τεθειμένων ὄπισθεν τῶν παρασκηνίων.

Τὸ ὑπὸ τὴν σκηνὴν μέρος ἔχει τὰς αὐτὰς διαιρέσεις ὡς καὶ τὰ ἄνω μέρη, καὶ ἐκτὸς τῶν τροχαλιῶν καὶ τῶν σκηνογραφιῶν αἱ αὐταὶ ἐργασίαι ἐκτελοῦνται αὐτόθι. Τὸ ὑπόγειον δὲ τοῦτο διαιρεῖται εἰς δωμάτια, συγκοινωνοῦντα χωριστὰ διὰ κλιμάκων μὲ τοὺς ὄπισθεν τῆς σκηνῆς θαλάμους καὶ μὲ αὐτὸ τὸ σανίδωμα τῆς σκηνῆς, ὅταν ἦνε ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἐμφάνισίς τις φαντάσματος ἢ ἄλλου μαγικοῦ ἀντικειμένου, ἢ νὰ καταποθῇ ἐγκληματίας τις ὑπὸ τὴν γῆν.

Ὁ ἀνώτατος διευθυντὴς ὅλου αὐτοῦ τοῦ ἐντὸς τῆς σκηνῆς κόσμου εἶνε ὁ ἀρχιμηχανικός, ὅστις ἔχει ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγάς του τέσσαρας λόχους ἢ ὕλας ὑπηρετῶν, τὸ σῶμα τῶν ἐργατῶν τοῦ ὑπερῴου, τὸ τοῦ ὑπογείου, καὶ τὰ δύο ἀμφοτέρωθεν τῆς σκηνῆς ὑπηρετοῦντα σώματα. Οὗτος ὁδηγεῖ τὰς κινήσεις τοῦ μικροῦ στρατοῦ του· ἅμα γίνῃ ἀνάγκη νὰ μεταλλάξῃ σκηνογραφία τις ἢ νὰ τεθῇ εἰς κίνησιν ἔκτακτός τις μηχανισμός, αὐτὸς δίδει τὸ σημεῖον διὰ τῆς συρίκτρας του, ὡς οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν βασιλικῶν πλοίων, καὶ οἱ πάντες ὑπακούουσιν ἀμέσως εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην, ἐνεργοῦντες ἐκ συμφώνου καὶ μετὰ προσοχῆς. Πρέπει νὰ τὸν ἴδῃ τις τὸ ἑσπέρας μεγάλης τινὸς παραστάσεως, ἀπὸ ἐκείνας αἵτινες παριστῶσι μαγικοὺς τόπους καὶ λοιπὰς γοητείας εἰς εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα σκηνογραφίας· θὰ τὸν ἐκλάβῃ ὡς τέλειον ἀξιωματικὸν ἐν μέσῳ τοῦ στρατοῦ του, σωστὸν πλοίαρχον ἐν μέσῳ τοῦ πλοίου του. Τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτόν, τὸ πᾶν ὑπάρχει ἀνατεθειμένον εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὴν αὐστηράν του καὶ ὀραστήριον ἐπαγρύπνησιν, διότι τὸ πᾶν ἀπόλλυται ἀπὸ τὴν παραμικροτέραν ἀπροσεξίαν. Ὑποθέσατε πρὸς στιγμὴν ἕνα τῶν ἐργατῶν λαμβάνοντα ἄλλο σχοινίον ἀντ' ἄλλου, καὶ ἀντὶ γοητευτικοῦ τινὸς καὶ λαμπροῦ παλατίου καταβιβάζοντα τὴν σκηνογραφίαν τοῦ Ἅδου· τί συμβήσεται τότε; Τὸ κοινόν, βλέπον τὰ μὲν παρασκήνια παριστῶντα τὸ λαμπρὸν βασίλειον τῶν Μοιρῶν, τὸ δὲ παραπέτασμα τοῦ βάθους δεικνύον αἴφνης τὸ σκοτεινὸν βασίλειον τοῦ Πλούτωνος, θέλει ταραχθῇ διαῤῥηγνύμενον εἰς γέλωτα, τὰ παιδία τοῦ ῥόμου θὰ ἐκπέμψωσι περιπαικτικὰς κραυγὰς καὶ συριγμούς, καὶ μία τοιαύτη ἀδεξιότης ἢ ἀπροσεξία θέλει εἶσθαι ἱκανὴ νὰ καταστρέψῃ τὴν ὑπόληψιν τοῦ διευθυντοῦ, νὰ παρεμβάλῃ πρόσκομμα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ δράματος καὶ νὰ γίνῃ αἰτία πολλάκις ὥστε νὰ κλεισθῇ τὸ θέατρον. Ὅλος ὁ κόσμος θὰ κατηγορήσῃ εἰς τοιαύτην περίστασιν τὸν μηχανικόν, διότι μόνος αὐτὸς εἶνε ὑπεύθυνος. Ἐξ ἐναντίας δὲ τὰ πάντα ἂς συμβῶσιν ὅπως δεῖ, ἑκάστη διακόσμησις καὶ σκηνογραφία ἂς παρουσιάζεται ἐν καιρῷ τῷ δέοντι καὶ ἀναλόγως τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου, τότε οὐδεὶς ἀποδίδει τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην εἰς τὸν σκοτεινὸν καὶ ἀφανῆ μηχανικόν, ὅστις ὅμως πολλάκις ἐνεργεῖ πλειότερον τῶν ἠθοποιῶν.

Μὲ τοὺς μηχανικοὺς καὶ ἴσως πρὸ αὐτῶν συγκαταλέγονται καὶ οἱ ἀντληταί, οἵτινες εἰσὶν οἱ ἀληθεῖς κύριοι τῆς σκηνῆς. Διεσκορπισμένοι οὗτοι εἰς ἕκαστον τῶν χωρισμάτων αὐτῆς, ἐπαγρυπνοῦσι προτείνοντες προσεκτικὸν οὖς καὶ ἄγρυπνον ὄμμα· ὅλα των τὰ ἐργαλεῖα εἰσὶν ἑτοιμασμένα ὡς δι' ἀναπόφευκτόν τινα πυρκαϊάν, αἱ ἀντλίαι εἰσὶ πλήρεις ὕδατος καὶ οἱ σωλῆνες ἐφηρμοσμένοι ἐπ' αὐτῶν. Εἰς ἑκάστην γωνίαν ὑπάρχει ἀνηρτημένος κωδωνίσκος τοῦ κινδύνου λεγόμενος, ὅστις ἀρκεῖ νὰ σημάνῃ διὰ νὰ θέσῃ εἰς κίνησιν ὅλας τὰς ἀντλίας, καὶ ἐν διαστήματι ὀλίγων λεπτῶν νὰ μεταβάλλῃ ὅλην τὴν σκηνὴν εἰς δεξαμενὴν καὶ νὰ τὴν καλύψῃ μὲ καταῤῥάκτην ὕδατος. Ἀνεπιτήδειός τις ἐργάτης ἂς θέσῃ ἀναμμένην λαμπάδα ὄπισθεν σκηνογραφίας τινός, ἢ λυχνία τις ἂς θερμάνῃ πέραν τοῦ δέοντος τὸ ἐπ' αὐτῆς στέγασμα, καὶ ἀμέσως ὁ ἀντλητής, χωρὶς νὰ σκεφθῇ ὅτι μέλλει νὰ ταράξῃ τὴν παράστασιν, ἢ νὰ ἀνησυχήσῃ τὸ κοινὸν ἢ νὰ διακόψῃ τὸν περιπαθέστερον στίχον ἢ τὸ εὐδοκιμοῦν ἆσμα τοῦ ἠθοποιοῦ, προβαίνει εἰς τὸ ἔργον του. Ἀλλ' ἰδίως ἡ ἐπαγρύπνησις τῶν ἀντλητῶν ἀπαιτεῖται εἰς τὰς μεγάλας ἐκείνας πυροπλήξεις, ὁπότε ἅπασα ἡ σκηνὴ καλύπτεται ὑπὸ πυρός, φλόγες παντοίων χρωμάτων χύνονται τῇδε κακεῖσε δίκην βροχῆς, καὶ ὁλόκληρος ἡ σκηνογραφία καταβυθίζεται εἰς τὸ τρίτον πάτωμα ἢ τὸ ὑπόγειον, ὡς κατὰ τὴν τελευταίαν πρᾶξιν τοῦ Προφήτου. Τότε ἡ προσοχὴ τῶν τετραπλασιάζεται καὶ ἡ παρουσία των ἔστιν ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, διότι συχνότατα συμβαίνει νὰ προλαμβά-

νωσιν ἀληθεῖς καὶ τρομερὰς πυρκαϊάς, αἵτινες ἄνευ αὐτῶν ἤθελον μεταβάλλει ὁλόκληρον τὴν σκηνὴν καὶ τὸ θέατρον εἰς κόνιν καὶ ἐρείπια, καὶ ὅπου αἱ φλόγες ἤθελον βόσκει εὐκόλως ἐν μέσῳ τοῦ σωροῦ ἐκείνου τῆς χαρτίνης ὕλης, τῶν ὑφασμάτων καὶ τῶν σανίδων.

Ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου τούτου τῶν ἠθοποιῶν, τῶν μηχανικῶν καὶ τῶν ἀντλητῶν, περιφέρονται οἱ ἀμφιεσταὶ καὶ οἱ βάπται, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ ὅπως διορθώσωσι σχισθεῖσαν τινὰ ἐνδυμασίαν ἐξ ἀπροσεξίας ἢ κατακαυθέν τι ἱμάτιον, οἱ περικνημιδοποιοὶ καὶ οἱ κομμωταί, ἔχοντες ἕκαστος πρόχειρα τὰ ἴδια αὐτῶν ἐργαλεῖα. Μ' ὅλην ὅμως τὴν αὐστηρὰν ἀπαγόρευσιν τοῦ νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν σκηνὴν ξένα ἄτομα, δὲν λείπουσι πολλάκις ἀπὸ τὰ παρασκήνια αἱ μητέρες τῶν ἠθοποιῶν, αἱ ὑπηρέτριαι τῶν πρωτοχορευτριῶν, τὰ βωβὰ πρόσωπα, καὶ τόσος ἄλλος κόσμος, ὅστις παγαινοέρχεται ἐκτελῶν μίαν ὑπηρεσίαν. Ἐκ τῆς κινήσεως ταύτης εὐκόλως πείθεται πᾶς τις ὅτι τὸ ὀπίσθεν τῆς αὐλαίας μέρος τοῦ θεάτρου δὲν εἶνε συνήθως τόπος διασκεδάσεως, ὡς φαντάζονταί τινες· οὔτε δὲ αὐτοὶ οἱ ἠθοποιοί, οὔτε αἱ παραστάτριαι φροντίζουσι ποσῶς νὰ ἐπιδεῖξωσιν εἰς γέλωτας καὶ ἄλλα ἐπουσιῶδη, μίαν ἔχοντες ἐνασχόλησιν τὸ μελετᾶν τὸ ἴδιον πρόσωπον, καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου τὸ φροντίζειν καὶ συλλογίζεσθαι περὶ τῆς ἐπιτυχίας των, περὶ τῆς εὐνοίας τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν χειροκροτήσεων αὐτοῦ. Τοσοῦτο δὲ μᾶλλον ἀπασχολοῦσιν αἱ ἰδέαι αὗται τοὺς ἠθοποιοὺς πάσης τάξεως, καθόσον μετὰ τοῦ προτερήματος ἀπαιτεῖται νὰ ἔχωσι δύναμιν καὶ γενναιόψυχίαν.

Ἡ πλατεῖα τοῦ θεάτρου, τουτέστι τὸ ἐκτὸς τῆς σκηνῆς μέρος ὅπου διαμένουσιν οἱ θεαταί, καίτοι παρουσιάζουσα εἰς τὴν θέαν τοσαύτην ποικιλίαν, δὲν ἔχει ὅμως τόσα πολυσύνθετα μέρη ὅσα ἡ σκηνή. Μέγας πολυέλαιος ἐξ ἀερίου, αἰωρημένος ἐκ τῆς στέγης, φωτίζει τὴν πλατεῖαν, ἐκτὸς τῶν πέριξ τῶν θεωρείων ὑπαρχόντων σωλήνων ἀερίου, οἵτινες, ἀναπτόμενοι κατὰ ἑκατοντάδας κατὰ τὰς εὐεργετικὰς παραστάσεις ἢ τὰς ἑορτάς, καταθαμβόνουσι τὴν θέαν καὶ προξενοῦσι πᾶν εἶδος μεγαλοπρεπὲς καὶ λαμπρόν. Εἰς τὸ ἄπλετον δὲ ἐκεῖνο φῶς προσθετέον καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν γυναικείων κοσμημάτων, καὶ τὰς πολυχρώμους ἐνδυμασίας, ἅτινα πάντα ἐπαυξάνουσι τὸ θελκτικὸν καὶ ἐξυπνίζουσι τὴν κοιμωμένην φαντασίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπειδὴ δὲ τούτων πάντων εἶνε εὔκολον νὰ συλλάβῃ τις ἰδέαν, καὶ οὐδεὶς μεταξὺ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν ὑπάρχει ὅστις νὰ μὴ ἐνετύχησεν εἰς τὴν ὡραιότητα Εὐρωπαϊκοῦ θεάτρου, διὰ τοῦτο, ἀποφεύγοντες πᾶσαν περιττολογίαν, ἣν ἐπιφέρει ἡ περιγραφὴ συγχρόνων πραγμάτων, κρίνομεν εὔλογον νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα περιέργους τινὰς συνηθείας τῶν ἀρχαίων θεάτρων τοῦ μεσαιῶνος καὶ τροποποιήσεις ἀρκετὰ παραδόξους.

Κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ' ἡ σκηνὴ δὲν ἀνῆκεν ἀποκλειστικῶς ὡς σήμερον εἰς τοὺς ἠθοποιούς, ἀλλ' ἦτο κοινὸν κτῆμα αὐτῶν καὶ τάξεώς τινος θεατῶν. Ἦτο τοῦ συρμοῦ τότε οἱ Μαρκέσιοι καὶ ὅλοι οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἀνωτάτην ἀριστοκρατίαν νὰ τοποθετῶνται ἐπ' αὐτῆς τῆς σκηνῆς ἑκατέρωθεν τῶν παραστατῶν, μὲ κίνδυνον νὰ ἐπιφέρωσιν ἐμπόδιον εἰς τὰς κινήσεις των, νὰ κωλύσωσι τὴν θέαν τοῦ ἀκροατηρίου καὶ νὰ συγχίσωσι τὴν παράστασιν. Ἀδιαφοροῦντες δὲ περὶ τῶν παρατηρήσεων τοῦ κοινοῦ, ἔστρεφον πρὸς αὐτὸ τὰ νῶτα καὶ συνδιελέγοντο συχνότατα ὑψηλοφώνως, μέχρι βαθμοῦ πολλάκις τοῦ παρεμποδίζειν καὶ διακόπτειν τὸ δρᾶμα. Διεπληκτίζοντο δὲ καὶ ἐφιλονείκουν, ὅτε ἦσαν ἐν εὐθύμῳ διαθέσει, ἄλλοτε μὲν μὲ τὸ παριστάνον πρόσωπον ἄλλοτε δὲ μὲ τὸν ξεφυτιλλιστὴν τῶν λυχνιῶν, διότι διὰ τοῦ εὐτελοῦς καὶ φετιδωλοῦ φωτὸς τῶν δι' ἐλαίου λυχνιῶν ἐφωτίζετο τότε τὸ προσκήνιον καὶ ἡ σκηνή. Ἡ παράλογος καὶ ἄτοπος αὕτη συνήθεια, τῆς ὁποίας ἡ κατάργησις χρεωστεῖται εἰς τὸν Βολταῖρον, ἐννοεῖται ὅτι ἀπέβαινεν αἴτιον πολλῶν θορύβων καὶ διαπληκτισμῶν, διότι οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἀντιλέξῃ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἐντὸς τῆς σκηνῆς θεατῶν, καὶ αὐτοὶ οἱ ἠθοποιοὶ ἐφοβοῦντο πολὺ τὰς παρατηρήσεις καὶ ἀπειλὰς τῶν ἰσχυρῶν τούτων τῆς ἡμέρας.

Ἐνίοτε συνέβαινεν ἡ σκηνὴ νὰ πλημμυρῇται ὑπὸ τοσούτου πλήθους εὐπατριδῶν, ὥστε οἱ ἠθοποιοὶ δυσκόλως ἐκινοῦντο, καὶ ἔπρεπε νὰ προσέχωσι πολύ, κατὰ τὰς κινήσεις των ἢ καὶ κατὰ τὴν μεταξὺ τῶν πυκνῶν αὐτῶν τάξεων περιστροφήν των, μήπως ῥίψωσι φενάκην τινά, ἢ μήπως βλάψωσι τὴν πολύτιμον ἐνδυμασίαν τῶν παρακαθημένων διὰ βιαίας τινὸς χειρονομίας· εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ ῥῆξις ἦτο ἄφευκτος, καὶ ὁ ἠθοποιὸς ἔπρεπε νὰ ἀπαλλαχθῇ διὰ τῆς φυγῆς. Ταῦτα πάντα φαίνονται εἰς ἡμᾶς σήμερον μυθώδη καὶ παράδοξα, καὶ ὅμως ἐπιβεβαιοῦνται ὑπὸ τῆς ἱστορίας. Εἰς τὴν παράστασιν μιᾶς τῶν τραγῳδιῶν τοῦ Φαβάρτου, περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, ἡ σκηνὴ τοσούτῳ καταπολιορκημένη εὑρέθη τὸ ἑσπέρας ἐκεῖνο ὑπὸ τῶν αὐθαιρέτων τούτων θεατῶν, ὥστε οἱ ἠθοποιοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ παρουσιάζωνται ἀνὰ εἷς εἷς τὴν σκηνήν, καὶ τὸ δρᾶμα μετεβλήθη παραδόξως εἰς κωμικοτραγῳδίαν.

Καὶ ὁ Ἥλιος τὸν δρόμον τὸν αἰώνιόν του τρέχει
καὶ λαμπαδουχεῖ τὴν γῆν,
καὶ μετὰ μυρία ἔτη ὅτι μίαν μόνην ἔχει
μόλις φαίνεται αὐγήν.
Στίλβει τοῦ Θεοῦ ἡ πλάσις ὡς χρυσὸς ὑπὸ ἐργάτου
νεοκτυπηθεὶς σφυρόν.
βλέπομεν αὐτὴν ὁποίαν ἔπλασαν τὰ δάκτυλά Του
ἐκ τῶν πρώτων ἡμερῶν.

Γ'.

Κ' ἐμβαθύνω, κ' ἐμβαθύνω,
νοῦν καὶ ὄρασιν ἐκτείνω
καὶ εἰς γῆν κ' εἰς οὐρανούς,
πλὴν νὰ εὕρ' εἰς μάτην θέλει
εἰς τὸ πᾶν σκοπὸς καὶ τέλη
ὁ ἀΰνατός μου νοῦς.

Εἰς τὸ ἄπειρον πεδίον
τίς ἀστέρων καὶ ἡλίων
ἔχυσε κονιορτόν;
Καὶ τὰ ὄμματά μου ποῖος
δέσας, μ' ἔκλεισε κρυφίως
εἰς τὸν δαίδαλον αὐτόν;

Ἔπτερξα, Θεέ! εἰς μάτην
καὶ εἰς γῆς καὶ πόντου πλάτην,
κ' εἰς τὴν ἄκραν ἠρεμίαν
κ' εἰς τὴν κρύσιν τῶν στοιχείων,
τῶν κρυφῶν Σου μυστηρίων
νὰ συλλάβω λέξιν μίαν.

Πλάστα, δὲν Σὲ συλλαμβάνω!
εἰς τὸ ἄπειρον ἐπάνω
κ' ὑπεράνω τῶν αἰώνων,
ἀνυψόνεις σεαυτόν·
τὸν χιτῶνά Σου δὲ μόνον
εἰς ἡμᾶς ἐμπρὸς ἐκτείνεις,
νὰ τὸν βλέπωμεν ὀφίνεις
ἀπὸ ἄστρα κεντητόν.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Β'.

Ὁ Ἥλιος καὶ ἡ φύσις αὐτοῦ.

« Ἥλιος. . . σκιᾶς θαυμαστόν, ἔργον ὑψίστου. . .
« μέγας Κύριος ὁ ποιήσας αὐτόν! »

Σειράχ, ΜΓ'. 2—5.

Ἥλιος, ἡ αἰώνιος αὕτη ἑστία τοῦ φωτὸς καὶ τῆς θερμότητος, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς πάντων τῶν ἐνοργάνων ὄντων, ἡ πρωτίστη αἰτία τοῦ φαινομένου τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς καὶ ἐν γένει τὸ κέντρον τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν, εἶνε παμμέγεθες σφαιρικὸν σῶμα, ὄγκον ὕλης ἔχον 1,385,462 φορὰς μεγαλήτερον τοῦ τῆς Γῆς· μὲ ἄλλας λέξεις, εἶνε 760 φορὰς μεγαλήτερος πάντων τῶν πλανητῶν καὶ τῶν δορυφόρων αὐτῶν ὁμοῦ λαμβανομένων. Ἡ δὲ πυκνότης αὐτοῦ ἢ ἡ βαρύτης του, συγκρινομένη πρὸς τὴν τῆς ἀπείρως μικρᾶς σφαίρας ἣν κατοικοῦμεν, εἶνε ὡς 25,624 πρὸς ἕν· φαίνεται δὲ τόσον μικρὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας, διότι ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν 34,360,677 λεύγας, ὅ ἐστιν, ἂν ἡ Σελήνη ἀπεῖχε τὸ ἥμισυ τοῦ διαστήματος τούτου ἀφ' ἡμῶν, δὲν ἤθελεν εἶσθαι ποσῶς ὁρατή. Τοῦ διαστήματος τούτου ἀμυδράν τινα ἰδέαν δύναται νὰ λάβῃ τις, στοχαζόμενος ὅτι ἀεροστάτην, κινούμενον πρὸς 200 μίλια τὴν ἡμέραν, ἤθελε χρειασθῆ χίλια τριακόσια ἔτη ὅπως φθάσῃ ἐκ τῆς Γῆς εἰς τὸν Ἥλιον. Καὶ ὅμως ἡ καταπληκτικὴ αὕτη ἀπόστασις εἶνε διακοσίας χιλιάδας φορὰς ὀλιγωτέρα τῆς χωριζούσης ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πλησιεστέρου ἀπλανοῦς ἀστέρος!

Ὁ Ἥλιος δὲν εἶνε σῶμα φλεγόμενον ἢ, κατὰ τοὺς ἀρχαίους, μύδρος διάπυρος, οὗτινος αἱ σκωρίαι, πλέουσαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀποτελοῦσι τὰς φαινομένας ἐπὶ τοῦ δίσκου του κηλίδας, ἀλλὰ σφαῖρα στερεὰ ὡς τὰ λαμπὰ οὐράνια σώματα. Παρατηρουμένου δὲ τοῦ δίσκου αὐτοῦ προσεκτικῶς διὰ χρωματισμένων ὑέλων πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ὀφθαλμοῦ, διακρίνονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ κηλίδες μέλαιναι, ἀκανονίστου σχήματος καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐκτεταμέναι. Αἵτινες παρετηρήθη ὅτι μετατίθενται εἰς διάφορα μέρη τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου, γίνονται μάλιστα πολλάκις ἀφανεῖς καὶ ἐνίοτε συνεχέσταται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀστρονόμων ἐπανέρχονται εἰς τὴν προτέραν των θέσιν ὡς πρὸς τὴν Γῆν. Αἱ κηλίδες αὗται, διαφέρουσαι κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα, ποτὲ μὲν 40 ἢ 50 φαίνονται, ποτὲ δὲ μία μόνον ἢ δύο καὶ ἄλλοτε οὐδεμία. Αἱ πλεῖσται ἐξ αὐτῶν ἔχουσιν ἀμαυροτάτην πυρῆνα, ἢ κεντρικὸν μέρος περικυκλωμένον ὑπὸ νεφέλης ἢ ἀμυδροτέρας σκιᾶς. Τινὲς τῶν κηλίδων τούτων εἰσὶ τόσον μεγάλαι, ὥστε ἤθελον καλύψει ὁλόκληρον τὴν ἤπειρον τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς· ἄλλαι δὲ παρετηρήθησαν ἰσομεγέθεις μὲ ὁλόκληρον τὴν γηΐνην ἐπιφάνειαν. Τῷ δὲ 1770 ἐφάνη μία, ἥτις ὑπελογίσθη ἔχουσα 50,000 μιλίων διάμετρον. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι τὸ μέγα τοῦτο οὐράνιον σῶμα ἔχει κίνησίν τινα περὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἄξονα ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, τὴν ὁποίαν συμπληροῖ ἐν διαστήματι 24 ἡμερῶν καὶ 14 ὡρῶν. Ἀκριβεστέρα δὲ ἔρευνα ἐπὶ τῶν κηλίδων τούτων ὡδήγησε τοὺς ἀστρονόμους εἰς τὰς ἑξῆς θεωρίας:

Ὅτι τὸ μέγα τοῦτο ἄστρον σύγκειται ἐκ μέλανός τινος πυρῆνος, ὅστις πιθανῶς εἶνε ἡ γηΐνη

μάζα του· περικυκλοῦται δὲ ὑπὸ δύο ἀτμοσφαιρῶν, τῆς μὲν ἐξωτερικῆς καὶ ὅλως συγκειμένης ἐκ φωτὸς ἢ ῥευστοῦ φωτεινοῦ καὶ διακρινομένης μὲ τὸ ὄνομα φωτοσφαῖρα, τῆς δὲ ἄλλης τεθειμένης ὑπὸ τὴν πρώτην, ἀφεγγοῦς καὶ ὁμοίας σχεδὸν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τῆς Γῆς, δηλαδὴ συγκειμένης ἐξ ἀέρος καὶ νεφῶν ἧττον φωτεινῶν, καὶ δυναμένης διὰ τοῦτο νὰ ὀνομασθῇ ἀτμοσφαῖρα. Ἐνίοτε ἡ ἐξ ἁπλέτου φωτὸς καὶ λάμψεως συγκειμένη φωτοσφαῖρα φαίνεται συστελλομένη καὶ πυκνουμένη, ἄλλοτε δὲ τὰ φωτοβόλα νέφη διασχίζονται καὶ διὰ τῶν γινομένων διαλειμμάτων, ὡς διὰ πρισμάτων φωτεινοῦ πέπλου, βλέπει ὁ ὀφθαλμὸς ἡμῶν τὴν πραγματικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἡλιακοῦ σώματος· καὶ ἰδοὺ ἡ ἐξήγησις τοῦ φαινομένου τῶν κηλίδων, ὅπερ οἱ ἀστρονόμοι καλοῦσιν ὑποσκίασιν. Εἰς τρόπον ὥστε οὐδεὶς παραλογισμός, ἀλλὰ μάλιστα λογικώτατα δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι κάλλιστα δύναται νὰ ἦνε κατοικίσιμος ὁ Ἥλιος, διότι ὁ πυρὴν αὐτοῦ ἢ ἡ γηΐνη μάζα του προφυλάττεται ἀπὸ τῶν φλογωδῶν ἐπενεργειῶν τῆς ἐξωτερικῆς φωτοσφαίρας διὰ τῶν ἀποτελουμένων πυκνῶν νεφῶν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ αὐτοῦ ἀτμοσφαίρᾳ. Οὕτω, τεθέντος ὅτι ἡ μεγαλοπρεπὴς αὕτη σφαῖρα, ἀφ' ἧς τοσαῦτα ἐξαρτῶνται οὐράνια σώματα, κατοικεῖται ὑπὸ λογικῶν ὄντων, οἱ εὐτυγεῖς αὐτῆς κάτοικοι διατελοῦσιν ἐντὸς φωτὸς αἰωνίου, ὠκεανὸς δὲ λάμψεως πληροῖ τὸν ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν αὐτῶν μηδόλως ἐπισκιαζόμενον ὑπὸ τοῦ σκότους οὐρανόν, ἐνῷ ὑπεράνω τῶν ἡμετέρων κορυφῶν κινοῦνται σκοτειναὶ νέφη.

Πολλοὶ ὑπέθεσαν ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ Ἡλίου ἀτμοσφαιρῶν περιφερομένους κόσμους ἢ σφαίρας, ἀναλόγους τῇ ἡμετέρᾳ γῇ καὶ κινουμένους ἐν ἁρμονικῇ τινι τάξει. Καὶ τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ ὄντως ὅτι ὁ Παντοκράτωρ, ὁ μήτε σταγόνα ὕδατος ἀοίκητον ἀφήσας, δὲν διέταξε κόσμους τινὰς ἐντὸς τῆς χωρητικῆς περιφερείας τοῦ Ἡλίου, οὓς κατῴκισε πιθανῶς καὶ μὲ νοήμονα πλάσματα; Μήπως εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου φωστῆρος δὲν ἠδύναντο μυριάδες ὄντων νὰ διάγωσι βίον τόσον τερπνὸν καὶ νὰ ἔχωσιν ἐννοίας τόσον ὑψηλάς, ὅσον οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων τοῦ ἡμετέρου μικροῦ πλανήτου;

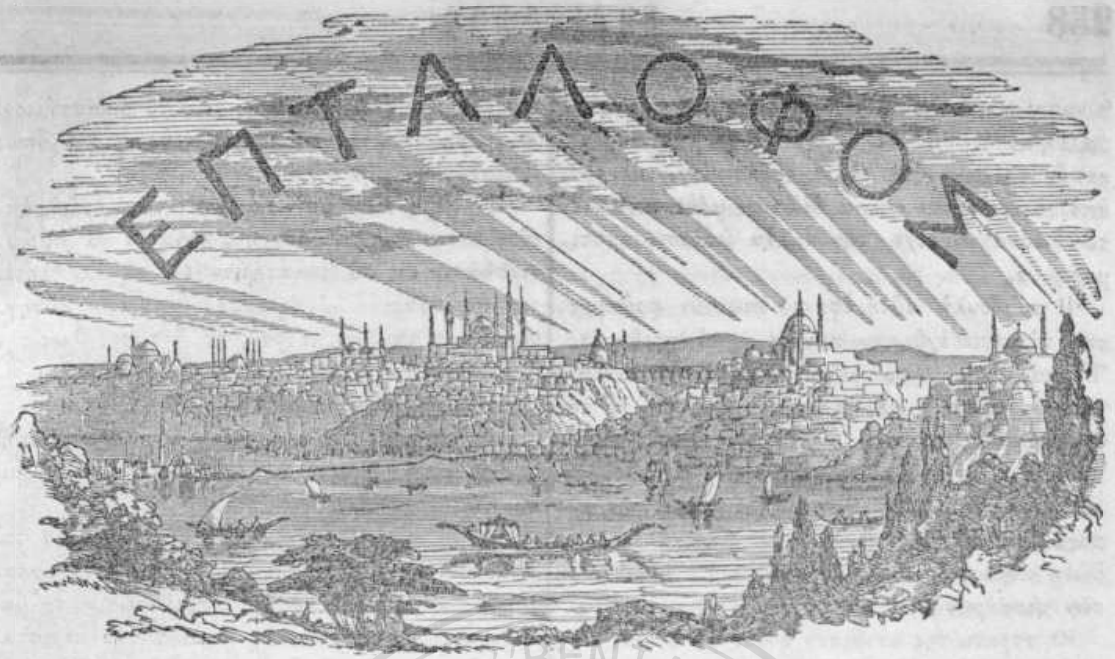
Ὁ περίφημος φυσικὸς Κύριος Πουλέτος διά τινος κρυσταλλίνου πειράματος ἀπέδειξεν ὅτι ἡ φωτοσφαῖρα τοῦ Ἡλίου ἀναβαίνει εἰς 1200 βαθμῶν θερμότητα, τουτέστιν ἑπτάκις ἢ ὀκτάκις πλέον τῆς θερμότητος, ὅση ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἀναλυθῶσι πάντα τὰ μέταλλα καὶ νὰ ἐξατμισθῶσι, μηδ' αὐτοῦ τοῦ ἀδάμαντος ἐξαιρουμένου, ὅστις εἶνε τὸ ἧττον εὐδιάλυτον πάντων τῶν ἐγνωσμένων σωμάτων. Ὁ Ἔρσχελλος ἀπεφάνθη ὅτι ἡ θερμότης τοῦ Ἡλίου εἶνε πρὸς τὴν τῆς Γῆς ὡς 500,000 πρὸς ἕν· ἐν τούτοις ἀπεδείχθη ὅτι ἡ θερμότης δὲν προέρχεται ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τοῦ Ἡλίου, ἀλλ' ὅτι μία τῶν χημικῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἐντελοῦς φωτός, ἢ μᾶλλον τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, εἶνε τὸ νὰ ἀναπτύσσῃ τὸ θερμογόνον, τὸ ἐνυπάρχον εἰς θέσιν ἀδρανῆ εἰς τὰ σώματα, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ δίδῃ ἀπολύτως καὶ ἐξ ὁλοκλήρου θερμότητα εἰς αὐτά. Σκάπτοντες φρέατα, ἐπὶ παραδείγματος, καὶ καταβαίνοντες εἰς τὸ βάθος μεταλλείων, εὑρίσκομεν ὅτι ἡ θερμότης αὐξάνει κατὰ ἕνα βαθμὸν ἑκάστων μέτρων 90 ποδῶν βάθους· ἂν ἡ θερμότης λοιπὸν ἤρχετο ἀπολύτως καὶ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τοῦ Ἡλίου καὶ ἡ Γῆ δὲν εἶχε τὴν ἰδίαν αὐτῆς θερμότητα (*), τὸ φαινόμενον ἔπρεπε νὰ συμβαίνῃ ἀντιστρόφως, οὔτε ἔπρεπε νὰ αἰσθανώμεθα ψῦχος ἐπαισθητὸν καθόσον ἀναβαίνομεν ἐπὶ ὑψηλοῦ τινος ὄρους.

Διὰ νὰ παραστήσωμεν τὸ μέγεθος τοῦ Ἡλίου, δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἑξῆς σύγκρισιν· Ἡ ἀπόστασις τῆς Γῆς ἀπὸ τῆς Σελήνης εἶνε μικροτέρα τοῦ ἡμίσεως τῆς διαμέτρου τοῦ Ἡλίου· εἰς τρόπον ὥστε, ἂν τὸ κέντρον τοῦ Ἡλίου μετετίθετο εἰς τὸ κέντρον τῆς Γῆς μας, ἡ Σελήνη ἤθελεν εὑρεθῇ συμπεριλαμβανομένη ἐντὸς τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἡλίου. Μὲ ἄλλας λέξεις ἁπλούστερον, ἡ Γῆ μετὰ τῆς Σελήνης, ὑποτιθεμένου ὅτι ἀπέχει διπλασίως ἀφ' ὅσον ἀπέχει ἤδη, δύναται νὰ περιληφθῇ ἐντὸς τοῦ δίσκου τοῦ Ἡλίου. Τόσον μέγας εἶνε ὁ φωτίζων καὶ θερμαίνων ἡμᾶς ἀστήρ! καὶ ὅμως, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω, ὑπάρχουσιν ἀναντιρρήτως εἰς τὸ σύμπαν μεταξὺ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων Ἥλιοι, ἀσυγκρίτως μεγαλήτεροι καὶ θαυμασιώτεροι τοῦ ἡμετέρου.

(Ἀκολουθεῖ).

Ρ.

(*) Ἀνεκαλύφθη ὅτι αἱ ἀκτῖνες τοῦ φωτὸς τοῦ Ἡλίου καὶ αἱ ἀκτῖνες τῆς θερμότητος διαφέρουσιν ἀλλήλων· δύνανται νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ἡλιακαί τινες ἀκτῖνες παράγουσι θερμότητα, χωρὶς νὰ μεταδίδωσιν οὔτε φῶς οὔτε χρῶμα. Ἡ μεγίστη θερμότης εὑρίσκεται εἰς τὰς ἐρυθρὰς ἀκτῖνας, ἡ δὲ ἐλαχίστη εἰς τὰς ἰωειδεῖς, καὶ εἰς διάστημά τι ἐπέκεινα τῶν ἐρυθρῶν ἀκτίνων, ὅπου δὲν ὑπάρχει φῶς, εἶνε μεγίστη ἡ θερμοκρασία. Τὸ ἡλιακὸν ἄρα φῶς συνίσταται ἀπὸ τρεῖς τάξεις ἀκτίνων, τὴν μὲν παράγουσαν χρῶμα, τὴν δὲ παράγουσαν θερμότητα, καὶ τὴν τρίτην παράγουσαν χημικὰ ἀποτελέσματα. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Εὐλέρου, τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου εἶνε ἴσον μὲ 6,800 λαμπάδας εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς ποδὸς, ἐνῷ τὸ τῆς Σελήνης κατ' αὐτὴν τὴν ἀναλογίαν ἤθελεν εἶσθαι ὡς μία λαμπὰς εἰς 7 1[2 ποδῶν ἀπόστασιν.

20 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 17.

ΟΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΤΡΕΛΛΟΙ.

ΤΕΣΣΑΡΕΣ Βραχμᾶνες ἐπορεύοντο εἰς ἕν ἐκ τῶν μεγάλων ἐκείνων συμποσίων, τὰ ὁποῖα συνειθίζουν νὰ προσφέρωσι κατὰ διαφόρους περιστάσεις οἱ φιλελεήμονες πλούσιοι εἰς τὰ μέλη τῆς προνομιούχου ταύτης ἱερατικῆς τάξεως. Ἕκαστος ἐξ αὐτῶν εἶχε κινήσει ἀπὸ τὸ ἴδιόν του χωρίον, ὅτε, συναπαντηθέντες καθ' ὁδὸν καὶ ἐννοήσαντες ὅτι πάντες ἐπήγαινον εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ἐσυμφώνησαν νὰ ἐκτελέσωσιν ὁμοῦ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ὁδοιπορίας. Προχωρήσαντες ὀλίγον, ἀπήντησαν στρατιώτην τινά, ὅστις ἠκολούθει διεύθυνσιν ἐναντίαν τῆς ἰδικῆς των, καὶ ὁ ὁποῖος τοὺς ἐχαιρέτισεν ἀμέσως ὡς εἶνε συνήθεια νὰ χαιρετῶσι τοὺς Βραχμάνας, τουτέστιν, ἑνώσας τὰς χεῖρας καὶ φέρων αὐτὰς εἰς τὸ μέτωπον, εἶπεν: « Ὥρα σας καλή, Κύριοι! » Οὗτοι δὲ τῷ ἀπεκρίθησαν καὶ οἱ τέσσαρες ὁμοφώνως: « Εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ! »

Παρέκει οἱ Βραχμᾶνες, προχωρήσαντες ὀλίγον, ἀνεκάλυψαν πηγήν τινα, ὅπου ἔπαυσαν τὴν δίψαν των καὶ ἐξηπλώθησαν ὑπὸ τὴν σκιὰν μεγάλου δένδρου· ἐπειδὴ δὲ ὁ νοῦς των δὲν παρεῖχεν εἰς αὐτοὺς κατάλληλον ὑπόθεσιν συνομιλίας, εἷς ἐξ αὐτῶν διέλυσε τὴν σιωπὴν οὕτω: « Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ στρατιώτης, τὸν ὁποῖον ἀπηντήσαμεν πρὸ ὀλίγου, εἶνε πολὺ ἐξηυγενισμένος καὶ διακριτικὸς ἄνθρωπος. Παρετηρήσατε πῶς ἠδυνήθη νὰ μὲ διακρίνῃ ἀπὸ ὅλους σας, καὶ μὲ ποίαν εὐγένειαν μοὶ ἀπηύθυνε τὸν χαιρετισμόν;

— Ἀλλὰ δὲν εἶσαι σὺ ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἐχαιρέτισεν, ἀπήντησεν ὁ πλησίον τούτου καθήμενος Βραχμάν· εἰς ἐμὲ μόνον ἀπηύθυνε τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τοῦ σεβασμοῦ.

— Ἀπατᾶσθε καὶ οἱ δύο σας! διέκοψεν εἰπὼν ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο ἄλλων Βραχμάνων. Δύναμαι νὰ ἐπιβεβαιώσω ὅτι ἐγὼ μόνος ἤμην τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑποκλίσεως τοῦ στρατιώτου· καὶ ἀπόδειξις τούτου εἶνε ὅτι ὁ στρατιώτης, ἐκτελῶν τὸν χαιρετισμόν του, ἔρριψεν ἀμφότερα τὰ βλέμματά του πρὸς ἐμέ.

— Ποσῶς! ἐκραξεν ὁ τέταρτος· ἐμὲ μόνον ἐχαιρέτισεν· ἀλλέως, ἤθελόν ποτε τῷ ἐποκριθῆ, « Εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ; »

Ἡ ἔρις ἐθεινοῦτο, καὶ παρ' ὀλίγον οἱ τέσσαρες συνοδοιπόροι ἤρχοντο εἰς χεῖρας. Κατ' εὐτυχίαν εἷς ἐξ αὐτῶν, φρονιμώτερος τῶν ἄλλων, ἐπροσπάθησε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν φιλονεικίαν ἀπὸ τοῦ νὰ καταντήσῃ εἰς σοβαρὰ ἀποτελέσματα, ἀποτανθεὶς πρὸς αὐτοὺς οὕτω:

« Πρὸς τί νὰ ὀργιζώμεθα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; αἱ ὕβρεις καὶ τὰ ξυλοκοπήματα δὲν θὰ λύσωσι ποσῶς τὴν διαφοράν μας· ὁ στρατιώτης, τὸν ὁποῖον ἀπηντήσαμεν καὶ ὅστις ἐχαιρέτισεν ἕνα ἐξ ἡμῶν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἦνε πολὺ μακράν. Τίς

δύναται νὰ διαλύσῃ τὴν ἀμφιβολίαν μας εἰμὴ πάλιν αὐτός; Ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ βήματά μας, καὶ ἂς τρέξωμεν νὰ τὸν προφθάσωμεν, καὶ τότε ἀπὸ τὸ ἴδιόν του στόμα θέλομεν μάθει ποῖον ἐκ τῶν τεσσάρων εἶχε τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ τιμήσῃ. »

Ἡ συμβουλὴ αὕτη ἐφάνη ὀπωσοῦν φρόνιμος, καὶ τὴν ὑπεδέχθησαν πάντες μετὰ προθυμίας. Ἤρχησαν λοιπὸν νὰ τρέχωσιν ἀπνευστὶ κατόπιν τοῦ στρατιώτου, καὶ μόλις ἠδυνήθησαν νὰ τὸν προφθάσωσι μίαν λεύγαν μακρὰν τοῦ τόπου ὅπου τοὺς εἶχε χαιρετίσει. Πλησιάσαντες εἰς αὐτὸν τῷ ἐξέθεσαν τὸ ἀντικείμενον τῆς διεγερθείσης μεταξύ των συζητήσεως, καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ δώσῃ πέρας εἰς αὐτὴν, φανερόνων εἰς ποῖον ἐκ τῶν τεσσάρων ἀπηύθυνε τὸν χαιρετισμόν του.

Ὁ στρατιώτης ἐννόησεν εὐθὺς μὲ ποίους εἶχε νὰ κάμῃ· θέλων δὲ νὰ διασκεδάσῃ μὲ τὴν ἐλαφρόνοιαν τῶν Βραχμάνων, τοῖς ἀπεκρίθη μὲ πολλὴν ἀδιαφορίαν καὶ ψυχρότητα: « Ἐκεῖνον ἐξ ὑμῶν ἐχαιρέτισα, Κύριοι, ὅστις εἶνε ὁ τρελλότερος τῶν ἄλλων. »

Καὶ ταῦτα λέγων, ἔστρεψεν εἰς αὐτοὺς τὰ νῶτα καὶ ἐπανέλαβε τὴν ὁδοιπορίαν του.

Οἱ Βραχμᾶνες ἐξηκολούθησαν ἐπίσης τὴν ἰδικήν των, σιωπῶντες ἐφ' ἱκανὸν χρόνου διάστημα· ἀλλὰ τόσον κατάκαρδα ἐπῆραν τὸν χαιρετισμὸν τοῦ στρατιώτου εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου τὸ πρὸς τὴν ἔξοχον ταύτην τιμὴν ἐνδιαφέρον ὑπεστηρίχθη ὑπὸ πάντων, καὶ ἕκαστος τὴν φορὰν ταύτην εἶχε ζωηρὰς ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς γνώμης τοῦ στρατιώτου. Δὲν ὑπῆρχεν οὐδεὶς μεταξὺ τῶν τεσσάρων ἐκείνων συνοδοιπόρων, ὅστις νὰ μὴν ἐνησμενίζετο ὅτι ἦτο ἀσυγκρίτως τρελλότερος τῶν ἄλλων. Μετὰ τοσαύτης δὲ ὁρμῆς καὶ ζωηρότητος ὑπεστήριζον τὰ δικαιώματά των ἐπὶ τῆς νεοφανοῦς ὑπεροχῆς ταύτης, ὥστε ἐφαίνετο ἀναπόφευκτος σφοδρὰ μάχη γρονθοκοπημάτων· Ἀλλ' ὁ ἐπινοήσας τὴν πρώτην γνώμην προέτεινεν εὐτυχῶς καὶ δευτέραν, ἥτις καθησύχασεν ὀλίγον τὴν παραφορὰν τῶν συνοδοιπόρων του.

« Διισχυρίζομαι, εἶπεν, ὅτι εἶμαι ὁ τρελλότερος τῶν τεσσάρων, ἕκαστος δὲ ἐξ ὑμῶν πάλιν ἔχει τὴν ἀξίωσιν ὅτι εἶνε τρελλότερος ἐμοῦ. Πλὴν, σᾶς ἐρωτῶ· μὲ τὰς μέχρις οὐρανοῦ φωνάς μας καὶ τὰ ἕως θανάτου γρονθοκοπήματά μας εἶνε ποτὲ δυνατὸν νὰ ἀποφασισθῇ ποῖος ἐκ τῶν τεσσάρων ἡμῶν εἶνε ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου ἡ τρέλλα ὑπερτερεῖ τὴν τῶν ἄλλων; Πιστεύσατέ με ὅτι ὅλα τὰ τοιαῦτα μέσα εἰσὶ μάταια· ἂς παύσωμεν λοιπὸν τὰς ἔριδας, καὶ ἂς ἀπευθυνθῶμεν πρὸς τὸ παρακείμενον χωρίον, τὸ ὁποῖον φαίνεται ἐντεῦθεν, καὶ ἐκεῖ, ἐλθόντες εἰς τὸ δικαστήριον, δυνάμεθα νὰ ἀναθέσωμεν εἰς τοὺς κριτὰς ὅπως ἐξομαλύνωσι τὴν διαφοράν μας. »

Ἡ γνώμη αὕτη ἐφάνη ὀρθοτάτη, καὶ οὐδεὶς ἀπεδοκίμασεν αὐτήν. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸ δικαστήριον εἰς καταλληλοτέραν περίστασιν· οἱ δικασταὶ ἦσαν ὅλοι συνηγμένοι περὶ τὴν θερμάστραν, καὶ ἀναμφιβόλως τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν θὰ εἶχον σπουδαιοτέραν ὀλίκην τῆς ἤδη παρουσιασθείσης· ἔδωκαν λοιπὸν ἀμέσως ἀκρόασιν εἰς τοὺς Βραχμάνας, καὶ ἀπήτησαν παρ' αὐτῶν ὅπως ἐκθέσωσιν ἐν συντόμῳ τὴν ὑπόθεσίν των.

Εἷς ἐξ αὐτῶν, προχωρήσας τότε ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, ἤρχησε νὰ διηγῆται, χωρὶς νὰ παραλείψῃ οὐδὲ τὴν ἐλαφροτέραν περίπτωσιν, τὰ μεταξὺ αὐτῶν συμβάντα τόσον κατὰ τὴν περίστασιν τοῦ χαιρετισμοῦ ὅσον καὶ τῆς ἀμφιβόλου ἀπαντήσεως τοῦ στρατιώτου. Ἡ διήγησις αὕτη διήγειρε πλέον ἢ ἅπαξ σφοδρὸν μεταξὺ τοῦ ἀκροατηρίου γέλωτα, ὁ δὲ προϊστάμενος τοῦ δικαστηρίου, ἄνθρωπος λίαν ἀστείας διαθέσεως, ἐγοητεύθη βλέπων μίαν τόσον ὡραίαν περίστασιν ὅπως διασκεδάσῃ. Λαβὼν λοιπὸν ἦθος σπουδαῖον καὶ ἐπιβαλὼν σιωπὴν εἰς ὅλους, ἤρχησε νὰ ὁμιλῇ οὕτω πρὸς τοὺς διαδίκους:

« Ἐπειδὴ εἶσθε ξένοι καὶ ἀγνώριστοι εἰς τὴν χώραν ταύτην, εἶνε δύσκολον νὰ συζητήσωμεν τὸ πρᾶγμα δικαστικῶς καὶ διὰ τῆς ὁδοῦ τῶν μαρτύρων. Κατ' ἐμὲ ἓν μόνον μέσον ὑπάρχει ὅπως διαφωτισθῶσιν οἱ δικασταί σας· πρέπει ἕκαστος ἐξ ὑμῶν νὰ μᾶς φανερώσῃ περιστατικόν τι τοῦ βίου του, παρέχον λαβὴν ὅπως τὸν χαρακτηρίσωμεν ὡς ἀσυγκρίτως τρελλότερον τοῦ ἄλλου. Ἀφοῦ δὲ σᾶς ἀκούσωμεν, θέλομεν ἀποφανθῇ τότε τίς ἐξ ὑμῶν τῶν τεσσάρων ἔχει πλειότερα δικαιώματα ἐπὶ τοῦ πρωτείου τοῦ εἴδους τούτου, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον δύναται νὰ ἀπευθυνθῇ κυρίως ὁ χαιρετισμὸς τοῦ στρατιώτου. »

Οἱ δικασταὶ ὑπεστήριζον ὁμοφώνως τὴν πρότασιν ταύτην, καὶ ὁ ἀρχηγὸς ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τοὺς Βραχμάνας. Τότε εἷς ἐξ αὐτῶν, τοῦ ὁποίου ἡ ἐνδυμασία συνέκειτο ἀπὸ ῥάκη, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπε:

« Μὴ νομίσετε ὅτι σήμερον εἶνε ἡ πρώτη ἡμέρα, καθ' ἣν φορῶ τὰ ῥάκη ταῦτα· ἡ τῆς ἐνδυμασίας μου παρακμὴ αὕτη χρονολογεῖται ἐκ τινος συμβεβηκότος, τὸ ὁποῖον θὰ σᾶς διηγηθῶ ἀμέσως: Πλούσιός τις ἔμπορος, λίαν εὐεργετικῆς διαθέσεως πρὸς τοὺς Βραχμάνας, μοὶ ἐχάρισεν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν δύο ἐνδυμασίας ἐξ ὑφασμάτων, τῶν λεπτοτέρων εἰς τὸ εἶδος των ἀφ'

ὅσα γνωρίζομεν. Τὰ ἔδειξα εἰς ὅλους τοὺς φίλους μου, οἵτινες δὲν ἐχόρταινον νὰ τὰ περιεργάζωνται καὶ νὰ τὰ θαυμάζωσι, καὶ ἡ προσφορὰ αὕτη, κατ' αὐτοὺς, ἦτο τὸ ἀντίτιμον πολλῶν καλῶν ἔργων, πραχθέντων ὑπ' ἐμοῦ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ βίου μου. Πρὶν φορέσω αὐτὰ, ἐπῆγα νὰ τὰ πλύνω κατὰ τὴν συνήθειαν εἰς τὸν ποταμὸν, διὰ νὰ τὰ καθαρίσω ἐκ τῶν μολισμῶν, οὓς ἀφῆκαν ἐπ' αὐτῶν αἱ χεῖρες τοῦ ὑφαντοῦ, τοῦ ράπτου καὶ τοῦ ἐμπόρου. Ἐπλησίαζον ἤδη νὰ στεγνώσωσι, κρεμασθέντα ἐκ τῶν δύο ἄκρων εἰς κορμὸν δένδρου, ὅταν ἕνας σκύλος ἔτυχε νὰ περάσῃ ὑποκάτωθεν αὐτῶν· ἐπειδὴ δὲ δὲν τὸν παρετήρησα εἰμὴ ἀφοῦ ἀρκούντως ἀπεμακρύνθη, δὲν ἠδυνάμην ὡς ἐκ τούτου νὰ πληροφορηθῶ ἂν τὰ ἤγγισε, καὶ κατὰ συνέπειαν ἂν ἐμολύνθησαν ἐκ δευτέρου. Τὰ τέκνα μου, τὰ ὁποῖα ἔπαιζον ὀλίγον παρέκει καὶ τὰ ὁποῖα ἔσπευσα νὰ ἐρωτήσω, μὲ ἀπήντησαν ὅτι δὲν εἶχον προσέξει· πῶς νὰ διαφωτισθῶ λοιπὸν ὡς πρὸς τὴν ἀμφιβολίαν ταύτην; Διὰ νὰ πληροφορηθῶ ψηλαφητῶς περὶ τοῦ πράγματος, ἐφαντάσθην νὰ βαδίσω μὲ τὰ τέσσαρα, καὶ ὑψῶν τὸ σῶμά μου ὡς ἔγγιστα μέχρι τοῦ ἀναστήματος τοῦ σκύλου, διῆλθον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑπὸ τὰς ἐνδυμασίας. « Τὰ ἤγγισα; ἠρώτησα τὰ τέκνα μου, τὰ ὁποῖα μὲ παρετήρουν ἀπορροῦντα. — Ὄχι, πάτερ! » μὲ ἀπεκρίθησαν αὐτά. Εἰς τὴν εὐχάριστον ταύτην εἴδησιν ἐσκίρτησα ἀπὸ χαράν· πλὴν μετὰ μίαν στιγμὴν ἐσκέφθην ὅτι ὁ σκύλος εἶχε τὴν οὐρὰν μεγάλην καὶ γυριστὴν ὡς σάλπιγκα, καὶ ὅτι ἦτο φόβος μήπως ἤγγισε τὰ φορέματά μου μὲ τὸ ὑπερβαλλόντως ἐξέχον μέρος τοῦτο τῆς βάχεώς του. Θορυβηθεὶς ἐκ τῆς νέας ταύτης ἀμφιβολίας, ἔδεσα ἀντιστρόφως ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς ὀσφύος μου ὀρέπανόν τι, καὶ ἐπανέλαβον τὴν δοκιμήν μου· τὰ τέκνα μου, τὰ ὁποῖα παρήγγειλα ὅπως προσέξωσι, μὲ εἶπον ὅτι τὴν φορὰν ταύτην τὸ ὀρέπανον ἤγγισεν ἐλαφρῶς τὰ ὑφάσματα. Μὴ ἀμφιβάλλων λοιπὸν πλέον ὅτι ἡ οὐρὰ τοῦ σκύλου ἤγγισεν ἐπίσης εἰς τὰ πανία ἐκεῖνα, ἥρπασα αὐτὰ καὶ εἰς τὴν παραφορὰν τῆς ὀργῆς μου, ἥτις μοὶ ἀφήρεσε πᾶσαν σκέψιν, τὰ κατεξέσχισα εἰς τεμάχια.

« Τὸ συμβὰν τοῦτο κατέστη κοινὸν, ὅλος δὲ ὁ κόσμος μὲ ἐξέλαβεν ὡς ἀνόητον. « Καὶ ἐὰν ὁ σκύλος ἐμόλυνε πραγματικῶς τὰ πανία σου, μοὶ ἔλεγεν ὁ εἷς, δὲν ἠδύνασο νὰ τὰ καθαρίσῃς πλύνων αὐτὰ ἐκ δευτέρου; » Ἄλλος δέ τις ἐπρόσθεσε: « Δὲν ἦτο καλήτερον νὰ δώσῃς τὰ φορέματα εἰς ἕνα Σοῦδραν παρὰ νὰ τὰ ξεσχίσῃς; Ὕστερον ἀπὸ μίαν τοιαύτην τρελλὴν πρᾶξιν, ποῖος θὰ σοὶ δώσῃ πλέον ἐνδύματα; » Ἡ τελευταία αὕτη παρατήρησις ἐπληθεύσε τῳόντι κατὰ δυστυχίαν, διότι ὁσάκις ἔκτοτε ζητῶ καμμίαν ἐνδυμασίαν μοὶ ἀποκρίνονται ἀμέσως μυκτηριστικῶς: « Μάλιστα! φαίνεται ἐπιθυμεῖς πάλιν νὰ καταξεσχίσῃς κανὲν νέον φόρεμα, καὶ νὰ τὸ μεταβάλῃς εἰς κομμάτια. »

Ἅμα ὁ Βραχμὰν ἐτελείωσε τὴν ἱστορίαν του, εἷς ἐκ τῶν δικαστῶν τὸν ἠρώτησε:

« Φαίνεται ὅτι γνωρίζεις πολὺ καλὰ νὰ περιπατῇς μὲ τὰ τέσσαρα;

— Καὶ εἰς τὴν ἐντέλειαν μάλιστα, καθὼς θὰ σᾶς τὸ ἀποδείξω! ἀπήντησεν ὁ Βραχμάν. Καὶ ταῦτα λέγων, ἤρχισε νὰ περιέρχηται τετραποδητὶ βαδίζων καθ' ὅλον τὸν θάλαμον τοῦ ἀκροατηρίου, καὶ διεγείρων ἄσβεστον γέλωτα εἰς τὴν συνέλευσιν.

— Ἀρκεῖ, ἀρκεῖ! ἀνέκραξεν ὁ πρόεδρος· ἐξ ὅσων ἀκούομεν καὶ βλέπομεν πειθόμεθα ὅτι τὰ λεγόμενά σου ἔχονται ἀληθείας. Πρὶν ὅμως ἀποφασίσωμέν τι, ἂς ἴδωμεν ὁποίας ἀποδείξεις τῆς τρέλλας των θὰ φέρωσι καὶ οἱ ἄλλοι. »

Ὁ δεύτερος Βραχμὰν ὡμίλησεν οὕτως:

« Ἡ γυνὴ, τὴν ὁποίαν ἔλαβον διὰ σύζυγόν μου, ἐπειδὴ ἦτο πολὺ νέα, ἐξηκολούθει νὰ μένῃ ἐπὶ ἓξ ἢ ἑπτὰ ἔτη εἰς τὸν πατρικόν της οἶκον. Τέλος οἱ συγγενεῖς της εἰδοποίησαν τοὺς ἰδικούς μου ὅτι εἰσῆλθεν ἤδη εἰς τὴν ἐνηλικιότητά της. Ἡ οἰκία τοῦ πενθεροῦ μου ἀπεῖχεν ἓξ ἢ ἑπτὰ λεύγας τῆς ἡμετέρας κατοικίας, καὶ ἡ μήτηρ μου ὡς ἐκ τῆς ἀδιαθεσίας της δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιχειρισθῇ τὸ μακρυνὸν καὶ ἐπίπονον τοῦτο ταξείδιον. Μὲ ἐπεφόρτισε λοιπὸν νὰ ὑπάγω νὰ ζητήσω μόνος τὴν σύζυγόν μου, παραγγείλασά με συγχρόνως νὰ φερθῶ μετὰ προσοχῆς, καὶ οὔτε νὰ πράξω οὔτε νὰ εἴπω τίποτε, ὅπερ θὰ ἐπρόδιδε τὴν μικρὰν ἔντασιν τοῦ πνεύματός μου. « Γνωρίζουσα τὴν ἀσθένειαν τοῦ νοός σου, μὲ εἶπεν ἀποπέμπουσά με, εἶμαι πολὺ ἀνήσυχος μήπως κάμῃς καμμίαν ἀνοησίαν. » Τῇ ὑπεσχέθην ὅτι θέλω φερθῇ μετὰ φρονήσεως, καὶ ὅτι θέλω συμμορφωθῇ μὲ τὰς παραγγελίας της· καὶ οὕτως ἐξῆλθον εἰς ὁδοιπορίαν.

« Ὁ πενθερός μου μὲ ὑπεδέχθη λαμπρότατα, πανηγυρίσας τὴν ἄφιξιν τοῦ γαμβροῦ του διὰ πολυτελοῦς συμποσίου, δοθέντος εἰς ὅλους τοὺς Βραχμάνας τοῦ τόπου. Ἔφθασεν ἐν τούτοις ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἔμελλον νὰ παραλάβω τὴν γυναῖκά μου, καὶ ὁ πενθερός μου μᾶς ἀπέπεμψε πληρῶν ἡμᾶς ἀπὸ εὐχὰς καὶ εὐλογίας. Τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως μας ἔχυσε χείμαρρον δακρύων, ὡς ἐὰν προησθάνθη τὴν δυστυχίαν, ἥτις ἔμελλε

νὰ συμβῇ εἰς τὴν ἀτυχῆ καὶ ταλαίπωρον θυγατέρα του.

« Ἦτο τότε ἡ ἐποχὴ τῶν κυνικῶν καυμάτων, καὶ εἴχομεν νὰ διέλθωμεν ξηράν τινα καὶ ἀμμώδη πεδιάδα δύο λευγῶν ἐκτάσεως· ἡ ἄμμος, πυρωθεῖσα ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, ἔκαυσε μετ' ὀλίγον τοὺς πόδας τῆς νέας μου συντρόφου, ἥτις, καθὼ ἀνατραφεῖσα ἐπιμελῶς εἰς τὴν πατρικήν της στέγην, δὲν ἦτο συνειθισμένη εἰς τοιούτου εἴδους κακοπαθείας. Ἤρχησε λοιπὸν νὰ κλαίῃ, ἐγὼ δέ, λαβὼν αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς, τῇ εἶπα θάρρος τὸ κατὰ δύναμιν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ἀπαυδήσασα πλέον, ἐξηπλώθη κατὰ γῆς, καὶ ἐφαίνετο ὡς ἀποφασίσασα νὰ ἀποθάνῃ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ξηρᾶς ἐκείνης πεδιάδος.

« Ἡ σύγχισίς μου ἦτο ὑπερβολική. Ἐκάθησα πλησίον της, μὴ γνωρίζων ὁποῖον μέρος ἔπρεπε νὰ λάβω. Ἐμπορός τις διήρχετο κατὰ τύχην ἐκεῖθεν, ὁδηγῶν μέγαν ἀριθμὸν βοῶν φορτωμένων μὲ πραγματείας. Τὸν ἐπλησίασα καὶ τῷ ἐδιηγήθην τὰ βάσανά μου, παρακαλῶν αὐτὸν ὅπως μοὶ δώσῃ τὰς συμβουλάς του ἐπὶ τοῦ πρακτέου. Ὁ ἔμπορος, πλησιάσας εἰς τὴν σύζυγόν μου, τὴν ἐξήτασε μετὰ προσοχῆς, εἶτα δὲ μοὶ εἶπεν ὅτι, ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς ζέστης τὴν ὁποίαν ἔκαμνεν, ἡ ζωὴ τοῦ τρυφεροῦ ἐκείνου πλάσματος ἦτο ἀναποφεύκτως εἰς κίνδυνον, εἴτε εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην ἔμενεν εἴτε ὑπήγαινε μακρύτερα. « Ἀντὶ τοῦ νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν, ἔξηκολούθησεν οὗτος, τοῦ νὰ τὴν ἰδῇς ἀποθνήσκουσαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου, καὶ οὕτω δώσῃς ἴσως χώραν εἰς ὑπονοίας ὅτι τὴν ἐφόνευσες μόνος σου, σὲ συμβουλεύω νὰ τὴν δώσῃς εἰς ἐμέ. Θέλω τὴν ἀναβιβάσει εἰς ἓν ἀπὸ τὰ ζῶά μου, καὶ θέλω τὴν ὁδηγήσει εἰς τὸν οἰκόν μου· οὕτω δὲ αὐτὴ θὰ ἀποφύγῃ διὰ τοῦ μέσου τούτου βέβαιον καὶ ἄφευκτον θάνατον. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι διὰ σὲ αὐτὴ θὰ ἦνε ἀπαθαμμένη, ἀλλὰ θὰ τὴν χάσῃς τοὐλάχιστον μὲ τὴν ἀξίωσιν ὅτι τῆς ἔσωσες τὴν ζωήν. Ὅσον δὲ διὰ τὰ κοσμήματά της, ἠμποροῦν νὰ ἀξίζουν εἴκοσι δηνάρια· ἰδοὺ, σὲ δίδω εἰκοσιπέντε καὶ δός μοι τὴν γυναῖκά σου. »

« Ὁ συλλογισμὸς τοῦ ἀνθρώπου τούτου μοὶ ἐφάνη ὀρθὸς καὶ ἀναντίῤῥητος, διὸ καὶ ἐδέχθην τὰ χρήματα, ἅτινα μοὶ ἐπρόσφερεν. Ἔλαβε λοιπὸν τὴν γυναῖκά μου εἰς τοὺς βραχίονάς του, τὴν ἐκάθησεν ἐφ' ἑνὸς ἐκ τῶν ζώων του, καὶ ἐξηκολούθησε ὁρμαίως τὴν πορείαν του· ἐγὼ ἀφ' ἑτέρου ἠκολούθησα τὴν ἰδικήν μου, καὶ ἔφθασα εἰς τὸν οἰκόν μου πολὺ ἀργά, ἔχων σχεδὸν κατακεκαυμένους τοὺς πόδας μου ὑπὸ τῆς θερμότητος τῆς ἄμμου, ἐφ' ἧς ἐπεριπάτησα ὅλην τὴν ἡμέραν.

« Καὶ ποῦ εἶνε ἡ σύζυγός σου; » μὲ ἠρώτησεν ἡ μήτηρ μου, ἐκπεπληγμένη διότι μὲ ἔβλεπεν ἐπανερχόμενον μόνον. Τῇ ἐδιηγήθην λεπτομερῶς πᾶν ὅ,τι συνέβη ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου, ἐγχειρήσας ταὐτοχρόνως εἰς αὐτὴν τὰ εἰκοσιπέντε δηνάρια, ἅτινα ἔλαβον παρὰ τοῦ ἐμπόρου. Ἡ μήτηρ μου, πληρωθεῖσα ἀγανακτήσεως, ἔμεινεν ἄφωνος καὶ ὡς κεραυνόπληκτος· ἀλλ' ἡ τέως συνεσταλμένη ὀργή της διερράγη μετ' ὀλίγον τρομερά. Δὲν εὕρισκε πλέον ὕβρεις καὶ κατάρας, αἵτινες νὰ μοὶ ἤρμοζον: « Ὁ ἀνόητος! ὁ ἀθλιος! ἔκραζε μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων της, νὰ πωλήσῃ τὴν γυναῖκά του! νὰ τὴν προσφέρῃ εἰς ἄλλον! μίαν εὐγενῆ καὶ ὡραίαν κόρην νὰ καταστήσῃ αἰχμάλωτον ἑνὸς ἀθλίου ἐμπόρου! Τί θὰ εἰπῇ λοιπὸν ὁ κόσμος; τί θὰ εἰποῦν οἱ συγγενεῖς τῆς δυστυχοῦς ταύτης γυναικὸς καὶ οἱ ἰδικοί μας, ὅταν μάθωσι μίαν τοιαύτην ἐπονείδιστον πρᾶξιν; ποῖον λόγον θέλεις ἀποδώσει εἰς τοὺς γονεῖς της, ἀνόητε; Θὰ δώσωσιν αὐτοὶ ποτὲ πίστιν εἰς μίαν τοιαύτην ὑπερβολικὴν τρέλλαν καὶ ἠλιθιότητα; »

« Ἐν τούτοις οἱ συγγενεῖς τῆς συζύγου μου, μαθόντες τὸ νέον τοῦτο ἀνδραγάθημά μου, ὡπλίσθησαν μὲ ῥάβδους καὶ ἔτρεξαν εἰς τὸν οἰκόν μου ἐπὶ σκοπῷ νὰ μὲ κάμουν νὰ ἐκπνεύσω ὑπὸ τὰ ξυλοκοπήματα· πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀφεύκτως ἤθελε συμβῇ καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὴν δυστυχῆ μητέρα μου καίτοι ἀθῶαν, ἂν δὲν ἠλευθερούμεθα διὰ ταχείας καὶ ἐσπευσμένης φυγῆς. Οὕτω δὲ, μὴ δυνάμενοι νὰ λάβωσιν ἀτομικὴν ἐκδίκησιν, μὲ ἐνῆξαν ἐνώπιον τῶν ἀρχηγῶν τῆς φυλῆς μου, οἵτινες ὁμοφώνως μὲ κατεδίκασαν εἰς πρόστιμον διακοσίων δηναρίων, ὅπερ ἠναγκάσθην νὰ ἀποτίσω πωλήσας τὰ κτήματά μου· ἐκτὸς τούτου ἀπηγορεύθη εἰς πάντας, ἐπὶ ποινῇ ἐξορίας ἐκ τῆς φυλῆς, νὰ δώσωσι ποτὲ γυναῖκα εἰς ἕνα τρελλὸν ὡς ἐμέ. Καὶ τοιουτοτρόπως κατεδικάσθην οὐ μόνον νὰ μείνω χῆρος καθ' ὅλον τὸν ἐπίλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς μου, ἀλλὰ καὶ τὰ κτήματά μου ὅλα νὰ χάσω ἕνεκα τῆς ἀνοησίας μου, ἥτις ὑπερέβη πάντα ὅρον καὶ νὰ χαρακτηρισθῶ ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον ὡς ὁ τρελλότερος ἄνθρωπος τῆς φυλῆς μου. »

Ἡ ὁμήγυρις ἔκρινε καλὴν εἰς τὸ εἶδός της τὴν τρέλλαν ταύτην, πλὴν οὐδεμίαν ἀπόφασιν ἠθέλησε νὰ ἐκφέρῃ πρὶν ἢ ἀκούσῃ καὶ τοὺς ἄλλους δύο ἀνταγωνιστάς.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

ΔΕΙΝΟΝ Ο ΕΡΩΣ.

Εἴς τινα πόλιν τῆς Γερμανίας, οὐ μακρὰν τῶν ὀχθῶν τοῦ Ῥήνου, ἔζων οἱ δύο ἀδελφοὶ Βαμβοῦκαι, φημιζόμενοι ὡς ἀξιόλογοι χαλκογράφοι. Ἦσαν δὲ σχεδὸν ἑσπέραν ἐσύγναζον οὗτοι μετὰ τὸ δεῖπνον εἰς τὸν οἶκον γέροντός τινος χρυσοχόου γείτονός των, ὅστις τοὺς ὑπεδέχετο μετὰ μεγάλης εὐπροσηγορίας, καθήμενος συνήθως ἀπέναντι τῆς ἑστίας καὶ τὴν μακρὰν αὐτοῦ ῥοφῶν καπνοσύριγγα.

Αἱ μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων ὑποκειμένων ἐσπερινὰι συναναστροφαὶ κατήντων ὀχληραί, καθότι οἱ μὲν δύο ἀδελφοὶ ἦσαν ἐκ φύσεως σιωπηλοί, ὁ δὲ χρυσοχόος, καίτοι ζωηρὸν ἔχων τὸ βλέμμα, νύκτα καὶ ἡμέραν ὅμως εἰς ἀδιακόπους παραδεδομένος ἐργασίας, περιέσπα μᾶλλον εἰς αὐτὰς τὸν νοῦν του· ἀλλὰ καὶ οὕτως, εὑρεστοῦντο μετ' ἀλλήλων καὶ ἠγαπῶντο ὡς συμφωνοῦντες κατὰ τὰ ἰδιώματα· διαβαίνων δέ τις ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ χρυσοχόου, ἤτο σπανιώτατον νὰ μὴν ἴδῃ διὰ τῶν ὑαλίων τοῦ παραθύρου τὰς κεφαλὰς τῶν τριῶν φίλων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πέριξ μεγάλου ἀγγείου ζύθου.

Ἑσπέραν τινὰ ὁ γέρων Θωμᾶς Ἔρμανσος (οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ χρυσοχόος) ἐφάνη φαιδρότερος παρὰ τὸ σύνηθες.

— « Τί ἔχεις ἀπόψε, καλέ μας γείτων; τὸν ἠρώτησαν οἱ δύο ἀδελφοί· ἐκ τοῦ προσώπου σου φαίνεται ὅτι ἔλαβες καλήν τινα εἴδησιν.

— Καλὴν καὶ καλλίστην, τέκνα μου, ἀπεκρίθη ὁ Ἔρμανσος· ἠξεύρετε ὅτι ἔχω τὴν κόρην μου εἰς τὸ μοναστήριον διὰ τὴν ἀνατροφήν της, αὔριον δὲ τελειόνει ὁ καιρός της καὶ μᾶς ἦλθεν ἡ εἴδησις ὅτι θὰ τὴν ἔχωμεν ἐδῶ. Βλέπετε λοιπόν, καλοί μου φίλοι καὶ γείτονες, ποία εἶναι ἡ χαρά μου, καὶ μοῦ ἔρχεται τώρα μ' ὅλα μου τὰ γηρατεῖα νὰ σηκωθῶ καὶ νὰ χορεύσω! »

Εἶχε δὲ πέμψει ὁ Ἔρμανσος τὴν θυγατέρα του εἰς τὸ μοναστήριον κατ' ἐπίμονον αἴτησιν τῆς πλουσίας καὶ εὐλαβοῦς γραίας ἀδελφῆς του, ἥτις καὶ ἐμελέτα νὰ τὴν ἀφήσῃ τελείαν κληρονόμον τῆς περιουσίας της.

« Ναί, φίλοι μου! καὶ θὰ τὴν ἰδῆτε αὔριον· δὲν βλέπω τὴν ὥραν πότε νὰ τὴν ὑποδεχθῶ εἰς τὰς ἀγκάλας μου. »

Οἱ χαλκογράφοι ἔσφιξαν τὴν χεῖρα αὐτοῦ φιλικῶς, καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἑσπέρας ἐπέρασεν εἰς συνομιλίας περὶ τῆς Βιλχελμίνης, ἥτις, ὡς ἔλεγον, ἔπρεπε νὰ εὐμόρφαινε περισσότερον, νὰ ἐβρίψεν ἀνάστημα καὶ νὰ ἔμαθε πολλὰ πράγματα, καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὴν ἑσπέραν δὲ ταύτην ἀντὶ τοῦ ζύθου προσεφέρθη οἶνος ἐξαίρετος, καὶ οἱ δύο γείτονες προσεκλήθησαν τὴν ἐπιοῦσαν εἰς τὸ δεῖπνον.

Τὴν ἐπαύριον λοιπὸν οἱ δύο ἀδελφοί, ἐνδυθέντες τὰ συνήθη των τῆς Κυριακῆς ῥούχα, ἔσπευσαν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς τοῦ φίλου αὐτῶν, καὶ ἀμέσως σχεδὸν ἐκάθησαν εἰς τὸ δεῖπνον. Ὁ Θωμᾶς κατέφερε διὰ τοῦ γρόνθου του ἐπὶ τῆς τραπέζης τοσοῦτο ἰσχυρὸν κτύπημα, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ συντρίψῃ τὰ ποτήρια, θέλων νὰ δείξῃ οὕτω τὴν εὐθυμίαν του· ἀμέσως δὲ ἡ Βιλχελμίνη, παρουσιασθεῖσα μετὰ δειλοῦ βήματος καὶ τὰς χεῖρας ἔμπροσθέν της ἔχουσα, ἦλθε κατὰ διαταγὴν τοῦ πατρός της καὶ ἐκάθησε μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν ἐρυθριῶσα.

Ἔφαγον καὶ ἔπιον εὐχαρίστως· τὸ δεῖπνον ὅμως καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ χρυσοχόου, ὑπῆρξε λίαν σιωπηλόν· καὶ οὗτος δὲ, ἐκκενώσας ἅπασαν αὐτοῦ τὴν φαιδρότητα, ἠρκέσθη πλέον θεωρῶν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ μετὰ μειδιάματος. Τὸ παράδοξον ὅμως ἦν ὅτι οἱ δύο ἀδελφοί, ἀπροσδόκητον λαβόντες ψυχρότητα (καθ' ἅπασαν τὴν διάρκειαν τοῦ δείπνου, οὐχὶ μόνον λόγον ἀλλ' οὐδ' ἁπλοῦν βλέμμα ἀντήλλαξαν πρὸς ἀλλήλους. Τὸ δ' ἑσπέρας, εἰσελθόντες εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τῆς κλίνης των ἄλαλοι καὶ ἄφωνοι ὡς ἰχθύες, παρὰ τὴν συνήθειαν μάλιστα ἣν εἶχον νὰ ὁμιλῶσι διὰ τὰ συμβεβηκότα καὶ τὴν ἐργασίαν τῆς ἡμέρας, πολλάκις, ὡς κοιμώμενοι μάλιστα ἐν τῷ αὐτῷ δωματίῳ, παρεκτείνοντες τὴν συνομιλίαν των μέχρι τοῦ μεσονυκτίου.

Ἠγαπῶντο δὲ οἱ δύο ἀδελφοὶ οὗτοι φιλοστόργως, καὶ πανταχοῦ ἔβλεπον αὐτοὺς ὁμοῦ εἰς τοὺς περιπάτους, εἰς τὰς ἑορτὰς, εἰς τὴν θήραν, εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔνθα ἐπορεύοντο συχνάκις. Εἶχον δὲ τὴν ἰδίαν ἱκανότητα καὶ εἰς τὴν τέχνην των, καὶ πολλάκις τὸ ἔργον τοῦ ἑνὸς ὑπέγραφεν ὁ ἄλλος ἀδιαφόρως· πρόσθες δὲ ὡς ἐπίμετρον καὶ ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ δευτέρου ἐφαίνετο ὡς ἐγκεχαραγμένον εἰς τὸ τοῦ ἀδελφοῦ του· οὐδέποτε δὲ τοσαύτη μέχρι τοῦδε ἐφάνη ὁμόνοια, ὅση ἡ τῶν δύο τούτων ἀδελφῶν. Ἀλλ' ἦδη; ... ἀλλόκοτος τῳόντι μεταβολή! ἀπέφευγεν ὁ εἷς νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ὁμιλήσῃ τὸν ἄλλον, καὶ τὸ παράδοξον τοῦτο κίνημά των ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἐλύπησε τὸν καλὸν γέροντα γείτονά των.

Ἡ νὺξ παρῆλθεν οὕτω μεταξὺ τῶν δύο χαλκογράφων, ἑκάτερος δ' αὐτῶν παρετήρει εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης ὅτι ὁ ἄλλος δὲν ἐκοιμᾶτο διόλου, καὶ περιεστρέφοντο ἐπὶ τῆς κλίνης ἀδια-

κόπως ἐν μεγίστῃ ταραχῇ καὶ στενάζοντες. Τὸ δὲ αἴτιον; Ἀμφότεροι εἶχον λάβει βαθεῖαν πληγήν· ἠγάπησαν τὴν Βιλχελμίνην.

Ὁλόκληρον ἑβδομάδα οὐδ' ἅπαξ οἱ δύο ἀδελφοὶ ἤνοιξαν τὰ χείλη, οὐδ' ἅπαξ ἔσφιγξαν τὴν χεῖρα ὁ εἷς τοῦ ἄλλου· βαθυτάτη δὲ ἐβασίλευε σιωπὴ ἐν τῷ ἐργοστασίῳ αὐτῶν, καὶ ἀμφότεροι, ἐπὶ τῆς χαλκίνης πλακὸς κεκλιμμένοι, οὐδὲ στιγμὴν ἤγειρον τοὺς ὀφθαλμούς.

Τὴν τελευταίαν δὲ ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ὁ Ἕρμανσος ἐκάθητο εἰς τὴν θύραν τοῦ οἴκου του ἀπέναντι τῆς θυγατρός του.

— « Δὲν μὲ εἶπες, ἀγαπητέ μοι πάτερ, ὅτι πᾶσαν ἑσπέραν θὰ βλέπωμεν τοὺς ἀδελφοὺς Βαμβούκας;

— Τῴοντι, εἶπεν ὁ χρυσοχόος· ὀκτὼ ἡμέρας τώρα δὲν ἐφάνησαν, καὶ μοὶ φαίνεται παράδοξον τοῦτο.

— Ἐγὼ λοιπὸν εἶμαι ἡ αἰτία; εἶπεν ἡ Βιλχελμίνη· ἔπαυσαν νὰ συχνάζωσιν ἐδῶ ἀφότου ἐγὼ ἦλθον! »

Οἱ λόγοι οὗτοι προσεφέρθησαν μετὰ φυσικῆς ἁπλοϊκότητος· ὁ δὲ γέρων, ταπεινώσας τὴν κεφαλήν, ἱκανὴν ὥραν ἔμεινεν ἄφωνος.

— « Ἀγαπητή μου κόρη! ἐφώναξε τελευταῖον, συμπιέζων διὰ τῶν μαραμμένων χειλέων του τὴν παχυλὴν καὶ δροσερὰν χεῖρα τῆς θυγατρός του· δὲν γνωρίζεις ἀκόμη τὸν κόσμον· δὲν γνωρίζεις τὰ πάθη τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, καὶ ὁ Θεὸς νὰ σὲ προφυλάττῃ. »

Μηδὲν δ' ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ πατρός της ἐννοοῦσα ἡ Βιλχελμίνη, ἐθεώρει αὐτὸν μετὰ τρυφεροῦ μειδιάματος.

— « Τὸ μειδίαμά σου εἶνε γλυκύ, ἄγγελέ μου, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ γηραιὸς Θωμᾶς, γλυκύτατον ὡς τὸ μέλι· εἴθε ποτὲ μὴ μεταβληθῇ εἰς δάκρυα! »

Τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην ἐφάνησαν οἱ δύο ἀδελφοὶ ἔμπροσθεν τοῦ χρυσοχόου· ἡ δὲ Βιλχελμίνη, ἀπεσύρθη μετριαρρόνως ἅμα αὐτοὶ ἐπλησίασαν.

— « Ἀφότου εἴδομεν τὴν θυγατέρα σου, Ἕρμανσε, καὶ οἱ δύο ἐχάσαμεν τὸν ὕπνον καὶ τὴν ἡσυχίαν· ἀπὸ τὰ κινήματά μας ἐπροδόθημεν, οὐδ' ἠδυνήθημεν νὰ κρυφθῶμεν ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον. Καὶ τώρα ἤλθομεν νὰ λάβωμεν τὴν γνώμην σου. Εἰπέ μας ἐλευθέρως, θέλεις τὸν ἕνα ἐξ ἡμῶν διὰ γαμβρόν σου; Ἂν λέγῃς τὸ ναί, ἐρώτησον λοιπὸν αὐτὴν τὴν ἰδίαν ποῖον προτιμᾷ, καὶ ἂς λάβῃ ὄντινα θέλει ἐκ τῶν δύο μας. Τὸ ἔργον μας πηγαίνει ἀξιόλογα, καὶ ἐργασίαι, δόξα τῷ Θεῷ, δὲν μᾶς ἀπολείπουν. Κύτταξε τί ἀποφασίζεις. »

Ὁ χρυσοχόος, ὑποδεξιωθεὶς τοὺς νέους μετὰ τῆς συνήθους φιλοφρονήσεως, « Σᾶς ζητῶ, εἶπε πρὸς αὐτούς, ὀλίγας ἡμέρας διὰ νὰ σκεφθῶ καὶ νὰ σᾶς δώσω τὴν ἀπόκρισιν· πολὺ σᾶς φαίνεται; θὰ προσπαθήσω λοιπὸν νὰ σᾶς εὐχαριστήσω ταχύτερον. »

Τὸ ἑσπέρας οἱ δύο ἀδελφοὶ ἀπῆλθον καὶ αὖθις πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ χρυσοχόου κατὰ τὸ σύνηθες, ἀλλ' ἡ νέα δὲν ἐτόλμα νὰ ἀνεγείρῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἤξευρεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν· τὴν ἐπαύριον δὲ ὁ γέρων Ἕρμανσος ἔπεμψε τὸ ἀκόλουθον ἐπιστόλιον πρὸς τοὺς δύο ἀδελφούς:

« Ἡ κόρη μου σᾶς εἶδε καὶ τοὺς δύο· ἐκλέ-
« γει δὲ τὸν μὲν Τριστάνον ὡς σύζυγον, τὸν δὲ
« Ἐρρῖκον ὡς ἀδελφόν. Εἴθε τὴν ὁμολογίαν
« ταύτην, τὴν ὁποίαν μετὰ δυσκολίας ἀποσπῶ
« ἐκ τοῦ στόματός της, νὰ δεχθῆτε καὶ οἱ δύο
« ὡς πρέπει. Ὁ γέρων φίλος σας σᾶς προσμέ-
« νει διὰ νὰ σφίγξῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν
« οἰκογένειάν του. »

Ἀλλ' αἱ εὐγενεῖς αὗται καρδίαι εἶχον συμφωνήσει μετ' ἀλλήλων ἅμα ὁ εἷς ἐκλεχθῇ ὁ ἄλλος νὰ σιωπήσῃ διὰ παντός· ταῦτα ὅμως συνωμολόγησαν πρὶν γνωρίσωσι τὴν τύχην των! Ὁ Ἐρρῖκος δὲν ἠδυνήθη νὰ τελειώσῃ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ χρυσοχόου, καὶ θεὶς αὐτὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἔπεσε κάτωχρος ἐπὶ τοῦ θρανίου του.

Ἐν τούτοις ὅμως οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐξηκολούθουν συμβιοῦντες μετὰ μεγάλης ὁμονοίας, καὶ κατὰ πᾶσαν ἑσπέραν συχνάζοντες πάλιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ χρυσοχόου· ἀλλ' ὁ μὲν μνηστὴρ νέου εἴδους συνδιάλεξιν εὗρισκε παρὰ τῇ φίλῃ αὐτοῦ, ὁ δ' Ἐρρῖκος ἠγωνίζετο μὲν νὰ δείξῃ φαιδρότητα, ἀλλ' ἡ ἐπὶ τοῦ προσώπου του ὠχρότης ἔψευδε τὴν ἐπιτετηδευμένην γαλήνην αὐτοῦ.

Ἡμέραν τινὰ οἱ δύο ἀδελφοί, ἐπιστρέφοντες ἐκ τῆς θήρας, ἐστάθησαν κατά τι μέρος τοῦ δάσους, καὶ ἀπηυδηκότες ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐξηπλώθησαν ἐπὶ τοῦ χόρτου.

— « Τριστάνε, εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος Βαμβούκης, ἰδοὺ ἀπὸ τόσον καιρὸν τέλος πάντων σοὶ ἀνοίγω τὴν καρδίαν μου· ἀδύνατον μὲ εἶνε νὰ σὲ ἀφήσω νὰ λάβῃς τὴν θυγατέρα τοῦ χρυσοχόου!

— Ἐλησμόνησας λοιπόν, ἀδελφέ μου, εἶπεν ὁ Τριστάνος, ἐλησμόνησας τοὺς νόμους τῆς τιμῆς . . . τῆς εὐγενείας. . . τῆς φύσεως;

— Εἰς ὅλα ἐχεῖς δίκαιον, καὶ ἀδύνατον νὰ σὲ παραστήσω ποίαν βάσανον ἐδοκίμασα πρὶν σοὶ ἀπευθύνω τὸν λόγον. Κύτταξέ με ὅμως, ἐγὼ δὲν ζῶ πλέον· τὸ σῶμά μου τήκεται ὡς κηρίον, καὶ

τὸ ὀλίγον αἷμα, τὸ ὁποῖον ἔχω εἰς τὰς φλέβας μου, μὲ κατατρώγει ὡς πῦρ.

— Τὸ βλέπω, εἶπεν ὁ Τριστάνος· νομίζεις ὅτι καὶ ἐγὼ ὀλίγον βασανίζομαι νὰ σὲ βλέπω εἰς τοιαύτην κατάστασιν; ἔχασα ὅλην μου τὴν χαρὰν· νὰ ἦτο κἂν τρόπος θεραπείας!

— Τρόπος θεραπείας, ἀδελφέ μου, δὲν ὑπάρχει· ἄλλο ἐγὼ δὲν σοῦ ζητῶ, ἄλλο δὲν σὲ παρακαλῶ, εἰμὴ μίαν μόνον χάριν. Μὴ λάβῃς αὐτὴν τὴν νέαν πρὶν ἀποθάνω. . . .

— Νὰ ἀποθάνῃς! ἀνέκραξεν ὁ ἕτερος· τί λέγεις, ἀδελφέ;

— Ναί, ἀγαπητέ μου Τριστάνε, πρέπει νὰ ἀποθάνω, καὶ μὴ φοβῆσαι μήπως ἀργήσω. Σὲ παρακαλῶ λοιπόν, σὲ ἐξορκίζω, ἀδελφέ μου, νὰ μὲ δώσῃς τὸν λόγον σου, διότι ἂν ἀναγκασθῶ νὰ ὑπογράψω τὸ περὶ γάμου σου συμβόλαιον. . . .

— Ὄχι, ἀδελφέ μου! δὲν ὑπομένω νὰ ἀποθάνῃς οὕτω ἀπὸ τὴν ἀπελπισίαν σου. Θέλεις νὰ σοὶ ὑποσχεθῶ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον μὲ κάμνει νὰ ἀνατριχιάζω καὶ ὅταν τὸ συλλογίζομαι ἀκόμη;

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Τριστάνος, ἐκύτταξε τὸν ἄθλιον ἀδελφόν του· ἡ ὠχρότης τοῦ θανάτου ἦτο ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ τῶν χειλέων του.

— Ἀγαπητέ μου Ἐρρῖκε, ἐφώναξε, παρὰ νὰ σὲ ἀφήσω νὰ χαθῇς, προτιμῶ μᾶλλον νὰ σοὶ παραχωρήσω τὰ δίκαιά μου. Κάμε μου τὴν χάριν νὰ νυμφευθῇς σὺ τὴν Βιλχελμίνην, καὶ ἐγὼ μεταβαίνω εἰς τὴν Ἀμερικήν.

— Νὰ τὴν νυμφευθῶ ἐγώ! ἀνέκραξεν ὁ Ἐρρῖκος. Μὲ παραχωρεῖς, ναί, τὰ δίκαιά σου, ἀλλὰ δύνασαι νὰ μοὶ παραχωρήσῃς καὶ τὴν ἀγάπην της; Πρέπει νὰ ἀποθάνω, Τριστάνε, ἢ, ἂν μὲ λυπῆσαι, ἀπόθανε σύ! ἐπρόσθεσε μετὰ καταχθονίου φωνῆς. Ναί! πρέπει ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο μας νὰ ἀποθάνῃ!

Ἔτρεμε δὲ ἡ χεὶρ αὐτοῦ, καὶ ἐκτύπα τὴν λαβίδα τῆς θηρευτικῆς του μαχαίρας.

— Ἔστω! ἐφώναξεν ὁ Τριστάνος, ὡς ἠλεκτρισθεὶς καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς παραφορᾶς τοῦ ἀδελφοῦ του! »

Ἀμφότεροι δὲ ἠγέρθησαν ὡς ἐξ αὐτομάτου.

— Αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον μέσον! εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος. »

Καὶ σπασάμενοι τὰς μαχαίρας, ἤρχησαν νὰ κτυπῶνται μανιωδῶς. Συνειθισμένοι ὅμως ὄντες εἰς τὴν μετ' ἀλλήλων ἐξάσκησιν τῶν ὅπλων, δυσκόλως ἤδη ἠδύναντο νὰ ἐπιτύχωσιν ὁ εἷς τὸν ἄλλον· ὅθεν καὶ ἱκανὴν ὥραν διήρκεσεν ἡ μάχη αὐτῶν, καὶ συνεχῶς μάλιστα διέκοπτον αὐτὴν ἀπαυδῶντες ἐκ τοῦ μεγάλου κόπου. Ἀλλὰ τὰ κτυπήματα αὐτῶν τόσον μανιώδη ἦσαν, ὥστε αἱ πλευραί των ἠνοίχθησαν διὰ μεγάλων πληγῶν, καὶ τὸ αἷμά των ἔρρεε ποταμηδόν.

Εἶχον δὲ καταντήσει εἰς παντελῆ ἀτονίαν. Συγχρόνως ἠκούσθησαν οἱ ἦχοι τοῦ κώδωνος, εἰδοποιοῦντες τοὺς κατοίκους νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πόλιν. Ἦτο δὲ ἡ συνήθης ὥρα, καθ' ἣν τοσάκις ἐπανήρχοντο ὁμοῦ, κρατούμενοι διὰ τῆς χειρὸς, περίλυποι ἢ φαιδροί, κατεσκονισμένους τοὺς πόδας ἔχοντες καὶ περὶ τῶν μᾶλλον ἀποκρύφων στοχασμῶν των συνδιαλεγόμενοι. Ἅπασα δὲ ἡ νεότης αὐτῶν ἀνεδείχθη τὴν στιγμὴν ταύτην ἐνώπιόν των.

Ἔδυεν ὁ ἥλιος, καὶ αἱ τελευταῖαί του ἀκτῖνες, διερχόμεναι διὰ τῶν ἐλατῶν, ἔπιπτον ἐπὶ τοῦ ἐκ ξηρῶν φύλλων κεκαλυμμένου λοφώματος. Ἡ δρόσος τῆς ἑσπέρας ἐλάμπρυνε τὸν χόρτον, καὶ τὰ πτηνὰ ἐχαιρέτων τὴν ἔλευσιν τῆς νυκτός.

Ὁ Τριστάνος, στρέψας τὴν κεφαλὴν, διέκρινεν εἰς τὴν κοιλάδα τοὺς κώδωνας τῆς πόλεως προκύπτοντας ἐκ τῆς ὁμίχλης, καὶ τὸν ποταμὸν κατὰ τὴν πεδιάδα ὡς ὄφιν λευκὸν ἕρποντα ἐπὶ τῶν χόρτων. Τὰ σπλάγχνα του συνεκινήθησαν· ἔκαμε βῆμα πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἐκτείνων αὐτῷ τὴν χεῖρα, θανατηφόρος ὅμως ἀδυναμία κατέσχε τὴν καρδίαν του· καὶ ἠθέλησε μὲν νὰ ἐπακουμβήσῃ ἐπί τινος δένδρου, ἀλλ' οἱ ὦμοί του ὠλίσθησαν καὶ ἔπεσεν.

Ὁ Ἐρρῖκος, βλέπων μετὰ σπαραγμοῦ καρδίας τὴν τελευταίαν τοῦ ἀδελφοῦ του ἀγωνίαν διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ζωὴν, ἠθέλησε νὰ προχωρήσῃ πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ σαλεύσῃ. Κολυμβῶν δὲ εἰς τὸ αἷμα καὶ τοὺς πόδας μόνον ἀκινήτους ἔχων, ἐκλονεῖτο κατὰ τὸ λοιπὸν σῶμα ὡς παροινος.

. . . . . .

Ποῖον εἶνε τὸ φάντασμα. . . . τὸ σκελετὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ λυκαυγὲς τῆς ἑσπέρας, ἀποσπώμενον ἐκ τοῦ βάθους τῆς κοιλάδος, προχωρεῖ πρὸς αὐτούς; Ἀναβαίνει βραδέως τὸν λόφον, καὶ προσέρχεται ἤδη κατεσπευσμένῳ μὲν ἀλλ' ἀσθενεῖ τῷ ποδί. . . .

Εἶνε ἡ μήτηρ, ἡ γραῖα μήτηρ τῶν δύω ἀδελφῶν! τὴν ἐγνώρισαν δὲ ἀμφότεροι διὰ τεθαμβωμένων ὀφθαλμῶν, καὶ λέξεις τινὰς ὑπετραύλισαν. . . . Ὡς δι' ὑπερφυσικῆς δὲ δυνάμεως ὁ εἷς τοὺς πόδας ἐστηκώς, ἀφεὶς τὸν τόπον ἔνθα ἦτο οἰονεὶ καθηλωμένος, ῥίπτεται μεθ' ὁρμῆς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἐπὶ γῆς ἐξηπλωμένου ἀδελφοῦ του μετ' ὀλολυγμῶν.

Περιπτυξάμενοι δὲ ἀλλήλους καὶ τὰ χείλη προσηλωμένα ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον ἔχοντες, ἐκπνέουσιν ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς μητρός των, εἰς τὸ ἴδιον αὐτῶν αἷμα κολυμβῶντες καὶ τὰ δάκρυα.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸ συμβὰν τοῦτο, ὁ γέρων Θωμᾶς Ἔρμανσς ἐκηδεύετο εἰς τὰ πατρικά του μνημεῖα, ἀποθανὼν ἐκ τῆς λύπης του, ἡ δὲ Βιλχελμίνη Ἑρμάνσου εἰσήρχετο εἰς τὸ μοναστήριον διὰ νὰ μὴν ἐξέλθῃ πλέον ἐπὶ ζωῆς της, ἣν ἀφιέρωσε τῷ Κυρίῳ.

* * *

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Ἐρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΧΑΡΤΗΣ.

Αἱ ἀρχαιότεραι γραφαὶ ἀφ' ὅσας γνωρίζομεν εἰσὶ κεχαραγμέναι ἐπὶ λίθων, πλίνθων καὶ ἀγγείων· τὰ ἀνάγλυφα τῆς Νινευὶ καὶ οἱ ὀβελίσκοι τῆς Αἰγύπτου εἰσὶ τὰ ἀξιοπεριεργότερα μνημεῖα τοῦ εἴδους τούτου τῆς γραφῆς. Ἀλλ' ἐπίσης κατὰ τὴν παναρχαίαν ἐποχὴν ἔγραφον ἐπὶ χαλκοῦ, μολύβδου, ὀρειχάλκου καὶ τῶν λοιπῶν μετάλλων, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ῥώμην πρὸς διατήρησιν τῶν ἀρχείων τοῦ Κράτους. Οὕτως ἐπὶ Βεσπεσιανοῦ πυρκαϊὰ ἀπετέφρωσε τρεῖς χιλιάδας τοιούτους μεταλλικοὺς πίνακας, διατηρουμένους εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἐφ' ὧν ἦσαν κεχαραγμένοι νόμοι καὶ ἐπίσημοι πράξεις. Ἐπίσης ἐν μεγίστῃ χρήσει ἦσαν αἱ κηρῷ ἠλειμμέναι πινακίδες, ἐφ' ὧν ἔγραφον διὰ μικρᾶς σιδηρᾶς γλυφίδος.

Ἀλλὰ ταῦτα πάντα τὰ εἴδη τοῦ μεταλλικοῦ, οὕτως εἰπεῖν, χάρτου διεδέχθη ὁ πάπυρος ἢ μεμβράνη, ὅστις, ἐπειδὴ ἐπενοήθη τὸ πρῶτον καὶ παρεσκευάσθη εἰς τὴν Πέργαμον, ἔλαβε τὸ ὄνομα περγαμηνὸς χάρτης ἢ περγαμηνή. Κατεσκευάζετο δὲ ἐκ παντὸς εἴδους δέρματος τῶν ζώων, καὶ ἰδίως τῶν προβάτων, καὶ ἦτο τριῶν εἰδῶν, λευκός, κίτρινος καὶ ἐρυθρὸς ἢ πορφυροῦς, ἐξ ὧν ὁ τελευταῖος ἦτο προωρισμένος διὰ τὰ ἱερὰ βιβλία. Ὁ Αἰγυπτιακὸς πάπυρος κατεσκευάζετο ἐν αὐτῇ τῇ Αἰγύπτῳ ἐκ τοῦ στελέχους καλάμου τινός, φυομένου εἰς τὰς ὄχθας τοῦ κάτω Νείλου, παπύρου καλουμένου, ὃν περ σχίζοντες, ἐλάμβανον κατὰ λωρίδας τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ φλοιοῦ, καὶ κολλῶντες αὐτὰς ἐγκαρσίως χωρὶς ποτε νὰ προσθέτωσι περισσοτέρους τῶν δύο φλοιῶν, κατεσκεύαζον τοὺς διὰ γραφὴν προσδιωρισμένους παπύρους ἢ χάρτας, οἵτινες πλάτος μὲν εἶχον δύο ποδῶν μῆκος δὲ ἀπροσδιόριστον.

Ἡ χρῆσις τοῦ βαμβακεροῦ χάρτου ἐν Εὐρώπῃ, ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς Η' ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς ΙΔ' ἑκατονταετηρίδος· κατὰ δὲ τὸ 1308 ἤρχησαν νὰ κατασκευάζωσι χάρτην ἐκ λινῶν ῥακῶν. Περὶ δὲ τῆς ἀρχῆς τῆς κατασκευῆς τοῦ χάρτου τούτου οὐδεμίαν ἔχομεν σαφῆ γνῶσιν, μὴ γνωρίζοντες οὔτε τὸ ὄνομα τοῦ ἐφευρετοῦ οὔτε τὴν χώραν, εἰς ἣν τὸ πρῶτον κατεσκευάσθη· ἀλλ' ὅμως ἔχομεν λόγους ἀποχρῶντας ἵνα πιστεύσωμεν ὅτι ἐφευρέθη ὑφ' Ἑλλήνων, οἰκησάντων πλησίον τῆς πόλεως Βασιλείας ἐν Ἑλβετίᾳ. Ἡ μεγάλη ὑπεροχὴ τοῦ λινοῦ χάρτου ἐπὶ τοῦ βαμβακεροῦ παρέσχε τὴν ἀφορμὴν τοῦ νὰ διακρίνεται κατ' ἀρχὰς διὰ τοῦ ὀνόματος Ἑλληνικοῦ Βαλίνου, ἡ δὲ προπαρασκευὴ βαμβακεροῦ χάρτου ἔπαυσεν ἀμέσως. Καὶ ὅταν μετὰ μίαν περίπου ἑκατονταετηρίδα ἀνεκαλύφθη ὁ τύπος, ἦσαν ἤδη συστημένα εἰς τὰς πλειοτέρας χώρας τῆς Εὐρώπης ἐργοστάσια ὡραίου λινοχάρτου, ἑτοίμου διὰ τὴν διάδοσιν τῶν προϊόντων τοῦ μεγάλου ἐκείνου μεταμορφωτοῦ καὶ πολιστοῦ, ὀνόματι τοῦ τύπου.

Πρῶτοι οἱ Ἕλληνες ἐπεννόησαν τῶν ἐκ ῥακῶν καὶ βάμβακος χάρτην, καὶ ἐξ αὐτῶν παρέλαβον τὴν χρῆσιν ἀμφοτέρων τῶν εἰδῶν οἱ Λατῖνοι. Ἡ δὲ ἐφεύρεσις τῆς τυπογραφίας ἐπενήργησεν ἀρκούντως εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ χάρτου, καίτοι ἡ βιομηχανία αὕτη ἀνεπτύχθη ἐπαισθητῶς περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Τῷ 1789 ἐπενοήθη ἡ πρώτη μηχανή, ἡ ἀντικαταστήσασα τὴν τέως διὰ χειρῶν ἀνθρώπων γινομένην ἐργασίαν, καὶ ἀπὸ τοῦ 1814 ἐγένετο μεγάλη τελειοποίησις τῶν μηχανῶν τοῦ χάρτου καὶ ἰδίως εἰς Παρισίους, ὅπου διακόσιαι πεντήκοντα περίπου μηχαναὶ ἐργάζονται σήμερον νυχθημερόν, διὰ νὰ προφθάσωσιν εἰς τὴν ὑφήλιον τὸ ἀχώριστον τοῦτο τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καὶ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον προϊόν.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ πρὸς κατασκευὴν χάρτου ἀναγκαιοῦντα ῥάκη καταντῶσιν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ δυσεύρετα, εἰς ὅλα τὰ μέρη ἐνέκυψαν μετὰ δραστηριότητος ὅπως ἀντικαταστήσωσιν αὐτὰ δι' ἄλλης ὕλης ἀφθόνου. Ἐπενοήθη δὲ ἐσχάτως νέα τις μέθοδος, δι' ἧς δύναται νὰ κατασκευασθῇ χάρτης καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ παλαιοῦ, ἀχρήστου καὶ γεγραμμένου χάρτου· τοῦτο δὲ οὐκ ὀλίγον θέλει συντελέσει εἰς αὔξησιν τῆς ἀναγκαιοτάτης ταύτης βιομηχανίας. Ἀλλ' οὐχ ἧττον βοηθητικὴ ἐστὶν ἡ ἐπινόησις κατασκευῆς χάρτου ἐκ φυτοῦ τινός, καλουμένου ἐχινόποδος (ὀναγκάθου), ὡςκαὶ ἐκ τῶν φλοιῶν ὄρυός τινος εὑρισκομένης ἐν Ἀμερικῇ.

ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΑ.

ΚΑΙ τῆς λιθογραφίας ἡ εὕρεσις, ὡς πλείστων ἄλλων πραγμάτων, χρεωστεῖται εἰς τὴν τύχην. Ἔζη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐν Γερμανίᾳ μουσικός τις μικρᾶς ἀξίας καὶ πτωχὸς, ὀνομαζόμενος Ἀλοάζιος Σενεφέλδερ. Οὗτος, συνθέσας μίαν τῶν ἡμερῶν ᾄσματιόν τι τονισμένον, ἠθέλησε νὰ τὸ χαράξῃ κατὰ τὴν ἐν χρήσει τότε μέθοδον· ἀλλ' ὁ τεχνίτης, πρὸς ὃν ἀπηυθύνθη, προκατειλημμένος ὑπὸ τῆς φήμης τοῦ πτωχοῦ καὶ ἀσημάντου μουσικοῦ, καὶ ἰδίως ἀποθαρρυνόμενος ὑπὸ τοῦ λίαν μετρίου ἐξωτερικοῦ του, ἠρνήθη νὰ ἀναδεχθῇ τὸ ἔργον, φοβούμενος μήπως δὲν πληρωθῇ. Ὁ Σενεφέλδερ, ὅστις ἀπέδιδε μεγάλην τιμὴν καὶ ἀξίαν εἰς τὸ πόνημά του ὡς ὅλοι οἱ συγγραφεῖς, καὶ ἐθεώρει βεβαίαν τὴν ἐκ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐπιτυχίαν, ἀπεφάσισε νὰ τὸ ἐκδώσῃ μόνος του. Πλὴν πῶς νὰ πράξῃ, ἀφοῦ ἦτο ὅλως διόλου ἄπορος; ἡμέραν καὶ νύκτα κατεγίνετο εἰς τὸ σκέπτεσθαι, πλὴν πάντοτε εὑρίσκετο περιπεπλεγμένος. Ἡμέραν τινὰ, περιερχόμενος τὰς ὁδοὺς τοῦ Μονάχου, παρετήρησεν ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς μητροπόλεως ἐπιτύμβιόν τι, κεχαραγμένον ἐν εἴδει ἀναγλύφου ἐπὶ πέτρας διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέως· ἐπανελθὼν δὲ ἀμέσως οἴκαδε, ἐπεδόθη εἰς τὸ ἔργον. Μετὰ πολλὰς δοκιμὰς καὶ ἀποπείρας, παρετήρησεν ὅτι τὸ τυπογραφικὸν μέλαν προσεκολλᾶτο ἐξίσου εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς πέτρας, ἰδίως ὅταν αὐτὴ ἐχρίετο πρότερον ὑπό πάχους τινὸς, καὶ ὅτι ἡ αὐτὴ πέτρα μετρίως βραχεῖσα ἐγίνετο ἀνεπίδεκτος τοῦ μέλανος, ὑποβαλλομένη εἰς ἐλαφρόν τι ὀξύ. Αἱ παρατηρήσεις αὗται τὸν ἔπεισαν ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου χωρὶς νὰ προστρέξῃ εἰς τὸ ἀνάγλυφον, καὶ οὕτως ἐφευρέθη ἡ λιθογραφία.

Ἡ ἀνακάκυψις αὕτη, γενομένη ἀκριβῶς κατὰ τὸ 1795, διεδόθη αὐθωρεὶ ἐκ τῆς Γερμανίας εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ἀγγλίαν, ὅπου, βελτιουμένη ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ, ἔφθασεν εἰς βαθμὸν τελειοποιήσεως, ὅστις πολλάκις κινεῖ τὸν θαυμασμὸν ἡμῶν.

Ῥ.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΙΣΠΑΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΕΝ ΕΤΕΙ 1688.

ΕΙΣ κανὲν μέρος τῆς Ἀγγλικῆς ἱστορίας δὲν ἀπαντᾶται θαλάσσιος πρᾶξις, δυναμένη νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἱσπανικοῦ στόλου, τὸν ὁποῖον Φίλιππος ὁ Β' ἔπεμψεν ἐν ἔτει 1588 πρὸς κατάκτησιν τοῦ κράτους τῆς Ἐλισάβετ. Οὐδέποτε οἱ Ἄγγλοι διέτρεξαν μεγαλήτερον κίνδυνον, οὔτε ἔδειξαν μεγαλητέραν εὐστάθειαν, προσθετέον δὲ ὅτι καὶ οὐδέποτε ὑπὸ τῆς τύχης προφανέστερον ἐβοηθήθησαν.

Πολιτικὴ ἀντιζηλία, ὑπὸ θρησκευτικῶν διαφωνιῶν ἀναρριπιζομένη, παρεσκεύαζε πρὸ πολλοῦ τὸν μεταξὺ Ἱσπανίας καὶ Ἀγγλίας πόλεμον· Οἱ ἔμποροι ἀμφοτέρων τῶν ἐπικρατειῶν τούτων διεφιλονείκουν περὶ τῶν πρωτείων εἰς ὅλα τὰ ἐμπορεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οἱ μὲν Ἱσπανοὶ ὑπερεῖχον κατὰ τὰς πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀποκτηθείσας θαλασσίους δυνάμεις, οἱ δὲ Ἄγγλοι κατὰ τὴν εὐγενῆ δραστηριότητα καὶ τὴν ἀκόρεστον αὐτῶν φιλοδοξίαν.

Ὅσον δὲ περὶ τῶν ἡγεμόνων, ἕκαστος αὐτῶν εἶχε τὴν ἀπόλυτον αὐτοῦ πεποίθησιν. Καὶ ὁ μὲν Φίλιππος παρίστα τὸν μισαλλοθρησκότερον Λατινισμόν, ἡ δὲ Ἐλισάβετ τὸν ἀποκλειστικώτερον Λουθηρανισμόν. Ὁ μὲν πρῶτος παρέδιδε τοὺς αἱρετικοὺς εἰς τὸ λεγόμενον ἱερὸν ἑταστήριον, κηρύττων ὅτι μόνος ἤθελεν ἑτοιμάσει πυρὰν διὰ νὰ καύσῃ τὸν υἱόν του αὐτὸν, ἂν κατά τι ἐφαίνετο κλίνων πρὸς τοὺς αἱρετικούς· ἐκείνη δὲ κατεδίκαζεν εἰς φυλακίσιν καὶ πρόστιμον τὸν ἄπαξ μόνον παρευρεθέντα εἰς Λατινικὴν ἱερουργίαν, καὶ ἐτιμώρει τὸν ἀμελοῦντα τὸ παραμικρότερον θρησκευτικὸν λουθηρανικὸν ἔθιμον διὰ προστίμου εἴκοσι λιρῶν στερλινῶν κατὰ μῆνα. Ἐκτὸς τούτου συνέστησεν ἐπιτροπὴν κληρικῶν, οἵτινες ἐγνωμοδότουν περὶ τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν ἑνὸς ἑκάστου, ἔχοντες τὴν ἐξουσίαν νὰ φυλακίζωσι καὶ νὰ στρεβλώσι τοὺς κατά τι πταίσαντας.

Αἱ ἀντίθετοι λοιπὸν αὗται δοξασίαι ἐγέννησαν τὸ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἡγεμόνων μῖσος, τὸ ὁποῖον ἠύξησε καὶ ἐκ τινων πολιτικῶν ἀφορμῶν. Τῷ 1578 ὁ Ἄγγλος ναύαρχος Δάρκος ἐλεηλάτησε τὰ παράλια τοῦ Περοὺ, μετ' ὀλίγον δὲ ὁ Φίλιππος ἐβοήθησε τὸν στρατὸν, τὸν ὁποῖον ὁ Δούξ τῆς Πάρμης ἔφερεν εἰς βοήθειαν τῶν Ἰρλανδῶν ἀνταρτῶν. Ἐν ἔτει 1585 Ἀγγλικοὶ στόλοι προσέβαλον ἄνευ προηγουμένης διακηρύξεως πολέμου τὸν Ἅγιον Δομίγκον καὶ τὸν Καρθαγένην, Ἱσπανικὰς ἀποικίας, ἐν ἔτος δὲ μετὰ ταῦτα ὁ αὐτὸς ναύαρχος Δάρκος περιέβρισε τὴν Λισσαβῶνα καὶ κατέστρεψε πλησίον τῶν Γαδείρων ὁλόκληρον στόλον φορτηγῶν πλοίων. Τοιαῦται ἀτιμώσεις ἀπήτουν ἐκδίκησιν, ὁ δὲ Φίλιππος μόνην ἀνταξίαν ἐνόμισε τὴν τῆς Ἀγγλίας κατάκτησιν.

Καίτοι δὲ ἀτώσας ἔσας τὰς Κάτω Χώρας, ἦτο ὅμως ὁ ἰσχυρότερος τῶν ἡγεμόνων· διότι οὐμό-

νον τὴν Ἱσπανίαν, τὴν Νεάπολιν, τὴν Σικελίαν, τὸ Δουκάτον τοῦ Μιλάνου καὶ τὴν Φραγκικὴν Κομητείαν κατεῖχε, ἀλλ' ἦρχε καὶ τῆς Τύνιδος, τοῦ Ὀράνου, τοῦ Ὑρασίνου ἀκρωτηρίου, τῶν Καναρίων νήσων καὶ πλέον τοῦ ἡμίσεος τῆς Ἀμερικῆς. Οὕτω λοιπὸν διὰ τὴν κατὰ τῆς Ἀγγλίας ἐκστρατείαν ἐφώπλισε τὸν φοβερώτερον τῶν στόλων, τῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πλευσάντων εἰς τὸν Ὠκεανόν. Συνέκειτο δὲ οὗτος ἐξ 132 πλοίων, ὧν ἐπέβαινεν ἀποβατικὸς στρατὸς εἴκοσι χιλιάδων ἀνδρῶν, μέλλων πρὸς τούτοις νὰ παραλάβῃ ἐκ τῆς Φλανδρίας ἄλλας εἴκοσι πέντε χιλιάδας ἐμπείρων στρατιωτῶν, διοικουμένων ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Φαρνεσίου. Τέλος ὠκεακισχίλιοι Γάλλοι συνηθροίσθησαν εἰς τὴν Νορμανδίαν ὅπως ἑνωθῶσι μετ' αὐτῶν.

Ὁ φοβερὸς οὗτος στόλος ἐκλήθη προσφυέστατα Ἡ ἀήττητος Ἀρμάδα. Κατὰ κακὴν τοῦ τύχην ὅμως αἱ φοβεραὶ αὗται παρασκευαὶ, ἀναβαλοῦσαι τὴν ἐκστρατείαν, ἔδωκαν καιρὸν εἰς τοὺς Ἀγγλους νὰ λάβωσι μέτρα πρὸς ἄμυναν. Ἡ κλεινὴ βασίλισσα Ἐλισάβετ διέτρεχε μόνη τὴν ἐπικράτειάν της ἵνα ἐνθαρρύνῃ τὸν λαὸν πρὸς τὴν ἀντίστασιν, παρατάξασα δὲ εἰς τὸ Τιλβούρειον πεδίον ὅσους στρατιώτας ἠδυνήθη νὰ συναθροίσῃ, ἐπεθεώρησεν αὐτοὺς ἔφιππος, διακηρύττουσα ὅτι αὐτὴ ἡ ἰδία ἔμελλε νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

Δεκατετρακισχίλιοι ναῦται, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἡ Ἀγγλία, ἐπεβιβάσθησαν ἐπὶ 144 πλοίων, τῶν ὁποίων τὰ μεγαλήτερα ἦσαν χωρητικότητος τριακοσίων τόνων· ἓν δὲ μόνον, Θρίαμβος καλούμενον, ἔφερε 40 τηλεβόλα. Ἀλλ' ὁ στόλος οὗτος, ὁ ὑλικῶς μικρὸς ὤν, ἦτο πνευματικῶς μέγας πρᾶγμα ἰσοσταθμίζον τὴν ὑλικὴν δύναμιν καὶ πολλάκις ἀντικαθιστῶν αὐτήν. Ἐδικαιεῖτο δὲ ὑπὸ τῶν ἀρίστων τῆς ἐποχῆς ναυτικῶν, τοῦ Δάρκου, Χαυκίνου, Φρειβισερίου καὶ τοῦ Καρόλου Ὀβάρδου. Οἱ Ὁλλανδοὶ ὡπλισαν καὶ αὐτοὶ 90 ἐπικουρικὰ πλοῖα, τὰ μέγιστα τοῖς Ἄγγλοις βοηθήσαντα.

Τὴν ἀήττητον Ἀρμάδαν ἔμελλε νὰ διοικήσῃ ὁ Μαρκέσιος τῆς Σαντακρούζης· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ἀπέθανε κατὰ τὰς προετοιμασίας, ἡ ναυαρχία ἐδόθη εἰς τὸν Δοῦκα τῆς Μεδίνας Σιδονέας, ναύτην αὐλικὸν, ἄνδρα ἀμαθῆ καὶ ἀλαζόνα. Ὁ Σαντακρούζης ἀποθνήσκων παρώτρυνε νὰ κυριεύσωσι λιμένα τινὰ Βρεττανικὸν, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ καταφεύγωσιν ἐν περιπτώσει τρικυμίας ἢ ἀποτυχίας, ὁ δὲ Δοὺξ τῆς Πάρμης πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπρότεινε τὴν ἅλωσιν τῆς Φλεσίγγης· ἀλλ' ὁ ἀλαζὼν καὶ ἄπειρος ναύαρχος, κηρύξας ἀνωφελῆ τὴν τοιαύτην προφύλαξιν, ἀπέπλευσε τὴν 19 Μαΐου 1588.

Ὁ Φίλιππος εἶδεν αὐτὸν ἀποπλέοντα ἐμπρμένος ὑπὸ μεγάλων ἐλπίδων, καίτοι ἡ ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος ὤφειλε νὰ καταστήσῃ αὐτὸν δυσπιστότερον, διότι ποτὲ δὲν ηὐτύχησε κατὰ θάλασσαν. Ἐκτὸς τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κυλίου, ἥτις τοσοῦτον ὀλέθριον ἔλαβε τέλος, εἶδεν, ἐπιστρέφων ἐκ τῶν Κάτω Χωρῶν, ὁλόκληρον στόλον καταποντισθέντα ὑπὸ τῆς τρικυμίας, μετ' αὐτοῦ δὲ συναπολλυμένην καὶ ὁλόκληρον τὴν περίφημον συλλογὴν τῶν εἰκόνων, τῶν συλλεγεισῶν ὑπὸ Καρόλου τοῦ Ε' ἐκ τῆς Φλανδρίας καὶ Ἰταλίας.

Ἡ ἀήττητος Ἀρμάδα δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχεστέρα· διότι, καταληφθεῖσα ὑπὸ δεινοῦ κλύδωνος παρὰ τὴν Φινστέρειον ἄκραν, ἀπώλεσε πολλὰ πλοῖα εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Γαλλίας. Αἰχμάλωτός τις Ἄγγλος, φυλακισμένος εἰς ἓν τῶν πλοίων, διήγειρε τοὺς συνεταίρους του εἰς ἐπανάστασιν, καὶ κυριεύσας τὸ πλοῖον προσέλαβε δύο ἕτερα, τὰ ὁποῖα καταλαβὼν ἐκ τοῦ συστάδην, κατέφυγεν εἴς τινα τῶν λιμένων τῆς Γαλλίας. Ὁ ναύαρχος, βλέπων τὸν στόλον ἀκρωτηριασμένον καὶ σὺν ἐλθὼν ἐκ τῆς τυφώδους αὐτοῦ παιδεύσεως, προσωρμίσθη εἰς τὸν λιμένα τῆς Καρφάγης, ἔνθα ἔμεινε τρεῖς ἑβδομάδας ἐπανορθῶν τὰς ζημίας του.

Τὸ πρῶτον τοῦτο δυστύχημα ἀνηγγέλθη εἰς τὴν Ἐλισάβετ ὡς παντελὴς τοῦ ἐχθροῦ καταστροφὴ, καὶ ἀμέσως αὕτη διώρισε τὸν ἀποπλισμὸν τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου. Εὐτυχῶς ὅμως ὁ Κάρολος Ὀβάρδος δὲν ὑπήκουσε πρθύμως, καὶ μετ' ὀλίγον ἠκούσθη ἡ ἐκ νέου ἐμφάνισις τοῦ Ἱσπανικοῦ στόλου. Θῦμα καὶ πάλιν τῆς ἰδίας ἀμαθείας καὶ τῆς τῶν κυβερνητῶν του γενόμενος ὁ Δοὺξ τῆς Μεδίνας, ἐξέλαβε τὴν Λεζάρδειον ἄκραν ἀντὶ τῆς Ῥαμείου, ἐχρονοτρίβησε διώκων Ἀγγλικά τινα πλοῖα διαφυγόντα αὐτὸν, καὶ δικυβύνθη τέλος πρὸς τὴν Γαλλίαν καὶ Φλανδρίαν ἵνα παραλάβῃ τὰ δύο στρατιωτικὰ σώματα, τῇ συνδρομῇ τῶν ὁποίων ἔμελλε νὰ κατακτήσῃ τὴν Ἀγγλίαν Ἡ πορεία του ὅμως ἦτο βραδεῖα καὶ ἄνισος· καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, τοῦ ὁποίου τὰ ἐλαφρὰ πλοῖα ἠνώχλουν αὐτὸν, ἀπεχωρίσθη τῆς ὀπισθοφυλακῆς τὴν 24 Ἰουλίου καὶ ἠναγκάσθη νὰ τὴν περιμείνῃ. Μετὰ ἓξ ἡμέρας ἡ ἀήττητος Ἀρμάδα, μὴ δυνηθεῖσα νὰ φθάσῃ λιμένα τινὰ τῆς Φλανδρίας, προσωρμίσθη εἰς τὸ Κάλαισον ἀπερισκέπτως.

Αἱ ἀκταὶ αὗται ἦσαν ἄγνωστοι εἰς τοὺς Ἱσπανοὺς, ὁ οὐρανὸς προεμήνυε καταιγίδα, οἱ δὲ

ναῦται κακῶς διοικούμενοι ἐδειλίασαν. Τὴν νύκτα πυρπολικὰ, ὑπὸ τῶν Ἄγγλων ἀφεθέντα εὐστόχως, διηυθύνθησαν εἰς τὸ μέσον τοῦ στόλου, καὶ οἱ πλοίαρχοι πτοηθέντες ἔκοψαν τὰς καμήλους, πειρώμενοι ὅπως ἀπομακρυνθῶσι τῆς ξηρᾶς. Εἰς τὸν ταχὺν καὶ βεβιασμένον αὐτὸν ἀπόπλουν πολλὰ πλοῖα συνεκρούσθησαν, τὴν δὲ πρωΐαν ὁλόκληρος ὁ στόλος εὑρέθη διεσκορπισμένος καὶ κακῶς ἔχων κατὰ μῆκος τῶν Γαλλικῶν ἀκτῶν. Οἱ Ἄγγλοι προσέβαλον αὐτοὺς εἰς πολλὰ μέρη, κυρίως ὅμως πλησίον τῆς Κραβελίνης. Ὁ ἄνεμος ἔπνεε κατὰ τῶν Ἱσπανῶν, οἵτινες ἀπώλεσαν πλοῖά τινα ἐπὶ τῶν ῥηχῶν ὑδάτων, τῶν παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σκάλδου ποταμοῦ (Escaud).

Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ αἱ Ἀγγλικαὶ δυνάμεις ἦσαν πολλὰ ὀλίγαι, μέγα μέρος τῆς Ἀρμάδας ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τὸν νέον αὐτὸν κίνδυνον· καίτοι δὲ ἀπωλέσασα 15 πλοῖα, ἦτο ὅμως εἰσέτι ἀξιόμαχος. Ἀλλ' ὁ Δοὺξ ἐδείχθη δειλὸς καὶ ἐν ταὐτῷ ἀνεπιτήδειος, διατάξας τὴν ἀποχώρησιν διὰ νὰ ἀποφύγῃ τοὺς ἀντιπάλους του, καὶ πρὸς τοῦτο διέταξε νὰ παραλλάξωσι τὰς Ὀρκάδας νήσους. Ἀφοῦ ὅμως εἰσεχώρησεν ἐντὸς τῶν ἀγνώστων καὶ τρικυμιωδῶν ἐκείνων θαλασσῶν, δὲν τῷ ἔμεινε πλέον ἐλπὶς σωτηρίας. Δεκαεπτὰ πλοῖα ἐρρίφθησαν ὑπὸ τοῦ κλύδωνος εἰς τὰς Ἰρλανδικὰς ἀκτὰς, ὅπου οἱ διασωθέντες τῶν Ἱσπανῶν ἐφονεύθησαν· πολλὰ δὲ ἄλλα πλοῖα συνετρίβησαν ἐπὶ τῶν Σκωτικῶν σκοπέλων. Τέλος πάντων ὅτε ἡ ἀήττητος Ἀρμάδα ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, συνέκειτο μόνον ἀπὸ τεσσαράκοντα πλοῖα! Ὑπελογίσθη δὲ ὅτι ἡ Ἱσπανία ἔχασεν εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην περίπου ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν εἴκοσιν ἑκατομμύρια φράγκων.

Τὴν εἴδησιν τῆς καταστροφῆς ταύτης μαθὼν ὁ Φίλιππος περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ εἴπῃ: « Ἐγὼ κατὰ τῶν Ἄγγλων ἐξεστράτευσα καὶ ὄχι κατὰ τῶν στοιχείων. » Μετὰ δὲ ταῦτα διέταξε νὰ κάμωσι προσευχὰς καὶ λιτανείας πρὸς εὐχαριστησιν τοῦ Ὑψίστου ὅτι ἔσωσε πλοῖά τινα, γράψας συγχρόνως πρὸς τὸν Πάπαν τὴν ἑπομένην ἀξιοσημείωτον ἐπιστολήν:

« Μακαριώτατε! Ἐνόσῳ εἶμαι Κύριος τῆς πη-
« γῆς, ὡς οὐδὲν λογίζομαι τὴν ἀπώλειαν τοῦ
« ῥύακος. Εὐχαριστῶ τὸν Ὕψιστον τοῦ κόσμου
« διαιτητὴν, ὅστις μὲ κατέστησεν ἱκανὸν νὰ δι-
« ορθώσω εὐκόλως δυστύχημα, τὸ ὁποῖον οἱ ἐχ-
« θροί μου πρέπει νὰ ἀποδώσωσιν εἰς τὰ ὑπὲρ
« αὐτῶν συμμαχήσαντα στοιχεῖα. »

Ἡ χαρὰ τῶν Ἄγγλων ἦτο ἀνάλογος τοῦ κινδύνου, τὸν ὁποῖον ἀπέφυγον· τὴν δὲ νίκην ἑώρτασαν διὰ πανηγύρεως, πολλὰ παραπλησίας πρὸς τοὺς θριάμβους τῶν Ῥωμαίων. Νομισματόσημον ἐκόπη, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν Dux femina facti (Γυναικὸς ἀρχηγούσης, ταῦτα πέπρακται). Ἀλλ' ὁ πρεσβύτερος ἐφημέριος τοῦ Ἁγίου Παύλου ὑπέδειξεν ἐπιτηδείως εἰς τὴν βασίλισσαν τὴν ἀσεβῆ ὑπερηφάνειαν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, λαβὼν ὡς θέμα τοῦ λόγου του τὸ ἑξῆς Γραφικὸν ῥητόν: « Ἐὰν μὴ Κύριος φυλάξῃ πόλιν, μάτην ἠγρύπνησαν οἱ φρουροῦντες. » Ἡ Ἐλισάβετ, ἐννοήσασα τὸ ἄτοπον τοῦτο, διέταξε νὰ κόψωσιν ἕτερον νομισματόσημον μὲ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν: Affavit Deus et dissipantur (Ἐφύσησε Κύριος καὶ διεσκορπίσθησαν.)

Ἡ καταστροφὴ τῆς ἀηττήτου Ἀρμάδας ἦτο ὡσαύτως ἐξεικονισμένη ἐπί τινος τοίχων τοῦ Κοινοβουλίου, ἀλλ' ἀπωλέσθη κατὰ τὸν τελευταῖον αὐτοῦ ἐμπρησμόν. Πάντες οἱ σύγχρονοι ποιηταὶ ἐμάλλον τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου δι' ἀσμάτων σωζομένων μέχρι τῆς σήμερον. Ἰδοὺ στροφαί τινες, εὑρισκόμεναι ἐντὸς συλλογῆς τινὸς δημοτικῶν τῆς Ἀγγλίας ἀσμάτων:

« Παῖ! πόσα πλοῖα βλέπεις εἰς τὴν ἐπιφάνειαν
τῆς θαλάσσης, καὶ πόσας μεγάλας σημαίας;
— Τὰ πλοῖα εἶνε ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, αἱ δὲ σημαῖαι περισσότεραι ἀπὸ τοὺς σκούφους τῶν ναυτῶν τοῦ στόλου μας. Ἔχουν τόσα ἱστία, ὅσα πτερὰ ἔχουσιν αἱ ἰχθύες τῆς Μάγχης, καὶ τόσα καννόνια, ὅσους ἀδάμαντας φέρει ἡ ἄσπιλος βασίλισσά μας κατὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας· οἱ ναῦται αὐτῶν εἶνε τόσοι, ὅσους ποτὲ κανεὶς δὲν ἐφαντάσθη.
— Καὶ ποῖοι ἔρχονται κατ' αὐτῶν;
— Τὰ μικρὰ πλοῖα τῆς Ἀγγλίας, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουν μὲ θαλάσσια πτηνά.
— Ἔπειτα;
— Οἱ καλοί μας φίλοι ἄνεμοι καὶ τὰ ἀλμυρὰ κύματα.
. . . . . .
— « Παῖ, τί βλέπεις τώρα;
— Βλέπω τὰ συντρίμματα τῶν Ἱσπανικῶν πλοίων, καπνίζοντα ὡς τὰ ἐν ἀγρῷ καιόμενα ἄχυρα. Βλέπω τὰ κύματα, τὰ ὁποῖα σύρουσι μεταξύ των σημαίας καὶ πτώματα ναυτῶν.
— Ἐκεῖ δὲ μακρύτερα τί βλέπεις;
— Τὴν ἔνδοξον σημαίαν τῆς Ἀγγλίας, περιφερομένην μόνην ἐπὶ τῶν θαλασσῶν, ὡς ὁ Ἥλιος περιφέρεται μόνος εἰς τὸν οὐρανόν! »

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ 3. — Εἰς τὴν μυθολογίαν καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων παρατηροῦμεν ὅτι ὁ 3 ἐπέχει σημαντικὸν τόπον: Αἱ τρεῖς Χάριτες, ἡ τρίαινα τοῦ Ποσειδῶνος, ὁ τρίπους τῆς χρησμῳδοῦ τῶν Δελφῶν. — Τρεῖς ἀντίζηλοι θεαὶ ἤριζον περὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Πάριδος δοθέντος μήλου. — Αἱ τρεῖς Μοῖραι, αἵτινες ἦσαν καὶ τρεῖς ἀδελφαί. — Οἱ τρεῖς τοῦ Ἅδου δικασταί, Αἰακός, Μίνως καὶ Ῥαδάμανθυς. — Οἱ τρεῖς τοῦ Κρόνου υἱοί. — Οἱ τρεῖς Μεσσηνιακοὶ πόλεμοι καὶ οἱ τρεῖς Μηδικοί. — Οἱ τρεῖς μεγάλοι Ἕλληνες τραγικοὶ ποιηταί, Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς καὶ Εὐριπίδης. — Οἱ τρεῖς Ὀλυνθιακοὶ τοῦ Δημοσθένους. — Οἱ τρεῖς ῥυθμοὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ὁ Δωρικός, ὁ Ἰωνικὸς καὶ ὁ Κορινθιακός. — Αἱ τρεῖς σειρὰς κωπῶν ἔχουσαι ἀρχαῖαι νῆες ἢ τριήρεις, κτλ.

Τρεῖς αἱ μεγάλαι μάχαι τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἡ ἐν Γρανικῷ, ἡ ἐν Ἰσσῷ καὶ ἡ ἐν Ἀρβήλοις. — Τρεῖς αἱ νῖκαι τοῦ Ἀννίβα, ἡ ἐν Τρασιμένῃ, ἐν Τραβίᾳ καὶ ἐν Κάνναις. — Αἱ τρεῖς λέξεις τοῦ περιφήμου δεῦτέρου τοῦ Καίσαρος: «Ἦλθον, εἶδον, ἐνίκησα!» — Ἡ τριανδρία τῶν Ῥωμαίων. — Αἱ τρεῖς φυλαί, εἰς ἃς διῄρεσεν ὁ Ῥωμύλος τὴν Ῥώμην. — Οἱ τρεῖς Ὁράτιοι καὶ οἱ τρεῖς Κουριάτιοι, κτλ.

Εἰς ταῦτα προσθετέον καὶ τὰ ἑξῆς: Τρεῖς εἰσὶν αἱ μεγάλαι φυλαὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἡ Καυκασία, ἡ Μογγολικὴ καὶ ἡ Αἰθιοπική· τρία δὲ καὶ τὰ πρώτιστα χρώματα αὐτῶν, τὸ λευκόν, τὸ μέλαν, καὶ τὸ ἐλαιῶδες ἢ χαλκοειδές. — Τρεῖς αἱ διαιρέσεις τοῦ χρόνου, τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. — Τρεῖς αἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς, τὸ διανοητικόν, τὸ αἰσθητικὸν καὶ τὸ βουλητικόν. — Τριπλοῦς ὁ ἀνθρώπινος λόγος, ἐνδιάθετος, προφορικὸς καὶ γραπτός. — Τρεῖς αἱ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἡλικίαι, ἐφηβία, ἀνδρικὴ ἡλικία καὶ γῆρας. — Τρία τὰ τῆς φύσεως βασίλεια, τὸ ζωϊκόν, τὸ φυτικὸν καὶ τὸ τῶν ὀρυκτῶν. — Τρεῖς αἱ διαιρέσεις τῆς παγκοσμίου ἱστορίας, ἀρχαία, μέση καὶ νεωτέρα. — Τρεῖς οἱ τόνοι τῶν λέξεων ἐν τῇ γραμματικῇ, ὀξεῖα, βαρεῖα καὶ περισπωμένη. — Τριῶν εἰδῶν γωνίαι ἐν τῇ Μαθηματικῇ, ὀρθή, ὀξεῖα καὶ ἀμβλεῖα. — Τρία τὰ μεγάλα ἡφαίστεια ὄρη τῆς Εὐρώπης, ἡ Ἔκλα, ἡ Αἴτνα καὶ τὸ Βεζούβιον. — Τρεῖς οἱ μεγάλοι τραγικοὶ ποιηταὶ τῶν Γάλλων, Κορνήλιος, Ῥακίνας καὶ Βολταῖρος, κτλ.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ. — Ὑπάρχει ἐν Ἀμερικῇ, τῇ πατρίδι ταύτῃ τῶν παραδοξοτέρων αἱρέσεων, τάξις ἀνθρώπων, πιστευόντων ἐν πεποιθήσει εἰς τὴν ὕπαρξιν ἀοράτων ὄντων, μεθ' ὧν δύνανται νὰ συγκοινωνῶσιν ἐλευθέρως καὶ νὰ συνδιαλέγωνται· διὸ καλοῦνται ἀγωγοὶ τῶν ἀοράτων. Εἰς τὴν πλάνην ταύτην βλέπομεν ἐνίοτε ὑποπίπτοντας ἀνθρώπους ἐκ τῶν πεπαιδευμένων, ὡς ἐκ τῶν ἑξῆς γίνεται δῆλον:

Ἡ περίφημος δεσποσύνη Ἐσθὴρ Στανόπη ἐπίστευε σταθερῶς ὅτι τὰ στοιχεῖα τοῦ παντὸς γέμουσι πνευμάτων, ἐπιτηρούντων καὶ ὁδηγούντων τὰ διαβήματα καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων. Τὴν περιστοιχοῦσαν ἡμᾶς ἀτμόσφαιραν καὶ τὴν γῆν, ἐφ' ἧς βαίνομεν, ἐθεώρει γεμούσας λεπτῶν καὶ ἀερίων ὄντων, ὑπὸ τῶν ὁποίων ὑπερασπίζονται οἱ ἀγαθοὶ καὶ σοφοὶ καὶ ἀνταμείβονται διὰ τὸ μεγαλήκοον καὶ τὴν φρόνησιν τῆς τε διαγωγῆς καὶ τῶν πράξεων αὐτῶν, παιδεύονται δὲ καὶ παραβλέπονται οἱ πονηροὶ καὶ ἀπαίδευτοι, καταδικαζόμενοι εἰς παμπληθῆ πάθη καὶ δυστυχήματα. «Ποτὲ δὲν κινῶ τὸν πόδα, ἔλεγεν ἐνίοτε ἡ δεσποσύνη Ἐσθήρ, χωρὶς νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν παρέμβασιν καὶ ἐπιτήρησιν τῶν φυλάκων τούτων ἀγγέλων, καὶ ποτὲ δὲν βλέπω ἀπερίσκεπτόν τινα κρούοντα τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κατὰ ἐπιστυλίου, χωρὶς νὰ φαντασθῶ ὅτι συνέτριψέ τινα λεπτὰ μέλη τοῦ λεπτοῦ αὐτῶν σώματος. Καθὼς δὲ πολύτιμόν τι ὑάλινον σκεῦος τίθεται κυρίως εἰς θέσιν, εἰς ἣν δὲν ὑπάρχει κίνδυνος τοῦ νὰ ἀνατραπῇ εὐκόλως, οὕτω καὶ τὰ πνεύματα ταῦτα κυρίως ἀναπαύονται εἰς θέσεις ὅπου αἱ κινήσεις ἡμῶν δὲν φθάνουσιν ὅπως τὰ βλάψωσι. Καὶ καθὼς ὁ πτύων ἐν θαλάμῳ προσέχει ὅπως μὴ πτύσῃ ἐπὶ τῶν ἐπίπλων, οὕτω χρεωστοῦμεν ἵνα προσέχωμεν μὴ αἱ χειρονομίαι καὶ περιστροφαὶ ἡμῶν προσβάλλωσι τὰ ἀόρατα ταῦτα ὄντα, ἅτινα πρέπει νὰ προϊδεάζωμεν ἵνα παραμερίζωσιν.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΟΦΩΝ ΑΝΔΡΩΝ. — Ὁ ἔρως εἶνε σκιὰ πρωϊνή, σμικρυνομένη κατὰ βαθμὸν τῆς προόδου τῆς ἡμέρας· ἡ δὲ φιλία, σκιὰ ἑσπερινή, ἥτις μεγεθύνεται καθ' ὅσον ὁ ἥλιος τῆς ζωῆς κλίνει πρὸς τὴν δύσιν αὐτοῦ.

Ὁ Φοντενέλλος λέγει ὅτι ἡ ἡλικία τῶν γυναικῶν εἶνε μυστικόν, τὸ ὁποῖον αὐταὶ κρατοῦσιν ἀπαραβίαστον, καὶ πρέπει νὰ ᾖνε τὸ μόνον μυστικόν των· διότι τὰ πάντα σοὶ ἐξομολογοῦνται, τὰς οἰκιακάς των ὑποθέσεις, τὰ συμβάντα τῆς νεότητός των, αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἐρωτάς των, οὐδέποτε ὅμως τὴν ἡλικίαν των.

Η ΦΡΟΝΙΜΟΣ ΤΡΙΑΝΔΡΙΑ.

Γέρων τις τῶν ἀνηλατῶν, ἕνα καιρὸν καὶ χρόνον,
μὲ τὸν υἱόν του ἤλαυνε τὸν γέροντά του ὄνον.
Ἐνῷ λοιπὸν ἐβάδιζον ὄνος καὶ ἀνηλάτης,
— « Καλὲ χαρὰ 'ς τὴν γνῶσίν σου! τῷ λέγει διαβάτης·
" πεζὸς σὺ νὰ ὁδοιπορῇς μετὰ τοσούτου πόνου,
" πρὸς εὐκολίαν τῶν ποδῶν τοῦ πρασφιλοῦς σοι ὄνου! »
Καὶ πρὸς διόρθωσιν εὐθὺς τοῦ λάθους τοῦ μεγάλου,
ὁ γέρων ἀνεβίβασεν ἐπὶ τοῦ Βουκεφάλου
τὸν συμβαλίζοντα υἱόν, καὶ κύπτων καὶ βραδέως
ἐγγύθεν παρακολουθεῖ ὁ τλήμων γηραλέος.
— « Χαρὰ 'ς τὸ προκομμένο μου! ἄλλος τις διαβαίνων,
" τὸν γέροντα πατέρα του, λέγει, τὸν καθήμενον
" δὲν ἐλυπήθη, καὶ πεζὸν τὸν βλέπει νὰ βαδίζῃ,
" κ' ἐπὶ τοῦ ὄνου του αὐτὸς φαρδὺς πλατὺς καθίζει! ,,
Ἀκούσας τὴν ἐπίπληξιν ὁ γέρων, τὸν λαιμὸν ἀνέβη
ἀπὸ τοῦ ὄνου καὶ αὐτὸς ἱππεύει. — " Πλὴν δὲν φθάνει,
" ὦ γέρον, ἡ σκληρότης σου; καὶ τρίτος ἄλλος φίλος
" ἐρώνησε· τέτοια ψυχὴ δὲν ἔχει οὐδ' ὁ σκύλος!
" Ἀπὸ τὸν κόπον τὸ παιδὶ τὰ γόνατα λυγίζει,
" κ' αὐτὸς ἐπὶ τοῦ ὄνου του τὴν πίπαν του καπνίζει! ,,
Μόλις τὸν ᾄσμον ἤκουσεν ὁ εὔπιστός μας γέρων,
καὶ τὸν υἱὸν ὀπίσω του ἐνόμισε συμφέρον
ν' ἀναβιβάσῃ παρευθὺς· καὶ κατορθώσας τοῦτο,
εἰς τὸ μικρὸν χωράφι του βραδέως εἰσωδοῦτο.
— " Καλέ, 'δικός σας εἶν' αὐτὸς ὁ ὄνος; τί σκληρότης!
τῷ λέγει κ' ἕνας τέταρτος ἐχέρρων γνωμοδότης·
" μὲ φαίνεται ὀρθότερον οἱ δύο σας 'ς τὸν ὦμον
" νὰ πάρετε τὸ ζῷόν σας 'ς τὸν ἴσον τοῦτον δρόμον,
" παρὰ νὰ τὸ σκοτώσητε μὲ τὸ διπλοῦν σας βάρος.
" Συγγνώμην χρὰ τὸ θάρρος! ,,
— " Μᾶλιστα, εἶμαι πρόθυμος ν' ἀρέσκω 'ς τὸν πλησίον· ,,
εἶπεν ὁ γέρων, καὶ εὐθὺς τοῦ ὄνου μὲ σχοινίον
τοὺς πόδας δένουν κ' εἰς αὐτοὺς παχὺ βαβδίον χώνουν,
καὶ ὁ πατὴρ μὲ τὸν υἱὸν 'ς τοὺς ὤμους τὸν σηκώνουν.
Πλὴν μόλις εἰς τὴν γέφυραν ἐπάνω εἶχον φθάσει,
καὶ ὁ καλός μας Μέντιος, θέλων νὰ ἡσυχάσῃ,
κόπτει τοῖς καλτσοδέταις του καὶ, πλούφ! μέσα 'ς τὸ ῥεῦμα
πίπτει μὲ πάταγον σφοδρόν· (αὐτὸ δὲν εἶνε ψεῦμα!)
Ὁ γέρων δ' ὁ ταλαίπωρος, λυπούμενος βαρέως,
μόνος εἰς τὸ χωράφι του ἐπέστρεψε ταχέως,
πλὴν ἔμαθεν εἰς τὸ ἑξῆς τοῦ Γιάννη καὶ τοῦ Κώστα
νὰ μὴν ἀκούῃ συμβουλάς. — Φίλτατε ἀναγνῶστα,
οὕτω καὶ σὺ νὰ φέρεσαι καὶ ν' ἄγεσαι ὑπ' ἄλλων
μὴ θέλε, τὸν αὐχένα σου ἀκρίτως ὑποβάλλων
εἰς τοῦ τυχόντος τὰς πολλὰς κουτσοπαρατηρήσεις,
ἀλλ' ἔχε πάντα σταθερὰς καὶ ἀνδρικὰς θελήσεις.

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Μάντις Πέρσης προεῖπε τὸν θάνατον εἴς τινα γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἠγάπα ὁ βασιλεύς. Πληρωθείσης δ' ὡς ἐκ τύχης τῆς προῤῥήσεως, ὁ ἡγεμὼν συνέλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ καύσῃ τὸν κακόμαντιν τοῦτον· διὸ καλέσας αὐτὸν, « Σὺ, τῷ εἶπεν, ὅστις ὅλα τὰ γνωρίζεις, δύνασαι νὰ προίδῃς καὶ πότε θὰ ἀποθάνῃς; — Τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς Μεγαλειότητός σου, » ἀπήντησε πάνυ εὐρυῶς ὁ μάντις, ὅστις ὑπωπτεύθη τὴν παγίδα, ἣν ἡτοιμάζετο νὰ τῷ στήσῃ ὁ βασιλεύς.

Γασκόνος τις ἐκαυχᾶτο διὰ τὴν ἀνδρίαν του, ἀλλ' ὅτε ἐδόθη περίστασις νὰ τὴν δείξῃ τὸν εἶδον φεύγοντα. — « Ποῦ εἶνε λοιπὸν ἡ ἀνδρία σου; τὸν ἠρώτησεν εἷς Παρισινός. — Εἰς τοὺς πόδας μου! » ἀπεκρίθη.

Μελῳδός τις τοῦ θεάτρου παρεπονεῖτο εἰς ἱερέα ὅτι δὲν τῷ ἐδίδαν τακτικὰ τὸν μισθὸν, τὸν ὁποῖον ἐκέρδησεν ὡς σιτηρέσιον διὰ τῶν προτερημάτων του.—« Μὴ δὰ τόση βία, Κύριε! ἐπανέλαβεν ὁ ἐπίσης λησμονηθεὶς ἱερεύς· ἔχε ὀλίγην ὑπομονήν, ὅτότι νομίζω ὅτι εἶνε δίκαιον οἱ κλαίοντες, νὰ προηγοῦνται ἐκείνων οἵτινες γελῶσι. »

Γασκόνος καὶ Παρισινὸς ἤριζον μεταξύ των καὶ κατήντησαν εἰς διαπληκτισμούς· ὅταν ἐπὶ τέλους τοὺς ἐσυμβίβασαν, ἀποτανθεὶς ὁ πρῶτος πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του, « Εἶσαι εὐτυχὴς, τῷ λέγει, διότι μὲ εὑρίσκεις εἰς ἤρεμον διάθεσιν· ἕνα λόγον ἀκόμη ἂν ἔλεγες, ἤθελον μεγάλως παροργισθῆ, καὶ θὰ μὲ ἠνάγκαζες νὰ σὲ ἐῤῥίπτων τόσον ὑψηλὰ, ὥστε ἕως οὗ καταβῇς εἰς τὴν γῆν ἤθελον σὲ φάγει αἱ μυῖαι! »

Παρεκάλεσέ ποτε τὸν περίφημον Ἄγγλον ζωγράφον Ὀθγάρτον γέρων τις καὶ φιλάργυρος εὐπατρίδης νὰ τῷ ζωγραφήσῃ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς μεγάλης κλίμακος τῆς οἰκίας του τὸν στρατὸν τοῦ Φαραὼ κατὰ τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· Ἐπειδὴ δὲ ὁ φιλάργυρος κατ' οὐδένα τρόπον συγκατετίθετο νὰ πληρώσῃ πλέον τοῦ ἑνὸς τρίτου τῆς ἀξίας τῆς, εἰκόνος καὶ ἐπέμενεν, εἰς τοῦτο μὲ τὴν μεγαλητέραν γλισχρότητα, ἐξευτελίζων τ ἔργον ὡς μηδαμινόν, ὁ Ὀθγάρτος δυσηρεστήθη μεγάλως. Ἐπὶ τέλους ἐδέχθη τὴν προσφερομένην

αὐτῷ τιμὴν, καὶ ἐντὸς δύο ἡμερῶν ἡ εἰκὼν ἦτο τελειωμένη. Ὁ φιλάργυρος γέρων, ἐκπλαγεὶς διὰ τὴν ταχύτητα ταύτην, ἠθέλησε νὰ ἐξετάσῃ τὴν εἰκόνα, ἥτις οὐδὲν ἄλλο παρίστα εἰμὴ εἰδός τι κυματισμοῦ, ἔχοντος ὑπέρυθρόν τι χρῶμα κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν. — « Τί ἀνοησία εἶνε αὐτὴ! ἀνεβόησε μανιώδης ἀπὸ θυμόν· ἐγὼ σᾶς εἶχα παραγγείλει τὸ θέαμα ἐκεῖνο τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὴν Γραφήν. — Καὶ ἐγὼ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν σᾶς ἔκαμα, ἀπεκρίθη ὁ προσβεβλημένος διὰ τὴν περιφρόνησιν τῆς μεγαλοφυΐας του καλλιτέχνης. — Ἀλλὰ ποῦ 'ς τὸν ἄνεμον εἶνε οἱ Ἰσραηλῖται; — Ἐπέρασαν ὅλοι εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην καὶ ἀνεχώρησαν. — Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι; — Κατεποντίσθησαν εἰς τὰ ὕδατα. » Ἡ ταραχὴ τοῦ φιλαργύρου ὑπῆρξεν ἴση μὲ τὴν ταχύτητα, μεθ' ἧς ἠναγκάσθη νὰ πληρώσῃ τὴν πρέπουσαν ἄξιαν πρὸς ἀπόπερατωσιν τῆς εἰκόνος.

Χωρικός τις εἰσῆλθεν εἴς τινα πόλιν· ἰδὼν δέ τινα δεσμώτην ἀπαγόμενον εἰς τὰ βασανιστήρια, καὶ μαθὼν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἦν πλαστογράφος, « Αἴ! καλὰ τὸ ἔλεγα ἐγὼ εἰς τὰ παιδιά μου, ἀνεβόησεν· ἰδοὺ τί θὰ εἰπῇ νὰ ἠξεύρῃ κανεὶς γράμματα! »

Γασκόνος τις εὑρίσκετο ποτὲ μεταξὺ ἀνθρώπων, ἐνασχολουμένων εἰς τὰ παιγνιόχαρτα διὰ νὰ γυμνώσῃ ὁ εἷς τὸν ἄλλον. Ἐπειδὴ δὲ ἐξ ἀπροσεξίας τῷ ἔπεσε κατὰ γῆς ἓν διπλοῦν λοσβίκειον καὶ ἔκυψεν ἀμέσως διὰ νὰ τὸ λάβῃ, « Τί φοβεῖσαι; τῷ λέγει εἷς τῶν συμπαικτῶν, ἐδῶ εἴμεθα ὅλοι τίμιοι ἄνθρωποι. — Τὸ πιστεύω, ἀπήντησεν ὁ Γασκόνος, καὶ ἀπὸ τοὺς τιμίους ἐκείνους μάλιστα, ἀπὸ τοὺς ὁποίους κρεμνᾷ ἀπὸ ἕνα κάθε ἑβδομάδα ἡ ἀστυνομία, ὅταν κάμνῃ τὸ χρέος της! »

Χωρικός τις, ἰδὼν ἐν ποταμῷ πλοῖον φορτηγὸν, τὸ ὁποῖον ὡς ἐκ τοῦ βάρους ἐξεῖχε τοῦ ὕδατος μίαν σπιθαμὴν, ἀνέκραξεν: « Ἐὰν τὸ ὕδωρ ἦτο μίαν σπιθαμὴν ὑψηλότερον, ἤθελε καλύψει ἀφεύκτως τὸ πλοῖον. »

Θεωρῶν τις ποτὲ τὰ ἑπτὰ μυστήρια, ζωγραφηθέντα ὑπὸ τοῦ περιφήμου Λεπουσὼν, ἐπέκρινε τὴν παριστῶσαν τὸν γάμον εἰκόνα. « Βλέπω καλῶς, εἶπε, πόσον δύσκολον εἶνε νὰ κάμῃ τις νὰ γίνῃ εἰς καλὸς γάμος ἀκόμη καὶ ἐν ζωγραφίᾳ. »

Γασκόνος τις ἐκαυχᾶτο ὅτι κατήγετο ἀπὸ μίαν τόσον ἀρχαίαν οἰκογένειαν, ὥστε πρὸ ὀλίγων εἰσέτι ἐτῶν ἐπλήρωνε τοὺς τόκους τῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα οἱ πρόγονοί του ἐδανείσθησαν διὰ νὰ ἀπέλθωσιν εἰς Βηθλεὲμ πρὸς προσκύνησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡρώτων κληρικόν τινα, καταγινόμενον ἀπὸ πολλῆς ὥρας εἰς ἀνάγνωσιν σκωληκοβρώτου τινὸς βιβλίου, πῶς ἐπεγράφετο τὸ βιβλίον τὸ ὁποῖον ἀνεγίνωσκεν. Οὗτος δὲ, παρατηρήσας τὴν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ πρώτου φύλλου λέξιν, ἀπήντησεν ὅτι ἦτο τὸ βιβλίον Τοῖς ἐντευξομένοις. Ὁ δυστυχὴς ἐξέλαβε τὸν πρόλογον ἀντὶ τοῦ ἐλλείποντος τίτλου.

Χωρικός τις, βιαζόμενος ὑπὸ δικηγόρου ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου νὰ καταδείξῃ ποίου εἴδους ῥάπισμα κατέφερε κατὰ τοῦ ἀντιπάλου του, ἐσιώπα. — « Πρέπει νὰ εἴπῃς τί εἴδους ῥάπισμα τῷ κατέφερες, ἐκραζεν ἐπιμόνως ὁ δικηγόρος. — Ἓν ἁπλοῦν ῥάπισμα, Κύριε δικηγόρε. — Περίγραψον αὐτό. — Δὲν ἔχω ἱκανότητα περιγραφικήν. — Δεῖξόν μοι πόσον σφοδρὸν ἦτο. — Δὲν δύναμαι. — Πρέπει! ἀντέτεινεν ὁ δικηγόρος. — Μάλιστα, πρέπει· εἶπε καὶ τὸ δημόσιον. — Λοιπὸν ἀφοῦ πρέπει, καὶ ἀφοῦ ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ δημόσιον τὸ ἀπαιτοῦν, τοιοῦτον ἦτο! » ἔκραξε στενοχωρημένος ὁ κατηγορούμενος, καὶ συγχρόνως κατέφερε σφοδρότατον ῥάπισμα κατὰ τῆς παρειᾶς τοῦ δικηγόρου.

Ὁ Σέρβιος Γένειος, πορευθεὶς ποτε εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Λουκίου Μαυλίου, περιφήμου ζωγράφου, ἐξεπλάγη ἰδὼν τὰ μὲν τέκνα του δυσειδῆ τὰς δὲ εἰκόνας του ὡραίας. Ὁ ζωγράφος τῷ παρετήρησεν ὅτι οὐδὲν ἄξιον ἀπορίας εὑρισκεν εἰς τοῦτο, διότι τὰς μὲν εἰκόνας του ἔκαμνε τὴν ἡμέραν τὰ δὲ τέκνα του τὴν νύκτα.

Γασκόνος τις ἐκαυχᾶτο ποτὲ διὰ τὴν κληρονομικὴν εὐγένειάν του. « Τίς θέλει τολμήσει νὰ ἀμφιβάλλῃ ὅτι στεροῦμαι εὐγενείας; ἔλεγε πρός τινα φίλον του. Ἐπεθύμουν νὰ σὲ πείσω πλειότερον, δεικνύων σε τοὺς τίτλους καὶ τὰ ἔγγραφά μου, ἂν αὐτὰ δὲν ἐχάνοντο δυστυχῶς εἰς τὰ νερὰ τοῦ κατακλυσμοῦ. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Ο ΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ.

Πρὶν ὁ πετεινὸς λαλήσῃ καὶ χαράξῃ 'ς τὸ βουνό,
σὰν γοργὸ γελιδονάκι μὲ τὸν ζέφυρο 'ξυπνῶ·
κι' ἂν ψιλὴ ψιλὴ βροχοῦλα μοῦ δροσίζῃ τὰ μαλλιά,
εὐλογῶ μὲ χαμογέλοιο τὸν Θεὸ καὶ τὴν δουλειά.

Μ' ἕνα μου μικρὸ τραγοῦδι, κάπου κάπου θλιβερό,
'ς ταῖς αὐλαῖς τοῦ κόσμου τρέχω 'σὰν τ' ἀκοίμητο νερό,
κι' ὅπου ὅμως μικρὸ σκουπιδι καθαρίζω τὴν αὐλή,
καὶ λαμποκοποῦν οἱ δρόμοι κι' ὅλα φαίνονται γυαλί.

Ἂν ἐμπρός μου καμμιὰ τύχη νοστιμοῦλα νὰ περνᾷ
μ' ἀνασκουμπωμένα χέρι μὲ δυὸ μάτια καστανὰ,
" Καλὲ 'ς τὸ νερό, τὴν λέγω, μοναχὴ τόσον 'νωρίς;
" σιγανὰ, μικρή μου πάπησα, τὸ σταμνί σου νὰ χαρῇς! ,,

Εἶνε μιὰ, ποῦ σὰν τὴν νοιώσω πρὸς τὴν θύραν τὴν αὐγή,
τίγγι, τίγγι! τὸ πτωχό μου κουδουνάκι τὴν λαλεῖ,
καὶ μὲ κάνιστρο σὲ χέρι καταβαίνει παχουλὴ,
'ς τ' ἀμαξάκι μου τ' ἀδειάζω καὶ τὸ κάνιστρο φιλῶ.

Ἂν κάνένα Ἀδωνὶν μας ἀπαντήσω τὴν αὐγή,
ἀπὸ μιᾶς γνωστῆς Νεραΐδας νὰ ἐβγαίνῃ τὴν αὐλή,
τὴν δουλίτσα μου κυτταζω, " πέρα βρέχει! ,, σιωπῶ,
καὶ τοῦ Καμπανέλλου ψάλλω τὸν χαρούμενο σκοπό.

Προγοῦᾳ ἕνα γραμματάκι, ὅλο μόσχος μυρωδιά,
ἀπὸ μιᾶς γαλανορμάτας μ' ἔγνεψε τὴν τραχηλιά·
" τὰ 'βρετήκια μου ,, τὴν εἶπα, κ' οἱ γλυκοί της ὀφθαλμοὶ
ἔσκυψαν μὲ χαμογέλοιο κι' ἔλαβα τὴν πληρωμή.

'Σ τὰ σκουπίδια τ' ἀμαξιοῦ μου ἀπαντῶ καμμιὰ φορὰ
ἕνα τρίκωχο πεσμένο ποῦ τοῦ λείπουν τὰ πτερά,
μιὰ ἐπιγραφὴ μεγάλη, ἕνα τίτλον ὑλικὸ,
καὶ μ' αὐτοὺς ὅπου λατρεύουν τὰ σκουπίδια μου γελῶ.

Πρὶν ὁ πετεινὸς λαλήσῃ καὶ χαράξῃ 'ς τὸ βουνὸ,
'σὰν γοργὸ γελιδονάκι μὲ τὸν ζέφυρο 'ξυπνῶ·
κι' ἂν ψιλὴ ψιλὴ βροχοῦλα μοῦ δροσίζῃ τὰ μαλλιὰ,
εὐλογῶ μὲ χαμογέλοιο τὸν Θεὸ καὶ τὴν δουλειά.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

44.

Κεφαλῆς ἐστερημένος,
φαίνομαι ἐνθρονισμένος
διπλοῦς ἐν τῇ ἰδίᾳ σου.
Παθὼν δ' αὖθις ταὐτοπούνως,
μακρυνθεὶς τῆς κεφαλῆς σου,
θὰ μεταβληθῶ εἰς κτῆνος.
Σῶος δὲ εἰμὶ ἐκεῖνο,
ὅπερ ἦσο πρὶν ἀκόμα
φανῇς εὐμοιρος ψυχῆς·
καὶ ἐγὼ τέλος θὰ γένω
εἰς τὸ ἔσχατόν σου δῶμα
πάλιν σὺ ὁ δυστυχής!

ΛΥΣΙΣ
ΤΩΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 44—45 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Γραφὶς (ἀφίς). — Βίβλος. — Σῦς (ὗς).

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

Γ'.

Φῶς καὶ θερμότης τοῦ Ἡλίου.

« Ἀτμίδας πυρώδεις ἐμφυσῶν, καὶ
« ἐκλάμπων ἀκτῖνας. »
Σειράχ, ΜΓ'. 3.

Οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι ἐθεώρησαν τὸν Ἥλιον ὡς πεπυρακτωμένην σιδηρᾶν σφαῖραν, καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ παρατηρουμένας κηλίδας, σκωρίας γεννωμένας ὑπ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἡ ἀμετάβλητος σχέσις τῆς ἀποστάσεως τῶν κηλίδων τούτων ἀπ' ἀλλήλων διαψεύδει τὴν ἀρχαίαν τῶν φιλοσόφων θεωρίαν περὶ τῆς φύσεως τοῦ Ἡλίου. Διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ἠδυνήθη ὁ ἀκάρεστος τοῦ ἀνθρώπου νοῦς νὰ μάθῃ ἤδη ὅτι αἱ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ μεγάλου τούτου οὐρανίου σώματος παρατηρούμεναι κηλίδες εἰσὶ κοιλώματα εἴτε χάσματα, ἐν οἷς ἡ μὲν βάσις φαίνεται σκοτεινὴ, τὰ δὲ ἀνώτερα ἄκρα φωτεινότερα, καὶ τὰ μὲν ἐγγύτερον τῆς βάσεως ἧττον φωτεινὰ, τὰ δὲ ἐγγύτερον τῆς ἐπιφανείας φωτεινότερα.

Ἐντεῦθεν προέκυψε τὸ συμπέρασμα, ὅπερ ἐξεθέσαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ, ὅτι ὁ Ἥλιος ἀπαρτίζεται ἐκ τριῶν τινῶν: Α'. ἐκ τοῦ ἐσωτάτου ἢ ἐγκαρδίου τοῦ Ἡλίου, ὅπερ ἐστὶ σῶμα σκοτεινὸν, καὶ Β' καὶ Γ' ἐκ δύο περικαλυμμάτων, περιβαλλόντων τὸ ἐγκάρδιον τοῦ Ἡλίου, ὧν τὸ ἐξώτερον ἐστὶ φωτεινότερον τοῦ ἐσωτέρου. Ἀλλὰ ποία ἐστὶν ἡ φύσις τοῦ φωτοβολοῦντος ἐξωτερικοῦ περικαλύμματος τοῦ Ἡλίου, ἤτοι τῆς φωτοσφαίρας αὐτοῦ; Περὶ τούτου ἐγεννήθησαν διάφοροι θεωρίαι. Ὁ Ἀραγὼ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου αὐτοῦ ἠδυνήθη μόνον νὰ εὕρῃ τὴν φυσικὴν ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν χημικὴν σύνθεσιν τοῦ Ἡλίου, ἀνεκάλυψε δηλονότι ὅτι ἡ φωτοσφαῖρα τοῦ Ἡλίου ἐστὶ φύσεως ἀεροειδοῦς.

Μετὰ δὲ τὸν Ἀραγὼ, διάφοροι θεωρίαι ἐξητάσθησαν καὶ συνεζητήθησαν περὶ τῆς συστάσεως τοῦ ἡλιακοῦ φωτός. Ἀλλ' ἡμεῖς, παραλείποντες τὰς λοιπὰς, περιοριζόμεθα εἰς τὸ νὰ ἐφελκύσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν ἐπί τινος νέας θεωρίας τοῦ Ἄγγλου καθηγητοῦ Θόμψονος, ἥτις πιθανὸν ὀφείλεται νὰ συντελέσῃ μεγάλως εἰς τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου ἀστρονομικοῦ ζητήματος, περὶ τοῦ πόθεν προέρχεται τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης τοῦ Ἡλίου. Κατὰ πρῶτον ὁ Ἄγγλος Βαττερστὼν ὑπέθεσεν ὅτι τό τε φῶς καθὼς

καὶ ἡ θερμότης τοῦ Ἡλίου παράγονται ἐκ τῆς συρροῆς ἢ προσκρούσεως βροχῆς μετεωρικῶν ἢ μικρῶν πλανητικῶν σωμάτων, καταπιπτόντων διηνεκῶς ἐκ τοῦ πέριξ χώρου εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν ἢ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἡλίου. Ἡ θερμότης προέρχεται ἐκ τῆς ἐπισχέσεως μηχανικῆς τινὸς δυνάμεως, ἐξισουμένη κατὰ τὸ ποσὸν τῷ μηχανικῷ ἀποτελέσματι τῆς δυνάμεως ταύτης. Ἀπεδείχθη δὲ ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Θόμψονος ὅτι τὸ ποσὸν τῆς θερμότητος, τὸ ἀναπτυσσόμενον ἐκ τῆς πτώσεως μετεώρου τινὸς εἰς τὸν Ἥλιον, δύναται ἐν τῷ ἅμα νὰ παραγάγῃ καὶ ἀναφλέξῃ ἐν τῷ χώρῳ ἐν ᾧ πίπτει μέγιστον ποσὸν θερμότητος καὶ φωτός· παρόμοιον ἀποτέλεσμα προέρχεται καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς Γῆς καταπτώσεως διάττοντός τινος ἀστέρος, μετὰ ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ἐλάσσονος ταχύτητος. Τῆς κινήσεως ἀναστελλομένης, ἅμα ὁ διάττων οὗτος ἀστὴρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τῆς Γῆς, ἡ αὐτοφυὴς αὐτοῦ ὁρμὴ μεταβάλλεται εἰς θερμότητα, ἥτις συνήθως ἐστὶν ἱκανῆς ποικνότητος ὅπως τήξῃ καὶ κατασυντρίψῃ τὸ μετέωρον εἰς θραύσματα τοσοῦτον μικρά, ὥστε νὰ μὴ φαίνωνται ὅταν πίπτωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Γῆς.

Παραδεχόμενοι μετὰ τῶν πλείστων ἀστρονόμων ὅτι τὸ ζωδιακὸν φῶς ἀποτελεῖται ἐκ δακτυλίου μετεώρων περικυκλούντων τὸν Ἥλιον, ἅπασα ἡ ἡλιακὴ θερμότης ἐξηγεῖται ἐκ τῆς ὑποθέσεως ὅτι ὁ δακτύλιος οὗτος παρέχει διηνεκῶς μετεωρικήν τινα βροχὴν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ἡλίου. Ἀλλ' ἡ διηνεκὴς αὕτη συσσώρευσις νέας ὕλης ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἡλίου ἔπρεπε νὰ αὐξήσῃ τὴν διάμετρον αὐτοῦ· ἀπεδείχθη ὅμως ὅτι τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῆς θερμότητος καὶ τοῦ φωτὸς, τῶν ἀναπτυσσομένων ἐν διαστήματι ἑνὸς ὁλοκλήρου ἔτους ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἡλίου καταπτώσεως μετεώρων, δύναται νὰ αὐξήσῃ τὴν διάμετρον αὐτοῦ μόνον κατὰ 60 πόδας, ὅθεν δύναται νὰ προέλθῃ αὔξησις τῆς διαμέτρου τοῦ Ἡλίου κατὰ ἓν μόνον δεύτερον εἰς 40,000 ἔτη.

Διάφοροι ἀπόπειραι ἐγένοντο ἀρτίως ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Θόμψονος ὅπως ἀνακαλύψῃ τὰ πιθανὰ ὅρια τῶν παρελθουσῶν ἢ μελλουσῶν χρονικῶν περιόδων, καθ' ἃς ὁ Ἥλιος δύναται νὰ θεωρῆται ὡς πηγὴ θερμότητος καὶ φωτός. Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ σύνθεσις τοῦ Ἡλίου ὁμοιάζει μεγάλως πρὸς τὴν σύνθεσιν τῆς Γῆς, ἡ εἰδικὴ αὐτοῦ θερμότης θὰ ἦν κατωτέρα τῆς τοῦ ὕδατος· ἀλλὰ θεωροῦντες τὴν μεγίστην πίεσιν, ἣν φέρει τὸ ἐγκάρδιον τοῦ Ἡλίου, ἐξάγομεν πιθανῶς ὅτι ἡ εἰδικὴ θερμότης τοῦ Ἡλίου ἐστὶ τοὐλάχιστον δεκάκις μείζων τῆς τοῦ ὕδατος.

Ἐξετάσας δὲ ὁ καθηγητὴς Θόμψων τὴν παροῦσαν θερμοκρασίαν τῆς τοῦ Ἡλίου ἐπιφανείας, ἀνεῦρεν ὅτι αὕτη δὲν δύναται νὰ ἦνε ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ὑπερτέρα τῆς θερμοκρασίας, ἣν δύναταί τις νὰ παραγάγῃ τεχνητῶς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Ἡ θερμότης, ἡ ἐξακοντιζομένη ἐξ ἑκάστου τετραγωνικοῦ ποδὸς τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, ἰσοδυναμεῖ πρὸς δύναμιν 7,000 ἵππων, καὶ δύναται νὰ παραχθῇ ὑπὸ ἀνθράκων, καιομένων ἐν ἑκάστῳ τετραγωνικῷ ποδὶ εἰς ποσότητα μιᾶς λίτρας ἀνὰ δύο δευτερόλεπτα τῆς ὥρας. Ἐπειδὴ δὲ ἐν ταῖς ἀτμομηχαναῖς μία λίτρα ἀνθράκων καίεται ἀπὸ 30—90 δευτερολέπτων τῆς ὥρας ἐν ἑκάστῳ τετραγωνικῷ ποδὶ, ἕπεται ὅτι ἡ ἐκτοξευομένη ἐκ τοῦ Ἡλίου θερμότης ἐστὶ 15κις—45κις μείζων τῆς παραγομένης ἐν ταῖς ἀτμομηχαναῖς.

Παρέσχομεν μέχρι τοῦδε ἰδέαν τινὰ τῆς μετεωρικῆς θεωρίας περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡλιακῆς θερμότητος. Κατὰ τὸν καθηγητὴν Θόμψονα αὕτη ἐστὶν ἡ μόνη θεωρία, ἥτις, συνάδουσα πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους, δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν παροῦσαν κατάστασιν τοῦ Ἡλίου, καὶ τὴν ἀκτινοβολίαν τὴν ἐξακολουθήσασαν καὶ ἐξακολουθήσουσαν κατὰ λίαν ἀνεπαισθήτως ἐλαττουμένην βαθμὸν ἐπὶ πολλὰ ἑκατομμύρια παρελθόντων καὶ μελλόντων ἐτῶν. Δυνάμεθα βεβαίως νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ Ἥλιος ἐδημιουργήθη κατὰ τὸ δόγμα ὑπερτάτης δυνάμεως πρὸ ἐτῶν οὐχὶ ἀμνημονεύτων· ἀλλὰ καίτοι ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν φαίνεται πάντῃ ἀπίστευτος, καθίσταται ὅμως, κατὰ τὸν καθηγητὴν Θόμψονα, λίαν ἀπίθανος ἐκ τῆς ἀποδείξεως ὅτι ἡ μετεωρικὴ θεωρία οὐδόλως ἀπάδει πρὸς τοὺς γνωστοὺς νόμους τῆς φύσεως.

Ἀλλ' οὔτε αὕτη οὔτε ἑτέρα τις φυσικὴ θεωρία δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἡλιακὴν ἀκτινοβόλησιν, ἐξακολουθήσουσαν, κατὰ τὴν παροῦσαν ἀναλογίαν, ἐπὶ πλεῖστα ἑκατομμύρια ἐτῶν. « Ὥστε « φαίνεται ἐν γένει, λέγει ὁ καθηγητὴς Θόμψων, πιθανώτατον ὅτι ὁ Ἥλιος δὲν ἐφώτισε « τὴν Γῆν ἐπὶ 400,000,000 ἔτη, καὶ σχεδὸν « βέβαιον ὅτι ἐφώτισεν αὐτὴν ἐπὶ 500,000,000 « ἔτη. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸ μέλλον, δυνάμεθα « εἰπεῖν μετ' ἴσης βεβαιότητος ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς « Γῆς δὲν θὰ δυνηθῶσι ν' ἀπολαύσωσι τοῦ φωτὸς « καὶ τῆς θερμότητος, τῆς ἀναγκαιούσης εἰς τὴν « ζωὴν αὐτὴν, ἐπὶ πολλὰ ἔτι ἑκατομμύρια ἐτῶν, « ἐκτὸς ἐὰν νέαι πηγαὶ, ἄγνωστοι μέχρι τοῦδε « ἡμῖν, παρασκευάζονται ἐν τῇ μεγάλῃ ἀποθή- « κῃ τῆς δημιουργίας. »

Ῥ.

(Ἀκολουθεῖ.)

28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 18.

Η ΕΚΛΕΙΨΑΣΑ ΕΞΩΤΙΚΗ.

(Πρωτότυπον).

Α'.

ΤΧΟΝ τελειώσει τὰς δεκαέξ μου ἀνοίξεις, ὅταν μοὶ ἐπαρουσιάσθη πρώτην φοράν· ἐνθυμοῦμαι δὲ ὅτι ἦτο ὡραία ἑσπέρα Μαΐου. Εἶχον ἐξέλθει τῆς πόλεως μόνος, καὶ ἐβάδιζον ἀσκόπως διὰ τῶν πεδιάδων σκεπτικὸς καὶ ἀνήσυχος, χωρὶς νὰ ἠξεύρω τὸ διατί. Ἤρό τινος καιροῦ ἤμην τοιοῦτος, καὶ μὲ ἤρεσκεν ἡ ἐρημία.

Εἶδον τὸν Ἥλιον βυθιζόμενον εἰς θάλασσαν ἁλοπόρφυρον καὶ χρυσῆν, τὰς σκιὰς κατερχομένας ἀπὸ τὰ κατωφερῆ μέρη εἰς τὴν πεδιάδα, τοὺς ἀστέρας ἀνάπτοντας ἕνα πρὸς ἕνα εἰς τὸν κυανοῦν οὐρανόν. Τὰ πτηνὰ ἐκελάδουν εἰς τὸ χεῖλος τῶν λιμνῶν, καὶ οἱ τερετισμοὶ τῆς ἀηδόνος ἠκούοντο εἰς μακρὰ διαστήματα· ἤκουον πρὸς τούτοις τὰ φύλλα τῶν δένδρων σειόμενα, καὶ τὰ μεγάλα χόρτα κύπτοντα ὑπὸ τὴν ἑσπερινὴν αὔραν μὲ θλιβερὸν καὶ γλυκὺν ψιθυρισμόν. Ἡ σελήνη, ἥτις εἶχεν ὑψωθῆ ἐρυθρὰ ὅλη εἰς τὸν ὁρίζοντα, ὑπνωττε λευκὴ καὶ ἀκτινοβολοῦσα ἐπὶ μαργαριτοφόρου σειρᾶς νεφῶν, ὅθεν ἔπιπτον αἱ ἀκτῖνές της ὡς κύματα ἀργύρου ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς νυκτός. Ὁ ὄρσερὸς ἀὴρ ἦτο πλήρης μεθυστικῆς εὐωδίας, καὶ ἤκουον καθ' ὅλους τοὺς ἐξ ἀνθέων φραγμοὺς μικρὰς φωνὰς πτηνῶν, τὰ ὁποῖα ἐθωπεύοντο εἰς τὰς φωλεάς των.

Ἐβάδιζον, ἀνοίγων τὴν ψυχήν μου εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς μαγευτικοὺς ψιθυρισμοὺς καὶ εἰς ὅλας τὰς μεθυστικὰς εὐωδίας, ὅταν ἐξαίφνης παρετήρησα ὁμάδα τινὰ κορασίων, τὰ ὁποῖα κρατούμενα διὰ τῆς χειρὸς ἐπέστρεφον εἰς τὴν πόλιν τραγῳδοῦντα. Ἤλλον ἐν χορῷ τὸ ἆσμα καὶ τὸν ἔρωτα, καὶ αἱ νεανικαὶ φωναὶ των ἐκρότουν εἰς τὴν σιγὴν τῶν ὑπνωττουσῶν πεδιάδων ὡς μακρυνὸς θόρυβος καταρράκτου. Ἐκρύβην ὄπισθεν σωροῦ τινὸς φυτῶν καὶ τὰ εἶδον διαβαίνοντα πρὸ ἐμοῦ, ὡς τὰ σμήνη τῶν λευκῶν ἐκείνων φασμάτων, ἅτινα συνέρχονται τὴν νύκτα περὶ τὰς λίμνας διὰ νὰ σχηματίσωσι τερπνοὺς χορούς, καὶ διαλύονται καθὼς ἀρχίσῃ ἡ γλυκεῖα ὥρα τῆς χαραυγῆς. Διέκρινον διὰ τοῦ φωτὸς τῶν ἀστέρων τὰς μελαίνας ἢ ξανθὰς κεφαλάς των, ἤκουον τὸν κρότον τῶν ἐσθήτων των, ἀνέπνεον ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰς μυστηριώδεις εὐωδίας ὅσας ἄφινον διαβαίνοντα, καὶ αἱ ὁποῖαι, φθάνουσαι μέχρις ἐμοῦ, μὲ διέθετον γλυκύτερον πρὸς τὰς ἀρωματικὰς αὔρας τῆς ἑσπέρας.

Ἀφοῦ ἔπαυσα νὰ τὰ βλέπω ἠσθάνθην ταραχὴν ἄγνωστον, καὶ καθήσας εἰς λοφίσκον τινὰ κείμενον εἰς τὴν ἄκραν τῶν λειμώνων, οὗτινες ἐξετείνοντο πρὸ τῶν ποδῶν μου ὡς ὠκεανὸς πρασιᾶς, ἔκρυψα τὸ πρόσωπον μεταξὺ τῶν χειρῶν

μου, καὶ ἔμεινον βυθισμένος εἰς βαθεῖαν σύννοιαν, ἀκροώμενος καὶ προσπαθῶν νὰ ἐννοήσω τὴν συγκεχυμένην ταραχὴν καὶ τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας μου.

Τί ἐν ἐμοὶ συνέβαινε καὶ ἐγὼ δὲν ἠξεύρω. Ἠσθανόμην τὴν καρδίαν μου βεβαρημένην καὶ ἐγγὺς οὖσαν νὰ διαῤῥαγῇ· ὑπῆρχεν εἰς αὐτὴν ὡσεὶ φραγμένη τις πηγή, ἡ ὁποία ἐζήτει ἔξοδον· ὡσεὶ αἱμάλωτον κῦμα, τὸ ὁποῖον ἤθελε νὰ χυθῇ. Ἐφώναζον μὲ λυγμούς, ἔκλαιον, καὶ εἰς τὰ δάκρυά μου εὗρισκον κάποιαν ἡδονήν.

Πόσην ὥραν ἔμεινα εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν; Ὅταν ἐσηκώθην, εἶδον ὀλίγα βήματα ἔμπροσθέν μου θεῖόν τι πλάσμα, τὸ ὁποῖον μὲ παρετήρει μειδιῶν. Χιτὼν λευκότερος τῶν κρίνων κατέβαινε μὲ πτυχὰς χαριέντως εἰς τὸ ἀνάστημά του, καὶ ἄφινε νὰ φαίνωνται, εἰς τὴν πρασιὰν τὴν ὁποίαν μόλις ἤγγιζον, δύο πόδες λευκοὶ καὶ γυμνοί ὡς τῆς Πάρου τὸ μάρμαρον. Ἡ ξανθὴ κόμη του ἔκυμάτιζεν ἐλευθέρως περὶ τὸν τράχηλόν του· αἱ παρειαί του εἶχον τὴν ὁρόσον καὶ τὴν λάμψιν τῶν ἀνθέων, τὰ ὁποῖα ἔστεφον τὴν κεφαλήν του, εἰς δὲ τὸ ῥοδόχρουν καὶ ἀλαβάστρινον πρόσωπόν του οἱ ὀφθαλμοί του ἔλαμπον λάμψιν ζωηροτάτην. Οἱ βραχίονές του ἦσαν γυμνοί, μία δὲ τῶν χειρῶν του ἀνεπαύετο εἰς τὸ βαθύκολπον καὶ πλούσιον στῆθός του, ἐνῷ ἡ ἄλλη ἐφαίνετο νὰ μὲ καλῇ εὐμενῶς.

Δι' ὀλίγας στιγμὰς ἔμεινον ἄφωνος καὶ ἀκίνητος, παρατηρῶν τὸ θεῖον ἐκεῖνο πλάσμα. Ἡ κόρη ἀναμφιβόλως ἤρχετο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, διότι ἡ καλλονή της τίποτε κοινὸν δὲν εἶχε μὲ τὰς κόρας τῆς γῆς, καὶ ἔβλεπον ἀκτινοβολοῦσαν περὶ ἐμὲ ἀτμόσφαιραν, ἡ ὁποία τὴν περιετύλισσεν ὡς φαεινὸν ἔνδυμα.

« — Ποία λοιπὸν εἶσαι σύ; ἐφώναξα, τείνων πρὸς αὐτὴν κατεπτοημένος τοὺς βραχίονάς μου.

— Φίλε! μὲ ἀπεκρίθη ἐκείνη μὲ φωνὴν γλυκυτέραν τῆς ἑσπερινῆς αὔρας, καὶ τὰ ὦτά μου ἐνόμισα ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπλήχθησαν ἀπὸ τὸν ἦχον Αἰολικῆς κιθάρας· εἶμαι ἡ ἐξωτική, τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς τῶν πνευμάτων ἀπεκοίμισεν εἰς τὸν κόλπον σου καθὼς ἐγεννήθης. Αὐτὴν τὴν αὐγὴν ἀκόμη ἐκοιμώμην ἐκεῖ, ἐξύπνησα δὲ πρὸ ὀλίγου εἰς τὴν πρώτην ταραχὴν τῆς καρδίας σου. Ἡ ζωή μου παρῆχθη ἀπὸ τὴν ζωήν σου· εἶμαι ἀδελφή σου, καὶ θὰ ἦμαι σύντροφός σου μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ σέ, ὡς ἄνθος μαραινθὲν ἀπὸ τὴν ῥίζαν του. Θέλω σὲ ἐγκαταλείψει ἐν μέσῳ τοῦ δρόμου, τοῦ ὁποίου θὰ ἔχομεν βαδίσει ὁμοῦ τὸ πρῶτον ἥμισυ. Αὐτὴ ἡ ἡμέρα δὲν εἶνε μακρὰν, νέε φίλε· μιᾶς αὐγῆς τὸ ῥόδον εἶνε ἡ εἰκὼν τῆς εἰμαρμένης μου. Μὴ περιμείνῃς νὰ μὲ χάσῃς καὶ ἔπειτα νὰ μὲ ἀγαπήσῃς, διότι οὔτε τὰ δάκρυα οὔτε αἱ λύπαι σου θὰ μὲ δώσουν ψυχὴν ὅταν παύσω τοῦ νὰ ὑπάρχω. Σπεῦσον· ἡ χείρ μου δὲν εἶνε ὡπλισμένη οὔτε μὲ τὸν μαγικὸν κλῶνα, οὔτε μὲ τὸ μαγευτικὸν ῥαβδίον, καὶ δὲν ἔχω ἄλλο κόσμημα εἰμὴ τὰ μὲ τὴν κόμην μου μεμιγμένα ἄνθη. Ἠλὴν θέλω σὲ γεμίσει μὲ περισσοτέρους θησαυροὺς, ἀφ' ὅσους εὐέργετική καὶ πλουσιοπάροχος ἐξωτικὴ διέχυσεν εἰς βασιλικὴν κοιτίδα· θέλω θέσει εἰς τὸ μέτωπόν σου στέμμα, τὸ ὁποῖον πολλοὶ βασιλεῖς ἤθελον λογισθῇ εὐτυχεῖς νὰ ἀνταλλάξωσι μὲ τὸ ἰδικόν των· θέλω σχηματίσει περὶ σὲ παραπομπὴν, ὁποίαν σπανίως βλέπουν τὰ ἀνάκτορα καὶ αἱ αὐλαί. Ἀόρατος καὶ παροῦσα θέλω σὲ ἀκολουθεῖ παντοῦ, παντοῦ θέλεις αἰσθάνεσαι τὴν εὔφορον ἐπιῤῥοήν μου· θέλω κοσμεῖ τὰ μέρη ὅθεν διαβαίνεις, καὶ τὴν νύκτα θέλω ἀρωματίζει τὴν κοίτην σου· θέλω δώσει τὴν ψυχήν μου εἰς ὅλην τὴν φύσιν, ὥστε τὸ πρωῒ καθὼς ἐξυπνᾷς νὰ μειδιᾷ. Ὦ! ὡραίας τῳόντι ἑορτὰς θὰ ἔχωμεν! μάθε μόνον, καλέ μου φίλε, νὰ ἐκτιμήσῃς αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα σοὶ φέρω. Κράτησέ τα πρὶν σὲ φύγουν· μάθε νὰ τὰ ἐγγίζῃς χωρὶς νὰ τὰ μαραίνῃς, νὰ τὰ ἀπολαμβάνῃς χωρὶς νὰ τὰ φθείρῃς. Οἰκονόμησον ἐξ αὐτῶν διὰ τὸ ἄλλο ἥμισυ τοῦ δρόμου, τὸ ὁποῖον ὀφείλεις νὰ διατρέξῃς χωρὶς ἐμέ. Φίλε, σοὶ τὸ εἶπα, ὀλίγον καιρὸν θὰ ζήσω, πλὴν ἀπὸ σὲ ἐξαρτᾶται νὰ μακύνῃς τὴν εὐπρόσβλητον καὶ πολύτιμον ὕπαρξίν μου. Ὁμοιάζω τὰ σπάνια ἐκεῖνα φυτὰ, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ φυλάξῃ τις ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ τὴν βροχήν. Οἱ πόδες μου εἶνε λεπτοκαμωμένοι· μὴ λοιπὸν τοὺς κουράζῃς νὰ σὲ ἀκολουθοῦν. Ἡ λάμψις τῶν παρειῶν μου εἶνε εὐαισθητοτέρα τῆς ζωηρότητος τῆς κισσαμπέλου τῶν φραγμῶν· ἂν δὲν θέλῃς νὰ τὴν ἴδῃς ἀμαυρουμένην εἰς μίαν ἡμέραν, μὴ μὲ ἐκθέσῃς εἰς τὰς πολὺ θερμὰς φλόγας, μὴ μὲ σύρῃς εἰμὴ ὑποκάτω πυκνῶν σκιῶν. Πρόσεχε τέλος πολύ, ὥστε κανεὶς ἔλεγχος νὰ μὴ φαρμακεύσῃ τοὺς πικροτάτους πόθους, ὅσους θὰ σοὶ ἀφήσῃ ἡ στέρησίς μου. Εἴθε δὲ ἡ ἀνάμνησίς μου νὰ σοὶ ᾖνε εὐχάριστος, καὶ νὰ ἐξακολουθῶ τέρπουσα τὴν καρδίαν σου μέ γλυκεῖαν τινὰ ἀντανάκλασιν, πολὺν καιρὸν ἀφοῦ παύσω νὰ λαμπρύνω καὶ νὰ θερμαίνω τὸν βίον σου! »

Ταῦτα εἰποῦσα, ἔκλινε πρὸς ἐμὲ τὴν ξανθὴν κεφαλήν της, ὡς φύλαξ ἄγγελος ὅστις κλίνει ἐπὶ κοιτίδος, καὶ ἠσθάνθην ἐπὶ τοῦ μετώπου μου τὰ χείλη της δροσερώτερα καὶ ἀρωματικώτερα

τῆς ἐπὶ τοῦ χείλους τῶν πηγῶν αὐξανούσης μίνθης. Ἤνοιξα τὰς ἀγκάλας μου διὰ νὰ τὴν περιλάβω, ἀλλὰ τὸ λευκὸν φάσμα εἶχεν ἤδη διαλυθῆ ὡς ὄνειρον.

Μὴ ἦτο τῳόντι ὄνειρον; Ἐξηκολούθουν νὰ διατρέχω τὰς πεδιάδας, ἄλλοτε μὲν ὡς παράφρων, ἄλλοτε δὲ ῥιπτόμενος ἐπὶ τῆς πρασιᾶς, τὴν ὁποίαν ἔβρεχον μὲ φλογερὰ δάκρυα. Ἐνίοτε ἔθλιβον εἰς τὸν κόλπον μου τὴν ξηρανθεῖσαν ῥίζαν τῶν σημυδῶν, ἥτις μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἠσθάνετο, ἐταράττετο καὶ ἔπαλλεν ὑπὸ τὰ τρελλά μου σφιγξίματα. Ἐνίοτε ἔτεινον τοὺς βραχίονάς μου πρὸς τοὺς ἀστέρας καὶ τοὺς ὡμίλουν ἐρωτικά· ὡμίλουν εἰς τὰ ἄνθη, εἰς τὰ δένδρα, εἰς τὰς βάτους. Ἠσθανόμην ἐν ἐμαυτῷ χείμαρρον ζωτικῆς δυνάμεως, ὅστις ἐξεχείλιζε πανταχόθεν καὶ ἐχύνετο εἰς ὁλόκληρον τὴν φύσιν. Ὁ φραγμὸς εἶχε θραυσθῆ, ὁ κρουνὸς εἶχε τρυπήσει τὸν βράχον· ἐγέλων, ἔκλαιον, ἔπλεον εἰς ἀχανῆ θάλασσαν ἀνεκδιηγήτων ἀγαλλιάσεων καὶ ἀορίστων εὐδαιμονιῶν.

Ὅταν ἡ ἀνατολὴ ἤρχησε νὰ χρυσίζῃ, μοὶ ἐφάνη ὅτι συνέτρεχον πρώτην φορὰν εἰς τὴν ἐξ ὕπνου ἐξέγερσιν τῆς δημιουργίας. Ἡ καρδία μου ἀνεπτύχθη, ἀνέπνευσα μεθ' ὑπερηφανείας, ἐνόμισα πρὸς στιγμὴν ὅτι ἡ ψυχή μου ἔμελλε νὰ ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὸ σῶμά μου διὰ νὰ πετάξῃ ἐλευθέρα καὶ ἐλαφρὰ διὰ τοῦ αἰθέρος, μιγνυομένη μὲ τὰς εὐδιαλύτους ἀναθυμιάσεις, ὅσας ὁ ἀνατέλλων ἥλιος ἀπέσπα ἀπὸ τὰ χαμηλὰ μέρη. Ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ὅπου εἶχον φθάσει, κατεμέτρησα τὸν ὁρίζοντα μὲ βλέμμα θριαμβευτικόν· ἡ γῆ μοὶ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐπλάσθη δι' ἐμέ, καὶ ἤμην ὁ ἐξουσιαστὴς τοῦ κόσμου.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

ΟΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΤΡΕΛΛΟΙ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Ὁ τρίτος, ὅστις ἐφλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά του διὰ νὰ ὁμιλήσῃ, ἤρχησεν οὕτω:

« Διὰ νὰ παρουσιασθῶ ὅσον τὸ δυνατὸν μὲ κοσμιότητα εἰς μέγα τι συμπόσιον, τὸ ὁποῖον εὐλαβεῖς τινὲς πλούσιοι προσέφερον εἰς τοὺς βραχμάνας, προσεκάλεσα τὸν κουρέα διὰ νὰ ξυρίσῃ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν πώγωνά μου. Ὅταν οὗτος ἐτελείωσε τὸ ἔργον του, εἶπον εἰς τὴν γυναῖκά μου νὰ τῷ δώσῃ τὴν ἀμοιβήν του· αὐτὴ δὲ ἀπὸ ἀνοησίαν της ἀντὶ νὰ τῷ δώσῃ ἓν σκοῦδον ἔδωσε δύο. Εἰς μάτην ἐζήτουν παρὰ τοῦ κουρέως νὰ μοὶ ἀποδώσῃ τὸ ἓν σκοῦδον, δὲν ἔδιδε κἂν ἀκρόασιν· καθ' ὅσον δὲ ἐπανελάμβανον τὴν αἴτησίν μου, τόσῳ μᾶλλον ὁ ἀναιδὴς κουρεὺς ἐπέμενεν εἰς τὴν ἄρνησίν του. Ἡ ἔρις ἐδεινοῦτο καὶ κατηντήσαμεν εἰς ὕβρεις, ὅταν ὁ κουρεὺς λαβὼν μειλιχιώτερον ὕφος μὲ εἶπεν: « Ὑπάρχει μέσον ὅπως τακτοποιηθῇ ἡ ὑπόθεσις αὕτη· διὰ τὸ σκοῦδον, τὸ ὁποῖον μὲ ζητεῖς ὀπίσω, ξυρίζω, ἂν συγκατανεύῃς, τὴν κεφαλὴν τῆς συζύγου σου, καὶ οὕτως ἐξισούμεθα. — Ἔχεις δίκαιον, ἀπήντησα μετ' ὀλίγα λεπτὰ σκέψεως· ὅ,τι μὲ προτείνεις δύναται νὰ δώσῃ πέρας εἰς τὴν διαφοράν μας, χωρὶς οὔτε τὸ ἓν μέρος νὰ ἀδικηθῇ, οὔτε τὸ ἄλλο. »

« Ἐν τούτοις ἡ σύζυγός μου, ἀκούσασα τὰ λεχθέντα, ἠθέλησε νὰ φύγῃ· ἀλλ' ἐγὼ, λαβὼν αὐτὴν διὰ τῆς βίας, τὴν ἠνάγκασα νὰ καθήσῃ κατὰ γῆς, καὶ ὁ κουρεὺς, ὡπλισμένος διὰ τοῦ ξυραφίου του, ἔκειρεν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν κεφαλήν της. Τότε ἤρχησε νὰ ῥίπτῃ τρομερὰς κραυγὰς, καὶ ἐξήμει χείμαρρον ὕβρεων κατ' ἀμφοτέρων ἡμῶν. Ἐγὼ ἐν τούτοις τὴν ἀφινον νὰ φωνάζῃ, προτιμῶν νὰ τὴν ἴδω μᾶλλον καταξυρισμένην ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, παρὰ νὰ ἀφήσω εἰς τὸν κατεργάρην ἐκεῖνον κουρέα ἓν σκοῦδον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐκέρδησεν. Ἡ γυνή μου, γυμνωθεῖσα οὕτω τοῦ ὡραιοτέρου φυσικοῦ στολισμοῦ, ἔτρεξε διὰ νὰ κρυφθῇ, αἰσχυνομένη πλέον νὰ φανῇ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου. Ὁ κουρεὺς ἀνεχώρησεν ἐπίσης, καὶ ἀπαντήσας καθ' ὁδὸν τὴν μητέρα μου, τῇ ἐδιηγήθη ἀμέσως πᾶν ὅ,τι συνέβη εἰς τὸν οἶκον. Αὐτὴ ἔσπευσε ὁρμαίως διὰ νὰ πληροφορηθῇ περὶ τοῦ συμβάντος, καὶ ὅτε παρετήρησε τὴν ὡραίαν νύμφην της καταξυρισμένην, ἔμεινεν ἐπί τινας στιγμὰς ἄφωνος ἀπὸ τὴν ἔκπληξίν της. Ἠλήρης ὀργῆς καὶ ἀγανακτήσεως ἤρχησε κραυγάζουσα νὰ μοὶ ἐπιθαμιλεύῃ τὰς ὁριμυτέρας προσβολὰς καὶ ὕβρεις, τὰς ὁποίας ὑπέφερον χωρὶς οὐδὲ λέξιν νὰ προφέρω, διότι ἐγνώριζα ὅτι ἤμην ἄξιος αὐτῶν.

« Τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὁ κακότροπος ἐκεῖνος ἔλαβε τὴν κακεντρέχειαν νὰ διαφημίσῃ πανταχοῦ, μὲ κατέστησε τὸν μῦθον καὶ τὸν περίγελων τοῦ δημοσίου. Αἱ κακαὶ γλῶσσαι, παραμορφώσασαι τὴν διήγησιν ταύτην, δὲν ἤργησαν νὰ πλάσωσιν ὅτι ἐξύρισα τὴν κόμην τῆς γυναικός μου διὰ νὰ τὴν τιμωρήσω δι' ἓν σοβαρὸν ἔγκλημα, εἰς ὃ συνέλαβον αὐτὴν ἐπ' αὐτοφώρῳ. Τὸ πλῆθος ἐπλημμύρησεν εἰς τὴν θύραν τοῦ οἰκήματός μου, μάλιστα ἕφερον καὶ ἕνα ὄνον διὰ νὰ ἀναβιβάσωσιν ἐπ' αὐτοῦ τὴν νομιζομένην ἔνοχον, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου, καὶ νὰ τὴν περιφέρωσιν εἰς τὰς ὁδοὺς ἡμίγυμνον. Τὰ περι-

στατικὰ ταῦτα ἔφθασαν ἕως εἰς τὰ ὦτα τῶν συγγενῶν τῆς γυναικός μου, οἵτινες ἔσπευσαν πρὸς αὐτὴν ἐν τάχει. Φαντασθῆτε τὴν ταραχὴν τὴν ὁποίαν ἔκαμον, βλέποντες τὴν θυγατέρα των οὕτως ἐξευτελισθεῖσαν! Παρέλαβον αὐτὴν εἰς τὸν οἰκόν των, φροντίσαντες ὅπως καλύψωσι τὴν κεφαλήν της διὰ πέπλου, ὥστε νὰ καταστήσωσιν ἀφανῆ τὴν κατάστασιν, εἰς ἣν ἔφερεν αὐτὴν ἡ ἀνοησία μου. Ἐν τούτοις συγκατένευσαν μόλις νὰ μὲ τὴν ἀποδώσωσι μετὰ παρέλευσιν τεσσάρων ἐτῶν.

« Ἀλλ' ὅμως ἡ ἐπάρατος αὕτη ἀνοησία, οὐ μόνον τοῦ συμποσίου μὲ ἀπεστέρησεν, εἰς ὃ ἡτοιμαζόμην διὰ τριημέρου νηστείας, καὶ τὸ ὑποῖον μὲ μεγάλην μου λύπην ἐπληροφορήθην ἀκολούθως ὅτι ἦτο πολυτελέστατον, ἀλλ' ἐγένετο αἰτία ὅπως ἀποβληθῶ καὶ ἐκ τοῦ πατρικοῦ μου οἴκου ὑπὸ τῆς μητρός μου. Μετά τινα καιρὸν ἐδίδετο ἄλλο συμπόσιον, εἰς ὃ ἔσχον τὴν ἀσυνεσίαν νὰ ὑπάγω. Ὑπεδέχθην ἐν μέσῳ τοῦ περιφρονητικοῦ ἀλαλαγμοῦ ὀκτακοσίων σχεδὸν βραχμάνων, οἵτινες συλλαβόντες με δὲν ἤθελον κατ' οὐδένα τρόπον νὰ μοὶ ἀποδώσωσι τὴν ἐλευθερίαν, παρ' ἀφοῦ ἤθελον τοῖς γνωστοποιήσει τὸ ἔγκλημα τῆς γυναικός μου, διὰ νὰ τιμωρηθῇ καθ' ὅλην τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων τῆς φυλῆς.

« Ἐβεβαίωσα δι' ὅρκου ὅτι ἤμην ἐγὼ αὐτὸς ἔνοχος, καὶ ὡμολόγησα τὸ ἀληθὲς αἴτιον, ὅπερ ἐγένετο ἀφορμὴ τοῦ συμβάντος ἐκείνου. Ἡ ἔκπληξις τῶν ἀκροατῶν μου δὲν εἶχεν ὅρια: « Ἠκούσθη ποτέ, ἀνέκραξαν πάντες ἀτενίζοντες ἀλλήλους, ἠκούσθη νὰ ξυρίσῃ τις τὴν κεφαλὴν τῆς συζύγου του, χωρὶς αὐτὴ νὰ προσκρούσῃ ποσῶς εἰς τοὺς νόμους τῆς τιμῆς; Ἢ ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε ἄτιμος, ἢ εἶνε ὁ μεγαλήτερος τρελλὸς τοῦ κόσμου! »

« Ἐλπίζω, εἶπεν ὁ διηγούμενος ἐν ἐπιλόγῳ, ὅτι καὶ ὑμεῖς θέλετε κρίνει περὶ ἐμοῦ ὡς αὐτοί, καὶ ὅτι ἡ τρέλλα μου θὰ σᾶς φανῇ ἀσυγκρίτως ὑπερτεροῦσα ἐκείνην τῶν πρὸ ἐμοῦ ὁμιλησάντων βραχμάνων. »

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς τρέλλας ἐφάνη ἐπίσης ἀξιοπερίεργον εἰς τὴν συνέλευσιν· καὶ ὅμως ἔπρεπε νὰ ἀκούσωσι καὶ τὸν τέταρτον ὑπόδικον, ὅστις ἤρχησεν οὕτω:

« Μ α ν α β ᾶ ς ἦτο ποτὲ τὸ ὄνομά μου, σήμερον δὲ κατέστην ἐξακουστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Β ε τ ὲ λ Μ α ν α β ᾶ ς· καὶ ἰδοὺ ἡ ἀφορμή, ἐξ ἧς μοὶ ἐδόθη τὸ γελοῖον τοῦτο παρωνύμιον.

« Μόλις παρῆλθεν εἰς μὴν ἀφότου ἡ γυνή μου, διαμένουσα τέως εἰς τὴν πατρικήν της οἰκίαν ἐξ αἰτίας τῆς ἀνηλικιότητός της, συνεκατῴκησε μετ' ἐμοῦ, καὶ ἐσπέραν τινὰ ἐνῷ εἴμεθα εἰς τὴν κλίνην, δὲν ἠξεύρω πῶς συνέπεσε νὰ τῆς εἴπω ὅτι αἱ γυναῖκες εἰσὶ φύσει φλύαροι· αὐτὴ μὲ ἀπήντησεν ἀμέσως ὅτι ἐγνώριζεν ἄνδρας, οἵτινες οὐδόλως ὑπελείποντο τῶν γυναικῶν κατὰ τὴν φλυαρίαν. Ἐννόησα πάραυτα ὅτι ὑπηνίττετο ἐμὲ αὐτόν, διὸ καὶ αἰσθανθεὶς τὸν ἑαυτόν μου προσβεβλημμένον, ἀπήντησα: « Ἂς ἴδωμεν λοιπὸν τίς ἐκ τῶν δύο μας θὰ ὁμιλήσῃ πρῶτος. — Εὐχαρίστως, ἀπήντησεν αὕτη· πλὴν τί θὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄλλον ἐκεῖνος, ὅστις θὰ χάσῃ τὸ στοίχημα; — Ἓν φύλλον τοῦ βετὲλ, » εἶπον ἐγώ. Ἠξεύρετε ὅτι μὲ ἓν λιάρδον (λεπτὸν) δύναταί τις νὰ ἀγοράσῃ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα τοιαῦτα φύλλα. Ἀφοῦ συνεφωνήθησαν οὕτως οἱ ὅροι τοῦ στοιχήματος, ἐκοιμήθημεν χωρὶς οὔτε λέξιν νὰ προφέρωμεν.

« Τὴν ἐπαύριον, ἐπειδὴ πολὺ μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου δὲν μᾶς εἶδον ἐμφανιζομένους, ἦλθον καὶ μᾶς ἐκάλουν ὀνομαστὶ ἔξωθεν τοῦ θαλάμου, νομίζοντες ὅτι ἐκοιμώμεθα εἰσέτι· ἀλλ' ἡμεῖς οὔτε ἀπόκρισιν ἐδίδομεν. Ἔκραξαν δυνατώτερα, ἔκρουσαν ἐπανειλημμένως τὴν θύραν τοῦ θαλάμου μας, πλὴν εἰς μάτην. Ὁ θρῆνος διεδόθη πάραυτα καθ' ὅλον τὸν οἶκον, διότι ὑπωπτεύθησαν ὅτι ἀφεύκτως μᾶς ἐθέρισεν αἴφνης ὁ θάνατος ἀμφοτέρους ἐν καιρῷ τῆς νυκτός. Προσεκάλεσαν λοιπὸν τὸν σιδηρουργὸν τοῦ χωρίου, ὅστις ἐλθὼν ἤνοιξε ἢ μᾶλλον συνέτριψε διὰ τῶν ἐργαλείων του τὴν θύραν μας.

« Πλὴν ποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις πάντων, ὅταν εἶδον ἀμφοτέρους ἐντελῶς ἐξύπνους, καθημένους τὸν ἕνα ἀπέναντι τοῦ ἄλλου καὶ ἀπολαμβάνοντας πληρεστάτην ὑγείαν! Ἐφαινόμεθα ὡς στερηθέντες μόνον τοῦ λόγου, καὶ ὅσον καὶ ἂν ἐπροσπάθησαν νὰ μᾶς κάμωσι νὰ ὁμιλήσωμεν, ἐστάθη ἀδύνατον τοῦτο.

« Ἐν τούτοις εἰς τὰς κραυγὰς τῆς μητρός μου ὅλοι οἱ Βραχμᾶνες τῶν περιχώρων συνήχθησαν, καὶ ὁ οἰκός μας ἐντὸς ὀλίγου εὑρέθη πλήρης ἀνθρώπων. Ἡ ὑπερισχύσασα γνώμη ὑπῆρξεν ὅτι ἡ λυπηρὰ ἐκείνη θέσις, εἰς ἣν εὑρισκόμεθα, ἦτο ἀποτέλεσμα βασκανίας, γενομένης ἡμῖν ὑπό τινος κρυφίου ἐχθροῦ. Ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ταύτῃ οἱ συγγενεῖς μου ἔσπευσαν ὅπως προσκαλέσωσι μάγον τινὰ τῆς γειτονίας μας διὰ νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ τῆς γοητείας. Ἅμα φθὰς οὗτος, ἔρριψεν ἐφ' ἡμῶν ἄγρια βλέμματα, μᾶς περιεκύκλωσε διὰ μαγικοῦ τινὸς κύκλου, καὶ προφέρων μυστηριώδεις τινὰς λέξεις, ἔψαυσε τὸν σῦγμόν μας εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος· τόσον δὲ ἀλλόκοτα καὶ γελοῖα κινήματα ἔκαμεν, ὥστε καὶ αὐτὴν ἀκόμη

τὴν στιγμὴν ἀναλογιζόμενος αὐτὰ δὲν δύναμαι νὰ κρατηθῶ τοῦ νὰ μὴ γελάσω. Τέλος ἀπεφάνθη ὅτι εἴμεθα πραγματικῶς ὑπὸ τὸ κράτος δεινῆς βασκανίας, καὶ ὠνόμασε μάλιστα καὶ τὸν δαίμονα ὑφ' οὗ κατειχόμεθα. Ἐπειδὴ δὲ, κατ' αὐτὸν, ὁ δαίμων οὗτος ἦτο λίαν πεισματώδους χαρακτῆρος καὶ ἰσχυρογνώμων εἰς ἄκρον, καὶ ἐπειδὴ ἀπῃτεῖτο μεγίστη δυσκολία ὅπως τὸν βιάσῃ νὰ ἐξέλθῃ ἀφ' ἡμῶν, ἐξετίμησεν εἰς δέκα χρυσᾶς πιστόλας τὰ ἔξοδα μόνον τῶν θυσιῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἱεροτελεστιῶν, τῶν ἀναποφεύκτως ἀναγκαιουσῶν πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς θεραπείας.

« Οἱ γονεῖς μου, οἵτινες δὲν ἦσαν πλούσιοι, ἐξεπλάγησαν οὐκ ὀλίγον διὰ τὴν ὑπέρογκον ποσότητα, ἣν ἀπῄτει ὁ ἐξορκιστὴς ἐκεῖνος. Παρὰ νὰ ἔχωσιν ὅμως τοῦ λοιποῦ ἐνώπιόν των ἐμὲ καὶ τὴν γυναῖκά μου βωβοὺς καὶ ἀλάλους, συγκατετέθησαν νὰ οἰκονομήσωσιν ὁπωσδήποτε τὸ ζητούμενον ποσὸν, καὶ ὑπεσχέθησαν μάλιστα εἰς τὸν μάγον νὰ τῷ προσφέρωσι κατάλληλόν τι δῶρον ἀφοῦ ἐπετύγχανε τὴν θεραπείαν μας.

« Ὁ μάγος ἦτο ἕτοιμος νὰ ἀρχίσῃ τοὺς ἐξορκισμούς του, ὅταν εἷς γέρων φίλος μας ὑπεστήριξεν ἐναντίον πάντων ὅτι εἴμεθα ἁπλῶς ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ἐλαφρᾶς τινὸς ἀσθενείας, ἧς πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα εἶχεν ἰδεῖ μέχρι τοῦδε, καὶ διετείνετο ὅτι ἠδύνατο νὰ μᾶς θεραπεύσῃ χωρὶς νὰ ἐξοδεύσωμεν οὔτε ὀβολόν. Ἤραυτα διέταξεν ὅπως φέρωσι πύραυνον πλῆρες ἀναμμένων ἀνθράκων, καὶ ἐζήτησεν ἓν πλατὺ τεμάχιον χάλυβος· ἐπύρωσε τὸν χάλυβα ἀρκούντως, εἶτα δὲ φέρων αὐτὸν τῇ βοηθείᾳ λαβίδος, ἔθεσε σχεδὸν φλέγοντα πρῶτον ὑπὸ τὴν πτέρναν τῶν ποδῶν μου, εἶτα ὑπεράνω τῶν ἀγκώνων, κατόπιν ἐπὶ τοῦ κοίλου τοῦ στομάχου καὶ τέλος ἐπὶ τῆς κορυφῆς μου.

« Ὑπέστην τὴν τρομερὰν ταύτην βάσανον χωρὶς οὔτε τὸ παραμικρὸν νὰ κάμω κίνημα, καὶ χωρὶς τὴν ἐλαχίστην νὰ προφέρω λέξιν· ἐπροτίμων νὰ ἀποθάνω μᾶλλον, παρὰ νὰ ὑποστῶ ἀκολούθως τὸ αἶσχος ὅτι ἔχασα τὸ στοίχημά μου. « Ἂς δοκιμάσωμεν τὸ ἰατρικὸν ἐπὶ τῆς γυναικός· » εἶπεν ὁ πανοῦργος θεραπευτὴς, τεταραγμένος ὀλίγον ἐκ τῆς ἐπιμονῆς μου. Πλησιάσας λοιπὸν εἰς αὐτὴν, ἔθεσε τὸν πεπυρακτωμένον χάλυβα ὑπὸ τὴν πτέρναν της· πλὴν μόλις ᾐσθάνθη αὕτη τὴν πρώτην θέρμην τοῦ πυρὸς, καὶ ἀπέσυρε βιαίως τὸν πόδα κράζουσα, « Ἀρκεῖ τόσον! » Εἶτα στραφεῖσα πρός με, « Ἔχασα, εἶπε, τὸ στοίχημα! ἰδού, λάβε ἓν φύλλον βετὲλ. » Πλήρης χαρᾶς τότε ἐγὼ ἔκραξα: « Δὲν σοὶ ἔλεγον ὅτι σὺ πρώτη θὰ ὁμιλήσῃς; Ἰδοὺ δικαιολογεῖς διὰ τούτου τὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν σοὶ ἔλεγον χθὲς τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐμέλλομεν νὰ κοιμηθῶμεν, ὅτι αἱ γυναῖκες εἰσὶ φλύαροι. — Ὁμολογῶ ὅτι εἶχον ἄδικον νὰ ἀντιλέξω, ἀπήντησεν αὕτη· τοῦ λοιποῦ δὲν θὰ στοιχηματίσω ποτὲ μαζή σου. »

Οἱ θεαταὶ ἐν τούτοις, μὴ ἐννοοῦντες τίποτε ἐκ τῆς ἀλλοκότου ταύτης σκηνῆς, ἐθεώρουν ἀλλήλους μετ' ἐκπλήξεως. Τοῖς ἐξήγησα τότε τὴν ὑπόθεσιν. « Ὁποία ἀπαράδειγμάτιστος τρέλλα! ἔκραξαν πάντες ἐν χορῷ. Πῶς! μικρὸν πρᾶγμα σᾶς φαίνεται νὰ ὑπομείνῃ τις νὰ προξενήσῃ τὸν θρῆνον καὶ τὴν ταραχὴν εἰς μίαν ὁλόκληρον συνοικίαν, καὶ νὰ ἀφήσῃ νὰ καῇ ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν, διατί; δι' ἓν εὐτελὲς φύλλον βετὲλ! ὄχι! ἀδύνατον εἰς ὅλον τὸν κόσμον νὰ εὑρεθῇ ἀνοητοτέρα ταύτης κεφαλή! » Καὶ ἔκτοτε μὲ διακρίνουν ὑπὸ τὸ παρωνύμιον Βετὲλ Μαναβά. »

Μετὰ ὥριμον σύσκεψιν ἡ συνεδρίασις ἀπεφάνθη ὅτι καὶ οἱ τέσσαρες διάδικοι παρέσχον ἀναντιῤῥήτα δείγματα μανίας, καὶ ὅτι καὶ οἱ τέσσαρες εἶχον ἴσα δικαιώματα ὡς πρὸς τὴν κατὰ τὸ εἶδος τοῦτο ὑπεραξίαν των· εἰς τρόπον ὥστε ἕκαστος ἐξ αὐτῶν εἶχε τὸ ἀπαραβίαστον δικαίωμα νὰ θεωρῆται τρελλότερος τῶν λοιπῶν τριῶν, καὶ εἰς ἕκαστον ἰδίως ἀνῆκεν ὁ χαιρετισμὸς τοῦ στρατιώτου.

— « Καὶ οἱ τέσσαρες ἐκερδήσατε τὴν δίκην σας, τοῖς εἶπεν ὁ πρόεδρος διαλύων τὴν συνεδρίασιν. Τώρα ἀπέλθετε ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἐξακολουθήσατε τὴν ὁδοιπορίαν σας. »

Εὐχαριστηθέντες ἐκ τῆς δικαίας ταύτης ἀποφάσεως, οἱ ταξειδιῶται ἀπεσύρθησαν, κράζοντες ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον πεισματωδῶς: « Ἐκέρδησα, ἐκέρδησα τὴν δίκην μου! δὲν σοὶ ἔλεγον ὅτι εἶμαι τρελλότερός σου; »

Ἡ παράδοσις δὲν μᾶς λέγει ἂν ἀκολούθως προέβησαν εἰς τὸ νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν γνώμην των καὶ διὰ γρονθοκοπημάτων.

Ῥ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Ἐρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.

Ἡ ἐφημεριδογραφία ἦν γνωστὴ τοῖς Σίναις ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Οἱ Σῖναι μέχρι τῆς σήμερον δημοσιεύουσι καθ' ἑκάστην τὴν αὐτοκρατορικὴν λεγομένην ἐφημερίδα, κατὰ διαταγὴν τῆς Αὐλῆς.

Εἰς τὸν Καίσαρα χρεωστεῖται ἡ σύστασις πρώτης ἐφημερίδος· εἰς τὸν κατὰ Πομπηΐου πόλεμον ἐψήφισεν οὗτος ὥστε αἱ ἡμερήσιαι πράξεις τῆς Συγκλήτου καὶ τοῦ λαοῦ νὰ δημοσιεύωνται. Δὲν πρέπει νὰ φανταζώμεθα τὴν δημοσίευσιν ταύτην ὡς τὴν ἐφημερίδα τῶν ἡμερῶν μας, ἀλλ' ὡς ἁπλῆν τινὰ ἀνάλυσιν τῶν λόγων καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ νόμου· καὶ ὅμως, ἅπαξ ἐπινοηθείσης τῆς ἰδέας, ἡ ἐπέκτασις αὐτῆς ἀπέβαινεν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ αὔξουσα, ὥστε ὁ Κικέρων ἀναφέρει περὶ Χρήστου τινὸς, τοῦ ὁποίου τὸ φύλλον ἦτο διαδεδομένον πανταχοῦ τῆς Ῥώμης, περιέχον διαφόρους πράξεις καὶ συμβεβηκότα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου παντὸς εἴδους, θεατρικὰ, ἀγγελίας γάμων τῶν ἐπισημοτέρων οἰκογενειῶν, θανάτους τῶν ἐπισημοτέρων πολιτῶν, καὶ ἄσματα εἰς τιμὴν τῶν θριαμβευόντων αὐτοκρατόρων. Μέγας ἀριθμὸς ἀντιγραφέων κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ πολλαπλασιάζῃ τὰ φύλλα ταῦτα, ἅτινα οἱ πλούσιοι πολῖται ἀνεγίνωσκον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, καθ' ὃν χρόνον ἡ Ἰταλία ἦτο τὸ κέντρον τῶν Εὐρωπαϊκῶν διπλωματικῶν διαπραγματεύσεων, ἐφάνη πρώτην φορὰν εἰς τὴν Βενετίαν ἡ καλουμένη Γαζέττα, τὸ ὄνομα αὐτῆς λαβοῦσα ἐκ μικροῦ τινὸς νομίσματος, ἀξίας ἑνὸς περίπου ἑβδόμου τοῦ γροσίου, ὀνομαζομένου γαζέττα, ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἐπωλεῖτο. Καθ' ὅλον δὲ τὸν μεσαιῶνα σχεδὸν ἦτο ἄγνωστος ἡ χρῆσις τοιούτων φύλλων, διότι ἡ πληθὺς τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην σατυριστικῶν φυλλαδίων, λοιδορογραφιῶν καὶ λιβέλλων δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐφημερίδες.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ ἰατρὸς Θεόφραστος Ῥενωδότος, ἐπιθυμῶν νὰ τέρπῃ τοὺς ἀσθενεῖς αὐτοῦ, συνέλεγεν εἰδήσεις ἐκ διαφόρων πόλεων, τὰς ὁποίας ἐδημοσίευεν ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος εἰς φύλλον τι διὰ χειρὸς γεγραμμένον. Τοῦτο διήρκεσε μῆνας τινὰς μόνον, διότι περὶ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1631, συνεργείᾳ τοῦ Ῥιχελιέως, ἔλαβε τὸ προνόμιον τοῦ ἐκδίδειν ἐφημερίδα διὰ τοῦ τύπου· τὸ δικαίωμα δὲ τοῦτο ἐπεκύρωσεν ὕστερον Λουδοβῖκος ὁ ΙΔ' οὐ μόνον διὰ τὸν Ῥενωδότον ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ, καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐξακολουθεῖ ἐκδιδομένη ἡ ἐφημερὶς αὕτη ὑπὸ τὸν τίτλον Ἐφημερὶς (Γαζέττα) τῆς Γαλλίας, λογιζομένη ἡ ἀρχαιοτέρα τοῦ κόσμου, καθὸ ἀριθμοῦσα 230 ἐτῶν ὕπαρξιν (*)

(*) Πρότινων ἐτῶν, ἀποβιώσαντος τοῦ ἐκ διαδοχῆς ἀρχισυντάκτου αὐτῆς, ἐπωλήθη ὑπὸ τῶν κληρονόμων τὸ δικαίωμα εἴς τινα ἐργολάβον Πρῶσσον ἀντὶ τριῶν ἑκατομμυρίων φράγκων! !!

Σήμερον ἡ χρῆσις τῶν ἐφημερίδων κατέστη παγκόσμιος, καὶ αὐταὶ ἀπέβησαν τὸ κύριον μέλημα τῶν φιλοπεριέργων πάσης τάξεως. Εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκδιδομένων ἐφημερίδων δὲν εἶνε τόσον ἀξιοπερίεργος, ὅσον τὰ ἐκτυπούμενα ἀντίτυπα ἑκάστης τῶν ὑπαρχουσῶν· οὕτως ὁ Τύπος καὶ ὁ Αἰὼν ἐκδίδουσι καθημερινῶς περὶ τὰς 50,000 ἀντιτύπων, ἡ δὲ παραμικροτέρα ἐφημερὶς δὲν ἔχει ἐλάσσονας τῶν 5,000 συνδρομητῶν. Ἡ Ἀγγλία ὑπερτερεῖ τὴν Γαλλίαν κατὰ τὸν ἀριθμὸν, διότι ἀριθμεῖ 600 τοὐλάχιστον φύλλα, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐφημερίδων τῆς Σκωτίας καὶ Ἰρλανδίας, αἵτινες ὑπερβαίνουσι τὰς 150. Ἀλλ' αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ὑπερβαίνουσι καὶ τὴν Ἀγγλίαν. Διότι μὴ ὑπάρχοντος ἐν αὐταῖς φόρου ἢ χαρτοσήμου οὔτε ἄλλου τινὸς τοιούτου ἐμποδίου, ἕκαστος δύναται νὰ ἐκδώσῃ ἐφημερίδα· διὸ καὶ αἱ ὑπάρχουσαι ἀριθμοῦνται ὑπὲρ τὰς χιλίας, καὶ μεταξὺ αὐτῶν εὑρίσκονται τινὲς τόσον πελωρίου μεγέθους, ὥστε ἐν μιᾷ ἐπιφυλλίδι περικλείουσιν ὁλόκληρον ἐκτεταμένον μυθιστόρημα. (*)

ΠΑΙΓΝΙΟΧΑΡΤΑ.

Γενικὴ ὑπάρχει ἰδέα ὅτι τὰ παιγνιόχαρτα ἐφευρέθησαν πρὸς διασκέδασιν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Καρόλου τοῦ ΣΤ', προσβληθέντος ὑπὸ φρενοληψίας τῷ 1392. Πολλοὶ ὅμως τῶν σπουδαίων διατείνονται ὅτι τὰ παιγνιόχαρτα εἰσήχθησαν τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς Βενετίαν, μετὰ τὴν ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β' ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐκ τῆς Βενετίας εἰς τὴν Γαλλίαν. Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ πρῶτα παιγνιόχαρτα ἦσαν ὅμοια μὲ τὰ σημερινά. Σχεδιογραφημένα διὰ τῆς χειρὸς, εἶχον μῆκος ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ δακτύλων, καὶ παρίστων τὰς Μούσας, τὰς ἀρετὰς, τοὺς πλανήτας, κτλ. ἦσαν δὲ συνήθως πεντήκοντα, καὶ διηροῦντο εἰς πέντε τάξεις ἢ χρώματα. Ἀκολούθως δὲ ἐπὶ τῆς βασιλείας Καρόλου τοῦ Ζ' (1425—30) τὰ παιγνιόχαρτα ἔλαβον τὸ σχῆμα, ὅπερ διατηροῦσι μέχρι τῆς σή-

(*) Εἰς τὸν τόπον τοὐτων τῶν πελωρίων καὶ τῶν παραδόξων ἐξακολουθεῖ ἐπίσης ἐκδιδομένη καθ' ἑκάστην καὶ ἡ περιεργοτέρα τῶν ἐφημερίδων τοῦ κόσμου καὶ ὑπερτεροῦσα πάσας κατὰ τὸ σχῆμα, ἡ ἐφημερὶς τὸ « Μανδήλιον. » Ἐκτυποῦται δὲ αὕτη, οὐχὶ πλέον ἐπὶ χάρτου, ἀλλ' ἐπὶ πανίου λευκοῦ καλλίστης ποιότητος, εἰς τρόπον ὥστε ἐξ αὐτοῦ δύναταί τις νὰ σχηματίσῃ 32 μανδήλια, εἴτε τέσσαρα παμμεγέθη σινδόνια καθ' ἑκάστην, ἐφ' ὧν ὑπάρχουσι τετυπωμέναι αἱ τῆς ἡμέρας εἰδήσεις.

μερον. Τὰ πρῶτα παιγνιόχαρτα ἀναφέρεται ὅτι ἐχαράχθησαν ἐπὶ ξύλου τῷ 1400, καὶ τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἀφορμὴ, ἡ δοῦσα νύξιν εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τῆς τυπογραφίας.

Συνετέθησαν δὲ κατὰ τὴν φαντασίαν τοῦ τρομερωτέρου τῶν παιγνιδίων, τοῦ πολέμου· διὸ ἡ μὲν καρδία (κοινῶς κοῦπα) σημαίνει τὴν ἀνδρίαν, ἡ λόγχη (πίκα) καὶ τὸ βέλος (καρῶ) τὰ θανατηφόρα ὅπλα, τὸ δὲ τρίφυλλον (σπαθὶ) τὴν στρατιωτικὴν προμήθειαν καὶ τὴν βοσκὴν τῶν ἵππων. Οἱ ἄσσοι, τὸ χρηματικὸν, ὅπερ ἀποτελεῖ τοῦ πολέμου τὰ νεῦρα, ἔκ τινος Ῥωμαϊκοῦ νομίσματος τοῦ ἀσσαρίου λαβόντες τὸ ὄνομα. Τρεῖς ἐκ τῶν βασιλέων εἰσὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Καρολομάγνος, ὁ δὲ τέταρτος ὁ Δαβὶδ, εἶνε τὸ ἔμβλημα Καρόλου τοῦ Ζ', ὅστις ἐδιώκετο ἐπίσης ὑπὸ τοῦ πατρός του, ὡς ὁ Δαβὶδ ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ. Ἡ Κυρία τοῦ τριφύλλου ὑπαινίττεται τὴν Μαρίαν ἐξ Ἀνδεγαυΐας, σύζυγον τοῦ Καρόλου Ζ', αἱ δὲ ἄλλαι Κυρίαι δύο ἐκ τῶν ἐπισήμων Κυρῶν τῆς τότε Γαλλικῆς Αὐλῆς, καὶ ἡ τῆς καρδίας, Ἰσαβέλλαν τὴν ἐκ Βαυαρίας. Ἐκ δὲ τῶν τεσσάρων φαντῶν (valets), οἱ μὲν δύο, Ὀγιέρος καὶ Λανσελῶτος, ἦσαν ἀνδρεῖοι Ἱππόται τῆς ἐποχῆς τοῦ Καρολομάγνου, οἱ δὲ ἕτεροι δύο, Ἕκτωρ καὶ Λαχῖρος, ἐγένοντο στρατηγοὶ διάσημοι Καρόλου τοῦ Ζ'.

Μετὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν τὰ χαρτοπαίγνια ἐθεωρήθησαν ὡς μέσα διασκεδάσεως, καὶ τὰς τέως χονδροειδεστάτας ζωγραφίας, δι' ὧν παριστάνοντο τὰ πρόσωπα τῶν βασιλέων καὶ Κυριῶν, διεδέχθησαν τελειότεραι, τὸ ὅλον δὲ τῶν παιγνιοχάρτων καθωραΐσθη καὶ συνετέθη ἐπὶ τὸ λεπτότερον καὶ ἁρμονικώτερον πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν. Σήμερον ὑπολογίζονται ἕως 50 τὰ εἴδη τῶν διὰ τῶν παιγνιοχάρτων ἐκτελουμένων παιγνιδίων.

Ῥ.

ΣΙ-ΤΖΟΧΑ, ΝΑΣΡ-ΕΔΔΙΝ ΧΟΤΖΑΣ ΚΑΙ ΜΠΕΚΡΗ-ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ.

(Πρωτότυπον).

Α'.

Τὰ τρία ταῦτα παροιμιώδη πρόσωπα εἰσὶ τὸ ἅλας, οὕτως εἰπεῖν, τῆς Ἀσιατικῆς κοινωνίας. Τὰ κατορθώματα τῶν δημώδων τούτων ἡρώων φέρονται εἰς ὅλου τοῦ λαοῦ τὰ στόματα, καὶ εἰσὶ προωρισμένα νὰ φαιδρύνωσι τὸ ἔμφρον τῶν Ὀθωμανῶν μέτωπον, νὰ διασκεδάζωσι τὴν μονοτονίαν τῶν συναναστροφῶν των καὶ νὰ ἐκδιώκωσι τὴν ἀνίαν τῶν ἀγρυπνιῶν αὐτῶν. Τὰ μικρὰ ἀνέκδοτα τοῦ βίου τῆς τριανδρίας ταύτης, ὄντα πιστὸν κάτοπτρον τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἐθίμων τοῦ τόπου, εἰσὶ γνωστὰ παρὰ πᾶσι. Καὶ οἱ μὲν παῖδες ἀναγινώσκουσιν αὐτὰ, καθήμενοι ἐπὶ τῶν θρανίων ἢ μᾶλλον ἐπὶ τῶν ψαθῶν τῶν σχολείων, οἱ δὲ γέροντες ἐπαναλαμβάνουσιν ἀλλήλοις νύκτα καὶ ἡμέραν, ἀρτύοντες δι' αὐτῶν ὡς διὰ παραδειγμάτων πρακτικῆς ἠθικῆς ἑκάστην αὐτῶν ὁμιλίαν, καὶ πᾶς τις δὲν βαρύνεται ἐπαναλαμβάνων τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις αὐτῶν.

Καὶ πρῶτον ὁ Σι-Τζοχὰ, ὁ περίφημος Νασρεδδὶν Χότζας τῶν Ἀράβων, εἶνε ὅλως πρόσωπον μυθικόν· διότι ἡμεῖς παραδεχόμεθα ὅτι καὶ τῶν τριῶν τούτων ἀπώλετο τὸ ἱστορικὸν πρόσωπον, καὶ ἀπέβησαν τύποι φανταστικοὶ, ἐκπροσωπεύοντες τὸν κοινὸν ποιητικὸν νοῦν καὶ τὸ ἐθνικὸν πνεῦμα. Εἰς τὸν Σι-Τζοχὰ, τὸ μυθῶδες τοῦτο καὶ φανταστικὸν πρόσωπον, πλεῖστα ὅσα ἀποδίδονται ἀστεῖα συμβεβηκότα, ἐξ ὧν ἀναφέρομέν τινα ἐνταῦθα χάριν περιεργείας:

— Ἡμέραν τινὰ εἷς τῶν γειτόνων τοῦ Σι-Τζοχὰ, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὸ σχοινίον του διὰ νὰ στεγνώσῃ τὰ φορέματά του. — « Δὲν ἠμπορῶ νὰ σὲ τὸ δώσω, ἀπήντησεν ὁ Ἀραψ Ἀρλεκῖνος, διότι αὐτὴν τὴν ὥραν ἡ γυνή μου ἔχει ἁπλωμένον ἐπ' αὐτοῦ ἀλεῦρι. »

— Ὁ Σι-Τζοχὰ εἶχε φίλον τινὰ, ὅστις ἐκυριεύετο συνεχῶς ὑπὸ ἐπιληψίας καὶ ἐρρίπτετο εἰς τὸ ὕδωρ διὰ νὰ πνιγῇ, πλὴν πολλάκις οὗτος τὸν ἠλευθέρωσε. Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐπιστρέφων ἀπὸ τὸ τοιοῦτον φιλάνθρωπον ἔργον, ἐβιάσθη νὰ φέρῃ τὸ φορτίον του εἰς τὸν ἴδιόν του οἶκον, καὶ μετὰ τὰς δεούσας περιποιήσεις ἔθεσε τὸν φίλον του εἰς χωριστὸν δωμάτιον ὅπως ἡσυχάσῃ· οὗτος δὲ συνελθὼν, ἔλυσε τὸν κεφαλόδεσμόν του καὶ ἀπηγχονίσθη ἐκ τῆς ὀροφῆς. Οἱ γείτονες τοῦ Σι-Τζοχὰ τὸν ἐπέπληττον διατί ἀφῆκε τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον νὰ ἀποθάνῃ, ὕστερον ἀπὸ τόσων ἐτῶν περὶ αὐτοῦ φροντίδα. — « Αὐτὸς ἀποθαμένος! ἀπήντησεν ὁ ἀστεῖος· ἐξ ἐναντίας δὲν βλέπετε ὅτι ἐκρεμάσθη διὰ νὰ στεγνώσῃ; »

— Ἡμέραν τινὰ ἀδέξιός τις ποιητὴς, ἐνῷ ἔπινε μετ' αὐτοῦ θερμότατον καφφὲν, θέλων νὰ ἀστεϊσθῇ τῷ εἶπε: « Τὸ χαρνίμι, τὸ κατρανωμένον ἐκεῖνο νερὸν, τὸ ὁποῖον θὰ σὲ δώσουν νὰ πίῃς εἰς τὴν κόλασιν, θὰ ἦνε βεβαίως πολὺ θερμότερον τοῦ καφφὲ τούτου. » Ὁ Σι-Τζοχὰ ἀπεκρίθη: « Ἔχεις δίκαιον, ἀλλ' ἀρκεῖ εἰς ἐμὲ νὰ ἀναγινώσκω τοὺς στίχους σου, διὰ νὰ μὴ μὲ ἀποφανῇ ἡ θερμότης τοῦ χαρνίμ. »

— Ἄλλοτε, ἁπλώσας ὁ Σί-Τζοχὰ τὸ βουρνούζιόν του διὰ νὰ στεγνώσῃ, εἶδεν αὐτὸ πίπτον ἐκ τῆς πρώτης ὀροφῆς τοῦ οἴκου εἰς τὸν κῆπον, καὶ ἤρχησε νὰ κραυγάζῃ δυνατά· Ὅταν δὲ τὸν ἠρώτησαν τί ἔχει, « Συλλογίζομαι, ἀπεκρίθη μετὰ τρόμου, ὅτι ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ εὑρεθῶ καὶ ἐγὼ μέσα εἰς τὸ βουρνούζιόν μου, καὶ ἀλλοίμονον τί θὰ ἐπάθαινα τότε! »

— Ἐρωτηθεὶς ὁ Σί-Τζοχὰ μίαν ἡμέραν, διατί αὐτὸς ὤν, τόσον ἁπλοῦς, ἐκολάκευε τοὺς μεγάλους· « Ἐὰν ἐκεῖνος, ἀπεκρίθη, τοῦ ὁποίου ἔχεις ἀνάγκην ἱππεύῃ ἐπὶ ψωραλέου ὄνου, σὺ πρέπει νὰ τῷ εἴπῃς, πόσον ὡραῖον ἄλογον ἱππεύετε, Κύριε! »

— Ὁ αὐτός, ἀπαντήσας ποτὲ μηχανικὸν Ἄραβα, καταγινόμενον εἰς τὴν οἰκοδομὴν γεφύρας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σεβούσῃ, καὶ ἀποροῦντα πόθεν νὰ ἀρχήσῃ διὰ τὴν ὁρμὴν τοῦ ῥεύματος, παρέστησεν ἑαυτὸν, κατὰ τὴν συνήθειάν του, ὡς τὸν μόνον ἐπιτήδειον καὶ ἱκανὸν περὶ τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς γεφυροποιΐας. Εὐχαριστηθεὶς ὁ Ἄραψ ὡς συναντήσας τόσῳ πεφωτισμένον ἄνθρωπον, παρεκάλεσεν αὐτὸν πρῶτον νὰ συγγευματίσωσιν. Ὁ Σί-Τζοχὰ ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν ἄνευ ἐπαναλήψεως, καὶ ἔφαγεν ὡς τέσσαρες· ὅταν δὲ ἔφθασεν ἡ στιγμὴ νὰ ἀναπτύξῃ τὰ προτερήματά του, ἐπλησίασεν εἰς τὸν ποταμὸν μὲ ἦθος ἐμπείρου καὶ εἰδήμονος τεχνίτου, ἔκαμε προσποιητάς τινας καταμετρήσεις καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἄραβα. « Φίλε μου, τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἔχει πολὺ μῆκος, ἐνῷ αἱ δύο ὄχθαι ἐξ ἐναντίας εἶνε πολλὰ πλησίον ἀλλήλων. — Αἴ! καὶ τί μὲ τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ μηχανικός. — Σὲ συμβουλεύω λοιπὸν, ἂν θέλῃς νὰ ἐπιτύχῃς, νὰ κτίσῃς τὴν γέφυράν σου κατὰ μῆκος, διότι τὸ πλάτος δὲν ἔχει ἀνάγκην γεφύρας, καὶ ἠμπορεῖ νὰ τὸ διέλθῃ τις περιπατῶν. »

— Ὁ Σί-Τζοχὰ εἶχε φίλον ὀχληρόν τινα δερβίσην, ὅστις ποτὲ δὲν τὸν ἄφηνεν ἥσυχον, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος. Ὁσάκις παρετίθετο ἡ τράπεζα, πρῶτος αὐτόκλητος ἦτο ὁ δερβίσης, ὅστις παρεκάθητο ἀμέσως καὶ ἤρχιζε νὰ τρώγῃ, προφέρων τὰς λέξεις ταύτας: « Χού! ὁ Θεὸς εἶνε τροφοδότης τοῦ σύμπαντος, ἡ δὲ τράπεζα κοινὸν κτῆμα. » Ὁ Σί-Τζοχὰ ἐγίνετο ὀλοπόρφυρος διὰ τὴν ἀναίδειαν τοῦ δερβίσου, πλὴν καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως διὰ τὸ σέβας, ὅπερ χρεωστεῖται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνθρώπων τούτων ἰδίως. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ὁ Σί-Τζοχὰ ἦτο ὀλίγον παρωργισμένος, ἔφθασε τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ ὁ δερβίσης, καὶ κατὰ τὴν συνήθειάν του ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἐπιλέγων τὴν συνήθη ἐπῳδήν του: « Ἡ τράπεζα εἶνε κοινὸν κτῆμα! » Τότε ὁ Σί-Τζοχὰ, ἁρπάσας τὸν ἄρτον καὶ τὸ φαγητὸν, « Ἂν ἦνε ἡ τράπεζα, εἶπε, κοινὸν κτῆμα, ὁ ἄρτος ὅμως καὶ τὸ φαγητὸν εἶνε ἰδικά μου! » Καὶ οὕτω διὰ τοῦ μαθήματος τούτου ἀπέκοψε τὴν συνήθειαν τοῦ παρασίτου δερβίσου.

Β'.

Μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν κατορθωμάτων τοῦ Νάσρ-εδδῖν, σχολαστικοῦ τινὸς πτωχοῦ τῆς πόλεως Ἀκ-σεχὶρ, ἢ μᾶλλον προσώπου ὑποθετικοῦ, παριστῶντος τὸν τύπον τοῦ σκαιοῦ καὶ ἀστείου ἐνταὐτῷ ἀνθρώπου. Οἱ μῦθοι τοῦ Χότζα τούτου εἰσὶ γνωστοὶ εἰς πάντας τοὺς Ἀνατολικοὺς λαοὺς, καὶ πολλοὶ μάλιστα μετεφράσθησαν εἰς τὰς κυριωτέρας τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Θέλομεν ἀναφέρει ἐνταῦθα τινὰ τῶν ἀστείων τούτων, τῶν ἀποδιδομένων εἰς αὐτὸν, καίτοι λίαν γνωστῶν παρ' ἡμῖν:

— Ἡμέραν τινὰ, ἐνῷ ὁ Χότζας Νάσρ-εδδῖν ἀνέσυρεν ὕδωρ, ἐν ἐντὸς τοῦ φρέατος τὴν ἀνταύγειαν τῆς Σελήνης. « Ὕψιστε Θεέ! ἀνεβάησεν· ἡ Σελήνη ἔπεσεν εἰς τὸ πηγάδι! πρέπει νὰ τὴν ἐξάξωμεν ἀμέσως πρὶν σβύσῃ! » Καὶ δραμὼν εἰς τὴν οἰκίαν λαμβάνει σχοινίον καὶ ἁρπάγην, τὴν ὁποίαν ῥίπτει εἰς τὸ φρέαρ. Ἡ ἁρπάγη περιεπλέχθη εἰς ἕνα στύλον τοῦ φρέατος, ὁ δὲ Χότζας ἕλκει ὅλαις δυνάμεσιν. Αἴφνης κόπτεται τὸ σχοινίον, καὶ αὐτὸς πίπτει ὕπτιος· ἀναβλέψας δὲ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἰδὼν τὴν Σελήνην, « Δόξα τῷ Θεῷ! ἀνέκραξεν· ὑπέρεθα μὲν, πλὴν ἡ Σελήνη ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θέσιν της. »

— Ἄλλοτε, ἐνῷ ἡ ὥρα ἦτο προκεχωρημένη, ἦλθον τινὲς ἐκ τῶν γειτόνων τοῦ Χότζα, κρούοντες τὴν θύραν καὶ ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ νὰ τοῖς εἴπῃ ἂν ἡ σελήνη εἶχε τέσσαρας ἢ πέντε. — « Ὡραίας καλή! ἀποκρίνεται ὁ Χότζας ἐκ τῆς κλίνης του· οὔτε ἠγόρασα ποτὲ οὔτε ἐπώλησα σελήνην, διὰ νὰ γνωρίζω τὴν τιμήν της. »

— Ἠρώτησάν ποτε τὸν Νάσρ-εδδῖν, τί γίνεται ἡ παλαιὰ σελήνη ὅταν ἀνατέλλῃ νέα. — « Κομματιάζουσιν αὐτὴν, ἀπεκρίθη, καὶ κάμνουν ἀστέρας. »

— Εὑρισκομένου ποτὲ τοῦ Χότζα εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐπαίτης ἔκρουσε τὴν θύραν. — « Τί ἀγαπᾷς; ἠρώτησεν ὁ Χότζας ἀπὸ τοῦ παραθύρου. — Κατάβα καὶ ἔχω νὰ σὲ εἰπῶ, » ἀπήντησεν ὁ ἐπαίτης. Ὁ Χότζας κατέβη ἀμέσως, καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν τί ἐπεθύμει. « — Ἐλεημοσύνην! ἀπήντησεν ὁ πτωχός. — Πολὺ καλὰ, ἐπανέλαβεν ὁ Χότζας, ἀνάβα ἐπάνω. » Ὁ ἐπαίτης ἀνέβη, καὶ

τότε στραφεὶς πρὸς αὐτὸν ὁ Χότζας τῷ εἶπεν: « Ὁ Θεὸς νὰ σὲ ἐλεήσῃ. — Καὶ διατί δὲν μὲ τὸ ἔλεγες ὅταν ἤμην κάτω, ὦ Χότζα ἐφέντη; ἠρώτησεν ὁ ἐπαίτης. — Διατί σὺ πάλιν, ἀπήντησεν ὁ Νάσρ-εδδῖν, ἐνῷ ἤμην ἐπάνω μὲ ἐφώναζες νὰ καταβῶ κάτω; »

— Μίαν ἡμέραν ὁ Χότζας Νάστρ-εδδῖν ἐφέντης, φθάσας εἰς τὴν πόλιν Ἰκόνιον, εἰσέρχεται εἰς ἐργαστήριον χαλβατζῆ καὶ εἶπεν: « Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ! » ἤρχησε νὰ τρώγῃ χαλβᾶν. — « Λῒ σύ! τί κάμνεις αὐτοῦ; ἔκραξεν ὁ χαλβατζῆς, δίδων αὐτῷ ῥαβδισμούς. Ὁ δὲ Χότζας, λείχων τὰ δάκτυλα, ἀπήντησε: « Τί εὔμορφη πόλις αὐτὸ τὸ Ἰκόνιον, ὅπου ὁ χαλβᾶς τρώγεται μὲ τὸ ξύλον! »

— Ἡμέραν τινὰ ἡ γυνὴ τοῦ Χότζα, πλύνασα τὸ ἐπανωφόριον τοῦ συζύγου της, ἐκρέμασεν αὐτὸ εἰς τὸν κῆπον διὰ νὰ στεγνώσῃ. Ὁ Χότζας, ἐπειδὴ εἶχεν ἐξέλθει τῆς οἰκίας τὴν νύκτα, ἐπιστρέψας εἶδεν εἰς τὸν κῆπον ἄνθρωπον ἱστάμενον ὄρθιον μὲ τεταμένας χεῖρας· διὸ ὁρμῶν, ἔλαβε τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη του, καὶ σημαδεύσας διεπέρασε τὸ ἐπανωφόριόν του, μεθ' ὃ ἔκλεισε τὴν θύραν καὶ ὑπῆγε νὰ κοιμηθῇ. Τὸ πρωῒ ὅμως, ἰδὼν ὅτι ἔβρεξε τὸ βέλος κατὰ τοῦ ἰδίου του φορέματος, ἐκάθησε κατὰ γῆς καὶ ἤρχησε νὰ κραυγάζῃ: « Εὐχαριστῶ σοι, Θεέ μου! ἂν εὑρισκόμην μέσα εἰς αὐτὸ τὸ φόρεμα πρὸ πολλοῦ ἤθελον ἀποθάνει! »

— Ἦλθε ποτέ τις εἰς τοῦ Χότζα καὶ ἐζήτησε τὸν ὄνον του. « Δὲν εἶνε ἐδῶ, » τῷ εἶπεν ὁ Χότζας. Κατὰ τύχην ἤρχησε συγχρόνως νὰ ὀγκανίζῃ τὸ ζῷον. — « Διατί λέγεις, ὑπέλαβεν ὁ ξένος, ὅτι δὲν εἶνε ἐδῶ ὁ ὄνος, ἀφοῦ ὀγκανίζῃ μέσα; — Τί παράξενος ἄνθρωπος εἶσαι! ἀπήντησεν ὁ Χότζας· πιστεύεις τὸν γαΐδαρον, καὶ δὲν πιστεύεις ἐμὲ ὅπου ἔχω ἄσπρα γένεια; »

— Ὁ Νάσρ-εδδῖν Χότζας προήχθη ποτὲ εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Καδῆ (κριτοῦ). Μίαν ἡμέραν ἐπαρουσιάσθησαν εἰς αὐτὸν δύο ἄνθρωποι, ἐξ ὧν ὁ εἷς κατηγόρει τὸν ἄλλον ὅτι ἐδάγκασε τὸ ὠτίον του. — « Ὄχι, ἀπήντησεν ὁ ἐναγόμενος, ἐγὼ δὲν τὸ ἐδάγκασα, μόνος του τὸ ἐδάγκασεν. — Εἰς ὀλίγον νὰ ἐλθῆτε, τοῖς εἶπεν ὁ Χότζας, καὶ θὰ σᾶς δώσω ἀπόκρισιν. » Ἀποσυρθεὶς τότε εἰς ἰδιαίτερον δωμάτιον, ἔλαβε τὸ ὠτίον του καὶ ἔσυρεν αὐτὸ πρὸς τὸ στόμα του, θέλων νὰ δοκιμάσῃ ἂν ἠμπορῇ νὰ τὸ δαγκάσῃ· ἀλλ' ἐνῷ κατεγίνετο εἰς τὴν δοκιμὴν ταύτην, πίπτει ὕπτιος καὶ συντρίβει τὴν κεφαλήν του. Ἀμέσως τυλίξας αὐτὴν μὲ πανίον, ἐπανέρχεται εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ μετ' ὀλίγον παρουσιάζονται οἱ δύο ἀντίδικοι καὶ ἀνανεώνουσι τὴν δίκην των. « Αἴ! ἀπήντησεν ὁ Χότζας, τὸ ζήτημα τώρα δὲν εἶνε πῶς νὰ δαγκασθῇ κανεὶς μόνος του, ἀλλὰ πῶς νὰ πέσῃ καὶ νὰ σπάσῃ τὸ κεφάλι του. »

— Ἐνῷ ποτὲ ὁ Χότζας ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀπήντησε φίλους τινὰς, πρὸς τοὺς ὁποίους εἶπεν: « Ἀπόψε, φίλοι μου, ἔλθετε εἰς τὸν οἰκόν μου νὰ φάγωμεν μαζὶ τὸν τσορβᾶν (ζωμόν). » Ἐδέχθησαν οὗτοι, καὶ ἅμα ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν, τοὺς παρεκάλεσεν ὁ Χότζας νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὸ δωμάτιόν του· εἰσελθὼν δὲ αὐτὸς πρῶτος, εἶπεν εἰς τὴν γυναῖκά του: « Ἔφερα μερικοὺς ξένους· ψῆσε ὀλίγον τσορβᾶν. — Καλὲ αὐθέντα, ἀπήντησεν ἡ γυνή, μὲ τί νὰ ψήσωμεν τὸν τσορβᾶν; ἔχομεν εἰς τὸ σπῆτί μας λάδι καὶ βούτυρον; — Τότε λοιπὸν δός μοι τὴν γαβάθαν, » ὑπέλαβεν ὁ Χότζας. Καὶ λαβὼν αὐτὴν, τὴν ἐπαρουσίασεν εἰς τοὺς ξένους λέγων: « Νὰ μὲ συμπαθῆτε, ἄρχοντες· ἂν εἴχομεν εἰς τὴν οἰκίαν λάδι καὶ βούτυρον, ἤθελα σᾶς προσφέρει τσορβᾶν ἐντὸς αὐτῆς τῆς γαβάθας. »

— Ἡμέραν τινὰ ὁ Χότζας ἐδανείσθη λέβητα παρὰ τοῦ γείτονός του, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐπέστρεψε τὸν λέβητα τοῦτον εἰς τὸν ἰδιοκτήτην, θέσας ἐντὸς αὐτοῦ μικρὰν χύτραν. Ὁ γείτων, ἰδὼν μὲ ἀπορίαν του τὴν χύτραν, ἠρώτησε τὸν Χότζαν τί ἐσήμαινε τοῦτο. Ὁ Χότζας ἀπεκρίθη: « Τάχα δὲν βλέπεις ὅτι ὁ λέβης ἐγέννησε; » Μετὰ τὴν εὐχάριστον ταύτην εἴδησιν, ἐννοεῖται ὅτι ἡ χύτρα ἐγένετο δεκτή. Λαβὼν δὲ πάλιν ἀλλοτε ἀνάγκην τοῦ λέβητος, ἐζήτησεν αὐτὸν παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν τὸν ἐπώλησε. Μὴ βλέπων δὲ ὁ δανείσας τὸν λέβητά του ἐπιστρεφόμενον μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἡμερῶν, ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Χότζα καὶ ζητεῖ παρ' αὐτοῦ τὸν λέβητα. — « Ζωὴ σὲ λόγου σου, φίλε μου! τῷ ἀπαντᾷ ὁ Χότζας· ὁ λέβης σου ἀπέθανε. — Καὶ γίνεται νὰ ἀποθάνῃ λέβης; ἀνέκραξε πλήρης ὀργῆς ὁ γείτων. — Ὅτε ἐγέννησε τὸ ἐπίστευσες, καὶ τώρα δὲν πιστεύεις ὅτι ἀπέθανε; Κάθε τι, τὸ ὁποῖον γεννᾷ, φυσικῷ τῷ λόγῳ καὶ θὰ ἀποθάνῃ μίαν ἡμέραν. »

Γ'.

Ὁ δὲ οὐχ ἧττον παροιμιώδης γενόμενος Μουσταφᾶς, εἰς ὃν ἀπεδόθη ὡς ἐπίθετον τὸ ὄνομα μπεκρῆς (μέθυσος), διότι σπανίως εὑρίσκετο νήφων, λέγεται ὅτι ἤκμασεν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σουλτὰν Μουρὰτ. Καὶ μικρὸν μάλιστα μαυσωλεῖον αὐτοῦ δείκνυται σήμερον ἀπέναντι τῆς πύλης Ζιντὰν Καπουσί (*), εἰς ὃ μετὰ μεγίστης

(*) Τὴν ὀνομασίαν ταύτην ἔλαβεν ἡ πύλη αὕτη, τετάρτη ἀπὸ

εὐλαβείας προσέρχεται ὁ Ὀθωμανικὸς λαὸς, καὶ ὅπου καίουσιν ἀδιακόπως λαμπάδες. Καὶ τὰ καταρθώματα τοῦ ἐξαγιασθέντος τούτου ἥρωος εἰσὶν οὐκ ὀλίγα, ἐξ ὧν ἐπιτραπήτω ὅπως ἀναφέρωμέν τινα τὰ κυριώτερα:

— Ἐνῶ μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ Σουλτάνος διήρχετο ἄγνωστος τὰς ὁδοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀκούει τὸν εἰρημένον μέθυσον ἐκθέτοντα τὰ βασιλικὰ παλάτια εἰς πλειστηριασμόν. Ἔκπληκτος ὁ βασιλεὺς, διατάττει νὰ συλλάβωσι τὸν Μπεκρῆ-Μουσταφᾶν καὶ νὰ τὸν φυλακίσωσι. Τίς οἶδε ὁποία τιμωρία περιέμενε τὸν μέθυσον τὴν ἐπαύριον, ἂν δὲν εἶχεν ἀρκετὴν παρουσίαν πνεύματος ὥστε νὰ τὴν ἀποφύγῃ. Παρουσιασθεὶς ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου καὶ ἐρωτηθεὶς διὰ τὸ χθεσινόν του κίνημα, ἐξήγαγε τοῦ κόλπου του μετὰ πάσης ἀταραξίας φιάλην πλήρη οἰνοπνεύματος καὶ ποτήριον· ἀποτανθεὶς δὲ μετὰ τοῦ μεγαλητέρου στωϊκισμοῦ, « Μεγαλειότατε, εἶπε, δεικνύων αὐτὰ, ἰδοὺ ὁ πωλητὴς ἰδοὺ καὶ ὁ ἀγοραστής· ὁ δοῦλός σας δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ ἁπλοῦς μεσίτης, ἐπεμβὰς διὰ νὰ τοὺς συμβιβάσῃ. » Ἡ ἑτοιμότης αὕτη ἀπέτρεψε τὴν ἑτοίμην ὅπως ἐκραγῇ κατὰ τῆς κεφαλῆς του θύελλαν.

Ἀλλ' ὁ Σουλτάνος ἔκτοτε ἐζήτει ἀφορμὴν ὅπως τῷ δώσῃ ἓν μάθημα, καὶ διὰ νὰ τὸν ἀποτρέψῃ τῆς κακῆς ἕξεώς του. Μετά τινας δὲ ἡμέρας, διαβαίνων πάλιν ἄγνωστος τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, διῆλθεν ἐνώπιον καπηλείου τινὸς, ὅπου προσείλκυσε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἡ θέα μεθυσμένου ἀνθρώπου, δημηγοροῦντος μεγαλοφώνως κατὰ τῶν καταχρήσεων τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν γινομένων καταπιέσεων τοῦ λαοῦ. « Ταῦτα πάντα, ἐκραύγαζε, προέρχονται ἐκ τῆς ἀνικανότητος τῶν ὑπουργῶν· ἂν ὁ Σουλτάνος μὲ ἔκαμνε Μέγαν Βεζίρην, ἤθελον διορθώσει καὶ φέρει εἰς εὐδαιμονίαν τὸ Κράτος ἐν διαστήματι τριῶν μόνον ἡμερῶν! »

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σουλτάνος καὶ ἀναγνωρίσας τὸν Μουσταφᾶν, διέταξε τοὺς μακρόθεν περιπολοῦντας αὐτὸν ὑπασπιστάς του νὰ συλλάβωσιν ἀμέσως καὶ νὰ φέρωσι τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ἡ διαταγὴ τοῦ ἡγεμόνος ἐξετελέσθη παραχρῆμα, καὶ ὁ Μουσταφᾶς, ἀναίσθητος ἐκ τοῦ οἴνου καὶ βυθισμένος εἰς ὕπνον βαρύν, ἐφέρθη ἐντὸς λαμπροῦ θαλάμου τῶν ἀνακτόρων, καὶ ἀπετέθη ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς κλίνης τοῦ μεγάλου Βεζίρου. Ὁ μέθυσος, ἐξυπνίσας τὸ πρωΐ καὶ νομίζων ὅτι εὑρίσκεται εἰσέτι ἐντὸς τοῦ καπηλείου, προσεκάλεσε τὸν κάπηλον νὰ φέρῃ πρὸς αὐτὸν οἶνον· ἀλλ' αἴφνης βλέπει παρουσιασθέντας ἐνώπιον αὐτοῦ πολυτελῶς ἐνδεδυμένους ὑπηρέτας τῆς αὐλῆς, ζητοῦντας τὰς διαταγάς του ὡς μεγάλου Βεζίρου.

Ὁ Μουσταφᾶς ἤρχησε νὰ τρίβῃ τοὺς ὀφθαλμούς, νομίζων ὅτι ὀνειρεύεται· ἀλλὰ βλέπων τὴν διάρκειαν τῆς καταστάσεως αὐτοῦ, ἠρώτησε τοὺς αὐλικοὺς ποῦ εὑρίσκεται· οὗτοι δὲ ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτὸν, ὅτι ὁ Σουλτάνος ηὐδόκησε νὰ προχειρίσῃ αὐτὸν μέγαν Βεζίρην διὰ νὰ τακτοποιήσῃ τὸ Κράτος. « Πολὺ καλὰ, ἀπήντησεν ὁ μέθυσος ἐναβρυνόμενος, ἑτοιμάσατε ἀμέσως τὴν Βεζιρικήν μου συνοδίαν διὰ νὰ περιέλθω τὴν πόλιν! »

Ὁ νέος Βεζίρης ἐξῆλθε μετὰ τῆς συνήθους πομπῆς, καὶ διευθυνθεὶς πρὸς τὸ μέρος ὅπου εὑρίσκετο ἡ ἰδιόκτητος αὐτοῦ οἰκία, ἠρώτησε τοὺς περιεστῶτας εἰς τίνα ἀνῆκεν ἡ πενιχρὰ ἐκείνη οἰκία. « Εἰς δυστυχῆ τινὰ παλαιὸν ἀγωνιστήν, ἀπεκρίθησαν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ, ὅστις, καταναλώσας ὅλην του τὴν περιουσίαν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου καλοῦ, ἀλλὰ μὴ λαβὼν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως οὐδεμίαν ἀμοιβὴν διὰ τὰς λαμπρὰς αὐτοῦ ἐκδουλεύσεις, ἀνελήφθη ἀπὸ χθὲς, γενόμενος ὡς φαίνεται θῦμα τῆς ἀπελπισίας του, καὶ ἀφήσας εἰς τὴν ἐσχάτην πενίαν πολυάριθμον οἰκογένειαν. »

Ὁ Μέγας Βεζίρης ἐψήφισεν ἀμέσως τοὺς μὲν δύο υἱοὺς τοῦ ἐνδόξου τούτου πατριώτου (οἵτινες ἦσαν τὰ ἴδια αὐτοῦ τέκνα) ἡγεμόνας τῆς Μολδαυΐας καὶ Βλαχίας, τὰς δὲ τρεῖς αὐτοῦ θυγατέρας διέταξεν ὅπως νυμφεύσωσιν αὐθημερὸν μετὰ τῶν πλουσιωτέρων μεγιστάνων τοῦ Κράτους. Ἐπρόσταξε δὲ ὥστε διακόσιοι ἐργάται νὰ ἐνασχοληθῶσιν ἀμέσως εἰς τὸ νὰ κατεδαφίσωσι τὴν πενιχρὰν οἰκίαν τοῦ καλοῦ ἐκείνου πατριώτου, καὶ νὰ ἀνεγείρωσιν ἀντ' αὐτῆς μεγαλοπρεπῆ οἶκον πρὸς περίθαλψιν τῆς ἀναξιοπαθούσης συζύγου αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα διατάξας, ἐπέστρεψεν εἰς τὰ πλούσια αὐτοῦ ἀνάκτορα.

Τὴν ἐπαύριον διέταξε πάλιν νὰ ἑτοιμασθῇ ἡ λαμπρὰ αὐτοῦ συνοδία, καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππου διέβη ἐνώπιον τοῦ ἐργαστηρίου ἀρτοποιοῦ τινὸς θανασίμου ἐχθροῦ του, ὅστις τὸν ἀνησύχει πάντοτε ζητῶν τὰ χρήματά του, καὶ οὐ μόνον ἀρνούμενος αὐτῷ ἄρτον, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἐνάξας αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον· τοῦτον διέταξε νὰ καρφώσωσιν ἀμέσως ἀπὸ τοῦ ὠτίου. Ἐκεῖθεν ἐβάδισε πρὸς τὴν φέρουσαν εἰς τὸ φίλον του καπηλεῖον ὁδὸν, καὶ κράξας τὸν κάπηλον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐχρεώστει περίπου δύο ἐτῶν οἶνον, διέταξε

τοῦ Βυζαντίου κατὰ τῶν Κιράτων κόλπον, ἀπὸ τῶν πλησίον αὐτῆς τὸ πάλαι κειμένων Πύργων, ἔνθα φέροντες ἐφυλάκιζον οἱ δανεισταὶ τοὺς ὀφειλέτας των.

νὰ δοθῶσιν εἰς αὐτὸν χίλια φλωρία ἐκ τοῦ βασιλικοῦ ταμείου. Ταῦτα δὲ πράξας, διῆλθε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας ἐπιθεωρῶν τοὺς εἰς τὴν ἀνακαίνισιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ οἰκίας ἐργαζομένους κτίστας, ἀπειλῶν ὅτι θέλει βίψει εἰς τὰ δεσμὰ πάντα μὴ ἐργαζόμενον μετὰ προσοχῆς καὶ προθυμίας.

Τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν, ἅμα ἐγερθεὶς τοῦ ὕπνου, προσεκάλεσε παρ' αὐτῷ τοὺς ἀρίστους ἀρχιτέκτονας καὶ τοὺς κηπουροὺς τῆς πόλεως, καὶ ἐνησχολήθη μετ' αὐτῶν εἰς τὸ σχεδίασμα νέων ἀνακτόρων, τὰ ὁποῖα ἐμελέτα νὰ κτίσῃ κατὰ τὸ παράλιον τοῦ Βοσπόρου, καὶ τῶν ὡραίων κήπων, τοὺς ὁποίους ἤθελε νὰ φυτεύσῃ. Ἀφοῦ δὲ οὗτοι λαβόντες τὰς διαταγὰς τοῦ Μεγάλου Βεζίρου ἀνεχώρησαν, οἱ αὐλικοὶ παρουσιασθέντες ἠρώτησαν αὐτὸν ἐὰν ἐπεθύμει νὰ ἐξέλθῃ μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ διὰ νὰ τακτοποιήσῃ τὸ Κράτος. « Ὄχι, ἀπήντησεν ὁ Μέγας Βεζύρης, τὰ πάντα ἔβαλα εἰς τάξιν· καὶ ἐπειδὴ τίποτε δὲν μᾶς μένει πλέον, ἑτοιμάσατε λαμπρὰν τράπεζαν ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων φαγητῶν καὶ τῶν περιφημοτέρων ποτῶν διὰ νὰ εὐθυμήσωμεν. »

Καὶ ὁ μὲν μέγας Βεζίρης, μεθυσθεὶς κατὰ τὴν παλαιὰν αὐτοῦ συνήθειαν, ἔπεσεν ἀναίσθητος ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ· Ὁ δὲ Σουλτάνος διέταξε νὰ ἐκδύσωσιν αὐτὸν τὰ λαμπρὰ φορέματα, καὶ ἐνδύσαντες τὰ πεπαλαιωμένα ῥάκη, τὰ ὁποῖα πρότερον ἐφόρει, νὰ τὸν μετακομίσωσιν εἰς τὸ καπηλεῖον, ἔνδον τοῦ ὁποίου εἶδεν αὐτὸν ὁμηγοροῦντα.

Τὴν ἐπαύριον, ἐξυπνήσας ὁ Μπεκρὴ-Μουσταφᾶς καὶ ἰδὼν τὰ χρυσᾶ ὄνειρα αὐτοῦ διαλυθέντα καὶ τὴν οἰκτρὰν πραγματικότητα, ἥτις διεδέχθη τὴν τριήμερον βασιλείαν του, ἀνελογίσθη ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἓν καλὸν μάθημα ἐκ μέρους τοῦ Σουλτάνου, καὶ πλήρης ἀθυμίας ἠρκέσθη νὰ ἀνακράξῃ: « Ὁ Μουσταφᾶς εἰς τὸ καπηλεῖον ἐγεννήθη, εἰς τὸ καπηλεῖον καὶ θὰ ἀποθάνῃ! »

Καὶ ἤρχησε πάλιν νὰ πίνῃ, καὶ ἔπιε μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Ῥ.

Ο ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ.

ΔΙΑΤΙ θέλομεν νὰ παριστάνωμεν πάντοτε τὸν Χρόνον ὡς γέροντα ῥυπαρόν, κρατοῦντα εἰς τὰς ξηρὰς καὶ κατεσκληκυίας χεῖράς του τὸ ὀρέπανον τῆς καταστροφῆς;

Ὁ γέρων οὗτος, ὅστις φονεύει, δίδει ἐπίσης ὠήν· καταβάλλει, πλὴν καὶ ἀνορθοῖ· στειρεύει τὰς πηγὰς τῆς ζωῆς, ἀλλὰ τὰς κάμνει νὰ ῥέωσι καθημερινῶς ἀφθονώτεραι καὶ δροσερώτεραι. Πλησίον τοῦ ῥόδου, τὸ ὁποῖον μαραίνεται καὶ φυλλορροεῖ, δὲν βλέπετε ἀναπτυσσόμενον τὸν κάλυκα;

Ὦ Χρόνε! στέφω τὴν κεφαλήν σου μὲ ἄνθη καὶ σὲ κατακοσμῶ μὲ ἔρωτα, διότι ἀναγινώσκω εἰς τὸν ὀφθαλμόν σου τὸ πῦρ τῆς νεότητος, τὸ ἀπόκρυφον καὶ μυστηριῶδες· διότι τὸ ἀληθές σου ὄνομα εἶνε τὸ μ έ λ λ ο ν! Μέλλον, πάντοτε νέον, παντοτε ὡραῖον· μέλλον, τὸ ὁποῖον ἐμφανίζεται ἀείποτε εἰς ἡμᾶς διὰ μέσου λαμπροῦ πέπλου!

Πλὴν φεῦ! καὶ αἱ ἀπάται; δυνάμεθα νὰ τὰς λησμονήσωμεν; Ὁ Χρόνος δὲν ἀπογυμνώνει τὰς ἀπεριορίστους ἐκείνας ἐλπίδας, τὰς ἀκτινοβόλους καὶ εὐπίστους εἰς τὴν ἐκπλήρωσίν των; Ἡ ψυχὴ φθείρεται ὑπὸ τὸ διαρκὲς τοῦτο δέλεαρ τῶν ἀπατηλῶν ἐλπίδων, καὶ αἱ πλάναι πετῶσιν ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ἀφίνουσαι εἰς τὴν καρδίαν τὸ κενὸν καὶ τὴν θλῖψιν. Ἡ νεότης τελευτᾷ, τὸ δὲ γῆρας διαδέχεται αὐτὴν ἀμέσως μετὰ τῆς πενθίμου συνοδίας του. . . . Καὶ τί μένει πλέον τότε; Ὅταν τὸ πράσινον φύλλωμα ξηρανθὲν χυθῇ, τί βλέπετε; — ξηρὸν δένδρον.

Ἀλλ' ὄχι, ἡ ψυχὴ δὲν ἀπόλλυται! Ὄχι! δι' αὐτὴν τὸ μέλλον εἶνε ὡραιότερον παρὰ πάντα τὰ ὀνειροπολήματα, λαμπρότερον παρὰ ὁ ἥλιος τῆς φαντασίας της, μᾶλλον ἀπεριόριστον ἢ οἱ διακαέστεροι αὐτῆς πόθοι. Καὶ ὁπότε τὸ σῶμα, καταβεβλημμένον καὶ ἀπηυδηκός, κλίνῃ πρὸς τὴν γῆν, ἥτις μέλλει νὰ τὸ καταπίῃ, τότε μᾶλλον ἡ ψυχὴ εἶνε πλησίον τοῦ νὰ ἀνυψωθῇ καὶ ἀνανεωθῇ. Τὸ χονδροειδέστατον τοῦτο περικάλυμμα τὴν θορυβεῖ, τὴν βαρύνει καὶ ἐνίοτε τὴν ἀποπλανᾷ· ἀλλ' ὅταν, ἐκλελυμένον ὑπὸ τῆς λύπης, λησμονεῖ τὴν ἐδῶ ζωὴν καὶ κοιμᾶται ἐν τῇ ἐσχάτῃ κλίνῃ του, φωνή τις ἀκούεται πάραυτα λέγουσα πρὸς τὴν ψυχήν: « Ἐλθέ! ζῆθι! »

Καὶ ἡ ψυχὴ ἀναγνωρίζει τὴν φωνὴν ταύτην, διορᾷ τὴν πατρίδα της καὶ ἐξυπνᾷ· αἰσθάνεται πλέον ἑαυτὴν ἰσχυρὰν ὅπως λύσῃ τὰ συνέχοντα αὐτὴν δεσμὰ πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνες, καὶ ῥίπτεται εἰς οὐρανίους σφαίρας, ἀφίνουσα τὸ θνητὸν λείψανον, τὸ ὁποῖον τὴν ἐβάρυνε τοσοῦτον καιρόν.

Διότι ἡ ψυχὴ εἶνε ἀθάνατος, καὶ ἀποδοθεῖσα ἅπαξ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς διανοίας, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀληθὴς αὐτῆς ζωή, ἡ μόνη ζωή, ἀπέρχεται διατρέχουσα ἀγνώστους καὶ εὐδαίμονας χώρας.

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ. — Ἠθικολόγος τις διαιρεῖ τοὺς ἀναγνώστας εἰς τέσσαρας κλάσεις: Καὶ τοὺς μὲν πρώτης κλάσεως παρομοιάζει πρὸς τὴν ἄμμον τῶν ἀμμοχρονομέτρων, ἥτις χύνεται ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην φιάλην, χωρὶς νὰ ἀφίνῃ οὐδὲ ἴχνος ὄπισθεν αὐτῆς. Τοὺς δὲ τῆς δευτέρας, πρὸς σπόγγον ἐμφορούμενον ὑφ' οἱουδήποτε ῥευστοῦ, καὶ ἀποδίδοντα τὸ αὐτὸ μετά τινος πάντοτε ἀκαθαρσίας. Τοὺς δὲ τῆς τρίτης, πρὸς ὑλιστήριον, ἐξ οὗ διαῤῥέει μὲν πᾶν τὸ καθαρὸν, μένει δὲ ἐν αὐτῷ τὸ ἄχρηστον καὶ ἡ ὑποστάθμη. Καὶ τοὺς τῆς τετάρτης, πρὸς τοὺς τῆς Γολκόνδης μεταλλευτὰς τῶν ἀδαμάντων, οἵτινες, ἀπορρίπτοντες τὰ κοινὰ καὶ μηδεμιᾶς τιμῆς ἄξια πετράδια, διατηροῦσι μόνα τὰ καθαρὰ καὶ πολύτιμα.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΕΝΕΡΓΟΥΣΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ. — Ὁ μῦθος λέγει ὅτι ὁ Ὀρφεὺς διὰ τῆς μουσικῆς του κατόρθωσε νὰ ἡμερώσῃ τὰ ἄγρια θηρία καὶ τὰς πέτρας. Ὅσον ἀπίστευτον καὶ ἂν φαίνεται τὸ πρᾶγμα, δικαιούμεθα ὅμως νὰ τῷ ἀποδώσωμεν ἀλληγορικὴν σημασίαν, βλέποντες αὐτὸ ἐπαληθευόμενον τὴν σήμερον· διότι ποῖα ἄλλα τρομερώτερα καὶ ἀνημερώτερα θηρία ὑπάρχουσιν εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τὸν γλίσχρον τοκογλύφον, καὶ ποῖαι πέτραι σκληρότεραι τῆς λιθίνης καρδίας τῶν σκληρῶν δανειστῶν καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν; Καὶ ὅμως ἰδοὺ ἡ μουσικὴ θαυμασίως ἐπενεργοῦσα καὶ εἰς αὐτούς, εἰς αὐτούς, λέγω, τοὺς ὁποίους οὔτε τὰ δάκρυα τῶν καταστραφεισῶν ὑπὸ τῆς αἰσχροκερδείας τῶν οἰκογενειῶν δύνανται νὰ μαλάξωσιν, οὔτε οἱ κλαυθμοὶ καὶ αἱ παρακλήσεις τῶν πτωχῶν ἰσχύουν νὰ τοὺς πείσωσιν.

Ὁ Πάλμας, ἄριστος Νεαπολιτανὸς μουσικὸς, κατελήφθη ποτὲ εἰς τὸν οἰκόν του ὑπό τινος τῶν δανειστῶν του, ὅστις ἤθελε καὶ καλὰ νὰ τὸν φυλακίσῃ. Καὶ ἦτο δεινὸν καὶ σπαραξικάρδιον τὸ θέαμα, νὰ βλέπῃ τις τὴν δυστυχῆ οἰκογένειαν τοῦ πτωχοῦ μουσικοῦ καὶ τὰ μικρά του τέκνα γονατίζοντα πρὸ τοῦ ἀκάμπτου δανειστοῦ, καὶ προσπαθοῦντα νὰ μεσιτεύσωσι παρ' αὐτῷ. Ὁ μουσικὸς, εἰς ὅλον ἐκεῖνον τὸν χειμαῤῥοῦν τῶν ὕβρεων καὶ τῶν βαναύσων ἐπιπλήξεων τοῦ ἀγρίου ἐκείνου καὶ ἀδυσωπήτου ἀνθρώπου, ἀποφασίζει νὰ ἀποκριθῇ διὰ τῆς μελῳδίας· λαμβάνει λοιπὸν τὸ ὄργανον εἰς χεῖρας, μέλπει ἡδύτατόν τινα καὶ συγκινητικὸν ᾆσμα, συνοδεύων αὐτὸν διὰ τῆς ὡραίας φωνῆς του, καὶ κατορθώνει νὰ μαλάξῃ τοσοῦτῳ τὸν σκληροκάρδιον ἐκεῖνον ἄνθρωπον, ὥστε ὄχι μόνον τὰ ὀφειλόμενα ἐλησμονήθησαν, ἀλλὰ καὶ ποσόν τι νέον οἰκειοθελῶς ἐδάνεισεν εἰς αὐτὸν διὰ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας του.

ΜΟΝΟΜΑΝΙΑ. — Ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων παρέχει καθημερινῶς καταπληκτικὰ τῳόντι παραδείγματα μονομανίας. Ὡς ἓν τούτων ἔστω καὶ τὸ ἑξῆς:

Ἔζη πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ βαθύπλουτός τις γέρων ἔμπορος, περιουσίας δέκα ἑκατομμυρίων λιβρῶν στερλινῶν, ὅστις τοσοῦτον ἀπεμωράνθη καὶ κατήντησε μονομανὴς περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, ὥστε ἐνόμιζεν ὅτι εἶνε πτωχότατος, καὶ παρεπονεῖτο καθημερινῶς εἰς τοὺς φίλους του ὅτι εὑρίσκετο εἰς ἄκραν πενίαν, καὶ ἠπόρει πῶς νὰ πορισθῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Τὴν μωρὰν ταύτην μονομανίαν του μὴ δυνάμενοι ἄλλως νὰ θεραπεύσωσιν οἱ περὶ αὐτὸν, τὸν παρεκίνησαν νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀγροκηπίου του, δίδοντες εἰς αὐτὸν καθ' ἡμέραν ἓν σελίνιον ὡς μισθὸν τῆς ἐργασίας του. Ἡ ἀμοιβὴ αὕτη τὸν εὐχαρίστει μεγάλως, διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔλεγεν ὅτι ἠδύνατο νὰ προμηθευθῇ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον. Ἐξηκολούθησε δὲ ἐργαζόμενος οὕτω μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΟΦΩΝ ΑΝΔΡΩΝ. — Ἔλεγέ τις πρὸς τὸν φιλόσοφον Μενέδημον: « Εἶνε μέγα ἀγαθὸν νὰ ἔχῃ τις ὅ,τι ἐπιθυμεῖ. — Μεγαλήτερον ὅμως εἶνε, ἀπεκρίθη ὁ σοφὸς, νὰ μὴν ἐπιθυμῇ παρ' ὅ,τι ἔχει. »

Σααδῆς, ὁ μέγας ποιητὴς καὶ ἠθικολόγος τῆς Περσίας, παρατηρούμενός ποτε διατί δὲν ὑπῆγαινεν εἰς ἐπίσκεψιν ἑνὸς ἐκ τῶν φίλων του, ὅστις κατέστη λίαν ἰσχυρὸς, ἀπεκρίθη: « Ὁ κόσμος τρέχει πρὸς αὐτὸν ὄχι δι' ἄλλο τι, παρὰ διὰ τὸν βαθμόν του· ἐγὼ ὅμως περιμένω νὰ ὑπάγω ὅταν θὰ τὸν χάσῃ, καὶ πιστεύω νὰ ἦμαι ὁ μόνος ἐπισκεπτόμενος αὐτόν. »

Τὰς παραφορὰς τῆς ἀποκρέω βλέπων ψυχρός τις καὶ ἐγκρατὴς Δημόκριτος, ἔλεγεν: « Αἱ ἀποκρέω εἰσὶ τὸ ναυάγιον τῶν ἀθώων, ὁ χρυσοῦς αἰὼν τῶν φιλαρέσκων γυναικῶν, ἡ φθίσις τοῦ βαλαντίου, ἡ καταστροφὴ τῆς ὑγείας, ὁ λυμεὼν τῶν νέων καὶ ὁ τάφος τῶν γερόντων. »

Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' ἠρώτησέ ποτε τὸν ποιητὴν Βουαλὼ, διατί ἐσυνείθιζε νὰ ἐνδύεται μὲ τόσον βαρέα φορέματα. — « Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν οὗτος, ἤκουσα νὰ λέγουν πάντοτε, ὅτι ἡ ζέστη εἶνε φίλος ὀχληρὸς καὶ πρόξενος ἀνησυχίας, ἀλλ' ὅμως τὸ ψῦχος εἶνε ἐχθρὸς πρόξενος θανάτου. »

ΜΕΘΥΣΟΣ ΚΑΙ Η ΓΥΝΗ ΤΟΥ.

Ένας δπαδὸς τοῦ Βάκχου, ἢ καὶ φίλος, δὲν πειράζει,
(εἶνε ὅμοιον τὸ πρᾶγμα καὶ διόλου δὲν ἀλλάζει·)
τὴν ὑγείαν του χαλνοῦσε καὶ τὸν νοῦν καὶ τὸ πουγγί του·
(δὲν βαστᾷ πολὺ τὸ ἔχειν τοῦ μεθύσου κ' ἡ ζωή του.)

Τὸ λοιπὸν αὐτὸν μιᾷ 'μέρα, ἐνῷ τόσον εἶχε πίει
ὥστε εἶχε 'ς τὴν βαρέλλαν τὰς αἰσθήσεις του ἀφήσει,
ἡ γυναῖκά του τὸν παίρνει 'ς ἕνα τάφον καὶ τὸν κλείει·
τὸν ἀφῆκεν ἐκεῖ μέσα ἥσυχα νὰ ξεμεθύσῃ.

'Σὰν ἐξύπνησε καὶ εἶδεν ὅτι ἦν σαβανωμένος,
« Ὦ! μὲ ἅρπαξεν ἡ μοῖρα,
εἶπ' ἀκόμα ζαλισμένος,
κ' ἡ γυνή μου εἶνε χῆρα! »

Αὐτὴ δέ, ἥτις πλησίον εἰς τὸ μνῆμα εἶχε μένει,
καὶ ὡς λεύκανον τοῦ Ἅδου ἦτο μαῦρα φορεμένη,
μὲ φωνὴν πεποιημένην τὸν ἠρώτησε τί θέλει·
ὁ ζωντονεκρος τῆς λέγει· « Ποῖος εἶσαι; τί σὲ μέλει;

— " Εἶμ' ὁ μάγειρος, τοῦ εἶπε, κι' ὁ κελλάρης τῶν δαιμόνων,
" καὶ τὸ φαγητὸν μοιράζω 'ς ὅλων τῶν νεκρῶν τὰ πλήθη.
— " Ὦ! αὐτὸς τῆς ἀπεκρίθη,
" ἐγὼ δὲν πεινῶ ψυχή μου, κράσι μαῦρον δός μου μόνον! "

Φίλοι παῖδες, ὅταν ἕναν κακὴ ἔξις κυριεύσῃ,
ἐντροπὴ ἀλλ' οὐδὲ φόβος δὲν 'μπορεῖ νὰ τὸν γλυτρεύσῃ.

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Εὑρισκόμενος ἡμέραν τινὰ ὁ Βολταῖρος παρὰ τῇ Κυρίᾳ Δὲ Σατελαί, ἔπαιζε μὲ μικρόν τι παιδίον, τὸ ὁποῖον ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ἤρχησεν ἀστειζόμενος δῆθεν νὰ δίδῃ αὐτῷ νουθεσίας ἐν παιδιᾷ. « Μικρέ μου φίλε, τῷ ἔλεγε, διὰ νὰ ἐπιτύχῃς μετὰ τῶν ἀνθρώπων, πρέπει νὰ ἔχῃς ὑπὲρ σοῦ τὰς γυναῖκας· διὰ νὰ ἔχῃς δὲ τὰς γυναῖκας ὑπὲρ σοῦ, πρέπει νὰ τὰς γνωρίσῃς, καὶ τότε θὰ μάθῃς ὅτι ὅλαι αἱ γυναῖκες εἶνε πανουργόταται, ψευτοθῆκαι καί. . . — Πῶς ὅλαι αἱ γυναῖκες! ἀνέκραξεν ἡ Κυρία Σατελαὶ πλήρης ὀργῆς· τί λέγετε, Κύριε; — Κυρία, ἀπεκρίθη ἀταράχως ὁ Βολταῖρος, δὲν πρέπει νὰ ἀπατῶμεν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ψευδόμενοι. »

Ὁ Στρατάρχης Βασσομπιέρος ἀπεστάλη πολλάκις εἰς ἐκτάκτους πρεσβείας. Ἡμέραν τινὰ διηγεῖτο εἰς τὸν Ἐρρῖκον Δ' ὅτι εἰσῆλθεν εἰς Μαδρίτην καθήμενος ἐπὶ ὡραίου πωλαρίου, ὅπερ τῷ ἀπεστάλη ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως. « Ὦ! τί ὡραῖον τῳόντι θέαμα, ἔκραξεν ὁ βασιλεὺς γελῶν, νὰ βλέπῃ τις ὄνον καθήμενον ἐπὶ πωλαρίου! — Καὶ μάλιστα νὰ ἀντιπροσωπεύῃ τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα! » ἐπρόσθεσεν ὁ τολμηρὸς στρατιώτης.

Μετὰ τὴν ἧτταν τοῦ Σουβαρὼφ ἐν Ἑλβετίᾳ, ἀξιωματικός τις ὡμίλει πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Πρωσίας περὶ τῆς πομπώδους προκηρύξεως, τὴν ὁποίαν ὁ στρατηγὸς οὗτος ἀπηύθυνεν εἰς τοὺς στρατιώτας του. Ὁ Βασιλεὺς ἀπήντησεν: « Ὁ Σουβαρὼφ ὁμοιάζει μὲ τύμπανον· τότε μόνον κάμνει θόρυβον, ὅταν τὸ κτυποῦν. »

Ὁ περίφημος Ἀμερικανὸς στρατηγὸς Βάσιγκτων δὲν ἠγάπα ποσῶς τὸν Δοῦκα τῆς Μαλβορούγης, τὸν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ἀγγλίας προτιμηθέντα τοῦτον ἀντίπαλόν του, ὅστις ὅμως κατηγορεῖτο ὡς καθ' ὑπερβολὴν φίλος τοῦ χρυσίου. Ἠτυχός τις μίαν ἡμέραν, ἐκλαβὼν αὐτὸν ὡς τὸν Λόρδον τῆς Μαρβορούγης, τὸν ἐζήτησεν ἐλεημοσύνην, ἀπακαλῶν αὐτὸν μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο. — « Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ Λόρδος τῆς Μαρβορούγης, εἶπε πειραχθεὶς ὁ Βάσιγκτων, καὶ ἀπόδειξις τούτου εἶνε ὅτι σὲ δίδω μίαν γυνέαν! »

Ὑπηρέτης τις ἠρώτησε τὸν κύριόν του, διατί καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἤλειφε τὴν κεφαλήν του μὲ πομάδαν. — « Διὰ νὰ φυλάξω τὰ μαλλία μου, τὰ ὁποῖα ἤρχησαν νὰ πίπτουν, » ἀπεκρίθη ὁ κύριος. Τὴν ἐπιοῦσαν τὸ περιέχον τὴν πομάδαν ἀγγεῖον ἐγένετο ἄφαντον ἐκ τοῦ κομμωτηρίου τοῦ κυρίου, ὅστις, μαθὼν ὅτι ὁ ὑπηρέτης του ἔλαβεν αὐτό, τὸν ἠρώτησε τί τὸ ἔκαμεν. — « Ἤλειψα παλαιάν τινα γοῦναν, τῆς ὁποίας ἤρχησαν νὰ πίπτουν αἱ τρίχες, » ἀπήντησεν ἀφελῶς οὗτος.

Ὁ Καρδινάλιος Ῥὼς ἦτο πολὺ δύσμορφος. Ἰδόντες μίαν τῶν ἡμερῶν αὐτὸν καθήμενον πλησίον θερμάστρας ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' τρεῖς νεανίαι εἶπον, γελῶντες: « Ἰδοὺ ὁ Αἴσωπος εἰς τὴν Αὐλήν. » Ἀκούσας τοῦτο ὁ πνευματώδης Καρδινάλιος, ἐπλησίασε πρὸς αὐτοὺς καὶ τοῖς εἶπε: « Πλὴν προσθέσατε, Κύριοι, ὅτι ὁ Αἴσωπος ἔκαμνε τὰ ζῶα νὰ ὁμιλῶσι. »

Στιχουργός τις ἔπεμψεν ἐκ τῆς ἐπαρχίας του εἰς τὸν Γαλάτην ποιητὴν Πίρωνα μίαν τραγῳδίαν του, παρακαλῶν αὐτὸν δι' ἐπιστολῆς νὰ τὴν ἐξετάσῃ καὶ νὰ σημειώσῃ πάντα ἐπιλήψιμον στίχον διὰ σταυροῦ. Μεταβὰς δὲ μετ' ὀλίγον εἰς Παρισίους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πίρωνος, καὶ λαβὼν τὸ χειρόγραφόν του τὸ ἀνοίγει, καὶ πλήρης χαρᾶς λέγει εἰς τὸν ἐπικριτήν του: « Τί βλέπω; δὲν ἐσημειώσατε οὔτε ἕνα κἂν σταυρόν! » Ὁ Πίρων ἀπεκρίθη· » Καὶ μήπως ἤθελες, φίλε μου, νὰ μεταβάλω τὴν τραγῳδίαν σου εἰς ἀληθὲς νεκροταφεῖον; »

Ὁ Πάπας Σίξτος Ε' ἐπωνομάσθη λαμπρὸς (Illustri), ὄχι διότι κατήγετο ἀπὸ λαμπροὺς γονεῖς, ἀλλ' ὡς ὁ ἴδιος ἀστειζόμενος ἔλεγε, διότι ἡ καλύβη του εἶχε τρύπας, δι' ὧν εἰσέδυον αἱ λαμπραὶ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες καὶ καθίστων αὐτὴν λάμπουσαν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐφαίνετο κεκυφώς, ταπεινός, χωλαίνων, ὑπέργηρως, προετοιμάζων ἐν τῷ κρυπτῷ τὸ μεγαλεῖόν του. Ὅτε δὲ ἀνεδείχθη Πάπας, ὁ λαὸς ἐξέστη διὰ τὴν αἰφνιδίαν μεταμόρφωσίν του, τὸ μεγαλοπρεπὲς βάδισμά του καὶ τὸ ἀκμαῖον ἰσχυροῦ ἀνδρός. Τότε δὲ ἔκραζεν: « Ὅταν ἦμεν Καρδινάλιος, περιεπάτουν κεκυφώς, ἐπειδὴ ἐζήτουν ἐπὶ τῆς γῆς τὰς κλεῖς τοῦ Ἁγίου Πέτρου· ἀφοῦ ὅμως τὰς εὗρον, βλέπω πλέον εἰς τὸν οὐρανόν, διότι ἀπὸ τὴν γῆν δὲν περιμένω τίποτε. »

Ἡρώτα νεάνις τις ἄλλην, πρὸς ἣν ἐπέδειξε τὴν ἐπιστολὴν φίλου της: « Τί μὲ συμβουλεύεις νὰ πράξω ἀφ' ὅσα μὲ λέγει; — Ἐν μόνον, ἀπήντησεν αὕτη· ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον γράφει εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης σελίδος, νὰ τοῦ γυρίσῃς τὸ φύλλον. »

Ὁ Δὸν Φραγκίσκος Δὲ Βαλέσκος, παρουσιάσας ἀναφορὰν εἰς τὸν βασιλέα Φίλιππον τὸν Ε', δὲν ἔλαβε παρ' αὐτοῦ οὐδεμίαν ἀπάντησιν. Παρουσίασε δευτέραν ἀναφορὰν εἰς τὸν Καρδινάλιον Πορτοκαρέρον, ἀλλ' οὔτε ἀκροάσεως ἔτυχε. Παρουσιάσθη ὁ ἴδιος εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Καστιλίας, ἀλλὰ καὶ ὁ ὑπουργὸς οὗτος τῷ εἶπεν ὅτι τίποτε δὲν ἠδύνατο. Τέλος ἦλθε καὶ εἰς τὸν Δοῦκα τῆς Ἀρκούρ, ὅστις ἠρνήθη νὰ ἀναμιχθῇ εἰς τὴν ὑπόθεσίν του. « Ὁποία Κυβέρνησις! ἀνέκραξεν ἐπὶ τέλους πλήρης ἀπελπισίας· βασιλεὺς μὴ λαλῶν, Καρδινάλιος μὴ ἀκούων, Πρόεδρος μὴ δυνάμενος, καὶ πρέσβυς τῆς Γαλλίας μὴ θέλων! »

Ὁ Βωμαρσαὶ ἦτο υἱὸς ὡρολογοποιοῦ. Αὐλικός τις, ἰδὼν αὐτὸν μίαν τῶν ἡμερῶν κομψῶς ἐδεδυμένον καὶ περιφερόμενον εἰς τὴν στοὰν τῶν Βερσαλλιῶν καὶ θέλων νὰ τὸν ἐξευτελίσῃ, διευθύνθη πρὸς αὐτὸν δεικνύων αὐτῷ τὸ εἰς χεῖράς του ὡρολόγιον, ὅπερ ἦτο χαλασμένον, καὶ τὸν παρεκάλει νὰ τὸ παρατηρήσῃ. — « Εὐχαρίστως, Κύριε, ἀποκρίνεται ὁ Βωμαρσαί, πλὴν σᾶς προλέγω ὅτι εἶμαι λίαν ἀδέξιος. — Ἁπλῆ μετριοφροσύνη, Κύριε· κυττάξατέ το ὀλίγον, σᾶς παρακαλῶ. » Ὁ Βωμαρσαὶ λαμβάνει εἰς χεῖρας τὸ ὡρολόγιον καὶ ἀφίνει αὐτὸ νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, ὅπου συντρίβεται εἰς τεμάχια. — « Συγγνώμην, Κύριε Μαρκέσιε! ἀποκρίνεται παρευθύς, σᾶς προεῖπον ὅτι εἶμαι πολὺ ἀδέξιος καὶ ἀνεπιτήδειος, καὶ ἴσα ἴσα οὗτος ἐστάθη ὁ πρῶτος λόγος, ὅστις ἐμπόδισε τὸν πατέρα μου τοῦ νὰ μὲ μάθῃ τὴν τέχνην του. »

Ἀνεπιτήδειός τις ζωγράφος ἔλεγεν ὅτι ἐσκόπευε νὰ λευκάνῃ τὴν οἰκίαν του, καὶ ἔπειτα νὰ τὴν ζωγραφήσῃ. Εἷς τῶν γειτόνων του τῷ εἶπε: « Πίστευσόν με, φίλε, ὅτι θὰ κάμῃς καλήτερα νὰ τὴν ζωγραφήσῃς πρῶτον καὶ ἔπειτα νὰ τὴν λευκάνῃς. »

Ὁ ῥάπτης διακεκριμένου τινὸς ὀπαδοῦ τοῦ συρμοῦ ἔστειλε τὸν λογαριασμόν του εἰς τὸν πελάτην του, συνοδεύων αὐτὸν μὲ τὴν ἑξῆς σημείωσιν: « Κύριε, ὁ λογαριασμός σας στέκεται, εἶνε τώρα τόσος καιρός· διατί τὸν ἀφίνετε εἰς τοιαύτην ἐκκρεμῆ κατάστασιν; » Ὁ δὲ ἀνταπήντησεν οὕτω: « Κύριε, λυποῦμαι ὅτι ὁ λογαριασμός μου στέκεται τόσον καιρόν· εἰπῆτέ τον, παρακαλῶ, νὰ καθήσῃ. »

Ἡμέραν τινὰ ὁ Ἀββᾶς Νολλέτος, πορευθεὶς εἰς ἐπίσκεψιν αὐλικοῦ τινός, τοῦ ὁποίου ἡ προστασία τῷ ἦτο ὠφέλιμος, ἔκρινεν εὔλογον νὰ τῷ προσφέρῃ καί τινα ἐκ τῶν συγγραμμάτων του. Ὁ καλὸς προστάτης, ῥίψας ψυχρὸν βλέμμα ἐπὶ τῶν φυσικῶν μαθημάτων του, τῷ εἶπε σχεδὸν ἀποτόμως, ὅτι δὲν ἀνεγίνωσκε ποτὲ τοιούτου εἴδους βιβλία. — « Τοὐλάχιστον, Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Ἀββᾶς πειραχθείς, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ τὰ ἀφήσω εἰς τὸν ἀντιθάλαμόν σας, ἴσως εὑρεθῇ κανεὶς νουνεχής, ὅστις νὰ ἀναγνώσῃ αὐτὰ μετ' εὐχαριστήσεως καὶ νὰ τὰ ἐκτιμήσῃ. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Η ΖΩΟΔΟΧΟΣ ΠΗΓΗ.

Α'.

"Αχ! παρῆλθε καὶ τὸ Πάσχα τοῦ Σωτῆρος καὶ τὰ πάθη,
" ἰατρείαν πλὴν δὲν εὗρον τῆς καρδίας μου τὰ βάθη!

" Βλέπεις, μῆτερ, καὶ ἡ χάρις τῶν τιμίων Αὐτοῦ δώρων,,
" μ' ἐγκατέλειψεν ἐν μέσῳ πόνων καὶ δεινῶν ἀπόρων.

" "Αχ! αἰσθάνομαι τὸ ἄλγος... Καίει ὡς καὶ πρὶν τὸ τραῦμα!
" Ὦ Θεός, καλή μου μῆτερ, δὲν ἐτέλεσε τὸ θαῦμα.

" Πλὴν, τί θαῦμα; ἄπνους κεῖται ἐν τῷ τάφῳ φεῦ! ἐκείνη,
" καὶ ἐμὲ 'ς τὸν τάφον σύρει τῆς καρδίας ἡ ὀδύνη.

" Δὸς τὰ ῥόδα. . . . ἢ ἄφες, μῆτερ, νὰ μὲ χαιρετίσ' ἡ αὔρα.
" μία ἀνοιξις μοὶ μένει, κ' ἔπειτα. . . . τὰ πάντα μαῦρα! ,,

Τὸ παράθυρον ἀνοίγει, καὶ ἐν σιωπῇ θρηνοῦσα
τῷ προσφέρει ἀνθοδέσμην, τρυφερῶς αὐτὸν φιλοῦσα.

Β'.

Αὔριον ὁ κόσμος χαίρει καὶ ἀγάλλεται ἡ κτίσις,
καὶ στολίζεται μὲ ἄνθη καὶ μὲ ῥοῦλα ὅλη ἡ φύσις.

'Ο 'Αδὰμ μετὰ τῆς Εὔας τὸν Θεὸν δοξολογοῦσι,
κι' Ἄγγελοι μετ' Ἀρχαγγέλων τὴν Παρθένον ἀνυμνοῦσι.

Κ' ἔρχονται ἐκ τοῦ παραδείσου πρὸς τῶν ἀσθενῶν τὰς κλίνας
ἡ ἐλπὶς καὶ ἡ ὑγεία, καὶ διώκουν τὰς ὀδύνας.

'Ο Θεοῦ Υἱὸς διότι τὴν μητέρα Του δοξάζει,
κ' εἰς τὸ νᾶμα τῶν θαυμάτων τε πιστὰ Του τέκνα κράζει.

Τῆς Πηγῆς τῆς Ζωοδόχου εἶνε αὔριον ἡ μνήμη,
ἧς τὰ θαύματα μεγάλα, ἧς ἀπέραντος ἡ φήμη.

Καὶ τυφλοὶ χωλοὶ συρρέουν ὅλοι πρὸς τὴν Θεοτόκον,
καὶ τῆς πίστεως λαμβάνουν πολλαπλάσιον τὸν τόκον.

Πρὸς τὴν ἱερὰν εἰκόνα ὀφθαλμὸν χρυσοῦν προσφέρων
ὁ τυφλὸς ἐκ γενετῆς του βλέπει τώρα· ὅτε γέρων
κι' ὁ χωλὸς προσφέρει πόδα ἐξ ἀργύρου ἢ κηρίου,
καὶ ἐξέρχεται χορεύων ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου.

Πρὸς τὸ σῶμά του δὲ ἴσην ἀναθέτων τὴν λαμπάδα,
ὑγιαίνει ὁ κλινήρης καὶ δοξάζει τὴν Τριάδα.

Πρὸς τὸν ἀσθενῆ υἱόν της ὅτις ἦτο ἡ ἐλπίς της,
οὕτως ὁμιλεῖ ἡ μήτηρ, μᾶλλον δι' αὐτῆς ἡ πίστις:

" Μέγας ὁ Θεός, υἱέ μου, καὶ μεγάλη ἡ Παρθένος!
" τῶν θαυμάτων Των τὸ ὕψος δὲν θὰ φθάσῃ οὐδεὶς αἶνος.

" Ἄς ὑπάγωμεν ἐν πίστει καὶ ὑμεῖς ὡς τεθλιμμένοι,
" ψάλλοντες μετὰ τῶν ἄλλων Χαῖρε κεχαριτωμένη!,,

Γ'.

Φέρουσι τὸν ἀσθενοῦντα πρὸς τὸ νᾶμα τῶν θαυμάτων,
καὶ τῆς χάριτος μετέχει τῶν θαυματουργῶν ὑδάτων.

Ἡ δὲ μήτηρ προσελθοῦσα παρὰ τῇ σεπτῇ εἰκόνι,
μετὰ πίστεως προκλίνει τὸ πολύμοχθόν της γόνυ.

Καὶ προσφέρουσα καρδίαν ἐκ χρυσοῦ ἐξειργασμένην,
κατασπάζεται θρηνοῦσα τὴν Ὑπερευλογημένην.

" Ἴδε, Ἄχραντε Παρθένε, τῆς καρδίας μου τὸν πόνον!
" τί ἡ μήτηρ ὑποφέρει, Μῆτερ, σὺ γνωρίζεις μόνον.

" Τῶν δακρύων μου τὸ ῥεῦμα ἴδε, Δέσποινα τοῦ κόσμου
" καὶ εὐδόκησον νὰ ζήσῃ ἡ ἐλπίς μου, ὁ υἱός μου!

" Λάβε τὴν καρδίαν ταύτην, Σὺ, πηγὴ τῶν ἰαμάτων,
" καὶ ἰάτρευσον τὸ βάθος τῶν τοῦ ἔρωτος τραυμάτων. ,,

Τὸν υἱὸν πρὸ τῆς εἰκόνος καταλιπὸν δεομένην
μυστικῶς καὶ ἀγρυπνοῦσα· " Χαῖρε, κεχαριτωμένη! ,,

Δ'.

Τὰ μεσάνυκτα παρῆλθον, πλησιάζει ἡ πρωΐα·
τὴν μητέρα καταβάλλει προσευχὴ καὶ ἀγρυπνία.

"Ὕπνος δὲν εἶνε πλέον ἀλλὰ μᾶλις καὶ κοιμᾶται,
κ' ἔμπροσθέν της τὴν Παρθένον ζῶσαν βλέπει νὰ πλανᾶται.

Ἔλαμπε τὸ πρόσωπόν Της ὡς ὁ Φοῖβος ἀνατέλλων,
φῶς γαλήνης, φῶς ἐλπίδος, φῶς τὸν οὐρανὸν ἀγγέλλον.

Καὶ βασιλικὸν ἐκράτει εἰς τὴν δεξιάν Της χεῖρα,
ὅθεν ἀπορρέει χάρις, ὅθεν ἀναβλύζουν μῦρα.

Ὄπισθέν Της δὲ Ἀγγέλων τάγμα ἔρχεται, φερόντων
τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, τὴν ἐλπίδα τῶν πασχόντων.

Τὴν ἀτίμητον ὑδρίαν φέρει ὁ ἀστράπτων λόχος,
ἀφ' ἧς ῥέει οὐρανόθεν ἡ πηγὴ ἡ ζωοδόχος.

Ἡ δὲ ἄσπιλος τὸ ἄνθος ἐντὸς τοῦ ὑγροῦ βαπτίζει,
καὶ εἰς ἕκαστον τὸ πάσχον μέλος δι' αὐτοῦ ῥαντίζει.

Καὶ πρὸς τὸν υἱόν Της βλέπει ἱλαρῶς νὰ πλησιάζῃ,
τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν του μειδιῶσα ν' ἀγιάζῃ.

Τρόμος καὶ ἐλπὶς κενοῦσι τὸ σωθικλόν της στόμα·
" Ἄχ! υἱέ μου! . . . ,, Πλησιάζει· ὁ υἱός της ἦτο πτῶμα!

Πρὸ τῆς ἱερᾶς εἰκόνος πίπτει, καὶ γονατισμένη
ἀνυμνεῖ τὴν Θεοτόκον, " Χαῖρε, κεχαριτωμένη! ,,

* *

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Α'.

Ἑρμῆς καὶ Ἀφροδίτη

« Ἑωσφόρος δὲ εἶδε τὴν ἑαυτοῦ
« τάξιν. » Ἰωῆ, ΑΗ'. 13.

ΠΡΩΤΟΣ πλησιέστερος πλανήτης εἰς τὸν Ἥλιον εἴπομεν ὅτι εἶνε ὁ Ἑρμῆς, ὅστις εἶνε τὰ 2/5 τῆς ἡμετέρας Γῆς κατὰ τὸ μέγεθος· ἀλλ' ἡ ὕλη, ἐξ ἧς σύγκειται ἡ μάζα τοῦ πλανήτου τούτου, εἶνε σχεδὸν τρεῖς φορὰς βαρυτέρα τῶν σωμάτων, ἅτινα συγκροτοῦσι τὴν σφαῖράν μας, ὅπερ εἰς οὐδένα ἄλλον πλανήτην παρατηρεῖται. Ἐκ τούτου δὲ προκύπτει ὅτι, καίτοι δεκαπεντάκις μικρότερος τῆς Γῆς, ἔχει ὅμως εἰς τὴν ἐπιφάνειάν του ἰσχυροτέραν τὴν δύναμιν τῆς βαρύτητος. Στρέφεται δὲ περὶ τὸν ἄξονά του μετ' ἴσης ταχύτητος ὡς καὶ ἡ Γῆ, διὸ καὶ αἱ ἡμέραι του εἰσὶν 24 ὡρῶν καὶ 5 λεπτῶν.

Ὁ Ἑρμῆς, καίτοι λαμβάνων παρὰ τοῦ Ἡλίου θερμότητα ἑπτάκις πλείονα τῆς Γῆς, καθὸ πολὺ

πλησιέστερος τοῦ Ἡλίου, δὲν εἶνε ὅμως σφαῖρα πεπυρακτωμένη, ὡς ἐξέλαβον αὐτὸν πολλοὶ τῶν παρατηρητῶν, ἐκπλαγέντες ἐκ τοῦ ὑπερύθρου χρώματός του καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του φαινομένων συχνότατα φλογωδῶν ἐξατμίσεων ἢ ἐκρήξεων. Διότι παρετηρήθη ὅτι ἡ περικαλύπτουσα τὸν πλανήτην τοῦτον ἀτμόσφαῖρα τόσον πυκνὴ εἶνε, ὥστε οὐ μόνον τὴν ὑπερβολικὴν θερμότητα τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων μετριάζει καὶ συγκιρνᾷ, ἀλλὰ καὶ τὸ φῶς αὐτὸ ἀκόμη πιθανῶς θλᾷ, ὅπερ πέμπεται ἀπὸ τοῦ Ἡλίου κατὰ ποσότητα ἑξάκις ἀφθονωτέραν παρὰ εἰς ἡμᾶς. Ὑποτίθεται δὲ ὅτι, ἂν ὁ Ἑρμῆς λαμβάνῃ ἑπτάκις πλειοτέραν θέρμην, περιέχει ἑπτάκις ἔλαττον θερμογόνον, ἐξ οὗ γεννᾶται ἀντιστάθμησίς τις, καὶ ἐπομένως ἡ θερμοκρασία του εἶνε ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τῆς Γῆς μὲ μικράς τινας διαφοράς.

Ἀπέχει ὁ Ἑρμῆς ἀπὸ τοῦ Ἡλίου σχεδὸν τὰ 2)5 ἀφ' ὅσον ἀπέχει ἀπὸ τῆς Γῆς, τουτέστιν ἐκ τοῦ Ἡλίου φαίνεται 2 1)2 φορὰς μεγαλήτερος παρ' ὅσον φαίνεται ἀφ' ἡμῶν· συμπληροῖ δὲ τὴν περὶ τὸν Ἥλιον περιστροφήν του ἀκριβῶς εἰς 88 ἡμέρας. Ὁσάκις διέρχεται πρὸ τοῦ Ἡλίου, παρατηρεῖται ἐπ' αὐτοῦ ἰδίως σημεῖόν τι, πιθανῶς τὸ ὑψηλότερον τῶν ὀρέων του, ὅπερ, ῥίπτον τὴν σκιάν του πρὸς ἓν τῶν ἄκρων τοῦ δίσκου του, δίδει εἰς τὸν πλανήτην τοῦτον, θεωρούμενον ἐκ τῆς Γῆς, σχῆμα περικεκομμένης σφαίρας παρεμφεροῦς κώνῳ. Ἐκ τούτου δὲ ὑπελογίσθη ὅτι αἱ ἀνωμαλίαι, ἃς παριστᾷ ἡ ἰδιοσυγκρασία τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου τούτου, πρέπει νὰ ἦνε ἀξιοπαρατήρητοι.

Ἡ δὲ Ἀφροδίτη, ἡ λαμπροτέρα αὕτη σφαῖρα ἐξ ὅσων φαίνονται εἰς τοὺς νυκτερινοὺς οὐρανούς, εἶνε τὸ πρῶτον ἄστρον, ὅπερ μετὰ τὸν Ἥλιον καὶ τὴν Σελήνην προσείλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων ἀπ' αὐτῆς τῆς κτίσεως τοῦ κόσμου. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, βλέποντες τὸν πλανήτην τοῦτον ἐμφανιζόμενον τακτικὰ εἰς τὸ στερέωμα μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου καὶ πρὸ τῆς ἀνατολῆς του, ἐξέλαβον αὐτὸν ὡς δύο διαφορετικοὺς πλανήτας, εἰς οὓς καὶ ἔδωκαν τὰ ὀνόματα Ἔσπερος καὶ Ἑωσφόρος· εἰς τὸν Πυθαγόραν ἀποδίδεται ἡ παρατήρησις ὅτι πρέπει νὰ ἦνε εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ἀστήρ. Παρατηρούμενος δὲ ὁ πλανήτης οὗτος διὰ τηλεσκοπίου, προσφέρει εἰς τὴν ὅρασίν μας φάσεις ἐπαισθητὰς ὡς τὰς τῆς Σελήνης.

Ὁ ὄγκος τῆς Ἀφροδίτης εἶνε περίπου τὰ 9)10 τῆς Γῆς, ὥστε καὶ τὸ βάρος της ὀλίγην διαφορὰν ἔχει τοῦ τῆς Γῆς, ἡ δὲ θερμότης καὶ τὸ φῶς εἰσὶ διπλάσια ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου ἢ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου. Τὸ σχῆμά της εἶνε ἀκριβῶς σφαιροειδὲς, καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας της εἰσὶ διεσπαρμένα ὑψηλότατα ὄρη, ὑπερτεροῦντα κατ' ἀναλογίαν τὰ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, ἡ δὲ ἀτμόσφαῖρά της εἶνε ἀνάλογος τῇ ἡμετέρᾳ, καίτοι ὑποτιθεμένη ὀλίγον σύμπυκνος. Ἀπέχει τοῦ Ἡλίου 25 ἑκατομμύρια λευγῶν, τουτέστι τὰ 7)10 ἀφ' ὅσον ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν. Ἡ πορεία της ἢ ἡ ταχύτης τῆς κινήσεώς της εἶνε 29,000 λεύγας τὴν ὥραν, καὶ συμπληροῖ τὴν περὶ τὸν Ἥλιον περιστροφήν της ἀκριβῶς εἰς 225 ἡμέρας.

Ἡ περὶ ἑαυτὴν περιστροφὴ τῆς Ἀφροδίτης ἐκτελεῖται εἰς 23 ὥρας καὶ 21 λεπτά. Διὰ λόγους δὲ τῆς σημαντικῆς κλίσεως τοῦ ἄξονος τοῦ πλανήτου τούτου ἐπὶ τῆς τροχιᾶς του ἑκατέρωθεν τοῦ Ἰσημερινοῦ (*), τοὺς ὁποίους ἤθελεν εἶσθαι ὁμολόγως νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα, διὰ τὸν ἁπλοῦν λόγον ὅτι εἰσὶ δυσνόητοι ὡς καθαρῶς μαθηματικοί, ὑποτίθεται πάνυ πιθανῶς ὅτι ὁ πλανήτης οὗτος ἔχει, οὐχὶ τέσσαρας ὥρας τοῦ ἔτους ὡς ὁ ἡμέτερος, ἀλλ' ὀκτώ, τουτέστι δύο ἀνοίξεις, δύο θέρη, δύο φθινόπωρα καὶ δύο χειμῶνας.

Ὅταν ἡ Ἀφροδίτη εὑρίσκεται πλησιέστερον εἰς τὴν Γῆν, ἀπέχει περίπου 27 ἑκατομμύρια μιλίων, ὅταν δὲ ἀπέχῃ τὰ μέγιστα, ἡ ἀπόστασις αὐτῆς εἶνε 165 ἑκατομμύρια μιλίων. Ἐὰν ὁλόκληρος ἡ περιφωτισμένη ἐπιφάνειά της ἐστρέφετο πρὸς τὴν Γῆν, καθ' ὃν χρόνον εὑρίσκεται ἐγγύτερον αὐτῆς, ἤθελεν ἐκφέρει φῶς καὶ λαμπρότητα εἰκοσιπεντάκις μεγαλητέραν παρ' ὅσην γενικῶς παριστᾷ, καὶ ἤθελε φαίνεσθαι ὡς μικρὰ λαμπρὰ Σελήνη φωτίζουσα ἡμᾶς· ἀλλὰ δυστυχῶς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον τὸ σκοτεινόν της ἡμισφαίριον εἶνε ἐστραμμένον πρὸς τὴν Γῆν μας. Δὶς περίπου καθ' ἑκάστην ἑκατονταετηρίδα ὁ πλανήτης οὗτος φαίνεται ὅτι διέρχεται ὡς ἀμαυρὰ κηλὶς ἐπάνωθεν τοῦ δίσκου τοῦ Ἡλίου· τοῦτο δὲ καλεῖται **πάροδος τῆς Ἀφροδίτης**. Ἡ ἐσχάτη πάροδος συνέβη τὴν 5 Ἰουνίου τοῦ 1769 ἔτους, ἡ δὲ ἐπομένη θέλει συμβῆ τὴν 8 Δεκεμβρίου 1874, ἥτις θέλει εἶσθαι ἀόρατος εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ρ.

(Ἀκολουθεῖ.)

(*) Ἡ ἔγκλισις τοῦ ἄξονος τῆς Γῆς πρὸς τὴν ἐκλειπτικὴν, ἤ, μὲ ἄλλας λέξεις, πρὸς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐτησίου τροχιᾶς της, εἶνε 23 μοιρῶν καὶ 28 λεπτῶν. Ἐκ τούτου δὲ προέρχονται αἱ διάφοροι ὧραι τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ αἱ ἄνισοι ἡμέραι καὶ νύκτες. Ἐὰν ὁ ἄξων τῆς Γῆς ἦτο κατὰ κάθετον εἰς τὴν τροχιάν της, ὡς εἰς τὸν πλανήτην Δία, δὲν ἤθελον ὑπάρχει ὧραι τοῦ ἐνιαυτοῦ.

10 ΜΑΡΤΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 19.

Η ΖΗΛΟΤΥΠΙΑ.

Εἶς ἐν ἐκ τῶν ὡραίων καφενείων τῆς Νεαπόλεως ἐκάθηντο δύο νέοι, ἔχοντες ἀπέναντι αὐτῶν φιάλην ἐξαιρέτου οἴνου. Καὶ ὁ μὲν εἷς ἐξ αὐτῶν, ἀξιωματικὸς ὤν, ἔφερε χρυσᾶς ἐπωμίδας καὶ μακρὰν σπάθην, ὁ δὲ ἕτερος μακρὸν μόνον μέλανα ἐπενδύτην ἦτο περιβεβλημένος. Μετὰ τὸ πρῶτον ποτήριον, ὁ φέρων τὸν ἐπενδύτην, διακόψας πρῶτος τὴν σιωπήν, εἶπε:

« Λοιπόν, λοχαγέ μου Ἐβρῖκε, ἐγνώρισας τὴν περίφημον ἐκείνην βασίλισσαν τοῦ Ἰταλικοῦ θεάτρου, τὴν ἀξιολάτρευτον Σορσίνην;

— Ἔσχον τὴν γνωριμίαν της, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικός, καὶ δύναμαι μάλιστα νὰ καυχηθῶ διὰ τοῦτο.

— Καὶ θὰ ἦτο, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, τὸν καιρὸν καθ' ὃν ἦνθει εἰς τὴν Βρεσκίαν;

— Καὶ ποῦ δὲν ἦνθει; Εἰς τὴν Βολωνίαν, εἰς τὴν Πάρμαν, εἰς τὴν Βενετίαν, εἰς τὴν Νεάπολιν, εἰς ὅλην ἐν γένει τὴν Ἰταλίαν.

— Περιττὸν στοχάζομαι νὰ σὲ ἐρωτήσω, ἂν ἡ μετ' αὐτῆς γνωριμία σου ὑπῆρξε μία τῶν καλητέρων ἐποχῶν τῆς ζωῆς σου· μεγάλη τιμὴ ἦτο νὰ ἠξιοῦτό τις καὶ ἑνὸς μόνου βλέμματος τοῦ οὐρανίου ἐκείνου πλάσματος.

— Πλὴν δὲν κομπορρήμονῶ διόλου, νομίζω, ἂν εἴπω ὅτι ἐγὼ ἠξιώθην κάτι περισσότερον ἀπὸ ἁπλοῦν βλέμμα.

— Τὸ πιστεύω. Πρόσωπον εὐγενὲς καὶ ὡραῖον, περιουσία ἀρκετὰ σημαντική, μεγάλη Αὐστριακὴ σπάθη, καὶ χρυσοκέντητοι ἐπωμίδες.... Ἰδοὺ ὅσα ἀρκοῦν διὰ νὰ σαγηνεύσωσιν ὅλας τὰς τοιούτου εἴδους Σειρῆνας. Πλὴν, πίστευσόν με, πολὺ ἐπεθύμουν νὰ ἐμάνθανον λεπτομερῶς τὰς μετ' αὐτῆς σχέσεις σου.

— Νεανικαὶ τρέλλαι! Οὐδὲ βλέπω κατὰ πόσον δύναται νὰ σὲ θέλξῃ ἡ ἱστορία μου αὕτη.

— Ὄχι! ὄχι! Παιδιόθεν τόσον μεγάλην κλίσιν αἰσθάνομαι πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ποίησιν, ὥστε καταντῶ παράφορος ἀπὸ τὰ κελαδήματα αὐτῶν τῶν ἀηδόνων τῆς καλῆς μας Αὐσονίας· (*) ὡς ἐκ τούτου καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ἐξιχνιάζω συχνότατα τὰ περὶ αὐτὰς, καὶ μάλιστα μὲ θέλγουν ὑπερβαλλόντως ὅσα ἀποβλέπουσι τὴν ὡραίαν Σορσίνην.

— Τότε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ὑπακούσω ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἀντιλογίας εἰς τὴν θέλησίν σου. Ἂς σὲ εἴπω λοιπὸν πῶς ἐγνώρισα τὴν Σορσίνην. »

Καὶ ὁ τὸν ἐπενδύτην φορῶν ἐπλήρωσε καὶ αὖθις τὰ ποτήρια· ὁ δὲ ἀξιωματικός, γιὼν καὶ ἀνορθώσας τὸν ξανθὸν καὶ λεπτὸν αὐτοῦ μύστακα, ἤρξατο οὕτω τῆς διηγήσεως:

(*) Οὕτως ἐκλήθη ἡ Ἰταλία τὸ πρῶτον, ὡς οἰκηθεῖσα ὑπὸ τῶν Αὐσόνων, αὐτοχθόνων κατοίκων.

« Πρὸ τεσσάρων ἢ πέντε ἐτῶν... ναί, ἀκριβῶς πρὸ πέντε ἐτῶν, ἀπεστάλη τὸ σύνταγμά μας διὰ νὰ καθέξῃ τὴν φρουρὰν τῆς Βρεσκίας. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐθαυματούργει ἐκεῖ ἡ περίφημος Σορσίνη, καὶ ἅπασα ἡ πόλις ἀντήχει μετὰ παραφορᾶς ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους της. Τρεῖς φορὰς συνέπεσε νὰ τὴν ἴδω καὶ ἐγὼ εἰς τὸ θέατρον, καὶ σὲ βεβαιῶ ὅτι ποτὲ βλέμμα γυναικὸς δὲν συνεκίνησεν οὕτω τὴν καρδίαν μου ὡς τὸ ἰδικόν της.

— Πλὴν καὶ ὅσοι τὴν ἔβλεπον, λοχαγέ μου, ἐπάθαινον τὸ ἴδιον.

— Ἐκείνη ὅμως κατ' ἀρχὰς μὲ ἔδειξεν ἀπεριγράπτον ψυχρότητα. Ἐπιστολαί, ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ὡραιόταται ἀνθοδέσμαι, πολύτιμα κοσμήματα, τὰ πάντα ἐν γένει ὑπῆρξαν ἀνωφελῆ. Ἡ Σορσίνη εἶχε δώσει τὸν λόγον της εἰς ἕνα τεχνίτην.

— Καὶ αὐτὸς ἦτο ζωγράφος, ἂν δὲν λανθάνωμαι.

— Εἴτε ζωγράφος ἦτο εἴτε ἄλλο τι, ἀδιάφορον· τοῦτο μόνον γνωρίζω, ὅτι τόσον ζηλότυπος ἦτο διότι τὴν ἐθαύμαζεν ὁ κόσμος, ὥστε ἐμελέτα κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας νὰ τὴν νυμφευθῇ διὰ νὰ τὴν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τοὺς θριάμβους της. Ἐνῷ δὲ ἐγὼ ἤμην πάντῃ ἀπηλπισμένος, αἰφνιδίως μοὶ παρουσιάζεται δι' ἀγνώστου χειρὸς ἐπιστολὴ τῆς Σορσίνης.

— Ἐπιστολὴ ἀπὸ τὴν Σορσίνην! εἶσαι τφόντι εὐδαίμων! Καὶ τί σὲ ἔγραφε;

— Πολλὰ ἄλλα γλυκὰ λόγια, εἰς τὸ τέλος τῶν ὁποίων εἶχε καὶ αὐτὴν τὴν παραγγελίαν: « Αὔριον, περὶ λύχνων ἅψας, σὲ προσμένω εἰς τὸ ἀγροκήπιον Μοντεφιάσκον. »

— Καὶ σὺ τί ἔκαμες τότε;

— Νόστιμος ἐρώτησις! ἔτρεξα μὲ τὰ τέσσαρα.

— Ἄ! ναί, ἐνθυμοῦμαι! Ἐκείνην τὴν ἑσπέραν ἐδίδετο παράστασις· θὰ ἦσο βέβαια καὶ σὺ εἷς τῶν προσκεκλημένων.

— Ὄχι! ἀλλὰ κατώρθωσα νὰ εἰσέλθω μὲ τρόπον· ἡ σπάθη τοῦ στρατιωτικοῦ γνωρίζεις ὅτι εἰς πᾶσαν περίστασιν χρησιμεύει ὡς ἀξιόλογον εἰσιτήριον.

— Ἐξακολούθει λοιπόν.

— Οἱ θάλαμοι καὶ οἱ κῆποι ἦσαν κατάφωτοι καὶ ἡμιλλῶντο κατὰ τὴν λάμψιν μὲ τὸν οὐρανόν, ὅστις ἦτο πλήρης φωταυγῶν ἀστέρων. Πλῆθος τρισολβίων εἰσήρχετο τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς τὴν αἴθουσαν, ἄλλοι δὲ εἰσέδυον εἰς τοὺς κήπους, καὶ εἰς ὅλων τὸ στόμα διέτρεχε τὸ ἠλεκτρικὸν ὄνομα τῆς Σορσίνης, ἥτις ἀπὸ δύο ἤδη ἐτῶν ἦτο ἡ μόνη ἀγαλλίασις τῆς πόλεως, καὶ ἥτις ἔμελλε τὴν ἐπιοῦσαν νὰ παραστήσῃ διὰ τελευταίαν φορὰν καὶ πρὸς ἴδιόν της ὄφελος.

— Καὶ ἦλθον λοιπὸν νὰ τὴν ἴδωσι καὶ νὰ τὴν ἀκούσωσι καὶ ἐκείνην τὴν ἑσπέραν;

— Ἔτρεξαν ἀπὸ εἴκοσι λεύγας μακρὰν διὰ νὰ τὴν θαυμάσωσιν. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον· ἅμα ἐγὼ εἰσῆλθον, διευθύνθην πρὸς τὸ δωμάτιον ὅπου ἡ Σορσίνη ἐκαλλωπίζετο, καὶ ἐκεῖ εἶδον τὴν Νηρηΐδα ταύτην ἐνδεδυμένην λευκοτάτην καὶ διαφανῆ μεταξωτὴν ἐσθῆτα, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς φέρουσαν στέφανον ἐκ λευκῶν ἀνθέων· ἦτο δὲ ἐπιχρεισμένη ἐπί τινος κιγκλίδος ὡς ἄγαλμα....

— Προσμένουσα βέβαια ὡς ἡ Ἡρὼ τὸν Λέανδρον!

— Ἔσπευσα λοιπὸν κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτήν, καὶ ὁ θόρυβος τῶν βημάτων μου τὴν διέκοψεν ἐκ τοῦ βεμβασμοῦ της.

« — Εἶσαι ὁ λοχαγὸς Ἐρρῖκος; ... μὲ εἶπε γλυκείᾳ τῇ φωνῇ, καὶ τὰ ὦτά μου ἐνόμισα ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπλήχθησαν ἀπὸ οὐράνιον ἁρμονίαν.

« — Ἐγὼ εἶμαι, Κυρία μου, τῇ ἀπεκρίθην, καὶ λογίζομαι ὁ εὐτυχέστερος τῶν θνητῶν, διότι τὴν ὥραν ταύτην εὑρίσκομαι ἐνώπιόν σου.

« — Σύ;.. τὸ γνωρίζω.... ἐπανέλαβε διὰ τῆς αὐτῆς φωνῆς πάντοτε· ἐγὼ ὅμως δὲν ἠξεύρω διατί τρέμω!... Μὲ φαίνεται ὅτι ἔκαμα ἀνησίαν, ἐπρόσθεσεν· ἀνὸ Ἰούλιος ἤρχετο τώρα;

« — Ὁ Ἰούλιος! ἐφώναξα· καὶ ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ Ἰούλιος;

« — Εἶνε ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωσα τὴν ὁλεθρίαν ὑπόσχεσιν νὰγίνω ἰδική του. Εἶνε τφόντι μέγας ζωγράφος, ἀλλ' ἔχει πνεῦμα πολὺ περιωρισμένον, καὶ ἡ ἀγάπη του μοὶ εἶνε βάρος ἀφόρητον. »

— Τφόντι! οὕτω σὲ εἶπε, λοχαγέ;

— Ναί, οὕτω μὲ εἶπε φρίσσουσα, καὶ οἱ μεγάλοι ὀφθαλμοί της ἐδούρκωσαν. Τὴν στιγμὴν δὲ ἐκείνην θόρυβος φωνῶν ἠκούσθη, καὶ φῶτα ἐφάνησαν ἀπὸ παραθύρου εἰς παράθυρον, ἀνταναklώμενα εἰς τὸ μέρος ὅπου εἱμεθα.

« — Μὲ ζητοῦν, εἶπεν ἡ Σορσίνη· πρέπει νὰ ἑτοιμασθῶ διὰ τὴν παράστασιν. Κλαῖε με, Ἐρρῖκε, καὶ φύγε ἀμέσως!

« — Ὑγίαινε, θεά μου! ἀπεκρίθην. »

Καὶ ἀσπασθεὶς τὴν χεῖρα αὐτῆς, ἐπήδησα ἄνωθεν τῶν κιγκλίδων καὶ εὑρέθην εἰς τὸν κῆπον. Μετά τινας δὲ στιγμάς, ἐνῷ ἔτι ἱστάμην ἀτενίζων πρὸς τὰ ἄνω, τὸ οὐράνιον αὐτὸ πλάσμα ἐκβάλλει ἓν ἄνθος ἀπὸ τὸ στέμμα του καὶ ἓν δακτυλίδιον ἐκ τῆς ἀλαβαστρίνης χειρός του, καὶ ῥίψαν αὐτὰ κάτω, « Πρὸς ἀνάμνησιν! » μὲ εἶπε μετ' ἀγγελικῆς φωνῆς.

— Καὶ αὐτοῦ τελειώνει ἡ ἱστορία σου, λοχαγέ;

— Σχεδόν· πλὴν πρόσμεινε νὰ ἀκούσῃς καὶ τὸ ἀστεῖον ἐπεισόδιόν της. Τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ἑσπέρας ἐκείνης, τὸ θέατρον τῆς Βρεσκίας ἦτο λαμπρῶς φωταγωγημένον, καὶ προγράμματα, διὰ μεγάλων γεγραμμένα χρυσῶν χαρακτήρων, προεμήνυον μετ' ἐμφάσεως τὴν Σεμιράμιδα, μελόδραμα διὰ τὴν τελευταίαν παράστασιν καὶ πρὸς ὄφελος τῆς Σορσίνης. Τὸ πλῆθος συνέρρεευσε μεθ' ὁρμῆς, καὶ ὡς μανιώδες κῦμα τῆς θαλάσσης ἔπληττε τὰς θύρας τοῦ θεάτρου. Τέλος ἠνοίχθησαν αὗται, καὶ ὁ ἀνθρώπινος χείμαρρος εἰσώρμησε μετὰ μεγάλου θορύβου· ἡ πλατεῖα καὶ τὰ θεωρεῖα ὑπερεχείλησαν, καὶ ἐδῶ μὲν φωναὶ καὶ ἔριδες, ἐκεῖ δὲ διαπληκτισμοὶ περὶ τοῦ τόπου. Μετ' ὀλίγα ὅμως λεπτὰ ἐκόπασεν αἴφνης ἡ τριικυμία, βαθυτάτη δὲ σιωπὴ διεδέχθη τὸν θόρυβον. Ἔμελλον νὰ ἀρχίσωσι· περιττὸν δὲ νὰ σὲ εἴπω ὅτι ἐγὼ ἐπρόφθασα νὰ λάβω θέσιν, ὥστε ἅμα ἐγειρόμενα τὰ βλέμματά της νὰ πέσωσιν ἐπὶ τῶν ἰδικῶν μου.

— Αὐτὴ ὅμως. ... αὐτή; ... δὲν λέγεις τίποτε περὶ αὐτῆς!

— Δι' αὐτὴν δὰ εἶνε ὁ λόγος. Ἀμέσως μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς μουσικῆς, τὸ ὀημόσιον, ἔμπλεον ἀγαλλιάσεως, ἐζήτησε δι' ἐπανειλημμένων χειροκροτήσεων τὴν ἐμφάνισιν τῆς Σορσίνης, ἀλλ' ἡ αὐλαία ἐνόμιζες ὅτι ἦτο καθηλωμένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Αἱ φωναὶ καὶ οἱ ποδοβολητοὶ ἐδιπλασιάσθησαν, ἀλλ' οὐκ ἦν ἀκρόασις· γογγυσμοὶ ἤρχησαν ἤδη νὰ λαμβάνωσι χώραν, καὶ ἡ λύσσα ἦτο ἐζωγραφημένη ἐπὶ τοῦ προσώπου πάντων καθ' ὅσον παρήρχοντο αἱ στιγμαί. Ἔθραυσαν τὰ καθίσματα, καὶ ἠπείλουν νὰ κάμωσι μεγαλητέρας ζημίας. Τέλος ἡ αὐλαία ἀνεπετάσθη, ἀλλ' ἀντὶ τῆς Σορσίνης ἐφάνη κατηφὴς ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου, τρεῖς βαθυτάτας ἐκτελῶν ὑποκλίσεις· μεγάλη τότε ἐβασίλευσε σιωπή. « Κύριοι, εἶπε, μάτην ἐζητήσαμεν παντοχοῦ νὰ εὕρωμεν τὴν παραστάτριαν· δυστυχῶς αὐτὴ ἐγένετο ἄφαντος! ... » Θανατηφόρον βέλος ἔπληξε τὸ στῆθός μου, πάντες δὲ ἔμεγον σιωπηλοὶ καὶ ἄλλοι, νομίζοντες ὅτι ἔβλεπον ὄνειρον· τέλος, ἐγερθέντες ἐν ἀπελπισίᾳ, ἐξῆλθον περίλυποι καὶ ὡς συρόμενοι ὁ εἷς ὑπὸ τοῦ ἄλλου. Σωροὶ δ' ἐκτὸς τοῦ θεάτρου ἐσχηματίσθησαν, καὶ διάφοροι ἐγίνοντο εἰκασίαι περὶ τῆς παραδόξου ταύτης ἀναλήψεως τῆς Σορσίνης. Καὶ οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι, μετανοήσασα διὰ τὴν κοσμικὴν ζωήν της, ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην, ἀποφασίσασα νὰ γίνῃ καλογραῖα· οἱ δὲ ὅτι, δειλιῶσα νὰ ὑποβληθῇ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ Ὑμεναίου, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Γαλλίαν μεταμφιεσθεῖσα ὡς λαθρέμπορος· ἄλλοι δὲ ὅτι, ὁ μνηστήρ της, μαθὼν ὅτι εἶχε κάμει γνωριμίαν μετά τινος ἀξιωματικοῦ, ἐφόνευσεν αὐτὴν τὴν προλαβοῦσαν νύκτα. Ἡ τελευταία αὕτη εἰκασία μὲ ἔκαμε νὰ στυλώσω τὸ οὖς, ὡς ὁ ἵππος ὅστις πρώτην φορὰν ἀκούει τὴν πολεμικὴν σάλπιγγα εἰς τὴν μάχην. Ἐπίτηδες ἔλαβον καὶ ἐγὼ μέρος εἰς τὴν συνδιάλεξιν τοῦ σωροῦ τούτου, ἀλλ' οὐδὲν μετὰ θετικότητος ἠδυνήθην νὰ μάθω. Σὲ ἀφίνω δὲ νὰ φαντασθῇς ποίαν βάσανον ἐδοκίμασα τὴν νύκτα ἐκείνην, μυρία ἀπαίσια φανταζόμενος περὶ τῆς Σορσίνης.

— Ἄλλο τίποτε λοιπόν, λαχαγὲ, δὲν γνωρίζεις περὶ αὐτῆς;

— Τίποτε ἄλλο, εἰμὴ ὅτι τὸ ἄνθος, τὸ ὁποῖον μὲ εἶχε δώσει τότε, ἀπεξηράνθη καὶ ἔγεινε κόνις, τὸ δὲ δακτυλίδιον, τὸ ὁποῖον ἐξέβαλεν ἀπὸ τὴν ὡραιοτάτην καὶ ἀλαβάστρινον χεῖρά της... ἰδού το, τὸ ἔχω ἔκτοτε κρεμασμένον ὡς φυλακτὸν εἰς τὸ στῆθός μου. ... Ἀλλὰ τί ἔχεις; ὀλίγον ἔλειψε νὰ σπάσῃς τὴν φιάλην καὶ τὰ ποτήρια ἀπὸ τὴν παράξενον αὐτὴν ταραχήν σου!

— Ναί! ἔχεις δίκαιον· ἐσυλλογιζόμην πόσον παραδόξως ἐκεῖ ὅπου τελειόνει ἡ ἰδική σου ἱστορία, τὴν ὁποίαν ἀμυδρῶς ἐγνώριζον, ἄρχεται ἄλλη, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχω καλλίστας πληροφορίας.

— Τί λέγεις; Πῶς! γνωρίζεις τῳόντι τί ἀπέγεινεν ἡ Σορσίνη;

— Βεβαιότατα· καὶ αἱ πληροφορίαι μου ἐλήφθησαν ἐξ αὐτῆς τῆς πηγῆς.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐκένωσεν ἅπασαν σχεδὸν τὴν φιάλην εἰς τὰ ποτήρια· ἀφοῦ δὲ ἔπιον ἀμφότεροι,

— Λάβε λοιπὸν τὸ μέρος σου, Κύριε, εἶπε, καὶ λέγε μοι τὰς πληροφορίας σου.

Τότε ὁ τὸν μέλανα ὑπενδύτην φορῶν ἐλάλησεν οὕτω:

(Ἕπεται τὸ τέλος).

Η ΕΚΛΕΙΨΑΣΑ ΕΞΩΤΙΚΗ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Β'.

ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ἐτῶν μόλις ἤμην, ὅταν μοὶ ἐπαρουσιάσθη δευτέραν φοράν· ἐνθυμοῦμαι δὲ ὅτι ἦτο ἑσπέρα τοῦ Ὀκτωβρίου.

Εἶχον ἐξέλθει τῆς πόλεως μόνος, καὶ ἐβάδιζον ἀσκόπως διὰ τῶν πεδιάδων, κατηφὴς καὶ ἀδυνατισμένος, χωρὶς νὰ ἠξεύρω διατί· πρὸ πολλοῦ ἤμην τοιοῦτος, καὶ χωρὶς νὰ μὲ εὐχαριστῇ

ἐζήτουν τὴν ἐρημίαν. Ὁ οὐρανὸς ἦτο σκεπασμένος μὲ πυκνὰ νέφη· ψυχρὸς βορέας κατέβαλλε μὲ ἀπαίσιον κρότον τὰ ἔσχατα φύλλα τῶν δένδρων, καὶ τὰ ἀσφάλτια δὲν εἶχον διὰ στολισμὸν εἰμὴ τοὺς καρπούς των. Ἦλακαὶ πένθιμοι, αἵτινες ἤρχοντο ἀπὸ μεμακρυσμένην τινὰ ἔπαυλιν, καὶ λεπτή τις στήλη καυσοειδοῦς καπνοῦ, ὑψουμένου διὰ τῶν κλώνων, ἀπεκάλυπτον μόνα τὴν ζωὴν εἰς τὰς ἐρήμους ἐκείνας πεδιάδας. Ἐν τούτοις, μερικὰ φοβισμένα πτηνὰ ἐπέτων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπὸ κλωνὸς εἰς κλῶνα, κόρακες δὲ ἐσπίλονον τὴν πεδιάδα καὶ τάγματα γερανῶν ἐβραδυπέτων στοιχηδὸν εἰς τὸν συννεφώδη αἰθέρα τῆς ἑσπέρας.

Ἐβάδιζον, μιγνύων τὴν ψυχήν μου εἰς τῆς φύσεως τὸ πένθος, διότι πρὸ πολλοῦ μὲ εἶχε καταλάβει, καθὼς τὴν φύσιν, ἡ ψυχρὰ ἐκείνη μελαγχολία, ἥτις συνοδεύει τὸ τέλος τῶν ὡραίων ἡμερῶν. Καθήσας πλησίον ἀπογυμνωθείσης βάτου, εἶδον διαβαινούσας πλησίον μου δύο γραίας μὲ βάδισμα βραδύ, σκυμμένας ἑκάστην ὑπὸ δέμα καυσοξύλων, προμηθείας τοῦ χειμῶνος, ἣν ἔφερον εἰς τὴν καλύβην των.

Παράδοξος ἀνάμνησις! ἀλλόκοτος παρομοίωσις! Ἀπὸ τὴν ἰδίαν θέσιν, ὅπου τότε εὑρισκόμην, εἶχον πολὺ πρότερον, κατὰ τὴν ἁλησμόνητον ἐκείνην ἑσπέραν τοῦ Μαΐου, ἰδεῖ διαβαίνουσαν ὁμάδα κορασίων, τὰ ὁποῖα συνείχοντο διὰ τῆς χειρὸς καὶ ἐπέστρεφον τραγῳδοῦντα· τότε ἤμην δεκαεξαετὴς, καὶ ἡ βάτος ἤνθει. Ἔκρυψα τὴν κεφαλήν μεταξὺ τῶν χειρῶν μου, καὶ ἀναπολῶν τὰς ἡμέρας ὅσαι εἶχον διατρέξει μεταξὺ τῆς ἑσπέρας τοῦ Μαΐου καὶ τῆς παρούσης τοῦ Ὀκτωβρίου, ἐβυθίσθην αἴφνης εἰς θλιβερὰν καὶ βαθεῖαν ἀθυμίαν.

Ὅταν ἠγέρθην, εἶδον ὀλίγα βήματα ἔμπροσθέν μου ὠχρὰν τινα μορφὴν, ἡ ὁποία μὲ ἐπαρατήρει μὲ ἦθος τεθλιμμένον. Εἶχε τόσον μεταβληθῆ, ὥστε ἐδίστασα νὰ τὴν γνωρίσω. Δὲν ὑπῆρχε πλέον περὶ αὐτὴν ἡ φωτοβόλος ἐκείνη ἀτμόσφαιρα, ἥτις, ὅταν πρώτην φορὰν μοὶ ἐπαρουσιάσθη, τὴν περιετύλισσεν. Καταξεσχισμένος χιτὼν ἐδείκνυε τὸ εὔμορφον πληγωμένον στῆθός της, οἱ πόδες της ἦσαν αἱματωμένοι, καὶ οἱ βραχίονές της ἔπιπτον χωρὶς ζωὴν εἰς τὰ κάτισχνα πλευρά της· τὸ κυανοῦν τῶν ὀφθαλμῶν της εἶχε κατὰ τόπους χάσει τὴν ζωηρότητά του, καὶ τὰ δάκρυα εἶχον χαράξει τὰ ἴχνη των ἐπὶ τῶν πελιδνῶν παρειῶν της. Ἡ δυστυχὴς μόλις ἔστεκεν εἰς τοὺς πόδας της, καὶ ὡς μαραμμένος καὶ θραυσθεὶς κατὰ τὸν κορμὸν κρῖνος ἐφαίνετο κλίνουσα πρὸς τὴν γῆν.

« Τί θέλεις; τὴν ἠρώτησα.

— Φίλε, ἔφθασεν ἡ ὥρα, καθ' ἣν θὰ χωρισθῶμεν. Πρὶν σὲ ἀφήσω διὰ παντὸς, ἠθέλησα νὰ σοὶ εἴπω τὸ τελευταῖον χαῖρε! ἐψιθύρισε μὲ ὀδυνηρὰν φωνὴν, θλιβερωτέραν τοῦ χειμερινοῦ ἀνέμου·

— Φύγε! ἀχ! φύγε, ψεύστρια ἐξωτική! Τί ἔκαμες δι' ἐμέ; Ποῦ εἶνε τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα μὲ ἔταξες; ματαίως τὰ ἐζήτησα εἰς τὸ στάδιον τοῦ βίου μου. Ποῦ εἶνε οἱ θησαυροὶ, τοὺς ὁποίους θὰ διεσκόρπιζες εἰς τὰ βήματά μου; δὲν εὗρον παντοῦ εἰμὴ πενίαν. Τί ἔγεινε τὸ διάδημα, τὸ ὁποῖον θὰ μοῦ ἔθετες εἰς τὸ μέτωπον; ἡ κεφαλή μου δὲν ἔφερεν εἰμὴ τὸν ἀκάνθινον στέφανον. Ποῦ εἶνε ἡ λαμπρὰ παραπομπὴ, τὴν ὁποίαν ὑπέσχεσο νὰ σχηματίσῃς περὶ ἐμέ; παραπομπὴν ἄλλην δὲν ἔτυχον εἰμὴ τὴν ἀπελπισίαν καὶ τὴν ἐρημίαν. Λέγεις νὰ χωρισθῶμεν· ἀλλὰ τί κοινὸν ὑπῆρξε ποτὲ μεταξύ μας, ἐκτὸς ἂν ἦσο ὁ δαίμων τῆς θλίψεως; Ἀχ! ἂν πραγματικῶς μὲ ἠκολούθησες παντοῦ, καὶ ἂν παντοῦ ὑπέστην τὴν ἐπιρροήν σου, κρημνίσου, κατηραμένη! διότι τότε εἶσαι τὸ πνεῦμα τῆς πονηρίας.

— Δὲν εἶμαι οὔτε τὸ πνεῦμα τῆς πονηρίας, οὔτε ὁ δαίμων τῆς θλίψεως, ἀπεκρίθη μελαγχολικὰ, ἀλλὰ τῶν ἀνθρώπων τὸ ἔχει ἡ τύχη των νὰ μὴ μὲ γνωρίσουν εἰμὴ ἀφοῦ μὲ χάσουν· νὰ μὴ καταγνώσωσι τὴν ἀξίαν τῶν εὐεργετημάτων μου, εἰμὴ ὅταν δὲν ἦνε πλέον καιρὸς νὰ τὰ ἀπολαύσουν. Φίλε, ἐστάθης ἀχάριστος, καθὼς οἱ λοιποὶ ἀδελφοί σου· σὺ μὲ κατηγορεῖς καὶ ἐγὼ σὲ συμπονῶ. Ἀμέσως τώρα θὰ μὲ γνωρίσῃς, καὶ τότε θὰ θελήσῃς, δίδων ὅσους χρόνους σοὶ φυλάττει ἀκόμη ὁ Θεὸς, νὰ μὲ ἐπανίδῃς μίαν μόνην ἡμέραν τοιαύτην, ὁποίαν μὲ εἶδες πρώτην φοράν. Ἐρωτᾷς μὲ πικρίαν ποῦ εἶνε τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα σὲ εἶχον ὑποσχεθῆ. Ἐφύλαξα ὅλας τὰς ὑποσχέσεις μου, σὺ ὅμως κατεφρόνησας τοὺς θησαυροὺς, ὅσους ἀφειδῶς μὲ χεῖρα πλήρη πάντοτε σοὶ ἐπεδαψίλευον. Ὡς διάδημα ἔθεσα εἰς τὸ μέτωπόν σου τὴν δρόσον, τὴν λάμψιν καὶ τὴν γαλήνην τοῦ ἔαρος. Διὰ παραπομπὴν σοὶ ἔδωσα τὸν ἔρωτα καὶ τὴν πίστιν, τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν γοητευτικὴν ἀπάτην τῆς φαντασίας. Τὴν πενίαν σου κατέστησα τόσον φαιδρὰν καὶ ὡραίαν, ὥστε πολλοὶ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πλουσίων ἤθελον ἐπιθυμήσει νὰ τὴν ἀνταλλάξωσι μὲ τὰ ἀνάκτορα καὶ τὰ πλούτη των. Τὴν ἐρημίαν σου ἐποίκιλα μὲ γοητευτικὰ ὄνειρα· τὴν ἀπελπισίαν σὲ ἔκαμα νὰ τὴν ἀγαπήσῃς, καὶ ἐπέτυχον νὰ σὲ μεθύσω τόσον μὲ τὰ δάκρυά σου, ὥστε μεγίστη δυστυχία σου θὰ ἦνε τοῦ λοιποῦ ὅτι δὲν δύνασαι νὰ χύ-

σης ἄλλα. Ὁσάκις ἐπεριπάτεις, διὰ γρον περὶ σὲ τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν εὔνοιαν· δὲν ἀπαντοῦσες ὁλοτρόγυρά σου, εἰμὴ βλέμματα φιλικὰ καὶ χεῖρας ἀδελφικάς· ὁ οὐρανὸς ἐμειδία πρὸς σὲ, ἡ δὲ γῆ ἤνθει ὑπὸ τὰ βήματά σου. Ἀποκρίθητι καὶ σὺ, τί ἔκαμες τὰ ὥρα τῆς μεγαλοδωρίας μου; τί ἐφύλαξας ἀπὸ τὰ φιλοδωρήματά μου; τί σοὶ μένει ὕστερον ἀπὸ τόσας εὐτυχίας, τὰς ὁποίας ἔχω ἐσπαρμένας εἰς ὅλον τὸν δρόμον σου; Ἂν ἐξ αὐτῶν δὲν ἠμπόρεσες νὰ φυλάξῃς καμμίαν, πρέπει διὰ τοῦτο νὰ καταφέρεσαι ἐναντίον μου; Ἂν δὲν ἠμπόρεσες νὰ ἀπολαύσῃς κανὲν ἐξ αὐτῶν τῶν ἀγαθῶν, πρέπει διὰ τοῦτο νὰ μέμφεσαι ἐμέ; »

Εἰς τοὺς λόγους τούτους παράκαιρος λάμψις ἐφώτισε τὸν νοῦν μου· ἠσθάνθην ὅτι κάλυμμά τι ἔπιπτεν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἔμεινον ὡς κεραυνόπληκτος, βλέπων καθαρὰ ἐντὸς τῆς καρδίας μου.

« — Μεῖνον, ἄχ! μεῖνον· μὴ φύγῃς! ἐφώναξα ἱκετευτικά. Ἀπόδος μοι αὐτὰ τὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα παρεγνώρισα. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἀνοίγονται εἰς τὸ ἀληθινὸν φῶς. Δός μοι τὸν ἔρωτα καὶ τὴν ἀπάτην τῆς φαντασίας, δός μοι τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα. Κάμε μίαν μόνον ἡμέραν νὰ ἀγαπήσω, κάμε μίαν ὥραν μόνον νὰ πιστεύσω, καὶ ὁποία καὶ ἂν ἦσαι θέλω σὲ εὐλογήσει ἀποθνήσκων!

— Ἀλλοίμονον! εἶπεν ἐκείνη· ἐγὼ πρέπει νὰ ἀποθάνω, δὲν τὸ βλέπεις; Κύτταξέ με· ὑπέφερα πολὺ, ὥστε ἤδη εἶμαι ἡ σκιὰ τοῦ ἑαυτοῦ μου. Μάθε ὅτι πρὸ πολλοῦ ἄγνωστον πάθος μὲ φθείρει· φθοροποιὰ πνοὴ ἀπεξήρανε τὰ ὀστᾶ μου, καὶ ἐστείρευσεν εἰς τὸν κόλπον μου τοὺς κρουνοὺς τοῦ βίου. Τὸ αἷμα δὲν φθάνει πλέον εἰς τὴν καρδίαν μου· ἔγγισον τὰς χεῖράς μου, καὶ θέλεις αἰσθανθῇ τὴν κατάψυχρον ὑγρασίαν τοῦ θανάτου. Ἂν ὅμως σὺ ἤθελες, θὰ εἶχον ἀκόμη πολλὰς ἡμέρας νὰ ζήσω. Σὺ, σκληρὲ, μὲ θανατόνεις πρόωρα! ἔβαλες εἰς ἐνέργειαν τὰς δυνάμεις μου, καὶ κατεπλήγωσα τοὺς πόδας μου εἰς τὸ νὰ σὲ ἀκολουθῶ. Μάτην σοὶ ἐζήτησα χάριν· μὲ ἐφώναζες ἐμπρός! καὶ ἐγὼ ὑπήκουον· ἐβάδιζον κατακουραμένη, ἀσθμαίνουσα, ξεσχίζουσα τὸ φόρεμά μου εἰς τὰς βάτους τοῦ δρόμου, καταψλεγομένη εἰς τὸν καύσωνα τῆς μεσημβρίας. Δὲν μοὶ ἔδιδες καιρὸν νὰ ἐπαναδέσω τὴν ζώνην μου, καὶ νὰ σηκώσω ἀπὸ τὴν γῆν τὰ ἄνθη τοῦ ξηροῦ ἤδη στεφάνου μου. Μάτην ἂν ἀπαντούσαμεν εὐῶδές τι ἄσυλον, μυστηριώδη τινὰ ὄασιν, σοὶ ἔλεγον: Ἰδοὺ ἡ εὐτυχία, φίλε! ἐκεῖ πρέπει νὰ στήσωμεν τὴν σκηνήν μας! σὺ ἐξηκολούθεις τὸν ὁρμητικὸν δρόμον σου, καὶ μὲ ἔσυρες ἀνηλεῶς διὰ τῶν ἀποτόμων βράχων. Καὶ ὑπάρχει ὕβρις, τὴν ὁποίαν νὰ μὴν ἐπρόφερες ἐναντίον μου, ἢ τριχυμία ἀπὸ τὴν ὁποίαν νὰ ἐλύτρωσες τὴν κεφαλήν μου; Ποσάκις ἐκάθησα ἀποκαμωμένη, ἀποφασισμένη νὰ σὲ ἐγκαταλείψω· πλὴν σὲ ἠγάπων, ἀχάριστε! καὶ ὅταν, θαυμάζων διατί δὲν μὲ ἠσθάνεσο πλησίον σου, ἔστρεφες τὸ πρόσωπόν σου διὰ νὰ μὲ κάμῃς σημεῖον ἢ νὰ μὲ εἴπῃς νὰ σὲ ἀκολουθήσω, ἐσηκονόμην καὶ ἐπέτων εἰς τὰ ἴχνη σου. Σήμερον, φίλε, τετέλεσται πλέον! δὲν ἠμπορῶ· τὸ αἷμά μου σταματᾷ, τὸ βλέμμα μου θολόνεται, τὰ γόνατά μου λυγίζουν. Ἄνοιξον τὰς ἀγκάλας σου, θλίψον με εἰς τὸν κόλπον σου· ἀπὸ τὴν καρδίαν σου ἐδέχθην τὴν ζωὴν, εἰς τὴν καρδίαν σου λοιπὸν θέλω νὰ ἀποθάνω!

— Δὲν θὰ ἀποθάνῃς! ἐφώναξα, ἀνοίγων τὰς ἀγκάλας μου διὰ νὰ τὴν δεχθῶ. Ἀλλὰ, παράδοξον πλάσμα, λέγε με τίς εἶσαι;

— Δὲν εἶμαι πλέον, εἶπε μὲ ἐκλείπουσαν φωνήν· ὑπῆρξα δὲ ἡ νεότης σου! »

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἠθέλησα νὰ τὴν πιάσω, ἀλλ' εἶχε γίνει ἄφαντος! καὶ δὲν εἶδον εἰς τὴν θέσιν της εἰμὴ μαραμμένα τινὰ ἄνθη, τὰ ὁποῖα εἶχον πέσει ἀπὸ τὴν κόμην της. Τὰ ἐσήκωσα ὅλα ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ δὲν εὗρον ἐξ αὐτῶν κανέν, τὸ ὁποῖον νὰ διετήρησεν εὐωδίαν.

ΣΠ. ΒΕΝΕΤΟΣ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

('Ερανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΜΟΥΣΙΚΗ.

Μουσικὴ ὑπῆρξε πασῶν τῶν ὡραίων τεχνῶν ἡ ἀρχαιοτάτη, διότι εἶνε φυσικὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐκφράζῃ τὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας του διὰ τῆς φωνῆς, διὸ καὶ ἐλογίσθη πάντοτε ὡς μέσον τέρψεως καὶ ψυχαγωγίας. Ὅθεν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς εἶχον ἀπ' ἀρχῆς τὴν μουσικήν των, ἥτις, τελειοποιηθεῖσα ἀλληλοδιαδόχως, προήχθη εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τελειότητος, εἰς ὃν φαίνεται τὴν σήμερον.

«Ἡ ἰδέα τῆς μουσικῆς ἐνεφύη εἰς τὸν ἄνθρωπον ἅμα τῇ πλάσει αὐτοῦ· καὶ δὲν ἐξετέλει μὲν ὁ ἴδιος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μουσικοὺς ἤχους, ἤκουεν ὅμως τὴν μουσικὴν τῆς φύσεως, μουσικήν, ἧς ἀπομίμησις εἶνε ἡ τεχνητή· ἀλλ' ἀπομίμησις ἀτυχὴς, διότι ἡ μουσικὴ τῆς φύσεως ἐξεγείρει

καὶ ἀνυψοῖ τὴν ψυχὴν ὑπὲρ τὰ γήϊνα πρὸς τὸν Πλάστην μυριάκις περισσότερον τῆς τεχνητῆς. Ποία ὀργήστρα, ὅσον πολυσύνθετος καὶ ἂν ὑποτεθῇ, δύναται νὰ παραγάγῃ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἡμῶν τὸ ἀποτέλεσμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον παράγει ὅλος μέγα, ὑπὸ τῶν δακτύλων τοῦ Αἰόλου ψαυόμενον;

Πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, κατὰ τὰς παραδόσεις τῆς ἁγίας Γραφῆς, ὁ Ἰουβὰλ ἐπενόησε ψαλτήριον καὶ κιθάραν· μετὰ δὲ τὸν κατακλυσμόν, ἐπὶ τοῦ Ἰακὼβ, φαίνεται ὅτι ἡ μουσικὴ ἐμελετᾶτο ἐπιμελῶς καὶ φιλοτίμως. Ὁ δὲ Μωυσῆς, παιδευθεὶς καὶ τὴν μουσικὴν, κατεσκεύασε καὶ μουσικὰ ὄργανα, οἷον τὴν σάλπιγγα, τὴν καλουμένην βυκάνην. Ὁ Δαβὶδ ἐλάμβανε συνεχῶς εἰς χεῖρας τὴν κιννύραν, καὶ ψάλλων ἀνέψυχε τὸν ὑπὸ πονηροῦ πνεύματος κατεχόμενον Σαούλ· βασιλεύσας δὲ, συνεκρότησεν ἀθροισμα μουσικῶν, καὶ διέταξεν αὐτοὺς νὰ ψάλλωσι μεταχειριζόμενοι καὶ τὰ ὄργανα, ἐνῷ ἀνεβίβαζε τὴν Κιβωτὸν Κυρίου. « Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔπαιζον, κατὰ τὴν ἁγίαν Γραφὴν, ἐνώπιον Κυρίου ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις, ἐν ἰσχύϊ καὶ ἐν ᾠδαῖς, καὶ ἐν κιννύραις, καὶ ἐν νάβλοις, καὶ ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν αὐλοῖς. »

Ὁ Δαβὶδ καὶ οἱ λοιποὶ, νομίζοντες τὴν μουσικὴν πολυτιμότατον καὶ τιμαλφέστατον πρᾶγμα, δι' αὐτῆς ἐθυσίαζον τῷ Θεῷ· διὸ καὶ συγγράφοντες στίχους, περιετίθεσαν εἰς αὐτοὺς μέλη, καὶ ἔψαλλον αὐτοὺς ἐκ στόματος ἐν τῷ ναῷ διὰ διαφόρων μουσικῶν ὀργάνων πρὸς δόξαν Κυρίου, ὀνομάζοντες αὐτοὺς θυσίαν αἰνέσεως καὶ ἀλαλαγμοῦ· τοὺς δὲ τοιούτους στίχους ἀπεκάλουν ψ α λ μ ο ύ ς. Ἐκ τῶν τοιούτων ψαλμῳδῶν θαυμαστότεροι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἦσαν ὁ Ἀσὰφ, υἱὸς Βαραχίου, οἱ δύο Αἱμὰν, ὧν ὁ εἷς ἦν υἱὸς Ἰωὴλ, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Αἰθὰμ, ὅστις, ἔχων δεκατέσσαρας υἱοὺς, μετεχειρίζετο αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ συμψάλλωσι μετ' αὐτοῦ ἐν διαφόροις μουσικοῖς ὀργάνοις. Ἐπίσης ὁ Σολομὼν ἐλάλησε τρισχιλίας παραβολὰς καὶ ᾠδὰς πεντακισχιλίας, καὶ πολλοὶ ἄλλοι παρ' Ἑβραίοις ἐμουσούργησαν.

Οἱ δὲ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐπεμελοῦντο μεγάλως τὴν μουσικὴν καὶ ἐξόχως αὐτὴν ἐτίμων, πρεσβεύοντες αὐτὴν ὡς θεόσδοτον· διότι ἀρχὴν αὐτῆς ἐδόξαζον τὰς τρεῖς Μούσας, Μελέτην, Μνημοσύνην καὶ Ὠδὴν, ἐξ ὧν καὶ τὸ ὄνομα ἔλαβεν ἡ μουσική. Πρῶτον δὲ αὐτῆς ἐφευρετὴν ἢ μᾶλλον διαδοτὴν ἐδόξαζον τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὸν Ἑρμῆν, ὅστις, κατὰ τοὺς μυθολόγους, ἐφευρὼν τὴν λύραν καὶ κατασκευάσας αὐτὴν ἑπτάχορδον, παρέδωκε τὴν μάθησιν αὐτῆς εἰς τὸν Ἀμφίονα· ἐδίδαξε δὲ ὁ Ἀμφίων τὸν Ὀρφέα, ὁ δὲ Ὀρφεὺς τὸν Θάμυριν καὶ τὸν Λῖνον, ὁ δὲ Λῖνος τὸν Ἡρακλέα. Τοὐντεῦθεν διεδόθη ἡ μουσικὴ καθ' ὅλην της τὴν ποικιλίαν εἰς διάφορα ἔθνη, λογισθεῖσα πλέον κλάδος τῆς φιλοσοφίας, οὐ μόνον ὡς τέρπουσα καὶ ἡδύνουσα τὴν ψυχὴν καὶ ἐξημερόνουσα αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐμπνέουσα ζῆλον πρὸς τὰ καλὰ καὶ ὑποβοηθοῦσα τὴν πρὸς τὰ θεῖα εὐσέβειαν.

Ἀπὸ μὲν τῶν περὶ μουσικῆς πρὸ Χριστοῦ συγγραφάντων, ὧν πρῶτος λογίζεται Φιλόλαος ὁ μαθητὴς καὶ διάδοχος τοῦ Πυθαγόρου, μέχρι Πλουτάρχου καὶ Ἀθηναίου ἀρκετὰ σώζονται. Ἐκ δὲ τῶν Βυζαντινῶν ἔγραψαν δύο, Μιχαὴλ ὁ Ψελλὸς καὶ Μανουὴλ ὁ Βρυέννιος, ὁ μὲν πρῶτος περὶ τὸ 1105 ἔτη μ. Χ. ὁ δὲ περὶ τὸ 1520. Εἶτα δὲ διεδέχθησαν αὐτοὺς οἱ Λατῖνοι καὶ λοιποὶ Εὐρωπαῖοι.

ΥΑΛΟΣ

ΚΑΤΑ τὰς παρατηρήσεις πολλῶν σοφῶν, ἡ ὕαλος δὲν ἦτο ἄγνωστος εἰς τοὺς ἀρχαίους, ἀλλ' ἐγινώσκετο, ὡς καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν πλίνθων καὶ τῶν πηλίνων ἀγγείων.

Κατὰ τὸν Πλίνιον, ἡ ἐφεύρεσις τῆς ὑάλου ἔγινε κατὰ συμβεβηκὸς εἰς τὴν Συρίαν. Ἔμποροί τινες Φοίνικες, ἀναγκασθέντες νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Βήλου, ἦναψαν πῦρ εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ μαγειρεύσωσι τὰ φαγητά των. Ἐπειδὴ δὲ ἔτυχεν αὐτοῦ πυρῖτις λίθος καὶ νίτρον, συγχωνευθέντα ταῦτα μετὰ τῆς στάκτης, ἀπετέλεσαν σύνθετόν τινα ὕλην, ἥτις ψυχρανθεῖσα ἀπεκατέστη ὕαλος. Ἐκ τούτου δὲ λαβόντες νύξιν, ἤρχισαν τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ μίγματος τούτου καὶ ἐπέτυχον ἀξιόλογα, σχηματίζοντες διάφορα πράγματα, ἅτινα καὶ ἐπωλοῦντο εἰς τὴν Σιδῶνα καὶ εἰς τὴν Σαπέταν. Καίτοι ὅμως ἡ ὕαλος λέγεται ὅτι ἦτο γνωστὴ ἔκπαλαι, δὲν ἦτο ὅμως τοσούτῳ διαδεδομένη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, διότι τὰ μὲν ποτήρια κατεσκεύαζον ἐκ πολυτίμων μετάλλων, εἰς δὲ τὰ παράθυρα δὲν εἶχον ἀκόμη ἐπινοήσει τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὑαλοπλακῶν.

Ἡ ὕαλος ἀναφέρεται πρῶτον παρὰ Ῥωμαίοις ἐπὶ Τιβερίου (15 ἔτη ἀπὸ Χριστοῦ), ὅτε ὁ Πλίνιος λέγει ὅτι κατέστρεψαν τὸν οἶκον τεχνίτου τινός, διότι κατεσκεύαζεν εὐθραύστους ὑάλους· ἄλλοι δὲ ἱστορικοὶ προσθέτουσιν ὅτι καὶ ἀπεκεφαλίσθη ὁ τεχνίτης ἐκεῖνος. Ἀκολούθως ὅμως ὁ Νέρων (64 ἔτη ἀπὸ Χριστοῦ), ἐπλήρωσε μεγάλην χρηματικὴν ποσότητα διὰ δύο μικρὰ ὑάλινα ποτήρια. Ἐκ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης ἡ τέχνη τῆς ὑαλοποιΐας φαίνεται ὅτι προώδευσε, καὶ περὶ τὰ

τέλη τῆς Γ' ἑκατονταετηρίδος ἀναφέρονται ὑάλινα παράθυρα εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἅτινα μετ' οὐ πολὺ μετεφέρθησαν καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν. Εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν τὰ ἐξ ὑάλου παράθυρα εἰσήχθησαν τῷ 674, ὅτε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Βενεδέτος ἐκάλεσε τεχνίτας διὰ νὰ θέσωσιν ὑαλόπλακας εἰς τὰ παράθυρα τῆς τε ἐκκλησίας καὶ τοῦ μοναστηρίου Ὑαρμόουθ εἰς Δυρχάμην. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ ὕαλος μόλις ἤρχησε νὰ γίνεται κοινὴ εἰς τοὺς ἰδιωτικοὺς οἴκους περὶ τὸ 1480. Περὶ τὰς ἀρχὰς δὲ τῆς ΙΔ' ἑκατονταετηρίδος κατηρτίσθησαν τὰ πρῶτα ὑαλοεφεῖα εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀλλ' εἰς μόνον τοὺς εὐγενεῖς ἦτο συγκεχωρημένον νὰ τὰ ἔχωσιν. Ἔκτοτε δὲ ἡ ὑαλοποιία προήχθη εἰς ἣν ἔφθασε τὴν σήμερον τελειότητα καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ρ.

Η ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΟΙΣ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Σατωβριάνδου).

ΜΟΛΙΣ ἐπεγνώσθη ὁ Θεὸς τοῦ Εὐαγγελίου, οἱ δὲ Ἀπόστολοι ἤρχησαν νὰ κηρύττωσιν Αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον, καὶ εὐθὺς ἀνεφάνη ἡ περιγραφικὴ ποίησις. « Τὸ πᾶν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀλήθειαν ἐνώπιον Ἐκείνου, ὅστις κατέχει τὴν θέσιν τῆς ἀληθείας ἐπὶ τῆς γῆς, » ὡς λέγει ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος. Ἡ φύσις ἔπαυσε νὰ ἑρμηνεύηται διὰ τοῦ ψευδοῦς ὀργάνου τῶν εἰδώλων, ἐννοήθη ὁ προορισμός της, καὶ ἔγεινε γνωστὸν ὅτι ἐξ ἀρχῆς διὰ τὸν Θεὸν ἐγένετο καὶ ἔπειτα διὰ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ τῳόντι, δύο τινὰ μᾶς διδάσκει αὕτη: Θεὸν δεδοξασμένον ὑπὸ τῶν ἔργων Αὐτοῦ, καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν.

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἤλλαξε τὴν μορφὴν τῆς κτίσεως. Διὰ τοῦ πνευματικοῦ της μέρους, τουτέστι διὰ τῆς ἰδέας περὶ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἡ φύσις πανταχοῦ δεικνύει, ἡ ψυχὴ εὗρεν ἀφθονίαν τροφῆς· διὰ δὲ τοῦ ὑλικοῦ μέρους τοῦ κόσμου, τὸ σῶμα δεικνύει ὅτι τὸ πᾶν ἐγένετο δι' αὐτό. Τὰ μάταια ὁμοιώματα, τὰ ἐφαρμοζόμενα εἰς ἀναίσθητα ὄντα, ἀφανίζονται καὶ οἱ βράχοι κανονικώτερον ἐμψυχοῦνται, αἱ δρῦς ἀποδίδουσι χρησμοὺς βεβαιοτέρους, οἱ ἄνεμοι καὶ τὰ κύματα ἐξερεύγονται φωνὰς πολὺ θελκτικωτέρας, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀρύεται ἐκ τῆς ἰδίας του καρδίας τὴν ζωήν, τοὺς χρησμοὺς καὶ τὰς φωνὰς τῆς φύσεως.

Μέχρι τοῦδε ἡ μοναξία ἐθεωρεῖτο τρομερά, ἀλλ' οἱ Χριστιανοὶ εὗρον, ἐν αὐτῇ ἄπειρα θέλγητρα. Οἱ ἀναχωρηταὶ ἔγραψαν περὶ τῆς ὡραιότητος τοῦ βράχου, καὶ περὶ τῶν ἡδονῶν τοῦ θεωρητικοῦ βίου· καὶ ἰδοὺ τὸ πρῶτον βῆμα τῆς περιγραφικῆς ποιήσεως. Οἱ εὐλαβεῖς ἱστορικοί, οἵτινες ἐδημοσίευσαν τοὺς βίους τῶν Πατέρων τῆς ἐρήμου, ἠναγκάσθησαν νὰ περιγράψωσι καὶ τὸν τόπον, ὅπου οἱ ἔνδοξοι οὗτοι ἄγνωστοι εἶχον κρύψει τὴν δόξαν των. Βλέπει τις ἀκόμη εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ θείου Ἱερωνύμου ἢ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου περιγραφὰς τῆς φύσεως, αἵτινες ἀποδεικνύουσιν ὅτι οὗτοι ἐγνώριζον νὰ παρατηροῦν καὶ νὰ ἀγαπῶσι πᾶν ὅ,τι ἔγραφον.

Τὸ νέον τοῦτο γένος, εἰσαχθὲν εἰς τὴν φιλολογίαν ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀνεπτύχθη αἰφνιδίως· ἐπεκτάνθη δὲ καὶ μέχρι τοῦ ἱστορικοῦ ὕφους, καθὼς τὸ παρατηροῦμεν εἰς τὰς συλλογὰς τῶν Βυζαντινῶν ἱστοριῶν καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς ἱστορίας τοῦ Προκοπίου. Διεδόθη ἐπίσης, ἀλλὰ διεφθαρμένως πως, μεταξὺ τῶν ποιητῶν τῶν Κάτω χωρῶν, καί τινων Λατίνων ποιητῶν εἰς τὴν Δύσιν.

Ἡ Κωνσταντινούπολις, μεταβᾶσα ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν, εἶδε σχηματιζομένην ἐν Ἰταλίᾳ νέαν τινὰ περιγραφικὴν ποίησιν, συγκειμένην ἀπὸ λείψανα Ἀραβικοῦ, Ἑλληνικοῦ καὶ Ἰταλικοῦ πνεύματος. Ὁ Πετράρχης, ὁ Ἀριόστος καὶ ὁ Τάσσος τὴν ἀνεβίβασαν εἰς ὕψιστον βαθμὸν τελειότητος· ἀλλ' ἡ περιγραφὴ αὕτη ἐστερεῖτο ἀληθείας. Συνίστατο ἀπὸ ἐπίθετά τινα, ἀκαταπαύστως ἐπαναλαμβανόμενα καὶ πάντοτε ὁμοιοτρόπως ἐφαρμοζόμενα· ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀπαλλαχθῇ τις ἀπὸ πεπυκνωμένον τι δάσος, ἀπὸ ἔνδροσερὸν ἄντρον ἢ ἀπὸ τὰς ὄχθας διαυγεστάτης πηγῆς· τὸ πᾶν ἦτο πλῆρες ἀπὸ ἄλση χρυσομηλέας, ἀπὸ ἀναδενδράδας ὑάσμων καὶ ἀπὸ θημῶνας ῥόδων.

Ἡ Ἀνθὼ περιφέρεται μὲ τὸ κάνιστρόν της, καὶ οἱ αἰώνιοι Ζέφυροι δὲν λείπουν πάντοτε ἀπὸ τοῦ νὰ τὴν συνοδεύουν· πλὴν δὲν ἀπηντῶντο πλέον εἰς τὰ δάση οὔτε Ναϊάδες οὔτε Σάτυροι, καὶ ἂν δὲν εὕρισκον τὰς Μοίρας καὶ τοὺς Γίγαντας τῶν Μαύρων, παρ' ὀλίγον εἰσέδυον εἰς τὴν ἀπέραντον μοναξίαν τῆς Χριστιανικῆς φύσεως. Ὅταν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα κάμῃ ἓν βῆμα, πρέπει τὰ πάντα νὰ βαδίζωσι μετ' αὐτοῦ· τὸ πᾶν μεταβάλλεται μὲ τὰς λαμπρότητας αὐτοῦ ἢ μὲ τὰς σκιάς του. Οὕτω δυσκολευόμεθα πλέον ἤδη νὰ παραδεχθῶμεν μικρὰς θεότητας ἐκεῖ, ὅπου δὲν βλέπομεν ἄλλο εἰμὴ ἀπείρους ἐκτάσεις. Μάταιον ἤθελεν εἶσθαι πλέον νὰ θέσωμεν τὴν ἐρωμένην τοῦ Τιθωνοῦ ἐπὶ ἅρματος, κεκαλυμμένην ἀπὸ ἄνθη καὶ δρόσον· τίποτε δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀ-

ἀποδείξῃ ἡμῖν ὅτι αὐτὴ δὲν φαίνεται δυσανάλογος, περιάγουσα τὸ ἀσθενὲς φῶς της εἰς τοὺς ἀλευτήτους οὐρανούς, τοὺς ὁποίους ὁ Χριστιανισμὸς θαυμασίως ἀνέπτυξεν. Ἂς ἀρήσῃ λοιπὸν αὐτὴν τὴν φροντίδα τοῦ νὰ φωτισθῇ ὁ κόσμος ἀπὸ Ἐκεῖνον, ὅστις τὸν ἐδημιούργησεν.

Ἡ περιγραφικὴ αὕτη ποίησις, Ἰταλικὴ οὖσα, διεδόθη ἀκολούθως εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου καὶ ἐγένετο προθύμως παραδεκτὴ ὑπὸ τοῦ Ῥονζάρδου, Λεμοάνου, Σαϊντ-Ἀμάνδου καὶ ὅλων τῶν ἀρχαίων ποιητῶν. Οἱ δὲ μεγάλοι συγγραφεῖς τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', ἀηδιάσαντες ἐκ τῶν εἰκόνων τούτων, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἔβλεπον οὐδεμίαν ἀλήθειαν, τὰς ἐξώρισαν ἀπὸ τὰς συγγραφὰς καὶ ἀπὸ τὰ ποιήματά των, καὶ ἓν ἀπὸ τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν εἶνε ὅτι δὲν εὑρίσκει τις εἰς αὐτὰ οὐδὲ ἴχνος ἐκείνου, ὅπερ ὠνομάσαμεν περιγραφικὴν ποίησιν.

Οὕτω λοιπόν, μὴ γενομένη παραδεκτὴ εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ Μοῦσα τῶν ἀγρῶν, κατέφυγεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ὁ Spencer ὁ Waller καὶ ὁ Milton τὴν διέδωσαν ἤδη. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἔχασε βαθμηδὸν τοὺς ἐπαγωγοὺς τρόπους της, καὶ μετέπεσεν εἰς ἄλλην ὑπερβολήν· μὴ εἰκονίζουσα πλέον εἰμὴ τὴν ἀληθῆ φύσιν αὐτὴν καθ' ἑαυτήν, ἠθέλησε νὰ ζωγραφήσῃ τὸ πᾶν καὶ παρεγέμισε τὰς εἰκόνας της μὲ ἀντικείμενα λίαν ἀτελῆ καὶ μὲ περιστατικὰ λίαν παράδοξα. Αὐτὸς ὁ περιώνυμος Thomson εἰς τὸ περὶ τοῦ χειμῶνος ἄσμα του, τὸ τοσοῦτον ἔξοχον τῶν τριῶν ἄλλων, ἐμβαίνει εἰς λεπτομερείας φορτικὰς καὶ εἰς πολλὰς ἀπεραντολογίας. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ δευτέρα ἐποχὴ τῆς περιγραφικῆς ποιήσεως.

Ἐξ Ἀγγλίας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Γαλλίαν μὲ τὰ ποιήματα τοῦ Ἡὼπ καὶ τοῦ ψαλμῳδοῦ τῶν τεσσάρων ὡρῶν τοῦ ἔτους· ὑπέκυψεν δὲ εἰς ἀρκετὰς περιπετείας ἕως οὗ εἰσαχθῇ, διότι κατεπολεμεῖτο ἀπὸ τὸ ἀρχαῖον Ἰταλικὸν εἶδος, τὸ ὁποῖον ὁ Δοράτος καί τινες ἄλλοι ἀνεζωογόνησαν. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἐθριάμβευσε, καὶ τὴν νίκην της χρεωστεῖ εἰς τὸν Δελλίλην καὶ εἰς τὸν Σαϊν-Λαμβέρτον· ἐτελειοποιήθη δὲ ὑπὸ τὴν Γαλλικὴν μοῦσαν, καθυποβληθεῖσα ὑπ' αὐτὴν εἰς τοὺς κανόνας τῆς αἰσθήσεως καὶ τοῦ καλοῦ. Καὶ αὕτη ὑπῆρξεν ἡ τρίτη ἐποχή της.

Ἐν τούτοις αἱ εἰς ὅλην τὴν ἱερὰν Γραφὴν διεσπαρμέναι εἰκόνες δύνανται νὰ μᾶς ἀποδείξωσι διττῶς, ὅτι ἡ περιγραφικὴ ποίησις ἐγεννήθη μεταξὺ ἡμῶν ἀπὸ τὸν Χριστιανισμόν. Ὁ Ἰώβ, οἱ Προφῆται, ὁ Ἐκκλησιαστὴς καὶ πρὸ πάντων οἱ ψαλμοὶ γέμουσι μεγαλοπρεπεστάτων περιγραφῶν· ὁ Προοιμιακὸς ψαλμὸς εἶνε ἓν ἀριστούργημα εἰς τὸ εἶδος τοῦτο. Παραθέτομεν δὲ ἐνταῦθα τὰ κυριώτερα αὐτοῦ μέρη, διὰ ν' ἀποδείξωμεν πληρέστερον τὴν τελειότητα τῆς ἱερᾶς μελοποιΐας. Τίς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἀναγινώσκομεν αὐτόν, ὡς καὶ ὅλα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως τὰ ἀριστουργήματα, χωρὶς ὅμως τίποτε νὰ ἐννοῶμεν ἐκ τῆς θαυμασίας καλλονῆς του;

« Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον! »

Ἰδοὺ τὸ προοίμιον τοῦ ψαλμοῦ. Εὐθὺς ἡ θεοκίνητος λύρα ἐκφράζει τὸν σκοπὸν τοῦ μέλους, ὅτι γίνεται πρὸς ὕμνον καὶ αἴνεσιν τοῦ Δημιουργοῦ τῶν ὅλων. (*)

« Κύριε ὁ Θεός μου ἐμεγαλύνθης σφόδρα. Ἐ-
« ξομολόγησιν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐνεδύσω, ἀ-
« ναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον. »

Πόσον λαμπρὰ ὁ Προφήτης διεγείρει τὴν φαντασίαν τῶν ἀκροατῶν του εἰς θεωρίαν τῆς μεγαλοπρεπείας τοῦ αἰωνίου Ὄντος. Βλέπει τὸν Θεὸν ἐνδεδυμένον ὑπερύμνητον μεγαλειότητα, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπαστράπτουσι πανταχόθεν ἀκτῖνες παντεπόπτου φωτός. Ἐπειδὴ δὲ ἡ δόξα τῆς παντοδυναμίας Του λάμπει πρὸ πάντων εἰς τὴν πολυφεγγῆ αὐλὴν τοῦ οὐρανοῦ, μεταβαίνει εὐθὺς εἰς τὴν εἰκόνα ταύτην.

« Ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν. Ὁ στε-
« γάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῷα αὐτοῦ, ὁ τιθεὶς
« νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐπὶ
« πτερύγων ἀνέμων, ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐ-
« τοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ
« πυρὸς φλόγα. »

Ὡς σκηνὴν ἢ ὡς δέρμα λεπτὸν ἐκτείνει τὸν ἀχανέστατον τοῦ οὐρανοῦ θόλον ἡ παντοδύναμος χεὶρ τοῦ Ὑψίστου. Ἀκαριαίως τὸν ἔστησεν, ἀκαριαίως δύναται καὶ νὰ τὸν περιτειλίξῃ. Τὰ οὐράνια ὕδατα μορφόνει ὡς στέγην εἰς τὸ ἄπειρον ὕψος τοῦ αἰθέρος, ὅπου πετᾷ καὶ διήκει τῆς θείας Του προνοίας ἡ δόξα. Τὰ νέφη εἶνε θριαμβευτικώτατον Αὐτῆς ἅρμα, καὶ οἱ ἄνεμοι πτερόεντες ἵπποι· ὡς πιστοὶ δὲ θεράποντες Αὐτῆς καὶ ὑπηρέται πέμπονται πανταχοῦ θύελλαι καὶ κεραυνοὶ καὶ φλόγες πυρός. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ξηρανθῶσι θάλασσαι, καὶ νὰ ὑψωθῶσι κύματα, καὶ νὰ δροσισθῶσι κλίματα ξηρὰ καὶ ἄνικμοι γαῖαι; οἱ ἄνεμοι ἐκτελοῦσι τὴν προσταγήν. Εἶνε χρεία νὰ καταβληχθῶσιν ἀσελγαίνουσαι πόλεις καὶ ἔθνη παρανομοῦντα; τὸ πῦρ περαίνει τὴν τιμωρίαν. Εἰδόμεν τὰ νέφη, τοὺς ἀνέμους, τὸ πῦρ, τὸν αἰ-

(*) Ἡ ἐξήγησις τοῦ ψαλμοῦ εἰλήφθη ἐκ τῶν τοῦ ἀοιδίμου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων. Σ. Μ.

θέρα, τὸν οὐρανὸν ἐν γένει, ὅστις εἶνε ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ· ἂς ἴδωμεν ἤδη καὶ τὴν γῆν, τὸ ὑποπόδιον τῶν θείων Αὐτοῦ ποδῶν.

« Ὁ θεμελιῶν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν
« αὐτῆς, οὐ κλιθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰ-
« ῶνος. Ἄβυσσος ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐ-
« τοῦ, ἐπὶ τῶν ὀρέων στήσονται ὕδατα· ἀπὸ ἐ-
« πιτιμήσεώς σου φεύξονται, ἀπὸ φωνῆς βρον-
« τῆς σου δειλιάσουσιν. Ἀναβαίνουσιν ὄρη καὶ
« καταβαίνουσι πεδία εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐθεμε-
« λίωσας αὐτά· ὅριον ἔθου ὃ οὐ παρελεύσονται,
« οὐδὲ ἐπιστρέψουσι καλύψαι τὴν γῆν. »

Πόσον μέγα εἶνε τῆς εἰκόνος ταύτης τὸ ὕψος! Ἡ γῆ, ἐπικαθημένη εἰς τὸ ἴδιον αὐτῆς κέντρον, ἀτρεμεῖ καὶ σαλεύεται ἀσφαλῶς εἰς τὸ μέσον τῆς ἀτμοσφαίρας· βάρος ἄμετρον, ἀστήρικτον, αἰωρούμενον, τὸ ὁποῖον δὲν θέλουσι σαλεύσει ὅλοι οἱ αἰῶνες. Ἡ θάλασσα τὴν περικυκλώνει ὡς πέπλος ῥοώδης καὶ ἁπαλός. Τὰ ὕδατα τῆς ἀβύσσου, τὰ ὁποῖα πρὸ τῆς δημιουργίας ἐπεῖχον τὸν τόπον τῶν ὀρέων, ἤκουσαν τὴν φοβερὰν φωνὴν τοῦ Δημιουργοῦ καὶ ἔφυγον μυκώμενα. Τότε ἀνέτειλον ἀπὸ τὸ χάος αἱ ἀγέρωχοι κορυφαὶ τῶν ὀρέων, ἐξετάθησαν τῶν βουνῶν τὰ πλατύτατα νῶτα, ἐμορφώθη τῆς γῆς ἡ σφαῖρα κατὰ τοῦ Δημιουργοῦ της τὴν θέλησιν· ὁποία ζωντανὴ περιγραφή! Τὰ ὕδατα συνήχθησαν εἰς τὴν ἡτοιμασμένην αὐτοῖς κοίτην· κυμαίνονται, φουσκώνουσιν, ὁρμῶσιν, ἀλλὰ δὲν τολμοῦν ποτὲ νὰ ὑπερβῶσι τὴν γραμμήν, τὴν ὁποίαν ἐχάραξεν ὡς ὅριον τῆς κινήσεώς των ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐρεξῆς εἰκὼν παριστάνει τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, τοὺς ὑετοὺς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὴν γονιμότητα τῆς γῆς.

« Ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς ἐν φάραγξιν, ἀνα-
« μέσον τῶν ὀρέων διελεύσονται ὕδατα· ποτιοῦ-
« σι πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, προσδέξονται
« ὄναγροι εἰς δίψαν αὐτῶν· ἐπ' αὐτὰ τὰ πετει-
« νὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσει, ἐκ μέσου τῶν
« πετρῶν δώσουσι φωνήν· ποτίζων ὄρη ἐκ τῶν
« ὑπερῴων αὐτοῦ, ἀπὸ καρποῦ τῶν ἔργων σου
« χορτασθήσεται ἡ γῆ. »

Ἀπὸ τῶν φαράγγων τοὺς κόλπους ἐκπηδῶσι τῶν ὑδάτων τὰ ῥεῖθρα, καὶ χύνονται ἑλικοειδῶς τὰ ῥυάκια ἀναμέσον εἰς τὰς χαράδρας τῶν ὀρέων· κάλλιστον προσόδημα τῶν διψώντων καὶ ζώων καὶ ἀγρῶν! Εἰς τὰς πρασίνους καὶ χλοερὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῶν διεσπαρμένους ὑψικόμους πλατάνους σκηνώνουσιν ἑλαδὸν τὰ πτηνά, καὶ ἀπὸ τὰ κελαδήματά των ἀντηχοῦσιν οἱ βράχοι. Καθὼς δὲ αἱ κοιλάδες καὶ πεδιάδες ποτίζονται ἀπὸ τοὺς ποταμούς, οὕτω καὶ τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων δροσίζουσιν αἱ μετάρσιοι νεφέλαι· ὁποία εὐφυὴς ἀναμιξις τοῦ καλοῦ μὲ τὸ ὑψηλόν! Πανταχοῦ ἡ θεία σοφία καὶ παντοδυναμία καὶ φυτεύει καὶ περιθάλπει τῆς φύσεως τὰ σπέρματα. Πᾶσα ἡ γῆ ἐγκυμονεῖ! τί μέλλει νὰ γεννήσῃ;

« Ὁ ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι, καὶ
« χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἐξαγα-
« γεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς, καὶ οἶνος εὐφραίνει
« καρδίαν ἀνθρώπου· τοῦ ἱλαρύναι πρόσωπον ἐν
« ἐλαίῳ, καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει.
« Χορτασθήσονται τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, αἱ κέ-
« δροι τοῦ Λιβάνου ἃς ἐφύτευσας· ἐκεῖ στρουθία
« ἐννοσσεύσουσι, τοῦ ἐρωδιοῦ ἡ κατοικία ἡγεῖ-
« ται αὐτῶν· ὄρη τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις, πέτρα
« καταφυγὴ τοῖς λαγωοῖς. »

Εἰς τὴν εἰκόνα ταύτην βλέπει ἕκαστος μὲ πόσον μέγεθος καὶ ἰσχὺν γίνεται ἡ ἀπαρίθμησις τῶν ἀρχικωτέρων καὶ χρησιμωτέρων τῆς γῆς προϊόντων. Αἱ κέδροι τοῦ Λιβάνου, τὰ ὑψηλὰ ὄρη καὶ αὐταὶ αἱ σπιλάδες ἔχουσι τὴν χρῆσίν των, κατὰ τοὺς πανσόφους σκοποὺς τῆς θείας προνοίας· καὶ αὐταὶ αἱ χρημνώδεις καὶ ἀπορρῶγες πέτραι χρησιμεύουσιν εἰς ἀναχωρητήρια καὶ καταφυγὴν διαφόρων πτηνῶν καὶ ζώων. Ἀλλὰ μεταξὺ τόσων ἀγαθῶν ἐμφανίζεται καὶ ὁ δεσπότης τούτων, ὁ ἄνθρωπος· ὡς καλλίστη εἰκὼν τοῦ Δημιουργοῦ δὲν ἔπρεπε νὰ παραμεθῇ καὶ οὗτος εἰς τὸ πεδίον ἀναμεμιγμένος καὶ δυσδιάκριτος ἀπὸ τὴν ἀγέλην τῶν πτηνῶν καὶ τῶν θηρίων, διὰ τοῦτο διορίζεται ὁ χρόνος τῆς ἐργασίας του.

« Ἐποίησε σελήνην εἰς καιρούς, ὁ ἥλιος ἔγνω
« τὴν δύσιν αὐτοῦ· ἔθου σκότος καὶ ἐγένετο νύξ,
« ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυ-
« μοῦ· σκύμνοι ὠρυόμενοι τοῦ ἁρπάσαι καὶ ζη-
« τῆται παρὰ τῷ Θεῷ βρῶσιν αὐτοῖς· ἀνέτει-
« λεν ὁ ἥλιος καὶ συνήχθησαν, καὶ εἰς τὰς μάν-
« δρας αὐτῶν κοιτασθήσονται· ἐξελεύσεται ἄν-
« θρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὴν ἐργα-
« σίαν αὐτοῦ ἕως ἑσπέρας. Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ
« ἔργα σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας!
« ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς κτίσεώς σου. »

Ἀφοῦ διέγραψεν ὁ ποιητὴς μὲ τοὺς ὑψηλοτέρους χαρακτῆρας τῶν κτισμάτων τὴν εὐταξίαν, ἐκφράζει τὸν θαυμασμόν του μὲ τὸ ἐπιφώνημα τὸ ζέον καὶ πλήρες θαυμασμοῦ: « Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου, Κύριε! » Τὰ πάντα βαίνουσι παντόφως καὶ ὁμαλῶς: Ἡ Σελήνη διακρίνει τοὺς καιρούς· ὁ Ἥλιος γνωρίζει τὸ τέρμα τῆς ὁδοιπορίας του, καὶ ὅταν τὸ φθάσῃ, ὁ γίγας οὗτος ὁ μέγας ἄρχεται πάλιν ἐκ νέου τὴν ἀεικίνητον αὐτοῦ ὁδοιπορίαν, διασπείρων πανταχοῦ τοὺς ἀειθαλεῖς πυρσούς του. Καὶ αὐτὸ τὸ σκό-

τος ἔχει τὸν καιρόν του. Ἀπὸ τοὺς κόλπους τοῦ γάους ἡ νὺξ ἀκούει τὴν φωνὴν τοῦ Δημιουργοῦ καὶ διαχέεται εἰς τὴν κτίσιν. Μόλις αὐτὴ ἐπέρχεται, καὶ σελαγίζει τὸν ζοφερόν της πέπλον ἡ λάμψις τῆς σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων ἡ μαργαρόεσσα αἴγλη. Τότε τὰ θηρία ἐξέρχονται ἀπὸ τοὺς δρυμῶνας πρὸς ζήτησιν τροφῆς, καὶ μὲ τὰ λαθραῖά των ἴχνη διέρχονται σιγανὰ τὰς πεδιάδας, τὰς ὁποίας ἡ σοφία τοῦ Δημιουργοῦ δὲν ἐδιώρισεν εἰς ἐλευθέραν κατοικίαν των· οἱ δὲ σκύμνοι τῶν λεόντων ὠρυόμενοι ζητοῦσι τὴν ζωοτροφίαν των ἀπὸ τὴν πάνσοφον δεξιάν. Ὁποία προσωποποιΐα! Ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ εὐθὺς συνάζονται εἰς τὰ μέρη των. Ποτὲ δὲν βλέπει ὁ φωστὴρ τῆς ἡμέρας τὰς ἀγέλας τῶν θηρίων πλανωμένας εἰς τὰς πεδιάδας· ἀλλ' ὅταν ἐκεῖνος φανῇ ἐπὶ τοῦ οὐρανίου στερεώματος, ταῦτα εὑρίσκονται συνηγμένα εἰς τὰς ἀπῳκισμένας των μάνδρας, διὰ νὰ ἀφήσωσιν ἐλεύθερα τὰ πεδία, ὥστε νὰ καλλιεργῶνται ἀνέτως ἀπὸ τὰς φιλοπόνους χεῖρας τοῦ γεωργοῦ, καὶ σχιζόμενα ἀπὸ τὴν εὐεργετικὴν τοῦ ἀρότρου πάροδον, νὰ δώσωσι τὸν καρπόν των. Ἐφεξῆς ἀκολουθεῖ ἡ περιγραφὴ τῆς θαλάσσης.

« Αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος·
« ἐκεῖ ἑρπετὰ ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς, ζῶα μι-
« κρὰ μετὰ μεγάλων, ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύονται.
« Δράκων οὗτος ὃν ἔπλασας ἐμπαίζειν αὐτῇ. »

Πρῶτον πάντων ἐκφράζεται ἡ ἀχανὴς ἔκτασις τῆς ἰχθυοέσσης θαλάσσης· τὸ ἄμετρόν της βάθος εἶνε πλῆρες ἀπὸ νηκτὰ μικρὰ καὶ μεγάλα, καὶ χρησιμεύει ὡς εὐρύχωρος κατοικία τῶν παμμεγέθων κητῶν καὶ τῶν λοιπῶν τερατωδῶν θηρίων. Ὁ μέγας δράκων, τὸν ὁποῖον ἡ τοῦ Ὑψίστου θέλησις ηὐδόκησε νὰ προικίσῃ μὲ σοφίαν, ὁ ἄνθρωπος, δὲν ἀφίνει ἥσυχον οὔτε τὴν ἐπιφάνειάν της, ἀλλ' ἐπινοεῖ καὶ κατασκευάζει πελώρια πλοῖα, τὰ ὁποῖα, διατρέχοντα τὰ πλατύτατα τῆς θαλάσσης νῶτα, φαίνονται πετῶντα ἐπ' αὐτῆς, καὶ τὰ ὁποῖα, ἀντέχοντα εἰς ὅλους τοὺς φοβερισμούς της, περιπαίζουσι τρόπον τινὰ αὐτήν· τὸ δὲ μέγα τοῦτο στοιχεῖον, ἐνῷ φαίνεται ὅτι ἐκτίσθη διὰ νὰ χωρίζῃ τὰ ἔθνη ἀπ' ἀλλήλων, γίνεται ἐναὐτῷ τὸ ὄχημα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ συνάπτει τὰς μακρὰν ἀπῳκισμένας γαίας.

« Πάντα πρὸς σὲ προσδοκῶσι δοῦναι τὴν τρο-
« φὴν αὐτῶν εἰς εὔκαιρον. Δόντος σου αὐτοῖς
« συλλέξουσιν· ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα, τὰ
« σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος. »

Ὁ ἀὴρ, ἡ γῆ, ἡ θάλασσα ἐπληρώθησαν ζώων, τὰ ὁποῖα περιμένουσι τὴν τροφὴν αὐτῶν ἀπὸ τὸν Δημιουργόν των. Εἰς μόνην τὴν ἐλευθεριωτάτην Αὐτοῦ χεῖρα ἔχουσι προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς των καὶ τὰ στρουθία καὶ τὰ κήτη καὶ τὰ θηρία, προσδοκῶντα τὴν ζωοτροφίαν των, καὶ οὔτε σπείρουσιν οὔτε θερίζουσιν, ἀλλ' ὁ Πατὴρ ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά.

« Ἀποστρέψαντος δέ σου τὸ πρόσωπον, τα-
« ραχθήσονται. Ἀντανελεῖς τὸ πνεῦμα αὐτῶν
« καὶ ἐκλείψουσι, καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπι-
« στρέψουσιν· ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου καὶ
« κτισθήσονται, καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον
« τῆς γῆς. »

Ἀδύνατον εἶνε νὰ ζωγραφήσῃ τις τὰ πράγματα μὲ ζωηροτέρους καὶ ποιητικωτέρους χαρακτῆρας. Τὸ πᾶν διαλύεται καὶ συνταράσσεται, ὅταν ὁ παντέφορος ὀφθαλμὸς ἀποστρέψῃ ἀπ' αὐτοῦ τὰ προνοητικά του βλέμματα. Ὅλα τὰ ζῶα ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν· ὁποία ἔκφρασις τῆς μηδαμινότητός των! ἐνῷ ἐξ ἐναντίας, πνέει τὸ ζωογόνον πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰ πάντα ἐμψυχοῦνται.

Ποῦ ἄλλοῦ δύναταί τις νὰ εὕρῃ τοιοῦτον ὕψος χαρακτῆρας; Ὅλαι αἱ εἰκόνες αὗται εἰσὶ ζωηραὶ καὶ παθητικώταται, καὶ καθεὶς αἰσθάνεται συγκίνησιν καὶ θάμβος ἀπὸ τὰς γοργὰς ἐκφράσεις καὶ τὰς ζωηροτάτας τῆς φύσεως περιγραφὰς ἐν τῇ ᾠδῇ ταύτῃ. Ὁ Ὁράτιος καὶ ὁ Πίνδαρος ἔμειναν βεβαίως πολὺ μακρὰν τῆς ποιήσεως ταύτης.

Ἔχομεν λοιπὸν δίκαιον ὅταν λέγωμεν ὅτι εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ὁ Βερναρδῖνος Σαινπιέρρος χρεωστεῖ τὴν ἱκανότητά του εἰς τὸ εἰκονίζειν τὰς σκηνὰς τῆς μοναξίας. Καὶ βέβαια τὴν χρεωστεῖ εἰς αὐτὸν, διότι τὰ δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ, καταῤῥέψαντα τὰς μυθολογικὰς θεότητας, ἀπεκατέστησαν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν εἰς τὴν ἔρημον· τὴν χρεωστεῖ εἰς τοῦτον, διότι εὗρεν εἰς τὸ σύστημα τοῦ Μωσέως τὸ ἀληθὲς σύστημα τῆς φύσεως.

Καὶ ἐνταῦθα παρουσιάζεται ἑτέρα τις ὑπεροχὴ τοῦ Χριστιανοῦ ποιητοῦ: Μολονότι ἡ θρησκεία του τῷ παρέχει τὴν φύσιν μεμονωμένην, δύναται ἂν θέλῃ νὰ πλάσῃ καὶ φύσιν κατοικισμένην. Εἶνε ἐλεύθερος νὰ θέσῃ ἀγγέλους πρὸς φύλαξιν τῶν δασῶν, εἰς τοὺς καταῤῥάκτας τῆς ἀβύσσου, ἢ νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἡλίους καὶ τοὺς κόσμους. Καὶ ἐντεῦθεν ὁδηγούμεθα εἰς ὄντα ὑπερφυσικὰ, εἰς τὸ θαυμάσιον τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΥΦΥΙΑ. — Τὸ ἐφεξῆς ἀνέκδοτον συσταίνομεν τοῖς ΚΚ. Συνδρομηταῖς τῆς Επταλόφου:

Εἷς ἐκ τῶν μᾶλλον ἰδιοτρόπων ἐκδοτῶν νεοσυστάτου τινὸς Ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος, ἄνθρωπος εἰς ἄκρον ἀκριβὴς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν του, γνωρίζων ἐκ πείρας πόσον ὀλεθρία εἶνε διὰ τὸν περιοδικὸν τύπον ἡ ἀργοπορία τῆς ἀποτίσεως τῆς συνδρομῆς, προελάμβανε νὰ εἰδοποιῇ ἐπὶ κεφαλῆς ἑκάστης τῶν δεκαὲξ στηλῶν τῆς ἐφημερίδος του, ἐν εἴδει τίτλου καὶ διὰ κεφαλαιωδῶν γραμμάτων ὅτι: « Πᾶσα συνδρομὴ λήξασα ὀφείλει νὰ ἀνανεοῦται ἀκριβῶς ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς νέας περιόδου· ἄλλως, θέλει διακόπτεσθαι ἀμέσως ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου. » Τινὲς τῶν Κυρίων Συνδρομητῶν, ἐκλαβόντες τὸ πρᾶγμα ὡς τὰς συνήθεις τυπικὰς διακοινώσεις πάσης ἐφημερίδος, ἀγρὸν ἠγόρασαν, κατὰ τὴν παροιμίαν· διότι φεῦ! οὐδεμία ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ βαρυτέρα ἀγγαρία, ὅσον ἡ πληρωμὴ μιᾶς συνδρομῆς. Πλὴν μετ' οὐκ ὀλίγης ἀπορίας παρετήρησαν, ἅμα λήξάσης τῆς συνδρομῆς των, διακοπὴν μὲν οὐδαμῶς, ἀλλὰ παρουσιαζόμενα αὐτοῖς πάντοτε παλαιὰ φύλλα ἐκ τῶν ἤδη ἀναγνωσθέντων. Κατ' ἀρχὰς ἐξέλαβον τὸ πρᾶγμα ὡς ἐκ παραδρομῆς τοῦ διανομέως προελθὸν καὶ ἐσιώπων· πλὴν βλέποντες αὐτὸ ὅις καὶ σρὶς ἐπαναλαμβανόμενον, ἔσπευσαν νὰ ἀναφερθῶσι πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην τῆς ἐφημερίδος, ὅστις ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ἠρκέσθη νὰ ἐπιγράψῃ ἐν κεφαλίδι τινὸς τῶν φύλλων του τὰ ἑξῆς: « Εἰς « τοὺς ἀξιοτίμους Κυρίους Συνδρομητάς, τοὺς μὴ « πληρώσαντας εἰσέτι τὴν συνδρομήν των, εἰδο« ποιοῦμεν ὅτι, ἂν ἔχωσι τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἀνα« γινώσκωσι νέα φύλλα, ὡς πολλοὶ παρεπονέ« θησαν ἡμῖν προφορικῶς καὶ ἐγγράφως, καὶ νὰ « μανθάνωσι νεώτερα, πρέπει νὰ λάβωσι τὴν « καλωσύνην νὰ ἀνανεώσωσι τὴν ἤδη λήξασαν « συνδρομήν των· ἄλλως, εἶνε ἀδικώτατον μὲ πα« λαιὰ χρήματα νὰ ζητῇ νὰ ἀναγινώσκῃ τις « πάντοτε προσφάτους εἰδήσεις. »

Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο ἀναφέροντες, καθ' ἣν ἐποχὴν ἔληξεν ἤδη ἡ πρώτη ἑξαμηνία τοῦ συγγράμματος ἡμῶν, ἀντὶ πάσης ἐπεξηγήσεως καὶ σχολίου ἀρκούμεθα νὰ ἐπιφέρωμεν τὰ ἑξῆς: « Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω! »

ΚΑΔΙΡ-ΓΚΙΤΖΕΣΙ. — Ὁ διαμένων ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας ξένος κατὰ τὸν μῆνα τῆς νηστείας τῶν Ὀθωμανῶν (Ρεμαζάν), εὑρίσκει μεγίστην τὴν διαφορὰν μεταξὺ ὅλων τῶν νυκτῶν τοῦ μηνὸς τούτου, τῶν μεταβαλλομένων εἰς ἡμέραν, καὶ τῆς νυκτὸς τῆς εἰκοστῆς ἑβδόμης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, ἥτις ἑορτάζεται μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς μεγαλοπρεπείας. Κατ' αὐτὴν ὁ Σουλτάνος μεταβαίνει ἐπὶ λαμπρᾶς ἀκάτου εἰς τὸ πλησιόχωρον τέμενος, ἐν μέσῳ τοῦ κρότου τῶν τηλεβόλων καὶ τῆς μαρμαρυγῆς τῶν πολυχρόων πυροτεχνημάτων, ὅπως ἐκτελέσῃ τὸ προτελευταῖον τερβάδι (ἀκολουθίαν ἐσπερινὴν τοῦ Ρεμαζανίου). Ὁ Βόσπορος παριστᾷ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἓν τῶν λαμπροτέρων καὶ μαγευτικωτέρων θεαμάτων. Ἅπαντες οἱ μιναρέδες κανδηλοφωτίσται ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς βάσεώς των, πλῆθος παντοίων πυροτεχνημάτων ἐπιλαμπόντων καὶ ἐκπυρσοκροτούντων, ἀκάτια μυρία διασχίζοντα τὸ γλυκυμόρμυρον καὶ κατάφωτον βοσπόρειον κῦμα, ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι τέρπει τὴν φαντασίαν καὶ καθιστᾷ τὴν νύκτα ἐκείνην εἰς τὰ ὄμματα τοῦ παρεπιδημοῦντος Εὐρωπαίου ἐφάμιλλον μιᾶς τῶν λαμπρῶν νυκτῶν, ἃς ἀνέγνωσεν ἐν ταῖς Ἱστορίαις τῶν Μυρίων νυκτῶν.

Πολλοί, ἀγνοοῦντες τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐπισήμου ταύτης θρησκευτικῆς ἑορτῆς τῶν Ὀθωμανῶν, ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὴν διαφόρους ἀτόπους ἐξηγήσεις. Τὸ αἴτιον, δι' ὃ οἱ Μουσουλμάνοι ἀποδίδουσι τοσαύτην ἐπισημότητα εἰς τὴν νύκτα ταύτην, τὴν διακρινομένην ὑπὸ τὸ ὄνομα Λεϊλέ-Καδιρὲ, ἢ κατὰ τοὺς ἁπλοῦς Καδὶρ-Γκιτζεσὶ (νὺξ τοῦ πεπρωμένου), εἶνε καθαρῶς θρησκευτικόν. Κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην νύκτα ὁ Ἄγγελος Γαβριὴλ ἤρχισε νὰ ὑπαγορεύῃ εἰς τὸν Προφήτην τὸ Κοράνιον, διὸ καὶ τὸ 97 κεφάλαιον τῆς ἱερᾶς ταύτης βίβλου τῶν Ὀθωμανῶν ἐπιγράφεται Ἐλ-Κάδρ, καὶ ἐν αὐτῷ ἀπαντᾶται τὸ ἑξῆς ἐδάφιον: « Προτιμοτέρα ἡ νὺξ τοῦ Κάδρ χιλίων νυκτῶν. » Δοξάζουσι δὲ οἱ Ὀθωμανοὶ ὅτι κατὰ ταύτην τὴν ἐπίσημον νύκτα ὅλαι αἱ προσευχαὶ, ὅσας ἐξετέλεσαν κατὰ τὸ διάστημα ὁλοκλήρου τοῦ ἔτους, ἀναβαίνουσιν εἰς τὸν οὐρανόν.

ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ ΠΑΡΑ ΠΕΡΣΑΙΣ. — Ὅλα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἑορτάζουσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πανηγυρικῶς τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ ἔτους. Οἱ Πέρσαι, κατὰ παράδοσιν καὶ συνήθειαν ἀρχαίαν, ἑορτάζουσι τὴν ἔναρξιν τοῦ νέου ἔτους τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ ἥλιος εἰσέρχεται εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Κριοῦ, δηλαδὴ κατὰ τὸ ἐαρινὸν ἡλιοστάσιον, μολονότι δὲν δύνανται νὰ ἐπαναλαμβάνωσιν ἀκριβῶς κατ' ἔτος τὴν ἑορτὴν ταύτην, διότι τὰ ἔτη των εἰσὶ σεληνιακά. Ἡ ἡμέρα αὕτη

(συνήθως ἡ 9 Μαρτίου), ἥτις διακρίνεται μὲ τὸ ὄνομα Νεβρούζ (νέα ἡμέρα), θεωρεῖται ὡς ἡμέρα ἀναγεννήσεως τῆς φύσεως. Ἕκαστον τῶν ὄντων ἐν αὐτῇ λαμβάνει νέαν ζωήν, καὶ εἰσέρχεται εἰς νέαν φάσιν ὡς ἐκ τῆς προσεγγίσεως τοῦ εὐεργετικοῦ Ἡλίου.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπίσης δίδουσιν οἱ Πέρσαι καὶ ἕτερον ποιητικὸν ὄνομα Ῥούζι-Χιλλάτ (ἑορτὴ τῶν νέων φορεμάτων), διότι ἡ γῆ περιβάλλεται κατ' αὐτὴν τὸν νέον μανδύαν τῶν ἀνθέων, καὶ περικαλύπτεται μὲ τὸν ὡραῖον τάπητα τῆς χλόης· διὸ καὶ ἕκαστος, ὅσον πτωχὸς καὶ δυστυχὴς ἤθελεν εἶσθαι, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐνδύεται νέον φόρεμα καὶ λαμβάνει ἄνθος εἰς χεῖρας. Ὁ περίφημος ἠθικολόγος Σααδῆς ἐκφράζεται οὕτω περὶ τῆς ἡμέρας ταύτης ἐν τῷ ὡραίῳ του πονήματι Γκιουλιστὰν (Ῥοδὼν ἢ Ῥοδόκηπος):

« Ὁ Θεὸς ἐπρόσταξε τὸν ἄνεμον τῆς πρωΐας, ὅμοιον μὲ θαλαμοστόλον, νὰ ἐκτείνῃ τὸν σμαράγδινον τάπητα τῆς χλόης ἐπὶ τῆς γητίνης ἐπιφανείας, καὶ τὸ νέφος τῆς ἀνοίξεως ὡς τροφόν τινα διέταξε νὰ ἐκθρέψῃ τὰ τρυφερὰ φυτὰ ἐν τοῖς κόλποις τῆς γῆς. Ἐκάλυψε τὰ δένδρα μὲ ἔνδυμα χλόης, ὡς μὲ ἐπίσημον στολὴν τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ ἔτους, καὶ κατὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἔαρος ἔθεσεν εἰς τὰς ἄκρας τῶν κλάδων τῶν δένδρων διάδημα ἐξ ἀνθέων. »

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ 44. — Περιέργους τινὰς συμπτώσεις δεικνύει ὁ ἀριθμὸς οὗτος, ἰδίως εἰς τὴν ἱστορίαν Ἑρρίκου Δ' τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας. Ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐγεννήθη τὴν 14 Δεκεμβρίου, 44 αἰῶνας καὶ 44 δεκάδας ἐτῶν μ. Χ. ἀπέθανε δὲ τὴν 14 Μαΐου, καὶ τὸ ὄνομά του σύγκειται ἐκ 14 στοιχείων (Henri de Bourbon). Ἔζησε τετράκις 14 ἔτη, τετράκις 14 ἡμέρας καὶ 14 ἑβδομάδας· ἦτο δὲ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ Ναβάρρας τρὶς 14 ἔτη, κτλ.

Ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς ἐπίσης σημαντικὴν θέσιν κατέχει καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἀπογόνων του. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λουδοβῖκος ὁ ΙΓ' ἀπέθανεν ὡς ὁ πατήρ του τῇ 14 Μαΐου, ἦτο δὲ 14 ἐτῶν ὅτε συνεκάλεσε τὴν γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ 1614. Ὁ μεγαλήτερος βασιλεὺς ἐκ τῆς γενεᾶς Ἑρρίκου τοῦ Δ' ἦτο ὁ ιδ' βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ ιδ' τὸ ὄνομα. Λουδοβῖκος ὁ ΙΔ' ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τὸ 1643 ἔτος, ἀπέθανε δὲ τὸ 1715 καὶ εἰς ἡλικίαν 77 ἐτῶν· καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι ἀριθμοὶ συναπτόμενοι ἀποτελοῦσι τὸν 44. Ἡ ἐπανόρθωσις τῶν Βουρβόνων ἐγένετο εἰς τὰ 1814, καὶ οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι προσθετόμενοι ἀποτελοῦσιν ἐπίσης τὸν 44.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΦΡΑΓΚΑΙΝΟΥ. — Ὁ χρόνος εἶνε τὸ πολυτιμότερον τῶν ἀγαθῶν, ὁ δὲ μὴ γνωρίζων νὰ τὸν μεταχειρισθῇ εἶνε ἀσωτότερος τοῦ ἀσώτου υἱοῦ τοῦ Εὐαγγελίου.

— Ὁ Θεὸς λέγει εἰς τὸν ἄνθρωπον: βοηθοῦ, ἂν θέλῃς νὰ σὲ βοηθήσω.

— Ἡ ὀκνηρία εἶνε εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅ,τι ἡ σκωρία εἰς τὰ μέταλλα.

— Ὁ φιλόπονος εὐκαιρεῖ κάποτε, ἀλλ' ὁ ὀκνηρὸς οὐδέποτε.

— Διὰ τῆς προθυμίας κατορθοῦνται πολλὰ δι' ὀλίγου κόπου.

— Κέρδος ἄνευ κόπου δὲν γίνεται.

— Ὁ θέλων νὰ πλουτήσῃ ἀνάγκη νὰ μάθῃ ὄχι μόνον τὸ κερδαίνειν, ἀλλὰ καὶ τὸ οἰκονομεῖν.

— Ὁ οἶνος, αἱ γυναῖκες καὶ τὸ παιγνιόχαρτον καταστρέφουσι τὰς περιουσίας καὶ αὐξάνουσι τὰς ἀνάγκας τῶν ἀνθρώπων.

— Τὰς ἡδονὰς ἀπολαμβάνει ὄχι ὁ φεύγων ἀλλ' ὁ διώκων αὐτάς.

— Τὰ καλὰ φαγητὰ φέρουν τὴν ψωμοζητείαν.

— Τὰ μεταξωτὰ φορέματα σβύνουσι τὸ πῦρ τοῦ μαγειρείου.

— Ἡ ἀγάπη τοῦ στολισμοῦ εἶνε παραφροσύνη ὀλέθριος.

— Ἡ ὑπερηφάνεια προγευματίζει πλούσια, γευματίζει πτωχὰ καὶ δειπνεῖ καταφρονημένα.

— Ὁ τρεφόμενος μὲ ἐλπίδας ἀποθνήσκει ἐκ τῆς πείνης.

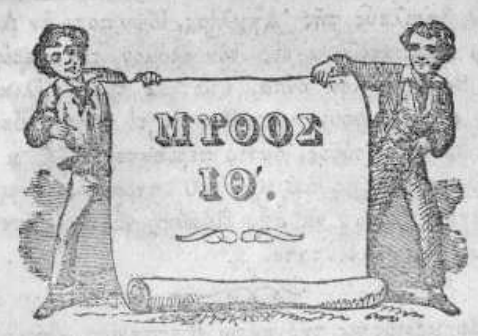
ΓΝΩΜΙΚΟΝ ΣΟΦΟΥ. — Τὸ ἑξῆς γνωμικὸν ἐσυνείθιζε σοφός τις νὰ ἐπιγράφῃ εἰς ὅλα του τὰ ἔργα καὶ ἔπιπλα:

Εἰ μὲν ἦν μαθεῖν ἃ δεῖ παθεῖν
καὶ μὴ παθεῖν, καλὸν ἦν τὸ μαθεῖν·
εἰ δὲ δεῖ παθεῖν ἃ δεῖ μαθεῖν,
τί δεῖ μαθεῖν; παθεῖν γὰρ χρή.

Λόγιός τις τῶν μεταγενεστέρων μετέφρασε τοὺς λαβυρινθώδεις τούτους στίχους εἰς τοὺς ἑξῆς:

Ἂν ἦν δυνατὸν νὰ μάθω
ὅσα πρέπει καὶ νὰ πάθω
χωρὶς ὅμως νὰ τὰ πάθω,
καλὸν ἦτο νὰ τὰ μάθω.

Πλὴν ἂν πρέπῃ νὰ τὰ πάθω
διότι πρέπει νὰ τὰ μάθω,
τίς ἡ χρεία νὰ τὰ μάθω
ἀφοῦ πρέπει νὰ τὰ πάθω;

Η ΔΙΑ ΠΡΙΟΝΟΣ ΣΥΖΥΓΙΑ, Η ΤΟ ΔΕΝΔΡΟΝ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ.

Ἀφοῦ τὰ τρελλοκόριτσα ψοφοῦν δι' ἄνδρα ὅλα
καὶ διὰ ἄνδρα πάλλουσι τὰ θελκτικά των στήθη,
θὰ τὰ εἰπῶ ὠφέλιμον κι' ἀρχαῖον παραμύθι,
καὶ ἂς προσέξῃ εἰς αὐτὸ πᾶσα κρυφὴ μαργιόλα:

« Μίαν φορὰν ἐφύτρωσεν εἰς τόπον μαγευμένον
ἓν δένδρον ὡραιότατον ὡς ἕνα μανιτάρι,
ἦτο παχὺ καὶ ὑψηλὸν κ' εἰς κάθε του κλωνάρι
ἔφερεν ἄνδρα εὔμορφον, ὀρθὸν ἢ καθισμένον.

Εἶδος παράδοξον καρποῦ καὶ θαῦμα τῶν θαυμάτων!
δενδροφυτεία τιμαλφὴς πρὸ πάντων διὰ κόρας!
διὸ καὶ μόλις ἔμαθον τὸ εἶδος τῆς ὀπώρας,
ὑπῆρξεν ἀνεκλάλητος ἡ τέρψις καὶ χαρά των.

Ὡς πεινασμένα πρόβατα, ποῦ παραιτοῦν τὴν μάνδρα
καὶ πρόθυμα 'ς τὸ πράσινον προβαίνουσι λιβάδι,
ἔτρεξαν ὡς τὸ ἔμαθον εἰς σύμπυκνον κοπάδι
γρηαῖς καὶ νιαῖς, κουτσαῖς, σραβαῖς,
ὅσαις δὲν εἶχαν ἄνδρα.

Κ' ἐνῷ προθύμως ἔτρεχεν ἑκάστη λογαριάζει
νὰ πάρῃ ὄχι ἕνα δυὸ ἀλλ' εἴκοσι νὰ πάρῃ,
κι' ὁ λογισμὸς τῆς ἔδιδε πτερὰ εἰς τὸ ποδάρι
ἐνῷ μ' ἡδονικοὺς παλμοὺς τὸ δένδρον πλησιάζει.

Μυρμηκιὰν ἂν τὰς εἰπῶ λάθος κανὲν δὲν πράττω,
τὸ πλῆθός των ἡ πεδιὰς περιλαμβάνει μόλις!
ὑπὸ τῆς ὁμηγύρεως δ' ἀπεφασίσθη ὅλης
τὸ δένδρον νὰ κλονήσωσι καὶ νὰ τοὺς ῥίψουν κάτω.

Ἀλλὰ τὸ δένδρον ἰσχυρὸν τοὺς κόπους των ἐνίκα,
κ' οἱ ἄνδρες εἰς τοὺς κλάδους των ἦσαν προσκολλημένοι,
πᾶσα δ' ἀνύπανδρος γυνὴ ἔμενε λυπημένη,
διότι δὲν κατέπιπτον κ' οἱ ἄνδρες ὡς τὰ σῦκα.

Πολιορκίας σχέδιον τότε λοιπὸν ἀλλάσσουν·
προφέρουν λόγους ζάχαριν καὶ ὑποσχέσεις πλῆθος,
ἀνοίγουν τὰς ἀγκάλας των ὑφηνοῦν μὲ φώκης ἦθος,
ἀγάπην καὶ ὑπακοὴν καὶ ἔρωτα τοὺς τάσσουν.

Ἀλλὰ πρὸς λόγους ἄκαμπτοι, κωφοὶ πρὸς τὰς δεήσεις
οἱ ἄνδρες δὲν κατέβαινον· λοιπὸν ἐφεῦρον δόλους,
δι' ὧν νὰ τοὺς συλλάβωσι· (μετὰ τοὺς διαβόλους
εἰς δόλους διακρίνεται ἡ γυναικεία φύσις.

Πριόνων πλῆθος ἔφερον καὶ κόπτουσι μὲ κόπον
τὸ δένδρον τὸ καλλίκαρπον· τὸ δένδρον τότε πίπτει,
κ' εἰς τὰς ἀγκάλας, ὦ χαρά! ἑκάστης κόρης ῥίπτει
ἀπ' ἕνα ἄνδρα στιβαρὸν πρὸς πληθυσμὸν ἀνθρώπων.

Τοὺς πρώτους μῆνας ἔζησαν οἱ πάντες ἐν εἰρήνῃ
μὲ ἀναστεναγμοὺς τερπνοὺς, φιλήματα, θωπείας,
ἀλλὰ ὁ ἔρως, ὁπαδὸς συχνὰ τῆς ποικιλίας,
θερμὸς τὸ πρῶτον ἤρξατο μετέπειτα νὰ σβύνῃ.

— Ἀχρεῖε! δὲν μὲ ἀγαπᾷς; ἡ σύζυγος ἐφώνει.
— Μ' ἐπῆρες διὰ πρίονος! ὁ σύζυγος ἀπήντα,
κ' ἐκ τῆς μεγάλης ἔριδος ἐνίοτε κατήντα
ὁ σύζυγος τὴν σύζυγον νὰ ξυλοματσουκόνῃ! »

Ὁ μῦθος ἐτελείωσεν· ἀλλὰ μὲ ἐρωτᾶτε,
καὶ ποῦ τὸ ἐπιμύθιον; — Ἰδού το, ἔχον οὕτως:
" Τὸν γάμον ὅστις γίνεται μὲ πρίονας, τοιοῦτος
τὸν περιμένει θρίαμβος! ,, ... Κορίτσια, μὴ ξεγελᾶτε!

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Κυρία τις ἐλυπεῖτο εἰς ἄκρον διότι δὲν ἐλάμβανεν εἰδήσεις περὶ τοῦ ἀπόντος συζύγου της, ὅστις ἦτο ἤδη ἀποθαμμένος προσβληθεὶς ὑπὸ λῃστῶν. Οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ τῇ ἀναγγείλῃ τὸ λυπηρὸν συμβάν, φοβούμενος μήπως ἐμβάλλῃ αὐτὴν εἰς ἀπελπισίαν, ἕνεκα τῆς κοινωνικῆς θέσεως καὶ τῆς ὑπολήψεως ἣν ἔχαιρε. Τέλος ἄνθρωπός τις ἀπεφάσισε νὰ τῇ διακοινώσῃ τὸ πρᾶγμα μὲ κάθε τρόπον, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐπορεύθη πρὸς ἐπίσκεψίν της· αὐτὴ τῷ ἐκθέτει τὴν λύπην ἣν δοκιμάζει, καὶ τῷ φανερώνει τοὺς περὶ τοῦ συζύγου της φόβους. — « Ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι ἀπέθανε, τῇ λέγει οὗτος, τί θὰ ἐκάμνετε; — Ἀ! ἐκραύγασεν αὕτη μετὰ ζωηρᾶς χειρονομίας, θὰ ἐρριπτόμην κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρον τὴν ἰδίαν στιγμὴν, καθ' ἣν μοὶ τὸ ἔλεγον, καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐκείνου, ὅστις θὰ μὲ ἔφερε τὴν θλιβερὰν ταύτην εἴδησιν. » Τότε ὁ ἄνθρωπος χωρὶς ἄλλο τι νὰ εἴπῃ ἐγείρεται, ἀνοίγει ὅλα τὰ παράθυρα τοῦ θαλάμου καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν θέσιν του. Ἡ γυνὴ ἐννόησε πάραυτα τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' αἱ παραφοραί της ἔπαυσαν ἀμέσως, καὶ ἡ θλῖψις της ἀνεμίχθη μετὰ αἰσθήματός τινος γέλωτος.

Εἰπέ τις ποτὲ πρὸς τὴν σύζυγόν του, συνειθισμένην νὰ βλέπῃ πληρουμένας ὅλας τὰς ἐπιθυμίας της, τὴν δὲ στιγμὴν ἐκείνην παρατηροῦσαν ἓν ἄστρον εἰς τὸν οὐρανόν: « Μὴ θεωρῇς τόσον πολὺ αὐτὸ τὸ ἄστρον, φιλτάτη μου, διότι δὲν δύναμαι νὰ σὲ τὸ δώσω. »

Χήρα τις, ὑπανδρευθεῖσα ἐκ δευτέρου, ἐπανελάμβανε συχνάκις εἰς τὸν σύζυγόν της, ὅτι πολὺ ἐβλίβετο διὰ τὴν στέρησιν τοῦ πρώτου της ἀνδρός. — « Ἀ! Κυρία, τῇ εἶπεν ὁ νέος σύζυγος, πίστευσόν με ὅτι δὲν εἶσαι μόνη, ἤτις λυπεῖσαι διὰ τὴν στέρησιν τοῦ μακαρίτου. »

Ἀντισθένης, ὁ υἱὸς Ἀντισθένους ὁ Ἀθηναῖος, ὅστις ἐσπούδασε παρὰ τῷ Σωκράτῃ καὶ ἔγεινεν ἀκολούθως ἀρχηγὸς τῆς τῶν κυνικῶν φιλοσόφων αἱρέσεως, ὅταν τῷ ἐπαρουσιάσάν ποτε πλούσιον μειράκιον διὰ νὰ τὸ παραδεχθῇ εἰς τὴν σχολήν του καὶ τὸν ἠρώτησαν τί ἐχρειάζετο, ὁ φιλόσοφος, δι' ἑνὸς βλέμματος καταμετρήσας τὸν παῖδα, ἀπήντησε παίζων μὲ τὰς λέξεις: « Βιβλιαρίου καὶ νοῦ (συνήχησις μὲ τὸ καινοῦ), γραφείου καὶ νοῦ, πινακιδίου καὶ νοῦ. »

« Πῶς σᾶς ἐφάνη ἡ ἐπιστολή, τὴν ὁποίαν σᾶς ἔγραψα χθές; » ἠρώτησε φιλάρεσκός τις νεανίας τὴν φίλην του. — « Τρυφερωτέρα, τὸν ἀπεκρίθη ἐκείνη, δὲν ἠδύνατο, φίλε μου, νὰ γίνῃ. Ἐν ὅμως παρετήρησα, ὅτι ἀπὸ ὅλας τὰς λέξεις, ὅσαι δασύνονται ἢ ψιλοῦνται, λείπει κατὰ δυστυχίαν τὸ πνεῦμα. »

« Διατί δὲν λαμβάνετε μέρος εἰς τὴν φιλονεικίαν τῶν ἀνδρῶν; » ἠρώτησε Κυρία τις, Εἰρήνη τὸ ὄνομα, ἓν τινι συναναστροφῇ Κυριῶν τινα, ὅστις ἐπλησίασε τὸν κύκλον τῶν γυναικῶν. — « Διότι, ἀπεκρίθη αὐτός, ἀγαπῶ, Κυρία μου, τὴν Εἰρήνην, τὴν ὁποίαν εὑρίσκω ἐξόχως διαλάμπουσαν μεταξὺ τῶν γυναικῶν. »

Ὁ ποιητὴς Σαὶντ-Ἀμάνδος εὑρέθη μίαν ἡμέραν ἔντινι συναναστροφῇ, ὅπου εἶδεν ἄνθρωπον ἔχοντα τὴν μὲν κόμην μέλαιναν τὸν δὲ πώγωνα λευκόν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ διαφορὰ αὕτη ἐφαίνετο πολὺ παράδοξος εἰς τοὺς παρευρισκομένους καὶ ἕκαστος ἠρώτα τὴν αἰτίαν, ὁ ποιητὴς εἶπε: « Πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ κύριος οὗτος κουράζει πολὺ περισσότερον τὰς σιαγόνας παρὰ τὸν ἐγκέφαλόν του. »

Μουσικός τις κορυφαῖος τῆς ὀρχήστρας, διερχόμενος στενήν τινα ὁδὸν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ θέατρον, συνέτριψε διὰ τῆς ἄκρας τοῦ βιολίου του τὸ ὑαλίον τοῦ παραθύρου ζαχαροπωλείου τινός. Ὁ ζαχαροπώλης, ἄνθρωπος βάναυσος, τῷ ἐζήτει ἥμισυ φράγκον, ὁ δὲ μουσικὸς τῷ ἔδωκεν ἓν φράγκον διὰ νὰ κρατήσῃ τὴν ἀξίαν τῆς ὑάλου καὶ νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὰ μένοντα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ζαχαροπώλης δὲν εἶχε πρόχειρον ἥμισυ φράγκον καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ διὰ νὰ ζητήσῃ ἔξωθεν ἡ δὲ ὥρα παρήρχετο, « Εἶνε περιττόν, ἀνέκραξεν ὁ μουσικός, συντρίβων ἕτερον ὑαλίον· τώρα ἐξοφλήσαμεν. »

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ἰδών ποτε ἐν Λονδίνῳ περιπατοῦντα εἰς τὸν ὁρόμον τὸν περίφημον Πὼπ, χωλὸν ὄντα, ἠρώτησε τοὺς αὐλικούς του: « Ἐπεθύμουν νὰ μάθω εἰς τί χρησιμεύει ὁ ἄνθρωπίσκος οὗτος, ὅστις περιπατεῖ λοξά; » Ὁ δὲ μεταφραστὴς τοῦ Ὁμήρου στραφεὶς ἐπεφώνησεν: « Εἰς τὸ νὰ σᾶς διδάσκῃ νὰ περιπατεῖτε ὀρθῶς, Μεγαλειότατε. »

Ἐφημερίός τις τῆς κάτω Βρεττανίας, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ παραδοξότερος τῶν μεταγενεστέρων ἱεροκηρύκων διὰ τὰς ἀλλοκότους ἀνοησίας του, ἀναβὰς εἰς τὸν ἄμβωνα τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων, ὡμίλησε πρὸς τὸ ποίμνιόν του οὕτω: « Σᾶς εἰδοποιῶ, ἀδελφοί μου, ὅτι πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ταραχῆς καὶ συγχίσεως κατὰ τὴν ἁγίαν ταύτην ἑβδομάδα τῶν Παθῶν, ἀπεφάσισα νὰ ἐξομολογῶ τοὺς προσερχομένους κατὰ τὴν ἑξῆς σειράν: Τὴν Δευτέραν, τοὺς ψεύστας· τὴν Τρίτην, τοὺς φιλαργύρους· τὴν Τετάρτην, τοὺς ὑβριστάς· τὴν Πέμπτην, τοὺς κλέπτας· τὴν Παρασκευὴν, τοὺς ἀκολάστους· τὸ Σάββατον, τὰς φαυλοβίους γυναῖκας. » Ἕκαστος ἐννοεῖ ὅτι τὸ ἔτος ἐκεῖνο ὁ καλὸς ποιμὴν δὲν εἶχε κανένα κατηχούμενον, μόνος δὲ αὐτὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τὴν αἰτίαν.

Τρεῖς νέοι, φοιτηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, μετέβαινον ἐκ τῆς πόλεως εἰς παρακείμενον χωρίον. Καθ' ὁδὸν βλέπουσιν ἐρχόμενον πρὸς αὐτοὺς χωρικόν τινα, ὅστις ὡς ἐκ τῆς φυσιογνωμίας του ἐφαίνετο ὁ πλέον ἠλίθιος καὶ ἀμαθὴς ἄνθρωπος. Θέλοντες λοιπὸν νὰ γελάσωσι, σπεύδουσιν ἀνὰ εἷς χωριστὰ εἰς συνάντησίν του· καὶ ὁ μὲν προπορευόμενος ὑποκλιθείς, « Καλὴ ἡμέρα, πάτερ Ἀβραάμ! » τῷ λέγει. Εἰς τὸν παράδοξον τοῦτον χαιρετισμὸν ἀνταπεκρίθη ὁ χωρικὸς μὲ μίαν καλημέραν μετὰ ἐλαφρᾶς κλίσεως τῆς κεφαλῆς. Ὀλίγον παρέκει τὸν ἀπαντᾷ ὁ δεύτερος, ὅστις ἐπανέλαβε μὲ τὸ αὐτὸ εἰρωνικὸν ὕφος, « Καλὴ ἡμέρα, πάτερ Ἰσαάκ! » Ὁ χωρικὸς ἀνταπήντησε τὰ αὐτὰ ὡς καὶ εἰς τὸν πρῶτον. Ἀλλ' ὅταν, ἀπαντήσας αὐτὸν καὶ ὁ τρίτος, τῷ εἶπε, « Καλὴ ἡμέρα, πάτερ Ἰακώβ! » ὁ χωρικὸς ἐστάθη, καὶ στραφεὶς εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς τρεῖς νέους: « Κύριοι, τὸ ὄνομά μου οὔτε Ἀβραὰμ εἶνε, οὔτε Ἰσαάκ, οὔτε Ἰακώβ· ἀλλ' ὀνομάζομαι Σαμουὴλ υἱὸς τοῦ Κίς, καὶ ἐξῆλθον διὰ νὰ εὕρω τὰς ὄνους τοῦ πατρός μου, πλὴν βλέπω ὅτι ἀπήντησα μόνον τοὺς ὄνους του. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Η ΓΥΝΗ (*).

Ἐγνώριζον πῶς ὁ καιρὸς τὰ πάντα μεταβάλλει,
καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὁ μωρὸς ἐπείσθην στιγμὴν μίαν
ὅτ' εἰς τὰ στήθη γυναικὸς ὁ ἔρως πάντα θάλλει·
λησμόνησα πῶς ἀσταθῆ ἔχ' ἡ γυνὴ καρδίαν.

Ἡ μάγος μὲ τὸ βλέμμα της πρῶτον μᾶς μαγνητίζει,
μὲ ὑποσχέσεις ἔπειτα μὲ ὅρκους καὶ λατρείαν
ὑπούλως τὴν καρδίαν μας ἑλκύει καὶ φλογίζει,
πλὴν τέλος εἰς τὸ πάθος μας δεικνύει ἀπιστίαν.

Ὦ! διατί 'ς τὰ στήθη σου ὁ ὄφις ἐμφωλεύει,
ἢ διατί ὁ οὐρανὸς σὲ ἔπλασεν, ὦ γύναι,
ἀφοῦ τὸ παντοδύναμον βλέμμα σου γοητεύει
καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξέρχονται τοῦ κόσμου οἱ ὀδύναι

Ὄν δόλιον καὶ ὕπουλον! τὸ κάλλος τῆς μορφῆς σου
τὸν κόσμον ὅλον ἀπατᾷ, καὶ ἕκαστος νομίζει
ὁμοία τοῦ προσώπου σου ὅτ' εἶνε κ' ἡ ψυχή σου·
ἀκούει, οἴμοι! ὁ μωρὸς τοὺς ὅρκους σου κ' ἐλπίζει.

Πλὴν τέλος ἔρχεται στιγμὴ, στιγμὴ πικροῦ θανάτου,
καθ' ἣν ὁ τάλας πείθεται παρακαιρὰ ὅτ' ὅλοι
οἱ ὅρκοι ἦσαν χίμαιραι, φροῦδα τὰ ὄνειρά του
καὶ ζαφεροὶ οἱ φωταυγεῖς τοῦ οὐρανοῦ του θόλοι! . . .

Μ. Μ. ΠΑΠΠΑΣ.

Η ΒΑΡΚΟΥΛΑ (**)

Τρέχα, πέτα, ὦ βαρκοῦλα,
μᾶς προσμένει ἡ ξανθοῦλα,
τὰ ἀστέρια λαμπυρίζουν
κ' ἡ ἐλπὶς μᾶς ὁδηγεῖ·
τῆς ξανθούλας τὰ 'ματάκια
'σὰν δυὸ φάροι μᾶς φωτίζουν.
Ἴσα, ἴσα, ὦ βαρκοῦλα,
πρὶν μᾶς φθάσῃ ἡ αὐγή! (δίς).

Ἄλλος κλαίει καὶ στενάζει,
ἄλλος θησαυροὺς συνάζει
κι' ἄλλος δόξαν κυνηγάει,
ἡ ξανθὴ πλὴν τραγουδεῖ·
πλούτη, βάσανα καὶ δόξαν
μ' ἕνα βλέμμα τὴς νικάει.
Ἴσα, ἴσα, ὦ βαρκοῦλα,
πρὶν μᾶς φθάσῃ ἡ αὐγή! (δίς).

Ἂν ὁ ἄνεμος βοΐζῃ
καὶ τὸ κῦμα ἀν μουγκρίζῃ,
ἡ γῆ πάλιν θὰ γελάσῃ
κ' ἥλιος πάλιν θὲ νὰ 'βγῇ·
'ς τὴν ξανθὴ κοντὰ τὰ πάθη
κ' ἡ ψυχή μου θὰ ξεχάσῃ.
Ἴσα, ἴσα, ὦ βαρκοῦλα,
πρὶν μᾶς φθάσῃ ἡ αὐγή! (δίς).

Ἔλα, ἔλα, ὦ ξανθοῦλα,
ἔμβα, ἔμβα 'ς τὴν βαρκοῦλα,
διὰ τὰ ἀστρα πῶς γελοῦνε
διὰ πῶς χαίρεται ἡ γῆ.
Ἄκουσε τὰ ἀηδονάκια
ποῦ γλὰ 'σένα κελαδοῦνε
Ἔλα, ἔλα, ὦ ξανθοῦλα,
καὶ μᾶς ἔφθασ' ἡ αὐγή.
Ἴσα, ἴσα, ὦ βαρκοῦλα,
κι ἂς μᾶς φθάσῃ ἡ αὐγή! (δίς).

ΑΛ. ΖΩΗΡΟΣ.

(*) Τὸ ποιημάτιον τοῦτο ἔγραψεν ὁ φίλος ποιητὴς κατὰ μίμησιν τῆς Ἰταλικῆς στροφῆς τοῦ γνωστοῦ μελοδράματος « Rigoletto » ἀρχομένης οὕτω·

« La donna é mobile qual pium' al vento. »

(**) Τὸ χαρίεν τοῦτο ἀσμάτιον συνέταξεν ὁ νεαρὸς αὐτοῦ ποιητὴς ἐπὶ τοῦ ἤχου « Voga, voga la procella, » τοῦ Ἰταλικοῦ μελοδράματος « Vittore Pisani. »

Σ. Ε.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

15.

Τὸ ὕδωρ δὲν σβύνει τὸ πῦρ ἐπὶ γῆς;
δὲν εἶνε καὶ τοῦτο τῆς φύσεως νόμος;
Τὸ ὕδωρ; . . . περίεργον, φίλε! καὶ ὅμως
μὲ καίει, μ' ἀνάπτει, καὶ μὴν ἐκπλαγῇς.

Γ. Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

ΛΥΣΙΣ
ΤΟΥ ΙΓ' ΑΡΙΘΜΟΝ 44 ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Νοῦς — οὖς — ὖς — χοῦς.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

Β'.

Γῆ.

« Κατ' ἀρχὰς σὺ, Κύριε, τὴν γῆν
« ἐθεμελίωσας. » Ψαλμ. ΡΑ'. 26.

Ὁ πλανήτης οὗτος, ἐφ' οὗ ἡ θεία Πρόνοια ηὐδόκησε νὰ θέσῃ τὸ ἡμέτερον γένος, ἔχει σχῆμα σφαίρας, ἐλαφρῶς πεπιεσμένης περὶ τὰ ἄκρα τοῦ ἄξονός της· ἡ τροχιά της δὲ, τὴν ὁποίαν περιγράφει στρεφομένη περὶ τὸν Ἥλιον, δὲν εἶνε ὁλοστρόγγυλος ἀλλ' ὡοειδὴς ἢ ἐλλειπτική, κατὰ τὰς ἐκφράσεις τῆς ἀστρονομίας, ὡς ὅλων γενικῶς τῶν πλανητῶν. Ἀπέχει δὲ ὁ ἡμέτερος πλανήτης τοῦ Ἡλίου 58,000,000 λευγῶν, στρέφεται περὶ αὐτὸν μετὰ ταχύτητος 24,720 λευγῶν τὴν ὥραν καὶ συμπληροῖ ἅπασαν τὴν ἀνακύκλησίν της εἰς διάστημα 365 ἡμερῶν, 5 ὡρῶν,

48 πρώτων καὶ 49 δευτερολέπτων· καὶ ἡ περιστροφὴ αὕτη καλεῖται ἐνιαυτὸς ἢ ἔτος.

Ἐκτὸς δὲ τῆς περὶ τὸν Ἥλιον περιστροφῆς της, ἡ Γῆ ἔχει καὶ ἄλλην περὶ ἑαυτὴν κίνησιν ἢ περὶ τὸν ἄξονά της, ἀκριβῶς εἰς διάστημα 23 ὡρῶν καὶ 56 λεπτῶν, καὶ ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ τοῦ καιροῦ στρέφει πρὸς τὸν Ἥλιον ἕκαστον τῶν ἡμισφαιρίων της τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, εἰς τρόπον ὥστε τὸ πρὸς τὸν Ἥλιον ἐστραμμένον μέρος φωτίζεται κατὰ 12 ὥρας, ἐνῷ τὸ ἕτερον ἐπὶ ἴσον διάστημα καιροῦ εὑρίσκεται εἰς τὸ σκότος, καὶ οὕτως ἐναλλὰξ, κατὰ πᾶσαν τὴν γραμμὴν τὴν ἀντικρύζουσαν σταθερῶς πρὸς τὸν Ἥλιον, γραμμὴν, ἥτις καλεῖται Ἰσημερινός. Ἔχει δὲ ἡ Γῆ καὶ ἕτερον εἶδος κινήσεως, ἥτις εἶνε εἶδος ταλαντεύσεως, τελουμένης ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον καὶ ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν, ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν παρουσιάζει ἀκαταπαύστως τὸν Ἰσημερινόν της κατὰ κάθετον εἰς τὸν Ἥλιον. Καθ' ἓξ μῆνας ἡ ταλάντευσις αὕτη μᾶς φέρει πρὸς ἄρκτον μέχρι σημείου τινὸς ἐπ' αὐτῆς, εἰς ὃ χαράξαντες οἱ ἀστρονόμοι γραμμὴν ὠνόμασαν τροπικὸν τοῦ Καρκίνου, διότι εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ οὐρανοῦ ἀντικρύζει τότε, εἰς ὃ εὑρίσκεται ὁ ἀστερισμὸς οὗτος· καὶ τότε αἱ ἡμέραι μεισοῦνται διὰ μιᾶς, καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον αὐξάνουσι διὰ τὸ πέραν τοῦ Ἰσημερινοῦ μέρος, εἰς ὃ ὑπάρχει θέρος ὅταν ἡμεῖς ἔχομεν χειμῶνα.

Ὁπόταν ἡ Γῆ παρουσιάζῃ καθέτως εἰς τὸν Ἥλιον τὸν τροπικὸν τοῦ Καρκίνου, φαίνεται ὡς νὰ παύῃ τοῦ νὰ κινῆται διά μίαν στιγμὴν, καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς παύσεως καλεῖται χειμερινὸν ἡλιοστάσιον· ἔπειτα ἡ ταλάντευσίς της ἄρχεται ἐκ νέου κατ' ἀντίθετον τρόπον κατ' ἄλλους ἓξ μῆνας, ἕως οὗ ἀκινητεῖ καὶ πάλιν κατὰ τὴν ἀντίθετον τῆς πρώτης πέραν τοῦ Ἰσημερινοῦ γραμμὴν, ἥτις καλεῖται διὰ τοὺς αὐτοὺς, οὓς ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω λόγους, τροπικὸς τοῦ Αἰγόκερω. Κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην κίνησιν προσεγγίζομεν εἰς τὴν μεσημβρίαν, καὶ αἱ μὲν ἡμέραι μας αὐξάνουσιν αἱ δὲ νύκτες σμικρύνονται. Ὅταν δὲ ἡ Γῆ φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον τῆς στιγμιαίας ἀκινησίας, εὑρισκόμεθα εἰς τὸ θερινὸν ἡλιοστάσιον.

Ἡ ταλάντευσις αὕτη τῆς σφαίρας μας προξενεῖ παράδοξον ἀποτέλεσμα ὡς πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν πολικῶν κύκλων, τουτέστι τοὺς ἐκτὸς τῶν δύο γραμμῶν, μέχρι τῶν ὁποίων γίνεται ἡ στάσις της. Ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους μῆνας κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς γραμμῆς μέχρις ἓξ κατὰ τὰς ἑσπερίας οἱ κατοικοῦντες τὸν ἀρκτικὸν πόλον μένουσι βεβυθισμένοι εἰς τὸ σκότος, τοὐναντίον δὲ οἱ τοῦ μεσημβρινοῦ πόλου κάτοικοι ἀπολαμβάνουσιν ἀπὸ τριῶν μέχρις ἓξ μηνῶν κατὰ συνέχειαν ἡμέραν. Εἶνε δὲ ἀληθὲς ὅτι ἡ ἡμέρα αὕτη εἶνε πάντοτε ὀλίγον σκιερὰ, ὡς καὶ ἡ ἑξαμηνιαία νὺξ ποτὲ δὲν εἶνε ὁλοτελῶς σκοτεινὴ, ἔτι καὶ ἄνευ τῶν συχνάκις φωτιζόντων αὐτὴν βορείων σελάτων.

Ἡ Γῆ εἶνε ὁ πρῶτος τοῦ συστήματός μας πλανήτης ἔχων δορυφόρον, τὴν Σελήνην.

Ἐξ ἰδιαζουσῶν δέ τινων παρατηρήσεων ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, αἵτινες εἶνε ἀδύνατον νὰ λάβωσι χώραν καὶ ἐπὶ ἄλλων πλανητῶν, ἀποδεικνύεται ὅτι μεγάλαι καὶ ἐκπληκτικαὶ ἀλλοιώσεις ἔλαβον χώραν ἐπὶ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ διάταξιν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ σχηματισμοῦ του ἢ τῆς πλάσεώς του· ὅτι μέγισται πέτραι ἐκυλίσθησαν ἀφ' ἑνὸς μέρους τῆς Γῆς εἰς ἄλλο, καὶ ὑψώθησαν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων (*) καὶ εἰς ἐξέχοντα μέρη τῆς ξηρᾶς· ὅτι εἴς τινα μέρη τῆς Γῆς ὄστρακα, σιαγόνες κητῶν, ὀστᾶ ἐλεφάντων καὶ ἄλλων ἀγνώστων ζώων εὑρίσκονται συμμεμιγμένα, ὡς νὰ ἐπεσωρεύθησαν ὑπό τινος ἰσχυρᾶς δυνάμεως κατὰ σπασμωδικήν τινα μεταβολὴν τῆς φύσεως· ὅτι ὁ πυθμὴν τοῦ ὠκεανοῦ ἀνυψώθη διὰ φοβερᾶς τινὸς δυνάμεως, σχηματίσας οὕτω μέρος τῆς κατοικουμένης ξηρᾶς, καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους κατά τινα ἐποχὴν τὰ ὕψιστα ὄρη ἐκαλύπτοντο ὑπὸ τῶν ὑδάτων. Ὅλαι αὐταὶ αἱ παρατηρήσεις πείθουσιν ἡμᾶς ὅτι, ταυτὸν ὁ πλανήτης ἡμῶν παρουσιάζει πολὺ διάφορον θέαμα ἐκείνου, καθ' ὃ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πλαστικῆς χειρὸς τοῦ Δημιουργοῦ του. Ἀδύνατον θέλει εἶσθαι ποτὲ νὰ κατανοήσωμεν, δι' ὧν κεκτήμεθα ἐργαλείων, ἂν αἱ αὐταὶ ἢ καὶ τραχύτεραι ἀλλοιώσεις ἐπηνέχθησαν καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πλανητῶν ὑπὸ τῆς παντοδυνάμου δεξιᾶς τοῦ ἐπιβλέποντος ἐπὶ τὴν Γῆν, καὶ ποιοῦντος αὐτὴν τρέμειν.

Ρ.

(Ἀκολουθεῖ.)

(*) Εἰς ὅλους τοὺς πλανήτας, εἰς ὅσων τὴν ἐπιφάνειαν ἐπιτρέπουσι τὰ ἡμέτερα τηλεσκόπια ὅπως βυθίσωμεν ἐπαστικὸν ὄμμα, παρατηροῦμεν τὴν μεγίστην αὐτῶν σχέσιν μετὰ τῆς ἡμετέρας Γῆς ὡς πρὸς τὴν ὕπαρξιν τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων ἐξοχῶν, ἅτινας καλοῦμεν ὄρη. Ἂν ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἦτο ὁμαλωτάτη, ἄνευ δηλαδὴ ὀρέων καὶ κοιλάδων, οὐ μόνον ῥυακες καὶ ποταμοὶ δὲν θὰ ὑπῆρχον, καθότι τὰ ὕδατα ῥέουσιν ἀπὸ ὑψηλοτέρων εἰς χαμηλοτέρους τόπους, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ποικιλίας, ἥτις τώρα θέλγει πολλαχοῦ τὸ ὄμμα τοῦ ὁδοιπόρου, ἡ Γῆ δὲν ἤθελε παριστάνει εἰμὴ τὸ ἄψυχον θέαμα τῶν εὐρυχώρων μοναξιῶν τῶν Ἀραβικῶν ἐρήμων, ἢ τὴν νωθρὰν μονοτονίαν τοῦ Ὠκεανοῦ.

20 ΜΑΡΤΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 20.

Ο ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΤΗΣ ΜΑΡΣΒΟΡΝΗΣ.

Α'.

Φράντζ Μύλλερ ἦτο ἐλέῳ Θεοῦ δήμαρχος τῆς ἐν Γερμανίᾳ κώμης Μαρσβόρνης. Μικραί τινες ἐπιστημονικαὶ γνώσεις, φήμη ἀνεπίληπτος καὶ τις εὐσαρκία οὐχὶ ἄμικτος μεγαλοπρεπείας ἀνέδειξαν αὐτὸν ἄξιον τῆς ἐξόχου ταύτης ὑπηρεσίας, καὶ τὸν ἀνύψωσαν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κοινότητός του, ἥτις συνέκειτο ἐκ δεκαεννέα οἰκιῶν, διακρινομένων πρὸ πάντων διὰ τοὺς ὡραίους κήπους των, ὑφ' ὧν περιεστοιχίζοντο καὶ οἵτινες εἶχον ὡς ἰδιάζοντα στολισμὸν πληθὺν λαμπροχρόων λειρίων.

Τὰ λείρια ταῦτα καὶ ὁ Μάστερ Μύλλερ ἀπετέλουν τὴν δόξαν τῆς Μαρσβόρνης, καὶ ἦσαν τὸ καύχημα τῶν κατοίκων της· καθὼς δὲ αὐτὰ ὕψωνον ὑπερηφάνως τὰς καταστίλπνους καὶ πολυχρόους κεφαλάς των, οὕτω καὶ ὁ Μάστερ Μύλλερ ἤξευρε νὰ ἐπιδεικνύῃ τὴν ἀρχοντικὴν πολυσαρκίαν του, ὡς καὶ νὰ ἐνθρονίζηται εἰς τὴν καθέδραν του ἀπαράλλακτα καθὼς αὐτὰ ἔλαμπον εἰς τὸ χλοάζον ἔδαφος· καὶ καθὼς τὰ λείρια τῆς Μαρσβόρνης ἐφημίζοντο ὡς τὰ ὡραιότερα μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἀνθέων, οὕτω καὶ ὁ Φράντζ Μύλλερ ἔχαιρε φήμην τοῦ καλλιτέρου δημάρχου.

Καὶ ὄντως, κανεὶς ἄλλος δὲν ἐγνώριζε νὰ διαλύῃ τὰς διαφοράς, αἵτινες ἀνεφύοντο μεταξὺ τῶν διοικουμένων του, νὰ τρολαμβάνῃ τὰς διενέξεις καὶ τὰς κρισιλογίας, νὰ διευκολύνῃ τὰς περιπλοκάς, νὰ ἐξομαλύνῃ τὰ ἐμπόδια, νὰ ἐπαυξάνῃ τὰς προσόδους τῆς κοινότητός του καὶ νὰ ἐπιμελῆται ταὐτοχρόνως τὰ ὑλικὰ συμφέροντα καὶ τὰς ἠθικὰς ὑποχρεώσεις τοῦ μικροῦ του βασιλείου, ὅσον ὁ δήμαρχος Φράντζ Μύλλερ.

Ἄλλως τε, ὁ Μάστερ Φράντζ ἠγάπα ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἀντηγαπᾶτο παρὰ πάντων· καὶ εἰς τοσοῦτον βαθμόν, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι ἡ ἰσότης καὶ ἡ σύμπνοια, ἐξορισθεῖσαι ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς γῆς, κατέφυγον εἰς τὴν ὡραίαν κώμην Μαρσβόρνην.

Τοιαύτη ἦτο ἡ σκηνή, ἐφ' ἧς ἐκτυλίσσεται ἡ ἀληθὴς αὕτη ἱστορία, ὅτε ἔφθασεν ἡ πρώτη Ἰανουαρίου τοῦ 1759 σωτηρίου ἔτους, ἡμέρα συμφιλιώσεως περιζήτητου καὶ ἀσπαστῆς παρ' ἅπασης τῆς Χριστιανωσύνης, καίτοι παραγνωριζομένης ὑπὸ πολλῶν ὀνόματι μόνον Χριστιανῶν. Τὴν ἡμέραν ταύτην ἦτο συνήθεια ὥστε ἡ νεολαία τῶν δύο φύλων τῆς Μαρσβόρνης νὰ συνέρχηται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ δημάρχου διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς μίαν παράδοξον τελετήν, καθιερωθεῖσαν πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ὑπὸ τῆς συνηθείας. Ἡ τελετὴ αὕτη, τῆς ὁποίας ἡ πρώτη ἀρχὴ πηγάζει βεβαίως ἐκ μυθολογικῶν δοξασιῶν, καθ' ἃς οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ θεοῦ Ἔρωτος εἰσὶ κεκαλυμμένοι μὲ ταινίαν, συνίστατο εἰς τὸ συγχρωτεῖν αὐτοσχεδίως εἴδός τι γαμηλίου τυφλομυίας, ἐκτελουμένης κατὰ παράδοξον τρόπον.

Ὁ νεανίας ἢ ἡ νεᾶνις, ἣν ὁ λαχνὸς προώριζεν ὡς κατάδικον, ἔπρεπε νὰ λαμβάνῃ διὰ σύζυγον ἢ δι' ἄνδρα ἐκείνην ἢ ἐκεῖνον, ὃν κατώρθωνε νὰ συλλάβῃ διαρκούσης τῆς στιγμιαίας ἐκείνης τυφλώσεως. Μὴ νομίσητε δὲ ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς τόσον τυφλῆς καὶ ἀσυνέτου ἐκλογῆς ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ ἀποβῇ ἐλλειπὲς καὶ νὰ θεωρηθῇ ὡς πλημμέλημα. Εἰς Μαρσβόρνην ἡ ἀγάπη ἦτο ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου γενικευμένη, καὶ ἂν κατὰ τύχην μερική τις συμπάθεια ἔφθανε νὰ καταλάβῃ μίαν νεανικὴν καρδίαν, αὕτη ἤρκει διὰ νὰ κάμῃ μίαν τόσον καλὴν ἐκλογήν, καθ' ὅσον ὁ μὲ λελυμένους ὀφθαλμοὺς Ἔρως ἤξευρε νὰ ὁδηγῇ ἐν αὐτῇ τὰ βήματα τοῦ κεκλεισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντος Ἔρωτος.

Τὴν ἡμέραν λοιπὸν ἐκείνην, κατὰ τὴν προσδιωρισμένην ὥραν, εὔθυμός τις καὶ θορυβώδης ὅμιλος, εἰς ὃν ἐμιγνύοντο παιδία τινὰ καὶ τινες ὡρίμου ὀπωσοῦν ἡλικίας ἄνθρωποι, οὓς ἡ περιέργεια ὠδήγησεν ἐνταῦθα, ἐξώρμα πρὸς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ δημάρχου Μύλλερ.

Μεταξὺ τῆς θορυβώδους καὶ φιλοπαίγμονος ὁμάδος ταύτης διεκρίνετο νέος τις ξανθὸς καὶ ὠχρός, ὅστις εἶλκε τὴν περιέργειαν διὰ τοῦ σκεπτικοῦ καὶ μελαγχολικοῦ ἤθους του καὶ διὰ τῆς πλήρους ρεμβασμοῦ καὶ θλιβερᾶς γλυκύτητος φυσιογνωμίας του. Ἦρκει νὰ παρατηρήσῃ τις τὸ ἀνεπαισθήτως δυτικοὐράνιον μέτωπόν του, διὰ νὰ μαντεύσῃ ὅτι ἡ σκέψις ὠργώνε βαθέως τὴν εἰκοσαετῆ κεφαλήν του, καὶ ὅτι αἱ φροντίδες, αἱ εἰς μᾶλλον προβεβηκυῖαν ἁρμόζουσαι ἡλικίαν, ἐπάφλαζον ἤδη εἰς τὸν ἐγκέφαλόν του.

Ὠνομάζετο Κὰρλ Βὰν Ἶσεν, καὶ εἶχεν ἐκ περισσοῦ τὸ ἐπίθετον ὁ σκεπτικός. Ὅλοι τὸν ἐτίμων καὶ τὸν ἐσέβοντο, διότι ἡ λίαν θελκτικὴ καὶ πάντοτε γλυκεῖα φυσιογνωμία του ἐνέπνεε γενικῶς εἰς τοὺς συντρόφους του εἴδός τι συμπαθείας, μεμιγμένης μετὰ συστολῆς καὶ σεβασμοῦ ἀκαταμαχήτου. Εἰς τοῦτον λοιπὸν ἔτυχε τὸ ὀμματόθεμα τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὡς ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων βλεμμάτων του, ἅτινα ἀνεκάλυψαν ἀπευθυνόμενα πρὸς μίαν ξανθὴν καὶ χαρίεσσαν νεάνιδα, ἥτις καὶ αὐτὴ τῷ ἐξετόξευεν ἐκ διαλειμμάτων λαθραῖόν τι βλέμμα· προηγεῖτο δὲ ὅτι, μ' ὅλον τὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ φωτὸς παρεμβληθὲν ἐμπόδιον, δὲν θέλει βραδύνει νὰ φθάσῃ ψηλαφητὶ πρὸς τὸν ἐπιθυμητὸν σκοπόν του.

Ἅμα ἐσήμανεν ἡ ὥρα τῆς ἐνάρξεως τοῦ δυσκόλου τούτου ἔργου, μέγας γέλως, ἀντηχήσας ἀπανταχόθεν τῆς αἰθούσης, κατεπλήρωσεν αὐτὴν θορύβου. Ὁ Φράντζ Μύλλερ, ζῶρθιος πλησίον τῆς ἑστίας του, μετὰ κόπου ἠδύνατο νὰ διατηρήσῃ τὴν σοβαρότητά του, βλέπων τὰς ἀδεξίους καὶ ἐναγωνίους προσπαθείας τοῦ καταδίκου, πειρωμένου νὰ συλλάβῃ τὴν χεῖρα, ἣν ἐγλίχετο. Ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες καὶ παιδία ἐστρέφοντο περὶξ αὐτοῦ ἐρεθίζοντές τον, ὠθοῦντές τον, ἀναγκάζοντές τον νὰ πράττῃ μυρίους ἐξελιγμοὺς καὶ περιστροφάς, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἐδιπλασίαζε τὴν ἱλαρότητα καὶ τὰς πανουργίας των. Τέλος ὁ Κὰρλ ἀφῆκε κραυγὴν θριάμβου, ὑπερτερήσασαν ὅλας τῶν ἄλλων τὰς φωνάς· κατώρθωσε νὰ συλλάβῃ τοὺς λεπτοφυεῖς δακτύλους τῆς Ματθίλδης, τῆς νέας καὶ ξανθῆς κόρης, καὶ ἀποσπῶν μὲ εἴδός τι παραφορᾶς τὸ κρατοῦν αἰχμαλώτους τοὺς ὀφθαλμούς του μανδήλιον, ἔδειξεν εἰς τοὺς περιισταμένους ἓν τόσον ἀκτινοβόλον πρόσωπον καὶ περιλαμπόμενον ὑπὸ εὐδαιμονίας, ὥστε ὅλη ἡ αἴθουσα ἀντήχησεν ἀπὸ ἓν μακρὸν οὐρὰ ἐνθουσιασμοῦ καὶ χαρᾶς, πάντες δὲ ἐπλησίασαν αὐτομάτως ὅπως τῷ ἐπιδαψιλεύσωσι τὰς ἐγκαρδίους καὶ ἀδελφικὰς προσρήσεις των.

Ἡ Ματθίλδη, καταπόρφυρος καὶ δειλή, ἐσιώπα· ἀλλὰ τὸ στάσιμόν της, αἱ ἀκτῖνες τῆς χαρᾶς, αἵτινες ἐξεσφενδονίζοντο διὰ τῶν ἡμικλείστων βλεφάρων της, ἐμαρτύρουν ἀρκούντως ὅτι τὸ ἔνστικτον, ὁδηγήσαν τὸν Κάρολον πρὸς αὐτήν, ὑπηρέτησεν ἀναπαφεύκτως τὰ τρυφερώτερά της αἰσθήματα. Ἡ ἡμέρα ἐτελείωσεν ὡς ἤρχισε, καὶ ἡ σύμπτωσις, τὸ περιεργότερον τῶν δεινῶν ἀφ' ὅσα δύναται νὰ φαντασθῇ τις, συνώμοσε τόσον καλὰ μετὰ τοῦ ἔρωτος, ὥστε ὁ δήμαρχος εὗρε καταλληλον νὰ διορθώσῃ τὰ κονδύλιά του καὶ νὰ ἀνανεώσῃ τὴν μελάνην του, διὰ νὰ καταστρώσῃ εἰς τὸ μητρῷον του τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος νέαν ὑπανορείαν.

Ὁ παράδοξος οὗτος διὰ τυφλομυίας ὑμέναιος δὲν δύναται πλέον σήμερον νὰ κάμῃ τόσους εὐτυχεῖς, διότι ὁ χρόνος, καταστρέψας τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα, ἀπέσπασεν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἔρωτος τὸ κάλυμμα, καὶ ἐδίδαξεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Μαρσβόρνης νὰ λογαριάζουν πρότερον καλῶς τὰ σκοῦδα τῶν νέων, πρὶν ἀποφασίσουν νὰ δώσωσιν εἰς αὐτοὺς τὰς χεῖρας τῶν θυγατέρων των.

Β'.

Τρία παρῆλθον ἔκτοτε ἔτη, καὶ ἐπήρχετο ἤδη ὁ χειμών.

Ὁ χειμὼν ἐπανήρχετο μὲ τὰς χιόνας καὶ μὲ τοὺς πάγους του, μὲ τὰς τέρψεις καὶ ἑορτάς του διὰ τοὺς μὲν, καὶ τὰς βασάνους του διὰ τοὺς ἄλλους. Ἐπίσης ἐπανέφερε τὴν περιοδικὴν τυφλο-

μυίαν τοῦ ὑμεναίου, τοῦ καλοῦ καὶ ἀρχαίου τούτου φίλου, ὅστις ἐμειδία ὑπὸ τὴν χρυσῆν χλόην του, βλέπων χιλίους τῶν φίλων του τοῦ παρελθόντος ἔτους στενάζοντας ἤδη μετὰ τὸν μῆνα τοῦ μέλιτος, τὸν τόσον ἐναγωνίως περιμενόμενον καὶ τόσον ταχέως παρερχόμενον.

Ὁδοιπόρος τις, ἐνδεδυμένος κυανῆν ἐσθῆτα φέρων δὲ εἰς τὴν κεφαλὴν πῖλον φαιὸν καὶ εἰς τὴν χεῖρα ὀζώδη ῥάβδον, προωρισμένην διὰ νὰ ὑποβοηθῇ τὸ ταχὺ βάδισμά του, ἠκολούθει τὴν ὁδὸν τῆς Μορσβόρνης συνοδευόμενος ὑπὸ κυνός, ὅστις σαίνων καὶ ἀλλόμενος προεπορεύετο τοῦ κυρίου του. Φθάσας δὲ πλησίον εἴδους τινὸς περιῤῥάγματος, ἐγειρομένου ἐν τῷ μέσῳ λιβαδίου, διακρινομένου ὑπὸ τῆς μεγάλης ὁδοῦ, ἐσταμάτησε διὰ νὰ ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν ὀσφῦν εἰς μικρόν τι ποίμνιον προβάτων, ὅπερ ἤρχησε νὰ παρατηρῇ μὲ εἶδος μηχανικῆς προσοχῆς.

— « Αἴ! φίλε, ἐκραξε πρὸς τὸν ὁδηγὸν τοῦ σκιρτῶντος ποιμνίου, μὲ κάμνεις τὴν χάριν νὰ μὲ εἴπῃς εἰς ποῖον ἀνήκουν τὰ ζῶα ταῦτα;

— Εἰς τὸν ἀγρονόμον τῆς Χούβης, αὐθέντα.

— Καὶ τί πρᾶγμα εἶνε αὐτὴ ἡ Χούβη;

— Ἡ μεγάλη ἐκείνη ἔπαυλις, τῆς ὁποίας βλέπετε ἐντεῦθεν καπνίζουσαν τὴν ἐρυθρὰν καπνοδόχην.

— Καλά· ὁ κύριός σου φαίνεται ὅτι γνωρίζει κάλλιστα τὴν τέχνην του, καὶ δὲν φείδεται οὐδενὸς μέσου διὰ νὰ παχύνῃ τὰ πρόβατά του, καλλιεργῶν συγχρόνως καὶ τὰς γαίας του· μὰ τὴν πίστιν μου, πρέπει νὰ ᾖνε ὀραστήριος ἐργάτης.

Ὁ ποιμὴν ὕψωσε τὴν κεφαλὴν εἰς σχῆμα ἀνανεύσεως, καὶ ἀπεκρίθη μὲ τὸ ἀποφθεγματικὸν καὶ θρηνῶδες ἐκεῖνο ὕφος, τὸ ὁποῖον λαμβάνουσιν οἱ ἀγρόται ὁσάκις ἀνακαλύπτουσι τὰς ἀδυναμίας τῶν ἀνωτέρων των.

— Ὁ Μέϊνερ Κὰρλ Βὰν Ἴρεν εἶνε τὸ ἀφρόγαλα τῶν ἀνθρώπων, φίλε· καὶ ποτὲ βέβαια δὲν ἐπιθυμῶ νὰ φορτόνω τὴν συνείδησίν μου μὲ μίαν συκοφαντίαν ἐναντίον του· ἀλλ' ἴσα ἴσα διότι ὀνομάζομαι Βέρνερ καὶ ὁ ἅγιος Ἰωσὴφ ὁ Πάγκαλος εἶνε ὁ προστάτης μου, δὲν ἠμπορῶ νὰ ὑποφέρω ὥστε ἕνας τίμιος ἄνθρωπος ὡς τὴν εὐγένειαν σας νὰ ἀφίνεται νὰ περιπίπτῃ εἰς πλάνην ὡς ἐκ τῶν φαινομένων, καὶ νὰ νομίζῃ τὸν Μέϊνερ Κὰρλ Βὰν Ἴρεν ὡς φιλόπονον καὶ ὀραστήριον ἐργάτην.

— Πλὴν, τέλος πάντων. . . .

— Δὲν ἔχει π λ ὴ ν καὶ ἀ λ λ ά. . . . Τὸ μόνον ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἡ κυρία μας — ἕνας ἄγγελος τοῦ οὐρανοῦ, σᾶς τὸ βεβαιῶ ἐγὼ ὁ Ἰωσὴφ Βέρνερ, — ἀφανίζεται ἀπὸ τὸν πολὺν κόπον, ἐνῷ ὁ σύζυγός της ἀπερνᾷ τὰς ἡμέρας του εἰς τὸ νὰ κρυττανίζῃ τὸ βιολίον του ἀντὶ νὰ δόσῃ τὸ ἄροτρόν του, καὶ ὅτι ἄνευ τῆς καλῆς μας Κυρίας ἡ Χούβη καὶ ὅλαι αἱ ἰδιοκτησίαι της ἤθελον πρὸ πολλοῦ ὑπάγει νὰ ἐνωθῶσι μὲ τοὺς ἤχους, τοὺς ὁποίους ὁ Μέϊνερ Βὰν Ἴρεν παίζει ἐπὶ τῆς ξύστρας του.

— Ἀσπὸν, ὁ Κύριός σου εἶνε μουσικός; ἠρώτησεν ὁ ἄγνωστος, κυριευθεὶς ὑπὸ περιεργείας οὐχὶ ἀμίκτου ἀληθοῦς τινὸς ἐνδιαφέροντος.

— Καθὼς λέγουν τοὐλάχιστον, ἀπεκρίθη ὁ βοσκός· διατείνονται μάλιστα ὅτι εἶνε ἔξοχος εἰς τὸ εἶδός του. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἔχω διὰ βέβαιον ὅτι εἶνε ὁ μεγαλήτερος ὀκνηρὸς τοῦ χωρίου, καὶ ὅτι ἡ σύζυγός του εἶνε μία ἁγία γυναῖκα, ἥτις ὑποφέρει ἐδῶ τὸ μαρτύριόν της. . . . Ὑγίαινε, φίλε! »

Εἰς τὸν τίτλον τοῦ φίλου, ὃν τῷ ἀπένειμε διὰ δευτέραν φορὰν ὁ ἐλευθερόστομος καὶ ἀφελὴς χωρικὸς, ἐλαφρὸν καὶ παράδοξον μειδίαμα διέστειλε τὰ χείλη τοῦ ἀγνώστου, ὅστις ἐφαίνετο πολλὰ ὀλίγον συνειθισμένος νὰ εὑρίσκῃ ἑαυτὸν ἀντικείμενον παρομοίας οἰκειότητος.

Ἐν τούτοις ὁ χωρικὸς ἐσπευδεν ὅλαις δυνάμεσι νὰ προφθάσῃ τὸ ποίμνιόν του, ὅπερ δὲν ἔλαβε τὴν ὑπομονὴν νὰ περιμείνῃ τὸ τέλος τῆς συνομιλίας, ἣν περιεγράψαμεν. Ὁ δὲ ὁδοιπόρος, ἀφοῦ ἐσκέφθη ἐπὶ μίαν στιγμὴν, διευθύνθη πρὸς τὴν ἔπαυλιν τῆς Χούβης, ἐνῷ λάμψις εὐχαριστήσεως καὶ περιεργείας ἐφαίδρυνε τὴν ἔμφρονα φυσιογνωμίαν του, οὐχὶ ἄμικτον σπανίας τινὸς εὐγενείας μ' ὅλην τὴν χονδρότητα τῶν ἐνδυμάτων του.

Φθάσας εἰς τὸ προαύλιον τῆς χωρικῆς ἐπαύλεως, ἐστάθη αἴφνης ὡς καρφωθεὶς εἰς τὴν θέσιν του, ἀκούσας τοὺς ἤχους βιολίου τινὸς, φθάνοντος μέχρις αὐτοῦ καὶ ἀναπέμποντος τόνους πλήρεις μελῳδίας καὶ θείας τινὸς ἡδύτητος.

Ἀναμφιβόλως θὰ ἦτο προσευχή τις, ἣν ὁ τεχνίτης ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Μοῦσάν του. Διέκρινέ τις ἐν αὐτῇ τὰς ὁρμὰς ἐνθουσιαστικῆς τινος ζέσεως, τὰς συστολὰς μιᾶς ψυχῆς παραφερομένης ὑπὸ τῆς πνοῆς τῆς οὐρανίας ἐμπνεύσεως, καὶ τὰς μαρμαρυγὰς τοῦ ἱεροῦ πυρὸς τοῦ θερμαίνοντος τὴν περιφέρουσαν τὸ τόξον ἐπὶ τῶν δονιστικῶν χορδῶν τοῦ ὀργάνου χεῖρα.

Ἡ ὑπεράνθρωπος αὕτη μουσικὴ διεπέρα τὴν περικεχυμένην πάχνην, ὡς ἀκτὶς ἡλίου ἐν ὥρᾳ νυκτός· ὁ ἀὴρ ταραττόμενος ἐφαίνετο ἐκχέων θλιβερόν τι παράπονον, καὶ θρηνῶν ἐξ ἀγωνίας ὑπὸ τὰς παντοδυνάμους προσπαθείας τοῦ μουσικοδιδασκάλου.

— Πρὸς Θεοῦ! ἀνέκραξεν ὁ ὁδοιπόρος, τοιοῦτος μαργαρίτης δὲν εἶνε πρέπον νὰ μένῃ τεθαμμένος

ἐντὸς μιᾶς ἐπαύλεως! ταιαύτη φαντασία δὲν πρέπει ποσῶς νὰ κατατήκεται, ξηραινομένη εἰς τοὺς κονιορτοὺς τῶν πεδιάδων! Θέλω ὥστε τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου νὰ ἐξισωθῇ κατὰ τὴν λαμπρότητα μὲ τὴν διάνοιάν του.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

Η ΖΗΛΟΤΥΠΙΑ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Ὁ ἑσπέρας, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ παραστάτρια ἔμελλε νὰ ἐμφανισθῇ διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τὸ μελόδραμα, ἐκαλλωπίσθη εἰς τὸ ἴδιόν της μέγαρον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰουλίου, τοῦ ζωγράφου, τὸν ὁποῖον γνωρίζεις· ἦτο δὲ ἑτοίμη πλέον, καὶ ἔμελλε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν σκηνὴν διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν βασίλισσαν τῆς Βαβυλῶνος Σεμιράμιδα. Τόσον ὡραία ποτὲ ἄλλοτε δὲν εἶχε φανῇ εἰς τὸν τεχνίτην! Ὁ στέφανος προσηρμόζετο ἐπὶ τοῦ μετώπου της ὡς ὁ ἥλιος εἰς τὸν οὐρανόν, τὰ δὲ δύο μεγάλα ὄμματά της ἐσπινθηροβόλουν ὑπὸ τὰς μελαίνας βλεφαρίδας των ὡς ἀδάμαντες προσκεκολλημένοι εἰς γαγάτην· ἡ λάμπουσα κόμη της διέγραφεν ἐπὶ τῶν ὠχρῶν παρειῶν της καμπύλην γραμμήν, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζες ὅτι αὐτὸς ὁ Ῥαφαὴλ ἐσχεδίασε· μειδίαμα ἄφατον ἐπεκάθητο ἐπὶ τῆς ἐρυθρᾶς ταινίας τῶν χειλέων της· τὰ πάντα ἐν ἑνὶ λόγῳ ἦσαν χάρις καὶ ποίησις ἐν αὐτῇ. Ὁ Ἰούλιος, βλέπων τὴν Σορσίνην, δὲν ἦτο πλέον κύριος ἑαυτοῦ.... Πόσα βλέμματα ἔμελλον νὰ τὴν ἴδωσι!... Διατί νὰ μὴν ἔχῃ ἤδη τὰ ἀναγκαῖα τῆς τέχνης του, ὥστε νὰ παραστήσῃ ἐν τῷ ἅμα διὰ γραφίδος τὸ διαθρυλλούμενον κάλλος;.... Θέρμη κατέλαβεν αὐτόν, ἡ διπλῆ θέρμη τῆς ζηλοτυπίας καὶ τοῦ ζωγραφικοῦ οἴστρου, τὸ φρικῶδες τοῦτο νόσημα, ὅπερ κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ μεταβάλλῃ τὴν φύσιν του καὶ νὰ γίνεται ἡμίθεος ἢ δαίμων.

— Ἀλλ' ὁ Ἰούλιος;

« — Εἶσαι ἰδική μου πλέον! τῇ εἶπεν.

« — Ὀλίγη ὑπομονὴ ὅμως, Ἰούλιε! τῷ ἀπεκρίθη αὕτη· σὲ ζητῶ μίαν ἡμέραν ἀκόμη!... σὲ ἱκετεύω!

« — Μίαν ἡμέραν ἀκόμη; Πόσον ματαιόφρων εἶσαι, Σορσίνη, νὰ ἀποβλέπῃς μᾶλλον εἰς τὴν δόξαν σου παρὰ εἰς τὴν ἀγάπην μου!

« — Διατί, Ἰούλιε, μὲ ὁμιλεῖς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Ναί, χάρισόν με ἀκόμη καὶ αὐτὴν τὴν ἡμέραν, ἥτις εἶνε ἡ τελευταία τοῦ ἐνδόξου σταδίου μου. Ἔδωσα τὸν λόγον μου εἰς τὸ κοινὸν καὶ πρέπει νὰ τὸν φυλάξω· ἀφοῦ δὲ παραστήσω, εἶμαι πάντη ἰδική σου.

« Ὁ νέος ἔμεινεν ἄλαλος, ἔφερε δὲ μόνον τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου ὡς ὑπὸ αἰφνιδίας φωτισθείς ἰδέας.

« — Πηγαίνομεν; ἠρώτησεν ἡ νέα· ἀλλ' οὐδεμία ἀπόκρισις.

« Ὡς αὐτόματα δὲ κατέβησαν ἀμφότεροι τὴν κλίμακα. Ἅμαξα ἵστατο παρὰ τὴν θύραν τοῦ μεγάρου· καθ' ἣν δὲ στιγμὴν εἰσήρχοντο εἰς αὐτήν, ὁ Ἰούλιος ἐψιθύρισε λέξεις τινὰς εἰς τὸ οὖς τοῦ ἁμαξηλάτου, καὶ τὸ ὄχημα ἐκυλίσθη ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου μὲ ταχύτητα πτηνοῦ.

« — Ἀλλὰ ποῦ μὲ πηγαίνεις, Ἰούλιε; ἀνεβόησεν ἡ Σορσίνη μετὰ ταραχῆς. Αὐτὸς ὁ δρόμος δὲν φέρει εἰς τὸ θέατρον! ὅλη ἡ πόλις μὲ προσμένει ἐκεῖ, καὶ ἡμεῖς εἴμεθα εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Πρεσβυτάτου, πλησίον τοῦ ἐργοστασίου σου.

« Ὁ ζωγράφος ἔμεινεν ἄφωνος· ὅτε δὲ ἐστάθη τὸ ὄχημα, μετέφερε τὴν μὲ ἄνθη καὶ πολυτίμους λίθους κεκοσμημένην ταύτην γυναῖκα ἐντὸς πενιχροῦ ὡματίου.

« — Καὶ τώρα τί λέγουν εἰς τὸ θέατρον, Θεέ μου! ἀνέκραξεν ἡ παραστάτρια. Τί θὰ εἰπῇ ὅλη ἡ Βρεσκία; τί θὰ εἰπῇ ἡ Βολωνία, ἡ Νεάπολις; Ἄχ, Ἰούλιε! μοὶ ἁφαιρεῖς τὸν καρπὸν δεκαετοῦς κόπου!

« — Ἀλλὰ τί χρειάζονται, Σορσίνη μου, αὐταὶ αἱ ματαιοδοξίαι; Τρεῖς χιλιάδες χεῖρες ἔμελλον νὰ σὲ χειροκροτήσωσιν ἀπόψε καὶ νὰ σοὶ ῥίψωσι στεφάνους· καὶ ἐγώ... ἐγὼ ὁ δυστυχὴς νὰ παραδέρω ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὴν κλίνην μου! Τόσοι ἄλλοι νὰ μεθυσθῶσιν ἀπὸ τὰ μαγευτικά θέλγητρά σου, καὶ ἐγώ.... Ἡ ζηλοτυπία νὰ μοῦ κατασπαράττῃ τὰ σπλάγχνα!.... Κύτταξε, κύτταξε, Σορσίνη. Ἐπὶ τοῦ ὀκριβάντος τούτου κεῖται μία ἀτελείωτος ζωγραφία, τὸ μαρτύριον τῆς Ἁγίας Κικιλίας· οἱ ὄημιοι καὶ τὰ βασανιστήρια ἔγειναν, ἀλλὰ λείπει ἡ παρθένος. Πρέπει σὺ, Σορσίνη, νὰ γίνῃς αὐτὴ ἡ παρθένος, καὶ θὰ σὲ κάμω νὰ ζῇς διὰ παντὸς ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν εἰκόνα, ἐσὲ καὶ αὐτὰ τὰ μεγάλα μαῦρα ὀμμάτιά σου καὶ αὐτὰ τὰ ἄνθη σου.

« — Λανθάνεσαι ὅμως, Ἰούλιε· σὺ χρειάζεσαι ἁγίαν, καὶ ὄχι γυναῖκα τοῦ θεάτρου· ἔχεις ἀνάγκην ἀπὸ παθήματα καὶ ἀπὸ φωνάς, καὶ ἐγὼ ὁμοιάζω τὸ ἄγαλμα τῆς ἡδυπαθείας μὲ αὐτὰ τὰ ἄνθη καὶ τοὺς ἀδάμαντας.

« — Αὐτὸ νὰ ἦνε τὸ μόνον ἐμπόδιόν μας... Εὐθὺς, κάτω αὐτὸς ὁ χρυσὸς καὶ αὐτοὶ οἱ στέφανοι!

« — Ἀλλ' ἐγὼ καὶ πάλιν δὲν εἶμαι ἡ Χριστιανὴ παρθένος! Κύτταξε αὐτὴν τὴν βασιλικὴν πορφύραν.... εἶμαι ἡ σύζυγος τοῦ Ἀσσυρίου.

« — Κάτω λοιπὸν καὶ αὐτὴ ἡ πορφύρα, αὐταὶ αἱ καρφίδες, αὐτὴ ἡ ἀδαμαντίνη πόρπη, καὶ αὐτὴ ἡ χρυσῆ ζώνη· κόψε τὸν σριγκτῆρα καὶ τὰς θηλύας!

« Καὶ αἱ χεῖρές του ἐξετέλουν βαναύσως τὴν ἰδίαν του διαταγήν.

« — Ἀλλὰ μήπως διὰ τοῦτο θὰ ἦμαι ὀλιγώτερον κοσμική; μήπως θὰ ὁμοιάζω περισσότερον τὴν μάρτυρά σου;

« — Οἱ δήμιοι ἔρχονται μὲ ὅλα των τὰ βασανιστήρια· πόσον ὡραία θὰ φαίνεσαι βασανιζομένη!

« — Πλὴν ἡ πνοὴ τῆς ψυχῆς μου, Ἰούλιε, δὲν πετᾷ εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ θεάτρου.

« — Πρέπει λοιπὸν νὰ τὴν μεταφέρῃς εἰς τὸν Χριστόν· ἰδοὺ οἱ δήμιοι! συλλογίσου ὅτι εἶνε αὐτοῦ ἐμπρός σου· ἐξάπλωσε καὶ τὰς δύο σου χεῖρας διὰ νὰ σὲ ἁλυσοδέσουν... Στάσου! τώρα θὰ σὲ προσηλώσουν εἰς αὐτὸν τὸν στύλον.... Φωνάζεις; κλαίεις; Τὸ ἀλαβάστρινόν σου σῶμα κοκκινίζει ἀπὸ τὰς μαστιγάς των; ... Ἄ! πόσον ὡραία εἶσαι τοιουτοτρόπως, πόσον ὡραία! »

— Μὴ τὴν ἔδεσε τώρα; ἠρώτησε μετ' ἐκπλήξεως ὁ λοχαγὸς Ἐρρῖκος.

— Ὄχι μόνον τὴν ἔδεσεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμαστίγωνε σκληρῶς· καὶ τοιουτοτρόπως τὴν ἐζωγράφει ταυτοχρόνως, ὠχρὸς ὡς ὁ θάνατος, ἔχων τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ὠρθωμένας καὶ ἐκτὸς ἑαυτοῦ ἐκ τῆς παραφροσύνης του.

— Ἀθλία γύναι! ἀνέκραξεν ὁ ἀξιωματικός.

— Εἰπὲ μᾶλλον, « ἄθλιε ζωγράφε! » Ἔπαθεν ὁ δυστυχὴς χειρότερα ἀπὸ αὐτήν. Τὴν εἶχε κάμει μάρτυρα, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος ἐν τῇ παραφορᾷ του μετεβλήθη εἰς ὑπηρέτην τοῦ Ἐπάρχου τῆς Ῥώμης, καὶ ὑπελάμβανε πραγματικῶς τὴν Σορσίνην ὡς ἁγίαν Κικιλίαν. « Εὐθὺς, ἐφώναξεν, ὁμολόγησον ὅτι ὁ Καῖσαρ εἶνε θεὸς καὶ ἀρνήσου τὸν Ναζωραῖον, ἢ μέλλεις νὰ ἀποθάνῃς μὲ σκληρὸν θάνατον!... Ἰδού, ἤναψαν τὸ πῦρ... ἐκοκκίνησαν τὰ σίδηρα.... ζωντανὴν θὰ σὲ καύσουν!... Ἀρνήθητι τὸν Ἐσταυρωμένον... ἄλλως, θὰ σὲ διαμελίσωσιν εἰς τέσσαρα! »

« Ἡ δὲ νέα ἔκειτο ὡς ἀναίσθητος ἀπό τε τῶν ἀλγηδόνων καὶ τῆς ἀγωνίας.

« — Ποτὲ δὲν σὲ εἶδον τόσον ὡραίαν, Σορσίνη· ἀλλὰ πόσον ὡραιοτέρα θὰ ἦσαι ὅταν σὲ σταυρώσουν! Θὰ παρασταθῇς ὡς τεράστιον φαινόμενον τῆς τέχνης... Εἰς τὸν σταυρὸν λοιπὸν ἀμέσως, εἰς τὸν σταυρόν!

« — Ἔλεος, Ἰούλιε! εἶπε μετὰ ἐκλειποὺσης φωνῆς ἡ λειποθυμοῦσα Σορσίνη.

« — Ὄχι! ποσῶς ἔλεος! Εἰς τὸν σταυρὸν, εἰς τὸν σταυρόν! »

Καὶ εἰς τὴν φοβερὰν ταύτην ἔξαψιν, ἢ μᾶλλον τὴν λύσσαν τῆς παραφροσύνης του, λαβὼν σφῦραν καὶ ἥλους, ἐκάρφωσεν ἀνηλεῶς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτῆς ἐπί τινος σανίδος.

— Ἀρκετὰ πρὸς Θεοῦ! Τί τρομερὰς ἱστορίας μὲ διηγεῖσαι, [illegible]! ἀνέκραξεν ὁ ἀξιωματικός· ψυχρὸς δὲ [illegible] ἔφυγεν ἀπὸ τοῦ μετώπου του.... Εἶσαι πνεῦμα τῆς ἀβύσσου, καὶ ἦλθες νὰ ταράξῃς τὴν φαιδρότητα, τὴν ὁποίαν μὲ ἐπροξένησες μὲ αὐτὸ τὸ ποτόν σου;

— Περίμεινε νὰ ἀκούσῃς τὴν λύσιν τοῦ ὅλου δράματος.

— Ὄχι! ἂς μὴ γίνῃ πλέον λόγος περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης· ἡ ψυχή μου εἶνε περίλυπος ἕως θανάτου. Ἦλθον ἐδῶ νὰ διασκεδάσω ὀλίγον, καὶ σὺ μοῦ ἐπλήγωσας τὴν καρδίαν.

— Δὲν θέλεις λοιπὸν νὰ μάθῃς πῶς ἡ Σορσίνη ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν;

— Πῶς! τί εἶπες;

— Ναὶ, ναὶ! οὕτως ἐσταυρωμένην, αἱματόφυρτον καὶ σχεδὸν πνέουσαν τὰ λοίσθια ἔχων ἔμπροσθέν του τὴν Σορσίνην ὁ Ἰούλιος, τὴν ἐζωγράφει μὲ τραγικὴν καὶ ἐξαλλον χαρὰν, ἐκ δὲ τῆς παραφορᾶς του ἐνόμιζεν ὅτι αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπέτων. Ἔμελλε νὰ κάμῃ ἀριστούργημα· ὡς καὶ αὐτὴν τὴν τελευταίαν πνοήν της, τὴν ἐπιθάνατον ἀγωνίαν της ἐπροσπάθει νὰ παραστήσῃ διὰ τῆς γραφίδος. Ἀφοῦ δὲ μετὰ ἀδιάκοπον ἐργασίαν ἐτελείωσε τὸ μαρτύριον τῆς Ἁγίας Κικιλίας ὁ Ἰούλιος, τὴν μὲν ζωγραφίαν ἔστειλεν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Βρεσκίας ἀνυπόγραφον, τὸ δὲ σῶμα τῆς Σορσίνης καταβιβάσας ἀπὸ τοῦ σταυροῦ τὸ ἔθεσεν εἰς τὰ πλάγια τοῦ ἵππου του, καὶ φέρων αὐτὸ κατ' εὐθεῖαν τὸ ἔρριψεν εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

— Τὸ φονικὸν πνεῦμα τοῦ Σαιξπήρου δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ τοιαῦτα τεράστια πράγματα. Αὐτὸς ὁ Ἰούλιος πρέπει νὰ ἦτο ἀνθρωπόμορφον θηρίον!

— Πρέπει μᾶλλον νὰ τὸν ταλανίζῃς διὰ τὴν ἀθλίαν του παραφροσύνην.

— Καὶ δεικνύεις συμπάθειαν εἰς τοιοῦτον τέρας;

— Τὸν λυποῦμαι τώρα.

— Καὶ τί ἀπέγεινεν αὐτὸς ἔκτοτε;

— Ἄ! εἶνε διὰ νὰ τὸν κλαίῃ τις. Κατ' ἀρχὰς ἐδόθη εἰς ἀλλοκότους τρέλλας· μὲ αἷμα ψυχρὸν καὶ ἀπαθὲς, ἄλλο ἔργον δὲν εἶχεν εἰμὴ νὰ ζητῇ

ἐν γένει τὰς τραγῳδιστρίας τοῦ θεάτρου· εἰς ὅλας ὅμως εὗρισκεν ἀηδίαν καὶ ἀπελπιτίαν. Τρομερὸν φάντασμα, ἡ σκιὰ τῆς Σορσίνης, ἀνωρθοῦτο πάντοτε ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ τῷ ἐφαίνετο ἀπαραλλάκτως τοιαύτη ὡς ἦτο εἰς τὸ ἐργοστάσιόν του.... Ἔχεις ὅμως δίκαιον, λοχαγέ· ἂς ἀφήσωμεν πλέον αὐτὴν τὴν τρομερὰν ἱστορίαν, καὶ ἂς πίωμεν.

— Ὄχι! δὲν ἔχω πλέον ὄρεξιν νὰ πίω. Αἰσθάνομαι μεγάλην ἀτονίαν εἰς τὸ σῶμα.... ἡ ἱστορία σου μὲ ἐνέκρωσεν. Αὐτὸς ὁ ζωγράφος ποῦ νὰ ἦνε ἀρά γε τώρα;

— Καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀγνοεῖ· πρέπει ὅμως νὰ ἦνε παντοῦ, ὅπου εὑρίσκεται ἡ ἀνάμνησις ἢ πρᾶγμά τι τῆς Σορσίνης.

— Φρικώδη πράγματα καὶ ἀλλόκοτα!

— Ἀλλόκοτα τῳόντι. Ἄκουσον ὅμως καὶ τὸ ἰδικόν μου ἐπεισόδιον. Εἶπον μίαν ἡμέραν εἰς τὸν πτωχὸν Ἰούλιον ὅτι, « Ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἡ Σεμίραμίς σου ἐπροτίμησεν εἰς τὸ ἀγροκήπιον Μοντεφιάσκον, ἔλαβεν ἀπὸ αὐτὴν ἓν ἄνθος καὶ ἓν δακτυλίδιον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἑκατὸν κρεμασμένον ὡς φυλακτὸν εἰς τὸ στῆθός του. » Ἀπὸ ἐκείνης δὲ τῆς ὥρας ὁ τεχνίτης οὔτε στιγμὴν δὲν ἔχασε τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τῷ ἐστέρησε τὴν εὐτυχίαν του.

Ταῦτα δὲ εἶπεν ὁ τὸν μέλανα ἐπενδύτην φορῶν μετὰ τρεμούσης φωνῆς, καὶ ἄγρια ἐξακοντίζων βλέμματα πρὸς τὸν ἀξιωματικόν. Πάραυτα δὲ ὁ μέχρι τοῦδε περικαλύπτων τὸν ἀξιωματικὸν πέπλος ἀφῃρέθη, καὶ μετὰ λύσσης οὗτος ἀνιστάμενος ἀμέσως,

« Εἶσαι λοιπὸν ὁ φονεὺς τῆς Σορσίνης; ἀνέκραξεν· εἶσαι ὁ Ἰούλιος! Τέσσαρα ἔτη ὁ μέλας ἐπενδύτης σου μὲ ἰχνηλατεῖ ὡς ὀλέθριον φάντασμα· ἀλλ' ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ λυτρωθῶ ἀπὸ τὸ πονηρὸν αὐτὸ πνεῦμα. Εἰπὲ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ καφενείου νὰ σοὶ φέρωσι μίαν σπάθην!

Ἀλλ' ὁ Ἰούλιος μετ' ἀπεριγράπτου γαλήνης, « Ἂς ζητήσωμεν καλήτερον, εἶπε, καὶ ἄλλην φιάλην, καὶ ἂς πίωμεν ἀκόμη, λοχαγέ!

— Δὲν σὲ φθάνει ὅτι εἶσαι φονεύς, ἀλλὰ θέλεις νὰ δείξῃς ὅτι εἶσαι καὶ ἀνανδρος; Τὸ αἷμα τῆς Σορσίνης βοᾷ κατὰ σοῦ, καὶ δὲν ἠξεύρω τί μὲ ἐμποδίζει τοῦ νὰ χύσω ταύτην τὴν στιγμὴν μὲ αὐτὴν τὴν σπάθην καὶ τὸ ἰδικόν σου! Ἴσο λοιπὸν ἱκανὸς νὰ θανατώσῃς τὸ ἀθῷον ἐκεῖνο πλάσμα, καὶ τώρα δὲν θέλεις νὰ κτυπηθῶμεν;

— Νὰ κτυπηθῶμεν; εἶπε μετὰ σαρδωνίου γέλωτος ὁ Ἰούλιος, νὰ κτυπηθῶμεν! εἰπὲ μᾶλλον νὰ συγχωρηθῶμεν. Ὁ οἶνος, τὸν ὁποῖον ἀπὸ δύο ὡρῶν πίνομεν, εἶνε φαρμακευμένος....

Καὶ δύο ψυχορράγοῦντα σώματα ἐκτάδην ἔκειντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κινοῦντα ἐφ' ἱκανὴν ὥραν τὸν οἰκτον καὶ τὸν ἔλαιον τῶν διαβαινόντων.

Γ. Δ. Λ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

('Ερανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΑΜΑΞΑΙ.

Ἅμαξα εἶνε μία ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων ἐφευρέσεων, χρεωστουμένη εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας· φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν ἦτο τόσον πολύχρηστος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, διότι οἱ ρωμαλέοι πόδες τῶν ἡρώων ἐκείνων ἦσαν πολὺ καλὰ εἰς θέσιν νὰ μεταφέρωσιν αὐτοὺς παντοῦ ὅπου ἤθελον καὶ ἄνευ τῆς βοηθείας ἁμάξης.

Μεταγενεστέρως συναμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν καταγωγὴν τῶν ἁμαξῶν προερχομένην ἐξ Ἰταλίας. Ἡ πρώτη κρεμαστὴ ἅμαξα, περὶ ἧς γίνεται λόγος ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἦτο ἡ τῆς Ἰσαβέλλας ἐκ Βαυαρίας, ὅτε τῷ 1405 εἰσήρχετο πανηγυρικῶς εἰς Παρισίους. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης αἱ γυναῖκες, καὶ ἰδίως αἱ βασίλισσαι, ἐφέροντο ἐπὶ φορείων, ὅταν δὲν ἐπέβαινον ἵππων ὡς οἱ ἄνδρες ἢ δὲν ἐκάθηντο ὄπισθεν τῶν ἵππων μετ' αὐτῶν, ὅπερ ἦτο τότε τοῦ συρμοῦ. Ἐπὶ Φραγκίσκου Α' τρεῖς ἅμαξαι ὑπῆρχον μόνον εἰς Παρισίους, τῆς βασιλίσσης, τῆς πρώτης Κυρίας τῆς τιμῆς καὶ τοῦ Στρατάρχου Μποὰ-Δωφέν, ὅστις, καθὼς λίαν πολύσαρκος, ἐπειδὴ οὔτε νὰ ἱππεύσῃ οὔτε πεζὸς νὰ περιπατῇ ἠδύνατο, ἐχειροκρότησε διὰ τὴν ἐφεύρεσιν ταύτην, καὶ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος συνεργήσας εἰς τὸ νὰ ἐπεκτανθῇ ἡ χρῆσις τῶν ἁμαξῶν. Τῷ 1640 ὁ Χριστόφορος Θοὺ, πρῶτος πρόεδρος τοῦ Κοινοβουλίου τῶν Παρισίων, προσβληθεὶς ὑπὸ ὑπερβολικῆς ἀρθρίτιδος, παρήγγειλε τὴν κατασκευὴν ἁμάξης· εἶνε δὲ ὁ πρῶτος ἰδιώτης, εἰς ὃν ἐπετράπη τοιαύτη πολυτέλεια, ἐνῷ ἡ γυνή του ἠκολούθει ἔφιππος ὄπισθεν τοῦ ὀχήματος.

Τῷ 1586 οἱ Κύριοι καὶ αἱ Κυρίαι τῆς αὐλῆς Ἑρρίκου τοῦ Γ' ἤρχοντο εἰς τὸ Λούβρον ἔφιπποι, Ἑρρίκος δὲ ὁ Δ' μίαν μόνην ἅμαξαν εἶχε δι' ἑαυτὸν καὶ τὴν σύζυγόν του, καὶ μίαν ἡμέραν ὅτε ἐπεσκευάζετο δὲν ἠδυνήθη νὰ μεταβῇ εἰς τὸ ὁπλοστάσιον διὰ νὰ ἴδῃ τὸν φίλον του Σουλλὰ

πάσχοντα. Ὁ Δούξ τοῦ Ἐπερνὼν ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος, ὅστις τῷ 1607 εἰσῆλθεν ἐφ' ἁμάξης εἰς τὸ Λοῦβρον· τιμὴ, ἥτις βραδύτερον ἀπενεμήθη καὶ εἰς τὸν Σουλλὺ ἕνεκα τῆς πασχούσης ὑγείας του.

Ἀλλ' ἡ κατασκευὴ τῶν ἁμαξῶν τούτων ἦτο ἀθλία καὶ ὡμοίαζε μὲ τὴν τῶν ταχυδρομικῶν, ἀντὶ δὲ ὑάλων εἶχον αὐλαίας καὶ εἰς τὴν θύραν δερμάτινόν τι παραπέτασμα, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε τις νὰ καταβιβάσῃ διὰ νὰ εἰσέλθῃ· ὅταν δὲ ὁ καιρὸς ἠνάγκαζε νὰ κλείσωσιν αὐτὰ, ἐπεκράτει σκότος ψηλαφητόν. Τοιαύτη θὰ ἦτο ἀναντιρρήτως καὶ ἡ ἁμαξα, ἐντὸς τῆς ὁποίας Ἐρρῖκος ὁ Δ' ἐφονεύθη. Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας Λουδοβίκου τοῦ Δ', ὁ στρατάρχης Βασσομπιέρρος πρῶτος κατεσκεύασε μικρὰν ἅμαξαν μὲ ὑάλους. Πλὴν καὶ οὕτω ἡ χρῆσις των δὲ εἶχε καταστῇ κοινὴ, καὶ ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' τῷ 1658 ἠριθμοῦντο εἰς Παρισίους μόλις τριακόσιαι ἅμαξαι, οἱ δὲ αὐλικοὶ οἱ μὴ πάσχοντες ἐξηκολούθουν νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὰς ἐπισκέψεις καὶ εἰς τὸ παλάτιον ἔφιπποι. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐποχῆς τοῦ βασιλέως τούτου, ἐποχῆς τῆς πολυτελείας καὶ ἡδυπαθείας, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἁμαξῶν ηὐξήθη μεγάλως, καὶ τὰ ὀχήματα ἀπέβησαν ἀληθῆ οἰκήματα, συρόμενα ὑπὸ τεσσάρων ἢ ἓξ ἵππων. Ἔκτοτε δὲ ὁλονὲν προέβη εἰς αὔξησιν ἡ χρῆσις αὐτῶν, ἕως οὗ σήμερον ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω· διότι εἰς μὲν τοὺς Παρισίους ἐν διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν ἑκάστην τῶν κυριωτέρων ὁδῶν διέρχονται 40,000 ὀχήματα παντὸς σχήματος, ἐν δὲ τῇ Ἀγγλίᾳ ἀριθμοῦνται ὑπὲρ τὰ 800 καθ' ὥραν τὰ διερχόμενα τὴν ὁδὸν τοῦ βασιλικοῦ θεάτρου, καὶ 15,000 τὴν ἡμέραν τὰ διερχόμενα τὴν γέφυραν τοῦ Λονδίνου.

Ἡ τῶν Ἀσιανῶν πρὸς τὰς ἁμάξας ἀποστροφὴ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦτο ἀνίκητος. Ὅτε τῷ 1715 ὁ πρέσβυς τῆς Περσίας ἦλθεν εἰς Γαλλίαν, ἐπέμενε νὰ εἰσέλθῃ εἰς Παρισίους ἔφιππος· ἐδέησε δὲ σχεδὸν νὰ μεταχειρισθῶσι βίαν διὰ νὰ τὸν θέσωσιν ἐντὸς ἁμάξης βασιλικῆς μεθ' ἑνὸς Στρατάρχου καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ τῶν πρέσβεων· ἔλεγε δὲ ὅτι ἡ θρησκεία του τῷ ἀπηγόρευε νὰ ἐγκλεισθῇ ἐντὸς ἑνὸς κιβωτίου καὶ μάλιστα μετὰ Χριστιανῶν. Ἄλλος δέ τις πρέσβυς Πέρσης τὴν αὐτὴν ἀποστροφὴν ὡμολόγει διὰ τὰς ἁμάξας· ὅταν δὲ ἠναγκάσθη νὰ εἰσέλθῃ ὡς ταιοῦτος εἰς Λονδῖνον ἐφ' ἁμάξης, ἔλεγεν ὅτι ἡ εἴσοδός του ὡμοίαζε μᾶλλον μὲ τὴν ἄφιξιν δέματός τινος πραγματειῶν παρὰ μὲ ὑποδοχὴν πρέσβεως.

P.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΠΟΛΙΝ ΤΗΣ ΠΑΜΦΥΛΙΑΣ ΠΕΡΓΗΝ.

Πᾶς τις, καὶ μικρὰς ἔχων γνώσεις τῆς γεωγραφίας, ἤκουσε συνεχῶς ἀναφερόμενον τὸ ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ Παμφύλιον πέλαγος, ἀπὸ τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας Παμφυλίας, ἥτις, κειμένη μεταξὺ Κιλικίας καὶ Λυδίας, εἶνε μία τῶν περιφημοτέρων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐπαρχιῶν διὰ τὰ πολλοῦ λόγου ἄξια ἐρείπιά της. Τὸ πάλαι ἦκμαζεν ἡ ἐπαρχία αὕτη, δεκαπέντε ἔχουσα ἀξιολόγους πόλεις. Ἀλλ' ἤδη ἐκ πασῶν τούτων μόνον ἡ παραθαλάσσιος Ἀττάλεια ἀκμάζει, κέντρον οὐχὶ εὐκαταφρονήτου ἐμπορίου καὶ ἀρκετὰ πολυπληθής· αἱ δὲ λοιπαὶ ἢ μετεβλήθησαν εἰς εὐτελεῖς καὶ ταπεινὰς κωμοπόλεις, ἢ κεῖνται κατερειπωμέναι ὑπὸ τοῦ καταστρεπτικοῦ δρεπάνου τοῦ χρόνου.

Ξενιζόμενός ποτε εἰς Ἀττάλειαν, ἠθέλησα μίαν τῶν ἡμερῶν νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν ἀρχαίαν πόλιν Πέργην, κειμένην ἐπὶ τοῦ Κέστρου ποταμοῦ, σχηματίζοντος παρ' αὐτὴν μικρὸν λιμένα Πυργὶ λεγόμενον σήμερον. Ὅ,τι δὲ μὲ παρεκίνησεν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τῆς μικρᾶς ταύτης ἐκδρομῆς, ἦτο ὅπως ἐπισκεφθῶ τὰ ἐρείπια τοῦ πάλαι ποτὲ περιφήμου ναοῦ τῆς Περγασίας Ἀρτέμιδος.

Τῆς ἀποφάσεως γενομένης, ἐκινήσαμεν πέντε ἡμεῖς οἱ φιλαρχαιολόγαι, ὅλοι ἔφιπποι καὶ ὑπὸ δύο συνωδευμένοι ὑπηρετῶν, ὁδηγούντων ἡμίονον φέρουσαν μικρὰν σκηνὴν καὶ τὰς ζωοτροφίας μας. Ἦτο ἡ 9 Ἀπριλίου τοῦ 1850 ἔτους, ἡμέρα Δευτέρα. Εἷς δὲ ἐκ τῶν τῆς συνοδίας ἡμῶν, καθὸ ἔχων ἰδικὴν γνῶσιν τῶν μερῶν ἐκείνων, προεπορεύετο, μυῶν ἡμᾶς εἰς πᾶν ὅ,τι προσέβαλλε τὴν περιέργειάν μας, καὶ οἷον κικέρωνος ἢ ξεναγοῦ ἐκπληρῶν καθήκοντα.

Οἱ κῆποι τῶν προαστείων τῆς Ἀτταλείας διαρκοῦσι μίαν ὥραν· τοσαύτην κατηναλώσαμεν ἕως οὗ ἀπὸ τῆς χλοηφόρου ὁδοῦ, ἣν μέχρι τοῦδε ἠκολουθοῦμεν, ἐξήλθομεν εἰς τὴν ἀνειμένην πεδιάδα. Ὡδεύομεν πάντοτε πρὸς ἀνατολὰς, ἔχοντες ἐκ δεξιῶν μὲν τὴν ἐλαφρῶς κυματίζουσαν θάλασσαν, ἀριστερόθεν δὲ τὰς χιονοσκεπάστους κορυφὰς τοῦ Ταύρου.

Ἐξηκολουθοῦμεν ὁδεύοντες ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ὥρας ἐντὸς τῆς πεδιάδος ταύτης, χωρὶς ἄλλο νὰ βλέπωμεν εἰμὴ ἀγέλας βοῶν καὶ ποίμνια προβάτων, κἄποτε δὲ ἡλιοκαιομένην τὴν ὄψιν ἐχούσας ποιμενίδας. Ἀνεπαισθήτως ἡ ξηρὰ καὶ γυμνὴ πεδιὰς ἡμῶν ἐφάνη καταστόλιστος ὑπὸ μι-

κρῶν δενδριδίων, καὶ μετ' ὀλίγον εἰσηρχόμεθα εἰς συνηρεφῆ δενδρῶνα καὶ καλαμῶνα. Ἀλλ' αἴφνης βοὴ ὑπόκωφος, ὡς πολλῶν ἀνθρώπων μακρὰν μαχομένων, προσέβαλλε τὰ ὦτά μας, καὶ ἐνομίζομεν ὅτι ἡ γῆ ἐσείετο ὑποβρυχίως.

Ἀδύνατον νὰ παραστήσω διὰ λόγων τὸ αἴσθημα φόβου ἡνωμένου μετ' ἐκπλήξεως, ὅπερ μὲ κατέλαβεν εἰς τὴν αἰφνίδιον θέαν ἀπεράντου ὕδατος, ἁπλουμένου ὄπισθεν τοῦ σωροῦ ἐκείνου τῶν δένδρων.

« Τί εἶνε τοῦτο; ἠρώτησα· ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι ἀφήσαμεν ὀπίσω ἡμῶν τὴν θάλασσαν, καὶ τὴν εὑρίσκομεν αἴφνης!

— Εἶνε ὁ ποταμὸς Κέστρος, μοὶ ἀπήντησεν ὁ ὁδηγός μου.

— Τί λέγεις; ἐκραξα· ἀλλ' αὐτὸ δὲν λέγεται πλέον ποταμός· αὐτὸ καταντᾷ εἶδος θαλάσσης! »

Καὶ τῳόντι, ἂν ἦτο τρόπος νὰ ἀφεθῶσιν ἐντὸς αὐτοῦ μεγάλα πλοῖα, θὰ ἔπλεον ἀνέτως. Καὶ τὸν ποταμὸν τοῦτον ἔπρεπε νὰ διαβῶμεν ἡμεῖς.

Παρελθόντες πρὸς μίαν ἀκτήν, εὕρομεν τὴν ἀρχὴν τῆς πρὸς τοῦτο χρησιμευούσης γεφύρας, ἔργου παμπαλαίου, ἀναγομένου ἀναμφιβόλως εἰς τὰς ἐποχὰς τῶν πρώτων ἀποικιῶν, 500 ἔτη π. Χ. ἢ καὶ ἀρχαιότερον. Δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀριθμήσω ἀκριβῶς τὰς ἀψῖδας, ἐξ ὧν συνέκειτο ἡ γέφυρα ἐκείνη, ἀλλ' ἀναμφιβόλως θὰ ὑπερέβαινον τὰς ἑβδομήκοντα.

Ἡ πελώριος αὕτη γέφυρα δὲν εἶνε ἐκτισμένη κατ' εὐθεῖαν γραμμήν, ἀλλ' ἑλικοειδῶς στρέφεται καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις τοῦ ποταμοῦ, πολλαχοῦ δὲ εἶνε ἐτοιμόρροπος. Πρὶν ἔτι φθάσῃ ἡ συνοδία ἡμῶν εἰς τὸ μέσον τῆς γεφύρας, οὐδὲν οὔτε ἔμπροσθεν οὔτε ὄπισθεν ἐβλέπομεν, εἰμὴ πανταχοῦ ὕδωρ διαυγὲς, ἔχον χρῶμα ὑποκίτρινον, χαρακτηριστικὸν ἀχανοῦς βάθους· ἡμεῖς δὲ, περιπατοῦντες καὶ σύροντες ἠρέμα τοὺς ἵππους μας, στρεφόμενοι καὶ περιστρεφόμενοι, ἐνομίζομεν τρόπον τινὰ ὅτι ἐπεριπατοῦμεν ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ ἐκείνου καθρέπτου.

Ὡς ἐκ τῆς μετὰ κρότου διαβάσεως ἡμῶν οἱ ἀθῶοι κάτοικοι τοῦ ὑγροῦ ἐκείνου κόσμου, καταθορυβηθέντες, ἔτρεχαν ἀνὰ μυριάδας εἰς διαφόρους διευθύνσεις, καὶ ἄλλοτε μὲν βυθιζόμενοι καὶ ἀφανεῖς γενόμενοι, ἄλλοτε δὲ πάλιν τολμῶντες νὰ ἐξέλθωσι τῆς λείας ἐπιφανείας, μᾶς ὑπενθύμιζον τοὺς ἑξῆς στίχους τοῦ φιλτάτου ποιητοῦ·

Ἐνίοτε ἰχθύς τις πεπλανημένος
ἐκ τῶν ὑδάτων τῶν ὁμαλῶν πετᾷ,
ἀλλ' ἐκ τοῦ ἔξω κόσμου ἐκπεπληγμένος,
τὸν ἀργυρόν του δεικνύει καὶ ἀσμένως
εἰς τὸν ὑγρὸν καθρέπτην πάλιν σκιρτᾷ.

Ἡ βοὴ ἐκείνη ἐξηκολούθει αὐξάνουσα ὁλονέν, καὶ ἡμεῖς δὲν εἴχομεν φθάσει εἰσέτι εἰς τὸ μέσον τῆς γεφύρας· εἰς τρόπον ὥστε, οὔτε τὸ μῆκος οὔτε τὸ πλάτος τοῦ ποταμοῦ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ὑπολογίσωμεν. Ὁ ποταμὸς οὗτος δὲν ἔχει ποσῶς ὄψιν ποταμοῦ. Εἶνε ἀξιοπερίεργος ἡ θέα του· ἡ διάβασίς του μάλιστα ἔχει τι ἐμπνέον θρησκευτικὸν σέβας πρὸς τὸ ὕψος τῆς δημιουργίας τοῦ ἀκαθέκτου ἐκείνου στοιχείου.

« Δὲν εἶνε ὀλίγαι φοραὶ, εἶπεν ὁ ὁδηγός, καθ' ἃς ὁ γίγας οὗτος ἐπαπείλησε νὰ πνίξῃ ὅλους τοὺς κήπους καὶ τὰ προάστεια τῆς Ἀτταλείας. Ἡ τελευταία του πλημμύρα ἦτο κατὰ τὸ 1854 ἔτος, ὅτε εἰς πολλὰς συνοικίας ἐβιάσθησαν νὰ ἔχωσιν οἱ ἄνθρωποι ἀκάτια πρὸς συγκοινωνίαν.

Ἐν τούτοις ἐφθάσαμεν εἰς τὸ μέσον τῆς γεφύρας. Τὸ θέαμα ἐνταῦθα ἦτο ὡραῖον· ὁ βοῦς τοῦ ποταμοῦ ἦτο τόσον ἄφθονος καὶ ὁρμητικὸς, ὥστε, χωρὶς πλέον νὰ ἀκούεται ὁ μακρόθεν ἠχολογῶν κρότος, τὸ ὕδωρ ἔτρεχε λεῖον καὶ ἀθόρυβον κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὁ δὲ ἦχος ἐπανελαμβάνετο ἐκεῖθεν τῆς γεφύρας ἐκπληκτικώτερος. Ἐβεβαίουν ὅτι εἰς τὴν ὁρμὴν ἐκείνην τοῦ ῥεύματος πεντήκοντα κάμηλοι νὰ ἔπιπτον ἐξ ἀπροσεξίας ἦτο ἀδύνατον νὰ σωθῶσι. Δὲν ἠθέλησα νὰ ἦμαι ἐπὶ πολὺ θεατὴς εἰς δρᾶμα ἄξιον μὲν προσοχῆς, ἐπὶ ἐδωλίου ὅμως τοσούτῳ ἐπικινδύνου.

Ἤδη διηρχόμεθα πλέον τὴν γέφυραν, ἔχοντες ἕκαστος εἰς τὴν ὄψιν του ἐζωγραφισμένον τὸ αἴσθημα τοῦ μετὰ φόβου θαυμασμοῦ, τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἄλλο καταφανέστερον διάγνωσμα παρὰ ἡ πολυέκφραστος θρησκευτικὴ σιωπή. Ὅλοι ἐσιγῶμεν, καὶ ὅμως εἶμαι βέβαιος ὅτι ἕκαστος διενοεῖτο τὸ μεγαλεῖον τοῦ στοιχείου καὶ τὴν σμικρότητα τοῦ ἀνθρώπου.

Οὐδεὶς τῶν νεωτέρων Εὐρωπαίων περιηγητῶν ποιεῖται μνείαν τοῦ ἀξιοπερίεργου ποταμοῦ τούτου οὔτε περὶ τῆς διαβάσεως αὐτοῦ, ἐνῷ ὁ Στράβων ἐν τῇ λέξει Παμφυλία περιγράφει τὰ πράγματα ὅπως εἰσὶ τὴν σήμερον, μὴ παρατρέχων οὐδὲ τὸ μακρόθεν ἀκούεσθαι τὸν ψόφον, κτλ. Εἶνε δὲ πασίγνωστον ὅτι ὁ γίγας οὗτος ποταμὸς ἐκβάλλει ἀπὸ τῶν Πισιδικῶν ὀρέων, καὶ ἀκριβέστερον ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Σαγαλασσοῦ, ὀχυρᾶς πόλεως τῆς Πισιδίας, πολλαχοῦ μὲν ἀθόρυβος, ἐδῶτε ταραχώδης, καὶ πλέον κάτωθι διαμελιζόμενος εἰς μυριάδας βραχίων, χυνομένων εἰς τὸ Παμφύλιον πέλαγος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὁρμητικῶν. Ὡς πρὸς τὴν γεωργικὴν δὲ εὐεργητικότητα εἶνε ἀνεκτίμητος, καὶ ἄλλος Νεῖλος ἀρδεύων ἅπασαν τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Ἀτταλείας. Ἰδοὺ ἐν ὀλίγοις

ὁ μέγας ποταμὸς ἢ μᾶλλον καταῤῥάκτης, ὅστις ἔμεινεν ἤδη ὀπίσω ἡμῶν ματαίως καταβοῶν.

Μετὰ μικρὰν ἀνησυχίαν, προξενηθεῖσαν ἡμῖν ὡς ἐκ τῆς τραχείας ἀποβάσης ὁδοῦ, ἠρχίσαμεν νὰ ὁδοιπορῶμεν ὡς εἰς λειμῶνα σχεδὸν αὐτοφύτευτον, ἑκάστη πλευρὰ τοῦ ὁποίου προσεκάλει τρόπον τινὰ ἡμᾶς ὅπως ὀρέψωμεν ἄνθος τι. Εἴμεθα πλήρεις θυμηδίας, διότι καὶ αὐτὸς ὁ ἄρχων Φοῖβος εὐεργέτει ἡμᾶς, περῶν πλαγιόθεν καὶ μὴ ἐνοχλῶν τοὺς ὀφθαλμούς μας. Σειρὰ ὡραίων λόφων, πολλαὶ καὶ ἀλληλοδιάδοχοι πεδιάδες πρασινοκίτριναι καὶ λευκαί, ὄρη φαλακρὰ καὶ δασοσκέπαστα, ῥύακες, ἀγέλαι ἵππων, βοῶν καὶ προβάτων, ἰδοὺ ἐν συνόψει ἡ πρὸ ἡμῶν ἐκτυλισσομένη θέα, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἐβαδίζομεν.

Οἱ λεπτοδεῖκται τῶν ὡρολογίων ἡμῶν ἐδείκνυον τὰς τρεῖς καὶ ἡμίσειαν ὥρας τῆς ἡμέρας, σχεδὸν τέσσαρας ὥρας ἀπὸ τῆς ἐξόδου ἡμῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν μας, ὅτε, ἀναβάντες λοφίσκον τινά, διεκρίναμεν μικρὰν πεδιάδα, ἐφ' ἧς ἦσαν τεθειμέναι σκηναὶ μέλαιναι, ἐξ ὧν ἀνέθρωσκε λευκὸς καπνός. Ταχύναντες τὸ βῆμα τῶν ἵππων, ἐφθάσαμεν εἰς τὰς σκηνὰς ἐκείνας, καὶ πεζεύσαντες εἰσήλθομεν ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ὁδηγοῦ ἡμῶν εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν, ἐνῷ παῖδες ῥυπαροὶ συνωθοῦντο περὶ ἡμᾶς ὅπως λάβωσι τοὺς χαλινοὺς τῶν ἵππων μας.

Ἐτύχομεν λαμπρᾶς περιποιήσεως ἐκ μέρους τοῦ σκηνίτου Ὀθωμανοῦ, χάρις εἰς τὴν ἔμφυτον καὶ ἀξιέπαινον ἀρετὴν τῆς φιλοξενίας, ἥτις ἐστὶ τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῶν Ἀσιανῶν. Καπνοσύριγγες καὶ ναργιλοσύριγγες (χεργκιελέδες) προσεφέρθησαν ἡμῖν ἀλληλοδιαδόχως, ἕως οὗ ἐπιστάσης τῆς μεσημβρίας παρετέθη τὸ γεῦμα. Γλαυκώπις τις καὶ ξανθὸς νέος εἰσελθόντες ἔθεσεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκηνῆς δερμάτινον σάκκον, σφαιρίδια σιδηρᾶ πέριξ τοῦ χείλους αὐτοῦ ἔχοντα, ἅπερ ἀραιούμενα ἐσχημάτιζον κυκλικήν τινα τράπεζαν. Ἐντὸς τοῦ σάκκου τούτου περιείχοντο ἄρτος νωπὸς, τυρὸς ὀύο εἰδῶν καὶ ἀφρόγαλα (καϊμάκι)· πλακούντιά τινα, παρασκευασθέντα βεβαίως εἰς τὸ ὄπισθεν τῆς σκηνῆς κείμενον χαρέμιον τοῦ Ὀθωμανοῦ, ὅπου ἠκούομεν τὴν κλαγγὴν λεβήτων καὶ χαλκίνων ἀγγείων, ἐναπετέθησαν ἐν μέσῳ τῆς τραπέζης ἡμῶν, καὶ τὸ ὅλον ἐπεσφράγισε τὸ παρ' ὅλοις τοῖς Ἀνατολίταις μαγικὴν ἐμποιοῦν ἐνέργειαν, τὸ γλυκύτερον εἰς τὴν ἀκοὴν καὶ εἰς τὴν φήμην παρ' εἰς τὴν γεῦσιν καὶ πεῦσιν, τὸ πολυθρύλητον πιλάφι, ὅπερ προσεφέρθη ἐν πυραμιδοειδεῖ σχήματι ἐν τοῖς χαλκίνου τριβλίου, ἐπιπεπασμένον μὲ ἐρεβίνθους.

Μετὰ τὸ εὐχάριστον ἡμῶν καὶ λιτὸν ἐκεῖνο γεῦμα, ἀρθείσης ἐκ τοῦ μέσου τῆς τραπέζης, αἱ καπνοσύριγγες πάλιν ἐβριάμβευσαν. Μετὰ διαφόρους δὲ συνομιλίας, ἐξεφράσαμεν τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν τοῦ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὰ ἐρείπια τῆς περιωνύμου πόλεως, καὶ διετάξαμεν ὅπως σελλώσωσι τοὺς ἵππους. Ἡ χαρὰ ἡμῶν ἦτο μεγίστη, ἀναλογιζομένων ὅτι ἐμέλλομεν νὰ ἴδωμεν καὶ νὰ ψαύσωμεν τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Πέργης, τῆς πόλεως ἐκείνης ἐν ᾗ ὁ Παῦλος ἐδημηγόρησε, ἐν ᾗ ὑψοῦντο θόλοι τοῦ ναοῦ τῆς Περγαίας Ἀθηνᾶς, καὶ ἐν ᾗ ἐλέγοντο ἱπποδρόμια, θέατρα, κτλ. κατὰ τὴν ἀνὰ χεῖρας μας περιγραφὴν τῶν Ἄγγλων περιοδευτῶν. Εἰς τρόπον ὥστε εἴμεθα εἰς θέσιν ὀπισθοδρομικὴν ὀύο χιλιάδων περίπου ἐτῶν, μέλλοντες νὰ ἴδωμεν πόλιν προαιώνιον, νὰ εἰσέλθωμεν εἰς αὐτὴν καὶ νὰ ψαύσωμεν τὰ ἱερὰ αὐτῆς λείψανα, τὰ σωπηλὰ αὐτῆς μνημεῖα.

Ἤδη ἐτρέχομεν καλπάζοντες διὰ μέσου ἐκτεταμένης καὶ χλοερᾶς πεδιάδος, ἐν ᾗ ἀπηντῶμεν ποῦ καὶ ποῦ στέγας καλαμωτῶν οἰκίσκων, ὧν μόνοι κάτοικοι ἦσαν βόες καὶ κῦνες μολοσσοί. Ὁ οὐρανὸς ἦτο αἴθριος, ὁ ζέφυρος ἔπνεε ὅσον δίδεται ἡδονικὸς, καὶ ἡ θερμοκρασία τῆς ἐαρινῆς ἡμέρας, ὁροσιζομένη διὰ τῶν πνοῶν αὐτοῦ, ἐπέφερε τὸν ἡδονικὸν ἐκεῖνον καὶ ἐπαγωγὸν ἱδρῶτα, τὸν ὁποῖον ὅσον χέρομεν τόσον ἀναζωογονούμεθα.

Ἐτρέχομεν παντοτε πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος· μόλις δὲ ὁδεύσαντες ἑνὸς τετάρτου λείαν ὁδὸν, κατηντήσαμεν εἰς ἀνεπαίσθητον κατήφορον, καὶ τότε ἐννοήσαμεν ὅτι ἡ πεδιὰς, ἣν περιεπατήσαμεν, καὶ οἱ οἰκίσκοι καὶ αἱ σκηναὶ ἦσαν ὅλα ἐπί τινος μεγάλου λόφου, ὃν ἐπρόκειτο ἤδη νὰ καταβῶμεν· προχωρήσαντες δὲ ὀλίγον, εἴδομεν κάτωθεν ἡμῶν πεδιάδα ἀπέραντον καὶ πρασίνην, κυκλωθεν ὑπὸ χλοερῶν λόφων κατεστολισμένην, ἐν μέσῳ δὲ αὐτῆς πολλὰ λευκὰ κτίρια, ὡς ποίμνια διεσπαρμένα ἄνω καὶ κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἰς πλῆθος.

Πρῶτον ἀντικείμενον, ὅπερ προσέβαλε τὰς ὄψεις ἡμῶν, ἦτο καμάρα τις, τῆς ὁποίας αἱ βάσεις ἦσαν κεχωσμέναι εἰς τὴν γῆν, καὶ ἀμφοτέρωθεν τῆς ὁποίας ἐξετείνοντο σειραὶ τειχῶν· ἀναμφιβόλως δὲ ταῦτα ἦσαν τὰ προπύλαια τῆς πόλεως. Ἅμα διελθόντες τὴν θύραν ταύτην, εἴδομεν ἔμπροσθεν ἡμῶν ἐν πλείστῃ ὅσῃ ἐκπλήξει τὸ τεράστιον κτίριον τοῦ θεάτρου, οὗτινος τὸ μῆκος εἶνε 500 ποδῶν, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ μὲν μεγαλοπρεπὴς μεσαία θύρα εἶνε κατακεχωσμένη, ὅλον δὲ τὸ ἐξωτερικὸν μέτωπον σώζεται ὡσανεὶ πελεκηθὲν σήμερον, ὑψούμενον 150 περίπου πόδας ὑπὲρ τὴν γῆν καὶ ἔχον κιτρινωπόν τι ὡς ἐκ

τῆς πολυκαιρίας χρῶμα. Εἰσελθόντες εἰς αὐτὸ, εἴδομεν μετὰ θλίψεως τὴν καταστρεπτικὴν τοῦ πανδαμάτορος χρόνου ἐπενέργειαν, διότι οὐδὲν ἄλλο μεταξὺ τῶν θλιβερῶν αὐτοῦ ἐρειπίων διατηρεῖται, εἰμὴ αἱ καθ' ὁλοκληρίαν ὑπὸ χόρτων καὶ δένδρων καλυπτόμεναι μαρμάρινοι αὐτοῦ βαθμίδες.

Ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ θεάτρου ἐρρίψαμεν ἐλευθέρως τὰ βλέμματά μας εἰς τὴν ἔμπροσθεν ἡμῶν κειμένην πόλιν, ἀφ' ἧς ὅμως εἴμεθα αἰωρημένοι ὑπὲρ τοὺς 150 πόδας. Ἡ πόλις εἶνε τετράγωνος, περικλειομένη ὑπὸ τοῦ θεάτρου, τῶν ὀρέων καὶ τῶν τειχῶν, ὧν διασώζονται πολλὰ θριαμβευτικὰ τόξα. Τὸ στάδιον ἢ μέγα ἱπποδρόμιον, ἁπλούμενον κατὰ τὸ μέσον τῆς πόλεως, εἶνε μεγαλοπρεπὲς οἰκοδόμημα περίπου 1500 ποδῶν μήκους καὶ 400 πλάτους. Ἀναμφιβόλως τὸ κολοσσιαῖον τοῦτο οἰκοδόμημα ἦ περίφραγμα ἦτο προωρισμένον δι' ἱππασίας, ὡς δεικνύουσι τοῦτο οἱ καθ' ὅλον τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος τῶν τειχῶν ἔξωθεν κατεσκευασμένοι κατώγειοι θαλαμίσκοι, ἐξ ὧν ἠριθμήσαμεν ὑπὲρ τοὺς διακοσίους. Ἂν προσθέσωμεν ὅτι τὸ ἐπίπεδον τοῦ ἱπποδρομίου τούτου εἶνε ἤδη φυτευμένον μὲ κριθὴν καὶ περιλαμβάνει 5—6 χωράφια, δύναται ἕκαστος νὰ φαντασθῇ πόσον φιλοθεάμονα λαὸν δύναται ἀνέτως νὰ περιλάβῃ.

Ἐν τούτοις ἀπεφασίσαμεν νὰ περιεργασθῶμεν λεπτομερῶς πρῶτον τὸ θέατρον, καὶ ἐκεῖθεν νὰ ἐπεκτείνωμεν τὴν περιήγησίν μας εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς μεγάλης ἐκείνης νεκροπόλεως. Ἐπροχωρήσαμεν περιπατοῦντες εἰς τὰς βαθμίδας, αἵτινες ἦσαν 25 μέχρι τοῦ Κοίλου καὶ 25 ἕτεραι κατ' ἀναλογίαν μικρότεραι μέχρι τῆς σκηνῆς κάτω· μεταβάντες δὲ ἄνω εἰς τὸ ὑπερῷον ἢ εἰς τὴν Κερκίδα λεγομένην, ὅπου ἵσταντο αἱ εὐγενεῖς γυναῖκες, ἐν μέσῳ τῶν κρημνισθέντων παραστατῶν, ἐφ' ὧν ἵστατο ἡ κερκὶς, εἴδομεν μόνον τὰ δύο βάθρα τῶν βουλευτικῶν καὶ ἐφηβικῶν, τὰ ὁποῖα σώζονται ἀμετάτρεπτα εἰσέτι. Διηγοῦνται ὅτι ἄνω τῆς κερκίδος ὑπῆρχον ἀγάλματα, πάλαι ποτὲ κατὰ σειρὰν ἱστάμενα, ἀλλὰ σήμερον οὐδὲν τούτων ὑπάρχει· τὸ δὲ μόλις διαφυγὸν τὸν πανδαμάτορα χρόνον μοναδικὸν καὶ ὡραῖον ἀγαλμάτιον παρθένου, σωζόμενον ἀκέραιον πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, ἀποκοπὲν ἡρπάγη ὑπὸ ἀπλήστων τινῶν φιλαρχαιολόγων περιηγητῶν. Αἰωνία κατάρα εἰς τὸ σφυρίον ἐκεῖνο! . . .

Ἐπεριπατήσαμεν εἰς τὸ εὐρύχωρον καὶ ἐπίπεδον ὕπαιθρον τῆς κερκίδος, καὶ εἴδομεν ὅτι ἀντικρὺ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ θεάτρου κάτωθεν ἐκ τοῦ μέσου τῶν παρασκηνίων ὑπάρχει ὁμοίατις πύλη ἄνω τῶν βάθρων, ἄγουσα πρὸς τὸ ὄρος, τὸ ὁποῖον ἐκεῖ καταντᾷ ὀλίγον ἐπίπεδον. Ἐκεῖθεν κατέβημεν ἔξωθεν καὶ ὄπισθεν τοῦ θεάτρου· πόσον δὲ ἐξεπλάγημεν ἰδόντες ὀπίσω ἄνωθεν τοῦ τείχους τῶν βάθρων κρεμάμενον πελώριον λιθόκτιστον κροσσὸν ἐν εἴδει παραπετάσματος, 40 ποδῶν μήκους καὶ 2 ποδῶν πλάτους καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ Κοίλου καὶ τῶν βάθρων αὐτοῦ.

Ποσάκις ἐπλησιάσαμεν ψηλαφοῦντες τοὺς λίθους τοῦ γίγαντος τούτου, καὶ ποσάκις ἐμακρύνθημεν ἀντικρύ αὐτοῦ, ἵνα θεωρήσωμεν ζωγραφικώτερον τὴν μεγάλην θέαν ταύτην! Ὡς ἐκ τῆς συγκριτικῆς διαφορᾶς τῶν λίθων τοῦ θεάτρου καὶ τῶν τειχῶν, ὁμοίας φύσεως ὄντων, ἐξάγεται ὅτι τὸ θέατρον εἶνε μεταγενεστέρας γενεᾶς ἔργον παρὰ τὰ τείχη, διότι οἱ λίθοι τῶν τειχῶν ἐμαύρισαν καὶ ἔγειναν ὡς σκωληκόβρωτα κιβώτια πανταχόθεν τρυπημένα, ἔργον τῶν ἀπεινῶν ὀνύχων τοῦ τίγρεως χρόνου, ἐνῷ οἱ λίθοι τοῦ θεάτρου εἶνε εἰσέτι κίτρινοι καὶ ὡς σήμερον ἐξελθόντες ἀπὸ τὰ λατομεῖα.

Περιεργαζόμενοι ἀνεκαλύψαμεν τὸν κογχυλοειδῆ καὶ ἀνωφερῆ ὄροφον τῶν παρασκηνίων, δηλαδὴ μέρος αὐτοῦ σωζόμενον εἰσέτι, ἐκατέβημεν δὲ ὀλισθαίνοντες εἰς τὸ βάθος τοῦ πρὸς ἄρκτον παρασκηνίου, ὅπου εὕρομεν πλῆθος κιονοκράνων καὶ γλυβατῶν καὶ κολοβωμένων κεφαλῶν ἀγαλμάτων· τοσούτῳ δὲ ὀρυσσερὸν ἦτο τὸ μέρος τοῦτο, ὥστε εὐχαριστηθέντες ἐκαθήσαμεν ἀρκετὴν ὥραν. Ἐν τούτοις οἱ ὁδηγοί μας ἐλθόντες εἶπον ἡμῖν ὅτι, καθὼς ἡμεῖς τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος θέλομεν τὴν ὀρόσον καὶ εὐχαριστούμεθα καθήμενοι ἐδῶ, οὕτω καὶ κάποιον ἐπίμηκες καὶ ἐλισσόμενον εἶδος πλάσματος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἐπιμήκης σκώληξ (ὡς ὀνομάζουσι περιφραστικῶς τὸν ὄφιν), οὐχ ἧττον ἡμῶν ἡδύνετο ἐνδιατρίβων ἐκεῖ μέσα, καὶ ὅτι καλὸν ἦτο νὰ μὴ παραβιάζωμεν τὸ ἀσυλόν του πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς λυπηροῦ· τὸ δὲ ψυχρὸν τοῦτο διὰ πάντα ἄνθρωπον ἄκουσμα μᾶς ἔκαμε νὰ πηδήσωμεν εὐθὺς ἔξω. Ἱππεύσαντες δὲ καὶ ἀποχαιρετίσαντες τὸ τῆς Πέργης Ἑλληνικὸν θέατρον, εἰσήλθομεν καλπάζοντες εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἱπποδρομίου, ὅπερ περιεργασθέντες ὀλίγον ἐπροχωρήσαμεν περαιτέρω.

Ὑπάρχουσιν ἐπί τινος λόφου στερεοῦ, καθὼς λέγει ὁ Στράβων, ἐρείπια ὑπερηφάνου ναοῦ καὶ πλησίον αὐτῶν διατηρεῖται μέγαρον τριώροφον, τοῦ ὁποίου ὅλα τὰ παράθυρα ἄνωθεν ἕως κάτω σώζονται ἀκέραια μετὰ τῆς μεγαλοπρεποῦς θύρας, ἥτις κεῖται πρὸς δυσμάς· ἄνευ ἀμφιβολίας τοῦτο ἐστὶν ὁ ναὸς τῆς Περγαίας Ἀρτέμιδος.

Διερχόμενοι δὲ ὅλον τὸ μῆκος τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τείχους, ἀπηντήσαμεν σειρὰν ἀδιάκοπον θριαμβευτικῶν τόξων ἐντὸς τοῦ προεκτεινομένου τείχους, ὅπερ ἔχει ὕψος μὲν 20 ποδῶν, πλάτος δὲ ὅσον νὰ διέλθῃ εἷς μόνος ἄνθρωπος· διὰ τῶν τοξων ἢ ἀψίδων τούτων εἰσήρχετό τις εἰς κλίμακας, δι' ὧν ἀνήρχετο ἐπὶ τοῦ τείχους. Προχωρήσαντες ἀρκούντως, εἴδομεν ναΐσκον τινά, ἔργον Βυζαντινόν, καὶ ἐπεριηγήθημεν οἴκους ὁλοκλήρους καὶ ἀκεραίους σωζομένους, καὶ μετά τινα πυκνὸν καλαμῶνα ἐφθάσαμεν εἰς τοὺς πρόποδας τῆς ἀκροπόλεως, ὅπου καὶ ἐπεζεύσαμεν.

Λαβόντες δὲ μετὰ μικρὰν ἀνάπαυσιν τὴν πρὸς τὴν ἀκρόπολιν ἄγουσαν ὁδὸν, ἐφθάσαμεν μετ' ὀλίγον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, ἣν εὕρομεν ἐπίπεδον καὶ ἐσπαρμένην. Ἐκεῖθεν εἴδομεν ἐκτυλισσόμενον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ὡραῖον πανόραμα. Ὅλη ἡ ἀρχαία Πέργη ἦτο πρὸ ἡμῶν· τὸ θέατρον ἐφαίνετο ἀντικρὺ ὁλόκληρον, ὁμοίως τὸ ἱπποδρόμιον ἁπλοῦτο εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς πόλεως· οἱ τοῖχοι, οἱ ναοί, τὰ ὑδραγωγεῖα, πάντα ἦσαν ἔμπροσθεν ἡμῶν καὶ παρετηροῦμεν αὐτὰ ἐλευθέρως. Κατὰ σειρὰν εἰς τὸ μεσαῖον ὕψος τῆς ἀκροπόλεως ὑπάρχουσι καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν θρούρια μικρὰ ὠχυρωμένα λαμπρότατα, τινὰ δὲ μὲ κίονας Ἰωνικῆς τάξεως· ἐν τῷ μέσῳ δὲ αὐτῶν ὑπάρχουσι τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως, ὑπερήφανον καὶ μεγαλοπρεπὲς οἰκοδόμημα, ἔχον ἐν τῷ μέσῳ θύραν, δι' ἧς ἀνέβημεν εἰς τὸ ἐπίπεδον ὕψος τῆς ἀκροπόλεως. Εἰς ἕκαστον βῆμα ἀπηντῶμεν δεξαμενὰς, 500 περίπου τόννων ἑκάστην, καλῶς οἰκοδομημένας καὶ εὐρυχώρους, εἰς τὰ στόμια τῶν ὁποίων εὑρίσκοντο μεγάλοι πλίνθοι ἐκ καθαροῦ λίθου. Θρούρια, παλάτια, τείχη νεωτέρας τεκτονικῆς ὑπάρχουσι διεσκορπισμένα πολλαχοῦ· ναοί, ναΐσκοι, μνήματα, θύραι, ἀτελεύτητα μνημεῖα ἀδαμάστου θελήσεως, ἔργα αἰώνων, ἰδοὺ τὰ περιεργότερα τῆς Περγαίας ἀκροπόλεως, ἥτις, μὴ ἔχουσα ἄμεσον σχέσιν μὲ κανὲν ὄρος, ἵσταται ὡς κυμβίον τεῦχος ἐν μέσῳ τῆς τραπέζης, ἀπότομος καὶ οἷον λελατομημένη πανταχόθεν, καὶ τὸ περίεργον, κάτωθεν εἶνε στενωτέρα ἄνω δὲ πλατυτέρα, ἔργον ἀναμφιβόλως τῆς ἐπιτηδες λατομείας, διότι ὁλόγυρα εἰς τοὺς πρόποδας αὐτῆς εἰσὶν ἀτάκτως σεσωρευμένοι ἄπειροι λίθοι διαφόρου μεγέθους, πρᾶγμα ὅπερ δὲν παρατηρεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τῶν λοιπῶν ὀρέων.

Ἰδοὺ ἐν συντόμῳ ἡ ἀρχαία Πέργη, θεωρουμένη κατὰ τὸ 1850, δηλαδὴ μετὰ τριάκοντα αἰῶνας ἴσως τῆς κτίσεώς της καὶ εἰκοσιπέντε αἰῶνας τῆς ἀκμῆς της. Διότι περὶ τὰ 700 ἔτη π. Χ. εὑρίσκετο εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης της, παραγαγοῦσα καὶ βαθυπλούτους ἄνδρας, ὡς τὸν Βύθιον, ξενίσαντα τὸν Ξέρξην μὲ ὅλους τοὺς στρατούς του, καὶ τὸν μαθηματικὸν Ἀπολλώνιον, συγγράψαντα ὀκτάτομον πραγματείαν περὶ κωνικῶν τομῶν, μεταφρασθεῖσαν καὶ εἰς τὴν Ἀραβικὴν κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Ἐπὶ δὲ Βυζαντινῶν, ἡ Πέργη εἶχε τὰ πρωτεῖα εἰς τὴν σειρὰν τῶν Παμφυλιακῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν, τιμωμένη μὲ θρόνον Μητροπολίτου, ὑπὸ τὸν ὁποῖον διετέλουν δεκαὲξ Ἐπίσκοποι.

Περὶ τοῦ χρόνου τῆς καταστροφῆς καὶ ἐρημώσεως αὐτῆς οὐδὲν γνωρίζομεν· εἰκάζομεν δὲ μόνον ὅτι πολλὰς ὑπέστη πληγὰς ἀπὸ τὰς ἀλληλοδιαδόχους ἐκείνας εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν σταυροφορίας, καὶ τὰς λοιπὰς τῶν Ἀσιανῶν ἐπιδρομάς.

Δὲν ἠδυνήθημεν νὰ μὴ δακρύσωμεν ἀφίνοντες τὴν Πέργην, καὶ ἀφίνοντες αὐτὴν αἰωνίως! Ὡς ἐνθύμημα δὲ τῆς ἐπισκέψεώς μας, ἀπεσπάσαμεν ἀπό τινα μνημάτων ὡραῖον τινὰ κίονα μαρμάρινον, ἡμίσεως ποδὸς περιφερείας καὶ πλάτους καὶ τριῶν ποδῶν μῆκους μετὰ τοῦ κιονοκράνου του, ὃν καὶ ἐλάβομεν μεθ' ἡμῶν μετά τινων νομισμάτων χαλκῶν καὶ ἀργυρῶν, τῶν πλείστων τῆς ἐποχῆς τῶν Ῥωμαίων ὑναστῶν.

Δ. Ε. Δ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. — Τὸν ἐξῆς εὐφυᾶ παραλληλισμὸν θεωροῦμεν ἄξιον δημοσιεύσεως· ἀναγκαῖον ὅμως κρίνομεν νὰ εἰδοποιήσωμεν τὰς ἀναγνωστρίας ἡμῶν, ὅτι ὁ παραλληλισμὸς οὗτος, ἐν ᾧ ἐπικρατεῖ καὶ ἀνώτερος δείκνυται ὁ Γερμανικὸς χαρακτὴρ, εἶνε μετάφρασις Γερμανικοῦ τινὸς ποιηματίου:

« Ἡ Γαλλὶς ὑπανδρεύεται τυχαίως, ἡ Ἀγγλὶς κατὰ συνήθειαν, ἡ δὲ Γερμανὶς διὰ τοῦ ἔρωτος. — Ἡ Γαλλὶς ἀγαπᾷ μέχρι νέας σελήνης, ἡ Ἀγγλὶς ἐφ' ὅρου ζωῆς, ἡ δὲ Γερμανὶς πάντοτε. — Ἡ Γαλλὶς ὁδηγεῖ τὴν θυγατέρα της εἰς τὸν χορὸν, ἡ Ἀγγλὶς τὴν ὁδηγεῖ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ δὲ Γερμανὶς ἐνασχολεῖ αὐτὴν εἰς τὸ μαγειρεῖον. — Ἡ Γαλλὶς ἔχει εὐφυΐαν, ἡ Ἀγγλὶς νοῦν, ἡ δὲ Γερμανὶς αἴσθημα. — Ἡ Γαλλὶς φλυαρεῖ, ἡ Ἀγγλὶς ὁμιλεῖ, ἡ δὲ Γερμανὶς διαλέγεται. — Ἡ Γαλλὶς προσφέρει ῥόδον, ἡ Ἀγγλὶς ἀγριον ἄνθος, ἡ δὲ Γερμανὶς ἓν μὴ μὲ λησμονῆς. — Ἡ Γαλλὶς διαφέρει

κατὰ τὴν γλῶσσαν, ἡ Ἀγγλὶς κατὰ τὴν κεφαλὴν, ἡ δὲ Γερμανὶς κατὰ τὴν καρδίαν.

ΦΥΣΙΚΟΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΟΝ ΜΕΓΑΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ. — Ὁ μεγαλήτερος καταῤῥάκτης τοῦ κόσμου εἶνε ὁ τοῦ Νιαγάῤῥα. — Τὸ μεγαλήτερον σπήλαιον τοῦ κόσμου εἶνε τὸ τῆς Κεντόκης τῆς βορείου Ἀμερικῆς, ἔνθα δύναταί τις νὰ ταξειδεύσῃ ἐπὶ ποταμοῦ ὑπογείου καὶ νὰ ἀγρεύσῃ ἀομμάτους ἰχθύας. — Ὁ μεγαλήτερος ποταμὸς τοῦ κόσμου εἶνε ὁ Μισσισσίππης, ἔχων μῆκος 4,100 μιλίων. — Ἡ μεγίστη κοιλὰς τοῦ κόσμου εἶνε ἡ τοῦ Μισσισσίππη, καλύπτουσα 500,000 τετραγωνικῶν μιλίων ἐπιφάνειαν. — Ἡ μεγαλητέρα λίμνη τοῦ κόσμου εἶνε ἡ Superior τῆς βορείου Ἀμερικῆς, ἔχουσα 450 μιλίων μῆκος.

Ἡ μεγίστη φυσικὴ γέφυρα τοῦ κόσμου εἶνε εἰς Βιργινίαν, ἐκτεινομένη ἐπὶ χάσματος 80 ποδῶν πλάτους καὶ 250 βάθους. — Ὁ μέγιστος στερεὸς ὄγκος σιδήρου τοῦ κόσμου εἶνε τὸ σιδηροῦν ὄρος τοῦ Μισσούρη, ἔχον 350 ποδῶν ὕψος καὶ δύο μιλίων περιτέρειαν. — Ὁ μεγαλήτερος σιδηρόδρομος τοῦ κόσμου εἶνε ὁ κεντρικὸς τῆς ἐπαρχίας Ἰλλινόϊς, ἔχων μῆκος 751 μιλίων, καὶ διὰ τὸν ὁποῖον ἐδαπανήθησαν 15 ἑκατομμύρια δολλάρων, ἢ 100 περίπου ἑκατομ. φράγκων. — Τὸ μεγαλήτερον ὑδραγωγεῖον τοῦ κόσμου εἶνε τὸ τοῦ Κρότων τῆς Νέας Ὑόρκης, ἔχον μῆκος 40 καὶ ἡμίσεως μιλίων, καὶ δι' ὃ ἐδαπανήθησαν δώδεκα καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια διστήλων.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ. — Ὑπελόγισαν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδρομητῶν τῆς ὀτόμου Ἀγγλικῆς Ἱστορίας, τῆς δημοσιευθείσης ὑπὸ τοῦ Μακωλαίη τῷ 1856, ἔφθασεν εἰς τοὺς 40,000. Εἰς τρόπον ὥστε οἱ δημοσιευθέντες 80,000 τόμοι διὰ τοὺς καταγραφέντας συνδρομητὰς, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ τεθῶσιν ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου, ἤθελον καλύψει ἔδαφος 2 1)2 μιλίων ἢ 3,025 Γαλλικῶν μέτρων, ὑπολογιζομένου ἑκάστου τόμου πρὸς 2 Ἀγγλικοὺς δακτύλους· ἂν δὲ ἐπετίθεντο ἢ ἐστοιβάζοντο, ἤθελον ἀποτελέσει πυραμίδα δεκάκις ὑψηλοτέραν τῆς μεγάλης πυραμίδος, τοῦ ἀγάλματος τοῦ Πομπηΐου καὶ τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Παύλου, τεθειμένων τοῦ ἑνὸς ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Λογιζομένου δὲ τοῦ βάρους ἑκάστου τόμου ἀνὰ δύο Ἀγγλικὰς λίβρας, τὸ βάρος ὅλων τῶν τόμων ἤθελεν εἶσθαι 71 τόννων καὶ 864 λιβρῶν, ἢ 72,455 χιλιογράμμων, τουτέστι, δεκαεξάκις βαρύτεροι τοῦ μεγάλου κώδωνος τοῦ Ἁγίου Παύλου, καὶ πολὺ βαρύτεροι τοῦ κώδωνος τοῦ Ἁγίου Ἰβὰν ἐν Μόσχᾳ, ὅστις εἶνε ὁ βαρύτερος κώδων τοῦ κόσμου, ἐκτὸς τοῦ κώδωνος τοῦ Κρεμλίνου, ὅστις, ὡς ἐκ τοῦ βάρους του, ποτὲ δὲν ἐκρεμάσθη εἰς τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ οἰκοδομήματος τούτου.

ΠΑΡΑΔΟΞΟΣ ΑΔΥΝΑΜΙΑ. — Εἰς παραδόξους τῳόντι ἰδιοτροπίας βλέπομεν ὑποκειμένους πολλοὺς τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν· Ὁ Βυῤῥὼν δὲν ἠδύνατο νὰ συγγράψῃ, ἂν δὲν ἐφόρει τὰ χειρόκτιά του. Ὁ Πριβάτος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ, εἰμὴ εὑρισκόμενος ἐντὸς τῆς κλίνης του· ἐπίσης δὲ καὶ ὁ Παζιέλλος μόνον ἐπὶ τῆς κλίνης ἠδύνατο νὰ μελετήσῃ. Ὁ ποιητὴς Σιμαρόζας ἔτρεχε παντοῦ ὅπου θόρυβος καὶ ταραχὴ διὰ νὰ εὕρῃ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν. Ὁ Μεζεραῦ εἶχε τὴν ἀδυναμίαν νὰ γράφῃ, ἀναμμένον ἔχων τὸν λύχνον καὶ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ. Ὁ Δεσκάρτης συνέθετε τὰ ἐξοχά του ἔργα πλαγιασμένος ἐπὶ τῆς ῥάχης, ὁ δὲ περίφημος οἰκονόμος Κουζᾶς ἔγραφε τὰ ἰδικά του κατ' ἀντίθετον θέσιν. Ὁ Γουΐδος Ῥένης δὲν ἐλαμβανεν εἰς χεῖρας τὴν γλυφίδα, ἂν δὲν ἐνεδύετο πρώτων τὴν πολυτελεστέραν στολήν του, ἥτις φυσικῷ τῷ λόγῳ ἔπρεπε νὰ ἀνανεοῦται συνεχῶς ὡς ἀφανιζομένη καὶ κατατριβομένη. Ὁ Χαϋδὼν δυσκόλως συνέγραφεν, ἂν δὲν ἐφόρει εἰς τὸν ἀριστερὸν του τὸ δακτυλίδιον, τὸ ὁποῖον ἐδωρήσατο αὐτῷ Φριδερῖκος ὁ Μέγας, κτλ.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΣΙΝΩΝ — Ἐν τῷ περιφήμῳ νομοκώδικι τῶν Σινῶν ἢ Κινέζων, ἀπαντῶνται διάφορα γνωμικὰ, ἀπηνθισμένα κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς ἱερᾶς αὐτῶν βίβλου Λι-Κί. Ἰδοὺ τινα ἐξ αὐτῶν τὰ περιεργότερα:

— Ἔσο φρόνιμος ὡς ὁ ὄρις, ἀτάραχος ὡς ἡ χελώνη καὶ σιωπηλὸς ὡς ἡ νύξ.

— Ὁ δαμάζων τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ σώζει τὴν κεφαλήν του.

— Ὁ ταχέως βαδίζων ταχέως καὶ κοπιᾷ.

— Τὰ τραύματα τῶν βελῶν θεραπεύονται, τῆς γλώσσης ὅμως ποτέ.

— Ἐὰν ὁ λόγος ἦνε ἀργυροῦς, ἡ σιωπὴ εἶνε χρυσῆ.

— Τὸ ἐξερχόμενον ἐξ ἑνὸς στόματος εἰσέρχεται εἰς μυρία ὦτα.

— Μεταξὺ τῶν δένδρων τῆς γῆς, τὰ μὲν εἶνε πράσινα ἄλλα δὲ ξηρὰ· καὶ ὅμως οἱ ἄνθρωποι ῥίπτουσι πέτρας μόνον εἰς τὰ φέροντα καρποὺς.

— Ἡ μᾶλλον εὐτυχὴς μήτηρ θυγατέρων εἶνε ἡ μὴ ἔχουσα παρὰ υἱούς.

— Ἡ θύρα τοῦ κοιτῶνος νέας κόρης πρέπει νὰ ἦνε ἀόρατος.

ΟΙ ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

Κατὰ τὸν χρυσοῦν ἐκεῖνον καὶ μακάριον αἰῶνα,
ὅτ' ἐσκέπτοντο τὰ ζῶα καὶ ἐδιοικοῦντο μόνα,
βάτραχοι, οἱ θιασῶται τῆς προόδου καὶ τῶν φώτων,
τὴν βελτίωσιν ὑπ' ὄψιν ἔχοντες τῶν καθεστώτων,
ἐκ τῆς λίμνης των ἐκβάντες μὲ κοάσματα τραχέα
παρὰ τοῦ Διὸς ἐζήτουν νὰ τοῖς δώσῃ βασιλέα.

Ὁ δὲ Ζεὺς ἐκ τοῦ Ὀλύμπου πρὸς τὴν γῆν ὀλίγον κύπτει,
κ' ἐκ τῆς Ἴδης κόψας ξύλον 'ς τοὺς βατράχους κάτω ῥίπτει·
τὸ δὲ ξύλον εἰς τὴν λίμνην πεσὸν κάμνει μέγαν κρότον.
Οἱ δὲ βάτραχοι, μεγάλως ζιπασθέντες κατὰ πρῶτον,
καταδύονται ἀμέσως 'ς τὸν πυθμένα τῶν θάκτων
καὶ φοβοῦνται νὰ ἀνέλθουν νὰ ἰδοῦν τὸν ἀνακτά των.

Ἀλλὰ, μετ' ὀλίγον κρότον μὴ ἀκούοντες κανένα,
ἤρχησαν νὰ ἀναβαίνουν βαθμηδὸν ἀπὸ τὸν πυθμένα.
Εἰς τὸ ξύλον πλησιάζουν νὰ τὸ περιεργασθῶσι,
καὶ τολμῶσιν ἐπὶ τέλους ἐπ' αὐτοῦ νὰ ἀναβῶσι·
τὴν ἀπάθειαν δὲ τούτου βλέποντες ἀδημονοῦσιν,
ἁπαξάπαντες κοάζουν καὶ μεταβολὴν ζητοῦσιν.

« Ἀναξ ξύλινος, Ζεῦ πάτερ, εἰς τί θέλει χρησιμεύσει;
» πῶς χωρὶς ψυχὴν τὸ ξύλον εἰς ἡμᾶς θὰ βασιλεύσῃ; »
Ὁ δὲ Ζεὺς μακροθυμήσας ἀνοήτους τοὺς νομίζει,
καὶ τὸν Ἔγχελυν βατράχων βασιλέα διορίζει.

Τοῦ Ἐγχέλυος τὸ μῆκος κ' ἡ εὐλύγιστος ἡ μέση
εἰς τὸν ὄγκον τῶν βατράχων κατ' ἀρχὰς εἶχεν ἀρέσει,
ἀλλ' ὡς εἶδον ὅτι εἶνε ἀδρανὴς, μωρὸς, εὐήθης,
εἰς τὸν Δία διευθύνουν ἀπαιτήσεις τὰς συνήθεις·
βασιλέα ζητοῦν ἄλλον πλήρη ῥώμης καὶ σοφίας,
νὰ κρατήσῃ ἐπαξίως τὰς βασιλικὰς ἡνίας.

Ὁ δὲ Ζεὺς ἀγανακτήσας, τὸν ἀμφίβιον τὸν Ὕδρον
βασιλέα διορίζει τῶν ταραξιῶν ἐνύδρων.
Ὁ φρικτὸς δὲ οὗτος ὄφις ἅμ' ἀνέβ' ἐπὶ τοῦ θρόνου,
τὴν πολλὴν φιλοστοργίαν ἐμιμήθηκε τοῦ Κρόνου,
καὶ εὐθὺς τοὺς ὑπηκόους ἀπὸ δυὸ καὶ τρεῖς ἁρπάζει,
καὶ μὲ νόμον χωρὶς νόμον τοὺς βροχᾷ, τοὺς καταβάζει.

ΘΕΚΡΑΚΕ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ καὶ ΥΓΙΕΙΝΗ.

Βοηθήματα πρὸς τοὺς πάσχοντας ἐξ ἐπιληψίας, ἢ σεληνιασμοῦ.

Ἡ φρικώδης αὕτη ἀσθένεια προέρχεται συχνότατα ἀπὸ αἰτίας, τὰς ὁποίας ἡ τῶν ἀνθρώπων σύνεσις δὲν δύναται νὰ προΐδῃ, προξενεῖται ὅμως πολλάκις καὶ ἀπὸ αἰτίας, τὰς ὁποίας δυνάμεθα νὰ ἀποφύγωμεν· παρετηρήθη δὲ ὅτι, κατὰ μέσον ὅρον, ἐπὶ ὀκτὼ προσβολῶν ἐπιληψίας, αἱ ἑξ προῆλθον ἐκ τρόμου. Ὥστε δὲν εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ ἀποφύγωσι τὰς τοῦ φοβεροῦ καὶ αἰφνιδίου τρόμου ἀφορμὰς οἱ νέοι ἐκεῖνοι, οἱ ἔχοντες τὴν ἰδιοσυγκρασίαν ἀβρὰν καὶ τὸ νευρικὸν σύστημα λίαν εὐερέθιστον· οἱ τοιοῦτοι προσβάλλονται εὐκολώτερον ἐξ ἐπιληψίας. Ἀφοῦ διαδηλωθῇ ἡ ἀσθένεια, δὲν πρέπει νὰ ἀρίνωμεν τὸν ἀσθενῆ μόνον, καὶ εἰς περίστασιν ἀκόμη, καθ' ἣν οὗτος εἶνε ἀπηλλαγμένος αὐτῆς· καθότι οὐδὲν σύμπτωμα προαναγγέλλει τὴν ἐπέλευσιν τῆς περιόδου, ὡς προσβαλλούσης αἰφνιδίως καὶ ἐξ ἀπροόπτου. Εἰς τοιαύτην περίστασιν οἱ περικυκλοῦντες τὸν ἐπιληπτικὸν ὀφείλουν νὰ μεριμνήσωσι πᾶν μέσον, ὅπως, διαρκούσης τῆς περιόδου, μὴ πληγωθῇ οὗτος. Πλαγιάζουν τὸν ἀσθενῆ ἐπὶ στρώματος, εἰσάγουσι μεταξὺ τῶν ὀδόντων αὐτοῦ κόμβον πανίου ἢ τεμάχιον φελλοῦ, δεμένον μὲ σπάγον, ἐὰν ὑπάρχῃ φόβος μὴ δαγκάνων κόψῃ τὴν γλῶσσάν του· τὸν κρατοῦν, ἂν ἦνε ἀνάγκη, ὅπως τὸν ἐμποδίσωσι τοῦ νὰ πληγωθῇ· βρέχουν ἐλαφρῶς τοὺς κροτάφους, τὰ χείλη καὶ τὸ κοίλωμα τοῦ στομάχου δι' ὀλίγου ψυχροῦ ὕδατος, τέλος δὲ τρίβουσιν ἐλαφρῶς τὰ ἄκρα αὐτοῦ διὰ τῆς χειρὸς ἢ μὲ χειρόκτιον μάλλινον. Πρέπει δὲ νὰ προσέχωσι μεγάλως ὅπως μὴ τῷ δώσωσι νὰ ὀσφρανθῇ πτητικὰ ἅλατα, ἢ ὑγρὰ διαλύοντα ὁσμήν τινα, ὡς τὸ ἀμμωνιακὸν ἅλας ἢ τὸ ὀξικὸν ὀξὺ (acide acétique), καθότι ταῦτα, ἀντὶ νὰ κατευνάσουν, θέλουν σφοδρύνει ἐπὶ μᾶλλον τοὺς σπασμούς. Ἂν οἱ παρευρισκόμενοι προγνωρίσωσι τὴν προσβολήν, ἢ ἂν αὕτη ἀναγγελθῇ παρὰ τοῦ ἀσθενοῦς αὐτοῦ, κατορθόνουν ἐνίοτε νὰ προλάβωσιν αὐτήν, ἐπιφέροντες εἰς τὸν πάσχοντα ἠθικόν τινα κλονισμὸν, αἰφνίδιον καὶ σφοδρὸν, ἀναγγέλλοντες π.χ. πρὸς αὐτὸν εἴδησίν τινα, ἀληθῆ μὲν ἢ ψευδῆ, πλὴν ἱκανὴν νὰ τὸν συγκινήσῃ τὰ μέγιστα. Ἂν δὲ ὁ τρόπος οὗτος ἐπιτύχῃ, πρέπει νὰ καταπείσωσι τὸν ἐπιληπτικὸν ὅτι ἡ ῥηθεῖσα εἴδησις ἔχει οὕτω, χωρὶς νὰ τὸν ἀφήσωσι νὰ συλλογισθῇ, ἀχρὶς οὗ διέλθωσιν ἤτε τάσις καὶ ἡ περίοδος.

Ἐν τῷ μεταξὺ τῶν περιόδων δυνάμεθα, διὰ τῆς ἐμφρόνου χρήσεως ἀντισπασμωδικῶν τινων ἰατρικῶν, ἀφαιμάξεων, ἢ συχνῶν λουτρῶν, ν' ἀπομακρύνωμεν τὰς προσβολὰς καὶ νὰ ἐλαττώσωμεν τὴν βαρύτητα αὐτῶν. Ἐν τῇ συνήθει διαίτῃ τῶν εἰς ἐπιληψίαν ὑποκειμένων πρέπει νὰ ἀπαγορεύωνται ὅλως διόλου ἅπαντα τὰ ἐρεθιστικὰ, καὶ ἰδίως τὰ ὀξέα σίκερα (ξεσόλια) καὶ ὁ μὲ νερὸν

απλοῦν βρασμένος καφές. Εἶνε ἀναγκαῖον ἐπίσης ὅπως ἀποφεύγῃ ὁ ἐπιληπτικὸς τοῦ νὰ γίνεται μάρτυς ὀδύνων ἄλλων ἐκ τοῦ αὐτοῦ πάθους προσβληθέντων, καθότι τὸ τοιοῦτον ἤθελεν ἐπιφέρει τὰς περιόδους βαρυτέρας καὶ συχνοτέρας. Ὡς ἐκ τούτου εἶνε ἀνάγκη νὰ ῥίπτωμεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἐπιληπτικοῦ, διαρκούσης τῆς περιόδου, κάλυμμα λεπτὸν καὶ διαφανές, ὅπως ἀποκρύπτωμεν τοὺς φρικτοὺς σπασμοὺς τοῦ ἀγωνιῶντος ἀπὸ τοὺς παρευρισκομένους, μήπως ἐκ συμπαθείας προσβληθῶσι καὶ οὗτοι.

Καθαρισμὸς τῶν ἐκ λίπους κηλίδων.

Πρέπει νὰ ἔχωμεν προπαρεσκευασμένον τὸ ἑξῆς μίγμα, ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν αὐτό, ἅμα ὁποιονδήποτε ὕφασμα ἤθελε κηλιδωθῇ ὑπὸ λίπους. Ἀνακατόνομεν 30 γράμμα κατασταλαγμένου οἰνοπνεύματος (alcool rectifié), 240 γράμμα καθαροῦ ἐλαίου τερεβενθίνης, 30 γράμμα θειικοῦ αἰθέρος (éther sulfurique) καὶ σταλαγμούς τινας κιτρικοῦ ἀποστάγματος (essence de citron). Τὸ παρασκεύασμα τοῦτο διατηροῦμεν ἐντὸς φιάλης καλῶς κεκλεισμένης, τὴν ὁποίαν ἀνοίγομεν μόνον ὁσάκις γίνῃ χρεία νὰ τὸ μεταχειρισθῶμεν. Θέτομεν δὲ τὸ κηλιδωθὲν ὕφασμα ἐπὶ σινδόνης, διπλωμένης εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν πολλὰς πτυχάς, βρέχομεν τὰς κηλίδας μὲ τὸ ῥηθὲν μίγμα, εἶτα δὲ σπογγίζομεν αὐτὸ μὲ τεμάχιον στεγνοῦ πανίου, καὶ ἀμέσως καθαρίζεται.

Βοηθήματα πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀποπνιγομένων.

Ὁ κοινὸς ὄχλος φρονεῖ ὅτι, οἱ ἀποπνιγόμενοι θνήσκουσιν ἕνεκα τοῦ εἰσελθόντος ὕδατος εἰς τὸν στόμαχον καὶ τοὺς πνεύμονας αὐτῶν· διὸ καὶ εὐθὺς ἀφοῦ τοὺς ἀνασύρωσιν ἐκ τοῦ ὕδατος, τοὺς κρεμῶσι κατὰ κεφαλῆς, τοὺς τινάσσουσι βιαίως διὰ νὰ τοὺς ἐπαναφέρωσιν ἀπὸ τῆς λειποθυμίας, καὶ τοὺς ξυλοκοποῦν ἀνηλεῶς. Τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ὅλων τούτων τῶν βιαίων μέσων εἶνε τὸ ὅτι ἀποκαθιστῶσι βέβαιον τὸν ἀμφίβολον θάνατον τοῦ δυστυχοῦς πάσχοντος. Ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη ἀπέδειξεν ὅτι ἡ εἰς τοὺς πνεύμονας τῶν εἰς τὸ ὕδωρ βυθιζομένων εἰσερχομένη ποσότης τοῦ ὕδατος εἶνε παρὰ πολὺ μικρά, καὶ δὲν δύναται νὰ προξενήσῃ ποτὲ θανατηφόρα ἀποτελέσματα· εἰς τρόπον ὥστε ἡ ζωὴ εἰς τοιαύτας περιστάσεις δὲν σβύνεται ἀλλὰ μόνον διακόπτεται, ἕνεκα τῆς ἐπερχομένης ἀσφυξίας τοῦ σώματος ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀέρος καὶ τῆς παύσεως τῆς ἀναπνοῆς. Ἐνησχολήθη δὲ εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν μέσων τοῦ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ζωὴν εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ἐνέργειαν, ἅτινα εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα:

Εὐθὺς ἅμα ἀνελκύσωσι τὸν βυθισθέντα ἐκ τοῦ ὕδατος, ἀφοῦ ἐκβάλλωσι μετὰ προσοχῆς τὰ φορέματα αὐτοῦ ἄνευ τινὸς κλονισμοῦ, πρέπει νὰ ἐξαπλώσωσιν αὐτὸν ἐπὶ χαμηλῆς κλίνης, τὸ μὲν σῶμα ἐστραμμένον ἔχοντες ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ πλευροῦ τὴν δὲ κεφαλὴν ὀπισθοῦν ὑψωμένην· ἡ θέσις αὕτη ἐξαρκεῖ διὰ νὰ καταβιβάσῃ τὸ εἰς τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν εἰσελθὸν ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἐμποδίζει τὸν ἀέρα. Ἀφοῦ δὲ γυμνώσωσι τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος, ἀνοίγουσιν ὅλα τὰ παράθυρα καὶ ἀνάπτουσι τὴν θερμάστραν διὰ νὰ γίνῃ κυκλοφορία τοῦ ἀέρος ἐντὸς τοῦ θαλάμου· τρίβουσι δὲ ἐλαφρὰ ὅλα τὰ μέλη αὐτοῦ, καὶ πρὸ πάντων τὴν καρδίαν καὶ τὸν στόμαχον, διὰ μαλλίνου ὑφάσματος (φλανέλλας) ἢ καὶ διὰ τῆς χειρὸς, ἀφοῦ πρῶτον τὰ ἀλείψωσι πνευματῶδες καὶ ἐρεθιστικὸν ὑγρὸν καμφόρας ἢ ἀμμωνιακοῦ ἢ ἁπλοῦ ὀξυκόου ὀξειδίου, ἐκ τοῦ ὁποίου προσάγουσιν ἐκδιαλειμμάτων εἰς τοὺς ῥώθωνας αὐτοῦ, καὶ ἐρεθίζουσι τὰ χείλη καὶ τὸ ἐξωτερικὸν τῆς ῥινὸς δι' ἐλαφρῶν πτερῶν ἢ νήματος μετάξης. Ταὐτοχρόνως μεταχειρίζονται ψυχρὰ καὶ ἐρεθιστικὰ κλύσματα, εἴτε ἐξ ὕδατος καὶ θαλασσίου ἅλατος, εἴτε ἁπλῶς ἐξ ὕδατος καὶ ὄξους, καὶ ἐμφυσῶσιν εἰς τὸν πάσχοντα διὰ φύσης ἀέρα διὰ τοῦ στόματος καὶ τῆς ῥινὸς, ὥστε νὰ πληρωθῶσι πάλιν οἱ πνεύμονες αὐτοῦ. Τὰ τοιαῦτα βοηθητικὰ μέσα πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνωνται ἀδιακόπως καὶ μετὰ ὀραστηριότητος καὶ προσοχῆς, διότι παρετηρήθη πολλάκις ὅτι μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ὡρῶν μόλις ἐλαφρά τις κίνησις τῶν βλεφάρων ἢ τῶν μυώνων τοῦ προσώπου προδίδει τὴν ἐπάνοδον τῆς ἐνεργείας τῆς ζωῆς. Εὐθὺς δὲ ἀφοῦ ὁ ἀσθενὴς ἀναπνεύσῃ καὶ ἀρχίσωσιν οἱ παλμοὶ τῶν σφυγμῶν, πρέπει νὰ δίδεται εἰς αὐτὸν ποτήριον καλοῦ οἴνου ἢ βακῆς μεμιγμένης μεθ' ὕδατος, διατηρουμένων πάντοτε θερμῶν τῶν ποδῶν αὐτοῦ εἴτε διὰ τρίψεως εἴτε διὰ καταπλασμάτων. Πολλάκις συμβαίνει ὥστε ἡ μὲν καρδία πάλλει καὶ ὁ ἀσθενὴς ἀναπνέει, εὑρίσκεται εἰσέτι ὅμως ἀναίσθητος· τότε δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐλαφρῶς θερμανθὲν ἐργαλεῖον τοῦ σιδηρώματος, ὅπερ περιφέρομεν ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τοῦ στομάχου διαδοχικῶς, μὴ παραμελοῦντες καὶ τὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα μέσα, ἅτινα ἐκτελοῦμεν μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς ἀκριβείας.

Ἐννοεῖται δὲ ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις λίαν συντελεστικὴ εἶνε καὶ ἡ παρουσία ἐμπείρου ἰατροῦ.

Ὕδωρ καθαριστικὸν τῶν ὀδόντων.

Λάβε 52 γράμ. καμφόρας καὶ ἡμίσειαν λίτραν οἰνοπνεύματος (alcool)· ῥίψον τὴν καμφόραν εἰς φιάλην, τεθειμένην ἐντὸς πηλίνου ἀγγείου πλήρους ζέοντος ὕδατος, καὶ ὅταν αὐτὴ ἀναλύσῃ, ἀπόσυρον τὸ ἀγγεῖον ἀπὸ τὸ πῦρ καὶ χύσον τὸ οἰνόπνευμα ἐντὸς τῆς φιάλης, τὴν ὁποίαν κλεῖσον ἐπιμελῶς. Ἐκ τοῦ καμφορώδους τούτου οἰνοπνεύματος στάξον σταλαγμούς τινας εἰς τὸ ὕδωρ ὅσάκις νίπτεσαι, καὶ ἀπόπλυνον δι' αὐτοῦ τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀδόντας. Πρέπει δὲ νὰ μεταχειρίζεταί τις τὸ παρασκεύασμα τοῦτο ἅπαξ τῆς ἡμέρας τοὐλάχιστον, ὡς τὸ μόνον διατηροῦν καθαρίους τοὺς ὀδόντας καὶ χρησιμεῦον ὡς ἀλεξιτήριον τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ. (*)

Α'.

ΜΟΣΧΟΣ ποιμὴν, καὶ ΑΡΕΤΗ σύζυγός του.

ΜΟΣΧΟΣ.

Πῶς νὰ σὲ διασκεδάσω, πῶς νὰ σὲ χαροποιήσω;
λυπημένη Ἀρετή μου, γέλασε θὰ τραγῳδήσω.

Ἔρχομαι ἀπὸ τὴν μάνδραν, καὶ πολλὰ σὲ φέρω νέα!
Ἐχθὲς βράδυ ἀγελάδες μὲν ἐγέννησαν ἐννέα,
προβατῖνες δὲ κ' αἰγίδες ἑκατὸν πενῆντα τρεῖς·
ἂν ὑπάγῃς καὶ τὰς ἴδῃς, πόσον, πόσον θὰ χαρῇς!
Στέκονται ἀραδ' ἀράδα, καὶ βυζάνουσι σιμὰ των
τὰ μοσχάρια, τ' ἀρνία καὶ τὰ ἐριφάκιά των.

Πῶς νὰ σὲ διασκεδάσω, πῶς νὰ σὲ χαροποιήσω;
λυπημένη Ἀρετή μου, γέλασε θὰ τραγῳδήσω.

Γέννησε καὶ ἡ Σουλτάνα, ἡ ὡραία ἀγελάς σου,
κ' ἔβγαλεν εἰς φῶς, ὦ φῶς μου, ἓν μοσχάριον· — φαντάσου!
εἶνε μαῦρον κ' ἔχει ἄσπρους γύρους εἰς τοὺς ὀφθαλμούς
ὡσὰν ὀμματοῦάλια. . . . τί ἀθῴους βελασμούς!
Πήγαινε νὰ τὴν ἀμελῇς· τόσην ὥραν σὲ προσμένει
μὲ μαστοὺς γεμάτους γάλα ἄδολον, ἡ καϋμένη!

Πῶς νὰ σὲ διασκεδάσω, πῶς νὰ σὲ χαροποιήσω;
λυπημένη Ἀρετή μου, γέλασε θὰ τραγῳδήσω.

Γέννησε καὶ ἡ Κοκκώνα, ἡ καλή σου προβατίνα,
κ' ἔκαμεν ἀρνία δύο, ἄσπρα ὡσὰν τὴν ἀκτῖνα.
Τὰ εὐλογημένα ζῶα! τὸ ἓν εἶν' ἀρσενικόν,
τὸ δὲ ἄλλο, ποῦ θὰ καύσῃ καρδιαῖς πλῆθος, θηλυκόν.
Πήγαινε νὰ τὰ φιλήσῃς, τὴν μητέρα των βυζάνουν·
τὰ ἀθῶα στόματά των μόλις τοὺς μαστοὺς της ῥθάνουν.

Πῶς νὰ σὲ διασκεδάσω, πῶς νὰ σὲ χαροποιήσω;
λυπημένη Ἀρετή μου, γέλασε θὰ τραγῳδήσω.

Γέννησε καὶ ἡ Πηδήκρα, ἡ θεότρελλή σου αἶγα,
ἥτις ἔχυνε τὸ γάλα ἀπ' τὴν πέλλαν· τώρα — μέγα θαύμασμα! — ἐφρονιμεύθη μ' ἓν ἐρίφιον ψαρόν,
κακοπρόσωπον, ἀστεῖον, πονηρὸν καὶ τολμηρόν.
Πήγαινε νὰ τὴν χαδεύσῃς, εἶν' ἡ πρώτη της ἡ γέννα!
παρ' ὀλίγον νὰ ψοφήσῃ ἡ πτωχὴ ἐνῷ ἐγέννα!

Πῶς νὰ σὲ διασκεδάσω, πῶς νὰ σὲ χαροποιήσω;
λυπημένη Ἀρετή μου, γέλασε θὰ τραγῳδήσω.

Καὶ ἡ ἰδική σου γέννα ξεύρεις ὅτι πλησιάζει,
Ἀρετή; . . . νὰ κάμῃς κόρην, ἥτις νὰ σὲ διασιάζῃ.
Τὰ μαλλία σου νὰ ἔχῃ τὰ μακρὰ καὶ καστανά,
τὰ χειλάκιά σου ταῦτα τὰ δροσοῦλη καὶ ἁγνά.
καὶ αὐτὰ τὰ ὀμματά σου, τὰ ὁποῖα θαρρεῖς ἔχουν
μαύρας ῥόγας σταφυλίου, ὅταν βλέπουν ἢ προσέχουν.

Πῶς νὰ σὲ διασκεδάσω, πῶς νὰ σὲ χαροποιήσω;
λυπημένη Ἀρετή μου, γέλασε θὰ τραγῳδήσω.

Τί χαρὰ! ἀροῦ αὐξήσῃ ἡ ἀγαπητή μας κόρη,
νὰ τὴν μάθῃς πῶς νὰ βόσκῃ τὰ ἀρνία εἰς τὰ ὄρη,
πῶς νὰ παίζῃ τὴν φλογέραν, πῶς τὴν ῥάβδον νὰ κρατῇ·
καὶ μετὰ ὀλίγους χρόνους — αἴ; ὡραία Ἀρετή; —
νὰ μᾶς τριγυρίζουν τόσοι γαμβροὶ ἀπὸ τοὺς ποιμένας,
καὶ γυναῖκα νὰ τὴν λάβῃ μὲ χαρὰς καὶ γάμους ἕνας!

Πῶς νὰ σὲ διασκεδάσω, πῶς νὰ σὲ χαροποιήσω;
λυπημένη Ἀρετή μου, γέλασε θὰ τραγῳδήσω.

Ἴδε ἀπ' αὐτὸν τὸν λόφον ὅπου εἱμεθα, φιλτάτη,
τὸν υἱόν μας Λάμπρον, ὅστις τρέχ' εἰς ἕνα μονοπάτι·
τὸ μικρὸν, μὲ πόσην βίαν ἓν ἀρνίον κυνηγεῖ!
τὸ ἐπίασε, τὸ δέρνει κ' εἰς τὰ ἄλλα τ' ὁδηγεῖ. . . .
Ἴδε τώρα πῶς φουσκόνει τὰ θρεμμένα μάγουλά του,
πῶς κτυπάει εἰς τὰς τρύπας τοῦ αὐλοῦ τὰ δάκτυλά του!

(Ἀκολουθεῖ).

(*) Σήμερον προσφέρομεν εἰς τοὺς φιλοκάλους ἡμῶν ἀναγνώστας καὶ ἕτερον εἰδύλλιον, πλῆρες χάριτος καὶ ἀποστάζον τὸ γλυκὺ τῆς ἀφελοῦς ποιήσεως ἄρωμα, ἔργον τοῦ ἀώρως ἁρπαγέντος ἐκ μέσου ἡμῶν νέου ποιητοῦ Ξενοφῶντος Ῥαφτόπουλου, περὶ οὗ διελάβομεν εἰς τὸ Η' φυλλάδιον τῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ποίημα τοῦτο εἶνε ἀρκούντως ἐκτεταμένον, θέλομεν δημοσιεύσει αὐτὸ ἐν συνεχείᾳ ἀνὰ δακτυλίους εἰς πέντε κατὰ σειρὰν φυλλάδια.

Σ Ε.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον)

Α'.

Ἄρης, καὶ τηλεσκοπικοὶ πλανῆται.

Ὁ πλανήτης οὗτος, ἥττον λαμπρότερος τῆς Ἀφροδίτης, κατέχει τὴν τετάρτην θέσιν εἰς τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα, ἐρχόμενος ἀμέσως μετὰ τὴν Γῆν, καὶ παρουσιάζει εἰς τοὺς διὰ καλοῦ τηλεσκοπίου παρατηροῦντας αὐτὸν ἀξιο-

περιέργους φάσεις. Ὁ ὄγκος του εἶνε ὀκτάκις μικρότερος τοῦ τῆς Γῆς, ἐξ οὗ ἕπεται ὅτι καὶ ἡ βαρύτης ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του εἶνε κατὰ τὸ ἥμισυ ἀσθενεστέρα τῆς βαρύτητος τῆς σφαίρας μας, ὡς καὶ τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης, ἣν λαμβάνει παρὰ τοῦ Ἡλίου, εἶνε σχεδὸν κατὰ τὸ ἥμισυ ὀλιγώτερον τῆς ποσότητος ἣν δέχεται, ἡ Γῆ μας.

Ἀπέχει τοῦ Ἡλίου 52,645,000 λευγῶν, τουτέστι 1 1(2 φορὰν ἀφ' ὅσον ἀπέχει τῆς Γῆς. Ἡ ταχύτης τῆς πορείας του εἶνε 49,740 λευγῶν τὴν ὥραν, καὶ συμπληροῖ τὴν περὶ τὸν Ἥλιον περιστροφήν του εἰς ἓν ἔτος καὶ 321 ἡμέρας· στρέφεται δὲ καὶ περὶ τὸν ἴδιόν του ἄξονα εἰς 24 ὥρας καὶ 39 λεπτά. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἔγκλισις τοῦ ἄξονός του πρὸς τὸ ἐπίπεδον τῆς τροχιᾶς του εἶνε περίπου 28 μοιρῶν, ὡς τῆς ἡμετέρας Γῆς, ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι αἱ ἡμέραι καὶ αἱ νύκτες ὡς καὶ αἱ διάφοροι ὧραι εἰς τὸν πλανήτην τοῦτον ἱκανῶς ὁμοιάζουσι τὰς τοῦ ἡμετέρου.

Ὁπόταν εὑρίσκεται ὁ Ἄρης ἐγγύτερον εἰς τὴν Γῆν, ἡ ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασις αὐτοῦ εἶνε 50 περίπου ἑκατομμύρια μιλίων, ὁπόταν δὲ μᾶλλον ἀπομακρύνεται ἀπέχει 240 ἑκατομμύρια μιλίων, εἰς τρόπον ὥστε, εἰς τὴν πρώτην περίστασιν φαίνεται εἰκοσιπεντάκις σχεδὸν μεγαλήτερος παρὰ εἰς τὴν δευτέραν. Εἰς θεατὴν ἐν τῷ πλανήτῃ τούτῳ ἡ Γῆ μας φαίνεται ἐναλλὰξ ὡς πρωϊνὸς καὶ ἑσπερινὸς ἀστὴρ, ὡς ἡ Ἀφροδίτη εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ μὲ μικρότερον βαθμὸν φαινομένου μεγέθους καὶ λαμπρότητος, καὶ παριστᾷ ὅλας τὰς φάσεις ἃς καὶ ἡ Σελήνη.

Αἱ ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου φαινόμεναι διαλάμπουσαι ἰδίως πολικαὶ κηλίδες φέρουσιν ἡμᾶς εἰς τὴν βεβαίαν ὑπόθεσιν, ὅτι ὑπάρχουσιν εἰς τοὺς πόλους του ὄρη ἐκ πάγων καὶ θάλασσαι ὅμοιαι μὲ τὰς πολικὰς θαλάσσας τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Αἱ πρὸς τοὺς πόλους του παρατηρούμεναι φωτειναὶ αὗται ζῶναι, ὑποκείμεναι εἰς διαδοχικὰς μεταβολὰς, ἐπιβεβαιοῦσι τὴν παρατήρησιν τοῦ Ἐρσχέλλου ὅτι τὸ ἡλιακὸν φῶς ἀνταναλᾶται εἰς τὰ ἐκ πάγου ὄρη. Ὁ Ἄρης περικυκλοῦται ἐπίσης ὑπὸ ἀτμοσφαίρας, ἥτις, πυκνοτάτη οὖσα, δίδει πιθανῶς εἰς τὸν πλανήτην τοῦτον τὸ ὑπέρυθρον ἐκεῖνο χρῶμα, ὅπερ παρεκίνησε τοὺς ἀρχαίους ἀστρονόμους νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τῶν αἱμάτων τῆς τῶν ἀρχαίων μυθολογίας.

Ἀμέσως μετὰ τὸν Ἄρην ἕπεται, ἐντὸς ζώνης ἐχούσης ἐκτασιν 54,000,000 λευγῶν μέχρι τοῦ πλανήτου τοῦ Διὸς, τὸ σύμπλεγμα, οὕτως εἰπεῖν, 56—57 μικρῶν πλανητῶν, μικρᾶς διαμέτρου τῶν περισσοτέρων καὶ ἀκανονίστου σχήματος, οἵτινες, ἀνακαλυφθέντες πάντες σχεδὸν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης, ἐβαπτίσθησαν παρὰ τῶν Ἀστρονόμων μὲ διάφορα τῆς μυθολογίας ὀνόματα. Ὑποτίθεται δὲ ὅτι εἰσὶ κλάσματα μεγάλου πλανήτου, παρεμφεροῦς τῷ Διΐ, κυκλοφορούντος ποτὲ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἄρεως· τοῦτο δὲ ἐπιβεβαιοῖ ἐν μέρει καὶ ἡ παρατήρησις ὅτι, αἱ τροχιαὶ πολλῶν ἐκ τῶν μικρῶν πλανητῶν τούτων διασταυροῦνται ἀκριβῶς εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον. Ἁπάντων δὲ αἱ περὶ τὸν Ἥλιον περιστροφαὶ ἐκτελοῦνται ἀπὸ διάστημα 3—5 ἐτῶν, αἱ δὲ περὶ τὸν ἴδιόν των ἄξονα περιστροφαὶ δὲν προσδιωρίσθησαν εἰσέτι.

Ἐκ τῶν μικρῶν ἢ τηλεσκοπικῶν τούτων πλανητῶν τέσσαρες παρετηρήθησαν ἰδίως, ἐξ ὧν ἡ Ἥρα ὅστις εἶνε καὶ ὁ μεγαλήτερος, ἀπέχων ὡς ἔγγιστα τοῦ Ἡλίου 92,000,000 λευγῶν, ἔχει 475 λευγῶν διάμετρον, ὅ ἐστιν εἶνε περίπου τὰ 5)4 τοῦ Ἑρμοῦ· ἔχει δὲ ἐνιαύσιον περιστροφὴν 4 ἐτῶν καὶ 152 ἡμερῶν. Ἡ Δήμητρα ἔχει μόνον 50 λευγῶν διάμετρον, ὥστε εἶνε γῆ βραχεῖα καὶ μικρογραφική· ἀπέχει δὲ τοῦ Ἡλίου 95,000,000 λευγῶν, καὶ ὁ ἐνιαυτός της εἶνε 4 ἐτῶν καὶ 219 ἡμερῶν. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐπίσης εἶνε πλανήτης 50 λευγῶν διαμέτρου, ἀπέχων τοῦ Ἡλίου 96,000,000 λευγῶν καὶ συμπληρῶν τὸν ἐνιαυτόν του εἰς 4 ἔτη 7 μῆνας καὶ 11 ἡμέρας· διατρέχει δὲ τροχιὰν ἐλλειπτικὴν λίαν ἐπιμήκη. Ἡ δὲ Ἑστία εἶνε τόσον μικρὸς πλανήτης, ὥστε ὁ δίσκος του εἶνε ἀδιόρατος, ἐξ οὗ εἰκάζεται ὅτι μόλις ἔχει 25 λευγῶν διάμετρον· ἀπέχει τοῦ Ἡλίου 81,000,000 λευγῶν, καὶ ὁ ἐνιαυτος του εἶνε 4 ἐτῶν καὶ 225 ἡμερῶν.

Πολλοὶ τῶν μικρῶν τούτων πλανητῶν, ὑπείκοντες φαίνεται εἰς νόμους ἕλξεως ἀνωτέρας, χάνονται ἐξ ὁλοκλήρου. Ὁ Κ. Γολσμὶθ ἀνεκάλυψε τὴν 21 Μαΐου τοῦ 1856 τὸν πλανήτην ὀνόματι Δάφνην, πλὴν μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου καιροῦ τὸν ἔχασε, καὶ μάτην ἀνεζήτει αὐτὸν κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1857. Ἀλλὰ τὴν 9 Σεπτεμβρίου 1861 εὗρεν ἕνα πλανήτην, τὸν ὁποῖον ἐξέλαβε κατ' ἀρχὰς ὡς τὴν Δάφνην, διότι ἦτο πλησίον τῆς θέσεως ὅπου ὑπελόγιζεν ὅτι ὑπῆρχεν ὁ ζητούμενος πλανήτης· ἀκολούθως ὅμως ἀπεδείχθη ὅτι ἦν ὅλως νέος πλανήτης, διὸ καὶ ἐκλήθη Ψευδοδάφνη· πλὴν μετ' ὀλίγον καὶ αὐτὸς ἐχάθη ἔφαντος.

Ρ.

(Ἀκολουθεῖ.)

30 ΜΑΡΤΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 21.

ΑΘΗΝΑΪΣ,

Η ΘΥΓΑΤΗΡ ΛΕΟΝΤΙΟΥ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

Α'.

Ἦν ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ φωνὴ τῆς ἀηδόνος ἐξέρχεται μελῳδικωτάτη καὶ ἡδύμολπος ἀπὸ τοὺς κλάδους τῶν δένδρων. Εἶνε ἡ ὥρα, καθ' ἣν ζέφυροι τερπνοὶ καὶ ὕδατα μορμυρίζοντα ἀποτελοῦσιν ἐναρμόνιον μουσικὴν εἰς τὸ φιλέρημον οὖς· τὰ ἄνθη ἐβραντίσθησαν ἀπὸ τὰς σταγόνας τῆς δρόσου, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνεφάνησαν τὰ ἄστρα, ἡ δὲ θάλασσα κατέστη κυανοτέρα, καὶ τὰ φύλλα ἐλαβον βαθύτερον χρῶμα. Ἐκλινεν ἡ ἡμέρα, καὶ εἰς τὸ στερέωμα ἀμυδρῶς γλυκοφέγγει τὸ εὐάρεστον μούγρωμα, ὅπερ ἀνεπαισθήτως γίνεται ζοφερώτερον, ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τῆς σελήνης διαλυόμενον.

Ἀλλ' ἡ ὡραία καὶ μελαγχολικὴ Ἀθηναΐς δὲν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν κοιτῶνά της διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς κήπους νὰ ἀναπνεύσῃ τὴν ζωογόνον καὶ ἀρωματικὴν αὔραν τῆς ἑσπέρας, καὶ νὰ ἀκούσῃ τὸν γλυκυμόρμυρον ῥοῦν τῶν ὑδάτων. Μελανὰ ἱμάτια ἐνδεδυμένη καὶ ἀμελῶς ἔχουσα διατεθειμένην τὴν ὁλομέλανον κόμην της, δακρυβρέκτους δὲ τοὺς μεγάλους καὶ ζωηροὺς αὐτῆς ὀφθαλμούς, κάθηται εἰς τὸ σκυθρωπὸν δωμάτιόν της ἐπὶ ἀνακλίντρου, καὶ κρατοῦσα εἰς χεῖρας βιβλίον φαίνεται ὡς νὰ ἀναγινώσκῃ. Πλὴν ὁ νοῦς της ὀνειροπολεῖ αἰθέριος, καὶ ἡ φιλόσοφος κόρη συλλογίζεται τὰς μεταβολὰς καὶ περιπετείας, ὅσας ὁ χρόνος καὶ αἱ ποικιλίαι τῆς ζωῆς συνεπιφέρουσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν διετέλει οὕτω βεβυθισμένη εἰς τὰς φιλοσοφικάς της σκέψεις, ὅτε ἠνοίχθη ἡ θύρα τοῦ θαλάμου της καὶ εἶδεν ἐμβαίνοντας ὡς μάντεις κακῶν τοὺς δύο αὐτῆς ἀδελφούς. Ἀπηύθυνε πρὸς αὐτοὺς περίεργα βλέμματα, ὡς θέλουσα νὰ μαντεύσῃ τὴν αἰτίαν τῆς παρακαίρου ταύτης ἐπισκέψεως των, ἀλλ' ἀπὸ τὰ πρόσωπα τῶν ἀδελφῶν της δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξάξῃ εὐάρεστα συμπεράσματα. Ἀποφασίσασα δὲ ἐντὸς τῆς καρδίας της νὰ ὑποφέρῃ τὸ νέον τοῦτο δυστύχημα, ὁποιονδήποτε καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο βέβαια πολὺ μικρότερον παραβαλλόμενον πρὸς τὸν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν συμβάντα θάνατον τοῦ φιλτάτου πατρός της, ἐσηκώθη μὲ χάριν καὶ σπογγίσασα τοὺς ἐκ δακρύων ἔτι ὑγροὺς ὀφθαλμούς της, διευθύνθη πρὸς αὐτοὺς καὶ τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὰς καταλλήλους ἕδρας.

«Ἐρχόμεθα, εἶπεν ὁ πρωτότοκος Βαλέριος, νὰ σοὶ ἀναγγείλωμεν ὅτι ὁ μακαρίτης πατήρ μας, πρὶν ἔτι ἀποθάνῃ, συνέταξε διαθήκην, τὴν ὁποίαν εἶχε παρακαταθέσει εἴς τινα συμβολαιογράφον. Σήμερον μᾶς ἐδόθη ἀντίγραφον αὐτῆς, καὶ χάρομεν τοῦτο πρὸς σὲ διὰ νὰ λάβῃς γνῶσιν τοῦ περιεχομένου καὶ νὰ συμμορφωθῇς μὲ αὐτό.

— Ἄ! Θεέμου! καὶ διὰ μόνον αὐτὴν τὴν αἰτίαν μὲ ἐθέσατε εἰς τοσαύτην ἀνησυχίαν καὶ ἀδημονίαν διὰ τοῦ παραδόξου αὐτοῦ τρόπου σας; εἶπεν ἡ Ἀθηναΐς, ἐπανερχομένη τρόπον τινὰ εἰς ἑαυτὴν ἀπὸ τὴν ἀνησυχίαν.

— Ἐλυπούμεθα, ἐξηκολούθησεν ὁ Βαλέριος, νὰ σοὶ παρέξωμεν τὴν δυσαρέσκειαν, τὴν ὁποίαν βεβαίως ἔμελλε νὰ προξενήσῃ εἰς σὲ ἡ εἴδησις αὕτη.

— Καὶ τί λυπηρὸν ἦ δυσάρεστον δι' ἐμὲ ἠδύνατο νὰ περιέχῃ ἡ διαθήκη; ἀπήντησεν ἡ Ἀθηναΐς.

— Ὁ πατὴρ ἡμῶν μᾶς ἐπέβαλε τὸ χρέος νὰ σοὶ δώσωμεν ἑκατὸν χρυσᾶ νομίσματα, τὰ ὁποῖα ἰδοὺ ἐφέραμεν. Καὶ ταὐτοχρόνως ἔθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης βαλάντιον, περιέχον τὴν ποσότητα ταύτην.

— Καὶ τί νὰ τὰ κάμω αὐτὰ τὰ χρήματα;

— Αὐτὸ δὲν ἀνήκει πλέον εἰς ἡμᾶς, εἶπεν ὁ δεύτερος ἀδελφὸς της Γενέσιος.

— Ἡμεῖς, ἐξηκολούθησεν ὁ Βαλέριος, σεβόμενοι τὰς τελευταίας παραγγελίας τοῦ μακαρίτου πατρός μας, ἐκπληροῦμεν προθύμως τὴν πατρικὴν θέλησιν, παραδίδοντες εἰς χεῖράς σου τὸ προσδιορισθὲν ῥητῶς κληροδότημα· ἀπὸ τοῦδε δὲ ἀναλαμβάνομεν τὴν διεύθυνσιν τῆς λοιπῆς περιουσίας, τὴν ὁποίαν ἐγκατέλιπεν εἰς ἡμᾶς, καὶ τὴν ὁποίαν σκοπεύομεν νὰ διανείμωμεν μεταξύ μας οἱ δύο διὰ κλήρου.

— Καὶ ὁ πατήρ μου, ἀνεφώνησεν ἔκπληκτος ἡ Ἀθηναΐς, δὲν ἐγκαταλείπει τίποτε εἰς ἐμὲ ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ;

— Ἰδοὺ τὸ ἀντίγραφον τῆς διαθήκης, εἶπεν ὁ Γενέσιος, ἐκτυλίσσων κυλινδροειδῆ τινὰ πάπυρον, καὶ δύνασαι νὰ βεβαιωθῇς ἀπὸ αὐτό. »

Ἡ Ἀθηναΐς ἥπλωσε μηχανικῶς τὴν χεῖρά της ὡς διὰ νὰ λάβῃ τὸ προσφερόμενον ἀντίγραφον τῆς διαθήκης, ἀλλὰ πάλιν τὴν ἀπέσυρε μετὰ φρίκης, ὡσεὶ ἀποφεύγουσα τὴν ἐπαφὴν ἀποτροπαίου τινὸς πράγματος, χείμαῤῥος δὲ δακρύων ἐῤῥευσεν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της. Συνελθοῦσα μετ' ὀλίγον ἀπὸ τὴν κατακυριεύουσαν τὴν καρδίαν της ταραχήν, εἶπεν ἀποτεινομένη πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς ἀδελφούς της:

« Καὶ λοιπὸν θέλετε λάβει τὴν σκληρότητα νὰ ἐκτελέσητε κατὰ γράμμα τὴν πατρικὴν διαθήκην; Ὑποθετέον πρὸς στιγμὴν ὅτι ἔκτινος ἰδιοτροπίας ἀπεράσισεν οὕτως ὁ πατήρ μας· δὲν τολμῶ νὰ κατακρίνω τὴν ἀπόφασίν του, διότι ποτὲ δὲν ἔλαβον παρ' αὐτοῦ δυσαρέσκειαν, ἀλλὰ πάντοτε φιλοστόργου διαθέσεως δείγματα. Ἀλλὰ σεῖς δὲν εἶσθε ἀδελφοί μου; δὲν πρέπει νὰ ἔχητε συμπάθειαν πρὸς μίαν ἀδελφὴν, εἰς τοιαύτην νεαρὰν ἡλικίαν ὀρφανὴν καὶ ἄπορον ὡς ἐκ τῆς διαθήκης τοῦ πατρός μας; Ὑποθέσατε ὅτι ἐπλουτήσατε ἐκ περιστάσεως καὶ ὄχι ἐκ κληρονομίας· εἶνε δίκαιον νὰ μὲ ἐγκαταλείψετε; θὰ ἐβάσταζεν ἡ καρδία σας νὰ βλέπετε τὴν μόνην ἀδελφήν σας ἐκτεθειμένην εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου, τὰς ὁποίας ἐπιφέρει ἡ στέρησις;

— Ὅ,τι ἀπεφάσισεν ὁ πατήρ μας, εἶπε ψυχρῶς ὁ Βαλέριος, εἶνε ἱερὸν δι' ἡμᾶς, εἶνε νόμος· τίποτε δὲ περισσότερον δὲν ἠμποροῦμεν νὰ πράξωμεν ἀφ' ὅ,τι ἐπράξαμεν, ἐκπληροῦντες κατὰ γράμμα τὴν πατρικὴν παραγγελίαν.

— Ὦ θεοί! ἀνεφώνησε περιπαθῶς ἡ Ἀθηναΐς· ἐὰν ἐπέσυρα τὴν πατρικὴν ὀργὴν, ἐναντίον μου, (μολονότι δὲν συναισθάνομαι ποτὲ νὰ ἔπραξά τι ἄξιον αὐτῆς), τί ἔκαμα διὰ νὰ κηρυχθῶ ἀνάξια καὶ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης;

— Ὅταν τὰ πατρικὰ αἰσθήματα διηγέρθησαν ἐναντίον σου, ἐπρόσθεσεν ὁ Γενέσιος καὶ σὲ ἀπέκλεισαν τῆς κληρονομίας σου, ἐλπίζεις ὅτι οἱ ἀδελφοί σου δύνανται νὰ σοὶ παραχωρήσωσι τὸ ἰδικόν των;

— Καὶ τί ἀπαιτεῖτε λοιπὸν ἀπὸ ἐμέ;

— Ἀπαιτοῦμεν, ἀπεκρίθη ψυχρῶς καὶ μὲ πολλὴν ἀδιαφορίαν ὁ Βαλέριος, νὰ ἀναχωρήσῃς αὔριον ἀπὸ τὴν πατρικήν μας οἰκίαν, εἰς τὴν ὁποίαν σκοπεύομεν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ νὰ κάμωμεν τὴν διανομὴν τῆς περιουσίας, καὶ ἐπιθυμοῦμεν πρὸς τοῦτο νὰ εἴμεθα ἐλεύθεροι. »

Ἡ ἀπόκρισις αὕτη τοῦ Βαλερίου τοσοῦτον ἠρέθισε τὴν ἀναξιοπαθοῦσαν καὶ ἄλλως ἀγχολον Ἀθηναΐδα, ὥστε μὲ τόλμην ἐνταῦτῷ καὶ ἀπόφασιν ἀνεφώνησε:

— Δὲν ἀπομακρύνομαι ἀπὸ τὴν οἰκίαν αὐτήν, ὄχι! κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ μὲ ἐκβάλῃ!

— Ἡμεῖς, ἐφώναξαν διὰ μιᾶς ἀμφότεροι οἱ ἀδελφοί, ἡμεῖς θέλομεν σὲ ἐξώσει ἀμέσως, ἐὰν λάβῃς τὴν ἀνοησίαν νὰ ἐπιμείνῃς!

Καὶ ἐσηκώθησαν ἕτοιμοι νὰ ἐκπληρώσωσιν ὅ,τι ἠπείλησαν· τὸ δὲ κίνημά των τοῦτο τοσοῦτον ἐκορύφωσε τὴν ἀγανάκτησιν, τὴν λύπην καὶ τὴν ἀδημονίαν τῆς Ἀθηναΐδος, ὥστε ἐλειποθύμησε καὶ πίπτουσα κατὰ γῆς ἔκαμεν ἀρκετὸν κρότον, ὥστε νὰ ἀκούσῃ ἡ πρὸς μητρὸς θεία αὐτῆς, εὑρισκομένη εἰς τὸν παρακείμενον θάλαμον, ἥτις καὶ ἔσπευσεν ἀμέσως εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Ἀθηναΐδος καθ' ἣν στιγμὴν ἀπεμακρύνοντο ἀπ' αὐτῆς οἱ ἀδελφοί της, καὶ ἐπανήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν ζωὴν, παρέξασα αὐτῇ θωπείας καὶ περιποιήσεις σχεδὸν φιλοστόργου μητρός.

Β'.

Ἀφοῦ διὰ τῶν προσπαθειῶν τῆς θείας της συνῆλθεν εἰς ἑαυτὴν ἡ Ἀθηναΐς καὶ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς της, ἀναπολοῦσα τὰ διατρέξαντα ἤρχησε νὰ ἀναλύεται εἰς δάκρυα, τὰ ὁποῖα κρουνηδὸν κατέβαινον ἐπὶ τῶν ὠχρῶν αὐτῆς παρειῶν. Ἡ καλὴ κἀγαθὴ θεία της ἐπροσπάθησε νὰ τὴν παρηγορήσῃ, προτείνουσα ὅτι ἦτο ἀκόμη ἐλπὶς νὰ διορθωθῇ ἡ ἀδικία τῆς διαθήκης, ἐὰν ἀπεφάσιζον νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ δικαστήρια.

« Ἀλλὰ πῶς; εἶπε μετὰ συγκινήσεως ἡ Ἀθηναΐς, πῶς νὰ ἐλπίσωμεν ἡμεῖς συνδρομὴν ἀπὸ ξένους, ὅταν οἱ οἰκεῖοι καὶ συγγενεῖς μᾶς ἀποβάλλουν; ποῖον δικαίωμα ἔχομεν νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν συμπάθειαν ξένων, ὅταν πατὴρ καὶ ἀδελφοὶ δὲν ἔλαβον δι' ἐμὲ συμπάθειαν; τί νὰ εἴπω εἰς ἐκείνους, τῶν ὁποίων μέλλω νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν συνδρομήν, ὅταν μὲ ἐρωτήσουν διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ πατήρ σου σὲ ἔκαμεν ἀπόκληρον, καὶ οἱ ἀδελφοί σου σὲ ἀπέβαλον τῆς πατρικῆς οἰκίας; »

Καὶ ταῦτα λέγουσα, ἐβυθίζετο ἐκ νέου εἰς δάκρυα. Ἡ Θεία της δὲ, ἐλεήσασα αὐτὴν διὰ τὴν οὕτω λυπηρὰν θέσιν της, εἶπε πρὸς αὐτήν:

« Ἡσύχασε, ἀγαπητή μου ἀνεψιά, καὶ παῦσε τοῦ νὰ κλαίῃς καὶ νὰ καταστρέφῃς οὕτω τὴν νεότητά σου. Γνωρίζεις ὅτι ἐγὼ δὲν ἔχω τέκνα, ὥστε ἀπὸ τοῦδε δὲν εἶσαι πλέον ἀνεψιὰ ἀλλὰ θυγάτηρ μου· ἀληθῶς δὲν εἶμαι πλουσία, ἀλλ' ἔχω ὅσα χρειάζονται νὰ ἐξοδεύσωμεν διὰ νὰ μεταβῶμεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐνώπιον τῆς ἐναρέτου καὶ φιλανθρώπου βασιλίσσης Ἠουλχερίας εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ εὕρωσι δίκαιον δύο ἀδύνατα καὶ ἀπροστάτευτα πλάσματα ὡς ἡμεῖς. »

Ἡ ἰδέα αὕτη ἔκαμε ζωηρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Ἀθηναΐδα, καὶ ἐπέφερε τὴν παρηγορίαν, τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτὴν ἡ θεία της. Λαβοῦσα λοιπὸν ἀμέσως τὴν ἀνεψιάν της, μετέφερεν αὐτὴν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῆς οἰκίαν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔπλεον πρὸς τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων, τὴν Κωνσταντινούπολιν.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

Ο ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΤΗΣ ΜΑΡΣΒΟΡΝΗΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

ΑΝΑΓΝΩΣΤΑ, γνωρίζεις τὸ Χεϊδελβεργ μὲ τὰς μαύρας οἰκίας του, τοὺς ἐμβριθεῖς καθηγητάς του, καὶ τὸ κατηρειπωμένον φρούριόν του, τοῦ ὁποίου ἰδίως εἰς τῶν χαριεστέρων ποιητῶν μας ἀπέβη ὁ ψάλτης καὶ ὁ ὑπερασπιστής.

Ἐὰν δὲν γνωρίζῃς τὴν ἀρχαίαν ταύτην πανεπιστημιακὴν πόλιν, τὴν μητρόπολιν τῶν ἐπιστημῶν καὶ κοιτίδα τόσων φανταστικῶν διηγημάτων, τὰ ὁποῖα ἐκθετόμενα ὑπὸ Γερμανικῆς γραφίδος ἔθελξαν τόσον συνεχῶς τὰς ὥρας τῆς ἀργίας μας, τὰς ὥρας τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας, τὰς ὥρας τῶν φροντίδων, τῶν θλίψεων καὶ τῶν δακρύων μας, ἐὰν, λέγω, δὲν γνωρίζῃς τὸ Χεϊδελβεργ, εὐαρεστήθητι νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς· θέλω σὲ ὁδηγήσει διὰ μέσου τῶν σκοτεινῶν συνοικιῶν του, αἵτινες διατηροῦσι θρησκευτικώτατα τὴν σεβασμίαν κόνιν τῶν αἰώνων.

Δὲν προτίθεμαι, οἰκειοποιούμενος τὸ ἀξίωμα κικέρωνος (ὁδηγοῦ), νὰ καυχηθῶ εἰς μίαν φαντασιώδη ἐκδρομήν, οὔτε εἶμαι διατεθειμένος νὰ σᾶς περιγράψω λίθον πρὸς λίθον καὶ ἐποχὴν πρὸς ἐποχὴν τὰ μνημεῖα, ἅτινα περικλείει ἡ σεβασμία αὕτη πόλις. Δι' ἓν τοιοῦτον ἔργον οὔτε καιρὸν οὔτε πολυμάθειαν οὔτε ἱκανότητα ἔχω· ἄλλως τε ἐπείγομαι νὰ ἐπανεύρω τὸν γεωργὸν τεχνίτην μου, τὸν ἥρωα τοῦ διηγηματίου τούτου.

Διέλθωμεν λοιπὸν μὲ ταχὺ βῆμα τὰς ὁδοὺς τοῦ Χεϊδελβεργ, εἰσέλθωμεν εἰς τὴν μικρὰν ἀδιέξοδον ὁδὸν τῶν Μοναχῶν, ὠθήσωμεν τὴν θύραν ταπεινοῦ τινὸς οἰκιδίου, ὑψουμένου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἰς ἓν μόνον πάτωμα, καὶ ῥίψωμεν βλέμμα εὐσπλαγχνίας, ἐκπλήξεως καὶ λύπης ἐπὶ τῆς εἰκόνος, ἥτις προσβάλλει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὰ βλέμματά μας.

Συμβαίνει ἓν ἐξ ἐκείνων τῶν οἰκογενειακῶν δραμάτων, τὰ ὁποῖα λίαν συνεχῶς ἀπαντῶμεν ἐν τῷ βίῳ, ἅτινα ὁ μυθιστοριογράφος δὲν ἠμπορεῖ ποτὲ νὰ ἐπινοήσῃ καὶ τὰ ὁποῖα προξενοῦσιν ἐνίοτε τὴν ἀκολασίαν καὶ τὴν ἀβουλίαν, σπανιώτατα δὲ τὰ ἀπατηλὰ ὄνειρα μιᾶς φαντασίας, παραφερομένης ὑπὸ τῆς ζέσεως ἢ τῆς πίστεώς της.

Ἀπατηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῶν ὑποσχέσεων τοῦ ξένου, τὸν ὁποῖον εἴδομεν εἰσερχόμενον εἰς τὴν ἔπαυλιν, καθ' ἣν στιγμὴν ἐθέτομεν τὴν τελείαν στιγμὴν εἰς τὸ δεύτερον κεφάλαιον τοῦ διηγηματίου τούτου, ἀηδιάσας ἄλλως τε ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ὡς ἐκ τοῦ σκληροῦ καὶ ἐπιμόχθου ἐπαγγέλματος τοῦ γεωργοῦ, ὁ Κὰρλ Βὰν Ἴρεν παρήτησε διὰ παντὸς τὴν Χούβην, καὶ ἦλθε νὰ ἀποκατασταθῇ εἰς Χεϊδελβεργ.

« Ἐργάζου καὶ ἔστο γενναιόψυχος! τὰ ὄμματα πάντων θέλουν στραφῆ πρὸς σὲ, καὶ μίαν ἡμέραν θέλεις ἀποβῆ μέγας μεταξὺ τῶν πλέον μεγάλων. . . . »

Ἰδοὺ τί μόνον τῷ εἶπεν ὁ ἄγνωστος προστάτης του, εἰς τὸν ὁποῖον, χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ διατί, ἀνέθετεν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην.

Ὁ Κάρολος εἰργάσθη προαγματικῶς, ἔγεινε γενναιόψυχος, ἠρνήθη τὰ πάντα διὰ νὰ μὴ σκέπτηται εἰμὴ μόνον περὶ τῆς τέχνης του, τῆς θείας ἐκείνης τέχνης, ἣν ἐφεῦρον οἱ ἄγγελοι· πλὴν τίποτε ἐν διαστήματι πέντε ἐτῶν δὲν παρέσχεν εἰς αὐτὸν τὴν ἰδέαν τῆς παρουσίας ἰσχυροῦ τινος φίλου καὶ προστάτου.

Καὶ ἐν διαστήματι τῶν πέντε τούτων ἐτῶν ἡ στέρησις κατηρήμονε τὴν οἰκίαν του, καθὼς καὶ τὰ τέκνα του ηὔξανον καὶ ἐπολλαπλασιάζοντο. Ὁ Κάρολος ἦτο μέγα καὶ ἔξοχον ἀληθῶς πνεῦμα, ἀλλ' ἡ πεῖνα ἔγεινε δι' ὅλον τὸν κόσμον, ὅταν ὅλος ὁ κόσμος δὲν ἠξεύρει νὰ κερδίζῃ τὸν ἄρτον του διὰ τῶν συγγραφῶν τοῦ Ἡγαντίνη, τῆς γλυφίδος τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου, τοῦ χωστῆρος τοῦ Ῥαφαήλου καὶ τῆς σμίλης τοῦ Βενβενούτου Κελλίνη.

Ὅ,ὃν ὁ Βὰν Ἶσεν, ἔκδοτος πάντοτε εἰς ἰδανικὰς καὶ θεωρητικὰς ἀνειροπολήσεις, ἦτο ὅλως διόλου ἀμαθὴς ὡς πρὸς τὴν μεγίστην τῶν τεχνῶν, τοῦ ὁδηγεῖν μὲ χαλινὸν τὴν ὑλικὴν ὕπαρξιν. Ἡ Ματθίλδη, ἡ πτωχὴ Ματθίλδη, ὡραία ἀκόμη μ' ὅλας τὰς ἀναφανείσας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της λευκὰς τρίχας καὶ τὰς ἐλαφρὰς ἐπὶ τοῦ μετώπου της βυτίδας, εἶχε δίκαιον νὰ τὸν ἀνακαλῇ εἰς τὴν πραγματικότητα καὶ εἰς τὰ οἰκογενειακά του χρέη· εἶχε δίκαιον νὰ τῷ λέγῃ: « Κάρολε, ἐνθυμοῦ τὰ τέκνα σου, τὴν γυναῖκά σου, τὴν γραῖαν μητέρα σου καὶ ὅλους ἐκείνους, οἵτινες ἔχουσι δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσωσι παρὰ σοῦ ἐργασίαν καὶ τροφήν!

— Ἀκόμη μίαν ἡμέραν ὑπομονή, ἀπεκρίνετο ὁ μουσικός, ἀκόμη μίαν ἡμέραν! . . . Ἡ φήμη δύναται νὰ μὲ καταφθάσῃ αἰφνιδίως, καὶ εἰς τὴν φήμην ἐναποθέτω πᾶσαν τὴν ἐνδεχομένην εὐδαιμονίαν μου! »

Εἶτα ἐπανελάμβανε τὸ βιολίον του καὶ ἐξῆγε θαυμάσια μελῳδήματα καὶ συμφωνίας, αἵτινες τὸν ἐμέθυον καὶ ἐρρίπτον εἰς τὸ πῦρ τῆς φιλοδοξίας του τοὺς τελευταίους πόρους του. Ὅταν οὗτοι ἐξηντλήθησαν ἀλλεπαλλήλως, προσέτρεξεν εἰς δάνεια, ὑπέγραφε βαρυτάτας συμφωνίας, μὴ λησμονῶν νὰ ἐπαναλαμβάνῃ πάντοτε ὅτι ἡ δόξα θὰ ἔλθῃ ἐντὸς ὀλίγου.

Ἀλλ' ἡ δόξα δὲν ἤρχετο, καὶ μίαν ὡραίαν ἡμέραν ὁ ἐπιούσιος ἄρτος ἐμιμήθη τὴν δόξαν.

Τότε ὁ Κάρολος ἠσθάνθη τύψεις συνειδότος, ἡ θέρμη εἰσῆλθεν εἰς τὰς φρένας του, ἥρπασε τὸ βιολίον του, καὶ ἔρυγεν ὡς τρελλὸς διὰ νὰ μὴν ἀκούῃ τὰ λιμώττοντα τέκνα του κράζοντα: « Πάτερ, πεινῶμεν! »

Μετὰ μίαν ὥραν ἀπουσίας ἐπανῆλθεν εἰς τὸ οἴκημα· τὸ τόξον συνετρίβη, οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν ἠγριωμένοι καὶ ἡ φωνή του ἔτρεμεν, ἀλλ' ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἄρτον καί τινα σολδία.

Αὐτὸς, ὅστις ἤλπισε τὰς ἐπευφημίας τῶν βασιλέων καὶ τῶν μεγιστάνων, ἠκέσθη εἰς τὸ ἀκροατήριον τῆς γειτονικῆς τριόδου. . . . Τὴν ἐπαύριον ἠθέλησε νὰ ἐπαναρχίσῃ τὴν ἐπίπονον καὶ βασανιστικὴν ἀσχολίαν του, ἀλλ' ἡ Ματθίλδη ἠναντιώθη· ἐφοβεῖτο μήπως τὸ σαλευόμενον λογικόν του σβεσθῇ ὑπὸ τὸν φόρτον τῆς ἀτιμίας καὶ ἐντροπῆς.

Τὴν ἐπαύριον παρουσιάζεται ὁ δανειστὴς ἵνα συμπληρώσῃ τὴν καταστροφὴν τοῦ τεχνίτου· ἔρχεται δὲ, συνοδευόμενος ὑπό τινων ἀστυνομικῶν κλητήρων, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιτρεπομένην κατοχὴν τῶν ἐπίπλων τοῦ χρεωφειλέτου, μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν ἀναβολὴν πληρωμῆς.

Ὁ δανειστὴς ἐνασχολεῖται εἰς τὴν λυπηρὰν ταύτην ἐργασίαν, καθ' ἣν στιγμὴν εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἀδιέξοδον ὁδὸν τῶν Μοναχῶν.

Καθήμενος νωχελῶς ἐπὶ ἀνακλιντηρίου, ἀπαθὴς καὶ ἀγέρωχος τὸ ἦθος, ὁ τοκογλύφος δανειστὴς ἐσέβετο ψυχῆς τὸ μέρος, ὅπερ ἔμελλε νὰ ἀπογυμνώσῃ ἡ ἀπληστία του. Ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ ἱστάμενος ὁ δημόσιος κῆρυξ, κωφὸς πρὸς τὰς παρακλήσεις μιᾶς ὑπηρετρίας μεινάσης πιστῆς εἰς τὴν Ματθίλδην, κατέγραφε τὰ ἔπιπλα τοῦ μουσικοῦ· οὗτος δὲ, ὄχθος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου, ἐσφιγγε σπασμωδικῶς εἰς τοὺς βραχίονάς του ἓν ἐκ τῶν τέκνων του. Ἔχων δὲ τὸ ὄμμα ξηρὸν καὶ ἁπλανὲς καὶ τὸ ἦθος καταβεβλημένον, δὲν ἤκουεν οὔτε τὰς παρηγορίας, ἃς ἐπροθυμοποιεῖτο νὰ τῷ παρέξῃ ἡ γυνή του, οὔτε τοὺς ὀλολυγμοὺς τοῦ υἱοῦ του, ὅστις ἤρχισεν ἤδη νὰ ἀποβαίνῃ καὶ αὐτὸς τεχνίτης· εἰς μίαν δὲ γωνίαν ἡ μήτηρ τοῦ Καρόλου ἔκλαιεν ἐπὶ τοῦ ἀρτιγενήτου ἐγγόνου της.

Τὸ λυπηρὸν τοῦτο καὶ σπαραξικάρδιον θέαμα κατεσπάραττε καὶ τὸν ἀπαθέστατον ἄνθρωπον. Ἐν τούτοις ὁ δανειστὴς ἐτελείωσε τὸ ἔργον του, καὶ ὅταν ἀφῆρεσε τὰ πάντα, χωρὶς νὰ μείνῃ ἄλλο τι ἐκτὸς τῶν τεσσάρων τοίχων, ἀπεσύρθη μετὰ τῶν ἀκολούθων του χαιρετῶν εἰρωνικῶς.

Τότε ὁ Κάρολος ἀφῆκεν ἑαυτὸν νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ μοναδικοῦ ξυλίνου καθίσματος, περιφρονημένος καὶ πλήρης ἀπελπισίας.

« — Τέκνα μου, πτωχά μου τέκνα! ἐφώναξε μὲ φωνὴν ἠλλοιωμένην καὶ συγκεκομμένην, ἐγάσατε

τοῦ λαποῦ καὶ τὸ μικρὸν βαρίδημα, ὅπερ σᾶς ἐ-
μεινε.

— Τοῖς ἔμεινες σὺ, καὶ ὁ Θεὸς ἔσεται μετὰ
σοῦ! εἶπεν ἡ Ματθίλδη μὲ τὴν ἀγγελικήν ἀφο-
σίωσίν της· μὴ ἀπελπίζεσαι, Κάρολε! ἀποπτᾶσαι
ὡραῖαι ἡμέραι δύνανται νὰ ἐπανέλθωσι πάλιν.

— Ὦ! ποτὲ, ποτὲ ἡ καταβληθεῖσα γενναιό-
της δὲν ἀναζωπυρεῖται! πέντε ἔτη διαμάχης καὶ
στερήσεως συντρίβουσι τὸ σῶμα καὶ τὰς δυνά-
μεις.... Προτιμῶ μᾶλλον τὸν θάνατον.... ἀλλ'
ὄχι! ὁ λογισμὸς οὗτος εἶνε ψεῦδος· θέλω μᾶλ
λον νὰ ζήσω, νὰ ζήσω διὰ τὰ τέκνα μου, νὰ ζή-
σω διὰ σὲ, ὦ ἄγγελε τοῦ οὐρανοῦ, τὸν ὁποῖον
τόσον περιπαθῶς ἠγάπησα καὶ ἀγαπῶ πάντοτε.
Θέλω νὰ ζήσω διὰ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν μετα-
μέλειαν, καὶ διὰ νὰλησμονήσω τὰς ψυμαίρας, τὰς
ὁποίας ἠκολούθησα καὶ τὰ ὄνειρα τῆς δόξης, ἃ-
τινα μὲ ἠράνισαν!

— Εὐχαριστῶ! ἐπανέλαβεν ἡ Ματθίλδη σχε-
δὸν εὔθυμος· εὐχαριστῶ, Κάρολε, διότι ἐνθυμή-
θης ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος.... Τώρα δὲν μὲ πτοεῖ
πλέον τὸ μέλλον· ἀναθέτω πᾶσαν τὴν ἐλπίδα
μου εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς σέ! »

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ταχυδρόμος τις, χρυσο-
πάρυφον ἐνδεδυμένος ἱματισμὸν, εἰσῆλθε κραυ-
γάζων: « Κάρολος Βὰν Ἴρεν!

— Ἐγὼ εἶμαι, ἀπεκρίθη ὁ τεχνίτης.

— Λάβετε, Κύριε, τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, τὴν
ὁποίαν εἶμαι ἐπιφορτισμένος νὰ σᾶς ἐγχειρήσω.»

Ὁ μουσικὸς ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν, διέρρηξε
τὴν σφραγῖδα καὶ τὴν ἀνέγνωσε κατεπειγόντως
καὶ μετ' ἀνυπομονησίας. Ἐνῷ δὲ ἀνεγίνωσκε,
σπασμωδικός τις κλονισμὸς ἐτάραττε τὰ μέλη
του καὶ θανατηφόρος ὠχρότης ἐκάλυπτε τὰς πα-
ρειάς του. Εἶχε δὲ οἰκαιον, διότι ἰδοὺ τί ἐμπε-
ριεῖχεν ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη:

« Τὸ πῦρ καθαρίζει τὸ χρυσίον, ἡ στέρησις
« καθαγνίζει τὸ πνεῦμα. Ἰδοὺ διατί σὲ ἀφῆκα
« νὰ ὑποφέρῃς· ἠθέλησα νὰ πεισθῶ περὶ τοῦ ἀν-
« θρώπου, πρὶν προσκολληθῶ εἰς τὸν τεχνίτην.

« Ἐχρεώστουν νὰ ἀναθεωρηθῶσιν ἀμφότεροι διὰ
« τῶν δακρύων· καὶ ὅμως οἱ βραχίονές μου ἔ-
« σονται ἀνοικτοὶ καὶ εἰς ἀμφοτέρους, καὶ ἡ ὑπο-
« στήριξίς μου δὲν θὰ τοῖς λείψῃ ποσῶς.

« Καὶ αὐτὴ ἡ ὑποστήριξις δὲν εἶνε ἀξιοκα-
« ταφρόνητος· διότι ἐκεῖνος, ὅστις σοὶ ἐφάνη ὑπὸ
« τὸ ἁπλοῦν ἔνδυμα χωρικοῦ, ἐκεῖνος, ὅστις σὲ
« ἠνάγκασε νὰ ἐγκαταλείψῃς τὰς εἰρηνικὰς χα-
« ρὰς τῆς οἰκιακῆς ἑστίας διὰ νὰ ῥιφθῇς εἰς μίαν
« ἀφόρητον ὕπαρξιν, ἐκεῖνος, ὅστις ἐξετίμησε τὰ
« προτερήματά σου καὶ σὲ περιμένει εἰς Σαὶν-
« Πετερσβοῦργον διὰνὰ σὲ κάμῃ νὰλησμονήσῃς
« τὰς δυστυχίας σου, ἐκεῖνος, τέλος ὅστις δὲν
« θέλει παύσει ποτὲ τοῦ νὰ ᾖνε φίλος καὶ θαυ-
« μαστής σου, ὀνομάζεται Πέτρος Ἀλεξιόβιτς
« καὶ ὑπογράφεται: Αὐτοκράτωρ πασῶν
« τῶν Ῥωσσιῶν. »

Ῥ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Ἐρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΚΩΔΩΝΕΣ.

Αἱ κώδωνες ἦσαν γνωστοὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαιο-
τάτων χρόνων. Οἱ ἱστορικοὶ Σῖναι λέγουσιν ὅτι
εἷς τῶν αὐτοκρατόρων αὐτῶν, ζῶν περὶ τὸ 2262
π. Χ. κατεσκεύασε δώδεκα κώδωνας, ὧν οἱ κατὰ
βαθμοὺς προβαίνοντες ἦχοι ἀπετέλουν τοὺς πέν-
τε τόνους τῆς μουσικῆς. Ἂν πιστεύσωμεν ὅμως
τοὺς Κινέζους ἱστορικούς, ὅλαι αἱ τέχναι καὶ ἐ-
πιστῆμαι, αἱ ἀνακαλύψεις καὶ εὑρεσέσεις ἐπενοή-
θησαν ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν αὐτοκρατόρων των, οἵ-
τινες εἶχον πάντοτε τέσσαρας ὀφθαλμούς. Παρὰ
τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν οἱ ἱερεῖς τῆς Περσεφόνης
μετεχειρίζοντο εἴδος μικρῶν κωδώνων, οὓς ἐπέ-
σειον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῆς θεᾶς· πα-
ρὰ δὲ τοῖς Ῥωμαίοις εἰς τὸν ἦχον τοῦ κώδωνος
ἀνοίγοντο πάντοτε τὰ δημόσια λουτρά.

Ἀλλὰ μετὰ τὸν χριστιανισμὸν οἱ κώδωνες εὗ-
ρον μεγα ἐνδιαφέρον, καὶ οἱ μέχρι τοῦ Ε' αἰῶνος
μετεχειρίζοντο, ὅταν ἤθελον νὰ προσκαλέσωσι
τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν θείαν λατρείαν, τὰς ἱερὰς
λεγομένας σανίδας ἐκ σιδήρου ἢ ἐκ ξύλου, ἐφ'
ὧν ἐκτύπων διὰ βαρέως τινὸς σφυρίου· καὶ ἡ
χρῆσις τῶν σανίδων τούτων ἢ σημάντρων σώ-
ζεται μέχρι τῆς σήμερον εἰς πολλὰς μονὰς, καὶ
ἰδίως εἰς τὰς ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ χριστια-
νικὰς ἐκκλησίας. Ἐν τούτοις ὁ ἅγιος Παυλῖνος,
Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Καμπανίᾳ πόλεως Νόλας, ζῶν
κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα, διέταξε τὴν κατασκευὴν με-
γάλων κωδώνων κατὰ μίμησιν τῶν κωδωνίσκων
τῆς ἀρχαιότητος, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐδόθη εἰς αὐτοὺς
τὸ κοινὸν ὄνομα καμπάνα, ὅπερ μέχρι τῆς σή-
μερον φέρουσι.

Κατὰ τὸν μεσαιῶνα κατεσκεύαζον τοὺς κώδω-
νας ἐκ πολυτίμων μετάλλων, καὶ μάλιστα κωδω-
νίσκους ἐκ χρυσοῦ, οὓς ἀνήρτων ἐκ τῶν ἐνδυμά-
των των ὡς κόσμημά τι· τὴν δὲ νύκτα, ἥτις προ-
ηγεῖτο τῆς ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Πάντων καὶ
τῶν Κεκοιμημένων, ἄνθρωπός τις πολλοὺς

τοιούτους φέρων κωδωνίσκους καὶ εἰς τὴν χεῖρα μέγαν κρατῶν κώδωνα, ἐπέσειεν αὐτὸν ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν κράζων μετὰ πενθίμου τινὸς φωνῆς: « Ἐγέρθητε οἱ νεκροὶ καὶ ἀναστήθητε οἱ ἐν τοῖς μνημείοις, πάντες δὲ οἱ ζῶντες ἀγρυπνεῖτε καὶ δέεσθε πρὸς Θεὸν ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων. Μελετᾶτε τὸν θάνατον! μελετᾶτε τὸν θάνατον, υἱοὶ τοῦ θανάτου! »

Λουδοβῖκος ὁ ΙΑ', καθιερώσας εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν προσευχὴν τοῦ Ἀγγέλου, διέταξεν ὥστε αὐτὴ νὰ ἐπαναλαμβάνεται τρὶς τῆς ἡμέρας, ἠχούντων τῶν κωδώνων καὶ προσκαλούντων τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν δέησιν τὸ πρωΐ, τὴν μεσημβρίαν καὶ τὸ ἑσπέρας. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς θρησκευτικῆς χρήσεως, οἱ κώδωνες ἐκτήσαντο ἀκολούθως καὶ ἑτέραν οὐσιώδη καὶ πολιτικήν, οὕτως εἰπεῖν, χρῆσιν· δι' αὐτῶν ἀνηγγέλλετο πᾶν λυπηρὸν ἢ χαροποιὸν συμβεβηκός, καὶ συνεχῶς ἐχρησίμευον εἰς τὸ νὰ δώσωσι τὸ σημεῖον τῆς ἐπαναστάσεως ἢ τοῦ φόνου, ὡς ὁ μέγας κώδων τοῦ παλατίου τῶν Παρισίων ἀνήγγειλε τὴν τρομερὰν καὶ ἱστορικὴν σφαγὴν τῆς νυκτὸς τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου.

Οἱ πρὸς χρῆσιν τῆς ἐντὸς τῶν οἰκιῶν προσκλήσεως μικροὶ κώδωνες εἰσὶ μεταγενεστέρας ἐπινοήσεως, διότι οἱ πολυάριθμοι ὑπηρέται, οἵτινες ἐπλήρουν τὰς οἰκίας μέχρι τέλους τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, καθίστων περιττὴν τὴν χρῆσιν αὐτῶν.

Ῥ.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

ΜΑΚΡΟΚΑΜΠΟΣ.—ΤΑ ΩΑ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ.—Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΣΛΑΒΟΙΣ.

Ὁ κόσμος πάντοτε ἠγάπησε τὸν ἀπηγορευμένον καρπόν. Ἅμα, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς θρησκείας ἢ τῆς ἠθικῆς, τῷ ἀπηγορεύθη μία διασκέδασις, ἀμέσως ἐδημιούργησεν ἄλλην, ἥτις ἐντὸς ὀλίγου ἀπέβη ὁ σκόλοψ καὶ τὸ σκάνδαλον εἰς ἐκεῖνον, παρ' οὗ ἐκρίθη εὔλογος ἡ ἀπαγόρευσις. Καὶ τοῦτο παρατηροῦμεν πρὸ πάντων εἰς τὰς κατ' ἔτος ἐκδρομὰς καὶ περιδιαβάσεις εἰς Μακρόκαμπον, (Longchamp), αἵτινες ἔλαβον τὴν ἀρχὴν των κατὰ συνέπειαν τῶν τοιούτων ἀπαγορεύσεων, καταντήσασαι ἐπὶ τέλους ἓν τῶν κυριωτέρων ἀντικειμένων ἀγανακτήσεως διὰ τὰς ἀσθενεῖς κατὰ τὴν συνείδησιν ψυχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου. Ἡ Ἐκκλησία διέταξεν ὥστε ἐν καιρῷ τῶν δύο δεκαπενθημέρων, ἅτινα προηγοῦνται καὶ ἕπονται τοῦ Πάσχα, νὰ γίνεται ἀπόλυτος διακοπὴ τῶν συνήθων διασκεδάσεων· κατὰ συνέπειαν τούτου τὰ θέατρα τοῦ Μελοδράματος καὶ τῶν δύο Κωμῳδιῶν, τῆς Ἰταλικῆς καὶ Γαλλικῆς, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν μικροτέρων θεαμάτων, ἦσαν κεκλεισμένα. Πῶς νὰ διαθέσωσι λοιπὸν τὸν μετὰ τὸ ἀπόγευμα χρόνον, τὸν ὁποῖον ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη καθίστα ἔτι μᾶλλον ἐκτεταμένον; Ποῦ ἔπρεπε νὰ διευθυνθῇ τις κατὰ τὰς τρεῖς ἀπὸ τοῦ γεύματος ὥρας, ἐνῷ τὰ θέατρα, τὰ ὁποῖα συνήθως ἤρχιζον τὰ θεάματά των κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην διὰ νὰ ἐξακολουθήσωσι μέχρι τῶν ἓξ ἢ ἑπτὰ ὡρῶν, δὲν ἔμελλον νὰ ἀνοιχθῶσιν; Ἐραντάσθησαν λοιπὸν πάλιν εἰς τὴν θρησκείαν νὰ ζητήσωσι τὰς διασκεδάσεις, ἃς αὕτη ἀπηγόρευσεν.

Ὀλίγον μακρὰν τῆς πόλεως τῶν Παρισίων ἔκειτο παλαιὰ μονή, τῆς ὁποίας θεμελιωτὴς ὑπῆξεν ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου, Ἰσαβέλλα ἡ ἐκ Γαλλίας. Πολλαὶ βασιλικαὶ Πριγκίπησσαι ἐξετέλεσαν ἐνταῦθα μετ' εὐλαβείας τὰ θρησκευτικὰ των καθήκοντα, μεταξὺ τῶν ὁποίων φημίζονται Ἰωάννα ἡ ἐκ Ναβάρρας καὶ ἡ Λευκὴ, θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Φιλίππου τοῦ Μακροῦ, ὅστις καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἦλθεν ἐπὶ τέλους καὶ ἀπέθανεν εἰς τὸ κελλίον, τὸ ὁποῖον ἡ θυγάτηρ του ἐξελέξατο ὡς καταφύγιον. Ἡ μονὴ αὕτη, ἐκ τῆς ὁποίας δὲν ἔμεινε πλέον ἄλλο τι εἰμὴ ἀνεμόμυλός τις μετασχηματισθεὶς εἰς ὑδραυλικὴν μηχανὴν πρὸς μετοχέτευσιν τῶν ὑδάτων τοῦ δάσους τῆς Βολωνίας, ἦτο ἡ μονὴ τοῦ Μακροκάμπου. Ἡ ὅλως βασιλικὴ καταγωγή της, αἱ ἀναμνήσεις, δι' ὧν ἐλαμπρύνετο τὸ παρελθόν της, τὸ γειτνιάζον τῆς θέσεώς της μὲ τοὺς Παρισίους, καθὸ κειμένης οὐχὶ μακρὰν τῶν λεωφόρων, αἵτινες ἄγουσιν εἰς τὰ βασιλικὰ ἐνδιαιτήματα τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ καὶ τῶν Βερσαλλιῶν, πάντα ταῦτα κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἔμελλον νὰ συντελέσωσιν ὥστε νὰ ἀποβῇ τὸ μοναστήριον τοῦτο ἡ πλέον περιζήτητος καταφυγὴ τῶν εὐλαβῶν κοσμικῶν, καὶ ἐπὶ τέλους καταχρηστικώτερον τὸ κελλίον τοῦ συρμοῦ, ἂν ἦνε συγκεχωρημένον νὰ συνάψῃ τις τὰς δύο τόσον ἀντιθέτους ταύτας λέξεις.

Οὕτω λοιπὸν εἰς κανὲν ἄλλο μέρος τῶν Παρισίων δὲν συνέρρεε κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς παρόμοιος ἀριθμὸς εὐγενῶν προσκυνητῶν, καὶ εἰς κανὲν ἄλλο μέρος δὲν ἐξετελοῦντο μεγαλοπρεπῶς τόσαι Ἐκκλησιαστικαὶ ἀκολουθίαι ὅσαι ἐνταῦθα, καὶ πρὸ πάντων κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Παθῶν. Τὸ τελευταῖον μάλιστα τοῦτο θέλγητρον παρέσυρεν εἰς τοῦτο τὸ μέρος ὅλους τοὺς ὀκνηροὺς, (διότι πᾶσα κοινωνία ἔχει τοὺς κηφῆνάς της), οἵτινες,

στερούμενοι τῆς καθ' ἑσπέραν ἐπαναλαμβανομένης γοητείας τοῦ μελοδράματος ἐν διαστήματι πολλῶν ἑβδομάδων, ἠρκοῦντο εἰς τὰς ψαλμῳδίας τῆς πνευματικῆς συμφωνίας. Ὅθεν, ἐν ἐλλείψει τῆς βεβήλου μουσικῆς, ἔσπευδον νὰ ἀκούσωσι ψαλλομένην πολλάκις ὑπὸ τῶν εὐλαβῶν Κυριῶν τοῦ Μακροκάμπου μίαν ἱερὰν μουσικήν, ἥτις δὲν διέφερε σχεδὸν τῆς πρώτης, διότι τὴν συνέθεσαν οἱ αὐτοὶ μουσικοδιδάσκαλοι οἱ σχηματίσαντες τὴν ὀρχήστραν τοῦ μελοδράματος, καὶ τόσοι ἄλλοι κοσμικοὶ μουσικοί, οἵτινες ἐνεκέντρισαν εἰς τὰ ᾄσματα τῶν Ψαλμῶν ὅ,τι δὲν εὗρον νὰ θέσωσιν εἰς μίαν μελῳδικὴν συναυλίαν. « Συγχώρησόν με, Θεέ μου! ἔκραξε μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ περίφημος μουσικὸς Λουλύ, εἰς ἐκκλησίαν τινὰ ὅπου ἐξετελεῖτο μία τῶν συμφωνιῶν τούτων, συγχώρησόν με, δὲν τὴν συνέθεσα διὰ Σέ! » (*) διότι ἤκουσε ψαλλόμενον ἐν εἴδει τροπαρίου ἦχόν τινά, τὸν ὁποῖον συνέθεσεν διὰ μουσικὴν χορωδίαν. Καὶ ἡ μουσικὴ λοιπὸν τῆς ἐν Μακροκάμπῳ μονῆς τῶν Κυριῶν εἰς πολλὰς περιστάσεις ἤξιζε τοιαύτην ἐπιφώνησιν, διότι ἕκαστος ἦχος προεδίδετο ὡς ἐκ τοῦ μελοδράματος μετασχηματισθείς, καὶ μάλιστα πολλαὶ τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἀκουομένων φωνῶν, καίτοι ἡνωμέναι μετὰ τῶν θρησκευτικῶν, ἐφαίνοντο ὅτι ἦσαν στρατολογημέναι μεταξὺ τῶν ὡραιοτέρων χοροστατῶν τοῦ θεάτρου τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας. Παράδοξον τῳόντι μίγμα, κρᾶμα ἀλλόκοτον καὶ προφανὴς ἀνομοιότης! Πλὴν πᾶς τις γνωρίζων ὁποῖα ἦσαν τὰ ἤθη τῶν τότε μεγάλων Κυριῶν τοῦ Μακροκάμπου, οὐχ ἧττον θέλει ἐκπλαγῇ βλέπων αὐτὰς συγχεομένας μὲ τὰς τοῦ μελοδράματος Κυρίας. « Ἀπὸ δύο ἤδη αἰώνων, ἔγραφεν εἰς τὸν Ῥιχελιέα ὁ θεῖος Βικεντῖνος, ὅστις ἐπερορτίσθη τὴν ἀνάκρισιν τῶν ἐπισυμβασῶν εἰς Μακρόκαμπον ἀταξιῶν, ἀπὸ δύο ἤδη αἰώνων ἡ γλυκεῖα εὐωδία τοῦ Χριστοῦ, ἡ βασιλεύουσα εἰς τὴν ἁγίαν μονὴν ταύτην, ὑπεχώρησεν εἰς τὴν μεμολυσμένην ἐξάτμισιν τῆς ἀταξίας καὶ τῆς διαφθορᾶς τῶν ἡθῶν! »

Τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ὅλος ὁ συρφετὸς καὶ ὁ ὄχλος τῶν Παρισίων ἐξελέξατο περὶ τὰ μέσα τῆς βασιλείας Λουδοβίκου ΙΔ' τὴν ἐκκλησίαν τῆς μονῆς τοῦ Μακροκάμπου ὡς μέρος περιδιαβάσεως κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς Ἁγίας ἑβδομάδος, τότε πλέον τὸ μέρος τοῦ προσκυνήματος ἀπέβη ὅλως ἀνάξιον τῶν προσκυνητῶν. Ἐνῷ βήματά τινα ἐκεῖθεν τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς ἔβλεπέ τις πλῆθὺν μετανοούντων καὶ μετανοουσῶν εἰλικρινῶς νὰ ἀναρριχῶνται γυμνόποδες καὶ μαστιγούμενοι (*) τὴν τραχείαν ἄνοδον τοῦ Κρανίου λόφου, σίχοι ἁμαξῶν παρασημοστολίστων, πεπληρωμένων δὲ ἀπὸ βεβήλους φωνὰς, ἔφερον ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὴν ἐκκλησίαν συμμορίας ὡραίων ἁμαρτωλῶν, ἐστολισμένων χαριέστατα μὲ τὴν πρώτην στολὴν τῆς ἀνοίξεως, καὶ θελγουσῶν διὰ τοῦ βλέμματος καὶ τοῦ μειδιάματός των τοὺς παρακολουθοῦντας νέους ἐν διπλῇ ἑκατέρωθεν ἐφίππῳ συνοδίᾳ.

Ὡς δὲ μεγίστη ὑπῆρχεν ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν γυμνοπόδων προσκυνητῶν καὶ προσκυνητριῶν, οἵτινες ἀνερριχῶντο μὲ τὴν μάστιγα εἰς χεῖρας τὰς κατωφερείας τοῦ ὄρους Βαλερίου, καὶ τῆς τρελλῆς ἐκείνης συμμορίας τῆς ὁδοῦ τοῦ Μακροκάμπου, ἐπίσης μεγάλη ὑπῆρχε καὶ ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων συνοδιῶν ἀντιπάθεια, ἥτις κατήντησε μέχρι τοῦ νὰ προσβάλλωνται ἀποτόμως μεταξύ των, ἐκσφενδονίζοντες κατ' ἀλλήλων τὰ ἐξ ἀμάξης, ὡς τὸ πάλαι αἱ εἰς Ἐλευσῖνα ἀπερχόμεναι συνοδίαι. Τί ἔκαμαν λοιπὸν ἐπὶ τέλους; ἀπηγόρευσαν εἰς τοὺς ἀληθεῖς τοῦ Κρανίου προσκυνητὰς τὴν εὐσεβῆ ὁδοιπορίαν των, καὶ τὸ πεδίον ἀφέθη πλέον ἐλεύθερον εἰς τὴν ἀναίδειαν τοῦ συρμοῦ καὶ τὴν ἀκολασίαν τῆς ἐποχῆς. Καλὸν εἶνε νὰ προσθέσωμεν ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο ἐλήφθη κατὰ τὸ 1720, τουτέστι κατὰ τὴν καλητέραν ἐποχὴν τῆς Ἀτιβασιλείας, ἥτις ἐστὶ μὲ ἄλλας λέξεις τὸν χρόνον τῆς ὑπερτάτης διαφθορᾶς.

Ἀργότερα ἡ πανήγυρις αὕτη τοῦ Μακροκάμπου κατεδικάσθη εἰς παντελῆ κατάργησιν· ἠθέλησαν νὰ πάυσουν τὸ μέγα σκανδαλον, τὸ προερχόμενον ἐκ τῶν ἱεροτελεστιῶν τούτων, ἐν καιρῷ τῶν ὁποίων μεταξὺ τόσων βεβήλων φωνῶν δὲν ἔπαυον οἱ θόρυβοι μιᾶς εὐθυμίας τόσον ἐξημμένης ἀπ' αὐτῆς ἔτι τῆς ὁδοῦ, ὥστε μὴ δυναμένης παύειν οὐδὲ παρὰ τὴν θύραν τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ μοναστήριον λοιπὸν ἐκλείσθη εἰς ὅλους ἐν γένει, καὶ κατὰ τὸ 1776 δὲν ἦτο πλέον συγκεχωρημένον εἰς κανένα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ οὕτως ἔμεινε μόνον ὁ περίβολος καὶ ἡ ὁδὸς τῆς μονῆς, χρησιμεύοντες ὡς τόπος ὅπου οἱ μεγάλοι καὶ βαθύπλουτοι Κύριοι καὶ Κυρίαι ἐπεδείκνυον τοὺς νέους ἵππους καὶ τὰ κομψὰ ὀχήματά των, καὶ ὅπου ἐπροθυμοποιεῖτο ἕκαστος νὰ διεγείρῃ πλειότερον τὸν γενικὸν θαυμασμὸν ὡς πρὸς

(*) Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἡ αὐτὴ ἐπιφώνησις ἐκφεύγει τῶν χειλέων παντὸς Χριστιανοῦ Ὀρθοδόξου, ὁσάκις εἰσέλθῃ εἰς Δυτικὸν ναόν.

Σ. Μ.

(*) Ἦσαν τῳόντι τοιοῦτοι φανατικοὶ τοῦ ΙΓ' αἰῶνος μαστιγούμενοι πρὸς ἀσκητικὴν ὑποπίασμὸν τοῦ σώματος, καὶ πολυειδεῖς κατοχὰς ὑπομένοντες.

Σ. Μ.

τὴν περὶ καλοῦ ἰδέαν του καὶ τὴν μεγαλοπρέπειάν του.

Ἐν τούτοις διὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῶν Παρισίων ἦτο μέγα κάρφος ἡ σκανδαλώδης αὐτὴ ἐπίδειξις τῆς κομψότητος καὶ πολυτελείας εἰς μίαν τοιαύτην ἐποχήν, καὶ ἐν καιρῷ μιᾶς ἑβδομάδος ἀφιερωμένης εἰς τὴν νηστείαν καὶ προσευχήν. Ἠθέλησε λοιπὸν νὰ κατορθώσῃ ὥστε νὰ κλείωνται αἱ θύραι τοῦ θεάτρου τῆς Βολωνίας ἀπὸ τῆς μεγάλης δευτέρας μέχρι τοῦ σαββάτου, πλὴν δὲν τὸ κατόρθωσεν· ὥστε ἅμαξαι καὶ ἱππεῖς ἐξηκολούθουν νὰ κυκλοφορῶσιν καὶ νὰ περιφέρωνται ἐκεῖ ὡς καὶ πρὶν ἐν τῷ μέσῳ πλήθους, τὰ ὁποῖον ἐχαιρέτα μὲ τοὺς ἀλαλαγμούς του τοὺς Ἡγίππας καὶ τοὺς Μεγιστᾶνας, τοὺς ὁποίους ἠγάπα, καὶ πολὺ συχνὰ μὲ τὰ συρίγματά του τοὺς φαυλοβίους ἐκείνους, οἵτινες ἤρχοντο νὰ κάμουν ἐπίδειξιν τῆς πολυτελείας των μὲ πολλὴν ἀναίδειαν καὶ ἀλαζονίαν(*).

Ἡ ἐν Μακροκάμπῳ τελουμένη πανήγυρις κατὰ τοὺς χρόνους, οἵτινες προηγήθησαν τῆς ἐπαναστάσεως, ὑπῆρξεν ἡ λαμπροτέρα ἀφ' ὅλας τὰς ἀπὸ τῆς συστάσεώς της γενομένας. Ὅσον πλειότερον ἐπλησίαζε τὸ αἰματηρὸν νέφος, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου ἔμελλεν αὐτὴ νὰ ἐξαφανισθῇ, τόσον πλειότερον τὸ ἄχρον τοῦ συρμοῦ ἐπολλαπλασίαζε τὰς ἀκτῖνάς του, ὡς περιφρονοῦν τρόπον πανὶ τὴν ἐπικειμένην ἔκλειψίν του. Κατὰ συνέπειαν λοιπὸν τῷ 1785 παρετηρήθη εἰς τὰ Ἠλύσια πεδία καὶ εἰς τὸ δάσος καθ' ὅλην τὴν μεγάλην ἑβδομάδα πλῆθος ἄπειρον, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου περιεφέροντο νέοι Ἀδώνιδες κεκαλλωπισμένοι ἐντὸς δίφρων, ὀχήματος, τοῦ ὁποίου ἤρχιζε τότε ἡ χρῆσις· εἶποντο δὲ ἐντὸς λαμπρῶν ὀχημάτων οἱ κάστορες καὶ οἱ ἡμικάστορες, ὡς ἀπεκάλουν τότε τὰς Κυρίας τῆς ὑψηλῆς περιωπῆς καὶ τὰς τῆς μεσαίας διὰ νὰ τὰς διακρίνωσι μεταξύ των. Κωμῳδοὶ καὶ ὑποκρίτριαι μετεῖχον ἐπίσης τῆς ὁδοιπορίας, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν διέκριναν τὰς πολλὰς συνωθουμένας μεταξὺ τοῦ πλήθους μὲ προσωπίδας καὶ μετημφιεσμένας μάλιστα μὲ τὴν ἐνδυμασίαν ἐκείνην, ἥτις ταῖς προσῆψε πολλὰς ἐπιτυχίας ἐπὶ σκηνῆς. Ὥστε ἐτελεῖτο, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ἀπόκρεω τοῦ Πάσχα.

Εἷς χρονογράφος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης περιγράφει τὴν πανήγυριν τοῦ Μακροκάμπου κατὰ τὸ 1785 διὰ τῶν ἑξῆς: « Εἷς Ἄγγλος ἐφάνη εἰς τὸ πεδίον τοῦ συρμοῦ ἐντὸς ἁμάξης ἀργυρᾶς, τῆς ὁποίας οἱ τροχοὶ ἦσταπτον ἀπὸ πολυτίμους λίθους· ἡ ἅμαξα αὐτὴ ἐσύρετο ἀπὸ ἵππους, φέροντας χρυσᾶ πέταλα, καὶ στολὴν ἀπὸ πυρίτας καὶ διαφόρους ἄλλους πολυτίμους λίθους. Ἕκαστος ἐπροσπάθει νὰ ἐπιδείξῃ πλειότερα πλούτη εἰς τὰς οἰκιακὰς ἁμάξας, πλειοτέραν κομψότητα εἰς τὰς συνωρίδας τῶν ἵππων του καὶ περισσοτέραν πολυτέλειαν εἰς τὰς στολὰς τῶν ὑπηρετῶν του. Κομψότατοι προσωποδόροι, παριστῶντες τὰ περιφημότερα ὁραματικὰ πρόσωπα, διέσχιζον τὸ πλῆθος. Ὁ συρμὸς ὑπηγόρευε τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰ ψηφίσματά του ἀπὸ τοῦ ὕψους ἑνὸς ἅρματος, τὸ ὁποῖον ἔσυρον πεταλοῦδες, καὶ τὸ πλῆθος συνωθεῖτο διὰ νὰ συνάξῃ αὐτὰς καὶ νὰ τὰς διαβιβάσῃ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν μέχρι τῶν ἐσχατιῶν τῆς Γαλλίας. »

Ὁ Μακρόκαμπος, ἐξαφανισθεὶς ὡς εἴπομεν ὑπὸ τὰ ἐρείπια ἑνὸς κόσμου, ὅστις τῷ παρεῖξε τόσον ὡραίας ἡμέρας, ἤρχισε πάλιν νὰ λάμπῃ ἐν καιρῷ τῆς Παλινορθώσεως, ὁπότε ἐχησιμευσεν ὡς εὐαρχισμὸς ὡς ἡ ἔκθεσις ὅλων τῶν θαυμασίων καὶ παραδόξων στολισμῶν. Ἐνταῦθα ἡ ἐμφάνισις τοῦ πρώτου κτενίσματος τῆς κεφαλῆς à la Titus ἐκίνησε σχεδὸν ὁλαγωγίαν, καὶ ἔπρεπε νὰ πυγῇ τις διὰ νὰ ἴδῃ διερχομένους τοὺς πρώτους περισκελιδοφόρους τοῦ συρμοῦ. Ἡ Κυβέρνησις ἐφάνη εὔνους εἰς τοὺς περιπάτους τούτους τοῦ συρμοῦ, ὅπου ἔκαμνον τόσον ὡραίαν ἐπίδειξιν αἱ λαμπραὶ στολαὶ τῶν ἡρώων της. Ἡ Παλινόρθωσις εὐχαριστεῖτο βλέπουσα τὸ ἀριστοκρατικὸν κόμμα περιφερόμενον ἐν μεγάλαις ἱπποδρομίαις· ἦτο συνήθεια τοῦ ἀρχαίου συστήματος, καὶ ὡς τοιαύτη ἔμελλε νὰ γίνῃ παραδεκτὴ καὶ παρὰ τῇ νέᾳ κυβερνήσει.

Μία ἄλλη συνήθεια, ἥτις οὐδόλως ἔσχε τὸ προνόμιον τοῦ νὰ ἀναγεννᾶται, εἶνε ἡ τῶν ὠῶν τοῦ Πάσχα ἐν τῇ Αὐλῇ. Μέχρι τῆς βασιλείας Λουδοβίκου τοῦ ΙΣΤ' ἦτο συνήθεια εὐθὺς μετὰ τὴν μεγάλην λειτουργίαν τοῦ Πάσχα νὰ ἀνεγείρωσιν εἰς τὸν βασιλικὸν θάλαμον ὑψηλὰς πυραμίδας ἐκ κεχρυσωμένων ὠῶν, ἐκ τῶν ὁποίων λαμβάνων ἡ Α. Μεγαλειότης, τὰ διένειμεν ὁ ἴδιος ἓν πρὸς ἕν εἰς τοὺς παρευρισκομένους Μεγιστᾶνας. Πόθεν ἄρα γε προῆλθεν ἡ συνήθεια αὕτη, τὴν ὁποίαν καὶ αὐταὶ αἱ ἧττον ἐπιλήσμονες οἰκογένειαι δὲν ἀπέμαθον; διότι τὰ χρωματισμένα ὠά, ἅτινα διένειμον πλήρη ἀπατηλῶν ὑποσχέσεων, περιήρχοντο εἰς χεῖρας ἧττον ἀχαρίστους παρὰ τὰς χεῖρας τῶν Κυριῶν τῆς Αὐλῆς; Πόθεν προῆλθεν εἰς μίαν λέξιν ἡ συνήθεια τῶν ὠῶν τοῦ Πάσχα, τοῦτο δὲν εἶνε εὔκολον νὰ ἐξηγηθῇ. Τινὲς ἠθέλησαν νὰ διδώσιν εἰς αὐτὰ ἀνατολικόν τι σύμβολον, καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς, δὲν καταφερόμεθα κατὰ τῆς ἰδέας ταύτης.

(*) Νομίζει τις ὅτι ἀκούει τὴν περιγραφὴν τῶν ἡμετέρων συγχρόνων Ἐκκλησιαστικῶν πανηγύρεων, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ μέρη τῆς Τουρκίας. Σ. Μ.

« Ἴσως εἰς τοὺς Φοίνικας, οἵτινες ἐλάτρευον τὸν Δημιουργὸν ὑπὸ τὸ σχῆμα ὠοῦ, χρεωστοῦμεν τὴν χρῆσιν τῶν ὠῶν τοῦ Πάσχα, λέγει εἰς σοφός· κατ' αὐτοὺς, ἡ Νὺξ, ἀρχὴ τοῦ παντὸς, ἔτεκεν ὠόν, ὅθεν ἐξῆλθεν ὁ ἔρως καὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος. Περὶ τὸ Πάσχα ὁ ἥλιος φθάνει εἰς τὸν Ἰσημερινὸν, καὶ ἡ γῆ ἀποχαιρετᾷ τὰς ἀτελευτήτους νύκτας τοῦ χειμῶνος· διαῤῥήγνυται τότε τὸ ἀρχικὸν ὠόν, καὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀναγεννᾶται.»

Ὁ μῦθος οὗτος ἔχει ὡς κοιτίδα τὴν Ἀνατολὴν, καὶ ὅσον περισσότερον προχωρεῖ τις εἰς τὰ μέρη ταῦτα, τόσον ἀνευρίσκει πανταχοῦ ἴχνη τοῦ Πασχαλικοῦ συμβόλου. Εἰς τὴν Περσίαν, παραδείγματος χάριν, ὅπου τὸ ἔτος ἀρχίζει τὴν ἐννάτην Μαρτίου, δηλαδὴ τὴν ἀνοιξιν, διανέμουσιν ὠὰ χρωματισμένα ὡς εὐαρχισμούς. Εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἡ εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐλὴν τῆς Γαλλίας ἐπικρατοῦσα συνήθεια δὲν ἐξηλείφθη εἰσέτι· ὁ Κζάρος διανέμει πάντοτε τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα χρυσᾶ ὠά. Εἰς ὅλους τοὺς τόπους τοῦ Ἑλληνικοῦ θρησκεύματος τιμοῦν μεγάλως τὸ ὠὸν τοῦ Πάσχα, καὶ ἀποδίδουσι μεγάλας ἐννοίας εἰς τὰς δεισιδαιμονίας, ὧν γίνεται ἀντικείμενον· ἐξάγομεν δὲ τοῦτο ἐξ ὅσων ἔγραψε τῷ 1845 εἷς Γάλλος περιηγητὴς περὶ τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα παρὰ τοῖς Γραικο-Σλάβοις:

« Τὸ Πάσχα, Ἕλληνιστὶ Λαμπρὴ, τουτέστιν ἡμέρα φωτὸς, ἀρχίζει τὸ μεσονύκτιον, ὅταν ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ κελλίου του ὁ παππᾶς κράζει: Χριστὸς ἀνέστη, ἢ Κριστὸς βοσκρές· εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὅλος ὁλαὸς ἀποκρίνεται, ἀληθῶς ἀνέστη, ἢ βὸ ἰστίνου βόσκρες. Οἱ συναπαντώμενοι διαβάται σταυροκοπούμενοι ἐπαναλαμβάνουσι τοὺς αὐτοὺς λόγους, ἔπειτα παρουσιάζουσιν ὠὰ τοῦ Πάσχα καὶ τὰ συντρίβουν μεταξύ των· τὸ συντριφθὲν ὠὸν μένει εἰς ἐκεῖνον, ὅστις τὸ συντρίβει, ἐξάγοντα ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης οἰωνὸν μακροβιότητος δι' ἑαυτόν. Ἡ Γραικικὴ αὕτη ὡσεπιτοπλεῖστον συνήθεια διῆλθε μέχρι τῆς Πετρουπόλεως διὰ μέσου ὅλων τῶν Σλαβικῶν χωρῶν.

Εἰς Σερβίαν καὶ Βουλγαρίαν αἱ Πασχαλιναὶ διασκεδάσεις ἔχουν συνήθως διὰ θέατρον τὴν οἰκιακὴν ἑστίαν· διότι, κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους, ἡ φύσις, ὑποχρεωμένη οὖσα εἰς τὴν τελευταίαν μὲ τοὺς χειμερινοὺς ἀνέμους πάλην της, εἶνε ἀκόμη ἀφιλόξενος. Πρὸς νότον ἐξ ἐναντίας αἱ ἑορταὶ ἑορτάζονται ἐν πλήρει ὑπαίθρῳ ὑπὸ σκηνάς. Διαρκούσης τῆς μεγάλης ἑβδομάδος, οἱ Ἀλβανοὶ καὶ οἱ Μοντενεγρῖνοι παύουσι τὸν πόλεμον· καὶ τοῦτο εἶνε λείψανον τῆς ἀνακωχῆς, ἣν ἐσυνείθιζον νὰ φυλάττωσιν ἑκάστην κυριακὴν οἱ φεουδάλικοι πυργοδεσπόται τῆς Εὐρώπης. Τὴν δευτέραν καὶ τρίτην μετὰ τὸ Πάσχα ἡμέραν ἀπέρχονται εἰς τὸ κοιμητήριον, ὅπου ἑκάστη οἰκογένεια φέρει μεθ' ἑαυτῆς γενεαλογικὸν πίνακα, προβαίνοντα ἀπὸ ἡλικίας εἰς ἡλικίαν, ἐφ' οὗ εἰσὶ γεγραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν τεθνεώτων συγγενῶν των, καὶ τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουσιν ἀρκούντως μὲ τὰ ὀπτυχα τῶν ἀρχαίων κατακομβῶν (ὑπογείων κρυπτῶν) τῶν Λατίνων καὶ Ἑλλήνων. Ἀνάπτουσι λοιπὸν ἐπὶ τῶν τάφων δᾷδας καὶ λαμπάδας, καὶ ἡ ἡμέρα ὅλη διέρχεται εἰς ἐπικηδείους προσευχὰς διὰ τὰς ψυχὰς τῶν τεθνεώτων. Ἀκολούθως σκέπτονται καὶ περὶ τῆς ἐπιγείου μνήμης των, ἐγκωμιάζουσι πᾶν εἴτι καλὸν ἔπραξαν, καὶ πρὸς διαιώνισιν τοῦ εὐγενοῦς αἵματός των ζητοῦν ἀξίους ἑαυτῶν συμμάχους. Τὰ συνοικέσια ἐκτελοῦνται παρ' αὐτοῖς ὡς καὶ αἱ ἀδελφότητες. Ἡ τελευταία αὕτη συνήθεια, τὴν ὁποίαν οἱ Γραικο-Σλάβοι διετήρησαν μόνοι εἰς Εὐρώπην, συνίσταται εἰς μίαν πάνδημον παραδοχὴν ὡς θετοῦ ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς τοῦ προσώπου, ὅπερ ἐκλέγουσιν· ἐν καιρῷ τῆς ὡραίας ταύτης τελετῆς, γενομένης ἐπίσης κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ Πάσχα, καὶ τὴν ὁποίαν ὁ ἱερεὺς εὐλογεῖ ὡς τὸν γάμον, οἱ δύο φίλοι λαμβάνονται ἀπὸ τῆς χειρὸς, καὶ ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν πατέρων των ἵστανται ἀμοιβαίως, φέροντες ἐπὶ κεφαλῆς στέφανον ἐκ νέων φύλλων· ἔπειτα δίδουσι τὸ φίλημα τῆς ὁμονοίας, ἤτις τοὺς καθιστᾷ πλέον πομπράτιμ (ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἐξ υἱοθεσίας) καὶ ποοτχίμ, πομάϊκα (μητέρας ἢ πατέρας θετούς). Οὕτως ἡνωμένοι οἱ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες ἐν Χριστῷ, ὑποχρεοῦνται νὰ βοηθῶνται ἀμοιβαίως εἰς κάθε περίστασιν κατὰ τὰ οἰκεῖα μέσα μέχρι τοῦ ἐλευσομένου ἔτους, ὁπότε οἱ αὐτοὶ δεσμοὶ ἀνανεοῦνται, ἐκτὸς ἂν θέλουν νὰ τοὺς συνδέσωσι μὲ ἄλλα ἄτομα. »

Εἷς λαὸς, ὅστις διέρχεται τὰς ἑορτὰς του ταύτας ἐν ἀμοιβαίᾳ ἀδελφότητι, καὶ τὰς ἡμέρας τῆς ἁγίας ἑβδομάδος μεμιγμένας μὲ τὰς εὐσεβεῖς τελετὰς, δὲν ἀξίζει ἀρά γε καλήτερον τοῦ ἡμετέρου ματαίου πλήθους, τὸ ὁποῖον τότε μᾶλλον θεωρεῖ ὡς μόνην διάχυσιν τὴν τρελλὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ βλέπῃ διερχόμενα τὰ ὀχήματα καὶ κροαίνοντας τοὺς ἵππους;

Ῥ.

Ο ΚΥΩΝ ΤΗΣ ΒΑΝΔΙΑΡΡΑΣ.

Βανδιάῤῥα εἶνε τὸ ὄνομα φυλῆς τινὸς, ἁπαντωμένης εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἰνδικῆς, ὀλιγοπληθοῦς καὶ νομαδικῆς. Ὁ Βανδιάῤῥας διαι-

τᾶται συνήθως ἐν μέσῳ τῶν ὄστρων, ὅπου ἐκλέγει τὴν προσωρινὴν κατοικίαν του ὅπως διαμείνῃ μέχρι τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἐκεῖ ἐπί τινος λόφου κτίζει τὴν καλύβην του κυρίως ἐκ σάκκων πεπληρωμένων σίτου, τοῦ μόνου ἐμπορεύματός του· ὑπὸ τὴν σκηνὴν ταύτην συνάγονται οἱ βόες, οἵτινες εἰσὶ μία τῶν πρώτων πηγῶν τοῦ πλούτου τοῦ Βανδιάρρα, ἔξωθεν δὲ ἐπαγρυπνεῖ ὁ κύων, ὁ πιστός του σύντροφος. Τὸ γένος τοῦ κυνὸς τῶν Βανδιάρρα δὲν εἶνε ἀξιοσημείωτον δι' ἐξωτερικήν τινα ὡραιότητα, ἀλλὰ διὰ τὴν νοημοσύνην, γενναιότητα καὶ τὴν πρὸς τοὺς κυρίους του ἀφοσίωσιν. Οἱ Ἰνδοί, πρὸς κύρωσιν τοῦ ἐπαίνου τούτου, διηγοῦνται τὸ ἀκόλουθον συμβάν:

Βανδιάρρας τις, ὀνόματι Δαθῆς, εὑρέθη ποτὲ εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ δανεισθῇ 1000 ρουπίας (νόμισμα τῆς Ἰνδικῆς ἀργυροῦν καὶ χρυσοῦν), πρὸς ἐπιχείρησιν ὁδοιπορίας ἐμπορικῆς· ἀλλ' ὅλοι εἰς ὅσους ἀπηυθύνθη, μὴ πιστεύοντες εἰς τὸν ἁπλοῦν λόγον του, τῷ ἠρνήθησαν τὴν ποσότητα. Ὁ Δαθῆς εἶχε κύνα ὀνομαζόμενον Ῥεϊροὺ, τὸν ὁποῖον ὑπερεφίλει· ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ ἐταλαντεύθη, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ προσφέρῃ τὸν κύνα του ὡς ἐνέχυρον, καὶ εὗρε πλούσιόν τινα ἔμπορον, ὀνόματι Δυαραὰμ, παραδεχθέντα τὴν πρόταστν ταύτην. Ὁ Δαθῆς ὑπεσχέθη νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸ τοῦ ἔτους, καὶ ἀπεχαιρέτισε τὸν φίλτατόν του Ῥεϊροὺ, διατάξας αὐτὸν διὰ χειρονομίας νὰ μείνῃ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπουσίας του παρὰ τῷ νέῳ κυρίῳ του. Παρῆλθε πλέον τοῦ ἔτους, καὶ οὐδεμία εἴδησις περὶ τοῦ Δαθῆ. Ὁ ἔμπορος ἀρχίζει νὰ πιστεύῃ ὅτι ἠπατήθη καὶ ψέγει τὴν ἰδίαν του εὐπιστίαν, ὅταν κατὰ ζοφερὰν τινα νύκτα τὸ γαύγισμα τοῦ Ῥεϊροὺ ἀντήχησεν ἐξαίφνης εἰς τὴν οἰκίαν. Ὁ Δυαραὰμ ἐγείρεται πάραυτα καὶ βλέπει ὁμάδα λῃστῶν, πειρωμένων νὰ εἰσέλθωσι. Πρὶν δὲ παρασκευασθῇ καὶ λάβῃ καιρὸν καὶ θάρρος πρὸς ἀπόκρουσιν, ὁ Ῥεϊροὺ συνεπλάκη ἤδη μετ' αὐτῶν, οὓς ἁρπάζει, ἀνατρέπει καὶ κατασπαράττει· τρίτος λῃστὴς προβαίνει διὰ νὰ κτυπήσῃ τὸν Δυαραὰμ, ἀλλὰ καὶ οὗτος καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ κυνὸς κατὰ τὸν λαιμὸν καὶ φονεύεται ὑπὸ τοῦ κυρίου. Ἡ τύχη τῶν λῃστῶν τούτων ἀπεθάρρυνε τοὺς λοιποὺς, καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Ὁ Δυαραὰμ, σωθεὶς ἀπὸ τὴν γενναιότητα καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν ἄγρυπνον προσοχὴν τοῦ Ῥεϊροὺ, ἠθέλησε νὰ τῷ δώσῃ τεκμήριον τῆς εὐγνωμοσύνης του, χαδεύων αὐτὸν πολλαχῶς. Θεωρῶν δὲ τὸ δάνειόν του πεπληρωμένον ἐντόκως, ἐζήτησε νὰ κάμῃ νὰ ἐννοήσῃ τὸ δυστυχὲς ζῶον ὅτι δὲν ἦτο πλέον ἐνέχυρον, καὶ ὅτι ἠδύνατο, ἐὰν ἤθελε, νὰ ἀπέλθῃ πρὸς τὸν κύριόν του. Ὁ Ῥεϊροὺ (καὶ ἐνταῦθα εἶνε τὸ θαυμάσιον τοῦ Ἰνδικοῦ ἀνεκδότου) ἔσεισε τὴν κεφαλὴν κατηφῶς, δίδων οὕτω νὰ ἐννοήσῃ τῷ Δυαραὰμ ὅτι ἁπλοῖ λόγοι δὲν ἤθελον ἀθωώσει αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Δαθῆ διὰ τὴν ἀναχώρησίν του. Ἀλλὰ τέλος ὁ Δυαραὰμ, μετὰ πολλοὺς χαδευτικοὺς ἀποχαιρετισμοὺς, κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν νὰ λάβῃ τὴν ὁδὸν, ἥτις ἔμελλε νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν Δαθῆν. Οὗτος, ὅστις ἕνεκα τῶν ὑποθέσεών του ἀνέβαλε τὴν ἐπιστροφήν του πλέον τοῦ ὡρισμένου χρόνου, σπεύδων νὰ συνάξῃ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ χρέους του, βλέπει ἄῤῥνης τὸν κύνα του μόνον, τρέχοντα ἐνώπιόν του καὶ σαίνοντα αὐτόν. Ὠχριᾷ ὁ τίμιος Δαθῆς, νομίζων ὅτι ὁ κύων ἐγκατέλειψε λαθραίως τὴν οἰκίαν τοῦ Δυαραὰμ, καὶ οὕτως ἐθανατώθη πλέον ἠθικῶς διὰ παντὸς καὶ ἐχάθη ἡ ὑπόληψίς του· καταληφθεὶς δὲ ὑπὸ θυμοῦ καὶ ὅλως ἀναίσθητος εἰς τὰς θωπείας τοῦ κυνὸς, ἁρπάζει τὸν ἀκινάκην του, τὸν κτυπᾷ καὶ τὸν ῥίπτει κατὰ γῆς αἱματόφυρτον καὶ νεκρόν! Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ποία ὑπῆρξεν ἡ λύπη του! Εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ πιστοῦ κυνὸς ἀνακαλύπτει τὴν ἐξόφλησιν τῶν 1000 ρουπίων, τὴν ὁποίαν ὁ ἔμπορος ἔδεσεν ἐκεῖ, καὶ ἐπιστολὴν περιγράφουσαν τὴν γενναίαν ἀφοσίωσιν τοῦ πιστοῦ ὑπηρέτου. Ὁ Δαθῆς, ἀπαρηγόρητος διὰ τοῦτο, ἠθέλησε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἀπάτην του, δυσιάζων τὰς χιλίας ρουπίας εἰς ἀνέγερσιν ὡραίου μνημείου ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλατείας, ἐν ᾗ συνέβη ἡ αἱματώδης σκηνή.

Ὁ ἐγχώριος λαὸς δεικνύει μέχρι τῆς σήμερον εἰς τοὺς περιηγητὰς τὸ ὡραῖον τοῦτο κυνὸς ἄγαλμα ἐκ μαρμάρου, καλούμενον Κουκάρι-Γαὸν, καὶ πιστεύει ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ μνημείου τοῦ κυνὸς συναχθεῖσα γῆ ἔχει τὴν ἀρετὴν νὰ θεραπεύῃ τῶν λυσσωδῶν κυνῶν τὰ δήγματα.

* *

ΝΙΟΒΗ.

Ὅταν οἱ ἀρχαῖοι ἤθελον νὰ εἰκονήσωσι συμβεβηκός τι θλιβερὸν ἢ χαρίεν, ὅπερ διήγειρεν εἰς αὐτοὺς συγκίνησιν, παρίστων αὐτὸ συνεχῶς ὑπὸ τὸν πέπλον τοῦ μύθου.

Ἤθελον, παραδείγματος χάριν, νὰ διηγηθῶσι τὸν πρόωρον θάνατον νέου τινὸς ἡγεμονοπαίδος, ὅστις ἀπέβη τὸ ἀντικείμενον τῶν λυπηρῶν ἀναμνήσεων καὶ πόθων των; Παρίστανον αὐτὸν ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ Ὕλα ἁρπαζομένου ὑπὸ τῶν Νυμφῶν, τοῦ Ὑακίνθου λαμβανομένου ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἢ τοῦ Κεφάλου κρυπτομένου ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος.

Ἤθελον νὰ παραστήσωσι τὸ εὔθραυστον τῆς ὑπάρξεως; ἔδιδον εἰς αὐτὴν ἔμβλημα ῥόδον τι, τοῦ ὁποίου ἐχάθη ἡ ἀνθηρότης.

Κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν τρόπον ἡ ἱστορία διετήρησεν ἡμῖν τὴν ἀπειρίαν ἐκείνην τῶν μύθων, τῶν ὁποίων ἡ ἀκριβὴς ἔννοια διαφεύγει πολλάκις τοὺς ὑπομνηματιστὰς ἢ σχολιαστὰς, ἀλλ' οἵτινες εἰσὶ καὶ θὰ μένωσι πάντοτε ὡς ἡ μεμακρυσμένη ἠχὼ τῶν κλαυθμυρισμῶν μεγάλου τινὸς λαοῦ, εὑρισκομένου εἰς τὸ λίκνον του.

Ὁ μῦθος τῆς Νιόβης εἶνε σύγχρονος τοῦ Ἀμφίονος, βασιλέως τῶν Θηβῶν. Κατὰ δὲ τοὺς ὑπομνηματιστὰς, ὅλον τὸ συμβὰν αὐτῆς ἀλληγορεῖται πρὸς μέγαν τινὰ λιμὸν, ὅστις κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐξωλόθρευσε σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν πόλιν ταύτην.

Γνωστὴ εἶνε ἡ μυθολογικὴ παράδοσις. Ἡ Νιόβη, κατὰ τὸν Ἡσίοδον, εἶχε δεκατέσσαρα τέκνα, ἐξ ὧν τὰ ἑπτὰ ἦσαν ἄῤῥενα. Πλήρης ἐπάρσεως διὰ τὴν γονιμότητά της ἐξύβρισε τὴν Λητὼ, ἥτις δὲν εἶχε γεννήσει εἰμὴ μόνον τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν, καὶ ἐσφετερίσθη δι' ἑαυτὴν τὰς εὐχὰς καὶ τὰς θυσίας, τὰς ὁποίας οἱ θνητοὶ ἐτέλουν εἰς τοὺς βωμοὺς τῆς θεᾶς ταύτης. Ὀργισθεῖσα ἡ Λητὼ, παρεκίνησε τὰ τέκνα της ὅπως τὴν ἐκδικήσωσι διὰ τὴν γενομένην πρὸς αὐτὴν ὕβριν, καὶ ἐκεῖνα, ἐπιπεσόντα μίαν τῶν ἡμερῶν κατὰ τῶν ἑπτὰ ἀῤῥένων τέκνων τῆς Νιόβης, καθ' ἣν στιγμὴν ἐκυνήγουν εἰς τὰ δάση τῶν Θηβῶν, τὰ ἐφόνευσαν διὰ τῶν τόξων των.

Ἡ Νιόβη, μαθοῦσα τὸ δυστύχημα τοῦτο, ἔσπευσε πρὸς τὸν τόπον τοῦ συμβάντος μετὰ τῶν θυγατέρων της, ἐξ ὧν ἡ νεωτέρα μόλις ἠδύνατο νὰ περιπατῇ. Ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις ἐτόξευσαν ἐπίσης καὶ τὰς θυγατέρας ὡς εἶχον τοξεύσει τοὺς υἱούς της, ἡ δὲ Νιόβη, μείνασα μόνη μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς πολυαρίθμου γενεᾶς της καὶ τὴν παραδειγματικὴν τιμωρίαν τῆς ὑπερηφανίας καὶ τῆς χαρᾶς της, μετεβλήθη εἰς λίθινον ἄγαλμα!

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΣΧΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΘΡΗΣΚΕΙΑΝ. — Τοσαύτη ἐστὶν ἐν γένει ἡ σχέσις τῆς ἐθνικῆς παιδείας πρὸς τὴν θρησκείαν παρὰ τῷ Ὀρθοδόξῳ Ἕλληνι, ὥστε τοῦτο ἐπιμαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ πλήθους Ἐκκλησιαστικῶν ῥητῶν, εἰς τὴν δημώδη γλῶσσαν μεταβάντων· ἐν οὐδεμιᾷ δὲ Χριστιανικῇ δημώδει γλώσσῃ περιῆλθε τοσοῦτον πλῆθος Ἐκκλησιαστικῶν ῥητῶν, ὅσον εἰς τὴν ἡμετέραν. Ἐκ τούτων ἐπιτραπήτω, περιεργείας χάριν, νὰ ἀναφέρωμέν τινα ἐνταῦθα:

Ἔρθασεν εἰς τὸ μετὰ φόβου, ἢ εἰς τὸ νῦν καὶ ἀεὶ, (εἰς τὰ ἔσχατα· διότι τὸ μετὰ φόβου, κτλ. λέγεται τελευταῖον, καὶ διότι τὸ νῦν καὶ ἀεὶ εἶνε ἐν τῷ τέλει τῶν τροπαρίων πάντοτε). — Ἀλλ' οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις, (μάτην περιέμεινε). — Φρίξον, Ἥλιε! (τρομερὸν θέαμα). — Διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, (προσποιεῖται διότι φοβεῖται:). — Ὁ δὲ παράνομος Ἰούδας οὐκ ἠβουλήθη συνιέναι, (ἐνέμεινεν εἰς τὸ κακόν). — Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν! (διὰ τῆς βίας). — Κύριε ἐλέησον, τί εἶνε τοῦτο! (ἀπορῶ). — Προηγοῦνται τὰ ἀναστάσιμα, (προηγοῦνται οἱ προϊστάμενοι, προτάσσονται τὰ οὐσιώδη). — Δὸς τόπον τῇ ὀργῇ, (παραχώρησον τῷ καιρῷ). — Ἔρχου καὶ ἴδε, ἢ γεύσασθε καὶ ἴδετε, (δοκίμασον τὰ λεγόμενα). — Εὗρεν ὁ Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, (εὗρεν ὅμοιον αὐτῷ). — Θοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου, (ἂς σιωπήσω). — Καὶ ἔσαι ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης, (τὸ ἑπόμενον σφάλμα ἔσται χεῖρον). — Ἔχουσι τὴν γνῶσιν οἱ φύλακες, (φροντίζουσιν οἱ ἔχοντες συμφέρον). — Ἀνθρώπους καὶ κτήνη σῶσον, Κύριε, (εὐήθης τις ὁ ἀνήρ). — Εἶπε καὶ ἐγένετο, (ταχέως ἐτελέσθη). — Ἔπιε τὸ ποτήριον, (ἔπαθε πικρὸν δυστύχημα). — Εὐλόγησον, πάτερ! (ἄρχισον). — Κύριε, πλήθυνον τὸν θυμόν σου! (τὸ ἐρχόμενον καλὸν εἴθε νὰ αὐξήσῃ). — Ἄφηκε τὰ κῶλα ἐν τῇ ἐρήμῳ, (ἐτελεύτησε μακρὰν τῶν οἰκείων). — Ἔκαμαν τὸν οἶκόν του γῆς Μαδιὰμ, (τὸν κατέστρεψαν), κτλ.

Πολλὰ δὲ τῶν ῥητῶν τούτων εἰσὶν ἀστειότερον ἐφηρμοσμένα· οἷον, Ὥρα καὶ τῶν γονέων, (κατὰ τὸ Ἰωάννου καὶ τῶν γονέων). — Φαλυρίας τὸ ἀνάγνωσμα, (κατὰ τὸ Ἡσαΐου τὸ ἀνάγνωσμα). — Τὸν ἔδωσε (ξύλον) τῶν παθῶντος τὸν τάραχον, (τὸν ἐβάπτισε πολύ). — Ἐπὶ ξύλου κρεμάμενος, (γυμνὸς, ἄπορος), κτλ. Τέλος πολλῶν ῥητῶν διεστράφη ἡ χρῆσις ὑπὸ ἀφελοῦς τινὸς ἀμαθείας· οἷον, Ἔκαμε τὸ ἀνάστα ὁ Θεὸς, (ταραχήν). — Ἐπέρασε ζωὴν χαρισάμενος, (εὐθύμως). — Ξύλῳ τὸν Ἀδὰμ καταρᾶς ἐλυτρώσω, (ἔβαπτισον αὐτόν). — Καὶ ὑπερυψοῦται, (ἀρκεῖ). — Ἀπορία Μισαχώκ, κτλ. κτλ.

ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΕΥΤΕΛΗ. — Καὶ τὰ εὐτελέστερα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν πράγματα τηλικαύτης ἀξίας ἐνόμισαν οἱ μεταγενέστεροι, ὥστε πολλάκις ἀπέβησαν ὡς πολύτιμα.

Τὸ ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον Κάρολος ὁ ΙΒ' βασιλεὺς τῆς Σουηδίας ἔφερεν εἰς τὴν μάχην τῆς Πουλτάβης, ἐπωλήθη ἐν Ἐδιμβούργῳ τῷ 1845 ἀντὶ 560, 000 φράγκων. Ἕνα ὀδόντα τοῦ Νεύτωνος ἠγόρασεν ὁ Λόρδος Σαφτεσβουρὺ ἀντὶ 16,550 φράγκων. Ἀντὶ 510 φράγκων ἐπωλήθη τὸ χάλκινον ὡρολόγιον τοῦ Ρουσὼ, καὶ ἀντὶ τοῦ αὐτοῦ τιμήματος μία ῥάβδος τοῦ Βολταίρου. Ἡ φενάκη τοῦ Στέρνη ἀντὶ 5,550 φράγκων. Ὁ πῖλος, τὸν ὁποῖον Ναπολέων ὁ Μέγας ἔφερεν ἐν Ἐυλὼ, ἐπωλήθη ἀντὶ 4920 φράγκων. Ἀβέρταϋ, ὁ σύζυγος τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας, ἠγόρασεν ἀντὶ 5,800 φράγκων τὸ ἔνδυμα τοῦ Νέλσωνος, τὸ ὁποῖον οὗτος ἔφερεν ἐν Τραφαλγάρ.

Πασίγνωστον δὲ κατέστη ἐσχάτως τὸ τοῦ ἐνδόξου ὑπερμάχου τῆς Ἰταλικῆς ἐθνότητος Γαριβάλδου, διὰ τὴν ἐκ τοῦ μηροῦ τοῦ ὁποίου ἐξαχθεῖσαν σφαῖραν Λόρδος τις προσέφερε χιλίας λίβρας στερλίνας.

ΑΙ ΩΡΑΙΑΙ ΤΗΣ ΚΙΡΚΑΣΣΙΑΣ. — Οἱ Κιρκάσσιοι φημίζονται τὰ μέγιστα διὰ τὴν ὡραιότητά των. Λέγεται ὅτι δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον ἄνθρωποι ὡραιότεροι αὐτῶν, ἢ, διὰ νὰ εἴπω καλήτερον, οἱ Κιρκάσσιοι καὶ οἱ Γεωργιανοὶ ὑπερέχουν ὅλα τὰ λοιπὰ ἔθνη ὡς πρὸς τὰ σωματικὰ κάλλη· ἀγοράζουσι δὲ τὰς συμβίας καὶ πωλοῦσι τὰς θυγατέρας των. Οἱ Κιρκάσσιοι θεωροῦν τὴν ἐλευθερίαν ὡς τὸ πρώτιστον ἀγαθὸν, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἀποφασίζουν νὰ πωλῶσι τὰ τέκνα των· ὁ πατὴρ πωλεῖ τὴν θυγατέρα, ὁ ἀδελφὸς τὴν ὀρφανὴν ἀδελφὴν καὶ ὁ ἀνὴρ τὴν μοιχαλίδα σύζυγον. Τοῦτο εἶνε παράδοξον, ἀλλ' ἔτι παραδοξότερον τὸ ἑπόμενον:

Πολλάκις ἡμόνη ἐπιθυμία τῆς ὡραίας Κιρκασσίας εἶνε νὰ πωληθῇ, διότι ἐλπίζει οὕτω νὰ λάβῃ θέσιν εἰς Τουρκικὸν ἢ Περσικόν τι χαρέμιον, ὅπου εὐκολώτερον καὶ ἀφθονώτερον ἀπολαμβάνει πᾶν εἶδος ἀγαθοῦ, παρὰ εἰς τὴν πτωχὴν Κιρκασσίαν καλύβην. Συμβαίνει ὄχι σπανίως, ἀπελευθερούμεναι αἱ γυναῖκες αὗται, νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς τὴν πατρίδα των· ἐκεῖ δὲ, διηγούμεναι τὰς εὐφροσύνας τῶν ἡδυπαθῶν φυλακῶν, ἐν αἷς ἐξώδευσαν τὴν νεότητά των, καὶ ἐπιδεικνύουσαι τὰ χαρίσματα, μετὰ τῶν ὁποίων ἐπιστρέφουσιν, ἐξάπτουσι τὴν ἐπιθυμίαν πολλῶν καὶ τὰς κάμνουν ἐπιμόνως νὰ ζητῶσι τὴν θυσίαν τῆς ἐλευθείας των καὶ ἀσμένως νὰ ἐμβαίνωσιν εἰς τὸ πλοῖον, τὸ ἀπομακρύνον αὐτὰς ἴσως διὰ παντὸς ἀπὸ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων των.

Προέρχεται ὅμως καὶ τι καλὸν ἀπὸ τὴν βάρβαρον ταύτην συνήθειαν· ἐπειδὴ καὶ Τοῦρκοι καὶ Πέρσαι εἰσὶ πολὺ πλέον πολιτισμένοι παρὰ τοὺς Κιρκασσίους καὶ Γεωργιανοὺς, αἱ μετὰ πολυχρόνιον διατριβὴν εἰς τὴν Τουρκίαν ἢ Περσίαν ἐπαναστρέφουσαι εἰς τὰ ἴδια γυναῖκες εἰσάγουσι βελτιώσεις καὶ μεταδίδουσι γνώσεις τινὰς εἰς τοὺς συμπατριώτας αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐμποδίζουσιν οὕτως ἀπὸ τὴν παντελῆ βαρβαρότητα.

ΓΙΑΔΔΕΣ. — Τὸ γιάδδες εἶνε παίγνιον γνωστὸν καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολήν. Εἶνε δὲ κυρίως παιγνιὰ Περσικὴ, συγκειμένη ἐκ δύο λέξεων τῆς γλώσσης ταύτης γιὰδ-δαστὲν (= κρατεῖν μνείαν, ἐνθυμεῖσθαι. Ὅταν οἱ Μουσουλμάνοι ἦσαν πολυάριθμοι καὶ πλούσιοι εἰς τὴν Ἀλγερίαν, τὸ παιγνίδιον τοῦτο ἐπαίζετο κατὰ κόρον. Διηγοῦνται ὅτι πλούσιός τις Ἀλγερῖνος, νυμφευθεὶς πρὸ ὀλίγου, ἐβιάσθη ἀπὸ ὑποθέσεις του νὰ μεταβῇ εἰς Γερμένην, καὶ νὰ ἀφήσῃ τὴν ἔγκυον σύζυγόν του, μετὰ τῆς ὁποίας εἶχε πιάσει γιάδδες. Ἡ ἀπουσία του παρεξετάθη πλέον τοῦ ἑνὸς ἔτους, καὶ ὅταν ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ἠγόρασε πολύτιμον δακτυλίδιον διὰ νὰ τὸ προσφέρῃ εἰς τὴν σύζυγόν του, φανταζόμενος ὅτι ἡ χαρὰ τῆς ἀπολαύσεως τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀπόντος ἀνδρός της καὶ τὸ πλούσιον δῶρόν του, ἤθελον ἐξαλείψει ἀπὸ τὴν μνήμην της τὸ στοίχημα. Ἀλλ' ἔπεσεν ὁ δυστυχὴς εἰς τὸν λάκκον, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἔσκαπτε δι' ἄλλον· διότι, μόλις ἐμβῆκεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ οἴκου του, ἡ σύζυγός του καταβρεγμένη ἀπὸ δάκρυα χαρᾶς ἔδραμε πρὸς αὐτὸν, κρατοῦσα βρέφος, ὅπερ τῷ προσέφερε. Καὶ ὁ μὲν πατὴρ ἔλαβεν ἀμέσως σκιρτῶν ὑπὸ χαρᾶς εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸ ὡραῖόν του παιδίον· ἀλλ' ἐνῷ τὸ κατεφίλει, ἡ ἀλεθρία λέξις γιάδδες ἀντήχησεν εἰς τὰς ἀκοάς του, ἐνσκήψασα ἐπ' αὐτοῦ ὡς κεραυνός. Βεβαιοῦσιν ὅτι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοιαύτην ἔκπληξιν ᾐσθάνθη ὁ σύζυγος, ὡς συμβαίνει συνήθως εἰς τὰ ἐξ ἀπροόπτου, ὥστε ἀφῆκε τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον ἐθανατώθη. Ὡς μόνον ἀλεξιτήριον, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὸ μὴ ἀπατηθῆναι ἔπρεπε νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν Φιβαλὶ ἢ Ἀλλαβαλὶ (= ἐν γνώσει μου, τὸ λαμβάνω πλὴν γνωρίζω τί τρέχει), καὶ οὕτως οὔτε τὸ στοίχημά του ἔχανεν, οὔτε τὸ τέκνον του, οὔτε τὴν πεποίθησιν ἣν εἶχεν εἰς τὴν ἀγάπην τῆς γυναικός του.

Ο ΖΙΖΙΚΑΣ.

Καλοκαῖρι κι' ἄνοιξι,
ὅταν ἦσαν τὰ λουλούδια,
ὁ τρελλὸς ὁ ζίζικας
τὴν περνοῦσε μὲ τραγούδια.

Τὰ λουλούδια πέρασαν,
ἦλθαν χιόνια, ἦλθαν πάγοι,
καὶ πεινᾷ ὁ ζίζικας
καὶ δὲν ἔχει τί νὰ φάγῃ.

Ἔρχετ' εἰς τὸν γείτονα,
τὸ προβλεπτικὸ μυρμήκι,
καὶ ζητεῖ βοήθειαν
ἕνα σπόρο ἢ σκουλήκι.

Τὸ μυρμήκι ἐκθαμβον
ἐρωτᾷ, " Καλέ μου γείτον,
" δὲν μὲ λὲς τί ἔκαμνες
" καλοκαῖρι ὅταν ἦτον; "

— " Τραγουδοῦσα, φίλε μου,
" ὅσω ἦτο καλὴ ὥρα.,,
— " Τραγουδοῦσες; εὖγε σου!
" χόρευε τώρα λοιπὸν τώρα. "

Τί ὁ μῦθος ἐννοεῖ
κι' ὁ τυφλὸς αὐτὸς τὸ βλέπει.
« Μάζωνε ὅταν ἠμπορεῖς,
γιὰ νὰ ἔχῃς ὅταν πρέπῃ. »

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Ὁ Μαριβὼ ἐχαρακτηρίσθη ὡς γράφων μετὰ τερψρείας καὶ θηρεύων ἰδέας εὐφυεῖς· διὸ ὁ Βολταῖρος ἔλεγεν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου: « Ὁ Μαριβὼ ζυγίζει ἀέρα εἰς στάθμην ἐξ ἀράχνης. »

Νέα τις ἠθοποιὸς, παριστάνουσα εἰς Λονδῖνον τὸ πρόσωπον τῆς Λαίδυ Ἄννης ἐν τῇ τραγῳδίᾳ Ῥιχάρδος Γ', ἅμα ἐπρόφερε τὸν στίχον τοῦτον: « Ἄχ! πότε θὰ εὕρω μιᾶς στιγμῆς ἀνάπαυσιν; — Ποτὲ, ἀπήντησε τραχεῖά τις φωνὴ προελθοῦσα ἐκ τῆς πλατείας, ἂν δὲν μὲ πληρώσῃς τὰ πεντήκοντα σελίνια, τὰ ὁποῖα μοὶ χρεωστεῖς! » Ἡ φωνὴ αὕτη ἦτο ἑνὸς δανειστοῦ της.

Κύριός τις, μέλλων νὰ ἐξέλθῃ εἰς περίπατον, ἐζήτησε νὰ τῷ φέρωσι τὰ ὑποδήματά του. — « Διατί δὲν εἶνε παστρικά; ἐρωτᾷ τὸν ὑπηρέτην του. — Διότι ἐνόμισα περιττὸν νὰ τὰ καθαρίσω, ἀφοῦ θὰ λασπωθοῦν τώρα ἀμέσως. » Μετά τινας ὥρας, ἐπιστρέψαντος τοῦ οἰκοδεσπότου, ἐζήτησεν ὁ ὑπηρέτης τὸ κλειδίον τοῦ ἀρμαρίου. — « Τί θὰ τὸ κάμῃς; ἠρώτησεν οὗτος. — Θὰ προγευματίσω. — Ἄ! εἶνε περιττὸν νὰ λάβῃς τοῦτον τὸν κόπον, διότι μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ὥρας θὰ πεινάσῃς πάλιν. »

Φιλάργυρός τις ὁδοιπορῶν φθάνει τὴν μεσημβρίαν κεκμηκὼς καὶ λιμώττων εἰς ξενοδοχεῖον. — « Πόσον ἔχει τὸ γεῦμα; ἐρωτᾷ. — Τρεῖς δραχμάς· » ἀποκρίνεται ὁ ξενοδόχος. — Καὶ τὸ δεῖπνον πόσον; — Μίαν καὶ ἡμίσειαν δραχμήν. — Φέρε με λοιπὸν νὰ δειπνήσω. »

Ἱσπανός τις εὐγενὴς — γνωστὴ εἶνε τῶν Ἱσπανῶν ἡ μανία τοῦ νὰ προσλαμβάνωσι περισσότερα ὀνόματα ὅταν βαπτίζωνται, παρ' ὅσα σκοῦβα ὅταν νυμφεύωνται, — φθάνει τὴν νύκτα εἰς μικρόν τι ξενοδοχεῖον Γαλλικῆς τινὸς ἐπαρχίας, καθ' ἣν ὥραν πάντες ἐκοιμῶντο. Ὁ Ἱσπανὸς κρούει, καὶ μετὰ παρέλευσιν ὥρας τινὸς ἀνοίγεται ἓν παράθυρον καὶ φωνή τις ἐρωτᾷ, « Τίς εἶνε; — Εἶνε, ἀποκρίνεται ὁ Ἱσπανὸς, ὁ Δὸν Ζουὰν δὲ Ἄρο, Πέτρος, Ἐρνανδέζος, Ῥοδερίγος τῆς Βίλλα Νόβας, Κόμης τῆς Γαρόφας, Ἱππότης τοῦ Σαντιάγου καὶ Εὐπατρίδης τῆς Ἀλκαντάρας. » Ὁ ξενοδόχος, ἀφοῦ ὁ καλὸς Ἱσπανὸς ἐτελείωσε τὸν κατάλογον τῶν ὀνομάτων του, ἀποκρίνεται κλείων τὸ παράθυρον. « Ὥρα καλὴ, Κύριε, ὥρα καλὴ! κατὰ δυστυχίαν δὲν ἔχομεν κλίνας δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς Κυρίους. »

Κυρία τις διέταξε τὸν ὑπηρέτην της νὰ ὑπάγῃ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν ῥάπτην τὸ κολόβιόν της (spencer), παραγγείλας αὐτὸν ἐπειδὴ ἔβρεχε νὰ μισθώσῃ ἐπανερχόμενος ἓν ὄχημα, διὰ νὰ προφυλάξῃ τὸ φόρεμα. Ὁ ὑπηρέτης ἐξετέλεσεν ὅ,τι τῷ παρήγγειλεν ἡ Κυρία του, ἀλλ' ἔφερε τὸ φόρεμα καταμουσκευμένον. — « Διατί λοιπὸν δὲν ἔκαμες ὅ,τι σὲ παρήγγειλα; τῷ λέγει αὐτὴ πλήρης θυμοῦ. — Κυρία, ἐξετέλεσα ἀκριβέστατα τὰς διαταγάς σας, μισθώσας ἓν ὄχημα· ἀλλ' ἐπειδὴ γνωρίζω ὅτι δὲν μὲ ἀνήκει νὰ ἔμβω εἰς ὄχημα, ἐστάθην ὄρθιος ὄπισθεν αὐτοῦ, καθὼς εἶνε ἡ συνήθεια. »

Εὑρισκομένου ποτὲ τοῦ Δουκὸς τῆς Ὀρλεάνης Γάστωνος ἔν τινι παρεκκλησίῳ τῶν Γρεβῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πάθους τοῦ Σωτῆρος, ὁ κηρύττων φλάρος, παρατηρήσας αὐτὸν ἱστάμενον μεταξὺ τοῦ διαχειριστοῦ τῶν οἰκονομικῶν καὶ τοῦ εἰσπράκτορος τῶν φόρων, ἀνθρώπων λίαν ἀπλήστων καὶ ἀσυνειδήτων, ὠφελήθη τῆς περιστάσεως ὅπως μεταχειρισθῇ τὴν ἐξῆς ἀμφίβολον ἀποστροφὴν πρὸς τὸν Ἐσταυρωμένον ἐν μέσῳ τοῦ λόγου του: « Ἄ! Κύριέ μου! πόσον θερίζονται τὰ σπλάγχνα μου καὶ ἡ ψυχή μου γίνεται τῳόντι περίλυπος ἕως θανάτου, ὅταν σὲ βλέπω ἱστάμενον μεταξὺ δύο κακούργων! » Ἐπειδὴ δὲ ἡ λεπτὴ αὕτη ἀρμοίωσις, παρατηρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀκροατηρίου, ἐπέφερε μικρόν τινα ψιθυρισμόν, ὁ Δούξ, ὅστις ἐκοιμᾶτο, ἐξυπνήσας ἠρώτησε τί τρέχει, « Ἠσυχάσατο, Ὑψηλότατε! εἶπεν ὁ τῶν οἰκονομικῶν διαχειριστής, κάμνουν τὸ ἐγκώμιόν μας. »

Ἐκκλησιαστικός τις, καθαιρεθεὶς τοῦ ἱερατείου δι' ἔγκλημά τι, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐγίνετο ἡ καθαίρεσις ἀνέκραξε: « Φεῦ! ἡ πρᾶξις αὕτη θὰ γίνῃ παραίτιος θανάτου εἰς χιλίας τοὐλάχιστον ψυχάς! » Ὁ καθαιρῶν Ἀρχιερεὺς τὸν ἠρώτησε τί ἐννόει διὰ τῶν λόγων τούτων, οἵτινες ἦσαν ὅλως ἀπειλητικοί. — « Ἐγώ, ἀπήντησεν ὁ ἐκκλησιαστικός, δὲν ἠπείλησα κανένα· τοῦτο μόνον θέλω νὰ φανερώσω, ὅτι ἔχω σκοπὸν νὰ γίνω ἰατρός. »

Πύρρος, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, πληροφορηθεὶς ὅτι νεανίσκοι τινὲς, πίνοντες, πολλὰς βλασφημίας ἐπρόφερον κατ' αὐτοῦ, ἐπρόσταξε νὰ τοὺς συλλάβωσι καὶ νὰ τοὺς φέρωσιν ὅλους ἐνώπιόν του. Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν, ἠρώτησε τὸν πρῶτον, ἂν πραγματικῶς εἶπον περὶ αὐτοῦ ὅσα ἤκουσε. — « Ναί, ὦ βασιλεῦ, ἀπήντησεν ὁ θαρραλέος νεανίσκος, αὐτὰ τῳόντι εἴπομεν· περισσότερα δὲ τούτων ἠθέλομεν εἴπει, ἂν εἴχομεν πλειότερον οἶνον. »

Ἱερεύς τις ἐκήρυττεν ἐν τῷ ἐκκλησιδίῳ χωρίου τινὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ θείου Πάθους. Ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς προδοσίας καὶ εἶπεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς συνελήφθη εἰς τὸν κῆπον τῶν Ἐλαιῶν, μία γυνὴ ἔκραξεν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου: « Καλὰ νὰ πάθῃ! τί ἐζήτει εἰς αὐτὸν τὸν ἀναθεματισμένον κῆπον, ἀφοῦ ἐκεῖ πάλιν τὸν συνέλαβον καὶ τὸ παρελθὸν ἔτος; »

Ὁ Θιὰρς ἔλεγε περὶ τοῦ βουκολικοῦ Φλωριάν: « Θὰ ἠγάπων πολὺ τὰ πρόβατα καὶ τὰς νομάς του, ἂν ἔβετε κάπου μεταξὺ αὐτῶν καὶ λύκους. »

Ῥάπτης τις παρουσίαζε τὸν λογαριασμόν του εἴς τινα Δοῦκα διὰ νὰ πληρωθῇ. — « Μήπως ἔλαβες τίποτε ἀπέναντι τῆς ποσότητος ταύτης; — Τίποτε, Ὑψηλότατε, ἀποκρίνεται ὑποκλινόμενος ὁ τεχνίτης, εἰμὴ μόνον ἓν ῥάπισμα ἀπὸ τὸν γραμματέα σας. »

Πλακουντοποιός τις, τοῦ ὁποίου τὴν τέχνην καὶ ἐπιτηδειότητα ὑπερεγκωμίασεν εἷς ἓν μικρόν του ποίημα εἰς ποιητὴς, ἐνόμισε πρέπον ὡς ἀμοιβὴν καὶ ὡς φόρον εὐγνωμοσύνης νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὸν πλακούντιά τινα. Ἀλλ' ὁ ἱεροφάντης τῶν Μουσῶν, παρατηρήσας ὅτι τὸ φύλλον τοῦ χάρτου, ἐν ᾧ ἐμπεριείχοντο τὰ πλακούντια, ἀπεσπάσθη ἀπὸ τὸ ποίημά του, ἠγανάκτησε καὶ ἀπηύθυνε σοβαρὰς ἐπιπλήξεις εἰς τὸν πλακουντοποιόν. — « Δὲν ἔχετε κανὲν δικαίωμα νὰ ἀγανακτήσητε κατ' ἐμοῦ, ἀπεκρίθη οὗτος, διότι τώρα εἴμεθα καὶ οἱ δύο ἴσα ἴσα· ἐκάματε στίχους ἐπὶ τῶν πλακουντίων μου, ἔκαμα καὶ ἐγὼ πλακούντια ἐπὶ τῶν στίχων σας. »

Δύο νέοι συγκλητικοὶ ἐφιλονείκουν ποτὲ ἐνώπιον τοῦ Αὐγούστου ἐν πλήρει συνεδριάσει. « Λάβετε τὴν ὑπομονήν, νέοι φίλοι μου, τοῖς εἶπεν ὁ βασιλεὺς, νὰ ἀκούσητε γέροντα, τὸν ὁποῖον γέροντες ἤκουον ὅταν ἦτο νέος! »

Νομικὸς καὶ ἰατρὸς ἐφιλονείκουν ποτὲ περὶ ἀρχαιότητος τῶν ἐπαγγελμάτων αὐτῶν. Ἕκαστος διετείνετο ὅτι τὸ ἰδικόν του ἦτο ἀρχαιότερον. « Τὸ ἐμὸν, ἔλεγεν ὁ τοῦ Λυκούργου μαθητὴς, ἤρξατο σχεδὸν μετὰ τῆς ἐποχῆς τοῦ κόσμου· ὁ Κάϊν ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του Ἄβελ, καὶ τοῦτο εἶνε πρᾶξις προβλεπομένη ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου. — Ἔχεις δίκαιον, ἀντέτεινεν ὁ Ἀσκληπιάδης, ἀλλὰ τὸ ἰδικόν μου ἀνατρέχει εἰς ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν, καὶ εἶνε σύγχρονον μὲ τὴν κτίσιν· ἡ Εὔα ἐπλάσθη ἐκ μιᾶς πλευρᾶς τοῦ σώματος τοῦ Ἀδάμ, καὶ εἰς τοῦτο ἀπῃτεῖτο ἰατρικὴ ἐγχείρησις. » Ὁ νομικὸς ἡττήθη.

Χρηστίνα, ἡ βασίλισσα τῆς Σουηδίας, εὑρίσκετο εἰς τὴν Γαλλίαν καθ' ἣν ἐποχὴν ἤρχισε νὰ εἰσάγεται ἡ χρῆσις τῶν ῥιπιδίων. Πολλαὶ Κυρίαι τῆς Αὐλῆς ἔσπευδον νὰ τὴν συμβουλευθῶσιν, ἂν ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῶσι καὶ αὐταὶ τὰ ῥιπίδια. — « Νομίζω ὅτι εἶνε ὅλως διόλου περιττὰ, ἀπήντησεν αὕτη, διότι καὶ ἄνευ αὐτῶν μὲ φαίνεσθε ὅτι ἐπήρατε ἀέρα! »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

(Συνέχεια.)

Πῶς νὰ σὲ διασκεδάσω, πῶς νὰ σὲ χαροποιήσω;
λυπημένη Ἀρετή μου, γέλασε θὰ τραγῳδήσω.

Τί χαρὰ Θεοῦ! τ' ἡμέρα! τί ἀνοίξεως πρωΐα!
Ἄκουσε. . . . ὦ γλυκυτάτη τῆς φλογέρας μελῳδία,
ὦ ἀθῶα τῶν προβάτων καὶ θρηνώδη βελασμέ!
ὦ βιοβὲ τῶν ἀγελάδων καὶ βροντώδη μυκηθμέ!
Ἄκουσε τὰς βοσκοπούλας, πόσον γλυκοτραγῳδοῦσι!
μύρισε τὰς αὔρας! πόσον, πόσον ὦ! μοσχοβολοῦσι!

Πῶς νὰ σὲ διασκεδάσω, πῶς νὰ σὲ χαροποιήσω;
λυπημένη Ἀρετή μου, γέλασε θὰ τραγῳδήσω.

Ἴδε κάτω εἰς τὸν κάμπον τοὺς πιστούς μας μανδροσκύλους!
ἀπὸ τούτους καλητέρους ὁ βοσκὸς δὲν ἔχει φίλους.
Ὅ,τ' ἀρνὶ ἀκολουθοῦσι βῆμα, βῆμα, σοβαρά·
ἀνοικτὰ τὰ στόματά των, γυριστὴ δὲ ἡ οὐρά! . . .
εἰς τὸν ῥύακα ἐκεῖνον ἐσταμάτησαν καὶ κλίνουν·
ἄκουσε πῶς λαλαππίζουν! . . . μὲ μεγάλην ὄψαν πίνουν.

Πῶς νὰ σὲ διασκεδάσω, πῶς νὰ σὲ χαροποιήσω;
λυπημένη Ἀρετή μου, γέλασε θὰ τραγῳδήσω.

Ἰδοῦ! βλέπεις ἕνα βράχον, ἕνα βράχον βλέπεις, φίλη,
γυρτὸν καὶ ψαρὸν πλησίον εἰς τοῦ ποταμοῦ τὰ χείλη;
βλέπεις ἀνωθέν του ἕνα τράγον μέγαν καὶ λευκόν;
— Αἴ! κύρ τράγε! μὴ μᾶς κάμῃς τόσον ὰ τὸν σκεπτικόν!
τί λυπεῖσαι; νύμφας ἔχεις — νὰ χαρῇς τὰ γενειά σου! —
ὅσας θέλεις καὶ μεγάλας, ἴσας μὲ τ' ἀνάστημά σου.

Πῶς νὰ σὲ διασκεδάσω, πῶς νὰ σὲ χαροποιήσω;
λυπημένη Ἀρετή μου, γέλασε θὰ τραγῳδήσω.

Ἴδε τὸν βοσκὸν ἐκεῖνον, ὅστις ἐξαφνα ἐφάνη
εἰς τὰ μέρη μας. . . . Καθίζει εἰς ἓν δένδρον. . . . Νὰ, πιάνει
τὸν αὐλόν του. — Πόσον παίζει θλιβερὰ κι' ἁρμονικά! . . .
κύτταξε, τὸ ποίμνιόν του τὸν κυττάζ' ἐκστατικά.
Παίζει, παίζει κ' ἐδῶ βλέπει· Δρόσος εἶνε τ' ὄνομά του,
εἶνε ὅμως ἀκαμάτης καὶ πεινοῦν τὰ πρόβατά του.

Πῶς νὰ σὲ διασκεδάσω, πῶς νὰ σὲ χαροποιήσω;
λυπημένη Ἀρετή μου, γέλασε θὰ τραγῳδήσω.

Ἀλλὰ δὲν γελᾷς! στενάζεις, Ἀρετή, ἐξ ἐναντίας!
Κλαίεις! Κλαίεις!.. τῶν κλαυθμῶν σου δὲν μοὶ λέγεις τὰς αἰτίας;
εἰς ἀπελπισίαν εἶμαι! θὰ μὲ κάμῃς νὰ πνιγῶ,
θὰ μὲ κάμῃς ν' ἀποθάνω, θὰ μὲ κάμῃς νὰ σφαγῶ!
Μήπως θέλεις κανὲν πρᾶγμα ἔξω τῶν δυνάμεών μας;
λέγε το, θὰ σὲ τὸ κάμω καὶ ἂν χάσω τὸν υἱόν μας.

Οὔτε σὲ διασκεδάζω, οὔτε σὲ χαροποιῶ·
ἀπ' τὴν λύπην μου φαρμάκι, Ἀρετή, θὲ νὰ πιῶ!

Μὴν ἀσχήμησα, εἰπέ μου, καὶ μὲ βλέπεις ὡσὰν κλέπτην;
Δὲν πιστεύω! εἰς τὸν ἕνα καὶ σπασμένον μας καθρέπτην
φαίνομ' εὔμορφος, δὲν εἶμαι τράγος οὔτε ἀλωποῦ,
οὔτ' ἐλάττωμα εὑρίσκω εἰς τὸ πρόσωπόν μου ποῦ,
οὔτ' εἰς τὸ ἀνάστημά μου δὲν εὑρίσκω τι, ὁ μαῦρος!
ὡς κυπάρισσος εἶμ' ἴσος καὶ ἀνδρεῖος ὡσὰν ταῦρος.

Οὔτε σὲ διασκεδάζω, οὔτε σὲ χαροποιῶ·
ἀπ' τὴν λύπην μου φαρμάκι, Ἀρετή, θὲ νὰ πιῶ!

Μὴν ἐπιθυμεῖς καὶ πάλιν νὰ σὲ φέρω εἰς Ἀθήνας
διὰ νὰ ἰδῇς καὶ πάλιν τὰς ἀμάξας της ἐκείνας,
τὸ παλάτιον καὶ ὅλας τὰς λαμπρὰς οἰκοδομάς;
διατί, ἂν ἦνε οὕτω, νὰ τὸ εἴπῃς δὲν τολμᾷς;
Λέγε το, εὐλογημένη! καὶ εὐθὺς, αὐτὴν τὴν ὥραν
καταβαίνομεν κ' οἱ δύο μὲ τὰς βάρκους εἰς τὴν χώραν.

Οὔτε σὲ διασκεδάζω, οὔτε σὲ χαροποιῶ·
ἀπ' τὴν λύπην μου φαρμάκι, Ἀρετή, θὲ νὰ πιῶ.

Ἄ! τὴν πρώτην φορὰν ὅταν σὲ ἐπῆγα καὶ τὴν εἶδες,
ἔφευγον ἀπὸ σιμά σου καὶ αἱ λύπαι κ' αἱ φροντίδες!
μὲ ἐχάδευες, μ' ἐφίλεις ὡς ἓν πρόβατον μικρὸν,
οὔτε μ' ἔφευγες ὡς λύκον ἄγριον καὶ βλαβερόν·
ἤρχεσο ἐξ ἐναντίας, προπατοῦντες εἰς τοὺς δρόμους,
ἔκθαμβος καὶ μὲ ἠράπτας σείουσά με εἰς τοὺς ὤμους.

Οὔτε σὲ διασκεδάζω, οὔτε σὲ χαροποιῶ·
ἀπ' τὴν λύπην μου φαρμάκι, Ἀρετή, θὲ νὰ πιῶ!

Καὶ μ' ἠρώτας « Καλὰ, Μόσχε, ποῖοι ἄνθρωπ' εἶν' αὐτοί
μὲ πτερὰ εἰς τὸ κεφάλι, μὲ χρυσᾶ δὲ εἰς τὸ στῆθος;
— Εἶνε, λέγω, πολεμάρχοι· εἶδες ἄνδρας, Ἀρετή;
— Καὶ αὐτὰ ὅπου οἱ ἵπποι σύρουν μέσα εἰς τὸ πλῆθος;
— Εἶν' ἁμάξια. — Ὦ! πόσος κόσμος! πόσος, πόσος κρότος!
πόσα πλούτη! . . . μὲ ἐβγάζεις εἰς τὸ φῶς ἀπὸ τὸ σκότος. »

Οὔτε σὲ διασκεδάζω, οὔτε σὲ χαροποιῶ·
ἀπ' τὴν λύπην μου φαρμάκι, Ἀρετή, θὲ νὰ πιῶ!

Ηὔξησαν τὰ δάκρυά σου, ηὔξησαν τὰ κλαύματά σου,
δὲν γυρίζουν νὰ μὲ ἴδουν κἂν τὰ δύο ὀμματά σου;
ἐβράχνιασα ὁ καῦρος διὰ νὰ σοῦ φραγῳδῶ.
Α σκληρά! νὰ μοῦ γελάσῃς προσπαθῶ νὰ σὲ ἰδῶ!
καὶ σὺ κλ'είεις καὶ στενάζεις καὶ νὰ μὲ ἰδῇς δὲν θέλεις!
Λοιπὸν φεύγω· ἐχ' ὑγίαν! εἰς τὸν θάνατον μὲ στέλλεις!

('Ακολουθεῖ).

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον)

Ζ'.

Ζεύς.

Ὁ πλανήτης οὗτος εἶνε ὁ μεγαλήτερος πάντων τῶν σχηματιζόντων τὸ σύστημα ἡμῶν πλανητῶν, διὰ τοῦτο καὶ φαίνεται εἰς τοὺς γυμνοὺς ὀφθαλμοὺς σχεδὸν ἐπίσης λαμπρὸς ὡς ἡ Ἀφροδίτη, καίτοι ἀπέχων τοῦ Ἡλίου 479,575,000 λευγῶν, ὅ ἐστιν ἑπτάκις περισσότερον ἀφ' ὅσον ἀπέχει ἀπ' αὐτοῦ ἡ Ἀφροδίτη, καὶ πεντάκις περίπου ἀφ' ὅσον ἀπέχει ἡ ἡμετέρα Γῆ· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ ποσότης τῆς θερμότητος καὶ τοῦ φωτὸς, ἥτις πίπτει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου τούτου, εἶνε μόλις τὸ εἰκοστὸν πέμπτον τῆς εἰς τὴν Γῆν παρεχομένης. Ὁ ὄγκος τοῦ Διὸς

είνε μείζων τοῦ τῆς ἡμετέρας Γῆς κατὰ 1470 φοράς. Ἐπειδὴ δὲ ἔχει σχῆμα λίαν πεπιεσμένον, ἐκτελεῖ ταχυτάτην τὴν περὶ τὸν ἴδιον ἄξονα περιστροφήν του, ὥστε αἱ ἡμέραι του εἰσὶ πάντοτε σχεδὸν ἴσαι μὲ τὰς νύκτας, αἱ δὲ μεταβολαὶ τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους σχεδὸν ἀνεπαίσθητοι ἀπ' ἀπάτης τῆς ἐπιφανείας του. Ἡ ταχύτης τῆς πορείας του εἶνε 10,680 λευγῶν τὴν ὥραν, καὶ συμπληροῖ τὴν περὶ τὸν Ἥλιον περιστροφήν του εἰς 11 ἔτη καὶ 315 ἡμέρας.

Πολλαὶ κινηταὶ κηλίδες παρατηροῦνται ἐπὶ τοῦ δίσκου τοῦ πλανήτου τούτου, καὶ ἐντεῦθεν συνάγουσιν ὅτι τὰ ἀτμοσφαιρικὰ ρεύστα, τὰ διακεχυμένα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του, εἰσὶν ἀνάλογα μὲ τοὺς σφοδροτάτους τῶν ἡμετέρων ἐτησίων ἀνέμων, καὶ ὅτι πυκνότατα νέφη κυματίζουσι διηνεκῶς ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαίρας τοῦ πλανήτου τούτου. Ἀλλὰ τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς ἐπιφανείας τοῦ Διὸς εἶνε ἀμαυραί τινες σειραὶ ἢ λωρίδες, ἐκτεινόμεναι καθ' ὅλον τὸν δίσκον παραλλήλως μὲ τὸν ἰσημερινὸν αὐτοῦ καὶ καλούμεναι γενικῶς ζῶναι. Τρεῖς τῶν ζωνῶν τούτων, σχεδὸν ἐξ ἴσου ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχουσαι, παρατηροῦνται συχνότερον πλὴν οὐχὶ καὶ τακτικῶς ἢ σταθερῶς· διότι ποτὲ μὲν βλέπεται μόνον μία, ποτὲ δὲ πέντε, καὶ ἄλλοτε ἐφάνησαν διακεκριμένως ἑπτὰ ἢ ὀκτώ· τὴν δὲ 28 Μαΐου 1780 ὁ Ἑρσχελλος εἶδεν ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Διὸς κεκαλυμμένην ἀπὸ μικρὰς κυρτὰς ζώνας, ἢ μᾶλλον γραμμάς, αἵτινες πλαγίως δὲν συνεχίζοντο δι' ὅλου τοῦ δίσκου του. Τὸ πλάτος τῶν γραμμῶν τούτων εἶνε μεταβλητόν, διότι μία τις ζώνη παρετηρήθη πολλάκις στενουμένη, ἄλλη δὲ ἐγγὺς αὐτῆς πλατυνομένη, καὶ ἡ πρώτη τρόπον τινὰ μεταβαίνουσα εἰς τὴν θέσιν τῆς δευτέρας. Ὁ χρόνος τῆς διαρκείας των ἐπίσης εἶνε ἀβέβαιος· ἐνίοτε μένουσιν ἀμετάβλητοι ἐπί τινας μῆνας, ἄλλοτε δὲ νέαι ζῶναι σχηματίζονται εἰς μίαν ἢ δύο ὥρας. Ἐκ τούτων λοιπὸν συνάγεται πιθανῶς ὅτι αἱ ζῶναι αὗται εἰσὶ τὰ σημεῖα μεγάλων φυσικῶν μεταβολῶν, αἵτινες ἀδιακόπως ἐνεργοῦνται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πελωρίου τούτου πλανήτου, αἱ δὲ αἰφνίδιαι μεταβολαί, εἰς ἃς αὗται ὑπόκεινται, ἐμφαίνουσι τὴν ὕπαρξιν ἰσχυρᾶς τινὸς φυσικῆς ἐνεργείας· διότι τινὲς αὐτῶν ἔχουσιν ὑπὲρ τὰς 5,000 μιλίων πλάτος, καὶ ἐπειδὴ γίνονται ἄραντοι ἐν διαστήματι μιᾶς ἢ δύο ὡρῶν, ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι ἐνέργεια, ἀσυγκρίτως ἰσχυροτέρα οἱασδήποτε εἰς ἡμᾶς ἐγνωσμένης, πρέπει νὰ παράγῃ τόσον σημαντικὸν ἀποτέλεσμα.

Ἡ θεία πρόνοια τόσον πανσόφως ᾠκονόμησε τὰ πάντα, ὥστε οὐδὲν ἐν τῇ κτίσει ἀφῆκεν ἀτελές. Διὸ καὶ παρατηροῦμεν ὅτι πρὸς ἀντιστάθμησιν τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς, ὅπερ ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἀπὸ τοῦ Ἡλίου ἀποστάσεως χρηγεῖται λίαν φειδωλὸν εἰς τὸν μέγαν τοῦτον πλανήτην, προσετέθησαν αὐτῷ τέσσαρες δορυφόροι διαφόρου μεγέθους, οἵτινες στρέφονται περὶ τὸν πλανήτην τοῦτον, χορηγοῦντες εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ ὡραιότατον καὶ πολυποίκιλον θέαμα συνεχῶν φάσεων καὶ ἐκλείψεων, οὗτινος ἰδέαν δύσκολον εἶνε νὰ συλλάβωμεν ἡμεῖς οἱ φειδωλῶς ὑπὸ ἑνὸς μόνου λύχνου φωτιζόμενοι, καὶ τοῦτο οὐχὶ διαρκῶς. Ἡ πρώτη σελήνη τοῦ Διός, ἢ ἡ ἐγγυτέρα εἰς τὸν πλανήτην, ἀπέχει τοῦ κέντρου του 250,000 μιλίων, ἢ πεντάκις ὅσον ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν ἡ Σελήνη· στρέφεται δὲ περὶ αὐτὸν εἰς 12 1(2 ὥρας, καὶ φαίνεται ἐκ τῆς ἐπιφανείας του τετράκις μεγαλητέρα παρ' ὅσον ἡ ἡμετέρα Σελήνη φαίνεται εἰς ἡμᾶς. Ἡ δευτέρα σελήνη, μᾶλλον ἀπέχουσα, φαίνεται ἴση μὲ τὴν ἡμετέραν· ἡ τρίτη ὀλίγον τι μικροτέρα· ἡ δὲ τετάρτη, ἀπέχουσα τοῦ Διὸς περὶ τὸ ἓν ἑκατομμύριον μιλίων καὶ περιστρεφομένη περὶ αὐτὸν ἐν διαστήματι ὀκαέξ ἡμερῶν, φαίνεται μόνον ὡς τὸ τριτημόριον τῆς ἡμετέρας Σελήνης.

Αἱ σελῆναι αὗται ὑπόκεινται εἰς συνεχεῖς ἐκλείψεις, περνῶσαι διὰ τῆς σκιᾶς τοῦ Διὸς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς ἡ ἡμετέρα Σελήνη ἀμαυροῦται διερχομένη διὰ τῆς σκιᾶς τῆς Γῆς. Ὁ πλανήτης οὗτος, βλεπόμενος ἐκ τῆς ἐγγυτέρας σελήνης του, παριστᾷ ἐπιφάνειαν χιλιάκις τοσαύτην ὅσην ἡ ἡμετέρα Σελήνη παριστᾷ εἰς ἡμᾶς, καὶ φαίνεται ὁρεπανοειδὴς, ἡμισεληνοειδὴς καὶ πανσελήνοειδὴς, τῶν φάσεων τούτων διαδεχομένων ἀλλήλας εἰς 42 ὥρας. Εἰς τρόπον ὥστε, ἂν ὁ πρῶτος τοῦ δορυφόρος ὑποτεθῇ κατοικημένος, οἱ ὑπὸ ἁπλέτου φωτὸς φωτιζόμενοι κάτοικοί του, ἂν ἔχωσι τὰ αὐτὰ ἀστρονομικὰ ἐργαλεῖα μὲ ἡμᾶς, θὰ δύνανται νὰ διακρίνωσιν εὐκόλως καὶ τὰ ἐλάχιστα τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ μεγάλου τούτου πλανήτου ἀντικειμένων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄξων τοῦ Διὸς εἶνε σχεδὸν κάθετος εἰς τὴν τροχιάν του, δὲν ἔχει ἐπαισθητὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὁποίας ἡμεῖς δοκιμάζομεν ἐπὶ τῆς Γῆς. Ἂν ἐτιθέμεθα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πλανήτου τούτου μὲ τὴν σημερινήν μας περιωρισμένην ὅρασιν, ἡ Γῆ καὶ ἡ Σελήνη μας ἤθελον γίνει ὅλως διόλου ἄφαντοι ὡς ἐὰν δὲν ὑπῆρχον, ὁ δὲ Ἥλιος ἤθελε φαίνεσθαι τριακοντάκις μικρότερος καὶ ὠχρότερος, ἀφ' ὅσον φαίνεται εἰς ἡμᾶς.

Ῥ.

(Ἀκολουθεῖ).

10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 22.

Η ΜΙΚΡΑ ΣΕΙΡΗΝ.

ΚΕΙ κάτω μακρὰν, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὠκεανοῦ, τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης εἶνε κυανοῦν ὡς τὰ φύλλα τοῦ κυάνου χόρτου, διαυγὲς ὡς τὸ διαφανέστερον κούσταλλον, πλὴν τόσον βαθὺ, ὥστε ἀδύνατον εἶνε ἄγκυρα ἡ βολὶς νὰ εὕρῃ τὸν πυθμένα, καὶ τίς οἶδε πόσος καιρὸς ἀπαιτεῖται διὰ νὰ φθάσῃ εἰς αὐτὸν τὸ καταποντισθὲν ὑπὸ τῆς μανίας τῶν κυμάτων πλοῖον.

Εἰς ἐκεῖνα τὰ ἀχανέστατα βάθη κατοικεῖ ὁ τῆς θαλάσσης λαός. Πλὴν μὴ νομίσητε ὅτι ὁ πυθμὴν ἢ τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ διαιτῶνται τὰ θαλάσσια ἐκεῖνα ὄντα, εἰσὶ γυμνὰ καὶ ὡς αἱ ἡμέτεραι ἔρημοι κεκαλυμμένα ὑπ' ἄμμου· πολλοῦ γε καὶ δεῖ! ἐκεῖ φύονται ἐξ ἐναντίας φυτὰ καὶ δένδρα παραδόξων σχημάτων καὶ τόσον εὐκαμπτα, ὥστε ἡ ἐλαχίστη κίνησις τοῦ ὕδατος ἐπισείει αὐτὰ ὡς ἐὰν ἦσαν ἔμψυχα· ὅλα δὲ τὰ εἴδη τῶν ἰχθύων, μικρῶν καὶ μεγάλων, πηγαινοέρχονται μεταξὺ τῶν κλάδων αὐτῶν, ὡς τὰ πτηνὰ εἰς τὸν ἀέρα. Εἰς τὸ ἀπροσιτότερον καὶ ὡραιότερον μέρος τοῦ ἀπεράντου ἐκείνου πυθμένος κεῖται τὸ παλάτιον τοῦ βασιλέως τῶν θαλασσῶν, τοῦ ὁποίου οἱ μὲν τοῖχοι εἰσὶ κατεσκευασμένοι ἐκ κοραλλίου, τὰ παράθυρα ἐξ ὡραίου χρυσοειδοῦς ἠλέκτρου καὶ ἡ στέγη ἐξ ὀστρακοδέρμων καὶ κογχυλίων, ἅτινα ἀνοιγοκλείουν συχνὰ διὰ νὰ δεχθῶσι τὸ ὕδωρ διαυγὲς ὡς τὸν ἀδάμαντα, καὶ νὰ τὸ ἀποθήσωσιν ἔπειτα πυκνὸν ὡς τὸ γάλα. Ἕκαστον τῶν ὀστρακοδέρμων τούτων περικλείει ὡραίους μαργαρίτας, τῶν ὁποίων καὶ ὁ μικρότερος ἀκόμη ἤθελε περιάψει μεγίστην τιμὴν, ἂν εὑρίσκετο ἐπὶ τοῦ στέμματος βασιλίσσης.

Ἀπὸ πολλῶν ἤδη χρόνων ὁ βασιλεὺς τῆς θαλάσσης διῆγεν ἐν χηρείᾳ, καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας του ἐξετέλει ἡ γραῖα μήτηρ του, γυνὴ πνευματώδης μὲν ἀλλὰ τόσον ὑπερήφανος διὰ τὴν καταγωγήν της, ὥστε ἔφερε δώδεκα ὄστρακα ἐπὶ τῆς ἰχθυοειδοῦς οὐρᾶς της, ἐνῷ τὰ λοιπὰ σημαντικὰ ἄτομα τῆς αὐλῆς τοῦ θαλασσίου βασιλέως δὲν ἔφερον ποτὲ περισσότερα τῶν ἓξ· ἄλλως ὅμως, ἦτο παντὸς ἐπαίνου ἀξία διὰ τὰς φροντίδας καὶ τὴν ἀνατροφὴν, ἣν ἐπροθυμοποιεῖτο νὰ δώσῃ εἰς τὰς ἓξ ἐγγόνους της, αἵτινες ἦσαν ὅλαι θελκτικώταται καὶ ὡραῖαι. Ἡ νεωτέρα ἐξ αὐτῶν ἐν τούτοις ἦτο ἀσυγκρίτως ὡραιοτέρα τῶν ἄλλων πέντε, διότι εἶχε τὸ δέρμα λευκότατον, λεῖον καὶ διαφανὲς ὡς φύλλον ῥόδου, τοὺς ὀφθαλμοὺς γαλανοὺς καὶ τὸ πρόσωπον ἐν γένει ἐξαισίως κανονικὸν καὶ σύμμετρον. Αὐτὴ μόνη ἡ διαφορὰ ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν θυγατέρων τῆς γῆς ὅτι δὲν εἶχε πόδας, καθὼς καὶ αἱ ἀδελφαί της, ἀλλὰ τὸ σῶμά της ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ καὶ κάτω ἀπέληγεν εἰς μεγάλην λεπιδωτὴν οὐρὰν ἰχθύος.

Καθημερινῶς αἱ νέαι ἡγεμονίδες εἶχον τὴν ἄδειαν νὰ παίζωσιν εἰς τὰς μεγάλας αἰθούσας τοῦ παλατίου, ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ὁποίου ἐφύοντο ὡραῖα ζωόφυτα. Ὅταν ἤνοιγον τὰ ἐκ χρυσοειδοῦς ἠλέκτρου παράθυρα, οἱ ἰχθύες εἰσήρχοντο ἀθρόοι, ὡς παρ' ἡμῖν αἱ χελιδόνες, καὶ ἔτρωγον ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν μικρῶν ἡγεμονίδων, αἵτινες τοὺς ἐχάδευον. Πρὸ τοῦ παλατίου ἐξετείνετο μέγας κῆπος μὲ δένδρα κυανόφαια ἢ ἐρυθρὰ ὡς τὸ πῦρ, οἱ καρποὶ τῶν ὁποίων ἔλαμπον ὡς τὸ χρυσίον, τὰ δὲ ἄνθη, σείοντα ἀκαταπαύστως τὸ στέλεχος καὶ τὰ φύλλα των, ὡμοίαζον μὲ μικρὰς φλόγας. Τὸ ἔδαφος συνέκειτο ἐκ λευκοτάτης ὡς τὴν χιόνα ἄμμου, καὶ μεγαλοπρεπὴς τις στιλπνότης, ἥτις ἦτο ἐπικεχυμένη πανταχοῦ, ἔκαμνε νὰ φαντάζωνται ὅτι εὑρίσκοντο εἰς τὸν ἀέρα ἐν μέσῳ τοῦ κυανολεύκου χρώματος τοῦ οὐρανοῦ μᾶλλον παρὰ ὑπὸ τὴν θάλασσαν. Τὰς γαληνιαίας ἡμέρας ἠδύναντο νὰ παρατηρῶσι τὸν ἥλιον, ὅμοιον μὲ μικρὸν πορφυροῦν ἄνθος, χύνον λάμψιν καὶ στιλπνότητα ἐκ τοῦ ὡραίου κάλυκός του.

Ἑκάστη τῶν ἡγεμονίδων εἶχεν ἐν τῷ κήπῳ ἐκείνῳ τὸ ἰδιαίτερόν της τμῆμα, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ καλλιεργῇ κατὰ τὴν θέλησιν καὶ φιλοκαλίαν της. Ἡ μὲν ἔδιδεν εἰς αὐτὸ τὸ σχῆμα πελωρίου φαλαίνης, ἡ ἄλλη τὸ σχῆμα σειρῆνος, ἡ δὲ μικροτέρα διέθεσε τὸ ἰδικόν της εἰς σχῆμα κυκλοτερὲς ὡς τὸν ἥλιον, καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἐφύτευσε μόνον ἐρυθροπορφύρα ὡς αὐτὸν ἄνθη. Καὶ ὄντως ἡ κόρη αὕτη ἦτο ἰδιότροπος, σιωπηλὴ καὶ σκεπτική. Ὅταν αἱ ἀδελφαί της ἔπαιζον μὲ διάφορα ἀντικείμενα, προερχόμενα ἐκ τῶν ναυαγησάντων πλοίων, αὐτὴ εὐχαριστεῖτο στολίζουσα παντοιοτρόπως ὡραῖόν τι ἀγαλμάτιον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, παριστὸν θελκτικώτατον παῖδα· καὶ τὸ πολύτιμόν της τοῦτο κειμήλιον εἶχε τοποθετημένον ἐν μέσῳ τοῦ κήπου της ὑπὸ μελαγχολικὴν καὶ πελώριον ἰτέαν ῥοδείου χρώματος, ἥτις τὸ ἐπεσκίαζε διὰ τῶν μακρῶν κλάδων της. Ἡ μεγαλητέρα της εὐχαρίστησις ἦτο νὰ ἀκούῃ ἐκθέσεις περὶ τοῦ κόσμου, ἐν ᾧ ἔζων ἄνθρωποι, καὶ πάντοτε παρεκάλει τὴν γραῖαν μάμμην της νὰ τῇ ὁμιλῇ περὶ πλοίων, περὶ πόλεων, ἀνθρώπων καὶ ζώων· ὅπερ δὲ μᾶλλον ἐξέπληττεν αὐτὴν ἦτο ὅτι τὰ ἄνθη ἐπὶ τῆς γῆς διέχυνον εὐωδίαν, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχον ὑπὸ τὰ θαλάσσια ὕδατα, καὶ ὅτι τὰ δάση ἦσαν καταπράσινα. Δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ πῶς οἱ ἰχθύες τῆς γῆς ἐκελάδουν καὶ ἐπήδων ἐπὶ τῶν δένδρων, καὶ μόλις ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί ἐστι πτηνὸν ἐν συγκρίσει αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἰχθύας.

« Ὅταν θὰ γίνῃς δεκαπενταετής, τῇ ἔλεγε συνεχῶς ἡ μάμμη της, θὰ σὲ δώσω τὴν ἄδειαν νὰ ἀναβῇς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ νὰ καθήσῃς ἐπὶ τῶν βράχων, ὅπου εἰς τὴν λάμψιν τῆς σελήνης θὰ ἴδῃς πλέοντα μεγάλα πλοῖα πλήρη ἀνθρώπων, καὶ τότε θὰ ἐννοήσῃς πῶς εἶνε κατεσκευασμέναι αἱ πόλεις καὶ τὰ δάση τῶν κατοίκων τῆς γῆς. »

Μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς ἔτους ἡ πρωτότοκος τῶν ἀδελφῶν εἰσήρχετο εἰς τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας της, καὶ ἐπειδὴ ἐνὸς μόνον ἔτους διαφορὰ ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς ἡλικίας καὶ τῶν ἓξ, ἡ νεωτέρα ἔπρεπε νὰ περιμείνῃ ἀκόμη πέντε ἔτη διὰ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸν θαλάσσιον βυθόν. Ἀλλ' ἡμία ὑπέσχετο νὰ κάμῃ εἰς τὴν ἄλλην τὴν ἔκθεσιν τῶν θαυμασίων, ἅτινα ἔμελλε νὰ ἴδῃ κατὰ τὴν πρώτην της ἔξοδον, διότι ἡ μάμμη των ὡμίλει πάντοτε πολλὰ ὀλίγον, καὶ ὑπῆρχον πράγματα, ἅτινα διεκαίοντο ὑπὸ τοῦ πόθου τοῦ νὰ τὰ γνωρίσωσιν.

Ἡ περιεργοτέρα μεταξὺ αὐτῶν ἦτο ἀναμφιβόλως ἡ νεωτέρα. Πολὺ συχνὰ τὴν νύκτα ἵστατο πλησίον τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου, προσπαθοῦσα νὰ διαπεράσῃ διὰ τῶν βλεμμάτων της τὴν πυκνότητα τοῦ κυανοῦ ὕδατος, ὅπερ οἱ ἰχθύες ἐτάραττον διὰ τῶν πτερυγίων καὶ τῆς οὐρᾶς των. Ἠδύνατο δὲ νὰ διακρίνῃ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, ἀλλὰ τὰ φωτεινὰ ταῦτα σώματα τῇ ἐφαίνοντο ὠχρὰ καὶ ἀρκούντως παραμορφωμένα καὶ συγκεχυμένα ὑπὸ τοῦ ὕδατος. Ὅταν μέλαν τι νέφος ἐκρυπτε τὰ ἀμυδρὰ ἐκεῖνα σώματα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της, ὑπέθετεν ὅτι θὰ ἦτο καμμία ὑπερμεγέθης φάλαινα ἢ μέγα τι πλοῖον πλῆρες ἀνθρώπων, ἅτινα διήρχοντο ἐπιπλέοντα ἀνωθεν αὐτῆς· ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἀναμφιβόλως δὲν ἠδύναντο ποτὲ νὰ φαντασθῶσιν, ὅτι κάτωθεν αὐτῶν εἰς τὰ ἀχανῆ ἐκεῖνα βάθη ὑπῆρχεν ὡραία τις σειρὴν, σκεπτομένη μελαγχολικῶς περὶ αὐτῶν καὶ τείνουσα τὰς λευκὰς ὡς τὴν χιόνα ὠλένας της πρὸς τὴν πρῷραν τοῦ πλοίου.

Ἔφθασε τέλος πάντων ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ πρωτότοκος ἀδελφὴ εἰσήρχετο εἰς τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας της· λαβοῦσα δὲ τὴν ἄδειαν τῆς μάμμης της καὶ μετ' αὐτῆς περιαπτόν τι, μαγικὴν ἔχον δύναμιν, ὅπερ ἔδωκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν ἡ μάγισσα τῆς θαλάσσης, ἀνέβη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὠκεανοῦ. Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν της εἶχεν ἄπειρα πράγματα νὰ διηγηθῇ εἰς τὰς ἀδελφάς της.

« Ὦ! πόσον ἡδονικὸν πρᾶγμα εἶνε, ἔλεγε, τὸ νὰ θεωρῇ τις, ἐξαπλωμένος ἐπὶ ἀμμώδους σύρ-

τιδος ἐν μέσῳ τῆς γαλήνης τῶν θαλασσῶν καὶ εἰς τὸ ὠχροέλευκον φῶς τῆς σελήνης, τὰς ἀπείρους μεγαλοπόλεις τῶν ἀνθρώπων, ὅπου τὰ φῶτα λάμπουσιν ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ νὰ ἀκούῃ ἀπλήστως τὴν ἐναρμόνιον μουσικὴν, τοὺς ἤχους τῶν κωδώνων τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ ὅλον ἐκεῖνον τὸν θόρυβον, ὃν ἀποτελεῖ ἡ κίνησις τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ὀχημάτων! »

Ἆ! μετὰ πόσης προσοχῆς καὶ περιεργείας ἀπλήστου ἤκουεν ἡ μικρὰ σειρὴν τὰ θαύματα ταῦτα! Ὅλας τὰς ἑσπέρας, ὀρθία πρὸ τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου της καὶ θεωροῦσα διὰ μέσου τοῦ τεραστίου ὄγκου τῶν ὑδάτων, ὠνειροπόλει τὴν μεγάλην πόλιν τῶν ἀνθρώπων μὲ τὸν θόρυβόν καὶ τὰ φῶτά της, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ἤκουε σχεδὸν σιμά της τοὺς ἐναρμονίους ψιθύρους τῆς μουσικῆς καὶ τὸν μεγαλοπρεπῆ ἦχον τῶν κωδώνων.

Τὸ ἐπελθὸν ἔτος, ἡ δευτέρα τῶν ἀδελφῶν ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ ἀναδῇ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Αὕτη ἐξήγαγε τὴν κεφαλήν της ἐκτὸς τῶν ὑδάτων ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ ἥλιος ἔδυεν εἰς τὸν ὁρίζοντα, καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ θεάματος τούτου τὴν ἐπλήρωσεν ἐκπλήξεως.

« Ὅλος ὁ οὐρανὸς, ἔλεγεν ἐπανελθοῦσα εἰς τὴν πατρικήν της οἰκίαν, ἐφαίνετο ὡς κεχρυσωμένος, καὶ ἡ ὡραιότης τῶν νεφῶν ἦτο ὑπερτέρα πάσης περιγραφῆς. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν διήρχοντο σχεδὸν ἐνώπιόν μου ἐρυθρὰ, χρυσοειδῆ καὶ κυανόλευκα, καὶ εἶδον ἀναμέσον αὐτῶν ἱπτάμενον πρὸς τὸν οὐρανὸν, ὡς λευκοτάτην τινὰ μακρὰν ταινίαν, κοπάδιον ἀγρίων κύκνων. Ἠθέλησα νὰ φθάσω καὶ ἐγὼ εἰς τὸ μέγα ἐκεῖνο ἐρυθροῦν ἄστρον, πλὴν μόλις διῆλθον ὀλίγην ἔκτασιν τοῦ πελάγους κολυμβῶσα καὶ αὐτὸ ἐχάθη αἰφνιδίως, ἡ δὲ ἐρυθρὰ ὡς ῥόδον λάμψις, ἥτις ἦν ἐπικεχυμένη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, καθὼς καὶ τὰ ὡραῖα καὶ πλουμιστὰ ἐκεῖνα νέφη ἐγένοντο ἀμέσως ἄφαντα. »

Μετὰ ἓν ἔτος ἦλθεν ἡ σειρὰ τῆς τρίτης ἀδελφῆς, ἥτις ἦτο ἡ τολμηροτέρα πασῶν. Αὕτη ἀνέβη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν εὐρυτάτου τινὸς ποταμοῦ, καὶ εἶδεν ἀμφοτέρωθεν θαυμασίους λόφους καταφύτους ὑπὸ τῆς ἀμπέλου, καὶ φρούρια καὶ ἐπαύλεις τοποθετημένας ἐν μέσῳ δασῶν ἐξόχου ὡραιότητος. Ἤκουσε τὸ γλυκὺ κελάδημα τῶν πτηνῶν, καὶ ἡ θερμότης τῶν ἀκτίνων τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου τὴν ἠνάγκασαν πολλάκις νὰ βυθισθῇ εἰς τὸ ὕδωρ διὰ νὰ δροσίσῃ τὸ κατάλευκον πρόσωπόν της. Ἐντὸς κολπίσκου τινὸς ἀπήντησε πλῆθος μικρῶν ἀνθρωπίνων ὄντων, ἅτινα ἔπαιζον λουόμενα· ἠθέλησε νὰ παίξῃ μετ' αὐτῶν, ἀλλ' ἐτράπησαν ὅλα εἰς φυγὴν ἔντρομα, καὶ ἓν μαῦρον θηρίον, τουτέστιν εἰς κύων, ἤρχησε νὰ ὑλακτῇ σφοδρῶς κατ' αὐτῆς, ὥστε φοβηθεῖσα ἠναγκάσθη νὰ ἀναχθῇ πρὸς τὸ πέλαγος. Καὶ ὅμως ἔμεινεν ἀνεξάλειπτος ἀπὸ τὴν φαντασίαν της ἡ ἐντύπωσις, ἣν τῇ ἐπροξένησαν τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐκεῖνα ὄντα, οἱ κατάφυτοι λόφοι καὶ τὰ ὡραῖα καὶ ἐπιδέξια ἐκεῖνα παιδία, ἅτινα ἐγνώριζον νὰ κολυμβῶσι καίτοι μὴ ἔχοντα οὐρὰν ἰχθύος.

Ἡ τετάρτη ἀδελφὴ, ἥτις ἦτο δειλὴ, ἐπροτίμησεν ἐξελθοῦσα νὰ μείνῃ ἐν μέσῳ τῆς ἀγρίας καὶ ἐρήμου θαλάσσης, ὁπόθεν ἡ θέα ἐξετείνετο ἐφ' ἱκανὰς λεύγας χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ τίποτε, καὶ ὁ οὐρανὸς, κυρτούμενος εἰς τὰς ἐσχατιὰς τοῦ πελάγους, τῇ ἐφάνη ὡς μέγας κρυστάλλινος κώδων. Τὸ μόνον, ὅπερ ἐνίοτε ἀπησχόλει τὴν προσοχήν της, ἦτο πλοῖόν τι διερχόμενον πολὺ μακρὰν εἰς τὸν ὁρίζοντα, καὶ κατὰ συνέπειαν φαινόμενον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της μικρότερον μυίας, ὁλοχρύσεις ἀργυρολέπιδες καὶ χαριέντες, αἵτινες ἐξετέλουν διάφορα κυβιστήματα, καὶ φάλαιναι κολοσσαίου μεγέθους, αἵτινες βίπτουσαι τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν μυκτήρων των, ἀπέστελλον μεγάλους πίδακας.

Ἐβράδυνεν ἡ σειρὰ τῆς πέμπτης· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἡμέρα της συνέπιπτεν ἀκριβῶς ἐν μέσῳ τοῦ χειμῶνος, εἶδε πράγματα, τὰ ὁποῖα αἱ ἄλλαι δὲν εἶδον. Ἡ θάλασσα εἶχε πρασινωπόν τι χρῶμα καὶ πανταχοῦ ἐπέπλεον ὄρη ἐκ πάγων, σείοντα ὡς ἀδάμαντας εἰς τὰς ὠχρὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καὶ ἀποτελοῦντα παράδοξα σχήματα. Ἐκάθησεν ἐφ' ἑνὸς τῶν πλεόντων τούτων ὀρέων, καὶ εὑρεσιτέχνησε πρίνουσα τὰ ὡραῖα της ξέπλεκτα μαλλιὰ εἰς τὴν πνοὴν τῶν ἀνέμων. Πρὸς τὸ ἑσπέρας θύελλα ἐκάλυψε τὸν οὐρανὸν μὲ μελανὰ νέφη· αἱ ἀστραπαὶ διέσχιζον τὸν πυκνὸν ὁρίζοντα, ὁ κεραυνὸς ἐμυκᾶτο μακρὰν, ἐνῷ ἡ θάλασσα, μαύρη καὶ τεταραγμένη, ἐφαίνετο οἷον παίζουσα τοὺς ἐπ' αὐτῆς ὄγκους τῶν πάγων, οὓς καθίστα περιλαμπεῖς ἡ ἐρυθρὰ λάμψις τῶν ἀστραπῶν. Τὸ πᾶν περὶ αὐτὴν ἦτο τρομερὸν, τὸ πᾶν εἶχεν ἀπαισίαν ὄψιν· ἀλλ' αὐτὴ, ἐξηπλωμένη ἡσύχως ἐπὶ τοῦ ἐκ πάγου ὄρους της, ἐφαίνετο περιφρονοῦσα τὴν ὁρμὴν τῶν στοιχείων, καὶ εὐχαριστεῖτο βλέπουσα τὸν ὁρμητικὸν κεραυνὸν διασχίζοντα τὰ νέφη καὶ πίπτοντα ἑλικοειδῶς ἐπὶ τῶν στιλβόντων ὑδάτων.

Τὴν πρώτην φορὰν, καθ' ἣν ἑκάστη τῶν ἀδελφῶν ἐξήρχετο τοῦ ὕδατος, κατεγοητεύετο ὑπὸ τῶν νέων ἐκείνων πραγμάτων, ἅτινα προσέβαλλον τὰς αἰσθήσεις της· ἀκολούθως ὅμως, ὅταν φθά-

σασα πλέον εἰς ἡλικίαν ἠδύνατο νὰ ἀναβαίνῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης κατ' ἀρέσκειαν, τὸ ἄφατον ἐκεῖνο θέλγητρον τῆς πρώτης ἐντυπώσεως διελύετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς μηνὸς ἑκάστη ἦτο γνώμης, ὅτι ἐκεῖ κάτω εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ὠκεανοῦ τὰ πάντα ἦσαν χαριεστέρα, καὶ ὅτι τίποτε τῶν ἐπὶ τῆς γῆς δὲν ἠδύνατο νὰ παραβληθῇ μὲ τὰ παράδοξα τῆς πατρικῆς των στέγης.

Συχνότατα αἱ πέντε ἀδελφαί, κρατούμεναι διὰ τῶν βραχιόνων, ἀνέβαινον τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ἐπειδὴ δὲ ἐκέκτηντο φωνὴν θελκτικωτάτην ὡς οὐδὲν ἄλλο ἀνθρώπινον πλάσμα, ὁσάκις ἀπήντων πλοῖόν τι ταξειδεῦον, ἐκολύμβων χαριέντως πρὸ αὐτοῦ καὶ ἔμελπον γλυκύτατα ᾄσματα περὶ τῆς ὡραιότητος τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης, προσκαλοῦσαι τοὺς ναύτας νὰ τὰς ἐπισκεφθῶσιν ἐκεῖ κάτω. Οὗτοι δὲ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσι τοὺς λόγους τῶν σειρήνων, ἀλλ' ἔχασκον ἀκούοντες αὐτάς, καὶ ποτὲ δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ἴδουν τὰς ἐξυμνουμένας ἐκείνας ὡραιότητας ὑπὸ τῶν θυγατέρων τῆς θαλάσσης, διότι ἅμα κατεπόντιζετο τὸ πλοῖον οἱ ἐν αὐτῷ ἐπιγόντο πάντες, καὶ μόνα τὰ πτώματά των ἔφθανον εἰς τὸ παλάτιον τοῦ βασιλέως τῆς θαλάσσης.

Ἐν καιρῷ τῆς ἀπουσίας τῶν πέντε ἀδελφῶν, ἡ νεωτέρα, μείνασα μόνη, ἵστατο πλησίον τοῦ παραθύρου περίλυπος, καὶ ἠκολούθει διὰ τοῦ βλέμματος αὐτὰς ἀναδυομένας· ἐπεθύμει δὲ νὰ κλαύσῃ, ἀλλ' αἱ σειρῆνες δὲν χύνουν ποτὲ δάκρυα, καὶ διὰ τοῦτο ἡ καρδία των ὑπερφέρει μεγάλως.

« Ὦ! ἀνεφώνει συνεχῶς· ἐὰν εἶχον καὶ ἐγὼ τὰ δεκαπέντε μου ἔτη, πόσον ἤθελον εἶσθαι εὐτυχής! Αἰσθάνομαι ἀπὸ τοῦδε ἄφατον εὐχαρίστησιν, ἀναμιμνησκομένη πόσον ἤθελον ἀγαπήσει τὸν ἐπάνω κόσμον καὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὸν ἀνθρώπους! »

Τέλος πάντων ἔφθασεν ἡ περιπόθητος ἡμέρα τῶν εὐχῶν της, ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν εἰσήρχετο εἰς τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας της.

« Ἐντὸς ὀλίγου μέλλεις νὰ ἀναχωρήσῃς ἐντεῦθεν, τῇ εἶπεν ἡ ἐπίκληρος γραῖα βασίλισσα· ἐλθὲ λοιπὸν νὰ σὲ στολίσω, ὡς ἔπραξα καὶ εἰς τὰς ἄλλας σου ἀδελφάς. » Καὶ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της στέμμα ἐκ λευκῶν λειρίων, τὰ φύλλα τῶν ὁποίων ἦσαν μικρότερα μαργαριταρίου· εἶτα προσεκόλλησεν ἐπὶ τῆς οὐρᾶς τῆς νέας ἡγεμονίδος ὀκτὼ μεγάλα ὀστρακοδέρματα, ἐκ τῶν ὡραιοτέρων τοῦ θαλασσίου βυθοῦ, πρὸς διάκρισιν τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς της.

Τὰ κοσμήματα ταῦτα δὲν ἦρεσαν διόλου εἰς τὴν νέαν κόρην, καὶ εὐχαρίστως ἤθελεν ἀποῤῥίψει τὸ βαρὺ στέμμα τῆς κεφαλῆς της διὰ νὰ θέσῃ ἀντ' αὐτοῦ ὀλοπόρφυρά τινα ἄνθη τοῦ κήπου της, ἅτινα τῇ ἤρμοζεν πολὺ καλήτερα· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ὑπακούσῃ ἀγογγύστως εἰς τὰς θελήσεις τῆς σεβαστῆς μάμμης της, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἀλλέως, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην νὰ ἐπιφέρῃ παρατήρησιν. Ἀπευθύνασα δὲ βιαιόν τινα χαιρετισμόν, καὶ ταχεῖα ὡς βέλος ἐλαφρὰ δὲ ὡς πομφόλυξ σάπωνος, διέσχισε τὸ ὕδωρ.

Ὅταν ἐξήγαγε τὴν κεφαλήν της ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ὁ ἥλιος ἐπλησίαζεν εἰς τὴν δύσιν του, ἀλλὰ τὰ νέφη ἔλαμπον εἰσέτι ὡς χρυσίον καὶ ἦσαν ἐρυθρὰ ὡς τὸ ῥόδον, τὸ δὲ ἄστρον τῆς ἑσπέρας, ὁ χαρίεις Ἔσπερος, ἐσπινθηροβόλει ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ· ὁ ἀὴρ ἦτο γλυκὺς καὶ ὁροσερός, καὶ ἡ θάλασσα ἤρεμος καὶ γαληνιαία. Πλησίον τῆς μικρᾶς σειρῆνος εὑρίσκετο μέγα τρικάταρτον πλοῖον, κομψοτάτης κατασκευῆς καὶ μὲ ὁλόχρυσον πρῷραν καὶ πρύμνην· ἕνεκα τῆς νηνεμίας καὶ γαλήνης ἓν μόνον ἱστίον εἶχεν ἀναπεπταμένον, καὶ οἱ ναῦται ἦσαν τῇδε κἀκεῖσε ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῶν κεραιῶν καὶ τῶν σχοινίων. Ἡ μουσικὴ καὶ τὰ ᾄσματα ἀντήχουν ἐξ αὐτοῦ ἀκαταπαύστως, καὶ ὅτε ἐπῆλθεν ἡ νὺξ ἤναψαν ἑκατοντάδα φανῶν διαφόρου χρώματος, ἀντικαταστήσαντες δι' αὐτῶν τὰς τὴν ἡμέραν κρεμαμένας σημαίας διαφόρου σχήματος. Ἡ μικρὰ σειρὴν ἔπλευσε μέχρι τοῦ παραθύρου τοῦ μεγάλου θαλάμου, καὶ ὁσάκις τὸ κῦμα τὴν ὕψωνεν, ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ διὰ μέσου τῶν διαφανῶν ὑάλων σωρείαν ἀνθρώπων μεγαλοπρεπῶς ἐνδεδυμένων· ὁ ὡραιότερος μεταξὺ αὐτῶν ἦτο νέος τις πρίγκηψ μὲ λαμπρὰν μέλαιναν κόμην καὶ ὡραῖον πρόσωπον, περίπου δεκαεπταετὴς, καὶ ὅλαι αὐταὶ αἱ προετοιμασίαι καὶ αἱ διασκεδάσεις ἐγίνοντο πρὸς τιμήν του, διότι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐώρταζε τὰ γενέθλιά του.

Οἱ ναῦται ἐχόρευον ἐπὶ τοῦ καταῤῥώματος, καὶ ἅμα ὁ νέος πρίγκηψ ἐφάνη ἐπ' αὐτοῦ, ἑκατὸν πολύχρωμα πυροτεχνήματα, διασχίσαντα τοὺς ἀέρας, διέχυσαν γλυκύτατόν τι φῶς ὡς τῆς ἡμέρας. Ἡ μικρὰ σειρὴν ἐτρόμαξε κατ' ἀρχὰς ἐκ τοῦ ἐξαφνικοῦ ἐκείνου πατάγου, καὶ ἐκρύβη ὑπὸ τὸ ὕδωρ· πλὴν μετ' ὀλίγον ἀνεφάνη πάλιν, καὶ τότε τῇ ἐφάνη ὅτι ὅλοι οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπιπτον ὡς βανίδες πυρώδους βροχῆς ἐπάνω της. Ποτὲ δὲν εἶδε παρόμοιον θέαμα! Μεγάλοι ἥλιοι περιεστρέφοντο μετὰ ταχύτητος, ἐκπέμποντες μυριάδας σπινθήρων· πύρινα τόξα, κινούμενα ἑλικοειδῶς ὡς ὄφεις, διέσχιζον τὸν ἀέρα μετὰ πατάγου,

καὶ ὅλη ἡ θάλασσα γαληνιαία καὶ ἤρεμος ἔλαμπε· τόσον δὲ πολὺ ἦτο τὸ φῶς, ὥστε ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ εὐκόλως καὶ τὸ λεπτότατον σχοινίον τοῦ πλοίου καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἀνθρώπους. Ὢ! πόσον ὡραῖος καὶ προσηνὴς ἦτο ὁ νέος πρίγκηψ! ἐσφιγγε τὰς χεῖρας ὅλων τῶν ἀνθρώπων του, καὶ ὡμίλει πρὸς αὐτοὺς μετὰ μειδιάματος. ἐνῷ ἡ μουσικὴ ἀνέπεμπεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ἐναρμονίους ἤχους.

Ἦτο ἤδη ἀργά, ἀλλ' ἡ μικρὰ σειρὴν ἀφεθησεὶς τὴν θεωρίαν τοῦ περὶ αὐτὴν θεάματος, καὶ μόνον ἀντικείμενον τοῦ θαυμασμοῦ της ἦτο τὸ ὡραῖον πλοῖον καὶ ὁ ὡραιότερος νεαρὸς πρίγκηψ. Ἐν τούτοις οἱ ἐπὶ τῶν ἱστίων φανοὶ ἐσβύνοντο ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ ὁ κρότος τῶν τηλεβόλων ἔπαυσεν· ὅλα δὲ τὰ ἱστία ἀνεπετάσθησαν ἀλληλοδιαδόχως, διότι ὁ ἄνεμος ἤρχησε νὰ πνέῃ δυνατὸς, καὶ τὸ πλοῖον ἐπροχώρει μεγαλοπρεπῶς καὶ διασχίζον μεθ' ὁρμῆς τὰ κύματα.

Ἡ θαλασσία ἡγεμονὶς ἠκολούθει ἀπαρεγκλίτως τὸ πλοῖον, χωρὶς οὐδὲ μίαν στιγμὴν νὰ ἀποτρέψῃ τοὺς ὀφθαλμούς της ἀπὸ τοῦ παραθύρου. Πλὴν μετ' ὀλίγον ἡ θάλασσα ἤρχησε νὰ ταράττεται μανιωδῶς, τὰ κύματα ηὔξανον καὶ ἐξωγκοῦντο, καὶ μεγάλα μαῦρα νέφη ἐπεσωρεύθησαν εἰς τὸν οὐρανόν· μακρὰν ἔλαμπον αἱ ἀστραπαὶ, καὶ τρομερὰ θύελλα προεμηνύετο. Τὸ πλοῖον, διασχίζον μὲ ὁρμὴν τὴν αὐθάδη θάλασσαν, ἐκινεῖτο ταλαντευόμενον, τὰ δὲ κύματα, ἐπιπίπτοντα κατ' αὐτοῦ ὡς πελώρια ὄρη, ἄλλοτε τὸ ἔκαμνον νὰ κυλίεται ἐν μέσῳ αὐτῶν ὡς φλοιὸν ὠοῦ, ἄλλοτε δὲ τὸ ἀνύψουν ἐπὶ τῆς κορυφῆς των. Ἡ μικρὰ σειρὴν ηὐχαριστήθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ ἀπρόοπτον τοῦτο συμβεβηκός· ἀλλ' ὅταν τὸ πλοῖον, ὑποστὰν βιαίους κλονισμοὺς, ἤρχησε νὰ τρίζῃ, ὅταν πάραυτα ὁ εἷς τῶν μεγαλοπρεπῶν ἱστῶν του συνετρίβη ὡς κάλαμος καὶ τὸ σκάφος ἐκλινεν εἰς ἓν μέρος ἐνῷ τὸ ὕδωρ εἰσέῤῥεεν εἰς τὸν ἄντλον, τότε ἐννόησε τὸν κίνδυνον καὶ ἐπρόσεχεν ἡ ἰδία νὰ προφυλάττῃ τὸν ἑαυτόν της ἀπὸ τὰς ἀποσπωμένας ἐκ τοῦ πλοίου ὑπὸ τῆς μανίας τῶν ἀνέμων δοκοὺς καὶ τὰ συντρίμματα. Ἐνίοτε τοσοῦτῳ ψηλαφητὸν ἐγίνετο τὸ σκότος, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ ἀπολύτως τίποτε, ἄλλοτε δὲ αἱ ἀστραπαὶ καθίστων ὁρατὰς τὰς παραμικροτέρας λεπτομερείας τῆς σκηνῆς ταύτης. Ἡ ταραχὴ καὶ ἡ κίνησις ἐν τῷ πλοίῳ ἔφθασαν εἰς τὸν μεγαλήτερον βαθμόν των· εἷς ἔτι κλονισμὸς, καὶ πάραυτα ἡ τρόπις διεῤῥάγη, τὸ πλοῖον ἐβυθίσθη αὖτανδρον, καὶ εἶδε τὸν νέον πρίγκηπα καταπινόμενον ὑπὸ τῶν τρομερῶν κυμάτων. Παραφερθεῖσα ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ἐνόμισεν ὅτι ἔμελλε νὰ καταβῇ εἰς τὸ παλάτιόν της· ἀλλ' ἐνθυμήθη πάραυτα ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἠδύναντο νὰ ζήσωσιν ἐντὸς τοῦ ὕδατος, καὶ ὅτι θὰ ἔφθανεν ἀποθαμμένος εἰς τὸ παλάτιον τοῦ πατρός της. Τότε, κατεχομένη ὑπὸ μόνης τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ τὸν σώσῃ, ἐῤῥίφθη κολυμβῶσα μεταξὺ τῶν ἐπιπλεόντων συντριμμάτων καὶ ναυαγίων τοῦ πλοίου μὲ κίνδυνον τοῦ νὰ πληγωθῇ ἢ νὰ κατασυντριφθῇ, καὶ βυθισθεῖσα ἐπανειλημμένως ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ἔφθασε πλησίον τοῦ πρίγκηπος, καθ' ἣν στιγμὴν αἱ δυνάμεις του ἤρχιζον νὰ τὸν ἐγκαταλείπωσι καὶ ἔκλειεν ἤδη τοὺς ὀφθαλμοὺς ἕτοιμος νὰ ἀποθάνῃ. Ἡ μικρὰ σειρὴν ἥρπασεν αὐτὸν μετὰ δυνάμεως, ἐκράτησε τὴν κεφαλήν του ἐκτὸς τοῦ ὕδατος, καὶ ἐγκατελείφθη μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν κυμάτων.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΑΘΗΝΑΪΣ

Η ΘΥΓΑΤΗΡ ΛΕΟΝΤΙΟΥ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Γ'.

Εἰς μεγάλην καὶ εὐρύχωρον αἴθουσαν ἐντὸς τοῦ ἐν Βυζαντίῳ Αὐτοκρατορικοῦ παλατίου, ἔνθα συνήθως ἐγίνοντο αἱ δημόσιαι ἀκροάσεις, ἦτο ἐστημένος θρόνος μεγαλοπρεπὴς, ἐπικεκαλυμμένος ὑπὸ ὡραίας ἀψίδος ἐκ χρυσοκεντήτου ἀλουργοβαφοῦς βελούδου· ἐπ' αὐτοῦ ἐκάθητο μεσαίας ἡλικίας γυνὴ, ἐνδεδυμένη μεγαλοπρεπῶς μὲν ἀλλὰ κοσμίως. Αὕτη ἦτο ἡ ἐνάρετος καὶ ἀγαθὴ βασιλὶς Πουλχερία, ἥτις ἐδιοίκει τὸν Αὐτοκρατορικὸν τοῦ Βυζαντίου θρόνον κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀνηλικιότητος τοῦ ἀδελφοῦ της Θεοδοσίου τοῦ Μικροῦ.

Ὅταν ἠνοίχθησαν αἱ πύλαι τῆς αἰθούσης καὶ ἐπετράπη ἡ εἴσοδος εἰς ὅλους τοὺς ἔχοντας νὰ παρουσιάσωσιν εἰς τὴν βασίλισσαν ἀναφορὰς ἢ νὰ ἐκθέσωσι παράπονα, αὕτη, στρέψασα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν εἴσοδον, περιεργάζετο μετὰ προσοχῆς τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν εἰσερχομένων. Μεταξὺ αὐτῶν εἴλκυσαν τὴν προσοχήν της δύο γυναῖκες, ἱστάμεναι μετὰ συστολῆς ἐνταύτῳ καὶ εὐσχημοσύνης εἰς μίαν γωνίαν τῆς εὐρυχώρου ἐκείνης αἰθούσης. Αὗται, παραχωρήσασαι εἰς ἄλλους τὸν πρὸ αὐτῶν τόπον, ἐφαίνοντο ὅτι ἐνόμιζον ἑαυτὰς εὐτυχεῖς ἐὰν κατώρθουν νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸν θρόνον ἔστω καὶ τελευταῖαι.

Ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἦτο πεντηκοντοῦτις περίπου, ἡ ἑτέρα ὅμως, καίτοι ἔχουσα καταβιβασμένον μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της κάλυμμα, ἐδείκνυε πολὺ νεαρὰν ἡλικίαν. Ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον ἵστατο, τὰ κατάμαυρα τῆς νέας ἐνδύματα καὶ ἡ τρυφερὰ ἡλικία της εἶλκυσαν τὴν συμπάθειαν τῆς βασιλίσσης, καὶ ἀμέσως πέμπει ἕνα τῶν περὶ αὐτὴν διαγγελέων ὅπως προσκαλέσῃ πρώτας αὐτὰς εἰς ἀκρόασιν.

« Ἂς προτιμήσωμεν τὴν χήραν καὶ τὴν ὀρφανήν, τὰ ἀσθενῆ καὶ ἀπροστάτευτα ταῦτα πλάσματα! » εἶπε μεγαλοφώνως ἡ βασίλισσα.

Ὅταν ἐπλησίασαν εἰς τὸν θρόνον καὶ ἡ Ἀθηναῖς ἀνύψωσε τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς κάλυμμα, τὸ ὁποῖον ἀπέκρυπτε τὸ μεγαλήτερον μέρος τοῦ περικαλλοῦς αὐτῆς προσώπου, ἡ βασιλὶς ἐθαύμασε τὴν ὡραιότητα τῆς νέας. « Ἐὰν, εἶπε καθ' ἑαυτὴν, τοσαῦτα κάλλη συνοδεύωνται καὶ μὲ ἀνάλογα νοερὰ προτερήματα, ἡ νέα αὕτη θέλει εἶσθαι βεβαίως ἐκ τῶν σπανίων φαινομένων τῆς φύσεως. » Εἶτα δὲ, ἀποταθεῖσα πρὸς αὐτὰς, εἶπε μὲ ἀγαθότητα καὶ φιλοφροσύνην:

« Ποία αἰτία σᾶς φέρει ἐνώπιόν μου, ἀγαπηταὶ Κυρίαι;

— Ἡ νέα αὕτη εἶνε ἀνεψιά μου, εἶπεν ἡ ἡλικιωμένη γυνή. Πατήρ της ἦτο ὁ ἐν Ἀθήναις φιλόσοφος Λεόντιος, ὅστις ἀποθνήσκων διέθεσεν εἰς τοὺς δύο ἀδελφοὺς αὐτῆς ὅλην τὴν περιουσίαν του, κληροδοτήσας μόνον ἑκατὸν χρυσᾶ νομίσματα εἰς αὐτήν· οἱ ἀδελφοί της τὴν ἀπέβαλον τῆς πατρικῆς της οἰκίας, καὶ ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ὅπως ἐπικαλεσθῇ τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην σας.

— Πολὺ ἀσπλαγχνος πατήρ! εἶπεν ἡ βασίλισσα, ἀποτεινομένη πρὸς τὴν νέαν καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἀκούσῃ τὴν ὁμιλίαν της.

— Δὲν τολμῶ, Μεγαλειοτάτη, νὰ ἀποδώσω τοιαύτην κατηγορίαν εἰς τὸν πατέρα μου, ἀπεκρίθη μὲ φωνὴν τρέμουσαν ἡ Ἀθηναῖς, ὅτις μέχρι τοῦ θανάτου του πάντοτε ἐδείκνυε δείγματα φιλοστοργίας καὶ ἀγαθότητος πρὸς ἐμέ. Ἐνῷ μὲ ἠγάπα καθ' ὑπερβολὴν, ἐνῷ ἐφρόντισε πολὺ διὰ τὴν ἀνατροφὴν καὶ παιδείαν μου, ἐνῷ ἐπροσπάθει πάντοτε νὰ μὲ ἀποκαταστήσῃ εὐτυχῆ, δὲν ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ ματαιώσῃ ὅλους τοὺς ἀγαθοὺς τούτους σκοποὺς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του.

— Ἀλλ' ὑπάρχει διαθήκη, ὡς λέγετε, ἐπανέλαβεν ἡ βασίλισσα· φρονεῖς λοιπὸν δίκαιον νὰ ζητῇς νὰ ἀνατρέψῃς τὴν θέλησιν τοῦ πατρός σου, ἀκυροῦσα τὴν διαθήκην του;

— Ἐπειδὴ ὁ πατήρ μου ἦτο δίκαιος, Μεγαλειοτάτη, καὶ μὲ ἠγάπα περιπαθῶς, ἀπήντησεν ἡ Ἀθηναῖς, φρονῶ ὅτι ποτὲ ἑκουσίως δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ τοιαύτην ἀπόφασιν, ὥστε νὰ μὲ ἐξώσῃ τῆς ἀναλογίας μου ἀπὸ τὴν πατρικήν μου περιουσίαν. Δὲν νομίζω λοιπὸν νὰ ἀντιπράττω εἰς τὴν πατρικὴν θέλησιν, ἐὰν ζητῶ τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαθήκης.

— Θέλομεν σκεφθῆ περὶ τῆς αἰτήσεώς σας ταύτης, ἀγαπηταί μου Κυρίαι, καὶ θέλει σᾶς ἀποδοθῆ δίκαιον, εἶπεν ἡ βασίλισσα. »

Ὅταν αἱ δύο γυναῖκες, προσκυνήσασαι μὲ σέβας τὴν βασίλισσαν, ἀπεμακρύνθησαν ἀξιοπρεπῶς, ἡ Πουλχερία, καλέσασα ἕνα τῶν διαγγελέων της, ὡμίλησεν εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ μυστικῶς ὀλίγα λόγια, καὶ οὗτος ἐξῆλθεν ἀμέσως ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τοῦ ἀκροατηρίου.

Δ'.

Ἐπλησίαζε τὸ μεσονύκτιον.

Εἶχεν ἤδη καταπαύσει ἐντελῶς ὁ ποδοβολητὸς καὶ ὁ θόρυβος τῶν ἐξερχομένων καὶ εἰσερχομένων εἰς τὸ Αὐτοκρατορικὸν παλάτιον, ἡ δὲ Ἀθηναῖς, ἥτις εἶχεν ὁδηγηθῆ ὁμοῦ μὲ τὴν θείαν της εἰς ἕνα τῶν λαμπροτέρων θαλάμων τῆς βασιλίσσης, περιέμενεν ἀνήσυχος καὶ μὲ πάλλουσαν καρδίαν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀπροόπτου ταύτης προσκλήσεως, ὅτε ἐξαίφνης ἡ θύρα ἀνοίγεται καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν θάλαμον ἡ Πουλχερία συνοδευομένη ἀπὸ τὸν ἀδελφόν της Θεοδόσιον, ἥτις καθήσασα ἐκράτει ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸν ἀδελφόν της, ἱστάμενον πλησίον της ὄρθιον.

Ἀφοῦ ὡμίλησε μυστικούς τινας λόγους πρὸς τὸν Θεοδόσιον, ὅστις ἀπηύθυνε δὶς καὶ τρὶς περίεργα βλέμματα πρὸς τὴν νέαν Ἀθηναΐδα, ἐπροσκάλεσε τὰς γυναῖκας νὰ πλησιάσωσι πρὸς αὐτήν. Μεγάλη ταραχὴ ἐκυρίευσεν ἀμφοτέρας, ἀλλ' ἡ Ἀθηναῖς ἰδίως δὲν ἠδύνατο νὰ περιορίσῃ τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας της, ἥτις ἐφαίνετο ὡς νὰ ἤθελε νὰ διασπάσῃ μὲ βίαν τὸ περίφραγμα τοῦ στήθους της. Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν, ἡ βασίλισσα, στραφεῖσα πρὸς τὴν νέαν, εἶπε πρὸς αὐτὴν φιλοφρόνως καὶ μὲ εὐμένειαν:

« Ἀγαπητή μου Ἀθηναῖς, εὐχαριστεῖσαι νὰ ἐγκαταλείψῃς τὴν περὶ ἀκυρώσεως τῆς πατρικῆς σου διαθήκης αἴτησιν, καὶ νὰ συμμερισθῇς τὴν ἐξουσίαν μου, γινομένη τοῦ ἀγαπητοῦ μοι τούτου ἀδελφοῦ σύζυγος; »

Ὅταν ἡ Ἀθηναῖς ἤκουσε τὸν λόγον τοῦτον, ἔμεινεν ἔκθαμβος ἀποροῦσα πῶς νὰ τὸν ἐξηγήσῃ· ἀμέσως δὲ τὴν ταραχὴν ταύτην διεδέχθη ζωηρὸν ἐρύθημα ἐπὶ τῶν παρειῶν της, καὶ ἰδρὼς λεπτὸς

περιεχύθη εἰς ὅλον τὸ σῶμά της· δὲν ἠδυνήθη δὲ νὰ δώσῃ οὐδεμίαν ἀπόκρισιν. Ἡ Πουλχερία καὶ ὁ Θεοδόσιος ἐκράτουν προσηλωμένα ἐπ' αὐτῆς τὰ περίεργα αὐτῶν βλέμματα, καὶ παρετήρουν μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν τὴν ταραχὴν καὶ ἔκστασιν τῆς Ἀθηναΐδος, τὰ ὁποῖα τόσον ζωηρὰν κατέστησαν τὴν ὡραιότητά της, ὥστε κατεγοητεύθησαν ἀμφότεροι.

« Διστάζεις, βλέπω, νὰ παραδεχθῇς τὴν πρότασίν μου, φιλτάτη Ἀθηναΐς, εἶπεν ἡ βασίλισσα· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶσαι ὀρφανὴ καὶ ἀπεφάσισες νὰ καταφύγῃς εἰς τὴν προστασίαν μου, ἀναλαμβάνω ἐγὼ τὴν θέσιν μητρὸς, καὶ ἀποφασίζω ὅτι πρέπει νὰ ὑπακούσῃς εἰς τὴν μητρικήν μου θέλησιν. Ἡ θεία σου θέλει βεβαίως παραχωρήσει εἰς ἐμὲ τὸ δικαίωμα τοῦτο, καὶ ἀπὸ τοῦδε σὲ θεωρῶ σύζυγον τοῦ ἀγαπητοῦ μοι ἀδελφοῦ καὶ βασίλισσαν. »

Ἐπεχείρησεν ἡ θεία τῆς Ἀθηναΐδος νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὰς εὐχαριστήσεις της, ἀλλ' ἀπὸ τὰ τραυλίσματα αὐτῆς κανὲν νόημα δὲν ἐξήρχετο· ἡ βασίλισσα ὅμως ἀνεγίνωσκεν εἰς τὴν καρδίαν, ὥστε ἦτο βεβαία περὶ τῆς πλήρους ἀποδοχῆς τῆς προτάσεως. Λαβοῦσα δὲ τὸν ἀδελφόν της ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου, ἐγκαταλιποῦσα τὰς δύο ταύτας γυναῖκας εἰς τὴν μεγαλητέραν ἔκστασιν διὰ τὰ γενόμενα, καὶ εἰς ἀπείρους συλλογισμούς, οἵτινες ἀπελίωξαν ἐντελῶς τὸν ὕπνον ἀπὸ τὰ βλέφαρα αὐτῶν.

Ε'.

Οἱ πολυπληθεῖς κώδωνες τῶν διαφόρων ἐκκλησιῶν τοῦ Βυζαντίου ἀντήχουν ἀπὸ πρωΐας, καὶ ἀνήγγελον τὴν ἔναρξιν λαμπροτάτης καὶ σημαντικωτάτης τελετῆς· ἀγγελιαφόροι διέτρεχον τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, διευθυνόμενοι εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, εἰς τοὺς Μεγιστᾶνας τῆς αὐτοκρατορίας καὶ εἰς ὅλας τὰς ἀρχάς, ὅπως ἀναγγείλωσι τὴν ἐνηλικιότητα τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου καὶ συγχρόνως τὴν στέψιν καὶ τὸν γάμον αὐτοῦ. Καὶ μετ' ὀλίγον ὁ ἀναρίθμητος τοῦ Βυζαντίου λαός, συνηθροισμένος εἰς τὸ Ἱπποδρόμιον, ἐθεώρει τὴν λαμπρὰν καὶ βασιλικὴν συνοδίαν μεταβαίνουσαν ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Ἐπὶ λαμπρᾶς ἁμάξης, συρομένης ὑπὸ τεσσάρων χρυσοφαλάρων ἵππων, προεπορεύετο Πρόκλος ὁ ἁγιώτατος καὶ περικλεέστατος ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ Πατριάρχης τῆς νέας Ῥώμης, ἐνδεδυμένος τὴν πλουσιωτέραν ἱερατικὴν στολήν, οὐδόλως ὑπολειπομένην τῆς λαμπροτέρας ἐκ τῶν βασιλικῶν. Εἰκοσιτέσσαρες Ἀρχιερεῖς καὶ ἀναρίθμητον πλῆθος ἱερέων λαμπαδηφορούντων, ἀναγνωστῶν, ψαλτῶν καὶ πάσης τάξεως καὶ βαθμοῦ Ἐκκλησιαστικῶν ἀξιωμάτων εἵποντο κατὰ τάξιν. Ἐπηκολούθει δὲ ἡ συνοδία τῶν Μεγιστάνων τῆς αὐλῆς, καὶ ἐν τῷ γέσῳ αὐτῶν ἐβάδιζε μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ χρυσοθράντων αὐλαίαν ἡ βασίλισσα Πουλχερία, ἔχουσα εἰς τὰ δεξιὰ τὸν ἀδελφόν της Θεοδόσιον καὶ εἰς τὰ ἀριστερά της, ἐν τῷ μέσῳ πολλῶν κυριῶν τῆς αὐλῆς, νεάνιδα μεγαλοπρεπέστατα ἐνδεδυμένην, καὶ ἡ ὁποία, ἂν καὶ δειλὴ καὶ ἄτολμος, παρουσίαζεν ὅμως εἰς τοὺς πολυπληθεῖς θεατὰς ἀπαραμίλλου ὡραιότητος θέλγητρα.

« Τίς εἶνε ἡ νεᾶνις αὕτη; » ἠρώτων μετὰ θαυμασμοῦ ὁ εἷς τὸν ἄλλον. « Ὁποία ἐξαισία ὡραιότης! » ἔλεγεν ὁ εἷς. « Ὁποία παρθενικὴ αἰδώς! » προσέθετεν ὁ ἕτερος. Καὶ ἡ συνοδία προέβαινεν, ἕως ὅτου εἰσῆλθεν ἅπασα εἰς τὸν ναόν.

Ἐκεῖ τὸ θέαμα ἦν μεγαλοπρεπὲς καὶ κατανυκτικώτατον. Ὁ ἀπέραντος ναὸς ἤστραπτεν ὅλος καὶ ἠκτινοβόλει ἀπὸ τὴν πλουσιότητα τῶν κοσμημάτων, τὴν ποικιλίαν τῶν ἱερῶν ἀμφίων καὶ τὴν λάμψιν τῶν ἀπείρων λυχνιῶν καὶ λαμπάδων. Μουσικαὶ ὑμνῳδίαι, ἐκ τῶν κατανυκτικωτάτων ἐκείνων καὶ σοβαρῶν, αἵτινες ἰδιάζουσιν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, ἀνεπέμποντο ἐκ τῶν πολλῶν τοῦ χοροῦ στομάτων καὶ ἐπλήρουν ἁράτου μελῳδίας τὸν ναόν, ἐφαίνοντο δὲ ὡς ἀναβαίνουσαι μετὰ τοῦ εὐώδους λιβανωτοῦ εἰς τὸν ὕψιστον θρόνον τοῦ Παντοκράτορος. Χιλιὰς λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου πάσης τάξεως ἐπλήρου τὸν χορὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον, πλῆθος δὲ ἄπειρον λαοῦ συνωθεῖτο ἐν τῷ ναῷ, ἐν τῷ νάρθηκι μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἐξωτερικῶν περιστυλίων. Οἱ Μεγιστᾶνες τοῦ Κράτους, οἱ αὐλικοί, οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς τε ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης καὶ οἱ παντὸς ὁπλου γραπτωτικοὶ ηὔξανον διὰ τῶν χρυσοκεντήτων στολῶν των τὴν ποικιλίαν τοῦ θεάματος· αἱ δὲ γυναῖκες τῶν Πατρικίων καὶ τῶν Συγκλητικῶν ἔπλεον εἰς ὠκεανὸν λάμψεως, προερχομένης ἐκ τῆς πληθύος τῶν κατακοσμούντων αὐτὰς ἀδαμάντων καὶ λοιπῶν πολυτίμων λίθων, καὶ ἀπέπεμπον ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν Κατηχουμένων λαμπροτάτας ἀκτινοβολήσεις.

Ἡ νεαρὰ βασίλισσα, ἐνδεδυμένη πλουσίαν καὶ λευκοτάτην ὡς τὸν κρῖνον στολὴν κατηχουμένης, ἵστατο πρὸ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου, ἀπεκδεχομένη τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ ἀνακαινισθῇ ἐντὸς τῆς ἁγίας Κολυμβήθρας, ἀποπτύουσα τὴν πλάνην τῶν εἰδώλων.

Μετ' ὀλίγον ἡ συνοδία ἐξήρχετο, καὶ ἡ Ἀθηναΐς, μετονομασθεῖσα Εὐδοκία καὶ λαβοῦσα τὴν εὐλογίαν τριῶν συγχρόνως μυστηρίων, τοῦ ἁγίου

Βαπτίσματος, τῆς θείας Μεταλήψεως καὶ τοῦ ἱεροῦ Γάμου, μετέβαινεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἐν μέσῳ τῶν ἐπευφημιῶν τοῦ ἐνθουσιῶντος λαοῦ, Χριστιανὴ, σύζυγος καὶ βασίλισσα ἐνταύτῳ.

ΣΤ'.

Μόλις ὁ Βαλέριος ἐξυπνήσας κατέβαινεν ἀπὸ τὴν κλίνην του, καὶ ἤκουσε κρουομένην θορυβωδῶς τὴν θύραν του· « Ἄνοιξε Βαλέριε! » ἠκούσθη λέγουσα μία δυνατὴ καὶ βροντώδης φωνὴ, τὴν ὁποίαν ἀνεγνώρισεν ἀμέσως ὁ Βαλέριος ὡς τὴν φωνὴν τοῦ ἀδελφοῦ του Γενεσίου.

— Πόθεν ἡ τοιαύτη σπουδὴ, Γενέσιε; τῷ λέγει ἀνήσυχος οὗτος.

— Ἦλθον, ἀποκρίνεται ἐκεῖνος, νὰ σοὶ ἀναγγείλω ἀπροσδόκητον καὶ ἀπίστευτον εἴδησιν! ἡ ἀδελφή μας Ἀθηναΐς ἐγένετο σύζυγος τοῦ Αὐτοκράτορος Θεοδοσίου καὶ βασίλισσα τῆς Κωνσταντινουπόλεως! Πλοῖον, ἐλθὸν χθὲς τὸ ἑσπέρας εἰς Πειραιᾶ, ἔφερεν ἐπισήμως τὴν εἴδησιν εἰς τὰς ἀρχὰς, καὶ, ὡς μὲ εἶπε πιστός τις φίλος μου, κάποια μυστικὴ διαταγὴ ὑπάρχει καὶ περὶ ἡμῶν. Ἴσως ἡ ἀδελφή μας σκοπεύει νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ τὴν πατρικήν μας κληρονομίαν.

— Ἀ! τοιοῦτον μικροπρεπὲς ἔργον δὲν καταδέχεται νὰ πράξῃ ἐκείνη, ἥτις ἔλαβε τὴν εὐτυχίαν νὰ ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ θρόνου τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων.

— Ἴσως θελήσῃ νὰ μᾶς ἐκδικηθῇ, Βαλέριε, διὰ τὸν σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον τρόπον, τὸν ὁποῖον μετεχειρίσθημεν κατ' αὐτῆς, θέλοντες νὰ τὴν ἐξώσωμεν διὰ τῆς βίας ἀπὸ τὴν πατρικήν μας οἰκίαν. Πόσον ἐσφάλαμεν νὰ φανῶμεν τόσον ἀπάνθρωποι καὶ ἀνηλεεῖς! »

Τὴν στιγμὴν ταύτην εἰσέρχεται ὁρμαίως ὑπηρέτης τις, καὶ ἀναγγέλλει εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ Διοικητὴς τῆς πόλεως, εἰσελθὼν μὲ πολυάριθμον συνοδίαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἐζήτει συνέντευξιν μετ' αὐτῶν. Πάραυτα ἔσπευσαν νὰ ἐξέλθωσιν ἀμφότεροι εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, τεταραγμένοι καὶ ἀνήσυχοι διὰ τὴν ἀβεβαιότητα τοῦ πράγματος· μόλις δὲ ἐξετέλεσαν τὰς συνήθεις φιλοφρονήσεις, ὅτε ὁ Διοικητὴς τοῖς ἐσύστησε δύο ἀπεσταλμένους ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, οἵτινες ἐνεχείρησαν πρὸς αὐτοὺς ἐνσφράγιστον βασιλικὴν ἐπιστολήν. Τὴν ἐδέχθησαν οἱ ἀδελφοὶ μὲ πολλὴν ταραχὴν καὶ συγκίνησιν, καὶ ἀνοίξαντες κατεσπευσμένως αὐτὴν, ἀνεγνώρισαν τοὺς χαρακτῆρας τῆς ἀδελφῆς των Ἀθηναΐδος καὶ ἀνέγνωσαν τὰ ἑξῆς:

« Φίλτατοί μοι ἀδελφοί! Ἐμάθετε βέβαια ὅτι ἡ θεία Πρόνοια μὲ ὕψωσεν, εἰ καὶ ὅλως ἀναξίαν, εἰς τὸν Αὐτοκρατορικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Δὲν τρέφω οὐδὲν αἴσθημα δυσαρεσκείας καθ' ὑμῶν διὰ τὸν σκληρὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐφέρθητε πρὸς ἐμὲ, διότι μὲ τὸ ἀπαγορεύει τοῦτο ἡ ἁγιωτάτη θρησκεία, τὴν ὁποίαν ἠσπάσθην ἤδη. Ἡ θεία Πρόνοια ἠθέλησε νὰ μεταχειρισθῇ ὑμᾶς ὄργανον πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀνεξερευνήτων Αὐτῆς σκοπῶν. Ἐπιθυμοῦσα δὲ νὰ σᾶς φανῶ ὠφέλιμος, ἐμεσίτευσα παρὰ τῷ Γαληνοτάτῳ βασιλεῖ καὶ συζύγῳ μου, καὶ ἐπέτυχα ὅπως τὸν μὲν πρῶτον ἐξ ὑμῶν διορίσω Μάγιστρον τῆς Αὐτοκρατορίας, τὸν δὲ, Ἔπαρχον τῶν Ἰλλυριῶν. Ἐλπίζω ὅτι θέλετε σπεύσει ἀμέσως διὰ τοῦ ἐπιτηδείου ἀποσταλέντος βασιλικοῦ ὁρόμονος πρὸς τὴν ἀδελφήν σας, ἥτις περιμένει νὰ σᾶς ἀσπασθῇ ἐγκαρδίως. »

Δάκρυα μετανοίας, εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως ἐρρεύσαν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν. Ὅταν δὲ ὁ Διοικητὴς μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ ἀπεμακρύνθη, οἱ δύο ἀδελφοὶ παρεσκευάζοντο ἤδη διὰ τὴν ἀποδημίαν των.

ΕΥΓΕΝΙΑ Ν. . . .

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Ἐρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ.

Ὁ Χριστιανισμὸς παρέσχεν εἰς ἡμᾶς τὴν μεγίστην ἐκ τῶν εὐεργεσιῶν, αἵτινες ἀνεγέννησαν τὸν κόσμον. Εἰς αὐτὸν ἰδίως χρεωστεῖ ἡ ἀνθρωπότης τὴν πρὸς τὸν πλησίον εὐσπλαγχνίαν καὶ ἀγάπην, ἥτις τῇ ἐνέπνευσε τὴν σύστασιν νοσοκομείων, πρὸς περιθαλψιν τοῦ γήρατος καὶ πάσης ἀσθενείας τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος· διότι οὔτε παρ' Ἕλλησιν, οὔτε παρὰ Ῥωμαίοις, οὔτε παρ' ἄλλῳ τινὶ τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν ἀπαντᾶται ἴχνος ὑπάρξεως τοιούτων φιλανθρωπικῶν καταστημάτων.

Ἐπὶ Χλοδοβαίου τοῦ Β', ὁ μοναχὸς Ἀνδριος ἐθεμελίωσεν ἐν Παρισίοις οἴκημα καταφυγῆς τῶν πτωχῶν καὶ ξένων ὁδοιπόρων· καὶ αὕτη εἶνε ἡ πηγὴ τῶν νοσοκομείων ἢ ξενώνων, καὶ αὐτῶν τῶν ξενοδοχείων. Τὸ εὐσεβὲς τοῦτο παράδειγμα δὲν ἐμιμήθησαν ἄλλοι μέχρι Λουδοβίκου τοῦ Α', ὅστις, ἐπανελθὼν ἐκ τῆς Παλαιστίνης, παρέσχε καταφύγιον εἰς τριακοσίους συστρατιώτας αὐτοῦ, τῶν ὁποίων οἱ Σαρακηνοὶ εἶχον ἐξορύξει τοὺς ὀ-

φθαλμούς. Οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ἐμιμήθησαν τὴν πρᾶξιν ταύτην, καὶ κατέστησαν βαθμηδὸν πολυάριθμα τὰ νοσοκομεῖα.

Πρῶτος Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας ἐθεμελίωσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ πρῶτον νοσοκομεῖον ἐν ἔτει 550, οἰκοδομήσας αὐτὸ μεταξὺ τῶν ναῶν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας καὶ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης καὶ ὀνομάσας αὐτὸ Ξενῶνα, ὅπου περιεθάλποντο οἱ ἀσθενεῖς καὶ πτωχοὶ Χριστιανοί, ἐπιστατοῦντος Μηνᾶ τοῦ Ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Ἔκτοτε, ἀπὸ Ἰουλιανοῦ μέχρι τοῦ τέλους τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος, τῆς ἐποχῆς, δηλαδή, καθ' ἣν ἀνέβη εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, οἱ ξενῶνες ἐπολλαπλασιάσθησαν, ἐφοδιασθέντες μὲ τοὺς ἀναγκαιοῦντας ἰατροὺς καὶ νοσοκόμους.

Εἰς τὴν Ῥώμην τὸ πρῶτον κατάστημα, τὸ ὁποῖον ἀναλογεῖ πρὸς τὰ σημερινὰ νοσοκομεῖα, ἐθεμελιώθη περὶ τὸ τέλος τοῦ Δ' αἰῶνος ἀπὸ τὴν ἐνάρετον Φαβιόλην, ἥτις, ἐξαργυρώσασα ὅλα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς, ἐσύστησε πρώτη, ὡς λέγει ὁ θεῖος Ἱερώνυμος, νοσοκομεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπεμελεῖτο ἡ ἰδία τοὺς ἀσθενεῖς, συλλέγουσα αὐτοὺς ἀπὸ τὰς πλατείας.

Περίφημα νοσοκομεῖα ἀναφέρονται, τὸ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου πλησίον τῆς Καισαρείας, κτισθὲν κατὰ τὸ 370 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, ὅπερ τόσον ἐκτεταμένον ἦτο, ὥστε Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ὀνομάζει αὐτὸ πόλιν. Τὸ ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Νόννου ἐν Ἐδέσσῃ κτισθὲν κατὰ τὸ 458 μ. Χρ. ἔτος, μετὰ ὡραίου ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ. Τὰ τῶν Ἀράβων κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐν Κορδόβῃ τῆς Ἱσπανίας καὶ ἐν Βαγδατίῳ· τὸ τῶν Ἀμαλφιτανῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ, τὸ καὶ πρῶτον συστηθὲν αὐτόθι, κ.τ.λ.

Ἴχνη τινὰ τῆς νοσοκομιακῆς περιθάλψεως ἀπαντῶμεν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ, εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Τωβίτ.

Ῥ.

ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΣ.

(Πρωτότυπον).

ΣΠΑΝΙΑ εἰσὶ τὰ ἄτομα ἐκεῖνα, εἰς ἃ ἐδόθη τὸ νὰ ἀντιπροσωπεύωσι ταυτοχρόνως τὰς δύο ὄψεις τῆς κοινωνίας, ἐν ᾗ ἔζησαν, τὴν δημοσίαν καὶ τὴν ἰδιωτικήν, καὶ νὰ κατασταθῶσιν ἠχώτις, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἰδέας ὅλων καὶ τῆς συνειδήσεως ἑνὸς ἑκάστου, τοῦ γενικοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς μερικῆς σκέψεως. Ἂν ὑπῆρξεν ἄνθρωπος, ὅστις ἔστχε τὸ μεγαλεῖον τοῦτο, εἶνε ὁ μεγαλοφυὴς Σατωβριάνδος. Ὁ βίος του εἶνε ἡ ἱστορία καὶ ἡ μυθιστορία συνάμα τοῦ αἰῶνός του, εἶνε ἔκφρασις ἐντελεστάτη τῆς νεωτέρας κοινωνίας, τῶν ὁισταγμῶν, τῶν ταραχῶν, τῶν τρικυμιῶν, τῶν σπαραγμῶν, τῆς πρὸς μέλλον ἀγνώστου τάσεώς της.

Οὐδεὶς κατενόησεν ὡς ἐκεῖνος τὸ κενὸν τῶν παθῶν, τὴν ἀόριστον ἀνάγκην τοῦ πιστεύειν καὶ ἀγαπᾶν, καὶ δὲν ἀηδίασε πρὸ τῆς ὥρας τὸν κόσμον· κανεὶς δὲν ἠσθάνθη θερμότερον οὔτ' ἔζωγράφησεν εὐστοχώτερον τὴν ἄγνωστον εἰς τοὺς ἀρχαίους τῆς μελαγχολίας νόσον, τὴν προσφιλῆ ἐκείνην καὶ ἐνταύτῳ ὀλεθρίαν ἀσθένειαν. Ἡ ποίησις δὲν τὸν ἐγκατέλειψε πώποτε, οὔτε ὅταν διῆγε βίον πολυπράγμονα, καὶ ἡ μεμονωμένη, ἡ ποιητικὴ, ἡ ἀεροβάμων ζωὴ του, ὡς τὴν ὠνόμαζεν ὁ ἴδιος, ῥίπτων μακρὸν καὶ σπουδαῖον βλέμμα εἰς τὸ παρελθόν του, συνεδάδιζεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου τούτου τῆς θετικότητος, τῶν καταστροφῶν, τοῦ σάλου, μὲ τοὺς υἱοὺς τῶν ὀνείρων του καὶ μὲ τὰς θυγατέρας τῶν χιμαιρῶν του· καὶ ἐνῷ συμπαρέφερεν μετὰ τῶν βασιλέων καὶ τῶν λαῶν, δὲν κατελίμπανε τὴν λύραν, τὴν διερμηνεύουσαν τὰ μυχιαίτερα τῆς ψυχῆς του αἰσθήματα.

Ἐξαίσιον τῳόντι τῆς μεγαλοφυΐας προνόμιον! Ὁ τῶν ἀρχαίων χρόνων ποιητὴς εἶνε ὁ ποιητὴς καὶ τῶν ἐνεστώτων, καὶ οἱ στέφανοι, μεθ' ὧν ἐστέφθη ἡ ὀγδοηκοντούτις κεφαλή του, ἐπλέχθησαν ἀπό τε τῶν γερόντων καὶ τῶν νέων τὰς χεῖρας συνάμα. Σεῖς, ὅσοι στενάζετε ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῶν θρόνων, τῶν θεσμῶν καὶ τῶν δοξασιῶν, ἀναγνώσατε ἐκ νέου τὸν Ῥενατὸν, καὶ θὰ ἰδῆτε πῶς θέλετε κυριευθῇ ἀπὸ τὸ πάθος τῆς ἀπομονώσεως, τῆς ἀγάπης τῶν σκιερῶν δασῶν, καὶ ἀπὸ τὴν ὄψιν τῶν κυμάτων, ἅτινα τὸν ὤθησαν πρὸς τὸν νέον κόσμον!

Ἰδοὺ τὸ μέγα, τὸ ἀπαράμιλλον θέλγητρον τοῦ Σατωβριάνδου! Τὸν δημόσιον βίον του διηγοῦνται αὐτὰ τὰ ἔργα του, ἀλλ' ἡ ἐπὶ τῶν πνευμάτων ἀκάθεκτος ἐπιρροή του, αἱ μεταβολαὶ ἢ αἱ ἐπαναστάσεις, τὰς ὁποίας ἐνήργησεν εἰς τὰς ψυχὰς, συγκροτοῦσι τὸν αἰώνιον καὶ μοναδικὸν χαρακτῆρά του, τὴν ἀνεξάντλητον καλλονήν του. Καὶ τὰ μὲν ὑπομνήματά του θέλουσι τὸν ἀποκαλύψει ὁλόκληρον, ἡμεῖς δὲ ἂς ὁμιλήσωμεν ἐν συνόψει περὶ τοῦ βίου του.

Ὁ Φραγκίσκος Ῥενὲ δὲ Σατωβριάνδος ἐγεννήθη εἰς Σαὶν-Μάλο τὴν 4 Σεπτεμβρίου 1768 ἀπὸ οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας ἡ εὐγενὴς καταγωγὴ ἐλογίζετο ἀπὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος. Ἀνε-

τράφη μεταξὺ δένδρων, ὑπὸ τὴν σκιὰν συκομορεῶν, πλησίον τοῦ φλοίσβου τῶν κυμάτων, καὶ ἠρύσθη ἀπὸ τὰς μεγάλας αὐτὰς σκηνὰς τῆς φύσεως τὴν ἀγρίαν ἐκείνην μεγαλορροσύνην, τὴν θρησκευτικὴν μελαγχολίαν καὶ τὴν αἴσθησιν τοῦ ἀπείρου, αἵτινες τὸν συνώδευσαν μέχρι τοῦ τάφου του. Ἀναχωρήσας εἰς Παρισίους περὶ τὸ 19ον ἔτος τῆς ἡλικίας του μὲ δίπλωμα ἀνθυπολοχαγοῦ, διέτριψεν ἐκεῖ τριετίαν, ἐκάθησεν εἰς τὰς βασιλικὰς ἀμάξας καὶ εἶδε τὸν Μιραβὼ καὶ τὴν συντακτικὴν Σύνοδον.

Ἡ ἐπανάστασις προώδευεν, οἱ εὐγενεῖς μετηνάστευον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ῥήνου, ἀλλ' ὁ νέος Σατωβριάνδος ἠθέλησε ἑαυτὸν ἐλκυόμενον πρὸς μέρη ἀπώτερα. Ἐπεχείρησε λοιπὸν τῷ 1791 νὰ ἀνευρῇ τὴν πολικὴν θάλασσαν, ζητήσας δυτικοβόρειον διάβασιν ἀπὸ τὴν ἀρκτῴαν Ἀμερικήν. Φθάσας ἐκεῖ, ἔψαυσεν ἐκ παρόδου τὴν ἀξιόσεβαστον χεῖρα τοῦ Βάσιγκων, καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τὰ βάθη τῆς νέας ἠπείρου. Ἀποτινάξας τὴν κόνιν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἐπήδησεν εἰς τοὺς λιμένας τοῦ νέου ὡς ἐλευθέρα ἔλαφος, ἠσπάσθη τὴν ἔρημον μὲ ἀγαλλίασιν, περιεπλανήθη εἰς τὰ δάση, κατεμέτρησε τοὺς χειμάρρους καὶ ἐλούσθη εἰς τὸν ἀφρὸν τῶν καταρράκτων. Μόνος εἰς τὴν ἔρημον μετὰ τοῦ οὐρανοῦ, ἀνευρίσκει ἐκεῖ τὴν ἰδέαν τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν θέλει ἐντὸς ὀλίγου μεταφέρει εἰς τὴν πατρίδα του.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἀφοῦ διέτρεξεν ἐρήμους καὶ δάση, προσῆλθεν εἰς ἀγροτικήν τινα οἰκίαν καὶ παρεκάλεσε νὰ τὸν φιλοξενήσωσι. Καθήσας δὲ παρὰ τὴν ἑστίαν, ἔλαβεν ἀπὸ τῆς γῆς φύλλον Ἀγγλικῆς τινὸς ἐφημερίδος, ὅπου τὴν ὁρασίν του εὐθὺς προσέβαλλεν ἡ ἐξῆς σπουδαία εἴδησις. Flight of the King! (Φυγὴ τοῦ Βασιλέως!) .... Ἰδοὺ πῶς ἔμαθε τὴν εἰς Βαρέν ἀναχώρησιν Λουδοβίκου τοῦ ΙΣΤ', τὴν φυλάκισίν του καὶ τὴν μόρφωσιν τοῦ στρατοῦ τῶν μεταναστῶν. « Ἐνόμισα, λέγει εἰς τὰ ὑπομνήματά του, ὅτι ἤκουσα τὴν φωνὴν τῆς τιμῆς καλοῦσάν με, καὶ παρῆτησα τὰ σχέδιά μου. » Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἔφθασε μετὰ φρικώδη τρικυμίαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ μετὰ ταῦτα εἰς Σαὶν-Μάλο. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1792 ἔτους, συνῆψε γάμον μετὰ τῆς Κυρίας Οὐρανίας Δὲ λὰ Βὶν Βουϊσσών.

Μόλις νυμφευθείς, μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Κονδὲ καὶ παρευρέθη εἰς τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1792. Πληγωθεὶς ἐπικινδύνως, ἐγκαταλειφθεὶς εἰς φάραγγά τινα, ὅπου παρετηρήθη κατὰ τύχην καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἅμαξαν, ἠναγκάσθη νὰ διέλθῃ ἀκολούθως τὴν Γερμανίαν ἐπαίτων τὸν ἄρτον του. Ἐπὶ τέλους ἔφθασεν εἰς Ὀξὼν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ἔζησεν ὀκτὼ ἔτη ἀσθενῶν, ἐργαζόμενος καὶ πάσχων μεγίστην ἔνδειαν. Τότε ἐδημοσίευσε τὸ πρῶτον καὶ τὸ περιεργότερον τῶν συγγραμμάτων του, τὸ Δοκίμιον τῶν ἐπαναστάσεων. Ὅτε δὲ τῷ 1800 ὁ Βοναπάρτης ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς Γαλλίας εἰς τοὺς μετανάστας, καὶ ὁ Σατωβριάνδος ἐπανελθὼν ἐδημοσίευσεν ἓν ἔτος μετὰ ταῦτα τὴν Ἀτάλην του.

Ὦ! ἀναπτέξατε εἰς τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν ὁ ἀστὴρ οὗτος κατέβη ἀπροσδοκήτως ἀπὸ τὸν οὐρανόν, κομίζων φῶς καὶ θερμότητα εἰς τὴν τεθλιμμένην γῆν! Ἀσπαίρουσα ἀπεσπᾶτο ἡ Γαλλία ἀπὸ τοὺς αἱμοσταγεῖς βραχίονας τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ἀνεζήτα τὸν Θεὸν ὑπὸ τὴν κόνιν τῶν ναῶν της καὶ τῶν θυσιαστηρίων της τὰ ἐρείπια· καὶ ἡ μὲν κοινωνία εἶχεν ἤδη ἀρχήσει νὰ συμπηγνύεται, ἀλλ' ὁ ἐσωτερικὸς κόσμος, ὁ κόσμος τῶν ψυχῶν, ἦτο εἰσέτι βεβυθισμένος εἰς τὸν ζόφον τοῦ διασταγμοῦ καὶ τῆς ἀπελπισίας. Ὦ! ποίας παρηγορίας ἐνέπλησε τὰς ἐρήμους καὶ τεθλιμμένας καρδίας ἡ γλυκύφθογγος ἐκείνη λύρα, τῆς ὁποίας οἱ ἐναρμόνιοι ἦχοι ἀντήχησαν αἴφνης ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρειπίων, ψιθυρίζοντες τὰ μυστηριώδη τῆς νηπιότητος ἄσματα!

Ὡς δὲ μετὰ τὸν παγκόσμιον κατακλυσμὸν ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων, ἀνοίξας τὴν θυρίδα τῆς κιβωτοῦ, ἀπέστειλε τὴν περιστερὰν διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἐκόπασε τὸ ὕδωρ, καὶ αὐτὴ ἐπέστρεψε φύλλον ἐλαίας εἰς τὸ ῥάμφος ἔχουσα, σημεῖον ὅτι ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου εἶχε πραυνθῇ καὶ τὰ ὕδατα ἀπεσύρθησαν, οὕτω καὶ τότε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν τῆς ἐπαναστάσεως, ἥτις εἶχε καταποντίσει πάντα, ἡ Ἀτάλη, ὡς ἡ περιστερὰ τοῦ Νῶε, ἐξῆλθε τῆς κιβωτοῦ διὰ νὰ ἴδῃ ἐὰν ὁ κόσμος ἠλευθερώθη· ἀναστρέψασα δὲ ἔφερεν εἰς τὸν λαόν, τιμωρηθέντα καὶ μετανοοῦντα, τὸ σημεῖον τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος, τὸ φύλλον τῆς ἐλαίας. Ὁ κόσμος σκιρτᾷ, τὰ πτηνὰ κελαδοῦσι καὶ ἀναγγέλλουσιν εἰς ὅλας τὰς καρδίας τὴν ἀνατολὴν τῆς αὐγῆς, ὁ ἥλιος ζωογονεῖ τὴν χλόην καὶ ἡ δρόσος διαχέει ἐπὶ τῶν ἀνθέων τοὺς μαργαρίτας της. Προαγγελθὲν ἀπὸ τὴν θείαν ἐκείνην πρόδρομον τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ ἐρείπια, σείει τὴν κόμην του, ἐνδύεται τὸν μυστηριώδη χιτῶνά του καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν κόσμον, ὅστις βίπτεται εἰς τοὺς πόδας του καὶ κατασπάζεται τὰς χεῖράς του. Δόξα αἰώνιος εἰς τὸν συγγραφέα τοῦ μεγάλου ἐκείνου βιβλίου, τοῦ ἀποδώσαντος πρῶτου εἰς τὴν Γαλλικὴν κοινωνίαν τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα,

ρὸ ὁποῖον εἶχεν ἀπολέσει ἐξ ὁλοκλήρου. Ἡ ἐ-
ποχὴ αὕτη εἶνε λαμπροτάτη, ἀθάνατος διὰ τὸν
Σατωβριάνδον, διότι ὑπῆρξεν ἐποχὴ δημιουργίας.
ἐποχὴ ἀνακαλύψεως νέου κόσμου.

Ἀλλὰ τὸ σύγγραμμά του τοῦτο δὲν ἀντήχησεν
ὀλιγώτερον καὶ εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον. Τὸν
καιρὸν ἐκεῖνον ἡ δημοσίευσις βιβλίου ἐθεωρεῖτο
ὡς ἐξαίρετόν τι συμβεβηκός, διότι τὰ γράμματα
ἦσαν τότε τὸ μοναδικὸν τοῦ πνεύματος καταφύ-
γιον. Μόνη ἡ ποίησις ἠδύνατο νὰ ὑπερπηδήσῃ
τὸν διαγραφέντα πέριξ τῶν ἰδεῶν κύκλον, ἐπει-
δὴ μόνη αὐτὴ εἶχε πτερά. Ἡ συζήτησις, ὁ ἐπι-
ούσιος οὗτος ἄρτος τοῦ σημερινοῦ βίου μας, δὲν
ὑπῆρχεν, ἡ δὲ ἐλευθερία διεσώζετο ὑπὸ τὴν σκι-
ὰν τῆς φιλολογίας, ὡς τὸ πάλαι ὑπὸ τὴν τῶν
μύθων. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ
ἐκλόνησε τοὺς παλαιοὺς τύπους, καὶ ὡς ἄλλη τις
ἔκρηξις ἐγέννησε τοὺς νεωτέρους· οἱ τύποι, τὸ ὕ-
φος, αἱ ἰδέαι προσήγγιζον τὴν φύσιν καὶ τὴν ἐ-
λευθερίαν, ὡς κλῶνες ἐξερχόντες ἔξω τῶν κανο-
νικῶν καὶ κεκομμένων συνδενδριῶν, ὡς κύματα
διαυγῆ συντριβόντα τὰς ἐκ μαρμάρου δεξαμενὰς
διὰ νὰ ἐξαπλωθῶσιν ἀνεξάρτητα ἐπὶ τῶν πεδι-
άδων.

Εἰς δύο κυρίως αἴτια ὀφείλεται ἡ σπανία
ἐπιτυχία ἀμφοτέρων τούτων τῶν συγγραμμάτων,
εἰς τὴν καλλονὴν καὶ χάριν των καὶ εἰς τὸ ἐ-
πίκαιρον τῆς δημοσιεύσεως. Ὁ Ναπολέων ἐμάν-
τευσε τὴν μεγάλην δύναμιν, ἥτις ἀνεκαλύπτετο
δι' αὐτῶν, διὸ καὶ ἔκρινεν εὔλογον νὰ στείλῃ
τὸν περιφανῆ αὐτῶν ἐκδότην εἰς τὴν πρεσβείαν
τῆς Ῥώμης καὶ ἀκολούθως εἰς Βαλαῖσαν. Ἀλλὰ
τὴν 21 Μαρτίου 1804 ὁ Δοὺξ Δαγκιὲν ἔπεσε
φονευθεὶς εἰς τὰς τάφρους τῶν Βιγκενῶν, καὶ
τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Σατωβριάνδος ἔδωκε τὴν πα-
ραίτησίν του. Ἐπιχειρήσας ἐκ νέου περιηγήσεις.
περιῆλθε τὸν κόσμον, καὶ ἐπανελθὼν ἀπὸ εὐσε-
βῆ καὶ ἐνδοξον ὁδοιπορίαν, ἔφερε τὴν ἀθάνατον
ἐποποιΐαν του, τοὺς Μάρτυρας καὶ τὸ Ὁδοι-
πορικόν του, καὶ ὠνομάσθη μέλος τῆς Ἀκα-
δημίας, διαδεχθεὶς, κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν,
ἀκαδημαϊκὸν βασιλοκτόνον. Εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἀ-
καδημίαν, ἀπεποιήθη νὰ ἀπαγγείλῃ, κατὰ τὴν
συνήθειαν, τὸ ἐγκώμιον τοῦ Σχενιὲ, καὶ ἐτόλ-
μησε νὰ ὁμιλήσῃ περὶ εἰρήνης ἐναντίον τῆς ἐ-
πιθυμίας τοῦ τότε δεσπότου. Ἔνθερμος τῆς ἐ-
λευθερίας ἐραστὴς, ἀπεδοκίμαζε τὰς πράξεις τοῦ
Αὐτοκράτορος· αἱ δύο αὗται ἀκαταδάμαστοι φύ-
σεις δὲν ἠδύναντο νὰ συναντηθῶσι χωρὶς νὰ
συγκρουσθῶσι καὶ νὰ συντριφθῶσιν. Ἀποσυρθεὶς
εἰς τὴν ἐξοχὴν, εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ὠνὲ, δὲν
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ βάθους αὐτῆς, εἰμὴ ὅτε ἔδυσεν
ὁ Ναπολέων. Ἡ ζωή του ὑπῆρξεν ἔκτοτε νέα,
καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὴν ὠνόμαζε τρίτην πρᾶξιν
τοῦ δράματός του.

Τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ βιωτικοῦ του σχοίνου ἐν-
θυμοῦνται οἱ πλειότεροι τῶν συγχρόνων. Ἔγρα-
φεν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῶν Συζητήσε-
ων, καὶ διὰ χαρακτήρων ἀνεξαλείπτων ἐνεχάρα-
ξε τὴν μεγαλορυίαν του εἰς τὰ ἄρθρα του. Ὁ
ἀκατάσχετος οἶστρός του, ἡ ἀκατανόητος ὁρμὴ,
τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξε κατὰ τὰς συζητήσεις καὶ
λογομαχίας, θέλουν χρησιμεύσει ὡς αἰώνια ὑ-
ποδείγματα, διότι τὸ ὄνομά του, ὁ κάλαμός του
θέλουσιν ἀναμφιβόλως διαιωνίσει τὸ ἐφήμερον
τοῦτο ἔργον. Τὸ δημόσιον, τὸ ὁποῖον ἀναγινώ-
σκει ἀκόρεστον καθ' ἡμέραν τὴν πρόσκαιρον καὶ
ἄγονον τῶν ἐφημεριδογράφων ἐργασίαν, δὲν ἐ-
ξετάζει ποτὲ πόσοι κόποι καταβάλλονται, πόση
γενναιότης, πόση προσκαρτέρια, πόσον θάρρος
ἀπαιτεῖται. Ἡ φωνὴ βίπτει τοὺς ἤχους της εἰς
τὸν ἀέρα, καὶ ὁ ἀὴρ δὲν ἀντανακλᾷ κἂν τὴν
ἠχώ των· τὸ δένδρον παραδίδει τὰ φύλλα του ἀ-
νὰ ἓν εἰς ὅλους τοὺς ἀνέμους τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οἱ
ἄνεμοι δὲν ἀφίνουσιν οὔτε ἴχνος.

Καθ' ὅλας τὰς περιπετείας, καθ' ὅλα τὰ με-
γαλεῖα, καθ' ὅλα τὰ δυστυχήματα τοῦ πολιτι-
κοῦ του βίου πρὸς ἕνα μόνον σκοπὸν ἀπέβλεπε,
πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Ἐνθυμούμεθα καὶ θαυμά-
ζομεν εἰσέτι τοὺς ἀγῶνας, ὅσους κατέβαλεν ἐν
τῷ μέσῳ τῶν ἀλληλοδιαδόχων ἐπαναστάσεων
διὰ νὰ συνοικειώσῃ τοὺς παλαιοὺς βασιλεῖς μὲ
τὰς νέας τῶν κοινωνιῶν ἀπαιτήσεις. Ἠθέλησε
νὰ συνδέσῃ τὸ παρελθὸν μὲ τὸ μέλλον διὰ λαμ-
πρᾶς τινὸς καὶ στερεᾶς ἁλύσου, ἀλλ' ἡ ἅλυσος
συνετρίβη βιαίως καὶ τὸ παρελθὸν ἔπεσεν εἰς
τὴν ἄβυσσον.

Περὶ τὴν δύσιν τῶν ἡμερῶν του, ὁ ἀοιδὸς
τῆς θρησκείας καὶ τῆς βασιλείας εὑρέθη ἐν τῷ
μέσῳ τῶν ἐρειπίων τῆς νεότητός του. Διετήρησε
τὴν λατρείαν των, διότι, ὡς ὅλαι αἱ εὐγενεῖς
ψυχαὶ, ἠγάπα τὴν δυστυχίαν, καὶ ὡς ὅλαι αἱ
γενναῖαι φύσεις ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην τοῦ προ-
στατεύειν. Εἶχεν εἰδός τι ἱπποτικοῦ ἔρωτος δι'
ὅλα τὰ πεσόντα μεγαλεῖα, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν
περιπετειῶν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς τύχης ἐφαί-
νετο ἀναζητῶν πάντοτε τὴν ἠθικὴν ἰδέαν μετα-
ξὺ τῶν ἡττηθέντων.

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ Σατωβριάνδος εἶχεν ἀ-
ποσυρθῇ τοῦ κόσμου ἐξ ὁλοκλήρου. Ἡ ἐποχὴ αὕτη
τῆς ζωῆς του, δὲν ἀνήκει εἰμὴ εἰς αὐτὸν μόνον
καὶ εἰς μικρόν τινα ἀριθμὸν ἐκλεκτῶν· εἶνε ἱερὰ
τῆς φιλίας ἰδιοκτησία, ἐνώπιον τῆς ὁποίας καὶ
αὐτὸς ὁ θαυμασμὸς ὀφείλει νὰ σιωπᾷ. Ἡ ἐν Ἀ-

δὲ Ὠδουὰ οἰκία του κατέστη ἱερὸν βῆμα. Ἐκεῖ ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ρεναίου καὶ τῆς Ἀτάλης, ὁ Ὅμηρος τῆς μελαγχολίας, ἐτελείωσεν ἐν εἰρήνῃ τὸ πολυσέβαστον γῆρας του· ἐκεῖ ὑπέκλεψεν ἀπὸ τὸ μέλλον τοῦ τάφου του ἀποσπάσματά τινα τῶν μετὰ θάνατον Ὑπομνημάτων του (Mémoires d'outre-tombe), τὰ ὁποῖα διετήρησαν ἐπιστήθιοί τινες φίλοι του.

Ὅσοι ηὐτύχησαν νὰ συνεικειωθῶσι μετὰ τοῦ Σατωβριάνδου καὶ νὰ τὸν γνωρίσωσιν ἐκ τοῦ πλησίον, δύνανται μόνοι νὰ εἴπωσιν ὁποῖος ἦτο ὁ ἰδιωτικός του βίος· ἡμεῖς δὲ δὲν δυνάμεθα ἄλλως πῶς νὰ τὸν ἐξεικονίσωμεν, εἰμὴ ἀντιγράφοντες τὰ λόγια ταῦτα τοῦ Ρεναίου, ὅταν ὁμιλῇ περὶ ποιητῶν· « Ὁ βίος των εἶνε ἀφελὴς καὶ ἔξοχος ταὐτοχρόνως· ὑμνοῦσι τὸν Θεὸν μὲ χρυσοῦν στόμα, καὶ εἶνε οἱ ἀθωότεροι τῶν ἀνθρώπων· λαλοῦσιν ὡς ἀθάνατοι, καὶ ὡς νήπια ἐξηγοῦσι τοὺς νόμους τῆς ὑφηλίου· ἔχουσι περαστικὰς ἰδέας περὶ θανάτου, καὶ ἀποθνήσκουσιν ὡς κύκνοι μέλποντες καὶ ὡς βρέφη χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσωσιν. »

Οὕτω πως καὶ αὐτὸς ἀπέθανε· σεμνός, ἁπλοῦς, ἀξιοπρεπής, ἐμειδία πρὸς τὴν φιλίαν καὶ τὴν θρησκείαν, πρὸς γυναῖκα φιλτάτην καὶ πρὸς ἱερέα, κλαίοντας καὶ προσευχομένους παρὰ τὴν κλίνην του. Ἀκούσας τὸν θόρυβον τῆς φρικτῆς μάχης τῶν Παρισίων, ἀνηγέρθη καὶ ἠθέλησε νὰ ἐκβῇ· ἡ δραστήριος ἐνέργεια τῆς ψυχῆς του ἐτελείωσε μὲ τὰς λέξεις ταύτας « Θέλω νὰ ἰδῶ! » ἀλλ' αἱ ἀγυιαὶ ἦσαν πλήρεις ἀνθρώπων μαχομένων. Ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῶν Παρισίων, καὶ ἔχυσε τὰ τελευταῖά του δάκρυα. Μετά τινας ἡμέρας, τὴν 4 Ἰουλίου, παρέδωκε τὸ ἀθάνατον πνεῦμά του εἰς τὸν οὐρανόν.

Τὸ σῶμά του ἀναπαύεται εἰς τὸν παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐκλεχθέντα ἔρημον βράχον, πλησίον τοῦ ὠκεανοῦ, τὸν ὁποῖον ἠγάπησεν ἀνέκαθεν. Ἂς κάμψωμεν διὰ τῆς διανοίας τὸ γόνυ πρὸ τοῦ περικλείοντος τοιοῦτον ἔξοχον ἄνδρα τάφου τούτου, μὴ λησμονοῦντες ὅτι ἐκεῖνος πρῶτος ἔτεινε χεῖρα πρὸς τὴν ἐν μέσῳ ἐρειπίων ἐγκαταλειφθεῖσαν ψυχὴν τοῦ αἰῶνός του· ἐκεῖνος ἤνοιξεν εἰς τὴν χριστιανικὴν ψυχὴν τὰς πύλας τῆς φυλακῆς, εἰς ἣν καθείρχθη ἀπὸ τὸν ὑλισμόν, καὶ ἀπέπλευσεν εἰς τὸν Ἰορδάνην διὰ νὰ φέρῃ ἐπὶ τῶν κατεξηραμμένων χειλέων του σταγόνα ἐκ τοῦ ὕδατός του· ἐκεῖνος τέλος ἀπέδωκεν εἰς τὸ ἔθνος του τὴν θρησκείαν, τὴν μεγαλοφροσύνην, τὴν καταφρόνησιν τῶν προσκαίρων πραγμάτων, τὸν ἔρωτα καὶ τὴν λατρείαν τῆς τελειότητος, τῆς αἰωνίας ταύτης πηγῆς τῶν ἐξόχων ἀρετῶν.

* *

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΙΠΠΟΥ. — Ἄγγλος τις, ἐν Βηρυτῷ διατρίβων, ἠθέλησε νὰ ἀγοράσῃ ἵππον παρά τινος Ἄραβος. Τόπος τῆς διαπραγματεύσεως προσδιωρίσθη ἡ πλατεῖα τῶν Κουκκουναριῶν. Ὁ Ἄραψ ἐπερίμενεν ἐκεῖ, καθήμενος πλησίον τοῦ ἄνευ χαλινοῦ ἢ πέδης βόσκοντος ἵππου του, ὅστις ἦτο εἷς τῶν ὡραιοτέρων τῆς ἐρήμου. Μετ' ὀλίγον ἐφθασε καὶ ὁ Ἄγγλος.

« — Ἐς σελὰμ ἀλέϊκε! (χαίροις!) εἶπεν ὁ Ἄραψ σοβαρῶς.

— Ηὶα εἶνε ἡ τιμὴ τοῦ ἵππου σου; ἠρώτησεν ὁ Ἄγγλος διὰ τοῦ διερμηνέως αὐτοῦ.

— Ὁ Θεὸς μόνος τὴν γνωρίζει! εἶπεν ὁ Ἄραψ. Ῥῖψον ἐπὶ τοῦ ἐπενδύτου τούτου ὁποίαν τιμὴν ἤθελες προσφέρει σύ. »

Τριάκοντα χιλιάδες γροσίων ἔπεσαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἄραβος, ἀκινήτου μένοντος· ἔπειτα δέκα χιλιάδες, καὶ δέκα χιλιάδες ἀκόμη. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πωλητοῦ ἐξήστραψαν εἰς τὴν θέαν τοσούτου πλούτου. Δέκα ἀκόμη χιλιάδες ἔπεσαν· ὁ Ἄραψ ἐνικήθη· « Ἔλα, εἶπε πλησιάσας τὸν ἵππον του, πρέπει νὰ χωρισθῶμεν! »

Ὁ Ἄγγλος ἡτοίμαζε μετὰ φλέγματος μετάξινον χαλινόν. Ὁ Ἄραψ ἐφαίνετο βαθύτατα συγκεκινημένος· ἡ σιωπηλὴ λύπη του συνεκίνησε τοὺς τῆς σκηνῆς ἐκείνης μάρτυρας.

Αἴφνης τὸ νοῦμον ζῶον, ὀσφρανθὲν τὸν νέον αὐτοῦ κύριον, ἀπεσύρθη ἀποτόμως καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἀρχαῖον, χρεμετίζον θλιβερῶς.

Τότε τὸ τέκνον τῆς ἐρήμου, πηδῆσαν ὅλ' ἑνὸς ἅλματος ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου, « Γρήγορα! ἀνέκραξε πρὸς τὸν Ἄγγλον· οἱ θησαυροί σου ἀδύνατον νὰ ἀναπληρώσουν τὸν μόνον φίλον μου! »

Εἶπε, καὶ ἔγειναν ἄφαντος ἐν μέσῳ δίνης κονιορτοῦ.

Ο ΜΗΝ ΤΟΥ ΜΕΛΙΤΟΣ. — Οἱ Τεύτονες, ἀρχαῖον ἔθνος κατοικοῦν τὰ βόρεια μέρη τῆς Γερμανίας, ἐσυνείθιζον νὰ πίνωσιν ὑδρόμελι (τὸ Τουρκιστὶ σερμπέτ) διὰ τριάκοντα ἡμέρας, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν γάμων των· ἐκ τούτου δὲ τοῦ ἔθους ἐπεκράτησε καὶ παρ' ἡμῖν ἡ συνήθεια νὰ ἀποκαλῶμεν τὸν πρῶτον μῆνα τῶν γάμων μῆνα μέλιτος. Ἀττίλας, ὁ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας, τοσοῦτον ἐκ τούτου τοῦ ὑδρομέλιτος ἔπιε κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν γάμων αὐτοῦ, ὥστε λέγεται ὅτι ἀπέθανεν ὑπὸ ἀσφυξίας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΓΑΘΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΕΙΚΕΙΑΣ. — Ὁ Ἐμπού Χανιφὲ, εἷς τῶν περιφημοτέρων

διδασκάλων τῆς Ἰσλαμικῆς θρησκείας, ὁ ἐπιλεγόμενος λύχνος τοῦ Ἰσλαμισμοῦ, ὑπῆρξεν ἐπίσημος διὰ τὴν πρᾳότητα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Ῥαπισθεὶς εἰς τὸ πρόσωπον παρά τινος ἀχρείου, ὄχι μόνον δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ ἱκανοποίησιν διὰ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ στραφεὶς ἀφελῶς εἶπε πρὸς αὐτόν: « Ἠδυνάμην νὰ σὲ τιμωρήσω καὶ μόνος διὰ τὸ κίνημά σου τοῦτο, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ τὸ κάμω· ἠδυνάμην νὰ σὲ ἐγκαλέσω εἰς τὸν Καλίφην, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ γίνω κατήγορός σου· ἠδυνάμην εἰς τὰς πρὸς τὸν Θεὸν δεήσεις καὶ ἱκεσίας μου νὰ ἀναφέρω τὴν ὕβριν σου ταύτην, ἀλλ' ἐγὼ σὲ συγχωρῶ ἐξ ὅλης καρδίας καὶ παρακαλῶ τὸν Ὕψιστον ἵνα μὴ στήσῃ σοι τὴν ἁμαρτίαν ταύτην· ἠδυνάμην τέλος τὴν τρομερὰν ἡμέραν τῆς κρίσεως νὰ ζητήσω τὴν ἀπώλειαν τῆς ψυχῆς σου, ἀλλ' ἐγὼ ἐξ ἐναντίας δὲν θέλω στέρξει νὰ εἰσέλθω ἄνευ σοῦ εἰς τὸν Παράδεισον. »

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΟΦΩΝ ΑΝΔΡΩΝ. — Ὅταν μέ κάμνουν προσβολήν τινα, ἔλεγεν ὁ ζωγράφος Βὰν Δὺκ, προσπαθῶ νὰ ἀναβιβάσω τὴν ψυχήν μου τόσον ὑψηλά, ὥστε ἡ προσβολὴ νὰ μὴ φθάνῃ ποτὲ εἰς αὐτήν.

Ῥωσσική τις παροιμία λέγει: « Γποδέχονται τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὸ φόρεμα, τὸ ὁποῖον φέρει· τὸν μεταχειρίζονται δὲ κατὰ τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον δεικνύει. »

Διάσημός τις ἀνὴρ ἐχαρακτήριζεν οὕτω τοὺς ἐγωϊστάς: « Ὁ ἐγωϊστὴς εἶνε εἶδος ἀνθρώπου, ὅστις θέτει εὐχαρίστως τὸ πῦρ εἰς ὁλόκληρον συνοικίαν διὰ νὰ ψήσῃ ἓν ὠόν. »

Ὁ ἐξῆς ἀνατολικὸς ἀπόλογος εὑρηται εἰς ἠθικόν τι Ἀσιατικὸν βιβλίον: « Ῥόδον τι μετέδωκε τὴν εὐωδίαν του εἰς τὸ φύλλον, μὲ τὸ ὁποῖον περιεστύλιξαν αὐτό. Λαβὼν δὲ τὸ φύλλον τοῦτο εἰς χεῖράς μου, τὸ ἠρώτησα ἂν ἦνε μόσχος ἢ ἄμβαρις, διότι ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς εὐωδίας του κατεμεθύσθην. — « Εἶμαι ἁπλοῦν φύλλον ῥόδου, μὲ ἀπεκρίθη ἐκεῖνο καὶ χόρτον ἄοσμον, ἀλλ' ἐπειδὴ πολὺν καιρὸν συνανεστράφην μετὰ τῶν ῥόδων, μετέσχον τῆς εὐωδίας αὐτῶν. Οὕτω καὶ σύ, ὦ ἄνθρωπε, τοῖς σοφοῖς ὁμιλῶν, θέλεις μεταλάβει ἐκ τῆς σοφίας αὐτῶν. »

Ἄραψ συγγραφεὺς λέγει: « Ἄλλοτε οἱ δικασταὶ ἦσαν ξίφη γυμνά, φοβίζοντα τοὺς πονηρούς· σήμερον τὰ ξίφη ἐκεῖνα ἀπώλοντο καὶ δικασταὶ ἔμεινον αἱ ξιφοθῆκαι, αἵτινες ζητοῦν νὰ πληρωθῶσιν ἐκ τοῦ ὀβολοῦ τῶν δικαζομένων. »

ΟΝΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΙ ΤΟΥ.

Κηπουροῦ ἓν γαϊδουράκι ἐπικροπαραπονεῖτο
εἰς τὴν Τύχην του τὴν μαύρην ὅτι ἐταλαιπωρεῖτο,
καὶ τῆς ἔλεγε μὲ πόνον πῶς πρωὶ τὸ ἐξυπνοῦσε
πρὶν οἱ πετεινοὶ φωνάξουν καὶ χορτάρια κουβαλοῦσε.
" Τί ἀνάγκη πρὶν χαράξῃ ἡ αὐγὴ νὰ μὲ σηκώνῃ; "
Τὸ 'σπλαγχνίσθηκε ἡ Τύχη κι' ἀπὸ τοῦτον τὸ λυτρώνει,
καὶ τὸ κάμνει νὰ περάσῃ εἰς ἑνὸς γναφέως χεῖρας·
πλὴν τὸ πείραζε τὸ βάρος καὶ ἡ βρῶμα τῶν πετσίων
καὶ σοῦ ἤρχισε, τ' ἀχρεῖον!
νὰ φωνάζῃ, νὰ κωφαίνῃ τὰ αὐτιὰ πάλιν τῆς Μοίρας,
λέγον: « Ὢ! πόσον λυποῦμαι
" τὸν καλὸν περιβολάρην! 'σὰν ἐγύριζ', ἐνθυμοῦμαι,
" δάγκανα χαμμίαν ἄκραν ἢ λαχανου ἢ κραμβίου·
" ἀλλὰ τώρα, τοῦ ἀθλίου!
" ἀπ' αὐτὸν πλέον νὰ χάψω τίποτε δὲν μὲ τυχαίνει,
" ἔξω μόνον ἀπὸ ξύλον νὰ λαμβάνω δὲν μοῦ μένει. »
Τύχην πάλιν νὰ, ἀλλάζει,
Καρβουνάρης τ' ἀγοράζει·
πλὴν προσκλαύσεις νέας πάλιν, καὶ ἡ Τύχη θυμωμένη,
" Τί λοιπὸν αὐτὸς ὁ ὄνος,
" εἶπε, τόσον μὲ ζαλίζει,
" ὅσον ἑκατὸν μονάρχαι μόλις ὅλοι ἠνωμένοι;
" ἀπὸ ὅλους αὐτὸς μόνος
" μήπως ἄρα γε νομίζει
" τὰ μωρὰ τὰ καύκαλά του
" ὅτι δὲν εἶν' εὐχαριστημένος; εἰς τὸν νοῦν δὲν ἔχω ἄλλο
" ἀπὸ τὰ παράπονά του! "
Ἀναμφίβολα ἡ Τύχη εἶχε δίκαιο μεγάλο!
Ὅλοι εἴμεθα τοιοῦτοι· κανεὶς δὲν εὐχαριστεῖται,
ἀλλ' ἐλεεινολογεῖται
διὰ τὴν κατάστασίν του.
Ἡ σημερινή μας στάσις πάντα εἶν' ἡ χειροτέρα,
φορτωνόμεθα τὴν Τύχην ὅλοι νύκτα καὶ ἡμέρα.
Ὁ Ζεὺς ὅλους ἂν μᾶς δώσῃ καθενὸς τὴν ζήτησίν του,
θὰ τοῦ σπῶμεν αἰωνίως, τοῦ πτωχοῦ, τὴν κεφαλήν του.

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Δικάζων ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών, ἐσυνείθιζε νὰ φράττῃ διὰ τοῦ δακτύλου τὸ ἕτερον οὖς ἐφ' ὅσον ὁ κατηγορῶν ἐλάλει· πρὸς δὲ τὸν ἐρωτήσαντα, διατί πράττει τοῦτο, ἀπεκρίνετο: « Διότι τὸ ἕτερον ὠτίον μου τὸ φυλάττω διὰ τὸν κατηγορούμενον. »

Ξένος τις ἐπώλησεν εἰς μίαν Αὐτοκράτειραν τῆς Ῥώμης ψευδεῖς λίθους· αὐτὴ δὲ, πλήρης ὀργῆς, ἐξητήσατο παρὰ τοῦ συζύγου της τὴν παραδειγματικὴν τιμωρίαν τοῦ ἀπατεῶνος. Ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀνὴρ ἐπιεικέστατος, μὴ δυνάμενος ὅμως νὰ κατευνάσῃ τὴν ὡς θύελλαν παρωργισμένην σύζυγόν του, κατεδίκασε τὸν ψευδοπώλην νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὸ στάδιον τῶν θηρίων. Ὅλος ὁ κόσμος ἐλυπεῖτο τὸν δυστυχῆ, μόνη δὲ ἡ Αὐτοκράτειρα, θέλουσα νὰ κορέσῃ τὴν ἐκδίκησίν της, παρευρέθη πρώτη εἰς τὸ θεωρεῖόν της, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἄρρητον εὐχαρίστησιν νὰ ἴδῃ τὸν ἀπατεῶνα καταξεσχιζόμενον ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ αἱμοβόρου θηρίου καὶ τὸ αἷμά του ῥέον ποταμηδόν. Πλὴν ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις πάντων ὅτε, δοθέντος τοῦ συνθήματος, ἀντὶ θηρίου ἐξῆλθεν εἰς τὸ στάδιον ἡμερώτατον ἀρνίον, τὸ ὁποῖον, πλησιάσαν τὸν ἡμιθανῆ σχεδὸν ἐκ τοῦ φόβου του κατάδικον, ἤρχησε νὰ λείχῃ αὐτόν. Ἡ Αὐτοκράτειρα παρεπονέθη ἐντόνως εἰς τὸν σύζυγόν της, ἀλλ' αὐτὸς τῇ ἀπεκρίθη: « Κυρία, ἐτιμώρησα τὸν ἔνοχον κατὰ τὸν νόμον τοῦ ἀντιπεπονθότος ἴσου· σᾶς ἠπάτησεν, ἠπατήθη. »

Ὁ βασιλεὺς Ἑρρῖκος Δ' συνέλαβε φοβερώτατον πάθος πρὸς τὴν ὡραίαν Αἰκατερίνην Δὲ Ῥοὰν, Κυρίαν τῆς τιμῆς τῆς συζύγου του Μαργαρίτας Δὲ Βαλουά. Ἐσπέραν τινὰ τὴν ἠρώτησε κρυφίως, πόθεν εἰσήρχοντο εἰς τὸν θάλαμόν της. — « Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ἡ ἐνάρετος Δεσποινὶς, ἤτις δὲν ἤθελε νὰ παραχωρήσῃ οὐδεμίαν χάριν, τὴν ὁποίαν δὲν καθίστα ἐν πρώτοις νόμιμον ὁ γάμος· μόνη ὁδὸς, δι' ἧς εἰσέρχονται εἰς τὸν θάλαμόν μου, εἶνε ἡ Ἐκκλησία. »

Κάρολος ὁ Ε', Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ὅτε, παραιτηθεὶς τοῦ θρόνου ἐξ αἰτίας τῆς ἐμφανίσεως κομήτου, ἀπεσύρθη εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Ἰούστου, διεσκέδαζε καταγινόμενος εἰς τὰς μηχανικὰς τέχνας, καὶ ἰδίως εἰς τὴν ὡρολογοποιΐαν. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἠναγκάσθη νὰ ἐκφωνήσῃ: « Πόσην μωρίαν εἶχον νὰ ἀπανωτόσους θησαυροὺς καὶ νὰ χύνω τόσον αἷμα, προσπαθῶν νὰ κάμω τοὺς ἀνθρώπους ὅλους νὰ ὁμοφρονῶσιν, ἐνῷ οὔτε ὁλίγα ὡρολόγια ἠμπορῶ νὰ κάμω νὰ συμβαδίζωσιν! »

Ὁ Τριβουλέτος, γελωτοποιὸς τῆς αὐλῆς Καρόλου τοῦ Ε', ἀπειληθεὶς παρά τινος μεγιστᾶνος ὅτι θὰ ἐκπνεύσῃ ὑπὸ τὴν ῥάβδον του ἕνεκα τῆς μεγάλης τόλμης, μεθ' ἧς περὶ αὐτοῦ ὡμίλησε, παρεπονέθη εἰς τὸν βασιλέα. — « Ἐάν τις, τῷ ἀπήντησεν ὁ Μονάρχης, τολμήσῃ νὰ σὲ φονεύσῃ, θὰ τὸν κρεμάσω εὐθὺς μετὰ ἓν τέταρτον ὑστερώτερα. — Ἄ! Μεγαλειότατε! θὰ μὲ ὑπεχρεώνατε πολὺ, ἐὰν ἠὐδοκῆτε νὰ τὸν κρεμάσητε ἓν τέταρτον προτήτερα!... »

Τὴν πρώτην καὶ μόνην φορὰν ἐπὶ ζωῆς του, καθ' ἣν εὑρέθη ὑποχρεωμένος ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Μάντης Δὲ Λαβαρδῖνος νὰ κηρύξῃ ἐπ' ἐκκλησίας, ἔλαβε τὸ δυστύχημα νὰ συγχισθῇ τοσοῦτον, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ καταβῇ ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος πλήρης ἐντροπῆς. Μετά τινα καιρὸν ἠθέλησε νὰ ἐπιδείξῃ τὴν εἰκόνα του, ἡ δὲ Κυρία Σαβλαί, βλέπουσα αὐτὴν, ἀνέκραξε κακεντρεχῶς: « Ποία ὁμοιότης, Θεέ μου! νομίζει τις ὅτι κηρύττει ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος. »

Νέος τις κομψὸς καὶ εὐειδὴς ἐνυμφεύθη γυναῖκα νέαν καὶ ὡραίαν, τὴν ὁποίαν ἠγάπα μὲν αὐτὸς δὲν ἀντηγαπᾶτο ὅμως ὑπ' ἐκείνης παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ φίλοι του τὸν συνελυποῦντο διὰ τὸ πρᾶγμα καὶ τὸν ἔλεγον ὅτι εἶνε δυστυχὴς, « Ἐκείνη εἶνε δυστυχεστέρα ἐμοῦ, ἀπεκρίθη ὁ παραγνωριζόμενος ἀνήρ· διότι ἐγὼ μὲν ἔχω τὴν εὐτυχίαν νὰ βλέπω πάντοτε ἐνώπιόν μου γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἀγαπῶ, ἐκείνη δὲ εἶνε καταδεδικασμένη νὰ ἔχῃ ἀκαταπαύστως πρὸ ὀφθαλμῶν της ἄνδρα, τὸν ὁποῖον δὲν ἀγαπᾷ. »

Πτωχός τις οἰκογενειάρχης, μὴ δυνάμενος νὰ ἐξαρκῇ εἰς διατροφὴν τῶν τέκνων του, ἐπενόησε τρόπον λίαν εὐφυῆ ὅπως ἐξοικονομήσῃ τὰ δυστυχῆ του τέκνα. Τὸ ἑσπέρας, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου, συναθροίζων αὐτὰ, « Τέκνα μου, τοῖς εἶπεν, ὅποιος ἀπὸ σᾶς δὲν θέλει νὰ δειπνήσῃ θὰ λάβῃ δέκα λεπτά. » Τὰ παιδία δέχονται τὴν προσφορὰν καὶ κοιμῶνται νηστικά. Τὴν ἐπαύριον ἄλλαι συμφωνίαι: « Ὅποιος θέλει νὰ προγευθῇ γάλα θὰ πληρώσῃ δέκα λεπτά. »

Δαβάλης, ὁ περίφημος βιβλιοφύλαξ τῆς Αὐστρίας, προσκληθεὶς ποτὲ νὰ δώσῃ λεπτομερείας περί τινος βιβλίου, ἀπήντησεν ὅτι δὲν γνωρίζει. — « Δὲν γνωρίζετε! ὑπέλαβεν ὁ ἐρωτῶν αὐτόν· καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ σᾶς πληρόνει διὰ νὰ ἠξεύρετε. — Ναὶ, ὁ Αὐτοκράτωρ μὲ πληρόνει δι' ὅ,τι ἠξεύρω, καὶ ἂν μὲ ἐπλήρονε δι' ὅ,τι δὲν ἠξεύρω, τότε οὐδ' ὅλος ὁ θησαυρὸς τοῦ βασιλείου ἤρκει ἵνα μὲ ἀνταμείψῃ δεόντως. »

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

(Συνέχεια.)

Β'.

ΑΡΕΤΗ.

Φύγε, Μόσχε, σύζυγέ μου! δὲν σὲ ἀγαπῶ καὶ κλαίω·
ἔλα, Δρόσε, ἥλιέ μου! σ' ἀγαπῶ, καὶ ὅμως πταίω!

Πέντε χρόνους εἶμαι τώρα μὲ τὸν Μόσχον νυμφευμένη,
χωρὶς νὰ ἠξεύρω κόσμος τί θὰ εἴπῃ, ἡ καϋμένη!
Ἔβοσκα τὰ πρόβατά μας εἰς τοὺς κάμπους, εἰς τὰ ὄρη,
καὶ ἡ γελαστὴ ψυχή μου νὰ λυπῆται δὲν ἠμπόρει·
μοῦ ἐφαίνοντο ὁ ἄρτος κ' ἡ μυζίθρα ἕνα μέλι,
καὶ ὁ Μόσχος καὶ ὁ Λάμπρος δύο σ' οὐρανοῦ ἀγγέλοι!

Φύγε, Μόσχε, σύζυγέ μου! δὲν σὲ ἀγαπῶ καὶ κλαίω·
ἔλα, Δρόσε, ἥλιέ μου! σ' ἀγαπῶ, καὶ ὅμως πταίω!

Μίαν εὔμορφον πρωΐαν — εἶνε τώρα ἕνας μῆνας —
λέγει μου ὁ σύζυγός μου: " Ἔρχεσαι εἰς τὰς Ἀθήνας,
" Ἀρετή, μαζή μου; τόσον σ' ἀγαπῶ καὶ σὲ λατρεύω,
" ὥστε θέλω μ' ἕναν νέον τρόπον νὰ σ' εὐχαριστήσω·
" ἂν ἰδῇς καὶ σὺ τὴν χώραν, πόσον θὰ χαρῇς πιστεύω!
Κ' ἐγὼ εἶπα: " Μὲ χαρὰν μου τὰ ἀρνία μας θ' ἀρήσω! ,,

Φύγε, Μόσχε, σύζυγέ μου! δὲν σὲ ἀγαπῶ καὶ κλαίω·
ἔλα, Δρόσε, ἥλιέ μου! σ' ἀγαπῶ, καὶ ὅμως πταίω!

Ἐκεῖ πρῶτον σ' εἶδα, Δρόσε, ὑπερήφανον ἱππέα,
μ' ὑποδήματα μεγάλα καὶ μ' ἐνδύματα ὡραῖα.
Τόσον εὔμορφη σ' ἐφάνην, ὥστε ἦλθες καὶ μοῦ λέγεις:
" Βοσκοπούλα μου, θεά μου! ἐραστήν σου μὲ ἐκλέγεις; ,,
κ' ἔκτοτ' ἡ ὑπανδρευμένη καὶ ἀθῶα βοσκοπούλα
ἔγεινε τοῦ Δρόσου σκλάβα, ἔγεινε τοῦ Δρόσου δούλα.

Φύγε, Μόσχε, σύζυγέ μου! δὲν σὲ ἀγαπῶ καὶ κλαίω·
ἔλα, Δρόσε, ἥλιέ μου! σ' ἀγαπῶ, καὶ ὅμως πταίω!

Πῶς νὰ μὴ σὲ ἀγαπήσω, ἀφοῦ βλέπω, Δρόσε, ὅτι
μ' ἀγαπᾷς ὡσὰν νὰ ἦμαν τῶν ἀρχοντοπούλων πρώτη,
κ' ὄχι μία βοσκοπούλα εἰς τὰ δάση γεννημένη;
Πῶς ἡ νέα μου καρδία νὰ μὴν ἦν' ἐρωτευμένη,
ἀφοῦ βλέπει ὅτι ἕνας νέος πλούσιος καὶ μέγας
δι' ἀγάπην ἰδικήν μου βόσκει πρόβατα καὶ αἶγας;

Φύγε, Μόσχε, σύζυγέ μου! δὲν σὲ ἀγαπῶ καὶ κλαίω·
ἔλα, Δρόσε, ἥλιέ μου! σ' ἀγαπῶ, καὶ ὅμως πταίω!

Δρόσε, σὺ εἶσαι ἐκεῖνος ὁ Ἱππεὺς ὁ Ἀθηναῖος,
ὁ λαμπροενδεδυμένος, ὁ εὐγενικὸς ὁ νέος,
τὸν ὁποῖον βλέπω τώρα βοσκικὰ ἐνδεδυμένον
καὶ εἰς τὴν σκιὰν ἐκείνης τῆς μηλέας καθισμένον;
Σὺ λοιπὸν εἶσαι ὁ Δρόσος, ὅστις νύκτα καὶ ἡμέραν
καταδέχεσαι καὶ παίζεις τὴν ποιμενικὴν φλογέραν;

Φύγε, Μόσχε, σύζυγέ μου! δὲν σὲ ἀγαπῶ καὶ κλαίω·
ἔλα, Δρόσε, ἥλιέ μου! σ' ἀγαπω, καὶ ὅμως πταίω!

Ὦ χαρὰ εἰς τὴν μητέρα, ὁποῦ σ' ἔκαμε τὴν μίαν! ...
λάμψε, ἥλιε, νὰ λάμψῃ! ... ἴδε, ἴδε εὐμορφίαν!
ψιλὸν αἷμα ὁποῦ ἔχει! εἶνε ἄσπρος ὡς τὸ γάλα!
ἀ! τί ὄμματα, Θεέμου, μαῦρα, μαῦρα καὶ μεγάλα!
τί μαλλιά, τί μαλλιά, ἡ καλήτερον χρυσάφι! ...
Τρέξατε τὴν ζωγραφίαν νὰ τοῦ πάρετε, ζωγράφοι!

Φύγε, Μόσχε, βοσκὲ μαῦρε! δὲν σὲ θέλω! φύγε, χάσου!
ἔλα, Δρόσε, ἥλιέ μου! νὰ μὲ κλέψῃς ἑτοιμάσου·

Ἐσηκώθη.... τί κορμίον! μὲ τὴν χεῖρά του μὲ νεύει. ...
ἡ καρδία μου θὰ σπάσῃ! ... εἰς τὸν λόγον θὰ ἀναίβῃ;
ὄχι. ... εἰς τοὺς καλαμῶνας μὲ τὰ πρόβατα ὑπάγει. ...
Τρέμω! μία ὑποψία τὴν ἀθλίαν θὰ μὲ φάγῃ·
μὴ ἀπὸ ἀπελπισίαν εἰς τοῦ ποταμοῦ τὸ ῥεῦμα
θὲ νὰ πέσῃ.... ἂν ἐκεῖνο τὸ ὀστερινόν του νεῦμα! ...

Φύγε, Μόσχε, βοσκὲ μαῦρε! δὲν σὲ θέλω! φύγε, χάσου!
ἔλα, Δρόσε, ἥλιέ μου! νὰ μὲ κλέψῃς ἑτοιμάσου.

Δὲν πιστεύω.. Ὦ! ὁ νοῦς μου δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ χωρέσῃ·
γυρεῖς τοῦ ἔδωκα ἐλπίδας, κ' εἰς τὸν ποταμὸν θὰ πέσῃ;
« Βόσκισσα χαριτωμένη, γυρεῖς μὲ ἔλεγεν ἐκεῖνος,
" κἂν ἂς σὲ παρακινήσῃ ὁ πολύς μου αὐτὸς θρῆνος,
" εἰς τὸ νὰ μ' ἀκολουθήσῃς εἰς τῶν Ἀθηνῶν τὴν χώραν. ,,
— " Δὲν ἠμπορῶ νὰ κάμω τοῦτο, δὲν ἠμπορῶ αὐτὴν τὴν ὥραν! »

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον)

ΙΓ'.

Κρόνος.

Ὁ πλανήτης οὗτος, καίτοι ὂν μικρότερος τοῦ Διός, οὐχ' ἧττον ὅμως παρουσιάζει τὸ ἐξαισιώτερον καὶ λαμπρότερον θέαμα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀστρονόμων, τῶν ὁποίων ἐκίνησε πάντοτε τὴν περιέργειαν καὶ τὸν θαυμασμόν· διότι, ἐκτὸς τῶν ἀκτὼ δορυφόρων ἢ σεληνῶν ὑφ' ὧν φωταγωγεῖται, παρετηρήθη ὅτι περικυκλοῦται καὶ ὑπὸ λαμπροτάτου φωτεινοῦ δακτυλίου, μὴ ἐφαπτομένου τοῦ πλανήτου, καὶ περιστρεφομένου καὶ τούτου περὶ ἑαυτὸν ἀκριβῶς καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ πλανήτης συμπληροῖ τὴν περὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἄξονα περιστροφήν. Ἀκριβέστεραι παρατηρήσεις, γενόμεναι ἐπὶ τοῦ δακτυλίου τούτου, ἀπέδειξαν ὅτι τὸ περιβάλλον τὸν πλανήτην παράδοξον τοῦτο φαινόμενον εἶνε οὐχὶ ἁπλοῦν ἀλλὰ τριπλοῦν, ὅτι ὁ ἐσωτερικὸς δακτύλιος εἶνε σχεδὸν τρὶς τόσον πλατὺς ὅσον ὁ ἐξωτερικός, καὶ ἐπέτυχον μάλιστα νὰ καταμετρήσωσι τὰς ἀποστάσεις ἑνὸς ἑκάστου ἀπὸ τοῦ ἄλλου. Ὁ ἐσωτερικὸς δακτύλιος, καταμετρηθεὶς ἀκριβῶς, ἀπεδείχθη ὅτι ἀπέχει τοῦ πλανήτου 30,000 μιλίων, ὁ δὲ ἐξωτερικὸς δακτύλιος ἔχει πλάτος

7,200 μιλίων, τὸ δὲ μεταξὺ τῶν δύο δακτυλίων σκοτεινὸν διάστημα εἶνε 2,800 μιλίων· τὸ πλάτος ἀμφοτέρων τῶν δακτυλίων καὶ τοῦ μεσολαβοῦντος σκοτεινοῦ διαστήματος εἶνε 30,000 μιλίων, ὥστε δηλαδὴ καὶ ἡ ἀπόστασις τοῦ ἐνδοτέρου δακτυλίου ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Κρόνου.

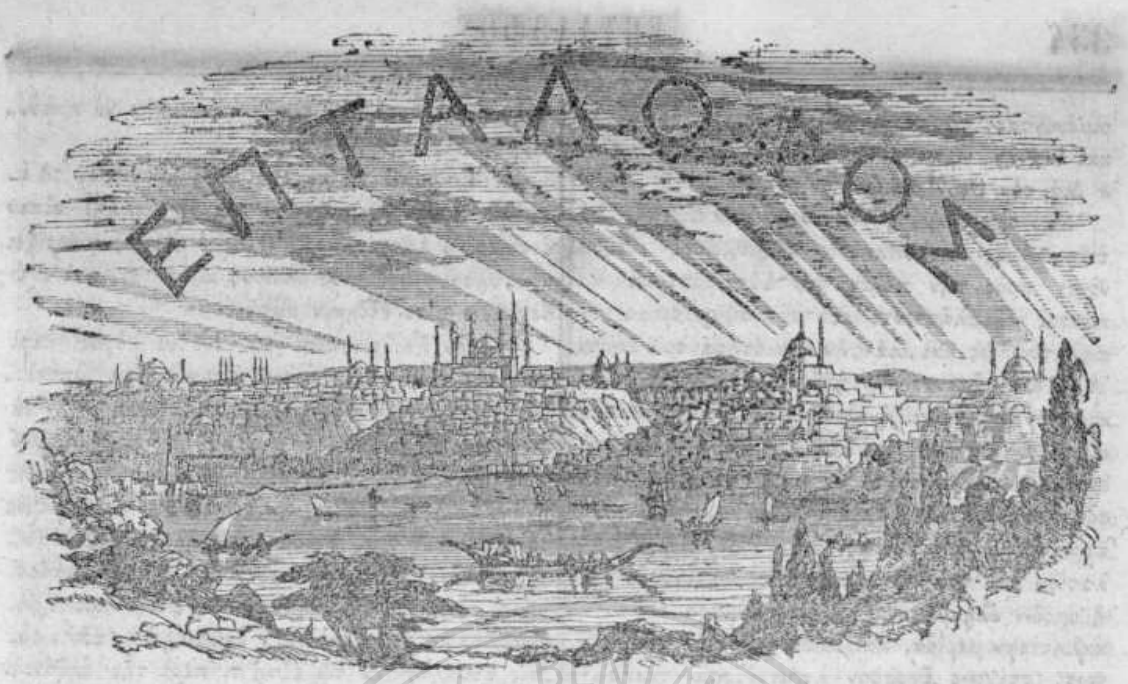
Οἱ δακτύλιοι οὗτοι ῥίπτουσι βαθεῖαν σκιὰν ἐπὶ τοῦ πλανήτου, ὅθεν ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν εἶνε στίλβοντες ἀτμοί, ἀλλὰ συνίστανται πιθανῶς ἀπὸ εἶδος στερεᾶς ὕλης, καὶ φαίνεται μάλιστα ὅτι ἔχουσι περισσοτέραν ἀνταυακλαστικὴν δύναμιν παρ' ὅσον ἡ τοῦ Κρόνου ἐπιφάνεια, καθότι τὸ ὑπ' αὐτῶν ἀνταυακλώμενον φῶς εἶνε λαμπρότερον τοῦ ὑπὸ τοῦ πλανήτου ἀνταυακλωμένου. Δῆλον ὅτι ὁ τριπλοῦς οὗτος δακτύλιος χρησιμεύει πρὸς φωτισμὸν τοῦ Κρόνου κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ἡλίου, εἰς ποίους δὲ ἄλλους μυριάδας σκοπὸς ὑπηρετεῖ, ἀγνοεῖται τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος. Θεωρούμενοι οἱ δακτύλιοι οὗτοι ἐκ τῆς μέσης ζώνης τοῦ πλανήτου ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ Ἡλίου, πρέπει νὰ φαίνωνται ὡς εὐμεγέθεις φωτεινότατα ἀφίδες, ἐκτεινόμεναι κατὰ τοὺς οὐρανοὺς ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ εἰς τὸν δυτικὸν ὁρίζοντα, ἰσοπλατεῖς ἑκατοντάκις μὲ τὴν διάμετρον τῆς ἡμετέρας Σελήνης, ἐσκοτισμέναι δὲ περὶ τὸ μέσον ὑπὸ τῆς σκιᾶς τοῦ πλανήτου. Οἱ δορυφόροι τοῦ πλανήτου τούτου δὲν ἀπομακρύνονται πολὺ τοῦ δακτυλίου, διὸ καὶ πολλάκις φαίνονται ἐφαπτόμενοι αὐτοῦ καὶ περιστρεφόμενοι ἐντὸς αὐτοῦ· ὑπολογίζονται δὲ, ὡς καὶ οἱ τοῦ Διός, ὅτι δὲν εἶνε μικρότεροι τῆς Γῆς.

Ὁ Κρόνος μετὰ τὸν Δία εἶνε ὁ μεγαλήτερος τῶν γνωστῶν πλανητῶν, διὸ καὶ παρίσταται ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπεράνω τοῦ Διός, ἀφ' οὗ καὶ διὰ γυμνοῦ πολλάκις ὀφθαλμοῦ διαχωρίζεται ἐκ τῆς νεφελώδους, ἀμυδρᾶς καὶ μολυβδοχρόου ὄψεώς του. Ἡ βαρύτης ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου τούτου εἶνε σχεδὸν ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τῆς σφαίρας μας, ἀλλὰ τὸ ἡλιακὸν φῶς καὶ ἡ θέρμη φθάνουσιν εἰς αὐτὸν ἑκατοντάκις ἀσθενέστερα παρὰ εἰς ἡμᾶς· πλὴν δι' ἀκριβεστάτων ὑπολογισμῶν εὑρέθη ὅτι, ἡ ποσότης αὕτη εἶνε χιλιάκις μεγαλητέρα τῆς χυνομένης ἐφ' ἡμῶν ὑπὸ τῆς πανσελήνου. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ πλανήτου, ὡς καὶ ἡ τοῦ Διός, ποικίλλεται μὲ ζώνας καὶ μαύρας κηλίδας πολλάκις δὲ καὶ κιτρινωπὰς, καλυπτούσας γενικῶς πολὺ μεγαλήτερον μέρος τοῦ δίσκου αὐτοῦ, παρ' ὅσον αἱ ζῶναι τοῦ Διὸς κατέχουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ. Ἀπέχει δὲ τοῦ Ἡλίου 329,000,000 λευγῶν, τουτέστι δεκάκις περίπου ἀφ' ὅσον ἀπέχει ἡ Γῆ τοῦ Ἡλίου· κινεῖται δὲ μετὰ ταχύτητος 7,920 λευγῶν τὴν ὥραν, διὸ καὶ συμπληροῖ τὴν περὶ τὸν Ἥλιον περιστροφήν του ἐν διαστήματι 29 ἐτῶν καὶ 164 ἡμερῶν· ἡ δὲ περὶ τὸν ἄξονά του ἀνακύλησις ἐκτελεῖται ἐν διαστήματι 10 ὡρῶν καὶ 30 λεπτῶν.

Ὁπόσην ποικιλίαν λαμπρῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν ἀντικειμένων παριστᾷ τὸ τοῦ Κρόνου στερέωμα! Ἀδύνατον νὰ συλλάβῃ τις ἰδέαν τοῦ μεγαλείου, τοῦ φωτὸς καὶ τῆς λαμπρότητος, ἅτινα ὑποτίθεται ὅτι περιβάλλουσι τὸν εὐμεγέθη τοῦτον κόσμον, ὡς ἐκ τῆς ἀφθονίας τῶν φωτεινῶν κοσμημάτων, δι' ὧν καθωράϊσεν αὐτὸν ἡ φύσις. Ποῖος ποτὲ τῶν κατοίκων τῆς μικρᾶς μας Γῆς δύναται νὰ φαντασθῇ ὁποῖον ὡραιότατον καὶ πολυποίκιλον θέαμα παρέχουσιν εἰς ἕνα πλανήτην, χιλιάκις μεγαλήτερον τοῦ ἡμετέρου, αἱ πολυποίκιλοι φάσεις ὀκτὼ σεληνῶν καὶ τριῶν ὑπερλάμπρων δακτυλίων; Ἐκ τῶν ὀκτὼ τούτων σεληνῶν ἡ μὲν ἀνατέλλουσα ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα, ἡ δὲ δύουσα, ἡ δὲ προσεγγίζουσα εἰς τὴν μεσημβρίαν· καὶ ἡ μὲν εἰσερχομένη εἰς ἔκλειψιν, ἡ δὲ προκύπτουσα ἐξ αὐτῆς· ἡ μὲν φαινομένη ὡς ἡμισέληνος, ἡ δὲ ὁρεπανοειδὴς, ἡ δὲ πανσέληνος, καὶ κάποτε ὅλαι ὁμοῦ ἐν τῷ αὐτῷ ἡμισφαιρίῳ φεγγοβολοῦσαι· αἱ τῶν δακτυλίων μεγαλοπρεπεῖς κινήσεις, καθ' ἃς ποτὲ μὲν καταυγάζοντες τὸ στερέωμα ἀμαυροῦσι τοὺς ἀστέρας, ποτὲ δὲ βαθεῖαν σκιὰν ῥίπτοντες ἐπί τινων τόπων τοῦ πλανήτου, ἀνακαλύπτουσι τὰ θαυμάσια καὶ τὴν δόξαν τῶν κατηστερισμένων οὐρανῶν· ἡ ἐμφάνισις εἰς τὸ στερέωμα τοῦ πλανήτου τούτου πολλῶν κομητῶν καὶ ἄλλης φύσεως ἀγνώστων ἡμῖν σωμάτων, καὶ πολλῶν νέων ἀστερισμῶν καὶ ἀπλανῶν ἀστέρων, ἀσυγκρίτως μεγαλητέρων φαινομένων ἀπ' αὐτοῦ ὡς ἐκ τῆς προσεγγίσεως ἢ ἡμῖν. Ταῦτα πάντα εἰσὶ σκηναὶ, ἄξιαι καὶ τῆς μεγαλειότητος τοῦ θείου Ὄντος νὰ τὰς παριστᾷ, καὶ τῶν λογικῶν πλασμάτων του νὰ τὰς θεωρῶσι. Τοιαῦται ἐκπληκτικαὶ παραστάσεις σοφίας τε καὶ παντοδυναμίας ἄγουσιν ἡμᾶς εἰς τὸ λογικώτατον συμπέρασμα, ὅτι τὰ περὶ τὸν πλανήτην τοῦτον πολυάριθμα λαμπρὰ ἀντικείμενα δὲν ἐδημιουργήθησαν ἁπλῶς διὰ νὰ φεγγοβολῶσιν ἐπὶ γυμνῶν βράχων καὶ ἀκάρπων ἀμμωδῶν ἐρήμων, ἀλλ' ὅτι ἀπειροπληθῆ νοήμονα ὄντα, τεθειμένα ἐν ταῖς ὡραίαις ταύταις χώραις, ἔνθα τὸ φῶς ἅπλετον καὶ ἀνέσπερον, ἀπολαμβάνουσι τὴν μεγαλοδωρίαν τοῦ θειοτάτου αὐτῶν Δημιουργοῦ, καὶ λατρεύουσιν ἐπαξίως τὰς τελειότητας Αὐτοῦ.

Ῥ.

(Ἀκολουθεῖ.)

20 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 23.

Η ΑΗΔΩΝ.

Σῖναι ἡ Κινέζοι καυχῶνται ὅτι ἔχουσι δύο ὀφθαλμοὺς περισσοτέρους τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅμως τοῦτο οὐδαμῶς ἐμποδίζει αὐτοὺς τοῦ νὰ ἦνε πάντοτε Κινέζοι, καθὼς πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει εἰς τὴν Κίναν. Ἐπίσης λοιπὸν καὶ αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ εἶνε Κινέζος, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ περιστοιχοῦντες τὸν θρόνον του.

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν, — καὶ σημειώσατε καλῶς εἰς τὴν μνήμην σας τὴν μικρὰν αὐτὴν ἱστορίαν, ἥτις μετ' ὀλίγον θέλει παραδοθῆ εἰς τὴν λήθην, —τὸ παλάτιον τοῦ Αὐτοκράτορος ἦτο, τουτέστιν ἐλογίζετο τὸ μεγαλοπρεπέστερον ἐνδιαίτημα ὅλου τοῦ κόσμου. Συνέκειτο ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ σινοκέραμον (porcelaine) πολύτιμον, διαφανέστατον καὶ εὔθραυστον, χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος καὶ λίθοι πολυτελεῖς ἐκόσμουν πᾶσαν αὐτοῦ στοάν, πάντα διαυλον, μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ἀπωτάτης ἀψῖδος. Εἰς τὸν κῆπον ἦσαν ἐν ἀφθονίᾳ ἐσπαρμένα τὰ ὡραιότερα ἄνθη, ἐξ ὧν μέγας ἀριθμὸς ἔφερεν ἀνηρτημένους ἀργυροῦς κωδωνίσκους, οἵτινες, σημαίνοντες ὁσάκις διήρχετό τις ἢ ὠθούμενοι ὑπὸ τῆς ἐλαφροτέρας ἐσπερίας αὔρας, καθίστων μαγευτικὸν τῷ ὄντι τὸ ἐνδιαίτημα ἐκεῖνο καὶ προεκάλουν τὸν θαυμασμὸν τοῦ διαβάτου. Ναί, πᾶν ὅ,τι ἀπετέλει τὸν κῆπον τοῦ ὀλβίου ἐκείνου Αὐτοκράτορος ἦτο λαμπρότατα διατεθειμένον, ὁ δὲ κῆπος αὐτὸς τόσον μακρὰν ἐξετείνετο, ὥστε οὔτε αὐτὸς ὁ ἴδιος κηπουρὸς εἶδε ποτὲ τὴν ἄκραν του. Καθόσον προσεχώρει τις ἔφθανεν εἰς μεγαλοπρεπές τι καὶ σύσκιον δάσος, πλῆρες ὑψικόμων δένδρων, ἐφ' ἑκάστου τῶν ὁποίων ἦτο προσηλωμένη καὶ ἀνὰ μίαν λυχνία ἐκ ψευδαργύρου, ἃς ἤναπτον τὴν νύκτα πρὸς ἐπαύξησιν τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς λαμπρότητος. Τὸ δάσος τοῦτο ἐξετείνετο μέχρις εὐρυχώρου τινὸς ὡραίου ποταμοῦ, παρομοιάζοντος μὲ θάλασσαν, ὅστις καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ὄχθας του ἀκόμη ἦτο κυανοῦς καὶ λίαν βαθύς, εἰς τρόπον ὥστε μεγάλα πλοῖα ἠδύναντο νὰ προσορμισθῶσιν ἕως ὑπὸ τοὺς κλῶνας τῶν δένδρων.

Εἰς ἕνα ἐκ τῶν κλάδων τῶν προαιωνίων τούτων δένδρων, ὅστις, κλίνων μετὰ χάριτος ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, ἔψαυε σχεδὸν τὴν διαυγεστάτην αὐτοῦ ἐπιφάνειαν, ἀηδών τις ἔπηξε τὴν φωλεάν της, καὶ τόσον θελκτικὰ ἐκελάδει πᾶσαν ἑσπέραν, ὥστε οἱ πτωχοὶ ἁλιεῖς, καίτοι προαπησχολημένοι ἀπὸ τόσας λυπηρὰς φροντίδας, λησμονοῦντες τὰ πάντα, ἐσταμάτουν τὴν νύκτα ὑπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ποταμοῦ διὰ νὰ τὴν ἀκούσωσι, καὶ ἐλησμόνουν νὰ σύρωσι τὰ δίκτυά των. « Διὰ τὸν Θεόν! τί ὡραῖον κελάδημα! » ἔκραζον· καὶ μετὰ λύπης ἀπεμακρύνοντο τοῦ δένδρου ἐκείνου διὰ νὰ σκεφθῶσι περὶ τοῦ ἔργου των· πλὴν ἡ ἐπιοῦσα νὺξ τοὺς εὕρισκε πάλιν ὑπὸ τὸ δένδρον, πε-

ριμένοντας τὸ τερψικάρδιον ἐκεῖνο κελάδημα, καὶ ἐκανὴν ὥραν ἐσταμάτουν κράζοντες πάλιν: « Διὰ τὸν Θεόν! τί ὡραῖον κελάδημα! »

Ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς εὐρυχώρου Σινικῆς Αὐτοκρατορίας πολυπληθεῖς ταξειδιῶται διευθύνοντο πρὸς τὴν πόλιν τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ πάντες ἐξεπλήττοντο διὰ τὴν συμμετρίαν τοῦ παλατίου ὡς καὶ διὰ τὴν ὡραιότητα τοῦ κήπου. Ἀλλ' ὅταν ἤκουον τὴν ἀηδόνα μέλπουσαν τὸ νυκτερινόν της ἆσμα, ἀνέκραζον: « Ἰδοὺ τὸ θαυμασιώτερον πάντων! » Καὶ ἀπερχόμενοι εἰς τὰς ἑστίας των, διηγοῦντο αὐτὰ τὰ θαυμάσια, οἱ δὲ σοφοὶ συνέθεσαν βιβλία ὁλόκληρα, περιέχοντα περιγραφὰς τῆς πόλεως, τοῦ αὐτοκρατορικοῦ παλατίου καὶ τοῦ κήπου. Κατὰ συνέπειαν δὲ οὔτε ἡ ἀηδὼν ἐλησμονήθη, ἀλλὰ μάλιστα ἔσχε τὴν καλητέραν μερίδα, καὶ ὅσοι ἐγνώριζον νὰ συνθέτωσι στίχους ἔγραφον λαμπρότατα ποιήματα πρὸς τιμὴν τῆς παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ ψαλλούσης ἀηδόνος.

Τὰ βιβλία ταῦτα διεσκορπίσθησαν πανταχοῦ, καί τινα ἔφθασαν μέχρι τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις, καθήσας εἰς τὸν ἐκ καθαροῦ χρυσίου θρόνον του, ἤρχησε νὰ τὰ ἀναγινώσκῃ. Εἰς ἑκάστην περιόδον ἄφηνε τὸ βιβλίον καὶ ἐκινεῖ τὴν κεφαλήν· τόσον ἐκπεπληγμένος ἦτο ἀπὸ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἐκείνας περιγραφὰς τοῦ παλατίου, τῆς πόλεως καὶ τοῦ κήπου. Ἀλλ' ἡ ἀηδὼν ἀναντιρρήτως εἶνε τὸ θαυμαστότερον πάντων τῶν ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ θαυμάτων! Ἰδοὺ πῶς ἐξερράζετο τὰ περὶ αὐτῆς τὸ βιβλίον.

« Καὶ τί πρᾶγμα εἶνε αὐτὴ ἡ ἀηδών; ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Αὐτοκράτωρ· δὲν τὴν γνωρίζω. Ὑπάρχει λοιπὸν εἰς τὸ Κράτος μου, καὶ μάλιστα ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου μου κήπου, τόσον θαυμάσιον πτηνόν; ποτὲ δὲν ἤκουσα νὰ γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ βιβλία τώρα μὲ τὸ μανθάνουν.»

Εἶτα ἔκραξε τὸν θαλαμηπόλον του· οὗτος δὲ ἦτο τόσον ἀγερώχου χαρακτῆρος, ὥστε πάντοτε ὁσάκις ὑποδεέστερός τις αὐτοῦ τῷ ἀπηύθυνε τὸν λόγον, δὲν κατεδέχετο ποτὲ νὰ ἀπαντήσῃ· μόλις ἔν μονοσύλλαβον πώχ! ἐπιφώνημα κακίστην ἔχον σημασίαν, διέφευγεν ἐνίοτε τὰ χείλη του.

« Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἐδῶ πτηνόν τι περίεργον, τὸ ὁποῖον ἀποκαλοῦσιν ἀηδόνα, τῷ εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ· λέγουν ὅτι εἶνε τὸ ὡραιότερον πρᾶγμα καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ Κράτους μου. Διατί κανεὶς μέχρι τοῦδε δὲν μοὶ ἔκαμε λόγον περὶ αὐτοῦ;

— Ποτέ, Μεγαλειότατε, δὲν ἤκουσα νὰ ὁμιλοῦν περὶ τοιούτου πτηνοῦ, ἀπεκρίθη ὁ θαλαμηπόλος, καὶ ποτὲ δὲν ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν Αὐλήν.

— Ἐπιθυμῶ νὰ παρουσιασθῇ ἀφεύκτως τὸ ἑσπέρας τοῦτο ἐνώπιόν μου καὶ νὰ ψάλλῃ! εἶπεν ἐντόνως ὁ Αὐτοκράτωρ. Ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει τοὺς θησαυροὺς, τοὺς ὁποίους κέκτημαι, καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω οὔτε εἴδησιν αὐτῶν.

— Δὲν ἤκουσα ποτὲ νὰ γίνεται λόγος περὶ τοιούτου τινὸς πράγματος, ἐπανέλαβεν ὑποκλινόμενος μέχρις ἐδάφους ὁ θαλαμηπόλος· πλὴν θὰ ἐρευνήσω παντοῦ καὶ θὰ προσπαθήσω νὰ τὸ εὕρω.»

Πλὴν ποῦ νὰ τὸ εὕρῃ; Ὁ θαλαμηπόλος, ὅστις ἠναγκάσθη πρὸς στιγμὴν νὰ ἀφήσῃ κατὰ μέρος τὸ ἀγέρωχόν του, ἀνεβοκατέβη ὅλας τὰς κλίμακας τοῦ παλατίου, διέτρεξεν ὅλους τοὺς διαδρόμους, εἰσῆλθεν εἰς ἁπάσας τὰς αἰθούσας, ἠρώτησεν ὅλους ὅσους ἀπήντα ἐνώπιόν του, πλὴν οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ τῷ εἴπῃ τι περὶ τῆς ἀηδόνος. Ἐπανῆλθε λοιπὸν παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι καὶ ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ ὅτι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔγραψαν τοιοῦτόν τι εἰς τὰ βιβλία των, ἠθέλησαν ἀναμφιβόλως νὰ γράψουν μύθους. « Ἡ Ὑμετέρα Οὐρανία Μεγαλειότης δὲν θὰ θελήσῃ βεβαίως νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τοιαῦτα μυθώδη ἐπινοήματα καὶ τοιαύτας παραδόξους φαντασμαγορίας.

— Ἀλλὰ τὸ βιβλίον, εἰς ὃ ἀνέγνωσα περὶ τοῦ τοιούτου πράγματος, ἐπανέλαβεν ὁ Αὐτοκράτωρ, μοὶ ἐστάλη ὑπὸ τοῦ ἰσχυροῦ μου συμμάχου καὶ φίλου, τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ἰαπωνίας, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀδύνατον εἶνε νὰ περιέχῃ ψεύδη. Ἐπιθυμῶ νὰ ἀκούσω τὸ ᾆσμα τῆς ἀηδόνος, καὶ πρέπει ἀφεύκτως νὰ ἔλθῃ ἡ ἰδία ἐδῶ ἀπόψε· τῇ ἀπονέμω τὴν ὑψηλήν μου αὐτοκρατορικὴν εὔνοιαν, καὶ ἂν δὲν ἐκτελεσθῶσιν αἱ διαταγαί μου, θέλω διατάξει νὰ ξυλοφορτώσωσιν ὅλους τοὺς αὐλικούς μου!

— Τσὶγκ-Πέ! (γενηθήτω τὸ θέλημά σας)» εἶπεν ὁ θαλαμηπόλος, καὶ ἐπανήρχησε νὰ ἀναβοκατα-βαίνῃ τὰς κλίμακας καὶ νὰ περιτρέχῃ τοὺς διαδρόμους καὶ τὰς αἰθούσας· οἱ περισσότεροι δὲ τῶν αὐλικῶν ἠκολούθουν ἐξοπίσω του, διότι δὲν ἐπεθύμουν νὰ ξυλοφορτωθῶσι. Πόσας ἐρωτήσεις δὲν ἔκαμνον περὶ τοῦ θαυμασίου τούτου πτηνοῦ, τὸ ὁποῖον ὅλος ὁ κόσμος ἐγνώριζεν, ἐκτὸς τῶν κατοίκων τοῦ παλατίου;

Τέλος εὗρον εἰς τὸ μαγειρεῖον μικράν τινα κόρην πτωχὴν, ἥτις, πληροφορηθεῖσα τὸ αἴτιον τῆς ταραχῆς, εἶπεν: « Ὢ Θεέ μου! γνωρίζω κάλλιστα ἐγὼ τὴν ἀηδόνα! πόσον ὡραῖα ψάλλει! Ὁ ἀρχιμάγειρος μοὶ ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ πηγαίνω κάθε ἑσπέραν εἰς τὴν πτωχὴν μου μητέρα, ἥτις εἶνε ἀσθενής, τὰ περισσεύματα τῆς τραπέζης

τῶν ὑπηρετῶν τοῦ παλατίου. Κατοικεῖ αὐτὴ ἐκεῖ σιμὰ τοῦ παρεχθίου, καὶ ἐπιστρέφουσα εἰς τὸν οἰκόν μου κάθημαι ὀλίγον εἰς τὸ ὄασος διὰ νὰ ξεκουρασθῶ, καὶ ἐκεῖ ἀκούω τὴν ἀηδόνα ψάλλουσαν. Πολὺ συχνὰ δάκρυα μοὶ ἔρχονται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τόσην εὐχαρίστησιν καὶ γοητείαν αἰσθάνομαι εἰς τὴν καρδίαν, ὡς ἐὰν ἡ μήτηρ μου μὲ ἐνηγκαλίζετο.

— Μικρὰ μαγείρισσα, εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ ἀρχιθαλαμηπόλος· θὰ σὲ εἰσάξω ἐπισήμως εἰς τὸ μαγειρεῖον, καὶ θὰ σὲ δώσω τὴν ἀδειαν νὰ ἴδῃς τρώγοντα τὸν Αὐτοκράτορα, ἂν ἠμπορέσῃς νὰ μᾶς ὁδηγήσῃς πλησίον τῆς ἀηδόνος, διὰ νὰ τὴν προσκαλέσωμεν ἀπόψε εἰς τὴν ἐφεσπερίδα τῆς αὐλῆς. »

Ἀνεχώρησαν λοιπὸν ἐσπευσμένως πρὸς τὸ ὄασος, ὅπου ἔψαλλεν ἡ ἀηδὼν κατὰ τὸ σύνηθες. Ἡ σελήνη ὑψοῦτο ἤδη ὠχρόλευκος εἰς τὸν ὁρίζοντα. Μόλις δὲ ἐξετέλεσαν τὸ ἥμισυ τοῦ ἀπαιτουμένου δρόμου, καὶ βούβαλός τις ἤρχησε νὰ μυκᾶται.

« Ὦ! ἀνέκραξεν ὁ ἀρχιθαλαμηπόλος· ἰδοὺ την! Πόσον δυνατὴ φωνὴ εἰς ἓν τόσον μικρὸν πτηνόν! μὰ τὴν πίστιν μου, ὡσὰν νὰ μὲ φαίνεται ὅτι καὶ ἄλλοτε τὴν ἤκουσα.

— Ὄχι, ἐκλαμπρότατε· αὐτὰ τὰ μουγγριτὰ εἶνε τῶν βουβάλων, εἶπεν ἡ μικρὰ μαγείρισσα· ἀκόμη εἴμεθα μακράν.

Μόλις δὲ ἐτελείωσε τὸν λόγον της, καὶ ἀμέσως οἱ βάτραχοι τοῦ βάλτου ἤρχησαν νὰ κράζωσι.

— Θεέ μου! τί ὡραῖα! εἶπεν ἐκπληκτος ὁ ἀξιωματικὸς τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς· νομίζω ὅτι ἀκούω τοὺς μικροὺς κωδωνίσκους τῶν ἀνθέων τοῦ κήπου μας.

— Ὄχι, ἐκλαμπρότατε, ἐπανέλαβε καὶ αὖθις ἡ μικρὰ μαγείρισσα· εἶνε οἱ βάτραχοι τοῦ βάλτου· πλὴν δὲν εἴμεθα καὶ πολὺ μακρὰν τῆς ἀηδόνος, καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ τὴν ἀκούσωμεν.

Καὶ μετ' ὀλίγον ἤρχησεν ἡ ἀηδὼν νὰ λαρυγγίζῃ, προαναπρούουσα τὸ θαυμάσιον μελῴδημά της.

— Ἰδοὺ αὐτή, εἶπεν ἡ μικρὰ κόρη· ἀκούσατέ την, ἀκούσατέ την! ἰδοὺ αὐτή! » Καὶ ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου της μικρόν τι φαιόχρουν πτηνόν, καθήμενον ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν κλάδων.

— Εἶνε δυνατὸν τοῦτο; ἀνεβόησεν ὁ ἀρχιθαλαμηπόλος ἐκπληκτος· ποτὲ δὲν τὴν ἐφανταζόμην κατεσκευασμένην εἰς τοιοῦτον τρόπον. Θεέ μου! πόσον ἁπλούστατον πτέρωμα. Φαίνεται ὅτι ἡ βασκανία τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ θαυμάζοντος αὐτὴν πλήθους ἔκαμε νὰ χυθῇ τὸ ὡραῖόν της πτέρωμα.

— Μικρά μου ἀηδών! ἐρώναξεν ἡ κόρη τοῦ μαγειρείου· ὁ χαριέστατος ἡμῶν Αὐτοκράτωρ, ὁ τρισέβαστος Κύριός μου, ἐπιθυμεῖ νὰ ἔλθῃς νὰ ψάλλῃς ἐνώπιόν του.

— Εὐχαρίστως, ἀπεκρίθη ἡ ἀηδών· καὶ ἤρχησε νὰ μέλπῃ τὴν εὐδαιμονίαν της ἐπὶ τῇ ἐξόχῳ τιμῇ ἣν ἀπελάμβανε, προτιμηθεῖσα ὑφ' ἑνὸς Αὐτοκράτορος.

— Ἀλλ' αὐτὴ εἶνε μία ἐντελὴς καὶ ἁρμονικωτάτη μουσική! ἀνέκραξεν ὁ ἀρχιθαλαμηπόλος· ἰδὲ, ἰδὲ, μὲ πόσην εὐστροφίαν καὶ τέχνην ἐργάζεται ἡ μικρά της γλῶσσα καὶ ὁ λεπτός της λάρυγξ. Ὦ! ἀναμφιβόλως θὰ ἐπιτύχῃ πολὺ εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ θὰ κινήσῃ τὸν θαυμασμὸν πάντων.

— Νὰ ἐπαναλάβω τὸ ἆσμά μου καὶ αὖθις ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος; ἠρώτησεν ἡ ἀηδών, νομίζουσα ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἦτον ἐκεῖ.

— Θελκτικωτάτη μου μικρὰ ἀηδών, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικός· ἔχω μεγάλην εὐχαρίστησιν νὰ σὲ συνοδεύσω ἀπόψε εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Αὐλῆς, ὅπου εἶμαι πεπεισμένος ὅτι θέλεις κινήσει διὰ τῶν θαυμασίων μελῳδιῶν σου τὴν ἔκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμὸν τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς καὶ Οὐρανίας Μεγαλειότητος· διότι ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀρχιθαλαμηπόλος τῶν ἀνακτόρων.

— Μολονότι τὸ κελάδημά μου ἀκούεται καλήτερον ἐν μέσῳ τοῦ ὄασους καὶ τῆς χλόης παρὰ παντοῦ ἀλλοῦ, θὰ ἔλθω ὅμως εὐχαρίστως, ἀφοῦ ὁ Αὐτοκράτωρ τὸ ἐπιθυμεῖ. »

Ἐν τούτοις αἱ λαμπρότεραι προετοιμασίαι ἐγένοντο εἰς τὸ παλάτιον. Οἱ ἐκ τετραγώνων ἐκπορσελάνης συγκείμενοι τοῖχοι ἀπήστραπτον ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας ἑκατονταεκατομμυρίων χρυσῶν λυχνιῶν, αἵτινες ἐξετείναντο καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη τὸν κῆπον, προσηλωμέναι ἐπὶ τῶν ἀπειραρίθμων δένδρων ἐφ' ὅσον διάστημα ἤρκει νὰ περιλάβῃ ὁ ὀφθαλμός. Τὰ λαμπρότερα ἄνθη, κεκοσμημένα μὲ τοὺς ὡραίους κωδωνίσκους των, ἐρόλιζον τοὺς διαδρόμους, καὶ τόση σύγχυσις καὶ ταραχὴ ἐγίνετο, ὥστε ἀπετελεῖτο ῥεῦμα ἀέρος, ὅπερ ἔθετεν εἰς κίνησιν ὅλους τοὺς ἀργυροῦς τούτους κωδωνίσκους. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγάλης αἰθούσης, ὅπου ἐστήθη καὶ ὁ χρυσοῦς θρόνος τοῦ Αὐτοκράτορος, ἔπηξαν ἀδαμάντινον δενδρύλλιον, ἀστραπηβόλων ἐν μέσῳ τῶν φώτων, ἐφ' οὗ ἔμελλε νὰ καθήσῃ ἡ ἀηδών. Ὅλη ἡ αὐλὴ παρευρίσκετο εἰς τὴν ἑορτὴν ἐκείνην, καὶ ἡ μικρὰ μαγείρισσα ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ θεωρῇ τὴν ἀστραπηβόλον ἐκείνην λαμπρότητα διὰ μέσου τῆς χαράδρας μικρᾶς τινος θύρας, διότι τῇ ἀπενεμήθη ὁ ἐπίσημος τίτλος Αὐτοκρατορικῆς μαγειρίσσης.

Πάντες ἦσαν ἐν μεγάλῃ στολῇ, καὶ αἱ γυναῖκες ἔφερον τὰς πολυτελεστέρας των ἐσθῆτας· ὅλων δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ προσηλοῦντο ἐπὶ τοῦ μι-

χροῦ φαιόχρου πτηνοῦ, πρὸς ὃ ἀπετείνοντο καὶ ὅλαι αἱ κινήσεις τῆς κεφαλῆς τοῦ Αὐτοκράτορος. Τὸ δὲ πτηνὸν τοῦτο τόσον θαυμασίως ἔψαλλεν, ὥστε δάκρυα ἐπλημμύρησαν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ ἔτρεχον ἀφθόνως ἐπὶ τῶν παρειῶν του· ἡ δὲ ἀηδὼν ἐπὶ μᾶλλον καθίστα παθητικὸν τὸ μελῴδημά της, καὶ ἡ φωνή της διεπέρα καὶ τοὺς μυχιαιτέρους θαλάμους τῆς καρδίας. Καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ, τοσοῦτον κατεγοητεύθη καὶ συνεκινήθη, ὥστε διέταξε νὰ θέσωσι τὸ ἀδαμάντινόν του καὶ βαρύτιμον δακτυλίδιον πέριξ τοῦ λαιμοῦ τῆς ἀηδόνος· ἀλλ' αὐτὴ ἀπεποιήθη, διότι ἀρκούντως ἀντεμείφθη ἤδη.

« Εἶδον δάκρυα ἀστράπτοντα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Αὐτοκράτορος ὡς μικροὺς ἀδάμαντας, καὶ ῥέοντα ἐπὶ τῶν παρειῶν του ὡς μαργαρίτας· τοῦτο μοὶ εἶνε ἀρκετόν. Τὰ δάκρυα ἑνὸς Αὐτοκράτορος ἔχουσι μερικωτάτην ἀξίαν, καὶ οὐ' ἐμὲ ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸν πολυτιμότερον θησαυρὸν τοῦ κόσμου. »

Ἀμέσως δὲ ἐπανήρχησε τὸ γλυκὺ καὶ πλήρες ἁρμονίας ᾆσμά της.

« Ὁποία θελκτικωτάτη ἐρωτοτροπία! » ἐφθόρισεν ἑκάστη τῶν δεσποινίδων· καὶ παντοιοτρόπως ἐπροσπάθουν νὰ μιμηθῶσι τὰς ἑλικοφωνίας τῆς ἀηδόνος. Καὶ αὐταὶ δὲ οἱ ἀκόλουθοι καὶ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ παλατίου ἐξέφρασαν τὴν ζωηροτέραν εὐαρέσκειαν, ὅπερ σημαίνει οὐχ ὀλίγον, διότι μόνοι αὐτοὶ πάντων ἀνθρώπων εἰσὶν οἱ δυσκολώτεροι εἰς τὸ νὰ ἀρέσουν· ἐν συντομίᾳ, ἡ ἀηδὼν ἔσχε τὴν μεγαλητέραν ἐπιτυχίαν.

Ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας ἔπρεπε νὰ ζῇ εἰς τὴν Αὐλήν. Τῇ κατεσκεύασαν ὡραῖον κλωβίον, καὶ τῇ παρεχωρήθη ἡ ἄδεια νὰ ἐξέρχεται νὰ περιδιαβάζῃ δὶς τῆς ἡμέρας καὶ μίαν φορὰν τὴν νύκτα· ὑπηρετεῖτο δὲ ἀπὸ δώδεκα θεραπαίνας, ἑκάστη τῶν ὁποίων προσήλωσεν εἰς τοὺς πόδας της ἀνὰ μίαν μεταξωτὴν ταινίαν, ἃς ἐπρόσεχε μεγάλως μήπως κηλιδώσῃ. Καὶ ὅμως, τόσαι περιποιήσεις δὲν κῦρραινον τὴν ἀηδόνα, ὅσον ὁ ἀὴρ τῆς ἐξοχῆς καὶ τὰ πυκνόκλαδα φύλλα τοῦ δάσους.

Ὅλη ἡ πόλις ὡμίλει ἔκτοτε περὶ τοῦ θαυμασίου πτηνοῦ, καὶ πᾶσα συνδιάλεξις περιεστρέφετο ἐπ' αὐτοῦ. Ὅταν δύο ἄτομα συνηντῶντο καθ' ὁδόν, πρώτη λέξις, ἣν ἐπρόφερον ἀμοιβαίως ὡς σύνθημα, ἦτο ἡ λέξις ἀηδών. Τόσην δὲ εὔνοιαν ἀπέκτησε παρὰ τῷ λαῷ, ὥστε τὰ πλειότερα αὐτοῦ παιδία ἐκαλοῦντο ἀηδόνες, καίτοι μὴ ἔχοντα οὐδὲ μικρὰν δόσιν ἁρμονίας εἰς τὸν λάρυγγά των.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

Η ΜΙΚΡΑ ΣΕΙΡΗΝ.

(Συνέχεια).

Πρωΐα τῆς ἐπαύριον ἀνέτειλεν ὡραία καὶ μειδιῶσα, διότι ὁ ὡραιότερος καιρὸς συνήθως εἶνε ὁ ἐρχόμενος μετὰ τὴν τρικυμίαν· ἡ θάλασσα ἦτο ἤρεμος καὶ γαληνιῶσα, καὶ ὅμως τίποτε δὲν ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ πλοίου. Ἐρυθρὸς ἥλιος μὲ τὰς διαπεραστικὰς ἀκτῖνάς του ἐφαίνετο διαχέων τὴν ζωὴν ἐπὶ τῶν παρειῶν τοῦ Πρίγκηπος, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν πάντοτε κεκλεισμένοι. Ἡ σειρὴν ἀπέθεσεν ἓν φίλημα ἐπὶ τοῦ ὡραίου μετώπου του καὶ ἀνύψωσε τὴν βεβρεγμένην κόμην του, εὗρε δὲ τὰ χαρακτηριστικά του ὁμοιάζοντα μὲ τὸ ὡραῖον μαρμάρινον ἀγαλμάτιον, τὸ ὁποῖον ἐφύλαττεν εἰς τὸν κῆπόν της, καὶ τότε ἐπεθύμησεν ἀπὸ καρδίας τὴν σωτηρίαν του. Τὸ μέρος, εἰς ὃ εἶχεν ἀποθέσει αὐτόν, ἦτο ὁμαλή τις ἀκτή, ὀλίγον μακρὰν τῆς ὁποίας, ἐν τῷ μέσῳ ἐξαισίου τινὸς ἄλσους, ἐξετείνετο ὡραῖόν τι χωρίον μὲ τὴν ὑψίστεγον Ἐκκλησίαν του καὶ μὲ ἓν μοναστήριον. Πέριξ τοῦ χωρίου τούτου ὑψοῦντο μεγάλαι φοινικαί, καὶ εἰς τοὺς κήπους ηὔξανον εὐώδεις λεμωνέαι καὶ πορτοκαλλέαι· οὐ μακρὰν τοῦ μέρους τούτου ἡ θάλασσα ἐσχημάτιζε κόλπίσκον, ἐκτεινομένη μέχρι βράχου τινὸς, κεκαλυμμένου ὑπὸ λεπτῆς καὶ λευκοτάτης ἄμμου. Ἐκεῖ ἀπέθεσεν ἡ σειρὴν τὸν Πρίγκηπα, φροντίζουσα νὰ κρατῇ πάντοτε ὑψηλὰ τὴν κεφαλήν του, καὶ νὰ παρουσιάζῃ αὐτὴν εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Μετ' ὀλίγον οἱ κώδωνες τῆς Ἐκκλησίας ἤρχησαν νὰ σημαίνωσι, καὶ πλῆθος νεανίδων κομψῶς ἐνδεδυμένων ἐχύθη εἰς τοὺς κήπους. Τότε ἡ μικρὰ σειρὴν ἀπεμακρύνθη κολυμβῶσα, καὶ ἐκρύβη ὄπισθεν μεγάλων τινῶν πετρῶν διὰ νὰ βλέπῃ τί ἔμελλε νὰ συμβῇ εἰς τὸν ταλαίπωρον Πρίγκηπα.

Μία τῶν νεανίδων ἐκείνων διῆλθε πλησίον αὐτοῦ, καὶ κατ' ἀρχὰς ἐφάνη λίαν ἐκπεπληγμένη· ἀλλ' εὐθὺς, ἐλθοῦσα εἰς ἑαυτὴν, ἔτρεξε πρὸς ἀναζήτησιν καὶ ἄλλων ἀνθρώπων, οἵτινες ἐπεδαψίλευσαν εἰς τὸν Πρίγκηπα πᾶν εἶδος περιποιήσεως. Ἡ σειρὴν παρετήρησεν αὐτὸν ἀναλαβόντα τὰς αἰσθήσεις του, καὶ προσμειδιῶντα ἡδέως εἰς τοὺς περιστοιχοῦντας αὐτόν· εἰς μόνην αὐτὴν τὴν ταλαίπωρον δὲν ἐμειδία, ἀγνοῶν ὅτι αὐτὴ τὸν ἔσωσεν. Ὅταν δὲ ἐπὶ τέλους εἶδεν αὐτὸν ὁδηγηθέντα εἰς μεγάλην τινὰ πλησιόχωρον οἰκίαν, ἐβυθίσθη περίλυπος εἰς τὰ νερὰ, καὶ λίαν

τεθλιμμένη ἐπανέκαμψεν εἰς τὸ παλάτιον τοῦ πατρός της.

Ἡ μικρὰ σειρὴν ἦτο φύσει σιωπηλὴ καὶ σκεπτική, ἀλλ' ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἡ μελαγχολία της ἐκορυφώθη. Αἱ ἀδελφαί της τὴν ἐζήτουν πληροφορίας περὶ τῶν ὅσων εἶδεν εἰς τὸν ἐπάνω κόσμον, ἀλλ' αὐτὴ τίποτε δὲν ἤθελε νὰ εἴπῃ.

Ἀπειράκις τὸ ἑσπέρας καὶ τὸ πρωῒ ἐπανέστρεφεν εἰς τὸ μέρος, ὅπου εἶχεν ἀφήσει τὸν Πρίγκηπα· εἶδε δὲ ὡριμάσαντας ἀλλεπαλλήλως τοὺς καρποὺς τῶν δένδρων, εἶδε τὴν χιόνα ἀναλυομένην ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, πλὴν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ πλέον τὸν Πρίγκηπα, καὶ ἐπανέκαμπτε πάντοτε ἔτι περισσότερον τεθλιμμένη καὶ πλέον περίλυπος εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ ἡ μόνη της παρηγορία ἦτο νὰ ἐξαπλώνεται εἰς τὸν μικρὸν κῆπόν της, καὶ νὰ περισφίγγῃ μεταξὺ τῶν λευκωλένων βραχιόνων της τὸ ὡραῖον μαρμάρινον ἀγαλμάτιον, ὅπερ εἶχε μεγάλην μὲ τὸν Πρίγκηπα ὁμοιότητα· τὰ δὲ ἄνθη της, ἠμελημένα, λησμονηθέντα καὶ ἐγκαταλειφθέντα ἀπεριποίητα, ἐξετείνοντο ἐν μέσῳ τῶν δενδροστοιχιῶν ὡς εἰς ἄγριόν τινα τόπον, περιέπλεκον τὰ μακρὰ στελέχη των εἰς τοὺς κλάδους τῶν δένδρων, καὶ ἐσχημάτιζον τοιουτοτρόπως πυκνοτάτους θόλους, οἵτινες παρεμπόδιζον τὸ φῶς.

Ἡ κατάστασίς της αὕτη ἀπέβαινεν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἀφόρητος, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ἐξηγηθῇ εἰς μίαν ἐκ τῶν ἀδελφῶν της, ἥτις διηγήθη τὰ κατ' αὐτὴν εἰς τὰς ἄλλας, ἀλλ' εἰς αὐτὰς μόνας καὶ εἰς τινας ἐκ τῶν γειτόνων σειρήνων, αἵτινες δὲν τὰ ἐπανέλαβον εἰμὴ μόνον εἰς τὰς στενὰς φίλας των. Πρὸς μεγίστην δὲ εὐχαρίστησιν τῆς νεαρᾶς σειρῆνος καὶ τῶν ἀδελφῶν της εὑρέθη μία μεταξὺ αὐτῶν, ἥτις ἔτυχε νὰ ἴδῃ καὶ αὐτὴ παροῦσα εἰς τὴν ἐν τῷ πλοίῳ ἑορτὴν τῆς ἑσπέρας ἐκείνης, καὶ ἐγνώριζε τὸν Πρίγκηπα ὡς καὶ τὸ μέρος ὅπου ἦτο τὸ βασίλειόν του.

« Ἐλθὲ, ἀδελφούλα μας! » τῇ εἶπον μίαν ἡμέραν αἱ ἄλλαι ἡγεμονίδες· καὶ συγκρατούμεναι ἀμοιβαίως διὰ τῶν βραχιόνων, ὑψώθησαν ἐν χορῷ ἐπὶ τῆς θαλασσίας ἐπιφανείας, καὶ ἔρθασαν ἐνώπιον τοῦ φρουρίου τοῦ Πρίγκηπος.

Τὸ παράλιον τοῦτο φρούριον ἦτο κατεσκευασμένον ἀπὸ κατρινοειδεῖς ὡς τὴν ἀμβαρὶν πέτρας, στιλπνὰς δὲ ὡς τὸ κάτοπτρον· μεγάλαι βαθμίδες ἐκ μαρμάρου ἔφερον εἰς τὰ ἔνδον τοῦ παλατίου καὶ εἰς τὸν κῆπον. Ἀπειράριθμοι κεχρυσωμένοι θόλοι ὑψοῦντο ἐπὶ τῆς στέγης, λαμποκοποῦντες εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, καὶ μεταξὺ τῶν μεγαλοπρεπῶν κιόνων τῶν στοῶν ὑπῆρχον ὡραῖα ἀγάλματα ἐκ μαρμάρου, ἅτινα ἐφαίνοντο ὡς ἔμψυχα. Αἱ αἴθουσαι, ἐκτεταμέναι καὶ μεγαλοπρεπεῖς, ἦσαν ἐστολισμέναι μὲ παραπετάσματα ἐκ βελούδου καὶ μὲ ἀμιμήτους τάπητας, οἱ δὲ τοῖχοι ἐκαλύπτοντο ὑπὸ πολυποικίλων καὶ πολυχρόων γραφῶν. Εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν ὁ ἥλιος ἐθέρμαινε διὰ μέσου τῆς ἐκ κρυστάλλου στέγης τὰ σπανιώτερα φυτὰ, ἅτινα, περυτευμένα πέριξ μεγάλης τινὸς μαρμαρίνου δεξαμενῆς, ἐποτίζοντο ἀπὸ τὰ ὕδατα πολλῶν τεχνητῶν πιδάκων.

Ἔκτοτε ἡ μικρὰ σειρὴν ἐπανήρχετο συχνότατα εἰς τὸ θελκτικὸν τοῦτο μέρος νύκτα καὶ ἡμέραν· ἐπλησίαζεν εἰς τὴν ὄχθην, καὶ ἐτόλμα μάλιστα νὰ κάθηται ὑπὸ τὸν μεγάλον μαρμάρινον ἐξώστην, ὅστις ἐξέτεινε τὴν σκιάν του πολὺ ἔμπροσθέν της ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Ἐκεῖθεν ἔβλεπεν εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης τὸν νέον Πρίγκηπα, ὅστις ἐνόμιζεν ἑαυτὸν μόνον, περιφερόμενον τὴν νύκτα εἰς τοὺς ὡραίους λειμῶνας τοῦ κήπου του. Ἄλλοτε, ἐμβαίνων σῶς ἐντὸς ὀλοχρύσου λέμβου, κεκαλυμμένης ὑπὸ πλουσίου πορφυροῦ ὑφάσματος μὲ χρυσοῦς κροσσούς, διήρχετο πολλὰ πλησίον αὐτῆς· ἀλλ' αἱ ἐν τῇ λέμβῳ μουσικαὶ συμφωνίαι ἐμπόδιζον τοὺς ἀνθρώπους νὰ παρατηρήσωσι τὴν μικρὰν σειρῆνα σχεδὸν ὑπὸ τὴν τρόπιδα τοῦ σκάφους εὑρισκομένην, καὶ ὅσοι ἔβλεπον μακρόθεν τὸ λευκὸν ἱστίον τῆς ἐλαφρῶς ὑπὸ τῆς ἑσπερινῆς αὔρας κεκλιμένης ἐπὶ τῶν χλοερῶν καλαμώνων λέμβου, τὸ ἐξελάμβανον ὡς κύκνον ἀνοικτὰς ἔχοντα τὰς πτέρυγας.

Πολλάκις ἤκουεν αὐτὴ τοὺς ἁλιεῖς εὐλογοῦντας τὸν νεαρὸν πρίγκηπα καὶ πλέκοντας τὰ ἐγκώμιά του, καὶ τότε ὑπερευχαριστεῖτο διότι ἔσωσε τὴν ζωὴν τοιούτου πλάσματος. Ἡ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους συμπάθειά της ηὔξανεν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, καὶ καθημερινῶς ἐπόθει νὰ φθάσῃ μέχρις αὐτῶν. Ὁ κόσμος αὐτῶν τῇ ἐφαίνετο εὐρυχωρότερος παρὰ ὁ ἰδικός της· ἐγνώριζον οὗτοι νὰ διατρέχωσι τὴν θάλασσαν μὲ μεγάλα καὶ στερεὰ πλοῖα, καὶ νὰ ἀναρριχῶνται καὶ ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων ὑπεράνω τῶν νερῶν· εἶχον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των ἀπειρα κατάσκια δάση καὶ χλοερὰ λιβάδια, εἰς δὲ τὰς ὡραίας καὶ καταφύτους πεδιάδας των ἔπαιζον μετὰ χάριτος οἱ ζέφυροι καὶ αἱ αὖραι. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἀδελφαί της δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ εὐχαριστήσωσιν ὅλην αὐτῆς τὴν περιέργειαν, ἀπετάθη πρὸς τὴν γηραιὰν μάμμην της, ἥτις ἐγνώριζε πολὺ καλὰ τὸν ἐπάνω κόσμον, καὶ ἠδύνατο νὰ τῇ δώσῃ λεπτομερείας περὶ τοῦ μαγικοῦ ἐκείνου ἐνδιαιτήματος.

« Ἂν οἱ ἄνθρωποι δὲν πνιγοῦν εἰς τὴν θάλασσαν, ἠρώτα ἡ νέα σειρὴν, ἀράγε ζῶσι τότε αἰωνίως; δὲν ἀποθνήσκουν καὶ αὐτοὶ ὡς ἡμεῖς;

— Ἀναμφιβόλως, κόρη μου, ἀπεκρίθη ἡ γραῖα, ἀποθνήσκουν, καὶ μάλιστα ἡ ὕπαρξίς των εἶνε πλέον ὀλιγοχρόνιος παρὰ ἡ ἰδική μας. Ἡμεῖς πολλάκις ζῶμεν καὶ τριακόσια ἔτη, εἶτα δὲ παύοντες τοῦ ζῆν μετασχηματιζόμεθα εἰς ἀφρὸν, διότι εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξωσι τάφοι περικλείοντες ἄψυχα ὄντα. Ἡ ψυχή μας ὅμως δὲν εἶνε ἀθάνατος, ἀλλὰ τὸ πᾶν χάνεται ἐν ἡμῖν μετὰ τοῦ θανάτου· ὁμοιάζομεν τὰ πράσινα ἐκεῖνα καλάμια, τὰ ὁποῖα, ἅπαξ κοπέντα, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀναβλαστήσωσι πλέον. Ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ἐξ ἐναντίας ἔχουσι ψυχὴν, ἥτις διαμένει αἰωνίως, καὶ ἐπιζῇ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ σώματος καὶ τὴν μεταβολήν του εἰς κονιορτόν. Ἡ ψυχὴ αὕτη ἀναβαίνει διὰ μέσου τοῦ ἐλαφροῦ ἀέρος μέχρι τῶν ἀστέρων, οἵτινες ἀπαυγάζουσιν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ οἵτινες εἰσὶ τόσοι ἄλλοι ὡραιότεροι κόσμοι καὶ ἀπαράλλακτα καθὼς ἡμεῖς ὑφούμεθα ἀπὸ τὸν πυθμένα τῶν ὑδάτων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν διὰ νὰ ἴδωμεν τὰς ἀνθρωπίνους κατοικίας, τοιουτοτρόπως καὶ αὐτοὶ ὑφοῦνται εἰς μαγικὰς καὶ ἀγνώστους χώρας, ἀπροσπελάστους εἰς τοὺς κατοίκους τῶν θαλασσῶν.

— Ἀλλὰ διατί νὰ μὴ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς ὡς αὐτοὶ ἀθάνατον ψυχήν; ἠρώτησεν ἡ μικρὰ σειρὴν κατατεθλιμμένη· ἤθελον δώσει εὐχαρίστως τὰς ἑκατοντάδας τῶν ἐτῶν, οἵτινες μοὶ μένουσι, διὰ νὰ ζήσω ἔστω καὶ μίαν ἡμέραν ὡς ἄνθρωπος, καὶ νὰ μετάσχω ἀκολούθως τοῦ οὐρανίου κόσμου.

— Ἄφες αὐτὰς τὰς ἀνοήτους ἰδέας, ἐπανέλαβεν ἡ γραῖα· ἡμεῖς ἐδῶ κάτω εἴμεθα πολὺ πλέον εὐτυχεῖς, παρὰ οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἐπάνω κόσμου.

— Καὶ ὅμως μίαν ἡμέραν θὰ ἀποθάνωμεν, καὶ δὲν θέλει μείνει ἐξ ἡμῶν ἄλλο τι εἰμὴ λεπτός τις χνοῦς, ἢ ὀλίγος ἀφρός! Ἀ! θὰ ἤθελ' ἡμέρα, καθ' ἣν οὔτε ὁ μορμυρισμὸς τῶν κυμάτων θὰ μᾶς τέρπῃ, οὔτε τὰ ἄνθη θὰ μᾶς εὐχαριστοῦν, οὔτε τὸ φῶς θὰ μᾶς φωτίζῃ! Πλὴν δὲν ὑπάρχει, καλή μου μάμμη, κανὲν μέσον διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν καὶ ἡμεῖς ψυχὴν ἀθάνατον;

— Ἓν μόνον ὑπάρχει μέσον, ἀλλὰ σχεδὸν ἀδύνατον νὰ κατορθωθῇ. Πρέπει ἀνθρώπινόν τι ὂν νὰ αἰσθανθῇ δι' ἡμᾶς ἀπεριόριστον ἔρωτα, ὥστε νὰ μᾶς θεωρῇ προσφιλεστέρους τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός του. Τότε, ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ ἀφωσιωμένος εἰς ἡμᾶς, ἂν θέσῃ τὴν χεῖρά του ἐντὸς τῆς ἰδικῆς μας, ὑποσχόμενος πίστιν αἰωνίαν, καὶ εἰς ἱερεὺς εὐλογήσῃ τὴν ἕνωσιν ταύτην, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου τούτου θὰ μεταγγισθῇ εἰς τὸ σῶμά μας, καὶ θὰ γίνωμεν τέλειοι ἄνθρωποι. Πλὴν ὡς βλέπεις, κόρη μου, τοιοῦτον πρᾶγμα δὲν εἶνε δυνατὸν ποτὲ νὰ γίνῃ. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐδῶ εἰς τὴν θάλασσαν τὸ εὑρίσκουν ὡς τὸ ἐντελέστερον σημεῖον σωματικῆς ὡραιότητος, ἡ ἰχθυοειδὴς οὐρά μας, ἐκεῖ εἰς τὴν γῆν θεωρεῖται μισητὸν καὶ γελοῖον. Πτωχοὶ ἄνθρωποι! νομίζουν ὅτι διὰ νὰ λέγωνται ὡραῖοι ἀρκεῖ νὰ ἔχουν δύο χονδροὺς ὑποστάτας, τοὺς ὁποίους ἀποκαλοῦσι κνήμας!

Ἡ μικρὰ σειρὴν ὑπεμειδίασε θλιβερῶς παρατηρήσασα τὴν ἰχθυοειδῆ οὐράν της.

« Ἂς εἴμεθα λοιπὸν εὔθυμοι, κόρη μου, ἐξηκολούθησεν ἡ γραῖα, ἂς πηδῶμεν καὶ ἂς διασκεδάζωμεν ἐν ἀμεριμνίᾳ καθ' ὅλον τὸ τριακοσιοστὸς διάστημα τῆς ὑπάρξεώς μας, ἕως οὗ ἀναπαυθῶμεν διὰ παντὸς καὶ ἡσυχάσωμεν. Ἀπόψε φρόντισον νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν ἐφεσπερίδα, τὴν ὁποίαν δίδει ὁ πατήρ σου εἰς τὸ παλάτιον. »

Ἀδύνατον εἶνε νὰ σχηματίσῃ τις ἐπὶ τῆς γῆς ἰδέαν τῆς μεγαλοπρεπείας, ἣν εἶχεν ἡ ἑορτὴ ἐκείνη. Ἡ μεγάλη αἴθουσα τοῦ χροσοῦ συνέκειτο σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ ἤλεκτρον καὶ κοράλλιον· μυριάδες μεγάλων ὀστρακοδέρμων καὶ κογχυλίων παρατεταγμένων ἑκατέρωθεν τῆς ἀπεράντου ἐκείνης αἰθούσης, ἐφώτιζον αὐτὴν μὲ κυανοειδές τι φῶς, ὅπερ διὰ μέσου τῶν διαφανεστάτων τοίχων ἀντηνακλᾶτο καὶ εἰς τὴν ἐκτὸς θάλασσαν. Ἐκεῖ ἐφαίνοντο πλέοντα ἀπειράριθμα ὀψάρια μικρὰ καὶ μεγάλα, πολλὰ τῶν ὁποίων ἦσαν κεκαλυμμένα μὲ λέπια στίλβοντα ὡς τὴν πορφύραν τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης ἔῤῥεεν εὐρὺς ποταμός, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐχόρευον καὶ ἐπαίζων σειρῆνες, διάφοροι δὲ θελρῖνες ἐξετέλουν τὰ ἀμίμητα καὶ ταχέα κυβιστήματά των. Ἡ μικρὰ σειρὴν ἔψαλλε τὸ ὡραιότατόν της ἆσμα, τόσον δὲ κατεγοήτευσε τὸ ἀκροατήριον, ὥστε αἱ χειροκροτήσεις ἦσαν ἀτελείωτοι, καὶ ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἡ εὐχαρίστησις, ἣν ἠσθάνθη ἐν τῇ καρδίᾳ της, ἔκαμεν αὐτὴν νὰ λησμονήσῃ τὰ θαυμάσια τοῦ ἐπάνω κόσμου. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐβυθίσθη εἰς τὰς παλαιάς της θλίψεις, ἐνθυμηθεῖσα τὸν ὡραῖον Πρίγκηπα καὶ τὴν ἀθάνατόν του ψυχήν. Ἐγκατέλιπε λοιπὸν τὰ ἆσματα τῆς εὐθυμίας καὶ τοὺς γέλωτας, ἐξῆλθε τοῦ παλατίου χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ, καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸν μικρόν της κῆπον. Ἐκεῖ προσέβαλον τὴν ἀκοήν της ἦχοι κερατίνων σαλπίγγων ἐρχόμενοι ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἡ μικρὰ σειρὴν ἔκαμε τὸν ἑξῆς μονόλογον:

« Ἄ! Ἰδού ἔρχεται ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας! ἐκεῖνος, ὅστις ὑπάρχει τὸ μοναδικὸν ἀντικείμενον τῶν συλλογισμῶν μου, καὶ εἰς ὃν ἐπεθύμουν ἂν ἦτο τρόπος νὰ ἀφιερώσω τὴν ζωήν μου! Ὢ! εἶμαι ἑτοίμη τὰ πάντα νὰ τολμήσω, τὰ πάντα νὰ ὑποστῶ διὰ νὰ τὸν ἀποκτήσω, καὶ μετ' αὐτοῦ μίαν ἀθάνατον ψυχήν. Ἐνῷ αἱ ἀδελφαί μου χορεύουσιν εἰς τὸ παλάτιον τοῦ πατρός μου, ἂς ὑπάγω νὰ εὕρω τὴν μάγισσαν τῆς θαλάσσης, τὴν ὁποίαν τρέμω ἀκόμη μέχρι τῆς σήμερον. Αὐτὴ θὰ ἠμπορέσῃ ἴσως νὰ μὲ δώσῃ συμβουλάς τινας, καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν μου. »

Καὶ ἡ μικρὰ σειρήν, ἐξελθοῦσα τοῦ κήπου της, διευθύνθη πρὸς τοὺς τρομεροὺς στροβίλους τοῦ ὕδατος, οἵτινες πληροῦσι τὴν θάλασσαν βοῆς καὶ ταραχῆς, καὶ ὄπισθεν τῶν ὁποίων κατῴκει ἡ μάγισσα τῶν θαλασσῶν. Ποτὲ ἄλλοτε αὐτὴ δὲν ἐτόλμησε νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου οὔτε ἄνθος, οὔτε καλάμη χόρτου ποτὲ δὲν ἐβλάστησεν. Ὁ πυθμήν, κεκαλυμμένος ὑπὸ φαιᾶς καὶ ξηρᾶς ἄμμου καὶ διεσπαρμένος τῇδε κακεῖσε ἀπὸ κοπτερωτάτους χάλικας, ἐξετείνετο μέχρι τοῦ μέρους ὅπου τὸ ὕδωρ, περιστρέφετο μεθ' ὁρμῆς ἐν εἴδει σίφωνος, καταβροχθίζον πᾶν τὸ προσιὸν. Ἡ νεᾶνις εὑρέθη, τότε ὑποχρεωμένη νὰ διέλθῃ τοὺς τρομεροὺς ἐκείνους στροβίλους τοῦ ὕδατος διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν κατοικίαν τῆς μαγίσσης, ἧς ἡ οἰκία ὑψοῦτο ἐν μέσῳ ἀγρίου τινὸς δάσους, ὅπου ἀντὶ δένδρων καὶ θάμνων ἐφύοντο γιγαντιαῖοι πολύποδες ἐκ τοῦ γένους τῶν ζωοφύτων, ὅμοιοι μὲ ἑκατονταμακεφάλους δράκοντας ἐξερχομένους ἐκ τῆς γῆς· ἀντὶ δὲ κλάδων ἐξέτεινον τοὺς γλοιώδεις καὶ κατεσκληκότας βραχίονάς των, οἵτινες, ἀπολήγοντες εἰς δακτύλους ἐν σχήματι σκωλήκων, ἐρρόφων ἀκαταπαύστως τὸ ὕδωρ. Οἱ βραχίονες οὗτοι ἐξετείνοντο ἐπὶ τοῦ προστυχόντος ἀντικειμένου, καὶ περιπτυσσόμενοι αὐτὸ δὲν τὸ ἄφινον πρὶν τὸ καταμυζήσωσιν.

Ἡ μικρὰ σειρήν, κυριευθεῖσα ὑπὸ τρόμου, ἠθέλησε νὰ ἐπανακάμψῃ ὀπίσω· ἀλλά, συλλογισθεῖσα τὸν Πρίγκηπά της καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχήν, ὡπλίσθη μὲ ὅλην τὴν γενναιότητά της. Περιθέσασα δὲ ἐν εἴδει κεφαλοδέσμου τὴν ὡραίαν κόμην της περὶ τὴν κεφαλήν της διὰ νὰ μὴν ἠμπορέσουν νὰ τὴν ἁρπάσωσιν οἱ πολύποδες, ἐσταύρωσε τοὺς βραχίονας ἐπὶ τοῦ στήθους της, καὶ ταχυτέρα βέλους ἔπλευ μεταξὺ τῶν ἀγρίων ἐκείνων πλασμάτων, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἔσφιγγεν ὡς διὰ σιδηρῶν δεσμῶν πρᾶγμά τι μεταξὺ τῶν βραχιόνων του, εἴτε τὰ λευκὰ σκελετὰ τῶν ναυαγησάντων, εἴτε τεμάχια ξύλου ἢ κώπης, ἢ ὀστᾶ ζώων. Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ τρόμου της ἡ νέα ἡγεμονὶς παρετήρησεν ἓν ἐξ αὐτῶν περισφίγγον καὶ καταβροχθίζον μικράν τινα πνιγμένην σειρῆνα.

Τέλος ἔφθασεν εἰς μεγάλην τινὰ πρὸ τοῦ δάσους πλατεῖαν, ὅπου ἐκυλίοντο χονδροὶ θαλάσσιοι ὄφεις, ἀποτρόπαιοι τὴν ὄψιν, δεικνύοντες τὴν κατάστικτον καὶ κιτρινωπὴν κοιλίαν των. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας ἐκείνης εὑρίσκετο ὁ οἶκος τῆς μαγίσσης, κατεσκευασμένος ἐκ τῶν ὀστέων τῶν ναυαγησάντων, ὅπου ἡ μάγισσα, καθημένη ἐπὶ μεγάλης τινὸς πέτρας, ἔδιδε τροφὴν εἰς ἓν εἶδος ἐρπετοῦ, ὅπερ ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς της, ὡς οἱ ἄνθρωποι δίδουν ζάκχαριν εἰς τὰ μικρὰ πτηνά. Αὕτη ἐκάλει τοὺς τρομεροὺς ἐκείνους ὄφεις μικρὰς ὄρνιθας, καὶ διεσκέδαζε βιάζουσα αὐτοὺς νὰ σύρωνται ἐπὶ τοῦ χονδροῦ σπονδυλοειδοῦς στήθους των.

« Ἤξεύρω τί ζητεῖς, ἀνέκραξεν ἡ μάγισσα, παρατηρήσασα τὴν νεαρὰν ἡγεμονίδα. Ἡ αἴτησίς σου εἶνε ἀνόητος, καὶ ὅμως εἶμαι ἑτοίμη νὰ τὴν ἐκτελέσω, ἀφοῦ ἐρρίψοκινδύνευσες τόσον καὶ δὲν ἐροβόλθης νὰ φθάσῃς μέχρις ἐμοῦ. Ἐπιθυμεῖς νὰ ἀφήσῃς πλέον αὐτὴν τὴν οὐρὰν τοῦ ἰχθύος καὶ νὰ ἀντικαταστήσῃς αὐτὴν διὰ τῶν δύο ἐκείνων μηχανῶν, ἐφ' ὧν βαδίζουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὥστε νὰ ἠμπορέσῃς νὰ ἐλκύσῃς κανένα ἐξ αὐτῶν, τὸν Πρίγκηπα λόγου χάριν, καὶ νὰ ἀπολαύσῃς ψυχὴν ἀθάνατον.

Καὶ ταῦτα λέγουσα μετὰ κακεντρεχείας, ἐγέλασεν ἀπαίσιον, ὥστε τὸ ἐρπετόν, ὅπερ ἐκράτει, ἔπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖράς της, καὶ οἱ ὄφεις ἀπεσύρθησαν ἔντρομοι.

« Ὁπωσδήποτε ἔκαμες κάλλιστα νὰ ἔλθῃς ἀπόψε· διότι ἂν ἤρχεσο αὔριον μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου θὰ ἦτο πολὺ ἀργά, καὶ ἔπρεπε τότε νὰ περιμείνῃς ἓν ἔτος ἀκόμη. Ὑπάγω νὰ σὲ ἑτοιμάσω ἓν ποτόν, τὸ ὁποῖον θὰ λάβῃς μαζί σου εἰς τὴν γῆν πρὶν ἀκόμη χαράξῃ, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ πίῃς ἀφοῦ ἐξαπλωθῇς εἰς μίαν πέτραν. Πάραυτα ἡ οὐρά σου, ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τοῦ σώματός σου, θὰ πέσῃ καὶ θὰ μετασχηματισθῇ εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι θεωροῦσιν ὡς δύο ὡραίας κνήμας. Σὲ προλέγω ὅμως ὅτι ἡ ἐγχείρησις αὕτη θὰ σὲ κάμῃ νὰ ὑποφέρῃς τρομερά, καὶ θὰ αἰσθανθῇς πόνους ὡς ἐὰν σὲ ἔκοπτον μὲ κοπτερὸν ξίφος. Ὅλος ὁ κόσμος θέλει θαυμάσει τὴν ὡραιότητά σου, καὶ θὰ διατηρήσῃς τὸ ἐλαφρὸν καὶ πλῆρες χάριτος βάδισμά σου, ἀλλ' ἕκαστον βῆμα, τὸ ὁποῖον θὰ κάμνῃς, θὰ σοὶ προξενῇ τόσον πόνον ὡς ἐὰν περιεπάτεις ἐπὶ

πουβλερῶν καρφίων, θὰ αἰσθάνεσαι δὲ ῥέον τὸ αἷμά σου. Ἂν θέλῃς νὰ ὑποφέρῃς ὅλα αὐτὰ τὰ βάσανα, συγκατανεύω νὰ σὲ βοηθήσω.

— Θὰ τὰ ὑποφέρω ἀγογγύστως, μῆτέρ μου! εἶπεν ἡ μικρὰ σειρὴν μὲ φωνὴν τρέμουσαν· διότι ὁ νοῦς της ἦτο ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰς τὸν Πρίγκηπα καὶ εἰς τὴν ἀθάνατον ψυχήν.

— Πλὴν ἤξευρε καὶ τοῦτο, εἶπεν ἡ μάγισσα, ὅτι ἅπαξ μετασχηματισθεῖσα εἰς ἀνθρώπινον ὄν, εἶνε ἀδύνατον πλέον νὰ γίνῃς πάλιν σειρὴν καὶ νὰ ἀποκτήσῃς οὐρὰν ὡς τώρα. Ποτὲ πλέον δὲν θὰ ἴδῃς τὸ παλάτιον τοῦ πατρός σου, οὔτε τὴν μάμμην καὶ τὰς ἀδελφάς σου, καὶ ἐὰν ὁ Πρίγκηψ, λησμονήσας πατέρα καὶ μητέρα, δὲν προσκολλᾶται εἰς σὲ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, ἢ ἂν δὲν ἤθελε νὰ καθιερώσῃ τὴν μετὰ σοῦ ἕνωσίν του διὰ τοῦ ἱερέως, ποτὲ δὲν θὰ ἀποκτήσῃς ψυχὴν ἀθάνατον. Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν αὐτὸς θὰ ἐνυμφεύετο ἄλλην γυναῖκα, ἡ καρδία σου θέλει συντριβῇ πάραυτα καὶ δὲν θὰ μείνῃ ἐκ σοῦ πλέον ἄλλο τι, εἰμὴ ἐλαφρὸς τις ἀφρὸς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν κυμάτων.

— Συγκατατίθεμαι, εἶπεν ἡ μικρὰ σειρὴν ὠχρὰ ὡς ὁ θάνατος.

— Τότε λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ἡ μάγισσα, χρεωστεῖς νὰ μὲ πληρώσῃς, καὶ δὲν σὲ ζητῶ μεγάλα πράγματα. Ἡ φωνή σου εἶνε ἡ ὡραιοτέρα μεταξὺ τῶν λοιπῶν σειρήνων, καὶ δι' αὐτῆς ἐλπίζεις νὰ θέλξῃς τὸν Πρίγκηπα· ἀλλ' ἴσα ἴσα τὴν φωνήν σου ἀπαιτῶ καὶ ἐγὼ ὡς πληρωμήν. Θέλω πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ἐν σοὶ ὡραιότερον ὡς ἀντάλλαγμα τοῦ πολυτίμου ποτοῦ μου· διότι διὰ νὰ τὸ καταστήσω ὅσον τὸ δυνατὸν ἀποτελεσματικώτερον, πρέπει νὰ χύσω ἐντὸς αὐτοῦ ῥανίδας τινὰς ἐκ τοῦ αἵματός μου.

— Ἔστω, ἀπεκρίθη ἡ νεαρὰ κόρη. » Καὶ ἡ μάγισσα ἀπέκοψε πάραυτα τὴν γλῶσσάν της, τὸ δὲ πτωχὸν παιδίον ἔμεινε βωβόν.

Τότε ἡ μάγισσα ἔκαμε προετοιμασίας τινὰς παραδόξους. Ἔθεσε τὸν λέβητά της ἐπὶ σωροῦ φωσφορισμῶν τινῶν φυκίων, ἀφοῦ πρῶτον ἐκαθάρισεν αὐτὸν διὰ φουκτιᾶς ἐχιδνῶν· εἶτα, σχίσασα ὀλίγον τὸν λειποσάρκον βραχιονά της, ἔσταξεν ἐντὸς αὐτοῦ κόμβους τινὰς τοῦ μαύρου αἵματός της· πάραυτα πυκνός τις ἀτμὸς ἐξῆλθεν, ἀποτελῶν παράδοξα καὶ τρομερὰ σχήματα. Ἐκ διαλειμμάτων ἡ γραῖα ἐπρόσθετε νέον τι φάρμακον, καὶ ὅτε τὸ μίγμα ἐκεῖνο ἤρχισε νὰ σχηματίζῃ πομφόλυγας καὶ νὰ ἐκπέμπῃ ἤχους ὁμοίους μὲ τοὺς μυκηθμοὺς τοῦ κροκοδείλου, ἀπέσυρεν αὐτὸ τοῦ πυρός. Τὸ ποτόν, οὕτω προπαρασκευασθέν, ὡμοίαζε μὲ καθαρὸν ὕδωρ.

« Λάβε το, κόρη μου, εἶπεν ἡ μάγισσα ἐγχειρίζουσα αὐτὸ εἰς τὴν πριγκίπισσαν, ἀφοῦ τὸ ἔχυσεν ἐντὸς ὀστρακοδέρματός τινος διαυγεστάτου· καὶ ἂν οἱ πολύποδες ἤθελον σὲ συλλάβει κατὰ τὴν ἐπιστροφήν σου, χύσον ἐπ' αὐτῶν ὀλίγους τινὰς ἐκ τοῦ φαρμάκου τούτου, καὶ ἀμέσως θὰ διαῤῥαγῶσιν εἰς χίλια τεμάχια. »

Ἡ συμβουλὴ αὕτη ἦτο ἄχρηστος, διότι οἱ πολύποδες, βλέποντες τὸ ποτὸν ἐκεῖνο λάμπον εἰς τὰς χεῖρας τῆς σειρῆνος ὡς ἀστρον, ὠπισθοδρόμουν ἔντρομοι πρὸ αὐτῆς· οὕτω δὲ αὐτὴ διῆλθε τὸ δάσος καὶ τοὺς τρομεροὺς στροβίλους τοῦ ὕδατος. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ παλάτιον τοῦ πατρός της, τὰ φῶτα τῆς μεγάλης αἰθούσης τοῦ χοροῦ ἦσαν ἐσβεσμένα, ὅλοι δὲ θὰ ἐκοιμῶντο ἀναμφιβόλως, καὶ ὅμως αὐτὴ δὲν ἐτόλμησε νὰ εἰσέλθῃ. Δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὁμιλήσῃ, καὶ μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ ἀποχωρισθῇ πλέον ἀπὸ αὐτὰς διὰ παντός· ἠσθάνετο τὴν καρδίαν της κατασυντριβομένην ὑπὸ τῆς θλίψεως. Εἰσελθοῦσα μόνον εἰς τὸν κῆπον, ἔῤῥιψεν ἀνὰ ἓν ἄνθος ἐξ ἑκάστου γηπέδου τῶν ἀδελφῶν της, ἀπέστειλε διὰ τῶν χειρῶν της μυρίους ἀσπασμοὺς εἰς τὸν πατέρα, τὴν μάμμην καὶ τὰς ἀδελφάς της, καὶ ὥρμησε πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Ἐρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΦΑΡΟΙ.

Ἡ τῶν φάρων ἀρχὴ ἀναῤῥέχει εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν ἐποχήν, καὶ ἡ ἰδέα αὐτῶν ἐγεννήθη πιθανῶς ἐκ τῶν πυρῶν, ἅτινα ἐν καιρῷ νυκτὸς ἦναπτον εἰς τὰ παράλια ὑψώματα πρὸς ὁδηγίαν τῶν πλεόντων, ὡς εἰς τὸν Αἰσχύλον βλέπομεν τὰς ἀναγγελλούσας τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ἀγαμέμνονος φρυκτωρίας. Τὸ πρῶτον τοιαύτης φύσεως μνημεῖον, περὶ οὗ ἀναφέρει ἡ ἱστορία, εἶνε τὸ ἐπὶ τοῦ Σιγείου ἀκρωτηρίου ἐν Τρῳάδι· μετὰ τοῦτο, ἅπαντες σχεδὸν τῆς Ἑλλάδος οἱ λιμένες ἐφωδιάσθησαν μὲ τοιούτους φάρους.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Πτολεμαίων, ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας φάρος συγκατηριθμεῖτο μεταξὺ τῶν θαυμάτων τοῦ κόσμου· ἀνηγέρθη ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου κατὰ τὴν Γ' πρ. Χ. ἑκατονταετηρίδα. Ἀκολούθως ὁ κολοσσὸς τῆς Ῥόδου καὶ ὁ φάρος τῆς Μεσσήνης ἐξηκολούθουν προσφέροντες

τες ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ὠφέλιμον ὑπηρεσίαν εἰς τοὺς ναυτιλλομένους· ὁ δὲ μηχανισμὸς τῶν τοιούτων φάρων ἦτο ἁπλούστατος. Ἐν ἔτει δὲ 1644 ἐσώζετο ἀκόμη εἰς Βολωνίαν ὁ φάρος, ὃν οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον ἀνεγείρει ἵνα φωτίζεται ἡ διάβασις τῶν Γαλλῶν ἐν Βρεττανίᾳ.

Κατὰ τὸν μεσαιῶνα πολλοὶ μοναχοὶ ἠναγχωρηταὶ, θέλοντες νὰ προσφέρωσι βοηθήματα εἰς τοὺς παραδιδομένους εἰς τὴν διάκρισιν τῶν κυμάτων, ἔστηνον ἐπὶ τῆς ἐσχατιᾶς τῶν ἀκρωτηρίων εἶδός τι σιδηρᾶς στλεγγίδος, ἣν πληροῦντες ξυγάνων ἤναπτον. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἄνεμος πολλάκις καὶ ἡ ὁρμὴ τῆς τρικυμίας ἔσβυνον τοὺς προχείρους τούτους φανοὺς ἢ μᾶλλον πυρσοὺς, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἠναγκάσθησαν νὰ κατασκευάσωσιν εἶδός τι πυργίσκων, ὅπου τακτικώτατα ἤναπτον καθ' ἑσπέραν τὸν ἐν αὐτοῖς φανὸν, τοῦ ὁποίου τὸ φῶς, καίτοι φειδωλὸν, παρεῖχε σημαντικὴν βοήθειαν εἰς τὰ τέκνα τῶν θαλασσῶν.

Οἱ ἱππόται τῆς Μελίτης ὡδήγουν τοὺς ἐν τῇ θαλάσσῃ εὑρισκομένους συντρόφους των διὰ πυροτεχνημάτων, χρησιμευόντων συγχρόνως εἰς αὐτοὺς καὶ ὡς σύνθημα ὅπως ἀποφεύγωσι τὰς ἐπιδρομὰς τῶν πειρατῶν τῆς Βαρβαρίας. Ἀκολούθως δὲ ἐπὶ Ῥιχελιέως διωργανώθη καθ' ἅπασαν τὴν Γαλλίαν τὸ σύστημα τῶν φάρων, τελειοποιηθὲν ἀρκούντως κατὰ τὰς ἡμέρας μας.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ.

Οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι παρίστανον τοὺς ἀριθμοὺς διὰ γραμμάτων, εἰς ἃ ἀπέδιδον ἀριθμητικὴν ἀξίαν. Οἱ Ἰνδοὶ καὶ οἱ Κινέζοι ἔχουσιν ἐννέα ἰδιαίτερα σημεῖα πρὸς παράστασιν τῶν ἐννέα ἁπλῶν ἀριθμῶν, διὰ δὲ τὰς λοιπὰς πράξεις μεταχειρίζονται τὸ δεκαδικὸν σύστημα, ὅπερ ἔχομεν καὶ ἡμεῖς.

Οἱ Ἄραβες ἔχουσιν ἐπίσης σύστημα ἀριθμήσεως παρεμφερὲς πρὸς τὸ ἡμέτερον, ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ μηδενικοῦ τὰ λοιπὰ σημεῖα οὐδεμίαν ὁμοιότητα ἔχουσι πρὸς τὰ Εὐρωπαϊκά· ὥστε ἀνοικείως πάνυ δίδεται εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἡμῶν τὸ ὄνομα Ἀραβικοὶ χαρακτῆρες, καὶ ἀλόγως ἀποδίδεται ἡ ἐφεύρεσις αὐτῶν εἰς τοὺς Ἄραβας, ὡς ἀπέδειξαν τοῦτο σοφώταται διατριβαὶ καὶ συζητήσεις ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ἥ τε εὕρεσις τῶν ἀριθμῶν ὡς καὶ τοῦ ἄβακος χρεωστουμένη ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τοὺς ἰνδικοὺς λαοὺς καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς ἀνατολικούς.

Δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβῶς εἰς ποῖον αἰῶνα ἀνάγεται ἡ τοῦ ἄβακος χρῆσις. Ὁ Βοέκκιος, ἔνδοξος Ῥωμαῖος φιλόσοφος τοῦ Ε' αἰῶνος, ἀναφέρων περὶ αὐτοῦ εἰς τὴν γεωμετρίαν του, ἀποδίδει τὴν ἐφεύρεσιν αὐτοῦ εἰς τὸν Πυθαγόραν. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐχρῶντο εἰδός τι λογιστικῆς μηχανῆς, ἐφ' ἧς ἔθετον ψήφους ἐπὶ παραλλήλων γραμμῶν, καὶ ἐλάμβανον τὸ γινόμενον αὐτῶν κατὰ δεκαπλῆν ἐπαύξησιν. Ἐννέα χαρακτῆρες ἀριθμητικοὶ παρίστανον ἐννέα ἀθροίσματα ψήφων, ἅτινα ἠδύναντο νὰ σχηματισθῶσιν ἐντὸς ἑκάστης γραμμῆς. Ἡ μηχανὴ αὕτη ἦν ὁ ἄβαξ, καὶ εἰς τοὺς χαρακτῆρας ἐκείνους εὑρίσκομεν σχῆμά τι παρεμφερὲς τῷ τῶν ἡμετέρων.

Κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἡ μηχανὴ αὕτη ἐλησμονήθη ἐξ ὁλοκλήρου, καὶ μόνον κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα ὁ Γερβέρτος, ὅστις διέδωκεν εἰς τὴν Εὐρώπην τὴν γνῶσιν τῆς μουσικῆς, εἰσῆξε καὶ τὴν χρῆσιν τῆς ἀρχαίας ταύτης μεθόδου, ἧς ἐχρῶντο οἱ Ῥωμαῖοι. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦσαν γνωσταὶ αἱ μετὰ τῶν Ἀράβων σχέσεις, εἰς οὓς καὶ χρεωστοῦνται νέαι τινὲς προεισαγωγικαὶ εἰσήσεις περὶ τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν, ἐξέλαβον ὅτι εἰς τὰς εἰσήσεις τῶν Ἀράβων χρεωστεῖται ἡ ἀρχὴ τῶν ἀριθμητικῶν μας χαρακτήρων.

Ῥ.

ΧΡΟΝΟΥ ΦΕΙΔΟΥ.

(Πρωτότυπον).

Χρόνος εἶνε τὸ ὕφασμα τῆς ζωῆς, ἔλεγεν ὁ Φραγκλῖνος· συμφέρει λοιπὸν κατὰ πάντα λόγον νὰ γνωρίζωμεν πόσον ἀξίζει ἕκαστος πῆχυς τοῦ πολυτίμου τούτου ὑφάσματος. Ὅστις οἰκονομεῖ τὰ μικρὰ, ἀποβαίνει ἱκανὸς καὶ εἰς τὰ μεγάλα· οὐδὲν δυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν γενναῖον, ἂν δὲν μεταχειριζώμεθα τὸν καιρὸν μὲ φειδωλίαν.

Πόσον ὁ χρόνος εἶνε πολύτιμον κτῆμα καὶ ἡ καλὴ αὐτοῦ χρῆσις ἐπιζήτητος, οὐδεὶς ὁ ἀντιλέξων. Τὸ μέγα γνωμικὸν τῆς ἀρχαιότητος Χρόνου φείδου ἠκολούθησαν ἐπιμελῶς καὶ κατὰ γράμμα πάντες οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῶν διαφόρων ἐποχῶν, ὅσοι ἐθαυμάσθησαν διὰ τὰς πράξεις των· τὸ δὲ ἐξῆς ἀνέκδοτον δίδει ἡμῖν ἰδέαν περὶ τῆς ἀνεκτιμήτου ἀξίας τοῦ παρερχομένου χρόνου:

Πρωΐαν τινὰ, ἐνῷ ὁ περίφημος Φραγκλῖνος ἠσχολεῖτο ἐν τῷ τυπογραφείῳ προπαρασκευάζων τὴν ἐφημερίδα του, εἰσῆλθεν ἀνήρ τις εἰς τὸ παρακείμενον βιβλιοπωλεῖον, καὶ ἀφοῦ ἔμεινεν ἐπὶ μίαν ὥραν περιεργαζόμενος τὰ βιβλία, ἔλαβεν ἐπὶ τέλους ἓν εἰς χεῖρας καὶ ἠρώτησε τὸν

παῖδα τοῦ ἐργαστηρίου περὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ· — « Ἓν τάλληρον, ἀπήντησεν ὁ παῖς. — Ἓν τάλληρον! ὑπέλαβεν ὁ ὀκνηρὸς ἀγοραστής· δὲν δύνασαι νὰ μοὶ κάμῃς συγκατάβασίν τινα; — Ὄχι, Κύριε, εἶνε ἡ τελευταία τιμὴ τοῦ βιβλίου. — Ἄ! σὺ δὲν ἐννοεῖς τίποτε, ἀπήντησε μὲ θυμὸν ὁ ἀγοραστής· ἂν ὁ Κύριος Φραγκλῖνος ἦτο ἐδῶ, θὰ μοὶ τὸ παρεχώρει εἰς πολὺ συγκαταβατικωτέραν τιμήν· ποῦ εἶνε; — Τὴν ὥραν αὐτὴν ἐργάζεται εἰς τὸ τυπογραφεῖον. — Θέλω νὰ τὸν ἴδω! » Ὁ παῖς ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Φραγκλῖνον ὅτι κύριός τις, χρονοτριβῶν πρὸ πολλῆς ὥρας εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον, ἐζήτει νὰ τὸν ἴδῃ. Ὁ Φραγκλῖνος, ἀφήσας τὴν κατεπείγουσαν αὐτοῦ ἐργασίαν, ἠκολούθησε τὸν παῖδα εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον, ὅπου εἰσελθόντα τὸν ἠρώτησεν ὁ ἄνθρωπος, ποία ἦτο ἡ τελευταία τιμὴ τοῦ βιβλίου. — « Ἓν τάλληρον καὶ τέταρτον, ἀπήντησεν ὁ Φραγκλῖνος. — Ἓν τάλληρον καὶ τέταρτον! Καὶ πῶς τοῦτο, ἐνῷ ὁ ἄνθρωπός σας μὲ εἶπε μόνον ἓν τάλληρον; — Σᾶς πιστεύω, Κύριε, ὑπέλαβεν ὁ Φραγκλῖνος· καὶ ἐγὼ ἐπροτίμων τὸ ἓν τάλληρον τότε τοῦ ἑνὸς ταλλήρου καὶ ἑνὸς τετάρτου, ὅπερ σᾶς ζητῶ τώρα, ἂν ἤθελον μείνει εἰς τὸ τυπογραφεῖον καὶ ἐξηκολούθουν τὴν ἐργασίαν μου. — Ἐλᾶτε δά, Κύριε Φραγκλῖνε! εἰπατέ μοι τέλος πάντων τί θὰ σᾶς δώσω; — Ἓν τάλληρον καὶ ἥμισυ, Κύριέ μου, ἀπεκρίθη ὁ Φραγκλῖνος. — Ἓν τάλληρον καὶ ἥμισυ! Πῶς; σεῖς ὁ ἴδιος ἀκόμη πρὸ ὀλίγων στιγμῶν μὲ εἴπατε ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου εἶνε ἓν τάλληρον καὶ τέταρτον, καὶ τώρα μὲ λέγετε ἄλλ' ἀντ' ἄλλων; — Μάλιστα, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, ἀπήντησεν ὁ Φραγκλῖνος, καὶ ἐπεθύμουν τὴν τιμὴν ἐκείνην νὰ ἐλάμβανον τότε, παρὰ τὸ ἓν καὶ ἥμισυ τάλληρον τώρα. Ὥστε, ἂν ἐπιμείνετε ἀκόμη χρονοτριβοῦντες, θέλω ἀναγκασθῇ νὰ ἀναβιβάζω τὴν τιμὴν τοῦ βιβλίου ἀναλόγως τοῦ καιροῦ, τὸν ὁποῖον μὲ κάμνετε νὰ χάνω. »

Καὶ ὁ ἄεργος καὶ ὀκνηρὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ἐκπλαγεὶς ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Φραγκλίνου, ἠναγκάσθη νὰ ἀποτίσῃ τὴν ζητηθεῖσαν τιμὴν τοῦ βιβλίου, λαβὼν ἓν μάθημα παρὰ τοῦ φιλέργου ἐργάτου περὶ τῆς ἀνεκτιμήτου ἀξίας τοῦ χρόνου.

Μεταξὺ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους ἡ ἱστορία παρέχει ὡς παράδειγμα διὰ τὴν καλὴν χρῆσιν τοῦ χρόνου, ἀναφέρομεν τοὺς ἀκολούθους:

Ἀριστοτέλης, ὁ κορυφαῖος τῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος, κατεγίνετο ἀδιακόπως, ἔτρωγεν ὀλίγον καὶ ἐκοιμᾶτο ἔτι ὀλιγώτερον· διὰ νὰ μὴ βυθισθῇ δὲ εἰς τὸν ὕπνον, ἐξέτεινε τὴν χεῖρά του ἔξω τῆς κλίνης βαστάζουσαν σφαῖραν τινὰ χαλκίνην, τῆς ὁποίας πιπτούσης ὁ ἦχος εὐθὺς τὸν ἐξύπνιζεν.

Οὐδεὶς ἦτο ἀκριβὴς εἰς τὸ λέγειν καὶ πράττειν τὰ πάντα, ὅσον ὁ Καῖσαρ. Ὁ Αὔγουστος διῆλθε φιλοπονώτατον βίον, καὶ δειπνῶν μὲν διελέγετο περὶ φιλολογίας, λουόμενος δὲ ἤκουε ἄλλων ἀναγινωσκόντων ἢ ὑπηγόρευε. Καὶ ὁ Οὐεσπεσιανὸς δὲ οὐχ ἧττον ἀνεδείχθη πάντοτε φειδωλὸς τοῦ χρόνου, διὸ καὶ ἐσυνείθιζε νὰ ἐπαναλαμβάνῃ συχνάκις τὸν ἀξιομνημόνευτον τοῦτον λόγον: « Ὁ Αὐτοκράτωρ πρέπει νὰ ἀποθάνῃ ὄρθιος. »

Ὁ μέγας Φριδερῖκος ποτὲ δὲν παρέπεμπεν εἰς τὴν ἐπαύριον τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. Ἐπιθυμῶν δὲ νὰ νικήσῃ τὴν φυσικὴν πρὸς τὸν ὕπνον κλίσιν του, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν θαλαμηπόλον του νὰ ῥίπτῃ κατὰ τοῦ προσώπου του παγίον βεβρεγμένον εἰς ψυχρὸν ὕδωρ ὁσάκις ἀπεκοιμᾶτο.

Ὁ Βυρῶν, θέλων ἐπίσης νὰ συντέμῃ τοῦ ὕπνου τὴν διάρκειαν, ἣν ἐθεώρει λίαν ἐπιζήμιον εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ καιροῦ, ἐπέτρεπεν εἰς τὸν θεράποντά του νὰ τὸν ἐξυπνίζῃ καὶ νὰ τὸν κτυπᾷ, χρείας τυχούσης, ἂν τὸν ἔβλεπε κοιμώμενον ἐπέκεινα τοῦ διωρισμένου.

Ὁ Βύγκελμαν, μὴ ἔχων ὑπηρέτην νὰ τὸν ἐξυπνᾷ, ἐκράτει εἰς τὸν πόδα του κώδωνα καὶ ἐκοιμᾶτο ἐπὶ θρανίου· ὅτε δὲ ἦτο βυθισμένος, τὸν ἐξύπνιζεν ὁ ἦχος τοῦ μετάλλου.

Ὁ Βολταῖρος ὡς ἐξεγερτικὸν κώδωνα ἐθεώρει τὸν καφφέν· διὸ καὶ ὀλίγον πρὶν ἀποθάνῃ ἔπιε 15 ἕως 14 κυαθίσκους τοῦ διεγερτικοῦ τούτου τῆς διανοίας πόματος. Ἀλλ' οὐδεὶς ἴσως ἐξετίμησε τὰ λεπτὰ τῆς ὥρας κατὰ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἀξίαν, ὅσον ὁ Ναπολέων· ἐκ τούτου δὲ προῆλθον αἱ ἡρωϊκαὶ ἐκεῖναι πράξεις καὶ καινοτομίαι, αἵτινες ἐδόξασαν τὴν Γαλλίαν καὶ ἠλευθέρωσαν τὴν Εὐρώπην ὅλην ἀπὸ τὴν λέπραν τῆς ἀριστοκρατικῆς καὶ ἱερατικῆς ἐξουσίας.

Πόσον ἀξιόμεμπτοι εἴμεθα οἱ πλεῖστοι σήμερον, διότι βλέπομεν ἀδιαφόρως παρερχόμενα ἐπὶ ματαίῳ οὐχὶ λεπτὰ καὶ ὥρας, ἀλλ' ἡμέρας, ἀλλ' ἔτη ὁλόκληρα τῆς μεμετρημένης ἡμῶν ζωῆς! Νομίζομεν ὅτι ἔχομεν ὑπὸ τὴν διάθεσίν μας ἑκατομμύρια ἐτῶν, ὅτι ὁ κόσμος οὗτος εἶνε ἀποκλειστικῶς ἡμέτερος, καὶ ὅτι ὁ ἐπίγειος ἡμῶν βίος συνίσταται εἰς τὸ βλέπειν ῥέοντα τὸν χρόνον μὲ ἔνοχον ἀδιαφορίαν καὶ λησμονεῖν τὸ πολύτιμον αὐτοῦ.

« Ἂς σπεύσωμεν! ἔκραζε σοφός τις· ὁ χρόνος φεύγει, καὶ σύρει ἡμᾶς μεθ' ἑαυτοῦ· ἡ στιγμή, καθ' ἣν ὁμιλῶ, εἶνε ἤδη μακρὰν ἐμοῦ. »

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΒΟΡΕΙΟΝ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΝ. — Τὴν ἐσχατιὰν ταύτην τῆς Γῆς σχηματίζουσι τρεῖς καὶ τέσσαρες βράχοι κάθετοι καὶ διερρωγότες, οἵτινες ἔχουσι σχῆμα καταπληκτικὸν καὶ παράδοξον, φωτιζόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ ὑπερβορείου ἡλίου τῆς μεσημβρίας ὁμοιάζουσι γλώσσαις φλογὸς, ἀπολιθωθείσαις ἐν τῷ ἀναθρώσκειν ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Λίθοι διαφόρου μεγέθους, ἀποσπασθέντες ἀπὸ τὰς ἀποτόμους πλευρὰς τῶν κρημνῶν, κυλίονται τῇ δὲ κἀκεῖσε, ἀποτελοῦντες λαβύρινθον, δι' οὗ τρέχει χειμάρρους τις γογγύζων εἰς ἡσύχως ὑπνώττουσάν τινα λίμνην. Ἀμφιβληστροειδεῖς τινες ἰτέαι, βρύα παντὸς εἴδους καὶ γένους, καὶ τὸ μυόσωτον, τὸ τρυφερὸν τοῦτο ἄνθος τῶν ἀναμνήσεων, ταῦτα εἰσὶ τὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα βλέπουσι τὸ φῶς τῆς ἡμέρας εἰς τὰς κατεψυγμένας ἐκείνας ἀκτὰς, ἔνθα ἐρρεύει ἡ λήθη. Λυσσώδης ἄνεμος καταμαστίζει διηνεκῶς τὴν ἄξενον ταύτην χώραν, τὴν κρυπτομένην εἰς νέφη ὁμίχλης τόσῳ πυκνῆς, ὥσπε οὐδὲν βλέπων καὶ φοβούμενος μήπως πλανηθεὶς πέσῃς εἰς τὰς χαινούσας βωγμὰς τῶν γιγαντιαίων βράχων, αἵτινες σχηματίζουσι τὰς κορυφὰς αὐτῶν, ἀναγκάζεσαι μετὰ φρίκης νὰ ἀπέλθῃς.

Ἡ ἔρημος! ἡ ἔρημος εἰκονίζεται συνήθως μὲ ἀπαίσια χρώματα, ἀλλ' ὁ μὴ ἐλθὼν εἰς τὴν ἔρημον ταύτην δὲν δύναται οὐδὲ ἰδέαν κἂν νὰ συλλάβῃ τῆς φρίκης, ἣν ἐμποιεῖ. Εἰς τὰς Λυβικὰς ἐρήμους βασανίζει ἡ δίψα, φλέγει ὁ ἥλιος, ἀλλ' ὁ οὐρανὸς τουλάχιστον λάμπει ἐκεῖ καὶ ἡ γῆ ἔχει χρῶμα· ἐκεῖ τουλάχιστον εὑρίσκεται ἐνιαχοῦ καί τις ὅασις ἢ συνοδία ἐρημοπλανήτων ὁδοιπόρων, ὑπάρχει που τέλος ἡ τοῦ Ἄραβος καλύβη, ἔνθα δύναταί τις νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἀναπνεύσῃ. Ἀλλ' ἐδῶ, ἐδῶ τίποτε, πλὴν τοῦ ἀνέμου, τῶν λίθων, τῆς ὁμίχλης! Ἡ ζωὴ ἐνταῦθα δὲν ἔχει χώραν, ἐδιώχθη, καὶ ἐδῶ δυνάμεθα μάλιστα νὰ ἐγνοήσωμεν τοῦ κόσμου τὸ πέρας, τὴν ἀκατοίκητον γῆν. Ἀπέναντι τοιαύτης εἰκόνος ἡ ψυχὴ μελαγχολεῖ καὶ ναρκοῦται. Τὸ κατὰ τὸν ἐπίγειον ἡμῶν βίον ἐπιδιωκόμενον τέρμα ὁμοιάζει ἀρά γε μὲ τὸ τέρμα τοῦτο τῆς ἐπιγείου ἡμῶν ὁδοιπορίας;

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ. — Ὁ Ἰάκωβος Τασκῦνος, ζωγράφος ζῶν κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα, ἐργασθεὶς εἰς τὸν ναὸν τῆς μονῆς Ἀβελίνου ἐν Νεαπόλει, ἐζήτει τὴν πληρωμὴν φλωρινίων 78 καὶ 10 ἑκατοστῶν. Ὁ Ἡγούμενος, εὑρὼν τὴν σημείωσιν ὑπερβολικὴν, ἐζήτησε λεπτομερῆ λογαριασμόν. ὅστις τῷ ἐπεδόθη ὡς ἕπεται:

Δι' ἐπιδιόρθωσιν καὶ βερνίκωσιν τῶν δέκα ἐντολῶν. » » » Φλωρίνια 5, 12

Διὰ στολισμὸν τοῦ Ποντίου Πιλάτου, καὶ βάλσιμον νέας ταινίας εἰς τὸν πῖλόν του — 5, 6

Δι' ἀλλαγὴν μιᾶς νέας οὐρᾶς τοῦ πετεινοῦ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, καὶ ἐπιδιόρθωσιν τῆς κυρβασιᾶς του (κρούστρας). » » — 2, 5

Διὰ νέαν προσήλωσιν τοῦ καλοῦ λῃστοῦ εἰς τὸν σταυρόν του. » » — 1, 7

Διὰ νέα πτερὰ τεθέντα εἰς τὸν Ἄγγελον Γαβριὴλ, καὶ διὰ χρύσωσιν τῆς ἀριστερᾶς του πτέρυγος. » » » » — 11, 18

Διὰ πλύσιμον τῆς ὑπηρετρίας τοῦ μεγάλου Ἀρχιερέως Καϊάφα, καὶ διὰ κοκκινάδισμα τῶν παρειῶν της. » » » — 5, 12

Δι' ἀνανέωσιν τοῦ οὐρανοῦ, προσθήκην δύο ἀστέρων εἰς τὸ στερέωμα καὶ καθαρισμὸν τῆς Σελήνης. » » » — 7, 14

Διὰ συνδαυλισμὸν τοῦ Καθαρτηρίου πυρὸς καὶ διὰ κατάλυμμα ψυχῶν τινων. » — 6, 6

Διὰ προσάναμμα τοῦ πυρὸς τῆς Κολάσεως, προσκόλλημα νέας οὐρᾶς εἰς τὸν διάβολον, καὶ διόρθωσιν τῶν ἀριστερῶν του ὀνύχων. — 4, 10

Διὰ συγύρισμα τοῦ φορέματος τοῦ Ἡρῴδου, βάλσιμον δύο ὀδόντων καὶ ἐπιδιόρθωσιν τῆς φενάκης του. » » » — 3, 2

Διὰ ἐμβάλωμα τοῦ σκυτίνου βρακίου τοῦ Ἁμὰς καὶ κόλλημα δύο κομβίων· — 2, 3

Διὰ βάλσιμον τῶν περικνημίδων τοῦ υἱοῦ τοῦ Τωβία, περιηγουμένου μετὰ τοῦ Ἀγγέλου Ῥαφαὴλ, ἀλλαγμα τῆς βακτηρίας του, καὶ διὰ τελαμῶνα νέον εἰς τὸν σάκκον του. — 2, 5

Διὰ καθαρισμὸν τῶν ὠτίων τοῦ ὄνου τοῦ Βαλαὰμ καὶ διὰ ξαναπετάλωμα. » — 3, 7

Δι' ἐπιδιόρθωσιν τῶν ἐνωτίων τῆς Σάῤῥας καὶ τῶν ψελλίων τῆς Ἰουδὴθ, καὶ διὰ χρωματισμὸν τοῦ προσώπου των. » » — 2, 0

Διὰ βάλσιμον ὀδόντων εἰς τὴν ὄνειον σιαγῶνα τοῦ Σαμψών. » » — 1, 5

Διὰ βάλσιμον ἄλλου λιθαρίου εἰς τὴν σφενδόνην τοῦ Δαβὶδ καὶ δι' ἐξόγκωσιν τῆς κεφαλῆς τοῦ Γολιάθ. » » » — 5, 1

Διὰ πίσσωσιν τῆς κιβωτοῦ τοῦ Νῶε καὶ ἀλλαγὴν τῶν παλαιῶν χειρίδων αὐτοῦ. — 6, 0

Δι' ἐμβάλωσιν τῶν φορεμάτων τοῦ Ἀσώτου, πλύσιμον τῶν χοίρων καὶ βάλσιμον ὕδατος εἰς τοὺς ποτιστῆρας. » » — 3, 1

Διὰ βάλσιμον ἑνὸς αὐτίου εἰς τὴν χάμνον τῆς Σαμαρίτιδος, καὶ δι' ἐπιδιόρθωσιν τῆς ἀνωμάλου κόμης της. » » » — 1, 5

Τὸ ὅλον Φλωρίνια 78 10

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ 7. — Ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἀρκετὰ περίεργον θέσιν κατέχει εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν, καὶ ἰδίως εἰς τὸ Λευϊτικόν, ὅπου ἀπαντῶμεν τὰς ἑξῆς τυπικὰς διατάξεις ἢ ἀγιστείας:

Ἑπτάκις ῥάντισμα ἐποίει ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου ὁ ἱερεὺς ἐνώπιον τοῦ καταπετάσματος τοῦ ἁγίου. — Ἑπτάκις ἔῤῥανεν ὁ Μωϋσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς σκηνῆς. — Αἱ ἑπτὰ ἡμέραι καὶ ἑπτὰ νύκτες τοῦ ἐξιλασμοῦ. — Ἑπτὰ ἡμέρας διήρκει ἡ ἀκαθαρσία τῆς ἐν ἀφέδρῳ ἄῤῥεν τεκούσης. — Ἑπτὰ ἡμέρας ἀφώριζεν ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν λέπρας ἢ οὐλὴν ἐπὶ προσώπου καὶ πᾶν πάθος· ἐπίσης ἑπτάκις ἐῤῥαντίζετο ὁ ἐκ τῆς λέπρας καθαρισθεὶς διὰ τοῦ αἵματος ὀρνιθίου. — Ἑπτὰ ἡμέρας διέτριβεν ἔξω τοῦ οἴκου αὐτοῦ ὁ καθαρισθεὶς ἀπό τινος πάθους, τῇ δὲ ἑβδόμῃ ξυρισθεὶς καὶ λουσθεὶς εἰσήρχετο ἐν αὐτῷ. — Ἑπτάκις περιεῤῥάντιζεν ὁ ἱερεὺς διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἱερείου τὴν μολυνθεῖσαν οἰκίαν. — Ἑπτὰ ἡμέρας διήρκει ὁ καθαρισμὸς τῆς αἱμορῥοΐας. — Ἡ ἑορτὴ τῆς ταπεινώσεως ἐν μηνὶ ἑβδόμῳ, κτλ. κτλ.

ΛΕΙΡΙΟΜΑΝΙΑ. — Ἡ μανία πρὸς τὰ χρόμμυα τῶν λειρίων εἶχε καταντήσει πρό τινων ἑκατονταετηρίδων εἰς ἀπίστευτον ἔντασιν, καὶ ἰδίως εἰς τὰς Κάτω Χώρας, ὅπου χρόμμυα παράγοντα λείρια ἐξαισίου κάλλους, κομισθέντα ἐκ τῆς Ν. Ἀμερικῆς, ἐπωλήθησαν ἀντὶ πολλῶν χιλιάδων φράγκων.

Κτηματίας τις ἐν Ὁλλανδίᾳ εἶχε μετακομίσει λίθους εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ οἱ ἁμαξηλάται παρηγγέλθησαν νὰ περιμείνωσιν ὀλίγον ἕως νὰ ἀλλάξῃ νόμισμα διὰ νὰ τοὺς πληρώσῃ. Μετὰ ἓν τέταρτον ἐπανελθὼν, τοῖς ἐζήτησε συγγνώμην διότι ἠργοπόρησε τόσον. — « Δὲν βλάπτει διόλου, Κύριε, ἀπήντησαν οἱ ἁμαξηλάται, εἰς τὸ διάστημα τοῦτο ἡμεῖς δὲν ἐμείναμεν ἀργοί· εἴχομεν ψωμίον εἰς τὰ δισάκκιά μας, καὶ ἐδῶ εἰς μίαν γωνίαν εὕρομεν δεκάδα χρομμυδίων, δι' ὧν ἐπρογευματίσαμεν ἐξαίρετα. — Ποῦ ηὕρατε τὰ χρόμμυα; ἠρώτησεν ἔντρομος ὁ ταλαίπωρος κτηματίας, ἐνῷ οἱ ὀφθαλμοί του ἠνοίγοντο σπασμωδικῶς καὶ αἱ τρίχες του ὠρθοῦντο εἰς τὴν κεφαλήν του. — Ἐκεῖ εἰς τὸν μικρὸν θάλαμον, πλησίον τοῦ κήπου. — Συμφορά! ἀνέκραξε τύπτων τὸ στῆθος ὁ Ὁλλανδὸς καὶ σχεδὸν λειποθυμῶν· ἐπρογευματίσατε λοιπὸν, ἄθλιοι, πρόγευμα δέκα χιλιάδων φράγκων! Τὰ χρομμύδια ἐκεῖνα ἦσαν χρομμύδια σπανίων λειρίων μὲ δεκαὲξ διάφορα χρώματα ἐξαισίου ὡραιότητος, καὶ μὲ ἐκόστιζεν ἕκαστον ὑπὲρ τὰ χίλια φράγκα! »

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΑΝΑΓΚΑΙΟΥΝΤΑ ΤΩι ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩι. — Ὁ δημοσιογράφος ἀνάγκη ἀπαραίτητος ὅπως ἔχῃ τὰ ἑξῆς προσόντα, ἂν θέλῃ νὰ ἦνε τέλειος δημοσιογράφος:

Α'. Νὰ ἔχῃ κοιλίαν μεγάλην, κατὰ τὴν παροιμίαν, ὅπως ἀνέχηται πᾶσαν ἐπίκρισιν καὶ πᾶν σχόλιον· μὲ ἄλλας λέξεις, νὰ ἔχῃ τὴν παραδειγματικὴν ἐκείνην Ἀγγλικὴν ἀπάθειαν, καὶ εἰς τοσοῦτο πολλὴν δόσιν μάλιστα, ὥστε νὰ ἦνε αὐτόχρημα λίθος καὶ κωφάλαλος.

Β'. Νὰ μὴν ἔχῃ πολλοὺς σχετικοὺς ἢ φίλους, διότι οἱ πολλοὶ φίλοι καταντῶσιν ἐπιζήμιοι εἰς τὸν δημοσιογράφον. Ἕκαστος, ἔχων τὴν ἀξίωσιν ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνῃ τὰ δημοσιογραφικὰ προϊόντα τοῦ φίλου του δωρεὰν, μεγίστης ζημίας γίνεται αὐτῷ παραίτιος.

Γ'. Νὰ ἠξεύρῃ νὰ μεταχειρίζεται καὶ τὴν ἀλωπεκῆν καὶ τὴν λεοντῆν, κατὰ τὰς περιστάσεις· νὰ κολακεύῃ ὅηλ: ἐκεῖνον, οὗτινος φοβεῖται τὴν ἐπιῤῥοήν, νὰ ἀπειλῇ δὲ καὶ νὰ περιφρονῇ τὸν σκώληκα, ὅστις ζητεῖ νὰ φλυαρήσῃ κατ' αὐτοῦ.

Δ'. Νὰ ἀκολουθῇ ἀπαρεγκλίτως τὸ σχέδιον, ὅπερ διεχάραξεν, εἴτε ὀρθὸν εἴτε στρεβλὸν, χωρὶς νὰ δίδῃ προσοχὴν εἰς τὰς παρατηρήσεις τῶν φίλων του, ἐκτὸς ἂν ἔχῃ τὴν διάθεσιν νὰ κτίσῃ ὡς ὁ Χότζας Νασρεδδὶν τὸν φοῦρνόν του ἐπὶ ὀχήματος, καὶ νὰ στρέφῃ αὐτὸν κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ τυχόντος.

Ε'. Νὰ ὑποσχεται πολλὰ, καὶ νὰ ἐκτελῇ οὔτε τὸ ἓν τέταρτον τῶν ὅσων ὑπεσχέθη.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΟΦΩΝ ΑΝΔΡΩΝ. — « Τίς δύναται νὰ κληθῇ εὐσεβής; ἠρώτα ὁ Φὰν-Κὶ τὸν Κομφούκιον. — Ἐκεῖνος, ὅστις ἀγαπᾷ τοὺς ἄλλους, ἀπεκρίθη ὁ Κομφούκιος. — Καὶ φρόνιμος ποῖος εἶνε; προσέθηκεν ὁ Φὰν-Κί. — Ἐκεῖνος, ὅστις γνωρίζει τοὺς ἄλλους, » εἶπεν ὁ Κομφούκιος.

Διακεκριμένος τις σοφὸς τῶν νεωτέρων χρόνων λέγει ὅτι: « Τὸ νὰ προσποιῇταί τις τὸν ὑποκριτὴν, εἶνε ὡς νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸν Ἅδην διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Παραδείσου. »

Πέρσης ποιητὴς λέγει: « Ἡ θάλασσα δὲν περιέχει πάντας τοὺς μαργαρίτας, ἡ στερεὰ δὲν περιέχει ὅλους τοὺς θησαυροὺς, καὶ αἱ πέτραι δὲν περιέχουσιν ὅλους τοὺς ἀδάμαντας, διότι ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀνθρώπου περιέχει τὴν πολυτιμοτέραν χρυσοῦ καὶ βαρυτίμων λίθων σοφίαν. »

ΟΙ ΔΥΟ ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

Εἰς λίμνην δύο βάτραχοι κατώκουν μὲ εἰρήνην.
Εἰς θέρους δ' ὑπερβολικὴν θερμότητα μεγάλην,
τοῦ ὕδατος ἐκλείψαντος, κατέλιπον ἐκείνην
καὶ βῆμα ἔφερον ταχὺ, ἀναζητοῦντες ἄλλην.

Εἰς φρέαρ τέλος ἔφθασαν βαθὺ, καὶ χαίρων λέγει
ὁ εἷς: " Ἐλθὲ, συνέταιρε, ἐδῶ νὰ καταβῶμεν! "
Τὸ βάθος ὅμως θεωρῶν ὁ ἄλλος ἀντιλέγει:
" Ἐὰν τὸ ὕδωρ ξηρανθῇ, πῶς τότε θ' ἀναβῶμεν; "

Τὸ ἐπιμύθιον καθεὶς, ὦ ἀναγνῶστα, ἐννοεῖ·
ὅστις πρὶν τρέξῃ σκέπτεται, ποτέ του δὲν μετανοεῖ.

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

« Κυρία μου! ἔλεγε κομψευόμενός τις πρὸς νεάνιδα, Σοφίαν τὸ ὄνομα· ἀφότου ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γνωρίσω, ἔγεινα φιλόσοφος καὶ τρελλαίνομαι διὰ τὴν σοφίαν! »

Χωρικός τις, ἡλίθιος εἰς ἄκρον κατὰ τὸ φαινόμενον, ἦλθε καὶ ἐκάθησεν εἴς τινα δημοσίαν ὁδὸν, ἄγουσαν πρὸς τὸ παλάτιον τῆς δικαιοσύνης. Ἐπειδὴ δὲ τὸ νομοτελεστικὸν συμβούλιον ἔμελλε νὰ συνέλθῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ἡ ὥρα τῆς εἰσόδου ἐπλησίαζε, μέγας ἀριθμὸς νομικῶν ἐν στολῇ περιήρχοντο ἐπὶ τῆς πλατείας, φέροντες ἕκαστος ὑπὸ μάλης ὀγκώδεις φακέλλους ἐγγράφων. Εἷς τῶν κυρίων τούτων ῥίπτει τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ χωρικοῦ, ὅστις ἔχασκε παρατηρῶν τὸ ἀπέναντί του κείμενον μέγα ἡλιακὸν ὡρολόγιον, καὶ θέλων νὰ ἀστεϊσθῇ, πλησιάζει πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ λέγει ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔβλεπεν ἐκεῖ ἐπάνω, ἦτο ἕνας ἀνεμόμυλος· ἐπρόσθεσε δὲ μετὰ δικηγορικοῦ ὕφους, μηχανὴ θαυμασιωτάτη! Ὁ χωρικὸς, προσποιούμενος τὸν ἐκπεπληγμένον, « Ἕνας ἀνεμόμυλος! ἔκραξεν, ἕνας ἀνεμόμυλος! Λοιπὸν διόλου παράδοξον δὲν πρέπει νὰ μὲ φαίνεται, διατί βλέπω ἐδῶ τόσους ὄνους φορτωμένους μὲ σάκκους! »

Ὁ Γολσμὶθ ἔλεγεν εἰς τὸν Ἰόνσωνα, ὅστις ἐσυνείθιζε νὰ μεγεθύνῃ τὰ πράγματα, καὶ νὰ μεταφράζῃ τὰ ἁπλούστερα συμβάντα εἰς μεγάλα γεγονότα: « Νομίζω, Δόκτορ, ὅτι ἂν θελήσετε νὰ γράψητε κανένα μῦθον διὰ τὰ μικρὰ ψαράκια, θὰ τὰ παραστήσετε βέβαια ὁμιλοῦντα ὡς φαλαίνας. »

« Σᾶς ἐκούρασα, Κυρία μου! εἶπε πρός τινα νέαν φιγουρίνιόν τι τοῦ συρμοῦ ἔντινι χορῷ. — Διόλου, Κύριέ μου, ἀπεκρίθη αὕτη, καθότι ἔσχον τὴν εὐτυχίαν νὰ μὲ χορεύσῃ ὁ ἐλαφρότερος Κύριος. — Ὦ! ἡ καλωσύνησας, ἀντεῖπεν ὁ νέος· πιστεύσατέ με, Κυρίαμου, ὅτι καθεὶς χάνει τὴν βαρύτητά του πλησίον σας. »

Σααδῆς, ὁ μέγας ποιητὴς, ἠθικολόγος καὶ φιλόσοφος τῆς Περσίας, αἰχμαλωτισθεὶς ποτε ὑπὸ τῶν Γάλλων τῆς Τριπόλεως, ἠγοράσθη ὑπό τινος πλουσίου ἐμπόρου τοῦ Χαλεπίου, ὅστις τῷ ἔδωκεν εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα του μὲ προῖκα ἑκατὸν φλωρίων. Ὁ ταλαίπωρος φιλόσοφος ἔπαθεν ὅ,τι πρὸ δισχιλίων περίπου ἐτῶν εἶχε πάθει ὁ Σωκράτης· περιέπεσεν εἰς χεῖρας μιᾶς νέας Ξανθίππης, χωρὶς νὰ εὑρίσκῃ ἡσυχίαν οὔτε ἡμέραν οὔτε νύκτα. Ἡμέραν τινὰ, ὅτε ὁ Σααδῆς παρεπονεῖτο διὰ τὰ βάσανα, ἅτινα τὸν ἔκαμνεν αὐτὴ νὰ ὑποφέρῃ, « Πῶς τολμᾷς νὰ μὲ ὁμιλῇς οὕτω! ἀπήντησε μὲ ὕφος ἀγέρωχον ἡ θυμοτερπὴς σύζυγός του· λησμονεῖς ὅτι ὁ πατήρμου σὲ ἠγόρασεν ἀντὶ δέκα δηναρίων; — Ναὶ, ἐπανέλαβεν ὁ ποιητὴς, πλὴν μὲ ἐπώλησε πάλιν ἀντὶ ἑκατὸν φλωρίων. »

Ἐμπεδοκλῆς, ὁ ἐκ Σικελίας Πυθαγορικὸς φιλόσοφος, ἰδὼν τὴν ἡδυπάθειαν καὶ τὴν τρυφὴν τῶν Ἀκραγαντίνων, ἔλεγεν: « Οἱ Ἀκραγαντῖνοι τρυφῶσι μὲν ὡς εἰ ἔμελλον νὰ ἀποθάνωσιν αὔριον, κατασκευάζουσι δὲ οἰκίας ὡς ἐὰν θὰ ζήσωσιν αἰωνίως. »

Μετὰ τὴν μάχην τῆς Χοχστέδης (1704) ὁ Μαλβοροῦγος, ἀναγνωρίσας μεταξὺ τῶν πληγωμένων αἰχμαλώτων στρατιώτην τινὰ, τὸν ὁποῖον εἶχε παρατηρήσει ἀνδραγαθήσαντα εἰς τὴν μάχην, τῷ εἶπε: « Ἐὰν ὁ Κύριός σου εἶχε πολλοὺς στρατιώτας ὡς σὲ, ἤθελεν εἶσθαι ἀνίκητος. — Δὲν τῷ λείπουν στρατιῶται ὡς ἐμὲ, ἀπήντησεν ὁ αἰχμάλωτος, ἀλλ' ἀξιωματικοὶ ὡς σέ. »

Ἔλεγέ ποτε δοκησίσοφός τις πρὸς τὸν ποιητὴν Θεόφιλον: « Ἔχεις τόσον πολὺν νοῦν, τί κρῖμα ὅμως νὰ μὴν ἦσαι σοφός! — Εἶσαι τόσον πολὺ σοφός, ἀπήντησεν ὁ ποιητής· τί κρῖμα ὅμως νὰ μὴν ἔχῃς νοῦν! »

Ὑπουργοῦ ὄντος τοῦ Καρδιναλίου Δὲ Φλωρύ, ἀπενεμήθησαν πολλαὶ ἀμοιβαὶ διὰ μεσιτείας του εἰς ἓν ὁλόκληρον σύνταγμα, ἐκτὸς τοῦ ἱππότου Δὲ Φεριγούς, ἀξιωματικοῦ τοῦ συντάγματος τούτου. Ἡμέραν τινά, καθ' ἣν ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος εὑρίσκετο εἰς ἐπίσημον ἀκρόασιν παρὰ τῷ Ὑπουργῷ, « Ἀπορῶ, εἶπε, Σεβασμιώτατε, ποία ὀλεθρία μοῖρα μὲ κατεδίκασε νὰ εὑρεθῶ ὑπὸ μέγα ἀλεξίβραχον, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ Σεβασμιότης σας διευθύνατε τὴν βροχὴν τῶν ἀγαθοεργιῶν σας εἰς ἓν ὁλόκληρον σύνταγμα! » Ἡ εὐφυεστάτη αὕτη ἀφομοίωσις ἤρεσε μεγάλως τῷ Καρδιναλίῳ Ὑπουργῷ, ὅστις ἀντήμειψε γενναίως τὸν στρατιωτικόν.

Οἱ τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας κατοικοῦντες ἔχουν μεγάλην κλίσιν πρὸς τὸ ἔλαιον καὶ καταφρονοῦσι τὸ βούτυρον. Ἐπαρχιώτης τις, μέλλων νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους, ἀνήγγειλεν εἰς τὸν γείτονά του ὅτι ἔχει σκοπὸν νὰ γίνῃ ζωγράφος. — « Καὶ πῶς θὰ ζωγραφίζῃς; τὸν ἠρώτησεν ἐκεῖνος. — Μὲ τὸ ἔλαιον. — Ἀφοῦ λοιπὸν σκοπεύεις νὰ ἐνασχοληθῇς εἰς τὴν ἐλαιογραφίαν, ὑπέλαβεν ἐκεῖνος, σὲ συμβουλεύω νὰ προμηθευθῇς ἀπὸ ἐδῶ ὀλίγον ἔλαιον, διότι εἰς ἐκεῖνον τὸν ἀναθεματισμένον τόπον, ὅπου καὶ καλὰ θέλουν νὰ κάμνουν πάντοτε τὸ ἐναντίον ἀφ' ὅ,τι κάμνει ὁ ἄλλος κόσμος, τίποτε παράδοξον, καθὼς κάμνουν ὅλα των τὰ ἔργα μὲ βούτυρον, νὰ ζωγραφίζουν καὶ μὲ βούτυρον. »

Ἱεροκήρυξ, ἑρμηνεύων ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τοὺς Μακαρισμοὺς εἰς τοὺς ἐκκλησιαζομένους, ἐγρονθοκόπει ὡς σκιαμάχος καὶ ἐμεγαλοφώνει ὡς μαινόμενος, διότι ἐνόμιζεν ὅτι τὰ σχήματα, καὶ μάλιστα τὰ θεατρικά, καὶ αἱ ἄγριαι καὶ ἔξαλλοι φωναὶ δίδουσιν οὐσίαν καὶ ἐνέργειαν εἰς τὸν λόγον. Εἰς τὴν διδαχὴν ἐκείνην εὑρέθη καί τις ἐπίσημος Κυρία, γνωστὴ εἰς τὸν ἱεροκήρυκα. Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν λοιπόν, πλησιάσας πρὸς τὴν Κυρίαν ὁ Φλάρος, τὴν ἠρώτησε πῶς ἐφάνη εἰς αὐτὴν τῶν Μακαρισμῶν ἡ ἑρμηνεία. — « Καλλίστη, ἀπεκρίθη ἡ Κυρία, ἀλλὰ παρελείψατε τὸν οὐσιωδέστατον Μακαρισμόν: Μακάριοι ὅσοι δὲν εὑρέθησαν εἰς τὴν διδαχήν σας! »

Κύριός τις, ἐκλαβὼν τυπογράφον τινὰ ὡς ὀρνιθολόγον, τὸν ἠρώτησε ποῖον εἶδος ἀετοῦ πετᾷ ὑψηλότερα. — « Ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν ἀπὸ φυσιολογικὴν ἱστορίαν, ἀπεκρίθη τὸ τέκνον τοῦ Γουτεμβέργη, ἀλλ' ἀναντιρρήτως ὁ χρυσοῦς ἀετὸς πετᾷ μὲ μεγίστην ταχύτητα. »

Γάπτης τις, ὅστις ἕνεκα τοῦ ἐπιτηδεύματός του εἶχε κλέψει πολλά, ὠνειρεύθη ποτὲ μεγάλην σημαίαν συγκειμένην ἐξ ὅλων τῶν τεμαχίων ὅσα ἰδιοποιήθη, ἣν ἐκράτει ὁ Βελζεβούλ, προπορευόμενος αὐτοῦ καὶ ὁδηγῶν αὐτὸν εἰς τὸ πῦρ τῆς κολάσεως. Καταπλαγεὶς ἔκραξεν ἔλεος, καὶ ὑπεσχέθη νὰ μὴν ἁμαρτήσῃ πλέον. Τὴν πρωΐαν ἐλθὼν εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, διηγήθη τὸ ὄνειρον εἰς τοὺς παρ' αὐτῷ μαθητευομένους, καὶ τοῖς ἀνεκοίνωσε τὴν ὁριστικὴν καὶ ἀμετάθετον ἀπόφασίν του τοῦ νὰ μὴ κλέψῃ πλέον. « Φίλοι μου, εἶπεν, ἐὰν μὲ ἰδῆτε ποτὲ νὰ παραμερίσω κανὲν τεμάχιον, κράξατε ἀμέσως: Διδάσκαλε, ἡ σημαία! » Ἀλλὰ μετά τινα χρόνον ὁ φόβος του παρῆλθεν, ἐλησμόνησε δὲ καὶ τὸ ὄνειρον καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀπόφασίν του, καὶ ἐνῷ ἔκοπτε βαρύτιμόν τι ὕφασμα ὑπερῆρεν μέγα τεμάχιον. Οἱ μαθηταὶ τῷ ἔκραξαν ἀμέσως: « Διδάσκαλε, ἡ σημαία! » ἐκεῖνος δὲ στραφείς, « Σιωπή! τοῖς εἶπεν· αὐτὴν εἶχα καὶ ἐγὼ κατὰ νοῦν, ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι πολὺ καλὰ ὅτι εἰς τὴν σημαίαν δὲν ἦτο καθόλου τοιοῦτον εἶδους ὕφασμα. »

« Πῶς, Κύριε! θέλετε νὰ μὲ ὑβρίσετε, δίδων τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν σκύλον σας; — Ὦ! μὲ συγχωρεῖτε, Κύριε! ποτὲ δὲν εἶχον τοιαύτην ἰδέαν· ἠθέλησα νὰ ὑβρίσω μᾶλλον τὸν σκύλον μου. »

Ὅτε Λουδοβῖκος ὁ ΙΔ' ἀνεχώρει διὰ τὴν ἐκστρατείαν τῆς Μόντης, ἡ Κυρία Δὲ Μαιντενὼν εἶπεν εἰς τὸν στρατάρχην Λουβουά: « Πλὴν μᾶς ἀποκρίνεσθε, Κύριε, διὰ τὴν ζωὴν τοῦ βασιλέως; — Ποσῶς, Κυρία, ἀπήντησεν ὁ ὑπουργός· σᾶς ἀποκρίνομαι διὰ τὴν δόξαν του. »

Ἀξιωματικός τις τοῦ τάγματος Ὀρλεάνς, ἀποσταλεὶς εἰς τὴν αὐλὴν διὰ νὰ φέρῃ τὰ νέα στρατιωτικῆς τινος ἐπιτυχίας, ἐζήτει ὡς ἀμοιβὴν παρὰ τοῦ βασιλέως τὸν σταυρὸν τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου· « Πλήν, φίλε μου, εἶσαι πολὺ νέος, » τῷ παρετήρησε Λουδοβῖκος ὁ ΙΔ'. — « Ἀλλὰ λησμονεῖτε, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ γενναῖος ἀξιωματικός, ὅτι δὲν ζῇ τις πολὺν καιρὸν εἰς τὸ σύνταγμά σας τοῦ Ὀρλεάνς; »

Τρεῖς εὔθυμοι νεανίαι συνέτρωγόν ποτε ἔν τινι ξενοδοχείῳ· καταβροχθίσαντες δὲ τὸ γεῦμα αὐτῶν, ἐκάθηντο συνδιαλεγόμενοι καὶ πίνοντες οἶνον. Ἀφοῦ ὡμίλησαν περὶ διαφόρων ἀντικειμένων, ἐπρότεινεν ὁ εἷς νὰ θέσωσι τὸ ἑξῆς στοίχημα: νὰ εἴπῃ, ὁηλαδὴ, ἕκαστος μίαν ἐπιθυμίαν, καὶ ἐκεῖνος, οὗτινος ἡ ἐπιθυμία ἦθελεν εἶσθαι ἡ μᾶλλον ὑπερβολικὴ, νὰ κερδαίνῃ τὸ στοίχημα καὶ νὰ πληρόνωσιν οἱ ἕτεροι δύο τὸ γεῦμα αὐτοῦ. Εἶπε λοιπὸν ὁ πρῶτος: « Ἐπεθύμουν ἅπασα αὐτὴ ἡ οἰκοδομὴ νὰ ἦτο πλήρης βελονῶν, ἑκάστην δὲ βελόνην νὰ κρατῇ εἷς ῥάπτης, καὶ ἕκαστος ῥάπτης νὰ ῥάπτῃ ἐπὶ ἓν ὁλόκληρον ἔτος μεγάλους σάκκους, ὅλοι δὲ οὗτοι οἱ σάκκοι, πλήρεις λιρῶν, νὰ ἦνε ἰδικοί μου.» Ὁ δεύτερος εἶπεν: « Ἐγὼ ἐπεθύμουν ἅπασα αὐτὴ ἡ οἰκοδομὴ νὰ ἦτο πλήρης συναλλαγματικῶν, ὅ' ἑκάστης δὲ συναλλαγματικῆς νὰ παραγγέλεται ἡ πληρωμὴ τοσούτων λιρῶν, ὅσας ἤθελον περιέχει ὅλοι ὁμοῦ οἱ σάκκοι σου, καὶ νὰ ἔχω ὅλας αὐτὰς τὰς συναλλαγματικάς. » Ὁ δὲ τρίτος εἶπεν: « Ἐγὼ εὔχομαι νὰ ἀποκτήσετε ἀμφότεροι ὅ,τι ἐπιθυμεῖτε· μίαν δὲ νύκτα νὰ σᾶς κρεμάσουν καὶ τοὺς δύο, καὶ ἐγὼ νὰ ἦμαι ὁ κληρονόμος σας. » Τότε ὁ τρίτος ἐκέρδησε τὸ στοίχημα, καὶ ἐπλήρωσαν οἱ ἄλλοι τὸ γεῦμα αὐτοῦ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

(Συνέχεια.)

Φύγε, Μόσχε, βοσκὲ μαῦρε! δὲν σὲ θέλω! φύγε, χάσου! ἔλα, Δρόσε, ἤλιέ μου! νὰ μὲ κλέψῃς ἑτοιμάσου.

" Εἶμαι, εἶπα, βαρεμένη· ἄρες πρῶτα νὰ γεννήσω,
" κ' εἰς τὸν μαῦρόν του πατέρα τὸ παιδίον νὰ ἀφήσω.
" — Λοιπὸν στάσου, ὦ ἀμνέ μου, νὰ σοῦ δώσω ἓν φιλίον. ,,
" — Μή! ἠσύγασε! Μὴ, Δρόσε!.. καὶ τὸ αἷμά μου εἶν' κρύον!,,
" — Ἔλα, φῶς μου, εἰς Ἀθήνας σύζυγόν μου νὰ σὲ λάβω. ,,
" — Κι' ἂν μὲ λάβῃς, εἶπα τότε, τί καλὰ θὲ ν' ἀπολαύσω; ,,

Φύγε, Μόσχε, βοσκὲ μαῦρε! δὲν σὲ θέλω! φύγε, χάσου! ἔλα, Δρόσε, ἤλιέ μου! νὰ μὲ κλέψῃς ἑτοιμάσου.

— " Ἀντὶ καλυβῶν θὰ ἔχῃς ἓν παλάτιον ὡραῖον,
" ἀντ' αἰγίδων καὶ προβάτων πλῆθος θεραπαίνων νέων·
" ἀντ' αὐτῶν τῶν σαρουγίων σάνδαλα ἐκ τῆς Γαλλίας,
" ἀντ' αὐτοῦ τοῦ κεκρυφάλου καπελλῖνα μὲ ταινίας·
" ἀντ' αὐτοῦ τοῦ ἀντερίου ὁλομέταξας ἐσθῆτας.
" ἀντ' αὐτῶν τῶν καραλλίων τῆς Ἰνδίας μαργαρίτας.

(Φύγε, Μόσχε, δὲν σὲ θέλω! τοὺς βοσκοὺς δὲν θέλω ἐγώ. Ἔλα, Δρόσε, σύζυγός σου θὲ νὰ γίνω, δὲν ἀργῶ).

" Ἀντὶ τῶν ποδῶν θὰ ἔχῃς ἅμαξαν χρυσοκοκκίνην,
" ἀντὶ τῆς λευκῆς τριχὸς σου μὲ χρυσᾶς αὐλαίας κλίνην,
" καὶ ἀντὶ τοῦ Μόσχου τέλος, Ἀρετὴ, ἐμὲ τὸν Δρόσον. ..
— " Μάγος εἶσαι καὶ μαγεύεις καὶ τρελλαίνεις, Δρόσε, τόσον!
" τὴν καρδίαν μου φλογίζει τῆς ἀγάπης σου ἡ λαύρα·
" μὲ ἐμάγευσες, ὦ μάγε, καὶ μὲ φαίνοντ' ὅλα μαῦρα!

(Φύγε, Μόσχε, δὲν σὲ θέλω! τοὺς βοσκοὺς δὲν θέλω 'γώ! Ἔλα, Δρόσε, σύζυγός σου θὲ νὰ γίνω, δὲν ἀργῶ.)

" Καὶ μὲ φαίνοντ' ὅλα μαῦρα, ὡσὰν αἴγες τὰ ἀρνία,
" ὡσὰν λύκοι καὶ αἱ αἶγες καὶ τῆς μάνδρας τὰ σκυλία·
" ὡσὰν ὄνοι αἱ παχεῖαι ἀγελάδες καὶ οἱ βόες,
" οἱ ἀμνοί, οἱ ἔριφοί του καὶ οἱ μόσχοι ὡσὰν θῶες!
" Φαίνεσθέ μου καὶ σεῖς μαῦρα, βουνά, ὁάση, δένδρα, βρύσες!
" εἰς τὸν ποταμὸν, φλογέρα, πήγαινε νὰ κολυμβήσῃς! ,,

Φύγε, Μόσχε, δὲν σὲ θέλω! τοὺς βοσκοὺς δὲν θέλω 'γώ! Ἔλα, Δρόσε, σύζυγός σου θὲ νὰ γίνω, δὲν ἀργῶ.

— " Ἀρετὴ, πῶς τὴν χάριν καὶ χαρὰν σου, ὅταν γίνῃς
" σύζυγος τοῦ Δρόσου!... Κλαίεις; πῶς! δὲν θὰ τὸ ὑπομείνῃς;
" Πῶς! ἀρχόντισσα θὰ γίνῃς, καὶ ἀκόμη ἀμφιβάλλεις;
" πλούτη, δόξας, μακαρίτας καὶ ἀδάμαντας θὰ βάλλῃς,
" εἰς τὸ μάλαγμα θὰ ἦσαι βουτυμένη καὶ θὰ χαίρῃς! . . .
" Πλὴν ὅ' ἀφήσῃς τὰ παιδιά σου, Ἀρετή! τὸ ὑποφέρεις; ,,

Φύγε, Μόσχε, δὲν σὲ θέλω! τοὺς βοσκοὺς δὲν θέλω 'γώ! Ἔλα, Δρόσε, σύζυγός σου θὲ νὰ γίνω, δὲν ἀργῶ.

— " Κι' ἂν τ' ἀφήσω, μήπως πάλιν δὲν θὰ ζοῦν χωρὶς ἐμένα;
" ἂς εἰποῦν ὅτ' εἶνε ὄχθος μάναν ἡ ὠρφανισμένα
" τὰ βοσκόπουλα! Καὶ ὅμως τὰ λυπεῖται ἡ καρδιά μου! . . .
" Πλὴν τί κάθημαι καὶ λέγω, ἡ ἀνόητη; παιδιά μου
" θὲ νὰ ἦνε ὅσα κάμω μὲ τὸν σύζυγόν μου Δρόσον. —
Δρόσε, βλέπεις, φίλτατέ μου, πόσον σ' ἀγαπῶ, ὦ! πόσον; ,,

Φύγε, Μόσχε, δὲν σὲ θέλω! τοὺς βοσκοὺς δὲν θέλω 'γώ! Ἔλα, Δρόσε, σύζυγός σου θὲ νὰ γίνω, δὲν ἀργῶ.

Τί μοῦ λείχετε τὰς χεῖρας, πρόβατα, σᾶς ἐσυγχάθην· φύγετε, χαθῆτε πλέον ἀφοῦ καὶ ἐγὼ ἐχάθην!
Πλέον δὲν θὰ σᾶς ποιμαίνω, πλέον δὲν θὰ σᾶς ποτίζω!
θόσκισσα ἐγὼ δὲν εἶμαι, λοιπὸν πῶς νὰ σᾶς φροντίζω;
ἐγὼ θὰ γενῶ μεγάλη, ἐγὼ θὰ γενῶ Κυρία! . . .
ἂν πεινᾶτε, ἂν διψᾶτε, τί μὲ μέλει, ὦ ἀρνία;

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΑΙΝΙΓΜΑ.

46.

Χωρὶς μὲ τοὺς ὀδόντας σου νὰ μὲ καταμασσήσῃς,
πολλάκις ἑτοιμάζεσαι νὰ μὲ καταβροχθίσῃς.
Ἀνίσως δὲ τὸ σῶμά μου εἰς δύο τὸ χωρίσῃς,
πῶς ζῶ κατὰ τὸ ἥμισυ νὰ ἴδῃς δὲν θ' ἀργήσῃς.
Ἐὰν δὲ ἄνευ κεφαλῆς θελήσῃς νὰ μ' ἀφήσῃς,
ὡμὸς θὰ μείνω πάντοτε· θὰ ματαιοπονήσῃς.

Γ. Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

ΛΥΣΙΣ
ΤΟΥ ΙΗ' ΑΡΙΘΜΟΥ ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Ἄσβεστος.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Ϛ'.

Οὐρανὸς καὶ Ποσειδῶν.

Ὁ πρῶτος τῶν πλανητῶν τούτων λέγεται καὶ Ἑρσχέλλος, διότι ὑπὸ τοῦ ὁμωνύμου Ἄγγλου ἀστρονόμου ἀνεκαλύφθη τὴν 13 Μαρτίου 1784, ἐκλαμβανόμενος πρότερον ὡς ἀπλανὴς ἀστήρ· εἰς τὸν γυμνὸν ὀφθαλμὸν παρέχει τὴν θέαν μικροῦ ἀστέρος ἕκτου μεγέθους. Εἶνε δὲ ὁ Οὐρανὸς σφαῖρα πεπιεσμένη ὀλίγον, ἔχουσα ὄγκον ὀγδοήκοντα δύο φορὰς μεγαλήτερον τοῦ τῆς Γῆς, καὶ ἀπέχει τοῦ Ἡλίου δεκαεννέα φορὰς ὅσον ἀπέχει ἡ Γῆ. Οὐδὲν δὲ ἀξιοπερίεργον εἰσέτι προσδιωρίσθη ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων περὶ τῶν συστατικῶν τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, καθὼς οὐδὲ ὁ χρόνος, καθ' ὃν ὁ πλανήτης οὗτος στρέφεται περὶ τὸν ἴδιόν του ἄξονα· πλὴν ἐκ τινων παρατηρήσεων ἐπὶ τῆς περιστροφῆς τῶν δορυφόρων του, ἐξήχθη ὅτι αὐτὴ ὁμοιάζει περίπου μὲ τὴν τῶν δύο πλησιοχώρων πλανητῶν, καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ 11 ἢ 12 τῶν ἡμετέρων ὡρῶν. Ἐν διαστήματι 83 ἐτῶν καὶ 271 ἡμερῶν συμπληροῖ τὴν τακτικὴν πορείαν του περὶ τὸν Ἥλιον, ὅστις φαίνεται εἰς τοὺς κατοίκους αὐτοῦ 400 φορὰς μικρότερος παρ' ὅσον φαίνεται εἰς ἡμᾶς· ἀλλὰ πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς τεραστίας ταύτης ἀπομακρύνσεως, ὁ Δημιουργὸς ἐστόλισεν αὐτὸν μὲ ἄλλα σώματα, ἀναπληροῦντα τὴν θέσιν ἣν ἔχει παρ' ἡμῖν ἡ Σελήνη. Δορυφορεῖται λοιπὸν ὑπὸ ἓξ σελήνων διαφόρου μεγέθους καὶ ἀποστάσεως, αἵτινες ἐπειδὴ περιστρέφονται καθέτως πρὸς τὸ ἐπίπεδον τῆς τροχιᾶς τοῦ πλανήτου τούτου, προξενοῦσιν ἐκ τούτου φαινόμενα ἄγνωστα καθ' ἅπαν τὸ λοιπὸν σύστημα· ἅπαντα δηλαδὴ τὰ ἄκρα τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου τούτου, συμπεριλαμβανομένων καὶ ἀμφοτέρων τῶν πόλων, ἔχουσιν ἀλληλοδιαδόχως ἅπαξ τοῦ ἔτους τὸν Ἥλιον εἰς τὸ ζενὶθ αὐτῶν. Πλὴν τί δύναται νὰ πράξῃ ὁ Ἥλιος εἰς ἀπόστασιν 660 ἑκατομμυρίων λευγῶν; Μόλις ὁ Οὐρανὸς δέχεται τὸ τετρακοσιοστὸν μέρος τοῦ φωτὸς καὶ τῆς θερμότητος τῆς πεμπομένης ἡμῖν, ὥστε καθ' ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειάν του παρουσιάζει τὴν κατάστασιν τῆς ἡμετέρας Σπιτσβέργης ἐν μέσῳ τῆς μεγαλητέρας τραχύτητος τοῦ χειμῶνος.

Ὁ δὲ μετὰ τὸν Δία καὶ Κρόνον μεγαλήτερος πλανήτης τοῦ ἡμετέρου συστήματος, καὶ τελευταῖος πρὸς τὸ παρὸν, ὁ Ποσειδῶν, δὲν εἶνε ποσῶς ὁρατὸς διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ, καίτοι ὢν ἑκατὸν ἑνδεκα φορὰς μεγαλήτερος τῆς Γῆς. Ἀπέχει τοῦ Ἡλίου τριάκοντα φορὰς ὅσον ἀπέχει ἀπ' αὐτοῦ ἡ Γῆ, ἐκτελεῖ δὲ τὴν περὶ τὸν Ἥλιον περιστροφήν του ἐν διαστήματι 164 ἡμετέρων ἐτῶν καὶ 247 ἡμερῶν. Εἷς μόνος δορυφόρος, παρατηρηθεὶς πρὸς τὸ παρὸν, στρέφεται περὶ τὸν πλανήτην τοῦτον ἐν διαστήματι ἓξ ἡμερῶν.

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πλανήτου τούτου ἐγένετο ἐξ ὑποθέσεως μᾶλλον ἢ θεωρίας, παρὰ ἐκ τῆς ἀπ' εὐθείας παρατηρήσεως, καὶ εἶνε μοναδικὸν φαινόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀστρονομίας. Ἀφότου ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ περικλεοῦς Ἑρσχέλλου ὁ Οὐρανός, οἱ ἀστρονόμοι παρετήρουν ἀδιακόπως ὅτι ὁ πλανήτης οὗτος ἐξετέλει λίαν ἀνωμάλως τὴν περὶ τὸν Ἥλιον περιστροφήν του, ἐξερχόμενος πολλάκις ἀρκούντως τῆς τροχιᾶς του. Εἰς τὸ ἔκτακτον τοῦτο φαινόμενον οὐδεμία ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἠδύνατο νὰ δοθῇ ἀποχρῶσα ἐξήγησις, καὶ πολλοὶ προέβησαν μέχρι τοῦ νὰ θεωρήσωσιν ὕποπτον τὴν ἀκρίβειαν τῶν νόμων τῆς παγκοσμίου ἕλξεως, καὶ ὑπέθεσαν ὅτι ἡ δύναμις αὕτη μεταβάλλεται συνήθως καὶ ἐλαττοῦται ἀναλόγως τῆς μεγάλης ἀποστάσεως. Τῷ 1824 διάσημός τις ἀστρονόμος ὑπωπτεύθη ὅτι αἱ ἀνώμαλοι κινήσεις τοῦ Οὐρανοῦ θὰ ἦσαν ἀφεύκτως ἀποτέλεσμα τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐπενεργείας ἀγνώστου τινὸς πλησιοχώρου πλανήτου, τοῦ ὁποίου ἡ τροχιὰ ἔπρεπε νὰ ἦτο διπλασία τῆς τοῦ Οὐρανοῦ. Καὶ τῷ 1846 ἀνεκαλύφθη πραγματικῶς ὁ πλανήτης οὗτος, ὅστις ὠνομάσθη Ποσειδῶν, καὶ εἰς τὰς ἐπενεργείας τοῦ ὁποίου ὡς καὶ τοῦ Κρόνου χρεωστεῖται ἡ ἀνώμαλος κίνησις τοῦ Οὐρανοῦ. Ἐπεβεβαίωσε δὲ ἡ ἀνακάλυψις αὕτη πλειότερον τὴν ἀλήθειαν τῶν νόμων τοῦ Νεύτωνος, δι' ὧν προεμαντεύθη, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ὕπαρξις οὐρανίου σώματος κινητοῦ, ἀπέχοντος τοῦ Ἡλίου 4200 ἑκατομμύρια λευγῶν!!

Ὅταν προσδιορισθῇ ἀκριβῶς καὶ μεθ' ἁπασῶν τῶν ἀναλογιῶν της ἡ περὶ τὸν ἴδιον ἄξονα περιστροφὴ τοῦ πλανήτου τούτου, καὶ παρατηρηθῶσιν αἱ ἐκκεντρικότητες καὶ αἱ διάφοροι ἀνωμαλίαι τῆς τροχιᾶς του, ἴσως ἐπιβεβαιωθῇ ἡ ὕπαρξις καὶ ἑτέρου μεγαλητέρου πλανήτου, κειμένου πέραν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ἐπενεργοῦντος ἐπ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ἴσως καὶ ἂν ὑπάρχῃ πραγματικῶς ὁ πλανήτης οὗτος, ἢ καὶ πολλοὶ ἄλλοι πλανῆται, δὲν θέλει εἶσθαι ποτὲ ὁρατὸς οὔτε διὰ τοῦ ἰσχυροτέρου τηλεσκοπίου.

Ῥ.

(Ἀκολουθεῖ).

30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 24.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ.

ΠΡΕΙ τὰ καλά!

Ἐπανάστασις κατὰ τῆς πτωχῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ, ἢ μᾶλλον τοῦ πτωχοτέρου ἐκδότου αὐτῆς, οὗτινος ἀτομικαὶ καὶ ἐκ συστήματος καταφοραὶ κατὰ τοῦ γυναικείου φύλου ἐθεωρήθησαν τὰ ἐν διαφόροις φυλλαδίοις τοῦ Συγγράμματος τούτου δημοσιευθέντα, περιεργείας χάριν, διάφορα γνωμικὰ σοφῶν, εἴτε ἐκ τοῦ ἀρρένος εἶπε καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ θήλεος φύλου, περὶ τοῦ ὡραίου τούτου ἡμίσεος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἡ ἐπανάστασις, ὡς πληροφορούμεθα, ἐχαλκεύθη πρὸ πολλοῦ, καὶ σφοδρὰ διαμαρτύρησις κατὰ τῶν περὶ γυναικὸς γραφέντων ἑτοιμάζεται ἐκ μέρους τινῶν ἐκ τῶν σφόδρα εὐσυνειδήτων ἀναγνωστριῶν μας, ὡς εἰ ἡμεῖς ἐξ ἰδίων μας ἐφεύρομεν τὰ διάφορα ἐκεῖνα γνωμικά, ἅτινα ἐκίνησαν τὴν ἀγανάκτησιν τῶν νέων ἡμῶν Ἀμαζόνων. Πλὴν πρὸς τί τόσος χόλος; Ἡμεῖς καὶ αὖθις διαμαρτυρόμεθα κατὰ τῆς τοιαύτης συκοφαντίας, οὔτε ἐπιθυμοῦμεν ποτὲ νὰ χαρακτηρισθῶμεν ὡς μισογύναι, ἐνῷ ὑπήρξαμεν πάντοτε ἐκ συστήματος θαυμασταὶ καὶ θιασῶται τοῦ ὡραίου φύλου καὶ παντὸς καλοῦ.

Βασιζόμενοι δὲ εἰς τὰς συμπαθείας ἑτέρας ὁμάδος τῶν ἀναγνωστριῶν μας, ἐκ τῶν φιλελευθερωτέρων, τολμῶμεν νὰ δημοσιεύσωμεν διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ παρὰ πόδας ἄρθρον περὶ γυναικῶν, ἀποφασίσαντες νὰ ὑποστῶμεν τοὺς κεραυνοὺς τῆς δικαίας ἀγανακτήσεως τῶν πρώτων. Προλαμβάνομεν δὲ νὰ πράξωμεν τοῦτο πρὸ τῆς ἀναμενομένης διαμαρτυρήσεως, ἥντινα καὶ ἰδίᾳ ὑπεσχέθημεν καὶ αὖθις δημοσίως ὑποσχόμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν, πρὸς τιμωρίαν τῆς αὐθαδείας ἡμῶν, ἐν αὐταῖς ταῖς στήλαις τῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ.

Σεκοῦνδος ὁ Πυθαγόρειος φιλόσοφος, ἐρωτηθεὶς τί ἐστι γυνή, ἔδωκεν ἐν τοῖς ἀποφθέγμασιν αὐτοῦ τὴν ἑξῆς ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ μισογύναι ἔσπευσαν νὰ παραδεχθῶσιν, οἱ μὲν σύγχρονοι διακωδωνίσαντες οἱ δὲ μεταγενέστεροι διαιωνίσαντες αὐτήν: « Ἀνδρὸς ναυάγιον, οἴκου ζάλη, συνεστιώμενον θηρίον, συμπλεκομένη λέαινα, φυλαττομένη δράκαινα, κεκοσμημένη ἔχιδνα, αὐθαίρετος μάχη, πολυτεχνὴς πόλεμος, καθημερινὴ ζημία, ἐργαστήριον ἔνθα δημιουργοῦνται ἄνθρωποι, ζῶον πονηρόν, ἀναγκαῖον κακόν. »

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος Σεκοῦνδος τὸ παρεξήλωσε, καὶ ἂν ἔζη σήμερον, ἀφεύκτως ἤθελε δεχθῇ ἑκατὸν ταυτοχρόνως προσκλήσεις εἰς μονομαχίαν. Πλὴν δὲν ἦτο τότε ὁ Σεκοῦνδος, πρασφιλεῖς μου ἀναγνώστριαι, ὁ μόνος καταφερόμενος κατὰ τῶν γυναικῶν! Εἶχε τὸν ἔτι ἀρχαιότερον αὐτοῦ φιλόσοφον, ὅστις ἐγνωμοδότει « θάλασσα, πῦρ καὶ γυνὴ κακὰ τρία! » Εἶχε τὸν σκηνικὸν Εὐριπίδην, ὅστις μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων του ἐκραζεν εἰς τε τὴν σκηνὴν

καὶ εἰς τὰς ἀγυιὰς καὶ ῥύμας ὅθεν διήρχετο ὅτι « ἀπάντων τῶν ἐπὶ γῆς θηρίων καὶ τῶν ἐν θαλάσσῃ χείριστον ἡ γυνή! » Εἶχε τὸν.... (μὲ διαφεύγει αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸ ὄνομά του,) λέγοντα καὶ δημοσιεύοντα: « Ἐξ ἀνέμων μὲν θάλασσα, ἐκ γυναικῶν δὲ τὸ ἀνθρώπινον κυκᾶται. » Εἶχε τέλος πάντων ὅλην τὴν ἀρχαιότητα, ἥτις ὁμοῥώνως κατεῥέρετο κατὰ τοῦ γυναικείου φύλου, πρὸς οὐδὲν λογιζομένη τὸ ὡραῖον τοῦτο ἥμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Μόνος ὁ Χριστιανισμὸς ἔθεσε πέρας εἰς τὰς αὐθαιρέτους καὶ ἀδίκους ταύτας καταφοράς, καὶ διεκήρυξε τρανῶς ὅτι ἡ γυνὴ κατὰ πάντα ὁμοία ἐστὶ τῷ ἀνδρὶ, καὶ ὅτι μάλιστα χρῄζει ἰδιαιτέρας περιποιήσεως καθὸ ἀσθενέστερον μέρος. Ἀκούσατε Χριστιανὸν φιλόσοφον, ἐρωτηθέντα ὅπως δώσῃ τὸν προσδιορισμὸν τῆς γυναικὸς, πῶς ἀπεκρίθη: « Ἡ γυνὴ εἶνε, λέγει ὁ καλὸς οὗτος μεταγενέστερος σοφὸς, τὸ μέλι τῆς ζωῆς, ὁ γλυκὺς ἐρέβινθος ἐν τῷ φλοιῷ τῆς ὑπάρξεως, ὁ παχὺς ὀφθαλμὸς τοῦ ἀπαχοῦς ῥοφήματος τῆς οὐσίας ἡμῶν, τὸ αὐγοτάριχον τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς, ἡ βασιλόπιττα τοῦ νέου ἔτους, τὸ θαυμαστὸν ἐλατήριον τῆς μεγάλης τοῦ κόσμου μηχανῆς. »

Πόση τῳόντι διαφορὰ μεταξὺ τοῦ σῴζοντα μισογύνη Σεκούνδου καὶ συντροφίας, καὶ τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ μεταγενεστέρου τούτου σοφοῦ, τοῦ ὁποίου δὲν ἀποφασίζομεν νὰ εἴπωμεν τὸ ὄνομα, διότι φοβούμεθα μήπως τῷ ἀναγερθῇ ἀνδριάς!

Καὶ ὅμως, καὶ μετ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν λάμψιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, δὲν ἔλειψαν εἰς πᾶσαν ἐποχὴν νὰ ἐμφανίζωνται ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου πολλοὶ μισογύναι, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνονται καὶ ἱκανοὶ ἔξοχοι νόες. Τοὺς Σεκουνδίζοντας τούτους ἢ Σεκουνδόφρονας θὰ ὑπερέβῃ βέβαια ὁ ἐπιγράψας ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς συζύγου του τὸ ἐξῆς φιλοῥρονητικὸν ἐπιτύμβιον:

« Ὧδε κεῖται ἡ γυνή μου.
Κεῖται δὲ κατ' εὐτυχίαν,
καὶ διὰ τὴν ἰδικήν μου
κ' ἰδικήν της ἡσυχίαν. »

Κολακευόμεθα βέβαια νὰ ἐλπίζωμεν καὶ καυχώμενοι λέγομεν ὅτι, χάρις τῷ Θεῷ, οἱ μισογύναι οὗτοι πάσης ἐποχῆς ἀνήκουσιν εἰς ξένα ἔθνη, καὶ ὅτι ἡμεῖς οἱ νεώτεροι Ἕλληνες δὲν ἐμιμήθημεν τοὺς μεγάλως σφάλλοντας κατὰ τοῦτο προγόνους μας. Ὁ μεταγενέστερος Ἕλλην ἐῥάνη ἀείποτε περιποιητικὸς πρὸς τὸ ὡραῖον φῦλον, καὶ ἐθεώρησε πάντοτε τὴν γυναῖκα ὡς διάδημα τῆς κεφαλῆς του· ἂν ὄχι ἄλλο, τοὐλάχιστον ἐλπίζω νὰ πείσῃ τοὺς μὴ πιστεύοντας τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον: « Συζητουμένου ποτὲ ἐντινι λέσχῃ τοῦ τί ἐστὶ γυνὴ, ἔλαβε χώραν μεταξὺ τῶν αὐτόθι συνηγμένων πολυγλώσσων θαμώνων ὁ ἑξῆς διάλογος: Ὁ Ἀσιανὸς εἶπεν ὅτι ἡ γυνὴ εἶνε αἰχμάλωτος· ὁ Ἀλβανὸς, ὅτι εἶνε ὑπηρέτρια· ὁ Σέρβος, ὅτι εἶνε θεράπαινα· ὁ Βούλγαρος, ὅτι εἶνε σύντροφος· ὁ Ἑβραῖος, ὅτι εἶνε συνεργάτις· καὶ ὁ Ἕλλην, ὅτι εἶνε βασίλισσα!!

Μετὰ τὰς ἀναντιῥῄτους ταύτας διαβεβαιώσεις περὶ τῶν ἐμφύτων τῷ Ἕλληνι συμπαθῶν αἰσθημάτων πρὸς τὸ ὡραῖον φῦλον, αἱ συγκαταβατικαὶ ἀναγνώστριαί μας θέλουν λάβει τὴν καλωσύνην νὰ μὴ μνησικακῶσιν ἐναντίον μας, ἂν ἐνίοτε τὸ χρέος μᾶς παρακινεῖ νὰ ἀπανθίζωμεν τὰς ἐλαῥροτέρας περὶ γυναικῶν κρίσεις τῶν ξένων (μεταξὺ τῶν ὁποίων, τὸ ὁμολογοῦμεν, εὑρίσκονται καὶ τινες δηκτικαὶ), καὶ νὰ δημοσιεύωμεν αὐτὰς διὰ τοῦ Συγγράμματος ἡμῶν, διότι εἰς πᾶσαν περίστασιν μόνος σκοπὸς ἡμῶν εἶνε νὰ ἀποδείξωμεν διὰ τῆς ἀντιπαραθέσεως τὴν ἀβροφροσύνην ἡμῶν ὡς πρὸς τὰς περὶ γυναικὸς κρίσεις μας. Ἔπειτα, ὀῤῥα τῷ Θεῷ, ὁ ἐκδότης τοῦ ἀνὰ χεῖρας Συγγράμματος, οὔτε Ἑβραῖος, οὔτε, μὰ Δία, Σλάβος ἢ Βούλγαρος εἶνε, ὥστε νὰ προκαλῇ τὸν φόβον τῶν εὐαισθήτων ἀναγνωστριῶν του, ἀλλ' ἀκολουθῶν πιστῶς τὸν φυσικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ σεμνύνεται ὅτι ἀνήκει, πάντοτε καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν εἶνε θιασώτης καὶ συνήγορός των.

Ἂς σῴξωσι λοιπὸν τοὺς ὀδόντας αἱ εὐαίσθητοι ἐκ τῶν ἀναγνωστριῶν μας καὶ ἂς ὑπομείνωσιν ἄνευ ἀγανακτήσεως νὰ ἀναγνώσωσι τὰς ἑξῆς τῶν ξένων κρίσεις, ἃς μειδιάσωσι δὲ ἐπιχαρίτως ἀφ' ἑτέρου αἱ φιλελευθερώτεραι, ὅπως ἀμφότεραι ἀκούσωσιν ἐν τέλει, μετὰ τὰς ὁριμείας ταύτας τῶν Σεκουνδιζόντων, ἑτέρας εὐχαρίστους περὶ τοῦ γυναικείου φύλου κρίσεις:

— « Οἱ φιλόσοφοι ἀποῥαίνονται, λέγει εἷς Εὐρωπαῖος Τσελεμπῆς, ὅτι εἰς πάντα τὰ εἴδη τῶν ζώων ἡ ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀλλοίωσις ἄρχεται ἀπὸ τὰ θήλεα.

Μούντζα του!... ὡς ἐὰν τὰ ἄῤῥενα ὀλίγον ἀσχημίζουσι τοὺς νόμους τῆς καθολικῆς ἁρμονίας.

— Ὁ κόσμος οὗτος περιέχει δύο ὡραῖα πράγματα, λέγει ἄλλος εἴρων, τὰς γυναῖκας καὶ τὰ ῥόδα· καὶ δύο κακὰ πράγματα, τὰς γυναῖκας καὶ τὸν οἶνον.

Περισσοτέρα ἀβροφροσύνη, Κύριε ἀνώνυμε!.... Πλὴν ἐξακολουθήσωμεν, πρὸς Θεοῦ, ἄνευ σχολίων, διότι αἱ παρεκβάσεις θὰ παρεκτείνωσι τὸ κεφάλαιόν μας μέχρις ἀπαρεσκείας. Ἔπειτα εἰς

προφανῶς συστηματικὰς καταφορὰς καὶ εἰρωνείας τὰ σχόλια εἶνε περιττά.

— Παράδιδε μᾶλλον τὸ σκάφος σου εἰς τοὺς ἀνέμους, ἢ τὴν καρδίαν σου εἰς τὰς ὡραίας γυναῖκας, συμβουλεύει ἕτερος· διότι τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης εἶνε ἧττον ἄπιστον ἢ ἡ πίστις τῶν γυναικῶν.

— Αἱ πλεῖσται τῶν γυναικῶν εἰσὶν ἡδύτεραι ἐκτὸς μᾶλλον ἢ ἐντὸς τῆς οἰκίας.

— Οἱ ἄνδρες πρέπει νὰ ἀλατίζωσι τὰς γυναῖκάς των, διότι εἰσὶ γλυκεῖαι.

— Δὲν ὑπάρχουν γυναῖκες, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία διαρκεῖ περισσότερον καιρὸν ἢ ἡ ὡραιότης.

— Ἡ αὐστηρότης τῶν γυναικῶν εἶνε εὐτρεπισμὸς καὶ ψιμμύθιον, ἅτινα προσθέτουσιν εἰς τὴν ὡραιότητά των.

— Μέσος ὅρος εἰς τὰς γυναῖκας δὲν ὑπάρχει, διότι εἰσὶν ἢ καλλίτεραι ἢ χειρότεραι τῶν ἀνδρῶν.

— Τὴν ὀκνηρίαν τῶν γυναικῶν θεραπεύει ἢ ἡ ματαιότης ἢ ὁ ἔρως.

— Αἱ γυναῖκες ἀγαπῶσι μᾶλλον νὰ κακολογῆται ὀλίγον ἡ ἀρετή των, ἢ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ὡραιότης των.

— Ἡ φαντασία τῶν γυναικῶν ὁμοιάζει τὴν εὐκίνητον ἄμμον, ἐφ' ἧς ἐντυποῦται καὶ ἐξαλείφεται πᾶν τι εὐκόλως· ὁ νοῦς των ὅμως ἐξ ἐναντίας ἔχει τὴν ψυχρότητα καὶ σκληρότητα τοῦ μαρμάρου, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ γλυφὶς εἰσχωρεῖ δυσκόλως μὲν, ἀλλ' ὅ,τι ἐγχαράσσεται διαμένει αἰωνίως ἐγκεχαραγμένον.

— Αἱ γυναῖκες, αἱ ἔχουσαι πλειοτέραν περιέργειαν, νεύουσι χαμαὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ τὰς ἴδωσι.

— Γυνὴ, τύχη καὶ ἄνεμος ἀλλάζουν ὀγλίγωρα· ἐὰν ὁ κόσμος δὲν εἶχε γυναῖκας καὶ ἀνέμους, δὲν θὰ ὑπῆρχον μήτε θλίψεις μήτε ἀνεμοζάλαι.

— Γυναῖκες μαλλόνουν; ἀλήθειαι λέγονται.

— Γυνὴ καὶ ὕαλος συντρίβονται εὐκόλως.

— Εἰς τὴν γυναῖκα καὶ εἰς τὸ χειμωνικὸν χρειάζεται τύχη.

— Εἰς ἡλικίαν δεκαὲξ ἐτῶν, ἡ χάρις παρὰ ταῖς γυναιξὶν εἶνε ἐλαφρὰ, ἀειλὴ καὶ ἀφελής· προσφέρει δὲ ὅλας τὰς ποικιλίας καὶ τὰς ἀντιθέσεις, διότι συνενόνει ὅλα τὰ θέλγητρα, ὅλας τὰς χαριτείας. — Ἀργότερα, ἡ χάρις παρὰ τῇ γυναικὶ ἀποβαίνει, οὕτως εἰπεῖν, σοβαρὰ καὶ περιεσκεμμένη· ἔχει νὰ ὑπερασπισθῇ χρέη. — Τέλος, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ γήρατος καὶ τῆς παρακμῆς, ἡ χάρις τῶν γυναικῶν αὐξάνει παραδόξως καίτοι φυτιδουμένη μετὰ τῆς ἡλικίας των.»

. . . . . .

Πλὴν ἂς σταματήσωμεν ἕως ἐδῶ, μήπως, χωρὶς νὰ θέλωμεν, τὸ παραξηλώσωμεν καὶ ἡμεῖς. Πρὶν δὲ δώσωμεν πέρας εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, διὰ τὸ δηκτικὸν ἢ σφοδρὸν τινῶν μερῶν τοῦ ὁποίου ἐξαιτούμεθα καὶ αὖθις συγγνώμην, ὑποσχόμενοι οὔτε γρὺ νὰ εἴπωμεν εἰς τὸ ἑξῆς περὶ γυναικῶν, παραθέτομεν καί τινας εὐνοϊκὰς ὑπὲρ αὐτῶν κρίσεις, ὡς κρίσεις ὁμογενῶν:

— Ἡ ψυχὴ γυναικὸς ἀγνῆς εἶνε αὖρα πλήρης μύρων μεθυστικῶν, εἶνε φύσημα ἀνέμου βαλσαμωμένον ἀπὸ εὐώδη ἄνθη.

— Οὐδὲν ἀπαντᾷ τις ἐξαισιώτερον εἰς τοὺς ἀέρας ὅπου πλανῶνται τὰ νέφη, εἰς τὴν γῆν ὅπου ἁπλοῦνται αἱ πράσιναι σκιαί, τῆς καρδίας ἀγαθῆς γυναικός.

— Συγκρινόμενα πρὸς τὴν καλλονὴν τῶν γυναικῶν καὶ πρὸς τὴν ἡδονὴν, ἣν αἰσθάνεταί τις θαυμάζων αὐτὰς, τὰ ῥόδα καὶ τὰ κρίνα, καὶ ὅταν ἀκόμη λάμπωσιν ὑπὸ τὴν διαυγεστάτην πρωΐαν τοῦ Μαΐου, ὑπὸ πέπλον δρόσου ἐν μέσῳ τῆς χλόης, φαίνονται ἀχρωμάτιστα. »

— Ἅμα οἱ ὀφθαλμοὶ ἀγνῆς καὶ ὡραίας νεάνιδος τοξεύσωσι τὰ βέλη των ἐπὶ τῆς εὐρώστου γῆς, ἥτις καλεῖται καρδία ἀνδρὸς, πᾶσα λύπη πραΰνεται, πᾶσαι αἱ ζαφεραὶ ἰδέαι ἀρίπτανται.

— Ἡ μελῳδία τῶν πτηνῶν φαίνεται ἄνευ ἁρμονίας ἐνώπιον τῆς ἁρμονίας, ἣν προξενοῦσι τὰ θέλγητρα ὡραίας νεάνιδος. »

Ἰδοὺ δὲ τελευταῖον πάντων καὶ τὸ γνωμικὸν τῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ:

« Τέσσαρά τινα ἀπαιτοῦμεν ἀφεύκτως παρὰ τῶν γυναικῶν: Νὰ ἔχωσιν ἀρετὴν εἰς τὴν καρδίαν, σεμνότητα εἰς τὸ μέτωπον, γλυκύτητα εἰς τὰ χείλη καὶ χεῖρας ἐργατικάς.

Ρ.

Η ΜΙΚΡΑ ΣΕΙΡΗΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Ὁ ἥλιος δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀνατείλει, ὅταν ἡ σειρὴν ἦλθε πρὸ τοῦ φρουρίου τοῦ Πρίγκηπος· εἰσελθοῦσα δὲ, ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καὶ ἔπιε τὸ ποτόν. Καὶ ἀμέσως ᾐσθάνθη τρομεροὺς πόνους, ὡς ἐὰν κοπτερόν τι ξίφος διεπέρα τὸ σῶμά της· λειποθυμήσασα δὲ, ἐξηπλώθη ὡς νεκρά. Ὁ ἥλιος ἔλαμπεν ἤδη ἐπὶ τῆς θαλάσσης ὅταν ἐξύπνησεν, αἰσθανομένη πάντοτε ὀξυτάτους πόνους. Πλὴν, μόλις ἀνοίξασα τοὺς ὀφθαλμούς της, βλέπει ἐνώπιόν της τὸν νεαρὸν Πρίγκηπα, ὅστις προσήλου ἐπ' αὐτῆς μετ' ἐκπλήξεως τοὺς ὡραίους καὶ

μεγάλους ὀφθαλμούς του. Ἡ μικρὰ σειρὴν ἐχαμήλωσε τοὺς ἰδικούς της, καὶ τότε παρετήρησεν ὅτι ἡ ἰχθυοειδὴς οὐρά της ἐξηφανίσθη, καὶ ὅτι δύο ὡραῖαι καὶ χαριτωμέναι κνῆμαι ἀντεκατέστησαν αὐτήν.

Ὁ Πρίγκηψ ἠρώτησεν αὐτὴν ποία ἦτο καὶ πόθεν ἦρχετο, αὐτὴ δὲ τὸν ἠτένισε μὲ ἦθος γλυκὺ καὶ περίλυπον, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ ἀρθρώσῃ οὔτε λέξιν· εἶτα ὁ νεανίας ἔλαβεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς, καὶ τὴν ὡδήγησεν εἰς τὸ παλάτιόν του. Ἕκαστον βῆμα, ὅπερ ἔκαμνεν, ἐπροξένει εἰς αὐτὴν σπαραξικαρδίους πόνους, ὡς προεῖπεν ἡ μάγισσα· καὶ ὅμως, ἐπιστηριζομένη εἰς τὸν βραχίονα τοῦ Πρίγκηπος, ἀνέβη τὰς μαρμαρίνους βαθμίδας ἐλαφρὰ ὡς πομφόλυξ, καὶ ὅλη ὑπερεθαύμαζον τὸ χαρίεν βάδισμά της. Τὴν ἐνέδυσε πάραυτα μὲ φορέματα ἐκ μετάξης καὶ βύσσου, χωρὶς νὰ δύναται νὰ χορτάσῃ τοῦ νὰ θαυμάζῃ τὴν ὡραιότητά της, ἀλλ' αὐτὴ ἦτο πάντοτε βωβή. Θεράπαιναι, ἐνδεδυμέναι χρυσὸν καὶ μέταξαν, ἔψαλλον ἐνώπιον τοῦ Πρίγκηπος τὰ κατορθώματα τῶν προγόνων του· ἔμελπον δὲ θαυμασίως, καὶ ὁ Πρίγκηψ τὰς ἐχειροκρότει, ἀτενίζων μετὰ μειδιάματος τὴν νέαν κόρην.

« Ἂν ἤξευρεν, ἐσκέπτετο αὐτη, ὅτι δι' αὐτὸν ἐθυσίασα φωνὴν ἀσυγκρίτως ὡραιοτέραν! »

Μετὰ τὸ ἄσμα αἱ θεράπαιναι ἐξετέλεσαν χαριέστατον χορὸν, ὑποθορυβούμεναι διὰ τοῦ ἤχου θελκτικωτάτης μουσικῆς. Ἀλλ' ὅταν ἡ μικρὰ σειρὴν ἦρχησε νὰ χορεύῃ, ὑψόνουσα τοὺς λευκούς της βραχίονας καὶ ἱσταμένη ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν της χωρὶς νὰ ἐγγίζῃ σχεδὸν τὸ ἔδαφος, οἱ δύο ὡραῖοί της ὀφθαλμοὶ ὡμίλουν εἰς τὴν καρδίαν καλλίτερον παρὰ τὸ ἄσμα τῶν θεραπαίνων, ὅλοι δὲ ἐξεπλάγησαν καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ Πρίγκηψ ἔκραξεν ὅτι δὲν θὰ τὴν ἀφήσῃ ποσῶς, καὶ τὴν ἐσυγχώρησε νὰ κοιμηθῇ εἰς τὸν ὡραιότερον θάλαμον τοῦ παλατίου ἐπὶ βελουδίνων προσκεφαλαίων. Ὅλοι ὅμως ἠγνόουν ὁποίους ὁριμυτάτους πόνους ὑπέφερε χορεύουσα.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Πρίγκηψ ἐνέδυσεν αὐτὴν μὲ στολὴν Ἀμαζόνος, καὶ τὴν παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς ἵππον τινα ἐκδρομήν. Διέτρεξαν οὕτω τὰ ἀρωματώδη δάση, καὶ ἀνέβησαν τοὺς ὑψηλοτέρους λόφους· ἀλλ' ἡ νέα ἡγεμονόπαις, καίτοι μειδιῶσα, ἠσθάνετο τοὺς πόδας της αἱμορροοῦντας. Τὴν νύκτα, ἐνῷ ὅλοι ἐκοιμῶντο, κατέβη λάθρα τὴν μαρμαρίνην κλίμακα, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ διὰ νὰ δροσίσῃ τοὺς καταφλεγομένους πόδας της εἰς τὸ ψυχρὸν ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ τότε ἡ ἀνάμνησις τῆς πατρίδος της κατέλαβε τὸ πνεῦμά της.

Μίαν νύκτα παρετήρησε τὰς ἀδελφάς της κρατουμένας διὰ τῶν χειρῶν, αἵτινες κολυμβῶσαι τόσον μελαγχολικὰ ἐτραγῴδουν, ὥστε ἡ μικρὰ σειρὴν δὲν ἠμπόρεσε νὰ κρατήσῃ ἑαυτὴν τοῦ νὰ τὰς κάμῃ σημεῖον διὰ τῆς χειρός· ἀναγνωρισασαι δὲ αὐτὴν τότε, ἐπλησίασαν καὶ διηγήθησαν εἰς αὐτὴν πόσην θλῖψιν ἐπροξένησεν ἡ ἀναχώρησίς της εἰς τὸν κάτω κόσμον. Ὅλας δὲ τὰς νύκτας ἐξηκολούθουν νὰ ἐπανέρχωνται, καὶ μίαν φορὰν ἔφερον ἐπίσης μεθ' ἑαυτῶν τὴν ὑπερεκατονταετῆ γραῖαν μάμμην των, ἥτις ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν δὲν ἐξήγαγε τὴν κεφαλήν της ἐκτὸς τοῦ ὕδατος· ἐπίσης ἦλθε καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς θαλάσσης, ὁ πατήρ της, μὲ τὸ ἐκ κοραλλίων στέμμα του. Ἀμφότεροι δὲ ἔτεινον τὰς χεῖράς των πρὸς τὴν θυγατέρα των, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησαν νὰ πλησιάσωσι πρὸς τὴν ὄχθην.

Ὁ Πρίγκηψ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὴν ἠγάπα περισσότερον, πλὴν τὴν ἠγάπα ὡς ἀγαπᾷ τις ἓν καλὸν καὶ χαριέστατον παιδίον, χωρὶς ποτε νὰ τῷ ἀπεράσῃ ἡ ἰδέα τοῦ νὰ τὴν κάμῃ βασίλισσαν. Καὶ ὅμως ἦτο ἀνάγκη ἀπαραίτητος ὁ Πρίγκηψ νὰ νυμφευθῇ τὴν σειρῆνα, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ αὐτη ψυχὴν ἀθάνατον καὶ νὰ μὴν ἀπιοθῇ μίαν ἡμέραν ὀλίγος ἀφρός.

« Δὲν μὲ ἀγαπᾷς περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους; » Ἰδοὺ τί ἐφαίνοντο ὅτι ἔλεγον οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ταλαιπώρου βωβῆς, ὅταν, λαμβάνων αὐτὴν ὁ Πρίγκηψ εἰς τοὺς βραχίονάς του, ἀπέθετεν ἓν φίλημα ἐπὶ τοῦ λευκοῦ μετώπου της.

— Ἀναμφιβόλως, ἀπεκρίνετο ὁ Πρίγκηψ, διότι σὺ, πτωχόν μου παιδίον, ἔχεις πολὺ καλητέραν καρδίαν ἀπὸ τοὺς ἄλλους· αἰσθάνομαι ὅτι μοὶ εἶσαι ἡ μᾶλλον ἀφωσιωμένη ἀπὸ ὅλους τοὺς περικυκλοῦντάς με, καὶ ὁμοιάζεις πολὺ μὲ μίαν νέαν κόρην, τὴν ὁποίαν εἶδον μίαν ἡμέραν, καὶ τὴν ὁποίαν ἀναμφιβόλως δὲν ἐλπίζω νὰ ἴδω ποτὲ πλέον. Εὑρεθείς ποτε ἐπὶ ναυαγήσαντος πλοίου, ἐσπρώχθην πρὸς τὴν γῆν ὑπὸ τῶν κυμάτων πλησίον μοναστηρίου τινὸς, κατοικουμένου ὑπὸ πολλῶν νεανίδων· ἡ νεωτέρα ἐξ αὐτῶν, ἰδοῦσά με ἐξηπλωμένον νεκρὸν καὶ ἀναίσθητον ἐπὶ τῆς ὄχθης, μὲ περιεποιήθη καὶ μοῦ ἔσωσε τὴν ζωήν· καὶ ὅμως μόνον ὅτι ἠμπόρεσα νὰ τὴν ἴδω. Ποτὲ δὲν θὰ ἀγαπήσω ἄλλην νέαν εἰς τὸν κόσμον περισσότερον αὐτῆς· καὶ ὅμως σὺ τὴν ὁμοιάζεις θαυμασίως, καὶ πολλάκις ἀντικαθιστᾷς τὴν εἰκόνα αὐτῆς ἐν τῇ καρδίᾳ μου.

— Ἀλλοίμονον! ἐσκέφθη ἡ μικρὰ σειρὴν, ἀγνοεῖ ὅτι ἐγὼ τὸν ἔφερα διὰ τῶν κυμάτων μέχρι τοῦ μοναστηρίου καὶ τῷ ἔσωσα τὴν ζωήν. Ἀγαπᾷ ἄλλην γυναῖκα! ἐν τούτοις αὐτὴ εἶνε

κεκλεισμένη ἐντὸς μοναστηρίου, ὅθεν δὲν εἶνε εὔκολον νὰ ἐξέλθῃ. Τίς οἶδεν; ἴσως τὴν λησμονήσει χάριν ἐμοῦ, ἥτις θὰ τὸν ἀγαπῶ περισσότερον ἀπὸ ἀδελφόν, καὶ θὰ τῷ εἶμαι διὰ βίου ἀφωσιωμένη. »

« Ὁ Πρίγκηψ μέλλει νὰ νυμφευθῇ τὴν ὡραίαν θυγατέρα τοῦ πλησιοχώρου βασιλέως, ἔλεγον μεταξύ των οἱ ἄνθρωποι τοῦ παλατίου μίαν ἡμέραν· ἑτοιμάζει ὡραῖον πλοῖον, ἐπὶ προφάσει μὲν νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν βασιλέα, πράγματι δὲ διὰ νὰ νυμφευθῇ τὴν θυγατέρα του. » Οἱ λόγοι οὗτοι ἔκαμον τὴν σειρῆνα νὰ ὑπομειδιάσῃ, διότι περισσότερον πάντων ἦτο εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τὰ ἐνδόμυχα αἰσθήματα τοῦ Πρίγκηπος, ὅστις τῇ εἶπεν:

« Ἐπειδὴ τὸ ἀπαιτοῦν οἱ συγγενεῖς μου, σκοπεύω μίαν ἡμέραν νὰ ὑπάγω εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ γείτονος βασιλέως, καὶ διὰ νὰ ἴδω τὴν ὡραίαν βασιλόπαιδα· ποτὲ ὅμως δὲν θὰ ἠμπορέσουν νὰ μὲ καταπείσωσιν ὥστε νὰ τὴν συζευχθῶ. Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀγαπήσω γυναῖκα, ἥτις δὲν ὁμοιάζει, ὡς σύ, μὲ τὴν νέαν κόρην τοῦ μοναστηρίου, καὶ ἤθελον προτιμήσει μᾶλλον νὰ νυμφευθῶ σὲ, πτωχὸν ἐγκαταλελειμμένον τέκνον, μὲ ὀφθαλμοὺς τόσον ἐκφραστικούς, μ' ὅλην τὴν αἰωνίαν σιωπήν σου. »

Ταῦτα δὲ λέγων, ἀπέθεσεν ἓν φίλημα ἐπὶ τῆς χρυσῆς κόμης τῆς νεάνιδος.

Ἐν τούτοις, περαιωθεισῶν τῶν προετοιμασιῶν, ὁ Πρίγκηψ ἐξεκολούθησε τὸ ταξείδιόν του. « Ἐλπίζω ὅτι δὲν φοβεῖσαι τὴν θάλασσαν, τέκνον μου! » ἔλεγεν εἰς αὐτὴν ἐπὶ τοῦ φέροντος αὐτοὺς πλοίου. Εἶτα τῇ ὡμίλει περὶ τῶν τρικυμιῶν καὶ τῆς μανίας τῶν κυμάτων, περὶ τῶν παραδόξων ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ περὶ παντὸς ὅ,τι οἱ βουτηκταὶ εὑρίσκουσιν εἰς τὸν πυθμένα αὐτῆς. Οἱ λόγοι οὗτοι ἔκαμνον τὴν σειρῆνα νὰ ὑπομειδιᾷ, διότι αὐτὴ ἐγνώριζε τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ὅσον οὐδεὶς ἄλλος.

Ὅταν δὲ ὅλοι παρεδίδοντο εἰς τὸν ὕπνον, αὐτὴ, καθημένη εἰς τὸ χεῖλος τοῦ πλοίου ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἐβύθιζε τὰ βλέμματά της ἐπὶ τοῦ διαφανοῦς ὕδατος τῆς θαλάσσης, νομίζουσα ὅτι βλέπει τὸ παλάτιον τοῦ πατρός της καὶ τὴν γραῖαν μάμμην της, ἀτενίζουσαν τὴν πρῷραν τοῦ πλοίου, ἐφ' οὗ εὑρίσκετο. Μίαν νύκτα αἱ ἀδελφαί της ἐφάνησαν πλησίον τοῦ πλοίου, καὶ ἡ μικρὰ σειρὴν τὰς προσεκάλεσε διὰ νευμάτων· ἰδοῦσαι δὲ αὐτὴν, ἤρχησαν νὰ συμπλέκωσι τὰς χεῖράς των καὶ νὰ τὴν ἀτενίζωσι περιλύπως, ἀλλ' αὐτὴ διὰ χειρονομιῶν προσεπάθησε νὰ τὰς δώσῃ νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι τὰ πάντα ἐβάδιζον κατ' εὐχήν, καὶ ὅτι.... Ἀλλ' ὁ φρουρῶν στρατιώτης, πλησιάσας τὴν ἰδίαν στιγμὴν, διέκοψε τὸν διάλογόν των τοῦτον, καὶ αὐταὶ ἐγένοντο ἄφαντοι ἀμέσως, ὥστε ὁ στρατιώτης ἐνόμισεν ὅτι δὲν εἶδεν ἄλλο τι εἰμὴ τὸν ἀφρὸν τῆς θαλάσσης.

Τὴν ἐπαύριον τὸ πλοῖον εἰσήρχετο ἐν μεγαλοπρεπείᾳ εἰς τὸν λιμένα τῆς πόλεως, ὅπου διέμενεν ὁ γείτων βασιλεύς. Ὅλοι οἱ κώδωνες ἤχουν πρὸς τιμήν του, ὅλα τὰ πυροβολοστάσια ἐκρότουν, ἡ μουσικὴ ἐπαιάνιζεν ἐκ τῶν βασιλικῶν πλοίων, καὶ οἱ στρατιῶται παντὸς ὅπλου ἦσαν παρατεταγμένοι ὑπὸ τὰς κυματιζούσας σημαίας των. Ὅλαι αἱ ἡμέραι τῆς ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ διαμονῆς του διήρχοντο ἐν ἑορταῖς καὶ χοροῖς καὶ διασκεδάσεσι, μόνη δὲ ἡ βασιλόπαις δὲν συμμετεῖχεν αὐτῶν, διότι δὲν ἔφθασεν ἀκόμη ἐκ τοῦ μοναστηρίου, ὅπου ἀπεστάλη πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀνατροφῆς της.

Ἡ μικρὰ σειρὴν ἦτο πολὺ περίεργος νὰ ἴδῃ τὰ κάλλη τῆς ἀντιζήλου της, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξεπληρώθη καὶ ἡ περιέργειά της αὕτη· ὡμολόγησε δὲ καθ' ἑαυτὴν ὅτι ποτὲ δὲν εἶδε μορφὴν κανονικωτέραν καὶ ὡραιοτέραν, δέρμα λευκότερον, καὶ τόσον μέλανας, μεγάλους καὶ μαγευτικοὺς ὀφθαλμούς.

« Σὺ εἶσαι, ἐκραξεν ὁ Πρίγκηψ περιεργαζόμενος αὐτὴν μετὰ συγκινήσεως, ναί, σὺ εἶσαι ἡ σώτειρά μου! » Καὶ συγχρόνως ἔσφιγξεν εἰς τοὺς βραχίονάς του τὴν ἐρυθριῶσαν μνηστήν του. « Ἰδοὺ εὐτυχία συμπληρωθεῖσα, ἐξεκολούθησε γράφεις πρὸς τὴν μικρὰν σειρῆνα· οἱ διακαέστεροί μου πόθοι ἐξεπληρώθησαν! ἀπέκτησα συγχρόνως σὲ ἄλλην ἀδελφήν μου, ἥτις ἐλπίζω ὅτι θέλεις συμμερισθῇ εὐχαρίστως τὴν εὐδαιμονίαν μου, καὶ αὐτὴν σύζυγόν μου! »

Τὸ τέκνον τῆς θαλάσσης ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἔκρυψε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς ἀβράς του χεῖρας, αἰσθανόμενον τὴν καρδίαν του κατασπαραττομένην· τὴν ἡμέραν τῶν γάμων τοῦ Πρίγκηπος ἔπρεπε νὰ ἀποθάνῃ, καὶ νὰ μεταβληθῇ εἰς ἀφρόν.

Ἡ χαρὰ ἦτο γενική. Δημόσιοι κήρυκες ἀνήγγειλον τοὺς γάμους καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἐν μέσῳ τοῦ ἤχου τῶν τυμπάνων καὶ τῶν σαλπίγγων, εἰς δὲ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἀρωματωδές τι ἔλαιον ἔκαιεν εἰς τὰς ἀργυρᾶς λυχνίας· οἱ ἱερεῖς ἐνεδύθησαν τὰς λαμπροτέρας στολάς των, καὶ κινοῦντες θυμιατήρια ὑπεδέχοντο τοὺς δύο νυμφίους, οἵτινες εἰσήρχοντο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου διὰ νὰ δεχθῶσι τὴν εὐλογίαν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ἡ μικρὰ σειρὴν, ἐνδεδυμένη μεταξωτὰ φορέματα μὲ χρυσὸν καὶ ἀδάμαντας, παρευρίσκετο εἰς τὴν τελετὴν, πλὴν οὐδὲν ἄλλο

ἐσκέπτετο, εἰμὴ τὸν προσεχῆ θάνατόν της καὶ πᾶν ὅ,τι ἔχασεν ἐν τῷ κόσμῳ.

Τὸ αὐτὸ ἑσπέρας οἱ δύο νεαροὶ νυμφίοι ἐπεβιβάσθησαν εἰς τὸ πλοῖόν των, ὑπὸ τὸν κρότον τῶν τηλεβόλων καὶ ἐν μέσῳ τῆς μαγευτικῆς φωταψίας. Τὸ πλοῖον ἦτο κατάφωτον ὑπὸ χρωματισμένων λυχνιῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους τοῦ καταστρώματος ἔστησαν τὴν ἐκ χρυσοῦ καὶ πορφύρας βασιλικὴν σκηνήν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡτοίμασαν μεγαλοπρεπεστάτην νυμφικὴν κλίνην.

Τὰ ἱστία ἀνεπετάσθησαν, καὶ τὸ ὡραῖον πλοῖον ἐγλίστρα ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ διαυγοῦς καὶ γαληνιῶντος ὕδατος. Ἀφοῦ πᾶσα ἐνασχόλησις ἔπαυσεν, οἱ ναῦται ἤρχησαν νὰ χορεύωσιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, πληροῦντες τὸν ἀέρα ἀπὸ μεγάλα οὐρά, καὶ γενικὴ ἦτο ἡ εὐθυμία τῶν ἐπιβατῶν. Ἡ μικρὰ σειρὴν ἐνθυμήθη τότε τὴν ἐσπέραν, καθ' ἣν διὰ πρώτην φορὰν εἶχεν ἀναβῆ εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀνθρώπων. Ἡ καρδία της ἦτο πεπληρωμένη ἄλγους καὶ πικρίας, καὶ ὅμως ἀνεμιγνύετο εἰς τὸν χορὸν καὶ ἐξετέλει θαύματα ταχύτητος καὶ εὐκινησίας. Εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐκφρασθῇ πᾶν ὅ,τι συνέβαινεν ἐν τῇ καρδίᾳ της· ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χοροῦ ἐσκέπτετο περὶ ἐκείνου, διὰ τὸν ὁποῖον ἐγκατέλειψε τὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν πατρίδα της, ἐθυσίασε τὴν ὡραίαν καὶ μελῳδικωτάτην φωνήν της, καὶ ὑπέστη ἀπερίγραπτα βάσανα καὶ πόνους. Ἡ νὺξ ἐκείνη ἦτο ἡ τελευταία, καθ' ἣν ᾗ ἦτο ἐπιτετραμμένον ὑπὸ τῆς μοίρας νὰ ἀναπνεύσῃ τὸν αὐτὸν ἀέρα, τὸν ὁποῖον ἀνέπνεε καὶ ὁ ἀχάριστος ἐκεῖνος, καὶ καθ' ἣν ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ διὰ τελευταίαν φορὰν τὴν βαθεῖαν θάλασσαν καὶ τὸν ἔναστρον οὐρανόν· καὶ νὺξ ἀτελεύτητος, νὺξ ἄνευ ὀνείρων τὴν ἐπερίμενε, διότι δὲν εἶχε ψυχὴν ἀθάνατον. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐθυμία διήρκεσε περὶ αὐτὴν μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, αὐτὴ δὲ ἐξηκολούθει πάντοτε νὰ γελᾷ καὶ νὰ χορεύῃ, τὸν θάνατον ἔχουσα εἰς τὴν καρδίαν της.

Τέλος ὁ Πρίγκηψ μετὰ τῆς συζύγου του ἀπεσύρθησαν εἰς τὴν σκηνήν των, τὰ πάντα δὲ διεδέχθη σιωπή, καὶ μόνος ὁ πηδαλιοῦχος ἔμενεν ὄρθιος πλησίον τοῦ πηδαλίου. Ἡ μικρὰ σειρήν, ἐπιστηριζομένη εἰς τὸ χεῖλος τοῦ σκάφους καὶ ἀκουμβῶσα ἐπὶ τῶν λευκῶν βραχιόνων της, ἔστρεφεν ἀνήσυχα βλέμματα πρὸς ἀνατολὰς κατὰ τὸ μέρος τῆς αὐγῆς· ἐγνώριζεν ὅτι ἡ πρώτη ἀκτὶς τοῦ ἡλίου ἔμελλε νὰ τὴν φονεύσῃ.

Αἴφνης αἱ ἀδελφαί της ἀνεπήδησαν ἀπὸ τὸ ὕδωρ, ἐπίσης ὠχραὶ ὡς αὐτήν· ἡ μακρὰ κόμη των δὲν ἐκυμάτιζε πλέον εἰς τὸν ἀέρα, διότι τὴν ἔκοψαν.

α Γπήγαμεν εἰς τὴν μάγισσαν, εἶπον αὐταῖ, διὰ νὰ σὲ βοηθήσῃ καὶ νὰ σὲ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸν θάνατον· αὐτὴ δὲ μᾶς ἔδωκεν ἓν καλῶς ἡκονισμένον ἐγχειρίδιον, τὸ ὁποῖον καὶ σὲ φέρομεν. Πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου πρέπει νὰ τὸ βυθίσῃς εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Πρίγκηπος, καὶ ὅταν τὸ αἷμά του θερμὸν εἰσέτι ῥεύσῃ εἰς τοὺς πόδας σου, θὰ συγκολληθῶσιν ἀμέσως καὶ θὰ ἑνωθοῦν ἐν σχήματι οὐρᾶς· τότε θὰ γίνῃς πάλιν σειρὴν καὶ θὰ ἠμπορῇς νὰ καταβαίνῃς μαζί μας εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ μετὰ παρέλευσιν τριακοσίων χρόνων θὰ διαλυθῶμεν ὅλοι ὁμοῦ εἰς ἀφρόν. Πλὴν μὴν ἀργοπορῇς, διότι πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου πρέπει εἰς ἐκ τῶν δύο σας νὰ ἀποθάνῃ· φόνευσέ τον, καὶ ἐπάνελθε εἰς τὸν πατρικόν σου οἶκον! Βλέπεις τὴν ὑπέρυθρον ἐκείνην γραμμὴν εἰς τὸν ὁρίζοντα; ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ὁ ἥλιος θὰ ἀνατείλῃ, καὶ τὸ πᾶν θέλει εἶσθαι χαμένον διὰ σέ! »

Εἶτα, ἀφεῖσαι βαθύν τινα ἀναστεναγμόν, ἐβυθίσθησαν εἰς τὰ κύματα. Τότε ἡ μικρὰ σειρὴν ἀπεμάκρυνε τὸ παραπέτασμα τῆς σκηνῆς, καὶ εἶδε τὴν νέαν, ἐπιστηριγμένην ἔχουσαν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Πρίγκηπος καὶ κοιμωμένην βαθέως. Ἐπλησίασεν εἰς αὐτοὺς βραδυπατοῦσα, ἐγονάτισε καὶ ἀπέθεσεν ἐλαφρὸν φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐκείνου, τὸν ὁποῖον τόσον ἠγάπησε καὶ ὅ ὃν τὰ πάντα ἐθυσίασεν· εἶτα, στρέψασα τὰ βλέμματά της πρὸς τὴν ἐπὶ μᾶλλον χρυσιζομένην ἀνατολήν, ἐθεώρησεν ἐναλλὰξ τὸ ἐγχειρίδιον καὶ τὸν Πρίγκηπα, ὅστις καὶ εἰς τὸ ὄνειρόν του ἐπρόφερε τὸ ὄνομα τῆς φιλτάτης συζύγου του, ὕψωσε τὸ τρομερὸν ὅπλον μὲ τρέμουσαν χεῖρα καὶ.... τὸ ἔῤῥιψε μακρὰν εἰς τὰ κύματα. Εἰς τὸ μέρος ὅπου ἔπεσε τὸ ἐγχειρίδιον ἐφάνησαν θρόμβοι αἵματος, ἀναπηδῶντες ἐκ τοῦ ὕδατος. Ἓν ἔτι βλέμμα ῥίψασα ἡ σειρὴν ἐπὶ τοῦ Πρίγκηπος, ἐῤῥίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπου ἠσθάνθη τὸ σῶμά της διαλυόμενον εἰς ἀφρόν.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ ἥλιος ἀνεδύετο ἐκ τῆς θαλάσσης· αἱ χαρίεσσαι καὶ εὐεργετικαὶ ἀκτῖνές του ἔπιπτον ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων, καὶ ἡ μικρὰ σειρὴν δὲν ἠσθάνετο ἑαυτὴν ἀποθνοῦσαν. Ἔβλεπε τὸ λαμπρὸν ἄρρον τῆς ἡμέρας, τὰ ὁλοπόρφυρα νέφη, καὶ ὑπεράνω αὐτῆς διϊπταντο μυρία διαφανῆ καὶ οὐράνια ὄντα· αἱ φωναὶ των ἀπετέλουν καταπληκτικήν τινα μελῳδίαν, τόσον ὅμως λεπτὴν καὶ ἐν εἴδει ψιθύρου, ὥστε οὐδὲν ἀνθρώπινον οὖς ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τὰ πλάσματα ταῦτα. Τὸ τέκνον τῶν θαλασσῶν παρετήρησεν ὅτι εἶχε σῶμα ὅμοιον μὲ ἐκείνων, καὶ ὅτι ἀπεσπᾶτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τοῦ ἀφροῦ.

« Ποῦ εἶμαι; ἠρώτησε μὲ φωνὴν, τῆς ὁποίας οὐδεμία μουσικὴ δύναται νὰ παράσχῃ τὴν ἰδέαν.

— Μεταξὺ τῶν θυγατέρων τοῦ ἀέρος, ἀπεκρίθησαν μυρίαι φωναί. Ἡ σειρὴν δὲν ἔχει ψυχὴν ἀθάνατον, καὶ μόνος ὁ ἔρως ἑνὸς ἀνθρώπου δύναται νὰ παρέξῃ εἰς αὐτὴν τοιαύτην· ἡ αἰώνιος λοιπὸν ζωή της ἐξαρτᾶται ἀπὸ ξένην τινὰ δύναμιν· καὶ αἱ θυγατέρες τοῦ ἀέρος ἐπίσης ὡς αἱ σειρῆνες δὲν ἔχουν ψυχὴν ἀθάνατον, πλὴν διὰ τῶν καλῶν των πράξεων δύνανται νὰ ἀποκτήσωσι τοιαύτην. Πετῶμεν εἰς τοὺς θερμοὺς τόπους, ὅπου ὁ μεμολυσμένος ἀὴρ φονεύει τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐκεῖ φέρομεν τὰ εὐεργετικὰ ὦρά μας, τὴν δρόσον καὶ τὴν αὖραν· διασκορπίζομεν εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τὴν εὐωδίαν τῶν ἀνθέων, καὶ παντοῦ ὅθεν διέλθομεν φέρομεν μεθ' ἡμῶν βοηθήματα καὶ θωρούμεθα τὴν εἰρήνην. Ὅταν ἐν διαστήματι τριακοσίων ἐτῶν πράξωμεν ἐξακολουθητικῶς τὸ καλὸν, λαμβάνομεν ψυχὴν ἀθάνατον διὰ νὰ συμμερισθῶμεν τὴν αἰώνιον εὐδαιμονίαν μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ σὺ, πτωχὴ μικρὰ σειρὴν, κατέβαλες ἐξ ὅλης καρδίας τὰς αὐτὰς προσπαθείας, οἵας ἡμεῖς πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καλοῦ· ὡς ἡμεῖς καὶ σὺ ὑπέφερες, καὶ ἐξελθοῦσα νικήτρια ἐκ τῶν δοκιμασιῶν σου, ὑψώθης μέχρι τοῦ κόσμου τῶν ἐναερίων πνευμάτων, ὅπου ἀπὸ σὲ πάλιν ἐξαρτᾶται νὰ ἀπολαύσῃς ψυχὴν ἀθάνατον διὰ τῶν καλῶν σου πράξεων.»

Καὶ ἡ μικρὰ σειρὴν, ὑψώσασα τὰς χεῖράς της πρὸς οὐρανὸν, ἔχυσε διὰ πρώτην φορὰν δάκρυα καὶ ἠσθάνθη τὸ στῆθός της ἀνακουφισθέν. Ἡ εὐθυμία ἐπανελήφθη ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ πλοίου ὁμοῦ μὲ τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου· ἀλλ' αὐτὴ παρετήρησε τὸν Πρίγκηπα καὶ τὴν ὡραίαν του σύζυγον παρατηροῦντας ἀτενῶς καὶ μετὰ μελαγχολίας τὸ ἀφρισμένον κῦμα, ὡς ἐὰν ἐγνώριζον ὅτι ἐβυθίσθη εἰς τὰ κύματα· Ὁ Λόρατος ἐνηγκαλίσθη τὴν σύζυγον τοῦ Πρίγκηπος, ἐρρίψεν ἱμερόεν μειδίαμα ἐπὶ τοῦ συζύγου της, εἶτα ἀναβᾶσα μετὰ τῶν ἄλλων θυγατέρων τοῦ ἀέρος ἐπὶ ῥοδοπορφύρου νέφους, ὑψώθη πρὸς τὸν οὐρανὸν εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγάπης ᾄδουσα ὕμνον.

Ρ.

Η ΑΗΔΩΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

ΗΜΕΡΑΝ τινὰ ἀπεστάλη εἰς τὸν Αὐτοκράτορα ὀγκώδης φάκελλος, ἐφ' οὗ ἦτο ἐπιγεγραμμένη ἡ λέξις Ἀηδών. « Θὰ ἦνε ἀναμφιβόλως κανὲν νέον βιβλίον ἐπὶ τοῦ περιφήμου πτηνοῦ μας, » εἶπε καὶ ἀπεσφράγισε τὸν φάκελλον· ἀλλ' ἀντὶ βιβλίου, εὗρεν ἐντὸς χρυσοῦ κιβωτίου πρᾶγμά τι μηχανικόν· ἦτο δὲ τοῦτο μία τεχνητὴ ἀηδὼν, ἥτις ἐμιμεῖτο καθ' ὅλα τὴν ζῶσαν, μόνην δὲ διαφορὰν εἶχεν ὅτι τὸ πτέρωμα αὐτῆς ἦτο λαμπρότερον, καθὸ συγκεκροτημένον ἐξ ἀδαμάντων, καὶ ῥουβινίων καὶ σαπφείρων καὶ ἄλλων πολυτίμων λίθων. Ἅμα ἐνέτεινον τὸν μηχανισμὸν, ἤρχισε πραγματικῶς νὰ μέλπῃ ἓν ἀπὸ τὰ ᾄσματα ἐκεῖνα, ἅτινα ἔψαλλεν ἡ ἀληθὴς ἀηδὼν, σείουσα ταὐτοχρόνως τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν οὐρὰν, ἅτινα ἠκτινοβόλουν καὶ ἀπέπεμπον μικρὰς ἀστραπάς· περὶ δὲ τὸν τράχηλόν της ἦτο κρῖκος χρυσοῦς μὲ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην: « Ἡ ἀηδὼν τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ἰαπωνίας εἶνε πτωχὴ, συγκρινομένη μὲ τὴν τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Κίνας. »

— Ἄ! τί ὡραῖον πρᾶγμα! ἀνέκραξαν ὅλοι οἱ αὐλικοί· καὶ ὁ κομιστὴς τῆς τεχνητῆς ἀηδόνος ἐπαρασημοφορήθη, καὶ ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ μεγάλου εἰσηγητοῦ τῶν ἀηδόνων παρὰ τῇ Αὐτῆς Αὐτοκρατορικῇ καὶ Οὐρανίᾳ Μεγαλειότητι.

— Ἂς τὰς βάλουν νὰ ψάλουν μαζί! θὰ ἦνε μία λαμπρὰ διφωνία· εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ.

Καὶ τὰς ἔβαλον νὰ ψάλουν ὁμοῦ, ἀλλ' ἡ διφωνία ἐχώλαινε, διότι ἡ ζῶσα ἀηδὼν ἔψαλλε κατὰ τὴν φυσικήν της ἔμπνευσιν, ἡ δὲ ἄλλη μηχανικῶς καὶ κατὰ τὴν κίνησιν τῶν τροχῶν καὶ κυλίνδρων.

— Δὲν εἶνε τὸ σφάλμα αὐτῆς, εἶπεν ὁ ἀρχιμουσικὸς, δεικνύων τὴν τεχνητὴν ἀηδόνα· διότι ψάλλει ἐντελέστατα καὶ κατὰ τὸ πρέπον, τόσον ὥστε νομίζει τις ὅτι ἐξῆλθεν ἀπὸ τῶν χειρῶν μου.

Ἔβαλον λοιπὸν τὴν τεχνητὴν νὰ ψάλῃ μόνη, καὶ ἐπέτυχε πλειότερον τῆς ἀληθοῦς ἀηδόνος, διότι οὐ μόνον διὰ τῆς μελῳδίας ἔθελγε τὴν καρδίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ὡραιότητος ἐγοήτευε τοὺς ὀφθαλμοὺς, λάμπουσα ὅσον τὰ ψέλλια καὶ τὰ περιδέραια τῶν κυριῶν τῆς αὐλῆς· ἔψαλλε δὲ ἑξακολουθητικῶς τριακοντάκις τὸ αὐτὸ τεμάχιον καὶ ἄνευ τῆς παραμικρᾶς διακοπῆς. Οἱ ἀκροαταὶ ἐν τούτοις ἦσαν διατεθειμένοι νὰ τὴν κάμουν νὰ ἐπαναρχίσῃ τὸ ᾆσμά της, ὅτε ὁ Αὐτοκράτωρ παρετήρησεν ὅτι νομίμως ἦτο ἡ σειρὰ τῆς ζώσης ἀηδόνος. . . . Πλὴν μάτην τὴν ἐζήτουν· κανεὶς δὲν εἶχε παρατηρήσει ὅτι ἐπέταξε διὰ τοῦ παραθύρου διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ προσφιλές της δάσος.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἔκραξεν ὁ Αὐτοκράτωρ· καὶ ὅλοι οἱ αὐλικοὶ ἐψιθύριζον ἀπὸ ἀγανάκτησιν, κατηγοροῦντες τὴν ἀηδόνα ἐπὶ ἀγνωμοσύνῃ.

— Εὐτυχῶς ἔχομεν ἐδῶ τὴν καλητέραν της, » εἶπον· καὶ ἐπαρηγορήθησαν, κάμνοντες τὸ τεχνητὸν πτηνὸν νὰ ψάλλῃ τὸ αὐτὸ τεμάχιον διὰ τριακοστὴν πρώτην φοράν.

Ὁ δὲ ἀρχιμουσικὸς δὲν ἐφείδετο ἐκφράσεων πρὸς ἐγκωμιασμὸν τοῦ πτηνοῦ, τὸ ὁποῖον, ἔλεγεν, ὅτι ὑπερτέρει πολὺ τὸ ἀληθὲς οὐ μόνον κατὰ τὸ πτέρωμά του τὸ λαμπρὸν καὶ πολύτιμον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἐσωτερικὸν ὀργανισμόν του, ὅστις ἐσυγχώρει εἰς τοὺς μουσικοὺς νὰ ἀκολουθῶσι πιστῶς καὶ ἀκριβῶς τοὺς μηχανικοὺς ἤχους του, ἐνῷ τὸ ἀληθινὸν διὰ τῶν ἀπροόπτων λαρυγγισμῶν του κατεσύγχιζεν αὐτούς. Ἄλλως δὲ τοῦτο εἶχε τὸ πλεονέκτημα, ὅτι ἦτο δυνατὸν τυχούσης ἀνάγκης νὰ τὸ ἀνοίξωσι, νὰ τὸ ἐξετάσωσι φηλαφητῶς, καὶ νὰ παρατηρήσωσιν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν μηχανισμόν του πῶς εἶνε κατεσκευασμένος καὶ πῶς ἐνεργεῖ, ἐνῷ εἰς τὸ ζωντανὸν τοιαῦται ἀνατομικαὶ παρατηρήσεις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ λάβωσι χώραν.

« Ἔχει δίκαιον! ἀνεφώνησαν ὅλοι· τοιαύτη εἶνε καὶ ἡ ἡμετέρα γνώμη! » Καὶ ὁ ἀρχιμουσικὸς τῶν ἀνακτόρων ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ δείξῃ εἰς τὸν λαὸν τὸ πτηνὸν τὴν προσεχῆ Κυριακήν, καὶ νὰ κάμῃ καταφανεῖς ὅλας αὐτοῦ τὰς χάριτας. Τοσοῦτῳ δὲ συνεκινεῦντο οἱ ἀκούοντες αὐτὸ, ὥστε ἐφαίνοντο ὡς μεθυσθέντες ὑπὸ οἴνου, καὶ ὅλοι πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ ἐπρόφερον τὰ θαυμαστικώτερα ἐπιφωνήματα, ὑψοῦντες τὸν δείκτην καὶ κινοῦντες τὴν κεφαλήν.

Ἀλλ' οἱ πτωχοὶ ἁλιεῖς, οἵτινες εἶχον ἀκούσει τὴν ἀληθινὴν ἀηδόνα, ἔλεγον: « Καὶ αὐτὴ εἶνε ἐπίσης θαυμαστή· αἱ μελῳδίαι της εἶνε ὁμοιαι, πλὴν λείπει κάτι τι, τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζομεν.»

Ἡ ἀληθὴς λοιπὸν ἀηδὼν ἐξωρίσθη τῆς πόλεως καὶ τοῦ Σινικοῦ Κράτους, τὸ δὲ μηχανικὸν πτηνὸν ἔλαβε τὴν περιφανεστέραν θέσιν τῆς τιμῆς, τεθὲν ἐπὶ χρυσοῦφάντου βελουδίνου προσκεφαλαίου πλησίον τῆς κλίνης τοῦ Αὐτοκράτορος. Ὅλος ὁ χρυσὸς, ὅλοι οἱ πολύτιμοι λίθοι, οὓς τῷ προσέφερον, ἦσαν ἐσκορπισμένα πέριξ αὐτοῦ, ὡς μὴ κατεῤῥεχόμενον τρόπον τινὰ νὰ τὰ ἀτενίσῃ. Ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ ἀρχιμουσικοῦ καὶ μεγάλου ψάλτου τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς καὶ Οὐρανίας Μεγαλειότητος, θέσις, ἥτις ἦτο ἡ πρώτη τοῦ εὐωνύμου μέρους, κατὰ τὴν ἐπίσημον ἱεραρχίαν τῶν ἀνωτέρων λειτουργῶν τῆς Σινικῆς αὐλῆς. Ἐθεώρει δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ τὴν θέσιν ταύτην ὡς λίαν ἔντιμον καὶ τιμαλφῆ, διὰ τὸν λόγον ὅτι καὶ ἡ καρδία, τὸ τιμαλφέστερον πρᾶγμα τοῦ ἀνθρώπου, εὑρίσκεται ἀριστερά. Σημειώσατε δὲ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ εἶχε τὴν καρδίαν ἀριστερόθεν.

Καὶ ὁ ἀρχιμουσικὸς τῶν ἀνακτόρων συνέθεσεν ὠδὰς ὁλοκλήρους καὶ μουσικὰς συμφωνίας, ἀπαρτιζούσας ἐκτεταμένα τεύχη, πρὸς τιμὴν τοῦ τεχνητοῦ πτηνοῦ· μὲ τόσην δὲ σοφίαν ἦσαν συντεταγμέναι αἱ ᾠδαὶ αὗται, καὶ μὲ τόσον δυσκόλους Κινεζικὰς λέξεις ἦσαν παραγεμισμέναι, ὥστε ἕκαστος ἔξεε τὸ οὖς του ὁσάκις τὰς ἀνεγίνωσκε μόνος, ὁσάκις δὲ ἦτο ἐν συναναστροφῇ ἐκαυχᾶτο ὅτι τὰς ἀνέγνωσεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους καὶ τὰς ἐννόησε, διότι ἄλλως ἤθελε θεωρηθῇ ὡς περιωρισμένου νοὸς, καὶ ἤθελε κινδυνεύσει νὰ ξυλοκοπηθῇ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὑρίσκοντο τὰ πράγματα ἐπὶ ἓν ἔτος. Ὁ Αὐτοκράτωρ, ἡ αὐλὴ καὶ ὅλος σχεδὸν ὁ λαὸς ἤξευρεν ἐκ στήθους τὸ μικρὸν ἆσμα τοῦ τεχνητοῦ πτηνοῦ, ὅπερ ἦτο ἀντικείμενον γενικῆς τέρψεως. Ἀλλ' ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν τὸ μηχανικὸν πτηνὸν ἐκελάδει καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ τὸ ἤκουε μεθ' ἡδονῆς ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης του, ἠκούσθη ἐντὸς τοῦ σώματός του ἰσχυρός τις πάταγος, καὶ πάραυτα ὅλοι οἱ τροχοὶ ἐξεστρενδονίσθησαν τῇδε κἀκεῖσε, ἡ δὲ μουσικὴ διεκόπη αἰφνιδίως. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς κλίνης του καὶ διέταξε νὰ κράξωσι τὸν συνήθη ἰατρόν του, πλὴν αὐτὸς τίποτε δὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ· ἀκολούθως προσεκλήθη ὡρολογοποιός τις, ὅστις ἀνέλαβε μετὰ μακρὰν ἐξέτασιν καὶ ἀνάλυσιν νὰ ἐπισκευάσῃ τὸν μηχανισμόν, μηδόλως ὅμως ἐγγυούμενος περὶ τῆς στερεότητος καὶ διαρκείας αὐτοῦ, διότι οἱ τροχοὶ ἦσαν ἤδη τετριμμένοι, ἡ δὲ ἀντικατάστασις αὐτῶν διὰ νέων ἦτο ὅλως ἀδύνατος.

Ὁποία ἀπελπισία! Δὲν ἦτο πλέον τοῦ λοιποῦ ἐπιτετραμμένον εἰς τὸ τεχνητὸν πτηνὸν, εἰμὴ νὰ ψάλλῃ μόνον ἅπαξ τοῦ ἔτους, τὸ ὁποῖον καὶ τοῦτο ἐθεωρεῖτο πολύ. Καὶ ὅμως οὐδόλως ἠμπόδιζεν ἡ περίπτωσις αὕτη τὸν ἀρχιμουσικὸν νὰ πλέκῃ κατ' ἔτος ζωηρότερα ἐγκώμια καὶ πλουσιωτάτους παιγνιρικοὺς ἐπὶ τῶν προτερημάτων τοῦ μικροῦ τούτου μηχανικοῦ ὄντος, τοῦ τελειοτέρου κατ' αὐτὸν ἀφ' ὅσα ἐξῆλθον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀπεδείκνυε δὲ ἑκάστοτε ὅτι τὸ ἆσμα ἐβελτιοῦτο, καὶ ὕστερον ἀπὸ μίαν τόσον σημαντικὴν ἐπιβεβαίωσιν πάντες ἐκολακεύοντο, πιστεύοντες ὅτι τὸ πτηνὸν ἐκελάδει ἐντελέστερα καὶ ὡραιότερα ἢ πρότερον.

Πέντε ἔτη παρῆλθον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὁπότε ἀπρόοπτον συμβεβηκὸς κατεβύθισε τὸν τόπον εἰς μεγάλην θλῖψιν. Οἱ Κινέζοι ἠγάπων ὑπερβαλλόντως τὸν Αὐτοκράτορά των, ἀλλ' οὗτος ἦτο ἤδη ἀσθενῶν καὶ ἐλέγετο ὅτι ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ. Ἤδη ἐπρόκειτο νὰ ἐκλέξωσι τὸν διάδοχόν του, καὶ ὁ λαὸς ὅλος ἦτο ἐπὶ ποδὸς· ἠρώτων τὸν μέγαν Ἀρχιθαλαμηπόλον πῶς ἔχει ὁ Αὐτοκράτωρ.

— Ὠχ! ἀπεκρίνετο οὗτος, κινῶν τὴν κεφαλήν.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἦτο ἐξηπλωμένος ὠχρὸς καὶ ψυχρὸς εἰς τὴν μεγάλην καὶ μεγαλοπρεπῆ κλίνην του, ἅπασα δὲ ἡ αὐλὴ τὸν ἐνόμιζεν ἀποθανόντα, καὶ πάντες ἔτρεχον νὰ χαιρετίσωσι τὸν νεοεκλεχθησόμενον Αὐτοκράτορα. Πανταχοῦ τῶν ἀνακτόρων, εἰς ὅλους τοὺς διαδρόμους, εἰς ὅλας τὰς αἰθούσας ἐξήπλωσαν χονδροὺς τάπητας διὰ νὰ μὴν ἀκούεται ὁ θόρυβος τῶν βημάτων, ὅλον δὲ τὸ παλάτιον ἦτο πεπληρωμένον ἀπαισίου τινὸς σιωπῆς καὶ κατηφείας. Ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ δὲν ἦτο εἰσέτι ἀποθαμμένος· κατείχετο μόνον ὑπὸ ἀδυναμίας, καὶ ἦτο ἐξηπλωμένος ὠχρὸς καὶ ψυχρὸς ἐπὶ τῆς μεγάλης κλίνης του, ἐστολισμένης μὲ παραπετάσματα ἐκ βελούδου μὲ χρυσοῦς κροσσούς· διά τινος δὲ παραθύρου τὸ ὠχρόλευκον φῶς τῆς σελήνης ἐχύνετο ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκλεκτοῦ πτηνοῦ.

Ὁ δυστυχὴς Αὐτοκράτωρ μόλις ἠδύνατο νὰ ἀναπνεύσῃ! τοσούτῳ δὲ ἦτο στενοχωρημένος καὶ πλήρης ἀγωνίας, ὡς ἐὰν ἐπεριπάτησέ τις ἐπὶ τοῦ στήθους του. Ἀνοίξας δὲ τοὺς ὀφθαλμούς του, εἶδεν ἐνώπιον αὐτοῦ ἱστάμενον τρομερὸν καὶ ἀπειλητικὸν τὸν θεὸν τοῦ Θανάτου, φέροντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸ διάδημά του, καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς κρατοῦντα μέλαιναν σημαίαν, ἐχουσαν ἐπικεντημένον πορφυροῦν δράκοντα, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας πλατὺ καὶ ἀμφίστομον ξίφος· περιεκύκλουν δὲ αὐτὸν μορφαὶ παράδοξοι, ὧν τινὲς μὲν ἐφαίνοντο τρομεραὶ καὶ ἀπειλητικαί, ἄλλαι δὲ γλυκεῖαι καὶ χαρίεσσαι. Ἦσαν αἱ καλαὶ καὶ αἱ κακαὶ πράξεις τοῦ Αὐτοκράτορος, αἵτινες παρουσιάζοντο ἐνώπιόν του διὰ νὰ παρασταθῶσιν εἰς τὴν κρίσιμον ἐκείνην καὶ τελευταίαν ὥραν τῆς ἀγωνίας.

— α Ἐνθυμεῖσαι τοῦτο; τῷ ἔλεγόν τινες ἐξ αὐτῶν χαμηλοφώνως καὶ ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην· ἐνθυμεῖσαι ἐκεῖνο;

Καὶ τῷ ἐξέθετον πολλὰ πράγματα, ἅτινα ἔκαμνον τὸν ἱδρῶτα νὰ τρέχῃ ἐκ τοῦ μετώπου του.

— Ποτὲ δὲν εἶδον παρομοίαν ὀπτασίαν! ἔκραξεν ὁ Αὐτοκράτωρ. Τὴν μουσικὴν ὀγλίγωρα, τὴν μουσικήν! Ἂς φέρουν τὸ μέγα Σινικὸν τα μ τὰ μ, διὰ νὰ μὴν ἀκούω πλέον αὐτὰς τὰς φωνάς, αἵτινες μοὶ προξενοῦν φρίκην!

Καὶ ὅμως αἱ μορφαὶ ἐξηκολούθουν νὰ ὁμιλῶσιν ὁλονέν, ὁ δὲ Θάνατος ἤκουεν αὐτὰς, κινῶν ἀπαισίως τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ λεγόμενά των.

— Τὴν μουσικὴν ὀγλίγωρα, τὴν μουσικήν! ἐπανέλαβεν ὁ Αὐτοκράτωρ. Λοιπόν, τί περιμένεις σὺ, χρυσοῦν πτηνόν; ψάλλε! Σοὶ ἔδωκα τόσον χρυσίον καὶ τόσους ἀδάμαντας, καὶ σοὶ ἐπεδαψίλευσα τόσας τιμάς· ἔθεσα μάλιστα περὶ τὸν τράχηλόν σου τὸ βαρυτιμότερόν μου δακτυλίδιον, εἰς σημεῖον μεγίστης καὶ ἐξόχου εὐνοίας. Ψάλλε! ψάλλε, πρὸς Θεοῦ! »

Ἀλλὰ τὸ πτηνὸν ἔμενε βωβὸν, διότι κανεὶς δὲν ἦτο ἐκεῖ διὰ νὰ τὸ ἐντείνῃ· ὁ δὲ Θάνατος ἐξηκολούθει νὰ ἀτενίζῃ τὸν Αὐτοκράτορα μὲ τοὺς φλογεροὺς ὀφθαλμούς του, καὶ φρικώδης σιωπὴ θανάτου διεδέχθη τὰ πάντα.

Τότε πλησίον τοῦ παραθύρου ἠκούσθη μελῳδικώτατόν τι κελάδημα. Ἦτο ἡ μικρὰ ἀηδὼν τοῦ ὄρνους, ψάλλουσα ἐπί τινος κλάδου· ἔμαθε τὴν ἀσθένειαν τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ ἦρχετο φέρουσα ἐπὶ τῆς εὐστρόφου καὶ καλλικελάδου γλώσσης της τὴν ἐλπίδα, τὴν παρηγορίαν, τὴν ἀναβίωσιν. Χάρις εἰς τὸ θέλγητρον τῆς φωνῆς της, αἱ ἀπαίσιοι ὀπτασίαι ἐξησθένουν ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἀπεσβύνοντο, τὸ αἷμα ἐκυκλοφόρει ζωηρότερον εἰς τὰ ἀσθενῆ μέλη τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς τοῦ Θανάτου καταγοητευμένος ἠκροάζετο τὴν βαλσαμωτικὴν ἐκείνην μελῳδίαν καὶ ἐφαίνετο λέγων: « Ἐξακολούθει, μικρὸν πτηνόν, ἐξακολούθει! »

— Ναὶ, ἀπεκρίθη ἡ ἀηδὼν, ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅμως νὰ μὲ δώσῃς τὸ ὡραῖόν σου διάδημα καὶ τὸ ξίφος καὶ τὴν σημαίαν σου.

Καὶ ὁ Θάνατος εἰς ἕκαστον ᾆσμα ἔδιδεν ἕκαστον τῶν τρομερῶν ὅπλων του, ἡ δὲ ἀηδὼν ἐξηκολούθει λιγυρώτερον ψάλλουσα ἕως οὗ τὸν ἐξέδυσεν ὁλοτελῶς. Ἐγκωμίαζε διὰ θείων λαρυγγισμῶν τὴν εἰρήνην τοῦ κοιμητηρίου, ὅπου φύονται λευκὰ ῥάνθεμα καὶ λείρια, ὅπου ἡ φιλύρα χύνει τὴν εὐωδίαν της, καὶ ὅπου τὸ δροσερὸν χόρτον ποτίζεται ἀπὸ τὰ δάκρυα τῶν ἐπιζώντων συγγενῶν. Τοσοῦτον δὲ γοητευτικὰ ἦσαν τὰ μελῳδήματά της, ὥστε ὁ Θάνατος κατελήφθη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ εἰρηνικὸν ἄσυλόν του, καὶ ἐγένετο ἄφαντος διὰ τοῦ παραθύρου ὡς ψυχρὰ καὶ λεπτή τις ὁμίχλη.

— α Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ! εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ. Εὐχαριστῶ, οὐράνιον μικρὸν πτηνόν, τοῦ ὁποίου παρεγνώρισα τὰς χάριτας· σὲ ἐδίωξα ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ τὴν ἐπικράτειάν μου, καὶ ὅμως σὺ μοὶ ἔφερες τὴν ζωὴν, καὶ ἐπέταξες ἐδῶ διὰ νὰ ἀποδιώξῃς τὸν τρομερὸν θεὸν τοῦ Θανάτου. Τί δύναμαι νὰ πράξω πρὸς ἀμοιβήν σου;

— Μοὶ παρέχεις ἤδη ἀνταμοιβήν, εἶπεν ἡ ἀηδών· ἀπέσπασα δάκρυα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς σου τὴν πρώτην φορὰν, καθ' ἣν ἔψαλον· δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ τοῦτο, διότι τὰ δάκρυά σου ἔθελξαν τὴν καρδίαν μου περισσότερον τῶν ἀδαμάντων σου. Ἀλλ' ἤδη ἀναπαύθητι ὀλίγον· ἔχεις ἀνάγ-

χην ἡσυχίας, καὶ ἐγὼ θὰ ἐξακολουθήσω τὸ ἄσμά μου διὰ νὰ σὲ βαυκαλήσω. »

Καὶ καθόσον ἔψαλλεν, ὁ Αὐτοκράτωρ ἐκοιμιεύετο ὑπὸ γλυκέος ὕπνου, τοῦ εὐεργετικοῦ ἐκείνου καὶ γαληνιαίου ὕπνου τῆς φιλομειδοῦς ὑγείας. Ἤδη ὁ ἥλιος ἐτόξευε τὰς χρυσᾶς ἀκτῖνάς του διὰ τοῦ παραθύρου, ὅτε ἠσθάνθη ἑαυτὸν θεραπευθέντα. Κανεὶς ἐκ τῶν ὑπηρετῶν του δὲν ἦλθε πρὸς αὐτὸν, διότι τὸν ἐνόμιζον ἑτοιμοθάνατον· μόνη ἡ ἀηδὼν ἔμενε πιστὴ εἰς τὴν θέσιν της.

— « Θὰ μείνῃς πάντοτε πλησίον μου, εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ Αὐτοκράτωρ, ἄνευ ὅρων, καὶ θὰ ψάλλῃς ὁπότε ἔχεις εὐχαρίστησιν· τὸ δὲ μηχανικὸν πτηνὸν θέλω τὸ κατασυντρίψει.

— Φείσθητι αὐτοῦ! εἶπεν ἡ ἀηδὼν, διότι ἔπραξε πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο· φύλαξέ το πάντοτε! Ὅσον δὲ δι' ἐμὲ, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ κτίσω τὴν φωλεάν μου ἐνταῦθα οὔτε νὰ μείνω εἰς τὸ παλάτιον. Θὰ ἔρχομαι νὰ σὲ βλέπω συνεχῶς· τὸ ἑσπέρας θὰ ψάλλω ἐπὶ τῶν κλώνων τῶν πλησίον τοῦ παραθύρου σου δένδρων, διὰ νὰ σὲ διασκεδάζω καὶ νὰ ἀποδιώκω τὰς θλιβερὰς σου ἀναμνήσεις. Θέλω ψάλλει καὶ εὐτυχίας καὶ δυστυχίας, καλὰ καὶ κακὰ ἀναμίξ, διότι τὸ μικρὸν πτηνὸν ὡς ἐγὼ πετᾷ πανταχοῦ, εἰσέρχεται μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς καλύβης τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ πτωχοῦ ἁλιέως, οἵτινες ἀποτελοῦσιν ἀντίθεσιν μετὰ σοῦ καὶ τῆς αὐλῆς σου. Ἠγάπησα τὴν καρδίαν σου μᾶλλον παρὰ τὸ διάδημα καὶ τοὺς θησαυρούς σου, διότι θησαυρὸς εἶνε ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ αὔρα τῶν ὀρέων. Ἄφες με λοιπὸν ἐλευθέραν, καὶ ἐπίτρεψόν μοι νὰ ἔρχωμαι ὁσάκις κρίνω εὔλογον. Ναί, θὰ ψάλλω πάντοτε ὅ,τι σοὶ ἀρέσει, πλὴν ὑποσχέθητί μοι ἓν πρᾶγμα.

— Ὁμίλει! τὸ πᾶν, ἀπεκρίθη ὁ Αὐτοκράτωρ, τὸ πᾶν θέλω πράξει ὑπὲρ σοῦ.

— Ἓν μόνον πρᾶγμα· μὴν εἴπῃς εἰς κανένα ὅτι ἔχεις ἓν μικρὸν πτηνόν, τὸ ὁποῖον σὲ συμβουλεύει καὶ σὲ διαθέτει περὶ πάντων· διότι, πίστευσόν με, τότε θέλεις χάσει ὅλην σου τὴν ὑπόληψιν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. »

Καὶ ἡ ἀηδὼν ἀπέπτη.

Μετὰ μίαν στιγμὴν, ὅλοι οἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ ἀκόλουθοι τῶν ἀνακτόρων εἰσῆλθον διὰ νὰ ἴδωσι διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν ψυχορραγοῦντα Αὐτοκράτορά των. . . . Πλὴν ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς των, ὅταν εὗρον αὐτὸν ἐνδεδυμένον τὴν μεγαλοπρεπῆ του στολὴν, καὶ ἀπευθύνοντα πρὸς αὐτοὺς ἓν γλυκύτατον « χαίρετε! »

Ῥ.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ ΚΑΙ ΜΑΙΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς παράγεται ἐκ τοῦ Λατινικοῦ aperire = ἀνοίγειν, καθότι κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον, λέγουσιν, ἡ γῆ ἀρχίζει νὰ ἀνοίγῃ τοὺς κόλπους αὐτῆς καὶ νὰ κοσμῆται περιβαλλομένη τὸ διάδημα τῶν ἀνθέων.

Ὁ μὴν οὗτος συμπίπτει πάντοτε κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος· οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον αὐτὸν καθιερωμένον εἰς τὴν Ἀφροδίτην, εἰκονίζοντες ἐν εἴδει ἀνδρὸς ὀρχουμένου ἐν ἤχῳ ὀργάνου.

Ὁ Ἀπρίλιος ἦν ὁ δεύτερος μὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦ Ῥωμύλου, ἀρχομένου κατὰ Μάρτιον, καὶ ἦγεν ἡμέρας τριάκοντα· καὶ ὁ μὲν Νουμᾶς ἐσμίκρυνεν αὐτὸν ἐλαττώτας κατὰ μίαν ἡμέραν, εἶτα δὲ ὁ Καῖσαρ ἐπανήγαγεν εἰς τὴν τριακοντάδα.

Ἀντίστοιχος μὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἦν, κατὰ μὲν τοὺς Ἀθηναίους ὁ Θαργηλιὼν (καθ' ὃν ἐώρταζον τὰ Θαργήλια εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος), κατὰ δὲ τοὺς Μακεδόνας ὁ Δαίσιος, κατὰ δὲ τοὺς Παφίους ὁ Δημεξαρχικὸς καὶ κατὰ τοὺς Βιθυνοὺς ὁ Στρατήγιος.

Ἡ παιδιὰ, τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἐν χρήσει οἱ Χριστιανοὶ κατὰ τὴν πρώτην Ἀπριλίου, αἰνίττεται, ὡς διισχυρίζονταί τινες τῶν συγγραφέων, τὰ πάθη τοῦ Σωτῆρος, ὅστις ὡς γνωστὸν παρεπέμπετο ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον ἵνα ὑποστῇ πλείονας ὕβρεις καὶ ἐμπαιγμούς.

Ὁ δὲ Μάϊος, ὁ κυρίως μὴν τῶν ἀνθέων, καθ' ὃν ἡ γῆ ἀποβάλλουσα τὴν νάρκην της ἀπεκδύεται ἅμα τοῦ παγετώδους μανδύου, καὶ καθ' ὃν ὁ ἥλιος ἀναθάλπει διὰ τῶν ἀκτίνων του τὴν καθαρὰν καὶ ἀνέφελον ἀτμόσφαιραν, τὸ δὲ ἔαρ στολίζει τὴν γῆν διὰ ποικίλων χρωμάτων, τὰ μύρα τῶν νεοθαλῶν ἀνθέων ἀρωματίζουτι τὸν ἀέρα, καὶ αἱ ᾠδαὶ τῶν πτηνῶν πληροῦσι τὴν κτίσιν ἁρμονικωτάτων ἤχων· ὁ Μάϊος, ὁ προσφιλὴς μὴν τῶν ποιητῶν, ὁ Μεσσίας τῶν καταψύκτων ὑπὸ τοῦ χειμῶνος πτωχῶν, ὁ κάλλιστος πάντων τῶν μηνῶν, παντοῦ καὶ πάντοτε ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον θρησκευτικῆς λατρείας. Ὅλων τῶν ἐθνῶν αἱ γλῶσσαι, ὅλων τῶν ἐθνῶν οἱ τρόποι ὕμνησαν καὶ ἐώρτασαν τὴν ἄφιξίν του, καὶ παρ' ἡμῖν ἔτι ἄνθη θύουσιν εἰς αὐτὸν τὴν πρώτην τῶν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν του.

Ὁ Μάϊος, Λατινιστὶ Maius, κατέχει τὴν τρίτην θέσιν τοῦ ἔτους τοῦ Ῥωμύλου. Κατά τινας ἡ ἐποχὴ αὕτη ἦτο προσδιωρισμένη πρὸς τιμὴν τῶν γερόντων (Majores). Ἐντεῦθεν ἔλαβε καὶ

μὴν τὴν ἐπίκλησιν, καθὼς καὶ ὁ ἑπόμενος αὐτῷ Ἰούνιος ὁ πρὸς τιμὴν τῶν νέων (in honorem juniorum). Κατ' ἄλλους, ἐκ τῆς Μαίας μητρὸς τοῦ Ἑρμοῦ, εἰς ἣν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐπρόσφερον θυσίας.

Καὶ ἄλλαι τελεταὶ ἧττον πένθιμοι ἐτελοῦντο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κατὰ τὸν πολυθέλγητρον τοῦτον μῆνα, καθ' ὃν ἡ φύσις σύμπασα φαίνεται ἐξεγειρομένη ὡς ἀπὸ τοῦ βαθέως καὶ μακροῦ ληθάργου. Τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ Μαΐου ἐτελοῦντο αἱ ἑορταὶ τῆς Καλῆς Θεᾶς καὶ τῆς Χλωρίδος· ἐπίσης καὶ ἐν Ῥώμῃ ἐτελεῖτο κατὰ τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς τούτου ἡμέραν ἡ ἑορτὴ τῆς Καλῆς ταύτης Θεᾶς, ἧς τὸ ἀληθὲς ὄνομα ἦν ἄγνωστον, καὶ ἥτις κατά τινας μὲν ἦτο ἡ Κυβέλη ἢ Γῆ, πηγὴ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, κατ' ἄλλους δὲ ἡ Ἥρα καὶ κατ' ἄλλους ἡ Fauna. Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἑορτὴν ταύτην προεξῆρχεν ἡ γυνὴ τοῦ μεγάλου Ποντίφηκος καὶ συμμετεῖχον καὶ αἱ Ἑστιάδες, διότι εἰς τὰς γυναῖκας μόνον ἐδοξάζετο ὅτι ἀπεκαλύφθη ἡ λατρεία τῆς ἀγνώστου τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνης θεᾶς· καὶ πρέπει πολὺ ἐχέμυθοι νὰ ἦσαν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν αἱ γυναῖκες, διὰ νὰ μὴ φανερώσωσιν εἰς τοὺς ἄνδρας τὸ ὄνομα αὐτῆς. Ἦτο δὲ ἀπηγορευμένον κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς ἄνδρας νὰ παρευρίσκωνται, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄρρενα ζῶα ἀπεβάλλοντο τῆς οἰκίας, καὶ αἱ εἰκόνες καὶ τὰ ἀγάλματα, τὰ παριστῶντα ἄρρενος φύλου ὄντα, περιεκαλύπτοντο.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν ἐτελεῖτο ἡ ἑορτὴ τῆς Χλωρίδος ἢ τὰ Χλώρια, πρὸς μνήμην τῆς διαδοχῆς τοῦ Ἀπριλίου παρὰ τοῦ Μαΐου· ἐτελεῖτο δὲ ἡ ἑορτὴ αὕτη τὴν νύκτα εἰς τὸ φῶς τῶν ἄστρων, ἐντῇ ὁδῷ Πατριμανίᾳ, ἔνθα ὑπῆρχεν ἱππόδρομος, ἱκανὴν ἔχων ἔκτασιν. Ἡ ἀκολασία καὶ ἡ ἀσέλγεια ἐβασίλευον καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν σημασίαν ἐν τῇ ἑορτῇ ταύτῃ.

Τὴν δεκάτην τοῦ Μαΐου ἑώρταζον τὸν ἐκδικητὴν Ἄρην. Τὴν δεκάτην πέμπτην αἱ Ἑστιάδες ἔρριπτον εἰς τὸν Τίβεριν τριάκοντα εἰδώλα γερόντων ἐκ σχίνου κατεσκευασμένα, ἔθιμον χυδαῖον, οὗτινος οὔθ' ἡ καταγωγὴ οὔθ' ὁ συμβολισμὸς ὑπάρχουσι γνωστά. Τὴν εἰκοστὴν τετάρτην ἑτέρα ἐπίσης ἑορτὴ ἐτελεῖτο παρὰ Ῥωμαίοις καλουμένη Regifugium, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐξώσεως τοῦ Ταρκυνίου καὶ τῆς καταλύσεως τῆς μοναρχίας.

Καὶ ὅμως, μ' ὅλην τὴν πληθὺν τῶν ἑορτῶν τούτων καὶ τῆς βασιλευούσης κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον πολυειδοῦς φαιδρότητος, ὁ Μάϊος ἐθεωρεῖτο ὡς ἀποφρὰς πρὸς τοὺς τελοῦντας γάμους.

« Αἱ παρθένοι καὶ αἱ χῆραι, λέγει ὁ Ὀβίδιος εἰς τὰς μεταμορφώσεις του, ἂς προφυλάττωνται νὰ ἀνάψωσι κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον τὰς ὀφθὰς τοῦ Ὑμεναίου, καθότι αὗται μετατραπήσονται πάραυτα εἰς ἐπικηδείους λαμπάδας. »

Καὶ ἡ δεισιδαιμονία αὕτη, ἥτις εἶχε βάσιν τὰς ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν τεθνεώτων τελουμένας τελετὰς κατὰ τὴν ὀγδόην ἡμέραν τοῦ Μαΐου, ὡς περιγράφει ὁ αὐτὸς Ὀβίδιος, εἰσεχώρησε καὶ παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς καὶ ἐπικρατεῖ σχεδὸν παρὰ τοῖς πλείστοις σήμερον.

Οἱ ἀρχαῖοι παρίστανον τὸν Μάϊον ὑπὸ τὸ σχῆμα ἀνδρὸς μεσαίας ἡλικίας, περιβεβλημένον χλαμύδα εὐρεῖαν, στέφανον ἐξ ἀνθέων φέροντα εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν ταὼ τῆς Ἥρας εἰς τοὺς πόδας, διπλοῦν σύμβολον τῆς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ, καθ' ὃν τὸ πᾶν ὀργᾷ, τὸ πᾶν ἀναθάλλει, καὶ ἡ καρδία τῶν παρθένων ταχύτερον πάλλει.

Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν διατί τὸ ἔτος νὰ ἄρχεται ἀπὸ ἄλλον παρὰ τὸν Μάϊον μῆνα; Ὡς ἀρχὴ τοῦ ἔτους δὲν ἔπρεπεν ἀράγε νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἐποχή, καθ' ἣν ἀνανεοῦνται τὰ κάλλη τῆς φύσεως, παρὰ τὸν θλιβερὸν καὶ παγετώδη Ἰανουάριον, καθ' ὃν τὸ πᾶν βιγᾷ ἐκ τοῦ ψύχους, μὴ θαλπόμενον ὑπὸ τῶν εὐεργετικῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου; Τὸ ἔαρ δὲν ἔπρεπε νὰ κατέχῃ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἔτους; Καὶ εἶνε δίκαιον ὁ Μάϊος, ὁ πρυσωποποιῶν μόνος ἐν ἑαυτῷ καὶ τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως καὶ τὴν δύναμιν καὶ καλοκἀγαθίαν τοῦ Δημιουργοῦ, νὰ κατέχῃ τὴν πέμπτην θέσιν, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ ἄρχῃ καὶ νὰ βαδίζῃ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἑνδεκα αὐτοῦ συναδέλφων;

Τὸ ἑξῆς δημοτικὸν ποιημάτιον παραθέτομεν ἐνταῦθα ὡς ἔχον ὑπόθεσιν τὸν Μάϊον:

Τὸν Μάϊον οἱ ποιηταὶ καλοῦσι ξανθομάλλην,
κι' ἄλλοι ποιητικώτερον τὸν λέγουν χρυσομάλλην.
Ἀφοῦ τὸν Μάϊόν σου σὺ τὸν ἀνθρωποποιήσῃς,
καὶ κατὰ νόμον φυσικὸν πρέπει νὰ τὸν ἀσπρίσῃς.
ὁ πάππος κι' ὁ προπάππος μου τὸν ξεύρουσι πρὸ χρόνων,
κ' ἐνῷ οἱ πάντες ἀσπρισαν αὐτὸς θὰ μένῃ μόνος;
Ναί, κοριτσάκι μου χρυσό, αὐτὸς εἶν' ἀσπρομάλλης,
καὶ ξανθομάλλης γίνεται φενάκην ἂν τὸν βάλλῃς.
Νὰ βλέπῃς, κοριτσάκι μου, γέρον τὸν Μάϊόν σου
λυπεῖσαι, καὶ αἰσθάνομαι τὸν ἄφευκτον καϋμόν σου.
Τὸν φίλον σου τὸν Μάϊον νὰ βλέπῃς νὰ ἀσπρίζῃ,
τοῦτο τὸ γῆρας τὸ πικρόν, κόρη, σὲ ἐνθυμίζει·
τὰ δὲ ξανθά σου τὰ μαλλιά, φίλη μου, τὰ μεγάλα
λυπεῖσαι ὅτι καὶ αὐτὰ θ' ἀσπρίσουν 'σὰν τὰ γάλα.
Ἀλλὰ τοιαύτη δυστυχῶς, τοιαύτη εἶν' ἡ φύσις,
καὶ ὁ παππούς μου ἀσπρισε κ' ἐγὼ καὶ σὺ θ' ἀσπρίσῃς.

* *

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΤΡΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ. — Τρία πράγματα γνωρίζονται εἰς τρεῖς περιστάσεις: ἡ ἀνδρία ἐν πολέμῳ, ἡ φρόνησις ἐν θυμῷ καὶ ἡ φιλία ἐν ἀνάγκῃ.

— Τρία πράγματα συντέμνουσι τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου: ἡ φιλαργυρία, ἡ φιλαυτία καὶ ἡ ἀκρασία.

— Τρία πράγματα καθιστῶσιν εὐχερῆ τὴν εἴσοδον παρὰ τοῖς βασιλεῦσιν: αἱ ὡραῖαι τέχναι, τὰ πλούτη καὶ ἡ εὐγλωττία.

— Τρία πράγματα δυσκολώτατα εὑρίσκονται: νὰ κρατήσῃ τις τὸ μυστικόν, νὰ συγχωρήσῃ τὰς ὕβρεις καὶ νὰ κάμῃ καλὴν χρῆσιν τοῦ καιροῦ του.

— Τρία εἰσὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ καλοῦ ἀρχηγοῦ ἢ ἡγεμόνος: τὸ σπεύδειν βραδέως, τὸ ἀποφασίζειν μετὰ συνέσεως καὶ τὸ ἐπιτελεῖν εὐτόλμως.

— Τρία πλεονεκτήματα ἔχει ἡ τάξις: Ἀνακουφίζει τὴν μνήμην, οἰκονομεῖ τὸν καιρὸν, διατηρεῖ τὰ πράγματα.

— Τρία ἄτοπα ἔχει ἡ ἀταξία: τὴν ἀνίαν, τὴν ἀνυπομονησίαν καὶ τὴν ἀπώλειαν τοῦ χρόνου.

— Τρία πράγματα ἢ ταχέως ἢ βραδέως φέρουσι τὸν ὄλεθρον τοῦ ἀνθρώπου: ἡ σύζυγός του, ὅταν δώσῃ τὴν καρδίαν της εἰς ἄλλον· ὁ ὄρις, ὁ ἐμφωλεύων εἰς τὸν ἴδιόν του οἶκον, καὶ ὁ ἀσυλλόγιστος φίλος.

ΤΕΣΣΑΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ. — Τέσσαρα πράγματα εἰσὶ πρὸ πάντων, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε πρέπον νὰ θαρρύνεταί τις: ἡ φιλία τῶν μεγάλων ἀνθρώπων, ὁ θερμὸς καιρὸς τοῦ χειμῶνος, αἱ γλυκεῖαι συνομιλίαι καὶ οἱ ὅρκοι τῶν γυναικῶν, καὶ ὁ γέλως ἢ ἡ χαρὰ τῶν ἐχθρῶν.

— Ἀπὸ τέσσαρα πράγματα πρέπει νὰ φυλάττεταί τις: ἀπὸ τὸν ἰσχυρὸν, ἀφοῦ τὸν ἀπατήσῃ· ἀπὸ τὸν τρελλὸν, ἀφοῦ τὸν περιπαίξῃ· ἀπὸ τὸν φρόνιμον, ἀφοῦ τὸν βλάψῃ, καὶ ἀπὸ τὸν κακὸν, ἀφοῦ συνάψῃ μετ' αὐτοῦ φιλίαν.

— Εἰς τέσσαρας τάξεις δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν τοὺς ἀνθρώπους: οἱ πρῶτοι χρῄζουσι παντὸς πράγματος εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, καὶ εἰς τὸν μέλλοντα ἀφθονοῦσιν ὅλων τῶν πραγμάτων. οἱ δεύτεροι κέκτηνται ἅπαντα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, καὶ εἰς τὸν ἄλλον χρῄζουσιν ἀπὸ ὅλα· οἱ τρίτοι οὐδενὸς χρῄζουσι, καὶ εἰσὶν εὐτυχεῖς καὶ εἰς τοῦτον καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, καὶ οἱ τέταρτοι δὲν ἔχουν τίποτε οὔτε εἰς τοῦτον οὔτε εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

— Μὴ συνέρχεσαι εἰς γάμον μὲ τεσσάρων εἰδῶν γυναῖκας: ἤτοι μὲ γυναῖκα, ἔχουσαν τέκνα ἀπὸ ἄλλον ἄνδρα· γυναῖκα, οὖσαν πλουσιωτέραν σου· γυναῖκα, λυπουμένην διὰ τὸν πρῶτον αὐτῆς ἄνδρα, καὶ τέλος γυναῖκα, ὡραίαν μὲν ἀλλ' ἀπὸ γένος ποταπόν.

ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΓΜΑΤΑ. — Πέντε πράγματα εἰσὶ τὰ πλέον ἀνωφελῆ εἰς τὸν κόσμον: λαμπὰς ἀναμμένη ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ· τὸ ὡραῖον πρόσωπον ἐνώπιον τοῦ τυφλοῦ· ἡ περισσὴ βροχὴ ἐν ἐρήμῳ· ἡ πλουσιοπάροχος τράπεζα ἐνώπιον χορτασμένων ἀνθρώπων, καὶ ἡ ἐπιστημονικῶς ἀναπτυσσομένη ἀλήθεια εἰς τὸν ἀμαθῆ.

— Πέντε πράγματα εἰσὶν ἀνωφελῆ, ὅταν δὲν εὑρίσκονται συνδυασμένα μὲ ἄλλα πέντε: ὁ λόγος χωρὶς ἀποτέλεσμα, τὰ πλούτη χωρὶς οἰκονομίαν, ἡ ἐπιστήμη χωρὶς καλὰ ἤθη, ἡ ἐλεημοσύνη χωρὶς καλὸν σκοπὸν, καὶ ἡ ζωὴ χωρὶς ὑγείαν.

— Ἐπὶ ματαίῳ ἐλπίζομεν πέντε πράγματα ἀπὸ πέντε διαφορετικοὺς ἀνθρώπους: χάριτας ἀπὸ πτωχὸν, ὑπηρεσίαν ἀπὸ ἀμελῆ, βοήθειαν ἀπὸ ἐχθρὸν, συμβουλὴν ἀπὸ φθονερὸν, καὶ ἀληθινὴν ἀγάπην ἀπὸ γυναῖκα.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΟΦΩΝ ΑΝΔΡΩΝ. — Ἐκαυχᾶτό τις ἐνώπιον Ἀριστίππου τοῦ Κυρηναίου ὅτι ἀνέγνωσε πάμπολλα· ἐκεῖνος δὲ τὸν ἀπεκρίθη: « Δὲν εἶνε ὑγιέστεροι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι τρώγουν πολλὰ, ἀλλ' ἐκεῖνοι, οἵτινες χωνεύουν εὐκολώτερα. »

Ἠρώτησέ τις ποτὲ φιλόσοφον, διατί οἱ ἄνθρωποι δίδουσιν ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς χωλοὺς καὶ ἀναπήρους μᾶλλον παρὰ εἰς τοὺς φιλοσόφους. « Διότι, ἀπεκρίθη οὗτος, οἱ ἄνθρωποι φοβοῦνται μᾶλλον μήπως γίνουν χωλοὶ καὶ ἀνάπηροι ἢ φιλόσοφοι. »

Αἱ γυναῖκες, λέγει ὁ περιφανὴς Συγγραφεὺς τῶν Ἀθλίων, παίζουσι μὲ τὸ κάλλος των, καθὼς τὰ παιδία ὅταν κρατῶσι μαχαίριον· πληγώνονται.

Πρίολος ὁ ἱστορικὸς ἔλεγεν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι κέκτηνται τρία πράγματα, ψυχὴν, σῶμα καὶ περιουσίαν. Τούτων, ἡ μὲν ψυχὴ εἶνε ἔρμαιον τῶν θεολόγων, τὸ σῶμα τῶν ἰατρῶν καὶ ἡ περιουσία τῶν δικηγόρων.

Ἄσωτός τις παρεπονεῖτο εἰς τὸν Σωκράτην ὅτι δὲν εἶχε χρήματα. — « Δανείσθητι ἀπὸ τὸν ἑαυτόν σου, τῷ εἶπεν ὁ σοφὸς, περιορίζων τὰς δαπάνας σου. »

ΚΟΡΑΞ ΚΑΙ ΑΛΩΠΗΞ.

Κόραξ εἰς ἄκραν ὑψηλὴν
κλάδου ἐκάθητο ἐλαίας,
μέλαιναν εἶχε τὴν στολὴν
καὶ εἰς τὸ ῥάμφος εἶχε κρέας.

Εἰς τὰ χαμόκλαδα κοντὰ
Ἀλώπηξ ἵστατο δολία,
αὐτῆς τοὺς βώλωνας κεντᾷ
τοῦ κρέατος ἡ εὐωδία!

Τρέχει, προφθάνει· περιττὸς
ὁ κόπος, μάτην ἡ σπουδή της!
τί ὕψος! κ' εἶνε πτερωτὸς
ὁ εὐτυχὴς ἰδιοκτήτης.

Κατ' ἄλλον τρόπον μελετᾷ
εἰς τὰ νερά της νὰ τὸν φέρῃ,
βλέπει ἐπάνω, χαιρετᾷ
καὶ ταῦτα εὐγενῶς προφέρει:

— "Καλῶς μᾶς ὥρισες ἐδῶ
" ἀέρα, φίλτατε, νὰ πάρῃς·
" τρελλαίνομαι ὅταν σ' ἰδῶ·
" πόση κομψότης! πόση χάρις!

" Τίς ἔχει τόσην καλλονὴν,
" τίς πτέρυγας ποικιλωτέρας;
" τί κρίμα! ἂν εἶχες καὶ φωνὴν,
" θὰ ἦσουν τῶν πτηνῶν τὸ τέρας. "

— " Φωνὴν δὲν ἔχω! νὰ χαθῇς!
" ἐντός του εἶπε· θὰ σὲ δείξω!
" περίμεινε νὰ τρελλαθῇς,
" ἀφοῦ τὸ στόμα μου ἀνοίξω. "

Καὶ πλατὺς φάρυγξ ἀνοιγεὶς
δύο τραχέα κρὰ ἐβγάζει,
καὶ πάφ! τὸ κρέας κατὰ γῆς,
καὶ χάπ! ἡ πονηρὰ τ' ἁρπάζει.

Ἀκόμη τρέχ' εἰς τὸ βουνὸν,
καὶ ἀφοῦ ἔκρυψε τὸ κρέας,
γελῶσα λέγ' εἰς τὸ πτηνὸν
τὰς λέξεις ταύτας τελευταίας:

" Μάθε, ὦ φίλτατον πουλὶ,
" μάθε, ὦ ἄνθος τῶν κοράκων,
" πῶς τῶν εὐπίστων ἡ φυλὴ
" τρέφει τὸ γένος τῶν κολάκων. "

Ἀλοιφὴ πρὸς διατήρησιν καὶ ἴασιν τῆς πτώσεως τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς.

Θέρμανον ἐντὸς τοῦ διηθμηστηρίου 120 γράμα καθαρισμένου μυελοῦ βοὸς, 50 γράμα ἀμυγδαλοελαίου ἐκ γλυκῶν ἀμυγδάλων, 60 γράμα ἀρωματικοῦ βαλσάμου (baume nerval). Ὅταν τὰ διάφορα ταῦτα εἴδη ἀναλυθῶσι καλῶς, στράγγισέ τα διὰ μέσου λεπτοῦ πανίου εἰς ἀγγεῖον ἐκ πορσελάνης· εἶτα ἔνωσον 60 γράμα μαύρου βαλσάμου τῆς Περουβίας (baume noir du Pérou), καὶ ἓν διάλυμα 80 ἑκατοστογράμων οἰνοπνευματώδους ἐκχυλίσματος κανθαρίδων (extrait alcoolique des cantharides) εἰς 4 γράμα οἰνοπνεύματος (alcool). Οὕτω δὲ παρασκευασθεῖσαν τὴν ζύμην ταύτην θὲς εἰς ἀγγεῖον· ἑκάστην ἑσπέραν ὁ πάσχων θέλει ἀλείφει ὅλα τὰ μέρη τῆς κεφαλῆς, τὰ ὁποῖα ἔχουν τρίχας ἀραιωμένας.

Λιθόκολλα πρὸς διόρθωσιν τῶν φαρφουρίων καὶ τῆς πορσελάνης.

Διάλυσον μελισσοκήριον καὶ ῥητίνην, προσθέτων εἰς αὐτὰ καὶ τρίμματα ἢ μᾶλλον λεπτοτάτην κόνιν μαρμάρου. Τὴν λιθόκολλαν ταύτην μεταχειριζόμεθα, θέτοντες αὐτὴν χλιαρὰν μεταξὺ τῶν συντριβέντων τεμαχίων, τὰ ὁποῖα θέλομεν νὰ ἑνώσωμεν, καὶ κρατοῦντες αὐτὰ καλῶς συνεσφιγμένα ἕως οὗ ξηρανθῶσι.

Θεραπεία τῶν ἀσθματικῶν.

Οὐδὲν πάθος παρουσιάζει περιεργότερον φαινόμενον εἰς τὴν παθολογικὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου, ὅσον τὸ ἄσθμα. Τὸ δεινὸν τοῦτο καὶ ἰδιότροπον νόσημα τῶν πνευμόνων ἐπέρχεται εἰς πᾶσαν ἡλικίαν, ἰδίως δὲ προσβάλλει τοὺς ἐρήθους καὶ μᾶλλον τοὺς ἄνδρας, τὰ δὲ αἴτια αὐτοῦ εἰσὶν ἄγνωστα. Διαρκεῖ ἐπ' ἀόριστον χρόνον καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καθ' ὅλον τὸν βίον, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀποχαιρετᾷ παραδόξως τὸν πάσχοντα διὰ παντός. Ἐφ' ὅσον τὸ ἄσθμα δὲν συνυπάρχει μετ' ἄλλης τινὸς ὀργανικῆς παθήσεως, οἱ ἀσθματικοὶ

δύνανται νὰ φθάσωσιν εἰς βαθὺ γῆρας, καταγινόμενοι, ὅπως καὶ πᾶς ἄλλος, εἰς τὰ ἔργα των.

Ἀὴρ ἐλεύθερος, θέσις εὐκολύνουσα τὰς διαφόρους κινήσεις τῆς ἀναπνοῆς, ἀφαίρεσις ὅλων τῶν ἐνδυμάτων καὶ ἄκρα σιωπή, συνιστῶσι τὰ πρώτιστα βοηθήματα κατὰ τὰ πρόδρομα σημεῖα τοῦ ἄσθματος. Ἡ ἐπήρεια τοῦ φωτὸς φέρει μεγάλην ἀνακούφισιν εἰς τοὺς ἀσθματικούς· διὸ συμβουλεύομεν ὅπως διατηρῶσιν ἐν τῷ θαλάμῳ αὐτῶν καιόν τι σῶμα, ἀποφεύγωσι πᾶσαν προσβολὴν τοῦ ψύχους καὶ θερμαίνωσι τὴν κλίνην· τὸ τελευταῖον μάλιστα τοῦτο μέσον προλαμβάνει συχνάκις πάντα ἀσθματικὸν παροξυσμόν, ὁσάκις γίνεται κατὰ τὰ πρόδρομα σημεῖα.

Κατὰ τὸν παροξυσμὸν δέον νὰ γίνωνται ἐντρίψεις πρὸς ἀντιπερισπασμὸν κατὰ τὰ κάτω ἄκρα· δέον ν' ἀποφεύγωμεν τὰς ἀφαιμάξεις, ἐὰν μὴ ἀναγκαζώμεθα ὑπὸ συμπλοκῆς τινὸς ἄλλου νοσήματος, ἀπαιτοῦντος ταύτας. Δίδεται τοῖς πάσχουσιν ὕδωρ καθαρὸν ψυχρὸν ἢ καὶ θερμὸν, μετ' ὀλίγου νίτρου ἢ ἀμμωνιακοῦ ἅλατος, ὅπερ πίνουσι κατὰ κόρον τὴν ἑσπέραν πρὸν κατακλινθῶσιν· ὅπως εὐκολύνωμεν δὲ τὴν ἀπόχρεμψιν, προσφέρομεν τοῖς πάσχουσι ποσόν τι ὑπεκακουάνης. Ἐπαινοῦνται πολὺ τὰ φύλλα τοῦ στραμονίου, καπνιζόμενα ἐν εἴδει σιγάρου· τὴν αὐτὴν φήμην χαίρουν καὶ αἱ εἰσπνοαὶ τῶν φύλλων τῆς εὐθαλείας (Belladona) καπνιζομένων, κατ' ἐξοχὴν ὅμως τὸ ὄπιον φέρει ἐξαίρετα ἀποτελέσματα.

Ἵνα προλαμβάνωσι τοὺς ἀσθματικοὺς παροξυσμοὺς, δέον οἱ ἀσθενεῖς ν' ἀποφεύγωσι τὰς ἀτμοσφαιρικὰς ἀλλαγὰς, νὰ περικαλύπτωσι τὸν θώρακα μετὰ φλανέλλας· τὸ ἑσπέρας ἂς λαμβάνωσιν ὀλιγίστην τροφὴν, ἢ κἄλλιον ἂς τρώγωσιν ἀποξ τῆς ἡμέρας, ἀποφεύγοντες τὸ κρέας, τὰς δυσπέπτους τροφὰς καὶ τὰς οἰνοπνευματώδεις οὐσίας. Κυρίως ὅμως ἡ δίαιτα ῥυθμίζεται ἀναλόγως τῆς ἐπιδεκτικότητος τῶν πασχόντων· καθόσον, ὅ,τι ὠφελεῖ τὸν μὲν δύναται νὰ βλάπτῃ τὸν δέ.

Δοκιμὴ τῶν δηλητηριωδῶν μυκήτων.

Δυνάμεθα νὰ βεβαιωθῶμεν περὶ τῆς ἀβλαβείας τῶν διὰ φαγητὸν προωρισμένων μυκήτων (μανιταρίων), βράζοντες αὐτοὺς πρῶτον μετὰ λευκῶν κρομμύων· ἂν τὰ κρόμμυα ἀποκτήσωσι πρασινωπήν τινα βαφὴν, οἱ μύκητες εἰσὶ δηλητηριώδεις.

Βοηθήματα εἰς τοὺς προσβληθέντας ὑπὸ ἀποπληξίας.

Τὸ δεινὸν καὶ αἰφνίδιον πάθος τῆς ἀποπληξίας, τὸ πλῆσσον πολλάκις τὸν ἄνθρωπον ὡς κεραυνὸς καὶ ἁφαιροῦν ἀπὸ αὐτὸν μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντελῶς ἢ διαρκῶς τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν κίνησιν, ἀπεδείχθη ὡς προερχόμενον ἐξ αἰφνιδίου ἐκχύσεως αἵματος εἰς τὰς κοιλότητας ἢ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν οὐσίαν τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ ὅτι παρόμοιαι ἐκχύσεις δύνανται νὰ γίνωσι καὶ εἰς ἄλλα ὄργανα, οἷον τοὺς πνεύμονας, τὴν καρδίαν, τὸν βαχίτην μυελὸν, κτλ.

Τὸ πρώτιστον μέσον, τὸ ὁποῖον κατὰ τῆς ἀποπληξίας ἔχομεν, εἶνε τὸ νὰ ἐλαφρώσωμεν τὰ ὑπερπεπληρωμένα ἀγγεῖα, ὅπως διευκολύνωμεν τὴν κυκλοφορίαν καὶ ἐλαττώσωμεν τὴν ὑπὸ τοῦ αἵματος ἐπίθλιψιν τοῦ ἐγκεφάλου. Ὅθεν, ἐκτὸς σπανίων τινῶν ἐξαιρέσεων, καταφεύγομεν πάντοτε εἰς γενναίαν καὶ ἀνάλογον ταῖς περιστάσεσιν ἀφαίμαξιν, γενικὴν ἢ τοπικὴν, ἀλλὰ κυρίως τὴν πρώτην· μετὰ τὴν ἀφαίμαξιν, μεταχειριζόμεθα τὰ ἐπὶ τοῦ δέρματος ἀντισπαστικὰ, (οἷον ἐκβόρια, συναπισμοὺς, ξηρὰς σικύας) ἢ τὰ καθαρτικά. Τὰ μέσα ταῦτα πρέπει νὰ ὑποβοηθῶνται διὰ δίαιτης κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον αὐστηρᾶς, διὰ καταλλήλου θέσεως τοῦ πάσχοντος ἐπὶ τῆς κλίνης (ἤτοι ἀνυψωμένης τῆς κεφαλῆς), διὰ δροσερᾶς θερμοκρασίας καὶ πλήρους ἀναπαύσεως τοῦ πνεύματος αὐτοῦ. Ἡ ὑπό τινων χρῆσις τῶν ἐμετικῶν κατὰ τὰς ἀποπληξίας ὄχι μόνον ἀμφίβολος εἶνε ὡς πρὸς τὴν ὠφέλειαν, ἀλλὰ καὶ τὸν κίνδυνον ἐπαυξάνει ἕνεκα τοῦ πρὸς τὸν ἔμετον ἀγῶνος. Ἐπίσης ψευκτέα εἶνε καὶ ἡ χρῆσις τῶν ἐρεθιστικῶν κατὰ τῆς ἐκ τῆς ἀποπληξίας παραλυσίας· διότι καὶ ταῦτα πολλάκις συμβαίνει νὰ προκαλέσωσι νέαν προσβολήν.

Συμβουλεύομεν ἐπίσης ὡς ἀνυσιμώτατον προφυλακτικὸν ἀπὸ τοῦ δεινοῦ τούτου πάθους τὴν τακτικὴν δίαιταν, ἤτοι τὴν λιτότητα περὶ τὰ φαγητὰ, τὴν ὀλιγοσιτίαν καὶ ὀλιγοποσίαν, τὴν μετρίαν ἄσκησιν τοῦ σώματος, τὴν ἀποφυγὴν ἢ κατὰ τὸ δυνατὸν μετρίασιν τῶν ψυχικῶν συγκινήσεων καὶ τῶν ἐπιβαρυνόντων τὸ πνεῦμα διαλογισμῶν, τὴν διευκόλυνσιν πασῶν τῶν φυσικῶν ἐκκρίσεων, καὶ ἐν γένει τὴν προφύλαξιν ἀπὸ παντὸς, ὅ,τι δύναται νὰ προκαλέσῃ τὸ πάθος. Τὰς προφυλάξεις ταύτας προτρεπόμεθα πάντας τοὺς ἀγαπῶντας τὴν ζωὴν των πληθωρικοὺς νὰ ἔχωσι πάντοτε ὡς κανόνα ἀπαρέγκλιτον τοῦ βίου των, καὶ προσέτι νὰ μὴ παραβλέπωσι καὶ καταφρονῶσι ποτὲ μηδὲ τοῦ μικροτέρου τῶν προδρόμων σημείων τῆς ἀποπληξίας, ἀλλ' ὁσάκις αἰσθανθῶσί τι τούτων, ν' ἀπαλλάσσωνται μέρους ἀναλόγου τοῦ ὑπερπληροῦντος τὰ ἀγγεῖα των αἵματος, καὶ νὰ ἐπιτείνωσιν ἔτι μᾶλλον τὴν προφυλακτικὴν αὐτῶν δίαιταν.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ὅρα φυλλάδ. 20.)

Γ'.

ΜΟΣΧΟΣ.

Ὁ ψευδοβοσκὸς, ὁ Δρόσος, εἰς τὸν ποταμὸν ἐπνίγη, Ἀρετή! . . .

ΑΡΕΤΗ.

Ἄ Δρόσε, Δρόσε! ἡ ψυχή μου θὲ νὰ φύγῃ! . . . Τρέμω! . . πίπτω! . . θὰ γεννήσω! . . μὲ θερίζουσιν οἱ πόνοι! . .

ΜΟΣΧΟΣ.

Ἀρετὴ, μὴ πίπτῃς... στάσου! Ἄ! τὸ αἷμά μου παγόνει!.. Γεννᾷ! . . . — Ἀρετὴ, ὁ Δρόσος ζῇ, ζῇ. . . .

ΑΡΕΤΗ.

Τὰ ἐντόσθιά μου!

ΜΟΣΧΟΣ.

Ὤοι μοι! ὑπάγει πλέον ἡ ἐλπίς μου, ἡ χαρά μου! . . . Ἀπεβάλθη! νεκρὸν τέκνον ἔκαμεν! Ἀχ. κινδυνεύει! . . . Ἀρετὴ, ὁ Δρόσος εἶνε καλά· τώρα θὰ ἀναβῇ! Σὲ ἠπάτησα· τὸ εἶπα ἀπ' ὀργὴν, ἀπὸ ζηλείαν. . . . ζῆσε, μὴ μοῦ ἀποθάνῃς, ψῶς μου! . . . Ὦ! τὴν Παναγίαν θὰ θερμοπαρακαλέσω. — Παναγία, λύτρωσέ την! Παναγία, κάμε θαῦμα! Παναγία, σήκωσέ την! Εἶνε μήτηρ· ἔχει τέκνον ὀρφανὸν, τί θὲ νὰ γίνῃ; Εἶνε σύζυγος· μονάχον, ν' ἀποθάνῃ, μὲ ἀφίνει! Εἶνε βοσκοπούλα τέλος· τίς θὰ βόσκῃ τὰ ἀρνία, τίς καλήτερον θὰ παίζῃ τὴν φλογέραν, Παναγία;

ΑΡΕΤΗ.

Δὲν ἐπνίγη;

ΜΟΣΧΟΣ.

Ὄχι, ὄχι! ζῇ. . . .

ΑΡΕΤΗ.

Ἐγ' ὅμως θ' ἀποθάνω!

ΜΟΣΧΟΣ.

Μὴ τὸ λέγῃς! Ὦ! τὸν νοῦν μου νὰ τ' ἀκούσω μόνον χάνω! Ἀρετή μου, κύτταξέ με, ὄχι ὅμως ὡς φονέα. . . . εἶπα ψεῦμα, ἀλλὰ ἤμουν κ' ἐγὼ σύζυγος, ὦ νέα! Κ' ἕνας σύζυγος κρυμμένος τὴν γυναῖκά του ν' ἀκούσῃ ὅτι ἀγαπᾷ ἓν' ἄλλον, εἰς τὸ αἷμα θὰ τὴν λούσῃ· κ' ἐγὼ, ἐπειδὴ σ' ἠγάπων καὶ σὲ ἀγαπῶ ἀκόμα, ἄνοιξα τὸ βοσκικόν μου, τὸ ἀνόητόν μου στόμα, καὶ σὲ εἶπα ἕνα ψεῦμα. Ἀχ! θανατηφόρον εἶνε! ἤμαρτον! συγχώρησόν με! μὴ μοῦ φύγῃς! μεῖνε, μεῖνε!

ΑΡΕΤΗ.

Μόσχε, τὸ παιδί ζῇ; . . .

ΜΟΣΧΟΣ.

Ὄχι! εἶνε κόρη. . . νεκρὰ, κρύα!...

ΑΡΕΤΗ.

Ἐξ αἰτίας μου ἐχάθη!

ΜΟΣΧΟΣ.

Ὦ χρυσῆ μου Παναγία, τρεῖς λαμπάδας θὰ σ' ἀνάψω ἂν τὴν Ἀρετήν μου σώσῃς!

ΑΡΕΤΗ.

Μόσχε. . . . τὴν συγχώρησίν σου εἰς τὴν Ἀρετὴν νὰ δώσῃς· σ' ἔπτωσεν ἡ κακομοίρα δίχως δίχως νὰ τὸ θέλῃ. Ζωὴν ἔζη εἰς τὰ δάση γλυκυτάτην ὡς τὸ μέλι· διατί νὰ τὴν ὑπάγῃς εἰς τῶν Ἀθηνῶν τὴν χώραν; Ἄκακος ὡσὰν ἀρνίον εἶδ', — ἀνάθεμα τὴν ὥραν! — εἶδα ἕνα λαμπρὸν νέον, πλούσιον, καὶ ἐθαμβώθην· εἰς τὰ πλούτη του καὶ ὄχι εἰς τὰ κάλλη του ἐτρώθην. Τώρα τὸ καταλαμβάνω. . . . τὸ λοιπὸν δὲν πταίω τόσον, ὅσον φαίνεται, ὦ Μόσχε, ἂν ἠγάπησα τὸν Δρόσον.

Φίλησέ μου τὸν υἱόν μας Λάμπρον! . . . Ἄ! ἐνῷ ποιμαίνει τὸ ἀθῶον, ἡ μητέρα ἡ καλή του ἀποθαίνει! Φίλησέ μου τὰ ἀρνία! . . . θέλω, ὅταν ἀποθάνω, νὰ κυλήσῃς τὴν ποτίστραν εἰς τὸ χῶμά μου ἐπάνω, καὶ νὰ ἔρχωνται νὰ πίνουν ἀπὸ μέσα τὸ νερό των. . . . Φίλησέ με καὶ σύ! . . . λάβε! . . . Σὲ ἠγάπησα τὸν πρῶτον καὶ τὸν ὕστερον, ὦ Μόσχε, ὦ βοσκὲ χαριτωμένε, ποῦ μοῦ συγχωρεῖς τὸ πταῖσμα καὶ μὲ κλαίεις, χηρευμένε!

Παῦσε! . . . Ἄκουσε, σ' ἀφίνω ταύτην τὴν παραγγελίαν· ὅταν αἱ βοσκίδες ἔλθουν τὴν αὐριανὴν πρωΐαν διὰ νὰ μὲ συνοδεύσουν μὲ κλαυθμοὺς καὶ μυρολόγια εἰς τὸ μνῆμα, πές' εἰπέ τας, Μόσχε μου, αὐτὰ τὰ λόγια:

" Βοσκοπούλαι εὐμορφαί μου, ἀπορεύγετε τὴν πόλιν
" ὡς τὸ πρόβατον τὸν λύκον, ὡς τὴν φοβερὰν παγίδαν!
" ἐκ' οἱ νέοι καὶ τὰ πλούτη εἶν' ἀπόκρυφοι παγίδες
" ὅπου πίπτουν κι' ἀποθνήσκουν αἱ τριακάκκοι βοσκίδες!
" Λάβετε παράδειγμα σας Ἀρετὴν τὴν ποιμενίδα,
" ἥτις διὰ νὰ ὑπάγῃ ἔπεσεν εἰς τὴν παγίδα! ,,

Ξ. Ῥ.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Γ'.

Ἀτμοσφαῖρα τῶν πλανητῶν.

« Ἐθίμην δ' αὐτοῖς νέφος ἀμφίασιν. »
ΙΩΒ. ΑΠ'. 9.

ΠΑΝΤΕΣ οἱ πλανῆται ἔχουσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀτμοσφαῖραν, καίτοι εἰς πολλοὺς ἐκ τῶν μικροσκοπικῶν τὰ τηλεσκόπια ἀδυνατοῦν νὰ παρατηρήσωσι τοιοῦτόν τι· φυσικῶς ὅμως ἔπεται ὅτι πρέπει νὰ περιβάλλωνται ὑπὸ τοῦ πέπλου τούτου. Διότι, ἂν ὑποτεθῇ πλανήτης τις μὴ ἔχων ἀτμοσφαῖραν, ἔπρεπε μεταξὺ τῶν περιεχομένων ἐν αὐτῷ ἁπλῶν ἢ συνθέτων σωμάτων οὐδὲν νὰ ὑπάρχῃ ῥευστὸν ἢ ἀτμῶδες, διότι ἐν μόνον ἂν ὑπῆρχε, θὰ ἤρχετο εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πλανήτου, καὶ θὰ ἐσχημάτιζεν ἐκεῖ ἀτμοσφαιρικὸν περικάλυμμα· ἔπρεπε προσέτι νὰ μὴν ὑπάρχῃ εἰς τὸν πλανήτην ἐκεῖνον οὔτε πῦρ, οὔτε θερμογόνον, διότι ὡς ἡ φλὸξ ἐμφαίνει τὴν ὕπαρξιν τοῦ ὑδρογόνου, ὡς ἡ ἔμπρησις τὴν τοῦ ὀξυ-

γόνου, οὕτω τοῦ θερμογόνου τὸ ἀναγκαῖον ἀποτέλεσμα εἶνε νὰ φέρῃ τὰ σκληρότερα σώματα εἰς ἀτμώδη κατάστασιν.

Καὶ ἐνταῦθα κρίνομεν εὔλογον ὅπως ἐκτανθῶμεν ὀλίγον ἐπὶ τῆς περιγραφῆς τῆς ἀτμοσφαίρας, καὶ τῆς ἀπαραιτήτου αὐτῆς ἀναγκαιότητος εἰς πάντα πλανήτην.

Γνωστὸν ὅτι ἡ ἡμετέρα Γῆ περικαλύπτεται ὑπὸ ἀθροίσματος πολλῶν ρευστῶν ἢ ἀεριομόρφων σωμάτων, τὰ ὁποῖα ὁμοῦ ὀνομάζομεν ἀτμοσφαῖραν, ἧς τὸ ὕψος λογίζεται 18 — 20 λευγῶν (50,000 ὀργυιῶν), τὸ δὲ βάρος εἶνε ἀνάλογον τῆς πρὸς τὴν Γῆν προσεγγίσεώς της. Πλὴν πῶς ἐσχηματίσθη ἡ ἀτμοσφαῖρα αὕτη; Τὸ ὕδωρ ὡς γνωστὸν τρέχει πρὸς τὸ χαμηλώτατον ἐπίπεδον· ἀλλ' ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἤθελε καταντήσει ἐπαισθητὴ ἡ ἔλλειψίς του εἰς τὰ κατοικοῦντα τὰ ὑψηλότερα ἀναλογικῶς μέρη ζῶα καὶ φυτά, ἅτινα ἔχουσιν ἀνάγκην ἀδιακόπου ὑγρασίας, ἡ θεία Πρόνοια ἐπενόησε μέσα, δι' ὧν τὸ εἰς τὸν ὠκεανὸν πάντοτε πρέχον ὕδωρ τοῦ πλανήτου μας νὰ ἐξαντλῆται πάλιν, ἀπορροφώμενον εἰς τὰ ἄγω διὰ τῆς ἐπενεργείας τοῦ Ἡλίου καὶ μεταβαλλόμενον διὰ τῆς θερμότητος αὐτοῦ εἰς ἀτμόν· μεταγγιζόμενον δὲ, οὕτως εἰπεῖν, εἰς νέφη, νὰ πίπτῃ πάλιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς γλυκὺ διὰ τῆς βροχῆς, νὰ εἰσέρχεται εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς Γῆς, νὰ ἀναφαίνεται εἰς τὰς πηγάς της, νὰ συνάγεται εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ ἀπ' αὐτῶν νὰ φέρεται εἰς τὴν θάλασσαν, τὴν γενικὴν τῶν ὑδάτων δεξαμενήν. Ὥστε ἡ ἀτμόσφαιρα δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς κοινὸν δοχεῖον τῶν ἀτμῶν καὶ ἀναθυμιάσεων καὶ πάντων τῶν πτητικῶν σωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν Γῆν καὶ τοὺς κατοίκους αὐτῆς.

Εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν παρὰ τὸν ξηρὸν ἀέρα ὑπάρχει καὶ ποσότης ἀτμοῦ ἀοράτου, διότι καὶ εἰς τὸν ξηρότατον ἀκόμη καιρὸν δύναταί τις, ψυχραίνων σῶμά τι παρὰ πολὺ, νὰ ἴδῃ δρόσον καθίζουσαν ἐπ' αὐτοῦ, ἥτις φυσικὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν σύμπηξιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. Ὁ ἀτμὸς οὗτος ἰδίως ἀναβαίνει ἀδιακόπως ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ τὴν τῆς Γῆς καὶ σχηματίζει νέφη, συγκιρνῶντα τὴν ὑπερβολικὴν θερμότητα καὶ τὸ φῶς τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. Οὕτω πανταχοῦ παρευρίσκεται ἐργασία ἑτοίμη νὰ ἀναπληρώσῃ τὰς ἀδιαλείπτους χρείας φυτῶν καὶ ζώων, ἡ δὲ περὶ ἡμῶν ἀόρατος ἀτμόσφαιρα χρησιμεύει ὡς θαυμασία μηχανή, δι' ἧς κατορθοῦται τὸ μέγα τοῦτο τῆς φύσεως ἔργον.

Ἡ ἀτμόσφαιρα, καθὸ εὐεισώδες μέρος τῆς Γῆς, ἀκολουθεῖ αὐτὴν καθ' ὅλας τὰς κινήσεις της, συμπεριστρεφομένη μετ' αὐτῆς ἐν τῷ διαστήματι καὶ περιβάλλουσα αὐτὴν δίκην πέπλου ῥοώδους. Συγκειμένη δὲ ἐξ ἀερίων βαρέων εἶνε ἀναγκαίως καὶ αὐτὴ βαρεῖα, τὸ δὲ βάρος της (ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, δηλαδὴ ἐπὶ τοῦ χαμηλοτέρου μέρους τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς) ἀπεδείχθη διὰ τοῦ βαρομέτρου ἴσον μὲ στήλην ὑδραργύρου, βάσιν μὲν ἔχουσαν ἴσην ὕψος δὲ 28 δακτύλων, ἢ μὲ στήλην ὕδατος 32 ποδῶν. Καθὸ λοιπὸν σῶμα βαρὺ ἡ ἀτμόσφαιρα πιέζει πάντα τὰ σώματα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ δὲ πίεσίς της ἀναγκαίως εἶνε τοσούτῳ μεγαλητέρα, ὅσῳ μεγαλητέρα εἶνε ἡ διάμετρος τοῦ πιεζομένου πράγματος. Οὕτως ὑπολογίζεται ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ σώματος ἡμῶν, ἐχοντος ἐπιφάνειαν λ. χ. 15 ποδῶν, πίεσις τοῦ ἀέρος εἶνε ἡ αὐτὴ ὡς ἐὰν ἐβαστάζομεν ἐφ' ἡμῶν σῶμα 33,332 λιτρῶν. Τὸ ὑπέρογκον ὅμως τοῦτο βάρος μᾶς εἶνε παντάπασιν ἀνεπαίσθητον, καθότι ἡ πίεσις τοῦ ὕδατος ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἐν αὐτῷ βυθιζομένου σώματος.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἕπεται ὅτι ὅσον ἀναβαίνομεν ὑψηλότερα, τόσον ἡ πίεσις τῆς ἀτμοσφαίρας ἐλαττοῦται, ὡς βραχυνομένης τῆς πιεζούσης στήλης τοῦ ἀέρος· τοῦτο δὲ ἀποδεικνύεται πραγματικῶς καὶ διὰ τοῦ βαρομέτρου, τοῦ ὁποίου ὁ ὑδράργυρος καταβαίνει καθόσον φέρομεν αὐτὸ εἰς ὑψηλοτέρας χώρας τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἐντεῦθεν γίνεται δῆλον ὅτι τὸ ὕψος τῆς ἀτμοσφαίρας ἔχει τὰ ὅριά του· εἶνε ὅμως ἀδύνατον νὰ προσδιορισθῶσι ταῦτα, διότι ἡ πυκνότης τοῦ ἀέρος δὲν εἶνε πανταχοῦ ἴση· βέβαιον εἶνε ὅμως ὅτι τὸ ὕψος τῆς ἀτμοσφαίρας εἶνε πολὺ μεγάλον, διότι καὶ εἰς ὕψος 50 γεωγραφικῶν μιλίων παρετηρήθησαν ἀκόμη διαττοντες ἀστέρες, φαινόμενον, τὸ ὁποῖον ἄνευ ἀέρος δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

Αἱ συγγένειαι τῶν διαφόρων σωμάτων, ἅτινα συσσωρεύονται ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, ἡ συχνὴ τοῦ πυρὸς δέσμευσις καὶ ἀπελευθέρωσις καὶ ἡ ἀφθόνως ἐπικεχυμένη ἠλεκτρικὴ ὕλη προξενοῦσιν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν θαυμάσια φαινόμενα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται μετέωρα. Δυνάμεθα δὲ νὰ διαιρέσωμεν ταῦτα εἰς ὑδατώδη, ὁποῖα εἰσὶν ἡ δρόσος, ἡ πάχνη, ἡ ὁμίχλη· τὰ νέφη, ἡ βροχή, ἡ χιών, ἡ χάλαζα· εἰς πυρώδη, ὁποῖα εἰσὶν ἡ ἀστραπή, ἡ βροντὴ καὶ ὁ κεραυνός· εἰς φωτοειδῆ, ὁποῖα εἶνε ἡ ἶρις, τὸ βόρειον σέλας, κτλ· καὶ εἰς ἀερώδη, ὁποῖα εἰσὶν οἱ ἄνεμοι. Ἐκ πάντων δὲ τούτων τὸ ἀπολύτως ἀναγκαιοῦν ἡμῖν πρώτιστον καὶ κυριώτατον πρᾶγμα εἶνε ὁ ἀήρ.

(Ἕπεται συνέχεια τοῦ κεφαλαίου τούτου.)

Ρ.

10 ΜΑΪΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 25.

Η ΣΙΔΗΡΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΞΩΤΗ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ.

ΕΙΣ τὴν χώραν τῶν ἀπεράντων χειμώνων ἐβασίλευεν ἡ ἡγεμονὶς Βαρσελὴ, ἐπονομασθεῖσα ἡ Σιδηρᾶ βασίλισσα. Ἡ ὑπερφυσικὴ της δύναμις, ἡ περὶ τὴν χρῆσιν τῶν ὅπλων ἐπιδεξιότης της, ἡ ταχύτης τῶν ἀποφάσεών της καὶ ἡ ἀκαταδάμαστος ἐνεργητικότης τῆς θελήσεώς της τὴν κατέστησαν τρομερὰν εἰς ὅλους τοὺς γείτονας ἡγεμόνας, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἔκλινον τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν σιδηροῦν βραχίονά της. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὡραιότης της ἐξισοῦτο μετὰ τῆς ἀνδρίας της καὶ ἦτο κάτοχος ἀμετρήτων θησαυρῶν, δὲν ἔλειπον ποτὲ ἀπὸ τὴν αὐλήν της μνηστῆρες, τρέχοντες ἐκ τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων μερῶν, οἵτινες διεδέχοντο ἀλλήλους, θέλοντες νὰ δοκιμάσωσι τὴν τύχην των καὶ νὰ ἀποκτήσωσι ταὐτοχρόνως δόξαν, τύχην καὶ ὡραιότητα.

Εἶχεν αὕτη κηρύξει δημοσίως εἰς ὅλον τὸ κράτος της ὅτι, ὅστις ἤθελε τὴν νικήσει εἰς παράδοξόν τινα μάχην, ὄχι μόνον ἤθελεν ἔχει τὸ ἐλεύθερον νὰ τὴν νυμφευθῇ, ἀλλ' ἀκόμη νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν διάθεσίν του ὅλους αὐτῆς τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ πλούτη, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἦνε πρίγκηψ βασιλεύων καὶ νὰ μὴ ἔχῃ ἡλικίαν ἀνωτέραν τῶν τριάκοντα ἐτῶν. Αὕτη μόλις εἰσήρχετο εἰς τὸ εἰκοστὸν τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας της, καὶ ἤδη ἰσαρίθμους ἠρίθμει νίκας· ἐν τούτοις ὑπῆρχον στιγμαὶ, καθ' ἃς μετενόει διότι ὑπερῄρετο διὰ τὴν ἰσχὺν τῶν βραχιόνων της, καὶ ὑπεσχέθη ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας της νὰ νικηθῇ ἑκουσίως ὑπὸ τοῦ πρώτου ἱππότου, ὅστις ἤθελε τῇ ἀρέσει.

Ἑκατὸν λεύγας μακρὰν τῆς διαμονῆς της ἐβασίλευε νέος τις πρίγκηψ, ὅστις πρὸ ὀλίγου καιροῦ εἶχε χάσει τὸν πατέρα του. Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πρίγκηπος τούτου ἔλαμπεν ἡ ἀδελφή του, νέα πριγκήπισσα φημιζομένη πανταχοῦ διὰ τὴν ἀγγελικήν της ὡραιότητα, διὰ τὰς ἐξαισίας χάριτάς της, αἵτινες ἦσαν ἡ ἀντανάκλασις τῆς καλλίστης ψυχῆς της, διὰ τὴν ἀναλλοίωτον γλυκύτητα τῶν τρόπων της, καὶ τέλος διὰ τὴν πρὸς τοὺς πτωχοὺς χριστιανικήν της ἀγάπην, πρὸς οὓς διένειμεν ἀφειδῶς ἕως καὶ αὐτὰ τὰ κοσμήματά της. Καὶ ὁ μὲν πρίγκηψ ἐκαλεῖτο Γοδδοφρῆδος, ἡ δὲ πριγκήπισσα Ῥοζεμόνδη.

Ὁ Γοδδοφρῆδος ἤκουε συχνὰ νὰ γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐξαισίας ὡραιότητος τῆς Σιδηρᾶς βασιλίσσης· τὴν ἠγάπησε λοιπὸν καὶ ἐπεθύμησε νὰ τὴν ἀποκτήσῃ σύζυγόν του, καθόσον μάλιστα αὐτὸς ἦτο πρᾶος τὸν χαρακτῆρα καὶ ἀσθενὴς τὸ σῶμα. Ἀπό τινος καιροῦ ἡ ἐπικράτειά του ἐλεηλατεῖτο ὑπὸ τῶν περιπλανωμένων ἱπποτῶν, οἵτινες ὠφελήθησαν ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ πατρός του διὰ νὰ περιφρονῶσι τὴν μικρὸν ἐξασθενή-

σασαν ἰσχὺν τοῦ υἱοῦ. Ἡ σιδηρᾶ αὕτη ὡραιότης ἠδύνατο νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὸν θρόνον του, καὶ νὰ ἐπεκτείνῃ μάλιστα τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου του· πλὴν δὲν ἐτόλμα νὰ παρουσιασθῇ, διότι ἐγνώριζε τὰς συνθήκας τῆς πάλης, καὶ αἱ συμφωνίαι αὗται ἀπεῖχον πολὺ τοῦ νὰ παρέξωσιν εἰς αὐτὸν βεβαίαν καὶ εὔκολον νίκην.

Εἷς ἐκ τῶν περιπλανωμένων τούτων ἱπποτῶν, εἰσορμήσας μὲ διακοσίους πολεμιστὰς εἰς τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Πρίγκηπος, προύχώρει ταχέως πρὸς τὴν πρωτεύουσαν, καταβάλλων καὶ ἀνατρέπων κατὰ τὴν νικηφόρον πορείαν του πάντας τοὺς ἀνδρείους, οὓς ἀντέταττεν αὐτῷ ὁ Γοδδοφρῆδος. Ἦτο δὲ οὗτος εἷς ἐκ τῶν πριγκήπων τοῦ Ῥήνου, Σιγηβέρτος καλούμενος, ὅστις μόλις εἶχε φθάσει εἰς τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, πλὴν ἡ ὡραιότης του ἐξισοῦτο μετὰ τῆς ἀνδρίας του, καὶ ἐλογίζετο ὁ ῥωμαλεώτερος καὶ ὁ μᾶλλον γενναιόψυχος τῶν πολεμιστῶν τοῦ τότε καιροῦ. Ὁ Γοδδοφρῆδος, πλήρης ἀπελπισίας, τῷ ἀπέστειλε πολλοὺς κήρυκας εἰρήνης φέροντας πρὸς αὐτὸν πλούσια δῶρα, ὑποσχόμενος ταὐτοχρόνως νὰ τῷ πληρώσῃ σημαντικὴν ποσότητα χρυσοῦ, ἂν συγκατετίθετο νὰ ὀπισθοδρομήσῃ.

« Εἴπατε εἰς τὸν Κύριόν σας, ἀπεκρίθη ὁ Σιγηβέρτος, ὅτι δὲν ἦλθον ἐδῶ μὲ σκοπὸν νὰ πλουτήσω δι' ἐξόδων του· ἐὰν δὲν μὲ ἐδέχετο ὡς ἐχθρόν, δὲν θὰ ἄφινον νὰ πέσῃ οὐδὲ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς τῶν ἀνδρείων τούτων ἱπποτῶν. Εἶμαι θιασώτης τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας του, καὶ ἂς μὴ μὲ νομίσῃ ἄθεον, διότι ἡ μήτηρ μου ἦτο καλὴ Χριστιανὴ, καὶ ὁ υἱὸς τοιαύτης μητρὸς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἦνε λῃστής. Δὲν δέχομαι τὰ δῶρά του· τοῦτο μόνον ἐπεθύμουν νὰ ἐλάμβανον μίαν συνομιλίαν μετ' αὐτοῦ, ἐντὸς τῆς αὐλῆς του μάλιστα. Ἂς μὲ δεχθῇ ὡς φίλον, καὶ ἀμέσως θέλω λογισθῇ ὁ πιστότερός του ὑπερασπιστής. »

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔθεσαν τὸν Γοδδοφρῆδον εἰς τὴν μεγαλητέραν ἀνησυχίαν· ἔβλεπεν εἰς αὐτοὺς ὑποκρυπτομένην ἐνέδραν, καὶ ἐφοβεῖτο μήπως ὁ ξένος πρίγκηψ εἶχε κατὰ νοῦν νὰ τὸν φονεύσῃ καὶ νὰ σφετερισθῇ τὸν θρόνον του. Ἐζήτησε δύο ἡμέρας διὰ νὰ σκεφθῇ, καὶ αὗται τῷ παρεχωρήθησαν· ἡ ὑπόθεσις καθυπεβλήθη εἰς σύσκεψιν ἐν ἰδιαιτέρῳ συμβουλίῳ, συγκειμένῳ ὑπ' αὐτοῦ, τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς του. Ἡ μήτηρ του, καθὸ σύζυγος ἥρωος, ἦτο γνώμης νὰ ἀντισταθῶσι μέχρι θανάτου, ἀλλ' ἡ Ῥοζεμόνδη, λαβοῦσα τὸν λόγον, εἶπεν:

« Ἐὰν ὁ Σιγηβέρτος ἐπωφθαλμία εἰς τὴν ζωήν μας καὶ τὰ ἀγαθά μας, ἤθελε κατακτήσει αὐτὰ διὰ τοῦ πολέμου. Καθόσον κρίνω ἐκ τῶν περὶ αὐτοῦ λεγομένων, συμπεραίνω ὅτι εἶνε εἷς εὐγενὴς ἱππότης, ἄξιος τοῦ νὰ ἦνε φίλος τοῦ ἀδελφοῦ μου. Ἀφοῦ μάλιστα ὁμιλεῖ μετὰ τοσαύτης εὐλαβείας περὶ τῆς μητρός του, φαίνεται ὅτι ἐμπνέεται ὑπὸ ἀγνῶν καὶ γενναίων αἰσθημάτων. Ἂς ἐμπιστευθῶμεν λοιπὸν εἰς τὰς ὑποσχέσεις του, τὰς ὁποίας θὰ ἦνε ὑπόχρεως νὰ ἐκτελέσῃ κατὰ γράμμα. »

Οἱ φρόνιμοι οὗτοι λόγοι ὑπερίσχυσαν εἰς τὸ οἰκογενειακὸν ἐκεῖνο καὶ πολεμικὸν συγχρόνως συμβούλιον, καὶ ὁ Σιγηβέρτος προσεκλήθη ἀμέσως εἰς τὴν αὐλήν.

Ἡ ὑποδοχὴ ὑπῆρξε λαμπρά. Ὅλοι οἱ ὑπήκοοι τοῦ ἡγεμόνος ἐνεδύθησαν τὰς ἐπισήμους στολάς των, διὰ νὰ ὑποδεχθῶσιν ἀξίως τὸν γενναῖον ἐκεῖνον πρίγκηπα. Αὐτὸς ὁ Γοδδοφρῆδος, προηγούμενος τῶν σωματοφυλάκων καὶ τῶν σαλπιγκτῶν του καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς βασιλομήτορος καὶ ὑπὸ πολυαρίθμου συνοδίας θεραπόντων, ἐξῆλθεν εἰς προϋπάντησίν του μέχρι τῆς τελευταίας πύλης τοῦ φρουρίου του.

Ὁ Σιγηβέρτος, παρατηρήσας αὐτόν, ἐσταμάτησε τὸν πολεμικόν ἵππον του, ἐπέζευσεν, ἔκαμψε τὸ ἓν γόνυ καὶ ἥπτάσθη τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως· ὁ δὲ Γοδδοφρῆδος, ἐμψυχωθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδόλου ἤθους καὶ τῆς ἀδελφικῆς εἰλικρινείας τοῦ νέου ἥρωος, ἐνηγκαλίσθη αὐτόν, τὸν ἐπαρουσίασεν εἰς τὴν μητέρα του καὶ τὸν ἐσυνώδευσε μέχρι τῆς αἰθούσης τοῦ θρόνου, ἐπιβομβούντων τῶν αὐλῶν καὶ τῶν σαλπίγγων.

Δὲν ἐχρειάσθησαν περισσότερα τῶν δέκα λεπτῶν εἰς τὸν Σιγηβέρτον διὰ νὰ κατακτήσῃ ὅλων τὰς καρδίας. Τὸ ὑψηλὸν καὶ εὔκαμπτον ἀνάστημά του, ἐξέχον μεταξὺ ὅλων τῶν περικυκλούντων αὐτὸν ἱππότων, ἡ νεανικὴ καὶ ταὐτοχρόνως ἀρειμάνιος μορφή του, πρὸ πάντων δὲ τὸ κυανοῦν, τρυφερὸν καὶ διαπεραστικὸν βλέμμα του, διότι προήρχετο ἐκ τῶν μυχιαιτέρων θαλάμων τῆς καρδίας του, ἦσαν τόσαι μαρτυρίαι ὑψηλῆς καταγωγῆς καὶ ἐξόχου εὐγενείας. Ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν προσηλωμένοι ἐπ' αὐτοῦ, καὶ πᾶς τις ἐζήτει τὸ βλέμμα τῆς Ῥοζεμόνδης διὰ νὰ παρατηρήσῃ ὁποῖον ἀποτέλεσμα ἤθελε προξενήσει ἐπ' αὐτῆς ὁ ὡραῖος ἐκεῖνος ξένος· ἀλλ' ἡ Ῥοζεμόνδη δὲν ἦτο εἰς τὴν αἴθουσαν, διότι τοῦτο ἦν ἐναντίον τῆς ἐθιμοταξίας. Λαβοῦσα τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἀδελφοῦ της, ἵστατο εἰς γωνίαν τινὰ τῆς αἰθούσης ἀπέναντι τοῦ θρόνου ἐπὶ βήματός τινος, κεκαλυμμένου ὑπὸ πλουσίων παραπετασμάτων ἐκ βελούδου καὶ χρυσοῦ, ἐντρυφῶσα χωρὶς νὰ ἦνε ὁρατὴ εἰς τὴν θέαν τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ Σιγηβέρτου.

Πάραυτα ὁ Σιγηβέρτος, ἐγχειρίζων τὸ βαρὺ ξίφος του εἰς τὸν βασιλέα, εἶπεν: « Ἐλαμπρότατε, ἐπιθυμῶ νὰ συνομιλήσωμεν ἰδιαιτέρως. »

Ὁ βασιλεὺς ἔδωκε τὸ σημεῖον τῆς ὑποχωρήσεως, καὶ εἰς ὀλίγας στιγμὰς ἡ αἴθουσα ἔμεινε κενή· ἡ Ῥοζεμόνδη μόνη τοὺς ἤκουεν.

« Εἶμαι ὁ Πρίγκηψ Σιγηβέρτος, εἶπεν ὁ νέος ἱππότης, υἱὸς τῆς βασιλίσσης Σιεγμίλδης καὶ τοῦ βασιλέως Οὐϊττικίνδου, ἐκ τῆς εὐλογημένης χώρας τῆς μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ Μείνου· ἡ μήτηρ μου μὲ ἔμαθε νὰ πιστεύω εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὁ πατήρ μου νὰ μάχωμαι. Πολλάκις ἡ μήτηρ μου (ὁ Θεὸς ἀναπαύσοι τὴν ψυχήν της!) μὲ ὡμίλησε μετ' ἐπαίνων περὶ τῆς πριγκηπίσσης Ῥοζεμόνδης τῆς ἀδελφῆς σας, βεβαιοῦσά με ὅτι ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ φρόνησίς της ἐξισοῦται μὲ τὴν ὡραιότητά της. Ἠδυνάμην νὰ πέμψω ἀπεσταλμένους διὰ νὰ ζητήσω τὴν χεῖρά της, ἀλλ' ἐπεθύμουν νὰ νυμφευθῶ ὡς ὁ πατήρ μου, ὅστις ἀπέκτησε τὴν γυναῖκά του διὰ τῆς αἰχμῆς τῆς σπάθης του. Ἐκίνησα λοιπὸν μετὰ διακοσίων μου λογάδων· ἡ μήτηρ μου ἐκέντησε μὲ τὰς ἰδίας της χεῖρας τὸ περιχιτώνιόν μου, καὶ ὁ πατήρ μου ἐσφυρηλάτησε τὸ ξίφος μου. Ἀλλὰ περὶ τὰ μεθόρια τῆς ἐπικρατείας σου προσεβλήθην ὑπὸ τετρακοσίων ἱππότων σου, τοὺς ὁποίους μετὰ λύπης ἀπώθησα· πλὴν πίστευσόν με ὅτι καὶ διπλασίους ἂν ἀπέστελλες κατ' ἐμοῦ, πάλιν δὲν θὰ ἠδύνασο νὰ μὲ ἐμποδίσῃς τοῦ νὰ ἔλθω ἐδῶ διὰ νὰ θέσω τὴν καρδίαν καὶ τὸ στέμμα μου εἰς τοὺς πόδας τῆς Ῥοζεμόνδης.

— Καὶ διὰ τί δὲν μοὶ ἐγνωστοποίησες τὰ αἰσθήματά σου ταῦτα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναχωρήσεώς σου; ἀπεκρίθη ὁ Γοδδοφρῆδος· πᾶσον εὐγενὲς αἷμα ἤθελε μείνει εἰς τὰς φλέβας του! Πλὴν ἂς λησμονήσωμεν τὰ παρελθόντα· ἂν ἡ Ῥοζεμόνδη σοὶ ἀρέσει, εἶνε ἀπὸ τοὔδε ἰδική σου.

— Θὰ τὴν ἀγαπῶ ἐκ καρδίας, ἀπήντησεν ὁ Σιγηβέρτος, καὶ τόσον εἰλικρινῶς καὶ πιστῶς, καθόσον θὰ ἦμαι βέβαιος ὅτι τὰ αὐτὰ τρέφει πρὸς ἐμὲ καὶ ἐκείνη αἰσθήματα. Ἀλλὰ διατί οἱ ὀφθαλμοί μου δὲν τὴν εἶδον μέχρι τοὔδε; Ἀναμφιβόλως οὐδεμία ἐκ τῶν γυναικῶν τῆς αὐλῆς σου δὲν θὰ ἐξισοῦται κατὰ τὴν ὡραιότητα μὲ αὐτήν· μὲ φαίνεται δὲ ὅτι θὰ τὴν ἀνεγνώριζον μεταξὺ χιλίων, καὶ μέχρι τοὔδε ἡ καρδία μου δὲν μὲ εἶπεν ἀκόμη: « Αὐτὴ εἶνε! »

Ὁ βασιλεὺς ἔκαμεν ἐν σημεῖον διὰ τῆς χειρὸς πρὸς τὴν Ῥοζεμόνδην· πάραυτα δὲ τὰ ἐκ βελούδου καὶ χρυσίου παραπετάσματα τοῦ βήματος ἠνοίχθησαν, καὶ ἡ νέα ἡγεμονὶς ἐφάνη ἐπὶ τῆς αἰθούσης.

« Αὐτὴ εἶνε! » ἀνεφώνησεν ὁ Σιγηβέρτος, πίπτων εἰς τὰ γόνατα· καὶ μία μυστικὴ φωνὴ, ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας τῆς Ῥοζεμόνδης ἐξελθοῦσα, τῷ ἀπεκρίθη: « Αὐτὸς εἶνε! »

Ὁ Σιγηβέρτος ἔγεινε πλέον θεράπων τῆς Ῥοζεμόνδης· τὴν ἠγάπησε πρὶν τὴν ἴδῃ ἀκόμη, καὶ ἀφότου τὴν εἶδε τὴν ἐλάτρευσεν ὡς θεότητα. Ἡ δὲ Ῥοζεμόνδη, αἰσθανομένη ὅτι ἠγαπᾶτο ὑπὸ τοῦ εὐγενεστέρου τῶν ἱππότων, παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ μὴ τὴν καταστήσῃ ὑπερήφανον καὶ ἀλαζόνα. Ἀλλ' ὅτε ἐνεφανίζετο εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου καὶ τὸ βλέμμα της συνηντᾶτο μὲ τὸ τοῦ Σιγηβέρτου, οἱ ὀφθαλμοὶ ὅλων τῶν παρευρισκομένων ἐχαμηλοῦντο ὡς τεθαμβωμένοι ἀπὸ τοὺς ἀναθρώσκοντας σπινθῆρας ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν δύο ἀστέρων.

Τέλος ὁ βασιλεὺς Γοδδοφρῆδος, παρατηρήσας τὸν ἐκ βάθους καρδίας ἔρωτα, ὃν ᾐσθάνετο ὁ Σιγηβέρτος διὰ τὴν ἀδελφήν του, τῷ εἶπε μίαν ἡμέραν:

« Φίλτατέ μοι ἱππότα, καίτοι ἡ ἀπουσία τῆς Ῥοζεμόνδης θέλει βυθίσει τὸ παλάτιόν μου εἰς τὴν νύκτα, διότι μετ' αὐτῆς θέλει συναπέλθει καὶ ὁ ἥλιος, σὲ τὴν παραχωρῶ ὅμως εὐχαρίστως, καὶ ἅμα ἐπανέλθωσιν οἱ ἀπεσταλμένοι πρὸς τὸν πατέρα σου, ἡ μήτηρ μου θέλει σὲ ὁδηγήσει εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως εὐλογηθεῖσαν παστάδα. Ἀλλ' ἅμα ἀπελθούσης ἐντεῦθεν τῆς Ῥοζεμόνδης, ἡ μήτηρ μου ἀπαιτεῖ νὰ νυμφευθῶ, διὰ νὰ δώσω εἰς τὸν λαόν μου προσφιλῆ βασίλισσαν καὶ νὰ ἀφήσω διάδοχον τοῦ θρόνου. Ἄκουσόν με λοιπόν, φίλε, τὸν ὁποῖον λογίζομαι πλέον ὡς ἴδιον ἀδελφόν μου.

— Κἄτι περισσότερον, ἀπεκρίθη ὁ Σιγηβέρτος· ὑπόσπονδόν σου.

— Ὀρκίσθητι, ἐξηκολούθησεν ὁ Γοδδοφρῆδος, ὅτι θέλεις πράξει πᾶν τὸ ἐπὶ σὲ διὰ νὰ μὲ βοηθήσῃς νὰ λάβω τὴν χεῖρα τῆς ἡγεμονίδος, ἣν ἀγαπῶ.

— Ὀμνύω εἰς τὸ ξίφος τοῦ πατρός μου καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς μητρός μου! ἀπήντησεν ὁ Σιγηβέρτος. »

Καὶ ἔδωκαν ἀλλήλοις τὸ φίλημα τοῦ φίλου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ.

Οἱ γάμοι τοῦ Σιγηβέρτου καὶ τῆς Ῥοζεμόνδης ἑωρτάσθησαν μετὰ βασιλικῆς πομπῆς. Ὅλαι αἱ νεάνιδες τῆς πόλεως παρέστησαν εἰς τὴν συνοδίαν τῆς χαριτωμένης νύμφης ὡς κυρίαι τῆς τιμῆς, διότι ὅλαι τὴν ἠγάπων, καὶ ἡ Ῥοζεμόνδη ἐπροτίμα τὸν θίασον ἐκεῖνον τῆς στοργῆς καὶ τῆς ὡραιότητος, ἀπὸ τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰς ψευδεῖς λαμπρότητας καὶ ἐπιδείξεις τῆς αὐλῆς.

Τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου της ὁ λαὸς τῇ ἔδωκε τὸ ἐπίθετον τῆς Μεταξωτῆς βασιλίσσης πρὸς ἀντίθεσιν τῆς Σιδηρᾶς βασιλίσσης, διότι ἡ φωνὴ καὶ τὸ βλέμμα της ἦσαν ἁπαλὰ καὶ γλυκέα ὡς τὴν μέταξαν.

Δεκαπέντε ἡμέρας μετὰ τοὺς γάμους, ὁ Σιγηβέρτος ἀπεσπᾶτο ἀπὸ τοὺς βραχίονας τῆς φιλτάτης του Ῥοζεμόνδης διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Γοδδοφρῆδον εἰς τὴν χώραν τῶν ἀπεράντων χειμώνων, ὅπου τῷ ὑπεσχέθη ὅτι ὅρκῳ νὰ τὸν συνοδράμῃ διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν Σιδηρᾶν βασίλισσαν. Εἰς μάτην ἡ Ῥοζεμόνδη ἐζήτησε τὰς τρυφερωτέρας λέξεις διὰ νὰ καταπείσῃ τὸν θυμοτερπῆ σύζυγόν της νὰ μείνῃ παρ' αὐτῇ.

« Ἀξιέραστός μου φίλη! ἀπεκρίθη ὁ Σιγηβέρτος, εἶσαι ἡ τιμὴ τοῦ λόγου μου· ἐπειδὴ δὲ εἶσαι πιστὴ καὶ ἀφωσιωμένη εἰς τὴν καρδίαν μου, πρέπει καὶ ἡ καρδία μου νὰ μείνῃ πιστὴ εἰς τὸν λόγον μου. »

Καὶ μὲ ὅλα τὰ δάκρυα τῆς Ῥοζεμόνδης, ὁ Σιγηβέρτος καὶ ὁ Γοδδοφρῆδος, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ διακοσίων ἱπποτῶν, ἀνεχώρησαν διὰ τὴν χώραν τῶν μακρῶν χειμώνων.

Ἦτο συνήθεια ὥστε ὁ παρουσιαζόμενος ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης Βαρσέλ ἥρως, πρὶν διαχαυρώσῃ τὸ ξίφος μετ' αὐτῆς, νὰ ἀνεγείρῃ τὸ κράνος τῆς περικεφαλαίας του καὶ νὰ κλίνῃ τὸ ἓν γόνυ. Μόλις ὁ Σιγηβέρτος ἐξεπλήρωσε τὴν συνήθειαν ταύτην, (διότι ὁ Γοδδοφρῆδος δὲν ἐτόλμα νὰ ἐκτεθῇ ὑπὸ τὴν χεῖρα τῆς βασιλίσσης), καὶ πάραυτα ἡ Σιδηρᾶ βασίλισσα ὠχρίασε καὶ ἠρυθρίασεν· ἠσθάνετο δὲ μέγιστον κόπον ἐν ἑαυτῇ, θέλουσα νὰ κρύψῃ τὴν ταραχὴν τῆς καρδίας της. Ἡ χείρ της ἔτρεμεν ὁλονέν, καὶ εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης τὸ ὅπλον τῇ ἐξέφυγε τὰς χεῖρας, αὐτὴ δὲ ἔπεσεν εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ νικητοῦ.

Μεγάλη καὶ ἀπερίγραπτος ὑπῆρξεν ἡ χαρὰ τοῦ λαοῦ, διότι οἱ πιστοὶ ὑπήκοοι τῆς βασιλίσσης ἐφοβοῦντο μήπως αὐτὴ ἔμενε διὰ παντὸς ἄγαμος.

Ὁ Πρίγκηψ Σιγηβέρτος, δώσας τὴν χεῖρα εἰς τὴν ἡγεμονίδα Βαρσέλ, ὡδηγήθη εἰς τὸ φρουριόν της ἐν μέσῳ τῶν φωνῶν τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ ἤχου τῶν σαλπίγγων καὶ τῶν κυμβάλων. Φθάσασα εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἱπποτῶν ἡ βασίλισσα, ἔθεσε πλούσιον διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νικητοῦ, εἶτα δὲ, παρουσιάζουσα αὐτῷ τὴν παρειάν της, τῷ εἶπεν:

« Αὐθέντα καὶ Κύριέ μου! ἡ θεράπαινα ὑμῶν καὶ μνηστή σας σᾶς χαιρετᾷ.

— Ἡ θεράπαινά μου, ἔστω, ἀπεκρίθη ὁ Πρίγκηψ Σιγηβέρτος, ἡ μνηστή μου ὅμως, ποτέ!

Τὰς λέξεις ταύτας ἐπηκολούθησε γενικὴ κραυγὴ φρίκης ἐν τῇ αἰθούσῃ· τὰ χρυσᾶ ἔπιπλα καὶ σκεύη ἔτριζον μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν τοίχων, οἵτινες ἔτρεμον ἀπὸ τὴν ταραχήν.

« Ποτέ! ἐπανέλαβον χίλιαι πένθιμοι φωναί.

— Μάθε, ὦ βασίλισσα, ἀπήντησεν ὁ Σιγηβέρτος, ὅτι εἶμαι νυμφευμένος μὲ τὴν ὡραιοτέραν, ἐρασμιωτέραν καὶ τὴν πλέον ἐνάρετον ἡγεμονίδα τοῦ κόσμου. Ῥοζεμόνδη εἶνε τὸ ὄνομά της, καὶ ὁ λαὸς τὴν ἀποκαλεῖ Μεταξωτὴν βασίλισσαν.

— Τότε λοιπὸν διατί ἦλθες νὰ πολεμήσῃς; ἠρώτησεν ἡ βασίλισσα.

— Ἦλθα νὰ πολεμήσω διὰ νὰ καταστήσω τὴν Ῥοζεμόνδην κτῆμά μου. Νικήσας σε, ἀπαλλάττομαι τοῦ λόγου, ὃν ἔδωκα ἐνόρκως εἰς τὸν βασιλέα Γοδδοφρῆδον, τὸν ὁποῖον σοὶ παρουσιάζω καὶ ὅστις σὲ ἀγαπᾷ. Χαίρετε! ὑπάγω νὰ ἐνταμώσω τὴν φιλτάτην μου Ῥοζεμόνδην, ἥτις μὲ περιμένει ἀνυπομόνως.

Καὶ ταῦτα λέγων, ἐχαιρέτησε τὴν βασίλισσαν καὶ ἐγένετο ἄφαντος.

« Ἀλλοίμονον! ἀνάκραξε μετ' ἀνακτεναγμοῦ ἡ βασίλισσα Βαρσέλ, ἀρέθην νὰ νικηθῶ ὑπὸ τῆς ἀντιζήλου μου. Ὑπῆρξε ποτὲ θλῖψις, ὑπῆρξεν ἐντροπὴ εἰς τὸν κόσμον, ἥτις νὰ ἐξισωθῇ μὲ τὴν ἰδικήν μου τώρα; »

Καὶ ὡρκίσθη νὰ ἐκδικηθῇ.

Εὐρεθεῖσα δὲ βεβιασμένη νὰ καθυποβληθῇ ὑπὸ τὰς συνθήκας τοῦ Σιγηβέρτου, ὑπεσχέθη τὴν χεῖρά της εἰς τὸν Γοδδοφρῆδον. Ἀλλ' ἤδη ὁ πρὸς τὸν Σιγηβέρτον ἔρως της μετεβλήθη εἰς τρομερὸν κατὰ τῆς Ῥοζεμόνδης μῖσος, καὶ δυστυχία εἰς τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ἣν ἡ Σιδηρᾶ βασίλισσα ἐκήρυττεν ἐχθράν της.

Εἶπε δὲ εἰς τὸν Γοδδοφρῆδον: « Θὰ σὲ συζευχθῶ διότι ἔδωκα τὸν λόγον μου, πλὴν δὲν θὰ σὲ ἀκολουθήσω· θὰ μείνῃς εἰς τὴν ἐπικράτειάν μου.

— Αἱ ἐπικράτειαι ἀμφοτέρων ἡμῶν, ἀπήντησεν ὁ Γοδδοφρῆδος, ἂς μὴ ἀποτελέσωσι τοῦ λοιποῦ εἰμὴ μίαν μόνην.

— Δὲν θὰ ὑποφέρω ποτὲ νὰ βλέπω εἰς τὸ βασίλειόν μου ἄνθρωπον, δυνάμενον νὰ καυχηθῇ ὅτι μὲ ἐνίκησεν.

— Ἀλλ' ὁ Σιγηβέρτος θὰ ἐπανακάμψῃ μετὰ τῆς Ῥοζεμόνδης εἰς τοὺς γονεῖς του, ἀντεῖπεν ὁ Γοδδοφρῆδος.

— Ἂς ἀναχωρήσῃ λοιπὸν ἀμέσως! ἔκραξεν ἡ Βαρσέλ.

— Ἀλλ' αὐτὸς ἀνεχώρησε πλέον, καὶ ποτὲ εἰς τὸ ἑξῆς δὲν θὰ τὸν ἰδῶμεν.

— Ἄ! ἐξηκολούθησεν ἡ Βαρσέλ· ἂν θέλῃς νὰ γίνω συμβία σου, πρέπει νὰ κηρύξῃς τὸν πόλε-

μον κατὰ τοῦ Σιγηβέρτου, ὁ ὁποῖος ἦλθε διὰ τῆς βίας εἰς τὴν ἐπικράτειάν σου καὶ σὲ ἠνάγκασεν ἀναιδέστατα νὰ τῷ παραχωρήσῃς τὴν ἀδελφήν σου. Δὲν ἐπιθυμῶ ποτὲ ὁ σύζυγος τῆς Σιδηρᾶς βασιλίσσης νὰ ἐρυθριᾷ ἐνώπιον τοῦ γαμβροῦ του. Κάμε ὥστε νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἰσχὺν τῆς χειρός σου, καὶ ἐπὶ μόνῃ τῇ συμφωνίᾳ ταύτῃ θὰ λάβῃς τὴν ἰδικήν μου.

— Ἔνδοξος ἡγεμονίς! ἀνέκραξεν ὁ Γοδδοφρῆδος, οὐδεὶς σὲ ἀγαπᾷ πλειότερον ἐμοῦ· διατί λοιπὸν νὰ μὴν ἀπολαύσωμεν ἐν ἡσυχίᾳ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς εἰρήνης; διατί νὰ χυθῇ αἷμα; Πῶς θέλεις νὰ κηρύξω τὸν πόλεμον εἰς τὸν φίλον μου, εἰς τὸν ἄνδρα τῆς ἀδελφῆς μου, εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἰς ὃν χρεωστῶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ νὰ ἦμαι σύζυγός σου;

— Σὲ λέγω ὅτι δὲν θὰ ἦσαι πραγματικῶς σύζυγός μου εἰμὴ ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ ταύτῃ, ἀπήντησεν ἡ Βαρσέλ. Καὶ πρὸς μὲν τὸ θεαθῆναι θέλομεν συζευχθῇ ἀλλήλους, διότι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἀθετήσω τὸν λόγον μου· ἀλλ' ἐντὸς τοῦ φρουρίου μας θέλω ζῇ ὡς ἔζησα μέχρι τοῦδε, καὶ μόνον τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θέλεις βαδίσει κατὰ τοῦ Σιγηβέρτου, θὰ γίνω συμβία σου. »

Ὁ Γοδδοφρῆδος ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς ὅτι ταῦτα προήρχοντο ἀπὸ μίαν ἰδιοτροπίαν τῆς βασιλίσσης, ἥτις ἔμελλε νὰ διαλυθῇ εἰς τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἔρωτος· διὸ καὶ ἐδιπλασίασε τὰς τρυφερότητας καὶ θωπείας του. Ἐώρτασαν τοὺς γάμους, καὶ πᾶς ἱππότης ἐζήλευεν ἐνδομύχως τὴν τύχην τοῦ δυστυχοῦς Γοδδοφρήδου, διότι ἡ Σιδηρᾶ βασίλισσα ἦτο ἐπίσης ὡραία ὅσον καὶ ὑπερήφανος.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

ΤΟ ΚΑΝ-ΔΙΔΛΙ

Α'.

ΠΙΣ δὲν γνωρίζει τὸ Κάν-δίλλι μὲ τὴν παρακειμένην ὡραίαν κοιλάδα τοῦ Γκιὸκ-σουγιοῦ, μὲ τὸ αὐτοκρατορικὸν αὐτοῦ περίπτερον, τὴν βρύσιν του, τὴν ἔχουσαν τέσσαρας κίονας ἐκ πορφυρίτου, καὶ τὸ ῥέον διὰ τῆς πεδιάδος ῥυάκιον;

Ὅταν ἰδῆτε κατὰ πρῶτον τὴν χλοερὰν ταύτην κώμην νομίζετε ὅτι εἶνε λόφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἰδιότροπός τις μοῖρα ἐρρίψεν ἄνευ συμμετρίας καὶ περιπτερὰ χρυσᾶ, καὶ οἰκήματα πολύχρωμα, καὶ ἀμπέλους, καὶ κήπους, καὶ δένδρα, καὶ τάφους, ἅτινα, ὑπὸ τὸν μαγευτικὸν κείμενα οὐρανὸν τῆς Ἀνατολῆς καὶ εἰς τὰ κυανᾶ καὶ γλυκυμόρμυρα τοῦ Βοσπόρου κύματα ἀνταυγάζουσι θέαν τερπνοτάτην.

Τὸ Κάν-δίλλι εἶνε μέρος τοῦ οὐρανοῦ πεσὸν ἐπὶ τῆς γῆς.... διὸ καὶ αὐτοῦ συνέρχονται αἱ Χουρὶ καὶ αἱ ἀηδόνες, καὶ ὁ ἐντρυφῶν εἰς αὐτὸ δύναται νὰ αἰσθανθῇ τὰς εὐφροσύνας τοῦ παραδείσου.

Ἀλλὰ διατί χωρίον, τοσοῦτον ὡραῖον καὶ εὐφρόσυνον, φέρει ὄνομα τοσοῦτον ἀπαίσιον; Διατί τὸ ὄνομα Κάν-δίλλι (ἀκρωτήριον αἵματος) νὰ δοθῇ εἰς τὴν μαγευτικὴν ταύτην βοσπόρειον ἀκτήν;

Ἰδοὺ ἡ ἱστορία του.

Β'.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, κατά τινα ἐσπέραν ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας γνωρίζει μόνον ὅστις εἶδε τὸν Βόσπορον, ὁπόταν ἡ Σταμπούλ φωταγωγεῖται ὑπὸ μυρίων φώτων, καὶ εὐθὺς νυξ καλύπτει διὰ γλαυκοῦ πέπλου τοὺς μιναρέδες καὶ τοὺς θόλους αὐτῶν, ὅταν τὰ παράλια κιόσκια ἀνταυγάζωνται ὡς φάσματα μεγάλα εἰς τὰ κύματα τοῦ αἰγιαλοῦ.... δύο ἄτομα ἵσταντο ἐπὶ τοῦ δώματος ταπεινοῦ τινος γιαλίου. Ὁ βλέπων αὐτὰ ἤθελε τὰ ἐκλάβει ὡς δύο ἐρωτύλους ἀηδόνας, αἵτινες ἦλθον εἰς τὸ ὡραῖον τοῦτο καὶ μελαγχολικὸν μέρος διὰ νὰ ψάλλωσι τοὺς ἔρωτάς των.

— Ναί, φίλτατε· πρέπει!... Ἄφες νὰ ἀκολουθήσω τὸ πεπρωμένον μου· κάμε τὴν θυσίαν ταύτην!

Ἡ λέγουσα ταῦτα ἦτο νέα τις καὶ περικαλλὴς γυνή, ἥτις ἐφημίζετο διὰ τὸν ὡραῖόν της χορόν. Τὸ χαρίεν καὶ κανονικὸν πρόσωπόν της, ἡ λευκή της χροιά, τὰ μεγάλα μελανὰ ὄμματά της, ἡ μακρὰ καταμέλανος κόμη της, τὸ εὐλύγιστον ἀνάστημά της, ἡ ἔκφρασις τῆς φυσιογνωμίας της, τὸ ἐνδύματά της τὸ ἁπλοῦν ἐνταὐτῷ καὶ κομψόν, ἀνήγγειλον τὴν Κιρκασσιανὴν καταγωγήν της. Ὁ ἔρως ὡδήγησεν αὐτὴν ἐκ τῆς πατρίδος της εἰς τὸν Βόσπορον, ἀκολουθήσασαν νέον καὶ ἀνδρεῖον μποσταντζῆν, μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ εὑρίσκετο τὴν στιγμὴν ταύτην.

— « Λοιπὸν μὲ ἀφίνεις; μὲ ἐγκαταλείπεις; εἶπεν ὁ ἐραστής· ἀπέρχεσαι ὡς ἁπλῆ χορεύτρια εἰς τὸ σεράγιον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐγὼ θέλω φρουρεῖ νύκτα καὶ ἡμέραν ὄρθιος μετὰ τῶν συναδέλφων μου, ἐνῷ σὺ θὰ ἦσαι ἐντὸς αὐτοῦ; ... Ὄχι, ὡραία Γκιουλναρέ, ὄχι!... ἐνόσῳ τὸ ξίφος τοῦτο θὰ ὑπάρχῃ εἰς τὴν ζώνην μου, ἐνόσῳ τὸ αἷμα θέλει τρέχει εἰς τὰς φλέβας μου, κανεὶς δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ σὲ ἁρπάσῃ ἀπὸ τὸν ἔρωτά μου, οὔτε αὐτὸς ὁ κραταιότατος Σουλτάνος!

— Ἀλλ' ἰδοὺ ὅπου δευτέραν ἤδη φορὰν ὁ Κιζλὰρ-ἀγᾶς εὐδοκεῖ νὰ ἔλθῃ νὰ μὲ ζητήσῃ. Τὴν τρίτην δὲν θὰ μεταχειρισθῇ πλέον θωπείας..... καὶ ἔπειτα....

— Ἔπειτα;

— Ἔπειτα ἠμπορῶ νὰ χάσω τὴν κεφαλήν μου.

— Πρῶτον θὰ πέσῃ ἡ ἰδική μου! εἶπεν ὁ Ἀλλῆς, ὁ ἀνδρεῖος μποσταντζῆς, θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς λαβίδος τῆς σπάθης του.

— Μάταιος ἡρωϊσμός, ἀπήντησεν ἡ Γκιουλναρέ· ὄθεν διὰ νὰ σωθῶ καὶ νὰ σώσω καὶ σέ, πρέπει νὰ ἐνδώσω. Ἔπειτα, τίς οἶδεν;... ὅταν γίνω ἡ εὐνοουμένη τοῦ Σουλτάνου, τὸν ὁποῖον θὰ θέλῃ ὁ χορός μου, καὶ θὰ ἔχω εἰς τὰς χεῖρας μου πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγάς μου τοὺς μεγιστάνας καὶ ἀξιωματικοὺς ὅλους τῆς αὐλῆς, τίς θέλει τότε τολμήσει νὰ ἐναντιωθῇ εἰς ἐμέ, ἐμὲ τὴν Σουλτάναν, ἀπὸ τοῦ νὰ σὲ καταστήσω Βεζύρην τῆς Αὐτοκρατορίας, χαριτόβρυτέ μου καὶ ἀνδρεῖε Ἀλῆ;

— Καὶ τότε; εἶπεν ὁ Ἀλῆς σύννους.

— Τότε θὰ ἔχῃς μεγάλον καὶ ὡραῖον κιόσκιον πλησίον τοῦ σεραγίου, καὶ τὸ κιόσκιον τοῦτο θὰ ἔχῃ μικρὰν κρυφίαν θύραν, συγκοινωνοῦσαν μὲ τὸν κῆπον τοῦ χαρεμίου.

— Ἄγγελε, μὲ τρελλαίνεις!... σὲ ἀγαπῶ, σὲ λατρεύω, προσφιλεστάτη μου Γκιουλναρέ!... Εἶνε λοιπὸν ἡ τελευταία νύξ, ἥτις μᾶς εὑρίσκει ἐν μέσῳ τῆς ὡραίας ταύτης φύσεως;

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ἡ Γκιουλναρέ· θὰ διέλθωμεν ἄλλας λαμπροτέρας εἰς τοὺς κήπους τοῦ χαρεμίου... »

Καὶ οἱ δύο ἐρασταὶ ἔθεσαν ἕκαστος τὴν χεῖρά των ἐπὶ τῆς καρδίας, ὡς ἂν ὀμνύοντες αἰωνίαν ἀγάπην.

Ἀλλὰ φεῦ! τετέλεσται πλέον δι' αὐτούς· ἐπρατίμων τὴν δόξαν ἀπὸ τὸν ἔρωτα.

. . . . . .

Γ'.

Ἐν τούτοις σκηνὴ ἄλλη, ὅλως διάφορος, συνέβαινεν εἴς τινα θάλαμον τοῦ βασιλικοῦ περιπτέρου τοῦ Κάν-διλλίου, κειμένου πλησίον τοῦ ποταμοῦ Γκιοκ-σουγιοῦ

Γυνή τις καλλονῆς ἐξαισίας ἐκάθητο ἐξηπλωμένη ἀβρῶς ἐπὶ τοῦ πλουσίου σοφᾶ της, ἐνώπιον ἑνὸς τῶν μεγάλων παραθύρων τοῦ περιπτέρου. Ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο ἡ περιώνυμος Ῥεβὰ Γκιούλι- φερ (ῥοδόνερον τῆς ἀνοίξεως), ἡ εὐνοουμένη τοῦ ἐνδόξου Σουλτάνου Μωάμεθ τοῦ Δ', τῆς ὁποίας ἡ ἐπιρροὴ ὑπῆρξε μεγίστη ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐφαίνετο ἀνήσυχος καὶ περίφροντις.

— « Λοιπόν, νομίζεις ὅτι ὁ εὐνοῦχος ἐκεῖνος, περὶ οὗ μὲ λέγεις, εἶπεν ἀποτεινομένη πρὸς τὸν πιστὸν αὐτῆς Κιζλὰρ-ἀγᾶν Γιουσούφην, ὅστις ἔμενεν ἐνώπιόν της γονυπετής, ὅτι ὁ χορευτὴς οὗτος εὐνοῦχος εἶνε ἱκανὸς νὰ πράξῃ ὅ,τι μὲ προτείνεις;

— Μάλιστα, Σουλτάνα μου, σὲ τὸ ὑπόσχομαι.

— Καὶ αὐτὴ αὔριον θὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου;

— Μάλιστα, βασίλισσά μου, ὁ Μεγαλειότατος τὸ διέταξε.

— Καὶ λέγουσιν ὅτι εἶνε πολὺ ὡραία αὐτὴ ἡ Κιρκασσία.

— Ὄχι ὡραιοτέρα ὑμῶν, Κυρία μου.

— Ἀλλ' ὡς ἐμὲ περίπου.... δὲν εἶνε οὕτω;

— Ὦ! ὄχι.... ἀλλά....

— Αὖ! σιώπα, σὲ παρακαλῶ· ἀπόψε ὁμιλεῖς πολλά. Πλὴν ἐλησμόνησα τί εἶχα νὰ σὲ διατάξω. Ἄ, ναί! στεῖλέ με τὸν εὐνοῦχον, ἀφ' οὗ ἐκτελέσει τὰς διαταγάς σου· πρέπει νὰ κάμω τίποτε δι' αὐτὸν, πρέπει νὰ τὸν ἀνταμείψω.

— Ναί, Σουλτάνα μου, νὰ τῷ κάμωμεν τίποτε· ὅ,τι θὰ κάμῃ, παραδείγματος χάριν, καὶ αὐτὸς εἰς τήν....

— Τέρας! τί λέγεις; δύο ἐγκλήματα ταυτοχρόνως!...

— Δὲν γίνεται ἀλλέως, βασίλισσά μου.

— Ἔχεις δίκαιον ἐν μέρει, Γιουσούφη· ἀλλὰ πρέπει πρῶτον νὰ ἀπαλλαχθῶ ἀπὸ τὴν Κιρκασσίαν, τὴν ἀντίζηλόν μου.... καὶ ἔπειτα βλέπομεν. Πλὴν πήγαινε, σπεῦσον!... »

Καὶ ὁ Κιζλὰρ-ἀγᾶς προσεκύνησε μέχρις ἐδάφους καὶ ἐξῆλθεν, ἡ δὲ Γκιούλι-φὲρ ἤρχισε νὰ μέλπῃ ἀξιοθρήνητόν τι ᾄσμάτιον.

Δ'.

Τὴν ἐπιοῦσαν τὸ ἑσπέρας ἐγίνετο νυκτερινὴ ἑορτὴ εἰς τὸ ἀνακτορικὸν περίπτερον τοῦ Γκιὸκ-σουγιοῦ.... Οἵα γοητευτικὴ ἑορτή! οἵα ἔμπνευσις ἀπερίγραπτος!...

Ἀλλὰ πρὸς τί ἡ ἑορτὴ αὕτη, ἡ φωτοχυσία, τὰ ἄνθη, τὰ στέφανα; διατί ἡ εὐφρόσυνος ἐκείνη μουσική; διατί τὰ τάγματα αὐτὰ τῶν μποσταντζίδων, τὰ περιῤῥαυροῦντα τὸ κιόσκιον; διατί ἡ κίνησις αὕτη εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν γυναικωνίτην; διατί οἱ πλούσιοι οὗτοι καλλωπισμοὶ τῶν φιλοπαιγμόνων καὶ νεαρῶν ὀδαλισκῶν; — Διότι ὁ Μεγαλειότατος Σουλτάνος ἔμελλε νὰ παρασταθῇ κατὰ πρῶτον εἰς τὸν χορὸν νέας τινὸς καὶ ὡραίας Κιρκασσίας.

Ὁ χορὸς ἔμελλε νὰ γίνῃ ἐπί τινος ὑπερκειμένου τῆς θαλάσσης δώματος, καὶ τὰ πάντα ἀπέπνεον αὐτοῦ τὴν μέθην καὶ τὴν ὀλβιότητα. Τὸ δῶμα ἦτο καταστόλιστον ἀπὸ πρασινάδα καὶ ἄνθη, θαυμαστότατον δὲ ὕδωρ ἔπαιζεν εἰς μαρμαρίνην δεξαμενήν. Θυμιατήρια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ διέχεον τὰς ἡδυτέρας εὐωδίας, καὶ αἱ κορυφαὶ δενδρυλλίων τινῶν ἐσείοντο ἡδυπαθῶς ὑπὸ τῆς ἑσπερίας ἀρωματικῆς βοσπορείου αὔρας, τὰ πάντα δὲ ἐχρυσίζοντο μαγευτικῶς ὑπὸ τὰς ἀργυροχρόους ἀκτῖνας τῆς σελήνης, ἀνατελλούσης μεγαλοπρεπῶς πρὸς ἀνατολάς.

Ὁ ἔνδοξος Αὐτοκράτωρ περιεδιάβαζε βραδέως ἐπὶ τοῦ δώματος τούτου, ἀναπνέων τὸν ζωογόνον ἀέρα τῆς ἑσπέρας καὶ περιμένων τὴν χορεύτριαν.

Ἐπὶ τέλους ἐφάνη χρυσοστόλιστος ἡ Γκιουλναρέ· ὁ Σουλτάνος τότε ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ πλουσίου ἀνακλιντηρίου του, ἡ μουσικὴ ἐπαιάνισε καὶ ὁ χορὸς ἤρχησεν. Ὁποῖος χορός! ὅστις ἔβλεπε τὴν γυναῖκα ταύτην, τὴν τοσοῦτον χαρίεσσαν, ἔχουσαν τὴν κόμην λυτὴν καὶ κυματίζουσαν ἐπὶ τῶν ἀλαβαστρίνων ὤμων της, τὰς ὠλένας λευκὰς καὶ στρογγύλας, τὰς ὁποίας συνεχῶς ἐσταύρωνεν ἐπὶ τοῦ ἀσπαίροντος στήθους της, τὰ μαῦρα καὶ μεγάλα βλέφαρα κάτω νεύοντα, τὸ ἀνάστημα εὔμορφον καὶ λεπτόν, κλίνουσαν δὲ ἡδυπαθῶς καὶ πάντοτε κατὰ τὸν χρόνον τῆς μουσικῆς χωρὶς νὰ ἐγγίζῃ σχεδὸν τὸ ἔδαφος, ἤθελε τὴν ἐκλάβει σιλφίδα ἢ ἀληθῆ Χουρὶ τοῦ παραδείσου.

Ἓν ἔτι εἶδος χοροῦ ἔμελλε νὰ χορεύσῃ ἡ ὡραία Γκιουλναρὲ, καὶ ἐζήτησε τὴν συνδρομὴν ἑνὸς εὐνούχου χορευτοῦ. Παρουσιάσθη αὐτὸς, καὶ ἡ νέα χορεύτρια ἐγγίζουσα τὴν χεῖρά του ἐφρικίασεν.... ἀλλ' ὅμως ἐξηκολούθησε τὸν χορὸν λαμπρότερον τοῦ πρώτου. Ὁ Σουλτάνος τεθελγμένος ἠγέρθη καὶ ἐπροχώρει πρὸς αὐτήν. Ὁ εὐνοῦχος ἔσυρεν αὐτὴν εἰς τὰ ὀπίσω οἱονεὶ φεύγων τὸν Ἄνακτα, καὶ αἴφνης ὁ ποὺς τῆς χορευτρίας ὀλισθαίνει, καὶ ἡ δυστυχὴς πίπτει ἀπὸ τῆς ἄκρας τοῦ δώματος εἰς τὴν θάλασσαν!

Ἐκραύγασαν εἰς βοήθειαν. Μποσταντζῆς τις ἐφάνη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὰ κύματα, ἀλλ' ἦτο ἀργά.... Ὁ δυστυχὴς Ἀλῆς, διότι αὐτὸς ἦτο, δὲν ἀνεφάνη οὔτε μετὰ τῆς Γκιουλναρὲς, οὔτε μόνος.

. . . . . .

Ε'.

Τὸ μεσονύκτιον ἡ σελήνη, λαμπρὰ πάντοτε καὶ μελαγχολικὴ, ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν της· οὐδεμίαν ὅμως σκηνὴν τῆς πρὸ ὀλίγου οὕτω μεγαλοπρεπῶς τελουμένης ἐκείνης ἑορτῆς ἐφώτιζεν. Ἔλεγες ὅτι ὅλα ἐκεῖνα τὰ φῶτα, ὅλη ἐκείνη ἡ μουσικὴ, ὁ θόρυβος, τὰ μῦρα, τὰ ἄνθη συνεξέλειπον μετὰ τῆς ὡραίας χορευτρίας, καὶ ὅτι ταῦτα πάντα ἦσαν ὀπτασία τις μαγικὴ, διαλυθεῖσα ἐν ἀκαρεῖ.

Μ' ὅλα ταῦτα τρεῖς ἄνθρωποι εὑρίσκοντο εἰσέτι ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ περιπτέρου, ὅπου συνέβη τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο δρᾶμα.

Οἱ τρεῖς οὗτοι ἦσαν ἡ Γκιούλι-φὲρ, ὁ Γιουσούφης καὶ ὁ χορευτὴς εὐνοῦχος.

— « Ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέρος τὴν ἔρριψες εἰς τὴν θάλασσαν; ἠρώτησεν ὁ Κιζλὰρ-ἀγᾶς τὸν εὐνοῦχον.

— Μάλιστα, εἶπε γελῶν ὁ εὐνοῦχος.

— Ὕπαγε λοιπὸν καὶ σὺ νὰ τὴν εὕρῃς! » ἐπανέλαβεν ὁ Γιουσούφης. Καὶ ὅλαις δυνάμεσιν ἔσπρωξεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἀνδήρου πρὸς τὴν θάλασσαν.

Τὸ ῥεῦμα, ὁρμητικὸν κατὰ τὸ μέρος τοῦτο, ἔσυρε τὸν δυστυχῆ, τὸν περιέστρεψε καὶ τὸν ἐβύθισεν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἡ σιωπὴ, διακοπεῖσα πρὸς στιγμὴν, ἐπανῆλθεν αὖθις.

« Ἀ! ἀνέκραξεν ἡ ὡραία Γκιούλι-φὲρ, ἀναπνέουσα ἐλευθέρως· εἶνε ὁ τρίτος ἄνθρωπος, ὅστις πνίγεται ἀπόψε! .... »

ΣΤ'.

Ἐρωτήσατε διατί ἡ εὔμορφος αὕτη κώμη τοῦ χαρίεντος Βοσπόρου ὠνομάσθη Ἀκρωτήριον αἵματος;

Εἶνε εὔκολον νὰ ἐννοηθῇ.

* *

ΨΑΛΜΟΣ. (*)

« Σὺ ἐποίησας πάντα τὰ ὡραῖα τῆς γῆς,
« θέρος καὶ ἔαρ Σὺ ἔπλασας αὐτά. » Ψαλμ. ογ'

Εὐλογεῖ ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον Αὐτοῦ· διότι αὐτός ἐστιν ὁ καταβαλὼν τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ὁ σπαρτίον ἐπ' αὐτῆς ἐπαγαγών, ἔργα δὲ τῶν χειρῶν Αὐτοῦ εἰσὶν οἱ οὐρανοί. Τῷ προστάγματι Αὐτοῦ συντέτακται τὸ πρωϊνὸν φέγγος, καὶ τῇ παντουργῷ Αὐτοῦ δυνάμει οἱ καὶ τὸν ὄγκον ἀπέραντοι καὶ τὴν πληθὺν ἀναρίθμητοι κόσμοι διαπορεύονται τὴν ἄβυσσον, αἰωρούμενοι ἐν τῷ αἰθέρι δίκην ἀτόμων κονιορτοῦ, κινουμένων ἐν ταῖς ἡλιακαῖς ἀκτῖσιν.

(*) Ἡ παροῦσα μελέτη κατὰ μέγα μέρος ἐστὶν ἠρανισμένη ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ κειμένου τῶν Θρησκευτικῶν Μελετῶν.

Σ. Μ.

Οἱ χρόνοι μεταβάλλονται, παρέρχονται δὲ αἱ βασιλεῖαι καὶ τὰ ἔθνη, ἀλλάσσει ἡ γῆ τὴν πορείαν καὶ τὴν μορφὴν αὐτῆς, οἱ δὲ ἀστέρες, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός, ἀναφαίνονται καὶ ἐξαφανίζονται, μόνος δὲ Αὐτὸς μένας ἐστὶν αἰωνίως, μόνος Αὐτὸς αἰωνίως ὑπάρχει.

Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον, διότι Αὐτὸς ἐστὶν ὁ κτίστης σου, Αὐτὸς ὁ πατήρ σου, Αὐτὸς τέλος ὁ Θεός σου, ὁ διαχέων ἡδονὰς θείας ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἄπειρον Αὐτοῦ δημιουργίαν, ὁ παρέχων εἰς τῆς βοτάνης τὴν καλάμην τὴν ἀναψυκτικὴν τῆς ὀρόσου ταγόνα καὶ εἰς τὸ ὅμμα τοῦ θνητοῦ τὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς. Αὐτός ἐστιν ὁ σκορπίσας ἐπὶ σὲ τὰ τοῦ ἔαρος ἄνθη, ὅτε πλήρης νηπιακῆς ἀθωότητος ἐμειδίας ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς μητρός σου. Ὁ Αὐτὸς δὲ καὶ σήμερον σὲ περικυκλοῖ τοῖς θαυμασίοις Αὐτοῦ, ἵνα ἐν ἐκστάσει λατρεύσῃς Αὐτόν.

Ὦ κρῆναι, ὑπ' ἀνθηρῶν σκιαζόμεναι θάμνων! ὦ ῥύακες, οἵτινες ἀπὸ τῶν ὀρέων καταβαίνοντες κυλίετε ὑπὸ τὰς κρεμαστὰς ἰτέας τὰ μορμυρίζοντα ὑμῶν ὕδατα! ὦ ποτάμοι, ὧν τὰ βιαια ῥεύματα φέρουσι πλοῖα βρίθοντα τῶν καρπῶν τῆς γῆς, ῥοχθήσατε σροβρότερον, ὑμνήσατε τὸν Αἰώνιον! Ἐντείνατε τὸν βαρὺν ἦχον τοῦ ἀγρίου ὑμῶν ῥυθμοῦ, ὦ ἐπὶ βυνῶν καὶ ὀρέων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου τῇ χειρὶ τοῦ Δημιουργοῦ περφυτευμένα δάση, σείσατε δὲ βιαιότερον τοὺς ἀμφιλαφεῖς ὑμῶν κλάδους, ὦ προαιώνιοι ὄρυς! καὶ σεῖς, ὦ βάτοι, βεβαρημέναι ὑπὸ τῶν ἀργυροφανῶν ἀνθέων τοῦ ἔαρος, περιχύσατε τὸ γλυκύμολπον μινύρισμα τῶν πτηνῶν.

Ἡ ἠχὼ τῶν καλάδων χαρμοσύνως ἐπαναλαμβάνει τὰ βελάσματα τῶν ποιμνίων, ἅσινα, βόσκοντα ἐπὶ τῆς εὐθαλοῦς τοῦ λειμῶνος χλόης, φαίνονται οἱονεὶ βεβυθισμένα ἐν ταῖς λαμπροῖς τῆς ἴριδος χρώμασιν. Ἅπαντα τὰ πλάσματα ἐκπέμπουσι παντοίους ἡδονικοὺς φθόγγους ἵνα ἐξυμνήσωσι τὸν Πλάστην ἐν τοῖς κόλποις τῆς ἀναπαυομένης φύσεως· καὶ αὐτὸς ὁ ἄψυχος βράχος, ἐκ νέου στολισθεὶς διὰ στεφάνης ἐλισσομένων κλάδων, κατέστη εὐγλωττος καὶ καθαρώτερον ἀντηχεῖ τὰς ψαλμῳδίας τῶν ζώντων.

Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον. καὶ πᾶν τὸ πνοὴν ἔχον ὑμνησάτω τὸ ὄνομα Αὐτοῦ, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. Κλίνατε γόνυ ἵνα λατρεύσητε Αὐτόν, ἔθνη τῆς γῆς, καὶ δοξάσατε τοῦ Πλάστου ὑμῶν τὴν ἀνεξάντλητον ἀγαθότητα. Ἡ νεκρὰ καὶ ἡ ζῶσα φύσις, τὰ ἄλογα ζῶα καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ ἐν λαμπροτέροις κόσμοις ἐνοικοῦντα πνεύματα, ἅπασα τέλος ἡ ἀπειρία τῶν ὄντων, πάντες οἱ ἀστέρες, πάντες οἱ ἥλιοι ἂς ἀναφωνήσωσιν· « Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος Κύριος Σαβαὼθ, πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης Σου, Ὡσαννὰ ὁ ἐν τοῖς ὑψίστοις! »

Καὶ τῳόντι, τίς δύναται νὰ ἴδῃ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἄνευ συντριβῆς, ἢ νὰ ἀτενίσῃ εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς δημιουργίας χωρὶς ἐκστάσεως; Ὁ ὁρατὸς ἡμῖν κόσμος, κατὰ τὴν ἐαρινὴν τοῦ ἔτους ὥραν ἀποτελεῖ, οὕτως εἰπεῖν, τὰ προπύλαια τοῦ οὐρανοῦ, εἰκονίζει ἀκτῖνα ἐκ τοῦ παραδείσου προερχομένην, καὶ διεγείρει προαίσθησιν μέλλοντος λαμπροτέρου, προαίσθησιν, ἥτις ὡς βραχύτατον ἀλλὰ παρηγορητικὸν ὄνειρον ἀναπαύει τὴν ψυχὴν ἡμῶν. Ποῦ ἐστὶν ὁ ἀνόητος ἐφεκτικὸς ἢ ἄφρων, ὅστις, ἀκαταπαύστως πρὸς τὸν ἴδιον αὐτοῦ νοῦν παλαίων καὶ ὑπὸ δυσηνίων πολεμούμενος αἰσθημάτων, ζητεῖ νὰ ἀρνηθῇ τὸν Θεόν; Ἂς ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στενοῦ χώρου του, καὶ ἡ μεγαλοπρεπῶς κεκοσμημένη φύσις, ὥσπερ νύμφη αἰωνία τὴν ἰδίαν ἑαυτῆς περιβεβλημένη ὡραιότητα, θέλει δείξει αὐτῷ τὸν Θεόν. Ἂς ἐξέλθῃ, καὶ ζωογόνος αὔρα θέλει φέρει εἰς αὐτὸν τὰς βαλσαμώδεις ὀσμὰς μυρίων ἀνθέων, φωνὴ δὲ τις ἐνδόμυχος θέλει εἰπεῖ πρὸς αὐτόν· « Ἐνταῦθα οὐδὲν ἔστι νεκρόν· τὰ πάντα εἰσὶ ζωή, καὶ ἡ ζωὴ ἐστὶν ὁ Θεός! »

Ναί! ἐξελθε, ὦστηνε, καὶ ἐρώτησον τὸν κόσμον, τὸν πλήρη ἀνθοφόρων φυτῶν, ὧν ἡ θαυμαστὴ ποικιλία καὶ μεγαλοπρέπεια ἐξαπλοῦται πρὸ τῶν ποδῶν σου, καὶ καθιστᾷ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς κάνιστρον μυροβόλον· ἐρώτησον, ποῦ ἐστὶν ὁ Θεός; Τὰ ἄνθη σιωπηλὰ στρέφουσι τοὺς στιλβόντας αὐτῶν κάλυκας πρὸς τὸν οὐρανόν, εὐωδίαι δὲ ἀπ' αὐτῶν μυρίαι ὡς ἀπὸ μυρίων βωμῶν ἀποθυώσκουσαι, ἀναβαίνουσι πρὸς τοὺς ἀέρας· ἐκεῖ ἐστιν ὁ Θεός. Καὶ οἱ ἀστέρες μαρμαίρουσι λαμπρότερον ἐν τῷ στερεώματι, καὶ αἱ ἀκτῖνες αὐτῶν καταβαίνουσι πρὸς τὴν γῆν καὶ ἀναγγέλλουσιν ὅτι κἀκεῖ ἐστιν ὁ Θεός... Παντοῦ δὲ εὑρηται ὁ πανταχοῦ παρών, διότι τὰ πάντα ζῶσι καὶ κινοῦνται δι' Αὐτοῦ μόνου καὶ μόνον ἐν Αὐτῷ. Ἐὰν δὲ ἡ θέα αὕτη τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς καλλονῆς τῆς φύσεως συγκινῇ ὁπωσοῦν τὴν ἀδήμονα καὶ ὑπὸ τοῦ ἐνδοιασμοῦ κατατηκομένην καρδίαν σου, ἐὰν τὰ τεχνήεντα καὶ λυπηρὰ ὀνειρά σου διασκεδάζονται ἐνώπιον τῆς θερμαινούσης σε παντοδυναμίας, πέσε τότε χαμαὶ πρηνὴς καὶ κρύψον τὸ πεπωρωμένον πρόσωπόν σου καὶ τὰ δάκρυά σου ἐντὸς τῶν ἀνθέων τοῦ λειμῶνος, καὶ ὁ πρῶτος στεναγμός, ὁ ἀπὸ τῆς καρδίας σου πρὸς τὴν Θεότητα ἐξελθών, δὲν θέλει ἀποτελέσει κακοφωνίαν ἐν τῷ ἐναρμονίῳ τῆς φύσεως καθολικῷ ὕμνῳ.

Τίς, ὑπὸ σκοτεινῆς δυσθυμίας καὶ ὑπὸ ἐγωϊσμοῦ κυριευόμενος, λέγει ὅτι ὁ κόσμος ἐστὶ κοιλὰς κλαυθμῶνος, τόπος ὀδύνης, οἶκος δακρύων; ἔξελθε, δύστηνε, ὁ τοιαῦτα παραλογιζόμενος, ἔξελθε νὰ ἐπισκεφθῇς τὸ φαιδρὸν κράτος τοῦ ἔαρος, εἰς ὃ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀγαθότης τοῦ Ὑψίστου, ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου ἀφ' ὅλων τῶν λόφων καὶ τῶν κοιλάδων, ἀφ' ὅλων τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν ἄλσεων σὲ προσκαλεῖ εἰς χαράν. Ἐνῷ δὲ ἑκατομμύρια εὐδαιμόνων πλασμάτων ἐν ἀναριθμήτοις γλώσσαις καὶ φωναῖς ἀνακράζουσιν ἀλαλάζοντα: « Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου, Κύριε! ἡ δεξιά Σου ἐποίησε θαυμάσια! πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης Σου! » σὺ μόνος τολμᾷς νὰ πενθῇς ἔτι, παραγνωρίζων καὶ καταφρονῶν τὴν θείαν Σοφίαν; Ὅταν ἡ φύσις ἀναζωογονεῖται, καὶ ἡ ψυχή σου πρέπει ν' ἀναζωπυρωθῇ καὶ νὰ ἀνακτήσῃ θείαν καὶ σωτήριον ἰσχύν. Τὰ νέα εὐεργετήματα, ἅπερ ὁ οὐράνιος Πατὴρ ἀφθόνως σοὶ παρέχει κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔαρος πρὸ πάντων, πρέπει νὰ διεγείρωσι τὴν ἐνεργητικότητά σου εἰς νέα ἔργα ἀγάπης, μακροθυμίας, ἀγαθοποιΐας πρὸς τοὺς ὁμοίους σου.

Τὰ αἰσθήματα τοῦ Χριστιανοῦ κατὰ τὴν ἐαρινὴν τοῦ ἔτους ὥραν, ἐν ᾗ ὄψει τῆς ἐκ νέου ἀνεγειρομένης φύσεως, εἶναι εὐσεβὴς ἔκστασις καὶ θαυμασμὸς τοῦ μεγαλείου τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀγαθότητος, τῆς σοφίας καὶ τῆς παντοδυναμίας Αὐτοῦ· αἱ δὲ ἐντεῦθεν προκύπτουσαι συγκινήσεις τῆς ψυχῆς, οἱ καθαροὶ αὐτῆς λογισμοὶ καὶ αἱ σκέψεις, ἀποτελοῦσιν ὕμνον πρὸς τιμὴν τῆς ἀνεξαντλήτου ἀγάπης τοῦ Δημιουργοῦ. Ἑλκυομένη δι' ἀκαταμαχήτου θελγήτρου πρὸς τὸν Θεὸν ἡ ψυχή, αἰσθάνεται βαθύτερον καὶ ζωηρότερον τὸν πόθον καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἑνωθῇ μετ' Αὐτοῦ καὶ νὰ ἀνήκῃ ὅλως Αὐτῷ. Τὸ ἔαρ ἐστὶ διὰ τὸν φιλόπονον γεωργὸν ἡ ὥρα νέων ἐλπίδων, τοιοῦτον δὲ πρέπει νὰ ᾖνε καὶ διὰ πᾶσαν Χριστιανικὴν ψυχήν· εἰς τρόπον ὥστε, μετὰ τῆς ἀναθαλλούσης νέας ζωῆς τῆς δημιουργίας, νέα πρέπει νὰ θάλλῃ καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ ἀγάπη, νέα πίστις, νέα ἐλπίς.

Ἡ φιλεργὸς μέλισσα βομβεῖ τὸ ἔαρ περὶ τὸν κάλυκα τῶν ἀνθέων καὶ συλλέγει τὴν εὐώδη ὕλην, ἐξ ἧς θέλει κατασκευάσει τὸ μέλι αὐτῆς διὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χειμῶνος. Τὸ ὀπωροφόρον δένδρον ἀναβλύει μεταξὺ τῶν ἀνθέων αὐτοῦ τὸν καρπόν του, ὅπως δι' αὐτοῦ ἀναψύξῃ μίαν ἡμέραν ἀνθρώπους καὶ ζῶα. Τὰ πτηνὰ κατασκευάζουσι τὰς φωλεάς των, καὶ ζητοῦσι τροφὴν δι' ἑαυτὰ καὶ διὰ τοὺς νεοσσούς αὐτῶν. Τὰ πάντα ἐν τῷ ἐκτεταμένῳ τεμένει τῆς ἀνεγειρομένης φύσεως παρουσιάζουσι τὴν εἰκόνα τῆς δραστηριότητος, τὰ πάντα ἐργάζονται, σπείρουσι, συλλέγουσιν. Οὕτω καὶ ἡμεῖς ἂς ἀνανεώσωμεν τὴν ζέσιν ἡμῶν ὑπὲρ ὠφελίμου τινὸς ἐνασχολήσεως, ἂς στολίσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς διὰ νέων ἀρετῶν, ἂς ἐκτείνωμεν τὴν χεῖρα πρὸς πᾶν ὅ,τι καλὸν καὶ χρήσιμον, ἂς σπείρωμεν τὸ καλὸν, ἀποβλέποντες πρὸς τὸ μετόπωρον τοῦ βίου ἡμῶν, πρὸς τὸν ἐν τῇ μελλούσῃ ὑπάρξει θερισμόν.

Ναί, Κύριε καὶ Θεέ μου! μετὰ νέας ἀγάπης θέλω ἀγαπήσει τοὺς ὁμοίους μου, ἀπομάσσων τὰ ῥέοντα δάκρυα αὐτῶν ὅπου καὶ ἂν ὑπάρχωσιν. Ἐὰν ἔχω φίλον τινὰ ἢ γνώριμον, χρῄζοντα βοηθείας καὶ ὑποστηρίξεως, θέλω ὁρέξει αὐτῷ εὐχαρίστως τὴν χεῖρα τῆς ἀντιλήψεως· ἐὰν δὲ ἔχω ἐχθρὸν, κακολογοῦντα καὶ ζητοῦντα κακοποιῆσαί με, οὐ μόνον θέλω συγχωρήσει αὐτῷ τὸ κατ' ἐμοῦ μῖσός του, ἀλλὰ καὶ θέλω ὁράξει πάσης εὐκαιρίας ὅπως ἀποδώσω αὐτῷ καλὸν ἀντὶ κακοῦ. Καὶ ὅταν ἐπέλθωσί μοι στιγμαὶ θλίψεως, ὅταν εὑρεθῶ ἐν δειναῖς περιστάσεσιν, ἐν ἐσχάτῃ ἀθυμίᾳ, θέλω ἐνθυμεῖσθαι ὅτι ἡ πάνσοφος καὶ τελεσιουργὸς Πρόνοια Σοῦ τοῦ Θεοῦ μου ἀείποτε καταπραΰνει τοὺς πόνους μου, καὶ δίδωσιν ἀρκετὴν ἐνίσχυσιν ὥστε νὰ ὑπομένω τοὺς πειρασμούς· διότι πολλάκις ἐθεώρησα ἐκ πείρας ὅτι ἐν τοῖς μεγίστοις τῶν κινδύνων πλησιεστάτη ἐστὶν ἡ ἐξ ὕψους βοήθεια, καὶ ὅτι ἡ δύναμίς Σου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται!

Μετὰ νέας πίστεως θέλω προσκολληθῇ εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν ἄπειρον ἀγάπην καὶ εἰς τὴν πάνσοφον Αὐτοῦ πρόνοιαν, τὰς ἀνὰ πᾶν ἔαρ σαφέστερον καὶ λαμπρότερον ἀποκαλυπτομένας μοι. Μετὰ νέας πίστεως θέλω ἀκολουθήσει τὰς σοφὰς τοῦ Ὑψίστου διευθύνσεις, διότι Αὐτὸς ἐστιν ὁ τὰ πάντα θαυμασίως καὶ σκοπίμως δημιουργήσας καὶ διατάξας, καὶ Ὅστις πανσόφως ἐπίσης διευθύνει καὶ τὴν πορείαν τοῦ βίου μου. Τίς ἡ χρεία νὰ βασανίζω ἐμαυτὸν, ἀδημονῶν καθημέραν καὶ μεριμνῶν ἀδιακόπως περὶ τοῦ βίου μου, καὶ περὶ τροφῆς καὶ ἐνδυμασίας; πόσον ἁπλούστατα ζῶσι τὰ πλεῖστα τῶν ὄντων, τῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ δημιουργηθέντων! καὶ ὅμως εἰσὶν εὐτυχῆ. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ θέλω περιορίσει τὰς τεχνητὰς ἀνάγκας μου, καὶ θέλω βιώσει μετ' ὀλιγαρκείας καὶ ἁπλότητος, ὁ δὲ Θεὸς θέλει εὐλογεῖ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μου. Αὐτὸς, Ὅστις τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ περικοσμεῖ λαμπρότερον βασιλικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ τρέφει, οὐδὲ ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς θέλει λησμονήσει ἢ ἐγκαταλείψει ποτέ.

Μετὰ νέας ἐλπίδος πρέπει νὰ πληρωθῇ ἡ ψυχή μου, τὰ θέλγητρα τοῦ ὡραίου ἐαρινοῦ

κόσμου παρατηροῦσα. Ναί, ἡ καρδία μου ἐλπίζει ἐπὶ τὸν Κύριον, ἐπὶ τὸν αἰωνίως παντοδύναμον, τὸν αἰωνίως φιλόστοργον, τὸν ἤδη ἀνακαλοῦντα εἰς ὀργῶσαν ζωὴν τὴν πρὸ μικροῦ νενεκρωμένην καὶ οἱονεὶ ἄψυχον φύσιν. Κατὰ δὲ τὴν ἀναγέννησιν ταύτην τῆς φύσεως, μετὰ νέας καὶ πολλαπλασίας πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης, πίστεως καὶ ἐλπίδος θέλω ἀρχίσει ἐκ νέου τὴν ἐν τῷ παρόντι βίῳ πορείαν μου, διότι αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν ἀναγεννώμενον ἐν τῷ Θεῷ, τῷ διὰ τῆς παντοδυναμίας Του ἀνανεοῦντι πάντα τὰ δημιουργήματα Αὐτοῦ, καὶ παρασκευάζοντι τέρψιν καὶ ἀγαλλίασιν πᾶσι τοῖς ἀγαπῶσιν Αὐτόν.

Ἠδυνθείη λοιπὸν Αὐτῷ ἡ διαλογή μου! ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ, καὶ ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχω!

Μ.

ΑΝΘΕΩΝ ΓΑΜΟΙ.

(Πρωτότυπον).

Ἡ φύσις παριστᾷ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἀνθρώπου θέαμα καταπληκτικὸν ἰσχύος καὶ μεγαλειότητος· ἀριστούργημα τοῦ μεγάλου Πλάστου, ἐκτείνεται ὡς μέγας ναὸς τῆς αἰωνιότητος, ὅπου λατρεύεται τοῦ ὑπερτάτου Δημιουργοῦ ἡ ἰσχὺς καὶ σοφία.

Ὑπὸ ἀστερωπὸν οὐρανὸν ἑαρινῆς ἑσπέρας, ποῖος τῶν θνητῶν δὲν κατενόησε τοῦ μεγάλου ἀρχιτέκτονος τὴν παντοδυναμίαν; εἰς τὴν θέαν τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τῶν μεγάλων ποταμῶν καὶ ὀρέων, ποῖος δὲν ἠσθάνθη τὴν σμικρότητά του; καὶ ἐντὸς ὅασῶν ἀνθούντων πλανώμενος, ποῖος δὲν ὠνειρεύθη τὸ ποιητικὸν γόητρον τῆς πρώτης τοῦ ἀνθρώπου πατρίδος, τὰ μυρτόφυτα ἄλση τῆς Ἐδέμ;

Ἀλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον περισσότερον ἐκπλήττει τὸν φιλοσοφοῦντα ἀνθρώπινον νοῦν, εἶνε ὅτι ὑπὸ τὴν ποικιλίαν κρύπτεται ἡ ἑνότης τοῦ σχεδίου· ὑπὸ τὸ ἀκανόνιστον, ἡ γεωμετρικὴ ἀκρίβεια· ὑπὸ τὴν ἀνωμαλίαν, οἱ ἀλάνθαστοι φυσιολογικοὶ νόμοι. Πόσα θαυμάσια καὶ ἀφανῆ μυστήρια δὲν τελοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μας, ὁσάκις εὐθύμοι βαδίζομεν ἐπὶ χλοεροῦ καὶ ἀνθοστολίστου λειμῶνος. Μήπως καὶ τὰ φυτὰ δὲν ἔχουσιν ὡς οἱ ἄνθρωποι τοὺς ἔρωτάς των, δι' ὧν διαιωνίζουσι τὴν ὕπαρξίν των ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς πρὸς ὠφέλειαν καὶ τέρψιν τοῦ ἀνθρώπου; Τὸ αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, τὸ ὁποῖον εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὰ ἄρρενα καὶ θήλεα τῶν ζώων, ἐφαρμόζεται ἀκριβέστατα καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν, διότι καὶ τὰ φυτὰ δι' ἀρρένων καὶ θηλέων ὀργάνων γονιμοποιοῦνται, κυοφοροῦσι καὶ τίκτουσι τὰ ὡὰ ἢ σπέρματά των, ἀπὸ τῶν ὁποίων βλαστάνουσιν ἄλλα φυτά, ὅμοια καθ' ὅλα μὲ τὰ ἐξ ὧν παρήχθησαν. Οὕτω λοιπὸν τὰ φυτὰ παράγονται κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τρόπον ὡς καὶ τὰ ζῶα, καὶ πολλαπλασιαζόμενα καλύπτουσι καὶ καλλύνουσι τὴν σφαῖραν, τὴν πρόσκαιρον ταύτην κατοικίαν μας, ἐπὶ τῆς ὁποίας καὶ ἡμεῖς ὡς ἄνθη παερχόμεθα.

Ἰδού, παρατηρήσατε τὴν σπειροειδῆ λεγομένην Βαλισνερίαν.

Τὸ περίεργον τοῦτο ἔνυδρον φυτόν, τὸ ἀναγόμενον εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὑδροχαρῶν, φύεται ἀρθόνως εἰς τοὺς ποταμοὺς τῆς Ἰταλίας, Γαλλίας καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸν Ῥοδανόν· ἔχει δὲ μεγάλην ὁμοιότητα μὲ τὰ κοινὰ καὶ ταινιοειδῆ φύκη τῶν θαλασσῶν μας, ἀλλὰ τὰ ἄρρενα εἰσὶ κεχωρισμένα τῶν θηλέων ἐπὶ ἄλλης ῥίζης. Ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῶν γάμων των, τὰ μὲν θήλεα ἄνθη ἐκτυλίσσουσι τοὺς ἑλικοειδῶς συνεσπειρωμένους ποδίσκους των καὶ ἀναβαίνοντα ἐπιπλέουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος, καθὸ ἔχοντα ποδίσκον μακρὸν ὅσον τὸ βάθος τοῦ νεροῦ ὅπου ζῶσι· τὰ δὲ ἄρρενα, μὴ δυνάμενα διὰ τὸ βραχὺ τοῦ ποδίσκου των νὰ ἀναβῶσιν, ὡς ὑπὸ ἀγνώστου καὶ μαγικῆς δυνάμεως ἑλκυόμενα, θραύουσι τὰ δεσμά των, καὶ ἀποχωριζόμενα τῆς ῥίζης, ἥτις τὰ ἐκράτει, ἀναβαίνουσι καὶ, ὡς ἐρασταὶ περιπολοῦντες περὶ τὴν ἐρωμένην, γονιμοποιοῦσι διὰ τῆς γύρεως (*) αὐτῶν τοὺς ὑπέρους τῶν θηλέων ἀνθέων. Μετὰ τὴν γονιμοποίησιν τὰ θήλεα συστρέφουσι πάλιν ἑλικοειδῶς τοὺς ποδίσκους των, καὶ καταβαίνοντα ὡριμάζουσι τοὺς καρπούς των, καὶ διαιωνίζουσιν οὕτως εἰς τὸν πυθμένα τῶν ὑδάτων τὸ εἶδός των.

Ποῖος δὲ ἀράγε εἶνε ὁ μυστικὸς καὶ ἀφανὴς ἄγγελος, ὁ τὰ ἄρρενα ἄνθη εἰδοποιῶν περὶ τῆς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἀναβάσεως τῶν θηλέων; Ποία εἶνε ἡ αἰτία, ἥτις τὰ βιάζει νὰ θραύσωσι τὰ δεσμά των, ἐνῷ καμμία δύναμις ἐξωτερικὴ ἢ μηχανικὴ δὲν ὠθεῖ αὐτὰ πρὸς τοῦτο;... Ἐρωτήσατε περὶ τούτου τὸν Πλάσαντα.

Ἂν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, παρατηρεῖ Γάλλος τις βοτανικός, ἐγνώριζον τὸ περίεργον φαινόμενον τῆς γονιμοποιήσεως τῆς Βαλισνερίας, ἤθελον διὰ τῆς ποιητικῆς των φαντασίας προσωποποιήσει Ναϊάδα, βαίνουσαν μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ

(*) Γῦρις ἡ παιπάλη καλεῖται ὑπὸ τῶν βοτανολόγων ἡ περιεχομένη εἰς τὰς θήκας ἢ τοὺς στήμονας τοῦ ἄρρενος φυτοῦ κιτρίνη κόνις, ἥτις ἀναλογεῖ πρὸς τὸ σπέρμα τῶν ζώων.

τῶν ὑδάτων ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς συνοδίας λατρευτῶν, φιλοτιμουμένων τίς πρῶτος νὰ τῇ προσφέρῃ τὰς διακαεῖς του προσρήσεις. Τὴν ἔλλειψιν ὅμως Ἑλληνικοῦ μύθου ἀνεπλήρωσε μεταγενέστερός τις ποιητής, ὅστις, εἰς ἓν ἐπὶ τῶν φυτῶν ποίημά του, περιέγραψεν ὡς ἑξῆς τὸ περιεργότατον τοῦτο φαινόμενον:

Ἀπ τοῦ βαθυῤῥόου Ῥοδανοῦ τὸ ἀφρισμένον κῦμα,
ἐξ μῆνας μένει ἓν φυτὸν θαμμένον ὡς εἰς μνῆμα·
πλὴν ὅταν φθάσῃ ἡ στιγμὴ κ' ἡ ὥρα τῶν ἐρώτων,
μπαίνει τοὺς πυθίκους του καὶ φαίνεται τὸ πρῶτον.
Ὀργῶντα δὲ τὰ ἄῤῥενα εἰς τὸν προορισμόν των
προβαίνουν, τὸν βραχύλιπτον ῥηγνύοντα δεσμόν των,
κ' ἐλεύθερα ὡς ἁρπαὶ περὶ τὴν ἐρωμένην
πλανῶνται, σχηματίζοντα πλῆθυν εὐτυχισμένην.
Τοῦ ἡμινοίου τελετὴν πῶς βλέπει τις νομίζει
'ς τὰ ὕδατα μετὰ πομπῆς μεγάλης νὰ βαδίζῃ.
Καὶ ὅταν πάλιν ὁ καιρὸς τῶν γάμων τελειόνει,
τὰ μηκυνθέντα μέρη του σπειροειδῶς διπλόνει,
καὶ πρὶν νὰ φθάσῃ ἄσκοπα τοῦ βίου του τὸ τέρμα,
νὰ ὡριμάσῃ σύρεται τὸ γόνιμόν του σπέρμα.

Τί δὲ νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τῆς ἐρεθισιμότητος τῶν φυτῶν;

Ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν φυτῶν τινὰ, τὰ ὁποῖα εἰσὶ κατὰ πάντα λόγον περίεργα ὡς δεικνύοντα μεταβατικὴν κίνησιν, καθότι ἀπομακρύνονται ἐκ τοῦ τόπου ὅπου ἐφυτεύθησαν. Τοιοῦτον φυτὸν εἶνε, λόγου χάριν, ἐκεῖνο, ἐξ οὗ λαμβάνομεν τὸ σαλέπιον (salep), τὸ ὁποῖον μεταβαίνει ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ἄλλα δὲ τινα τοσαύτης ἐρεθισιμότητος εἰσὶν ἐπιδεκτικὰ, ὥστε παριστῶσι τοῖς φυτολόγοις παντοῖα καὶ διάφορα περίεργα θεάματα, μακρᾶς χρήζοντα τῶν περιγραφῆς.

Ἐκτὸς τῶν ὡς ἐκ τῆς ἐπιῤῥοῆς τοῦ Ἡλίου εἰς διαφόρους αὐτομάτους κινήσεις ὑποβαλλομένων Ἀκακιῶν ἁπάντων γενικῶς τῶν εἰδῶν, καὶ ἰδίως τῆς λεγομένης εὐαισθήτου Ἀκακίας καὶ τῆς σεμνῆς καὶ ἁγνῆς λεγομένης Ἀκακίας, ἐκτὸς τοῦ περιέργου Μήμου ἅπτου καὶ τῆς εὐαισθήτου πτερίδος, ἅτινα οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ὑποφέρουσιν ἀνθρωπίνης χειρὸς πρόσψαυσιν, τὸ ἀνώτερον ἐρεθισιμότητος βαθμὸν δεικνύον εἶνε ἡ Μυιάγρα λεγομένη, φυτὸν σπάνιον φυόμενον εἰς τὰ ἕλη τῆς Καρολλίνης. Ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ περιέργου τούτου φυτοῦ φύονται φύλλα συγκείμενα ἐκ πολλῶν φυλλιδίων, τὰ ὁποῖα πάντοτε ἀντικρύζουσιν ἄλληλα ἀνὰ δύο. Ἂν λοιπὸν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς φυλλιδίου καθήσῃ ἔντομόν τι, μυῖα ἢ κώνωψ, κτλ. τότε τὸ ἀντικρύζον φύλλον πίπτει μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς καὶ ταχύτητος ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ὥστε τὸ ἔντομον ἀφεύκτως συλλαμβάνεται. Καὶ ἐὰν τὸ ἔντομον δὲν ἡσυχάζῃ ἢ δὲν θανατωθῇ, τὰ φύλλα μένουσι κεκλεισμένα· θανατωθέντος δὲ τοῦ ζώου ἢ ἐντελῶς ἡσυχάζοντος, ἀνοίγουσι πάλιν καὶ οὕτως ἐξακολουθεῖ δι' ἑκάστην προσβολὴν τὸ αὐτὸ φαινόμενον. Ἐὰν δὲ τὰ φύλλα ἐγγιχθῶσι διὰ βελόνης ἢ δι' ἄλλου αἰχμηροῦ ὀργάνου, τὸ φυτὸν ἀποκρίνει ἐντὸς ἰδιαιτέρων νεκταροφόρων ἀγγείων γλυκύτι ῥευστὸν, ὑφ' οὗ ἑλκύονται τὰ ἔντομα. Εἰς τρόπον ὥστε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας τὸ περίεργον τοῦτο φυτὸν εὑρίσκεται εἰς παντοτεινὴν ἀσχολίαν, τὴν τῶν ἐντόμων θήρευσιν, καὶ ἐκ τούτου ὠνομάσθη Μυιάγρα (Muscipula).

Ἕτερον περίεργον φαινόμενον τοῦ φυτοῦ τούτου παρετηρήθη εἰς τὴν τῶν καρπῶν ὡρίμασιν· διότι ὁ καρπὸς αὐτοῦ, ἐκρηγνύμενος διὰ μιᾶς μετὰ δυνατοῦ κρότου ὡς βολὴ πυροβόλου, ἐκσφενδονίζει μετὰ τοσαύτης δυνάμεως τοὺς σπόρους αὐτοῦ, ὥστε οὗτοι μεταφέρονται ἐπὶ μακροῦ διαστήματος, καὶ ἐάν τις τύχῃ πλησίον ἤθελε τραυματισθῇ βαρέως.

Θαυμαστὰ ὄντως τὰ ἔργα σου, Πάνσοφε Κύριε!

Θ. Γ. Ο.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΑΓΑΛΜΑΤΟΣ. — Ἐπὶ μιᾶς τῶν μεγάλων ὁδῶν τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως, ὑπῆρχε πρὸ πολλῶν χρόνων ὑψωμένον μέγα ἄγαλμα ἐκ μαρμάρου, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην:

Τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς Μαΐου,
τὴν στιγμὴν τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου,
Σᾶ ἔχω τὴν κεφαλὴν ἐκ χρυσίου.

Ὑπὲρ τὰ διακόσια ἔτη ὑπῆρχεν ὑψωμένον τὸ φέρον τὴν τοιαύτην παράδοξον ἐπιγραφὴν ἄγαλμα, ὅλοι δὲ οἱ διαβαίνοντες παρ' αὐτὸ ἀνεγίνωσκον αὐτὴν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν εἶχε ποτὲ δυνηθῇ νὰ ἐννοήσῃ τὸ μυστηριῶδες αὐτῆς νόημα. Σαρακηνός δέ τις, διαβαίνων ποτὲ ἐκεῖθεν καὶ ἀναγνοὺς τὴν ἐπιγραφὴν, ἐσκέφθη ἐπί τινα καιρὸν καθήσας παρὰ τὴν βάσιν τοῦ ἀγάλματος, καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἐμάντευσε τὸ δηλούμενον, χωρὶς ὅμως νὰ φανερώσῃ εἰς κανένα τὴν παραμικρὰν ὑποψίαν περὶ τῆς ὑποτιθεμένης ἀνακαλύψεώς του. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πρώτη τοῦ Μαΐου μηνὸς τοῦ ἔτους ἐκείνου εἶχεν ἤδη παρέλθει, ὁ Σαρακηνὸς ἀνεχώρησεν εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ τὸ ἐρχόμενον ἔτος ἐφρόντισε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Νεάπολιν κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Ἀπριλίου. Τὴν δὲ πρώτην τοῦ Μαΐου, ἐλθὼν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου εἰς τὸν τόπον ὅπου εὑρίσκετο τὸ ῥηθὲν ἄ-

γελμα, καὶ παρατηρήσας ἀκριβῶς τὸ μέρος ὅπου ἔλῃγεν ἡ σκιὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀγάλματος, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἥλιος ἐφάνη ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος, ἔσκαψεν ἐκεῖ τὴν γῆν καὶ ἐπέτυχε μέγαν θησαυρόν.

ΑΛΛΑ.... — Ὁ τύραννος οὗτος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ὁ κατὰ τῶν ἰδεῶν μας ἀσπὶδα Μεδούσης προτείνων οὗτος δαίμων, ὁ Κερβέρου κεφαλὴν ἀνυψῶν κατὰ τῶν ἐπιθυμιῶν μας, τὸ ἀλλοπρόσαλλον Ἀλλὰ, εἰς πόσων τὰ στόματα δὲν φέρεται ὡς δεινὸν ἐπιχείρημα, καὶ πόσων δὲν ἀνατρέπει τὰ σχέδια!

« Θὰ τῷ ἔγραφον, λέγει ὁ εἷς, τὴν ἰδέαν μου εὐχαρίστως· ἀλλά....

« Θὰ τῷ παρεῖχον τὴν θέσιν ταύτην, λέγει ὁ ἄλλος, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θέλει ἐπιτύχει· ἀλλά....

« Θὰ τὴν ἐνυμφευόμην μετὰ χαρᾶς, σκέπτεται ὁ τρίτος· ἀλλά....

Τὸ κεφάλαιον τοῦ ἀλλὰ κατέχει τὰ τρία τέταρτα τῆς βίβλου τῆς Εἱμαρμένης, καὶ τὰ ἐννέα δέκατα τῆς συνδιαλέξεώς μας· ἡ ἄρνησις, ἡ ἀνέχεια, ἡ κακία, ἡ μοχθηρία, ἡ καταλαλιὰ, μεταχειρίζονται τὸ ἀλλὰ ὡς παλλάδιον.

« Θὰ τὸν ἐβοήθουν τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον, θὰ ἔκτιζον νοσοκομεῖα, θὰ ἐνεψύχωνα τὰς ὡραίας τέχνας, ἀλλά!...

Τί δεινὸς Ἕκτωρ τὸ ἀλλά! ἀνυπέρβλητον τεῖχος, ἀναστέλλον πᾶσαν στοργὴν, πᾶσαν βούλησιν, πᾶσαν ἐπιθυμίαν μας, καὶ ἔτι πλέον ἐπηρεάζον τὰ αἰσθήματα, τὰς κρίσεις καὶ τὰς ἰδέας μας! Ἀλανθάστως λοιπὸν δύναταί τις νὰ ἀποκαλέσῃ τὸ ἀλλὰ ὀπισθοδρομητικὸν δαιμόνιον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

ΒΙΒΛΟΣ ΤΟΥ ΑΛΜΑΓΕΣΤΟΥ. — Ἔζη περὶ τὰ μέσα τῆς Β' ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος περίφημός τις γεωγράφος καὶ ἀστρονόμος, Πτολεμαῖος Κλαύδιος καλούμενος, ὁ ἐκ Πηλουσίου τῆς Αἰγύπτου. Μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ἀναφέρεται καὶ ἡ πολύτομος Γεωγραφία του, εἰς τὴν ὁποίαν, ὡς εἰς πολλὰ ἄλλα Ἑλληνικὰ συγγράμματα, συνέβη τὸ ἑξῆς παράδοξον:

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶχεν ἐπιγράψει ὁ Κλαύδιος Σύνταξιν. Φαίνεται δὲ ὅτι μεταγενέστεροι ἐκδόται εἶχον προσθέσει ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου τὸ ἐπίθετον μεγίστη, εἴτε διὰ τὸν ὄγκον τῆς συγγραφῆς, εἴτε διὰ τὴν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους μάλιστα σπουδαιότητα αὐτῆς. Ὅτε δὲ οἱ Ἄραβες μεταφρασταὶ ἐπεχειρίσθησαν κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα νὰ μεταφράσωσι καὶ τὴν βίβλον ταύτην, τὸν μὲν ἀρχικὸν τίτλον αὐτῆς μετέτρεψαν, μεθερμηνεύσαντες αὐτὸν διὰ τῆς λέξεως Κιτὰπ ἢ Ταχρὶρ, τουτέστι βίβλος, τὸ δὲ ἐπίθετον τοῦ πρωτοτύπου μεγίστη διετήρησαν ἀμετάτρεπτον, προτάξαντες αὐτοῦ μόνον τὸ Ἀραβικὸν ἐλ· ὥστε ἡ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Μεγίστη σύνταξις ἐπιγεγραμμένη μετωνομάσθη ἤδη ὑπὸ τῶν Ἀράβων Κιτὰπ ἐλ μεγίστη. Ἀλλ' οἱ καλοὶ Εὐρωπαῖοι Ἀραβισταὶ, οἱ κατὰ πρῶτον μεταφράσαντες τὴν βίβλον ταύτην ἐκ τοῦ Ἀραβικοῦ, ἐκλαβόντες τὴν μὲν Ἀραβικὴν μετάφρασιν ὡς πρωτότυπον συγγραφὴν, τὸ δὲ ἐπίθετον ἐλ μεγίστη ὡς ὄνομα τοῦ συγγραφέως, μετέφρασαν τὴν ἐπιγραφὴν λίαν ἀστείως « Βίβλος τοῦ Ἀλμαγέστου. » Καὶ ὁ τίτλος οὗτος, καθιερωθεὶς, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τῆς πολυχρονίου χρήσεως, διετηρήθη μέχρι τῆς σήμερον εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐκδόσεις τοῦ Πτολεμαίου, καὶ ἀφοῦ ἀκόμη τὸ Ἑλληνικὸν πρωτότυπον κατέστη γνωστὸν εἰς τοὺς Εὐρωπαίους.

Ποσα ἄλλα ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ χειρόγραφα δὲν ἐγένοντο θύματα τοιούτων παρατραγῴδων παρονομασιῶν.

ΓΝΩΜΙΚΑ. — Ἡ ὑπάκρισις εἶνε ὁ φόρος, τὸν ὁποῖον ἡ κακία τελεῖ εἰς τὴν ἀρετήν.

— Ἡ συνειδησις εἶνε ἡ φωνὴ τῆς ψυχῆς, τὰ δὲ πάθη εἰσὶν ἡ φωνὴ τοῦ σώματος.

— Ἡ κακολογία εἶνε ἄνανδρος· αὐτὴ ξιφομαχεῖ πάντοτε κατὰ ἀπόντων.

— Ἡ μὲν φύσις κάμνει τοὺς γονεῖς, ἡ δὲ στιγμὴ κάμνει τοὺς γνωρίμους, ὁ δὲ χρόνος τοὺς φίλους.

— Ἡ ζωὴ τοῦ φιλαργύρου εἶνε μία κωμῳδία, εἰς τῆς ὁποίας μόνον τὴν τελευταίαν σκηνὴν ἐπικροτοῦσι.

— Τὸ ἀναγινώσκειν φέρει τὴν πολυμάθειαν· τὸ γράφειν, τὴν ἀκρίβειαν· τὸ λέγειν τὴν ἑτοιμότητα.

— Ὡς τὸ λίχνισμα χωρίζει τὸν σίτον ἀπὸ τοῦ ἀχύρου, οὕτως ἡ θλῖψις ἐκκαθαρίζει τὴν ἀρετήν.

— Ἡ κενοδοξία εἶνε τὸ πρῶτον φυτὸν, ὅπερ βλαστάνει ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ, καὶ τὸ τελευταῖον ὅπερ ἐκριζοῦται.

— Ἡ κενοδοξία εἶνε ὁ χιτὼν, τὸν ὁποῖον οἱ σοφώτεροι ἐκδύονται τελευταῖον.

— Σέβας παραγγέλλει ἡ ἀρετὴ καὶ πρὸς τὸ ἔνδυμα τοῦ ἐπαίτου.

ΑΛΩΠΗΞ ΚΑΙ ΑΚΑΝΘΟΧΟΙΡΟΣ.

Εἰς τὰ ἴχνη τῆς πληγῆς της, ζῶων ἄκρως πονηρόν,
ῥῖ 'Αλώπηξ, τοξευθεῖσα καὶ εἰς βόρβορον πεσοῦσα,
ἐνῶ ἔπασχε νοσοῦσα,
ὡς παράσιτον ἐλκύει μυιῶν σμῆνος ὀχληρόν·
ἠτιᾶτο δὲ τὸ θεῖον, καὶ στενάζουσα ἠπόρει
πῶς κατήντησε καὶ μυῖαι νὰ τὴν τρώγουν αἱμοβόροι!

" Κατ' ἐμοῦ λοιπὸν νὰ πέσουν, κατ' ἐμοῦ τῆς λεπτοτέρας
" καὶ τῶν τετραπόδων ὅλων ἐνταῦτῶ πανουργοτέρας!
" Ἡ οὐρά μου ἡ ὄασεῖα λοιπὸν τί μὲ ὠφελεῖ;
" Ὅπως ἔζων τί δὲν ζῶσι;
" τῆς 'Αλώπεκος τὸ κρέας τώρα θὰ νοστιμευθῶσι;
" Ἔρρε, ὦ ὀχληροτάτη καὶ ἀκόρεστος φυλή! ,,

'Ακανθόχοιρός τις γείτων τὴν ἀσύετ μυρομένην,
κ' ἐκ τ' ἀπλήστου σμήνους θέλει νὰ τὴν σώσῃ τὴν καϋμένην.
" Τὰς ἀκάνθας μου, τῇ λέγει, ἅπαξ μόνον νὰ τανύσω,
" δι' αὐτῶν ἑκατοντάδας μυίας θὰ διατρυπήσω·
" κ' ἐκ τῶν πόνων παρευθύς,
" δύστηνε, θ' ἀπαλλαχθῇς. ,,

— " Ὦ! μὴ τύχῃ καὶ τὸ κάμῃς, φίλε μου ἠγαπημένε·
" ἄρησέ τας ν' ἀποφάγουν, αὐταὶ εἶνε χορτασμέναι·
" ἄλλο σμῆνος πεινασμένων κατ' ἐμοῦ θὰ ἐφορμήσῃ,
" καὶ δριμύτερα τὸ αἷμα τῆς πληγῆς μου θὰ ῥοφήσῃ! ,,

'Ο 'Αριστοτέλης τ' ἄνω ἐφαρμόζ' εἰς τοὺς ἀνθρώπους.
Παραδείγματα δὲ πλῆθος εἰς οὓς ἤθη ζῶσιν τόπους
ἔχομεν, τῶν δημοσίων πλείστους καταβροχθιστάς,
αὐλικοὺς καὶ ὑπαλλήλους, ὑπουργοὺς καὶ δικαστάς.
Οἱ τοιοῦτοι ὅσῳ μᾶλλον τὴν κοιλίαν των πληροῦσι,
τόσῳ ἧττον ἐνοχλοῦσι.

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

« Ἀσπλαγχνε! ἔλεγεν εὐαίσθητός τις νεανίας πρὸς τὴν ἐρωμένην του· βλέπεις ὅτι κατακαίομαι ἀπὸ τὸν ἔρωτά σου, καὶ σὺ δὲν παύεις τοῦ νὰ μὲ ὑποδέχεσαι μὲ τοιαύτην ψυχρότητα; — Ὦ! φίλε μου, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις, πόσον θέλεις νὰ ἦσαι πάντοτε ἄδικος! Καὶ τί ἄλλο, σὲ παρακαλῶ, ἠδύνατο νὰ ἐλαττώσῃ τὴν μεγάλην αὐτὴν φλόγα, ἤτις, ὡς λέγεις, σὲ κατακαίει, παρὰ ἀρκετὴ δόσις ψυχρότητος; »

'Ανάχαρσις ὁ Σκύθης, ὑβριζόμενός ποτε ὑπὸ 'Αθηναίου τινὸς αἰσχρᾶς διαγωγῆς ὅτι εἶνε βάρβαρος, ἔδωκε τὴν ἐξῆς εὐστοχωτάτην ἀπάντησιν: « Εἰς ἐμὲ μὲν εἶνε ὄνειδος ἡ πατρίς, σὺ δὲ εἶσαι τὸ ὄνειδος τῆς πατρίδος σου. »

Ναύτης τις, μόλις εὑρὼν πρόσφορον καιρὸν νὰ ἐνθυμηθῇ τὸν Θεὸν καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ καὶ ἐκ τῆς ξηρᾶς, εἰσῆλθεν εἰς ναὸν ὅπου Φλάρος τις ἔτυχε νὰ διδάσκῃ περὶ τῶν ἀρετῶν ἑνὸς 'Αγίου Φραγκίσκου. « Νὰ τὸν κατατάξωμεν μεταξὺ τῶν μαρτύρων; ἔλεγεν ὁ Φλάρος ῥήτωρ· οὐχί! ἦτο μεγαλήτερος ἐκείνων.... Νὰ τὸν κατατάξωμεν μεταξὺ τῶν Προφητῶν καὶ 'Αποστόλων; οὐχί! διότι ἦτο πολὺ κατώτερος.... Νὰ τὸν θέσωμεν μεταξὺ τῶν 'Αγγέλων; οὐχί, οὐχί! Μεταξὺ τῶν Χερουβείμ καὶ τῶν Σεραφείμ; οὐχί! εἶνε μείζονος τιμῆς ἄξιος. » Εἶτα δὲ, χειρονομῶν ὡς πυγμάχος, ἀνέκραζε: « Ποῦ νὰ τὸν θέσωμεν λοιπὸν τὸν 'Αγιον Φραγκῖσκον; ποῦ νὰ τὸν θέσωμεν; » 'Ο δυστυχὴς ναύτης, ἀπαυδήσας ἀπὸ τὴν λογοδιάρροιαν τοῦ Φλάρου, παλιλλογοῦντος καὶ μηδὲν λέγοντος, ἠγέρθη ἀποτόμως καὶ ἀπῆλθε τῆς ἐκκλησίας, λέγων: « Θέσε τον εἰς τὸ ἴδιόν μου κάθισμα, ἀφοῦ δὲν δύνασαι νὰ εὕρῃς δι' αὐτὸν ἄλλην θέσιν! »

Σοφὸς φιλόξωος, ἀποδειχθεὶς ἐνοχος σφοδρᾶς ἐξυβρίσεως κατὰ τοῦ ἱεροῦ ἀτόμου τοῦ βασιλέως καὶ ὑποκινητὴς στάσεως, συνελήφθη καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Προσελθὼν δὲ ἐγγυπέτησεν ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος, ἐξαιτούμενος συγγνώμην καὶ τὴν ἐπιείκειάν του. « Ἡ μόνη χάρις, ἣν δύναμαι νὰ σοὶ κάμω, τῷ εἶπεν ὁ ἡγεμών, εἶνε νὰ σὲ ἀφήσω νὰ ἐκλέξῃς τὸν τρόπον τοῦ θανάτου σου· πρέπει λοιπὸν ἀμέσως νὰ ἀποφασίσῃς τοῦτο, καὶ σὲ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ διατηρήσω τὸν λόγον μου. » 'Ο φιλόσοφος, ἔχων ἀρκετὴν ἑτοιμόνοιαν, εἶπε: « Σεβόμενος τὴν διαταγὴν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἐκλέγω τὸν διὰ τοῦ γήρατος θάνατον. » Καὶ οὕτω διὰ τῆς εὐφυοῦς ταύτης ἀπαντήσεως κατώρθωσε νὰ ἀποφύγῃ τὸν ἄφευκτον θάνατόν του.

Κωμῳδός τις εἶπε μίαν ἡμέραν πρὸς ἀξιωματικὸν, ὅστις ἐζήτει νὰ τὸν ἐξευτελίσῃ: « Μὲ τέσσαρας πήχεις ὑφάσματος ὁ βασιλεὺς δύναται νὰ κάμῃ εἰς δύο λεπτὰ τῆς ὥρας ἄνθρωπον ὡς σέ, ἀλλὰ χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια τῆς φύσεως καὶ εἴκοσιν ἔτη τοὐλάχιστον διὰ νὰ γίνῃ ἄνθρωπος ὡς ἐγώ. »

Κυρία τις ἐπορεύθη πρὸς ἐπίσκεψιν μιᾶς φίλης της, ἥτις εἶχεν ἐξέλθει πρὸ ὀλίγου εἰς τὸν περίπατον· μὴ εὑροῦσα δὲ αὐτὴν, ἠναγκάσθη νὰ τὴν περιμείνῃ, καὶ ἤρχησε νὰ περιεργάζηται τὰ δωμάτια τοῦ οἴκου, ὅπου ἐφ' ὅλων τῶν ἐπίπλων καὶ σκευῶν ἦτο ἐπικεχυμένος ἄφθονος κονιορτός. Θέλουσα λοιπὸν νὰ δώσῃ ἓν μικρὸν μάθημα καθαριότητος εἰς τὴν φίλην της, ἔγραψε παντοῦ ἐπὶ τοῦ κονιορτοῦ διὰ τοῦ δακτύλου της τὴν λέξιν βρῶμα. Ὅταν δὲ τὴν ἐπαύριον, ἀπαντήσασα τὴν φίλην της, τῇ εἶπεν ὅτι χθὲς ἦλθε νὰ τὴν ἴδῃ, « Τὸ ἐγνώρισα, ἀπήντησεν ἐκείνη, διότι ἐχαράξετε τὸ ὄνομά σας ἐφ' ὅλων τῶν ἐπίπλων τῆς οἰκίας μου. »

Κατά τινα σκοτεινὴν νύκτα τυφλός τις περιεπάτει εἰς τὴν ὁδὸν, κρατῶν ἀναμμένον λύχνον καὶ φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων λάγηνον. « Φίλε! προσερώνησέ τις ἀπαντήσας αὐτὸν, εἰς τί σὲ χρησιμεύει τὸ φῶς τοῦτο; δι' ἐσὲ δὲν εἶνε τὸ αὐτὸ ἡμέρα καὶ νύξ; » Εἰς ταῦτα ἀπεκρίθη γελῶν ὁ τυφλός: « Δὲν φέρω διὰ τὸν ἐαυτόν μου τὸ φῶς, διότι, ὡς βλέπεις, δὲν ἔχω διόλου ἀνάγκην αὐτοῦ, ἀλλὰ διὰ τοὺς σκαιοὺς ὡς σὲ, διὰ νὰ προσέχωσι μήπως πέσωσιν ἐπάνω μου καὶ συντρίψωσι τὴν λάγηνόν μου. »

Ἐκκλησιαστικὸς ἠρώτα μικρὸν παιδίον, ποῦ εἶνε ὁ Θεός — Θέλω σᾶς ἀποκριθῇ, εἶπε τὸ παιδίον, ἀφοῦ μὲ εἰπῆτε ποῦ δὲν εἶνε. »

« Ἔχετε ὀφθαλμοὺς δύο ἀδάμαντας, ἔλεγεν ἐρωτόληπτος νέος πρὸς νεάνιδα, οἱ δὲ ἀδάμαντες δὲν ἀρνοῦνται εἰς κανένα τὴν λάμψιν των· ὑμεῖς ὅμως διατί εἶσθε τόσον σκληρὰ πρὸς ἐμέ; — Ἡ σκληρότης, ἀπεκρίθη ἡ νέα, εἶνε δυστυχῶς ἰδιότης, τὴν ὁποίαν ἔχουσιν οἱ ἀδάμαντες. »

Νέος τις ἀξιωματικὸς, ἐναντίον τῆς αὐστηρᾶς ἀπαγορεύσεως, περιδιάβαζέ ποτε, πολιτικὴν στολὴν ἐνδεδυμένος, μετὰ τῆς ἐρωμένης του εἰς τὸ Σανσουσί, νομίζων τὸν βασιλέα ἀπόντα εἰς Ποτσδάμην. Ἐξαφνα Φριδερῖκος ὁ μέγας παρουσιάζεται ἐνώπιόν του, καὶ γνωρίσας αὐτὸν τὸν ἐρωτᾷ ποῖος ἦτο καὶ πῶς ἐλέγετο. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐσυγχίσθη κατ' ἀρχὰς, ἀλλ' εἶχε τόσην ἀγχίνοιαν ὥστε νὰ εἴπῃ: « Εἶμαι ἀξιωματικὸς, ἀλλ' ἤδη εἶμαι μετημφιεσμένος. » Ἤρεσεν εἰς τὸν βασιλέα ἡ ἀγχίνοια αὕτη, διὸ καὶ περιωρίσθη μόνον εἰς τὸ νὰ ἀπαντήσῃ: « Λοιπὸν ἀναχώρησον ὀγλίγωρα, πρὶν σὲ ἴδῃ ὁ βασιλεύς! »

Ἡγεμονίσκος τις τῆς Γερμανίας, διέταξε ξένον τινὰ Κόμητα νὰ ἐξέλθῃ τοῦ μικροῦ κράτους του ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν. — « Μεγάλως εὐγνωμονῶ πρὸς τὴν Ὑψηλότητά του, ἀπήντησεν ὁ ξένος πρὸς τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ Πρίγκηπος, διότι μοὶ δίδει τόσην μακρὰν προθεσμίαν, ἐνῷ τρία τέταρτα μόνον τῆς ὥρας μὲ ἀρκοῦσιν ὅπως ἐξέλθω τοῦ Κράτους του. »

Καθηγητὴς τῆς Ῥητορικῆς ἀνεγίνωσκεν εἰς τοὺς μαθητάς του λαμπρόν τινα ἐπιτάφιον εἰς τὸν Τουρέννον. Μαθητής τις, ὅστις εἶχεν αἰσθανθῇ ὅλας τὰς καλλονὰς τοῦ λόγου, εἶπε κακοβούλως εἰς ἕνα τῶν συμμαθητῶν του, ὃν ἀπεκάλουν χλευαστικῶς Βοσσουέτον διὰ τὴν κλίσιν του εἰς τὴν Ῥητορικήν. « Πότε θέλεις κατορθώσει νὰ κάμῃς τοιοῦτον λόγον, Κύριε Βοσσουέτε; — Ὅταν σὺ γίνῃς Τουρέννος, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος. »

Χωρικός τις ἔδερε τὸν ὄνον του ἐν μέσῳ τῆς πλατείας πρωτευούσης τινός· Δύο εὐγενεῖς αὐλικοὶ διερχόμενοι τῷ λέγουν: « Αἴ! φίλε, δὲν ἔχεις συνείδησιν; διατί μεταχειρίζεσαι οὕτως αὐτὸ τὸ ἄβλιτον ζῶον; » Τότε ὁ χωρικὸς, ἐκβαλὼν τὸν πῖλόν του, στρέφεται πρὸς τὸν ὄνον καὶ ὑποκλινόμενος πρὸ αὐτοῦ, « Συγγνώμην, Κύριε ὄνε μου! τῷ λέγει· δὲν ἤξευρα ὅτι ἔχεις συγγενεῖς καὶ προστάτας εἰς τὴν Αὐλήν. »

Ἐπὶ Ἐρρίκου τοῦ Δ' ἐπρόκειτο νὰ ἀνακηρυχθῇ ἡ ὁδὸς Δελφῖνος· ἀλλ' οἱ Λυγουστῖνοι, τῶν ὁποίων ὁ κῆπος ἐξετείνετο ἀρκούντως ἐπὶ τοῦ ἀναγκαιουμένου γηπέδου, ἀπῄτουν τόσον ὑπέρογκον τιμήν, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ συγκατανεύσωσιν εἰς τὴν ἀγοράν του. Πλήρης ὀργῆς ὁ βασιλεὺς προσεκάλεσε τὸν Ἡγούμενον, εἰς ὃν ἔδωκε προθεσμίαν δύο ἡμερῶν διὰ νὰ κρημνίσῃ τὸν τοῖχόν του, ἄλλως ἠπείλει ὅτι ἐμελλεν ὁ ἴδιος νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν καταστρέψῃ διὰ τῶν καννονίων. — « Μεγαλειότατε! ἀπεκρίθη ὑποκλινόμενος ὁ μοναχὸς, τίς δύναται νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὰς θελήσεις τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἀφοῦ μάλιστα ἐπιστηρίζεσθε ἐπὶ τοῦ καννονικοῦ δικαίου; »

Γασκόνος τις ἔλεγεν ὅτι εἰς μίαν πάλην τόσον καλὰ κατώρθωσε νὰ κολλήσῃ τὸν ἀντίπαλόν του ἐπὶ τοῦ τοίχου, ὥστε διὰ πολλὴν ὥραν τὸν ἐξελάμβανον ὡς ζωηροτάτην τοιχογραφίαν.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Η ΠΑΝΤΕΧΝΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ. (*)

Ποῦ τῆς ἁπλήστου διανοίας,
ποῦ ὁ θνητὸς ὁ ταλαιπίκρος
θέλει τοὺς τέρμονας ὁρίσει;
μὲ τέχνην νέαν καθημέραν,
τῆς πρώην τερατωδεστέραν,
αὐτὸς αὑτὸν θαμβοῖ κ' ἐκπλήσσει.

Γίγαντας ἔχει ἀοράτους
δούλους πιστοὺς καὶ ἀκαμάτους,
προθύμους εἰς τὰς προσταγάς του·
Ἄτμὸς, Ἠλεκτρισμὸς καλοῦνται,
παντοῦ ἀγγέλλοντες ἰχνοῦνται
τὰ κράτη καὶ τὰς ἐντολάς του.

Οὕτως ὁ Ζεὺς ποτε συμμάχους
δεινῆς δυνάμεως καὶ τάχους,
φρουροῦντας πρόσω καὶ κατόπιν,
εἶχε Βριάρεων ἐκεῖνον,
καὶ τοὺς ἐργάτας τῶν πυρίνων
βελῶν, τὸν Βρόντην καὶ Στερόπην.

Παντοῦ προφθάνει ταχυπόρος·
δὲν τὸν ἀναχαιτίζει ὄρος,
ἡ θάλασσα ἐκτεταμένη·
εἰς τὸ ὑγρὸν ἰδοὺ πεδίον
ἅρμα τροχήλατον κυλίων,
ἴσος μὲ θαλαμονα προβαίνει!

Ἐπὶ ὁδοῦ σιδηρηλάτου
εἰς τὸ πυρίπνουν ὄχημά του
ὁ κεραυνὸς ἡνιοχεύει,
ὑπὲρ τῶν ποταμῶν τὸ ῥέον
ὕδωρ κ' εἰς σπλάγχνα τῶν ὀρέων
ταχὺς ὡς ἄνεμος ὁδεύει.

Τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου βρέμει·
ἡ γῆ ἀντιβροντᾷ καὶ τρέμει·
μάτην ἐντὸς στενοῦ κοιτῶνος
ὁ ἀκρατὴς Ἄτμὸς σφαδάζει·
ὁ Νοῦς ὁ βασιλεὺς δαμάζει
τὴν λύσσαν τοῦ φρικτοῦ Τυφῶνος!

Διὰ δεινῆς ὑπεράνθρώπου
τέχνης, τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου
κατήργησε τὰς ἀποστάσεις·
ἡ ἀστραπὴ τὰς ἐρωτήσεις,
ἡ ἀστραπὴ τὰς ἀποκρίσεις
διὰ γῆς φέρει καὶ θαλάσσης.

Πρὸς τὸν ἀστεροφεγγῆ αἰθέρα,
ἡ μυριόχωτος ἐσπέρα
τῶν πολεών του ἀμιλλᾶται·
τοιοῦτον ἔχει ἀεὶ ῥέον
φῶς κρουνηδὸν, ἥλιον νέον
κ' ἡμέραν ν' ἀντιμηχανᾶται.

Ὦ ἀγχινοίας πολυτρόπου!
ζωγράφος ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπου
ὁ ἥλιος εἰς πινακίδα
ἐν ἀκαρεῖ στιγμῆς εἰκόνα
μὲ χρυσῆν γράφει λαμπηδόνα,
ὡς μὲ θεότευκτον γραφίδα.

Διὰ φαρμάκων λαθιπόνων
τῶν ὁρμυτάτων ἀλγηδόνων
τὴν αἴσθησιν κατακοιμίζει·
τὸ Διὸς πῦρ τὰ πάντα φλέγει,
ἀλλὰ τῶν οἴκων του ἡ στέγη
ὡς ὕδωρ τὸ διοχετίζει.

Εἰς τὸν πυθμένα τῆς ἀβύσσου
περιπατεῖ, παρὼν ἐξίσου
κ' εἰς τῶν νεφῶν τὰς ἀκρωρείας.
Ποῦ θέλει φθάσει τίς ἠξεύρει;
τὰ πάντα εὑρεῖν ἡ θὰ εὕρῃ,
τὰ πάντα, πλὴν τῆς εὐτυχίας!

Ι. ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ.

(*) Τὸ ὡραῖον τοῦτο λυρικὸν τεμάχιον ἔγραψεν ὁ Μουσσέτης ποιητὴς κατὰ μίμησιν τοῦ β' χοροῦ τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλέους, οὗ ἡ ἀρχὴ: « Πολλὰ τὰ δεινὰ, κοὐδὲν ἀνθρώπου δεινότερον πέλει. » Ἕκαστος δύναται νὰ θαυμάσῃ τὸ ἐπιτυχὲς τῆς μιμήσεως, παραβάλλων τὸ ποίημα μὲ τὸ ἐν λόγῳ χορικὸν τεμάχιον. Σ. Κ.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

17.

Πέντε γράμματα λαμβάνω ἀντὶ κεφαλῶν ἐγὼ,
τί δὲ γίνομαι μὲ ταῦτα, πρόσεξε, σοὶ ἐξηγῶ:

Μὲ τὸ πρῶτον ἀνταμείβω τῶν ἀνδρῶν τὰς ἀρετὰς,
καὶ πολλάκις ὡς βραβεῖον δίδομαι 'ς τοὺς νικητάς.

Μὲ τὸ δεύτερον μὲ βλέπεις ἔνδυμα ἁπλοϊκὸν,
εἰς τοὺς πρώτους τῶν ἀνθρώπων κ' εἰς τοὺς πλείστους τῶν βοσκῶν

Μὲ τὸ τρίτον ἀπαντῶμαι εἰς τοὺς ταύρους 'ς τὰς ἀλκὰς,
καὶ ἡ ἕλαφος μὲ ἔχει, καὶ ὁ βοῦς καὶ ἡ δορκάς.

Μὲ τὸ τέταρτον ὑπάρχω τέλος πάντων ἐπὶ γῆς,
καὶ εἰς τοῦτο ἂν προσέξῃς χωρὶς ἄλλο μ' ἐξηγεῖς.

Μὲ τὸ πέμπτον δὲ μὲ φεύγουν ἅπαντες ὡς τρομερὸν,
φρίκην ἐμποιῶ, καὶ εἶμαι ἄγριον καὶ φοβερόν.

Γ. Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

ΛΥΣΙΣ
ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 16
ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Ζωμός.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Συνέχεια τοῦ Γ' κεφαλαίου.)

Ὁ ἀὴρ εἶνε ῥευστὸν βαρύ, λεπτόν, διαφανές, ἀόρατον ἀλλ' αἰσθητόν, καὶ εἰς ἄκρον ἐλαστικὸν καὶ πιέσεως ἐπιδεκτικόν. Ἡ ἐλαστικότης του δὲ αὕτη ἔχει μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς τῶν ζώων, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν αὐτοῦ ἐκ τριῶν κυρίων ἀερομόρφων οὐσιῶν, (ἐκ τοῦ ὀξυγόνου, στοιχείου ἐπιτηδείου εἰς ἀναπνοὴν τῶν ζωϊκῶν σωμάτων, ἐκ τοῦ νιτρογόνου ἢ ἀζώτου καὶ ἐξ ὀλίγου ἀνθρακικοῦ ὀξέως), πάντα τὰ ὄντα ὀφείλουν τὴν διατήρησίν των. Περιέχει δὲ ὁ ἀὴρ 79 μέρη ἀζώτου καὶ 21 ὀξυγόνου, καὶ εἶνε 77 φορὰς ἐλαφρότερος τοῦ ὕδατος. Ἔχει δὲ τὴν ἰδιότητα νὰ διαιρῇ καὶ νὰ βλᾷ τὸ φῶς, καὶ εἰς αὐτὸν ἐπομένως ὀφείλεται τὸ λυκαυγὲς καὶ ἡ αὐγή, αἱ ἥσυχοι ἐκεῖναι μετακινήσεις, δι' ὧν μεταβαίνομεν ἀκλονήτως καὶ ἀνεπαισθήτως σχεδὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας εἰς τὴν νύκτα καὶ ἀπὸ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς.

Ἡ ἀτμοσφαῖρα λοιπὸν εἶνε εἶδος ὠκεανοῦ, περιβάλλοντος τὸν πλανήτην μας καὶ κυμαινομένου περὶ αὐτόν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου νηχόμεθα ὡς οἱ ἰχθύες ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Ἐὰν ἀφῃρεῖτο ἡ ἀτμοσφαῖρα ἀπὸ ἓν ὁποιονδήποτε μέρος τῆς οἰκουμένης, τὰ νερὰ τοῦ μέρους ἐκείνου, καταβλιβόμενα ἀπὸ τὴν βαρύτητα τοῦ περιξ ἀέρος, ἤθελον ἀνυψωθῇ εἰς τοὺς οὐρανούς· ἐὰν δὲ ἐλείπεν ὅλως διόλου ἡ ἀτμοσφαῖρα, τὰ πλειότερα ῥευστὰ ἤθελον μεταβληθῇ εἰς ἀτμὸν ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς θερμότητος, ὅλα δὲ τὰ ἐλαστικὰ ὑγρά, τὰ ὁποῖα περιέχονται εἰς τὰ σώματά μας καὶ εἰς τὰ τῶν ἄλλων ζώων, ἤθελον διαῤῥήξει αὐτά, καὶ τρομερὰ πανωλεθρία ἤθελεν εἶσθαι τὸ ἀναπόφευκτον ἀποτέλεσμα. Ἐὰν τὸ ὀξυγόνον ἀφῃρεῖτο ἀπὸ τοῦ ἀέρος, ταχίστα τὸ φῶς ἤθελεν ἐκλείψει, καὶ ἤθελον καταναλωθῇ αἱ ζωτικαὶ ἡμῶν δυνάμεις· ἐὰν δὲ τὸ ἄζωτον ἀφῃρεῖτο, τὸ ὀξυγόνον ἤθελε πυρπολήσει εὐθὺς ὁλόκληρον τὴν φύσιν, καὶ ὄχι μόνον ξύλα, πνεύματα καὶ καύσιμοι ὕλαι ἤθελον ἀνάψει, ἀλλὰ καὶ πέτραι, σίδηρος καὶ ἄλλα μέταλλα ἤθελον κατακαῇ μὲ ἀπίστευτον ταχύτητα.

Ὁ ἀὴρ εἶνε ἐπίσης ὁ θαυμάσιος καὶ ταχὺς διαπορθμευτὴς τῶν ὀσμῶν καὶ τῶν ἤχων. Εἶνε δὲ κινητός, διότι ἂν ἦτο ἀκίνητος, οὔτε τὰ νέφη ἤθελον περιφέρονται ὅπως ποτίζωσι τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς ὡς ἄλλαι ποτίστραι, ἀλλ' ἤθελον ἵστασθαι πάντοτε ἀκίνητα ὑπεράνω τῶν ὑδάτων, ἐκ τῶν ὁποίων σχηματίζονται, καὶ οὕτω τινὲς μὲν τόποι θὰ ἦσαν αἰωνίως ξηροὶ καὶ ἄκαρποι, εἰς ἄλλους δὲ θὰ ἦτο ἐξ ὁλοκλήρου ἀόρατος ὁ ἥλιος· οὔτε οἱ ἀτμοί, αἱ ἀναθυμιάσεις καὶ ὁ καπνὸς ἤθελον ὑφοῦνται, ἀλλὰ μένοντες ἐπὶ τῆς γῆς θὰ ἐγέννων ἐπιδημικὰς νόσους καὶ θανάτους, οὔτε τὰ ἱστιοφόρα πλοῖα ἤθελον κινεῖσθαι, κτλ.

Ὁ ἀὴρ διαστέλλεται ἐπίσης ὡς πάντα τὰ σώματα, καὶ ἀραιοῦται διὰ τῆς θερμότητος· ὅσον δὲ ἡ θερμοκρασία εἶνε μεγαλητέρα, τόσον καὶ ὁ ἀὴρ γίνεται ἐλαφρότερος, καὶ πάλιν ὅσον ἡ θερμοκρασία ὑπάρχει κατωτέρα, τόσον καὶ ὁ ἀὴρ γίνεται βαρύτερος. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐκ τῶν συστολῶν καὶ διαστολῶν τούτων, εἰς τὰς ὁποίας προστίθενται πολλάκις καὶ τὰ αἴτια τῆς ταχείας περιστροφικῆς κινήσεως τῆς Γῆς, διαταράσσεται ἡ ἰσορροπία τοῦ ἀέρος, οὗτος, καθὸ σῶμα ῥευστόν, κινεῖται ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος ὅπως ἀναπληρώσῃ τὰ ἀραιωθέντα μέρη· ἡ κίνησις δὲ αὕτη τοῦ ἀέρος λέγεται ἄνεμος.

Ὀλίγα δὲ τινα καὶ περὶ τῆς εὐεργετικῆς τοῦ θερμογόνου ἐπιῤῥοῆς ἐπὶ τῶν σωμάτων, ὅπερ γεννᾷ ἡ γῆ καὶ ἀναπτύσσει ὁ ἥλιος, δὲν ἤθελον εἶσθαι ἄσκοπα. Ἡ φυσικὴ στάσις παντὸς σώματος εἶνε τὸ νὰ εὑρίσκεται πάντοτε συγκεκερασμένον μετά τινος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον μεγάλης ποσότητος θερμογόνου, τοῦ ὁποίου δὲν ἀπεκδύεται ποτὲ καθ' ὁλοκληρίαν· διότι, ἂν τοῦτο συνέβαινεν, ἕκαστον σῶμα ἤθελεν ἀποβῇ σκληρότερον τοῦ χάλυβος καὶ τοῦ ἀδάμαντος. Τὸ θερμογόνον λοιπόν, παρεντιθέμενον μεταξὺ τῶν μορίων τῶν διαφόρων σωμάτων καὶ διαχωρίζον, οὕτως εἰπεῖν, αὐτά, δίδει εἰς αὐτὰ τὴν μαλακότητα, τὸ εὔπλαστον, τὴν ἐλαστικότητα, καὶ κατὰ τὴν ποσότητά του τὰ μεταβιβάζει πρῶτον εἰς τὴν στάσιν τοῦ ῥευστοῦ, καὶ ἔπειτα καθόσον αὐξάνει εἰς τὴν τοῦ ἀτμοῦ. Ἄνευ τοῦ θερμογόνου τὸ ὕδωρ καὶ ὅλα τὰ ῥευστὰ θὰ ἦσαν βράχοι ἢ τμήματα πάγου, σκληρότερα τοῦ σιδήρου. Εἰσδύει δὲ μετὰ τῆς μεγαλητέρας εὐκολίας μεταξὺ τῶν μορίων πάντων τῶν ἐγνωσμένων σωμάτων, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἐπίσης εὐκόλως τὸ ἀρίνουσι νὰ ἐκφύγῃ· καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον πήγνυται τὸ ὕδωρ, τουτέστιν ἀποβάλλει τὴν ἀρκοῦσαν αὐτῷ θερμότητα, ὥστε νὰ διατηρῶνται τὰ μόριά του κεχωρισμένα.

Ἐκ τούτων λοιπὸν συνάγεται ὅτι ἀτμοσφαῖρα, ἀὴρ καὶ θερμογόνον πρέπει νὰ ὦσι τὰ τρία πρῶτιστα συστατικὰ πάσης σφαίρας, καὶ ὅτι, αὐτῶν μὴ ὑπαρχόντων, ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ζωὴ ἐπί τινος πλανήτου.

Ρ.

(Ἀκολουθεῖ.)

20 ΜΑΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 26.

ΤΑ ΛΕΥΚΑΝΘΕΜΑ.

Ἐπὶ τῆς κατωφεροῦς κλιτύος χλοεροῦ τινος λιβαδίου, πεποικιλμένου μὲ ἄνθη καὶ διαβρεχομένου ὑπὸ διαυγεστάτου ῥύακος, ἔζη οἰκογένεια λευκανθέμων. Φυτεία ἐκ πυκνοφύλλων ἰτεῶν προεφύλαττεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἐπηρείας τῶν ψυχρῶν ἀνέμων, τῶν καυστικῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου καὶ τῶν λίαν ἀφθόνων βροχῶν. Πεπροικισμένη ὑπὸ μετριοφροσύνης, εὐχαριστημένη διὰ τὴν τύχην της, ἡ μικρὰ αὕτη οἰκογένεια οὐδόλως ἐπεθύμει νὰ κάμῃ ἐπίδειξιν μεταξὺ τοῦ μεγάλου κόσμου τῶν ἀνθέων, ἐκεῖ κάτω ὅπου τὸ κιχώριον ἐθεώρει μετ' ἀποστροφῆς τὸ ἡράνθεμον, ὅπου κάθε εἶδος, ἐξευτελιζόμενον ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων του εἰδῶν, ἀντεξευτέλιζε καὶ αὐτὸ τοὺς κατωτέρους του, ὅπου ὁ ἄνεμος ἐλύγιζεν ἀναμίξ τοὺς ἰσχυροὺς μετὰ τῶν ἀδυνάτων, ὅπου τέλος ἕκαστον φυτὸν ἐζηλοτύπει τὸ ἄλλο καὶ πάντα ἐπεκρίνοντο μεταξύ των. Εἰρηνεύουσα μεθ' ἑαυτῆς καὶ μετὰ τοῦ κόσμου, οὕτινος οὔτε τὰς ἀνίας οὔτε τὰς θλίψεις ἐγνώριζεν, ἡ οἰκογένεια τῶν λευκανθέμων ἔζη ὑπὸ τὴν ὁλοπράσινον στέγην της, καὶ ἦτο εὐχαριστημένη εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς ζωῆς της.

Μεταξὺ τῆς εὐτυχοῦς ταύτης ὁμάδος ἔβλεπέ τις θάλλουσαν πᾶσαν ἡλικίαν. Ἐν μέσῳ αὐτῆς ὑπῆρχε λευκάνθεμόν τι, τὸ ὁποῖον ἔζησε πολὺν ἤδη χρόνον, εἶδε πολλὰς ἡμέρας, καὶ διηγεῖτο τὰ συμβάντα, εἰς ἃ ἔλαβε μέρος, τὰς θυέλλας, τὴν χάλαζαν ὡς καὶ τὴν πλημμύραν τοῦ θελκτικοῦ ἐκείνου ῥύακος, ὅστις, μανιώδης καὶ ἐξογκωμένος, ἐχύθη μίαν ἡμέραν ἐπὶ τοῦ λιβαδίου καὶ παρέσυρεν ἕνα του στενὸν φίλον, τὸ χαρίεν καὶ θελκτικὸν μυόπωτον. Τὸ γηραιὸν τοῦτο λευκάνθεμον εἶδεν ἐπίσης καὶ τὴν χιόνα, καὶ ἐνθυμεῖτο ἀκόμη πῶς τὰ λευκοῦα ἀνήγγειλον τὴν ἔλευσιν τῆς ἀνοίξεως μὲ τοὺς κινητοὺς κωδωνίσκους των. Μὲ ὅλας δὲ αὐτὰς τὰς δοκιμασίας καὶ τὰς θλίψεις καὶ μολονότι ὁ χρόνος τῷ ἀφήρπασε πολλὰ φύλλα, ὁ πάππος οὗτος τῶν λευκανθέμων ἔζη ἀμέριμνος μετ' ἀπαραδειγματίστου γαλήνης καὶ ἀταραξίας, διότι ἐγνώριζεν ὅτι αἱ ἡμέραι του ἐξηρτῶντο ἀπὸ Ἐκεῖνον, Ὅστις ἐπαγρυπνεῖ καὶ ἐπὶ τῆς ἐλαχίστης βοτάνης.

Τὰ τέκνα τῆς μικρᾶς ταύτης οἰκογενείας εἶχον ἤδη μεγαλώσει· σκληρός τις ἄνεμος χιλιάκις τὰ ἐλίγωσε μέχρι τῆς γῆς, πλὴν ποτὲ δὲν τοῖς ἔλειψεν ἡδύναμις ὥστε νὰ ἐγερθῶσιν, οἱ δὲ γονεῖς των ἐκαυχῶντο ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐπανέζων τρόπον τινὰ ἐν τῇ νεότητι τῶν τέκνων των. Δύο νέαι ἀδελφαὶ ἦσαν ἰδίως ἡ χαρὰ καὶ τὸ καύχημα τῆς οἰκογενείας· ἡ πρωτότοκος, μὲ τὸν κατάλευκόν της ἱματισμὸν καὶ τὸ λεπτὸν καὶ βαθινόν της ἀνάστημα, ἦτο ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἀγνότητος καὶ τῆς γλυκύτητος· ἡ ἄλλη εἶχε χρώματα ὁροσερά, καὶ ἡ μικρά της κεφαλή, ὀλίγον βοστρυχώδης, ἐδείκνυεν αὐτὴν πανοῦργον καὶ

ἐπίμονον. Περιεργάζετο ἀκριβῶς τὰ πάντα, καὶ ἡ Ἰλαρότης ἐφαίνετο ὅτι ἀπετέλει τὸ πρώτιστον συστατικὸν τοῦ χαρακτῆρός της. Ἐν τούτοις συνέβαινεν ἐνίοτε νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλὴν μὲ ἦθος σκεπτικὸν ὡς διὰ νὰ συλλογισθῇ περὶ τοῦ παρελθόντος, τὸ ὁποῖον μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης διῆλθε τόσον εὐτυχῶς, καὶ ἴσως διὰ νὰ ὀνειροπολήσῃ ἐν μέλλον ὡραιότερον τοῦ παρελθόντος.

Ὁ οὐρανὸς ἦτο γαλανὸς καὶ λαμπρός, καὶ μόνον ἐλαφρότατα ἀργυρόχροα νέφη ἐκυμάτιζον τῇδε κἀκεῖσε· ἡ αὐγὴ εἶχεν ἤδη παρέλθει, ὅταν ὁ θεὸς τῶν ἀνθέων, ὁ ἥλιος, ἀφῆκε τὸ βλέμμα του νὰ ῥιφθῇ ἐπὶ τῆς ὑπερύθρου λευκανθεμίδος. Καὶ τὴν μὲν πρωΐαν, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν τὸ πᾶν ἦτο καταβεβρεγμένον ὑπὸ τῆς δρόσου, ἔλαβεν αὐτὴ τὴν φροντίδα τοῦ νὰ ἀπομάξῃ τὴν ἐνοχλοῦσαν αὐτὴν ὑγρασίαν· ἀλλ' ἀργότερα ἡ φυτεία τῶν ἰτεῶν ἔκρυψεν αὐτὴν ἐξ ὁλοκλήρου, καὶ ὁ θεὸς ἥλιος εἶχε τότε ἄλλας ἀσχολίας· καὶ ἐδῶ μὲν ἔπρεπε νὰ ἀναζωογονήσῃ λειποθυμημένα τινὰ ἄνθη, ἐκεῖνα ὡριμάσῃ ὀπώρας, παρέκει νὰ ξηράνῃ τὴν δρόσον καὶ νὰ φωτίσῃ τὰς σκοτεινὰς χαράδρας τῆς γῆς, μακρύτερα δὲ νὰ θερμάνῃ γέροντά τινα καθήμενον εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας του. Ἐν μέσῳ λοιπὸν τῶν τοσούτων φροντίδων καὶ ἀσχολιῶν του ὁ θεὸς τοῦ φωτὸς ἐλησμόνησε τὴν μικρὰν λευκανθεμίδα· ὅταν δὲ τὴν ἐπανεῖδεν, ὑπερευχαριστηθεὶς διότι τὴν εὗρισκε τοσούτῳ καλλωπισμένην, τῇ ἔπεμψε τὰς ὡραιοτέρας του ἀκτῖνας, καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἐγεννήθη ἡδεῖα τις συμπάθεια μεταξὺ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἄνθους. Εὐχαριστεῖτο οὗτος νὰ παρέχῃ εἰς αὐτὴν ἄφθονον τὸ φῶς, τὴν θερμότητα καὶ τὴν ζωήν, αὐτὴ δὲ ᾐσθάνετο ἐν αὐτὴν πλήρη εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν γενναιότητα ἐκείνου, ὅστις, τόσον ὑψηλὰ εὑρισκόμενος, παρεῖχεν εἰς ἓν εὐτελὲς ἀνθύλλιον ὡς αὐτὴν περιποιήσεις, αἵτινες ἤθελον ἀποτελέσει τὴν δόξαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ πλέον ὑπερηφάνου ἄνθους.

Ἀλλ' ἡ εὐδαιμονία εἶνε ἐπίσης πρόσκαιρος ὡς ὁ χρόνος καὶ ἐφήμερος ὡς ὁ ἄνθρωπος. Ψιθυρισμός τις διηγέρθη εἰς τὸ παρακείμενον λιβάδιον· τὰ ἄλλα ἄνθη ἤρχισαν νὰ ἐρωτῶνται μεταξύ των, διατί ὁ ἥλιος ἐδείκνυε τόσην προτίμησιν δι' αὐτὸ τὸ παράμερον καὶ μικρὸν γήπεδον, καὶ ἠθέλησαν νὰ μάθωσι ποῖος κατῴκει ὄπισθεν τοῦ φραγμοῦ τῶν ἰτεῶν. Ποῖος δὲν ἐβεβαιώθη κατὰ τὸ διάστημα τοῦ βίου του ὅτι εἷς τις μαγνητικοῦ ῥεύματος φαίνεται κυκλοφορῶν μεταξὺ τῶν κακῶν, τοὺς ὁποίους καὶ προσεγγίζει ὅταν πρόκηται νὰ ἐκτελέσωσι κακήν τινα πρᾶξιν; Ὡς συνεννοοῦνται ἀμέσως δι' ἁπλῆς κινήσεως τῶν χειλέων, πῶς συμβοηθοῦνται ἀμοιβαίως καὶ συναντιλαμβάνονται ἀλλήλους; πόσα δὲ καλὰ ἤθελον πράξει, ἂν ἔθετον ἐν κοινῷ διά μίαν καλὴν πρᾶξιν ἐλάχιστον μέρος τῆς ἐνεργητικότητός των ἐκείνης, τῆς φαντασίας καὶ τῆς ὀραστηριότητος, τὰς ὁποίας ἠξεύρουν νὰ ἀναπτύσσωσι καὶ νὰ θέτωσιν εἰς ἐνέργειαν μόνον ἐπὶ κακοῦ; Ὁ τηλέγραφος δὲν εἶχεν ἐπινοηθῇ εἰσέτι, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ φθονεροῦ μίσους ἀνεκάλυψεν αὐτὸν αἰφνιδίως εἰς τὰ φυτὰ ταῦτα. Βεβαίως τι ἄνθος, τὸ ὁποῖον εὑρέθη νὰ ᾖνε ὁ πλησιέστερος γείτων τῆς οἰκογενείας τῶν λευκανθέμων, ἔκαμε σημεῖόν τι εὐκόλως ἐννοηθέν, καὶ ἀμέσως τὰ λευκόϊα, τὰ ἡράνθεμα, τὸ κιχώριον καὶ ὁ ἄνεμος, τὰ ὁποῖα τέως ἦσαν ἐχθροὶ ἀδιάλλακτοι, συνηνώθησαν πάραυτα ἐναμοιβαίῳ αἰσθήματι, τὸ τοῦ φθόνου. Καὶ τὰ μὲν κακοποιὰ ἐκεῖνα ἄνθη ἐκίνησαν ἀμέσως τὰς κεφαλάς των μὲ ἦθος σοβαρόν, καὶ ἐταλαντεύθησαν διὰ νὰ ἐκφράσωσι τὴν περιφρόνησιν καὶ τὴν ἀποστροφήν των πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῶν λευκανθέμων· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ δήλωσις αὕτη ἐκρίθη ἀνεπαρκὴς, ἐπεφόρτισαν τὸν ἄνεμον μὲ ἀποστολήν, ἧς ἐκαραδόκουν ἀνυπομόνως τὰ ἀλέθρια ἀποτελέσματα.

Ἴσως ἐκπλήττεσαι, ὦ ἀναγνῶστα, ἀνακαλύπτων τόσον ταπεινὰ πάθη εἰς ὄντα τοσοῦτον θελκτικά! Πλὴν ἀναντίῤῥητος δυστυχῶς ἀλήθεια ὑπάρχει, ὅτι ἡ ὡραιότης τῆς μορφῆς δὲν συνυπονοεῖ πάντοτε τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων· ὁ φθόνος εἶνε χαμερπές τι πάθος, τὸ ὁποῖον δὲν ἀπαντᾶται εἰμὴ εἰς τὰ κακῆς ἀνατροφῆς ὄντα, πλὴν τέλος πάντων ὑπάρχει, καὶ ἐνίοτε μάλιστα ἄφθονος, εἰς τὰ κομψότερα ἐξωτερικά. Ἂν ποτε τὸν ἀπαντήσῃς, φύγε τὸν αὐθωρεί· διότι τὸ ὀλεθριώτερον, τὸ ὁποῖον ἀποζαλάζει, εἶνε τὸ ὀλεθριώτερον πάντων, καὶ τὰ θύματά του αἰσθάνονται καθ' ὅλην τὴν ζωήν των τὸ κακὸν, τὸ ὁποῖον τοῖς ἐπροξένησεν.

Ἐν τούτοις ὁ ἄνεμος ἐτέθη εἰς κίνησιν, καὶ ἤρχισε νὰ ὑποψιθυρίζῃ πᾶν εἶδος λόγων εἰς τὸ οὖς τῆς μικρᾶς λευκανθεμίδος. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν προσηνέχθη μετὰ τοσαύτης φιλοφροσύνης καὶ κολακείας, ὥστε αὐτὴ ἐχώνθη ἐρυθριάσασα εἰς τὸν χρυσόλευκον κάλυκά της· εἶτα δι' ἐπιτηδείων τροπολογιῶν οἱ γλυκεῖς λόγοι ἀπέβαινον ὀλίγον κατ' ὀλίγον πικρότεροι: α Βεβαίως μεγάλη τιμὴ ἦτο δι' αὐτὴν νὰ ἐπισύρῃ τὴν εὔνοιαν τοῦ ἡλίου· ἀλλὰ τέλος πάντων δὲν ἦτο τὸ πρῶτον φυτὸν, τὸ ὁποῖον ὁ θεὸς οὗτος ἐτίμησε διὰ τῆς εὐνοίας του, καὶ, ἂν δὲν ἐφίστα τὴν προσοχήν της, ἠδύνατο πολὺ καλὰ νὰ ὑποστῇ τὴν μοῖραν τοῦ

πτωχοῦ ἡλιοτροπίου. . . . Ἐν τούτοις ὑπῆρχε μέσον τι, τὸ ὁποῖον ἂν ἔθετεν εἰς ἐνέργειαν ἡ λευκανθεμίς, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ τὴν λήθην καὶ τὴν ἐγκατάλειψιν. »

Ἐν μέσον! Εἰς τὴν λέξιν ταύτην ὕψωσεν αὐτὴ ὀλίγον τὴν κεφαλήν της· τὸ ἡλιοτρόπιον τῇ ἐπροξένησε λυπηρὰς σκέψεις. . . . « Τὸ μέσον τοῦτο, ὑπεψιθύρισε χαμηλοφώνως ὁ ἄπιστος σύμβουλός της, εἶνε τὸ νὰ ἔχῃς πλειοτέραν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτόν σου, καὶ ὀλιγωτέραν ἀγάπην καὶ φιλαρέσκειαν. Ὅταν ὁ ἥλιος σὲ ἀτενίζῃ, μὴ δώσῃς οὔτε τὴν παραμικρὰν προσοχὴν εἰς τὰς θωπείας του, καὶ προσπάθησον νὰ φανῇς ὅσον τὸ δυνατὸν ὅτι ἐνασχολεῖσαι εἰς τὰ περὶ σέ· ἄκουε, παραδείγματος χάριν, τί θὰ σὲ λέγῃ αὐτὴ ἡ μικρὰ ἀγρία οἰνάνθη, μὴν ἀπωλῇς πολὺ τὸ αἰσθηματικὸν μυόσωτον, καὶ θὰ ἴδῃς ὅτι ὁ ἥλιος θὰ σοὶ παραχωρήσῃ πλειοτέραν προσοχήν, ὅσον ὀλιγωτέραν σὺ θὰ δίδῃς εἰς αὐτόν. »

Τὰ ψεύδη καὶ ἡ ἀχαριστία ἀπήρεσαν τοσοῦτον εἰς τὴν μικρὰν λευκανθεμίδα, ὥστε ἠθέλησε νὰ κλείσῃ τὰ ὦτά της εἰς τὰς συμβουλὰς ταύτας. Πλὴν πῶς; Ἦτο εἰσέτι πολὺ νέα καὶ ἀρκετὰ ἄπειρος, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ δοκιμάσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μέσων τούτων· πρᾶγμά τι ὡς δάκρυον ἐγλύστρησεν ἀπ' αὐτῆς εἰς τὴν γῆν, διότι ἐλυπεῖτο ὑπερβαλλόντως, συλλογιζομένη ὅτι διὰ τῆς φαινομένης ταύτης ἀχαριστίας της ἠδύνατο ἴσως νὰ λυπήσῃ τὸν στενὸν φίλον της.

Ὁ ἥλιος ἐν τούτοις, ὅτις ἠσύχαζεν ὀπισθεν ἑνὸς νέφους καθ' ἣν ὥραν ἐγίνοντο ὅλαι αὐταὶ αἱ ῥαδιουργίαι, ἀνεφάνη πάραυτα μεγαλοπρεπὴς καὶ ἀκτινοβόλος. Ἔῤῥιψε βλέμμα ἱλαρὸν πρὸς τὴν μικρὰν προστατευομένην του, ἀλλ' αὐτὴ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπόν της ἀπ' αὐτοῦ μὲ ὕφος περιφρονήσεως· τῇ ἔστειλε τὴν ζωηροτέραν του ἀκτῖνα, ἀλλ' αὐτὴ ἀντὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ διὰ τῶν συνήθων αὐτῇ χαριεντισμῶν καὶ θωπειῶν, ἐπροσποιήθη ὅτι ἐνησχολεῖτο πολὺ διὰ μίαν μικρὰν οἰνάνθην καὶ ἕνα σμίλακα, ὅστις εἶρπε πλησίον της. « Τί σημαίνει τοῦτο; διενοήθη ὁ ἥλιος. Πῶς! πεῖσμα καὶ ἀχαριστία καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ταπεινότερον καὶ μετριώτερον τῶν φυτῶν; αὐτὴ νομίζει ὅτι εἶνε τὸ μοναδικὸν ἀντικείμενον τῶν φροντίδων μου ἐπὶ βλάβῃ τῶν λοιπῶν χρεῶν μου, τῶν ἀσχολιῶν καὶ συμπαθειῶν μου; Ὦ ἀγρία ματαιότης, παντοῦ λοιπὸν θὰ εἰσδύεις; Ἀναμφιβόλως αὐτὴ δὲν θὰ ἦνε ἄλλο τι εἰμὴ μία φίλαυτος, δίδουσα προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἀνέμου καὶ εἰς τὰς μωρὰς κολακείας τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ἀνοήτου ἀνθερίου, τὸ ὁποῖον ἐψύθρωσεν ἐκεῖ πλησίον της. Καλὰ λοιπόν, ἔστω! θὰ λάβῃ καὶ αὐτὴ τὴν τύχην τῶν φιλαρέσκων, τουτέστι τὴν περιφρόνησιν καὶ τὴν ἐγκατάλειψιν. Τὸ ἡλιοτρόπιον ἐδοκίμασεν ἤδη αὐτὰς ἀρκούντως· ἠθέλησε νὰ μὲ ἀντισταθῇ, καὶ ἐνόμισεν ὅτι θέλει μὲ καθυποβάλλει εἰς ὅλας τὰς ἰδιοτροπίας του, ἀλλ' ἐτιμωρήθη διὰ τῆς ἀδιαφορίας μου καὶ τώρα μὲ ζητεῖ παντοῦ καὶ ὁλονὲν μὲ ἀτενίζει· πλὴν εἰς μάτην. . . . Τὸ αὐτὸ ἂς συμβῇ καὶ εἰς τὴν λευκανθεμίδα! » Οὕτως ὡμίλησεν ὁ ἥλιος, ὄχι βέβαια καὶ χωρὶς νὰ ἀρήσῃ ἐλαφρόν τινα στεναγμόν, καὶ ἐγένετο ἅφαντος ὀπισθεν πυκνοτάτου στρώματος μολυβδοχρόων νεφελῶν.

Ἐν τούτοις ἐπῆλθεν ἡ νύξ, καὶ μετ' αὐτῆς αἱ θλιβερώτεραι σκέψεις εἰς τὴν πτωχὴν λευκανθεμίδα. Ὁ ἥλιος ἐγκατέλειπε τὸ λιβάδιον, χωρὶς οὔτε ἓν βλέμμα νὰ τῇ ῥίψῃ· ἔκλαυσε δὲ διὰ τοῦτο τόσον πολύ, ὥστε ἡ αὐγὴ τὴν εὗρε καταβεβρεγμένην ἀπὸ δάκρυα. Ὁ ἥλιος δὲν ἦλθε διὰ νὰ τὰ ξηράνῃ, ὁ δὲ οὐρανὸς ἔμεινε κεκαλυμμένος ἀπὸ φαιὰ καὶ πυκνὰ νέφη, καὶ λεπτή τις βροχή, συνοδευομένη ὑπὸ τῶν συριγμάτων τοῦ ἀνέμου, ἔπεσε πεισματωδῶς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας. Ἡ ἐπελθοῦσα νὺξ ὑπῆρξε σκληροτέρα, καίτοι ἡ σελήνη ἀνεφάνη ὀλίγον ἐν μέσῳ τῶν νεφῶν, δεικνύουσα τὸ ἱλαρὸν φεγγῶδες πρόσωπόν της· ἀλλ' ἡ σελήνη φωτίζει μόνον, κατὰ τὸ λέγειν αἰσθηματικοῦ τινος ποιητοῦ, αἱ δὲ ἀκτῖνές της εἰσὶν ἀνίκανοι νὰ θερμάνωσιν· αὐτὴ ὁμοιάζει καθ' ὅλα μὲ τὰ ψυχρὰ ἐκεῖνα καὶ ξηρὰ ἄτομα, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν εἰς τὴν κεφαλὴν των ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἔχωσιν εἰς τὴν καρδίαν των, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀδιαφορία λυπεῖ τοὺς περὶ αὐτὰ μεγάλως, ἀπωθοῦσα πᾶσαν αὐτόματον κίνησιν. Οἱ ἀστέρες ἔλεγαν εἰς τὸ ἐγκαταλελειμμένον ἄνθος: « εἴμεθα περιπλανώμεναι ψυχαί! » ἡ σελήνη ἀφ' ἑτέρου τὸ παρεκίνει νὰ μιμηθῇ τὴν γαληνιαίαν ἀξίαν της. Πλὴν τί τῷ ἐνδιέφερον τὰ παράπονα καὶ αἱ συμβουλαὶ αὗται; αὐτὸ δὲν ἠδύνατο νὰ καθησυχάσῃ τὰς τύψεις του οὐδὲ νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς συμβουλὰς τῶν ἄλλων, ἀλλ' ὑπερεπεθύμει νὰ ἐπανίδῃ τὸν ζωογόνον ἥλιον.

Ἀνεφάνη τέλος οὗτος, καὶ συγκινηθεὶς ἀπὸ τὴν ἀξιολύπητον θέαν τοῦ ὠχροῦ καὶ καταβεβλημένου ἄνθους, τῷ ἔπεμψεν ἀκτῖνας τινὰς οἴκτου· ἀλλ' ὁ οἶκτος ἦτο αἴσθημα, τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἀπεστρωπάζετο. Ἠγέρθη λοιπόν, ἀνετινάχθη, προσεκάλεσεν εἰς βοήθειάν της τὴν ὑπερηφάνειαν, καὶ ἤρχησε πάλιν τὴν ἐπίμονον ἐνασχόλησίν της, θωπεύουσα καὶ αὐτὰ τὰ εὐτελέστερα χόρτα, τὰ ὁποῖα τῇ ἐπροξένουν τέως ἀποστροφήν. Ὁ ἥλιος οὐδεμίαν προσοχὴν ἔδωκεν εἰς τὴν διαγωγήν της ταύτην, πάραυτα δὲ ψιθυρισμοὶ ἀποδοκιμασίας ἠ-

γέρθησαν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη: « Ὢ! αὐτὴ εἶνε μία πολὺ μεγάλη φιλάρεσκος, ἔλεγε τὸ ἀνθέμιον, διότι βλέπει ἀκρόασιν εἰς ὅλα τὰ πτερωτὰ ἔντομα τὰ περιϊπτάμενα πέριξ αὐτῆς, καὶ ἀκροάζεται ἕως καὶ αὐτὸν τὸν χονδροειδέστατον σκάραβον, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν περιεφρόνει! . . . » — « Τὸ πρᾶγμα καταντᾷ σπουδαῖον, ἔλεγον τὰ μυρίπνοα· τίς θὰ ἐπίστευέ ποτε ὅτι ἡ ὡραία αὐτὴ λευκανθεμὶς εἶνε τόσον κοῦφος; ἐνῷ ἠδύνατο νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ μίαν τόσον ἀγαθὴν καὶ ἄνευ ἐνδιαφέροντος εὔνοιαν, τὴν ἀπέβαλεν ἐξ ἐναντίας ὡς ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς της ὑπερηφανείας! »

Αἱ ἀποδοκιμασίαι ἠμέραι τῇ ἡμέρᾳ ἐγίνοντο ἐντονώτεραι. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐγκατέλειπον ὅλα τὸ ἄνθος τοῦτο, ὅπερ δικαίως καὶ πρεπόντως ἐξελέγχθη ὡς ἀνόητον· εἰς τρόπον ὥστε δὲν τῷ ἔμεινε πλέον ἄλλη παρηγορία, εἰμὴ αἱ μωραὶ φιλοφρονήσεις ἀνοήτων τινῶν ἠρανθέμων. Ὁ κορμός του ἐλίγυσεν ἐπὶ τέλους, ἀπκύδησε πλέον, καὶ αἱ τύψεις τοῦ συνειδότος του ἀπέδησαν τόσον σκληραί, οἱ δὲ ἔλεγχοι, τοὺς ὁποίους ἀπηύθηνεν εἰς ἑαυτὸ τόσον ἀνυπόφοροι, ὥστε, καμφθὲν ἐσπέραν τινὰ ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν, ἐξέπνευσε κράζον: « Ὢ! διατί νὰ ἀκούσω τὸν ἄνεμον! »

Ρ.

Η ΣΙΔΗΡΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΞΩΤΗ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Ἀπὸ ὅλα τὰ ὀλιτήρια ὁ ἔρως εἶνε τὸ βιαιότερον! Καταβλέγει ἀδιακόπως τὴν καρδίαν, καὶ ὅλα τὰ ἀντιφάρμακα, ὅσα ἤθελον τῷ ἀντιτάξει, δὲν χρησιμεύουσιν εἰς ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ παρέξωσιν ἓν στοιχεῖον περιπλέον εἰς τὴν παμφάγον φλόγα του. Ὅσον περισσότερον τρυφερὸς καὶ προσηνὴς ἐδείκνυετο ὁ Γοδδοφρηδος, τόσον περισσότερον ἡ Βαρσὲλ τὸν ὑπέταττε διὰ τῆς σιδηρᾶς χειρός της εἰς τὰς ἰδιοτροπίας της. Οὔτε παρακλήσεις, οὔτε δάκρυα, οὔτε ἀπειλαὶ ἴσχυσαν τίποτε ἐπ' αὐτῆς· ὁ ἔρως της ἦτο τὸ βραβεῖον τῆς διακηρύξεως τοῦ πολέμου εἰς τὸν Σιγηβέρτον.

Οὗτος δέ, ταξειδεύων ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς εὐδαιμονίας, ἐπανεῖδε μετ' ὀλίγον τὴν γλυκυτάτην του Ῥοζεμόνδην, ἥτις τὸν ἐδέχθη μετ' ἀφάτου ἀγαλλιάσεως· οὐδόλως δὲ ἔπαυσε τοῦ νὰ τῷ κάμνῃ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς βασιλίσσης Βαρσὲλ, καὶ ἰδίως περὶ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ὡραιότητός της.

« Θὰ τὴν ἰδῇς ἐντὸς ὀλίγου, εἶπεν ὁ Σιγηβέρτος, διότι ἐλπίζω ὅτι αὐτὴ θὰ συνοδεύσῃ τὸν Γοδδοφρηδον, καὶ θὰ φθάσῃ ἐδῶ μετ' αὐτοῦ πρὶν ἡμεῖς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν χώραν τοῦ πατρός μου. Μὴ φοβοῦ τὴν ὡραιότητά της, διότι αὐτὴ θέλει εἶσθαι ὠχρὰ παραβαλλομένη πρὸς τὴν ἰδικήν σου, ὡς ὁ ἥλιος τοῦ χειμῶνος πρὸς τὴν ὡραίαν πρωΐαν τῆς ἀνοίξεως, ὡς ὑπερήφανός τις ἐρείκη ἄνευ ὀσμῆς ἐνώπιον τοῦ εὐωδίας ἀποπνέοντος βόδου τοῦ Μαΐου. Φοβοῦ μᾶλλον τὴν ἐπάρατον ζηλοτυπίαν της, διότι ἀμφιβάλλω ἂν ἠλυνήθην νὰ τὴν καταβάλω.

— Ὢ! τότε λοιπὸν ἂς ἀναχωρήσωμεν πρὶν αὐτὴ φθάσῃ ἐδῶ, ἀνέκραξεν ἡ Ῥοζεμόνδη, διότι μὲ προξενεῖ τρόμον! Αὐτὴ σὲ ἀγαπᾷ, φίλε τῆς καρδίας μου, καὶ εἶχες τοὺς λόγους σου νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃς τόσον ἀποτόμως. Ναί, αὐτὴ σὲ ἀγαπᾷ, καὶ φοβοῦμαι μᾶλλον τὸν ἔρωτά της παρὰ τὸ μῖσός της! . . .

— Ὢ Ῥοζεμόνδη, σὲ ὁρκίζομαι ὅτι ὁ Σιγηβέρτος θὰ προτιμήσῃ μᾶλλον νὰ ἀποθάνῃ, παρὰ νὰ ἀποβῇ ἄπιστος πρὸς τὴν ἐκλεκτὴν τῆς καρδίας του· εἰς ἐκείνην, ἥτις ἀπέδη ἡ σὰρξ τῆς σαρκός μου καὶ ἡ ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου! »

Μόλις δὲ ἐπρόφερε τὸν ὅρκον τοῦτον, καὶ εὐθὺς κῆρυξ πολέμου ἦλθε νὰ τῷ ἀναγγείλῃ ὅτι ὁ βασιλεὺς Γοδδοφρῆδος καὶ ἡ βασίλισσα Βαρσὲλ ἐβάδιζον ἐναντίον του μὲ πολλὰς χιλιάδας ἱππέων.

Ἡ ἀγγελία αὕτη τὸν κατεβύθισεν εἰς βαθυτάτην θλῖψιν. Ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἰδέα τοῦ νὰ πολεμήσῃ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Ῥοζεμόνδης, τὸν υἱὸν τῆς πενθερᾶς του, τὸν βασιλέα εἰς ὃν ὡρκίσθη πίστιν καὶ ὑποταγήν, τὸν φίλον ὅτ' ὃν ἐβρίψοκινδύνευσε τὴν ζωήν του, τῷ ἦτο μιαρὰ καὶ ἀποτρόπαιος· ἦτο ἐναντία εἰς τὴν τιμιότητά του, εἰς τὴν εὐθύτητά του, εἰς ὅλους τοὺς θείους καὶ ἀνθρωπίνους νόμους. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἡ ἀδυναμία, ἡ ἀπιστία τοῦ Γοδδοφρήδου παρώξυνε τὴν καρδίαν του.

« Γενηθήτω τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου! » εἶπεν ὁ Σιγηβέρτος καὶ περιεζώσθη τὸ ξίφος του, ὅπερ μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς τὸν ὑπηρέτησε πιστῶς. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἀπαντήσῃ τὸν ἐχθρὸν μὲ τοὺς διακοσίους λογάδας του· ἀλλ' ἅμα διεδόθη ἡ εἴδησις καθ' ὅλην τὴν πόλιν, ὅλοι οἱ ἱππόται τοῦ Γοδδοφρήδου, πλήρεις ἀγανακτήσεως διὰ τὴν ἀχαριστίαν καὶ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ κυρίου των, ἐνόμισαν ἑαυτοὺς ἀπηλλαγμένους τοῦ πρὸς αὐτὸν ὅρκου πίστεως, καὶ ἐτάχθησαν ὑπὲρ τοῦ Σιγηβέρτου, ὅστις καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ἀνήγο-

ρεύθη βασιλεὺς ἀντὶ τοῦ Γοδδοφρήδου, κηρυχθέντος προδότου, ἀπατεῶνος καὶ ἀναξίου νὰ βασιλεύσῃ.

Ἡ καλὴ καὶ ἐνάρετος Ῥοζεμόνδη ἐπειράθη διὰ παρακλητικῆς τινος ἐπιστολῆς της νὰ ἐπαναγάγῃ τὸν ἀδελφόν της καὶ τὴν νύμφην της εἰς αἰσθήματα χριστιανικώτερα· πλὴν εἰς μάτην. Τὴν ἔβλεπον δὲ ἔκτοτε γονατίζουσαν συνεχῶς ἐπὶ τῶν ψυχρῶν μαρμάρων τοῦ ναοῦ πλησίον τῶν πτωχῶν, καὶ προσφέρουσαν τὰ πολύτιμά της δάκρυα εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Κυρίου, οὗτινος ἐδέετο θερμῶς νὰ τῇ διατηρήσῃ τὸν σύζυγον καὶ τὸν ἀδελφόν. Πλὴν φεῦ! ἐπέπρωτο νὰ ὑποστῇ πλείστας ὅσας δοκιμασίας, καὶ μία γυνὴ, διότι εἶνε βασίλισσα καὶ ὡραία, δὲν εἶνε διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον ἀπηλλαγμένη τῶν συμφορῶν καὶ τῶν δακρύων.

Πόσον πικροὶ καὶ ἡδεῖς ταυτοχρόνως ἦσαν οἱ ἀποχαιρετισμοὶ τοῦ Σιγηβέρτου καὶ τῆς Ῥοζεμόνδης! καὶ αὐταὶ αἱ πέτραι τοῦ παλατίου ἤθελον κλαύσει, ἂν εἶχον δάκρυα. Ἐπὶ τέλους ὁ Σιγηβέρτος ἀπεσπάσθη ἀπὸ τὰς περιπαθεστάτας περιπτύξεις τῆς φιλτάτης του, ἐπαναλαμβάνων εἰς αὐτὴν τὸν ὅρκον του, ὅτι ποτὲ ἄλλη γυνὴ δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἐρωμένη του ἢ σύζυγός του.

Μετ' ὀλίγον αἱ κραυγαὶ τοῦ πολέμου διεσέχθησαν τὰς τῆς καρδίας. Ἡ μάχη συνεκροτήθη πεντήκοντα λεύγας μακρὰν τῆς πρωτευούσης, καὶ εὐθὺς κατὰ τὴν πρώτην σύγκρουσιν ὁ Γοδδοφρῆδος ἐφονεύθη παρ' ἑνὸς τῶν ἀρχαίων ἱπποτῶν του, ὅστις ὡρκίσθη νὰ ἀποπλύνῃ τὴν χαμέρπειαν τοῦ βασιλέως του εἰς τὸ αἷμα τοῦ ἀνάνδρου.

Μικρὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γοδδοφρήδου εἷς ἱππότης, φερόμενος ἀγερώχως ἐπὶ τοῦ σιδηροκαλύπτου ἵππου του, καὶ προσκαλῶν ἐξ ὀνόματος τὸν Σιγηβέρτον, εἶπε·

« Ὑπερήφανε Ἱππότα, εἶμαι ἡ Σιδηρᾶ βασίλισσα! Ἐκαυχήθης ὅτι μὲ ἐνίκησες, ἀλλ' ἐλθὲ νὰ σοὶ ἀποδείξω ἐνώπιον τῶν πολεμιστῶν σου τούτων καὶ τῶν ἰδικῶν μου ὅτι ἐψεύσθης. Ἰδοὺ ἐγὼ τώρα σὲ προκαλῶ, καὶ μὴν ὀνειρευθῇς πλέον αὐτὴν τὴν φορὰν τὴν νίκην, διότι θὰ γίνῃς αἰχμάλωτός μου, δοῦλός μου, καὶ ποτὲ πλέον οἱ ὀφθαλμοί σου δὲν θὰ ἀπαντήσωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ῥοζεμόνδης. »

Μανιώδης ἐκ τῶν περιφρονητικῶν τούτων λόγων, ὁ Σιγηβέρτος ὥρμησεν ὡς ἀστραπή· ἀλλ' ἡ λόγχη του συνετρίβη κατὰ τοῦ θώρακος τῆς βασιλίσσης εἰς μυρία τεμάχια, καὶ ἀμέσως ἠσθάνθη τὸ ψυχρὸν σίδηρον ὑπὸ τὴν δεξιάν του πλευράν. Ταλαντευθεὶς ἐπὶ τοῦ ἵππου, ἔκλινε πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀλλ' ἐπανωρθώθη πάλιν καὶ ἔσυρε τὸ ξίφος του. Πλὴν εἰς μάτην· ἡ βασίλισσα τὸν κατέβαλε διὰ δευτέρου κτυπήματος, καὶ πρώτην ἤδη φορὰν ἐπὶ ζωῆς του ἔβλεπεν ἑαυτὸν ἡττημένον.

Μόλις δὲ ἔχασε τὴν ἰσορροπίαν του, καὶ εὐθὺς ἡ Σιδηρᾶ βασίλισσα, πηδήσασα κατὰ γῆς, διέταξεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους της νὰ παύσωσι τὸν πόλεμον· ῥιφθεῖσα δὲ ἐπὶ τοῦ σχεδὸν ἀψύχου σώματος τοῦ Σιγηβέρτου, τὸν ἐκάλει διὰ τῶν τρυφερωτέρων ὀνομάτων, καὶ παράφορος ὑπὸ τῆς θλίψεως τὸν μετέφερεν εἰς τὴν σκηνήν της.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔπεμψε πρὸς τὴν Ῥοζεμόνδην Ῥαοὺλ, τὸν μᾶλλον ἀρωτιωμένον ἐκ τῶν ὑπηρετῶν της, ἐπιφορτισμένον νὰ φέρῃ πρὸς αὐτὴν φιάλην δηλητηρίου.

« Δὸς εἰς αὐτὴν νὰ ἐννοήσῃ, τῷ εἶπεν, ὅτι ὁ θάνατός της μόνος θέλει ἐξαγοράσει τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Σιγηβέρτου· ἂν δὲ ἀπειθήσῃ εἰς τὰς διαταγάς μου, δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ διαφύγῃ τὰς χεῖράς μου!

Εἶτα ἐπρόσθεσε:

« Θὰ τὴν ἀφήσῃς νεκρὰν, καὶ ἐπὶ τῇ τιμῇ ταύτῃ θὰ ζήσῃς. »

Ἡ Ῥοζεμόνδη, πληροφορηθεῖσα τὰ καθέκαστα τῶν λυπηρῶν συμβάντων, ἔλαβε τὴν φιάλην ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἀπεσταλμένου καὶ εἶπεν:

— « Ἡ ζωή μου ἀνήκει εἰς τὸν Σιγηβέρτον! τῷ τῇ δίδω λοιπὸν ἐξ ὅλης μου καρδίας. »

Ἐπλησίαζεν ἤδη τὸ δηλητήριον εἰς τὰ χείλη της, ὅταν ὁ Ῥαοὺλ, καταθελχθεὶς ὑπὸ τῆς ὡραιότητός της, συνεκινήθη ἐκ τῆς ἐξόχου ταύτης ἐνδείξεως τῆς ἀφοσιώσεώς της, καὶ ἐσταμάτησε ζωηρῶς τὸν βραχίονά της λέγων:

« Βασίλισσα! εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἔχω διαταγὴν νὰ μὴ σᾶς ἀφήσω ζῶσαν· ἀλλὰ προτιμῶ μᾶλλον νὰ ἀποθάνω, παρὰ νὰ ἴδω τὸ ὡραιότερον καὶ τὸ πλέον ἐνάρετον πλάσμα τοῦ Θεοῦ νὰ χαθῇ ταυτοτρόπως εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του· ἄλλως τε ἐγεννήθην εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν, εἶσθε ἡ εὐεργέτις τῆς μητρός μου, ἣν ἐπληρώσατε τοσάκις ἀπὸ καλὰ, ἅτινα παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ σᾶς τὰ ἀποδώσῃ. Ἰδοὺ τί σᾶς συμβουλεύω· ἀφήσατε τὸ παλάτιόν σας καὶ αὐτὰ τὰ βασιλικὰ φορέματα· θὰ σᾶς κρύψω εἰς ἓν μέρος, ὅπου ἀνθρώπινον ὄμμα δὲν θὰ σᾶς ἰδῇ. Λύριον θὰ ἀναγγελθῇ ὁ θάνατός σας εἰς τὸν λαὸν, καὶ μεθαύριον θὰ γίνῃ δημοσίως ἡ ἐκφορά σας. Ἐγὼ δὲ, ἐπανελθὼν πρὸς τὴν δέσποινάν μου θὰ τῇ ἀναγγείλω τὸ συμβάν, καὶ ὁ Σιγηβέρτος θὰ ἐλευθερωθῇ· ἂν σᾶς ἀγαπᾷ πάντοτε θὰ τὸν ἐπανίδητε, ἄλλως θὰ εἶσθε ἀποθαμμένη δι' αὐτόν. »

Καὶ τὰ πάντα ἐγένοντο ὅπως ἐλέχθησαν. Ἐνεταφίασαν πανδήμως τὴν Ροζεμόνδην ἐντὸς φερέτρου κεκαλυμμένου, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν μεγιστάνων. Ποτὲ δὲν ἐθρήνησαν βασίλισσαν ὡς αὐτὴν, ἣν ἐνόμιζον ἀποθανοῦσαν ἐκ τῆς θλίψεώς της. Αὐτὴ δὲ, ἐγκαταλείψασα τὸ φρούριον καὶ τὴν πόλιν, μετημφιέσθη εἰς ὑπηρέτριαν, καὶ ἀκολουθουμένη μόνον ὑπὸ πιστοῦ τινος χωρικοῦ, ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος ὅπερ τῇ ὑπέδειξεν ὁ Ραοὺλ.

Ὁ Σιγηβέρτος ἰάθη ἐκ τῶν πληγῶν του, ἀλλ' ἡ καρδία του ἀπέσταζεν εἰσέτι αἷμα, ὡς ἐὰν ὁ σίδηρος τῆς βασιλίσσης Βαρσὲλ τὴν ἐτρύπησε διαμπερές. Ἔμαθεν ἀπὸ τὸ ἴδιόν της στόμα τὸν θάνατον τῆς φιλτάτης του Ροζεμόνδης, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαρτερήσῃ ζῶν· ὅπως τὴν ἐνθυμεῖται, διότι κατ' αὐτὸν ἦτο εὐκολώτερον νὰ ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ζήσῃ διὰ μίαν γυναῖκα. Καίτοι δὲ φυλακισμένος καὶ μὴ βλέπων οὐδένα, διότι ἡ βασίλισσα Βαρσὲλ τῷ ἔφερεν ἡ ἰδία τὸ φαγητόν του ἐντὸς πυργιδίου, συγκοινωνοῦντος διὰ κρυφίας θύρας μὲ τὰ τμήματα τοῦ φρουρίου, ὁ Σιγηβέρτος ἐκώφευσεν εἰς ὅλας τὰς παρακλήσεις τῆς πυργοδεσποίνης του, ἥτις δὲν ἔπαυε τοῦ νὰ τῷ προσφέρῃ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸ στέμμα της πρὸς ἀνταλλαγὴν τοῦ νυμφικοῦ δακτυλίου.

« Ἡ ζωή μου, τῇ ἔλεγεν οὗτος, κεῖται μεταξὺ τῶν χειρῶν σου, δύνασαι λοιπὸν νὰ διαθέσῃς τὰ κατ' αὐτὴν ὅπως θέλῃς· ἀλλ' ἡ καρδία μου ἀνήκει εἰς τὴν Ροζεμόνδην, νεκρὰν ἢ ζῶσαν! »

Τοσαύτη ἀντίστασις, μὲ θυσίαν μάλιστα τῶν πολυτιμοτέρων ἀγαθῶν τῆς γῆς, συνέτριψεν ἐπὶ τέλους τὴν σιδηρᾶν θέλησιν τῆς βασιλίσσης. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἠσθάνετο ἐκπηγάζουσαν ἀπὸ τῆς καρδίας της ἐπιθυμίαν ἐκδικήσεως. Μία μόνη λέξις ἤρκει νὰ σβέσῃ τὴν ζωὴν τοῦ Σιγηβέρτου, ἀλλ' ἡ αὐτὴ λέξις ταὐτοχρόνως ἤθελε σβέσει εἰς αὐτὴν τὴν τελευταίαν λάμψιν τῆς ἐλπίδος της.

« Εἰς τί μὲ ἐχρησίμευσαν τὰ ἀνοσιουργήματά μου, ἔλεγεν, ἀφοῦ δὲν κάμνουν ἄλλο τι παρὰ νὰ ἐπαυξάνωσι τὰ δεινά μου! ἀφοῦ μετὰ τῆς ἀποτυχίας μου ἐνοῦνται αἱ τύψεις τοῦ συνειδότος, τῆς νυκτοφυλακῆς ταύτης τῆς ψυχῆς! »

Ἤρχοντο στιγμαὶ, καθ' ἃς τὰ πάντα ἔδιδε διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀναστήσῃ τὴν σκιὰν τῆς Ροζεμόνδης, τῆς πτωχῆς ταύτης ἀμνάδος, ἣν ἐνόμιζε θυσιασθεῖσαν διὰ τὸν ἔρωτά της, καὶ τῆς ὁποίας τὸ αἷμα δὲν ἠδύνατο νὰ ξηράνῃ τὴν φλέγουσαν ὀψιὰν τῆς καρδίας της. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον αὐτὴ ἀπέδη θλιβερὰ καὶ σκεπτική· ὁ ὕπνος τὴν ἀπέφευγε, καὶ βλέπων τις αὐτὴν ὁλοκλήρους ἡμέρας βυθισμένην εἰς ἀφωνόν τινα καὶ ζοφερὰν θλῖψιν, ἤθελεν εἴπει ὅτι ἔχασε τὴν φωνήν της.

Ἡμέραν τινὰ εἶπεν ἀποτόμως πρὸς τὸν Ραοὺλ: « Εἶναι βέβαιος ὅτι ἡ Ροζεμόνδη ἀπέθανεν;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ πτωχὸς γέρων ὠχρίασε, καὶ φοβούμενος τὴν ἔκρηξιν τῆς ὀργῆς τῆς βασιλίσσης, ἀπεκρίθη:

— Μεγαλειοτάτη, ἐξετέλεσα τὰς διαταγάς σας κατὰ γράμμα.

— Ἆ! ἀνέκραξεν αὐτη, ὑπάρχουν στιγμαὶ, καθ' ἃς σὲ καταρῶμαι διότι μὲ ὑπήκουσας τόσον τυφλῶς· τὸ ἔγκλημα τοῦτο βαρύνει ἐπὶ τῆς συνειδήσεώς μου. Εἰς τί μὲ ὠφέλησεν; ὁ Σιγηβέρτος ἐράται πλειότερον τὴν Ροζεμόνδην ἀποθανοῦσαν ἢ ζῶσαν! Ἴσως ἤθελον παλαίσει κατ' αὐτῆς, ἂν εὑρίσκετο ἐδῶ μὲ σάρκα καὶ ὀστέα· ἀλλ' εἰς μάτην ἐξαντλῶμαι εἰς ματαίας προσπαθείας ἐναντίον φιλτάτης τινὸς σκιᾶς.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐχαροποίησαν τὴν καρδίαν τοῦ ἀγαθοῦ Ραοὺλ.

— Βασίλισσά μου, ἀπεκρίθη, ἀγαπᾷς καθ' ὑπερβολὴν τὴν μοναξίαν, διότι σὲ βλέπω νὰ ἀποφεύγῃς τὰς συναναστροφὰς καὶ τὰς συνδιαλέξεις, καὶ νὰ βυθίζεσαι εἰς τὰς ζοφερὰς σου σκέψεις. Συγχώρησον λοιπὸν μίαν συμβουλὴν εἰς τὸν πιστότερον τῶν θεραπόντων σου. Ἔχω παρ' ἐμοὶ χαρίεσσάν τινα κόρην, γλυκεῖαν, φρόνιμον, πνευματώδη καὶ τόσον εὐπροσήγορον καὶ ἡδείας συμπεριφορᾶς, ὥστε εἶνε ἀδύνατον νὰ ἤνέ τις σκυθρωπὸς ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτῆς. Καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐπίσης ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐξετέλεσα τὸ ἔγκλημα, οὗ τινος ἤμην συνέργος, δὲν ἐκοιμήθην πλέον, δὲν ἔζων πλέον. Ἡ νέα αὕτη κόρη καὶ συγγενής μου ἠμπόρεσε νὰ μὲ χαροποιήσῃ καὶ νὰ μὲ καθησυχάσῃ, καὶ διεσκέδαζε συνεχῶς τὴν θλῖψιν μου διὰ τῆς φυσικῆς εὐθυμίας της· αὐτὴ ἔχει ἴδιον βάλσαμον δι' ἑκάστην πληγήν, μίαν χωριστὴν παρηγορίαν δι' ἑκάστην θλῖψιν. Ὑπάγετε την, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ θελήσετε νὰ τὴν ἀκούσητε· ἀκούσατέ την, καὶ εἶμαι ὑπερβέβαιος ὅτι θὰ θελήσετε νὰ τὴν κρατήσητε πλησίον σας.

— Φέρε μέ την! εἶπεν ἡ βασίλισσα. »

Καὶ ὁ γέρων Ραοὺλ ὡδήγησε τὴν Ροζεμόνδην παρὰ τῇ βασιλίσσῃ Βαρσὲλ, ἥτις προσέλαβεν αὐτὴν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της, καὶ ἐν ὀλιγοχρονίῳ διαστήματι συνέλαβε τὴν τρυφερωτέραν πρὸς αὐτὴν ἀγάπην, καὶ τὴν ἐτίμα ὡς φίλην. Μετ' ὀλίγον ἡ Ροζεμόνδη ἀπέδη ἡ ἐξ ἀπορρήτων τῶν ἐρωτικῶν θλίψεων τῆς ἀντιζήλου της. Εἰς ἑκάστην νέαν ἄρνησιν τοῦ Σιγηβέρτου, ἡ Βαρσὲλ ἔχυνε τὰ δάκρυά της εἰς τοὺς κόλπους τῆς φίλης της, καὶ ἐν μιᾷ τῶν στιγμῶν τούτων,

θέλουσα τρόπον τινὰ νὰ ἐλαφρύνῃ τὴν ψυχήν της ἀπὸ τοῦ ἐπιβαρύνοντος αὐτὴν ἐφιάλτου, τῇ ὡμολόγησε τὸ ἔγκλημα, ὅπερ ἐνόμιζεν ὅτι ἐξετέλεσεν ἐπὶ τῆς Ροζεμόνδης.

Μ' ὅλην της τὴν σοφίαν ἡ Μεταξωτὴ Βασίλισσα δὲν ἠδυνήθη παρὰ μὲ μεγάλον της κόπον νὰ ἀποκρύψῃ τὴν εὐδαιμονίαν της, μανθάνουσα τὴν ἠρωϊκὴν ἀφοσίωσιν καὶ πίστιν τοῦ συζύγου της καὶ τὰς τύψεις τῆς τρομερᾶς ἀντιπάλου της· καὶ ἡ εὐδαιμονία αὕτη, διπλασιάζουσα τὴν ἱλαρότητα καὶ εὐθυμίαν τοῦ πνεύματός της, ἐφώτιζε συνεχῶς μὲ ἀκτῖνα χαρᾶς τὴν ζοφερὰν τῆς Βαρσὲλ κατήφειαν.

« Ἀγαπητή μοι δέσποινα! τῇ ἔλεγε μίαν ἡμέραν, εἶσθε τόσον καλὴ καὶ τόσον ὡραία, ὥστε μοὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ πιστεύσω ὅτι εἷς ἀνὴρ προτιμᾷ ἀνθ' ὑμῶν ἄλλην γυναῖκα.

— Καὶ ὅμως τοῦτο εἶνε ἀληθὲς, ἀπεκρίθη ἡ Βασίλισσα· ὁ Σιγηβέρτος προτιμᾷ μᾶλλον νὰ ἀποθάνῃ αἰχμάλωτος, παρὰ σύζυγος τῆς Βαρσέλ.

— Τῷ ὠμιλήσατε περὶ τῆς Ροζεμόνδης;

— Ποτέ! θὰ ἦτο τὸ αὐτὸ ὡς νὰ τῷ ἐνεθύμιζον τὴν πρὸς ἐμὲ ἀποστροφήν του.

— Ἂν ἤμην ἐγὼ εἰς τὴν θέσιν σας, ὑπέλαβεν ἡ Ροζεμόνδη, ἤθελον τῷ ὁμιλεῖ περὶ αὐτῆς ὥρας ὁλοκλήρους, καὶ ἤθελον προσπαθήσει νὰ τῷ ἀποσπάσω τὸ μυστικὸν, ὅπερ ἐκέκτητο ἡ ἡγεμονὶς αὕτη, ὥστε νὰ ἀγαπᾶται μετὰ τοσαύτης ἐπιμονῆς καὶ μοναδικῆς αὐταπαρνήσεως. Εἶμαι βεβαία ὅτι αὐτὴ εἶχεν ἴδιον τρόπον τοῦ ὁμιλεῖν καὶ συνδιαλέγεσθαι, ὅτι ἐξέλεγε τὰς τρυφερωτέρας λέξεις διὰ τὸν ἀγαπητὸν τῆς καρδίας της, ὅτι δὲν τὸν ἄφηνε νὰ ὀργισθῇ καὶ ὅταν ἀκόμη εἶχεν ὅλα της τὰ δίκαια, ὅτι δὲν ἀντέταττεν εἰς τὰς ἐξάψεις του εἰμὴ ἐλαφρόν τι μειδίαμα ἢ σκωπτικήν τινα εὐφυΐαν, διὰ νὰ τῷ παραστήσῃ τὸ γελοῖον τῆς παραφορᾶς του· ὅτι ἐλάμβανεν ἐνεργὸν καὶ εἰλικρινὲς μέρος εἰς τὰς θλίψεις του, θλίψεις, τῶν ὁποίων ἐξήλειφε πάντοτε τὰ ἴχνη διὰ τῶν δακρύων της, καὶ ὅτι ἐγνώριζε νὰ ἐκτιμᾷ ἀκριβῶς καὶ νὰ καθιστᾷ περιφανεῖς τὰς εὐγενεῖς της ἰδιότητας. Βλέπετε λοιπὸν, ἐξηκολούθησε λαμβάνουσα τὴν χεῖρα τῆς Βασιλίσσης, ὅτι δὲν πρέπει νὰ δόσῃ τις τὸν ἄνθρωπον διὰ σιδηρᾶς χειρὸς ἀλλὰ διὰ μεταξωτῆς;

— Ἴσως ἔχεις δίκαιον, ὑπεψιθύρισε μετὰ στεναγμοῦ ἡ Βαρσέλ.

— Ἀλλοίμονον! ναὶ, ἐξηκολούθησεν ἡ Ροζεμόνδη, οἱ ἄνθρωποι ἐπιδεικνύουν συνήθως περισσοτέραν ὑπερηφάνειαν παρὰ ἀγαθότητα, καὶ ἀγαπῶσι μόνον τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔχει ἀνάγκην τῆς ὑποστηρίξεώς των. Ὅσον περισσότερον δεινοπαθεῖ μία γυνὴ, τόσον περισσότερον ὁ ἀνὴρ θυσιάζεται δι' αὐτὴν· προσκολλᾶται εἰς αὐτὴν ὡς ἐκ τοῦ καλοῦ, τὸ ὁποῖον αἰσθάνεται ὅτι πράττει παρὰ ἐκ τοῦ καλοῦ, τὸ ὁποῖον τῷ κάμνουν. Εἶσθε ἰσχυρὰ, γενῆτε ἀδύνατος· τῷ προσφέρατε, αἰτήσατέ τον μᾶλλον· σᾶς ἀποκαλοῦν Σιδηρᾶν Βασίλισσαν, γενῆτε Μεταξωτὴ βασίλισσα καὶ θὰ σᾶς ἀγαπήσῃ!

— Ἀκριβή μου φίλη, ἀνέκραξεν ἡ Βαρσὲλ, ποσον εὐτυχὴς ἤθελον εἶσθαι ἂν σὲ ἐγνώριζον πρίν! αἱ συμβουλαί σου μοὶ ἔρχονται τώρα πλέον πολὺ ἀργά. Διὰ νὰ κινήσω τὸν θαυμασμὸν τοῦ κόσμου, ἐνόμισα ὅτι ἔπρεπε νὰ ἰδιοποιηθῶ τὰς ἀρετὰς, τὴν ἐνεργητικότητα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἀνδρός· μὲ θαυμάζουν τῳόντι, πλὴν δὲν μὲ ἀγαποῦν. Ἄκουσε τί ἀπεφάσισα· ἀπόψε ὁ Σιγηβέρτος εἶνε προσκεκλημένος εἰς τὴν τράπεζάν μου· σὺ θὰ τῷ ὁμιλήσῃς περὶ τῆς Ροζεμόνδης, διότι ὁμιλεῖς καλλίτερα ἀπὸ ἐμὲ, ἡ δὲ μελῳδικὴ φωνή σου εἰσδύει εἰς τὴν ψυχὴν ὡς ἡ ὀδὸς εἰς τὸ ἄνθος. Ἴσως τῷ ἀποδώσῃς τὴν εὐθυμίαν του, καὶ αὐτὸς μοὶ ἀποδώσει τὴν εὐδαιμονίαν μου.

— Ἀλλ' ἐὰν δὲν ἐπιτύχω; ἠρώτησεν ἡ Ροζεμόνδη.

— Τότε θὰ τῷ ἀποδώσω τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ ἐγὼ θὰ ἀποσυρθῶ εἰς ἓν μοναστήριον διὰ νὰ τελειώσω τῆς ἡμέρας μου. »

Ἡ Ροζεμόνδη μετενόησε σχεδὸν διὰ τὴν συμβουλήν της.

« Τίς οἶδεν; εἶπε καθ' ἑαυτήν· ἡ καρδία της δὲν ἐμαλάχθη, εἰμὴ ὑπὸ τὴν ἐπενέργειαν καὶ πίεσιν τῶν τύψεων τοῦ συνειδότος. . . ἅμα μάθῃ ὅτι ὑπάρχω, ἡ ἀγέρωχος αὕτη καρδία πιθανὸν νὰ σκληρυνθῇ ἐκ νέου. »

Ἀλλ' ἦτο πλέον πολὺ ἀργά· ἡ θέλησις τῆς Σιδηρᾶς βασιλίσσης ἦτο ἀναλλοίωτος.

Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Σιγηβέρτος προσεκλήθη εἰς τὴν βασιλικὴν τράπεζαν, ὅπου ἔφθασε σύννους καὶ καταβεβλημένος ὡς πάντοτε, καὶ ἐκάθησε πλησίον τῆς βασιλίσσης, ἐστραμμένα ἔχων τὰ νῶτα πρὸς τὴν θύραν, δι' ἧς ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ ἡ Ροζεμόνδη.

Αὕτη δὲ, φέρουσα τὴν γαμήλιον ἐσθῆτά της, ἣν ἔκρυψε μέχρι τοῦδε καὶ διετήρησεν ἐπιμελῶς, ἵστατο τρέμουσα καὶ ὠχρὰ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου.

« Ὡραῖε μου ἱππότα, εἶπεν ἡ βασίλισσα πρὸς τὸν Σιγηβέρτον, ἔχετε λοιπὸν πάντοτε κατὰ νοῦν τὴν πτωχὴν Ροζεμόνδην; Θὰ ἔδιδον εὐχαρίστως τὴν ζωήν μου, διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ τὴν ἀνακαλέσω εἰς τὴν ζωήν.

Συγκινηθεὶς ὑπὸ τῆς μετανοίας ταύτης ὁ Σιγηβέρτος, ἠσπάσθη τὴν χεῖρα τῆς Βαρσὲλ καὶ εἶπε:

— Βασίλισσα, ὁ λόγος σου οὗτος μὲ κάμνει νὰ ἴδω ὅτι ὑπὸ τὸ σιδηροῦν περικάλυμμα κρύπτεις ὡραίαν ψυχήν. Εὐχαριστῶ! Ἂ! ἂν ἡ Ῥοζεμόνδη μου ἔζη καὶ σᾶς ἤκουε, θὰ σᾶς ἠγάπα ὡς ἀδελφήν.

— Ζῇ αὐτη! σὲ ἀκούει! σὲ ἀγαπᾷ! ἀνέκραξεν ἡ Ῥοζεμόνδη. »

Εἰς τὴν φωνὴν ταύτην, ἧς ὁ τόνος διετηρεῖτο ζῶν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Σιγηβέρτου, οὗτος πλήρης ἐκ πλήξεως ἐρρίφθη πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν ἔσφιγξεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, βεβακχευμένος ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐδαιμονίαν.

Ἡ βασίλισσα ἐλειποθύμησεν.

Ὅταν ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις της, εἶδεν εἰς τὰ γόνατά της τὸν Σιγηβέρτον καὶ τὴν Ῥοζεμόνδην, οἵτινες ἐκάλυπτον τὰς χεῖράς της ἀπὸ φιλήματα.

« Φίλοι μου, εἶπεν αὐτὴ, συγκεκινημένη μέχρι δακρύων, σεῖς μοὶ ἀποδώσατε τὴν ἀνάπαυσίν μου, τὴν εὐδαιμονίαν μου, τὴν ψυχήν μου· μὲ συνεφιλιώσατε μετὰ τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ μου! Ῥοζεμόνδη, σὺ τὴν ὁποίαν ἔκαμα τόσον νὰ ὑποφέρῃς, τοῦ λοιποῦ θὰ ἦμαι ὑπηρέτρια σου· σοὶ παραχωρῶ τὸ βασίλειόν μου, σὲ ἀκολουθῶ, καὶ δὲν ζητῶ ἄλλο τι παρ' ὑμῶν, εἰμὴ τὴν φιλίαν σας καὶ τὰς προσευχάς σας ἐπὶ τοῦ τάφου μου! »

Ἡ παράδοσις λέγει ὅτι ἡ βασίλισσα Βαρσὲλ, κατὰ συνέπειαν τῶν συμβουλῶν τῆς Ῥοζεμόνδης, ἀφέθη νὰ παρηγορηθῇ ὑπό τινος νεαροῦ καὶ ὡραίου Πριγκηπος φίλου τοῦ Σιγηβέρτου, ὃν ἐνυμφεύθη ἐν μέσῳ τῆς χαρᾶς τοῦ λαοῦ της, καὶ εἰς ὃν ἔδωκε πολυαρίθμους διαδόχους.

Ῥ.

ΜΟΛΙΕΡΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Ἡ Ἱστορία, ἥτις τόσον προθύμως συλλέγει τὰς ἐλαχίστας πράξεις τῶν ἀνδρῶν, ὅσοι ἐπλήρωσαν τὴν γῆν δυστυχιῶν καὶ δακρύων, σιωπᾷ συνήθως περὶ ἐκείνων, οἵτινες διαποικίλλουσι μέ τινα φαιδρᾶ ἄνθη τοῦ βίου τὸ πολύδακρυ στάδιον. Τὸ αὐτὸ περίπου συμβαίνει καὶ εἰς ἕνα τῶν μεγαλητέρων ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας, τὸν ἐξοχώτερον τῶν νέων κωμῳδοποιῶν τῆς Εὐρώπης ἁπάσης, περὶ τῆς βιογραφίας τοῦ ὁποίου τίποτε σχεδὸν θετικὸν καὶ βέβαιον δὲν γνωρίζομεν.

Μόλις σπάνιαί τινες καὶ ἀβέβαιοι εἰδήσεις περὶ αὐτοῦ μᾶς διδάσκουσιν ὅτι ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις τῷ 1628, υἱὸς θαλαμοστόλου τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ Γ', καὶ προωρίσθη νὰ διαδεχθῇ τὸ πατρικὸν ἐπάγγελμα, διὸ καὶ ἔμεινε μέχρι τῆς δεκατετραετοῦς αὐτοῦ ἡλικίας εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ πατρός του, οὐδὲν ἄλλο μαθὼν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐκτὸς τῆς τέχνης εἰμὴ ὀλίγην ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν. Χάρις ὅμως εἰς τὸν πάππον του, κατώρθωσε νὰ εἰσαχθῇ εἰς ἓν σχολεῖον, ὅπου ἀνέπτυξε ὅλην του τὴν κλίσιν πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὰς ὡραίας τέχνας· οὕτω λοιπὸν λαχὼν ἀγωγῆς ἐλευθέρας καὶ διδαχθεὶς τὴν φιλολογίαν τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν νομικὴν, ἐδόθη ἐπὶ τέλους, καθ' ἣν ἠθάνετο ἐνδόμυχον καὶ ἀκάθεκτον κλίσιν, ὅλως εἰς τὴν κωμικὴν μοῦσαν.

Μετὰ πενταετῆ σπουδὴν ἀποσυρθεὶς τῆς σχολῆς ἀνέλαβεν αὐτὸς τὸ πατρικὸν του ἐπάγγελμα παρὰ τῷ βασιλεῖ, διότι ὁ πατήρ του κατήντησε πλέον ἀνίκανος εἰς τὸ ὑπηρετεῖν. Ἠκολούθησε λοιπὸν τὸν Λουδοβίκον Γ' εἰς Παρισίους, καὶ ἐκεῖ ἐξηγέρθη ἐν αὐτῷ ζωηρότατον τὸ πρὸς τὴν κωμῳδίαν πάθος του. Συνῳκειωθεὶς δὲ μὲ ἑταιρίαν τινὰ κωμῳδῶν, οἵτινες ἤρχοντο ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὸ ἐν Παρισίοις θέατρον διὰ νὰ δίδωσι τὰς παραστάσεις των, ἐννόησεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅτι διὰ τὴν σκηνὴν ἰδίως ἦτο προωρισμένος, καὶ ἔκτοτε ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ καὶ συγγραφεὺς καὶ ἠθοποιός· καὶ ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Ἀριστοφάνης παρίστα ὁ ἴδιος ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὰ ἀριστουργήματα, τὰ ὁποῖα συνέγραφε. Τότε, κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθος τῶν ἠθοποιῶν, μετέβαλε καὶ τὸ τῆς οἰκογενείας του ὄνομα, καὶ ἀπὸ Ποκελῖνος, ὡς ὠνομάζετο ὁ πατήρ του, μετωνομάσθη Μολιέρος.

Ἀλλ' ἀνάγκην τῶν βιογράφων του δὲν ἔχομεν διὰ νὰ διϊσχυρισθῶμεν ὅτι ὁ Μολιέρος, γεννηθεὶς καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ ἀρχαία κοινωνία ἤρχισε νὰ γηράσκῃ καὶ ἡ ἀνάγκη μεταρρυθμίσεως αὐτῆς νὰ γίνεται αἰσθητὴ, συνετέλεσεν ὡς εἷς τις καὶ ἄλλος εἰς τὸ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν μεγάλην ἐκείνην περὶ τὰς ἰδέας μεταβολὴν, ἧς ἡ τελευταία ἔκφρασις ἦν ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις. Ἡ φιλοσοφία ὑπέσειεν ἤδη τὸ παλαιὸν οἰκοδόμημα, ἡ ἠθικὴ διαφθορὰ, τῆς ἀριστοκρατείας ὁ ἐκτραχηλισμὸς τὸ ὑπέσκαπτον. Τὸ ἡφαίστειον τῆς μεσαίας τάξεως καὶ τῆς τοῦ λαοῦ ὑπογογγύζον προεμήνυεν ἔκρηξιν, ἀλλὰ τὴν ὀξυτάτην πληγὴν τῷ κατέφερεν ὁ πέλεκυς τοῦ γελοίου διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Μολιέρου πρώτου καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ Βολταίρου. Πάσας τὰς κακίας, πάσας τὰς γελοίας ἀξιώσεις, πάντα τὰ ἐπίχρυσα ῥάκη τῆς γραίας ἐκείνης κοινωνίας τὰ ἀνέπτυξεν ἓν πρὸς ἕν, καὶ τὴν προνομιοῦχον ἐκείνην τάξιν, ἥτις ἐπέκειτο ἐπὶ τῆς Γαλλίας μεθ' ὅλου τοῦ βάρους τῆς ἀρχαιότητός της καὶ ἀνθίστατο εἰς πᾶσαν πρόοδον, τὴν παρέδωκεν εἰς τὴν χλεύην τοῦ ὄχλου, ἀπο-

γυμνώσας αὐτὴν τοῦ ἀρχαίου σεβασμοῦ, ὃν ἀπροσβλήτως περιεβάλλετο.

Τόσον δὲ ἀνεξίτηλον ἦν τὸ στίγμα, ὅπερ ἐκαυτηρίασεν ἡ ἀπηνὴς Μοῦσα τοῦ Μολιέρου, ὥστε ὅταν δύο αἰῶνας μετὰ ταῦτα ὁ Ναπολέων ἐκ τῶν ἐρειπίων, ἅτινα κατέρριψεν ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις, ἠθέλησε νὰ ἀνοικοδομήσῃ πάλιν τὴν ἀρχαίαν Γαλλίαν, ἔπλασε μὲν βαρόνους καὶ κόμητας καὶ ὅλους τοὺς τιτλοφόρους τῆς παλαιᾶς ἀριστοκρατείας, ἀλλὰ μαρκεσίους δὲν ἐτόλμησε νὰ δημιουργήσῃ, διότι οὔτει ἕφερον τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα ὅτι ἐκωμῳδήθησαν κυρίως ὑπὸ τοῦ Μολιέρου.

Ὡς συγγραφεὺς ὁ Μολιέρος εἶνε εἷς ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν ἐκείνων υἱῶν τῆς φύσεως, εἰς οὓς ἡ ἔμπνευσις κατέρχεται αὐτομάτως, καὶ οἵτινες ἐξ αὐτῆς τῆς πηγῆς ἀντλοῦντες, τίθενται ὑπεράνω παντὸς κανόνος, καὶ ἀξιοῦσιν ὥστε τὰ προϊόντα των νὰ χρησιμεύωσιν ὡς κανόνες εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Τὰς ἰδέας του δὲν ζητεῖ ἐπιπόνως, οὔτε ἐξεργάζεται καὶ λειαίνει ἐναγωνίως αὐτάς, ἀλλ' ὡς σωρηδὸν τῷ ἐπέρχονται οὕτω τὰς λαμβάνει τυχαίως, βέβαιος ὢν ὅτι ἡ πρώτη προσπεσοῦσα θέλει εἶσθαι εὐφυής, ἐπιτυχής, κωμική. Ἡ ιχουργία καὶ ἡ ὁμοιοκαταληξία εἰσὶ τῶν ἰδεῶν του πρόθυμοι ὑπηρέτριαι, καὶ ποτὲ δὲν τας ζητεῖ ἀλλ' ὡς νὰ τὸν ζητῶσιν αὐταί· ὥστε καὶ ὁ Βοαλὼ τὸν ἐρωτᾷ ἐξιστάμενος εἰς μίαν τῶν ποιητικῶν του ἐπιστολῶν, ποῦ εὑρίσκει τὴν ὁμοιοκαταληξίαν.

Πρὸ παντὸς ὁ Μολιέρος εἶνε ὁ ἀμίμητος τῆς φύσεως παρατηρητής, καὶ τὸ μέγιστόν του προτέρημα δὲν εἶνε ὅτι διέγραφε τὰς ἀδυναμίας καὶ τοὺς χαρακτῆρας τάξεων ἢ ἀνθρώπων τινῶν, ἀλλ' ὅτι διέγραφε θαυμασίως τὰς ἀδυναμίας καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου ἐν γένει· ὅτι ἐνεβάθυνεν ὑπὲρ πάντα ἄλλον εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ὥστε πολλάκις εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν παθῶν ἀνύψωσε τὴν κωμῳδίαν μέχρι τῶν ὁρίων τῆς τραγῳδίας, ὡς φέρ' εἰπεῖν εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ Μισανθρώπου του καὶ εἰς τὸν Ταρτοῦφον, τὸ ἀθάνατον δρᾶμά του. Τὸ κωμικὸν ἅλας του εἶνε ἐνίοτε φορτικόν, συνεχέστερον ὅμως δηκτικόν, λεπτόν, ἀπροσδόκητον καὶ ὅλως Ἀριστοφάνειον.

Ὡς ποιητὴς ὅμως ὁ Μολιέρος πολὺ ἀπέχει τοῦ μεγάλου ἡμῶν κωμικοῦ τῆς ἀρχαιότητος· τοῦτο δὲ προέρχεται ὡς ἐκ τῆς διαφόρου ἐπόψεως, καθ' ἣν ἐθεωρεῖτο τὸ δρᾶμα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ ὑπὸ τῶν νεωτέρων. Παρὰ τοῖς μὲν τὸ δρᾶμα εἶνε μετάπλασις, ἀνάπτυξις καὶ τελειοποίησις τῶν Διονυσιακῶν διθυράμβων, παρὰ τοῖς δὲ εἶνε προϊὸν καὶ εἰς διαλόγους μετασχευὴ τοῦ μυθιστορήματος· ὥστε εἰς τὸ ἀρχαῖον δρᾶμα ἡ ποίησις εἶνε τὸ πρῶτον ἀπαιτούμενον, ἐνῷ εἰς τὸ νεώτερον δρᾶμα θεωρεῖται ὡς δευτερεῦον καὶ πάρεργον κόσμημα. Τοῦ Ἀριστοφάνους οἱ χοροὶ καὶ αἱ παράβασεις δύνανται πολλάκις νὰ συγκριθῶσι μὲ ὅ,τι ὑψηλότερον ἔγραψεν ὁ Σοφοκλῆς καὶ αὐτὸς ὁ Πίνδαρος, ἐνῷ τοῦ Μολιέρου αἱ κωμῳδίαι, καὶ αὐταὶ αἱ στιχουργημέναι, ἂν ἀφαιρεθῇ ἡ ὁμοιοκαταληξία, μεταβάλλονται εὐχερέστατα εἰς πεζὰς, καὶ κατ' οὐδὲν διαφέρουσι τῶν ἄλλων ὅσας ἔγραψεν εἰς πεζὸν λόγον.

Τὸν Μολιέρον ἐπὶ ζωῆς του ἐπεριποιήθησαν οἱ ἰσχυροὶ, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἄνθρωπον, ὅστις τοὺς διεσκέδαζε γράφων ἀστεῖα δράματα καὶ πρὸ πάντων παριστῶν αὐτὰ μὲ μεγάλην ἐπιτηδειότητα, παρὰ ὡς ἔξοχον νοῦν τιμῶντα τὴν πατρίδα του διὰ τῆς εὐφυΐας του. Ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' ἐνίοτε τὸν προσεκάλει καὶ εἰς τὴν τράπεζάν του, ἀλλ' οἱ αὐλικοὶ τὸν περιεφρόνουν ὡς ἠθοποιὸν ἄσημον. Ἐν τούτοις ὁ πατὴρ αὐτὸς τῶν γελώτων, ὁ πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων τέρπων καὶ φαιδρύνων ἅπασαν τὴν Εὐρώπην διὰ τῶν τριάκοντα κωμῳδιῶν του, καὶ τοι εὐτυχὴς ὡς ἐκ τῶν ἐπιτυχιῶν καὶ τῶν φίλων καὶ ὑπερασπιστῶν του καὶ ἀνέτως ζῶν, ἀτομικῶς ὅμως ἦν δυστυχὴς καὶ περιέφερεν εἰς τὸ στῆθός του τὸν σκώληκα βαθείας θλίψεως. Ἡ γυνή του, νέα καὶ ὡραία κωμῳδὸς, ἦν ἠγάπα περιπαθῶς καὶ ἐγκαρδίως καὶ εἰς ἣν ἐστήριζε πᾶσαν τῆς εὐτυχίας του τὴν ἐλπίδα, αὐτὴ ἀγενῶς τὸν ἐπρόδιδεν. Ἡ συμφορὰ αὕτη καὶ οἱ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀγῶνες του ἐβράχυνον τὴν ζωήν του, καὶ χρονικὸν στηθικὸν πάθος τῷ ἠπείλει πρόωρον θάνατον.

Μίαν ἑσπέραν ἠσθάνετο ἑαυτὸν δεινῶς πάσχοντα· τινὲς τῶν φίλων του τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ μὴν ἀναβῇ εἰς τὴν σκηνὴν, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ὑπήκουσε· « Καὶ ἂν δὲν παραστήσω, εἶπε, πῶς θέλουν ζήσει τόσοι ὑποκριταὶ καὶ τόσοι ἐργάται, οἵτινες ἀπὸ τὴν παράστασίν μου περιμένουσι τὸν μισθόν των; » Καὶ ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἀνέβη εἰς τὴν σκηνὴν πάσχων, καὶ κατὰ παράδοξον συγκυρίαν παρέστησε τὸν Κατὰ φαντασίαν ἀσθενῆ, μίαν τῶν ὡραιοτάτων καὶ τῶν μᾶλλον θαυμαζομένων κωμῳδιῶν του. Περίεργον δὲ ἦτο αὐτὸς, ὁ ἀληθῶς περιφερὼν εἰς τὸ στῆθός του τὸ θανατηφόρον πάθος καὶ ἀψηφῶν αὐτὸ, νὰ μιμῆται μὲ τόσην ἀκρίβειαν τὸν φανταζόμενον μόνον καὶ ὑποπτεύοντα ὅτι πάσχει, ἐνῷ πραγματικῶς εἶνε ὑγιέστατος. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς παραστάσεως τῷ ἐπῆλθε σπασμὸς, ἀλλὰ τὸν ἀπεκάλυψε διὰ βεβιασμένου γέλωτος. Τέλος μεγάλαι χειροκροτήσεις ἀντήμειψαν τὸν ὑποκριτὴν καὶ συγχρόνως συγγραφέα,

καὶ ὁ Μολιέρος ἀπῆλθε χαίρων διὰ τὴν ἐπιτυχίαν του· ἀλλὰ μόλις ἀφίχθη εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἐξέπνευσε, πνιγεὶς ὑπὸ τοῦ ἀφθόνως ἐκ τοῦ στόματός του ἐξερχομένου αἵματος, τὴν 17 φεβρουαρίου 1673, εἰς ἡλικίαν 53 ἐτῶν.

Εἰς τὸν μέγαν δὲ τοῦτον ἄνδρα δὲν ἠθέλησαν νὰ χορηγήσωσιν οὔτε τὴν τιμὴν τοῦ ἐνταφιασμοῦ, διότι ὅῆθεν ἦτο ἠθοποιός· τοιαῦτα ἦσαν τὰ ἤθη καὶ αἱ προλήψεις τότε ἀκόμη τοῦ μᾶλλον ἐξημερωμένου ἔθνους τῆς γῆς. Καὶ ἂν ἡ γυνή του, ἥτις τὸν ἐπροδόδε ζῶντα ἀποθανόντα δὲ τὸν ἐσέβετο, δὲν ἐρρίπτετο εἰς τοὺς πόδας Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', ἴσως ἡ Γαλλία ἤθελεν ἐρυθριᾷ σήμερον ὅτι ἔρριψεν εἰς τοὺς κόρακας τὸ σῶμα τοῦ Ἀριστοφάνους της· ἀλλὰ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἡ δόξα ὅσον μακρύνεται τόσον αὐξάνει. Ὀλίγοι τινὲς μεμψίμοιροι εὑρέθησαν κατακρίνοντες τὸν Μολιέρον, καὶ μεταξὺ ἄλλων καὶ ὁ Ρουσσώ, ὡς μὴ σεβασθέντα ὅῆθεν πάντοτε τὴν ἠθικήν· ἀλλ' οἱ αἰῶνες τὸν ἐδικαίωσαν καὶ τὸν ἐφήμισαν, ἡ δὲ σημερινὴ Γαλλία τῷ ἀνήγειρεν εἰς Παρισίους ὡραῖον χαλκοῦν ἀνδριάντα.

Ὁ Μολιέρος δὲν ἦτο παχὺς οὔτε λεπτός, καὶ εἶχε τὸ ἀνάστημα ὑψηλὸν μᾶλλον παρὰ μικρόν. Ἐπεριπάτει μὲ σοβαρότητα, καὶ τὸ στάσιμόν του ἦν εὐγενές, σοβαρὸν δὲ τὸ ἦθος· εἶχεν ὀλίγον χονδρὴν τὴν ῥῖνα, τὸ στόμα μεγάλον, τὰ χεῖλη παχέα, τὰς ὀρῦς μελαίνας καὶ πυκνάς, τὸ δὲ πρόσωπον ἐν γένει μελάχρουν. Ἡ φυσιογνωμία του, ὑποβοηθουμένη ὑπὸ τῶν διαφόρων διαστολῶν καὶ κινημάτων ἅτινα τῇ ἐδίδεν, ἀπέβαινε συχνάκις κωμικωτάτη. Εἶχε τὴν φωνὴν ὀλίγον λαρυγγώδη καὶ σεσυρμένην, ὅπερ ἐμπόδιζεν αὐτὸν τοῦ νὰ ἐπιδώσῃ εἰς τὸ τραγικόν, τὸν ἐβοήθει ὅμως θαυμασίως εἰς τὸ κωμικόν· ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρά του δὲ ἦτο γλυκὺς, προσηνής, σημπαθητικός, χαρίεις καὶ γενναῖος εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν. Πλεῖστα ἀνέκδοτα ἀναφέρονται περὶ τῆς ἀπαραδειγματίστου γενναιότητος καὶ φιλανθρωπίας του, τοσούτῳ ὥστε τὸ πλειότερον μέρος τῶν εἰσοδημάτων του διένειμεν ἀφειδῶς εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ τὸ προώριζε διὰ χριστιανικὰ ἔργα. Ἡμέραν τινὰ ἔδωσεν ἐλεημοσύνην εἰς ἕνα πτωχόν· μετά τινας στιγμὰς ὁ πτωχὸς τρέχει κατόπιν του καὶ τῷ παρατηρεῖ ὅτι τῷ ἔδωκεν ἓν χρυσοῦν λουδοβίκειον, κατὰ λάθος βέβαια καὶ χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν τοιαύτην πρόθεσιν. « Ἡ ἀρετή σου, καλέ μου ἄνθρωπε, εἶνε ἀξία πάσης ἀμοιβῆς! » ἀπήντησεν ὁ ἀγαθὸς Μολιέρος, δίδων εἰς τὸν πτωχὸν καὶ ἕτερον λουδοβίκειον.

Ἄλλοτε ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀνατραφεὶς καὶ ἐκπαιδευθεὶς κωμικὸς Βαρὼν τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι εἰς ἠθοποιὸς, τὸν ὁποῖον ἡ πενία ἐμπόδιζε νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιόν του, ἐζήτει μικράν τινα συνδρομὴν διὰ νὰ ἀπέλθῃ πρὸς ἐνταμωσιν τῆς ἑταιρίας του. Ὁ Μολιέρος ἠρώτησε τὸν παραυτόν του πόσα ἐνόμιζε ὅτι ἦτο πρέπον νὰ τῷ δώσῃ, οὗτος δὲ κατὰ τύχην ἀπεκρίθη ὅτι ἤρκουν τέσσαρες πιστόλαι. « Δόσε τον λοιπὸν τέσσαρας πιστόλας ὁ' ἐμὲ, εἶπεν ὁ Μολιέρος, καὶ ἰδοὺ ἀκόμη εἴκοσι, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ τῷ δώσῃς ἐκ μέρους σου! » προσέθεσε δὲ εἰς τὸ δῶρον τοῦτο καὶ μεγαλοπρεπὲς ἐπανωφόριον.

Ὁ Μολιέρος εἶχε γραῖαν τινὰ ὑπηρέτριαν, καλουμένην Λαφορέτην, εἰς ἣν ἐσυνείθιζε νὰ ἀναγινώσκῃ συνεχῶς τὰ ποιήματά του πρὶν δώσῃ αὐτὰ ἐπὶ σκηνῆς, θέλων νὰ κρίνῃ ἐκ τῆς προξενηθείσης κατὰ πρῶτον ἐντυπώσεως εἰς τὴν ἁπλῆν ἐκείνην γυναῖκα ὁποῖον ἀποτέλεσμα ἤθελον προξενήσει καὶ ἐπὶ τοῦ λαοῦ. Ὅταν τὴν ἔβλεπε γελῶσαν ἀπὸ καρδίας, ἐθεώρει βεβαίαν τὴν ἐπιτυχίαν του, ὅταν δὲ αὐτὴ ἔμενεν ἀδιάφορος καὶ ἀνεπηρέαστος, τοῦτο ἦτο δι' αὐτὸν μία προειδοποίησις ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιφέρῃ διορθώσεις τινὰς εἰς τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο ἢ εἰς τὴν σκηνὴν ἐκείνην, ἣν ἀνεγίνωσκε. Τόσον δὲ εὐχαριστημένος ἦτο ἐξ αὐτῆς, ὥστε τὴν ἀπεκάλει τὸ θερμόμετρον τῆς κωμικῆς μούσης του, καὶ παρελάμβανεν αὐτὴν συνεχῶς εἰς τὸ θέατρον μεθ' ἑαυτοῦ διὰ νὰ τὸν ἐνδύῃ καὶ νὰ τὸν ὑπηρετῇ. Πολλάκις, θέλων νὰ βασανίσῃ τὸ ἀλάνθαστον τῆς κρίσεως τῆς ἁπλοϊκῆς ἐκείνης γυναικός, ἐνημερίζετο νὰ τῇ ἀναγινώσκῃ ξένα ἔργα ὡς ἰδικά του ὅῆθεν· ἀλλ' ἐκείνη τοσοῦτον ἐξωκειώθη μὲ τὸ ὕφος τοῦ Κυρίου της, ὥστε εὐθὺς ἀπὸ τὰς πρώτας λέξεις ἠννόει τὸν δόλον, καὶ ἀνεγειρομένη ἐδραπέτευεν ἀπὸ τὸ σπουδαστήριόν του.

Καὶ κατὰ τοῦτο βλέπομεν ὅτι ὁ Μολιέρος ἐμιμήθη πολλοὺς προγενεστέρους του κωμικοὺς καὶ τραγικοὺς ποιητὰς, οἵτινες ἀνέθετον τὴν τῶν ἔργων των κρίσιν πρὸ τοῦ δημοσίου εἰς τὰς ὑπηρετρίας καὶ τὰς θεραπαίνας των.

* *

Η ΕΠΑΥΛΙΣ ΤΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥ.

Ἡ ἐπαυλις τοῦ Ἀδριανοῦ περιλαμβάνει ἐμβαδὸν δέκα μιλίων εἰς τοὺς πρόποδας τῶν βουνῶν τοῦ Τιβούρνου. Ἐκεῖ ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς, περιελθὼν ἐπὶ δέκα ἔτη τὰς διαφόρους χώρας τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλείου, δηλαδὴ τὴν οἰκουμένην ὅ-

λην, ἐμιμήθη πάντα τὰ ἀξιοθέατα αὐτῶν μνημεῖα. Ὅθεν ὁδεύων ὁ περιηγητὴς ἀπαντᾷ ἐνταῦθα μὲν τὸ Λύκειον, ἐκεῖ δὲ τὴν Ἀκαδημίαν, περαιτέρω δὲ τὸ Πρυτανεῖον· καὶ ἐπὶ μὲν τῆς πεδιάδος τὴν Στοάν, εἰς δὲ τὰ πρανῆ τινὸς λόφου τὰ τέμπη τῆς Θεσσαλίας· ἀλλαχοῦ δὲ βαλανεῖα καὶ βιβλιοθήκας καὶ ναυμαχεῖα καὶ θέατρα καὶ ζωγρεῖα· ἀλλὰ καὶ τὰ Ἠλύσια προσέτι αὐτὰ πεδία, καθὼς καὶ αὐτὸν τὸν Ἅδην. Ὁ δὲ οἶκος τοῦ αὐτοκράτορος διέπρεπεν ἐν μέσῳ τῶν παντοίων καὶ παντοδαπῶν τούτων μνημείων, ἀγλαΐσματα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἄξιον νὰ φέρῃ τὸν κύριον τοῦ γνωστοῦ τότε κόσμου.

Ἐκεῖ ὁ Ἀδριανὸς διῆλθεν ἑπτὰ ὁλόκληρα ἔτη, ἀπολαμβάνων τὰ ἀγαθὰ τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης, κολάζων δὲ δι' αὐτῶν τὰς πολυασχόλους φροντίδας τῆς ἀπεράντου μοναρχίας, καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἀνακουφίζων τὴν φιλοσοφικὴν κεφαλήν του ἀπὸ τὸ στέμμα τῆς οἰκουμένης. Ὅλη ἡ ζωή, κατὰ τοὺς φιλοσοφικοὺς ὑπολογισμούς του, περιωρίσθη συνοπτικῶς εἰς μόνον τὰ ἑπτὰ ταῦτα ἔτη! Πόσον βραχεῖα ὑπάρχει ἡ ἀληθὴς ζωή! Διὸ καὶ δικαιοῦμεν ἐνταῦθα τὸν ἑβδομηκοντούτη ἐκεῖνον πρεσβύτην τῆς Ἀνθολογίας, ὅστις ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ τάφου του τὸ ἑξῆς ἐπιτύμβιον:

Ἐνταῦθα κεῖται ἑβδομηκοντούτης γέρων,
ὃς μόνα ἑπτὰ ἔζησεν ἔτη.

Οὐδὲν τοσοῦτῳ μέγα κατώρθωσεν ἡ μεγαλουργὸς δύναμις καὶ θέλησις τῶν Ρωμαίων, ὅσον φαίνεται ἡ ἔπαυλις τοῦ Ἀδριανοῦ, διότι ἀπέβαινε τῳόντι ὡς ἀπάνθισμα τῶν αἰώνων, τῶν τεχνῶν καὶ τῆς ὑρηλίου ἁπάσης.

Φαντάζομαι τὸν μεγαλοπρεπῆ Ἀδριανὸν ὅτε εἰς τὸν μέγαν ἐκεῖνον χῶρον, περιστοιχούμενος ἀπὸ τεχνίτας φιλοσόφους καὶ ποιητάς, ἔλεγεν εἰς αὐτούς: «Κατασκευάσατέ μοι ἐνταῦθα τὸ Λύ-« κειον, ἐκεῖ τὴν Στοὰν καὶ ἀπωτέρω τὸν ναὸν « τοῦ Κανώπου· εἰς τὸν αὐλῶνα τοῦτον θέλω τὰ « Ἠλύσια πεδία! Λάβετε χρυσὸν ὅσον θέλετε, ἐν « ἔτος ὡς προθεσμίαν καὶ πεντήκοντα χιλιάδας « ἀνδραπόδων ὡς ἐργάτας! »

Ἀλλ' ὁ ποίαν καταστροφὴν ἐπέφερεν ἔπειτα αὐτόθι ἡ βαρβαρότης! Ἀδυνατῶ νὰ παραστήσω πῶς διετέθην κατὰ τὴν πρώτην θέαν τοῦ τόπου τούτου, ὅτε δηλ. δυστυχής τις χωρικὸς μοὶ ἤνοιξεν ἐξ ἡμισείας σεσηπυῖαν ξυλίνην θύραν. Ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους ὥρας προέβαινον περίλυπος καὶ μόνος διὰ μέσου τῶν χόρτων, τῶν ἀκανθῶν καὶ τῶν τριβόλων, ἐπάτουν παντοῦ συντρίμματα τῶν γλυπτικῶν ἀριστουργημάτων καὶ ἐρείπια τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἕως οὗ διῆλθον ἅπασαν σχεδὸν τὴν ἔρημον· ὁ Καρακάλλας, οἱ Ἰταλοὶ καὶ ὁ χρόνος οὔτε τοῦ Λυκείου, οὔτε τῆς Στοᾶς, οὔτε τῆς Ἀκαδημίας ἐφείσθησαν, ἀλλ' ἐξήλειψαν ὡς καὶ τὰ ἀμυδρότερα αὐτῶν ἴχνη.

Ἔπειτα ἐπροσπάθησα νὰ ἐρευνήσω τὰ ὑπολειπόμενα, ὅσα ὀπωσοῦν ἐγνωρίζοντο, ἔσπευδον δὲ εἰς τοῦτο ὡς ἂν ἐκινδύνευον νὰ ἐκλείψωσι τῇ ἐπαύριον, ἢ ὡς ἂν ὁ Καρακάλλας ἔμελλε νὰ ἀναζήσῃ κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην. Ὁποίαν δὲ χαρὰν ᾐσθανόμην ὅτε μεταξὺ τῶν φρυγάνων καὶ ὑπό τινα κισσὸν ἢ θάμνον διέκρινον τεμάχιόν τι κίονος! ἐπορευόμην, ἱστάμην, ἔτρεχον ἀλληλοδιαδόχως, οὔτε ἐβαρυνόμην νὰ παρατηρῶ τὴν ἰδιοθῆ χροιὰν τῶν λειψάνων ἐκείνων, διεσκορπισμένων ὑπὸ κυανοῦν οὐρανὸν ἐπὶ διηνθισμένου τάπητος.

Ἠθέλησα προσέτι νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ τοὺς ἑκατὸν θαλάμους, ὅπου ἐστάθμευον οἱ Πραιτωριανοὶ φύλακες. Συκῆ εἰσεχώρησεν ὑποκάτω τοῦ θόλου τινὸς τῶν δωματίων τούτων ἐκτείνουσα ἕνα τῶν κλάδων της, αἱ δὲ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, εἰσδύουσαι διὰ τοῦ τοίχου, ὡρίμαζον συντόνως τοὺς καρπούς της, εἰς τὰ πέριξ δὲ ἦκουον βόμβον μελισσῶν.

Ἀλλ' ἤδη ἐγίνετο ὀψία, ὁ δὲ ἥλιος μετ' ὀλίγον ἔδυε· προχωρῶν δὲ εἰς τὰ ἄγρια φυτά, ἀπήντησα καὶ θηριοτροφεῖον πλησίον τοῦ καταπίπτοντος ναοῦ τοῦ Διός. Ἀνεπαύθην αὐτόθι ἐπὶ πεύκης, ἤκουσα, ἀντικρὺ τῆς καλύβης ὅπου ἐβρυχᾶτο ποτὲ ὁ λέων, ψάλλουσαν τότε τὴν ἀηδόνα, ἡ δὲ φωνή της ἐφαίνετο συνοδευομένη καὶ ἀπὸ τὸν ψιθυρισμὸν τινὸς ῥείθρου, διαχεομένου εἰς τὴν πόαν.

Ἦκουον λοιπὸν ἐναλλὰξ τὸ ῥεῖθρον, τὴν ἀηδόνα καὶ τὴν σιωπήν· πόσον ἡδυνόμην! « Ποθεινοτάτη καὶ ἐπέραστος ἡσυχία! ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν, καθὼς διαμένεις διαρκῶς εἰς τὸν εὐρύχωρον τοῦτον τόπον, κατοίκησον καὶ εἰς τὴν ψυχήν μου! Ἀκολούθει μοι ἐν μέσῳ τῶν παθῶν τῆς κοινωνίας, τῶν παντοίων κακῶν, τὰ ὁποῖα ὑποφέρουσιν οἱ ἐντὸς αὐτῆς διάγοντες, καὶ τῶν δεινῶν ὅσα προξενοῦσι δωρεὰν εἰς ἄλλους! Μάκρυνον ἀπ' ἐμοῦ τὰς θλίψεις, αἱ ὁποῖαι βασανίζουσιν ἀκαταπαύστως τὸν κρίνοντα τοὺς ἀπατεῶνας ἀνθρώπους, τὸ παλίντροπον τῶν πραγμάτων, τὴν πρόσκαιρον ζωὴν καὶ τὸν ἐπικείμενον θάνατον! »

Ἀλλὰ τέλος εἰσῆλθεν εἰς τὴν προσφιλῆ ἐκείνην ἐρημίαν ἡ μήτηρ τῶν μελανοπτερύγων ὀνείρων νὺξ καὶ μὲ ἐδίωξεν.

* *

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΘΥΣΙΩΝ ΠΑΡ' ΟΘΩΜΑΝΟΙΣ. — Ἡ θυσία, ἡ τελουμένη πανδήμως παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς τὴν δεκάτην ἡμέραν τοῦ Ζιλχιτζὲ, τελευταίου μηνὸς τοῦ Τουρκικοῦ ἔτους, ἡ διακρινομένη ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰδδι-κουρράμπιν ἢ ἁπλούστερον Κουρμπάν-μπαϊράμ (ἑορτὴ τῶν θυσιῶν), τελεῖται πρὸς ἀνάμνησιν τῆς μεγάλης θυσίας, ἣν ἐτέλεσεν ὁ Μωάμεθ ἐν Μίνᾳ, πολιχνίῳ πλησίον τῆς Μέκκας κειμένῳ, ἐν καιρῷ τῆς πρώτης του ἐκστρατείας· ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ χρέος, τὸ ὁποῖον ἕκαστος Μουσουλμάνος ἔχει νὰ πορευθῇ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον εἰς προσκύνησιν τῆς Μέκκας, ἅπαξ τοὐλάχιστον ἐν τῇ ζωῇ του. Τινὲς διατείνονται ὅτι αὐτὸς ὁ Μωάμεθ διέταξε τὴν θυσίαν ταύτην πρὸς ἀνάμνησιν τῆς θυσίας τοῦ Ἀβραάμ.

Ἡ πάνδημος αὕτη θρησκευτικὴ ἑορτὴ τελεῖται ἀκριβῶς καθέκαστον ἔτος, πανηγυριζομένη μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ἐν δημοσίαις καὶ ἰδιωτικαῖς εὐθυμίαις καὶ ἐν ἀργίᾳ ὑπὸ πάντων τῶν Ὀθωμανῶν, ὁπουδήποτε γῆς καὶ ἂν εὑρεθῶσιν· ὑποχρεοῦνται δὲ πάντες, ὅσον πτωχοὶ καὶ ἄποροι καὶ ἂν ἤθελον εἶσθαι, νὰ σφάξωσιν ἀνὰ ἕν τοὐλάχιστον πρόβατον. Ὁ ἴδιος Σουλτάνος, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πομπώδους ἐωθινῆς προσευχῆς εἰς τὸ τζαμίον, ἐπανερχόμενος ἐν παρατάξει εἰς τὰ Βυζαντινὰ ἀνάκτορα, ὑποχρεοῦται νὰ σφάξῃ πρὸ τοῦ πυλῶνος χρυσόκερων ἄρνα, πάντες δὲ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἐν τέλει ἀσπάζονται τὸν πόδα αὐτοῦ, καθημένου ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς θρόνου ἐν μέσῳ τῆς πρὸ τῶν ἀνακτόρων πλατείας.

Πολλαὶ μερίδες τῶν κρεάτων τῶν θυσιῶν τούτων διανέμονται ὑπὸ τῶν εὐκαταστάτων εἰς τοὺς πτωχοὺς παντὸς θρησκεύματος ἀδιακρίτως.

ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΟΝ. — Ὁ γάμος παρεβλήθη εὐφυέστατα πρὸς τὸ κλωβίον τῶν πτηνῶν· τὰ ἔξωθεν περιϊπτάμενα πτηνὰ προσπαθοῦν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτό, ἐνῷ τὰ ἐντὸς ζητοῦν ἐναγωνίως νὰ ἐλευθερωθῶσιν. Ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης σύγχρονός τις ποιητὴς ᾠδύσθη, φαίνεται, τὸ ἑξῆς δημοτικὸν καὶ χαρίεν ἐπιθαλάμιον:

Εἰς γάμους παρευρέθηκα· ἀκοῦς ὀλόγυρά σου
εἰς τοὺς ἀνόμφους τοὺς ἐκεῖ νὰ λὲν « Καὶ 'ς τὰ δικά σου! »
Σκληρὸν καὶ ἀκατάκριτον τὸ στόμα ποῦ τὸ κραίνει!
εἰς φυλακὴν ἐμβαίνει τις καὶ ἔπειτα ἐκβαίνει,
ἀλλ' εἰς τοῦ γάμου τὸ κλωβὶ ἐμβῆκες; ἀπομένει.

ΤΟ ΔΥΣΕΞΙΧΝΙΑΣΤΟΝ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ.—Ὅτε ὁ Γίββων ἐμόχθει συγγράφων τὸ ἀληθῶς πολύμοχθον σύγγραμμά του Περὶ παρακμῆς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους, ἤκουσεν ἡμέραν τινὰ θόρυβον καὶ κραυγὰς ὑπὸ τὴν οἰκίαν του· καταβὰς δὲ ἀμέσως μὲ τὸν κάλαμον ἐπὶ τοῦ ὠτίου, ἐζήτει πληροφορίας περὶ τῶν διατρεχόντων. Ὁ εἷς τῷ ἔλεγεν ὅτι συμπλέκονται διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, ὁ ἕτερος δι' ἄλλην, ὁ τρίτος δι' ἑτέραν, ὁ τέταρτος διὰ τὴν δεῖνα ὑπόθεσιν, ὁ πέμπτος ὅτι ἐκεῖνος ἐποίησε τὴν ἀρχήν, ὁ ἕκτος ὅτι ὄχι ἐκεῖνος ἀλλ' ὁ ἕτερος, καὶ καθεξῆς. «Βαβαί! ἀνέκραξε περίλυπος ὁ μέγας ἱστοριογράφος· ἐὰν ὑπ' αὐτὰ τὰ παράθυρά μου καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου δὲν δύναμαι νὰ ἐξιχνιάσω τὴν ἀλήθειαν, ὁποίας ἀληθείας δύναμαι νὰ ἐξιχνιάσω ψηλαφῶν ἐν τῇ πυκνῇ ὁμίχλῃ τοσούτων παρελθόντων αἰώνων!»

ΦΥΣΙΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ. — Ὁ Δάντης καὶ ὁ Κέκκος ἐσυνεθίζον νὰ προτείνωσι μεταξύ των διάφορα φιλοσοφικὰ προβλήματα εἰς λύσιν. Ἐπρόκειτο νὰ ἀπορανθῶσι μίαν ἡμέραν ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἂν ἡ τέχνη δύναται νὰ ὑπερτερήσῃ τὴν φύσιν. Ὁ Δάντης ἦτο γνώμης ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ τὸ τοιοῦτον, καὶ ἔφερεν ὡς παράδειγμα τὴν γάταν του, ἣν ἐσυνείθισε νὰ ἵσταται κρατοῦσα μεταξὺ τῶν δύο ποδῶν της ἀναμμένην λαμπάδα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ δείπνου του. Ὁ Κέκκος, ὅστις ἦτο τῆς ἐναντίας γνώμης, εἰσέρχεται τὴν ἐπαύριον εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Δάντη καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ζῶον ἐξετέλει τὴν ὑπηρεσίαν του, καὶ ἐξαγαγὼν κουτίον περιέχον δύο μικροὺς ποντικοὺς ἀφῆκεν αὐτοὺς πρὸ τῆς γάτας, ἥτις, βίψασα ἀμέσως τὴν λαμπάδα, ἔτρεξε διὰ νὰ τοὺς συλλάβῃ. Ὁ Δάντης ὡμολόγησεν ὅτι ἐνικήθη, καὶ εἰς τὴν Θείαν Κωμῳδίαν του ἐζήτησε νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ σφάλμα του, ἐκφραζόμενος ἔν τινι στίχῳ οὕτως: « Ἡ φύσις εἶνε θυγάτηρ τοῦ Θεοῦ, ἐνῷ ἡ τέχνη εἶνε ἔγγονή του. »

ΓΝΩΜΙΚΑ ΣΟΦΩΝ. — Ἡ καρδία τῶν μωρῶν εἶνε εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, ἡ δὲ γλῶσσα τῶν φρονίμων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν.

— Ἄνθρωπος λάλος καὶ ἀθυρόστομος εἶνε ἐπιστολὴ ἀσφράγιστος, τὴν ὁποίαν πᾶς τις δύναται νὰ ἀναγνώσῃ.

— Οἱ ἔχοντες ὀλιγώτερα βιβλία ἀναγινώσκουσι περισσότερα.

— Ἔξοχόν τι βιβλίον ἐν μεταφράσει ὁμοιάζει μέγαν ἄνδρα ἐν ἐξορίᾳ.

— Ἡ ἀμάθεια εἶνε νὺξ τοῦ πνεύματος, καὶ νὺξ σκοτεινὴ καὶ ἀσέληνος.

— Ὁ μωρὸς ποτὲ δὲν θαυμάζει ἑαυτὸν τοσοῦτον, ὅσον ὅταν πράττῃ ἀνοησίας.

ΛΥΚΟΣ ΚΑΙ ΑΛΩΠΗΞ.

Αἴσωπος ὁ μυθογράφος, ἀγνοῶ τίς ἡ αἰτία,
εἰς τὴν Ἀλωποῦ νὰ δίδῃ συνειθίζει τὰ πρωτεῖα
ὡς πρὸς τὴν κατεργαρίαν
καὶ τοῦ νοῦ τὴν πονηρίαν.

Μήπως τάχα καὶ ὁ Λύκος ἐν ἀνάγκῃ δὲν ἠξεύρει,
ὅταν ἡ τοῦ ἄλλου θέλῃ τὴν ζωὴν νὰ χανδακώσῃ
ἢ τὴν ἑαυτοῦ νὰ σώσῃ,
μηχανὰς πολλὰς νὰ εὕρῃ;

Ἔχω λόγους νὰ πιστεύσω πῶς τὸ πρᾶγμα ἔχει οὕτω,
κ' ἴσως ὁ διδάσκαλός μου ἀπατᾶται ὡς πρὸς τοῦτο.
Ἡ ἐξῆς πλὴν ἱστορία μαρτυρεῖ τὸ ἐναντίον,
καὶ εἰς τὴν Κερδὼ ἀφίνει τὴν τιμὴν καὶ τὸ βραβεῖον.

Εἰς βαθὺ αὐτὴ πηγάδι
ἀντανακλωμένην εἶδε τὴν σελήνην ἕνα βράδυ,
καὶ ἐνόμισε τυρίον ὅτι βλέπει πεπασμένη
ἔτυχ' ἐνταῦτῳ νὰ ἦνε. Δύο κάδδοι κρεμασμένοι
ἐκ προχείρου μὲ σχοινίον,
τὸ ὑγρὸν ἀναβιβάζουν διαδοχικῶς στοιχεῖον.

Καὶ λοιπὸν, καιρὸν δὲν χάνει·
πιάνεται ἀπὸ τὸν ἕνα κάδδον εὐμορφα καὶ φθάνει
εἰς τοῦ πηγαδιοῦ τὸ βάθος.
Τότε εἶδε μὲ πολλὴν της λύπην τὸ φρικτόν της λάθος·
ἐπειδὴ πῶς νὰ ἐξέλθῃ δυστυχής! ἐκ τοῦ πυθμένος,
ἂν ἐπίσης πεινασμένος
ἄλλος τις αὐτῆς δὲν ἔλθῃ νὰ διαδεχθῇ τὸν τόπον,
γελασθεὶς μ' ὅμοιον τρόπον;

Μία δυὸ περνοῦν ἡμέραι καὶ ψυχίτσα δὲν ἐράνη
'ς τὸ πηγάδι· ἐκεῖ μέσα τῆς ἐγράφθη ν'ἀποθάνῃ!
Ὁ καιρὸς ὅπου διαβαίνει καὶ δὲν μένει εἶχ'ἐν τούτοις
ἀλλοιώσει τὴν σελήνην, καὶ τοῦ κύκλου τοῦ λαμπροῦ της
ἔλλειπεν ἕνα κομμάτι.
Λύπη καὶ ἀπελπισία τὴν Κυρ' Ἀλωποῦ ταράττει·
« Ἐδῶ, ἔλεγε, τὸ νῆμα τῆς ζωῆς θὰ ξετελεύσω! »

Ἀλλ' ἰδοὺ μὲ διψασμένον λάρυγγα ἐκεῖ περᾷ
ἕνας Λύκος· ἡ Κυρὰ
ταῦ φωνάζει ἀπὸ κάτω: « Σύντεκνε, νὰ σὲ φιλεύσω
« Ἔλα! βλέπεις τοῦτο; εἶνε, Λύκε φίλτατε, τυρίον·
« πλὴν, σὲ λέγω, πρᾶγμα θεῖον!
« ὁ Θεὸς ὁ Πὰν ὁ ἴδιος τὄπηξεν ἀπὸ τὸ γάλα
« τῆς Ἰοῦς τῆς ἀγελάδας· καὶ ὁ Ζεὺς ἂν ἀρρωστοῦσε,
« εὕρισκε τὴν δρεξίν του 'ς τὴν στιγμὴν, ἂν ἐτσιμποῦσε
« ἀπὸ τοῦτο μία στάλα.
« Ἔφαγα ἐγὼ ὀλίγον ὅσον λείπει, τὸ δὲ ἄλλο
« εἶνε διὰ σέ, καὶ εἶνε ἀρκετὸν δὲν ἀμβιβάλλω.
« Ἔβαλα αὐτοῦ καὶ ἕνα κάδδον· δι' αὐτοῦ εὐκόλως
« καταβαίνεις ὅπου εἶμαι. » Τῆς ἐπέτυχεν ὁ δόλος.

Ὁ μωρόπιστος ὁ Λύκος εἰς τὸν κάδδον ἀναβαίνει·
μὲ τὸ βάρος του σηκόνει
παρευθὺς τὸν ἄλλον κάδδον· ἡ Κυρ' Ἀλωποῦ γλυτόνει,
καὶ αὐτὸς 'ς τὸν πάτον μένει.

Μὴ γελῶμεν μὲ τὸν Λύκον! Πόσους, φεῦ! δὲν σαγηνεύει
κ' εὐτελέστερον πολλάκις κέρδος ἢ μεγὰ τιμή;
εὔκολα καθεὶς πιστεύει,
ὅ,τι ἢ πολὺ φοβεῖται ἢ πολὺ ἐπιθυμεῖ.

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Κατὰ τὴν παραμονὴν φοβερᾶς μάχης παρουσιάσθη εἰς τὸν Γάλλον Στρατάρχην Δὲ Τουρὲν ἀξιωματικός τις καὶ « Στρατάρχα! τῷ εἶπε, κινδυνεύει ὁ πατήρ μου ἐδῶ πλησίον· δότε μοι τὴν ἄδειαν νὰ ὑπάγω νὰ τῷ ἀποδώσω τὰ τελευταῖά μου χρέη. Ὁ νοήμων Στρατάρχης, ἐννοήσας ἀμέσως ὅτι ὁ ἀξιωματικός του ἐκεῖνος ἐπροφασίζετο προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις, « Ὕπαγε, τῷ εἶπε, νέε μου φίλε· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς. »

Φραγκισκανός τις, ὅστις ἐγεινεν Ἐπίσκοπος, ἠθέλησε βραδύτερον νὰ γίνῃ Καρδινάλιος, διὸ καὶ ἔκαμε τὰς παραστάσεις του πρὸς τὸν Πάπαν. Ἀλλ' οὗτος τῷ εἶπεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ προβῇ εἰς τὴν χειροτονίαν ταύτην, διότι τῷ ἐπληροφόρησαν ὅτι ἦτο μικτῆς καταγωγῆς. Ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη παρευθύς: « Ἡ Ἁγιότης σου ἔκαμε τόσους ἄλλους ὄνους καρδιναλίους, καὶ τώρα δισάξει εἰς ἕνα ἡμίονον;

Ἰατρός τις, βλέπων ὅτι εἷς τῶν φίλων του ἐκινδύνευε νὰ χάσῃ τὴν ὅρασιν ἐξ αἰτίας τῆς οἰνοποσίας του, τὸν συνεβούλευσε νὰ παραιτήσῃ τὸν οἶνον ἂν ἤθελε νὰ διατηρήσῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐκεῖνος ὅμως, μὴ δυνάμενος νὰ ἀφήσῃ πολυχρόνιον ἕξιν, ἥτις κατήντησε δευτέρα φύσις, ἀπεκρίθη: « Προτιμῶ, ἰατρέ, νὰ χάσω τὰ παράθυρα, παρὰ νὰ ἀφήσω νὰ χαθῇ τὸ σπῆτι. »

Χωρικός τις, πορευθεὶς πρωΐαν τινὰ εἰς τὸν ἀγρόν του, εἰς ὃν εἶχε σπείρει φασούλια, τὸν βλέπει πλήρη στρατιωτῶν τῆς Ἑλβετικῆς φρουρᾶς, ἣν ἐπεθεώρει τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ βασιλεύς. « Θαῦμα! θαῦμα! » κράζει διαρρηγνύμενος εἰς κραυγὰς ὁ χωρικὸς, ἅμα ἰδὼν τὸν βασιλέα πλησιάζοντα. — Τί ἔχεις, ἀνόητε, καὶ στρι-

γλίζεις οὕτως; τῷ λέγει ἀξιωματικός τις. 'Αλλ' ὁ χωρικὸς τὸν σκοπόν του: « Χριστὲ καὶ Παναγία μου, τί θαῦμα βλέπουν τὰ 'μάτια μου! » ἐξακολουθεῖ φωνάζων, ἕως οὗ ἀκούσας ἐπὶ τέλους αὐτὸς ὁ βασιλεὺς, τὸν προσκαλεῖ καὶ τὸν ἐρωτᾷ τί θαῦμα βλέπει καὶ φωνάζει οὕτω. — « Μεγαλειότατέ μου, ἀπεκρίθη ὁ χωρικὸς, μὰ τὴν ζωήν μου εἶμαι πολὺ καλὰ βέβαιος ὅτι ἐφύτευσα φασούλια εἰς τὸν ἀγρόν μου, καὶ ὅμως βλέπω ὅτι ἐξεφύτρωσε τάγμα ὁλόκληρον 'Ελβετῶν! » Ὁ βασιλεὺς ἐγέλασε διὰ τὴν πονηρίαν τοῦ χωρικοῦ, καὶ τὸν ἀπεζημίωσεν ἀμέσως.

Νεαπολιτανὸς εὐπατρίδης ὑπέστη δεκατέσσαρας μονομαχίας διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἰδέαν του, ὅτι ὁ Δάντης ἤξιζε καλήτερον τοῦ 'Αριόστου. Πληγωθεὶς δὲ ποτε θανατηφόρως ὁ τρομερὸς οὗτος καὶ ἐνθουσιώδης ὑπερασπιστὴς τοῦ Δάντου καὶ εὑρισκόμενος εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ θανάτου, ἀνέκραξε θλιβερώτατα: « Αἱ μονομαχίαι γίνονται μὲ αὐτὴν δεκαπέντε, καὶ ὅμως οὔτε τὸν ἕνα ἀνέγνωσα οὔτε τὸν ἄλλον! »

Ὁ Βολταῖρος ἔλεγε περὶ τοῦ Μαριβὼ, ἑταίρου τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας καὶ περιφήμου δραματοποιοῦ: « Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει ὅλα τὰ μονοπάτια τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, φαίνεται ὅμως ὅτι ἀγνοεῖ τὴν εὐθεῖαν ὁδόν. »

Εὔθυμός τις καὶ φλύαρος Κυρία ἀπηύθυνεν ἐν συναναστροφῇ μυρίας ἐρωτήσεις πρὸς τὸν Μοντεσκιὼ, εἰς ἃς οὗτος οὐδὲν ἀπεκρίνετο. 'Αλλ' ἐπὶ τέλους ὁ σοφὸς, χάσας τὴν ὑπομονήν του, ἐξελέξατο ὡς κατάλληλον στιγμὴν ἀπαντήσεως τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἡ περιττολόγος Κυρία τῷ ἠρώτα τί ἐστιν εὐδαιμονία. — « Εὐδαιμονία παρὰ ταῖς ἡγεμονίσιν, ἀπήντησεν ὁ σοφὸς, εἶνε ἡ γονιμότης, παρὰ ταῖς γυναιξὶν ἡ στείρωσις, καὶ ἡ κωφότης δι' ἐκείνους, οἵτινες εὑρίσκονται πλησίον σας. »

Φιλάργυρός τις ἀποθνήσκων, ἠρωτήθη ἂν ἤθελε νὰ σημάνωσι τοὺς κώδωνας εἰς τὴν κηδείαν του. « Καὶ πόσα θὰ πληρώσω; ἠρώτησε. — Τρία δίστηλα, τῷ ἀπεκρίθησαν. — Τότε λοιπὸν ἂς λείψῃ τὸ σήμασμα τῶν κωδώνων! » ἐκραξεν ὁ ψυχορράγων γλίσχρος.

Νεόπλουτός τις Γασκόνος ἔλεγεν: « Ὅλα τὰ σκεύη μου εἶνε ἀργυρᾶ, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ σιδηροῦ λέβητός μου. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΛΟΓΟΠΑΙΓΝΙΑ ΕΝΣΤΙΧΑ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Η. ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ.)

15.

Ἡ γυνὴ, ὅπου τοὺς ἄνδρας τυραννεῖ καὶ τιμωρεῖ,
πόσον εἶνε λανθασμένη! τί τρελλὴ καὶ τί μωρή!

16.

Πᾶσα νέα εὐειδὴς γίνεται καὶ πολεμία.
Τοῦτο εἶνε φυσικόν. τὸ λοιπὸν μὴ πολλαὶ—μία!

17.

Ἐγὼ πάντοτε ὡς ἥρως μὲ αὐτὰς φιλονεικῶ,
καὶ ἂν μὲ φιλοῦν κερδαίνω, καὶ ἂν τὰς φιλῶ νικῶ.

18.

Τῆς καρδιᾶς μου 'ς τὴν καρδιάν σου τοὺς σπασμοὺς ἂς ἐλαφρόσω·
αἱ σκληραί ἂς ἐννοοῦσες τί θὰ 'πῇ τὸ ἔλα Φρόσω!

19.

Δασμὸν εἰς ἔρωτα πιστὸν καὶ σὺ φιλοφροσύνην
προσφέρεις, φῶς μου, προσφιλῆ· κ' ἐγὼ φιλῶ Φροσύνην.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

18.

Αἴνιγμά τι σᾶς προβάλλω εὔκολον κι' ἁπλοῦν .... ἐμέ.
εἶν' ἀδύνατον νὰ κτίσῃς θέμεθλα χωρὶς ἐμέ.
Σὺ τὴν κορυφήν μου δείχνεις ὅταν ἔλθῃς, ἐμπρησμὲ,
καὶ εἰς σὲ τοὺς πόδας ἔχω αἰωνίως, ποταμέ.
Κ' ἔμπροσθεν ἐμὲ φωνάζουν κι' ὄπισθεν πάλιν ἐμὲ,
καὶ σὺ, πόλεμε, ἐδάφης ὡς τὴν μέσην εἰς ἐμέ.
Γράμμα, φίλε μου, δὲν εἶμαι—Τί λοιπὸν, ὦ πειρασμέ;
— Γ' εἶμαι θὰ τὸ ἴδῃς τότε, ὅταν εὕρῃς, φίλ', ἐμέ!

Σ. Κ. ΚΑΡΥΔΗΣ.

19.

Μὲ τὰ τρία μου τὰ πρῶτα εἶμαι δῶρον τοῦ Ὑψίστου,
ὅτε 'ς τὴν Κοσμογονίαν ἐξετέλει ἔργα Κτίστου·
τὰ δὲ ἄλλα μ' ἐποδάλλουν βασιλέων Κυβερνήσεις.
βάσιν ἐχούσαι καὶ μέτρον τὰς ἰδίας των θελήσεις.
Σ τὸ ἀκέφαλον πλὴν τούτου ὅπως φθάσῃς κοπιάζεις·
τοῦ δὲ ὅλου μου τὴν φύσιν βλέπων πάντοτε θαυμάζεις,
καὶ φωνάζεις ἀπορῶν:
Ὡς ἐμεγαλύνθη, Πλάστα, Ἔργα τὰ τῶν Σῶν χειρῶν!

Γ. Κ. ΜΩΥΣΙΑΔΗΣ.

20.

Εὔκολος εἶν' ἡ λύσις μου. — Τὸ ὄνομα ἐμοῦ
εἶνε συγχρόνως ὄνομα ἔθνους καὶ ποταμοῦ.

Γ. Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

ΛΥΣΙΣ

ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 17 ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Γέρας — δέρας — κέρας — πέρας — τέρας.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

ΙΑ'.

Συμπέρασμα.

« Ἀναβλέψατε εἰς τὸ ὕψος τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ ἴδετε τίς κατέδειξε πάντα ταῦτα. »

(Ἡσαΐας Μ'. 26.)

ΠΑΝΤΕΣ λοιπὸν οἱ πλανῆται περικυκλοῦνται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὑπὸ εἴδους ἀτμοσφαίρας, ἀναλόγου πρὸς τὴν μάζαν τοῦ ὄγκου καὶ τὴν φυσικὴν αὐτῶν σύστασιν. Ἂν ὑποτεθῇ πλανήτης μὴ ἔχων ὁλοτελῶς ἀτμοσφαῖραν, πρέπει τότε νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ὕλη τῶν πλανητῶν εἶνε πάντῃ ἀλλοία ἐκτὸς τοῦ οὗπερ γνωρίζομεν, καὶ ὅτι δὲν ἔχει οὔτε τὰς φυσικὰς οὔτε τὰς χημικὰς ἰδιότητας ἐκείνας, αἵτινες γνωσταί εἰσιν ἡμῖν· ἐξ οὗ θὰ προήρχοντο ἐξ ἀνάγκης ἄλλοι μηχανικοὶ νόμοι. Καὶ τότε ἂν ἡ ὕλη αὕτη ὑπετάσσετο εἰς ἄλλους νόμους, πᾶν ὅ,τι οἱ σοφοὶ μας γνωρίζουσι περὶ τοῦ ὄγκου, περὶ τῆς πυκνότητος καὶ περὶ τοῦ σώματος τῶν ἀστέρων θὰ ἦν ἁπλῆ εἰκασία, καὶ θὰ ἦνε τότε πρέπον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι κατὰ τύχην ἀνεκάλυψαν καὶ προεῖπον τὸν καιρὸν ἀκριβῶς τῶν ἐκλείψεων, τὴν πορείαν τῶν ἀστέρων, τὴν ἐμφάνισιν τῶν κομητῶν, κτλ. κτλ. Ἐν ἑνὶ λόγῳ πᾶσα ἡ ἀστρονομικὴ ἐπιστήμη, πάντες οἱ νόμοι τῆς κινήσεως, οἱ ἀνακαλυφθέντες ὑπὸ τοῦ Νεύτωνος, τοῦ Κέπλερ καὶ ἄλλων περιωνύμων μαθηματικῶν, θὰ ἦσαν ἁπλῶς μῦθοι, εὑρεθέντες μᾶλλον ὑπὸ τῆς τύχης ἢ συμπτώσεως, καὶ ἀγυρτίαι τρις χειρότεραι τῶν προρρήσεων τοῦ Νοστραδάμου, τοῦ Καγλιόστρου, κτλ. Καὶ τοῦτο οὐ μόνον ὕβρις πρὸς τὴν ἱερὰν ἐπιστήμην εἶνε, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν θεότητα, ἥτις, πλάσασα τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἰδίαν καὶ ὁμοίωσιν, ηὐδόκησε νὰ τὸν προικίσῃ μὲ μέρος τῆς ἀνεξαντλήτου Αὐτῆς σοφίας, ὅπως βοηθούμενος ὑπ' αὐτῆς προβαίνῃ ἀδιαλείπτως εἰς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ ἐξέτασιν καὶ θεωρίαν τῶν θαυμασίων τῆς φύσεως, καὶ ἀναγνωρίζων οὕτω τὸ παντοδύναμον τῆς δημιουργησάσης τὸ σύμπαν δυνάμεως, δοξάζῃ αὐτὴν κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμήν.

Συγκρίνοντες λοιπὸν τοὺς πλανήτας μετὰ τῆς Γῆς, παρατηροῦμεν καταπληκτικὰς τῳόντι καὶ ἐξαισίας πρὸς αὐτὴν ἀναλογίας: Οἱ πλανῆται ἔχουσι σχῆμα ἐλλειψοειδὲς ὡς ἡ Γῆ, ἀτμοσφαῖραν ὡς ἡ Γῆ, μάζαν τῆς αὐτῆς περίπου φύσεως μὲ τὴν Γῆν, διότι παρατηροῦνται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν καὶ στερεαὶ καὶ θάλασσαι καὶ ζῶναι πάγου. Περὶ αὐτοὺς κινοῦνται δορυφόροι, ὡς περὶ τὴν Γῆν ἡ Σελήνη, καὶ κατὰ νόμους ἀκριβῶς τοὺς αὐτούς. Λαμβάνουσι τὸ φῶς αὐτῶν παρὰ τοῦ Ἡλίου ὡς ἡ Γῆ, καὶ μὲ τὰς αὐτὰς περίπου ἀναλογίας ἐκτελοῦσι τὴν περὶ τὸν μέγαν τοῦτον φωστῆρα περιστροφήν των, ὡς καὶ τὴν ἰδίαν περὶ τὸν ἄξονα αὐτῶν ἀνακύλησιν. Ὥστε τὸ φυσικὸν ἐξ ἀναλογίας συμπέρασμα εἶνε ὅτι, ἐπειδὴ ἡ Γῆ καὶ οἱ πλανῆται σχηματίζουσι τὴν αὐτὴν ἐν τῷ οὐρανῷ οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας κέντρον καὶ αἰτία κινήσεως εἶνε ὁ μέγας Ἥλιος, φυσικῷ τῷ λόγῳ πρέπει νὰ ἔχωσι καὶ ὅλας τὰς ἰδιότητας τῆς Γῆς. Ὥστε οὐδόλως παράλογον ἤθελεν εἶσθαι ἂν φαντασθῶμεν καὶ ὅτι κατοικοῦνται ἀκόμη ὑπὸ μυριάδων ὄντων, ἀγνώστου φύσεως καὶ ἀναλογίας πρὸς ἡμᾶς, δι' ὧν ὑμνολογεῖται ἐντελέστερον ἡμῶν ἴσως τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Ὑψίστου, καὶ θαυμάζονται τελειότερον τὰ θαυμαστὰ ἔργα τῆς πανσόφου Αὐτοῦ δεξιᾶς.

Ἐξ ὑψηλοτάτων ἐπίσης ὑπολογισμῶν καὶ συνδυασμῶν τῶν περιφημοτέρων μαθηματικῶν τῆς Εὐρώπης ἐξήχθη συμπέρασμα, ἀποδεικνύον τὸ σχετικῶς (1) ἀμετάβλητον τῆς κινήσεως τοῦ Ἡλιακοῦ συστήματος. Ἰδοὺ οἱ κυριώτεροι λόγοι, οἱ ἐξηγοῦντες τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅσους ἠδυνήθημεν νὰ συλλέξωμεν ἐκ διαφόρων ἀστρονομικῶν συγγραμμάτων:

Ἐπειδὴ ἡ ὕλη δὲν δύναται νὰ καταστρέψῃ ἢ νὰ μεταβάλῃ τὴν ἑαυτῆς κίνησιν, ἀναγκαίως ἡ κίνησις εἶνε διηνεκής, ἐκτὸς ἄν τι, παρεμβάν, ἐμποδίσῃ τὸ κινούμενον. Ἕνεκα τριβῆς καὶ ἄλλων αἰτιῶν ἀδυνατοῦσιν ἢ ἐμποδίζονται ἐνδελεχεῖς κινήσεις ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς οὐρανούς. Οἱ πλανῆται κινούμενοι εἰσὶν ἀληθῆ ὡρολόγια, καὶ χρονόμετρα παντοτεινὰ καὶ

(1) Διότι γενικῶς ὑπελογίσθη ὅτι καθ' ἕκαστον ἔτος τὸ ἡμέτερον ἡλιακὸν σύστημα πλησιάζει 150,000,000 μιλίων πλησιέστερον εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους, καὶ ὅτι ἐντὸς 100,000 ἐτῶν θέλει φθάσει τὸ σημεῖον ὅπου ἐκεῖνος νῦν ὑπάρχει ἀλλὰ ποῦ κατ' αὐτὸ τὸ χρονικὸν διάστημα θέλει μεταβῆ ὁ ἀστερισμὸς οὗτος εἶνε δύσκολον νὰ ὁρισθῇ.

ἀκριβῆ· οὐδὲ τοῦ ἐλαχίστου δὲ μορίου τῆς ὕλης ἡ κίνησις, ὡς οὐδ' αὐτὴ ἡ ὕλη, δύναται παντάπασι νὰ μηδενισθῇ. Ὁ ἀὴρ, ἅπαξ τεθεὶς εἰς κίνησιν, οὐδέποτε ἀναστέλλεται· ἡ ἐκ τῆς ἐκφωνήσεως μιᾶς λέξεως ἐγειρομένη κίνησις ἐξακολουθεῖ πάντοτε, καὶ ἐπὶ τοῦ φακέλλου τῆς ἀτμοσφαίρας εἶνε γεγραμμένον πᾶν ὅ,τι εἶπε ποτὲ ὁ ἄνθρωπος. Τὰ ὕδατα καὶ ἡ γῆ φέρουσι τὰ ἴχνη τῶν ἡμετέρων πράξεων, ὡς ὁ ἀὴρ τὰ τῶν λόγων ἡμῶν, καὶ ἑκάστη ψῆφις τῆς θαλάσσης κινεῖται μέχρι συντελείας τοῦ χρόνου. Τοιαύτη ἐστὶν ἡ ἐν τῇ κινήσει ἐμμονὴ τῆς ὕλης.

Παρατηρητέον δὲ ὅτι τὸ σφαιρικὸν σχῆμα ἦτο τὸ φυσικώτατον σχῆμα, ὅπερ ἠδύνατο πᾶν σῶμα νὰ λάβῃ, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐκολώτατα κατὰ τύχην διαταρασσόμενον. Ἂν πλανήτης τις ἦτο ἀκριβῶς στρογγύλος, ἤθελεν ὑπόκεισθαι εἰς τὰς μεγάλας καὶ τυχαίας μεταβολὰς τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους· ἡ Γῆ δὲν εἶνε ἀκριβῶς στρογγύλη, ἐντεῦθεν τὸ ἀμετάβλητον τῆς θέσεως αὐτῆς ἢ τοῦ ἄξονός της, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ μῆκος τῆς ἡμέρας τὸ αὐτὸ πάντοτε. Λέγοντες δὲ μῆκος, δὲν ἐννοοῦμεν τὰς κατὰ διαφόρους ὥρας ἐναλλασσομένας ἡμέρας, ἀλλὰ τὴν ἐξακολούθησιν καὶ διάρκειαν τῆς αὐτῆς τάξεως. Οὕτως αἱ ἡμέραι εἶνε γνωστὸν ὅτι εἰσὶν αἱ αὐταὶ ὡς ἦσαν πρὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν, οὔτε ἓν ἑκατοστὸν τοῦ δευτερολέπτου καθ' ἑκάστην μετεβλήθησαν, ὡς δεικνύεται ἐκ τῶν περιόδων τῆς Σελήνης· ἂν δὲ ἡ Γῆ ἦτο σφαιρικὴ, ἤθελον γίνει μεταβολαὶ περὶ τὴν θέσιν τῆς ξηρᾶς ὡς ἐκ τῆς ἐπηρείας τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης, καὶ τῶν ὑδάτων ὡς ἐκ τῆς ἐπηρείας τῶν ἀνέμων.

Οὕτω καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν πλανητῶν, ἐκτὸς τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις εἶνε ἐλαφρὸς ὡς φελλός, δυνατὸν νὰ ἀποτελῶσιν ἐξαίρεσιν εἰς τὸ ἀμετάβλητον τῆς θέσεως τῶν ὑδάτων, ἂν τῷόντι ὑπάρχῃ ὕδωρ ἐπ' αὐτῶν.

Παρατηρητέον δὲ καὶ ἂν αἱ κινήσεις αὗται εἰσὶ διαρκεῖς. Ὁ Νεύτων ὑπώπτευεν ὅτι ὑπῆρχον διαταράξεις τινὲς εἰς τὰς κινήσεις τῶν πλανητῶν, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐχρειάζετο ἡ παρέμβασις τῆς χειρὸς τῆς Θεότητος πρὸς ἐπανόρθωσιν αὐτῶν· πλὴν δὲν ἐννόησεν ἐντελῶς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ συστήματος, οὔτε ὅτι οἱ πλανῆται ἐκανόνιζον αὐτοὶ ἑαυτούς. Πᾶν μέρος τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος εἶνε καὶ διαταρασσόμενον καὶ διαταράσσον, οὐδέποτε δὲ σώματα ἐπέδησαν δὶς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δρόμου, ἢ ἔσχον τὴν αὐτὴν τροχιὰν καὶ δεύτερον· αἱ δὲ ἐπισυμβαίνουσαι μικραὶ καὶ ἀνεπαίσθητοι ἀνωμαλίαι δὲν φθάνουσι μέχρι τοιούτων διαταράξεων, ὥστε νὰ χρήζωσιν ἐπισκευῆς· ἐν τῷ μέσῳ τῆς φαινομένης συγχύσεως ὑπάρχει πάντοτε ἀνάπαυσίς τις. Οἱ πλανῆται ἔχουσι τροχιὰς τόσον κυκλοτερεῖς, ὥστε οὐδεὶς κίνδυνος περὶ συμπτώσεως αὐτῶν, καὶ ἀρκετὸς ὑπάρχει τόπος μεταξὺ αὐτῶν, ὑπάρχοντος καὶ τοῦ Ἡλίου ἐν τῷ κέντρῳ πρὸς ῥύθμισιν τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν. Οἱ μικρότεροι τῶν πλανητῶν κεῖνται πλησίον τοῦ κέντρου καὶ πλησίον ἀλλήλων οὕτως, ὥστε εἰσὶ μακρὰν τῆς ἐπηρείας τῶν μειζόνων· ὁ λόγος δὲ, δι' ὃν δὲν ἔχουσι δορυφόρους, εἶνε ὅτι οἱ δορυφόροι οὗτοι ἢ αἱ σελῆναι ἠδύναντο νὰ ἁρπαχθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ἡλίου. Ἡ Γῆ μας, ὁ μᾶλλον διαταρασσόμενος οὗτος πλανήτης τοῦ ὅλου συστήματος, ἔχει ἕνα μόνον δορυφόρον, πρὸς διατήρησιν τοῦ ὁποίου ἱκανὴν λαμβάνει φροντίδα, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ φόβος μήπως τῷ τὸν ἁρπάσωσι μίαν ἡμέραν. Ἕτερος δὲ λόγος τῆς ἐμμονῆς ἐν τῇ κινήσει εἶνε ὅτι οἱ πλανῆται, ἂν καὶ κινούμενοι σχεδὸν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου, δὲν εὑρίσκονται συχνάκις ἐν συζυγίᾳ, καὶ οὕτως ἀναιρεῖ ὁ εἷς τοῦ ἑτέρου τὴν ἐπενέργειαν. Πέντε ἢ ἓξ αὐτῶν ἔτυχον ἐν συζυγίᾳ πρὸ δύο χιλιάδων καὶ πεντακοσίων ἐτῶν, ἀλλὰ θέλουν παρέλθει ἑκατομμύρια ἐτῶν, πρὶν ὅλοι ἔλθωσιν εἰς συζυγίαν. Εἶνε δὲ ἀληθὲς ὅτι οἱ κομῆται περιορῶσι τὰ μέσα τοῦ ἀμεταβόλου, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τόσον μικροὶ καὶ ἐλαφροὶ εἰσιν, ὥστε ἄχρι τοῦδε οὐδὲν σχεδὸν σημαντικὸν ἀποτέλεσμα ἐπήνεγκον· αἱ δὲ τροχιαί των εἰσὶ τόσον ἐκκεντρικαὶ, ὥστε οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἐνδέχεται νὰ ἔλθωσιν εἰς σύγκρουσιν μετὰ τῶν πλανητῶν· πλὴν καὶ ἡ ὑπόνοια αὕτη ἀπεδείχθη ἐσφαλμένη.

Ἀναπτεύσαντες λοιπὸν συνεχῶς τοὺς ὀφθαλμούς ἡμῶν εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ, καὶ βλέποντες τὴν εἰς ἅπασαν τὴν ἀμέτρον σωρείαν τοῦ κόσμου ἐπικεχυμένην θαυμασίαν διάταξιν, ἂς παρακινούμεθα συνεχῶς νὰ δοξάζωμεν καὶ νὰ εὐχαριστῶμεν τὸν ἀπειροτέλειον καὶ πάνσοφον πάντων τούτων Δημιουργόν, Οὗτινος ἡ μεγαλοπρέπεια ἐπῆρθη ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.

ΤΕΛΟΣ

ΤΟΥ Α' ΕΤΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩι Α΄ ΕΤΕΙ ΤΗΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Α΄. ΔΙΗΓΗΜΑΤΙΑ.

Τὸ κάτοπτρον. Σελ. 3
Τὸ παγκόσμιον πανάκειον. 17
Ἡ στοργὴ τῆς μικρᾶς Μαρίας. 55
Τὰ νέα ἐνδύματα τοῦ Μεγάλου Δουκός. 57
Ἡ ἀπιδέα τῆς Κυρᾶ Πτώχειας. 49. 66
Ἡ ἀπὸ τῆς ἐπαύλεως ἔξωσις. 52
Τὸ ὄνειρον τοῦ Βὰν Δάελ. 54
Τὸ στοίχημα. 65
Τὸ φρικτὸν μάθημα. 81. 98
Παράδειγμα υἱϊκῆς φιλοστοργίας. 84
Ὁ ἀποκοπεὶς πλόκαμος. 88
Ὁ παράδεισος καὶ ἡ Περί. 111. 132
Οἱ τέσσαρες μουσικοί. 150
Τζέδδα, ἡ εἰσαγωγὴ τῶν μεταξοσκωλήκων εἰς τὴν Εὐρώπην. 145. 165
Κινεζικὸς γάμος. 193. 210
Ὁ μαγικὸς αὐλός. 209
Ὁ ὑποδηματοποιὸς τῆς Σεβίλλης. 225. 244
Οἱ τέσσαρες τρελλοί. 257. 275
Δεινὸν ὁ ἔρως. 261
Ἡ ζηλοτυπία. 289. 308
Ὁ μουσικὸς τῆς Μαρσβόρνης. 305. 325
Ἀθηναΐς, ἡ θυγάτηρ Λεοντίου τοῦ φιλοσόφου. 321. 341
Ἡ μικρὰ Σειρήν. 337. 356. 371
Ἡ ἀηδών. 355. 375
Ἡ Σιδηρᾶ Βασίλισσα καὶ ἡ Μεταξωτὴ Βασίλισσα. 385. 403
Τὸ Κὰν-διλλί. 389

Β΄. ΑΛΛΗΓΟΡΙΚΑ.

Τὰ τρία πτερωτὰ ἄνθη. Σελ. 1
Τὰ ζωάρια τοῦ Ὑπάνεως. 4
Ἀλληγορία. 5
Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν Ἀγγέλων. 6
Τὰ δάκρυα τῶν Ἀγγέλων. 33
Ἡ Ναχώμη. 42
Ἡ χιών. 96
Ἀλληλογραφία δύο ὄνων. 105
Ὁ χορὸς τῶν πετρῶν. 115
Ὁ ἄρχων Θεοδόσιος. 117
Ἐν μέσῳ τῶν ἀγρῶν. 135
Παραδόσεις καὶ παραβολαί. 148
Τὸ κύκνειον ᾆσμα. 161
Τὰ ἄνθη τῆς Παναγίας. 180
Τὰ ἄνθη τῶν δασῶν. 241
Ἡ ἐκλείψασα ἐξωτική. 275. 291
Νιόβη. 330
Τὰ λευκάνθεμα. 401

Γ΄. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

Ἀλέξανδρος ὁ μέγας καὶ ὁ Θρᾴξ ληστής. 6
Ἡ θάλασσα. 104
Οἰωνοί, δεισιδαιμονίαι καὶ προλήψεις. 166
Τὸ νέον ἔτος, ὁ χρόνος καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. 177
Ἡ νὺξ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ ἔτους, ἢ αἱ δύο ὁδοὶ τῆς ζωῆς. 196
Ὁ χρόνος καὶ τὸ μέλλον. 285
Ἡ περιγραφικὴ ποίησις παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις. 295
Χρόνου φείδου! 361
Αἱ γυναῖκες. 369
Τὸ ἔαρ. 391
Ὁ ἔναστρος Οὐρανός. 13. 30. 47. 65 79 93. 111. 127. 143. 159. 175. 191 207. 223. 239. 255. 271. 287. 303 319. 335. 351. 368. 383. 400. 415

Δ'. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Δαχομέης Σελ. 8
Ἡ Δελχή. 22
Ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 24
Περὶ Ἀθιγγάνων. 40
Οἱ Τουαρογαῖοι. 70
Περὶ Φράγκ-Μασσόνων. 89
Οἱ θησαυροὶ τῆς Ῥωσσίας. 122
Ἰβὰν ὁ Τρομερός. 137
Ἡ νεκρόπολις τῆς Ῥώμης. 169
Σκιαγραφία Ἐρρίκου τοῦ Γ'. 184
Ἡ νῆσος Μαδαγασκάρη. 199
Βασίλειον τοῦ Σιάμ. 217
Καταστροφὴ τοῦ Ἱσπανικοῦ στόλου ἐν ἔτει 1688. 265
Περιήγησις εἰς τὴν ἀρχαίαν πόλιν τῆς Παμφυλίας Πέργην. 341
Ἀπρίλιος καὶ Μάϊος. 378
Ἡ ἐπαυλις τοῦ Ἀδριανοῦ. 410

Ε'. ΗΘΩΝ ΚΑΙ ΕΘΙΜΩΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΙ.

Τὸ τέϊον. Σελ. 20
Οἱ ἰατροὶ ἐν Κίνᾳ. 36
Κινεζικὸν θέατρον. 135
Οἱ γάμοι ἐν Τουρκίᾳ. 153
Περὶ δυτῶν. 198
Ἐθιμοταξία. 202
Περὶ τοῦ κατὰ καιροὺς, κατὰ κλίματα καὶ ἔθιμα τῶν διαφόρων ἐθνῶν γάμου. 214
Τὰ μυστήρια. 227
Περιγραφὴ τοῦ θεάτρου κατὰ τὸν ΙΘ' αἰῶνα. 247
Τὰ περίεργα τῆς Μεγάλης ἑβδομάδος. 320

ΣΤ'. ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Θυμοσοφία ἵππου. Σελ. 53
Ὁ λογχιστὴς Βόας τῆς Μαρτινίκης. 57
Νῆσοι κοραλλίων. 73
Ἀρχιμήδης. 101
Κοραλλίων ἁλιεία. 119
Ὁ ποιητὴς Ξενοφῶν Ῥαφόπουλος. 119
Ῥαφαήλ. 251
Ὁ Ἐρωδιός. 234
Σατωβριάνδος. 545
Ἀνθέων γάμοι. 594
Μολιέρος. 408

Ζ'. ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Τὰ ὑποθήματα τοῦ Ἐμπούλ Κασήμ. Σελ. 10
Ὁ δικαιοκρίτης Καδής. 20
Ὁ τερατολόγος Ἐρρῖκος Χάβλευ. 25
Ὁ φρόνιμος Καλίφης. 36
Ὁ εὔπιστος Ἀσσύριος. 53
Οἱ τρεῖς υἱοὶ οἰκογενείας. 69
Ὁ καθ' ὑπερβολὴν ἰδιότροπος πλούσιος. 88
Ὁ φίλυπνος Μοναχός. 100
Τὸ ἀγχίνουν παιδίον. 157
Ἀστεῖα συζήτησις. 171
Τὸ Κινεζικὸν πλοῖον. 255
Σι-τζοχὰ, Νασρ-εδδὶν Χότζας καὶ Μπεκρὴ Μουσταφᾶς. 279
Ὁ κύων τῆς Βανδιάρρας. 329
Ποικίλα, Ἀνέκδοτα καὶ Ἀστεῖα. 13. 29 45. 77. 93. 109. 141. 157. 173. 205. 222 237. 269. 285. 301. 333. 349. 365. 397. 413

Η'. ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

Σαρδώνιος γέλως. — Ἠθικὰ παραγγέλματα κατ' ἀλφάβητον. — Ὀνόματα Σουλτάνων. — Νὰ σὲ βράσω! Σελ. 12
Ἀνατολὴ καὶ Δύσις. — Πῶς Θ' κρινόμενος. — Τὰ περίεργα τοῦ ἀριθμοῦ 5. — Δέκα ἄκανθαι εἰς ἓν ἄνθος. Σελ. 27
Πένθος. — Εἰδωλοθιομηχανία Ἄγγλων. — Τὸ τρισυπόστατον τῆς Θεότητος. — Ἡ ἡλικία τῶν Εὐρωπαίων. — Ἀρμενικὰ φύλλα. Σελ. 45
Γαλλίδες καὶ Γερμανίδες. — Ἀντίδοτον κατὰ ἀντιπαθείας. — Δαρείου στρατήγημα. — Τὰ περίεργα τοῦ ἀριθμ. 7. — Σύμβολα καὶ παράδοξα. 59
Κενοδοξίαι τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. — Κατάλογος Σουλτάνων. — Πράγματα δυσεύρετα παρ' ἀνθρώποις. Σελ. 76
Ὅτι ὅλοι δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα σοφοί. — Τὸ ὄπιον. — Μακροβιότης τῶν ἀρχαίων. — Αἱ περίεργοτεραι στατιστικαί. — Σκεύη ἁγίας Σοφίας. 91
Αἱ γυναῖκες ἀποκλειόμεναι τῶν ἀρχαίων θεάτρων. — Προτιμήσεις. — Ἀλεκτρυονομαχία. — Κρίσεις συγγραφέων περὶ γυναικῶν. — Ὁ ἀριθμὸς 40. Σελ. 107
Ἰδιοτροπίαι μουσικῶν τινων. — Ἡ δύναμις τοῦ διπλασιασμοῦ. — Τεράστια δένδρα. — Αἱ γυναῖκες. Σελ. 125
Κοινὸν τὸ μὴ δανείζειν. — Ὡραιότης καὶ φιλοπονία. — Σύμβολα καὶ παράδοξα Ἀρσενίου Οὐσιέ. Σελ. 140
Ἡ ὀργή. — Φραγκλίνου ἐπιτύμβιον. — Δέρματα μεγάλων τινῶν ἀνδρῶν. Σελ. 156
Τὸ τέϊον. — Μέμνησο ὅτι θνητὸς εἶ! 172
Κολακεία πρὸς τοὺς μεγάλους. — Γνωμικά. — Περὶ γυναικῶν ὁ λόγος. Σελ. 187
Ἐξήγησις τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου. — Ἐν-

ὀξοι φιλάργυροι.— Ἀποφθέγματα περὶ γυναικός. Σελ. 203
Γενναιότης καὶ ἀνδρία.— Καὶ πάλιν ἡ γυνή.— Ἀποφθέγματα διαφόρων σοφῶν ἀνδρῶν. 221
Ἀποφθέγματα διαφόρων σοφῶν ἀνδρῶν.— Μνημονικόν. — Καὶ αὖθις περὶ γυναικῶν. 236
Πολυτέλεια.— Γνωμικὰ Ἀραβικά.— Ἐλευθεριότης τοῦ Ἀλῆ. Σελ. 252
Ὁ ἀριθμὸς 3.— Περίεργοι προλήψεις.— Ἀποφθέγματα διαφόρων σοφῶν ἀνδρῶν. 268
Οἱ ἀναγνῶσται.— Ἡ μουσικὴ ἐπενεργοῦσα ἐπὶ τῶν δανειστῶν.— Μονομανία.— Ἀποφθέγματα διαφόρων σοφῶν ἀνδρῶν. Σελ. 284
Δημοσιογραφικὴ εὐφυΐα.— Καδὶρ-γκιτζεσί. — Νέον ἔτος παρὰ Πέρσαις.— Ὁ ἀριθμὸς 14.— Γνωμικὰ Φραγκλίνου. — Γνωμικὸν σοφοῦ. 299
Παραλληλισμὸς γυναικῶν. — Φυσικὸν καὶ τεχνητὸν μεγαλεῖον τῆς Ἀμερικῆς. — Περίεργος ὑπολογισμός.— Παράδοξοι ἀδυναμίαι.— Γνωμικὰ Σινῶν. Σελ. 515
Σχέσις τῆς ἐθνικῆς παιδείας πρὸς τὴν θρησκείαν. — Πολύτιμα εὐτελῆ. — Αἱ ὡραῖαι τῆς Κιρκασσίας.— Γιάδδες. Σελ. 331
Ὑπερβολικὴ νοημοσύνη ἵππου.— Ὁ μὴν τοῦ μέλιτος. — Παράδειγμα ἀγαθότητος καὶ ἐπιεικείας. —Ἀποφθέγματα διαφόρων σοφῶν ἀνδρῶν. 348
Τὸ Βόρειον ἀκρωτήριον.— Περίεργος λογαριασμός.— Ὁ ἀριθμὸς 7.— Λειριομανία.— Πράγματα ἀναγκαιοῦντα τῷ δημοσιογράφῳ. — Ἀποφθέγματα διαφόρων σοφῶν ἀνδρῶν. 365
Τρία πράγματα.— Τέσσαρα πράγματα.— Πέντε πράγματα.— Ἀποφθέγματα διαφόρων σοφῶν ἀνδρῶν. Σελ. 380
Ἐπιγραφὴ ἀγάλματος.— Ἀλλά. . .— Βίβλος τοῦ Ἀλμαγέστου.— Γνωμικά. Σελ. 393
Ἑορτὴ τῶν θυσιῶν παρ' Ὀθωμανοῖς.— Ἐπιθαλάμιον. — Τὸ συνεξιχνίαστον τῆς ἀληθείας. — Φύσις καὶ τέχνη. — Γνωμικὰ Σοφῶν. 412

Θ'. ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ.

Καθαρισμὸς τοῦ ὑπὸ ἐλαίου κηλιδωθέντος χάρτου.— Καθαρισμὸς τοῦ μαύρου βελούδου.— Μέθοδος, δι' ἧς καθαρίζονται οἱ χρυσωμένοι ὀρείχαλκοι.— Καθαρισμὸς τῶν ἐκ μαύρου τριχάπτου πέπλων (βέλων ἐκ δαντέλλας).— Τρόπος δι' οὗ ἀφαιρεῖται ἀπὸ τοὺς μύκητας (μανταρία) ἡ φαρμακερὰ αὐτῶν ἰδιότης.— Καθαρισμὸς τῶν ἀργυρῶν σκευῶν. — Ζύμη ἐξ ἀμυγδάλων, κατάλληλος πρὸς λεύκανσιν τῶν χειρῶν καὶ ἴασιν τῶν ῥαγάδων τοῦ δέρματος.— Διατήρησις τοῦ βουτύρου.— Ἀλοιφὴ διὰ τὴν κόμην.— Λιθόκολλα διὰ πᾶν εἶδος πηλίνων ἀγγείων. Σελ. 61
Πῶς νὰ ἐρεθίζῃ τις τὰς νεναρκωμένας βδέλλας.— Κατασκευὴ ξυνογάλακτος (γιαγουρτίου). — Ὕδωρ πρὸς λείανσιν τῆς κόμης.— Τρόπος προφυλάξεως ἀπὸ τὴν εὐρωτίασιν (μοῦχλαν).— Καθαρισμὸς τῶν φανῶν τῶν λύχνων. Σελ. 125
Τρόπος τοῦ ἀναζωογονεῖν τὰ μεμαραμμένα ἄνθη.— Οἰκονομικὴ λυχνία τῆς νυκτός.— Καθαρισμὸς τῶν τριχάπτων (δαντελλῶν) καὶ ταινιῶν.— Μέσον, δι' οὗ διατηρεῖται ὁ ἄρτος πρόσφατος καὶ χωρὶς εὐρωτίασιν.— Θεραπεία τῶν χειμέθλων (ξεπαγιασμάτων). — Θεραπεία τῶν ὑπὸ λυσσωδῶν κυνῶν δακνομένων.— Πῶς νὰ πλύνωμεν ἱδρωμένον ῥοῦχον. 189
Καθαρισμὸς τῶν μεταξωτῶν. — Ἀντίδοτον καθησυχαστικὸν τῶν πόνων τῶν σεσηπότων ὀδόντων. — Καθαρισμὸς τῶν ὑάλων. — Καθαρισμὸς τῶν χρυσῶν κοσμημάτων ἢ σκευῶν. — Περὶ προφυλάξεως τῶν σιτηρῶν ἀπὸ τῶν ποντικῶν. — Ἀσπράδιον, τὸ λεγόμενον παρθενικὸν γάλα. — Κατασκευὴ τῆς ζύμης, τῆς λεγομένης Κόλδ-Κραίμ. 253
Βοηθήματα πρὸς τοὺς πάσχοντας ἐξ ἐπιληψίας ἢ σεληνιασμοῦ. — Καθαρισμὸς τῶν ἐκ λίπους κηλίδων. — Βοηθήματα πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀποπνιγομένων. 317
Ἀλοιφὴ πρὸς διατήρησιν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς. — Λιθόκολλα πρὸς διόρθωσιν τῶν φαρφουρίων καὶ τῆς πορσελάνης. — Θεραπεία τῶν ἀσθματικῶν. — Δοκιμὴ τῶν δηλητηριωδῶν μυκήτων. — Βοηθήματα εἰς τοὺς προσβληθέντας ὑπὸ ἀποπληξίας. 381

Ι'. ΜΥΘΟΙ ΣΤΙΧΟΥΡΓΗΜΕΝΟΙ.

Μῦθος Α'. Ἡ Κυνοφιλία. Σελ. 13
Μῦθος Β'. Ἵππος καὶ Ὄνος. 29
Μῦθος Γ'. Τιμὴ, Φωτιὰ καὶ Νερόν. 45
Μῦθος Δ'. Ἀετὸς καὶ Κοῦρκος. 61
Μῦθος Ε'. Σμαριδάκι καὶ Ψαρᾶς. 77
Μῦθος ΣΤ'. Ἀετὸς καὶ Ἀράχνη. 93
Μῦθος Ζ'. Κόραξ καὶ Ἀλώπηξ. 109
Μῦθος Η'. Ὄφις καὶ ῥινίον. 125
Μῦθος Θ'. Ἀγελάδα, Αἰγίδα καὶ Προβατίνα, συντροφεύσασαι μὲ Λέοντα. 141
Μῦθος Ι'. Τὸ δισάκκιον τοῦ Αἰσώπου. 157
Μῦθος ΙΑ'. Λύκος καὶ Ἀρνίον. 173
Μῦθος ΙΒ'. Ὁ Μῦθος καὶ ἡ Ἀλήθεια. 189
Μῦθος ΙΓ'. Λύκος καὶ Γερανός. 205
Μῦθος ΙΔ'. Τύχη καὶ Παιδίον. 222
Μῦθος ΙΕ'. Ὁ Ἐλέφας, οἱ Λύκοι καὶ τὰ Πρόβατα. 237
Μῦθος ΙΣΤ'. Ὁ ἀνόητος Ψαρᾶς. 253

Μῦθος ΙΖ'. Ἡ φρόνιμος Τριανδρία. 269
Μῦθος ΙΗ'. Μέθυσος καὶ ἡ γυνή του. 285
Μῦθος ΙΘ'. Ἡ διὰ πρίονος συζυγία, ἢ τὸ δένδρον τῆς ἀγάπης. 301
Μῦθος Κ'. Οἱ Βάτραχοι. 317
Μῦθος ΚΑ'. Ὁ Ζίζικας. 333
Μῦθος ΚΒ'. Ὄνος καὶ Κύριοί του. 349
Μῦθος ΚΓ'. Οἱ δύο Βάτραχοι. 365
Μῦθος ΚΔ'. Κόραξ καὶ Ἀλώπηξ. 381
Μῦθος ΚΕ'. Ἀλώπηξ καὶ Ἀκανθόχοιρος. 397
Μῦθος ΚΣΤ'. Λύκος καὶ Ἀλώπηξ. 413

ΙΑ.' ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

Αἰνίγματα 1 καὶ 2 Σελ. 78. Λύσις — 15
Αἴνιγμα 3 94. Λύσις 115
Αἴνιγμα 4 142. Λύσις 175
Αἰνίγματα 5 6 7 8 καὶ 9 174. Λύσις 207
Αἴνιγμα 10 206. Λύσις 259
Αἰνίγματα 11 12 καὶ 13 238. Λύσις 271
Αἴνιγμα 14 271. Λύσις 303
Αἴνιγμα 15 303. Λύσις 367
Αἴνιγμα 16 367. Λύσις 399
Αἴνιγμα 17 399. Λύσις 415
Αἰνίγματα 18 19 καὶ 20. 414

ΙΒ.' ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Ἡ φλογέρα. Σελ. 14
Εἰς ἓν ἄστρον. 30
Ὠδὴ εἰς τὴν ἐνθρόνισιν τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου Ἀβδοὺλ-Ἀζὶζ-Χάν. 46
Ἡ ὀρφανή. 62
Ἀπελπισία· — Λογοπαίγνια ἐνστιχα. 78
Ἔρως. 14
Ἡ φιλόστοργος μήτηρ.— Μυρολόγι εἰς Ἀγγελοῦδι. 111
Εἰδύλλιον. 126
Κόρη ἁρματωλός.— Ὁ Κυνηγός. 142
Εἰς πλοῖον καθελκυσθὲν εἰς τὴν θάλασσαν. 159
Λογοπαίγνια ἐνστιχα. 174
Τί κλαίεις; 190
Τῷ φίλῳ Κ. Ἰ. Μ. Ῥαπτάρχῃ ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει. — Ναυτικὸν ᾄσμάτιον. 206
Τὸ στερέωμα. 225
Ἄσμάτιον.— Λογοπαίγνια ἐνστιχα. 238
Λυρικὰ τεμάχια ἐκ τῶν τοῦ Η. Σούτσου. 254
Ὁ καθαριστής. 271
Ἡ ζωοδόχος Πηγή. 287
Ἡ γυνή. — Ἡ βαρκοῦλα. 303
Εἰδύλλιον. 349. 335. 351. 367. 383
Ἡ παντεχνία τοῦ ἀνθρώπου. 399
Λογοπαίγνια ἐνστιχα. 414

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Μ. ΡΑΠΤΑΡΧΟΥ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ.

1863.

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΕΠΙΦΑΝΟΣ

ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΙ σήμερον, σὺν Θεῷ, εἰς τὸ Β' ἔτος τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἡμετέρου Συγγράμματος, οὐδὲν ἄλλο ἔχομεν νὰ εἴπωμεν ἐν προοιμίοις, ἢ νὰ ἐκθέσωμεν ἐν συνόψει ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς μελλούσης πορείας τοῦ ἔργου, συγκεφαλαιοῦντες ὅσα ἐν ἰδιαιτέραις Κοινοποιήσεσιν ἐγνωστοποιήσαμεν μέχρι τοῦδε.

Οὐδεμιᾶς ἀντιρρήσεως ἐπιδέχεται τὸ ἀξίωμα ὅτι, ὡς ἡ τροφὴ πρέπει νὰ δίδεται ἀναλόγως τοῦ στομάχου, οὕτω καὶ ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις ἀνάγκη ὅπως χωρῇ ἓν τινι μέτρῳ καὶ κατὰ βαθμολογικήν τινα τάξιν· διὸ καὶ βλέπομεν αὐτὸ πραγματοποιούμενον ὑπὸ τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης, ἐν ᾗ διάφορα ἐκδίδονται Συγγράμματα, προσιτὰ ἑκάστῃ τάξει ἀναγνωσῶν ἀναλόγως τῇ ἐπιδεκτικότητι αὐτῶν. Καὶ εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶσθαι τῳόντι ἂν ἡ αὐτὴ εὐκολία περὶ τὸν φωτισμὸν ὑπῆρχε καὶ παρ' ἡμῖν· πλὴν κατὰ τὸ παρὸν πρέπει νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὰ ἐνόντα, διότι πολλῶν ἄλλων οὐσιωδεστέρων δυστυχῶς ἔχομεν χρείαν.

Ἡ ΕΠΙΦΑΝΟΦΟΣ, ἐπιβαλοῦσα μέχρι τοῦδε τὴν ἀνάγνωσιν εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς διὰ τῆς λείας καὶ τερπνῆς ὁδοῦ τῶν ἐλαφρῶν ἀναγνωσμάτων, αἰσθάνεται ἤδη πρόσφορον τὴν περίστασιν, καθ' ἣν μεταβαίνει εἰς ἄλλην ἡλικίαν τοῦ βίου της, ὅπως τραπῇ ἑτέραν ὁδόν, μικρὸν ἀνάντη, μὴ στερουμένην ὅμως διὰ τοῦτο ὁλοσχερῶς καὶ χαριέντων τινῶν τοπίων. Κατὰ τὴν περίοδον λοιπὸν ταύτην τῆς ἐμφανίσεώς της θέλει ἐγκολπωθῇ τὸ σπουδαῖον, μὴ ἀπολακτίζουσα ὅμως παντάπασι τὸ τερπνὸν ἀλλὰ μέσην τινὰ βαδίζουσα ὁδόν, κατὰ τὸ ἑξῆς πρόγραμμα:

Καὶ Α', ἕκαστον φυλλάδιον δὲν θέλει στερεῖσθαι συντόμου τινὸς **διηγηματίου**, εἴτε ἐκ τῆς ἀρχαίας εἴτε ἐκ τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, διότι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ σπουδαιότερα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Συγγραμμάτων ἀπαντῶμεν ἑκάστοτε ἀνὰ ἓν τοὐλάχιστον τοιούτου εἴδους διηγημάτιον, χρησιμεῦον ὡς μικρά τις σκιὰς πρὸς ἀνάπαυλαν μετὰ τὴν ἐπίπονον περιστροφὴν ἐν μέσῳ πολυδαιδάλου ἄλσους.

Β'. Διάφορα σπουδαῖα ἄρθρα, περὶ **κοινωνικῶν** ἢ **ἐπιστημονικῶν** ἀντικειμένων πραγματευόμενα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρωτότυπα, θέλουν κατέχει ἀρκετὰς στήλας ἑκάστου φυλλαδίου, συγκαταλεγομένων τούτοις καὶ τῶν τυχὸν ἱστορικῶν, τοπογραφικῶν ἢ ἄλλων ἀξίων περιεργείας περιγραφῶν.

Γ'. Ἕκαστον φυλλάδιον θέλει περιέχει ἀνὰ μίαν σύντομον **βιογραφίαν** ἐπισήμου τινὸς ἀνδρός, συγχρόνου ἢ προγενεστέρου, κοσμουμένην καὶ διὰ τῆς εἰκόνος τοῦ περιγραφομένου ἀτόμου. Καὶ ἄλλα δὲ διάφορα ἀντικείμενα καλλιτεχνίας θέλομεν προσπαθήσει νὰ ἐκθέσωμεν δι' εἰκονογραφιῶν, καθόσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ περιωρισμένη ἀνάπτυξις τοῦ εἴδους τούτου τῆς βιομηχανίας παρ' ἡμῖν.

Δ'. Ἰδιαιτέραν προσοχὴν θέλομεν ἐπιστήσει εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν πολλαχῶς ὠφελίμων **Ἐφευρέσεων** καὶ **Ἀνακαλύψεων**. Εἶνε περιττὸν καὶ δύο λέξεις νὰ προσθέσωμεν περὶ τῆς ὠφελείας, ἣν καρποῦταί τις ἐκ τῶν τοιούτων ἀναγνωσμάτων· κατὰ τοσοῦτο μάλιστα, καθ' ὅσον ἐν τῇ ἐφευρέσει πράγματός τινος περικλείεται πολλάκις ἡ ἱστορία ὁλοκλήρου ἐποχῆς.

τοσαύτης φιλοστοργίας καὶ λαβὼν τὴν δεξιὰν τοῦ βασιλέως, εἶπεν: «Ἀφοῦ λοιπὸν συγκατανεύεις, ὦ βασιλεῦ, νὰ κάμῃς τοιαύτην θυσίαν, εἰς σὲ ἀπόκειται νὰ γίνῃς ἰατρὸς τοῦ υἱοῦ σου, διότι αὐτὸς ἀγαπᾷ πρὸ πολλοῦ τὴν Στρατονίκην, ἔρως δὲ δεινὸς καταβασανίζει αὐτόν· ἀλλὰ, προτιμῶν νὰ ἀποθάνῃ μᾶλλον παρὰ νὰ ἐκμυστηρευθῇ πρὸς ψυχὴν ζῶσαν τὸ πάθος του, περιῆλθεν εἰς τὴν ἀθλίαν ταύτην κατάστασιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μόνος σὺ δύνασαι νὰ τὸν σώσῃς.»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Σέλευκος, διέταξε νὰ ἀθροισθῇ ἀμέσως Ἐκκλησία τοῦ λαοῦ γενικὴ, καὶ παρουσιασθεὶς αὐτὸς ἐν μέσῳ, διεκήρυξε πανδήμως ὅτι ἀπεφάσισεν οἰκειοθελῶς νὰ ἀναδείξῃ τὸν υἱόν του βασιλέα πάντων τῶν ἄνω τόπων τῆς Συρίας, καὶ νὰ παραχωρήσῃ πρὸς αὐτὸν εἰς γυναῖκα τὴν Στρατονίκην.

Περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ Ἀντίοχος ἰάθη ἐντελῶς ἅμα τῷ χαροποιῷ τούτῳ ἀκούσματι.

ΠΕΡΙ ΑΛΧΗΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑΣ.

Ἄδηλον εἶνε πότε οἱ ἄνθρωποι ἐδόθησαν εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῆς χιμαίρας, τῆς λεγομένης χημείας, οὐχὶ ὅμως τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς καθ' ἑαυτῆς, ἀλλὰ τῆς ἰδίως λεγομένης ἀλχημίας, μιᾶς τῶν τερατωδεστέρων πλανῶν, εἰς ὅσας ποτὲ ἐξετράπη τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, καθὼς καὶ διὰ τῆς μαγείας καὶ ἀστρολογίας. Οἱ ἀλχημισταὶ διατείνονται, ὅτι ἡ κατ' ὄνομα αὐτὴ ἐπιστήμη των ἤρχισεν ἀπὸ αὐτῶν τῶν πρώτων ἀπὸ κτίσεως κόσμου αἰώνων· πιθανώτερον ὅμως εἶνε ὅτι ἤρχισε κατὰ τὰς πρώτας ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδας, καὶ συνεπουδάσθη μετὰ τῶν ἄλλων ἀποκρύφων ἐπιστημῶν καὶ τῆς μυστικῆς λεγομένης φιλοσοφίας, ἥτις ἤκμαζε μάλιστα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Μέγα μυστήριον περιεκάλυπτε πάντα τὰ πειράματα τῶν κατὰ καιροὺς ἀλχημιστῶν· εἰς τοσοῦτο δὲ προέβη ἡ περὶ τὴν σπουδὴν ταύτην ἐχεμυθία των, ὥστε καὶ ἰδιαιτέραν γλῶσσαν καὶ ἀλληγορικοὺς χαρακτῆρας ἐπενόησαν πρὸς παράστασιν τῶν ἀλχημιακῶν ἰδεῶν των, πάντῃ ἀκαταλήπτους τοῖς ἀμυήτοις. Εἰργάζοντο δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μόνοι, ἢ ἐὰν παρελάμβανόν ποτε μαθητὰς, ὑπέβαλλον αὐτοὺς πρότερον εἰς φρικτοὺς ὅρκους ὅτι οὐδέποτε ἤθελον ἀποκαλύψει εἰς οὐδένα τὸ μυστήριον.

Καὶ ὅμως, μ' ὅλον αὐτῶν τὸν παραλογισμὸν, οἱ ἀλχημισταὶ συνέβαλον μεγάλως εἰς τὴν πρόοδον τῆς χημείας· διότι, ἐνῷ κατεγίνοντο εἰς ἐπιτυχίαν τοῦ φανταστικοῦ ποθουμένου των, πολλάκις κατὰ σύμπτωσιν εὗρον πολλὰ πράγματα, ἔξω μὲν τοῦ σκοποῦ αὐτῶν ὄντα, σπουδαιότατα ὅμως καθ' ἑαυτὰ καὶ χρησιμώτατα. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, διὰ μυρίων τρόπων συγχωνεύοντες καθ' ἑκάστην διάφορα μέταλλα, ἐκπυρόνοντες αὐτὰ, τήκοντες, διαλύοντες εἰς ἀέρια, συμπυκνοῦντες, ἀναμιγνύοντες αὐτὰ κατὰ διαφόρους ἀναλογίας, ἐπέτυχον νὰ ἐξαγάγωσιν ἀπὸ τὰ χωνευτήριά των μέγα πλῆθος ἁλάτων καὶ μεταλλοξειδίων, τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν ἀληθῶς τόσοι θησαυροὶ εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ τὴν βιομηχανίαν.

Ἀλλ' ὁ κύριος σκοπὸς ὅλων αὐτῶν τῶν προσπαθειῶν, ἡ παραγωγὴ δηλονότι τοῦ χρυσοῦ, ἔμενε πάντοτε περικεκαλυμμένη ὑπὸ παχυτάτου καὶ ἀδιαράτου ζόφου· διότι, διὰ νὰ ἀνακαλύψωσιν αὐτὸν, ἦτο ἀνάγκη, ὡς ἐφρόνουν, νὰ εὕρωσι πρῶτον οὐσίαν περιέχουσαν ἐν ἑαυτῇ τὴν ἀρχὴν πάσης ὕλης· ἡ δὲ οὐσία αὕτη, καὶ πρωτοῦ ἔτι νὰ εὑρεθῇ, ὠνομάσθη ὑπ' αὐτῶν φιλοσοφικὸς λίθος. Ὁ θαυματουργὸς οὗτος λίθος ἔμελλε νὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν τοῦ νὰ ἀποσοβῇ ἀπὸ τοῦ κρατοῦντος αὐτὸν πᾶσαν ἀρχὴν νόσου, νὰ διατηρῇ τὴν ὑγείαν, νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν νεότητα καὶ νὰ ἀπομακρύνῃ καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν θάνατον. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὅμως τις τοῦ ἀνεκτιμήτου τούτου θησαυροῦ, ἔπρεπεν ἀναποφεύκτως νὰ ἔχῃ καθαρὰν καρδίαν, αὐταπάρνησιν καὶ ἀνεπηρέαστον προσήλωσιν εἰς τὰ θεῖα· διὸ καὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν τῶν προσόντων τούτων ἀπέδοσαν πάντοτε τὰς διαρκεῖς ἀποτυχίας τῶν προσπαθειῶν των.

Ἀπὸ τῶν Ἀράβων τὰ συγγράμματα, ἐπιδοθέντων εἰς τὴν ἀλχημίαν μετ' ἀπεριγράπτου ἐνθουσιασμοῦ, εἰσήχθη ἡ νόσος αὕτη καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ τὸν μεσαιῶνα, πρὸ πάντων δὲ προσέβαλε τοὺς μοναχοὺς, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ περιωρίζοντο τότε πᾶσαι αἱ περιωρισμέναι γνώσεις ἐκείνων τῶν χρόνων. Οἱ Πάπαι ἀπηγόρευσαν αὐτὴν ὡς ἔργον Σατανικὸν, οὐδὲν ἧττον ὅμως τινὲς ἐξ αὐτῶν ἢ ἐνησχολήθησαν κρυφίως μόνοι εἰς αὐτὴν, ἢ ἐνεθάρρυνον τοὺς ἀλχημιστάς. Κατήντησε δὲ τότε συρμὸς πάντες οἱ ἡγεμόνες καὶ μεγιστᾶνες νὰ ἔχωσιν εἰς τὰς αὐλάς των τοιούτους ἀγύρτας, νὰ προμηθεύωσιν εἰς αὐτοὺς δι' ἄδρῶν δαπανῶν πάντα τὰ εἰς τὰ ἀτελεύτητα πειράματά των ἀναγκαιοῦντα καθ' ἑκάστην, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι αἱ προκαταβολαὶ αὗται ἤθελον ἀνταμειφθῇ μίαν ἡμέραν δι' ἀνεξαντλήτων θησαυρῶν.

Μεταξὺ τῶν παρασίτων τούτων ἀλχημιστῶν διέπρεψαν καὶ πολλοὶ σοφοὶ ἄνδρες, οἵτινες δαψιλῶς οὕτω λαμβάνοντες τὰ εἰς τὰς ἐργασίας των χρησιμεύοντα, κατεγίνοντο ἐπιμελῶς εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μυστηρίων τῆς φύσεως καὶ ἐπλούτιζον τὴν ἐπιστήμην. Ἐν αὐτοῖς δὲ ἐξέχει ὁ περιώνυμος Ῥαϊμοῦνδος Λούλλιος, ζήσας περὶ τὰ τέλη τῆς Π΄ καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΔ΄ ἑκατονταετηρίδος. Περὶ αὐτοῦ μυθολογοῦσιν ὅτι, κατὰ τὴν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδου τοῦ Α΄ διαμονήν του, μετεποίησε 50,000 λίτρας ὑδραργύρου εἰς χρυσόν! Καὶ ἐν τούτοις ὁ φιλοσοφικὸς λίθος ζητεῖται ἀκόμη μέχρι τῆς σήμερον.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τούτου ὅτι πάντες οἱ ἀλχημισταὶ ἦσαν ἀπατεῶνες· διότι, ἐάντινες αὐτῶν κατεχράσθησαν τῆς κοινῆς εὐπιστίας πρὸς αἰσχροκέρδειαν, οἱ πλεῖστοι ὅμως, εἰλικρινῶς πεπεισμένοι περὶ τοῦ ἐφικτοῦ τῆς ἐξιχνιάσεως τοῦ μεγάλου ἔργου (οὕτως ἐκάλουν τὸν ἀνεπίτευκτον σκοπόν των), εἰργάζοντο μετὰ ζήλου ἀξίου ἄλλου λογικωτέρου σκοποῦ· ὥστε προσφυέστερον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἠπάτων αὐτοὶ ἑαυτούς. Καὶ ἀληθῶς οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ὄχι μόνον τὴν περιουσίαν των κατηνάλωσαν εἰς οὕτω ματαίας ἐρεύνας, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν των πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἀδίκως ἐθυσίασαν, ἀγνοοῦντες τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα πολλῶν οὐσιῶν, τὰς ὁποίας εἰς τὰς ἐρεύνας των μετεχειρίζοντο.

Ὁ μυστηριώδης γνώφος, ὁ περικαλύπτων τὴν ἀλχημίαν, ἤρχισε κατ' ὀλίγον νὰ ἀραιοῦται ἀπὸ τῆς ΙΖ΄ ἑκατονταετηρίδος. Ἔκτοτε ἡ ἀλχημία ἀνέλαβε χαρακτῆρα ἐπιστημονικώτερον, οἱ ἀλχημισταὶ συνέστησαν ἑταιρίας,

διεκοίνουν πρὸς ἀλλήλους τὰς ἰδέας καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν προσπαθειῶν των, καὶ εἰργάζοντο ἀπὸ κοινοῦ πρὸς ἐξόρυξιν τῶν ἀμυθήτων θησαυρῶν, τοὺς ὁποίους παρὰ τῶν προκατόχων των ἐκληρονόμησαν. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν τότε, ἄνδρες σοφοὶ καὶ συνετοί, ἀποστείλαντες εἰς κόρακας τὰς ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιδιωκομένας χιμαίρας, ἐδόθησαν εἰς λογικὴν καὶ μεθοδικὴν ἐξέτασιν τῆς φύσεως, καὶ ἐγένοντο οὕτως οἱ πρῶτοι, ὡς εἰπεῖν, ἱδρυταὶ τῆς χημικῆς ἐπιστήμης.

Οὐχ ἧττον ὅμως ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον εὑρίσκονται ἄνθρωποι, ἀδαεῖς καὶ αὐτῶν τῶν πρώτων τῆς χημείας γνώσεων, καὶ μολονοτοῦτο ζητοῦντες διὰ τῶν ἀκατανοήτων συγγραμμάτων τῶν παλαιῶν ἀλχημιστῶν νὰ εὕρωσι τὸν φιλοσοφικὸν λίθον καὶ τὸ καθολικὸν ἰατρικόν! Ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν οἱ ἀξιολύπητοι οὗτοι ἄνθρωποι, οἱ ἀλόγως σπαταλῶντες εἰς ἀτελευτήτους ἐρεύνας τὸν καιρὸν καὶ τὴν περιουσίαν των, εἶνε σήμερον πολλὰ σπάνιοι. Δεκακοτὸ ὅλων ἑκατονταετηρίδων συνεχεῖς ἀποτυχίαι τοσούτων ἀλχημιστῶν, καὶ ἡ τοσαύτας ἄλλας προλήψεις διασκεδάσασα σήμερον ἐπιστήμη ἀπέδειξαν ὅτι καὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ λίθου καὶ τοῦ παρατείνοντος τὴν ζωὴν ἰατρικοῦ ἢ τῆς παγκοσμίου πανακείας ἡ ζήτησις εἶνε ἀληθὴς μονομανία.

Ἀστρολογία δὲ εἰδικώτερον κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν ἀστρονομίαν ἐπεκράτησε νὰ λέγηται ἡ φαντασιώδης ἐκείνη ἐπιστήμη, ἡ μᾶλλον δοκησισοφία, διὰ τῆς ὁποίας οἱ περὶ ταύτην ἀσχολούμενοι ἠξίουν καὶ, τὸ χειρότερον, ἐπιστεύοντο ὅτι ἠδύναντο νὰ προγνωρίσωσι τὸ μέλλον, καὶ ἰδίως τὸ πεπρωμένον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῆς θέσεως τῶν ἀστέρων. Ἡ ἐσκωριασμένη αὕτη πρόληψις εἶνε μία τῶν παλαιοτέρων δεισιδαιμονιῶν τῶν ἀνθρώπων, προῆλθε δὲ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ τῆς παρατηρηθείσης ἐπιρροῆς τῶν οὐρανίων σωμάτων, καὶ κυρίως τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, ἐπὶ τῶν καιρῶν, τῆς θερμοκρασίας καὶ τῆς εὐφορίας τῆς γῆς.

Τὴν ἄδοξον τιμὴν τῆς ἐφευρέσεως τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἀντιποιοῦνται τρεῖς τῶν ἀρχαιοτέρων λαῶν, οἱ Αἰγύπτιοι (καὶ ἰδίως οἱ κατὰ Θήβας), οἱ Βαβυλώνιοι καὶ οἱ Χαλδαῖοι. Εἰς πολλὰ δὲ τῶν ἀρχαίων συγγράμματα, καὶ μεταξὺ ἄλλων καὶ εἰς βιβλία παντὸς σεβασμοῦ ἄξια, γίνεται λόγος περὶ τῆς ἀστρολογίας ὡς περὶ σπουδαίας τινὸς καὶ θετικῆς ἐπιστήμης, καὶ περὶ τῶν εἰς ταύτην καταγινομένων ὡς περὶ σοφῶν ἀνδρῶν. Ἡ ὑπόληψις ὅμως αὕτη δὲν διήρκεσεν ἀκμαία πάντοτε, οἱ δὲ ἀστρολόγοι ἤρχισαν νὰ περιφρονῶνται καὶ νὰ μυκτηρίζωνται παντοῦ· ὁ αὐτοκράτωρ Τιβέριος ἠναγκάσθη νὰ ἐξορίσῃ αὐτοὺς ἐκ Ῥώμης διὰ τὰς πολλὰς καταχρήσεις καὶ ταραχάς, τὰς ὁποίας ἐπροξένουν.

Ἀλλ' ὅσον μωρὸς καὶ παράλογος ἦτο ὁ σκοπὸς, τὸν ὁποῖον ἡ ἀστρολογία ἐπεδίωκεν, ὅσον κακοήθης ἡ ἀγυρτεία τῶν ἐπαγγελλομένων αὐτὴν, πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι συνέδραμε μεγάλως εἰς πρόοδον τῆς ἀστρονομίας, ὃν τρόπον καὶ αἱ τῶν ἀλχημιστῶν ἔρευναι προήγαγον τὴν ἐπιστήμην τῆς χημείας.

Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, ἀστρολογία καὶ ἀστρονομία συνεταυτίσθησαν ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ ὁμοῦ ἐσπουδάζοντο ὑπ' αὐτῶν· ἐπὶ δὲ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τῆς βαρβαρότητος καὶ ἀμαθείας, ἡ ἀστρολογία ἀνέλαβε τὴν πρατέραν αὐτῆς ὑπόληψιν, καὶ ἕκαστος βασιλεὺς ὡς καὶ ἡγεμὼν εἶχε τοὺς ἀστρολόγους τῆς αὐλῆς του. Οὐδεμία δὲ ἀσθένεια τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος περισσότερον ταύτης οὔτε διεδόθη οὔτε διήρκεσεν· ἀκόμη κατὰ τὴν ΙΣΤ΄ καὶ ΙΖ΄ ἑκατονταετηρίδα ἀνευρίσκομεν μεταξὺ τῶν ἀστρολόγων ἄνδρας σοφοὺς, οἷοι ὁ Κάρδανος, ὁ Κέπλερος, αὐτὸς ὁ περιώνυμος Κασσίνης, πιστεύοντας ὅτι ἐκ τῆς θέσεως τῶν ἀστέρων ἦτο δυνατὸν νὰ προφητεύσῃ τις τὰ μέλλοντα γενέσθαι. Ὁ τελευταῖος ὅμως οὗτος ἀνὴρ, συνελθὼν μετ' ὀλίγον ἐκ τῆς πλάνης, παρήτησε τὴν χίμαιραν ταύτην, καὶ ἐπιδοθεὶς εἰς ἐμβριθεστάτας μελέτας τῶν ἀστέρων, κατέστη εἷς τῶν ἐπισημοτέρων ἀστρονόμων.

Ἂν δὲ καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους τὸ Κοπερνίκειον σύστημα, ὑποσκάψαν τὰς βάσεις τῆς ἀστρολογίας, κατέστρεψε τὰ οἰκοδομήματά της, εὑρίσκονται ὅμως δυστυχῶς καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἄνθρωποι, τόσον προληπτικοὶ καὶ δεισιδαίμονες, ὥστε νὰ πιστεύωσιν ὅτι ἡ ἐμφάνισις κομήτου ἢ ἀστέρος τινὸς, ἡ ἀναφορικῶς πρὸς τὸν ὁρίζοντα θέσις ὡρισμένων τινῶν ἄστρων, ἡ ἐπικράτησις τοῦ δεινὸς ἢ δεινὸς πλανήτου, κτλ. προμηνύουσι θανάτους ἢ γεννήσεις μεγάλων ἀνθρώπων, πολέμους ἢ εἰρήνην, καὶ ἄπειρα ἄλλα φληναφήματα, ἐξυφαινόμενα ὑπὸ τῶν καθ' ἡμᾶς ἀστρολόγων πρὸς φενακισμὸν τῶν ἁπλουστέρων καὶ αἰσχρὰν κερδοσκοπίαν.

ΠΕΡΙ ΑΔΑΜΑΝΤΩΝ.

Ὁ ἀδάμας, ὁ γενικῶς ὁμολογούμενος ὡς ὁ ὑπέρτατος εἰς τὸ βασίλειον τῶν ὀρυκτῶν, ἐπιστημονικῶς θεωρούμενος εἶνε καθαρὸς ἄνθραξ καὶ οὐδὲν πλέον· ἀλλ' ἡ σκληρότης του, ἡ λάμψις του, ἡ ἰδιότης, τὴν ὁποίαν ἔχει τοῦ θλᾶν τὸ φῶς καὶ διαχέειν αὐτὸ πολλάκις εἰς δραγμοὺς πολυχρώμους, προστεθήτω δὲ τούτοις καὶ ἡ σπανιότης του, κατέστησαν αὐτὸν εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς πολύτιμον.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐδόξαζον ὅτι ὁ ἀδάμας ἠπαλύνετο μὲ τράγινον θερμὸν αἷμα, καὶ ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὴν σφῦραν· ἀλλ' ἡ δόξα αὕτη ἀπεδείχθη σφαλερὰ, διότι τίποτε δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀπαλύνῃ τὸν πολύτιμον τοῦτον λίθον, ἡ δὲ σκληρότης του δὲν εἶνε τοιαύτη, ὥστε νὰ ἀντέχῃ εἰς σύγκρουσιν μεγάλην, διότι θλᾶται εἰς τὸν ἄκμονα καὶ ὑπὸ τὴν σφῦραν.

Ἔχει δὲ ὁ ἀδάμας τὴν ἰδιότητα νὰ κατέχῃ τὸν ἠλεκτρισμὸν, καὶ τοσαύτην κέκτηται φωσφορικὴν δύναμιν, ὥστε, ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐκτεθεὶς εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ ἔπειτα μετενεχθεὶς εἰς σκοτεινὸν μέρος, ἐκπέμπει ἀκτῖνας φωτὸς, ἐπὶ τοσοῦτῳ περισσότερον διαρκούσας ὅσον αὐτὸς εἶνε μεγαλήτερος καὶ διαυγέστερος.

Μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ΙΕ΄ αἰῶνος μετεχειρίζοντο τοὺς ἀκατεργάστους ἀδάμαντας. Οἱ τέσσαρες μεγάλοι ἀδάμαντες, οἱ καλλωπίζοντες τὸ θηλυκωτήριον τῆς αὐτοκρατορικῆς χλαμύδος τοῦ Μεγάλου Καρόλου, ἔτι διατηρούμενοι εἰς Παρισίους, εἰσὶν ἄκοποι πέτραι τοῦ εἴδους τούτου. Κατὰ δὲ τὸ 1476 ὁ Βέλγος Λουδοβίκος Βέργεμ ἀνεκάλυψε τὴν τέχνην τοῦ κόπτειν τὸν ἀδάμαντα διὰ τῆς συναλλήλου τριβῆς, καὶ τοῦ καθαρίζειν αὐτὸν διὰ τῆς ἰδίας του κόνεως. Πραγματικῶς ἔκτοτε μόνον ἀνεγνωρίσθη ἡ ὡραιότης τῆς πολυτίμου ταύτης οὐσίας.

Ἅπαντες οἱ αὐτοκράτορες καὶ βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας ἔχουσιν εἰς τὸ θησαυροφυλάκιόν των ἀνὰ ἕνα ἢ δύο μεγάλους ἀδάμαντας, ἀξίζοντας πολλὰ ἑκατομμύρια φράγκων. Ἀλλ' ὁ μεγαλήτερος γνωστὸς ἀδάμας εἶνε ὁ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Μετὰν εἰς τὴν νῆσον Βόρνεων, ἔλκων βάρος ὑπὲρ τὰ 350 καράτια(1)· δι' αὐτὸν προσήνεγκεν ὁ διοικητὴς τῆς Βαταβίας ἓν ἑκατομμύριον φράγκων καὶ δύο πλοῖα πολεμικά, ἀλλὰ δὲν τὸν ἔλαβε. Περίφημος ἔτι εἶνε, ὡς λέγεται, καὶ ὁ ἐν τῷ θησαυροφυλακίῳ τῆς Ἀγχόρης ἀδάμας, Κοχινοὺρ λεγόμενος, ἤτοι ὄρος φωτός, μέγας καὶ ὡραιότατος, λίαν θαυμασθεὶς ἐν τῇ Παγκοσμίῳ ἐκθέσει τοῦ Λονδίνου.

Ὁ ἀδάμας, ὅστις καλλωπίζει τὸ σκῆπτρον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας, εἶνε περίπου ἰσομεγέθης μὲ ὠὸν περιστερᾶς· λέγεται δὲ ὅτι ἐχρημάτισέ ποτε ὀφθαλμὸς εἰδώλου τινὸς εἰς τὴν Σεριγγάμην τῆς Καρνατικῆς. Στρατιώτης, λειποτακτήσας ἀπὸ τὸ ἐν Ἰνδίᾳ Γαλλικὸν στράτευμα, κατώρθωσε νὰ χειροτονηθῇ εἷς τῶν ἱερέων τοῦ εἰδώλου τούτου, μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ κλέψῃ τὸν πολύτιμον ὀφθαλμόν. Ἀφοῦ δὲ τέλος κατώρθωσε τὸν σκοπόν του τοῦτον, κατέφυγεν εἰς Μαδρᾶς, ὅπου ἐπώλησε τὸν ἀδάμαντα εἴς τινα πλοίαρχον, οὗτος δὲ μετεπώλησεν αὐτὸν εἰς ἕνα Ἰουδαῖον· ἐκ τούτου πάλιν ἐπέρασεν εἰς τὰς χεῖρας ἐμπόρου Ἕλληνος, ὅστις τὸ 1766 ἐδημοπράτησεν αὐτὸν εἰς Ἀμστελόδαμον, ὅπου ἠγοράσθη παρὰ τοῦ Πρίγκηπος Ὀρλὼφ διὰ τὴν αὐτοκράτειραν Αἰκατερίνην ἀντὶ μεγίστης ποσότητος ἀργυρίου, περιπλέον δὲ καὶ ἐτησίας πληρωμῆς 4,000 λιτρῶν στερλινῶν ἐπὶ ζωῆς τοῦ πωλητοῦ.

Ἀλλ' ὁ ὡραιότερος πάντων τῶν μεγάλων ἀδαμάντων εἶνε ὁ ἀδάμας τοῦ στέμματος τῆς Γαλλίας, ὀνομαζόμενος ὁ Ἀντιβασιλεὺς καὶ ζυγίζων 137 καράτια· εἶνε δὲ πολλοῦ λόγου ἄξιος διὰ τὸ ὡραῖον σχῆμά του, τὰς ὡραίας ἀναλογίας του καὶ τὴν ἐντελῆ διαύγειάν του. Τὸ κοινῶς ἱστορούμενον περὶ τοῦ ἀδάμαντος τούτου εἶνε ὅτι ἐκλάπη ἐκ τοῦ ὀρυχείου ὑπό τινος δούλου μαύρου, ὅστις ἔκρυψεν αὐτὸν εἰς πληγήν, τὴν ὁποίαν ἤνοιξεν ἐπίτηδες εἰς τὸν μηρόν του. Ἐφέρθη δὲ εἰς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ἰνδίας ὑπὸ τοῦ κυβερνήτου τῆς ἐν Σουμάτρᾳ Βεγκούλης Γεωργίου Πὶττ, καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐπωλήθη εἰς τὸν τότε ἀντιβασιλεύοντα Δοῦκα τῆς Αὐρηλίας ἀντὶ 2,250,000 φράγκων. Σήμερον ἐκτιμᾶται ὑπὲρ τὸ διπλάσιον τῆς ποσότητος ταύτης διὰ τὴν ὡραιότητα καὶ καθαρότητά του.

Τὰ πρώτιστα ἀδαμαντωρυχεῖα εὑρίσκονται εἰς Βρασιλίαν, εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας, εἰς τὰ βασίλεια τῆς Γολκόνδης, τοῦ Βισαποὺρ, τῆς Βεγγάλης καὶ εἰς τὴν νῆσον Βόρνεων. Συνήθως δὲ μεταχειρίζονται εἰς τὸ ἔργον τῆς τοῦ ἀδάμαντος μεταλλεύσεως μαύρους δούλους γυμνοὺς, οἵτινες ἐπιτηροῦνται αὐστηρότατα ὑπὸ ἐπιθεωρητῶν, ἐπαγρυπνούντων εἰς ὅλα των τὰ κινήματα. Ὁ εὑρὼν ἀδάμαντα βάρους 17 καὶ ἡμίσεως καρατίων ἀπελευθεροῦται, καθὼς ἀποζημιουμένου πλέον τοῦ κυρίου του.

(1) Οἱ ἀδάμαντες ἐν Εὐρώπῃ ὡς καὶ οἱ μαργαρῖται ζυγίζονται μὲ καράτιον, βάρος μικρὸν συγκείμενον ἐκ τεσσάρων κόκκων σίτου.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ ΕΝ ΓΕΝΕΙ.

Ὁ ἀνὴρ δὲν εἶνε ἀληθῶς ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ἀληθῶς γυνὴ, εἰμὴ διὰ τοῦ συνοικεσίου· διότι τότε δύνανται νὰ παράξωσιν ὁμοίους ἑαυτῶν. Ὁ χρηστοήθης ἀνὴρ καὶ ἡ ἐνάρετος γυνὴ δὲν πρέπει νὰ διάγωσιν ἐπὶ τῆς γῆς μονήρεις· διότι, μόνον συναπτόμενοι ἀλλήλοις, εὑρίσκουσι τὴν εὐτυχίαν ἐν τῷ βίῳ καὶ ἀποτίνουσι τὸ πρὸς τὸν πατρίδα χρέος των, προμηθεύοντες αὐτῇ ὑπερασπιστάς· μόνον δὲ ἀνατρέφοντες καλῶς τὰ τέκνα των καὶ διδάσκοντες αὐτὰ νὰ ἐκπληρῶσι τὰ πρὸς τὸν πλησίον χρέη των, καθίστανται ὠφέλιμοι εἰς τὴν κοινωνίαν. Τέλος ὁ γάμος καθιστᾷ ἀμφοτέρους, τόν τε ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα, τελειοτέρους· πρῶτον μὲν διότι εἶνε ἀναγκαῖος εἰς τὴν ἐντελῆ ἀνάπτυξιν τοῦ ὀργανισμοῦ των, δεύτερον δὲ διότι ἀναγκάζει αὐτοὺς εἰς τὴν ἐργασίαν, ἥτις ἐστὶν ὁ αἰώνιος φύλαξ τῆς ἀρετῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ὑπάρξεως τῆς οἰκογενείας των. Ὁ ἀνὴρ, λαμβάνων σύζυγον, ἐκλέγει δι' ἑαυτὸν σύντροφον, μετὰ τῆς ὁποίας ὀφείλει νὰ συνδέσῃ τὴν ὕπαρξιν του, τὴν εὐτυχίαν του, τὰς ἀρετάς του, τὰ προτερήματά του, τὰ δικαιώματά του καὶ τὰ χρέη του. Ἡ ἰσότης τῶν δικαιωμάτων καὶ ἡ κοινότης τῶν ἀγαθῶν εἰσὶν αἱ βάσεις τῆς γαμικῆς συμβάσεως. Ἡ σύζυγος πρέπει νὰ ἀποτελῇ ἓν μόνον ὂν μετὰ τοῦ συζύγου της· ἀμφότεροι ζῶσιν ὁ εἷς διὰ τὸν ἄλλον, καὶ αἱ δύο των ὑπάρξεις πρέπει νὰ συγκιρνῶνται εἰς μίαν. Οἱ ἄνδρες, οἵτινες καθιστῶσι τὴν γυναῖκα δούλην, εἰσὶν ἐχθροὶ τῆς κοινωνίας· διότι τὸ πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ ἰδίως τὸ πρὸς τὴν μητέρα σέβας, εἶνε ἡ πηγὴ τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς χρηστοηθείας. Ἡ φύσις προσκαλεῖ πάντας τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν γάμον, καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν ὁ γάμος εἶνε χρέος· ὁ ἄγαμος εἶνε μέλος ἀνωφελὲς, ξύλον μὴ φέρον καρπόν. Σκοπὸς τῆς γαμικῆς ἑνώσεως εἶνε ἡ διαιώνισις τῆς ὑπάρξεως, τὴν ὁποίαν ἐλάβομεν, καὶ ἡ ἀνατροφὴ τῶν τέκνων ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς ἀρετῆς, ὅπως ἀποβῶσι ποτὲ πολῖται ὠφέλιμοι τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ πατρίδι.

Ἡ ἀνατροφὴ τῶν τέκνων, ἡ φυτεία δένδρων καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν ἐθεωροῦντο καὶ θεωροῦνται ἔτι σήμερον ὡς πράξεις περισπούδαστοι καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιαι ἐν Ἰνδίᾳ καὶ Περσίᾳ· θὰ μείνωμεν λοιπὸν ἡμεῖς ὀπίσω τούτων τῶν λαῶν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἠθικήν;

Ἡ Ἱερὰ Γραφὴ πολλαχοῦ κηρύττει τὸν γάμον ὡς τελειότητα καὶ τὴν ἀγαμίαν ὡς ἀτιμίαν, ὁ δὲ Ἡσαΐας μᾶς διδάσκει ὅτι ἦτο αἴσχος διὰ τὰς γυναῖκας νὰ μένωσιν ἄγαμοι.

Σοφός τις, μετὰ εἰκοσαετῆ τῶν Μωσαϊκῶν βίβλων μελέτην, συνεπέρανεν ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἕνα μόνον καλὸν νόμον εἶχον, ὅστις ἦτο τὸ νὰ θεωρῶσι τὴν παρθενίαν ὡς ἀξιομίσητον. Ἐὰν ὁ μικρὸς οὗτος λαὸς δὲν ἐθεώρει τὸν γάμον ὡς τὸν πρῶτον τῶν νόμων, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ ἀνὴρ ὤφειλε νὰ ὑποτάσσηται, ἂν εἶχεν, ὡς ἡμεῖς, μοναστήρια, μοναχὰς καὶ καλογραίας, πρὸ πολλοῦ ἤθελεν ἐκλείψει ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπὶ γῆς ἐθνῶν.

Οἱ Ἑλληνικοὶ καὶ Ῥωμαϊκοὶ νόμοι ὑπέθαλπον τὰ συνοικέσια πρὸς αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων· ὄχι δὲ μόνον ἀντήμειβον τὴν πολυτεκνίαν, ἀλλὰ καὶ ἐφέροντο αὐστηρῶς πρὸς τοὺς διάγοντας ἐν ἀγαμίᾳ, ὑποβάλλοντες αὐτοὺς εἰς πρόστιμον. Ὁ Αὔγουστος, πρὸς πληθυσμὸν τῶν

γάμων, ἔδωκε τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς πολίτας Ῥωμαίους, ἐκτὸς τῶν βουλευτῶν, νὰ νυμφεύωνται τὰς θυγατέρας τῶν ἀπελευθέρων, χωρὶς οὐδέτερον τῶν συμβαλλομένων μερῶν νὰ βλάπτηται ἐκ ταύτης τῆς συζεύξεως. Εἰς ἐπιθεώρησιν δέ τινα τοῦ λαοῦ διένειμεν εἰς ἕκαστον οἰκογενειάρχην χίλια νομίσματα χρυσᾶ διὰ νὰ προτρέψῃ τοὺς νέους νὰ νυμφεύωνται. Μιμούμενος τὸν Λυκοῦργον καὶ Σόλωνα, ἀπένειμεν εἰς τὰς ἐγκύους γυναῖκας τοσαύτας τιμάς, ὥστε ἦτο δύσκολον εἰς νέαν τινὰ νὰ μὴ ἐπιθυμῇ νὰ ἀποβῇ μήτηρ. Ἕκαστος πολίτης ὤφειλε νὰ ἀποσύρεται ἐκ τῆς ὁδοῦ καὶ νὰ ὑποχωρῇ εἰς τὴν ἔγκυον γυναῖκα, ἀδιάφορον εἰς ποίαν τάξιν ἀνῆκε, καὶ οἱ Πατρίκιοι αὐτοὶ ὑπεχρεοῦντο νὰ τὴν χαιρετῶσιν, ὅτε ἀπήντων αὐτὴν καθ' ὁδόν.

Ὁ Κάμιλλος ἠνάγκασε διὰ προστίμου καὶ φόρου τοὺς ἀγάμους Ῥωμαίους νὰ νυμφευθῶσι τὰς χήρας τῶν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης πεσόντων. Παρὰ τοῖς Γαλάταις, τοῖς Φράγκοις καὶ τοῖς Γερμανοῖς ὁ γάμος ὡσαύτως ἐτιμᾶτο τὰ μέγιστα· τέλος, ἡ ἱστορία ὅλων τῶν ἐθνῶν, ἐκτός τινων διεφθαρμένων ἐκ τῆς πολυτελείας καὶ τοῦ δεσποτισμοῦ, μᾶς παριστῶσι τὸν γάμον σεβαστὸν καὶ ἐν τιμῇ, τὴν δὲ ἀγαμίαν ἄτιμον καὶ μισητήν.

Μετὰ τὴν παγκόσμιον ταύτην ἐκτίμησιν τοῦ γάμου, εἶνε ἀναπόφευκτον ὅστε ὁ ἔγγαμος ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ νὰ τίθενται ὑψηλότερον ἐν τῇ ἠθικῇ κλίμακι, ἢ ὁ ἄγαμος ἐγωϊστὴς [redacted] τὸ ἄγονον φυτόν, βλάπτει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς γείτονάς του.

Ὁ γάμος εἶνε ἡ βάσις πάσης κοινωνίας καὶ ὁ φύλαξ τῶν χρηστῶν ἠθῶν· καθιστᾷ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα ἐναρετωτέρους, ἐμποδίζων αὐτοὺς τοῦ νὰ παραδίδωνται εἰς τὰς κακίας καὶ παρεκτροπάς. Ὁ ἔγγαμος ἀνὴρ, καθ' ἣν στιγμὴν μέλλει νὰ πράξῃ κακήν τινα πρᾶξιν, ἐμποδίζεται πολλάκις ὑπὸ τῆς γυναικός του. Ἡ μήτηρ οἰκογενείας, καθ' ἣν στιγμὴν μέλλει νὰ πλανηθῇ, εἰσέρχεται εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν παρατηροῦσα τὰ τέκνα της. Ὁ οἰκογενειάρχης πατὴρ καταπνίγει τὰς κακὰς κλίσεις του, διότι δὲν θέλει νὰ ἐρυθριᾷ ἐνώπιον τῶν τέκνων του, καὶ νὰ ἀρήσῃ εἰς αὐτὰ τὸ αἴσχος ὡς κληρονομίαν.

Πολλοὶ τῶν μεγάλων πολιτικῶν ἐγνωμοδότησαν: «Νύμφευσον τοὺς στρατιώτας σου, καὶ δὲν θέλουν λειποτακτήσει ποτέ· διότι, ὄντες συνδεδεμένοι μετὰ τῆς οἰκογενείας των, εἰσὶ προσκεκολλημένοι εἰς τὴν πατρίδα. Ὁ ἄγαμος στρατιώτης εἶνε μισθάρνης καὶ ἀλήτης φαυλόβιος, εἰς τὸν ὁποῖον εἶνε ἀδιάφορον τὸ νὰ ὑπηρετῇ τὸν Πάπαν ἢ τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Κίνας. Οἱ πάντα τὰ ἔθνη κατατροπώσαντες Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι μαχηταὶ ἦσαν ἔγγαμοι.»

Αἱ παρατηρήσεις αὗται εἰσὶν ἀρκούντως ἰσχυραὶ ὅπως ἀναγκάσωσι τὰς Κυβερνήσεις εἰς τὸ νὰ ὑποθάλπωσι παντοίοις τρόποις τὴν αὔξησιν τῶν συνοικεσίων, τιμῶσαι τοὺς ἐγγάμους καὶ περιφρονοῦσαι τοὺς ἀγάμους.

Ἀλλ' ὁ γάμος δὲν εἶνε μόνον διὰ τὴν κοινωνίαν πρᾶξις σωβαρὰ καὶ περισπούδαστος· πρέπει ὡσαύτως νὰ θεωρῆται ὡς ὑπόθεσις σπουδαιοτάτη καὶ διὰ τὰ συζευγνύμενα ἄτομα. Πρόκειται περὶ δύο ὑπάρξεων στενῶς πρὸς ἀλλήλας συνδεδεμένων, αἵτινες μέλλουσι νὰ βυθισθῶσιν εἰς τὰς ἀκτῖνας διαρκοῦς εὐδαιμονίας, ἐὰν εὑρίσκωνται εἰς τελείαν ἁρμονίαν, ἢ νὰ μαρανθῶσι καὶ φθίσωσιν ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ λύπαις, ἐὰν ἦνε ἀντιπαθητικαί.

Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ζητεῖ σύντροφον, ὀφείλει νὰ προσέξῃ ὀλιγώτερον εἰς τὴν τύχην παρὰ τὴν ἀνατροφὴν καὶ ἠθικήν· διότι μετὰ τῶν δύο τούτων ἰδιοτήτων ἡ γυνὴ καθιστᾷ πάντοτε σχεδὸν τὸν σύζυγόν της εὐτυχῆ. Ἂν ἡ ἀμάθεια μετὰ τῶν προλήψεών της καὶ ἡ δεισιδαιμονία εἰσὶν αἱ ἄσπονδοι ἐχθροὶ τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας, ἡ παιδεία, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ πνεύματος καὶ αἱ τέχναι ἀποτελοῦσι τὰ θέλγητρα αὐτῆς.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΒΥΘΙΝΟΣ.

ΖΕΥΞΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΡΑΣΙΟΣ.

Ὁ Παῤῥάσιος καὶ ὁ Ζεῦξις εἰσὶν οἱ δύο ἀστέρες τῆς καλῆς τοῦ Περικλέους ἐποχῆς, πάντες δὲ οἱ περὶ αὐτοὺς λάμποντες λοιποὶ ζωγράφοι εἰσὶ κατὰ τὴν λάμψιν κατώτεροι αὐτῶν· εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, ἁπλοῖ δορυφόροι των.

Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὁ Παῤῥάσιος ἦτο ἔτη τινὰ ἀρχαιότερος τοῦ Ζεύξιδος, καὶ μολονότι ἡ ζωγραφικὴ εἶχεν ἱκανῶς προχωρήσει, οὗτος ὤθησεν αὐτὴν ἔτι μακρύτερον, ἐνασχοληθεὶς περὶ τὴν συμμετρίαν, τελειοποιήσας κατά τι τοὺς χαρακτῆρας τῶν προσώπων, διαθέσας ἐπιχαρίτως τὴν κόμην, ἐμφυσήσας ζωὴν εἰς τὰ χείλη καὶ διαγράψας μετὰ πλειοτέρας τῶν προκατόχων του ἀκριβείας τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας· οὕτω δὲ τὰ παραλλάσσοντα μέλη τοῦ σώματος ἔφθασαν ὑπὸ τὴν γραφίδα του εἰς τελειότητα, ἣν οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ ὑπερβῇ μετὰ ταῦτα.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν τοῦ Παῤῥασίου ἔργων διεκρίνετο ἰδίως εἰς Βάκχος, τοῦ ὁποίου ἡ θαυμασία τέχνη ἔδωκε γένεσιν εἰς τὴν Κορινθιακὴν παροιμίαν «Οὐδὲν μετὰ Βάκχον θαυμαστόν», καὶ εἰς σταδιοδρόμος ἔνοπλος, ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο περιῤῥέων ὁ ἱδρώς, κτλ. Ἀλλὰ τὸ εὐφυέστερον τῶν ἔργων του, εἰς ὃ ἀνέπτυξεν ἰσχυρότατον νοῦν καὶ ὀξυδέρκειαν πνεύματος, ἦν ὁ πίναξ, ἐν ᾧ παριστάνετο ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν, ὁ λαὸς ἐκεῖνος ὁ τόσῳ διάφορος καὶ συνάμα ὁμοειδὴς, ὁ ἄστατος, ὁ ἄδικος, ὁ ὀργίλος, ὁ ἀμείλικτος καὶ συμπαθὴς ταὐτοχρόνως· ὁ λαὸς ἐκεῖνος τῶν Ἀθηνῶν, ὁ δυνάμενος μόνον νὰ ἀντιπροσωπευθῇ ὑπὸ ἀνθρώπου ἔχοντος τρεῖς κεφαλὰς ὡς τὸν γίγαντα Γηρυόνην, καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ὁποίου εὗρε μ' ὅλα ταῦτα τὸν τρόπον νὰ παραστήσῃ πάντας τοὺς ποικίλους τούτους καὶ ἀντιθέτους χαρακτῆρας, ὥστε, πρὶν ἢ φανῇ τὸ θαῦμα τοῦτο τῆς τέχνης, ἐνόμιζέ τις ὅτι ὁ εἷς χαρακτὴρ ἀπέκλειε τὸν ἕτερον καὶ ὅτι ἑπομένως ἦτο ἀκατόρθωτον τοῦτο.

Τοιαῦται ἐπιτυχίαι εἶχον καταστήσει παράφρονα τὸν Παῤῥάσιον, ὅστις ὠνόμαζεν ἑαυτὸν ἡγεμόνα τῶν ζωγράφων καὶ βασιλέα τῆς τέχνης· ἐθεώρει ἑαυτὸν καταγόμενον ἀπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ διεβεβαίου ὅτι, γράφοντος αὐτοῦ τὸν Λίνδιον Ἡρακλέα, ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης ἐφαίνετο αὐτῷ καθ' ὕπνον, οὐδ' ἀπηξίου ὁ θεὸς οὗτος νὰ παραμένῃ ἐνώπιον τοιούτου καλλιτέχνου.

Ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ Ζεῦξις δὲν ἦτο ὀλιγώτερον ἀλαζών. Ἐπὶ τοῦ μανδύου, τὸν ὁποῖον ἐφόρει, ἦτο γεγραμμένον μὲ χρυσᾶ γράμματα τὸ ὄνομά του, καὶ ἐδωρεῖτο τὴν Ἀλκμήνην του εἰς τοὺς Ἀγριγεντίους καὶ τὸν Πᾶνά του εἰς τὸν

βασιλέα Ἀρχέλαον, λέγων ὅτι οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ τοιαῦτα ἔργα.

Ἔργα τοῦ ζωγράφου τούτου εἰσὶν ὁ μεγαλοπρεπὴς Ζεύς, ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου καὶ περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν λοιπῶν θεῶν καὶ θεαινῶν, ὀρθίων ἱσταμένων. Ὁ ἐν τῇ κοιτίδι Ἡρακλῆς, ὅστις σπαράσσει τοὺς δύο δράκοντας ἐνώπιον τοῦ Ἀμφιτρύωνος καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ἐπίσης καὶ ἡ πολύκλυτος Λακινία Ἥρα, ἣν ἀριέρωσαν εἰς τὸν ναὸν τῆς αὐτῆς θεᾶς οἱ Ἀγριγεντῖνοι, καὶ οἱ ὁποῖοι συγκατετέθησαν νὰ φέρωσι τὰς θυγατέρας των γυμνὰς ἐνώπιον τοῦ ζωγράφου, ἐξ ὧν οὗτος, ἐκλέξας πέντε τὰς ὡραιοτέρας καὶ λαβὼν ἀφ' ἑκάστης ὅ,τι καλὸν τῷ ἐχρειάζετο, ἠδυνήθη, συνενώσας ἁπάσας αὐτὰς τὰς καλλονὰς ἐν μιᾷ μόνῃ, νὰ γράψῃ τὴν εἰκόνα του, ἣν ἔφερεν εἰς τὴν ὑπερτάτην κατὰ τὸ δυνατὸν τελειότητα.

Τοιοῦτοι ἀντίζηλοι ἔμελλον ἀναγκαίως νὰ ἔλθωσιν εἰς πάλην, καθότι αἱ τιμαὶ τῆς ἡμισείας Ἑλλάδος δὲν ἐπήρκουν εἰς ἕνα ἕκαστον· ὅθεν ἦτο ἀνάγκη νὰ ὑπερισχύσῃ ὁ εἷς τοῦ ἑτέρου. Ὁ Ζεῦξις ἔγραψε παιδία φέροντα ἐπὶ κεφαλῆς κάνιστρον σταφυλῶν, ἐπὶ τοσοῦτον κυκλοτερῶν καὶ χνοαζουσῶν καὶ τόσῳ φυσικῶς ἀναρριπτομένων ἀπὸ τῆς ἀναδενδράδος των, ὥστε τὰ πτηνὰ ἐπτερύγιζον ῥαμφίζοντα αὐτάς. Ὁ Παρράσιος ἠθέλησε νὰ προξενήσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἀπάτην, ἣν ὁ ἀνταγωνιστὴς αὐτοῦ ἐπροξένησεν εἰς τὰ ζῶα· ὅθεν ἐπὶ μεγάλου ὑφάσματος ἐζωγράφησε παραπέτασμά τι μετὰ τοσαύτης φυσικότητος καὶ ἀληθείας, ὥστε ὁ ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ τῶν σταφυλῶν του κομπάζων Ζεῦξις πλησιάσας ἀπεπειράθη νὰ ἀνασύρῃ αὐτό, νομίζων ὅτι ἐκάλυπτε τὸ ἔργον τοῦ ἀντιζήλου του. Ὁ Ζεῦξις, εἰλικρινέστερος τῶν νεωτέρων ζωγράφων, ὡμολόγησε τὴν ἧττάν του καὶ ἀναλαβὼν τὴν εἰκόνα του διώρθωσε τὸν παιδα, σκεφθεὶς ὅτι αἱ μὲν σταφυλαὶ ἦσαν τόσον ἐπιτυχημέναι ὥστε ἠπάτησαν τὰ πτηνά, ἀλλ' ὁ παῖς ἀπεῖχε τῆς φυσικότητος, ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκφοβίσῃ αὐτὰ διὰ τῆς παρουσίας του.

Ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὸ γνωστὸν τοῖς πᾶσιν ἀνέκδοτον τοῦτο, διότι, δεκαοκτὼ μετὰ ταῦτα αἰῶνας εὑρίσκομεν τὸν αὐτὸν διαγωνισμὸν ἐπαναλαμβανόμενον μεταξὺ Ῥαφαὴλου καὶ Μιχαὴλ Ἀγγέλου.

ΑΡΜΕΝΙΑ.

Πολλοὶ τῶν ἡμετέρων, ἀγνοοῦντες τὰ περὶ τῆς ἀρχαίας ταύτης Ἀραμικῆς χώρας, ἐρωτῶσι μετ' ἀπορίας ἂν ἡ Ἀρμενία ὑπῆρξε ποτὲ ἀκμάζον βασίλειον. Νομίζομεν ὅτι ἀρκούντως ἱκανοποιοῦμεν τὴν περιέργειαν αὐτῶν διὰ τῆς ἀκολούθου τοπογραφίας.

Ἡ Ἀρμενία, χώρα τῆς Ἀσίας, διαιρεῖται εἰς Ἀρμενίαν μείζονα καὶ εἰς Ἀρμενίαν ἐλάσσονα. Καὶ ἡ μὲν πρώτη, ἡ τανῦν Τουρκομανία καλουμένη, κεῖται πρὸς νότον τοῦ Καυκάσου καὶ περιλαμβάνει τὰ πασαλίκια Ἐρζερούμ (Θεοδοσιουπόλεως), Καρσίου, Βὰν, καὶ πρὸς τούτοις τὴν Περσικὴν ἐπαρχίαν Ἰρὰν καὶ Ἐριβάν· ἀπεχωρίζετο δὲ ἀπὸ τῆς ἐλάσσονος Ἀρμενίας διὰ τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου. Ἡ δὲ ἐλάσσων Ἀρμενία ἀπετέλει μέρος τῆς Καππαδοκίας· σήμερον δὲ διαιρεῖται εἰς τὰ πασαλίκια Μαρὰσχ καὶ Σιβάς.

Ἡ Ἀρμενία εἶνε τραχεῖα καὶ ὀρεινὴ χώρα, ὁριζομένη πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τοῦ Καυκάσου, εἰς δὲ τὰ ἐντὸς αὐτῆς ἐξογκωμένη ὑπὸ κλάδων τοῦ ὄρους Ταύρου, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνήκει καὶ τὸ ὄρος Ἀραράτ. Ἐντεῦθεν πηγάζουσιν οἱ δύο μεγάλοι ποταμοὶ Τίγρις καὶ Εὐφράτης· ὡσαύτως καὶ ὁ Κοὺρ ἢ Κῦρος, καὶ ἄλλοι ἐλάσσονες ποταμοί.

Ὁ Ἡρόδοτος λέγει (Ζ'. 73.) ὅτι « Ἀρμένιοι κατάπερ Φρύγες ἐσεσάχατο, ἐόντες Φρυγῶν ἄποικοι. » Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ Φρύγες ἦσαν ἄποικοι τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μακεδονίας, ἄρα οἱ Ἀρμένιοι συγγενεύουσι κατὰ τοῦτο μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Κατ' ἄλλην δὲ γνώμην, οἱ Ἀρμένιοι κατάγονται ἐκ τοῦ Ἀράμ, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν εἶνε ἡ τοῦ Νῶε καὶ ἑπομένως δύναται νὰ θεωρῆται ὡς προκατακλυσμαία.

Περὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῶν Ἀρμενίων ὀλίγιστα γινώσκομεν. Οἱ ἐγχώριοι συγγραφεῖς λέγουν ὅτι ὁ πρῶτος ἡγεμὼν τῆς χώρας ὑπῆρξεν ὁ Χάϊγ, καὶ ἐκ τούτου ὀνομάζονται Χάοι μέχρι τῆς σήμερον. Ἦτο υἱὸς τοῦ Ταγλάθ, ὅστις κατ' αὐτοὺς ἦτο ὁ Θωγαρμᾶ, υἱωνὸς τοῦ Ἰάφεθ. Εἴκοσι καὶ δύο αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ ἀνεχώρησεν οὗτος ἐκ Βαβυλῶνος, τῆς γῆς τῆς γεννήσεώς του, καὶ ἀπεκατεστάθη μετὰ ὅλης τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀρμενίας, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν τυραννίαν τοῦ Βήλου, βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας, ὅστις, προσβαλὼν [illegible]ον εἰς τὸ νέον καταφύγιόν του, ἀπωλέσθη διὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

Ἀρὰμ, ὁ ἕκτος διάδοχος τοῦ Χάϊγ, τοσοῦτον διεκρίθη διὰ τῶν κατορθωμάτων του, ὥστε ἔκτοτε οἱ πέριξ λαοὶ ὠνόμασαν τὴν χώραν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Ἀρμενίαν. Ἀρὰ, ὁ υἱὸς τούτου, ἔπεσε μαχόμενος κατὰ τῆς Σεμιράμιδος ὑπὲρ τῆς ἰδίας χώρας, καὶ ἔκτοτε ἡ Ἀρμενία κατέστη ἐπαρχία τῆς Ἀσσυρίας, μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Σαρδαναπάλου, ὅτε σειρὰ ἰθαγενῶν βασιλέων ἐφάνη πάλιν.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἡ Ἀρμενία ἀπετέλεσε μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Συρίας μέχρι τῆς πτώσεως Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου· μετὰ δὲ ταῦτα ὑπέπεσεν εἰς χεῖρας διαφόρων ἡγεμόνων, καὶ διῃρεῖτο εἰς Ἀρμενίαν μείζονα καὶ Ἀρμενίαν ἐλάσσονα. Ἡ μείζων Ἀρμενία ἐξετέθη εἰς πολλὰς προσβολάς. Οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ Πάρθοι ἐπολέμησαν ἐπὶ πολὺν χρόνον περὶ τῆς διαδοχῆς τοῦ θρόνου τούτου, καὶ κατέσχον αὐτὴν ἀλληλοδιαδόχως ἡγεμόνες Πάρθοι καὶ ἡγεμόνες ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων εὐνοούμενοι, ἕως οὗ ὁ Τραϊανὸς κατέσχησεν αὐτὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Ἡ Ἀρμενία μετὰ ταῦτα ἀνεκτήσατο πάλιν τὴν ἐλευθερίαν της καὶ ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ ἰθαγενῶν βασιλέων. Σαπὴρ, ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας, μάτην ἐπεχείρησε νὰ καθυποτάξῃ αὐτὴν, καὶ διετέλεσεν ἀνεξάρτητος μέχρι τοῦ 650 μ. Χρ. ὅτε ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Μετὰ δὲ ταῦτα μετήλλαξε πολλοὺς δεσπότας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Γεγγὺς-Χὰν καὶ ὁ Τιμουρλάνης.

Ἐν ἔτει 1552, Σελὴμ ὁ Β' ἁρήρεσεν αὐτὴν ἀπὸ τῶν Περσῶν, καὶ τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς ἔμεινεν ἔκτοτε εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων. Καὶ ἡ ἐλάσσων Ἀρμενία περιῆλθεν εἰς χεῖρας πολλῶν δεσποτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίθη πρῶτος ὁ περίφημος Μιθριδάτης, παρὰ τοῦ ὁποίου λαβὼν αὐτὴν ὁ Πομπήϊος παρέδωκεν εἰς Δηϊόταρον, βασιλέα τῶν Γαλατῶν. Ἐπὶ τῆς παρακμῆς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Περσῶν, καὶ ἐν ἔτει 950 μετέβη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀράβων, ἔκτοτ[illegible]

δὲ μετέσχε τῆς τύχης τῆς μείζονος Ἀρμενίας, καὶ ἐν ἔτει 1514 προσετέθη εἰς τὸ Τουρκικὸν κράτος ὑπὸ Σελὴμ Α'. Ἡ πρώτη μητρόπολις τῆς Ἀρμενίας ὑπῆρξεν ἡ Ἀμαβίρη, ἥτις ἐπὶ 1800 ἔτη ἦν ἕδρα τῶν βασιλέων· μετὰ δὲ τὴν Ἀμαβίρην, τὰ Ἀρτάξατα ἐπὶ τοῦ Ἀρτάξου ποταμοῦ. Ἡ πόλις αὕτη ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Σελευκιδῶν καὶ κατέστη πρωτεύουσα, ἀλλὰ παρήκμασε πρὸ τοῦ τέλους τῆς Η' ἑκατονταετηρίδος.

Ἡ δὲ φιλολογικὴ ἱστορία τῆς Ἀρμενίας δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν οἱ Ἀρμένιοι ἠσπάσθησαν τὸν Χριστιανισμόν, τουτέστι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΔ' αἰῶνος. Ἔκτοτε μετέφρασαν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς, (ὑπάρχει δὲ ὁ Ὅμηρος μεταφρασμένος ἐν Ἀρμενικοῖς ἑξαμέτροις), ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς, τῆς Συριακῆς καὶ τῆς Χαλδαϊκῆς εἰς τὴν ἑαυτῶν διάλεκτον, περὶ τῆς ὁποίας τινὲς βεβαιοῦσιν ὅτι εἶνε γλῶσσα πρωτότυπος, ὡς ἤδη παρετηρήθη, ἐνῷ ἄλλοι θεωροῦσιν αὐτὴν ὡς μικτὴν διάλεκτον, συγκειμένην ἐκ τῆς Χαλδαϊκῆς, Ἑβραϊκῆς, Συριακῆς καὶ Ἀραβικῆς· ἀμφότεραι δὲ αἱ γνῶμαι εἰσὶν ἀναντίρρητοι.

Ἡ ἀρχαία Ἀρμενική, ἡ γλῶσσα τῆς φιλολογίας καὶ τῆς ἐκκλησίας, εἶνε, ὡς ὁρονεῖ καὶ ὁ Βάτερ, γλῶσσα πρωτότυπος· ἡ δὲ νεωτέρα Ἀρμενικὴ ἐσχηματίσθη ὡς δημώδης γλῶσσα διὰ ξένων προσθηκῶν κατὰ τὸ διάστημα τῶν μεταβολῶν, ἃς ἐπέφερον οἱ κατακτηταί, καὶ σύγκειται ἐκ τεσσάρων κυριωτέρων διαλέκτων. Ἡ γραπτὴ γλῶσσα χρεωστεῖ τὴν καλλιέργειαν αὐτῆς εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Βίβλου, ἣς ἤρξατο ὁ Μεσρώβης ἐν ἔτει 411 μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κατ' αἴτησιν τοῦ πατριάρχου Ἰσαὰκ τοῦ Μεγάλου, καὶ ἐτελείωσεν ἐν ἔτει 511. Πρῶτος ὁ Μεσρώβης προσέθηκε φωνήεντα εἰς τὸ Ἀρμενικὸν ἀλφάβητον, τὸ ὁποῖον πρότερον περιεῖχεν εἴκοσι ἑπτὰ σύμφωνα· ταὐτοχρόνως συνεστήθησαν καὶ σχολεῖα. Ἡ ἀκμαιοτάτη περίοδος τῆς Ἀρμενικῆς φιλολογίας ἦν ὁ ἕκτος αἰών, καθ' ὃν δυστυχῶς ἀπεχωρίσθησαν ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον· ἐπειδὴ ὅμως ἡ διαφορὰ τοῦ δόγματος δὲν εἶνε τόσον μεγάλη, καθ' ὅσον προβαίνουν τὰ φῶτα καὶ ὁ πολιτισμός, δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ ἕνωσις δὲν θέλει βραδύνει νὰ ἐπανέλθῃ. Ἐξηκολούθησε δὲ νὰ ἀκμάζῃ ἡ φιλολογία αὐτῶν μέχρι τοῦ δεκάτου αἰῶνος, ἀνεζωογονήθη ἐν τῷ δεκάτῳ τρίτῳ καὶ διετήρησε χαρακτῆρα σεβαστὸν μέχρι τοῦ 1453.

Σήμερον οἱ ἀδελφοὶ Ἀρμένιοι καλλιεργοῦσιν ἀρκούντως τὴν φιλολογίαν καὶ τὰ γράμματα αὐτῶν. Ἐκτὸς τῶν διαφόρων ἀξίων λόγου ἐκπαιδευτηρίων καὶ λοιπῶν ἐθνικῶν καταστημάτων, ἅτινα διατηροῦσιν ἔντε τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς Εὐρωπαϊκαῖς ἐπικρατείαις, οὐδόλως ἀπολείπονται ἡμῶν, (δὲν ἁμαρτάνομεν δὲ ἴσως ἂν εἴπωμεν ὅτι καὶ ὑπερτεροῦσιν ἡμᾶς, κατὰ τὴν δημοσιογραφίαν. Συγγράμματα διαφόρου ὕλης καὶ ἐφημερίδες ἐκδίδονται καθημερινῶς εἰς πλῆθος, ἀρτίως δὲ ἐξῆλθε τῶν πιεστηρίων αὐτῶν κομψοτάτη ἔκδοσις τῆς εἰς τὸ Ἀρμενικὸν ἐνσίχου παραφράσεως τῶν Ποιητικῶν μελετῶν τοῦ Λαμαρτίνου.

Μεταξὺ δὲ διαφόρων πονημάτων τῆς τῶν Ἀρμενίων φιλολογίας οὐχὶ ἄνευ αἰσθήματος ζηλοτυπίας εἴδομεν καί τι περιοδικὸν Σύγγραμμα, ἡ Περιστερὰ τοῦ Ἀραράτ ἐπιγραφόμενον, καὶ ἐκδιδόμενον ἐν Παρισίοις Ἀρμενιστὶ καὶ Γαλλιστὶ μὲ ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην τυπογραφικὴν καλλονὴν καὶ κομψότητα, κεκοσμημένον δὲ δι' ἐκλεκτῶν καὶ ὡραίων εἰκονογραφιῶν. Ἐκ τοῦ ἀξιολόγου τούτου φιλοπονήματος, τοῦ ἐκδιδομένου ἀπὸ ὀκταετίας ἤδη ὑπὸ δύο νέων Ἀρμενίων ποιητῶν καὶ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῶν ἐν Κριμαίᾳ Ἀρμενίων Κ. Ἀϊβαζόρσκη, μετεφέρομεν ἐνταῦθα χάριν περιεργείας τεμάχια ἐκτεταμένου τινὸς καὶ περιπαθεστάτου περὶ Ἀρμενίας ποιήματος.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ.

ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΟΙ ΕΙΠΑΝ ΟΙ ΑΓΑΠΩΝΤΕΣ ΤΗΝ ΑΡΜΕΝΙΑΝ!

« Πᾶς ὁ κόσμος αὐτῆς ἀφηρέθη, ἀντὶ ἐλευθέρας
« ἐγεννήθη εἰς δούλην. »

Μακκαβ. Δ', Β. 12.

Καὶ μοὶ ἔλεγον: Ποιητά, λάλησον ἡμῖν περὶ τῆς πατρίδος σου· καὶ ἡμεῖς ἐπίσης ἀγαπῶμεν τὴν Ἀρμενίαν. — Καὶ ἀπεκρίθην σύννους: Εἴθε εἰς τὴν προσφιλῆ φωνήν σας νὰ ἀπαντήσωσιν αἱ προαιώνιοι κέδροι τοῦ Ἀραράτ! Ἐσὲ εὐλογημένοι, ὦ τρισέβαστοι ξένοι μου! Εὐλογημένοι εἶησαν οἱ ἀγαπῶντες τὴν Ἀρμενίαν..... Καὶ ἐστέναξα, καὶ ἔβρεον τὰ δάκρυά μου ποταμηδόν, οὗτοι δὲ ἐψιθύριζον μεταξύ των: Πρὸς τί τὸ μέγα τοῦτο πένθος τοῦ ποιητοῦ;

Θέλετε νὰ μάθετε ποῖον τὸ αἴτιον τοῦ μεγάλου π[ένθους] τοῦ φιλοξενουμένου παρ' ὑμῶν ποιητοῦ;... Ἀ[κού]ετε! ἀκούετε! τὰ δάκρυα εἰσὶν ἡ μόνη παρηγορία τέκνων τῆς Ἀρμενίας. Ὑπομείνατε νὰ βλέπετε δακρ[υ]οῦντας τοὺς ὀφθαλμοὺς τούτους, ὧν τὰ ἄπληστα βλέμματα δὲν ἐνετρύφησαν ποτὲ εἰς τὰς καλλονὰς τῆς πατρίδος, οὐδὲ ἐχαιρέτισαν τὰ αἰθέρια αὐτῆς ὕψη. Ἀρετέμε νὰ χύσω κρουνοὺς δακρύων, διότι δὲν ἐγνώρισα ποτὲ τὴν ἀρχαίαν ταύτην γῆν, ὅπου οἱ πρόγονοί μου ἔζησαν, ἠγάπησαν, ἀπέθανον· τὴν ἐπιθυμητὴν ταύτην γῆν, τῆς ὁποίας οὔτε ἡ ζωογόνος αὔρα ἐβαλσάμωσε τὰ πάλλοντα στήθη μου, οὔτε τὰ ἡδέα καὶ διαυγῆ ἐκεῖνα νάματα, τὰ ἐκπηγάζοντα ἄλλοτε ἀπὸ τοῦ παραδείσου, ἐδρόσισαν τὰ κατάξηρα χείλη μου!

Ὦ καλλίῤῥοος πηγὴ τῆς Ἐδέν! διατί τὰ ὕδατά σου, τὰ ἄλλοτε τόσον διαυγῆ καὶ ἡδέα, ἀπέβησαν ἤδη πικρὰ ἕνεκα τῶν ἀπείρων δακρύων τῶν ὀφθαλμῶν μας; Δὲν φύονται πλέον εἰς τὰς καταφύτους ὄχθας σου τὰ εὐώδη ἐκεῖνα ἄνθη, ἅτινα ἐχάδευε τὸ κρυσταλλώδες νᾶμά σου, οὔτε ἀντηχοῦσι πλέον εἰς τὰ σκιερὰ ἄλση τῶν μύρτων σου οἱ ψαλμοὶ καὶ οἱ παιᾶνες τῶν πατέρων μας· οἱ δὲ λυγμοί μας, οἵτινες πανταχοῦ ἐξακούονται πένθιμοι καὶ θρηνώδεις, δὲν φθάνουσι μέχρι τῶν μαγευτικῶν κοιλάδων σου!

Ἀλλ' ἐστὲ εὐλογημένοι, ὦ εὐγενεῖς ξένοι μου, καὶ μεθ' ὑμῶν πάντες οἱ συμπαθοῦντες εἰς τὰ δεινὰ τῶν τέκνων τῆς Ἀρμενίας!

Τάλαινα Ἀρμενία! Τίς, βλέπων τὴν παροῦσαν κατάστασίν σου, δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν λάμψιν τοῦ παρελθόντος σου; Τίς θέλει ποτὲ πιστεύσει ὅτι ἤγειρες ἄλλοτε τόσον ὑψηλὰ τὸ ὑπερήφανον μέτωπόν σου, σὺ ἡ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν κατακτήσεων κεκυφυῖα καὶ στενάζουσα; Ὡς ἐκλείπει ἡ αὐγὴ κατά τινα τρικυμιώδη πρωΐαν, οὕτως ἐξέλιπεν ἡ ἀκτινοβ[όλος] λάμψις τοῦ μετώπου σου. Δὲν ὑπάρχεις πλέ[ον] γαλη δόξα σου καὶ αἱ ἡμέραι τῶν θριάμβω[ν]

λο εἰσὶν εἰμὴ ξηραὶ ἀναμνήσεις. Μόλις ὁ ὁδοιπόρος διαβαίνων ῥίπτει βλέμμα οἴκτου ἐπὶ σὲ, οὐδὲ συλλογίζεται ὅτι ἡ γῆ αὕτη, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ μετὰ περιφρονητικοῦ βλέμματος, ὑπῆρξε γῆ ἀνδρίας καὶ ἀρετῆς· ἀγνοεῖ ὅτι τὸ ἄλλοτε τρομερὸν ὄνομά σου ἐψάλη διὰ τῶν μᾶλλον θουρίων συμφωνιῶν ἐπὶ τῆς φόρμιγγος τοῦ βάρδου, καὶ τολμᾷ νὰ προφέρῃ αὐτὸ μυκτηριστικῶς καὶ ἄνευ σεβασμοῦ. Ἀλλ' ἐστὲ εὐλογημένοι πάντες ὑμεῖς οἱ ἐνδιαφερόμενοι εἰς τὰς λυπηρὰς ἀναμνήσεις μας! Εὐλογημένοι εἴησαν οἱ ἀγαπῶντες τὴν πτωχὴν Ἀρμενίαν!

Ἤκουσα πολλοὺς ξένους νὰ λέγουν περὶ ἡμῶν: « Τὸ ἔθνος τοῦτο εἶνε ὅμοιον μὲ τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν· διεσκορπισμένον παντοῦ ὅπου σύρει αὐτὸ τὸ ὑλικὸν συμφέρον, φαίνεται ὅλως στερούμενον παρελθόντος. » Ὢ λόγοι σκληροί! διατί, ὦ ἀμύητε ξένε, θέτεις εἰς τὴν αὐτὴν πλάστιγγα τὴν δυστυχίαν μετὰ τοῦ ἐγκλήματος, τὴν κατάραν μετὰ τῶν στεναγμῶν; Ὁ Ἀρμένιος ἐξουδενωμένος ὡς οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰούδα; Ὁ Ἀρμένιος, ὅστις τοσάκις κατὰ παρελθοῦσαν ἐποχὴν δόξης ἔβαψε διὰ τοῦ αἵματός του τὴν σημαίαν τοῦ Χριστοῦ; ὁ Ἀρμένιος, οὗτινος τὸ διάδημα ὑπῆρξεν ἡ πρώτη βαθμὶς, ἐξ ἧς ἔλαμψε τὸ σημεῖον τῆς ζωῆς μετὰ τὸν Γολγοθᾶν; . . . Ἄ! λησμονεῖτε τὴν ἰσοτιμίαν καὶ τὴν δόξαν μας!

Πλὴν ἔστω! Ἀρνήθητε τὴν ὕπαρξιν τῶν ἡρώων μας, καταπατήσατε ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἅπασαν τὴν ἱστορικὴν ἀξίαν μας, ἀμφισβητήσατε τὴν γῆν τῶν πατέρων μας, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἄφετε ἡμᾶς ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς λήθης, ὡς τὸ ἄγνωστον τοῖς ἀνθρώποις δένδρον τῶν ἐρημιῶν, τὸ ὁποῖον αὐξάνει μόνον του καὶ ὑψόνει μέχρις οὐρανοῦ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς κλῶνάς του, χωρὶς ἄπλητος χεὶρ νὰ τὸ ἐγγίσῃ. Ναί! πλανώμεθα τῇδε κἀκεῖσε κύπτοντες πρὸς τὴν γῆν καὶ μὴ ὄντες βέβαιοι ποῖος ἥλιος θὰ μᾶς φωτίσῃ αὔριον, πλὴν δὲν παραδεχόμεθα ποτὲ ὅτι διευθύνει τὰ βήματά μας τὸ χαμερπὲς κέρδος ἢ τὸ ὑλικὸν συμφέρον· ὄχι! τοῦτο εἶνε ὕβρις, ἀνταναπλωμένη εἰς τὸν ῥίπτοντα αὐτὴν κατὰ τοῦ προσώπου ἡμῶν. Τὰ δεινά μας, ὧν ἰδέαν ἀδύνατον εἶνε νὰ συλλάβῃ ὁ εὐτυχήσας νὰ ἔχῃ πατρίδα, αἱ ἱεραὶ ἀναμνήσεις μας, ἰδοὺ τὰ ἀναγκάζοντα ἡμᾶς νὰ εἴμεθα πάντοτε πλάνητες ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ Σηκουάνα μέχρι τοῦ Οὐράλ, καὶ νὰ ἀτενίζωμεν πρὸς σὲ, ὦ ἱερὰ πατρίς μας Ἀρμενία. Ἀλλὰ σεῖς ἐστὲ εὐλογημένοι, γενναῖοι ξένοι μου, καὶ μεθ' ὑμῶν πάντες οἱ φίλοι τῆς Ἀρμενίας!

Ἀρμενία! Ἀρμενία! ὦ ἀκτινοβόλον ἄστρον, οὗτινος αἱ μαρμαρυγαὶ φθάνουσι μαγευτικώτατα μέχρις ἡμῶν! ὦ χαρίεσσα κοιτὶς τῆς Εὔας, ἐπίγειε παράδεισε! Τὸ ὄνομά σου περιπτάται πάντοτε εἰς τὰ διψαλέα χείλη μας, καὶ ἀντηχεῖ εἰς τὰ βάθη τῶν καρδιῶν τῶν τέκνων σου, ἅτινα ἡ ἀπηνὴς μοῖρα ἐξώρισε μακράν σου! . . . Πλὴν σεῖς, λυπηραὶ ἀναμνήσεις, παραλύετε τὰς χεῖράς μου, καὶ μετατρέπετε τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς δύο πηγὰς δακρύων!

. . . . . .

Καὶ εἰς τοὺς λυγμοὺς τούτους ἤκουσα μιγνυομένας φίλας καὶ συμπαθεῖς φωνὰς, αἵτινες μοὶ ἀπεκρίνοντο: Ἀρμενία! Ἀρμενία! καὶ ἐγὼ ἔνθους ἔκραξα διὰ τελευταίαν φορὰν: « Εὐλογημένοι εἴησαν οἱ ἀγαπῶντες τὴν

»

Ο ΕΡΩΣ.

Ὁ ἔρως εἶνε τὸ μέγα μυστήριον τοῦ παντός. Ὑπάρχει πανταχοῦ, πανταχόσε εἰσδύει, τὸ πᾶν ζωογονεῖ· τὰ λοιπὰ πάθη μοιράζονται μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, τοῦτο δὲ μόνον ἐδόθη εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Λαοὶ ὑπῆρξαν πολλοὶ ἄνευ φιλοδοξίας, ἄλλοι ἄνευ φόβου, ἄλλοι ἄνευ φιλαργυρίας, οὐδεὶς δ' ὑπῆρξεν ἄνευ ἔρωτος.

Ἐὰν τὰ πάθη, ἐξ ὧν ταραττόμεθα, διημιλλῶντο περὶ τοῦ κράτους τοῦ κόσμου, ἡ φιλοδοξία ἤθελεν εἴπει: « Ἐγὼ ἐπενόησα τὸν πόλεμον καὶ ἀπεδεκάτισα τοὺς λαούς· » ἡ φιλαργυρία: « Ἐγὼ ἐξέβαλον τὰ μέταλλα ἐκ τοῦ βάθους τῆς γῆς καὶ ἔφερον εἰς ἀκμὴν τὸ ἐμπόριον, δι' οὗ συνδέονται οἱ δύο κόσμοι· » ἡ λαιμαργία: « Προῆσταμαι ἐπὶ τῶν τρυγητῶν, ἐπὶ τῆς θήρας, ἐπὶ τῆς ἁλιείας· » τὸ συμφέρον: « Ἐτύφλωσα τοὺς ἀνθρώπους· » τὸ μῖσος: « Ἐπέφερον τρόμον εἰς τοὺς ἀνθρώπους. »

Ὁ δὲ ἔρως ἤθελεν ἀπαντήσει οὕτω: « Ἤμην πρὸ ὑμῶν· ἔστρωσα τὴν πρώτην κλίνην, ἧναψα τὴν πρώτην δᾷδα καὶ πρῶτος τὸ πρῶτον ἔψαλον ᾆσμα. Αἱ τέχναι ἀνήγειραν ἀνάκτορα διὰ κατοικίαν μου, συνέλλεξα τὰ ἄνθη τῶν κήπων, τὸ μειδίαμά μου κατέστησε γόνιμον τὴν φύσιν καὶ ἐπέφερον παλμοὺς εἰς τὸ μητρικὸν στῆθος. Ἄνευ ἐμοῦ οὐδὲν εἶσι τὰ πλούτη, μετ' ἐμοῦ ἡ πενία θεωρεῖται εὐτυχία. Καθίδρυσα τῶν θεῶν τοὺς πρώτους ἀνδριάντας, ἐνέπνευσα τὴν χαρὰν τοῦ Ἀνακρεόντος, τὴν ἡδυπάθειαν τοῦ Τιβούλλου (1) καὶ τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Ὁμήρου. Διαιωνίζων τὴν μνήμην παντὸς καλοῦ, εἰμὶ ὁ θεῖος λόγος, ὁ δὲ ἀνθρώπινος λόγος οὐδέποτε δύναται εἰς ἐμὲ νὰ ἀντισταθῇ. Καθυποδουλῶ τὴν ὀργὴν, καταπραΰνω τὴν ἀγριότητα, εἰμὶ ἡ τέρψις τῶν ψυχῶν, τὸ θέλγητρον τῶν αἰσθήσεων, ἡ ἐπίνοια τῶν θεῶν. Οἱ ποιηταὶ πάσης ἐποχῆς ἐμὲ λαμβάνουσιν ἀντικείμενον τῆς καλλιεπείας των, ἰδίως δὲ ὁ ἀθάνατος Σοφοκλῆς καθιέρωσεν εἰς ἐμὲ θαυμάσιον ὕμνον, ἀρχόμενον διὰ τῶν ἑξῆς:

Ἔρως, (2) ἀνίκατε μάχαν,
Ἔρως, ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις
ὃς ἐν μαλακαῖς νεανίδος παρειαῖς ἐννυχεύεις . . . κτλ.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἐγὼ ἀκαταμάχητος, καὶ οὐ μόνον εἰς τοὺς λογικοὺς πίπτων, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα τῶν ἀλόγων ζώων. Θεωρήσατε τὸ ἐφήμερον ἔντομον, τὸ ὁποῖον ἅμα γεννηθὲν θνήσκει· ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ εἶνε στιγμιαία, καὶ τὸ στιγμιαῖον τοῦτο ἀφιεροῦται εἰς ἐμέ. Οἱ τέρμητες, τὰ ἀφανῆ σχεδὸν ζωΰφια ταῦτα, θάπτονται ἐν τῇ γαμικῇ αὐτῶν κοίτῃ καὶ διέρχονται τὸν βίον οὕτως, ἐγκρυπτόμενα εἰς τὰς τέρψεις τῆς ἐρημίας καὶ τῆς ἀγάπης. Ἐν ποταπὸν ἔντομον περικλείεται ἐντὸς ὑφῆς με-

(1) Ἄλβιος Τίβουλλος, ποιητὴς Λατῖνος, τελευτήσας ἐν ἔτει 17 ἀπὸ Χρ. περίφημος διὰ τὴν καλλιέπειαν τῶν ἐλεγείων του.

(2) Ὁ ἔρως, ἐν τῇ πνευματικωτέρᾳ αὐτοῦ ἐννοίᾳ, τουτέστιν ὡς ἡ ἐν τῷ ὑλικῷ τούτῳ κόσμῳ ἐνυπάρχουσα ἀμοιβαία καὶ ἀκατάσχετος ἑλκτικὴ δύναμις, τείνουσα εἰς τὸ ὡραῖον, ἐλατρεύετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, θεωρούμενος διὰ τοῦτο ὡς ἀνίκητος καὶ ὡς κύριον στοιχεῖον καὶ ἐλατήριον τῆς συστάσεως καὶ συντηρήσεως τοῦ κόσμου. Παρατηρητέον δὲ τὸν τρόπον, δι' οὗ περιγράφεται ἐρχόμενος· εἰς μὲν τὰ κτήματα (διότι ὑπάρχει καὶ κτημάτων ἔρως), ἢ μᾶλλον εἰς τὰ κτήνη καὶ τὰ ζῶα πίπτει, πρὸς δήλωσιν τοῦ οἴστρου καὶ τῆς ἐρωτικῆς ὁρμῆς αὐτῶν, εἰς δὲ τὸν ἄνθρωπον γλυκὺς καὶ ἥμερος ἐννυχεύει.

ταξωτῆς, δὲν δύναται δὲ νὰ ἀγαπήσῃ μὴ περιβαλλόμενον μορφὴν ἀερώδη· ἀποκοιμᾶται ἵνα ἐγερθῇ μετὰ πτερύγων, περιίπταται ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος ἵνα συζευχθῇ καὶ ἀποθάνῃ. Πλησίον δὲ τοῦ τάφου ἔνθα ἐκτελεῖται τὸ τοσοῦτῳ μέγα μυστήριον, ἡ πυγολαμπὶς ἀνάπτει τὴν δᾷδα αὐτῆς· δὲν σᾶς φαίνεται ὅτι προσκαλεῖ τὰς χάριτας τοῦ ὑμεναίου; Τοιοῦτος ὑπῆρξε πάλαι ποτὲ ὁ φανὸς, ὅστις ὡδήγει τὸν Λέανδρον εἰς τοὺς πόδας τῆς Ἡροῦς. Καθ' ὃν δὲ χρόνον ταῦτα πάντα ἐκτελοῦνται ἐν σιγῇ, ἄλλα ζῶα πληροῦσι τὰ δάση ἀπὸ φωνῶν ἀγαλλιάσεως, τὰ πτηνὰ ψάλλουσι τὴν ἀγάπην αὐτῶν, καὶ ἡ ἀηδὼν τὴν ἐμπνέει εὐφραίνουσα τὰς ἀκοάς. Τίς, θεωρῶν τὸ σύνολον τούτων, δὲν ἤθελε πιστεύσει ὅτι, ὁ Δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος, ὅλος ἀγάπη, διὰ τοῦ ἱεροῦ τούτου αἰσθήματος ηὐδόκησε νὰ δημιουργήσῃ καὶ νὰ συγκρατήσῃ τοὺς κόσμους!»

Πολλοὶ τῶν μεταγενεστέρων ἔγραψαν περὶ τοῦ θείου τούτου αἰσθήματος· νομίζομεν δὲ ὅτι πάντας ὑπερέβη ὁ διάσημος συγγραφεὺς τῶν Ἀθλίων, περιγράφων τὸν ἔρωτα ἐν τῷ χαριεστάτῳ τούτῳ καὶ ὡραίῳ εἰδυλλίῳ διὰ τῶν ἑξῆς:

« Τί ἐστὶν ἔρως; — Ἡ συστολὴ τοῦ παντὸς εἰς ἓν καὶ μόνον ὄν, ἡ διαστολὴ ἑνὸς καὶ μόνου ὄντος μέχρι τοῦ Θεοῦ.

« Ὁ ἔρως εἶνε ὁ ἀσπασμὸς τῶν ἀγγέλων πρὸς τὰ ἄστρα.

« Τὸ ἔρᾶν εἶνε τὸ μόνον δυνάμενον νὰ καθέξῃ καὶ νὰ πληρώσῃ τὴν αἰωνιότητα· τὸ ἄπειρον ἔχει χρείαν τοῦ ἀνεξαντλήτου.

« Ὁ ἔρως μετέχει τῆς ψυχῆς· εἶνε τῆς αὐτῆς φύσεως. Εἶνε θεῖος σπινθὴρ ὡς αὐτὴ, ἄφθαρτος ὡς αὐτὴ, ἀδιαίρετος, ἀτελεύτητος ὡς αὐτὴ. Εἶνε ἑστία πυρὸς ἐν ἡμῖν ἀθανάτου, ἀϊδίου, ἄσβεστον δύναται νὰ καὶ οὐδὲν νὰ σβέσῃ. Καίει, τὸ αἰσθάνεσαι μέχρι τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων, καὶ ἀκτινοβολεῖ, τὸ βλέπεις μέχρι τοῦ βάθους τοῦ οὐρανοῦ.

Ὁ ἔρως εἶνε τὸ πλήρωμα τοῦ ἀνθρώπου· ὁ Θεὸς, τὸ πλήρωμα τοῦ οὐρανοῦ.

« Βλέπεις ἓν ἄστρον· τὸ βλέπεις διὰ δύο αἰτίας· διότι φεγγοβολεῖ, καὶ διότι εἶνε ἀκατανόητον. Ἀλλὰ πλησίον του ἔχεις ἄλλην μαργαρυγὴν γλυκυτέραν, ἄλλο μυστήριον μεγαλήτερον — τὴν γυναῖκα, τὸν ἔρωτα.

« Θάνατος ἐξ ἐλλείψεως ἔρωτος εἶνε φρικτὸν, ἀσφυξία τῆς ψυχῆς· τὸ δὲ ἔρᾶν ἐστὶ ταὐτὸν τῷ πέτεσθαι.

« Ὅ,τι ἀρχίζει ὁ ἔρως οὐδεὶς δύναται νὰ τελειώσῃ, εἰμὴ ὁ Θεός.

« Εἶσαι πέτρα; γίνε μαγνήτης. Εἶσαι φυτόν; γίνε αἰσθηματικὴ ἀκακία. Ἄνθρωπος εἶσαι; γίνε ἔρως.

« Ὁ ἔρως ἔχει μελέτην ὡς ὁ οὐρανὸς· καὶ ἔχει πλέον τι ἢ ὁ οὐρανὸς — τροφήν.

« Ὁ ἔρως εἶνε οὐράνιος ἀναπνοὴ ἐκ τῆς αὔρας τοῦ παραδείσου.

« Ὁ ἔρως εἶνε δένδρον αὐτοφυὲς, ῥιζώνει βαθέως εἰς τὴν ὕπαρξίν μας, καὶ πολλάκις θάλλει εἰς καρδίας μεμαραμμένας.

« Ὁ ἀληθὴς ἔρως εἶνε ἀείποτε φαεινὸς ὡς ἡ ἠὼς καὶ σωπηλὸς ὡς ὁ τάφος. »

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΘΥΜΕΛΗ, λυρικὰ στιχουργήματα ὑπὸ Στρ. Σκλδ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1863.

Αἱ ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ ποιητικαὶ ἐμπνεύσεις τοῦ νεωστὶ ἀναφαινομένου εἰς τὴν ποιητικὴν θυμέλην συμπολίτου ἡμῶν, καίτοι εἰς πολλὰ χωλαίνουσαι ὡς ἀπαρχαὶ, οὐχ ἧττον ὅμως εἰσὶν ἄξιαι λόγου, καθὸ ὑπισχνούμεναι τὸ μέλλον ἀξιόλογον τῶν Μουσῶν θεράποντα.

Ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας πονηματίῳ εὑρίσκει τις μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως μελῳδικὰς τῳόντι ποῦ καὶ ποῦ φωνὰς, καὶ αὔρας γλυκείας, καὶ ἀνθέων τερπνὰ μειδιάματα, καὶ ἐρώτων ῥοθόγγους, καὶ λύρας, καὶ ἀηδόνας, καὶ δάφνας, —τὰ πάντα ὡς ἐν ποικιλοχρόῳ ἀνθοδέσμῃ ἀφελῶς προσφερόμενα, οἷον ἐαρινά τινα πρωτόλεια.

Δὲν δυνάμεθα νὰ κρύψωμεν τὴν μεγάλην ἡμῶν χαρὰν, βλέποντες ἀπό τινος καλλιεργούμενα ἐν τῇ πόλει τοῦ Κωνσταντίνου τὰ ἄνθη τῶν Μουσῶν, καὶ ὁσημέραι αὐξανόμενον τὸν ποιητικὸν τῆς Ἑπταλόφου θίασον. Οὐχ ἧττον ὅμως μετ' ἴσης ἐγκαρδίου λύπης συμφωνοῦμεν ἐπίσης πληρέστατα μετὰ τοῦ ποιητοῦ, παραπονουμένου ἔνεκα ποιηματίῳ τῆς ἐν λόγῳ συλλογῆς ὅτι ἀδύνατον εἶνε ἡ Μοῦσα οἰστρήλατος νὰ ψάλλῃ εἰς τὴν γῆν ταύτην τοῦ ὑλισμοῦ καὶ ὑπὸ τὸ κάλυμμα νυκτὸς τοσούτῳ παχυλῆς, ὅπου ἑρπύουν καρδίαι ἀναίσθητοι καὶ ὅπου

πυκνὴ προλήψεων καὶ μαύρη ἀτμόσφαιρα
μολύνει τὸν θωπεύοντα τὴν λύραν μας ἀέρα,
καὶ πνίγει τῶν ᾀσμάτων μας τὴν ἀσθενῆ φωνήν.

Πολλὰ τῳόντι εἴχομεν νὰ εἴπωμεν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἀδιαφιλονεικήτου δυστυχῶς ἰδέας ταύτης, ἀλλ' ἀρκούμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος δεόμενοι Διός τε καὶ Ἀθηναίης καὶ Ἀπόλλωνος ὅπως ἀποτρέψωσι τὴν πολλὴν ἀχλὺν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν φίλων ἡμῶν συμπολιτῶν, καὶ παράσχωσιν αὐτοῖς πλειοτέραν καὶ ἀγνοτέραν φιλομουσίαν πρὸς ἀποφυγὴν τοιούτων μορμῶν.

Ἐπίσης ἡ μόνη ἡμῶν ἐπιθυμία ἦν ὅπως ἐκτανθῶμεν δεόντως εἰς τὰς ἐπὶ τῶν νέων τούτων ποιηματίων κρίσεις ἡμῶν, ἂν εἴμεθα βέβαιοι ὅτι αὐταὶ δὲν ἤθελον θεωρηθῇ βεβιασμέναι καὶ ἀτελέστατοι μετὰ τὰς ὡραίας παρατηρήσεις μιᾶς τῶν ἀξιολογωτέρων ἐν Εὐρώπῃ ἐκδιδομένων Ἑλληνικῶν ἐφημερίδων, ἃς τινας καὶ παραθέτομεν αὐτολεξεὶ ἐνταῦθα:

« Ἡ ποίησις ἔπρεπε νὰ ἀκμάζῃ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ » Βοσπόρου. Ἐὰν ὁ ποιητὴς γεννᾶται καὶ δὲν γίνεται, » ποῦ εἶνε φυσικώτερον νὰ γεννηθῇ, ἐὰν οὐχὶ ἐν Ἑπτα- » λόφῳ; Ἐκεῖ ἡ ἁρμονία τῆς φύσεως φαίνεται προκα- » λοῦσα, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἁρμονίαν τῆς λύρας. Εὐχα- » ρίστως λοιπὸν ἐδέχθημεν τὰς ποιητικὰς ἀπαρχὰς τοῦ » εὐφυοῦς νεανίου, οὗ εὐκόλως ἐμαντεύσαμεν τὸ ὄνομα » ὑπὸ τὸν διαυγῆ τῆς ἀνωνυμίας πέπλον. Φαίνεται δε- » ξιὸς πρὸς τὸ ἔργον, καὶ ἐνδέχεται νὰ τιμήσῃ εἰς τὸ » μέλλον τὴν γειναμένην. Ἠρὸς τὸ παρὸν ἡ φαντασία του » ἔχει ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς πτήσεως τῶν ἀπτή- » νων νεοσσῶν· ἀλλ' ὑπάρχουσι σπέρματα ἀγαθὰ, ἅτινα, » δεόντως καλλιεργούμενα, δύνανται νὰ ἀναδώσωσιν ἀ- » γλαοὺς καρπούς. Συμβουλεύομεν ἰδίως τὸν νέον ποιη- » τὴν νὰ ἀποφύγῃ τὸν σκόπελον τῆς ῥωμαντικῆς μανίας » καὶ νὰ ἀρθῇ ὑπεράνω χαμαιζήλων μιμήσεων. Ἐξ ὅλων » τῶν ποιημάτων τῆς συλλογῆς τὸ καλλίτερον ἀναντιῤ- » ῥήτως εἶνε τὸ πρὸς τὸν Σέρβον φίλον Πέτρον. Ἐ- » κεῖ ἀναλάμπει σπινθὴρ τις τοῦ ἱεροῦ πυρὸς τῆς δημο- » τικῆς Κασταλίας· τοῦτο δὲ, διότι ὁ ποιητὴς ἐζήτησεν » ἐμπνεύσεις ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐν ταῖς ἱστορικαῖς ἀναμνήσεσι » τῆς Ἑλλάδος. Μία μόνη ἀῤῥενωπὴ χορδὴ ἤχησε γλυ- » κύτερον τῶν ἐκτεθυλημένων χορδῶν δανείου Μούσης. » Μεγάλη εἶνε ἡ εὐχέρεια τοῦ ποιητοῦ περὶ τὰ μέτρα

ΡΑΦΑΗΛ.

» καὶ τὴν στιχουργίαν(1). Ὑπάρχει ποίημά τι, γεγραμ-
» μένον κατὰ μίμησιν τῶν Djins τοῦ Οὔγου, ὅπου ἡ
» εὐχέρεια αὕτη γίνεται καταδηλοτάτη. Ἐνὶ λόγῳ, λέ-
» γομεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τοῦ Λατίνου ποιητοῦ: Sunt bo-
» na, sunt quaedam mediocria. »

Τινὰ ἐκ τῶν ζωηροτέρων ἀνθέων τῆς ποιητικῆς ταύ-
της ἀνθοδέσμης θέλομεν προσφέρει εἰς τοὺς ἀναγνώστας
ἡμῶν ἐν τῇ Ποιήσει τῶν ἑπομένων φυλλαδίων.

Ὁ Ρ.

(1) Τολμῶμεν νὰ ἐπιστήσωμεν ἰδίαν προσοχὴν τοῦ ποιητοῦ ἐπὶ συνεχῶν τινῶν ἐκθλίψεων φωνηέντων καὶ ἀλλεπαλλήλων συνιζήσεων· πλειοτέρας δέ, εἰ δυνατόν, ἀπαιτοῦμεν ἀκρίβειαν περὶ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν.

ΡΑΦΑΗΛ Ο ΣΑΝΚΤΙΟΣ.

« Ἂν ἤθελέ τις μὲ ἐρωτήσει τί ἐστι κάλλος, δὲν ἤξευ-
» ρα τί νὰ ἀποκριθῶ· ἁρπάζων ὅμως εὐθὺς τὴν γραφίδα,
» καὶ σκιαγραφῶν ἐκ τοῦ προχείρου πρόσωπον ὡραῖον,
» ἔβριπτα αὐτὸ εἰς τὸ μέσον καὶ ἔλεγον: ἰδοὺ τὸ κάλλος! »

Τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἔγραφε τὰ ἀνωτέρω, ἐπροίκισεν ὁ
Θεὸς μὲ ἐναργεστέραν τοῦ καλοῦ αἴσθησιν παρὰ τὸν Πλά-
τωνα καὶ ὅλους ὅσοι, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Πλάτωνος μέ-
χρι τῶν ἡμερῶν μας, συνέγραψαν βιβλία ὁλόκληρα περὶ
τῆς μεταφυσικῆς τοῦ κάλλους οὐσίας.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε ὁ ἐκ τῆς Ἰταλικῆς πόλεως Οὐρ-
βίνου ζωγράφος Ραφαὴλ ὁ Σάνκτιος, ὃν, ἐν τῇ δημοσιευ-
θείσῃ εἰς τὸ ΙΕ' φυλλάδιον τοῦ Α' ἔτους τῆς Ἑπταλό-
φου ἐκτεταμένῃ αὐτοῦ βιογραφίᾳ, περιεγράψαμεν ὡς

« Ἦτο ὁ Ραφαὴλ χαρίεις καὶ εὐειδέστατος τὴν ὄψιν· μέτριον εἶχε καὶ κανονικώτατον τὸ ἀνάστημα, σύμμετρα καὶ ἁρμονικώτατα τὰ μέλη, τὸ πρόσωπον ὠοειδές, τὴν κόμην μέλαιναν καὶ μακρὰν, ἀφθόνως κυματουμένην ἐπὶ τῶν χαριεστάτων ὤμων του, τοὺς ὀφθαλμοὺς μέλανας, τὸ βλέμμα γλυκύτατον, τὸν λαιμὸν λευκότατον, μακρὸν καὶ στρογγύλον, τὸν πώγωνα μικρὸν, τοὺς ὀδόντας λευκοτάτους. Ἔφερεν, ἐν ἑνὶ λόγῳ, τοὺς τύπους ὅλους τῆς θείας ἐκείνης καλλονῆς, τῆς ὁποίας ἦτο ἐπὶ τῆς γῆς ἱερεύς. »

Ἡ παρατιθεμένη εἰκὼν τοῦ ἀθανάτου τούτου ἀνδρὸς, καίτοι ἀτελῶς ἐκτετυπωμένη, νομίζομεν ὅτι ἀρκούντως σαφηνίζει τὴν περικοπὴν ταύτην.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΕΚΤΙΜΗΣΙΣ ΚΑΛΛΟΥΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΕΘΝΕΣΙΝ.—Εἶνε οὐχὶ μικρᾶς περιεργείας ἄξιον τῇ ἀληθείᾳ νὰ ἐρευνήσῃ τις πῶς ἐννοεῖται καὶ ἐκτιμᾶται τὸ κάλλος παρὰ τοῖς διαφόροις ἔθνεσι τῆς γῆς. Ὁποίους κόπους τῳόντι δὲν κατέβαλεν ἡ γυναικεία φαντασία ἵνα μεταβῇ βαθμηδὸν ἀπὸ τῶν συκοφύλλων τῆς προμήτορος Εὔας εἰς τὴν κρινολίναν τοῦ ΙΘ΄ αἰῶνος!

Θαυμάζομεν σήμερον ἐν Εὐρώπῃ τοὺς μεγάλους καὶ κανονικοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ὅμως οἱ Κινέζοι προτιμῶσι τοὺς λοξοὺς καὶ τριγωνικοὺς μᾶλλον. Ὁ Εὐρωπαῖος ἀγαπᾷ τὸ μικρὸν στόμα, ὁ Αἰθίοψ λατρεύει τὸ κολοσσιαῖον. Ὡραῖα ὦτα καθ' ἡμᾶς εἰσὶ τὰ μικρὰ καὶ διαφανῆ, κατὰ δὲ τὸν Αἰγύπτιον, τὰ ἔχοντα τοὐλάχιστον τριῶν δακτύλων μῆκος.

Καὶ πόσα ἔτι ἄλλα παράδοξα καὶ τερατώδη ἤθιμα ἀπαντῶνται παρὰ τοῖς διαφόροις ἀπολιτίστοις λαοῖς!

Οἱ Περουβιανοὶ ἀναρτῶσιν ἀπὸ τῆς ῥινὸς των τοσοῦτο βαρεῖς καὶ ὀγκώδεις κρίκους, ὥστε δυσκόλως δύναταί τις νὰ ἐννοήσῃ πῶς δὲν ἐκσπῶνται οἱ χόνδροι τῶν ῥωθώνων των. Ἐν δὲ τῇ Ἰνδοσινικῇ καταντῶσι πολλάκις τὰ ὦτα τῶν γυναικῶν νὰ ἐγγίζωσι τοὺς ὤμους των· τοσοῦτον βαρέα καὶ ὀγκώδη εἰσὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν ἐξαρτώμενα ἐνώτια.

Γνωστὸν εἶνε βεβαίως ἡ ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ ἐπικρατοῦσα ἀποτρόπαιος τῆς στίξεως συνήθεια· ὅλα τὰ δυνατὰ χρώματα ἀναμίγνυνται ἰδιοτρόπως ἐπὶ τῆς μορφῆς τῶν ἀγρίων ἐκείνων φυλῶν, καὶ αἱ ἀπανθρωπότεραι καταβάλλονται προσπάθειαι ὅπως καταστῇ ἡ βαρὴ ἀνεξίτηλος. Αἱ Ἰαπωνίδες ἐπίσης ἐπιχρυσοῦσι τοὺς ὀδόντας των, αἱ Ἰνδαὶ βάφουσιν αὐτοὺς ἐρυθρούς, καὶ αἱ γυναῖκες τῆς Γουϋράτης μαύρους.

Αἱ Κινέζαι ἀσιτοῦσιν ἵνα καταστῶσιν ἰσχναὶ, καὶ ἐμποδίζουσιν ἀπανθρώπως τὴν αὔξησιν τῶν ποδῶν των, ἐσωκλειομένων ἀπ' αὐτῆς τῆς γεννήσεώς των εἰς στενότατα πέδιλα· ἄλλων δὲ ἐθνῶν τῆς Ἀνατολῆς αἱ γυναῖκες διαῤῥήγνυνται τρώγουσαι ἵνα παχύνωσι.

Πανταχοῦ λοιπὸν τὸ παράδοξον, τὸ τερατῶδες, τὸ παράφορον! Καὶ πρὸς τί ταῦτα πάντα; . . . . χάριν τῆς καλλονῆς!!

Ο ΣΥΡΜΟΣ ΑΠΟΚΥΗΜΑ ΠΟΛΛΑΚΙΣ ΤΗΣ ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΑΣ.—Εἶνε ἀναντίῤῥητον ὅτι πολλάκις ἑνὸς ἀνθρώπου φρενοτροπία, ἢ ἀνάγκη συγκαλύψεως φυσικοῦ τινος ἐλαττώματος, ἐγέννησεν ἐν Εὐρώπῃ συρμοὺς, ζήσαντας ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη καὶ δι' ἑτέρων πάλιν ὁμογενῶν συρμῶν ἀντικατασταθέντας.

Ὁ λόρδος Σπένσερ ἦτο πρό τινος καιροῦ ὁ νομοθέτης, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ συρμοῦ ἐν Λονδίνῳ. Ἦτο ὁ βασιλεὺς αὐτοῦ, ἀλλὰ κατεχρᾶτο τῆς ἐξουσίας του· τὰς παραδοξοτέρας του φαντασίας ἐπέβαλλεν εἰς τὸ τῶν φιλοκόμων κοῦφον ὑπήκοον, καὶ αὐτὸ τυφλῶς τὰς ἐδέχετο. Ἐπαρθείς ποτε ἀπὸ τὴν συναίσθησιν τῆς ἐπιῤῥοῆς του, ἐστοιχημάτισεν ὅτι, ἂν κόψῃ τὰς οὐρὰς τοῦ φορέματός του καὶ ἐξέλθῃ εἰς τὴν ὁδὸν μὲ κολοβὸν ἐπενδύτην, ὁ συρμὸς καὶ κατὰ τοῦτο θὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Τῳόντι τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐτόλμησε τὸν αὐθάδη νεωτερισμὸν, καὶ τὴν ἐπαύριον ὅλοι οἱ νέοι τοῦ Λονδίνου ἐφόρουν κολοβοὺς χιτωνίσκους. Ἡ κοινωνικὴ θέσις τοῦ λόρδου τούτου καὶ τὰ πλούτη του ἤρκεσαν ὅπως συγκαλύψωσι τὸ γελοῖον τοῦτο, καὶ ἀμέσως ἡ ἀποκοπὴ τῆς οὐρᾶς τῶν ἐνδυμάτων ἐθεσπίσθη τοῦ συρμοῦ· ἔκτοτε δὲ ἐπενοήθη τὸ κολόβιον (spencer).

Κάρολος ὁ Β΄ εἰσήγαγε τὰς ποδήρεις ἐσθῆτας ἀντὶ τῶν κοντῶν ἱματίων, ἕνεκα τοῦ κακοῦ σχηματισμοῦ τῶν κνημῶν του.

Φραγκίσκος ὁ Α΄, πληγωθεὶς κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐν Παβίᾳ, ἔκοψε καὶ κόμην καὶ πώγωνα, καὶ ἠφανίσθησαν πάραυτα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ κόμαι καὶ πώγωνες.

Ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ὁ Μέγας, ἔχων ὑπερσαρκώματα εἰς τὴν κεφαλὴν, ἠνάγκασε τοὺς αὐλικούς του πάντας νὰ φέρωσι κατὰ μίμησίν του κολοσσιαίας καὶ πολυδαπάνους φενάκας.

Ἐπὶ πεντήκοντα δ' ἔτη ἀναγκάσθησαν αἱ ὡραιότεραι καὶ χαριέστεραι τῆς Εὐρώπης γυναῖκες νὰ κρύπτωσι τοὺς ὡραίους των βοστρύχους ὑπὸ παχὺ ἀλεύρου στρῶμα, μόνον διότι ὁ Δοὺξ Ριχελιεὺς δὲν ἠδυχαριστεῖτο νὰ δεικνύῃ τὰς λευκάς του τρίχας, καὶ ἐπενόησε νὰ τὰς κρύψῃ ὑπὸ τὸ κακόζηλον ἐκεῖνο κάλυμμα.

Πόσαι δὲ καὶ πόσαι ἄλλαι τοιαῦται αἰτίαι ἐπενήργησαν πρὸς εἰσαγωγὴν ἀλλοκότων ἐθίμων καὶ ἐνδυμασιῶν! Πρὸ ὀλίγου ἀκόμη περιλημένος τις βασιλεὺς, ἔχων κατὰ τὸν λαιμὸν χοιραδικὰ ὑπερσαρκώματα, ἐπενόησεν, ὅπως συγκαλύψῃ τὸ πάθος, νὰ ἀνεγείρῃ τὰ μέχρι τοῦδε διπλούμενα περιτραχήλια τοῦ ὑποκαμίσου του. Περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ συρμὸς οὗτος ἐπικρατεῖ παρὰ πλείστοις μέχρι τῆς σήμερον.

Ο ΥΠΕΡΒΟΛΗ ΓΑΣΤΡΙΜΑΡΓΟΣ. — Ἀπίκιος ὁ Ρωμαῖος, ἀκμάζων ἐπὶ Αὐγούστου καὶ Τιβερίου, τοσοῦτο περιβόητος ἦν διὰ τὴν κοιλιοδουλείαν του, ὥστε ἀπαθανάτισε τὸ ὄνομά του, δώσας αὐτὸ εἰς διαφόρους πλακοῦντας, τοὺς ὁποίους ἐπενόησεν. Οὗτος, ἀφοῦ ἐδαπάνησεν ὑπὲρ τῆς ἀγαπητῆς του κοιλίας περὶ τὰ δύο καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἐνθυμήθη ἡμέραν τινὰ νὰ λάβῃ λογαριασμὸν τῆς περιουσίας του. Εὑρὼν δὲ ὅτι τῷ ἔμενον ἀκόμη 250 χιλιάδες δραχμῶν, καὶ φοβηθεὶς μήπως μὲ τὰ ὀλίγα ταῦτα χρήματα ἀποθάνῃ τῆς πείνης, ἀπεφάσισε νὰ προλάβῃ τὸ κακὸν καὶ νὰ ἀποθάνῃ τοὐλάχ-

στον πλήρη τὴν κοιλίαν ἔχων. Ὅθεν, προετοιμάσας λαμπρὸν συμπόσιον, παρεκάθησε μετὰ τῶν φίλων καὶ παρασίτων του, καὶ φαγὼν ὑπέρ ποτε καὶ εὐχαριστηθείς, ἔπιεν ἐπὶ τέλους τοῦ συμποσίου δηλητήριον, καὶ οὕτως ἔλαβε τέλος ἐπάξιον τῆς ζωῆς του. Ἐπ' ὀνόματι τοῦ περιβοήτου τούτου κοιλιοφίλου σώζεται πραγματεία τις γαστρονομικὴ εἰς Λατινικὴν γλῶσσαν, καί τοι οἱ κριτικοὶ διατείνονται ὅτι συνέγραψεν αὐτὴν ἕτερος ἀδοξότερος τοῦ Ἀπικίου γαστρίμαργος, λαβὼν δὲ τὸ ὄνομα τοῦ περιωνύμου λαιμάργου ὅπως δώσῃ περισσότερον κῦρος καὶ βαρύτητα εἰς τὴν συγγραφήν του.

ΓΕΕΝΝΑ.—Λέξις Ἑβραϊκὴ, συγκειμένη ἐκ τῆς Γε-Ἐννώμ, ἤτοι γῆ ἢ φάραγξ τοῦ Ἐννώμ. Ἡ φάραγξ αὕτη ἔκειτο πλησίον τῆς Ἱερουσαλὴμ πρὸς μεσημβρίαν, ἐπὶ τοῦ συνόρου τῶν φυλῶν Ἰούδα καὶ Βενιαμίν. Ἐν τῇ κοιλάδι ταύτῃ οἱ Ἰσραηλῖται προσέφερον κατὰ διαφόρους καιροὺς, (καθ' οὓς ἐξέκλινον εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν), τὰ τέκνα των εἰς ὁλοκαύτωσιν τῷ ψευδοθεῷ Μολώχ. Ἐντεῦθεν δὲ τὸ μέρος τῆς φάραγγος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐτελοῦντο αἱ ἀπάνθρωποι αὗται θυσίαι, ὠνομάσθη Τωφὴτ, ἤτοι τόπος φρίκης, ὑπὸ τῶν εἰς ἑαυτοὺς ὕστερον συνελθόντων Ἰουδαίων. Εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους ὁ βασιλεὺς των Ἰωσίας διώρισεν εἰς τὸν τόπον τοῦτον νὰ θάπτωνται τὰ θνησιμαῖα τῶν ζώων καὶ τὰ πτώματα τῶν κακούργων, νὰ κατακαίεται δὲ αὐτοῦ καὶ πᾶν ὅ,τι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐθεωρεῖτο ἀνίερον καὶ ἀκάθαρτον. Ἐκ τούτων πάντων ἡ φάραγξ αὕτη ὁλόκληρος κατέστη ἀποτρόπαιος εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ ἐπὶ τέλους σύμβολον τοῦ ᾅδου, προδήλως διὰ τὴν αὐτόθι καῦσιν ἀκαθάρτων. Οὕτως ἐν τῇ Νέᾳ Διαθήκῃ γεέννα τοῦ πυρὸς παριστᾷ τὸν ᾅδην. Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ ἡ παρ' Ὀθωμανοῖς ὀνομασία τζεχεννέμ, εἶνε μετάφρασις τῆς λέξεως ταύτης (Τζὰχ-Ἐννέμ=κοιλὰς ἢ φάραγξ τοῦ Ἐννώμ).

ΑΡΤΖΙΒΟΥΡΙΟΝ.—Παρ' Ἀρμενίοις, ἡ πρὸ τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς ἑβδομὰς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, καθ' ἣν νηστεύουσιν οὗτοι, καλεῖται ἀρατζιβοὺρ, τουτέστι προηγουμένη (νηστεία δηλονότι). Τὴν νηστείαν ταύτην νηστεύουσιν, ὡς μὲν ἄλλοι λέγουσι, διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Ἀδὰμ, ὡς δὲ ἄλλοι, πρὸς μίμησιν τῆς τῶν Νινευϊτῶν, καὶ ἄλλοι ἄλλως, ὅχι δὲ, ὡς τινες τῶν ἡμετέρων ἰσχυρίζονται, εἰς μνήμην σκύλου τινὸς Ἀρτζιβοὺρ καλουμένου, τὸν ὁποῖον εἶχε καὶ ἠγάπα εἰς ὑπερβολὴν Σέργιός τις, μαρτυρήσας ἐν Ἀρμενίοις, ὅστις ἐσυνείθιζεν, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ὁσάκις ὑπήγαινεν εἰς πόλιν τινα νὰ ἀποστέλλῃ πρὸ αὐτοῦ τὸν πασίγνωστον κύνα, ὅπως δι' αὐτοῦ εἰδοποιούμενοι οἱ κάτοικοι ὅτι ἔρχεται κατόπιν ὁ ἅγιος, ἐξέρχονται εἰς ὑπάντησίν του· φαγωθέντος δὲ ἡμέραν τινὰ τοῦ κυνὸς ὑπὸ λύκου, τόσον ὁ ἅγιος ἐλυπήθη, ὥστε διέταξε τὴν νηστείαν ταύτην. Ἀλλ' ἔχεται ἴχνους κἂν πιθανότητος ὅτι ἔθνος εἰς Χριστὸν πιστεῦον περιῆλθεν εἰς τόσην ἄνοιαν καὶ ἀβελτηρίαν, ὥστε νὰ καθιερώνῃ νηστείαν χάριν ἑνὸς σκύλου! Οἱ τοιοῦτοι ἀηδεῖς λῆροι ἦτο καλήτερον ἐὰν ἔλειπον, διότι ἀντὶ ὠφελείας διαχωρίζουσι μόνον ἔτι μᾶλλον τὰ ἔθνη καὶ ἐχθρεύουσιν αὐτὰ ἀδιαλλάκτως πρὸς ἄλληλα.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ.—Κατὰ τὸν Βίκτορα Οὔγον, ὁ λαὸς ἐστι κάτοπτρον, εἰς ὃ ὁσάκις ἐσοπτρίζονται οἱ βασιλεῖς σπανίως φαίνονται ὡραῖοι.

Ὁ Πασχάλης ἔδωκε τὸν καταλληλότερον ὁρισμὸν τοῦ σύμπαντος ἢ τῆς φύσεως ἐν γένει, λέγων ὅτι αὕτη σφαῖρα ἐστὶν ἄπειρος, ἧς τὸ μὲν κέντρον πανταχοῦ, οὐδαμοῦ δὲ ἡ περιφέρεια.

Ἡ τάξις ἐντροικία, λέγει ἡ Κ. Νέκκερ, πρέπει νὰ ἦνε ὡς τῶν θεάτρων αἱ μηχαναί, τῶν ὁποίων τὸ ἀποτέλεσμα παράγει μεγάλην εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ τῶν ὁποίων τὰ σχοινία πρέπει νὰ ὦσι κεκαλυμμένα.

Ὁ τύπος, κατά τινα μεταγενέστερον Γάλλον, ἀνανεώνει καθημερινῶς τὸ θαῦμα τῆς Πεντηκοστῆς.

Ὁ ἔρως, ἔλεγεν ὁ Διογένης, εἶνε τῶν ἀέργων ἐνασχόλησις. Μεταγενέστερος δέ τις προσέθετο: «Αἱ ῥυτίδες εἰσὶν ὁ τάφος τοῦ ἔρωτος.» Ὁ δὲ Ῥίχτερ ἀπεφάνθη: «Ὁ ἔρως εἶνε ὁ μόνος θεὸς τοῦ Ὀλύμπου, ὅστις θαυματουργεῖ ἀκόμη.»

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐγγίζῃ εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς, λέγει ὁ τῶν Ἀθλίων Συγγραφεὺς, ἀποθνήσκω σημαίνει ἀναχωρῶ· ὅταν ὅμως εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀναχωρῶ σημαίνει ἀποθνήσκω.

Κατὰ πόσον ἦν ὁ Ἀδὰμ εὐτυχέστερος τῶν λοιπῶν συζύγων;—Καθόσον δὲν εἶχε πενθεράν.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. (1)

(Ἐκ τῶν ἀνεκδότων Λ. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ.)

Ἂν ἡ σιγῶσα προσευχὴ, τῶν καρδιῶν αὐτήχει,
εἰς τὸ γλυκὺ ψιθύρισμα τῆς αὔρας τῆς ἑσπερινῆς
καὶ εἰς τὴν χαλήνην τῶν νυκτῶν ἦχος γνωρίμου σοι φωνῆς,
ὡς θέλησε ἐπιροιτῶν, θὰ σ' ἔλεγεν « Εὐτύχει! »

Μακρὰν σου ὅ,τι τὴν ζωὴν λυπεῖ καὶ κατατρύχει,
Ἀγγέλου προστατεύοντος ἂς σὲ καλύπτωσι πτερά·
καὶ ἔστωσαν αἱ ὧραί σου ἀνοίξεων χρυσῆ σειρὰ,
καὶ ἐρειδομένη εἰς προσφιλῆ βραχίονα, εὐτύχει!

Ἂν δὲν ἐδόθη τοῖς θνητοῖς ἀδάκρυτος ἡ τύχη,
ἂν ὑγρανθοῦν ἐνίοτε οἱ καστανοί σου ὀφθαλμοί,
ἔστωσαν πάντοτε χαρὰς ἢ συμπαθείας σταλαγμοί,
καὶ δυστυχίας δι' αὐτῶν πραΰνουσα εὐτύχει!

Καὶ ἂν ἐπέλθῃ ἡ θύελλα βαρεῖα, μὴ ἀψύχει·
ὁ σώζων τ' ἄνθη τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν πτηνῶν τὴν φωλεὰν
τοῦ ἐκλεκτοῦ Του πλάσματος τὴν πατρικήν Του δεξιὰν
πῶς θ' ἀποστρέψῃ μὴ φοβοῦ, ἀλλ' ἔλπιζε κ' εὐτύχει!

Εὐτύχει! ταύτην τὴν εὐχὴν οἱ ἀτεχνοί μου στίχοι
ἀπὸ καρδίας ῥέοντες ἐκπέμπουσι πρὸς τὸν Θεόν·
καὶ ὅταν αὕτη θὰ σιγᾷ καὶ ὅταν θέλω παύσει ὤν,
ἂς ζῇ κἂν εἰς τὴν μνήμην σου ἡ ἀηδὼν « Εὐτύχει! »

---

(1) Ὁ σεμνὸς τῶν Μουσῶν ἱεροφάντης Κ. Ἀλέξανδρος Ρ. Ραγκαβῆς, ὃν ἠυτυχήσαμεν νὰ γνωρίσωμεν προσωπικῶς κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Ἀθήναις διαμονήν ἡμῶν, εὑρεσιτέχνησε τὸ ποιητικὸν τῆς Ἑπταλόφου χαρτοφυλάκιον μὲ διάφορα ἀνέκδοτα ποιημάτιά του, ἅπαντα πλήρη γοητείας καὶ τὸ γλυκὺ ἀποστάζοντα τῆς ποιήσεως ἄρωμα.

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΠΑΡΑΣΧΟΥ.

(Μίμησις Σχιλλέρου.)

« Θνητοί, προσέλθετε! » ὁ Ζεὺς ἐκάλει, διανέμων
ἐκ τοῦ ὑψίστου θρόνου του τὰς ἀνθρωπίνους μοίρας·
καὶ ἅπληστοι συνέρρεον ἐκτείνοντες τὰς χεῖρας,
καὶ ἀπηλλάττοντο καθεὶς δώρων μεστὸς κ' εὐδαίμων.

Τῷ μὲν ἐδόθη σύνεσις, καρπὸς ὡρίμου πείρας,
τῷ ἄλλῳ βίου ἄνεσις καὶ ὄλβος πολυθρέμμων,
ἄλλῳ ἀνδρία ἔλαχε καὶ δάφνη τῶν πολέμων,
καὶ ἄλλῳ κράτος καὶ τιμαὶ καὶ δόξα τῆς πορφύρας.

Εἷς μόνος ἔμενε μακρὰν βαρυαλγῶν καὶ ψάλλων,
καὶ λησμονοῦντα ἑαυτὸν ὁ Ζεὺς τὸν ἐλησμόνει.
Ἐστράφη τέλος κ' ἔνδακρυν τὸν εἶδε, καὶ ἀσχάλλων—
« Τὸν κόσμον, εἶπεν, ἔδωκα· ἡ φαντασία μόνη
« μοὶ μένει· ἔχε την λαβήν, καὶ πλάσον κόσμον ἄλλον·
« κλαῦσε κ' ἐκεῖ καθὼς ἐδῶ, πλὴν κλαίων εὐθαιμόνει. »

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΩΔΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΝΕΑΝΘΗΝ.

Καὶ τὸν ὡραῖον νάρκισσον καὶ τὸ εὐῶδες κρῖνον
νὰ ὁσταλνθῶ ἠθέλησα,
πλὴν τὴν μυρόπνουν χαίτην σου πρὸς τὴν ὀσμὴν ἐκείνων
συγκρίνων,
ἐκεῖνα παρημέλησα.
Καὶ τὴν λευκάνθην τὴν ἁγνὴν καὶ τὸ τοῦ ῥόδου χρῶμα
νὰ ὁσταλνθῶ ἐρρόθησα,
ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐρατεινὴν μορφήν σου τείνων ὄμμα
ἐκεῖνα κατεῤῥόνησα,
παρθενικὴ Νεάνθη!
καὶ χάριν σου ἐτόνισα
ᾠδάς· καὶ λύρας ἤχους
πρὸς χάριν σου ἐδόνησα,
ἧτις αὐτὰ τὰ ἄνθη
μαραίνεις μὲ τὸ κάλλος σου καὶ τοὺς χρυσοὺς βοστρύχους.

ΚΑΛΗ ΕΣΠΕΡΑ!

Καλὴ ἑσπέρα! . . . αὐτὴν τὴν ὥραν, φίλη,
ἄλλοτ' ἐπέρων σιμά σου πανευδαίμων,
τῶν καρδιῶν μας ἠνοίγετο ἡ πύλη
καὶ σ' ἠσπαζόμην ἐνθουσιῶν καὶ τρέμων·
ἀλλὰ ὁ δαίμων τοῦ μίσους καὶ τοῦ φθόνου
τὸ βλέμμα ῥίπτει ἐπὶ τῆς εὐτυχίας,
καὶ μᾶς χωρίζει μετὰ κλαυθμοῦ καὶ πόνου,
καὶ τώρα μόνος παντέρημος στενάζω
ἕως οὗ ἔλθῃ ἐκείνη ἡ ἡμέρα,
καθ' ἣν σιμά σου εὐδαίμων θὰ φωνάζω
Καλὴ ἑσπέρα!

Καλὴ ἑσπέρα! . . . ὑπὸ τὴν λάμψιν τώρα
τῶν ἄστρων μόνη τὸν ἐραστήν σου κλαίεις.
« Πότε, φωνάζεις, θὰ ἔλθῃ μία ὥρα,
καθ' ἣν σιμά μου τὸν ἔρωτα θὰ πνέῃς; »
Σὲ βλέπω, φίλη, μὲ τοῦ νοὸς τὸ ὄμμα
νὰ ψιθυρίζῃς μὲ τὸ γλυκύ σου στόμα
« Ἔρως! ὦ ἔρως, αἰώνιος ἀγάπη! »
Ἔρως, ναί, ἔρως θερμὸς ἂς μᾶς θερμαίνῃ
ἕως οὗ ἔλθῃ καὶ πάλιν ἡ ἡμέρα,
καθ' ἣν σιμά σου θὰ λέγω: Ἐρωμένη,
Καλὴ ἑσπέρα!

Καλὴ ἑσπέρα! . . . Ὦ! διατί σιμά σου
τοῦ κόσμου τούτου ὁ φθόνος δὲν μ' ἀφίνει
νὰ περιπτύξω θερμῶς τὰς παρειάς σου,
ἐνῷ θὰ λάμπῃ ἐρωτικὴ σελήνη;

Αἴ, Παρθενόπη! ὁρκίζομαι ἐτάω
εἰς τὴν θερμήν σου ἀγκάλην ν' ἀποθάνω
ἥρως ἐρώτων, πιστός σου λατρευτής σου.
Εἴθε! ἐλπίζω νὰ μὴν ἀργοπορήσῃ
ἡ πανευδαίμων καὶ εὐτυχὴς ἡμέρα,
καθ' ἣν ἓν στόμα γλυκὺ θὰ σὲ λαλήσῃ
Καλὴ ἑσπέρα.

Χ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ. (1)

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Δύο Νορμανδοὶ, εὑρισκόμενοι εἴς τι ξενοδοχεῖον, ὡμίλουν περὶ τοῦ μεγάλου ἐκείνου Πλατωνικοῦ αἰῶνος, καθ' ὃν ἕκαστον πρᾶγμα ἔμελλε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κατάστασιν. Ἐπιβεβαιοῦντες δὲ τὰ λεγόμενα, ἐπροσπάθουν νὰ πείσωσι τὸν ξενοδόχον, ὅστις τοὺς ἠκροάζετο μὲ ἀπορίαν, ὅτι οὐδὲν ὑπῆρχεν ἀληθέστερον τῆς ἀνακαινίσεως ταύτης. « Εἰς τρόπον ὥστε, προσέθετον μὲ σοβαρότητα, μετὰ παρέλευσιν ἑξακισχιλίων ἐτῶν ἀπὸ τῆς σήμερον, θέλομεν εὑρεθῆ πάλιν τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν σου. » Ἐν ἐπιλόγῳ δὲ παρεκάλουν αὐτὸν νὰ τοὺς πιστώσῃ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης.—« Εὐχαρίστως, ἀπήντησεν ὁ ξενοδόχος· ἀλλ' ἐπειδὴ μὲ τὴν σημερινὴν ἡμέραν γίνονται σωστὰ ἓξ χιλιάδες ἔτη ἀφότου ἤσθε πάλιν εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν μου, καὶ κατὰ τὸ σύστημά σας ἀνεβάλλετε τὴν πληρωμὴν διὰ τὸ ἐρχόμενον, ἀποπληρώσατέ με τὰ χρεωστούμενα καὶ σᾶς πιστόνω διὰ τὸ μέλλον. »

—

Πολλοὶ θεωροῦσι λίαν κακοανατεθραμμένους ἐκείνους, οἵτινες, ὁμιλοῦντες περὶ τῶν γονέων των, λέγουσιν ἁπλῶς ὁ πατήρ μου, χωρὶς νὰ προτάξωσι τὸ ὑπὸ τοῦ ἐξευγενισμοῦ ἐπιμόνως ἀπαιτούμενον στερεότυπον Κύριος ἢ Κυρία. Ἀηδιάσας τις νὰ ἀκούῃ φαντασιοκόπον τινὰ, ἐπαναλαμβάνοντα ἀδιακόπως ἔν τινι συναναστροφῇ: ὁ Κύριος πατήρ μου, ἡ κυρία μήτηρ μου, ἡ κυρία σύζυγός μου, ἐκάλεσεν ἕνα τῶν ὑπηρετῶν του, πρὸς ὃν εἶπε μεγαλοφώνως: « Κύριε ὑπηρέτα! εἴπατε, παρακαλῶ, εἰς τὸν κύριον ἡνίοχον μου νὰ ζεύξῃ τοὺς κυρίους ἵππους μου εἰς τὴν κυρίαν ἅμαξάν μου! »

—

Γασκόνος τις, αὐθάδης εἰς ἄκρον ὡς ὅλοι οἱ Γασκόνοι, ἔλεγεν ἔν τινι συναναστροφῇ ὅτι ἔδιδεν εὐχαρίστως ἑκατὸν φράγκα δι' ἑκάστην παρθένον, τὴν ὁποίαν ἤθελον δείξει εἰς αὐτὸν μεταξὺ τῶν αὐτόθι προσκεκλημένων γυναικῶν. Κυρία τις, θέλουσα νὰ στιγματίσῃ τὴν ἀνανδρίαν καὶ τὸ φύσει θρασύδειλον τοῦ τολμητίου, ἀπήντησεν ὅτι ἠδύνατο προθύμως νὰ τῷ δείξῃ μίαν ἄνευ ἀμοιβῆς. « Καὶ ποία εἶνε αὐτή; πόσον εἶμαι περίεργος νὰ τὴν γνωρίσω! ἀνέκραξεν ὁ αὐθάδης Γασκόνος.—Λοιπὸν παρατηρήσατε τὴν σπάθην σας! » ἐπανέλαβεν ἡ κυρία.

(1) Ὁ εὐφυὴς οὗτος νεανίας ποιητὴς, οὗτινος τὴν γόνιμον φαντασίαν ἐθαύμασεν ὁ Κ. Ῥαγκαβῆς, ὑπὸ ἀκραιφνοῦς αἰσθήματος φιλογενείας ἐμπνεόμενος, προσφέρει τὴν πολύτιμον συνεργασίαν του εἰς τὸ Σύγγραμμα ἡμῶν.

Ὁ Πάπας καὶ ἡ Σύνοδος τῶν Καρδιναλίων τῆς Ῥώμης εἶχον καταδικάσει ποτὲ ἱεροκήρυκά τινα εἰς ἐπιτίμιον ἄδικον, ὡς ὁ ἴδιος τοὐλάχιστον ἐφρόνει. Τὴν πρώτην λοιπὸν Κυριακήν, καθ' ἣν τῷ ἐδόθη ἡ ἄδεια νὰ κηρύξῃ, ἀντεκδικούμενος ὁ δεινὸς θεολόγος, ἤρχησε τὸν λόγον του ὡς ἑξῆς: « Πνεῦμα ἄλαλον καὶ κωφὸν, Μακαριώτατε Πάτερ! δαίμονες τῆς κολάσεως, Σεβασμιώτατοι Καρδινάλιοι!... »

—

Σοφός τις ἐνησχολεῖτο ταὐτοχρόνως εἰς ἓν ποίημα καὶ εἰς μίαν δίκην, ἀφ' ἧς ἐξηρτᾶτο ὅλη του ἡ κατάστασις· ἐφαίνετο δὲ παραβλέπων τὴν πρώτην ἀσχολίαν ὑπὲρ τῆς δευτέρας. Τινὲς τῷ παρετήρησαν ὅτι ἔπραττεν ἐναντίον τῶν φιλοσοφικῶν ἀρχῶν, θυσιάζων τὴν δόξαν εἰς τὴν τέχνην. Ἀλλ' ὁ σοφὸς ἀπεκρίθη: « Ἔχετε δίκαιον, Κύριοί μου· πρὶν ὅμως σκεφθῶ πῶς νὰ ἀποθῶ ἀθάνατος, νομίζω ὅτι εἶνε ἐπάναγκες νὰ σκεφθῶ πῶς νὰ μὴ ἀποθάνω. »

—

Ἐρημίζετο ἡ Κυρία Κορνουέλλη, σύγχρονος τῆς Κυρίας Σεβινιὲ, διὰ τὰ εὐρυῆ σκώμματα καὶ τοὺς ἀστεϊσμούς της. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἦλθε πρὸς ἐπίσκεψίν της Κυρία τις ἐκ τῶν ἀριστοκρατῶν, ἀφοῦ διέτριψε μίαν περίπου ὥραν μετ' αὐτῆς, τῇ εἶπεν ἐπὶ τέλους: « Κυρία μου, ἠθέλησαν νὰ μὲ ἀπατήσωσιν, ὡς φαίνεται, ἐπιβεβαιοῦντές μοι καὶ καλὰ ὅτι ἐχάσατε τὴν κεφαλήν σας! — Ἰδοὺ, ἀπήντησεν ἀμέσως ἡ Κυρία Κορνουέλλη, πῶς παραμορφώνει ὁ κόσμος τὰ νέα! Καὶ εἰς ἐμὲ εἶπον ἐξ ἐναντίας ὅτι ηὕρατε τὴν ἰδικήν σας. »

—

Καθ' ἣν ἐποχὴν κατηρτίσθη ἡ ἐθνοφυλακὴ ἐν Παρισίοις, νέος τις σπουδαστὴς, προσκληθεὶς εἰς περιπολίαν καὶ θέλων νὰ ἔχῃ ἕτοιμον τὸ πυροβόλον του, ἔθεσεν εἰς αὐτὸ ἀντίμιας τρεῖς γομώσεις· ἐνῷ δὲ προσήρμοζε τὸ ἐμπύρευμα, τὸ ὅπλον, ἐκπυρσοκροτήσαν μετὰ πατάγου, ἐξέφυγεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀρειμανίου πολεμιστοῦ καὶ ἀνέτρεψεν αὐτὸν ἐκτάδην. Ὅταν ἦλθον πρὸς βοήθειάν του καὶ ἔκυψέ τις διὰ νὰ λάβῃ τὸ κενωθὲν ὅπλον, « Μὴ τὸ ἐγγίσετε, δι' ἀγάπην Θεοῦ! ἀνέκραξεν ὁ ἥρως· μόνον τὸ ἐν γέμισμα ἐκενώθη, ἐνῷ ἐγὼ ἔθεσα ἐντὸς τοῦ σωλῆνος τρία φυσέκια! »

—

Ὁ Ἀββᾶς Δὲ Κονιὰκ, ἐκλεχθεὶς εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν τῆς Βαλεντίας, παρουσιάσθη εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῶν Παρισίων ὅπως τῷ προσδιορίσῃ τὴν ἡμέραν τῆς χειροτονίας του. — « Εἶσαι ἱερωμένος; τὸν ἠρώτησεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος. — Ὄχι, Σεβασμιώτατε· ἀπήντησεν ὁ Ἀββᾶς. — Θὰ ἦσαι λοιπὸν ἀκόμη διάκονος; — Οὔτε. — Μὲ ἄλλας λέξεις, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, εἶσαι ὑποδιάκονος; — Ποσῶς. — Τότε λοιπὸν, φίλε μου, δὲν τολμῶ νὰ προβῶ περισσότερον, διότι, ἐξετάζων σε λεπτομερῶς, φοβοῦμαι μήπως ἀνακαλύψω ὅτι εἶσαι καὶ ἀβάπτιστος! »

—

Ἐξύπνισαν εὐήθη τινὰ τὰ μεσάνυκτα διὰ νὰ τῷ ἀναγγείλωσι τὸν θάνατον τοῦ πατρός του· οὗτος δὲ, ξύσας ὀλίγον τὴν κεφαλὴν, ἐχώθη εἰς τὴν κλίνην του λέγων: « Ἄ! πόσον θὰ λυπηθῶ ὅταν ἐξυπνήσω αὔριον! »

—

Οὐδεὶς τῶν σοφῶν ὑπῆρξε τόσον ματαιόφρων, ὅσον ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βυρτεμβέργης Σεγῆρος. Εἰς τοσοῦτον δὲ ματαιότητος προέβη ὁ σοφὸς οὗτος, ὥστε ἔθεσεν ὑπὸ τὴν εἰκόνα του, ἣν ἐχάραξεν εἰς τὴν βάσιν ἑνὸς Ἐσταυρωμένου, τὰ ἑξῆς: « Κύριε Ἰησοῦ, μὲ ἀγαπᾷς; — Ναὶ, ἐνδοξότατε, ἐξοχώτατε, σοφώτατε Κύριε Σεγῆρε, ποιητὰ ἐστεμμένε ὑπὸ τῆς Λ. Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος, καὶ ἱκανώτατε Καθηγητὰ τοῦ πανεπιστημίου τῆς Βυρτεμβέργης· ναὶ, σὲ ἀγαπῶ! »

—

Ὁ λοχαγὸς Μονταίγιος συλληφθεὶς ἐρρίφθη εἰς τὴν Βαστιλλίαν. Μετὰ πολλὰς προσπαθείας, μόλις ἡ γυνή του κατώρθωσε νὰ τύχῃ τῆς ἀδείας ὥστε νὰ τὸν ἐπισκέπτηται ἐνίοτε, καὶ τοῦτο ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ διοικητοῦ τῆς εἱρκτῆς. Ἐπειδὴ δὲ ὡς ἐκ τῆς παρουσίας ταύτης τῇ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξηγηθῇ μετ' αὐτοῦ, ἐραντάσθη ὅπως παραλάβῃ μεθ' ἑαυτῆς τὸ μικρόν της κυνάριον, τὸ ὁποῖον ἔλεγεν ὅτι ἦτο Πορτογαλλικῆς καταγωγῆς. Χαδεύουσα δὲ αὐτὸ καὶ ἀποτείνουσα δῆθεν αὐτῷ τὸν λόγον Πορτογαλλιστὶ, ἐξέφραζε διὰ τῆς γλώσσης ταύτης εἰς τὸν σύζυγόν της πᾶν ὅ,τι ἤθελε, χωρὶς ὁ διοικητὴς νὰ τὴν ἐννοῇ. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, παρατηρήσας οὗτος τὸν δόλον, « Κυρία, τῇ εἶπεν, ἂν τὸ κυνάριόν σας δὲν ἐννοῇ τὴν Γαλλικὴν, σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴ τὸ φέρετε πλέον ἄλλην φορὰν μαζή σας. »

—

Ἐλεγέ τις εἰς τὴν περίφημον Ἀγγλίδα ἠθοποιὸν Siddons, ὅτι αἱ χειροκροτήσεις εἰσὶν ἀπολύτως ἀναγκαῖαι εἰς τοὺς ἠθοποιοὺς, διότι πολὺς δίδουσι θάρρος. — « Καὶ κάτι περισσότερον, ἀπήντησεν αὕτη· μᾶς δίδουν καιρὸν νὰ ἀναπνεύσωμεν. »

—

Ἡ Κυρία Δερφάντ, χάσασα τὴν ὅρασίν της ἐξ ἀσθενείας, εὑρίσκετο μίαν ἡμέραν ἐν συναναστροφῇ, ἀπαρτιζομένῃ ὑπὸ φορτικωτάτων καὶ φλυάρων νέων. Θέλουσα δὲ νὰ τοῖς δώσῃ ἓν καλὸν μάθημα, « Ἐπεθύμουν, Κύριοι, εἶπε, νὰ ἐγνώριζα ποῖον εἶνε αὐτὸ τὸ ἄθλιον καὶ φορτικὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀναγινώσκετε ἀπόψε. »

—

Εἰς συναναστροφήν τινα παρὰ τῇ Δουκίσσῃ Δουμαΐν, ἕκαστος ὑπεχρεώθη νὰ κάμῃ τὴν ἰδίαν του εἰκόνα μετ' εἰλικρινείας. Ἡ Κυρία Δελωναΐῦ ἀπηλλάγη τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης μετ' εὐφυΐας, εἰποῦσα βραχέα τινὰ περὶ τοῦ ἀτόμου της. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Μαλεζιὼ παρετήρησε μετά τινος κακεντρεχείας ὅτι παρέτρεχεν ἐνσωπῇ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς καρδίας, — « Ἄ! Κύριε, ἀνέκραξε μετ' ἀφελείας ἡ εὐρυῆς κυρία, ἐζωγράφησα μόνον τὴν προτομήν μου. »

—

Πρώτων ἑξαετὲς κοράσιον, ποῖον τῶν δύο ἠγάπα περισσότερον, τὸ γατάκι της ἢ τὴν κούκλαν της. Ἐπειδὴ δὲ ἐδυσκολεύετο νὰ ἀπαντήσῃ καὶ παρεκινεῖτο εἰς τοῦτο ἐπιμόνως, κύψαν εἰς τὸ οὖς τοῦ ἐρωτήσαντος, « Ἀγαπῶ καλήτερα, εἶπε, τὸ γατάκι μου, πλὴν μὴ εἰπῆτε τίποτε εἰς τὴν κούκλαν μου! »

ΠΡΟΣ σέ, ὦ ἰδιότροπος Μοῦσα τῆς ἐπιφυλλίδος, ἀποτείνομαι προομαίζων! Βοήθει, θεά, τὰ ὑποτρέμοντα βήματά μου, καὶ φέρε με (ἐννοεῖται, οὐχὶ ἐπὶ πτερύγων Ηηγάσου,) εἰς τὰς μᾶλλον ἀρθονούσας ἀνεκδότων χώρας τοῦ κοινωνικοῦ ὁρίζοντος, ὁπόθεν εἰς χρονογράφος δύναται νὰ ἁρυσθῇ διαφόρους εἰκόνας, ἢ μᾶλλον τὰς περιεργοτέρας ἀπόψεις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. Κατάστησον τὴν περιωρισμένην ταύτην ἐπιφυλλίδα καλλιδοσκόπιον εὔτροφον, παριστῶν τὰς πολυποικίλους μορφὰς καὶ τὰ παμποίκιλα χρώματα, ὅσα ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐπιφαίνονται καὶ ἀμέσως ἐξαλείφονται, συνέχονται καὶ ἀντιθιώκονται εἰς τὸν ἀεμεταβόλων τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας ὁρίζοντα.

Πλὴν ἄπελε, Μοῦσα, ἀπὸ παντὸς λόγου ἱκανὸν ὅπως διεγείρῃ τὴν ἐλαχίστην περὶ πολιτικῶν δοξασιῶν ὑπόνοιαν, ἂν φείδεσαι ζῆς Ε π τ α λ ό φ ο υ καὶ τῶν πολυπραγμόνων αὐτῆς ἀναγνωστῶν. Ἄφες τὰς περὶ πολιτικῶν κρίσεις καὶ συζητήσεις εἰς τὴν φρυντίδα τῆς ἐφημεριδογραφίας, καὶ ἀναλαβοῦσα χαρακτῆρα ὀλιγωμαντικώτερον, βάδιζε τὴν πολυδαίδαλον ὁδὸν τῶν ἰδιωτικῶν συμβεβηκότων, διότι

οὔ τοι σοι δίδοται πολεμήια ἔργα εἰδέναι.

Ναί, εἰς τὰς πολιτικὰς τὰ γνήματα μὴ θελήσῃς ποτὲ νὰ ἐκβράκῃς, διότι ἡ πολιτικὴ ἔχει πάντοτε ἀκάνθας καὶ τὰ ῥόδα της δὲν ἀξίζουν τὰς ἀμυχάς.

Καὶ εἰς μὲν τὴν ναρκισώδη νεολαίαν μας πρόσφερε διάφορα ἄνθη ἐκ τῆς ποικιλοχρόου ἀνθοδέσμης τοῦ βίου, ἀρέσκουσα αὐτοῖς καθὼ διεγείροντα τὴν περιέργειάν των· διότι εἰς τὴν νεαρὰν ἡλικίαν ζωὴ εἶνε ἡ περιέργεια καὶ κἄτι ἄλλο, τὸ ὁποῖον εὐκόλως πᾶς τις μανθάνει. . . . — Εἰς τὴν πολύφροντιν καὶ μεριμνόχολον τάξιν τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν διαφόρων ὀπαδῶν τοῦ Κερδῶος Ἑρμοῦ ζῶς ποικίλα ἀνέκδοτα, χρησιμεύοντα καὶ ὅπως τέρπωσιν αὐτοὺς καὶ ὅπως διδάσκωσιν. — Εἰς πᾶσαν τάξιν τέλος φανοῦ μεταδοτικὴ καὶ ἀξία τῆς φήμης σου . . . . —

Ἀλλ' ἐν τῇ ποικιλοστρόφῳ πορείᾳ σου ἐλπίζω ὅτι οὐκ θέλεις λησμονήσει καὶ τοὺς θιασώτας τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ, καὶ τοὺς ἐπιστήμονας καὶ τοὺς λογίους, κτλ. — Τὸν δὲ κληρόν μας . . . . Ω! ἄπελε, εἰ δυνατόν, τῶν ἐκκλησιαστικῶν, λαμβάνουσα τὸν λόγον, καὶ τοῦτο μετὰ πολλοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ καὶ ἄνευ εἰρωνείας, μόνον ὅσακις πράκειται νὰ ὑπενθυμίσῃς εἰς τὰς διαφόρους τάξεις τῆς ἱεραρχίας ἡμῶν ὅτι, ἡ ἀποστολή των ἐστὶ νὰ ὦσιν ἄ γ γ ε λ ο ι εἰ ρ ή ν η ς καὶ ἀληθῶς σ κ ε ύ η ἐ κ λ ο γ ῆ ς.

Τοιαύτη ἔστω ἡ πορεία σου — ἐπιφυλακτικὴ εἰς ἄκρον καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν οἰκοδομητική. Μακρὰν πάσης φορτικῆς εἰρωνείας, παντὸς δηκτικοῦ ἢ ἐπαμφοτερίζοντος σχολίου, διότι τότε, ἀντὶ νὰ ἀποβῇς δημοφιλής, ἐξ ἐναντίας εἰς τὸ ἁπλοῦν ἄκουσμά σου θέλεις ἀναγκάσει ἕκαστον ὅπως σταυροκοπῆται καὶ ἀποτάσσηται σοι. Πρόγραμμά σου ἔστωσαν αἱ τρεῖς αὗται λέξεις: ἀ π ά θ ε ι α, ἀ λ ή θ ε ι α, ἀ μ ε ρ ο λ η ψ ί α. Τηλεσκόπει ὁσάκις ἐνδέχεται τὸν ἰδιωτικὸν, τὸν ἠθικὸν καὶ αὐτὸν τὸν φιλολογικὸν βίον τῆς κοινωνίας μας, πλὴν ἁπαθῶς καὶ ἄνευ πικρίας, καὶ τότε ἔσο βεβαία ὅτι ἡ πορεία σου οὐδόλως ἔσεται ἐλαττωματική καὶ μομφῆς ἀξία.

. . . . . .

Ὡραῖαι τοῦ φθινοπώρου αἱ ἡμέραι! Ὁ μὴν Σεπτέμβριος μετὰ τὸν Μάϊον εἶνε ὁ ὡραιότερος τῶν μηνῶν τοῦ ἔτους. Λάμπει ἡ θάλασσα ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ Φοίβου, καὶ πᾶσα ὕδατος σταγὼν ἀποστίλβει, ὡς ἀκοκὴ ἀδάμαντος, λευκὴν καὶ καθαρὰν λάμψιν.

Ἀλλὰ πῶς εἰς τὰ ὄμματα τῆς φαντασίας ἡμῶν ἀνελίσσεται αἴφνης ὁ θελκτικὸς Βόσπορος μὲ τὰ κυανᾶ αὐτοῦ κύματα, μὲ τοὺς λόφους αὐτοῦ τοὺς ποιητικοὺς καὶ τὰ δύο ἐρατεινὰ χείλη του, τὰ ὁποῖα ὡς νὰ καλῶσι τὸν ἀσπασμὸν ἁπάσης τῆς οἰκουμένης, καὶ ὡς ἂν δι' αὐτῶν νὰ μειδιᾷ πρὸς τοὺς κατοίκους της ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα;

Τίς δύναται νὰ περιγράψῃ ἐπαξίως τὴν μαγείαν ἅπασαν τοῦ θαυμασίου τούτου χώρου; Διαπλέων τις τὸν θαλάσσιον τοῦτον βραχίονα, ἐκπλήττεται καθ' ἑκάστην στιγμὴν ὑπὸ θελκτικωτάτων καὶ νέων σκηνογραφιῶν. Ἡ δὲ ποικιλία αὕτη, οὐ μόνον καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν διδύμων ἀκτῶν ἁπλοῦται, ἀλλὰ ἐκτείνεται καὶ εἰς τὸ ἐνδότερον. Ἐκεῖ ἁπανταχῇ τις ἄλση μυρίπνοα καὶ σκοτεινά, δρυμῶνας πυκνοὺς καὶ ἀγρίους, ὡς ἂν ἦσαν οἱ ἀπάτητοι δρυμῶνες τοῦ νέου κόσμου· εἰσέρχεται καὶ εἰς κοιλάδας βαθυκόλπους, συνδένδρους, διαβρεχομένας ἀπὸ ῥύακα, ἢ ποταμούς, ἢ καταῤῥάκτας. Ἀλλαχοῦ σταματᾷ τὸ βλέμμα τοῦ θεατοῦ λίμναι, εἰς ὧν τὰ χείλη ὑπάρχει αὐτοφυὴς ἡ ὕλη καὶ οἱ δενδρῶνες, καὶ ἀλλαχοῦ πεδιάδες εὐρύχωροι, χέρσαι ἢ κ[illegible], ἐκτείνονται ἐνώπιόν του.

Κατὰ τὰς περιπλανήσεις ταύτας θέλγεται μάλιστα ὁ ὁδοιπόρος, καὶ πρὸ πάντων ὁ κατὰ πρώτην φορὰν ἐπισκεπτόμενος τὴν μαγικὴν ταύτην καὶ ἀπαράμιλλον τοποθεσίαν, ὅτε, τοῦ ἡλίου κρυβέντος ὀπισθεν τῶν ὀρέων τῆς Θρᾴκης, καὶ τοῦ γλυκυφώτου ἀστέρος τῆς ἑσπέρας ἀνατέλλαντος ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος, ἀναπλέει ἐντὸς εὐθραύστου ἀκατίου τὸ μαγευτικὸν Κατάστεγον. Νύξ τις γλυκεῖα καὶ διαυγὴς περιβάλλει τότε, ὡς πέπλος διαφανὴς, τὴν ἔκτασιν· ὁ κυανόχρους οὐρανὸς, ὡς νὰ ἀντανακλᾶται εἰς τὰ ἡδύροχθα καὶ γλυκυμόρμυρα ἐκεῖνα κύματα, ἄστινα τοσοῦτον ποιητικῶς ἔψαλεν ἡ μοῦσα τοῦ Βύρωνος καὶ τόσων ἄλλων ποιητῶν, ξένων καὶ ἡμετέρων. Ἡ θάλασσα ἀναθρώσκει σπινθῆρας ἠλεκτρικοὺς ὑπὸ τὴν κώπην, ἥτις πλήττει ἐναρμονίως τὰ λεῖα καὶ ἀκύμαντα νῶτά της· ὁ δὲ Ἕσπερος ὡς νὰ ἐπιβλέπῃ μετ' ἤρωτος καὶ γ[illegible] μειδιᾷ ἐπὶ τῶν θαλασσῶν τούτων καὶ τῶν περικλυζόντων αὐτ[illegible] φρων, κοιλάδων, δενδρίων, τεμενῶν κτλ. . . . Σιγή τις, λέγ[illegible] μόνιος, ποίησις τις ὁρᾶτη διαχέεται κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκεί[illegible] ἐφ' ὅλης τῆς ἐκτάσεως, καὶ εἶνε ἅφατον τὸ αἴσθημα, ὑπὸ τοῦ κυριεύεται ἡ ψυχή.

Τὸ θέαμα ἐπιστέφει ἡ κατὰ τὴν ἐκβολὴν τῶν Βοσπορείων ῥείθρ[illegible] μεγαλοπρεπέστατα ἐπικαθημένη ἱστορικὴ τοῦ Κωνσταντίνου πόλις, ἥτις εἰς τὸν θεώμενον μακρόθεν παριστᾷ ἓν τῶν γραφικωτέρων πανοραμάτων. Τὸ κυριώτερον αὐτῆς θέλγητρον συνίσταται ἐν τῇ γενικῇ ἁρμονίᾳ, ἥτις προκύπτει ὑπὸ τῶν πολυαρίθμων ἀνομοίων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα, συνάμα παρατηρούμενα, παριστῶσιν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἐξαίσιάν τινα καὶ ὄντως ποιητικὴν καλλονήν. Λοφίσκοι, τῶν ὁποίων τὰ κράσπεδα βρέχονται ὑπὸ τοῦ καθαροῦ ῥεύματος τῶν γλαυκοτ[illegible] διαφανεστάτων ὑδάτων τῆς Προποντίδος· συνεχὴς σειρὰ μικρῶν ἀκ[illegible] τηρίων, κιόνων, ὁρμίσκων, τοὺς μὲν καταφύτων, τοὺς δὲ κεκαλυ[illegible] μένων ὑπὸ κτιρίων διαφόρου ὄψεως, διαφόρου χρωματισμοῦ, ἀπα[illegible] των ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πλησίον ἀλλήλων διεσκεδασμένων κατά τινα τ[illegible] χὴν ἴσως, ἀνάγκην ἠδιοτροπίαν, κεχρωματισμένων δὲ διὰ [illegible] ὡραίου τῆς ἴριδος χρωμάτων καὶ σκιαζομένων πολλαχοῦ ὑπὸ [illegible] τεινῶν κυπαρίσσων καὶ πεύκων. Εἰς τὸ ἀλλόκοτον τοῦτο σύμπλε[illegible] προσθέσατε ἥλιον καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ γύρω ἡλίου ἐπιχυνομένην μ[illegible] λην ἁρμονίαν, ἐξομαλίζοντος διὰ τῶν ἀκτίνων του τὰ τραχέ[illegible] ἀνυψοῦντος τὰ ταπεινὰ, καὶ θέλετε ὁμολογήσει ὅτι οὐδέποτε ὑ[illegible] τερον θέαμα ἔπληξε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν. Τὸ ἀκρωτήριον μ[illegible] ἐκεῖνο, τὸ διαχωρίζον τὴν θάλασσαν τῆς Προποντίδος ἀπὸ τὸν [illegible] καὶ τὸν Κεράτιον κόλπον, καὶ ἐφ' οὗ κεῖνται τὰ μεγάλα παλάτια, ἀναγερθέντα ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ κατακτητοῦ, ὧν μέρος ἐχάτω[illegible] κακῆς μοίρας ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός, ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἄνθρωπ[illegible] ἡ φύσις καὶ ἡ τέχνη ἐφιλοτιμήθησαν νὰ ἀναδείξωσι τὸ θαυμασώτερ[illegible] τῆς οἰκουμένης. « Ὑβρίζει τὴν φύσιν, εἶπεν ὁ Λαμαρτῖνος, ὅστις [illegible] μᾷ νὰ συγκρίνῃ τι πρὸς τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ χαρίεσσαν ἐκείνην φύ[illegible] σιν! » Καὶ εἶχε κατὰ πάντα δίκαιον.

Πλὴν τοιοῦτο θέαμα εἶνε ἐφάμιλλον καταλλήλου τῇ καλλον[illegible] αὐτοῦ γραφίδος, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι χάνει πολὺ ἐν τῇ ξηρᾷ κα[illegible] χρωματίστῳ περιγραφῇ ἡμῶν. Ἄλλως τε ἡ πρόθεσίς μας εἶνε νὰ ἐξερ[illegible] χώμεθα ἑκάστοτε πετῶντι καλάμῳ τὰς τοποθεσίας, καὶ νὰ ἐν [illegible] βώμεν μᾶλλον εἰς τὰ ἐν αὐταῖς συμβαίνοντα, ὡς ἐνδιαφέροντα πάντ[illegible] τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν. Ὀλίγον μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ καλλονὴ τῶν [illegible] θίων καὶ τῶν ἀλσῶν· ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν τὰς ἐν αὐτοῖς διαιτ[illegible] μένας περιστερὰς καὶ ἀηδόνας.

Τίς δύναται νὰ διαμφισβητήσῃ ὅτι ἀνάλογος τῆς φυσικῆς καλλ[illegible] ἐν τοῖς ἄλλοις τούτοις παραδείσοις δὲν εἶνε ἡ σωματικὴ καλλονὴ διαπρεπῶν ἐν αὐτοῖς Νυμφῶν; τὸ κάλλος τῷόντι ἔχει στεμμένον τὸν θρόνον του εἰς τὸν καθ' ὅλην τὴν ἐκδοχὴν τῆς λέξεως χαρίεντα Βόσπορον. Ἀρκεῖ νὰ ἐξέλθῃ τις μίαν θερινὴν ἑσπέραν εἰς τὸ πεφημισμένον παρόγθιον (quai) τοῦ Βαθυῤῥύακος, διὰ νὰ πεισθῇ, ὅσον δίς θωμᾶς καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι, περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων. Παντοῦ καλλοναὶ προσμειδιῶσιν αὐτῷ, παντοῦ, ὅπου ἤθελε ῥίψει ἅπαξ

τοὺς ὀφθαλμοὺς, δὲν θέλει νὰ ἀποστρέψῃ αὐτοὺς ἐπ' ἄλλου ἀντικειμένου. Παντοῦ μαγεία, παντοῦ γοητεία!

Ἀλλ' αἱ Βοσπορίδες Νύμφαι, ἐκτὸς τῆς καλλονῆς, κέκτηνται καὶ τὰ προσόντα τῆς σεμνότητος καὶ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς· δεσμεύουσι μὲν διὰ τοῦ ἐπαγωγοῦ αὐτῶν τοὺς λάτρας των, οὐχ ἧττον ὅμως ἐν ἀνάγκῃ ἠξεύρουν πῶς νὰ ἀντιτάττωσιν ἀνυπέρβλητον τεῖχος κατὰ τῶν προπετειῶν αὐτῶν.

Καὶ ἐνταῦθα ἐπιτραπήτω νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν Μοῦσαν τῶν ἀνεκδότων, γραῖαν γλωσσαλγῆ καὶ ἀποθνήσκουσαν διὰ τὴν πολυλογίαν, ὅπως αὐτὴ ἐπιβεβαιώσῃ τὰ λεγόμενα ἡμῶν διὰ τῶν αὐθεντικῶν της ἐκθέσεων.

Εἶνε Κυριακή. — Τὸ ἄρμα τῆς σιγαλῆς νυκτὸς προβαίνει ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ κυανοῦς θόλος καταστέλλει, οἱ ἀστέρες συνεπικοινώνησαν περὶ τὴν πλησιαρὰ σελήνην ὡς τόσα ἄνθη διεσπαρμένα ἐπὶ τάπητος γλυκῆς. Μετοπωρινὴ αὔρα σαλεύει μικρὸν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κεχρυσωμένου Μεγάλου ῥεύματος, κατὰ τὴν ὄχθην τοῦ ὁποίου καθεκάστην τοιαύτην ἑσπέραν τελεῖται μία τῶν ὡραιοτέρων καὶ λίαν ἐπαγωγῶν ἐκθέσεων. Διάφοροι καλλοναὶ περιέρχονται ἐλαφρᾷ βήματι τὸ πλῆρες ἀναμνήσεων τοῦτο παρόχθιον, μεταξὺ δὲ αὐτῶν διακρίνεται ἰδίως μία γόησσα ὡραιότης, ἐξέχουσα ὡς ἡ Καλυψὼ μεταξὺ τῶν λοιπῶν νυμφῶν.

Μάτην συνωθοῦνται περὶ τὴν ἐρασμίαν ταύτην νεανίδα τὰ σμήνη τῶν ἐρωτολήπτων νέων· μάτην αἱ φιλοφροσύναι διαδέχονται ἀλλήλας, καὶ αἱ φλογερώτεραι ῥίπτονται ἐπ' αὐτῆς τῶν ὀφθαλμῶν ἀκτῖνες. Εἷς μόνος ὁ εὐτυχὴς θνητὸς, ὅστις ἐλογίσθη ἄξιος τῆς εὐνοίας τῆς θεᾶς. Ὁ θνητὸς οὗτος εἶνε νεανίας εἰκοσιπενταετὴς, μετρίου ἀναστήματος, λευκόπτερος καὶ ἀρκούντως εὐειδής. Τὰ πρὸς τὴν νέαν αἰσθήματά του χρονολογοῦνται ἀπὸ πολλοῦ ἤδη, ὡς δύναται τις νὰ κρίνῃ τοῦτο ἐκ τῆς μεγάλης μεταξὺ των οἰκειότητος.

Ἀλλ' ἰδοὺ, τὸ δισχερέστερον τῶν φθόνων πολλῶν ζεύγος τοῦτο ἀποσύρεται ἔν τινι γωνίᾳ τοῦ περιπάτου, ὅπου καθίζει σχεδὸν μεμονωμένον ὅπως ἀναπαυθῇ ἀπὸ τοῦ κύπου τῆς πολυκινησίας. Ὁποίους ἐρωτύλους λόγους δὲν ἀκούει τώρα ἡ ποντικὴ αὔρα! Πλὴν μὴ λησμονῶμεν ὅτι καὶ ἡ ἡμετέρα Μοῦσα ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο, καὶ χωρὶς νὰ καταμεμφθῶμεν αὐτὴν ὡς ὠτακουστὴν συφόρα ἀδιάκριτον, ἂς προσέξωμεν ἐκθέτουσαν τὸν μυστηριώδη διάλογον τῆς ἐκλεκτῆς ταύτης συνωρίδος.

Νέος, ὅλος πάθος καὶ αἴσθημα, δὲν παύει τοῦ νὰ ἐκφράζῃ πεπαθῶς εἰς τὴν ἐρασμίαν φλῆνη του τὰ τρυφερὰ αὐτοῦ αἰσθήματα καὶ τὸν διάπυρον λατρείαν του. Ἡ νέα ἀκροάζεται αὐτῶν ἀπαθῶς καὶ ὡς ἐκβαζουσα· ὅταν δὲ ὁ νέος Ἄδωνις παύσῃ τοῦ νὰ ὁμιλῇ,

— Ἐτελειώσατε; τῷ λέγει ἡ νεᾶνις· ἂν ὅμως θέλετε ἐξαντλήσει εἰς αὐτὴν τὴν εὐγλωττίαν σας, διότι, ὡς σᾶς τὸ ἐπανέλαβον μυριάκις μέχρι τοῦδε, ἡ καρδία μου δὲν εἶνε ἐπιδεκτικὴ αἰσθημάτων.

— Εἴθε λοιπὸν εἴδωλον! ἀνακράζει ὁ νέος ἐν ἀπελπισίᾳ εἴδωλον, σκιαρὲν ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἐξ Ἀθηνῶν μεταβὰν εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Βοσπόρου; Εἴδωλον Ἀφροδίτης, ὡραῖον ἐκείνη, ψυχρὸν δὲ καὶ ἀναίσθητον ὡς τὸ ἄγαλμα;

— Μάλιστα· ἄγαλμα, εἴδωλον, ὅ,τι θέλετε τέλος πάντων! ἀλλὰ μὲ ἡσυχον.

— Εἴδωλον, λέγετε; ἄρετέ με λοιπὸν, Κυρία μου, νὰ γίνω εἴδωλον τῆς!

Μοῦσα δὲν θέλει νὰ μᾶς εἴπῃ ἂν ἡ νέα ἀφῆκε τὸν νέον νὰ ἀσπασθῇ θρησκείαν τῶν προπατόρων μας. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι τοῦ ὡραίου φύλου ἐπικρατεῖ πολλάκις ἡ τρομερὰ πλὴν συνεπῶς προσποιητὴ αὐτὴ ἀπάθεια.

Δύο αἱ γυναῖκες, συζυγωρηθείτω ἡ παρατήρησις ἐν παρόδῳ, δὲν εἶνε ἀνεξάλλογου θυγατέρες τῆς Εὔας, οὐδὲ ἔχουν ἀνωφελῶς πρῶτον παγωνιὸν καὶ διδάσκαλόν των τὸν ὄφιν. Ἂν δὲν ἔχωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν ὁμορφιάν, ἐκεῖναι ἠξεύρουν τί ἔχουν.... Ἔχουσι τὸ ἐπαγωγὸν, ὅπερ ἀσυστόμευσι τοὺς ἄνδρας, καὶ τὴν ἀνεξήγητον ἐκείνην ἰδιοτροπίαν, ἣν αἱ νέαι Ὀμφάλαι, κρατοῦσιν ὑποχειρίους τοὺς Ἡρακλεῖς.

Ναὶ! ἀνεξήγητον, διότι οὐδὲν δυσληπτότερον καὶ παραδοξότερον τῆς καρδίας τῆς γυναικός. Οἱ φιλόσοφοι ὅλων τῶν ἐποχῶν κατέγνωσαν εἰς μάτην θεωρίαν πολλῶν παραλογισμῶν, (καὶ μὴ πρὸς κακοφανισμόν τινος τοῦτο,) ὅλως δευτερευόντων, οὐδόλως δὲ ἠθέλησαν νὰ ἀφιερώσωσι τὰς παρατηρήσεις των εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ ὀργάνου τούτου, τοῦ ἐκ περιωχρᾶς τόσον πλουσίου ἐνταῦθα καὶ τόσον πτωχοῦ, τόσον τρυφεροῦ καὶ τόσον σκληροῦ, τόσον δυστρόπου καὶ τόσον ταπεινοῦ, τόσον ὑπερηφάνου καὶ τόσον δεσποτικοῦ, καὶ τέλος πάντων τόσον θελκτικοῦ — τῆς καρδίας, λέγομεν, τῆς γυναικός.

Ἡ καρδία τῆς γυναικὸς, λέγει ὁ Βύρων, εἶνε μέρος τοῦ οὐρανοῦ πεσὸν ἐπὶ τῆς γῆς· διὸ καὶ αὐτὴ, ὡς τὸ στερέωμα, μεταβάλλεται νύκτα τε καὶ ἡμέραν. Καὶ τωόντι πλῆθος παθολογικῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα οἱ στρυφνοὶ νόες, οἱ τὴν ἀπότομον ἀλήθειαν ἐπιζητοῦντες, τολμῶσιν ἰδιοτροπίας νὰ ἀποκαλῶσι, καταπολιορκοῦσι τὴν γυναικείαν καρδίαν. Διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Φραγκίσκος Α' ἐπανελάμβανεν αὐθαδῶς τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο περὶ γυναικὸς δίστιχον:

Souvent femme varie,
bien fol est qui s'y fit!

τὸ ὁποῖον εὐφυής τις στιχουργὸς μετέφρασεν οὕτω:

Συχνὰ ἡ Δέσπω φρόνημα ἀλλάσσει καὶ νοθεύει,
καὶ λίαν ἄφρων ὁ ἀνὴρ, ὅστις αὐτὴν πιστεύει!

Ἡ Μοῦσα τῶν ἀνεκδότων εὐηρεστήθη τέλος πάντων μετ' ἐπιφυλάξεως νὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς τὸν λόγον τῆς ἀνεξηγήτου διαγωγῆς τῆς Βοσπορίδος Νύμφης· οὗτος δὲ ἐστὶν ἡ ἀκριβὴς τήρησις παρὰ τῇ ἐν λόγῳ Κυρίᾳ τοῦ ἑξῆς γνωμικοῦ τῆς γυναικείας Χρηστομαθείας: Συζυγικὴς ἡ πρώτη βαθμὶς τῆς πτώσεως τῆς γυναικὸς εἶνε ἡ εὐπλαγχνία.

Πλὴν συγχωρηθήτω καὶ αὕτη ἡ οὐδόλως κακεντρεχὴς αὕτη παρέκβασις ἡμῶν περὶ γυναικός. Ἀποδεῖχθη ὅτι οἱ μᾶλλον ἀγαπήσαντες τὰς γυναῖκας ἐγένοντο καὶ οἱ πικρότεροι αὐτῶν κατήγοροι, κατὰ τὸ ὃν ἀγαπᾷ παιδεύει. Ἀντιφάσεις, ὄχι ποιητικαὶ ἀλλ' ἀνθρώπιναι καὶ διατοῦτο· διότι αὐτὴ τῶν μᾶλλον ἡ ἄγαν ἀγάπη, ἐξάπτουσα αὐτοὺς εἰς τὸν Πυριφλεγέθοντα τοῦ τρόμου καὶ τοῦ φόβου· διότι, μὲ ἄλλας λέξεις, ἡ γυνὴ ἀγαπωμένη πολλὴν ἀπαιτεῖ λεπτότητα καὶ τέχνην.

Ἐφ' ᾧ βλέπομεν καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα Σολομῶντα, ὅστις τοσαύτην πρὸς τὰς γυναῖκας ἔδειξεν ἀδυναμίαν καὶ διὰ τοῦτο σοφώτατος ἐκλήθη, νὰ ἔχῃ πολλὴν πικρίαν κατ' αὐτῶν. « Μὴ ἐκκλινάτω, υἱέ, « λέγει ἐν ταῖς Παροιμίαις του, εἰς τὰς ὁδοὺς γυναικὸς ἡ καρδία σου, « καὶ μὴ πλανηθῇς ἐν ἀτραποῖς αὐτῆς· πολλοὺς γὰρ τρώσασα κατα« βέβληκεν. » Ὑπὸ τοσαύτης δὲ κατελήφθη γυναικοφοβίας ὁ αὐτὸς σοφὸς, ὥστε ἐπιφωνεῖ: « Υἱὲ, μὴ ἐνικήσῃ κάλλους ἐπιθυμία, μηδὲ « ἀγρευθῇς σοῖς ὀφθαλμοῖς, μηδὲ συναρπασθῇς ὑπὸ τῶν βλεφάρων « γυναικός. »

Θέλω διηγηθῆ καὶ ἕτερά τινα συμβάντα τῆς κοινωνίας μας ἐκ τῶν περιεργοτέρων, ἀλλὰ, φοβούμενος τὰς παρεξηγήσεις, ἐκ προοιμίων κηρύττω ὅτι σκιαγραφῶ χωρὶς νὰ εἰκονίζω.

Κύριά τις, ἐκ τῶν λεγομένων ζεστῶν, ἀρκετὴν ἔχουσα χρηματικὴν περιουσίαν, ἠράσθη κατ' αὐτὰς μεταπράτου τινὸς, τὸν ὁποῖον καὶ ἐξήτησεν εἰς γάμον. Ὁ καλὸς μεταπράτης ἀπήντησεν εἰς τὴν Κυρίαν, ὅτι ὑπῆρχον δύο ἐμπόδια κατὰ τῆς ἑνώσεώς των.

— Ποῖα ταῦτα; ἠρώτησεν ἡ Κυρία.

— Πρῶτον θέλω σᾶς εἰπῆ μόνον τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν καὶ ἔπειτα τὸ ἄλλο, ἀπεκρίθη ὁ μικρέμπορος· καὶ τοῦτο εἶνε ἡ ἔλλειψις τῶν ἀπαιτουμένων χρηματικῶν μέσων ὅπως ἀνοίξω ἐργαστήριον ὑφασμάτων.

Ἡ καλοκάγαθος Κυρία ἔσπευσε νὰ στείλῃ ἀμέσως τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν, καὶ ἀφοῦ ὁ Ἄδωνις αὐτῆς ἀπεκατέστη εἰς τὸ λαμπρὸν μαγαζίον του, ὑπῆγε φαιδρὰ καὶ μειδιῶσα νὰ μάθῃ καὶ τὸ ἄλλο πρόσκομμα.

— Τὸ ἄλλο ἐμπόδιον, Κυρία μου, εἶπεν ὁ πανοῦργος, εἶνε ὅτι εἶμαι πρὸ πολλοῦ νυμφευμένος.

Ἡ καλὴ Κυρία, ἀπαντηθεῖσα οὕτως ἀγενῶς καὶ μείνασα κατὰ λέξιν εἰς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ, ἀπῆλθε μένεα πνέουσα, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἀνταμείψῃ τὸν ἀπατεῶνα δι' ἐκδικήσεως, ὁμοίας τῆς ὁποίας σπανίως ἀπαντᾶται εἰς τὰ χρονικὰ τῆς γυναικείας ἱστορίας.

Περιμείνωμεν μικρὸν, καὶ ἡ Μοῦσα δὲν θέλει λείψει νὰ πληρώσῃ τὴν περιέργειαν ἡμῶν καὶ ὡς πρὸς τοῦτο. — Εἰς τὸ προσεχὲς λοιπόν.

ΑΙΝΙΓΜΑ 21.

Θεὸς, ὁ Παντοδύναμος καὶ Ποιητὴς τοῦ κόσμου,
αὐτὸ, ὅπερ αἰνίττομαι, δὲν εἶδε παντελῶς·
ἀλλὰ δὲν εἶνε βλάσφημος αὐτὸς ὁ λογισμός μου,
καὶ πίστευσέ τον, φίλε μου, καθ' ὅλα ἐντελῶς.
Ἐν τούτοις ὁ μὲν βασιλεὺς σπανίως αὐτὸ βλέπει
καὶ ὁ διάδημα φορῶν αὐτοκρατορικὸν,
εἰς πάντα ὅμως χωρικὸν ἡ τύχη ἐπιτρέπει
νὰ βλέπῃ αὐτὸ πάντοτε καὶ ἄνευ συνθηκῶν.

Γ. Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΙΗ' ΑΡΙΘΜΩΝ 18, 19 ΚΑΙ 20 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Ἡ λέξις ἐμέ. - Φωσφόρος. (Φῶς - φόρος - ὅρος). - Ἰνδός.

30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1863. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 28.

ΟΙ ΠΕΛΑΡΓΟΙ ΤΟΥ ΙΒΥΚΟΥ.

Α'.

ΕΝΩ οἱ λαοὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος συνηθροίζοντο περὶ τὴν ἀρνειὰν Κόρινθον διὰ νὰ ἴδωσι τὰς ἁρματοδρομίας καὶ νὰ ἀκούσωσι τὰ ᾄσματα ποῦ περιφήμου ἀοιδοῦ τῆς ἐποχῆς Ἴβύκου, ὁ φίλος οὗτος τῶν θεῶν, ὁ παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ ποιητικὸν πνεῦμα καὶ τὴν ἁρμονίαν τῶν στίχων προικισθείς, ἀνεχώρει ἀπὸ τὸ Ῥήγιον ὡς περιηγητής, αἰσθανόμενος ἤδη πάλλουσαν τὴν καρδίαν ἀπὸ τοῦ ἐμπνέοντος αὐτὸν αἰσθήματος.

Ἐρρίπτοντο δὲ ἤδη ἐπὶ τοῦ Ἀκροκορίνθου τὰ βλέμματα αὐτοῦ, βαδίζοντος περιχαρῶς διὰ τῶν μυστηριωδῶν τοῦ Ποσειδῶνος δασῶν, ὅτε, οὐδὲν παρατηρῶν ἐκτὸς τῶν πελαργῶν, οἵτινες ἐζήτουν τὴν θερμότητα τῶν μεσημβρινῶν χωρῶν καὶ συνώδευον αὐτόν, ἀπέτεινεν αὐτοῖς τὸν λόγον οὕτω:

« Χαίρετε, πτηνὰ προσφιλῆ, διανύσαντα τὴν θάλασσαν συγχρόνως μετ' ἐμοῦ! Ἡ τύχη μου ὁμοιάζει πρὸς τὴν ὑμετέραν· ἐρχόμεθα ἀμφότεροι μακρόθεν καὶ πορευόμεθα, ζητοῦντες φιλοξενίαν. Ἂς ὦμεν πιστοὶ εἰς τὸν Ξένιον Δία, τὸν προστατεύοντα τοὺς ὁδοιπόρους καὶ τοὺς ξένους! »

Ἐνῷ δὲ ἀκολουθῶν τὴν ὁδόν του ἔφθασεν ἐν τῷ μέσῳ δάσους, αἴφνης φωνεῖς παρελθόντες σταματῶσιν αὐτόν. Ἀνθίσταται κατ' ἀρχὰς ὁ φοιβόλημπτος μουσουργός, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ βραχίων αὐτοῦ, ὁ τῆς λύρας εἰθισμένος νὰ ἐντείνῃ τὰς ἐλαφρὰς χορδάς ἢ τοῦ δυσκάμπτου τόξου, καταπίπτει καταπεπονημένος. Ἐπικαλεῖται πρὸς βοήθειαν θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, ἀλλὰ φωναὶ ἀνωφελεῖς! ἐφ' ὅσον ἡ φωνή του ἐξετείνετο οὐδὲ εἷς ἄνθρωπος ὑπῆρχεν.

« Οἴμοι! ἀνέκραξεν ἐπὶ τέλους πλήρης ἀπελπισίας· πέπρωται λοιπὸν νὰ ἀποθάνω ἐνταῦθα ὑπὸ ἀθλίων κακούργων καὶ ἐπὶ ξένης γῆς, ἔνθα οὐδεὶς θὰ μὲ κλαύσῃ, οὐδεὶς θὰ μὲ ἐκδικηθῇ! »

Καὶ τὰς λέξεις ταύτας προφέρων, πίπτει κατατρωθείς.

Ἀλλὰ παραχρῆμα οἱ πελαργοὶ διακόπτουσιν· ἀκούει τὰς ἐξείας αὐτῶν φωνάς, καίτοι δὲ μὴ δυνάμενος νὰ τοὺς ἴδῃ πλέον, συνάγει ὅλας του τὰς δυνάμεις διὰ νὰ κράξῃ: « Ἂν οὐδεμία φωνὴ ἠγέρθη πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ θανάτου μου, ἡ ὑμετέρα τοὐλάχιστον, πτηνὰ φιλόξενα, ἂς ἐγκαλέσῃ τοὺς φονεῖς μου! »

Εἶπε καὶ ἀπέθανε.

Μετὰ παρέλευσιν ἀρκετῶν ὡρῶν ἀνεῦρον πτῶμά τι εἰς τὸ δάσος. Καίτοι δὲ παραμεμορφωμένον, ἀναγνωρίσας τὸν Ἴβυκον ὁ μέλλων ξενοδόχος αὐτοῦ, « Οὕτω λοιπόν, ἀνέκραξεν, ὤφειλον νὰ σὲ εὕρω ἐγώ, ὅστις ἤλπιζον νὰ σὲ ἴδω φέροντα ἐνδόξως στέφανον νίκης; »

Ἅπαντες οἱ ξένοι, συνελθόντες εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, ἔκλαυσαν τὸν Ἴβυκον. Ἅπασα ἡ Ἑλλὰς συνεκινήθη, καὶ πᾶς τις ἐλυπήθη αὐτόν, ὁ δὲ λαὸς συνήχθη εἰς τὸ Πρυτανεῖον, ζητῶν μετ' ὀργῆς ἐκδίκησιν τοῦ θανάτου τοῦ ποιητοῦ καὶ ἱκανοποίησιν τῆς ψυχῆς του διὰ τοῦ αἵματος τῶν φονέων.

Ἀλλὰ πῶς νὰ ἀναγνωρίσωσι τὰ ἴχνη τοῦ ἐγκληματίου ἐν μέσῳ τοῦ συρρεύσαντος εἰς τὴν ἑορτὴν πλήθους; Ὑπὸ λῃστῶν προσεβλήθη ὁ θεοφιλὴς Ἴβυκος, ἢ ἐγένετο θῦμα ἀγενοῦς φίλου; Μόνος ὁ ἥλιος ἠδύνατο νὰ γνωρίζῃ τὸ μυστήριον τοῦτο. Τίς οἶδεν ἂν, ἐνῷ ἡ ἐκδίκησις ἐζήτει τὸν φονέα, οὗτος περιεφέρετο εὐτόλμως ἀναμέσον τῆς πανηγύρεως τῶν Ἑλλήνων, ἀπολαύων τοὺς καρποὺς τοῦ ἐγκλήματός του; Τίς οἶδεν ἂν δὲν ἐξύβριζε τοὺς θεοὺς, μέχρι τῶν πυλῶν τοῦ ναοῦ αὐτῶν προσερχόμενος, ἢ ἂν δὲν εὑρίσκετο μετὰ τοῦ πλήθους τοῦ πορευομένου ἤδη πρὸς τὸ θέατρον;

Β'.

Τὰ ἐδώλια εἰσὶν ἀλλεπαλλήλως τεταγμένα. Οἱ κίονες τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου οἰκοδομήματος κλονοῦνται σχεδὸν ὑπὸ τὸ βαρὺ τοῦτο φορτίον. Οἱ λαοὶ τῆς Ἑλλάδος προστρέχουσι, διψῶντες τὴν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐμφάνισιν τῶν θουρίων δραμάτων τοῦ ἀρειμανίου Αἰσχύλου, ἢ τῶν περιπαθεστάτων τραγῳδιῶν τοῦ ἡδυεποῦς Σοφοκλέους. Τὸ ταραχῶδες τοῦτο κῦμα τοῦ πλήθους ὁμοιάζει θαλάσσιον σάλον· ἅπαντες συνθλίβονται εἰς τὸν εὐρὺν περίβολον τῆς οἰκοδομῆς καὶ ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων βαθμίδων τοῦ ἀμφιθεάτρου, αἰωρουμένου ὑπερηράνως εἰς τοὺς ἀέρας.

Τίς δύναται νὰ ἀριθμήσῃ πάντας τοὺς λαοὺς τούτους; Τίς δύναται νὰ ὀνομάσῃ πάντας τοὺς εὑρόντας ἐκεῖ ξενίαν; Παρῆσαν αὐτόθι καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Θηβῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Αὐλίδος, καὶ ἀπὸ τῆς Φωκίδος, καὶ ἀπὸ τῆς Σπάρτης· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων τῆς Ἀσίας παραλίων, καὶ ἀπὸ τῶν νήσων ὅλων. Πάντες δὲ οὗτοι οἱ λαοὶ ἀκούουσι τὴν πένθιμον μελῳδίαν τοῦ χοροῦ, ὅστις ἐξέρχεται ἐκ τοῦ βάθους τοῦ θεάτρου μεγαλοπρεπῶς καὶ σοβαρῶς, καὶ προχωρῶν ἐν ρυθμῷ περιέρχεται τὴν σκηνήν.

Οὐδεμία γυνὴ τοῦ κόσμου τούτου ὁμοιάζει πρός τινα τῶν γυναικῶν τοῦ χοροῦ ἐκείνου· οὐδέποτε εἰς οἶκον θνητοῦ ἐφάνη παρομοία μορφή. Τὸ ἀνάστημά των ἦν γιγάντειον· μέλας μανδύας πίπτει ἐπὶ τῶν λειποσάρκων πλευρῶν των, καὶ εἰς τὰς κατίσχνους αὐτῶν χεῖρας φέρουσι δᾷδας, λάμψιν ἀπαίσιον ἐκπτύουσας· ἀντὶ δὲ τριχῶν βλέπει τις σειομένους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν τρομερῶν τούτων πλασμάτων ὄφεις δηλητηρίου πλήρεις.

Ὁ καταπληκτικὸς οὗτος χορὸς ᾄδει προβαίνων τὸν ὀλέθριον ἐκεῖνον ὕμνον, ὅστις εἰσδύει εἰς τὴν ψυχὴν καὶ καταγομροῖ διὰ τῶν ἑαυτοῦ δεσμῶν τὴν διάνοιαν τοῦ ἐνόχου. Οἱ λόγοι τοῦ γοεροῦ τούτου ᾄσματος ἀντηχοῦσι, παράττουσι τοὺς ἀκούοντας, οὐδεμία δὲ λύρα συνοδεύει αὐτούς.

« Εὐτυχὴς, κράζουσιν αὗται, εὐτυχὴς ὁ μὴ αἰσθανθεὶς τὸ ἔγκλημα καταστρέφον τὴν ἁπλοϊκὴν ἀθωότητα » τῆς ψυχῆς του! τὸν τοιοῦτον οὐδέποτε καταδιώξομεν· » ὁ τοιοῦτος ᾄσ ἐπιδιώκῃ ἐλευθέρως τὸ ἔργον του. Ἀλλὰ » δυστυχία εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ὑπέκρυψεν ἢ ἔπραξε φόνον! » Θὰ παρακολουθῶμεν τὰ βήματά του, ἡμεῖς, αἱ τρο- » μεραὶ κόραι τῆς νυκτός. Ἂς μὴ φαντασθῇ ὅτι θὰ μᾶς » διαφύγῃ! ἔχομεν πτέρυγας καὶ θέλομεν τὸν προφθάσει » παντοῦ, ὅπου ἂν ἤθελε καταφύγει· καταδιώξομεν ἀδιαλείπτως τὸν ἔνοχον μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ κράτους τῶν » σκιῶν! »

Οὕτω ψάλλουσαι χορεύουσιν αἱ Εὐμενίδες τὸν πένθιμον αὐτῶν χορὸν, σιγὴ δὲ θανάτου ἐπικάθηται ἐπὶ πᾶν τὸ πλῆθος, ὡς εἰ αὐτὴ ἡ θεότης ἦν παροῦσα, καὶ ὡς ἐὰν ἡ παρουσία αὐτῆς μετέβαλλεν ἅπαντας εἰς λίθινα ἀγάλματα ἐπὶ λιθίνων ἀκινητούντα ἑδράνων. Καὶ ὁ χορὸς, ἀκολουθῶν τὸ βάδισμά του, ἀναστρέφει βραδέσι καὶ ἐρρύθμοις βήμασιν εἰς τὸ βάθος τοῦ θεάτρου.

Ἡ ψυχὴ ἑκάστου θεατοῦ φαίνεται ταλαντευομένη μεταξὺ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ψεύδους. Ἕκαστος ἀποδίδει σέβας πρὸς τὴν ἀόρατον καὶ ἀνηλεῆ ἐκείνην δύναμιν, ἥτις γρηγορεῖ ἐν τῷ σκότει, πλέκει τὰ νήματα τῆς εἱμαρμένης τοῦ ἀνθρώπου, παρακολουθεῖ τὸν ἔνοχον, φεύγει τὸ φῶς καὶ ἀποκαλύπτεται ἐνίοτε εἰς τὴν ἁμαρτωλὸν ψυχήν.

Πάραυτα ἐπί τινος τῶν ὑψηλοτέρων βάθρων ἀκούεται φωνὴ λέγουσα: « Ἰδὲ, ἰδὲ, Τίμανθε! οἱ πελαργοὶ τοῦ Ἴβύκου! » Καὶ ἐνταῦτῷ νέφος διέρχεται τὸν κυανοῦν οὐρανὸν, καὶ φαίνεται πλῆθος πελαργῶν ἱπταμένων.

Ἴβυκος! τὸ ὄνομα τοῦτο ἐπιπίπτει ὡς ὁ ἐκ μηχανῆς θεὸς ἐν τῷ μέσῳ τῶν θεατῶν καὶ ἀνανεοῖ τὴν λύπην αὐτῶν, οἱ δὲ ἑξῆς λόγοι περιίπτανται ἀπὸ στόματος εἰς στόμα: « Ὁ Ἴβυκος, τὸν ὁποῖον χεὶρ φονέων κατέβαλε, καὶ τὸν ὁποῖον ἐκλαύσαμεν! Τίς ὁμιλεῖ περὶ αὐτοῦ; ὁποία σχέσις μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἱπταμένων πελαργῶν; »

Καὶ αἱ ἐρωτήσεις διπλασιάζονται, θλιβερὸν δὲ προαίσθημα καταλαμβάνει ταχέως πάντα τὰ πνεύματα.

— Προσέξατε, ἀνέκραξεν ἐπὶ τέλους τὸ πλῆθος, εἰς τὴν δύναμιν τῶν Εὐμενίδων! Ὁ ποιητὴς θὰ λάβῃ ἐκδίκησιν· ὁ φονεὺς ἐπροδόθη ἀφ' ἑαυτοῦ. Συλλάβετε ἐκεῖνον, ὅστις ὡμίλησε περὶ τοῦ Ἰβύκου! ἂς δικασθῇ!

Ὁ εἰπὼν τοὺς διαφυγόντας τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων αὐτοῦ ἀσυνέτους ἐκείνους λόγους ἠθέλησε νὰ τοὺς ἀναχαιτίσῃ, ἀλλ' ἀντ' ἄλλων προβαλλόμενος ὡς ἐπεξήγησιν· ἀλλ' ἦν πολὺ ἀργά. Τὰ ὠχρὰ χείλη του, ἡ ἔκπληξις τοῦ προσώπου του, τὰ τρέμοντα μέλη του προδίδουσι τὸ ἔγκλημά του. Ἀποσπᾶται αὐθωρὶ τῆς ἕδρας του, σύρεται ἐνώπιον τῶν δικαστῶν, ἡ δὲ σκηνὴ μεταβάλλεται εἰς δικαστήριον, καὶ ἡ ἐκδίκησις καταφθάνει τὸν φονέα καὶ τοὺς συνενόχους του.

Οὕτω δὲ οἱ πελαργοὶ, οὓς ὁ Μουσοφιλὴς Ἴβυκος ἀποθνήσκων ἐπεκαλέσθη μάρτυρας τοῦ θανάτου του, ἐκπληροῦσι θαυμασίως τὴν ἀποστολήν των.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑ.

(Ἀπόσπασμα τοῦ παρ' ἡμῶν ἀπαγγελθέντος λογιδρίου κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐν Φαναρίῳ Λέσχης Μνημοσύνης). (1)

Καθὼς ὅταν ὁ ἥλιος προβαίνῃ ἀκτινοβόλος, αἱ φλογεραὶ ἀκτῖνές του διαλύουσι μακρόθεν τὰς ζοφερὰς ἀναθυμιάσεις τῆς νυκτὸς, διαυγὴς δὲ οὐρανὸς ὡς κρυσταλλώδης πέπλος ἐπιστεγάζει τὸ μεγαλοπρεπὲς θέαμα τῆς πανηγυριζούσης ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φωτὸς φύσεως, οὕτω καὶ ὁ ἥλιος τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ καὶ τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως ὁ φωταυγὴς φωστὴρ τὴν αὐτὴν προξενεῖ μαγικὴν ἐπενέργειαν ἐπὶ τῶν κοινωνιῶν, ὁσάκις ὑψοῦται μεγαλοπρεπὴς καὶ φωσφόρος εἰς ὁρίζοντας μὴ ἐπισκιαζομένους ὑπὸ τῶν παχυλῶν νεφῶν τῶν προλήψεων, τῆς ἰδιοτελείας καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ, τῶν μόνων ἐπιπροσθούντων εἰς πᾶσαν ἀνάπτυξιν παθῶν. Τίς δύναται νὰ ἀντιλέξῃ ὅτι αἱ ἀκτῖνες τοῦ τοιούτου εὐεργέτου ἡλίου, ὅπου ἂν ἤθελον ῥιφθῇ ἄπαξ, δὲν φωτίζουσι καὶ λαμπρύνουσι καὶ δὲν διαλύουσι ταὐτοχρόνως πᾶν τὸ σκοτεινὸν καὶ εἰδεχθές; Μα-

(1) Τὸ πολλοῦ λόγου ἄξιον τοῦτο καθίδρυμα, οὗτινος σεμνυνόμεθα ἀποτελοῦντες ἐλάχιστον μέλος, ἐκτελεῖ ἐπαξίως τὸν προορισμόν του. Διότι οὐ μόνον ὁρμητήριον λογίων καὶ φιλοκάλων ἀποβαίνει ὁσημέραι, ἀλλὰ καὶ ὑπερτερεῖ τὰς λοιπὰς Λέσχας, καθότι ὁ Κανονισμὸς αὐτοῦ ἀπαγορεύει αὐστηρῶς πᾶν ὁποιονδήποτε εἶδος παίγνιον, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἀθωοτέρων. Εὐχόμεθα ὅλαις δυνάμεσιν, ὅπως τοιαῦτα ἔργα Νεμέσεως μὴ βάλοι βέλος!

κάριοι ἀληθῶς οἱ ὁρίζοντες ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουσι τὸ πλεονέκτημα τοῦ νὰ φωταγωγοῦνται ὑπὸ τοιούτων ἡλίων, ὑπὸ τοιούτων φωστήρων τῆς προόδου καὶ τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ! Ἐπιτραπήτω δὲ ἡμῖν νὰ ἀναπτύξωμεν διὰ βραχέων, εἰς τί συνίσταται ἡ ὁποία τίς ἐστιν ἡ φύσις τοῦ πολλάκις κακῶς ἐννοουμένου καὶ κάκιστα διὰ τοῦτο ἀποτελέσματα εἰς πολλὰς κοινωνίας προξενοῦντος πολιτισμοῦ.

Δύο εἰσὶ, καθ' ἡμᾶς, τὰ πρώτιστα συστατικὰ, ἢ μᾶλλον τὰ κύρια ἐλατήρια τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ ἢ ἐξευγενισμοῦ· καὶ ταῦτα ἐξέστω ἡμῖν ὑποδεῖξαι διὰ τῶν ἀληθῶς ἱερῶν καὶ παλμοὺς ἐν ταῖς αἰσθανομέναις καρδίαις διεγειρόντων ἑξῆς ὀνομάτων: Θρησκεία καὶ Παιδεία.

Τὸ αἴσθημα τῆς θρησκείας εἶνε σύμφυτον μὲ τὸν ἄνθρωπον, εἶνε αἴσθημα οὐράνιον, ἄνωθεν καταβαῖνον, διότι τὸ ἐνέσταξεν εἰς τὴν καρδίαν του ἡ ἄπειρος ἀγαθότης τοῦ οὐρανοῦ πρὸς παραμυθίαν του εἰς τὴν παροῦσαν πολυώδυνον ζωήν. Εἶνε θεῖον, διότι συνδέει ἀκατανοήτως τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν πλάστην του Θεόν. Εἶνε ἀτελεύτητον, διότι τελευτᾷ μὲν ὁ φθαρτὸς ἄνθρωπος, ἀλλ' ἡ πρὸς τὸ παντοδύναμον Ὄν πίστις του εἶνε ἡ κλίμαξ, δι' ἧς ἀνέρχεται εἰς τὸν οὐρανὸν ἡ ἄφθαρτος ψυχή του. Ποῖον ἀπονενοημένον ἐπὶ τῆς γῆς πλάσμα δὲν ἠσθάνθη τὴν ὕπαρξιν τοῦ Αἰωνίου Ὄντος; Ποῖος ἀδύνατος θνητὸς, ποῖος ἄφρων τοῦ Ψαλμῳδοῦ, ὅσον καὶ ἂν ἐξετραχηλίσθη, δὲν ἐμνήσθη τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς θλίψεσιν αὐτοῦ; Τὸ αἴσθημα λοιπὸν τῆς θρησκείας, τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν τοῦτο αἴσθημα, ὁ πρῶτος μοχλὸς ἢ τὸ πρώτιστον ἐλατήριον πάσης ὑγιαινούσης κοινωνίας, εἶνε ἔμφυτον, ἐπιβάλλεται οὐρανόθεν, ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ λογικοῦ καὶ συμβασιλεύει μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Εἰς τρόπον ὥστε πάσης πολιτικῆς κοινωνίας τὸ ἰσχυρότερον ἐλατήριον εἶνε ἡ θρησκεία.

Ὦ! ἡ θρησκεία εἶνε καί τι πλειότερον! Εἶνε ἡ ἀδιάῤῥηκτος ἄλυσις τῆς πολιτικῆς ἑνότητος καὶ τῆς εὐσταθείας τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ἡ θρησκεία ἔχει τὴν ἀκαταμέτρητον δύναμιν ἐκείνην, ὥστε νὰ νικᾷ τὴν μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ἀπόστασιν, νὰ συνδέῃ τὰ ἐπίγεια μὲ τὰ οὐράνια, νὰ ἑνώνῃ τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἴδιον αὐτὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν ὅμοιόν του ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς. Εἶνε δεσμὸς, ὁ ὁποῖος, ἄτρωτος καὶ ἰσχυρὸς ὡς ἡ πλέον ἀμετάτρεπτος θέλησις τοῦ οὐρανοῦ, δὲν καταθραύεται οὔτε ἀπὸ βιαιοπραγίας, οὔτε ἀπὸ λόγχας, οὔτε ἀπὸ θανάτους, οὐδ' ἀπὸ αὐτὸν τὸν πανδαμάτορα χρόνον. Εἶνε, μὲ ἄλλας λέξεις, τὸ ἐν τούτῳ νίκα ἑκάστης πολιτείας· διὸ καὶ ἑκάστη ὀρθοφρονοῦσα πολιτεία, ἀφότου γεγόνασιν ἄνθρωποι, ὑπὸ ταύτης τῆς μεγαλουργοῦ θεᾶς τὴν ἀκαταμάχητον αἰγίδα κατέφυγε πρὸς ὑποστήριξίν της, καὶ ταύτην ἐνεκολπώθη ὅλαις δυνάμεσιν. Ὅπου δὲ ἐξασθένησις τῆς θρησκείας καὶ ψυχρότης πρὸς τὸ μέγα τοῦτο αἴσθημα, τὸ ὑπὲρ πᾶν αἴσθημα, ἐκεῖ ἀθλιότης, ἐκεῖ σκιὰ θανάτου. Δι' ἡμᾶς ἰδίως, τοὺς ἐν τῇ ἐνδόξῳ καὶ ἱερᾷ κολυμβήθρᾳ τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ ἐνδόξου ἡμῶν παρελθόντος ἀναγεννηθέντας, ἡ θρησκεία ἔστω τὸ μέγα παλλάδιον τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν μας, διότι αὐτὴ μόνη ὡς ἄλλη κιβωτὸς διέσωσεν ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ κατακλυσμοῦ τὴν ὡραίαν ἡμῶν γλῶσσαν, δι' ἧς οἱ Ἄγγελοι συντυγχάνουσι τῷ Θεῷ, καὶ τὴν εὐαγγελικὴν ἀρετὴν τῆς ἐθνικότητός μας.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ πρωτίστη πασῶν τῶν ἀρετῶν, ἡ ἀρχὴ πάσης σοφίας. Ἀλλ' ἡ ἑτέρα ἀρετὴ, ἣν ἐτάξαμεν ὡς ἀχώριστον σύντροφον τῆς πρώτης, ἡ παιδεία;... Ὦ! καὶ ἁπλῶς τὸ ὄνομά της προφερόμενον διεγείρει τὰ ἱερώτερα τῶν αἰσθημάτων ἐν τῇ μηκέτι ἀπολιθωθείσῃ καρδίᾳ. Ἡ παιδεία εἶνε καὶ αὐτὴ δῶρον οὐράνιον, εἶνε μερὶς τῆς θείας σοφίας, τῆς χορηγηθείσης τῷ ἀνθρώπῳ, εἶνε ὁ σκοπὸς ἢ τὸ τέρμα τῆς προόδου τοῦ ἀνθρώπου. Ποῖος ὑπῆρξεν ἆρά γε ὁ σκοπὸς, δι' ὃν ὁ μέγας Δημιουργὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς; ποῖον ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ παντουργὸς Πλάστης ἀκατανόητον προορισμόν; Βέβαια δὲν ἠθέλησέ ποτε νὰ πλάσῃ τὸ παράδοξον τοῦτο ὄν, ἐρχόμενον καὶ παρερχόμενον ὡς φάσμα ἢ ὡς ὄνειρον ἄνευ τινὸς αἰτίας, ἄνευ τινὸς σκοποῦ, καὶ διὰ νὰ ᾖνε δυστυχὲς παίγνιον ἐπὶ τῆς γῆς· ὄχι, ποτέ! Ἀλλ' ὡς πάνσοφος ποιητὴς τοῦ σύμπαντος, ηὐδόκησε νὰ πλάσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Αὐτοῦ, καὶ ἔδειξε τὴν ἀνεξερεύνητον ἀγαθότητά Του, προικίσας αὐτὸν μὲ τὸ λογικὸν, τὸ θεῖον τοῦτο καὶ θαυμαστὸν δῶρον. Τὸ λογικὸν εἶνε ἀπόῤῥοια τοῦ αἰωνίου λογικοῦ, εἶνε ἀκτὶς τῆς θεότητος, εἶνε ῥανὶς τῆς ἀπείρου οὐσίας τοῦ Θεοῦ· καὶ ἰδοὺ εἰς τί συνίσταται τὸ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἀληθὲς ὅτι, παραγνωρίσας δυστυχῶς ἐξ ἀρχῆς τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ ἀξίαν καὶ ἀποστολὴν, μακρὰν τοῦ νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς δοθείσης αὐτῷ θείας ταύτης μερίδος, καὶ διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ἀρίστου τούτου χαλινοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν εὔορμον τῆς ἀρετῆς λιμένα, τουτέστιν εἰς τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐγένετο, ἐξ ἐναντίας, ἀπρονοήτως ὀλισθήσας, ἠμέλησε τὸ τιμαλφέστερον τῆς ὑπάρξεώς του συμφέρον, εἰς τὸ ὁποῖον συνίστατο ἡ εὐδαιμονία του, τὸ μεγαλεῖόν του, ἡ ἀποθέωσίς του, καὶ ἐναυάγησε τὸ λυπηρότερον τῶν ναυαγίων. Τοῦτο δὲ τὸ συμφέρον ἢ ὁ ὅρμος, εἰς ὃν ἀφορᾷ ὁ ἄνθρωπος, εἶνε ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις αὐτοῦ, εἶνε τὸ πνεῦμα τῆς σοφίας, ἡ παιδεία.

Μεταξὺ λοιπὸν Δημιουργοῦ καὶ τῆς κτίσεως, μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς, μεταξὺ θανάτου καὶ ζωῆς ἀπαστράπτει τόξον οὐράνιον, συστρέφεται Μεσσίας αἰώνιος, ἡ μεγαλουργὸς τοῦ διανοητικοῦ κόσμου μήτηρ, ἡ παιδεία. Χωρὶς αὐτῆς ὁ μυστηριώδης δεσμὸς τῆς φύσεως ἤθελε μένει ἀκατάληπτος, τοῦ παντὸς ἡ μεγαλοπρεπὴς θέα ἀνεξερεύνητος, καὶ, ἐπιτραπήτω ἡ παρομοίωσις, ἡ γῆ ἤθελεν ἀτενίζει πρὸς τὸν οὐρανὸν μὲ χαῦνον καὶ ἠλίθιον ὄμμα. Συνδεδεμένη ἡ παιδεία μὲ τὴν ὕπαρξιν τοῦ κόσμου, εἶνε προστάτις τῆς αἰωνιότητός του, καὶ πλαίουσα ἀκαταπαύστως μεταξὺ φωτὸς καὶ σκότους, μεταξὺ ἀληθείας καὶ πλάνης, διέρχεται ὅλους τοὺς αἰῶνας χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν ἀγήρατον λάμψιν της, ὁ δὲ θνητὸς ἄνθρωπος εἶνε τὸ ἀθάνατον δημιούργημά της. Ἡ φωταυγὴς καὶ ἄσβεστος αὕτη λαμπὰς τοῦ κόσμου, ἡ προτιμοτέρα σκήπτρων καὶ θρόνων, πολυτιμοτέρα τῶν θησαυρῶν τῆς γῆς καὶ θελκτικωτέρα καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀκαταμάχητον καλλονὴν, εἶνε φέγγος ἀκοίμητον καὶ παροχεὺς ὅλων τῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου.

Ἐὰν ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς τῆς δημιουργίας της ἡ ἀνθρωπότης σύμπασα ἤνοιγε τοὺς ὀφθαλμούς της εἰς τὸν νοητὸν τῆς παιδείας ἥλιον, καὶ συνεβάδιζεν ἐν πνεύ-
ματι ὁμονοίας καὶ ἐποικοδομήσεως καὶ γνω-
τὰ πρὸς τὸν πλησίον καθήκοντά της εἰς τὴν

κην ἀνάπτυξιν αὐτῆς· ἐὰν, ἀφότου τὸ λογικὸν ἤρχισε νὰ κάμῃ τὰς προόδους του εἰς τὴν κατάληψιν τοῦ παντὸς καὶ εἰς τῆς ἀληθείας τὴν γνῶσιν, μία μόνη κοινὴ ἐκπαίδευσις ἤθελεν εἶσθαι δυνατὸν νὰ συμπεριλάβῃ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἡ ἀνθρωπότης ἤθελε ῥθάσει ταχέως εἰς τὸν εὐτυχῆ προορισμὸν αὐτῆς, καὶ ἡ εὐτυχία της ἤθελεν εἶσθαι κοινὴ ἐπίσης, ἡ δὲ γῆ πρὸ αἰώνων, ἀντὶ τοῦ νὰ λογίζεται κοιλὰς κλαυθμῶνος καὶ ἄμορφον χάος ἐγωϊσμοῦ καὶ πλάνης, ἤθελε καταστασθῆ δι' ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος κατοικία κοινῆς εἰρήνης, εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως. Ἀλλ' ἐπειδὴ παρεγνωρίσθη ἐξ ἀρχῆς ἡ πανσθενὴς αὕτη θεία οὐσία, καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ λογικοῦ περιωρίσθη ἐντὸς στενοτάτων κύκλων, διὰ τοῦτο τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐμειναν εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, περιεπλανήθη εἰς τὸ ἀνήλιον σκότος τῶν προλήψεων καὶ τὴν αἰωνίαν νύκτα τοῦ σκοτασμοῦ, καὶ ἀπελάκτισεν ἀσυγγνώστως πᾶν οἱονδήποτε μέσον τείνον πρὸς διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ εὐημερίαν αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν δὲ ἡ αἰωνία τῶν κοινωνιῶν πάλη, ἐντεῦθεν αἱ ῥιζικώδεις διαιρέσεις, ἐντεῦθεν οἱ δύο ἄνισοι κόσμοι, εἰς οὓς δυστυχῶς διῃρέθη τὸ τοσοῦτον εὐνοηθὲν ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἀνθρώπινον γένος: ὁ ὑπερέχων καὶ κυριεύων κόσμος, καὶ ὁ ταπεινῶς ἕρπων ἢ δοῦλος κόσμος. Ἐντεῦθεν ἡ γῆ, ἀντὶ κατοικίας εἰρηνικῆς καὶ εὐφροσύνου, κατέστη τόπος ὀδύνης καὶ δυστυχιῶν, ἀπέβη ἀληθὲς θέατρον φρίκης καὶ τρόμου, καὶ, ἀντὶ τοῦ νὰ ἀποβῇ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, κατέστη ἐξ ἐναντίας κοιλὰς κλαυθμῶνος καὶ στεναγμῶν.

Ἐκ τῶν λεχθέντων ἕκαστος κατανοεῖ βεβαίως ὅτι σκοπὸς τῆς ἐπιγῆς διαμονῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶν ἡ ἠθικὴ διάπλασις καὶ ἡ τελειοποίησίς του· ὅτι ἐξευγενισμὸς ἢ πρόοδος πρὸς τὴν διάπλασιν καὶ ἀναγέννησιν ταύτην, ἐστὶν ἡ πραγματοποίησις τῶν δύο τούτων θεοσδότων δωρημάτων, τῆς θρησκείας καὶ τῆς παιδείας, καὶ ὅτι ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἀρεταῖς ὅλος ὁ ἠθικὸς κόσμος κρέμαται. Εἰς κοινωνίας λοιπὸν, οἵαι αἱ ἡμέτεραι, εἰς ἃς τὸ θεουργὸν καὶ ἐξαίσιον φῶς τῶν θείων τούτων ἀρετῶν πρέπει νὰ ἤνε τὸ καταγάζον πᾶσαν πρᾶξίν μας καὶ καθοδηγοῦν ἡμᾶς ὡς ἄλλη πυρίνη στήλη ἐν μέσῳ τῆς ἐρήμου τῶν ἀτομικοτήτων καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ, ἐν μέσον σωτηρίας ὑπάρχει, ἡ διὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς παιδείας ἠθικὴ ἀναγέννησις. Ὑπὸ ταύτην μόνην τὴν ἔποψιν δύναταί τις νὰ ἐγγυηθῇ περὶ τῆς τοσούτῳ θερμῶς ἐπιζητουμένης προόδου, ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν τὸ γήϊνον πλάσμα ἀναδείκνυται ἄξιον τοῦ μεγάλου προορισμοῦ του καὶ ὁ θνητὸς ἄνθρωπος ἀποθεοῦται.

Ἂς ἐγκολπωθῶμεν λοιπὸν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὰ ἀδαμάντινα ταῦτα σωστικὰ παλλάδια πάσης κοινωνίας, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁμηγύρεσιν ἡμῶν, ἐφ' οἱῳδήποτε σκοπῷ γινομέναις, ἂς βασιλεύῃ τὸ σέβας καὶ ὁ ἄῤῥητος καὶ ἅγιος ἐκεῖνος ἐνθουσιασμὸς πρὸς ἀμοτέρας τὰς ῥωτοπαρόχους ταύτας θυγατέρας τοῦ οὐρανοῦ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

ΑΙ ΜΑΛΛΟΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑΙ ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ.

Ἡ πυξὶς ἐγινώσκετο ἐν Κίνᾳ 2602 ἔτη πρὸ Χριστοῦ. ... κατεσκεύασαν ὕαλον τῷ 1640, οἱ δὲ Λυδοὶ ἀναφέρεται ὅτι ἔσχον χρυσοῦν νόμισμα χίλια πεντακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

Ὁ γνώμων παρὰ Σίναις χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1109. Ἡ μονόχρωμος γραφικὴ ἐφευρέθη ἐν Κορίνθῳ τῷ 840. Ὁ τεκτονικὸς γνώμων καὶ ἡ στάθμη, χρειωστούμενα εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα Θεόδωρον τὸν Σάμιον, τῷ 718. Τὸ ἡλιακὸν ὡρολόγιον, ἐφευρεθὲν ὑπὸ Ἀναξιμένους τοῦ Μιλησίου, τῷ 520. Ἡ ἐπιπλοπαικιλτικὴ ἐν Περγάμῳ, τῷ 321. Τὰ ὑδραυλικὰ ὡρολόγια ἐν Αἰγύπτῳ, τῷ 250. Τὰ ὑδραυλικὰ ὄργανα ὑπὸ Κτεσιβίου ἐπινοηθέντα, τῷ 234. Ὁ μοχλὸς, τὰ πυρπόλα κάτοπτρα καὶ ἡ κινητὴ τροχαλία(1) ὑπὸ Ἀρχιμήδους, τῷ 220. Ὁ μεταξωτὸς χάρτης ἐν Κίνᾳ, τῷ 204. Τὸ Μωσαϊκὸν, τῷ 200. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς μεταχωρήσεως τῶν ἰσημερινῶν(2) ὑπὸ Ἱππάρχου, τῷ 142.

Ἀπὸ Χριστοῦ ἐγένοντο γνωστὰ ἀλληλοδιαδόχως τὰ ἑξῆς: Τὸ ἀστρονομικὸν σύστημα τοῦ Πτολεμαίου, τῷ 140. Οἱ κώδωνες ὑπὸ Παυλίνου τοῦ ἐκ Καμπανίας, τῷ 400. Οἱ ἀνεμόμυλοι ὑπὸ τῶν Ἀράβων, τῷ 650. Τὸ ἑλληνικὸν εἴτε ῥευστὸν πῦρ ὑπὸ Καλλινίκου, τῷ 670. Ὁ βαμβακερὸς χάρτης ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῷ 750. Τὰ αἰθέρια ῥευστὰ(3), τῷ 824. Ἡ τυπογραφία ἐν Κίνᾳ ἀπὸ τοῦ 939. Οἱ ἀραβικοὶ χαρακτῆρες ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ τοῦ 960. Τὰ ὡρολόγια ὑπὸ Σιλβέστρου τοῦ Β', τῷ 992. Τὰ σημεῖα τῆς μουσικῆς ὑπὸ Γουΐ Ἀρέζου, τῷ 1024. Ἡ πυρόκονις, τῷ 1294. Αἱ διόπτραι ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Σπινόζου τοῦ ἐκ Πίσσης, τῷ 1296. Τὰ κανόνια ἢ τηλεβόλα, τῷ 1338. Οἱ ὅλμοι, τῷ 1346. Ἡ χαλκογραφία, τῷ 1410. Ἡ δι' ἐλαίου ζωγραφικὴ, τῷ 1415. Ἡ ἀεραντλία, τῷ 1456. Ἡ λιθογραφία, τῷ 1458. Ἡ Ἀμερικὴ, τῷ 1492. Τὸ Κοπερνίκειον σύστημα, τῷ 1500. Ἡ καταμέτρησις τοῦ μεσημβρινοῦ, τῷ 1528. Ἡ ἐπιπεδογράφησις τῶν ναυτικῶν πινάκων, τῷ 1594. Τὸ ζαχαροκάλαμον, τῷ 1605. Ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ὑπὸ Χάρβεϋ, τῷ 1608. Τὸ τηλεσκόπιον, τῷ 1609. Τὸ μικροσκόπιον καὶ τὸ θερμόμετρον, τῷ 1621. Οἱ νόμοι τῆς διαθλάσεως τῶν ἀκτίνων τοῦ φωτὸς, τῷ 1620. Τὸ βαρόμετρον, τῷ 1626. Ἡ πνευματικὴ ἀντλία, τῷ 1654. Ἡ θεωρία τῆς παγκοσμίου ἕλξεως ὑπὸ Νεύτωνος, τῷ 1666. Τὸ ἑλικοειδὲς ἐλατήριον τῶν ὡρολογίων, τῷ 1674. Ἡ ταχύτης τοῦ φωτὸς, τῷ 1675. Ὁ διαφορικὸς ὑπολογισμὸς, τῷ 1684. Τὰ διὰ γύψου ἐκμαγεῖα, τῷ 1740. Τὰ ἀλεξικέραυνα, τῷ 1757. Τὸ ἀερόστατον, τῷ 1783. Ὁ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς, τῷ 1784. Τὰ πανοράματα, τῷ 1790. Ὁ ἀερικὸς τηλέγραφος, τῷ 1792. Ὁ γαλβανισμὸς, τῷ 1798. Ὁ ἐμβολιασμὸς, τῷ 1800.

---

(1) Vis sans fin κυρίως σημαίνει κοχλίαν, οὗτινος τὰ ἄτακρα ἐμπλέκονται εἰς τροχὸν, καὶ ὅστις, προσπεπηγμένος μεταξὺ δύο σημείων καὶ στρεφόμενος περὶ τὸν ἑαυτοῦ ἄξονα, ἀναγκάζει τὸν τροχὸν νὰ στρέφεται ἐφ' ᾧ στρέφεται καὶ ἐκεῖνος.

(2) Κίνησις ἀνεπαίσθητος, δι' ἧς ἡ ἰσημερινὴ γραμμὴ μεταχωρεῖ συνεχῶς ἐπὶ τῆς ἐκλειπτικῆς, βαίνουσα ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δύσιν ἀντιθέτως τῇ τάξει τῶν ζωδιακῶν σημείων.

(3) Διὰ τοῦ ἀραβικοῦ ὀνόματος alcool, σημαινόντος κόνιν ἀνυλλάρητον, ὠνομάσθησαν γενικῶς τὰ πνευματώδη καὶ ὅλως ἀφυδατωμένα ῥευστὰ, τὰ παραγόμενα ἐκ ζωμώσεως τῆς ζαχάρεως καὶ ὅλων τῶν ζαχαρωδῶν, καὶ διὰ πολλῶν ἄλλων παλαιμάτων ἀποκαθαιρόμενα τῶν ἐν αὐτοῖς ξένων οὐσιῶν, καὶ μάλιστα τοῦ ὕδατος.

ΑΡΟΤΡΟΝ.

Τοῦ ἀρότρου τὴν ἐφεύρεσιν οἱ μὲν Αἰγύπτιοι ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Ὄσιριν, οἱ δὲ Φοίνικες εἰς τὸν Δάγωνα. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰακὼβ ἡ ἄροσις τῆς γῆς ἦτο γνωστή, καὶ οἱ Σῖναι ἀναβιβάζουσι τὴν τέχνην ταύτην εἰς τὸν αὐτοκράτορά των Κὶν-Νόγκ, τὸν διάδοχον τοῦ Φοὺ-Χὶ, ὅστις ἐβασίλευσε τριάκοντα αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ. Οἱ Ἕλληνες τέλος ἀποδίδουσι τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ ἀρότρου εἰς τὴν Δήμητρα, βασίλισσαν τῆς Σικελίας, καὶ εἰς τὸν Τριπτόλεμον.

Τὸ ἄροτρον ἦτο κατ' ἀρχὰς χονδροειδέστατον καὶ βαρύτατον ἐργαλεῖον, συρόμενον τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν ἵππων. Εἰς τὰς διαφόρους δὲ τροποποιήσεις, ἃς ἔλαβεν ἀκολούθως, ἀνάγεται καὶ ἡ χρῆσις τῶν βοῶν, ὡς καταλληλοτέρων διὰ τὸ βραδυκίνητον αὐτῶν κατὰ τὴν ἀροτρίωσιν. Κατὰ τὸν Πλίνιον, πρῶτοι οἱ Γάλοι ἐφεῦρον τὸ τροχοφόρον ἄροτρον, καὶ ἔκτοτε προήχθη ἡ βελτίωσις αὐτῶν ἀλληλοδιαδόχως μέχρι τῶν θαυμασίων τροχοκινήτων καὶ μηχανικῶν ἀρότρων τῆς νεωτέρας ἐφευρέσεως.

—

ΑΛΓΕΒΡΑ.

Τῆς ἀλγέβρας ἡ ἀνακάλυψις ἀποδίδεται εἰς τὸν γεωμέτρην Διόφαντον ἐκ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς, ὅστις ἔζη κατὰ τὴν Δ΄ μ. Χρ. ἑκατονταετηρίδα. Ἡ ἀλγεβρικὴ ἐπιστήμη ἐκαλλιεργήθη καὶ διεδόθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων, οἵτινες καὶ ἔδωκαν εἰς αὐτὴν τὸ καθαρῶς ἀραβικὸν ὄνομα, ὅπερ φέρει σήμερον.

Ὁ ἐκ Πίσης τῆς Ἰταλίας Λεονάρδος διέδωκε τὴν ἄλγεβραν καθ' ἅπασαν τὴν Ἰταλίαν κατὰ τὴν ΙΔ΄ ἑκατονταετηρίδα· ἀκολούθως δὲ ἡ διάδοσις τῆς ἐπιστήμης ταύτης προὼδευσεν ἐπαισθητῶς ἐν Εὐρώπῃ. Κατὰ τὴν ΙΣΤ΄ ἑκατονταετηρίδα ὁ Γάλλος Βιέτιος εἰσήγαγε τὴν χρῆσιν τῶν ἀλγεβρικῶν στοιχείων εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἀλγέβρης, βραδύτερον δὲ ὁ Ἄγγλος Χάριζων, ὁ Ἀλβέρτος Φεράρδος καὶ πρὸ πάντων ὁ Δεσκάρτιος ἀνέπτυξαν τὴν θαυμασίαν ταύτην ἐπιστήμην, τὴν τετραγωνίζουσαν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, καὶ κατὰ τὴν ἐφαρμογήν της.

—

ΗΛΙΑΚΑ ΩΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΛΕΨΥΔΡΑΙ.

Τὸ ἀρχαιότερον ἐργαλεῖον, ὅπερ σημειοῖ τὴν πορείαν τοῦ χρόνου, εἶνε ἀναμφιβόλως τὸ ἡλιακὸν ὡρολόγιον. Λέγουσιν ὅτι ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Ἀναξιμάνδρου, φιλοσόφου Μιλησίου καὶ μαθητοῦ τοῦ Θαλοῦ, ζῶντος τὴν ΣΤ΄ π. Χ. ἑκατονταετηρίδα, ὅτις πρῶτος ἀναφέρεται κατασκευάσας γεωγραφικοὺς πίνακας καὶ σφαῖραν. Καίτοι δὲ ἡ ἐφεύρεσις τοῦ ἐργαλείου τούτου ἀποδίδεται εἰς τοὺς Ἕλληνας, πιθανώτερον ὅμως ἁρμόζει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τοὺς Αἰγυπτίους. Ὁ γνώμων τοῦ Ἄχαζ ἦτο γνωστὸς τοῖς Ἰσραηλίταις 700 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, καὶ ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι οὗτοι ἐδανείσθησαν αὐτὸν παρὰ τῶν κυρίων αὐτῶν κατὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ διαμονήν των. Τὸ πρῶτον ἡλιακὸν ὡρολόγιον, ὅπερ ἐφάνη εἰς τὴν Ῥώμην, ἀναφέρεται τὸ στηθὲν ὑπὸ Παπιρίου Κίρσορος πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Κυρήνου, περὶ τὸ 300 ἔτος πρ. Χρ.

Μετὰ τὰ ἡλιακὰ ὡρολόγια εἰσήχθησαν παρὰ Ῥωμαίοις αἱ κλεψύδραι, ἢ τὰ ὑδραυλικὰ ὡρολόγια, περὶ τὸ 158 ἔτος πρ. Χρ. Ἀλλ' ἡ ἐφεύρεσις καὶ τούτων ἀνάγεται εἰς ἀρχαιοτέραν ἐποχήν, διότι πρῶτος κατασκευαστὴς κλεψυδρῶν ἀναφέρεται Κτησίβιος ὁ περίφημος μαθηματικὸς ἐξ Ἀλεξανδρείας, ζῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου. Πιθανῶς ὅμως καὶ ἡ ἐφεύρεσις αὕτη εἶνε Αἰγυπτιακή. Ὁ Καῖσαρ εὗρε τὴν χρῆσιν τοῦ ἐργαλείου τούτου διαδεδομένην κατὰ τὴν εἰς Βρεταννίαν ἔφοδόν του. Εἰς δὲ τοὺς Γαλάτας ἡ πρώτη κλεψύδρα ἐγένετο γνωστὴ ὑπὸ τοῦ Καλίφου Χαρὼν ἐλ Ρεσὶδ (ἢ ἄλλου τινὸς ἡγεμόνος τῆς Ἀνατολῆς), ὅστις τῷ 807 ἐδωρήσατο τοιοῦτον ἐργαλεῖον τῷ αὐτοκράτορι Καρολομάγνῳ. Ἦτο δὲ τοῦτο κατεσκευασμένον ἐκ χαλκοῦ, καὶ ἐδείκνυε τὰς ὥρας διὰ δύο σιδηρῶν σφαιρῶν, αἵτινες καθεκάστην ὥραν ἔπιπτον ἐπὶ κώδωνός τινος καὶ ἀνήγγελλον οὕτω, ὅτι ἡ ὥρα ἐτελείωσεν· ὑπῆρχον ἐπίσης ἐπ' αὐτοῦ καὶ δώδεκα ἱππεῖς, οἵτινες ἐνεφανίζοντο ἀλληλοδιαδόχως εἰς ἓν παράθυρον, καὶ ἐκ τοῦ χρώματος ἑκάστου τῶν ὁποίων ἐγνωρίζετο ποία ὥρα ἦτο.

—

ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ.

Ἡ ἐπινόησις τῶν ταχυδρομείων ἀποδίδεται εἰς Κῦρον, τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν. Ἡ ἔκτασις τοῦ Κράτους αὐτοῦ καθίστα τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν σατραπῶν του συγκοινωνίαν μακρὰν καὶ δυσχερῆ. Ὑπολογίσας πόσον διάστημα ἠδύνατο νὰ διαπρέξῃ εἰς μίαν ἡμέραν ἵππος καλὸς καὶ ἀποφύτρος ἐλαυνόμενος, συνέστησε σταθμούς, ἀπέχοντας ἴσην διάστασιν ἀπ' ἀλλήλων κατὰ παρασάγγας (1), ἐν αὐτοῖς δὲ ἔθεσεν ἵππους καὶ ἱπποκόμους. Κατέστησε δὲ σταθμάρχας, ἔργον ἔχοντας νὰ παραλαμβάνωσι τὰς ἐπιστολὰς τῶν ταχυδρομείων καὶ νὰ μεταβιβάζωσιν αὐτὰς εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ διαδεχθῶσιν αὐτούς, νὰ δέχωνται τοὺς κεκμηκότας ἵππους καὶ νὰ παραχωρῶσιν ἑτέρους.

Οὕτω λοιπὸν τὸ ταχυδρομεῖον ὤδευε νυχθημερόν, χωρὶς οὔτε ἡ βροχή, οὔτε ἡ χιών, οὔτε τὸ ψῦχος, οὔτε ἡ θερμότης, οὔτε οὐδεμία ἄλλη τοιαύτη δυσκολία νὰ δύναται νὰ διακόψῃ τὸ ἔργον του. Ἡ ἐφορεία δὲ τῶν ταχυδρομείων κατέστη ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ ἀρχὴ σπουδαία καὶ ἐπίζηλος, καὶ ὁ Δαρεῖος ἦρξεν αὐτῆς πρὶν ἀναβῇ τὸν Περσικὸν θρόνον.

Ο ΤΑΦΟΣ.

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΕΠΙΤΑΦΙΟΥ ΛΟΓΟΥ ΑΓΓΛΟΥ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΟΣ).

« Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι. Εἰ θέλεις, ποιήσωμεν « ὧδε τρεῖς σκηνάς· σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ. »

Ματθ. ΙΖ΄. 4.

Καλὸν εἶνε, μοὶ φαίνεται, νὰ ἐνδιατρίβῃ τις ἐνταῦθα. Ἐὰν θέλετε, δεῦτε οἰκοδομήσωμεν σκηνάς, οὐχὶ τρεῖς,

(1) Μέτρον ἐκτάσεως εἰς τὴν Περσίαν διὰ τὰ διαστήματα τῶν ... περιέχον 30 στάδια ἢ 3750 βήματα, ὁηλ. 4 μίλια.

ἀλλὰ πλείσας. Πλὴν διὰ ποῖον ἄραγε; οὔτε Ἠλίας φαίνεται ἐδῶ, οὔτε Μωσῆς, παρὰ μόνον αἱ ζοφεραὶ τῆς νυκτὸς σκιαὶ, περικαλύπτουσαι τὸ οἰκητήριον τῶν νεκρῶν καὶ τὸν τόπον τοῦτον τὸν πένθιμον τοῦ τάφου.

Νὰ οἰκοδομήσωμεν λοιπὸν τῇ φιλοδοξίᾳ; —Ὄχι, ὄχι! Πεφοβισμένη καὶ ὠχριῶσα ἀποσύρεται αὕτη, καθότι ζητοῦν νὰ φυλακίσωσιν αὐτὴν εἰς τὸ στενὸν τοῦτο καὶ καταχθόνιον σπήλαιον, τὸ μὲ κρυερὸν χῶμα περιτεταφρευμένον. Θέλουν νὰ καταστήσωσιν αὐτὴν ὁμότιμον καὶ θήρευμα τοῦ εὐτελεστάτου τῶν ἑρπετῶν.

Νὰ ἀνεγείρωμεν σκηνὴν τῇ ὡραιότητι;— Ἄ! ὄχι! Ἐδῶ λησμονεῖ πλέον καὶ αὐτὴ τὰ ἰσχυρὰ θέλγητρά της, ὁ δὲ μυσαρὸς σκώληξ οὔτε γνωρίζει κἂν ὅτι βόσκεται δέρμα, τὸ ὁποῖον χθὲς ἀκόμη ἐλάτρευον οἱ μωροὶ διὰ τὴν λειότητα ἢ τὸν χρωματισμὸν αὐτοῦ.

Λοιπὸν νὰ οἰκοδομήσωμεν τῇ πορφυροζώνῳ ὑπερηφανίᾳ; τοῖς χρυσοκεντήτοις τῆς ἀλαζονείας στολισμοῖς;— Φεῦ! ὅλα ποταπὰ καὶ ἀπερρίμμενα! καὶ οὔτε ἔνδυμα καινουργὸν οὔτε καλλώπισμα ἄλλο συγχωρεῖται ἐνταῦθα, παρὰ τὸ στενὸν σάβανον καὶ τὸ πένθιμον κάλυμμα τῆς νεκροθήκης.

Τῷ πλούτῳ;—Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς μάταιος ἐνταῦθα. Ὅσοι ἔκρυπτον ἐντὸς τῆς γῆς πρότερον, κρύπτονται τώρα αὐτοὶ οἱ ἴδιοι· διεσκορπίσθησαν δὲ οἱ θησαυροί των, καὶ εἰς τὸν τάφον πᾶν μέταλλον εἶνε ἀπεσκορακισμένον.

Ταῖς ἡδοναῖς, ὅσας παρέχει ἡ εὐθυμία;—Ἄ! πλουσία τράπεζα ἐστὶν ἐστρωμένη καὶ ἐδῶ πραγματικῶς, πλὴν ἄφωνοι ὡς τὸ ταλαίπωρον αὐτῶν σφάγιον οἱ δειπνοῦντες, καὶ οὐδεὶς παρὰ τὸν σκώληκα χαροκοπεῖ ἐνταῦθα.

Τῇ φιλοστοργίᾳ καὶ ἀγάπῃ;—Ὄχι, ὄχι! ἐμαράνθησαν καὶ ἀπέθανον, ἢ ἔφυγον μετὰ τοῦ πνεύματος εἰς τὰ ἄνω· φίλοι, ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ κοίτονται ἐν τῷ τάφῳ ἀδιακρίτως πλησίον ἀλλήλων, καὶ οὔτε χαιρετᾷ κανεὶς οὔτε ἀποκρίνεται.

Τῇ λύπῃ;—Ἀλλ' οἱ νεκροὶ δὲν δύνανται πλέον νὰ λυποῦνται· διότι οὔτε γοερά τις κραυγὴ αὐτῶν διεγείρει συμπάθειαν εἰς τὴν ψυχήν μου, οὔτε μυγμός τις ἢ στεναγμὸς προσβάλλει τὰ ὦτά μου. Ὅλοι ἐδῶ γλυκοκοιμῶνται, οὔτε ἐλπίζοντες, οὔτε ἀγαπῶντες, οὔτε φοβούμενοι· ἡ μακαρία εἰρήνη μόνη κυριεύει ἐνταῦθα.

Τῷ παμβασιλεῖ θανάτῳ;—Μή! μή! διότι καλῶς ἐγνωσμένον ἐστὶ τὸ κράτος τοῦ ἁπλήστου τούτου καὶ φοβεροῦ θηρίου, καὶ ἱκανὰ τρόπαιά του εἰσὶν ἀνεγηγερμένα ὧδε. Ὑπὸ τὰ ψυχρὰ τῶν νεκρῶν λείψανα καὶ περὶ τὴν μαύρην πλάκα τῶν τάφων φαίνονται τὰ σημεῖα σκήπτρου, τὸ ὁποῖον κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ μὴ προσκυνήσῃ.

Τίνι λοιπὸν οἰκοδομήσωμεν;

Τὴν πρώτην σκηνὴν θέλομεν οἰκοδομήσει τῇ Ἐλπίδι, περιμένοντες ὅπως ἐγερθῶσι μίαν ἡμέραν οἱ κεκοιμημένοι περὶ ἡμᾶς.

Τὴν δευτέραν σκηνὴν οἰκοδομήσωμεν τῇ Πίστει, ἥτις βεβαιοῖ τὴν πλήρωσιν ἐκείνης.

Τὴν δὲ τρίτην, τῷ ὑπὲρ ἡμῶν σφαγιασθέντι Ἀμνῷ τοῦ Θεοῦ, ὅστις μᾶς ἐκληροδότησεν ἀμφοτέρας, ὅτε ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς.

ΤΑ ΔΕΙΝΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.

Εἷς τῶν διασημοτέρων καὶ ἀρχαίων πολιτικῶν τῆς Ἀγγλίας, παρακινηθεὶς ποτε νὰ ἀποφανθῇ περὶ πολέμου ἢ εἰρήνης, ἐξεφράσθη οὕτως ἐν πλήρει Κοινοβουλίῳ:

« Ὅτε εἶδον, Κύριοι, τὰ ἐκ τοῦ κόπου καὶ τοῦ χρόνου ἐμπόδια ἐξωμαλισμένα,—ὅτε ἐθεώρησα εἶδος θαύματος πρὸ τῶν ἐκπεπληγμένων ὀφθαλμῶν μου,—ὅτε εἶδον τὰ ἕλη, ἐφ' ὧν μόλις ἠδύνατο ἄνθρωπος ἢ κτῆνος νὰ πατήσῃ τὸν πόδα του, κεκαλυμμένα ὑπὸ σιδηροδρόμων καὶ βαστάζοντα βαρείας ἁμάξας, πεφορτισμένας οὐ μόνον μὲ ἀναριθμήτους ἐπιβάτας ἀλλὰ καὶ μὲ πραγματείας τὰς πλέον ὀγκώδεις,—ὅτε εἶδον μεγάλας καὶ ὑψηλὰς γεφύρας ἐπάνωθεν κοιλάδων, τοὺς βράχους ἐξωρυγμένους καὶ τὰ ὄρη διατετρημένα, τὴν γιγαντιαίαν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου θριαμβεύουσαν μέγαν καὶ μόνιμον θρίαμβον κατὰ τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως διὰ τῆς ἐμπειρίας καὶ φιλοπονίας,—ὅτε ἐθεώρησα ταῦτα πάντα, ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποφύγω τὰς σκέψεις, αἵτινες ὥρμησαν εἰς τὸ πνεῦμά μου, ὄχι τὰς περὶ τῶν μεγάλων κατορθωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ὄχι τὰς πρὸς θαυμασμὸν τῆς μεγαλοφυΐας καὶ ἐπιμονῆς ἢ καὶ ἀνδρίας, ὅσην ἔδειξεν ἀντιτασσόμενος εἰς τὰ ἐκ τῆς ὕλης ἐμπόδια, ἀλλὰ τὴν λυπηρὰν σκέψιν ὅτι ἅπαντες μὲν οὗτοι οἱ θαυμαστοὶ ἀγῶνες, οἱ τόσον γόνιμοι ἐπαίνου ἀλλ' οἱ τόσον γονιμώτεροι διαρκῶν ἀγαθῶν πρὸς τὴν ἀνθρωποτητα, ὅλος οὗτος ὁ εἰρηνικὸς καὶ ἀθῶος καὶ ὠφέλιμος θρίαμβος κατὰ τῶν στοιχείων καὶ κατὰ τῆς φύσεως αὐτῆς, ἀπήτησαν δαπάνην χιλιάκις ἢ καὶ πλέον ὀλιγωτέραν τῆς γενομένης πρὸς διάδοσιν τῆς σκληρότητος καὶ τῶν ἐγκλημάτων, πρὸς ἐξάπλωσιν τοῦ βαρβαρισμοῦ ἐπὶ τοῦ κόσμου, πρὸς τὸν σκοτισμὸν τῶν ἐθνῶν καὶ τὴν δι' αἵματος βαφὴν σχεδὸν πάσης χώρας τῆς ὑφηλίου. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ὅταν σκέπτωμαι ὅτι τοσαῦτα ἑκατομμύρια ἐδαπανήθησαν εἰς τὸν πόλεμον, τὸ μέγιστον δεινὸν τῆς ἀνθρωποτητος καὶ τὸ μέγιστον ἔγκλημα, καθὸ περιλαμβάνον πᾶν ἄλλο ἔγκλημα εἰς τὸ ἐπικατάρατον ὄνομά του,—ὅταν, λέγω, σκέπτωμαι περὶ τούτων ἁπάντων, στρέφω εἰς τὰ ὄπισθεν τοὺς ὀφθαλμούς μετ' αἰσχύνης, λύπης καὶ ἀγανακτήσεως, καὶ παρατηρῶ ὅτι, ἂν ὀλιγοστημόριον τῶν ἑκατομμυρίων τούτων ἐδαπανᾶτο εἰς τὸ προάγειν τὰς τέχνας τῆς εἰρήνης, τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ πλούτου, ἅπασα ἡ οἰκουμένη ἤθελεν εἶσθαι νῦν κεκαλυμμένη ἀπὸ τεράστια ἔργα βιομηχανίας, οἱ δὲ λαοὶ ἤθελον διάγει ἐν ἀνέσει καὶ εὐδαιμονίᾳ ἀντὶ νὰ καταβαρύνωνται μὲ χρέη καὶ ὑπερόγκους δαπάνας. »

Τοιαύτας παρατηρήσεις ἔκαμεν ὁ μέγας οὗτος νομικὸς καὶ πολιτικός. Καὶ πῶς νὰ μὴ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἔχει τῳόντι δίκαιον; Πῶς νὰ μὴ παρῳδήσωμεν μετὰ τοῦ ἀρχαίου ποιητοῦ:

Πολλὰ τὰ δεινὰ, κοὐδὲν πολέμου δεινότερον πέλει;

Συνοπτική τις ἀπαρίθμησις τῶν μυριάδων, ὅσας ἡ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι κατεσφάγησαν ἐν διαφόροις μάχαις, θέλει ἐπιβεβαιώσει τὰ ἀνωτέρω καὶ θέλει μᾶς διδάξει ἐνταῦτῳ πόσον εἶνε ὀλέθριος καὶ φευκτέος ὁ πόλεμος.

Εἴς τινα μάχην συγκροτηθεῖσαν τῷ 101 πρ. Χρ. μεταξὺ Μαρίου τοῦ Ῥωμαίου Ὑπάτου καὶ δύο φυλῶν τῆς Γαλατίας, τῶν Ἀμβρώνων καὶ Τευτόνων, ἔπεσον μόνον ἐκ τῶν βαρβάρων 200,000, ἢ κατ' ἄλλους 290,000·

τοσοῦτον δὲ πλῆθος ἐθανατώθη, ὥστε τῶν γειτονευόντων μερῶν οἱ κάτοικοι περιέρραξαν τοὺς ἀμπελῶνάς των μὲ ὀστᾶ νεκρῶν. Τὸ προσεχὲς ἔτος ἐφόνευσαν οἱ Ῥωμαῖοι ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ αὐτοῦ στρατηγοῦ 140,000 Κίμβρους καὶ ἠχμαλώτευσαν 60,000.

Τὸ 105 πρ. Χρ. εἰς μίαν μόνην μάχην κατὰ τῶν Κίμβρων καὶ Τευτόνων, ἔχασαν οἱ Ῥωμαῖοι ὑπὲρ τὰς 80,000 ἀνδρῶν. Εἰς τὴν ἐν Κάνναις μάχην, περικυκλώσας ὁ Ἀννίβας τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν, ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν ὁλόκληρον· μετὰ πεισματώδη μάχην τριῶν ὡρῶν, συμπαθήσας ὁ Ἀφρικανὸς στρατηγὸς ἀνέκραξε: « Λυπηθῆτε τοὺς ἡττημένους! » Ὑπὲρ τὰς 40,000 Ῥωμαίων ἔπεσον εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης καὶ 6,000 ἐκ τῶν Καρχηδονίων.

Εἰς τὴν ἐν Ἰσσῷ μάχην, τὴν μεταξὺ Ἀλεξάνδρου καὶ Δαρείου, ἐφονεύθησαν 110,000· εἰς δὲ τὴν ἐν Ἀρβήλοις, δύο μόνον ἔτη μεταγενεστέραν, μεταξὺ τῶν αὐτῶν τυράννων, ἔπεσον 300,000. Εἰς τὴν μεταξὺ Πύρρου καὶ τῶν Ῥωμαίων μάχην ἐφονεύθησαν 25,000· εἰς τὴν μεταξὺ Σκιπίωνος καὶ Ἀσδρούβα, 40,000· εἰς τὴν μεταξὺ Σουετονίου καὶ Βοαδικέας, 80,000.

Εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐθυσιάσθησαν, κατὰ τὸν Ἰώσηπον, 1,100,000 μὲ τὸν πλέον ἀπάνθρωπον τρόπον· 170 ἔτη πρ. Χρ. ἐσφάγησαν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ὑπὸ τοῦ Ἀντιόχου ὑπὲρ τὰς 40,000. Εἰς τὴν Κυρήνην 220,000 Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ἐφονεύθησαν παρὰ τῶν Ἰουδαίων. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τραϊανοῦ ἀπωλέσθησαν εἰς μόνην τὴν Αἴγυπτον καὶ Κύπρον 240,000 Ἰουδαίων, ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀδριανοῦ, 580,000.

Ὅτε ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Ἑρμανίᾳ Οὐσιπετῶν, ἐπήνεγκε τόσην θραῦσιν, ὥστε λέγουν ὅτι εἰς μίαν μόνην μάχην ἐχάθησαν 400,000. Εἰς τὴν μάχην τοῦ Ἀττίλα, βασιλέως τῶν Οὔννων, ἐν τῇ Γαλατικῇ πόλει Καταλαύνοις, λέγουν ὅτι ἔπεσον 300,000. Τὸ 631 μ. Χρ. κατὰ τὴν εἰς τὰ Μεδιόλανα ἐπιδρομὴν τῶν Γότθων ἐσφάγησαν ἐπίσης ὄχι ὀλιγώτεροι τῶν 300,000.

Εἰς τὴν ἐν Φοντενάῦ μάχην ἐθυσιάσθησαν 100,000 ἀνδρῶν· εἰς τὴν ἐν Γερμοὺκ 150,000, καὶ εἰς τὴν μεταξὺ τοῦ Μεγάλου Καρόλου καὶ τῶν Μωαμεθανῶν 350,000. Εἰς τὴν ἐν Μουρὲτ μάχην, συμβᾶσαν τῷ 1213 μ. Χρ. μεταξὺ τῶν Καθολικῶν καὶ τῶν Ἀλβιγήνων, ἔπεσον 52,000. Εἰς τὴν ἐν Κρεσσίῳ (τῷ 1346), 50,000· εἰς τὴν ἐν Ναυπάκτῳ (τῷ 1571), 25,000· εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Βιέννης, (τῷ 1683), 70,000· καὶ εἴς τινα μάχην ἐν Περσίᾳ (τῷ 1734), 80,000.

Ὁ πολυπληθέστερος στρατὸς, περὶ οὗ γίνεται λόγος εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἱστορίας, ἦτο ὁ τοῦ Ξέρξου, συγκείμενος ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου καὶ 700,000 πεζῶν, 80,000 ἱππέων καὶ 20,000 ἡνιόχων. Πρὶν διαπεράσῃ τὸν Ἑλλήσποντον, προσετέθησαν 300,000 ἐξ ἄλλων ἐθνῶν· εἰς τρόπον ὥστε μόνον αἱ τῆς ξηρᾶς δυνάμεις ἀνέβησαν εἰς 2,100,000 ἀνδρῶν. Ὁ στόλος συνίστατο ἐκ 1207 πλοίων, ἐξ ὧν ἕκαστον ἔφερε 230 ἀνθρώπους· ὅθεν τὸ ναυτικὸν πλῆθος περιελάμβανε 277,610 ἄτομα. Τὴν φοβερὰν δὲ ταύτην θαλάσσιον δύναμιν ἐπηύξησαν 120 πλοῖα τῆς Θράκης καὶ τῶν γειτονικῶν νήσων, φέροντα 24,000 ἀνθρώπων· ἐκτὸς τούτων ἦσαν τὰ φορτηγὰ, αἱ ὁλκάδες κτλ. 3000 τὸν ἀριθμὸν καὶ περιέχοντα 240,000 ἀνδρῶν. Ὅθεν ἅπαντες οἱ ἐν τῷ στόλῳ ἦσαν 541,610. Τὸ σύνολον τῶν μαχίμων ἀνδρῶν διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης συνεποσοῦτο εἰς 2,641,610. Οἱ δοῦλοι, εὐνοῦχοι, γυναῖκες, μάγειροι καὶ ἄλλοι ἐργολάβοι, οἵτινες συνήθως ἀκολουθοῦσι τὰ στρατεύματα, καὶ μάλιστα τὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δὲν ἦσαν ὀλιγώτεροι τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ μᾶλλον τοὐναντίον· καὶ τὸν αὐτὸν ὅμως ἀριθμὸν ἂν ὑποθέσωμεν, οἱ τὸν Ξέρξην ἀκολουθήσαντες εἰς τὴν Ἑλλάδα συνεποσοῦντο εἰς 5,283,220!! Μετὰ βραχεῖαν ὅμως διαμονὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅλον σχεδὸν τὸ πολυπληθέστατον τοῦτο στράτευμα, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ στόλου, ἐθραύσθη καὶ ἠφανίσθη, ὀλίγοι δὲ καὶ μετὰ δυσκολίας διεσώθησαν τοῦ γενικοῦ ὀλέθρου.

Ἀπερίγραπτος εἶνε καὶ ἡ προξενηθεῖσα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα φθορὰ ἐκ τῶν εἰσβολῶν τῶν βαρβάρων τῆς ἄρκτου εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν πρὸ τῆς πτώσεως καὶ μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Ῥώμης. Ὁ Προκόπιος παρατηρεῖ περὶ τοῦ ἐν Ἀφρικῇ γενομένου πολέμου εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ποσῶς ὡς ὑπερβολὴ ἡ ἰδέα ὅτι πέντε ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἐγένοντο θύματα τοῦ ξίφους, λιμοῦ τε καὶ λοιμοῦ. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἀναφέρει ὅτι, διαρκοῦντος τοῦ εἰκοσαετοῦς πολέμου, ὃν ἐπολέμησεν ὁ Ἰουστινιανὸς κατὰ τῶν Γότθων τῆς Ἰταλίας, ἀπώλεσαν οὗτοι ὑπὲρ τὰ 15,000,000· καὶ τοῦτο δὲν θέλει μᾶς φανῇ ἀπίστευτον, ὅταν ἐνθυμηθῶμεν ὅτι εἰς μίαν μόνην ἐκστρατείαν 50,000 ἐργατῶν ἀπέθανον τῆς πείνης.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΓ' ἑκατονταετηρίδος ἐξῆλθεν ὁ ἀπηνὴς Γεγὼς-Χὰν, ὅστις διέτρεχε τὴν Ἀσίαν μὲ πολυπληθὲς στράτευμα, θύων καὶ ἀπολλύων. Ὑπολογίζεται ὅτι εἰς τὰ εἰκοσιδύο τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας του κατεσφάγησαν περὶ τὰ 14 1[2 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων. Σχεδὸν δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ὁ τρομερὸς οὗτος κατακτητὴς ἠρήμονε τὸν ἀνατολικὸν κόσμον, ἔγειναν καὶ αἱ μωραὶ ἐκεῖναι τῶν Εὐρωπαίων ἐκστρατεῖαι, αἱ Σταυροφορικαὶ λεγόμεναι. Ἓξ ἑκατομμύρια δυστυχῶν καὶ αἱμοχαρῶν φαινομένων ἔλαβον τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ὡς πρόσχημα καὶ ἐξεστράτευσαν μὲ θηριώδη ἀταξίαν πρὸς τὰ μέθορια τῆς ἱερᾶς γῆς, διὰ νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν χώραν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀλλοφύλων. Εἰς τοὺς ἱεροὺς τούτους πολέμους, ὡς ἀρρόνως ἐκλήθησαν, περισσότεροι τῶν 850,000 Εὐρωπαίων ἐθυσιάσθησαν πρὶν κυριεύσωσι τὴν Νίκαιαν, Ἀντιόχειαν καὶ Ἔδεσσαν. Εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Πτολεμαΐδος 300,000 περίπου ἐφονεύθησαν, κατὰ δὲ τὸ 1099 μ. Χρ. ὅτε ἐκυρίευσαν τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἔπεσον 70,000 περίπου.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, καί τινας ἑκατονταετηρίδας πρότερον, ἡ γῆ ὅλη ἐφαίνετο ὡς μέγα πεδίον μάχης, ἐν ᾧ τὰ ἔθνη ἐμάχοντο πρὸς ἄλληλα, οἱ νικηταὶ κατέστρεφον τὰ βασίλεια, ἐξήσκουν οἱ τύραννοι τὰς τρομερωτέρας σκληρότητας, ἐθυσίαζον αἱ προλήψεις καὶ ἡ ἐκδίκησις τὰ μυρία θύματά των, καὶ θόρυβοι, ἐπαναστάσεις, σφαγαὶ καὶ γενικὸς τρόμος ἐξώρισαν τὴν εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἐσύγχυσαν τὴν ἠθικὴν τάξιν τῆς κοινωνίας.

Ἀλλὰ, καὶ κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τῆς ἡμετέρας ἡμιτσείας ἑκατονταετηρίδος, πόσα θύματα τοῦ ἀπηνοῦς πολέμου δὲν ἔχομεν νὰ ἀριθμήσωμεν;

Ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων εἰς τὰς μάχας, ὅσαι συνε-

κροτήθησαν ὑπὸ τὴν στρατηγίαν τοῦ Βοναπάρτου, ἀναβαίνει εἰς 1,811,500. Ἐὰν δὲ προσθέσωμεν καὶ τοὺς ἀκολούθως ἀποθανόντας ἐκ τῶν τραυμάτων ὅσα ἔλαβον, καὶ τοὺς πεσόντας εἰς τοὺς ἀσημάντους ἀκροβολισμοὺς ὡς καὶ εἰς τὰς ναυμαχίας, τῶν ὁποίων, καίτοι ἀπὼν, αἴτιος ἦν ὁ Ναπολέων, τὸ ὁλικὸν κεφάλαιον θέλει ὑπερβῆ τὰ 2,000,000.

Παραλείπομεν τοὺς πεσόντας ἐν τοῖς λοιποῖς διαφόρου ἐποχῆς πολέμοις, μέχρι τῶν διαδραματιζομένων σήμερον ἐν τῇ Ἀμερικῇ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Πολωνίας τρομερῶν σφαγῶν.

Τοιαύτη ἡ μικρὰ ἔποψις τῆς ἐκ τοῦ πολέμου προξενηθείσης φθορᾶς. Ἐλάχιστόν τι μέρος μόνον ἐθεωρήσαμεν εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ πολέμου, καὶ ὅμως τρομερὰ σκηνὴ σφαγῶν καὶ αἱμάτων μᾶς ἐπαρουσιάσθη. Ἀλλὰ πόσον φρικωδῶς εἰκὼν ἤθελεν εἶσθαι, ἐὰν ἠδυνάμεθα νὰ συμπεριλάβωμεν εἰς ἓν βλέμμα ὅλας τὰς σφαγὰς, τὰς ἐν παντὶ ἔθνει καὶ πάσῃ φυλῇ ἐνεργηθείσας· ἐὰν ἠδυνάμεθα νὰ περιγράψωμεν ὅλην τὴν φθορὰν, ὄχι μόνον τῶν ὅσοι ἔπεσον εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, ἀλλὰ καὶ τῶν ὅσοι ἀπέθανον ἀπὸ τὰς φυσικὰς συνεπείας τοῦ πολέμου, οἷον ἀπὸ ἀσθένειαν, κόπον, τρόμον, λύπην, καὶ ἀπὸ τὴν ἀθλιότητα καὶ σκληρότητα τῶν κατακτητῶν πάσης ἐποχῆς!

Ἂς ἐλπίζωμεν ὅτι μέλλει νὰ ἔλθῃ καιρὸς, καθ' ὃν ἡ πολιτικὴ τοῦ κόσμου τούτου θέλει μεταβληθῇ ἐξ ὁλοκλήρου, καθ' ὃν αἱ τέχναι τῆς εἰρήνης θέλουν καλλιεργεῖσθαι παγκοσμίως, ὁ δὲ ῥοῦς τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων θέλει τροποποιηθῇ. Ἐλεύσεται ἡμαρ, ὅτε οἱ ἄνθρωποι θέλουν σκέπτεσθαι μετὰ θαυμασμοῦ περὶ τῆς μεταβολῆς ταύτης, τὴν ὁποίαν δὲν θέλει ἐπενεργήσει οὔτε ἡ ἐξωτερικὴ παιδεία, οὔτε ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ εἰσαγωγὴ νόμων σοφῶν, ἀλλ' ἡ θαυμασία ἐπιρροὴ τοῦ Εὐαγγελίου. Σοφὸς καὶ εἰρηνικὸς βασιλεὺς, ὁ ἄρχων τῆς εἰρήνης Ἐμμανουὴλ, θέλει ὁδηγεῖ ἔθνη καὶ κρίνει λαοὺς ἐν εὐθύτητι, καὶ τότε οἱ ἐκπεπληγμένοι κάτοικοι τοῦ πλανήτου ἡμῶν θέλουν κράζει μετὰ θαυμασμοῦ ἅμα καὶ ἀγαλλιάσεως τὸ τοῦ Ψαλμῳδοῦ: « Δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ Κυρίου, ἃ ἔθετο τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς! Ἀνταναιρῶν πολέμους μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς· τόξον συντρίψει, καὶ συγκλάσει ὅπλον καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί! »

Ναὶ, εἰς σὲ ἀπόκειται τοῦ λοιποῦ τὸ μέγα ἔργον τῆς μορφώσεως τοῦ κόσμου, προσφιλὴς θύγατερ τοῦ οὐρανοῦ, εὐεργετικὴ εἰρήνη! Εἰς τοὺς ζωογόνους κόλπους σου θέλει ἀναγεννηθῇ τώρα ἡ γῆ!... Ἀφήσατε ἥσυχον πλέον τὴν φρικωδῶς κατεσπαραγμένην ταύτην γῆν, παύσατε τὴν χύσιν τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν κοινωνιῶν, ἐγείρατε ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῶν δυναστειῶν καὶ τῶν προλήψεων τοὺς ἱεροὺς ναοὺς τῶν Μουσῶν, ἄφετε ἐλευθέραν τὴν θείαν φωνὴν τοῦ τύπου νὰ συναγάγῃ εἰς μίαν ὁλόφωτον ποίμνην ὅλους τοὺς λαοὺς, καὶ ἡ γῆ ὁμόφρων, ὁμόφωνος καὶ εὐτυχὴς, θέλει ἀναδύσει ὡς νύμφη τῆς θαλάσσης ἀπὸ τὴν ἄβυσσόν της, μία ποίμνη κόσμου λογικοῦ ἑνὸς Ποιμένος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ καὶ Πλάστου!

ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΤΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ.

Πολλὰ εἶπον οἱ ἀρχαῖοι περὶ τῆς αἰσθητικότητος τῆς φύσεως· ἀλλ' οἱ μεταγενέστεροι ἐσκέφθησαν τὰ πράγματα τολμηρότερον, ἢ κάλλιον εἰπεῖν, ὡς ἐκ τῆς θέας τῶν φαινομένων τοῦ παντὸς, περιέπεσαν εἰς τοσαύτην ἀμηχανίαν, ὥστε τὰ διηρμήνευσαν μόνον διὰ τῆς ζωῆς καὶ διὰ τοῦ ἔρωτος. Καὶ αὐτοὶ ἐκεῖνοι, ὅσοι ἀρνοῦνται ψυχὴν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἔδωσαν ἐν τούτοις ψυχὴν εἰς τοὺς λίθους. Τῶν μεταγενεστέρων τις σοφῶν διϊσχυρίζεται, ἀποδεικνύων μαθηματικῶς, ὅτι οἱ γάλικες ἔχουσιν αἴσθησιν· ὑποστηρίζει δὲ μάλιστα τὴν ἰδέαν ταύτην διὰ τοῦ ὁρισμοῦ ὅτι ἡ ὕλη ἕρασται τοῦ ἡλίου. Ἐὰν λάβωμεν διάλυσιν ἅλατος, θέσωμεν δὲ τὸ δοχεῖον ἐν ᾧ ἐμπεριέχεται εἰς τρόπον ὥστε τὸ μὲν ἥμισυ νὰ καταφωτίζηται τὸ δὲ ἄλλο νὰ κρύπτεται ἐν τῷ σκότει, θέλομεν ἰδεῖ ὀλίγον κατ' ὀλίγον κρύσταλλα σχηματιζόμενα πρὸς τὸ φωτισμένον μέρος, ἐνῷ οὐδὲν τούτων γίνεται πρὸς τὸ μέρος, ἔνθα αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες δὲν εἰσδύουσι.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶνε τρόπον τινὰ παράδοξον, καὶ μᾶς ἀποδεικνύει ὅτι τὸ φῶς συντείνει εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ κρυστάλλου. Οἱ ἅλατες οὐδέποτε σχηματίζονται ἀλλαχοῦ ἢ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἡλίου, καὶ σχεδὸν συνίστανται ἐκ τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ, εὑρισκόμενοι μόνον εἰς δύο μέρη τοῦ κόσμου, καθότι ὁ ἀσὴρ τῆς ἡμέρας παρέχει ἐκεῖ μόνον τὸν σύμμετρον βαθμὸν τῆς θερμότητος καὶ τῆς λάμψεως, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν κρυστάλλωσιν αὐτῶν. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς δημιουργίας, ἥτις ἐκτελεῖται μόνον διὰ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ ῥωτὸς, αὐτὰ τὰ ψυχρὰ καὶ ἀναίσθητα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἡ παρουσία τοῦ ἡλίου ζωογονεῖ καὶ κινεῖ, τὰ ὁποῖα σαλεύουσι, συζευγνύονται, σχηματίζονται ποικίλως καὶ κανονικῶς ἐκ τῆς μόνης ἐπιῤῥοῆς ἑνὸς ἄστερος, κειμένου ἐπὶ πολλὰ ἑκατομμύρια λευγῶν μακρὰν, εἰσὶ θαύματα ἀνεξήγητα, ἅτινα οἱ σοφοὶ διερμηνεύουσι διὰ τῆς συναισθήσεως.

Ἀλλ' οἱ ἀνθρώπινοι ὑπολογισμοὶ προβαίνουσι καὶ περαιτέρω. Βλέποντες ὅτι τὰ ὑψηλότερα ὄρη κεῖνται ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν, ἀπέδωκαν τὴν σύστασιν αὐτῶν εἰς τὸ ῥῶς τοῦ ἡλίου, καὶ ὑπέθεσαν συμβαῖνον ἐν αὐτοῖς ὁλοσχερῶς ὅ,τι συμβαίνει μικροσχήμως ἐν τῇ ἀναλύσει τοῦ ἅλατος. Ὅθεν, κατὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας, αἱ ἀπότομοι ἐκ γρανίτου κορυφαὶ τῆς Ἀντιζάνης καὶ τοῦ Χιμβοράκου, τῶν ὑψηλοτάτων τούτων ἡφαιστείων ὀρέων τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἐγένοντο ἐκ φωτὸς κρυσταλλουμένου· ὥστε, ἐὰν ὀλίγη μόνον σκιὰ περιεκάλυπτε τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου, οὐδέποτε αἱ ὑπερμεγέθεις ἐκεῖναι σειραὶ τῶν ὀρέων ἤθελον μορφωθῇ.

Τὸ θεωρητικὸν τοῦτο σύστημα ἠδύνατο προσέτι νὰ διεγείρῃ πολλὰς ἄλλας σκέψεις ἀλλοκότους. Τὰ ὑψηλότερα, φέρ εἰπεῖν, ὄρη τῆς σφαίρας εἰσὶν ἐκ γρανίτου· ὁ γρανίτης οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ σκιαγράφημα κρυστάλλου, καὶ ὁ ἀδάμας αὐτὸς κρύσταλλος τέλειος. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν, ἤρκει φῶς κατά τι φαεινότερον ὅπως καταστήσῃ τὰ ὄρη ἀδαμάντινα. Ἰδοὺ πῶς ἐκ μικροῦ πειράματος, γενομένου ἐπὶ ὀλίγου ἅλατος καὶ δεικνυομένου κατὰ τύχην, δυνάμεθα νὰ ἀνέλθωμεν εἰς τὴν ἀνέκαθεν δημιουργίαν τοῦ παντός.

ΦΟΥΑΤ ΠΑΣΣΑΣ.

ΦΟΥΑΤ ΠΑΣΣΑΣ.

Μεταξὺ τῶν σοφῶν τῆς Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας μεταρρυθμιστῶν ὑπάρχει τις διακρινόμενος διὰ μεγαλοφροσύνης, δι' ἐξαιρέτου εὐφυΐας, δι' ἐμπειρίας οὐ τῆς τυχούσης περὶ τὰς δημοσίας ὑποθέσεις, ἐν ἐνὶ λόγῳ διὰ προτερημάτων, ἀξίων μὲν πολλοῦ λόγου εἰς πάντα τόπον, σπανίων δὲ ἰδίως εἰς τὴν πατρίδα του.

Καὶ ὁ ἀνὴρ οὗτος, τοῦ ὁποίου τὴν εἰκόνα παραθέτομεν ἐν τῷ σημερινῷ φυλλαδίῳ, εἶνε ἡ Α. Ὑψηλότης ὁ Μεχμὲτ Φουὰτ Πασσᾶς, Μέγας Βεζίρης τῆς εὐρυχώρου Ἐπικρατείας τῶν Ὀσμανλιδῶν, ἀρχιστράτηγος τοῦ Ὀθωμανικοῦ Αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ καὶ ἀνώτατος Σωματοφύλαξ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου.

Ὁ μεγαλεπήβολος οὗτος Ὑπουργὸς, μεμυημένος τὰς ἀρχὰς τῆς Εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς, ἱεροφάντης τῆς διπλωματίας, φιλολόγος ἄριστος καὶ ἔξοχος στρατηγικὸς νοῦς, συνενοῖ ἐνἑαυτῷ τοσαῦτα θαυμαστὰ προσόντα, ὅσα σπανίως ἀπαντῶνται εἰς τοὺς μεγάλους ἄνδρας. Τὸ πᾶν ἐν τῷ ἀτόμῳ τοῦ πεφωτισμένου τούτου Ὑπουργοῦ ὑπάρχει εἰς ἐντελῆ ἁρμονίαν μετὰ τῆς εὐγενείας τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἐξόχου διανοητικῆς ἀναπτύξεως, ἣν ἠρύσθη ἐν τῷ ἐμπορείῳ τοῦ διπλωματικοῦ κόσμου, καὶ δι' ἧς διέπρεψεν εἰς τὰς κατὰ καιροὺς ἀλλεπαλλήλους διπλωματικὰς ἀποστολάς του παρὰ ταῖς διαφόροις ἐπικρατείαις τῆς Εὐρώπης.

Γεννηθεὶς τῷ 1814 ἐν τῇ περιφανεστάτῃ Σταμπούλ, καὶ ἀπαριθμῶν μεταξὺ τῆς οἰκογενείας του οὐ μόνον ποιητὰς, ἀλλ', ὅπερ σπανιώτατον, καὶ ποιητρίας, (ὡς τὴν περίφημον Λεϊλὰ-Χατοὺν, ἧς ἀνεψιὸς ἦν,) ἔτυχε παιδιόθεν ἐλευθερίου ἀγωγῆς καὶ ἀνατροφῆς φιλολογικωτέρας τῆς τῶν πλείστων νέων, τῶν προοριζομένων διὰ τὰς δημοσίας θέσεις ἐν Τουρκίᾳ. Κατεγίνετο δὲ ὁ νέος Φουὰτ συγγράφων καὶ φιλολογῶν σχεδὸν μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του, ὅτε οἰκογενειακαὶ περιπέτειαι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μαχμοὺτ ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ μετέλθῃ ἐπάγγελμά τι· καὶ ὡς τοιοῦτον ἐξελέξατο τὴν ἰατρικὴν, εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ὁποίας ἐνέκυψεν ἐπὶ τετραετίαν, προαχθεὶς ἐπὶ τέλους εἰς τὸ ἀξίωμα Ἀρχιἰατροῦ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ.

Ἀλλ' αἰσθανόμενος ὅτι μεγαλητέρα ταύτης ἦν ἡ ἀποστολή του, ἐγκατέλιπε τὴν ἰατρικὴν καὶ ἠσπάσθη τὴν διπλωματικὴν, προαλειφόμενος εἰς αὐτὴν ἔντε τοῖς δημοσίοις Γραφείοις [καὶ ἐν τῇ κατ' οἶκον σπουδῇ διὰ τῆς

μελέτης τῆς ἱστορίας, τῶν μεταγενεστέρων γλωσσῶν, τοῦ διεθνοῦς δικαίου καὶ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας. Ἔκτοτε ἀλληλοδιαδόχως προεχειρίσθη εἰς διάφορα ἀξιώματα, εἰς ἃ προήγαγεν αὐτὸν ἡ ἐμπιστοσύνη καὶ ἡ ἀναλλοίωτος ὑπόληψις τοῦ Κυριάρχου του.

Ἀλλὰ τὸν Φουὰτ, ἐκτὸς τῆς παιδείας καὶ τῆς σπανίας εὐφυΐας, στολίζουσι καὶ ἠθικαὶ ἀρεταί, καθιστῶσαι αὐτὸν εἰκόνα ζῶσαν τῶν μεταρρυθμίσεων, ὁποίας τὰς συνέλαβεν εἰς τὸν νοῦν του καὶ τὰς ἐπιθυμεῖ διὰ τὴν πατρίδα του. Τοιαῦτα δὲ ἔξοχα προτερήματα δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μένωσιν ἐν ἀφανείᾳ, καὶ ὁ νῦν εὐκλεῶς ἀνάσσων τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἐκτιμῶν τὴν ἱκανότητα τοῦ ἀνδρὸς, προεχείρησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀνωτάτην καὶ περιβλεπτον ὑπουργίαν τῆς τοῦ Κράτους πηδαλιουχίας.

Ἅμα τῷ διορισμῷ τοῦ Φουὰτ Πασσᾶ εἰς τὴν Βεζιρικὴν θέσιν, ἤρξαντο αἱ σωτήριαι μεταρρυθμίσεις τῆς ἐνεστώσης βασιλείας, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὁ μέγας οὗτος Ὑπουργὸς ἀπέβη ὁ κυριώτερος μοχλὸς τῆς Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐμπορικῶν, οἰκονομικῶν καὶ γεωργικῶν μεταρρυθμίσεων, τὴν ὑλικὴν τῶν ὁποίων πρόοδον μετὰ χαρᾶς καὶ θαυμασμοῦ βλέπουσιν οἱ φίλοι τῆς Τουρκίας.

Ἐκπροσωπῶν τὰς ποικίλας βελτιώσεις, ἃς ἡ ἐνεστῶσα βασιλεία εἰσήγαγεν, ὁ Φουὰτ κέκτηται καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν διάθεσιν νὰ σμικρύνῃ τὰς δαπάνας τοῦ δημοσίου, ἐνῷ συγχρόνως ἐπεδείξατο νοημοσύνην, αὐξάνων τὰ δημόσια ἔσοδα χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν λαὸν, ὅπερ ἐστὶν ἐκ τῶν κυριωτέρων χαρακτηριστικῶν πρακτικοῦ οἰκονομολόγου.

Καὶ ὡς στρατιωτικὸς ὁ Φουὰτ Πασσᾶς ὑπηρέτησεν ἄριστα τὴν πατρίδα του, ὡς ἀπέδειξε τοῦτο ἡ εἰς Ἤπειρον ἀποστολή του τῷ 1854 καὶ ἡ εἰς Συρίαν τῷ 1860. Καὶ τωόντι, καθὸ ἀντιπροσωπεύων τὴν μᾶλλον περφωτισμένην καὶ ἐνεργὸν ἰδέαν τῆς μεταρρυθμίσεως, οὐδεὶς τῶν Ὑπουργῶν τοῦ Σουλτάνου ἦτο ἁρμοδιώτερος ὅπως ἐκλεχθῇ διὰ τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τῆς ἐπανόδου τῆς τάξεως καὶ τῆς εἰρηνεύσεως τῶν τεταραγμένων χωρῶν.

Ὁ Φουὰτ Πασσᾶς, ὅστις διέτριψεν εἰς τὰς ἐπισημοτέρας πρωτευούσας τῆς Εὐρώπης: Παρισίους, Μαδρίτην, Πετρούπολιν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰς Παραδουναβίους Ἡγεμονίας ἐπὶ σπουδαίᾳ πάντοτε ἀποστολῇ, ὠνομάσθη μέλος ἐπίτιμον τῆς ἐν Παρισίοις αὐτοκρατορικῆς Ἀκαδημίας τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Χαίρει δὲ τὴν εὔνοιαν καὶ τὴν ὑπόληψιν ἁπασῶν σχεδὸν τῶν Κυβερνήσεων, ὧν τὰ παράσημα κοσμοῦσι τὸ εὐγενὲς στῆθός του. Ἐκτὸς τῶν παρασήμων τοῦ ἀδαμαντοκολλήτου Ὀσμανιὲ Α' τάξεως, τοῦ Μετζιδιὲ τῆς αὐτῆς τάξεως καὶ τοῦ Νισὰν Ἰφτιχὰρ, κέκτηται τὸ παράσημον τοῦ Πύργου καὶ τοῦ ξίφους τῆς Ἱσπανίας καὶ τὸ τῆς Ἰσαβέλλης τῆς Καθολικῆς· τὸν μεγαλόσταυρον τοῦ Σιδηροῦ Στέμματος καὶ τὸν τῆς Λεγεῶνος τῆς τιμῆς, τὸν τοῦ Λεοπόλδου, τοῦ Σωτῆρος, τοῦ Ἐρυθροῦ ἀετοῦ τῆς Πρωσσίας, τῆς Ἁγίας Ἄννης καὶ τοῦ Ἁγίου Στανισλάου τῆς Ῥωσσίας, τῶν Ἁγίων Μαυρικίου καὶ Λαζάρου τῆς Σαρδηνίας, κτλ. κτλ.

Ρ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

Η ΚΛΙΝΗ.—Πρῶτον καὶ ἀναγκαιότατον σκεῦος τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἡ κλίνη. Ἐπ' αὐτῆς γεννώμεθα καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀποθνήσκομεν· εἶνε ὁ ἀδιάσπαστος σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀκολουθεῖ αὐτὸν πιστῶς εἰς ὅλας τὰς φάσεις τοῦ βίου. Ὅταν εἴμεθα νήπια καὶ ἡ κλίνη μας εἶνε μικροτάτη, ὅταν δὲ αὐξηθῶμεν γίνεται καὶ ἐκείνη μεγαλητέρα· ὅταν εἴμεθα πτωχοὶ εἶνε πενιχρά, ὅταν δὲ πλουτήσωμεν γίνεται μεγαλοπρεπεστέρα. Ἐπὶ τῆς κλίνης ὁ ἄνθρωπος καταπαύει τοὺς πόνους, τὰς πικρίας καὶ τὰς θλίψεις του· ἐπὶ τῆς κλίνης μεταρέρεται εἰς τὸν ἰδανικὸν κόσμον τῶν ὀνείρων. Ὅταν ἀσθενήσῃ, ἡ κλίνη εἶνε ἡ πρώτη θεραπεία του· ἐπὶ τῆς κλίνης ὁ πλέον ἐχέμυθος διακονοῦ πρὸς τὴν σύζυγον τὰ μυστικά του, καὶ συσκέπτονται περὶ αὐτῶν. Μετὰ τὸν τοκετὸν, ἐπὶ τῆς κλίνης ἡ γυνὴ αἰσθάνεται τὴν ἄφατον ἡδονὴν ὅτι ἔγεινε μήτηρ. Ἐπὶ τῆς κλίνης πολλάκις ἡ πεῖνα λησμονεῖται, ἐπὶ τῆς κλίνης μετριάζεται τὸ ψῦχος τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ θέρους ὁ καύσων, ἐπὶ τῆς κλίνης τὰ πάθη τῆς ἐσπέρας κατευνάζονται καὶ τὴν ἐπιοῦσαν εἴμεθα πρακτικοὶ, ἐπὶ τῆς κλίνης σκεπτόμενοι ἐπινοοῦμεν καὶ τὸ πρωὶ ἐφαρμόζομεν· ἐπὶ τῆς κλίνης πολλάκις ἐλύθησαν τὰ δυσκολώτατα προβλήματα, ἐπ' αὐτῆς ἐπενοήθησαν τὰ δυσκολώτερα σχέδια καὶ αἱ τολμηρότεραι ἐπιχειρήσεις· ἐπὶ τῆς κλίνης τέλος διεγείρεται ἡ συνείδησις μᾶλλον ἢ κατὰ πᾶσαν ἄλλην ὥραν, καὶ κατ' αὐτὴν κανονίζομεν τὰς μελλούσας πράξεις μας. Τέλος πάντων ἐπὶ τῆς κλίνης ὧν ὁ ἄνθρωπος ὑψόνει τὴν διάνοιάν του πρὸς τὸν Θεὸν, εὐχαριστεῖ διὰ τὰς ἀγαθοεργίας, ὧν ἠξιώθη, ζητεῖ συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν του καὶ δέεται ὑπὲρ τῆς βελτιώτερης τύχης του.

Ο ΛΑΜΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΟΜΟΣ.—Εἶναι ἀναντίῤῥητον ὅτι τὸ μᾶλλον ἀξιομίμητον καὶ ὠφελιμώτερον ἔθος ὡς πρὸς τὰ δικαστικὰ ὑπάρχει ἐν Ὁλλανδίᾳ. Ὅταν δύο ἄνθρωποι θέλουν νὰ ἐνάξωσιν ἀλλήλους εἰς τὸ δικαστήριον, εἰσὶν ἠναγκασμένοι πρῶτον νὰ φέρωσι τὴν ὑπόθεσίν των εἰς τὸ συμβούλιον τῶν συνδιαλλακτῶν ἢ τῶν εἰρηνοποιῶν, ὡς ἐκεῖ λέγουσιν. Ἐὰν δὲ οἱ διαφερόμενοι ἔλθωσιν ἐνώπιον αὐτῶν μετὰ δικηγόρων ἢ ἄλλων τοιούτων, ἀποπέμπουσι μὲν τούτους, ὡς ἀπομακρύνει τις τὴν καύσιμον ὕλην ἀπὸ τὸ πῦρ, ὅπερ θέλει νὰ σβέσῃ, λέγουσι δὲ πρὸς τοὺς ἀντιδίκους: «Τάχα δὲν ἐννοεῖτε ὅτι εἶσθε θεότρελλοι, θέλοντες νὰ δαπανήσητε ἀνοήτως τὴν περιουσίαν σας ὅπως καταστραθῆτε ἐξίσου δυστυχεῖς; διατί δὲν ἔρχεσθε νὰ σᾶς συμβιβάσωμεν ἡμεῖς χωρὶς νὰ δαπανήσητε τίποτε; » Ἐὰν δὲ ἡ δίψα τῆς δίκης ἦνε ἰσχυρὰ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους, τοὺς παραπέμπουσιν εἰς ἄλλην ἡμέραν, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ χρόνος θέλει καταπραΰνει τῆς τρέλλας των τὰ συμπτώματα· ἐὰν δὲ καὶ πάλιν δὲν πεισθῶσι περὶ τοῦ ὀρθοῦ, τοὺς παραπέμπουσιν εἰς δευτέραν καὶ τρίτην ἐμφάνισιν. Ἀλλ' ἐὰν τέλος ἴδωσιν ὅτι ἡ τρέλλα των εἶνε ἀθεράπευτος, τοὺς παραπέμπουσιν εἰς τὰ δικαστήρια, ὡς ἀφίνει τις εἰς τοὺς χειρουργοὺς τὰ γαγγραινώδη μέλη τοῦ σώματος, καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐπιλαμβάνεται τότε τῆς ὑποθέσεως.

Ο ΠΛΟΥΣΙΩΤΕΡΟΣ ΤΩΝ ΗΓΕΜΟΝΩΝ. — Εἰς Βόρμην, ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ αἰθούσῃ, διάφοροι κυριάρχαι τῆς Γερμανίας συνῆλθον, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἐκαυχᾶτο διὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ κράτους του.

— Λαμπρὸν εἶνε τὸ βασίλειόν μου, εἶπεν ὁ ἡγεμὼν τῆς Σαξωνίας, μὲ τοὺς ἀνδρικοὺς λαούς του καὶ μὲ τὰ ὄρη του, ὅπου ἀστράπτει ὁ ἐξορυσσόμενος ἄργυρος.

— Ἰδέτε, εἶπεν ὁ Ἐκλέκτωρ τοῦ Ρήνου, ἰδέτε τὴν θελκτικὴν χώραν μου, τοὺς χρυσοῦς ἀγρούς σας εἰς τὰς πεδιάδας της, τὰς τρυφερὰς ἀμπέλους εἰς τοὺς λόφους της.

— Ἐγώ, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος τῆς Βαυαρίας, καυχῶμαι διὰ τὰς μεγάλας πόλεις καὶ τὰ πλούσια μοναστήρια τῆς ἐπικρατείας μου.

— Καὶ ἐγώ, προσέθηκεν ὁ ἀγαθὸς Εὐερχάρδος τῆς Βυρτεμβέργης, δὲν ἔχω κανὲν μεταλλεῖον εἰς τὸ κράτος μου, καὶ μόνον μικρὰς ἔχω πόλεις, ἀλλὰ κατέχω ἐκεῖ θησαυρὸν πολύτιμον· δύναμαι πανταχοῦ τὴν νύκτα εἰς τῶν δασῶν τὰ βάθη νὰ θέσω τὴν κεφαλήν μου ἀφόβως εἰς τὸ στῆθος τῶν ὑπηκόων μου.

Καὶ οἱ λοιποὶ ἡγεμόνες τῆς Σαξωνίας, τοῦ Ρήνου καὶ τῆς Βαυαρίας ἀνέκραξαν: «Κόμη Εὐερχάρδε, εἶσαι ὁ πλουσιώτερος τῶν ἡγεμόνων· ἡ γῆ σου φέρει ἀδάμαντας!»

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΟΦΩΝ ΑΝΔΡΩΝ.—Ὅστις δύναται νὰ δέσῃ τὴν πληγήν του μόνος του εἶνε κατὰ τὸ ἥμισυ ἰατρευμένος.

— Γράφε τὰς ἀδικίας ἐπὶ τῆς ἄμμου, τὰς δὲ εὐεργεσίας ἐπὶ τοῦ μαρμάρου.

— Προτιμητέα τροφὸς, ἥτις μᾶς ἀγαπᾷ, ἀπὸ μητέρα ἥτις μᾶς καταφρονεῖ.

— Καλύβη ἐξ ἀχύρου, εἰς τὴν ὁποίαν γελῶσιν, εἶνε προτιμοτέρα παλατίου, εἰς τὸ ὁποῖον κλαίουσι.

— Κάλλιον νὰ κατακλιθῇς νήστις, παρὰ νὰ ἐγερθῇς βεβαρημένος ἀπὸ χρέη.

— Μηδὲν πράττε ἐν ὥρᾳ τῆς ὀργῆς σου· ἐπιβιβάζεταί τις εἰς πλοῖον ἐν μέσῳ τρικυμίας;

— Ὁ πικρὸς ἀστεϊσμὸς εἶνε τῆς φιλίας δηλητήριον.

— Αἱ ὑψηλότεραι θέσεις εἰσὶν αἱ μᾶλλον ἐπικίνδυνοι.

— Τὸ πνεῦμα δὲν προπορεύεται τῆς καρδίας.

— Ἡ ἀρετὴ εἶνε ὡραία καὶ εἰς τοὺς πλέον ἀσχήμους, ἡ δὲ κακία ἄσχημος καὶ εἰς τοὺς πλέον ὡραίους.

— Τὸ ἐλάττωμα φαρμακεύει τὰς ἀρετάς, τὸ πάθος τὰς καπνιλεύει, ἡ μετριότης τὰς ὀξύνει, ἡ ἀθωότης τὰς καθαρίζει, ἡ εὐεργεσία τὰς πολλαπλασιάζει, ἡ φιλία τὰς διαιωνίζει.

ΓΚΙΑΒΟΥΡ.—Ἐπίθετον Τουρκικὸν, συγκείμενον ἐκ τῆς Περσικῆς λέξεως κιὰβ, ἥτις σημαίνει μόσχος, καὶ τῆς καταλήξεως ουρ, ἰσοδυναμούσης μὲ τὴν ἡμετέραν κατάληξιν ιτης· ὅθεν τὸ ἐπίθετον τοῦτο σημαίνει κυριολεκτικῶς μοσχίτης, ἤτοι λατρευτὴς τοῦ μόσχου. Ἐπειδὴ δὲ οἱ εἰδωλολάτραι ἐλάτρευον πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ χρυσοῦς μόσχους, οἱ Πέρσαι ἀφότου ἔγειναν Μωαμεθανοὶ, μετ' αὐτοὺς δὲ καὶ οἱ Τοῦρκοι, ἔδιδον πρὸς ὕβριν τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἰς πάντας τοὺς μὴ μουσουλμάνους, ὡς δῆθεν εἰδωλολάτρας. Γνωστὸν ὅτι τὸ ὑβριστικὸν τοῦτο ἐπίθετον, τὸ ὁποῖον συχνότατα ἄλλοτε ἐρρίπτετο εἰς τὸ πρόσωπον τῶν χριστιανῶν πάσης αἱρέσεως, ἀπηγορεύθη αὐστηρῶς διὰ βασιλικῶν διαταγμάτων, ἀφότου τὰ Ὀθωμανικὰ πράγματα ἤρχισε νὰ διευθύνῃ πολιτικὴ πεφωτισμένη καὶ ἀνεξίθρησκος, ἤτοι ἀπὸ τῆς βασιλείας Μαχμούτ τοῦ Β', τοῦ μετ' αὐτὸν διαδεξαμένου τὴν βασιλείαν υἱοῦ Σουλτάνου Ἀβδοὺλ Μετζὴτ καὶ τοῦ νῦν εὐκλεῶς βασιλεύοντος.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ.—Ἡ εἰρωνεία εἶνε λάμψις τῆς συκοφαντίας καὶ τοῦ φθόνου.

— Ἡ μετάνοια εἶνε τὸ ἔαρ τῶν ἀρετῶν.

— Δύο καρδίαι προσεγγίζουσιν ἀλλήλαις, καθ' ὅσον δὲν τὰς διαχωρίζει κακία τις.

— Περιποιεῖσθε τὰς σκέψεις ὑμῶν ὡς ξένους, καὶ μεταχειρίζεσθε τὰς ἐπιθυμίας ὑμῶν ὡς παῖδας.

— Τίς ἦτο ὁ ὡραιότερος αἰὼν τῆς φιλοσοφίας; —Ἐκεῖνος, καθ' ὃν δὲν ὑπῆρχον ποσῶς φιλόσοφοι.

— Ὁ θυσιάζων τὴν συνείδησίν του ὑπὲρ τῆς ἰδίας φιλοδοξίας καίει εἰκόνα, διὰ νὰ λάβῃ τὴν τέφραν αὐτῆς.

— Ἑκάστη ἡμέρα τοῦ βίου σου εἶνε ἓν φύλλον τῆς ἱστορίας σου. Φρόντισον, ἐὰν δύνασαι, νὰ καταγράψῃς ἐπ' αὐτοῦ ἀρετάς· ἄλλως, προτιμότερον νὰ μείνῃ λευκόν, ἢ νὰ μελανωθῇ ἀπὸ πράξεις μὴ εὐαρέστους.

— Πότε ἔχει τις τὴν μεγαλητέραν ἀνάγκην τοῦ πνεύματός του; —Ὅταν συνομιλῇ μετὰ μωροῦ.

— Εἰς τί ἀπολήγει ἡ κακία; —Ὅταν ἀποδίδῃ τις πᾶν ὅ,τι δὲν ἀνήκει εἰς τὴν ἀρετήν.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Ο ΑΔΑΜ.

(Sonnet).

Καὶ τί σοὶ ἔλειπεν, Ἀδὰμ, ἐντὸς τοῦ Παραδείσου;
Ἄνθων δὲν εἶχες τάπητα καὶ στέγην νεφελῶν χρυσῶν;
εἰς ὄρθρου δὲν σὲ ἔλουεν ὁ γλυκὺς ζέφυρος ψυχῶν,
κ' ἡ ἀηδὼν δὲν σ' ἔψαλλεν «ἐγὼ ὀρθρεύω, κοιμήσου;»

Δὲν σ' ἤκουε προστάζοντα ἔρπων ὁ λέων τῶν δασῶν,
ὁ ἀετὸς τῶν ὕψεων, ὁ δράκων τῆς ἀβύσσου;
καὶ ἄφνης, στηριζόμενον εἰς σὲ οἱ ὀφθαλμοί σου
βλέμμα δὲν εἶδον, ἄβυσσον ψυχῆς, καὶ ἦν τὸ βλέμμα σόν;

Δὲν σ' ἔφθασε τοῦ βλέμματος τοῦ πανεράστου ἡ τροφή,
δὲν σ' ἤρκει νὰ σὲ προσκυνοῦν μονάρχην των τὰ ὄντα·
τὴν ἄπληστόν σου ὄρεξιν ἄλλη ἐκέντησε τροφή.
Εἶδες πῶς μᾶλλον θαυμαστὸν μηλέα ἔφερε χρυσῆ,
καὶ ἐπ' αὐτὸ ἐκίνησας τὸν λαίμαργον ὀδόντα·
ἀλλ' ἔξω τώρα τῶν πυλῶν ὀδύρεσαι, καὶ πταίεις σύ!

Η ΕΥΑ.

Πῶς ἔσπευσε παλίμβουλος ἀπόφασις τοῦ Πλάστου
τὸν γήϊνον παράδεισον εἰς κόλασιν νὰ τρέψῃ;
Τὸν ἄνδρα ἔπλασε, καλά! τί ἤθελε νὰ κλέψῃ
τὴν σάρκ' ἀπὸ τὴν σάρκα του, ὁπόταν ἐκ τῆς πλευρᾶς του;

Ἀδὰμ, ἐπὶ τοῦ πλάσματος αὐτοῦ τοῦ τριστράστου
ἀπὸ τοῦ πρώτου ὕπνου σου μὴν εἶχες ἀναβλέψει!
Σ' ἠγάπησεν ὁλόκληρον ἡμέραν· ποῦ νὰ στρέψῃ
τοὺς ἐρωτύλους ὀφθαλμοὺς ἀλλοῦ τοὺς γόητάς του;

Ἀλλ' ὅμως τὴν ἐπαύριον ἐξῆλθεν ἀπὸ τ' ἄνθη·
ἦτο τὸ δέρμα του στιλπνόν, τὸ χρῶμά του ποικίλον,
καὶ ἤλθε κ' εἰς τὸ βλέμμα της τὸ φλέγον ἐθερμάνθη.
Ἦτο καιρὸς τὸν χθεσινὸν νὰ λησμονήσῃ φίλον,
κ' ἐντός της κλίσιν γυναικὸς φιλάρεσκον ἠσθάνθη·
καὶ μειδιῶσα ἔκλινε, καὶ . . . ἔλαβε τὸ μῆλον!

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΕΙΟΝ.

Δὲν ἀνταλλάσσω τὸν κισσὸν
καὶ τὴν ἁπλῆν μου λύραν
μὲ τὸν ἀμέτρητον χρυσὸν,
μὲ μεγαλείων μοίραν·
διότι πλοῦτον θεωρῶ τὴν ἀνθηρὰν φυλλάδα,
καὶ μόνον μεγαλεῖόν μου τὴν ταπεινήν μου θύραν.

Δὲν ἀνταλλάσσω μὲ ψυχρὸν
τῶν μεγιστάνων δεῖπνον
τὸν ἄρτον μου τὸν πενιχρὸν,
καὶ τὸν γλυκύν μου ὕπνον
ὑπὸ τὴν δροσερὰν σκιὰν πλατάνων πυκνοφύλλων,
καὶ τὴν ὡραίαν λαλιὰν τῶν νικταλίων χορδῶν.

Στοὰς δὲν θέλω κρυερὰς
μὲ στήλας μαρμαρίνους,
ἀλλὰ κοιλάδας σκιερὰς
μὲ καταλεύκους κρίνους,
καὶ μὲ πηγὰς βαθείας,
ὅπου λαλεῖ ἡ ἀηδὼν μέσ' τὴ ἡδυπαθείας.

Ἀντὶ στεφάνων δὲ χρυσῶν,
στολῶν χρυσοϋφάντων,
ματαιοτήτων περισσῶν,
στιλβόντων ἀδαμάντων,
ἐγὼ τὸ ῥόδον στέφομαι καὶ τὴν γλυκὺν μυρσύνην
μ' ἀθῶαν εὐφροσύνην,
μισῶν πολυτελείας.
Θηρεύων δὲ ἀείποτε τῆς Μούσης τὰς φιλίας
καὶ τὰς ἀμέμπτους καλλονὰς τῆς θείας ἀρετῆς.

Χ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΕΣΤΕΝΑΞΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ—ΕΣΤΕΝΑΞΑ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ—ΕΣΤΕΝΑΞΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ!

Ἠγάπων ἄλλοτε μικρὸς τὰ μυστηριώδη ἄστρα,
τῶν οὐρανῶν ἐθαύμαζον τὰς κυανᾶς ἐκτάσεις·
ἀθῶα τότε καὶ ἁγνὴ ἡ νέα μου καρδία
ἠγάπα τὰ βουνὰ, τὰ γλυκερὰ πεδία,
ὅπου ἡ φύσις πάναγνος ἀπαύστως ἐμειδία.

Ἠγάπων τότε τὰς τερπνὰς ἀγγελικὰς ἐκστάσεις,
καὶ τοῦ Θεοῦ μ' ἐξέπληττεν ἁρμονικὴ ἡ πλάσις.
Τῆς χρυσαλλίδος ἐραστὴς ἐρωτικῶς εἰς τὰ δάση,
ὅπου πνοὴ ἐπέτα ζεφύρων δροσερά·
τὴν ἔβλεπον εἰς ἄνθη νὰ κάθηται γλυκιὰ,
καὶ νὰ κινῇ τὰ λάμποντα καὶ χρυσαγῆ πτερά.

Ἤθελον τότε ἤθελον χρυσᾶ πτερὰ νὰ ἔχω,
εἰς ἄνθη καὶ φυλλώματα κατόπιν της νὰ τρέχω,
νὰ παίζω μετ' ἐκείνης
ὑπὸ τὰ φύλλα τ' ἀνθηρὰ τῆς δάφνης, τῆς μυρσίνης·
ἀλλὰ πτερὰ μὴ ἔχων,
ἀπέκαμον κατόπιν της ἀπλήστως ἐρέχων,
καὶ τὸ φαιδρόν μου πρόσωπον μὲ μαῦρον δάκρυ βρέχων,
ἐστέναξα τὸ πρῶτον!

Παρῆλθεν ἔκτοτε καιρὸς· παρῆτησα τὰ ἄνθη,
τὰ κρυσταλλώδη, νάματα, τῆς ἐξοχῆς τὰ κάλλη.
Ἡ χρυσαλλὶς τί ἔγεινε; τὸ δάσος ἐξηράνθη,
τὸ ἥρεμον βουάκιον ἐξαίφνης ἐκυμάνθη
καὶ εἰς χειμῶνος ἔρεβον ἡ πλάσις ἐμαράνθη.

Ὅταν δὲ πάλιν ἦρχισεν ἡ φύσις ν' ἀναθάλλῃ,
τὴν ἀηδόνα ἤκουσα μὲ θαυμασμὸν νὰ ψάλλῃ·
παλμὸς γλυκὺς ἐκλόνησε τὴν νέαν μου καρδίαν,
ἐζήτει κόσμου νέου καὶ κόσμου μαγικόν.
Τίς οὗτος; ποῦ ὑπῆρχες πτηνὸν μελῳδικόν,
ἡ ἀηδὼν μ' ἐδίδασκεν αὐτὸ τὸ μυστικόν.

Ἐγὼ ἐπανελάμβανον τὸ ᾆσμά της τὸ θεῖον,
καὶ εἰς τὸν οἶκον ἔστρεφα ἐνθουσιῶν, δακρύων.
Ἀπέμαθον τὸ ᾆσμα,
κ' ἐζήτησα διδάσκαλος εἰς ὁμοιόν μου πλάσμα
τοῦ μυστικοῦ νὰ γίνω.
Καὶ ἦρχισα· μὲ ἤκουσεν ἐνθουσιῶν ἐκεῖνο·
τὴν χεῖρα τείνει· μὲ φιλεῖ· ἠγάπησα καὶ κλίνω,
κ' ἐστέναξα τὸ δεύτερον!

Ἦτο γυνή! κι' ἐγὼ ἀνήρ! . . . τὸ αἴνιγμα ἐλύθη.
Ὁ κόσμος ὁ ζητούμενος εὑρέθη . . . ἦτο ἔρως.
Ὁποῖος κόσμος! παρελθών, παρὸν ἐλησμονήθη·
αὐτὴ θερμῶς μ' ἠγάπησε, θερμῶς ἀντηγαπήθη,
καὶ σύντροφός μου ἔκτοτε διηνεκὴς ἐκλήθη,
καὶ τῶν μεστῶν ἐρώτων μας ἐπήρχετο τὸ θέρος·
καρπὸν ἐκείνη ἔφερε τοῦ ἔρωτος ἐγκαίρως.

Ἡδονικὸς παράδεισος, Ἔδεμ τῆς εὐτυχίας
ὁ κόσμος μας ἐφάνη, καὶ ὄνειρον τερπνὸν
ὁ βίος, καταῤῥέον ἀπὸ τὸν οὐρανόν.
Ἀλλ ἄφνης μετεβλήθησαν τὰ πάντα εἰς σκοτίαν!
Ἐγὼ κ' ἐκείνη ἤνομεν αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν.
Τὸ τέκνον ἐγεννήθη,
ἀλλὰ γεννώμενον αὐτὸ ἐκ νέου ἐκοιμήθη,
κ' εἰς οὐρανοὺς ἐκλήθη.
Παράφορος αὐτὴ θρηνεῖ, κ' ἐγὼ κτυπῶν τὰ στήθη
ἐστέναξα τὸ τρίτον!

Χ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ὁ ζωγράφος Δογὲν, εὑρισκόμενος εἰς τὴν Πετρούπολιν, προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Παύλου τοῦ Α΄ νὰ τῷ ζωγραφήσῃ εἰκόνα τινὰ, παριστῶσαν τὰς δώδεκα Ὥρας χορευούσας πέριξ τοῦ ἅρματος τοῦ Ἡλίου. Κύριός τις ἐκ τῶν αὐλικῶν λίαν περίεργος, ὅστις ἤρχετο καθημερινῶς καὶ ἐθεώρει τὸν τεχνίτην ἐργαζόμενον, παρατηρήσας μίαν τῶν Ὡρῶν, ἥτις εὑρίσκετο πλέον ἀπομεμακρυσμένη τῶν ἄλλων καὶ ἐφαίνετο μικροτέρα, εἶπεν εἰς τὸν ζωγράφον: « Ὅλα καλὰ καὶ ἐξαίρετα, Κύριε· ἀλλ' ἐπίτρεψόν μοι νὰ σοὶ ἀπευθύνω μίαν μικρὰν παρατήρησιν. Ἰδοὺ μία Ὥρα, ἥτις εἶνε μικροτέρα τῶν ἄλλων, ἐνῶ ὅλαι αἱ ὧραι εἶνε ἴσαι. — Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Δογὲν μετ' ἤθους ἀδιαφορίας, ἔχετε δίκαιον τῷοντι· ἀλλ' αὐτὴ, περὶ τῆς ὁποίας μὲ ὁμιλεῖτε, εἶνε ἡμίσεια ὥρα. » Ὁ περίεργος παρατηρητὴς ἔκαμε σημεῖον ἐπιδοκιμασίας, καὶ ἀνεχώρησεν εὐχαριστημένος διότι ἔμαθε κάτι νέον.

—

Μαθητής τις ἠρωτήθη εἰς τὰς ἐξετάσεις ὑπὸ καθηγητοῦ, πόθεν διακρίνει τὸν μωρόν. — Ἐκ τῶν ἐρωτήσεων αὐτοῦ· ἀπεκρίθη ὁ ἐξεταζόμενος.

—

Εἰς τὸν δεύτερον κατὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων πόλεμον, ἀρξάμενον τῷ 1690, ὁ Λούξεμβουργ, ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ τῆς Φλανδρίας, ἐκέρδησε τρεῖς κατὰ συνέχειαν λαμπρὰς νίκας. Πλήρης ἀγανακτήσεως ὁ Δοὺξ τῆς Ὀράνζης, καὶ ἀποβαλὼν πᾶσαν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἀνακτήσῃ τὰ ἀπολεσθέντα, ἔκραζε συνεχῶς: « Δὲν θὰ ἠμπορέσω ποτὲ νὰ νικήσω αὐτὸν τὸν ἄσχημον καμπούρην; » Πραγματικῶς δὲ ὁ Λούξεμβουργ ἦτο κυφὸς καὶ δυσειδής. Μαθὼν δὲ παρὰ τῶν στρατιωτῶν του τοὺς λόγους τούτους, « Πόθεν μὲ γνωρίζει ὁ Δοὺξ, εἶπεν εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν, ἀφοῦ δὲν εἶδε ποτὲ τὴν ῥάχην μου; »

—

Γασκόνος τις, συμπλακεὶς μετά τινος διαβάτου εἰς ἔριδα, τῷ εἶπε μετ' ὀργῆς: « Θὰ σὲ δώσω, ἀχρεῖε, ἓν τόσον τρομερὸν ῥάπισμα, ὥστε τὸ ἥμισυ τοῦ σώματός σου θὰ χωθῇ εἰς τὸν τοῖχον, θὰ μείνῃ δὲ μόνον ἔξω ὁ βραχίων σου διὰ νὰ μὲ χαιρετᾷ! »

—

Ὁ Λόρδος Σέστερφηλδ, περίφημος διὰ τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν ἀγχίνοιάν του, διετήρησε μέχρι τῆς τελευταίας του στιγμῆς τὸ χαρίεν καὶ σκωπτικὸν ὕφος του. Ἡμέρας τινὰς πρὸ τοῦ θανάτου του ἐξῆλθεν ἐφ' ἁμάξης εἰς περίπατον· εἰς δὲ τῶν φίλων του, ἰδὼν αὐτὸν ἐπανερχόμενον, « Μυλλόρδε, τῷ εἶπε, ἐξῆλθετε βεβαίως πρὸς ἀλλαγὴν ἀέρος;—Ὄχι, ἀπεκρίθη οὗτος, ἠθέλησα μᾶλλον νὰ κάμω μίαν ἐπανάληψιν τῆς κηδείας μου. »

—

Μέγας τις φλύαρος δημοκόπος, σταματήσας καθ' ὁδὸν τὸν φιλόσοφον Ἀριστοτέλην, κατεζάλιζεν αὐτὸν διὰ παραδόξων καὶ φορτικωτάτων ἐκθέσεων. « Αἰ! λοιπόν, τῷ εἶπεν ἐπὶ τέλους, δὲν θαυμάζεις τωόντι;—Πᾶν ὅ,τι θαυμάζω, ἀπεκρίθη ὁ Ἀριστοτέλης, εἶνε ὅτι ἔχει τις ὦτα διὰ νὰ σὲ ἀκούῃ, ἐνῷ ἔχει πόδας διὰ νὰ σὲ φεύγῃ. »

—

Εἰς ἑσπερίδα τινὰ, διδομένην ὑπὸ τοῦ Κόμητος Καμβασερῆ, εἰς ἣν παρευρίσκοντο διάφοροι μουσικοὶ καὶ καλλιτέχναι, μόλις περὶ τὸ τέλος ἀπηυθύνθη ὁ Κόμης πρὸς τὸν περίφημον μουσικὸν Γαράτην καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ψάλῃ. Οὗτος δὲ, προσβληθεὶς διότι δὲν ἐγένετο ἐγκαίρως ἡ προτίμησις αὕτη, ἐξήγαγε τὸ ὡρολόγιόν του λέγων: « Εἶνε ἀδύνατον, Κύριε Κόμη· πλησιάζει τὸ μεσονύκτιον, καὶ ἡ φωνή μου κοιμᾶται. »

—

Εἷς κατεργάρης, ὅστις εἶχεν ἐξωτερικὸν τιμίου ἀνθρώπου, γευματίζων ἡμέραν τινὰ ἔν τινι ξενοδοχείῳ, μετὰ τὸ τέλος τοῦ γεύματος ἔχωσε μὲ τρόπον τὸ χειρόμακτρον εἰς τὸ θυλάκιόν του. Ἡ γυνὴ τοῦ ξενοδόχου, παρατηρήσασα τοῦτο καὶ θέλουσα νὰ δώσῃ ἓν μάθημα εἰς τὸν κλέπτην, προσέθετο ὑπὸ τὸν παρουσιασθέντα εἰς αὐτὸν κατάλογον πρὸς πληρωμὴν δέκα ῥάγκα δι' ἓν χειρόμακτρον. Ὁ εὐγενὴς κλέπτης ἐπλήρωσε χωρὶς οὔτε λέξιν νὰ προφέρῃ, καὶ ἀνεχώρησε κατασυγχισμένος.

—

Ἐπιπλήττων τις τὸν ἀνεψιόν του διὰ τὰ τρελλὰ ἔξοδά του, τῷ ἔλεγεν: « Ἔχεις χρέη παντοῦ· ἀπέκαμα νὰ τὰ πληρόνω· χρεωστεῖς καὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸν διάβολον!—Ἴσα ἴσα, θεῖέ μου, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, ἀνεφέρατε δύο πρόσωπα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν χρεωστῶ οὐδὲ ὀβολόν. »

—

Ἐρρῖκος ὁ Ἡ, βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, εὑρισκόμενος εἰς διενέξεις μετὰ τοῦ Φραγκίσκου Ἀ, βασιλέως τῆς Γαλλίας, ἀπεφάσισε νὰ τῷ στείλῃ ἔκτακτόν τινα ἀπεσταλμένον, ὅστις νὰ τῷ ἀπευθύνῃ λόγους δεινοὺς καὶ ἀπειλητικούς. Ἡ ἐκλογὴ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ Λόρδ Βόννερ, πρὸς ὃν εἶχε μεγάλην ἐμπιστοσύνην. Μάτην ὁ πτωχὸς Ἐπίσκοπος τῷ παρετήρησεν ὅτι ἡ ζωή του ἐξετίθετο εἰς μέγαν κίνδυνον, ἂν ἀπηύθυνε τοιούτους λόγους πρὸς βασιλέα, οἷος ὁ Φραγκίσκος. — « Μὴ φοβῆσαι τίποτε, τῷ εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος· ἂν ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας σὲ θανατώσῃ ἀκόμη, θὰ ῥίψω κατὰ γῆς ἀντὶ τῆς ἰδικῆς σου πολλὰς Γαλλικὰς κεφαλὰς, ἐξ ὅσων ἔχω ὑπὸ τὴν κατοχήν μου. — Τὸ πιστεύω, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ ταλαίπωρος Λόρδ· πλὴν ἀπὸ ὅλας αὐτὰς τὰς κεφαλὰς καμμία νομίζω δὲν θὰ ἁρμόζῃ εἰς τοὺς ὤμους μου, ὅσον αὐτὴ τὴν ὁποίαν φέρω τώρα. » Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἤρεσεν εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις ἐμετρίασε τὰς ἐκφράσεις καὶ ἀπαντήσεις του.

—

Παχύς τις μοναχὸς, βλέπων τὴν ξηρασίαν τῆς ἀτμοσφαίρας, ἔλεγεν ὅτι ἂν ἡμέρας τινὰς ἀκόμη δὲν ἔβρεχε, δὲν θὰ ἐφύτρωνεν οὔτε βρώμη, οὔτε ἴσως καὶ χορτάρι ἀκόμη. « Πόσον ὀλέθριος καιρὸς διὰ τὰ ταλαίπωρα ζῶα! προσέθετε μετὰ σχετλιασμοῦ· ὅλα θὰ ψοφήσουν τῆς πείνης ἄνευ ἐξαιρέσεως! » Ὁ ὑπηρέτης του, ὅστις τὸν ἤκουεν οὕτω μονολογοῦντα ἔξωθεν, ἐκραξεν: « Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς διαφυλάξῃ, πάτερ μου, ἀπὸ μίαν τοιαύτην δυστυχίαν. »

—

Λέγουν ὅτι ὁ Θεὸς βαθμοῖ τὰς τρεῖς ταύτας τάξεις τῶν ἀνθρώπων: τοὺς τρελλοὺς, τοὺς μεθύσους καὶ τὰ παιδία. Στρατιώτης μεθυσμένος, πεσὼν τοῦ ἵππου του, ἐδυσκολεύετο νὰ ἐγερθῇ. Εἰς τὴν δυσχερεστάτην ἐκείνην θέσιν, εἰς ἣν εὑρίσκετο, « Θεέ μου! ἀνέκραζε, βοήθησόν με. » Εἶτα, καταβαλὼν μικράν τινα προσπάθειαν, ἐγείρεται, ἱππεύει, πλὴν μετὰ μακρῶν καλπασμῶν πίπτει ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ συντρίβει τὸ κρανίον του· τότε ἀναστενάξας, « Ἄ! Θεέ μου, ἔκραξε, πολὺ μὲ ἐβοήθησες τώρα! »

—

Σύμβουλός τις ἀπεκοιμήθη ἐν πλήρει συνεδριάσει τοῦ δικαστηρίου. Ὁ πρόεδρος, ὅστις ἐσύναζε τὰς ψήφους, ἦλθε καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ ἐζήτησε τὴν ἰδικήν του· οὗτος δὲ τρίβων τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἔκραξεν: « Ἂς τὸν καύσουν! ἂς τὸν καύσουν!—Πλὴν πρόκειται περὶ ἑνὸς χωραφίου, εἶπεν ὁ πρόεδρος.—Αἰ λοιπόν, ἂς τὸ σκάψουν! »

—

Ὁ ἐκ Πεδεμοντίου Ῥιβαρόλ, εἰς Γαλλικὴν διατελῶν ὑπηρεσίαν, διεκρίθη μεγάλως ἐν ταῖς διαφόροις μάχαις. Ἀπωλέσας δὲ τὸν ἕνα τῶν ποδῶν του ἐνῷ ὑπερησπίζετο τὴν ἰδίαν του πατρίδα, ἀντεκατέστησεν αὐτὸν διὰ ξυλίνης κνήμης. Σαῖρα κανονίου τῷ ἀφήρπασε καὶ τὴν ξυλίνην ταύτην κνήμην εἰς τὴν μάχην τοῦ Νέρβινδεν καὶ τὸν ἔῤῥιψε κατὰ γῆς· ὅτε δὲ τὸν ἀνήγειρον, ἤρχισε νὰ γελᾷ λέγων: « Ἰδοὺ ἀνόητοι ἄνθρωποι, οἵτινες ἐξοδεύουν τὴν πυρίτιδά των εἰς τὸν ἀέρα! δὲν ἠξεύρουν ὅτι ἔχω ἄλλας κνήμας εἰς τὸ μαρσίππιόν μου; »

Ἐξακολουθοῦσιν εἰσέτι παρ' ἐλπίδα οἱ καλοὶ καιροί, καὶ τὸ φθινόπωρον προσμειδιᾷ ἡμῖν ἡδέως ὡς ἡ ἄνοιξις. Αἱ ἐξοχαὶ εἶσὶν ὑποφερταί, διότι αἱ βροχαὶ φαίνονται ἀπό τινος λησμονήσασαι ἡμᾶς, ὁ δὲ ἀκαμπτος καὶ παγετώδης βορρέας καθεύδει βαθὺν ὕπνον εἰς τὰ χιονώδη παλάτιά του, τὰ φρουρούμενα ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῶν ἀνέμων Αἴολου.

Πλὴν ἀλλοίμονον ἂν ἐξυπνίσῃ! . . . Ὁποία μόρσιμος μοῖρα περιμένει τὴν ἄχρις ὥρας μειδιώσαν φύσιν! Κρυερὸν καὶ κατάλευκον θέλει περιβληθῇ αὕτη σάβανον, τὰ δὲ εἰσέτι ἀνθοῦντα φυτὰ θέλουν ἐναφιασθῇ ὑπὸ παχὺ στρῶμα πάγου.

Ἐν τούτοις πᾶσα πεδιὰς καὶ πᾶς λόφος πλήθει κυνηγῶν. Τὰ δυστυχῆ μεταβατικὰ πτηνὰ μόλις καὶ μετὰ βίας ἐκφεύγουσι τὰς πολυμηχάνους σαγήνας τῶν πτηνοθηρῶν, καὶ προσφέρονται ὁλοκαύτωμα εἰς τὸ ἀδυσώπητον ὅπλον τοῦ κυνηγοῦ, τὸ ὁποῖον, ἡρεμοῦν καθ' ὅλον τὸ λοιπὸν διάστημα τοῦ ἔτους, ἐξανίσταται τρομερὸν καὶ ὀλέθριον κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὅπως πέμψῃ πολλὰ ἀμέτρητα πτηνῶν ψυχάρια εἰς τὸν ᾅδην. Μετὰ τῶν πιπτόντων ὠχρῶν φύλλων τοῦ φθινοπώρου πόσα ὡραῖα πτηνὰ πίπτουσι κατὰ γῆς, κατατρυπημένα ὑπὸ τῶν λεπτῶν σφαιριδίων τοῦ πυροβόλου!

Εἶσὶ τρόποι περιστάσεως, καθ' ἃς ηὐχόμεθα νὰ ἐβλέπομεν τὸν ἄνθρωπον Πυθαγόραν ἀπέχοντα, δηλαδή, ὡς ὁ φιλόσοφος οὗτος τῆς ἀρχαιότητος, πάσης τροφῆς περιεχούσης ἐν ἑαυτῇ ψυχὴν ζώσαν. Πλὴν τόσον ἀδύνατον θεωροῦμεν τὸ ταὐτὸν, καθ' ὅσον καὶ αὐτὸς ὁ τοσοῦτο ἐγκρατὴς Πυθαγόρας, παρατηρήσας ποτὲ ἐν τινι λίμνῃ τὰ μεγάλα ὀψάρια τρώγοντα τὰ μικρά, « Ἀλλ, λοιπόν! ἀνέκραξε διατί νὰ μὴ σᾶς φάγω καὶ ἐγὼ, ἀφοῦ σεῖς τρώγεσθε μεταξύ σας; »

Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ὁ Πυθαγόρας ἐγένετο ἄνθρωπος αἱμοβόρος καὶ σαρκοφάγος, ὡς οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι.

Ἀρχεται κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον σπουδαὶ προσεχέρθησαν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Γυμναίου, καίτοι ὁ θεὸς οὗτος σήμερον φαίνεται συμμαχῶν καὶ αὐτὸς μετὰ τοῦ Ἐμπολαίου Ἑρμοῦ, καὶ οὐδεὶς ἢ οὐδέποτε νομφεύεται μὴ ἤζοῦντος τοῦ χρυσίου. Ἰδοὺ δὲ πῶς διαλύονται ἔνιοτε αἱ ἀρραβῶνες, καὶ οἱ νομφίοι μένουσιν εἰς τὰ κρύα κουλουτρού, διότι δὲν ἔχουσι τὴν γεναιότητα νὰ εἴπωσιν ὡς τὸν ἥρωα τῆς κωμῳδίας τοῦ Ronsard:

"Ω! δὶν πωλῶ τὸ σῶμά μου, ἀλλ' οὔτε τὴν ψυχήν μου!
νυμφεύομ' ἵνα ἀγαπῶ μόνον τὴν γαμετήν μου!

Ἐπειδὴ δὲ περὶ μεμνηστευμένων ὁ λόγος, ἐπιτραπήτω νὰ παραδώσωμεν εἰς τὴν δημοσιότητα τὸ ἑξῆς τερμάγιον μυροβόλου τινὸς ἐπιστολῆς, ἣν παρέδωκεν ἡμῖν ἡ Μοῦσα, ὡς δεῖγμα ὑπερβολῆς ἐρωτικῆς γλώσσης. Μνηστὴ γράφει πρὸς τὸν ἀποδημοῦντα μνηστῆρά της ἐν ὑστερογράφῳ:

« Γ. Γ. Στελέ μου τίποτε ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ὄχι τάχα διὰ νὰ μὴ σὲ λησμονήσω, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸ φέρω ἐπάνω μου. Μὴ λησμονήσῃς νὰ φιλήσῃς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ μὲ στείλῃς· εἶμαι βεβαία ὅτι εὐθὺς θὰ εὕρω τὴν θέσιν τοῦ φιλήματός σου. »

Πόση διαφορὰ μεταξὺ τῆς φιλοφρονεστάτης ταύτης γλώσσης, ἥτις πίς οἶδ' ἐκ ποίας ρωμάντσας ἐστὶν ἠρανισμένη, καὶ τῆς ἑξῆς ἑτέρας νεανίδος, ἥτις, προσβληθεῖσα ὑπὸ νεανίου τινὸς φίλου της, μὴ ἐκτελέσαντος ἐγκαίρως παραγγελίαν της τινὰ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς:

« Ἐπεθύμουν, ἀχρεῖε, αἰξυλιατε νὰ ἐγγράφοντο, καὶ νὰ ἀνεγίνωσκες τὴν ἐπιστολήν μου μὲ τὴν ῥάχιν σου! »

Μὴ λησμονῶμεν ἐν τούτοις ὅτι ἀμφότεραι αἱ γράφουσαι εἶσὶ γυναῖκες, καὶ ὅτι εἶχε δίκαιον ὁ μακαρίτης Σαιξπῆρος νὰ χαρακτηρίζῃ τὴν γυναῖκα « Perfide comme l'onde ! » ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· Ἄπιστον ὡς τὸ θαλάσσιον κῦμα (μὲ ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην συγγνώμην!) (1)

Καὶ ἐν τούτοις ὁ δυστυχὴς νεανίας ἐπενθυμήσησεν ἐσχάτως ἐπὶ τῷ αἰφνιδίῳ θανάτῳ τῆς καλῆς ταύτης φίλης του καὶ ἀφῆκε τὴν γενειάδα. Ἐπειδὴ δὲ κάπως ηὐτύχησε νὰ ἔχῃ μικρὰν δόσιν ποιητικοῦ πνεύματος, ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς ἐρασμίας του τὸ ἑξῆς τετράστιχον:

Τοῦ κόσμου ἦτο κάτοικος, ὅπου στενάζουν ὅσοι
οἱ ἐκλεκτοὶ ἐπὶ τῆς γῆς·
καὶ ῥόδον αὐτὴ, ἔζησεν ὅσον τὰ ῥόδα ζῶσι
βραχεῖαν ὥραν τῆς αὐγῆς.

Καὶ ἂς διατείνωνται ἤδη αἱ γυναῖκες ὅτι οἱ ἄνδρες εἶσὶν ἄπιστοι, ἐνῷ τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα δεικνύει ἄνευ ἐνστάσεως ὅτι οὐχὶ μόνον πρὸς ῥόδα (μεταξὺ ἀκανθῶν, ἐννοεῖται) εἶσὶ πιστοὶ, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτόχρημα ἀκαλήφας (τσουκνίδας), ὡς ἡ ἀνωτέρω, ἢν ἔσχομεν τὸ εὐτύχημα καὶ ἡμεῖς νὰ γνωρίζωμεν μακρόθεν.

. . . . . .

Ἐν τούτοις ἰδοὺ καί τι τραγικὸν ἀνέκδοτον, οὐ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν συμβὰν εἰς τὴν μεγαλόπολίν μας. Ἡ αὐθεντικότης του σημειοῦσθε ὅτι εἶνε ἀναμφισβήτητος.

Ὁ Κ. Γ. . . . , κουρεὺς καὶ κομμωτὴς Φ. . . ἔγημε νέαν καὶ ὡραίαν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἐλάτρευεν· ἀλλ' αὐτὴ, παραγνωρίζουσα τὴν βαθεῖαν ταύτην ἀφοσίωσιν καὶ ἀγνώμων οὖσα, ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα λέοντός τινος, φοιτητοῦ τοῦ καταστήματος.

Ὡς δὲ συμβαίνει πάντοτε, ὁ σύζυγος τελευταῖος πάντων ἐπληροφορήθη τὰς ἀθώας μὲν ἀλλ' αἰσθηματικὰς σχέσεις τῆς γυναικός του. Ὁ ὄλεθρος τῆς ζηλίας καὶ τῆς ἐκδικήσεως ἐβύθισε τότε εἰς τὰ ἐνδόμυχά του, καὶ ἀπόφασιν τρομερὰν ἀπεφάσισεν ὁ κὺρ κουρεύς.

Περιέμενε νὰ ἔλθῃ ὁ νεανίας εἰς τὸ κατάστημά του ἵνα ξυρισθῇ. Ὅταν δὲ ἦλθεν, ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ λέων κατὰ τὸ σύνηθες, τί νέα γνωρίζει.

— Τραγικὸν τι συμβάν, ἀπαντᾷ ὁ κουρεύς. Εἷς τῶν συναδέλφων μου εἶχε γυναῖκα σπανίας ὡραιότητος, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἐναπέθετεν ὅλας τὰς περὶ εὐτυχίας ἐλπίδας του. Μεταξὺ τῶν φοιτητῶν του ὑπῆρχε νεανίας τις, ὅστις ἦλθε νὰ ταράξῃ τὴν εὐτυχῆ ταύτην ἕνωσιν, καὶ παρέσυρε τὴν καρδίαν τῆς νέας ἀπὸ τοῦ συζύγου της, ὅστις ὑπεδέχετο αὐτὸν ὡς φίλον του. — Δὲν ἦτο καλὸν τοῦτο; ἠρώτησε μετὰ βραχείαν σιωπὴν ὁ κουρεύς, ἀποτεινόμενος εἰς τὸν ἀκροατήν του.

— Κάλιστον, ἀπήντησεν οὗτος ἀνησύχως.

Πλὴν τὸ πλῆρες ἀγαθοσύνης βλέμμα τοῦ κουρέως τὸν καθησύχασε, καὶ ἐσκέφθη ὅτι ἡ ἀναλογία, ἥτις ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς ἱστορίας ταύτης, καὶ τῆς ἰδικῆς του, ἦτο ἁπλῶς τυχαία τι.

— Ἀφοῦ ἐβεβαιώθη περὶ τῆς δυστυχίας του, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κουρεύς, ὁ ἀπατηθεὶς σύζυγος ὑπὸ μιᾶς μόνης ἐκυριεύθη ἰδέας, τὸ νὰ ἐκδικηθῇ. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἔζήτει μέσον ἵνα ἐκτελέσῃ τὴν ἐκδίκησίν του, ἡ διαφθορεὺς ἦλθε μόνος του καὶ παρεδόθη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κουρέως ὅπως τὸν ξυρίσῃ.

Ἀλλ' ἐνῷ ἔλεγε ταῦτα καὶ τὸ ξυράφιον ἤγγιζε τὸν τράχηλον τοῦ νεανίου, ὁ ἀθεμίτως σύζυγος ἠσθάνετο τὸ αἷμα ἀναβαῖνον εἰς τὸν ἐγκέφαλόν του· ἡ ὅρασίς του ἐσκοτίσθη. Ἔσαν δὲ μόνοι εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ κουρείου.

Ὅταν ὁ νέος ἤκουσε τὰς τελευταίας λέξεις, δὲν ἀμφίβαλε πλέον ὅτι ἐπρόκειτο περὶ αὐτοῦ· ὑψώσας δὲ τὰ ὄμματά του, ἀνέγνω εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ κουρέως ἀπαισίαν τινὰ ἀπόφασιν, καὶ ἠσθάνθη μετὰ φρίκης τὸ τρομερὸν ὅπλον πλησιάζον εἰς τὸν λαιμόν του. Πάραυτα διὰ κατεσπευσμένου τινὸς κινήματος ὁ νεανίας ἀπέφυγεν ὥστε νὰ μὴ τοῦ ἀποκοπῇ ὁ λαιμὸς, ἀλλὰ τὸ ξυράφιον τοῦ ἔπῆρεν ἀρκετὸν μέρος τῆς παρειᾶς του. . . .

Λάβετε μάθημα ἐντεῦθεν πάντες οἱ ἐκ συστήματος ἐργαλάβοι νὰ ἀποφεύγετε τὴν μῆνιν τῶν κουρέων καὶ παντὸς σπαθοφόρου· οὐ γὰρ εἰκῇ οὗτοι τὴν μάχαιραν φοροῦσι!

. . . . . .

Ἐν τούτοις τίς δύναται νὰ μὴ θαυμάσῃ τὴν ἀπερίγραπτον κίνησιν τῆς ἀγορᾶς ἡμῶν; Ὁ Γαλατᾶς, τὸ ἱστορικὸν τοῦτο καὶ ἀρχαῖον προάστειον τοῦ ἐμπορίου, δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἐπιτυχῶς ἡ δεξιὰ χεὶρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ κίνησις ἐν αὐτῷ ἐστὶ διηνεκὴς καὶ ἀτελεύτητος, ἡ δὲ σύγχυσις καὶ ἡ τύρβη . . . ἀπερίγραπτος.

Τὰ κεντρικώτερα τοῦ προαστείου τούτου μέρη, καὶ ἰδίως τὰ καταστήματα ἔνθα ἐκτελοῦνται αἱ τῶν συναλλαγμάτων διαπραγματεύσεις

(1) Σημ. Ἐξαιροῦνται τοῦ ὁριμυτάτου ἀφορισμοῦ τούτου αἱ ἀναγνώστριαι τῆς Ἑπταλόφου.

καὶ τὰ διάφορα παίζονται χρεώγραφα, εἰσὶν ἄξια τρώγειν ἰδιαιτέρας περιγραφῆς. Ἀρκεῖ νὰ διέλθῃ τις ἐνώπιον τοῦ λεγομένου χρηματιστηρίου τοῦ Χαβιαροχάνου, διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι τὸ μέρος τοῦτο κατ' οὐδὲν διαφέρει Βαβυλωνίας. Δικαίως ἂν οἱ ἐργάται τῆς πυργοποιΐας κατὰ τὴν σύγχυσιν τῶν γλωσσῶν ἐξέπεμπον τοιαύτας ἀρίας κραυγάς, ὅσον οἱ σημερινοὶ τοῦ χρηματιστηρίου τούτου κολλυδίσται.

Ἀλλ' ἡμεῖς φύγωμεν, Μοῦσα, τὸν πολυκίνητον τοῦτον ἀνθρώπινον ἀνεμοστρόβιλον. Ἠρεμήσωμεν τὴν ἑστίαν, ἐν ᾗ ὁ Ἑρμῆς, ὁ ἔχων χρυσοῦν βαλάντιον, ἔθρυσε τοὺς βωμούς του. Ἀφήσωμεν κυλινδουμένην εἰς τὴν τρόβην αὐτῆς τὴν ἀνθρωπίνην ταύτην μυρμηκιάν, τὴν βρίθουσαν μὲν ἀργυρίου καὶ ἐμπορευμάτων, ἀλλ' ἐστερημένην χλόης, σκιᾶς, καλλονῶν καὶ νομάτων. Ἀποστρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τοῦ νεωτέρου τούτου πύργου τῆς Βαβέλ, ὅπου προσκυνεῖται τὸ χρυσοῦν ἄγαλμα τοῦ Βάαλ, καὶ εἰς ὃ μετὰ λύπης ἀτενίζουσιν αἱ ἀγενῶς παραγνωριζόμεναι ὑπὸ τῶν πλειστέρων αὐτοῦ θαμώνων Ἐλκωνιάδες Μοῦσαι. Ἀνεύσωμεν τὰς αὔρας καὶ τὴν ὀρόσυν τὴν ποντιάδα, καὶ ἀνταλλάξωμεν τὴν πνιγηρὰν ἀτμοσφαῖραν τῶν παλλῶν τοῦ βαμβακίου καὶ τῶν λοιπῶν ἐμπορευμάτων μὲ τὸν καθαρὸν καὶ ἀπεριόριστον ὁρίζοντα.

Τὸ ἀτμόπλοιον τῶν νήσων σχίζει καὶ ἐκπέμπει φλόγας, καπνὸν δὲ μέλανα ἐξερεύγεται ἐκ τῶν σπλάγχνων του. Ἐπιβῶμεν, Μοῦσα, τοῦ φλογεροῦ τούτου Λειβιάθαν, τοῦ μαστίζοντος τὸν ὠκεανὸν μὲ νεφρὰς πτέρυγας, καὶ πλανηθῶμεν ὁμοῦ ἐπ' ἀτρύγετον πόντον...

Ἰδοὺ ἡ Προποντίς, καὶ ἐλαφρὸν, εὔστροφον, εὐκίνητον, ἰδοὺ σκιρτᾷ ἐπὶ τῶν κυμάτων, ὡς ἡ ἀλκυών, τὸ ταχὺ ἡμῶν ἀτμόπλοιον. Φεύγει ὄπισθεν αὐτοῦ ἡ ἀντιγείτων ἀκτὴ τῆς Ἀσίας, φεύγουν μὲ ἀκαταλήπτιστον ταχύτητα τὰ δένδρα, τὰ οἰκήματα, καὶ αὐτὰ τὰ ἱστιοδρομοῦντα πλοῖα. Ἀργυρόχροες δελφῖνες, παίζοντες ἐπὶ τῶν ἥρεμούντων κυμάτων, συνερίζονται τὸ πρῶτος νὰ προφθάσῃ τοῦ σκάφους ἡμῶν. Μειδᾷ ἡ φύσις μαγευτικώτατα, ἐπιπνέει ἐλαφρὰ ἡ ποντιὰς αὔρα, ὁ δὲ σιγαλὸς αἰγιαλὸς γελᾷ γάλα ὅλος.

Μόλις τὸ Ἡράκλειον παραλλάττομεν ἀκρωτήριον, καὶ ἰδοὺ ἐκτυλίσσεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τὸ πανόραμα τῶν νήσων, τῶν χθαμαλῶν καὶ κεκαλυμμένων ὑπὸ πεύκης. Ὦ! αἱ νῆσοι αὗται αἱ ἀδελφαί, αἵτινες μακρόθεν φαίνονται ἀποτελοῦσαι μίαν, ὁ γαλήνιος οὗτος πόντος καὶ ὁ οὐρανὸς αὐτὸς ὁ γλαυκὸς πόσον καταθέλγουσι τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν!

Μετὰ βραχὺν πλοῦν χαιρετῶμεν τὴν Πρώτην, τὴν ὅλως ἄδενδρον ταύτην νησίδα πλὴν ἀρκετὰς καλῆς οἰκοδομῆς ἐπὶ τῶν νώτων αὐτῆς βαστάζουσαν· ὄπισθεν δὲ αὐτῆς βλέπομεν ἐξωρισμένα μακρὰν τὰ νησίδια τῆς Ὀξείας καὶ Πλάτης. Εἶτα, κατὰ τὸν Βυζάντιον ποιητήν,

> Τῆς Ἀντιγόνης τῆς μικρᾶς προέκυψεν ἡ ῥάχη,
> κ' αἱ μαῦραί της ἀκρογιαλιαῖς κ' οἱ σκόπελοι κ' οἱ βράχοι·
> κ' ἡ Πίτα δορυφόρος της φαίνεται, ὡς ἐκείνη
> τοῦ μικροτάτου τούτου μας πλανήτου ἡ σελήνη.

Ἐν τούτοις ἰδοὺ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν παρίσταται μαγευτικώτατα ἐξηπλωμένη μεταξὺ τῆς βουνώδους Πριγκήπου καὶ τῆς Ἀντιγόνου ἡ ὡραία νῆσος τῆς Χάλκης. Τὸ ἀτμόπλουν προσεγγίζει εἰς τὴν λιθόκτιστον αὐτῆς προκυμαίαν. Ἀποβῶμεν, Μοῦσα, ὅπως περιεργασθῶμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν καθέδραν ταύτην τῆς φιλομειδοῦς Ἀφροδίτης. Θαυμάσιμοι τὰ διάφορα ἐν αὐτῇ καλλιτεχνήματα, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ τὰς πολυποικίλους αὐτῆς ὡραιότητας.

Ἀλλὰ ἀποβᾶς, ἐνόμισα τρώγειν ὅτι μετεφέρθην εἰς νῆσον τινὰ φαντασιώνην, ὁποίας οἱ ἀρχαῖοι ἔπλαττον τὰς νήσους τῶν μακάρων.... Ὦ! ναί! δότε εἰς τὴν ἄνθρωπον τὴν θάλασσαν καὶ τὰς αὔρας της καὶ τὰς τριημίας της, ἂν θέλετε, πλὴν δότε συγχρόνως καὶ σκιάν· διότι ὅπου ἐλλείπουσι ταῦτα, ὁ ἄνθρωπος γίνεται ξηρὸς τὴν καρδίαν καὶ τὰ αἰσθήματα, ὡς τοὺς αὐχμηροὺς καὶ λιθίνους τοίχους τοῦ Χρηματιστηρίου.

Τὰ ἱστορικὰ Λεβαδάκια, τὸ πεδίον τοῦτο τῆς μάχης τοῦ Ἔρωτος, κατεπλημμυρούντο κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην τῆς ἐπισκέψεώς μας ὑπὸ πλήθους κυρίων καὶ κυριῶν, συνωθουμένων καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ περιπάτου. Ἔλεγες ὅτι ἔβλεπες πανήγυρίν τινα ἢ ἀγοράν. Καὶ ὄντως, τίς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἑκάστην ἑσπέραν (Κυριακῆς μάλιστα) τελεῖται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους ἐν τῷ περιπάτῳ τούτῳ ἡ πανήγυρις τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἀσώτου;

Πυροτεχνήματα διαφόρων χρωμάτων καὶ σχημάτων στελεχίζουσι τὸν ὁρίζοντα κατὰ τὰς νύκτας, καὶ ἀναπληροῦσι θαυμασίως τὴν ἔλλειψιν τῆς πλησιφαοῦς σελήνης. Ἀλλ' ὅταν λάμπῃ εἰς τὸν οὐράνιον δόμον ὁ φωταυγὴς οὗτος λύχνος τῆς νυκτὸς, ὢ! τότε τὸ θέαμα εἶνε ἀπερίγραπτον. Νομίζει τις ὅτι εὑρίσκεται εἰς ὡραιότατον κῆπον, βρύοντα διαφόρων δένδρων καὶ πολυχρώμων ἀνθέων. Φαντάσθητε ἤδη πόσον μαγευτικὸς εἶνε ὁ ζωντανὸς οὗτος κῆπος τῶν λιβαδίων, ὁ ποικιλλόμενος ὑπὸ τῶν ποικιλοχρόων ἐσθητῶν τῶν καταπλημμυρουσῶν αὐτὸν θεαινῶν, περιφερομένων ὑπὸ τὸ γλυκὺ καὶ φωτερὸν φέγγος τοῦ ἄστρου τῶν ἐρώτων. Οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὴν Χάλκην κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν ἀποτίουσι φόρον σεβασμοῦ εἰς τὴν σεπτεμβριανὴν αὐτῆς σελήνην, τὴν τόσον φιγγοβολοῦσαν. Ἂν ἀληθεύῃ ἀλλοῦ πουθενὰ ἡ Ἰταλικὴ παροιμία: La luna settembrina—sette lune a leis' inclina,— «Τὴν σεπτεμβριανὴν σελήνην ἑπτὰ σελῆναι προσκυνοῦσι,» —πρέπει νὰ ἀληθεύῃ πλειότερον ἐν Χάλκῃ.

Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν λογίζεται ἡ ἐρατεινὴ αὕτη νῆσος καθέδρα τῆς Ἀφροδίτης, οὐχ ἧττον ὅμως διαπρέπει καὶ ὡς προσφιλέστατον τῶν Μουσῶν ἐνδιαίτημα. Διὸ καὶ ἀπαντῶμεν ἐν αὐτῇ μετ' ἀμυθήτου εὐχαριστήσεως οὐ μόνον τὰ διάφορα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, ἀλλὰ τόσα ἄλλα ἱερὰ καθιδρύματα τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἡμῶν ἀδελφοὺς ἀγάπης. Εὐδαίμονες αἱ κοινωνίαι ἐκεῖναι, αἵτινες ἔφθασαν νὰ ἐνοήσωσιν ὅτι μόνον διὰ τῆς τοῦ πλησίον ἀντιλήψεως καὶ τῆς ἀγαθοεργίας ἀποβαίνουσιν εἰκόνες καὶ πανομοιότυπα τοῦ εἰπόντος: «Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.» Εὐτυχεῖς δὲ οἱ κατανοήσαντες ἐπίσης ὅτι ἡ μόρφωσις καὶ ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται ἐν τῇ καλλιεργείᾳ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς παιδείας, καὶ μὴ παύοντες διὰ τοῦτο τοῦ διασαλπίζειν μετὰ τοῦ Προφήτανακτος: «Δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ Κύριος.»

. . . . . .

Πλὴν τίς αὕτη ἡ προχωροῦσα, ἐκλεκτὴ καὶ ὡραία ὡς ἡ σελήνη, λευκώλενος ὡς ἡ Ἥρα, γλαυκῶπις ὡς ἡ Ἀθηνᾶ, ἀλαβάστρινον ἔχουσα τὸ σῶμα ὡς ἡ Ἀφροδίτη, καὶ περιβεβλημένη γοητευτικώτατον ἱματισμὸν, ὡς ἡ Ἄρτεμις; Μήπως εἶνε ἡ μυθολογουμένη Κίρκη, ἡ ἀνέτως περιφερομένη εἰς τὴν νῆσόν της καὶ ὑποβάλλουσα τοὺς λατρευτὰς αὐτῆς εἰς παντοίας μεταμορφώσεις, κατὰ τὰς ἐμπνεύσεις τῆς ἰδιοτροπίας της. Τετλοφορεῖται ἡ βασίλισσα τῆς Χάλκης, καὶ δικαίως· διότι εἰς τὴν διάβασίν της ἑκατόμβαι πρόσωπα φλογερῶν βλεμμάτων. Πλὴν, λυπηρὰ ἀντίθεσις!... ταύτην παρακολουθεῖ ἑτέρα γυνή, πλουσιώτατα μὲν ἐστολισμένη μὴ παρατρέξασα δὲ οὐδὲ τὰς ἐλαχίστας ἀπαιτήσεις τοῦ κακῶς ὀλυμένου σωρμοῦ, ἀλλὰ δυσειδὴς μέχρις ἀπαρεσκείας. Ἐκτὸς δὲ τούτου αἱ ῥυτίδες τοῦ γήρατος ἐπικάθηνται αὐθαδῶς ἐπὶ τε τοῦ μετώπου καὶ τῶν παρειῶν αὐτῆς τῶν λειποσάρκων. Οποία τρώντι παράδοξος ἀντίθεσις! Καὶ ὅμως ἡ ἀσχημία ταύτης συντελεῖ δαιμονίως πρὸς πλειοτέραν ἐπαύξησιν τῆς καλλονῆς τῆς ἑτέρας. Τοιοῦτος εἶνε ὁ κόσμος οὗτος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· κόσμος ἀντιθέσεων!

Διότι ὅπως τὸ ψεῦδος λέγωσιν ὅτι εἶνε τὸ ἅλας τῆς ἀληθείας—καθότι τίς δὲν βαρύνεται καὶ δὲν χασμᾶται ἐπὶ τέλους ἀκούων ἀπὸ στόματος ἄλλου τὴν ἀλήθειαν, πάντοτε τὴν ἀλήθειαν, καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν, μηδόλως ἀρτυνομένην ὑπὸ τοῦ ψεύδους·—ὅπως ἡ ἀρετὴ, μόνη, ἡ δροσὶς, πάντοτε ἡ ἀρετὴ κατανταῖ μονότονος καὶ ὀχληρὰ, ἂν δὲν ποικίλλῃ αὐτὴν ἐνίοτε καὶ σκανδαλώδές τι γεγονός· — καὶ παράδειγμα τούτου ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος χωρικὸς τῶν Ἀθηνῶν, ὁ γράψας τοῦ Ἀριστείδου τὸ ὄνομα εἰς τὸ ὄστρακον, διότι ἠνωχλεῖτο ἀκούων αὐτὸν ὑπὸ πάντων δίκαιον προσαγορευόμενον,—οὕτω καὶ ἡ καλλονὴ ἄνευ τῆς ἀσχημίας οὐδεμίαν ἤθελεν ἔχει ἀξίαν.

Μᾶς ἀρέσκει, μᾶς θέλγει, μᾶς γοητεύει ἡ καλλονή. Ἐνώπιον ὡραίου ἀνδριάντος, τερπνῆς φύσεως, περικαλλοῦς γυναικὸς ἡ καρδία ἡμῶν σκιρτᾷ ὑφ' ἡδονῆς καὶ εὐφροσύνης. Ἀλλ' ἂν τὰ πάντα ἦσαν περιβεβλημένα τὴν ἐντέλειαν ταύτην, ἂν ὅλαι αἱ γυναῖκες ἦσαν ὡραῖαι οὐδεμία δὲ σύσεισθ, τότε ἡ καλλονὴ τῶν ἤθελε μᾶς κορέσει, τότε δὲν ἠθέλομεν διακρίνει τὸ ὡραῖον ἀπὸ τοῦ ἀσχήμου.

Αἱ ἀντιθέσεις λοιπὸν αὗται εἰσὶ τοσοῦτον ἀπαραίτητοι διὰ τὴν τέρψιν ἅμα τε καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀνθρώπων, ὥστε ἂν δὲν ὑπῆρχον, ἐκ φύσεως ἤθελον ἐπινοηθῆ. Καὶ ἡ καλλονὴ ἄνευ τῆς ἀσχημίας, καὶ ἡ ἀρετὴ ἄνευ μικρῶν κακιῶν, οὔτε καλλονὴ, οὔτε ἀλήθεια, οὔτε ἀρετὴ ἤθελον λογίζεσθαι.

Ἡ ἔξοχος αὕτη καλλονὴ φαίνεται τὴν ἑσπέραν ταύτην περιβεβλημένη ἄφατον μεγαλοπρέπειαν· βλέπων αὐτὴν, τὴν Ἥραν λέγεις ἐξελθοῦσαν τοῦ κοιμητηρίου της. Τί μόνον ἂν συνωδεύετο, ἀντὶ τῆς ἀνυπαφόρου ἐκείνης Μεθούσης, ὑπὸ χαρείας καλλιπαρῴων νεανίδων, ἀφεύκτως θὰ τὴν ἐξελάμβανον πάντες ὡς τὴν Καλυψὼ ἐν μέσῳ τῶν νυμφῶν αὐτῆς. Βῆμα δὲν προχωρεῖ, χωρὶς νὰ ἐξερεύγωνται δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ὀργμοὺς σπινθήρων καὶ πολυχρόων φλογῶν τὰ διά-

φορα πυροτεχνήματα, ἅτινα καίουσιν ἀφειδῶς, ὡς θυσίαν ἐπὶ βωμοῦ πρὸς τιμήν της, οἱ τὴν εὔνοιαν τῆς θεᾶς ἐπιζητοῦντες.

Ἀλλ' ἡ βασίλισσα αὕτη τῶν νήσων τὴν τελευταίαν ἐπενεργεῖ μαγείαν ἐπὶ τοῦ λατρεύοντος αὐτὴν ὑπηκόου της. Τελεῖ τὴν ὑστάτην θριαμβευτικὴν, οὕτως εἰπεῖν, πομπήν της, διότι μετ' ὀλίγον ἐγκαταλείπει τὴν μαγευτικὴν νῆσον καὶ τὰ σπήλαια καὶ τοὺς λειμῶνας καὶ τὰ ἄλση της, πρὶν ἢ ὁ χειμὼν σαλπίσῃ τὸ προανάκρουσμά του. Ἰδοὺ αὐτὴ εἰσερχομένη εἰς τὴν κατάφωτον λέσχην, ὅπου παιανίζει ἐκλεκτὴ μουσικὴ καὶ ἥτις βρίθει καλλονῶν χαριτοβρύτων. Παρατηρήσατε πῶς εἰς τὴν ἔλευσίν της πᾶσα ἄλλη καλλονὴ ἀποβάλλει τὴν λάμψιν της, ὡς οἱ ἀστέρες ὠχριῶσιν ἐνώπιον τῆς σελήνης. Συνωθοῦνται περὶ αὐτὴν αἱ γνωσταὶ καὶ φίλαι, τὰς ὁποίας ἡδέως πάνυ καὶ οὐχὶ ἄνευ συγκινήσεως ἀποχαιρετᾷ.

Ἰδοὺ πῶς περιγράφει τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμὴν ποιητικὴ τις ἀλληλογραφία, αὐτὴν ἔχουσα κυρίως ἀντικείμενον καὶ γεγραμμένη ὑπὸ αἰσθηματικωτάτου τινὸς νεανίου, ἑνὸς ἐκ τῶν πολλῶν λατρευτῶν της. Τεμάχια τῆς ἀφελοῦς καὶ χαριέσσης ταύτης ἀλληλογραφίας περιῆλθον εἰς χεῖρας ἡμῶν:

... Ἐν τούτοις δὲ ἀνήσυχος μία ψυχὴ προβαίνει,
τὰς φίλας της μὲ ἀσπασμοὺς καὶ δάκρυα ὑγραίνει.
Τίς εἶνε; ... — φεύγει ... φεύγεις, ἄχ! ψυχὴ ἐρωτευμένη;

Καὶ παρακατιὸν, εἰς περικοπήν τινα θαυμασίαν τρόντι, περιγράφεται ἐντελῶς ἡ θεὰ αὕτη, ἰδίως δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς στίχοις:

Ἀφροδίτης ὁμοιάζουν τὰ κοράλλινά της χείλη,
ὥστε καὶ μ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς θεοὺς ἂν συνωμίλει,
βέβαια κι' αὐτὸς ὁ Ἔρως καρδιακὰ θὰ τὴν ἐφίλει.

Ἀλλ' ἂς παραιτήσωμεν πᾶσαν τὴν λοιπὴν γοητείαν τῆς ἐσπέρας ταύτης, καὶ ὅλας τὰς ἀφθονούσας περιπετείας καὶ ποικιλίας σκηνὰς ὅσαι λαμβάνουσι χώραν κατὰ τὴν ἀποπομπὴν τῆς θεᾶς ταύτης ἐν μέσῳ βεγγαλικῶν πυρῶν καὶ παιάνων μουσικῆς ἡδυμόλπου. Ἂς ἴδωμεν αὐτὴν ἐγκαταλείπουσαν τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν τὴν ὡραίαν νῆσόν της, ἥτις πενθηφορεῖ ἐπὶ τῇ στερήσει δύο ἀδάμαντος, καὶ φεύγουσαν ἐπὶ τοῦ θαλασσίου ἅρματός της. Κάτω τὸν μακρόθεν φλογερῶς πάνυ ἀτενίζοντα αὐτὴν νεανίαν ποιητὴν, οὗτινος τοὺς στίχους κλέπτει ἡ ἡμετέρα Μοῦσα, ὡς ἄλλη Ἠχὼ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ χάρτου ἀκόμη, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖνται ἄφωνοι,

Φεύγει, καὶ χρυσολέπιδες θελφῖνες προηγοῦνται,
ἀφροὶ ἀπ' τὰ ρουθούνια των τριζόμαντοι ξερνοῦνται.
Οἱ Τρίτωνες σαλπίζοντες ἐκράτουν τὰ ἡνία
τοῦ ἅρματος, ποῦ ἔσυρον θαλάσσια θηρία·
ἅτινα, διασχίζοντα ὕδατα κοιμισμένα,
αὐλάκι ὄπισθεν αὐτῶν ἄφινον 'ς τὸν λιμένα.
Κατόπιν δὲ τοῦ ἅρματος πλῆθος νυμφῶν μυρίων
τὸ τῆς θαλάσσης ἁλμυρὸν διέτρεχον πεδίον,
ἀφίνουσαι τὰ ξέπλεκτα ὡραῖά των μαλλιὰ
εἰς τοῦ ἀέρος τὴν πνοὴν,—πνοὴ πολλὰ γλυκεῖα!

Πλὴν μετ' αὐτῆς ἐπανέλθωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὰ ἡμέτερα, ἀναβάλλοντες τὴν ἐπανάληψιν τῶν θριάμβων τῆς χαριτοβρύτου ταύτης θεαίνης κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ ἔαρος. Τὰ περὶ αὐτῆς ὀλίγα ταῦτα ἠναγκάσθημεν νὰ ἀναφέρωμεν ἐνελλείψει ἄλλων ἀνεκδότων ἐκ τῶν νήσων, ἃς ἀργὰ ἐπεσκέφθημεν ἐφέτος· ἄλλως τε, ἐνεθυμήθημεν καὶ τὸ τοῦ ποιητοῦ

Αἰσχρὸν τοι δηρὸν τε μένειν κενεόν τε νέεσθαι.

Ἐν τούτοις ὁ βορρᾶς ἤρχισε νὰ δεικνύῃ ἀπό τινος τοὺς ὀδόντας του. Ὁ οὐρανὸς καλύπτεται ὑπὸ μολυβδοχρόων νεφελῶν, καὶ ὡς οἱ ναῦται τοῦ Κολόμβου, μετὰ διαρκῆ πλοῦν εἰς τὸ πέλαγος, ἔκραξαν ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τῆς ξηρᾶς μετ' εὐχαριστήσεως γῆ! γῆ! οὕτω καὶ ἡμεῖς μετ' ἴσης χαρᾶς εἰς τὰς πρώτας σταγόνας τοῦ εὐεργέτιδος ὄμβρου, μετὰ πολύμηνον ξηρασίαν, θὰ ἀνακράζωμεν βροχή! βροχή!

Α. — Ω.

ΣΠΟΥΔΑΙΟΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑ.

Εἰς τὸ περὶ Ἀρμενίας ἄρθρον τοῦ προλαβόντος φυλλαδίου, (ἐν σελίδι 7, στίχῳ 12 τῆς πρώτης στήλης,) ὅπου ἀναφέρεται ὅτι οἱ Ἀρμένιοι ἠσπάσθησαν τὸν Χριστιανισμὸν, ἀντὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, διόρθου τρῦ Δ' αἰῶνος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ο ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ. Σύγγραμμα περιοδικὸν, ἐκδιδόμενον κατὰ διμηνίαν. Τεῦχος Α'. Τόμος Α'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τύποις Βυζαντίδος. 1863.

Δὲν εἴμεθα πρῶτοι ἡμεῖς οἱ διακηρύξαντες ὅτι αἱ ἐπὶ ὑψηλῷ σκοπῷ, ἐπὶ ἠθικῇ διαπλάσει καὶ διανοητικῇ ἀναπτύξει γενόμεναι συνελεύσεις ἢ σύλλογοι μεγαλύνουσι τὸν ἄνθρωπον, καθιστῶσαι αὐτὸν ἄξιον τοῦ προορισμοῦ καὶ τῆς κλήσεώς του. Τὸ εἶπον πρὸ ἡμῶν οἱ σοφοὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν,—τὸ εἶπεν ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος ποιητὴς, γνωμοδοτήσας πάνυ ὀρθῶς πρὸ δισχιλίων ἐτῶν ὅτι «αἱ ἀγοραὶ ἀριπρεπέας τοὺς ἄνδρας τελέθουσι.»

Καὶ πῶς ὄχι, ἀφοῦ βλέπομεν τὰς ἀκαταλογίστους ὠφελείας καὶ τὰς ἐκ τοῦ ἠθικοῦ τούτου, οὕτως εἰπεῖν, συνεταιρισμοῦ θαυμασίας προόδους;

Ἀδεία τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως, τῆς πατρικῶς κηδομένης περὶ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς βελτιώσεως τῶν πάσης τάξεως ὑπηκόων Αὐτῆς, συνέστη πρότινος ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἡμῶν Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, πολλὰ ὑποσχόμενος τὰ καλὰ καὶ χρησιμεύων τρόντι ὡς τὸ ζώπυρον τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου. Περιττὸν νὰ εἴπωμεν τελευταῖοι ὅτι ὁ ἀριπρεπὴς οὗτος θίασος ἐξετέλεσε καὶ ἐκτελεῖ θαυμασίως τὴν ἀποστολήν του, παρορμῶν ἀνενδότως εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γραμμάτων τῶν πατρώων, ὁδηγῶν εἰς τὰ καλὰ τῆς παιδείας, καὶ ὡς τηλαυγὴς φανὸς διαχέων πανταχόθεν ἄπλετον φῶς.

Τὸ ἀναγγελλόμενον περισπούδαστον Σύγγραμμα τοῦ ἀξιολόγου τούτου Καθιδρύματος, οὗτινος ἀνέγνωμεν ἀπλήστως τὸ Α' τεῦχος, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ κορωνὶς τῶν ἐν τῇ πόλει ἡμῶν Συγγραμμάτων, καθὸ περιέχον πολλὰ σπουδαῖα ἀναγνώσματα, φιλολογικὰ, ἐπιστημονικὰ καὶ παντοῖα ἄλλα, ἐν οἷς τὰ πολλαχῶς ἐνδιαφέροντα τὸ ἐνταῦθα κοινὸν Πρακτικὰ τοῦ ὁμωνύμου Συλλόγου.

Μὴ δυνάμενοι σήμερον νὰ ἐκφράσωμεν τὸ καταπλημμυροῦν τὴν καρδίαν ἡμῶν αἴσθημα ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ τὰ μέγιστα τιμῶντος τὴν φιλολογίαν ἡμῶν τούτου ἔργου διὰ τὸ στενὸν τοῦ χώρου, ἀναβάλλομεν τὰς ἐπὶ τούτου κρίσεις ἡμῶν εἰς εὔκαιρον. Ῥ.

ΑΙΝΙΓΜΑ 22.

Ὁ ἥμισυς προστάζω·
ὁ δὲ λοιπὸς, ὡραῖον
ἄνθος, μοῦρα σταλάζω.
Ὅλος ὁ ἐν συντομίᾳ
ἐπὶ νώτων εὐρέων
πόσα καλὰ βαστάζω!
Ἤπειρος, βαβαί! ποία.

Ν. Κ.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 21 ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Δύσκολον εἶν' τὸ αἴνιγμα· — τὸ ἔλυσα, κ' ἐπείσθην
ὅτι ὑπάρχει ἀληθὲς, ἀφοῦ ἐσυλλογίσθην:
ὅτι θεὸς μὲν ἑαυτοῦ τὸν ὅμοιον δὲν βλέπει,
τὸν ὅμοιον ὁ βασιλεὺς σπανίως θεωρεῖ,
ἐστὸν χωρικὸν πλὴν συνεχῶς ἡ τύχη ἐπιτρέπει
ἴσον αὐτῷ καὶ ὅμοιον παντοῦ νὰ θεωρῇ.

Μ. Ν. ΒΙΚΕΛΑΣ.

15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1863. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 29.

ΤΟ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΟΝ

ΤΟΥ ΡΑΜΨΙΝΗΤΟΥ (1).

Η ΚΥΡΙΩΣ πηγή, ἐξ ἧς ἀρυόμεθα τὰς περὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἱστορίας ἡμετέρας γνώσεις καὶ ἰδίως τὰς περὶ τῆς χρονολογίας καὶ τῶν πράξεων τῶν βασιλέων αὐτῆς, εἶνε, ὡς γνωστόν, ὁ τῆς ἱστορίας πατὴρ Ἡρόδοτος, ὅστις φαίνεται περιηγηθεὶς τὴν Αἴγυπτον μεταξὺ τῶν 444 καὶ 460 πρ. Χ. Μετὰ τῶν ἱερέων ἀναγερφόμενος, πολλὰ ἔμαθε παρ' αὐτῶν ὁ Ἕλλην ἱστορικός· καὶ ἀληθῆ μὲν, διότι πολλάκις τῷ ἐδείκνυον οὗτοι τὰ ὅσα διετήρουν δημόσια ἀρχεῖα καὶ τῷ ἐξήγουν τὰ ἱερόγλυφα, τὰ ἐπὶ λίθου ἐγκεκολαμμένα ἀρχεῖα ταῦτα, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ οὐκ ὀλίγα ψευδῆ, ὅσα ἡ ἐθνικὴ ματαιοφροσύνη καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ μὴ φανῶσιν οὐδὲν ἀγνοοῦντες ἐνέπνεον τοῖς ἱερεῦσιν.

Ὑπὸ τοιαύτην ἔποψιν ἂν πρέπῃ νὰ θεωρήσωμεν ἢ ὄχι καὶ τὸ ἑξῆς περίεργον διηγημάτιον ἢ ἀνέκδοτον, τὸ ὁποῖον ἀπαντῶμεν εἰς τὸν Ἡρόδοτον μεταξὺ τῶν χρονικῶν τῶν βασιλέων τῆς πρώτης Αἰγυπτιακῆς δυναστείας, τοῦτο εἶνε ἀρκούντως δυσχερές. Διάφοροι διαφόρως περὶ αὐτοῦ ἔκριναν, καί τινες διϊσχυρίσθησαν κριτικῶς πως ὅτι δὲν εἶνε ἀπίθανος ἡ πραγματικότης τοῦ διηγήματος τούτου, καθὸ μὴ περιέχοντος ὑπερβολάς· μετὰ τῶν τελευταίων δὲ τούτων κρίνομεν προσφορώτερον νὰ καταταχθῶμεν καὶ ἡμεῖς, καίτοι ἄντικρυς φερόμενοι τῷ πατρὶ τῆς ἱστορίας, ἀμφιβάλλοντι καὶ λέγοντι: ἐμοὶ μὲν οὐ πιστά. Ὥστε παραδεχόμεθα τὴν διήγησιν ταύτην ὡς ἀληθὲς συμβεβηκὸς, ἐν ᾧ ἀναφαίνεται τόλμη μετ' εὐφυΐας μεμιγμένη ὅλως ἀσυνήθης εἰς τοιαύτην ἐποχήν, καθ' ἣν τὰ πνεύματα ἦσαν νωθρά· διὰ τοῦτο δὲ καὶ μετὰ θαυμασμοῦ βλέπομεν, ὅτι ἀναφέρονται παρὰ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων τὰ πρωτεύοντα πρόσωπα ἢ οἱ ἥρωες τοῦ περιέργου τούτου διηγήματος, ὅπερ μεταφέρομεν ἐνταῦθα, παραφράζοντες ἐκ τῆς δευτέρας συγγραφῆς τῶν ἱστοριῶν τοῦ Ἡροδότου, ἐπιγραφομένης Κλειώ.

Τὸ ἀνέκδοτον δὲ τοῦτο τῆς Αἰγυπτιακῆς ἱστορίας μετεφέρθη ἀναμφιβόλως εἰς τὴν Ἑλλάδα· τὸ ἐπανευρίσκομεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὅπου, κατά τινα ἀρχαίαν παράδοσιν, ὁ Τροφώνιος, υἱὸς βασιλέως τινὸς τῶν Ὀρχομενίων καὶ ἐπιδέξιος ἀρχιτέκτων, κατώρθωσε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς ἓν ἐκ τῶν οἰκοδομημάτων ἐκείνων, ἅτινα οἱ Ἕλληνες ἐκάλουν θησαυρούς, καὶ ὅτι ἐκεῖ ἔκοψε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀδελφοῦ του διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὰς ὑποψίας.

« Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πρωτέως, διεδέχθη τὴν βασιλείαν τῆς Αἰγύπτου ὁ Ῥαμψίνητος, ἀνὴρ φιλόκαλος καὶ ἐν καιρῷ τοῦ ὁποίου πᾶσα εὐνομία καὶ εὐθηνία ἦτο ἐπικεχυμένη ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον· τὴν δὲ πρωτεύουσαν τοῦ ἐκτεταμένου βασιλείου του μὲ προπυλαίων καὶ διαφόρων ἄλλων οἰκοδομημάτων πλήθη ἐστόλισε. Κατὰ τὰ λεγόμενα τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων, ὁ βασιλεὺς οὗτος εἶχε τόσους θησαυρούς, ὥστε κανεὶς οὔτε ἐκ τῶν προγενεστέρων οὔτε ἐκ τῶν μεταγενεστέρων βασιλέων ἠδύνατο νὰ παραβληθῇ αὐτῷ κατὰ τὰ πλούτη· ἐκέκτητο δὲ ἐκτὸς ἄλλων καὶ πλῆθος χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν ταλάντων, τὰ ὁποῖα θέλων νὰ ἔχῃ ἐν ἀσφαλείᾳ, διέταξε νὰ τῷ οἰκοδομήσωσιν ἐντὸς τοῦ παλατίου του μέγα θησαυροφυλάκιον. Ὁ ἀρχιτέκτων, ἀνὴρ πανοῦργος, μηχανᾶται καὶ ἐφαρμόζει εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ πρὸς τὰ ἔξω ἐστραμμένου τοίχου τῆς μιᾶς πτέρυγος μέγαν λίθον ἐπιθετὸν, δυνάμενον νὰ ἀφαι-

(1) Ὁ Ῥαμψίνητος ἢ Ῥάμψις ἔζη κατὰ τὴν ΙΒ' πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδα.

ρῆται καὶ νὰ ἐφαρμόζηται πάλιν εὐκόλως δι' ἀφανοῦς ἐλατηρίου ὑφ' ἑνὸς μόνου ἢ καὶ δύο τὸ πολὺ ἀνθρώπων.

« Ἀφοῦ ἐπερατώθη τὸ μέγα τοῦτο καὶ εὐρύχωρον κτίριον, ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπέθεσεν ἐντὸς αὐτοῦ τοὺς ἀναριθμήτους θησαυρούς του καὶ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ τάλαντα, ὁ δὲ οἰκοδόμος δὲν ἐπρόφθασε νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τοῦ τεχνάσματος, ὃ ἐπενόησε, διότι μετ' ὀλίγον ἀσθενήσας βαρέως ἦλθεν εἰς θανάτου ἀκμήν. Ἐνῷ δ' ἔπνεεν ἤδη τὰ λοίσθια, προσκαλεσάμενος τοὺς δύο υἱούς του, τοῖς ἐξέθεσεν ὅτι πρὸς ὄφελος αὐτῶν καὶ διὰ τὸ εὐτυχὲς μέλλον των ἐμηχανεύθη τοιοῦτόν τι περὶ τὸν θησαυρὸν τοῦ βασιλέως· δώσας δὲ αὐτοῖς ἀκριβῶς τὰς ἀποχρώσας ὁδηγίας καὶ τὰ μέτρα τοῦ ἐπιθετοῦ λίθου, καὶ παρατηρήσας αὐτοῖς ὅτι, μετ' ἐπιφυλάξεως ὠφελούμενοι ἀπὸ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, θέλουν γίνει ταμίαι καὶ διαχειρισταὶ τῶν χρημάτων τοῦ βασιλέως, ἐτελεύτησεν. Οἱ υἱοί του ἐν τούτοις, χωρὶς νὰ χάσωσι καιρόν, ἔρχονται διὰ νυκτὸς παρὰ τὰ παλάτια, καὶ ἀνευρόντες τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ τοίχου, ἀφῆρεσαν εὐκόλως τὸν λίθον καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον· παραλαβόντες δὲ πληθὺν χρημάτων, ὅσα ἤρκουν αὐτοῖς ὅπως ζήσωσιν ἀνενδεῶς ἱκανὸν χρόνον, ἀνεχώρησαν ἐπιθέσαντες πάλιν τὸν λίθον. Καὶ τὸ ἔργον τοῦτο κατόπιν πολλὰς φορὰς ἐπανελάμβανον ἀρόβως πλέον.

« Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου χρόνου ἔτυχε μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὁ βασιλεὺς νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ οἴκημα, καὶ βλέπων τὰ πλειότερα ἀγγεῖα κενὰ καὶ τὰ κιβώτια τῶν θησαυρῶν ἐρριμένα ἀτάκτως κατὰ γῆς, μὴ δυνάμενος δὲ νὰ συλλάβῃ τὴν παραμικρὰν περί τινος ὑπόνοιαν, διότι ὁ ἴδιος ἐκράτει τὰς κλεῖδας, καὶ ἐκτὸς τούτου καὶ τὰ σημεῖα τῶν σφραγίδων του ἦσαν ἀνέπαφα, ἐκυριεύθη ἀπὸ μεγίστην ἀνησυχίαν. Ἀλλ' ὅταν, ἀνοίξας δὶς καὶ τρὶς, εὗρε μὲ ἄμετρον ἀπορίαν του ἴχνη πρόδηλα κακουργήματος καὶ κατὰ πολὺ ἐλαττωθέντα τὸν θησαυρόν, ἐκορυφώθη πλέον ἡ ἀγανάκτησίς του, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ συλλάβῃ τὸν τολμητίαν τοιχωρύχον, παρήγγειλε κρυφίως τοὺς τεχνίτας νὰ τῷ κατασκευάσωσι σιδηρᾶς παγίδας καὶ ἄλλας ἀρανεῖς μηχανάς, ἃς ἔστησε πέριξ τῶν ἀγγείων, ἐν οἷς ἦσαν οἱ θησαυροί. Τὸ ἑσπέρας ἦλθον κατὰ τὴν συνήθειαν οἱ τολμηροὶ κλέπται, καὶ ἅμα ὁ πρῶτος εἰσῆλθεν ἔτρεξε πρὸς τὸν θησαυρόν· ἀλλ' ἐνῷ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα διὰ νὰ ἀφαιρέσῃ τὸ πῶμα τοῦ τυχόντος ἀγγείου, συνελήφθη ἐν ἀκαρεῖ χωρὶς ἐλπίδα ἀποφυγῆς. Ἐννοήσας εὐθὺς εἰς ποῖον ἀθεράπευτον κακὸν περιέπεσεν, ἔκραξε ταχέως τὸν ἀδελφὸν, καὶ φανερώσας αὐτῷ τὴν δυστυχίαν του καὶ τὸν περὶ τῶν ὅλων κίνδυνον, τῷ ἐπρότεινεν ὡς μόνον μέσον σωτηρίας, νὰ τῷ ἀποκόψῃ τὴν κεφαλὴν, διὰ νὰ μὴ ἤθελε συναπολέσει καὶ ἐκεῖνον, φανερωθεὶς καὶ γνωρισθεὶς τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν. Ὁ δὲ, σκεφθεὶς ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν ἄλλως νὰ γίνῃ, ἐπείσθη εἰς τὰς ἐπανειλημμένας προτροπὰς τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ ἀποκόψας τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἀνεχώρησε φέρων αὐτὴν μετὰ τῶν ἱματίων τοῦ φονευθέντος εἰς τὸν οἶκόν του, ἀφοῦ πρῶτον προσήρμοσεν ἀκριβῶς τὸν λίθον.

« Ὅταν δὲ ἐξημέρωσεν, εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ οἴκημα, ἐξεπλάγη βλέπων σῶμα γυμνὸν ἄνευ κεφαλῆς εἰς τὴν παγίδα, ὅλας δὲ τὰς θύρας τοῦ οἰκοδομήματος καὶ τὰς ἐξόδους καὶ εἰσόδους ἀνεπάφους, κατὰ τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα τὴν προτεραίαν ἔθηκεν. Ἐν τῇ μεγίστῃ δὲ ἀπορίᾳ του ἐπενόησε ταῦτα: Κρεμάσας τὸ σῶμα τοῦ φωραθέντος κλέπτου εἰς τὴν κυριωτέραν πύλην τῆς πόλεως καὶ καταστήσας περὶ αὐτὸ φρουρὰν, παρήγγειλε τοὺς φύλακας, ὁποιονδήποτε τῶν διαβατῶν ἤθελον παρατηρήσει δακρύοντα ἢ προφανῶς λυπούμενον, συλλαβόντες νὰ φέρουν αὐτὸν ἐνώπιόν του. Ἐν τούτοις ἡ μήτηρ τοῦ κρεμασθέντος, πλήρης ἀφορήτου ὀδύνης καὶ λύπης διὰ τὸ θλιβερὸν συμβὰν, ἀδημονοῦσα δὲ νὰ ἔχῃ ἄταφον καὶ ἀταρίχευτον τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ της, ἤρχισε νὰ ἐπιπλήττῃ τὸν ἐπιζήσαντα υἱὸν, βιάζουσα αὐτὸν ἐπὶ τέλους νὰ κάμῃ κάθε τρόπον ὅπως τῇ φέρῃ τὸ πτῶμα τοῦ ἀδελφοῦ· διότι εἰς ἐναντίαν περίπτωσιν ἠπείλει ὅτι θέλει τὸν προδώσει, φανερώνουσα εἰς τὸν βασιλέα τὸν ἐπιβουλευθέντα τὸν θησαυρόν του καὶ τὸν κλέπτην τῶν χρημάτων του. Ἐπειδὴ δὲ ὁ υἱὸς, μ' ὅλας τὰς παρατηρήσεις του διὰ τὸ ἀδύνατον τοῦ πράγματος, δὲν ἠδύνατο νὰ καταπείσῃ τὴν δεινοπαθοῦσαν μητέρα, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας τὴν ἠρέθιζε περισσότερον καὶ ἤυξανε τὴν ἀγανάκτησίν της, ἐμηχανεύθη τοιαῦτα: Πληρώσας ἀσκοὺς οἴνου, ἐφόρτωσεν αὐτοὺς ἐπὶ ὄνων καὶ ἐλαύνων πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλεως παρηκολούθει τὰ φορτηγά, μετασχηματισθεὶς εἰς ἔμπορον οἴνου· ὅταν δὲ ἔφθασε πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἦσαν οἱ φυλάττοντες τὸ πτῶμα τοῦ ἀδελφοῦ του, λύσας ἐπιτηδείως τοὺς πρόσθεν τῶν ἀσκῶν, ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ τύπτηται διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ οἴνου, ἀπορῶν δὲ ἤθεν πρὸς ποῖον τῶν ἀσκῶν νὰ τραπῇ. Οἱ φύλακες ἐν τούτοις, ἰδόντες ὅτι ὁ οἶνος ἐβρέεν ἄφθονος, ἔτρεξαν παρευθὺς πρὸς τοὺς ἀσκοὺς, καὶ λαμβάνοντες τὸν χυνόμενον οἶνον ἐντὸς τῶν ἀγγείων των ἔπινον ἀπνευστί, χαίροντες ἐπὶ τῷ ἐρμαίῳ, ἐνῷ αὐτὸς, προσποιούμενος τὸν ὀργιζόμενον καὶ ἀπηλπισμένον, ὕβριζεν αὐτοὺς· ἀλλ' αὐτοὶ παρηγοροῦντες τὸν παρεκίνουν νὰ παύσῃ τοῦ νὰ ὀργίζηται καὶ νὰ ἀδημονῇ, καὶ παραμερίσαντες τοὺς ὄνους ἀπὸ τὴν ὁδὸν, ἤρχισαν νὰ διορθώνουν τοὺς λυθέντας ἀσκοὺς, χαριεντιζόμενοι ἐν τῷ μεταξὺ καὶ γελῶντες διὰ τὸ συμβάν. Οὗτος δὲ, προσποιούμενος ὅτι κατεπραύνθη, ἐφιλιώθη μετ' αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τέλους τοῖς ἐχάρισε πρὸς ἀμοιβὴν ἕνα τῶν ἀσκῶν· οἱ δὲ κατακλιθέντες ἤρχισαν νὰ πίνουν, βιάσαντες καὶ αὐτὸν νὰ συγκατακλιθῇ μετ' αὐτῶν καὶ νὰ πίῃ· συγκατατεθεὶς δὲ καὶ εἰς τοῦτο, ἔμεινεν. Ἀφοῦ δ' ἐτελείωσεν ὁ πρῶτος ἀσκὸς, τοῖς προσέφερε καὶ ἄλλον, ἕως οὗ κατεμέθυσεν αὐτοὺς τοσοῦτον, ὥστε ἤρχισαν νὰ ῥέγχωσι καὶ νὰ κυλίωνται τῇδε κακεῖσε ἀναισθητοῦντες· αὐτὸς δὲ, ἅμα ἤρχισε νὰ νυκτώνῃ, ἁρπάσας τὸ σῶμα τοῦ ἀδελφοῦ καὶ ἐπιθέσας αὐτὸ ἐπὶ τῶν ὄνων, ἔρρε πρὸς τὴν μητέρα του, ἀφοῦ πρῶτον ἐκάκωσε παντοιοτρόπως τοὺς φύλακας, ξυρίσας ἀνὰ ἕνα μύστακά των καὶ χρωματίσας τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἐπὶ τὸ γελοιωδέστερον.

« Ἐν τούτοις ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ βασιλέως ἡ εἴδησις, ὅτι ἐκλάπη δι' ἀπάτης ὁ νεκρὸς τοῦ κρεμασθέντος κλέπτου· ὀργισθεὶς δὲ πάλιν, καὶ ἐπιθυμῶν παντοιοτρόπως νὰ εὑρεθῇ ὁποιοσδήποτε ἦν ὁ μηχανώμενος ταῦτα, ἐπενόησεν ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του τὸ ἑξῆς σχέδιον: Κατῴκισε τὴν θυγατέρα του εἰς ἓν οἴκημα, καὶ παρήγγειλεν αὐτὴν νὰ δέχηται ὅλους ἀνεξαιρέτως, ἀφοῦ πρῶτον τοὺς ἠνάγκαζε διὰ πλάνης νὰ τῇ ὁμολογήσωσι τί πρᾶγμα σοφώτατον καὶ τί ἀνοσιώτατον ἔπραξαν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ζωῆς των· ἐκεῖνον δὲ ὅστις ἤθελε διηγηθῇ αὐτῇ τὰ γνωστὰ τῆς κλοπῆς συμβάντα, συλλαβοῦσα,

νὰ μὴ ἀφήσῃ νὰ ἐξέλθῃ. Αὕτη λοιπὸν ἐξετέλει τὰς παραγγελίας τοῦ βασιλέως· ὁ δὲ κλέπτης, μαθὼν τὰ καθέκαστα τοῦ πράγματος καὶ θέλων νὰ ὑπερβῇ τὸν βασιλέα κατὰ τὴν πανουργίαν, λέγουσιν ὅτι ἔπραξεν οὕτω. Νεκροῦ προσφάτου κόψας ἀπὸ τῶν ὤμων τὴν χεῖρα, εἰσῆλθεν εἰς τὸ οἴκημα κρατῶν αὐτὴν ὑπὸ τὸ ἱμάτιόν του· ἐρωτηθεὶς δὲ ἀπὸ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως ὅσα καὶ οἱ ἄλλοι, ἀπεκρίθη, ὅτι ἀνοσιώτατον μὲν πρᾶγμα ἔπραξεν, ἀποκόψας τὴν κεφαλὴν τοῦ εἰς τὰς παγίδας τοῦ βασιλικοῦ θησαυροφυλακίου συλληφθέντος ἀδελφοῦ του, σοφώτατον δὲ, ὅτι, καταμεθύσας τοὺς φύλακας, ἥρπασε τὸν νεκρὸν αὐτοῦ. Ἅμα λοιπὸν ἐκείνη ἀκούσασα ταῦτα ἠθέλησε νὰ τὸν συλλάβῃ, αὐτὸς εἰς τὸ σκότος προέτεινε τὴν χεῖρα τοῦ νεκροῦ· καὶ ἐνῷ ἐκείνη ἔσφιγγεν αὐτὴν ὅλαις δυνάμεσι, νομίζουσα ὅτι κρατεῖ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τὴν χεῖρα, ἀφήσας αὐτὴν ὁ κλέπτης εἰς χεῖράς της, ἐξῆλθε λάθρα τοῦ οἰκήματος καὶ ἔφυγεν.

« Ὅταν δὲ καὶ ταῦτα ἀνηγγέλθησαν εἰς τὸν βασιλέα, τὴν μανίαν του διεδέχθη θαυμασμὸς καὶ περιέργεια, καὶ ἐκπλαγεὶς διὰ τὴν πανουργίαν καὶ τὴν τόλμην τοῦ ἀνθρώπου, ἔστειλε κήρυκας εἰς ὅλας τὰς πόλεις, παρέχων ἀμνηστείαν εἰς τὸν ἐργάτην πάντων τούτων, καὶ μεγάλα ὑποσχόμενος αὐτῷ ἂν ἤθελε παρουσιασθῇ ἐνώπιόν του. Καταπεισθεὶς δ' ἐπὶ τέλους καὶ ἀσφαλισθεὶς ὁ κλέπτης, παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἀφηγούμενος αὐτῷ πάντα· ὁ δὲ Ῥαμψίνητος, θαυμάσας τοῦ ἀνδρὸς τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν τόλμην, ἀπένειμεν εἰς αὐτὸν ἀπείρους χάριτας, παρασχὼν αὐτῷ καὶ τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον, ὡς ἄνθρωπον πολλὰ εἰδότα πάντων τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων· διότι ἔλεγεν, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ὑπερτεροῦσι πάντων ἀνθρώπων κατὰ τὴν σοφίαν καὶ τὰ ἄλλα πράγματα τῆς τέχνης τοῦ βίου, αὐτὸς δὲ, ὅτι ὑπερτερεῖ τοὺς Αἰγυπτίους.»

Ταῦτα μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ ἀφελείας ἀφηγούμενος ὁ Ἡρόδοτος, ἐπιφέρει· « Τοῖσι μὲν νυν ὑπ' Αἰγυπτίων λεγομένοισι χράσθω ὅτεῳ τὰ τοιαῦτα πιθανά ἐστι· ἐμοὶ δὲ παρὰ πάντα τὸν λόγον ὑπάκειται, ὅτι τὰ λεγόμενα ὑπ' ἑκάστων ἀκοῇ γράφω. »

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΙΝΕΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ.

(Ἴδε φυλλάδιον Α'.)

Ὑπάρχει περιστατικόν τι, ὅπερ ψυχραίνει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἀπομακρύνει αὐτὸν πάντοτε σχεδὸν ἀπὸ τῆς μελλονύμφου του· τοῦτο δέ ἐστιν, ὅταν ἡ τύχη ἢ αἱ ἐξυδερκεῖς ἔρευναι τῆς εὐρυμηχάνου ζηλοτυπίας ἀνακαλύψωσιν, ὅτι αὐτὴ εἶχε πρότερον ἐρωτικὰς σχέσεις. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία, ἥτις καθιστᾷ τὰς γυναῖκας τοσοῦτον μυστηριώδεις καὶ ἀνεξιχνιάστους καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς πρώτας των σχέσεις. Αὗται, αἱ τόσον ἀσθενεῖς καὶ εὔκαμπτοι πρὸς πᾶν ἄλλο πρᾶγμα, εἰσὶ πεπροικισμέναι δι' ἀκαταμαχήτου σταθερότητος ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καὶ ἤθελον ὑποστῇ μυρίας βασάνους μᾶλλον παρὰ νὰ προφέρωσι τὴν ἐλαχίστην ἐκμυστήρευσιν, σχεδὸν δὲ πᾶσαι φέρουσι τὸ μυστικὸν αὐτῶν εἰς τὸν τάφον.

Οὕτως αἱ φροῦδαι καὶ παιδαριώδεις αὗται ἔρευναι θέτουσι τὴν γυναῖκα εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἀρχήσῃ δι' ἑνὸς ψεύδους· ἀλλ' ὄντος ἀναντιρρήτου ὅτι ἓν ψεῦδος δύναται νὰ ἐπισύρῃ καὶ ἄλλα μεθ' ἑαυτό, ἕκαστος ἐννοεῖ ὅτι ὁ ἀνὴρ θέλει ἀπατηθῇ ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἥτις ἤρχησε διὰ ψεύδους.

Ἐγνώρισα νέον τινὰ, ὅστις ἀπέῤῥιψε τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ διαζευγνύμενος γυναῖκα φρονιμωτάτην, θελκτικὴ καὶ ἐνάρετον, ἥτις ἠρνήθη νὰ προφέρῃ τὸν συζυγικὸν ὅρκον πρὶν ὁμολογήσῃ αὐτῷ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐν τῷ κόσμῳ καλεῖται ἔγκλημα ἐρωτικόν. Ὁ μνηστὴρ προσεβλήθη ἐκ τῆς εἰλικρινοῦς ταύτης ἐξομολογήσεως. Αὕτη, ἡ ἀξιαγάστου εἰλικρινείας καὶ μεγάλου χαρακτῆρος γυνὴ, δὲν ἤθελε νὰ ἀρχήσῃ διὰ ψεύδους, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν τὴν ἐννόησε.

Μετὰ ἓξ μῆνας ὁ κύριος οὗτος, ὁ τόσον φανατικὸς, συνεζεύχθη τριακονταπενταετῆ τινα γυναῖκα, τετράκις πρότερον χηρεύσασαν, καὶ ἥτις, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὠλίσθησεν εἰς πταίσματά τινα τῆς φύσεως ταύτης κατὰ τὰ διαστήματα, τὰ διαχωρίσαντα τοὺς τέσσαρας ἀῤῥαβῶνάς της.

Ἡ ἐλευθέρως ὁμολογοῦσα τὰς προτέρας της σχέσεις κλίνει ἔλαττον εἰς τὸ νὰ ἀπατᾷ ἢ ἡ κρύπτουσα αὐτάς. Ἤθελον ἀγαπήσει, ἤθελον θαυμάσει τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ἥτις ἤθελε μοὶ εἰπεῖ τοιαῦτα τινά: « Ἐνόσῳ ἤμην ἐλεύθερα, εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ διαθέσω τὰς πράξεις μου· εἰς οὐδένα ὤφειλον νὰ δώσω λόγον. Μὴ δοῦσα εἰς οὐδένα τὸν λόγον μου, καὶ ἐπομένως μὴ οὖσα ὑποχρεωμένη, οὐδένα ὅρκον παρέβην. Σήμερον, λαμβάνουσα σύζυγον, παραδίδομαι ὅλη εἰς αὐτόν. Τὸ παρελθὸν μοὶ ἀνήκε, τὸ ἐνεστὼς καὶ τὸ μέλλον ἀνήκουσιν εἰς αὐτόν. »

Ἐλθωμεν τώρα εἰς τὰ ἔτη, τὰ ὁποῖα ἔπονται μετὰ τὸν γάμον. Τὸν ἔρωτα, ἂν ὑπῆρξε τοιοῦτος μεταξὺ δύο συζύγων, πρέπει νὰ διαδεχθῇ τρυφερὰ οἰκειότης, γλυκεῖα ἀνάγκη συμβιώσεως.

Τὸ σέβας καὶ ἡ φιλία εἰσὶ τὰ ὡραιότερα ἄνθη τοῦ γάμου· ἀλλὰ διὰ νὰ ἀνθήσωσιν ἀπαιτοῦνται περιποιήσεις, θεραπεῖαι καὶ συμπεριφορὰ πλήρης γλυκύτητος.

Ὁ ἀνὴρ δὲν πρέπει νὰ καταχρᾶται τῆς ἀπονεμηθείσης αὐτῷ ἐξουσίας, καὶ ἡ γυνὴ δὲν πρέπει νὰ ἀντιποιῆται τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνδρός. Ὀφείλουν νὰ ὑποχωρῶσιν ἀμοιβαίως ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον, καὶ νὰ μὴ μεταχειρίζωνται τραχύτητα καὶ ἰσχυρογνωμοσύνην ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους συμπεριφορᾷ των. Ὁ ἀνὴρ ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν φροντίδα ὑπὲρ τῆς γυναικός του, νὰ ἐκπληροῖ, νὰ προβλέπῃ μάλιστα, τὰς ἐπιθυμίας της, ἐὰν αὗται εἰσὶ λογικαί· πρὸ πάντων ὀφείλει νὰ μὴ δεικνύῃ ποτὲ ἀδιαφορίαν ἢ ἀκηδίαν πλησίον αὐτῆς.

Αὐτὴ δὲ, πρὸς ἀνταμοιβὴν, ὀφείλει νὰ λησμονῇ τὰς διασκεδάσεις τοῦ κόσμου, διὰ νὰ ἀφιερώσῃ τὴν φιλοστοργίαν της εἰς τὸν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα της. Διότι κακὸν εἶνε τὸ τέλος τῆς γυναικὸς ἐκείνης, ἥτις οὐδὲν ἄλλο γινώσκει ἢ νὰ κοσμῇ τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ ἐνειροπολῇ ἑορτὰς καὶ θέατρα. Ἕκαστον πρᾶγμα ἔχει τὸν καιρόν του· αἱ πλαγγόνες (κοῦκλαι) ἁρμόζουσιν εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, τὰ ἀθύρματα τοῦ συρμοῦ εἰς τὰς νεάνιδας, εἰς δὲ τὰς μητέρας ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ αἰδώς.

Ἐρωτῶμεν τὰς χορομανεῖς, πόθεν αὕτη ἡ ἀκόρεστος ἐπιθυμία τοῦ νὰ λάμπωσιν ἐν τῷ κόσμῳ; Πόθεν ἡ φροῦ-

δη αὕτη ἡδονὴ τοῦ νὰ ἀκούωσιν ἑαυτὰς ἐπαινουμένας, κολακευομένας; Πόθεν αὕτη ἡ πολυτέλεια τῆς περιβολῆς, καὶ ταῦτα τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄσεμνα καὶ ἀπρεπῆ ἀρεσκεύματα; Καὶ ὅμως ἤθελον τὰ συγχωρήσει εἰς μίαν νέαν, ἥτις ζητεῖ μνηστῆρα· ἀλλ' εἰς γυναῖκα ἔγγαμον; .. ὦ! ἐλεεινολογῶ αὐτήν· οἰκτείρω τὸν δυστυχῆ σύζυγόν της, καὶ φοβοῦμαι διὰ τὰ ἀτυχῆ τέκνα της. Ἡ σύζυγος δὲν πρέπει νὰ ζητῇ νὰ ἀρέσῃ εἰμὴ εἰς τὸν σύζυγόν της, καὶ νὰ ἐρελκύσῃ εἰς ἑαυτὴν τὸ σέβας τοῦ δημοσίου. Ἀλλὰ φεῦ! πάντοτε σχεδὸν τὸ ἐναντίον συμβαίνει. Ὦ γυναῖκες! σᾶς ἐκθειάζουσι, σᾶς πλανῶσι, καὶ ἔπειτα ψιθυρίζουσι καθ' ὑμῶν· σᾶς ἐπικρίνουσι, καὶ μετ' οὐ πολὺ ὁ ἐραστὴς σᾶς ἐγκαταλείπει, ὡς τὸ ἰδιότροπον παιδίον παραιτεῖ τὰ ἀθύρματά του. Εὐαπάτητοι καὶ εὐπαγίδευτοι, ὁμοιάζετε τὴν χρυσαλλίδα, ἥτις ἀπερισκέπτως παραδίδεται εἰς τὰς φλόγας τοῦ λύχνου. Καὶ ἔπειτα, ὅταν φθάσῃ ἡ ἡμέρα τῆς ῥήξεως, εἰς τίνα πίπτει τὸ πταῖσμα; Ὠ! εἰς τὸν σύζυγον. «Ἦτο ἀπαιτητικὸς, δύστροπος, ζηλότυπος, λέγει αὕτη ἡ σεμνότυφος· δὲν εἶμαι οὔτε δούλη, οὔτε καλογραία διὰ νὰ εὐρωτιάσω κατακεκλεισμένη· τὸ δὲ χειρότερον, μὲ παρημέλει, μὲ ἐλησμόνει διὰ νὰ τρέχῃ κατόπιν τῶν ἐρωμένων του· τέλος μοὶ εἶχε γίνει ἀνυπόφορος!»

Σημειώσατε δὲ καλῶς, ὅτι μία σύζυγος δὲν καταντᾷ εἰς τοῦτον τὸν βαθμὸν τῆς αἴσχρᾶς ἐξάψεως, εἰμὴ ὅταν μολυνθῇ ἀπὸ τὰς συμβουλὰς ἄλλης· διότι τὸ ἄξίωμα: «ἡ γυνὴ διαφθείρει τὴν γυναῖκα» εἶνε ἀληθέστατον. Ἀπὸ ταύτης τῆς στιγμῆς τὸ πᾶν παράπτεται ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἡ γυνὴ ῥλυκρεῖ καὶ ἀδολεσχεῖ μετὰ τῶν γειτόνων· διηγεῖται τὰ δεινὰ αὐτῆς εἰς ἀδιακρίτους φίλας, αἵτινες, ἀντὶ νὰ παρηγορήσωσιν αὐτὴν, τὴν ἐρεθίζουσι διὰ τῶν ἐπικινδύνων συμβουλῶν των. Τὸ κακὸν ὁσημέραι προβαίνει ἐπὶ τὰ χείρω, καὶ μετ' οὐ πολὺ διαδίδεται εἰς ὅλην τὴν πόλιν ὁ θόρυβος τῶν ἀξιοδακρύτων τούτων σκηνῶν. Πάντες γελῶσι καὶ περιπαίζουσι τὸν δυστυχῆ σύζυγον, καὶ τὸ διαζύγιον, τὸ ὁποῖον μόνον ἠδύνατο νὰ ἐπιστήσῃ τὴν πρόοδον τοῦ μεταδοτικοῦ τούτου σκανδάλου, δὲν ἐπιτρέπεται!

Ἀλλὰ πολλάκις καὶ ὁ σύζυγος πράττει μεγάλας ἀδικίας πρὸς τὴν σύζυγόν του· ἡ παραμέλησις τῶν καθηκόντων του, ἡ ἀδιαφορία, ἡ ἄσωτος διαγωγή του τῷ ἀφαιροῦσι τὸν ἔρωτα καὶ τὸ σέβας τῆς γυναικός του· ἀλλὰ τότε δὲν πρέπει νὰ μεμψιμοιρῇ διὰ τὰς ἐπερχομένας αὐτῷ δυστυχίας, διότι αὐτὸς ὁ ἴδιος τὰς ἐπέσυρεν ἐφ' ἑαυτοῦ. Ἀλλ' ὅμως ἡ φρόνιμος καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένη γυνὴ ὀφείλει νὰ προσπαθῇ, ὅπως προλαμβάνῃ τὰς λυπηρὰς συνεπείας τῆς κακῆς διαγωγῆς τοῦ συζύγου της. Διὰ τῶν καταλλήλως καὶ μετὰ γλυκύτητος δοθομένων συμβουλῶν της, διὰ τῆς εὐπειθείας καὶ τῶν ὄμορφων της, εἶνε σπάνιον νὰ μὴ κατορθώσῃ θᾶττον ἢ βράδιον νὰ τὸν ἐπαναγάγῃ εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν· ἢ ἄλλως ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος εἶνε ἐντελῶς ἀπεκτηνωμένος, καὶ τότε ὁμοιάζει δαίμονα πλησίον ἀγγέλου· τὸ δὲ διαζύγιον εἰς ταύτην τὴν περίστασιν εἶνε ἀναγκαιότατον.

Πολὺ ἀπέχομεν τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ὑπερασπισθῶμεν τὰς γυναῖκας καὶ νὰ ῥίψωμεν ὅλα τὰ πταίσματα ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς, ἐν ταῖς μικραῖς οἰκιακαῖς διενέξεσιν, αἵτινες ἐὰν ἀνανεοῦνται συνεχῶς διαθέτουσι τέλους τοὺς συζύγους τὸν μὲν κατὰ τοῦ δέ. Ἀλλ' ἐὰν σταθμίσῃ τις ὅλα τὰ περιστατικὰ, ἐὰν ἀνατρέξῃ εἰς τὰ ἀρχικὰ αἴτια τῶν τοιούτων διενέξεων, ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἂν κρίνῃ ἀμερολήπτως, θέλει ἰδεῖ, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἄκαιρος χρῆσις τῆς ἐξουσίας καθίστησιν αὐτὸν ἔνοχον καὶ διαθέτει τὴν σύζυγόν του κατ' αὐτοῦ.

Ἀκούσατε ἕνα τῶν πρώτων ἐκ τῶν συγχρόνων φιλοσόφων μας:

« Πολλαὶ γυναῖκες ἔχουσι δίκαιον νὰ παραπονῶνται, ὅτι εὗρον τὴν θλῖψιν ἔνθεν ἤλπιζον νὰ ἁρυσθῶσι τὸν ἔρωτα· διότι ὁ ἀνὴρ ἀντιποιεῖται δικαιωμάτων μὴ ἀνηκόντων αὐτῷ, καὶ ἀπαιτεῖ ἀνισότητα ἐν τῷ ἔρωτι. —Τὸ ζεῦγος, ὅπερ ἑνοῦται διὰ τοῦ ἔρωτος, ἀναγνωρίζει τὴν ἰσότητα ἀμφοτέρων τῶν μερῶν· διότι, ἂν ὁ ἀνὴρ ἐθεώρει ἑαυτὸν κύριον, ὁ ἔρως δὲν ἤθελεν εἶσθαι ὁ αὐτός· ἀφ' ἑνὸς μὲν ἤθελεν ὑπάρχει ἔρως τυράννου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔρως αἰχμαλώτιδος. Ἡ γυνὴ, ἑνουμένη μετὰ τοῦ ἀνδρὸς διὰ τῶν δεσμῶν τοῦ γάμου, ἀποτελεῖ μέρος αὐτοῦ· πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ἐν τῷ ἀνδρὶ πρέπει νὰ μεταδίδεται αὐτῇ, καὶ ὁ ἀνὴρ ὀφείλει νὰ ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῆς· ἐν ἑνὶ λόγῳ, νὰ ὑπάρχῃ δι' αὐτῆς. Ἰδοὺ ἡ ἰσότης, ὁ ἔρως! Ἡ γυνὴ πρέπει νὰ κηρυχθῇ ἐλευθέρα, ὄχι ὡς σύζυγος ἀλλ' ὡς πλάσμα ἀνθρώπινον· πρέπει δὲ νὰ ἦνε ἴση πρὸς τὸν ἄνδρα, οὐχὶ διότι εἶνε γυνὴ, ἀλλὰ διότι εἶνε σύζυγός του.»

Ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἠνόει καλῶς τὰς σοφὰς ταύτας συμβουλὰς, τὴν τόσον γλυκεῖαν καὶ καθαρὰν ταύτην ἠθικὴν, τὸ ζεῦγος ἤθελεν εἶσθαι εὐτυχέστερον.

Φεῦ! διατί τοσαῦτα ναυάγια εἰς τὸ πέλαγος τοῦτο τοῦ ὁμεναίου; Τοὺς τόσον λαμπροὺς καὶ ὡραίους ἡλίους διατί διαδέχεται συνήθως οὐρανὸς ὁμιχλώδης καὶ ἡμέραι νεφελώδεις· διατί τοσαῦται φοβεραὶ τρικυμίαι; Διατί, μόλις ἐξελθόντα τοῦ λιμένος, ἀσπαίροντα ὑπὸ ἔρωτος, τοσαῦτα συνοικέσια κατασυντρίβονται κατὰ τοῦ πρώτου σκοπέλου; Ἐρωτήσατε τὸν ἄνδρα, ἐξετάσατε τὴν γυναῖκα, καὶ θέλετε εὑρεῖν, ὅτι πολλάκις εἰς μόνος κόκκος ἄμμου ἔκαμεν αὐτοὺς νὰ ἐξοκείλωσι.

Ἠκουσα πολλὰς νέας γυναῖκας νὰ μεμψιμοιρῶσι καὶ νὰ κατηγορῶσι τοὺς συζύγους των διότι ἤρχησαν νὰ φέρωνται πρὸς αὐτὰς μετ' ἀδιαφορίας. «Δὲν μοὶ δαψιλεύει πλέον τὰς αὐτὰς περιποιήσεις, τὰς αὐτὰς φιλοφρονήσεις· δὲν μὲ ἀγαπᾷ πλέον ὡς ἄλλοτε!» λέγουσιν αὗται. Τοῦτο τὰς λυπεῖ, τὰς καθιστᾷ ψυχράς· ἀλλ' ἔχουσιν ἄδικον. Ἐὰν ἐλάμβανον τὸν κόπον νὰ σκεφθῶσιν, ἤθελον εὑρεῖ τὸ αἴτιον ταύτης τῆς μεταβολῆς ἐν ταῖς ἀσχολίαις καὶ ταῖς ὑποθέσεσιν, αἵτινες, μηδαμιναὶ οὖσαι κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ γάμου, ἀπέβησαν μετὰ ταῦτα σπουδαιότεραι. Ὦ γυναῖκες! λυπεῖσθε ἀναμιμνησκόμεναι τὸ ἔαρ ἡμῶν· τοῦτο εἶνε φυσικόν· ἡ ζωὴ εἶνε τόσον ὡραία περὶ τὰ δέκα ὀκτὼ ἔτη! Ἡ καρδία θάλλει, εἶνε πλήρης πλάνης, ποιήσεως καὶ ἔρωτος· αἱ ἐντυπώσεις εἰσὶν ἡδονικώτατοι, αἱ ὧραι παρέρχονται εὐτυχεῖς καὶ κατεσπευσμέναι, αἱ δὲ ἡδοναὶ συλλέγονται μετὰ πολλῆς τέρψεως. Ὦ γυναῖκες! αἱ ἡμέραι αὗται εἰσὶ λαμπρόταται! ἀλλὰ φεῦ! τὸ πᾶν παρέρχεται ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ· τοιαύτη εἶνε ἡ ὀλεθρία εἱμαρμένη τῆς ἀνθρωπότητος· ὁ δὲ ἔρως εἶνε ἐκεῖνο, ὅπερ παρέρχεται πάντων τῶν λοιπῶν ταχύτερον. Ἐν τούτοις παρηγορήθητε, νέαι γυναῖκες, ὑπάρχει τι, ὅπερ κολάζει τὴν ἀλγεινὴν ταύτην ἀλήθειαν. Ὅταν τὸ σέβας καὶ ἡ ἐμπιστο-

σύνη ἀντικαταστήσωσι τὰς παραφορὰς τοῦ ἔρωτος, τότε ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη ριζοῦται βαθέως, καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς οἰκογενείας σᾶς προσφέρει ἡσυχωτέραν καὶ διαρκεστέραν εὐδαιμονίαν.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΒΙΘΥΝΟΣ.

ΠΕΡΙ ΜΑΡΓΑΡΙΤΩΝ.

Ὁ μαργαρίτης δὲν ἔχει φήμην τόσον ἀρχαίαν σχετικῶς ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους πολυτίμους λίθους, οὐχ ἧττον ὅμως ἀπὸ εἴκοσι καὶ ἐπέκεινα αἰώνων θεωρεῖται ὡς πολύτιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς κόσμημα. Κατὰ τὴν φράσιν ζηλωτοῦ τινος τῶν πολυτίμων λίθων, ἀφοῦ ὁ ὀφθαλμὸς ἐνατενίσῃ εἰς τὴν ζωηρὰν λάμψιν τοῦ ἀδάμαντος, ἀσμένως ἐπαναπαύεται εἰς τὴν λεπτὴν καὶ ἀργυροειδῆ στιλπνότητα τοῦ μαργαρίτου, καθὼς παρηγορεῖται ἀπὸ τὸ ἥλιον φέγγος τῆς σελήνης μετὰ τὸ τοῦ ἡλίου θαμβωτικὸν πῦρ.

Γνωστόν ἐστι πόσον ἐπιζήτητος ἦτο ἰδίως ὁ μαργαρίτης εἰς τὴν παράβολον πολυτέλειαν τῶν Ρωμαίων. Ὁ Ἰούλιος Καίσαρ ἐδωρήσατο εἰς τὴν Σερβιλίαν, μητέρα τοῦ Βρούτου, μαργαρίτην ἐκτιμώμενον ἀντὶ ἓξ ἑκατομμυρίων στατήρων ἢ 1,200,000 φράγκων. Τὰ δύο ἐκ μαργαριτῶν πολυθρύλλητα ἐνώτια τῆς Κλεοπάτρας, τὰ ὁποῖα ἔλαβε παρὰ βασιλέως τινὸς τῆς Ἀνατολῆς, εἶχον ἀξίαν 3,800,000 φράγκων· τὸν μὲν ἐκ τούτων τῶν μαργαριτῶν κατέπιεν ἡ περιβόητος ἐκείνη βασίλισσα διαλελυμένον εἰς ὄξος, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν παχὺν στρατιώτην της, ὡς καλεῖ ὁ Σαιξπῆρος τὸν Ἀντώνιον, τὸν δὲ ἄλλον, διασωθέντα ἐκ παρομοίας τύχης, ἐδιχοτόμησαν διὰ νὰ κοσμήσωσι τὰ ὠτία τοῦ ἐν Πανθέῳ ἀγάλματος τῆς Ἀφροδίτης.

Ὁ μέγιστος μαργαρίτης, ὅστις εἶνε γνωστὸς σήμερον ἐν Εὐρώπῃ, εἶνε ὁ ἐκ Παναμᾶ δωρηθεὶς Φιλίππῳ τῷ Β' τῆς Ἱσπανίας ἐν ἔτει 1579, ἀπιδωτὸς τὸ σχῆμα καὶ ἰσομεγέθης μὲ ὠὸν περιστερᾶς, ἕλκων δὲ βάρος 126 καρατίων. Ἐπειδὴ δὲ μέχρι τοῦδε δὲν εὑρέθη ἕτερος ὅμοιος αὐτῷ, χρησιμεύει ὡς κομβίον τοῦ βασιλικοῦ πίλου.

Ὁ μαργαρίτης τοῦ Σὰχ τῆς Περσίας, ὁ δειχθεὶς εἰς τὸν Ταυέρνιον ἐν ἔτει 1633, ἐζετιμᾶτο 32,000 τουμένια, ἰσοδυναμοῦντα κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν μὲ δὶς τόσας λίτρας στερλίνας.

Ὁ μέγας μαργαρίτης, ὁ ἐπὶ τοῦ στέμματος τοῦ αὐτοκράτορος Ῥοδόλφου τοῦ Β', ἐζύγιζε 30 καράτια.

Εὑρίσκεται εἰς τὸν κόσμον ἕτερος μαργαρίτης, θαυμαστότερος οὐχὶ διὰ τὴν στρογγυλότητα οὐδὲ διὰ τὸν ὄγκον, διότι δὲν ζυγίζει εἰμὴ 12 1[2 περίπου καράτια, ἀλλὰ διότι εἶνε τοιαύτης ἐξαισίας στιλπνότητος καὶ τόσον καθαρὸς καὶ διαυγής, ὥστε δι' αὐτοῦ διαφαίνεται τὸ φῶς· τοῦτον ἔχει ὁ κυριάρχης τῆς Μασκάτης, τῆς γονιμωτέρας ἐπαρχίας τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας.

Ἕτερος τοιοῦτος μαργαρίτης, ζυγίζων 28 σχεδὸν καράτια καὶ φαινόμενος ἐκ πρώτης ὄψεως διαφανής, εὑρίσκεται εἰς τὸ ἐν Μόσχᾳ Μουσεῖον τῶν Ζωσιμάδων, καὶ εἶνε ἓν ἐκ τῶν κειμηλίων, ὅσα ἑλκύουσιν εἰς Μόσχαν τοὺς περιηγητάς.

Οἱ κάλλιστοι μαργαρῖται εὑρίσκονται εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰνδίας. Οἱ Ἰνδοὶ ποιητικῶς ἀποδίδουσι τὴν γένεσιν αὐτῶν εἰς ῥανίδας δρόσου, αἵτινες πίπτουσιν εἰς τὰ ὄστρακα τοῦ μαργαριτοφόρου ἰχθύος. Οἱ Βραχμᾶνες λέγουσιν, ὅτι ὁ ἰχθὺς ἀναβαίνει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης κατὰ τὸν Μάϊον, διὰ νὰ λάβῃ εἰς τὸ ὄστρακον αὐτοῦ τὴν ῥανίδα, ἥτις γίνεται τὸ κέντρον τοῦ μαργαρίτου, τελειοποιουμένου ἀκολούθως διὰ τῆς ἡλιακῆς θερμότητος.

Παράφρασίν τινα τῆς Ἰνδικῆς ταύτης ἰδέας πιθανὸν ὅτι ἔλαβεν ὁ Πλίνιος, καὶ, κατὰ τὸ σύνηθες, ἐκαλλώπισεν αὐτὴν μὲ ἰδίας αὐτοῦ προσθήκας. « Οἱ μαργαρῖται, λέγει, διαφέρουσι κατὰ τὴν ποιότητα τῆς δρόσου, ἐξ ἧς μορφόνονται. Ἂν ἦνε διαυγής, καὶ ἐκεῖνοι γίνονται διαυγεῖς, εἰ δὲ θολερά, καὶ ἐκεῖνοι γίνονται θολεροί· ἂν ὁ καιρὸς ἦνε συννεφώδης ὁπόταν ἡ πολύτιμος ῥανὶς εἰσέλθῃ ἐντὸς τοῦ ὀστράκου, ὁ μαργαρίτης λαμβάνει χλωμόν τι χρῶμα. Ἂν εἰς τὸ ὄστρακον ἐμβῇ πλήρης ῥανὶς, ὁ μαργαρίτης γίνεται μεγάλος· ἀλλ' ἀστραπὴ ἐνδέχεται νὰ κάμῃ αὐτὸ ὥστε νὰ κλείσῃ αἰφνιδίως, καὶ τότε ὁ μαργαρίτης θέλει εἶσθαι μικρότατος. Ἂν βροντῇ καθ' ἣν στιγμὴν εἰσέρχεται ἡ ῥανίς, ὁ ἐξ αὐτῆς προκύπτων μαργαρίτης εἶνε κοῖλος καὶ ἀσύστατος. »

Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ ποιητικὴν φαντασίαν. Κατὰ δὲ τὸ ἐν γένει ὁμολογούμενον, ὁ μαργαρίτης προέρχεται ἔκ τινος ἀσθενείας, ἐκ νοσώδους συμπήξεως, γινομένης ἐν τῷ σώματι διαφόρων ἰχθύων. Τίνι τρόπῳ ἀρχίζει δὲν εἶνε ἀκριβῶς γνωστόν· ἀλλὰ πιθανὸν ὅτι κόκκος ἄμμου ἢ ἄλλο τι λεπτὸν ὁμοιαζίδες, παρεισδύον εἰς τὸ ὄστρακον, ἐπιφέρει ἐρεθισμόν. Ἡ φύσις, μὴ ἰσχύουσα νὰ ἀποβάλῃ τὸ αἴτιον τῆς ἀνησυχίας, προσπαθεῖ νὰ τὸ καταστήσῃ ὀλιγώτερον ἐπιβλαβές, καλύπτουσα αὐτὸ μὲ στρώματα τιτανώδους ὕλης, καὶ οὕτω σχηματίζεται ὁ μαργαρίτης· ὅτι δὲ βλάπτει οὗτος τὸν ἰχθὺν ἕπεται ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῶν ἁλιέων τοῦ μαργαρίτου, οἵτινες διαβεβαιοῦσιν ὅτι τὰ μὲν λεῖα ὄστρακα σπανίως ἢ οὐδέποτε περιέχουσι μαργαρίτας, τὰ δὲ διεστραμμένα σχεδὸν πάντοτε.

Ἡ Ἀσία εἶνε κατ' ἐξοχὴν ἡ γῆ τῶν μαργαριτῶν, καὶ ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα, ὁ Περσικὸς Κόλπος καὶ ὁ Ἰνδικὸς Ὠκεανὸς οἱ κυριώτεροι τόποι τῆς παραγωγῆς αὐτῶν, ἰδίως δὲ οἱ πρὸς δυσμὰς τῆς νήσου Ταπροβάνης ῥηχοὶ τόποι, οἵτινες βρύουσιν ἀπὸ μαργαριτοφόρα ὄστρεα. Ἐν Ἀμερικῇ ἡ τῶν μαργαριτῶν ἁλιεία περιωρίσθη κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον καὶ εἰς τὸ ἀνατολικὸν παράλιον τῆς Καλιφορνίας. Αἱ μαργαριτοφόροι νῆσοι ἐν τῷ Παναμαϊκῷ κόλπῳ ὠνομάσθησαν οὕτω διὰ τοὺς ἐκεῖ εὑρισκομένους μαργαρίτας· ἀλλὰ νῦν αἱ κοῖται αὐτόσε φαίνονται ἐξηντλημέναι, καὶ τὰ προϊόντα των δὲν εἶνε ἄξια λόγου. Ἐπίσης δὲ ἐν Ῥωσσίᾳ, Σαξωνίᾳ, Βαυαρίᾳ καὶ τῇ λοιπῇ Γερμανίᾳ τινὲς τῶν ποταμῶν παρέχουσι μαργαρίτας.

Οἱ τῶν μαργαριτῶν ἁλιεῖς ἢ δύται, Ἰνδοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, βυθίζονται εἰς πολλῶν ὀργυιῶν βάθος ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἀνακαλύπτουσι τὸ πολύτιμον ὀστρακόδερμον τὸ περικλεῖον τοὺς μαργαρίτας πολλάκις εἰς βάθος 40—50 ποδῶν. Εἶνε ὁλόγυμνοι, μικρὸν σιδηροῦν κάνιστρον ἔχοντες περὶ τὸν λαιμὸν καὶ δίστομον μάχαιραν δεδεμένην εἰς τὸν βραχίονα αὐτῶν, τὸ μὲν ὅπως ἀποχωρίζωσι τὸ ὀστρακόδερμον ἀπὸ τοὺς κοραλλίνους βρά-

χους καὶ ῥίπτωσιν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ κανίστρου, τὸ δὲ ὅπως ὑπερασπίζωνται ἑαυτοὺς ἐὰν ἤθελεν ὁρμήσει κατ' αὐτῶν θαλάσσιος λύκος. Ὅταν δὲ ἡ ἀναπνοή των τελειώσῃ, ἀναδύονται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν διὰ νὰ βυθισθῶσι πάλιν μετὰ ἄνεσιν ὀλίγων λεπτῶν.

Τρεῖς δύται ἐπὶ ἑκατὸν λογίζονται οἱ καταβροχθιζόμενοι κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν καρχαριῶν καὶ τῶν λοιπῶν σαρκοβόρων θαλασσίων θηρίων, ἅτινα εἰσὶν ἄφθονα εἰς τὰ μέρη ταῦτα, καὶ δεκαπέντε καιρίως πληγωμένοι καὶ ἀποκεκομμένοι.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΒΑΥΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΒΑΥΑΡΩΝ.

(Ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΩΓΟΥ, ΙΑΤΡΟΥ).

Χρόνον ἀρκετὸν ἐν Βαυαρίᾳ διατρίψας, ἀφορμὴν δὲ λαβὼν καὶ εὐκαιρίαν ὅπως γνωρίσω ἐκ τοῦ πλησίον τὰς διαφόρους τάξεις τῆς κοινωνίας καὶ σπουδάσω τὸν βίον καὶ τὰ ἤθη αὐτῶν, κρίνω καλὸν ὅπως προσφέρω τῷ περιέργῳ κοινῷ διὰ τῆς Ἐπταλόφου ὀλίγα τινά, ἐξ ἰδίας παρατηρήσεως ἀρυσθέντα, οὐδὲν δὲ τὸ πάθος καὶ τὴν ὑπερβολὴν φέροντα.

Οἱ Βαυαροὶ ἐν γένει εἰσὶ θερμότατοι ὀπαδοὶ καὶ λατρευταὶ τοῦ Πάπα. Ὅτε πρό τινος λόγος ἐγένετο περὶ ἀποβολῆς αὐτοῦ ἐκ Ῥώμης, ἔχαιρον καὶ ηὐγνωμόνουν οὐχὶ δι' ἄλλο, εἰμὴ διότι ὁ ἅγιος Πατὴρ τὴν γῆν αὐτῶν ἤθελε βεβαίως προτιμήσει ὡς μέλλουσαν κατοικίαν καὶ ἔδραν τοῦ Δυτικισμοῦ. Κατ' αὐτοὺς, ἡ Βαυαρία ἐστὶν ἡ πιστοτέρα θυγάτηρ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ὄντως εἰσερχόμενός τις ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῶν Βιτελσβάχων, πάραυτα διαγιγνώσκει τὸν φανατισμὸν καὶ τὴν θρησκομανίαν τῶν κατοίκων. Ἐν ἑκάστῃ γωνίᾳ, ἐν ἑκάστῳ διαδρόμῳ ἀνήρτηται Χριστὸς ἐσταυρωμένος, Παναγία ὀδυρομένη, καὶ πλῆθος ἄλλων ἁγίων. Ὁ προσεκτικὸς περιηγητὴς εὐκόλως ἀνακαλύπτει τὰ σύνορα τοῦ τόπου· ἀντὶ λίθων καὶ πασσάλων ὁ Χριστὸς μετὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ δείκνυσι τὴν ὀροθετικὴν γραμμήν. Καὶ οἱ κῆποι δὲ καὶ οἱ σιτοφόροι ἀγροὶ γέμουσι τοιούτων ἀπεικονισμάτων, διαφόρων τό τε μέγεθος καὶ τὸ χρῶμα καὶ τὴν μορφὴν, ἀριλόκαλον τὰ μάλιστα καὶ τὸν γέλωτα τοῦ ξένου διαβάτου κινοῦσαν.

Λόγιός τις κτηματίας Βαυαρὸς μοὶ ἔλεγεν, ὅτι κατεσκεύασε καὶ ἀνήρτησεν εἰς τὰ κτήματα αὐτοῦ μέγαν ἀριθμὸν τοιούτων ἔργων, τὸ μὲν, ὅπως διατηρήσῃ τῶν χωρικῶν τὴν ἀρχαίαν δεισιδαιμονίαν καὶ τὸν φανατισμὸν, ὅπερ πολὺ συμφέρει τοῖς ἰσχυροῖς καὶ μεγάλοις, τὸ δὲ, ὅπως παρέξῃ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις ὀπωροφάγοις ζώοις φόβητρόν τι. Ἐντεῦθεν τὸ παράδοξον τῶν χρωμάτων καὶ τὸ δυσανάλογον καὶ ἄτεχνον τῆς κατασκευῆς· διὰ τοῦτο δὲ καί τινες τῶν εὐφυεστέρων Βαυαρῶν φόβητρα ἢ μορμολύκεια πτηνῶν (Vogelschenchen) αὐτὰ καλοῦσι.

Βεβαρημένος ὁ ὁδοιπόρος ὑπὸ τῶν τοιούτων, εἰσέρχεται εἰς τὰς πόλεις, πολίχνας καὶ χωρία τῆς Βαυαρίας, νομίζων ὅτι ἄλλα θέλει ἰδεῖ καὶ ἀκούσει. Καὶ βλέπει μὲν ποικίλα καὶ ἀκούει διάφορα, ἀλλὰ ποτὲ δὲν παύουσιν αἱ συχναὶ ἀναρτήσεις καὶ καθηλώσεις τοῦ Θεανθρώπου, οὐδὲ αἱ ἀπαγχονίσεις καὶ στρεβλώσεις τῶν ἁγιασάντων, οὔτε αἱ γοεραὶ φωναὶ καὶ πολύστονοι παρακλήσεις τῶν ἐν μέσῳ τῶν ὁδῶν καὶ ἀγυιῶν γονυπετούντων καὶ προσευχομένων. Ἑκάστη σχεδὸν οἰκία ἀφιέρωται ἰδίῳ τινὶ ἁγίῳ προστάτῃ· πλάσσεται δὲ, γλύπτεται ἢ ἐξεικονίζεται ὁ ἅγιος οὗτος, οὐχὶ ὅπως ἔπαθε καὶ ἀπέθανεν, ὡς παρ' ἡμῖν ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν ἀρέσκειαν τοῦ ἰδιοκτήτου. Ἔν τινι χωρίῳ τῆς μέσης Φραγκονίας εἶδον τὸν Σωτῆρα πυροβολούμενον διὰ διστόμου πυροβόλου ὑπὸ δύο Ἰουδαίων λῃστῶν· ἔν τινι ἑτέρῳ εἶδον τὴν Ἀειπάρθενον φασγάνῳ θανατοῦσαν τὸν ὄφιν. Ἔστι δὲ ἡ πληθὺς τῶν τοιούτων κατὰ φαντασίαν καὶ ἰδιοτροπίαν εἰκονισμάτων ἢ εἰδώλων τόσον μεγάλη καὶ τόσον παράδοξος ἡ κατασκευὴ αὐτῶν, ὥστε πολλαχοῦ διὰ τούτων σημαίνονται συνήθως αἱ ὁδοὶ καὶ αἱ οἰκίαι καὶ γίνονται καταληπταὶ τῷ ἐρωτῶντι, οἱ δὲ ἐπὶ τῶν θυρῶν ἀριθμοὶ ἀποβαίνουσιν ἀσήμαντοι σχεδὸν καὶ ἄχρηστοι.

Πολλάκις τοῦ ἔτους τελοῦσι μεγαλοπρεπεῖς πομπὰς καὶ λιτανεύουσιν οἱ κάτοικοι, εἰκόνας ἀργυρᾶς καὶ κεχρυσωμένας τῶν ἑορταζομένων ἁγίων ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντες, καὶ ἀποστάσεις οὐ σμικρὰς διατρέχοντες· δὲν παρέρχεται δὲ ἡμέρα ἐν ᾗ τὰ γραΐδια πρὸ πάντων καὶ αἱ προβεβηκυῖαι παρθένοι (alte jungfern) νὰ μένωσιν ἀμέτοχοι τοιαύτης τινὸς δημοσίας λιτανείας ἢ παρακλήσεως. Ἑκάστην τετάρτην μάλιστα καὶ σάββατον, ὅτε πλῆθος πολὺ συνέρχεται ἐκ τῶν περιχώρων εἰς τὰς μεγαλητέρας πόλεις πρὸς ἐκποίησιν τροφίμων καὶ ἄλλων διαφόρων προϊόντων ἐν τῇ ἀγορᾷ, πληροῦνται αἱ ὁδοὶ παχυσάρκων καὶ βαρυκινήτων χωρικῶν, καὶ ἐνοχλεῖται τὸ οὖς ἀκοῦον φωνὰς ἀσυναρτήτους καὶ ἄσματα κακόφωνα πενιχρῶν καὶ ἐρυθρῶν τὴν ὄψιν γυναικῶν.

Ἡ κυβέρνησις παντὶ σθένει ὑποθάλπει τὴν θρησκομανίαν ταύτην. Ὁ νῦν βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας πολλὰ χορηγεῖ πρὸς ἀνέγερσιν ἐκκλησιῶν καὶ ἑτέρων δημοσίων προσκυνημάτων. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἀβελτηρίας προέβη ἄλλοτε ὁ γέρων Λουδοβίκος, ὥστε οὐδεὶς στρατιώτης ἢ ἀξιωματικὸς ἐτόλμα νὰ προσέλθῃ ἄνευ εὐχολογίου εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ· σὺν τῇ ἄλλῃ λοιπὸν ἀποσκευῇ ἐλάμβανεν ἕκαστος νεοσύλλεκτος καὶ εὐχολόγιον, ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσφερόμενον. Ἦν δὲ ὄντως ἄξιον γέλωτος, ἀνώτερος ἀξιωματικὸς, περικεφαλαίαν καὶ παράσημα φέρων καὶ περιεζωσμένος ξίφος, νὰ φέρῃ εἰς χεῖρας καὶ τὸ εὐχολόγιον! Κατεστράφη μὲν τὸ κράτος τῶν Ἰησουϊτῶν ἐν Βαυαρίᾳ, ἀλλ' ἡ κυβέρνησις οὐδέποτε ἐπαύσατο τὰ αὐτὰ ἐπινοοῦσα καὶ διαπράττουσα. Τὸν Ἰησουϊτισμὸν κατέβαλεν οὐχὶ ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀναπτύξει καὶ προόδῳ αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτὴ ἡ κυβέρνησις μᾶλλον, ὅπως ἀπολύτως ἄρχῃ καὶ οὐδένα ἔχῃ τὸν ἐναντίον.

Ὁ Βαυαρὸς μισεῖ καὶ ἀπεχθάνεται τὸν Διαμαρτυρούμενον, ἐλεεινολογεῖ δὲ τὸν Ὀρθόδοξον Ἕλληνα. Γνωρίζει μὲν ὅτι καὶ πολλοὶ ἄλλοι λαοὶ, οἷοι Ῥῶσσοι, Βούλγαροι κτλ. πρεσβεύουσι τὸ ἡμέτερον θρήσκευμα, ἀλλ' ἡμεῖς μόνοι ἐσμὲν τὸ κάρφος τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Πολλοὶ μάλιστα πεποίθασιν ὅτι δὲν εἶνε μακρὰν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν πάντες οἱ σχισματικοὶ, πλὴν τῶν Ἑλλήνων, ἀσπασθήσονται τὸν πόδα τοῦ ἁγίου Πατρός. Οἱ Ἕλληνες, λέγουσιν, ἔγνωκαν τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν, ἀλλ' ἐμμένουσιν ἐκ πείσματος καὶ φανατισμοῦ τῇ ψευδεῖ αὐτῶν διδασκαλίᾳ. Ὅτε πρό τινος καιροῦ διεθρυλλήθη καὶ ἐδημοσιεύθη διὰ

τῶν κληρικῶν ἐφημερίδων, ὅτι πολλαὶ μυριάδες Βουλγάρων, τὸ δόγμα τῶν πατέρων αὐτῶν ἀπαρνηθεῖσαι, ἐπεκαλέσθησαν τὸ ἔλεος τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας, ὑπερηυχαριστήθησαν οἱ Βαυαροὶ καὶ πίθους ἀπείρους ἀρρόεντος ζύθου ἐξεκένωσαν κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας!

Οἱ ἐν Βαυαρίᾳ Διαμαρτυρούμενοι, καίτοι ὀλιγάριθμοι, μισοῦνται, ὡς εἶπον, ὑπέρπολυ. Ἡ νὺξ τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐστὶ τοῖς πολλοῖς ὡραία καὶ θεάρεστος ἀνάμνησις, οἱ δὲ μετέπειτα διωγμοὶ καὶ φόνοι ἔργον δικαιοσύνης. Ἐγνώρισα νέας ἐκ καλῶν οἰκογενειῶν τὸ γένος ἑλκούσας, ὧν ὅμως αἱ μητέρες δὲν ἐπέτρεψαν τοὺς ἔρωτας καὶ τὴν μέλλουσαν συζυγικὴν εὐδαιμονίαν, διότι οἱ μελλόνυμφοι ἦσαν Διαμαρτυρούμενοι. Αἱ νεάνιδες, τῇ καρδίᾳ μόνον αὐτῶν ὑπείκουσαι, διαμαρτύρονται ἐνώπιον τῶν γονέων καὶ φίλων καὶ θαλερὰ καταχέουσι δάκρυα· ἀλλ' οἱ φανατικοί, ταῖς ἐπιτάξεσι καὶ παραγγελίαις τοῦ πεφυσιωμένου ἱερέως τοῦ οἴκου αὐτῶν τὸ οὖς παρεχόμενοι, τὴν φωνὴν τῆς φύσεως, τὸ αἴσθημα, τὸν ἅγιον ἔρωτα προσπαθοῦν νὰ καταπνίξωσι, καὶ ἕτερα λαμπρότερα ὑπισχνοῦνται ταῖς θυγατράσιν αὐτῶν. Ἀλλὰ τίς βροτὸς δύναται νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ ἀληθὲς αἴσθημα, ἢ νὰ καταπραΰνῃ τοὺς ἐξ ἁγνοῦ ἔρωτος παλμοὺς τῆς καρδίας; Ἐν διαστήματι δύο ἐτῶν τέσσαρες νεάνιδες, τρυφεραὶ ὡς ῥόδον πρωΐας καὶ ὡραῖαι ὡς ἥλιος Μαΐου, ἐπροτίμησαν μᾶλλον τὸν θάνατον ἢ τὸν κόσμον τοῦτον μακρὰν τῶν ἐκλεκτῶν τῆς καρδίας αὐτῶν. Ἡ πρώτη ἐδηλητηριάσθη, ἡ δευτέρα ἀπηγχονίσθη, αἱ δὲ τελευταῖαι εὗρον τὸν τάφον αὐτῶν ἐν τοῖς ῥείθροις τοῦ ποταμοῦ. Τὴν τελευταίαν μάλιστα παρηκολούθησε καὶ ὁ πιστὸς ἐραστής, γράψας τὸ πρῶτον καὶ ἀποστείλας εἰς τὴν μητέρα τῆς ἐρωμένης γραμμάτιον, ἐν ᾧ περιείχοντο αἱ τρομερώτεραι ἀραὶ κατὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς θρησκείας αὐτῆς.

Ἐγνώρισα γυναῖκα τινά, ἱκανῶς προβεβηκυῖαν δυτικὴν δὲ τὸ δόγμα, τῆς ὁποίας ἡ στενοτάτη φίλη ἐτέλει τοὺς γάμους αὐτῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν Διαμαρτυρουμένων. Νομίζετε ἴσως ὅτι αὕτη παρευρέθη, καίπερ ἰδίως προσκληθεῖσα; Ὄχι· ὁ φανατισμὸς κατενίκησε τὸ τῆς φιλίας αἴσθημα.

Πολλοὶ τῶν Βαυαρῶν εἰς τὸν πατροπαράδοτον φανατισμὸν των θυσιάζουσιν ἐνίοτε καὶ τὰ ὑλικὰ ἢ ἐμπορικὰ αὐτῶν συμφέροντα· δυσκόλως συνεταιρίζουσι μετὰ Διαμαρτυρουμένων, μάλιστα δὲ οἱ τῆς κατωτέρας κοινωνίας ἄνθρωποι. Ἀξιωματικοὶ δυτικοὶ καὶ ἕτεροι ὑπάλληλοι τῆς Κυβερνήσεως, ἀποστελλόμενοι εἰς Νουρεμβέργην, πόλιν ἐμπορικωτάτην καὶ ἀρχαιοτάτην καὶ ὑπὸ 70,000 Διαμαρτυρουμένων κατοικουμένην, ἢ εἰς Ἀνσπάχην (Anspach), ὡσαύτως πόλιν μικρὰν μὲν ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ δόγματος, βαρυθυμοῦσιν οἱ ζυθοπόται καὶ νέφη πυκνὰ καπνοῦ ἐκφυσῶσιν ἐκ τῶν ῥωθώνων αὐτῶν, διότι θέλουν βιώσει εἰς τόπον Λουθηρανῶν! « Ἡ ζωὴ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τούτων, μοὶ ἔλεγε μήτηρ ἀξιωματικοῦ τινος, ἡ τέρψις τῶν λαμπρῶν ἡμῶν θρησκευτικῶν τελετῶν καὶ τῶν πολυπληθῶν ναῶν, ἡ παῦσις τῆς προσευχῆς, ἔνθα ὁ εὐλογηθεὶς ὑπὸ τοῦ Πάπα εὔχεται καὶ εὐλογεῖ, ἔσονται ὁ θάνατός μου! » Καὶ τῳόντι μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου καιροῦ ἀπέθανεν ἡ ὑπερβολῇ θρῆσκος αὕτη γυνή.

Ἐν τῷ πλουσιωτάτῳ νοσοκομείῳ τῆς Βυρσεβούργης (Würsbourg), ὅπερ ἔκπαλαι καθολικὸν ὠνομάσθη, διότι ᾠκοδομήθη ὑπὸ δυτικοῦ Ἀρχιεπισκόπου (τοῦ Ἰουλίου), νομίζετε ὅτι οἱ Διαμαρτυρούμενοι ἀσθενεῖς ἀπολαμβάνουσι τῶν αὐτῶν περιθάλψεων καὶ περιποιήσεων, ὥνπερ καὶ οἱ Δυτικοί; Ὄχι· οἱ νοσοκόμοι νομίζουσιν ὅτι ἐκπληροῦσιν ἔργον ἅγιον καὶ ἱερόν, προτιμῶντες τοὺς δευτέρους τῶν πρώτων. Ὃ δὲ παραδοξότερον, ὅταν φέρηται λείψανον Διαμαρτυρουμένου εἰς τὸ νεκροταφεῖον, οὐδὲ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐξάγει ὁ νωθρὸς Βαυαρὸς, οὐδὲ ὑπόκλισίν τινα τοὐλάχιστον ποιεῖ ἐνώπιον τοῦ σταυροῦ· χαίνει μόνον καὶ οἱονεὶ ἐλεεινολογεῖ τὸν νεκρὸν διὰ τὴν αἰωνίαν αὐτοῦ καταδίκην. Δυτικοῦ ὅμως νεκροῦ φερομένου, γονυπετεῖ πάραυτα πᾶσα ἡ πληθὺς τῶν παρεστώτων καὶ εὐχὰς ἀναπέμπει ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ὕψιστον.

Εἰσὶ δὲ οἱ Βαυαροὶ πικρότεροι καὶ σκληρότεροι κατὰ τῶν Ἰουδαίων, τῶν ὁποίων ὁ πλοῦτος μάλιστα ἔτι μᾶλλον ἐπαυξάνει τὴν ἀθυροστομίαν καὶ τὸ ὑβριστικὸν αὐτῶν. Φθόνος καὶ χαμερπὴς ἀντιζηλία εἰσὶν ἔμφυτα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Βαυαροῦ· τούτου δὲ ἕνεκα οὐδὲ ἡ εἴσοδος τῶν Ἰουδαίων ἐπιτρέπεται εἰς δημοσίους χορούς, ἐκ φόβου μήπως τὰ πολυτελῆ αὐτῶν ἐνδύματα καὶ οἱ τιμαλφεῖς λίθοι ἐκθαμβώσωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν μὴ ἐχόντων. Ὁ ἰσχυρότατος πρόεδρος τοῦ ἐν Βυρσεβούργῃ λαμπροῦ καταστήματος « Ἡ Ἁρμονία » ἠθέλησέ ποτε νὰ ἐγγράψῃ ἐν αὐτῷ μετὰ τῆς οἰκογενείας του ὡς τακτικὸν μέλος τὸν Ἰουδαῖον Hirsch, δεύτερον μετὰ τὸν Ροσχίλδην κατά τε τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἰσχύν, ἕνεκα ἀτομικῶν συμφερόντων· ἀλλ' ἐξανέστη ἅπασα ἡ πόλις ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτῳ, καὶ ὁ πρόεδρος, οὐ μόνον ἠναγκάσθη νὰ ἀποσύρῃ τὴν πρότασιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν παραίτησίν του ἔδωκε, δεκτὴν γενομένην.

Ἡ Κυβέρνησις δὲν συγχωρεῖ πολλάκις εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς σχέσεις δημοσίας καὶ φιλίαν ἐπίσημον μετὰ Ἰσραηλιτίδων, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὸν λαὸν ἀρέσκουσιν αὗται· κατ' αὐτὸν, ἐκπίπτει ὁ τοιοῦτος στρατιωτικὸς τῆς ἀξίας αὐτοῦ. Πρό τινων ἐτῶν ὑπολοχαγός τις τοῦ πυροβολικοῦ ἠράσθη ὡραίας καὶ πλουσίας Ἰσραηλίτιδος. Ἐπὶ πολὺν χρόνον διέμειναν μυστικοὶ οἱ ἔρωτες, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἠρραβωνίσθη αὐτὴν ἐπὶ τῇ συνθήκῃ, ὅτι αὐτὴ καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἔσονται χριστιανοί. Ἡ νεᾶνις ἐνέδωκεν ἀσμένως διότι ὑπερηγάπα αὐτὸν, οἱ δὲ γονεῖς αὐτῆς ηὐλόγησαν τὸ ζεῦγος, διότι εἶδον καὶ ἐγνώρισαν τὸν ἀκραιφνῆ ἔρωτα ἀμφοτέρων. Ἀλλὰ μόλις ἐξῆλθον εἰς τὸ δημόσιον καὶ ἐγνώσθησαν τὴν ἐπαύριον ὡς μεμνηστευμένοι, καὶ ἰδοὺ ἐξήχθη ὁ φθόνος καὶ ὁ φανατισμός. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας διαταγὴ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν διέτασσε τὴν σκληρὰν διάλυσιν τοῦ τρυφεροῦ ζεύγους! Ἀλλὰ τί ἰσχύουσι τὰ τοιαῦτα ἀπέναντι τῆς θελήσεως τῆς καρδίας; ἡ νέα ἐπὶ πολὺν χρόνον μελανειμονοῦσα ἐπένθει τὸν νεαρὸν αὐτῆς μνηστῆρα, ὁ δὲ νέος ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τοῦ βαθμοῦ του χάριν τῆς ὡραίας αὐτοῦ καὶ πιστῆς Ἰσραηλίτιδος, μεθ' ἧς ζῇ ἐν εὐδαιμονίᾳ μέχρι τῆς σήμερον.

Αἱ τῶν ἀνωτέρω τάξεων νέαι Βαυαρίδες ἐν γένει οὐδόλως εἰσὶ φανατικαί· περίεργον ὅμως ὅτι, γηράσκουσαι πολλαὶ, τοὐναντίον γίνονται τοιαῦται. Ἐνόσῳ μάλιστα αἱ νεάνιδες εἰσὶν ἐλεύθεραι καὶ ἀνεξάρτητοι, οὐδὲν ἰσχύει ἡ θρησκεία καὶ ἡ δεισιδαιμονία· ἡ καρδία αὐτῶν αἰσθάνεται ὅ,τι ἀγνὸν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει ὑπάρχει. Ἔρως, εἰς θρησκείαν καὶ ἐθνικότητα ἀποβλέπων καὶ ἐν προλήψεσιν αὖ-

ξων καὶ ἐπικρατῶν, οὐκ ἔστιν ἔρως ἐκ πεποιθήσεως καὶ κλίσεως, ἀλλὰ συνθήκη τις ἄνευ κύρους καὶ διαρκοῦς εὐδαιμονίας. Δὲν εἶνε ὁ ἔρως ὁ ἀληθὴς, τὸ ἀρχαιότατον καὶ εὐγενέστατον αἴσθημα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ὁ γλυκύτερος καρπὸς τοῦ παραδείσου, τὸ δένδρον τῆς ζωῆς τῶν μελλουσῶν γενεῶν, ἀλλὰ ποταπὴ διαπραγμάτευσις.

Ἡ Βαυαρὶς οὐδέποτε λησμονεῖ ὡραιόντι λόγιον, ἢ εὐγενῆ τινα ἔκφρασιν, ἢ πρόσκλησιν φιλοφρονητικήν. Αἱ πρῶται μάλιστα ἐντυπώσεις αὐτῆς εἰσὶν ἀνεξάλειπτοι· ἡ ἀθωότης καὶ εὐαισθησία ἐγχαράσσει αὐτὰς ἐν ταῖς ἀγνοτέραις πτυχαῖς τῆς καρδίας αὐτῆς.

Γνωρίζω ἐν Βυρσεβούργῃ γυναῖκα πρὸ τριῶν ἐτῶν συζευχθεῖσαν, ἥτις πολλάκις τοῦ ἔτους ῥίπτει ἄνθη καὶ ῥόδα ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῆς πόλεως ἀναπαυομένου ὁμογενοῦς ἡμῶν Κ. Τζερλέντη, καὶ δάκρυ ἑκάστοτε καταχέει γλυκερᾶς ἀναμνήσεως· διότι, ὅτε ὁ ἀείμνηστος ἐσπούδαζεν ἐκεῖ, πολλάκις ὥρας πολλὰς ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ διῆλθε συνδιαλεγόμενος μετ' αὐτῆς, παρθένου ἔτι οὔσης. Οὐδὲ γάμος, οὐδὲ τέκνα, οὐδὲ φροντίδες οἰκιακαὶ, οὐδὲ συζύγου ἐνσάσεις καὶ παρατηρήσεις ἠδυνήθησαν ἄχρι τοῦδε νὰ ἐξαφανίσωσι τὴν πρώτην ἐκείνην ἐντύπωσιν τῆς ἀδόλου νεάνιδος, ἢ νὰ καταβάλωσι τὴν γλυκερὰν ταύτης ἀνάμνησιν. Ἡ Βαυαρὶς ἐν γένει, ἅπαξ ἀγαπήσασα, ἐστὶ καὶ μένει ἡ πιστοτέρα καὶ πολυτιμοτέρα σύζυγος.

(Ἀκολουθεῖ)

ΔΥΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΕΒΡΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

Α'.

Ο ΨΕΥΔΟΜΕΣΣΙΑΣ ΒΑΡΚΟΧΕΒΑΣ.

Μόλις πεντηκονταετηρὶς παρῆλθεν ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, καὶ ὁ προφητικτόνος τῶν Ἰουδαίων λαὸς περιῆλθε τῳόντι εἰς τὴν οἰκτροτέραν ἀθλιότητα. Στενάζων ἔκυπτε τὸ πρῴην ἐκλεκτὸν τοῦτο ἔθνος τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν Ῥωμαϊκὸν ζυγόν, ὁ δὲ ζυγὸς οὗτος τοσοῦτον μᾶλλον βαρὺς καὶ ἀφόρητος ἀπέβαινεν εἰς αὐτὸ, καθ' ὅσον καθημερινῶς ἔβλεπε τὴν θρησκείαν του προπηλακιζομένην, τὴν περιουσίαν του διαρπαζομένην, καὶ τὰς τελετάς του παίγνιον γινομένας τῶν νικητῶν. Ἐκ τούτου μεγάλη ἀγανάκτησις ἐπεκράτει ἐν Ἰουδαίᾳ, καὶ μῖσος ὑπόκωφον μὲν ἀλλ' ἄσπονδον κατὰ τῶν Ῥωμαίων.

Ἀπὸ τῆς ἐπὶ Τίτου ἁλώσεως τῆς Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἑβραῖοι, καίπερ διεσκορπισμένοι τῇδε κἀκεῖσε εἰς διαφόρους χώρας τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, δὲν ἀπέλιπον ὅμως τὴν ἰδέαν ὅτι ἤθελον πάλιν ἀποκατασταθῆ εἰς τὴν μυριοπόθητον γῆν τῶν πατέρων των, καὶ ἀναστήσει τὸ καταλυθὲν κράτος των. Καὶ πολλάκις ἔκτοτε, ἰδίως δὲ ἐπὶ Τραϊανοῦ, ἀπεπειράθησαν νὰ ἀποσείσωσι τὸν Ῥωμαϊκὸν ζυγὸν, καὶ τὰς ματαίας ταύτας ἀποπείρας διεδέχθησαν ἕτεραι, αἵτινες ἐπεβάρυνον μὲν ἔτι μᾶλλον τὸν ζυγόν των, δὲν ἀπήλπισαν ὅμως ἔτι αὐτοὺς περὶ τῆς ἐπιτεύξεως τῶν πόθων των.

Καὶ ἰδοὺ ἀνίσταται ὡς ἐκ θαύματος ἀνὴρ Ἑβραῖος, Συμεὼν καλούμενος, τολμηρὸς εἰς ἄκρον καὶ ἐπιχειρηματίας, ὅστις ἀποφασίζει ἀντὶ πάσης θυσίας νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἐκλεκτὸν τοῦ Κυρίου λαὸν, καὶ νὰ ἀνυψώσῃ αὐτὸν εἰς τὴν προτέραν του περιωπὴν καὶ εὔκλειαν. Ὁ ῥηθεὶς φατριάρχης, ἀποστείλας κρυφίως ἀποστόλους πρὸς τοὺς ἐν Μεσοποταμίᾳ, Αἰγύπτῳ, Ἑλλάδι, Ἰταλίᾳ καὶ αὐτῇ τῇ Γαλατίᾳ διεσπαρμένους ὁμοεθνεῖς του, εὐκόλως ἔπεισε πάντας νὰ ἐπιχειρίσωσι καὶ νέαν ἄλλην ἀπόπειραν πρὸς ἀνάκτησιν τῆς αὐτονομίας των.

Προπαρασκευασθέντων πάντων, ὁ Συμεὼν ἀναπετάννυσι τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως, ἀναγορεύεται βασιλεὺς καὶ Μεσσίας, καὶ ἀναλαμβάνει τὸ ἐπίθετον Βαρκοχεβᾶς, τὸ ὁποῖον ἑρμηνεύεται υἱὸς ἀστέρος, ὅπως πληρωθῇ τὸ ἐν τῇ Γραφῇ προφητευόμενον: «Ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακὼβ, καὶ σκῆπτρον ἐγερθήσεται ἐν Ἰσραήλ!» Ὁ ψευδομεσσίας μετὰ τῶν φανατικῶν ὀπαδῶν του, ἐξ ἀπροόπτου ἐπιπεσόντες, κυριεύουσι πολλὰ φρούρια ὑπὸ Ῥωμαϊκῶν φρουρῶν κατεχόμενα, πάντας δὲ τοὺς κατοίκους καὶ ἰδίως τοὺς χριστιανοὺς, ὅσοι δὲν ἔστερξαν νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς αὐτοὺς, ἀποσφάζουσιν ἀπανθρώπως ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 131, βασιλεύοντος τοῦ Ἀδριανοῦ.

Τὸ τόλμημα ἐν ἀρχῇ προώδευσεν ἐξαισίως, συντρεξάντων εἰς τὴν Ἰουδαΐαν ἐκ διαφόρων τοῦ κόσμου μερῶν ἀναριθμήτων Ἰουδαίων ὅπως μετάσχωσι τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἐπί τινα χρόνον ἀπεγνωσμένως ἀγωνισθέντων πρὸς τὰς ἀκαταπαλαίστους Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις. Ὁ Ἰούλιος Σεβῆρος, ἀρχηγὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ εἷς τῶν μεγαλητέρων στρατηγῶν τοῦ καιροῦ ἐκείνου, περιωρίσθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ νὰ προσβάλῃ μόνα τὰ ἀπροφύλακτα σώματα τῶν ἀποστατῶν, μὴ κρίνας φρόνιμον νὰ συνάψῃ πρὸς αὐτοὺς, ἕτι ἐν τῇ ἐξάψει τοῦ φανατισμοῦ τῶν ὄντας, μάχην ἐκ τοῦ συστάδην. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅμως, κατευνασθείσης τῆς ἐξάψεως ἐκείνης, ἡ πειθαρχία καὶ ἡ τάξις τῶν Ῥωμαίων ὑπερίσχυσε τοῦ τυφλοῦ φανατισμοῦ τῶν Ἑβραίων, οἵτινες, μηδεμίαν τῶν τοῦ πολέμου πεῖραν ἔχοντες, εἶχον μωρῶς νομίσει ὅτι ἤρκει ἡ ἄλογος ὁρμὴ των πρὸς κατανίκησιν τῶν ἐν πολέμοις τεθραμμένων καὶ ὑπὸ ἀρίστων στρατηγῶν διοικουμένων Ῥωμαϊκῶν λεγεώνων.

Τέλος ὁ Ἑβραϊκὸς στρατὸς, ἀποκλεισθεὶς εἰς τὸ φρούριον Βηθὰρ, ἠναγκάσθη ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῶν ταλαιπωριῶν νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἐχθρῶν. Οἱ νικηταὶ, ἐξηγριωμένοι ὄντες διὰ τὰ ὅσα καὶ αὐτοὶ εἶχον ὑποφέρει δεινὰ παρὰ τῶν Ἑβραίων κατὰ τὸν αἱματωδέστατον τοῦτον πόλεμον, διαρκέσαντα πέντε περίπου ἔτη, τὸν μὲν Βαρκοχεβᾶν ἐφόνευσαν διὰ σκληροτάτων βασάνων, τὸν δὲ πιστόν του φίλον καὶ ἀρχηγὸν τῶν συνωμοτῶν, τὸν περιώνυμον παρ' Ἰουδαίοις διὰ τὴν σοφίαν του Ἀκίβαν, ἐξέδειρον ζῶντα, τῶν δὲ λοιπῶν ὀπαδῶν τοὺς μὲν ἀπέσφαξαν, τοὺς δὲ ἐξηνδραπόδισαν.

Ἑξακόσιαι χιλιάδες Ἰουδαίων ἐθυσιάσθησαν κατὰ τὸν φοβερὸν τοῦτον πόλεμον, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες διεσπάρησαν τὴν τελευταίαν καὶ γενικὴν αὐτῶν διασπορὰν.

Β'.

Η ΕΠΙ ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΣΦΑΓΗ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ.

Ἡ τρομερὰ σφαγὴ, περὶ ἧς κατωτέρω μνείαν ποιούμεθα, δὲν ἦτο παρὰ συμβεβηκὸς σύνηθες καὶ κοινότατον εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας κατὰ τὸν μεσαιῶνα, τουτέστι τὴν ἐπο-

χὴν τοῦ ἀγρίου φανατισμοῦ καὶ τῶν δεισιδαιμονιῶν καὶ προλήψεων.

Τεθεὶς ἐκτὸς τοῦ νόμου καὶ ἀποχωρισθεὶς, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἀνθρωπότητος ὁ δυστυχὴς οὗτος λαὸς, περιεπλανᾶτο καθ' ὅλην τὴν γῆν, χωρὶς νὰ εὕρῃ που θέσιν, εἰς ἣν νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλήν του μετ' ἀσφαλείας. Ἀποτροπιαζόμενος ὑπὸ τῶν χριστιανῶν, ἐναντίον τῶν διδασκαλιῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ παραδείγματος τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος, συγχωρήσαντος τοὺς σταυρωτάς του, ἀπέδωκεν αὐτοῖς μῖσος ἀντὶ μίσους, καὶ περιορίσας εἰς μόνην τὴν οἰκίαν του ὅσας τῷ ἔμενον ἀρετὰς, δὲν ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς ἐχθρούς του ἢ τὴν πλεονεξίαν του.

Πλὴν διότι ἔπταισεν ἅπαξ ὁ πρώην ἐκλεκτὸς οὗτος καὶ περιούσιος λαὸς, ὁ προπάτωρ τῶν λαῶν τῆς Ὑρκλίου, ἔπρεπε, κατὰ τὰς ἀλόγους ἀρχὰς τινῶν μισανθρώπων, νὰ καταδικασθῇ εἰς τὸ νὰ φέρῃ αἰωνίως ἐπ' ὤμων τὴν κατάραν καὶ αἰωνίως νὰ τιμωρῆται ἀσπλάγχνως; Τὸ ἐρεξῆς ἐπεισόδιον δικαιοῖ τοὐλάχιστον τὸν λόγον ἡμῶν:

Ὅτε Ριχάρδος ὁ Λεοντόκαρδος ἀνέβη ἐπὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ θρόνου, ἀπηγόρευσεν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος εἰς πάντας τοὺς ἐν Λονδίνῳ παροικοῦντας Ἰσραηλίτας νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν στέψιν αὐτοῦ, ἥτις ἔμελλε νὰ γίνῃ εἰς Οὐεστμινστέρην τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1157. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῷ ἐνέπνευσεν αἴσθημα δεισιδαιμονίας· ἐφοβεῖτο, δηλαδὴ, τὴν μαγείαν, ἥτις ἀπεδίδετο εἰς αὐτούς.

Ἀλλὰ, κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν Ἀσιανῶν τοῦ νὰ προσφέρωσι δῶρα εἰς πάντα νέον βασιλέα κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς στέψεώς του, Ἰουδαῖοι τινὲς, ἀγνοοῦντες ἴσως τὴν ῥηθεῖσαν διάταξιν, παρουσιάσθησαν εἰς τὸν τόπον ἔνθα ἐγίνετο ἡ τελετὴ, καὶ κατέθεσαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως τὰ δῶρά των, ἱκετεύοντες αὐτὸν νὰ τοὺς ἀρήσῃ νὰ διαμένωσιν εἰς τὰς χώρας του, ὡς ἀφῆκαν αὐτοὺς καὶ οἱ προκάτοχοί του. Οἱ ἄθλιοι ἱκέται διεκρίνοντο δι' ἰδίου ἱματισμοῦ, καὶ κυρίως διὰ τοῦ πρασίνου πίλου, ὃν ἔφερον ὑποχρεωτικῶς. Εἷς λοιπὸν ἐξ αὐτῶν κτυπᾶται ὑπό τινος χριστιανοῦ, καὶ μετ' ὀλίγον οἱ αὐλικοὶ, ἐπιπεσόντες κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, τοὺς σύρουσιν ἔξω τῶν ἀνακτόρων καὶ τοὺς ὑποβάλλουσιν εἰς τοὺς σκληροτέρους προπηλακισμούς.

Οὕτω διαδίδεται τὸ παράδειγμα, καὶ ὅχλος τοῦ Λονδίνου καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ἄνθρωποι, οἵτινες εἶχον συρρεύσει μακρόθεν ὅπως παρευρεθῶσιν εἰς τὴν τελετὴν, νομίσαντες ὅτι αὐτὸς ὁ βασιλεὺς εἶχε διατάξει τὴν ἐξόντωσιν τῶν Ἰουδαίων, ἐπιπίπτουσι κατὰ τῶν δυστυχῶν τούτων, οὔτε γερόντων, οὔτε παιδίων, οὔτε γυναικῶν φειδόμενοι. Τινὲς οἰκογένειαι ὀχυροῦνται εἰς τὰς οἰκίας των, νομίζουσαι ὅτι θὰ σωθῶσιν οὕτως, ἀλλ' εἰς μάτην· ὁ μανιώδης ὄχλος, πεποιθὼς ὅτι προσφέρει θυσίαν εὐπρόσδεκτον πρὸς τιμὴν τοῦ νέου βασιλέως του, πυρπολεῖ αὐτὰς, καὶ οὕτω χάνονται εἰς τὰς φλόγας.

Τὸ παράδειγμα δὲ τῆς μητροπόλεως μιμοῦνται αἱ κυριώτεραι τοῦ βασιλείου πόλεις, καὶ τὸ Ἰσραηλιτικὸν αἷμα ῥέει ποταμηδὸν εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ κράτους. Εἰς Ὑόρκην, προγεγραμμένοι τινὲς Ἰουδαῖοι, ἰδόντες πάντας τοὺς ἀρνηθέντας τὸ βάπτισμα ἀδελφούς των σκληρῶς σφαγιασθέντας, κατέφυγον εἴς τινα πύργον καὶ ἐκεῖ ἀντέστησαν ἀπεγνωσμένως. Ἀλλ' ἡ ἔφοδος τῶν χριστιανῶν ἦν ἐπικειμένη καὶ φανερά· ὅθεν, προσκαλέσας αὐτοὺς ὁ ῥαββῖνος αὐτῶν, τοὺς ἐλάλησεν οὕτω:

« Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ τέκνα τοῦ Ἰσραήλ! ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν μᾶς προστάσσει νὰ ἀποθάνωμεν ὑπὲρ τοῦ νόμου Αὐτοῦ, ὡς ἀπέθανόν ποτε καὶ οἱ πρόγονοί μας. Ἐὰν ἐμπέσωμεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, θὰ βασανισθῶμεν ἀνηλεῶς καὶ θὰ ἀποθάνωμεν. Ἂς ἀποδώσωμεν λοιπὸν εὐσεβῶς καὶ ἑκουσίως εἰς τὸν Πλάστην ἡμῶν τὴν ζωὴν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἔδωκε. »

Καὶ πάντες σχεδὸν οἱ δυσχεῖς ἐπευφήμησαν εἰς τοὺς λόγους τούτους.

Τότε οἱ Ἰσραηλῖται, διέδοσαν οἱ ἴδιοι τὸ πῦρ εἰς τὸν πύργον καὶ ἔῤῥιψαν εἰς τὰς φλόγας τὰ πλούσια ἐνδύματά των, τὰ κοσμήματα, τὰ σκεύη καὶ ὅ,τι πολύτιμον εἶχον· εἷς δὲ αὐτῶν, Ἰωακεὶμ, ὁ πλουσιώτατος μεταξύ των, πρῶτος ἔκοψε τὴν κεφαλὴν τῆς γυναικός του ἰδιοχείρως. Τότε καὶ οἱ ἄλλοι ἐμιμήθησαν τὸ παράδειγμά του, καὶ ὅτε πᾶσαι αἱ γυναῖκες ἐθυσιάσθησαν, πρῶτος πάλιν αὐτὸς ηὐτοχειριάσθη καὶ τὸν ἐμιμήθησαν πάλιν οἱ λοιποὶ, πλὴν ὀλίγων τινῶν δυστυχῶν, εἰς οὓς ἀπέλιπεν ἡ γενναιότης, καὶ οἵτινες, συλληφθέντες τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ὑπὸ τῶν πολιορκητῶν, ἀπέθανον οἰκτρότατον θάνατον.

Εἰς μάτην ὁ Ριχάρδος προσεπάθησε νὰ συλλάβῃ τοὺς ἐνόχους. Τὸ μῖσος καὶ ἡ περιφρόνησις, ἅπερ πάντες εἶχον πρὸς τὰ θύματα, ἠμπόδισαν τὰς ἐρεύνας τῆς ἀνακρίσεως καὶ μόνον τρεῖς χριστιανοὶ κατεδικάσθησαν· τοῦτο δὲ, ὄχι διὰ τὰς κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἀπανθρωπίας των, ἀλλὰ διὰ τὴν ζημίαν, ἣν ἐπροξένησαν εἰς τινας Ἄγγλους.

Ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι ἅπασαι αἱ τοιούτου εἴδους οἰκτραὶ σταυροφορίαι κατά τε ξένων καὶ ἀδελφῶν, προσῆψαν πάντοτε αἱματηρὰν κηλῖδα εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐπὶ Χριστιανισμῷ ἐγκαυχωμένων Κρατῶν, τουτέστιν ἐπὶ θρησκείᾳ, ἥτις ζητεῖ ἔλεον καὶ οὐχὶ θυσίαν!

ΑΔΡΙΑΝΟΣ ΒΡΑΟΥΕΡ.

Ὁ βίος τοῦ περιωνύμου τούτου ζωγράφου τῆς Ὁλλανδικῆς Σχολῆς εἶνε λίαν ἀξιοπερίεργος, καθὸ προσφέρων ἡμῖν τὰς ἀνεξηγήτους ἐκείνας περιπετείας καὶ ἀντιφάσεις, εἰς ἃς ὑπόκειται ἡ ἀνθρωπίνη καρδία. Ὁ Ἀδριανὸς εἶνε εἷς τῶν ἐνδόξων ἐκείνων τυχοδιωκτῶν, οἵτινες διέρχονται τὸν βίον ὡς πανδοχεῖον, διασκορπίζουσιν εἰς τὸν ἄνεμον τοὺς μαργαρίτας τῆς εὐφυΐας των, καὶ ἀποθνήσκουσιν ἐν πλήρει νεότητι καθ' ἣν στιγμὴν ἀρχίζει νὰ γεννᾶται τὸ κενὸν ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν τὰ ῥόδα καὶ τὸ μέλι τῶν ἡδονῶν μεταβάλλονται εἰς ἀκάνθας καὶ χολήν.

Ἀπ' αὐτῆς τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ἐδείκνυεν ὁ Ἀδριανὸς μεγίστην πρὸς τὴν ζωγραφικὴν κλίσιν, καὶ ἔφηβος ἤδη ἠναγκάσθη ὡς ἐκ τῆς πενίας τῶν γονέων του νὰ προσπορίζηται τὰ πρὸς τὸ ζῆν διὰ τῆς ἐργασίας. Ὁ περίφημος ζωγράφος Χὰλ, ἰδὼν μίαν τῶν ἡμερῶν ἄνθη καὶ ζῶα σχεδιογραφηθέντα ὑπὸ τοῦ νεανίου, προσέλαβεν αὐτὸν εἰς τὸ ἐργοστάσιόν του, ὅπου, κατακλείσας αὐτὸν εἰς μικρὸν δωμάτιον, ἐξεμεταλλεύετο ἐπὶ μεγίστῃ ὠφελείᾳ τὰ προτερήματα τοῦ νέου ζωγράφου.

Ἀλλ' ὁ βίος οὗτος κατέστη ἀνυπόφορος εἰς τὸν Ἀδριανὸν, ὅστις, ἐπόμενος ταῖς συμβουλαῖς συνεργάτου του τινὸς, ἀπεφάσισε νὰ δραπετεύσῃ ἐκ τῆς εἱρκτῆς ταύτης.

ΑΔΡΙΑΝΟΣ ΒΡΑΟΥΕΡ.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐγκατεστάθη εἰς Ἀμστελόδαμον, ὅπου μετὰ μεγάλης ἐκπλήξεως παρετήρησε πολλὰς εἰκόνας του, φερούσας τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου του καὶ πωλουμένας ἐπὶ ἀδρᾷ τιμῇ εἰς τοὺς μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἐμπορευομένους κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν Ἑβραίους.

Τότε ὁ Ἀδριανὸς, ἐπιθυμῶν νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν αὐθεντικότητα τῶν εἰκόνων τούτων καὶ νὰ ἴδῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἐργασίαν του ἀμειβομένην διὰ καταστίλπνων δουκάτων, ἐπεδόθη εἰς τὸ ἔργον καὶ ἐν ὀλιγοχρονίῳ διαστήματι ἐκέρδησεν οὐκ ὀλίγα. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἐγκύψῃ μετὰ ζήλου εἰς τὸ ἔργον του, ἐπαρθεὶς ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῆς πρώτης εἰκόνος του, ἣν ἐπώλησεν ἀντὶ ἑκατὸν δουκάτων, ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τοῦ λοιποῦ ἄλλην διαμονὴν ἢ τὸ οἰνοπωλεῖον, καὶ τότε μόνον ἐξήρχετο ἀπ' αὐτοῦ, ὅτε ὁ οἰνοπώλης ἀπήτει ἐπιμόνως νὰ πληρωθῇ.

Ἡ πενία ἠνάγκασεν αὐτὸν καὶ αὖθις νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὸ ἔργον του, καὶ ἐνοικίασεν ἐπὶ τούτῳ ἄθλιόν τι δωμάτιον ἐντὸς ἑτέρου οἰνοπωλείου, ὅπου ἐνεπνεύσθη ἀρκούντως πρὸς καταρτισμὸν μιᾶς φυσικωτάτης εἰκόνος, παριστώσης τὰ ὄργια τοῦ καπηλείου, καὶ ἣν ἐκαλοπώλησεν εἰς τοὺς ἐμπόρους· ἄλλως τε ὁ Βράουερ εἶχε τὴν ματαιότητα νὰ ξεσχίζῃ μᾶλλον τὰς εἰκόνας του καὶ νὰ ῥίπτῃ αὐτὰς εἰς τὸ πῦρ, παρὰ νὰ προσφέρῃ αὐτὰς εἰς ἐλάσσονα τῆς ζητηθείσης τιμήν.

Διὰ τῆς μαγικῆς ταύτης χάριτος τῆς γραφίδος του καὶ τῶν ἐμπορικῶν σχέσεών του ὁ Ἀδριανὸς κατώρθωσε

νὰ σχηματίσῃ ἀξιόλογον κατάστασιν. Πλὴν, καθὼς τὸ πνεῦμά του διέφευγε διὰ τοῦ κρανίου του, οὕτω καὶ τὸ ἀργύριόν του ἐδραπέτευε διὰ μέσου τῶν σχισμάδων τῶν θυλακίων του· ἔπασχε τὴν ἀθεράπευτον νόσον τῆς ἀκαταστασίας, ἢ μᾶλλον τῆς ἀκηδίας.

Βεβαρημένος ἀπὸ χρέη καὶ καταδιωκόμενος ὑπὸ τῶν δανειστῶν του, ὁ δυστυχὴς τεχνίτης ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸ Ἀμστελόδαμον, ἀφοῦ ἐπώλησε καὶ αὐτὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐνδύματα, ἅτινα πρὶν εἶχεν ἀγοράσει· ἀντ' αὐτῶν δὲ ἔφερεν ἔνδυμά τι, τὸ ὁποῖον κατεσκεύασε μόνος ἐκ χονδροῦ κανναβίνου πανίου τῆς ζωγραφικῆς, ὅπερ μετέβαλε διὰ τῆς γραφίδος του εἰς πολυτελέστατον ὕφασμα, καὶ τὸ ὁποῖον, ἐρωτώμενος πόθεν τὸ ἐπρομηθεύθη, ἔλεγεν ὅτι ἐξυφάνθη ἐπίτηδες δι' αὐτὸν ἐν Κίνᾳ ὑπὸ τῶν μανδαρίνων τῆς Καντῶνος, καὶ ὅτι μετὰ τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ ὁ τεχνίτης του ἐκάη.

Ἐλθὼν εἰς Ἀμβέρσην, διαρκοῦντος τοῦ πολέμου τῶν Κάτω Χωρῶν, καὶ ἐκληφθεὶς ὡς κατάσκοπος, συνελήφθη καὶ κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ Ἱσπανοῦ διοικητοῦ τῆς πόλεως εἰς ἀπαγχόνισιν. Ἀλλ' εὐτυχῶς εὗρεν ἐν τῷ φρουρίῳ, ἐν ᾧ ἦν καθειργμένος, ἀξιόλογον προστάτην, τὸν Δοῦκα τῆς Ἀρεμβέργης, φυλακισμένον ὄντα τότε καὶ αὐτὸν διὰ πολιτικὰς αἰτίας· ὁ αὐτὸς τῷ ἐπρομήθευσε τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς ἐργασίαν, καὶ ὁ Ἀδριανὸς ἐν ὀλιγοχρονίῳ διαζήματι ἐξετύλιξε θαυμασίως ἐπὶ πίνακος τὴν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του σκηνήν. Παρέστησε σύμπλεγμα Ἱσπανῶν στρατιωτῶν, παιζόντων τοὺς κύβους ἐπὶ ἀνεστραμμένου κιβωτίου· τόσην δὲ ζωηρότητα καὶ φυσικότητα ἀνέπτυξεν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ὥστε ὁ Ῥουβήνσιος ἰδὼν αὐτὸ ἀνέκραξε: « Τοῦτο θὰ ἦνε ἔργον τοῦ Βράουερ! » Καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ μέγας οὗτος ζωγράφος ἦλθεν εἰς τὸ φρούριον, ἐπέδωκεν εἰς τὸν διοικητὴν ἀναφορὰν ὑπὲρ τοῦ συναδέλφου του, καὶ κατώρθωσε νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ.

Ὁ Ῥουβήνσιος ἔφερε πλήρης χαρᾶς τὸν Ἀδριανὸν εἰς τὸ πολυτελὲς μέγαρόν του, τῷ προσέφερε μεγαλοπρεπῆ καὶ πλουσίαν ἐνδυμασίαν, πρὸς δὲ καὶ ὡραῖον ἵππον διὰ νὰ περιέρχηται εἰς τὰς ἐξοχάς. Τότε ὁ Ἀδριανὸς συνέδεσε σχέσεις μὲ τοὺς καλητέρους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ζωγράφους, τοὺς πλείστους μαθητὰς τοῦ προστάτου του Ῥουβήνσιου. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ εὐγνωμονῇ διὰ βίου πρὸς τὸν γενναῖον τοῦτον εὐεργέτην του, μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὰς καταχρύσους στοὰς τοῦ ὑπὸ ποδαλγίας πάσχοντος τούτου πρώην ἀπεσταλμένου τοῦ Ἰνφάντου, καὶ ἐπιθυμήσας τὴν ζωὴν τοῦ καπηλείου καὶ τὸν ἄνετον βίον τῶν ὀργίων αὐτοῦ, ἐδραπέτευσε διὰ νυκτὸς, πωλήσας τὸν ἵππον του εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον τῆς πλησιοχώρου πόλεως, ὅπου περιέμενεν αὐτὸν καὶ αὖθις ἡ πενία καὶ αἱ συμφοραί.

Ὁ ἀρτοποιὸς Κράσβεκ, θαυμαστὴς ἀπὸ πολλοῦ τῶν προτερημάτων τοῦ Ἀδριανοῦ, καὶ θιασώτης τῆς γραφικῆς, εὑρέθη ὡς ἐκ τύχης ἀπέναντι αὐτοῦ εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν τοῦ καπηλείου. Ἐντὸς ὀλίγου διδάσκαλος καὶ μαθητὴς συνῆψαν γνωριμίαν, καὶ φιάλαι τινὲς ζύθου ἐχρησίμευσαν ὡςὸ σύνδεσμος τῶν δύο τούτων φίλων. Ὁ Κράσβεκ, οὗτινος τὸ πνεῦμα κατέστη ὑπὸ τοῦ οἴνου λίαν ἐνθουσιῶν πρὸς φιλοξενίαν, ὡδήγησε τὴν αὐτὴν ἑσπέραν τὸν Ἀδριανὸν εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ παρέσχεν εἰς αὐτὸν τὸν ὡραιότερόν του θάλαμον, ζητήσας ὡς ἀμοιβὴν τῆς φιλοξενίας του νὰ τῷ διδάξῃ τὴν ζωγραφικήν.

Ἀλλ' ὁ Ἀδριανὸς κακῶς ἀντήμειψε τὸν μαθητὴν καὶ προστάτην του. Εἶχεν οὗτος νέαν, ὡραίαν καὶ χαρίεσσαν σύζυγον, μεθ' ἧς ὁ τεχνίτης δὲν ἤργησε νὰ συνδέσῃ ἀθεμίτους σχέσεις· τὸ πρᾶγμα δὲν ἤργησε νὰ διεγείρῃ ὑπονοίας παρὰ τῷ ἀρτοποιῷ, καὶ ὠφελήθη ἐκ τῆς τέχνης, ἧς τὰς ἀπαρχὰς ἐμυεῖτο ἤδη, ὅπως καταφύγῃ εἰς κωμῳδίαν τινὰ, διαλύσασαν τὴν εὐτυχίαν ταύτην.

Ἀφοῦ ἔβαψε τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας μὲ πελιδνήν τινα χροιὰν, ἐζωγράφησεν ἐπὶ τοῦ τραχήλου βαθείαν τινὰ πληγὴν, ἐξέσχισε καὶ συνέστρεψε τὸ ὑποκάμισόν του, βάψας αὐτὸ μὲ αἷμα βοὸς, καὶ οὕτω καθημαγμένος ἐξεπλώθη ψυχρὸς καὶ ἀκίνητος ἐπὶ τῆς κλίνης του. Ἡ εἴσθεσις ἐν τῇ σκηνῇ ἦτο καταπληκτικῆς τῳόντι ἀληθείας· οὐδὲν ἔλειπε, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ αἱμοσταγοῦς καὶ ἐρριμμένου ἐπὶ τοῦ σανιδώματος ἐγχειριδίου.

Ἡ Κυρία Κράσβεκ, ἅμα εἰσελθοῦσα εἰς τὸν θάλαμον, ἀφῆκε τρομερὰν κραυγὴν καὶ ἐλειποθύμησεν. Ὁ Βράουερ ἔσπευσεν ἀμέσως, καὶ ἤρχησε νὰ βοηθῇ τὴν ὡραίαν ἀρτοπώλιδα· εἶτα δὲ ἀμφότεροι, συνελθόντες ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς ἑαυτοὺς, ἤρχησαν νὰ ἀπαγγέλλωσιν ἐπιτάφιόν τινα λόγον, τοῦ ὁποίου ἦτε ἔννοια καὶ τὸ γράμμα ἦν σκανδαλωδέστατα διὰ τὸν δυστυχῆ ἀρτοποιὸν, ὅστις ἠναγκάσθη ἐπὶ τέλους νὰ ἀναστηθῇ ἐκ νεκρῶν καὶ νὰ καταδιώξῃ τὸν ἀχάριστον ξένον του μὲ τὸ ἐγχειρίδιον εἰς χεῖρας.

Τὸ σκανδαλῶδες τοῦτο συμβὰν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦν τὸ ἀντικείμενον πάσης συνομιλίας εἰς τὴν πόλιν, ὁ δὲ Βράουερ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς Παρισίους. Ἀλλὰ μὴ εὑρὼν καὶ ἐκεῖ ἐργασίαν, διότι ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης ὁ Καρδινάλιος Ῥιχελιεὺς δὲν εἶχεν εἰς ὑπόληψιν τοὺς ζωγράφους τῶν οἰνοπωλείων, ἐπανῆλθε πάλιν εἰς Ἀμβέρσην, ἐξηντλημένος ἀπὸ ταλαιπωρίαν καὶ πεῖναν, καθ' ἣν ὥραν ἐκλείοντο αἱ θύραι τῆς πόλεως· ὥστε ἠναγκάσθη νὰ κατακλιθῇ εἰς λάκκον τινὰ τῆς ὁδοῦ, καταβασανιζόμενος ὅλην τὴν νύκτα ὑπὸ τῆς θέρμης, καὶ τὴν ἐπαύριον μετεφέρθη εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1649, εἰς ἡλικίαν 32 ἐτῶν.

Τὸ σῶμά του, ῥιφθὲν εἰς λάκκον τινὰ τοῦ κοιμητηρίου τῶν χολερικῶν, ἀνευρέθη ὑπὸ τοῦ Ῥουβήνσιου, ὅστις ἔθαψεν αὐτὸ μεγαλοπρεπῶς εἰς τὸν ναὸν τῶν Καρμηλιτῶν, καὶ ἔμελλε μάλιστα νὰ τῷ ἀνεγείρῃ δι' ἐξόδων του πολυτελέστατον μνημεῖον· ἀλλ' ὁ θάνατος, ἁρπάσας αὐτὸν μῆνας τινὰς κατόπιν, τὸν ἐμπόδισε τοῦ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ σχέδιον τοῦτο.

Ὁ Ἀδριανὸς κατέλιπε πολλὰς ἀξιολόγους εἰκόνας, καὶ πλῆθυν σχεδιογραφημάτων. Αἱ ζωγραφίαι τοῦ τεχνίτου τούτου εἰσὶν ἀξιοθαύμαστοι διὰ τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν ἁρμονίαν τῶν χρωμάτων, καὶ διὰ τὴν φυσικότητα καὶ τὴν λεπτότητα τῶν σκιῶν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ, ἐθνικὸν μυθιστόρημα, ἐκδιδόντος Ν. Ἀργυριάδου. Τόμος Α'—Β'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1863.

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ κατὰ πάντα λόγον ἀξιολόγου τούτου συγγράμματος ἠδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ, ὅτι πρό-

κειται περὶ βιβλίου, τὸ ὁποῖον ἀρκεῖ τις νὰ ἀναγνώσῃ ἅπαξ, ὅπως τερπνῶς διέλθῃ ὥρας τινὰς ἢ ἡμέρας τῆς ἀργίας του· καὶ ὅμως τὸ σύγγραμμα τοῦτο ὀφείλει νὰ ἦ κτῆμα, καὶ κτῆμα ἐσαεὶ πάσης Ἑλληνικῆς οἰκογενείας. Διότι οὔτε κυρίως μυθιστόρημα εἶνε, κατὰ τῆς καταχρήσεως τῶν ὁποίων δεινῶς καταφέρεται ὁ ἐκδότης ἐν τῷ συντόμῳ προλόγῳ του, ἀλλὰ βιβλίον διδακτικώτατον τῆς εὐκλεοῦς ἐκείνης ἐποχῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ· καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι οὐδὲν ἄλλο βιβλίον, ἐξ ὅσων ἀνέγνωμεν εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, ἠδυνήθη νὰ ἐμπνεύσῃ ἡμῖν λαμπροτέραν ἰδέαν τοῦ μεγαλείου τῶν προγόνων ἡμῶν καὶ τῆς δόξης καὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ Περικλέους, τῆς Ἀσπασίας καὶ τοῦ Ἀναξαγόρου.

Τὸ ὅλον τοῦ ὡραίου τούτου κειμηλίου διεξελθόντες ἐμείναμεν καταγοητευμένοι, θαυμάσαντες ἐν αὐτῷ τήν τε ἀλληλουχίαν καὶ σύνδεσιν τῆς πράξεως καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ σύγγραμμα, πρωτεύοντα πρόσωπα ἔχον τοὺς περιδοξοτέρους ἄνδρας τῆς ἀρχαιότητος, δύναται νὰ διεγείρῃ ἐν ἡμῖν. Καὶ τῳόντι, τί περιεργότερον καὶ μᾶλλον συγκινοῦν, ἢ νὰ βλέπῃ τις τὸν ἰσόθεον ἐκεῖνον πολιτικὸν ἄνδρα τῆς ὡραιοτέρας ἐποχῆς τοῦ ἀρχαίου κόσμου, τὸν δαιμόνιον Περικλέα, πολιτευόμενον καὶ δημηγοροῦντα ὅπως ἀποκαταστήσῃ τὴν πατρίδα του μίαν καὶ μόνην μεγάλην συνταγματικὴν καὶ ἐλευθέραν ἰσοπολιτείαν; Τί ἐπαγωγότερον, ἢ νὰ βλέπῃ τὴν περιφανῆ αὐτοῦ συμβοηθὸν, τὴν λογίαν Ἀσπασίαν, συναντιλαμβανομένην αὐτῷ καὶ διαλεγομένην περὶ ἀθανασίας ψυχῆς καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς χειραφετήσεως καὶ ἐξευγενίσεως τοῦ ὡραίου φύλου; Τί διδακτικώτερον, ἢ νὰ ἀκούῃ τοὺς δύο ἐξόχους νόας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τὸν Σωκράτην καὶ Ἀναξαγόραν, ἀνερευνῶντας τοὺς νόμους τῆς φύσεως καὶ κηρύττοντας σωτηριωδεστέρας καὶ ἀληθεστέρας θρησκευτικὰς ἀρχάς;

Ἐκτὸς δὲ τούτων, πληθὺς ἄλλων μεγάλων ἀνδρῶν τῆς Περικλείου ἐποχῆς, ἐν οἷς Ἀλκιβιάδης, Κρίτων, Φειδίας, οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἐναντίας τοῦ Περικλέους φατρίας· Θουκυδίδης καὶ Κλέων καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἀντιπολιτευόμενοι τὸν Περικλέα· οἱ δημοκρατικοὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ καὶ οἱ συντηρητικοί, οἱ δημαγωγοὶ καὶ οἱ συκοφάνται τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν καὶ οἱ τῶν Σπαρτιατῶν πρέσβεις, εἰσὶ τὰ κυριώτερα πρόσωπα τοῦ ἐθνικωτάτου ἱστορήματος, ὅπερ πρόκειται τερπνότατον, διδακτικώτατον καὶ ἐπαγωγὸν ἀνάγνωσμα τοῖς φίλοις τῶν ὠφελίμων ὁμογενέσι.

Τὸ ζωηρὸν τοῦτο ἐπεισόδιον, οὕτως εἰπεῖν, μιᾶς τῶν λαμπροτέρων ἐποχῶν τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος τοσοῦτον ἔχει τερπνὰς πλοκὰς καὶ περιέργους περιπετείας, ὥστε καὶ Ἀπόκρυφα τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν δύναταί τις προσφυέστατα νὰ τὸ ὀνομάσῃ. Ὡς διδακτικὸν δὲ, εἶνε ὅλως ἄμικτον τῆς ὑπολανθανούσης ἐκείνης διαφθορᾶς, ἣ τῆς δηλητηριώδους ἀναθυμιάσεως, ἣν ἀποπνέουσι πολλὰ τῶν σημερινῶν μυθιστορημάτων· διὸ καὶ ἀφόβως οἱ γονεῖς δύνανται νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ περισπουδάστου τούτου πονήματος εἰς τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας των, προτιμῶντες αὐτὸ ἀσυγκρίτως τῶν καταπλημμυρησάντων ἡμᾶς ξένων μυθιστορημάτων.

Διήρηται δὲ τὸ βιβλίον εἰς ΜΕ κεφάλαια, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπισυνάπτομεν κατωτέρω μικρά τινα ἀποσπάσματα, ὅπως δώσωμεν ἰδέαν τινὰ τοῦ συγγράμματος τούτου εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑπταλόφου, νομίζοντες δημοσιογραφικὸν ἡμῶν καθῆκον νὰ μὴ παρερχώμεθα ἐν σιγῇ συγγράμματα μεγίστην παρέχοντα ὠφέλειαν τοῖς ἀναγινώσκουσι καὶ τιμῶντα τὴν δημοσιογραφίαν ἡμῶν.

Εἰς τὸ Α Κεφάλαιον, ἐπιγραφόμενον Ἡ ἐπάνοδος τῶν νικητῶν, παριστάνεται ἡ κατάστασις τοῦ γυναικείου φύλου, μηδόλως σχεδὸν διαφέρουσα τῆς καταστάσεως τῶν εἰς τοὺς γυναικωνίτας κατακλείστων Ἀσιανῶν γυναικῶν, οἱ δὲ συκοφάνται τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν παρίστανται δεινοὶ περὶ τὴν συκοφαντικὴν αὐτῶν τέχνην. Καὶ ὅμως « δαρνοστερῆς καὶ ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν μουσικῶν ὀργάνων εἰσέπλεεν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς ἀξιόλογος στόλος τριήρεων, ἅπασαι δὲ αἱ περὶ τὸν λιμένα ἀκταὶ ἐκαλύπτοντο ὑπὸ πολλῶν μυριάδων θεατῶν, διότι οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέστρεφον νικηταὶ ἐκ τῆς Εὐβοϊκῆς ἐκστρατείας. . . Καὶ τὴν ἡλικίαν δὲ προβεβηκότες γέροντες, ἀγωνισάμενοι ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος ἔν τε Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς καὶ Μυκάλῃ, ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ ὑποδεχθῶσι διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν των τοὺς Ἀθηναίους νεανίσκους, οἵτινες ἀξίως τῶν Μαραθωνομάχων διέσωσαν τὴν τιμὴν τῶν Ἀθηναϊκῶν ὅπλων . . . Ἐπὶ τῆς πρώρας τοῦ ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ προπλέοντος πλοίου, μηδόλως σχεδὸν συγκινούμενος ὑπὸ τῶν ζητωκραυγῶν καὶ ἀλαλαγμῶν καὶ τῶν ἐπευφημιῶν τοῦ λαοῦ, τοῦ παρατεταγμένου εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Πειραιῶς, ζητωκραυγῶν καὶ ἐπευφημιῶν ἐπαναλαμβανομένων ὑπὸ τοῦ στόλου, ἵστατο ἀνὴρ, τοῦ ὁποίου τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ σπουδαῖον σχῆμα, τὸ ὀξυδερκὲς καὶ διαπεραστικὸν βλέμμα, καὶ τὸ μεγαλοφυὲς ἐμφαῖνον καὶ σεβασμὸν ἐμπνέον πρόσωπον, ἐμαρτύρουν ἐν αὐτῷ τὸν τροπαιοφόρον στρατηγόν. Τὸ σύννουν ὅμως καὶ σοβαρὸν βλέμμα, δι' οὗ προέβλεπε τὸν ἐπὶ τῆς προκυμαίας καὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Πειραιῶς θορυβωδῶς συνωθούμενον πολυτάραχον δῆμον, ἦτο βλέμμα φιλοσόφου μᾶλλον παρὰ μαχητοῦ. Ὅστις δὲ ἤθελεν ἐκ τοῦ πλησίον παρατηρήσει αὐτὸν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, μόλις δυνάμενος νὰ κατίδῃ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ ὑποσαλευόμενον ἀφανές τι μειδίαμα, ἤθελεν ἐννοήσει ἐκ τῆς ὄψεως τοῦ ἀνδρὸς ὅτι ὀλιγώτερον συνησθάνετο τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ ἀγαθῇ τύχῃ ἐκ τοῦ πολέμου ἐπανερχομένου στρατηγοῦ, ὅσον μονονουχὶ περιφρονητικόν τινα οἶκτον διὰ τὸν ἀσαθῆ καὶ παλίμβουλον ὄχλον, ὅστις δι' ὁμοίων τιμῶν καὶ ἐπευφημιῶν ὑποδεξιωθεὶς ἄλλοτε τὸν Μιλτιάδην καὶ τὸν Θεμιστοκλέα, ἐκεῖνον μὲν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, τοῦτον δὲ ἐπὶ ξένης γῆς κατηνάγκασε νὰ τελευτήσωσι τὸν βίον. Ὁ περιφρονητικῶς οἰκτείρων τὸ παλίμβουλον τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων οὗτος ἀνὴρ ἵστατο λοιπὸν ἐπὶ τῆς πρώρας τοῦ πρωτοστατοῦντος πλοίου ἐν τῇ ἀπαθεῖ καὶ μεγαλοπρεπεῖ ἡρεμίᾳ ἀγάλματος τοῦ Φειδίου. . . καὶ οὗτος οὐδεὶς ἄλλος ἦν ἢ αὐτὸς ὁ Ὀλύμπιος Περικλῆς. . . . Πολλῷ λαμπρότερος ἐξηγέρθη ἀλαλαγμὸς τοῦ λαοῦ, ὅτε ὁ στρατηγὸς ἐκ τῆς πρώρας τοῦ ἑαυτοῦ πλοίου ἐλαφρῷ κινήματι ἐξεπήδησεν ἐπὶ τὴν ξηράν. « Χαῖρε γόνε τοῦ Ξανθίππου, τροπαιοῦχε υἱὲ νικηφόρου πατρός! » αὕτη ὑπῆρξεν ἡ μυριόφωνος κραυγὴ, ἡ διὰ τῶν μακρῶν τοῦ Θεμιστοκλέους τειχῶν διηχήσασα καὶ ὡς θριαμβευτικὸς παιὰν ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων τῆς ἀκροπόλεως ἀντηχήσασα βράχων. Ἔκλινε δὲ τὴν κεφαλὴν ὁ στρατηγὸς πρὸς ἔνδειξιν τῆς ἑαυτοῦ πρὸς τὸν λαὸν εὐγνωμοσύνης. »

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων δύναται τις νὰ κρίνῃ περὶ τῆς

ἀξίας τοῦ ὅλου ἔργου. Τὸ καθ' ἡμᾶς, φρονοῦμεν ὅτι ἀπεκτήσαμεν δύο κάλλιστα ἀναγνώσματα διὰ τὴν νεολαίαν ἡμῶν: τὸν ἀθάνατον Γεροστάθην διὰ τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ καὶ τὸν Περικλέα διὰ τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα.

Ἐκ τοῦ ἀξιολόγου τούτου πονήματος θέλομεν ἀρύεσθαι ἔστιν ὅτε ἀποσπάσματά τινα, δυνάμενα νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἰδιαίτερα ἐθνικὰ διηγημάτια.

Ρ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΤΟ ΑΣΘΕΝΟΥΝ ΠΑΙΔΙΟΝ.

Θεέ μου! τὸ μικρὸν αὐτὸ τί Σ' ἔπταισε παιδίον;
τὸν κρατερὸν πῶς ἔβλαψε τὸ ἀσθενές Σου πλάσμα;
Μὴ Σὲ ἀφύπνισε τυχὸν μὲ ἄκαιρόν τι ἆσμα,
ἢ ἄνθος τι μὴ Σ' ἔθραυσε πηδῶν εἰς τὸ πεδίον;

Τί ἄλλο μέγα ἔγκλημα νὰ πράξῃ ἠδυνήθη
καὶ τί κακούργημα φρικτὸν εἰς τὸν βραχὺν του βίον,
ὥστε βασάνων ἄξιον καὶ πόνων καὶ ὀδυρμῶν
ἐν τῇ δικαιοσύνῃ Σου τῇ φοβερᾷ ἐκρίθη;

Ἰδέ, ἀντὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐλεύθερον καὶ χαίρον,
μὲ ῥοδοχρόους παρειὰς καὶ μὲ γελόεν ὄμμα
νὰ τρέχῃ, κεῖται ἀσθενὲς εἰς πῶμ μικρὸν τοῦ στρώματος,
καὶ τοὺς συντρόφους παίζοντας ἀκούει ὑποφέρον.

Δὲν τὸ λυπεῖσαι Σύ; ἐμὲ μὲ σχίζει τὴν καρδίαν
ἀδίκως πάσχον, τρυφερὸν, ἀδύνατον παιδίον,
πειρώμενον νὰ μειδιᾷ ἐν μέσῳ τῶν ὀδυρμῶν
καὶ μέχρι τῆς ἐσχάτης του πνοῆς μὲ τὴν γλυκεῖαν

φωνήν του διαβεβαιοῖ ὅτι δὲν πάσχει πλέον·
διότι βλέπει τὴν πτωχὴν μητέρα του, ῥιγοῦσα,
παράφορον νὰ τὸ θωρῇ, καὶ ἔπαυσα σιγῶσα
νὰ στρέφῃ πρὸς τὸν οὐρανὸν τὸ ὄμμα της τὸ κατον.

Καὶ ἂν ἐκπνεύσῃ! διατί πλὴν τότε ἐγεννήθη;
μὲ τοὺς ἀθλίους διατί γονεῖς δεσμοὺς νὰ θέσῃ;
ἢ ὅταν ἅπαξ ἔδεσε καὶ ἅπαξ ἠγαπήθη,
τίς ὁ σκληρὸς ὅστις τολμᾷ νὰ τοὺς τὸ ἀφαιρέσῃ;

Ἐλθὲ καὶ κλέψον, Ὕψιστε, εἰς τὸ πτωχόν του στρῶμα
καὶ τὴν ἐγγύς του ἄπελπιν ἀτένισον μητέρα,
καὶ ἔσο ἔσο ἵλεως ἐν τῇ μικρᾷ μας σφαίρᾳ
ἂν βλάσφημον εἰς τὸ ἐξῆς ἀνοίγεταί τι στόμα.

* * *

ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Ἐνῷ ἀκόμη ὁ ἀστὴρ τοῦ βίου μας αὐγάζει
καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου μας ἀκτὶς του παίζει μία,
ἐνῷ τὰ βλέφαρά μας νὺξ ἀκόμη δὲν σκιάζει
κ' ἡ λίμνη, ἐφ' ἧς πλέομεν, εἶν' ἤρεμος καὶ λεία·

ἀνάγες, φίλε, πρὸς στιγμὴν τῆς λέμβου μας τὸν δρόμον
καὶ πρὸς τὸ φεῦγον παρελθὸν ὃς ῥίψωμεν ἓν βλέμμα,
πρὶν τὸν σκληρόν του ὁ χειμὼν μᾶς ἐπιβάλῃ νόμον,
ἢ κλύδων εἰς τὰς φλέβας μας παγώσῃ τις τὸ αἷμα.

Βραδύτερον ἀπαίσιος τίς οἶδεν ἴσως τύχη
τὸ σκάφος μας τὸ εὔθραυστον ἀπλήστως ἀναμένει·
ἡ αὔρα αὕτη, ἥτις νῦν τὰς πτέρυγάς του λείχει,
μὴ θάρρει, αὔρα πάντοτε τερπνὴ δὲν θέλει μένει.

Καὶ πρῶτον ἐπὶ τῆς λευκῆς ἐκείνης παραλίας
τῶν βρεφικῶν μας ἴδε ἐκεῖ ἴχνευήματα βημάτων,
ὁπότ' ἀκόμη νήπιοι νωθροὶ μετὰ θελίας
τὴν νάρκην ἀπερρίπτομεν τῶν πρώτων κινημάτων.

Ἐκεῖ, πρὶν ἔτι 'ς τῆς ζωῆς τὸ πλοῖον ἐπιβῶμεν
ναῦται, κ' ἡ πέτρα μ' ἁλμυρούς ἀφροὺς μᾶς περιλούσῃ,
παρὰ τὴν ὄχθην εὔθυμοι κ ἀμέριμνοι ἐζῶμεν,
πρὶν τις φρονῆς τοῦ λογισμοῦ τὰ ῥόπτρα ἔτι κρούσῃ·

καὶ ἂν τυχὸν ἐβλέπομεν μικρὰν ἀνεμοζάλην,
καὶ πρὸς στιγμὴν 'ς τὰ στήθη μας ὁ φόβος εἰσεχώρει,
ἐτρέχομεν πρὸς ἄσυλον—τὴν μητρικὴν ἀγκάλην,
κ' ἦν φίλημα τοῦ τρόμου μας τὸ δάκρυ παρηγόρει.

Εἰπέ, δὲν βλέπεις νέφαλον ἐπίχρυσον, ἐκεῖνα
τὰ ἔτη τὰ εὐδαίμονα κι' ἀθῶα περιβάλλον;
δὲν βλέπεις ῥόδ' ἀμάραντα, λευκὰ δὲν βλέπεις κρίνα;
ἐκεῖ 'ς τὴν ὄχθην πέλαγος δὲν βλέπεις ἴων θάλλον;

Ὦ! μόνον παῖδες πέπρωται νὰ παίζωμεν μὲ ῥόδα,
καὶ παῖδες τὰ ἡδέα των δὲν ἐκτιμῶμεν μᾶλλον,
ἀλλ' ἀλαζόνα ἐπ' αὐτῶν φέρομεν φεῦ! τὸν πόδα,
ἐνῷ κἂν ἓν βραδύτερον δὲν μᾶς ἀωρεῖ ἡ Μοῖρα!

Θνητοί! ἡ εὐτυχία μας 'ς τὴν ἡλικίαν μόνον
τὴν παιδικὴν τῆς ἐντελοῦς ἀγνοίας ἀναθάλλει·
ὁ νοῦς μας μάτην τὴν ζητεῖ 'ς τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον,
καὶ μάτην τέλος ἂν ποσῶς ὑπάρχῃ ἀμφιβάλλει.

. . . . . .

Ἰδὲ κατόπιν . . . ἄρχεται ἡ πρώτη ἀηδία,
κ' ἡ τῶν πτερύγων δίψια τοῦ ὕλβου μας ἐκόπη!
τὰ ἄνθη διεδέχθησαν τὰ σκυθρωπὰ βιβλία,
καὶ διδασκάλου ἡ μορφὴ, οἱ μόχθοι καὶ οἱ κόποι.

. . . . . .

Ἰδὲ παρέκει—τῆς χαλῆς ἐκτείνεται τὸ μέρος,
ὅπου πυκνοὶ ἐκφύονται τῶν θλίψεων οἱ κλῶνες·
ἐκεῖ μᾶς οἰνοχόησε τὸ νέκταρ του ὁ ἔρως,
κ' ἀνθ' ἡδονῆς τὰ χείλη μας ἔθαψαν ἀλγηδόνες.

. . . . . .

Τοῦ παρελθόντος φάσματα, μακρὰν! ὦ ἀναμνήσεις,
μὴ τὰς πληγάς μου ἔπετε τὰς μόλις οὐλωθείσας·
μὴ μόλις 'ς τῶν ἀκρῶν μου τὰς στειρευσάσας βρύσεις
νέας πηγὰς προσφέρετε εἰς λύπας ἀντληθείσας.

Ἀρκετ! θυμήθημ' ἄφθονον ἔκαυσα 'ς τὸν βωμόν σας,
κ' ἡδονῆς ὥρας πολυτὰς προσέφερον θυσίαν·
ἀκόμη ζῇ 'ς τὰ χείλη μου ἡ χὼ τῶν στεναγμῶν σας,
κ' ἐντός μου ὑπὸ τὴν σποδὸν τρέφω ἀπέλπιστον αἰσίαν.

Τὸ βλέμμά μου τὸ κεκμηκὸς ἀλλοῦ θὰ στρέψω ἤδη—
τὸ παρελθὸν ἂν δάκρυα, τὸ μέλλον κἂν τί δίδει;

. . . . . .

Φίλε, ἐμπρός! τὰς κώπας σου, καὶ κωπηλάτει πάλιν·
τὸ παρελθὸν μας θλιβερὰν προβάλλεται καὶ μεγάλην
σκιὰν, καὶ μόλις ἀμυδραὶ τῆς πρώτης ἡλικίας
αἱ χαραγαὶ τοῦ βίου μας χρυσόνουν τὰς πρωΐας.

Ἐμπρός! ἐμπρός! τὴν λέμβον μας μὴ πλέον τις ἀνέχῃ!
πρὸς τὰς ἀκτὰς τοῦ μέλλοντος πλησίστιος ἂς τρέχῃ!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ.

—

ΘΑΛΑΣΣΑ

Θάλασσα, μουγκριζε βαρειά,
καὶ σὺ, ἀέρι, φύσα!
Σ' τὴν παραχὴ παρηγοριὰ
ζητᾷ ἡ δόλια μου καρδιὰ,
ἡ μαύρη 'σὰν τὴν πίσσα!

Καὶ σὺ, βαρκοῦλα μου καλή,
ὑστερινὴ μου ἐλπίδα,
'σὰν τῆς φουρτούνας τὸ πουλί,
μέσα 'ς τὸ κῦμα τὸ πολὺ
μὲ τοὺς ἀφροὺς σου πήδα.

Πήδα νὰ φύγωμ' ἀπὸ 'δῶ
ποῦ ἡ χαρὰ ἐκλείπει,
κι' ὅ,τι γυρίσω νὰ ἰδῶ
μοῦ ἐνθυμίζει τὸν καιρὸ
ποῦ ὅλα εἶνε λύπη.

Ὦ! σ' ἀγαποῦσα μιὰ φορὰ,
'γιαλὲ, ποῦ τώρ' ἀφίνω,
'ς τὰ κρυσταλλένια σου νερὰ
ὁπόταν ἔλουζες συχνὰ
ἕνα κορμὶ 'σὰν κρίνο.

Πλὴν ποῦ 'ν' ἐκεῖνος ὁ καιρὸς
φίλε 'γιαλὲ, εἰπές μου,
ποῦ ἀπὸ ἔρωτα τρελλὸς
ἐδῶ μ' ἐκείνην μονάχος
περνοῦσα τὰς βραδυάς μου;

Καὶ 'ς τῆς νυχτιᾶς τὴν σιωπὴ
'ς τῆς γῆς τὴν ἡσυχία,
ἡ ζαχαρένια της μολπὴ
'ς τὴν πονεμένη μου ψυχὴ
ἔχυνεν ἁρμονία.

Ποῦ εἶνε;... ἄχ! δὲν εἶνε πλιὰ,
καὶ 'πίσω δὲν γυρίζουν —
τὰ χρόνια φεύγουν σὰν πουλιὰ
κι' οὔτε διαμάντινα κλουδιὰ
στιγμὴ δὲν τὰ 'μποδίζουν!

Μονάχος ἔμεινα κ' ἐγὼ
'ς τοῦ κόσμου τὸ πελάγι
χωρὶς λιμένα νὰ σταθῶ,
τὸ κῦμα τὸ παραμικρὸ
μὲ φέρνει καὶ μὲ πάγει.

Φεύγω... σ' ἀφίνω, πατρικὴ
καλύβα μου, κι' οὔτ' ἕνα
χαιρέτισμα, οὔτε φωνὴ
'ς τοῦ μισεμοῦ μου τὴν στιγμὴ
δὲν θ' ἀκουσθῇ γιὰ 'μένα.

. . . . . .

Θάλασσα, μουγκριζὲ βαρειὰ,
καὶ σὺ, ἀέρι, φύσα!
'ς τὴν ταραχὴ παρηγοριὰ
ζητᾷ ἡ δόλια μου καρδιὰ,
ἡ μαύρη 'σὰν τὴν πίσσα!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τρόμου ἐν Γαλλίᾳ Γασκόνος τις στρατιωτικὸς κατεδικάσθη εἰς θάνατον καὶ ἀπήγετο εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, ὀχούμενος ἐπὶ τοῦ ὀλεθρίου ἅρματος τῶν καταδίκων. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἔμελλε νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ ἱκρίωμα, στραφεὶς πρὸς τὸ πλῆθος, «Πολῖται! ἀνεφώνησε· δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ πράξω καὶ ἐδῶ ὅπως καὶ ἐν τῇ ἐθνοφυλακῇ;» Ἐρωτηθεὶς δὲ τί ἐζήτει, «Νὰ ἀντικαταστάθω, ἀπήντησε, δι εἰκοσιτέσσαρας ὥρας.»

—

Ἄνθρωπός τις ἐπέπληττέ ποτε ἕνα φιλάργυρον διατί ὁσάκις ταξειδεύει λαμβάνει τρίτην θέσιν εἰς τὰ ἀτμόπλοια. — «Ἠμπορῶ νὰ πράξω διαφορετικά; ἀπήντησεν ἐκεῖνος· μήπως ὑπάρχει καὶ τετάρτη θέσις;»

—

Ἡ Δούκισσα Δεβονσὴρ ἦτο ἡ ὡραιοτέρα γυνὴ τῆς Ἀγγλίας. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἐκ Λονδίνου μετέβαινεν εἰς Βάθην, παρετήρησε ναύτην τινὰ καθαρῶς ἐνδεδυμένον, ὅστις τὴν περιειργάζετο ἀπλήστως. Τὴν στιγμὴν δὲ, καθ' ἣν οἱ θαλαμηπόλοι τῆς Δουκίσσης ἑτοιμάζοντο νὰ ἱππεύσωσι καὶ ἡ συνοδία ἦν ἑτοίμη ὅπως κινήσῃ, ὁ καλὸς ναύτης, πλησιάσας εἰς τὸ ὄχημα μὲ τὴν καπνοσύριγγά του ἀνὰ χεῖρας, παρεκάλει τὴν Δούκισσαν νὰ λάβῃ τὴν καλωσύνην νὰ τῷ παρέξῃ μίαν χάριν. Ἐκείνη τὸν ἠρώτησε μετ' ἐπιεικείας καὶ ἀγαθότητος, εἰς τί ἠδύνατο νὰ τῷ φανῇ χρήσιμος. — «Ἐπεθύμουν, Κυρία, ὑπέλαβεν ὁ χαρίεις ναύτης, νὰ μὲ ἐπιτρέψητε νὰ ἀνάψω τὴν πίπαν μου εἰς τὸ πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν σας!» — Ὁ ὑπερβολῆ φιλόφρων οὗτος χαριεντισμὸς τόσον ἤρεσεν εἰς τὴν Δούκισσαν, ὥστε ἐπανελάμβανε τὸ ἱστορικὸν τοῦτο μέχρι τέλους τῆς ζωῆς της, καὶ ἔλεγε πάντοτε πρὸς τοὺς κολακεύοντας αὐτήν: «Ἀδύνατον νὰ μιμηθῆτε τὸν ναύτην μου.»

—

Χωρικός τις προσῆλθε μετὰ τῶν τριῶν υἱῶν του εἰς μάντιν τινὰ διὰ νὰ προείπῃ τὸ μέλλον αὐτῶν. Οὗτος δὲ, ἀφοῦ παρετήρησε μετ' ἐπιστασίας τὸ κρανίον καὶ τὴν φυσιογνωμίαν ἑνὸς ἑκάστου, ἐξήγαγεν ὡς συμπέρασμα ὅτι ὁ μὲν πρῶτος ἐδεικνύετο προωρισμένος διὰ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὅπου ἔμελλε νὰ ἔχῃ λαμπρὸν μέλλον πλὴν διὰ πολὺ ὀλίγον καιρόν. Ὁ δεύτερος ἐφαίνετο ὅτι θὰ γίνῃ ὑπηρέτης, τοῦ δὲ τρίτου ἡ τύχη ἦν ἧττον εὐτυχὴς, διότι ἔμελλε νὰ κρεμασθῇ. «Ἂς ἦνε δεδοξασμένος ὁ Θεός! ἀνεφώνησεν ἀναχωρῶν ὁ καλὸς πατήρ· ἰδοὺ τέλος πάντων καὶ οἱ τρεῖς ἀποκαταστημένοι.»

—

Μέθυσός τις ἔκαμνέ ποτε εἰς τὸν πνευματικόν του, ἐπιπλήττοντα αὐτὸν διὰ τὴν εἰς τὸ πίνειν ὑπέρμετρον κλίσιν του, τὸν ἑξῆς συλλογισμόν. «Πάτερ μου, πειθόμενος εἰς τοὺς λόγους τοῦ Δαβὶδ, διατεινομένου ὅτι ὁ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου, ἐξάγω ὅτι ὁ καλὸς οἶνος κάμνει καλὸν αἷμα· τὸ καλὸν αἷμα φέρει τὴν καλὴν διάθεσιν, ἡ καλὴ διάθεσις γεννᾷ τοὺς ὀρθοὺς συλλογισμούς, οἱ ὀρθοὶ συλλογισμοὶ παράγουσι τὰ καλὰ ἔργα, τὰ δὲ καλὰ ἔργα φέρουν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν οὐράνιον βασιλείαν· ὥστε ὁ καλὸς οἶνος εἶνε ἡ πηγὴ ὅλων τῶν ἀγαθῶν. — Ἂς ἦνε οὕτω τέκνον μου!» εἶπεν ὁ καλὸς ποιμήν.

—

Πλούσιός τις, ἰδών ποτε τὸν Δεσκάρτον τρώγοντα ζυμαρικὰ, τῷ παρετήρησε μετ' εἰρωνείας ὅτι ποτὲ δὲν ἤλπιζεν οἱ φιλόσοφοι νὰ τρώγουν τοιαῦτα λιχνεύματα. — «Διατί ὄχι; ἀπήντησεν ὁ Δεσκάρτος· μήπως νομίζετε ὅτι ἡ φύσις παράγει τὰ καλὰ πράγματα μόνον διὰ τοὺς ἀμαθεῖς καὶ ἀνοήτους;»

—

Νορμανδός τις βοσκὸς ἐδυσκολεύετο νὰ ἀποστηθίσῃ τὴν Κυριακὴν προσευχήν. Ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου, βλέπων τὸ ἀδύνατον τοῦ πράγματος καὶ μὴ ὑποφέρων νὰ ὑπάρχῃ πλάσμα τόσον ἀναίσθητον, ὥστε νὰ μὴ γνωρίζῃ νὰ δοξολογῇ τὸν Θεὸν, ἐφαντάσθη νὰ ἐντυπώσῃ μηχανικῶς εἰς τὸν περιωρισμένον νοῦν τοῦ βοσκοῦ τὰς λέξεις τῆς προσευχῆς, δίδων εἰς ἕκαστον πρόβατον ἀντὶ ὀνομασίας ἀνὰ μίαν λέξιν τῆς Κυριακῆς προσευχῆς. Τὴν πρώτην φορὰν, καθ' ἣν ἦλθεν ὁ ἱερεὺς εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ βοσκοῦ,

ἠθέλησε νὰ τὸν ἀκροασθῇ ἐπαναλαμβάνοντα τὸ μάθημά του. Οὗτος δὲ, ἀπαριθμῶν διὰ τῆς καλαύροπος τὰ πρόβατά του, ἤρχησε νὰ προφέρῃ ἑκάστην λέξιν τῆς Κυριακῆς προσευχῆς. Ἐπειδὴ δὲ παρέλειψεν ἐν τῷ μεταξὺ τὴν λέξιν ἁγιασθήτω, — « Ἀνόητε! ἀνέκραξε μετ' ὀργῆς ὁ ἱερεύς, ἠλησμόνησες ὅτι πρὸ τοῦ τὸ ὄνομά σου ὑπάρχει τὸ ἁγιασθήτω; — Ἀλλοίμονον, πάτερ μου! ἀπήντησεν ὁ βοσκός· τρεῖς ἡμέραι γίνονται μὲ αὐτὴν, ἀφότου τὸ ἁγιασθήτω μοῦ τὸ ἔφαγεν ὁ λύκος! »

—

Ἀνηγόρευσέ ποτε ὁ Πάπας βασιλέα τῆς Αἰγύπτου τὸν Δὸν Σάγχην, δευτερότοκον υἱὸν τοῦ Ἀλφόνσου, βασιλέως τῆς Καστιλίας, ἐν Ῥώμῃ εὑρισκόμενον. Ὁ βασιλόπαις, ἀκούων τὰς θορυβώδεις χειροκροτήσεις τοῦ ἐπευφημοῦντος πλήθους, ἠρώτησε τὸν διερμηνέα του, ὅστις ἦν γονυπετὴς πρὸ αὐτοῦ, περὶ τίνος ἐπρόκειτο.— « Μεγαλειότατε, εἶπεν οὗτος, ὁ Μακαριώτατος Πατὴρ σᾶς ἀνηγόρευσε βασιλέα πάσης Αἰγύπτου. — Τί λέγεις! ἀπήντησεν ὁ Δὸν Σάγχης· λοιπὸν δὲν πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ φανῶμεν ἀχάριστοι· ἐγείρου, καὶ ἀναγόρευσον τὴν Αὐτοῦ Ἁγιότητα Καλίφην τοῦ Βαγδατίου. »

—

Πατήρ τις, θέλων νὰ καταστήσῃ τὸν υἱὸν του ἐχθρὸν τοῦ ὕπνου, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ παραστήσῃ εἰς αὐτὸν πόσον ὠφέλιμον εἶνε εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ ἐγείρεσθαι πρωΐ, τῷ ἔλεγεν ὅτι ἄνθρωπός τις, ἐγερθεὶς πολλὰ πρωΐ, εὗρε βαλάντιον πλῆρες φλωρίων. — « Ἀλλὰ, πάτερ μου, ἀπεκρίθη ὁ ὀκνηρὸς παῖς, ἐκεῖνος ὅστις τὰ ἔχασεν ἀναμφιβόλως εἶχεν ἐγερθῇ ἀκόμη ἐνωρίτερα. »

—

Ἱεροκήρυξ τις, κηρύττων ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, ἀπεδείκνυεν ὅτι τὰ θηρεύματα ἐπλάσθησαν διὰ τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανούς, καὶ ὅτι ἂν οἱ λαγωοί, οἱ πέρδικες, οἱ φασιανοί, καὶ τὰ λοιπὰ μεταβατικὰ ζῶνα ἦτο δυνατὸν νὰ ὁμιλήσωσιν, ἤθελον κράζει πρὸς ἡμᾶς: « Δοῦλοι τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ! μόνη μας ἐπιθυμία εἶνε νὰ μᾶς τρώγετε σεῖς πάντοτε, ὥστε ἡ ὕπαρξίς σας ἐνσαρκωθεῖσα τὴν ἡμετέρα νὰ συναναστηθῇ τὴν ἡμέραν τῆς δόξης, καὶ νὰ μὴ ὑπάγῃ εἰς τὸν ᾅδην μετὰ τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ ἀπίστων. »

—

Βασιλεύς τις ἠρώτησε τὸν γελωτοποιόν του, ἀντὶ πόσου ἐξετίμα αὐτόν. — « Ἀντὶ εἰκοσιεννέα καὶ ἡμίσεως ἀργυρῶν· ἀπήντησεν οὗτος ἀμέσως. — Καὶ πῶς τολμᾷς, ἀνόητε, νὰ μὲ δώσῃς τόσον μικρὰν ἀξίαν; ἀντεῖπε μετ' ὀργῆς ὁ βασιλεύς. — Οὐδόλως, ἐπρόσθεσεν ὁ γελωτοποιός, διότι ἀφοῦ αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν ἐπωλήθη ἀντὶ τριάκοντα ἀργυρίων, πῶς θέλετε ἡ Μεγαλειότης σας νὰ ἔχετε πλειοτέραν τοῦ Χριστοῦ ἀξίαν; »

—

Πορθμεύς τις ἐδέχθη εἰς τὴν λέμβον του νέους τινὰς, οἵτινες ἐνησμενίζοντο ἀποκαλοῦντες ἀλλήλους μὲ ὀνόματα διαφόρων ζώων, οἷον λέοντος, τίγριδος, πανθήρος, κτλ. Ὅταν ὁ πορθμεὺς ἤκουσε τὸ νέον τοῦτο ὀνοματολόγιον, διερράγη εἰς ἄσβεστον γέλωτα· οἱ νέοι ἔσπευσαν νὰ ἐρωτήσωσι τὴν αἰτίαν, ὁ δὲ ναύτης ἀπεκρίθη: « Γελῶ, βλέπων τὴν λέμβον μου μεταβληθεῖσαν εἰς κιβωτὸν τοῦ Νῶε, εἰς ἣν συνήχθησαν παντὸς εἴδους ζῶα. »

—

Ὁ Λεμιέρος ἐξήρχετο ἡμέραν τινὰ ἐκ τοῦ θεάτρου, ὅπου παρεστάθη φορτικωτάτη τις τραγῳδία. Ὁ συγγραφεὺς, ἰδὼν αὐτὸν ἔχοντα τὸ μανδήλιόν του εἰς τὸ πρόσωπον καὶ θέλων νὰ ὑπερηφανευθῇ, πλησιάσας εἶπεν αὐτῷ: « Ἐκλαύσατε, Κύριε; — Ὄχι, ἀποκρίνεται ἀμέσως ὁ Λεμιέρος· ἴδρωσα! »

ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ.

Κύριε Συντάκτα τῆς Ἑπταλόφου!

Εἰς τὰ Σύμμικτα καὶ Ἀνέκδοτα τῆς Ἑπταλόφου σου, εἰς τὰ Ποικίλα καὶ ἁπλᾶ της, εἰς τὰ Ἀστεῖα καὶ τὰ σοβαρά της δὲν εἶδα καὶ κανὲν ἐπιτύμβιον, ἐνῷ πολλάκις ἐγένετο ἐν αὐτῇ μνεία καὶ περὶ μακαριτῶν καὶ μακαριῶν ἢ μακαριτισσῶν. Πρὸς τί ἄρα ἡ ὀλιγωρία αὕτη; Καὶ ἐπειδὴ ὑποθέτω ὅτι τὰ θεωρεῖτε μικροῦ λόγου ἄξια, πάλιν ἔρχομαι νὰ σᾶς παρακαλέσω τὸ ἑξῆς, ὅτι καὶ ὁ κώνωψ αὐτὸς παρέχει πράγματα τοῖς ῥυστολόγοις. Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν καὶ τοὺς κώνωπας καὶ τοὺς κωνωπολογοῦντας, καὶ ἂς ἐξετάσωμεν τὰ ἡμέτερα.

Τὸ ψιμμύθιον παραδ. χάρη (διὰ νὰ μὴ τὸ δώσωμεν τὸ χωριάτικον ὄνομα φκιασίδι) φύσει μὲν εἶνε βρωμερά τις καὶ δηλητηριώδης ὕλη, χρῆσει ὅμως περιποιήτου. Διότι ὄχι μόνον ἀνυπαστατεῖ συνήθως τὴν ἔλλειψιν τοῦ χρώματος τῆς αἰδοῦς, ἀλλὰ καὶ τὴν προσβύτιδα ἀκόμη μεταμορφόνει εἰς δεκαοκτὼ ἐτῶν νεάνιδα. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν τοὐλάχιστον γίνεται ἡ χρῆσίς του, καὶ ἀδιάφορον ἂν δὲν ἐπιτυγχάνῃ.

Τὸ Μαλακὼφ, (ὄχι τὸ ἱστορικὸν τῆς Κριμαίας, ἀλλὰ τὸ πολύχρηστον τῆς Μόδας,) κρεμάμενον ἔξωθεν ἐμπορικοῦ καταστήματος, εἶνε ὄχι μόνον γελοῖον ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν αἰδῶ ἀσυμβίβαστον· καὶ ὅμως ἄνευ αὐτοῦ οὐδὲ μὲν Μεγάλην Παρασκευὴν ἀποφασίζει κάμμια κυρία, ἔστω καὶ ἀπηυδοκότος διὰ τὴν ἡλικίαν της, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Οἱ ποντικοὶ (καὶ μάλιστα τοῦ Μπαλατᾶ!) ὄχι μόνον εἰσὶν ἐπιβλαβεῖς, ἀλλὰ καὶ εἰδεχθέστατοι· καὶ ὅμως ἄνευ αὐτῶν τὰ περιβόητα γάντια γκλασὲ δὲν θὰ ὑπῆρχον.

Τοῦ χόρτου τὸ ἄλειμμα μόνη ἡ ἰδέα ἐκ ποίας τροφῆς σχηματίζεται προξενεῖ ναυτίασιν· καὶ ὅμως ἄνευ αὐτοῦ ἡ τομάδα δὲν ἤθελε καλλωπίζει τόσας κεφαλὰς καὶ τόσους μύστακας!

Ἡ μαύρη βαφὴ κατασκευάζεται ἀπὸ ὕλας οὐχὶ βεβαίως εὐαρέστους· καὶ ὅμως ἴσα ἴσα αὐτὴ ἡ βυσπαρότης των, πασαλείφουσα τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν μύστακα, δίδει ὕλην εἰς ὁμᾶς τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς αἰνιγματοποιοὺς καὶ στίχους νὰ ποιήσητε, καὶ αἴνιγμα νὰ σκαρώσετε. Ἐγὼ τοὐλάχιστον, ἂν εἶχα τὴν ποιητικὴν αὐτὴν χάριν, πρῶτον ἤθελα συντάξει αὐτὸ τὸ δίστιχον:

Μαύρισε τὸ μουστάκι σου καὶ τόσο μόνον σώνει,
ὁ Κρόνος ὄνος θὰ γενῇ χωρὶς πολὺ λεμόνι.

Καὶ δεύτερον, αὐτὸ τὸ αἴνιγμα:

Μὲ τὰ ἑξ στοιχεῖα εἶμαι φαλακρὸς δρεπανοφόρος·
τὰ δυὸ πρῶτ' ἂν ἀφαιρέσῃς, γίνομαι σαμαροφόρος.

(Λύσις: Χρόνος — Ὄνος.)

Ἀλλὰ καὶ τοῦ διστίχου καὶ τοῦ αἰνίγματος ὁ στέφανος ἀνήκει δικαιωματικῶς εἰς τοὺς ὁρκωτοράνους τοῦ Παρνασσοῦ, οὐχὶ δὲ εἰς ἐμὲ τὸν ἀθαλάττωτον καὶ ἀσαλαμίνιον ὡς πρὸς τὴν ποίησιν.

Βλέπεις λοιπὸν, φίλε μου, ὅτι ὅσον ὀλίγη καὶ βυσπαρὰ εἶνε ἡ ὕλη τῶν εἰρημένων, κατασκευάζονται ὅμως ἐξ αὐτῶν αἱ ἰσχυρότεραι καὶ ἐπιτυχέστεραι μηχαναὶ τῶν κατὰ φαντασίαν ἐρωτικῶν κατακτήσεων!

Ἀδιάφορον ὅθεν ἂν καὶ τὰ ἐπιτύμβια ἦνε σύντομα, ἀρκεῖ μόνον νὰ δύναταί τις νὰ μάθῃ ἐξ αὐτῶν τό τε ἐπάγγελμα τοῦ μακαρίτου ὡς καὶ τὰς ὁποίας ἐπρέσβευεν ἀρχάς· ἀπαραλλάκτως ὡς ἐκ δύο ἢ τριῶν λέξεων, ἔστω καὶ ἀσυναρτήτων, ἢ καὶ ἐξ ἑνὸς σημείου λαμβάνει τις ἀκριβεστάτην γνῶσιν περὶ τοῦ ὅλου.

Παραδείγματος χάριν:

Ἀκούεις ἀναγινώσκοντα ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ δὲν διακρίνεις ἄλλο τι ἐκ τοῦ παφλάζοντος ἐκείνου χειμάρρου, εἰμὴ μόνον τὰς τέσσαρας αὐτὰς λέξεις: « Ἐλέησόν με . . . Ἐπὶ πλεῖον πλύνον με . . . ραντεῖς με . . . μόσχους. » Καὶ εὐθὺς κατανοεῖς ὅτι Πανοσιώτατός τις Παππατρέχας, προσευχόμενος ἐν κατανύξει, ἀπαγγέλλει ἢ μᾶλλον τσουρομαδετὸν Ν' ψαλμόν.

Ἀκούεις «φέρτε, μπρὲ, τσιμπούκια!» καὶ ἀμέσως καταλαμβάνεις ὅτι διάκονος ἢ καὶ πρωτοσύγγελος (ἱερωμένος δηλαδή!) εἶνε ἐπὶ τῶν τσιμπουκίων!

Ἀκούεις τινὰ ὁμιλοῦντα περὶ φιλογενείας καὶ αὐταπαρνήσεως, καὶ εὐθὺς σοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν τὸ τοῦ Ὁμήρου

Ἀλλ' οὕτοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι νόημα.

Ἀκούεις ἄλλον ὅτι θὰ παραιτηθῇ, καὶ εὐθὺς ἐνθυμεῖσαι τὸ λεγόμενον: « Λάκκον ἔχ' ἡ φάβα. »

Ἀκούεις ὑποσχέσεις καὶ λόγων τιμῆς (!!) παρά τινος . . . . τάτου; πείθεσαι εὐθὺς ὅτι εἶνε μέχρι τοῦ ἀλφαβήτου ἀγράμματος, διότι οὐδὲ τί ἐννοεῖ ἡ λέξις τιμὴ γνωρίζει ὁ Σεβάσμιος.

Ἀκούεις συνάδελφόν σου λέγοντα: « ἐγὼ δὲν ἀνακατώνομαι! » καὶ εὐθὺς συμπεραίνεις ὅτι δὲν ἀνακατώνεται μέν, ἀνακατώνει ὅμως.

Ἀκούεις ἄλλον λέγοντα: « αὐτὸ ἀπαρὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους τὸ συμφέρον! » πείθεσαι εὐθὺς ὅτι μετριοφρόνων δὲν προσθέτει « καὶ τοῦ πουγγιοῦ μου, » ἀλλὰ τὸ ἀφίνει ὑπονοούμενον.

Ἀκούεις ὅτι ὁ δεῖνα ἅμα βραδιάσῃ πετᾷ τῆς κεφαλῆς του τὸ κάλυμμα καὶ βάζει σκούφια χρυσόπλεκτον μελόχρυσον θύσανον, καὶ καθήμενος εἰς τὴν τράπεζαν, πιστεύει ὅτι τὸ ὄνειρόν του ἐπραγματοποιήθη!! εἰς τὸ ἄκουσμα αὐτὸ ἐσὺ λέγεις: « παλαμίδα τοῦ μυρίζει! »

Ἀκούεις τινα μυρολογοῦντα τὰ μοναστήρια διὰ τὴν λῃστευσίν των παρὰ τῶν Βλάχων, καὶ εὐθὺς ἀναπολεῖς εἰς τὴν μνήμην σου τὴν Μανιάτισσαν, ἥτις, κλαίουσα τὸν ληστευθέντα ξένον, ἔκλαιε διότι δὲν εὑρέθη καὶ ὁ υἱός της νὰ πάρῃ μερτικὸν ἀπὸ τὴν λῃστευσιν.

Ἀκούεις τινὰ ὁμιλοῦντα περὶ Ὀλλανδικῶν, καὶ εὐθὺς τοῦ δίδεις τὸν τίτλον « Ἡ Γ μετέρα Δημοσιωνικὴ Πανοσιότης », χωρὶς νὰ φοβηθῇς ὅτι θὰ κολασθῇς!

Ἀκούεις ἄλλον ὀνομάζοντα ἑαυτὸν « δοῦλον ἄχρεον καὶ σκώληκα ῥυπαρὸν, » καὶ εὐθὺς ἐννοεῖς ὅτι, ὑπὸ τὸ πρόσχημα αὐτὸ τῆς ὄθεν ταπεινοφροσύνης, λέγει γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν.

Ἀκούεις ὅτι ὁ δεῖνα κατηγορεῖται ἐπὶ καταχρήσεσιν, ἤτοι ἐπὶ παραγνωρίσει τῆς ἐντολῆς του, καὶ εὐθὺς σχηματίζεις πεποίθησιν ὅτι ταχέως μετατεθήσεται εἰς πλουσιωτέραν θέσιν.

Ἀκούεις ὅτι ἦλθε τηλέγραφος, ὅτι εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπάρχουν ὑπόνοιαι ἀκαταστασιῶν καὶ φόβοι πολέμου, καὶ εὐθὺς συμπεραίνεις ὅτι κάποιος κατεργάρης τὸ ἔπλασε, πρὸς ἐκπεσμὸν τῶν Κονσολιδὲ, διότι προτίθεται νὰ ἀγοράσῃ. Μετὰ μίαν ὥραν ἀκούεις τὸ ἐναντίον, ὅτι δηλ. ἦλθε τηλέγραφος εἰρηνικώτατος· ἄλλος πάλιν κατεργάρης προτίθεται νὰ πωλήσῃ τὰ κονσολιδέ του! Ὥστε δύο κατεργαρέοι κρατοῦν ἀπὸ μίαν ἄκραν τῆς πλάστιγγος, καὶ τὴν ἀναβοκαταβάζουν ἀναλόγως τῶν ἀγοροπωλήσεων.

Ἀκούεις ἔμπορον (ἢ καὶ τραπεζίτην) παραπονούμενον διὰ τὴν ἀθλιότητα τοῦ ἐμπορίου (ἢ τῶν συναλλαγμάτων), καὶ εὐθὺς φράζεις τ' αὐτιά σου, διότι ἐξάπαντος θὰ ῥίξῃ τὸ τόπι.

Βλέπεις δυσανάλογον καὶ παράδοξον ἀποτέλεσμα διαλογῆς ψήφων, καὶ εὐθὺς ἐννοεῖς ὅτι εἶνε παρῳδία τοῦ: ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ, (ἵνα προστεθῇ τῷ ἔχοντι). Κατὰ συνέπειαν εἰς τὴν λέξιν Κάλπη πρόσθεσον εἰς τὸ τέλος καὶ ἓν κη καὶ δὲν ἁμαρτάνεις.

Βλέπεις σύρτα φέρτα τὴν ἡμέραν καὶ φέρτα σύρτα τὴν νύκτα, καὶ ἰδίως νυκτερινὰ διαβούλια; ἀμέσως συμπεραίνεις ὅτι συντάσσονται συναλλάγματα εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους.

Βλέπεις οἰκίαν ἐτοιμόῤῥοπον καὶ ῥυπαρὰν καὶ μόλις ἀξίαν νὰ ὀνομασθῇ . . . καὶ εὐθὺς ἐννοεῖς ὅτι εἶνε κάμμια Μεγάλη Σχολή.

Βλέπεις Καθηγητὴν ἀφῃρημένον; ἀμέσως μαντεύεις ὅτι δὲν εἶνε Πυῤῥωνικὸς, ἀλλ' ὅτι ἀνήκει εἰς τοὺς ἀντὶ μισθοῦ λαμβάνοντας πιτάκιον, ἔνθα γέγραπται τὸ: « οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται καθηγητής. »

Ἐκ τῶν ὀλίγων (!!!) αὐτῶν, φίλτατέ μοι Συντάκτα τῆς Ἑπταλόφου, κατανοεῖς ἤδη ὅτι ὑπέπεσας εἰς ἔλλειψιν ἀσυγγνώστου μὴ δημοσιεύσας ποτὲ καὶ κανὲν ἐπιτύμβιον. Καὶ τὴν ἔλλειψίν σου αὐτὴν ἰδοὺ ἐγὼ ἀναπληρῶ σήμερον, ἂν καὶ λίαν ἀσθενῶς, πέμπων σοι διὰ τῆς παρούσης μου τρία (μὲ συμπάθειο) ἐπιτύμβια, τὰ ὁποῖα ἔχω πρὸ πολλοῦ ἀντιγεγραμμένα.

Καὶ ἐκ μὲν τοῦ ὑπὸ στοιχεῖον Α καταφαίνεται ὅτι ὁ μακαρίτης ἦτο σπουδαῖος Κρασοπατέρας, διότι ἐπὶ τοῦ τάφου του ἦτο γεγλυμμένη καὶ μία τσότρα μὲ τοὺς στίχους αὐτούς:

Α'.

Ἔλα 'δῶ, εὐλογημένε, ἔλα ν' ἄχῃς τὴν εὐχήν μου!
Τσούξε μιὰ ἀπὸ τὴν τσότρα καὶ συχώρα τὴν ψυχήν μου,
μὲ τὴν τσότρα συχωροῦσα,
μὲ τὴν τσότρα κ' εὐλογοῦσα!

Ἐκ δὲ τοῦ ὑπὸ στοιχεῖον Β, ὅτι ὁ ἀείμνηστος ἦτο καὶ αὐτὸς ἐπίσημος Σβανάδορος· διότι καὶ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἦτο πλόσκα γεγλυμμένη μὲ τοὺς στίχους:

Β'.

Κι' ἂς νὰ μὴ κανένας ἄλλος 'σὰν τὴν πλόσκα νἄνε φίλος
(καὶ τοῦ καπηλειοῦ ὁ στύλος!)
ὅλ' οἱ ἄλλοι ἦσαν φίλοι ὡς τοῦ τάφου μου τὸ χεῖλος!
αὐτὴ μόνον ἡ καϋμένη ἀπ' ἐμένα δὲν χωρίζει,
κ' ἐδῶ κάτω μὲ δροσίζει!
Ὦ! ἐσὺ ποῦ μὲ κυττάζεις, 'λίγο τρῶγε πολὺ σεβάνα,
κ' εἰς τὸν κόσμον τὴν πλοσκοῦλα ἔχε κύρη σου καὶ μάνα!

Ἐκ δὲ τοῦ ὑπὸ στοιχεῖον Γ πληροφορούμεθα, πρῶτον ὅτι ἡ Μαδάμ μακαρίτης τὸν ἔβλεπε τρέλλλαν, ὥστε καὶ τὴν ζωήν της ἔθεσεν ὑπὲρ αὐτοῦ, (ἐνῷ ἄλλοι οὐδ' ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ των τὴν ῥιψοκινδυνεύουν!) καὶ δεύτερον, ὅτι ὁ ἀγαπητός της σύζυγος ἦτο ἀπαρηγόρητος διὰ τὴν στέρησίν της, ὥστε ἐβιάσθη νὰ πάρῃ καὶ δευτέραν ἴσως δὲ καὶ τρίτην. Ἰδοὺ καὶ τὸ ἐπιτύμβιόν της:

Γ'.

Ντεκολτὲ, ἀγαπητή μου, 'ς τὸν χορὸν ἀφοῦ μετέβης,
ντεκολτὲ καὶ εἰς τὸν τάφον 'σὰν χορεύτρια κατέβης!
Μ' ἡμπορεῖν νὰ σὲ ξεχάσω, ἀπεφάσισα νὰ βάλλω
εἰς τὸν τόπον σου, ψυχή μου, σὰν ἐσένα πλάσμα ἄλλο.

Συμπεραίνεις τώρα, φίλε μου, ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀφορίσῃς (ἂς μὴν ἦσαι καὶ λ . . . τατος) μίαν στήλην τῆς Ἑπταλόφου σου ὑπὸ τὸν τίτλον Ἐπιτύμβια. Διότι, ἀφοῦ ἤδη ἐγὼ ἔκαμα τὴν ἀρχήν, πιθανὸν ἄλλοι νὰ σὲ προμηθεύσουν ἄλλα σπουδαιότερα. Πρό τινος μάλιστα καιροῦ φίλος μού τις (ὄχι καλλήτερός σου) μ' ἔδειξε μίαν τοιαύτην συλλογήν, καὶ μάλιστα ἐνθυμοῦμαι καὶ αὐτὸ

Διαβάτα! ὅταν γυμνὴν εἰς τὸν κόσμον τὸν ἐπάνω,
ὡς ἔσυ κ' ἐγὼ φρονοῦσα πῶς δὲν ἤθελ' ἀποθάνω·
ἀλλ' ἀπέθανα, ὡς βλέπεις. . . . . .

Ἀλλ' ἂς σεβασθῶμεν τὴν ξένην ἰδιοκτησίαν, ἀφίνοντες εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τὴν ἐλευθέραν χρῆσίν της. Ἐγὼ δὲ κολακεύομαι νὰ πιστεύω (ὡς ὁπλωμάτης γράφω,) ὅτι τὴν παρατήρησίν μου περὶ ἀφορισμοῦ στήλης θὰ τὴν λάβετε ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν (τὴν ἀνάπτυξή της δηλαδή,) καὶ συγχρόνως θὰ μὲ ἐπιτρέψητε νὰ ἔχω τὴν ὑπέρτιμον τιμὴν τοῦ νὰ λέγωμαι

τῆς ὑμετέρας Ἑπταλόφου
δουλικώτατος δοῦλος

P. Z. M. T. Ξ.

ΑΙΝΙΓΜΑ 23.

Τὰ πρῶτά μου μυρίζουσι, τὰ τελευταῖα κρύπτουν
τὸν φοβερώτερον θεόν.
Ζῶον ὑπάρχω κραταιὸν,
'ς τὴν φοβερὰν μου μάχαιραν τὰ ἄλλα ζῶα κύπτουν.

Φ.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 22 ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Τίς ἄλλη ἡ παρέχουσα τὰ ἄνθη καὶ τὰ ἴα,
εἰμὴ ἡ καλλονῶν μεστὴ κ' εὐρύχωρος Ἀσία;

ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1863. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΤΑΛΑΔΙΟΝ 30.

ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΗΣ ΑΠΡΟΒΟΥΛΙΑΣ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ὁ Μακεδὼν, αὐτοκράτωρ Βυζαντινὸς, γενναῖος, ἔμπειρος καὶ ἐλευθέριος, οὐδὲν ἄλλο εἶχε μὲν ἐλάττωμα, εἰμὴ τὸ πρὸς τὰς ἀποφάσεις ὁρμητικὸν καὶ ἀπερίσκεπτον, μάλιστα ὅταν ἐταράττετο ὑπὸ τινὸς πάθους. Εἷς τῶν ἰσχυροτέρων τοῦ Κράτους, ὀνόματος ἐπίβουλος, ῥαδιουργος καὶ δόλιος, Σανταβαρῖνος ὄνομα, γνωρίζων τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, διενοήθη νὰ ὠφεληθῇ ἐξ αὐτοῦ. Διὰ τῆς ἐπιδεξιότητός του οὗτος ἀπέκτησε τὴν εὔνοιαν καὶ ἐμπιστοσύνην τοῦ αὐτοκράτορος, τοῦ ὁποίου ὁ πρωτότοκος υἱὸς Λέων, ὁ ἔκτοτε ἐπονομασθεὶς Φιλόσοφος, ὅστις εἰς ἡλικίαν 19 ἐτῶν ἐφείλκυσε τὴν ἐμὴν εὔνοιαν, ἄξιος ἀναδεικνυόμενος κληρονόμος τῶν θρόνων καὶ προτερημάτων τοῦ πατρός του, ὑπενόησε τὸν Σανταβαρῖνον καὶ ἐξέφερε τὴν πρὸς αὐτὸν περιφρόνησιν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ κακοῦργος οὗτος ἀντέταξεν ἄδηλον μῖσος, καὶ, προβλέπων ὅτι ἂν βασιλεύσῃ ὁ Λέων θέλει κινδυνεύσει, ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἐξολοθρεύσῃ.

Τὸ μὲν μῖσός του λοιπὸν ἔλαβε τὸ δόλιον τῆς φιλίας προσωπεῖον, αἱ δὲ κολακεῖαι καὶ ἡ φαινομένη ὑποταγή του ἔγιναν κατὰ μικρὸν τὴν πρὸς αὐτὸν ἀπέχθειαν τοῦ νέου ἀνθρώπου. Ἐνθερμον δὲ προσποιούμενος ζῆλον, παρέστησεν ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ, ἐν τῷ μέσῳ αὐλῆς διερθαρμένης, θὰ ἐγχειρίδιον τοσαύτας διήγειρεν ἐπαναστάσεις, ἐξέθετε πολλάκις τὴν ζωήν του εἰς τὰς παγίδας τῶν ἐχθρῶν καὶ τὸν σίδηρον τῶν δολοφόνων. « Τὰ δάση, ἔλεγεν εἰς τὸν Λέοντα, γέμουσι λῃστῶν· ἀρχαῖος δέ τις νόμος ἀπαγορεύει κανεὶς τῶν παρακολουθούντων τὸν βασιλέα εἰς τὸ κυνήγιον νὰ φέρῃ ὅπλον, καὶ εἰς τὸν νόμον τοῦτον ὑπόκεινται καὶ τὰ ἰδιά του τέκνα. Ἀλλ' ἐγὼ πολὺ φοβοῦμαι διὰ τὴν ζωὴν τοῦ πατρός σας, καὶ χρέος ὑμέτερον εἶνε νὰ τὸν ὑπερασπισθῆτε κατὰ μυστικῶν ἐχθρῶν καὶ κατὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀπερισκεψίας. Πιστεύσατέ μοι, καὶ ἐπαγρυπνεῖτε περὶ τῆς ζωῆς του. Χωρὶς λοιπὸν νὰ τὸν ἐκφοβίσητε, ἀκολουθεῖτε τὰ βήματά του καὶ μὴ ἀφίνετε αὐτὸν μόνον, φέροντες πάντοτε μεθ' ὑμῶν ὅπλα τινὰ κεκρυμμένα. »

Ὁ Λέων, ἀκολουθῶν τὴν συμβουλὴν ταύτην, τὴν πρώτην φορὰν, καθ' ἣν ἐξῆλθε νὰ συνοδεύσῃ τὸν πατέρα του εἰς τὸ κυνήγιον, ἔκρυψε ξίφος ὑπὸ τὰ ἐνδύματά του. Ἅμα δὲ ἰδὼν ὁ δόλιος τὸν νέον πρίγκηπα εἰσερχόμενον εἰς τὸ δάσος, τρέχει ἐσπευσμένως πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ, « Μεγαλειότατε! τῷ λέγει, τὸν μέγιστον ἐνδεικνύμενος τρόμον, σωθῆτε, διότι ὁ υἱός σας, ἀνυπόμονος νὰ βασιλεύσῃ, ὡπλίσθη καθ' ὑμῶν! » Ὁ Βασίλειος, ἐνδίδων εἰς τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ, διατάττει νὰ συλλάβωσι τὸν Λέοντα, τοῦ ὁποίου, διερευνήσαντες τὰ φορέματα, εὑρον τὸ ξίφος.

Τί λοιπὸν τότε ὑπηγόρευεν ἡ ῥρόνησις; Νὰ ἐρωτήσωσι τὸν Λέοντα, νὰ ἀκούσωσι τὰς ἀποκρίσεις του, καὶ νὰ μὴ ἀποφασίσωσι παρευθὺς μηδέν. Ἀλλὰ δὲν ὑπῆρξε τοιαύτη ἡ διαγωγὴ τοῦ Βασιλείου· καθότι, παραδοθεὶς εἰς ὅλην τὴν ὀργήν του, ἐφορμᾷ κατὰ τοῦ υἱοῦ του χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ τὸν ἀκροασθῇ, ἀποσπᾷ ἰδίαις χερσὶ τὰ αὐτοκρατορικὰ αὐτοῦ κοσμήματα, καὶ τὸν καταδικάζει εἰς τὴν φυλακήν.

Ὁ Σανταβαρῖνος ἤλπιζε περισσότερόν τι· καθότι, γνωρίζων τὸ ὁρμητικὸν καὶ βίαιον τοῦ αὐτοκράτορος, ἤλπιζεν ὅτι ὁ Λέων ἤθελε παραχρῆμα θυσιασθῇ, ἢ ὅτι τοὐλάχιστον ὁ πατήρ του, ἐν τῇ πρώτῃ παραφορᾷ τῆς ὁρμῆς αὐτοῦ, ἤθελε στερήσει αὐτὸν τῆς ὁράσεως, ὅπερ ἤθελε τὸν καταστήσει ἀνάξιον τῆς βασιλείας.

Τὴν ὀργὴν τοῦ Βασιλείου διεδέχθη στυγερά τις θλῖψις· διότι, εἰσελθὼν εἰς τὰ ἀνάκτορά του κατηφὴς καὶ σκε-

πτικὸς, ἐπρόσταξε νὰ ἐκβάλωσιν ἀπὸ τῶν οἰκημάτων του πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἀναπολήσῃ εἰς αὐτὸν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ υἱοῦ του. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ Λέοντος δὲν ἐξέρχεται πλέον ἐκ τοῦ στόματός του, οὐδ' ὑπομένει ἐπὶ παρουσίᾳ του νὰ εἴπωσί τι ὑπαινιττόμενον τὸν υἱόν του· ὥστε νομίζει τις ὅτι ὁ Λέων δὲν ὑπάρχει πλέον, ἢ μᾶλλον ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξε. Καὶ ὁ μὲν δυστυχὴς Λέων γράφει εἰς αὐτὸν ἀκαταπαύστως ἐκ τῆς φυλακῆς του τὰς περιπαθεστάτας ἐπιστολὰς, ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ οὐδεμίαν ἐξ αὐτῶν θέλει νὰ λάβῃ, καὶ μάλιστα ἀπαγορεύει νὰ τὰς παρουσιάσωσιν εἰς αὐτόν. Ἔπαυσαν λοιπὸν πλέον αἱ ἔορταὶ, ἔπαυσεν ἡ χαρὰ εἰς τὰ ἀνάκτορα, τὸ δὲ πένθος ἐνεφώλευσεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῶν περὶ αὐτόν.

Τρεῖς μῆνες παρῆλθον οὕτω, μετὰ τοὺς ὁποίους ἐπῆλθεν ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων. Κατὰ τὴν πανηγύριον λοιπὸν ταύτην ἡμέραν ἐσυνείθιζε νὰ δίδῃ ὁ αὐτοκράτωρ συμπόσιον εἰς τοὺς μεγιστάνας τῆς αὐλῆς του, καὶ μολονότι καταβεβαρημένος ὑπὸ τῆς θλίψεως, δὲν ἠθέλησεν ὅμως ὁ Βασίλειος νὰ παραβῇ ἔθος καθιερωμένον τρόπον τινὰ ὑπὸ τῆς θρησκείας. Ἡτοιμάσθη λοιπὸν τὸ συμπόσιον εἰς μεγαλοπρεπῆ τινα στοάν, ἀφιερωμένην εἰς τὰ πομπώδη δεῖπνα, καὶ ὅπου ἀπὸ τῆς ἐλευθερίας ἐκείνης ἡμέρας δὲν εἶχε πατήσει ὁ αὐτοκράτωρ. Πλησίον δ' ἑνὸς τῶν παραθύρων ἔκειτο ὀρνιθῶν ἐστολισμένος δι' ἀργυρῶν συρμάτων, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Λέων, ὅστις διετήρησε τὰς ἀθῴας τῆς νεότητος ὀρέξεις, ἔτρεφεν ἓν ὡραῖον πτηνὸν, συνειθίζων αὐτὸ εἰς τὸ νὰ ὁμιλῇ.

Οἱ συνδαιτυμόνες λαμβάνουσι θέσιν, ἀλλ' ἅπαντες, ὡς καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, ἦσαν βεβυθισμένοι εἰς σκυθρωπήν τινα θλῖψιν, καὶ ἐφαίνοντο ὅτι μᾶλλον συνῆλθον ἐκεῖ πρὸς κηδείαν ἢ πρὸς πανήγυριν ἑορτῆς. Ἐξαίρνης ἐν τῷ μέσῳ τῆς κατηφοῦς σιωπῆς, τῆς ἐπικρατούσης εἰς τὴν ἀπέραντον στοὰν, ἀκούεται ἡ φωνὴ αὐτη: « Λέων.. ἀγαπητέ μοι Λέων! » Ἦτο τὸ μικρὸν πτηνὸν, ἐπαναλαμβάνον τὰς λέξεις, τὰς ὁποίας ὁ Λέων ἐνησμενίζετο νὰ τὸ διδάσκῃ.

Ὅτε τὸ ὄνομα τοῦτο, ὅπερ ἀπὸ τριῶν ἤδη μηνῶν ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ προφέρηται, ἀντήχησεν εἰς τὰ ὦτα τῶν συνδαιτυμόνων, γενική τις καὶ βαθεῖα δυσχέρθη συγκίνησις, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐρράγη ὡς πληγεὶς τὴν καρδίαν, δάκρυα δὲ καθύγρανον τοὺς ὀφθαλμούς του. Τέλος δὲ εἷς τῶν παρόντων, μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ὑποφέρῃ τὸ καταπιέζον αὐτὸν βάρος, ἀνέκραξε· « Μεγαλειότατε, ἡ φωνὴ τοῦ πτηνοῦ τούτου μᾶς καταδικάζει! Πῶς δὲν τολμῶμεν, ὡς αὐτὸ, νὰ προφέρωμεν ὄνομα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἦνε πρὸς ἡμᾶς τόσον προσφιλές; Πῶς δυνάμεθα νὰ συναθροισθῶμεν εἰς συμπόσιον, ὅτε ὁ υἱός σας στενάζει εἰς τὴν φυλακὴν, θῦμα ψευδῶν ἐνδείξεων ἢ ἴσως φρικώδους τινὸς δόλου; Ἠρώτησαν, ἠκροάσθησαν αὐτόν; ἔτυχε τῶν δικαιωμάτων τούτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἀποποιεῖταί τις καὶ εἰς τοὺς εὐτελεστάτους κακούργους; »

Ἡ γενναία αὕτη φωνὴ διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ αὐτοκράτορος τὰ αἰσθήματα τῆς φύσεως. Ὁ υἱός του, προσαχθεὶς ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν ἰδίαν στιγμὴν, ἀναδεικνύει οὐχὶ δυσκόλως τὴν ἀθωότητα αὐτοῦ. Ὁ αὐτοκράτωρ ἀναγνωρίζει ὅτι ἠπάτησαν αὐτὸν, καταρᾶται τὴν ὀλεθρίαν αὐτοῦ προπέτειαν, ἥτις ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἐπροξένησε τὴν δυστυχίαν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ υἱοῦ του, καὶ ἐναγκαλίζεται τὸν Λέοντα. Τὰ δάκρυα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ συμμιγνύονται, καὶ ἡ ὁμήγυρις ἅπασα κλαίει ὑπὸ χαρᾶς.

Τί δὲ ἀπέγινεν ὁ Σανταβαρῖνος; Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Λέων εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐδράξατο οὗτος τῆς γενικῆς συγχύσεως ἵνα διαφύγῃ. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ υἱός του ἐν τῇ μεγίστῃ αὐτῶν εὐτυχίᾳ οὐδὲ ἐσκέφθησαν νὰ τὸν τιμωρήσωσιν, ἀλλ' αἰώνιος ἀειφυγία ὑπῆρξεν ἡ μόνη τιμωρία τοῦ δολίου τούτου ἀνδρὸς, ὅστις, ὡς ὅπλον μεταχειριζόμενος τὴν ἀπροβουλίαν τοῦ ἡγεμόνος τούτου, παρ' ὀλίγον νὰ καταστήσῃ αὐτὸν δυστυχῆ ἐνταὐτῷ καὶ ἔνοχον.

ΠΤΩΧΟΣ ΚΑΙ ΠΛΟΥΣΙΟΣ.

Η ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝΔΕΕΙΣ ΤΩΝ ΠΛΟΥΣΙΩΝ ΤΡΑΧΥΤΗΣ.

Τί ἐστι πλούσιος; Κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἀνθρώπων, εἶνε ἄνθρωπος τῶν διασκεδάσεων, τῶν θεαμάτων καὶ τῶν πανηγύρεων, οὗτινος ἅπασα ἡ δόξα συνίσταται εἰς τὴν ἀλαζονείαν αὐτοῦ καὶ ματαιότητα, ἡ δὲ ἀξία ὅλη εἰς τὴν ἀκριβῆ καὶ κατὰ γράμμα ἐκπλήρωσιν τῶν ἐπιθυμιῶν του, καὶ ὅστις, ἄλλα μὴ ἔχων ὅρια εἰς τὰς ὀρέξεις του εἰμὴ τὰ τοῦ πλούτου, γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διάσημος διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν ἐλαττωμάτων αὐτοῦ.

Ἀλλὰ, κατὰ τοὺς θεσμοὺς τῆς θείας προνοίας, ὁ πλούσιος εἶνε ἄγγελος εἰρήνης καὶ παραμυθίας, τεθεὶς μεταξὺ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἵνα ἀποπερατώσῃ τὸ ἔργον τῆς διανομῆς τῶν ἀγαθῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Εἶνε τοῦ οὐρανοῦ ὁ πρέσβυς καὶ ὁ ἀπόστολος, οὕτως εἰπεῖν, τῆς προνοίας, ὑποχρεωμένος ἵνα φανερώνῃ καὶ διδάσκῃ αὐτὴν εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας, καὶ νὰ τὴν ὑπερασπίζηται κατὰ τῶν διαβαλλόντων αὐτήν. Καὶ, ὡς ὁ ἥλιος διὰ τῆς περιλαμποῦς πορείας του ὁμιλεῖ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅλων περὶ τῆς δόξης τοῦ δημιουργήσαντος αὐτὸν, οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ὁμιλεῖ διὰ τῶν εὐεργεσιῶν του εἰς τὰς καρδίας πάντων τῶν ἀνθρώπων περὶ τῆς σοφίας τῆς θείας ἀγαθότητος. Ἀποβαίνει δὲ ἀναλόγως τῶν διαθέσεών του, τῆς φιλαργυρίας ἢ τῆς ἐλευθεριότητος, τῆς εὐαισθησίας ἢ τῆς σκληρότητός του, ἀντικείμενον φρίκης ἢ παρηγορίας εἰς τὸν λαόν· γίνεται θεὸς, ὡς εἰπεῖν, ἐὰν ἦνε εὐεργετικὸς καὶ ἐλεήμων, θηρίον δὲ, ἂν τραχὺς καὶ βάρβαρος.

Τί δέ ἐστι πτωχὸς, κατὰ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων; Οἴμοι! μὲ ποῖα χρώματα θέλομεν δυνηθῇ νὰ τὸν ζωγραφήσωμεν; Εἶνε ἄνθρωπος ἀπομεμονωμένος, ἀποκεκηρυγμένος, ἄθλιον σκύβαλον ὁλοκλήρου τῆς φύσεως, ὅστις φαίνεται, κατὰ τὰς ἐκφράσεις σοφοῦ τινος, ὅτι διέφυγε τὴν θείαν πρόνοιαν· ὅστις ἔρπει περιφρονούμενος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ὁποίου ἡ δυσχέρεια ἐνετύπωσε τὸν χαρακτῆρα τοῦ ὀνείδους καὶ τῆς ἀτιμίας. Πλανώμενος, φεύγων, ἀποκεχωρισμένος, οὕτως εἰπεῖν, τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, τὸν ὁποῖον μετ' ἐνοχλήσεως συναπαντῶμεν καὶ μετὰ φρίκης βλέπομεν, ὡς τοὺς κερασυνοβλήτους ἐκείνους τόπους, οὓς τρέμοντες πλησιάζομεν. Ἡ φιλανθρωπία οὐδὲν πλέον πρὸς αὐτὸν ἔχει καθῆκον· ὅταν τῷ ὁμιλῶμεν, νομίζομεν ὅτι τὸν εὐεργετοῦμεν· δὲν καταδεχόμεθα νὰ τὸν παρηγορήσωμεν, καὶ δὲν τὸν βοηθοῦ-

μεν παρὰ μετ' ἀηδίας. Ὥστε, εὑρισκόμενος ὁ τοιοῦτος εἰς θέσιν νὰ ἐρυθριᾷ διὰ τὴν ὕπαρξίν του, φαίνεται ὅτι δυστυχήσας ἔπαυσε τοῦ νὰ ἦνε ἄνθρωπος.

Εἰς τοὺς νόμους τῆς θείας προνοίας ἐξ ἐναντίας ὁ πτωχὸς εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, τὸ προσφιλέστερον τῶν δημιουργημάτων καὶ τὸ μυστήριον τῆς σοφίας αὐτῆς, ἥτις κατέστησε τὸν πτωχὸν πολύτιμον καὶ ἀναγκαῖον εἰς τὸν πλούσιον, καὶ ἥτις ηὐδόκησεν ἵνα ὁ πλούσιος ἢ ὁ προστάτης τοῦ πτωχοῦ, ὁ δὲ πτωχὸς ὁ σωτὴρ τῶν πλουσίων, τοὺς ὁποίους ἀπαλλάττει τῶν κινδύνων τοῦ πλούτου ἐπὶ τῆς γῆς, προσφέρων αὐτοῖς τὰ μέσα τοῦ νὰ τὸν μετατρέπωσιν εἰς ἐλεημοσύνας, αἵτινες χρησιμεύουσιν ὅπως ἐξαγοράσωσιν αὐτοῖς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ οὐρανοῦ. Εἰς τρόπον ὥστε ὁ πτωχὸς εἶνε συγχρόνως καὶ κριτὴς, ὅστις κρατεῖ εἰς τὰς χεῖράς του τὴν τύχην τῶν πλουσίων καὶ ἰσχυρῶν, καὶ ὅστις συσσωρεύει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των κατάρας ἢ εὐλογίας.

Ἐν συνόλῳ ὁ πτωχὸς καὶ ὁ πλούσιος ἔχουσιν εἰς τὴν τάξιν τῆς προνοίας τὴν ἐναντίαν σημασίαν ἐκείνης, ἣν ἔχουσιν εἰς τὸ πνεῦμα ἡμῶν. Ὁ πλούσιος εἶνε ὁ ὑπουργὸς τῆς προνοίας, ὁ δὲ πτωχὸς ὁ εὐνοούμενος τοῦ ὑπουργοῦ· ὁ πλούσιος ἔχει τὰς διαταξεις του, ὁ δὲ πτωχὸς τὰ δικαιώματά του, ὁ μὲν ἵνα δίδῃ ὁ δὲ ἵνα λαμβάνῃ. Ἡ πρόνοια, ἥτις ἐνεπιστεύθη εἰς τοὺς γονεῖς τὴν ἀνατροφὴν τῶν οἰκογενειῶν, εἰς τοὺς νομοθέτας τὴν κυβέρνησιν τῆς κοινωνίας, εἰς τοὺς βασιλεῖς τὴν διεύθυνσιν τῶν κρατῶν, ἐδημιούργησε καὶ τοὺς πλουσίους, ὅπως ἐμπιστευθῇ εἰς αὐτοὺς τὴν φροντίδα περὶ τῶν πτωχῶν, καὶ δὲν ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς περισσότερα ἀγαθὰ, παρ' ἵνα τὰ διαμοιράζωσιν εἰς ὅσους ὑστεροῦνται τούτων, καὶ ἵνα διὰ τῆς πλουσιοδωρίας των πληρώνωσι τὸ κενὸν, ὅπερ ἡ δυστυχία ἔθεσε μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

Ἀλλ' ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, ἔνθα τὰ συμφέροντα τοσοῦτον εἰσὶ ζωηρὰ, ἡ φιλοδοξία τοσούτῳ δραστικὴ καὶ αἱ ἡδοναὶ πολυποίκιλοι, ἡ δὲ ἡδυπάθεια τοσοῦτον καλλιεργεῖται, γνωρίζομεν ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχουσι καὶ δυστυχεῖς, ἢ μᾶλλον θέλομεν νὰ τὸ γνωρίσωμεν; Βεβαίως ὄχι! καθότι ἡ ἰδέα αὕτη ἤθελεν ἀφήσει ἀνήσυχον καὶ ὀδυνηρὰν εἰς τὸν νοῦν ἐνθύμησιν, ἀφόρητον εἰς τὴν ψυχὴν ἤθελε διαχύσει λύπην, καὶ ἤθελε δηλητηριάσει τὴν γλυκύτητα τῶν ἡδονῶν ἡμῶν! Ἀλλ' ἐπιμελούμεθα νὰ ἀπομακρύνωμεν πᾶν ὅ,τι ἀπεικονίζει ἡμῖν τὴν δυστυχίαν, καὶ δὲν θέλομεν νὰ βλέπωμεν εἰμὴ τοὺς εὐτυχεῖς. Καὶ λοιπὸν, τί θέλουν γίνει οἱ πτωχοί; Αἱ ἀρθονώτεραι πηγαὶ εἰσὶ δι' αὐτοὺς κεκλεισμέναι· ποῦ λοιπὸν θέλουν ἀντλήσει; Πανταχοῦ εὑρίσκουσιν ὀφθαλμοὺς ἀποστρεφομένους, φραγμοὺς ἀναχαιτίζοντας καὶ χεῖρας ἀπωθούσας αὐτούς.

Εἶνε λοιπὸν ἡ ἔνδεια κατάρα, ἀφαιροῦσα ἀπὸ αὐτοὺς τὸν τοῦ ἀνθρώπου χαρακτῆρα, τὴν προσηγορίαν τοῦ χριστιανοῦ, καὶ αὐτὴν τῆς θεότητος τὴν εἰκόνα; Διατί ν' ἀποκλείωμεν αὐτοὺς τῆς κοινωνίας; διατί νὰ ἐξορίζωμεν αὐτοὺς τῆς ἰδίας πατρίδος; τί ἔπραξαν; μήπως εἰσὶ κακοῦργοι; Οἴμοι! ἴσως μάλιστα εἶνε πτωχοὶ διότι οὐδὲν ἄλλο, ἢ διότι εἰσὶν ἐνάρετοι. Εἶνε ἐχθροὶ λυσσώδεις, ἐπαπειλοῦντες τὴν ζωὴν ἡμῶν; Ἀλλ' οὗτοι ἄλλα ὅπλα δὲν ἔχουσι καθ' ἡμῶν εἰμὴ τὰ δάκρυα, σκέπτονται δὲ μᾶλλον πῶς νὰ συγκινήσουν παρὰ πῶς νὰ βλάψωσιν ἡμᾶς, καὶ, μ' ὅλην τὴν φαινομένην αὐτῶν ἀπληστίαν, ἡ ἐλαχίστη ἐλεημοσύνη θέλει τοὺς εὐχαριστήσει. Φιλήδονοι καὶ ἡδυπαθεῖς πλούσιοι, καθήμενοι εἰς τραπέζας πλήρεις τῶν ἀβροτέρων φαγητῶν! οἱ ἐνοχλοῦντες ὑμᾶς μακρόθεν οὗτοι Λάζαροι, δὲν ζητοῦσιν οἱ δυστυχεῖς εἰμὴ τὰ ἀπὸ τῶν τραπεζῶν ὑμῶν πίπτοντα ψυχία. Εἶνε τέλος θηρία ἀποτρόπαια, κινοῦντα τὸν τρόμον τῆς φύσεως; ποσῶς. Οὗτοι κέκτηνται πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον πάσης εὐγενοῦς ψυχῆς. Εἰσὶν ἄνθρωποι, καὶ ὀφείλομεν αὐτοῖς ἀγάπην· εἰσὶ δυστυχεῖς, καὶ ὀφείλομεν αὐτοῖς σεβασμόν. Μόνον οἱ δυστυχεῖς, ὡς αὐτοὶ, πρέπει νὰ ἀποφεύγωσιν αὐτούς· ἀλλ' ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ τοὺς βοηθήσωμεν, καὶ ἐν τούτοις φοβούμεθα νὰ τοὺς βλέπωμεν! Εἶνε ἄρα ἀνάγκη, ἐνῷ οὐδὲν ἀποποιούμεθα εἰς τὴν ματαιότητα καὶ ἡδυπάθειαν ἡμῶν, ἐνῷ καὶ τὰς χαμερπεστέρας ἡμῶν ἐπιθυμίας φροντίζομεν μετ' εὐχαριστήσεως νὰ ἐκτελῶμεν, εἶνε, λέγω, ἀνάγκη νὰ ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι ὅμοιοι ἡμῶν, ἀπολλύμενοι δι' ἔλλειψιν τροφῆς;

Μεθ' ὅλα δὲ ταῦτα, σεμνυνόμεθα διὰ τὴν ἀγαθότητα καὶ εὐαισθησίαν ἡμῶν. Ὁποία τῇ ἀληθείᾳ ἀγαθότης, συνισταμένη εἰς τὸ ἀποδιώκειν τοὺς ἐνδεεῖς, καὶ φοβουμένη μὴ ἀναγκασθῇ ν' ἀκούσῃ τὰ δεινά! Ὁποία εὐαισθησία, ἥτις ἔπρεπε νὰ πληγώνεται ἐκ τῆς θέας τῶν δυστυχῶν, καὶ ἥτις ἐν τούτοις ψυχρῶς συγκατανεύει εἰς τὴν ἀπώλειάν των! Ἀγνοοῦμεν ἄρα γε ὅτι ἡ γενναιοδωρία εἶνε ἡ φιλανθρωπία τῶν πλουσίων καὶ ἰσχυρῶν; ὅτι δὲν ὑπάρχει μέσος ὅρος δι' αὐτοὺς, ὅτι ἂν δὲν ἦνε γενναῖοι, εἰσὶ κατ' ἀνάγκην βάρβαροι, καὶ ὅτι εἰς τὰς μᾶλλον κατεπειγούσας ἀνάγκας τὸ νὰ μὴ βοηθῇ τις, ἐνῷ δύναται, τοὺς ὁμοίους του, εἶνε παύτὸν ὡς καὶ νὰ τοὺς φονεύῃ; Ἐπιτραπήτωσαν ἡμῖν αἱ φράσεις αὗται· εἰσὶν ἀληθέσταται, εἰ καὶ ὀλίγον σκληραί. Μεταχειριζόμεθα ταύτας μόνον ἵνα ὑπενθυμίσωμεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ καθήκοντα καὶ κεντήσωμεν τὴν γενναιοδωρίαν αὐτῶν, πεποιθότες ὅτι οὕτω πως ὑπενθυμίζομεν αὐτοῖς ἀμέσως καὶ τοὺς δυστυχεῖς.

Τὸ νὰ ἀπομακρύνωμεν τωόντι ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἡμῶν τὴν δυστυχίαν, καὶ νὰ διαχύνωμεν πανταχόσε τὴν βοήθειαν καὶ παρηγορίαν ἡμῶν εἶνε ἡ εὐγενεστέρα εὐχαρίστησις, εἶνε ἡ ἀξιοπρεπεστέρα χαρὰ ψυχῆς ἐξημερωμένης, εἶνε ἡ εὐαρεστοτέρα χρῆσις τοῦ πλούτου καὶ τῆς δυνάμεως. Ἐὰν ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τοῦ ἐκπλήττοντος ἡμᾶς τούτου μεγαλείου τὴν προερχομένην ἐκ τῆς ἀνακουφίσεως τῶν συμφορῶν γλυκύτητα, οὐδὲν ἄλλο πλέον ἐν αὐτῷ μένει ἄξιον τῆς ἀγάπης ἡμῶν. Ἡ περικυκλοῦσα αὐτὸ λάμψις χρησιμεύει πολλάκις εἰς τὸ νὰ καθιστᾷ προφανέστερα τὰ ἐλαττώματα ἡμῶν, αἱ δὲ βεβιασμέναι πομπαὶ καὶ ἐπιδείξεις, οὔτε μεγαλήτερον οὔτε τιμῆς ἄξιον αὐτὸ καθιστῶσιν. Οἱ ἀφειδεῖς ἐγκωμίων κόλακες μᾶς ἐμποδίζουσι νὰ γνωρίσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς, τὸ δὲ προσφερόμενον ἡμῖν σέβας δὲν εἶνε πάντοτε εἰλικρινές· αἱ μεγαλοπρεπεῖς τιμαὶ πρέπει νὰ περιφρονῶνται ὑφ' ἡμῶν ὡς χριστιανῶν, τὸ δὲ διὰ τῆς ἰσχύος καταβάλλειν τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἀντιπάλους, ἴδιον ἐστὶν οὐχὶ ἡμῶν ἀλλὰ τῶν τυράννων. Ἐξ ὅλων τῶν πλεονεκτημάτων τοῦ πλούτου δὲν φθονοῦμεν ἄλλο, ἂς τὸ ὁμολογήσωμεν, εἰμὴ τὴν δύναμιν τοῦ εὐεργετεῖν, καὶ ἐπευχόμεθα εἰς τοὺς ἰσχυροὺς τοῦ αἰῶνός μας τὴν θέλησιν τοῦ καθιστᾷν εὐτυχεῖς. Διατί ἄρα νὰ παραμελῶμεν προνόμιον τοσούτῳ σπάνιον, ὅπερ δύναται νὰ μᾶς καταστήσῃ θεοὺς, οὕτως εἰπεῖν, μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων;

Συνοδεύομεν συνεχῶς τὴν ἐλεημοσύνην ἡμῶν πρὸς τοὺς δυστυχεῖς μετὰ τοσαύτης τραχύτητος, καὶ πολλάκις, ἐκτείνοντες χεῖρα ἀντιληπτικήν, δεικνύομεν εἰς αὐτοὺς τοσοῦτον σκληρὸν καὶ σοβαρὸν πρόσωπον, ὥστε ἁπλῆ ἀποποίησις ἤθελεν εἶσθαι δι' αὐτοὺς ὀλιγώτερον θλιβερά, ἡ ἐλεημοσύνη τοσοῦτον σκληρὰ καὶ θηριώδης· καθότι ἡ λύπη, τὴν ὁποίαν προκαλοῦν τὰ δεινά των εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, παρηγορεῖ αὐτοὺς σχεδὸν ἐπίσης, ὡς ἡ ἐλευθεριότης, ἥτις ἀνακουφίζει τὰ δεινὰ αὐτῶν. Τοὺς ἐπιπλήττομεν διὰ τὴν ἀδράνειαν, τὴν ὀκνηρίαν καὶ τὰ πλανητικὰ αὐτῶν καὶ ἐρριζωμένα ἤθη, τοὺς προσβάλλομεν διὰ τὴν ἔνδειαν καὶ δυστυχίαν των, καὶ διὰ τῆς βοηθείας ἐξαγοράζομεν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐξυβρίζειν αὐτούς.

Ἂν ὅμως εἷς τὸν δυστυχῆ τοῦτον, ὃν ὑβρίζομεν, ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ μᾶς ἀποκριθῇ, ἂν ἡ ἀσημότης τῆς θέσεως δὲν ἐπέβαλεν εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ τὸν χαλινὸν τῆς αἰδοῦς καὶ τοῦ σεβασμοῦ, « Τί μὲ ὀνειδίζετε, ἤθελεν ἀποκριθῇ, διὰ τὸν ἀδρανῆ βίον καὶ τὰ πλανητικά μου ἤθη; Ποῖαι εἰσὶν αἱ φροντίδες, αἵτινες σᾶς ἀπασχολοῦσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐημερίας σας; αἱ μέριμναι τῆς φιλοδοξίας, τοῦ πλούτου αἱ ἀνησυχίαι καὶ αἱ ὁρμαὶ τῶν παθῶν. Ἐὰν ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης οἱ μᾶλλον ἁμαρτωλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἦσαν οἱ πτωχότεροι καὶ δυστυχέστεροι, ἡ τύχη ἡμῶν ἀναμφιβόλως κατ' οὐδὲν ἤθελεν εἶσθαι ὑπερτέρα τῆς ἰδικῆς μου. Μὲ ὀνειδίζετε ὅτι δὲν μεταχειρίζομαι τὰς δυνάμεις μου· ἀλλ' ὑμεῖς ὁποίαν χρῆσιν ποιεῖσθε τῶν ἰδικῶν σας; Δὲν πρέπει, μοὶ λέγετε, νὰ τρώγω, διότι δὲν ἐργάζομαι· ἀλλ' ὑμεῖς διατί ἐξαιρεῖσθε τοῦ νόμου τούτου; Εἶσθε λοιπὸν πλούσιοι μόνον ἵνα διάγητε βίον ἥρεμον ἐν μέσῳ ἀναξιοπρεποῦς ἡδυπαθείας; Ἄ! ὁ Θεὸς ἔσται κριτὴς μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ τότε ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ δικαστηρίου θέλετε ἰδεῖ, ἂν αἱ τρυφαὶ καὶ αἱ ἀσωτίαι ἦσαν ὑμῖν μᾶλλον ἐπιτετραμμέναι, παρὰ τὸ ἀθῶον ἐπάγγελμα, ὅπερ ἐξασκῶ, ὅπως εὑρίσκω ἀνακούφισίν τινα εἰς τὰ δεινά μου! »

Ἂς προσφέρωμεν τοὐλάχιστον εἰς τοὺς δυστυχεῖς καρδίαν εὐαίσθητον εἰς τὰς συμφορὰς των· ἂς ἐλαφρύσωμεν κἂν, διὰ τῆς φιλανθρωπίας ἡμῶν, τῆς πτωχείας αὐτῶν τὸν ζυγόν, ὅταν ἡ μετριότης τῆς καταστάσεως δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἀποσπάσωμεν ἐξ ὁλοκλήρου τῆς δυστυχίας τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν. Οἴμοι! ἄνθρωποι ἀναίσθητοι! χύνετε ἐν τῷ θεάτρῳ ἀρθόνως τὰ δάκρυά σας εἰς τὰς χιμαιρικὰς τύχας θεατρικοῦ τινος προσώπου, καὶ μετ' ἀληθοῦς εὐαισθησίας τιμᾶτε δυστυχίας πεποιημένας. Ἐξέρχεσθε τοῦ θεάτρου μὲ συντετριμμένην εἰσέτι τὴν καρδίαν τὴν διήγησιν τῶν παθημάτων μυθώδους ἥρωος· ὅταν πορευομένους συναντήσῃ ὑμᾶς ἀδελός τις, κεκαλυμμένος ὑπὸ πληγῶν καὶ ζητῇ νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ περὶ τῶν ὑπερβαλλόντων δεινῶν του, σᾶς εὑρίσκει ἀναισθήτους! Στρέφετε τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ θρησκευτικοῦ τούτου θεάματος, ἡ δὲ θέα τοσαύτης ἀπελπισίας δὲν εἶνε ἱκανὴ νὰ συγκινήσῃ τὴν λιθίνην ὑμῶν καρδίαν! ἀλλ' ἀπαξιοῖτε νὰ ἀκούσητε αὐτὸν, τὸν ἀποπέμπετε μάλιστα μετὰ τραχύτητος, καὶ ἅφατον ἐπὶ τέλους χύνετε λύπην εἰς τὴν μεμαραμμένην αὐτοῦ καρδίαν. Σκληρὰ ψυχὴ καὶ ἀπάνθρωπος! ἅπασαν λοιπὸν τὴν εὐαισθησίαν σου εἰς τὸ θέατρον κατέλιπες, ἡ δὲ θέα δυστυχοῦς πάσχοντος οὐδὲν σοὶ προσφέρει ἄξιον τῆς εὐσπλαγχνίας σου;

Πόσοι, ὑπὸ πενίας κατατρυχόμενοι, μένουσιν ἐγκαταλελειμμένοι, ἀβοήθητοι καὶ ἄνευ συνδρομῆς! Πόσων ἀτυχῶν πλασμάτων τὰ παθήματα εἰσὶ βεβυθισμένα εἰς λήθην, εἰς λήθην τοσούτῳ μᾶλλον ἀξιοδάκρυτον, καθόσον ἐκ μέρους τῶν πλουσίων ἐστὶν ἑκουσία καὶ κατὰ συνέπειαν ἐγκληματική! Πόσους ἀληθῶς πτωχοὺς ἀποδιώκομεν ὡς ἂν μὴ ἦσαν, χωρὶς ποτε νὰ λάβωμεν τὴν ἐνόχλησιν νὰ ἐξετάσωμεν ἂν πράγματι εἰσὶ τοιοῦτοι! Πόσους δυστυχεῖς, ὧν οἱ ἀσθενεῖς θρῆνοι ἀδυνατοῦσι νὰ φθάσωσι τὰς ἀκοὰς ἡμῶν, φοβούμεθα νὰ πλησιάσωμεν, μήπως ἀναγκασθῶμεν νὰ τοὺς βοηθήσωμεν! Πόσοι εἰσὶ παρημελημένοι, πόσοι σήπονται ἔρημοι εἰς τὰς φυλακάς, πόσοι μαραίνονται εἰς τὰ νοσοκομεῖα, μεταξὺ ἐκείνων ὅσους γνωρίζομεν ὡς πτωχοὺς, καὶ τῶν ὁποίων τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν οὔτε ἀγνοοῦμεν οὔτε νὰ λησμονήσωμεν δυνάμεθα! Πόσοι στεροῦνται τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, ἐνῷ οἱ πλούσιοι διάγουσιν ἐν ἀρθονίᾳ, ἐν πολυτελείᾳ καὶ μαλθακότητι! Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχον τὴν περὶ τελευταίας κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως ἰδέαν καὶ πίστιν, ἤθελον ἀληθῶς σκανδαλισθῇ διὰ τὴν ἀξιοθαύμαστον ταύτην ὑπομονὴν καὶ ἀμνησικακίαν, ἣν τινα δεικνύουσιν οἱ πτωχοί, προσβαλλόμενοι ὑπὸ τῆς ἀναισθησίας καὶ τῆς σκληρότητος πολλῶν πλουσίων.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Κ. ΖΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΒΑΥΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΒΑΥΑΡΩΝ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. ΚΘ'.)

Β'.

Ὁ τῶν Βαυαρῶν οἰκιακὸς βίος ἐστὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ποικίλος καὶ διάφορος. Καταγωγὴ, ἐνεστῶσα κοινωνικὴ θέσις, πλοῦτος ἢ ἀνέχεια ὁδὸς δ' εἰπεῖν καὶ ἡλικία ἰσχύουσι παρ' αὐτοῖς μεγάλως, καὶ ἀναλόγως τούτων ῥυθμίζουσι τὸν βίον.

Ὁ εὐγενὴς (adelig) καὶ πλούσιος Βαυαρὸς οὐδέποτε ἢ σπανίως συνάπτει σχέσεις μετὰ μὴ εὐγενῶν ἢ πολιτῶν, bürger κοινῶς λεγομένων. Ὁ πτωχὸς εὐγενὴς ἐπίσης τὰ αὐτὰ πράττει, ἀλλ' ἐπέρχονται ὧραι, καθ' ἃς διορᾷ τὴν ταπείνωσιν καὶ μηδαμινότητα αὐτοῦ. Τοιαύτη τις ταπείνωσις θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἄλλων ὡς ὕβρις κατὰ τῆς ὁλομελείας τῶν ἐντοπίων εὐγενῶν, κατὰ τῶν προγόνων τῆς οἰκογενείας.

Περυσιωμένος καὶ ὀκνηρός τις βαρῶνος τῆς Βυρσεβούργης, ἐνειρευθεὶς κέρδη μεγάλα, ἀπῆλθεν εἰς τὰ λουτρὰ τοῦ Χομβούργου, ἔνθα ἄπειροι ἐκ συστήματος χαρτοπαῖκται συνέρχονται, ὅπως πολλαπλασιάσῃ τὸ ὀλίγιστον αὐτοῦ χρηματικὸν κεφάλαιον. Δυστυχῶς ὅμως ἡ τύχη οὐδόλως ὑπῆρξεν αὐτῷ εὐνοϊκὴ, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπώλεσεν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας του. Ἀπελπισία μετ' ἀγερωχίας καὶ ἐξευτελισμὸς ἐνώπιον τοσούτων ἄλλων μὴ εὐγενῶν κατέλαβεν αὐτὸν, ἐπὶ δὲ τοῦ προσώπου του ἠδύνατό τις νὰ σπουδάσῃ τὰς φυσιογνωμίας ἁπάσας καὶ τὰ χρώματα ἅπαντα τῆς αἰσχύνης καὶ ἀμηχανίας.

Ὀλίγα μόλις παρῆλθον λεπτὰ καὶ ἰδοὺ ὁ πρῶτος τῶν χαρτοπαικτῶν κερδαίνει καὶ τὰ τελευταῖα τάλληρα τοῦ βαρώνου. Ὁ τάλας, θέλων νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πόλιν του, περιφέρεται ἔνθεν κἀκεῖθεν ὅπως προμηθευθῇ παρά τινος γνωρίμου τὰ τῆς ὁδοιπορίας ἔξοδα· μετὰ πολὺν δὲ κόπον ἀνακαλύπτει μόλις Ἰουδαῖόν τινα, ἀγοραστὴν καὶ πωλητὴν παλαιῶν ἐνδυμάτων, πρὸς ὃν πολλάκις καὶ αὐτὸς εἶχε πωλήσει τοιαῦτα. Πλησιάσας εἰς αὐτὸν ὁ τέως ἀγέρωχος βαρῶνος, καὶ ἀποταθεὶς εἰς πληθυντικὸν ἀριθμόν, ἐνῷ μέχρι χθὲς ὡμίλει εἰς τρίτον πρόσωπον, « Παρακαλῶ ὑμᾶς, λέγει, δανείσατέ μοι δέκα τάλληρα πρὸς ὁδοιπορίαν, διότι ἀπώλεσα τὸ βαλάντιόν μου. » Ὁ Ἰουδαῖος ἔδωκεν ἀμέσως τὸ ζητούμενον ποσόν, πολλὰ ἐλπίζων. Ἐν τούτοις, ἐλθὼν εἰς Βυρσεβούργην ὁ βαρωνίσκος οὗτος, ἐκόμπαζε πάλιν ὡς συνήθως καὶ πολλὰ ἐνόμιζε περὶ ἑαυτοῦ. Ὁ δὲ Ἰουδαῖος, καίτοι πολλάκις ζητήσας τὰ χρήματα αὐτοῦ, οὔτε ὀβολὸν ἄχρις ὥρας ἔλαβεν. « Ἂς περιμείνῃ ὀλίγον! ἔλεγεν εἰς αὐτὸν ὁ βαρῶνος καὶ πάλιν τῷ τρίτῳ προσώπῳ χρώμενος, ἀντὶ τῶν δέκα ταλλήρων θέλω τῷ δώσει ἐνδύματα παλαιά. »

Τὸ κράτος τῶν εὐγενῶν ἱκανῶς ἐπολεμήθη καὶ ἐκολοβώθη ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848· ἀμέσως ὅμως μετὰ τὴν ἀποτυχίαν αὐτῆς, συνεσπίσθησαν πάλιν οὗτοι καὶ ἐστερέωσαν τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἰσχὺν καὶ ἐπήρειαν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ χύδην λαοῦ. Ὁ πόλεμος μεταξὺ τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῆς ἄλλης κοινωνίας ἐπικρατεῖ εἰσέτι. Ἡ κυβέρνησις συνέτεινεν οὐκ ὀλίγον πρὸς ταῦτα· ἡ αὐλὴ πρὸ πάντων ἐστὶ λίαν αὐστηρά, τὰς ἀρχαίας ἐθιμοταξίας οὐδόλως παραβαίνουσα. Σπανιώτατα ἢ οὐδέποτε προσκαλεῖται μὴ εὐγενὴς εἰς χοροὺς ἢ μουσικὰς συμφωνίας τῆς αὐλῆς, ἐκτὸς ἴσως τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν ἢ ὑπαλλήλων. Ἀπόδειξις περὶ τῆς αὐστηρότητος τῆς αὐλικῆς ταύτης ἐθιμοτυπίας ἔστω τὸ ἑξῆς:

Ὁ Βαυαρὸς Πρίγκηψ Κάρολος, ἀδελφὸς τῆς αὐτοκρατορίσσης τῆς Αὐστρίας, ἐρασθεὶς ὡραίας τινὸς καὶ σωφρονεστάτης ὑποκριτρίας, ἀπεφάσισεν ἐπὶ τέλους νὰ τὴν νυμφευθῇ. Ἡ εἴδησις αὕτη κατετάραξε φυσικῶς ἅπασαν τὴν αὐλὴν, καὶ ῥρίκην ἐνεποίησεν εἰς τὸν θίασον τῶν εὐγενῶν· ἀλλ' ὁ νέος Πρίγκηψ ἔμεινεν ἀκράδαντος εἰς τὴν ἀπόφασιν καὶ τὸν ἔρωτά του. Ἀπελπισθέντες ἐν τέλει πάντες, ἄλλως τε καὶ φοβούμενοι περὶ τῆς ὑγείας τοῦ ἐρωτολήπτου, ἐνέδωκαν, καὶ ὁ Κάρολος παρέλαβε τὴν νεόνυμφον εἰς ἰδιαίτερον μέγαρον. Ὀλίγας ὥρας πρὸ τοῦ ἀρανοῦς γάμου, ὠνόμασε μὲν ὁ βασιλεὺς, ὁ πατὴρ τοῦ οἴκου, τὴν ὑποκρίτριαν Κόμησσαν, πλὴν δὲν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὴν ἐλευθέραν εἴσοδον καὶ συγκοινωνίαν μετὰ τῶν μελῶν τῆς αὐλῆς. Μόνη ἡ βασίλισσα, Πρωσσὶς τὸ γένος, εὐνοεῖ αὐτὴν ὀλίγον. Ὁ Πρίγκηψ, δύο καρποὺς ἐκ τῆς κοιλίας τῆς ὡραίας αὐτοῦ συζύγου ἀποκτήσας, λατρεύει αὐτὴν ἄχρις ὥρας, οὐδόλως δὲ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν ἐθιμοταξιῶν· τὴν εὐτυχίαν καὶ εὐημερίαν εὗρεν, οὐχὶ ἐν τῇ πολυταράχῳ αὐλῇ, ἀλλ' ἐν τῇ οἰκογενείᾳ αὐτοῦ.

Καὶ μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων εὐγενῶν, καὶ τῶν πτωχοτέρων αὐτῶν καὶ παρακμασάντων μὴ ἐξαιρουμένων, δυσκόλως συγχωροῦνται τοιαῦτα συνοικέσια. Ἂν εὐγενὴς μὴ εὐγενῆ συζευχθῇ, ἔστω καὶ τὴν πλουσιωτέραν καὶ ὡραιοτέραν, ἀποκλείεται τῆς τῶν ἄλλων συναναστροφῆς, οἱ δὲ συγγενεῖς αὐτοῦ οὐδὲ τὴν μνηστὴν ἢ σύζυγον οὐδὲ τοὺς οἰκείους αὐτῆς ἀναγνωρίζουσι καὶ τιμῶσιν. Ἀνθυπολοχαγός τις τοῦ πεζικοῦ βαρῶνος, δυσειδὴς ἄλλως τε καὶ εἰς ἀνέχειαν εὑρισκόμενος, ἐρᾶται πρὸ ἐτῶν τεσσάρων πλουσίας καὶ εὐειδοῦς νεάνιδος, θυγατρὸς ὅμως φαρμακοπώλου· ἐπὶ τούτῳ δὲ ἀπαύστως ὑπό τε τῆς μητρὸς καὶ τῶν συγγενῶν ἐπιπλήττεται, ἕνεκα δηλαδὴ τῆς ἀνοικείου αὐτῷ ἐκλογῆς καὶ ἀποφάσεως. Ἡ μελλόνυμφος τοῦ υἱοῦ οὐδέποτε ἐτόλμησε μέχρι τοῦδε νὰ προσέλθῃ εἰς ἐπίσκεψιν τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ἴσως ἐρωτήσει τις, καὶ διατί ἡ νεᾶνις, οὕτω περιφρονουμένη, δὲν διαλύει τὰς σχέσεις αὐτῆς; διότι εὐτύχημα καὶ δόξαν μεγάλην θεωροῦσιν αἱ μὴ εὐγενεῖς νὰ συζευχθῶσιν εὐγενῆ τινα ἀξιωματικὸν ἢ καὶ ὑπαλληλίσκον. Εἰς ἁπλοῦς τίτλος ἀναπληροῖ ἐν Βαυαρίᾳ καὶ πλοῦτον καὶ ὡραιότητα, ἡ τοιαύτη δὲ ἐπιθυμία καὶ εὐχὴ τῶν μὴ εὐγενῶν νεανίδων ἐνριζοῦται εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ἀπὸ τῆς παιδικῆς των ἡλικίας. Οἱ γονεῖς καὶ φίλοι εὔχονται αὐταῖς, ἀφορμῆς δοθείσης, εὐγενῆ ἢ ἕτερόν τινα τιτλοῦχον ὡς σύζυγον. Πλεῖσται εὐποροῦσαι καὶ ὡραῖαι παρθένοι, ἐξ ἔρωτος ἢ ἄλλης αἰτίας ἐκλέγουσαι εὐγενῆ τινα ὡς μελλόνυμφον, προτείνουσι τὴν ἀγορὰν τίτλου ὡς συνθήκην. Ὁ τίτλος von ἢ de πωλεῖται ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἀντὶ 600 φιορινίων· ἢ χρυσῆ κλεὶς τοῦ κλειδούχου τοῦ βασιλέως (Kammerherr) ἀντὶ 500 κτλ.

Τιμωρεῖται ὅμως ἡ κενοδοξία καὶ ματαιότης αὕτη τῆς νεάνιδος, διότι οὔτε οἱ εὐγενεῖς ἀναγνωρίζουσιν αὐτὴν ὡς τοιαύτην, οὔτε οἱ μὴ εὐγενεῖς τιμῶσι πλέον αὐτὴν, ἀλλὰ καταγελῶσι μάλιστα καὶ καταμέμφονται· πλὴν τί λέγω, οὐδὲ οἱ ὑπὸ τοῦ βασιλέως εἰς τοὺς καθηγητὰς ἢ καὶ εἰς ἄλλους σοφοὺς ἄνδρας παραχωρούμενοι εὐγενείας τίτλοι, ἕνεκα ἀμοιβῆς ἐκδουλεύσεων ἢ τιμῆς, ἀναγνωρίζονται ὡς τοιοῦτοι. Οἱ εὐγενεῖς εἰς οὐδὲν λογίζονται τὰ προσωπικὰ προσόντα καὶ πλεονεκτήματα, εἰμὴ μόνον ἀρχαιότητα οἴκου ἐπιζητοῦσι καὶ ὀνόματος, καὶ δόξαν προπατόρων· ἐν ἄλλαις λέξεσι, πάσχουσι τὸ τῆς παροιμίας: «Μέγα φρονοῦσιν ἐπὶ πατραγαθίᾳ, οὐχὶ δὲ ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ.»

Ἡ τιτλοφορία λοιπὸν μέγα τι καὶ σημαντικὸν ἐστιν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Βαυαρῶν. Σημειωτέον ὅμως ὅτι οἱ Διαμαρτυρούμενοι δὲν ἐπαίρονται τόσον ἐπὶ τοῖς τίτλοις αὐτῶν, πολλοὶ μάλιστα οὐδὲ ὑπογράφουσιν αὐτούς, ἐνῷ οἱ λοιποὶ νομίζουσιν ὅτι πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ τὸ ὄνομα καὶ τὸ γένος αὐτοῦ. Ἂν ὑπηρέτης ξενοδοχείου, ἢ καφενείου ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου καταστήματος, δὲν ὀνομάσῃ τὸν εὐγενῆ διὰ τοῦ τιμητικοῦ αὐτοῦ τίτλου, ὀργίζεται οὗτος καὶ οἱονεὶ ἐπιτάττει τοῦ λοιποῦ μεγαλητέραν προσοχὴν περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ οὐσιωδεστάτου τούτου καθήκοντος. Τινὲς τῶν φιλελευθέρων καὶ εὐφυεστέρων μὴ εὐγενῶν συνειθίζουν μάλιστα νὰ λέγωσιν: « Οἱ εὐγενεῖς διακρίνονται τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων ἐκ τινος μελανῆς κηλίδος, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῶν φέρουσι. » Τὸ λόγιον τοῦτο δηλοῖ ὅτι οὗτοι οὐδόλως μετέχουσι χρηστῆς διαγωγῆς καὶ σωφροσύνης.

Εὐγενής τις Βαυαρὸς δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἀπαγορεύεται ἡ τιτλοφορία. « Φίλε, μοὶ ἔλεγεν, ἔθνος ἄνευ εὐγενείας ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ καὶ νὰ διατηρηθῇ· ἄνευ εὐγενῶν οὔτε ὁ θρόνος ἐμπεδοῦται, οὔτε ἡ δόξα τῆς πατρίδος μεγαλύνεται.—Κύριε Κόμη, ἀντέλεξα

αὐτῷ, ἡ πατρὶς ἡμῶν καὶ ὁ νόμος δὲν ἠθέλησαν νὰ παραδεχθῶσι τίτλους καὶ τὰ προσόμοια, διότι πάντες οἱ Ἕλληνες φύσει ἐσμὲν εὐγενεῖς, εὐγενέστατοι μάλιστα, ἂν θέλετε.» Μὴ ἔχων τί νὰ ἀπαντήσῃ ὁ Βαυαρὸς, μετέτρεψε τὸν λόγον καὶ πάλιν περὶ ζύθου.

Εἰσερχόμενός τις εἰς κατάστημα οἱονδήποτε πρὸς ἀγοράν, χιλίους ὅσους τίτλους ἀκούει. Ὁ πωλητὴς νομίζει ὅτι εὐτυχὴς ἐστὶν ἂν ἀποκαλέσῃ ὑμᾶς βαρῶνα ἢ ἄλλως πως. Ὁ Ἀμερικανὸς, ὁ Ἕλλην, ὁ Ἑλβετὸς ἴσως ἐλεεινολογεῖ τὴν τοιαύτην συνήθειαν καὶ ἀδιαφορεῖ· ὁ Βαυαρὸς ὅμως, ὁ Γερμανὸς ἐν γένει ὑπομειδιᾷ καὶ εὐαρεστεῖται. Οἱ εὐγενεῖς ὄχι μόνον ἐν Βαυαρίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Πρωσσίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ Ὁμοσπονδίᾳ, θέλουν νὰ ὑπερτερῶσι καὶ νὰ προεξάρχωσιν. Αὐστριακός τις Στρατάρχης, πρὸ δύο ἐτῶν ἐν Βιέννῃ τελευτήσας, διϊσχυρίζετο ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἄρχεται ἀπὸ τοῦ βαρώνου· πᾶς λοιπὸν μὴ βαρῶνος ἢ εὐγενὴς οὐκ ἔστι, κατ' αὐτὸν, ἄνθρωπος!

Πολλοὶ τῶν εἰς Βαυαρίαν ἀφικομένων, εἰδότες τὴν κουφότητα τῶν κατοίκων, τιτλοφοροῦσιν ἑαυτούς. Αἱ ἐκ Βλαχίας μάλιστα καὶ Ῥωσσίας πρὸς θεραπείαν προσερχόμεναι γυναῖκες μέχρις ὑπερβολῆς καὶ ἀναιδείας καταντῶσιν ἐνίοτε. Αἰσχρόν τι γύναιον τῶν ὁδῶν τοῦ Βουκουρεστίου, Κόμησσαν Β... ὑπέγραψεν ἑαυτὴν ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ ξενοδοχείου καὶ εἰς τινας ἐφημερίδας τῆς πόλεως· φοιτητὴς δέ τις τῆς ἰατρικῆς, ὡσαύτως Βλάχος τὸ γένος, διεβεβαίωσέ μοι τὰ τοῦ βίου καὶ τῆς καταγωγῆς τῆς ἐντίμου ταύτης Κομήσσης, ἥτις οὕτω τιτλοφορηθεῖσα, ἐσχετίσθη μεθ' ὅλων τῶν εὐγενῶν, καὶ εἰς τὰς συναναστροφὰς ἁπάσας φιλοφρόνως προσεκαλεῖτο. Ἴσως δὲ καὶ ἡ ὡραιότης αὐτῆς συνέτεινεν οὐκ ὀλίγον πρὸς τοῦτο.

Εἷς ἐκ τῶν ἡμετέρων ὁμογενῶν, σπουδαστὴς ἄλλοτε τῆς ἰατρικῆς ἐν Βαυαρίᾳ εὐειδὴς δὲ λίαν καὶ μελανόθριξ, ἀνεγνωρίσθη ὡσαύτως ὡς εὐγενὴς, ἐπιδείξας εἰς ὀλίγους τινὰς ἔγγραφόν τι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, γράμμασι μεγάλοις καὶ πεποικιλμένοις γεγραμμένον, ἀντὶ διπλώματος δῆθεν εὐγενείας. Ὡς εὐγενὴς λοιπὸν καὶ ὡραῖος κατέκτησεν ὡσαύτως πολλῶν εὐγενῶν νεανίδων τὰς καρδίας.

Οἱ εὐγενεῖς ἔχουσι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἴδια καὶ ὡρισμένα ἔργα, ἐξ ὧν τὰ πρώτιστα, στάδιον στρατιωτικὸν, νομικὴ ἐπιστήμη (ὑπαλληλία), καὶ ὑπαρχόντων διεύθυνσις ἢ κτῆσις. Τὴν τέχνην τῶν Ἀσκληπιαδῶν σπανιώτατα σπουδάζουσιν οὗτοι· ἡ τρυφερὰ χεὶρ καὶ ἡ εὐαίσθητος αὐτῶν ῥὶς ἀπαγορεύουσι τοῦτο. Τὸν ἐμπορικὸν κλάδον ἀποστρέφονται ὡσαύτως· ἔμπορος καὶ Ἰουδαῖος, κατ' αὐτοὺς, ταὐτίζονται. Τὸ ἱερατικὸν στάδιον σφόδρα ἔντιμον καὶ ἀρεστόν ἐστιν αὐτοῖς. Ἐξ ὅλων δὲ τῶν τεχνιτῶν τοὺς ὑποδηματοποιοὺς καὶ ῥάπτας περιφρονοῦσι μεγάλως· ὅταν εὐγενὴς θέλῃ νὰ χαρακτηρίσῃ τινὰ ὡς κακῶς ἀνατεθραμμένον ἢ ἄκοσμον, ἀποκαλεῖ αὐτὸν ὑποδηματοποιὸν ἢ ῥάπτην.

Πλῆθος δὲ πολὺ εὐγενῶν καθεστικὸν διάγουσι βίον. Μέρος τῆς περιουσίας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λαβὼν, περιφέρεται ὁ νέος βαρωνίσκος ἔνθεν κἀκεῖθεν, αὐτόχρημα περίτριμμα τῆς ἀγορᾶς ἀποβαίνων καὶ οὐδὲν περὶ μέλλοντος σκεπτόμενος· ἐπαναπαύεται δὲ ἐπὶ τῆς προικὸς τῆς μελλονύμφου. Μὴ συζευχθεὶς δὲ καὶ μὴ ἔχων ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι, ἢ μισθοδοτεῖται ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, ὑπάλληλος διοριζόμενος, ἢ εἰσέρχεται ὡς βασιλικὸς τρόφιμος εἰς τὸ τῶν παρακμασάντων εὐγενῶν κατάστημα, ὡσαύτως ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως διατηρούμενον. Ἐν τῷ εὐρυτάτῳ πύργῳ τῆς τε Βυρσεβούργης καὶ τῆς Βαμβέργης ζῶσι πολλοὶ τοιοῦτοι ἐκπεσόντες.

Εἰς ὅλους δὲ τοὺς κλάδους τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης δὲν ἐπιδίδουσιν οἱ Βαυαροὶ εὐγενεῖς. Μεταξὺ 1500 ἀξιωματικῶν τοῦ πυροβολικοῦ καὶ μηχανικοῦ, μόλις 200 εὐγενεῖς ἀριθμοῦνται· μαθηματικὴ καὶ ὑπολογισμὸς διατάττουσι καὶ εἰς σκοτοδινίασιν φέρουσι τὸν Βαυαρικὸν ἐγκέφαλον. Μεταξὺ 4000 ἀξιωματικῶν τοῦ πεζικοῦ καὶ ἱππικοῦ, μόλις 600 εἰσὶν οἱ μὴ εὐγενεῖς. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ αὐτὴ ἀναλογία παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ στρατεύματα τῆς λοιπῆς Γερμανίας, μάλιστα δὲ τῆς Πρωσσίας. Ἡ διαφορὰ αὕτη ἐν τῇ χώρᾳ Φριδερίκου τοῦ μεγάλου προέρχεται κατὰ μέγα μέρος ἐντεῦθεν, ὅτι ὁ μεγαλεπήβολος Βιλέλμος, ὁ ἀγαπητότατος τῶν Πολωνῶν, πάντας τοὺς εὐγενεῖς, τοὺς θιασώτας καὶ ὑπερασπιστὰς τῆς ἀντισυνταγματικῆς καὶ ἑτοιμορρόπου αὐτοῦ βασιλείας, ὑπὸ τὰς σημαίας συνήγαγε καὶ εἰς τὰς ὑψηλοτέρας ἐν γένει ἐκάλεσε θέσεις.

Οἱ εὐγενεῖς τῆς Βαυαρίας, μάλιστα δὲ τῆς Φραγκονίας, ἔχουσι καὶ ἰδίους νόμους περὶ κληρονομίας. Τὰ κτήματα τοῦ ἀποθανόντος πατρὸς, ἀρχηγοῦ καὶ δεσπότου τοῦ οἴκου, κληρονομοῦνται ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν υἱῶν, αὐτὸς δὲ ὀφείλει νὰ παραχωρήσῃ εἰς τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς τὸ ἀναλογοῦν αὐτοῖς μερίδιον ἐκ τῶν εἰσοδημάτων. Αἱ ἀδελφαὶ λαμβάνουσιν ὡς προῖκα μόνον δύο χιλιάδας φιορινίων· τὰ ἰδιαίτερα ὅμως ὑπάρχοντα ἢ χρήματα τῆς μητρὸς μεταβαίνουσι κατ' ἀναλογίαν εἰς αὐτὰς, καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς υἱούς.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΔΥΟ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Σατωβριάνδου.)

Συγκεφαλαιοῦντες τὰ ἀλλαχοῦ περὶ ζώων καὶ φυτῶν λεχθέντα, προβαίνομεν εἰς τὴν θεωρίαν τῶν εἰκόνων τῆς φύσεως, ὑπὸ γενικωτέραν ἔποψιν λαμβανομένων. Ἂς προσπαθήσωμεν λοιπὸν ἤδη νὰ κάμωμεν νὰ ὁμιλήσωσιν ὅλα ὁμοῦ τὰ θαυμάσιά της, τὰ ὁποῖα, μερικῶς ἐξετασθέντα, μᾶς εἶπον τοσαῦτα περὶ τῆς θείας Προνοίας.

Συμπαραλαμβάνομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν θεωρίαν δύο εἰκόνων τῆς φύσεως, τὴν μίαν θαλάσσιον καὶ τὴν ἄλλην ἐπίγειον· τὴν μίαν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὰ δάση τοῦ Νέου κόσμου· εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναταί τις νὰ ἀποδώσῃ τὸ μεγαλεῖον τῶν σκηνῶν τούτων εἰς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων.

Τὸ πλοῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπλέομεν πρὸς τὴν Ἀμερικὴν, ἀφῆσαν ὄπισθέν του ἀκτὰς καὶ παραλίας δενδροφύτους, ἐδείκνυεν ἡμῖν τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν διάστημα, τὸ περιοριζόμενον ὑπὸ τοῦ διπλοῦ κυανοῦ χρώματος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης, ὡς μεγάλην ἐκτετυλιγμένην σινδόνα, ἑτοίμην νὰ δεχθῇ τὰ σχεδιογραφήματα μεγάλου τινὸς ζωγράφου. Τὸ χρῶμα τῶν ὑδάτων ἦτο πα-

ρεμφερὲς μὲ τὸ χρῶμα ὑποπρασίνου καὶ διαφανεστάτης ὑάλου. Μέγας θαλάσσιος σάλος ἐπήρχετο ἐκ δυσμῶν, καίτοι ὁ ἄνεμος ἦν ἀνατολικός. Πελώριοι κυματισμοὶ ἐξετείνοντο ἀπὸ νότου πρὸς μεσημβρίαν, ἀναμέσον δὲ τῶν ὁμαλοτήτων αὐτῶν ἀνεκάλυπτεν ἡ ὅρασις ἐκτεταμένας ἀπόψεις τῶν ἐρήμων ἐκτάσεων τοῦ ἀτρυγέτου πόντου.

Αἱ κινηταὶ αὗται χῶραι ἤλλασσον τὰς θέσεις των εἰς ἕκαστον λεπτόν. Ὁτὲ μὲν πληθὺς κυανολεύκων λοφωμάτων παρουσιάζοντο ὡς αὔλακες τάφων ἐντὸς ἐκτεταμένου κοιμητηρίου, ὁτὲ δὲ κύματα ἀλλεπάλληλα μὲ ἀρρισμένας κορυφὰς ὡμοίαζον λευκόμαλλα ποίμνια, διεσκορπισμένα τῇδε κἀκεῖσε ἐπὶ χώρου χλοεροῦ καὶ πρασινίζοντος. Συνεχῶς ὅλον τὸ ἀπέραντον διάστημα ἐφαίνετο περιωρισμένον, διότι ἄλλοτε κῦμά τι ὀργιζόμενον ὑψοῦτο ἀλλαλλήλως καὶ μετ' ὀλίγον ἐχαμήλωνεν ὡς μακρόθεν διακρινομένη καὶ ἀπομεμακρυσμένη τις ἀκτή, ἄλλοτε δὲ κοπάδια θαλασσίων λύκων διήρχοντο κατὰ τὰς ἐσχατιὰς τοῦ ὁρίζοντος· τότε ἡ ἔκτασις ἠνοίγετο ὀλίγον τι ἐνώπιόν μας. Ἡ ἰδέα τῆς ἐκτάσεως ταύτης ἦτο πρὸ πάντων ἰσχυροτέρα ὅτε ἐλαφρά τις ὁμίχλη διεγέετο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, καὶ ἐφαίνετο τὰ μάλιστα αὐξάνουσα τὸ ἄπειρον. Ὢ! πόσον τότε ἡ ἄποψις τοῦ Ὠκεανοῦ εἶνε μεγάλη καὶ ἐνταὐτῷ θλιβερά! Εἰς ποίας ἀνειροπολήσεις βυθίζεσαι, εἴτε ὅταν ἡ φαντασία σου πτερυγίζῃ ἐπὶ τῶν θαλασσῶν τοῦ Νότου ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνέμων, τῶν κυμάτων, τοῦ τυφῶνος καὶ τῶν τρικυμιῶν, εἴτε ὅταν προσορμίζεσαι κατὰ τὰς μεσημβρινὰς θαλάσσας εἰς νήσους ἀναπαύσεως καὶ εὐδαιμονίας.

Συχνάκις ἐγειρόμενοι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεσονυκτίου, ἠρχόμεθα καὶ ἐκαθήμεθα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ὅπου εὑρίσκομεν μόνον τὸν ἀξιωματικὸν τῆς φυλακῆς καί τινας ναύτας σιωπηλῶς καπνίζοντας· μόνος δὲ θόρυβος κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἠκούετο ἡ πρόσκρουσις τῆς πρώρας ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἐνῷ σπινθηρισμοὶ μεμιγμένοι μετὰ λευκοτάτου τινὸς ἀφροῦ, περιεκύκλουν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τὰς πλευρὰς τοῦ πλοίου. Ὕψιστε Κύριε! Εἰς τὰ ὕδατα τῆς ἀβύσσου πρὸ πάντων καὶ εἰς τὰς ἀχανεῖς τῶν οὐρανῶν ἐκτάσεις ἐνεχάραξας ἀνεξάλειπτα τὰ ἴχνη τῆς παντοδυναμίας Σου! Ἔνθεν μὲν χιλιάδες ἀστέρων, ἀκτινοβολούντων εἰς τὸ ὑποκύανον ζοφερὸν χρῶμα τοῦ οὐρανίου θόλου· ἐκεῖθεν ἡ σελήνη, ὑψουμένη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στερεώματος· παρέκει ἡ ἀπέραντος θάλασσα, καὶ τὸ ἄπειρον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὰ κύματα! Ποτὲ δὲν ἐξεπλάγην πλειότερον διὰ τὸ μεγαλεῖόν Σου, παρὰ κατὰ τὰς νύκτας ταύτας, καθ' ἃς, κρεμάμενος μεταξὺ τῶν ἀστέρων καὶ τοῦ ὠκεανοῦ, ἔχω τὸ ἄπειρον ὑπὲρ τὴν κεφαλήν μου καὶ τὸ ἀχανὲς ὑπὸ τοὺς πόδας μου!

Εἶμαι τωόντι μηδέν! ἁπλῆ γῆ καὶ σποδός, καὶ ἄσημος παροδίτης ἐν τῇ σφαίρᾳ ταύτῃ! Ἤκουσα πολλάκις τοὺς σοφοὺς φιλονεικοῦντας περὶ τοῦ θείου Ὄντος, πλὴν ποτὲ δὲν ἠδυνήθην νὰ τοὺς ἐννοήσω. Τὸ μόνον δὲ πρᾶγμα, ὅπερ παρετήρησα πάντοτε, εἶνε ὅτι τὸ ἄγνωστον τοῦτο Ὄν ἀποκαλύπτεται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν διὰ τῆς θεωρίας καὶ μελέτης τῶν μεγάλων σκηνῶν τῆς φύσεως.

Ἑσπέραν τινὰ, ἐν καιρῷ μεγάλης γαλήνης, εὑρισκόμεθα εἰς τὰς ὡραίας ἐκείνας θαλάσσας, αἵτινες λούουν τὰ παράλια τῆς Βιργινίας. Ὅλα τὰ ἱστία τοῦ πλοίου ἦσαν μαζευμένα. Ἐνῷ ἐνησχολούμην ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἤκουσα τὸν κώδωνα προσκαλοῦντα τὸ πλήρωμα εἰς τὴν προσευχήν· ἔσπευσα παρευθὺς νὰ ἑνώσω τὰς εὐχάς μου μὲ τὰς τῶν συνταξειδιωτῶν μου. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἦσαν ὅλοι ὑπὸ τὸ πύργωμα τῆς πρύμνης μετὰ τῶν ἐπιβατῶν· ὁ ἱερεὺς, μὲ τὸ βιβλίον ἀνὰ χεῖρας, ἵστατο βήματά τινα πρὸ αὐτῶν· οἱ ναῦται ἦσαν διεσκορπισμένοι τῇδε κἀκεῖσε εἰς τὰ περίτονα τοῦ πλοίου, ὅλοι δὲ εἴμεθα ὄρθιοι, ἔχοντες ἐρραμμένον τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν πρώραν τοῦ πλοίου, βλέπουσαν πρὸς δυσμάς.

Ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου, ἑτοίμου νὰ βυθισθῇ εἰς τὰ ὕδατα, ἐφαίνετο ἀναμέσον τῶν σχοινίων μεταξὺ τῆς ἀπεράντου ἐκτάσεως· ἤθελεν ὑποθέσει τις, ὡς ἐκ τῶν κινήσεων τοῦ πλοίου, ὅτι τὸ ἀκτινοβόλον τοῦτο ἄστρον τῆς ἡμέρας ἤλλασε συνεχῶς θέσιν ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος. Νέφη τινὰ ἦσαν ἀτάκτως ἐσκορπισμένα πρὸς ἀνατολάς, ὅπου ἡ σελήνη ὑψοῦτο σιγανά· τὸ ἐπίλοιπον τοῦ οὐρανοῦ ἦτο καθαρόν. Πρὸς νότον, ὅπου ἐσχηματίζετο ἓν λαμπρὸν τρίγωνον μὲ τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς, σίφωνές τις, λάμπων ἀπὸ τὰ χρώματα τῆς ἀνταναλάσεως τοῦ φωτὸς, ὑψοῦτο ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὡς κυπαρίττινος κιών, ὑποστηρίζων τὸν οὐράνιον θόλον.

Ἀναίσθητος ἤθελεν εἶσθαι ἐκεῖνος, ὅστις εἰς τοιοῦτον θέαμα δὲν ἀναγνωρίζει τὴν καλοκἀγαθίαν τοῦ Θεοῦ. Δάκρυα ἔρρεον ἀπὸ τὰ βλέφαρά μου ἀκουσίως, καθ' ἣν στιγμὴν οἱ σύντροφοί μου, ἀφαιρέσαντες τὰ πισσωμένα σκιάδιά των, ἤρχισαν νὰ ψάλλουν μὲ φωνὴν τραχεῖαν καὶ βραγχώδη τὸν συνήθη ὕμνον των εἰς τὴν Παναγίαν τῆς βοηθείας, προστάτιδα τῶν ναυτῶν. Πόσον συγκινητικὴ ἦτο ἡ προσευχὴ τῶν ἀνθρώπων τούτων, οἵτινες, ἱστάμενοι ἐπὶ εὐθραύστου ξύλου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ὠκεανοῦ, ἐνητένιζον πρὸς τὸν δύοντα ἥλιον ἐπὶ τῶν κυμάτων! Πόσον εἰσεχώρει μέχρι τῆς ψυχῆς ἡ ἐπίκλησις αὕτη τοῦ πτωχοῦ ναύτου εἰς τὴν Μητέρα τῶν θλιβομένων! Ἡ συναίσθησις τῆς μικρότητός μας ὡς πρὸς τὸ ἄπειρον, οἱ ῥόγγοι τῶν ἀσμάτων μας ἐξακουομένων μακρὰν ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἡ ἐπερχομένη πλουμιστὴ νὺξ μὲ τὰς ἀβεβαιότητας αὐτῆς, τὸ θαῦμα τοῦ σκάφους ἡμῶν μεταξὺ τοσούτων ἄλλων θαυμασίων, ἓν πλήρωμα θρησκευτικὸν κατεχόμενον ὑπὸ θαυμασμοῦ καὶ φόβου, ἱερεὺς πολιὸς καὶ σεβάσμιος προσευχόμενος, ὁ Θεὸς ἀναπαυόμενος ἐπὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς σταμάτων τὸν ἥλιον εἰς τὰς θύρας τῆς δύσεως, διὰ δὲ τῆς ἄλλης ὑψῶν τὴν σελήνην εἰς τὴν ἀνατολὴν, καὶ κλίνων διὰ μέσου τοῦ ἀπείρου οὖς προσεκτικὸν εἰς τὴν φωνὴν τῶν πλασμάτων Του,—ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι δὲν δύναταί τις νὰ ζωγραφήσῃ, καὶ τὸ ὁποῖον ὅλη ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου μόλις εἶνε ἱκανὴ νὰ ἀντιληφθῇ.

Μεταβῶμεν ἤδη εἰς τὴν ἐπίγειον σκηνήν.

Ἑσπέραν τινὰ περιεπλανήθην ἐντὸς σκιεροῦ δάσους, εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ καταῤῥάκτου τοῦ Νιαγάρα· μετ' ὀλίγον εἶδον τὴν ἡμέραν κλίνασαν, καὶ ἀπελάμβανον ἐν μέσῳ τῆς μοναξίας τῆς φύσεως τὸ ὡραῖον θέαμα μιᾶς νυκτὸς εἰς τὰς ἐρήμους τοῦ Νέου ἡμισφαιρίου.

Μίαν ὥραν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἡ σελήνη ἐράνη ὑπεράνω τῶν δένδρων κατὰ τὴν ἀντίθετον ἄκραν τοῦ ὁρίζοντος. Ἀρωματικὴ αὔρα, τὴν ὁποίαν ἡ βασίλισσα αὕτη τῆς νυκτὸς ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς, ἐφαίνετο προηγουμένη αὐτῆς εἰς τὰ δάση, ὡς ἡ δροσερὰ ἀναπνοή της. Τὸ μοναδι-

κὸν ἄστρον ὑψώθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἄλλοτε μὲν ἐξηκολούθει τὴν κυανόστρωτον ὁδόν του, ἄλλοτε δὲ ἀνεπαύετο σταματῶν εἰς τὰ ἀθροίσματα τῶν νεφῶν, τὰ ὁποῖα ἐφαίνοντο ἐπισεσωρευμένα εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, τῶν ἐστεφανωμένων μὲ χιόνα. Αἱ νεφέλαι αὗται, πέπλοι συστελλόμενοι καὶ διαστελλόμενοι, ὁτὲ μὲν ἀνεπτύσσοντο ὡς διαφανεῖς ταινίαι λευκοτάτου ὁλοσηρικοῦ, ὁτὲ δὲ διελύοντο ὡς κροκίδες ἀτμοῦ, καὶ ἐσχημάτιζον εἰς τοὺς οὐρανοὺς σωροὺς λαμπροῦ βαμβακεροῦ ὑφάσματος, τόσον εὐχαριστοῦντος τὴν ὅρασιν, ὥστε νομίζει τις ὅτι αἰσθάνεται τὴν ἁπαλότητα καὶ τὴν ἐλαστικότητά του.

Ἡ ἐπίγειος σκηνὴ δὲν ἦτο ὀλιγώτερον καταπληκτική. Τὸ ὑποκύανον φῶς, ἐπιχρυσούμενον ὑπὸ τῆς σελήνης, κατήρχετο μεταξὺ τῶν ἀποστάσεων τῶν δένδρων, καὶ ὥθει τρόπον τινὰ δράγματα φωτὸς μέχρι τῶν πυκνοτήτων τοῦ βαθυτέρου σκότους. Ὁ ποταμός, ὅστις ἔρρεεν ὑπὸ τοὺς πόδας μου ἑλικοειδῶς, ἐχάνετο εἰς τὰ δάση καὶ ἀλληλοδιαδόχως ἀνεφαίνετο, τίλβων ἀπὸ τοὺς σαλαγμοὺς τῆς νυκτὸς καὶ ἀνταναklώμενος εἰς τοὺς κόλπους της. Εἰς ἐκτεταμένην τινὰ πεδιάδα, πρὸς τὴν ἀντιπέραν τοῦ ποταμοῦ ὄχθην, ἡ λάμψις τῆς σελήνης ἐπανεπαύετο ἡσύχως ἐπὶ τῆς χλόης· σημύδαι, ταραττόμεναι ἀπὸ τὰς πνοὰς τοῦ ζεφύρου καὶ διεσπαρμέναι τῇδε κἀκεῖσε, ἀπετέλουν νήσους σκιῶν κυμαινομένας ἐπὶ τῆς ἀκινήτου ταύτης θαλάσσης τοῦ φωτός. Ἐκεῖ πλησίον τὸ πᾶν ἤθελεν εἶσθαι σιωπὴ καὶ ἀνάπαυσις ἄνευ τῆς πτώσεως τινῶν φύλλων, τῆς αἰφνιδίου πνοῆς ἀνέμου τινός, καὶ τῆς κραυγῆς τοῦ αἰγωλιοῦ. Μακρόθεν, κατὰ ἀποστάσεις, ἠκούοντο οἱ ὑπόκωφοι μυκηθμοὶ τοῦ καταῤῥάκτου τοῦ Νιαγάρα, οἵτινες ἐν τῷ μέσῳ τῆς γαλήνης τῆς νυκτὸς ἐξετείνοντο ἀντηχοῦντες ἀπὸ ἐρήμου εἰς ἔρημον, καὶ ἐξέπνεον διὰ μέσου τοῦ μονήρους δάσους.

Τὸ μεγαλεῖον, ἡ ἐκπληκτικὴ μελαγχολία τῆς εἰκόνος ταύτης, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῶσι δι' ἀνθρωπίνης γλώσσης. Αἱ ὡραιότεραι νύκτες τῆς Εὐρώπης δὲν δύνανται νὰ παράσχωσι τὴν παραμικρὰν περὶ τῶν νυκτῶν τοῦ Νέου κόσμου ἰδέαν. Ματαίως εἰς τὰς ἡμετέρας καλλιεργημένας πεδιάδας ζητεῖ νὰ ἐκταθῇ ἡ φαντασία· παντοῦ δὲν ἀπαντᾷ ἄλλο τι εἰμὴ κατοικίας ἀνθρώπων, ἐνῷ εἰς τὰς ἀγρίας ταύτας χώρας ἡ ψυχὴ εὐχαριστεῖται βυθιζομένη εἰς ὠκεανὸν δασῶν, καὶ πλανωμένη ἐπὶ τοῦ βαράθρου τῶν καταῤῥακτῶν, ἢ μελετῶσα παρὰ τὰς ὄχθας τῶν λιμνῶν καὶ τῶν ποταμῶν, καί, οὕτως εἰπεῖν, εὑρισκομένη μόνη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

ΘΟΡΟΥΑΛΔΣΕΝ.

Ὅτε κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ παρελθόντος ἔτους ἡ Β' τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐξελέξατο τριμελῆ Ἐπιτροπὴν ὅπως προσφέρῃ εἰς τὸν λαοπρόβλητον νεαρὸν Πρίγκηπα τῆς Δανιμαρκίας τὸ Ἑλληνικὸν στέμμα, καὶ ἀναγορεύσῃ αὐτὸν συνταγματικὸν βασιλέα τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸ ὄνομα Γεώργιος Α, πρῶτον ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπῆρξεν, ἅμα ἀφιχθεῖσα εἰς Κοπεγχάγην, νὰ θέσῃ στέφανον ἐκ θαλλοῦ ἐλαίας, ἐπιδοθέντα ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις καλλιτεχνῶν, ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος τοῦ ὑπερφυοῦς τούτου νέου Φειδίου τῆς νεωτάτης ἐποχῆς, ἐφ' ᾧ σεμνύνεται ἅπασα ἡ Δανία.

Ὁ λαὸς τῆς Κοπεγχάγης συνεκινήθη μεγάλως ἐπὶ τῇ ἐκτιμήσει ταύτῃ τῆς μεγαλουργίας ὑπὸ λαοῦ, οὗτινος οἱ πρόγονοι ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι διδάσκαλοι τῶν νεωτέρων ἀριστοτεχνῶν, καὶ ἐνθουσιάσθη μέχρι δακρύων, ἅπας δὲ ὁ Δανικὸς τύπος ὡμίλησεν ἄπειρα ὑπὲρ Ἑλλάδος ἕνεκα τοῦ στεφάνου. Αὐτὸς δὲ ὁ Πρόεδρος, ἀναλαμβάνων τὸν στέφανον, εἶπε τὰ ἀξιομνημόνευτα ταῦτα λόγια:

« Δεχόμεθα μετὰ πλείστης εὐχαριστήσεως καὶ μετὰ » δακρύων τὸν στέφανον τοῦτον, τὸν ἐκ τῆς Ἀθηναϊκῆς » ἐλαίας, διότι εἶνε στέφανος τῆς χώρας ἐκείνης, ἥτις » ὑπῆρξεν ἡ κοινὴ μήτηρ καὶ διδάσκαλος τῶν ὡραίων τε- » χνῶν, καὶ ἐξ ἧς ἠρύσθημεν τὰ πάντα! »

Τοῦ ἀξιολόγου λοιπὸν τούτου καὶ μεγαλοφυοῦς καλλιτέχνου ἀπεύθυνεν σήμερον νὰ παραθέσωμεν μετὰ τῆς εἰκόνος καὶ τὴν συνοπτικὴν βιογραφίαν.

Ἡ νεωτέρα γλυπτικὴ ἐναβρύνεται εἰς δύο μεγαλοφυΐας ἐναμίλλους, εἰς δύο μεγάλα καὶ ἀντίπαλα ὀνόματα: τὸν Θορουάλδσεν καὶ τὸν Κανόβαν, τοὺς ὁποίους οἱ σύγχρονοι δὲν ἐδίστασαν νὰ παραβάλωσι πρὸς τοὺς περιδόξους Φειδίας καὶ Πραξιτέλεις τῆς ἀρχαιότητος, ὡς ἀναστήσαντας εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους τὴν ἀρχαίαν τέχνην. Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι, μεταξὺ μὲν τῶν ἀρχαίων καλλιτεχνῶν διεμέριζεν ἡ ἀρχαιότης τὸν μεροληπτὸν αὐτῆς θαυμασμόν, ἐνῷ ἡ νῦν γενεὰ ἀπέδοτο τὸν δίκαιον φόρον τοῦ θαυμασμοῦ της ἐξίσου πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς ἐραμίλλους καλλιτέχνας, καὶ ἐπαύσατο ἀντιπαραθέτουσα αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους. Ἰδίως ὅμως ὁ πολιὸς Θορουάλδσεν, ὡς ἐπιζήσας τοῦ ἐναμίλλου αὐτοῦ, κεῖται ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν μεταγενεστέρων, εὐχαριστουμένων νὰ ἐγγράφωσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς τοσοῦτο μεγάλα ὀνόματα.

Ὁ περίδοξος οὗτος ἀγαλματοποιός, τὸ κλέος τῆς Δανιμαρκίας, ἐγεννήθη μὲν ἐν Κοπεγχάγῃ τῷ 1770 ἐξ ἀφανῶν γονέων, ἔτυχεν ὅμως καλλίστης ἀγωγῆς, ἐκπαιδευθεὶς δι' ἐξόδων τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν τεχνῶν, διότι παιδιόθεν ἐδείκνυεν ἀκατάσχετον κλίσιν πρὸς τὴν ζωγραφικὴν καὶ τὴν γλυπτικήν.

Ὁ νέος Βερθόλδος — τοῦτο ἦν τὸ κύριον ὄνομά του — ἀπὸ τῆς δεκαπενταετοῦς αὐτοῦ ἡλικίας ἤρχισε νὰ ἀξιοῦται τῶν διαφόρων ἐτησίων βραβείων τοῦ καλλιτεχνικοῦ διαγωνισμοῦ, αἱ δὲ λαμπρόταται μετὰ ταῦτα ἐπιτυχίαι του ἐχορήγησαν εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ περιιγηθῇ τρία ἔτη δαπάνῃ τῆς Κυβερνήσεως, μὲ ἐτησίαν ἐπιχορήγησιν 1200 φράγκων, καὶ τὴν 20 Μαΐου τοῦ 1796 ἀπεχαιρέτισε τὴν πατρίδα του, ἐπιβὰς πολεμικοῦ Δανικοῦ πλοίου ἀναχωρήσαντος διὰ τὴν Μεσόγειον.

Φθὰς εἰς Ῥώμην, κατέγνω νυχθημερὸν ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς τέχνης, περιεργαζόμενος τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα καὶ προπαρασκευάζων τὴν δόξαν του. Καὶ ὅμως τὰ ἔργα τῆς σμίλης του δὲν ἠχαρίστουν τὴν αὐστηρὰν φιλοκαλίαν του, διὸ καὶ μόλις ἔφερεν εἰς τέλος ἓν ἄγαλμα, τὸ ὁποῖον συντετριμμένον εἰς ἀφανῆ τινα γωνίαν ἅμα τῷ ἐφαίνετο κατά τι ἐλλειπές. Ἐὰν πρέπῃ νὰ κρίνωμεν περὶ τῶν ἀποκεφαλισθέντων καὶ κολοβωθέντων ἀγαλμάτων τοῦ ἀριστοτέχνου τούτου διὰ τῆς ἀξίας τῶν ὀλίγων, ἅτινα ἐσώθησαν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν ταύτην, ἀναγκαζόμεθα νὰ μεμφθῶμεν τὴν αὐστηρότητα τοῦ Θορουάλδσεν.

ΘΟΡΟΥΑΛΔΣΕΝ.

Ὁ μέγας καλλιτέχνης ἀπεφάσισε τέλος πάντων νὰ ἐπιχειρήσῃ ἔργον, οὗτινος ἡ κατασκευὴ ἔμελλε νὰ κινήσῃ εἰς θαυμασμὸν τὴν Δανιμαρκίαν καὶ ὅλην τὴν Εὐρώπην. Ἀντικείμενον ἔλαβε τὸν Ἰάσωνα, σωζόμενον τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους κατεφρόνησε διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τὸ χρυσοῦν δέρας. Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1801 τὸ ἐκ γύψου ὑπόδειγμα ἦτο ἕτοιμον· ἀλλ' εἰς τὴν Ῥώμην, τὴν ἑστίαν ταύτην τῶν καλλιτεχνῶν, δὲν εἶνε εὔκολον νὰ γίνῃ τις γνωστός· τὸ ἀριστούργημα τοῦ νέου ἑρμογλύφου δὲν ἐθαυμάσθη ὅσον ἄξιζε· καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος μίαν τῶν ἡμερῶν, ἀφοῦ τὸ παρετήρησε πολλὴν ὥραν, συνέτριψε τὴν κεφαλήν του καὶ τὸ ἔρριψε μεταξὺ τῶν τόσων ἄλλων, ἅτινα ἐκαρατομήθησαν πρὸ αὐτοῦ.

Ἡ τριετὴς προθεσμία ἤγγιζε, καὶ ὁ Θορουάλδσεν ἔπρεπε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Κατ' ἀρχὰς ἀπεφάσισε νὰ ἀναχωρήσῃ τὸ ῥθινόπωρον, ἀλλ' ἀκολούθως ἀνέβαλε τὴν ἀναχώρησίν του μέχρι τῆς ἀνοίξεως. Τὸ διάστημα τοῦτο ἤρκεσεν εἰς τὸ νὰ κατασκευασθῇ ἐκ γύψου νέος Ἰάσων, ἀναστήματος φυσικοῦ.

Μετ' ὀλίγον διεφημίσθη εἰς Ῥώμην ὅτι ἐξαίσιόν τι ἀριστούργημα ἐφιλοτεχνήθη ὑπὸ νέου ἀγαλματοποιοῦ ξένου· πλῆθος συρρέει εἰς τὴν οἰκίαν του, θαυμάζει, ἀλλ' ὁ θαυμασμὸς ἐξηγεῖται διὰ ξηρῶν ἐπαίνων, ἐπιθυμητῶν μὲν, ἀλλ' ὀλίγον ἐνθαῤῥυντικῶν. Παρ' ὀλίγον τὸ νέον ἄγαλμα νὰ πάθῃ ὅ,τι καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ. Τί νὰ πράξῃ ἐντοσούτῳ; Ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως ἤγγιζεν· ἡ Δανιμαρκία ἐζήτει τὸν νέον της καλλιτέχνην, οὐδ' εἶχεν αὐτὸς πόρους ὅπως παρατείνῃ τὴν ἐν Ῥώμῃ διατριβήν του. Ἡ ταχυδρομικὴ ἅμαξα ἔζευξε τοὺς ἵππους, ὁ ἡνίοχος παρεπονεῖτο ὅτι ἠργοπόρουν οἱ ξένοι του, ὅταν ὁ συνοδοιπόρος τοῦ Θορουάλδσεν φθάσας ἀνήγγειλεν ὅτι τὰ διαβατήρια δὲν εἶχον ἐπιθεωρηθῇ.

Ἀνέβαλε λοιπὸν τὴν ἀναχώρησιν εἰς τὴν αὔριον. Ὁποία τῆς τύχης εὔνοια! οἱ καιροὶ τῆς δοκιμασίας εἶχον παρέλθει, διότι τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέραν ἔφθασεν εἰς Ῥώμην Ἄγγλος τις βαθύπλουτος, Θωμᾶς Χὸπ ὀνομαζόμενος, τὸν ὁποῖον ὁ ὁδηγός του ἔφερεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Θορουάλδσεν διὰ νὰ παρατηρήσῃ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἰάσωνος, περὶ οὗ τοσοῦτος ἐγίνετο λόγος.

Ὁ Χὸπ, εὑρὼν αὐτὸ ἀξιοθαύμαστον, ἠρώτησε πόση

δαπάνη ἐχρειάζετο διὰ νὰ λαξευθῇ εἰς μάρμαρον. «Ἑξακόσια σεκίνια, ἀπεκρίθη ὁ νέος τεχνίτης. — Εἶνε ὀλιγώτατον, ἐπανέλαβεν ὁ φιλοτέχνης Ἄγγλος· σὲ δίδω ὀκτακόσια, καὶ περιπλέον σοὶ παραχωρῶ τὸ ἀναγκαιοῦν μάρμαρον, ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅμως νὰ ἀρχίσῃς ἀμέσως τὴν ἐργασίαν.» Ἐκ τοιούτων τυχαίων εὐτελῶν περιπτώσεων ἐξαρτᾶται πολλάκις ἡ τύχη τῶν μεγάλων ἀνδρῶν· ἐὰν ὁ Ἄγγλος αὐτὸς δὲν ἤρχετο τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς Ῥώμην, εἰς τῶν ἐνδοξοτέρων συγχρόνων ἀριστοτεχνῶν ἤθελε ζήσει ἀφανής. Ὁ Θορουάλδσεν ἀνέβαλε καὶ πάλιν τὴν ἀναχώρησίν του, καὶ ἡ τελειοποίησις τοῦ ἀγάλματος ἐπροξένησεν εἰς αὐτὸν φήμην, ἥτις κῦξανε καθ' ἑκάστην καὶ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσῃ περιουσίαν ἀνεξάρτητον.

Ὁ Ναπολέων, κυριεύσας τὴν Ἰταλίαν, ἠθέλησε νὰ ἀνεγείρῃ παλάτιον αὐτοκρατορικὸν εἰς Ῥώμην, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐξελέξατο ἐαρινά τινα παλάτια τοῦ Πάπα. Ἡ Ἀκαδημία προέτεινεν εἰς τὸν Θορουάλδσεν νὰ κατασκευάσῃ τὰς ζωοφόρους θαλάμων τινῶν· οὗτος παρέστησε τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου εἰς Βαβυλῶνα, καὶ τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο, ἀληθῶς ἔργον κυκλωπειον, ἀνεγνωρίσθη ὡς τὸ ἐντελέστερον τῆς τέχνης ἀριστούργημα μετὰ τὴν ἔνδοξον ἐποχὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἀγαλματοποιΐας.

Τῷ 1819 ὁ Θορουάλδσεν ἐπανῆλθεν εἰς Κοπεγχάγην, ὅθεν ἠθέλησε νὰ ἀναχωρήσῃ ἀφεύκτως τὸ ἑπόμενον ἔτος διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν συντελέσασαν πρὸς ἀπαθανατισμόν του μητρόπολιν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Ἡ ὁδοιπορία του ὡμοίαζε πομπὴν ἐπινικειον· παντοῦ τῆς Γερμανίας ὅθεν διῆλθεν, εἰς Βιέννην, εἰς Βαρσοβίαν μέγισται τιμαὶ ἀπεδόθησαν εἰς αὐτὸν, καὶ παντοῦ ὁ ἔνδοξος καλλιτέχνης κατέλιπεν ἀνὰ ἓν θαῦμα τῆς σμίλης του.

Ὁ Θορουάλδσεν ἀπέκτησεν ἐν Ῥώμῃ μεγίστην περιουσίαν, ἧς ἐποίει ἔντιμον καὶ ὠφέλιμον χρῆσιν. Ἐπροικοδότησεν ἁδρῶς Μουσεῖον ἐθνικὸν εἰς Κοπεγχάγην, ὅπου ἐπανελθὼν τῷ 1838, διῆλθεν αὐτόθι τὸ λοιπὸν τοῦ βίου του. Ἀπέθανε δὲ αἰφνιδίως τὴν 24 Μαρτίου 1844.

Ὁ Θορουάλδσεν δὲν ἐνυμφεύθη ποτὲ, οὔτε εἶχε συγγενῆ τινα. Ἀφῆκε δὲ κληρονόμον του τὴν Κυβέρνησιν, ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ ἐναποτεθῶσι τὰ ἔργα του εἰς τὸ ἰδικὸν Μουσεῖον, περὶ οὗ διελάβομεν ἀνωτέρω, καὶ οὕτινος τὰ ἐγκαίνια ἐγένοντο μετὰ μεγίστης πομπῆς τῷ 1846. Εἰς δὲ τῶν συγχρόνων Δανῶν τεχνιτῶν ἐδημοσίευσε τῷ 1851 ἐν Κοπεγχάγῃ ὑπὸ τὸν τίτλον Μουσεῖον Θορουάλδσεν πλήρη συλλογὴν τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἀπαρτιζομένην ἐξ 120 λιθογραφημένων πινάκων, καθ' ἣν τάξιν εὑρίσκονται τοποθετημένα ἐν τῷ Μουσείῳ.

Ἡ τέχνη τοῦ Θορουάλδσεν εἶνε σεμνὴ καὶ σοβαρὰ, συναρμολογουμένη πάντοτε μὲ τὸ παριστώμενον ὑποκείμενον, διαστέλλεται δὲ πρὸ πάντων διὰ τῆς καθαρότητος τῆς γλυφῆς καὶ τῆς ἐπιχαρίτου διαθέσεως, συμφώνου ἀείποτε μὲ τὰς αὐστηροτέρας ἀπαιτήσεις. Ὁ συνδυασμὸς οὗτος καθιστᾷ μόνος τὰ ἔργα του ἀριστουργήματα. Πρὸ πάντων δὲ ὑπερέβη τοὺς συγχρόνους καλλιτέχνας ὡς πρὸς τὴν φανταστικὴν καὶ ἰδίως τὴν μυθολογικὴν παράστασιν τῶν εἰκόνων.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ.

Αἱ ἀρχαιότατα βιβλιοθῆκαι ὑπῆρξαν αἱ τῶν Ἑβραίων, αἵτινες περιεῖχον τοὺς πίνακας τῶν νόμων, τὰς βίβλους τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν. Ἡ πρώτη συλλογὴ βιβλίων, περὶ ὧν μνείαν ποιεῖται ἡ ἱστορία, συνέστη ὑφ' ἑνὸς τῶν πρώτων βασιλέων τῆς Αἰγύπτου, τοῦ Ὀσυμανδύου, ζῶντος περὶ τὴν 10ην πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδα καὶ συγχρόνου, ὡς λέγεται, τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἔκειτο ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ βασιλέως τούτου εἰς Θήβας, ἱστορεῖται δὲ ὅτι ἦτο κεκοσμημένη διὰ τῶν ἀγαλμάτων πάντων τῶν Αἰγυπτιακῶν θεῶν, καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς θύρας αὐτῆς, ἥτις ἐκαλεῖτο ἱερὰ, ἀνεγινώσκετο, ὡς λέγει Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, φαρμακεῖον ψυχῆς, ἢ, κατ' ἄλλους, θησαυρὸς ἰαμάτων ψυχῆς. Ὁ θησαυρὸς ὅμως οὗτος πρέπει νὰ ἦτο πολὺ περιωρισμένος, διότι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, τοὺς στερουμένους ἱστορίας καὶ πτωχοὺς εἰς πᾶσαν ἐπιστήμην, τὰ συγγράμματα βέβαια δὲν ἦσαν ἄφθονα, ἴσως δὲ ἡ βιβλιοθήκη αὕτη θὰ περιεῖχε περισσότερα ἀγάλματα θεῶν παρὰ βιβλία.

Μετὰ τὴν πρώτην ταύτην βιβλιοθήκην συνέστησεν εἰς Μέμφιδα μετά τινας ἑκατονταετηρίδας ἑτέρα βιβλιοθήκη ἐπίσημος ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἡφαίστου. Εἰς ταύτην δὲ τὴν βιβλιοθήκην, κατὰ τὸν Ναυκράτην, ποιητὴν ἡ κατασκευαστὴν ἐλεγείων παραγγελθέντων εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς βασιλίσσης Ἀρτεμισίας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ συζύγου της, ὁ Ὅμηρος εὗρε δῆθεν τὰ ἀθάνατα ποιήματα, τὴν Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσσειαν, καὶ ὑποκλέψας αὐτὰ, τὰ ἐδημοσίευσεν εἰς τοὺς Ἕλληνας ὡς ἰδιά του ἔργα.

Ἀλλ' ἡ πλουσιωτέρα ἁπασῶν τῶν τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς βιβλιοθηκῶν ὑπῆρξεν ἡ τῶν Πτολεμαίων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἡ ὁποία περιεῖχε 54,000 τόμους ἢ χειρόγραφα εἰς κυλίνδρους. Ἀφοῦ δὲ ἐπὶ Ἰουλίου Καίσαρος ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἐνεπρήσθη, ἄλλη συγκειμένη ἐξ 700,000 τόμων ἐσχηματίσθη ἐν Σεραπείῳ, ἥτις παρεδόθη εἰς τὰς φλόγας περὶ τὸ ἔτος 650 κατὰ διαταγὴν τοῦ Καλίφου Ὁμάρ.

Ἀναφέρονται ὡς ἀξιοσημείωτοι αἱ βιβλιοθῆκαι τῆς Περγάμου, καὶ ἰδίως ἡ συστηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος αὐτῆς Εὐμένους, υἱοῦ Ἀττάλου τοῦ Α', ἀκμάσαντος τὴν 2αν πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδα· ἡ τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις συνεστήθη ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου, καὶ ἡ τῆς Ῥόδου καὶ τῆς Κορίνθου. Ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ ὁ Παῦλος Αἰμύλιος, ὁ Σύλλας καὶ ὁ Λούκουλλος συνέλεξαν ὅσα βιβλία ἠδυνήθησαν πρὸς ἀπαρτισμὸν βιβλιοθήκης· τοῦτ' αὐτὸ δὲ ἐποίησαν καὶ οἱ αὐτοκράτορες. Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἵδρυσεν ἐν ἔτει 336 τὴν περίφημον βιβλιοθήκην του, ἣν ἐπλούτισε διὰ 120,000 τόμων, περιέχουσαν καὶ τὸ πρωτότυπον τῶν Πρακτικῶν τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου· ἀλλ' οἱ βάρβαροι δυστυχῶς κατέσρεψαν ὅσας εὗρον ἐν Εὐρώπῃ, καὶ μοναί τινες μόλις ἠδυνήθησαν νὰ διασώσωσιν ἐξ αὐτῶν λείψανά τινα, ἅπερ εὐτυχῶς σώζονται μέχρι τῆς σήμερον.

—

ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἡ στενογραφία εἶνε ἡ περίεργος ἐκείνη συμβολικὴ γραφὴ, ἡ δικαίως κινοῦσα τὸν θαυμασμὸν καὶ κατ' οὐδὲν ἀ-

πολειπομένη τῶν θαυμασίων τοῦ τηλεγράφου. Ἂν ὁ ἀοιδὸς τοῦ Ἰλίου ἔζη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐπενοήθησαν ὑπὸ Τύρωνος τοῦ ἀπελευθέρου τοῦ Κικέρωνος τὰ Τυρωνικὰ λεγόμενα σύμβολα, ἢ ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἴδῃ σήμερον τὴν θαυμασίαν πρόοδον τῆς τέχνης ταύτης, ἀμφιβάλλομεν ἂν ἤθελε δώσῃ πλέον εἰς τὰ ἀνθρώπινα ἔπη τὸ γραφικώτατον ἐπίθετον πτερόεντα. Ἡ στενογραφία ἔκοψε τῳόντι τὰ πτερά των.

Ἡ τέχνη αὕτη, ἥτις καλλιγραφὴ συντετμημένη καλεῖται, ὑπῆρχε γνωστὴ τοῖς ἀρχαίοις. Τοῦ Κικέρωνος οἱ λόγοι ἐγράφοντο ὑπὸ Τυλλίου Τύρωνος τοῦ ἀπελευθέρου αὐτοῦ, ἐνῷ ἐκεῖνος τοὺς ἀπήγγελλεν. Εἰς τοῦτον, ζῶντα ἑκατὸν περίπου ἔτη πρὸ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, ἀποδίδεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἡ εὕρεσις τῆς διὰ συνοπτικῶν σημείων τέχνης τοῦ γράφειν· ἀλλὰ πλεῖστοι διϊσχυρίζονται ὅτι ὁ πρῶτος εἰσαγαγὼν τὴν τέχνην ταύτης ὑπῆρξεν Ἔννιος ὁ ποιητὴς, 200 περίπου ἔτη ἀρχαιότερος τοῦ Τύρωνος. Ἀλλ' ὅμως ῥητῶς Διογένης ὁ Λαέρτιος ἀναφέρει ὅτι ὁ Ξενοφῶν ἐγνώριζε καὶ μετεχειρίζετο τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ γράφειν ἰδίως διὰ νὰ συλλέξῃ τοὺς λόγους τοῦ διδασκάλου του Σωκράτους. Ὀλίγα ἔτη μετὰ τὸν Τύρωνα ὁ φιλόσοφος Σενέκας ἐτελειοποίησε τὴν Τυρωνικὴν λεγομένην συμβολογραφίαν περὶ τὰ μέσα τῆς Α΄ μ. Χρ. ἑκατονταετηρίδος.

Ἀλλ' ἡ τέχνη αὕτη φαίνεται ὅτι ἀπωλέσθη ἔκτοτε παραμεληθεῖσα, καὶ μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΣΤ΄ αἰῶνος ἐπενοήθη ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου Bigdt, καὶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΖ΄ αἰῶνος ὁ Γάλλος Πέτρος Καρπεντιέρος ἐδημοσίευσε πρῶτος ἑρμηνείαν τῶν Τυρωνικῶν συμβόλων, ἐκ τῆς ἀναλύσεως καὶ καταλήψεως τῶν ὁποίων ἐπήγασεν ἡ νεωτέρα στενογραφική. Μετὰ δὲ ταῦτα πολλοὶ διάσημοι λόγιοι διαφόρου ἐποχῆς, ἐνασχοληθέντες περὶ τὴν στενογραφίαν, ἠπλοποίησαν καὶ κατέστησαν αὐτὴν εὐχρηστοτάτην.

Γνωστὴ εἶνε ἡ ἀπίστευτος εὐκολία, μεθ' ἧς στενογραφοῦνται σήμερον καὶ αὐτὰ τὰ δίκην χειμάρρου ἐξερχόμενα ἔπεα πτερόεντα καὶ αἱ ταχύτεραι ἀγορεύσεις ἐν τοῖς Κοινοβουλίοις τῆς Εὐρώπης.

ΔΡΜΜΙΚΤΑ.

ΑΔΔΗΦΑΓΟΙ.—Ἱστορεῖται περὶ τοῦ Κλαυδίου Ἀλβίου, βασιλεύσαντος 198 ἔτη μ. Χρ. ὅτι ἡμέραν τινὰ ἔφαγεν εἰς ἓν πρόγευμα ἑκατὸν συκοφάγους, τετρακόσια ὀρτυκίδια, δέκα πέπονας, πεντακόσια ῥοδάκινα καὶ μεγάλην ποσότητα σταφυλῆς. Φάλων δέ τις κατεβρόχθισεν ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος Αὐρηλιανοῦ ἓν πρόβατον, ἕνα μικρὸν χοῖρον, ἀρκετοὺς ἄρτους καὶ τὸν ἀνάλογον οἶνον.

Ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς, ἀκμάσας κατὰ τὸ 23ον μ. Χρ. ἔτρωγε καθ' ἑκάστην εἰς τὸ γεῦμά του τεσσαράκοντα λίτρας βοείου κρέατος, καὶ ἔπινεν εἴκοσι βαυκάλεις οἴνου. Ἡ ἀδδηφαγία αὕτη κατέστησε τὸν αὐτοκράτορα τοσοῦτῳ ὑπέρσαρκον, ὥστε τὰ δύο του δάκτυλα μόλις ἐχώρουν εἰς τὰ ψέλλια τῆς αὐτοκρατείρας συζύγου του.

Πλὴν ὅλαι αὗται αἱ ὑπερβολικαὶ περιγραφαὶ εἰσὶ μικροῦ λόγου ἄξιαι, παραβαλλόμεναι μὲ τὴν ἀσθένειαν τοῦ αὐτοκράτορος Βιτελλίου. Μανθάνομεν ἀπὸ πολλοὺς ἀξιοπίστους συγγραφεῖς ὅτι αἱ ὁδοὶ τῆς Ἰταλίας καὶ αἱ δύο θάλασσαι, ἡ Μεσόγειος καὶ ἡ Ἀδριατικὴ, ἔβριθον ὑπαλλήλων, ἐνασχολουμένων ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν προμήθειαν τῶν καλλιτέρων φαγητῶν καὶ τῶν ἐκλεκτοτέρων ἰχθύων διὰ τὰ πολυτελῆ συμπόσια τοῦ αὐτοκράτορος τούτου, ὅστις ἐγευμάτιζε τετράκις τῆς ἡμέρας, μεταχειριζόμενος μεταξὺ τῶν φαγητῶν του ἐμετικὰ, ὅπως κενώνῃ τὸν στόμαχον καὶ τὸν πληροῖ ἐκ νέου. Λέγεται προσέτι ὅτι ἦτο τόσῳ κοιλιόδουλος, ὥστε πολλάκις, διαρκουσῶν τῶν ἱερῶν θυσιῶν, εἶδον αὐτὸν ἁρπάζοντα τὰ ἐντόσθια τῶν ζώων ἡμίψητα ἀπὸ τὴν πυρὰν καὶ καταβροχθίζοντα αὐτὰ ἐνώπιον τοῦ περιεστῶτος πλήθους. Ὁσάκις δὲ εἰδοποίει τοὺς φίλους του ὅτι ἤθελε τιμήσει τὴν τράπεζάν των διὰ τῆς παρουσίας του, οὗτοι ἔτρεμον, γνωρίζοντες ὁποῖα συμφορὰ τοὺς ἐπερυλάσσετο, διότι ἓν μόνον γεῦμα τοῦ αὐτοκράτορος ἠδύνατο νὰ τοὺς καταστρέψῃ. Ὁ ἀδελφός του Λούκιος Βιτέλλιος τῷ προσέφερεν εἰς ἓν γεῦμα δισχιλίους ἰχθύας, διαφοροτρόπως ἐψημένους, καὶ ἑπτακισχιλίων στρουθίων τὸν μυελόν. Τὰ ἔξοδα τῆς αὐτοκρατορικῆς τραπέζης ἀνέβαινον εἰς 7,000,000 λιρῶν κατὰ τὸ διάστημα ἓξ μηνῶν. Εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν ἀνακτόρων ὑπῆρχον πάντοτε χιλιάδες στρουθίων, ἄτινα ὑπερηγάπα, γλῶσσαι καὶ μυελοὶ ταῶν, οὐραὶ ἐγχελύων, κτλ.

ΒΕΕΛΖΕΒΟΥΛ.—Κατά τινας τῶν σχολιαστῶν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἐν Ἀκκαρὼν, γῇ τῶν Φιλισταίων, ἐλατρεύετο θεότης ὀνομαζομένη Βεὲλ Χαμαΐμ, ἤτοι Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ναὸν αὐτῷ ἐπίσημον ἔχουσα· οἱ δὲ Ἑβραῖοι πρὸς ἐμπαιγμὸν διέστρεψαν τὸ ὄνομα αὐτῆς εἰς τὸ Βεὲλ Ζεβοὺλ ἢ ὀρθότερον Ζεβοὺβ, ὅπερ ἑρμηνεύεται Θεὸς ἢ Κύριος (Βαὰλ ἢ Βεὲλ) καὶ κάνθαρος ἢ μυῖα. Ἕτεροι ὅμως διατείνονται ὅτι τὸ ὄνομα τῆς θεότητος ἐκείνης οὐδαμῶς διεστράφη, καὶ ὅτι ἐν Ἀκκαρὼν ἐλατρεύετο τῳόντι ὁ κάνθαρος ἢ ἡ χρυσόμυια ὡς θεός· φέρουσι δὲ εἰς μαρτυρίαν τὸν Πλίνιον, ὅστις ἐν τῇ φυσικῇ του ἱστορίᾳ ἀναφέρει ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι, οἵτινες ἦσαν γείτονες τῶν Φιλισταίων, ἀπέδιδον εἰς τὸ ἔντομον ἐκεῖνο θείας τιμάς. Ἐν τῷ ναῷ τῆς θεότητος ταύτης ἀναφέρεται ὅτι ὑπῆρχε καὶ χρηστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον πολλοὶ συνέτρεχον ἵνα μάθωσι τὰ μέλλοντα παρὰ τῶν ἐξηγητῶν ἱερέων. Ἐκ τῆς τετάρτης δὲ τῶν Βασιλειῶν πληροφορούμεθα ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ Ὀχοζίας, πεσὼν ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ ἐν Σαμαρείᾳ παλατίου του, ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἢ θεοπρόπους ὅπως ἐρωτήσωσι τὴν θεὰν ἐὰν ἔμελλε νὰ ζήσῃ ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας του. «Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· δεῦτε καὶ ἐπερωτήσατε ἐν τῇ Βάαλ μυῖαν, θεὸν Ἀκκαρὼν, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μου ταύτης.» —Εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην ὁ Βεελζεβοὺλ τιτλοφορεῖται ἄρχων τῶν δαιμόνων.

ΕΝ ΜΑΘΗΜΑ.—Φίλος τις τοῦ Λεάνου Σουΐφτου ἔπεμψε μίαν τῶν ἡμερῶν πρὸς αὐτὸν μεγαλοπρεπέστατον ἰχθὺν ὡς δῶρον διά τινος ὑπηρέτου, ὅστις συχνάκις ἐξετέλει τοιαύτας παραγγελίας, πλὴν ποτὲ δὲν εἶχε λάβει τὸ ἐλάχιστον σημεῖον τῆς γενναιότητος τοῦ Σουΐφτου. Κρού-

σας λοιπὸν καὶ λαβὼν τὴν ἄδειαν, ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ σπουδαστηρίου του, καὶ θέτων ἀποτόμως τὸν ἰχθὺν ἐπί τινος τραπεζίου, κράζει βαναύσως: « Ὁ Κύριός μου σᾶς στέλλει τοῦτον τὸν ἰχθύν.—Πλὴν τί τρόπος εἶνε αὐτός! ἀπαντᾷ ὁ Σουΐρτης, ἐγειρόμενος ἀπὸ τῆς ἀναπαυτικῆς ἕδρας του· οὕτω πως ἐκτελοῦσιν οἱ καλοὶ ὑπηρέται τὰς παραγγελίας τῶν κυρίων των; Ἐλθὲ νὰ σὲ διδάξω τὸν καλὸν τρόπον. Κάθησε ἐδῶ εἰς τὴν ἕδρανμου, καὶ ἂς ἀλλάξωμεν πρὸς στιγμὴν τὰς κοινωνικάς μας θέσεις, διὰ νὰ σὲ δείξω πῶς πρέπει νὰ φέρεσαι εἰς τὸ μέλλον.» Ὁ ὑπηρέτης ἐκάθησε, καὶ ὁ Σουΐρτης, λαβὼν εἰς χεῖρας τὸν ἰχθύν, προσῆλθεν ἐνώπιον τοῦ ὑπηρέτου, καὶ, χαιρετίσας ταπεινῶς, εἶπε: «Κύριε, ὁ κύριός μου σᾶς προσφέρει τοὺς εἰλικρινεῖς ἀσπασμούς του, καὶ σᾶς παρακαλεῖ νὰ δεχθῆτε τὸ μικρὸν τοῦτο δῶρον.—Ἔχω μεγάλην εὐχαρίστησιν, ἐπανέλαβε μὲ σοβαρὸν ἦθος ὁ ὑπηρέτης· ἐπιστρέψατε πρὸς αὐτὸν τὰς εὐχαριστήσεις μου, καὶ διαβεβαιώσατέ τον ὅτι μὲ καθυπεχρέωσε· περιπλέον, λάβε καὶ σὺ τοῦτο τὸ τάλληρον διὰ νὰ πίῃς εἰς ὑγείαν μου.» Ὁ Σουΐρτης ἐγέλασεν ἀπὸ καρδίας, καὶ ἀντήμειψε πλουσιοπαρόχως τὸν εὐφυῆ ἐκεῖνον ὑπηρέτην, ὅστις τῷ ἐδίδαξεν ἓν μάθημα γενναιότητος.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ.—Ἠρώτων τὸν περίφημον βιβλιοφύλακα Θουβενάρδον, διατί οἱ πλειότεροι τῶν δανειζομένων βιβλία δυσκολεύονται νὰ τὰ ἐπιστρέψωσι.—« Διότι, ἀπεκρίθη ὁ σοφὸς Γάλλος, εὐκολώτερον εἶνε νὰ κρατήσῃ τις τὸ βιβλίον, παρὰ τὰ περιεχόμενα ἐναὐτῷ. »

Ἐὰν ἡ εὐσέβεια, λέγει ὁ Βύρων, ἀναβιβάζῃ τὴν ψυχήν μας εἰς τὸν οὐρανόν, ὁ ἔρως καταβιβάζει τὸν οὐρανὸν εἰς τοὺς πόδας μας.

Νὰ ἀγαπᾷς νέος, λέγει Γερμανός τις, καὶ νὰ νυμφεύεσαι γέρων, εἶνε τὸ ἴδιον ὡς νὰ ἀκούῃς τοὺς κορυδαλοὺς ψάλλοντας τὴν πρωΐαν, καὶ νὰ τοὺς τρώγῃς ψητοὺς τὸ ἑσπέρας.

Ἂν ὁ Θεὸς δὲν ἤθελε θέσει τέρμα εἰς τὴν ζωήν μας, λέγει ὁ Ρουσσὼ, ἡμεῖς ἠθέλομεν ἐπινοήσει τὸν θάνατον! ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας ταύτης εἶνε ἡ ἐφεύρεσις τοῦ πολέμου, τῶν ἰατρῶν καὶ τῆς καλοφαγίας.

Κατὰ πρῶτον, ἔλεγεν ὁ Γαετάνος Φιλαγγιέρης, φοβοῦμαι τὸν Θεόν· κατὰ δεύτερον δὲ, ἐκεῖνον ὅστις δὲν τὸν φοβεῖται.

Ἐκεῖνοι διάγουσι καλῶς ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, ὅσοι ἔχουσι τὰ ἑξῆς προτερήματα: φιλορροσύνην πρὸς τοὺς οἰκείους, ἐπιείκειαν πρὸς τοὺς ὑπηρέτας, σέβας πρὸς τοὺς καλοὺς καὶ σοφοὺς, ὑπομονὴν καὶ ἀγάπην πρὸς τοὺς γονεῖς, ἀνδρίαν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς καὶ πανουργίαν πρὸς τὰς γυναῖκας.

Ὁ βασιλεὺς ἀπόλλυται ἐκ τῆς κακοβουλίας· ὁ ἱερεὺς, ἐκ τῆς ἀμαθείας· ἡ χρηστοήθεια, ἐκ τῆς τῶν κακῶν ὁμιλίας· ἡ αἰδὼς, ἐκ τῆς οἰνοποσίας· ὁ ἀγρὸς, ἐκ τῆς ἀμελείας· ὁ πλοῦτος, ἐκ τῆς ἀσωτίας· τὰ κτήματα, ἐκ τῆς ὀλιγωρίας· ὁ ἀνὴρ τέλος, ἐκ τῆς γυναικός.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ.

Εἰς τοῦ βίου ὁπότε τὸ ῥεῦμα
θ' ἀναχθῇς, ἀναπαῦε τὰς ἀγκύρας,
εἴθε οὔριον ἔχοις τὸ πνεῦμα,
εἴθε λεῖον τὸ κῦμα τῆς μοίρας!

Τὰ ἱστία θαῤῥούντως πετάσας,
καρτερίας προτόνους ἐκτείνας.
εἴθε πλεύσας ἀξένους θαλάσσας,
ἀψηφῶν καὶ θυέλλας καὶ δίνας!

Τῆς φρενὸς διευθύνων τὴν κώπην
ἐκτὸς ὅλος παθῶν, ἐκτὸς σάλων,
εἴθε φέροις ἀπρύσκοπτον τρόπιν
μεταξὺ τῶν τοῦ κόσμου ὑφάλων.

Ὅπως φθάσῃς δ' εἰς αἴσιον τέρμα
κ' εἰς λιμὲν' ἀσφαλῆ καταπλεύσῃς,
εἰς τὸν πλοῦν τῆς ζωῆς σου, ὡς ἔρμα,
τὰς τῆς πίστεως ἔχε ἐμπνεύσεις.

Ὡς ἐρώδια δ' ἔχε τὸν ζῆλον,
τὸν πρὸς πᾶν εὐγενὲς καὶ γενναῖον,
τὰ αἰσθήματ' ἀγάπης τῶν φίλων,
τὰς ἐνθέρμους εὐχὰς τῶν γονέων.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΤΙ ΠΤΑΙΩ;

Σ' τὸν κόσμον, ὡς εἰς θάλασσαν ἀκάτιόν της νέον,
ἄφθην νὰ προσπλέω,
οὐδὲν πλὴν 'ς τὴν πορείαν μου ἀπήντησα ὡραῖον·
πρὸς τοῦτο πλὴν τί πταίω;
Ὡς εἰς λιμένα ἀσφαλῆ, 'ς τὰς μητρικὰς ἀγκάλας
ἀμέριμνος εἰσπλέω,
κ' εἰς τὸν λιμένα πλὴν αὐτὸν θυέλλας ἂν ὁ τάλας
αἰσθάνομαι, τί πταίω;
Σ' τὰς καλλονὰς τοῦ ἔαρος, εἰς τοῦ πτηνοῦ τὸ ᾆσμα
ἐγὼ θρηνῶ καὶ κλαίω,
καὶ περιφέρομ' ἔκστοτε νεκρὸν ὁ τάλας φάσμα·
πρὸς τοῦτο πάλιν πταίω;
Εἰς τῶν ἀνθῶν τ' ἀρώματα, εἰς τῆς αὐγῆς τὴν ὀρόσον
ἐγὼ δὲν ἀναπνέω·
τὴν λάβαν τῆς κολάσεως αἰσθάνομ' ἐγὼ τόσον,
χωρὶς ποσῶς νὰ πταίω.
Ὦ! πταίω ἂν τὴν ἀγαπῶ, ὦ! πταίω ἂν σιμά της
φλογί' ωμαι καὶ καίω;
καὶ ἂν ζωὴν ὁλόκληρον εἰς τὸ μειδίαμά της
προσβλέπω, πάλιν πταίω;...

Ν. Γ. Π.

—

ΑΛΛΟ ΕΙΣΑΙ ΣΥ!

Τῆς φύσεως τὰς καλλονὰς
ὁ ἄνθρωπος θαυμάζει,
καὶ τῆς αὐγῆς τὰς πρωϊνὰς
ἀκτῖνας ἐκθειάζει,
καὶ τὰς εὐώδεις αὔρας της,
ὦ Ἶρις μου χρυσῆ.

Ναὶ, εἶν' ὡραία ἡ αὐγὴ
κ' ἡ φύσις οὐρανία,
μὲ νύμφην ὁμοιάζ' ἡ γῆ,
τὰ πάντα εἶσι θεῖα
εἰς τῆς αὐγῆς τ' ἀρώματα,
πλὴν ἄλλο εἶσαι σύ!

Ὦ! ἄκουσον ἡ ἀηδὼν
πῶς ψάλλει τ' ἄσματά της·
εἰς ταῦτα χάνει τὴν ὀδὸν
ὁ κάθε διαβάτης,
κ' ἐνῶ χωρεῖ 'ς τὸ ἔργον του,
τὸ ἔργον του μισεῖ.

Ὡραία εἶνε ἡ τερπνὴ
φωνὴ τῶν ἀηδόνων,
τὸν κόσμον ὅλον συγκινεῖ
τὸ ἄσμά των· τί μόνος . . .
πῶς ἄλλο εἶν' τὸ ἄσμά σου,
πῶς ἄλλο εἶσαι σύ!

Ἐχύθηκα 'ς τὰς ἀγκαλιάς
τῆς μάννας μου, καὶ εἶδα
'ς αὐτὰς ἀπρόσιτας φωλιάς
κ' εὐδαίμονα κοιτίδα·
'ς τὰ χείλη της βασίλειον
ἡ χάρις περισσή.

Λαμπρύνεται ὁ οὐρανὸς
εἰς τὸ μειδίαμά της,
καὶ τρέμει ὁ ἀγέρινος
'ς τὸ περιπάτημά της,
κ' ἐφαίνετό μοι ἄγγελος . . .
πλὴν ἄλλο εἶσαι σύ!

Ὑπάρχουν χάριτες πολλαὶ
ποῦ θέλγουν τὰς καρδίας,
ἐμπρὸς εἰς ταύτας αἱ θολαὶ
ἀκτῖνες τῆς πρωΐας
καθίστανται εὐάρεστοι,
καθίστανται πυρσοί.

Ὦ! ναί, κι' αὐτῶν ἡ καλλονὴ
μ' ἀγγέλων ὁμοιάζει,
καὶ ἁρμονίαν ἡ φωνὴ
ἐκείνων ἀποτάζει·
Ὦ! ναί, γλυκέ μου ἄγγελε,
πλὴν ἄλλο εἶσαι σύ!

Ν. Γ. Π.

ΚΑΙ ΣΥ ΑΚΟΜΗ! . . .

Va, pour tous les tombeaux la nature a des fleurs.
Mme Valmore.

Καὶ σὺ ἀκόμη ἄκακπτον τὸν οὐρανὸν εὑρίσκεις,
καὶ λέγεις ὅτι οἱ ἐμοὶ ἡ πύλη του ἐκλείσθη;
Πᾶσα ἐλπὶς παρήγορος λοιπὸν ἐξηφανίσθη,
διότι ἕνα ἄγγελον ἐλάτρευσα αὐτοῦ!

Ἀλλ' ὅταν εἰς τὰς χεῖράς σου τὴν χεῖρά μου ἐκράτεις
καὶ ἔβλεπες ὅτι τὸ πᾶν μ' ἐμάγευε σῶμά σου,
πῶς τότε δὲν μοὶ ἔκρυπτες κἂν τὸ μειδίαμά σου,
τ' ἀνοῖγον εἰς τὸ ὄμμα μου τὴν πύλην τ' οὐρανοῦ;

Καὶ ὅταν εἰς τὰ ὠτά μου τῆς μαγικῆς φωνῆς σου
τοὺς ἤχους μοὶ ἀπέστελλες ὡς ὄρφνον οὐρανίαν,
πῶς τότε μὲ ἀνύψωνες εἰς σφαῖραν ἐξαισίαν,
ἔνθα γλυκὺ διέκρινα κ' εὐδαίμον τὸ παρόν! . . .

Πλὴν ἀμερίμνει! . . . ἡ πυρά, ἡ φλέγουσα ἐντός μου,
τὸν στέφανον καὶ τὸν σταυρὸν μοὶ ἔδωκεν εἰς χεῖρας,
καὶ ἀποθνήσκω παίγνιον ἀδυσωπήτου Μοίρας,
χωρὶς ποτὲ ἐν δάκρυον νὰ χύσω θαλερόν.

ΑΛ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΑΘΩΟΤΗΣ ΚΑΙ ΖΗΛΟΤΥΠΙΑ.

Κορίτσι μου, 'ς τὸν ὁρόμον σου τὴν κοπελιὰ μὴν εἶδες
πόχε τὸν ἄσπρο τὸν λαιμὸ σὰν τὸν ἀρρὸ τοῦ γάλα,
πόχει γυαλὶς ὁλόγυρα ταῖς δυὸ χρυσαῖς πλεξίδες,
καὶ δυὸ ἀστέρια λαμπερὰ, τὰ μάτια τὰ μεγάλα;

Ἐδῶ κοντὰ ἐμπρόσθιασα καὶ βύσκανε τ' ἀρνιά της,
κ' ἐκείνη ποὺ ἐπήγανε τὸ βουναλάκι ἴσια
κ' εἶχε τὸ λάγιο της ἀρνὶ καὶ ἔτρεχε κοντά της,
ὡς τώρα 'πάνω θά 'φθασε, θαρρῶ, 'ς τὰ κυπαρίσσια.

Γιὰ ἄκουσε, ποῦ νὰ χαρῇς καὶ σὺ σὰν μεγαλώσῃς
ὅσο μὲ κάνεις νὰ χαρῶ, χρυσό μου κοριτσάκι·
ἀφοῦ ζωή μοῦ ἔδωσες, χαρὰ δὲν θὰ μοῦ δώσῃς;
Ἦταν μαζή ἄλλος κανείς, ἢ μόνε τὸ ἀρνάκι;

Μαζή της, θαρρῶ, πήγανε ὁ λιγερὸς τσομπάντης,
γιατὶ τὴ βούργια σήκωνε τῆς Ἀργυρῆς ἐκεῖνος,
καὶ τραγουδούσανε μαζή . . . . Μὰ πῶς τὸ χρῶμα χάνεις,
γιατὶ εἶπα πῶς ἤτανε μαζὴ ὁ Κωνσταντῖνος;

Κορίτσι μ', ἡ ἀθῶα σου καρδιὰ δὲν ξέρ' ἀκόμα
τί θὲ νὰ 'ποῦν τοῦ Ἔρωτα τὰ βάσανα τὰ τόσα!
μακάρι τὸ ἀθῶό σου μὴν εἴπῃ ποτὲ στόμα
τὰ ψέμματα, ποῦ μ' ἔλεγεν ἡ ψεύτική της γλῶσσα!

ΑΛ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΔΥΟ ΝΕΟΕΚΔΟΘΗΣΟΜΕΝΩΝ ΣΠΟΥΔΑΙΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.

Ἐν μέσῳ τῆς κατακλυζούσης, ὡς μὴ ὤφειλε! τὴν ἡμετέραν κοινωνίαν ἀμουσίας, καὶ τῆς σχεδὸν γενικευθείσης λυπηρᾶς ἀφιλοπεριεργείας, ἐν μέσῳ τῶν περισπασμῶν καὶ τῆς ταραχῆς τοῦ ἀδυσωπήτου Κερδῴου Ἑρμοῦ, τοῦ ἀπηνῶς ἀπολακτίζοντος καὶ περιφρονοῦντος τὸν συνάδελφον αὐτοῦ Λόγιον, οἱ τὸν δεύτερον ὑπηρετοῦντες παρίσωσι τὸ ἐξαίσιον θέαμα τοῦ ἐν μέσῳ κλιβάνων καὶ διαφόρων τρομερῶν ἐργαλείων καταβασανιζομένου μάρτυρος.

Καὶ ὄντως. Τίς δύναται σήμερον νὰ μὴ δικαιώσῃ ἡμᾶς, διατεινομένους ὅτι οἱ τὰ γράμματα καλλιεργοῦντες εἰσὶν οἱ μάρτυρες τῆς κοινωνίας ἡμῶν, οἱ τὸν σταυρὸν ἐπ' ὤμων αὐτῶν φέροντες καὶ τοὺς μυρίους καὶ πολυειδεῖς ὑπομένοντες ἐμπαιγμοὺς καὶ κολαφισμοὺς τῶν παραγενομένων; Τίς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἐν τῇ πολυασχόλῳ ἡμῶν κοινωνίᾳ παρορῶνται ἀσυγγνώστως τὰ γράμματα τὰ πατρῷα, καὶ ἡ ὕλη δεσπόζει τῆς διανοίας καὶ τοῦ πνεύματος;

. . . . . .

Ἀλλὰ θαρσεῖν χρή! Δὲν εἶνε μακρὰν ἡ ἡμέρα ἡ σωτήριος, καθ' ἣν ἐπιγνώσονται πάντες οἱ διῶκται τῶν φώτων ὅτι τὰ ἔθνη τότε προάγονται, ὅταν καλλιεργῶσι τὰ ἄνθη τῆς παιδείας, καὶ ὅτι ἡ πρόοδος ἔγκειται ἐν τῇ διανοητικῇ ἀναπτύξει καὶ οὐχὶ ἐν τῷ ἐπισωρεύειν πλοῦτον μετάλλων. Ἐλεύσεται ἦμαρ καὶ γνώσονται πάντες οἱ ἐκ τυφλῆς τύχης προαχθέντες καὶ τοὺς λογίους περιφρονοῦντες ὀψίπλουτοι ὅτι « ἀνὴρ πλούσιος καὶ ἀπαίδευτος χρυσοῦν ἐστιν ἀνδράποδον. »

Ἤδη ἡ ὠὸς τῆς μυριοπόθητου ταύτης ἡμέρας ἀρχίζει νὰ ὑποφώσκῃ ἀμυδρῶς εἰς τὸν τέως σκοτεινὸν ἡμῶν ὁρίζοντα. Τινὲς τῶν δυναμένων ὁμογενῶν κατανοήσαντες, ἀγαθῇ τύχῃ, ὁποία ἐστὶν ἡ τοῦ πλουσίου ἀποστολὴ

ἐπὶ τῆς γῆς, φιλοτιμοῦνται ὁσημέραι τίς πρῶτος νὰ προσφέρῃ τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ πρὸς ὑποστήριξιν καὶ προαγωγὴν διαφόρων ἔργων, τὸν ἠθικὸν πάντοτε προτιθεμένων σκοπὸν τῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου. Τὸ μέγα ἔργον τῆς τῶν πνευμάτων ἀναπτύξεως ἐλπίζομεν ὅτι θέλει καταβάλει τοὐντεῦθεν τὸ κράτος τῶν κολλυβιστῶν καὶ λοιπῶν ἀμούσων κερδοσκόπων, ὅσοι ἐκ συζήματος ἐνασμενίζονται κηρυττόμενοι οἱ ἀσπονδότεροι διῶκται τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἐν πλήρει ΙΘ' αἰῶνι. Οὐδεμία ἱερόσυλος περιφρόνησις πρὸς τὴν ἱερὰν παιδείαν θέλει μείνει ἀτιμώρητος, ἕκαστον δὲ νέον σύγγραμμα ἐξὶν ἀνὰ εἷς ἥλος ἐμπηγνύμενος εἰς τὴν καρδίαν τῶν φωτοσβέστων, εἷς ὑπόνομος κατὰ τοῦ κράτους τῆς ἀμουσίας.

Μεταξὺ τῶν ἀπό τινος ἐκδιδομένων ἀξιολόγων Συγγραμμάτων διαφόρου ὕλης, δύο ἰδίως περισπουδάστων ἔργων τὴν προειδοποίησιν σπεύδομεν νὰ χαιρετίσωμεν μετὰ χαρᾶς, καθ' ὅσον εἰσὶν ἐκ τῶν ἔργων ἐκείνων, ἅπινα τιμῶσι τὰ μέγιστα τὴν σύγχρονον φιλολογίαν. Καὶ περὶ τῶν ἐξαιρέτων τούτων ἔργων ἀφίνομεν αὐτοὺς τοὺς ἐκδότας νὰ εἴπωσιν ἡμῖν τὰ δέοντα, δημοσιεύοντες τὰς πολλοῦ λόγου ἀξίας ἀγγελίας αὐτῶν ὡς ἔχουσι.

Τοῦτο μόνον ἐπιθυμοῦμεν νὰ προτάξωμεν, ὅτι οἱ παντὸς ἐπαίνου ἄξιοι αὐτάδελφοι Κοντόπουλοι μεγάλας τῳόντι μέχρι τοῦδε προσέφερον ὑπηρεσίας τῷ ἔθνει διὰ τῆς καλλίστης ἐκλογῆς τῶν κατὰ καιροὺς ἐκδοθέντων διδακτικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πονημάτων αὐτῶν. Ὡς τοιοῦτοι δὲ, εἰσὶν ἄξιοι τῆς συνδρομῆς καὶ ὑποστηρίξεως τῶν ὁμογενῶν, οἷς λαμβάνομεν ἀφορμὴν ὅπως συζήσωμεν τὰ σήμερον ἀναγγελλόμενα ἔργα αὐτῶν, τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ὁποίων εὐχόμεθα ὁλοψύχως.

Α'.

ΑΓΓΕΛΙΑ περὶ ἐκδόσεως Λεξικοῦ τῶν Συνωνύμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἑτέρου τῶν ὁμωνύμων.

Il faut savoir la grammaire et connaître les synonymes, lorsqu'on veut être roi de France. (Louis XVIII).

Πολλάκις, νεώτερος ὤν, ἐπρότεινα εἰς ἐμαυτὸν τὰς ἐρωτήσεις ταύτας: διατί ἐνῷ γράφομεν διακοπτόμεθα αἴφνης, διστάζοντες ποτέραν ἐκ δύω ἢ πολλῶν λέξεων παρουσιαζομένων εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἰδεῶν ἡμῶν ὀφείλομεν νὰ ἐκλέξωμεν; διατί ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς, πρὸς ἔκφρασιν τοῦ αὐτοῦ σχεδὸν στοχασμοῦ, μεταχειρίζεται ἄλλοτε ἄλλας λέξεις; ἆρά γε δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ βιβλίον, διδάσκον τὴν περὶ τὰς λέξεις ἐκλογὴν καὶ τὴν καταλληλον αὐτῶν χρῆσιν ἐνδεδομένῃ περιστάσει; Βραδύτερον κατανοήσας τὴν λύσιν τοῦ σοβαροῦ τούτου γλωσσικοῦ προβλήματος, λελυμένου ἄλλως πρὸ αἰώνων ὑπὸ τῶν μεγίστων τῆς ἀρχαιότητος νομοθετῶν τῆς προγονικῆς ἡμῶν γλώσσης, Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους, τοῦ μὲν συνομολογήσαντος τῷ Προδίκῳ ὅτι πρῶτον περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος μαθεῖν δεῖ, τοῦ δὲ καταδείξαντος τὴν δύναμιν αὐτῆς ἰδίως ἐν τῇ μεταφυσικῇ, οὐδὲν ἄλλο ὑπελείπετο ἢ, ὑπεριδὼν πάντα πόνον καὶ δυσκολίαν, νὰ ἀναλάβω τὸν μέγαν ἀγῶνα τοῦ ἀνορύξαι ἀπὸ τοῦ τάφου δεκαεπτὰ αἰώνων τὸ καταπεσὸν τοῦτο μνημεῖον τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας, τὸ ἀφορῶν τὴν διὰ παραλληλισμοῦ διάκρισιν τῶν ὡς συνωνύμων φαινομένων λέξεων· διότι πρὸ τοσούτων τῳόντι αἰώνων τέθαπται ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τὸ περὶ συνωνύμων σύγγραμμα τοῦ Ἀμμωνίου. Ἦν δὲ ἤδη καιρὸς νὰ ἄρξηται καὶ ἡ τῶν μνημείων τοῦ λόγου ἀνασκαφὴ, ἀφοῦ ἡ τῶν ἔργων τῆς τέχνης ἤρξατο πρὸ πολλοῦ· καὶ οὕτω νὰ ἄρω ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς γλώσσης τὸν μέχρι νῦν ὑποκεκρυμμένον τοῦτον ὕφαλον, ἐφ' οὗ συνήθως προσκρούουσι καὶ πολλάκις ναυαγοῦσιν οἱ μᾶλλον εὐρυέστατοι τῶν νέων, γράφοντες ἢ ὁμιλοῦντες.

Ἡ περὶ τὰς τοιαύτας λέξεις ἐπιστήμη, κατὰ τὸν Πλάτωνα, ἤρξατο ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Ἐν τῷ Κρατύλῳ ἡ περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος διαλόγῳ αὐτοῦ ἀναφέρει παραδείγματά τινα ἐκ τοῦ Ὁμήρου, καὶ μετὰ συνωνυμολογικὴν ἐξέτασιν τῆς Ὁμηρικῆς ὀνοματολογίας πείθει ἡμᾶς, ὅτι καὶ ὁ Ὅμηρος αὐτὸς ἦν μέγιστος καὶ κάλλιστος συνωνυμολόγος. Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, ἡ συνωνυμολογία, ἕλκουσα τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἀπὸ τῶν Ὁμηρικῶν χρόνων, ἀνεπτύχθη καὶ ἐμορφώθη ὡς ἐπιστήμη ἐπὶ τῆς Πλατωνικῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν οἱ σοφισταὶ, στρέψαντες τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων πρὸς ὑλικὴν αὐτῶν ὠφέλειαν, ἠνάγκασαν τὸν Πλάτωνα νὰ εἴπῃ τοσαῦτα κατ' αὐτῶν διὰ τὸ ἐπὶ χρήμασι διδάσκειν. Ὁ Πρόδικος, ὅστις ἐδόκει κάλλιστα τὰ τοιαῦτα ὀνόματα διαιρεῖν, ὑπῆρξε διδάσκαλος τοῦ Σωκράτους, ἀκούσαντος παρ' αὐτοῦ τὸ δραχμιαῖον μάθημα μόνον ὑπὲρ τοῦ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος· ἦν γὰρ καὶ πεντηκοντάδραχμον· οὐ μὴν ἀλλ' ἦτο διδάσκαλος καὶ τοῦ Εὐριπίδου, καὶ πολλῶν ἄλλων μεγάλων ἀνδρῶν τῆς Πλατωνικῆς ἐποχῆς.

Ὀφείλομεν δὲ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ ἐποχὴ αὕτη, καθ' ἣν ἡ ὀρθοέπεια ἔφθασεν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν, ἀνέδειξε καὶ τοὺς μεγίστους περὶ τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν τέχνην τοῦ γράφειν ἄνδρας. Ἀπόδειξις τούτου πάντες οἱ ἔνδοξοι συγγραφεῖς τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ποιηταὶ ἢ ῥήτορες, καὶ πρὸ πάντων οἱ δύω μέγιστοι τῆς ἀρχαιότητος φιλόσοφοι Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης. Καὶ πρέπει νὰ πιστεύσωμεν, χωρὶς ποσῶς νὰ σφάλωμεν, ὅτι τὸ μάλιστα πάντων συντελέσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὀξυνοίας καὶ ὀρθῆς κρίσεως τῶν ἀνδρῶν τούτων ἐστὶν ἡ τῶν ὀνομάτων ὀρθότης, ἥτις καὶ ἐχρησίμευσεν ἐν πολλοῖς ὡς βάσις τῶν φιλοσοφικῶν αὐτῶν ἐρευνῶν. Καὶ οὐδέποτε ἴσως ἔμελλεν ὁ Πλάτων ἐπονομασθῆναι Θεῖος καὶ Ἀττικὴ Μέλισσα, εἰ περὶ μικροῦ ἐποιεῖτο τὴν περὶ ὀνομάτων ὀρθότητα· διότι, ἂν τὸ κάλλος τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ἀπένειμεν αὐτῷ τὸ ἐπώνυμον Θεῖος, ἡ χάρις καὶ ἡ σαφήνεια τοῦ λόγου αὐτοῦ, ἀπόῤῥητα τῆς συνωνυμολογίας, ἀπέδωκε τὸ ἐπώνυμον Ἀττικὴ Μέλισσα.

Ἀλλ' ἴσως, δυσπιστῶντες πρὸς τὰ τοσαῦτα προτερήματα τῆς συνωνυμολογίας, ἐρωτήσῃ, δὲν εἶνε τάχα δυνατὸν νὰ ἀναδειχθῇ τις μέγας συγγραφεὺς μὴ εἰδὼς τὰ συνώνυμα; Ἀποκρινόμεθα μετὰ θετικότητος οὐχὶ, καὶ προστιθέμεθα ὅτι πρέπει νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀξιώσεως ταύτης, ἑνόσῳ δὲν ἀποκτήσῃ γνῶσιν ἀκριβῆ τῶν τοιαύτης φύσεως λέξεων. Διότι πῶς δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εἶνε μέγας περὶ τὴν τέχνην τοῦ γράφειν, ὅταν γράφων μεταχειρίζηται πολλάκις δωδεκάδας λέξεων ἄνευ τῆς ἐλαχίστης διακρίσεως, ἐνῷ λέξεις ἀκριβῶς συνώνυμοι σχεδὸν δὲν ὑπάρχουσιν; Ὁ Βολταῖρος ἐν ταῖς περὶ Κορνηλίου καὶ ἀλλαχοῦ σημειώσεσιν αὐτοῦ δὲν παύεται ἐπαναλαμβάνων, ὅτι «ἡ κυ

ριολεξία ἐστὶ πανταχοῦ ἀπαραίτητος, ὅτι ἡ κυριολεξία ἐστὶν ἀναγκαία, καὶ ὅτι χωρὶς αὐτῆς ξηρόν ἐστι τὸ ὕφος καὶ ἀπότομον!.. ἄνευ τῆς κυριολεξίας οὐδὲν ἐστιν ὡραῖον, οὐδαμῶς ὑπάρχουσι στίχοι καλοὶ, οὐδέποτε ἐξηγεῖ τις καλῶς ὅ,τι συλλογίζεται.....» Ὁ δὲ D'Alembert λέγει ὅτι «ἡ κυριολεξία ἐστὶν ὁ ἰδιάζων χαρακτὴρ τῶν μεγάλων συγγραφέων· διὰ ταύτης ἐξισοῦται τὸ ὕφος πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, διὰ τούτου τοῦ προτερήματος ἀναγνωρίζεται ἡ ἀληθὴς περὶ τὸ γράφειν δεινότης, καὶ οὐχὶ διὰ τῆς φρούδης τέχνης τοῦ περιβάλλειν τὰς κοινὰς ἰδέας διὰ ματαίου χρωματισμοῦ.»

Ἀλλὰ δὲν δύναταί τις τάχα νὰ σπουδάσῃ ἐντὸς τῶν λεξικῶν; Οὐδὲ τοῦτο· διότι τὰ ὑπάρχοντα λεξικὰ τῆς γλώσσης ἡμῶν οὐδαμῶς διακρίνουσι τὰς συνωνύμους λέξεις, ἀλλ' ἐξηγοῦσιν ἁπλῶς τὰς μὲν διὰ τῶν δὲ, παραπέμποντα ἀπὸ λέξεως εἰς λέξιν καὶ μηδεμίαν ὁρίζοντα. Καὶ ἂν ὅμως ὑπῆρχε τὸ τοιοῦτον, πρέπει ν' ἀναστέλλῃ τις τὸν ῥοῦν τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ καθ' ἣν ὥραν γράφει, θηρεύων τὴν διαφοράν· διότι ἵνα γινώσκῃ τις ἅπαντα, πρέπει νὰ ἐκμάθῃ ὁλόκληρον λεξικόν. Ἡ τοιαύτη τῶν λέξεων διαφορὰ ἀναφαίνεται διὰ τοῦ παραλληλισμοῦ, τὰ δὲ λεξικὰ οὐδὲν τοιοῦτον δύνανται νὰ προσφέρωσιν ἕνεκα τῆς κατ' ἀλφάβητον τάξεως τῶν λέξεων. Λάβωμεν πρὸς ἀπόδειξιν ἀπὸ διαφόρων τοῦ λεξικοῦ σελίδων τὰς ἀκολούθους συνωνύμους λέξεις καὶ ἴδωμεν τὸν ὁρισμὸν αὐτῶν:

Μέμφομαι—Ψέγω, κατηγορῶ.
Ψέγω—Μέμφομαι, κατηγορῶ.
Κατηγορῶ—Κατακρίνω, μέμφομαι.
Κατακρίνω—Κρίνω κατά τινος, καταδικάζω.
Καταδικάζω—κατακρίνω.
Κρίνω—Κατακρίνω, καταδικάζω.
Ἐλέγχω—Ἐπιπλήττω, κατηγορῶ, ἀποδοκιμάζω.
Ἐπιπλήττω—Ἐλέγχω, ἐπιτιμῶ, μαλόνω.
Ἐπιτιμῶ—Μέμφομαι, ἐπιπλήττω, ὀνειδίζω, κατηγορῶ.
Ὀνειδίζω—Ὑβρίζω, ἐπιπλήττω.
Ἐπιλαμβάνομαι—ψέγω, ἐπιπλήττω.
Καθάπτομαι—Ἐπιπλήττω, ὀνειδίζω.

Ἀντὶ νὰ διδάσκῃ τις τὸν ἀναγνώστην, δὲν φαίνεται περιπαίζων αὐτόν; καὶ τί πλέον μετὰ τοῦτο γινώσκει ἢ πρότερον, εἰμὴ ὅτι τὰ ῥήματα ταῦτα εἰσὶν ἅπαντα συνώνυμα, καὶ ὅτι δύναταί τις εἰς πᾶσαν περίστασιν νὰ μεταχειρίζηται ταῦτα ἢ ἐκεῖνα; Ἀλλ' οἱ ὁρισμοὶ οὗτοι δὲν εἶνε ποσῶς σπάνιοι ἐντὸς τῶν λεξικῶν· «ἀπαντῶνται ἀνὰ ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας,» λέγει ὁ Lafaye, ἀναφέρων ὅμοιον παράδειγμα ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ λεξικοῦ τῶν συνωνύμων τῆς Γαλλικῆς γλώσσης.

Τῶν συνήθων λοιπὸν λεξικῶν οὐδένα ἡ ἀτελὴ ὁρισμὸν διδόντων περὶ τῶν τοιούτων λέξεων, καὶ οὐδὲν βέβαιον διδασκόντων περὶ τῆς ἀκριβοῦς καὶ κυρίας αὐτῶν σημασίας, ἡ ἐν ἰδιαιτέρῳ λεξικῷ συλλογὴ καὶ διάκρισις τῶν συνωνύμων καθίσταται ἀναγκαιοτάτη ὡς συμπλήρωμα τῶν γενικῶν λεξικῶν. Διότι αἱ πρὸς ἀλλήλας διαφοραὶ τῶν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας λέξεων, ὡς αἱ τῶν διαφόρων προσώπων τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, ἀνάγκη νὰ παρουσιάζωνται ὡς ἐπὶ εἰκόνος παρ' ἑκατέρας, ὅπως ἡ ἐντύπωσις τῶν ἰδιαιτέρων χαρακτήρων γένηται βαθυτέρα εἰς τὴν μνήμην τοῦ βουλομένου ἐνθυμεῖσθαι αὐτοὺς διὰ παντὸς καὶ ἀναμιμνήσκεσθαι ἐν δέοντι. Διάκρισις χαρακτήρων ἀναγκαιοτάτη ὅπως γινώσκωμεν ἑκάστης λέξεως τὰς ἰδιότητας, ὧν ἄνευ ἔσται ἡμῖν ἀδύνατον νὰ προβῶμεν μακρὰν ἐν ταῖς περὶ παντὸς πράγματος μελέταις ἡμῶν, καὶ ἰδίως τῶν ψυχολογικῶν· ὥστε ἡ συνωνυμολογία δίδει πτέρυγας τῇ διανοίᾳ εἰς τὸν ἀχανῆ τῶν συλλογισμῶν ὁρίζοντα, καὶ ἐπαναφέρει εἰς ἑαυτὴν ἄνευ κινδύνου τοῦ ἀποπλανᾶσθαι. Ἄλλως ἡ λεπτότης τῶν ἐννοιῶν καὶ τῶν ἐκφράσεων ἐστὶ διὰ τὸν γράφοντα πέλαγος φοβερὸν, ἀφαιροῦν πᾶσαν ἀπ' αὐτοῦ τόλμην, ἐὰν μὴ βλέπῃ ἔμπροσθεν αὐτοῦ τὸν καθοδηγοῦντα φάρον ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐμπιπτουσῶν καὶ συσσωρευομένων λέξεων καὶ ἰδεῶν ὡς κύματα ἀλλεπάλληλα, ἐὰν μὴ κυβερνᾶται ὑπὸ τῆς ὀξυδερκοῦς συνωνυμολογίας εἰς τὸ χάος τοῦ ἰδεατοῦ κόσμου.

Ἐν γένει ἡ συνωνυμολογία διδάσκει διὰ φιλοσοφικῶν ὁρισμῶν τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀκρίβειαν τῶν ὡς συνωνύμων φαινομένων λέξεων διαφορὰν καὶ δύναμιν, σμικρύνουσα τοιουτοτρόπως τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν διὰ τῆς προκυπτούσης ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ ἀκριβολογίας, καὶ ποιεῖ τὸν ἀναγνώστην ἢ συγγραφέα ἢ ῥήτορα νὰ γινώσκῃ ἃ ἀναγινώσκει ἢ γράφει ἢ λέγει· ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἐστὶν ἡ βάσις τῆς ὀρθοεπείας.

Ἡ περὶ συνωνύμων πραγματεία ἐστὶ πρωτοφανὴς διὰ τὴν σημερινὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν· πιστεύομεν ὅμως ὅτι μέλλει τυχεῖν τῆς αὐτῆς καὶ παρ' ἡμῖν ὑποδοχῆς, ἧς καὶ αἱ περὶ συνωνύμων πραγματεῖαι ἐν Γαλλίᾳ. Ὅτε πρῶτον ἐράνη ἐν Γαλλίᾳ τὸ σύγγραμμα τοῦ Girard, τοῦ πρώτου ὄντος παρὰ Γάλλοις ἀφορμὴν εἰς τὰς τοιαύτας φιλολογικὰς ἐρεύνας, πάντες ἔσπευσαν νὰ κοσμήσωσι τὸ λεκτικὸν αὐτῶν διὰ τοῦ νέου τούτου περὶ τὴν τέχνην τοῦ λέγειν καὶ γράφειν συμμοῦ. «Οὕτως ἡ πρὸς ταύτας κλίσις, λέγει ὁ Lafaye, διεδόθη ταχέως, καὶ αἱ γυναῖκες πρὸ πάντων παρεδόθησαν εἰς αὐτὰς μετὰ πάθους.... Εἰς τὰς λαμπρὰς τοῦ δεκάτου ἑβδόου αἰῶνος συναναστροφὰς, τοῦ αἰῶνος τούτου τῆς ἀναλύσεως καὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματος, καθ' ὃν αἱ περιφημόταται τῶν γυναικῶν ἐν τῇ τέχνῃ τοῦ ὁμιλεῖν προσείλκυον περὶ ἑαυτὰς τὸ ἄνθος τῶν πεπαιδευμένων, τὰ συνώνυμα ἦσαν συγχρόνως ἀντικείμενον σπουδῆς ὡς ὅρος ἐπιτυχίας, καὶ ἀντικείμενον ὁμιλίας ὡς ὕλη, ὅπου ἠδύνατό τις νὰ δοκιμάσῃ καὶ ἀποδείξῃ κάλλιον τὴν ἑαυτοῦ ὀξύνοιαν.» Σήμερον δὲ ἡ σπουδὴ τῶν συνωνύμων ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις κατέστη γενικωτάτη ἔν τε Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ.

Τοιαύτης οὔσης ἐν συντόμῳ τῆς συνωνυμολογίας, ἡ ὑπὲρ ἐκδόσεως Λεξικοῦ τῶν Συνωνύμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης συνδρομὴ τοῦ Πανελληνίου ἐλπίζω, ὅτι ἔσται μοι γενναία καὶ ἐνθαρρυντικωτάτη, τοιαύτη οὖσα διὰ πᾶν ἔργον ἐθνικόν.

Τὸ ὅλον σύγγραμμα ἀπαρτίσει τρεῖς τόμους, ἐκδοθησομένους ὅσον οὔπω ἐν Ἀθήναις καθ' ἑξαμηνίαν. Ὁ πρῶτος περιέχει τὰ ὁμώνυμα, πάντη διάφορα τῶν συνωνύμων, ἀλλ' ἀναγκαῖα πρὸς διάκρισιν τῆς ὀρθογραφίας παμπόλλων λέξεων. Τὸ λεξικὸν τῶν ὁμωνύμων ἐστὶ κατάλογος ἀκριβὴς τῶν ὁμοίαν μὲν προφορὰν διάφορον δὲ γραφὴν ἐχουσῶν λέξεων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἱστορικῶν, μυθολογικῶν καὶ γεωγραφικῶν· ἐκ πασῶν δὲ τῶν γλωσσῶν ἡ Ἑλληνικὴ ἔχει τὰς πλείστας· εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, κώδηξ εὐχερὴς διὰ τοὺς ἀγαπῶντας τὰ λογοπαίγνια. Εἰς τὸ τέλος τοῦ λεξικοῦ τῶν ὁμωνύμων προσ-

τεθήσεται κατάλογος τῶν διπλοῦν γένος ἐχόντων ὀνομάτων, καὶ ἕτερος τῶν διττὴν μὲν ὀρθογραφίαν τὴν αὐτὴν δὲ σημασίαν ἐχουσῶν λέξεων. Ὁ δεύτερος τόμος περιλαμβάνει τὰ ἔχοντα τὴν αὐτὴν ῥίζαν συνώνυμα, καὶ ὁ τρίτος τὰ ἔχοντα ῥίζαν διάφορον.

Ἡ δὲ τιμὴ καὶ τῶν τριῶν τόμων προσδιορίζεται διὰ ῥούβλια ἀργυρᾶ ἕξ, ἑκάστου δὲ τόμου ἰδιαιτέρως, συγκειμένου ἐκ πεντακοσίων καὶ ἐπέκεινα σελίδων εἰς σχῆμα ὄγδοον, διὰ ῥούβλια ἀργυρᾶ δύω, πληρωτέα ἅμα τῇ παραλαβῇ ἑκάστου τόμου ἐκ διαλειμμάτων.

Κ. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Β'.

ΑΓΓΕΛΙΑ περὶ ἐμμέτρου τῆς Ἰλιάδος μεταρράσεως.

Ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας τοσοῦτον ἐπληθύνθησαν καὶ ὁσημέραι πληθύνονται τὰ βιβλία, ὥστε δυνάμεθα νὰ προϊδωμεν ὅτι μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἐτῶν αἰώνων ὁ ἄνθρωπος, εὑρισκόμενος ἐν τῷ μέσῳ πλημμύρας παντοίων συγγραμμάτων, θέλει ἀπορεῖ ὁποῖα ἐξ αὐτῶν νὰ ἀναγινώσκῃ, καὶ ὁποῖα νὰ παραδώσῃ εἰς τὸ πῦρ ὡς περιττά. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοιούτῳ πελάγει βιβλίων τίς δύναται νὰ ἀμφιβάλλῃ ὅτι τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη θέλουσιν ἐπιπλέει μὲ τὸ ἔξοχον ὕψος καὶ κάλλος των εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα;

Ἤδη πολλοὶ παρῆλθον αἰῶνες, ἀφ' οὗ ὁ φοιβόληπτος ῥαψῳδὸς τῆς Ἰωνίας ἔψαλλε τὰ ἀθάνατα ἔπη τὰ γεννήσαντα τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅμως οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἠλάττωσαν τὸ κλέος αὐτοῦ τὰ ποιητικὰ ἀριστουργήματα τῶν λοιπῶν ποιητῶν τῆς γῆς, οἵτινες μᾶλλον ἢ ἧττον ἐνεπνεύσθησαν ἢ τοὐλάχιστον ὡδηγήθησαν ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ Ὅμηρος ὑψοῦται οὐρανομήκης ὡς ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἐκθειαζόμενος μέγας Ὄλυμπος, αἱ δὲ παρεγγόμεναι γενεαὶ τῶν βροτῶν ἀτενίζουσι πρὸς αὐτὸν μετὰ θαυμασμοῦ καὶ λατρείας· καὶ ἐν μὲν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι

ἑπτὰ πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίζαν Ὁμήρου,
Σμύρνα, Χίος, Κολοφών, Ἰθάκη, Πύλος, Ἄργος, Ἀθῆναι·

ἐνδὲ τῷ νῦν αἰῶνι τὸ κλέος τῆς Ἀλβιόνος ὁ μέγας Βύρων, λαλῶν που ἐν παρόδῳ περὶ τοῦ Ὁμήρου, τοῦτον μὲν πρὸς τὸν μέγαν Ὠκεανὸν εἰκάζει, ἑαυτὸν δὲ πρὸς ῥυάκιον. Ἀλλὰ τίς ποτε τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς γῆς δὲν ἐθαύμασε τὸν μέγαν τῆς Ἑλλάδος ποιητήν; τίς δὲν προσήνεγκεν αὐτῷ τὸν ὀφειλόμενον τῆς εὐγνωμοσύνης φόρον; Ποῖον δ' ἔθνος περφωτισμένον τῆς γῆς δὲν μετέφρασε τὰ χρυσᾶ ἔπη αὐτοῦ εἰς τὴν γλῶσσάν του;

Τοιούτου λοιπὸν καὶ τηλικούτου ὄντος τοῦ πατρὸς τῆς ἐποποιΐας, ὦ Ἕλληνες, ἆρα δὲν ὀφείλει ἕκαστος ἡμῶν νὰ συναισθανθῇ τὸ ὀνειδος τοῦ ὅτι παρ' ἡμῖν δὲν ὑπάρχει μετάφρασις εὔχρηστος τῷ λαῷ; Ναὶ ἀληθῶς, καὶ ἡ ἔλλειψις αὕτη δέον νὰ ἀναπληρωθῇ ὅσον τάχιστα. Δι' ὃ ἐτόλμησεν ὁ γράφων νὰ ἐπιχειρήσῃ μετάφρασιν τῆς Ἰλιάδος εἰς δακτυλικοὺς ἑξαμέτρους τῆς καθ' ἡμᾶς γλώσσης, καίτοι συνειδὼς ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ δυσχερὲς τοῦ ἔργου, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν σμικρότητα τῶν δυνάμεών του.

Ἵνα δὲ τὸ ἔργον τοῦτο καταστῇ, εἰ δυνατόν, δημῶδες, ἠναγκάσθην νὰ προσεγγίσω αὐτὸ κατά τε τὴν λέξιν καὶ τοὺς τύπους καὶ τοὺς διὰ τῶν μορίων χρωματισμοὺς εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ λαοῦ λαλουμένην γλῶσσαν· ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἐπεδίωξα ὕφος ἁρμόζον καὶ ἀνειμένον, ἀποφεύγων ὅ,τι ἠδύνατο νὰ καταστήσῃ αὐτὸ δυσνόητον καὶ λογιωτατίστικον.

Ὡς τοιοῦτον λοιπὸν προσφέρων αὐτὸ εἰς τὸ Ἑλληνικόν, ἐπικαλοῦμαι ὑπέρποτε τὴν πρόθυμον συνδρομὴν τῶν ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν, ἰδίως δὲ τὴν ἔνθερμον ὑποστήριξιν τῶν ἐπαδῶν καὶ τῶν λειτουργῶν τῶν μουσῶν, τῆς μαθητευούσης νεολαίας καὶ τῶν διδασκάλων αὐτῆς.

Πρὸς εὐκολίαν δὲ τῶν συνδρομητῶν πάσης τάξεως θέλω ἐκδώσει τὴν μετάφρασίν μου κατὰ φυλλάδια περιέχοντα ἀνὰ δύο ῥαψῳδίας ἕκαστον, καὶ τιμώμενον δραχμῶν 2, πληρωτέων ἅμα τῇ παραλαβῇ ἑκάστου τεύχους, πλὴν τοῦ δευτέρου, οὗτινος ἡ τιμὴ προκαταβάλλεται μετὰ τῆς τοῦ πρώτου, καὶ τοῦτο ἵνα δυνηθῶμεν νὰ κοσμήσωμεν ἑκάστην ῥαψῳδίαν μὲ μίαν λαμπρὰν εἰκόνα. Τὸ τοιοῦτον κόσμημα, ὡς γνωστόν, ἀπαιτεῖ οὐκ ὀλίγην δαπάνην. Οἱ δὲ ἐν Εὐρώπῃ ὁμογενεῖς παρακαλοῦνται νὰ προπληρώσωσι τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης συνδρομῆς αὐτῶν, λίραν Ἀγγλίας ἡμίσειαν, ἵνα μὴ ἐνοχλῶμεν αὐτοὺς συνεχῶς δι' εὐτελῶν ποσῶν.

Ν. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Τοιαῦτα τὰ δύο ἀναγγελλόμενα περισπούδαστα συγγράμματα, εἰς ὧν τὴν ἀπόκτησιν εὐελπιστοῦμεν ὅτι θέλουν σπεύσει μετὰ προθυμίας οἱ ὁμογενεῖς, ὅσοι συναισθάνονται πλέον ὅτι παντὸς ἐπίπλου καὶ ἄλλου πολυτελοῦς σκεύους ἐν τῇ οἰκίᾳ πρέπει νὰ πρωτεύῃ ἡ βιβλιοθήκη· βιβλιοθήκη ὅμως οὐχὶ ὑπὸ μυθιστορημάτων ἀπαρτιζομένη καὶ πρὸς τὸ θεαθῆναι μόνον, ἀλλὰ καλῶς συγκεκροτημένη καὶ λυσιτελὴς μᾶλλον ἢ πολυτελής.

Ἡμεῖς δέ, ὧν ἡ καρδία παλλει αὐθορμήτως ἐπὶ τῇ δημοσιεύσει τοιούτων περισπουδάστων βιβλίων, εὐχόμεθα ὅπως παρέχηται συνεχῶς ἀφορμὴ πρὸς κόσμησιν τῶν στηλῶν τοῦ Συγγράμματος τούτου διὰ τοιούτων βιβλιογραφιῶν.

Ρ.

ΑΙΝΙΓΜΑ 24.

Τῆς γῆς ὃν εἶμαι κάτοικος· κατοίκημά μου ἔχω
τὸν οὐρανόν, κ' ἐνίοτε ἀστραπηβόλος τρέχω
νὰ φέρω εἰς τὸν δίκαιον εἰδήσεις χαριστόνως,
καὶ νὰ παιδεύσω τοὺς κακοὺς καὶ τοὺς θρασεῖς ἐκείνους,
ὅσοι τὸν Πλάστην, ἄρρονες! ἐνίοτε ἀρνοῦνται·
πολλοὶ δὲ ἕνεκα ἐμοῦ πολλάκις συγχωροῦνται.
Ἔχω διπλοῦν τὸ πρόσωπον, εἶμαι λευκὸς καὶ μέλας,
εἰς τὰ ἀγρὰ τὰ στήθη μου δὲν κρύπτω τὰς θυέλλας·
πλὴν ἂν ἐξαίφνης κεφαλὴν εἰς τοὺς ἀνέμους στείλῃς,
συγχρόνως δ' ἕνα πόδα μου ἐὰν τὸν μεγαλύνῃς,
ὦ! τότε, τότε κατοικῶ 'ς τῶν εὐτυχῶν τὰ χείλη.

* *

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΙΓ' ΑΡΙΘΜΟΝ 23 ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Ῥινόκερως. (ῥὶν—ἔρως.)

15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1863. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 31.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΠΟΛΑΙΟΤΗΤΟΣ.

ΤΕΣΣΑΡΑΣ ἀκριβῶς μ. Χρ. αἰῶνας καὶ τέσσαρα μετὰ τὸν θάνατον Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἔτη, κατεῖχε τὰ σκῆπτρα τῆς εὐρυχώρου, πλὴν καὶ οὐχὶ ἀταράχου, Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας Θεοδόσιος Β΄ ὁ Μικρὸς, ἀπορφανισθεὶς τοῦ πατρός του Ἀρκαδίου εἰς ἡλικίαν ὀκτὼ ἐτῶν. Καθὸ δὲ λίαν ἀνήλικος, ἐπεδόθη εἰς ἐκκλησιαστικὰς μελέτας καὶ εἰς τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ Ψαλτηρίου, ἐγκαταλιπὼν τὰς ἡνίας τοῦ Κράτους πρῶτον μὲν εἰς τὸν ὑπουργὸν αὐτοῦ Ἀνθέμιον, ἄνδρα διακρινόμενον ἐπὶ στρατιωτικῇ ἱκανότητι καὶ πολιτικῇ ἐμπειρίᾳ, καὶ δεύτερον εἰς τὴν κηδεμόνα καὶ ἀδελφὴν αὐτοῦ Πουλχερίαν, γυναῖκα θεοσεβῆ εἰς ἄκρον, σώφρονα καὶ ἔμπειρον περὶ τὸ κυβερνᾶν.

Ἡ ἐνάρετος αὕτη γυνὴ ἐδίδασκε καθ' ἑκάστην εἰς τὸν νεαρὸν βασιλέα τὸν πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα ἔρωτα, καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετὰς τῆς τέχνης τοῦ βασιλεύειν· συνετέλει πρὸς ἔκδοσιν διαταγμάτων ἐπ' ἀγαθοεργῷ σκοπῷ, ἰδίως δὲ ἔκτισε πολλὰς ἱερὰς Μονὰς, ἐν αἷς καὶ τὸν περιφανέστατον ναὸν τῶν Βλαχερνῶν. Κατὰ μέγα δὲ μέρος εἰς τὸν εὐσεβῆ περὶ τὰ πάτρια δόγματα τῆς χρηστῆς ταύτης ἡγεμονίδος ζῆλον χρεωστεῖται ἡ συγκάλεσις τῆς Γ΄ καὶ Δ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ἅπαντες οἱ ἱστορικοὶ θαυμάζουσι μὲν τὴν εὐσέβειαν τοῦ Θεοδοσίου, οὐχ ἧττον ὅμως κατακρίνουσιν αὐτὸν ὡς ἀμελοῦντα τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων, καὶ ὡς ὑπογράφοντα πολλάκις δόγματα χωρὶς νὰ γινώσκῃ τὸ ἐν αὐτοῖς περιεχόμενον. Λέγεται μάλιστα ὅτι ἠμεγάλως λυπουμένη ἐπὶ τῇ ἐπιπολαιότητι ταύτῃ τοῦ ἀδελφοῦ της Πουλχερία, θέλουσα νὰ καταδείξῃ αὐτῷ τὸ ἄτοπον τῶν πράξεών του, τῷ ἔδωκεν ἡμέραν τινὰ νὰ ὑπογράψῃ δόγμα, δι' οὗ κατεδικάζετο ἡ σύζυγος αὐτοῦ Εὐδοκία διὰ βίου δούλη· ἀφοῦ δὲ ὑπέγραψεν αὐτὸ ὁ νεαρὸς ἡγεμὼν χωρὶς νὰ τὸ παρατηρήσῃ, τότε ἡ Πουλχερία τὸν παρεκάλεσε νὰ ἀναγνώσῃ τὸ ἐμπεριεχόμενον, καὶ τὸν ἐνουθέτησεν ἵνα μὴ τοῦ λοιποῦ ἀβασανίστως ὑπογράφῃ.

Ἐπιτραπείτω ἡμῖν νὰ διηγηθῶμεν τὴν οὐχὶ ἄμοιρον περιπετείας ἱστορίαν τῆς συζεύξεως τοῦ Θεοδοσίου μετὰ τῆς Ἀθηναΐδος καὶ τοῦ λυπηροῦ αὐτῆς τέλους. (1)

Ἡ Εὐδοκία ἦτο θυγάτηρ σοφοῦ τινος Ἀθηναίου, Λεοντίου καλουμένου, καὶ μὲ ἔκπληξίν της εἶδεν ἑαυτὴν ἀποκληρουμένην τῆς πατρικῆς οὐκ εὐκαταφρονήτου περιουσίας, κατὰ θέλησιν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου πατρός της, ὅστις εἰς μὲν τοὺς δύο ἀδελφούς της Βαλέριον καὶ Ἀέτιον ἀφῆκεν ὅλην του τὴν περιουσίαν, εἰς αὐτὴν δὲ, ἀντὶ παντὸς ἄλλου πλούτου, μόνον τὴν τύχην της καὶ ἑκατὸν χρυσοῦς δαρεικούς, τῶν ὁποίων ἐπίσης ἀπεστέρησαν αὐτὴν οἱ ἀδελφοί της.

Προσδραμοῦσα εἰς Κωνσταντινούπολιν μὲ τὴν ἐκ μητρὸς θείαν της ἵνα εὕρῃ δικαιοσύνην παρὰ τῇ τότε διοικούσῃ τὸ Κράτος, τῇ ἔμφρονι Πουλχερίᾳ, κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φιλομούσου Παυλίνου, ἀξιωματικοῦ τῆς αὐλῆς, ὃν τοσοῦτον ἠγάπα ὁ Θεοδόσιος, ὥστε οὐδὲν μυστικὸν ἀπέκρυπτεν ἀπ' αὐτοῦ. Ἀρχαία γνωριμία καὶ φιλία συνέδεε τὸν φιλόσοφον Παυλῖνον μετὰ τῆς ὡραίας καὶ σεμνῆς Ἀθηναΐδος, ἐφ' ᾧ καὶ ὑπεσχέθη ὅπως συντελέσῃ ὅλαις δυνάμεσιν ὅπως διεξαχθῇ κατ' εὐχὴν ἡ ὑπόθεσίς της.

Παρουσιασθεῖσα δὲ ἐν τέλει δι' αὐτοῦ εἰς τὴν Αὐλὴν ἡ Ἀθηναΐς, προσείλκυσεν εἰς ἑαυτὴν διά τε τὸ κάλλος, τὸ

(1) Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο ἴδε ἐκθετόμενον λεπτομερῶς καὶ ἐν τῷ ΚΔ΄ φυλλαδίῳ τοῦ Α΄ ἔτους τῆς Ἑπταλόφου.

πνεῦμα καὶ τὴν παιδείαν της, τὰ βλέμματα τῆς Αὐγούστης· τοσοῦτον, ὥστε ἐκρίθη ἀξία τοῦ βασιλικοῦ θρόνου, νυμφευθεῖσα, συμπράττοντος τοῦ Παυλίνου, τὸν Θεοδόσιον, ἀφοῦ πρότερον, ἐξαγιασθεῖσα διὰ τοῦ ἱεροῦ βαπτίσματος, μετωνομάσθη Εὐδοκία. Σχέσεις ἑπομένως εὐγνωμοσύνης, καὶ πολὺ μᾶλλον σχέσεις φιλολογίας συνέδεον τὴν Εὐδοκίαν μετὰ τοῦ Παυλίνου, καὶ αὐτὰς καθιέρωσεν ἡ ἀδελφικὴ πρὸς αὐτὸν τοῦ συζύγου της φιλία. Πολλάκις βέβαια τὸν συνεβουλεύθη συγγράφουσα τὰ Ὁμηρόκεντρα (ἐὰν ἦνε, ὡς θρυλλεῖται, ταύτης μᾶλλον ἢ τῆς τοῦ Ρωμανοῦ Εὐδοκίας ποιήματα), καὶ διάφορα μετ' αὐτοῦ ἔλυε φιλοσοφικὰ προβλήματα. Συνεχῶς δι' αὐτοῦ διένειμε τὰς χάριτάς της εἰς ἐνδεεῖς καὶ ἀπόρους, γνωρίζουσα ἐκ πείρας πόσον δυσπρόσιτος εἶνε εἰς τὴν συνεσταλμένην ἔνδειαν ἡ βαθμὶς τοῦ θρόνου. Πόσοι τῶν δυστυχῶν δὲν ηὐλόγησαν τὸ ὄνομα τῆς Εὐδοκίας καὶ τοῦ Θεοδοσίου, μεσιτεύοντος τοῦ Παυλίνου! Πόσους τῶν Μουσῶν θιασώτας δὲν ἐνεψύχωσαν αἱ εὐφημίαι τῆς θυγατρὸς τοῦ Λεοντίου διὰ χειρὸς τοῦ Παυλίνου!

Ἀλλὰ τὴν νήνεμον ταύτην ἁρμονίαν μία μόνη τυχαία ῥοπὴ μετέβαλεν εἰς καταιγίδα! Ἦτο ἡ ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων, καὶ τοῦ βασιλέως ἀπερχομένου εἰς τὴν Μεγάλην ἐκκλησίαν ἐν παρατάξει, πενιχρός τις ἄνθρωπος ἐκ τῆς Ἀσίας προσέφερεν αὐτῷ καθ' ὁδὸν μῆλον ὡραιότατον καὶ ὑπερφυὲς μεγέθει· καὶ αὐτὸν μὲν ἀντήμειψεν ὁ Αὐτοκράτωρ πλουσιοπαρόχως, τὸ δὲ μῆλον ἀπέστειλε τῇ Αὐγούστῃ συζύγῳ του, αὐτὴ δὲ τῷ Παυλίνῳ, καὶ οὗτος, μὴ εἰδὼς τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας αὐτοῦ, τῷ Αὐτοκράτορι. Καὶ μέχρι τούτου μὲν τὸ πρᾶγμα ἐχώρησε φυσικὸν δρόμον. Ἀλλ' ὅταν, ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου ἡ Εὐδοκία περὶ τοῦ μήλου, ἔκρυψε τὴν ἀλήθειαν, προσομώσασα μάλιστα, καθὰ λέγεται, καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνδρός της ὅτι τὸ ἔφαγε, τότε ὅλα τῆς ζηλοτυπίας τὰ βέλη ἐπήχθησαν εἰς τοῦ Θεοδοσίου τὴν καρδίαν, καὶ ἡ ἐκδίκησίς του δὲν ἤθελεν ἴσως ἀναγνωρίσει ὅρια, ἐὰν ἡ Πουλχερία δὲν ἀνεχαίτιζε τὴν ὁρμήν του, περιορίσασα εἰς φυγάδευσιν μόνην τὴν κατὰ τῆς δυστυχοῦς καὶ ἀθῴας Εὐδοκίας σκληροτάτην ἀπόφασίν του.

Τὸν δὲ Παυλῖνον, προσφυγόντα εἴς τινα τῶν ναῶν καὶ λαβόντα τὸ μοναχικὸν σχῆμα, ὄχι μόνον δὲν ἐφόνευσε τότε εἰς τὴν ὁρμήν του ὁ Θεοδόσιος, καθὼς θέλουσί τινες τῶν χρονογράφων, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐσέβετο καὶ τὸν ἐτίμα, πεισθεὶς μετὰ ταῦτα περὶ τῆς ἀθωότητός του, τῆς ὁποίας ἀπόδειξις ἀναντίῤῥητος αὐτὴ καὶ μόνη ἡ πρὸς αὐτὸν ἀποστολὴ τοῦ μήλου. Ἡ δὲ Εὐδοκία, πληγεῖσα ἀμετακλήτως εἰς τὴν ὑπόληψίν της, ἐγκατεβίω εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅπου ἀπερχομένη ἀφῆκε δείγματα μεγαλοπρεπείας τῷ ὄντι βασιλικῆς εἴς τε τὴν Ἀντιόχειαν καὶ πιθανῶς εἰς τὴν πατρίδα της, τὰς Ἀθήνας.

Ἰδοὺ ὁποῖα ἀποτελέσματα παρήγαγεν ἡ ἐπιπολαιότης καὶ τὸ εὐερέθιστον τοῦ ἄλλως καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ Θεοδοσίου. Ἐν μῆλον ἴσχυσε νὰ ταράξῃ διὰ παντὸς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν πρωτοπλάστων, ἓν ἐπίσης μῆλον διέῤῥηξεν εἰς ἀεὶ τοὺς ἱερωτέρους δεσμοὺς καὶ τὴν τρυφερωτέραν συζυγικὴν ἀγάπην!

ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Ἐχρειάσθη κατὰ φυσικὸν λόγον νὰ ὑπάρξωσι πάντοτε προηγούμενως τὰ πράγματα διὰ νὰ γεννηθῶσιν ἐξ αὐτῶν αἱ ἰδέαι, καὶ ἐχρειάσθη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ ἔχῃ τις αἰτίαν ἄμεσον διὰ νὰ λαλήσῃ περὶ παντὸς οἱουδήποτε ἀντικειμένου. Διατί δὲ ὁ ἄνθρωπος κυριεύεται οὕτως ἀκαταπαύστως ἀπὸ τὴν ἀνέκφραστον ἀδυναμίαν τοῦ νὰ θέλῃ νὰ ἐφαρμόζῃ ὅλας τὰς ἰδέας του, ὅλας τὰς θεωρίας του εἰς τὴν ἱερὰν τῆς γεννήσεώς του γῆν; Διατί, ἐνῷ διαγράφει κύκλον τῶν ἰδεῶν του γενικὸν, καὶ τὸ ὀξὺ βλέμμα του, πλῆρες ἡδύτητος, περιέρχεται ἅπασαν τὴν γῆν, τὴν κοινὴν αὐτοῦ πατρίδα, αἴφνης παρουσιάζεται εἰς τὰ ὄμματά του ἡ γοητευτικὴ τῆς μερικῆς πατρίδος του εἰκών, καὶ καθίσταται παρευθὺς αὕτη τὸ κέντρον τῶν ὡραιοτέρων αὐτοῦ στοχασμῶν; Ναὶ, ἡ θελκτικὴ εἰκὼν τῆς πατρίδος προπορεύεται ἀπαρασάλευτος πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνθρώπου πάντοτε καὶ πανταχοῦ, καὶ, οἱονεὶ ζηλότυπος, ἀπαιτεῖ δι' ἑαυτὴν τὴν ἐφαρμογὴν ὅλων τῶν εὐγενεστέρων αὐτοῦ ἰδεῶν, ὅλων τῶν θεωριῶν του.

Ἐὰν ἐπρόκειτο περί τινος ἀγρίας καὶ ἐρήμου μεσογείου, ὅπου ἡ φύσις, ἔρμαιον τῶν ὁρμητικῶν ἀνέμων καὶ τῶν αἰωνίων παγετῶν, λησμονεῖ τὸ ἀνθρώπινον εἶδος, τὸ ὁποῖον ἔῤῥιψεν ἴσως νὰ περιπλανηθῇ εἰς τοὺς ψυχροὺς κόλπους της· — ἐὰν ἐπρόκειτο περί τινος ἐσχατιᾶς τῆς γῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπηρνήθη τὴν εὐλογίαν του ὁ οὐρανὸς, καὶ τὸ ἀνθρώπινον πλάσμα, ἄχαρι καὶ ὠχρὸν ὡς ἡ φύσις ἥτις τὸ παράγει, ὁμοιάζει ὅτι ἐκπνέει ὁμοῦ μὲ αὐτὴν ἅμα γεννηθῇ, ἀκόμη καὶ τότε ἴσως ἤθελεν εἶσθαι συγκεχωρημένον τὸ αἴσθημα τοῦτο, αὐτὴ ἡ ὑπὲρ τῆς μερικῆς πατρίδος του εὐγενὴς ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου. Πολὺ δὲ περισσότερον τὸ οὐράνιον τοῦτο αἴσθημα εἶνε ἀξιοσέβαστον ὁπότε πρόκειται περὶ μέρους τινὸς τῆς ἡμετέρας σφαίρας, τὸ ὁποῖον ἡ μεγαλοπρεπὴς φύσις ἐφιλοτιμήθη νὰ παρουσιάσῃ πρὸς ἐπίδειξιν ὡς κέντρον τῶν ἀγλαῶν θελγήτρων της, ὡς μαγικὴν εἰκόνα τῶν ἐξαισίων καλλονῶν της.

Ὁ λόγος περὶ τῆς Μεσογείου ἐν γένει. Ἡ Μεσόγειος, ἀρχαία μητρόπολις τοῦ κόσμου, γῆ τῆς δόξης καὶ τοῦ ἐμπορίου ὁ πυρὴν, αὐτὴ ἡ ἄσβεστος ἑστία τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, παρουσιάζει τὸ αἰώνιον ἀμφιθέατρον τῆς οἰκουμένης, πέριξ τοῦ ὁποίου κάθηνται ζηλότυποι θεαταὶ ὅλοι οἱ αἰῶνες, ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ προσφέρουσι τὸν φόρον τοῦ θαυμασμοῦ των εἰς τῆς φύσεως τὸ γοητευτικὸν καὶ μυστηριώδες τοῦτο μεγαλεῖον. Ὑπὸ τὸν εὔδιον τῆς ζώνης ταύτης οὐρανὸν ἐξέλαμψεν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἀνεπτύχθη τὸ ἐμπόριον· τὰ δὲ ζωγραφικὰ τῆς Μεσογείου παράλια, οἱ εὐρύχωροι καὶ ἀκύμαντοι λιμένες της, καὶ ὅλα τὰ ἐμπορικὰ καὶ ναυτικὰ αὐτῆς πλεονεκτήματα ἐσχημάτισαν καὶ κατέστησαν ἀείποτε περίζηλον τὸ φυσικὸν αὐτῆς μεγαλεῖον.

Τὸ ἐμπόριον, ὁ αἰώνιος περιηγητὴς τῆς οἰκουμένης, εἶνε πατὴρ μεγάλων ἐθνῶν, εἶνε πηγὴ ἀένναος κοινωνικοῦ πλούτου. Τὰ κοινωνικὰ ὠφελήματα τοῦ ἐμπορίου, διὰ τὰ ἔθνη μάλιστα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα προώρισεν ἡ φύσις πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, εἰσὶν ἐξαίσια, ἀκαταμέτρητα. Τὸ ἐμπόριον χορηγεῖ τὰ πλούτη, τὰ πλούτη δίδουσι τὴν ἰσχὺν, ἡ δὲ ἰσχὺς καθιστᾷ τὰ Κράτη ἀκαταμάχητα καὶ σεβαστά. Τὸ ἐμπόριον μεταβάλλει τὴν ἐπιφάνειαν τῆς

γῆς, καλύπτει τὰς θαλάσσας ἀπὸ πλοῖα, ἑνόνει τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἀμέτρητοι διαχωρίζουσιν ἀποστάσεις, πολιτίζει τοὺς ἀγρίους λαοὺς, ἐμψυχόνει τὴν βιομηχανίαν καὶ δαμάζει τὴν φθοροποιὸν ἀργίαν καὶ ὀκνηρίαν. Δραστήριον καὶ ἐνεργητικὸν ὡς ἡ φιλοδοξία, ποτὲ δὲν γνωρίζει ὅρια. Ἐὰν δὲν ἐκτείνεται, ἐὰν δὲν προοδεύῃ, ὑποκύπτει εἰς μαρασμὸν καὶ ἀφανίζεται. Τὸ ἐμπόριον ἐκτελεῖ τὴν περιοδείαν τοῦ κόσμου οὐ μόνον διὰ τῶν γνωστῶν ὁδῶν, τὰς ὁποίας εὑρίσκει ἀνοικτὰς, ἀλλὰ καὶ νέας πολλάκις χαράττει ὁδοὺς, τὰς ὁποίας παραιτεῖ μετὰ ταῦτα διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ ἄλλας, καὶ τὰς ἐπαναλαμβάνει ἴσως κατὰ τὰς μεταβολὰς, τὰς ὁποίας δύνανται νὰ προξενήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς οἱ σπασμοὶ τῆς φύσεως, τὰ συμφέροντα τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν ἀρχόντων τῆς γῆς, καὶ ἄλλα συμβεβηκότα εὐνοϊκὰ ἢ ἐναντία.

Τὸ ἐμπόριον συνεγεννήθη μὲ τὰς πρώτας ἀνθρωπίνους κοινωνίας, συνηυξήθη μὲ αὐτὰς, καὶ θέλει συναποθάνει μὲ τὴν τελευταίαν γενεὰν τοῦ ἀνθρώπου. Εἰρηνικὸν καὶ εὔτολμον, ἐνῷ καταφρονεῖ τοὺς κινδύνους τῶν στοιχείων, ἀποφεύγει τὰς αἱματηρὰς μανίας τῶν πολέμων· ἀλλὰ φιλόστοργον καὶ εὐεργετικὸν, ἐπιχέει τὰ δῶρά του εἰς τὰς ἀφανισθείσας χώρας, καὶ ἐν γένει ἀποδίδει εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκδουλεύσεις, μὲ τὰς ὁποίας αἱ λαμπρότεραι τῶν κατακτητῶν πράξεις δὲν δύνανται ποτε νὰ ἐξισωθῶσιν. Οὕτως ἐξαισία εἶνε ἡ φύσις τοῦ ἐμπορίου!

Δύο κυρίως εἰσὶν οἱ κόσμοι, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς φύσεως εἰσὶ προωρισμένοι νὰ παρουσιάζωσι σπουδαῖον καὶ ἐνεργητικὸν πρόσωπον εἰς τὸ μέγα καὶ θελκτικὸν στάδιον τοῦ οἰκουμενικοῦ ἐμπορίου: ὁ κόσμος, ὅστις παράγει ἐκ τοῦ ἰδίου ἐδάφους του ἄρθονα παντὸς εἴδους καὶ κατ' ἐξοχὴν πολύτιμα βιομηχανικὰ καὶ μεταλλικὰ προϊόντα, καὶ ὁ κόσμος τῶν παραλίων τόπων, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ θέα τοῦ ὠκεανοῦ, ἡ εἰκονίζουσα τὴν ἰδέαν τοῦ ἀπείρου, ἐνθυμίζει ἀκαταπαύστως ὅτι στίλβουσιν ἐσπαρμένοι εἰς τὸ ἀχανὲς τῶν κυανῶν πεδιάδων του ἀργυρόφυτοι λόφοι, καὶ ὅτι περιβρέχει τὰς χρυσοφόρους ἀκτὰς μεγάλων ἠπείρων. Αἱ θελκτικαὶ ἰδέαι αὗται ἐμπνέουσι τὸν οἶστρον τῶν κατακτήσεων, τῶν ἀνακαλύψεων καὶ τοῦ πλούτου, καὶ τολμηρὸς θαλασσοπόρος ὁ παράλιος κόσμος ῥίπτεται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὠκεανοῦ, παίγνιον τῶν ἀνέμων καὶ τῆς τύχης, διασχίζων τὰς ἀβύσσους· φέρεται ἐπὶ τῶν κυμάτων τοῦ ἑνὸς πόλου εἰς τὸν ἄλλον διὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ νέας ἀνακαλύψεις, νὰ κατακτήσῃ ἐμπορικῶς κόσμους ἄλλους, καὶ νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν πατρίδα του τοὺς θησαυροὺς τῶν ἀπωτέρων μερῶν τοῦ κόσμου.

Ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον ἐνηργεῖτο τὸ ἐμπόριον εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους μεταξὺ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, μεταξὺ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης, μεταξὺ τῆς Καρθαγένης, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Φοινίκης, ἦτο βεβαίως νηπιώδης καὶ ἀτελὴς, ὡς ἦσαν ἀτελῆ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα εἰς τὴν παιδικὴν ἐκείνην τοῦ κόσμου ἡλικίαν.

Ἡ Ἰνδικὴ, αὐτὸς ὁ ἐπίγειος παράδεισος, ἀφότου ἀνεκαλύφθη εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κόσμου κατὰ πρῶτον ἀπὸ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον καὶ μετέπειτα ἀπὸ τοὺς Πορτογάλλους, ὑπῆρξε τὸ περιζηλότερον ἀντικείμενον τῶν κατακτητικῶν ἐπιχειρήσεων ὅλων τῶν ἐμπορικῶν ναυτικῶν ἐθνῶν. Ὁ καταπληκτικὸς δορυκτήτωρ ἐκεῖνος, ὁ ἐξαίσιος περιηγητὴς τῆς γῆς, διέβη ὡς ἀετὸς ἐπάνωθεν τῆς Ἰνδικῆς, καὶ μολονότι ἄλλαι ὑψηλότεραι ἀπησχόλουν τὸν νοῦν του ἰδέαι, ἔχων ἔμπλεων μολοντοῦτο τὴν εὐρύχωρον διάνοιάν του παντοειδῶν μεγάλων στοχασμῶν, ἔῤῥιψε διὰ μιᾶς τὸ ὀξὺ βλέμμα του ἐπὶ τῆς Ἰνδικῆς καὶ ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς τὸν ὑψηλὸν διαλογισμόν του ὀφείλεται ἡ ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς Αἰγύπτου ἀνέγερσις τῆς φερωνύμου αὐτῷ πόλεως, τῆς Ἀλεξανδρείας, τὴν ὁποίαν κατέστησεν ὡς ἀποθήκην καὶ ὀχετὸν τοῦ ἐμπορίου μεταξὺ τῶν Ἰνδιῶν καὶ Ἑλλάδος, εἴτε ἁπάσης τῆς Εὐρώπης. Ἀλλὰ δὲν ἐπέζησε πολὺ μετέπειτα διὰ νὰ ἑνώσῃ τὴν Ἰνδικὴν διὰ τῶν ὁδῶν τοῦ εἰρηνικοῦ ἐμπορίου μὲ τὴν ἔνδοξον πατρίδα του, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ κρατύνῃ διὰ πολλοὺς αἰῶνας, μετοχετεύων εἰς τοὺς κόλπους της τοὺς ἀνεξαντλήτους θησαυροὺς τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῆς Κίνας, καὶ ἀναπτύσσων τὴν ἐμπορικὴν εὐφυΐαν της καὶ τὴν ναυτικὴν ἰσχύν της.

Ἀλλ' οἱ Πορτογάλλοι, εὐτυχέστεροι τοῦ ἀνικήτου δορυκτήτορος ἐκείνου ὡς πρὸς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ κατάκτησιν τῶν Ἰνδιῶν, ἐξηκολούθησαν νὰ ἀρύωνται τὰ ἀνεκτίμητα ἀγαθὰ αὐτῶν ἐν διαστήματι πολλῶν χρόνων, καὶ ἔκτοτε ἡ Ἰνδικὴ κατέστη τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀντιζηλίας ὅλου τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου, ὑπῆρξε θέατρον ἀκαταπαύστου πάλης μεταξὺ τῶν ναυτικῶν Δυνάμεων, καὶ μετέβη ἀλληλοδιαδόχως, ὡς ἡ ὡραία Ἰταλία, ἀπὸ μιᾶς κατακτήσεως εἰς ἄλλην, ἕως οὗ τελευταῖον διεκρίθη ἡ τύχη της μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, καὶ διέμεινεν ἄχρι τῆς σήμερον λαμπρὸν λάφυρον τῆς πρώτης.

Τὸ ἐμπόριον, ἀναπτυχθὲν κυρίως μεταξὺ τῶν δύο τούτων κόσμων, τῶν πλουσίων Ἰνδιῶν, τῆς Κίνας καὶ ἄλλων εὐφόρων τόπων καὶ τῶν ναυτικῶν ἐθνῶν, προήχθη εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τῆς λαμπρότητός του, εἰς ὃν ὁρᾶται σήμερον. Καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτὸ ἐμεγάλυνε καὶ ἐλάμπρυνε τοσαῦτα ἔθνη, καὶ πρὸ πάντων ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων τὸ πολυτελέστερον μεγαλεῖον μᾶς θαμβόνει σήμερον. Οἱ Πορτογάλλοι, οἱ Ἱσπανοὶ, οἱ Ὁλλανδοὶ, οἱ Γάλλοι, οἱ Ἄγγλοι πόθεν κυρίως ἐλαμπρύνθησαν ἄλλοθεν, εἰμὴ ἀπὸ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ εὐτυχοῦς ἐμπορίου; Ἡ Ἀγγλία, αὐτὸ τὸ μέγα ἔθνος, τοῦ ὁποίου τὸ ἐμπορικὸν καὶ κατακτητικὸν πνεῦμα κανὲν ἄλλο ἔθνος δὲν δύναται νὰ μιμηθῇ, εἰς τί ἐπιστηρίζει τὴν ὕπαρξίν του ὁλόκληρον, εἰμὴ εἰς τὴν ὑπερβολικὴν ἐξάσκησιν κυρίως τοῦ ἐμπορίου; Ἂς πάυσῃ διὰ μίαν ἑβδομάδα ἡ ἐμπορικὴ κίνησις τῆς Ἀγγλίας, ἂς σταματήσωσι διὰ μίαν ἡμέραν τῶν ἐργοστασίων της αἱ καταπληκτικαὶ μηχαναὶ, ἂς στερηθῇ διὰ μίαν στιγμὴν τῆς Ἰνδικῆς, καὶ ἡ τύχη τῆς ἠπείρου ταύτης θέλει μᾶς βεβαιώσει τότε ὁπόσον ἐξαισία εἶνε ἡ δύναμις τοῦ ἐμπορίου.

Δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν πέρας εἰς τὴν σύντομον ταύτην περὶ ἐμπορίου πραγματείαν ἡμῶν, μὴ ποιοῦντες μικρὰν μνείαν περὶ τῶν συντελεσάντων ἰδίως πρὸς διάδοσιν τοῦ ἐμπορίου ὁμογενῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Μεσογείῳ, καὶ διαφημισθέντων δικαίως διὰ τοῦτο ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην. Ὁ λόγος περὶ τῶν Χίων ὀπαδῶν τοῦ Κερδῶου Ἑρμοῦ.

Ἀπὸ λαοὺς ὁμογενεῖς καὶ ἀπὸ νήσους ὁμοιομόρρους καὶ τοῦ αὐτοῦ κλίματος περικυκλοῦται ἡ περικαλλὴς Χίος, ὁ παράδεισος οὗτος τῆς Μεσογείου. Οἱ φλοῖσβοι τῶν αἰγιαλῶν τῆς Λέσβου, τῆς Σάμου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀντηχοῦσιν εἰς τὰ γοητευτικὰ παράλιά της. Ἀλλ' ἡ

φύσις ἐδῶ διεγείρει τὸν θαυμασμὸν τοῦ ἀνθρώπου, αἱ εὐώδεις αὖραι πληροῦσιν ἀρωματικῶν θυμηδιῶν τὰς πέριξ θαλάσσας, καὶ ἡ ἐμπορικωτάτη γενεὰ τῶν Χίων διακρίνεται μοναδικὴ μεταξὺ τῶν λοιπῶν τῆς Μεσογείου λαῶν διὰ τὴν ἐμπορικὴν εὐφυΐαν της καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν πολιτισμὸν ροπήν της. Ὁ ὀξύνους Χῖος, ὅμοιος μὲ τὸν ζέφυρον τῆς ὡραίας πατρίδος του, διατρέχει ἀεικίνητος τὴν ἐπιράνειαν τῆς γῆς διὰ νὰ ἀθροίσῃ, ὡς ἡ φιλεργὸς μέλισσα, ἀπὸ τὸ μέσον ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν τὰ λαμπρὰ δῶρα τῆς τύχης καὶ τῆς φιλοπονίας, καὶ δὲν ὑπάρχει μέρος γῆς ὅπου τὸ σεμνὸν ὄνομα τοῦ Χίου νὰ μὴ συμπλέκηται μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ οἰκουμενικοῦ ἐμπορίου. Ἐν γένει δὲ τὸ ἐμπόριον τῶν Χίων μετέφερε καὶ διέδωκεν εἰς τὴν Μεσόγειον τὰ πλούτη, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ ῥῶτα ἐν ἡμέραις πονηραῖς, καὶ συνέδραμε παντοιοτρόπως τὸ ἔθνος εἰς τὰς κρισιμωτέρας περιστάσεις.

Οὕτω λοιπὸν ἡ εὐτυχία καὶ ἡ ἰσχὺς παντὸς ἔθνους ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου, τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχανίας· ἄνευ δὲ τούτων, οὐδέν ἐστι δυνατὸν γενέσθαι. Εἴθε δὲ, ἐμπνεόμενα ὑπὸ τῆς μεγάλης ταύτης ἀρχῆς πάντα τὰ ὀλιγωρήσαντα ἐξ ἀρχῆς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἐμπορίου ἔθνη, ἐκτιμήσωσι τὴν μεγίστην ἀξίαν ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον ἐγγυᾶται τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτῶν.

ΑΡΜΟΝΙΑΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ.

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΚΙΝΗΣΙΣ.

Μελετῶν τὴν κίνησιν τῶν κόσμων καὶ τὴν τοῦ ἐλαχίστου ἐντόμου, τῶν πλανητῶν τούτων, οἵτινες βαίνουσιν, ὡς εἰπεῖν, ἐν τῷ κενῷ, οὐδέποτε ἀφιστάμενοι τῆς ὁδοῦ αὐτῶν, καὶ τοῦ ζώου, τοῦ ἔχοντος ἐσώτερικὰ ἑλατήρια καὶ κινουμένου ὑπὸ τῶν πόθων ἀφ' ἑνὸς εἰς ἄλλου τόπον, ἔλαβον συχνότατα ἀφορμὴν ὅπως θαυμάσω τὰς σχέσεις, αἵτινες ὑφίστανται μεταξὺ αὐτῶν τῶν κινήσεων καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως· ἐξήγαγον δὲ συμπέρασμα ἀδιαφιλονείκητον, ὅτι τὸ πᾶν ἐκ τοῦ νόμου τούτου τῆς κινήσεως συντηρεῖται. Φέρε ἴδωμεν ἰδίως ὁποῖα καὶ πόσα εἰδικὰ εὐεργετήματα πηγάζουσιν ὑπὲρ ἡμῶν ἐκ τοῦ γενικοῦ τούτου νόμου.

Τὰ ὕδατα, διατελοῦντα ἀκίνητα καὶ λιμνάζοντα, ἤθελον ἐπιφέρει τὸν θάνατον ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ ἀνθρώπου· ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτὰ ὀλίγην κίνησιν, καὶ οὕτως ἐπιφέρουσι τὴν δρόσον καὶ τὴν εὐφορίαν. Ἐκ δὲ τοῦ μυχοῦ τῶν ἁλμυρῶν καὶ πικρῶν ὑδάτων τῶν θαλασσῶν, τῶν ἀείποτε διαταρασσομένων ἐκ παλιρροίας, ὁ Παντοδύναμος ἀναρπάζει ὕδατα γλυκέα καὶ καθαρὰ, δι' ὧν δροσίζει τὰς γαίας ἡμῶν.

Ἡ κίνησις συνεισφέρει οὐχ ἧττον εἰς τὸ κάλλος τῆς φύσεως. Πεδιὰς, χωρίον, ἄλσος, δένδρον ἄνευ κινήσεως εἰσὶν ἅπαντα θλιβερὰ καὶ νεκρά. Φύσησον μικρὸν ζέφυρον ἀνὰ μέσον τῶν φύλλων, πρόσφερον πτηνὸν διϊπτάμενον ἀφ' ἑνὸς εἰς ἄλλον κλάδον, φέρε κύκνους ἐπιπλέοντας εἰς τὰ ἠρεμοῦντα ὕδατα λίμνης, ποίμνιον πλανώμενον εἰς τὸ βάθος κοιλάδος, αἴγαγρον ἀνασκιρτῶντα ἐλαφρῶς ἀφ' ἑνὸς εἰς ἄλλον βράχον, καὶ ἀμέσως ἡ φύσις ζωογονεῖται, καὶ εὐθὺς μικρὰ κίνησις μεταβάλλει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν σύμπασαν τὴν ὄψιν τοῦ χωρίου. Τοσούτῳ ὁ ἄνθρωπος ἐπιχαίρει εὑρίσκων ἀπανταχοῦ τὸ αἴσθημα τοῦτο τῆς ὑπάρξεως, ἐξ οὗ συνίσταται καὶ ἡ δύναμις καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ!

Ἀλλ' οὐδὲν ὑπάρχει γλυκύτερον τῆς τέρψεως, ἣν ὁ ἄνθρωπος περὶ αὐτὸν διαχέει. Ὑπάρχει που λειμών, τὸν ὁποῖον ὄρχησις ποιμενίδος δὲν ἀποτελεῖ χαριέστερον; ὑπάρχει που θέσις κρημνώδης, βράχος σπηλαιώδης, ἔνθα ἡ παρουσία ἐρημίτου δὲν ἐπιφέρει θέαν μελαγχολικήν; Ὦ! πόσα ἡ ὄψις τοῦ κάλλους καὶ τῆς κινήσεως ἐμπνέει αἰσθήματα ἀγάπης καὶ εὐχαριστήσεως!

Ἐὰν θεωρήσωμεν τὰ φαινόμενα τῆς κινήσεως μεταξὺ τῶν ζώων, θέλομεν ἰδεῖ οὐχὶ ἄνευ θαυμασμοῦ ὅσην ἔχουσι δύναμιν μεταβατικὴν ἀφ' ἑνὸς εἰς ἄλλον τόπον, κατὰ τὰς ὀρέξεις ἢ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν. Τὸ φυτὸν ἀναμένει μικρὰν δρόσον διὰ νὰ δροσισθῇ, καὶ ἡ ἔλαφος τρέχει διὰ νὰ σβέσῃ τὴν δίψαν αὐτῆς εἰς τὸ χεῖλος τῆς πηγῆς. Οἵα κατάρτισις ἀπαιτεῖται πρὸς ἐκτέλεσιν μόνης τῆς πράξεως ταύτης! δεῖται ὀφθαλμῶν διὰ νὰ ἴδῃ τὴν θέσιν τῆς πηγῆς, ποδῶν διὰ νὰ μεταβῇ ἐκεῖσε, μυώνων διὰ νὰ κινῇ τοὺς πόδας, καὶ πόθου διὰ νὰ παρωτρύνῃ τοὺς μῦς αὐτῆς. Τὸ δὲ λίαν ἄξιον λόγου, ὅτι τὰ ζῶα, οἷς ἡ φύσις οὐδὲν ὅπλον ἐδωρήσατο πρὸς ἰδίαν ὑπεράσπισιν, ἔχουσι ταχύτητα ὑπερβάλλουσαν, ὡς ὁ λαγωὸς, ὁ αἴγαγρος, ὁ ἵππος, ἡ ἔριφος, ἡ κάμηλος, κτλ. ἐνῷ τὰ κρατιστὰ ζῶα σχεδὸν ἅπαντα εἰσὶ βραδυκίνητα καὶ βραδυπόρα, ὡς ὁ ταῦρος, ὁ ἐλέφας, ὁ ῥινόκερως, ὁ ἱπποπόταμος, κτλ.

Τὰ ἑρπετὰ, συγκροτούμενα ἐκ κρίκων ἢ σπονδύλων κινητῶν, οὔτε ποδῶν οὔτε πτερύγων οὐδεμίαν εἶχον ἀνάγκην, ἐπειδὴ εὑρίσκουσι κοίτην καὶ τροφὴν ἐντὸς τοῦ πρώτου βώλου τῆς γῆς· ἀλλὰ τὰ πτηνὰ, ὅσα ἐνδιαιτῶνται εἰς τὰ τέλματα, εἶχον ἀνάγκην ποδῶν μακρῶν, καὶ οἱ γερανοὶ, οἱ πελαργοὶ, αἱ ἴβεις κατετάχθησαν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἱμαντοπόδων. Τοῦτο δ' ἐπιφέρει παρατήρησιν ἀξιόλογον· τουτέστιν ὅτι οἱ πόδες τῶν ζώων εἰσὶν ἀνάλογοι ὡς πρὸς τὸ ἀνάστημα, τὰς ἕξεις καὶ τὰς κινήσεις αὐτῶν. Ὁ ἐλέφας, ὢν λίαν βαρύσωμος, φέρεται ἐπὶ τεσσάρων ὀγκωδῶν καὶ ἀκάμπτων στηλῶν· ἡ ἔλαφος, ἡ προβατοκάμηλος ἔχουσι κνήμας λεπτὰς καὶ δυνατὰς, καταλλήλους διὰ τὴν ταχύτητα. Οἱ πόδες τῶν ζώων, ὅσα διαιτῶνται ἐντὸς τοῦ ὕδατος, οἷον ἡ ἐνυδρὶς, ὁ κάστωρ, ὁ κύκνος, ἡ χὴν, ἡ νῆσσα, ἔχουσιν ὑμένα ἐκτεινόμενον ὡς κώπην· αἱ χεῖρες τοῦ ἀσπάλακος εἰσὶν ἀποχρῶσαι πρὸς ἀνασκαφήν· ἡ ἀλκὴ ἵσταται στερεὰ ἐπὶ τοῦ ὀλισθηροτάτου πάγου ἕνεκα τῶν ἀκαμάτων ποδῶν, δι' ὧν ἐκφεύγει εὐκόλως τὸν λύκον, τὸν ἀπηνέστατον αὐτῆς ἐχθρόν· ἡ ἐσχισμένη τῆς ἐρίφου ὁπλὴ τὴν βοηθεῖ εἰς τὸ ἀναρριχᾶσθαι ἐπὶ τῶν βράχων.

Οἱ πλατεῖς, ῥοζώδεις καὶ ἐν σχήματι προσκεφαλιδίου πόδες τῆς καμήλου εἰσὶ κατάλληλοι εἰς τὸ κινητὸν καὶ ἀμμώδες τῶν ἐρήμων ἔδαφος· αἱ μακραὶ κνῆμαι διευκολύνουσιν αὐτῇ τὴν ταχεῖαν διάβασιν τῶν ἀποστάσεων, ἐνῷ ὁ μέγας αὐτῆς τράχηλος, ὑψούμενος καθέτως, προφυλάσσει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐκ τῶν ἀμμωδῶν κυμάτων, ἐξ ὧν ὁ ἄνεμος τὴν περιστοιχεῖ, καὶ ἐνῷ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς, ὠχυρωμένοι διὰ βλεφάρων σαρκωδῶν, περιτρίχων καὶ

ἡμικλείστων, τῇ δεικνύουσι πόρρωθεν τὴν ὁδὸν ἐν τῷ μέσῳ νεφελῶν ἄμμου, αἵτινες ἐπισκοτίζουσι τὸν ἀέρα. Ὅλα δὲ τὰ προσόντα ταῦτα παρέχουσιν εἰς τὴν κάμηλον βάδισμα ἀσφαλὲς καὶ εὔκολον ἐπὶ γῆς, ἔνθα τὰ λοιπὰ ζῶα βαδίζουσι βάδην καὶ ἐπιτόμως, καὶ ἔνθα ὅσον οὔπω καταστρέφονται. Ἡ κάμηλος εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, τὸ πλοῖον τῶν ἐρήμων, τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος ἄνευ αὐτῆς οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ διέλθῃ.

Τὰ ἔντομα ἐνίοτε οὐδεμίαν ἔχουσιν ἄμυναν ἄλλην, ἢ τὴν ποικιλίαν τῶν κινήσεων αὐτῶν. Ὁ ἀσπάλαξ, ἀναστρεφόμενος ἐπὶ τῆς ῥάχεως, μεταχειρίζεται ἐλατήριόν τι ἐγκρυπτόμενον εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ ὡς πηδητὴς ἄριστος ἀναπίπτει ἐπὶ τῶν ποδῶν. Ἡ ψυχὴ ὑπεκφεύγει τὰ πτηνὰ διὰ τῆς ἑλίγδην περιπτήσεως. Ἡ ἀράχνη ἐκφεύγει μακρὰν τοῦ καταδιώκτου ἐχθροῦ, ἀνερχομένη τὴν ὑφὴν αὐτῆς, ὡς ἀνέρχεται ὀναύτης τὸ μῆκος κάλω. Τὸ ἡμερόβιον καλύπτεται ἐξ ἀτόμων ἀμμωδῶν, καὶ βλέπων τις αὐτὸ ἐπιπλέον εἰς τὸ ὕδωρ, ἤθελε τὸ ἐκλάβει ὡς τεμάχιον ξύλου σεσηπότος· ἐν τούτοις τὴν ἐσπέραν μεταμορφοῦται εἰς μυῖαν καὶ κοσμεῖται διὰ δύο πτερύγων λαμπρῶν, ἐνῷ ὁ γυρῖνος περιγράφει μετὰ ταχύτητος κύκλους ἐπὶ τῶν διαυγῶν ὑδάτων, ἔνθα αἱ ἑλαφραὶ σίλραι ἐκτελοῦσιν ὀρχήσεις χωρὶς οὐδόλως νὰ βρέχωσι τοὺς πόδας των.

Ἐὰν ῥίψωμεν τὰ ὄμματα ἐπὶ τῶν ἰχθύων, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι τὸ περιστοιχοῦν αὐτοὺς ὕδωρ τοῖς χρησιμεύει, ὡς εἰπεῖν, ἀντὶ ἀμάξης. Οἱ ἰχθύες, βοηθούμενοι ὑπὸ τῶν πτερυγίων αὐτῶν, περιέρχονται εὐκινήτως εἰς τὰ ὕδατα· ἡ ῥύσις τοὺς ἐχορήγησε κύστιν τινὰ, ἥτις γέμει ἀέρος, ἐξογκουμένη ἢ συστελλομένη κατὰ βούλησιν, ὥστε, μειοῦντες ἢ ἐπαυξάνοντες τὸν ὄγκον τοῦ σώματος, ἀνέρχονται ἢ κατέρχονται εἰς τὰ ὕδατα. Ἄλλοι ἰχθύες πηδῶσι καμπτόμενοι τοξοειδῶς, καὶ ἐκφεύγουσιν ὁρμητικῶς τοὺς διώκτας των. Τινὰ ζωόφυτα ἀναῤῥίπτονται διὰ δυνάμεως ὁμοίας πρὸς δύναμιν, ἥτις ἐκσφενδονίζει πυροτέχνημά τι. Ὡσαύτως τὰ ὀλοθούρια, σκώληκες ἀκτινωτοὶ, ἀναῤῥίπτουσι τὸ ἐμπεριεχόμενον ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῶν ὕδωρ, καὶ ἀνωθοῦνται βιαίως πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν διὰ τοῦ μέσου τῆς ἀναρευστικῆς ταύτης ἀντλίας.

Ἡ τῶν κινήσεων τῶν πτηνῶν ποικιλία ἐπίσης ἀξία ἐστὶ θαυμασμοῦ. Τινὰ τῶν πτηνῶν περιγράφουσι κύκλους, διασχηματίζουσι κυματώσεις, καὶ φαίνονται διολισθαίνοντα ἐλαφρῶς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀέρος, ἄλλα δὲ καταπίπτουσι μετὰ τάχους ὡς τὸ βέλος, ἢ μένουσιν ἀκίνητα καὶ ὡς ἐπικρεμάμενα ἐν τῷ οὐρανῷ. Τίς δὲν παρετήρησε τὰς κανονικὰς δονήσεις τοῦ ἀερινοῦ κορυδαλοῦ, τὴν λοξὴν καὶ ἑλικώδη πτῆσιν τῶν ποταμίων ἢ θαλασσίων πτηνῶν, τὰς συστροφὰς τοῦ ψάρου καὶ τοὺς προνοητικοὺς ἑλιγμοὺς τῶν πελαργῶν, τεταγμένων εἰς φάλαγγας τριγώνους.

Ἡ κίνησις παρὰ τοῖς πετεινοῖς ἐνίοτε γίνεται καὶ διὰ πονηρίαν καὶ ὡς μέσον συντηρήσεως, ὑπαγορευόμενον ὑπὸ τοῦ ἐνστίκτου. Ἐν τῷ Ἀγίῳ Δομίγκῳ σωρεῖαι ἐκ τῶν ποικιλοπτέρων ἐκείνων πτηνῶν, ἅτινα ἐπωνομάσθησαν πίπραι, καταπίπτουσιν ἐφ' ἑνὸς δένδρου καὶ γίνονται ἀόρατοι. Ἐφ' ὅσον ὁ κατασκοπεύων αὐτὰς κυνηγὸς ἀλλάσσει θέσιν, ὅλαι αἱ μικραὶ αὗται πίπραι κινοῦνται, περιστρέφονται σιγηλῶς περὶ τοὺς κλάδους, καὶ τοῦτο τοσοῦτον ἐπιδεξίως πράττουσιν, ὥστε ἀδύνατον νὰ τὰς ἀποπλανήσῃ τις. Ἄλλα πτηνὰ ἔλαβον τὸ δῶρον τῆς ταχύτητος· ὁ ὑψηπέτης ἁλιαίετος μετεωρίζεται εἰς τὰ νέφη καὶ διέρχεται τὰς ἐρήμους τοῦ ὠκεανοῦ· οἱ θαλάσσιοι γύπες ἀπέρχονται ἀγεληδὸν εἰς θαλασσίους ὁδοιπορίας διακοσίων καὶ ἐπέκεινα λευγῶν, καὶ ἐπανέρχονται τὴν ἑσπέραν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἐξ οὗ ἀπῆλθον τὴν πρωΐαν· εἴδομεν δὲ περιστερὰν κομίζουσαν ἐντὸς τεσσαράκοντα ὀκτὼ ὡρῶν ἐπιστολὴν ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Χαλέπιον, ἀπόστασιν, ἣν ὁ ἄνθρωπος μόλις ἠδύνατο νὰ διέλθῃ πεζῇ εἰς τριάκοντα ἡμέρας!

Ὅθεν, ὅταν σπουδάζωμεν τὰ ἀποτελέσματα τῆς κινήσεως, καταρχόμενοι ἀπὸ τῶν κόσμων, οἵτινες περιστρέφονται εἰς τὸ κενὸν, μέχρι τοῦ ἀδιορατου ἐντόμου, τὸ ὁποῖον κινεῖ τὰ ὀστᾶ, τοὺς μῦς, τοὺς τένοντας ἵνα περιπατῇ, ἀνίπταται ἢ κολυμβᾷ ἵνα διαφύγῃ τὴν καταδίωξιν, θαυμάζομεν οὐχ ἧττον τὴν μεγάλην τῆς Προνοίας σοφίαν. Ὁ αὐτὸς νόμος συντηρεῖ τοὺς ἀστέρας, καλλύνει τὴν φύσιν καὶ ζωογονεῖ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα· ὅπου δὲ κίνησις ἐκεῖ καὶ ζωὴ, καὶ ἄνευ αὐτῆς τὰ πάντα μεμαραμμένα, τὰ πάντα νεκρά.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΒΑΥΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΒΑΥΑΡΩΝ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. Α΄.)

Γ΄.

Εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐνγένει καταστάσεως τῶν Βαυαρῶν.

Ἐκ τῶν ἐτησίων στατιστικῶν ἐπληροφορήθην ὅτι μεταξὺ 100 νεοσυλλέκτων μόνον 8—12 δὲν γνωρίζουσι γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν. Ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ ὑπολογίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναλφαβήτων εἰς 24—36. Τὸ ποσὸν τούτων ἐξογκοῦσι κυρίως οἱ κάτοικοι τῆς ἀρχαίας λεγομένης Βαυαρίας· οἱ Φραγκόνιοι καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν λοιπῶν ὑπηκόων τοῦ Κράτους εἰσὶ φιλομαθέστεροι καὶ νοημονέστεροι· ἐκ τούτων δὲ πάλιν οἱ τῆς μέσης καὶ κάτω Φραγκονίας κάτοικοι εἰ εὐφυέστατοι. Ἡ προκαταρκτικὴ ἐκπαίδευσις τῆς νεολαίας ἐνγένει τελεῖται θαυμασίως. Σχολεῖα, Γυμνάσια καὶ Πολυτεχνεῖα ὑπάρχουσι σχεδὸν ἐν ἑκάστῃ πόλει καὶ πολίχνῃ· μέσα, τὴν εὐεξίαν τοῦ σώματος ὑποκρατοῦντα καὶ ἰσχυροποιοῦντα, ὑπάρχουσιν ὡσαύτως πάμπολλα· γυμναστικαὶ καὶ κολυμβητήρια π. χ. πλεῖστα ὅσα. Καθ' ὅλον τὸ Κράτος ἀριθμοῦνται γυμνασταὶ μὲν 38,000, γυμναστήρια δὲ πλέον τῶν 700. Πολλοὶ τὰς τάξεις ἁπάσας τοῦ Σχολείου καὶ Λυκείου ἢ Γυμνασίου ἐπιμελῶς διέρχονται καὶ ἱκανῶς σπουδάζουσι τήν τε Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν, καίτοι πρὸ χρόνου ἤδη πολλοῦ προωρίσθησαν πρὸς τέχνην τινά. Ὁ κουρεὺς ἡμῶν ἐν Βυρσεβούργῃ ἀνεγίνωσκεν ἐκ στήθους δύο ῥαψῳδίας τῆς Ὀδυσσείας καὶ μίαν ὁλόκληρον δημηγορίαν τῶν Κερκυραίων. Καὶ αἱ γυναῖκες δὲ ἀναπτύσσονται προσηκόντως· αἱ πλειότεραι νεάνιδες ἐκπαιδεύονται ἐν ξένοις ἢ ἐντοπίοις παρθεναγωγείοις, καὶ ἔργα διάφορα ἐκμανθάνουσι καὶ χειροτεχνήματα ποικίλα.

Πολλὰ ὀλίγοι ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν εὐγενῶν καὶ τῆς ἄλλης ἀνωτέρας τάξεως οἱ μὴ ὁμιλοῦντες τὴν Γαλλικὴν, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν Ἀγγλικήν· αἱ γυναῖκες μάλιστα πρωτεύουσι διά τε τὴν ὡραιοτέραν προφορὰν καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν λεγομένων. Οἱ πλεῖστοι τῶν Βαυαρῶν εἰσὶν εὖ-

φωνοι, μουσικῆς καὶ θεάτρων ἐρασταὶ, πανηγύρεων καὶ ἑορτῶν θιασῶται καὶ ἐγκωμιασταί. Ἐν ἑκάστῃ πόλει καὶ πολίχνῃ ὑπάρχουσι φιλαρμονικαὶ ἑταιρίαι, σύλλογοι μουσικοὶ καὶ διάφοροι ἄλλαι λέσχαι καὶ συναθροίσεων τόποι. Εἰσὶ δὲ καὶ λίαν φιλαναγνῶσται, τῶν εὐγενῶν καὶ ἀξιωματικῶν μόνον ἐξαιρουμένων. Μεταξὺ τῶν 800—1000 Βυρσεβουργίων ἀναγνωστῶν, οἵτινες κατὰ πᾶσαν ἡμέραν ἀνέρχονται τὰς εὐρείας κλίμακας τοῦ λαμπροῦ καταστήματος Ἁρμονία, ὅπως ἀναγνώσωσι τὰς διαφόρους ἐντοπίους τε καὶ ξένας ἐφημερίδας καὶ τὰ ἄπειρα τῶν διαφόρων ἐπιστημονικῶν κλάδων νεώτατα περιοδικὰ φυλλάδια, μόλις 30—50 ἀντιπροσωπεύουσι τοὺς εὐγενεῖς καὶ ἀξιωματικούς· ἡ ἑτέρα πληθὺς αὐτῶν διέρχεται τὴν ἡμέραν ὅλην ἐν ζυθοπωλείοις καὶ καφενείοις.

Περίεργον ὅμως ὅτι οἱ Βαυαροὶ ἐν γένει κακῶς σπουδάζουσιν Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν. Πολλοὶ τούτων οὐδὲ οἴδασι ποῦ ἡ Ἑλλὰς π. χ. κεῖται, ποῖα τὰ σύνορα καὶ τίς ὁ λαὸς ὁ κατοικῶν αὐτὴν, καίτοι εἰς τῶν πριγκίπων αὐτῶν ἐκάθητο μέχρι χθὲς ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτῆς. Πολλαὶ γυναῖκες θέτουσι τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν Αὐστραλίαν ἢ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ ἄλλαι πάλιν παρὰ τῇ Ἱσπανίᾳ! Βαυαρίς τις ἔλεγε πρός τινα τῶν ἡμετέρων: « Ἔχω μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ ἴδω τὴν ὡραίαν Ἑλλάδα, ἀλλ' ὁ μεταξὺ ἡμῶν καὶ αὐτῆς Ἀτλαντικὸς Ὠκεανὸς μοὶ προξενεῖ μέγαν φόβον, καθὸ κινδυνώδης. »

Ἔξω τῶν ὁρίων τῆς χώρας αὐτῶν δὲν ἐκτείνονται οἱ Βαυαροί· ἡ γεωγραφία αὐτῶν φθάνει μέχρι Μονάχου, καὶ ἐντεῦθεν μέχρι τῶν δεξιῶν ὀχθῶν μέρους τινὸς τοῦ Ῥήνου. Ὃ δὲ ἀξιοπεριεργότερον, Ἕλληνας καὶ Ὀθωμανοὺς ταὐτίζουσιν οἱ θαυμάσιοι υἱοὶ τῆς Βαυαρίας· πάντες οἱ ἐν Τουρκίᾳ γεννώμενοι καὶ ζῶντες Ἕλληνες εἰσὶ, κατ' αὐτοὺς, Τοῦρκοι! Ἕλλην τις ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, υἱὸς γνωστοῦ ἐμπόρου, ἐλθὼν εἰς Βυρσεβούργην καὶ ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ κοσμήτορος ποῦ ἐγεννήθη καὶ ποῦ διαμένει, (διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ὁ τόπος τῆς γεννήσεως σημειοῦται ἐν τῷ Μητρῴῳ τοῦ Πανεπιστημίου) ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀπεκρίνατο οὕτος. — « Χαίρω ὑπέρπολυ, ἀντεῖπεν ὁ κοσμήτωρ, διότι προσλαμβάνομεν καὶ Ὀθωμανὸν εἰς τὴν Σχολὴν ἡμῶν. — Ἀλλὰ συγχωρεῖτε, Κύριε· ἐγεννήθην μὲν ἐν Τουρκίᾳ, ἀλλ' εἰμὶ Ἕλλην τὸ γένος. — Περίεργον! » ἐψέλλισεν ὁ Βαυαρὸς φλεγματικῶς καὶ ἀπῆλθεν.

Ὁ Κύριος ἐν τούτοις οὗτος μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ ἐξελαμβάνετο ὡς Ὀθωμανὸς, καὶ ἐδακτυλοδεικτεῖτο μάλιστα ὑπὸ τῶν κατοίκων ὡς σπάνιόν τι καὶ ἀξιοπερίεργον. Πρὸς ταῦτ' ὅλα συνέτεινον ἴσως οὐκ ὀλίγον καὶ αἱ ξανθαὶ τρίχες τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, διότι, κατὰ τὸν Βαυαρὸν, πᾶς μὴ μελανόθριξ Ἕλλην, οὐκ ἔστιν Ἕλλην γνήσιος καὶ καθαρός. Ὅστις λοιπὸν τῶν ὁμογενῶν ἐπιθυμεῖ νὰ ἀπέλθῃ εἰς Βαυαρίαν πρὸς σπουδὴν ἢ δι' ἄλλην τινὰ ὑπόθεσιν, θέλει πράξει καλῶς νὰ μελανοχρωματίσῃ τὰς ξανθὰς τρίχας αὐτοῦ, διότι ἄλλως καὶ ἡ ἐθνικότης παραλλάσσεται καὶ αἱ ξανθόκομοι παρθένοι τοῦ τόπου ψυχραὶ φαίνονται πρὸς αὐτὸν καὶ ἀδιάφοροι. Χρῶμα μελανωπὸν καὶ ῥὶς εὐθεῖα εἰσὶ, κατὰ τοὺς Βαυαροὺς, ἕτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ Ἕλληνος. Αἱ γυναῖκες μάλιστα μεγάλως προσέχουσιν εἰς ταῦτα.

Οἱ Βαυαροὶ λογίζονται μακάριοι καὶ εὐδαίμονες τὴν γῆν αὐτῶν κατοικοῦντες· ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ ἄγνοια αὐτῶν περὶ τῶν ξένων, διότι οὐδενὸς ἔχουσι χρείαν καὶ οὐχὶ εὐκόλως ἑπομένως ποθοῦσιν ἀποικίας ἢ μετοικήσεις. Ὁ φραγμὸς, ὁ διαχωρίζων τὴν Βαυαρίαν τῶν ἄλλων, καὶ μάλιστα τῶν ἄπο κειμένων μερῶν, οὐδέποτε ἀφαιρεθήσεται, νομίζω· ἡ πρόοδος, διανοητική τε καὶ πολιτική, περιορίζεται δυστυχῶς ἐν τῷ τόπῳ μόνῳ αὐτῷ.

Ἐγὼ καὶ ἕτερός τις ὁμογενὴς Θ. Σ. προσεκλήθημεν ὑπὸ γνωστοῦ ἡμῖν Πρώσσου ὅπως συνεορτάσωμεν τοὺς ἀρραβῶνας αὐτοῦ μετά τινος καλλιπαρείου Βαυαρίδος. Τὴν πρόσκλησιν ἄσμενοι δεχθέντες, ἐκαθήσαμεν μετ' οὐ πολὺ εἰς τράπεζαν μεγαλοπρεπῆ. Μεταξὺ τῶν ξένων παρῆν καὶ εὐγενής τις Βαυαρὸς, λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ, πολλὰ περὶ τῆς εὐρυΐας καὶ πολυμαθείας αὐτοῦ ἐγκαυχώμενος. Τοῦ ζωμοῦ παρατεθέντος, « Εἰπατέ μοι, Κύριε, λέγει ὁ εὐγενὴς πρὸς τὸν ἡμέτερον φίλον, τρώγουσι παρ' ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι ὡσαύτως ζωμόν; — Ὄχι, ἀποφαίνεται ὁ εὐφυὴς Ἕλλην, ἡ καλητέρα ἡμῶν τροφὴ συνίσταται ἐκ ῥιζῶν καὶ βαλάνων. — Ἤμην βέβαιος περὶ τούτου καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας, ἀντεῖπεν ὁ Βαυαρὸς, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ πληροφορηθῶ καλήτερον, ἠρώτησα. — Τουτέστιν, ἀπεκρίθην ἐγὼ, διὰ τούτου ἀποδεικνύεται ἀριδήλως ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες εἰσὶ γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων, διότι καὶ ἐκεῖνοι, ὡςἡ ἱστορία ἀναφέρει, ἐκ τῶν αὐτῶν ἐτρέφοντο τροφῶν. » Πολλοὶ τῶν συνδαιτυμόνων, πρὸ πάντων δὲ ἡ καλὴ καὶ ἐρασμία νεόνυμφος, ἠρυθρίασαν, καὶ διὰ τῆς βαθείας αὐτῶν σιωπῆς ἐξήλεγξαν οἱονεὶ τὴν ἀνοησίαν καὶ ἀμάθειαν τοῦ ἀνδρός.

Ἄλλος τις Βαυαρὸς ἐξ Ἀσαφενβούργης μὲ ἠρώτησεν, ἂν ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν γνωστὰ εἰσὶ τὰ ὡρολόγια. — « Ὄχι, ἀπεκρίθην ἐγώ· ἀντὶ τούτων μεταχειριζόμεθα τὰς συστολὰς καὶ διαστολὰς τῆς ἴριδος τῶν γαλῶν, (διότι ἡ ἴρις τῶν ζώων τούτων ἀναλόγως τῆς ἐπιτάσεως ἢ δυνάμεως τοῦ φωτὸς συστέλλεται ἢ διαστέλλεται)· πρὸς τούτοις τὰς φωνὰς τῶν ἑλεφάντων, καί τινα εἴδη κογχυλῶν ἢ ὀστρακοδέρμων, θαυμασίως καὶ ἰδιαζόντως πρὸς τοῦτο κατασκευαζομένων. » Ὁ Βαυαρὸς, ἀκούων, ἐθαύμαζε τὰ ἔργα τῆς φύσεως.

Μυρίαι ἄλλαι τοιαῦται μωραὶ καὶ ἀνόητοι ἐρωτήσεις ἀπετάθησαν ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ αἱ ἡμέτεραι ἀποκρίσεις ἢ διασαφήσεις ἦσαν πάντοτε εἰρωνικώτατα. Περὶ ὅλων τούτων ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐν Βαυαρίᾳ σπουδασάντων ἢ διατριψάντων ὁμογενῶν.

Οἱ πλεῖστοι τῶν Βαυαρῶν νομίζουσιν ὅτι αἱ γυναῖκες ἡμῶν κεκαλυμμέναι τὸ πρόσωπον ἐξέρχονται τῆς οἰκίας. Ποσάκις δὲν ἠρωτήθη ὁ ἄνωθι μνημονευθεὶς ὁμογενὴς, ὁ ὡς Ὀθωμανὸς ἐκληφθεὶς, περὶ τῆς ἐνδυμασίας τῆς μητρὸς καὶ τῶν συγγενῶν, καὶ περὶ τοῦ γυναικωνίτου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, κτλ.

Ὁ αὐτὸς ὁμογενὴς, ὅστις ἀληθῶς πολλὰ ἤκουσε καὶ ἐχώνευσεν, ἔλαβε πρὸ καιροῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τὴν φωτογραφίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Βαυαρός τις διδάκτωρ, ἰδὼν τὴν εἰκόνα ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἔλαβεν αὐτὴν εἰς χεῖρας καὶ ἐθαύμαζεν ἐπιφωνῶν. « Ὄντως θαυμάσιον! Πρώτην ἤδη φορὰν, ἀφ' ἧς ὥρας ἐγεννήθην, βλέπω Ὀθωμανὸν Εὐρωπαϊκὰ ἐνδεδυμένον! » Καὶ ὁ ἄνους διηγεῖτο τοῦτο εἰς τοὺς ἄλλους ὡς νεώτερον τῆς ἡμέρας. Ὁ ἡμέτερος φίλος διεμαρτύρετο, ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἤθελον νὰ πιστεύσωσιν ὅτι πάμπολλοι ἄλλοι ἐν Τουρκίᾳ Εὐρωπαῖοι

ἐνδύονται. Οἱ Βαυαροὶ νομίζουσιν ὅτι ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἤτοι οἱ ὑπήκοοι τοῦ ἐκδιωχθέντος βασιλέως, (διότι ἄλλους Ἕλληνας εἰς ἄλλους τόπους δὲν γνωρίζουσιν οὗτοι), μόνον τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν φέρουσιν ἔνδυμα. Ὅτε πρὸ τετραετίας ἀφίχθην εἰς Βυρσεβούργην, ἠρωτήθην ἀμέσως ὑπὸ τῆς γηραιᾶς οἰκοδεσποίνης μου ἂν δὲν ἐνοχλοῦμαι ὑπὸ τῆς νέας ἐνδυμασίας.— «Ἀλλὰ ταύτην παιδιόθεν ἔφερον, ἀπήντησα.— Περίεργον! ἀντεῖπεν αὐτὴ ἀποροῦσα· καὶ ἐπιτρέπεται τοῦτο ὑπὸ τοῦ νόμου, ἐνῷ οἱ λοιποί, ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ θεραπεία αὐτοῦ, ὁμοιομόρφως ἐνδύονται; »

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ ἄλλα πάντα, τὰ ἀφορῶντα τὴν Ἑλλάδα, λίαν ἐσφαλμένας καὶ ἀντιθέτους ἰδέας ἔχουσιν οἱ Βαυαροί.

Κοινῶς παραδέχονται ὅτι αὐτοὶ εἰσὶν οἱ σωτῆρες τῆς Ἑλλάδος, χωρὶς οἱ πλεῖστοι οὔτε ἰδέαν νὰ ἔχωσι περὶ τῆς νεωτέρας ἱστορίας αὐτῆς. Ἡ ἀπάτη δὲ αὕτη προῆλθεν ἐντεῦθεν. Γνωστόν ἐστιν ὅτι ὁ λαοφθόρος Ὄθων, ἐλθὼν εἰς Ἑλλάδα τὸ πρῶτον, ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ 5—6000 ἀέργων καὶ νωθρῶν Βαυαρῶν ὡς σωματοφυλακήν, ἥ, ὡς τότε ἡ γενικὴ ἐφημερὶς τῆς Ἀκγσπούργης ἔγραφε, στρατὸν τάξεως καὶ ἀναπλάσεως (!!) Ἔκτοτε λοιπὸν οἱ Βαυαροὶ ἐπίστευσαν καὶ διακηρύττουσιν ἄχρις ὥρας ὅτι αὐτοὶ ἐτακτοποίησαν τὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, κατέστρεψαν λῃστείαν καὶ ἁρπαγήν, ἐπλούτισαν τὸν τόπον διὰ τῶν θησαυρῶν αὐτῶν καὶ ἐστερέωσαν θρόνον τε καὶ βασιλείαν· ὡς ἐπίμετρον δέ, ὅτι εἰς αὐτοὺς μόνους ὀφείλεται ἡ ἐξημέρωσις καὶ ἀναγέννησις τῶν τέως ἀγρίων καὶ ἐν σπηλαίοις καὶ ὄρεσι διαιτωμένων Ἑλλήνων, καθὸ εἰσαγαγόντας γεωργίαν, τέχνας, ἐπιστήμας καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.

Δι' ἐξόδων Βαυαρικῶν ᾠκοδομήθη τὸ πανεπιστήμιον, τὰ βασιλικὰ ἀνάκτορα, πολυτεχνεῖον, ναύσταθμος, γυμνάσια, λύκεια, ὑπουργεῖα, τυπογραφεῖα καὶ πλεῖστα ἄλλα δημόσια καταστήματα. Ὁ Βαυαρικὸς ἄργυρος ἔῤῥευσεν ἀφθόνως εἰς τὴν γῆν τῶν λῃστῶν καὶ πειρατῶν! Πάντες γνωρίζουσιν ὅτι ὁ ἔκπτωτος βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐλάμβανε πλειότερα τῶν 80,000 φλωρινίων κατ' ἔτος· καὶ ὅμως οἱ Βαυαροὶ διισχυρίζονται ὅτι πλειότερα τῶν 2,000,000 ἀπεστέλλοντο ἐτησίως, καὶ ἐβλασφήμουν μάλιστα μέχρι τῆς χθὲς τὸν Λουδοβίκον διότι ἐδέχθη τὸν θρόνον τῶν λιμωττόντων Ἑλλήνων ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ ὠργίζοντο διότι ἠλαττοῦτο ὁ πλοῦτος τοῦ τόπου κατὰ δύο ἑκατομμύρια. Καὶ ὅμως εἶνε ἀναντίῤῥητον ὅτι τὰ δίκην ἀκρίδων ἐπιπεσόντα εἰς τὴν πτωχὴν Ἑλλάδα σμήνη τῶν Βαυαρῶν ἀπερῤῥόφησαν καὶ τὴν τελευταίαν αὐτῆς ἰκμάδα, καὶ πολλοὶ ἐπανελθόντες εἰς τὴν πατρίδα των ᾠκοδόμησαν μεγαλοπρεπέστατα μέγαρα καὶ λαμπρὰς ἐπαύλεις. Μόνον πρὸς κατασκευὴν τοῦ τάφου τοῦ Ἀρμανσπέργου ἐδαπανήθησαν πλέον τῶν 30,000 φλωρινίων! ὥστε οἱ Ἕλληνες εἰργάζοντο ἐπὶ πλεῖστον χρόνον ὑπὲρ τῶν ζυθοποτῶν.

Ἀλλ' ὅτε ἡ ἐθνικὴ φιλοτιμία ὑπηγόρευσεν εἰς τὸν Ἕλληνα νὰ ἀνεγερθῇ πρὸς ἀποπομπὴν τοῦ ξένου τούτου Ἐφιάλτου, τοῦτο ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν λοιπῶν Βαυαρῶν ὡς τρομερὰ ἀγνωμοσύνη. Ἡ ἀνταλλαγὴ καὶ ἐκποίησις τῶν στρατιωτῶν καὶ ὁμογενῶν αὐτῶν ἐν Ἑλλάδι ἀντὶ ὄνων πρὸς δραχμὴν μίαν, ἡ ἥττα αὐτῶν ἔν τισι συμπλοκαῖς καὶ ἡ ἔξοδος καὶ φυγὴ τῶν πλείστων ἐξ Ἑλλάδος ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς μεγάλα κακουργήματα, ἴδια λησταῖς μόνον καὶ βαρβάροις. Ὅπως δὲ διεγείρωσι πλειότερον τὴν ὀργὴν καὶ ἀγανάκτησιν τῶν Βαυαρῶν, διεκήρυξαν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν ἐπανελθόντες ὅτι πολλοὶ καὶ ἐδηλητηριάσθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο ἔχει οὕτως: Ὅτε οἱ Βαυαροὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὄθωνος ἐξεστράτευσαν κατὰ τῶν Ακκώνων πρὸς καταστολὴν μικρᾶς διεγέρσεως, ἔφαγον ἁπλήστως τόσους πολλοὺς σικυοὺς καὶ ἄλλας ἀώρους ὀπώρας, ὥστε οἱ πλεῖστοι ἀπέθνησκον ὑπὸ κακοήθους πυρετοῦ. Ἔτρωγον δὲ τοὺς σικυοὺς ὄχι ὡς συνήθως, ἀλλὰ μεμαραμμένους καὶ κιτρινωποὺς καὶ ἀκαθαρίστους, νομίζοντες ὅτι οἱ τοιοῦτοι εἰσὶν οἱ καλήτεροι ὡς ὡριμώτεροι καὶ εὐπεπτότεροι. Οἱ Βαυαροὶ ἐν τούτοις παρεδέχθησαν ἀσυστόλως ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐδηλητηρίασαν σικυοὺς καὶ λοιπὰς ὀπώρας πρὸς βλάβην καὶ καταστροφὴν αὐτῶν!

Πολλοὶ τῶν ὑπηκόων τῶν μεγαλουργῶν Βιτελσβάχων, Ἑλλάδα ἀκούοντες, τρέμουσι καὶ φρίκην αἰσθάνονται· προτιμῶσι δὲ μᾶλλον τὴν Ἰαπωνίαν καὶ Κίναν, ἢ τὴν Ἑλλάδα. Οὐδόλως παραδέχονται ἀσφάλειαν ζωῆς καὶ ἰδιοκτησίας παρ' ἡμῖν· ληστεία, ἁρπαγή, δικαίωμα τοῦ ἰσχυροτέρου, δολοφονία, εἰσὶ τὰ προσφιλέστερα καὶ συνήθη τοῖς Ἕλλησιν ἔργα! Τὴν δοξασίαν ταύτην ἰσχυροποιοῦσιν οὐκ ὀλίγον καὶ αἱ Κυβερνητικαὶ καὶ ἀνθελληνικαὶ ἐφημερίδες τοῦ Κράτους, τῶν ὁποίων αἱ ἐξ Ἑλλάδος πλασταὶ πολλάκις ἀνταποκρίσεις γέμουσι ψευδολογιῶν καὶ τερατωδεστάτων ὑπερβολῶν καὶ συκοφαντιῶν.

« Ἀπορῶ, ἔλεγε τραπεζίτης τις Βαυαρὸς δημοσίᾳ, πῶς ὁ κάλλιστος καὶ ἀγαθώτατος ἡμῶν Ὄθων δὲν ἐβαρύνθη ζῶν μεταξὺ τῶν φιλοταράχων καὶ ἀγνωμόνων Ἑλλήνων! Ἰδοὺ ὅτι μάταιοι οἱ κόποι καὶ οἱ ἀγῶνες αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ ἐξευγενισμοῦ καὶ τῆς ἀναμορφώσεως τοῦ ἀσημάντου τούτου βασιλείου! Ἔπρεπε νὰ παραιτηθῇ τοῦ θρόνου, καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του· ἡ δόξα καὶ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐν Βαυαρίᾳ ἔσται ἀσυγκρίτως μεγαλητέρα. Ἀπίτωσαν εἰς κόρακας τὰ δικαιώματα τοῦ οἴκου ἡμῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἑλλάδος! »

Καὶ ἐγαυρία ὁ Βαυαρὸς τοιαῦτα λέγων, καὶ παρεδέχοντο οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους αὐτοῦ δι' ὁμοφώνου: das ist wahr; sie haben recht! (αὐτὸ εἶνε ἀληθές· ἔχετε δίκαιον!)

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΑΝΔΗ.

Κορυφαίαν τῶν συγχρόνων φιλολόγων γυναικῶν ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως θέτομεν συγγραφέα τινά, ἥτις δὲν εἶνε οὔτε ἀνὴρ οὔτε γυνή, ἀλλ' ἁπλῶς μία τῶν ὡραίων φιλολογικῶν μεγαλοφυϊῶν, ἥτις παρήγαγεν ἑαυτὴν ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἡ Κυρία Σάνδη εἶνε ἐκ τῶν ποιητῶν ἐκείνων, ὧν ἡ παρουσία ἀποτελεῖ ἐποχὴν εἰς τὸν βίον τῶν λαῶν. Οὐδεὶς ἀνέδειξε μετὰ πλειοτέρας ποιήσεως καὶ ἀληθείας τὴν φυσιογνωμίαν τῆς κοινωνίας. Ἡ κοινωνία αὕτη εἶνε μανιώδης, κούφη καὶ σοβαρὰ, εὐκόλως μετα[illegible]α ἐκ τῆς ἀπελπισίας εἰς τὴν ἐλπίδα, ἐκ τῆς γ[illegible] ἐνθουσιώδες. Καὶ λοιπόν! ἡ Κ. Σάνδ[illegible]

ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΑΝΔΗ.

ἐπέτυχε θαυμασίως, καὶ τὸ πνεῦμά της καὶ ὁ διοργανισμός της παράγουσι μετ' ἀξιοθαυμάστου εὐστροφίας ὅλας τὰς φαντασίας τῆς ἀλλοκότου ταύτης εὐμεταβλησίας.

Ὁτὲ μὲν βλασφημεῖ μὲ τὴν ἀγρίαν ἐνέργειαν τοῦ Βύρωνος καὶ γελᾷ μὲ τὸν τραχὺν καὶ σαρδώνειον ἐκεῖνον γέλωτα, τὸν προξενοῦντα φόβον, ὁτὲ δὲ δέεται καὶ ψάλλει ὡς ὁ Λαμαρτῖνος· ἔπειτα κλαίει καὶ ὀνειρώττει ὡς ὁ Ἔνθεος Συγγραφεὺς τῆς Ἀτάλης καὶ τοῦ Ρεναίου, καὶ ἐν τῷ μέσῳ πάσης τῆς ποικιλίας ταύτης δὲν παύει ποτὲ τοῦ νὰ ἦνε μέγας ποιητής. Καὶ νῦν μὲν κελαδεῖ ὑφ' ἡδονῆς ὡς ἀηδὼν φιλέρημος, νῦν δὲ μυκᾶται ὑπ' ὀδύνης ὡς δάμαλις ἀποβαλοῦσα τὸν μόσχον αὐτῆς, ἄλλοτε δὲ συρίζει φρικαλέως ὡς ὄφις λιθοβοληθεὶς κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ περιελισσόμενος ὀργίλως καὶ πατάσσων τὸ ἔδαφος. Ἀλλ' ὅμως πόσον καὶ ὀργιζομένη φαίνεται μεγαλοπρεπὴς, καὶ παραλογιζομένη χαρίεσσα, καὶ βλασφημοῦσα προσέτι θαυμαστὴ καὶ ἐκπληκτική!

Οὐδεὶς εἰσεχώρησε πλειότερον τῆς θαυμασίας ταύτης γυναικὸς εἰς τὰ μυστηριώδη ἄδυτα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας· οὐδεὶς γνωρίζει νὰ ἀποτείνεται ἀκριβέστερον καὶ μετὰ πλειοτέρας συγκινήσεως εἰς τὰ πάθη. Οὔτε ἔχομεν νὰ εἴπωμέν τι περὶ τῆς μορφῆς τῆς Κ. Σάνδη· ὅλος ὁ κόσμος ἐθαύμασε τὴν ἔξοχον αὐτῆς καλλονὴν, ἥς ἴχνη διατηρεῖ

εἰσέτι καίτοι γηράσασα, καὶ ἡ ὑπεροχή της ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν εἶνε ἀναμφισβήτητος. Ἰδοὺ ἐν συντόμῳ ἡ βιογραφία τῆς Κ. Σάνδης.

Μαρία Αὐρόρα Δουπίνου, ἡ ἔπειτα διὰ τοῦ γάμου Κυρία Δυδεβάντη κληθεῖσα καὶ μετέπειτα Γεωργία Σάνδη, ἢ ὀρθότερον Γεώργιος Σάνδης, πολυώνυμος καὶ πολυθρύλλητος αὕτη γυνή, ἐγεννήθη τῷ 1804 ἐν πόλει τινὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαρχίας Βερρύ. Τὴν καταγωγὴν αὐτῆς περιύμνησεν ἡ περὶ τὴν γενεαλογικὴν εὐγένειαν ἐπτοημένη τῶν ἑσπερίων λαῶν ματαιότης, ὡς καταγομένης ἐκ βασιλικοῦ αἵματος, ἀπὸ τοῦ νόθου υἱοῦ Αὐγούστου τοῦ Β', βασιλέως τῆς Πολωνίας· ὡς εἰ μέγα τι σημαίνει δῆθεν αἷμα βασιλικὸν, ἐκ νοθείας εἰς νοθείαν μεταπεσὸν καὶ μετὰ ὅλην ἑκατονταετηρίδα εἰς τὰς φλέβας τῆς Μαρίας Αὐρόρας ἐπὶ τέλους μεταγγισθέν!

Ἀνετράφη δὲ τὸ κοράσιον τὴν μὲν πρώτην ἀνατροφὴν κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Ρουσσὼ, ἀφειμένον ἐλευθέρως εἰς τὴν κατὰ φύσιν ἀνάπτυξιν, περιπλανώμενον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰνδρου καὶ θηρεῦον χρυσαλλίδας διὰ τῶν ἑλικοειδῶν ἀτραπῶν τῆς Μελαίνης καλουμένης κοιλάδος. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα, ἀποσπασθὲν τῆς παραποταμίου φιλοσοφικῆς ἐκείνης ἀγριότητος ἢ μᾶλλον ἀγροικίας, τῆς ἀσυμβιβάστου παντάπασι πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν κοινωνικὴν τῶν ἠθῶν κομψότητα καὶ εὐρυθμίαν, εἰσήχθη τῷ 1815 εἰς ἡλικίαν 11 ἐτῶν εἰς τὸ ἐν Παρισίοις μοναστήριον τῶν Ἀγγλίδων, ὅπου τόσην ἔδειξεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς χαρακτῆρος σκαιότητα, ὥστε διεκρίνετο συνήθως παρὰ τῶν φιλοσκωμμόνων συμμαθητριῶν της διὰ τῆς ὀνομασίας ὁ παῖς, οἷον προλέγουσῶν τὸ μετὰ ταῦτα ἀρρενωπὸν ἦθος τῆς ποιητρίας.

Ἅμα ἐξελθοῦσα τοῦ μοναστηρίου μετὰ ἓξαετῆ σπουδὴν ἡ θεόληπτος ὑπότροφος, ἀπώλεσε τὴν πλουσίαν μάμμην αὐτῆς, καὶ οὕτω μείναπα πάντη μεμονωμένη καὶ ἀπροστάτευτος, καὶ ταῦτα εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας της καὶ κληρονόμος τοσούτων ἀγαθῶν, πρὸς μόνην σωτηρίαν ἀπέβλεψε τὴν μετὰ ἀνδρὸς νόμιμον συνοίκησιν. Καὶ νυμφεύεται λοιπὸν στρατιωτικόν τινα, αὐτοκρατορικὸν ῥοὺραρχον τοῦ Νοάντου (Nohante), Βαρῶνα Δυδεβάντην ἐπιλεγόμενον.

Καὶ τὰ μὲν πρῶτα τῆς ζωῆς αὐτῆς διήνυσεν ἐν εἰρήνῃ, καίτοι εἰς διηνεκῆ διατελοῦσα ἀνησυχίαν καὶ λύπην διὰ τὸ ἀνόμοιον τῶν φρονημάτων τοῦ συζύγου της, ἀνδρὸς πεζωτάτου καθὸ στρατιωτικοῦ καὶ μὴ ἐκτιμῶντος τὸν ἐξευγενισμὸν τῆς καρδίας· ἐφ' ᾧ καὶ εὕρισκε παραμυθίαν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν ἱππασίαν, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὴν συνεχῆ θεωρίαν τῆς φύσεως καὶ εἰς τὰς παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ῥήνου συνεχεῖς ὁδοιπορίας. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, μὴ δυνηθεῖσα νὰ ὑπομένῃ τοιοῦτον βίον, παρήτησε μετὰ δεκαετῆ σχεδὸν συμβίωσιν τὸν καλὸν ῥοὺραρχον, καὶ διεσκέλισεν ἡ Αὐρόρα ἐκ δευτέρου τὴν οὐδὸν τοῦ εἰρηνικοῦ ἀσύλου, καταφυγοῦσα εἰς τὸ αὐτὸ μοναστήριον τῶν Ἀγγλίδων.

Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἐπῆλθεν εἰς αὐτὴν ὁ κόρος· διὸ καὶ μετ' ὀλιγοχρόνιον διαμονὴν, δραπετεύει ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ σκηνώματος ἡ ὁσιωτάτη μοναχὴ καὶ ἐξέρχεται εἰς κόσμον, βέβηλον μὲν καὶ ἐμπαθῆ ἀλλ' ὅμως ἔνδοξον. Καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ βίου της εἰσὶ λίαν σκοτειναὶ ἀβ[illegible]ι διφορούμεναι. Τὸ βέβ[illegible]εἶνε ὅτι διήγαγε βίον ἄστατον καὶ παλίντροπον, καθ' ὃν ὁτὲ μὲν ἀνερρίχατο τὴν τραχεῖαν καὶ ἀνάντη ὁδὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς μοναῖς, ὁτὲ δὲ ἐν ῥοπῇ μετεπήδα εἰς τὴν τύρβην τοῦ κόσμου, εἶτα πάλιν σοβαρῶς διεδακτύλιζε τὸ μάλλινον τῆς ἀσκήσεως κομβοσχοίνιον, ἐπὶ τέλους δὲ διερρήγνυεν αἴφνης τὸν μέλανα τῆς μοναστρίας σάκκον.

Δύναταί τις νὰ ἀποδείξῃ δύο φάσεις διακεκριμένας εἰς τὸν φιλολογικὸν βίον τῆς Κυρίας Σάνδης. Ἡ πρώτη παρήγαγε τὴν σειρὰν ἐκείνων τῶν μυθιστοριῶν, ἐν αἷς συγκαταλέγονται τὰ ὁμοφώνως πρωτεύοντα ἡ Ἰνδιάνα, ἡ Βαλεντίνη, ὁ Οὐσκῶκος, ὁ Λέων Λεωνῆς, κτλ. Ἀλλὰ τὸ ποιητικώτερον ἀναντιῤῥήτως καὶ ἐξοχώτερον πάντων ἐστὶν ἡ Λαιλία, ἡ μεγάλη αὕτη φωνὴ τῆς ὀδύνης, ὡς λέγει τις τῶν βιογράφων τῆς ποιητρίας, ἢ τὸ κύκνειον, καθ' ἡμᾶς, μελῴδημα, ὅπερ τελευταῖον ἐμελῴδησεν ἡ ἀλγοῦσα τὴν ψυχὴν καὶ διστάζουσα τὸ πνεῦμα καὶ τὴν φαντασίαν πυρέσσουσα φοιβόληπτος αὕτη γυνή.

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ δηλητηριώδους τούτου πονήματος, ἀνεκουφίσθη πάλιν ἡ κατώδυνος τῆς ποιητρίας καρδία καὶ ἐπραΰνθη ὡς ὁ νεανίσκος τοῦ Εὐαγγελίου, ἀφ' οὗ ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν κράζον καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν, κατέλαβε δὲ μετὰ τοῦτο τὴν κοινωνικὴν θέσιν της, καὶ διαζευχθεῖσα νομίμως ἀπὸ τοῦ πρώτου συζύγου της, κατέσχε τὴν περιουσίαν της καὶ οὕτως ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἑλβετίας, ζητοῦσα παρ' αὐτῶν καὶ παρὰ τοῦ ἱλαρωτάτου τῆς Φλωρεντίας καὶ Βενετίας οὐρανοῦ ἰδέας ἧττον ζοφερὰς καὶ μᾶλλον διαγελώσας ἐμπνεύσεις. Λέγεται δὲ ὅτι καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἦλθε πόλιν, ἀνδρικὴν φέρουσα ἐνδυμασίαν καὶ ὄνομα, καὶ τὸν χαρίεντα ἡμῶν Βόσπορον ἐχαιρέτισε.

Μετά τινα ἀποδημίαν πρὸς τὰς Βαλεαρίδας νήσους, ἐπῆλθεν ἡ δευτέρα φάσις τῶν συγγραμμάτων της, εἰς ἣν ἀνήκουσιν αἱ ἑπτὰ χορδαὶ τῆς λύρας, ἡ Σύνοδος τοῦ πύργου τῆς Γαλλίας, ὁ Κονσουέλος, ἡ Κόμησσα τοῦ Ρουδολστὰτ, κτλ. Ἅπαξ εἰσελθοῦσα εἰς τὴν δευτέραν φάσιν ἡ Κυρία Σάνδη, φαίνεται ὅτι ἠθέλησε νὰ ζημιωθῇ πᾶν ὅ,τι ὡραῖον εἶχεν εὐτόλμως διακινδυνεύσει εἰς τὴν πρώτην. Τὰς δοξασίας, τὰς ὁποίας εἶχε τοσοῦτον αὐθαδῶς καταῤῥέψει κατ' ἀρχὰς, ἐπροσπάθησε νὰ τὰς ἀνοικοδομήσῃ. Πλὴν μόλις προσῆλθεν ἱματισμένη καὶ σωφρονοῦσα ὡς μεγάλη τῆς κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίας ἱέρεια πρὸς τὸν φλογερὸν τοῦ χριστιανισμοῦ ὑπέρμαχον, τὸν Ἀββᾶν Λαμενναῖον, διευθύνοντα τότε περιοδικόν τι Σύγγραμμα ὁ Κόσμος, (εἰς ὃ καὶ ἐδημοσίευσε πέντε πρὸς Μαρκίαν ἐπιστολὰς, πλήρεις κατανύξεως ὅλως χριστιανικῆς,) καὶ ἀποδυσπετήσασα ταχέως, ἐπήδησε δι' ἐπικινδύνου ἅλματος ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς πέτρας τῆς πίστεως ἔνοπλος καὶ καταστρηνιῶσα εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ πανθεϊσμοῦ, καὶ ἀνέτρεψεν ἐκ βάθρων δι' αἰφνιδίου λακτίσματος τὸ γενναῖον οἰκοδόμημα τῶν πρὸς Μαρκίαν ἐπιστολῶν. Οὕτω πολλάκις τὸ ἄστατον τοῦ πνεύματος καὶ τὸ ἀβέβαιον τῶν φρονημάτων καθιστῶσι παίγνιον τῆς ἀδυναμίας καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐπὶ σοφίᾳ κλεϊζομένους. Ὁ Σπυριδίων, καίτοι ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους δυνάμενος νὰ θεωρηθῇ ὡς μεγαλοπρεπὴς καὶ σοβαρὰ σπουδὴ τοῦ ὄρους, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἐφαντάζετο ποτέ τις ὅτι εὑρίσκετο εἰς γυναῖκα, οὐχ ἧττον ὅμως εἶνε ἀληθὴς παλινῳδία τῶν πρὸς Μαρκίαν ἐπιστολῶν, καὶ ἐκ διαμέ-

τρου ἀντίθετον πνεῦμα τοῦ κατὰ Λαμενναῖον προοδευτικοῦ Χριστιανισμοῦ.

Μετὰ τοῦτον πλεῖστα ἄλλα πονήματα συνέγραψεν ἡ ἔξοχος γυνή, περὶ μὲν τὸν ἀκριβῆ τῆς καλλιτεχνίας κανόνα θαυμασίως ἁρμόζοντα, ἀλλ' ὅμως ἐπὶ μᾶλλον ἀφιστάμενα τῆς σωτηρίου ἀρχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Πλῆθος δὲ δραμάτων κοσμοῦσι ἔτι καὶ νῦν τὰς σκηνὰς τῶν Γαλλικῶν θεάτρων. Πλήρη ἐνεργείας καὶ κινήσεως ζωϊκῆς τὰ μυθιστορήματα τῆς πρώτης περιόδου τῆς Κυρίας Σάνδης ἔχουσιν ἠθικὴν χάριν, ἥτις εἶνε πηγὴ πάσης ἀνθρωπίνης πράξεως, ἐνῷ τὰ τελευταῖά της συγγράμματα δὲν ἐπιφέρουσι σχεδὸν εἰς τὸ πνεῦμα παρὰ ἀποτέλεσμά τι συγκινήσεως, ἴλιγκος, καμάτου καὶ ἀμφιβολίας.

Ἡ Σάνδη ἠράσθη ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας της τοῦ ποιητοῦ Ἀλφρέδου Μυσσέ. Ἡ ἀρχὴ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔρωτος δύο πλασμάτων μεγάλων εἶνε εἰσέτι μυστήριον. Ποῦ ὁ ἔνδοξος ποιητὴς ἐγνώρισε τὴν ἔνδοξον ποιήτριαν, πῶς ὁ ψάλτης τῆς Ναμουνὰ εἶπε «σὲ ἀγαπῶ!» εἰς τὸν ἀοιδὸν τῆς Λαιλίας, οὐδεὶς γνωρίζει· τὸ βέβαιόν εἶνε ὅτι ἠγαπῶντο περιπαθῶς καὶ ἐσχεδίασαν βίον πλάνητα καὶ αὐτόχρημα ποιητικόν, καὶ ὠνειροπόλουν νωχελεῖς ὁδοιπορίας πρὸς μαγικὰ κλίματα. Οἱ συνοδοιπόροι ἔφθασαν μέχρι Βενετίας, ἐθαύμασαν ὅλα τὰ θαυμάσια τῆς πόλεως ἐκείνης, ἀλλ' ἡ ῥῆξις ἐπῆλθε ταχέως καὶ ἐκεῖ ἐχωρίσθησαν. Τίς τῶν δύο ἔπταισε δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν. Ἡ καρδία εἶνε πάντοτε χῶρος ἱερὸς, εἰς τὸν ὁποῖον οὐδεὶς πρέπει νὰ ῥίπτῃ βέβηλα βλέμματα· ἡ γυνὴ εἶνε πάντοτε γυνὴ, ὅσον μέγας ἀνὴρ καὶ ἂν γίνῃ.

Ὀλίγους μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ποιητοῦ μῆνας, ἡ Σάνδη ἐξέδωκε τὸ περιπαθὲς μυθιστόρημά της Αὐτὴ καὶ αὐτὸς, καὶ ὑπὸ διαφανῆ ἀνωνυμίαν προσεπάθησε νὰ ῥίψῃ ὅλα τοῦ ἔρωτός των τὰ σφάλματα εἰς ἄνθρωπον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὁ θάνατος ἀφῆρεσε τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως.

Ζῇ δὲ εἰσέτι ἡ μεγίστη καὶ φιλοσοφικωτάτη αὕτη ἐν γυναιξὶν, ἡ ἐφάμιλλος τῆς περιβλέπτου Γαλατικῆς Διοτίμης, τῆς συμφιλοσοφούσης Σωκράτει, συγγράφουσα ἀδιακόπως μυθιστορίας καὶ δράματα καὶ ποιήσεις, καὶ ἀπασχολοῦσα καὶ τύπον καὶ καλάμους καὶ γλώσσας καθ' ἅπασαν τὴν ἑσπερίαν Εὐρώπην, καὶ ἦθος ἐπιτηδευομένη συνήθως ἀνδρικόν. Καίτοι δὲ εἰς μεταφυσικοὺς πολλάκις περιπίπτουσα ῥεμβασμοὺς, οὐδὲν παράδοξον ἂν, κοιμηθεῖσα ποτὲ πανθεΐστης, ἐξυπνίσῃ χριστιανή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΤΟ ΦΡΙΚΤΟΝ ΛΑΘΟΣ. Μυθιστόρημα Ξενοφῶντος Ῥαφοπούλου. Ἔκδοσις δευτέρα, ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Ῥαφοπούλων. Ἀθήνησι, 1863.

Ἴσως ἤθελεν εἶσθαι πάντῃ περιττὸν νὰ γράψωμεν καὶ ἡμεῖς περὶ τοῦ προκηρυττομένου τούτου βιβλιαρίου, μετὰ τὰς ἀξιολογωτάτας κρίσεις τοῦ Μουσοτραφοῦς συντάκτου τῆς Ἡμέρας, ὅστις ἐν ὀλίγοις εἶπε τὰ δέοντα περὶ αὐτοῦ.

« Τὸ μυθιστόρημα τοῦτο, λέγει ὁ ἀμερόληπτος οὗτος δημοσιογράφος, εἶνε προϊὸν καλάμου, θραυσθέντος » φεῦ! πρώρως ὑπὸ βασκάνου μοίρας. Εἶνε τὸ πρῶτον » ἄνθος δένδρου, μὴ προφθάσαντος νὰ συμπήξῃ αὐτὸ εἰς » καρπὸν, καὶ ὡς τοιοῦτον δέον νὰ μὴ τεθῇ εἰς τῆς αὐ» στηρᾶς κριτικῆς τὴν τρυτάνην. Ἔχει ἴσως τινὰ τὰ ξε» νίζοντα καὶ δὲν ἀπέχει λίαν τῆς καθημαξευμένης ὁδοῦ, » ἀλλ' ἐνιαχοῦ κοσμεῖται διὰ πολλῆς λόγου χάριτος καὶ » ἰδεῶν παθητικῶν καὶ σκηνῶν ἐπιτηδείως, κατὰ τὸ μέ» τρον τῆς ἰθαγενοῦς τέχνης, συνυφασμένων. »

Συμπληροῦντες λοιπὸν τὰς ἀνωτέρω κρίσεις, προβαίνομεν εἰς τὴν ἐρικτὴν ἀνάλυσιν τοῦ Φρικτοῦ Λάθους διὰ τῆς παρὰ πόδας βιβλιοκρισίας:

Κάλαμος γλαφυρὸς, φαντασία ζωηρὰ, ποικίλη καὶ ἐλαστικὴ, χρωματισμὸς φυσικὸς τῶν εἰκόνων καὶ μαγευτικὴ ἀφέλεια, — ἰδοὺ τὰ ἐξωτερικὰ κοσμήματα τοῦ ἄνωθι πονήματος, τοῦ ὁποίου ὁ συγγραφεὺς, νέος εἰσέτι καὶ καρδίαν φέρων πλήρη πατριωτισμοῦ, ἠθικῆς ἀναπτύξεως καὶ ποιητικῆς καλαισθησίας, ἀπέπτη πρὸ πολλοῦ, κακῇ μοίρᾳ, ἀπὸ τὰς φάλαγγας τῶν ζώντων, πρὸς μεγίστην θλῖψιν τοῦ ποιητικοῦ ὁμίλου τῆς νέας Ἑλλάδος, τῆς πεπαιδευμένης τοῦ ἔθνους μερίδος καὶ τῶν εὐαισθήτων καρδιῶν τοῦ λαοῦ. Ἄλλοτε ἴσως λάβωμεν ἀφορμὴν νὰ λαλήσωμεν ἐκτενῶς καὶ περὶ τῶν λοιπῶν προϊόντων τῆς γλαφυρᾶς γραφίδος τοῦ θανόντος ποιητοῦ· ἐπὶ τοῦ παρόντος περιοριζόμεθα νὰ ὁσφρανθῶμεν τὰ ἄνθη τοῦ λειμῶνος, ἐν ᾧ ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἀφελοῦς τούτου καὶ ὡραίου μυθιστορήματος τέρπεται, καὶ νὰ ἀποδώσωμεν τὸν προσήκοντα ἔπαινον τῇ σκιᾷ τοῦ ἀοιδίμου τούτου νεανίου ποιητοῦ.

Ἡ εἰσαγωγὴ, ἡ πλοκὴ, ἡ ἀκριβὴς ἑνότης καὶ τὰ καθαρὸν Ἑλληνισμὸν ἀποπνέοντα ἐπεισόδια καὶ τέχνην οὐχὶ τυχαίου καλάμου, ἐφελκύουσι τὴν προσοχὴν παντὸς εὐαισθήτου. Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ὁ συγγραφεὺς ἐξ ἑφόδου, οὕτως εἰπεῖν, εἰσάγει τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν ὅλην ὑπόθεσιν. Αἱ ἀνυπόφοροι εἰσαγωγαί, αἱ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ χαρακτηρίζουσαι τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα μυθιστορικὰ προϊόντα τοῦ Γαλλικοῦ καλάμου, οὐδόλως ἤρεσαν τῷ ποιητῇ ἡμῶν. Ἄλλως τε, ποῖον τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον τῷ ἀναγινώσκοντι; ἡ εἰσαγωγὴ, ἢ ἡ ἔντεχνος πλοκὴ καὶ ἐπιτυχὴς λύσις ἢ καταστροφὴ τοῦ μυθιστορήματος;

Ἀντὶ σχοινοτενῶν καὶ φορτικῶν προλεγομένων, ὁ συγγραφεὺς αἴρει ἀμέσως τὸ παραπέτασμα καὶ εἰσάγει εἰς τὴν ὑπόθεσιν τὸν ἀναγνώστην, ἐπιφυλαττόμενος νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειαν αὐτοῦ ἐν τῇ συνεχείᾳ τοῦ μυθιστορήματος καὶ διὰ τοῦ στόματος αὐτῶν τῶν παρεισαγομένων προσώπων. Ἔπειτα τὸ ἐνδιαφέρον κινεῖται μᾶλλον διαλογικῶς ἐν τῇ συναλλαγῇ τῶν δρώντων τοῦ πονήματος προσώπων, ἢ διὰ τῆς ἀσχέτου καὶ ἀψύχου ὑποκειμενικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ δὲ ἀρχικὴ πλοκὴ, ἢ ἡ δέσις ἐν τῷ μυθιστορήματι τούτῳ, οὐχὶ χαλαρῶς ἀλλ' ἰσχυρῶς καὶ εὐρώστως ἔχει, ἀπ' ἀρχῆς κρατοῦσα τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου μετέωρον καὶ προσκλωμένην ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἡ τέχνη τοῦ συγγραφέως ἐνταῦθα μάλιστα καταφαίνεται. Εἰσαγωγὴ τοῦ θέματος αὐτοῦ: Ἔρως Δωροθέας καὶ Μενελάου — δέσις δὲ τοῦ θέματος: Ἔρως τῆς Δυτικῆς Δωροθέας καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ Μενελάου. Πρόοδος τῆς δέσεως: Ὁ γάμος τῶν δύο ἐρωμένων, ἐμποδιζόμενος ὑπὸ τῆς Κυρίας Μοράνου, μητ[illegible] Δωροθέας. Πῶς καὶ τίνι τρόπῳ;

Ἰδοὺ ἡ ἑνότης καὶ ἡ φυσικὴ συνέχεια τῆς δέσεως: Ὁ θνήσκων σύζυγος τῆς Κυρίας Μοράνου, ὑπὸ Ἑλλήνων πειρατῶν τὰ πάνδεινα ὑποστὰς καὶ τὸν υἱόν του Ἀλφόνσον φονευθέντα τότε παρ' αὐτῶν νομίζων, ἀφίνει ὡς τελευταίαν του θέλησιν πρὸς τὴν σύζυγόν του τὰς ἑξῆς λέξεις: «Ὅτι ποτὲ δὲν θέλει ὑπανδρεύσει τὴν Δωροθέαν μὲ ἄνθρωπον, τὴν αὐτὴν θρησκείαν ἔχοντα μὲ τοὺς φονεῖς τοῦ τέκνου του.»

Ἡ δέσις προοδεύει διὰ τῆς παρεισαγωγῆς τοῦ Φοσκάρεως, ὡς νέου μελλονύμφου τῆς Δωροθέας, διὰ τῆς νέας συναντήσεως τῶν δύο πρώτων ἐρωμένων, τῆς φυγῆς αὐτῶν, διὰ τῶν συμβαμάτων τῆς Μονῆς, τῆς ἀναχωρήσεως καὶ ἀργοπορίας τοῦ Μενελάου, τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Φοσκάρεως ὡς ληστοπειρατοῦ ἐνώπιον τῆς Δωροθέας, καὶ τῆς ἀπαγωγῆς αὐτῆς.

Εἶτα, τῶν νεφῶν τῆς δέσεως διαλυομένων, ταχεῖα καὶ φυσικὴ ἐπέρχεται ἡ λύσις, διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν προσώπων, τῆς ἀνακαλύψεως τῶν μυστικῶν δεσμῶν, τῆς καταπτώσεως τῶν ὁμιχλωδῶν προσωπείων καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν κυρίων τοῦ μύθου προσώπων. Ἀλλεπαλλήλως λοιπὸν καὶ συνεπῶς τὰ μὲν μετὰ τῶν δὲ συνδέων ὁ ποιητὴς, στολίζει ἀπαύστως διὰ χαριτοβρύτων περιγραφῶν, ζωηρῶν διαλόγων καὶ ποιητικῶν καλλονῶν τὴν ὁδὸν τῶν ἀναγνωστῶν του. Ἡ περιγραφὴ τοῦ μονήρους καὶ ἀρχαιοπρεποῦς πύργου τῆς Κυρίας Μοράνου, ἡ ζωγραφία τῆς ρωμαντικῆς καὶ μεγαλοπρεποῦς φύσεως, ἥτις τὸν περιστοιχίζει, τὸ βρέμον εἰς τοὺς ἐρήμους ἐκείνους αἰγιαλοὺς κῦμα, ἡ διάβασις τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων ὀρέων τῆς Ρόδου, ὅθεν αἱ λαμπρότεραι ἐκτυλίσσονται ἀπόψεις εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ὁδοιπόρου, καὶ ἄλλαι τοποθεσίαι παρεμπίπτουσαι εἰσὶν ἄξιαι τῆς γραφίδος τῶν καλλίστων σκηνογράφων καὶ καλλιτεχνῶν, καὶ τὴν εὐαισθησίαν τοῦ γράψαντος προδίδουσιν. Ἐντυπώσεις καθαραὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, ἐπιτυχῶς μεταφρασθεῖσαι ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ ἐκείνου βιβλίου, ὅπερ καλεῖται φύσις! Χαρίτων δὲν στερεῖται καὶ τὸ ἀφελὲς καὶ παθητικὸν τῆς Δωροθέας ἆσμα, πρὸς τὸν ἥρεμον αἰγιαλὸν τοῦ ἐρημικοῦ της πύργου ἀδόμενον. Εἶνε τῇ ἀληθείᾳ σεναγμὸς δειλῆς καὶ παρθένου καρδίας, θρηνούσης τοὺς δυστυχεῖς ἔρωτάς της. — Ἰδοὺ μέρος αὐτοῦ.

Κῦμα λευκὸν, μὴ εἶδες εἰς ταῦτα τὰ πελάγη,
ἕνα ταξειδιώτην ὡραῖον καὶ ξανθόν;
Ὦ! ἂν τὸν εἶδες, κῦμα, εἰπέ με ποῦ ὑπάγει;
εἰπέ με τὴν ἐλπίδα ἂν ἔχῃ βοηθόν!
. . . . . .
Εἰπέ του, λευκὸν κῦμα, νὰ ἐπιστρέψῃ πλέον!
ὀπίσω του στενάζω κι' ἐμπρός του μὲ ζητεῖ.
Εἰπέ του νὰ ταχύνῃ νὰ ἔλθῃ τελευταῖον,
καὶ ἡ ζωὴ μακρὰν του μὲ εἶνε βαρετή.
Ἂν μὲ τὰ δάκρυά του σὲ ἔβρεξεν, ὦ κῦμα,
εἰπέ το νὰ σὲ βρέξω μὲ δάκρυα κι' ἐγώ!
Ἂν σ' ἔκαμε δὲ πάλιν, κῦμα, ὑγρὸν του μνῆμα,
εἰπέ με το ἀμέσως νὰ πέσω νὰ πνιγῶ!

Φίλος τῆς Ἱστορικορωμαντικῆς τοῦ Βαλτερσκώτου σχολῆς, ὁ ποιητὴς ἐπὶ τῶν ἴχνων ἐκείνου ἐπὶ πολὺ βαδίζει, παρεισάγων τὸ ἱστορικὸν πρόσωπον τοῦ περιβοήτου ἐκείνου ληστοπειρατοῦ Τρομάρα, καὶ ταυτίζων αὐτὸ μὲ τὸν ἀπολεσθέντα υἱὸν τῆς Κυρίας Μοράνου Ἀλφόνσον. Ἡ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος Λωρύτων νῆσος αὐτοῦ περιγραφομένη μᾶς ἐνθυμίζει τὴν Αἰολίαν τῶν ἀρχαίων, καὶ τὰ μυστικὰ καταγώγια τοῦ Φοσκάρεως, τοὺς σκοτεινοὺς κευθμῶνας ὅπου ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων ἐπρωτοστάτει τὸ σκῆπτρον κρατῶν.

Ἐν γένει εἰπεῖν, ὁ ἔρως, ἡ ἀποτυχία αὐτοῦ ἕνεκα τῆς ἀλόγου ἐπιμονῆς φανατικῆς μητρὸς, ὁ χωρισμὸς, ἡ συναπάντησις καὶ ἡ φυγὴ τῶν δύο ἐραστῶν, συνενούμενα μετὰ τῶν συμβάντων τῆς Μονῆς, τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ληστοῦ μνηστῆρος, τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ Μενελάου, τῶν ἀγωνιῶν τῆς Δωροθέας, τῆς φοβερᾶς ἀναγνωρίσεως, τῆς ἀπαγωγῆς καὶ τῆς παθητικῆς καταστροφῆς, ἔνθα μήτηρ, ἐραστὴς καὶ ἐρωμένη, ἐκπνέουσι πλησίον μετανοοῦντος καὶ ψυχορραγοῦντος ληστοῦ, ἀδελφοῦ, υἱοῦ καὶ ἐρωμένου, ἀποτελοῦσιν ὅλον τι πλῆρες τραγικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ Ἑλληνικῆς εὐφυΐας, καὶ τὸν ἔλεον ἐπιτυχῶς προκαλοῦσιν.

Ἴσως οἱ ξηροὶ ἡμῶν ἔπαινοι λίαν δαψιλεῖς φανῶσι τοῖς ἀναγνώσταις· ἀλλὰ μόνοι δὲν ἡμάρτομεν κατὰ τοῦτο. — Ἡ μετάφρασις τοῦ Φρικτοῦ λάθους εἰς τὴν Γαλλικὴν, καὶ ἡ παράστασις αὐτοῦ ὑπὸ δραματικὴν μορφὴν, πολλάκις ἐν τοῖς θεάτροις τῶν Παρισίων χειροκροτηθεῖσα, δικαιοῦσιν ἡμᾶς, καὶ ἀπονέμουσι τῷ θανόντι συγγραφεῖ τὸν λαμπρότερον τῶν στεφάνων.

Μακάριος ἐκεῖνος!... Ἀλλ' ἀξιέπαινος λίαν καὶ ἄξιος τῆς συνδρομῆς τοῦ κοινοῦ ὁ ζῆλος τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἀοιδίμου Ξενοφῶντος, προσενεγκόντων εἰς τὸ κοινὸν νέαν ἔκδοσιν τοῦ ἐκλείψαντος τούτου καλλιτεχνήματος, ὅπερ εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶσθαι νὰ μετετρέπετο ὑπὸ δοκίμου καλάμου εἰς ὄραμα, καὶ νὰ ἐδιδάσκετο ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης Θεάτρου.

Χ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΟΝΕΙΡΟΣ.

ΑΥΤΗ ΚΑΤΕΒΗ!

Αὐτὴ κατέβη!
ἐν μέσῳ τῶν ὀνείρων μου τὴν εἶδον·
τὴν ὀβδὰ τῶν ἐρώτων ἐκράτει ἀντιμένην,
τὴν θείαν πυρειάν της ὑγρὰν καὶ θεοργιμένην.
Τὴν εἶδον! Χορὸν πενθίμων νεανίδων
εἶδον κατόπιν ἐκείνης νὰ χορεύῃ·
ἦτο χορὸς ἐρατεινῶν ἐλπίδων,
ὅσαι τὴν κόρην ἐκύκλωσαν ἀνθοῦσαν
καὶ τὴν συνώδευσαν ἀποθανοῦσαν.

. . . . . .

Ἐσθῆτα λευκοκύανον ἐφόρει,
ἀστέρων ἄνθη ἔβρεχεν ἡ κόρη.
Ἀγγελικὸν ἐπέστεφε μειδίαμα
τὸ χεῖλός της, τὸ στόμα της θυμίαμα
ἐσκόρπιζε, τῶν Ἀθανάτων μύρον.
Ἐν μέσῳ ὑψηλῶν ὀνείρων
τίς τ' οὐρανοῦ τὰ μύρα δὲν ὠσφράνθη,
ὅσα τῶν κήπων τῆς Ἐδὲμ σκορπίζουσι τὰ ἄνθη;

. . . . . .

Τὴν χεῖρα τείνει,
τὸ κάλλος μέτωπόν μου ἐπιψαύει.
« Στενάζεις, δεσμευμένη ψυχή μου; — ψιθυρίζει·
« Στενάζεις; Ἔλθον, φίλε· ἡ ὥρα προσεγγίζει·

« Ὁ Ἔρως, βραχὺς ἐπὶ τοῦ κόσμου, παύει
« ἅμα τὸ γῆρας ἐπέλθῃ, ἅμα κλίνῃ
« ἡ ἀνθηρὰ νεότης· ποῖα βλάβη
« τῶν ἀθανάτων τὸν Ἔρωτα θὰ βλάψῃ;
« Ὁ Ἔρως ἄφθιτος· ἐδῶ θ' ἀνάψῃ
« ἐδῶ, ὅπου τοῦ Ἔρωτος αἱ ᾠδὲς
« ἀστέρες εἶνε Σείριοι, Πλειάδες,
« θὰ αἰσθανθῇς αἰώνιον φιλότητα. . . .
« θὰ βλέπῃς κάλλους ἄφθαρτον νεότητα . . . »

. . . . . .

Εἴπησεν ἡ οὐρανία κόρη,
μὲ ὄμμα μάγον μ' ἐθεώρει.
Ἐγὼ, φιλῶν τὰς χεῖρας τὰς λευκάς της,
σιωπηλὸς ἠτένιζον τὰς θείας καλλονάς της.
Εἶτα, « Παρθένος! ἔκραξα, ψυχὴ ἠγαπημένη!
« Πότε θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμὴ αὐτὴ ἡ περιμένη,
« καθ' ἣν, ἀστέρες δίδυμοι, τὰ ὕψη θ' ἀναβῶμεν
« καὶ εἰς τὰ βάθη τ' οὐρανοῦ εὐδαίμονες θὰ ζῶμεν;
« Πότε; »—Ἐκείνη φεύγουσα, « Περίμενον ὀλίγον! »
μὲ εἶπε καὶ μὲ ἄφησε. Τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοίγων
ἐγὼ, ἐπανελάμβανον « Περίμενον ὀλίγον! »

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΝ.

Α'.

Ὠχρὰ καὶ μαραμμένα
τὰ φύλλα πίπτουσι
τοῦ φθινοπώρου.
Τοῦ δάσους ἡ μαγεία
ἐξηφανίσθη,
τὰ δένδρα κύπτουσι
τῆς ὄχθης τοῦ Βοσπόρου.
Ἡ φιλομήλα
σιγᾷ· ἡ τρικυμία
ἠγέρθη, ὁ βορρᾶς πάλιν ὠργίσθη·
Τὸ σύννεφον θολὸν, πυκνὸν
τῶν οὐρανῶν
τὴν καλλονὴν σκιάζει·
ἡ πρὶν γελῶσα φύσις
σκυθρωπάζει,
καὶ τὴν καρδίαν θλίβεραὶ πληροῦσιν ἀναμνήσεις.

Ἡ χωρικὴ Συλφὶς
χοροὺς ἐρώτων
ὡς πρῶτον
δὲν χορεύει,
οὐδὲ ἡ αὔρα θωπεύει
τὸν ἐδενώδη
βόστρυχόν της·
Ἀπὸ εὐώδη
ὁρώματα βεβαρτημένη
ἡ μουσικὴ Συλφὶς
τὸ κῦμα τώρα
δὲν σχίζει.
Ἀνοίξεως ὥρα
δὲν εἶνε· ἀφρίζει
ἡ θάλασσα κατάλευκος, παρωργισμένη.

Β'.

Ἀπέπτησαν ἐν τάχει
ἐμηδενίσθησαν
χάρις καὶ ἔρως.
Κάλλος, φαιδρότης
τώρα ποῦ εἶνε;...
ἐξηφανίσθησαν!
εἰς οὐδὲν μέρος
φαίνονται. . . ἴδε!
Τοῦ ῥόδου ἡ θεότης,
τὰ μῦρα, αἱ ἀνθοσμίαι ἐκεῖναι
καὶ τῶν ἀγρῶν αἱ καλλοναὶ
καὶ αἱ τερπναὶ
αὔραι παρῆλθον· μόνον
ἀκούεις νὰ μυκᾶται
τῶν χειμώνων,
πνοὴ καὶ βλέπεις σκυθρωπὴ, ἡ φύσις νὰ κοιμᾶται.

Τῆς νήσου ἡ φαιδρὰ
ἀκτὴ ἀμαυρώθης,
θρηνώδης,
στεῖρα μένει,
οὐδὲ παρθένος προβαίνει
τὴν οὐρανίαν
καλλονήν της
εἰς τὴν χορείαν
εὐθύμων νέων νὰ ἐπιδείξῃ.
Νεότης ζωηρά!
ἂν περιμείνῃς
καὶ πάλιν
εὐθύμως νὰ κλίνῃς
εἰς φίλης ἀγκάλην,
τὸ στάδιον τοῦ Ἔρωτος πάλιν θ' ἀνοίξῃ.

Χ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΤΩ Κ. Α. Μ. ἀναχωροῦντι.

Μιᾶς στιγμῆς μᾶς ἤνωσε πτῆσις,
στιγμῆς μία πνοὴ μᾶς χωρίζει,
ἐσὺ φεύγεις μακράν, θὰ μ' ἀφήσῃς
κ' ἐγὼ μένω μακρὰν ἀπὸ σέ!
Στιγμῆς μόνον ἡ τέρψις μας ἦτο·
ἡ χαρά μας ὑπῆρξεν ἐκείνη
ὡς σπινθὴρ, ὅστις λάμπει καὶ σβύνει·
ἦσαν χίμαιραι πάντα χρυσαῖ!
Ἐὰν στιγμὰς ὁμοῦ εὐφροσύνους
ἐπεράσαμεν, ὅταν πατήσῃς
εἰς τοὺς τόπους τοὺς θείους ἐκείνους,
τῶν στιγμῶν ἐνθυμοῦ σὺ αὐτῶν.
Ὅταν κάλλη ἐμπρός σου θὰ ἴδῃς
καὶ ἐκείνη, γλυκὺ σοὶ γελάσῃ,
μὴ ὁ νοῦς σου ποτὲ μὴ ξεχάσῃ,
μὴ ξεχάσῃ ἐμὲ τὸν πιστόν.
Ὅταν μόνος μ' ἀγάλλοντα πόθα
εἰς τοὺς κήπους, ὦ φίλε, σὺ τρέξῃς,
ὅπως ὀρέψῃς ὑάκινθα, ῥόδα,
κι ἀνθοδέσμην ποιήσας λαμπράν,
τὴν προσφέρῃς σιγὰ εἰς ἐκείνην,
καὶ ἐκείνη τὴν λάθῃ γελῶσα,
ἐνθυμοῦ, ἐνθυμοῦ σὺ τὰ ὅσα
ἐδῶ σοὶ εἶπα μίαν φοράν!

ΓΕΛΑΣ;

Γελᾷς, γλυκεῖα κόρη; τὸ πᾶν γελᾷ μαζή σου,
ἐνδύεται ἡ φύσις τοῦ ἔαρος στολήν·
γελᾷς; γελᾷ ἡ αὔρα, γελοῦν τ' ἄνθη ἐξίσου,
σοῦ στέφουσιν εὐώδη τώρα τὴν κεφαλήν·
γελᾷς, καλὴ παρθένε; τοὺς πάντας σὺ μαγεύεις,
εἰς χώρας ἡλυσίους σὺ φέρεις τοὺς θνητούς·
γελᾷς; τῶν καρδιῶν μας σὺ μόνη βασιλεύεις,
κ' ἔχεις τὸν κόσμον ὅλον θεράποντας πιστούς.
Ἐγέλασαν ὀλίγον τὰ γλυκερά σου χείλη;
ἀπὸ νεκρὸν ποῦ ἦτο τὸ πᾶν νῦν μειδιᾷ·
μεγάλη σου, ὦ κόρη, ἰσχὺς ἡ ἐρωτύλη!
Ὦ! γέλα, καὶ τοῦ κόσμου θ' ἀλλάξῃ ἡ χροιά!
Γελᾷς; καὶ τὰ δεσμά μας, ὦ ἄγγελε, σὺ θραύεις,
πραΰνεις τὴν καρδίαν, ἐὰν αὐτὴ ἀλγῇ·
ὦ θελκτικὴ νεᾶνις, νὰ μειδιᾷς μὴ παύῃς,
μὴ ὁ καθεὶς εἰς λύπας, εἰς θλίψεις του πνιγῇ!

ΚΛΕΑΝΘΗΣ Ι. Π. . . .

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Λουδοβίκος ὁ ΙΕ' ἐνδιεφέρετο πάντοτε εἰς τὸ νὰ ἐρωτᾷ καὶ νὰ μανθάνῃ τὴν ἡλικίαν τῶν ἄλλων. Ἡμέραν τινά, καθ' ἣν συνωμίλει μετὰ τοῦ Δουκὸς Μοντριὲρ, «Εἶνε ἀληθὲς, τῷ εἶπεν, ὅτι ὁ κόσμος σᾶς δίδει πλειότερα τῶν ὀγδοήκοντα ἐτῶν;—Μάλιστα, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ εὐφυὴς Δοὺξ, ἀλλ' ἐγὼ δὲν τὰ λαμβάνω.»

—

« Θυρωρὲ, ἠρώτα κοῦρός τις κυρία, πότε ἀναχωρεῖ ὁ σιδηρόδρομος τῶν ἐννέα; — Ἑξήκοντα λεπτὰ μετὰ τὰς ὀκτώ.» ἀπήντησεν ὁ εὐφυὴς ὑπηρέτης.

—

Ἠρώτων τὸν Δαννιέρον ἐκ πόσων παιδίων συνέκειτο ἡ οἰκογένειά του. — Εἴμεθα τρεῖς ἀδελφοὶ, ἀπεκρίθη, δύο κοράσια καὶ ἓν ἀγόρι· τὸ ἀγόρι εἶμαι ἐγώ.»

—

Ὁ Φάβιος Μύρτος, ἀρχιεπίσκοπος Ναζαρὲτ, ὅστις ἐχρημάτισε τρεῖς φορὰς Νούντιος (ἀπεσταλμένος) τοῦ Πάπα εἰς τὴν Γαλλίαν κατὰ τὸ 1745, θέλων νὰ ἀποδείξῃ πόσην προσοχὴν πρέπει νὰ καταβάλῃ τις ὅταν γράφῃ, ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ: «Εἰς κανὲν μέρος τοῦ Εὐαγγελίου δὲν ἀναφέρεται νὰ ἔγραψεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς πλέον τῆς μιᾶς φορᾶς· καὶ τοῦτο ἀκόμη τὸ ἔκαμεν ἐπὶ τῆς ἄμμου, ὥστε ὁ ἄνεμος νὰ ἐξαλείψῃ ἀμέσως τὰ γραφέντα.»

—

Χωρικός τις, ἔχων δίκην, ὑπῆγε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν δικηγόρον του, ὅστις τῷ εἶπε: « Φίλε μου, θέλεις χάσει τὴν δίκην σου· ὁ νόμος σὲ καταδικάζει τυπικῶς ». Καὶ ταὐτοχρόνως τῷ δεικνύει εἰς τὸν κώδηκα τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος νόμον. Ὁ χωρικὸς καιροφυλακτεῖ μίαν στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ δικηγόρος ἐξῆλθε τοῦ σπουδαστηρίου του διά τινα ὑπόθεσιν, καὶ ὠφελούμενος ὑπὸ τῆς ἀπουσίας ταύτης, ξεσχίζει τὸ φύλλον, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε παρατηρήσει τὸν νόμον, καὶ χώσας αὐτὸ βιαίως εἰς τὸ θυλάκιόν του, φεύγει κρυφίως. Ὁ δικηγόρος συνηγόρησε μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ζωηρότητος, καὶ ἐκέρδησε τὴν δίκην· ἐξερχόμενος δὲ τοῦ δικαστηρίου, ἀπαντᾷ τὸν χωρικὸν καὶ τῷ λέγει ὅτι ἐκέρδησε τὴν δίκην, ἐναντίον τῆς γνώμης του καὶ παρ' ἐλπίδα.—« Ὦ! Κύριε δικηγόρε, ἀποκρίνεται ὁ χωρικὸς, πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ χάσω, ἀφοῦ ἔκρυψα καλῶς τὸν νόμον, ὅστις μὲ κατεδίκαζεν; Ἰδοὺ, λάβετέ τον τώρα, ὁπότε μὲ εἶνε ἄχρηστος.» Καὶ ἐπέστρεψεν αὐτῷ τὸ φύλλον, ὅπερ εἶχε ξεσχίσει ἐκ τῆς νομικῆς βίβλου.

—

Νέος τις ἡγεμονόπαις, τελειώσας τὰς σπουδὰς καὶ τὰ γυμνάσιά του, ἠρώτησεν ἕνα τῶν θεραπόντων του, τί ἔμαθε καλήτερον ἀπὸ ὅλα του τὰ μαθήματα. Ὁ θεράπων ἀπεκρίθη: « Τὸ ἱππεύειν, διότι μόνον οἱ ἵπποι σου δὲν σ' ἐκολάκευσαν.»

—

Ἐβραῖκος ὁ Δ', μαθὼν ὅτι περίφημός τις ἰατρὸς παραιτήσας τὸν Καλβινισμὸν ἔγεινε Καθολικὸς, εἶπεν εἰς τὸν Δοῦκα Δεσουλλὺ, παρόντα ὅταν ἐλέχθη τὸ γεγονός: «Φίλε μου, ἡ θρησκεία σου πνέει τὰ λοίσθια, διὰ τοῦτο οἱ ἰατροὶ τὴν ἐγκατέλιπον.»

—

Ὁ κύριος Σορβιέρος ἐταξείδευε μέ τινα ἀνόητον, τοῦ ὁποίου ὁ ἵππος προσέκοπτε καὶ ἐγονάτιζε κάθε ὀλίγον, καὶ ὁ ἀνόητος ἔλεγεν ἑκάστοτε εἰς τὸν ἵππον του « Ὁ διάβολος νὰ σὲ σηκώσῃ! » Ὁ Σορβιέρος τὸν ἠρώτησε, διατί δὲν ἐπεκαλεῖτο τὸν Κύριον, ἀλλὰ τὸν διάβολον;— «Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ! εἶπεν ἐκεῖνος, πῶς ἠμπορῶ νὰ ἐπικαλεσθῶ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, ἀφοῦ γέγραπται, ὅτι« Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου πᾶν γόνυ κάμπτει;»

—

Κύριός τις, ἔχων δίκην, ἔπεμψε πρὸς τὸν δικηγόρον του διὰ τοῦ ὑπηρέτου του μίαν λίραν· ὁ ὑπηρέτης ἀντὶ ταύτης ἔδωκεν εἰς τὸν δικηγόρον ἄλλην κίβδηλον. Μετὰ δύο ἡμέρας ὁ δικηγόρος, παρατηρήσας ὅτι τὸ δοθὲν εἰς αὐτὸν νόμισμα ἦτο κίβδηλον, ὑπῆγε πρὸς τὸν πελάτην του καὶ παρεπονέθη δι' αὐτό· θυμώσας οὗτος ἐκάλεσε τὸν ὑπηρέτην καὶ τῷ εἶπε: « Διατί, ἄπιστε ἄνθρωπε, ἔδωκας εἰς τὸν Κύριον τοῦτον ἀντὶ τοῦ καλοῦ νομίσματος, τὸ ὁποῖον σοὶ ἔδωκα, τὸ κίβδηλον τοῦτο;» Ὁ ὑπηρέτης ἀπεκρίθη: «Κύριέ μου, εἶχον αὐτὸ τὸ κακὸν νόμισμα πρὸ ἓξ ἤδη μηνῶν· βλέπων δὲ ὅτι δὲν ἤξιζε τίποτε, τὸ παρέδωκα εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης.»

—

Γυνή τις παρεκάλεσε δυτικόν τινα Ἅγιον Ῥαβόνην καὶ ἔταξεν εἰς αὐτὸν γενναῖον ἀφιέρωμα διὰ νὰ φέρῃ εἰς μετάνοιαν τὸν σύζυγόν της· τέσσαρας δὲ μετὰ ταῦτα ἡμέρας ὁ σύζυγός της ἀπέθανε. Αὐτὴ δὲ ἔκραξε τότε: « Πόσον μεγάλη εἶνε ἡ ἀγαθότης τοῦ Ἁγίου Ῥαβόνη! δίδει περισσότερον παρ' ὅ,τι τοῦ ζητοῦν.»

—

Αὐλικός τις ἠράσθη βασιλίσσης τινὸς τῆς Ἱσπανίας, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ δηλώσῃ πρὸς αὐτὴν τὸ αἴσθημά του. Ἡ βασίλισσα, ἐννοήσασα αὐτὸ, τῷ εἶπε μίαν ἡμέραν μεταξὺ λόγων ὅτι ἐπεθύμει νὰ τῇ στείλῃ τὴν εἰκόνα ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἠγάπα. Ὁ αὐλικὸς τῇ ἔπεμψε μικρὸν κάτοπτρον.

—

Ἀστεῖός τις ἐν Νεαπόλει αὐλικὸς εἶχε βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔγραφεν ὅλα τὰ λάθη εἰς ὅσα ὑπέπιπτον οἱ ἐπίσημοι σύγχρονοί του· μαθὼν τοῦτο ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως, τὸν ἠρώτησεν ἂν τὸν εἶχε σημειωμένον εἰς τὸ βιβλίον του. Ἀναδιφήσας αὐτὸ ὁ αὐλικὸς, εὗρε τὴν ἑξῆς σημείωσιν: «Ἀνόητα ἔκαμεν ὁ βασιλεὺς νὰ στείλῃ Γερμανὸν αὐλικόν του εἰς Γερμανίαν μὲ δώδεκα χιλιάδας φλωρία χρυσᾶ νὰ τῷ ἀγοράσῃ ἵππους.» Ὁ βασιλεὺς τότε τῷ λέγει: «Ἀλλ' ἂν ἐπιστρέψῃ αὐτὸς ὁ Γερμανὸς καὶ φέρῃ τοὺς ἵππους ἢ τὰ χρήματά μου, τί θὰ εἰπῇς τότε; —Τότε, ἀπεκρίθη ὁ ἀστεῖος, θὰ ἐξαλείψω ἐκ τοῦ βιβλίου μου τὸ ὄνομα τῆς Μεγαλειότητός σου, καὶ ἀνθ' ὑμῶν θὰ γράψω τὸν Γερμανόν.»

—

Χωρικός τις, ἔχων δίκην μέ τινα τῶν γειτόνων του, ἔφερεν ἀγγεῖον πλῆρες γάλακτος εἰς τὸν δικαστὴν, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ἀντίδικος εἶχεν ἤδη φέρει μικρὸν χοιρίδιον. Ἀπολέσας τὴν δίκην ὁ πρῶτος, ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ λέγῃ, τί ἔγεινε λοιπὸν τὸ γάλα μου; Ὁ γραμματεὺς τοῦ δικαστοῦ τῷ ἀπεκρίθη: «Τὸ ἔπιε τὸ χοιρίδιον τοῦ ἀντιδίκου σου.»

—

Εἶπον ποτὲ εἰς ἕνα προεστῶτα χωρικόν, κάμνοντα τὸν ἔξυπνον, ὅτι ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου του ἀπέθανε. «Μὴ τὸ πιστεύετε! ἀνέκραξεν· αὐτὸς μοὶ γράφει πᾶν ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὸ χωρίον, καὶ δὲν ἤθελέ ποτε λείψει νὰ μοὶ φανερώσῃ δι' ἐπιστολῆς του καὶ τοῦτο.»

—

Ὅτε ἡ χολέρα ἔκαμνε θραῦσιν εἰς τὴν μεσημβρινὴν Εὐρώπην, Οὔγγρός τις ἤκουσεν ὅτι εἰς χωρίον τι προσέβαλλεν ἡ νόσος μόνον τοὺς ἄνδρας. Ἐλπίσας λοιπὸν ὅτι ἂν φορέσῃ γυναικεῖα ἐνδύματα θὰ γλυτώσῃ, ἔπραξε τοῦτο μετὰ πολλῆς μυστικότητος καὶ μετέβη εἰς τὸ εἰρημένον χωρίον νὰ μείνῃ ἐν ἀσφαλείᾳ. Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν ἔλευσίν του, προσβληθεὶς ὑπὸ δεινῶν συμπτωμάτων χολέρας, ἐφώναζεν ἐν ἀγωνίᾳ: «Οἴμοι! οἴμοι! τίς ἐμαρτύρησεν ὅτι εἶμαι ἀνήρ; τίς μ' ἐπρόδωσε;»

—

Κύριός τις ἔλαβεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του χωρικόν τινα, νεωστὶ ἐλθόντα εἰς Παρισίους. «Θέλω σὲ δίδει ἑκατὸν φράγκα μισθὸν κατ' ἔτος, ἐκτὸς τῶν ἐκτάκτων ἀμοιβῶν· περιπλέον θὰ ἔχῃς τὴν τροφήν σου, καὶ θέλεις ἐνδύεσθαι ἀπὸ ἐμέ.» Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωῒ ὁ ὑπηρέτης δὲν φαίνεται. Ἡ ὥρα παρέρχεται καὶ ὁ κύριος σημαίνει τὸν κώδωνα, ἀλλ' οὐκ ἦν φωνή· ἕως οὗ τέλος ἀναγκάζεται νὰ ἀναβῇ ὁ ἴδιος, καὶ μετ' ἐκπλήξεως παρατηρεῖ τὸν καλὸν ὑπηρέτην εἰς τὴν κλίνην του.—«Καὶ πῶς! τῷ λέγει μετ' ὀργῆς, ἀκόμη θὰ σὲ περιμένω νὰ καταβῇς;—Κύριε, ἀποκρίνεται ὁ ὑπηρέτης, δὲν ἐσυμφωνήσαμεν νὰ μὲ ἐνδύῃς; λοιπὸν σὲ ἐπερίμενα.»

—

Πατήρ τις ἔγραφε πρὸς τὸν υἱόν του, σπουδάζοντα μακράν: «Τί ἔμου, πληροφοροῦμαι ὅτι καπνίζεις, καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ κόψῃς τὸν καπνόν.» Ὁ δὲ ἀπήντησε: «Πάτερ μου, μὴ δίδετε πίστιν εἰς ὅσα σᾶς λέγουν· ἐγὼ πίνω πάντοτε τὸν καπνὸν κομμένον, διότι τὰ ποῦρα μὲ βλάπτουν.»

—

«Ἰδέτε, Κύριε, ἔλεγεν εἰς φίλον της νεᾶνις τις, φημιζομένη ἐπὶ εὐφυΐᾳ· ἰδέτε! ὅλα τὰ ὡραιότερα ὀνόματα, οἷον ὡραιότης, τρυφερότης, εὐαισθησία, ἀγάπη, πίστις, εὐφυΐα, κτλ. εἶνε θηλυκά.—Σύμφημι, Κυρία μου, ἀπήντησεν ὁ νέος, τοῦτο μόνον μὲ λυπεῖ ὅτι ὑπάρχει εἰς τὰ θηλυκὰ ἡ τρέλλα, ἡ ἀνοησία καὶ ἡ κουτότης.»

—

Ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ κατάδικοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ πωλῶσι τὰ σώματά των εἴς τινα χειρουργὸν, καὶ πολλοὶ μεταχειρίζονται τὰ χρήματα, ἅτινα λαμβάνουσι πρὸς τοῦτο, εἰς τὸ νὰ μεθύσωσι καὶ νὰ κάμνωσιν ἀσωτίας. Εἷς ἐκ τῶν καταδίκων τούτων, παρουσιασθεὶς εἴς τινα χειρουργὸν, μετὰ πολλὰς συζητήσεις ἐπιτυγχάνει δύο γυνέας, τὰς ὁποίας ἀφοῦ ἔλαβεν ἤρχισε νὰ καγχάζῃ. Ὁ χειρουργὸς ἔκπληκτος ἐρωτᾷ τὴν αἰτίαν, ὁ δὲ κακοῦργος, στηριζόμενος ἐπὶ τῶν δύο του πλευρῶν καὶ ἐξακολουθῶν νὰ γελᾷ, ἀπήντησε: «Γελῶ διότι μὲ ἠγόρασες ὡς ἄνθρωπον, ὅστις μέλλει νὰ κρεμασθῇ· ἀλλὰ πολὺ ἠπατήθης, διότι μέλλω νὰ καῶ.»

Ὦ πότνια θεὰ Φαντασία! Μὴ ἀπαξιώσῃς μέρος τῶν χαρίτων σου εἰς τὸν αὐτόχρημα ξηρὸν κάλαμον τοῦ ἐπιφυλλιδογράφου τῆς Ἑπταλόφου, ὅστις σήμερον ὑπὲρ ποτὲ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην Σου, καθὸ μέλλων νὰ ἐκθέσῃ διάφορα τοῦ κοινωνικοῦ βίου ἀνέκδοτα ἐκ τῶν ἀρτίως λαδόντων χώραν. Πάρεσο, ἱμερόεσσα θύγατερ τῶν οὐρανῶν, ὅπως καλλύνῃς τὰς ξηρὰς ἐκθέσεις πεζοῦ χρονογράφου διὰ τοῦ οὐρανίου ἐκείνου μειδιάματός Σου, ὅπερ κέκτηται τὴν ὑπερφυσικὴν χάριν νὰ μεταβάλλῃ τὸν χάρτην εἰς κῆπον Χαρίτων, καὶ τὸν κάλαμον εἰς μαγευτικώτατον Σειρήνων αὐλόν!

Καθὸ ἄπτερος κηφὴν τῆς ποιητικῆς σφήκης, οὔτε ὑψηλὰς καὶ ἀριστοκρατικωτάτας ζητῶ ἐκφράσεις, δι' ὧν συνήθως οἱ αἰθέριοι ἡμῶν ποιηταὶ καλλύνουσι τὰ ἔπη των, οὔτε πομπώδεις καὶ σχοινοτενεῖς φράσεις, αἵας συνήθως μεταχειρίζονται κατὰ κόρον πολλοὶ τῶν νεωτέρων συγγραφέων καὶ δημοσιογράφων, ἀλλ' ἀφέλειαν καὶ τὴν περὶ τὴν ἔκφρασιν εὐάρεστον ἐκείνην καὶ αἰσθηματικὴν ἀνθηράτητα, τὴν ὁποίαν σὺ μόνη, σεμνὴ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Φαντασία, δωρεῖσαι εἰς τοὺς μύστας σου.

Ἡ κορωνὶς ἡμῶν σήμερον ὑπὲρ ποτὲ παριστᾷ τὸ γελοῖον θέαμα τοῦ γάμου τοῦ Κουτρούλη. Παναχοῦ ἀντιθέσεις, γέλωτα πολλάκις, πανταχοῦ διασταυρούμενα συμφέροντα, παντοῦ τέλος

> ὀχλοβοὴ καὶ ταραχὴ καὶ σύγχυσις,
> ἅσὰν τῆς τρελλῆς τὰ ξέπλεκτα μαλλιά,
> καὶ ὅλα διὰ τίποτε...

Ἐδῶ ποιητικίσκος διαβρηγνύει τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ διαμαρτύρεται, δύτι... τοῦ ἔκλεψαν ἕνα στίχον! — Ἐκεῖ πάταγος χειλέων, καὶ συμβουλαὶ καὶ νουθεσίαι... πρὸς τὸ θεαθῆναι. — Παρέκει διαβεβαιώσεις καὶ ὑποσχέσεις Ἀρχισυντάκτου τινός... καὶ ὅλα προσωρινά. — Ἀλλαχοῦ αἰώνια τρέγματα καὶ ἰδρῶτες... διὰ τὸν ἀέρα. — Περαιτέρω ἀπειλαὶ καὶ ὅρκοι μέχρι ξυλοκοπημάτων.... διὰ τοῦ ψύλλου τὸ πήδημα. — Ἐκεῖ ἔριδες μεταξὺ δύο διδασκάλων καὶ ἀπαστικαὶ ἀντεγκλήσεις..... διὰ τὸ ῥῆμα κέκτημαι, ἂν συντάσσεται μετὰ γενικῆς ἢ μετὰ αἰτιατικῆς, κτλ. κτλ.

Ἰδοὺ ἡ πανοραματικὴ ἄποψις τοῦ ὁρίζοντος ἡμῶν. — Τὰ πάντα διὰ τίποτε· τὰ πάντα πομφόλυγες!

Καὶ ὅμως πᾶς κανὼν ἀνάγκη νὰ ἔχῃ τὰς ἐξαιρέσεις του.— Ἰδετε τοὺς δύο ἐκείνους κατὰ φαντασίαν ποιητάς, τοὺς νέους Φοιβαπόλλωνας τῆς ἐποχῆς μας, ὧν τὰ φοιβόλῃπτα νεογνὰ μόλις βλέπει καὶ αὐτὸς ὁ τὴν ἔναστρον οὐρανοῦ τέμνων ὁδὸν καὶ χρυσοκολλήτοις ἐμβαίνων δίφροις ἥλιος, καὶ τῶν ὁποίων τὴν νεαρακμαίαν Μοῦσαν ζωογονεῖ ἡ ἄφιξις εἰς τὴν πόλιν μας ξένου τινὸς ἐπισήμου ἀτόμου. Μὲ ποτὸν σοβαρὸν καὶ ἔμφρονα ἦθος διέρχονται τὰς ὁδούς! Βλέπων τις αὐτοὺς περιπατοῦντας οὕτω βιαίως, θὰ ἐξελάμβανεν ὅτι τρέχουσι κατόπιν ἀποπτάσης τινὸς ὁμοιοκαταληξίας, ἢ ὅτι φέρονται μετέωροι εἰς τὸν Παρνασσὸν, ἐξαρτώμενοι δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ἀπὸ τῆς οὐρᾶς τοῦ Πηγάσου.

Ἀλλὰ βουνὰ μὲ βουνὰ δὲν σμίγουν ποτέ, λέγει ἡ παροιμία, ἄνθρωπος δὲ μὲ ἄνθρωπον πάντοτε. Ἡ συνωρὶς αὕτη τῶν μουσολήπτων ὀπαδῶν τοῦ Ἀπόλλωνος συναντᾶται ἡμέραν τινὰ εἴς τινα πλατεῖαν τῆς πόλεώς μας. Ἀναγνωρίζονται πάραυτα, χαιρετῶνται ἀμοιβαίως, ὑποκλίνονται φιλοφρονέστατα, καὶ προσκαλεῖ ὁ εἷς τὸν ἕτερον εἴς τι παρακείμενον καφενεῖον. Ἐκεῖ κάθηνται εἰς τὸν μικρὸν αὐτοῦ κῆπον ὑπὸ τὴν σκιὰν πλατυφύλλου δενδρυλλίου, ἀποσπογγίζουσι τὸν ἀφθόνως ῥέοντα ἀπὸ τοῦ μετώπου αὐτῶν ἱδρῶτα, καὶ συνδιαλεγόμενοι τὸ πρῶτον εὐγενῶς, ἐπιδίδονται εἰς διαφόρους φιλολογικὰς συζητήσεις. Ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ θυλακίου των ἕκαστος ἀνὰ ἓν ποιημάτιον, γεγραμμένον διὰ μίαν ἰδίως ἐπισημότητα, περιβλέπουσι μετὰ προσοχῆς μήπως τοὺς ἀκροᾶται κανείς, καὶ ἀρχίζουν νὰ ἀναγινώσκουσι μετ' ἐμ-

φάσεως τοὺς στίχους των. Τοσοῦτον δὲ ἐνθουσιῶσιν, ὥστε καταντοῦν ἀμφότεροι νὰ ἀναγνώσκωσι ταὐτοχρόνως ἀσκεπεῖς, μὲ ὠρθωμένην τὴν κόμην ὑπὸ τοῦ ποιητικοῦ οἴστρου καὶ μὲ τὰς γελοιωδεστέρας τῶν χειρονομιῶν· καὶ ταῦτα πάντα πρὸς μεγίστην ἔκπληξιν τοῦ μακρόθεν θεωμένου αὐτοὺς καφεπώλου.

Αἴφνης ὁ εἷς ἐγείρεται ἔνθους καί, «Κύριέ μου! λέγει εἰς τὸν ἕτερον· γνωρίζεις ὅτι ἐντὸς τοῦ καταστήματος τούτου εὑρίσκονται οἱ δύο μεγαλήτεροι τοῦ αἰῶνος ποιηταί; — Συγχώρησον, Κύριε, ἀπεκρίθη φλεγματικῶς ὁ ἕτερος, νὰ σοὶ εἴπω ὅτι ὁ λόγος σου κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον ἀληθεύει! »

Ἡ ἐγωϊστικὴ αὕτη ἀπάντησις προεκάλεσεν ἐξηγήσεις ἐπὶ ἐξηγήσεων, καὶ ἰδοὺ οἱ δύο ποιηταὶ φιλόσοφοι συλλαμβανόμενοι ἐπὶ τέλους ἀπὸ τῆς κόμης, ὡς οἱ τῆς Μολιερείου κωμῳδίας, καὶ διαλύοντες τὴν συζήτησιν αὐτῶν διὰ δεινῶν γρονθοκοπημάτων.

Πόσον τῳόντι ἀληθεύει κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἡ Ἡσιόδειος ῥῆτρα: Κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, καὶ πόσον ἐπιβεβαιοῦται ἡ λυπηρὰ ἀλήθεια ὅτι ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ διχόνοια, αἱ δύο αὗται ἐπάρατοι πληγαὶ Φαραώ, εἰσὶν ἐθνικὸς ἡμῶν χαρακτήρ!

. . . . . .

Ἐὰν ἐκ μικρῶν δὲν προήρχοντο πολλάκις μεγάλα δυστυχήματα, τὸ ἀνθρώπινον γένος δὲν ἤθελεν ὑποπέσει εἰς τὴν σημερινὴν ἁμαρτωλὸν καὶ ἀθλίαν κατάστασίν του ἐξ αἰτίας ἑνὸς μήλου, τὸ ὁποῖον ἔφαγεν ἡ κυρία Εὔα.

Πρό τινος ὁ Κ. Α. . . καὶ ἡ Κ. . Σ. . . συνενωθέντες διὰ τοῦ γάμου, διῆγον βίον πλήρη τρυφερότητος καὶ αὐτόχρημα μέστὸν μέλιτος. Ἀλλὰ φεῦ! ὁ Σατανᾶς, ὅστις ἐφθόνησε τὴν εὐδαιμονίαν τῶν πρωτοπλάστων, ἐφθόνησε καὶ τὴν τοῦ ὡραίου τούτου ζεύγους.

Ἐνῷ πρωΐαν τινὰ τοῦ παρελθόντος μηνὸς συμπαρεκάθηντο εἰς τὸ πρόγευμα, εὐτυχεῖς ὡς δύο τρυγόνες μόλις οἰκοδομήσασαι τὰς φωλεάς των, ἐνῷ, λέγω, γλυκυθύμως ἀπερρόφων τὸν ἡδονικὸν νιφοκοκόζωμον ἐν τῇ οἰκογενειακῇ αὐτῶν μακαριότητι, ὁ ὀφθαλμὸς ἑκατέρου αὐτῶν παρετήρησε μόλις καὶ στιγμιαίως μίλαντι, διελθὸν τὸν θάλαμον ἀστραπηδὸν ἐκ τῆς γωνίας τῆς ἑστίας μέχρι τῆς θύρας τοῦ θαλάμου. Πάραυτα δ' ἀνεβόησαν ἀμφότεροι συγχρόνως.

— Ὦ! ἰδὲ ἕνα ποντικάκι!

— Ὦ! ἰδὲ τὸ μαῦρο γατάκι!

— Ὄχι· ποντικὸς ἦτο, φιλτάτη μου.

— Καλέ, τί λέγετε; ἦτο γάτα.

—Ναί, ἐγὼ τὸ παρετήρησα καλά· εἶμαι βέβαιος ὅτι ἦτο ποντικός.

— Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ τὸ εἶδα, φίλε μου· ἦτο γατάκι μαῦρον ὡς ποντικός.

— Φίλη μου, σὲ λέγω ὅτι ἦτο ποντικός.

— Καὶ ἐγὼ σὲ λέγω ὅτι ἦτο γάτα.

— Ὄχι· ποντικός!

— Ὄχι· γάτα!

— Ποντικός!

— Γάτα!

Οὕτω δὲ ἐξηκολούθει τὸ τρυφερὸν ζεῦγος ὑψούμενον ἐπὶ μᾶλλον εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς φωνῆς, ἀπὸ τῆς νήτης μέχρι τῆς ὑπάτης.

Ἐπὶ τέλους ὁ Κ. Α. . . . κατέστη παράφορος ἐκ τῆς ἐπιμονῆς του, ἡ δὲ Κ. Σ. . . . ἤρχισε νὰ καταφεύγῃ εἰς τὸ σύνηθες ὅπλον τῆς γυναικείας ἀδυναμίας, τὰ δάκρυα· ὥστε κλαίουσα ἔλεγεν ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ζήσῃ μὲ τοιοῦτον θηρίον, καὶ, λαβοῦσα ὅ,τι εἶχεν, ἐπέστρεψεν εἰς τοῦ πατρός της. Ὁ δὲ ταλαίπωρος Κ. Α. . . ἔμεινεν ἔρημος καὶ σκοτεινός, ἔρημος καὶ ἐγκαταλελειμμένος· ἀλλ' ἦτο ἀνήρ, καὶ, κηδόμενος τῆς ὑπολήψεως αὐτοῦ, ἀπεφάσισε νὰ μὴ νικηθῇ ἀπὸ ἓν γυναικάριον· διὸ καὶ τὸ ἔκαμεν ἐξωνοῦ, κατὰ τὴν παροιμίαν.

Ἀλλὰ πολλαὶ παρῆλθον ἑβδομάδες χωρὶς ἑκάτερον τῶν μερῶν νὰ ὑποχωρήσῃ, ἕως οὗ, μαθόντες οἱ φίλοι ἀμφοτέρων τὴν ἀνόητον αἰτίαν τοῦ χωρισμοῦ των, μετεχειρίσθησαν ὅλην τὴν ῥητορικὴν αὐτῶν, καὶ μόλις καὶ μετὰ βίας κατώρθωσαν νὰ ἑνώσωσιν αὐτοὺς πάλιν.

Καὶ ἰδοὺ εὑρέθησαν πάλιν συγκαθήμενοι παρὰ τὴν αὐτὴν τράπεζαν, καὶ βλέποντες ἀλλήλους μὲ βλέμμα πλῆρες συζυγικῆς στοργῆς. Δὲν ἠδύναντο δὲ νὰ μὴ ἐνθυμηθῶσι τὴν πρώτην ἀνόητον ἀφορμὴν τῆς ἔριδός των χωρὶς νὰ γελάσωσιν.

— Ἐ! φίλη μου, εἶπεν ὁ θυμοτερπὴς σύζυγος· ὑπῆρξε ποτὲ εἰς τὸν κόσμον τοιαύτη ἀνόητος αἰτία ἔριδος, ὡς ἡ τοῦ ποντικοῦ ἐκείνου;

— Ἐλησμόνησας, φίλτατέ μοι, ὅτι ἦτο γάτα!

— Ὄχι, ψυχή μου! ποντικὸς ἦτο.

— Καὶ πῶς! μήπως τὰ ἰμάτια μου δὲν βλέπουν τὸ εἶδα, σᾶς λέγω, ὀφθαλμοφανῶς ὅτι ἦτο γάτα.

— Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ εἶδα ὅτι ἦτο ποντικός.

— Σᾶς λέγω ὅτι ἦτο γάτα!

— Σᾶς λέγω ὅτι ἦτο ποντικός!

— Γάτα! γάτα! γάτα!

Καὶ οὕτω πάλιν ἔριδες χείρονες ἢ πρότερον, καὶ πάλιν δάκρυα καὶ λειποθυμίαι, καὶ αὖθις ἡ Κυρία κατέφυγεν εἰς τὴν πατρικήν της οἰκίαν διὰ τελευταίαν ἴσως πλέον φοράν.

Ἀπευχόμεθα τὴν διὰ τοῦ διαζυγίου θεραπείαν τῆς παραλόγου ἐπιμονῆς τοῦ καλοῦ τούτου ζεύγους.

. . . . . .

Ἐπιθυμεῖτε νὰ ἀκούσητε καὶ ἕτερα ἀνέκδοτα, ἐκ τῶν συμβάντων κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα ἔν τινι γωνίᾳ τῆς ἀχανοῦς ἡμῶν μεγαλουπόλεως καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτῆς; Περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ποῦ συμβαίνει ἡ σκηνή, ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν μόνον ὅτι οἱ ἥρωες τῶν ἐκτεθησομένων ἀνήκουσιν εἰς τὸ Ἄρμ. . . στοιχεῖον.

Εἷς νέος ἱεροσπουδαστής, ἔχων ὀλιγίστην κλίσιν πρὸς τὸ μέλλον ἐπάγγελμά του, μετέβη ἵνα διέλθῃ τὸν χρόνον τῶν διακοπῶν εἰς τὴν οἰκίαν ἐξαδέλφης του τινός, κυρίας εἰς ἄκρον ἐπαγωγικῆς, ὡραίας πλὴν συνετῆς, σώφρονος καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις χήρας.

Ἐσπέραν τινὰ τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου ὁ ἐξάδελφος καὶ ἡ ἐξαδέλφη, ἐπιστρέφοντες ἀπὸ μικρὸν περίπατον, εἰσῆρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν. Κατὰ δυστυχίαν, ἡ οἰκία αὕτη εἶχε μίαν μόνην ἔξοδον, καί, εἰς τὴν ἀπουσίαν τῆς οἰκοδεσποίνης, ἡ θεραπαινὶς εἶχεν εἰσαγάγει σαλπιγκτήν τινα τῆς παρεπιδημούσης ἐν τῷ χωρίῳ μουσικῆς, συγγενῆ της, ἄνδρα μεγαλόσωμον καὶ ἀδύνατον ἔχοντα στόμαχον, τὸν ὁποῖον ἡ παιδίσκη ἐπάσχιζε νὰ ἀνορθώσῃ μὲ ζωμὸν κρέατος καὶ, φρυγανίας ἄρτου.

Κρίνατε εἰς ποίαν ἀμηχανίαν εὑρέθη τὸ ζεῦγός μας, συλληφθὲν εἰς τὴν φωλεάν. Ἡ θεραπαινὶς ἐπανέρχεται σπεύδουσα, ὅσον ἠδυνήθη, εἰς τὸ μαγειρεῖόν της, ὁ δὲ σαλπιγκτής, ἀφοῦ ἤνοιξεν ἀνωφελῶς πολλὰ ἀρμάρια, μὴ δυνάμενα νὰ τὸν χωρήσωσι, κατέφυγεν ὑπὸ τὴν κλίνην τῆς Κυρίας . . .

Ἡ οἰκοδέσποινα εἰσέρχεται εἰς τὸν κοιτῶνά της, ἀφοῦ ἀπεχαιρετίσθη ἀπὸ τῶν θελόντων καὶ συνεταλμένων ἐξαδέλφων της. Ἦτο δὲ εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ νὰ ἐνδυθῇ τὴν νυκτερινήν της ἐνδυμασίαν, ὅτε στρεφομένη παρατηρεῖ αἴφνης τίνα; . . . τὸν ἱεροσπουδαστήν μας γονυκλινῆ ἔμπροσθέν της, μὲ βλέμμα ἱκετευτικὸν καὶ μὲ βραχίονας τεταμένους.

— Διʼ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! ἐξάδελφε, ἀνακράζει ἡ συνετὴ γυνὴ ἐκπλαγεῖσα· ἐγείρου, ἔξελθε! Τί θὰ εἴπῃ ὁ κόσμος διʼ ἐμέ, ἂν μάθῃ ὅτι εὑρίσκεσαι κατὰ τοιαύτην ὥραν ἐνταῦθα; Δησμονεῖς ποία εἶμαι, καὶ πρὸ πάντων ποῖος εἶσαι ἡ σοφολογιότης σου;

— Ἐξαδέλφη μου, ἀπεκρίθη ὁ ἱεροσπουδαστὴς ἐκτὸς ἑαυτοῦ· ἄλλην κλίσιν ἀπὸ τοῦ νὰ σὲ ἀγαπῶ δὲν ἔχω, καὶ οὐδεμία δύναμις τοῦ κόσμου ἰσχύει νὰ μὲ ἀποσπάσῃ ἐντεῦθεν, καὶ ἂν ἔμελλον νὰ ἀκούσω ἠχοῦσαν τὴν σάλπιγγα τῆς τελευταίας παρουσίας!

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ μουσικός μας, ὅστις ἐστενοχωρεῖτο πολὺ ὑποκάτωθεν τῆς κλίνης, καὶ εἰς οὗ τὸν ἐγκέφαλον ἤρχισαν νὰ ἐπενεργῶσιν οἱ ἀτμοὶ τοῦ οἴνου, ἔθεσεν εἰς τὸ στόμα του τὴν σάλπιγγα, καὶ ἤχησε παρατεταμένον τι ἐμβατήριον.

Ἡ Κυρία ἀφίνει κραυγήν, ὁ ἱεροσπουδαστὴς φεύγει ὁρμητικός, ὁ δὲ σαλπιγκτής, ὠφελούμενος ἐκ τοῦ γενικοῦ τρόμου, ἐπιστρέφει ἀπαρατήρητος εἰς τὴν περιμένουσαν αὐτὸν συνοδίαν του.

Ὁ αἰσθηματικὸς μας ἱεροσπουδαστὴς λοιπὸν δὲν εἶχεν ἀρκετὴν γενναιότητα, καίτοι ὁρκισθεὶς νὰ μείνῃ γονυκλινὴς πρὸ τῆς λατρευομένης γυναικός, ἅμα ἤκουσεν ἠχοῦσαν τὴν τρομερὰν σάλπιγγα τῆς τελευταίας παρουσίας!

Ἐννοεῖται ὅτι τὸ συμβὰν διεφημίσθη εἰς ὅλην τὴν πόλιν, καὶ ἐγένετο ἀφορμὴ μυρίων σχολίων. Ἴσως δὲ λάβωμεν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδωμεν αὐτὸ μεταφερόμενον ἐπὶ τῆς ἐξελληνισθείσης ἀπό τινος θεατρικῆς σκηνῆς τῆς μεγαλουπόλεώς μας, ὑπὸ τὸν τίτλον « Ἡ σάλπιγξ τῆς δευτέρας παρουσίας. »

. . . . . .

Μεταβαίνομεν εἰς τὰς συναναστροφὰς τῶν ἀδελφῶν Ἀρμενίων. Καὶ τὸ ἔθνος τοῦτο δὲν στερεῖται καλλονῶν, πλὴν καλλονῶν οὐχὶ χαριτοβρύτων ἀλλὰ βεβιασμένων, οὕτως εἰπεῖν. Ἡ ὑπερσαρκία δυστυχῶς πλεονάζει παρὰ τῷ γυναικείῳ φύλῳ, καὶ ἀσχημίζει ἀρκούντως αὐτό· οὐδὲν τῳόντι ἀνιαρότερον τῆς πολυσαρκίας, καὶ μάλιστα ἐν μέσῳ θέρει!

Αἱ Ἀρμενίδες ἢ Ἀρμένισσαι, συναισθανόμεναι συνεχῶς τὴν ἀσχημίαν τῆς γλώσσης αὐτῶν, πολὺ σπανίως συνδιαλέγονται, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν πάτριον φωνήν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ προσπαθοῦν νὰ μεταμορφωθῶσιν εἰς Γαλλίδας. Πλὴν ποία σχέσις κυνὶ καὶ βαλανίῳ; Ἡ

ἐπιτετηδευμένη αὕτη παρομοίωσίς των τὰς καθιστᾷ ἔτι μᾶλλον γελοίας, καὶ ὁ μιξοβάρβαρος οὗτος ψιττακισμὸς τῆς Γαλλικῆς γλώσσης δίδει χώραν εἰς μυρία ἀνέκδοτα.

Περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν τὰ ἱστορικὰ bien merci.—καρνὴμ τόκτουρ.—Comment se porte μπιλλιαδὲρ ἀγά;—Voulez vous καρναμπήτ;—Passez-moi la τουρσοῦ, κτλ. κτλ. ἄτινα προξενοῦσιν ἡμῖν ναυτίασιν, πολλῷ δὲ μᾶλλον τοὺς Γάλλους.

Ἐν τούτοις ἰδοὺ δύο ἀνέκδοτα τῆς τραγελάφου ταύτης καὶ ἀνόστου ἀπομιμήσεως:

Κυρία τις ἐκ τῶν λίαν εὐσάρκων, περιγράφουσα εἴς τινα γειτόνισσαν τὴν διασκέδασίν της ἔν τινι ἑορτῇ, εἰς ἣν ἦτο προσκεκλημένη, καὶ θέλουσα νὰ παραστήσῃ ὅτι κατεκουράσθη ἐκ τοῦ πολλοῦ χοροῦ, ἐξεφράζετο οὕτω: Σατσλαρὴμ frisés, ἐλλερὴμ glacées, ἀγλακλαρὴμ bottinés, dansé dansé fatiguée ὀλδούμ.

Ἑτέρα νεᾶνις, εἰς ἄκρον δυσειδής, γνωρίζουσα ἐπίσης ἀτελῶς νὰ ψιττακίζῃ τὴν Γαλλικήν, ἐπειδὴ ἤκουεν ἀκαταπαύστως νὰ ἐπαινῶσι τοὺς ὡραίους ὀφθαλμούς γνωστῆς τινος ἄλλης κυρίας (ses beaux yeux), νομίζουσα ὅτι αἱ δύο αὗται λέξεις ἦσαν μία καὶ μόνη καὶ ὅτι ἐσήμαινον ἁπλῶς τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπεκρίθη πρός τινα ἐρωτήσασαν αὐτὴν περὶ τῆς ὑγείας της: j'ai mal à mes beaux yeux.

Καὶ φαντασθῆτε πόσον ὡραῖοι εἶνε ὀφθαλμοί, ἔχοντες περὶ τὰς βλεφαρίδας τριπλοῦν ἕρκος λήμης (τσίμπλας)!

Πλὴν τοιαῦτα ἀνέκδοτα μήπως δὲν ἀπαντῶνται καὶ παρ' ἡμῖν; Πόσαι ἐκ τῶν ψιττακιζουσῶν αὐτὴν τὴν γλῶσσάν μας Κυριῶν ὑποπίπτουσιν εἰς τοιαῦτα παρατράγωδα!

Μόλις ἑβδομὰς παρῆλθεν ὁπότε ἐγελάσαμεν ὑπὲρ τὸ δέον, ἀκούσαντες ἔν τινι συναναστροφῇ Κυρίαν τινὰ ἐρωτηθεῖσαν διατί δὲν λαμβάνει μέρος εἰς τὴν συνομιλίαν τῶν γυναικῶν, νὰ ἀπαντᾷ ἀκκιζομένη: « Μὲ συγχωρεῖτε, πονεῖ ἡ δι ἀλεκτός μου. » Ἡ δυστυχὴς ἠθέλησε νὰ ἐκφράσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν Ἑλληνιστὶ ὅτι ἔχει πόνον εἰς τὴν γλῶσσαν, (οὐχὶ γλωσσαλγίαν).

Πόσοι τοιοῦτοι ἀηδεῖς ψιττακισμοὶ δὲν λαμβάνουν χώραν καὶ παρ' ἡμῖν; Καὶ τί ἄλλο κατήντησεν ἡ γλῶσσα (καὶ μάλιστα ἐν συναναστροφῇ τινῶν ἐξόχως φίλων τοῦ σύρματος κυριῶν) εἰμὴ ἄλλη ἀρλεκίνου ἐνδυμασία; διότι σπανίως πλήττει τὰ ὦτα ἡμῶν φράσις, χωρὶς νὰ ἦνε παρεγεμισμένη μὲ μίαν ἢ δύο γαλλικὰς λέξεις, ὅσας ὁ κακῶς ὀλλύμενος σύρμος κατέστησεν εὐχρήστους παρ' ἡμῖν.

Ἐκτὸς δὲ τούτου, τίς δύναται νὰ διαφιλονεικήσῃ ὅτι πλείστας ὅσας μεταχειριζόμεθα εἰς τὴν καθομιλουμένην παρεφθαρμένας γαλλικὰς λέξεις; Τὸ παντζούριον π. χάρ. τί ἄλλο εἶνε εἰμὴ παραφθορὰ τοῦ abat-jour; — τὸ Λεπρέντης, τὸν Le prince — Τὸ ρεδεντοῦκι, τοῦ rendez-vous, καὶ τόσα καὶ τόσα ἄλλα!

Πλὴν μὴ νομίσητε ὅτι ἡ κοινωνία ἡμῶν ἔχει ἀποκλειστικῶς τὸ προνόμιον τοῦ νὰ προσφέρῃ ἑκάστοτε διάφορα περίεργα συμβεβηκότα: πολὺ τούτων παραδοξότερα συμβαίνουσιν ἐκτὸς ἡμῶν παρασάγγας ὁλοκλήρους καὶ χιλιάδας μιλίων μακρὰν, εἰς τὸν ἐξωκόσμιον τὸν λεγόμενον Εὐρωπαϊκόν.

Ἠκούετε βεβαίως συνεχῶς περὶ συμβαινουσῶν ἐν Εὐρώπῃ μονομαχιῶν, (νοσήματος, τὸ ὁποῖον μόνον ἐν στοιχείοις χωρίζει ἀπὸ τὴν μανίαν,) καὶ πολλάκις διὰ τοῦ ψύλλου τὸ πήδημα, δι' ἓν ἁπλοῦν στραβοκύτταγμα. Ἀνέγνωτε συνεχῶς περὶ διαφόρων εἰδῶν μονομαχίας, κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ διὰ πολυποικίλων ὅπλων ἐκτελουμένης· ἀλλ' ἴσως ποτὲ δὲν ἔτυχε νὰ ἀκούσητε περὶ ἐναερίου μονομαχίας. Ἰδοὺ πῶς διηγεῖται τὸ συμβὰν Εὐρωπαϊκή τις ἐφημερίς:

« Ἐσχάτως δύο ἀεροναῦται, ὧν ὁ μὲν Ἄγγλος ὁ δὲ Πρῶσσος, συνηντήθησαν εἰς τὴν ἐν Νέᾳ Γόρκῃ πλατεῖαν John Woods, ἔνθα ἀμφότεροι διενοοῦντο νὰ ἐπιχειρήσωσι δημοσίους ἀεροναυτικὰς ἐκδρομάς· καὶ ἐπειδὴ, κατὰ τὸ Ἡσιόδειον ῥητὸν, κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, οἱ δύο ἀντίπαλοι ἦλθον εἰς διένεξιν, καταντήσαντες μέχρι προκλήσεως μονομαχίας. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ ὅπλου συνεζητήθη ἐπὶ πολὺ, καὶ μετὰ ζωηρὰν φιλονεικίαν, ἀπεφασίσθη ἵνα οἱ δύο μαχηταὶ ἐπιβῶσιν ἐπὶ δύο ἰδιαιτέρων ἀεροστάτων ἐφωδιασμένοι διὰ πιστολίων, ἄτινα ὤφειλον νὰ ἐκκενώσωσιν οὐχὶ κατ' ἀλλήλων ἀλλὰ κατὰ τῶν ἀεροστάτων. Πραγματικῶς οἱ δύο ἀεροναῦται, ἐπιβάντες δύο ὁμοίων ἀεροστάτων, ὑψώθησαν εἰς ὕψος ἑκατὸν μέτρων, ὅτε διπλῆ ἐκπυρσοκρότησις, ἣν παρηκολούθησε πυκνὸς καπνὸς, ἀνήγγειλε τὸ τέλος τῆς μονομαχίας. Μετ' ὀλίγον ἐφάνη καταπίπτον τὸ ἓν τῶν ἀεροστάτων, ἐφ' οὗ ἐπέβαινεν ὁ Ἄγγλος μονομάχος, φέρων ἀπείρους πληγάς. Ἀγνοεῖται δὲ τί ἀπέγεινεν ὁ συνεταῖρός του.

Ἐλπίζομεν ὅτι τὸ εἶδος τοῦτο τῆς μονομαχίας θέλει φανῇ ἠρωϊκώτερον καὶ θέλει εὐαρεστήσει εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν ὡς σπάνια μετέωρα ἀναφαινομένους καὶ παρ' ἡμῖν ἱππότας μονομάχους, πλειότερον τῶν λοιπῶν γελοίων μέσων, ἅτινα ἐπινοεῖ ἡ θρασυδειλία κατὰ τοιαύτας κρισίμους περιστάσεις. Ἕκαστος ἤκουσε βέβαια τὸ ἱστορικὸν τοῦ φαρμακοποιοῦ ἐκείνου, ὅστις, προσκληθεὶς εἰς μονομαχίαν, παρουσιάσθη εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης μὲ δύο μεγάλα καταπότια τοῦ αὐτοῦ χρώματος, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ μὲν περιεῖχε τρομερὸν δηλητήριον, τὸ δὲ ἦτο πάντῃ ἀθῷον· ἀφῆκε δὲ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ εἰς τὸν ἀντίπαλόν του, ἐξαιτούμενος εὐγενῶς τὴν προσήκουσαν συγγνώμην διὰ τὴν καινοτομίαν του ταύτην, καθότι δὲν ἐγνώριζε τὴν χρῆσιν οὐδενὸς ὅπλου. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ γενναῖος ἀντίπαλός του ἀπέφυγε μὲ εὔσχημον τρόπον τὴν ἀφόρητον δυσαρέσκειαν τοῦ νὰ καταπίῃ τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο παρασκεύασμα, καὶ οὕτως ὁ καλὸς φαρμακοποιὸς ἀπηλλάγη πάσης περαιτέρω ὑποχρεώσεως.

Ἰδοὺ καὶ περίεργός τις ἀνακάλυψις, ἣν συνιστῶμεν εἰς τὰ τέκνα τοῦ Ἀσκληπιοῦ:

Ἰατρός τις Ἄγγλος, ἐννοῶν πόσον πολύτιμος εἶνε ἡ ὑγεία τῶν Ἀσκληπιαδῶν πρὸς ὅλην μὲν τὴν ἀνθρωποτητα, ἰδίως δὲ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἰατροὺς, ἐφεῦρε μέθοδόν τινα, δι' ἧς νὰ κερδαίνῃ πολλὰ χωρὶς νὰ κοπιάζῃ. Ἀναγγέλλει λοιπὸν ὅτι ἐφήρμοσεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του σωλῆνα τινὰ ἐκ καουτσούκ, συνέχοντα τὸ προσκεφάλαιόν του μετὰ τῆς ἐξωτερικῆς πύλης τοῦ οἰκήματός του, ὥστε νὰ δύναται νὰ δίδῃ ἀκρόασιν καὶ συμβουλὰς πρὸς πάντα προσερχόμενον ἐν ὥρᾳ νυκτὸς χωρὶς νὰ μετακινῆται τῆς κλίνης του, νὰ ἐξέρχεται εἰς τὸ ὕπαιθρον καὶ νὰ θέτῃ εἰς κίνδυνον τὴν πολύτιμον ὑγείαν του.

Πλὴν ἡ Ἀλβιὼν φαίνεται ὅτι εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν γῆ τῶν παραδόξων. Πόσας περιέργους τοιούτου ἰδιοτροπίας δὲν ἀπαντᾷ τις εἰς τὰ καθημερινὰ Ἀγγλικὰ φύλλα, καὶ ἰδιοτροπίας κινούσας πολλάκις ἄσβεστον γέλωτα!

Δὲν ἠδυνήθημεν νὰ κρατηθῶμεν τοῦ νὰ μὴ γελάσωμεν, ἀναγνόντες ἐσχάτως εἴς τινα ἐφημερίδα, ὅτι ἕτερος πάλιν Ἀσκληπιάδης ἐπέγραψεν ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἰκήματός του μεγάλοις γράμμασι τὰ ἑξῆς: « Ὁ προμηθεύων δέκα ἀσθενεῖς θεραπεύεται δωρεάν. »

Φαίνεται ὁ γενναῖος ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ κατὰ τὴν συνθήκην ταύτην τοὺς ὁμοπαγεῖς.

Πολλὰ τοιαῦτα ἀνέκδοτα τῆς ἡμέρας, καὶ μάλιστα ἐκ τῶν ξένων, ἔχομεν νὰ ἐκθέσωμεν, ἀλλὰ δι' ἔλλειψιν χώρου ἀναγκαζόμεθα νὰ ἀναβάλωμεν αὐτὰ εἰς ἄλλοτε.

Α.—Ω.

ΑΙΝΙΓΜΑ 25.

Εἰς τὸν οὐρανὸν ὑψοῦμαι,
τὴν δὲ γῆν περιπετῶ·
μέραν νύκτα δὲν κοιμοῦμαι,
ὅλους τοὺς ὑπηρετῶ.

Μὲ ταχύτητα ἀνέμου
παντοῦ τρέχω καὶ πετῶ,
ὑπηρέτην δ' ὄπισθέν μου
μαῦρον Ἀραβα κρατῶ.

Τ' ὅλον μου ἀποτελοῦσι
διαιρέσεις μόνον τρεῖς,
ἡ οὐρά μου δὲ συρίζει
ὡς ὡραία αὐλητρίς.

Εἰς τὴν κεφαλήν μου φέρω
σύμβολον Ἑλληνικόν,
ἐξ ἑκατοντάδων πέντε
ἄθροισμ' ἀριθμητικόν.

Ἀναγνῶστα, δὲν ἐλπίζω
περιπλέον ν' ἀπορῇς,
εἶνε δυνατὸν εὐκόλως
εἰς τὴν κτίσιν νὰ μ' εὕρῃς.

Θ. ΜΠ.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΙΓ' ΑΡΙΘΜΟΝ 24 ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Ἄγγελος, (γέλως).

30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1863. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 32.

Απομνημονευμάτων του, τὸ δὲ εἶδος τοῦτο τῆς ἐργασίας κατέστη ἡ μόνη αὐτοῦ διασκέδασις), ἐξήρχετο συνοδευόμενος εἴτε ὑπὸ τοῦ στρατάρχου, εἴτε ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Μοθολῶνος, ἢ καὶ μόνος ἐνίοτε, ὁσάκις δὲν ἐφοβεῖτο μήπως παραδοθῇ ὑπὸ τῶν ἐπαισθητῶς ἐλαττωθεισῶν αὐτοῦ δυνάμεων.

Αἱ ἐκδρομαί του σχεδὸν πάντοτε διηυθύνοντο πρὸς τὴν πλησιεστέραν τοῦ Λογγουὸδ κοιλάδα. Ἐπεσκέπτετο δὲ τότε τὰς παροικίας καὶ τοὺς ὀλίγους ἐν αὐταῖς εὑρισκομένους κατοίκους, οἵτινες πάντες σχεδὸν ἦσαν πένητες. Πλούσιοι ἦσαν ἐνίοτε ἀπρόσβατοι· ἀλλ' ὅσῳ σκολιώτεραι ἦσαν αὐταί, τοσούτῳ μᾶλλον ἐφαίνετο ἀγαπῶν ὁ Αὐτοκράτωρ τὰς ἐκδρομὰς ταύτας· ἦσαν δι' αὐτὸν ἐλευθερίας ῥεῦμα. Τὸ μόνον δὲ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συνεθισθῇ, ἦτο ἡ συνάντησις τῶν Ἄγγλων στρατιωτῶν, κατὰ διαστήματα τοποθετημένων διὰ νὰ τὸν ἐποπτεύωσιν.

Ἡμέραν τινά, καθ' ἣν νέαν ἐξετέλεσεν ἐπισκόπησιν ἐν μέσῳ τῶν ἀγρίων βράχων, ἀνεκάλυψε πενιχρόν τι οἴκημα, τοῦ ὁποίου ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν εἰς μικρὸν ἀνθοστόλιστον κῆπον, ὑπὸ νεανιδός τινος ποτιζόμενον κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν. Ἦτο δὲ αὕτη ξανθή, ζωηρὰ καὶ δροσώδης, ὡς τὰ ἄνθη της· εἶχεν ὀφθαλμοὺς γλαυκοὺς, οἵτινες ἐξέφραζον τοσούτῳ χαρίεσσαν ἀγαθότητα, ὥστε ἐπροξένησεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὸν Ναπολέοντα.

— Πῶς ὀνομάζεσθε, κυρία; τὴν ἠρώτησεν ὁ Αὐτοκράτωρ.

— Ζεννὴ, Κύριε, ἀπεκρίθη ἐκείνη Γαλλιστὶ ἀρκετὰ καλῶς, ἀλλ' ὡς ἐκπλαγεῖσα ἀπὸ τὴν αἰφνίδιον ἐκείνην ἐμφάνισιν.

— Τὸ οἰκογενειακόν σας ὄνομα; ἐπανέλαβεν ὁ Ναπολέων.

— Μπραστὼν, ὑπέλαβεν αὕτη μετὰ πλειοτέρας ἀμηχανίας.

— Φαίνεται ὅτι ἀγαπᾶτε πολὺ τὰ ἄνθη, καὶ ὅτι γνωρίζετε τὴν καλλιέργειαν αὐτῶν.

— Ἀλλοίμονον, Κύριε! ἡ ἐνασχόλησις αὕτη εἶνε ἡ μόνη ἐλπίς μου.

— Πῶς τοῦτο;

— Καθ' ἑκάστην ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν, φέρουσα ἀπὸ [illegible] βλέπετε γεράνια, καὶ ζῶ ἐκ τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων φλωρίων, τὰ ὁποῖα μὲ δίδουσιν εἰς ἀντάλλαγμα τῶν [illegible]ου.

— Ἀλλ' ὁ πατήρ σας καὶ ἡ μήτηρ σας τί κάμνουσι [illegible]

— [illegible]γω πλέον, Κύριε, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις μετὰ [illegible]ης.

— [illegible]νένα ἄλλον συγγενῆ;

— [illegible]τε, Κύριε, δυστυχῶς· εἶμαι ὅλως διόλου ξένη [illegible] τὴν νῆσον. Πρὸ τριῶν ἐτῶν ὁ πατήρ μου, ἀρ[illegible]ωματικὸς τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοῦ, καὶ ἡ μήτηρ [illegible]λανδὴ τὸ γένος, ἀνεχώρησαν ἐκ Λονδίνου [illegible]' ἑαυτῶν, διὰ νὰ ὑπάγωσιν, ὡς ἔλεγον, [illegible]υγγενῶν, οὓς εἴχομεν εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ [illegible]βοηθήσωσι. Δὲν εἴμεθα πλούσιοι· [illegible]ολας τοῦ κόσμου τὰς δυσκολίας [illegible]καιοῦν πρὸς τὸν μακαρίτην ἐκεῖνον διάπλουν ποσόν. Ἀλλὰ φεῦ! ἐπέπρωτο νὰ μὴν ἴδωσι τὸ τέρμα τούτου! ὁ μὲν πατήρ μου ἀπέθανε κατὰ τὸν διάπλουν, καὶ ὅτε τὸ πλοῖόν μας προσωρμίσθη εἰς ταύτην τὴν νῆσον, ἡ δυστυχὴς μήτηρ μου τοσοῦτον ἔπασχεν, ὥστε μᾶς ἄρησεν ἐδῶ. Ἡ μήτηρ μου ἦτο διὰ πολὺν καιρὸν ἀσθενὴς, καὶ πόρον ζωῆς δὲν εἴχομεν· διὰ νὰ ἐπιφέρῃ δὲ ἀνακούφισίν τινα τῆς δυστυχίας μας, μὲ ἐσυμβούλευσε νὰ πωλῶ ἄνθη. Εἷς ἔμπορος ἐν τούτοις τῆς πόλεως, ἐρωτήσας με, ὡς ὑμεῖς, περὶ τῆς καταστάσεώς μας, ἔλαβεν οἶκτον δι' ἡμᾶς· μᾶς ἔδωκε τὴν καλύβην ταύτην, ἐν ᾗ ἡ μήτηρ μου καὶ ἐγὼ ἐζήσαμεν ἐπὶ διετίαν ἐκ τῶν προϊόντων τοῦ κηπαρίου τούτου. Πρὸ ἑνὸς ἔτους ἡ μήτηρ μου ἀπέπτη εἰς τὸν Πλάστην της, μὲ παρήγγειλε δὲ νὰ ἔχω θάρρος, καὶ, τὸ βλέπετε, Κύριε, τὴν ὑπήκουσα!

Ταῦτα λέγουσα ἡ Ζεννὴ, ἥτις ἦν εἰς ἄκρον εὐαίσθητος καὶ τρυφερὰ, δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά της.

Κατὰ τὴν σύντομον ταύτην διήγησιν ἐφάνη συγκεκινημένος ὁ Ναπολέων, λέξεις δέ τινες δυσκατάληπτοι εἶχον ἐξέλθει τοῦ στόματός του· τέλος εἶπεν εὐκρινῶς.

— Δυστυχὲς παιδίον! τί ἔπραξεν εἰς τὸν Θεὸν, διὰ νὰ ῥιφθῇ εἰς τοιοῦτον τόπον καὶ τόσον δυστυχῶς; Παράδοξος τοῦ πεπρωμένου προσέγγισις! καὶ αὐτὴ, ὡς ἐγὼ, δὲν ἔχει μήτε πατρίδα, μήτε οἰκογένειαν! . . .

Καὶ ταῦτα λέγοντος, στεναγμὸς, τοσούτῳ ἐπαισθητότερος ὅσῳ μᾶλλον συνεσταλμένος, ἐξωλίσθησε τοῦ ῥήθους τοῦ Αὐτοκράτορος. Οὕτως ὁ ἀνὴρ,

ὁ εἰς μίαν μόνην ὥραν

τὴν γῆν παῖδας τὴν γῆν χάσας εἰς τοῦ Βατερλὼ τὴν χώραν,

καὶ τὸν ὁποῖον ἡ ἀπώλεια τῶν δύο ὡραιοτέρων τῆς Εὐρώπης θρόνων εὗρεν ἀτάραχον καὶ καρτερικὸν, ἔκλαυσεν εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς μητρός του. Ἀλλ' εὐθὺς, ἐπαναλαβὼν τὴν ἀταραξίαν του, εἶπεν εἰς τὴν νεάνιδα.

— Κυρία, ἐπεθύμουν νὰ λάβω ἓν ἐνθύμημα τῆς ἐπισκέψεώς μου· συλλέξατέ μοι μίαν ἀνθοδέσμην.

Ἡ Ζεννὴ, συλλέξασα τὰ ὡραιότερα ἄνθη, προσέφερεν αὐτὰ εἰς τὸν ξένον της, ὅστις εἰς ἀντάλλαγμα τῇ ἔδωκε πέντε χρυσᾶ νομίσματα.

— Ὤχ! θεέ μου! ἀνέκραξεν ἡ νεᾶνις, μὴ δυναμένη νὰ πιστεύσῃ τοὺς ἰδίους της ὀφθαλμούς· διατί, Κύριε, νὰ μὴ ἔλθητε προτήτερα; ἡ μήτηρ μου δὲν θὰ ἐστερεῖτο κανενὸς πράγματος, καὶ δὲν θὰ ἀπέθνησκε!

— Καλὰ, τέκνον μου! εἶπεν ὁ Ναπολέων, ὑπέρ ποτε συγκινηθείς· ἰδοὺ καλὰ αἰσθήματα· θὰ ἐπανέλθω νὰ σὲ ἴδω.

Τότε ἡ Ζεννὴ, παρατηρήσασα καὶ αὖθις τὰ πέντε χρυσᾶ νομίσματα στιλβοντα εἰς τὴν παλάμην της, προσέθηκεν ἐρυθριῶσα·

— Ἀλλὰ, Κύριε, δὲν θέλω δυνηθῇ ποτὲ νὰ σᾶς δώσω τόσα πολλὰ ἄνθη διὰ μίαν τόσον μεγάλην ποσότητα.

— Περὶ τούτου μὴ ἀνησυχεῖτε διόλου, Κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Ναπολέων, πλήξας ἐλαφρὰ τὴν παρειὰν τῆς νεάνιδος διὰ τῶν δύο αὐτοῦ δακτύλων.

Ἔπειτα, ἐπανελθὼν εἰς τὸ Λογγουὸδ, διηγήθη εἰς τοὺς φίλους του τὴν ὁποίαν εἶχε κάμει ἀνακάλυψιν.

Ὁ Ναπολέων ἐφαίνετο εὐτυχὴς, ὡς εὑρὼν [illegible] δυστυχὲς μὲ νὰ παρηγορήσῃ. Καὶ ἀπὸ τῆς στιγ[illegible] ὑπέρ[illegible]

σεν ἡ νεᾶνις τὴν εἰδικὴν ὀνοματολογίαν τοῦ Λογγουόδ· τὴν ἀπεκάλεσαν ἡ μικρὰ ἀνθοπῶλις.

Μεθ' ἡμέρας τινάς, ἐνδυόμενος ὁ Ναπολέων, εἶπεν ὅτι ἐπεθύμει ἐπανελθὼν νὰ ἴδῃ τὴν μικράν του ἀνθοπώλιδα καὶ νὰ τὴν παρουσιάσῃ εἰς τοὺς φίλους του.

Εὗρε τὴν νέαν κόρην, ἥτις εἶχε μάθει τὸ ὄνομα καὶ τὸν τίτλον τοῦ εὐεργέτου της, ἐνδεδυμένην τὰ ἑορτάσιμα ἐνδύματά της. Σροδρῶς δὲ συγκινηθεῖσα, ὄχι διὰ τὸ παρελθὸν τοῦ Ναπολέοντος μεγαλεῖον, ἀλλὰ διὰ τὰς συμφοράς του, ἀπέδωκεν ὅσον καλήτερα ἠδυνήθη εἰς τὸν ἔνδοξον ξένον της τὰς τιμὰς ἐν τῇ πενιχρᾷ αὐτῆς κατοικίᾳ, καὶ ἀνεπλήρωσε τὸ εὐτελὲς τῆς φιλοξενίας της διὰ τῆς χάριτος, μεθ' ἧς ἔπραττε ταύτην. Παρέθετο δὲ σῦκα, ἄνθη ἐκ τοῦ κήπου της καὶ ὕδωρ ἐκ τοῦ διὰ τῆς κοιλάδος ῥέοντος ῥύακος καὶ ἔχοντος τὰς πηγάς του εἰς αὐτὸν τὸν κῆπόν της.

— Τὸ βλέπετε, βασιλεῦ, εἶπεν αὕτη εἰς τὸν Ναπολέοντα, σᾶς ἐπερίμενα. Δυστυχῶς δὲν εἰδοποιήθην ἐγκαίρως περὶ τῆς ἐπισκέψεώς σας, ἄλλως ἤθελα σᾶς κάμει τὰς ἀπαιτουμένας τιμὰς διὰ τῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα μὲ ἐδώσατε.

— Καὶ ἐγὼ ἤθελα σᾶς ἐπιτρέψει, Κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Αὐτοκράτωρ. Ὅταν ἔρχωμαι νὰ σᾶς βλέπω, δὲν θέλω ἄλλο τι εἰμὴ τὸ ὕδωρ σας, τὸ ὁποῖον εἶνε ἀξιόλογον· ἐπὶ ταύτῃ τῇ συμφωνίᾳ θέλετε μὲ ἐπανίδει. Ἔπειτα δὲν εἶμαι εἰμὶ ἀρχαῖος στρατιώτης, καὶ ὁ στρατιώτης δὲν ἔχει πάντοτε εἰς τὴν διαθεσίν του ὕδωρ. Βλέπετε ἔχω ἰδέας τινὰς περὶ τῶν τοιούτων.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν παρῆλθεν ἑβδομὰς, καθ' ἣν ὁ Ναπολέων δὲν ἀπήρχετο πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς καλύβης τῆς Ζεννῆς. Αὕτη δέ, ἥτις τὸν περιέμενεν εἰς τὴν θύραν, ἐπορεύετο πρὸς αὐτὸν, τῷ προσέφερεν ἀνθοδέσμην καὶ ποτήριον ὕδατος· ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ, εὐχαριστῶν αὐτὴν ἐν βραχυλογίᾳ, ἐξηκολούθει τὸν περίπατόν του, μὴ παύων τοῦ νὰ ὁμιλῇ πάντοτε περὶ τοῦ ἐξόχου τῆς νεάνιδος ἐκείνης χαρακτῆρος.

Βραδύτερον, ὅτε ἡ φοβερὰ νόσος εἰς ἣν ὑπέκυψε, προσεχώρησε τόσον, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξέρχηται τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου του τόσον συχνὰ ὅσον ἤθελεν, ἡ Ζεννὴ, μὴ βλέπουσα πλέον τὸν εὐεργέτην της, ἐπορεύετο καθ' ἑκάστην εἰς Λογγουόδ ὅπως πληροφορηθῇ περὶ τῆς ὑγείας του, καὶ προσφέρουσα αὐτῷ μόνον τὴν ἀνθοδέσμην της, ἐπέστρεφε λίαν περίλυπος.

Μίαν ἡμέραν ἐν τούτοις, καθ' ἣν ἡ νεᾶνις εὑρίσκετο εἰς τὸν κῆπόν της, ἤκουσε παρὰ προσδοκίαν κρότον ἁμάξης. Διελθοῦσα ἀμέσως τὴν ὁδὸν, εὑρέθη ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος· ἀλλὰ μόλις τῷ ἀπηύθυνεν ὀλίγας φιλοφρονητικὰς λέξεις, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Ναπολέοντος ἔλαβεν ἀμέσως θλίψεως ἔκφρασιν.

— Μὲ εὑρίσκεις πολὺ ἠλλοιωμένον· ἀλήθεια, τέκνον μου; τῇ εἶπε μὲ σχεδὸν ἐκλειπούσαν φωνήν.

— Εἶνε ἀληθὲς, βασιλεῦ, ἀλλ' ἐλπίζω τώρα πλέον νὰ ἀναλάβετε.

— Ἀμφιβάλλω, ἀπήντησεν ὁ Ναπολέων, μὲ ἀπιστίας ὕφος κινήσας τὴν κεφαλήν. Μ' ὅλα ταῦτα ἠθέλησα σήμερον νὰ σοὶ κάμω μίαν ἐπίσκεψιν.

Βοηθούμενος δὲ ὑφ' ἑνὸς τῶν συνεζορίστων του, κατέβη ὁ Ναπολέων μετὰ κόπου ἀπὸ τῆς ἁμάξης του, καὶ ἐπιστηριχθεὶς ἐπὶ τοῦ βραχίονος τῆς Ζεννῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην.

— Δός μοι ἓν ποτήριον ὕδατος, εἶπεν εἰς τὴν νεάνιδα, ἀφοῦ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ εὐτελοῦς ξυλίνου ἑδωλίου· τοῦτο ἴσως καταπραΰνῃ τὸ καταναλίσκον με πῦρ . . . προσέθηκε προσενεγκὼν τὰς δύο του χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους του.

Ἡ Ζεννὴ ἔσπευσε, καὶ ἀφοῦ ὁ Ναπολέων ἔπιε τὸ ἥμισυ τοῦ ποτηρίου, τὸ ὁποῖον ἐκείνη τῷ προσέφερε μὲ τρέμουσαν χεῖρα, ἡ ὄψις του, κατὰ τὸ σύνηθες, ἀποκατέστη γαληνιαία.

— Εὐχαριστῶ, ἀκριβή μου κόρη! τῇ εἶπε μετ' ἀγαθότητος· τὸ ὕδωρ τοῦτο φαίνεται νὰ κατεπραΰνει εὐθὺς τὰς ὀδύνας μου. Ἐὰν ἔπινον ἀρχήτερα ἀπὸ αὐτὸ . . . . προσέθηκε προσβλέψας εἰς οὐρανόν· ἀλλ' ἤδη εἶνε πολὺ ἀργά . . .

— Τότε, ὑπέλαβεν ἡ Ζεννὴ, προσπαθοῦσα νὰ φαιδρύνῃ τὸ πρόσωπόν της, εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς· ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ τοῦτο σᾶς φαίνεται τόσον καλὸν, θέλω σᾶς φέρει ἐξ αὐτοῦ καθεκάστην, καὶ θέλει σᾶς θεραπεύσει ταχέως.

— Ὄχι! εἶνε ἀνωφελὲς, ἀκριβή μου κόρη! ἂν δὲν ἀπατῶμαι, αὐτὴ εἶνε ἡ τελευταία μου ἐπίσκεψις. Ὑπάρχει ἐδῶ λαθραῖος πόνος, ὅστις μὲ φονεύει· (καὶ ὁ Ναπολέων ἐδείκνυε τὴν καρδίαν του.) Ἀλλ' ἐπειδὴ ἴσως δὲν θὰ σὲ ἐπανίδω πλέον, ἐπιθυμῶ νὰ σὲ ἀφήσω τοὐλάχιστον ἓν ὁριλίας ἐνθύμημα. Τί δύναμαι νὰ πράξω ὑπὲρ σοῦ;

— Ἄχ! βασιλεῦ, ἀνέκραξεν ἡ Ζεννὴ δακρυῤῥοοῦσα καὶ προσπεσοῦσα εἰς τοὺς πόδας τοῦ Αὐτοκράτορος· τὴν εὐχήν σας! Ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι ἐπιθυμῶ, πᾶν ὅ,τι εὔχομαι, πᾶν ὅ,τι ἐπιζητῶ.

Τότε ὁ Ναπολέων, μὲ τὴν ἐμβρίθειαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἡ πίστις χορηγεῖ, καθότι ἦτο πιστὸς εἰς τὰς θρησκευτικὰς τοῦ ἀνθρώπου δοξασίας, ἐπέθηκε τὰς δύο του χεῖρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς νεάνιδος, εἰπών:

— Σὲ τὴν δίδω, τέκνον μου! ἔσο εὐδαίμων!

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ Ζεννὴ δὲν ἔλειψε νὰ παρευρίσκεται εὐλαβῶς εἰς Λογγουόδ. Ἔφερε δὲ ὕδωρ ἀπὸ τῆς πηγῆς καὶ μίαν ἀνθοδέσμην, καὶ ἐπέστρεφεν ἑκάστοτε πλέον κατηφὴς, ἐπειδὴ καθ' ἑκάστην ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς περὶ τῆς ὑγείας τοῦ Αὐτοκράτορος εἰδήσεις πλέον ἐπιῤῥόβους.

Πρωΐαν τινὰ, καθ' ἣν ὁ ἥλιος ἦτο λαμπρότερος τοῦ συνήθους καὶ ἡ Ζεννὴ ἐπορεύετο φαιδροτέρα εἰς Λογγουόδ, ἔφθασεν αὐτοῦ μὲ τὴν παιδικὴν ἐκείνην ἐλπίδα, τὴν ὁποίαν τῇ ἔδιδε μυστική τις πίστις, φέρουσα μεθ' ἑαυτῆς ὕδωρ ἐκ τῆς πηγῆς καὶ ἀνθοδέσμην ἐκ τοῦ κηπαρίου της· τῇ εἶχον δὲ εἰπεῖ τὴν προτεραίαν, διὰ νὰ ἀποκρύψωσιν ἀπ' αὐτῆς τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ ἦτο καλήτερα. Ἡ εὐγνωμονοῦσα φαντασία της εἶχε πλάσει ἓν θαῦμα, καὶ τὸ θαῦμα τοῦτο ἦν ἡ θεραπεία τοῦ εὐεργέτου της.

Ἔφθασεν . . . ἀλλὰ φεῦ! τὸ πραγματικὸν ἀπεῖχε πολὺ τῶν ὀνειροπολημάτων της· εὗρε τοὺς πάντας ἐν λύπῃ. Φοβουμένη ἤδη διὰ τὴν ζωὴν ἐκείνου, τὸν ὁποῖον μετὰ Θεὸν ἠγάπα πλειότερον ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ θέλουσα νὰ τὸν ἴδῃ ἅπαξ τοὐλάχιστον διὰ νὰ τῷ εἴπῃ τὸ τελευταῖον χαῖρε, ἐζήτησε νὰ εἰσαχθῇ παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι. Τῇ ἀπεκρίθησαν ὅτι ἦτο πολὺ κακὰ, καὶ ὅτι δὲν ἦτο

δυνατὸν νὰ τὸν ἴδῃ· ἀλλ' ἐκείνη ἐπὶ δύο ὥρας παρεκάλεσεν, ἱκέτευσε, καὶ τὰ δάκρυά της τοσαύτην εἶχον ἰσχύν, ὥστε εἰσήχθη εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Ναπολέοντος σχεδὸν ἐξηντλημένη, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς φλογισμένους ἔχουσα ἐκ τῶν δακρύων.

Ἦτο ἡ ἐπίσημος στιγμὴ, καθ' ἣν ὁ Αὐτοκράτωρ, περικυκλωμένος ὑπὸ τῶν πιστῶν θεραπόντων του, μετὰ μακρὸν βῦθος ἐπὶ τῆς ἀλγεινῆς κλίνης του, εἶχε ζητήσει νὰ τῷ ἀνοίξωσι τὸ πρὸς τὴν Γαλλίαν βλέπον παράθυρον, καὶ ἀφοῦ ἀπέστειλε περιπαθεῖς ἀσπασμοὺς εἰς τὴν ἀγαπητὴν ἐκείνην πατρίδα, τὸν κατέλαβε τὸ παραλήρημα, τὰ μέλη του ἀπέβησαν σκληρὰ, οἱ ὀφθαλμοί του ἀτενεῖς, ἠκούσθησαν δὲ ἐξελθοῦσαι ἐκ τοῦ στόματός του αἱ λέξεις υἱέ μου! ... Γαλλία! ... καὶ ἐξέπνευσεν.

Εἰς τὴν θέαν ταύτην ἡ Ζεννὴ ἐγονυπέτησεν· εἶτα μετ' ἀγωνίας προσεπάθησε νὰ σφίγξῃ τὴν ἐκτὸς τῶν ἐγκοιμήτρων μείνασαν χεῖρα τοῦ Ναπολέοντος .... Ἀλλὰ παρευθὺς ἡ κεφαλή της ἔκλινε, τὰ χείλη της ἀπεχρωματίσθησαν, καὶ οἱ ὀφθαλμοί της ἐκλείσθησαν ὡς νὰ εὑρίσκετο ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ἀκατανικήτου ὀνείρου ...

Ἡ δυστυχὴς νεᾶνις δὲν ἐξύπνισε πλέον!

Η ΣΗΜΑΙΑ.

Ἡ Θρησκεία, ἡ γλῶσσα καὶ τὸ ἔνδυμα συνιστῶσι τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα ἑκάστου ἔθνους, ἡ δὲ σημαία παριστᾷ συμβολικῶς τὴν μεγάλην ἰδέαν τῆς δόξης του, τῆς ἐλευθερίας του καὶ τῆς γεννήσεώς του.

Τὰ σύμβολα ἐκφράζουσιν ἐννοίας ὑψηλὰς, παριστῶσιν ἰδέας μεγάλας. Ὑπὸ διάφορα σημεῖα ἓν ἔχουσι κοινὸν σύμβολον ὅλοι οἱ λαοί· ἐκεῖνο, ὅπερ ἐκφράζει τὴν ἰδέαν τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ σύμπαντος, τὴν ἰδέαν τοῦ Αἰωνίου. Ἀλλὰ, κατὰ τὰς διαφόρους θρησκευτικὰς καὶ πολιτικὰς αἱρέσεις των καὶ κατὰ τὸν διάφορον τῆς ποιητικῆς φαντασίας των ὀργανισμὸν, ἐφαντάσθησαν ἰδιαίτερα σύμβολα ἄλλα, ἅτινα χαρακτηρίζουσι τὰς ἐθνικὰς δοξασίας των καὶ τὰς μεγάλας ἐποχάς των. Τὰ σύμβολα ταῦτα, καθιερωθέντα θρησκευτικῶς, φέρουσι θείαν τινὰ ἰδέαν, ἥτις ἐμπνέει ἱερὸν καὶ ἄξιον ἐνθουσιασμὸν εἰς τὰ ἔθνη. Συζυμωμένα μὲ τὴν ὕπαρξιν τῶν ἐθνῶν, συναποθνήσκουσι καὶ συναναγεννῶνται μὲ αὐτὰ, καὶ ἡ γοητευτικὴ καὶ μυστηριώδης φωνὴ τῶν συμβόλων τούτων εἰς τὰς καρδίας τῶν λαῶν εἶνε φωνὴ τῆς φύσεως, εἶνε φωνὴ τοῦ Θεοῦ.

Ἂς ἐξέλθωσιν ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς γῆς εἰς εὐρύχωρόν τινα πεδιάδα, καὶ ἂς ὑψωθῇ ἐκεῖ μία σημαία. Παρατηρήσατε ... οἱ διάφοροι λαοὶ μένουσιν ἀπαθεῖς θεαταὶ εἰς τὴν θέαν τοῦ κυματισμοῦ της· ἀλλὰ ποῖος εἶνε μεταξὺ αὐτῶν ὁ λαὸς ἐκεῖνος, ὅστις ὠχριᾷ ἅμα ἀτενίσῃ εἰς αὐτὴν καὶ αἱ τρίχες του ὀρθοῦνται; Εἶνε ὁ λαὸς, τοῦ ὁποίου τὰ ἐθνικὰ σύμβολα φέρει αὕτη ἡ σημαία· τόσην μαγευτικὴν δύναμιν ἔχει τὸ ἰδιαίτερον σύμβολον εἰς τὴν καρδίαν παντὸς λαοῦ! Εἶνε τὸ σύμβολον τῆς δόξης του, τῆς ὑπάρξεώς του, τὸ σύμβολον τῆς θεότητός του· συγκινεῖ ὅλα τὰ ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ αὐτοῦ αἰσθήματα, καὶ ἀνακαλεῖ τὰς πλέον ἱερὰς καὶ γλυκείας ἀναμνήσεις.

Εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης ἡ σημαία ἀναπεπταμένη καὶ κυματίζουσα εἰς τὸν ἀέρα προηγεῖται, ὁ στρατὸς τὴν ἀκολουθεῖ ἔνθους, καὶ μὲ τὸν θάνατον ὑπὲρ αὐτῆς παλαίων, ἀποθνήσκει ἡδέως ὑπὸ τὴν ἱερὰν σκιάν της, ὡς ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ αἷμά του διὰ τὸν θρίαμβόν της χύνει. Ὦ! αἱ σημαῖαι ὅλων τῶν ἐθνῶν καὶ ὅλων τῶν αἰώνων ὑπῆρξαν βεβαμμέναι μὲ τὰ αἵματα τῶν ἡρωϊκῶν λαῶν, καὶ ὁ κυματισμός των εἶνε ἱερὸς καὶ φρικώδης κυματισμὸς θανάτου καὶ ζωῆς! ἄνωθεν αὐτῶν πτερυγίζουσιν αἱ ἀναρίθμητοι ψυχαὶ τῶν μαρτύρων.

Ποῦ εἰσὶν αἱ σημαῖαι τοῦ Λεωνίδου, τοῦ Μιλτιάδου, τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Ἀννίβα, τοῦ Ναπολέοντος, τοῦ Καρόλου; Ποίαν δὲν ἐμπνέουσιν ἔκπληξιν καὶ ἐνθουσιασμὸν αἱ σημαῖαι αὗται; Ποίας δὲν φέρουσι τρομακτικὰς καὶ ἐνδόξους ἀναμνήσεις; .... Σείσατε καὶ σήμερον τὰς σημαίας ταύτας εἰς τὰ ὕψη, καὶ εἰς τὴν θέαν των θέλουν σεισθῇ αἱ πεδιάδες, τὰ ὄρη καὶ οἱ τάφοι· θέλουν σκιρτήσει τὰ ὀστᾶ τῶν ἡρώων!

Ποῖον ἦτο τὸ καταπληκτικὸν τοῦ Ἰουλίου σημεῖον, ὅπερ ἀνεπετάσθη εἰς τὸν εὐρύχωρον ὁρίζοντα τῶν Παρισίων, καὶ εἰς τὴν θέαν του ἠλεκτρίσθη καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ ὅλη; Ἦτο ἡ τρίχρους τῆς Αὐστερλίτσης καὶ τῆς Ἀρκόλης σημαία. Εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς δόξης της τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας ὡς ἡφαίστειος κρατὴρ ἐξερράγη, καὶ ἡ λάβα του, λάβα μεγάλων ἰδεῶν καὶ λαῶν ἀνδρείων, κατέκλυσε διὰ μιᾶς δυναστείαν ἑκατοσίων χρόνων!

Τὰ σύμβολα ἔχουσιν, ὡς εἴπομεν, τὰς μεγάλας των ἐννοίας. Ἡ τὰν ἢ ἐπὶ τὰν εἶνε καθ' ἑαυτὴν ἡ μετάφρασις τῆς σημαίας παντὸς ἔθνους· διότι ἡ ἱερὰ σημαία εἶνε ἡ προστατεύουσα, οὕτως εἰπεῖν, τοὺς ἡρωϊκοὺς στρατοὺς, ἡ ὁδηγοῦσα πανταχοῦ ὡς πυρίνη στήλη Μωϋσέως εἰς τὴν νίκην, καὶ καλύπτουσα τὴν γῆν καὶ τὰ πελάγη ἀπὸ ἀθάνατον δόξαν. Αὕτη ἐπιχέει θάμβος καὶ ἀγαλλίασιν εἰς τοὺς λαοὺς, καὶ πετῶσα ἐπάνωθεν τῶν θαλασσῶν, μεταφέρει τὸ εὐκλεὲς ὄνομα τοῦ νικηφόρου ἔθνους εἰς τὰ ἀπώτερα μέρη τοῦ κόσμου. Ἡ σημαία εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, ἡ μεγαλοπρεπὴς χλαμὺς τῆς ταχυπτέρου φήμης, τὸ λάβαρον τῆς νίκης.

Ἰδέτε τὴν φιλτάτην καὶ ἱερὰν σημαίαν, ἰδέτε την ἐνῶ κυματίζει! ... Κατακερματισμένη ἀπὸ τὰς βολὰς τῶν πολέμων καὶ βεβαμμένη ἀπὸ τὰ αἵματα τῶν μαρτύρων ἑκάστου ἔθνους, ποίας ἐνδόξους καὶ μεγάλας ἀναμνήσεις ἀνακαλεῖ, ποῖα αἰσθήματα καὶ ἰδέας ἐξυπνᾷ καὶ διεγείρει, ποίαν συναίσθησιν καὶ ἐνθουσιασμὸν ἐμπνέει! Τὴν βλέπει ὁ πιστὸς αὐτῆς στρατιώτης καὶ ὠχριᾷ καὶ ἀνατριχιάζει, τὴν φιλεῖ μὲ δάκρυα καὶ μὲ σέβας, καὶ θάνατον γλυκύτερον καὶ ἐνδοξότερον δὲν φρονεῖ ἄλλον, παρὰ τὸν θάνατον τὸν ὑπὸ τὸν κυματισμὸν τῆς σημαίας ταύτης!

Οὕτω τὰ ἐθνικὰ σύμβολα εἰσὶν ἱερὰ, καὶ καθὸ τοσοῦτον ἱερὰ, τὰ ἔθνη τὰ διατηροῦσι θρησκευτικῶς ὡς τὴν ἰδίαν ὕπαρξίν των. Ἰδέτε εἰς τὰς σημαίας ὅλων τῶν ἐθνῶν τὰ σύμβολα τῶν ἐνδόξων ἐποχῶν των. ... Ἐν τούτῳ νίκα! εἶδε γεγραμμένον εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, καὶ τὸ θεῖον τοῦτο σύμβολον ἔθεσε μὲ σέβας ἐπὶ τῆς σημαίας του καὶ ἐπὶ τοῦ διαδήματός του. Τὸ ἀήττητον σημεῖον τοῦ Σταυροῦ στολίζει ἔκτοτε τὰς σημαίας καὶ τὰ στέμματα ὅλων τῶν χριστιανῶν βασιλέων, καὶ διέπει τὰς τύχας πάντοτε τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

Ἐν γένει ἡ σημαία διὰ τὸ ἔθνος, εἰς ὃ ἀνήκει, εἶνε τὸ σωστικὸν παλλάδιον τῆς ἐλευθερίας του, ἡ πυξὶς ἡ ὁδηγοῦσα αὐτὸ πρὸς τὴν δόξαν, τὸ ἐν τούτῳ νίκα παντὸς κράτους, εἰς τὴν θέαν τοῦ ὁποίου ἐνθουσιᾷ ὁ ἀληθὴς πατριώτης μέγαν καὶ ἅγιον ἐνθουσιασμὸν, καὶ εἶνε ἕτοιμος νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ αὐτῆς ἐάν τις ἤθελε τὴν ἐγγίσει.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

ΤΑΜΒΑΚΟΣ.

Πρὶν ὁ ταμβάκος ρθάσῃ εἰς τὴν ὑψηλὴν περιωπὴν, εἰς ἣν τὸν βλέπομεν σήμερον, ὑπέστη πολλὰς καὶ μεγάλας καταδρομάς. Ἂν βασιλεύῃ σήμερον ἐπὶ τῶν δύο κόσμων, ἦτο ποτὲ καιρὸς, καθ' ὃν οἱ θιασῶταί του, ὑποκείμενοι εἰς τὰς ποινὰς τοῦ ποινικοῦ κώδηκος, δὲν εὕρισκον γωνίαν γῆς ὅπου νὰ τὸν ροφοῦν ἢ νὰ τὸν καπνίζουν ἐν εἰρήνῃ. Χώρα γενέτειρα τοῦ παγκοσμίου μὲν οὐχὶ δὲ καὶ τόσον χαρίεντος τούτου φυτοῦ εἶνε ἡ Ἀμερική. Ὅταν οἱ πρῶτοι Εὐρωπαῖοι ταξειδιῶται ἔφθασαν εἰς τὴν τέως ἄγνωστον ταύτην ἀκτὴν τῆς ἡμετέρας σφαίρας, εἶδον μετ' ἐκπλήξεως ἄνδρας καὶ γυναῖκας ροφῶντας τὸν καπνὸν διὰ μικρῶν κυλίνδρων, ἐσχηματισμένων ἐκ φύλλων τοῦ φυτοῦ τούτου ἐξηραμμένων. Καὶ ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ τοῦ περιφήμου σιγάρου, τὸ ὁποῖον παίζει ἤδη ἐν τόσῳ μέγα πρόσωπον εἰς τὸν κόσμον, εὑρισκόμενον εἰς παντὸς ἀτόμου πάσης ἡλικίας χεῖρας, ἀνδρῶν, γυναικῶν, γερόντων καὶ παιδίων.

Ὁ ταμβάκος ἤρχισε νὰ καλλιεργῆται εἰς τὴν Ἱσπανίαν καὶ Πορτογαλλίαν πρῶτον τῷ 1518, ἀλλ' ὡς ἰατρικὸν μόνον χόρτον, εἰς ὃ ἀπέδιδον θαυμασιωτάτας ἐπενεργείας. Τῷ δὲ 1560 ὁ Ἰωάννης Νικῶτος, πρέσβυς Φραγκίσκου Β' τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας παρὰ τῇ αὐλῇ τῆς Πορτογαλλίας, προσέφερεν αὐτὸν ὡς περίεργον δῶρον εἰς Αἰκατερίνην τῶν Μεδίκων, ἥτις, τιμήσασα τὸ φυτὸν τοῦτο ὡς νέον πρᾶγμα, διέταξε νὰ γενικευθῇ ἡ χρῆσίς του, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον μόναι αἱ ῥῖνες τῶν αὐλικῶν εἶχαν τῆς ἀπολαύσεως αὐτοῦ τὸ προνόμιον· τότε ἐδόθη εἰς αὐτὸν τὸ ὄνομα βασιλικὸ χόρτον, μεδίκειον χόρτον ἢ τῆς Αὐτοκρατορίσσης καὶ χόρτον τοῦ Νικώτου, ἐξ οὗ οἱ βοτανολόγοι παρήγαγον τὴν λέξιν νικοτιανήν.

Πρῶτος εἰσαγαγὼν τὴν χρῆσιν τοῦ ταμβάκου εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἦν ὁ Κύριος Οὐάλτερ Ῥαλὴχ, περὶ τὸ 1585. Οὗτος, ζηλότυπος ὢν εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἡδονῆς ταύτης, ἐκλείετο εἰς κοιτῶνα ἀπόκεντρον, καὶ ἐκεῖ ἐν ἀνέσει ἐκάπνιζεν· ἀλλὰ μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ ὑπηρέτης του, φέρων εἰς αὐτὸν φιάλην ζύθου, τὸν κατέλαβεν αἰφνιδίως καπνίζοντα· ἰδὼν δὲ δίνας καπνοῦ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Κυρίου του ἐξερχομένας καὶ ἔντρομος γενόμενος, ἔῤῥιψεν εἰς τὸ πρόσωπόν του τὸν ζύθον, θέλων νὰ σβέσῃ τὸ πῦρ, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζεν ὅτι ἐσωτερικῶς τὸν κατέρλεγε, καὶ ἐξῆλθε κράζων καθ' ὅλην τὴν οἰκίαν πυρκαϊά! πυρκαϊά! Τότε ἠναγκάσθη ὁ Κ. Ῥαλὴχ νὰ φανερώσῃ τὸ μυστήριον τῆς ἡδονῆς του, καὶ ἔκτοτε ὅλος ὁ κόσμος, ὡς ἀπὸ ἀληθινὴν μανίαν κυριευθεὶς, ἤθελεν ἀδιακόπως νὰ καπνίζῃ. Ἡ πίπα ἀπετέλει τὸ φίλτατον κόσμημα τῶν εὐπατριδῶν πάσης τάξεως, μηδ' αὐτῶν τῶν δεσποινῶν τῆς αὐλῆς τῆς Ἐλισάβετ ἐξαιρουμένων, καὶ ἔβλεπέ τις δίνας καπνοῦ εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὰ δικαστήρια, εἰς τὰ θέατρα καὶ εἰς αὐτὰς πολλάκις τὰς ἐκκλησίας.

Πολλοὶ βασιλεῖς καὶ κυβερνήσεις ἐξηγέρθησαν κατὰ τοῦ παραδόξου τούτου φυτοῦ μὲ σκοπὸν νὰ τὸ ἐξοστρακίσωσιν ὁλοτελῶς, καὶ ἀφορισμοὶ ἐξεδόθησαν ὑπὸ πολλῶν Παπῶν, ἀλλ' οὐδὲν ἴσχυσε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν κοινὴν χρῆσιν τοῦ ποτοῦ τούτου χρυσίου, καθὼς ὠνόμαζε τὸν ταμβάκον ὁ Ἄγγλος Βούρτων. Θεατρισμοὶ δημόσιοι, ἀποτομαὶ ῥινὸς, πυραὶ, θανατικαὶ ποιναὶ καὶ αἱ σκληρότεραι τέλος τῶν τιμωριῶν ἐπεβλήθησαν εἰς τοὺς θιασώτας τοῦ καπνοχόρτου παρὰ τῶν ἧττον ἐξημερωμένων ἐθνῶν, καὶ εἰς πολλὰς ἐκ τῶν φιλελευθέρων κυβερνήσεων ἀκόμη, ὡς εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ἐσυστήθησαν δικαστήρια τοῦ ταμβάκου, ἐπιβάλλοντα σκληροτάτας ποινὰς κατὰ τῶν ποιούντων χρῆσιν αὐτοῦ καθ' ὁποιονδήποτε τρόπον· ἀναφέρεται μάλιστα ὅτι πολλαχοῦ τῆς Ἰταλίας προσετέθη μεταξὺ τῶν δέκα τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ ταμβάκου ὡς ἑνδεκάτη. Καὶ ὅμως, μ' ὅλους τοὺς σκληροὺς τούτους διωγμοὺς, οὐδὲν ἴσχυσε νὰ καταργήσῃ τὴν χρῆσιν τοῦ χόρτου τούτου. Σήμερον ὁ καπνὸς τοῦ ταμβάκου ὑψοῦται θριαμβευτικῶς ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, ἐπὶ τῶν θαλασσῶν ὅλων, ἐπὶ τῆς Ἀφρικῆς, ἐπὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἐπὶ τῆς Ἀσίας, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀπώτατα μέρη τῆς Οὐρανίου Αὐτοκρατορίας καπνίζουν ἀκόμη.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι οἱ Κινέζοι διϊσχυρίζονται καὶ ἐνταῦθα, ὅτι πρὸ διαχιλίων ἐτῶν ἐκάπνιζον.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΒΑΥΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΒΑΥΑΡΩΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλάδ. ΛΑ'.)

Ἤμην ἐν Βυρσεβούργῃ ὅτε ἠκούσθη ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ναυπλίου. Οἱ Βαυαροὶ, μεγάλως θορυβηθέντες, ἐξέφραζον τὰ ἐξ ἀμάξης κατὰ σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἐφημερίδες καὶ λαὸς ἀπεκάλουν τοὺς Ἕλληνας μυσαροὺς καὶ προδότας! Οἱ Βαυαροὶ ἀξιωματικοὶ πρὸ πάντων ἐκστρατείαν ἐπεπόθουν κατὰ τῆς Ἑλλάδος· οἱ εὐγενεῖς ἐνέκρινον τὸν πόθον τούτων, αἱ δὲ γυναῖκες ᾐχοντο ὑπὲρ τῆς ζωῆς καὶ ὑπερισχύσεως τοῦ Ὄθωνος. «Μόνον 12,000 ἀνδρῶν ὁδηγοῦντες, ἔλεγεν ἡμῖν ἀνθυπολοχαγός τις τοῦ πυροβολικοῦ, ἄπασαν τὴν Ἑλλάδα ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ δυνάμεθα νὰ καθυποτάξωμεν!—Ἄλλοι τινὲς ἴσως, ἀπήντησεν ὁ ὀξύθυμος Ἕλλην Χ. ἀλλ' οὐχὶ οἱ Βαυαροί. 12,000 ἐκ τῶν ὑμετέρων οὐδὲ πρὸς διατροφὴν τῶν ὀρνέων τοῦ Ταϋγέτου θὰ ἐξαρκέσωσιν». Ὁ Βαυαρὸς, θυμωθεὶς, βαναύσως ἐξύβρισεν αὐτόν τε καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλληνικὴν φυλήν. Ὅπλον μονομαχίας ὡρίσαμεν αὐτῷ ἀμέσως, ἀλλ' ὁ δειλὸς δὲν ἠθέλησε νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ζωήν του, καὶ ἐζήτησε συγγνώμην.

Διαρκούσης τῆς Ναυπλιακῆς ἐπαναστάσεως, μυρία ὅσα διεθρυλλοῦντο. Ὁ κάτισχνος καὶ ἐξησθενηκὼς βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας, ἐν Νικαίᾳ τότε εὑρισκόμενος, ἔλαβεν, ἔλεγον, τὴν ἄδειαν ὑπὸ τῆς Αὐστρίας ὅπως δι' αὐτῆς ἐξαποστείλῃ 25,000 ἀνδρῶν πρὸς βοήθειαν τοῦ ἐπαπειλουμένου αὐτοῦ ἀδελφοῦ. Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι, ἅμα τῆς ἐπα-

ναστάσεως καταβληθείσης, παραιτηθήσεται ὁ Ὄθων τοῦ θρόνου ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ. Ἑκάστην τηλεγραφικὴν εἴδησιν περὶ ἐπιτυχίας τῶν βασιλικῶν ὑπεδέχοντο μετὰ χαρᾶς ἀνεκλαλήτου. Χύσις ἀδελφικοῦ αἵματος ἐθεωρεῖτο ὑπ' αὐτῶν ἡ σωτηρία καὶ κράτυνσις τῆς βασιλείας τοῦ ἡγεμονίσκου αὐτῶν. Ὁ θάνατος τῶν ἡρώων ἐν Κύθνῳ ἀνύψωσε τὰς ἐλπίδας καὶ ἱκανῶς ἐκόρεσε τὴν ἐκδίκησίν των. Δὶς ἐξεδόθησαν ἔκτακτα παραρτήματα ὑπότε τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος καὶ τῆς Βαυαρικῆς (ἐπισήμου λεγομένης), τὴν νίκην τοῦ βασιλέως ἐξαγγέλλοντα, τὴν καταδίκην τοῦ ἔθνους προσημαίνοντα, ἀλλὰ καὶ δὶς ἀπεδείχθησαν ὡς ψευδῆ καὶ βεβιασμένα. Ἡ ὀργὴ καὶ ἀπελπισία τῶν Βαυαρῶν ὑπερέβη πᾶν ὅριον.

Ἀλλ' ἐπῆλθε τέλος ἀπροσδοκήτως καὶ ἡ πτῶσις τῆς Ναυπλίας, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς πρόξενος μεγάλης χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως.

Πλὴν μόλις ἀνέλαβον σμικρύνοντι ἐκ τοῦ τρόμου καὶ τῆς ὀργῆς των οἱ Βαυαροὶ, καὶ ἰδοὺ ἀνατέλλει λαμπρὰ καὶ χαρμόσυνος ἡ ἔνδοξος τοῦ ἔθνους ἡμέρα. Ὁ μισητὸς καὶ ἐθνοφθόρος βασιλεὺς ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ διὰ παντὸς τὴν ὡραίαν ἡμῶν πατρίδα, τὴν γῆν τῶν θαυμάτων. Ἡ εἴδησις αὕτη ἔρθασεν ἀστραπηδὸν καὶ μέχρι Βαυαρίας. Ἀληθῶς εἰπεῖν, ὑπέρπολυ προσεβλήθη ἡ ἐθνικὴ φιλοτιμία τῶν κατοίκων· αἰσχύνη, ἀπελπισία, ὀργὴ καὶ ἐκδίκησις ἐζωγραφοῦντο ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ αὐτῶν προσώπου. Τῶν πραγμάτων ὅμως σμικρόν τι κατευνασθέντων καὶ διασαφηνισθέντων, ἐσχηματίσθησαν δύο μερίδες ἐν Βαυαρίᾳ· ἡ μὲν ἦν κατὰ, ἡ δὲ ὑπὲρ ἡμῶν. Εἰς τὴν πρώτην μερίδα ἀνῆκον οἱ ἀξιωματικοὶ, οἱ ἱερατικοὶ, οἱ εὐγενεῖς καὶ ὁ χύδην λαός· εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ἔνιοι τῶν πρεσβυτέρων καὶ οἱ Διαμαρτυρούμενοι. Οἱ καθ' ἡμῶν ἐζήτουν πόλεμον μένεα πνέοντες, κατηγόρουν ἡμᾶς ὡς προδότας καὶ λῃστὰς, καὶ ηὔχοντο τῇ Ἑλλάδι πόλεμον ἐμφύλιον καὶ καταστροφήν. Οἱ ὑπὲρ ἡμῶν ἐδικαίουν τὴν διαγωγὴν ἡμῶν, κατέκρινον τὸν ἀνίκανον καὶ ἀνάξιον βασιλέα, καὶ συνηύχοντο ἡμῖν ταχεῖαν πρόοδον. «Ὁποῖα καλὰ, ἔλεγον οὗτοι δημοσίᾳ, ἐπέφερεν ἡ πολυχρόνιος βασιλεία τοῦ Ὄθωνος; Ποῦ ἡ σύστασις τῆς ἐθνοφυλακῆς; ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου; Ὅ,τι καλὸν ἐγένετο ἐν Ἑλλάδι, ὀφείλεται εἰς τὰ ἄτομα καὶ εἰς τὴν ἀτομικὴν ἑκάστου προσπάθειαν καὶ φιλοκαλίαν, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν κυβέρνησιν.»

Οἱ δὲ ἐναντίοι, ἡμῖν μᾶλλον ὀργιζόμενοι, ἐπρότεινον τὴν ἀποβολὴν τῶν Ἑλλήνων σπουδαστῶν ἐκ Βαυαρίας. «Οἱ ἀγνώμονες, ἔλεγον, ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν ἐκπαιδευόμενοι καὶ διδασκόμενοι, λάκκον ὀρύττουσι καὶ ἀνασκάπτουσιν ἔπειτα ἡμῖν!» Τινὲς δὲ ἔτι μιαρότεροι ἐπρότεινον τὴν ἀποβολὴν ἢ ἐκδίωξιν τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς ἐν Μονάχῳ ἐκκλησίας, ἣν πρὸ χρόνων πολλῶν ἐδωρήσατο ὁ Λουδοβίκος εἰς τοὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρεπιδημοῦντας ὁμογενεῖς.

Ὅτε δὲ διεδόθησαν αἱ ῥῆμαι περὶ κατασχέσεως κτημάτων Βαυαρῶν ὑπηκόων ἐν Ἑλλάδι, περὶ φόνων καὶ λῃστεύσεων αὐτῶν, περὶ ὕβρεων καὶ ἀπειλῶν κατὰ τοῦ πρέσβεως καὶ τῶν Προξένων αὐτῶν κ. τ. λ. τότε δὴ τότε ἐκορυφώθη ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ἀγανάκτησις τῶν Βαυαρῶν, καὶ ἐκραύγαζον ὑπὲρ τῆς ἀμέσου ἐκδιώξεως τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς γῆς αὐτῶν. Καὶ ἐφημερίδες δέ τινες ἔγραφον συνῳδὰ αὐτοῖς· ἀλλ' ἡ κυβέρνησις, κατανοήσασα τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πράγματος καὶ τὸν ἐρεθισμὸν τῶν πνευμάτων, προσεπάθησε διὰ τῶν ἐπισήμων αὐτῆς ὀργάνων ὅπως διαψεύσῃ τὰ ἀδόμενα καὶ καταπραΰνῃ τὴν κοινὴν γνώμην. Ἕτεροι πάλιν Βαυαροὶ ἐπεπόθησαν τὴν κατεδάφισιν τῶν ἐν Μονάχῳ κατὰ μίμησιν Ἑλληνικὴν ἀνεγερθέντων δημοσίων ἔργων· αἱ ἐν τῇ Πινακοθήκῃ καὶ τοῖς Προπυλαίοις εἰκόνες ἀνδρῶν, πόλεων καὶ νήσων Ἑλληνικῶν, μικροῦ δεῖν κατεστρέφοντο ὑπὸ τοῦ φανατικοῦ λαοῦ.

Ἐγὼ δὲ τότε διέτριβον ἐν Βυρσεβούργῃ· ὠργίζετο τφόντι ἡ ψυχήμου, τὰς καθ' ἡμῶν ὕβρεις καὶ συκοφαντίας ἀκούοντος, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ κρατηθῶ τοῦ νὰ μὴ γελάσω, βλέπων καὶ ἀκούων πολλὰ παρατράγωδα, εἰς ὅσα προήγοντο οἱ καλοὶ Βαυαροὶ ἐκ τῆς ἀπελπισίας των. Ἐσπέραν τινὰ ἐκαθήμην ἔξω της πόλεως, ζύθον Βαυαρικὸν ῥοφῶν καὶ τὰ τῆς πατρίδος συμβάντα ἀναλογιζόμενος. Μετ' ὀλίγον ἰδοὺ προσέρχεται τετραμελὴς οἰκογένεια, τῇ ἀνωτέρᾳ ἀνήκουσα τάξει, καὶ παρακάθηται. «Κάλλιστος ζύθος! λέγει μοι ὁ Βαυαρὸς, τὸ πρῶτον αὐτοῦ ποτήριον πιών.—Θαυμάσιος, ἀπεκρίθην ἐγώ.» Ἐντεῦθεν δὲ ἀφορμὴν λαβόντες, καὶ περὶ ἄλλων πολλῶν ἐποιήσαμεν τὸν λόγον. Περίεργος ὡς συνήθως ὁ Βαυαρὸς διὰ νὰ μάθῃ τίς εἰμι, μὲ ἐρωτᾷ περὶ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἔθνους μου.—«Ἕλλην, ἀπαντῶ αὐτῷ.—Ἕλλην! ἀνάγεσθε λοιπὸν καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν λαὸν ἐκεῖνον, ὅστις τὸν ἀγαθώτατον Ὄθωνα καὶ τοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν τόσον ἀλαζονικῶς καὶ ἀνάνδρως ἔβλαψε καὶ ἠδίκησε;—Ναὶ, Κύριε. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν ἠκούσατε καὶ τὸ σπουδαιότατον· μεθ' ἡμέρας ὀλίγας θὰ ἀνουσιν ἐνταῦθα 10,000 Ἑλλήνων πρὸς ὑποδούλωσιν τῆς Βαυαρίας ἁπάσης!—Ἀληθῶς;—Βεβαίως, εἶπον.»

Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν, ἐκ τοῦ μεγάλου περιπάτου εἰς τὴν πόλιν ἐπανελθὼν, τί νομίζετε ὅτι ἤκουσα λεγόμενον καὶ πιστευόμενον ὑπὸ τοῦ χύδην λαοῦ; τὴν μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰσβολὴν τῶν Ἑλληνικῶν λεγεώνων. Εἷς τῶν γειτόνων μου, χειριδῶν κατασκευαστὴς, ἠρώτα με ἂν ἔλαβον ἰδιαιτέρας πληροφορίας καὶ εἰδήσεις περὶ τοῦ πράγματος· ἡ ἄρνησίς μου καθησύχασεν αὐτὸν καὶ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ. Τὴν ἐπαύριον ἔγραψαν καὶ αἱ ἐντόπιοι Ἐφημερίδες περὶ τῆς μὴ ἀληθείας τῶν διαθρυλληθέντων.

Οἱ Βαυαροὶ μισοῦσι μὲν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ ὑπερβολικῶς φοβοῦνται αὐτούς· οἱ Φραγκόνιοι μάλιστα τρέμουσι τὸ ὄνομα Ἕλλην ἀκούοντες, κυρίως δὲ διότι τὰ σὺν τῷ Ὄθωνι τότε εἰς Ἑλλάδα ἀφιχθέντα τάγματα ἦσαν σχεδὸν πάντα ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν. Τὴν τύχην καὶ τὰς περιπετείας τῶν ταγμάτων ἐκείνων πᾶς τις γινώσκει. Ἀλλὰ μὴ παρεκτραπῶμεν τοῦ προκειμένου. Ἰδόντες οἱ Βαυαροὶ ὅτι οὐδεμία πλέον ὑπάρχει ἐλπὶς περὶ ἐπανόδου τοῦ ἐκπτώτου βασιλέως, ἔστρεψαν τὸν λόγον καὶ ἔλεγον: «Ἠλευθερώθημεν τέλος τῶν ἀστάτων καὶ ἀτίμων τούτων Ἑλλήνων! χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις τῷ τε Ὄθωνι καὶ τῇ πατρίδι ἡμῶν!» Ἀλλ' οἱ πλειότεροι δὲν ἠδύναντο νὰ παρηγορηθῶσι. Τὰς ὕβρεις καὶ λοιδορίας αὐτῶν ἐξετόξευον ἐπὶ τέλους κατὰ τῆς Ἀμαλίας. Ἀφ' ἧς ἡμέρας μάλιστα ἡ πλατύφυλλος Ἐφημερὶς τῆς Κολωνίας, Ἀγγλικῆς πολιτικῆς ὄργανον, ἔγραψεν ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε διατήρησις τοῦ νωθροῦ Ὄθωνος ἐπὶ τοῦ θρόνου ὀφείλεται μόνον τῇ ὡραιότητι, ἐξ ἧς οἱ Ἕλληνες κατεμαγεύθησαν, καὶ πονηρία τῆς Ἀμαλίας, ἀπέβησαν ὄντως ἀναιδεῖς καὶ

ἀδυσώπητοι. Ἡ εἴδησις ὅτι αὕτη ἀντέπραττε κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς καὶ τῆς Βαυαρικῆς πολιτικῆς, σκοπὸν ἔχουσα ὅπως κατορθώσῃ τὴν ἐπιψήφισιν συγγενοῦς τινος ἐξ Ὀλδεμβούργου ὡς διαδόχου τοῦ θρόνου, κατετάραξεν αὐτοὺς μεγάλως καὶ εἰς ἀπελπισίαν ἐνέβαλεν.

Εἰς περίπατον ἐξερχομένη ἡ βασίλισσα, δὲν ἐχαιρετᾶτο ὑπὸ τοῦ πλήθους δεόντως· μόνος ὁ Θαυμάσιος Ὄθων, τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν στολὴν ἔτι φέρων, ὑπεδέχετο παντα-χοῦ καὶ πάντοτε μετὰ ζητωκραυγῶν καὶ ἀνευφημιῶν μεγάλων. Ἐλέγετο μάλιστα ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας ἦλθεν εἰς λόγους καὶ ῥῆξιν μετὰ τῆς Ἀμαλίας, καὶ ἐξήλεγξεν αὐτὴν ἀγενῶς. Τούτου ἕνεκα ἠναγκάσθη ἐπὶ τέλους τὸ ἀποκηρυχθὲν βασιλικὸν ζεῦγος νὰ ἀπέλθῃ ἐκ Μονάχου ὅπως μετοικίσῃ εἰς Βαμβέργην, πόλιν 40 ὥρας τῆς πρωτευούσης ἀπέχουσαν καὶ ὑπὸ 9,000 περίπου κατοίκων κατοικουμένην. Τὸ ἀρχαῖον ἀλλ' ὡραῖον αὐτῆς μέγαρον, ἀνεγερθὲν περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὑπὸ τοῦ ἡγεμονεύοντος Ἀρχιεπισκόπου τῆς Φραγκονίας, ὡρίσθη πρὸς κατοικίαν τοῦ Ὄθωνος καὶ τῆς μικρᾶς αὐτοῦ θεραπείας. Ἐξελέξατο δὲ οὗτος τὴν πόλιν ταύτην καὶ οὐχὶ ἄλλην τινὰ μεγαλητέραν καὶ πολυανθρωποτέραν, ἕνεκα τοῦ ὀλιγίστου ἀριθμοῦ τῶν εὐγενῶν αὐτῆς. Οὕτω δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη πολλῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν χορῶν καὶ τῶν τοιούτων δαπανηρῶν διασκεδάσεων· τὰς 80,000 φλωρινίων αὐτοῦ καταναλίσκων ἐνταῦθα, θέλει ἄγει οὐχὶ ἀναξιοπρεπῶς.

Δ'.

Κατὰ Βαυαροὺς οἱ Ἕλληνες εἰσὶν ἀγνώμονες, εὐμετάβλητοι, λῃσταί, πειραταί, δολοφόνοι. Μικρᾶς ἀφορμῆς δοθείσης, ἐκφέρει ὁ Βαυαρὸς ἀναιδῶς τὰς ὕβρεις ταύτας καὶ λοιδορίας· ἰδὼν ὅμως ἢ ἐννοήσας ὅτι καὶ Ἕλλην τις ἀκούει ἢ συμπαρευρίσκεται, πλέκει ἐξ ἐναντίας στεφάνους ἐπαίνων καὶ ἐγκωμίων. Φοβεῖται τὸ εὔσκοπον τοῦ Ἕλληνος εἰς τὸ πυροβολεῖν, καὶ τὴν ἐπιτηδειότητα αὐτοῦ εἰς τὸ ξιφομαχεῖν· οὐδέποτε ἐπιθυμεῖ νὰ δοκιμάσῃ τὴν σωματικὴν αὐτοῦ ῥώμην καὶ εὐκινησίαν. Ἕλλην σπουδαστὴς ἐν Ἐρλάγγῃ μὲ μικρὸν μαχαιρίδιον μόνον ἔτρεψεν εἰς φυγὴν ὁλόκληρον σπεῖραν Βαυαρῶν, ἕνεκα συμβάντων καὶ αἰτιῶν τινων κατ' αὐτοῦ ἐφορμήσασαν. Ὁμογενής τις φοιτητής, ὅστις οὐδὲ ἐπυροβόλησε σχεδὸν ποτέ, δὶς προσκαλέσας τινὰς τῶν φοιτητῶν εἰς μονομαχίαν διὰ πιστολίου, τρέμων μάλιστα μὴ ἡ πρόσκλησις δεκτὴ γένῃ, ἔλαβεν ἀντὶ ταύτης ἱκανοποίησιν ἀποχρῶσαν. Ὁ εἰρημένος ὁμογενὴς Θ. ἐθεωρεῖτο ἕκτοτε ὡς περίφημος σκοπευτὴς καὶ μονομάχος. Ἕτερος Ἕλλην, σημεῖα τινὰ ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῶν παρειῶν φέρων, λείψανα τῶν ἀθυρμάτων τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας, ἐδακτυλοδεικτεῖτο ὡς ἐπιτήδειος καὶ θαυμάσιος ξιφομάχος. Ὁ εὐρυὴς Ἕλλην, ἐμπαίζων τοὺς Βαυαροὺς, ἔλεγεν ὅτι ταῦτα ἔλαβέ ποτε μονομαχῶν. Σημειωτέον ὅμως ὅτι πλεῖστοι Ἕλληνες, οἵτινες ἐν Βαυαρίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ ἔτυχον νὰ μονομαχήσωσιν, ἀνεδείχθησαν ὄντως ἐπιτήδειοι καὶ νικηταί. Ἡ νίκη τινῶν ἐπέφερε τὴν νίκην τῶν Ἑλλήνων ἁπαξαπάντων.

Περιγράψωμεν εἰδικώτερον τοὺς Βαυαρούς. Ἀβελτηρία καὶ ἠλιθιότης, βραδύτης βήματος καὶ κινήσεων, ὑπέρμετρος φειδωλία, παχυσαρκία καὶ δυσαρμονία συνήθως τῶν [illegible] σώματος, προπέτεια καὶ δηκτικότης, ἀπάθεια καὶ ἀφροντησία, παράλογος ἐπιμονὴ καὶ ἰσχυρογνωμία, πολυφαγία καὶ πολυποσία, κολακεία καὶ χαμέρπεια, εἰσί, κατ' ἐμὴν παρατήρησιν καὶ γνώμην, τὰ εὐκρινέστερα καὶ σημαντικώτερα χαρακτηριστικὰ αὐτῶν. Συνήθως ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη παρ' ἡμῖν ὅτι οἱ Βαυαροὶ, οἱ Γερμανοὶ ἐν γένει δὲν ἀπατῶσιν οὐδὲ ψεύδονται, καὶ ὅτι ἐν εἰλικρινείᾳ διαβιοῦσι. Πόσον ἀπατῶνται ὅμως οἱ οὕτω φρονοῦντες! Πολλοὶ οὐδὲ οἴδασι τί ἐστιν ἀλήθεια καὶ εἰλικρίνεια. Αἱ προσρήσεις ἢ σχέσεις καὶ φιλίαι αὐτῶν συνδέονται ἀείποτε μετὰ συμφέροντος ἀτομικοῦ. Ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι ἠγοράσατε παρά τινος πρᾶγμά τι ὁποιονδήποτε· ὁ πωλητὴς οὗτος ἐκφράζει τὰς μεγαλητέρας εὐχαριστήσεις, συνίστησιν ἑαυτὸν ταπεινῶς, χαιρετᾷ ὑποκλινῶς καθ' ὁδὸν ἢ ὅπου ἄλλοῦ ἤθελε συναντήσει ὑμᾶς, καὶ μυρία ὅσα ἄλλα ἐπινοεῖ καὶ διαπράττει πρὸς κολακείαν καὶ ἐξακολούθησιν τῶν ἀγορῶν ὑμῶν παρ' αὐτῷ. Ἰδὼν ὅμως ἢ ἀκούσας ὅτι ἠγοράσατε παρ' ἄλλου τινὸς τὸ αὐτὸ ἢ ἕτερόν τι ἀντικείμενον, αὐθωρεὶ σᾶς ἀποῤῥίπτει τῆς εὐνοίας καὶ σχέσεως αὐτοῦ· βλέπων ὑμᾶς δὲν σᾶς χαιρετᾷ πλέον, ἀλλὰ συνοφρυᾷ μάλιστα καὶ κατηγορεῖ. Οὐχ ἧττον ὅμως εἰσὶν οἱ Βαυαροὶ λίαν εὔπιστοι καὶ εὐαπάτητοι, ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν εὐήθεις. Μαρτύριον δὲ τούτου ἔστω τὸ περὶ καταπλεύσεως ἐν Βαυαρίᾳ Ἑλληνικοῦ στόλου, ὅπερ ἐπίστευσαν ἀμέτως καὶ ἠρώτων μάλιστα περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλοίων. Ἡ ἀπάτη αὕτη προῆλθεν ἴσως καὶ ἐκ τῶν μικρῶν καὶ περιωρισμένων γνώσεων αὐτῶν περὶ Γεωγραφίας. Ἀρκεῖ νὰ ἀναπετάσῃ τις τὸ ἀλεξιβρόχιόν του, χωρὶς οὐδὲ ψεκὰς βροχῆς νὰ πίπτῃ, καὶ ἀμέσως πιστεύει ὁ Βαυαρὸς ὅτι ὄντως βρέχει ἢ ὅτι μέλλει νὰ βρέξῃ, καὶ ἀναπεταννύει καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιον· μὴ ἔχων δὲ τοιοῦτον, σπεύδει δρομαῖος πρὸς τὸν οἶκον αὐτοῦ ὅπως μὴ βραχῇ. Ποσάκις δὲν ἐγελάσαμεν γέλωτα σροδρὸν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, τοιαῦτα ἐπινοοῦντες καὶ κατορθοῦντες!

Αἱ γυναῖκες ὅμως, ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις εἴρηται, εἰσὶν εὐφυέστεραι, νοημονέστεραι, εἰλικρινέστεραι, εὐκινητότεραι, ζωηρότεραι. Ἔχουσι δὲ καὶ ἐλαττώματά τινα, ἀλλὰ ταῦτα εἰσὶ μᾶλλον ἴδια τῇ γυναικείᾳ φύσει.

Πολλοὶ τῶν Βαυαρῶν, εἰς ξένην γῆν ἀφικόμενοι, δὲν λέγουν ὅτι εἰσὶν ἐκ Βαυαρίας, διότι εἰσὶν ὑπερβέβαιοι ὅτι ἐμπαιχθήσονται ὡς ἠλίθιοι καὶ ἀρυεῖς. Βαυαρός τις, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐν Βιέννῃ ὀφθαλμολόγου K. Täger περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, « Πρῶσσος εἰμὶ, » ἀπεκρίθη ὑποκώφως. Περὶ τούτου ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν τοῦ συναδέλφου καὶ φίλου μοι K. Ἰ. Παππαδούκα. Καὶ ὅμως βῆμα, κίνησις, βλέμμα, στάσις τοῦ σώματος χαρακτηρίζουσι τὸν Βαυαρόν. Ὁ ἐν Βιέννῃ θαυμάσιος δερματολόγος K. Hebra δι' ἑνὸς μόνου ἐπιπολαίου βλέμματος διαχωρίζει καὶ διακρίνει ἐν τῇ Κλινικῇ αὐτοῦ τὸν Βαυαρὸν τῶν λοιπῶν πολυπληθῶν ἀσθενῶν.

Ἡ φιλοστοργία τοῦ Βαυαροῦ, ἤτοι ἡ πρὸς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ ἐν γένει ἀγάπη καὶ τρυφερότης, μικρὰ ἐστὶ καὶ περιωρισμένη· χάριν θεάτρου ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου δράματος ἐγκαταλείπει τὸν ἀσθενῆ υἱὸν, τὴν τίκτουσαν αὐτοῦ σύζυγον. Ἅπαξ ὁρίσας τῷ υἱῷ στάδιόν τι ἢ πόρον ζωῆς ὁ πατὴρ, δὲν φροντίζει πλέον περὶ τῶν περαιτέρω, οὐδὲ ὀβολὸν ὑπὲρ αὐτοῦ δαπανᾷ. Μέχρι τῆς δωδεκάτης ἑσπερινῆς ὥρας τρώγει, πίνει καὶ εὐφραίνεται ὁ Βαυαρὸς ἐν τοῖς ζυθοπωλείοις, οὐδὲν φροντίζων περὶ τῶν οἰκείων·

οἰνοβαρὴς δ' ἐπιστρέφων, ὑβρίζει μάλιστα καὶ ἐκθέτει αὐτούς. Μεταξὺ 2,800 οἰκιῶν ἐν Βυρσεβούργῃ π. χ. ὑπάρχουσι πλέον τῶν 450 ζυθοπωλείων καὶ καφενείων. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν αὐξάνει ἐν γένει ὅπου ὑπάρχουσι φοιτηταὶ καὶ στρατιωτικοὶ πολλοί.

Τοσαῦτα ἐκ τῶν πολλῶν, ἅτινα δύναταί τις νὰ εἴπῃ περὶ Βαυρῶν, ἀρκοῦσι, νομίζω, ὅπως χαρακτηρίσωσι τὸ περίεργον τοῦτο ἔθνος τῆς ὑφηλίου.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ Α' ΒΟΝΑΠΑΡΤΗΣ.

Πρωτίστη ἰδιότης τοῦ ἀνδρὸς τούτου, οὗτινος τὸ ὄνομα θέλει φέρει εἰς αἰῶνας ἡ ἱστορία, ὑπῆρξεν ἀκαταδάμαστός τις θέλησις, συνοδευμένη ὑπὸ νοὸς ζωηροῦ, πεποικιλμένου, μεγίστου. Τὸ μέγα τοῦτο πλεονέκτημα, δημοκρατικὸν μὲν πατριώτην κατ' ἀρχάς, καταστροφέα δὲ τῆς ἐπαναστάσεως ὕστερον καὶ τέλος δικτάτορα ἀνέδειξε τὸν ἄνδρα. Τὸ περίαπτον τοῦτο κατεῖχε δαιμονίως, καὶ δι' αὐτοῦ ἀνέπτυξε τόλμην θαυμασίαν ἴσην τῇ τοῦ Ἀννίβα, πνεῦμα ἐπιχειρηματικὸν ὁποῖον τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀπόφασιν νοήμονα ὡς τὴν τοῦ Καίσαρος, καὶ πανουργίαν οἵα ἡ τοῦ Θεμιστοκλέους.

Ἐξημμένην ἔχων τὴν φαντασίαν ἐκ τοῦ μεγαλείου τῶν ἡρώων τοῦ Πλουτάρχου, καὶ ἔκδοτος εἰς τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας, τὸ θεμέλιον τῆς στρατηγικῆς, διὰ τῶν ὅπλων ἀνηγορεύθη κυριάρχης τῆς Γαλλίας, καὶ διὰ τῶν ὅπλων κατέπληξε τὴν Εὐρώπην... Ἡ στραταρχία καὶ τοῦ κατακτητοῦ τὸ σκῆπτρον τῷ παρεῖχον στάδιον ἀπέραντον.

Καταβὰς ἀπὸ τῆς λαμπρᾶς αὐτοῦ σκηνῆς, καὶ μέχρις ἐσχάτης αὐτοῦ πνοῆς τὰς αὐτὰς ἔσχε ψυχικὰς ὁρμάς. Καὶ οἱ λόγοι του καὶ οἱ στοχασμοί του ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἑλένῃ ἦσαν λόγοι καὶ στοχασμοὶ μεγάλης ψυχῆς. Ἐπὶ τοῦ μεμονωμένου ἐκείνου βράχου, ἐν μέσῳ τοῦ ἀχανοῦς ὠκεανοῦ, ἀναπαυόμενος ἐπὶ τῆς κλίνης, ἣν ἔφερε κατὰ τὴν ἐν Αὐστερλίτσῃ μάχην, ἦτο ἀκόμη τοῦ σύμπαντος ὁ ταραξίας!

Ὁ Τιτὰν οὗτος δὲν ἔχει τὸν ἐφάμιλλον. Σκέψις, συναίσθησις καὶ ἐνέργεια παρ' αὐτῷ ἐβάδιζον ἐκ συμφώνου· ἡ φιλοδοξία ἦτο τὸ ἐλατήριον τῆς ὑπάρξεώς του. Ἄμοιρος καταγωγῆς βασιλικῆς, καὶ ὡς ἐκ τούτου μὴ δυνάμενος μηδένα τῆς Εὐρώπης θρόνον νὰ καθέζῃ, τὸ πᾶν ὀφείλει εἰς τὴν τύχην, εἰς τὰς περιστάσεις, εἰς ἑαυτόν. Τὸ ζωηρὸν αὐτοῦ πνεῦμα, ἡ εὐτολμία, ἡ ἐξυδέρκεια, ἡ δραστηριότης καὶ ἡ ἀκάματος ἐπιμονὴ τὸν ἀνήγειρον, ... ἡ ἀκόρεστος φιλοδοξία τὸν κατέβαλεν.

Ὁ Ναπολέων εἶνε φαινόμενον τῶν αἰώνων, ὅπερ, κατ' εὐτυχίαν τῶν λαῶν, ἡ φύσις δὲν μᾶς παρουσιάζει ἐπανειλημμένως. Φύσει κρυψίνους, σοβαρὸς μέχρι κατηφείας, βαθὺς εἰς τὰς σκέψεις, σιωπηλός, λακωνικός, ὀλίγωρος ἅμα καὶ παρατηρητὴς φιλέρημος, πεισματώδης πολλάκις καὶ ἐπιδεκτικὸς παθῶν μέχρι μανίας, ἔφηβος ἤδη ἐσκέπτετο καὶ ἐμελέτα ἐπὶ τὰς ταραχὰς τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ· εὐκόλως ἄρα ἠδύνατό τις νὰ προεικάσῃ τὰ κατὰ τὸν ἄνδρα. Καὶ νῦν μὲν καταβαλλόμενος νῦν δὲ ἀνυψούμενος ἐν τοῖς πολυταράχοις κύμασι τῆς βιωτῆς, ἐγυμνάσθη εἰς τὸ προβλέπειν τοὺς βιαίους κλόνους καὶ συμμορφοῦσθαι μετ' αὐτῶν, ἀλλ' ἅμα καὶ θεωρεῖν τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἄλλους ἀριθμούς, καὶ τὸ ἐκτιμᾶν αὐτοὺς καθ' ὅσον ἠδύναντο νὰ τῷ χρησιμεύσωσιν.

Εἰκοσιπενταετὴς μόλις, διῆλθεν ὑφ' ὅλας τὰς τύχας τῆς φαντασιοπληξίας· ἐν βραχεῖ χρόνου διαστήματι ἡ γενέτειρα Κύρνος τὸν ἐξήλασεν, ἡ Γαλλία τὸν ἐτίμησεν, ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις τὸν διέγραψεν ἀπὸ τοῦ καταλόγου τῶν στρατηγῶν, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀνήγειρεν εἰς τὴν ὑπερτάτην ἀρχήν.

Νέος, ῥωμαλέος, Σπαρτιάτης κατά τε τὸ λέγειν καὶ πράττειν, δραστήριος, ἐταστὴς καὶ τῶν ἐλαχίστων καὶ κρύπτων ἐν μυχίοις ἐγκάτοις καὶ τὸν μηδαμινώτερον λογισμόν, ὁ Ναπολέων ἐρρίφθη ἀπὸ νίκης εἰς νίκην. Τὰ ζηλότυπα μέλη τοῦ Διευθυντηρίου ἐσέβοντο αὐτὸν, καὶ ὡμολόγουν αὐτῷ εὐγνωμοσύνην ἐξ ἀνάγκης· ἀλλ' αὐτὸς ἐφαίνετο περιφρονῶν ταῦτα πάντα, καὶ, ἐγκολπούμενος ψυχὴν Ἀλεξάνδρου, μετέφερε τῆς δόξης του τὸ θέατρον εἰς γαίας ἀπωτάτας.... μετέφερε τὴν Γαλλίαν εἰς Αἴγυπτον. Αἱ πυραμίδες, ἐφ' ὧν διῆλθον οἱ αἰῶνες τοῦ σύμπαντος, ἐγένοντο μάρτυρες τῆς δόξης αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχὶ ἐπὶ πολύ. Φωνή τις μυστηριώδης, φωνὴ ἀπὸ τῶν Πυρηναίων κατερχομένη καὶ τὰς θαλάσσας διασχίζουσα, ἐφαίνετο προσκαλοῦσα αὐτόν. Καὶ ὁ μέγας στρατηγὸς ἐπανέρχεται εὐπρόσδεκτος καὶ θαυμαστὸς, καὶ ἐν τῇ ἐπανόδῳ αὐτοῦ τὸ ἀνίσχυρον Διευθυντήριον διαλύεται, καὶ ἀντικαθίσταται διὰ τῆς ὑπατείας· ἡ ὑπατεία γεννᾷ τὴν δικτατορίαν, ὁ ἰσόβιος ὑπατος ἀναγορεύεται Αὐτοκράτωρ.

Ὁ διάδοχικὸς Αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας ἐπιβάλλει ἐπὶ τὴν Εὐρώπην τὴν σιδηρᾶν θέλησίν του. Πρασπιστὴς τῆς δυχονοούσης Γερμανίας, μεσίτης τῆς θορυβώδους Ἑλουητίας, βασιλεὺς τῆς διαμερελισμένης Ἰταλίας, διοικητὴς τῆς Ἱσπανίας καὶ Πορτογαλλίας, καὶ διὰ τοῦ ἠπειρωτικοῦ συστήματός του δεσπότης τῆς Εὐρώπης ἁπάσης, πανταχοῦ ὑπέθαλψε καθ' ἑαυτοῦ κρυφίαν ἀπέχθειαν.

Τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ ἐξέτεινεν ὁ γίγας ἐπὶ τοσοῦτον, καθὸ γινώσκων νὰ καρποῦται τὴν ἀδυναμίαν τῶν ἄλλων, νὰ διαμελίζῃ τοὺς συσσωματωθέντας, νὰ πτοῇ τοὺς ἀπομεμονωμένους, καὶ διὰ τοῦ καταπληκτικοῦ ξίφους του νὰ καταπείθῃ τοὺς διστάζοντας ὅτι μεθ' ἑαυτοῦ ἔφερε τὴν νίκην. Καὶ ἐν μέσῳ ἀγώνων τοιούτων εὗρε καιρὸν νὰ ἐπιδοθῇ καὶ εἰς ἐσωτερικὰς βελτιώσεις, νὰ σχεδιάσῃ τὸν κώδηκά του καὶ νὰ μὴ παραβλέψῃ τὰς ἐπιστήμας, τὰς τέχνας, τὴν ἐμπορίαν, τὴν βιομηχανίαν, τὴν ναυτιλίαν καὶ τοὺς ἀποικισμούς.

Ἡ καλουμένη δημοκρατία ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἐλαμπρύνθη, τὰ οἰκονομικά της ἐκανονίσθησαν ἐπὶ τὰ κρείττω, καὶ νέαι ὁδοὶ καὶ διώρυγες καὶ οἰκοδομαὶ μεγαλοπρεπεῖς ὡράϊσαν τὴν Ἐπικράτειαν. Εἰρήνη εὔκαρπος περιεκόσμει μετὰ δαφνῶν τὸν δορυάλωτον θρόνον... ἀλλ' ὁ μοιροφιλὴς ἥρως ἔχρῃζεν, ὡς ἔλεγε, πολέμων πρὸς τὸ χαλιναγωγεῖν τοὺς ἐχθρούς του.... Τὸ διακυβεύειν φέρει ἐνίοτε εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς νίκης, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ εἰς τὰς τῆς καταστροφῆς.

. . . . . .

Στρατηλάτης μυριαρίθμου στρατοῦ, ἐξῆλθε κατ[ὰ] Αὐτοκρατόρων. — Ἡ χιλιετία τῆς Γ[ερμανικῆς]

ΝΑΠΟΛΕΩΝ Α'.

τορίας ἐξέλιπεν, ἡ τύχη τῆς Ἱσπανίας καὶ Πορτογαλλίας ἀπεφασίσθη, καὶ τοῦ Ναπολέοντος ἡ κυριαρχία ἐξετάθη ἐπὶ τὸ σύμπαν. Ἡ Αὐστρία μόνη, ἐλπίζουσα ἐπὶ τέλους νὰ δώσῃ τῆς εἰρήνης τὴν ἐλαίαν εἰς τὰ ἀπηυδημένα ἔθνη, ἐνδόξως καὶ μετὰ καρτερίας ἀντέστη κατὰ τοῦ Τιτᾶνος.

Ἡ γέννησις τοῦ βασιλέως τῆς Ῥώμης ἀνήγαγε τὸν Ναπολέοντα εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς εὐδαιμονίας. Ἔκτοτε πλέον περὶ μηδενὸς ἐποιήσατο τὰς νίκας, καὶ πᾶν τὸ μετ' αὐτὴν ὑπηγορεύθη οὐχὶ ἐκ τῆς ἀνάγκης.

Ἔν τινι παραφορᾷ ὁ γαῦρος προύκάλεσε τὸν γίγαντα

τῆς Ἄρκτου ἐν μέσῳ τῶν παγετῶν αὐτοῦ! Τὰ στοιχεῖα, ἡ Μόσχα, ἡ Βερεσίνη, ἡ Λείψια ὑπέσκαψαν τὴν πτῶσίν του. Ἡ Ἔλβα, αὐτὴ ἐκείνη ἡ νῆσος, τὴν ὁποίαν αὐτὸς οὗτος προσέλαβεν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Γάλλων, ὑποδέχεται τὸν κύριόν της. Καίτοι δὲ παραγκωνισθεὶς ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, ἀναφαίνεται καὶ αὖθις εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀλλ' ἡ πεντηκοστὴ μάχη του ὑπῆρξε καὶ ἡ ἐσχάτη.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὁ μέγας φαίνεται ἔχων οἰκειότητα μὲ τὰς περιστάσεις τοῦ βίου· παντοῦ ἀπαθής, καὶ εἰς τὰς φρικτοτέρας τῶν μαχῶν ἄφοβος. Ἐπὶ τοῦ λαθραίου διάπλου του ἐκείνου ἀπὸ τῆς νήσου Ἔλβας εἰς τὴν Γαλλίαν, τὸ πλοῖον Ἄστατος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦν κεκρυμμένος, ἀπηντήθη ὑπὸ Γαλλικοῦ πολεμικοῦ βρικίου, καὶ ἠρωτήθη ὑπ' αὐτοῦ ἂν εἶχε νέα περὶ τοῦ Ναπολέοντος. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἔλαβε γελῶν τὴν σάλπιγγα, καὶ ἀπεκρίθη αὐτὸς ὁ ἴδιος «Ὁ Αὐτοκράτωρ ἔχει καλῶς!» Τὴν αὐτὴν ἀπάθειαν καὶ εὐτολμίαν ἔδειξε καὶ εἰς Βατερλώ.

Ἡ ἐν Βατερλὼ μάχη ἦν αἴνιγμα διά τε τοὺς νικήσαντας καὶ τοὺς ἡττηθέντας· διὰ τὸν Ναπολέοντα ἰδίως ἦν ἔργον πανικοῦ τινος φόβου. Ἡ Βατερλὼ δὲν εἶνε νίκη, ἀλλὰ τύχης ἀποτέλεσμα. Μονὰ ἡ ζυγά; — Ἐκέρδησεν ἡ Εὐρώπη, ἐπλήρωσεν ἡ Γαλλία.

Κατὰ πόσον προῆλθε τὸ πταῖσμα ἐκ τοῦ Ναπολέοντος ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς μάχης ταύτης, τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ διαριλονεικήσωμεν. Δύο τρόμβοι τινὲς ὕδατος, ἀκαίρως πεσόντες κατὰ τὴν νύκτα τῆς 17 πρὸς τὴν 18 Ἰουνίου 1815, ἠμπόδισαν τὴν ἐλευθέραν κίνησιν τοῦ πυροβολικοῦ, καὶ οὕτως ἔδωκαν καιρὸν εἰς τοὺς ἐχθροὺς νὰ παρασκευασθῶσιν ὅπως δεῖ, τί πταίει εἰς τοῦτο ὁ στρατηλάτης; Πρέπει νὰ ἀποδοθῇ τὸ ἀπρόοπτον τοῦτο ναυάγιον εἰς τὸν πρωρέα; Οὐχί.

Κατὰ τὴν κοινὴν πάντων ὁμολογίαν, τὸ σχέδιον τοῦ ἐν μάχαις γηράσαντος νέου τούτου στρατηγοῦ διὰ τὴν μάχην ἐκείνην ὑπῆρχεν ἀριστούργημα. Ὁ Ναπολέων ἐχρημάτισεν ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ, καὶ τοῦτο διεκρίνετο εἰς αὐτὸν πάντοτε· ὅλα τὰ στρατιωτικὰ σχέδιά του βάσιν ἔχουσι τὸ πυροβολικόν. Ἡ κλεὶς τῶν νικῶν του συνίστατο εἰς τὸ νὰ συμπίπτωσιν ὅλα τὰ βλήματα τοῦ πυροβολικοῦ ἐπὶ δεδομένου τινὸς σημείου, καὶ, οὕτως εἰπεῖν, ἔδενε καὶ ἔλυε τὰς μάχας διὰ τοῦ τηλεβόλου. Ὁ νοῦς του ἦτο καννονιοβολή, καὶ τὰ πάντα ἀνέθετεν εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ τηλεβόλου· μέθοδος φοβερά, μέθοδος, ἥτις μετὰ τοῦ στρατηγικοῦ πνεύματός του ἀνέδειξεν ἐπὶ δεκαπεντaετίαν τὸν βλοσυρὸν τοῦτον τοῦ πολέμου πυγμάχον ἀήττητον.

Τί ἔπταιε λοιπὸν ὁ ἥρως, ὁ βασιζόμενος δικαίως ἐπὶ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ πυροβολικοῦ του, ὅταν τὰ πράγματα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἄγονται καὶ φέρονται ὑπὸ εἱρμοῦ τυχῶν; Μήπως ἡ εἰκοσαετία, καθ' ἣν ὁ μέγας οὗτος στρατιώτης τῆς Γαλλίας δὲν ἔπαυσε πολεμῶν, κατέστρεψε καὶ τὴν μάχαιραν καθὼς τὴν θήκην της, τὴν ψυχὴν καθὼς τὸ σῶμα; ἢ ὁ μέγας ἐκεῖνος νοῦς περιήρχετο εἰς ἔκλειψιν, ὡς πολλοὶ διάσημοι ἱστορικοὶ ἐνόμισαν, παραχθέντες αὐτὸν τυφλώττοντα εἰς τὸν προφανέστερον τῶν κινδύνων; Ἀλλ' ἔχει ἄρά γε ἡλικίαν καὶ ὁ νοῦς, καὶ καθίσταται μύωψ ἐν τῇ τάξει τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τοῦ ὑλικοῦ κόσμου, οὓς δύναταί τις νὰ ὀνομάσῃ ἐνεργοὺς γίγαντας; — Εἰς τοὺς ἐξόχους νόας τοῦ κόσμου τοῦ ἰδανικοῦ τὸ γῆρας δὲν ἔχει ἐπιρροήν. Δάνται καὶ Μιχαηλάγγελοι οἱ ποιηταὶ καὶ καλλιτέχναι γηράσκοντες αὔξουσιν, οἱ δὲ Ἀννίβαι καὶ οἱ Βοναπάρται γηράσκοντες ἆρα φθίνουσιν;

Ὁ Ναπολέων ἦτο νοῦς ἐξ ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐξέρχεται ἡ ἀστραπὴ ἐφ' ᾧ καὶ κατηγγέλθη τρόπον τινὰ εἰς τὸ ἄπειρον, καὶ ἀπεφασίσθη ἡ πτῶσις αὐτοῦ. Ἡ Βατερλὼ δὲν ἦν μάχη, ἀλλ' ἡ μεταβολὴ τῆς ὄψεως τῆς ὑφηλίου· παύσασα τὴν διὰ τῆς σπάθης κατάλυσιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν θρόνων, ἄλλην ἔκβασιν δὲν ἐπήνεγκεν ἢ τὴν συνέχειαν τῆς ἐπαναστατικῆς ἐργασίας ἀφ' ἑτέρου. Ἐπέρανον τὸ ἔργον τῶν οἱ μαχαιροφόροι· ἦλθεν ἡ σειρὰ τῶν σκεπτικῶν. Ὁ αἰὼν, ὃν ἤθελεν ἡ Βατερλὼ νὰ ἐμποδίσῃ, ἐπροχώρησεν ὕπερθεν καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. Ἡ ἀπαίσιος νίκη ἐκείνη ἐνικήθη ὑπὸ τῆς ἐλευθερίας ἔπειτα.

Τὸ βάθος τῆς Εὐρώπης μετὰ τὴν Βατερλὼ ὑπῆρξε σκοτεινόν. Πελώριόν τι πρᾶγμα ἔμεινεν ἐπὶ καιρὸν πολὺν κενὸν διὰ τῆς ἐξαλείψεως τοῦ Ναπολέοντος. Οἱ βασιλεῖς εἰσῆλθον εἰς τὸ κενὸν τοῦτο, ἐρράξατο δὲ ἡ γηραιὰ Εὐρώπη τῆς εὐκαιρίας ὅπως μεταρρυθμίσῃ ἑαυτὴν, καὶ ἐσχηματίσθη συμμαχία τις, ἱερὰ κληθεῖσα.

Ἐνώπιον καὶ ἀπέναντι τῆς παλαιᾶς ταύτης Εὐρώπης, τῆς ἀναπλασθείσης, ἐχειδιάσθησαν οἱ χαρακτῆρες νέας τινὸς Γαλλίας. Τὸ μέλλον, τὸ ὁποῖον εἶχε χλευάσει ὁ Ναπολέων, ἔκαμε τὴν εἴσοδον αὐτοῦ· εἶχε δὲ ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἄστρον, ἐλευθερία, πρὸς ὃ ἐστράφησαν τὰ διάπυρα τῶν νέων γενεῶν ὄμματα. Πρᾶγμα παράδοξον! ἠράσθησαν καὶ τοῦ μέλλοντος τούτου, τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἐνταὐτῷ τοῦ παρελθόντος, τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἡ ἥττα ἐμεγάλυνε τὸν ἡττηθέντα. Ὁ πεπτωκὼς Βοναπάρτης ἐφαίνετο ὑψηλότερος τοῦ ὀρθίου Ναπολέοντος· οἱ θριαμβεύσαντες ἐπτοήθησαν. Ἡ Ἀγγλία διώρισε δεσμοφύλακα αὐτοῦ τὸν Οὔδσωνα Λόου, καὶ ἡ Γαλλία ἔστειλεν ὡς κατάσκοπόν της τὸν Μοντχενού. Αἱ ἐσταυρωμέναι χεῖρές του κατέστησαν ἡ ἀνησυχία τῶν θρόνων. Ὁ Ἀλέξανδρος τῆς Ῥωσσίας τὸν ἀπεκάλει ἡ ἀϋπνία μου· τὸ φάντασμά του ἐπροξένει τρόμον εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην. Οἱ βασιλεῖς ἐβασίλευσαν κακῶς ἡσυχοῦντες, ἐνόσῳ ἔβλεπον εἰς τὸν ὁρίζοντα τὸν βράχον τῆς Ἁγίας Ἑλένης.

Ὁ Ναπολέων ἐγίνωσκε κατὰ πόσον εἶνε αὐστηρὰ καὶ ἀδυσώπητος ἡ ἱστορικὴ στάθμη, ἔκρινε δὲ τὸ ἀπώτατον μέλλον οὐχὶ ἐκ τῶν πράξεων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἠθικῶν συνεπειῶν. Διὸ καὶ ἰχνηλατῶν τοὺς μεγάλους ἄνδρας τοῦ Πλουτάρχου, μὲ πτερόεν βῆμα εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ παντὸς, καταλιμπάνων τοῦ δράματός του τὴν διαχείρισιν εἰς τῆς φαντασιοπληξίας του τὰς χεῖρας.

Διετάγη νὰ ὑποχωρήσῃ, καὶ ὑπεχώρησε· μετ' ἀξιοπρεπείας ὅμως, καὶ μετ' ἀξιοπρεπείας τοσαύτης, ὅσης ὁ Καῖσαρ Ἰούλιος ἐστρέφθη κατὰ τὴν δύσιν του. Ἐγένετο ἄφαντος οἱονεὶ ἥλιος ἑσπερινὸς ἐν μέσῳ νεφελῶν κεραυνοβόλων.

Μικρὸς ἦν τὸ ἀνάστημα ὁ μέγας τὸν νοῦν οὗτος ἀνὴρ καὶ εὔσαρκος καὶ μελανόχρους. Εἶχε τὴν κόμην μέλαιναν καὶ ἀραιάν, τὸ μέτωπον στρογγύλον καὶ τὸ ὄμμα ζωηρὸν, ὀξυδερκὲς καὶ φλογερὸν, χαρίεν τὸ στόμα, τὴν φωνὴν δυνατὴν καὶ εὔηχον, τὴν κάτω σιαγόνα μικρὸν προέχουσαν, στερρὸν καὶ ταχὺ τὸ βῆμα καὶ τὰς κινήσεις ζωηράς. Συνήθως διεσταύρου τοὺς βραχίονας ἐπὶ τὰ στήθη ἢ ἐξηγκωνίζετο. Τὴν ἐνδυμασίαν ἦν ἁπλούστατος, καθὸ στρατιωτικός· πάντοτε σχεδὸν ἔφερε στολὴν πρασίνην μετὰ

λευκοῦ τοῦ ὑπενδύτου, ἡ ἐπενδύτην φαιὸν, καὶ μικρὸν τὸν πῖλον. Ἀλλ' ἡ θεραπεία αὐτοῦ ἔν τε τοῖς Παρισίοις καὶ ἐν τοῖς στρατοπέδοις ἦν πάντοτε πολυτελὴς καὶ πομπώδης, ἡ δὲ ἐθιμοταξία μεγαλοπρεπεστάτη, αὐστηρὰ καὶ κατ' οὐδὲν ὑπολειπομένη τῆς ἐν τῇ Ἱσπανικῇ αὐλῇ.

Λιτὸς μὲν τὸ γεῦμα, ἀνένδοτος δὲ τὴν ἐργασίαν, ἐν μέσῳ τῆς ταραχῆς τῶν συμπλοκῶν καὶ τῶν μαχῶν διέτασσεν ἀτάραχος καὶ παρατηρῶν τὸν γεωγραφικὸν χάρτην του· καὶ τὸ μηδαμινώτερον πλεονέκτημα δὲν διέφευγε τὸ ὀξυδερκὲς καὶ πολύπειρον βλέμμα του. Ἐν κρισίμῳ ὥρᾳ, προκειμένης ἐφόδου κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, δὲν ἐφείδετο τοῦ αἵματός του ἀλλ' ἐρρίψοκινδύνευεν, ἐνεψύχου διὰ δημηγοριῶν τοὺς συστρατιώτας του καὶ ἀφειδῶς ἐπεδαψίλευεν αὐτοῖς βραβεῖα· διὸ καὶ ἠγαπᾶτο καὶ ἐλατρεύετο ὑπ' αὐτῶν, διακρινόμενος μὲ τὸ ὄνομα τοῦ μικροῦ λοχαγοῦ.

Βαθὺς ἐταστὴς ὑφ' ἁπάσας τὰς ἐπόψεις, τολμητίας ἐκ φύσεως καὶ εἰς ἄκρον ῥιψοκίνδυνος, κατὰ πρόληψιν ἐπερειδόμενος ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν αὐτοῦ ἀστέρα, προβλεπτικὸς ἅμα καὶ καταπληκτικὸς, διὰ τῆς παρουσίας του μόνης ἠλέκτριζε τὸ πᾶν. Ἦν αὐτόχρημα τὸ στρατηγικὸν πνεῦμα ἐνσεσαρκωμένον, καὶ ἐγεννήθη φαίνεται πρὸς τὸ στρατηγεῖν καὶ βασιλεύειν.

Ἔσχε τὴν λαλιὰν λακωνικὴν, καταπειστικὴν, ποιητικὴν, καὶ τὴν φωνὴν ἔντονον καὶ ἐμφαντικωτέραν πολλάκις τοῦ λόγου αὐτοῦ· ἠγάπα τὴν ποίησιν, καὶ ἐθεώρει τὴν τιμὴν ὡς τὸ ἰσχυρότερον ἐλατήριον τοῦ ἀνθρώπου. Δυνάμεθα δὲ νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι ἦν καὶ σύζυγος τρυφερὸς καὶ φίλος εὐγνώμων; Ἀναντιῤῥήτως, ἂν ἡ εἰμαρμένη ἠθέλησε, ὁ ἀνὴρ ἀνεδεικνύετο πατὴρ καθ' ὅλην τῆς λέξεως τὴν ἔννοιαν.

Ἐπιχειρηματικώτερος καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀννίβα, μᾶλλον ἀφειδὴς καὶ ἀκόρεστος τοῦ κατακτητοῦ Μακεδόνος, μεγαλήτερος καὶ εὐτυχέστερος τοῦ Καίσαρος ἀλλ' ἀτυχέστερος τοῦ Θεμιστοκλέους, ὑπῆρξεν ὁ φόβος καὶ τρόμος τῶν συγχρόνων, καὶ ἔσεται τὸ ἀντικείμενον τοῦ θαυμασμοῦ τῶν μεταγενεστέρων. Τρομερὸς, προσοπλὴς τῷ στρατῷ, ὅστις δι' αὐτοῦ ἐδοξάσθη ὡς καὶ αὐτὸς δι' ἐκείνου, ἀφῆκεν εἰς τὴν Γαλλίαν μέγα καὶ εἰς τὸν κόσμον ἔνδοξον μόνον ὄνομα καὶ ἱστορικάς τινας σελίδας, πλήρεις καταπληκτικῶν καὶ τρομερῶν συμβεβηκότων· ἐκτὸς δὲ τούτων, μνημεῖα τινὰ καὶ τὸν Ναπολεόντειον Κώδηκα.

Ἂν ἠδύνατο νὰ ἀναδειχθῇ ἀνώτερος ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς τύχης του, ἤθελε θεραπεύσει ἀναμφιβόλως τῆς Γαλλίας τὰς πληγὰς, καὶ ἴσως ὁ θάνατος εὗρισκεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΜΑΝΙΑ ΙΔΙΟΤΡΟΠΟΣ. — Περιηγούμενός ποτε Γάλλος τις τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν, μετέβη καὶ εἰς ἐπίσκεψιν φυλακῆς τινος, ἐμπεριεχούσης μετ' ἄλλων συνήθων φυλακισμένων καί τινας φρενοβλαβεῖς. Εἷς δ' αὐτῶν, λίαν μετρίας φρενοβλαβείας, ἀπήλαυεν εἴδους τινὸς ἐλευθερίας ἐν τῇ φυλακῇ. Πλησιάσας αὐτὸν ὁ περιηγητὴς, ἐχαιρετίσθη πάραυτα ὑπ' αὐτοῦ. «Καλὴν ἡμέραν, Κύριε! τῷ εἶπε· πῶς ἔχετε; — Κάλλιστα, ἀπεκρίθη ὁ περιηγητής· ὑμεῖς δέ; — Ἐπίσης καλῶς· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ ἀλλάξῃ πορείαν. — Τί συμβαίνει; — Βλέπεις τὴν κεφαλήν μου; — Αἴ! καὶ τί μὲ τοῦτο! τὴν βλέπω. — Ἄ! δὲν γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν μου. Μοῦ ἀπέκοψαν τὴν κεφαλὴν, καθὼς καὶ ἄλλων φίλων μου καταδικασθέντων ἐπίσης· μόλις δὲ ἡ ἐκτέλεσις εἶχε τελειώσει, καὶ ὁ δήμιος εἰδοποιήθη ὅτι κατὰ λάθος ἐκαρατομήθην. Πάραυτα λοιπὸν λαμβάνει οὗτος ἐκ τοῦ κανίστρου κεφαλήν τινα, δυστυχῶς οὐχὶ τὴν ἐμὴν, καὶ προσαρμόζει αὐτὴν ἐπὶ τοῦ τραχήλου μου· ὡς βλέπετε, εἶνε κάλλιστα προσκεκολλημένη.» Καὶ ἐπροσπάθει ὁ δυστυχὴς νὰ δείξῃ ὅτι ἡ κεφαλή του ἐκρατεῖτο στερεῶς ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ. Εἶτα δὲ ἀδημονῶν, προσέθετε: «Κρατεῖται καλῶς, Κύριε, ὡς βλέπετε, καὶ ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐξακολουθῇ οὕτως ἡ ὑπόθεσις αὕτη. Ὁποία δυστυχία νὰ ἔχῃ τις ξέννη κεφαλήν!» Καὶ ὑπεχώρησε, παραχωρήσας τὴν θέσιν του εἰς ἕτερον μετριώτερον φρενοβλαβῆ, ὅστις εἶχε τὴν παράδοξον μονομανίαν νὰ νομίζῃ ἑαυτὸν δημιουργὸν τοῦ σύμπαντος. — «Βλέπετε, Κύριε, ἔλεγε πρὸς τὸν ξένον, πόσον ἁρμονικῶς συνέταξα τὰ πάντα; τίς δύναται νὰ ἀντιλέξῃ ὅτι ὁ ἥλιος δὲν εἶνε καλῶς τοποθετημένος, καὶ ὅτι ἡ σελήνη καὶ οἱ λοιποὶ ἀστέρες δὲν φυλάττουσιν οἵαν ἀπαιτεῖται τάξιν; Ἐγὼ ἐδημιούργησα ἐπίσης τὰς νεφέλας, τοὺς ἀνέμους καὶ τὴν χιόνα! — Καὶ τὸν σεισμὸν ἀκόμη; ἠρώτησεν ὁ περιηγητὴς, θέλων νὰ ἐννοήσῃ μέχρι τίνος ἦσαν βεβλαμμέναι αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου. — Ἄ! ὄχι! ἀπήντησεν ὁ φρενοβλαβὴς ἀποσυρόμενος μετὰ φόβου, τὸν σεισμὸν καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸν ἐφοβήθην!»

ΦΥΣΙΚΟΝ ΠΥΡ. — Ἐπὶ τῆς Ἐρύκης, ὄρους ἐν Σικελίᾳ, ἔκειτο ὕπαιθρος βωμὸς τῆς Ἀφροδίτης, ἐνῷ ἤναπτεν ἄσβεστος φλὸξ ἡμέραν καὶ νύκτα, ἄνευ ξύλων καὶ ἄνευ ἀνθρακιᾶς οὐδὲ τέφρας· ἡ φλὸξ αὕτη δὲν ἐπηρεάζετο οὔτε ὑπὸ τῆς βροχῆς, οὔτε ἐκ τοῦ ψύχους ἢ τῆς δρόσου. Ὁ Βάϋλος νομίζει μῦθον τὸ φαινόμενον τοῦτο· καὶ μῦθον ἤθελε νομίσει καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Φιλοστράτου λεγόμενον περί τινος κοιλώματος, ὅπερ εἶδεν ὁ Ἀπολλώνιος ἐν Ἰνδίᾳ, ἀφ' οὗ ἐξήρχετο διηνεκῶς φλὸξ ἱερὰ ἄνευ καπνοῦ καὶ ἄνευ ὀσμῆς. Ἐν τοσούτῳ καὶ εἰς ἄλλα μέρη ἡ φύσις ἤναψε παρόμοιον πῦρ. Τὸ πῦρ τῆς ἐν Τοσκάνῃ Pietra Mala προέρχεται κατὰ τὸν Sir Humphry Davy ἐκ τῆς ἀπελευθερώσεως (dégagement) ἀνθρακούχου ὑδρογόνου ἀερίου. Αἱ τὸν θαυμασμὸν τῶν θεωμένων διεγείρουσαι διηνεκεῖς φλόγες ἐν Ἀτεσχ-Γὰθ, πλησίον τῆς ἐν Γεωργίᾳ Βακχοῦς, ὑποτρέφονται ἐκ τῆς ἀναβλυζούσης ἐκ τῆς γῆς νάφθης. Τὸ ἱερὸν πῦρ οἱ ἱλασμὸν τῶν ἑαυτῶν ἁμαρτιῶν ἐπιζητοῦντες Ἰνδοὶ περιεστοίχισαν μὲ κελλία, ὡς καὶ τὸ πάλαι ἀνήγειρον ἄλλοι τῇ Ἀφροδίτῃ ναὸν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἐρύκης πῦρ.

Εἰς τὰ ἐν Οὐγγαρίᾳ ἁλατωρυχεῖα τῆς Szahna, ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Marmarosch, ὁρμητικὸν ῥεῦμα ἀέρος, ἐξερχόμενον ἔκτινος ὑπορύγματος, ἀνάπτει αὐτομάτως. Εἶνε δὲ ὑδρογόνον ἀέριον, ὅμοιον τῷ ἐν χρήσει πρὸς φωτισμὸν σήμερον gaz.

ΑΣΙΤΙΑ. — Μυρία παραδείγματα ὑπάρχουσιν ἀπολύτου ἀσιτίας ἐπὶ μέγα χρόνου διάστημα. Ὁ πλοίαρχος Bligh, διοικητὴς τοῦ Ἀγγλικοῦ πλοίου ἡ Μεγαλοδωρία, ἔπλευσε 400 σχεδὸν μίλια ἐφ' ἁλιτενοῦς (ἰσοπέδου τῇ θαλάσσῃ) πλοίου μετὰ 17 ἀνθρώπων ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ, μὴ ἔχων ἄλλην τροφὴν ἐπὶ 17 ἡμέρας, εἰμὴ μικρόν τι πτηνόν, μόλις οὐγγίας τινὰς ἕλκον. Δεκατέσσαρα ἄτομα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ πλοίου ἡ Ἥρα, ναυαγήσαντος ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Ἀρρακανίας, ἐπαρχίας τῶν Ἰνδοβρεττανικῶν χωρῶν, ἔζησαν 23 ἡμέρας ἄνευ οὐδεμιᾶς οἱασδήποτε τροφῆς. Δύο δὲ ἄτομα πρῶτον ἔπεσον θύματα τῆς πείνης τὴν πέμπτην ἡμέραν.

Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Bhely, τὰ ἄλογα ζῶα ὑποφέρουσιν ἐπὶ πλείονα χρόνον ἢ ὁ ἄνθρωπος παντελῆ ἀσιτίαν· ἴσως διότι, στερούμενα τῆς σημερινῆς τροφῆς, δὲν ἀνησυχοῦσι καὶ περὶ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας. — Μοσχογαλῆ τις ἔζησεν ἐπὶ 10 ἡμέρας ἄνευ τροφῆς· αἴγαγρος ἐπὶ 20 ἡμέρας, καὶ αἴλουρος ὁμοίως· ἀετός τις ἐπέζησεν 27 ἡμέρας· τρόχος, ἐπὶ ἕνα μῆνα, καὶ πλεῖσται κύνες 36 ἡμέρας, οὐδεμιᾶς μεταλαβοῦσαι τροφῆς. Ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ἀναφέρεται ἀνέκδοτον περὶ κυνός τινος, ὅστις κλεισθεὶς ἐξ ἀπροσεξίας ἐν ἀγροτικῷ τινι οἴκῳ, ἔζησε 40 ἡμέρας ἄνευ ἄλλης τροφῆς, ἢ ταῦ ὑφάσματος στρωμνῆς τινος, ὅπερ εἶχε καταζεσχίσει. Ἀναγινώσκομεν ἐπίσης εἰς διαφόρους συγγραφεῖς ὅτι ὁ κροκόδειλος δύναται νὰ ὑπομείνῃ παντελῆ ἔλλειψιν τροφῆς ἐπὶ 2 μῆνας, ὁ σκορπίος 3, ἡ ἄρκτος 6, ὁ χαμαιλέων 8 μῆνας, ἡ δὲ ἔχιδνα 10 ἔτη, ὅπερ ὅμως δὲν ἔχεται πιθανότητος.

Ὁ Vaillant εἶχε σκορπίον τινά, ζήσαντα ἓν ἔτος περίπου ἄνευ τροφῆς, καὶ ἀντὶ νὰ ἐξασθενήσωσιν αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐκτενοῦς ταύτης νηστείας, ἐφόνευσεν ἀμέσως ἕτερον σκορπίον, ὅπερ ὅμως πεινασθέν, πλησίον αὐτοῦ τεθέντα. Ὁ Ἰωάννης Kuster ἐνέκλεισέ τινα ὀρῦνον (εἶδος βατράχου) ἐντὸς δύο ἀρδανίων (ἀγγείων πηλίνων ὁπὰς ἐχόντων), καὶ μετὰ 14 μῆνας εὗρεν αὐτὸν εἰσέτι ζῶντα. Χερσαῖαι χελῶναι ἐπέζησαν 18 μῆνας ἐν παντελεῖ ἐλλείψει τροφῆς. Κάνθαρός τις, κατακλεισθεὶς ἐπὶ 2 ἔτη ἄσιτος, ἠδυνήθη μετὰ ταῦτα νὰ δραπετεύσῃ. Ἀναφέρεται ἐπίσης ὅτι δύο ὄρεις ἔζησαν ἐντὸς βαυκάλεως ὃ ἔτη ἄνευ τροφῆς.

ΑΓΙΑ ΑΜΠΟΥΛΑ.—Οὕτω καλεῖται κατ' ἐξοχὴν φιάλη τις περίφημος, εὑρισκομένη ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τῆς πάλαι πρωτευούσης τῆς Γαλλίας Ῥήμων, περιέχουσα τὸ μύρον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐχρίσθη ὁ πρῶτος χριστιανὸς βασιλεὺς τῶν Φράγκων Κλόβις, καὶ μετ' αὐτὸν πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας. Ἡ φιάλη αὕτη, κατά τινα παράδοσιν γενικῶς πιστευομένην παρὰ τοῦ ἁπλοῦ λαοῦ ἐν Γαλλίᾳ, ἐφέρθη εἰς τὸν Ἐπίσκοπον τῆς ῥηθείσης πόλεως ἅγιον Ῥεμῆν ὑπὸ περιστερᾶς τινος, καθ' ἣν ὥραν ἐτελεῖτο ἐν τῷ ναῷ ἡ στέψις τοῦ ἐνδόξου ἐκείνου βασιλέως. Διότι, βλέπων ὁ ἅγιος Ῥεμῆς, καθὼς ἡ παράδοσις λέγει, ὅτι διὰ τὸ ἄπειρον πλῆθος τοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον ἦτο συνηθροισμένον διὰ τὴν τελετὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὁ διάκονος δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τὸ σκευοφυλάκιον τὸ ἅγιον μύρον ὅπως χρίσῃ τὸν βασιλέα, ὑψώσας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἐπεκαλεῖτο βοήθειαν παρὰ τοῦ Κυρίου. Τότε περιστερὰ λευκὴ ὡς ἡ χιὼν κατῆλθε, φέρουσα ἐπὶ τοῦ ῥάμφους αὐτῆς τὴν Ἁγίαν Ἀμπουλαν, ὅλος δὲ ὁ ναὸς ἐπληρώθη ὑπὸ ἀφάτου εὐωδίας ἅμα ἠνοίχθη ἡ θεσπεσία ἐκείνη φιάλη. Ἔκτοτε δὲ ἡ Ἁγία Ἀμπουλα διεφυλάχθη ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τοῦ ναοῦ, καὶ διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ περιεχομένου μύρου ἐχρίοντο οἱ κατὰ καιροὺς ἄρξαντες τῆς Γαλλίας. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν ὅμως ἐπανάστασιν, τὸ ὡς ἱερὸν τοῦτο θεωρούμενον παλλάδιον τῆς Γαλλίας, δὲν διέφυγε τὴν μανίαν τῶν νεωτέρων εἰκονοκλαστῶν· διότι τῷ 1794, ἀπεσταλμένος τῆς ἐθνικῆς τῶν Γάλλων Συνελεύσεως, ἐλθὼν εἰς Ῥήμους, ἔχυσεν ἐν ὀνόματι τῆς δημοκρατίας τὸ χρίσμα, καὶ ἔθραυσεν εἰς μυρία τεμάχια τὴν Ἁγίαν Ἀμπουλαν, ἥτις ὡς ἐκ θαύματος εὑρέθη πάλιν ἀκολούθως σώα καὶ ἀκεραία καὶ πλήρης μύρων καὶ εὐωδίας τῷ 1825, ὁπότε δι' αὐτῆς ἐχρίσθη πάλιν νέος χριστιανικώτατος βασιλεύς.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΟΦΩΝ.—Τὰ περιττὰ τοῖς πλουσίοις, λέγει ὁ Δομάτος, ἔπρεπε νὰ χρησιμεύωσι διὰ τὰ ἀναγκαιοῦντα εἰς τοὺς πτωχούς. Τὸ ἐναντίον ὅμως συμβαίνει, διότι τὰ εἰς τοὺς πτωχοὺς ἀναγκαιοῦντα χρησιμεύουσι διὰ τὰ περιττὰ τῶν πλουσίων.

Ὡς αἱ χελιδόνες ἔρχονται εἰς ἡμᾶς τὸ θέρος, λέγει ὁ Κικέρων, καὶ ἀναχωροῦν τὸν χειμῶνα, οὕτω καὶ οἱ ψευδεῖς φίλοι μᾶς παρουσιάζονται μὲν ἐν καιρῷ τῆς εὐτυχίας μας, ἀπομακρύνονται δὲ ὅταν δυστυχῶμεν.

Ἡ ζωή, κατὰ τὸν Πλάτωνα, εἶνε μία στιγμὴ μεταξὺ δύο αἰωνιοτήτων.

Ἡ πεῖρα, λέγει ὁ Φραγέλης, ἔχει ἀνοικτὸν σχολεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὅμως τὰ μαθήματα στοιχίζουσι πολὺ ἀκριβά· ἀλλ' εἰσὶ τὰ μόνα, ἅπερ ἠμποροῦν νὰ διδαχθῶσιν οἱ ἀνόητοι.

Ἡ συνείδησις, κατὰ ποιητήν τινα Ἰνδὸν, εἶνε ἐρημίτης ζῶν εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας, καὶ εἰς τοῦ ὁποίου τοὺς ὀρθαλμοὺς δὲν ὑπάρχει τίποτε κεκρυμμένον.

Ἡ ἱστορία, λέγει ὁ Βακών, καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον φρονιμώτερον· ἡ ποίησις, πνευματικώτερον· τὰ μαθήματα, ἀγχινούστερον· ἡ φυσικὴ φιλοσοφία, βαθύτερον· ἡ ἠθικὴ, σοβαρώτερον καὶ μετριοπαθέστερον· ἡ ῥητορικὴ καὶ ἡ διαλεκτικὴ, πλέον φιλόνεικον καὶ δεινότερον εἰς τὰς συζητήσεις.

Ἡ μουσικὴ, κατὰ τὸν Λούθηρον, εἶνε τὸ μεγαλοπρεπέστατον καὶ θυμηδέστατον τῶν πρὸς τὸν ἄνθρωπον δώρων τοῦ Θεοῦ. Ἡ μουσικὴ εἶνε οἷον προεικόνισις τῆς μελλούσης ζωῆς, ἡ ἴρις τῆς διαθήκης, μετενεχθεῖσα ἐκ τῆς ὄψεως εἰς τὴν ἀκοήν.

Ἡ εὐγλωττία τῶν δακρύων εἶνε ἡ μᾶλλον πάσης ἄλλης πειστική· προκαλοῦσι τὴν συμπάθειαν, ἐπιβάλλουσι τὴν συγκίνησιν, καὶ διὰ τῆς σιγῆς των ἐπιτυγχάνουσιν ὅ,τι αἱ ζωηρόταται φωναὶ καὶ ἱκεσίαι δὲν ἤθελον ἐπιτύχει. Εἶνε τοῦτο ἐν τῇ γυναικὶ ἰσχὺς, ἥτις κάμνει νὰ θριαμβεύῃ ἡ ἀδυναμία της.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Ο ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ ΙΟΥΔΑΙΟΣ.

κατὰ τὸν Schubart.

Ἔρπει εἰς ῥάχιν ζοφερὰν τοῦ Καρμηλίου ὄρους
ὁ Ἰουδαῖος Ἀχασθὴρ μὲ στόνους θυμοφθόρους,
καὶ ἤδη δισχιλιοστὸς ἐνιαυτὸς ἐγγίζει
ἀφότου θεία πανταχοῦ ὀργὴ αὐτὸν μαστίζει.
Διότι ὅταν ὁ Χριστὸς, βαστάζων τὸν σταυρόν του,
ἐστάθη ὅλος κεκμηκὼς ποτὲ πρὸ τῶν θυρῶν του
ζητῶν ἀνάπαυσιν μικρὰν, αὐτὴν τῷ ἀπαρνεῖται,
καὶ ὁ Σωτὴρ μεθ' ὅρκων τῆς θύρας ἀπωθεῖται!
Ἀποκαμὼν δ', εἰς τοῦ σταυροῦ τὸ βάρος ὑποκύπτει,
καὶ κλονισθεὶς, ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τοῦ ξύλου πίπτει·
καὶ μολαταῦτα σωπᾷ. Πλὴν Ἄγγελος θανάτου,
πλήρης ὀργῆς καὶ λύσσης στὰς ἐμπρὸς τοῦ θεηλάτου,
« Εἰς τὸν Θεὸν, ἀπάνθρωπε! εἰρήνην, λέγ', ἠρνήθης;
» μέχρις ἐλεύσεως αὐτοῦ εἰρήνης ἐστερήθης! »
Καὶ μαῦρος δαίμων, Ἀχασθὴρ, ἔκτοτε τῆς Γεέννης
σὲ πλήττει ὁπουδήποτε τῆς γῆς ἂν διαμένῃς.
Σ' ἀπηγορεύθ' ἡ γλυκερὰ τοῦ τάφου ἡσυχία,
ὁ θάνατος, ἡ μόνη σου αὐτὴ παρηγορία.

. . . . . .

Προβαίνει ἐκ τῆς φάραγγος ὁ τάλας μ' ἀγωνίαν,
κι' αὐχμῶν τῆς γενειάδος του τινάσσει τὴν κονίαν.
Σωρὸς κρανίων πρόσκειται, κρανίων ἀνθρωπείων
πεπυργωμένων φρικωδῶς! λαμβάνει ἓν κρανίον,
τὸ σφενδονίζει ἄνωθεν· αὐτὸ κατεκυλίσθη,
κ' ἐκ κορυφῆς εἰς κορυφὴν σκιρτῶν ἐθρυμματίσθη.
Βρυχώμενος ὁ Ἀχασθὴρ, βοᾷ· « Ἦν τοῦ πατρός μου! »
Κι' ἄλλα κρανία πίπτουσιν· « Αὐτὸ ἦν τῆς μητρός μου,
» τῶν γυναικῶν, τῶν τέκνων μου αὐτὰ ἦσαν κρανία!
» αὐτοὶ ἀπέθανον . . . ἐγὼ ζῶ μόνος, ὦ μανία!
» Φοβερωτάτη, τρομερὰ ἐφ' ὅλης τῆς ζωῆς μου
» ἡ θεία δίκη κρέμαται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου!
» Ἐπυρπολήθη ἡ Σιὼν· εἰς τὰ πυρά της πλέων
» μὲ βρέφος εἰς τὸ στόμα μου, ἔφυγα τὸν Ῥωμαῖον.
» Ἀλλ' ἡ φυγὴ τί μ' ὠφελεῖ, ἀφοῦ δὲν ἀποθνήσκω,
» ἀφοῦ ἀνάπαυσιν ποτὲ κἀμεμίαν δὲν εὑρίσκω;
» καὶ εἰς τῆς Ῥώμης ἔμελλον τ' ὄμμα μου νὰ κορέσω
» τὰ γιγαντώδ' ἐρείπια, καὶ ἔσπευσα νὰ θέσω
» τὸ σῶμά μου ὑπὸ αὐτὸ τοῦ γίγαντος τὸ σῶμα·
» ὁ γίγας πλὴν κατέπεσεν, ἐγὼ δὲ ζῶ ἀκόμα.
» Ἔθνη, φυλαὶ ἐξέλιπον . . . τῆς ὑφηλίου ἄνω
« ἐγὼ μόνος ἀπέμεινα χωρὶς νὰ ἀποθάνω.
» Ἐκ κορυφῆς ὑψηνεφοῦς κατέπεσον ὁρμήσας
» εἰς τὴν θαλάσσης τὸν βυθόν . . . πλὴν αὖθις ἀναδύσας —
» δινῆεν κῦμα μ' ἔῤῥιψεν εἰς τὴν ἀκτὴν ἐπάνω, —
» εἰς μάτην ἐπροσπάθησα καὶ πάλιν ν' ἀποθάνω.
» Ἡ Αἴτνα ἐξηρεύγετο τὸ πῦρ της τεραστίως,
» ἐν μέσῳ τοῦ βαράθρου της ἐπήδησα ἀῤῥίως·
» ὁμοῦ δὲ μὲ τοὺς γίγαντας ἐκεῖ δέκα σελήνας,
» θρηνῶν καὶ ὠρυόμενος τὰς μαύρας μου ὀδύνας,
» δέκα σελήνας ἔμεινα τὸ πῦρ ἀναῤῥιπίζων,
» καὶ τοὺς θειούχους κεραυνοὺς αὐτῆς ἐξακοντίζων.
» Εἰς μίαν της πλὴν ἔκρηξιν ἡ Αἴτνα μ' ἀνυψόνει,
» καὶ μ' ἐξεμεῖ ἡ λάβα της, πλὴν δὲν μὲ πυρακτόνει.
» Ἐπυρπολεῖτο δάσος τι· ὡς μανιώδης τρέχω
» ἐντός του· φλόγας ἄνωθεν καὶ κάτωθέν μου ἔχω.
» Μόνον κατὰ τὸν πόδα μου ὀλίγον ἐφρυγώθην,
» ἀντέσχον εἰς τοσοῦτον πῦρ καὶ δὲν κατηναλώθην.
» Εἰς τῶν πολέμων ἔπειτα τὴν λύσσαν ἐξετέθην,
» ἐμάνην κατὰ Γαλατῶν ὁπόταν ἐπετέθην.
» Τῶν ἀνικήτων Γερμανῶν τὰ δόρατα καὶ βέλη
» μυρία συνεθλάσθησαν κτυπῶντά μου τὰ μέλη.
» Τὰ ξίφη τῶν Σαρακηνῶν ἐν μέσῳ τῆς ὁρμῆς μου
» εἰς τρίμματα κατέπεσον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου.
» Αἱ σφαῖραι τῆς αἱματηρᾶς ἐκείνης καταιγίδος
» ἔπιπτον ὡς ἐρέβενθοι ἐπὶ χαλκῆς ἀσπίδος.
» Οἱ κεραυνοὶ ὠλίσθαινον ἐπὶ τοῦ σώματός μου,
» ὡς ἐπὶ σκόπελον τραχὺν ἐρπύζοντες ἐμπρός μου,
» ἀλλ' οὐδ' ὑπὸ ἐλέφαντος ποτὲ κατηγωνίσθην,
» οὐδ' ἀπὸ ἵππου τὴν ὁπλὴν ὀργίλου ἐζαλίσθην.
» Πλησίον μου ὑπόνομος μὲ πύρινον γαστέρα
» ἐξαίφνης διαῤῥήγνυται . . . πετῶ εἰς τὸν ἀέρα! . .
» ἐκκωφευθεὶς κατέπεσα . . . περιῤῥυγμένος μόνον,
» καὶ βλέπω τῶν ἑταίρων μου ἀμέτρητον τὸν φόνον.
» Ἐν μέσῳ αἵματος πολλοῦ καὶ μυελῶν χυμένων,
» χειρῶν καὶ ὤμων καὶ ποδῶν οἰκτρῶς συντεθλασμένων,
» τὸ τῶν Γιγάντων ῥόπαλον κτυπῶν με συνετρίφθη
» καὶ τῶν δημίων μου ἡ χεὶρ πρὶν πέσῃ παρελύθη.
» Ἡμβλυνα τὸν τῆς τίγρεως ὀδόντα φρικαλέον,
» καὶ εἰς τὸ ἀμφιθέατρον δὲν μ' ἔσχισεν ὁ λέων.
» Καὶ μεταξὺ ἐκάθησα φαρμακερῶν ὀρακόντων,
» κ' ἡ χεὶρ μου σφίγγει τὸν φραγμὸν τῶν μαύρων των ὀδόντων·
» ἀλλὰ οἱ ὄφεις φεύγουσι καὶ δὲν μὲ φαρμακώνουν,
» μόνον μὲ ἐτραυμάτισαν καὶ δὲν μὲ θανατόνουν.
» Σκώπτων ἐντὸς τυραννικῶν εἰσῆλθον ἀνακτόρων·
« Εἶσαι, εἶπον τῷ Νέρωνι, θηρίον αἱμοβόρον!
» καὶ εἶπον τοῖς Χριστιανοῖς, αἱμόφυρτα θηρία!
» κ' εἰς τοῦ Μωσέως τὸν πιστὸν, Τίγρις εἶσαι ἀγρία!
» Οἱ τύραννοι ἠσθάνθησαν φρικώδη ἀγωνίαν,
» ἀλλὰ δὲν μοὶ ἐπέβαλον θανάτου τιμωρίαν.
» Ὢ! διατί δὲν δύναμαι ὁ τάλας ν' ἀποθάνω,
» μετὰ τοσούτους μόχθους μου κ' ἐγὼ νὰ ἀνασάνω;
» νὰ φέρω σῶμα ἐκ χοὸς ἀνθρώπου ἐπαράτου,
» μὲ τὴν ὀσμὴν τοῦ πτώματος, μὲ χρῶμα τοῦ θανάτου!
» μονοτονίαν χαίνουσα αἰῶνας νὰ μὲ φθίνῃ,
» κι' ὁ Κρόνος παῖδας νὰ γεννᾷ, παῖδας νὰ καταπίνῃ;
» Ἀχ! διατί δὲν δύναμαι ὁ τάλας ν' ἀποθάνω!
» Ὦ σὺ, ὅστις μ' ὀργίζεσαι τόσον σκληρῶς ἐπάνω,
» ἐὰν ἡ ὁπλοθήκη σου ἐγκλείει φρικτοτέραν
» δίκην τινὰ, ὡς ἀπάντων καταστρεπτικωτέραν,
» πέμψον καὶ ταύτην κατ' ἐμοῦ! Τυφὼν τις ἂς ὁρμήσῃ,
» κι' ἐκ τοῦ Καρμήλου ἄνωθεν ἂς μὲ κατακρημνίσῃ·
» ἐπὶ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ ἐμβρύοντητος νὰ πέσω,
» καὶ πνευστιῶν κι' ἀγωνιῶν ἐφ' ἅπαξ νὰ ἐκπνεύσω. ! . . »

. . . . . .

Καὶ κλίνει ὁ Ἀχασθὴρος· βομβεῖ ἡ ἀκοή του,
καὶ κλείουν ὑπὸ μελανῆς νυκτὸς οἱ ὀφθαλμοί του.
Εἷς Ἄγγελος τὸν ἔφερεν ἐπάνω τοῦ Καρμέλου,
καὶ ταῦτα ἐξεφώνησε τὸ στόμα τοῦ Ἀγγέλου:
« Κοιμᾶσαι, ὦ Ἀχασθὴρε; κοιμοῦ ἐν ἡσυχίᾳ!
» ὄχι, ἡ μῆνις τοῦ Θεοῦ δὲν εἶνε αἰωνία! »

ΚΩΝΣΤ. Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ.

ΑΣΜΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΦΡΟΝΟΣ.

Νέον ἄνθος ἔθαλλον.
Ἄγγελος μ' ἐφίλησε
φίλημα πικρόν·
μ' ἔδερψε καὶ μ' ἔῤῥιψε,
κ' εἰς κρημνοὺς μ' ἐκύλισε
χειμάῤῥους νεκρόν.

Κύκνος χιονόπτερος
ν' ἀναβῶ ἠθέλησα
εἰς τὸν οὐρανόν,
πλὴν χρυσῆ μ' ἐκέντησε
κεκρυμμένη μέλισσα
κ' ἔπεσα θανών.

Φωτοβόλοι μ' ἔφεγγον
ἔρως καὶ διάνοια,
ἱεραὶ δυάς·

φεῦ! ἀγρία ἔσβυνε
τ' ἄστρα τὰ οὐράνια
λαίλαψ ποντιάς!

Χάρτης ὁ θεόγραπτος
τῆς εὐρείας πλάσεως
μ' ἦτον ἀνοικτός·
πλὴν μοὶ τὴν ἀφήρεσεν
ἀπὸ τῆς ὁράσεως
κάλυμμα νυκτός.

Περιφέρω ἔκτοτε,
τὴν ψυχὴν ἀόμματος,
βλέμμα σκοτεινὸν
εἰς κενὴν τὴν ἔκτασιν
τ' οὐρανίου δώματος,
εἰς τὸ πᾶν κενόν.

Φύσις, ὡς ἐθήλασα,
νέος ὢν, τὸ γάλα σου,
πάλιν σὲ ποθῶ·
νὰ μ' ἀνοίξῃς ἔρχομαι,
μῆτερ, τὰς ἀγκάλας σου
καὶ νὰ κοιμηθῶ!

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ο ΧΡΟΝΟΣ. Ἡμερολόγιον τοῦ βισέκτου ἔτους 1864 μετὰ εἰκονογραφιῶν. Ἔτος τρίτον. Δαπάναις Συμεών Ἀνδρεάδου. Ἐν Ἀθήναις, 1863.

Ἓν ἐκ τῶν βιβλίων ἐκείνων, ὧν ἡ χρῆσις πάγκοινός ἐστι παρ' ἡμῖν, καὶ τὰ ὁποῖα ὁ λαὸς εὐχαρίστως καὶ μετὰ περιεργείας λαμβάνει εἰς χεῖρας, εἶσι τὰ Ἡμερολόγια. Διὰ τῶν βιβλιαρίων τούτων πλεῖστα ὅσα καλὰ καὶ ὠφέλιμα δυνατὸν νὰ μετοχετευθῶσι τῷ λαῷ, καὶ πολλάκις καλῶς γεγραμμένον καὶ ἀρίστης ἐκλογῆς ἡμερολόγιον ἀναπληροῖ τὴν θέσιν διδακτικοῦ βιβλίου. Σήμερον πλεῖστα ὅσα δημοσιεύονται ἡμερολόγια, ποικίλην περιέχοντα ὕλην τερπνὴν καὶ ὠφέλιμον πολλάκις, καὶ ὅμως πολλὰ ὀλίγα δυστυχῶς ἐκπληροῦσι τὸν ὑποδειχθέντα ἠθικὸν σκοπόν· διότι τὰ πλεῖστα, εἰς κερδοσκοπίαν μᾶλλον ἢ ἠθικὴν ὠφέλειαν ἀποβλέποντα καὶ ἐν πλείστῃ ὕσῃ ἀγυρτίᾳ ὑπὸ τοῦ τυχόντος γραφόμενα ὅπως κινῶσιν εὐθὺς ἐκ προοιμίων τὴν περιέργειαν τοῦ ἀγοραστοῦ, ἀντὶ ὠφελείας βλάβης πρόξενα γίνονται.

Ὁ ἀπό τινος διὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν μετατυπώσεων καὶ δημοσιεύσεών του οὐ σμικρὰν ὑπηρεσίαν προσφέρων τῷ ἡμετέρῳ κοινῷ Κ. Συμεὼν Ἀνδρεάδης, ἐν τῇ φιλοκαλίᾳ του ἀνέλαβεν ὅπως θεραπεύσῃ καὶ τὴν ἐπαισθητὴν ταύτην ἔλλειψιν διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ καλῶς γεγραμμένου καὶ κάλλιστα ἀναγνώσματα περιέχοντος Χρόνου. Ἀρκεῖ τις μικρὸν νὰ ἐγκύψῃ εἰς τὸ ἔργον τοῦ Κ. Ἀνδρεάδου, ὅπως ἴδῃ ποικιλίαν, ἐκλογὴν ἀρίστην καὶ ὕλην σπουδαίαν, τερπνὴν καὶ ὠφέλιμον, τεχνηέντως κατεστρωμένην. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἀκρίβεια περὶ τὰς χρονολογίας, οἷαν σπανίως εὑρίσκει τις εἰς ἄλλα τοῦ τοιούτου εἴδους ἔργα, καὶ πολλὰ ἐνδιαφέροντα τὸ καθ' ἡμᾶς κοινόν, ἰδοὺ τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικά, ἅτινα τιμοῦν καὶ συσταίνουσι τὸν Χρόνον.

Ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι, προϊόντος τοῦ καιροῦ, θὰ κατασταθῇ τελειότερον τὸ γνήσιον τοῦτο τῆς μεγαλοπόλεως ἡμῶν προϊόν, καὶ ὅτι ὁ πάντων προαγωγὸς καὶ διδάσκαλος χρόνος θὰ βελτιώσῃ ἐπαισθητῶς καὶ τὸν τὸ τρίτον ἤδη ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ διατρέχοντα Χρόνον.

Ἐν τούτοις, ἐπιθυμοῦντες νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας ἰδέαν τῆς ποικιλίας τοῦ Ἡμερολογίου τούτου, παραθέτομεν περιεργείας χάριν μικρόν τι διηγημάτιον, συνενοῦν μετὰ τῆς τέρψεως τὴν διδασκαλίαν, ὡς ὅλα τὰ ἐν τῷ Χρόνῳ περιεχόμενα.

Ο ΒΕΖΥΡΗΣ ΚΑΙ Ο ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ.

— Ἐξελέχθημεν μεταξὺ τῶν ὡραιοτέρων γυναικῶν τῆς Ἀσίας, ἐδιδάχθημεν νὰ σοὶ ἀρέσκωμεν, προθυμούμεθα νὰ σὲ λατρεύωμεν καὶ ἀμιλλώμεθα πρὸς ἀλλήλας, ὅταν πρόκειταί τις ἐξ ἡμῶν νὰ σὲ ἀγαπήσῃ πλειότερον. Ἐνῷ δὲ καὶ σὺ ἠγάπας ἡμᾶς ἄλλοτε, πῶς γίνεται τώρα, κατάκλειστος εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν ἀνακτόρων σου, νὰ θεωρῇς ἡμᾶς ὡς ἀντικείμενα ἀδιαφορίας, μίσους μάλιστα; Ποία ἰδιοτροπία ἢ ἀηδία μᾶς στερεῖ καθ' ἡμέραν τὰς θωπείας καὶ τὴν παρουσίαν σου;

Οὕτως ἐλάλουν μίαν ἡμέραν αἱ γυναῖκες τοῦ σεραγίου εἰς νεαρόν τινα Σουλτάνον, ὡραῖον καὶ ἀξιέραστον, καὶ ὅστις ἐπί τινα ἔτη ἦτο ἔκδοτος εἰς τῶν χαρεμίων του τὰς ἡδονάς.

— Οὔτε ἰδιοτροπία, ταῖς ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, οὔτε ἀδιαφορία, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ἀηδία ἡ περιφρόνησις, μὲ ἀπομακρύνουσι τῶν τόσων σας θελγήτρων. Ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ αἱ συμβουλαὶ τοῦ γέροντος βεζύρου μου μὲ κατέπεισαν ν' ἀποφύγω καὶ νὰ παραιτηθῶ ἀπὸ τὴν ἡδυπάθειαν, ὅπως ἐνασχοληθῶ εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν αὔξησιν τοῦ Κράτους καὶ τῆς δόξης μου.

— Ὁ γέρων ὑπουργός σου, ὁ παλίμπαις βεζύρης σου! αὐτὸς σὲ ἔδωκε τοιαύτας συμβουλάς! εἶπε μία νέα ὀδαλίκισσα. Πίστευσον, Σουλτάνε μου, ὅτι καὶ ὁ ἴδιος θὰ ἔκλινε γόνυ ἐνώπιον τῶν γυναικῶν, ἂν δὲν ἐφοβεῖτο τὴν περιφρόνησιν. Ἐπίτρεψον, Σουλτάνε μου, νὰ μὲ δώσῃς εἰς αὐτὸν διὰ μερικὰς ἡμέρας ὡς δούλην του, καὶ σοὶ ὑπόσχομαι νὰ σοὶ τὸν φέρω εἰς τὰ νερά μου, καὶ νὰ τὸν καταπείσω νὰ πράξῃ ὅ,τι καὶ ἂν ἤθελον τῷ εἰπεῖ, ἔστω καὶ τὸ πλέον ἀνόητον.

Οἱ λόγοι οὗτοι εὐχαρίστησαν τὸν Σουλτάνον τὰ μέγιστα. Ὁ γέρων βεζύρης ἔλαβε μετ' ὀλίγας ἡμέρας δῶρον παρὰ τοῦ κυρίου του τὴν ὡραίαν ὀδαλίκισσαν. Τὰ θέλγητρά της ἀνεζωπύρησαν τὴν ἐκ τῆς ἡλικίας ψυχρανθεῖσαν καρδίαν του, καὶ ἔγεινεν ἐντὸς βραχέος χρόνου καὶ λάτρις της καὶ παίγνιόν της. Ὅτε δὲ ἐκείνη ἐξησφαλίσθη περὶ τοῦ θριάμβου της, καὶ εἶδεν ὅτι ὁ γέρων παρεδόθη εἰς αὐτὴν ὁλόκληρος, ἤλλαξε τότε διαγωγὴν καὶ ὡπλίσθη μὲ αὐστηρότητα. Εἰς μάτην ὁ γέρων ἐραστὴς τὴν ἐβίαζε νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν τόσην ζέσιν τῆς καρδίας του.

— Τί παράξενοι ὅπου εἶσθε σεῖς οἱ ἄνδρες! τῷ εἶπεν ἐκείνη μίαν ἡμέραν. Νομίζετε ὅτι εἴμεθα ὑπόχρεοι νὰ ὑποχωρῶμεν εἰς ὅλας τὰς θελήσεις σας, ἀρκεῖ μόνον σεῖς νὰ ζητεῖτε. Ἐὰν ζητῇς παρ' ἐμοῦ ὅ,τι νομίζεις εὐτυχίαν σου, καὶ τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ μὲ καταστήσῃ διπλασίως δούλην σου, πληρόνεις ἀράγε πολὺ ἀκριβὰ καὶ τὴν εὔνοιαν καὶ τὴν θυσίαν μου, ἐὰν στέρξῃς νὰ κάμῃς μόνον μίαν ἡμέραν ὅ,τι καὶ ἐγὼ σοῦ ζητήσω;

— Μίαν μόνην ἡμέραν! Πρόσταξε, ψυχή μου· θέλω ἐν ὅσῳ ζῶ νὰ σοὶ ὑπακούω καὶ νὰ σοὶ ἀρέσκω.

— Εἶνε παρὰ πολὺ τοῦτο δι' ἐμὲ, τὴν πτωχὴν δούλην σου. Δὲν θέλω παρὰ μόνον μίαν ἡμέραν, τὴν αὔριον. Ναὶ, συγχώρησον αὔριον νὰ δοκιμάσω τὴν πρὸς ἐμὲ ἀγάπην σου.

Ὁ βεζύρης ὑπεσχέθη ἐν τῇ σφοδρότητι τοῦ πάθους του, ἡ δὲ ὀδαλίκισσα ἐμήνυσεν εἰς τὸν Σουλτάνον νὰ κρυφθῇ ἐγκαίρως εἰς τὰ δώματα τοῦ ὑπουργοῦ του. Οὗτος δὲ, ἅμα φθὰς, πίπτει εἰς τοὺς πόδας τῆς νεάνιδος.

— Μίαν στιγμὴν, τῷ εἶπεν ἐκείνη· ἐνθυμήθητι ὅτι σήμερον θὰ δοκιμασθῇ ὁ πρὸς ἐμὲ ἔρως σου· θέλω νὰ βεβαιωθῶ μέχρι τίνος βαθμοῦ δύναται νὰ φθάσῃ ἡ τοσάκις ἐπαινεθεῖσα εὐγένειά σου. Βλέπεις τοῦτον τὸν χαλινὸν καὶ τοῦτο τὸ ἐπίσαγμα; Πρέπει νὰ σοὶ βάλω καὶ τὰ δύο, καὶ οὕτως ἐπισεσαγμένος καὶ χαλιναγωγούμενος, νὰ μοὶ χρησιμεύσῃς δι' ὀλίγην ὥραν ὡς ὑποζύγιον, καὶ νὰ μὲ περιαγάγῃς ἐντὸς τοῦ δώματος τούτου.

— Τί ἰδιοτροπία! τί παραξενιά! εἶπεν ἐκεῖνος· ἀλλὰ πρέπει νὰ θέλω ὅ,τι θέλεις· σοὶ τὸ ὑπεσχέθην.

Καὶ οὕτω, μὲ τὸν χαλινὸν εἰς τὸ στόμα καὶ τὸ σάγμα εἰς τὴν ῥάχιν, περιπατεῖ μὲ τὰ τέσσαρα, καὶ διασκεδάζει τὴν Γλυκερίαν του. Εἰς τὴν δευτέραν ἐν τῷ δωματίῳ στροφὴν ὁ Σουλτάνος ἐμφανίζεται.

— Μὰ τὸν Μωάμεθ, ἀνακράζει, ἰδοὺ διαγωγὴ μωροτάτη εἰς σοφὸν αὐστηρότατον!

— Σουλτάνε, εἶπεν ὁ γέρων βεζύρης, χωρὶς διόλου νὰ ταραχθῇ εἰς τὴν ἀπροσδόκητον αὐτοῦ ἐμφάνισιν, ἐδῶ δὲν βλέπεις παρὰ ἐμπράκτως τὴν ἀπόδειξιν τῶν ὅσα ἔως τώρας ἐδίδαξα. Ἰδοὺ ἤνωσα τὸ παράδειγμα μετὰ τῶν παραγγελμάτων μου. Εἴθε ἡ δύναμίς μου νὰ σὲ φυλάττῃ ἀπὸ ἄλλας μεγαλητέρας, εἰς ὅσας ὁ ἔρως δύναται νὰ ἐκθέσῃ τὴν σὴν μεγαλειότητα!

Ἐν τούτοις ὁ πολύμητις πρωθυπουργὸς ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ καθ' ἑαυτὸν τὸ τοῦ ἀρχαίου ποιητοῦ:

Γυναῖκες ἐς μὲν ἐσθλ' ἀμηχανώταται,
κακῶν δὲ πάντων τέκτονες σοφώταται.

ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ.

Τὴν περισπούδαστον καὶ λίαν περιλημένην μοι Αὐτῆς Ἑπταλοφικὴν εὐγένειαν ἤδιστα προσαγορεύω καὶ ἡδέως καταπάζομαι!

Ὡς νὰ ὑπῆρχε πρόβλημα περὶ τῆς ἐξιδιασμένης προσοχῆς, ἣν καταβάλλουσιν εἰς τὸ ἔργον των οἱ Κύριοι στοιχειοθέται, ἠθέλησε καὶ ὁ τῆς Ὑμετέρας εὐγενείας νὰ μᾶς τὸ βεβαιώσῃ ἐν τῇ στοιχειοθετήσει τοῦ ὑπὸ στοιχείων Λ ἐπιτυμβίου ἐν τῷ ΚΘ φυλλαδίῳ τοῦ Συγγράμματός Σας. Ἂς λάβῃ ὅθεν ἡ ἀξιάγαστος ἀγάπη Της τὴν καλωσύνην νὰ παρακαλέσῃ τὸν Κύριον στοιχειοθέτην νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ τὸ στοιχειοθετήσῃ καὶ δεύτερον, μὲ τὴν προσθήκην, ἐννοεῖται, τοῦ παραλειφθέντος στοιχείου, διαβεβαιοῦσα αὐτὸν συγχρόνως ὅτι καὶ οἱ Κύριοι ποιηταὶ ἔχουν τὴν ἀξίωσιν νὰ θεωροῦν τὴν παράλειψιν ἑνὸς στίχου ἴσην μὲ τὴν καθυστέρησιν ἑνὸς μηνιαίου στοιχειοθέτου. Ἰδοὺ ὁλόκληρον τὸ ἐπιτύμβιον:

Ἔλα ὄ̓ω, εὐλογημένε, ἔλα νά 'χης τὴν εὐχήν μου!
τσοῦξε μιὰ ἀπὸ τὴν τσότρα καὶ συχώρα τὴν ψυχήν μου.
Καὶ ἐγὼ ὅταν ἐζοῦσα,
μὲ τὴν τσότρα 'συγχωροῦσα,
μὲ τὴν τσότρα κ' εὐλογοῦσα.

Λαμβάνω δὲ τὴν ἔξοχον εὐχαρίστησιν (βλέπετε πόσον περιποιητικὸς εἶμαι σήμερον) νὰ εἰδοποιήσω τὴν Ὑμετέραν λογιότητα ὅτι ὁ ἔχων τῶν ἐπιτυμβίων τὴν συλλογὴν φίλος ἔσχε τὴν καλωσύνην νὰ θέσῃ αὐτὴν ὑπὸ τὴν διάθεσίν μου διὰ φιλοφρονητικωτάτης ἐπιστολῆς, ἣν ἐπισυνάπτω ἐνταῦθα καὶ τὴν ὁποίαν δύνασθε, ἂν θέλετε, νὰ δημοσιεύσητε ὑπ' εὐθύνην, ἐννοεῖται, τοῦ γράψαντος.

Ἐπειδὴ δὲ δυστυχῶς σήμερον δὲν εὐκαιρῶ νὰ τῇ πέμψω ἐπιτύμβια, ἐπιφυλαττόμενος νὰ πράξω τοῦτο ἀκολούθως, ἀρκοῦμαι ἀναγγέλλων τῇ Ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ εὐάρεστον ἀγγελίαν, ὅτι ἡ Μοῦσα Καλλιόπη ἀπέκτησε κατ' αὐτὰς καὶ ἕτερον ὀπαδὸν ὁμηρικώτερον τοῦ Ὁμήρου. Ὁ λόγος περὶ νέου τινὸς ἀοιδοῦ, ὅστις διὰ νέων μέτρων καὶ λέξεων πρόσθεσε νέας καλλονὰς εἰς τὴν ἐποποιίαν· διότι ἀφοῦ κατεχώνιασεν ἢ ἐπὶ τὸ Ὁμηρικώτερον, ἐλαβροφάγησεν αὐθημερὸν μίαν ὁλόκληρον λοκουμᾶν, ἔγραψεν ἐπὶ τοῦ κενωθέντος κουτίου τοὺς ἑξῆς ἀπαραμίλλους Ὁμηρικοὺς στίχους:

Βουλιμίασιν ἄεισε, θεά, Χαυτιάδεω ἀριστῆος
οὐλομένην, ἣ μυρία λοκούμοις ἄλγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἰφθίμους βούκας γαστέρι προΐαψε
λοκούμων· αὐτὰ δ' ἑλώρια τεῦχεν ὀδοῦσιν
ἐμοῖς, φάρυγί τε· (Χαύτου δ' ἐτελείετο βουλή).

Τῆς λίαν περισπουδάστου καὶ τὰ μάλιστα περιλημένης μοι Ἑπταλοφικῆς εὐγενείας

θάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης
καὶ πρόθυμος εἰς τοὺς ὁρισμούς Της

Ζ. Σ. Ρ. Χ.

Γ. Γ. Κωλακεύομαι νὰ ἐλπίσω ὅτι ὁ ἀξιότιμος στοιχειοθέτης θὰ πεισθῇ πλέον ὅτι περιττὸς ὁ κόπος τοῦ νὰ μᾶς δώσῃ καὶ ἕτερον δεῖγμα τῆς ἐξιδιασμένης προσοχῆς του.

Ὁ ἴδιος δοβατζῆς Της.

Ἰδοὺ καὶ ἡ ἐπιστολή, περὶ ἧς γίνεται ἀνωτέρω μνεία.

Φίλτατε Κύριε!

Ἀληθῶς εἶχον λησμονήσει τὴν ὁποίαν πρὸ ἐτῶν συνέταξα συλλογὴν ἐπιτυμβίων, ἀλλ' ἀφοῦ εἶδον τινὰ ἐξ αὐτῶν δημοσιευθέντα ἐν τῇ Ἑπταλόφῳ, λαμβάνω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ πέμψω ὑμῖν ταῦτα ὡς ἔχουσι, διότι ἕνεκα σπουδαιοτάτων ἀσχολιῶν μου δὲν εὐκαιρῶ νὰ τὰ ἐπεξεργασθῶ. Ἐν τοσούτῳ πιστεύω νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν ὁμολογουμένην ὀξυδέρκειάν σας ὅτι αὐτὴ ἡ ἀποστολὴ τῆς συλλογῆς μου εἶνε ἀρκοῦσα ἀπόδειξις ὅτι συμμερίζομαι πληρέστατα τὴν γνώμην σας, ὅτι δηλαδὴ πολλάκις ἐκ τῶν ὀλίγων ἢ μικρῶν ἐξάγει τις πολλά.

Μίαν εἰσέτι παρατήρησιν ἐπὶ τῆς συλλογῆς μου. Ἐν αὐτῇ θέλετε ἀπαντήσει πιθανῶς πολλὰ σφάλματα καὶ ἀνορθογραφίας καὶ σολοικισμοὺς, καὶ σκανδαλώδεις ἐναχοῦ φράσεις καὶ λέξεις καὶ πράξεις· ἀλλ' ὀφείλετε νὰ τὰ σεβασθῆτε, καθόσον ὅλα ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια ἀποτελοῦσι σήμερον τὰ κυρίως προσόντα πολλῶν ἐκ τῶν ζώντων νεκρῶν, καὶ ἰδίως τῶν σεμνυνομένων διὰ τὸ στατος καὶ ὡτατος τοῦ τίτλου των. Ναὶ, φίλτατε, σέβας πρὸς πᾶν ὅ,τι ἔχει πέρασιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ μας, διότι ἄλλως καὶ ζῶντα ἀκόμη σὲ σκαρώνουν αὐτὸ τὸ ἐπιτύμβιον:

Ὅστις θέλει νήφων νά 'νε μεταξὺ τῶν μεθυσμένων,
μέθυσον οἱ μεθυσμένοι τὸν κηρύττουν τὸν καϋμένον!

Δημοσιευθήτωσαν λοιπὸν ὡς ἔχουσι τὰ ἐπιτύμβια, ἀφοῦ οὐδ' ὑμεῖς οὐδ' ὁ ἀξιότιμος συντάκτης τῆς καλῆς Ἑπταλόφου ἐστὲ ὑπεύθυνοι. Ἅπασα ἡ εὐθύνη ἀνήκει εἰς τὸν Διοσκουρίδην.

Ἐπιτραπήτω μοι ἤδη νὰ σᾶς διακοινώσω τινὰ τῶν καθ' ἡμᾶς. Πρό τινος καιροῦ ἔλαβον ὑπονοίας ὅτι τινὲς ἐκ τῶν διδασκάλων μας γνωρίζουν τὴν Σολομονικὴν, καὶ εἰς τοῦτο μὲ παρεκίνησε κυ-

ρίως ἡ διαγωγὴ γνωρίμου τινὸς διδασκάλου, ὅστις, ἐνῷ δὲν ἔχει οὐδένα ἄλλον πορισμὸν εἰμὴ τὸν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός του, διδάσκει πρό τινων μηνῶν ἀμισθί, καὶ ἐν τοσούτῳ ὑπάρχει εἰσέτι μεταξὺ τῶν ζώντων. Τὸ νὰ κατορθώσῃ λοιπὸν νὰ ὑπηρετῇ τις ἄνευ μισθοῦ καὶ νὰ ὑπάρχῃ ἐν τοῖς ζῶσιν ἐξ ἅπαντος ὑποτίθεται ὡς κάτοχος ὑπερφυσικοῦ τινος μυστικοῦ, ἐκ τῶν παρεχόντων τοῖς μύσταις τὴν χρυσῆν κλεῖδα κεκρυμμένου τινὸς θησαυροῦ. Τοιαύτη τις δοκιμὴ ἀπειράκις ἐπανελήφθη ἀφότου ἐστήθη ὁ κόσμος, ἀλλ' ἀπέτυχεν ὡς φαίνεται ἐξ ἑνὸς ἐπιτυμβίου, τὸ ὁποῖον θὰ ἰδῆτε ἐν τῇ εἰρημένῃ συλλογῇ καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει οὕτω:

Διαβάτα, ποῖος ἤμην ἔχεις, βλέπω, ἀπορίαν·
τὸ μανθάνεις ἂν ῥωτήσῃς τῆς σχολῆς τὴν ἐφορίαν.
Ῥώτησον καὶ τὸν Μουκτάρη, καὶ θὰ μάθῃς πόσους μῆνας
δὲν ἐπῆρα μηνιαῖον· ὥστε ψόφησα τῆς πείνας.

Ἀλλ' ἡ ὑπόνοιά μου αὕτη μετεβλήθη εἰς πεποίθησιν, ἀφοῦ ἐβεβαιώθην ὅτι καὶ πολλῶν ἄλλων σχολῶν διδάσκαλοι, ἂν καὶ ἔχουν ἀπὸ κάμποσα μηνιατα νὰ λάβουν, φαίνονται ὅμως καὶ καλοενδεδυμένοι, καὶ, τὸ σημαντικώτερον, μὲ παπούτσια δίχως ἐμβάλωμα. Ἀλλ' εἶχον καὶ ἐγὼ ἀνάγκην Ἀριαδνείου μίτου, (λέγω δὲ καὶ ἐγὼ, διότι καὶ εἰς σεβάσμιος φίλος μου τῆς Ἀριάδνης τὴν μίτην κρατῶν νυχθημερὸν ἓν τινι ἐκλογῇ κατόρθωσε πέσε σήκω καὶ σήκω πέσε νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ τῆς παροιμίας μὲ τὴν μιὰ μου θυγατέρα πέντε γάμους κατορθόνω) καὶ τὸν μίτον αὐτὸν ἐστοχάσθην νὰ πορισθῶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐπιτυμβίου, κατευθυνθεὶς πρὸς τὴν Αὐτοῦ ἐλλογιμότητα, αὐτὸν τὸν ἴδιον διδάσκαλον, τὸν ὁποῖον τυχαίως ἄλλοτε εἶχον γνωρίσει ἐπὶ τῆς γεφύρας, ἀπορούντα πεντάρας ὅπως πληρώσῃ τὸ δικαίωμα τῆς διόδου.

Εἰσελθὼν λοιπὸν εἰς τὸ οἴκημά του, ἐχαιρέτισα ὑποκλινόμενος καὶ ὡς ἔδει, ὁ δὲ θεράπων οὗτος τοῦ Ἀπόλλωνος μὲ ἐδέχθη φιλοφρονέστατα. Τότε ἤρχισα νὰ ἐπαινῶ τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, ἐπιλέγων τὸ τοῦ Ἀποστόλου: «Διπλῆς τιμῆς ἀξιοῦν θεοὶ τοὺς κοπιῶντας ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ», καὶ ὅτι ἂν νὰ τὸ ἐνστιμωθῶμεν καὶ ἐγὼ νὰ γίνω διδάσκαλος. Τοῦτα ἀκούσας ἡ Σοφολογιότης του, μὲ ἐναγκαλίζεται, ἀμέσως κράζων: «Χαῖρε, Ἠγαπητέ, ὅτι ἂν καὶ ὀψὲ ἀλλὰ νοῦν ἔσχηκας! διότι τὸ νὰ ἀσπασθῇς τὸ μακάριστον ἐπάγγελμά μου θὰ εἴπῃ ὅτι τὴν ἀγαθὴν μεσῖδα ἐξελέξω» ἀπελθὼν λοιπὸν καὶ πώλησον τὰ ὑπάρχοντά σου, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.

— Τὰ ὑπάρχοντά μου νὰ πωλήσω, διδάσκαλε; ἔκραξα ἐγώ.

— Μάλιστα, Ἠγαπητέ, τὰ ὑπάρχοντά σου· διότι ὁ θέλων ὀπίσω τοῦ λογίου Ἑρμοῦ ἀκολουθεῖν ἀνάγκη ἀπαρνήσασθαι ἑαυτὸν καὶ ἆραι τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη τοῦ διδασκάλου μὲ ἔκαμε νὰ ὑποπτευθῶ ὅτι ἦ δὲν μὲ ἐνόησεν, ἢ ἀπὸ τὴν πολυφαγίαν παραλαλεῖ καὶ ξύπνος. Ὅθεν καὶ ἀνταπήντησα.

— Ὁ σταυρός, διδάσκαλε, μὲ ἀρέσει νὰ τὸν βλέπω· ἀλλὰ νὰ τὸν σηκώνω εἰς τὴν ῥάχιν μου, (ἢ καὶ νὰ μὲ σηκώνῃ, ἂν θέλετε,) καθόλου δὲν τὸ νοστιμεύομαι·

Ἀλλ' ἐκεῖνος, ἐπιμένων εἰς τὴν ἰδέαν του καὶ ἐπεξηγῶν τρόπον τινὰ αὐτὴν, μὲ ἀπεκρίθη:

— Ὁ θέλων σῶσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν.

Τὴν πρώτην ὑποψίαν μου διεδέχθη ἄλλη· ἐνδέχεται, εἶπον κατ' ἐμαυτὸν, ἢ ἀπὸ φθόνον ἢ ἀπὸ ἰδιοτέλειαν νὰ ζητῇ νὰ μὲ ἀποτρέψῃ. Διὸ καὶ ἠρώτησα αὐτὸν αὖθις λέγων:

— Διδάσκαλε, ἐν παραβολαῖς ὁμιλεῖς;

— Καὶ βέβαια, μοὶ λέγει, διότι βλέπων οὐ βλέπεις, καὶ ἀκούων οὐκ ἀκούεις, οὐδὲ συνῆκας.

Ἀπελπισθεὶς ἐκ τοῦ παραβολικοῦ τούτου ὕφους, «Διδάσκαλε, τῷ εἶπον, κάμε μου τὴν χάριν νὰ ὁμιλήσωμεν ῥωμαϊϊκα. Λαμβάνεις μισθόν;»

— Μάλιστα.

— Τακτικῶς;

— Τακτικώτατα.

— Καὶ τί μηνιατον πέρνεις;

— Μηνιατον δὲν λαμβάνω, ἀλλ' ἑξαμηνίαν μὲ δίδουν.

— Καὶ πόσα τὸ ἑξάμηνον;

— Μὴ λέγε πόσα, ἀλλὰ πόσους.

— Τί πόσους;

— Ἀγνοεῖς, βλέπω, ἢ ἐλησμόνησας καὶ τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς γραμματικῆς· τὸ πόσα εἶνε γένους οὐδετέρου.

— Βέβαια καὶ ὑπονοεῖ τὸ γρόσια.

— Ἐνῷ ὁ παρᾶς εἶνε γένους ἀρσενικοῦ, ὁ παρᾶς, τοῦ παρᾶ κτλ.

Ἀφοῦ εἶδον ὅτι ὑπεκφεύγει νὰ μὲ ἀπαντήσῃ περὶ τῆς μισθοδοσίας του, ἂς τὸν ψαρεύσω, εἶπον, ἀλλάζοντας. Διὸ καὶ τὸν ἠρώτησα ἂν ἡ οἰκία, εἰς ἣν εὕρισκον αὐτὸν, ἦν ἰδική του.

— Αἴ, φίλτατε! ἡ οἰκία αὕτη ἦτο τρόντι ἰδική μου πρὶν γίνω διδάσκαλος, ἀφοῦ ὅμως ἔγινα, ἐβιάσθην νὰ τὴν πωλήσω, διότι ἕνεκα τῶν διδασκαλικῶν μου ἐνασχολήσεων δὲν μοὶ ἔμενε καιρὸς νὰ φροντίζω καὶ περὶ τῆς καλῆς διατηρήσεώς της· καὶ ἤδη τὴν κατέχω δι' ἐνοικίου.

— Προπληρωτέου;

— Κατὰ τὸ συμφωνητικὸν προπληρωτέον· ἀλλὰ καὶ τῶν συμφωνιῶν οἱ ὅροι ὑπάγονται ἐνίοτε ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν Κανονισμῶν. Χρεωστῶ ὅμως μεγίστην χάριν εἰς τὴν καλοκαγαθίαν τοῦ νέου ἰδιοκτήτου, ὅστις, μὴ θέλων νὰ ἀκούσῃ τὸ οὐκ ἀνλάβοις, κτλ. ἀφίνει ἐς αὔριον τὰ σπουδαῖα.

— Ἀλλ' εἰς τὴν ἀποθήκην σας, διδάσκαλε, πιστεύω νὰ εὑρίσκωνται τοὐλάχιστον ἄφθονα τὰ τρόφιμα.

— Ἀφθονώτατα· ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἠμπορεῖ καὶ ἡ ὑμετέρα μέλλουσα σοφολογιότης νὰ προμηθευθῇ ὅτε καὶ ὅσα θέλει.

— Καὶ ποῦ εἶνε ἡ ἀποθήκη σας, παρακαλῶ;

— Τὴν ἔχω εἰς τὸ πλησίον παντοπωλεῖον ἡ Δήμητρα· διότι, ὡς ἐκ τῶν συχνῶν πυρκαϊῶν, δὲν κρίνω φρόνιμον νὰ ἔχῃ τις πολλὰ πράγματα εἰς ξυλίνην οἰκίαν· διὰ τοῦτο καὶ ἡ σπάνις αὐτὴ τῶν ἐπίπλων, ἐκτὸς τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων. Ἐν ὀλίγοις, φίλε μου, σὲ λέγω ὅτι, χάρις εἰς τὴν καλοκἀγαθον προαίρεσιν τοῦ ἀρτοπώλου καὶ κρεωπώλου, εὑρίσκομαι σήμερον ἐν τοῖς ζῶσιν· ἄλλως, ἂν ἔλειπον οἱ ἀγαθοὶ οὗτοι πωλῆται, πρὸ πολλοῦ πολλαὶ ἔφθιμοι ψυχαὶ τῶν διδασκάλων τῆς πόλεώς μας θὰ προεπέμποντο ἄϊδι ὑπὸ τοῦ ἀδυσωπήτου λιμοῦ.

Ἐν τοσούτῳ ἐκ τῆς παραλῆς αὐτῆς ὁμιλίας τοῦ διδασκάλου ἐνισχύθη ἡ ὑπόνοιά μου, ὅτι ὄντως ἐκ πονηρᾶς προθέσεως ζητεῖ νὰ μὲ ἀπατεύσῃ τοῦ νὰ γίνω διδάσκαλος, καὶ συγχρόνως ἐπείσθην ὅτι καὶ ἡ σοφολογιότης του εἶνε τῆς Σολομονικῆς Προφέσωρ, διότι καὶ ἐπὶ τῶν ὑποδημάτων του εἶδον πολλὰ τεμάχια εἰς σχῆμα Πενταλφας, πανόμοια ὀλιγὰ ἀντίτυπα τῆς θαυματουργοῦ ἐκείνης σφραγῖδος τοῦ Σολομῶντος· ὅθεν καὶ παραιτήσας τὴν σοφολογιότητά του, ἀπῆλθον.

Ἕως ἐνῷ, φίλτατε, ἐπροχώρησα εἰς τὸ περὶ ἀνακαλύψεως τῆς Σολομονιᾶς. Ἐπιφυλάττομαι ὅμως νὰ σοὶ κοινοποιήσω καὶ ὅσα ἀκολούθως πληροφορηθῶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, διότι δὲν εἶνε εὐκαταφρόνητον τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, ἀφοῦ καὶ χωρὶς νὰ πληρώνωνται οἱ καλοὶ διδάσκαλοί μας ζῶσιν ἀξιόλογα.

Σὲ ἀσπάζομαι [ἐν τούτοις ἐκ καρδίας,

ὁ σὸς

ΔΙΟΣΚΟΥΡΙΔΗΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

26.

Μὲ τὰ πρῶτά μου τὰ δύο μηχανὴν κατασκευάζεις,
δι' ἧς τρόφιμα παντοῖα 'ς τ' ὅλον μου μεταδιδάζεις.

27.

Εἰς τοὺς πλέοντας τὴν νύκτα χρησιμεύω. Ἂν θελήσῃς
νὰ μὲ ἀναγραμματίσῃς,
εἰς τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης πάντοτε θὰ μ' ἀπαντήσῃς.

28.

Σ' τὴν θάλασσαν εὑρίσκομαι χωρὶς ἰχθὺς νὰ ἦμαι·
ἂν μ' ἀναγραμματίσῃς,
πτηνὸν δὲν εἶμαι, πλὴν πετῶ, κ' εἰς τὰ χωράφια κεῖμαι·
εἰς δυὸ ἂν μὲ χωρίσῃς,
τὸ τελευταῖον μέρος μου ἰδέ το, σὲ φωνάζει,
πρὸ ὀφθαλμῶν σου, φίλε μου, ἵσταται καὶ... κομπάζει.

Γ. Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΙΓ' ΑΡΙΘΜΟΥ 25 ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Φῶς.

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1863. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 33.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ο ΜΑΚΕΔΩΝ ΚΑΙ Η ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΔΑΝΗΛΙΣ.

Α'.

Ἐν ἔτει 850 μ. Χρ. βασιλεύοντος ἐν Βυζαντίῳ Μιχαὴλ τοῦ Γ', ἢ μᾶλλον τοῦ θείου αὐτοῦ Καίσαρος Βάρδα, (διότι ὁ βασιλεὺς, ἀσχολούμενος εἰς ἱπποδρομίας καὶ ἄλλας ὀλιγώτερον ἀθώας διασκεδάσεις, δὲν εἶχε καιρὸν νὰ φροντίζῃ περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων), ἀπεσάλη εἰς Πελοπόννησον, ἕνεκα δημοσίου ὑπηρεσίας, ἔκτακτος τῆς Αὐτοκρατορίας ἀπεσταλμένος, εἷς ἐκ τῶν Βυζαντινῶν ἀρχόντων, Θεόφιλος καλούμενος. Ἡ ἀφιξις ἀνθρώπου τοσοῦτον ἐπισήμου, ἔτι δὲ καὶ συγγενοῦς τοῦ βασιλέως, δὲν ἦτο πρᾶγμα σύνηθες· διὸ καὶ ἅπασα ἡ πόλις τῶν Πατρῶν εὑρίσκετο εἰς ἔκτακτον κίνησιν, καὶ πλῆθος πολὺ συνέρρεεν ἀπὸ πολλὰ μέρη διὰ νὰ ἴδῃ εἰσερχόμενον τὸν ἐπίτροπον τῆς Κυβερνήσεως. Ἕκαστος ἐθαύμαζεν ὄχι τόσον τὸν ἄρχοντα αὐτὸν, (διότι ὁ Θεόφιλος δὲν διέπρεπε κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ, ἐξ ἐναντίας ἦτο τοσοῦτον μικρὸς τὸ ἀνάστημα, ὥστε συνήθως ὠνομάζετο εἰς τὴν αὐλὴν Θεοφιλίτσης), ὅσον τὴν λαμπρὰν αὐτοῦ συνοδείαν. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀπαρτιζόντων τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ ἄρχοντος Θεοφίλου ἀνδρῶν, διεκρίνετο νέος τις ἀθλητικοῦ ἀναστήματος καὶ εὐειδὴς εἰς ἄκρον, καλούμενος Βασίλειος, ὅστις, πολυτελεστάτην καὶ χρυσοΰφαντον φέρων στολὴν, ἐχαλιναγώγει μετὰ μεγίστης εὐκολίας καὶ ἐπιδεξιότητος τὸν ἀγέρωχον αὐτοῦ ἵππον, καὶ εἵλκυε πάντων τὰ βλέμματα.

Ὁ Θεόφιλος, ἅμα εἰσελθὼν εἰς Πάτρας, πρὶν ἢ ἀναπαυθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ παρασκευασθὲν κατάλυμα, προὴλασεν εἰς τὴν μητρόπολιν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, διὰ νὰ προσκυνήσῃ τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα τοῦ πρωτοκλήτου τῶν Ἀποστόλων, ὅστις ἐτιμᾶτο ἀείποτε ὡς ἰδιαίτερος προστάτης καὶ φύλαξ τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν. Τὸν Θεόφιλον δὲν συνώδευσαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰμὴ τινὲς τῶν ἀκολούθων, οἱ δὲ λοιποὶ, ἐν οἷς καὶ ὁ Βασίλειος, ὅστις εἶχε τὸ ἀξίωμα τοῦ πρωτοστάτορος, τουτέστιν ἦτο ἐπιτεταμμένος τὴν τῶν ἵππων ἐπισκευήν, ἀπῆλθον ἀμέσως εἰς τὸ ὡρισμένον κατάλυμα διὰ νὰ προετοιμάσωσι τὰ κατὰ τὴν ἀποσκευήν. Μόνον δὲ, ἀφοῦ ἐτελείωσεν ἡ ὑπηρεσία αὕτη, προσῆλθε καὶ ὁ εὐλαβὴς Βασίλειος εἰς τὸν ναὸν διὰ νὰ ἀποδώσῃ τὸ ὀφειλόμενον τῷ Ἀποστόλῳ σέβας. Τότε συνέβη ἐνταῦθα γεγονὸς περίεργον καὶ βεβαίως δυσεξήγητον, οὗτινος τὴν αὐθεντικότητα ἀφίνομεν εἰς τὴν εὐσυνειδησίαν τοῦ ἀφηγουμένου τὸ ἱστορικὸν τοῦτο χρονικοῦ.

Εἰς τὸν ναὸν τοῦτον διέτριβε τὸν πλείονα χρόνον μοναχός τις εἰς ἄκρον εὐλαβὴς, μέγα ὄνομα ἔχων εἰς Πάτρας καὶ καθ' ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον ὡς κατηξιωμένος προορατικοῦ χαρίσματος. Ὁ μοναχὸς οὗτος, ἰδὼν εἰσελθόντα τὸν Θεόφιλον, οὔτε ἐξανέστη, οὔτε ἐπηυχήθη, οὔτε λέξεώς τινος ἠξίωσε τὸν ἄνθρωπον, μηδόλως πτοηθεὶς ὑπὸ τῆς περὶ αὐτὸν δορυφορίας καὶ λαμπρότητος· ὕστερον δὲ, εἰσερχομένου τοῦ Βασιλείου, ὄχι μόνον ὑπεξανέστη ὡς ἂν ὑπεδέχετο ἄνδρα ἐπίσημον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐξ ἔθους εἰς τοὺς βασιλεῖς γινόμενον χαιρετισμὸν ἀνεφώνησεν. Ὁ νέος τοῦ Βυζαντινοῦ ἄρχοντος θεράπων, περισπώμενος, ὡς φαίνεται, ὑπὸ τῆς εὐλαβείας αὐτοῦ, δὲν ἐπρόσεξεν εἰς τὴν παράδοξον ἐκείνην δεξίωσιν, ἀλλὰ, προσκυνήσας τὴν ἁγίαν εἰκόνα καὶ ἀσπασθεὶς τὴν δεξιὰν τοῦ μοναχοῦ, ἀπῆλθεν εὐλαβῶς· τὸ πρᾶγμα ὅμως διεθρυλλήθη τάχιστα καθ' ὅλην τὴν πόλιν, καὶ ἡ διαγωγὴ τοῦ μοναχοῦ ἐσκανδάλισε, κατὰ τὸ χρονικὸν, ὄχι τόσον τὸν Θεόφιλον, ὅσον τὴν ἐπίσημον τῶν Πατρῶν δέσποιναν Δανηλίδα.

Ἡ πλουσία αὕτη ἡγεμονὶς, χηρεύσασα ἀπό τινων ἐτῶν, ἦτο κυρία ἀξιολόγου μέρους τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἐκέκτητο, οὐ μόνον ἄμετρον χρυσὸν καὶ ἄργυρον εἰς σκεύη καὶ εἰς χρήματα, ἀλλὰ καὶ πολλὰς δούλων μυριάδας, καὶ ὑποστατικὰ προσοδοφόρα καὶ ἄπειρα βιομηχανικὰ καταστήματα. Τὸ δὲ τιμιώτερον τοῦ πολλοῦ ἐκείνου πλούτου κόσμημα, τὸ ὁποῖον ἅπαντες οἱ θησαυροὶ τῆς γῆς δὲν ἠδύναντο νὰ ἀγοράσωσιν, ἦτο ἡ καλλονή. Καίτοι δὲ ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τεσσαρακοστὸν τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἔτος καὶ οὐ μόνον υἱὸν εἶχεν ἀλλὰ καὶ ἔγγονον, οὐχ ἧττον ὅμως βλέπων τις τὴν νεάζουσαν ταύτην γυναῖκα, ἐνόμιζεν ὅτι μόλις ἀνέβαινε τὰς πρώτας βαθμίδας τῆς τρίτης τοῦ βίου δεκαετηρίδος. Ἡ φαιδρότης τῆς λευκῆς αὐτῆς χροιᾶς, ἡ στιλπνότης τοῦ λειοτάτου καὶ ὑποκύρτου μετώπου, ἡ λαμπρότης τῶν καστανῶν της ὀφθαλμῶν, εἶχον ἐξέλθει μέχρι τοῦδε νικηφόροι ἀπὸ τοῦ μακροῦ ὁπωσοῦν πρὸς τὸν χρόνον ἀγῶνος. Ἠγαπᾶτο δὲ ἡ Δανηλὶς εἰς Πάτρας καὶ ἠγαπᾶτο εἰλικρινῶς, οὐχὶ διὰ τὸν πλοῦτον αὐτῆς ἢ τὴν εὐγένειαν καὶ ἰσχύν, ἀλλὰ διὰ τὴν χάριν, ἥτις, δωρηθεῖσα ἅπαξ ὑπὸ τῆς προνοίας, καθιστᾷ καὶ τὴν ταπεινοτέραν τῶν γυναικῶν ἀκαταμάχητον.

Ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς ἡγεμονίδος ταύτης τὸ νέον τῆς ἡμέρας, ἠπόρησε διὰ τὴν παράδοξον ἐκείνην διαγωγὴν τοῦ μοναχοῦ, καὶ προσκαλεσαμένη αὐτὸν, ἐζήτησε τὰς ἀποχρώσας διασαφήσεις. Οὗτος δὲ τῇ ἀπήντησεν ὅτι ἀπέδωκε τὰς νενομισμένας τιμὰς καὶ ἀνευρημίας εἰς ἄνδρα, ὑπὸ Κυρίου κεχρισμένον ὡς μέγαν βασιλέα τῶν Ρωμαίων καὶ προωρισμένον νὰ ἄρξῃ μετ' οὐ πολὺ ἐν Βυζαντίῳ. Ἀρά γε ἡ προρρήσις αὕτη τοῦ μοναχοῦ παρήγαγεν εἰς τὴν Δανηλίδα τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν Βασίλειον, ἢ εἶχε θαυμάσει καὶ αὐτὴ τὴν κομψότητα καὶ τὸ κάλλος τοῦ ἀρχιιπποκόμου τοῦ Θεοφίλου, ἢ μᾶλλον, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, ἡ περὶ τῶν πολιτικῶν συμφερόντων πρόνοια ἔλεγεν εἰς αὐτὴν ὅτι ἔπρεπε νὰ οἰκειωθῇ μὲ τὸν μέλλοντα αὐτοκράτορα; Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, καὶ μάλιστα τῆς γυναικείας, καὶ νὰ ἐξηγήσῃ αὐτὰ ἀποχρώντως;

Ὁπωσδήποτε ἡ Δανηλὶς παρήγγειλε τὸν υἱὸν αὐτῆς Ἰωάννην νὰ σχετισθῇ μὲ τὸν Βασίλειον, καὶ νὰ καλέσῃ αὐτὸν εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐκείνην κατοικίαν, ἐν ᾗ ὁ ξένος οὗτος ἐθεωρήθη μετ' ὀλίγον ὡς φίλος καὶ οἰκεῖος. Ἡ Δανηλὶς δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ θαυμάσῃ τὸ ἡρωϊκὸν τοῦ νέου τούτου ἀνάστημα, τὴν χάριν τῆς ὁμιλίας του, τὴν καλὴν συμπεριφορὰν καὶ τὴν εὐγένειαν τοῦ φρονήματος, ἥτις προφανῶς ἐμαρτύρει ὅτι τύχη δυσμενὴς κατεβίβασεν αὐτὸν εἰς τάξιν πολὺ ὑποδεεστέραν τῆς προγονικῆς εὐκλείας. Διότι ὁ Βασίλειος, ἀφηγούμενος πολλάκις κατὰ τὰς συχνὰς ἑφεσπερίδας τὰς μεγάλας τοῦ οἴκου αὐτοῦ περιπετείας καὶ συμφορὰς, ἔλεγεν ὅτι πατρόθεν μὲν εἶλκε τὸ γένος ἀπὸ τῶν Ἀρσακιδῶν, οἵτινες μόνοι τῶν Ἀσιανῶν ἀντέστησαν εἰς τὰ νικηφόρα ὅπλα τῆς κοσμοκράτορος Ῥώμης, καὶ ὅτι μάλιστα κλάδος τις τοῦ οἴκου τούτου ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Ἀρμενίαν, μητρόθεν δὲ κατήγετο ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου· προσέθετο δὲ ὅτι παιδιόθεν ὑπέστη τὰς δοκιμασίας τῆς τύχης, αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ ἀνατραφεὶς εἰς τὴν δουλείαν καὶ εἰς τὴν ξένην γῆν, αἱ δὲ συμφοραὶ τοῦ πολέμου εἶχον καταστρέψει τὴν μικρὰν κατάστασίν του, καὶ ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ καταφύγῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ νὰ ζητήσῃ πόρον ζωῆς, καθὼ ἠναγκασμένος νὰ συντηρῇ καὶ δύο ἀδελφὰς ὀρφανάς.

Ἡ Δανηλὶς ἤκουε μετὰ κατανύξεως τὴν παράδοξον ταύτην τῆς τύχης ἀδικίαν, κατὰ τῆς ὁποίας εὐγλώττως διεμαρτύροντο τόσα προτερήματα, καὶ ἠγάπησε τὸν νέον ἐκεῖνον, περὶ τοῦ ὁποίου ἡ προνοητικὴ αὕτη φιλοδοξία δὲν εἶχε χρείαν τοῦ προορατικοῦ πνεύματος τοῦ μοναχοῦ, διὰ νὰ καταπεισθῇ ὅτι ἦν προωρισμένος ὅπως διατρέξῃ στάδιον λαμπρὸν εἰς τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων. Ὅτε δὲ μετὰ δύο μῆνας ὁ Θεόφιλος, ἐκτελέσας τὴν ἀποστολήν του, ἡτοιμάσθη νὰ ἐπανέλθῃ οἴκαδε, νόσημά τι, ἐπελθὸν ἐγκαίρως εἰς τὸν εὐνοούμενον αὐτοῦ ἱπποκόμον, δὲν ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ τὸν παρακολουθήσῃ, διὸ καὶ διέτριψεν ὁ Βασίλειος ὁλόκληρον τὸν ἀκόλουθον χειμῶνα παρὰ τῇ ῥίλῃ ἐκείνῃ.

Ἐπελθούσης ὅμως τῆς ἀνοίξεως, ᾐσθάνθη ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ὅπου ἐκάλει αὐτὸν ἡ μυστηριώδης ῥώνη τῆς εἱμαρμένης. Ἡ δὲ Δανηλὶς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν χρυσὸν ἱκανὸν καὶ ἀνδράποδα πρὸς ὑπηρεσίαν καὶ ἄλλα διάφορα δῶρα, διακοινώσασα αὐτῷ περὶ τὰ ἔσχατα τοῦ περιπαθεστάτου ἐκείνου ἀποχωρισμοῦ καὶ τὴν παράδοξον ἐκείνην πρόῤῥησιν, ἐπιλέγουσα ὅτι προώρισται νὰ ἀνυψωθῇ ὑπὸ τῆς θείας προνοίας εἰς ἀξίωμα ὕπατον καὶ παρακαλέσασα νὰ μὴ τὴν λησμονήσῃ ἐν τῷ μέσῳ τῶν μεγαλείων, τὰ ὁποῖα τὸν περιέμενον. Ὡς ἐνέχυρον δὲ τῆς μνήμης ταύτης ἀπήτησεν ἐπιμόνως νὰ συνδεθῇ διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς πνευματικῆς ἀδελφότητος μετὰ τοῦ υἱοῦ της Ἰωάννου, καὶ ὁ Βασίλειος συνῆψε τὸν δεσμὸν τοῦτον προθύμως, εἰ καὶ δυσπιστῶν εἰς τὰ ὄνειρα τῆς ἀγαθῆς Δανηλίδος.

Β'.

Δεκαὲξ παρῆλθον ἔκτοτε ἔτη, καὶ ἡ τύχη τοῦ Βασιλείου ἠλλοιώθη τῷ ὄντι θαυμασίως. Διὰ τῆς θαυμαστῆς ἐπιδεξιότητός του περὶ τὸ δαμάζειν τοὺς ἵππους καὶ τῆς ἀνδρίας του εἰς τὸ μονομαχεῖν προσεκτήσατο τὴν ὑπόληψιν τοῦ βασιλέως, καὶ ἑπομένως προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀρχικοιτωνίτου τῶν ἀνακτόρων. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ πλησιάσῃ τὸν Μιχαὴλ Γ' χωρὶς νὰ μεταλάβῃ τῶν κακιῶν αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς ἀπήντησεν ἀπὸ τὸν νέον ἐκεῖνον φίλον νὰ συζευχθῇ μίαν ἀπὸ τὰς παλλακίδας του, ἀναγκάσας αὐτὸν νὰ συναινέσῃ καὶ εἰς τὴν ἀτίμωσιν τῆς ἰδίας του ἀδελφῆς, ἥτις ἔλαβε τὴν ἀτυχίαν νὰ ἐλκύσῃ τὴν κτηνώδη εὐμένειαν τοῦ Μιχαήλ. Ἀκολούθως αἱ ἐρωμέναι τοῦ βασιλέως παρέστησαν τὸν Καίσαρα Βάρδαν ὡς ἄνθρωπον ἐπικίνδυνον καὶ μισητὸν, ὁ δὲ Βασίλειος, κατὰ παραγγελίαν αὐτοῦ τοῦ Μιχαὴλ καὶ ἐνώπιόν του μάλιστα, φονεύει τὸν θεῖον ἐκεῖνον καὶ συνάρχοντα τούτου, καὶ ἀναιμεὶ βεται λαβὼν τὸν τίτλον τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Καίσαρος. Ἡ τύχη λοιπὸν δὲν ἐφαίνετο ἐξευμενισθεῖσα πρὸς τὸν ἄλλοτε τοσοῦτον πεπτωκότα ἀπόγονον τῶν Ἀρσακιδῶν, εἰμὴ ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅτι ἕκαστον αὐτῆς δῶρημα θέλει ἐξαγοράζεσθαι δι' ἑνὸς κακουργήματος. Ἅπαντα δὲ ταῦτα συνεπλήρωσεν ὁ φόνος αὐτοῦ τοῦ ὁλεθρίου εὐεργέτου του, τοῦ σκληροῦ καὶ

κούρου Μιχαὴλ, ὅστις ὕβρισέ ποτε τὸν Βασίλειον δεινῶς καὶ δημοσίως.

Ὅτι ὁ Βασίλειος, ὁ ἐπικαλούμενος Μακεδών, γενόμενος ἅπαξ ἐγκρατὴς τῆς ἀρχῆς καὶ ἀναγορευθεὶς Αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου, ἀνέδειξεν ἀρετὴν, δικαιοσύνην, φρόνησιν καὶ ἐπιστημειότητα, αἵτινες ἀρκοῦσι βεβαίως διὰ νὰ ἀποπλύνωσι τὸν ῥύπον ἅπαντα τῶν προηγουμένων ἀνομημάτων, τοῦτο εἶνε γνωστόν. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τούτου ἐνταῦθα· οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν προτιμῶσιν ἀναμφιβόλως νὰ μάθωσι τί ἀπέγεινεν ἡ ὡραία δέσποινα Δανηλίς.

Ὁ Βασίλειος δὲν τὴν ἐλησμόνησεν· ἅμα στερρθεὶς, ἐκάλεσεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸν υἱόν της Ἰωάννην, καὶ ἀναγορεύσας αὐτὸν Πρωτοσπαθάριον, ἐτίμησεν ὡς φίλον μᾶλλον ἢ ὡς θεράποντα αὐλικόν. Μετεπέμψατο δὲ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, ἧς ἡ ἡλικία εἶχε μὲν ἀποξηράνει ἤδη καὶ τὰς τελευταίας ῥανίδας τῆς αὐχμηρᾶς αὐτῆς καρδίας, ἀλλ' ὅσῳ ἐμαραίνετο παρ' αὐτῇ ὁ χαρίεις τοῦ ἔρωτος θάμνος, τόσῳ μᾶλλον ἔθαλλε τὸ ἀγέρωχον δένδρον τῆς φιλοδοξίας. Ἡ Δανηλὶς εἰς τὸν ἀπώτατον ὁρίζοντα τῆς ἀχανοῦς αὐτῆς φαντασίας διέβλεπε τὴν πορφύραν τῆς βασιλίδος, ἀνταμείβουσαν δαψιλῶς τὴν πάλαι πρὸς τὸν ἀκατονόμαστον ἀρχιμπρόκυμον εὐαργεσίαν· καὶ τὸ ὄνειρόν της συνεπληρώθη ἐν μέρει. Διότι, φθάσασαν αὐτὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐν λαμπρᾷ συνοδείᾳ, ὁ Βασίλειος τὴν ὑπεδέχθη ἐν τῇ Μαγναύρᾳ, εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς δηλαδὴ οἴκημα ὅπου οἱ βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων ἐσυνείθιζον νὰ ὑποδέχωνται τοὺς ξένους πρέσβεις καὶ ἡγεμόνας, ἀπέδωκεν αὐτῇ τιμὰς ἐξαιρέτους, καὶ ἐνόμισεν ὅτι ὑπερεκπληροῖ τὴν ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην, ἀπονείμας εἰς αὐτὴν τὸ τιμιώτατον τῆς βασιλομήτορος ὄνομα. Καὶ αὐτὴ δὲ ἀντήμειψε τὸν φίλον αὐτῆς διὰ πλουσιωτάτων καὶ ὄντως βασιλικῶν δώρων, καὶ διατρίψασα μῆνας τινὰς εἰς τὴν μεγαλόπολιν ταύτην, ἐπέστρεψεν ἐν πομπῇ καὶ παρατάξει εἰς Πάτρας, ὡς δέσποινά τις βασίλισσα τῶν χωρῶν ἐκείνων θεωρουμένη, καὶ καρπουμένη τιμὰς πλείονας καὶ μείζονας τῶν προτέρων.

Ἂν δὲ αἱ τιμαὶ καὶ τὰ ἀξιώματα ταῦτα ἐθεράπευσαν τὰς κρυφιωτέρας τῆς Δανηλίδος εὐχὰς ἢ ἂν ἔκαμψαν ἄλλας ἐλπίδας, τὰς ὁποίας ἠδύνατο νὰ ἔχῃ, δὲν εἶνε τοῦτο γνωστόν· τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐφάνη ὡς θεωρήσασα πρέπον νὰ ὁμολογήσῃ πολλὰς εἰς τὸν βασιλέα χάριτας, καὶ ὅτι, ἐκτὸς τῶν λοιπῶν πλουσίων καὶ θαυμαστῶν δώρων, ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν οὐ μικρὸν μέρος τῆς Πελοποννήσου ἐκ τῶν ἰδίων κτημάτων, καὶ ἐνόσῳ ἔζη ὁ βασιλεὺς, ἀπέστελλεν αὐτῷ κατ' ἔτος δῶρα λαμπρὰ καὶ ἄξια θαυμασμοῦ. Ἐπέζησε δὲ ἡ Δανηλὶς εἰς τὸν Βασίλειον, ἀποθανόντα τῷ 885, καὶ, λαβόντος τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀξίωμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἐπεθύμησε νὰ ἴδῃ καὶ τοῦτον καὶ ἐπεχείρησε πάλιν, ἑβδομηκοντοῦτις ἤδη, τὴν μακρὰν ἀπὸ Πατρῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁδοιπορίαν διὰ ξηρᾶς, κατακεκλιμένη ἐπὶ σκίρποδος μαλακοῦ, τὸν ὁποῖον ἔφερον τριακόσιοι λογάδες ὑπηρέται. Ἔφερε δὲ εἰς τὸν Λέοντα ἐπίσης θαυμαστὰ δῶρα, καὶ διώρισεν αὐτὸν γενικὸν κληρονόμον τῆς κολοσσιαίας περιουσίας της, καθότι ὁ μὲν υἱὸς αὐτῆς εἶχεν ἀποθάνει, εἰς δὲ τὸν ἔγγονόν της Δανιὴλ δὲν ἐνόμισε πρέπον νὰ καταλίπῃ εἰμὴ μικρὸν τοῦ πλούτου ἐκείνου μέρος.

Τὸ πραγματικώτερον λοιπὸν ἀποτέλεσμα ὅλης ἐκείνης τῆς μεταξὺ Βασιλείου καὶ Δανηλίδος φιλίας ὑπῆρξεν ὅτι, ἅπασα σχεδὸν ἡ μεγάλη περιουσία τῆς ἀγαθῆς ἐκείνης καὶ ὀλβιωτάτης ἡγεμονίδος περιῆλθε μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς εἰς τὸν Μακεδονικὸν οἶκον.

ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΑΙ ΟΜΟΝΟΙΑ.

(Ἀπόσπασμα τοῦ παρ' ἡμῶν ἐκφωνηθέντος λόγου κατὰ τὰς ἀρχαιρεσίας τῆς ἐν Φαναρίῳ Λέσχης Μνημοσύνης τὴν 3 Ἰανουαρίου 1863.)

Τὸ σημεῖον τῆς ἠθικῆς τελειοποιήσεως τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν ἐδόθη· αἱ πολιτικαὶ ἢ ἰδιωτικαὶ πλάναι ὑποχωροῦσιν εἰς τὰς ἀϊδίους λάμψεις τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ ὅλης ἐν γένει τῆς ἀνθρωπίνης φυλῆς τὰ στήθη ὡς ἐξ ἑνὸς ἠλεκτρισμοῦ πάλλουσι, προσεγγίζοντα τὸ τέρμα τῆς τελειοποιήσεως καὶ ἀναπτύξεώς των. Ἡ θρησκεία καὶ ἡ φιλοσοφία εἰσὶ τὰ μόνα ἀποθεώσαντα τὸν λογικὸν ἄνθρωπον ἐλατήρια, καὶ καταστήσαντα αὐτὸν σεβαστὸν ἀπέναντι τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς διαμάχης τῶν αἰσθήσεων καὶ τῶν διανοημάτων, τῆς ὕλης καὶ τοῦ πνεύματος. Ὁ ἐξευγενισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπήγασε καὶ πηγάσει ἐκ τῶν δύο τούτων θεοσδότων ἀρχῶν, τῆς θρησκείας δηλαδὴ καὶ τῆς φιλοσοφίας, αἵτινες, ὅταν συμπαρομαρτοῦσιν, εἰσὶ τὸ παλλάδιον παντὸς λογικοῦ ὄντος, συναισθανομένου τὴν κλῆσίν του. Ἡ τελειοποίησις τοῦ ἀνθρώπου προβαίνει ἀκατάσχετος καὶ γιγαντιαίοις βήμασιν εἰς τὰ πρόσω, ἐλεύσεται δὲ ἡμαρ ὁπότε ὁ πλανήτης οὗτος, ἐφ' οὗ ἔθετο ἡμᾶς ὁ πανσόφως τὰ πάντα διέπων Νοῦς, θέλει ἀποβῆ μικρὸς τωόντι καὶ περιωρισμένος διὰ τὸ μέγα τοῦτο δεινὸν, τὸν ἄνθρωπον.

Πλὴν φεῦ! ἡ πληθὺς τῶν παθῶν, ὑφ' ὧν μαστίζεται ἡ ἀνθρωπίνη γενεὰ, αἱ προλήψεις, ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ κακῶς ἐλλιμένη ἔρις, παρεμβάλλουσαι πολλαχοῦ ἀνυπέρβλητον φραγμὸν εἰς τὸ ταχυπετὲς ἅρμα τῆς προόδου, κωλύουσι τὴν τελεσφόρον αὐτῆς διάδοσιν. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ πλανήτου ἡμῶν ἤθελε παρουσιάζει λαμπρὸν θέαμα ἁρμονίας, ἂν ὁ ἄνθρωπος, ἐννοῶν ὅτι ἡ ἠθικὴ τελειοποίησις καὶ ἡ πρόοδός του εἰσὶ τὸ μέγα βῆμα πρὸς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ, δὲν παρημέλει τὰ πρὸς τὴν τελείαν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν καὶ μόρφωσιν συντείνοντα μέσα, καὶ ἂν τὸ παράδειγμα τῶν ἐξευγενισμένων καὶ φιλοπροόδων κοινωνιῶν προὐβάλλετο ἀξιομίμητον δεῖγμα εἰς πᾶσαν κοινωνίαν, ἔστω καὶ τὴν ἐλαχίστην.

Ἡ πρόοδος ἐστὶν ὁμολογουμένως ἡ ἀνακαινίζουσα καὶ καθωραΐζουσα τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ μικροσκοπικοῦ ἡμῶν ἀστέρος δύναμις. Εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, ἡ γέφυρα, ἡ μετάγουσα τὸν πεπερασμένον ἄνθρωπον εἰς τὸν ὑψηλὸν καὶ θεῖον αὐτοῦ προορισμόν. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν μεγάλην καὶ τερατουργὸν δύναμιν πρέπει νὰ ἐπιδιώκωσιν ἅπασαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ αὕτη ἔστω τὸ κύριον ἐλατήριον πάσης κοινωνίας. Πᾶσα συνάθροισις καρδιῶν, διαφλεγομένων ὑπὸ τοῦ πρὸς τὴν πρόοδον καὶ τὰς Μούσας, τουτέστι τὴν ἠθικὴν διάπλασιν, ἀληθοῦς ἔρωτος, ἐστὶν ὁ μεγάλην πυρὰν δυνάμενος ἀνάπτειν σπινθὴρ, ὁ ζωτικὸς ἐκεῖνος πυρὴν, ὁ ὑψικόμων καὶ καλλίκαρπον προάγων δένδρον. Τὸ

βῆμα τῶν συζητήσεων καὶ τῶν ἀξίου λόγου ἐρευνῶν ἐστὶ τὸ καλήτερον στάδιον, ἐν ᾧ ἀλείφεται ὁ κατερχόμενος εἰς τὴν λογικὴν παλαίστραν. Αἱ ἀγοραὶ, τουτέστιν αἱ ἐπὶ ἠθικῷ καὶ ὑψηλῷ σκοπῷ γινόμεναι συνελεύσεις, πάντοτε καὶ εἰς πᾶσαν ἐποχὴν ἐμόρφωσαν καὶ ἐλάμπρυναν τοὺς ἄνδρας· διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀθάνατος τῆς Ἰωνίας ποιητὴς ὀρθῶς γνωμοδοτεῖ, ὅτι ἴδιον τῶν συνδιασκέψεων καὶ τῶν εὐγενῶν καὶ ὑψηλῶν συζητήσεων ἐστὶ τὸ καθιστᾷν μεγαλοπρεπεῖς καὶ ἐξόχους τοὺς ἄνδρας, καὶ πᾶσα τοιαύτη συνέλευσις ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐξόχων ἀτόμων σπανίως ἀπαντᾶται μεταξὺ τῶν ποιημάτων τοῦ θείου τούτου ἀοιδοῦ, μὴ συνοδευομένη διὰ τοῦ ὡραίου ἐπιθέτου κυδιάνειρα, ὅ ἐστι λαμπρύνουσα τοὺς ἄνδρας.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ ἔλλογος συζήτησις καὶ ἐξέτασις ἑνὸς οἱουδήποτε ὑψηλοῦ ζητήματος ἐστὶν ὁμολογουμένως τὸ πρώτιστον μέσον τῆς ἀναπτύξεως καὶ προαγωγῆς ἡμῶν, διατί νὰ μὴ θέσωμεν καὶ ἡμεῖς ὡς πρῶτον ὅρον καὶ σκοπὸν τῶν συναθροίσεων ἡμῶν τὸν μέγαν καὶ ὠφελιμώτατον σκοπὸν τῆς μετὰ λόγου συζητήσεως; Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη διὰ νὰ ἦνε κοινωνικὸς, ἡ δὲ ἰδιοτέλεια ὑπῆρξε πάντοτε ἡ χειρίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων καὶ ὁ ἐγωϊσμὸς μετέβαλε τὴν γῆν εἰς κοιλάδα κλαυθμῶνος, χρεωστεῖ ὅπως διαδίδῃ πάντοτε ὅσας ἰδέας εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἀντιλαμβάνηται πλειότερον τῶν ἄλλων, καὶ νὰ καθιστᾷ οὕτω συγκοινωνὸν τῆς διανοητικῆς του ἀναπτύξεως τὸν ἀσθενῆ πλησίον του. Καὶ τοῦτο ἐπὶ τὸ βαστάζειν τὰ βάρη ἀλλήλων, ἐν δὲ τῇ συμπνοίᾳ ταύτῃ ἡ ὁμονοίᾳ ἔγκειται ἡ ἀληθὴς πρόοδος.

Ἡ πρόοδος οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἀπόρροια τῆς εὐνομίας, τῆς ὁμονοίας, τῆς συμπνοίας· πρόοδος ἐστὶν ἡ ἐξάσκησις πάσης ἀρετῆς, καὶ τὸ πρὸς τὰ πρόσω βῆμα τοῦ ἀνθρώπου συμφώνως τῷ προορισμῷ αὐτοῦ. Ἀλλ' εἰς οὐδὲν χρησιμεύει ξηρὰ ἡ πρόοδος, παραγκωνιζομένων τῶν ἄλλων ἀρετῶν. Καθὼς ἡ μάθησις οὐδὲν ἐστὶν ἂν μὴ νοῦς παρῇ, οὕτω καὶ ἡ πρόοδος εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ ἄνευ τῆς ὁμονοίας.

Ὦ! ἡ ὁμόνοια! ἡ λέξις αὕτη, ἡ ἰδέα αὕτη εἶνε ἱερὰ, εἶνε θεία! Ἡ ὁμόνοια εἶνε ἡ θελκτικωτέρα θυγάτηρ τοῦ οὐρανοῦ, εἶνε τὸ ἀΐδιον ἐκεῖνο πνεῦμα, ὃ ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ Δημιουργὸς συνεκρότησε τὴν ἐξαισίαν ταύτην ἁρμονίαν τοῦ παντός· εἶνε ἡ εὐεργετικωτέρα θεὰ τῆς ἀνθρωπότητος. Αὕτη πολλάκις καθωράϊσε τὴν γῆν, ἐμεγάλυνε τὰ ἔθνη, ἐλάμπρυνε τὰς κοινωνίας καὶ ἐκυοφόρησε τοσαῦτα τεράστια. Ἡ ὁμόνοια ὑπῆρξε πάντοτε ἡ σπουδαιοτέρα νουθεσία ὅλων τῶν σοφῶν τῆς γῆς καὶ τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ, τοῦ μεγάλης βουλῆς Ἀγγέλου τούτου, ἡ πρώτη παραγγελία. Ἂν ἐβασίλευε σήμερον ἡ ὁμόνοια ἀντὶ τῆς προόδου, αἱ ἀνθρώπιναι κοινωνίαι δὲν ἤθελον διαταραχθῆ ποτὲ, ἡ γῆ ἤθελεν εἶσθαι ἄσπιλος καὶ παρθένος, οὐδὲ ἤθελε παρουσιάζει τὸ σπαραξικάρδιον θέαμα τῶν ἀλληλοσφαγιῶν καὶ τῶν καταστροφῶν, τὸ δὲ ἀνθρώπινον αἷμα ἤθελε κυκλοφορεῖ ἀνέτως ἐντὸς τῶν ἀγγείων, ἐν οἷς ἐτέθη παρὰ τοῦ Πλάστου, καὶ δὲν ἤθελε μολύνει τὴν ἀνθοστόλιστον ἐπιφάνειαν τοῦ μικροῦ ἡμῶν πλανήτου.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἀρκοῦσι, νομίζομεν, ὅπως ἀποδείξωσιν ὅτι μήτηρ πάσης προαγωγῆς καὶ προόδου, τὸ ἰσχυρότερον ἐλατήριον τῶν πολιτικῶν κοινωνιῶν, ἡ ἀδιάρρηκτος ἅλυσις τῆς πολιτικῆς ἑνώσεως τοῦ κόσμου ἐστὶν ἡ ὁμόνοια. Ἀνάγκη λοιπὸν, καὶ ἀνάγκη ἀπαραίτητος, ὅπως ἐγκολπωθῶμεν τὴν ἄσπιλον ταύτην θυγατέρα τῶν οὐρανῶν, καὶ ἀναγεννηθῶμεν εἰς τοὺς ζωογόνους αὐτῆς κόλπους. Ὁμονοήσωμεν, ἂν ἐπιθυμῶμεν νὰ προοδεύσωμεν· ἡ θαυματουργὸς ὁμόνοια ἔστω ὁ κυριώτερος μοχλὸς πάσης ἐπιχειρήσεώς μας, αὐτὸ τὸ πᾶ στῶ πάσης συναθροίσεως ἡμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἀνεγείρωμεν εἰς τὴν θείαν ταύτην ἀρετὴν βωμὸν ἔν τε ταῖς καρδίαις καὶ τοῖς διαλογισμοῖς ἡμῶν, καὶ αὐτὴ καταρχέτω πασῶν τῶν πράξεων καὶ τῶν διαβουλίων ἡμῶν· καὶ τότε θέλομεν ἰδεῖ καὶ ἔργα γενναῖα καὶ ἀξιοζήλευτα, καὶ πρόοδον, καὶ πᾶν εἴτι γενναῖον, εἴτι καλὸν, εἴτι ἔξοχον καὶ τεῖνον πρὸς ἀνάδειξιν καὶ πρὸς ἠθικὴν διάπλασιν τῶν καρδιῶν ἡμῶν.

Εἴθε τὸ παντοκράτορ πνεῦμα τῆς συμπνοίας κατευθύνοι τὰ διαβήματα ἡμῶν, καὶ εὐλογοῖ ἅπαντα τὰ ἡμέτερα ἔργα, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἔθνους, οὗτινος σεμνυνόμεθα ὅτι ἀποτελοῦμεν μερίδα!

ΟΙ ΙΟΥΔΑΙΟΙ ΕΝ ΤΗι ΔΥΣΕΙι.

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν).

Οἱ Ἰουδαῖοι ἦσαν καταδεδικασμένοι κατὰ τὸν μεσαιῶνα εἰς κατάστασιν ἐξευτελισμοῦ καὶ καταπιέσεως, κατὰ τὰς περὶ αὐτῶν ἱστορικὰς μαρτυρίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Οἱ κατ' αὐτῶν διωγμοὶ δὲν προήρχοντο μόνον ἐκ μίσους θρησκευτικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ φθόνου, ὃν ἐπέσυρον καθ' ἑαυτῶν, μετερχόμενοι τὸ τοῦ τοκογλύφου ἐπάγγελμα. Ἐπίσης ἀπεδίδοντο αὐτοῖς ἅπασαι αἱ συμφοραὶ, καὶ κατηγοροῦντο ἐπὶ βαρβάροις ἠθίμοις, κυρίως δὲ ἐπὶ τῇ σφαγῇ χριστιανόπαιδος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μεγάλης Παρασκευῆς. Ἐκ τούτου πρὸ πάντων προήρχοντο τό τε κατ' αὐτῶν μῖσος καὶ αἱ καταδιώξεις. Τῷ 1009 εἰς αὐτοὺς ἀπεδόθη ἡ ὑπὸ τοῦ Καλίφου Χακὲμ βεβήλωσις τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Τάφου· κατὰ συνέπειαν τούτου προεγράφησαν καὶ κατεσφάγησαν οἱ πλεῖστοι τῶν κατοικούντων Εὐρωπαϊκὰς πόλεις. Τῷ 1095 καὶ 1096 ἡ τῶν σταυροφόρων ἐκστρατεία ἐνεκαινιάσθη, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τῆς γενικῆς σφαγῆς τῶν Ἑβραίων ἐν Εὐρώπῃ. Ἐν Βεζιέρῃ, ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τῶν βαΐων μέχρι τοῦ σαββάτου τῆς Διακαινησίμου, οἱ Ἰουδαῖοι κατεδιώκοντο ἀνενδότως, αἱ οἰκίαι αὐτῶν κατηδαφίζοντο, καὶ σκληροτάτας ὑφίσταντο οἱ ἴδιοι κακοποιήσεις. Ἐν Τολώσῃ, Ἰουδαῖός τις ἐῤῥαπίζετο κατ' ἔτος τὸ Πάσχα τῶν χριστιανῶν πρὸ τῶν θυρῶν τῆς μητροπόλεως. Εἰς τὰς πλειοτέρας πόλεις, ὅτε Ἰουδαῖός τις παρεδίδετο εἰς βασάνους, ἀπηγχονίζετο κρεμώμενος μεταξὺ δύω κυνῶν.

Κατὰ τὸν ΙΑ΄ αἰῶνα οἱ Ἑβραῖοι ὑπεχρεοῦντο νὰ φέρωσι σημεῖον διακριτικὸν, τροχίσκος καλούμενον, διότι συνέκειτο ἐκ κιτρίνου ἐριούχου, κεκομμένου εἰς σχῆμα τροχοῦ. Ὅτε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΒ΄ αἰῶνος ὁ Πάπας Ἰνοκέντιος εἰσήρχετο πανδήμως εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἐν Παρισίοις, οἱ Ἑβραῖοι τῷ προσέφερον τροχίσκον· ὁ δὲ Πάπας τοῖς εἶπε ταῦτα: « Εἴθε ὁ Παντοκράτωρ ἄροι τὸν ἐπίδεσμον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν!» Τῷ 1182 ὁ Φίλιππος Αὔγουστος τοὺς ἐξεδίωξεν ἀπὸ τῆς χώρας αὐτοῦ, ἐπανῆλθον ὅμως αὖθις τῷ 1198 διὰ χρηματικῆς πληρωμῆς· ἀλλ' ἀνακαλέσας αὐτοὺς ὁ ἡγεμὼν

οὗτος, ἔλαβε μέτρα δραστήρια κατὰ τοῦ παρανόμου τοκογλυφικοῦ αὐτῶν ἐπαγγέλματος. Δύο ἔντιμοι ἄνθρωποι τῆς δημοσίας λειτουργίας ἐν ἑκάστῃ πόλει εἶχον διορισθῆ νὰ κρατῶσι τὴν σφραγῖδα τῶν Ἑβραίων καὶ νὰ ἐπιτηρῶσιν αὐστηρῶς ἐπὶ τῆς νομιμότητος τῶν ἐμπορικῶν αὐτῶν συναλλαγμάτων. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐγένετο βραδύτερον ἡ ἀρχὴ τοῦ τῶν Ἰουδαίων δημοσίου γραφείου. Ὁ Φίλιππος Αὔγουστος τοῖς ἀπηγόρευσε νὰ δανείζωσι χρήματα ἐπὶ ὑποθήκῃ ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν, ὑννίων ἀρότρου καὶ ἐνδυμάτων καθημαγμένων. Οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον λάβει, εἰ καὶ ὑπὸ λίαν αὐστηροὺς ὅρους, μικράν τινα ἀνεξαρτησίαν, ἥτις τοῖς ἀφῃρέθη τῷ 1223. Ὁ κύριος Beugnot, ἐν τῇ περὶ τῶν Ἰουδαίων τῆς Δύσεως πραγματείᾳ αὐτοῦ, ἀναφέρει ὅτι ἐγένετο συμφωνία μεταξὺ τοῦ Λουδοβίκου Η΄ καὶ τῶν βαρώνων τῆς Γαλλίας ὅπως ἐπανέλθωσιν οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν δουλείαν, ἀφ᾽ ἧς ἐξήγαγεν αὐτοὺς ὁ Φίλιππος Αὔγουστος. Κατὰ συνέπειαν λοιπὸν τούτου ἠκυρώθησαν τὰ παραχωρηθέντα αὐτοῖς πενταετῆ προνόμια, κατηργήθη ἡ σφραγὶς τοῦ δημοσίου αὐτῶν γραφείου, καὶ περιῆλθον αὖθις εἰς κατάστασιν δουλείας.

Τὰ κινητὰ κτήματα τῶν εἰς γαίας βαρώνου τινὸς παροικούντων Ἰουδαίων ἀνῆκον εἰς τὸν βαρῶνα αὐτόν· ὁ Ἰουδαῖος ἦν αὐτόχρημα δοῦλος τοῦ δεσπότου του. Διάταγμα τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου ἐνέτει 1230, πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ συστήματος τούτου, ἔφερε τὰ ἑξῆς: « Οὐδεὶς καθ᾽ ἅπαν τὸ βασίλειον θέλει ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ λαμβάνῃ Ἑβραῖον ἀνήκοντα εἴς τινα κύριον· ὁ δὲ στερούμενος τοῦ Ἑβραίου αὐτοῦ κύριος, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ πάλιν αὐτὸν ὅπου ἂν ἤθελε τὸν συναντήσῃ, ὡς δοῦλον ἀνήκοντα δικαιωματικῶς εἰς αὐτὸν, χωρὶς νὰ λαμβάνεται ὑπ᾽ ὄψιν ὁ πολὺς ἢ ὀλίγος χρόνος, καθ᾽ ὃν ὑπηρέτησε παρὰ τῷ σφετερισθέντι αὐτὸν κυρίῳ. »

Ψήφισμα τῆς Πεντηκοστῆς ἐν ἔτει 1288 ἀπηγόρευε τοῖς Ἰουδαίοις τὸ νὰ παροικῶσιν εἰς τὴν χώραν ἄρχοντός τινος ἄνευ τῆς συναινέσεως αὐτοῦ. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον ἐξομοιωθῆ πρὸς δούλους, ὥστε Φριδερῖκος ὁ Β΄, ἔν τινι Συνταγματικῷ Χάρτῃ τοῦ 1237, ἀποφαίνεται περὶ αὐτῶν ὡς ἑξῆς: « Ἡ αὐτοκρατορικὴ ἐξουσία ἐπέβαλε τοῖς Ἰουδαίοις ἔκπαλαι παντοτεινὴν δουλείαν, πρὸς αἰωνίαν ἐκδίκησιν τοῦ παρ᾽ αὐτῶν πραχθέντος κακουργήματος. » Εἰς ἄλλην δὲ ἐποχήν, καθ᾽ ἣν ἡ θρησκομανία ἤκμαζε μεγάλως, ὑπῆρχε καί τις ἀλλόκοτος συνήθεια· ὅτε Ἑβραῖός τις ἔμελλε νὰ γίνῃ χριστιανός, ὤφειλε νὰ παραιτηθῇ τῶν δικαιωμάτων ἐπὶ τῶν κτημάτων αὐτοῦ, καὶ νὰ καταδικάσῃ ἑαυτὸν τρόπον τινὰ εἰς ἐπαιτείαν. Ἡ συνήθεια αὕτη ἔπαυσεν ἐντελῶς τῷ 1362. Αἱ ἰδιοκτησίαι τῶν Ἰουδαίων, ὡς αἱ τῶν ἑτεροχθόνων καὶ τῶν νόθων, ἐγίνοντο κτήματα τοῦ βασιλέως ἐκείνου, ὅστις ἐσφετερίζετο πλειότερα φεουδαλικὰ δικαιώματα.

Διατάγματα τοῦ βασιλέως Ἁγίου Λουδοβίκου ἐπέβαλλον τοῖς Ἰουδαίοις μεγάλας αὐστηρότητας. Οὐδεὶς ὀφείλων χρήματα πρὸς Ἑβραῖον ἐφυλακίζετο, οὐδὲ πρᾶγμα αὐτοῦ ἐπωλεῖτο πρὸς ἀπότισιν τοῦ χρέους τούτου. Οἱ Ἑβραῖοι ὑπεχρεοῦντο νὰ μὴ λαμβάνωσιν ἐνέχυρα ἐπὶ δανείοις, εἰμὴ ἐνώπιον ἀξιοπίστων ἀνθρώπων· ἄλλως, ἐδημεύετο ἡ περιουσία αὐτῶν. Ἄλλοτε πάλιν ὁ αὐτὸς βασιλεὺς εἶχεν ἐκδόσει διάταγμα, διαλαμβάνον ὅπως κατάσχωνται αἱ περιουσίαι τῶν Ἰουδαίων καὶ πωλῶνται αἱ οἰκίαι αὐτῶν ἢ ἄλλα κτήματα, διὰ νὰ ἀποζημιοῦνται οἱ γενόμενοι θύματα τῆς τοκογλυφίας αὐτῶν.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπηγγέλλοντο μετὰ τῆς τοκογλυφίας καὶ τὴν ἰατρικήν. Πολλαὶ δὲ Σύνοδοι, συγκροτηθεῖσαι κατὰ τὴν ΙΓ΄ ἑκατονταετηρίδα, καὶ κυρίως ἡ ἐν Βεζιέρῃ τῷ 1246 καὶ ἡ ἐν Ἄλβῃ τῷ 1255, ἐξέδωκαν ἀποφάσεις, δι᾽ ὧν ἀπηγορεύετο τοῖς χριστιανοῖς νὰ μεταχειρίζωνται Ἑβραίους ἰατρούς.

Ὁ βασιλεὺς Φίλιππος ὁ Ὡραῖος ὑπερηφανίσθη καὶ ταὐτοχρόνως κατεδίωξε τοὺς Ἰουδαίους· πρὸ πάντων δὲ πρέπει νὰ ἴδῃ τις τὰ παρ᾽ αὐτοῦ ἐκδοθέντα διατάγματα, ἀφορῶντα μέτρα δημευτικὰ κατὰ τῶν Ἰουδαίων. Τῷ 1291, ἐδήμευσε τὰς περιουσίας αὐτῶν καὶ ἐξεδίωξεν αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας του, ἀλλ᾽ ἠγόρασαν διὰ χρημάτων τὴν ἐπάνοδον αὐτῶν σχεδὸν ἀμέσως. Ἀπορίας ἄξιον θὰ ἦτο νὰ ἔβλεπέ τις τότε τοὺς Ἰουδαίους, ὧν τὰ ὑπάρχοντα ἐδημεύοντο τοσοῦτον συνεχῶς, εἰς ποῖον βαθμὸν πλούτου προήχθησαν, ὥστε νὰ ἀγοράζωσιν ἀλλεπαλλήλως τὴν εἰς Γαλλίαν κάθοδον αὐτῶν· σημειωτέον ὅμως ὅτι ὀλίγα κατεῖχαν ἀκίνητα κτήματα, ἐπειδὴ τὸ πλειότερον μέρος τῆς κινητῆς αὐτῶν περιουσίας ἦτο παρακατατεθειμένον εἰς ξένα κράτη. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ΙΒ΄ αἰῶνος εἶχον ἐπινοήσει συναλλαγματικάς, διὰ νὰ προφυλάσσωνται κατὰ τῶν προγραφῶν, ὑφ᾽ ὧν ἠπειλοῦντο ἀεννάως. Τῷ 1306 οἱ Ἰουδαῖοι ἐξεδιώχθησαν πάλιν ἐκ Γαλλίας, καὶ ἐδημεύθησαν τὰ ὑπάρχοντά των. Τῷ 1311 ἐγένετο καὶ τρίτη ἔξωσις αὐτῶν· ὥστε βλέπομεν ὅτι καθ᾽ ὅλον τὸν ΙΔ αἰῶνα οἱ Ἰουδαῖοι ὁτὲ μὲν ἐξεδιώκοντο καὶ ἀνεκαλοῦντο πάλιν, ὁτὲ δὲ κατετρέχοντο καὶ προὐστατεύοντο, καὶ ἄλλοτε ἐδημεύοντο τὰ ὑπάρχοντά των. Τέλος δὲ τὴν 12 Σεπτεμβρίου 1394 ἐξεδόθη διάταγμα, δι᾽ οὗ ἐξωρίζοντο οἱ Ἰουδαῖοι ὁριστικῶς ἐκ τῆς Γαλλίας· ὅθεν καὶ ἀπεσύρθησαν πολυάριθμοι εἰς τὰς πλησιοχώρους ξένας ἐπαρχίας, οἷον εἰς τὴν Λορραίνην, τὴν Ἀλσακίαν καὶ τὴν Προβιγκίαν, αἵτινες δὲν εἶχον εἰσέτι ἑνωθῆ μετὰ τῶν κτήσεων τοῦ στέμματος.

Κατὰ τὴν ΙΣΤ΄ ἑκατονταετηρίδα, οἱ Ἱσπανοὶ καὶ οἱ Πορτογάλλοι Ἰουδαῖοι μετῴκησαν εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς Γαλλίας. Οἱ Γάλλοι βασιλεῖς ἠνέχθησαν αὐτούς, μάλιστα δὲ ὁ Ἑρρῖκος Β΄ ἐξέδοτο ὑπὲρ αὐτῶν, κατὰ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1550, διάταγμα, δι᾽ οὗ οἱ Ἑβραῖοι ἐτίθεντο ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ, καὶ δι᾽ οὗ ἀνεγνωρίζοντο ὡς ἄνθρωποι χρηστοὶ πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλείου, καὶ λίαν συντελοῦντες διὰ τῆς περιουσίας των πρὸς τὴν πρόοδον τῆς βιομηχανίας. Τὸ διάταγμα τοῦτο τοῦ Ἑρρίκου Β΄ ἐπεκυρώθη δι᾽ ἀποφάσεως τοῦ Κοινοβουλίου ἐν Παρισίοις τὴν 22 Δεκεμβρίου 1550, καὶ ἐφηρμόσθη ἀκολούθως καὶ ὑπὸ τοῦ Ἑρρίκου Γ΄ τὴν 11 Νοεμβρίου 1574. Ἐν τούτοις, ὡς ἀναφέρει ὁ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἱστορικὸς Στέφανος Πασκιέρος, πολλοὶ πεφωτισμένοι ἄνδρες δὲν ἐνέκριναν τὴν καινοτομίαν ταύτην, ὅλως αὐθαίρετον καὶ ἀπάδουσαν εἰς τοὺς ἀρχαίους νόμους. Καθ᾽ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐν Γαλλίᾳ διαμονὴν τῶν Ἑβραίων, ἰδοὺ τί λέγει ὁ αὐτὸς ἱστορικός: «Ἡ δὲ διαμονὴ αὐτῶν παρ᾽ ἡμῖν δὲν δύναται νὰ ἦ ἀνεκτή, ἐπειδὴ ἐδιώχθησαν ἐκ τοῦ τόπου ἡμῶν ὡς ἄσπονδοι ἐχθροὶ τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ὡς ἄσπλαγχνοι τοκογλύφοι, πρὸς δὲ καὶ διότι ὑπῆρχον ὑπόνοιαι ὅτι ἐφαρμάκευ-

σαν πάντα τὰ ῥρέατα. Τοὐλάχιστον, ἐὰν ἡ κυβέρνησις ἡμῶν θέλῃ νὰ διαμένωσιν ἐν τῷ βασιλείῳ, θὰ ἦτο συμφερώτερον ἴσως νὰ φέρωσιν ἐπ' ὤμου τροχίσκον ἢ σημεῖόν τι ἐκ κασσιτέρου, μέγα ὡς τὴν σφραγῖδα τοῦ βασιλέως, διὰ νὰ διακρίνωνται ἀπὸ τοὺς χριστιανούς, ὡς τοῦτο ἦν ἐν χρήσει ἄλλοτε. Ἀλλὰ πολὺ προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ ἐξορισθῇ παντελῶς ὁ κατηραμένος οὗτος λαός!» Διὸ ἀρκεταὶ στάσεις συνέβησαν καὶ ταραχαὶ ὡς ἐκ τῆς ἐλευθέρας διαμονῆς τῶν Ἰουδαίων, ὁ δὲ Ἐρρῖκος Γ' ἠναγκάσθη νὰ ἐκδώσῃ ἀνώτερον διάταγμα, πρὸς ἐπικύρωσιν τῶν προνομίων αὐτῶν, ἀποκαλῶν δι' αὐτοῦ τοὺς Γάλλους ζηλοτύπους, φθονεροὺς καὶ ἀδίκους κατηγόρους καὶ συκοφάντας τῶν Ἱσπανῶν καὶ Πορτογάλλων Ἰουδαίων.

Ἡ ἐν Γαλλίᾳ διαμονὴ τῶν Ἰουδαίων ἐγένετο ἀνεκτὴ μέχρι τοῦ 1789. Ἡ διὰ τοῦ συντάγματος τοῦ 1791 παραχωρηθεῖσα ἐλευθέρα ἐξάσκησις τῶν λατρειῶν ἐν Γαλλίᾳ παρέσχε τοῖς Ἰουδαίοις πάνυ ἀνεπηρέαστον διαμονήν, καὶ ἔζων, ὡς οἱ Γάλλοι, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων. Ἡ συνταγματικὴ κυβέρνησις κατέταξε τὴν Ἰσραηλιτικὴν θρησκείαν μετὰ τῶν ἄλλων θρησκειῶν, ὧν οἱ ἀρχηγοὶ ἐμισθοδοτοῦντο ὑπὸ τοῦ Κράτους. Διάταγμα βασιλικὸν, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25 Μαΐου 1844, ἐκανόνισε καὶ τὴν παραδοχὴν τοῦ Ἑβραϊκοῦ δόγματος. Ἤδη δὲ τὸ κεντρικὸν Συνέδριον τῶν ἐν Γαλλίᾳ Ἰουδαίων κεῖται ἐν Παρισίοις· ἐν ἑκάστῳ νομῷ, περιέχοντι δισχιλίους Ἰουδαίους κατοίκους, ὑπάρχει ἰδιαίτερον συνέδριον, πολλάκις δὲ συναριθμοῦσι πολλοὺς νομοὺς ὅπως ἀπαρτίσωσι τὸν ἀριθμὸν τοῦτον. Ὁ κορυφαῖος τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ δόγματος εἶνε ὁ μέγας ῥαββῖνος τοῦ κεντρικοῦ συνεδρίου· οὗτος ἐκλέγεται ἰσόβιος ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ κεντρικοῦ συνεδρίου καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν λοιπῶν συνεδρίων. Ὀφείλει δὲ νὰ ἦνε τοὐλάχιστον τεσσαρακοντούτης, νὰ φέρῃ δίπλωμα ῥαββίνου ἀνωτέρου βαθμοῦ καὶ ἔγγραφον ἀποδεικτικὸν ὅτι ἐξεπλήρωσε χρέη ῥαββίνου κοινότητος ἢ συνεδρίου ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἢ διδάκτορος ἐν ῥαββινικῇ σχολῇ. Οἱ λοιποὶ ἀρχηγοὶ τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας εἰσὶν οἱ τῶν συνεδρίων καὶ οἱ τῶν κοινοτήτων ῥαββῖνοι, οἱ μοχὲλ καὶ οἱ σοχὲτ, ἐπιφορτισμένοι τὰ τῆς περιτομῆς καὶ τὰ τῆς ἐξαγνίσεως τῶν κρεάτων, κατὰ τὸ Ἰουδαϊκὸν δόγμα. Πάντες οὗτοι οἱ θρησκευτικοὶ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων ὀφείλουν νὰ ὦσι Γάλλοι καὶ νὰ συμμορφοῦνται πρὸς τὰς ἀποφάσεις τοῦ μεγάλου Συνεδρίου, συνόδου συγκειμένης ἐκ τῶν προκριτοτέρων Ἰουδαίων καὶ συστηθείσης τῷ 1806 ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος, ἢ πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῆς συνοδικῆς συνελεύσεως, ἥτις συγκροτεῖται τῇ ἐγκρίσει πάντοτε τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως. Πᾶσαι αἱ μεταξὺ τῶν θρησκευτικῶν τούτων ἀρχηγῶν διαφοραὶ ἢ τὰ κατ' αὐτῶν παράπονα τοῦ ποιμνίου των παραπέμπονται εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Κράτους, δι' ἐγγράφου ἐκθέσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ τῆς Γαλλίας.

Κατὰ τὴν γωνίαν τῆς διασταυρώσεως τῶν δύο ὁδῶν, τῆς τοῦ Πρασίνου Δάσους καὶ τῆς Παναγίας τῆς Ναζαρὲτ, ὑψοῦται μέτριόν τι οἰκοδόμημα, τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ ὁποίου δὲν ἐπισύρει οὔτε τὴν προσοχὴν οὔτε τὸ σέβας τῶν διαβαινόντων. Τὸ καθιερωμένον πρὸς τὴν Ἰσραηλιτικὴν λατρείαν οἰκοδόμημα τοῦτο δὲν ὑψοῖ εἰς τὸν αἰθέρα οὔτε ὑπερηφάνους πύργους, οὔτε καλλιμάρμαρα κωδωνοστάσια ἢ μεγαλοπρεπῆ προπύλαια, ἀλλὰ φαίνεται ὡς ταπεινὸν θυσιαστήριον θρησκείας, πρὸ χρόνων ἀνηλεῶς καταδιωκομένης, καὶ ἥτις φοβεῖται τρόπον τινὰ εἰσέτι μήπως ἐφελκύσῃ, διὰ τῆς λαμπρότητος καὶ τῶν πομπωδῶν αὐτῆς τελετῶν, τὰ βλέμματα τῶν ἀρχαίων διωκτῶν της.

Ἀλλὰ παρῆλθε πλέον, δόξα τῷ Θεῷ, ἡ ἐποχὴ ἐκείνη, καθ' ἣν τὰ τέκνα τοῦ Ἰσραὴλ ἔπρεπε νὰ τρέμωσιν ἐνώπιον τῆς μανίας τῶν λαῶν καὶ τῆς ἀπληστίας τῶν βασιλέων. Σήμερον, χάρις εἰς τὸν ὁσημέραι γιγαντιαίοις βήμασι προοδεύοντα πολιτισμὸν, ὁ ἄλλοτε προγεγραμμένος οὗτος λαὸς συνεχωνεύθη εἰς τὴν ὁλομέλειαν τῶν ἐθνῶν τῆς ὑρηλίου, καὶ ὁ νόμος, ὁ προστατεύων τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν ἁπασῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀνεγνωρισμένων λατρειῶν, οὐδόλως ἀπαγορεύει αὐτοῖς τὸ νὰ συνέρχωνται κατ' ἀρέσκειαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὅπως λατρεύσωσι τὸν Θεὸν τῶν πατέρων των. Πλὴν, μ' ὅλον τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν αὐτῶν, μ' ὅλην τὴν ἐπιῤῥοὴν των ἐπὶ τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου καὶ τὰ πλούτη των, τὰ τέκνα τοῦ Μωϋσέως, καίτοι τῶν αὐτῶν ἀπολαμβάνοντα δικαιωμάτων παρὰ τοῖς ἐξευγενισμένοις ἔθνεσι τῆς Εὐρώπης, φαίνονται τρόπον τινὰ ὅτι ἀπολαμβάνουσι τὴν πάντη νέαν ἐλευθερίαν των μετά τινος ἐπιφυλάξεως καὶ σεβασμοῦ. Βλέπων τις τὴν ἁπλότητα τῶν ναῶν των, νομίζει ὅτι ἐνθυμοῦνται εἰσέτι τὰς σκηνὰς τοῦ μεσαιῶνος.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Φιλίππου Αὐγούστου οἱ Ἰουδαῖοι ἐκέκτηντο δύο συναγωγὰς, ὧν ἡ μία μετεσχηματίσθη τῷ 1183 εἰς ναὸν ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Μαγδαληνῆς, ἡ δ' ἑτέρα κατηδαφίσθη περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως. Ἀλληλοδιαδόχως διωκόμενοι καὶ ἀνακαλούμενοι ὑπὸ τῆς ἰδιοτροπίας τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας, οἱ Ἰουδαῖοι, ὁσάκις ἤθελον νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν ἀντίληψιν τοῦ Ὑψίστου, ἐκρύπτοντο εἰς ἀρχαῖον τινὰ πύργον τοῦ περιφράγματος, ἀπαράλλακτα ὡς οἱ χριστιανοὶ ἐκρύπτοντο εἰς τὰς ὀπὰς τῆς γῆς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀνηλεῶν κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ διωγμῶν. Διαρκούσης τῆς ἐποχῆς ταύτης τῆς μισαλλοθρησκείας, ὁ Ἰεχωβὰ, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐν Γαλλίᾳ ἐνδιαίτημα ἄξιον Αὐτοῦ· ὁ καταδυναστευόμενος λαός Του, ὅστις τὸν ἐπεκαλεῖτο χαμηλορώνως καὶ ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύστῳ, δὲν ἠδύνατο νὰ τῷ ἀνεγείρῃ βωμόν!

Αἱ θλιβεραὶ προφητεῖαι ἐφαίνοντο ἐπαληθεύσασαι τῳόντι. Ὁ μέγας ναὸς ἀπετεφρώθη πρὸ χρόνων, ἡ Ἱερουσαλὴμ κατεστράφη, ἡ βασιλεία τοῦ Ἰσραὴλ κατελύθη, καὶ στίφη ξένων, εἰσελάσαντα εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἀπήγαγον ἐν αἰχμαλωσίᾳ τὰ τέκνα τῆς Σιών· οὐδὲ ἔμεινε λίθος ἐπὶ λίθον!

Ὁ λαὸς, ὅστις ἄλλοτε ἐκαλεῖτο ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Κυρίου, ὁ λαὸς, ὅστις ἐπὶ χρόνον μακρὸν ἔσχεν ἀποκλειστικῶς τὸ πολύτιμον προνόμιον τοῦ νὰ ἦνε θησαυροφύλαξ τῆς ἀληθείας, ὁ λαὸς οὗτος, διωκόμενος τῆς πατρικῆς ἑστίας, ἀποπεμπόμενος ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ὥσει ἡ μετ' αὐτοῦ συγκοινωνία ἦτο λοιμώδης, μισούμενος ὑπὸ τῆς λοιπῆς ἀνθρωπότητος διὰ τὰς θρησκευτικὰς δοξασίας του, ὁ λαὸς οὗτος ἐπὶ δεκαοκτὼ ὅλους αἰῶνας ἀνέμενε (καὶ ἀναμένει εἰσέτι ἐν πολλαῖς χώραις, εἰς ἃς ἡ εἰμαρμένη τὸν ἐῤῥιψε), νόμον δικαιοῦντα αὐτὸν νὰ ἔχῃ πατρίδα διὰ νὰ δύναται νὰ τὴν ἀγαπᾷ εἰλικρινῶς, νὰ τὴν εὐλογῇ καὶ νὰ ἐπικα-

λῆται ὑπὲρ αὐτῆς τὴν ἀρωγὴν τοῦ Παντοδυνάμου. Θεωρούμενος ξένος καὶ ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῆς γεννήσεώς του τῇ χώρᾳ, ἠναγκάζετο νὰ θεωρῇ ἐνίοτε αὐτὸς ἑαυτὸν ξένον. Πρὸς παρηγορίαν δὲ τῆς τεθλιμμένης καὶ στενούσης ψυχῆς του, ἀφωσιοῦτο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν ἐξωτερικὴν λατρείαν τῆς θρησκείας του. Ἀνεπόλει ἐνθουσιωδῶς εἰς τὴν μνήμην του τὸ ἔνδοξον καὶ μεγαλουργὸν παρελθόν του, καὶ μετὰ στοργῆς ἐπεθύμει ἀπόλαυσιν γῆς, ἣν διὰ τῆς φαντασίας μόνον εἶχεν ἰδεῖ, γῆς, ἐν ᾗ οἱ πρόγονοί του ἐγεύθησαν ἄλλοτε τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας. Ἀληθῶς ὠνειροπόλει, ὠνειροπόλει ἰδανικήν τινα εὐδαιμονίαν, λίαν πόρρω ἀπέχουσαν τῆς πραγματοποιήσεώς της.

Ὁ Ἑβραῖος, ἐγκαταλελειμένος ἀπὸ τοὺς ὁμοίους του, ἐξωστρακισμένος τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας καὶ μὴ δυνάμενος κἂν νὰ προϊδῇ ὅτι τὰ ἔθνη τῆς γῆς ἤθελόν ποτε τὸν δεχθῇ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἀγαπήσει ὡς ἀδελφόν, ἔστρεφεν ἀδιακόπως τὰ βλέμματα πρὸς τὸν Θεόν του, ἐπεκαλεῖτο τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν προφητικῶν ὑποσχέσεων, καὶ ἀνέμενεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἄγνωστον χεῖρα, μυστηριώδη ἐλευθερωτήν, ὑπερφυσικόν τι ὄν διὰ νὰ τὸν λυτρώσῃ τῆς ἀγωνίας. Ἰδοὺ ὁποία ἡ κατάστασις τοῦ δυστήνου τούτου καὶ ἀτυχοῦς!

Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἶνε ἰσχνὸν καὶ πελιδνόν, οἱ βραχίονές του ἐσταυρωμένοι ἐπὶ τοῦ στήθους, τὸ βλέμμα του συνεσταλμένον καὶ κατηρές. Κεκυρῶς πρόωρα καὶ κεκλιμένον ἔχων τὸ μέτωπον τοῦτο, ἐφ' οὗ ὁ θνητὸς φέρει τὸ σημεῖον τοῦ μεγαλείου τοῦ Πλάστου, βαδίζει, καὶ ἡ σκιά του αὐτὴ τῷ ἐμπνέει τρόμον. Αἱ πράξεις του, ἡ συμπεριφορά του, οἱ λόγοι του μαρτυροῦσι τὰς ἀλγηδόνας του καὶ τοὺς πόνους του.

Ἀλλ' αἴφνης σταματᾷ, καὶ ὑπὸ τὴν ὥθησιν ἀπροσδοκήτου ἰδέας τρέχει πρὸς τὴν Καθωτόν, ἐν ᾗ φυλάττονται αἱ ἱεραὶ Γραφαί· ἐξάγει κύλινδρον περγαμηνῆς, τὸν σφίγγει περιπαθῶς ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ, πλήρης πίστεως καὶ ἐλπίδος, κινεῖ τὰ χείλη καὶ προσεύχεται. Προσεύχεται μετὰ κατανύξεως, στρέφων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκεῖσε, ὅπου ὁ Θεὸς ὡμίλει πρὸς τοὺς προφήτας του. Ἀλλ' ἐνῷ κυριευόμενος ὑπὸ τῆς ἰδέας τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ, τοῦ ναοῦ τοῦ ἀνοικοδομηθησομένου ἐν αὐτῇ καὶ τῆς ὑποσχεθείσης ἀναγεννήσεως καὶ παλινορθώσεως τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα, βασανίζει τὴν φαντασίαν του ὅπως ἀνακαλύψῃ ἐπὶ τῆς Ἀνατολῆς τὸ μυστηριῶδες σημεῖον τὸ ὑπὸ τῶν προφητῶν ἀγγελθέν, ἦχος πολεμικῶν σαλπίγγων, κρότος ἁλύσεων συντριβομένων, παδοκρουσίαι ἵππων, κλαγγὴ ὅπλων ἀκούονται ἐξ ἑώας, προσβάλλουσι τὴν ἀκοήν του, τὸν συγκινοῦσι καὶ τὸν ἀνεγείρουσι τοῦ νεκρικοῦ του ληθάργου.

Ὁποῖον θέαμα παρίστατο τότε εἰς τοὺς καταπεπληγμένους ὀφθαλμούς του!!!

Βλέπει θρόνον καταβεβλημένον, στέμμα καταπατημένον, σκῆπτρον συντετριμμένον, καὶ ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ἀνατροπῆς βλέπει λαὸν, λαὸν γενναῖον κρατοῦντα διὰ τῆς δεξιᾶς ῥομφαίαν καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς κλάδον ἐλαίας. Τὸν βλέπει ἰσχυρὸν καὶ θριαμβεύοντα νὰ διατρέχῃ τὴν Εὐρώπην ἔκθαμβον, νὰ κατακρημνίζῃ διὰ τῆς σιδηρᾶς χειρός του τὸ οἰκοδόμημα τοῦ φανατισμοῦ καὶ τῆς ἀμαθείας, καὶ νὰ προκηρύττῃ πανταχοῦ τὴν ἀναγέννησιν τῶν λαῶν καὶ τὴν ἰσότητα ὅλων τῶν ἐθνῶν. Μεγάλως ἐκπλαγεὶς, ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς ὅτι ὠνειρεύετο· ἀλλ' ὅτε εἶδεν ὅτι ἠνοίγοντο πρὸς αὐτὸν φίλαι χεῖρες, ὅτε ἀντήλλαξε τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν, σύμβολον ἀγάπης καὶ συνδιαλλαγῆς, αὐθόρμητος ἐγονυπέτησεν, ἤνωσε τὰς χεῖρας καὶ κύλογησε τὸ ὄνομα τοῦ χορηγοῦ παντὸς ἀγαθοῦ διὰ τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο εὐεργέτημα.

Τῆς πρώτης συγκινήσεως κατευνασθείσης, συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν καὶ ἤρχισε νὰ σκέπτεται περὶ τῆς νέας θέσεώς του. Ἀπέδρα πλέον πᾶσα ἐδύνη, πᾶς ζεναγμός· τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης ἐκυρίευον ἀποκλειστικῶς τὴν καρδίαν του. Ἐννόησε τότε ὅτι δὲν ἦτο πλέον ξένος ἐν τῇ χώρᾳ, εἰς ἣν ἀντήχησαν οἱ πρῶτοι θρῆνοί του, ἐξελθόντος τῶν μητρικῶν σπλάγχνων. Ἐννόησεν ὅτι, ἀπαρτίζων τοῦ λοιποῦ μέρος μεγάλης οἰκογενείας, ὤφειλε νὰ συνεργάζηται ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας του· ἐννόησε τέλος πάντων, ἀλλὰ τότε μόνον ἐννόησε, τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τῶν λόγων τῶν ἀρχαίων προφητῶν του: « Καὶ ζητήσατε τὴν εἰρήνην τῆς γῆς, εἰς ἣν ἀπῴκισαν ὑμᾶς ἐκεῖ· καὶ προσεύξασθε περὶ αὐτῶν πρὸς Κύριον, ὅτι ἡ εἰρήνη αὐτῆς εἰρήνη ὑμῖν. »

Οὗτος ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος σταθμὸς τοῦ τέως περιπλανωμένου Ἰουδαίου. Ἡ Γαλλία τῷ ἀπέδωκε τὰ δικαιώματα, ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1789 τῷ ἐχορήγησε τὴν ἀναγέννησιν, ἥτις δὲν ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ πιστοῦ Ἰσραηλίτου τὴν ἐλπίδα τῆς ὁριστικῆς πραγματοποιήσεως τῶν ὑπὸ τῶν προφητῶν προαγγελθέντων. Τὸ ἐκ Γαλλίας ἀναλάμψαν φῶς περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἀντηνακλάσθη ὡς ἐκ γωνείας ἐφ' ὅλης τῆς οἰκουμένης, καὶ αἱ περὶ πατρίδος, ἐλευθερίας, ἀδελφότητος, τοῦ ἀλληλεγγύου τῶν λαῶν καὶ τῆς ἐντελοῦς ἰσότητος ἁπάντων τῶν θνητῶν δοξασίαι, ἦσαν τὸ ἀντικείμενον τῶν διαλογισμῶν παντὸς ἔθνους, ὅπερ ἐπεθύμει νὰ συγκαθεσθῇ εἰς τὸ συμπόσιον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου.

Ἐν γένει λοιπὸν ἡ ἐπανάστασις μετέβαλλε τὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν κατάστασιν· παραχωρήσασα αὐτοῖς τὴν ἐλευθερίαν, τοὺς ἐπέβαλεν ἐπίσης τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ ἐξακολουθῶσι τὴν λατρείαν των μεθ' ὅλης τῆς ἁρμοζούσης πομπῆς εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Μωϋσέως.

Σήμερον, χάρις εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἀνεξιθρησκείας καὶ τοῦ ἐξευγενισμοῦ τῶν ἠθῶν, οἱ χριστιανοί, διερχόμενοι ἐνώπιον τῆς Συναγωγῆς, λέγουσιν: « Ἐνταῦθα ἐστὶ ναὸς Θεοῦ· ἐνταῦθα λατρεύεται ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ. » Οἱ δὲ Ἰσραηλῖται, ἅμα διέλθωσι τὸ κατώφλιον τοῦ ναοῦ των, δύνανται νὰ προσπέσωσιν ἐλευθέρως πρηνεῖς ἐνώπιον τοῦ θησιαστηρίου των, μέλποντες ἀπὸ καρδίας τὸ τοῦ Ψαλμῳδοῦ: « Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου, Κύριε τῶν δυνάμεων! Ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου καὶ ἐκλείπει εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ! »

ΙΩΑΚΕΙΜ ΡΟΣΣΙΝΗΣ.

Εἰς Πέζαρον, πάλιν πλησίον τῆς Φολλίας κειμένην, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου, ἔζη τῷ 1792 ὁ Ἰωσὴφ Ροσσίνης ἐκ Λούγου, ἐπιτήδειος διδάσκαλος τῆς σάλπιγγος, καὶ ἡ Ἄννα Γουαδαρίνη, μία τῶν χαριεστέρων γυναικῶν τῆς Ῥωμανίας καὶ σεκόντα δόνα (δευτέρα τραγῳδίστρια)

μετρία. Τὸ Πέζαρον εἶνε μικρὸς λιμὴν ἀρκετὰ πολυάνθρωπος, ἔνθα ἐγεννήθησαν οὐκ ὀλίγοι ἔνδοξοι ἄνδρες, ἐν οἷς ὁ Πάπας Ἰννοκέντιος ΙΑ΄ καὶ ὁ ζωγράφος Κανταρίνης. Τὴν 29 λοιπὸν Φεβρουαρίου 1792 ἡ Ἄννα Γουαδαρίνη ἔτεκεν υἱόν, ὅστις ὠνομάσθη Ἰωακεὶμ Ῥοσσίνης.

Τῷ 1799 ὁ πατὴρ τοῦ μικροῦ Ἰωακεὶμ συνελήφθη ὑπὸ τῆς Αὐστριακῆς ἀρχῆς ὡς πρεσβεύων πολιτικὸν φρόνημα ἀντιβαῖνον εἰς τὴν δυναστείαν. Ὅθεν ἡ Κυρία Ῥοσσίνη ἔφερε τὸν υἱόν της εἰς Βολωνίαν, ἔνθα πρῶτον ἤδη ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ θεάτρου, ἐνῷ ποτὲ μέχρι τοῦδε δὲν ἐξετέθη εἰς τὸ δημόσιον, ὡς μαθοῦσα τὴν μουσικὴν μόνον πρὸς ἰδίαν της εὐχαρίστησιν, καὶ ἐπέτυχε καλῶς χάρις εἰς τὸ θέλγητρον καὶ τὴν ἔκφρασιν τῆς φωνῆς της.

Ὁ Ἰωσὴφ Ῥοσσίνης, διαμείνας ἑξαμηνίαν ὁλόκληρον εἰς τὰς φυλακάς, ἐπανῆλθεν ἐλεύθερος εἰς Βολωνίαν παρὰ τῇ συζύγῳ του Ἄννῃ, λαβοῦσῃ ἤδη τὸ πρόσωπον τῆς πρωταγωνιστρίας (prima donna). Ἡ Βολωνία, μία τῶν μεγάλων πόλεων τῆς βορείου Ἰταλίας, παρεῖχεν αὐτοῖς πολλὰ μέσα πρὸς διατήρησιν, ἐφ᾽ ᾧ καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς αὐτὴν, ἀποφασίσαντες νὰ καταστήσωσι τὸν υἱὸν των μουσικόν.

Ὁ Ἰωακεὶμ ἦν τότε δωδεκαετὴς, καὶ ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ἔμαθεν ἱκανῶς ὥστε νὰ ψάλλῃ εἰς τὰς Ἐκκλησίας, ὅπου ἡ τοῦ ὀξυτόνου φωνή του, ἀρκετὰ ἀξιόλογος οὖσα καὶ θελκτηρίους στροφὰς ἔχουσα, τὸν κατέστησεν ἀξιοσημείωτον. Δυστυχῶς ὅμως ὁ διδάσκαλος, ὃν ἔταξαν τῷ νέῳ Ἰωακεὶμ, οὐδόλως ὠφέλησε τὸν μαθητήν του, διότι τὸν διεσκέδαζεν ἀντὶ νὰ τὸν μανθάνῃ· δὲν ἐπροσπάθει νὰ νικήσῃ τὴν εἰς πᾶσαν ἐργασίαν ἀποστροφὴν τοῦ Ἰωακεὶμ, ἀλλ᾽ ἐξ ἐναντίας τὸν ἐκολάκευε καὶ ὑπέθαλπε τὴν φυσικὴν κλίσιν του πρὸς τὸ ὀλέθριον far niente (μηδὲν πράττειν). Μάτην οἱ γονεῖς καὶ οἱ συγγενεῖς του τὸν ἠπείλησαν καὶ τὸν παρεκάλεσαν ἀλληλοδιαδόχως, προσπαθοῦντες διὰ παντοίων μέσων νὰ ἀποτρέψωσιν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀκηδίας καὶ νὰ καταστήσωσιν εἰς αὐτὸν προσφιλῆ τὴν ἐργασίαν· ὁ Ἰωακεὶμ εὐχαριστεῖτο εἰς τὴν συνήθη ῥαθυμίαν.

Ὁ Ἰωσὴφ Ῥοσσίνης, ὁ πατήρ του, ἀπελπισθεὶς ἐκ τῆς ἐναντιότητος καὶ ἐπιμονῆς του ταύτης, τὸν ἀπέσυρεν ἐκ τῶν σχολείων, καὶ πρὸς τιμωρίαν του τὸν εἰσῆξεν εἰς σιδηρουργικὸν ἐργοστάσιον. Τοῦτο ὑπῆρξε διὰ τὸν Ἰωακεὶμ ἐποχὴ δοκιμασιῶν καὶ ταπεινώσεων, ἕως οὗ ἐνικήθη τέλος τὸ παράλογον πεῖσμα τοῦ παιδὸς, καὶ ἐκ τῶν δύο κακῶν ἐξελέξατο τὸ μὴ χεῖρον· ἀντὶ νὰ πυρακτόνῃ τὸν σίδηρον καὶ νὰ σφυροκοπῇ ἐπὶ τοῦ ἄκμονος, τῷ ἐφάνη ὀλιγώτερον δύσκολον, πλὴν καὶ ὀλιγώτερον πεζὸν, νὰ σπουδάζῃ τὴν μοσσικήν.

Ἐν τούτοις ἡ μήτηρ του, ἀπολέσασα μετά τινα ἔτη τὴν φωνήν της, ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸ θέατρον, διότι ἡ τύχη δὲν συνοδεύει πάντοτε τὴν τέχνην· ἐπόμενον λοιπὸν ἦτο ὁ Ἰωακεὶμ, δωδεκαετὴς ἤδη, νὰ προσφέρῃ τὸν φόρον τῆς ἐργασίας του ἵνα ὑποστηρίξῃ τὴν οἰκογένειάν του. Θέσις θαυμασία καὶ ἱκανὴ νὰ δώσῃ τὴν εὐφυΐαν εἰς τὸν μὴ ἔχοντα αὐτὴν, ἐὰν ἡ εὐφυΐα δὲν ἦτο δῶρον τοῦ Θεοῦ. Ἤρξατο λοιπὸν τῆς ζωῆς τοῦ μουσικοῦ καλλιτέχνου, καὶ περιερχόμενος τὴν Ῥωμανίαν ἐξετέλει εἰς διαφόρους πόλεις χρέη διευθυντοῦ τῆς ὀρχήστρας καὶ ἔκρουε τὸ κλειδοκύμβαλον.

Ἀλλὰ μετὰ ἑνὸς ἔτους πλάνητα βίον ἐπανῆλθεν αὖθις εἰς τὴν Βολωνίαν, ἔνθα εἰσῆλθεν εἰς τὸ Λύκειον ὅπως σπουδάσῃ, ἀποβλέπων εἰς ὑψηλότερον σκοπὸν παρὰ τὸν τοῦ ἁπλοῦ πρακτικοῦ καὶ περιφορητοῦ (ambulant) μουσουργοῦ. Καὶ ἐνταῦθα μαντεύει ἕκαστος τὰς ταχείας προόδους του ἐν τῇ τέχνῃ τοῦ συνθέτειν, καὶ ἐννοεῖ τὴν ζέσιν, μεθ᾽ ἧς ἐδιδάχθη νὰ παίζῃ διάφορα ὄργανα. Ἠδύνατο τοιουτοτρόπως νὰ θεραπεύῃ τὰς καλλιτεχνικάς του ἐμπνεύσεις, καὶ τῷ 1808, δεκαεξαετὴς ἤδη, προοιμάσατο τὸ ἔνδοξον στάδιόν του γράψας συμφωνίας τινὰς καὶ ᾠδὰς, αἵτινες ἐπιτυχοῦσαι τὸν κατέστησαν γνωστόν· ἐντὸς ὀλίγου δὲ ἀνηγορεύθη διευθυντὴς τοῦ ἐν Βολωνίᾳ μουσικοῦ συλλόγου.

Ὁ περιώνυμος Μομβέλλης, γενναῖος προστάτης τῶν καλλιτεχνῶν, ὑπεδέχετο τότε τοὺς μουσικοὺς εἰς τὴν οἰκίαν του· ἰδίως δὲ ἐνδιαφερόμενος διὰ τὸν νέον Ῥοσσίνην, παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ συνθέσῃ διάφορα τεμάχια, ἢ μονόπρακτα μελοδράματα, ὡς διὰ νὰ δοκιμάσῃ τί ἦτο ἱκανὸς νὰ κάμῃ, καὶ τὰ τεμάχια ἐκεῖνα συνενωθέντα ἀπετέλεσαν ἀκολούθως τὸ μελόδραμα Δημήτριος καὶ Πολύβιος, ὅπερ, παρασταθὲν τῷ 1811 εἰς Βολωνίαν, ἔτυχε καλλίστης δεξιώσεως ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ὡς ἐκ τῆς λαμπρᾶς ζωηρότητος τοῦ νεωτερισμοῦ του. Τὸ μελόδραμα τοῦτο, τὸ πρῶτον μουσικὸν δοκίμιον τοῦ μέλλοντος μεγάλου ἀριστοτέχνου, προοιωνίσατο καλὰ ὑπὲρ τοῦ νέου τούτου μουσικοῦ, καὶ ἐχειροκροτήθη εἰς ὅλας τὰς πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας παρεστάθη πολλάκις.

Ἡ πρώτη αὕτη ἐπιτυχία, ἧς ἠξιώθη χωρὶς νὰ ἐλπίζῃ ὁ Ῥοσσίνης, καὶ ἥτις τῷ ἐπροξένησεν εὐάρεστον ἔκπληξιν, τὸν παρώτρυνεν εἰς τὸ νὰ καταγίνῃ τοὐντεῦθεν εἰς σύνθεσιν μελοδραμάτων. Ἐνίοτε καὶ αἱ περιστάσεις αὐταὶ συντελοῦν παραδόξως πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς λάμψεως τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν. Εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Σενιγάλλης, εἰς ἣν ὁ Ῥοσσίνης διέτριβεν ὡς διδάσκαλος τοῦ κυμβάλου, Μαρκέσιός τις Καβάλλης διεύθυνε τὸ θέατρον καὶ ἠρᾶτο τῆς πρώτης τραγῳδιστρίας. Ἡ ὡραία αὕτη γυνὴ, Καπάρνη λεγομένη, διεκινδύνευσεν εἰς παράστασίν τινα τολμηρὸν λαρυγγισμὸν, ὃν ἐξετέλεσε παραφωνότατα καὶ ἀθλιέστατα. Τὸ κοινὸν, ἥττον εὐερέθιστον εἰς τοιαῦτα ἀσήμαντα ἢ μᾶλλον ἀνάλγητον καὶ ἀπαθὲς, οὐδὲν ἔκαμε σημεῖον ἀποδοκιμασίας· ἀλλ᾽ ὑπῆρχεν ἐν τῇ αἰθούσῃ καλλιτέχνης τις, εἰς τὸν ὁποῖον τὸ σφάλμα τῆς Καπάρνης δὲν διέφυγε ποσῶς, καὶ ὅστις δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ τὰς ἐντυπώσεις του. Μόλις λοιπὸν ἡ τραγῳδίστρια εἶχε τελειώσει τὸν ἀτυχῆ αὐτῆς λαρυγγισμὸν, καὶ εὐθὺς γέλως ὁμηρικὸς ἀντήχησεν ἀπὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐκάθητο ὁ Ῥοσσίνης. Ἡ προσβολὴ ἦτο τρομερά· ἡ αἴθουσα δὲν ἐπρόσεξε ποσῶς εἰς αὐτὴν, ἀλλ᾽ ἡ Καπάρνη ἤκουσε τὰ πάντα καὶ ἐσημείωσε τὸν ἔνοχον.

Ἡ προσβληθεῖσα φιλαυτία τῆς τραγῳδιστρίας μικροῦ δεῖν ἀπέβαινεν ὀλεθρία εἰς τὸν νεανίαν διδάσκαλον τοῦ κλειδοκυμβάλου, ὅστις, ἀναμφιβόλως προτροπῇ τῆς Κ. Καπάρνη, προσεκλήθη μετὰ τὴν παράστασιν ὑπὸ τοῦ Μαρκεσίου Καβάλλη. Ὁ διευθυντὴς οὗτος ἐπεθύμει νὰ τιμωρήσῃ τὸν αὐθάδη ἐκεῖνον μουσικὸν, ὅστις ἐτόλμησε νὰ γελάσῃ διὰ τὴν ἐρωμένην του· ἔγκλημα ἐσχάτης προδοσίας, κατὰ τὴν ἰδέαν του, διότι ποτὲ δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ σφάλματα ἀπὸ γυναῖκα τόσον ἐπαγωγικήν. Προσεκάλεσε λοιπὸν αὐτὸν, ἀλλὰ μόλις τὸν εἶδε μετέβαλε

ΡΟΣΣΙΝΗΣ.

σκοπόν· δὲν ἠδυνήθη νὰ μνησικακήσῃ πρὸς νεανίαν, οὗτινος ἡ μορφὴ ἦτο χαρίεσσα καὶ πνευματώδης, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ τιμωρήσῃ καλλιτέχνην, ὅστις, ἐκτὸς τῆς θαλερωτάτης νεότητός του, ἔδειξε φιλοκαλίαν τοσοῦτον ἐντελῆ. Ἀποβαλὼν λοιπὸν πᾶσαν κατ' αὐτοῦ δυσμένειαν, ἀντὶ νὰ δείξῃ πρὸς τὸν διδάσκαλον τοῦ κυμβάλου σκυθρωπότητα, τῷ ὡμίλησε μετὰ γλυκύτητος, καὶ φιλιωθεὶς μετὰ τοῦ Ῥοσσίνη, προσεκάλεσεν αὐτὸν εἰς τὴν τράπεζάν του· περιπλέον δὲ ὑπεσχέθη αὐτῷ πᾶσαν δυνατὴν εἰς τὸ μέλλον ὑποστήριξιν.

Τὸ εἰκοστὸν ἔτος τοῦ νέου μουσικοδιδασκάλου ἦν γονιμώτατον. Ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως μέχρι τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1812 ἔγραψε πέντε ὡραῖα μελοδράματα διὰ τὰ θέατρα τῆς Βενετίας, Φερράρας, Ῥώμης καὶ Μιλάνου, μεταξὺ τῶν ὁποίων διαπρέπει Ἡ εὐτυχὴς ἀπάτη (l'inganno felice)· ἐντὸς τοῦ μονοπράκτου τούτου καὶ κωμικοῦ μελοδράματος ἐνυπάρχουσι τὰ ἴχνη τῆς ὡραιοτέρας ἐμπνεύσεως τοῦ περιφήμου μουσικοῦ. Ἡ Pietra del paragone, εἰς δύο πράξεις, ἀπήλαυσε πλειοτέραν ἐπιτυχίαν καὶ περιέβαλεν αὐτῷ φήμην, δι' ἧς ὁ εἰκοσαετὴς μουσουργὸς ἀπηλλάττετο τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ στρατευσίμου, πρᾶγμα σπάνιον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῶν διαρκῶν πολέμων. Ἐκ τοῦ μελοδράματος δὲ τούτου ἄρχεται ἡ πάλη τοῦ Ῥοσσίνη μετὰ τῶν ἀντιπάλων του, καθότι ἡ ἐπιτυχία ἐξύπνισε τὴν ζηλοτυπίαν των.

Ἐπειδὴ ἡ φήμη τοῦ νέου μουσικοδιδασκάλου περιέτρεχεν εἰς ἅπασαν τὴν Ἰταλίαν, ἐπειδὴ ὅλαι αἱ ἀποκτήσασαι θέατρα πόλεις ἐπεθύμουν νὰ χειροκροτήσωσι τὰ πρῶτα τοῦ Ῥοσσίνη ἔργα καὶ ἐπέβαλλον εἰς τοὺς θεατρῶνας τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ τὸν παρακινήσωσι νὰ γράψῃ ἓν μελόδραμα· ἐπειδὴ τέλος ὅλοι οἱ νοήμονες ἐρασταὶ τῶν καλῶν προέβλεπον τὸ λαμπρὸν μέλλον τοῦ νεανίου μουσουργοῦ καὶ ἡ κριτικὴ ἤρχησεν ἐνασχολουμένη ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀνεφάνησαν πολλοὶ κατήγοροι καὶ χλευασταὶ αὐτοῦ, ὑπὸ φθόνου διεγερθέντες. Ἀλλ' ὁ Ῥοσσίνης, μικρὸν ὀρροντίζων διὰ τοὺς ὁμιλοῦντας εἴτε ὑπὲρ εἴτε κατ' αὐτοῦ, ἐβάδιζεν εἰς τὴν ὁδόν του ἐλεύθερος καὶ ἀμέριμνος, πιστεύων ἴσως εἰς τὸν καλὸν ἀστέρα του, καὶ ὁλονὲν βελτιῶν καὶ τελειοποιῶν τὸ ἄσμα. Εἶχε τῳόντι μικρὰν πάντοτε συνείδησιν τῆς ἀξίας του, ἐπειδὴ ἡ εὐφυΐα δὲν γνωρίζει πώποτε ἐντελῶς ἑαυτήν· ἄνευ δὲ ὑπερβολῆς λέγομεν ὅτι ὁ Ῥοσσίνης ἔφερε μεταῤῥύθμισιν εἰς τὴν μουσικήν, ὁδηγήσας αὐτὴν εἰς νέας ὁδούς.

Τῷ 1813 ἀνεφάνησαν ἕτερα τρία προϊόντα τῆς εὐφυΐας του, ἐν οἷς τὸ μελόδραμα ὁ Ταγκρέδης, συντεταγμένον κατὰ νέαν μουσικὴν μέθοδον, εἰς ἣν ἀπό τινος ἐφαίνετο καινοτομῶν ὁ Ῥοσσίνης, ἐφείλκυσε τὸν γενικὸν θαυμασμόν. Ἐν διαστήματι δὲ δεκάδος ὁλοκλήρου ἐτῶν ὁ ἔνδοξος μουσικοδιδάσκαλος, θριαμβεύσας ἤδη κατὰ τοῦ φθόνου καὶ τῆς σχολαστικότητος, ἐξηκολούθει προι-

κίζων τὸ Ἰταλικὸν θέατρον διὰ νέων ὁλονὲν ἔργων του· καὶ ἐνμέσῳ τῆς πληθύος τῶν ἔργων τούτων, πόσα τῳόντι ἀριστουργήματα δὲν ἔχομεν νὰ θαυμάσωμεν!

Τῷ 1815 ἰδίως ηὐδοκίμησεν εἰς τὸ νέον μελόδραμά του Ἐλισάβετ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας, δι' οὗ ἔκαμε τὰς ἀπαρχάς του εἰς τὸ ἐν Νεαπόλει θέατρον τοῦ Ἁγίου Καρόλου, εἰς τὸ ὁποῖον παρέλαβεν αὐτὸν ὁ πλούσιος διευθυντὴς Βαρβάζας μὲ ἐνιαύσιον ἐπιχορήγησιν 12,000 φράγκων. Εἰς τὸ θέατρον τοῦτο παρέστησεν ἰδίως τὰ πλειότερα τῶν ἀριστουργημάτων του, ἐν οἷς ἐξέχουσιν ὁ Ὄτελλος, ὁ Μωϋσῆς ἐν Αἰγύπτῳ, ὁ Κουρεὺς τῆς Σεβίλλης, κτλ. εἰς ἃ ἐνέθετε πρόσωπα ἐπίτηδες γεγραμμένα διὰ τὴν ὡραίαν πρωταγωνίστριαν Κ. Κόλβρανδ, ἥτις ἐγένετο μετ' ὀλίγον συμβία του.

Τῷ 1822, περαιωθεισῶν τῶν συμφωνιῶν αὐτοῦ μετὰ τοῦ εἰρημένου διευθυντοῦ, ἀπεδήμησεν εἰς Βενετίαν μετὰ τῆς θυμοτερποῦς συζύγου του, ὅπου ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὸ θέατρον ἐν μέσῳ γενικῶν ἐπευφημιῶν καὶ χειροκροτήσεων. Ἐκεῖ τὰς ἀποκρέω τοῦ 1833 προσήνεγκε νέον ἀριστούργημα, προϊὸν τῆς ἀνεξαντλήτου φαντασίας του, τὴν Σεμιράμιδα, ἧς τὰ πλήρη περιπετείας ἐπεισόδια καὶ αἱ σχεδὸν Γερμανικαὶ καλλοναὶ διήγειρον τὸν ἐνθουσιασμὸν καθ' ὅλην τὴν Αὐστριακὴν ἐπικράτειαν. Ἡ παράστασις δὲ αὕτη ἦν σχεδὸν ὁ τελευταῖος ἀποχαιρετισμός του εἰς τὴν Ἰταλικὴν σκηνήν.

Μεταβὰς εἰς Ἀγγλίαν, ἐκέρδησεν ἐν διαστήματι πέντε μηνῶν ἐξ ἰδιαιτέρων παραδόσεων καὶ μουσικῶν συμφωνιῶν τὸ ποσὸν 250,000 φράγκων, καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ ἔτους (1824) ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους, ἐπιθυμῶν νὰ καθιερώσῃ ἐν τῇ μεγαλουπόλει ταύτῃ τὴν δόξαν του. Καίτοι δὲ τὰ ἔργα του δυσκόλως ἐξωκειώθησαν, οὕτως εἰπεῖν, μὲ τὸ νέον κλίμα εἰς ὃ μετέβη, οὐχ ἧττον ὅμως ἐν ὀλιγοχρονίῳ διαστήματι ἐπέτυχε νὰ καταθέλξῃ καὶ νὰ ἐνθουσιάσῃ τοὺς κατοίκους τοῦ Σηκουάνα. Διάφορα τῶν ἀριστουργημάτων αὐτοῦ ἐκόσμησαν τὰς σκηνὰς τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου, ἰδίως δὲ ἠρίστευσεν ὁ Γουλιέλμος Τέλλος, ἡ τελευταία αὕτη λέξις, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ ἀθανάτου μουσικοδιδασκάλου, ἢ, κατὰ τοὺς πλείστους, ἡ τελευταία λέξις τῆς μουσικῆς. Πρὶν ὅμως ἐπευφημηθῇ τὸ ἀριστούργημα τοῦτο, ἔπρεπε νὰ ὑποστῇ τὴν τύχην ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε ἐν Παρισίοις παρασταθέντων ἔργων τοῦ Ῥοσσίνη· δὲν ἐπέτυχε δηλαδὴ ἐξ ὁλοκλήρου, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀποτυχίαν, καὶ ὁ Ῥοσσίνης, ὅστις ἐν μέσῳ τῶν δικαίων θριάμβων του δὲν ἐπίστευέ ποτε μίαν τοιαύτην ἄδικον ἀποτυχίαν, ἀπεσύρθη ἐξ ὁλοκλήρου τῆς σκηνῆς.

Ἄλλως τε καὶ ἡ ὑλικὴ κατάστασις του τοὐντεῦθεν ἦν ἀνεξάρτητος τῶν ἐπιτυχιῶν του. Διορισθεὶς γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τοῦ Γαλλικοῦ ᾄσματος μὲ πλουσιωτάτην σύνταξιν καὶ ἄλλας ἰσοβίους ἐπιχορηγήσεις, ἔζη ἐν πολυτελείᾳ εἰς τὸ ἐν Βολωνίᾳ παλάτιόν του. Ἀποσυρθεὶς δὲ ὁλοσχερῶς πάσης δημοσίου ὑπηρεσίας τῷ 1836, ἐξηκολούθει ζῶν ἐν τῷ πολυτελεῖ, ὡς εἰπεῖν, ἐρημητηρίῳ του τούτῳ, ἐντὸς διαρκοῦς σιωπῆς, ἀποτροπιαζόμενος τὴν μουσικὴν, ἥτις τὸν ἀπεθανάτισε, καὶ περιφρονῶν τὴν δόξαν. Ἐκεῖ, παραδεδομένος εἰς ἀκηδίαν ἢ ῥαστώνην, καὶ μὴ αἰσθανόμενος ἐνεργητικότητα εἰμὴ πρὸς τὰ ἄσχετα μὲ τὴν τέχνην ἔργα, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀνίαν, ἐλεθριωτέραν δι' αὐτὸν μάστιγα ἢ τὴν πρόσκαιρον ἀδικίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἅπαξ τῷ 1841 ἐφάνη ὡς θελήσας τρόπον τινὰ νὰ ἐξέλθῃ τῆς πολυετοῦς ἡσυχίας του, δημοσιεύσας μικρόν τι Stabat mater, (1) ὅπερ εἶχε συντεταγμένον ἀπὸ ὀκταετίας, καὶ τὸ ὁποῖον, μ' ὅλας τὰς κανονικὰς καὶ δικαίως θαυμαζομένας καλλονάς του, τὸν ἀποδεικνύει ἀρκετὰ μακρὰν κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν τῆς ὑπεροχῆς ἐκείνης, ἣν ὁ Γουλιέλμος Τέλλος προσεκτήσατο κατὰ τὴν δραματικὴν μουσικήν.

Ἡ ὑγεία τοῦ Ῥοσσίνη, ἀπὸ πολλοῦ χρόνου προσβληθεῖσα, συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν ἀνεξήγητον ταύτην ἀδιαφορίαν του πρὸς τὴν δόξαν. Προσβληθεὶς ταὐτοχρόνως ὑπὸ σκληρᾶς ἀσθενείας καὶ ὑπὸ νευραλγίας ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἐπηρεάζουσι τότε σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα, ἐπανῆλθε δὶς κατ' ἐπανάληψιν εἰς Παρισίους (τῷ 1843 καὶ τῷ 1855), ζητῶν μᾶλλον τὴν ἰατρικὴν ἐπίσκεψιν ἢ τὰς ἀναμνήσεις τῆς δόξης του.

Ἡ τελευταία ἐν Παρισίοις διαμονή του διαρκεῖ μέχρι τῆς σήμερον, καὶ τὸ ὄνομά του πανταχοῦ διεγείρει θόρυβον. Πλὴν μ' ὅλας τὰς διαρκεῖς ταύτας τιμὰς καὶ τὰς καθημερινῶς σχεδὸν ἐπαναλαμβανομένας ἐπευφημίας, ὁ Ῥοσσίνης οὐδὲν σχεδὸν νέον ἔργον του προσήνεγκεν εἰς τὸ κοινόν, ἐκτὸς τῆς μουσουργημένης κωμῳδίας του οἱ Βρουσκινοί, παρασταθείσης τῷ 1857, ἥτις δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπανάληψις ἑνὸς τῶν ἐλαφροτέρων νεανικῶν αὐτοσχεδίων του.

Ὁ ἔνδοξος οὗτος μουσικοδιδάσκαλος διαμένει σήμερον εἰς μίαν τῶν ὡραιοτέρων οἰκιῶν τῆς συνοικίας Ἁγίας Μαγδαληνῆς. Εἶνε Ἱππότης τῆς Λεγεῶνος τῆς τιμῆς, καὶ διάφορα ἔχει παράσημα τῶν πρωτίστων βαθμῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν. Ἀλλὰ μὴ ἔχοντες τίποτε πλειότερον νὰ εἴπωμεν περὶ αὐτοῦ, ἂς ἀκούσωμεν σημαντικόν τι ἄτομον ἐκθέτον τὴν πρὸς τὸν κύκνον τοῦτον τοῦ Πεζάρου ἐπίσκεψίν του:

« Πρό τινων ἡμερῶν παρουσιάσθην εἰς τὸν διάσημον τοῦτον μουσικοδιδάσκαλον ὑπό τινος τῶν φίλων του, καὶ τὸν ἤκουσα ὁμιλοῦντα. Πόσον ὁ ἔνδοξος οὗτος ἀνὴρ κέκτηται τὴν τέχνην τοῦ προξενεῖν ζωηρὰν τὴν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτόν! Ἡ ζωηρότης τοῦ πνεύματός του, ἡ εὔκολος συνδιάλεξίς του, ἡ γλυκεῖα καὶ κομψὴ συμπεριφορά του προξενοῦσιν ἄμεσον εὐθυμίαν εἰς τὸν ἀκούοντα. Εἰσέρχεταί τις καταπλησσόμενος, οὕτως εἰπεῖν, ἀπὸ τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ μουσουργοῦ, καὶ ἐξέρχεται κατατεθελγμένος ἀπὸ τὴν ἱλαροφροσύνην τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ μέγιστος μουσικὸς τῆς ἐποχῆς μας δὲν ὁμιλεῖ παρὰ ὀλίγον ἢ διόλου περὶ τῆς τέχνης του, ὄχι διότι προσποιεῖται, ἀλλὰ διότι φοβεῖται μὴ ἐνοχλήσῃ τοὺς φίλους του, τοὺς ὁποίους δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ τοὺς βιάζῃ ὅπως ἀκολουθῶσι τὰς ἰδικάς του σκέψεις, ὡς πράττουσι τόσοι καλλιτέχναι, ὧν ἡ πρωτίστη φροντὶς εἶνε τὸ νὰ καταντῶσι πᾶσαν συνομιλίαν των εἰς ὑποθέσεις, τὰς συνήθεις σπουδὰς ἀφορώσας.

(1) Αἱ πρῶται λέξεις ἐκκλησιαστικοῦ ὕμνου, ψαλλομένου ἐν τῇ Δυτικῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἑσπέρᾳ τῆς μεγάλης Πέμπτης καὶ ἀναφέροντος τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ὕμνος οὗτος ἐμουσουργήθη καὶ παρ' ἄλλων μεγάλων μουσικῶν, οἷον, τοῦ Περγολέζη, Χάυδν, Χαίνδελ, κλπ. ἀπευθύνεται δὲ ὡς παραγορητόριος πρὸς τὴν Θεοτόκον, ἀντιστοιχῶν κάπως τῷ ἡμετέρῳ Ἐπιταφίῳ θρήνῳ.

« Μετ' ἐμοῦ πέντε ἢ ἓξ ἄτομα ἦσαν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ροσσίνη, ἀντιπροσωπεύοντα τρία διάφορα ἔθνη, τὸ Γαλλικόν, τὸ Ἰσπανικὸν καὶ τὸ Ἰταλικόν. Εἰς τὸν ὁμιλοῦντα Γαλλιστὶ διὰ τῆς αὐτῆς ἀπεκρίνετο εὐκολίας ὡς καὶ πρὸς τὸν Ἰσπανιστὶ ἢ Ἰταλιστὶ ἐκφραζόμενον, τὸ ὁποῖον καθίστα ζωγραφικὴν καὶ ὅλως ἀσυνήθιστον τὴν συνομιλίαν του. Ἐνόμιζον ὅτι ἐντὸς δευτερολέπτων τινῶν ὡδοιπόρουν ἀπὸ Μαδρίτης εἰς Παρισίους, καὶ ἐκ Παρισίων εἰς Νεάπολιν, καὶ ἠδυνάμην νὰ ἀκούω πότε καὶ πότε ἐκ τοῦ στόματός του ἀνέκδοτά τινα, ἅπερ διηγεῖτο μετὰ πολλῆς εὐαισθησίας, μετὰ πολλῆς ἁπλότητος καὶ χάριτος.

« Ὁμολογῶ ὅτι ἡ πρὸς τὸν Ροσσίνην ἐπίσκεψίς μου ἐκείνη μοὶ ἐπροξένησε μεγάλην κλίσιν πρὸς τὴν τέχνην, καθότι μᾶς ἐξέθεσε θαυμασίως τὴν θεωρίαν τῆς μουσικῆς, ἀφοῦ πολὺν καιρὸν τὸν παρεκαλέσαμεν πρὸς τοῦτο. Ἕκαστος ἐννοεῖ εὐκόλως μετὰ πόσης προσοχῆς ἠκούσαμεν τὸν συγγραφέα τοῦ Γουλιέλμου Τέλλου, οὗτινος ἡ ὁμιλία ἔχυνε θέλγητρον ὕψιστον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκούοντος. Ὁ πρὸς αὐτὸν ἐγειρόμενος ἐν ἐμοὶ θαυμασμὸς ἐφαίνετο ὅτι ηὔξανεν ἔτι πλέον εἰς ἑκάστην λέξιν του. »

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΣΑΛΒΑΤΟΡΟΣ, Συνέχεια τῶν Μοϊκανῶν τῶν Παρισίων. Μετάφρασις Ν. Δεστουνιάνου καὶ Ἰ. Βρετοῦ. Ἐν Ἀθήναις, 1863.

Ὑπάρχουσιν αὐστηροί τινες καὶ ἀγιόφρονες τῶν πατριαρχικῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων θιασῶται, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὁποίων τὸ μυθιστόρημα εἶνε ὀλέθριόν τι κρᾶμα, τοῦ πόματος τῆς Κίρκης ὀλεθριώτερον, καὶ διὰ τοὺς ὁποίους ἡ κακόηχος ῥωμάντσα εἶνε ἰσοδύναμος τῇ διαφθορᾷ. Καὶ ὅμως πολὺ ἄδικος πρέπει νὰ θεωρῆται τις ὁσάκις κρίνῃ ἐξ ἀκοῆς ἢ προκατειλημμένος ὤν, χωρὶς νὰ παραδέχηται ὅτι ἕκαστος κανὼν ἔχει καὶ τὴν ἐξαίρεσίν του. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὰ πλειότερα τῶν μυθιστορημάτων, τὰ μὲν ἐκ προθέσεως τὰ δὲ λελη θότως πως, συνέτειναν πολλάκις πρὸς διαφθορὰν ἀφελῶν καὶ ἀθώων ἠθῶν· καὶ ὅμως δὲν εἶνε τοῦτο λόγος ἀποχρῶν ὅπως κηρύξωμεν γενικὴν κατ' αὐτῶν σταυροφορίαν. Διότι ὑπῆρξαν μυθιστορήματα, ἅτινα, εἴτε κακῶς ἀναγνωσθέντα εἴτε στρεβλῶς ἐννοηθέντα, ἔβλαψαν καὶ ἐδηλητηρίασαν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, δὲν πρέπει νὰ ἀποτροπιαζώμεθα ἅπαντα τὰ τοιαῦτα ἀναγνώσματα ἀνεξαιρέτως. Τότε πρέπει νὰ ῥίψωμεν εἰς τὸ πῦρ καὶ τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη, ἐφ' οἷς τοσοῦτον κλείζεται καὶ ἐπαίρεται ἡ Ἑλλάς, διότι καὶ αὐτά, ὑπὸ τὴν γενικὴν κατηγορίαν τοῦ πλαστοῦ διηγήματος ὑπαγόμενα, τί ἄλλο εἰσὶν ἢ μυθιστορία ὑψηλοτέρου εἴδους; Καὶ πόῤῥω μὲν ἀπέχομεν τοῦ νὰ ἀναλάβωμεν ἐνταῦθα τὴν ὑπεράσπισιν τῶν μυθιστορημάτων ἐν γένει. Κρίνομεν δὲ καλὸν ὅπως προτάξωμεν τὰς ὀλίγας ταύτας σκέψεις, χρησιμευούσας ἴσως ὡς ὁρισμὸς τῆς μυθιορίας, καὶ ὅπως ποιῆται ἡ ἀναγκαία διάκρισις μεταξὺ μυθιστορήματος καὶ μυθιστορήματος.

Τὸ μυθιστόρημα ἐν γένει δύναται νὰ ὁρισθῇ ὡς ἔργον φαντασίας, μὴ ἔχον κανόνας ἀκριβεστέρους, τύπους μονιμωτέρους καὶ σκοπὸν ὁριστικώτερον τῆς ἰδιοτρόπου ταύτης δυνάμεως. Πάντα τὰ εἴδη καὶ πᾶσαι αἱ ὑποθέσεις ἀνήκουσιν αὐτῷ, καὶ μὴ ἀρκούμενον νὰ περιλαμβάνῃ τὸν πραγματικὸν κόσμον, πλάσσει ὅ,τι ἀρέσκει αὐτῷ καὶ δημιουργεῖ τὸν λαὸν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸ δοκοῦν αὐτῷ.

Τὸ μυθιστόρημα ἐρανίζεται ἐνίοτε ἐκ τῆς ἱστορίας πρόσωπα, ἤθη, συμβεβηκότα, καὶ προστίθησι τούτοις ὅσα κρίνῃ ἀναγκαῖα πρὸς τὸ δραματικὸν ἀποτέλεσμα τῶν παραστάσεων αὐτοῦ. Λαμβάνει δὲ ἐκ τῆς φιλοσοφίας, ἐκ τῆς θρησκείας καὶ ἐκ τῆς σπουδῆς τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας ἰδέας ἠθικάς, τὰς ὁποίας προσφέρει τοῖς ἀνθρώποις ἐν τῇ ἀξίᾳ διδασκαλίας ἢ τῇ φαινομένῃ αὐθεντίᾳ γεγονότος. Τὰ πάθη, αἱ δυστυχίαι, αἱ ἡδοναὶ καὶ πάντα τὰ κατὰ τὸν βίον συνωθούμενα ἐπέρχονται ἀλλεπάλληλα καὶ ταχέως ἐπὶ τῆς σκηνῆς, τὴν ὁποίαν ἐκτίθησι τῷ ἀναγνώστῃ. Εἶνε εὐρὺ καλειδοσκόπιον, ἐν ᾧ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ πράγματα, αἱ ἰδέαι καὶ τὰ αἰσθήματα, τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν, τὸ πραγματικὸν καὶ ἡ φαντασία, τὸ πιθανὸν καὶ τὸ ἀδύνατον εἰσὶν ἐῤῥιμμένα ἀτάκτως καὶ παράγουσιν ἀδιαλείπτως συνδυασμοὺς, ὁτὲ μὲν πολυπλόκους καὶ παραδόξους, ὁτὲ δὲ ἐντέχνους καὶ ἀπροσδοκήτους, ὁτὲ δὲ ἁπλοῦς καὶ τερπνούς, ὡς ἡ ὡραία φύσις. Ὁ οὐρανὸς ἢ ὁ ἅδης, ἡ γῆ ἢ αἱ θάλασσαι χρησιμεύουσιν ὡς πίναξ τῆς ζωγραφίας καὶ βάσις εἰς τὰ ἄπειρα ποικίλματα αὐτοῦ.

Ὁ μυθιστοριογράφος ἀφηγεῖται καὶ δεικνύει συνάμα πιστεύουσι δὲ καὶ βλέπουσι, τοὐλάχιστον ἐπὶ στιγμὴν χρόνου, ὅ,τι βεβαιοῖ καὶ περιγράφει. Τὰ πνεύματα τῆς Χαλιμᾶς εἶνε ὄντα φανταστά· ἀλλὰ τὰ αἰσθήματα αὐτῶν, αἱ πράξεις καὶ τὰ συμβεβηκότα τὰ προερχόμενα ἐξ αὐτῶν, συνδεόμενα γίνονται ἀληθῆ, ἐνῷ ἡ φαντασία τοῦ ἀγνώστου ἥδεται ἐν αὐτοῖς. Τοῦ μύθου ἀποδεκτοῦ γινομένου, πᾶν ὅ,τι ἐκ τούτου προέρχεται εἶνε φυσικόν. Τὰ πάθη τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς προσώπων διεγείρουσι τὰ τῶν ἀναγνωστῶν, καὶ πολλάκις ἀναπτύσσουσι ταῦτα μετὰ θαυμασίας ταχύτητος, καὶ αἱ εὐαίσθητοι ψυχαὶ εὑρίσκουσιν ἄπειρον ἡδονὴν εἰς τὰς ποικίλας ταύτας συγκινήσεις.

Ἐὰν τὰ μυθιστορήματα μόνον σκοπὸν εἶχον, ὡς τινες φρονοῦσι, νὰ παραστήσωσι τὰς κακίας καὶ τὰ ἐλαττώματα τῆς κοινωνίας ὑπὸ τερπνὸν καὶ ζωηρὸν φλοιόν, τότε βεβαίως οἱ μυθιστοριογράφοι ἤθελον εἶσθαι οἱ διαφθορεῖς τῆς κοινωνίας, καὶ ἑπομένως πολλοὶ τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν δὲν ἤθελον κατέλθει εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον τῆς ἀτιμίας. Εὐτυχῶς ὅμως ἀπατῶνται οἱ τοιαῦτα φρονοῦντες· διότι τὰ μυθιστορήματα, ἐὰν ἐνίοτε παριστῶσιν ὑπὸ ζωηρότερον χρῶμα τὰς κακίας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀρετὰς ἐπίσης ἐκθέτουσι, καὶ τὴν ἕνεκα τῆς διαφθορᾶς μετάνοιαν, καὶ ὑπὸ τὴν τερπνὴν πολλάκις αὐτῶν μορφὴν ἰδέας φιλοσοφικὰς καὶ ὑψηλὰς ὑποκρύπτουσιν. Ἀλλὰ καὶ ἕτερα ὑπάρχει ὠφέλεια· οἱ μεταγενέστεροι ἀντλοῦσιν ἐκ τῶν μυθιστορημάτων πάσας τὰς γνώσεις τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνήκει τὸ μυθιστόρημα. Οἱ μυθιστοριογράφοι λοιπὸν κατέχουσι καὶ αὐτοὶ θέσιν παρὰ τοῖς λοιποῖς ἐπιστήμοσιν· ἐὰν δέ τινες τοῖς ἀρνοῦνται τὴν θέσιν ταύτην, φοβοῦνται ἀναμφιβόλως τὴν γειτνίασιν ἀνθρώπων σατυριζόντων τὴν διαφθορὰν τῆς κοινωνίας, ἢ ἐπαινούντων τὰς ἐλαχίστας καὶ οἱονεὶ μηδαμινὰς ἀρετὰς αὐτῆς.

Οὕτω λοιπὸν ἡμεῖς, οἵτινες δὲν εἴμεθα συστηματικῶς ἐχθροὶ ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν τοιούτων ἀναγνωσμάτων, δὲν ἀρνούμεθα ὅτι πραγματικῶς ὑπῆρξαν πολλὰ ἐξ αὐτῶν, οὐ μόνον τέρψαντα δαιμονίως, ἀλλὰ καὶ ἐποικοδομήσαντα καὶ διορθώσαντα. Ὡς τοιαῦτα δὲ θεωρητέα καθ' ἡμᾶς, πρῶτον αἱ δύο μεγάλαι ἐποποιΐαι τοῦ περιωνύμου φιλοσόφου ἐν μυθιστοριογράφοις Εὐγενίου Σύη, τὰ Ἀπόκρυφα τῶν Παρισίων καὶ ὁ Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος, ἐν οἷς πολλὰ στρεβλὰ καὶ παρατράγωδα ἤθη τῶν κοινωνιῶν ὑποδεικνύονται καὶ διορθοῦνται, πλεῖστα δὲ ὅσα προβάλλονται θαυμάσια ἀξιώματα ἠθικῆς καὶ φιλοσοφίας.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐπαγωγῶν ἐνταῦτῳ καὶ ὠφελίμων τούτων ἀναγνωσμάτων δικαιούμεθα νὰ καταταξωμεν καὶ ἕτερα δύο νεώτερα ἀριστουργήματα: τοὺς Ἀθλίους, προϊὸν τῆς μεγαλουργοῦ φαντασίας δαιμονίου ἀνδρὸς, τοῦ δημοτικωτάτου Βίκτορος Οὔγου, τὸ ὁποῖον προσφέρει ἡμῖν διὰ τῆς γλαφυρωτάτης καὶ ἐπιτυχοῦς μεταφράσεώς του ὁ πολύτιμος ἐκδότης τῆς Ἡμέρας, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου ἐν οἰκείῳ τόπῳ θέλομεν εἰπεῖ τὰ δέοντα, καὶ τοὺς Μοῖκανοὺς τῶν Παρισίων, τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ, καὶ τὴν κορωνίδα τῶν μέχρι τοῦδε ἐκ τοῦ καλάμου τοῦ Ἄτλαντος τούτου τῆς δημοσιογραφίας ἀποῤῥευσάντων πονημάτων καὶ ἔργων. Περὶ τούτου σπεύδομεν ὅπως εἴπωμεν νῦν ὀλίγα.

Οἱ Μοῖκανοὶ εἰσὶν ὁλόκληρον ἔπος ἐν πεζῷ λόγῳ, τουτέστι τελεία ἐποποιΐα. Ἐν τῷ ἐκτεταμένῳ τούτῳ μυθιστορήματι πλεῖσται ὅσαι διαδραματίζονται παράδοξοι σκηναὶ, καὶ οὔτε περιέργων στερεῖται καὶ τρομερῶν περιπετειῶν, οὔτε τῆς λοιπῆς θαυμασίας καλλονῆς ἐστὶν ἄμοιρον. Ὅτι δὲ καθιστᾷ πρὸ πάντων αὐτὸ ἄξιον ἀναγνώσεως εἶνε, ὅτι οὐδὲν ἄλλο πόνημα τοῦ παραδόξου τούτου ἀνδρὸς συνενόνει τοσοῦτον μετὰ τοῦ διδακτικοῦ τὸ τερπνὸν, ὅσον οἱ Μοῖκανοί. Ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν ἀξιοπεριέργων καὶ διδακτικῶν πολιτικῶν σκηνῶν δὲν εἶνε ἀμέτοχον, ὡς συνειθίζει ὁ Δουμᾶς νὰ περιβάλῃ τὴν ἱστορίαν διὰ τοῦ πλουσίου τῆς ἱστορίας ἐνδύματος. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν αἱ ζωηρότεραι εἰκόνες τῆς νεωτέρας Εὐρωπαϊκῆς κοινωνίας, αἱ μᾶλλον ἀπροσδόκητοι περιπέτειαι τῆς τύχης, ὁ Μέγας Ναπολέων ἐξιστορῶν τὰ καθ' ἑαυτὸν, ἀποκαλύπτων τὰ μᾶλλον τεράστια καὶ μυστικώτερα αὐτοῦ σχέδια καὶ διευθύνων τὰ τῆς φίλης πατρίδος του καὶ μακρόθεν ἐκ τῆς ἐξορίας του, ἐκ τῆς ἱστορικῆς νήσου τῆς Ἁγίας Ἑλένης, ἡ περιεργοτάτη καὶ τὰ μάλιστα τραγικὴ ἱστορία Ναπολέοντος τοῦ Β', ἡ φοβερὰ ἱεροκρατία παρὰ τῇ Αὐλῇ Καρόλου τοῦ Ι', ἡ μέχρι τοῦ 1830 ἱστορία τῆς Γαλλίας καὶ ἐν μέρει τῆς Εὐρώπης ὅλης, ταῦτα πάντα ἐκτίθενται μὲ τοσαύτην λεπτομέρειαν καὶ τέρψιν ἐνταῦτῳ, ὁποίαν μόνος ὁ τοῦ Δουμᾶ κάλαμος δύναται νὰ παράσχῃ.

Ὁ ἀξιότιμος ὁμογενὴς καὶ χρηστὸς νέος Κ. Νικόλαος Δεστουνιάνος, κάτοχος οὐ μόνον ἀμφοτέρων τῶν γλωσσῶν, (διότι ὁ μεταφράζων ἀμφοτέρων τῶν γλωσσῶν, εἰς ἃς ἐγκύπτει, πρέπει νὰ ἦνε εἰδήμων), ἀλλὰ καὶ ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν, μετὰ τοῦ εὐπαιδεύτου συνεργάτου αὐτοῦ Κ. Ἰ. Βρετοῦ προσφέρουσιν ἡμῖν τὴν ἔξοχον εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ ἀναγινώσκωμεν ἐν τῇ γλώσσῃ ἡμῶν τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τῆς τεραστίας τοῦ Γάλλου Συγγραφέως φαντασίας. Ἡ μετάφρασις εἶνε ἐπιτυχὴς, γλαφυρὰ πολλάκις καὶ ῥέουσα, ὡς εἰς τὸ πρωτότυπον, γινομένη οὔτε εἰς τὴν τολμηρὰν καὶ χυδαίαν ἐκείνην γλῶσσαν, ἥτις ἀνατρέπει πάντα γραμματικὸν καὶ συντακτικὸν κανόνα, οὔτε πάλιν εἰς τὴν σφόδρα ἀρχαΐζουσαν καὶ φορτικὴν, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ βαδίζουσα τὴν μέσην ὁδὸν, καὶ οὕτω γίνεται προσιτὴ τοῖς πᾶσι.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΝΕΚΔΟΤΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΕΣ ΚΑΙ ΨΕΥΔΑΠΟΛΛΩΝΕΣ (1)

« Πολλοί τοι κισσοφόροι, παῦροι δέ τε Βάκχοι. »

. . . . . .

Ματαίως πλὴν τὴν ἄκαρπον παιδεύει κεφαλήν του!
Εἰς τὰς ἐμπειρίας δυστυχὴς, ὀργίζεται, ἀφρίζει,
τοὺς στίχους ὅσους ἔγραψεν ἀναγινώσκει, σβύνει,
πετᾷ τὸν κάλαμον χαμαὶ, τὸν Παρνασσὸν ὑβρίζει·
ἀρὰν, ἀνάθεμ', ἀπειλὰς καὶ βλασφημίας χύνει
κατὰ παντὸς συγγράψαντος ποιητικοὺς κανόνας
καὶ νὰ συγγράψῃ μέλλοντος εἰς μέλλοντας αἰῶνας,
διὰ νὰ σπάζῃ ὁ καθεὶς μὲ τούτους τὴν χολήν του.

« Τῇ ἀληθείᾳ νόστιμον, φωνάζει, νὰ φυτρώνουν,
« ὡς βραχνιδες καυστικαὶ ἐκ μέσου τῶν αἰώνων,
« αὐθάδεις τινὲς κύριοι, τοῦ ψάλλειν νομοθέται,
« οἵτινες, τοῦ Ἀπόλλωνος λαμπάνοντες τὸν θρόνον,
« κελεύουσι τῶν συγγρόνων τὸν ψαλτῶν οἱ ποδηγέται
« καὶ τῶν προτέρων οἱ κριταί. Ὦ! τοὺς τοιούτους πρέπει
« νὰ θεωροῦν παράφρονας ὅσοι θὰ γράφουν ἔπη,
« ἢ ὅσων Μοῦσαι τραγικαὶ τὰς φρένας ἀνορθώνουν.

« Τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν δύναμαι ποσῶς νὰ ἐννοήσω
« πῶς τόσοι μου συνάδελφοι ἐν Φοίβῳ τὰ βιβλία
« αὐτῶν ἀνέχονται, καὶ πῶς τυράννων παρομοίων
« δὲν συγκινεῖ τὰ στήθη των ἡ φοβερὰ δουλεία.
« Πῶς τ' ἄθλια σχήματα τοιούτων παναθλίων
« δὲν ῥίπτουσιν εἰς τὸν βωμὸν, θυσίαν, τοῦ Ἡφαίστου,
« καὶ κατ' αὐτῶν δὲν πίπτουσι μετὰ θυμοῦ ἀσβέστου!
« Τοιούτων νέον πρόβλημα δὲν δύναμαι νὰ λύσω.

« Ἐγὼ κηρύττω ὡς δειλοὺς ἀνάνδρους καὶ προδότας,
« τοὺς μὴ τολμῶντας ἀδελφοὺς ἐκ τοῦ συστάδην πάλην,
« πάλην μακρὰν αἰώνιον, πρὸς τούτους νὰ κηρύξουν,
« καὶ μὲ χαλάζας στίχων των καὶ μὲ ἀνεμοζάλην
« αὐτῶν τῶν ψαλλίων σοφιστῶν τὸν νοῦν νὰ καταπλήξουν·
« νὰ διδαχθῶσιν ἄλλοτε μὲ φοβερὰς ἀλύσσους
« τῶν ἰδεῶν νὰ δένωσι τοὺς ὑψιπέτας Κροίσους,
« καὶ ν' ἀῤῥήτων ποιήματα γραφέντα μὲ ἱδρῶτας.

« Ἀλλὰ, τί μάτην φωνάσκω; θὰ γράψω, ναὶ, θὰ γράψω!
« Τοὺς Ὁρατίους, Βοαλὼ, καὶ τοὺς Ἀριστοτέλεις
« ζῶντας-νεκροὺς τοὺς θεωρῶ, ἀῤῥήτους, ἀνοήτους! . . .
« Τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς, τὰ περιττὰ τί θέλεις;
« στίχους θὰ γράψω μόνος μου ἐξόχους, ἀμιμήτους,
« ἀκαταλήπτους εἰς αὐτοὺς τοὺς θαυμαστοὺς Κυρίους,
« παιᾶνας, ἔπη, δράματα, εἰδύλλια, θουρίους,
« καὶ ποιητὴς πρωτότυπος θὰ καύσω καὶ θ' ἀνάψω.

(1) Τὸ σατυρικὸν τοῦτο ποίημα, οὗτινος ἀποσπάσματα καταχωρίζομεν, ἐγράφη ἐπίτηδες πρὸς διακωμώδησιν ποιητίσκων τινῶν, οἵτινες, μόλις ἀπὸ τοῦ ὀστράκου αὐτῶν ἐξερχόμενοι, νομίζουσιν ἑαυτοὺς ἄλλους Φοιβαπόλλωνας, καὶ κατακρίνουσιν οἱ δείλαιοι πικρῶς τοὺς κριτὰς τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ, διότι δὲν ἔκριναν ἄξια βραβεύσεως τὰ ἀνάλατα καὶ ἀσυνάρτητα αὐτῶν ἔπη.

« Κ' ἰδού, τοῦ γράφειν ἄρχομαι. Νὰ γράψω, τί νὰ γράψω ;
« Ὡδὴν εἰς Αὐτοκράτορα. Ἂς ἴδωμεν· « Ὦ θρόνε,
« ὅστις μονάρχην κρατιὸν κρατεῖς... πλὴν λάθος! ... στῆθι.
« Ἔπρεπε μᾶλλον « Βασιλεῦ τῆς οἰκουμένης μόνε! »
« νὰ εἴπω, « ὅστις μ' ἑκατὸν σταυροὺς κοσμεῖς τὰ στήθη! »
« Καὶ ἔπειτα ; ... Καὶ ἔπειτα δὲν εἶνε βία, πάλιν
« ἄῤῥιον γράφω· εἰς νοῦς εὑρίσκομ' ἤδη ζάλην ...
« Ἂς παύσω, καὶ πρὸς τὸ παρὸν τὸν κάλαμον ἂς θάψω! »

Τὰ τεύχη τότε παραιτεῖ κ' ἐξέρχεται ῥεμβάζων·
τρέχει παντοῦ ὃ δείλαιος, ἀκολουθῶν χιμαίρας
καὶ φίλον ἀπαντῶν τινα, δὲν χαιρετᾷ, προβαίνει,
ἢ χαιρετῶν, « Συγχώρησον, τῷ λέγει, εἰς αἰθέρας
« ἡ φαντασία μου πετᾷ ὡς βόμβα ἀναμμένη
« ταύτην, ὦ φίλε, τὴν στιγμήν. Σ' εὑρίσκω ἄλλην ὥραν,
« ἄφες με τώρα μόνον μου. Εἰς τῶν νεφῶν τὴν χώραν
« ποθῶ ν' ἀρθῶ οἰστρήλατος, πυριφλεγὴς, κοχλάζων! »

Καὶ μ' ἓν ξηρὸν « ὑγίαινε! » τὸν φίλον του ἀφίνει.
Καὶ προχωρεῖ, τοῦ ὁρόμου του μὴ ἀπαντῶν τὸ πέρας,
ἕως οὗ κόπος καὶ ἱδρὼς τὰ μέλη του δὲν λύσῃ,
ἢ λάμποντας εἰς οὐρανὸν δὲν ἴδῃ τοὺς ἀστέρας.
Ὅταν δ' ὁ Φοῖβος ὅλας του τὰς ᾠδὰς πλέον σβύσῃ,
ἔρχεται τότε ὁ καλὸς, κλείεται, κόπτει, ῥάπτει,
καὶ δι' ἀγῶνα ποίημα ἐξάωρον συνάπτει·
ταῦτα δὲ πράξας, ἐς τὸν γλυκὺν τοῦ ὕπνου κόλπον κλίνει.

Καὶ τὸ πρωὶ ἐγείρεται, τὸ ποίημα σφραγίζει,
ἐνθεὶς δελτίον μαρτύρων τὸ θεῖον ὄνομά του,
καὶ ὑπὸ μάλης ἔρχεται τὸν θησαυρὸν του φέρων·
ἀφνῶν ἐλπὶς ἀναπτεροῖ τὰ κοῦφα βήματά του,
καὶ μὲ τὴν κεφαλὴν κτυπᾷ τοὺς πόλους τῶν ἀστέρων.
Τέλος τὴν θύραν των κριτῶν κτυπᾷ καὶ παραδίδει
τὸ τέκνον τὸ νυκτιγενὲς, ἐλπίζων νὰ τὸ ἴδῃ
ἀφνοστεφῆ, χρυσόκερων ποτὲ νὰ πτερυγίζῃ.

Ἀλλ' ὅμως ἐλησμόνησε καὶ ὅρκους κ' ὑποσχέσεις.
Δὲν εἶσαι, φίλε ποιητὰ, ὁ πρὸ ὀλίγου στέλλων
εἰς κόρακας τὴν κριτικὴν, τὴν τέχνην, τοὺς κανόνας ;
Δὲν εἶσαι σὺ ὁ φίλος μας, ὁ πρὸ ὀλίγου θέλων
εἰς τὴν ἀγχόνην τοὺς κριτὰς ὁ τοὺς μακροὺς αἰῶνας
διαπερῶν ἀστραπὴν, καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους
καταπατῶν τὰ λείψανα; Δὲν εἶσαι ἐπὶ τέλους
σὺ, ὅστις νέα δόγματα ποιητικῆς θὰ θέσῃς ;

Ὅμως ἰδοὺ τί σκέπτεται... Τὸ ποίημά μου δίδω
εἰς τοὺς ἀχρείους δικαστὰς· ἂν δ' ἴσως τῶν δαιμόνων
αἱ τερατώδεις φάλαγγες τὸν νοῦν αὐτῶν σωτίσουν,
καὶ δὲν τὸ κρίνουν ἄξιον ἀπὸ ὀργὴν ἢ φθόνον,
ὦ! τοὺς λυποῦμαι! Ναί, ἀργὰ θὰ τὸ μετανοήσουν!
Θὰ τοὺς κηρύξω φθονεροὺς, δειλοὺς, ἀναλφαβήτους,
νάνους, Ζωΐλους, ἀμαθεῖς, μισέλληνας, ἀκρίτους!
Ἂν δὲν τὸ πράξω, ὦ θεὰ, τὸ φῶς σου νὰ μὴ ἴδω.

Τέλος ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου
ἀκούεται τῶν δικαστῶν ἡ ἄνευ πάθους γνώμη.
Τὰ πλήθη συνταράσσονται, οἱ ποιηταὶ ἰδρώνουν,
καὶ τοῦ καλοῦ μας ποιητοῦ σπασμωδικῶς οἱ ὦμοι
ἄνω καὶ κάτω φέρονται, ἐνῷ τὸν διορθώνουν
εἰς τὰ ἀκατανόητα πρωτότυπά του ἔπη.
Μ' ὀργὴν καὶ παράφορον τοὺς πάντας ὄμμα βλέπει,
καὶ πρὸς τὴν θύραν ῥίπτεται μετὰ βοῆς καὶ θρήνου.

Καὶ φίλον ἀπαντῶν τινα, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι
κι' ἐκεῖνος εἶνε ποιητὴς, δεινὸς, προνομιοῦχος,
« Βλέπεις ἐκεῖ, ἀναφωνεῖ, σκληρότης, ἀδικία!
« Ἐλεεινότης, φίλε μου! Νὰ φεύγω τροπαιοῦχος
« ἔπρεπε σήμερον ἐγώ... κι' ἐν τούτοις ἡ κακία ...
« Ἀλλ' εἶδες, εἶδες τὸν κριτήν; χωρὶς τὰ σφάλματά μου
« νὰ δείξῃ, διεκήρυττεν αἰσχρὸν τὸ ποίημά μου!
« μ' ἐνέπαιξε, παράφορος τὰς χεῖράς του ἐκρότει. »

Τοιούτους πλὴν παράφρονας δὲν ἔπρεπε νὰ τύπτουν
μετριοφρόνως οἱ κριταί, ἀλλὰ νὰ στηλιτεύουν
καὶ νὰ τοὺς ἀποστέλλωσιν εἰς τὰ φρενοκομεῖα,
ὅπου καλοὶ Ἀσκληπιοὶ τὰ πάθη ἰατρεύουν,
καὶ τὰς ὁρμὰς τοῦ πάθους των ἀμβλύν' ἡ ἐρημία.
Ὦ! τοῦτο ἐὰν πράξωσι, τὰ σμήνη τῶν ἀκρίδων
αὐτῶν δὲν θὰ μολύνωσι τ' ἄνθη τῶν Πιερίδων,
καὶ οἱ τοιούτων ὅμοιοι τὸ πάθος των θὰ κρύπτουν.

Καὶ ταῦτα μὲν, εὐχόμενος. Προτείνω δὲ καὶ νόμον
ἐνώπιον τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν Κοινοβουλίου :
Νὰ στέλλουν εἰς Ἀντίκυῤῥαν ἐξόριστον ἐν γένει
τὸν ὑπὸ τοῦ κακοῦ αὐτοῦ καὶ νέου δαιμονίου
εἰς ἄκρον πειραζόμενον· κι' ἐκεῖ νὰ διαμένῃ,
τοῦ ἑλλεβόρου τὸ φυτὸν μασσῶν πρὸς ἴασίν του.
Ὁπόταν δὲ τὴν ἠθικὴν μαράνῃ ἕξαψίν του,
ἐλεύθερος νὰ πορευθῇ ἂς ἦνε πάντα ὁρόμου.

Τὸ πλεῖν λοιπὸν εἰς Κόρινθον δὲν εἶνε τοῦ τυχόντος·
πῦρ ἱερὸν ποιήσεως τοὺς πάντας δὲν φλογίζει,
οὐδ' εὐνοεῖ πολλοὺς θνητοὺς ἡ οὐρανία Μοῦσα.
Εἰς εὐαρίθμων τὰς ψυχὰς τὰ δῶρά της χαρίζει,
τὸν Παρνασσὸν ἀπρόσιτον εἰς τοὺς λοιποὺς τηροῦσα.
Καὶ ναὶ μὲν εἶνε ἄδικος πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους,
ἀλλ' οὕτω τὸ ἠθέλησε καὶ δὲν ἀλλάσσει τρόπους
οὐδὲ ἐὰν διαῤῥαγῇ γῆ, οὐρανὸς καὶ πόντος.

Χ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

« Κύριε καθηγητὰ, ἔλεγε Κυρία τις πρὸς ἐπιτήδειον ζωγράφον τοῦ Πολυτεχνείου, θέλετε ἀρά γε ἐπιτύχει ἐντελῶς τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τῶν παρειῶν μου;—Πιστεύω, Κυρία, ἀπήντησεν οὗτος, καθότι ἀπὸ τὸν ἴδιον ἔμπορον προμηθεύομαι καὶ ἐγὼ τὸ χρῶμα τοῦτο. »

—

Γασκόνος τις ἐρωτόλημπτος ἔλεγε πρὸς τὴν φίλην αὐτοῦ: « Φιλτάτη μου, σὲ ἀγαπῶ τόσον θερμῶς, ὥστε λογίζομαι ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἀνθρώπων, ἂν τὸν τοῖχον τοὐλάχιστον ῥιλήσω, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ σκιά σου ἐφάνη! »

—

Ῥόζε, ὁ ἰδιαίτερος γραμματεὺς Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', ὑπάνδρευσε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ μὲ τὸν πρόεδρον τοῦ Κοινοβουλίου Πορτιάλον, ὅστις ὀλίγον καιρὸν μετὰ τοὺς γάμους εἶχε πολλὰ παράπονα κατὰ τῆς κακῆς διαγωγῆς τῆς συζύγου του.—« Ἔσο ἥσυχος, εἶπεν αὐτῷ ὁ πενθερὸς, ἐὰν ἡ θυγάτηρ μου δὲν ἀλλάξῃ διαγωγὴν, θὰ τὴν ἀποξενώσω ὅλως διόλου τῆς κληρονομίας αὐτῆς. » Ἀπὸ ταύτης τῆς στιγμῆς ἔπαυσε τὸ παράπονον ἐκ μέρους τοῦ γαμβροῦ.

—

Ἡ σύζυγος πλουσίου τινὸς κτηματιούχου, πεσοῦσα ἐκ τοῦ ἵππου καὶ πληγωθεῖσα βαρέως, ἀπέθανε μετ' ὀλίγον. Ὁ γείτων τοῦ χήρου, ὅστις εἶχε λάβει εἰς γάμον αὐθάδη καὶ κακοήθη γυναῖκα, ἠρώτησεν αὐτὸν ἂν ἤθελε νὰ τῷ πωλήσῃ τὸν ἵππον ἐκεῖνον.—« Μὲ κακοφαίνεται, ἀπεκρίθη οὗτος· δὲν δύναμαι νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, καθότι ἔχω σκοπὸν νὰ νυμφευθῶ ἀκόμη μίαν φοράν. »

—

Οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἀστυνομίας τῶν θαλασσίων λουτρῶν τοῦ Δίππε, τῶν ὁποίων ἔργον εἶνε νὰ σώζωσιν ὅλους ὅσοι διακινδυνεύουσι κολυμβῶντες, ἔλαβον ἐσχάτως τὴν ἐντολὴν νὰ μὴ λαμβάνωσι πλέον τὰς κυρίας ἀπὸ τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς ἀλλ' ἀπὸ τὸ φόρεμα, διότι πολλάκις συνέβη νὰ μείνῃ αὐτὴ εἰς τὰς χεῖράς των!

—

Ἄγγλος τις, συλλαβὼν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐν καιρῷ νυκτὸς τὸν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ εἰσελθόντα κλέπτην, τοῦ ἔκοψε τὸ δεξιὸν ὠτίον. — «Βοήθεια, μὲ φονεύουν! ἐφώναξεν ὁ κλέπτης.—Κακοῦργε! ἀπεκρίθη ὁ κλαπείς· πολὺ καλὰ σοῦ ἔκαμα· διατί ἔκλεψες τὰ χρήματά μου;—Τὰ ἀνόητα χρήματά σου, ἀντεῖπεν ὁ κλέπτης πληγὰς λύσσης καὶ πόνων, ἰδοὺ ἔχεις αὐτά!» Καὶ τὰ ἔρριψε κατὰ πρόσωπον τοῦ Ἄγγλου.—«Καλῶς, προσέθηκεν οὗτος μὲ ἀπάθειαν· ἰδοὺ ἔχεις καὶ σὺ τὸ ὠτίον σου.»

—

Ἐζήτει τις νὰ νυμφεύσῃ τὸν υἱόν του, ὅτε εἷς τῶν φίλων του τῷ εἶπεν: «Ὁ υἱός σου δὲν εἶνε ἀκόμη εἰς ἡλικίαν νὰ νυμφευθῇ· πρέπει νὰ περιμείνῃς νὰ μεγαλώσῃ καὶ νὰ φρονιμεύσῃ.—Καὶ νομίζεις, ἀπήντησεν ὁ πατήρ, ὅτι ὅταν φρονιμεύσῃ θὰ θελήσῃ νὰ νυμφευθῇ ποτε;»

—

Εὐγενής τις Κύριος ἠγάπησε περιπαθῶς πτωχὴν νεάνιδα, ἀλλὰ θέλων νὰ ἀπαλλαχθῇ ταχέως, πολλάκις ἀπεμακρύνθη ἀπ' αὐτῆς· καὶ ὅμως τὸ πάθος του ἦτο σφοδρότατον. «Ἄ! εἶπεν ἐπὶ τέλους, πρέπει νὰ τὴν νυμφευθῶ διὰ νὰ παύσω τοῦ νὰ τὴν ἀγαπῶ.»

—

Κυρία τις ἐξελέξατο αὐθαιρέτως ὡς σύζυγον τῆς νεαρᾶς θυγατρός της βαθύπλουτόν τινα γέροντα. Ὅτε ὡδήγησαν τοὺς νυμφίους εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὁ ἱερεὺς ἠρώτησε τὸν γαμβρὸν ἂν ἐδέχετο τὴν νέαν ὡς σύζυγον. Κατανεύσαντος δὲ τούτου, τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν ἀπηύθυνε καὶ πρὸς τὴν νύμφην διὰ τὸν γαμβρόν. «Ἀλλοίμονον, πάτερ μου! ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις, σεῖς εἶσθε ὁ πρῶτος, ὅστις περὶ τούτου μὲ συμβουλεύεσθε.»

—

Κύριός τις ἔγραψε πρὸς φίλον του, ζητῶν τὸ ἐπανωφόριόν του, διότι ἦτο προσκεκλημένος εἰς χορὸν καὶ δὲν εἶχε τοιοῦτο κατάλληλον· ὁ πρόθυμος φίλος ἀνταπήντησε: «Χαίρω διότι μοὶ δίδεται περίστασις νὰ σοὶ φανῶ χρήσιμος· ἀλλὰ σὲ παρακαλῶ στεῖλέ με τὸ βρακίον σου, διὰ νὰ ἠμπορέσω νὰ ἔλθω καὶ νὰ σοὶ φέρω τὸ ἐπανωφόριόν μου.»

—

Ὅτε Λουδοβίκος ὁ ΙΓ' ἔμελλε νὰ διέλθῃ μικρόν τι χωρίον, ὁ δήμαρχος καὶ οἱ προΰχοντες εὑρέθησαν εἰς ἄκραν ἀμηχανίαν περὶ τοῦ πῶς ἔπρεπε νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν βασιλέα. Ἐσυμβουλεύθησαν λοιπὸν περὶ τούτου τὸν σφαγέα τοῦ χωρίου, ὅστις μεταξὺ αὐτῶν ἐτιμᾶτο ὡς ὁ ἐξυπνότερος. Οὗτος, ἀφοῦ τοῖς εἶπε τὰ δέοντα, ἀπεσύρθη, ἀλλ' αὐτοὶ ἠθέλησαν διὰ τῆς βίας νὰ τὸν ἀναγκάσωσιν ὅπως τοῖς χρησιμεύσῃ ὡς εἰσηγητὴς παρὰ τῷ βασιλεῖ. Ὅτε λοιπὸν τοὺς ἐπαρουσίασεν ἐνώπιον τοῦ Μονάρχου, ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν οὕτω: «Βασιλεῦ, εἶμαι σφαγεὺς ἐξ ἐπαγγέλματος· ἰδοὺ ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων, τὰ ὁποῖα σοὶ παρουσιάζω.» Ὁ δήμαρχος καὶ οἱ προΰχοντες ἔκαμαν τότε βαθυτάτην ὑπόκλισιν.

—

Διάσημός τις μέθυσος, ὅστις ἐφ' ὅλης τῆς ζωῆς του δὲν ἔπιε νερὸν, βλέπων τὸν θάνατον πλησιάζοντα, ἐζήτησε μεγάλην στάμναν ὕδατος, λέγων: «Ὅταν τις ἀποθνήσκῃ, πρέπει νὰ φιλιόνεται μὲ τοὺς ἐχθρούς του.»

—

«Ἐπεθύμουν νὰ γράψω, ἔλεγε συγγραφεύς τις ἄσημος, περὶ ἀντικειμένου, περὶ τοῦ ὁποίου οὐδεὶς ἕως τώρα ἔγραψεν, οὔτε θὰ γράψῃ.—Τότε λοιπὸν γράψον τὸ ἐγκώμιόν σου,» τῷ εἶπεν ὁ Βολταῖρος, ὅστις τὸν ἤκουεν.

—

Γασκόνος τις ἔλεγεν: «Ὅταν θυμώσω, δὲν ἠξεύρω τί κάμνω· δέρνω, σκοτόνω καὶ χίλια ἄλλα.—Καὶ θυμόνεις συχνά; ἠρώτησέ τις.—Ποτέ!» ἀπήντησεν ὁ Γασκόνος.

—

Διηγεῖται ὁ Διδερῶτος ὅτι, ἀπερχόμενος ἐνίοτε πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ῥουσσὼ εἰς Μοντμορανσὶ, ἐξήρχετο μετ' αὐτοῦ συνεχῶς εἰς περιδιάβασιν καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς λίμνης. «Ἰδοὺ, τῷ εἶπε μίαν ἡμέραν ὁ Ῥουσσὼ, ἓν μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον εἰκοσάκις ἀπεφάσισα νὰ ῥιφθῶ, διὰ νὰ δώσω πέρας εἰς τὴν ζωήν μου.—Καὶ διατί δὲν τὸ ἔκαμες ἐπὶ τέλους;» ἠρώτησεν ὁ Διδερῶτος. Ὁ Ῥουσσὼ, ἐκπλαγεὶς διὰ τὴν ἀπάθειαν, μεθ' ἧς ὁ φίλος του ἐπρόφερε τοὺς λόγους τούτους, ἔμεινε μίαν στιγμὴν ἄναυδος, εἶτα δὲ ἀπεκρίθη: «Ἔβαλα τὴν χεῖρά μου εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ εὗρον αὐτὸ λίαν ψυχρόν.»

—

Προσβληθεὶς ὑπὸ σοβαρᾶς ἀσθενείας ὁ Ἀββᾶς Βουαζενὼν, ἄριστος κωμῳδὸς, προσεκάλεσε τὸν Πάτερ Νωβὴλ, πνευματικὸν τῆς ἐνορίας. «Πάτερ μου, εἶπε βλέπων αὐτὸν εἰς τὸ προσκεφάλαιόν του, δὲν ἐπιθυμῶ ποσῶς νὰ ὑπάγω εἰς τὸν ᾅδην!—Ἂν ἐπιμένῃς νὰ συνθέτῃς κωμῳδίας, ἠμπορεῖς νὰ τὸ πάθῃς, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦτης· καὶ δὲν ἀρκεῖ μόνον ὅτι θὰ καίεσαι εἰς τὸν ᾅδην, ἀλλὰ καὶ κάτι χειρότερον θέλει σοὶ συμβῇ.—Τὸ ποῖον; ἠρώτησεν ὁ Ἀββᾶς μετ' ἀνυπομονησίας.—Θὰ συριχθῇς, πτωχέ μου φίλε!»

—

Ὁ Μαλέρβος διώρθωνε τὸν ὑπηρέτην του διὰ τοῦ ἐξῆς ἀστείου τρόπου. Ἔδιδεν εἰς αὐτὸν καθ' ἡμέραν εἴκοσι σκοῦδα ὡς μισθὸν, ὅταν δὲ οὗτος ἐξετέλει κακῶς καμμίαν παραγγελίαν του, τότε ἔκαμνε πρὸς αὐτὸν τὴν ἑξῆς ἀποστροφήν: «Φίλε μου, ὅταν προσβάλῃ τις τὸν Κύριόν του, λυπεῖ τὸν Θεὸν, καὶ ὅταν λυπῇ τὸν Θεὸν, πρέπει, ὅπως τύχῃ τῆς συγχωρήσεως παρ' αὐτοῦ, νὰ νηστεύσῃ καὶ νὰ κάμῃ ἐλεημοσύνας· διὰ τοῦτο λοιπὸν θὰ κρατήσω σήμερον δέκα σκοῦδα ἀπὸ τὸν μισθόν σου, τὰ ὁποῖα θὰ δώσω ἐκ μέρους σου εἰς τοὺς πτωχοὺς, πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ σφάλματός σου.»

—

Ἀρχάριός τις ποιητὴς, Κάρσων καλούμενος, παρεκάλεσε τὸν Πινδεμόντην νὰ παρατηρήσῃ μίαν του τραγῳδίαν, καὶ ἀνεχώρησεν ἀφεὶς τὸ χειρόγραφον. Ἐπιστρέψας μετὰ δύο ἡμέρας, ἠρώτησε τὸν κριτὴν ἐὰν ἀνέγνω τὴν τραγῳδίαν καὶ πῶς τὴν ηὗρε. — «Λάβε την, ἀπεκρίθη οὗτος, καὶ εἰς πᾶσαν σελίδα θὰ εὕρῃς τὴν κρίσιν μου». Ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς ποιητὴς ἔμεινεν ἐμβρόντητος μετ' ὀλίγον, ὅταν, ἀνοίξας τὸ χειρόγραφον, εὗρεν εἰς ἑκάστην σελίδα μίαν μόνην λέξιν Καῦσον, τουτέστι τὸ ὄνομά του δι' ἄλλης ὀρθογραφίας σημειωμένον. Ἡ κρίσις δὲν ἦτο δυσεξήγητος.

Δὲν εἶνε τὰ πάντα ῥοδόχροα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, λέγουσιν οἱ εὐφυεῖς Γάλλοι, καὶ ἐξ ἰδίας πείρας βεβαιούμεθα τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τούτων. Ὢ! ναί! αἱ εὐφρόσυνοι τοῦ φθινοπώρου ἡμέραι παρῆλθον, καὶ τὸ κρυερὸν ψῦχος, τὸ θανατοῦν τὴν βλάστησιν καὶ τὰ ἄνθη, ἀπενίκρωσε τὰς πτέρυγας τῆς Μούσης ἡμῶν.

Ὁ χειμὼν ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος ἐσάλπισε τρόπον τὸ προαναφερομενόν του.

Ἡ χλόη δὲν κοσμεῖ πλέον τὴν ὄψιν τῆς φύσεως, τῶν δενδρώνων ὠχρίασαν πρὸ πολλοῦ τὰ φύλλα, καὶ ὁ χειμερινὸς ἄνεμος μεταραμμένα ἀναρπάζει αὐτὰ ἐκ τῶν κλώνων των καὶ τὰ ῥίπτει κατὰ γῆς· οὕτω δὲν καλλύνει πλέον τοῦ γήρατος τοῦ κρυεροῦ τὰ ἴτη τὸ χαρίεν καὶ ἀνθηρὸν τῆς νεότητος.

Ἀκούεται ἡ ἀγρία βοὴ τῶν κυμάτων, ἅτινα ὀργῶσι καὶ θορυβοῦσι συντρέχοντα κατὰ τῶν ἀκτῶν, καὶ πένθιμός τις πανταχόθεν ἀνέρχεται ἰαχή.

Ἰδού, προαγγέλλεται ἡ τελετὴ τῆς φύσεως. Οἱ ἅλαροι ζέφυροι δὲν θέλουσιν ἀναψύχει πλέον τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς ὁροτερᾶς αὐτῶν πνοῆς. Ἡ τρυφερὰ χλόη, ἡ εὐωδία τῶν λειμώνων ἐπὶ πολὺν χρόνον δὲν θέλει τέρπει τὰς αἰσθήσεις του, καὶ ἡ περίλυπος καρδία εἰς μάτην παρηγορίαν θέλει ζητεῖ εἰς τῶν κήπων τὴν γλυκύθυμον σιωπὴν, εἰς τὴν θέαν τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως. Μελαγχολικαὶ καὶ ἄθυμοι θέλουν παρέρχεσθαι αἱ ἡμέραι του αἱ πολυλιμμέναι, ὡς αἱ ἡμέραι αἱ πικραὶ τῆς ὀρφανείας, ὡς οἱ ἔρημοι τῆς ξενητείας ἀναυτοί.

Τὸ πένθος τοῦτο τῆς φύσεως, τὴν ἰδίαν τελετὴν προαγγελλούσης, θλίβει τὰς ψυχὰς ἐκείνας ἰδίως, ὅσαι τῶν συμφορῶν καὶ τοῦ ἄλγους ἔπιον τὸ πλῆρες ἀφ' ὑψηλοῦ ποτήριον. Τὸ φύλλον, τὸ πίπτον ἐκ τοῦ δένδρου του ἐν ὥρᾳ φθινοπώρου, εἶνε ὡς ἡ ἀπώλεια πάθους τινὸς, ἐλπίδος τινὸς ἐρατεινῆς, τὴν ὁποίαν ἡ κρυερὰ τινὴ τῆς ἀπογνώσεως ἀναρπάζει, ἡ δὲ ἀπογύμνωσις αὕτη τῆς φύσεως εἶνε ὡς τὸ σάβανον τὸ καλύπτον τὸ λείψανον τοῦ νεκροῦ.

Δι' ἄλλους ὅμως δὲν ἔχει τὸ πρᾶγμα οὕτω.... Ὑπάρχουσι ψυχαὶ, μετὰ παλιμῶν ἀνυπομονησίας περιμένουσι τὴν ἐποχὴν ταύτην, καὶ τὰς ὁποίας, ἀντὶ νὰ πτοῇ ὁ χιονόφρυς γέρων, εὐχαριστεῖ μάλιστα..., Παρατηρήσατε! Μόλις αἱ πρῶται τοῦ χειμῶνος ῥιπαὶ ἐπέπνευσαν, μόλις ἠπλώθη ἐπὶ τῆς ἐρήμου φύσεως ὁ λαμπρὸς τῆς χιόνος πέπλος, καὶ οἱ ἀνήσυχοι πόδες καὶ τὰ πέλλοντα τῶν χορευτριῶν καὶ τῶν χορευτῶν στίβη ἑτοιμάζονται ὅπως προσφέρωσιν ἑκατόμβας ἀλμάτων εἰς τὸν πολύζηλον τῆς Τερψιχόρης βωμόν. Δὲν σκυθρωπάζουσι μετὰ τῆς φύσεως αἱ γλυκεῖαι καὶ χαρίεσσαι τῶν νεανίδων μορφαὶ οὐδὲ συμμετέχουσι τοῦ πένθους αὐτῆς, διότι ἀνοίγεται αὐταῖς τοὐντεῦθεν εὐρύχωρον τὸ στάδιον τῶν ἐπιδείξεων καὶ κατακτήσεων.

Ἑσπερινὰ διασκεδάσεις ἢ ἑσπερίδες (soirées dansantes), θέατρα, χοροὶ, μουσικαὶ συμφωνίαι, . . Ἰδοὺ ὁ χαμερινὸς βίος τῶν θυγατέρων τῆς Εὔας, ὅσων τὰς τρυφερὰς καρδίας οὐδεμία πυρία τοῦ κόσμου τούτου, οὐδεμία κοινωνικὴ φροντὶς βαρύνει.

Διόλου πρόωρον δὲν φαίνεται εἰς οὐδεμίαν ἐξ αὐτῶν τὸ μεγάλοις γράμμασι γεγραμμένον καὶ εἰς πᾶσαν γωνίαν τοιχοκολλημένον Πρόγραμμα τῆς ἐνάρξεως τῶν χορῶν, ἀλλ' ἀσπαστὸν μάλιστα· καὶ πῶς ὄχι, ἀφοῦ ὁ χορὸς εὐφυῶς πάνυ ἐχαρακτηρίσθη ὑπό τινος σορου, ὡς τὸ πεδίον τῆς μάχης τοῦ ἔρωτος;.... Ἐκτὸς τούτου λίαν συνήθεις καὶ ἐνσπιρῇ ἦσαν οἱ χοροὶ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡμῶν προγόνοις, καὶ, καθὰ λέγουσιν οἱ ἱστορικοὶ, οὐδ' αὐτὸς ὁ Σωκράτης ἀπῃτίωσε νὰ διδάσκεται εἰς τὸ γῆρας του τὸν χορὸν ἀπὸ τὴν καλλιπάρηον Ἀσπασίαν. Ἐχόρευον δέ, οὐ μόνον εἰς τὸ θέατρον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ τρομεροὶ δικασταὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, διότι τὰ μέλη τοῦ σεβαροῦ τούτου κριτηρίου ἔδαινον ἀργῶς καὶ μετὰ μέλους ἵνα ῥίψωσι τὴν ψῆφόν των εἰς τὴν κάλπην. Ὅθεν ἂς μὴ φαίνεται ἡμῖν μομφῆς ἀξία ἡ ἐπικρατοῦσα σήμερον παρ' ἀμφοτέροις τοῖς φύλοις χορομανία.

Ἐν τούτοις καὶ αὐταὶ αἱ ἁπλαῖ ἑσπερίδες χρησιμεύουσι πολλάκις ὡς στάδιον ἀμίλλης καὶ ὡς ὁρμητήρια εὐφρίας. Ἰδού τινα ἀνέκδοτα, ἐκ τῶν τοῦ μηνὸς τούτου, ἅτινα ἠδυνήθημεν νὰ συλλέξωμεν ἐκ τῶν συμβάντων ἐν ταῖς διαφόροις ἑσπερίσι.

Νέος τις, θιλχθεὶς ἀπὸ τὰ κάλλη περιφήμου τινὸς Σειρῆνος, ἀφοῦ προσεπάθησε νὰ τῇ φανερώσῃ τὸ πάθος του διὰ διαφόρων μέσων, ἠθέλησεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐξηγηθῇ καὶ δι' ἐπιστολῆς. Καταβασανίσας λοιπὸν τὸν ποιητικὸν αὐτοῦ νοῦν, συνέθεσε, μετὰ πολυήμερον ἐγκυμοσύνην καὶ μετὰ πεισματώδεις ἀγρυπνίας, τὸ ἑξῆς τρίστιχον, ὅπερ γράψας καλλιγραφικώτατα ἐπὶ εὐώδους καὶ χρυσοπαρύφου χάρτου, ἐπέδωκεν εἰς τὴν φίλην αὐτοῦ, ἧς τὴν καρδίαν ἐφαντάζετο ὅτι κατέκτησε. Ἰδοὺ τὸ θαυμάσιον τοῦτο τετράστιχον:

Κάμψου εἰς τὰ δάκρυά μου! κάμψου πλέον, καὶ ἀγκάλας
ἄνοιξ' εὐσπλαγχνίας, φῶς μου! Πρόβατον εἰμὶ ὁ τάλας,
πρόβατον ἀπολωλός!

Ἡ πονηρὰ ὡραιότης, ἥτις, ἐλεεινολογοῦσα τὸν πτωχὸν τῷ πνεύματι ἐρωτόληπτον τοῦτον, ἐπεθύμει, κατὰ τὴν κοινὴν ἔκφρασιν, νὰ τῷ δώσῃ τὰ παπούτσια εἰς τὸ χέρι, ἀνταπήντησε διὰ τοῦ ἑξῆς εὐφυεστάτου λογοπαιγνίου:

Πίστευσόν με, σὲ λυποῦμαι εἰς τὰ δάκρυα ποῦ χύνεις,
πλὴν συγχρόνως καὶ θαυμάζω πῶς κατώρθωσες νὰ γίνῃς
πρόβατον ἀπὸ λωλός!

Ἕτερος ἐρωτύλος νεανίας, χαριεντιζόμενος, εἶπεν εἴς τινα ὡραίαν νεάνιδα κυμβαλίζουσαν θαυμασίως ἔντινι συναναστροφῇ: «Κυρία μου, ἡ μελῳδία σας ἀνοίγει τὴν ψυχήν μου, μέχρι ἑβδόμου οὐρανοῦ, καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ ἐσχάτη ὥρα μου θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ ἔλθητε νὰ τὴν ἐπαναλάβητε πλησίον τῆς κλίνης τοῦ θανάτου μου, ἵνα ἡ ἁμαρτωλὴ ψυχή μου ἀναβῇ μετ' αὐτῆς ἡγιασμένη εἰς τὸν Πλάστην, καὶ οὕτω σωθῶ!» Ἡ νεᾶνις ἠρκέσθη νὰ τῷ ἀπαντήσῃ: «Ἂς ἔλθῃ ἡ ὥρα ἐκείνη, καὶ μὴ ἀμφιβάλλετε ὅτι θέλω σᾶς κάμει τὴν χάριν ταύτην.»

Ἕτερος νεανίας, ἔχων ἀξιώσεις ποιητοῦ, ἠνώχλει συνεχῶς λογίαν τινὰ κυρίαν φίλην του, ἀπαιτῶν παρ' αὐτῆς σχεδὸν ἐπιμόνως ὅπως ἀναγνώσῃ καὶ κρίνῃ τὰ ἄνοστα ἔπη του. Ἐσπέραν τινὰ, συναντηθεὶς μετ' αὐτῆς ἐν τῇ ἑσπερίδι τοῦ Κ. Θ. . . ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ τὴν ἐρωτήσῃ: «Λοιπὸν, κυρία μου, ἀνεγνώσατε τὴν εἰς Ἅδου κατάβασίν μου;— Ὄχι, τῷ ἀπεκρίθη ἀμέσως ἡ φιλόλογος γυνὴ, ἀλλ' εὔχομαι νὰ τὴν ἴδω.»

Δὲν γνωρίζομεν ἂν ὁ δοξομανὴς ποιητικίσκος ἔπαυσεν ἔκτοτε τοῦ νὰ ἀποβαίνῃ φορτικὸς καὶ νὰ καταζαλίζῃ τὰς γνωστάς του Κυρίας, ἐπιδίδων αὐταῖς εἰς πᾶσαν συνάντησιν ἀνὰ ἓν νέον ποιημά του.

Ἐν τούτοις τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα παρευρέθημεν καὶ ἡμεῖς, (κατὰ προηγηθεῖσαν, ἐννοεῖται, πρόσκλησιν,) εἰς ἑσπερινήν τινα συναναστροφὴν τῆς Κ. Φαρλατοῦς, ἥτις ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἑορτῆς μέχρι τῆς λήξεως αὐτῆς δὲν ἔπαυσε καταζαλίζουσα ἡμᾶς μὲ τὴν ἀνεξάντλητον τερψιάραν ἢ μᾶλλον γλωσσαλγίαν της. Περίεργον τρόντι πάθος ἡ πολυλογία τῶν (γράφε τινῶν) γυναικῶν. Εἶχε δίκαιον νὰ λέγῃ ὁ μακαρίτης Ἡσίοδος περὶ τῶν τοιούτων

. . . . τῶν δ' ἀκάματος ῥέει αὐδὴ
ἐκ στομάτων ἠδεία. . . . .

Ἡ φαντασία καὶ ἡ εὐγλωττία μάλιστα τῆς ἐρημένης κυρίας εἶνε ἀξιοθαύμαστοι. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς διασκεδάσεως ἔλαβεν ὑπόθεσιν τῆς ὁμιλίας της ἀτυχῆ τινα γάμον. Εἷς ἓν μέρος ἐμέμφετο τὴν νύμφην, εἰς ἄλλο ἐλεεινολόγει αὐτὴν, εἰς τρίτον τὴν περιεγέλα, εἰς τέταρτον ἠμόρει τίνι τρόπῳ ἀπεφάσισε νὰ στέρξῃ εἰς τὸ συνοικέσιον τοῦτο, εἰς πέμπτον ὠργίζετο κατ' αὐτῆς. Ἐν βραχυλογίᾳ, ἐξήντλησεν ὅλην τὴν φαρέτραν τῆς ῥητορείας της, μεταβαίνουσα ἀπὸ ἀντιφάσεως εἰς ἀντίφασιν καὶ ἀπὸ οἴκτου εἰς ὀργήν.

Ἡ παρίπτωσις αὕτη μοὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν ὅπως προβῶ εἰς τὰς ἀκολούθους σκέψεις:

Ἐρρέθη, πρὸς ἔπαινον τινῶν ἀνδρῶν, ὅτι ἠδύναντο νὰ λαλῶσιν ὥρας ὁλοκλήρους κατὰ συνέχειαν περὶ ὁποιασδήποτε ὑποθέσεως· ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, πρὸς ἔπαινον τοῦ γυναικείου φύλου, ὅτι πολλαὶ ἐξ αὐτῶν δύνανται νὰ λαλῶσιν ὁλοκλήρους ἡμέρας περὶ οὐδεμιᾶς ὑποθέσεως.

Ἂν αἱ γυναῖκες ἐλάμβανον τὴν ἄδειαν νὰ δικηγορῶσιν, ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι ἤθελον προβιβάσει τὴν ῥητορικὴν εἰς ὕψος μεγαλήτερον, παρ' εἰς ὃ ἔφθασε μέχρι τοῦδε. Ὅστις ἀμφιβάλλει περὶ τούτου, ἂς ἀνατρέξῃ μικρὸν εἰς τὴν ἀρχαιότητα, καὶ ἂς ἀναλογισθῇ ὅτι ὁ Σωκράτης ἐδιδάχθη τὴν εὐγλωττίαν ὑπὸ γυναικὸς, ἥτις ἐκαλεῖτο, ἂν δὲν λανθάνωμαι, Ἀσπασία, τὴν δὲ ῥητορείαν ὑπὸ ἄλλης, καλουμένης Σανθίππης, καὶ τὴν ὁποίαν συνεζεύχθη ἐπὶ τέλους.

Τέλος πάντων ἡ τέχνη αὕτη θὰ ἦτο καταλληλοτέρα εἰς γυναικεῖον φῦλον, καὶ νομίζω ὅτι οἱ τῶν γυμνασίων καὶ πανεπιστημίων ἔφοροι ἤθελον πράξει καλῶς νὰ στοχασθῶσιν ἐὰν εἰς τὰς ἕδρας τῆς ῥητορικῆς δὲν ἀρμόζῃ νὰ ἐγκαθιδρύσωσι γυναῖκας.

Πολλάκις ὅμως ἠπόρησα διατί αἱ γυναῖκες νὰ ἔχωσι τὴν εὔροιαν τοῦ λόγου τοσοῦτον ἐντελέστερον ἡμῶν τῶν ἀνδρῶν, καὶ εἰσέτι δυσκολεύομαι παρὰ πολὺ νὰ ἀνακαλύψω τὸ αἴτιον τούτου. Πρότερον μὲν ἐφανταζόμην ὅτι αὐταὶ δὲν δύνανται, ὡς οἱ ἄνδρες, νὰ κατέχωσι τοὺς διαλογισμούς των, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀναγκάζονται νὰ λαλῶσιν ὁ,τιδήποτε ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ φρονοῦσιν ὅτι τὸ ὡραῖον φῦλον δὲν εἶνε παντάπασιν ἀλλότριον τῆς τέχνης τοῦ ὑποκρίνεσθαι καὶ κρύπτειν τὰ διανοήματα αὐτοῦ, ἠναγκάσθην νὰ ἐγκαταλείψω τὴν δοξασίαν ταύτην καὶ ἐπροσπάθησα νὰ εὕρω λόγον τινὰ καλήτερον. Φίλος μου δέ τις, ἄριστος ἀνατόμος, μὲ ὑπεσχέθη κατὰ τὴν πρώτην εὐκαιρίαν νὰ ἀνατέμῃ γυναικείαν γλῶσσαν, καὶ νὰ ἐξετάσῃ ἂν δὲν εὑρίσκωνται εἰς αὐτὴν χυλοί τινες, ἐξ ὧν καθίσταται τοσοῦτον εὔστροφος, ἢ ἂν δὲν ἦνε κατεσκευασμένη ἀπὸ λεπτοτέρας ἢ εὐκαμπτοτέρας ἴνας, ἢ ἂν δὲν περιέχῃ ἰδιαιτέρους μῦς, οἵτινες τοξεύουν αὐτὴν ἄνω κάτω κατὰ παντοίας διευθύνσεις καὶ τόσον αἰφνιδίως καὶ ταχέως· ἢ τελευταῖον, ἂν δὲν ὑπάρχωσι κεκρυμμένοι ἀγωγοί τινες, καταβαίνοντες ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς καρδίας εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο τῆς πολυλογίας ὄργανον, καὶ κομίζοντες εἰς αὐτὸ διηνεκῆ ῥοὴν ζωϊκῶν πνευμάτων.

Πρέπει δὲ ἐνταῦθα νὰ μὴ παραλείψω καὶ ἄλλον τινὰ λόγον, δι' οὗ ἐξήγησέ τις τὴν μεγαλητέραν εὔροιαν τῶν περὶ οὐσιδανοήτων ἐν γένει διαλεγομένων· τουτέστιν, ὅτι ἡ γλῶσσα εἶνε ἵππος ταχυδρόμος, ὅστις τρέχει τοσοῦτον ταχύτερον ὅσον ἐλαφρότερον εἶνε τὸ φορτίον του.

Ὁποιοσδήποτε τῶν λόγων τούτων καὶ ἂν κριθῇ ὁ πιθανώτερος, εἶχε μέγα δίκαιον, στοχάζομαι, ὁ εἰπὼν πρός τινα πολύλογον γυναῖκα, ἀφοῦ συνδιελέχθη μετ' αὐτῆς ὥρας τινάς· «Κυρία, πιστεύω ὅτι ἡ γλῶσσά σου χαίρει πολὺ ὅταν κουμᾶσαι· διότι, ἐνόσῳ εἶσαι ξύπνος, οὔτε στιγμὴν ἀναπαύεται!»

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τόσον θαυμασίως μᾶς θέλγει ἡ μουσικὴ τοῦ μικροῦ τούτου ὀργάνου, ὅπερ καλεῖται γυναικεία γλῶσσα, ὥστε δὲν ἐπιθυμοῦμεν κατ' οὐδένα τρόπον νὰ χαλινώνωμεν αὐτό. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο μόνον ἂν ἐθεραπεύετο ἀπό τινας δυσαρέστους ἕξεις, καὶ ἐξαιρέτως ἀπὸ τὰς παρατονίας καὶ διαφωνίας, αἵτινες προέρχονται ἐκ τῆς ὀργῆς, κακολογίας, φλυαρίας καὶ φιλαρέσκου ἐπιτηδεύσεως.

Ἐν τούτοις ἀναγκαζόμεθα νὰ κλείσωμεν τὴν σημερινὴν ἐπιφυλλίδα διὰ τοῦ ἑξῆς ἀνεκδότου, ὅπερ ἠκούσαμεν κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἑφεσπερίδα, καὶ τοῦ ὁποίου συγχωρηθέντος νὰ προτάξωμεν μικρόν τι προοίμιον καὶ ἔτι μικρότερόν τινα ἐπίλογον·

Βουνὰ μὲ βουνὰ δὲν σμίγουν, λέγει ἡ παροιμία, αἰνιττομένη ὅτι καὶ ὄρη σκιόεντα καὶ θάλασσα ἠχήεσσα ἂν διαχωρίσῃ τοὺς φίλους, ἢ μίσῃ καὶ συμφέροντα ἂν συντρίψωσι τοὺς δεσμοὺς τῆς ἀμοιβαίας σχέσεως, πάλιν ἔρχεται ἡμέρα, καθ' ἣν συναντῶνται καὶ ὁμοιειδῶσιν ἐπιχαίτως καὶ τείνουσι τὴν χεῖρα πρὸς ἀλλήλους. Τὴν παροιμίαν ταύτην ἐπικυροῖ καθ' ἑκάστην διὰ πραγμάτων ἡ πεῖρα. Ἀλλ' ἰδίως τὸ ἐφεξῆς συμβὰν οὐ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔντιμοι τῶν ὡραιοτέρων πόλεων τῆς Μικρασίας, ἐφάνη περιεργότατον διὰ τὴν λύσιν του τολλάχιστον.

Γυναῖκες τινὲς, ἀπελπισθεῖσαι νὰ ἐπανίδωσι τοὺς πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀποδημήσαντας συζύγους των, καὶ μὴ συγκατανεύουσαι νὰ βλέπωσι τὰ κάλλη, τὰ ὁποῖα ἐθωρήσατο πρὸς αὐτὰς ἡ φύσις μαρανόμενα καὶ ἀρχά, ἀπεφάσισαν convoler à des sesondes noces, ὡς λέγουσιν οἱ Γάλλοι, καὶ ὡς ἡμεῖς ἑρμηνεύοντες κατὰ λέξιν ἠθέλομεν εἰπεῖ νὰ πετάξωσιν εἰς δεύτερον γάμον, τουτέστιν εἰς νέας ἀγκάλας, τρυφερωτέρας καὶ περιπαθεστέρας τῶν πρώτων.

Δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐξακριβώσωμεν ἂν ἐπέταξαν χαίρουσαι ἐπὶ τοὺς νέους ἀνδράσιν, ἢ πενθοῦσαι ἐπὶ τοὺς παλαιούς. Ἐκ τινων δὲ διδομένων ἐξάγεται ὅτι αἱ καλαὶ αὗται δευτερόγαμοι σύζυγοι δὲν ἦσαν ἔνθερμοι ὀπαδοὶ τοῦ Ἀθηναγόρου, ἀπαγορεύοντος διὰ τρεῖς λόγους τὴν δευτερογαμίαν.

Ἀλλὰ μόλις συνῆψαν τὸν δεύτερον τοῦτον γάμον, μόλις ἡ μελιτερπὴς σελήνη διήνυσε τὸ πρῶτον αὐτῆς στάδιον, καὶ ἰδοὺ ἡ παροιμία ἐφιλοτιμήθη νὰ πραγματοποιηθῇ· διότι οἱ ἀπολωλότες σύζυγοι, ἀναβλαστήσαντες ὡς ἐκ θαύματος ἐκ τῆς γῆς, παρουσιάσθησαν εἰς τὰς οἰκίας των, σπεύδοντες νὰ ἐναγκαλισθῶσι τὰς φιλτάτας αὐτῶν. Ἀντὶ ὅμως νὰ ἐναγκαλισθῶσιν αὐτάς, περιεπύγθησαν ῥωμαλέως τοὺς διαδόχους των, καὶ δι' ἀνηλεῶν γρονθοκοπημάτων ἠγωνίσθησαν νὰ τοὺς ἐκδικηθῶσιν. Αἱ δὲ γυναῖκες, κατ' ἀρχὰς ἀπολιθωθεῖσαι, ἀνέλαβον ἐν καιρῷ τῆς πάλης καὶ ζωὴν καὶ δύναμιν, καὶ καταλιποῦσαι ἀμφοτέρους τοὺς συζύγους, ἑτοιμάζονται, ὡς θρυλλεῖται, νὰ πετάξωσι καὶ εἰς τρίτον γάμον, καὶ οὕτω νὰ δικαιώσωσι πληρέστατα ἑτέραν παροιμίαν λέγουσαν: «Τῶν δύο μαχομένων, ὁ τρίτος πρῶτος.»

Ἐκ τούτων λοιπὸν βλέπει τις ὅτι δικαιούμεθα νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἐπὶ τῶν γυναικείων αἰσθημάτων κρίσιν Ἄγγλου τινὸς ποιητοῦ καὶ ψυχολόγου. Ἰδοὺ αὕτη αὐτολεξεί:

« Πολλάκις συμβαίνει αἱ γυναῖκες νὰ νομίζωσιν ὅτι ἀγαπῶσιν, ἀλλὰ τοῦτο εἶνε πλάνη· ἐπιθυμοῦν μόνον νὰ ἀγαπῶνται. Κυρία τις πολύπειρος καὶ ὑψηλῆς περιωπῆς μοὶ ἔλεγέ ποτε: Πολὺ ἀπέχετε, Κύριε, τοῦ νὰ ἐξηγήσητε τὸ παράδοξον τοῦτο πρᾶγμα, ὅπερ καλεῖται γυναικεία καρδία. Αἱ ἐπιθυμίαι τῶν γυναικῶν δὲν εἶνε ὅ,τι τὰς φρονοῦσιν οἱ ἄνδρες· μίαν κυρίως αὐταὶ ἔχουσιν ἐπιθυμίαν, νὰ τὰς ἐπιθυμῇ καὶ νὰ τὰς λατρεύῃ ἐμμανῶς τὸ ἀνδρικὸν φῦλον, αὐτὰς δὲ νὰ γελῶσι μὲ τὴν μωρίαν αὐτοῦ.»

Ἴσως ἡ κρίσις αὕτη δὲν εἶνε τόσον αὐστηρὰ καὶ ἄδικος, ὅσον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται.

Α.—Ω.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

29.

Λέγουν πὼς θερμὸν ἐκεῖο, ἀπομένω ὅμως κρύον
ἂν τὸ πρῶτόν μου ἐκλείψῃ καὶ τὸ δεύτερον στοιχεῖον.

30.

Εἶμαι εἰς τὴν κεφαλήν σου, καὶ, χωρὶς τὴν κεφαλήν μου,
ἐς τὸ ποτῆρι ἐπου πληροῖς.
Ἂν μὲ ἀποκεφαλίσῃς κ' ἔπειτα δεύτερον, ἐς τὴν ψυχήν μου
ν' ἀσθενήσῃς ἠμπορεῖς.
Ὁ λαιμός, ἡ κεφαλή μου καὶ οἱ πόδες μου γυρίζουν,
καὶ εἰς πᾶσαν των στροφὴν
ἐνῷ τρώγουν ἀκορέστως, ἐνταῦθ' διασκορπίζουν
τὴν ὡραίαν των τροφήν.

Σ. Κ. ΚΑΡΥΔΗΣ.

ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΙΓ' ΑΡΙΘΜΩΝ 26, 27 ΚΑΙ 28 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ,

Στόμαχος (στόμα).—Φάρος (ἀφρός).—Καρίς (ἀκρὶς—ρίς).

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

ΠΑΡΕΙΣΦΡΗΣΑΝΤΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΒΑΤΑΡΩΝ ΑΡΘΡΟΝ.

Ἐν φυλλαδίῳ Α', σελίδι 53, στήλῃ β', στίχῳ 21 ἀντὶ εὐγενῆ τινα γράφε ἀγενῆ τινα. — Ἐν φυλλαδίῳ Α', σελ. 54 στήλ. ά, στίχῳ 8 ἀντὶ εὐτυχής ἐστιν γράφε εὐτυχής ἐστε. — Ἐν φυλλαδίῳ ΑΑ', σελίδι 71 στήλῃ ά, στίχῳ 20 ἀντὶ Ἀκγσπούργης γράφε Αὐγούστης.

30 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1863. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 34.

ΛΥΣΙΜΑΧΟΣ Ἢ ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟΝ.

Ὅτε Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας κατέστρεψεν ὁλοτελῶς τὸ κράτος τῶν Περσῶν, ἠθέλησε νὰ θεωρῆται παρὰ πάντων ὡς υἱὸς τοῦ Διός. Οἱ Μακεδόνες ἠγανάκτουν, βλέποντες τὸν ἡγεμόνα τοῦτον νὰ ἐρυθριᾷ διότι ἔσχε πατέρα τὸν Φίλιππον, ἡ δὲ ἀγανάκτησίς των ηὔξησεν ἔτι μᾶλλον, ὁπότε τὸν εἶδον ἀσπαζόμενον τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα καὶ τὴν ἐνδυμασίαν αὐτὴν τῶν Περσῶν. Πάντες δὲ, ὡς εἰκὸς, ἤλεγχον ἑαυτοὺς, ὡς συνεργήσαντας εἰς τὴν προαγωγὴν ἀνδρὸς ἀρχομένου ἤδη νὰ τοὺς καταφρονῇ.

Φιλόσοφός τις, ὀνόματι Καλλισθένης, ἠκολούθει τὸν βασιλέα καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐκστρατείας. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν προσαγορεύει αὐτὸν κατὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων συνήθειαν.

— Καὶ πῶς δὲν μὲ προσκυνεῖς ἐδαφιαίως; ἠρώτησεν αὐτὸν πλήρης ὀργῆς ὁ Ἀλέξανδρος.

— Βασιλεῦ! προσέθηκεν ὁ Καλλισθένης, εἶσθε ἀρχηγὸς δύο ἐθνῶν· καὶ τὸ μὲν ἐξ αὐτῶν, δοῦλον καὶ πρὶν τὸ ὑποτάξητε, οὐχ ἧττον ὑπάρχει καὶ ἀφοῦ τὸ ἐνικήσατε· τὸ δ' ἕτερον, ἐλεύθερον πρὶν σᾶς δώσῃ χεῖρα ἀρωγὸν διὰ νὰ κερδήσητε τόσας νίκας, εἶνε τοιοῦτον καὶ ἀφοῦ τὰς ἀπεκτήσατε. Εἶμαι Ἕλλην, βασιλεῦ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς τοσαύτην περιωπὴν τὸ ὑψώσατε, ὥστε, χωρὶς νὰ σᾶς ἀδικήσω, δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται εἰς τὸ ἑξῆς νὰ τὸ ἐξουδενίζωμεν!»

Τὰ ἐλαττώματα τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦσαν ἐπίσης μεγάλα ὡς καὶ αἱ ἀρεταὶ αὐτοῦ. Τρομερὸς ἦτο ἐν τῇ ὀργῇ του, ἥτις καθίστα αὐτὸν σκληρὸν μέχρις ἀπανθρωπίας. Ἀγανακτήσας λοιπὸν διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν παῤῥησίαν τοῦ Καλλισθένους, διέταξε νὰ τῷ ἀποκόψωσι τοὺς πόδας καὶ τὰ ὦτα, καὶ θέσαντες ἐντὸς σιδηροῦ κλωβίου νὰ τὸν ἐπιδεικνύωσιν εἰς ὅλον τὸν στρατόν.

Ἠγάπων τὸν Καλλισθένην, καὶ ὁσάκις ὑπέκλεπτον ἐκ τῶν ἀσχολιῶν μου ὥρας τινὰς διαχύσεως, τὰς μετεχειριζόμην εἰς τὴν μετ' αὐτοῦ συνανα στροφήν. Ἂν δὲ εἶμαι συστηματικὸς φίλος τῆς ἀρετῆς, τοῦτο τὸ ὀφείλω εἰς τὰς ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας αἱ διδαχαὶ τοῦ ἀγαθοῦ τούτου φιλοσόφου καὶ πατριώτου ἐνεποίησαν εἰς ἐμέ.

Ἀπελθὼν πρὸς ἐπίσκεψίν του, «Χαῖρε, τῷ εἶπον, ἔνδοξε δυστυχῆ, ἂν βλέπω κεκλεισμένον ὡς ἄγριον θηρίον ἐντὸς σιδηροῦ κλωβίου, διὰ μόνην τὴν αἰτίαν ὅτι ὑπῆρξες ὁ μόνος φιλαλήθης ἄνθρωπος τοῦ στρατοῦ.

— Λυσίμαχε, μοὶ εἶπεν ὁ φιλόσοφος· ὁσάκις εὑρίσκομαι εἰς θέσιν δεομένην δυνάμεως καὶ θάῤῥους, νομίζω ὅτι εὑρίσκομαι ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει. Τῇ ἀληθείᾳ, ἂν οἱ θεοὶ μὲ ἔθετον ἐπὶ τῆς γῆς μόνον ὅπως διάγω τρυφηλὸν βίον, θὰ ἐνόμιζον ὅτι μάτην μὲ ἐπροίκισαν μὲ λογικὸν νοῦν καὶ μὲ ἀθάνατον ψυχήν· ἂν ἐπλάσθημεν πρὸς τὸ ἀπολαμβάνειν ἁπλῶς τῶν ἡδονῶν, τῇ ἀληθείᾳ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἴμεθα πολὺ ἠδικημένοι. Πλὴν μὴ νομίσῃς ὅτι εἶμαι καὶ τόσον ἀναίσθητος, ὥστε νὰ σὲ βλέπω ἀταράχως διακινδυνεύοντα πρὸς χάριν μου. Ὅτε ἦλθες, κατ' ἀρχὰς ηὐχαριστήθην· πλὴν ἔστω αὕτη, πρὸς Θεοῦ, ἡ τελευταία ἐπίσκεψίς σου, καὶ μὴ ἔχε τὴν σκληρότητα τοῦ νὰ ἐπιπροσθέτῃς εἰς τὰς δυστυχίας μου καὶ τὰς ἰδικάς σου!

— Καλλισθένη, τῷ εἶπον, θὰ σὲ ἐπισκέπτωμαι καθ' ἑκάστην. Ἐὰν ὁ βασιλεὺς σὲ ἔβλεπεν ἐγκαταλελειμμένον ὑπὸ τῶν ἐναρέτων, δὲν θὰ ἠσθάνετο πλέον τύψεις συνειδότος, ἀλλὰ μᾶλλον θὰ ἐπίστευεν ὅτι εἶσαι ἔνοχος. Ἐλπίζω ὅμως, ὅτι δὲν θὰ ἀπολαύσῃ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ ἴδῃ ὅτι αἱ τιμωρίαι του μὲ ἐφόβησαν τοσοῦτον, ὥστε νὰ ἐγκαταλείψω ἀρχαῖον φίλον.»

Ἐξηκολούθουν ἀφόβως τὰς ἐπισκέψεις μου· μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ Καλλισθένης μοὶ εἶπεν: «Οἱ ἀθάνατοι θεοὶ μὲ ἐνθαῤῥύνουσιν, ἔκτοτε δὲ αἰσθάνομαι ἐν ἐμαυτῷ θεῖόν τι, ὅπερ μοὶ ἀφήρεσε τὴν αἴσθησιν τῶν πόνων. Εἶδον καθ' ὕπνους τὸν ὑψιβρεμέτην Δία, σὺ δὲ ἵστασο πλησίον του, κρατῶν σκῆπτρον εἰς χεῖρας καὶ φέρων βασιλικὸν διάδημα ἐπὶ κεφαλῆς. Σὲ ἔδειξε πρός με, καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι ἡ πρόθεσίς του ἦν νὰ σὲ καταστήσῃ εὐτυχέστερον. Ἡ συγκίνησις, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὁποίας διετέλουν, μὲ ἐξήγειρεν· ἐγερθεὶς δὲ, εὑρέθην τὰς χεῖρας ἔχων ὑψωμένας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ προσπαθῶν νὰ ψελλίσω: «Ζεῦ, πάτερ ἀνδρῶν τε θεῶν τε! ἂν ὁ Λυσίμαχος μέλλῃ νὰ βασιλεύσῃ, δὸς νὰ βασιλεύσῃ ἐν δικαιοσύνῃ.» Λυσίμαχε, γνώρισον ὅτι θὰ ἄρξῃς μίαν ἡμέραν· πίστευσον ἄνθρωπον ὄντα φίλον τοῖς θεοῖς, καθότι ὑποφέρει διὰ τὴν ἀρετήν.»

Ἐν τούτοις, πληροφορηθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐσεβόμην τὴν δυστυχίαν τοῦ Καλλισθένους, ὅτι ἐσύχναζον πρὸς ἐπίσκεψίν του καὶ ὅτι ἐτόλμων νὰ τὸν συλλυποῦμαι καὶ νὰ τὸν παρηγορῶ, κατελήφθη ὑπὸ νέας μανίας. «Ὕπαγε, μοὶ εἶπε, πληροφορηθεὶς παρ' ἐμοῦ τοῦ ἰδίου τὴν ἀλήθειαν τῶν καταγγελθέντων αὐτῷ, ὕπαγε νὰ πολεμήσῃς μὲ τοὺς λέοντας, ὦ δυστυχῆ, ὅστις ἀρέσκεσαι νὰ συζῇς μετὰ τῶν ἀγρίων θηρίων.» Ἀνέβαλλεν ὅμως τὴν ποινήν, ἵνα γίνῃ γνωστὴ εἰς πάντας, καὶ οὕτω χρησιμεύσω ὡς φόβητρον εἰς τοὺς λοιποὺς ἀξιωματικούς, καὶ ὅπως δοθῇ εἰς ὅλον τὸν στρατὸν ἓν παράδειγμα πῶς τιμωρεῖ ὁ ἡγεμών του τὴν ἀπείθειαν.

Τὴν προτεραίαν τῆς προσδιορισθείσης ἡμέρας διὰ τὴν τιμωρίαν μου, ἔγραφον πρὸς τὸν Καλλισθένην τὰ ἑξῆς: «Ἐντὸς ὀλίγου ἀποθνήσκω! πάντα δὲ, ὅσα μοὶ προέλεγες περὶ τοῦ μέλλοντός μου, ἐξηλείφθησαν ἐκ τῆς διανοίας μου· ἐπεθύμουν νὰ μετριάσω τὰ δεινὰ ἀνδρὸς, οἷος σὺ, ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἀδύνατον εἶνε νὰ διαφύγῃ τις τὸ πεπρωμένον.»

Ὁ Πράξιππος, εἰς ὃν εἶχον ἐμπιστευθῇ τὴν πρὸς τὸν Καλλισθένην ἐπιστολήν, μοὶ ἔφερε τὴν ἑξῆς ἀπάντησιν: «Λυσίμαχε, ἐὰν οἱ θεοὶ ἀπεφάσισαν νὰ βασιλεύσῃς, ὁ Ἀλέξανδρος δὲν δύναται νὰ σοὶ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωήν, ἐπειδὴ πώποτε οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀνθίστανται εἰς τὰς βουλὰς τῶν θεῶν. Ἀνδρίζου λοιπὸν καὶ θάῤῥει!»

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη μὲ ἐνεθάῤῥυνε πραγματικῶς, καὶ σκεπτόμενος ὅτι οἱ εὐτυχέστεροι τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ δυστυχέστεροι, περιφρονοῦνται ὡσαύτως ὑπὸ τῆς θείας χειρὸς, ἀπεφάσισα νὰ διευθύνω ἐμαυτὸν οὐχὶ διὰ τῶν ἐλπίδων ἀλλὰ διὰ τοῦ θάῤῥους μου, καὶ νὰ ὑπερασπισθῶ μέχρι τέλους ζωὴν ὑπισχνουμένην τόσας μεγάλας ἐπιτυχίας.

Μὲ ὡδήγησαν εἰς τὸ στάδιον, πέριξ δ' ἐμοῦ συνωθεῖτο ἄπειρον πλῆθος, ὅπερ ἔμελλε νὰ γείνῃ μάρτυς τῆς ἀνδρίας ἢ τῆς δειλίας μου. Ἀπέλυσαν κατ' ἐμοῦ λέοντα· ἐγὼ δὲ, περιτυλίξας τὸν μανδύαν περὶ τὸν βραχίονα, ἐπαρουσίασα αὐτὸν πρὸς τὸν λέοντα. Ἠθέλησε νὰ τὸν κατασπαράξῃ, ἀλλὰ δράξας κἀγὼ τότε ἐπιτηδείως τὴν γλῶσσαν, τῷ τὴν ἀπέσπασα ῥίψας αὐτὴν πρὸ τῶν ποδῶν μου· τὸ θηρίον ἔπεσε σφαδάζον εἰς τὸ αἷμά του, οἱ δὲ ἄγριοι μυκηθμοί του κατὰ μικρὸν ἐξέλιπον.

Ὁ Ἀλέξανδρος, φυσικῷ τῷ λόγῳ, ἠγάπα τὰς γενναίας πράξεις· ὅθεν ἐθαύμασε διὰ τὴν τόσην τόλμην καὶ ἀπόφασίν μου. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐπανέκαμψεν ἐν αὐτῷ ἡ μεγαλοψυχία του· προσκαλέσας με δὲ ἐνώπιόν του καὶ τείνων τὴν χεῖρα, «Λυσίμαχε, μοὶ εἶπε, σοὶ ἀποδίδω τὴν φιλίαν μου, ἀπόδος μοι τὴν σήν. Ἡ ὀργή μου εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐχρησίμευσεν, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ καταισχύνῃς τὸν Ἀλέξανδρον διὰ πράξεως, ὁμοίαν τῆς ὁποίας ποτὲ δὲν διέπραξεν οὗτος καθ' ὅλον τὸν βίον του.»

. . . . . .

Τελευτήσαντος τοῦ Ἀλεξάνδρου, πάντα τὰ ἔθνη ἔμειναν ἄνευ κυριάρχου. Καὶ οἱ μὲν υἱοί του ἦσαν ἤδη ἀνήλικοι, ὁ δὲ ἀδελφός του Ἀριδαῖος δὲν τὸν διεδέχθη, φονευθεὶς ὑπὸ τῆς Ὀλυμπιάδος, ἥτις οὐδὲν ἕτερον προτέρημα εἶχεν εἰμὴ τὴν θρασύτητα, πᾶν ὅ,τι δὲ εἰς τοὺς ἄλλους ἦν σκληρότης εἰς αὐτὴν ἦτο γενναιότης. Ἀφ' ἑτέρου ἡ Ῥοξάνη, Εὐρυδίκη καὶ Στάτυρα κατετήκοντο ὑπὸ τῆς λύπης, καὶ πάντες οἱ ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἐθρήνουν, ἀλλ' οὐδεὶς ἦν ἱκανὸς νὰ βασιλεύσῃ.

Ὅθεν οἱ στρατηγοὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔστρεψαν τὰ ὄμματα αὐτῶν πρὸς τὸν θρόνον, ἀλλ' ἡ φιλοδοξία ἑκάστου ἀνεχαιτίσθη ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας πάντων. Διεμερίσαμεν ἐν τέλει τὸ Κράτος, καὶ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἐπίστευσεν ὅτι ἀντεμείφθη ἐπαξίως τῶν κόπων του.

Ἡ τύχη μὲ κατέστησε βασιλέα τῆς Ἀσίας· νῦν δὲ, ὁπότε δύναμαι τὰ πάντα, ἔχω ὑπέρ ποτε ἀνάγκην τῶν συμβουλῶν τοῦ Καλλισθένους.

Εἶμαι βασιλεὺς λαοῦ ἀγαπῶντός με· οἱ πατέρες ποθοῦσι τὴν μακροβιότητά μου, ὡς τὴν τῶν τέκνων των, τὰ δὲ τέκνα φοβοῦνται μήπως μὲ ἀπολέσωσιν, ὡς φοβοῦνται διὰ τοὺς γεννήτοράς των. Οἱ ὑπήκοοί μου εἰσὶν εὐτυχεῖς καὶ ἐγὼ ὡσαύτως, ἀλλ' οἱ ἀναστεναγμοὶ τοῦ Καλλισθένους μοὶ ὑπομιμνήσκουσιν ὅτ. ἐναπολείπεταί μοι εἰσέτι κακόν τι νὰ διορθώσω. Τοῦτο δὲ εὑρίσκω μεταξὺ τοῦ λαοῦ μου καὶ ἐμοῦ.

Γ. Ι. ΠΑΠΠΑΖΟΓΛΟΥΣ.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ.

Οὐδεὶς ἠμφισβήτησε βεβαίως τῆς ποιήσεως τὴν εὐγενῆ κλῆσιν, καὶ τὴν ἀπ' αὐτῆς ὑψηλὴν ὠφέλειαν εἰς τὰ ἔθνη. Ὅτι αὐτὴ, ἀνωτέρας ἁρμονίας ἀντίχησις, αἴρει τὰς ψυχὰς ὑπὲρ τῆς ὕλης τὴν ἐπαφὴν καὶ ἐκτείνει αὐτὰς εἰς ἀρετὴν καὶ μεγαλορροσύνην, ἀνυψοῖ τὴν διάνοιαν ἐκ τῶν παρὰ πόδας, ἐκ τῶν ὑλικῶν καὶ τῶν χαμαιζήλων, εἰς τὴν ὑψηλοτέραν ἐκείνην σφαῖραν, ἐν ᾗ συγχέονται πάντες οἱ ἐνθουσιασμοὶ καὶ τεκταίνονται πᾶσαι αἱ μεγαλουργίαι, ὅτι εἶνε τέλος ἡ πρώτη τῆς νηπιότητος τροφὴ καὶ διδάσκαλος, ὁ εὐκλεέστερος αὐτῶν στέφανος ἐπὶ τῆς ἀκμῆς των καὶ ἡ γλυκεία παραμυθία ἐπὶ τοῦ γήρως των, τοῦτο ἠσθάνθη πᾶς ὁ δυνάμενος νὰ αἰσθανθῇ ποίησιν, ἢ ἀνεγνώρισε πᾶς ὁ μελετήσας περὶ αὐτῆς.

Ὅπως ἡ θρησκεία καὶ ἡ γλῶσσα, οὕτω καὶ ἡ ποίησις εἶνε ἡ πιστὴ ἀντανάκλασις καὶ ὁ ἄσφαλτος γνώμων τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος. Ἀλλ' ἡ μὲν γλῶσσα, ὡς τὸ κοινὸν καὶ ἀδιάφορον ἔδαφος τῆς ὅλης τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐνεργείας, τότε μάλιστα ἀποδει-

κνύεται εὐφυὴς καὶ γόνιμος, ὅταν ἀναβλαστήσῃ τὰ εὐώδη ἄνθη καὶ τοὺς ἀγλαοὺς καρποὺς τῆς ποιήσεως· ἡ δὲ θρησκεία, θυγάτηρ καὶ ἄνασσα τῶν οὐρανῶν, πῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανίου αὐτῆς ἐνδιαιτήματος ἤθελε γείνει ὁρατὴ, πῶς ἤθελέ ποτε αὐτὸ τοῦτο ἀποκαλυφθῆ εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὸ ταπεινὸν καὶ χαμαιγενὲς τοῦτο τέκνον τῆς γῆς, ἄνευ τῆς ποιήσεως; Ἡ ποίησις εἶνε ἡ κλίμαξ τοῦ Ἰακὼβ, ἡ μεταβιβάζουσα τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς γῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἡ ἁρπάζουσα αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐπιγείου σκιώφωτος τῆς γλώσσης καὶ μεταφέρουσα εἰς τὸ αἰθέριον φῶς τῆς θρησκείας. Ἐνωτιζομένη ἐναρμονίους ῥθόγγους μελῳδίας ἀῤῥήτου καὶ οὐχὶ πλέον ἀνθρωπίνης, συντρίβει διὰ τοῦτο τὰ δεσμὰ τῆς πεζῆς τῶν ἀνθρώπων γλώσσης καὶ δανείζεται τὴν λιγύῤῥθογγον μολπὴν τῆς ἀηδόνος· καὶ, κάτοικος ὄχι πλέον τῆς γῆς, ἀποδύεται διὰ τοῦτο τὸν ὑλοῦφαντον χιτῶνα τῆς γηΐνης ὑπάρξεως, περιβάλλεται τὰς πτέρυγας τὰς λευκὰς τῆς περιστερᾶς καὶ ῥίπτεται εἰς τὰς ἀχανεῖς τοῦ αἰθέρος ἐκτάσεις. Εὐτυχὴς ἡ ποίησις, εὐτυχεῖς ἡμεῖς, ἐὰν εἰς τὰς σελίδας, ὅσας ἐπιστρέψῃ ἄνωθεν φέρουσα, ἀνταναπλᾶται ὁ οὐρανός! εὐτυχεῖς, ἐὰν ἡ περιστερὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς ἡμᾶς φέρουσα εἰς τὸ ῥάμφος της κλάδον ἐλαίας! Ὁ κλάδος οὗτος ἔσται τὸ σύμβολον τῆς εἰρήνης, τὸ σύμβολον τῆς συνδιαλλαγῆς τῆς γῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν, τῆς ὕλης πρὸς τὴν ἰδέαν.

Ἐκεῖνα τὰ ἔθνη ἐμεγαλύνθησαν πνευματικῶς καὶ ἐδοξάσθησαν, παρ' ὅσοις ἐτελειώθη ἡ διὰ τῆς ποιήσεως συνδιαλλαγὴ αὕτη. Παράδειγμα ἔστω τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν ἔθνος, οὐ μόνον ποιητικώτατον ἁπάντων ἀναδειχθὲν, ἀλλὰ καὶ θρησκευτικώτατον συνάμα, καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀναπτύξαν εἰς βαθμὸν τελειότητος μοναδικὸν καὶ ἀνέφικτον. Καὶ ὄντως, τί ἤθελεν εἶσθαι ἡ Ἑλλὰς, ἐὰν ἐστερεῖτο καὶ πάντας μὲν ἐν γένει τοὺς ἀθανάτους αὐτῆς συγγραφεῖς, ἰδίως ὅμως τὸν Ὅμηρον, τὸν Πίνδαρον καὶ τῶν λοιπῶν ἐνδοξοτάτων αὐτῆς ποιητῶν τὸν ἀριπρεπῆ θίασον; Ὡραῖον σῶμα ἄνευ ψυχῆς, ναὸς καλλιμάρμαρος ἔρημος τῆς θεότητος. Ἄνευ τούτων βεβαίως ἡ Ἑλλὰς, ὄνομα γυμνὸν γοητείας καὶ αὐτόχρημα λέξις χαλκόηχος, οὐδέποτε ἤθελεν ἐμπνεύσει εἰς ἅπασαν τὴν Εὐρώπην τὸν ἐξάλλον ἐκεῖνον ὑπὲρ αὐτῆς θαυμασμόν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁμολογουμένως τὴν εὐγενεστέραν τῶν ἰδεῶν συνέλαβον οἱ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀναφαινόμενοι ἀγωνοθέται διαφόρων ἐθνῶν, ὅσοι παρώρμησαν διὰ διαγωνισμάτων εἰς τὸν εὐγενῆ τῆς ποιητικῆς ἁμίλλης ἀγῶνα, καὶ δι' ἄδρῶν δωρημάτων ἐκαλλιέργησαν τῆς ἐθνικῆς παιδείας τοὺς μουσοτρόφους λειμῶνας. Δι' ἡμᾶς ἰδίως οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ πόσον συνετέλεσεν ἡ ἀξιέπαινος ἐπίνοια τῶν εὐγενῶν τέκνων τῆς πατρίδος ΚΚ. Ἀμβροσίου Ῥάλλη καὶ Θ. Βουτσινᾶ, συζητησάντων ποιητικὸν διαγωνισμὸν ἐν Ἑλλάδι, δι' οὗ ἀπεδείχθη ἐναργῶς ὅτι ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς ψυχαῖς δὲν ἐσβέσθη ἐντελῶς ὁ σπινθὴρ τῆς ἄλλοτε τὴν Ἑλλάδα τοσοῦτον λαμπρυνάσης ποιητικῆς φλογός. Διότι, ἀφορμῆς διδομένης εἰς δοκιμίων πολλαπλασίασιν, δύναται ἴσως νὰ ἀναφανῇ ἐν αὐτοῖς καί τι ἀντάξιον τῶν ἀρχαίων προγονικῶν ἀριστοτεχνημάτων, ὡς ὁ ἔμπειρος κηπουρὸς πολλὰ σπείρει σπέρματα εἰς εὔφορον γῆν, προσδοκῶν ἐν τῷ πλήθει αὐτῶν νὰ ἴδῃ φυόμενον τὸ διαπρέψον εἰς ἐντέλειαν καλλονῆς.

Καὶ μή τις εἴπῃ ὅτι ἡ ποίησις, καθὸ ἀκτὶς οὐρανόθεν εἰς τὰς καρδίας ἐλλάμπουσα, δὲν προκαλεῖται διὰ βραβείων καὶ ἄθλων, καθὸ ψυχῶν τινων εὐγενῶν αὐτόματος ἐνθουσιασμὸς, καὶ δὲν ἐκκαίεται διὰ συναγωνισμῶν· διότι πᾶσα ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ περὶ τοῦ ἐναντίου. Οὐδέποτε διέλαμψεν εὐκλεέστερος ὁ Γαλλικὸς Παρνασσὸς, ἢ ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', τοῦ μεγάλου ἐκείνου προστάτου τῶν ποιητῶν καὶ τῶν καλλιτεχνῶν. Οὐδέποτε αἱ Ῥωμαῖαι Μοῦσαι ἐνετρύφησαν εἰς ἀριστουργήματα ὡς ἐπὶ Αὐγούστου καὶ Μαικήνα, οὗ τὸ ὄνομα κατέστη παροιμιῶδες. Καὶ ἡ μεγάλη ζωὴ τῆς ποιήσεως παρὰ τοῖς ἡμετέροις προγόνοις διηνεκὴς ἦν διαγωνισμὸς, ἐν ᾧ πρωταθληταὶ ἠλείφοντο οἱ πρωτότοκοι τῆς δόξης υἱοὶ, καὶ οὐ μόνον δὲν ἀπηξίουν τὸν στέφανον, ἀλλὰ καὶ ἐκθύμως ὑπὲρ αὐτοῦ ἠγωνίζοντο, καὶ ἐγκαυχώμενοι ἀνέθετον αὐτὸν τοῖς θεοῖς, ὁ δὲ Αἰσχύλος, μετὰ καρδίας τετρωμένης διὰ τὴν ἥττάν του, ἀπέθνησκε φυγόπατρις παρὰ τῷ φιλομούσῳ Ἱέρωνι. Βεβαίως τὸ σπέρμα τῆς ποιήσεως ὑπάρχει θεόθεν ἐκτεθειμένον εἰς ψυχὰς ἐκλεκτάς· ἀλλ' ἄνευ προσφυῶν περιστάσεων ἐν τῇ στενοχωρίᾳ βιωτικῶν μεριμνῶν, ἐν κοινωνίᾳ ὅλως ὑλικὴν ἐχούσῃ τάσιν, ὡς ἡ ἡμετέρα, καὶ ὑπὸ τὸ ψῦχος τῆς κοινῆς ἀδιαφορίας ἀπομαραίνεται πρὶν ἀναπτυχθῇ. Ἂν τὸ ἔθνος ἡμῶν ἦν ἄλλο παρ' ὅ,τι εἶνε, ἂν κατὰ χιλιάδας ἠριθμοῦντο ἐν αὐτῷ οἱ γνῶσται καὶ ἐκτιμηταὶ τῆς ποιήσεως καὶ παντὸς καλοῦ ἐν γένει, τὸ στάδιον τοῦ ἀγῶνος βεβαίως ἠνοίγετο ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ ἀγωνοθέτης ἦν ἡ φήμη. Ἀλλὰ τούτου μὴ ὄντος, ἡ ἐπίνοια τῶν κατὰ καιροὺς εὐγενῶν ἀγωνοθετῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἰσχυροτάτη ἐμψύχωσις τῆς ἀρτιγενοῦς παρ' ἡμῖν ποιήσεως.

Ἀλλ' ἴσως δὲν ἤθελε φανῇ ἄποσκοποῦ νὰ ἀπευθύνωμεν ἐνταῦθα γενικάς τινας νουθεσίας καὶ παρατηρήσεις, πρὸς ὁδηγίαν πάντων τῶν ἐπιζητούντων τὸν καλὸν τῆς ποιήσεως στέφανον.

Πρὸ παντὸς ἄλλου ἀνάγκη ἀπαραίτητος ὅπως λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν ὁ κατερχόμενος εἰς τὸ ποιητικὸν στάδιον τῆς γλώσσης τὴν ἀκριβῆ ἐκμάθησιν. Ὁ ποιητὴς πρέπει νὰ ἦνε, οὐ μόνον ἔμπειρος τῆς γλώσσης ἣν γράφει, ἀλλ' ἐν αὐτῇ καὶ ἀριστοτέχνης. Ἡ οὐσία τῆς ποιήσεως εἶνε ἡ ἔμπνευσις, ἀλλ' ἡ μορφή της εἶνε ἡ γλῶσσα· καὶ εἰς τὴν τέχνην ταύτην, ἥτις εἶνε ἡ ὑπερτάτη καλλιτεχνία, τὸ κάλλος τῆς μορφῆς ἀπαιτεῖται οὐχ ἧττον ἢ ἡ εὐγένεια τῆς οὐσίας. Περὶ τὴν γλῶσσαν ἀμαθὴς ποιητὴς εἶνε ἀντίφασις, ὡς ἡ τοῦ γλύπτου τοῦ ἀπείρου τῆς σμίλης, ἢ τοῦ ζωγράφου τοῦ ἀνικάνου νὰ διαχειρισθῇ τὴν γραφίδα. Ὅστις δὲν ἠξεύρει τῶν ἀνθρώπων τὴν γλῶσσαν, ἂς μὴ ἀξιοῖ νὰ ὁμιλήσῃ τὴν τῶν θεῶν.

Οὐ μόνον δὲ τῆς γλώσσης, ἀλλὰ καὶ παντοίας ἄλλης παιδείας πρέπει νὰ ἦνε κάτοχος ὁ ποιητὴς, πρὶν χρισθῇ εἰς Ἱεροφάντην τῶν θυγατέρων τῆς Μνημοσύνης. Ὁ θέλων ἐκ Παρνασσίου τρίποδος νὰ διδάξῃ τοὺς ἄλλους, πρέπει νὰ ἦνε τῶν ἄλλων σοφώτερος· ὁ τὰς ψυχὰς ἀξιῶν εἰς εὐγενῆ ἐνθουσιασμὸν νὰ ῥυθμίσῃ, πρέπει πρῶτον τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν νὰ ἐντείνῃ εἰς τὴν ὑπερτάτην ἠθικὴν ἁρμονίαν. Ἡ ποίησις εἶνε τῆς διανοίας τὸ κάλλιστον βλάστημα, ἀλλ' εὐγενεῖς παράγει τοὺς βλαστοὺς μόνη ἡ καλλιέργεια. Ναὶ, φύονται μὲν ἐπὶ τῶν ὀρέων ἅπλαστά τινα προϊόντα ποιήσεως, ἔχοντα πολλάκις τὰς ἀγρίας καὶ ἀφελεῖς καλλονάς των, ἀλλ' ἡ ἐμβριθὴς Μοῦσα ἐκ τῶν κηπευτῶν κυ-

ρίως πλέκει τὴν ἀνθοδέσμην της, καὶ δυσκόλως δύναται νὰ καταδειχθῇ μέγας ποιητὴς, ὅστις δὲν ἦν συγχρόνως εἷς τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ ἔθνους του. Ὡς παράδειγμα προκείσθω ὁ Γερμανὸς Γαίτης, εἰς ὃν ἡ ἐπιστήμη πολλὰς καὶ σπουδαίας ὀφείλει ἀνακαλύψεις· προκείσθω ὁ Βολταῖρος, ὁ πανεπιστήμων ἐκεῖνος, ὅστις ἐν παντὶ σχεδὸν κλάδῳ τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας ἐπρώτευε· προκείσθω τέλος αὐτὸς ὁ θεῖος Ὅμηρος, ὅστις, αὐτὸς μᾶλλον ἢ ὁ ἥρως του,

πολλῶν ἀνθρώπων εἶδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω.

Παρὰ πεπαιδευμένοις, ἢ κἂν τὴν παιδείαν ἐπιδιώκουσιν ἔθνεσιν, ὁ ἀμαθὴς ποιητὴς ἀπολείπεται τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ κλήσεως, καὶ ἡ φαντασία αὐτοῦ, ὁσηδήποτε καὶ ἂν ὑπότεθῇ, μὴ ἐρματισθεῖσα διὰ θετικῶν γνώσεων, εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον νὰ εὐπλοήσῃ ἐν τῇ ἀτάκτῳ ἐμπνεύσει της. Μεταξὺ δὲ τῶν γνώσεων τούτων, περιττὸν ἴσως νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅτι, μετὰ τὴν βαθεῖαν μελέτην τῶν προσῳδικῶν καὶ τῶν τῆς ποιητικῆς τέχνης κανόνων, τὴν πρώτην πρέπει νὰ ἐπέχῃ θέσιν ἡ ἐνδελεχὴς σπουδὴ τῶν ἔργων τῶν λοιπῶν ποιητῶν, καὶ μάλιστα ἡ τῶν προγονικῶν ἡμῶν ἀριστουργημάτων, ἅτινα, τοῦ καλοῦ καὶ ὑψηλοῦ τὸν ἀνυπέρβλητον πήξαντα ὅρον, δύνανται καὶ τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὴν γλῶσσαν (1) καὶ τὴν αἴσθησιν τοῦ νέου ποιητοῦ νὰ ῥυθμίσωσιν.

Ἀλλὰ καὶ ἕτερον σκόπελον πρέπει νὰ ὑποδείξωμεν τοῖς ἀρχαρίοις τῶν φοιβολήπτων. Ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ πολλὰ μειδιῶσι καὶ πολλὰ στίλβουσιν, ἀλλὰ δὲν εἶνε ὅλα ἄνθη οὐδ' ὅλα ἀδάμαντες· πολλὴ εἶνε πολλάκις ἡ τῆς φαντασίας ἀνησυχία, ἀλλὰ δὲν εἶνε πάντοτε ἔμπνευσις. Ἐν τῷ ἔαρι ὑπάρχει ὥρα, καθ' ἣν πᾶν πτηνὸν κρώζει, καὶ ἡ κορώνη αὐτὴ ὡς ἀηδὼν σχηματίζεται· διὸ ὑπὸ πολλῶν ἐκλαμβάνεται πολλάκις ὡς οἶστρος ὅ,τι μόνον εἶνε τῆς ἀῤῥυθμίστου φαντασίας παραφορὰ, καὶ πολλοὶ τῆς ἀώρου τῶν μούσης τὰ πεζολόγα ψελλίσματα, ἢ τὴν οἰδαίνουσαν καὶ ἠχηρὰν κομπολογίαν, ἐκλαμβάνουσι καὶ παρατιθέασιν ὡς ὑψηλῆς ποιήσεως χρησμοδότημα.

Οὕτω λοιπὸν, συγκεραλαιοῦντες τὰ ἀνωτέρω, συνιστῶμεν τοῖς μέλλουσιν ἀθληταῖς ἐν ταῖς ποιητικαῖς σταδιοδρομίαις, πρῶτον νὰ ἠξεύρωσι γράμματα, ἤτοι τὴν γλῶσσαν μετὰ πάσης ἐντελείας, δεύτερον νὰ μὴ ἐκτείνωσι τὴν χεῖρα πρὸς λύραν καὶ πλῆκτρον πρὶν ἐντελῶς ἐκπαιδεύσωσι τήν τε ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν των, καὶ τρίτον νὰ δυσπιστῶσι πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ νὰ μὴ νομίζωσιν, ὅτι πᾶν φύλλον, ὃ βόσκουσιν, εἶνε ἡ δάφνη τοῦ Ἑλικῶνος.

Ἄλλοτε ἴσως ἐκθέσωμεν πλειότερα.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ.

Ὁ Πλίνιος ἐθεώρει ὡς ἀβεβαίαν τὴν γένεσιν τῆς ζωγραφικῆς τέχνης· ὅθεν δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀναδράμωμεν ἡμεῖς, δεκαεπτὰ μετ' αὐτὸν αἰῶνας, ὅπως διευκρινήσωμεν ὅ,τι διέφυγε τὸν ἱστορικὸν ἐκεῖνον.

Ἀῤ' ἧς ἡμέρας ὁ ἄνθρωπος εἶδε τὴν εἰκόνα του ἀντανακλωμένην εἰς τὰ ὕδατα, ἢ τὴν σκιάν του διαγραφομένην ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὤφειλε νὰ ἀποπειραθῇ ὅπως, εἰ δυνατὸν, μονιμοποιήσῃ τὴν ἐφήμερον ταύτην σκιὰν ἢ τὴν δραπέτιδα ἐκείνην εἰκόνα, κινούμενος εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ πρὸς ἑαυτὸν ἔρωτος, τοῦ ἀρχαιοτάτου πάντων τῶν λοιπῶν ἐρώτων. Παρὰ τὸν ὑπὸ ἔρωτος ἀποθανόντα Νάρκισσον θὰ εὑρέθη ἴσως εἰκών τις κεχαραγμένη ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Οἱ Ἕλληνες ἀποδίδουσιν εἰς ἑαυτοὺς τὴν εὕρεσιν τῆς γραφικῆς. Κατ' αὐτοὺς Κόρη, ἡ θυγάτηρ τοῦ Σικυωνίου κεραμέως Δουβιτάδου, παρατηρήσασα ἐπὶ τοῦ τοίχου τὴν σκιὰν τοῦ ἐραστοῦ της, ἑτοίμου ὄντος νὰ ἀπέλθῃ εἰς μακρυνόν τι ταξείδιον, ἐσημείωσε τὸ περίγραμμα δι' ἄνθρακος· ἐκ τούτου ἐγεννήθη ἡ σκιαγραφία, εἴτε ἡ τέχνη ἡ παριστάνουσα τὸ σχῆμα τῶν ἀντικειμένων δι' ἁπλῶν γραμμῶν.

Ἀλλ' ἐνῷ ἡ Ἑλλὰς ἐβαυκαλίζετο εἰσέτι ἐν τῇ κοιτίδι τῆς νεότητός της, ἡ Ἰνδία ἤτο γραῖα καὶ ἡ Αἴγυπτος ἔφηβος. Τρεῖς χιλιάδας ἔτη ἀρχήτερα, οἱ Βράχμαι ἐλάτρευον ἐντὸς τῶν ὑπογείων των τὰς εἰκόνας τοῦ τριπλοῦ αὐτῶν θεοῦ, καὶ δώδεκα αἰῶνας ἀρχαιότερον ὁ Ὀσυμανδίας ἐκοιμᾶτο ἐντὸς τοῦ διὰ μονοχρόων γραφῶν πεποικιλμένου τάφου του. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τὸ Ἀσσυριακὸν κράτος, τὸ ὁποῖον πρὸ χιλίων ἐτῶν εἶχεν ἀναβιβασθῇ εἰς τὸ ἀπόγειόν του ὑπὸ τῆς Σεμιράμιδος, (κατὰ διαταγὴν τῆς ὁποίας ἐζωγραφήθησαν ὁμοῦ μὲ ἄλλα ἐν Βαβυλῶνι κοσμήματα διάφορα ζῶα, καὶ πρὸς τούτοις ἡ ἰδία αὐτῆς εἰκὼν καὶ ἡ τοῦ συζύγου της Νίνου,) κατέπιπτεν ἠρεμα ἠρεμα ἐπὶ τῆς τοῦ Σαρδαναπάλου πυρᾶς.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, εἰ καὶ βραδέως ἀναφαίνεται ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν αἰώνων καὶ ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἐθνῶν, τὸ ἑλληνικὸν ἐργαστήριον, ἱδρυόμενον ἀναμέσον τῶν Αἰγυπτιακῶν τάφων καὶ τῶν Τυῤῥηνικῶν ὑπογείων, βαδίζει ταχέως εἰς τὰ ἴχνη τῆς Μέμφιδος καὶ τῆς Ταρκυνίας. Τὸ ἁπλοῦν τῆς Κόρης διάγραμμα τελειοποιεῖ Φιλοκλῆς ὁ

(1) Ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, εἰς ἣν πρέπει νὰ ἑρμηνεύηται πᾶσα ποίησις, ἐθεωρήθη ὅτι, ἂν καὶ τὸ ἔνδυμα μόνον λογίζεται τῆς ποιήσεως, εἶνε ὅμως ὡς τὸ ἔνδυμα τῶν ἐν εἰκόνι γραπτῶν σωμάτων, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ἀποξεσθῇ χωρὶς νὰ καταστραφῇ ἡ εἰκὼν, ἢ ὡς ὁ χιτὼν τοῦ Ἡρακλέους, ὁ μὴ ἀποσπώμενος χωρὶς νὰ συσπαράξῃ τὴν σάρκα. Καὶ ἔχει μὲν ἡ δημώδης γλῶσσα, ὡς πᾶσα δημώδης γλῶσσα, τὴν χάριν της· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν πρόκειται καὶ ἤρχισε καὶ εὐοδούμενος προχωρεῖ σπουδαῖος ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν ἀγών, ἡ ἀνόρθωσις τῆς ἐπ αἰώνων βαρβαρότητος καταῤῥεύσης κοινῆς ἡμῶν γλώσσης, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο πρέπει αἱ δυνάμεις ἡμῶν, οὐχὶ νὰ κατακερματίζωνται εἰς διαλέκτων εἰδικὰς ἀναπτύξεις, ἀλλὰ νὰ συμπυκνῶνται εἰς τῆς πανελληνίου γλώσσης τὴν ἀξιοπρεπῆ διάπλασιν. Οὐδεμία δὲ περίστασις δύναται τοσοῦτον νὰ ἀναχαιτίσῃ αὐτὴν, ὡς ἂν τις μέγας ἀναδειχθῇ ποιητὴς, γράψας ἐν τῇ δημώδει ἢ ἐν ἠτινιδήποτε διαλέκτῳ, διότι ἡ λύρα αὐτοῦ θέλει ἀμέσως δώσει τὴν ῥοπὴν εἰς τὴν πλάστιγγα. Ἡ Ὁμηρικὴ γλῶσσα ἔζησεν ἐπὶ πεντεκαίδεκα ἑκατονταετηρίδας, μόνον διότι ἐπροστατεύετο ἀπὸ τὴν σκιὰν τοῦ Ὁμήρου· τόσον δὲ εὐχαριστέρα εἶνε ἡ χρῆσις τῆς δημώδους γλώσσης, παρὰ ἡ τῆς καθαρᾶς, ἧς ἡ ἐντελὴς ἄσκησις ἐμῥιθῶς ἀπαιτεῖ φιλολογικὰς σπουδὰς καὶ πολλὰς ἔχει ἀκάνθας, ὥστε ἡ τῆς πρώτης ἐμψύχωσις θέλει ἐπιφέρει τῆς δευτέρας, ἂν ὄχι τὴν καταστροφὴν, ἀλλὰ βεβαίως τὴν ὀπισθοδρόμησιν. Εἰς δὲ τοὺς διατεινομένους τὸ ἐναντίον, καὶ ἀξιοῦντας ὅτι πρέπει νὰ ἀσπασθῶμεν ὡς μόνην γραπτὴν κοινήν τινα δημώδη γλῶσσαν, τοῦτο μόνον δυνάμεθα νὰ ἀντιτάξωμεν ὡς παρατήρησιν, ὅτι ὑπάρχει ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ κωμῳδία τις, ἐν ᾗ δύνανται νὰ ἴδωσι τὴν Βαβυλωνίαν, εἰς ἣν ἤθελε καταντήσει ἡ γλῶσσα ἐὰν, δίκην κέντρωνος, προέκειτο νὰ συῤῥαφῇ ἀπὸ τῶν ἐν τῷ στόματι τοῦ λαοῦ περιφερομένων διαφόρων ἰδιωμάτων.

Αἰγύπτιος, ὁ δὲ Κορίνθιος Κλέαντος καὶ ὁ Τηλεφάνης προσθέτουσιν ἐσωτερικάς τινας γραμμάς, ἀλλὰ τόσον ἀτέχνως ἔτι, ὥστε ἠναγκάζοντο, ὅπως καταςήσωσι τὰς εἰκόνας των γνωρίμους, νὰ γράφωσι κάτωθεν αὐτῶν τὸ ὄνομα τῶν εἰκονιζομένων προσώπων. Μετ' οὐ πολὺ Κλεοφάντης ὁ Κορίνθιος κατασκευάζει ἐκ γῆς ὀπτῆς ἐρυθρὸς χρωστῆρας, δι' ὧν ἐκτελεῖ κεχρωματισμένα διαγράμματα, οἱ δὲ Ἠγείμων καὶ Δεινίας ἐπινοοῦσι τὴν μονόχρωμον γραφικὴν, καὶ οὕτω προσθέτουσιν εἰς τὰ πρῶτα ταῦτα τῆς τέχνης βήματα νέαν τινὰ πρόοδον, μέχρι Βουλάρχου (1), ζῶντος 750 ἔτη ὡς ἔγγιστα πρ. Χ. ἐφ' οὗ ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη ἔρθασεν εἰς σημεῖον, ἀφ' οὗ δεκαεννέα μετὰ ταῦτα αἰῶνας ὁ Μασσάκιος θέλει ἀναλάβει τὴν χριστιανικὴν τέχνην ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Συμαβίου καὶ Γιώτου.

Ὁ Βούλαρχος ἐν γένει ἠνέῳξε τὸν αἰῶνα ἐκεῖνον τοῦ Ζεύξιδος, τοῦ Ἀπελλοῦς καὶ τοῦ Πρωτογένους, ὡς ὁ Μασσάκιος ἠνέῳξε τὸν αἰῶνα τοῦ Λεονάρδου Βιγκίου, τοῦ Τισιανοῦ καὶ τοῦ Ῥαφαήλου.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ.

ΤΑ ΛΟΥΤΡΑ ΤΟΥ ΚΙΣΣΙΓΚΕΝ.

Ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΩΓΟΥ, Διδάκτορος τῆς Ἰατρικῆς.

Ἐν οὐδεμιᾷ ἴσως ἄλλῃ χώρᾳ εἶνε τὸ θέρος τόσον ζωηρὸν καὶ χαρμόσυνον, ὅσον ἐν Γερμανίᾳ. Σχεδὸν ἕκαστος Γερμανὸς, μόλις ἴδῃ διαλυομένους τοὺς σωροὺς τῶν πάγων καὶ χιόνων καὶ τὰ πρῶτα ἀκούσῃ κελαδήματα τῶν πτηνῶν, ἐπιβὰς τοῦ σιδηροδρόμου, διέρχεται μικρὰς ἢ μεγάλας ἀποστάσεις, ἀναλόγως τοῦ πλούτου καὶ τοῦ ἐπαγγέλματός του, περιηγούμενος πόλεις καὶ χωρία καὶ ἐπαύλεις ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρας. Ἐνταῦθα, λησμονῶν ὁ Γερμανὸς πᾶσαν τὴν δριμύτητα τοῦ πρὸ ὀλίγου ἐπικρατήσαντος χιονόρρυδος χειμῶνος, καὶ πᾶσαν ἄλλην βιωτικὴν μέριμναν, περὶ οὐδενὸς ἄλλου φροντίζει εἰμὴ μόνον περὶ τῆς θεραπείας καὶ εὐεξίας τοῦ σώματος. Τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ ἡ ξανθόθριξ Γερμανίς· ἡ ἀπόκτησις πλειοτέρας πιμελῆς καὶ ἐνώδους οὐσίας, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ ἡ ἀνάκτησις τοῦ τυχὸν ἐξαφανισθέντος ὡς ἐκ τῆς ἐργασίας ἐρυθρόχρου τῶν παρειῶν, εἰσὶν ὁ μόνος πόθος καὶ τὸ μέλημα αὐτῆς. Διότι σημειωτέον, ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος σχέσεις πονηρὰς καὶ ψιμμύθια καὶ στολισμοὺς τοῦ σώματος ἀσέμνους καὶ ποικίλους, καὶ ἐπισκέψεις συνεχεῖς χορῶν καὶ θεάτρων χαίρειν ἐῶσα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ Γερμανὶς, βουλεύεται μόνον περὶ τῆς περιθάλψεως καὶ ἀνακουρίσεως τοῦ συζύγου καὶ τῶν συγγενῶν, περὶ τῆς χριστιανικῆς διαπλάσεως τῶν τέκνων καὶ περὶ τῆς καλῆς καὶ ἀναλόγου διοικήσεως τοῦ οἴκου αὐτῆς.

Ὁ Ἰούνιος, Ἰούλιος καὶ Αὔγουστος εἰσὶν οἱ ζωηρότεροι ἅμα δὲ καὶ τερπνότεροι μῆνες καθ' ἅπασαν τὴν Γερμανίαν. Ἡ κίνησις τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐστὶν ἀπερίγραπτος· οἱ σιδηρόδρομοι, οἱ δίκην ἀραχνείου ἴσου πᾶσαν τὴν χώραν διατέμνοντες, εἰσὶν ἀείποτε πλήρεις. Ἡ μεγαληπτέρα ὅμως κίνησις ἐπικρατεῖ κυρίως ἔνθα λουτρὰ ὑπάρχουσι· πρὸς ταῦτα δὲ διευθύνονται, οὐχὶ μόνον οἱ ἰάσεως ἢ βελτιώσεως ἐριέμενοι, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι τέρψεως καὶ θέας χάριν. Τοιοῦτος ἦμην καὶ ἐγὼ πάντοτε ἐν καιρῷ τῶν διακοπῶν.

Ἀφοῦ ἐπὶ ἕνα σχεδὸν μῆνα περιεφερόμην ἀπὸ Κράτους εἰς Κράτος καὶ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, τὰ ἀξιοθαυμαστότερα περιεργαζόμενος, ἔρθασα τέλος εἰς Βαμβέργην, πόλιν τῆς μέσης Φραγκονίας, κατοικουμένην ὑπὸ πολλῶν γνωστῶν μοι οἰκογενειῶν, ἃς ἔτυχε νὰ γνωρίσω ἐν Βυρσεβούργῃ, ὅτε ἐσπούδαζον ἐκεῖ· ὡς τόπον δὲ διαμονῆς ἐξελεξάμην τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Βαυαρικῆς αὐλῆς, γνωστὸν ἐπὶ καλῇ περιποιήσει καὶ εὐθηνίᾳ.

Ἡ Βαμβέργη εἶνε πόλις μικρὰ μὲν, ἀλλ' ἀρχαία καὶ ἱκανῶς τερπνή. Περιστεφομένη ὑπὸ καταφύτων λόφων καὶ βαθυσκίων δασῶν, ἐκ πεύκης καὶ φηγοῦ καὶ ἐλάτης, παρέχει τῷ ὁδοιπόρῳ οὐχὶ εὐκαταφρόνητον θέαν. Ἡ πρὸς βορρᾶν μάλιστα πρότινων ἐτῶν ἐκ βάθρων καὶ ἐκ κατειργασμένου μόνου λίθου ἀνεγερθεῖσα Μητρόπολις, ἔτι δὲ καὶ τὸ παρ' αὐτῇ ἀρχαιότατον παλάτιον, ἔνθα κατοικεῖ ἤδη ὁ ἔκπτωτος βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, εἰσὶ μεγάλης σπουδῆς καὶ παρατηρήσεως ἄξια. Ἰδίως ὅμως εἶνε γνωστὴ ἡ Βαμβέργη, γεωγραφικῶς μὲν διότι κατέστη τὸ κέντρον μεγάλης συγκοινωνίας, ἤτοι ὁ κεντρικώτατος σταθμὸς πολλῶν καὶ διαφόρων σιδηροδρόμων· γεωργικῶς δὲ ἢ ἐμπορικῶς, διότι ἐπιδίδει μεγάλως ἐνταῦθα ὁ πρὸς κατασκευὴν τοῦ ζύθου τοσοῦτον ἀναγκαῖος λυκίσκος (Humulus Cupulus. Hopfen Γερμανιστί). Διὰ τὴν φύτευσιν, περιποίησιν καὶ συγκομιδὴν τοῦ φυτοῦ τούτου ἐνασχολοῦνται οἱ πλειότεροι τῶν κατοίκων τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων. Αὔξει δὲ ἐπὶ μακρῶν πασσάλων ἀναρριχώμενον, ὡς παρ' ἡμῖν εἴδη τινὰ τῶν φασιόλων. Τὰ φύλλα αὐτοῦ εἰσὶ τρίλοβα ἢ πεντάλοβα, καὶ ἔχουσι λοβοὺς ὀδοντωτούς, τὰ δὲ ἄνθη δίοικα. Ὁ καρπὸς, ἤτοι οἱ στρόβιλοι αὐτοῦ, εἰσὶ μήλινοι τὸ χρῶμα, πικροὶ τὴν γεῦσιν, σμικρόν τι ἀρωματικοὶ τὴν ὀσμὴν, καὶ περιβάλλονται ὑμενώδεις τινὰς λεπίδας, καλυπτομένας ὑπὸ ῥητινώδους καὶ ἰξώδους ὕλης.

Ἐν ἐπιμέτρῳ δὲ ἀναφέρω ὅτι ὁ λυκίσκος δὲν ἐπιδίδει εἰμὴ ἔν τισι μόνον τόποις τῆς Γερμανίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρωτεύουσιν ἡ μέση Φραγκονία καὶ τὸ Πφάλτζ· διὰ τοῦτο δὲ καὶ εὐπορεῖσθαι εἰσὶν οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν τούτων. Ἡ ποσότης τοῦ καταναλισκομένου λυκίσκου εἶνε τόσῳ μεγάλη, ὥστε οἱ πλειότεροι μᾶλλον περὶ αὐτοῦ ἢ περὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ σίτου ἐνδιαφέρονται. Ὁ γνωρίζων ὅτι ἐν μόνῃ τῇ Γερμανίᾳ κατασκευάζονται καὶ πίνονται 60,000,000 κάδδων ζύθου κατ' ἔτος (ἕκαστος κάδδος χωρεῖ 35—40 ὀκάδας), δι' ὃν ἀπαιτοῦνται πολλαὶ χιλιάδες σάκκων λυκίσκου, δὲν παραζανεύεται βεβαίως διὰ τὸ πρᾶγμα. Ἔπειτα τὸ κυριωδέστερον ποτὸν, τολμῶ εἰπεῖν, ἢ μᾶλλον ἡ κυριωδεστέρα τροφὴ διὰ τὸν Γερμανὸν εἶνε ὁ ζύθος, καὶ πάλιν ὁ ζύθος. Ὁσάκις ὑπερτιμᾶται ὁ ἄρτος οὐδεμίαν ἐκφέρει μεμψιμοιρίαν, ἀλλ' ἐπαναπαύεται ἐπὶ τῶν γεωμήλων· ἂν ὅμως τυχὸν ὑπερτιμηθῇ ὁ ζύθος, ἔστω καὶ κατὰ ἓν τέταρτον τοῦ λεπτοῦ,

(1) Ἀναφέρεται ὅτι εἰκών τις τοῦ ζωγράφου τούτου, ἐν ᾗ παρίστατο ἡ μάχη τῶν Μαγνήτων, ἠγοράσθη ὑπὸ Κανδαύχου, τοῦ τελευταίου τῶν Ἡρακλειδῶν, ἀντὶ χρυσίου ἴσου κατὰ τὸ βάρος πρὸς τὸν ξύλινον πίνακα, ἐφ' οὗ ὑπῆρχεν ἡ γραφή.

τότε ἀγανακτεῖ οὗτος καὶ σχέδια ἐπαναστάσεων μελετᾷ. Οἱ Βαυαροὶ μάλιστα, οἵτινες ἀποκαλοῦσιν ὀχετὸν ζύθου (Bier-canal) πᾶσαν πόλιν ἔνθα καλὸς καὶ ἄφθονος κατασκευάζεται ζύθος, εἰσὶ περίφημοι διὰ ταῦτα. Ὅτε κατὰ τὸ 1846, νομίζω, ὁ γυναικολάτρης καὶ πανοῦργος Λουδοβῖκος, χάριν τῆς περιφήμου αὐτοῦ ἐρωμένης Λόλας, Ἱσπανίδος μὲν τὸ γένος, χορευτρίας δὲ τὸ ἐπάγγελμα, περὶ ἧς τόμοι ὁλόκληροι ἐγράφησαν, ἤκουσε τὸν λαὸν, προπάντων δὲ τοῦ Μονάχου, κραυγάζοντα καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ποθοῦντα, δι' οὐδενὸς ἄλλου μέσου κατώρθωσε τὴν ἐπάνοδον τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας, εἰμὴ δι' ἐπισήμου τινὸς διακηρύξεως ἐκ μέρους τῆς Ἀστυνομίας, ὅτι ὁ ζύθος ἔσται τοὐντεῦθεν κατὰ ἓν καραντάνιον εὐθηνότερος! Οἱ δὲ Βαυαροὶ, συνωθούμενοι εἰς τὰ ζυθοπωλεῖα ἵνα πίωσι τὸν εὔωνον ζύθον καὶ μέχρι κόρου πιόντες, οὐδὲ λόγον πλέον περὶ τοῦ βασιλέως ἐποιήσαντο! Οὕτω τοὐλάχιστον διηγοῦνται οἱ Πρῶσσοι καὶ οἱ Σάξωνες. Ἀλλ' ἂς μὴ ἀπομακρυνώμεθα ἐπὶ πλέον τῆς ὑποθέσεως ἡμῶν.

Ἦτο ἀκόμη πρωΐα· τὸ ταχυκίνητον βῆμα τῆς γαλακτοπώλιδος χωρικῆς ἠκούετο ἤδη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ ὁ ἥλιος μόλις ἔρριπτε τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κρυεροῦ ἐδάφους τῆς Γερμανίας, ὅτε παχύσαρκός τις ὑπηρέτης εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, φέρων κατὰ τὸ σύνηθες τὸ πρόγευμα καὶ τὴν ἐγχώριον ἐφημερίδα. Περίεργος διὰ τὰ νεώτερα, ἔλαβον αὐτὴν πρὸς ἀνάγνωσιν· ἀλλὰ, μόλις διῆλθον γραμμάς τινας, ἀπέβη περιττὴ ἡ περαιτέρω ἀνάγνωσις τοῦ ἄλλως τε ἀσημάντου φύλλου. Μεταξὺ τῶν ὀνομάτων τῶν εἰς Βαμβέργην ἀφιχθέντων ξένων, καὶ τὰ ὁποῖα ἀντιγράφονται ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων ἐκ τῶν βιβλίων τῶν ξενοδοχείων πρὸς γνῶσιν τῶν ἐνδιαφερομένων κατοίκων, διέκρινα καὶ τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας Κ..., ἥτις, τὴν προτεραίαν ὡσαύτως ἐλθοῦσα, κατέλυσεν εἰς τὸ πρῶτον ξενοδοχεῖον τῆς πόλεως. Ὁ μαῦρος ἀετός. Ἡ πρὸς τὴν εὐγενῆ ταύτην οἰκογένειαν ἀφοσίωσις καὶ εὐγνωμοσύνη μου ἦτο καὶ εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε ἐχρεώστουν ἀμέσως νὰ ἐπισκεφθῶ αὐτήν. Ὅτε κατ' ἀρχὰς ἦλθον εἰς τὴν γηραιὰν Γερμανίαν ξένος πάντῃ καὶ ἀδαὴς τῶν πραγμάτων, ἔτυχε νὰ γνωρίσω τὸν κύριον τοῦ οἴκου, ἔχοντα βαθμὸν συνταγματάρχου· μὲ ἠγάπησε δὲ οὗτος τόσον, ὥστε καὶ εἰς τὴν οἰκογενείαν αὐτοῦ παρεισήγαγέμε μετ' οὐ πολὺ, καὶ πάντα τὰ μέλη αὐτῆς παρεῖχον ἀείποτε πρὸς ἐμὲ τοιαύτας ἐνδείξεις τρυφερᾶς ἀγάπης καὶ εἰλικρινείας, ὅσας οὐδὲ ἐν τῇ γῇ τῆς γεννήσεώς μου ὑπ' οὐδενός ποτε ἔλαβον. Ἀλλὰ φεῦ! τίς ἐπίστευεν ὅτι μετά τινας μῆνας ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ ὁ κάλλιστος οὗτος ἀνήρ; Εὐτυχὴς λογίζομαι κατὰ τοῦτο τοὐλάχιστον, ὅτι ἐγὼ ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἀνέπεμψα σὺν τῇ λοιπῇ οἰκογενείᾳ, καθ' ἣν ὥραν ὁ ἀσθενὴς ἐξέπνεε, τὴν πρὸς τὸν Παντοδύναμον ὑπὲρ αὐτοῦ ἐγκάρδιον προσευχήν μου. Ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐστὶ καὶ ἔσται δι' ἐμὲ ποτήριον πλῆρες ἀψίνθου καὶ χολῆς.

Ὁποίαν λοιπὸν χαρὰν ἠσθάνθη ἡ σεβασμία αὕτη οἰκογένεια, ὅτε ἀνελπίστως μὲ εἶδεν ἐν Βαμβέργῃ, καὶ πόσον ἐγὼ ἤμην εὐτυχὴς καὶ πάλιν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς εὑρισκόμενος, κατανοεῖ πᾶς τις εὐκόλως. Κυρίως ἡ οἰκογένεια αὕτη διαμένει ἐν Βυρσεβούργῃ· ἤδη δὲ, ἐπιστρέφουσα ἐκ τινος περιηγήσεως, τὴν ὁποίαν ἐξετέλεσεν εἰς τὴν κυρίως Βαυαρίαν (Altbaiern), ἔπρεπε, κατὰ διαταγὴν τῶν ἰατρῶν, νὰ μεταβῇ καὶ εἰς Κίσσιγκεν χάριν τῆς πασχούσης ὑγείας τῆς καλῆς μητρός.

Ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως ὡρίσθη ἡ ἐπαύριον. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, ἐννοεῖται, καθ' ἣν ἐπανεῖδον τὴν οἰκογένειαν, μοὶ ἐπροτάθη ὅπως κἀγὼ συνοδεύσω αὐτὴν μέχρις ἐκεῖ. Μετεχειρίσθην πᾶν μέσον ὅπως ἀποφύγω τὴν πρόσκλησιν, ἄλλως τε διότι ἐπλησίαζεν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἔπρεπε νὰ μεταβῶ εἰς Βιέννην, ἀλλὰ τὰ πάντα εἰς μάτην· ὥστε ἀπεφάσισα νὰ συμμεθέξω τοῦ ταξειδίου τούτου.

Τὸ περιώνυμον διά τε τὴν τοποθεσίαν καὶ τὴν ἰαματικὴν δύναμιν Κίσσιγκεν, δὲν συνδέεται μετὰ τῶν ἄλλων πόλεων διὰ σιδηροδρόμου, πρῶτον μὲν ἕνεκα τοῦ ὑπερόγκου χρηματικοῦ, ὅπερ ἀπαιτεῖται πρὸς κατασκευὴν αὐτοῦ, διότι ἡ πόλις περικυκλοῦται πανταχόθεν ὑπὸ βουνῶν καὶ λόφων καὶ χαραδρῶν, εἶτα δὲ διότι ἡ μετ' αὐτῆς συγκοινωνία ὀλίγους μόνον μῆνας ἐπικρατεῖ, ἐνόσῳ δηλαδὴ γίνεται χρῆσις τῶν λουτρῶν. Καθ' ὅλον δὲ τὸν μετέπειτα χρόνον οὐδεὶς ἐπισκέπτεται αὐτὰ, ἀλλ' οὐδὲ ἐμπορίου χάριν μεταβαίνει τις εὐκόλως ἐκεῖ, ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως πάσης βιομηχανίας καὶ πάσης μεγάλης συγκομιδῆς. Τὰ εἰσοδήματα ἑπομένως τοῦ σιδηροδρόμου δὲν ἤθελόν ποτε σχεδὸν καλύψει τὰ ἔξοδα, διὰ τοῦτο καὶ πάντοτε ἐναυάγησε τὸ περὶ κατασκευῆς αὐτοῦ σχέδιον.

Ἐκ Βαμβέργης περὶ τὰς 2 μ. μ. ἀναχωρήσαντες, ἐφθάσαμεν μετὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀκριβῶς εἰς Σβαϊνφούρτην διὰ τῆς μάλιστα ταχυκινήτου ἁτμαμάξης (Courritzug). Ὁ πλησιέστερος καὶ κεντρικώτερος σιδηροδρομικὸς σταθμὸς, ἀφ' οὗ τις μετέπειτα ἐντὸς λεωφορείων ἐξακολουθεῖ τὴν εἰς Κίσσιγκεν ἄγουσαν, εἶνε ἡ πολυάμπελος καὶ βουτρόφος Σβαϊνφούρτη, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Μοίνου ποταμοῦ κειμένη. Εἶνε δὲ τὸ μεταξὺ τῶν δύο τούτων πόλεων διάστημα πεντάωρον μὲν μόλις, ἀλλ' οὐχὶ τόσον εὐάρεστον· τοῦτο μὲν διὰ τὸ ἄνανγες καὶ ἐπικίνδυνον ἑπομένως τοῦ πλείστου μέρους τῆς λεωφόρου, τοῦτο δὲ διὰ τὸν ὑπέρμετρον κονιορτὸν, τὸν διεγειρόμενον ὡς ἐκ τῆς μεγάλης πληθύος καὶ τῆς ἀκαταπαύστου κινήσεως λεωφορείων τε καὶ ἁμαξῶν καὶ ὑποζυγίων.

Οὐχ ἧττον ὅμως ἅμα τις ἀπομακρυνθῇ τῆς Σβαϊνφούρτης ἡμίσειαν σχεδὸν ὥραν, καὶ φθάσῃ ὑπὸ τὸ βουνίδιον Kreuzberg, παρουσιάζεται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του θέαμα ὄντως μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐξαίσιον, μάλιστα δὲ ἐν ὥρᾳ πρωΐας ἢ ἑσπέρας, ὅτε ἡ φύσις περιβάλλεται τὴν ὡραιοτέραν αὐτῆς χλαμύδα, τὴν ὁποίαν ἔλαβε δῶρον παρὰ τοῦ Ὑψίστου ἐν καιρῷ τῆς δημιουργίας.

Περίεργος ὅπως καλῶς τὰ πάντα ἴδω καὶ θαυμάσω, δὲν ἠθέλησα νὰ λάβω θέσιν ἐντὸς τοῦ λεωφορείου, ἀλλ' ἐκάθησα ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου μέρους αὐτοῦ (pock) παρὰ τῷ ἡνιόχῳ (postillion)· ἄλλως τε διότι ἦτο πέμπτη ἤδη ὥρα τῆς ἑσπέρας, καὶ ὁ ἥλιος ἑπομένως δὲν ἔκαιεν ὑπερβαλλόντως. Καὶ ἡ μὲν οἰκογένεια, ἥτις καὶ ἄλλοτε εἶδε καὶ ἐθαύμασε τὰ πλήρη θελγήτρων ταῦτα μέρη, περὶ οἰκιακῶν μᾶλλον συνδιελέγετο πραγμάτων καὶ περὶ τῶν ἐντυπώσεων τῆς τελευταίας περιοδείας. Μόνον ὁ τελευταῖος αὐτῆς βλαστὸς, ἑξαετὴς τὴν ἡλικίαν, ὡραῖος καὶ χαρίεις υἱὸς, ἠκούετο συνεχῶς τραγῳδῶν θελκτικόν τι ἐθνικὸν τραγῴδιον, ἀντὶ τοῦ ὁποίου πάντοτε ἐλάμβανεν ἓν φίλημα τρυφερὸν παρὰ τῆς φιλοστόργου αὐτοῦ μη-

τρός. Ὁ δὲ ἡνίοχος, ὁ ὡς ἐρυθρόδανον ἐρυθρὸς τὴν ὄψιν, ἐπὶ δίψῃ μεγάλῃ παραπονούμενος, ἐμάστιζεν ἀσπλάγχνως τὴν συνωρίδα τῶν ἵππων του, ὅπως φθάσῃ ταχύτερον εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Schellbach, ἔνθα εὐτραφεῖς κόραι ἐντὸς πηλίνων ἀγγείων προσφέρουσι δροσερώτατον ζύθον τοῖς ὁδοιπόροις.

Ἡ ἀπὸ τοῦ προαναφερθέντος βουνιδίου μέχρι τοῦ σταθμοῦ τούτου ὁδοιπορία εἶνε ἡ ἀξιοθαυμαστοτέρα πασῶν. Μέγα μέρος τῆς μέσης Φραγκονίας ἐπεκτείνεται ὡς τάπης ποικιλόχρους ἔνθεν καὶ ἔνθεν. Ὁ πολύιχθυς Μοῖνος, ἡ μεγαλητέρα ἀρτηρία τῆς ἐνταῦθα γῆς, ὁτὲ μὲν εἰς βραχίονας διαιρούμενος, ὁτὲ δὲ καὶ πάλιν συνερχόμενος, κυλίει τὸ ἀργυροειδὲς αὐτοῦ ρεῦμα μέχρι τοῦ πέρατος τοῦ λίαν ἐκτενοῦς ὁρίζοντος. Μυρίοι δὲ ἄλλοι ῥύακες καὶ ποτάμια, ἀφοῦ πρῶτον παρέξωσιν ὕδωρ πρὸς πόσιν εἰς τὴν ἐνταῦθα αὐλιζομένην πολυγάλακτον βοῦν καὶ τὸν ὠκύποδα ἵππον, καὶ καταρδεύσωσι τὸ ἀγαπητὸν κηπάριον τῆς ἐρωτολήπτου ξανθῆς χωρικῆς ἢ τοῦ φιλοσόφου τῆς πόλεως, καὶ θέσωσιν εἰς κίνησιν μύλους ἀπείρους καὶ ἕτερα τοιαῦτα κατασκευάσματα τῶν πρώτων ἀναγκῶν τῶν ἀνθρώπων, ἔρχονται ἔπειτα νὰ ἀσπασθῶσι τὸν γηραιότερον Μοῖνον καὶ εὕρωσι τὸν αἰώνιον ὕπνον ἐν τῇ κοίτῃ αὐτοῦ.

Ἐφ' ὅλης ταύτης τῆς χώρας ὁ Μοῖνος μόνος, ὡς εἰπεῖν, ἄρχει· μεγάλη πλημμύρα εἶνε ἔνδειξις τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. Καὶ οἱ μὲν περὶ αὐτὸν κατοικοῦντες τρέμουσιν αὐτὴν καὶ ἔμφοβοι μαρτυροῦσι τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ, ἀλλ' ὑπάρχει καί τι, ὅπερ οὐδὲν περὶ ταύτης φροντίζει· ὁ σιδηρόδρομος, καπνοὺς καὶ φλόγας ἐκ τῶν βωθώνων ἀνατινάσσων καὶ διὰ κρότου καὶ συρίγματος ἀγρίου τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ προαναγγέλλων, τὸν δὲ σίδηρον ὡς ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἔχων, καὶ γεφύρας βαρείας ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ Μοίνου στηρίζων, διέρχεται καὶ καταπατεῖ ὑπερηφάνως αὐτόν. Τὸ ὕδωρ ἀναγκάζεται νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἀτμοῦ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ὑπὸ Ἀ. Θ. Φαρδύ. Τόμος Α΄—Δ΄. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀνατολὴ Εὐαγγελινοῦ Μισαηλίδου, 1863.

Εἶνε περιττὸν νὰ εἴπωμεν, τελευταῖοι ἡμεῖς ἴσως, ὅτι ἄνευ γραμματικῆς καὶ λεξικοῦ ἀδύνατον εἶνε ὁ σπουδαστὴς νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ ἔργον του, οὔτε ὁ μικρὰς ἀποκτήσας γνώσεις μιᾶς οἱασδήποτε γλώσσης νὰ προαχθῇ ἐπὶ μᾶλλον. Τὰ δύο ταῦτα πρώτιστα βοηθήματα εἰσὶν, οὕτως εἰπεῖν, αἱ δύο βακτηρίαι, ἐφ' ὧν ἐπιστηριζόμενον ἀρχίζει νὰ ὀρθοποδίζῃ τὸ βρέφος.

Εἶνε ἐπίσης ἀναντίῤῥητον ὅτι ἡ Ὀθωμανικὴ γλῶσσα, ὡς ἐκ τῆς καλλιεπείας καὶ τῆς ἀνθηρότητος αὐτῆς καὶ ὡς ἐκ τῆς πλουσιότητος τῆς φιλολογίας της καὶ τῆς ἐπισημότητός της, εἶνε μία τῶν πρωτευουσῶν γλωσσῶν, ἐρευνωμένη καὶ σπουδαζομένη ἐπιμελῶς ὑπὸ πάσης σχεδὸν τῆς περιέργου Εὐρώπης. Ἀλλ' ὅμως μετὰ λύπης παρατηροῦμεν ὅτι ἡ σπουδὴ καὶ ἀνάπτυξις αὐτῆς ἐστὶ λίαν ὠπισθοδρομημένη παρ' ἡμῖν. Καὶ μέχρι τινὸς μὲν ἐπροφασιζόμεθα τὴν ἔλλειψιν τῶν καταλλήλων πρὸς ἐκμάθησιν αὐτῆς μέσων. Ἀλλ' ἤδη, ὁπότε, μετὰ τὴν πολλοῦ λόγου ἀξίαν Ὀθωμανικὴν Γραμματικὴν τοῦ Κ. Ἀδοσίδου, προσφέρεται ἡμῖν καὶ τὸ προκηρυττόμενον βοηθητικώτατον Τουρκικὸν Λεξικὸν τοῦ Κ. Ἀλεξάνδρου Φαρδῦ, ὁποία ἐναπολείπεται ἡμῖν πλέον πρόφασις;

Τὸ Λεξικὸν τοῦ Κ. Φαρδῦ εἶνε κειμήλιον διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ σπουδάσωσι τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν, διότι καὶ ὕλην περιέχει ἱκανὴν καὶ καλῆς ἐκλογῆς, συνεσταλμένην ἐν ὀλίγῳ ὄγκῳ, καὶ τὴν κυριολεξίαν ὅσον τὸ δυνατὸν θηρεύει, καὶ πολλὰς νεοσχηματίστους λέξεις περιέχει, μὴ ἀπαντωμένας εἰς τὰ προεκδεδομένα Εὐρωπαϊκὰ τοιούτου εἴδους ἔργα. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἕτερον συγατικὸν τῆς ἀξίας τοῦ βιβλίου τούτου εἶνε ὅτι, ὡς ἐκ τῆς προφορικῆς μεταφράσεως τῶν ἐν αὐτῷ ἀπαντωμένων Τουρκικῶν λέξεων καὶ φράσεων, χρησιμεύει μεγάλως εἰς τοὺς εἰδότας μὲν τὴν καθομιλουμένην Τουρκικὴν ἄνευ τῆς φιλολογίας αὐτῆς, ἐπιθυμοῦντας δὲ ὅπως βοηθῶνται ἐκ τοῦ προχείρου εἰς ἀναζήτησιν μιᾶς τινος λέξεως.

Ἐπαινοῦντες τὸν ζῆλον τοῦ φιλοπόνου τοῦ Λεξικοῦ τούτου Συντάκτου, ὅστις μέγα ἀνεπλήρωσε κενὸν, συγχαίρομεν αὐτὸν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ δυσχεροῦς τούτου ἔργου, ὅπερ ἐλπίζομεν ὅτι θέλει ἐκτιμήσει τὸ κοινὸν, καὶ οὕτω θέλει παρορμήσει τὸν ἐν λόγῳ Λεξικογράφον ὅπως προβῇ εἰς τὴν δημοσίευσιν καὶ τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαιοῦντος Τουρκοελληνικοῦ Λεξικοῦ.

ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΣ.

Ὁ Πέτρος Ἰωάννης Βερανζέρος, οὗτινος παραθέτομεν τὸ ὁμοίωμα, ἦν εἷς τῶν ἐξοχωτέρων λυρικῶν ποιητῶν τῆς Γαλλίας, καὶ ὁ πάντων τῶν ἄλλων ἐν τῇ πατρίδι του δημοτικώτατος. Ἀνὴρ ὑψηλῆς καὶ λαμπρᾶς φαντασίας, εὐγενῶν αἰσθημάτων, μετριοφρονέστατος, φιλάνθρωπος, φίλος ἔνθερμος τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐπὶ τούτοις φιλελληνικώτατος. Ἐγεννήθη τῷ 1780, ἀνετράφη ὑπὸ τοῦ πάππου του, ῥάπτου τὸ ἐπάγγελμα, ἀπεβίωσε δὲ τῷ 1857 πλήρης δόξης καὶ εἰς ἡλικίαν 78 ἐτῶν.

Ἅπας ὁ βίος τοῦ ἐξόχου τούτου ἀοιδοῦ τῆς ἐλευθερίας περικλείεται, καθ' ἡμᾶς, εἰς τὰς ἑξῆς δύο πρώτας στροφὰς τοῦ ἐλεγείου, ὅπερ συνέθεσεν ὁ ἡμέτερος ποιητὴς Καρασούτσας κατὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ:

Μοῦσαι, πενθήσατε καὶ Ἔρως!
ὑποκριταὶ Ἰησοῦται,
καὶ σεῖς, ὦ τύραννοι, χαρῆτε!
ἀπέθανεν ὁ Βερανζέρος.

Ἐσίγησεν ἡ λύρα, ἥτις
τοὺς δυστυχεῖς ἐπαρηγόρει·
θεόν του ὁ πτωχὸς τεχνίτης
ἐφέστιον τὸν ἐθεώρει.

Οὐδεὶς συνετέλεσε τοσοῦτον πρὸς τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν ὅσον ὁ Βερανζέρος· καὶ, ἔνδοξος Τυρταῖος τριῶν ἡμερῶν, ἔγραφε πρὸς τὸν Λαφρῖτον καὶ τοὺς λοιποὺς φίλους του, τοὺς ἀποκατασταθέντας ὑπουργούς: «Ὁ Θεὸς, πλάττων με, μοὶ εἶπεν· ἔσο μηδέν!»

ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΣ.

Ἄλλοτε ἔγραφεν πρὸς τὸν Λαμενναῖον τὰ ἑξῆς ἀξιομνημόνευτα: «Εἶμαι ἁπλοῦς ἀοιδὸς, οὐχὶ ὅμως καὶ περιφίλαυτος. Ὁμοιάζω ἐρημίτην, ὅστις, ἱσάμενος ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, δέεται ὑπὲρ τῶν καταφρονούντων τὰς τρικυμίας, λυπούμενος ὅτι ἀγνοεῖ καὶ τὸ κωπηλατεῖν καὶ τὸ οἰακοστροφεῖν.»

Τοιαύτη μετριοφροσύνη, τοιαύτη ἑνότης χαρακτῆρος εἰσὶ βεβαίως σπανιώταται ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ἰδιοτελείας.

ΠΕΡΙ ΑΦΗΡΗΜΕΝΩΝ.

Ἡ ἱστορία προσφέρει ἡμῖν πλεῖστα ὅσα παραδείγματα ἀφῃρημένων ἢ ῥεμβῶν, ἅτινα κινοῦσι πολλάκις τὸν γέλωτα. Κατὰ πᾶσαν ἐποχὴν ὑπῆρξαν ἄνθρωποι, ὧν ἡ προσοχὴ τοσούτῳ εὐκόλως ἀπερρόφατο ὑπὸ ἑνὸς μόνου πράγματος, ὥστε νὰ διατελῶσιν ἀναίσθητοι πρὸς τὰ περικυκλοῦντα αὐτοὺς ἀντικείμενα. Σήμερον μάλιστα, ἐποχὴν βιωτικῶν περισπασμῶν καὶ φροντίδων, βλέπομεν πλείστους ὅσους ῥεμβοὺς εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν, καὶ ἔλαιον ἀντὶ οἴνου χύνοντας εἰς τὸ ποτήριόν των καὶ καταπίνοντας αὐτὸ τοὐλάχιστον κατὰ τὸ ἥμισυ, καὶ ἐμβάλλοντας εἰς τὸ στόμα τὸ σίγαρον ἀπὸ τὸ ἀνημμένον μέρος, καὶ χύνοντας ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς ὁλόκληρον τὸ μελανοδοχεῖον ἀντὶ τοῦ ἀμμοδοχείου, καὶ πλεῖστα ἄλλα τοιαῦτα παρατράγωδα ποιοῦντας.

Τοιοῦτος ἀφῃρημένος ἦν καὶ ὁ περιώνυμος Ἰσαὰκ Νεύτων. Ἥμερόν τινα προσεκάλεσε φίλον του εἰς τὸ γεῦμα· ἐλθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς τὴν προσδιωρισμένην ὥραν, ἐπειδὴ ὁ σοφὸς ἦτο λίαν ἐνησχολημένος εἰς τὸ σπουδαστήριόν του εἰς τὸ νὰ λύῃ μαθηματικὰ προβλήματα, διέταξε τὸν ὑπηρέτην του νὰ τὸν παρακαλέσῃ ἐκ μέρους του νὰ περιμείνῃ ὀλίγας στιγμὰς εἰς τὸ ἑστιατόριον. Ἐκάθησε λοιπὸν ὁ προσκεκλημένος ἐπὶ ἀνακλιντῆρος περιμένων αὐτόν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ξενίζων, λησμονήσας, ἐβράδυνεν ὑπὲρ τὸ δέον τὴν ἐμφάνισίν του, βλέπων ὁ φίλος του τὰ φαγητὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης, πλησιάζει καὶ καθήσας ἀποκαλύπτει παροψίδα τινά, ἐν ᾗ εὑρὼν λαμπρὰν ὄρνιθα ἀρχίζει καὶ τρώγει μέχρι κόρου. Ἔπειτα δὲ συσσωρεύσας πάλιν τὰ ὀστᾶ, τὰ ἐμβάλλει εἰς τὴν παροψίδα καὶ τὴν σκεπάζει, καὶ τοῦτο ποιήσας ἀναλαμβάνει τὴν θέσιν του ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντῆρος. Μετ' ὀλίγον ἔρχεται ὁ Νεύτων, καὶ μετὰ τοὺς συνήθεις χαιρετισμοὺς συγκάθηνται εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ἀνοίγων τὴν παροψίδα ἐκείνην, «ὦ Θεέ! λέγει φίλε μου, σὲ ζητῶ συγγνώμην! ἐνόμιζον ὅτι δὲν εἶχον φάγει ἀκόμη, ἀλλ' ἠπατώμην.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Γεωργίου τοῦ Β' ὑπῆρχεν ἐν Ἀγγλίᾳ λόρδος τις, Σεστερφιλδ καλούμενος, πνευματώδης καὶ ἀγχίνους, πλὴν εἰς ἄκρον ἀφῃρημένος καὶ ἐπιλήσμων. Κατὰ τὴν εἰς Ἀκουϊσγρανον πρεσβείαν του ἐτελείωνε τὰ ἔγγραφά του συνήθως τὴν πρώτην μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν, καὶ τὰ ἐσφράγιζε ταχέως, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἀνεχώρει ὁ ταχυδρόμος. Ἐργασθεὶς δέ ποτε ἐπὶ δέκα ὥρας κατὰ συνέχειαν, τοσούτῳ ἀπησχολημένον εἶχε τὸν νοῦν, ὥστε λαβὼν τὸ μελανοδοχεῖον ἀντὶ τῆς ἀμμοθήκης, ἔχυσεν ἄφθονον μελάνην ἐπὶ τῶν ἐγγράφων. Καίτοι δὲ πάραυτα ἠσθάνθη τὸ φρικτὸν λάθος, εἰς ὃ περιέπεσεν, ἦτο ὅμως πλέον ἀργά, διὸ καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐργασθῇ ἐκ νέου δι' ὅλης τῆς νυκτὸς καὶ νὰ ἀποστείλῃ ἔκτακτον ταχυδρόμον εἰς Ἀγγλίαν. Ὁ αὐτὸς λόρδος, ἐργασθεὶς ἄλλοτε ἐσπευσμένως, ἔκλεισε τὰ ὁμματοϋάλιά του εἰς τὸν τελευταῖον φάκελλον, καὶ ἕνεκα τούτου ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ ἀργὸς μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ταχυδρόμου, διότι ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ καταλλήλους διόπτρας.

Ἥμερόν τινα ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως προσεκάλεσε τὸν μέγαν ἀοιδὸν Ἀαβλάσιον, φύσει ἀφῃρημένου χαρακτῆρος ἄνθρωπον, καὶ ὀνειροπόλον εἰς ἄκρον ἄχρις ἀναισθησίας. Εἰσελθὼν λοιπὸν εἰς τὰ ἀνάκτορα, περιμένει τὴν σειράν του εἰς τὴν πρὸ τῶν δωμάτων τοῦ βασιλέως μεγάλην αἴθουσαν, πλὴν ζητεῖ τὴν ἄδειαν νὰ φορέσῃ τὸν πῖλόν του ὡς πάσχων ἀπὸ καταῤῥοήν. Ἐντὸς ὀλίγου τὸν περιτριγυρίζουν πολλοὶ τῶν φίλων του, καὶ ἀρχίζουν νὰ ἀπαριθμοῦν τὰς θαυμασίας ἐπιτυχίας του ἐν τῷ θεάτρῳ· καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἡ συνδιάλεξις εὑρίσκετο εἰς τὸ ζωηρότερον αὐτῆς μέρος, εἰδοποιοῦν τὸν Ἀαβλάσιον ὅτι ἡ Α. Μεγαλειότης ἠδόκησε νὰ τὸν δεχθῇ εἰς ἀκρόασιν. Πλήρης ταραχῆς καὶ συγχύσεως ὁ καλὸς μουσικὸς, ἁρπάζει ἕνα πῖλον κείμενον ἐπί τινος ἐκεῖ που τραπέζης, καὶ εἰσέρχεται θριαμβευτικῶς παρὰ τῷ βασιλεῖ, κρατῶν αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐνῷ ἔφερε τὸν ἰδικόν του ἐπὶ κεφαλῆς. «Εἰς τί σὲ χρησιμεύει αὐτὸς ὁ πῖλος, τὸν ὁποῖον κρατεῖς εἰς χεῖράς σου, φίλτατε Ἀαβλάσιε;» τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς γελῶν. Ὁ Ἀαβλάσιος μένει ἀναπολόγητος, καὶ, ἀτενίζων μετ' ἐκπλήξεως τὸν βασιλέα, «Συγγνώμην, τῷ λέγει, Μεγαλειότατε, δὲν σᾶς ἐννοῶ. — Ἐγὼ ἐξεναντίας δὲν ἐννοῶ εἰς τί χρησιμεύει αὐτὸς ὁ πῖλος. — Πλὴν.. Μεγαλειότατε... εἰς τὸ νὰ τὸν φορῶ!» ἐπαναλαμβάνει ὁ τεχνίτης, ποιῶν δεικτικὸν σημεῖον, δηλαδὴ φέρων τὴν χεῖρα πρὸς τὴν κεφαλήν. Πλὴν ποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς του, ὅταν παρετήρησε τὴν ἔλλειψίν του; καὶ, ἁρπάσας μετὰ ταχύτητος τὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του πῖλον, ἤρχισε νὰ ὑποκλίνεται καὶ νὰ ζητῇ συγγνώμην, κρατῶν ἀνὰ ἕνα πῖλον εἰς ἑκάστην τῶν χειρῶν. Ἡ Α. Σικελικὴ Μεγαλειότης διεῤῥάγη τότε εἰς ἄσβεστον γέλωτα, καὶ ὁμολόγησεν ὅτι ποτὲ δὲν παρευρέθη εἰς διασκεδαστικωτέραν κωμῳδίαν.

Δὲν ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὸν ὑπερβολῇ ἀφῃρημένον ἡγεμόνα ἐκεῖνον, ὅστις, ὅτε μίαν τῶν ἡμερῶν τῷ εἰδοποίησαν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ εἰσέλθῃ ὁ ἰατρός του, «Εἴπατε εἰς αὐτὸν, ἀπήντησεν, ὅτι δὲν ἔχω καιρὸν νὰ τὸν δεχθῶ, διότι εἶμαι ἀσθενής.» Οὔτε θέλομεν ἀναφέρει τὸν ὑπουργὸν ἐκεῖνον, ὅστις τοσούτῳ ἐπιλήσμων ἦν, ὥστε, θέλων ποτὲ νὰ ὑπογράψῃ ἐπίσημόν τι ἔγγραφον, ἐλησμόνησε τὸ ὄνομά του, καὶ ἐκράτει εἰς τοὺς ὀδόντας τὸν κάλαμον ἐπὶ πολλὴν ὥραν, ἱδρῶτι περιῤῥεόμενος καὶ φυσῶν· ἂν δὲ κατὰ σύμπτωσιν δὲν τὸν ἀπεκάλει τις κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὀνομαστί, ἤθελεν εὑρεθῇ εἰς θέσιν νὰ ὁμολογήσῃ ὁ δυσμοιρος ὅτι ἐλησμόνησε τὸ ἴδιόν του ὄνομα! Ἀρκούμεθα μόνον νὰ εἴπωμεν ὅτι τοιούτους ἀφῃρημένους, εἰς ἄκρον ἐπιλήσμονας, ἀπαντῶμεν πλείστους ὅσους καὶ παρ' ἡμῖν, λησμονοῦντας καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, περὶ ἧς ἤθελον ἐρωτηθῆ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΟΛΕΘΡΙΟΣ ΑΣΤΕΪΣΜΟΣ. — Ὁ Αὔγουστος ἀποθνήσκων κατέλιπεν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ τριακοσίους σεστερσίους εἰς ἕκαστον πολίτην Ῥωμαῖον, ἐκτελεστὴν δὲ καὶ διανομέα τοῦ κληροδοτήματος κατέστησε τὸν διάδοχόν του Τιβέριον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ νέος οὗτος αὐτοκράτωρ ἀνέβαλλε τὴν διανομὴν, ἀστεῖός τις, θέλων νὰ τὴν ὑπενθυμίσῃ εἰς αὐτὸν, μετεχειρίσθη τὸν ἑξῆς τρόπον, ὀλέθριον αὐτῷ ἀποβάντα. Βλέπων διὰ τῆς δημοσίας πλατείας προπεμπόμενον εἰς τὸν τάφον νεκρόν τινα, ἐπλησίασεν εἰς

αὐτὸν, καὶ κύψας τῷ ἐλάλησεν εἰς τὸ οὖς· ἐρωτηθεὶς δὲ τί εἶπεν εἰς τὸν νεκρὸν, ἀπεκρίθη ὅτι τὸν παρήγγειλε νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Αὔγουστον ὅτι ἀκόμη ὁ λαὸς δὲν ἔλαβε τὸ παρ' αὐτοῦ καταλειφθὲν κληροδότημα. Ἀλλ' εἰς τὸν Τιβέριον δὲν εὐηρέστησεν ὁ ἀστεϊσμός· διὸ καὶ προσκαλεσάμενος τὸν αὐθάδη ἀστεῖον, ἐμέτρησεν εἰς αὐτὸν τοὺς τριακοσίους σεστερσίους, εἶτα, διατάξας νὰ ἀπαγχονίσωσιν αὐτὸν, «Ὕπαγε, τῷ εἶπε, τώρα σὺ αὐτὸς νὰ βεβαιώσῃς τὸν Αὔγουστον ὅτι ἔλαβες τὸ ἐγκαταλειφθὲν παρ' αὐτοῦ κληροδότημα.»

Ο ΝΕΟΣ ΔΙΟΓΕΝΗΣ. — Ἀπὸ τοῦ ἀνεκδότου ἐκείνου περὶ τοῦ κυνικοῦ φιλοσόφου τῆς ἀρχαιότητος Διογένους, ὅστις, ἐπισκεπτόμενός ποτε ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ἐρωτώμενος παρ' αὐτοῦ τί θέλει, ἐζήτησεν ὡς μόνην χάριν νὰ πχραμερήσῃ ὀλίγον ἀπὸ τὸν ἥλιον, φαίνεται ὅτι ἐδιδάχθησαν τὰ μεταγενέστερα ἔθνη τοιαύτας αὐταπαρνήσεις. Καὶ τῳόντι μᾶς φαίνεται σήμερον παράδοξον πῶς ὁ πίθος ἦτο ἀρκετὰ εὐρύχωρος διὰ τὸν Διογένην, ἐνῷ ὁ κόσμος ὁλόκληρος δὲν ἐχώρει τὸν Ἀλέξανδρον. Καὶ ὅμως, ἰδοὺ ἀνέκδοτον ὁμοιάζον τὰ μέγιστα μὲ τὸ τοῦ Διογένους.

Χωρικός τις Ὁλλανδὸς, ἰδὼν μίαν τῶν ἡμερῶν διαβαίνοντα τὸν μέγαν Ναπολέοντα, ὅταν οὗτος εὑρίσκετο εἰς Ὁλλανδίαν, οὔτε ἠγέρθη ἐκ τῆς θέσεώς του οὔτε τὸ σκιάδιον ἀφῆρεσεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του. Δύο ἀξιωματικοὶ σπεύδουσιν ἀμέσως πρὸς αὐτὸν, εἰδοποιοῦντες ὅτι διαβαίνει ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ παρακινοῦντές τον νὰ ἐγερθῇ. — Τί μὲ μέλει! ἀπακρίνεται ἀταράχως ὁ χωρικός. Μετ' ὀλίγον, πλησιάσας αὐτὸν ὁ Ναπολέων, τὸν ἐχαιρέτισε καὶ τὸν ἠρώτησε τί κάμνει. — «Καλή σου ἡμέρα, ἀπαντᾷ ὁ νέος Διογένης, κλίνας ὀλίγον τὴν κεφαλήν. — Εἶμαι ὁ αὐτοκράτωρ. — Σύ; — Ναί, ἐγώ. — Ἔχω μεγάλην εὐχαρίστησιν. Καὶ τί ζητεῖς ἐδῶ; — Ἐπιθυμῶ νὰ σὲ καταστήσω εὐτυχῆ. — Δὲν ἔχω ἀνάγκην οὐδενὸς πράγματος. — Ἔχεις θυγατέρας; — Ἔχω. — Πόσας; — Δύο. — Θὰ τὰς προικίσω. — Σὲ εὐχαριστῶ. — Τί θέλεις λοιπόν; — Νὰ μὲ ἀφήσῃς νὰ τὰς προικίσω μόνος μου.» Ἐκπληκτος ὁ Ναπολέων ἀνεχώρησε, λέγων ὅτι εὗρε τῳόντι τὸν νέον Διογένην.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΣΟΦΩΝ. — Ἡ ἀργία ὁμοιάζει μὲ τὸν ἰὸν, διότι φθείρει πολὺ πλειότερον παρὰ ἡ ἐργασία.

— Ἡ ὀκνηρία βαδίζει τόσον ταχέως, ὥστε ἡ πενία τὴν φθάνει παραχρῆμα.

— Ἡ πεῖνα προσβλέπει μὲν εἰς τὴν θύραν τοῦ φιλοπόνου ἀνθρώπου, ἀλλὰ δὲν τολμᾷ νὰ εἰσέλθῃ.

— Οἱ ἐχθροὶ δὲν εἶνε τόσον ἐπιζήμιοι ὅσον νομίζεται, ἀλλὰ πολλάκις καὶ παρέχουσιν ὠφέλειαν· σοὶ λέγουν τὰ σφάλματα καὶ τὰ ἐλαττώματά σου, καὶ σοὶ λέγουν ἀληθείας.

— Ὁ ἰσχυρὸς ἄνθρωπος ἔχει δούλους, ὁ πλούσιος ἔχει κόλακας, μόνος δὲ ὁ συνετὸς ἔχει φίλους.

— Ὁ φίλος ἐστὶν ἄλλος ἐγώ. Ἡ φιλία ἐστὶ μία ψυχὴ εἰς δύο σώματα.

— Οὐδὲν ἐστὶν ἴσον τῇ τρυφερᾷ φιλίᾳ· ἄνθρωπος ἄφιλος δὲν ὑπάρχει εἰμὴ κατὰ τὸ ἥμισυ.

— Ἡ καλλίστη ἐκδίκησις εἶνε ἡ καταφρόνησις τῆς ὕβρεως.

— Ἡ μὲν φύσις κάμνει τοὺς γονεῖς, ἡ δὲ στιγμὴ κάμνει τοὺς γνωρίμους, ὁ δὲ χρόνος τοὺς φίλους.

— Αἱ ὕβρεις εἰσὶν οἱ λόγοι ἐκείνων, οἵτινες ἔχουσιν ἄδικον.

— Ἡ ὀργὴ ἄρχεται διὰ τῆς ἀνοησίας, καὶ τελευτᾷ διὰ τῆς μεταμελείας.

— Ἡ κακολογία ἐστὶν ἀνανδρος· αὕτη ξιφομαχεῖ πάντοτε κατὰ ἀπόντος.

— Τὸ στόμα σου ἔστω ἡ φυλακὴ τῆς γλώσσης, ἡ δὲ γλῶσσά σου μὴ προτρεχέτω τῆς διανοίας.

— Ἂς σὲ ἐπαινῇ ἄλλος, καὶ οὐχὶ τὸ σὸν στόμα· ἂς σὲ ἐγκωμιάζῃ ξένος, καὶ οὐχὶ τὰ ἴδιά σου χείλη.

— Ἀγάπα τὸν συμβουλεύοντά σε, καὶ οὐχὶ τὸν ἐγκωμιάζοντά σε.

— Ἐὰν τὸ μυστικόν σου διαφύγῃ τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων σου, θὰ γίνῃ κύριός σου.

— Μεταμελεῖταί τις πολλάκις διότι ὡμίλησεν, οὐδέποτε ὅμως διότι ἐσίγησε.

ΑΛΛΗΛΟΥΪΑ. — Ἡ Ἑβραϊκὴ αὕτη λέξις, ἥτις ἑρμηνεύεται Αἰνεῖτε τὸν Κύριον, ἦτο ἐν χρήσει εἰς τὰς προσευχὰς καὶ ἐπικλήσεις τῶν Ἰουδαίων, ἀφ' ὧν εἰσήχθη καὶ εἰς τὰς ἱεροτελεστίας τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ αὐτῆς τῆς πρώτης συστάσεως τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ εἰς μὲν τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν τὸ ἀλληλούϊα λέγεται, ὡς γνωστὸν, καπὰ πάσας σχεδὸν τοῦ ἔτους τὰς ἡμέρας, εἰς δὲ τὴν Λατινικὴν μόναν ἀπὸ τοῦ Πάσχα μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς. Ἐπειδὴ λοιπὸν παρὰ Λατίνοις ἡ Πεντηκοστὴ κλείει, ὡς λέγουσι, τὸ ἀλληλούϊα, διὰ τοῦτο παράδοξοι τελεταὶ ἐπεκράτησε νὰ γίνωνται παρ' αὐτοῖς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὡς λόγου χάριν ταφαὶ πομπώδεις τοῦ ἀλληλούϊα καὶ ἄλλα παρόμοια. Ὁ Δουκάγκιος ἐν τῷ Γλωσσαρίῳ του ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων τοιούτων τελετῶν καὶ τὴν ἑξῆς: Τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς, λέγει, εἰς τὰ μοναστήρια οἱ κανονάρχοι συνηθροίζοντο εἰς τὸ σκευοφυλάκιον τῆς μονῆς, ὅπως ἐνταφιάσωσι τὸ ἀλληλούϊα· ἐκεῖθεν δὲ ἐνδεδυμένοι τὰ ἐκκλησιαστικὰ των ἅμφια, φέροντες σταυροὺς καὶ θυμιατήρια καὶ ἁγιασμὸν, καθὼς οἱ Δυτικοὶ εἰς τὰς κηδείας συνειθίζουσι, καὶ σηκόνοντες μικρόν τι κιβώτιον πεπληρωμένον χώματος καὶ ὅμοιον μὲ νεκροκράββατον, ἐξήρχοντο ἐν πομπῇ, καὶ ψάλλοντες τὰς νεκρωσίμους ᾠδὰς ἤρχοντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐκεῖ δὲ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας ἀπέθετον εἰς μέρος τι ἰδιαίτερον τὸ κιβώτιον, ἀφοῦ ἐθυμίαζον καὶ ἐῤῥάντιζον αὐτὸ διὰ τοῦ ἁγιασμοῦ, κατὰ τὴν συνήθειαν. Ἀλλαχοῦ πάλιν, λέγει ὁ αὐτὸς, εἷς τῶν κανονάρχων, ἔχων εἰς τὴν μίαν χεῖρα λωρίδα χάρτου, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο μὲ χρυσᾶ γράμματα γεγραμμένον τὸ ἀλληλούϊα, καὶ εἰς τὴν ἄλλην φέρων μάστιγα, περιήρχετο τὴν ἐκκλησίαν ἀργῶς καὶ ἐπισήμῳ τῷ τρόπῳ, καὶ ἔπειτα ἔῤῥιπτεν ἔξω τὸν χάρτην. Ἀλλὰ τοιαῦτα παιδαριώδη ἔθιμα πρέπει ἆρά γε νὰ μᾶς φαίνωνται λίαν παράδοξα, ἀφοῦ καὶ ὀγκώδεις τόμοι συνεγράφησαν περὶ τοῦ πότε, ποσάκις καὶ πῶς πρέπει νὰ ψάλλεται τὸ ἀλληλούϊα;

Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ. — Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος, ἀποσταλεὶς πρεσβευτὴς ὑπὲρ τῆς πατρίδος του πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας, καὶ θελήσας νὰ συνομιλη-

σῃ ὁ ἴδιος μὲ αὐτὸν περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς ἀποστολῆς του, ἐζήτησε τοῦτο παρὰ τοῦ παρουσιάζοντος τὰς ἀναφορὰς ἀξιωματικοῦ, καὶ εἰσάγοντος τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ὁμιλήσωσιν αὐτοπροσώπως πρὸς τὸν μονάρχην. Εἰδοποιήθη ὅμως παρ' ἐκείνου ὅτι, κατὰ τὸν Περσικὸν νόμον, φθάνων ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ἔπρεπε νὰ προσκυνήσῃ ἕως ἐδάφους. « Πλὴν δύνασαι νὰ ἀποφύγῃς τοῦτο, ὦ φίλε Θηβαῖε, ἐπρόσθεσεν ὁ ἀξιωματικὸς πρὸς τὸν Ἰσμηνίαν, παρουσιάζων τὰς αἰτήσεις σου δι' ἐμοῦ. — Ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Ἕλλην πρεσβευτής, ὁδήγησόν με ἀμέσως πρὸς τὸν βασιλέα. » Ἀλλὰ μόλις πλησιάσας εἰς τὸν μονάρχην, ἐκβαλὼν τὸ δακτυλίδιόν του, τὸ ἔρριψεν ἐπιτηδείως εἰς τὴν γῆν, καὶ κύψας ταχέως διὰ νὰ τὸ σηκώσῃ, ἔκαμεν ἐπίδειξιν προσκυνήσεως πρὸς τὸν βάρβαρον· χωρὶς δὲ νὰ καθυποβληθῇ εἰς ἔργον δουλικὸν καὶ ἀτιμάζον τὴν γενναιοφροσύνην τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνῆκε, κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ ἐκ μέρους τοῦ Πέρσου ὅλα τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος του.

ΔΟΞΑΙ ΚΑΤΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. — Συγγραφεύς τις εἶπεν: Ἡ γυνὴ ὁμοιάζει τὴν σκιάν σου! τρέχε πλησίον της, αὐτὴ φεύγει μακράν σου — φύγε ἀπ' αὐτῆς, αὐτὴ τρέχει κατόπιν σου! . . . . ἀλήθεια! ἀλήθεια!

Ἕτερος ἀπεφήνατο, ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν εἶνε σταθεραὶ ἢ ἐν μόνῃ τῇ ἀστασίᾳ αὐτῶν.

Εὐφυέστερός τις εἶπεν, ὅτι ἡ γυνὴ εἶνε πρὸς τὸν ἄνδρα ὅ,τι τὸ μηδενικὸν πρὸς τοὺς ἀριθμούς· αὔξει καὶ ἐλαττόνει τὴν ἀξίαν του.

Ἐκ δὲ τῶν ἀρχαίων, οἱ μᾶλλον πικρῶς κατὰ γυναικῶν ἐκφρασθέντες εἰσὶν οἱ ἑξῆς:

Πρῶτος ὁ τρομερὸς τῶν γυναικῶν κατήγορος Εὐριπίδης, ὅστις ἐτόλμησε μεταξὺ ἄλλων νὰ εἴπῃ: Πλὴν τῆς τεκούσης, μισῶ ὅλας τὰς γυναῖκας! καὶ, Πολυμήχανοι αἱ γυναῖκες! φύσει γὰρ σύμμαχος γυνὴ γυναικός.

Εἶτα ὁ Σωκράτης, ὅστις ἀπεφήνατο (ὀρθῶς ἢ κακῶς οὐκ οἴδαμεν), ὅτι ἐκ τῶν ἀνθρώπων μόναι οἱ νυμφευθέντες μεταμελοῦνται.

Χαλεπὸν φορτίον ἡ γυνή, εἶπεν ὁ Σόλων.

Οὐδὲν μεγαλήτερον κακὸν γυναικός, ὁ Σοφοκλῆς.

Φύσει ἡ γυνὴ δυσήνιόν ἐστι καὶ πικρόν ὁ Μένανδρος.

Ἕτερός τις, οὗτινος μᾶς διαφεύγει τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ ὄνομα, ἐγνωμοδότησεν: Εὐτυχὴς ἐκεῖνος, ὅστις νυμφευθῇ καλὴν γυναῖκα· μακάριος δὲ πάλιν ὁ μὴ νυμφευθεὶς ποτέ.

Τελευταῖον ὁ Πλούταρχος ἀπεφήνατο: Ὅταν δύο γυναῖκες γνωρίζουσιν ἓν μυστικόν, τὸ γνωρίζουσι συνάμα ἑκατόν· καὶ ὅταν τρεῖς, ὁ κόσμος ὅλος.

ΓΝΩΜΑΙ ΥΠΕΡ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. — Ἡ καρδία τῆς γυναικὸς εἶνε ἄβυσσος ἔρωτος· ἔχει μειδίαμα δι' ὅλας τὰς χαράς, δάκρυ δι' ὅλας τὰς λύπας, συγχώρησιν δι' ὅλα τὰ σφάλματα, δέησιν δι' ὅλας τὰς ἀτυχίας, ἐγκαρδίωσιν δι' ὅλας τὰς ἐλπίδας.

Ἡ γυνὴ φαίνεται ὅτι δὲν ὑπάρχει, ἢ διὰ νὰ τείνῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς πάσχοντας· δὲν ζῇ, παρὰ διὰ νὰ καταπραΰνῃ τὰς ὀδύνας τοῦ ἀνδρός της· τέλος δὲν ἀναπνέει, παρὰ διὰ νὰ ἀγαπᾷ.

Τὸ κράτος τῆς γυναικὸς εἶνε κράτος γλυκύ, ἐπιδέξιον καὶ εὐάρεστον· αἱ διαταγαί της εἰσὶ θωπεύματα, δάκρυα δὲ αἱ ἀπειλαί της.

Ὁ ἥλιος καὶ ἡ γυνὴ εἰσὶ τὰ δύο ὄντα, ἅτινα διενεμήθησαν τὸ κράτος τοῦ κόσμου· ὁ μὲν δίδει εἰς ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἡ δὲ καλλωπίζει αὐτάς.

Ἡ γυνὴ εἶνε τὸ συμπλήρωμα τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ. Διὸ καὶ παρήγαγεν αὐτὴν μετὰ τὰ λοιπὰ κτίσματα, ὡς ἐὰν ἤθελε νὰ φανερώσῃ ὅτι ἔμελλε νὰ περάνῃ τὸ ὑπέρτατον ἔργον Του διὰ τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ τελευταίου πλάσματός Του.

Ἡ γυνὴ εἶνε ἡ τελευταία λέξις τοῦ Πλάστου. Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ Θεὸς ἐπεχείρησε νὰ συγγράψῃ, καὶ οὕτω πεζὸς μὲν λόγος Του εἶνε ὁ ἀνήρ, ἡ δὲ γυνὴ τὸ ποίημά Του.

Ἐὰν ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ πλάσῃ τὴν γυναῖκα κυρίαν τοῦ ἀνδρός, ἤθελε τὴν λάβει ἐκ τῆς κεφαλῆς τούτου· ἐὰν δὲ δούλην του, ἐκ τῶν ποδῶν του. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ πλάσῃ τὴν γυναῖκα σύντροφον τοῦ ἀνδρὸς, διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς πλευρᾶς του.

Ὁ θυμὸς τῆς γυναικὸς ὁμοιάζει τὰς θερινὰς θυέλλας, αἵτινες καθιστῶσι τὴν ἐξοχὴν χλοερωτέραν καὶ ὡραιοτέραν.

Τὸ νὰ εἴπῃς εἰς μίαν γυναῖκα νὰ μὴ ἀγαπήσῃ, εἶνε ὡς νὰ ἀπαιτήσῃς ἀπὸ ἓν ἄνθος νὰ μὴ ἀνοίξῃ ποτέ.

Τιμᾶτε τὰς γυναῖκας! Διασκορπίζουσι τὰ ῥόδα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν· συσφίγγουσι τοὺς εὐτυχεῖς δεσμοὺς τοῦ ἔρωτος, καὶ ὑπὸ τὸν σεμνὸν πέπλον τῆς χάριτος τρέφουσι μὲ χεῖρα ἱερὰν τὸ ἀθάνατον ἄνθος τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων!

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ.

Στίχους ζητεῖς; Τὴν λύραν μου ν' ἀκούσῃ πάλιν θέλει
τὸ ἀδέλφον σου οὖς·
ἡ σιωπή της σ' ἐνοχλεῖ, καὶ οὐδὲ κἂν σοὶ μέλει
ἂν ἡ ψυχή μου σιωπᾷ, ἐὰν κοιμᾶτ' ὁ νοῦς.

Ἔστω λοιπόν! ἐγείρομαι, ἀφοῦ νὰ μ' ἐξεγείρῃς
τοῦ ὕπνου μου ποθεῖς·
πλὴν ἄκουσον τί ἔβλεπα νὰ σ' εἴπω ἐν ὀνείροις:
Ζηλοτυπῶν τὸν ὕπνον μου, καὶ σὺ θὰ κοιμηθῇς.

Εἶνε πικρός, Ἀλέξανδρε, ὁ ἀληθής μας βίος,
γλυκὺς εἶν' ὁ ψευδής·
εὐδαίμων ὅστις, κοιμηθείς, κοιμᾶται αἰωνίως,
καὶ ζῇ μὲ μόνον ὄνειρα! κοιμήσου νὰ ἰδῇς.

Κοιμήσου! τὸ ἀνάλγητον νὰ λησμονήσῃς πλῆθος,
τὸ κύκλω μας βομβοῦν,
τὸ θῦον ἐπὶ τῶν βωμῶν τοῦ Μαμωνᾶ ἐμῖσθος,
καὶ κλίνον γόνυ 'ς τὸν χρυσοῦν πῶν Ἰουδαίων βοῦν.

Κοιμήσου! νὰ ὀνειρευθῇς ἀκροατὴν ἐκθάμβων
ὁμήγυριν πολλήν·
ν' ἀκροασθῇς εὐφημιῶν, νὰ μεθυσθῇς θριάμβων,
στέμμα χλωρὸν νὰ αἰσθανθῇς περὶ τὴν κεφαλήν.

Νὰ γένῃ ἄθλον σου γλυκὺ τῶν νέων ἡ μυρσίνη,
τῆς κόρης ὁ παλμός·
εἰς τὴν φωνήν σου νὰ σεισθοῦν τὰ ἄλκιμά των σιμήνη,
νὰ ὑγρανθῇ ὁ καστανὸς ἐκείνης ὀφθαλμός.

Κοιμήσου! κύκλω σου πυκνὰ φρυάσσοντα τὰ πλήθη
ν' ἀκούσῃς, ἀλαζών.
Κοιμήσου! τὴν ἀξίαν σου νὰ ἐννοήσῃς· ζῇθι,
ζῇθι κοιμώμενος, παρὰ ν' ἀποκοιμᾶσαι ζῶν.

Καὶ μή ποτε τὸ ὄμμα σου εἰς φῶς ἀνοίξῃς πάλιν,
αἰώνια κοιμοῦ!
κ' εἰς τῶν χρυσῶν ὀνείρων σου τὴν μαλακὴν ἀγκάλην
τὸ πᾶν, τὸ πᾶν λησμόνησον, ἢ μᾶλλον ἐνθυμοῦ.

Ναὶ, ἐνθυμοῦ εἰς τίνων οὓς τὰ ἄσματά σου στέλλει
ἡ νέα σου ψυχή·
ὁποίων κύκλω σου βομβεῖ ἀκροατῶν ἀγέλη,
εἰς τίνων στήθ' ἡ μυστικὴ φωνή σου ἀντηχεῖ.

Εἰς οὐδενὸς, Ἀλέξανδρε! Ἐὰν τὸ στῆθος πάλλῃ
ὀλίγων ἀδελφῶν,
ἂν ἀκροᾶτ' ὁ εἷς δειλῶς ἐνῷ ὁ ἄλλος ψάλλει,
τὸ πλῆθος ὅμως τὸ κοινὸν εἶνε κοινὸν κωφῶν.

Καὶ ἂν πρὸς τὴν φωνήν ἡμῶν ἐνίοτε τὰ ὦτα
στρέψῃ ἀλλόφρων τις,
ἀκούει δυσανασχετῶν τὰ ἔπη μας τὰ πρῶτα,
καὶ λέγει μ' ἓν μειδίαμα· Ἀ! εἶνε ποιητής.

Εἴμεθα· πλὴν ἀφοῦ κανεὶς, κανεὶς δὲν μᾶς ἀκούει,
ὦ! τότε κ' ἐξ ἡμῶν οὐδεὶς
τὴν λύραν του ἐμπρὸς κωφῶν ἀκροατῶν μὴ κρούῃ·
καθ' ὕπνους μᾶς ἀκούουσι· κοιμήσου νὰ ἰδῇς.

ΑΓΓΕΛΟΣ Σ. ΒΛΑΧΟΣ.

ΕΙΣ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ Κ. ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΚΕΧΑΓΙΑ.

(Ὑπὸ εἰκόνα φύλλου ξηροῦ.)

Εἰς ἀνθοδέσμας ἐκ χειρῶν
τοσούτων φίλων
ἄοσμον, ἄχρουν καὶ ξηρὸν
τί θέλει φύλλον;

Δὲν εἶνε δάφνη, πρώϊμον
τοῦ Ἑλικῶνος,
καὶ τὸ ἐξήρανε χιὼν,
πνοὴ χειμῶνος.

Δὲν ἔπιε τὴν πρωϊνὴν
μαΐου δρόσον,
ἀλλὰ, πεσὸν, ὑπὸ δεινὴν
ἐτάκη νόσον.

Μῦρον δὲν πέμπ' εἰς οὐρανὸν
οὐδ' εὐωδίας,
οὐδὲ σκιάζει τὸ πτηνὸν
τῆς μελῳδίας.

Δὲν ἔχει πράσινον, νεκρὸν
ἔχει τὸ χρῶμα·
καθεὶς τὸ βίπτει, καὶ πικρὸν
εἶν' εἰς τὸ στόμα.

Τὸ σύρουσι κατὰ κρημνῶν
χειμάρρων λίθοι,
καὶ τοῦ στελέχους του γυμνὸν
κατεπατήθη.

Δὲν εἶνε φύλλον τῶν χρυσῶν
καὶ τῶν ποικίλων·
ἐκ τῆς καρδίας ἐκπεσὸν,
εἶν' ἓν της φύλλον.

Ἀφοῦ τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς
δὲν τὸ ἡδύνει,
οὐδ' ἔχει κλάδον ἐπὶ γῆς·
χλωρὸν νὰ μείνῃ·

Ἀφοῦ κρυπτὸς ἀνηλεὴς
τὸ τρώγει σκώληξ,
καὶ διερράγ' ἡ τῆς ζωῆς
αὐτοῦ πομφόλυξ·

Ἀφοῦ τὸ ἥρπασε στροφὴ
σφοδρῶν ἀνέμων,
Ὦ! ἄφες, ἄφες νὰ ταφῇ
ἐδῶ εὐθὺς μου!

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Η ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ ΨΥΧΗ.

Ψυχὴ, τὴν γῆν ἀφήσασα ἐκείνην τὴν πρωΐαν,
ὡς ἔλυσε τὴν κόμην της ἡ νὺξ τὴν μελανὴν
κ' εἰς τὸν αἰθέρα ἔσπειρεν ἀστέρας καὶ σκοτίαν,
ποθοῦσα τῆς μητρὸς αὐτῆς ν' ἀκούσῃ τὴν φωνὴν
καὶ τῶν φιλτάτων της ἐγγὺς ἀόρατος νὰ κλαύσῃ,
τὴν δύσκολόν της ἤρξατο κατωφερῆ πορείαν,
προσέχουσα εἰς ἄστρον τι μὴ τὰ πτερά της καύσῃ.

Σκότος βαθὺ ἐκάλυπτε τὴν πατρικὴν οἰκίαν,
κ' ἐτύριζεν εἰς τὰς ἐγγὺς πλατάνους ὁ βορρᾶς·
ὁ κύων αἴφνης κλαυθμηρὰν ἀφῆκε θρηνῳδίαν,
κ' εἰς τὴν ἑστίαν ἔτριζαν τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς.
Ἐπὶ φερέτρου δίθυμον λαμπάδων φέγγος καίει,
νεκρὸν φωτίζον εἰς χλωρὰν ὡραπέντα ἡλικίαν,
κ' ἐγγὺς ἡ ἄπελπις ὁμὰς τῶν συγγενῶν του κλαίει.

Ἦχος ἠκούσθη ἀμυδρὸς τῶν κεφαλῶν των ἄνω·
ἀόρατος εἶχεν ἔλθει ἐγγὺς των ἡ ψυχὴ,
κ' ἐγνώρισε τὸ σῶμά της ὠχρὸν ἐν τῷ σαβάνῳ,
κ' ἐπὶ τὸ στόμα ἄσπασμον τῷ ἔδωκ' ἡ πτωχή.
Καὶ εἶδε τὴν μητέρα της,—ὠχρὰ, ἀπηλπισμένη,
παράφορος, εἰς τὸν νεκρὸν νὰ βίπτεται ἐπάνω,
ἐνθέρμως νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ βίου εὐχομένη.

Καὶ εἶδε τὸν πατέρα της νὰ κλαίῃ, καὶ πενθοῦσαν
τὴν φαλακράν του καὶ λευκὴν νὰ κλίνῃ κεφαλήν·
καὶ τὴν γλυκεῖαν ἀδελφήν εἰσέτι ἀγρυπνοῦσαν,
καὶ τήκουσαν τὴν παρθιὰν αὐτῆς τὴν ἀπαλήν.
Ἀλλ' οἱ μικροί της ἀδελφοί, γελῶντες εἰς γωνίαν,
εἰ καὶ ἡμέραν ἄπασαν εἰσέτι μὴ ἀποῦσαν,
φεῦ! λησμονήσει πρὸ πολλοῦ τὴν εἶχον τὴν ἀθλίαν . . .

Ἐπέστρεψε μετὰ καιρόν. Τὸ σῶμά της τ' ὡραῖον
ἤδη ἡ γῆ εἰς τὸν ψυχρὸν εἶχεν αὐτῆς μυχόν,
καὶ τὸ ἐμάστιζ' ἡ βροχὴ, καὶ ψυχρὸς λίβας πνέων,
τὸ ἔκαμν' εἰς τὸ μνῆμά του νὰ τρέμῃ τὸ πτωχόν.
Λύπη σιγῶσα κ' ἤρεμος τὴν πρὸν ἀπελπισίαν
νῦν διεδέχθη· τὴν θανὴν οὐδὲν ἐδήλου πλέον,
καὶ πάντα τὴν προτέραν των ἀνέλαβον πορείαν.

Καὶ αὖθις ἦλθε. Μουσικῶν ὀργάνων καὶ γελώτων
βοὴ, ἐνῷ κατήρχετο, προσέβαλεν αὐτήν·
χορὸς εἰς τὴν οἰκίαν της ἐδίδετο, καὶ φώτων
καὶ ῥόδων ἔγεμεν αὐτὴ διὰ τὴν ἑορτήν.
Ἡ ἀδελφή της Χαροπὴ εἰς χορευτοῦ ἀγκάλην
προθύμως παρεδίδετο, καὶ ἦτο ἐκ τῶν πρώτων
νὰ εὑρεθῇ εἰς τοῦ χοροῦ τὴν θορυβώδη ζάλην.

Μόνη ἡ μήτηρ της τινὰ ἀκόμη δυσκολίαν
νὰ μειδιάσῃ εὕρισκεν. Ἐδάκρυε ἡ ψυχὴ,
καὶ πτᾶσα πρὸς τὸν οὐρανὸν, τὴν πρὸς τὴν γῆν πορείαν
οὐδέποτ' ἐπανέλαβεν, οὐδέποτ' ἡ πτωχή!
Ἀλλ' εἰς τὰς χώρας τῆς Χαρᾶς, τοὺς εὐθαλεῖς ἀνθῶνας
ὅπου τὰ πάντα εὐτυχῆ, σιγῶσα εἰς γωνίαν,
τὰς ἄλλας ἄφινε ψυχὰς νὰ ἐντρυφῶσι μόνας.

* * *

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Κύριός τις παρήγγειλε τὸν θαλαμηπόλον του νὰ τὸν ἐξυπνίσῃ εἰς τὰς ἓξ ὥρας τῆς πρωΐας· οὗτος δὲ, ἀκούσας ἐντὸς τοῦ ὕπνου του τὸ ὡρολόγιον σημαῖνον τετάρτην ὥραν, ἐγείρεται, ἐνδύεται μετὰ σπουδῆς καὶ, προχωρήσας πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ Κυρίου του, « Αὐθέντα, κράζει, κοιμήσου ἥσυχος! ἔχεις ἀκόμη δύο σωστὰς ὥρας, διότι τώρα ἐσήμανον τέσσαρες. »

—

Ἐκκλησιαστικὸς, κηρύττων ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, περιέπλεξε τοσοῦτον τὸν λόγον του, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ διακοπῇ χωρὶς οὔτε λέξιν νὰ ἠμπορέσῃ νὰ συναρμόσῃ. Ἀστεῖός τις, ἐγερθεὶς τότε, εἶπε: « Κλείσατε τὴν θύραν! ἐδῶ εἴμεθα ὅλοι τίμιοι ἄνθρωποι, καὶ πρέπει ἡ λέξις τοῦ κυρίου νὰ εὑρεθῇ. »

—

Λουδοβῖκος ὁ ΙΔ΄ ἐξετίθετο πολὺ εἰς τὰς μάχας. « Μεγαλειότατε, τῷ λέγει μίαν ἡμέραν ὁ σατυρικὸς Βουαλὼ, ὅστις συνέγραφε τὴν ἱστορίαν του· σᾶς παρακαλῶ δικαιωματικῶς, ὡς ἱστοριογράφος σας, νὰ μὴ γίνετε αἴτιος ὥστε νὰ διακοπῇ ἡ ἱστορία σας. »

—

Μονόφθαλμός τις, ἀπαντήσας πολλὰ πρωῒ κυφὸν καὶ θέλων νὰ τὸν ἐμπαίξῃ, τὸν εἶπε: « Φίλε μου, πολλὰ πρωῒ ἐφορτώθης σήμερον. — Σὲ φαίνεται ὅτι εἶνε πρωῒ, ἀπεκρίθη ὁ κυφὸς, διότι δὲν ἤνοιξες ἀκόμη παρὰ μόνον τὸ ἓν παράθυρον. »

—

Λουδοβῖκος ὁ ΙΔ΄, βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἐποίησέ ποτε στίχους λίαν ἀτέχνους, τοὺς ὁποίους παρουσιάσας εἰς εἰδήμονά τινα αὐλικὸν, ἐζήτησε τὴν περὶ αὐτῶν γνώμην του. « Τίποτε ἀδύνατον εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ἀπήντησεν ὁ εἰλικρινὴς αὐλικὸς, ἀφοῦ ἀνέγνωσε τοὺς στίχους· ἐζητήσατε νὰ κάμετε κακοὺς στίχους, καὶ ἐπετύχετε θαυμάσια. »

—

Πλούσιός τις αὐλικὸς, πλὴν γλίσχρος καὶ δύστροπος εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, οἰκοδομήσας λαμπρὸν καὶ πολυτελὲς μέγαρον, ἐπέγραψεν ἐπὶ τῆς θύρας αὐτοῦ: Κανεὶς κακὸς νὰ μὴ εἰσέλθῃ δι' αὐτῆς τῆς θύρας. Διαβαίνων μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖθεν καὶ ἀναγνώσας τὴν ἐπιγραφὴν, ἠρώτησε: « Καὶ πόθεν λοιπὸν θὰ εἰσέρχηται ὁ οἰκοδεσπότης; »

—

Ἐν συναναστροφῇ τινι ἔκαμνον τὴν παρατήρησιν εἰς εὐκατάστατόν τινα διατί δὲν ἐνυμφεύετο. — « Ἔχω πολλὰ λεπτὴν τὴν συνείδησιν, ἀπεκρίθη οὗτος, καὶ αἰσθάνομαι ὁποίαν εὐθύνην καὶ ὁποῖον μέγα φορτίον ἀναδέχεται ὁ νυμφευόμενος· ἄλλως τε, δὲν μὲ μέλει τόσον διὰ τὴν γυναῖκα, ὅσον διὰ τὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα θὰ κάμω.— Τότε λοιπὸν, ἀπήντησεν εὐήθης τις, νυμφεύσου καὶ μὴ τεκνοποιήσῃς. »

—

« Κατὰ πόσον ὁμοιάζει τὸ ἐπίθετον μὲ ἕνα μεθυσμένον; — Καθόσον καὶ τὰ δύο δὲν ἠμποροῦν νὰ σταθοῦν μόνα. »

—

Δήμαρχός τις, εἰς δήμιον ζητοῦντα εἴκοσι φράγκα δι' ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ἐκρέμασεν, ἔκαμε τὴν παρατήρησιν ὅτι ἡ ποσότης ἦτο ὑπέρογκος. — « Πιστεύσατέ με, Ἐξοχώτατε, ἀπεκρίθη ὁ δήμιος ὅτι ἡ τιμὴ εἶνε ἡ συνήθης, οὔτε δύναμαι νὰ κάμω τὴν παραμικρὰν συγκατάβασιν· καὶ ἂν πρόκειται ἀκόμη νὰ ἐκτελέσω τοιαύτην ὑπηρεσίαν καὶ εἰς ὑμᾶς τὸν ἴδιον. »

—

Ἠλίθιός τις, παρατηρήσας σιδηρουργὸν πτύοντα ἐπὶ τοῦ σιδήρου διὰ νὰ δοκιμάσῃ ἂν ἦνε θερμὸς ἀκόμη, ἅμα ἐπανελθὼν εἰς τὸν οἶκόν του, ἔπτυσεν ἐντὸς τοῦ ζωμοῦ, τὸν ὁποῖον τῷ ἔφερον· ἐπειδὴ δὲ ὁ ὑπηρέτης τὸν ἠτένιζε μετ' ἀπορίας, οὗτος ἀπεκρίθη ὅτι ἔπτυσεν εἰς τὸν ζωμὸν διὰ νὰ δοκιμάσῃ ἂν καίῃ.

—

« Ἰωάννη, ἀγόρασέ μου θειαφόξυλα! — Ὁρισμός σας, στρατηγέ. — Πρόσεξον ὅμως νὰ τὰ δοκιμάσῃς νὰ ἦνε καλά. » Μετ' ὀλίγην ὥραν ἐπιστρέφει ὁ Ἰωάννης, κρατῶν εἰς χεῖρας δέσμην θειαφοξύλων κεκαυμένων. — « Τί σημαίνει τοῦτο; ἐρωτᾷ ἔκπληκτος ὁ στρατηγὸς τὸν καλόν του λοχίαν.—Τὰ ἐδοκίμασα ὅλα καθὼς μὲ διετάξατε. »

—

Κύριός τις διέταττε τὸν ὑπηρέτην του νὰ ὑπάγῃ νὰ παρατηρήσῃ τὴν ὥραν εἰς τὸ πλησίον ἡλιακὸν ὡρολόγιον. « — Πλὴν, Κύριε, εἶνε νύξ! τῷ παρατηρεῖ ὁ ὑπηρέτης. — Καὶ τί μὲ τοῦτο; ἐπαναλαμβάνει μετ' ὀργῆς ὁ εὐήθης Κύριος, δὲν ἠμπορεῖς νὰ πάρῃς φανὸν μαζί σου; »

—

Χωρικός τις κατεδικάσθη εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον ἐπὶ ἐγκλήματι φόνου. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ δήμιος τοῦ χωρίου κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἦτο ἀπὼν, ὁ δήμαρχος μεθ' ὅλης τῆς συνοδίας του, πορευθεὶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς χώρας, κρούει τοὺς κώδωνας, καὶ ἀφοῦ συνήχθη ὁ λαὸς, τοῖς λέγει μεγαλοφώνως ὅτι ἐζητεῖτο δήμιος πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς θανατικῆς ποινῆς τοῦ καταδίκου· ὅστις δὲ ἤθελεν ἀναδεχθῇ τὸ ἔργον θὰ ἐλάμβανεν ὡς ἀμοιβὴν ἓν τάλληρον, καὶ περιπλέον τὰ ἐνδύματα τοῦ καταδίκου. Ἀστεῖός τις, διερχόμενος ἐκεῖθεν καὶ μαθὼν τὴν ὑπόθεσιν, ἀνεδέχθη τὸ ἔργον καὶ ἐξετέλεσεν αὐτὸ ἐπιτυχῶς. Μετὰ ἓξ μῆνας διερχόμενος ἀπὸ τὸ αὐτὸ χωρίον, ἐλθὼν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἤρχισε νὰ σημαίνῃ τοὺς κώδωνας· ὅτε δὲ συνήχθη ὁ λαὸς, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὑψηλοφώνως: « Κύριοι, πρό τινων μηνῶν διαβαίνων ἐντεῦθεν, ἐκρέμασα ἕνα ἄνθρωπον ἐπὶ ἀμοιβῇ ἑνὸς ταλλήρου καί τινων παλαιορούχων· ἂν λοιπὸν κανεὶς ἀπὸ σᾶς ἦνε διὰ κρέμασμα, σᾶς εἰδοποιῶ ὅτι θέλω κάμει μεγίστην συγκατάβασιν, καὶ ὅτι ἀναδέχομαι τὸ ἔργον μόνον διὰ τριάκοντα σολδία, χαρίζων περιπλέον καὶ τὰ φορέματα. »

—

Στρατηγός τις τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ΄, ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγάς του πολυάριθμον στρατὸν, πλὴν μὴ δυνηθεὶς νὰ διαλύσῃ τὴν πολιορκίαν πόλεώς τινος τῆς Γερμανίας, περικυκλωμένης ὑπὸ εὐαρίθμων ἐχθρικῶν στρατευμάτων, καὶ ἡττηθεὶς κατὰ κράτος, παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς ἀστεῖον τινὰ ὅπως συνθέσῃ πρὸς τιμήν του τὸ ἑξῆς δίστιχον:

Ἀνεφάνη εἰς τὸν Ῥῆνον ζῶον μὲ ὁρμὴν πολλὴν,
Ἔχον ἄπειρα ποδάρια, πλὴν διόλου κεφαλήν.

—

Ἠρώτα τις ἔν τινι μεγαλυπόλει τοὺς διαβαίνοντας περὶ τῆς ἀγούσης εἰς τὴν ἀστυνομίαν ὁδοῦ. Ἀστεῖός τις, ὅστις τὸν ἤκουσεν, ἀνεδέχθη νὰ τὸν ὁδηγήσῃ. « Ἅμα διέλθῃς, τῷ λέγει, τὴν μικρὰν ταύτην ὁδὸν, εἴσελθε εἰς τὸ ἀπέναντι ἐργαστήριον τοῦ χρυσοχόου, ἅρπασον ἐκ τῶν τυχόντων ἀδαμαντίνων κοσμημάτων, καὶ φύγε ἀμέσως· ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν θὰ ἦσαι εἰς τὴν ἀστυνομίαν. »

—

Ἐπαρχιώτης τις, ὅστις παρὰ τοῖς συνδημόταις του ἔχαιρεν ὑπόληψιν σοφοῦ καὶ πραγματογνώμονος, διότι ἐγνώριζε νὰ ἀναγινώσκῃ ὀλίγον καὶ νὰ γράφῃ, ἐλθὼν εἰς Παρισίους, παρετήρησεν ἐπὶ τοῦ τεχνοσήμου ἱπποστασίου τινὸς τὰς ἑξῆς λέξεις: Ἐδῶ ἐνοικιάζονται ἄλογα. 1786. — « Θεέ μου! ἀνεφώνησεν ἔκπληκτος, ἀφοῦ εἰς ἓν μόνον ἱπποστάσιον ὑπάρχουσι χίλια ἑπτακόσια ὀγδοηντα ἓξ ἄλογα, πόσα θὰ εὑρίσκωνται εἰς ὅλην τὴν πόλιν; »

—

Γυνή τις ἐπαρχιῶτις παρήγγειλε τὸν μονογενῆ της υἱὸν, ἀπερχόμενον εἰς Παρισίους πρὸς ὑπηρεσίαν, ἅμα φθάσας ἐκεῖ νὰ τῇ στείλῃ ἐπιστολήν. Τὴν πρώτην ἡμέραν, καθ' ἣν οὗτος ἀπεκατέστη εἰς Παρισίους παρά τινι δικηγόρῳ, παρουσιασθεὶς εἰς τὸν κύριόν του καὶ δεικνύων μὲ ἦθος συνεσταλμένον τὰς ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐπιστολὰς, « Αὐθέντα, τῷ εἶπε, σᾶς παρακαλῶ ἂν ἔχητε κανὲν παλαιὸν γράμμα, τὸ ὁποῖον δὲν σᾶς ἀναγκαῖοι, κάμετέμου τὴν χάριν νὰ μὲ τὸ δώσητε διὰ νὰ τὸ στείλω εἰς τὴν μητέρα μου, ἥτις περιμένει ἀνυπομόνως ἐπιστολήν μου. »

—

Ἀγαθός τις νεανίας συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ παραγγείλῃ τὴν ἰδίαν του εἰκόνα. Φοβούμενος ὅμως μήπως οἱ γονεῖς τῆς νέας, δι' ἣν προώριζε τὴν εἰκόνα ταύτην, εὑρόντες κατὰ τύχην αὐτὴν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, δείξωσιν εἰς τὸ πρωτότυπον τὴν θύραν, εἶπεν εἰς τὸν ζωγράφον: « Κύριε, κάμε τὴν εἰκόνα μου ὡς σὲ παρήγγειλα, ἀλλὰ κάμε την τοιαύτην, ὥστε νὰ μὴ δύναται ἄλλος νὰ γνωρίσῃ ὅτι εἶνε ἰδική μου. »

—

Ἐνῷ Γασκόνος τις διηγεῖτο δημοσίως ἓν παράδοξον καὶ πρόσφατον νέον, εἷς τῶν περιεστώτων τὸν διέκοψε λέγων: « Ἀδύνατον εἶνε τοῦτο, διότι ἔχω ἐπιστολὴν τῆς 31 τοῦ ἤδη λήξαντος, ἥτις τὸ διαψεύδει. — Ἀλλ' ἐγὼ ἔχω ἐπιστολὴν τῆς 32, ἐπανέλαβεν ὁ πρῶτος, ἥτις ἐξ ἐναντίας τὸ ἐπιβεβαιοῖ. »

—

Φίλιππος ὁ Δ', βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας, ἀφοῦ ἀπώλεσε τὸ βασίλειον τῆς Πορτογαλλίας, ἔσχε τὴν ἰδέαν νὰ ἐπονομάσῃ ἑαυτὸν Μέγαν. Γελῶν λοιπὸν ἐπὶ τῷ ματαίῳ τούτῳ τίτλῳ αὐλικός τις, ἔλεγεν: « Ὁ βασιλεὺς καὶ Κύριος ἡμῶν ὁμοιάζει μὲ τὰς ὀπὰς τῆς γῆς· μεγαλύνεται καθόσον τῷ ἀφαιροῦν χώρας. »

—

Ἠρώτων ἄτομόν τι σφόδρα ἀφῃρημένον, ποία ἡμέρα ἦτο ἡ αὔριον. — « Μὰ τὴν πίστιν μου, ἀπεκρίθη οὗτος, δὲν γνωρίζω· τοῦτο μόνον ἠξεύρω ὅτι σήμερον εἶνε σάββατον. »

—

« Κατὰ πόσον διαφέρει πεντηκονταετὴς σύζυγος ἀπὸ τραπεζιτικὸν γραμμάτιον;—Τὸ μὲν γραμμάτιον ἀλλάσσεται, ἡ δὲ σύζυγος ποσῶς. »

Κυρία τις ἤρχετο νὰ παραλάβῃ μίαν τῶν γειτονισσῶν της διὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ ἀστεροσκοπεῖον καὶ νὰ θεωρήσωσι τὴν ἔκλειψιν τῆς σελήνης, ἥτις προανηγγέλθη ἀκριβῶς εἰς τὰς ἐννέα ὥρας· ἐπειδὴ δὲ ἡ καλὴ γειτόνισσα ἠργοπόρει νὰ ἐνδυθῇ καὶ ἡ ὥρα παρήρχετο, ἡ Κυρία ἦτο ἐν ἀνησυχίᾳ καὶ ἐφοβεῖτο μήπως δὲν προφθάσωσιν εἰς τὸ θέαμα. — « Μὴ βιάζεσαι τόσον, καλή μου φίλη, τὴν εἶπεν ἡ ἄλλη· δὲν ἠξεύρεις ὅτι ὅταν εἰδοποιοῦν εἰς τὰς ἐννέα ὥρας, ἀρχίζουσιν εἰς τὰς δέκα; »

ΠΕΡΙ ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Τὰ αἰνίγματα, καθὼς καὶ οἱ μῦθοι, ἔθελξαν καὶ ἐγοήτευσαν τοὺς ἀνθρώπους πάσης ἐποχῆς, διότι εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ζητεῖ μετ' εὐχαριστήσεώς τινος νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰς ἀληθείας, τὰς κρυπτομένας ὑπὸ πέπλον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον πυκνόν. Οἱ ἀρχαῖοι χρησμοὶ ἀπεφαίνοντο δι' αἰνιγμάτων, καὶ ὁ Σολομὼν ἀπεδείκνυεν ἐν αὐτοῖς τὴν σοφίαν του, ἀλλὰ τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ὑπερτέρησε πάντας. Ὁ Ἀριστοτέλης (Ποιητ. 21) δίδει καὶ τὸν ὁρισμὸν τοῦ αἰνίγματος, καὶ διατείνεται ὅτι καλὸν αἴνιγμα, ἐστολισμένον μὲ τὰς ἀποχρώσας περιπετείας καὶ ἀντιθέσεις, ἀποδεικνύει νοῦν εὔσοχον, φαντασίαν ζωηρὰν καὶ καλαισθησίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν. Ἐκ πασῶν δὲ τῶν μεταφορῶν, παρατηρεῖ ὁ αὐτὸς φιλόσοφος, αἱ πνευματωδέστεραι εἰσὶν ἐκεῖναι, δι' ὧν δίδεται ζωὴ, κίνησις καὶ ἐνέργεια εἰς πράγματα, τὰ ὁποῖα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ εἰσὶν ἄψυχα.

Διαιροῦνται δὲ τὰ αἰνίγματα εἰς διάφορα εἴδη, πολλαπλασιαζόμενα ἀναλόγως τῆς εὐφυΐας καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ γράφοντος. Κυρίως δὲ αἴνιγμα δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς συμβολικῆς, οὗτως εἰπεῖν, γραφῆς, ἐν ᾗ ὑποδηλοῦνται ἁπλῶς αἱ ἰδιότητες τοῦ εἰς λύσιν προτεινομένου πράγματος, εἴτε ἐμψύχου εἴτε ἀψύχου. Τοιοῦτον αἴνιγμα εἶνε τὸ ἑξῆς, ὑπαινιττόμενον τὸν οἶνον:

Ἡ μήτηρ μου μ' ἐγέννησεν ἀσπλάγχνως πατηθεῖσα·
ἡ δυστυχής! ἐξέπνευσεν εἰς τοὺς ἀφροὺς ταφεῖσα.
Κ' ἐγὼ, σκληρῶς ἀποσπασθείς, εἰς φυλακὴν ἐκλείσθην,
ἀλλὰ φρικτὴν ἐκδίκησιν φυλακισθεὶς ὡρκίσθην·
καὶ μ' ὅσους ἤδη σ'γετισθῶ καὶ κάμω θανατώτας,
εἰς ἀτοπήματα ὠθῶ καὶ καθιστῶ προδότας.
Καίτοιμως εἶμ' εὐχάριστος· 'ς τοὺς οἴκους σας ἐμβαίνω,
καὶ ἅπαντας εὐφραίνω.
Θερμὸν δὲν εἶμαι, φίλε μου, πλὴν μάθε ὅτι καίω·
ἂν ἔχῃς πνεῦμα, μ' ἔλυσες· ἂν ὄχι, ὦ! σὲ κλαίω.

« Τῶν γρίφων ἡ ζήτησις οὐκ ἀλλοτρία φιλοσοφίας ἐστὶν, » ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, καὶ διὰ τοῦτο ἐπέδιδον ἰδίως εἰς τὰ διάφορα εἴδη τῶν αἰνιγμάτων, ἅτινα ἐθεώρουν ὡς χαρίεσσαν διατριβήν. (1) Πλὴν ἀπεδείχθη ὅτι εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν Σινῶν, κατὰ διαφόρους βαθμοὺς τελειότητος ἦν εἰσηγμένη ἡ παιδιὰ αὕτη. Ἰδοὺ τί λέγει περὶ τούτου εἷς περίφημος συλλεκτὴς αἰνιγμάτων παντὸς ἔθνους: « Τὰ αἰ-

(1) Ἴδ. Ἀθ. Δειπνοσοφ.—Σαπφώ.—Μέγας ἀριθμὸς αἰνιγμάτων ἀπαντᾶται καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ.

νίγματα εἰσὶ κοινὰ εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς γῆς· εὑρίσκονται λοιπὸν ταῦτα εἰς τὴν Κίναν, εἰς τὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Περσίαν, εἰς τὴν Ἀσίαν ἐν γένει καθὼς καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ δὲν ὑπάρχει λαὸς, ὅσον ἄγριος καὶ ἂν ὑποτεθῇ, εἰς ὃν νὰ μὴ ἀπαντῶνται ἴχνη αἰνιγμάτων. Ὥστε, κατ' ἐμὴν ἰδέαν, τὰ πάντα εἰσὶν αἰνιγματώδη ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἰδοὺ δύο αἰνίγματα, ἅτινα ἀπήντησα μεταξὺ ἡμιαγρίου τινὸς καὶ ἀποκέντρου ἔθνους· τὸ πρῶτον ὑπονοεῖ τὴν σκιὰν, τὸ δὲ δεύτερον τὸ κάτοπτρον.

« Ποῖον εἶνε ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἂν ἤθελε μεταβῇ εἰς ἑκατὸν τόπους, τὸ ὁποῖον συγκατοικεῖ μετ' αὐτοῦ χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην οὔτε φαγητοῦ οὔτε ποτοῦ, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν φοβεῖται οὔτε ἀπὸ τὸ πῦρ, οὔτε ἀπὸ τὰ ὅπλα, εἰμὴ μόνον ἀπὸ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου;

« Τί πρᾶγμα εἶνε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶνε ἐστραμμένον πρὸς βορρᾶν ἐνῷ σὺ ἀτενίζεις πρὸς μεσημβρίαν, καὶ τὸ ὁποῖον συγκλαίει καὶ γελᾷ μετὰ σοῦ; »

Εἰς τὴν Ἀνατολὴν, ὡς καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, τὰ ἄνθη, εἰς ἃ διαφόρους ἀποδίδουσι σημασίας, χρησιμεύουσιν ἐπίσης εἰς σύνθεσιν αἰνιγμάτων, διαφοροτρόπως προτεινομένων κατὰ τὴν διάφορον σύνθεσιν τῆς ἀνθοδέσμης· τὰ οἰκογενειακὰ σύμβολα, τὰ δι' ὅπλων συμπλέγματα καὶ τὰ διάφορα ἐμβλήματα δύνανται καὶ αὐτὰ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς εἴδη αἰνιγμάτων, δι' ὧν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς πλέον μεμακρυσμένους χρόνους ἐξέφραζον τὰς ἰδέας των, ὅταν ἤθελον νὰ προσβάλλωσι τὴν φαντασίαν ζωηρότερον δι' δρατῶν σημείων παρὰ δι' ἁπλῶν λέξεων. Τοιοῦτον εἶδος αἰνίγματος δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ τὸ τῶν Σκυθῶν, οἵτινες προσέφερον εἰς τὸν Δαρεῖον, ἐλθόντα νὰ καταστρέψῃ τοὺς τόπους των, πτηνὸν, μῦν, βάτραχον καὶ πέντε τόξα.

Εἰς τὴν ἀρχαίαν Αἴγυπτον, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, τὰ αἰνίγματα ἦσαν ἐν μεγίστῃ ὑπολήψει, καὶ πολλάκις ἐκ τῆς λύσεως αὐτῶν ἐξηρτᾶτο ἡ λύσις μιᾶς πολιορκίας, ἢ ἡ παράδοσις μιᾶς πόλεως. Εἰς ἕνα τῶν τοιούτων διανοητικῶν ἀγώνων, ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰθιοπίας ἐπρότεινεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου Ἄμασιν ὡς ζήτημα νὰ πίῃ ὅλον τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. Ὁ Ἄμασις ἀπεκρίθη εἰς τὸν Αἰθίοπα, κατὰ συμβουλὴν τοῦ Βίαντος, ἑνὸς τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, ὅτι τότε θὰ ἔπινεν ὅλον τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, ἐὰν αὐτὸς ἐλάμβανε τὴν φροντίδα νὰ ξηράνῃ ὅλους τοὺς ποταμοὺς καὶ ὅλα τὰ ρυάκια, ἅτινα χύνονται εἰς τὰς θαλάσσας, ἢ νὰ μετατρέψῃ τὸ ῥεῦμα αὐτῶν· καὶ ἐνίκησεν.

Ὁ Σολομὼν, ὅστις ἠδυνήθη νὰ λύσῃ ὅλα τὰ αἰνίγματα, ἅτινα τῷ ἐπρότεινεν ἡ βασίλισσα Σαβὰ, ἐπὶ τέλους συνεπλάκη εἰς συναγωνισμὸν μετὰ τοῦ γείτονός του Χιρὰμ, βασιλέως τῆς Τύρου, ἐπιδεξιωτάτου εἰς ἔκθεσιν καὶ λύσιν αἰνιγμάτων. Κατὰ τὸν Φλάβιον Ἰώσηπον, ἐκθέτοντα τὰς λεπτομερείας τῆς νοητικῆς ταύτης διαμάχης, ὁ Χιρὰμ ἐνικήθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ παίγνια ταῦτα τῆς φαντασίας, καὶ ἔμελλε νὰ πληρώσῃ σημαντικὰς ποσότητας χρημάτων εἰς τὸν Σολομῶντα, ἐὰν Ἀβδήμων, εἷς τῶν υἱῶν του, εἰς ἄκρον εὐφυὴς καὶ ἐπιδέξιος περὶ τὰ τοιαῦτα εἴδη τῆς παιδιᾶς, δὲν ἀνεδέχετο τὴν πάλην, καὶ οὕτω κατώρθωσεν οὐ μόνον νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν πατέρα του τοῦ χρεωστουμένου φόρου, ἀλλὰ καὶ νὰ κερδήσῃ παρὰ τοῦ Σολομῶντος ἀπείρους χρημάτων ποσότητας.

Ἐπίσης εἰς τὴν Παλαιὰν Γραφὴν, ἐν τῇ βίβλῳ τῶν Κριτῶν, ὁ Σαμψὼν, νυμφευθεὶς μετά τινος Φιλισταίας κόρης καὶ τελῶν τοὺς γάμους του, προτείνει εἰς τριάκοντα νέους, οὓς ἐφιλοξένει, τὸ ἑξῆς αἴνιγμα, ἢ πρόβλημα, κατὰ τὴν Γραφήν: « Ἐκ τοῦ ἔσθοντος ἐξῆλθε βρῶσις, καὶ ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθε γλυκύ. » Τοῖς παρεχώρησε δὲ ἑπταήμερον προθεσμίαν διὰ νὰ σκεφθῶσιν, ὑποσχόμενος, ἂν ἐπετύγχανον νὰ λύσωσι τὸ αἴνιγμα, νὰ τοῖς δώσῃ τριάκοντα καλὰς ἐνδυμασίας. Αἱ περισσότεραι τῶν ἡμερῶν παρῆρχοντο ἐν ματαίᾳ προσπαθείᾳ, καὶ ἤθελον παρέλθει ἅπασαι οὕτως, ἐὰν οἱ νέοι δὲν προσέτρεχον εἰς τὴν σύζυγόν του, ἥτις διὰ δακρύων καὶ παρακλήσεων κατώρθωσε νὰ μάθῃ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Σαμψὼν τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος. Διεκοίνωσε λοιπὸν ἀμέσως τὸ πρᾶγμα εἰς τοὺς νέους, οἵτινες, ἐλθόντες τὴν ἑβδόμην ἡμέραν πρὸς τὸν Σαμψὼν, εἶπον: « Τί γλυκύτερον μέλιτος, καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος; » Καὶ τῳόντι ὁ Σαμψὼν εἶχε φονεύσει πρὸ ἡμερῶν λέοντα, καὶ διερχόμενος μετά τινα καιρὸν πλησίον τοῦ πτώματός του, εἶδε μελίσσιον πηχθὲν ἐντὸς τοῦ στόματος, ἐξ οὗ λαβὼν μέλι ἔφαγε. Κατὰ δὲ τὴν ὑπόσχεσίν του, καίτοι ἐννοήσας τὴν ἀπάτην, ἐξεπόρθησε γείτονα πόλιν τῶν Φιλισταίων, ἐφόνευσε τριάκοντα ἀνθρώπους καὶ ἐδωρήσατο τὰ φορέματά των εἰς τοὺς νέους.

Πλὴν τὸ αἴνιγμα τοῦτο τοσοῦτῳ σκοτεινὸν εἶνε, ὥστε ἀμφιβάλλομεν ἂν καὶ σήμερον ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ λύσις του εἰς διάστημα δεκαπλάσιον τοῦ προταθέντος. Ἐκτὸς τούτου, οὐδεὶς ἤθελεν ἐπιθυμήσει τοιοῦτον θρίαμβον ἐπὶ τοιαύτῃ ἀμοιβῇ. Ὅθεν πλειοτέραν τρυφερότητα εὑρίσκομεν εἰς τὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων αἰνίγματα, ἂν θεωρήσωμεν ὡς ἐξαίρεσιν ἢ ὡς μῦθον τὸ αἴνιγμα τῆς Σφιγγὸς, ὅπερ ὁ τολμήσας νὰ ὑποσχεθῇ καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ λύσῃ ἔπρεπε νὰ σπαραχθῇ ὑπὸ τῶν ὀνύχων τοῦ συμμίκτου τούτου τέρατος. Γνωστὸν ὅτι τὸ περιβόητον αἴνιγμα ἐκεῖνο ὑπῃνίττετο τὸν ἄνθρωπον, ἡ δὲ περίληψίς του ἦτο ἡ ἐρώτησις: « Τί τετράπουν, δίπουν, τρίπουν; »

Μεταξὺ τῶν διαφόρων αἰνιγμάτων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνθολογίας, ἀπαντᾶται καὶ τὸ ἑξῆς, ἀποδιδόμενον εἰς Κλεόβουλον τὸν Λίνδιον, περὶ χρόνου:

Εἷς ὁ πατὴρ, παῖδες δὲ οἱ δυώδεκα· τῶν δὲ ἑκάστῳ
κοῦραι τριήκοντα διανδιχῇ τὸ εἶδος ἔχουσαι,
αἱ μὲν λευκαὶ εἰσὶν ἰδέαν, αἱ δὲ αὖ τε μέλαιναι·
ἀθάνατοί τε ὄντες ἀποφθινύθουσιν ἅπαντες.

Ἐπίσης ἕτερον, ὑπαινιττόμενον τὸν καπνὸν, ἀπαντᾶται μεταξὺ διαφόρων ποικίλων ἐν τῇ Λατινικῇ Συλλογῇ τῶν Συμποσιακῶν, ὅπερ μεταγενέστερος κάλαμος ἐστιχούργησεν οὕτω:

Ἀπὸ μητέρα πορφυρᾶν γεννῶμαι μαῦρον βρέφος,
πτερὰ δὲν ἔχω καὶ πετῶ μὲ τὰς νεφέλας νέφος·
αἱ κόραι ὅσαι μ' ἀπαντοῦν δὲν κλαίουν καὶ δακρύουν,
πρὸς τοὺς ἀνέμους φέρομαι κ' οἱ ἄνεμοι μὲ λύουν.

Καὶ παρὰ Ρωμαίοις ἐπίσης βλέπομεν τὴν αὐτὴν ἄμιλλαν καὶ φιλοτιμίαν περὶ τὴν ἐπινόησιν διαφόρων αἰνιγμάτων. Ἐφ' ᾧ ἀπαντῶμεν καὶ τοὺς Κικέρωνας, καὶ τοὺς Κουϊντιλιανοὺς καὶ τοὺς Βιργιλίους εὐαρεστουμένους εἰς σύνθεσιν αἰνιγμάτων διαφόρων γενῶν. Καὶ τῳόντι, καὶ σπουδάζων ἀκόμη ὁ Κικέρων ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ἱστορίας του, τί ἄλλο μᾶς παρέχει ἡ αἴνιγμα, ὁρίζων αὐτὴν οὕτω: « Ποῖον εἶνε ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον χρησιτ

μεύει ὡς στήλη σημειοῦσα τὴν πορείαν τοῦ χρόνου, ὡς φῶς τῆς ἀληθείας, ὡς ζωὴ τῆς μνήμης, ὡς ὁδηγὸς τῶν πράξεών μας καὶ ὡς διερμηνεὺς τῆς ἀρχαιότητος;»

Τοὺς Ῥωμαίους ἐμιμήθησαν οἱ Βυζαντινοὶ ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν αἰνιγμάτων. Τὸ περίεργον δὲ εἶνε ὅτι, ἐνῷ αὐτὴ ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς διηρπάζοντο καὶ ἐλεηλατοῦντο ἀπὸ τὰς συχνὰς ἐπιδρομὰς τῶν Σαρακηνῶν, Γότθων, Σκυθῶν, Ἀράβων, Βουλγάρων καὶ λοιπῶν, οἱ αὐτοκράτορες Δοῦκαι, Μονομάχοι, Βοτανιάται, Κομνηνοί, Ἄγγελοι, Παραπινάκαι, Ῥωμανοὶ κλπ. ἐκτὸς τῶν καθημερινῶν θρησκευτικῶν λογομαχιῶν καὶ φιλαρχικῶν διαπληκτισμῶν, εἶχον τὸν καιρὸν νὰ καταγίνωνται εἰς λύσεις αἰνιγμάτων! Ὅταν δὲ οἱ καλήτεροι πεπαιδευμένοι τῶν ἀνεπιστρεπτὶ ἀποπτάντων ἐκείνων χρόνων, οἱ Δοῦκαι, Λέοντες, Πορφυρογέννητοι κλπ. κατεγίνοντο εἰς συνθέσεις αἰνιγμάτων, καρκίνων, μανδηλίων, ἀναγωγῶν, ἀλληγοριῶν καὶ τῶν τοιούτων παιδαριώδους φαντασίας ἀποκυημάτων, διατί νὰ μὴ παρακμάσῃ ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία; Δικαιοτέραν παρὰ τὴν Βυζαντινὴν πτῶσιν δὲν ἀπαντῶμεν ἴσως εἰς ὅλην τὴν ἱστορίαν.

Ἰδοὺ τινὰ τῶν αἰνιγμάτων τούτων, περιεργείας χάριν, τὰ πλεῖστα εἰς στίχους πολιτικοὺς Ἰαμβικούς, κατὰ τὸ τότε παραδεδεγμένον μέτρον ἐν τῇ ποιήσει. Εἰσὶ δὲ τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα Μιχαὴλ τὸν Δοῦκαν αἰνίγματα τρία, ὧν τὸ πρῶτον νοῦς ἐστὶν ἡ ἄγγελος, τὸ δεύτερον οὐρανὸς καὶ τὸ τρίτον ἐνιαυτός.

1.

Ἔστι τι ζῶον λογικὸν, δέσποτα στεφηφόρε,
ὃρῶν οὐκ ἔχον ὀφθαλμοὺς, ἐκτὸς ποδῶν βαδίζον·
ἑστερημένον κεφαλῆς, ἀκέραιον τὰς φρένας,
πνεύμονος ἄτερ καὶ λοβῶν, καρδίας καὶ κοιλίας·
ἑστερημένον τοῦ παντὸς, πλὴς οὗ λελειμένον.
Τί τοῦτο; φράσον, λέξον, εἶπε, δήλωσον, γράψον,
ὡς συνετὸς, ὡς νουνεχὴς, ὡς ὑπερφέρων πάντων.

2.

Σφαῖρά τις ὕπερθεν τῆς γῆς πετάλοις σκεπομένη
ὕπτιος ὑπανάκειται ὕδατος πεπλησμένη,
καιρῷ προσφόρῳ λάμπουσα, πάλιν μαραινομένη,
ἀλέαν ἀποτίκτουσα, σβεννύουσα τὴν ζέσιν.
Τοῖς εὐπαθοῦσι πρόσφορος, τοῖς δυσπαθοῦσι πλέον,
νοσήματα γεννητικὴ, λυτήριον τῆς νόσου.
Τίς αὕτη, πορφυρόβλαστε, τῆς λύσεως τίς λόγος;

3.

Εἶδος ἀῤῥήτοις ὄμμασι, δέσποτα στεφηφόρε,
νέον πρεσβύτην ἐν ταὐτῷ τέλειον, λελειμένον,
ὑψιπετῆ καὶ χθαμαλὸν, κλονούμενον, ἑδρατὸν,
φωτίζοντα, σκοτίζοντα, τέμνοντα συναυλοῦντα·
Τοὺς μὲν ἐκ γῆς ἀνάγοντα τοὺς δὲ πρὸς γῆν κρατοῦντα,
καὶ σώζοντα καὶ τῇ φθορᾷ τῆς ὕλης συμπηγνύντα.

Ὡς ἐκ τῆς ὑποδοχῆς λοιπὸν, ἧς τὸ αἴνιγμα ἔτυχε παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἰδίως παρὰ τοῖς σοφοῖς καὶ συγγραφεῦσι πασῶν τῶν κοινωνιῶν, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν αὐτὸ ὡς σπουδαίαν, οὕτως εἰπεῖν, παιδιὰν, ἀκονίζουσαν τὸ πνεῦμα καὶ καθιστῶσαν ἐνεργὸν καὶ ζωηροτέραν τὴν μνήμην. Διότι, ἐπειδὴ τὸ αἴνιγμα περιστρέφεται διηνεκῶς εἰς τὴν ἀλληγορίαν παντὸς πράγματος, ἱστορίας, μυθολογίας, ἠθῶν καὶ ἐθίμων καὶ μυρίων ἄλλων ἀντικειμένων, ἅτινα ἀπαιτεῖται νὰ ἐντυπώσωμεν καλῶς εἰς τὸν νοῦν μας ἂν θέλωμεν νὰ ἐπιτυγχάνωμεν συνήθως εἰς τὴν λύσιν αὐτοῦ, διὰ τοῦτο δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι χρησιμεύει ὡς γύμνασμα, ἢ ὡς ἐνθύμιον παντοίων γνώσεων.

ΚΛΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ.

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον οἱ εὐφυεῖς Γάλλοι, ἀδιακόπως ἐπινοοῦντες, καταχωρίζουσιν εἰς τὰ Περιοδικὰ αὐτῶν Συγγράμματα διάφορα λαβυρινθώδη προβλήματα ἢ γρίφους, ὧν ἡ λύσις ἔγκειται ἐν τῇ ἐπιτυχίᾳ τῆς εὑρέσεως ἑνὸς μόνου στοιχείου, αὐτόχρημα τῆς κλειδός.

Κατὰ μίμησιν τούτων θέλομεν παραθέτει καὶ ἡμεῖς τοὐντεῦθεν ἐν τῇ θέσει τῶν Αἰνιγμάτων φυλλαδίων τινῶν τῆς Ἑπταλόφου τοιούτους γρίφους ἢ διπλωματικὰς κλεῖδας, προκαλοῦντες διὰ συναγωνισμοῦ τὴν λύσιν καὶ εὕρεσιν αὐτῶν.

Ἀπαρχόμενοι δὲ σήμερον διὰ τοῦ παρὰ πόδας, κηρύττομεν ὅτι τῷ λύτῃ δωρηθήσεται τὸ Α΄ ἔτος τῆς Ἑπταλόφου. Προσθέτομεν δὲ ὅτι, ἑκάστου τοιούτου γρίφου τὴν λύσιν θέλομεν παραθέτει, οὐχὶ ἐν τῷ ἀμέσως ἑπομένῳ, ἀλλ' ἐν τῷ μετὰ ταῦτα φυλλαδίῳ, ἢ μᾶλλον ὁπότε ἠθέλομεν δημοσιεύσει νέον εἶδος διπλωματικῆς κλειδός· ὥστε μέχρι τούτου δύναται ὁ εὑρὼν τὴν μυστικὴν κλεῖδα τοῦ πολυδαιδάλου τούτου παιγνίου νὰ ἀποστείλῃ ἡμῖν αὐτὴν ἐνυπογράφως, ὅπως παρατίθεται ὑπὸ τὴν λύσιν καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

Σημειωτέον ὅτι τὸ παρατιθέμενον τοῦτο εἶδος τῆς συμβολικῆς γραφῆς διαφέρει ἐπαισθητῶς τοῦ δυσκόλου ἐκείνου καὶ αὐτόχρημα γριφώδους εἴδους τῆς διπλωματικῆς κλειδός, ὅπου ἕκαστον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου παρίσταται δι' ἑτέρου τινὸς σημείου, ἢ ὅπου πολλάκις τὰ γράμματα μεταλλάσσονται ὥστε παριῳῶσιν ἄλλο τι, ἢ ὅπερ φαίνεται. Τοιαῦτα εἴδη γρίφων ἐλπίζομεν νὰ παραθέσωμεν ἀκολούθως, ἀποκλειστικῶς ὅμως διὰ ἰδιαιτέραν τινὰ τάξιν τῶν ἀναγνωστῶν μας, πολὺ σπανίαν ἴσως, δι' ἣν ἀποβαίνει εὐχερεστάτη ἡ λύσις καὶ τοῦ στρυφνοτέρου ἐξ αὐτῶν ἀμέσως μετὰ τὴν δευτέραν ἢ τὸ πολὺ τρίτην ἀνάγνωσιν.

ΗΣΙΛΑΣΥΡΧ.

Εμοτραεανιαταννεγεματαδορν'ηκσηνθοπα
Εμνοτνορυφεζανηελπηδωριεφπασνοναρυο
Σνητναιδρακνωτνωεθνανηνπρετνητιοκανηκσιρυε
Οπαατραμωρχιακκατωφκ'εαιδωυεανηκσυθεμ
Νωτνωγυρετπυοτνητντινοκανηζανιετνοεννο
Σωθακαρυα'ενωτνωρεθιατ'ηναχαανηζιγυρετπ —
Υοτυομοτνεζοδιλλασυρχυοδιτ'ενιεοτνοτπαργ
Νητναιεθατσαυοτυοθοπςωισαμυαθιεζινοκιε
Οςοτσεροκαεδζοθοπυοφααλοατιεζιγγε
Ιατεφερτσορπςυοτςαρεθιαςαιεθζανοδηνωτηζ.

1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1863. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 35.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΝ ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ.

ΑΡΧΗΓΕΤΗΣ τῆς τῶν Κομνηνῶν οἰκογενείας, Μανουὴλ Κομνηνὸς ὁ πρωτοσπαθάριος, ζῶν ἐπὶ Βασιλείου Β΄ τοῦ Βουλγαροκτόνου τῷ 960, ἔσχε δύο υἱούς, τὸν Ἰσαάκιον καὶ τὸν Καλοϊωάννην. Καὶ τοῦ μὲν πρώτου τούτων υἱὸς ἦν ὁ Ἀνδρόνικος, ὁ Ἀλκιβιάδης οὗτος τοῦ μεσαιῶνος, τοῦ δὲ τελευταίου ὁ ἀπὸ τοῦ 1143 αὐτοκρατορεύσας Μανουὴλ ὁ Κομνηνός. Ἀμφότεροι οἱ ἡγεμόνες οὗτοι ἀναφέρονται ὡς οἱ γενναιότεροι καὶ ῥωμαλεώτεροι ἁπάντων τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, διὸ καὶ πολλὰ ἀνδραγαθήματα καὶ πλεῖστοι ἀποδίδονται αὐτοῖς ἆθλοι. Ἀλλ' ὁ Ἀνδρόνικος ἦτο ἰδίως ἐξέχων, καὶ τῇ ἀληθείᾳ ὁ ἀριστοτέχνης, ὅστις ἤθελε νὰ παραστήσῃ τὴν ῥώμην καὶ τὴν καλλονήν, αὐτὸν ἔπρεπε νὰ λάβῃ ὡς τύπον καὶ ὑπογραμμόν. Δὲν εἶχε παντάπασι τὰς θηλυπρεπεῖς ἐκείνας χάριτας, ὅσας παρέχει ὁ ἀμέριμνος καὶ ἀπράγμων βίος, ἀλλὰ διέπρεπε διὰ τὸ ἀῤῥενωπὸν αὐτοῦ ὕφος, τὸ πελώριον ἀνάστημα, τοὺς ἀθλητικοὺς μυῶνας καὶ τὸ ἀρειμάνιον ἦθος· διετήρησε δὲ μέχρι γήρως τὴν ῥώμην καὶ τὴν ὑγείαν διὰ τῆς περὶ τὴν δίαιταν ἐγκρατείας καὶ σωμασκίας, καὶ ἤξευρε μὲν θαυμασίως νὰ μεταχειρίζεται τὰ ὅπλα, ὅλως δὲ ἠγνόει τί ἐστι φόβος.

Ὁ πρὸ τῆς βασιλείας τοῦ Μανουὴλ βίος τοῦ Ἀνδρονίκου εἶνε ὀλίγον γνωστός. Παιδιόθεν ἐξησκήθη μεγάλως εἴς τε τὰς μάχας, εἰς ἃς παρηκολούθησε νεώτατος τὸν πατέρα του, καὶ τὰ λοιπὰ γυμνάσια, καὶ ἠγαπᾶτο μεγάλως ὑπὸ τοῦ ἐξαδέλφου του, μεθ' οὗ συνανετράφη καὶ συνεπαιδεύθη, καὶ διότι ἀμφότεροι τὴν αὐτὴν μὲν εἶχον ἀνδρίαν, τὴν αὐτὴν δὲ ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀγῶνας τοὺς ἱπποτικούς. Ἐντεῦθεν δὲ συμμετέσχε μὲν τῶν κινδύνων αὐτοῦ, συμμετέσχε δὲ καὶ τῶν ψυχαγωγιῶν· καὶ ἐνῷ ὁ βασιλεὺς διῆγε τὰς ὥρας τῆς ἀνέσεως εἰς τοὺς πόδας τῆς ἀνεψιᾶς του Θεοδώρας, εἰς τῆς ὁποίας τὰ θέλγητρα παρεδόθη αἰχμάλωτος ἡ οὐδέποτε εἰς οὐδένα τῶν ἐχθρῶν ὑποκύψασα καρδία του, ὁ φίλος καὶ ἐξάδελφός του κατώρθωσε νὰ δελεάσῃ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς Εὐδοξίαν, πρὸς κοινὸν σκάνδαλον τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ κόσμου.

Ἐν ἔτει 1153 ὁ Μανουὴλ, θέλων νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν τῶν Ἀρμενίων πρόοδον, ἔπεμψε τὸν ἐξάδελφόν του εἰς Κιλικίαν, καὶ ἡ Εὐδοξία, ἥτις ἤθελε παρακολουθήσει τὸν ἐραστὴν αὐτῆς καὶ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κόσμου, τὸν συνώδευσεν εἰς τὴν ἐκστρατείαν ἐκείνην, καὶ συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἀτυχῆ αὐτῆς ἔκβασιν, μ' ὅλην τὴν θαυμαστὴν ἀνδρίαν, ἣν ἐπεδείξατο ὁ Ἀνδρόνικος κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Μοψουεστίας. Διασωθεὶς μόλις ὁ ἀτυχὴς οὗτος ἥρως, πλὴν εὐτυχὴς ἐραστής, εἰς Ἀντιόχειαν, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ κατὰ τὴν Μακεδονίαν βασιλικὸν στρατόπεδον, ὅπου ὁ Μανουὴλ ἐδέχθη μὲν αὐτὸν δημοσίᾳ φιλικῷ τῷ τρόπῳ, ἰδίᾳ δὲ πικρότατα ἤλεγξε διὰ τὴν περὶ τὸν πόλεμον ὀλιγωρίαν καὶ τὰς παρακαίρους διασκεδάσεις.

Τότε ὁ Ἀνδρόνικος ἔδειξε κατὰ πρῶτον τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπιβουλήν. Διότι, καίτοι οἱ Βυζαντινοὶ διατείνονται ὅτι πρὸ καιροῦ εἶχε λάβει ἀφορμὴν δυσαρεσκείας, ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε ὅτι ὁ Μανουὴλ, ὄχι μόνον δὲν ἔδωκεν εἰς αὐτὸν εὔλογον ἀφορμὴν δυσαρεσκείας, ἀλλὰ πολλάκις πέραν τοῦ μέτρου ἐμακροθύμησε πρὸς αὐτόν, καί ποτε μάλιστα τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἔσωσε κινδυνεύσας ὁ ἴδιος τὴν ἰδικήν του, διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὸ κατ' αὐτοῦ ὑπό τινος τῶν αὐλικῶν καταφερόμενον ξίφος, παρ' οὗ καὶ ἐπληγώθη καὶ τὴν αὐλὴν ἔφερε δι' ὅλου τοῦ βίου ἐπὶ τοῦ καρποῦ τῆς χειρός.

Ἀλλ' ὁ Ἀνδρόνικος ἦτο ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, τῶν ὁποίων τὴν ἀκοίμητον φιλοδοξίαν οὐδεμία φιλοδοξία δύ-

ναται νὰ ἐξευμενίσῃ· ἐζήτει δὲ μάλιστα νὰ ἁρπάσῃ τὴν βασιλείαν διὰ συνδρομῆς τῶν ἐχθρῶν τοῦ βυζαντινοῦ θρόνου ἡγεμόνων. Ὁ βασιλεὺς ἐγνώριζε καλῶς τὰ τρέχοντα καὶ τὸν δόλον, τὸν ὁποῖον ἐμηχανεύετο ὁ Ἀνδρόνικος, προσπαθῶν νὰ ἀποκοιμήσῃ αὐτὸν εἰς τὸ φανερὸν καὶ κρυφίως σκάπτων τὸν λάκκον του. Εἶχε μάλιστα εἰς χεῖράς του καὶ ἔγγραφα, μαρτυροῦντα τὴν ἀπιστίαν του· ἀλλά, φύσει γενναῖος τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν, ἐφείσθη ἔτι τότε τοῦ προδότου. Πλὴν μετ' ὀλίγον ὁ Ἀνδρόνικος ἐπεβουλεύθη καὶ αὐτὴν τοῦ αὐτοκράτορος τὴν ζωὴν, καὶ ἀνακαλυφθεὶς συνελήφθη τελευταῖον καὶ ἐφυλακίσθη εἰς πύργον τινὰ τῶν ἐν Βυζαντίῳ βασιλείων.

Ἡ φυλάκισις αὕτη διήρκεσεν ὑπὲρ τὰ ἐννέα ἔτη. Ὁ Ἀνδρόνικος, μὴ δυνάμενος νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἀπραξίαν ἐκείνην καὶ τὴν τῶν ἡδονῶν στέρησιν, ἀκαταπαύστως ἐνησχολεῖτο πῶς νὰ εὕρῃ τρόπον νὰ διαφύγῃ. Μίαν ἡμέραν παρετήρησεν ὅτι εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ δωματίου του αἱ κεραμίδες ἦσαν τεθραυσμέναι· κατορθώνει λοιπὸν νὰ ἀνοίξῃ ὀπὴν, εὑρίσκει ὄπισθεν σκοτεινὸν καὶ παρεωραμένον κρυσφύγετον, καὶ μεταβαίνει εἰς αὐτὸ μὲ τὰς ὀλίγας τροφὰς, τὰς ὁποίας εἶχεν ἔτι, ἀφοῦ ἐτοποθέτησε πάλιν καλῶς τὰς κεραμίδας καὶ ἐξήλειψε πᾶν σημεῖον τῆς καταφυγῆς. Οἱ φύλακες, ἐλθόντες νὰ ἐπισκεφθῶσιν αὐτὸν κατὰ τὴν τεταγμένην ὥραν, ἠπόρησαν διὰ τὴν σιωπὴν καὶ τὴν ἐρημίαν, ἥτις ἐπεκράτει ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ διέδωκαν ὅτι ὁ Ἀνδρόνικος ἀπέδρα ἄδηλον πῶς. Πάραυτα αἱ πύλαι τῶν βασιλείων ἐκλείσθησαν, ἐδόθησαν εἰς τὰς ἐπαρχίας διαταγαὶ αὐστηραὶ διὰ νὰ συλλάβωσι τὸν δραπέτην, ἡ δὲ σύζυγός του, τὴν ὁποίαν ὑπώπτευον ὅτι συνέδραμεν εἰς τὴν δραπέτευσιν, ἐφυλακίσθη εἰς τὸν αὐτὸν πύργον.

Τὴν νύκτα ἡ γυνὴ αὕτη βλέπει αἴφνης μορφὴν ἀνθρωπίνην προκύπτουσαν ἀπὸ τοῦ τοίχου· ἡ δυστυχὴς ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς ὅτι ἐξῆλθε φάντασμα ἐμπρός της, ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἐγνώρισε τὸν σύζυγον. Ἔκτοτε ἡ δεδομένη εἰς αὐτὴν τροφὴ ἐπήρκει εἰς ἀμφοτέρων τὴν συντήρησιν· ἐκτὸς δὲ τῶν ἄλλων παραμυθιῶν ὅσας παρεῖχεν ἡ λαθραία ἐκείνη συμβίωσις, ἔλαβον τὴν εὐτυχίαν νὰ ἀποκτήσωσι καὶ υἱόν. Πρὸς τούτοις οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν φρούρησιν τῆς γυναικὸς δεσμοφύλακες ἀπέβησαν κατὰ μικρὸν ὀλιγώτεροι ἄγρυπνοι, ὥστε ὁ Ἀνδρόνικος κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ· ἀλλὰ συνελήφθη καὶ ἐπανήχθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, διὰ διπλῆς δεδεμένος ἁλύσεως. Ἡ φυλάκισίς του ἀπέβη τότε αὐστηρὰ παρά ποτε, εὗρεν ὅμως τὸν τρόπον νὰ ἐξέλθῃ αὐτῆς πάλιν. Νέος τις ὑπηρέτης του, μεθύσας τοὺς φύλακας, ἔλαβε διὰ κηροῦ τὸν τύπον τῶν κλειδῶν, ἡ δὲ γυνὴ καὶ ὁ υἱός του τὸν ἔστειλον ἐντὸς πίθου ἀντικλεῖδας καὶ σχοινίον. Ὁ Ἀνδρόνικος μετεχειρίσθη ταῦτα πάντα μετὰ γενναιότητος καὶ ἐπιτηδειότητος· ἤνοιξε τὰς θύρας, κατέβη ἀπὸ τὸν πύργον, ἔμεινε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας κεκρυμμένος ἐντὸς τοῦ βασιλικοῦ κήπου, καὶ διὰ νυκτὸς πηδήσας ἀπὸ τὸν τοῖχον, εἰσῆλθεν εἰς ἀκάτιον, τὸ ὁποῖον τὸν περιέμενεν, ἐπεσκέφθη τὸν οἰκόν του, ἠσπάσθη τὰ τέκνα, ἀπέβαλε τὰς ἁλύσεις καὶ προήλασεν ἐπὶ τὸν Δούναβιν.

Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀγχίαλον, φίλος αὐτοῦ τις πιστὸς τῷ ἔδωκεν ἵππους καὶ χρήματα, ὁ δὲ δραπέτης, διαβὰς οὕτω τὸν ποταμὸν, διῆλθεν ἐν σπουδῇ τὴν ἔρημον τῆς Μολδαυΐας, καὶ ἤδη ἐπλησίαζεν εἰς τὴν Πολωνικὴν Ῥωσσίαν, ὅτε συνελήφθη ὑπὸ μοίρας Βλάχων, οἵτινες ἀπεφάσισαν νὰ τὸν φέρωσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἀλλὰ, διὰ τὴν ἑτοιμότητα τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, ἐσώθη καὶ ἀπὸ τοῦ κινδύνου τούτου. Ὑποκριθεὶς ὅτι εἶχε νὰ ἐκπληρώσῃ ἀνάγκην τινὰ, κατέβη ἀπὸ τοῦ ἵππου διὰ νυκτὸς καὶ ἀπεμακρύνθη ὀπωσοῦν ἀπὸ τῶν συνοδοιπόρων. Τότε, ἐμπήξας εἰς τὴν γῆν τὸ ῥόπαλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπροσποιεῖτο ὅτι στηρίζεται, ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν πῖλόν του καί τινα τῶν ἐνδυμάτων, ἔρπων δὲ ὑπεξέφυγεν εἰς τὰ πέριξ δάση καὶ ἦτο ἤδη μακρὰν, ἐνῷ οἱ Βλάχοι περιέμενον, ἀπατώμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνδρεικέλου.

Φθάσας εἰς Πολωνίαν, ἔτυχεν εὐμενοῦς δεξιώσεως καὶ ὡδηγήθη εἰς Κιοβίαν, ὅπου ἔβρευεν ὁ μέγας τῶν Ῥώσσων Δοὺξ Ἱεροσλαῦος. Ἐκεῖθεν δὲ ὁ ἐπιτήδειος Ἀνδρόνικος, ἀφοῦ ἐπέσυρε τὴν εὔνοιαν πάντων διὰ τῆς περὶ τὴν ἄγραν τῶν ἀλκῶν καὶ ἄρκτων ἐπιδεξιότητός του, κατώρθωσε νὰ συγχωρηθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ Μανουὴλ ἐπισήμως, πρὸς ὃν διὰ συνθήκης ὑπεσχέθη πίστιν, ἀνθυποσχεθέντα τὴν λήθην τοῦ παρελθόντος. Ὅθεν καὶ ἀπὸ τὰς ὄχθας τοῦ Δουνάβεως, ὅπου ἔτυχε μαχόμενος κατὰ τῶν Οὔγγρων καὶ ἀνδραγαθῶν, μετέβη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ἀλλ' ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν πατρίδα, ἡ θέα τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας καὶ λαμπρότητος καὶ ἄλλαι πολλαὶ περιστάσεις ἐξῆψαν πάλιν τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἀνδρονίκου· ὥστε καὶ πάλιν ἠναγκάσθη ὁ καλὸς Μανουὴλ νὰ ἀπομάκρυνῃ τὸν ἐπίφοβον τοῦτον ἐχθρόν του, ἀναθεὶς αὐτῷ τὴν ἀρχηγίαν τῶν περὶ Κιλικίαν χωρῶν. Ὁ Ἀνδρόνικος ἔδωκεν ἐνταῦθα εἰς τοὺς πρὸς τοὺς Ἀρμενίους πολέμους νέα λαμπρὰ δείγματα ἀνδρίας, καὶ ηὐδοκίμησε πρὸς τούτοις καὶ εἰς ἄλλους εὐχερεστέρους καὶ χαριεστέρους ἀγῶνας. Διότι, κυριεύσας τὴν καρδίαν τῆς ὡραίας Φιλίππης, ἀδελφῆς τῆς δευτέρας τοῦ Μανουὴλ συζύγου, ἐγκατέλιπε τὴν πολιτικὴν θέσιν του καὶ διήγαγε τὸ θέρος ὅλον παρ' αὐτῇ εἰς χοροὺς καὶ ἱπποτικοὺς ἀγῶνας· ἡ δὲ νεᾶνις, τυφλωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ἐθυσίασεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀγνότητα, τὴν ὑπόληψιν αὐτῆς καὶ τὸν μετὰ ἀνδρὸς σώφρονος καὶ ἐντίμου γάμον. Ἡ ταλαίπωρος! δὲν ἐγνώριζεν εἰς ποῖον ἔδιδε τοιαῦτα ἀφοσιώσεως δείγματα.

Ὁ Ἀνδρόνικος μετ' ὀλίγον, μαθὼν καὶ φοβηθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ Μανουὴλ διὰ τὴν γενομένην ὕβριν εἴς τε τὴν γυναικαδελφὴν αὐτοῦ καὶ τὸν πενθερόν του, Ῥαϋμοῦνδον τὸν Λατῖνον ἡγεμόνα τῆς Ἀντιοχείας, ἐγκαταλείπει τὴν ἀθλίαν Φιλίππαν καὶ ἀπέρχεται ἐν συνοδείᾳ πολυαρίθμων τυχοδιωκτῶν εἰς Ἱερουσαλήμ. Οἱ δὲ τότε ἄρχοντες ἐκεῖ Λατῖνοι, δελεασθέντες ἀπὸ τοῦ λαμπροῦ γένους καὶ ἀπὸ τὸ μέγα ἐπὶ ἀνδρίᾳ ὄνομα τοῦ Ἀνδρονίκου, συμπαρέλαβον αὐτὸν εἰς τοὺς σταυροφορικοὺς ἀγῶνάς των, καὶ ἐπὶ τέλους κατώρθωσαν ὥστε νὰ λάβῃ τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Φοινίκης Βυρηττοῦ. Ἐν τῇ γειτονίᾳ τῆς πόλεως ταύτης διέτριβε νέα καὶ ὡραιοτάτη ἡγεμονὶς, Ἑλληνὶς τὸ γένος καὶ συγγενὴς τοῦ Μανουὴλ καὶ τοῦ Ἀνδρονίκου, διότι ἦτο δισέγγονος τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, χήρα δὲ τοῦ βασιλέως τῆς Ἱερουσαλὴμ Βαλδουΐνου τοῦ Γ'. Ἡ βασιλὶς αὕτη, ἥτις ἐκαλεῖτο Θεοδώρα, θελήσασα νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν συγγενῆ της, ἠράσθη αὐτοῦ καὶ ὑπῆρξε τὸ τρίτον τῆς ἀμάχου ἐκείνης γοητείας θῦμα, τὸ δὲ αἴσχος αὐτῆς ἀπέβη δεινότερον καὶ σκανδαλωδέστερον ἢ τῶν δύο πρώτων.

Ὁ Μανουὴλ, πνέων πάντοτε ἐκδίκησιν, προέτρεψε τοὺς ὑπηκόους καὶ τοὺς συμμάχους ὅσους εἶχε περὶ Κιλικίαν νὰ συλλάβωσι τὸν Ἀνδρόνικον καὶ νὰ ἐξορύξωσι τοὺς ὀφθαλμούς του. Τότε ὁ Ἀνδρόνικος ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης, καταφυγὼν τὸ πρῶτον εἰς Δαμασκόν, ὅπου ἠξιώθη τῆς εὐνοίας τοῦ Σουλτάνου Νουρεδδίν· ἐπὶ μακρὸν δὲ πλανηθεὶς περὶ τὴν Κασπίαν καὶ τὰ τῆς Γεωργίας ὄρη, ἤδρευσε τελευταῖον μεταξὺ τῶν Τούρκων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὅπου εὗρεν ἄσυλον καὶ φιλοξενίαν μετὰ τῆς παρακολουθούσης αὐτῷ ἐρωμένης Θεοδώρας καὶ τῶν δύο νόθων τέκνων του παρὰ τῷ Σουλτάνῳ τῆς Κολωνίας. Διὰ νὰ ἀποδείξῃ δὲ τὴν πρὸς τοῦτον εὐγνωμοσύνην, συχνὰς ἐποίει ἐπιδρομὰς εἰς τὴν Βυζαντινὴν ἐπαρχίαν τῆς Τραπεζοῦντος, ἁπάγων ἑκάστοτε πολλὰ μὲν λάφυρα, πολλοὺς δὲ χριστιανοὺς αἰχμαλώτους.

Ὁ πολυμήχανος οὗτος ἄνθρωπος ἀφωρίσθη μὲν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἠδυνήθη ὅμως ἐπὶ πολὺν χρόνον νὰ διαφύγῃ ἢ νὰ ἀποκρούσῃ τὴν καταδρομὴν τοῦ βασιλέως Μανουὴλ, ἕως οὗ, συλληφθείσης ποτὲ τῆς Θεοδώρας ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Τραπεζοῦντος καὶ ἀπαχθείσης εἰς Ἱεροσόλυμα, ἠναγκάσθη ὁ ἀτυχὴς ἥρως, εἰς ὃν ὁ πλάνος ἐκεῖνος βίος ἤρχισε νὰ ἀποβαίνῃ πλέον ἀνυπόφορος, νὰ ἐξαιτηθῇ συγγνώμην. Ἀμνηστευθεὶς δὲ καὶ λαβὼν τὴν ἄδειαν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἡγεμόνος του καὶ ἔκειτο πολὺν ὥραν πρηνής, ἐξαιτούμενος συγγνώμην μετὰ δακρύων καὶ στεναγμῶν· ἀπεφήνατο δὲ ὅτι δὲν θέλει ἐγερθῆ, εἰμὴ ὅταν πιστός τις ὑπηρέτης, ἁρπάσας αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ, τὸν ὁποῖον ἔφερε περὶ τὸν λαιμὸν, τὸν σύρῃ πρὸς τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου. Τὸ ἐξαίσιον τοῦτο δεῖγμα τῆς συντριβῆς ἐκίνησε τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἀπορίαν τῶν παρισταμένων. Ἡ ἐκκλησία καὶ ὁ βασιλεὺς συνεχώρησαν αὐτὸν, ἀλλ' ὁ Μανουὴλ, ὑπόπτως ἔχων πάντοτε πρὸς τὸν ἄνδρα, ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν αὐλὴν, καὶ ὥρισεν αὐτῷ εἰς κατοικίαν τὴν Οἰνόην, πόλιν παράλιον τοῦ Πόντου.

Τῷ 1880, ἀποθανόντος τοῦ Μανουὴλ, διεδέχθη τὴν βασιλείαν ὁ ἀπὸ τῆς δευτέρας αὐτοῦ γυναικὸς ἀνήλικος υἱὸς Ἀλέξιος. Ἡ ἐπιτροπεύουσα αὐτὸν βασιλὶς Μαρία ἀνέθηκε τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Κυβερνήσεως εἰς Ἀλέξιόν τινα Κομνηνὸν, πρωτοσεβαστὸν ἤτοι πρωθυπουργὸν ὄντα αὐτῆς καὶ φίλον οἰκειότερον τοῦ πρεπόντος. Τὰ πράγματα ἔβαινον ἄνω ποταμῶν, αἱ ἐπαρχίαι παρημελήθησαν, ἡ πρωτεύουσα ἦλθεν ἄνω κάτω, ὀλίγων δὲ μηνῶν ἀθλία κυβέρνησις ἀνέτρεψε τὸ ἔργον τῆς τοῦ Κράτους ἀνορθώσεως, τὸ ὁποῖον ἐπεχείρησεν ἡ τῶν προηγουμένων Κομνηνῶν δραστηριότης καὶ ἱκανότης. Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἐπανελήφθη ἐντὸς τοῦ Βυζαντίου, οἱ πολῖται, διαιρεθέντες εἰς δύο φατρίας, συνῆπτον αἱματηρὰς συμπλοκὰς, ἅπαντες δὲ οἱ ἀγαθώτεροι πατριῶται ἐζήτουν γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ προστάτην καὶ ἐκδικητὴν τῶν δικαίων αὐτῶν. Πάντες ἐνεκωμίαζον τὰ προτερήματα καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἀνδρονίκου, ὅστις, ἐγερθεὶς εἰς βοήθειαν τῆς πατρίδος, κατώρθωσε μετὰ μακρὰς περιπετείας καὶ ἀντιστάσεις νὰ εἰσέλθῃ τροπαιοφόρος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὑποδεχόμενος ὡς σωτὴρ τοῦ Κράτους ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου βασιλέως.

Ὁ Ἀνδρόνικος κατέλαβε πρὸ πάντων τὰ βασίλεια, ἔδωκεν ἀμνηστείαν εἰς τοὺς ὀχυρωθέντας ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας ἐπαναστάτας, ἐχαιρέτισε τὸν βασιλέα, ἐφυλάκισε τὴν μητέρα αὐτοῦ, ἐτιμώρησε τὸν φίλον αὐτῆς ὑπουργὸν, καὶ ἀνώρθωσε τὴν κοινὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν· ἔπειτα προσηυχήθη μετὰ παρατάξεως ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Μανουὴλ, καὶ τελευταῖον διέταξε τὴν στέψιν τοῦ Ἀλεξίου. Ἡ τελετὴ αὕτη ἐγένετο μετὰ τῆς συνήθους πομπῆς, ὁ δὲ ἄτιμος καὶ ἀσυνείδητος τοῦ ἀνηλίκου βασιλέως κηδεμὼν καὶ ἐπίτροπος, κρατῶν εἰς χεῖρας τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ, ὡρκίσθη ὅτι θέλει ζήσει καὶ εἶνε ἕτοιμος νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ ἐκείνου ὀρφανοῦ. Ἀλλ' ἀμέσως ἔπειτα διήγειρε τοὺς περὶ αὐτὸν εἰς κατακραυγὴν, ὅτι τὰ πράγματα τοῦ Κράτους θέλουν ναυαγήσει, παιδὸς κυβερνῶντος, καὶ κατέπεισεν αὐτὸν τὸν ἴδιον Ἀλέξιον νὰ ἐνώσῃ τὰς παρακλήσεις του μὲ τὰς ὁμορρώνους εὐχὰς τῶν ὑπηκόων ὥστε νὰ συμμεριθῇ τὴν ἀρχήν.

Ἅμα ἀναγαρευθέντος τοῦ Ἀνδρονίκου συνάρχοντος, πρῶτον ἔργον αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ καταστροφὴ τῆς δυστυχοῦς βασιλίδος Μαρίας, καθ' ἧς παρώξυνε τὸν ὄχλον καὶ ἐνήγαγον αὐτὴν εἰς δίκην ὡς ἔνοχον κακούργου συνεννοήσεως μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας. Οἱ δικασταὶ, ὑπείκοντες εἰς τὴν φωνὴν τοῦ τυράννου, κατεδίκασαν τὴν δυστυχῆ χήραν τοῦ Μανουὴλ εἰς θάνατον, χωρὶς νὰ ἀκούσωσι τὴν ἀπολογίαν τῆς κατηγορουμένης· τὸ δὲ φοβερώτερον, ὁ υἱὸς ὑπέγραψε τὴν καταδίκην τῆς δυστυχοῦς μητρός! Ἡ Μαρία ἀπηγχονίσθη, καὶ τὸ πτῶμά της ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν! Μετ' ὀλίγον ὁ Ἀλέξιος ἐπείσθη ὅτι οὐδὲ ἀπὸ κακούργους χεῖρας σώζει ἡ κακουργία. Τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας ἀπεφήνατο ὅτι ἡ διπλῆ ἐκείνη βασιλεία εἶνε ἐπιβλαβὴς εἰς τὸ Κράτος, καὶ ὅτι τούτου ἕνεκα καθαιρεῖται ὁ Ἀλέξιος· μὴ ἀρκούμενον δὲ εἰς τοῦτο, προσεψήφισεν, ἄνευ δίκης ἐννοεῖται, ὅτι εἶνε περιττὸν καὶ νὰ ζήσῃ. Ὁ Ἀλέξιος ἔλαβε τὸν τῆς μητρὸς θάνατον, καὶ ὁ Ἀνδρόνικος, τοῦ ὁποίου ἡ καρδία πρὸ καιροῦ εἶχε παύσει τοῦ νὰ γνωρίζῃ τί ἐστιν οἶκτος καὶ τύψις συνειδότος, ἀφοῦ παρετήρησε τὸ πτῶμα τοῦ ἀθλίου νέου, τὸν ἐκτύπησε βαναύσως μὲ τὸν πόδα, ἀνακράζας: «Ὁ πατήρ σου ἦτο δόλιος, ἡ μήτηρ σου φαυλόβιος, σὺ δὲ μωρός!»

Ὁ Ἀνδρόνικος ἐκυριάρχησε τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους ἐπὶ τρία καὶ ἥμισυ ἔτη, ἐν μέρει ὡς ἐπίτροπος τοῦ Ἀλεξίου ἐν μέρει ὡς βασιλεύς· ἡ δὲ διοίκησις αὐτοῦ ὑπῆρξε παράδοξον κρᾶμα κακίας καὶ ἀρετῆς. Ἔπραξε τοσούτους φόνους, ὥστε μία ἑβδομὰς, καθ' ἣν δὲν ἔχυσεν αἷμα ἀνθρώπινον, ἐκλήθη εὐτυχὴς ἐποχὴ εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ζωῆς του. Συγχρόνως ὅμως ἀνέδειξε πολλὰ τοῦ ἀγαθωτέρου καὶ ἀρίστου κυβερνήτου προτερήματα. Ἐκόλασεν αὐστηρῶς τὴν πλεονεξίαν τῶν μεγιστάνων, κατέπαυσε τὰς καταπιέσεις τῶν φορολόγων, καὶ ἐτιμώρησεν ἀνηλεῶς τὴν ἀδικίαν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Ἐπεχείρησε πρὸς τούτοις μεγάλα οἰκοδομήματα καὶ ἐνεψύχωσε τὰς τέχνας· αὐτὸς δὲ ὢν λόγιος ἀνὴρ, ἐπεμελήθη τὰς ἐπιστήμας, καὶ συνετέλεσε δραστηρίως εἰς τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνανεωθεῖσαν σπουδὴν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων.

Ἀλλ' ἐὰν ὑπῆρξεν ἔνδοξος ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ Ἀνδρονίκου κυβέρνησις, ἀθλιεστάτη καὶ πλήρης ταραχῶν καὶ ἀνωμαλιῶν ὑπῆρξεν ἡ ἐξωτερική, πολλῶν ἐχθρῶν ἐνοχλούντων τὸ Βυζαντινὸν Κράτος. Ἡ ἀμήχανος ἐκείνη τῶν πραγμάτων κατάστασις κατέπληξε μεγάλως τὸν Ἀνδρόνικον, μετ' οὐ πολὺ δὲ γίνεται ἔκπτωτος τῆς ἀρχῆς δι' ἐσωτερικῆ

στάσεως, ὑπενεργηθείσης ὑπὸ Ἰσαακίου τινὸς, ἀνήκοντος εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Ἀγγέλων, ἥτις ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Μανουὴλ εἶχε συγγενεύσει μετὰ τῶν Κομνηνῶν.

Ὁ Ἀνδρόνικος ἔτυχε διατρίβων εἰς τὰς θελκτικὰς τῆς Προποντίδος νήσους, ὅτε ἐξερράγη ἡ κατ' αὐτοῦ ςάσις. Εἶχε δὲ νυμφευθῆ εἰς δεύτερον σκανδαλώδη γάμον τὴν χήραν τοῦ δυστυχοῦς ἀνηλίκου Ἀλεξίου Ἀγνὴν, μόλις δεκαεπταετῆ, αὐτὸς ὑπερεβδομηκοντούτης ὤν, ἔχων περιπλέον καὶ ὁλόκληρον τάγμα παλλακῶν. Ἅμα μαθὼν τὰ συμβάντα ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔσπευσε νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἐνόχους· ἀλλ' εἶδε μὲ ἀπορίαν τὰ μὲν βασίλεια ἔρημα, τὴν δὲ πόλιν στασιάζουσαν καὶ πάντας ἐγκαταλείποντας αὐτόν. Ἠθέλησε νὰ κηρύξῃ ἀμνηστείαν, ἀλλὰ τὸ πλῆθος ἐνέπαιζε τὴν ἀμνηστείαν ταύτην, λέγον ὅτι αὐτὸς εἶχε χρείαν συγγνώμης, τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν θέλει πλέον λάβει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἠθέλησε νὰ παραχωρήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μανουὴλ, ἀλλ' αἱ ἀρεταὶ τοῦ υἱοῦ, δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξαγοράσωσι τὰ τοῦ πατρὸς ἁμαρτήματα· ἀκολούθως δὲ καὶ αὐτὸς ἐτυφλώθη καὶ ἐφυλακίσθη. Ἠθέλησε νὰ σωθῇ διὰ θαλάσσης, ἀλλὰ συνελήφθη καὶ περιβληθεὶς ἁλύσεις καὶ κλοιὸν μέγαν, ἐσύρθη εἰς τοὺς πόδας Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου.

Ἡ εὐγλωττία του καὶ τὰ δάκρυα τῶν γυναικῶν, αἵτινες τὸν συνώδευον, δὲν ἴσχυσαν νὰ ἀποτρέψωσι τὴν ἐσχάτην αὐτοῦ τιμωρίαν, καὶ ἀντὶ τοῦ συνήθους τῆς θανατώσεως τρόπου, παρεδόθη εἰς τὸν φοβερώτερον τῶν δημίων, εἰς τὸν ὄχλον τῆς πρωτευούσης. Καὶ πρῶτον μὲν ἐξερρίζωσαν τοὺς ὀδόντας καὶ τὰς τρίχας αὐτοῦ, ἐξώρυξαν δὲ τὸν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἔκοψαν ἀμφοτέρας τὰς χεῖράς του· καὶ ταῦτα πάντα οὐχὶ διὰ μιᾶς, ἀλλ' ἐκ διαλειμμάτων. Ἔπειτα ἐκάθισαν αὐτὸν ἐπὶ καμήλου, καὶ περιήγαγον αὐτὸν εἰς ἅπασας τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, ἐπάγοντες κατ' αὐτοῦ ἀναριθμήτους ὕβρεις καὶ πληγάς. Τελευταῖον ἐκρέμασαν τὸν δυστυχῆ ἀπὸ τῶν ποδῶν μεταξὺ δύο κιόνων τοῦ Ἱπποδρομίου, πάντες δὲ ὅσοι ἠδύναντο νὰ ῥθάσωσι τὸ σῶμά του ἐξηκολούθουν πλήττοντες καὶ μυριοτρόπως βασανίζοντες, μέχρις οὗ δύο Ἰταλοὶ, ἐλεήσαντες τὸν ἄνθρωπον, ἀπήλλαξαν αὐτὸν διὰ τῆς σπάθης ὅλων τῶν βασάνων τοῦ κόσμου τούτου.

Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ ἐλεεινὸν τέλος ἀνδρὸς, τοῦ ὁποίου δὲν ἠξεύρομεν τί μᾶλλον νὰ θαυμάσωμεν, — τὴν μοχθηρίαν, ἢ τὴν εὐφυΐαν· τὴν λαμπρὰν, ἢ τὴν οἰκτρὰν τύχην!

ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ.

Σοὶ εὔχομαι, φίλτατε ἀναγνῶστα, εὐτυχὲς τὸ νέον ἔτος! Εἴθε ἀποβῇ σοι νέον ἔτος γενναίας πάλης κατὰ παντὸς πονηροῦ, ἐσωτερικοῦ τε καὶ ἐξωτερικοῦ, ἔτος οὐχὶ προλήψεων καὶ ἐγωϊσμοῦ, ἀλλ' ἐποικοδομήσεως καὶ ἀνορθώσεως!

Ὁπόσον ἐπεθύμουν νὰ ηὔχετό τις καὶ εἰς ἐμὲ ἓν τοιοῦτον ἔτος!..... Μόλις ὅμως ἔγραψα τὰς ἄνω λέξεις, καὶ πάραυτα ἐλεεινολόγησα τὴν εὐχομένην ἀδυναμίαν μου! Πᾶς τῳόντι λογικὸς ἄνθρωπος ἀδύνατον εἶνε νὰ ἀναισθητῇ· ὁ βίος λοιπὸν αὐτοῦ πρέπει ἀφεύκτως νὰ ᾖνε διηνεκὴς πάλη, αὐτὸς δὲ, ὡς ὁ βοῦς ὁ προωρισμένος διὰ κάματον ἢ σφαγήν! Διέτρεξα μὲ τὴν φαντασίαν μου τὰ δεινὰ πάντα τῆς πάλης μὲ ἠλεκτρικὴν ταχύτητα, καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸ πνεῦμά μου ἐταράχθη ἀπὸ τῶν ἐπισωρευθεισῶν ἐνώπιόν μου σκηνῶν· ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐστράφην πρὸς τοὺς χλοεροὺς λειμῶνας, πρὸς τὰ διαφανῆ τῆς πνευματικῆς ἠρεμίας νάματα, καὶ τῆς ποιητικῆς ψυχαγωγίας τὰ ἀντικείμενα. Ἐὰν ὅμως γόης τις, ἢ ἄλλο τι δαιμόνιον, ηὔχετό μοι ἔτος ὑπισχνούμενον τὴν πραγματοποίησιν καὶ τῆς ἐμῆς εὐχῆς, πίςευσόν με ὅτι ἤθελον φανῆ ἀρκετὰ ἀποφασιστικὸς ὅπως ἐκλέξω ἔτος πάλης, πάλης ἀόκνου ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπίνης εὐημερίας. Τὰ ὅπλα μου ὅμως δὲν ἤθελον εἶσθαι βέλη δηλητηριασμένα, οὔτε ἤθελον πώποτε καταβῆ εἰς τὰς στενωποὺς τῆς προσωπικότητος· ἀλλὰ τοὐναντίον, λαβὼν τὴν θέσιν μου εἰς τὰ ὑψηλὰ ὀροπέδια, ἤθελον καταδιώξει τὸν ἐχθρὸν τῆς ἀνθρωπότητος ἀπανταχοῦ, ἔστω καὶ εἰς τὰς ἀπροσίτους παντὶ τιμίῳ σκολιότητας τῆς μαστιζούσης τὴν ἀνθρωπότητα πολιτικῆς, διὰ μόνης τῆς πειθοῦς. Ἀπὸ καταβολῆς κόσμου καὶ κατὰ πάντα αἰῶνα ἡ ἀλήθεια ὑπέφερε τὰ μέγιστα εἰς χεῖρας τῶν ὀπαδῶν της, διότι οὗτοι ἠθέλησαν ἀείποτε νὰ μεταχειρισθῶσι τὰ αὐτὰ τῶν ἀνταγωνιστῶν των ὅπλα, ὅ ἐστι κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ὕβριν ἀντὶ ὕβρεως! Ἡμεῖς ὅμως ἂς διδαχθῶμεν φρόνησιν ἀπὸ τὸ παρελθὸν, οὐδόλως ἀμφιβάλλοντες ὅτι ἡ πεῖρα καὶ ἡ ἐλπὶς δύνανται νὰ ἐνισχύσωσι πᾶσαν ἡμῶν ὀργὴν προσπάθειαν. Ἀδιάφορον ἐὰν οἱ πολλοὶ ἀναισθητοῦν ἢ ἀδιαφορῶσιν, ἢ ἐὰν ἄλλοι ὑποκριτικῶς κηρύττουσι τὴν πρόοδον ὡς νόμον τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος, ἀλλ' ἀντ' ἄλλων πράττοντες.

Ναὶ, τὸ ἐπαναλαμβάνω! Ἡ πεῖρα καὶ ἡ ἐλπὶς, ἄνευ τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος ἢ νεάζει ἀείποτε ἢ ἀποκτηνοῦται· ἐν ἄλλαις λέξεσι, τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον! Ὁποίαν εὐρύτητα, ὁποῖον ὕψος ἔχουσιν ἀμφότεραι αἱ λέξεις! Ὁπόσον ἄπειρος ἡ ἔννοια αὐτῶν! Ἐσκέφθης ἀρά γε τὴν ἀλήθειαν τοῦ ὅτι ἅπαν τὸ παρελθὸν ἀναφύεται, οὕτως εἰπεῖν, ἐν σοὶ, καὶ ὅτι ἅπαν τὸ μέλλον προφητεύεται εἰς τὸν ἑαυτόν σου; — Ἐὰν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ δὲν ἔσωζε τὸ ῥιφθὲν εἰς τὰ ῥεῖθρα τοῦ Νείλου νήπιον, καὶ δὲν ἀνέτρεφεν αὐτὸ ἐν πάσῃ σοφίᾳ τῶν Αἰγυπτίων. — Ἐὰν τὸ δαιμόνιον τοῦ Πλάτωνος δὲν ἐξεφράζετο μὲ τὴν ἁρμονίαν τοῦ μεγάλου χορικοῦ ὕμνου τοῦ παντός· — ἐὰν ὁ υἱὸς τοῦ Σωφρονίσκου δὲν ἔζη καὶ δὲν ἀπέθνησκεν, ὡς οὐδεὶς δύναται νῦν νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἀποθάνῃ· — ἐὰν οἱ Ἰουδαῖοι ποιμένες δὲν ἠκροῶντο ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἐν μέσῳ τῆς μεγαλητέρας μεσονυκτικῆς ἠρεμίας, τοὺς ἀγγέλους ψάλλοντας λατρείαν, εἰρήνην καὶ ἀγάπην, φωνὰς ἀρχετύπους, ἐξ ὧν πηγάζει πᾶσα μουσικὴ μελῳδία· — ἐὰν ταῦτα καὶ ἄλλα δὲν ἐγένοντο, ἤθελες ποτὲ γίνει οἷος νῦν εἶσαι; Οὐ μόνον δὲ, ἀλλ' ἤθελες εἶσθαι ἄλλο ὄν, ἀνίκανος ὅλως ὅπως ἐννοήσῃς τὴν ἐνεστῶσαν θέσιν σου.

Ναὶ, βεβαίως! Σὺ ἐμορφώθης ἀπὸ πᾶν ὅ,τι προηγήθη τῆς γεννήσεώς σου, καὶ οὕτω σοὶ ἐξηγεῖται τὸ πεπρωμένον τῆς ὑπάρξεώς σου· καθάπερ δὲ εἰς τὸν ἰδανικὸν, οὕτω συμβαίνει καὶ εἰς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον. Οἱ ἱματισμοὶ ἡμῶν φέρουσι κοσμήματα καὶ σχέδια εὑρεθέντα εἰς τὰ ὑπόγεια τῆς Αἰγύπτου μνημεῖα· — τὰ ἀνάκλιντρα ἡμῶν στηρίζονται ἐπὶ τῶν ποδῶν τῆς μυστηριώδους

Σφιγγός· — αἱ Καρυάτιδες τοῦ Πανδροσίου καὶ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος βαστάζουσι παρ' ἡμῖν, μὲ τὴν αὐτὴν εὐχαριν σεμνότητα, τὸ ἐλαφρότερον βάρος τῶν λυχνιῶν ἡμῶν· — ἐνῷ τὸ ὕδωρ νέων πηγῶν περιέχεται ἐντὸς ἀγγείων, ὧν οἱ ὡραιότεροι τύποι ἀνεσκάφησαν εἴτε ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν Ἑκατομπύλων Θηβῶν, εἴτε ἀπὸ τὴν λάβαν τὴν πρὸ αἰώνων καλύψασαν τὰς τεθαμμένας πόλεις Ἡράκλειον καὶ Πομπηΐαν.

Ἡ ἀλήθεια ἐστὶν ἀθάνατος. Οὔτε θρύμμα οὔτε κλάσμα αὐτῆς θνήσκει πώποτε! Ὡσαύτως καὶ ἡ ψυχή, μολονότι τὸ σῶμα θνήσκει κατὰ φυσικὸν νόμον ἀποσπώμενον αὐτῆς, ἀνίσταται ὅμως εἰς ἐντελεστέραν μορφήν, ἀφίνουσα ὄπισθεν αὐτῆς τὰ θνητὰ λείψανα. Πᾶσα γραμμὴ καλλονῆς, ὡς καὶ πᾶν ἴχνος ἀρχαίου κοσμήματος, εἰσὶν ἐκφράσεις ἰδέας τινὸς καὶ μετέχουσιν ἀθανασίας. Οὕτω βλέπομεν τὸ ὡραῖον φύλλον τῆς ἀκάνθου μεταφερόμενον ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα Κορινθιακὰ κιονόκρανα, ὅπως κοσμήσῃ τοὺς πέπλους καὶ τὰς διπλόας τῶν Παρισίων καὶ τὰ ποικιλόστικτα τῆς Ἀγγλίας ὑφάσματα.

Λέγουσιν ὅτι τὸ τόξον τῆς βαρβίτου, συρόμενον ἐπὶ τοῦ χείλους ἀγγείου γέμοντος ἄμμου, ἐχνογραφεῖ φωνὰς μουσικῆς ἐπ' αὐτῆς. Οὕτω καὶ οἱ δονισμοὶ τοῦ παρόντος ἀφίνουσι τὸν ἦχον αὐτῶν ἐγκεχαραγμένον εἰς τὴν ψυχήν, καὶ μετὰ καιρὸν ἀποκαλοῦμεν αὐτοὺς τὴν φωνὴν τοῦ παρελθόντος. Τοιουτοτρόπως σὺ εἶ τὸ τέκνον τοῦ παρελθόντος καὶ ὁ πατὴρ τοῦ μέλλοντος, εὑρίσκεσαι δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὡς ἡ Ἀλκυονὶς ἐπὶ σκοπέλου μικροῦ, μὲ τὸ ἀχανὲς τῶν ἀπεναντί σου ὑδάτων, ἑτοίμων νὰ εἰσρεύσωσι καὶ νὰ ἀναμιχθῶσι μετὰ τῶν ὄπισθέν σου κειμένων. Ἔζησας ἐν τῷ πατρί σου, ζῇς εἰς ἑαυτόν· ἐὰν ᾖ μεταῤῥυθμιστὴς, πρόσεχε εἰς τὴν θέσιν σου! Μὴ ἐπιτρέψῃς πώποτε εἰς τὸν πάταγον καὶ τὴν διαφωνίαν τοῦ θορυβώδους παρόντος νὰ πνίξῃ τὴν μουσικὴν τοῦ παρελθόντος. Ἔσο βέβαιος ὅτι οὐδεὶς ἦχος τοῦ μεμακρυσμένου τῶν ἀρχαίων χρόνων ὠκεανοῦ δὲν θὰ ἐπλησσε νῦν τὴν ἀκοήν σου, ἐὰν δὲν προήρχετο ἀπὸ τὴν χορδὴν τῆς αἰωνίου ἀντιλαλήσεως τοῦ Παντός· ἄλλως, ἐπνίγετο εἰς τὸν βρυχηθμὸν τῶν κυμάτων, πρὶν ἡ φθάσῃ ἕως εἰς τὰ ὦτά σου.

Μεταῤῥύθμιζε ὅσον δύνασαι, διότι τὸ παρὸν πολλῶν χρήζει δυστυχῶς μεταῤῥυθμίσεων. Ὁ Νέος Κόσμος, ὁ μὴ μεταῤῥυθμίσας ἱκανῶς τὸ ἄλλως ἐντελὲς ὅσον ἔνεστιν αὐτοῦ πολίτευμα, ἀλλ' ἀφήσας τὸ στίγμα τῆς σωματεμπορίας, ἐδέησεν ὅπως ἐκπλύνῃ αὐτὸ ἐσχάτως διὰ πολλοῦ καὶ πολυτίμου ἀδελφικοῦ αἵματος, καὶ πρὸς μεγάλην τῶν καταχθονίων λυμεώνων τοῦ Παλαιοῦ Κόσμου ἀγαλλίασιν, τῶν φοβουμένων μήπως θᾶττον ἢ βράδιον ὁ Νέος Κόσμος θέσῃ τὸν δημοκρατικὸν αὐτοῦ πέλεκυν ἐπὶ τῶν σεσαθρωμένων καὶ φθισιώντων αὐτῶν πολιτευμάτων καὶ προλήψεων. Σὺ ὅμως προσπάθησον ἵνα μὴ ἀφήσῃς τοῖς τέκνοις σου ὀφειλόμενον συνάλλαγμα ἁμαρτημάτων καὶ δεισιδαιμονιῶν, ὅπερ σὺ αὐτὸς ὤφειλες νὰ ἀποτίσῃς, διότι πράττεις μέγα ἄδικον! Καὶ πάλιν ἐρῶ σοι· Μεταῤῥύθμιζε ἀδεῶς, ἐὰν ἦσαι τέκνον τῆς προόδου, μὴ καταχρασθῇς ὅμως οὐδέποτε τῶν εὐεργετημάτων τοῦ παρελθόντος. Ἐπίθες τὴν κεφαλήν σου τρυφερῶς ἐπὶ τοῦ φιλοστόργου αὐτοῦ στήθους, ὁσάκις βιασθῇς νὰ καταστρέψῃς ὅπως ἀνοικοδομήσῃς, καὶ, ἀτενίζων εἰς αὐτὸ, ἄφες τὴν ζωοποιὸν ἀκτῖνα τοῦ βλέμματος αὐτοῦ ἵνα φωτίσῃ πάλιν τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, διότι αὕτη σοὶ ἔδωκε τὴν ζωήν.

Τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν δύναμαι νὰ καταφρονήσω οὐδὲν ἐξ ὅσων ἡ καρδία ἑνὸς ἔθνους ἐτήρησε δι' αἰῶνας ἱερόν. Ἐπειδὴ ἡ καρδία εἶνε ἐπίσης ἁγία, τόσον ἐν τῇ ἰσχύϊ ὅσον καὶ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτῆς, δὲν ἁρμόζει νὰ σκώπτωμεν πολλῷ δὲ μᾶλλον νὰ μυκτηρίζωμεν αὐτήν. Ἅπαντα τὰ ὑπάρξαντα εἰσὶν ὑπάρξαντα. Καὶ μολονότι ἡ γῆ, ὁδεύουσα κατὰ τὴν πορείαν αὐτῆς, (παραπλησίως ποταμῷ αἵματος, διηγουμένῳ κατὰ τὸν ῥοῦν του μακρὰν εἰ καὶ σιωπηλὴν ἱστορίαν θανάτου), ἐνδέχεται νὰ ἐρυθριάσῃ ἀκούουσα τὴν ἱστορίαν αὐτῆς, καὶ νὰ καλύψῃ τὸ πρόσωπον αἰσχυνομένη, τὸ παρελθὸν ὅμως εἶνε πάντοτε παρελθὸν, εἶνε τοῦ Θεοῦ· δὲν εἶνε πλέον ἡμέτερον, ἀλλ' ἵσταται ἀπέναντι τοῦ θρόνου τῆς δικαιοσύνης Αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ κόσμος καὶ ἡμεῖς ἂς κάμωμεν τοῦ λοιποῦ τὸ καλήτερον, ἐὰν δυνάμεθα!

Ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ ὥρᾳ τοῦ ἔτους ὁ σκεπτόμενος νοῦς δὲν πραγματοποιεῖ τοσοῦτον τὴν ἀλήθειαν τοῦ ὅτι ἵσταται ἐν μέσῳ δύο ἀπείρων, οὐδέποτε ἀναγνωρίζει εὐκρινέστερον τὴν ὕπαρξιν τῶν μεγάλων ἰδεῶν, αἵτινες, καθάπερ τὸ τοῦ Ἰανοῦ ἄγαλμα, βλέπουσιν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν, ὅσον ὅταν τὸ παλαιὸν ἔτος, ἤτοι ἡ φυσικὴ τοῦ χρόνου μονὰς, στρέφει ἀφ' ἡμῶν τὸ οἰκεῖον αὐτοῦ πρόσωπον, ἀναχωροῦν ὅπως φθάσῃ τοὺς προκατακλυσμιαίους ἀδελφούς του. Ὑπάρχουσιν ἀληθῶς μεγάλαι ἐντυπώσεις εἰς τὴν περίοδον ἐκείνην, ἣν τὰ ἔθνη ἀναγνωρίζουσιν ὡς ἴχνος καὶ μονάδα τοῦ παρεληλυθότος χρόνου.

Ὁ χειμερινὸς τοῦ ἔτους καιρὸς ἔχει γοερὰν τὴν φωνήν. Ἡ φύσις αὐτὴ μειδιῶσα, τὸ ἔαρ σοὶ λέγει, «Φίλε, πῶς ἔχεις;» ἐνῷ τὸν χειμῶνα σοὶ δίδει σιωπηλὸν, ἐὰν οὐχὶ σκυθρωπὸν, Ὑγίαινε! Ὁ ἐνιαυτὸς προχωρεῖ καταναλισκόμενος, ὡς ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος ἀφ' ἧς στιγμῆς κρούσῃ, διέρχεται δὲ ἀκωλύτως, ὡς ὁ ἄνεμος ἐπὶ θερισθέντος ἀγροῦ, ὁ μὴ εὑρίσκων τί νὰ κινήσῃ· ἐνῷ τὰ ἔμμετρα κρούσματα τοῦ λικμίζοντος τὸν σῖτον ἐξυπνῶσι τὴν ἰδέαν, ὅτι ἐντὸς τοῦ ξηροῦ καὶ πεπτωκότος στάχυος (1) ὑπάρχει μεγίστη μερὶς τροφῆς συνάμα καὶ ζωῆς.

Οὕτω καὶ ἡ ἐλπὶς ἀναφύεται πάντοτε ἀπὸ τῶν κόλπων τῆς λύπης καὶ τῆς ἀθλιότητος! Ἡ ὑποδοχὴ τοῦ νέου ἔτους ἀναμιγνύεται μετὰ τοῦ προσφιλοῦς ἀποχαιρετισμοῦ τοῦ παρερχομένου. Κλείοντες πρὸς καιρὸν τὰς δοσοληψίας ἡμῶν μετὰ τοῦ παρελθόντος, ὅπερ θέλομεν μόνον ἀπαντήσει εἰς τὴν Αἰωνιότητα, ἂς συγχαρῶμεν τὸ παρὸν μὲ πάσας τὰς συνοδευούσας αὐτὸ ἀσχολίας, ἀσπαζόμενοι ἀλλήλους ἐν ἀγάπῃ, ῥαίνοντες τοὐλάχιστον ἄνθη εἰς τὴν ὁδὸν τῆς προόδου καὶ τῆς ἀγωνιώσης ἀνθρωπότητος, ἐὰν ἄλλως πως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐλαφρώσωμεν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου τὰ βάρη.

Ρ. ΠΕΛΕΚΑΣΗΣ.

(1) Ἐν Ἀμερικῇ ὑπάρχει ἀγρὸς σιτοφόρος, σπαρεὶς ἐκ τῶν εὑρεθέντων ἔνταῖς πυραμίσι τῆς Αἰγύπτου προδισχιλιετῶν κόκκων σίτου, οἵτινες φυτευθέντες ἀνέδωκαν στάχυας!!

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ.

ΤΑ ΛΟΥΤΡΑ ΤΟΥ ΚΙΣΣΙΓΚΕΝ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. ΛΔ΄.)

Τὸ λεωφορεῖον ἡμῶν εἶχεν ἤδη προχωρήσει ἱκανῶς, ὅτε, κάμψαντες, ἀνεκαλύψαμεν τὰ περίφημα ἐκεῖνα δάση τῆς Φραγκονίας, τὰ ὁποῖα οἱ θαυμάσιοι ποιηταὶ τῆς Γερμανίας τοσοῦτον ἐξύμνησαν. Καὶ ὄντως, τί ἄλλο ἐπαγωγότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον τοῦ δάσους; Ἕκαστον δάσος εἶνε ὡς εἰς σαπφείρινος λίθος ἐπὶ τοῦ διαδήματος τῆς παντουργοῦ φύσεως. Τὸ δάσος ἦν ἡ πρώτη κατοικία τοῦ ἀνθρώπου· μόνον ἐντὸς αὐτοῦ εὑρίσκει ὁ ἐρωτόληπτος ἄνεσιν καὶ παρηγορίαν, καὶ ἐν τῷ δάσει ζωηρῶς παρίσταται ἀείποτε ἡ εἰκὼν τῆς ἐρωμένης. Ἐν αὐτῷ εὑρίσκει καὶ ὁ ἀσθενὴς ἀνακούρισιν· μόνη ἡ αὖρα τοῦ δάσους ἐλαφρύνει τὸ βεβαρημένον στῆθος καὶ ζωογονεῖ τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Ἐν αὐτῷ ἐκχέει ἐν κατανύξει ὁ ἐρημίτης τὴν προσευχὴν αὐτοῦ· ἡ βαθεῖα σιωπὴ καὶ ἠρεμία τοῦ δάσους εἶνε ἡ κλίμαξ, δι᾽ ἧς ἀναβαίνει πρὸς τὸν ἡλιοστάλακτον θρόνον τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῷ δάσει ἱδρύσατο ἡ ἁγία Ἐλευθερία, ὁσάκις κατεδιώχθη, τὸ σκήνωμα αὐτῆς, ἐν αὐτῷ εὗρον ἀείποτε οἱ ὑπερασπισταὶ αὐτῆς κρυσφήγετον ἀσφαλές, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξώρμησαν πάλιν κατὰ τῶν ἐναντίων λαῦροι καὶ θαῤῥαλέοι. Πᾶσα μεγάλη ἰδέα καὶ πᾶσα μελέτη περὶ ἀναστατώσεως καὶ πολιτισμοῦ τῶν ἐθνικοτήτων ἐν τῷ δάσει συνελήφθησαν κατ᾽ ἀρχάς, καὶ ἐντεῦθεν ἐξεχύθησαν καὶ ἐπραγματοποιήθησαν ἔπειτα εἰς τὰς πόλεις.

Ἀλλ᾽ ἐκτὸς τούτων ὅλων ἔχουσι τὰ δάση τῆς Φραγκονίας καὶ ἕτερόν τι προσιδιάζον, ὅτι δηλαδὴ συνίστανται ἐκ διαφόρων δένδρων, κατ᾽ ἐναλλαγὴν ἢ συμπεφυρμένως διατεταγμένων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ φηγός, ἡ πεύκη, ἡ ἐλάτη καὶ ἡ δρῦς μᾶλλον ἐπικρατοῦσι, καὶ ὅτι ἐγεννήθησαν καὶ ηὐξήνθησαν ἐπὶ ὁμαλῆς μᾶλλον γῆς. Τὸ περιφημότερον ὅμως δάσος κατά τε τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν πυκνότητα ἦν τὸ ἀριστερόθεν τῆς ὁδοῦ ἡμῶν παρουσιασθέν, καὶ ὑπὸ τῶν Φράγκων Monds-wald καλούμενον. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δάσους τούτου ὑψοῦτο ἄλλοτε, ὅτε οἱ ἄνθρωποι προσεκύνουν τὰ εἴδωλα, ὁ ναὸς τοῦ πρώτου αὐτῶν θεοῦ τοῦ Ὄλλα, καὶ ὁ ὁποῖος κατηφανίσθη κατὰ τὸ 685 ὑπὸ τοῦ ἐνθέρμου μοναχοῦ Κιλιανοῦ, ὅτε ἡ ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου ἐδιδάσκετο καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ταύταις. Λέγεται δὲ ὅτι καὶ μέχρι τῆς σήμερον διασώζονται ἴχνη αὐτοῦ, καίτοι ἕτεροι διϊσχυρίζονται ὅτι ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸν χριστιανικὸν ναόν, τὸν ὁποῖον ὁ ἱεραπόστολος οὗτος ᾠκοδομήσατο ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου πρὸς ἐμπαιγμὸν τῶν εἰδωλολατρῶν.

Εἴχομεν ἤδη φθάσει ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῆς ὁδοῦ ἡμῶν, ὅτε, ἑτέρους ἵππους ζεύξαντες καὶ ἐπί τινα μόνον λεπτὰ ἀναπαυθέντες, ἐκινήσαμεν πάλιν. Μέχρι τοῦδε διήλθομεν διὰ δεκαπέντε ἴσως διαφόρων χωρίων, ἀλλὰ λίαν ἀσημάντων καὶ ῥυπαρῶν· ἐν καιρῷ δὲ μάλιστα ἡμέρας, ἐκτὸς τῶν ἑορτῶν, εἰσὶ πάντα νεκρὰ καὶ ἔρημα. Ἐπὶ τῶν ὁδῶν δὲν βλέπει τις ἄλλο, εἰμὴ τὸν ἀγέρωχον ἀλέκτορα ἄρχοντα ἐν μέσῳ τῶν ἀλεκτορίδων, παῖδας τινὰς ἡμιγύμνους παίζοντας ἐντὸς τοῦ προαυλίου τῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ προγάστορος ἐφημερίου, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸν μᾶλλον πρεσβύτερον τοῦ χωρίου ἐπὶ τῆς οὐδοῦ τῆς αὐλείου θύρας ἀναπαυόμενον. Πάντες οἱ λοιποὶ κάτοικοι, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, ἀπέρχονται εἰς τὴν ἐξοχὴν πρὸς καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν ἢ συγκομιδὴν τῶν καρπῶν. Ἡ ὥρα δὲ, καθ᾽ ἣν οὗτοι ἐπιστρέφουσιν οἴκαδε ὅπως φάγωσι τὸν ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀποκτηθέντα ἄρτον καὶ ἀναπαύσωσι τὰ κεκμηκότα αὐτῶν μέλη, εἶνε ὄντως λαμπρὰ καὶ ὡραία. Νομίζω ὅτι οἱ ποιηταί, οἱ πιστοὶ οὗτοι ἑρμηνευταὶ τῆς φύσεως, οὐδεμίαν τὴν ὑπερβολὴν προσέθηκαν, περιγράψαντες τὴν ζωὴν τοῦ χωρικοῦ, τὴν ἀγνὴν καὶ ἁπλοϊκὴν αὐτοῦ ὕπαρξιν. Κατὰ τὴν ὥραν δὲ ταύτην καὶ τὰ ζῶα τοῦ δρυμοῦ, ἐξερχόμενα πρὸς ἀναζήτησιν τῆς τροφῆς αὐτῶν, περιέρχονται ἀφόβως τὰς πεδιάδας καὶ τοὺς λειμῶνας. Τὸ πλῆθος τῶν δορκάδων καὶ λαγωῶν μάλιστα, τοὺς ὁποίους εἴδομεν κατὰ τὰ μέρη ταῦτα, εἶνε ἀπερίγραπτον.

Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἐχρύσωναν ἤδη μόλις τὰς δενδροστερεὰς κορυφὰς τῶν πέριξ βουνῶν, ὅτε ἠρχίσαμεν νὰ κατερχώμεθα τὴν καλλίδενδρον κοιλάδα, ἐντὸς τῆς ὁποίας κεῖται τὸ Κίσσιγκεν. Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ οἱ ἵπποι αὐτοὶ ἐννόησαν ὅτι εἶχον νὰ διατρέξωσι μικρὰν εἰσέτι ἀπόστασιν, διότι καὶ τὸ βῆμα αὐτῶν ἑκουσίως κατέσπευσαν, καὶ χρεμετισμὸν συνεχῶς χαροποιὸν ἐξηρεύγοντο· ἐγνώριζον ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἔμελλον νὰ λάβωσι τὸν χόρτον καὶ τὴν κριθὴν αὐτῶν.

Μετὰ ἡμίσειαν περίπου ὥραν εἴμεθα ἐν τῇ πόλει. Ἀναφέρω δὲ ἐν παρόδῳ ὅτι ἀπὸ τῆς Σβαϊνφούρτης μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ Κίσσιγκεν πᾶσα ἡ λεωφόρος ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἶνε περιτετυμένη ἐξ ὀπωροφόρων δένδρων, ἤτοι μηλεῶν, κερασεῶν κ. τ. λ. Ὁ φερέπονος Γερμανὸς οὐδὲ σπιθαμὴν γῆς ἀφίνει ἀκαλλιέργητον. Τὰ δένδρα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸν δῆμον τῆς πόλεως, ὅστις ἐνοικιάζει αὐτὰ εἰς τὸν πλειοδοτοῦντα· παρέχουσι δὲ καὶ ἕτερον καλὸν, ὅτι σκιάζουσι τὸν ὁδοιπόρον κατὰ τῶν καυστικῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου.

Εἰς τὴν πόλιν ἀφιχθέντες, διηυθύνθημεν εἰς τὸ κεντρικώτερον ξενοδοχεῖον τῆς Πρωσσικῆς αὐλῆς· ἀλλ᾽ ἐκ τῶν 70 ἢ 80 καταλυμάτων αὐτοῦ οὐδὲ εἷς ἦτο κενός. Ἐν συνόλῳ εἰπεῖν, εἰς ὅλα τὰ καλήτερα ξενοδοχεῖα, ἐκτὸς τὸν ἀριθμὸν, κατεφύγαμεν, ἀλλ᾽ οὐδαμοῦ εὕρομεν ὑποδοχήν· τόσον πλῆθος ξένων ἦτο σεσωρευμένον κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην. Εἰς Κίσσιγκεν, ὡς καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην λουτρῶν πόλιν, ἐνοικιάζονται ὑπὸ τῶν ἐντοπίων καὶ οἰκίαι καὶ δωμάτια, ἀλλ᾽ οὐδὲ παρὰ τούτοις ἠδυνήθημεν ἀμέσως νὰ εὕρωμεν κατάλληλον κατοικίαν· ὥστε ἡ ἀθυμία ἡμῶν ἔφθασεν εἰς τὸ ἔπακρον. Ἡ πεῖνα δὲ συνάμα, ἥτις ἐδεκάτιζε τὸν κενὸν ἡμῶν στόμαχον, ὡς καὶ ὁ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μελάντερος γινόμενος πέπλος τῆς νυκτὸς, ἐπηύξανον πλειότερον τὴν ἀπελπισίαν ἡμῶν.

Μετὰ πολλὰς τέλος ἐρεύνας καὶ δοκιμασίας, ἀπαντῶμεν διερχομένην κόρην τινὰ ἐγχωρίαν, δεκαπενταετῆ μόλις τὴν ἡλικίαν, λάγηνον πλήρη ὕδατος ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς φέρουσαν. Ἡ κόρη πάραυτα ἐνόησεν ὅτι εἴμεθα ξένοι, καὶ ὅτι κατοικίαν ἀναζητοῦμεν· πλησιάσασα λοιπὸν εἰς ἡμᾶς, εἶπεν ὅτι ἴσα ἴσα σήμερον ἐκενώθη ἡ μικρὰ οἰκία αὐτῶν, ὑπὸ Πρωσσικῆς τινὸς οἰκογενείας κατεχομένη, ἀλλ᾽ ὅτι δυστυχῶς κεῖται ἔξω τῆς πόλεως. Περὶ τούτου ὀλίγον ἐφροντίσαμεν· μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας

φθάσαντες καὶ ἰδόντες τὴν ἐκ τεσσάρων εὐαέρων δωματίων συνισταμένην οἰκίαν, ἐμείναμεν κατὰ πάντα εὐχαριστημένοι, πρὸ πάντων δὲ ἕνεκα τῶν μεγάλων περιποιήσεων ἐκ μέρους τῆς οἰκοδεσποίνης ἡμῶν καὶ τῶν δύο αὐτῆς θυγατέρων.

Ἂς μοὶ ἐπιτρέψῃ ἤδη ὁ ἀναγνώστης ὅπως ἐπιληρθῶ πρὸ παντὸς ἄλλου τῆς περιγραφῆς τοῦ Κίσσιγκεν, τῶν λουτρῶν ἢ τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων αὐτοῦ, τὴν ζωὴν τῶν πρὸς ἴασιν ἀφικομένων ξένων, κ. τ. λ.

Τὸ Κίσσιγκεν περιέχει μόλις 4—5,000 κατοίκων, καὶ ἀνάγεται διὰ τοῦτο μᾶλλον εἰς τὰς πολίχνας (Städtchen)· εἶνε δὲ λίαν ἀρχαῖον καὶ κεῖται, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἄνωθεν ἐλέχθη, ἐντὸς κοιλάδος, σχηματιζομένης ἐκ τῶν πρὸς βορρᾶν καὶ ἕω ἱκανῶς ὑψηλῶν βουνῶν (Röhngebirg). Ἱστέον δὲ ἔτι ὅτι τὸ Κίσσιγκεν πρὸ 30 ἢ 40 ἐτῶν δὲν ἦτο εἰμὴ ἀσήμαντόν τι χωρίον· ὁ πλοῦτος καὶ ἡ αὔξησις τῶν κατοίκων αὐτοῦ ἄρχονται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐγνώσθη καὶ διεκηρύχθη ἡ ἰαματικὴ δύναμις τῆς τελευταίας μάλιστα πηγῆς.

Κατ' ἀρχὰς ἐπέσυραν τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ ἐφ' ἑαυτῶν αἱ ἐνταῦθα πλούσιαι ἁλατοπηγαί, τῶν ὁποίων τὴν χρῆσιν ἐποίουν οἱ ἄνθρωποι καὶ πρὸ τῆς ἐποχῆς ἀκόμη Καρόλου τοῦ Μεγάλου. Ὀψιαίτερον ἀνεκαλύφθη ἡ πηγὴ τοῦ Μαξίου (Maxprunnen), εἶτα ἡ Pandur, καὶ ἐπὶ τέλους κατὰ τὸ 1737 ἡ σημαντικωτέρα πηγή, ἡ Rakoczy (1). Ἡ τελευταία δὲ μάλιστα ἀνεκαλύφθη ὡς ἐξῆς. Ὅπως προφυλάξωσι τὰς δύο πρώτας πηγὰς ἀπὸ τῶν συνεχῶν πλημμυρῶν τοῦ ἐκεῖ πλησίον καταῤῥέοντος ποταμοῦ Σάλη (Saale), ἀπεφάσισαν οἱ ἐντόπιοι νὰ δώσωσιν ἄλλην διεύθυνσιν εἰς τὸ ῥεῦμα αὐτοῦ. Τούτου γενομένου, ἰδοὺ ἀναφαίνεται ἡ Rakoczy, τριάκοντα μόλις πόδας ἀπέχουσα τῆς Pandur. Ἀπὸ τοῦδε λοιπὸν ἤρχισε νὰ συγκαταριθμῆται καὶ τὸ Κίσσιγκεν μεταξὺ τῶν πρώτων Εὐρωπαϊκῶν λουτρῶν. Οἱ τότε ἡγεμονοεπίσκοποι, μάλιστα τῆς Βυρσεβούργης, πρωτευούσης τῆς Φραγκονίας, συνετέλεσαν παντὶ σθένει πρὸς τοῦτο, ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος, ὅστις πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰς ὡραίας ὠκοδομήσατο ἀψίδας (arcaden), ὑπὸ τὰς ὁποίας περιπατοῦσιν ἢ κάθηνται οἱ ξένοι ἐν καιρῷ βροχῆς.

Ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τῆς πόλεως κεῖνται καὶ τὰ πλούσια ἁλατοποιεῖα, ἰδιοκτησία τῆς Κυβερνήσεως, ἔτι δὲ καὶ τὸ εὐρύχωρον καὶ ὡραῖον κατάστημα τῶν ἁλατολουτρῶν (Soolbäder). Ἡ πηγὴ αὐτῶν, ἤτοι ὁ κρουνὸς (sprudel), ἀνεκαλύφθη ἔτι ὀψιαίτερον ἢ αἱ προλεχθεῖσαι, καὶ ὄχι πολὺ μακρὰν τοῦ ποταμοῦ. Ἕνεκα δὲ τῆς μεγάλης ποσότητος ὀξυανθρακικοῦ ὀξέος, τὴν ὁποίαν ἐμπεριέχει, καὶ ἕνεκα ἑτέρου τινὸς φαινομένου, ἀνήκει εἰς τὰς μᾶλλον ἀξιοπερίεργους μεταλλικὰς πηγάς. Ὁ οἱονεὶ ἀναζέων οὗτος κρουνὸς δὲν ἀναπηδᾷ ἀπαύστως, ἀλλὰ καὶ καταπίπτει αἴφνης μέχρι 16 ποδῶν βάθους, ἀφοῦ πρῶτον ἀκουσθῶσιν ὑπόκωφοί τινες κρότοι, ὅμοιοι μὲ ἐκείνους, οἵτινες φθάνουσιν εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν ὅταν κενωθῇ τηλεβόλον εἰς ἱκανῶς μακρὰν ἀπόστασιν. Ἅμα δὲ ἡ στήλη τοῦ ὕδατος φθάσῃ εἰς τὸ βάθος τοῦτο, ἄρχεται πάλιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἀμβλεῖς ἤχους, νὰ ἀναβαίνῃ εἰς τὸ σύνηθες αὐτοῦ ὕψος μέχρι νέας καταπτώσεως· ὥστε ἐνταῦθα παρατηρεῖται ἄμπωτίς τις καὶ παλίῤῥοια τῆς θαλάσσης ὑπογείως.

Ὅτε πρό τινων ἐτῶν μετὰ τὴν συνήθη κατάπτωσιν δὲν ἀνεφάνη πλέον ὁ κρουνὸς ἐπὶ μῆνας οὐκ ὀλίγους, περιέπεσε πᾶσα ἡ πόλις εἰς μέγα πένθος, καὶ ἀπέδιδε τὸ κακὸν τοῦτο εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῆς. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο δὲν ἔπαυσαν οἱ κάτοικοι νηστεύοντες καὶ λιτανείας ποιοῦντες. Ὅτε δὲ ἀνεπήδησε καὶ πάλιν ἡ ἰδιότροπος πηγή, παρεδέχθησαν ὅτι ἐξιλεώθη πλέον ὁ Θεός. Ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως αὐτῆς ἔπεσον καὶ ἀπωλέσθησαν ἄνευ ἴχνους ἐντὸς τοῦ ῥικνώδους χάσματος αὐτῆς δύο ἀπρόσεκτοι παῖδες· ἀλλ' ἀφ' ὅτου περιέφραξαν αὐτὴν μὲ κιγκλίδας σιδηρᾶς, οὐδὲν πλέον παρόμοιον δυστύχημα συνέβη.

Εἰς Κίσσιγκεν προσέρχονται οἱ κοιλιακὰ πρὸ πάντων νοσήματα νοσοῦντες. Ἰδοὺ δὲ καὶ ἡ διάταξις τῶν ὡρῶν τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ἐνταῦθα διαμονήν. Ἀπὸ τῶν 6—8 ἔρχονται καὶ περιπατοῦσιν οἱ ξένοι, (τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς κατὰ τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον μάλιστα ἀναβαίνει μέχρι τῶν 6—7 χιλ.) ἐντὸς τοῦ κήπου (Cnrgarden), ἔνθα παιανίζει καὶ ἀξιόλογος μουσική. Ἡ ἔκτασις αὐτοῦ εἶνε τόσῳ μεγάλη, ὥστε πολλὰς ἀκόμη χιλιάδας ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ. Ἐνταῦθα τὰ πάντα ἔχουσι διαφόρως. Οἱ γνώριμοι συνέρχονται ὁμοῦ, οἱ ὁμόφρονες συναντῶνται εὐκόλως, οἱ ὁμοιοπαθεῖς συσχετίζονται ταχέως· πᾶς ὁ ἐρχόμενος εὐαρεστεῖται, εὐφραίνεται καὶ ἐξοικειοῦται. Τὸ Κίσσιγκεν εἶνε ἡ πόλις, ἔνθα σχεδὸν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης ἀντιπροσωπεύονται.

Ἀνὰ 10—20 λεπτὰ πίνουσιν οἱ ἀσθενεῖς τὰ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν προσδιορισθέντα ποτήρια. Ἡ λίαν κομψῶς καὶ φιλοκάλως κατεσκευασμένη πηγὴ πολιορκεῖται στενῶς κατὰ τὴν ὥραν ταύτην. Τὰ ποτήρια, δι' ὧν προσφέρεται τὸ ἰαματικὸν ποτόν, εἰσὶ κοινά, ἀλλὰ κενωθέντα πλύνονται πάραυτα ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν ἐντὸς μεγάλου ἀγγείου, πεπληρωμένου ὕδατος καθαροῦ. Οὐχ ἧττον ὅμως ὑπάρχουσι καὶ πολλοί, πρὸ πάντων δὲ αἱ ὑποπτοι γυναῖκες, οἵτινες φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν ἴδια καὶ κεχρυσωμένα ποτήρια.

Ἀπὸ τῶν 8—9 προγευματίζουσιν οἱ ἀσθενεῖς· μετὰ παρέλευσιν δὲ ὀλίγου χρόνου, ἀφοῦ λάβωσιν ἐν τῷ οἰκήματι αὐτῶν τὸ λουτρὸν, μεταβαίνουσιν εἰς τὸ ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων βιβλίων καὶ ἐφημερίδων κεκοσμημένον καὶ ἐντὸς τοῦ κήπου κείμενον ἀναγνωστήριον πρὸς ἀνάγνωσιν, ἢ ποιοῦσι μικροὺς περιπάτους. Μόνον αἱ κυρίαι μένουσι συνήθως κατὰ τὴν ὥραν ταύτην οἴκαδε, προετοιμαζόμεναι καὶ καλλωπιζόμεναι διὰ τὴν μετέπειτα γενικὴν συνάθροισιν. Μετὰ δὲ τὸ γεῦμα, συνερχόμενοι πολλοὶ γνώριμοι καὶ φίλοι, ἐπιχειροῦσι πεζῇ ἢ ἐφ' ἁμάξης ἔτι μακροτέρους περιπάτους, τῶν ὁποίων τὸ Κίσσιγκεν οὐδόλως στερεῖται. Αἱ τοποθεσίαι μάλιστα Bodenlaube καὶ Trimberg εἰσὶν αἱ μᾶλλον τερπναὶ καὶ ὡραῖαι. Ὅπως δέ τις φθάσῃ εἰς ταύτας, πρέπει ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν νὰ βαδίζῃ ἐντὸς πολυδένδρου καὶ δροσεροῦ δάσους· ὁ ἀποκαμὼν ἀναπαύεται ἐπὶ βάθρων, ἐπίτηδες κατασκευασθέντων. Οἱ ὑγιέστεροι περιπλανῶνται ἐντὸς αὐτοῦ, κόμαρα

(1) Τὰ ὀνόματα Pandur καὶ Rakoczy φαίνονται νὰ ἦνε κύρια· ἀλλὰ ποῖοι τινὲς ἦσαν οἱ ἄνδρες οὗτοι, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα καὶ αἱ πηγαὶ ἔλαβον, καὶ διατί, οὐδὲ οἱ Γερμανοὶ αὐτοὶ γνωρίζουσιν ἀκριβῶς.

καὶ ἄνθη συλλέγοντες, καὶ πίνοντες τὸ κρυσταλλῶδες ὕδωρ τοῦ ἡσύχως καταῤῥέοντος ῥύακος. Αἱ γυναῖκες μάλιστα, αἱ ἐλαφραὶ αὗται χρυσαλλίδες τῆς ἐξοχῆς, δὲν παύουσι πληροῦσαι τὸ δάσος μὲ θελκτικὰ ᾄσματα, καὶ ἀποκαθιςῶσαι οὕτω τὴν γενικὴν εὐθυμίαν ἔτι μεγαλητέραν καὶ διαρκῆ. Περὶ τὴν ἕκτην τέλος ὥραν τῆς ἑσπέρας ἄρχεται πάλιν ἡ μεγάλη κίνησις τῶν ἀνθρώπων ἐντὸς τοῦ κήπου ἐν μέσῳ τῶν οὐρανίων καὶ γλυκερῶν ἤχων τῆς Γερμανικῆς μουσικῆς. Οἱ κεκμηκότες ἢ λίαν πάσχοντες δύνανται νὰ καθήσωσιν ἐπὶ τῶν κομψῶν ἐδωλίων, τὰ ὁποῖα καθ' ἑκατοστύας εἰσὶ τεθειμένα κατὰ μικρὰ διαστήματα.

Αὕτη εἶνε ἐν συντόμῳ ἡ καθημερινὴ ζωὴ τοῦ ἐν Κίσσιγκεν ξένου· ἐννοεῖται δὲ ὅτι, μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν, ἀποβαίνει λίαν μονότονος καὶ βαρυντική. Ἐγὼ τοὐλάχιςον ἐθεώρησα ἑαυτὸν εὐτυχῆ, ὅτε μετὰ δεκατέσσαρας ἡμέρας κατώρθωσα νὰ ἀναχωρήσω ἐντεῦθεν. Ἴσως διότι δὲν ἔπασχεν ἡ ὑγεία μου, καὶ δὲν εἶχον ἑπομένως ἀνάγκην τῆς θεραπευτικῆς δυνάμεως τῶν πηγῶν αὐτοῦ.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ
ΑΒΔ-ΟΥΛ-ΑΖΗΖ.

Τὸ σύστημα τῶν ἐθνῶν ὁμοιάζει τῶν πλανητῶν τὸ σύστημα, ἡ δὲ Αὐτοκρατορία τῶν Σουλτάνων, ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεώς της, κατέχει ἐντὸς τοῦ ἐπιγείου συστήματος τούτου τὴν θέσιν, ἣν κατέχει ὁ ἥλιος ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ πλανητικοῦ συστήματος. Συστρέφονται πέριξ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ δορυφοροῦσι τὴν ἄνασσαν ταύτην ὅλα τὰ ἔθνη, καθὼς συστρέφονται πέριξ τοῦ Ἡλίου καὶ δορυφοροῦσι τὸν μεγαλοπρεπέστατον αὐτὸν ἄνακτα τοῦ συστήματος ἡμῶν ὅλοι οἱ πλανῆται.

Ἡ Κωνσταντινούπολις εἶνε τὸ κέντρον τοῦ ἐπιγείου κόσμου, συνδέει ἐξαισίως τὰς θαλάσσας καὶ τὰς ἠπείρους, καὶ συγκεντρόνει εἰς ἑαυτὴν ὅλα τὰ ὅμματα, ὅλους τοὺς στοχασμοὺς, ὅλας τὰς ἰδέας. Πλατεῖα τοῦ οἰκουμενικοῦ ἐμπορίου, ὁρμητήριον τῆς παγκοσμίου συνεντεύξεως, ὁμοιάζει πανήγυριν αἰωνίαν, ὁ δὲ κυματισμὸς τῶν σημαιῶν της, δασὺς καὶ ποικιλόχρους, σχηματίζει ἀείποτε εἰς τὰ ὕψη τοῦ ὁρίζοντός της κόσμον ἴδιον, κόσμον γοητευτικὸν, κόσμον ἐπιβάλλοντα εἰς ὅλην τὴν γῆν μυστηριώδη τινὰ σιγὴν καὶ σέβας.

Κύκλῳ ὅλων τῶν ἐθνῶν, ὅλων τῶν ἐπικρατειῶν χαράσσονται ὅρια, ὡς οἱ πλανῆται ἔχουσι τὰς τροχιάς των· καθὼς δὲ, ὅταν εἷς πλανήτης παρεκκλίνῃ ἀπὸ τὴν τροχιάν του, θέλει ἀπολεσθῆ αὐτὸς, ἡ καταστραφῆ τὸ ἡλιακὸν σύστημα καὶ τὸ σύμπαν κατασταθῆ πάλιν χάος, τοιουτοτρόπως, ὅταν ἔθνος τι παρεκκλίνῃ ἀπὸ τὰ ὅριά του, ἡ ἁρμονία τοῦ συστήματος τῶν ἐθνῶν καταστρέφεται, καὶ ἡ γῆ μεταβάλλεται εἰς θάλασσαν αἵματος καὶ πυρός.

Ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία ὑψοῦται σήμερον μεταξὺ ὅλων τῶν ἐθνῶν, ὡς ὁ κεντρικὸς καὶ μέγας θόλος γιγαντιαίου τινὸς οἰκοδομήματος, ὁ ὁποῖος ἅμα θραυσθῇ καταῤῥέει ὅλον τὸ οἰκοδόμημα. Πέριξ δὲ τῆς μεγάλης καὶ περιζήλου ταύτης γῆς ὑψοῦνται τὰ μεγάλα ἔθνη ὡς θάλασσαι ἐξωγκωμέναι, αἵτινες ἐπιχεόμεναι ἠδύναντο νὰ καταπνίξωσι τὴν Ἀνατολὴν καὶ νὰ ἀλλοιώσωσι τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς γῆς, ἐὰν ἔλειπεν ἐκ τοῦ μέσου τῶν ἐθνῶν ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία. Ἀλλ' ὁ περιφανὴς καὶ ἔνδοξος θρόνος τῶν Σουλτάνων ἵσταται ἐν μέσῳ αὐτῶν ὡς ἀκλόνητος βράχος, ἐναντίον τοῦ ὁποίου συντρίβονται τὰ κύματα τῶν θαλασσῶν αὐτῶν. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι τὸν βράχον τοῦτον ἔθεσε προνοητικῶς ἡ κραταιὰ χεὶρ τοῦ Ὑψίστου.

Τοιαύτης λοιπὸν προνομιούχου καὶ εὐδαίμονος ἐπικρατείας ἀπόλυτος Μονάρχης ἐκλήθη οὐρανόθεν ὁ λαοπόθητος Ἄναξ, ὁ μεγαλεπηβόλου πατρὸς τρισένδοξος υἱός, ΣΟΥΛΤΑΝ ΑΒΔ-ΟΥΛ-ΑΖΗΖ, οὗτινος θεωρούμεθα εὐτυχεῖς παραθέτοντες τὸ προσφιλέστατον καὶ πολύτιμον ἀπεικόνισμα ἐν τῷ Συγγράμματι ἡμῶν.

Καὶ μόνον ἓν βλέμμα ἀρκεῖ νὰ ῥίψῃ τις ἐπὶ τῆς ζωηροτάτης καὶ σεβαστῆς ταύτης φυσιογνωμίας, ὅπως ἐννοήσῃ ὅτι τὸ ἐξεικονιζόμενον ἄτομον κέκτηται πάντα τὰ προσόντα βασιλέως, ᾧ λαοί τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσσα μέμηλε τότε, δηλαδὴ, ἐλευθέρῳ ἀνδρὶ ἐμπρέπον φρόνημα, καὶ τὸ ἀρειμάνιον καὶ μεγαλοπρεπὲς τοῦ ἤθους καὶ τὴν λοιπὴν ἠθικὴν διακόσμησιν. Προικισμένος ὑπὸ τῆς φύσεως μὲ πνεῦμα ζωηρὸν καὶ εἰς ἄκρον ἐνεργὸν, μὲ θέλησιν δραστήριον καὶ μὲ ἀρετὰς οὐ τὰς τυχαίας, ὁ Σουλτάνος Ἀβδ-οὐλ-Ἀζὴζ φαίνεται ὅτι προώρισται ὅπως λαμπρύνῃ τὸν ἔνδοξον θρόνον τῶν προκατόχων του Σουλτάνων, καὶ ἀναδείξῃ ὄντως μέγα τὸ εὐρὺ Κράτος τοῦ Ἀλῆ-Ὀσμάν.

Ὁ Σουλτάνος Ἀβδ-οὐλ-Ἀζὴζ, δυνάμεθα εἰπεῖν, εἶνε ὁ Μαχμοὺτ τῆς ἐποχῆς του, τὸ σωτήριον καὶ ζωτικὸν πνεῦμα τῆς Αὐτοκρατορίας, ἡ πυξὶς, πρὸς ἣν οἱ ὑπὸ τὸ σκῆπτρον Αὐτοῦ λαοὶ ἀτενίζουσιν ὁσημέραι. Ὁπόσην πατρικὴν μέριμναν δὲν κατέβαλε καὶ δὲν παύει καταβάλλων ὁ μέγας οὗτος Μονάρχης ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῶν θεόθεν ἐμπεπιστευμένων Αὐτῷ λαῶν ἀπὸ τῆς ἀναβάσεώς του εἰς τὸν θρόνον, ἥτις πανηγυρίζεται κατ' ἔτος ὡς εὐτυχὲς συμβεβηκός!

Τὸ νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα λεπτομερῶς τὰ καλὰ, ὧν ἠξιώθη τὸ Κράτος ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ προσφιλοῦς τούτου Μονάρχου ἤθελεν εἶσθαι αὐτόχρημα περιττολογία. Ἀρκούμεθα δὲ λέγοντες ὅτι αἱ σωτηριώδεις μεταῤῥυθμίσεις, δι' ὧν ἐνεκαινίασε τὴν ἐνθρόνισίν Του καὶ ἃς ἐπιδιώκει μετ' ἐπιμονῆς ἀκλονήτου διὰ τὴν τιμὴν τῆς βασιλείας Του καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν Του, διαδέχονται ὁσημέραι ἀλλήλας μετ' ἐκπληκτικῆς ταχύτητος· αἱ καταχρήσεις ἐξελέγχονται καὶ τιμωροῦνται παραδειγματικῶς, ἡ ἱκανότης ἐκτιμᾶται καὶ ἀμείβεται, τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους βελτιοῦνται, τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦνται διὰ τῆς πλέον ἀξιομιμήτου οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις τοῦ Κράτους ἀναπτύσσονται, αἱ ἐσωτερικαὶ συγκοινωνίαι τῶν ἐπαρχιῶν διευκολύνονται, ἡ γεωργία καὶ τὸ ἐμπόριον ζωογονεῖται καὶ μυρία ἄλλα εὐεργετήματα παρέχονται ὑπὸ τῆς ἀκαμάτου θελήσεως τοῦ μεγαλεπηβόλου τούτου Ἄνακτος, εἰς ὃν δικαίως δυνάμεθα νὰ ἀποδώσωμεν τὸν τίτλον Ἀναμορφωτοῦ.

Ἰδοὺ πῶς ἐξεικονίζει τὸν Ἄνακτα ἡμῶν, ἐν ἀρχῇ τῆς εἰς τὸν περίοπτον θρόνον τῶν Ὀσμανλιδῶν ἀναβάσεώς του, ὁ γίγας τῆς Εὐρωπαϊκῆς δημοσιογραφίας «Χρόνος:»

« Τὸ βάρος, ὅπερ ἔθλιβε τὴν Τουρκίαν, ἀπὸ πολλοῦ « εἶχεν ἤδη ἀρθῇ. Ἐπὶ τοῦ θρόνου ἐκάθητο νέος Σουλ- « τάνος, πάντῃ διάφορος τοῦ προκατόχου του. Καὶ πρὶν « ἔτι ἀναγορευθῇ οὗτος Σουλτάνος, ἐνῷ ἔζη ὡς ἰδιώτης, « ἡ φήμη ἐκήρυττεν αὐτὸν ὡς ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον « πρὸς τὸν ἀδελφόν του, καὶ ὡς κεκτημένον ἅπαντα τὰ « ἀγαθὰ ἰδιώματα ὅσων ἐστερεῖτο ἐκεῖνος. Κατὰ τὰ τε- « λευταῖα ἔτη τῆς ἀσθενοῦς βασιλείας τοῦ Ἀβδοὺλ Με- « τζήτ, ἡ μόνη ἐλπὶς καὶ παρηγορία τῶν ἀθυμούντων « ὑπηκόων ὑπῆρξεν ἡ ἀντίθεσις καὶ ἡ παντελὴς τῶν δύο « ἀδελφῶν διαφορά. Ἡ μεγάλη ὁμοιότης τοῦ Ἀβδ-οὐλ- « Ἀζήζ πρὸς τὸν πατέρα του Μαχμοὺτ προεμήνυεν « ὅτι ὁ νεώτερός του υἱὸς εἶχε κληρονομήσει ἁπάσας τὰς « πολιτικὰς καὶ στρατιωτικάς του ἀρετάς. Καί τοι δὲ « ἡ ἐθιμοταξία δὲν ἐπέτρεπεν εἰς αὐτὸν νὰ ἐνασχοληθῇ « εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ νὰ λάβῃ γνῶσιν τῶν τε ἀνθρώπων « καὶ τῶν πραγμάτων, ἐσπούδασεν ὅμως ἀείποτε καὶ « ἐν τῇ μικρᾷ καὶ περιωρισμένῃ σφαίρᾳ τῆς ἐνεργείας του « νὰ μὴ ὁμοιάσῃ πρὸς τὸν ἀκηδῆ προκάτοχόν του. Ἠγάπα « τοὺς ἵππους, ἦτο δὲ τολμηρὸς καὶ ἐπιτήδειος ἱππεύς, « ἄξιος θηρευτὴς καὶ ἔτι ἀξιώτερος στρατιωτικός. Ἐν « τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ του ἐπεδίωξεν ἀνέκαθεν τὴν τάξιν καὶ « τὴν φειδώ, μέτριος ὢν εἰς τὰς συνηθείας καὶ οὐδέποτε « ἁπτόμενος τῆς καπνοσύριγγος ἢ τοῦ οἴνου, κάλλιστον « δὲ διατελῶν ἀνδρὸς πρότυπον εἰς τὴν μίαν σύζυγόν του. « Αὐστηρὸς ὢν πρὸς ἑαυτὸν καὶ ἐπιμελούμενος ἀδιακό- « πως, ὅπως διὰ τῆς ἀσκήσεως ἀναδείξῃ τὸ ῥωμαλέον « σῶμά του καρτερικόν, ἐφέρετο ὅμως ἤπιος πρὸς τοὺς « ἄλλους καὶ συγκαταβατικός, διὸ ἠγάπων καὶ ἐξύ- « μνουν αὐτὸν ἅπαντες οἱ ὑπηρέται του. Τοιοῦτον λοι- « πὸν ἔχων χαρακτῆρα, ἐλυπεῖτο μεγάλως φυσικῷ τῷ « λόγῳ, ὁσάκις ἔφθανεν εἰς τὰς ἀκοάς του ἡ κοινὴ φήμη « περὶ τοῦ τότε ἐπικρατοῦντος οἰκτροῦ συστήματος, καὶ « δὲν ἔπαυεν ὡς ἐκ τούτου μελετῶν, κατὰ τὰς μακρὰς « ὥρας τῆς ἀναχωρήσεως καὶ ἐρημίας του, πῶς τρόπῳ « ὤφειλε νὰ ἐπενέγκῃ σωτηρίους βελτιώσεις εἰς τὸ Κρά- « τος, ὅπερ ἔμελλέ ποτε νὰ κυβερνήσῃ.

« Ὅτε ὁ Ἀβδ-οὐλ-Ἀζήζ ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν, ἐχάρη- « σαν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἰθαγενεῖς καὶ ἀλλοδαποί, καὶ ὅσοι « ἐκ τῶν Εὐρωπαίων ποθοῦσι διακαῶς τὴν Τουρκικὴν πα- « λιγγενεσίαν. Ἔτος παρῆλθεν ἀφοῦ βασιλεύει ὁ προσ- « φιλέστατος τῷ ἔθνει Σουλτάνος. (1) Ὀλίγοι μῆνες « ὁμοιάζουσι στιγμὴν ἀκαριαίαν ἐν τῷ βίῳ τῶν ἐθνῶν. « Ἐν τούτοις ἡ πρωτεύουσα μετεβλήθη, καὶ ὁσημέραι « μεταβάλλεται ἐπὶ τὰ κρείττω. Ὁ Ἀβδ-οὐλ-Ἀζήζ προεκή- « ρυξε τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος πάντων ἐνώπιον τοῦ « νόμου, φαίνεται δὲ ἐκτιμῶν μεγάλως τὴν ἱκανότητα « καὶ τὴν περὶ τὰ πολιτικὰ τριβὴν τῶν ὑπουργῶν του, « διότι πάντοτε ἠθέλησε νὰ περιστοιχίζεται ὑπὸ τῶν « πλέον πεφωτισμένων ἐξ αὐτῶν· τὴν μεγαλητέραν δὲ « καταβάλλει προσοχὴν καὶ φροντίδα εἰς τὸν στόλον καὶ « τὸν στρατόν. Πολλὰς μὲν ἐπὶ τὸ Εὐρωπαϊκώτερον με- « ταῤῥυθμίσεις ὑπέστη ὁ στρατὸς κατά τε τὴν διαιταν, « τὸν ἵματισμὸν καὶ τὴν τάξιν, πολλὰς δὲ καὶ ἔτι πλείονας « ἐργασίας θὰ ἐπιχειρήσῃ ἡ κυβέρνησις εἰς τὸ ναυτικόν.»

Καὶ ὄντως, πᾶσα ἡμέρα τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Ἀβδ-οὐλ-Ἀζήζ εἶνε ἓν γιγαντιαῖον βῆμα πρὸς τὰ πρόσω, καὶ ἐνθαῤῥύνει τοὺς φίλους τῆς προόδου, ὅπως συλλάβωσι τὰς φαιδροτέρας περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Τουρκίας ἐλπίδας. Εἴθε ὁ Ὕψιστος, οὗτινος ἡ χεὶρ σκιάζει τὰς κορυφὰς τῶν βασιλέων, δωρήσηται ὑγείαν ἀνεπηρέαστον τῇ Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῇ Μεγαλειότητι, πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν σωτηρίων μεταῤῥυθμίσεων, ἃς συνέλαβεν ὁ μεγαλεπήβολος Αὐτοῦ νοῦς ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Κράτους.

Ρ.

(1) Σημειωτέον ὅτι τὸ ἄρθρον ἐγράφη τὴν 3(15 Ὀκτωβρίου 1862.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

Η ΑΝΑΡΡΩΣΙΣ. — Ἅπαντες ἠξεύρομεν ὁποῖαι τινὲς εἰσὶν αἱ τῆς ἀναῤῥώσεως συγκινήσεις, ἀφοῦ ἡ ἀσθένεια διὰ τῆς πυρετώδους καὶ κατίσχνου αὐτῆς χειρὸς μᾶς ἔδειξεν ὑπανοίκτους τὰς θύρας τοῦ τάφου. Οἱ πρῶτοι λόγοι, ἢ μᾶλλον αἱ πρῶται χαρᾶς κραυγαί, εἰσὶν οἱ ὕμνοι τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν σωτῆρα Θεόν, πρὸς τὴν οἰκογένειαν, πρὸς τοὺς φίλους, πρὸς ἐκείνους οὓς ἀγαπῶσι, καὶ πρὸς ἐκείνους εἰσέτι οὓς ἠγάπησαν. Τὰ κακὰ αἰσθήματα ἐσβέσθησαν, τὰ δὲ καλὰ ἐμεγάλυνον· δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ πυρετὸς, συμπαραφέρων ἅπαντα τὰ σαπρὰ τοῦ σώματος μιάσματα, ἐξερρίζωσε ταὐτοχρόνως ἅπαντα τὰ τῆς ψυχῆς παράσιτα φυτά. Ἡ καρδία καθίσταται γῆ εὔφορος καὶ παρθένος, ἥτις καλύπτεται ἀπὸ νέα ἄνθη, καὶ ἥτις δὲν ἀποπνέει πλέον εἰμὴ εὐωδίας. Μεγάλη τις ἀσθένεια εἶνε εἶδος σταθμοῦ μεταξὺ θανάτου καὶ ζωῆς· περίστασις καταναγκαστικῆς ἀναπαύσεως, ὅπου ἡ ψυχὴ, ἐντελῶς ἀπαλλαγεῖσα τῆς ὕλης, αἰωρεῖται ἐλευθέρως ἄνωθεν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, ὅπως τὰ σταυρόῤῥοδα ἐκεῖνα, ἅτινα κατῴκουν τὴν κορυφὴν τῶν ὀρέων ἵνα συνδιαλέγωνται μᾶλλον ἀπ' εὐθείας μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Τὸ τοῦ ἀναῤῥωνύοντος δωμάτιον εἶνε μοναστήριον, ἐνῷ ἔλαβε χώραν ἡ μεταμόρφωσις τοῦ ἀρχαίου Αἴσωνος. Ὁ ἀρχαῖος ἄνθρωπος ἐχάθη, ὁ νέος ἔρχεται εἰς κατάνυξιν, καὶ ἀφοσιοῦται εἰς θρησκευτικὰς μελέτας· οἱ κακοὶ γίνονται ἐν αὐτῷ καλοί, οἱ δὲ καλοὶ καλήτεροι. Ὁ εἰς τὸν βίον ἐπανερχόμενος ἀναῤῥωνύων ὁμοιάζει μὲ παιδίον, ὅπερ γεννᾶται ἐν καιρῷ ἡμέρας. Τὸ πᾶν περὶ αὐτὸν εἶνε χαρὰ, φῶς, δρόσος, θυμηδία· τείνει τοὺς δύο βραχίονας πρὸς πάντα τὸν προστυχόντα ἄνθρωπον, ὡς πρὸς ἀρχαῖον φίλον· ἡ ἐπὶ πολὺ ἀναχαιτισμένη αὐτοῦ στοργὴ ἔχει τὴν ὁρμὴν καὶ τὸ διαυγὲς χειμάῤῥου, ὅστις διαῤῥηγνύει τὸ πρόχωμά του, καὶ ὃν οὐδεὶς ῥαγιμὸς δύναται ν' ἀναχείλῃ.

Η ΜΟΝΩΣΙΣ. — Ἅπαντα τὰ φυτὰ, τὰ διὰ πρασίας καὶ συνάμα σοφῆς χειρὸς ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ μάλιστα τοῦ νεανίου, φυτευθέντα, ἀνθοῦσι καὶ καρποφοροῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ μοναξίᾳ, ἣν διὰ τοῦτο ἀπεκάλεσαν ἱεράν. Τοῦτο τὸ καλὸν ἔχει ἡ μόνωσις, ὅτι

ἀναγκάζει τὸν ἄνθρωπον νὰ καταλαμβάνῃ τὴν ἀνέκφραστον εὐχαρίστησιν, ἥτις ὑπάρχει ἐν αὐτῷ· εὐχαρίστησιν, ἣν τινα ἤθελε διὰ παντὸς ἀγνοεῖ, καθὸ ἀπολλυμένην ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐγωϊστικῆς ταύτης κοινωνίας, ἥτις μᾶς ὑπεξαιρεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ βίου ἡμῶν. Ἡ μόνωσις συνειθίζει τὸν ἄνθρωπον ἵνα ἐπανέρχηται διηνεκῶς πρὸς ἑαυτὸν, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ καθημερινὴ σύννοια.

Ὁλόκληρός τις θρησκεία ὑπάρχει ἐν τῇ μοναξίᾳ, ἣν ἐπεπόθησαν καὶ ἐζήτησαν πάντοτε οἱ ἀναχωρηταὶ, οἱ ἀσκηταὶ καὶ οἱ παντὸς εἴδους μονάζοντες. Ἡ μόνωσις καθιστᾷ τοὺς κακοὺς καλοὺς, καὶ καθαρίζει τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν· διότι ἐν μὲν τῇ σιγῇ ὁ Θεὸς ὁμιλεῖ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐν δὲ τῇ μονώσει ὁ ἄνθρωπος συνδιαλέγεται εὐχερέστερον μετὰ τοῦ Θεοῦ.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΕΧΝΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΣΙΝΑΙΣ. — Καθ' ὃν χρόνον ἡ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν παραγωγὸς ἀρχαία Ἑλλὰς, ἡ κλασσικὴ αὕτη χώρα παντὸς ὡραίου καὶ μεγαλοπρεποῦς, ἠλέκτριζε τὸν ἀρχαῖον κόσμον διὰ τῶν θαυμασίων ἔργων καὶ ἀριστουργημάτων της, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ἔθνη ἐδανείζοντο παρ αὐτῆς, ὡς πλανῆται ἑτερόφωτοι, τὰ καλὰ, μόνον ἓν ἔθνος, ἀποκεκλεισμένον τοῦ λοιποῦ κόσμου, ἔζη ὡς ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύστῳ, ἀνεπηρέαστον καὶ ἴδιον ἀκολουθοῦν πολιτισμόν. Τὸ ἔθνος τοῦτο ἦσαν οἱ Σῖναι ἢ Κινέζοι, ἐρευνηταὶ διαφόρων πρωτοτύπων πραγμάτων· καίτοι δὲ κατὰ τὸν πολιτισμὸν ἑνοκλάζον καὶ ὑπολειπόμενον πολὺ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν καὶ σήμερον ἀκόμη, ἔχει ὅμως καὶ τὰ καλά του καὶ εἶνε ἐπιτηδειότατον εἰς πᾶν εἶδος τέχνης καὶ ἰδίως εἰς τὴν ζωγραφικήν. Ὅταν ἐργάτης Κινέζος κατασκευάσῃ καλόν τι ἔργον, τὸ φέρει εἰς τὰ ἀνάκτορα ζητῶν παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τὴν ἀμοιβὴν, ἣν φρονεῖ ἀνάλογον τῆς λεπτότητος τῆς ἐργασίας του. Ὁ ἡγεμὼν διατάσσει ἀμέσως νὰ ἐκθέσωσι τὸ ἔργον παρὰ τὴν θύραν τῶν ἀνακτόρων ἐπὶ ἓν ἔτος· καὶ ἂν μὲν ἐκ τῶν διαβατῶν τις εὕρῃ ἐλλειψίν τινα ἡ ἐργασία ἀπορρίπτεται, ὁ δὲ ἐργάτης οὐδεμίαν ἀμοιβὴν λαμβάνει, ἂν δὲ τὸ ἐναντίον, τότε ὁ ἐργάτης ἀμείβεται καὶ συγκαταλέγεται εἰς τὸ σῶμα τῶν τεχνιτῶν.

Ἐργάτης τις εἶχε ζωγραφήσει ἐπὶ μεταξωτοῦ σιλπνοῦ ὑφάσματος στάχυν, ἐφ' οὗ ἵστατο πτηνόν· μετὰ τοσαύτης δὲ ὡραιότητος καὶ τέχνης ἦν ἐζωγραφημένον, ὥστε πάντες τὸ ἐθαύμαζον. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶχε μείνει πολὺν καιρὸν ἐκτεθειμένον, ὅταν ἡμέραν τινὰ διαβαίνων ἐκεῖθεν κωφός τις τὸ κατέκρινε. Πάραυτα ὠδήγησαν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος, ὅστις ἠρώτησε τὸν κωφὸν διατί δὲν τῷ ἤρεσεν ἡ ἐργασία· οὗτος δὲ ἀπεκρίθη: «Ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει, Μεγαλειότατε, ὅτι ὅταν πτηνόν τι σταθῇ ἐπὶ στάχυος, οὗτος θὰ λιγύσῃ, ἐνῷ ὁ ζωγράφος παρέβλεψε τὴν φυσικὴν ταύτην περίπτωσιν. Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ ἐλάττωμα τῆς ἐργασίας.» Ἡ παρατήρησις αὕτη ἐπεδοκιμάσθη παρὰ πάντων, καὶ ὁ ἐργάτης ἀπεπέμφθη ἄνευ ἀνταμοιβῆς.

Η ΘΕΙΑ ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΙΣ. — Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου, εἷς τῶν πεπαιδευμένων τοῦ αἰῶνός του, ἀκμάσας τῷ 264 —340 μετὰ Χριστὸν, ἀναφέρει ὅτι ὁ Αὔγουστος Καῖσαρ, ἐλθὼν ποτὲ εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν καὶ θυσιάσας ὡς Ἕλλην, ἠρώτησε τὴν Πυθίαν ποῖος θέλει βασιλεύσει μετ' αὐτόν· ἡ δὲ τῷ ἀπεκρίθη διὰ στίχων τοὺς ἑπομένους χρησμοὺς, μαρτυροῦντας τὴν θείαν τοῦ Σωτῆρος ἐνανθρώπησιν:

Πατς Ἑβραῖος κέλεταί με, θεοῖς μακάρεσσιν ἀνάσσων,
τὸν δὲ δόμον προλιπεῖν καὶ Ἀΐδωνι αὖθις ἰκέσθαι.
Λοιπὸν ἄπιθι σιγῶν ἐκ βωμῶν ἡμετέρων.

Ταῦτα μαθὼν ὁ Αὔγουστος Καῖσαρ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἀνήγειρεν εἰς τὸ Καπιτώλιον βωμὸν, ἐφ' οὗ ἐπέγραψε: «Βωμὸς οὗτος ἐστὶ τοῦ πρωτογόνου Θεοῦ.» Ἰσοδυναμεῖ δὲ πιθανώτατα οὗτος μὲ τὸν τοῦ Ἀγνώστου Θεοῦ βωμὸν τῶν Ἀθηναίων, ἐξ ὧν πολλοὶ φιλόσοφοι κἄπως ἐθεολόγησαν περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. Αὐτὸς ὁ χιλιάδας ἔτη πρὸ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ζήσας Ὀρφεὺς λέγει που:

Αὐδὴν ὁρκίζω σε πατρὸς, τὴν φθέγξατο πρῶτον,
ἡνίκα κόσμον ἅπαντα ἔκτισε στηρίξατο βουλαῖς.

ὅπου πολλοὶ τῶν ἡμετέρων παρατηροῦσιν ὅτι διὰ τοῦ Αὐδὴν ἐννοεῖ τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ ἐκ τοῦ προῤῥηθέντος στίχου δῆλον γίνεται

Εἰς δὲ λόγον θεῖον βλέψας, τοῦτῳ προσέδραμεν.

Εἰς δὲ τῶν ἡμετέρων θεολόγων παρατηρεῖ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ παράδοξον πρόῤῥησιν· ὅτι δηλαδὴ ὁ Θεὸς προέδειξεν αὐτὸ διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου, τὸ ὁποῖον ἔχει 24 γράμματα· διαιροῦνται δὲ ταῦτα εἰς ὀκτὼ μονάδας ἀπὸ τοῦ Α ἕως τοῦ Θ, εἰς ὀκτὼ δεκάδας ἀπὸ τοῦ Ι ἕως τοῦ Π, καὶ εἰς ὀκτὼ ἑκατοντάδας ἀπὸ τοῦ Ρ ἕως τοῦ Ω. Αἱ ὀκτὼ μονάδες κάμνουν 8, αἱ ὀκτὼ δεκάδες κάμνουν 80 καὶ αἱ ὀκτὼ ἑκατοντάδες 800· τὸ ἄθροισμα δὲ τούτων εἶνε ὁ ἀριθμὸς 888· ἀλλὰ καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος ΙΗΣΟΥΣ, ἀριθμητικῶς ἐξεταζόμενα, ἀποτελοῦσι τὸν αὐτὸν ἀριθμόν. Τὸ αὐτὸ δὲ ἀποδεικνύουσι καίτινες ἀρχαῖοι στίχοι ἀγνώστου ποιητοῦ:

Ὀκτὼ γὰρ μονάδας, τόσας δεκάδας ἐπὶ τούτοις
ἠδ' ἑκατοντάδας ὀκτὼ, ἀπιστακόρους ἀνθρώποις οὔνομα δηλώσει.

ΑΡΑΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ. — Πρὸ τοῦ Μωάμεθ, τοῦ πατρὸς τούτου, οὕτως εἰπεῖν, τῆς φιλολογίας τοῦ Ἀραβικοῦ ἔθνους, ἡ ἀραβικὴ γλῶσσα δὲν εἶχεν ὅλην ἐκείνην τὴν ἁρμονίαν καὶ τὴν γλυκύτητα, ἣν παρατηροῦμεν σήμερον εἰς αὐτήν. Τὸ Κοράνιον, τὸ Εὐαγγέλιον τῶν Ἀράβων, ἐγράφη εἰς καθαρὰν καὶ ἁρμονικωτάτην γλῶσσαν, συνεχῶς δὲ ἐπαναλαμβανόμενον ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν του ἐγένετο πρόξενον τῆς μορφώσεως τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης, ἥτις, καίτοι πλουσία καὶ ἰδίως εἰς παράστασιν εἰκόνων, εἶνε ὅμως ἀτελὴς καὶ ἀκανόνιστος· διότι τὸ ἐξ εἰκοσιοκτὼ γραμμάτων συγκείμενον Ἀραβικὸν ἀλφάβητον ἀπαρτίζεται ὅλον σχεδὸν ἐκ συμφώνων, ἀναπληρουμένης τῆς ἐλλείψεως τῶν φωνηέντων διά τινων συμφώνων, καὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως σημείων δηλούντων φωνήεντα.

Ἡ ποίησις τῶν Ἀράβων πρὶν τοῦ Μωάμεθ συνίστατο εἰς μικρά τινα ποιήματα, Μοαλλάκ καλούμενα καὶ γραφόμενα ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἀράβων. Πλήρη μελαγχολίας τὰ ποιημάτια ταῦτα, περιγράφουσι μάχας, τρικυμίας καὶ τὰ ὅμοια τούτοις. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Μωάμεθ, τοῦ μεγάλου τούτου ποιητοῦ τοῦ Ἀραβικοῦ ἔθνους, ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Ἀλῆς, ὁ τέταρτος Καλίφης, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ταραχώδους αὐτοῦ βασιλείας, ἐθυσίαζε

στιγμάς τινας εἰς τὴν ποίησιν· ὁ δὲ Μοαβιὰχ, ὁ διάδοχος αὐτοῦ, ἐτίμα καὶ εὐηργέτει μεγάλως τοὺς ποιητάς. Ὁ Ἀαροὺν ἐλ-Ῥεσσὶδ, ὅστις οὐδέποτε ὠδοιπόρει ἄνευ συνοδείας ἑκατὸν τοὐλάχιστον σοφῶν, ἐπίσης μεγάλως ἐπροστάτευσε τὴν ποίησιν· καὶ ὁ Ἐλ-Μαμοὺν, ὁ συστήσας σχολεῖα καὶ ἀκαδημίας, ὑπῆρξε θερμὸς τῆς ποιήσεως λάτρις.

Μεταξὺ τῶν Ἀραβικῶν ποιήσεων οὐδεμία ὑπάρχει τραγῳδία, οὐδεμία κωμῳδία, οὐδὲν ἔπος· συνίσταται δὲ ἡ ποίησις αὐτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τολμηρὰς μεταφορὰς καὶ ἀπὸ ὑπερμέτρους ἀλληγορίας. Εἶνε ἁρμονικὴ, καὶ ὁμοιοκαταληκτοῦσιν οἱ στίχοι οὐ μόνον κατὰ τὴν τελευταίαν λέξιν, ἀλλ' ἐνίοτε πᾶσαι αἱ λέξεις τοῦ ἑνὸς στίχου μὲ τὰς τοῦ ἄλλου. Ἐν γένει δὲ ἡ τῶν Ἀράβων ποίησις εἶνε ζωηρὰ, ἐνθουσιαστικὴ καὶ διδακτικὴ, βασιλεύει δὲ εἰς αὐτὴν ἡ φαντασία καὶ τὸ πνεῦμα.

ΤΟ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ. — Οἱ παρὰ τῆς φύσεως προικισθέντες μὲ μεγαλοφυΐαν συγγραφεῖς σπανίως ἔτυχον καὶ τῶν ἀγλαῶν δώρων τῆς τύχης. Ἐξετάζων τις τὴν ἱστορίαν τῶν δοκίμων συγγραφέων, εὑρίσκει τοσαῦτα παραδείγματα μαρτυροῦντα τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ὥστε δικαίως ἤθελεν ἀνακράξει: «Ἡ πενία ἀεὶ σύντροφος τυγχάνει τῇ παιδείᾳ.»

Ὁ περίφημος ποιητὴς Τάσσος λίαν συνεχῶς ἐστερεῖτο καὶ αὐτῶν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων. Ὁ Παῦλος Βοργέζιος μετῆλθε δέκα πέντε ἐπιτηδεύματα, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ κερδήσῃ οὐδὲ τὸν ἄρτον του. Ὁ Βαντιβόγλιος εἰσῆλθεν εἰς τὸ πτωχοκομεῖον, ὅπερ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐθεμελίωσεν. Ὁ Κορνήλιος, φορῶν τὸ ἓν τῶν ὑποδημάτων του, περιέμενε παρά τινι ἐμβαλωματᾷ ὅπως διορθώσῃ τὸ ἕτερον. Ὁ Ῥακίνας θανὼν ἀφῆκε τὴν οἰκογένειάν του εἰς τοιαύτην πενίαν, ὥστε ἔζη διὰ τῶν συνεισφορῶν. Ὁ Μίλτων ἐπώλησε τὸ ἀριστούργημά του Ὁ Ἀπολεσθεὶς Παράδεισος ἀντὶ πέντε λιτρῶν στερλινῶν. Ὁ Καμοὲνς ἀπέθανεν εἰς τὸ δημοτικὸν νοσοκομεῖον, καὶ ὁ Σερβάντες ὑπὸ τῶν ταλαιπωριῶν καὶ τῆς πενίας. Ὁ Γολδσμὶθ ἀφῆκεν ὡς κληροδότημα εἰς τὴν τεθλιμμένην οἰκογένειάν του χρέος 2,000 λιτρῶν στερλινῶν. Ὁ Προυδὼν εἰς πολὺν καιρὸν ὑπηρέτει παρά τινι βιβλιοπώλῃ ἀντὶ εὐτελοῦς ἀμοιβῆς. Ὁ Ζόνες, κατασυντριβεὶς ὑπὸ τῶν τροχῶν ἁμάξης καὶ μὴ ἔχων κατοικίαν μόνιμον, μετεκομίσθη εἰς τὸ νοσοκομεῖον. Ὁ Στὲρν κατὰ τὴν ἀποβίωσίν του ὤφειλεν 700 λίτρας· ὁ δὲ Σχίλλερ ἀποθανὼν ἀφῆκεν εἰς τοὺς κληρονόμους του ἑπτὰ φλωρίνια, κτλ. Μεταξὺ δὲ τῶν ἡμετέρων προγόνων γνωστὸς καὶ παροιμιώδης ἐγένετο ὁ Φωκίων, ζήσας ἐν μεγίστῃ πενίᾳ καὶ ἀποθανὼν ἐπὶ ψιάθου· ὁ Φειδίας, ὁ Ἀναξαγόρας, ὁ Κλεάνθης κ.λ.π.

ΓΝΩΜΙΚΟΝ. — Ἂν τὸ κῦμα ἦνε ἄστατον, λέγει ὁ Ἀλέξανδρος Δυμᾶς, ἂν ἡ γυνὴ ἦνε ἔτι πλέον τοῦ κύματος ἄστατος, ὑπάρχει ἓν πρᾶγμα, ὅπερ ἐστὶν ἀπειράκις ἀστατώτερον τοῦ κύματος καὶ τῆς γυναικὸς συνάμα.... ὁ ὄχλος.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΚΥΚΝΕΙΑ ΜΕΛΗ.

(Ἀπόσπασμα ἀνεκδότου ποιήματος).

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Τὴν ὥραν, καθ' ἣν κρύπτεται τῆς Σαλαμῖνος πέραν
ὁ ἥλιος, μακρὰς σκιὰς ἐπὶ τῆς γῆς στρωννύων,
τῆς Ἀθηνᾶς ἀνήρχετο τὸν λόφον καθ' ἑσπέραν
ἀνὴρ ὠχρὸς τὸ μέτωπον, σιωπηλῶς δακρύων.

Δὲν εἶλκυον τὸ βλέμμα του τὰ εὐγενῆ τεμένη,
οὐδὲ τ' ἀριστουργήματα τῆς ἀθανάτου σμίλης·
εἰς πάντα τὰ περὶ αὐτὸν εἶν' ἡ ψυχή του ξένη,
κ' ἐκάθητο εἰς σύντριμμα καταπεσούσης στήλης.

Ἡ ὄψις του ἦν ἀπαθὴς, τὸ ἦθος κατηφές του·
ὥρας διέμενε κρατῶν βαρὺ τὸ μέτωπόν του,
κ' ἐπέβλεπε δι' ὀφθαλμοῦ ψυχροῦ καὶ ἡμισβέστου
τὸν πόντον ἀπὸ τ' οὐρανοῦ, τὴν γῆν ἀπὸ τοῦ πόντου.

Μηχανικῶς κινούμενα ὑπὸ λεπτοῦ ψιθύρου
πολλάκις διεστέλλοντο τὰ πελιδνά του χείλη,
ὡς ἡ ψυχή του πρὸς ψυχὴν ἀποῦσαν ἂν ὡμίλει,
ἢ ἂν ἐζήτ' εἰς τὰ πτερὰ νὰ φύγῃ τοῦ ζεφύρου.

Ἄλλος' ἐκράτει μελανὸν βιβλίον ἀνὰ χεῖρας,
καὶ ἔγραφεν ἐπί τινος λευκοῦ εἰσέτι φύλλου,
ἢ ὡς ἂν ἀνεγίνωσκε θεσπίσματα τῆς μοίρας,
εἰς τὰς σελίδας ἀτενεῖς τοὺς ὀφθαλμούς προσήλου.

Ὅταν τὸ φῶς κατήρχετο τῆς ἀργυρᾶς σελήνης,
καὶ τὰς μορφὰς συνέχεεν ἀμφιβόλου καὶ τρέμου,
ἐπὶ τῆς στήλης ἀνδρίας ἐθάρρεις τῆς λιθίνης
πῶς ἦτον, ἢ ὁ οἰκουρὸς τοῦ Παρθενῶνος δαίμων.

Οἱ ἀκροφύλακες αὐτοὶ ὁσάκις τὸν ἀπήντων
τὴν κλίμακ' ἀνερχόμενον βραδέως τοῦ Αὐγούστου,
ἀπέστρεφον μετ' εὐλαβοῦς σιγῆς τὴν κεφαλήν των,
καὶ μόνον τὸν κατέλειπον εἰς τοὺς συλλογισμούς του.

Μίαν ἑσπέραν εἰς αὐτὸν, περιπολῶν τὰ τείχη,
τῆς πόλεως πολύμορφον τὴν ὄψιν ἐθεᾶτο·
ἄλλοῦ μὲν γάμων τελετὴ καὶ εὐωχὴ ἀντήχει,
ἀλλοῦ δ' ἐφέρετο νεκρὸς εἰς τὴν ὁδὸν τὴν κάτω.

Ἐδῶ ἐλπίδες, γέλωτες, καὶ τῆς ζωῆς ἡ μέθη,
ἐκεῖ κλαυθμὸς κ' ἐρήμωσις κ' ἡ τελευταία λήθη·
ἀθύμως πρὸς τὸ θέαμα ὁ φύλαξ διετέθη,
καί πως τοῦ ξένου τὴν ὠχρὰν μορφὴν ἐνεθυμήθη.

« Ἀνίσου μοίρας καὶ αὐτὸς ὢν ἦτον ἄρα θῦμα;
τὰ ὄκρυα τῷ ἔλαχον ποτὸν, τροφὴ ὁ πόνος. »
Τοιαῦτα λέγων, πρὸς αὐτὸν διεύθυνε τὸ βῆμα,
καὶ τὸν ἐζήτ' εἰς τὰς πυκνὰς σκιὰς τοῦ Παρθενῶνος.

Ματαίως τὸν ἐζήτησεν· ἦν ἔρημος ὁ κίων,
μονήρεις ἦσαν οἱ ναοὶ κ' ἐσίγων αἱ σκιαί των·
ἀλλ' ἐπὶ λίθου ἀνοικτὸν τὸ μέλαν ἦν βιβλίον,
κ εἰς τοῦ ἀνέμου τὰς πνοὰς τὰ φύλλα του ἐπέτων.

Αὐτὰ τὰ μόνα λείψανα ψυχῆς φυλλορροούσης,
λυπῶν ἀνεμοσκόρπιστα μνημόσυν' ἀπορρήτων,
τοὺς ἀρρύθμιστους στεναγμοὺς τῆς τεθλιμμένης Μούσης
ὁ φύλαξ περιέσωσεν ὁ τῶν ἀρχαιοτήτων.

Ὅ,τι αὐτὸς ἠγάπησεν, ὅ,τ' ἤλπισε κ' ἠσθάνθη
ἐπλέχθη ὡς νεκρώσιμος τοῦ τάφου του στεφάνη·
ἀπότιστα θὰ μαρανθοῦν ἐκεῖ τὰ ἄγρι' ἄνθη,
ἐκτὸς ἓν ὄκρυ συμπαθοῦς καρδίας ἂν τὰ βάνῃ.

. . . . . .

ΕΚΕΙΝΗ

Τῆς ζωῆς ἀπαυδῶν καὶ ψυχρὸς παροδίτης,
ἐφερόμην ἀσκόπως καὶ ἀνάπαυσιν θέλων,
ὅταν εἶδον ἐμπρός μου νὰ λάμψ' ἡ μορφή της.
Ἦτον ὅλη συμπάθεια, ὅλη γλυκύτης
ἡ ὡραία ἀδελφὴ τῶν ἀγγέλων.

Ἐνῷ ἦν ἡ ὁδός μου κρημνῶν ἀνοδία
καὶ μακρὰν θυελλώδης ὁρίζων καὶ μέλας,
ἐμειδίασε κ' ἔφρυνης τὸ πᾶν ἐμειδία
κ' ἐξεβλάστησαν ἔαρος ἄνθη, κ' εὐδία
διεπέδασ' εὐθὺς τὰς θυέλλας.

Περιβλέπων τὸν κόσμον, σβεστὸν εἶχον βλέμμα,
καὶ ἦν πέριξ μου σκότος, ἀχλὺς ἦν, ἐμπρός μου·
ἀλλ' ἔνευσ' ἐκείνη καὶ μ' εἶδεν ἠρέμα,
καὶ τὰς φλέβας μου ζέον διέρρευσεν αἷμα,
κ' ἐφωτίσθη ἡ ὄψις τοῦ κόσμου.

Ἦτον ἄχρουν τὸ πᾶν, καὶ σκιὰ ὀλεθρία
ἐπεφέρετο ἄνωθεν μαύρων ἀδύσσων,
ἀλλὰ ὅταν τὴν εἶδα, σεμνῶς ἠρυθρία
καὶ ἐδάφη ἡ δύσις, κ' ἐδάφη αἰθρία
ἡ αὐγὴ εἰς χρυσὸν καὶ εἰς βύσσον.

Ἦτον ὅτε τὴν πλάσιν μελῶν κακοφώνων,
κρωγμῶν μίσους καὶ ἔριδος ἤκουον πλήρη·
ὡς δ' ἐκείνη τὰ ᾄσεια διέστελλε μόνον,
μουσικῶν ἡ ψυχή μου ἐμέθυε τόνων,
ἁρμονίας τὸ πᾶν ἐπλημμύρει.

Εἰς κωφὸν οὐρανὸν κ' εἰς γῆν, τόπον δακρύων,
ἀπογνώστως βλέμμα ἀΐρανὲς περιάγων,
γλυκὺ δάκρυ εἰς τὸ ὄμμα της εἶδ' ἀναβρύον·
τὴν ἀδάμας ἐλεύσε, κ' ἐτάλαξε λύπον
τῆς νεκρᾶς μου καρδίας τὸν πάγον.

Ὕλη, ἔλεγον, εἶνε τὸ πᾶν, ἦν ποικίλην
σπεύδ' ἡ τύχη τυφλὴ καὶ ὁ θάνατος ὁρίπει·
τοῦ μετώπου της ὅμως ἰδὼν τὴν καμπύλην,
νέον κόσμον ἠσθάνθην, ἠσθάνθην τὴν ὕλην,
Νοῦς ὑπέρτερος ὅτι διέπει.

Ποῦ μὲ φέρ' ἡ ὁδὸς τῆς ζωῆς ἡ μονήρης;
ποῦ; ἠρώτων· κ' ὑψώθη τὸ λάμπον της ἄμμα·
οἱ βαθεῖς ὀφθαλμοί της φωτὸς ἦσαν πλήρεις,
καὶ ἀκτίνων αὐτοῦ ἀπαγγέλουσα ἶρις
τὸ οὐράνιον μ' ἔδειξε δῶμα.

Πανταχοῦ ἀνοικτοί μοι προσέχαινον τάφοι,
καὶ ἀθάνατον μόνον τὸν θάνατον εἶδον·
εἶχον πένθος ἐντός μου, ὁπόταν ἐστράφη
κ' εἰς τὸ φῶς τῶν λαμπρῶν ὀφθαλμῶν της ἐγράφη
οἰωνὸς ἀθανάτων ἐλπίδων.

Ζωῆς οὔτω πληροῦσα τὴν γῆν, τὸν αἰθέρα,
καὶ χαρᾶς τὸ παρὸν καὶ ἐλπίδος τὸ μέλλον,
ὡς ἀκτὶς φωτεινὴ τὴν ζωήν μου ἔπερα.
καὶ μοὶ ἦτον αὐτὴ τοῦ φωτὸς γλυκυτέρα
ἡ ἀγνὴ ἀδελφὴ τῶν ἀγγέλων.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΤΩ Κ. Ε. . . . ΑΠΕΡΧΟΜΕΝΩ ΕΞ ΑΘΗΝΩΝ.

Ἀπέρχεσαι τοῦ προσφιλοῦς Ἑλληνικοῦ ἐδάφους,
ὅπου ἠσπάσθης τῶν κλεινῶν ἡρώων μας τοὺς τάφους,
τῶν νέων καὶ τῶν παλαιῶν·
ὅπου θριάμβους ψάλλουσιν ἡ αὔρα καὶ τὸ κῦμα,
καὶ ὅπου τέχναι, θαύματα ἐπάτει πᾶν σου βῆμα,
κ' ἐρείπια λαμπρῶν ναῶν.

Ὅπου πολλάκις ἤκουες, ἀρχαίων λόγων λάτρις,
ἐν τῇ Πνυκὶ ἀπόρρητον φωνήν, κ' ἐν τοῖς θεάτροις
κ' εἰς τὰ τεμένη τῶν Μουσῶν,
κ' εἰς τὸν Κεραμεικὸν σκιὰς ἐξύπνας ἀθανάτους
καὶ μελετῶν τὸν Πλάτωνα, τὰ ἴχνη τοῦ Σωκράτους
ἐζήτεις εἰς τὸν Ἰλισσόν.

Ἐὰν δ' εἰς τὴν πατρίδα σου ὁπότε μεταβαίνῃς,
ἀνεχομένην τὴν ἰδῆς ὑπὸ νυκτὸς μελαίνης
κ' ὑπὸ χειμῶνος ζοφεροῦ,
ἐπαναστρέφων νοερῶς παρὰ τῇ Ἀκροπόλει,
τὸν οὐρανὸν τῆς Ἀττικῆς τὸν στίλβοντ' ἀναπόλει,
καὶ εὔχου καὶ παρηγοροῦ.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΠΑΡΕΡΓΑ.

ΟΙ ΦΟΡΤΙΚΩΣ ΠΡΟΛΟΓΙΖΟΝΤΕΣ.

Δύο ἀνέκδοτα τοιούτων φορτικώτατα προλογιζόντων παραθέτομεν ἐνταῦθα, περιεργείας χάριν, καί τοι γνωστὰ ἴσως εἰς πολλούς:

Δύο φίλοι, μὴ ἰδόντες ἀλλήλους ἀπὸ πολλοῦ, συνηντήθησαν τυχαίως εἰς τὸ κυνήγιον, καὶ ἔκαμον τὸν ἑξῆς διάλογον: «Χαῖρε, φίλε! τόσον χρόνον ἔχομεν νὰ ἰδωμεν ἀλλήλους! Πῶς ἔχεις κατὰ τὴν ὑγείαν; εἶσαι καλά.—Ὄχι τόσον καλά, φίλε μου! ἐνυμφεύθην, ἀφοῦ ἀπεχωρίσθημεν.—Ἐνυμφεύθης; λοιπὸν σὲ συγχαίρω, φίλτατε, διότι ὄχι μόνον ἀπέκτησες σύντροφον τῆς ζωῆς σου, ἀλλὰ εὑρίσκεσαι εἰσέτι καὶ εἰς τοὺς μῆνας τοῦ μέλιτος, τοὺς ὁποίους πολλοὶ ἀνόητοι ἠθέλησαν νὰ περιορίσωσιν εἰς ἕνα μόνον. Λοιπόν, ἰδοὺ τὸ νυμφευμένος! Αἴ! τοῦτο εἶνε καλὸν καὶ χαρμόσυνον νέον.—Ὄχι καὶ τόσον καλόν, φίλε, διότι ἐφορτώθην μίαν ἄσχημον γεροντοκόρην.—Τί ἀκούω; ἰδοὺ μέγα δυστύχημα.—Ὄχι καὶ τόσον μέγα ὅσον τὸ νομίζεις, διότι, καί τοι ἀπατηθεὶς κατὰ τὰ ἄλλα, εὑρέθην ὅμως πολὺ ὠφελημένος ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον τῆς προικός· δύο χιλιάδες τάλληρα σπαρταριστά!—Αἴ δά! τοῦτο εἶνε παρηγορητικώτατον.—Ὄχι καὶ ὅσον τὸ νομίζεις, διότι τὴν ποσότητα αὐτὴν ἀνέμιξα εἰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις, ἕως οὗ ἐπὶ τέλους τὴν ἔχασα σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου.—Ὦ! δυστυχία!...—Ὑποφερτὴ κάπως, διότι ἀπὸ μερικὰ ποίμνια προβάτων, εὑρεθέντα ἐσχάτως εἰς χεῖράς μου, ἐπανόρθωσα ἀρκούντως τὰς ζημίας μου.—Αἴ! λοιπὸν ἀπεζημιώθης;—Ὄχι· διότι ἐνῷ ἐπλησίαζον νὰ ἀνακτήσω ὅ,τι ἔχασα, αἴρνης τρομερὰ ἐπιζωοτία μοῦ ἀφήρπασεν ὅλα μου τὰ πρόβατα.—Τί δυστυχία! τοῦτο πάλιν εἶνε κακόν.—Ὄχι τόσον κακόν, διότι παρ' ἐλπίδα ἀπὸ τὰ μαλλία καὶ τὰ δέρματά των εἰσέπραξα χρήματα διπλάσια τῆς προικὸς τῆς γυναικός μου.—Τοῦτο εἶνε καλόν.—Ὄχι τόσον καλόν, διότι, μισήσας πλέον τὸ ἐμπόριον, ἀπεφάσισα νὰ γίνω κτηματίας, καὶ οὕτως ὅλα μου τὰ χρήματα ἐξώδευσα εἰς ἀγορὰν οἰκοπέδου, καὶ εἰς κατασκευὴν ὡραίας οἰκίας καὶ ἄλλων κτημάτων· πλὴν φεῦ! πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἡ οἰκία μεθ' ἁπάντων τῶν παραρτημάτων αὐτῆς ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός.—Φρίκη! ἰδοὺ ἡ κορωνὶς τῶν δυστυχιῶν!—Ὄχι καὶ τό-

σον, διότι μετὰ τῆς οἰκίας ἐγένετο βορὰ τῶν φλογῶν καὶ ἡ σύζυγός μου, καὶ οὕτως ἀπηλλάχθην ἀπὸ ἓν ἄχθος ἀρούρης.—Εἰς τρόπον ὥστε, φίλε μου, ἐν σοὶ ἐπληθύνθη ἡ παροιμία: «Τ' εἶχες, Γιάννη;—Ὅ,τ' εἶχα πάντα.»

—

Τὴν ἡμέραν τοῦ Μεβλοὺδ (γεννήσεως τοῦ Προφήτου) ἐκαθήμεθα εἰς τὸ τζαμίον τῆς Δαμασκοῦ, ὅτε ἔφθασεν εἷς κάτοικος τῆς φυλῆς τῶν Ζμοὺλ, ὅστις ἐρρίφθη εἰς τοὺς βραχίονας φίλου μου τινὸς ταλὲμπ (σπουδαστοῦ). Μετὰ τὰς συνήθεις ἀμφοτέρωθεν προσαγορεύσεις, ὁ ταλὲμπ εἶπεν εἰς τὸν νεοελθόντα: «Τί νέα μᾶς φέρεις; Πῶς ἔχουν εἰς τὸν οἰκόν μας;—Πολὺ καλὰ, δόξα τῷ Θεῷ! ἀπεκρίθη οὗτος· ἡ κίσσα μόνον, τὴν ὁποίαν ἀνεθρέψατε, ἐψόφησε κατ' αὐτάς.—Καὶ διατί;—Φαίνεται ὅτι ἔφαγε πολὺ κρέας.—Καὶ τίς τῇ ἔδωκε τόσον κρέας;—Τὰ πτώματα τῶν τεσσάρων ἵππων σας.—Πῶς τοῦτο; δὲν σὲ ἐννοῶ.—Πυρκαϊὰ ἐξερράγη εἰς τὸ δουὰρ (σταῦλον) τοῦ οἴκου σας· καὶ τὰ μὲν δύο ἄλογα, πνιγέντα ὑπὸ τοῦ καπνοῦ, ἐψόφησαν, τὰ δὲ ἄλλα δύο τόσον τὰ ἐκούρασαν διὰ νὰ κουβαλήσωσι νερὸν πρὸς κατάσβεσιν τοῦ πυρὸς, τὸ ὁποῖον διεδόθη καὶ εἰς τὸν οἰκόν σας, ὥστε τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔσκασαν.—Ἄ! πυρκαϊά! Καὶ πῶς ἐγεινέν αὕτη;—Φαίνεται ὅτι κανεὶς ὑπηρέτης ἐλησμόνησεν ἀναμμένην τὴν λαμπάδα του εἰς κανὲν δωμάτιον τοῦ σταύλου, καὶ ἐξ ἀπροσεξίας διεδόθη τὸ πῦρ.—Καὶ ποίαν ἀνάγκην εἶχον νὰ ἀνάψωσι λαμπάδας;—Διὰ τὴν ἐπικήδειον τελετὴν τῆς μητρός σας.» Εἰς τὰς λέξεις ταύτας τοῦ ἀγγέλου τῶν κακῶν, ὁ δυστυχὴς ταλὲμπ ἤρχισε νὰ θρηνῇ διὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός του, καὶ ἀνέκραξεν: «Ἀνόητε! διατί δὲν μὲ ὡμίλησες εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς περὶ τοῦ θανάτου τῆς μητρός μου, ἥτις μοὶ εἶνε πολυτιμοτέρα ἀπὸ ὅλα τὰ ἀντικείμενα, ὅσα μοὶ ἀπηρίθμησεν ἡ ἀσύνετος φλυαρία σου; Εἰπέ μοι διὰ ποίαν αἰτίαν ἀπέθανεν ἡ δυστυχὴς μήτηρ μου.—Ἀπὸ ζηλοτυπίαν.—Ἀπὸ ζηλοτυπίαν! καὶ ποῖον ἐζήλευσε;—Τὸν πατέρα σας, ὅστις ἐνυμφεύθη καὶ δευτέραν γυναῖκα· καὶ ἡ γυνὴ αὕτη ἐπέπρωτο νὰ τοῦ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς.—Ἄ! τί ἀκούω; ἀπέθανε λοιπὸν καὶ ὁ πατήρ μου!» ἔκραξεν ὁ δυστυχὴς ταλὲμπ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου σχεδὸν ἡμιθανής.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΚΛΟΠΑΙ.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχουσι κλέπται, ἄξιοι διὰ τὸ πνεῦμά των νὰ ἦνε μέλη Ἀκαδημίας. Εἷς τούτων, ἀκολουθῶν ἐν διαστήματι πολλῶν μηνῶν Λόρδον τινὰ γραμματικάπηλον ἐν τῷ καφενείῳ τοῦ χρηματιστηρίου τοῦ Λονδίνου, κατώρθωσε νὰ ἐφελκύσῃ ἐπ' αὐτοῦ τὴν προσοχήν του καὶ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ φιλίαν του. Ἡμέραν τινὰ παρουσιάζεται εἰς τὸν λόρδον καὶ ζητεῖ νὰ τὸν ἀποχαιρετίσῃ ὡς μέλλων νὰ ἐπιχειρισθῇ μικρόν τι ταξείδιον· ὁ λόρδος συνέπεσε νὰ ἐκβάλῃ τὸ ὡρολόγιόν του διὰ νὰ παρατηρήσῃ τὴν ὥραν, ὁ δὲ κλέπτης ἀνακράζει: «Ὦ! τί ὡραῖον κειμήλιον! πόσον τὸ ἠγοράσατε, παρακαλῶ;—Πεντήκοντα γυνέας, φίλε μου.—Μὰ τὴν ζωήν μου, ἔδιδα ἑκατὸν διὰ νὰ ἀποκτήσω παρόμοιον.—Ὁ ὡρολογοποιὸς, ὅστις τὸ ἔκαμεν, ἀπέθανεν ἀπήντησεν ὁ λόρδος.—Δὲν τολμῶ, Μιλόρδε, νὰ σᾶς κάμω τὴν πρότασιν. Ἰδοὺ τραπεζιτικὸν γραμμάτιον ἑξήκοντα λιρῶν στερλινῶν, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ ἐμπιστευθῆτε τὸ ὡρολόγιόν σας διὰ ἡμίσειαν μόνον ὥραν· ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάγω νὰ τὸ δείξω εἰς ἐπιτήδειόν τινα ὡρολογοποιὸν, ὅστις ἐπὶ τούτου ὡς πρωτοτύπου νὰ μὲ κατασκευάσῃ ὅμοιον.—Λάβετε τὸ ὡρολόγιον καὶ τὸ γραμμάτιόν σας, ἀπήντησεν ὁ λόρδος· ἐντὸς μιᾶς ὥρας σᾶς περιμένω εἰς τὸ χρηματιστήριον.» Ὁ κλέπτης ἐπέμενεν, ὁ δὲ Λόρδος ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ ὡς ἐνέχυρον τὸ τραπεζιτικὸν γραμμάτιον, ἔδωκε τὸ ὡρολόγιόν του καὶ προσέτι παρεχώρησε τὴν ἅμαξάν του εἰς τὸν πανοῦργον κλέπτην, ὅστις ἔσπευσεν ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λόρδου. «Μιλαίδη! εἶπε πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἅμα παρουσιασθεὶς ἐνώπιόν της· ἔρχομαι ἐκ μέρους τοῦ Μιλόρδου, τοῦ ὁποίου ἡ ἅμαξα μὲ ἔφερεν ἐδῶ. Εὑρίσκεται εἰς σπουδαίαν διαπραγμάτευσιν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ, διὸ καὶ δὲν ἠδυνήθη, χωρὶς φόβον μήπως τὴν χάσῃ, νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος ἐδῶ· μία στιγμὴ βραδύτητος δύναται νὰ καταστρέψῃ μίαν τόσον σπανίαν εὐκαιρίαν. Μὲ ἐπεφόρτισε λοιπὸν νὰ σᾶς ζητήσω ὅλα τὰ τραπεζιτικὰ γραμμάτια, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς χεῖράς σας, καὶ διὰ νὰ δώσητε πλειοτέραν πίστιν, ἐπειδὴ ὁ Μιλόρδος δὲν ἠδύνατο νὰ γράψῃ ὡς ἐκ τῆς βίας του, μὲ ἐνεχείρησε τὸ ὡρολόγιόν του, τὸ ὁποῖον σᾶς παρουσιάζω ὡς συστατικὴν ἐπιστολήν.» Ἡ Μιλαίδη παγιδευθεῖσα δίδει εἰς τὸν κλέπτην τέσσαρας χιλιάδας λίρας στερλίνας εἰς τραπεζιτικὰ γραμμάτια· ὡς εὐφυὴς δὲ ἄνθρωπος, ὅστις ὠφελεῖται παντοχόθεν, ὁ καλὸς κλέπτης ἐπιστρέφει ὡς ἦλθεν εἰς τὸ χρηματιστήριον, ἐγχειρίζει εἰς τὸν λόρδον τὸ ὡρολόγιόν του, λαμβάνει τὸ γραμμάτιόν του τῶν ἑξήκοντα λιρῶν, ἀσπάζεται τὸν λόρδον, ἀποχαιρετᾷ αὐτὸν καὶ γίνεται ἄφαντος.

—

Ἄνθρωπός τις ἐκαλλιέργει τὸ χωράφιόν του ἐν ὥρᾳ χειμῶνος δι' ἀρότρου, συρομένου ὑπὸ δύο βοῶν. Αἴφνης ἄτομόν τι, διελθὸν πλησίον αὐτοῦ, ἐμακρύνθη ὀλίγον καὶ ἐξαγαγὸν τὸ βουρνούζιόν του προσεποιεῖτο ὅτι τὸ ἔπλυνεν, ἐνῷ οὔτε σταγὼν ὕδατος ὑπῆρχεν εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος· ἀφοῦ δὲ τὸ ἐστέγνωσεν, ἦλθε πρὸς τὸν γεωργὸν, ὅστις, μετὰ τοὺς νενομισμένους χαιρετισμοὺς, τῷ εἶπεν ὅτι ἀπέθνησκε τῆς δίψης.—«Πῶς! ἀπήντησεν ὁ κατεργάρης· ἀποθνήσκεις τῆς δίψης, ἐνῷ ὀλίγα βήματα παρέκει ὑπάρχει πηγὴ διαυγεστάτου ὕδατος;—Καὶ πῶς ὀνομάζεσαι; ἠρώτησεν ὁ γεωργός.—Ὀνομάζομαι Μεδδίχ.—Φίλτατέ μοι Μεδδίχ, κάμε μου τὴν χάριν νὰ φυλάξῃς τὸ ἄροτρόν μου μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς μου!» Ὁ γεωργὸς ἀπῆλθεν εἰς ζήτησιν τοῦ ὕδατος, πλὴν ἐπανελθὼν εἶδε τὸν ἕνα βόα του ἀναληφθέντα μετὰ τοῦ φύλακός του· ἤρχισε λοιπὸν νὰ κραυγάζῃ καὶ νὰ ὀδύρεται ὡς ἀπηλπισμένος, ὅτε ὁ καλός μας κατεργάρης παρουσιάζεται ὀδευτέρου μετημφιεσμένος μὲ νέον ἔνδυμα.—«Τί ἔχεις καὶ φωνάζεις οὕτω; εἶπεν εἰς τὸν γεωργὸν πλησιάσας.—Μοῦ ἔκλεψαν τὸ ἓν βοῦδι, ἀπήντησεν οὗτος θρηνῶν.—Τρέξον ὀγλίγωρα, ἐπανέλαβεν ὁ μετημφιεσμένος ἄνθρωπος· μὲ φαίνεται ὡς νὰ εἶδα ἐκεῖ κάτω ἄνθρωπόν τινα μὲ λευκὸν βουρνούζιον σύροντα ἓν βοῦδι.—Καὶ πῶς ὀνομάζεσαι; ἠρώτησεν ὁ γεωργός.—Ὀνομάζομαι

Μουλχίκ-κούχ. — Τότε λοιπὸν, φίλτατέ μοι Μουλχίκ-κούχ, λάβε τὴν ὑπομονὴν νὰ φυλάξῃς τὸ ἓν βῶδί μου μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς μου! » Καὶ ταῦτα λέγων, ἤρχισε νὰ τρέχῃ ὅλαις δυνάμεσι πρὸς τὸ ὑποδειχθὲν μέρος, ἐνῷ ὁ ἄνθρωπός μας συνεπλήρου τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἤρχισεν· εἰς τρόπον ὥστε ἐπιστρέψας ὁ γεωργὸς οὔτε ἄνθρωπον εὗρεν οὔτε τὸ ἕτερον ζῶόν του. Τότε ἐκτὸς ἑαυτοῦ γενόμενος, ἤρχισε νὰ κράζῃ συσφίγγων τοὺς ὀδόντας: « Καλὰ νὰ πάθω! τώρα ἂς ἔλθουν νὰ μοῦ κλέψουν καὶ τὸ ἄροτρον! »

—

Τρεῖς νέοι Γερμανοὶ σπουδασταὶ, περιελθόντες εἰς μεγάλην ἀχρηματίαν, ἐπῆραν, κατὰ τὴν παροιμίαν, τὰ βουνὰ ὅπως μεταβῶσιν εἰς πλησιόχωρον κώμην. Καθ' ὁδὸν ἀπαντῶσι χωρικὸν ἁμαξηλάτην, πορευόμενον πεζῇ καὶ σύροντα τὴν ἅμαξάν του, ὄπισθεν τῆς ὁποίας ἠκολούθει προσδεδεμένος ὄνος. Οἱ καλοὶ σπουδασταὶ συγκροτοῦσιν ἐκ τοῦ προχείρου ἔκτακτον συμβούλιον, καὶ ἐπινοοῦσιν ἐπιτυχές τι σχέδιον ὅπως κλέψωσι τὸν ὄνον τοῦ δυστυχοῦς χωρικοῦ. Πλησιάζουν λοιπὸν οἱ δύο εἰς τὸν ἡσύχως καπνίζοντα ἁμαξηλάτην, καὶ ἀρχίζουν νὰ ἀπασχολῶσι τὴν προσοχήν του, συνδιαλεγόμενοι περὶ διαφόρων περιέργων δῆθεν νέων, ἐνῷ ὁ τρίτος ἐξετέλει τὸ ἔντιμον ἔργον του. Λύσας δὲ τὸν ὄνον, ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ πλησιέστερον χωρίον καὶ τὸν ἐπώλησεν εἰς τὸν πρῶτον τυχόντα χωρικόν. Εἶτα, προφθάσας τὸν ἁμαξηλάτην ἐξακολουθοῦντα νὰ συνδιαλέγηται εἰσέτι μετὰ τῶν δύο συντρόφων του, ἔρχεται ἀφορητὶ ὄπισθεν τοῦ ὀχήματος, καὶ ἀρχίζῃ νὰ πηδᾷ καὶ νὰ κράζῃ: « Δόξα σοι ὁ Θεός! ἠλευθερώθην τέλος πάντων! »

Οἱ συνοδοιπόροι τοῦ ἁμαξηλάτου προσποιοῦνται τὸν ἐκπεπληγμένον, ὁ δὲ ἀφελὴς χωρικὸς ἔτι περισσότερον ἐκπλήσσεται, πληροφορούμενος παρὰ τοῦ χοροπηδῶντος νέου ὅτι, καταδικασθεὶς νὰ μεταμορφωθῇ εἰς ὄνον ἐπὶ πέντε ἔτη διά τινα ἁμαρτήματά του, ἐξηγόρασε πλέον τὴν καταδίκην του καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος. Ὁ ἁπλοϊκὸς χωρικὸς πιστεύει ταῦτα πάντα, καὶ περιορίζεται μόνον νὰ συμβουλεύσῃ τὸν ἐνανθρωπήσαντα ὄνον νὰ ἀπέχῃ εἰς τὸ ἑξῆς πάσης κακῆς πράξεως, ὅπως μὴ ἐπισύρῃ καὶ πάλιν τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὕτως ἀποχωρίζονται.

Ἐν τούτοις τὴν ἑπομένην ἡμέραν, διαβαίνων ὁ ἀπατηθεὶς χωρικὸς ἐκ τῆς αὐτῆς ἐκείνης κώμης, εἰς ἣν οἱ πανοῦργοι φοιτηταὶ εἶχον πωλήσει τὸν ὄνον του, καὶ εἰσελθὼν ἐν αὐτῇ διὰ νὰ προμηθευθῇ τρόφιμά τινα, παρατηρεῖ οὐχὶ ἄνευ ἐκπλήξεως τὸν ὄνον του ἑλαυνόμενον ὑπὸ λαχανοπώλου τινός. Τότε, πλησιάσας καὶ λαβὼν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὠτίου, « Καλὰ νὰ πάθῃς, ἔκραξε, κὺρ ὄνε! δὲν σὲ ἐσυμβούλευσα νὰ ἀπέχῃς τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τὰς κακὰς πράξεις; πλὴν σὺ δὲν ἠθέλησες νὰ μὲ ἀκούσῃς, ὥστε μεῖνον δι' ἄλλα πέντε ἔτη ὄνος! »

—

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καντορβερίας ἀπήντησέ ποτε ἐντὸς τοῦ δάσους, ὅπερ συχνάκις διέβαινεν, ἄνθρωπον καθήμενον κατὰ γῆς, ἔχοντα δὲ πρὸ αὐτοῦ ἀβάκιον ζατρικίου καὶ διακείμενον ἐνβαθείᾳ σκέψει. « Τί κάμνεις αὐτοῦ, φίλε; τὸν ἐρωτᾷ. — Ἅγιε δέσποτα, παίζω τὸ ζατρίκιον. — Καὶ πῶς; παίζεις μόνος τὸ ζατρίκιον; — Ὄχι, ἅγιε δέσποτα, παίζω μὲ τὸν Θεόν. — Μὲ τὸν Θεόν! πρέπει νὰ σὲ κοστίζῃ, φίλε μου, πολλὰ ὀλίγον ὅταν χάνῃς. — Ἐξ ἐναντίας, ἅγιε δέσποτα· παίζομεν ἀκριβὰ, καὶ ἐγὼ πληρόνω μέχρι λεπτοῦ. Περιμείνατε, σᾶς παρακαλῶ, μίαν στιγμὴν· ἴσως μοῦ φέρετε εὐτυχίαν· ἔχω σήμερον φρικτὴν καταδρομήν... Ἄ! ἰδού! ὦ δυστυχία, εἶμαι ἐσσέκ-ε-μάτ!» Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἤρχισε νὰ γελᾷ ἐξ ὅλης καρδίας, ὁ δὲ παίκτης σύρει μετὰ μεγίστης ψυχρότητος ἐκ τοῦ κόλπου του τριάκοντα γυνέας, τὰς ὁποίας προσφέρει εἰς τὸν κληρικὸν, λέγων: « Ὅταν χάνω, ἅγιε δέσποτα, ὁ Θεὸς στέλλει πάντοτε κανένα χριστιανὸν διὰ νὰ λάβῃ ὅ,τι τῷ ἀνήκει. Οἱ πτωχοὶ εἶνε θησαυροφύλακές του· μὴ διστάζετε ποσῶς νὰ λάβετε τὰ χρήματα ταῦτα, καὶ νὰ τοῖς τὰ διανείμητε ἐν ὀνόματι τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ. Εἶνε τὸ κέρδος των εἰς αὐτὸ τὸ παιγνίδι. »

Μάτην ἀντέστη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἰς τοῦ παραδόξου τούτου ἀνθρώπου τὰς ἐνστάσεις· ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ τὰ χρήματα καὶ νὰ ἀπέλθῃ. Μετὰ ἕνα μῆνα ὁ κληρικὸς διέρχεται διὰ τοῦ αὐτοῦ δάσους, καὶ βλέπει πάλιν τὸν παίκτην εἰς τὴν αὐτὴν ὡς καὶ τὸ πρῶτον ἐργασίαν. Πλησιάσας δὲ, τὸν ἐρωτᾷ πῶς ἦτο: « Ἄ! δέσποτά μου! ἀποκρίνεται οὗτος περιχαρής· ἦλθατε εἰς τὴν ὥραν ἐπάνω! ἰδοὺ ὁ καλὸς Θεὸς ἐσσέκ-ε-μάτ! » Λοιπὸν, λέγει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, τίς θὰ σὲ πληρώσῃ τώρα;—Καθὼς φαίνεται, σεῖς, ἅγιε δέσποτα! ἀπεκρίθη ὁ παίκτης· ἔπαιζα αὐτὴν τὴν φορὰν τριακοσίας γυνέας, καὶ ὁ εὐλογημένος Θεὸς μοῦ στέλλει πάντοτε ὅταν κερδίζω ἕνα, ὅστις πληρώνει ἐπίσης ἀκριβῶς, καθὼς κάμνω καὶ ἐγὼ ὅταν χάνω. Ἔχω μάλιστα εἰς τὸ δάσος αὐτὸ μερικοὺς συντρόφους, οἱ ὁποῖοι ἠμποροῦν νὰ σᾶς τὸ ἐπιβεβαιώσουν, ἂν δὲν θελήσητε νὰ δώσητε πίστιν εἰς τοὺς λόγους μου. »

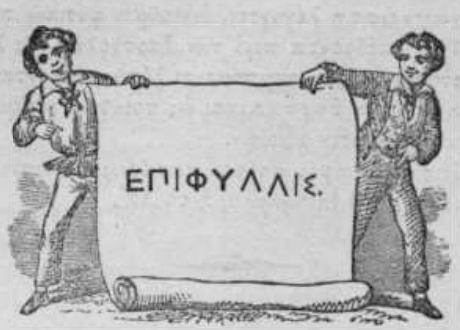
Ὁ κληρικὸς ἐννοεῖται ὅτι ἠναγκάσθη νὰ ὑπακούσῃ, καὶ ἐπλήρωσε μέχρις ὀβολοῦ χωρὶς νὰ προσκληθῇ ὑπὸ τῶν ἐν τῷ δάσει φίλων καὶ συντρόφων τοῦ παίκτου.

—

Ὁ Φὼξ, Ἄγγλος εὐπατρίδης ἐκ τῶν ἀσώτων, ἐδανείσθη σημαντικὰς ποσότητας χρημάτων ἀπὸ Ἰουδαίους τραπεζίτας, καὶ ἐπερίμενε νὰ ἀποδώσῃ αὐτὰς ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ βαθυπλούτου θείου του. Ὅταν ὅμως μίαν ἡμέραν τῷ ἀνήγγειλον ὅτι ὁ θεῖός του ἀπέκτησε τέκνον, « Ἄ! ἀνέκραξε, τὸ παιδίον αὐτὸ ἀναμφιβόλως θὰ ἦνε ὁ Μεσσίας, καὶ ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ἰουδαίων. »

—

Ἄγγλος τις παρουσιάσθη εἰς τοκιστὴν ζητῶν δάνειον χιλίων γυνεῶν καὶ ἔδιδεν ὡς ὑποθήκην τοὺς πολυτίμους κόσμους τῆς γυναικός του, οἵτινες τῷ ἐκόστιζον τριάκοντα χιλιάδας σελινίων. Προσκαλέσας δὲ ἀδαμαντοπώλην τινὰ παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν νὰ ἀφαιρέσῃ τοὺς ἀδάμαντας ἀπ' αὐτῶν, καὶ νὰ τοὺς ἀντικαταστήσῃ διὰ ψευδῶν λίθων τοῦ αὐτοῦ μεγέθους.—« Εἶνε πολὺ ἀργὰ, Μιλόρδε, τῷ εἶπεν ὁ ἀδαμαντοπώλης, καὶ ἡ Μιλαίδη σᾶς ἐπρόλαβεν ὡς πρὸς τὴν ταχύτητα· διότι πρὸ ἑνὸς ἤδη ἔτους ἠγόρασα παρ' αὐτῆς τοὺς ἀδάμαντας τούτους, καὶ τοὺς ἀντικατέστησα διὰ ψευδῶν. »

Ἀτμόπλοιον ἀπεκίνητον, τρέχον εἰς ὠκεανὸν ἄνευ πέρατος, ὁδεύει ὁ Χρόνος· ὁδεύει πάντοτε, ὡς τὸν κατάρατον Ἰουδαῖον, οὐδαμοῦ σταματῶν, οὐδέποτε ἀναπαυόμενος. Ὡς δὲ φεύγοντος τοῦ ἀτμοπλοίου, καὶ ὄχθαι καὶ ὄρη καὶ πόλεις ἐξαφανίζονται ὄπισθεν, οὕτω, βαίνοντος καὶ τοῦ χρόνου, παρέρχονται καὶ ἄνθρωποι καὶ γενεαὶ καὶ βασίλεια, ἀλλὰ ταῦτα ἵνα διὰ παντὸς καταστραφῶσι καὶ ἐξοντωθῶσιν.

Εἰς τὸν ἀχανῆ καὶ παλίρροον τοῦ χρόνου ὠκεανὸν ἰδοὺ καὶ ἕτερος ἀνθρώπων ἐναυτὸς ἐβυθίσθη· εἷς κόκκος ἄμμου ἐκ τῆς κλεψύδρας τῆς αἰωνιότητος εἰς τὴν κλεψύδραν τοῦ ἀτελευτήτου μετέπεσεν· ἓν ῥόδον ἐμαράνθη τῆς ζωῆς ἡμῶν, καὶ ὁ σιδήρεος τοῦ πανδαμάτορος χρόνου ὄνυξ ἰδοὺ μίαν ἀκόμη, τὴν τελευταίαν ἴσως, αἱματηρὰν ῥυτίδα ἐχάραξεν ἐπὶ τοῦ μετώπου μας.

Ἀλλ' ἰδοὺ ἀπ' ἐναντίας μεγίστη διάκενος ζωὴ καὶ κίνησις περὶ ἡμᾶς. — Ἀκούω ἤχους ἁσμάτων, κρότον γελώτων, χαρὰν βλέπω καὶ μειδιάματα εἰς τὰ πρόσωπα τῶν θνητῶν, ὧν ὁ δηνεκὴς γέλως πικρὸς μοὶ ἐφάνη πάντοτε καὶ βεβιασμένος, ὡς ὁ γέλως τοῦ Χάρωνος. Ὢ! οἱ ἄφρονες! ἑορτάζουσι καὶ πάλιν τὴν ἔλευσιν τοῦ νέου ἔτους ἐν χορῷ καὶ ἀλαλαγμοῖς! ἑορτάζουσι τὴν ἀρχὴν νέων βασάνων, νέων δεινῶν καὶ ταλαιπωριῶν καὶ νέων δακρύων! Ἡ νεάνις τὴν ἀνεπίστρεπτον ἀπώλειαν ἑνὸς ἄνθους ἐκ τοῦ ἀγλαοῦ ἀλλ' ἐφημέρου στεφάνου της πανηγυρίζει, καὶ τὸ γῆρας ἓν ἔτι βῆμα πρὸς τὸν τάφον. Πλὴν ὁ Χρόνος ἔχει συνοδὸν τὸν ἀκούραστον καὶ ἀδυσώπητον θεριστὴν, τὸν Θάνατον, ὅστις θερίζει ἀδιακρίτως γῆρας καὶ νεότητα, καὶ εἰς τοῦ ὁποίου τὸ ἀμείλικτον καὶ σκληρὸν ὀρέπανον οὔτε κάλλος, οὔτε πλοῦτος, οὔτε συμμορφία εὑρίσκουσι χάριν.

Εἰς τοὺς κρότους ὅμως τούτους τῆς εὐθυμίας καὶ εἰς τὴν τοσαύτην τῆς χαρᾶς κίνησιν ἐξεγείρεται ἡ προφυλὴς Μοῦσα, καὶ αὖθις τὴν νεότητά της ὡς ἱματίων περιβάλλεται. Ῥίπτει κύκλῳ αὐτῆς βλέμμα περιζαρὲς, διότι ἐν ἡμέρᾳ τοιαύτης γενικῆς ἀγαλλιάσεως οὐκ ἀρέσκεται νὰ θρηνῇ, ὡς τὸ πτηνὸν τῶν κοιμητηρίων. Οὔτε θέλει νὰ διαταράξῃ τὴν μίαν ταύτην χαριέστατον ἐν τῷ ἐναυτῷ ἡμέραν τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ἣν οἱ μὲν μεγάλοι λησμονοῦσι τὰ μεγαλεῖά των, οἱ δὲ μικροὶ τὴν ταπεινότητά των, οἱ γέροντες τὰς ἀλγηδόνας των, καὶ οἱ πένητες τὴν πενίαν των.

Ἀνίσταται λοιπὸν, ἀποβάλλει τὴν ἐπαισθήτως ἐπηρτάσασαν αὐτὴν νάρκην τοῦ χειμῶνος, περισκοπεῖ μὲ βλέμμα ἐπαστικὸν ἁπάσας τὰς γωνίας τῆς ἡμετέρας κοινωνίας, καὶ εἰσδύει ὁτὲ μὲν εἰς τὰ καλλιμάρμαρα καὶ χρυσόφορα μέγαρα τῶν πλουσίων, ὁτὲ δὲ εἰς τὴν ἑτοιμόῤῥοπον καὶ ὑπὸ τῶν χειμερινῶν ἀνέμων κλονιζομένην καλύβην τοῦ πτωχοῦ. Καὶ βλέπει.... πανταχοῦ τὴν αὐτὴν θυμηδίαν, τὴν αὐτὴν εὐῤῥόσυνον ἀγαλλίασιν. Διότι τὸ ἁπλοῦν ὄνομα τοῦ νέου ἔτους, ὅπερ ἀντιπροσωπεύει ὡς ὁρατὸν καὶ ποθητὸν σύμβολον ἡ Βασιλόπιτα καὶ οἱ εὐαρχισμοὶ, ἠλεκτρίζει τοὺς πάντας, εἰς οἱανδήποτε καὶ ἂν ἀνήκωσι τάξιν.

Παντοῦ λοιπὸν ζωὴ καὶ κίνησις, παντοῦ σκέψεις περὶ ἐκλογῆς δώρων, παντοῦ προετοιμασίαι ὅπως καταστήσωσι τὴν ἡμέραν τοῦ νέου ἔτους ὅσον τὸ δυνατὸν χαρωπὴν καὶ εὐῤῥόσυνον, ὅπως διέλθωσι καθ' ὁμοίωσιν αὐτῆς καὶ αἱ λοιπαὶ τριακόσιαι ἑξήκοντα τέσσαρες ἀδελφαί της. Παντοῦ τέλος ὕλη καὶ ἀφορμὴ πρὸς συλλογὴν ἀνεκδότων, ὧν τινα ἐπιτραπήτω ὅπως προσφέρωμεν καὶ ἡμεῖς ὡς ἁγιοβασιλιάτικα εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑπταλόφου.

Καὶ ἰδοὺ μὲν νεᾶνις ξανθόκομος περιμένει ἐναγωνίως τὴν ὥραν, καθ' ἣν θέλει ἐγχειρήσει εἰς τὸν λέοντα αὐτῆς τὴν πρὸ πολλοῦ παρασκευαζομένην χρυσοκέντητον καπνοσακοῦλαν, ὅπως μεταφέρῃ εἰς αὐτὴν μέρος τῶν ἐν τῷ στήθει αὐτοῦ ἐνυπαρχόντων καπνῶν.

Ἐκεῖ νεανίας, κληρονόμος ὁσονοῦπω μεγάλης περιουσίας, δέχεται παρὰ τῆς φίλης του ἡμίσειαν δωδεκάδα ὡραίων λινῶν μανδηλίων, ἐφ' ἑκάστου τῶν ὁποίων ἐρυθροῖς καὶ μεγάλοις γράμμασιν ἐντὸς ῥοδοστολίστου θυρεοῦ διακρίνεται ἓν αἰσθηματικώτατον Α χ! Καὶ ὁ καλὸς νεανίας σφίγγει περιπαθῶς εἰς τὸ στῆθός του τὸ δῶρον ταῦτο τῆς φίλης του καὶ ἀντιδωρεῖται αὐτῇ δεκαπλάσια, σπεύδει δὲ ὅπως ἐπιδείξῃ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς φίλους. Πλὴν μένει ἔκπληκτος καὶ σχεδὸν ἐμβρόντητος, ὅταν ἀνακαλύπτῃ ἀκολούθως ὅτι τὸ νομιζόμενον αἰσθηματικώτατον ἐκεῖνο ἐπιφώνημα δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ ἁπλοῦν Α καὶ Χ,... ὅ ἐστι τὰ πρῶτα ἀρκτικὰ στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος τῆς πολυτρόπου φίλης του. Καὶ ὁ καλὸς νεανίας ἐκὼν ἀέκων φαίνεται ὅτι ἀρκεῖται καὶ εἰς τοῦτο.

Παρέκει Κύριός τις λαμβάνει ἀποσοβήτως κομψοτάτην ἐπιστολὴν παρὰ ἰδιοτρόπου τινὸς Κυρίας, λίαν πλουσίας καὶ φίλης του, ἣν πρό τινων ἡμερῶν ἔσχε τὸ ἀτύχημα νὰ λυπήσῃ εἰς ἄκρον. Χαίρει δὲ καθ' ἑαυτὸν διὰ τὴν ἐπανόρθωσιν ταύτην, καθ' ὅσον τὴν πρωτοβουλίαν αὐτῆς ἐσκέπτετο πῶς νὰ ἀναλάβῃ ὁ ἴδιος, καὶ ἐξιλεώσῃ τὴν φίλην του διὰ ἐκλεκτοῦ δώρου. Τὸ περικάλυμμα τῆς ἐπιστολῆς εἶνε κομψότατον, χρυσοπάρυφον καὶ ἐστολισμένον μὲ περιπλοκάδας ἐκ ῥόδων, ἰάσμων καὶ λοιπῶν ἀνθέων, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ὡραίοις γράμμασιν ἀναγινώσκεται τὸ εὐτυχὲς ὄνομά του. Εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην συγκίνησίν του δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν τοῦ νὰ μὴ ἐπιθέσῃ διάπυρον ἀσπασμὸν ἐπὶ τῆς οὐρανοπέμπτου ἐκείνης ἐπιστολῆς, ἥτις τῷ ἀνοίγει τὸν παράδεισον, τὴν σχέσιν καὶ τὰς συναναστροφὰς τῆς φίλης του, ἀφ' ὧν ἐξώσθη διὰ τὴν προσβλητικὴν καὶ ἀνοίκειον διαγωγήν του· Δὲν λείπει δὲ τοῦ νὰ φιλοδωρήσῃ, καθ' ὅλην τὴν ἐκδοχὴν τῆς λέξεως πλουσιοπαρόχως, τὸν κομιστὴν αὐτῆς. Ἀλλ' ὢ φρίκη!... Μόλις ἀποπαρεγγίζει τὸ περικάλυμμα, μόλις ἐξάγει τὴν ἐσώκλειστον ἐπιστολὴν, καὶ πείθεται ὅτι αἱ θυγατέρες τῆς Εὔας δὲν ταπεινοῦνται εἰκῇ, οὔτε συγχωροῦσι τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν εἰμὴ διὰ νὰ τοὺς προσβάλλωσι περισσότερον. Τὴν ὅλην ἄγραφον σελίδα τοῦ χάρτου κατέχει φυσικώτατα ἐζωγραφημένον ὀνάριον, σῶρα μακρὰ ἔχον τὰ ὦτα, ἅσπερ ὡς καὶ ἡ οὐρὰ ἐντείνονται καὶ συστέλλονται διά τινος μακρᾶς θηλυργοῦ, διερχομένης τεχνηέντως τὴν ὀπισθίαν σελίδα καὶ συνεχομένης μετ' αὐτῶν· ἀντὶ δὲ πάσης ἄλλης γραφῆς, διακρίνει μόνον ὑπὸ τὴν εἰκόνα ἐκείνην τὰς κερανυοῦ ἀληθριωτέρας ἐκφράσεις· «Σᾶς ἐπιστρέφω, Κύριε, τὸ πορτρέτον σας, διότι δὲν μὲ προξενεῖ εὐχαρίστησιν νὰ ἔχω ἐνώπιόν μου οἱονδήποτε πρᾶγμα ὑπενθυμίζον ὑμᾶς.» Ἰώμεν ὁ δυστυχὴς καὶ θάκνει μέχρις αἵματος τὰ χείλη, ἐντείνει τοὺς γρόνθους, καὶ πλήρης μανίας ὀμνύει ἐκδίκησιν. Πλὴν εἰς οὐδὲν ταῦτα πάντα, διότι, σκεπτόμενος ἀκολούθως ἡσυχώτερον, ἀναγκάζεται νὰ ἀναῤῥάῃ: «Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας γυναικός!»

Ἕτερος νεανίας ποιητικίζων, (ἂν ἐπιτρέπεται ὁ σχηματισμὸς τοιούτου ῥήματος), ἀρκεῖται ἀνὰ παντὸς ἄλλου δώρου νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὴν ὑποπτον αἰσθημάτων φίλην αὐτοῦ ὡραῖον χρυσόδετον λεύκωμα (album), ἐγκεφαλίδι τοῦ ὁποίου δὲν λείπει νὰ ἐπιγράψῃ χρυσοῦς, ἐνορεῖται, γράμμασι τὸ πρίσπιγον τοῦτο λογοπαίγνιον:

Ἀκροστιχὶς κ' εὐαίσθητον τὸ γυναικεῖον φύλον
μᾶς κοκκινεῖ πάντοτε· πλὴν καὶ γυρνᾷ τὸ φύλλον,
ὁσάκις νοστιμεύεται νὰ κάμῃ νέον φίλον.

Ἡ δὲ πανοῦργος νεᾶνις ἀντεπιστέλλει αὐτῷ ἡμερολόγιον τοῦ ἤδη παρελθόντος ἔτους, περιέχον φύλλα ἀκαλήφης, πολλὰ διὰ τοῦ παραδόξου τούτου εὐαρχισμοῦ ὑπονοοῦσα.

Ἄλλος πάλιν...

. . . . . .

Πλὴν εἶνε ἀνωφόρουν νὰ φιλοδωρῇ τις τοὺς ἀναγνώστας του, ἔστω καὶ μὲ ἁπλᾶ ἀνέκδοτα, χωρὶς αὐτὸς νὰ λαμβάνῃ. Διὸ κλείομεν τὴν σημερινὴν ἐπιφυλλίδα μὲ τὰ ὀλίγα ταῦτα, ἐπιφυλαττόμενοι νὰ συλλέξωμεν καὶ νὰ ἐκθέσωμεν πλειότερα εἰς τὸ προσεχὲς, ὁπότε θὰ εἴμεθα πλέον εἰς θέσιν νὰ λάβωμεν ἰδέαν τῆς ἀρτιενσύστου γενναιοδωρίας τῶν συνδρομητῶν τῆς Ἑπταλόφου, οἷς ἀπευθύνοντες ἐν ἐγκάρδιον ἐῤῥῶσθε! ἐπερχόμεθα νὰ μὴ λάβωσιν ἀφορμὴν ὅπως, κατὰ τὸν νέον ἤδη ἔτος, ποθήσωσι τὸ παλαιόν. Ἀρκεῖ ὅσον ἐπληρώθη μέχρι τοῦδε ἡ παροιμία, «Κάθε πέρυσι καὶ καλήτερα!»

Α—Ω.

ΚΛΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ.

Πρῶτοι ἡμεῖς, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, εἴχομεν ἀναγγείλλει, καταχωρίζοντες τὴν ἐν τῷ παρελθόντι φυλλαδίῳ τῆς Ἑπταλόφου διπλωματικὴν κλεῖδα, ὅτι τὸ εἶδος ἐκεῖνο ἦν ἐκ τῶν λίαν εὐκόλων· ἄλλως τε καὶ μόνος ὁ τίτλος, ὅστις ἐξ ἀπροσεξίας ἐτέθη, ἤρκει νομίζομεν ὅπως παράσχῃ τὴν κλεῖδα καὶ εἰς τὸν μᾶλλον ἀμύητον.

Ὑπὲρ τὴν μίαν δωδεκάδα λύσεων ἐστάλησαν ἡμῖν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς δημοσιεύσεως τοῦ γρίφου, αἱ μὲν ἐνυπόγραφοι αἱ δὲ ἀνωνύμως, Κύριος δὲ οἶδε πόσαι ἄλλαι ἐπιφυλάσσονται ἡμῖν ἐκ τῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ συνδρομητῶν καὶ ἀναγνωστῶν ἡμῶν. Πρώτη δὲ ἐπισταλεῖσα ἡμῖν λύσις αὐθημερὸν, καὶ ἡ μόνη σχεδὸν ἀκριβὴς καὶ ἀλάνθαστος, ἦν ἡ τοῦ Κ. Φωτίου Ἰακίνθου, ὅστις ἐν τῇ συνοδευούσῃ τὴν λύσιν ἐπιστολῇ του παρεκάλει ἡμᾶς ὅπως ἀποστείλωμεν τὸ γέρας εἰς τὴν ἐν Νεοχωρίῳ Ἑλληνικὴν Σχολὴν, καὶ ἐσπεύσαμεν ἀμέσως νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λύτου.

Ἐν τούτοις, δημοσιεύοντες τὴν σημερινὴν κλεῖδα καὶ προσκαλοῦντες τὸν δυνάμενον χωρεῖν, προλαμβάνομεν νὰ προείπωμεν εἰς τοὺς εἰρωνευθέντας ἡμᾶς διὰ τὴν εὐκολίαν τῆς προηγουμένης κλειδὸς, ὅτι, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν παροῦσαν, οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον.

Ἰδοὺ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος κλείς:

Ζ ΘΣΕΡΨΑΚΑΔ ΕΑΟΔ ΡΦΡΩΦΠΔΕΡΟΔ ΡΒΕΖΔ
ΘΣΟ ΕΠ ΦΘΠ ΘΕΘΟ.

Φθαρ θεαδ, κοψαο, σρψοφ, ρωωθψαδ θβιρουαφορδ,
θοδ ωρψζφοαφ ροχθτρ, μρτρδ σψζτθδ ν' θβχβυορδ,
ερ μτβδρ σεθτρ ρραοωθδ,
ν' θοδ εζφ θλαμαφ δνορφ εαβ σρδρ χψοζοδ εαβ στπεθταβ,
σρδ' ρκατζεαδ αιβρζ ιβδεβμορδ σαψβνροταβ
θλρψθσκθερο νρο ψζωθο.

Θωωβπυρο, κοψαο, αεο α σταγροφωφ αβεαδ μταφαδ
θοδ ερ θχρζ τζδ ωζδ αψζδ, πδ ρτμζ μτβδαβ ροπφαδ,
χθψθο κθτθο νρψρ εθψζ·
ιπτπφ θυσψθπδ ρσθοτπφ, γρψγοδ υθψψαφεαδ ροδοακβ,
ρτθεζφ, δακορρ, σοδεοφ νρο νογπεορ μτβδοαβ
φρ δρδ κθτθο αβεακδ υθψψθο.

Εζφ ρσαψρβδαφ ιο ερβεζφ εζδ υβχπιαβδ θβεβμορδ
εα αβτρφοαφ χρ ιπδζ ροδχζυρ εζδ ιυαφαορδ
εα Χθπ ν' ρρχτπσαοδ κοψαρ·
σταδαμζ, υζσπδ ζ θτοδ εα υρτρρζ, εα ρθντπδζ!
θβεβμορφ αδαο χθψαβφ ιορτνζ, ρδ ρωσπδορ,
ρρθμαυθφαο ρψψζψπφ.

Τῷ ἀναγνώστῃ τῆς κλειδὸς ταύτης δωρηθήσεται τὸ Β΄ον ἔτος τῆς Ἑπταλόφου. Σημειωτέον δὲ ὅτι, τῷ λύτῃ ἢ τῷ ἀναγνώστῃ λέγοντες, ἐννοοῦμεν φυσικῷ τῷ λόγῳ τὸν πρῶτον σπεύσοντα περὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς λύσεως· αἱ δὲ κατόπιν τούτου πεμπόμεναι λύσεις, ἔρχονται αὐτόχρημα κατόπιν ἑορτῆς, καὶ ὡς τοιαῦται οὐδεμίαν δικαιοῦνται νὰ ἔχωσιν ἀξίωσιν.

Ἡ λύσις τοῦ γρίφου τούτου καταχωρισθήσεται εἰς τὸ φυλλάδιον τῆς 30 Ἰανουαρίου, ἢ τὸ ΛΖ΄.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΤΩι ΤΕΛΕΥΤΑΙΩι ΦΥΛΛΑΔΙΩι ΤΗΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΚΛΕΙΔΟΣ.

Η ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ.

Μὲ τὸ ἔαρ νὰ γεννᾶται, μὲ τὰ ῥόδα ν' ἀποθνήσκῃ,
μὲ τὸν ζέφυρον νὰ πλέῃ σαπφειρώδη οὐρανόν·
ς τὴν καρδίαν τῶν ἀνθέων τερπνὴν κοίτην νὰ εὑρίσκῃ,
ἀπὸ χρώματα καὶ φῶτα κ' εὐωδίας νὰ μεθύσκῃ,
τῶν πτερύγων του τὴν κόνιν νὰ τεινάζῃ νέον ὄν.

Καθὼς αὔρα ς τῶν αἰθέρων τ' ἀχανῆ νὰ πτερυγίζῃ—
τοῦ ἐντόμου χρυσαλλίδος ἰδοὺ τ' εἶνε τὸ γραπτόν·
τὴν ἀστάθειαν τοῦ πόθου θαυμασίως εἰκονίζει!
Ὁ ἀκόρεστος δὲ πόθος, ἀφοῦ ὅλα τὰ ἐγγίζει,
στρέφεται πρὸς τοὺς αἰθέρας, θείας ἡδονὰς ζητῶν.

Ἡ ποίησις χρεωστεῖται εἰς τὸν μουσοτραφῆ Κ. Ἰ. Ἰ. Σκυλίσσην, γενομένη κατὰ μίμησιν τοῦ Λαμαρτίνου.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

31.

Σ τὸ πρῶτον μέρος μου θεὸν Ἑλλήνων θ' ἀπαντήσῃς·
τὸ δεύτερόν μου δέχονται καὶ δίδουσιν ἐπίσης
τὴν πρώτην τοῦ ἐνιαυτοῦ· συνήθεια ἀρχαία
ὑπάρχει. Τὸ δὲ ὅλον μου εἶνε παρθένος νέα,
ἥτις ς τὸν κόσμον ἔφερε μυρία κακῶν εἴδη.
Μὲ ὅσα εἶπον εὔκολος εἶνε ἡ λύσις ἤδη.

ΓΡ. Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ.

Τρία ἔμψυχα ὄντα τῆς αὐτῆς φύσεως διέρχονται τὴν αὐτὴν στιγμὴν μίαν γέφυραν: Ἐξ αὐτῶν, τὸ μὲν πρῶτον βαδίζει, πατεῖ, βλέπει καὶ διέρχεται· τὸ δεύτερον βλέπει, δὲν πατεῖ καὶ διέρχεται· τὸ δὲ τρίτον οὐδὲ βλέπει, οὐδὲ πατεῖ καὶ διέρχεται.

ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΓΙΒ' ΑΡΙΘΜΩΝ 29 ΚΑΙ 30 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Δά-κρυον.—Μυελός· (βελος, ἕλος, μύλος.)

15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 36.

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ.

ΤΟΣΑΥΤΑ περὶ τοῦ μεγάλου τούτου κατακτητοῦ τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἐρρέθησαν καὶ ἐγράφησαν, ὥστε περιττὰ ὅλως ἤθελον θεωρηθῆ τὰ ἡμέτερα, ἂν δὲν προσερέροντο ὡς ἁπλῆ σκιαγραφία καὶ περίληψις, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ βίου τοῦ μεγαλεπηβόλου τούτου ἥρωος, ὅστις, διὰ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ εὐφυΐας καὶ τόλμης, κατέστη ἀνώτερος τῶν περιστάσεων, καὶ ἐκυριάρχησε παντὸς σχεδὸν τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου.

Τὰ τῆς παιδικῆς ἡλικίας τοῦ Ἀλεξάνδρου, γεννηθέντος τῷ 356 πρ. Χρ. καθ' ἣν ἡμέραν ἐπυρπολεῖτο ὁ ἐν Ἐφέσῳ θαυμάσιος ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος, γνωστὸν ὅτι διεξήχθησαν λίαν ἐπιμελῶς, χάρις εἰς τὴν φιλόστοργον μέριμναν τοῦ πατρός του Φιλίππου, ὅστις, καθορῶν τὸν χαρακτῆρα τοῦ παιδὸς ὀξύτατον ὄντα καὶ μορφωτοῦ δεόμενον οὐ τοῦ τυχόντος, μὴ ἐμπιστευόμενος δὲ τὴν κατάρτισιν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἁπλοῦς παιδευτὰς τῆς ἐποχῆς του, προσεκάλεσεν εἰς τὴν αὐλήν του τὸν ἐνδοξότατον τῶν φιλοσόφων καὶ λογιώτατον Ἀριστοτέλην, εἰς ὃν καὶ ἀνέθετο τὴν ἀνατροφὴν τοῦ εἰς ἄκρον φιλομαθοῦς καὶ εὐφυεστάτου Ἀλεξάνδρου.

Ἀπὸ τοῦ 16ου ἔτους τῆς ἡλικίας του ἤρχισε τὸ ὄνομα τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀναφαινόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν, ὁπότε, ἐκστρατεύσαντος τοῦ πατρός του κατὰ τῶν Βυζαντίων, οὗτος, ἀπολειφθεὶς ἐν Μακεδονίᾳ ἀντιβασιλεύς, ἐκυβέρνησε τὸ κράτος μετ' ἄκρας συνέσεως καὶ δραστηριότητος, καταπολεμήσας καὶ νικήσας τινὰς ἐκ τῶν ἀποστατησάντων ὑπηκόων του. Μαθὼν ὅμως τὸ πρόωρον τοῦτο ἀνδραγάθημα ἐν Βυζαντίῳ ὁ Φίλιππος, καὶ φοβηθεὶς μήπως ἡ ὑπερβολικὴ γενναιότης παρασύρῃ τὸν ἀκράτητον νεανίσκον εἰς ἀπερίσκεπτόν τι κίνημα, προσεκάλεσεν αὐτὸν πλησίον του, ὅπως ὑπ' αὐτῷ διδαχθῇ τὴν πολεμικὴν τέχνην. Τοσοῦτον δὲ ὁ νέος ἥρως ἐξησκήθη εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο τῆς πείρας, ὥστε, συγκροτηθείσης μετὰ δύο ἔτη τῆς μεγάλης ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης (338), παρὼν ἔλαβε μέρος εἰς αὐτήν, καὶ πρῶτος, ὡς λέγεται, ἐνέσεισε τὸν ἱερὸν λόχον τῶν Θηβαίων, πρὶν ἔτι ὁ Φίλιππος δυνηθῇ νὰ τρέψῃ εἰς φυγὴν τὴν εἰς αὐτὸν ἀντιτεταγμένην πτέρυγα τῶν Ἑλλήνων.

Μόλις τὸ 20ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας ἄγων ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτε ὁ πατήρ του ἐδολοφονήθη ὑπό τινος Παυσανίου, παρέλαβε τὴν βασιλείαν τῷ 337, πλήρη κινδύνων καὶ ταραχῶν· ἀλλὰ, διὰ τῆς συνέσεως καὶ τῆς τόλμης του, καθυπέταξε πάντα τὰ συνταρασσόμενα πανταχόθεν καὶ μὴ ὑπομένοντα τὸ βάρος τοῦ Μακεδονικοῦ ζυγοῦ ἔθνη, διεξαγαγὼν μὲ τὸν κατὰ τῶν Τριβαλλῶν καὶ Ἰλλυριῶν πόλεμον μετὰ μεγίστης περινοίας καὶ προφυλάξεως, τοὺς δὲ Ἕλληνας καταπτοήσας, διότι ὡς κεραυνὸς ἐκεῖθεν ἐπέπεσε κατὰ τῶν Θηβῶν, καὶ ἐτιμώρησεν ἀρκούντως τὸν θρασὺν τοῦτον ἀντίπαλόν του.

Τριακόσια δὲ καὶ τριάκοντα τρία ἔτη πρ. Χρ. ἐπειδὴ Δαρεῖος ὁ Κοδομάνος, ἐπιδιώκων τὸ ἔργον τῶν προκατόχων του, οἵτινες πρὸ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐτῶν κατεῖχον ἐν δουλείᾳ τὴν Ἀσιανὴν Ἑλλάδα, καὶ προσέβαλλον τὴν Εὐρωπαϊκὴν πότε διὰ μυριάδων ἀνδρῶν καὶ πότε διὰ τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν ῥαδιουργιῶν, ὠνειροπόλει τρίτην τινὰ ἐπιδρομήν, ὁ Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ, ὡς εἴπομεν, κατέστρεψε τὰς Θήβας ἐξαιρέσει μόνης τῆς τοῦ Πινδάρου οἰκίας, στρατολογεῖ τριάκοντα χιλιάδας πεζοὺς καὶ τέσσαρας χιλιάδας καὶ πεντακοσίους ἱππεῖς, συναθροίζει στόλον ἓξ ἑκατὸν ἑξήκοντα πλοίων, ἐφοδιάζεται μὲ ἑβδομήκοντα τάλαντα, λαμβάνει ζωοτροφίας διὰ τεσσαράκοντα ἡμέ-

ρας, ἀναχωρεῖ ἀπὸ τῆς πατρίδος του Πέλλης, ὁδεύει διὰ τῶν πλευρῶν τῆς Ἀμφιπόλεως, διαβαίνει τὸν Στρυμόνα ποταμὸν, προχωρεῖ πέραν τῆς Εὐβοίας, φθάνει μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας εἰς τὴν Σπατὸν, μεταβαίνει ἄνευ ἀντιστάσεως εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐπισκέπτεται τὸ βασίλειον τοῦ Πριάμου, ἐπιστέρει μὲ ἄνθη τὸν τάφον τοῦ Πατρόκλου τοῦ ἐκ μητρὸς πάππου του, διαπλέει τὸν Γρανικὸν, νικᾷ τοὺς Σατράπας, φονεύει τὸν Μιθριδάτην, ὑποτάσσει τὴν Μυσίαν καὶ Λυδίαν, κυριεύει τὰς Σάρδεις, τὴν Μίλητον, τὴν Ἁλικαρνασσὸν, καταλαμβάνει τὴν Γαλατίαν, διαπερᾷ τὴν Καππαδοκίαν, ὑποτάσσει τὴν Κιλικίαν, συναντᾶται εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Ἰσσοῦ μετὰ τῶν Περσῶν, οὓς διώκει ὡς κόνιν, ἀνέρχεται μέχρι Δαμασκοῦ, καταβαίνει μέχρι Σιδῶνος, κυριεύει καὶ λεηλατεῖ τὴν Τύρον, περιέρχεται τρὶς τὰ τείχη τῆς Γάζης σύρων ὄπισθεν τοῦ ἅρματός του Βοίτην τὸν διοικητήν της, ὡς ἔσυρεν ἄλλοτε ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν Ἕκτορα, ὑπάγει εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν Μέμφιδα, θυσιάζει τῷ Ἰεχωβὰδ καὶ τῇ Ἴσιδι, καταβαίνει τὸν Νεῖλον, ἐπισκέπτεται τὴν Κάνωπον, περιηγεῖται τὴν Μοῖριν λίμνην, φθάνει εἰς τὴν ἀρκτικὴν αὐτῆς ὄχθην, καὶ, θελχθεὶς ἐκ τῆς καλλονῆς τῶν ἀκτῶν ἐκείνων καὶ τοῦ ὀχυροῦ τῆς θέσεως, ἀποφασίζει νὰ κτίσῃ ἀντίζηλον τῆς καταπιπτούσης Τύρου καὶ τῆς ἀνισταμένης Καρχηδόνος, καὶ ἀναθέτει εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα νὰ τῷ κτίσῃ πόλιν, ἥτις θέλει ὀνομασθῇ Ἀλεξάνδρεια, ἐνῷ οὗτος ἐκτελεῖ ἐκδρομήν τινα ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅπως προσευχηθῇ ἐν τῷ ναῷ τοῦ πατρός του Διὸς Ἀμμωνος.

Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ἦν ἐποχὴ θαυμασίων. Δι' ὅσον καὶ ἂν ἐφάνη παράλογος ἡ διαταγὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου, οὐχ ἧττον ἐξετελέσθη. Ὁ ἀρχιτέκτων ἐχάραξε περίβολον δεκαπεντακισχιλίων βημάτων ἔχοντα ἕκτασιν, εἰς ὃν ἔδωκε σχῆμα Μακεδονικῆς χλαμύδος· διέτεμε δὲ τὸ διάγραμμά του διὰ δύο κυρίων ὁδῶν, ὧν μία εἶχε μῆκος χιλίων καὶ ἑκατὸν βημάτων ἡ δὲ ἄλλη πέντε χιλιάδων, ἀμφότεραι δὲ διακοσίων ποδῶν εὖρος, καὶ οὕτως ἡ πόλις ἀναθρώσκει οὐχὶ κατὰ μικρὸν, ὡς αἱ λοιπαὶ πόλεις, ἀλλ' ἔνοπλος, ὡς ἡ Ἀθηνᾶ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ Διός.

Ἐπανελθὼν ὁ νέος νικητὴς εὑρίσκει τὴν πόλιν του κτισμένην καὶ κατῳκημένην· θεοὶ ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῶν ναῶν αὐτῆς, λαὸς εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ πλοῖα ἐντὸς τῶν λιμένων της. Ἡ νέα Αἴγυπτος διαδέχεται μετ' οὐ πολὺ τὴν ἀρχαίαν, τὴν μυστηριώδη ἐκείνην Αἴγυπτον, ἥτις μετὰ τοῦ Νείλου κατέβη ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας, καὶ ἥτις σήμερον οὐδαμοῦ ἄλλοῦ ὑπάρχει ἢ εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Ἐλεφαντίνης καὶ τῶν Θηβῶν.

Κειμένη ἀναμέσον τῆς λίμνης της καὶ τῶν δύο αὐτῆς λιμένων, βρέχουσα τοὺς πόδας της ἐν τῷ Κυρηναϊκῷ κόλπῳ καὶ κατοπτριζομένη ἐν τῇ Συριακῇ θαλάσσῃ, ἡ Ἀλεξάνδρεια ἤκουσε τὴν ἀντήχησιν τῶν πρὸς Εὐφράτην καὶ Τίγριν κατευθυνομένων βημάτων τοῦ ἡμιθέου θεμελιωτοῦ της. Μία τοῦ ἀνατολικοῦ πολέμου πνοὴ τῇ ἔφερε τὸν κρότον τῆς ἐν Ἀρβήλοις μάχης, καὶ ἤκουσε τὴν θλιβερὰν ἠχὼ τῆς πτώσεως τῆς Βαβυλῶνος καὶ τῶν Σούσων. Εἶδε δὲ ῥοδοδάφῃ τὸν ὁρίζοντα ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς τῆς Περσεπόλεως, καὶ ἐπὶ τέλους μετὰ ταῦτα ὁ μακρόθεν ἐρχόμενος οὗτος κρότος ἠφανίσθη ὄπισθεν τῶν Ἐκβατάνων, ἐν τῇ Μηδικῇ ἐρήμῳ, εἰς τὴν ἀντιπέραν τοῦ Ἀρίου ποταμοῦ ὄχθην.

Ὀκτὼ ἔτη μετὰ ταῦτα, ἡ Ἀλεξάνδρεια εἶδεν εἰσερχόμενον ἐντὸς τῶν τειχῶν της ἐπικήδειον ἅρμα, ὅπερ ἑκυλίετο ἐπὶ δύο ἀξόνων, περὶ τοὺς ὁποίους ἐστρέφοντο τέσσαρες τροχοὶ κατὰ τὸν Περσικὸν τρόπον ἐσκευασμένοι, καὶ ὧν αἱ ἀκτῖνες καὶ τὰ σῶτρα ἦσαν κεχρυσωμένα. Κεφαλαὶ λεόντων ἐκ χρυσοῦ σφυρηλατημένου, δάκνουσαι διὰ τοῦ στόματος λόγχην, ἐσχημάτιζον τὰ κοσμήματα τῶν χοινίκων. Τὸ ἅρμα τοῦτο εἶχε τέσσαρας ῥυμοὺς ζυγῶν, τέσσαρες δὲ ἡμίονοι ἦσαν ἐζευγμέναι ἐν ἑκάστῳ ζυγῷ· ἑκάστη αὐτῶν ἔφερεν ἐπὶ κεφαλῆς ἀνὰ ἕνα χρυσοῦν στέφανον, χρυσοῦς δὲ κώδωνας εἰς ἀμφοτέρας τὰς σιαγόνας, περὶ δὲ τὸν τράχηλον περιδέραια ἐκ πολυτίμων λίθων. Ἐπὶ τοῦ ἅρματος τούτου ὑπῆρχε χρυσοῦν θολωτὸν δωμάτιον, ὀκτὼ πήχεων ἔχον εὖρος καὶ δώδεκα μῆκος, ὁ θόλος τοῦ ὁποίου ἐκοσμεῖτο διὰ λίθων σαπφείρου, σμαράγδου καὶ ἀνθράκος. Πρὸ τοῦ δωματίου τούτου ἐφαίνετο περίστυλος στοά, στηριζομένη ἐπὶ στηλῶν Ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ, ἐν ᾗ ἀνηρτῶντο μεγάλοι πίνακες, παριστῶντες ἕκαστος ἀνὰ ἓν ἀνδραγάθημα τοῦ ἥρωος τῆς ἀρχαιότητος. Ἄνω τοῦ δωματίου τούτου, δηλαδὴ ἀναμέσον τοῦ φατνώματος καὶ τῆς στέγης, ἅπαν τὸ διάστημα κατεῖχετο ὑπὸ χρυσοτεύκτου τετραγώνου θρόνου, κεκοσμημένου δι' ἀναγλύφων ζωδίων, ἀφ' ὧν ἐκρέμαντο χρυσοῖ κρίκοι, διὰ δὲ τῶν κρίκων τούτων διήρχοντο στέφανοι ἐξ ἀνθέων, καθ' ἑκάστην ἀνανεουμένων. Ἄνω τῆς κορυφῆς ὑπῆρχε χρυσοῦς στέφανος τόσῳ μέγας, ὥστε εἰς ἄνθρωπος ὁπλοῦ ἀναστήματος ἠδύνατο νὰ ἵσταται ὄρθιος ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ σχηματιζομένῳ κύκλῳ, καὶ ὅτε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου προσέβαλλεν αὐτὸν, ἀνέπεμπε δίκην ἀστραπῆς τὰς ἀκτῖνάς του. Τέλος ἐν τῷ δωματίῳ τούτῳ, τῷ ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ἅρματος ἱσαμένῳ, ἔκειτο ἐπὶ ἀρωμάτων ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου νεκρός.

Ὁ αὐτοκληθεὶς θεὸς εἶχεν ἐμπέσει εἰς κατάχρησιν ἔν τινι συμποσίῳ, διατρίβων ἐν Βαβυλῶνι, καὶ ὁ θάνατος ἐπαρουσιάσθη κατὰ τὸ τριακοστὸν δεύτερον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὅπως τῷ ὑπενθυμίσῃ ὅτι δὲν ἦτο ἄλλο τι εἰμὴ εἷς ἁπλοῦς ἄνθρωπος. Ἀμέσως δὲ μετὰ τὸν θάνατόν του δεινὸς ἐμφύλιος πόλεμος ἠγέρθη περὶ διαδοχῆς μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν του, κατὰ τὸν ὁποῖον ἅπασα μὲν ἡ οἰκογένεια τοῦ ἥρωος ἐξωντώθη, ἡ δὲ βασιλεία κατακερματισθεῖσα διεμοιράσθη μεταξὺ τῶν στρατηγῶν του.

Δύο κακὰς πράξεις ἔπραξεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ: τὸν ἐμπρησμὸν τῆς ἱερᾶς τοῖς Πέρσαις Περσεπόλεως, ἣν ἐπυρπόλησεν ὅπως ἐκδικήσῃ τὰς ὑπὸ τῶν Περσῶν πυρποληθείσας ἄλλοτε Ἀθήνας, καὶ τὸν φόνον τοῦ Κλείτου· ἀλλὰ καὶ ταύτας τοσοῦτον διὰ τῆς εἰλικρινοῦς αὐτοῦ μετανοίας ἐδόξασεν, ὥστε οἱ ἄνθρωποι, λησμονήσαντες τὸ ἔγκλημά του, ἐνθυμήθησαν μόνον τὸ σέβας του πρὸς τὴν ἀρετὴν, καὶ θεωρήσαντες αὐτὰς μᾶλλον ὡς δυστυχήματα εἱμαρμένα ἢ ὡς ἰδίας αὐτοῦ πράξεις, οἱ μεταγενέστεροι ἀνευρίσκουσι τὴν καλλονὴν τῆς ψυχῆς του καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ὁρμαῖς καὶ ἐν αὐταῖς αὐτοῦ ταῖς ἀδυναμίαις καὶ λυποῦνται αὐτὸν διὰ ταύτας, διότι ἀδύνατον πλέον εἶνε νὰ τὸν μισήσωσιν.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο μέτριος μὲν κατὰ τὸ ἀνάστημα, λευκὸς δὲ κατὰ τὴν ὄψιν. Εἶχε τὸ βλέμμα ὑγρὸν καὶ ζωηρότατον, τὴν κεφαλὴν ὀλίγον κεκλιμένην πρὸς ἀριστερὰ ἕνεκα συγολῆς τοῦ νεύρου τοῦ τραχήλου. Τὸ σῶμα

καὶ τὸ στόμα του ἀπέπνεον εὐωδίαν λίαν εὐχάριστον, αἰτίαν δὲ τούτου ὁ Πλούταρχος θεωρεῖ τὴν θερμότητα τῆς κράσεώς του, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποδίδει καὶ τὴν φιλοποσίαν αὐτοῦ καὶ τὴν εὐοργησίαν. Ἦτο δὲ ἐλαφρότατος τὸ σῶμα καὶ ταχύπους, διὸ καὶ παρακινούμενος νὰ ἀγωνισθῇ εἰς τὸν δρόμον κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, ἀπεκρίθη ὅτι εὐχαρίστως ἤθελε πράξει τοῦτο, ἐὰν ἔμελλε νὰ ἔχῃ βασιλεῖς ἀνταγωνιστάς. Ἀπέθανε δὲ τῷ 323 πρ. Χρ. βασιλεύσας ἔτη δώδεκα καὶ μῆνας ἑπτά.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΧΡΩΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΩι ΛΟΓΩι ΤΑΣ ΙΕΡΟΓΡΑΦΙΚΑΣ ΡΗΣΕΙΣ.

Πολλοὶ τῶν ἡμετέρων, ὅπερ δὲ καὶ ἀξιοπαρατήρητον, πλεῖστοι τῶν κληρικῶν, μεταχειρίζονται ὁμιλοῦντες Γραφικὰς ῥήσεις ὑπὸ ἔννοίας πάντῃ ἀντιθέτους καὶ οὐδόλως συναδούσας μετὰ τοῦ Ἱεροῦ κειμένου. Μιᾶς τούτων ἰδίως ἐπιχειρῶ τὴν ἀνάλυσιν, ἧς ἡ διαστροφὴ συνεχῶς πλήττει τὰ ὦτα.

Ὁσάκις τινὲς ἀπελπίζονται, ὅτι δῆθεν οἱ λόγοι καὶ αἱ συμβουλαί των δὲν εἰσακούονται, ἄνευ ἀναβολῆς καὶ ἐν εἴδει ἐπιφωνήματος ἐκφωνοῦσι τὸ: «Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,» θέλοντες νὰ εἴπωσι διὰ τούτου ὅτι, καθάπερ ὁ ἐκφωνῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ ματαιοπονεῖ δι' ἔλλειψιν ἀκροατῶν, οὕτω καὶ ὁ λαλῶν πρὸς τοὺς μὴ θέλοντας ἀκοῦσαι χάνει τὸν κόπον του. Ὁποία ἀπάτη, προερχομένη κυρίως ἐξ ἀγνοίας τῶν Ἱερῶν Γραφῶν καὶ ἐκ μακρᾶς ὀλιγωρίας, ἥτις καθιέρωσεν, οὕτως εἰπεῖν, αὐτήν!

Ἡ λέξις ἔρημος, παραγομένη ἀπὸ τῆς Ἑβραϊκῆς ορεμ, ἐδήλου κατ' ἀρχὰς τὴν ἐκτὸς τῶν πόλεων ἀκαλλιέργητον χώραν, κοινὴν εἰς πάντας, εἰ καὶ ὡς ὁδὸν χρησιμεύουσαν. Ἐν αὐτῇ πολλάκις ἐσκήνουν οἱ πένητες, οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ ποιμένες, χωρία δὲ ἐνίοτε εὑρίσκοντο πολυάνθρωπα. Ἐν τοιαύτῃ ἐρήμῳ πολλάκις προσφεύγων ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, ἐκήρυττε τὴν θείαν αὐτοῦ διδασκαλίαν τοῖς ἁπλοῖς τῷ πνεύματι, στρέφων τὰ νῶτα ἀπέναντι τῶν μεγαλοπόλεων, ἔνθα ἡ τοῦ προσπεποιημένου βίου παρὰ φύσιν πολυπραγμοσύνη, ἡ τύρβη, τὰ πλούτη καὶ τὰ πολυειδῆ πάθη ἐμπόδιζον τοὺς ἀνθρώπους τοῦ νὰ προσέξωσιν εἰς τὰ αἰώνια τῆς ψυχῆς αὐτῶν συμφέροντα.

Ὁ Ἡσαΐας πρῶτος τῶν προφητῶν ἀναφέρει τὴν λέξιν ἔρημον (ἐν Κεφ. Μ΄. στ. 3,) αἰνιττόμενος τὴν ἐπὶ τῆς ἐρήμου συνήθη προετοιμασίαν, τὴν γενομένην παρ' ἀρχαίοις διὰ τὴν εἴσοδον βασιλέων καὶ κατακτητῶν εἰς τὰς πόλεις. Ἀκολούθως ἐπανέλαβον αὐτὴν καὶ ἅπαντες οἱ Εὐαγγελισταί, χαρακτηρίσαντες τὸν Ἰωάννην ὡς Πρόδρομον τοῦ Χριστοῦ ἐξελθόντα καὶ βοῶντα ἐν τῇ ἐρήμῳ κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαίων κηρύκων, ὅπως ἑτοιμάσωσι τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς τρίβους Κυρίου.

Ἱστορικὸν τοιούτου εἴδους παράδειγμα, δηλονότι τῆς ἐξομαλύνσεως τῆς ἐρήμου, ἤτοι τῆς ἀκαλλιεργήτου γῆς, ἀπαντῶμεν εἰς τὸν Διόδωρον Σικελιώτην (Βιβλ. Β΄.) ὅστις, διηγούμενος τὴν διὰ τῆς Μηδείας καὶ Περσίας πορείαν τῆς Σεμιράμιδος, λέγει: «Κατὰ τὴν πρὸς τὰ Ἐκβάτανα πορείαν αὐτῆς ἀφίκετο εἰς τὸ ὄρος Ζάρκεον, ὅπερ, μεγάλην ἔχον τὴν ἔκτασιν καὶ πλήρες ὂν ἀποτόμων κρημνῶν καὶ φαράγγων, καθίστατο λίαν δύσβατον. Ἐπιθυμοῦσα οὖν νὰ ἀφήσῃ αἰώνιον μνημόσυνον ἑαυτῆς, συνάμα δὲ καὶ νὰ βραχύνῃ τὴν πορείαν, διέταξε νὰ ἰσοπεδωθῶσιν οἱ κρημνοὶ καὶ πάντα τὰ προσκόμματα, ὅπερ καὶ ἐτελέσθη διὰ μεγίστης δαπάνης, καὶ ἡ ὁδὸς ἐκλήθη ἔκτοτε ὁδὸς Σεμιράμιδος. Ἐπεσκέρθη κατόπιν τὴν Περσίαν καὶ πάσας τὰς λοιπὰς ὑποκειμένας αὐτῇ χώρας ἐν Ἀσίᾳ, ἰσοπεδοῦσα ἀπανταχοῦ ὄρη καὶ λόφους, ἀνεγείρουσα γεφύρας καὶ τὰς ἐρήμους εὐπόρους ποιοῦσα.»

Οἱ Ἰνδοὶ ἔτι καὶ νῦν προηγοῦνται τῶν βασιλέων κατὰ τὰς περιοδείας αὐτῶν, κηρύττοντες τὴν προσέλευσίν των διὰ τῶν πόλεων, τῶν κωμῶν καὶ τῶν χωρίων, δι' ὧν μέλλουσιν οὗτοι διελθεῖν· πολλάκις δὲ εἰς τριῶν ἡμερῶν ἀπόστασιν προπορευόμενοι, προτρέπουσι τοὺς ἐγχωρίους νὰ ἐπισκευάσωσι καὶ καθαρίσωσι τὴν ὁδόν· μέτρον ἀπολύτως ἀναγκαῖον εἰς χώρας, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι λεωφόροι.

Ἐν τῇ ἐρήμῳ οὖν ὅπου οἱ ἄνθρωποι, ἡσυχώτερον καὶ σωφρονέστερον βίον διάγοντες, πλειότερον πόθον περὶ τὰ θεῖα δεικνύουσι τῶν καθεκάστην κρουόντων τὰ πρόθυρα τῶν μεγάρων τῆς διπλωματίας καὶ καταπατούντων καὶ συκοφαντούντων ἀλλήλους δι' ἓν τεμάχιον ἄρτου, ἐν τῇ ἐρήμῳ, λέγω, τοῦ Ἰωάννου τὸ ἔργον ἦτο ὅπως εἰσάξῃ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ οὕτω προετοιμάσῃ τὰς εἰσόδους αὐτῶν, ὅπως ὁ Χριστὸς ᾖ ἀσπαστὸς αὐτοῖς, αὐτοὶ δὲ ἀσπαστοὶ τῷ Χριστῷ.

Ἐκ τῆς καταχρήσεως λοιπὸν τοῦ ῥητοῦ τούτου ἂς λάβῃ ἕκαστος ἰδέαν καὶ περὶ τῆς τῶν λοιπῶν ἱερογραφικῶν ῥήσεων ἀσυγχωρήτου χρήσεως καὶ καταχρήσεως ἐν τῷ λόγῳ. Ἴσως ἐπανέλθωμεν ἐν δέοντι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ρ. ΠΕΛΕΚΑΣΗΣ.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ.

ΤΑ ΛΟΥΤΡΑ ΤΟΥ ΚΙΣΣΙΓΚΕΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Πόση τῳόντι διαφορὰ μεταξὺ τοῦ Κίσσιγκεν καὶ τῶν ἄλλων λουτρῶν τῆς Γερμανίας, πρὸ πάντων δὲ τῆς Χομβούργης, Βισβάδης, Βάδης κτλ. τῶν ὁποίων σύντομον περιγραφὴν ἐδημοσίευσα πρό τινος διὰ τῆς ἀξιολόγου Παν ὁ ὥρας; Τὴν μεγαλοπρέπειαν, τὴν πολυτέλειαν, τὴν ποικιλίαν, τὴν ὡραιότητα καὶ τὸ πολυμήχανον τῶν γυναικῶν, τὴν ζωηρότητα ἐν γένει καὶ τὸ ἀεικίνητον τῶν λουτρῶν ἐκείνων δὲν βλέπει τις ἐνταῦθα. Αἱ πλειότεραι τῶν γυναικῶν, ἁπλοϊκῶς μᾶλλον καὶ σεμνοπρεπῶς ἐνδυόμεναι, καὶ οὐδὲ παγίδας ἢ σαγήνας ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν κρατοῦσαι, καθιστάνουσι τὴν ζωὴν τῆς πόλεως ἔτι ἥσυχον καὶ εἰρηνικήν. Ἐνταῦθα οὐδὲ αἴθουσαι μεγαλοπρεπεῖς χοροῦ ἢ χαρτοπαιγνίων, οὐδὲ μουσικαὶ συμφωνίαι συνεχεῖς, ἀλλ' οὐδὲ θέατρα θαυμάσια ἢ κυνηγέσια ὑπάρχουσι. Καὶ ὅμως εἰς Κίσσιγκεν συναθροίζονται κατ' ἔτος πολλαὶ χιλιάδες εὐπόρων ἀνθρώπων, καὶ ἀπέρχονται ἐπὶ τέλους, οἱ πλεῖστοι τοὐλάχιστον, λίαν εὔθυμοι καὶ εὐτυχεῖς· διατί; διότι ἀνεκτήσαντο τὴν πάσχου-

σαν αὐτῶν ὑγείαν. Ἰδοὺ τὸ ἔξοχον θέλγητρον καὶ ἡ μεγαλητέρα ὡραιότης τοῦ Κίσσιγκεν· ἡ θαυματουργὸς δύναμις τῶν πηγῶν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀνταλλάσσουσιν οὐδὲ μὲ τὰς ἡδονὰς καὶ ἐπιτυχίας ὅλου τοῦ κόσμου.

Δύο ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἄφιξιν ἡμῶν, ἀνηγγέλθη τηλεγραφικῶς ὅτι ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς, ἤρχετο μ. μ. καὶ πάλιν πρὸς χρῆσιν τῶν ἁλατολουτρῶν καὶ πόσιν τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων. Ἀλλὰ πρὶν περιγράψω τὴν ἄφιξιν ὡς καὶ τὴν ἐνταῦθα διαμονὴν αὐτῆς, ἐπιτραπήτω μοι ἕνα ἀναφέρω καὶ τὰ ἑξῆς:

Εἰς Κίσσιγκεν καταφεύγει καὶ μία ἄλλη τάξις ἀνθρώπων ἀσθενῶν, οἵτινες οὐδὲν ἄλλο ποθοῦσιν ἢ τὴν ἐλάττωσιν τῆς ὑπερμέτρου αὐτῶν πολυσαρκίας διὰ τῆς ὑπακτικῆς λεγομένης μεθόδου, πρὸς τὴν ὁποίαν, ὡς γνωστὸν, αἱ πηγαὶ αὐτοῦ τὰ μάλιστα ἐνδείκνυνται· μεταξὺ τούτων διακρίνονται οἱ Βαυαροὶ πρὸ πάντων. Τοιοῦτον τινὰ εἶδον καὶ ἐθαύμασα ἐν τῷ ξενοδοχείῳ Ἡ Πόλις τοῦ Μονάχου. Ὅταν ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν ἔπρεπε νὰ κατέχῃ δύο ἀνθρώπων θέσιν. Μόνον ὁ μέγας αὐτοῦ δάκτυλος ἦν ἴσως παχύτερος βραχίονος νεογνοῦ· ἐκ τούτου δύναταί τις νὰ κρίνῃ καὶ περὶ τῆς λοιπῆς ἀναλογίας τοῦ σώματος αὐτοῦ. Εἶχε δὲ τὸ ἀνάστημα μέτριον, τὴν κεφαλὴν εἰς ἄκρον μεγάλην, τὸ βῆμα λίαν βραδύ. Ἡ τροφὴ ὅμως αὐτοῦ ἀναλόγως ἦτο πολλὰ ἐλάχη, καὶ τοῦτο ὅπως διευκολύνῃ ἔτι ταχύτερον τὴν μείωσιν τῆς ὑπερμέτρου πιμελῆς.

Κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν εἶχε ῥαθάσει εἰς Κίσσιγκεν καὶ τὸ πρό τινος ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων ἀναγγελθὲν παράδοξον σύγγραμμα τοῦ Κ. Ρενάν, Ὁ Βίος τοῦ Ἰησοῦ. Ἐνταῦθα, ὑπὸ τὰς πυκνοφύλλους καστανέας καὶ δροσερὰς πτερίδας τοῦ κήπου, ἀνέγνωσα καγὼ αὐτὸ κατὰ πρώτην φοράν. Τοσοῦτον δὲ κρότον καὶ τοιαύτην ἐντύπωσιν παρήγαγε τὸ βιβλίον ἁπανταχοῦ, ὥστε πάντες σχεδὸν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐπροβληθούντο καὶ ἀνεγινώσκον αὐτό. Αἱ γυναῖκες μάλιστα, αἱ εὐαίσθητοι καὶ φιλόχριστοι αὗται καρδίαι, τοσαύτην προσοχὴν παρεῖχον εἰς τὰ λεγόμενα τοῦ συγγραφέως, ὥστε, ἐναντίον τῆς φύσεως αὐτῶν, οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνύψωνεν ὅπως ἴδωσι τὴν ἔμπροσθεν αὐτῶν διαβαίνουσαν καὶ πολυτελῶς ἐνδεδυμένην αὐτοκράτειραν ἢ ἑτέραν τινὰ τοιαύτην μεγάλην Κυρίαν, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὴν πηγὴν ταυτικῶς μετέβαινον ὅπως πίωσι τὰ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν διαταχθέντα ποτήρια, ἐξ ὧν ἤλπιζον τὴν ἀνάῤῥωσιν καὶ εὐεξίαν αὐτῶν. Ἐκ τῆς ἐμφάσεως δὲ, ἐκ τοῦ ὕφους τοῦ προσώπου καὶ τῶν μορφασμῶν, ἠδύνατο ὁ περιέργως παρατηρῶν νὰ ἐννοήσῃ, ἂν ἡ ἀναγινώσκουσα ἦν Δυτικὴ ἢ Διαμαρτυρουμένη. Αὐτὸ τοῦτο λεκτέον καὶ περὶ τῶν ἀνδρῶν. Ὁ μὲν Διαμαρτυρούμενος ἐραίνετο παραδεχόμενος καὶ χειροκροτῶν τὰς ἰδέας τοῦ βιβλίου, συνάμα δὲ μικρὸς σαρκασμὸς περιεπλανᾶτο ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ· ὁ δὲ ἐνθερμὸς Δυτικὸς, συνορρυῶν καὶ ἐλεεινολογῶν, διεδήλου συγχρόνως τὴν ὀργὴν καὶ ἀγανάκτησιν, καὶ μεγάλην ἐδείκνυεν ἀμηχανίαν, διότι πολλοὶ ἴσως ὁμόθρησκοι, διὰ τῶν ἐντέχνων ἐπιχειρημάτων τοῦ συγγραφέως, παρεκινοῦντο εἰς παραδοχὴν τῶν βλασφήμων αὐτοῦ ἰδεῶν.

Ἕτερόν τι, ὅπερ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐκέντησε τὴν κοινὴν περιέργειαν, ἦν ἡ ἄφιξις Ἄραβός τινος, τὴν ἐθνικὴν ἐνδυμασίαν φέροντος, καὶ διάφορα γυναικεῖα κοσμήματα, οἷον ἐνώτια, ψέλλια, δακτυλίδια, κομβολόγια ἀρωματικὰ, ἔλαια εὐώδη κτλ. ἐμπορευομένου. Αἱ γυναῖκες, ἀγεληδὸν τρέχουσαι εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Ἄραβος, ἠγόραζον ἀντὶ πολλῶν χρημάτων τὰ ψευδῆ αὐτοῦ ἐμπορεύματα. Ἐπείθοντο δὲ αὐταὶ ὅτι ταῦτα ἦσαν πραγματικῶς Ὀθωμανικῆς ἢ Ἀραβικῆς κατασκευῆς, διότι ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου τούτων ἐφαίνοντο Ἀραβικοὶ χαρακτῆρες. Τί θέλετε δὲ εἰπεῖ, ὅταν διαβεβαιώσω ὑμᾶς ὅτι οὗτος ἦτο πανοῦργός τις Γάλλος, τὸν Ἄραβα ὑποκρινόμενος κερδοσκοπίας χάριν, καὶ ὅτι πάντα τὰ ἐμπορεύματα αὐτοῦ κατεσκευάσθησαν ἔν τινι ἐργοστασίῳ τῆς Στρασβούργης; Τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἔτυχε πρό τινος νὰ ἴδω ἐν Βισβάδῃ, καὶ, ἀληθῶς εἰπεῖν, καλῶς ὡς ἀληθῆ Ἄραβα ἐξέλαβον αὐτὸν κατ' ἀρχάς· ὅτε δὲ ἠθέλησα νὰ ψελλίσω μετ' αὐτοῦ τὰ ὀλίγα Ἀραβικά, τὰ ὁποῖα γνωρίζω, αὐτὸς δὲ οὐδὲ γρῦ ἠδύνατο νὰ ἀπαντήσῃ, ἠναγκάσθη ἐπὶ τέλους νὰ μοι ὁμιλήσῃ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ τὴν μητρικήν. Ἅμα μὲ εἶδε καὶ πάλιν ἐνταῦθα, μὲ παρεκάλεσε νὰ μὴ εἴπω οὐδὲν περὶ τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ καταγωγῆς. Ὁ πανοῦργος Γάλλος ὑπεκρίνετο τωόντι ἐπιτυχῶς τὸν Ἄραβα, διότι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ τὴν ὄψιν εἶχεν ἡλιοκαῆ, καὶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μελαίνας. Ὁσάκις δὲ ἐπρόκειτο νὰ ὁρίσῃ τὴν τιμὴν πράγματός τινος, ἐφαίνετο ὅτι μόλις ἠδύνατο νὰ συναρθρώσῃ λέξεις τινὰς Γαλλικάς· ἡ μητρικὴ αὐτοῦ γλῶσσα ἦν ἡ Ἀραβική!

Ἐκ τῶν κατ' ἔτος ἀφικνουμένων ξένων εἰς Κίσσιγκεν, οἱ Πρῶσσοι εἰσὶν οἱ πολυπληθέστεροι, εἶτα δὲ οἱ Βαυαροὶ, καὶ εἶτα οἱ λοιποὶ Γερμανοί. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων ἐθνῶν οἱ Ἄγγλοι, οἵτινες πέρυσι ὑπερέβησαν τὸν ἀριθμὸν τῶν 1500· τούτου ἕνεκα καὶ νῦν κατὰ τὸ θρήσκευμα αὐτῶν διὰ συνδρομῶν ἀνήγειρον πρὸ δύο ἐτῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Γάλλοι, Πολωνοὶ, Ἰταλοὶ, Ῥῶσσοι, Ἑλβετοὶ, Ἀμερικανοὶ, Ἱσπανοὶ κτλ. ἐπισκέπτονται αὐτὴν ὡσαύτως ἱκανοί· καὶ Ἕλληνες δὲ καὶ Ἰνδοὶ καὶ Πέρσαι καὶ Ὀθωμανοὶ δὲν εἶνε ὡσαύτως σπάνιοι. Πέρυσι, ὡς ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν ξένων ἀνεγνωσα καὶ ἀλλαχόθεν ἤκουσα, ἦσαν τρεῖς οἰκογένειαι Ἑλληνικαί· ἡ μία ἐντεῦθεν, ἡ ἄλλη ἐκ Πελοποννήσου, καὶ ἡ τρίτη δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον πόθεν, ἀλλ' αἵτινες εἶχον ἀναχωρήσει ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀφίξεώς μου αὐτόθι.

Φέρε εἴπωμεν ἤδη διὰ βραχέων τινὰ καὶ περὶ τῆς Αὐτοκρατορίσσης. Ἐπειδὴ, ὡς καὶ ἐν τοῖς πρώτοις ἀνέφερον, ἦτο γνωστὸν ὅτι αὕτη ἔμελλε νὰ ἔλθῃ μ. μ. εἰς Κίσσιγκεν, ἐξῆλθον διὰ τοῦτο πάντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως καὶ πάμπολλοι τῶν ξένων, τῶν δημοτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν ἐπὶ κεφαλῆς μετὰ τῆς μουσικῆς προπορευομένων, ὅπως ὑποδεχθῶσι τὴν ὑψηλὴν ξένην. Ἀπὸ τῆς εἰσόδου τῆς πόλεως μέχρι τοῦ μεγάρου, τὸ ὁποῖον προητοιμάσθη δι' αὐτὴν, καὶ τὸ ὁποῖον ἔκειτο ἀπέναντι τοῦ κήπου, ἀνῆκον εἰς τὸν πλουσιώτερον τοῦ νομοῦ, βαρῶνα Gun, ἦτο πᾶσα ἡ ὁδὸς κεκαλυμμένη μὲ ἄνθη καὶ μυρσίνας. Δύο δὲ θαυμασταὶ ἀψῖδες καὶ σημαιοστόλιστοι, ἡ μία ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ μεγάρου, καὶ ἡ ἄλλη κατὰ τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως, ἀπετέλουν τὸ θέαμα ἔτι λαμπρότερον. Περὶ τὴν τετάρτην περίπου ὥραν εἴδομεν μακρόθεν κονιορτὸν, τὸν ὁποῖον οἱ ταχύποδες ἵπποι ἀνετίνασ-

σον εἰς τὸν ἀέρα· μετ' ὀλίγον δὲ ἡ ἄμαξα, ἐφ' ἧς ἐκάθητο τὸ αὐτοκρατορικὸν ζεῦγος, καὶ ἥτις παρηκολουθεῖτο ὑπὸ ἑτέρων τεσσάρων, τὴν λοιπὴν συνοδείαν φερουσῶν, διέβαινεν ἐν μέσῳ ἡμῶν. Μόλις ἤκουσεν ἡ εὐγενὴς γυνὴ τὴν παιανίζουσαν μουσικὴν, τοὺς κώδωνας τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰς ἐγκαρδίους ζητωκραυγὰς τοῦ συνωθουμένου περὶ τὴν ὁδὸν πλήθους, καὶ ἤρχησε νὰ χύνῃ δάκρυα θαλερά· ἐνεθυμήθη ὅτι πέρυσι, ἡμιθανὴς ἐνταῦθα ἐλθοῦσα, ἐγένετο παρ' ἐλπίδα ὑγιὴς μετά τινας ἑβδομάδας. Ὁ αὐτοκράτωρ προσεπάθει νὰ παρηγορήσῃ αὐτὴν, πολλάκις δὲ ἐσπόγγισεν ὁ ἴδιος τὰ δάκρυά της, ἀλλ' αὐτὰ πάλιν κατέῤῥεον ἐπὶ τῶν ὑπόχρων παρειῶν αὐτῆς.

Ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐν Βιέννῃ διαμονήν μου παρετήρησα, ἐφαίνετο ὅτι λίαν κήδεται καὶ μεριμνᾷ καὶ ἀγαπᾷ τὴν σύζυγον αὐτοῦ. Τὸ πιστεύω· πρῶτον μὲν, διότι εἶνε ἡ ὡραιοτέρα τῶν γυναικῶν, εἶτα δὲ, διότι δὲν συνεζεύχθη αὐτὴν πολιτικῶν ἕνεκα λόγων καὶ συνθηκῶν, ἀλλ' ἐξ ἔρωτος ἀγνοῦ καὶ ἀμοιβαίου. Τοῦτο εἶνε καθ' ἅπασαν τὴν Γερμανίαν ὁμολογούμενον.

Ἀμέσως τὴν αὐτὴν ἑσπέραν, ἐξελθοῦσα ἡ αὐτοκράτειρα εἰς περίπατον ἐντὸς τοῦ κήπου, ἐπέσυρε τὴν περιέργειαν καὶ τὸν θαυμασμὸν τοῦ κοινοῦ διὰ τῆς καλλονῆς καὶ τῆς φυσικῆς μεγαλοπρεπείας αὐτῆς· ὅσους δὲ ἔβλεπε καὶ ἀνεγνώριζεν ἐκ τοῦ παρελθόντος ἔτους λίαν φιλοφρόνως ἐχαιρέτα. Οὐδέποτε ἐξέλιπεν ἐκ τῶν χειλέων αὐτῆς μειδίαμα γλυκὺ καὶ εὐῤῥόσυνον. Καὶ ὁ μὲν αὐτοκράτωρ ἀνεχώρησε μετὰ δύο ἡμέρας· αὐτὴ δὲ, μείνασα μετὰ σμικρὰς θεραπείας εἰς Κίσσιγκεν, ἤλπιζε καὶ εὔχετο ὑπὲρ τῆς ἐντελοῦς ἰάσεως τῆς νόσου, τῆς ὁποίας ὀλίγον ἐλείψε νὰ γίνῃ ἄδικον θῦμα, ὅτε, κατὰ πρόταροπὴν τῶν περιφημοτέρων ἰατρῶν τῆς Βιέννης, μετέβη προπέρυσι εἰς Κέρκυραν, Βενετίαν κτλ. κακῶς, ὡς λέγεται, αὐτὴν διαγνόντων.

Δὲν ἤθελεν ἐξαρκέσει, νομίζω, ὅλη ἡ αἴσθησις τοῦ καλοῦ, ὅλη ἡ εὐαισθησία καὶ ἡ φαντασία τοῦ μεγαλητέρου τῆς γῆς ποιητοῦ, ἵνα ἐξυμνήσῃ τὴν ὡραιότητα τῆς γυναικὸς ταύτης. Γνωρίζω καὶ τὰς τρεῖς αὐτῆς ἀδελφὰς, ἤτοι τὴν ἔκπτωτον βασίλισσαν τῆς Νεαπόλεως, τὴν πριγκίπισσαν ἐκ Τούρν καὶ Τάξη (von Turn und Taxis), ὡς καὶ τὴν μικροτέραν, ἄγαμον εἰσέτι διατελοῦσαν, ἅπασας φημιζομένας ἐπὶ καλλονῇ· ἀλλ' ἡ αὐτοκράτειρα ὑπερβαίνει καὶ τὰς τρεῖς. Φαντάσθητε ἀνάστημα ὑψηλὸν μᾶλλον, ῥαδινὸν καὶ χαρίεν, ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς καὶ πλήρεις γλυκύτητος, ὀφρῦς τοξοειδεῖς καὶ μελαίνας, κόμην μακρὰν, πυκνὴν καὶ καστανόχρουν, βάδισμα ἐλαφρὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς, χεῖλη ἀνάλογα καὶ ὑσμινοβαφῆ, ἔρκος ὀδόντων μαργαρώδες, δέρμα λευκὸν ὑπὲρ τὴν χιόνα, φωνὴν ἁρμονικὴν καὶ ἡδεῖαν, καὶ θέλετε ἴσως λάβει ἀτελῆ τινα εἰκόνα τοῦ μεγαλείου καὶ τοῦ κάλλους αὐτῆς. Ἀληθὲς μὲν ὅτι ἡ πρὸ χρόνου συμβᾶσα δυστοκία, ἔτι δὲ καὶ ἡ τελευταία νόσος ἐξησθένησαν αὐτὴν ὀλίγον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τῶν παρειῶν αὐτῆς τὸ ὠχρὸν μᾶλλον χρῶμα· ἀλλ' ἴσα ἴσα αὐτὸ ἀποκαθίστησι τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἔτι γλυκύτερον καὶ περισπαθέστερον. Ὁ βλέπων αὐτὴν καὶ θαυμάζει καὶ λυπεῖται· θαυμάζει μὲν τὴν ἔξοχον ὡραιότητα, ἀλλὰ καὶ λυπεῖται συγχρόνως, διότι νόσος κακὴ ἠπείλησε τὸ οὐράνιον αὐτῆς σῶμα ἐν τοιαύτῃ ἀνθηρᾷ ἡλικίᾳ. Μόνον κατὰ τὴν ἑσπερινὴν ὥραν ἐνδύεται συνήθως μεγαλοπρεπῶς· εἰσερχομένη δὲ ἐντὸς τοῦ κήπου καὶ ἀναμιγνυομένη μετὰ τῶν λοιπῶν ξένων, περιεπάτει σχεδὸν ἀδιακόπως μέχρι τῆς ὀγδόης. Ἐν καιρῷ πρωΐας, ὅτε καὶ αὐτὴ προσήρχετο εἰς τὴν πηγὴν ὅπως πίῃ τὸ θαυμάσιον ποτὸν, ἦτο λίαν ἁπλοϊκῶς ἐνδεδυμένη, καὶ οἱ μὴ γνωρίζοντες ἐξελάμβανον αὐτὴν ὡς τυχαίαν τινὰ ξένην· ἔπινε δὲ τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς ἐντὸς πολυτίμου ποτηρίου, ὑπὸ τῶν σημαντικωτέρων τῆς πόλεως ἐναλλὰξ προσφερομένου. Ὑπὸ μιᾶς μόνης συνήθως Κυρίας τῆς τιμῆς συνοδευομένη ἐξήρχετο εἰς λίαν μακροὺς περιπάτους· ἐφαίνετο δὲ πάντοτε περιχαρὴς καὶ εὔθυμος, διότι ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως αὐτῆς κατὰ πολὺ ἐβελτιώθη ἡ ὑγεία αὐτῆς. Τοῦτο ἤκουσα ὁ ἴδιος νὰ λέγῃ ἑσπέραν τινὰ εἰς τὸν τυφλὸν δοῦκα τῆς Μεκλεμβούργης, ὡσαύτως ἕνεκα τῶν ὑδάτων ἐλθόντα ἐνταῦθα· εἶχε δὲ τοσαύτην συμπάθειαν πρὸς τὸν δυστυχῆ τοῦτον καὶ ἀγαθὸν Γερμανὸν ἡγεμόνα, ὥστε συνεχῶς ὡδήγει αὐτὸν εἰς περίπατον ἢ εἰς τὴν πηγὴν αὐτήν. Ἐν γένει ἡ αὐτοκράτειρα αὕτη εἶνε λίαν φιλάνθρωπος καὶ προσηνὴς γυνή. Ὁσάκις ἔβλεπέ τινα βαρέως ἔχοντα, κατηυθύνετο ἡ ἰδία πρὸς αὐτὸν, παρηγόρουσα καὶ τὴν ἰαματικὴν τοῦ Κίσσιγκεν δύναμιν ἐκθειάζουσα· ὡς παράδειγμα δὲ ἔφερεν ἑαυτὴν πάντοτε.

Μὴ λησμονήσωμεν ὅμως νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη εἶνε συγχρόνως καὶ ὁ τύπος τῆς σεμνοπρεπείας καὶ τῆς κοσμιότητος τῶν ἠθῶν. Οὐδεμία ἄλλη ἡγεμονὶς ὑπερβαίνει αὐτὴν κατὰ τοῦτο· οὕτω τοὐλάχιστον δοξάζει ἡ κοινὴ γνώμη. Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξιν αὐτῆς εἰς Κίσσιγκεν, εἴδομεν ἐντὸς τοῦ κήπου δύο γυναῖκας, πλουσίως μὲν ἀλλὰ μᾶλλον ἀνοικείως ἐνδεδυμένας, ἱκανῶς εὐειδεῖς τὴν ὄψιν καὶ ὑπό τινων εὐγενῶν περιστοιχουμένας. Ὁ κόσμος ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς ὅτι καὶ αὐταὶ ἀνῆκον εἰς τὴν συνοδείαν τῆς αὐτοκρατορίσσης, μάλιστα ἔφερον καὶ τὸν τίτλον Κομησσῶν· ἀλλὰ δὲν ἦσαν, ὡς ἐγνώσθη ἀκολούθως, εἰμὴ δύο ὑπόπτου ἢ μᾶλλον κακῆς διαγωγῆς γυναῖκες, αἵτινες, ἐν ὥρᾳ μὲν θέρους ἀπὸ λουτροῦ εἰς λουτρὸν ἐν ὥρᾳ δὲ χειμῶνος ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν περιφερόμεναι, ἐξασκοῦσι τὸ ἔντιμον αὐτῶν ἐπάγγελμα. Τὴν ἐπαύριον ὅμως δὲν ἀνεφάνησαν πλέον· δι' ἑνὸς γεύματος τῆς αὐτοκρατορίσσης ἐφρόντισεν ἡ Ἀστυνομικὴ ἀρχὴ περὶ τῆς ἀποπομπῆς τῶν δύο τούτων κακῶν ἀγγείων. Τὸ Κίσσιγκεν, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπον, δὲν εἶνε ὁ τόπος τῆς διαφθορᾶς καὶ πολυτελείας, τῶν ἐρώτων καὶ τῶν κατακτήσεων, ὡς τὰ πλεῖστα τῶν λοιπῶν λουτρῶν τῆς Γερμανίας.

Ἐνταῦθα προτίθεμαι νὰ παύσω, καὶ τοι πολλὰ ἔχων εἰσέτι νὰ προσθέσω, διότι οὔτε αἱ σελίδες τῆς Ἑπταλόφου εἰσὶ τόσον εὐρεῖαι, ἀλλ οὐδὲ ἐγὼ πρέπει νὰ κατατρίβω τὸν καιρὸν τοιαῦτα μόνον γράφων. Ἴσως ἀργότερα ἐπανέλθω ἐπὶ τοῦ ταξειδίου τούτου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΟΥΜΑΣ.

Ἰδοὺ πασίγνωστον ὄνομα, εἰ καὶ πρὸ δύο μόλις δεκαετηρίδων ἀπαθανατισθὲν, τὸ ὁποῖον φρονοῦμεν ὅτι θέλει ἐπιζήσει πολλῶν γενεῶν, ἂν ὄχι διὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ ἀξίαν, τοὐλάχιστον ὡς προσωποποίησις παραδόξου περιόδου τῆς ἱστορίας τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου καὶ τῆς γοητευτικωτέρας συγχρόνου μυθιστοριογραφίας.

Ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς, ὁ περιφημότερος τῶν νεωτέρων μυθιστοριογράφων καὶ ἡ γονιμωτάτη ἀναντιρρήτως κεφαλὴ τοῦ αἰῶνος ἡμῶν, ἐγεννήθη τὸ δέκατον ἔτος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, τὴν 24 Ἰουλίου (5 Θερμιδώρου) 1802, εἰς Βιλλὲρ-Κοττερέτην, πολίχνην τοῦ νομοῦ τῆς Αἴσνης. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, μιγὰς γεννηθεὶς ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Ἁγίου Δομίγκου ἐκ μιᾶς μαύρης παλλακίδος τοῦ Μαρκεσίου Παιλλετερὺ, ἦν ὁ πρῶτος τοῦ τοιούτου χρώματος ἄνθρωπος, ὅστις ἔφθασε μέχρι τοῦ στρατηγικοῦ βαθμοῦ εἰς τὸν Γαλλικὸν στρατὸν, διακριθεὶς εἰς τὰς ἐκστρατείας τῆς Ἰταλίας καὶ Αἰγύπτου ἕνεκα τοῦ εὐγενοῦς χαρακτῆρος καὶ τῆς ἡρωϊκῆς ἀνδρίας του, καὶ διοικήσας πολὺν χρόνον τὸν στρατὸν τῶν Ἄλπεων. Ἀλλ' ὑποκύψας εἰς τὰς περιπετείας καὶ τὰς ἀδήλους ἐκβάσεις τοῦ πολέμου, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἔζησε βίον πτωχοῦ πλὴν τιμίου πολίτου ἐν τῇ εἰρημένῃ πολίχνῃ, ἀποθανὼν τῷ 1807. Ὡς τοιοῦτος λοιπὸν δὲν ἀφῆκεν ἄλλην περιουσίαν εἰς τὸν υἱόν του, εἰμὴ τὴν δόξαν τοῦ ὀνόματός του, περιουσίαν ἄγονον πολλάκις.

Ἡ ἀνατροφὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὡς ὁ ἴδιος περιγράφει αὐτὴν διὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ζωηρότητος, ὑπῆρξε λίαν ἠμελημένη. Διότι ἡ μήτηρ του, περιπαθῶς ἀγαπῶσα αὐτὸν καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὅλας τὰς ἐλπίδας της στηρίζουσα, δὲν ἤθελε νὰ ἀποχωρισθῇ ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐνεπιστεύθη τὴν ἀγωγήν του εἰς τὸν ἐφημέριον τῆς πολίχνης, ὅστις εἰς μάτην ἠγωνίσθη ἐπὶ ἓξ ἔτεσιν νὰ διδάξῃ αὐτὸν ὀλίγα Λατινικά· ὅσον δὲ διὰ τὴν ἀριθμητικὴν, ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ ἐν τῇ βιογραφίᾳ του ὅτι τρεῖς διδάσκαλοι ἀπηλπίσθησαν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον, προσπαθοῦντες νὰ ἐμβάλωσιν εἰς τὴν κεφαλήν του τὰς τέσσαρας αὐτῆς πράξεις. Ἀλλ' ἐὰν ἠθικῶς δὲν ἀνεπτύχθη ἀρκετὰ τότε, σωματικῶς ὅμως ἔκαμε μεγάλας προόδους. Μεγαλόσωμος καὶ ἰσχυρὸς, διέτρεχε τοὺς ἀγροὺς ὡς Τάρταρος, ἔτρεχεν ἔφιππος ὡς Ἀμαζὼν, ἐξιφομάχει ὡς ἱππότης καὶ ἐγρονθοκόπει ὡς παλαιστής. «Πρὸς ἀποζημίωσιν τῆς ἀτελοῦς ἀνατροφῆς μου, λέγει ὁ ἴδιος ἀφηγούμενος τὸν βίον του, κατεῖχον τὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα δίδει ἡ ἀγροτικὴ ἀνατροφή· ἵππευον δηλαδὴ ἀνεξαιρέτως ὅλους τοὺς ἵππους, διέτρεχον πεζῇ δώδεκα λεύγας διὰ νὰ χορεύσω εἴς τινα χορὸν, μετεχειριζόμην τὸ ξίφος καὶ τὸ πιστόλιον ἀρκετὰ ἐπιδεξίως, καὶ εἰς τριάκοντα βημάτων ἀπόστασιν σπανίως μὲ διέφευγε λαγωὸς ἢ περδίκιον.»

Δυστυχῶς ὅμως τὰ προσόντα ταῦτα φαίνεται ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς πόρον ζωῆς· διότι ἡμέραν τινὰ, εἰσελθοῦσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἰς τὸν κοιτῶνά του, τῷ ἀνήγγειλε δακρυχέουσα ὅτι ἠναγκάσθη νὰ πωλήσῃ ὅ,τι εἶχε διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη των, καὶ ὅτι τῇ ἔμενον εἰς χεῖρας 253 μόνον φράγκα καί τινα ἀργυρᾶ σκεύη. Ὁ Ἀλέξανδρος ἦν τότε εἰκοσαετὴς, ἀλλὰ πλήρης θάρρους καὶ νεανικῆς εὐτολμίας· καὶ λοιπὸν, λαβὼν ἐκ τῆς ποσότητος ταύτης τὰ πεντήκοντα τρία μόνον φράγκα, ἀνεχώρησε τὴν αὐτὴν ἑσπέραν εἰς Παρισίους πρὸς πορισμὸν χρημάτων, ἐλπίζων εἰς ἀρχαίους φίλους τοῦ πατρός του. Ἀλλ' οἱ φίλοι σήμερον εἰσὶ λίαν ἐπιλήσμονες, καὶ μάλιστα ἐκεῖνοι, οἵτινες, εὑρισκόμενοι εἰς τὰς ἀνωτέρας κοινωνικὰς βαθμίδας, ἔχουσιν ἀσχολίας πολλάς· εἰς τρόπον ὥστε ὁ νέος λαθροθήρας τῆς Βιλλὲρ-Κοττερέτης, καταπεπεισμένος πρότερον ὅτι ὁ κόσμος εἶνε κῆπος, ἐν ᾧ δρέπει τις χρυσᾶ ἄνθη, εἶδεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐψευσμένας τὰς ἐλπίδας του, καὶ ἤρχισε νὰ ἐννοῇ ὅτι ἡ κοινωνία κατηγορεῖται πολὺ ὀλιγώτερον τοῦ δέοντος.

Ἐν τούτοις οἱ πειρασμοὶ οὗτοι οὔτε πολὺ διήρκεσαν οὔτε δυσχερεῖς ἦσαν· διότι δὲν εἶχεν εἰσέτι τῷ χορηγηθῇ εὐκαιρία πρὸς κατανάλωσιν τῶν 53 φράγκων του, ὅτε, χάρις εἰς συστατικήν τινα ἐπιστολὴν ἰσχυροῦ τινος ἐκλογέως πρὸς τὸν στρατηγὸν Φουά, ἀντιπρόσωπον τοῦ νομοῦ του, ἐγκατέστη, τὸν τρίτον μῆνα μετὰ τὴν εἰς Παρισίους ἄφιξίν του, εἰς τὸ ἰδιαίτερον γραφεῖον τοῦ Δουκὸς τῆς Αὐρηλίας μὲ μηνιαῖον μισθὸν 100 φράγκων. Μὴ παρατρέξωμεν ὅμως ὅτι ὁ μέλλων διάσημος συγγραφεὺς, εὑρεθεὶς εἰς θέσιν λίαν δυσχερῆ ἐνώπιον τοῦ στρατηγοῦ, πρὸς ὃν ἦν συστημένος, ἕνεκα τῆς παντελοῦς σχεδὸν ἀμαθείας του, ἐσώθη παρ' ἐλπίδα τῆς δεινῆς ταύτης δυσχερείας χάρις εἰς τὴν καλλιγραφικήν του ἱκανότητα. Ὁ ἄλλως εὐτελὴς λοιπὸν οὗτος μισθὸς ἐφάνη εἰς τὸν Ἀλέξανδρον πλοῦτος μέγας, διὸ ὡς καλὸς υἱὸς ἔσπευσε νὰ γράψῃ πρὸς τὴν μητέρα του νὰ ἔλθῃ εἰς Παρισίους. Ἔκτοτε δὲ ἤρχησε μετὰ σπουδῆς καὶ καρτερίας νὰ καταγίνεται ἡμέραν καὶ νύκτα ὅπως μεταβάλῃ τὴν ἀνατροφήν του, καὶ εἰς τὰς πυρετώδεις ἐκείνας ἀγρυπνίας, εἰς ἃς ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ χάρις εἰς τὴν σιδηρᾶν κρᾶσίν του, χρεωστεῖ, ὡς ὁ ἴδιος λέγει, τὴν μέχρι τέλους τοῦ βίου του διατηρηθεῖσαν ἕξιν τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας, ἥτις καθίστα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς φίλους του ἀκατανόητα τὰ πολυειδῆ ἔργα του.

Τρία ἔτη διήρκεσεν ἡ ζωὴ αὕτη, ἔτη πόνων καὶ μόχθων ἀπείρων· τρία ἔτη βιαίας μελέτης, καθ' ἃ ἀνεδίφησεν ἀκορέστως φυσιολογίαν, ἀνατομίας, ἱστορίας, μυθιστορήματα καὶ ἄλλα· τρία ἔτη ἰσχυρογνώμονος πάλης, ἥτις ἠνάγκασε τὴν εἱμαρμένην νὰ κλίνῃ γόνυ πρὸ τῆς σιδηρᾶς ταύτης καὶ ἀκάμπτου θελήσεως. Ἐν τούτοις, συμπληρωθέντων τῶν ἐτῶν τούτων τῆς δοκιμασίας, εἰς τὸν μισθόν του προσετέθησαν τριακόσια ἔτι φράγκα, λίαν ἀναγκαῖα δι' αὐτὸν, ἀρχήσαντα δαπανηράς τινας διασκεδάσεις.—Βλέπετε ἡ ποίησις, ἡ φαντασία παρασύρει ἐνίοτε τὸν ἄνθρωπον!—Συγχρόνως δὲ ἀπηλλάγη τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας τοῦ γραφείου.

Ἡ μανία τοῦ νὰ γίνῃ συγγραφεὺς δὲν ἤργησε νὰ καταλάβῃ τὸν ζωηρὸν ἡμῶν νεανίαν· διὸ ἤρχησε νὰ γράφῃ κωμῳδίας τινὰς καὶ δράματα, τῇ συνεργασίᾳ καὶ ἄλλων τινῶν φίλων του. Τὰ πρῶτά του δὲ ταῦτα δοκίμια μικρὰν ἔσχον ἐπιτυχίαν· ἀλλ' ὁ Δουμᾶς ἦτο ἐπίμονος, ἐνῷ δὲ προσεπάθει νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὸ στάδιον, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε κλίσιν ἄνευ κλήσεως, συμβεβηκός τι ἤλλαξε τὴν ἐπιθυμίαν του καὶ ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν ἄλλην, ἥτις προσῆψεν εἰς αὐτὸν μεγάλην δόξαν, παρήγαγε δὲ καὶ ἀποτελέσματα εὐάρεστα διὰ τὸ Γαλλικὸν θέατρον. Καὶ εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς βιογραφίας τοῦ νέου ἡμῶν δραματουργοῦ ἐπιτραπήτω ἡμῖν ὅπως ἐνδιατρίψωμεν ὅσον δεῖ.

Ἀπὸ τοῦ 1820 μέχρι τοῦ 1828 ἐπαισθητὴ ὁσημέραι καθίστατο ἡ ἀνάγκη δραματικῆς ἀνακαινίσεως. Τὸ σκῆπτρον τοῦ Κορνηλίου καὶ τοῦ Ῥακίνα, περιελθὸν εἰς τὰς χεῖρας τῶν τραγικῶν τῆς αὐτοκρατορίας Γιρονδίνων, ἐνέπνεεν ὅσον σέβας καὶ τὸ σκῆπτρον τοῦ ΙΔ΄ Λουδοβίκου εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀσθενοῦς Λουδοβίκου ΙΣΤ΄. Τερατώδη δράματα μετὰ φόνων καὶ κακουργημάτων μεγίστων καὶ αἰσχρατάτων ἐπλημμύρουν ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς σκηνῆς, χει-

ροκροτούμενα ὑπὸ τοῦ πλήθους ἐκείνου, τοῦ συνεργήσαντος εἰς τὰ κακουργήματα τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἡ ἀτημέλητος δραματικὴ τρομοκρατία, μετὰ τὰ Ἰουλιανὰ μάλιστα συμβεβηκότα, πεζὴ αὕτη καὶ χυδαία, ἐνερριζώθη ἐν τῷ μέσῳ κοινωνίας εὐρύθμου. Αἱματώδης καταῤῥάκτης σφαγῶν, αἱμομιξιῶν, βιασμῶν, λαθραίων τοκετῶν κατέκλυσε τὸ θέατρον, ἀντιπροσωπευόμενον ἐν ἀπόπτῳ, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν φύσιν διὰ τῆς λαιμητόμου, ἐπιβαίνοντος τοῦ δημίου ὡς ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ. Ταῦτα δὲ πάντα ἀνεμιγνύοντο μὲ προσωπεῖα καὶ μεσαιωνικὰς τελετὰς, μὲ πληθὺν μανδυῶν, θωράκων, σιδηρῶν χειρίδων, ξιφῶν, ἐγχειριδίων, μὲ πλεκτὰς ἀναβάθρας καὶ μὲ παντοειδῆ δραματικὰ τεχνάσματα. Περὶ δὲ τῶν διαλόγων τοῦ δράματος, οὓς ἤθελέ τις νομίσει ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξερχομένους χοάνης, ἦσαν πάντοτε μονότονον κρᾶμα χυδαιότητος καὶ ὄγκου, πλουσιώτερον λέξεων ἢ ἰδεῶν, καὶ γέμον τρομακτικῶν ὅρκων καὶ βλασφημιῶν.

Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἡ τέχνη καὶ ἡ ἰδέα ἐφαίνοντο ἀποκλεισικῶς ἐπιδιώκουσαι τὰς ἀπὸ τῆς ὕλης συγκινήσεις καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν τέρψιν. Ἡ δραματικὴ αὕτη τρομοκρατία εἶχε πολλὴν ὁμοιότητα μὲ τὴν πολιτικὴν, καθότι εἰς ἀμφότερα τὰ συστήματα ἡ αὐτὴ ἐπεκράτει βιαία καὶ χυδαία ἀντίδρασις πρὸς πᾶσαν παράδοσιν, πρὸς πάντα κανόνα, πρὸς πᾶσαν ἐγκράτειαν, πρὸς πᾶσαν σωφροσύνην, καὶ τέλος πρὸς πᾶν ἔργον τοῦ πνεύματος καὶ τῆς γλώσσης. Εἰς ἀμφότερα τέλος τὰ συστήματα ταῦτα, πολιτικὴν καὶ θέατρον, ἀνευρίσκει τις μὲ τὴν αὐτὴν περὶ τὸ καινοτομεῖν ζέσιν τὸ αὐτὸ ἐλάττωμα τοῦ πραγματικοῦ παραδόξου. Τοιοῦτον λοιπὸν τὸ Γαλλικὸν θέατρον, περιμένον, ὡς εἰπεῖν, ἀνυπομόνως τὸν Μεσίαν του· τοιαύτη ἡ ἐκδεδιηγημένη σκηνὴ, ἡ δεομένη ἀναμορφωτῶν.

Οἱ πρῶτοι ἀντιπρόσωποι τῆς ἐπαναστατικῆς ταύτης κρίσεως τοῦ θεάτρου ὑπῆρξαν ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς καὶ ὁ Βίκτωρ Οὔγος. Ὁ μὲν, ἀνώτερος τοῦ δευτέρου κατὰ τὴν φαντασίαν καὶ εὕρεσιν καὶ γνῶσιν ἠθικῶν τινων παθῶν, ὁ δὲ, ἀνώτερος κατὰ τὴν τέχνην, τὴν καλλιλογίαν, τὸ ὕφος, τὴν ἀκρίβειαν. Ὁ μὲν ἐνήργει διὰ τῆς φαντασίας, ὁ δὲ διὰ τῆς τέχνης· ὁ μὲν ζωηρὸς καὶ λαμπρὸς ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀκριβὴς καὶ μεγαλοπρεπής. Μέγας λυρικὸς ποιητὴς ὁ Βίκτωρ Οὔγος, λογογράφος πεπροικισμένος μὲ γλαφυρὸν καὶ πλούσιον κάλαμον, ὁ Συγγραφεὺς τῶν Ὠδῶν καὶ τῶν τριστρόφων (ballades), τῶν Φύλλων τοῦ ῥθινοπώρου καὶ τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων, ὡς δραματουργὸς μᾶς ἐφάνη πάντοτε ἐστερημένος πραγματικῆς καὶ ἑδραίας δυνάμεως. Ἐν τῷ δράματι ἀποβάλλει μέρος τῶν πλεονεκτημάτων του, ἐνῶ διατηρεῖ ὅλα τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ, καὶ, (κατὰ παράδοξον ἰσχυρογνωμοσύνην, ἰδίαν εἰς τοὺς ἐξόχους ἄνδρας, πολλάκις ἐμμένοντας εἰς πᾶν ὅ,τι ἀναρμόδιον αὐτοῖς), ὁ Βίκτωρ Οὔγος, ὅσον πλέον ἀποπλανᾶται τῆς δραματικῆς ὁδοῦ, τόσῳ μᾶλλον ἐπιμένει εἰς τὴν πλάνην του. Ἀπὸ τοῦ Κρομβέλλου μέχρι τοῦ Ῥυΐ-Βλὰς δύναταί τις νὰ ἀπαριθμήσῃ μακρὰν σειρὰν συστηματικῶν σφαλμάτων.

Εἰ καὶ πολὺ κατώτερος ὁ Δουμᾶς τοῦ Οὔγου ὡς συγγραφεὺς καὶ ὡς ποιητὴς, καθ' ἡμᾶς εἶνε ἀνώτερος ὡς δραματουργός. Ἐπροικίσθη μὲ πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀποκτῶνται· μὲ μεγάλην γονιμότητα φαντασίας, μὲ δύναμιν εὑρέσεως καὶ οἰκονομίας καὶ πρὸ πάντων δραματικοῦ πνεύματος, μὲ τὴν συναίσθησιν τῶν ἀντιθέσεων καὶ τὴν ἀρκετὰ ζωηρὰν γνῶσιν αἰσθημάτων τινῶν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἀλλὰ στερεῖται πολλῶν πολυτίμων προσόντων, ἅτινα μόνα δίδουσιν εἰς τὰ ἄλλα τοῦ δράματος προτερήματα ἰσχὺν καὶ ζωήν. Δὲν ἔχει ἐν τῷ γράφειν τὴν δύναμιν τοῦ χαρακτῆρος. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι τὸν τοῦ λόγου χαρακτῆρα δύναταί τις νὰ ἀποκτήσῃ μέχρι τινὸς βαθμοῦ διὰ τῆς φιλοπονίας· ἀλλὰ πάντοτε θέλει εἶσθαι ἐλλειπὴς εὐρείας βαθύτητος, ἀληθείας, ἀκριβείας, ἅτινα δύναταί τις νὰ ἀρυσθῇ, οὐχὶ ἀπὸ τὴν ἐπίπλαστον ζέσιν πυρετώδους ἐμπνεύσεως, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐνδελεχοῦς φιλοπονίας τοῦ νοὸς, ὁτὲ μὲν εἰς ἑαυτὸν ἀνανακλωμένου ὁτὲ δὲ ἐκτὸς, ὅπως σπουδάσῃ ἐν τῷ παρελθόντι ἢ παρατηρήσῃ ἐν τῷ παρόντι τὰ μέσα τῆς ἐκτελέσεως. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ὁ Κ. Δουμᾶς ἐπρόκειτο νὰ ἐκλέξῃ ἀπέναντι τοῦ προμελετημένου καὶ τοῦ αὐτοσχεδίου· προέκρινε λοιπὸν τὸ αὐτοσχέδιον, καὶ αὐτοσχεδίασεν ἓν θέατρον. Ἀλλ' ἂς ἀναπέρωμεν τὴν πρώτην ἀφορμὴν τοῦ νέου τούτου σταδίου.

Περὶ τὸ 1829 ἠθοποιοὶ Ἄγγλοι, ἐλθόντες εἰς Παρισίους καὶ σκοποῦντες νὰ παραστήσωσι τραγῳδίας τινὰς τοῦ Σαικσπήρου, ἀνήγγειλον τὸν Ἀμλέτον. Ὁ ἐν σπέρματι δραματικὸς ἡμῶν, ἀνήκων εἰς τὴν σχολὴν τῆς ἐπιπολαίου φιλολογίας, ἔσπευσε νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν παράστασιν τοῦ δράματος· ἀπὸ τῆς στιγμῆς δ' ἐκείνης τοσοῦτον ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Σαικσπήρου, ὥστε πλεῖστα τεμάχια διετήρησεν ἀκολούθως εἰς τὴν μνήμην του. Ἀκούσωμεν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐκθέτοντος τὰς πρώτας ἐντυπώσεις, ἃς ἐπροξένησεν αὐτῷ ὁ Ἀμλέτος ἐπὶ σκηνῆς: «Ὑποθέσατε, λέγει, τυφλὸν ἐκ γενετῆς καὶ τότε πρῶτον ἀναλαμβάνοντα τὴν ὅρασιν, ἀνακαλύπτοντα κόσμον ὁλόκληρον, περὶ τοῦ ὁποίου οὐδεμίαν εἶχεν ἰδέαν· φαντάσθητε τὸν Ἀδὰμ ἐγειρόμενον μετὰ τὴν πλάσιν του καὶ κρατοῦντα ὑπὸ τοὺς πόδας τὴν πεποικιλμένην γῆν, ἔχοντα ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἀκτινοβόλον οὐρανὸν, πέριξ αὐτοῦ χρυσόμηλα δένδρα, μακρόθεν ὁρώμενον ποταμὸν μέγαν καὶ ἀργυροειδῆ, πλησίον δὲ αὐτοῦ τὴν νέαν, τὴν ὡραίαν, τὴν ἀγνὴν καὶ γυμνὴν γυναῖκα, καὶ θέλετε λάβει ἰδέαν τῆς μαγικῆς Ἐδὲμ, ἣν ἡ παράστασις τοῦ Ἀμλέτου ἠνέῳξεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου... Ὦ! ἰδοὺ ὅ,τι ἐζήτουν... Σαικσπῆρε, σὲ εὐχαριστῶ!» Ἀλλὰ καὶ ἄλλους πολλοὺς δραματικοὺς ἀνέγνωσεν, ἐν οἷς καὶ τὸν Γαίτην καὶ Σχίλλερον, ἀποφασίσας ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης νὰ ἐπιδοθῇ καὶ νὰ ἐπιδώσῃ εἰς τὸ δραματικὸν στάδιον.

Μετὰ τὴν σύντονον ταύτην μελέτην, ἀπεφάσισεν ὁ Δουμᾶς νὰ δοκιμάσῃ ἐκ δευτέρου τὴν τύχην. Δυσανασχετῶν νὰ βλέπῃ τὸ πρῶτον κλασικὸν δρᾶμά του, τὴν Χριστίνην, ὅπερ ὑπ' ἄλλων μὲν ἐπηνέθη ὑπ' ἄλλων δὲ ἀπεδοκιμάσθη, κεκλεισμένον εἰς τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου, ἀπεφάσισε νὰ γράψῃ ῥωμαντικὸν δρᾶμα· ἀναγνώσας δὲ πρό τινος καιροῦ τὸν βίον τοῦ Ἐρρίκου Γ' καὶ θελχθείς, ἀπεφάσισε νὰ τὸν θέσῃ ἐπὶ σκηνῆς. Ἐν διαστήματι τεσσάρων μηνῶν τὸ δρᾶμα ἐσχηματίσθη, ἐγράφη καὶ ἐδόθη πρὸς παράστασιν, ἥτις ἐγένετο τὸ πρῶτον τὴν 10 Φεβρουαρίου τοῦ 1829. Ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξε λαμπρά· τὸ πλῆθος ἐχειροκρότει μανιωδῶς, τινὲς δὲ καὶ ἐδάκρυον. Ὁ Δοὺξ τῆς Αὐρηλίας, διατάξας νὰ τῷ ἐπι-

φυλάξωσιν ὁλόκληρον σειρὰν θεωρείων, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ στίφους ἡγεμόνων, ἡγεμονίδων, δουκῶν, δουκισσῶν, πρέσβεων, στρατηγῶν, κλπ. ἐτίμησε τὴν παράστασιν τοῦ εὐνοουμένου του ἀποστολέως, ὅστις αἴφνης τὴν ἐπαύριον μετεμορφώθη εἰς πρόσωπον μεγάλης σημασίας καὶ εἰς νόα ἀθάνατον, ὁ δὲ Κορνήλιος καὶ ὁ Ρακίνας ἔμεινον παρηγκωνισμένοι. Τὸ δρᾶμα τοῦτο ὑπῆρξεν ὁ θρίαμβος τοῦ νέου ποιητοῦ, καὶ ἐχάραξεν αὐτῷ τὸ στάδιον τοῦ βίου του. (1) Τοῦ Ἐρρίκου Γ΄ ἡ ἐπιτυχία παρήγαγεν εἰς αὐτὸν 30,000 φράγκων, ὡς ἐπίμετρον δὲ ἑορτὰς καὶ ὑποδεξιώσεις ὑφ' ἁπάντων τῶν Παρισίων· διότι εἰς τὴν εὐδαίμονα Γαλλίαν οἱ συγγραφεῖς δὲν ἀρκοῦνται μόνον εἰς τὴν δόξαν, καὶ τὸ κοινὸν δὲν περιορίζεται εἰς ξηροὺς ἐπαίνους, ἀλλ' ἐνθαρρύνει, ἀναγινώσκει καὶ ἐπαινεῖ. Θορυβηθεὶς ἐν τούτοις ὡς ἐκ τῆς αἰφνιδίου μεταβάσεώς του ἀπὸ τῆς ἀφανείας εἰς τὴν δόξαν, ὥρμησε ζωηρῶς ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἰς πολυτέλειαν ὑπέρμετρον, ἤρχησε νὰ σπαταλᾷ ἀφειδῶς, ἔτρωγεν ὡς Λούκουλος καὶ ἐφόρει σαρδαναπαλικὰ συνεχῶς γεύματα, ἐνεδύετο παράδοξα καὶ ραντασιώδη ἐνδύματα, καὶ ἐλάτρευεν ἀπλήστως τὸ ὡραῖον φῦλον.

Μετὰ τὴν ἀπρόοπτον ταύτην ἐπιτυχίαν ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς, ἀντὶ νὰ φροντίσῃ νὰ τελειοποιήσῃ τὴν δραματικὴν αὐτοῦ τέχνην, προσεπάθησε δυστυχῶς νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰ συγγράμματά του καὶ νὰ αὐξήσῃ τὰ χρηματικά του κεφάλαια. Θλιβερὸν τῷ ὄντι νὰ βλέπῃ τις ἄνδρας μεγαλοφυεῖς ὡς ὁ Δουμᾶς, παραφερομένους ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τῆς σπαταλῆς τοσοῦτον, ὥστε νὰ μεταχειρίζωνται τὸ πνεῦμα, τὸ λαμπρὸν τοῦτο δῶρον τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐμπόρευμα μᾶλλον καὶ τὴν ραντασίαν αὐτῶν ὡς τέχνην.

Μετὰ τὸν Ἐρρίκον Γ΄ καὶ τὴν μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν τούτου εἰς ῥωμαντικὸν δρᾶμα μετασχηματισθεῖσαν Χρηστίνην, ὁ Δουμᾶς ἔγραψε πλῆθυν ἄλλων δραμάτων καὶ λοιπῶν, ἐξ ὧν ἀπορεῖ τις τί πρῶτον τί δ' ὕστατον νὰ καταλέξῃ. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀπαριθμήσωμεν τὴν πλῆθυν τῶν ἔργων τοῦ ἀνεξαντλήτου καλάμου τοῦ Κ. Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ; Νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τοῦ τρομεροῦ δράματος ὁ Πύργος τῆς Νέσλης, περὶ τῆς Αἰκατερίνης Ὀβάρδ, τέρατος παραλογισμοῦ καὶ ἀπιθανότητος, ἢ περὶ τοῦ Ναπολέοντος, (1) μελοδράματος πατριωτικοῦ καὶ ἀρειμανίου, ὅπερ ἐπηκολούθησε τὸ δρᾶμα Κάρολος ὁ Γ΄, καὶ μετ' ὀλίγον ὁ Ἀντώνιος, ἔργον νευρώδες μὲν ἀλλὰ κακόηθες, ἡ Θηρεσία καὶ πλῆθυς ἄλλων, ἅτινα, ἵνα μὴ γίνωμεν ὀχληροὶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν, δὲν ἐπιχειριζόμεθα νὰ ἀπαριθμήσωμεν; Ἀλλ' ὁ Κ. Δουμᾶς δὲν ἔγραψε μόνον δράματα καὶ μελοδράματα, ἀλλὰ καὶ πολλὰς κωμῳδίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ Κυρία Βελλίσλη εἶνε γεγραμμένη μετ' ἐξόχου εὐφυΐας· ταύτην δὲ ἔγραψε περὶ τὸ 1833, μετὰ τὴν ἐξ Ἑλβετίας καὶ Ἰταλίας ἐπιστροφήν του, ὅπου ἀπῆλθε πρὸς περιήγησιν.

Ὁ Δουμᾶς ἔγραψεν ἐπίσης δράματα μονόπρακτα ὡς ὁ Κεάν, δράματα λογαριδικὰ ὡς ὁ Πικουῖλος. Ἔγραψεν ἄπειρα μυθιστορήματα, ἐπιφυλλίδας ἐφημερίδων καθ' ἑκατοστυΐας, καὶ μόνον κατὰ τὸ 1840 ἐδημοσίευσεν εἰκοσιδύο τόμους εἰς 8ον. Ἔγραψε διὰ τῆς δεξιᾶς ἱστορίαν, ἣν φιλολογεῖ διὰ τῆς ἀριστερᾶς! Ἐδημοσίευσεν Ὁδοιπο-

(1) Τὸ δρᾶμα τοῦτο τοῦ Κ. Δουμᾶ ἐν γένει εἶνε ἐλλιπὲς κατὰ τὸ ἰδανικόν, τὴν ποίησιν, τὴν βαθύτητα καὶ ἀλήθειαν τῶν χαρακτήρων, ὡς ὅλα σχεδὸν τὰ δράματα τοῦ μυθιστοριογράφου τούτου· διαπρέπει ὅμως διὰ τὴν ἄλην οἰκονομίαν, ὑλικὴν κατά τι, διὰ τὸ ἐπιδέξιον καὶ κατάλληλον τῆς ἐν τῇ πεζῇ παραστάσεως, διὰ τὸ ρεαλιστικὸν τῶν διαθέσεων καὶ διὰ τὴν συγκινητικὴν καὶ ἀσθενῆ ζωηρότητα τοῦ μύθου. Τοῦτο ὅμως δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ ἡμᾶς του νὰ μὴ ἀναγωρίσωμεν ὅτι τὸ δρᾶμα Ἐρρίκος Γ΄ εἶνε πολὺ κατώτερον ἄλλων δραμάτων τοῦ Κ. Δουμᾶ, καὶ ὅτι τὸ πρώτιστον αὐτοῦ πλεονέκτημα εἶνε τὰ καινοφανῆ. Ἰδοὺ ἡ ὑπόθεσις αὐτοῦ: Ὁ Saint-Megrin καὶ ἡ Δούκισσα Γύζη ἐρῶνται ἀλλήλων, χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ ἐξηγηθῇ ὁ εἷς πρὸς τὸν ἕτερον τὸν ἔρωτα αὐτοῦ. Ἡ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων, μισοῦσα τὸν Δούκα Γύζην, προπαρασκευάζει εἰς τοὺς ἑορτὰς συνέντευξιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀστρολόγου Ρουγιέρου. Ὁ Saint-Megrin ἐκμυστηρεύεται τὸν ἔρωτά του, ἡ Δούκισσα τὸν ἀκούει, ἀλλ' ἐννοήσασα ὅτι ἔρχεται ὁ Δούξ, ἀναχωρεῖ μετὰ σπουδῆς ἀπὸ τὸν ὑλέθριον θάλαμον ἐκεῖνον. Διὰ εἰσελθὼν ὁ Δούξ, εὑρίσκει ὑπὸ τὴν χεῖρά του ῥινόμακρον τῆς συζύγου αὐτοῦ, τὸ λαμβάνει καὶ ἐμφανιζόμενος εἰς αὐτὴν τὴν ἀναγκάζει, σφίγγων τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς, νὰ γράψῃ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Saint-Megrin, προσκαλοῦσα αὐτὸν εἰς συνέντευξιν εἰς τὸ μέγαρον Γύζης ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς θαλάμῳ. Τεταραγμένος ὁ ἐραστὴς σπεύδει εἰς τὴν συνέντευξιν, καὶ ἐκεῖ τὸν δολοφονοῦσιν οἱ ἄνδρωποι τοῦ Δουκός. — Ἰδοὺ ἁπλῶς τοῦ δράματος ἡ κατασκευή, ἥτις σχεδὸν καταστρέφεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς πολυτελείας περιέργων καλλωπισμῶν καὶ ἐπουσιωδῶν εἰκόνων, παραστώσων Ἐρρίκον τὸν Γ΄ καὶ τὴν αὐλήν του.

Τὰ πάρεργα ταῦτα, φέροντα τότε τοῦ καινοφανοῦς τὸ θέλγητρον, ἦτο ἡ κυριωτέρα αἰτία τῆς ἐπιτυχίας τοῦ δράματος. Χαῖρον τὸ κοινὸν διότι εἶδε τέλος ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀντὶ τῶν αἰωνίων Ἑλλήνων καὶ τῶν αἰωνίων Ῥωμαίων, τοὺς καλλωπιστὰς Ἐρρίκου τοῦ Γ΄ ἐν κολοβίῳ καὶ περισκελίδι παίζοντας τὰς σφαῖρας, ἢ φυσῶντας τοὺς σωλῆνας καὶ βλασφημοῦντας Sang-Dieu! tête-Dieu! damnation! malediction! κτλ. κτλ. κτλ. ἐκμεθυσθέν, λέγομεν, τὸ κοινὸν ὑπὸ πάντων τούτων, εὐχαρίστως συνεχώρησεν εἰς τὸν Κ. Δουμᾶν καὶ τῆς εὑρέσεως τὴν πτωχείαν, καὶ τοῦ μύθου τὸ χαλαρὸν, καὶ τὴν ἐμφαντικὴν καὶ τετριμμένην τοῦ διαλόγου βαρύτητα, καὶ τὴν ἔλλειψιν ἑνότητος καὶ λαπτότητος κατὰ τὴν ἐξικόνισιν τῶν χαρακτήρων. Καὶ οὐ μόνον δὲ τὸν ἐσυγχώρησεν, ἀλλ' ἀκόμη ἐκβακχευθὲν, χάρις εἰς δύο ἢ τρεῖς δραματικωτάτας τιρώτι τῆς τρίτης καὶ πέμπτης πράξεως διαθέσεις, ἀνεκήρυξε τὸν Ἐρρίκον Γ΄ ὅτι εἶνε ὅτι ὑψηλότερον, καὶ ἀνέγραψε τὸν συγγραφέα αὐτοῦ Σαικσπῆρον τῆς Γαλλίας.

(1) Περίεργος εἶνε ἡ ἱστορία τῆς συγγραφῆς τοῦ δράματος τούτου. Παρακαλούμενος ὁ Κ. Δουμᾶς, μετά τινα χρόνον ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπιτυχίας του, ὑπὸ πολλῶν διευθυντῶν θεάτρων ἵνα γράψῃ δρᾶμα περὶ Ναπολέοντος, ἐδίστασε φοβούμενος μήπως δυσαρεστήσῃ τὸν ἤδη ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Γαλλίας καθήμενον προστάτην του Λουδοβίκον Φίλιππον, καὶ ἠθέλησε νὰ λάβῃ τὴν ἐπὶ τούτῳ συγκατάθεσίν του. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα ἔδειαινεν εἰς μάκρος, εἷς ἐκ τῶν διευθυντῶν τούτων, ὁ Ἀρῆλος, προσεκάλεσε μίαν τῶν ἡμερῶν τὸν Δουμᾶν νὰ προγευματίσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὁ Δουμᾶς ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν, μετὰ δὲ τὸ πρόγευμα ὁ φιλοξενῶν εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς χωριστὸν δωμάτιον, ὅπου εὑρίσκετο μία κλίνη καὶ πάντα τὰ πρὸς τὸ γράφειν ἀπαιτούμενα.

— Βλέπετε τὸ δωμάτιον τοῦτο; εἶπεν αὐτῷ ὁ ἀγχίνους καὶ πνευματώδης διευθυντής.

— Τὸ βλέπω.

— Λοιπὸν, φίλε μου, δὲν ἐξέρχεσθε ἀπὸ ἐδῶ, πρὶν ἢ γράψητε τὸν Ναπολέοντά μου. Θέλομεν σᾶς προμηθεύσει πάντα τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα βιβλία, καὶ θέλομεν σᾶς χορηγεῖ πᾶν τὸ χρειῶδες· πλὴν γνωρίσατε ὅτι σᾶς ἔχω ὅσιμον. Γιαίνετε!

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Ἀρῆλος, ἑτοιμάζετο νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἀπειλήν του διὰ διπλῆς περιστροφῆς τῆς κλειδὸς τῆς θύρας.

— Παρακαλῶ, παρακαλῶ! ἐφώναξεν ὁ Δουμᾶς, διστάζων ἂν ἔπρεπε νὰ ὀργισθῇ ἢ νὰ γελάσῃ διὰ τὸν παράδοξον τοῦτον ἀστεϊσμόν. . . Δότε μοι τοὐλάχιστον κανένα διὰ νὰ μὲ βοηθήσῃ ὅπως διέλθω τὸ χάος τοῦτο.

Καὶ ἐδείκνυε μετ' ἀπελπισίας σωρόν τινα ἐξ ἑκατὸν πεντήκοντα ἢ διακοσίων βιβλίων, καμένων ἔν τινι γωνίᾳ τῆς εἱρκτῆς του.

Τῷ ἐδόθη λοιπὸν ὁ Δελάνου, καὶ μετὰ ἐννεαήμερον φυλάκισιν, ὁ Δουμᾶς ἔγραφε τὸν τελευταῖον στίχον τοῦ γιγαντιαίου ἐκείνου πονήματος, τοῦ ἐπιγραφομένου Ναπολέων!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΟΥΜΑΣ.

ρικὰς ἀναμνήσεις, ἐν αἷς εὑρίσκει τις πᾶν ὅ,τι ἤθελεν ἐπιθυμήσει, δράματα, ἐλεγεῖα, ἐκλογικά, εἰδύλλια, πολιτικήν, γαστρονομίαν, στατιστικήν, γεωγραφίαν, ἱστορίαν, εὐφυΐαν, ἀπὸ ὅλα ἐνγένει, ἐξαιρουμένης τῆς ἀληθείας!

Μέλλομεν ἤδη νὰ ἴδωμεν τὸν Δουμᾶν ἐμβαίνοντα εἰς ἕτερον στάδιον, εὐχερέστερον τοῦ πρώτου. Ἡ μυθιστοριογραφία δὲν ἔχει τοὺς κανόνας ἐκείνους τοῦ δράματος, ἄνευ τῶν ὁποίων καὶ μόνον δύναται τὸ δρᾶμα νὰ λογισθῇ κακόν. Ἔπειτα ἔχει τις στάδιον ἐνώπιόν του, διότι δὲν περιορίζεται εἰς τρεῖς ἢ εἰς πέντε πράξεις, ἀλλ' εἰς πεδίον κατὰ τὸ δοκοῦν μέγα ἢ μικρόν.

Εἰς τὸ στάδιον τοῦτο τῆς μυθιστοριογραφίας ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς ἐπέτυχεν ἐπίσης. Φαντασία βασιλεύει παντοχοῦ καὶ πνεῦμα, ἀλλ' οὐχὶ τέχνη καὶ βαθεῖα γνῶσις τῶν ἀνθρώπων. Ὑπάρχει μεταξὺ τῶν μυθιστορημάτων τοῦ Δουμᾶ καὶ τοῦ Σὴ διαφορὰ ἐπαισθητή· καθότι ὁ μὲν, λαμπρὸς καὶ φαντασιώδης, πλάττει χαρακτῆρας ὡραίους, ἀλλὰ δυστυχῶς σπανίως ὑπάρχοντας· ὁ δὲ ἀρύεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ τοὺς χαρακτῆρας τῶν μυθι-

στορημάτων του. Ὁ μὲν, ἐπιπόλαιος, ὁ δὲ, βαθὺς καὶ προσεκτικὸς καὶ μεγαλοπρεπὴς, ἔχει πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὸν λαόν· δι' αὐτὸν γράφει καὶ αὐτὸν ἐξυμνεῖ. Ἐκ τούτου προκύπτουσι δύο τινά: τὰ μυθιστορήματα τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ τέρπουσι μὲν καὶ ἡδύνουσι τὸν ἀναγνώστην, ἀλλὰ δὲν ἀφίνουσιν εἰς τὴν ψυχήν του τὴν βαθεῖαν ἐκείνην καὶ ἀνεξάλειπτον ἐντύπωσιν τῶν μυθιστορημάτων τοῦ Σύη· διότι ἀνέκαθεν ὁ ἄνθρωπος θαυμάζει μὲν τὸ λαμπρὸν καὶ ὡραῖον πλάσμα τῆς φαντασίας, προσέχει δὲ καὶ συγκινεῖται κάλλιον ἐκ τῶν ἀπομιμήσεων τῆς φύσεως.

Ἤθελεν εἶσθαι αὐτόχρημα ματαιοπονία ν' ἀπαριθμήσωμεν τὰ ἄπειρα αὐτοῦ μυθιστορήματα, ἅτινα εἰσὶ γνωστὰ εἰς πάσας τὰς γωνίας τῆς ὑφηλίου. Ἡ ταχύτης τῶν χειρῶν του καὶ ἡ γονιμότης τῆς φαντασίας τοῦ ἀνδρὸς εἶνε τοιαύτη, ὥστε πολλοὶ εἶπον ἀστειζόμενοι ὅτι συγγράφει καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας. Ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς δὲν γράφει τὴν Γαλλικὴν τόσον καλῶς· καὶ διατί; διότι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γράφῃ τις καλήτερον, ὅταν γράφῃ καὶ μὲ τὰς δύο του χεῖρας.

Ἀφοῦ πολὺν χρόνον ὁ Δουμᾶς διῆγε συγγράφων μυθιστορίας, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιμεληθῇ καί τι σπουδαιότερον· ἠθέλησε νὰ συγγράψῃ ἱστορίαν. Δὲν σκοπεύομεν βεβαίως νὰ ἀναλύσωμεν τὰ ἄπειρα λεγόμενα ἱστορικὰ συγγράμματα τοῦ ἀνδρὸς, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποχωρίσωμεν αὐτὰ τῶν μυθιστοριῶν του. Πλὴν Κύριος οἶδε ὁποῖος ἱστορικὸς εἶνε ὁ Κ. Δουμᾶς! Ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος τῶν φίλων του, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ συγγράψῃ τόσον ταχέως ἱστορίαν, «Ἄ! ἀπεκρίθη ὁ τρομερὸς μυθιστοριογράφος, ἀναγινώσκω ὀλίγον, σκέπτομαι ἐπίσης, καὶ ἀκολούθως διὰ τῆς φαντασίας ἀναπληρῶ τὰ ἐπίλοιπα.» Ὡς ἐὰν ἦνε δυνατὸν νὰ ἀναπληρώσῃ τις διὰ τῆς φαντασίας τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν κριτικήν! Διὸ καί τις κριτικὸς Γάλλος, ὁμιλῶν περὶ τοῦ Δουμᾶ ὡς ἱστορικοῦ, λέγει μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Δὲν ἔπρεπε σήμερον ὁ Κ. Δουμᾶς νὰ γράψῃ ἱστορίαν, σήμερον, ὅτε ὑπάρχουσιν ἱστορικοὶ μελετῶντες, κρίνοντες καὶ γράφοντες μετὰ μεγάλης ἐπιστασίας καὶ περισκέψεως.»

Ὁ Κ. Δουμᾶς ἐνυμφεύθη ὑποκρίτριάν τινα τοῦ θεάτρου τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Μαρτίνου, καλουμένην Ἰδδαν Φοῤῥιέρην, ἐξ ἧς ἀπέκτησε πολλὰ τέκνα, ἐν οἷς ὁ συνώνυμος πρωτότοκος αὐτοῦ υἱὸς φαίνεται ὁ μόνος διαδεχθεὶς τὴν εὐφυΐαν τοῦ πατρός του, καὶ ὡς ἐκεῖνος προοιμιάσατο μὲ δράματα καὶ κωμῳδίας καὶ μυθιστορήματα. Ἡ Φεβρουαριανὴ ἐπανάστασις μεγίστην ἐπήνεγκε ζημίαν εἰς τὸ φιλολογικὸν ἐμπόριον τοῦ Κ. Δουμᾶ· τὸν κατέλαβεν ἐν τῇ στιγμῇ τῆς μεγίστης αὐτοῦ δόξης, ἐν τῇ στιγμῇ, καθ' ἣν ἀπεκδυθεὶς πᾶν ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ὡς καλλιτέχνης σέβας, κατώρθωσεν ἐπὶ τέλους ὁ ἀκάματος ἐργάτης, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀκόπως, (1) νὰ διαστρέψῃ τὴν κοινὴν φιλοκαλίαν, καὶ νὰ καταπείσῃ τὸν κόσμον νὰ δέχεται πεντήκοντα ἢ ἑξήκοντα τόμους κατ' ἔτος, πλήρεις τερατολογιῶν καὶ μύθων, οὓς διημφισβήτουν αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ ἀναγνωστήρια, οἵτινες ὅμως, ἅπαξ ἀναγνωσθέντες, μετεβάλλοντο ἀμέσως εἰς κωνοειδῆ χαρτία, χρήσιμα εἰς τοὺς ταμβακοπώλας καὶ παντοπώλας.

Τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα, ἀδιακόπως ἀνανεούμενα, ἐπρομήθευσαν εἰς τὸν Κ. Ἀλέξανδρον Δουμᾶν πλοῦτον πολὺν, δι' οὗ ἔζη ζωὴν ἡγεμόνος, διὰ δὲ τῆς βιομηχανικῆς ταύτης δυνάμεως κατώρθωσε νὰ δοξασθῇ καὶ δημοσίως, προσκαλῶν καὶ τὴν Ἀκαδημίαν ὁλόκληρον νὰ συνεργήσῃ εἰς τὴν δόξαν του. Ἀλλὰ, πνεύσασα ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1830 κατὰ τῆς λαμπρότητος ταύτης, τὴν ἐξηφάνισεν ὡς πομφόλυγα· διότι ὁ μέγας οὗτος πολιτικὸς κλονισμὸς οὐδὲν ἄλλο ἔφερεν ἀποτέλεσμα, ἢ νὰ θέσῃ πέρας εἰς τὴν ἀργίαν τῶν πνευμάτων καὶ εἰς τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ἀτονίαν, ἥτις ἐπλούτιζε τόσα τερπνὰ καὶ διασκεδαστικὰ ἀλλὰ κακοήθη βιβλία.

Μάτην ὁ συγγραφεὺς τοῦ Μοντεχρίστου ἀπεπειράθη νὰ ἐπανορθώσῃ τὰς ὑποθέσεις του, ἐφαρμόζων τὴν μέθοδόν του εἰς τὴν πολιτικὴν φιλολογίαν· μάτην τὸν εἴδομεν εἰσερχόμενον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς δημοσιογραφίας· εἰς οὐδὲν ἐπέτυχε, καὶ τοῦτο βεβαίως ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ σκεφθῇ περὶ τοῦ εὐμεταβόλου τοῦ συρμοῦ καὶ ἐν τῇ φιλολογίᾳ αὐτῇ. Εἰς τὴν Φεβρουαριανὴν ἐπανάστασιν ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς ἔλαβε μέρος ἐνεργητικώτατον, ἐφ' ᾧ καὶ ἐκόσμησε τὸ στῆθός του μὲ τὸν σταυρὸν τοῦ Ἰουλίου· ἐπέμφθη δὲ ὑπὸ τοῦ Λαφαγέτου εἰς Βανδέαν, ἀλλ' οὐχὶ δι' ἐπίσημα πράγματα. Καὶ ὡς πολιτικὸς λοιπὸν δὲν κατώρθωσε μεγάλα πράγματα, συνέγραψεν ὅμως τὰς περὶ Βανδέας ἐπιστολάς του.

Ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἐγεννήθη μὲ τὸ ἱερὸν πῦρ, καὶ ἡ φύσις τῷ ἐχάρισε θαυμάσια προτερήματα, ἀλλ' ἐῤῥιψοκινδύνευσεν αὐτὰ ἐπιδιώκων πλοῦτον, οὗ τινος ποτὲ δὲν ἐφείσθη. Σπανίως δὲ διατρίβει εἰς Παρισίους ὁ παράδοξος οὗτος ἀνὴρ, ὅστις περιηγήθη ἅπασαν σχεδὸν τὴν ὑφήλιον. Τῷ 1860 ἐπεσκέφθη τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἰταλίαν, ἔνθα διέτριψεν ἀρκετὸν χρόνον· καὶ λαβὼν πληροφορίας περὶ τοῦ ἥρωος τῆς ἡμέρας, τοῦ Γαριβάλδου, μεθ' οὗ καὶ ἐσχετίσθη, ἔγραψε τὰ Ἀπομνημονεύματα τοῦ Ἰωσὴφ Γαριβάλδου, ἅτινα, ὡς λέγει ὁ ἴδιος, συνεγράφησαν ὑπὸ τοῦ ἐνδόξου τούτου στρατηγοῦ. Πάντες ὅμως γνωρίζουσι τὸ ὕφος τοῦ Δουμᾶ, καὶ πάντες ἐννοοῦσιν ὅτι ὁ Γαριβάλδης, καθ' ὃν καιρὸν μάλιστα ἐξεδόθησαν τὰ ἀπομνημονεύματά του, δὲν εἶχε τόσην εὐκαιρίαν ὥστε καὶ νὰ συγγράφῃ. Ἐξ Ἑλλάδος, διαβὰς διὰ τῆς ἡμετέρας μεγαλοϋπόλεως, ἐπεσκέφθη τὴν

(1) Πρὶν ἀξιωθῇ ὁ Δουμᾶς τῆς ἀνηκούστου δημοτικότητος, ἧς ἀπολαύει σήμερον, ἠναγκάσθη νὰ παλαίσῃ οὐμόνον κατὰ τῆς ἀμειλίκτου ἐνδείας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς ἔτι ἀμειλικτοτέρας κοινωνικῆς παποιθήσεως. Θὰ φανῇ βεβαίως εἰς ἅπαντας ἀπίστευτον ὅτι ὁ προσφιλὴς οὗτος τοῖς πᾶσι μυθιστοριογράφος, ὁ συγγραφεὺς, περὶ τοῦ ὁποίου οἱ βιβλιοπῶλαι ἐρίζουσι πρὸς ἀλλήλους καὶ τὸν ὁποῖον οἱ ἐφημεριδογράφοι ἀποσπῶσιν ἐκ τῶν χειρῶν ἀλλήλων, ὁ γόης, ὅστις καθιστᾷ τὰ πάντα δεκτὰ εἰς τὸ δημόσιον, εἶχε δαπανήσει δεκαπέντε χιλιάδας φράγκων πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ πρώτου μυθιστορήματός του· καὶ ὅμως μετὰ ἓξ μῆνας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς του, πορευθεὶς εἰς τοῦ βιβλιοπώλου του διὰ νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς καταναλώσεώς των, ἔμαθε μετὰ ἀλγεινῆς ἐκπλήξεως ὅτι ἐξ ἑκατοσίων ἀντιτύπων μόνον τέσσαρα εἶχον πωληθῆ! Καὶ ὅμως ἡ ἄκαμπτος καὶ ἀδάμαστος αὕτη θέλησις δὲν ἀπηλπίσθη, οὔτε ἐνέδωκεν εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην ἀποτυχίαν· ἀλλὰ, μετὰ ἀδιάκοπον ἐργασίαν, παρήγαγεν εἰς φῶς τὰ πλήρη αἰσθήματος καὶ ζωηρότητος μυθιστορήματά του ἐκεῖνα, καὶ ἀνέπτυξεν ἐν γένει τὴν ἱπποτικὴν ἐκείνην φιλολογίαν, ἥτις ἔκαμεν αὐτὸν νὰ δεσπόζῃ δικτατορικῶς εἰς τὰς ἐπιφυλλίδας τῶν ἐφημερίδων, καὶ ἥτις κατέστησεν αὐτὸν τὸν δημοτικώτατον μυθιστοριογράφον τοῦ κόσμου.

Ῥωσσικὴν αὐτοκρατορίαν, καὶ ἐκεῖθεν διὰ Βιέννης ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους, δημοσιεύσας τὸ τελευταῖον τῶν νεωτέρων ἀριστουργημάτων του, τοὺς Μοϊκανοὺς τῶν Παρισίων.

Ζῇ δὲ εἰσέτι ἀνέτως, κεκτημένος λαμπρὰν ἐν Παρισίοις ἔπαυλιν, τὴν ὑπ' αὐτοῦ οἰκοδομηθεῖσαν τοῦ Μοντεχρίστου, καὶ, κατεχόμενος πάντοτε ὑπὸ τῆς μανίας τῶν περιηγήσεων, διατρίβει νῦν εἰς Ἰταλίαν. Ἰδοὺ δὲ πῶς ἐκφράζεται περὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ εἷς ἐκ τῶν στενῶν φίλων του, ὁ Κ. Ρομάνδος:

« Ὁ Κ. Δουμᾶς εἶνε ἐκ τῶν παραδοξοτάτων ἀνδρῶν τῆς παρούσης ἐποχῆς. Φύσει περιπαθής, πανοῦργος, ἀνδρεῖος ὑπὸ κενοδοξίας, ἀγαθὸς τὴν καρδίαν, ἀσθενὴς κατὰ τὸ λογικόν, ἀπρονόητος, ἐρωτικὸς ὡς ὁ Ἀντώνιος, φιλόδοξος ὡς ὁ Ριχάρδος, δὲν θὰ ὁμοιάσῃ ποτὲ τὸν Σαντινέλλην του κατὰ τὸ φιλέκδικον. Δεισιδαίμων κατὰ διάνοιαν, θρησκευτικὸς δὲ ἐν τῷ γράφειν, κοῦρος καὶ ἐν αὐτῇ τῇ σφοδρότητι τοῦ πάθους του, τὸ αἷμά του εἶνε λάβα ἡφαιστείου, αἱ ἰδέαι αὐτοῦ σπινθῆρες. Ἐχθρὸς τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἁρμονίας, ὡς ποιητὴς ψεύστης, ὡς καλλιτέχνης ἄπληστος, γενναιόψυχος δὲ διότι εἶνε ποιητὴς καὶ καλλιτέχνης, ἐλευθέριος πρὸς τοὺς φίλους, δεσπότης εἰς τὸν ἔρωτά του, κενόδοξος ὡς γυνή, σταθερὸς ὡς ἀνήρ, εἷς ἄκρον φίλαυτος, ἐλεύθερος μέχρις ἀδιακρισίας εἰς τὸ νὰ λέγῃ τὴν γνώμην του, ὑποχρεωτικὸς πρὸς ἅπαντας, ἐπιλήσμων μέχρις ἀκηδίας, πλάνης ψυχῇ τε καὶ σώματι, κοσμοπολίτης κατὰ τὰς κλίσεις, φιλόπατρις κατὰ τὸ φρόνημα, πλούσιος εἰς ὄνειρα καὶ φαντασιοπληξίας, πτωχὸς κατὰ τὴν πεῖραν καὶ τὴν φρόνησιν, εὔθυμος τὸ πνεῦμα, κακόγλωσσος ἀλλ' ἀγχίνους, Δὸν Ζουὰν τὴν νύκτα, Ἀλκιβιάδης τὴν ἡμέραν, αὐτόχρημα Πρωτεὺς, διαφεύγων τὴν κρίσιν πάντων τε καὶ ἑαυτοῦ, καὶ τοσοῦτον ἀγαπητὸς διὰ τὰ ἐλαττώματα ὅσον διὰ τὰς ἀρετάς του— ἰδοὺ ὁποῖός τις ἐστὶν ὁ Δουμᾶς, καὶ ὁποῖος ὢν ὑπεραγαπᾶται. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΦΥΓΕΣ...

Ἔφυγες καὶ εἰς ῥεμβασμοὺς μ' ἀφῆκες νὰ πλανῶμαι!
τὸ παρελθὸν, ἰδοὺ, ἰδοὺ ὁ μόνος στοχασμός μου.
Μὲ ἀναμνήσεις φεῦ! πικρὰς ὁ τάλας ἀπατῶμαι,
καὶ ἀντὶ σοῦ πλησίον μου μένει ὁ στεναγμός μου.

Ἔφυγες, πλὴν εἰς τὰς πτυχὰς τῆς μαύρης μου καρδίας
τὸ ὄνομά σου κ' ἡ εἰκὼν ὑπάρχει χαραγμένη,
ἡ δὲ ψυχή μου ἔκτοτε, ταφεῖσα μετὰ βίας
εἰς θόρυβον πολύδακρυν, φεῦ! μένει νεκρωμένη.

Μονοτονία ἀηδής! παντοῦ πλανῶμαι μόνος·
τὸ ζῆν διέρχομαι οἰκτρῶς εἰς μοναξίας ἄλση.
Ὁ βίος ἅπας δι' ἐμὲ εἶνε κοιλὰς κλαυθμώνος,
ἀφοῦ ἡ εἱμαρμένη μου μακρὰν σου μ' ἐπιτάσσει.

Ἓν ἄνθος ὡς καλύπτεται αἴφνης ὑπὸ χιόνος
κι' ἂν ἐμαράνθη ἀγνοεῖς ἢ ὑποκάτ' ἂν θάλλῃ,
ὁμοίως κ' ἡ καρδία μου, ὑπὸ τῆς ἀλγηδόνος
ταφεῖσ' ἀφότου ἔφυγες, δὲν φαίνεται νὰ πάλλῃ.

Πλὴν ὅταν πάλιν ἥλιος τὸν πάγον διαλύσῃ,
βλέπεις τὸ ἄνθος ὅτι ζῇ καὶ θάλλει παρ' ἐλπίδα·
καὶ ἡ νεκρὰ καρδία μου ὤ! τότε θὰ ἀνθήσῃ,
ὅταν προσβῇς ὡς ἥλιος ὅπου τὸ πρῶτον σ' εἶδα.

Ἔφυγες, ναὶ, καὶ μετὰ σοῦ τὸ ἔαρ μου ἀπέστη·
νὰ μειδιάσῃ ἔπαυσαν τὰ κάτωχρά μου χείλη,
καὶ λαίλαψ μαύρη συμφορῶν ὁ βίος μου κατέστη.
Ω! σπεῦσ', ἐλθὲ καὶ φέρε μοι τὸ πρῶτον ἔαρ, φίλη!

ΛΕΩ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ.

ΤΟ ΡΟΔΟΝ.

Ἡ δρόσος ἤδη ἔλουεν ἐν ῥόδον, ὡρισμένον
διὰ καλὴν παρθένον.
Ἡ δρόσος πλὴν ἐβάρυνε τὸν κάλυκα, καὶ κλίνει
τὴν ἐρυθράν του κεφαλὴν· τὴν χεῖρα τίς θὰ τείνῃ
τὸ ῥόδον νὰ ἐγείρῃ;

Ὁ Ζέφυρος ἐπέρασε μὲ τὰ πτερά του πλήρη
ἄρος, καὶ ἐκλόνησε τὸ ῥόδον εἰς τὸν κλῶνον,
καὶ ἐκ τοῦ ῥόδου ἔπεσε δυὰς στιλπνῶν σταγόνων,
ὄμβρου εὐαισθησίας.

Νὰ ὄρθιωθῇ αὐτὸ ἔτρεξα ἐν μέσῳ τῆς πρωΐας,
καὶ πρόθυμον ἐξέτεινα τὴν ἀπαλήν μου χεῖρα·
πλὴν μέλισσα κρυμμένη
τὸν προσβάλλοντα δάκτυλον θανάσιμα τιτρώσκει,
κ' ἐγέλασεν ἡ Μοῖρα.

Ἀλλ' ἡ πρωΐα ἔφυγε, τὸ ῥόδον ἐμαράνθη,
ἡ πρώτη προθυμία μου τελείως ἐψυχράνθη,
καὶ ἡ ἐμὴ καρδία
μισεῖ, ἀντὶ νὰ χαίρεται, τὰ ῥόδα καὶ τὰ ἴα!

* *

ΕΡΩΣ ΠΡΟΔΟΘΕΙΣ.

Ἄ! τέλος πάντων ἐπροδόθης μόνη.
Ἡ τόση σου ἀποφυγὴ
πρὸς ἐμὲ κλίσιν φανερώνει,
τὸν ἔρωτα διατρανώνει
ἡ αὐστηρά σου ἀγωγή.

Φαίνομ' ἐγὼ, καὶ σιωπαίνεις·
καὶ δὲν περνοῦν πολλαὶ στιγμαὶ,
καὶ φεύγεις καὶ ποτὲ δὲν μένεις.
Πλὴν μάταιον καὶ ἂν πηγαίνῃς!
ἔβριψες βλέμμα εἰς ἐμέ.

Ἂν κανὲν ἄσμά μου πλησίον
ἀναφερθῇ εἰς τὰ πολλὰ
ὑπὸ τῶν ἄλλων κοράσιον,
δὲν λέγεις τίποτε· σημεῖον
ὅτι τὸ ἤκουσες καλά.

Ὅλη πρόφασις πάντα εἶσαι
νὰ μὴ χορεύσωμεν ὁμοῦ·
μόνον ἐμὲ ἀποποιεῖσαι!
Λοιπὸν νὰ στήσῃς προαιρεῖσαι
τὴν ἐκλογήν σου ἐπ' ἐμοῦ.

Νὰ χάνωμεν ὁ λύγος ποτὸς
τοὺς χρόνους μας τοὺς εὐτυχεῖς;
Ω! πίστευσόν με ἐγκαρδίως
διὰ τοὺς ἔρωτας ὁ βίος
ὁλόκληρος εἶνε βραχύς!

Ι. Ι. ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ.

Η ΩΡΑΙΑ ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Πόσον, πόσον εἶν' ὡραία
ἡ ξανθή μου Πολυξένη!
ὅσους βλέπει τοὺς τρελλαίνει
ὦ! μὲ μόνον μιὰ 'ματιά.
Μιὰ 'ματιὰ ποῦ μαγνητίζει,
μιὰ 'ματιὰ ποῦ σαγηνεύει,
'σὰν σπαθὶ ποῦ σὲ φονεύει,
ποῦ σὲ καίει 'σὰν φωτιά!

Τί γλυκὰ, γλυκὰ 'ματάκια!
ὦ! τί 'φρύδια! ὦ! τί στόμα!
τί λαμπρὸν, τί θεῖον σῶμα!
εἶνε ἄγγελος αὐτή.
Προπατεῖ, τὸ βάδισμά της
κρίνα, ῥόδα μᾶς σκορπίζει,
κι' ὅλ' ἡ γῆ μας πρασινίζει
ὅπου ἡ ξανθὴ πατεῖ!

Εἶν' ὡραία! τί ὡραία!
θαῦμα εἶν' ἡ Πολυξένη!
ὅσους βλέπει τοὺς τρελλαίνει
ὦ! μὲ μόνον μιὰ 'ματιά!
Ἂν ἐδείκνυεν ἀγάπη,
ἡ ματιά της πλὴν ἐκείνη,
ἀντὶ τώρα νὰ μᾶς χύνῃ
φλόγας μόνον καὶ φωτιά;

—

Η ΔΗΔΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΡΟΔΟΝ.

(Κατὰ τὸ Γαλλικὸν τοῦ Jules de Lamarque.)

Λατρεύω τὸ ῥόδον ὡς ἄνθος ὡραῖον,
ποῦ κάθε ἐσπέρας ἡ δρόσος τὸ λούει·
τὸ ῥόδον τὸ θεῖον τὸ ψάλτας ἐμπνέον,
ποῦ ᾄσματα μόνον καὶ ὕμνους ἀκούει.
Ὦ ῥόδον, πρωτεύεις εἰς τ' ἄνθη σὺ μόνον!
γλυκὺ ῥόδον μου, δέξου τὸν ἔρωτά μου.
Σὲ πάντοτε ψάλλω ἐντὸς τῶν λειμώνων,
σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ! γενοῦ ἄνασσά μου!

Μακρὰν, χρυσαλλὶς, μὲ τ' ἀδῶνόν σου χρῶμα!
μισῶ καὶ τὴν μέλισσαν μέλι μυζῶσαν
ἀπὸ τὸ γλυκὺ καὶ αἰδήμον του στόμα,
ψευδεῖς ἐρωμένοι μὲ ἄστατον γλῶσσαν!
Ω ῥόδον, ποῦ λάμπεις ἐντὸς τοῦ ἀνθῶνος,
μὴ, μὴ ἀρνηθῇς ποτὲ τὸν ἔρωτά μου!
κ' ἐγὼ εἶμ' ὁ πρῶτος ἐντὸς τοῦ λειμῶνος·
σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ! γενοῦ ἄνασσά μου!

Ἡ φύσις ὁλόκληρος, ῥόδον, σὲ ψάλλει,
σὲ ψάλλει πᾶς ὅστις ἐγγὺς σου περάσῃ.
Ἡ νέα ὁπόταν 'ς τὴν κόμην σὲ βάλλῃ,
τί πρῶτον κανεὶς ἀπορεῖ νὰ θαυμάσῃ.
Ω ῥόδον καλλίχρουν, χαρὰ τῶν ἀνθέων,
μὴ, μὴ ἀρνηθῇς ποτὲ τὸν ἔρωτά μου!
τὸ κάύχημα εἶμαι κ' ἐγὼ τῶν λειμώνων,
σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ! γενοῦ ἄνασσά μου!

Ὁ χρόνος περνᾷ... καὶ τὸ ῥόδον τ' ὡραῖον
ἐσπέραν τινὰ μαραινόμενον κλίνει.
Τοῦ χρόνου τὴν χεῖρα φοβοῦ, ῥόδον, πλέον·
ἀγάπα, τὸ ἔαρ χαροῦ ἓν γαλήνῃ.
Ω ἄνθος γελόεν εἰς τ' ἄνθη σὺ μόνον,
γλυκὺ ῥόδον μου, δέξου τὸν ἔρωτά μου.
Σὲ θέλω, σὲ ψάλλω ἐντὸς τῶν λειμώνων,
σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ! γενοῦ ἄνασσά μου!

ΚΛΕΑΝΘΗΣ Ι. Π...

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1809, κατὰ τὴν προσβολὴν τῆς Ῥατισβόνης, ἀφοῦ μετὰ μανιώδη πάλην ὁ στρατάρχης Λάνος κατέστη κύριος τῆς πόλεως, ἀξιωματικός τις τοῦ ἐπιτελείου, ὢν καιριώτατα πληγωμένος, φθάνει καλπάζων ἐπὶ τοῦ λοφίσκου ὅπου ὁ Ναπολέων, πληγωμένος κατὰ τὴν πτέρναν, περιεστοιχίζετο ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν του. Ὁ ἀγγελιαφόρος, ἱδρῶτι καὶ αἵματι περιῤῥεόμενος, καταβαίνει τοῦ ἵππου καὶ μόλις στηριζόμενος, πλησιάζει ὠχρὸς καὶ κλονιζόμενος εἰς τὸν Ναπολέοντα, κράζων: «Μεγαλειότατε, ἡ Ῥατισβόνη ἀνήκει εἰς ἡμᾶς! ἰδέτε, αἱ σημαῖαι ἡμῶν κυματίζουσιν ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως! Μεγαλειότατε, ἰδέτε τοὺς νικηφόρους ἀετούς!...—Ἀλλὰ, Κύριε, εἶσθε πληγωμένος φρικτά! τῷ λέγει διακόπτων αὐτὸν ὁ Αὐτοκράτωρ.—Ὄχι, Μεγαλειότατε· εἶμαι φρενιτιμένος!...» ἀποκρίνεται ὁ ἥρως στρατιώτης, καὶ, τοὺς τελευταίους τούτους λόγους προφέρων, πίπτει νεκρός.

—

Γασκόνος τις, γαστρίμαργος εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, ἔκαμνε τὸν ἑξῆς συλλογισμόν: «Ἀρχαία τις παροιμία λέγει ὅτι ἡ ὄρεξις μᾶς ἔρχεται καθόσον τρώγομεν· πλὴν δὲν ἠξεύρω πῶς νὰ ἐξηγήσω αὐτὴν, καὶ εὑρίσκομαι εἰς μεγάλην ἀπορίαν, διότι ἀπὸ τριῶν ἤδη ὡρῶν δὲν κάμνω τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ τρώγω, καὶ ἐν τούτοις ἡ ὄρεξις μου δὲν μὲ ἦλθεν ἀκόμη.»

—

Γασκόνοι δύο συνεπλάκησαν εἰς μεγάλην ἔριδα, εἰς ἣν ἐξηντλήθη μεταξὺ των ὅλων τῶν αἰσχρολογιῶν τὸ λεξικόν. Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, εὐαισθητότερος τοῦ ἄλλου, προσβληθεὶς περισσότερον, κατήντησε νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς τιμῆς του, ἣ ἱκανοποίησιν.—«Μήπως σᾶς φαίνεται παράδοξον, εἶπεν ὁ ἕτερος πρὸς τοὺς περιεστῶτας· ἀλλ' εἰπῆτέ τον ὅτι θὰ κάμῃ καλήτερον νὰ ζητῇ ὅλως νέαν τιμὴν, διότι αὐτὴ, ἥτις τῷ ἔμεινε, δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ἐπανορθωθῇ.»

—

Ἐνῷ μίαν ἡμέραν Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' προσηύχετο εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῶν Βερσαλλιῶν, ἐμφανίζεται ὁ κωμῳδὸς Ἀρμάνδος καὶ ζητεῖ νὰ εἰσέλθῃ, ἀλλ' ὁ φρουρὸς στρατιώτης τῷ ἀπαγορεύει τὴν εἴσοδον. «Εἶμαι, λέγει ὁ Ἀρμάνδος, ὁ κουρεὺς τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος. — Δὲν ἠμπορεῖς νὰ εἰσέλθῃς! ἀπήντησε μὲ σοβαρὸν ἦθος ὁ φρουρὸς· ὁ βασιλεὺς δὲν ξυρίζεται ποτὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.»

—

Συνέχαιρον τὴν ὡραίαν Δούκισσαν Κ.... διὰ τὸν προσεγγίζοντα τοκετόν της, ἐξ οὗ ἤθελε προκύψει διάδοχος μιᾶς τόσον ἐνδόξου οἰκογενείας ὡς τὴν ἰδικήν της. —« Μὴ εἰπῆτε τίποτε περὶ τούτου εἰς τὸν σύζυγόν μου, ἀπήντησεν αὕτη· διότι ἔχω τὸ πρᾶγμα μυστικὸν, καὶ τῷ ἑτοιμάζω μίαν ἔκπληξιν.»

—

Εἰς γυμνάσιόν τι τῶν Παρισίων ἐσήμανεν ἡ ὥρα τοῦ γεύματος, καὶ οἱ μαθηταὶ κατέβησαν εἰς τὴν τράπεζαν· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄρτος συνέπεσε νὰ φουρνίζεται τὴν ὥραν

ἐκείνην, ἐδέησε νὰ περιμείνωσιν ὀλίγον. Ὅτε δὲ διενέμετο ὁ ἄρτος, εἷς τῶν μαθητῶν ἐφωράθη ῥίψας μέγα τεμάχιον εἰς τὸ θυλάκιόν του, καὶ ἐρωτηθεὶς διατί πράττει τοῦτο, «Τὸν φυλάττω, εἶπε, διὰ τὴν αὔριον, διότι πολλὰ σπανίως τυχαίνει νὰ μᾶς δώσουν νωπὸν ἄρτον.»

—

Ἱσπανός τις ἐκ τῆς ἐπαρχίας Μουρκίας, τόπου λίαν θερμοῦ, εὑρέθη ἕνα χειμῶνα εἰς Παρισίους. Ἐνῷ δὲ διέβαινεν ἀπό τι χωρίον, οἱ σκύλοι ἤρχισαν νὰ ὑλακτῶσιν ἐξοπίσω του· μὴ δυνάμενος δὲ ἕνεκα τοῦ πάγους νὰ ἀποσπάσῃ λίθον ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνέκραξε: «Τί ἀναθεματισμένος τόπος εἶνε αὐτός! δένουν τὰς πέτρας, καὶ ἀφίνουν λυτοὺς τοὺς σκύλους.»

—

Κύριός τις παρήγγειλε τὸν ὑπηρέτην του νὰ τὸν ἐξυπνίσῃ ἀκριβῶς εἰς τὰς τέσσαρας τῆς πρωΐας, διότι κατὰ τὰς πέντε εἶχε κατεπείγουσαν ὑπόθεσιν· ὁ δὲ καλὸς ὑπηρέτης ἀπήντησεν ὑποκλινόμενος: «Ὁ αὐθέντης θὰ λάβῃ βέβαια τὴν καλωσύνην νὰ σημάνῃ τὸν κώδωνα.»

—

Εὐήθης τις, ἐπιθυμῶν νὰ ἀγοράσῃ ἵππον, ἠρώτησεν ἕνα τῶν φίλων του πόθεν γνωρίζεται ἡ ἡλικία τῶν ἵππων, οὗτος δὲ ἀπεκρίθη, ἀπὸ τοὺς ὀδόντας. Τὴν ἐπαύριον πορευθὺς εἰς τι ἱπποφορβεῖον, ἐζήτησε νὰ τῷ παρουσιάσωσι τὸν λαμπρότερον ἵππον· ἀνοίξας δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ καταμετρήσας τοὺς ὀδόντας του, τὸν ἀπώθησε λέγων: «Δὲν μὲ κάμνει αὐτὸ τὸ ἄλογον, διότι ἔχει ἡλικίαν τριάκοντα δύο ἐτῶν!»

—

Στρατιωτικὸς, διαπρέψας εἰς πολλὰς μάχας καὶ φέρων ἐπὶ τοῦ σώματος πολλὰ τραύματα, παρουσίασεν ἡμέραν τινὰ ἀναφορὰν εἰς Ἐρρῖκον Δ΄, βασιλέα τῆς Γαλλίας, ἐξαιτούμενος ἀμοιβὴν τῶν ἐκδουλεύσεών του, ἃς ἐξέθετεν ἐν αὐτῇ. Ὁ βασιλεὺς, ἀναγνοὺς τὸ ἔγγραφον, ἀπήντησε: «Θὰ ἴδωμεν ἀκολούθως.—Ἂς εὐδοκήσῃ ἡ Ἁγιωτέρα Μεγαλειότης νὰ ἴδῃ τώρα!» ἀπήντησεν ὁ εὐτολμος στρατιώτης μὲ ἦθος σοβαρὸν, καὶ συγχρόνως ἤνοιξε τὸ ἐσωκάρδιόν του καὶ ἀπεκάλυψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ βασιλέως τὰς ἐνδόξους πληγάς του. Ἡ εὔγλωττος καὶ πειστικωτάτη αὕτη ἀπάντησις κατέπεισε τοσοῦτον τὸν ἡγεμόνα, ὥστε προεβίβασε τὸν στρατιωτικὸν εἰς βαθμὸν ἀνώτερον τῶν προσδοκιῶν του.

—

Πνευματικός τις Λατῖνος, ἀφοῦ ἔκαμε πολλὰς ἐρωτήσεις εἴς τινα Κυρίαν ἀναφερομένας εἰς τὴν ἐξομολόγησιν, ἐφάνη ὅτι ἐπεθύμει νὰ τὴν γνωρίσῃ καὶ τὴν ἠρώτησε τὸ ὄνομά της. Ἡ Κυρία, μὴ θέλουσα νὰ εὐχαριστήσῃ περιέργειαν τόσον ἄτοπον, εἶπε: «Πάτερ μου, μήπως καὶ τὸ ὄνομά μου ἦνε ἁμάρτημα;»

—

Ἱερεύς τις ἐκ Τολώσης, πληροφορηθεὶς ὅτι εἷς ἐκ τῶν ἐνοριτῶν του, μέλλων νὰ ἀποθάνῃ, ἐκληροδότησεν ὅλα του τὰ ἀγαθὰ εἰς τὸ τάγμα τῶν ἀνυποδήτων Καρμηλιτῶν, ἔτρεξε πρὸς αὐτὸν διὰ νὰ τὸν πείσῃ περὶ τοῦ ἀτόπου τῆς πράξεώς του, ἐνῷ εἰς τὴν ἐνορίαν του εὑρίσκοντο τόσαι πτωχαὶ οἰκογένειαι· ἐπὶ τέλους δὲ κατώρθωσε νὰ τὸν πείσῃ καὶ νὰ μεταβάλῃ τὴν διαθήκην του. Μόλις δὲ ἐξῆλθον οἱ Συμβολαιογράφοι, καὶ ἰδοὺ φθάνουσιν ἐσπευσμένως ὁ σκευοφύλαξ καὶ ὁ ἐφημέριος τῶν Καρμηλιτῶν, διὰ νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸν ἀσθενῆ, μὴ εἰδότες τί συνέβη. Ἐνῷ δὲ ὁ ἱερεὺς τῆς Τολώσης κατέβαινε, συνηντήθη ἐπὶ τῆς κλίμακος μετὰ τῶν Καρμηλιτῶν, καὶ ἰδοὺ φιλοφρονήσεις ὑποκριτικαὶ, καὶ ὑποδεξιώσεις περὶ τοῦ τίς πρῶτος νὰ ἀπεράσῃ. Ἐπὶ τέλους ὁ ἱερεὺς τοῖς εἶπε: «Πατέρες μου, εἰς ὑμᾶς ἀνήκει νὰ ἀπεράσητε πρῶτοι, διότι εἶσθε τῆς παλαιᾶς διαθήκης, ἐνῷ ἐγὼ εἶμαι τῆς νέας.»

—

Χωρικός τις Νορμανδὸς, κακεντρεχὴς ὡς ὅλοι οἱ ἐκ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἔδωκεν εἰς τὸν γείτονά του στάμνιον πλῆρες μέλιτος διὰ νὰ τὸ φυλάξῃ. Ὅτε δὲ ἦλθε νὰ τὸ ζητήσῃ, τὸ μὲν στάμνιον ἦτο σῶον, ἀλλὰ τὸ μέλι ἔλειπε· ἐντεῦθεν φιλονεικία καὶ διαπληκτισμοὶ, καὶ ἀγωγαὶ εἰς τὸ δικαστήριον. Ὁ αἱρετοκριτὴς τῆς χώρας, συζητήσας τὴν ὑπόθεσιν, ἀπεφάνθη ὅτι ὁ γείτων πρέπει νὰ καταδικασθῇ ὡς ὑπεξαιρέσας τὸ μέλι.—«Ἀλλὰ τί νὰ κάμω, ἀφοῦ τὸ ἔραγον αἱ μυῖαι; ἔκραξεν οὗτος.—Ἔπρεπε νὰ τὰς φονεύσῃς! διέκοψεν ὁ κριτής.—Πῶς! ἀνταπήντησεν οὗτος· εἶνε λοιπὸν συγκεχωρημένον νὰ φονεύωμεν τὰς μυίας;—Ἀναμφιβόλως, ἀπεκρίθη ὁ δικαστὴς· παντοῦ ὅπου τὰς εὑρίσκεις χρεωστεῖς νὰ τὰς φονεύῃς, ὡς ἐνοχλητικὰ ζωύρια καὶ ἐπιζήμια.» Τὴν αὐτὴν στιγμὴν παρατηρήσας ὁ χωρικὸς μυῖαν τινὰ ἐπὶ τῆς παρειᾶς τοῦ δικαστοῦ, ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν καὶ καταφέρων δυνατὸν ῥάπισμα κατὰ τῆς παρειᾶς του, ἔκραξε: «Στοιχηματίζω ὅτι αὐτὴ ἡ διαβολόμυγα εἶνε μία ἀπὸ ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ἔραγον τὸ μέλι!»

—

Εἰς συναναστροφήν τινα, καθ' ἣν ἕκαστος ἐπροθυμοποιεῖτο νὰ ἐπιδεικνύῃ εὐφυΐαν, Κύριός τις ἐπρότεινε τὸ ἑξῆς αἴνιγμα:

Εἶμ' ἐγὼ ἕνα στολίδι, ποῦ μὲ φέρουν 'ς τὸ κεφάλι·
ὀνομάζομαι καπέλλο· εὑρέτο, γονδρὸ βουβάλι! (1)

Ὅλοι ἀνεκάγχασαν διὰ τὸ παράδοξον τοῦ αἰνίγματος· ἀλλ' εἷς τῶν περιεστώτων ἀναστὰς, «Εὕρον, εὕρον! ἀνεφώνησε μετὰ σοβαρότητος· εἶνε ἡ περρούκα.»

Ἕτερος δέ τις ηὐτοσχεδίασε τὸ ἑξῆς περίεργον αἴνιγμα, ὑπαινιττόμενον τὸ κοινὸν πάθος τῆς ἀναπαραδιᾶς:

Τρεῖς διπλάλλαδοι προθέσεις τ' ὄνομά μου σχηματίζουν·
μ' ἔχουσιν οἱ φουκαράδες καὶ μὲ ἀναθεματίζουν.

—

Ὁ Μαλλέρβος ἔλεγεν εἰς τὸν Μωρεπὰ, ὅτι ἔπρεπε νὰ παρακινήσωσι τὸν βασιλέα νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Βαστίλλην.—«Φυλαχθῆτε, ἀπεκρίθη ὁ Μωρεπὰ, διότι φοβοῦμαι μήπως δὲν θελήσῃ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ στείλῃ κανένα εἰς αὐτήν.»

—

Γέρων τις ἀξιωματικὸς ἐζήτει χάριν τινὰ παρὰ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ΄. Μὴ δυνάμενος δὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ, ἠσθάνθη ὅλα του τὰ μέλη κλονούμενα ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ μονάρχου: «Μὴ νομίσητε, Μεγαλειότατε, προσέθεσεν, ὅτι τρέμω κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν σας!»

---

(1) Εἰς τὸ Γαλλικὸν ἔχει οὕτω:

Je suis un ornement, qu'on porte sur la tête;
je m' appelle c h a p e a u ; devine, grosse bête!

Ἱερεύς τις, ἐπιβιβαζόμενος διὰ μακρινὸν ταξείδιον, παρεκλήθη ὑπὸ πολλῶν φίλων του νὰ τοῖς κάμῃ διαφόρους ἀγορὰς ἀπὸ τὸν τόπον, εἰς ὃν ἐπορεύετο. Ὅλοι τὸν κατεφόρτωσαν μὲ σημειώσεις τῶν παραγγελιῶν, ἀλλ' εἷς μόνος ἐσυλλογίσθη νὰ περικλείσῃ τὰ χρήματα ἐντὸς τῆς σημειώσεώς του. Ὁ ἱερεὺς ἐξεπλήρωσε μόνον τὴν παραγγελίαν τούτου, τὰς δὲ λοιπὰς ἠμέλησε. Μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του, ὅλοι ἔσπευσαν νὰ ὑπάγωσι πρὸς παραλαβὴν τῶν ἀγορῶν των· ἀλλ' ὁ ἱερεὺς τοῖς εἶπεν ὅτι, ἅμα ἐπιβιβασθεὶς, ἔβαλεν ὅλας τὰς σημειώσεις ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου διὰ νὰ τὰς τακτοποιήσῃ, ἀλλ' αἴφνης ἠγέρθη σφοδρὸς ἄνεμος, ὅστις τὰς ἥρπασεν ὅλας καὶ τὰς ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. — «Ἐντοσούτῳ, ἐπανέλαβεν εἷς ἐξ αὐτῶν, ἐφέρατε τὰ ὑφάσματα τοῦ δεῖνος. — Εἶνε ἀληθὲς, ὑπέλαβεν ὁ ἱερεὺς, ἀλλ' αὐτὸς ἔλαβε τὴν πρόνοιαν νὰ περιτυλίξῃ δουκάτα τινὰ εἰς τὴν σημειωσίν του, τῶν ὁποίων τὸ βάρος ἐμπόδισε τὸν ἄνεμον νὰ τὴν παραφέρῃ ὁμοῦ μὲ τὰς ἰδικάς σας, αἵτινες ἦσαν ἐλαφραί.»

—

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ριχελιέως, εὐγενής τις Κυρία, εὑρισκομένη εἴς τινα ἑσπερινὴν παρ' αὐτῷ συναναστροφὴν, προέτεινεν εἰς εὐφυῆ τινα Ἐκκλησιαστικὸν, ὅστις εἶχε τὴν ἱκανότητα νὰ κάμνῃ αὐτοσχεδίους στίχους, νὰ συντάξῃ ἐν ἀκαρεῖ ἐπ' αὐτῆς τετράστιχόν τι, λῆγον εἰς τὰς λέξεις κτένιον, περιδέραιον, σφαιρίδιον, σανδάλιον. Ὁ αὐτοσχέδιος ποιητὴς, χαράξας γραμμάς τινας ἐπὶ τοῦ λευκώματός του, συνέθεσεν ἐκ τοῦ προχείρου τὸ ἑξῆς τετράστιχον πρὸς τιμὴν τῆς αὐταρέσκου Κυρίας:

Πόσα θέλγητρα δεικνύεις ἐκ τῶν δύο σου κτενίων
ὡς τὸ περιδέραιόν σου;
Πλὴν καὶ πόσα ἄλλα κρύπτεις ἐκ τῶν δύο σφαιριδίων
ἕως τὸ σανδάλιόν σου;

—

Ἱεροκήρυξ τις, ὅστις ἤξευρεν ἐκ στήθους ἕνα μόνον λόγον, τὸν ὁποῖον ἀπήγγελλεν εἰς ὅλα τὰ χωρία ὅσα ἐπεσκέπτετο, παρεκλήθη ἐπιμόνως ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος τοῦ χωρίου, εἰς ὃ ἦν ἐνδημῶν, νὰ κηρύξῃ καὶ τὴν ἐπαύριον εἰς τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν, πρὸς τιμὴν τοῦ ἑορταζομένου πολιούχου τῆς χώρας Ἁγίου. Μάτην ὁ καλὸς κληρικὸς ζητεῖ ὅλην τὴν νύκτα μέσον τοῦ νὰ ἀπαλλαχθῇ τῆς ἐπιπόνου δι' αὐτὸν ὑποχρεώσεως ταύτης. Ἡ ὥρα τῆς διδαχῆς ἔρθασε, καὶ αὐτὸς ἀναβὰς εἰς τὸν ἄμβωνα ἤρξατο οὕτω: «Φλύαροί τινες καὶ κατάλαλοι, ἀγαπητοί μου ἀδελφοὶ, οἵτινες ἀρέσκονται εἰς τὸ ἐξευτελίζειν τὸν πλησίον, μὲ διέβαλον πάνυ ἀσυνειδήτως ὅτι χθὲς ἐκήρυξα λόγον ἀντιβαίνοντα εἰς τὰ δόγματα τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν θρησκείας, καὶ ὅτι κακῶς ἡρμήνευσα τὸ τυχαίως ἐκλεχθὲν μέρος τῆς θείας Γραφῆς. Πρὸς ἀποστόμωσιν λοιπὸν τῶν τοιούτων καταλάλων, καὶ διὰ νὰ ἀποδείξω τὴν ἀλήθειαν τῆς διδασκαλίας μου, θέλω ἐπαναλάβει σήμερον τὸν χθεσινόν μου λόγον, καὶ σᾶς παρακαλῶ χαρίσατέ με ἐπί τινας στιγμὰς τὴν σύντονον προσοχήν σας.»

—

Ἐνῷ Ἄγγλος τις ἐκολύμβα εἰς τὸν Τάμεσιν, διήρχετο ἐντὸς ὀχήματος νέα τις δέσποινα ἐκ τῶν εὐγενῶν. Ἐξ ἀπροσεξίας τοῦ ἡνιόχου οἱ ἵπποι, πεσόντες εἴς τι παρακείμενον ὄρυγμα, ἀνέτρεψαν τὸ ὄχημα, καὶ ἰδοὺ ἡ καλὴ Κυρία ἐξαπλωθεῖσα ἐκτάδην ἐπὶ τοῦ βορβόρου. Ὁ Ἄγγλος ἐξέρχεται πάραυτα τοῦ ὕδατος ὁλόγυμνος, τρέχει πρὸς ἀντίληψιν τῆς δεσποίνης, καὶ, προσφέρων αὐτῇ τὴν χεῖρα διὰ νὰ τὴν ἀνεγείρῃ, «Κυρία μου, τῇ λέγει, σᾶς ζητῶ συγγνώμην διότι δὲν φορῶ χειρόκτια.»

—

Εἰς συμπόσιόν τι, ἐνῷ εὑρίσκοντο διαφόρων ἐθνῶν ἄνθρωποι, ἀξιωματικός τις προέπιεν εἰς ὑγείαν τοῦ ὡραίου φύλου τῶν δύο ἡμισφαιρίων. Ἄγγλος δέ τις ἀναστὰς, « Θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε, Κύριοι, εἶπε, νὰ κάμω τὴν ἀντίθετον πρόποσιν. Προπίνω εἰς ὑγείαν τῶν δύο ἡμισφαιρίων τοῦ ὡραίου φύλου.»

—

Δεσποσύνη τις Ἀγγλὶς, ἐκ τῶν λίαν ῥωμαντικῶν, ἐνῷ ἐπεριδιάβαζεν ἡμέραν τινὰ εἰς μίαν τῶν ὡραιοτέρων τοποθεσιῶν τοῦ ἐξοχικοῦ της μεγάρου, παραπατήσασα ἔπεσεν ἐντὸς μικρᾶς λίμνης, ὅπου παρ' ὀλίγον θὰ ἐπνίγετο ἂν δὲν ἐσώζετο ὡς ἐκ τύχης. Ἐξαχθεῖσα δὲ τοῦ ὕδατος ἡμιθανὴς ἐκ τοῦ τρόμου καὶ ἀναίσθητος, μετεφέρθη εἰς τὰ δωμάτιά της, ὅπου αἱ περιποιήσεις τῆς οἰκογενείας της τὴν ἀνεκάλεσαν εἰς τὴν ζωήν. Πρώτη διακοίνωσις, ἣν ἔκαμεν εἰς τοὺς γονεῖς της ἅμα συνελθοῦσα εἰς ἑαυτὴν, ἦτο ὅτι ἐπεθύμει ἀφεύκτως νὰ νυμφευθῇ ἐκεῖνον, ὅστις τὴν ἔσωσεν. — «Ἀδύνατον, ἀπήντησεν ὁ πατήρ της. — Μήπως εἶνε νυμφευμένος; — Ὄχι. — Πῶς! ὄχι; λοιπὸν, πάτερ μου;... — Ἀλλ' ὁ σωτήρ σου εἶνε κύων τῆς Νέας Γῆς.»

—

Δύο γεωργοὶ συνωμίλουν περὶ τῆς εὐφορίας τοῦ ἔτους καὶ προσοιωνίζοντο λαμπρὰν συγκομιδήν. «Ἐὰν, εἶπεν ὁ εἷς, αἱ βροχαὶ ἐξακολουθήσωσιν ὀλίγας ἀκόμη ἡμέρας, τὰ πάντα θὰ ξεφυτρώσουν ἀπὸ τὴν γῆν. — Ἄ! μὴ τὸ λέγῃς αὐτὸ, ἀπήντησεν ὁ ἄλλος, διότι ἔθαψα ἕως τώρα δύο συζύγους.»

ΚΛΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ.

Μετὰ πλείστης ὅσης εὐχαριστήσεως βλέπομεν ὅτι ἀρκετοὶ εἰσὶ καὶ παρ' ἡμῖν οἱ Δήλιοι κολυμβηταὶ, οἱ δυνάμενοι διεκπεραιωθῆναι καὶ κολυμβητὶ εἰς Κόρινθον. Μόλις ἐδημοσιεύθη τὸ φυλλάδιον τῆς Α^ης^ Ἰανουαρίου, καὶ αὐθημερὸν ἀπεστάλη ἡμῖν ἡ λύσις τῆς ἐν αὐτῷ δημοσιευθείσης Διπλωματικῆς κλειδός. Καυχώμενοι δὲ ἀναφέρομεν τοῦτο, διότι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐγκαυχωμένῃ ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς εὐφυΐας Εὐρώπῃ σπανίως ἀποστέλλεται λύσις τῶν τοιούτων γρίφων αὐθημερὸν, ἂν ἐξαιρέσωμεν τοὺς ἐκ συστήματος Καββαλιστὰς ἢ ἀρίστους Στενογράφους ἐκείνους, οἵτινες ἐν ῥοπῇ ἀναγινώσκουσι τὴν διὰ τῶν παραδοξοτέρων στοιχείων συνηρμολογημένην κλεῖδα.

Ὁ αὐτὸς εὐφυὴς λύτης τῆς προδημοσιευθείσης κλειδὸς Κ. Φώτιος Ὑακίνθης (1) ἀπέστειλεν ἡμῖν τὴν λύσιν τῆς νεωτέρας αὐθημερὸν, διὰ τῆς παρὰ πόδας κατὰ τὸν αὐτὸν συμβολικὸν τρόπον γεγραμμένης ἐπιστολῆς του, ἣν τινα παραθέτομεν ὡς ἔχει πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἐπαναλήψεως, εὐελπιστοῦντες ὅτι ἕκαστος τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑπταλόφου, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀκόμη τῶν μᾶλλον ἀμυήτων, θέλει εὐκόλως ἀναγνώσει τὴν γριφώδη ἢ μᾶλλον συμβολικὴν ταύτην γραφὴν, τὴν ἀναγομένην εἰς τὸ εἶδος τῆς λεγομένης στεγανογραφίας, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐπιστολῇ παρατίθεται καὶ ἡ κλεὶς αὐτῆς, τουτέστι τὸ ἀλφάβητον.

Τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κ. Ὑακίνθου, ἥτις καὶ ἐβραβεύθη ὡς ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς ἑορτῆς καὶ οὐχὶ κατόπιν ἀφιχθεῖσα, παρηκολούθησε τὴν ἑπομένην ἡμέραν ἑτέρα ἐπιτυχὴς λύσις τοῦ Κ. Ν. Σακοπούλου, δικαστοῦ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Προξενείῳ. Ταύτην δὲ ἕτεραι δύο, τὴν μετὰ ταύτην ἡμέραν ἐπιδοθεῖσαι ἡμῖν, καίτοι ἀμφότεραι χρονολογούμεναι ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου: ἡ τοῦ Κ. Στεφάνου Ἰσμυρίδου, καὶ ἡ τοῦ Κ. Στεφάνου Σκουλούδη. Μετὰ δὲ ταύτας ὀλίγαι τινὲς μέχρι τοῦδε ἀπεστάλησαν εἰς τὸ Γραφεῖον ἡμῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰς δικαίας παρατηρήσεις τῶν πλείστων λυτῶν, ὅτι εἶνε καλὸν νὰ μὴ συμβαίνουν σφάλματα εἰς τὰ τοιαῦτα εἴδη τῶν γρίφων ὅταν δημοσιεύωνται, εἶνε ἀδύνατον νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν μ' ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν, διότι, ὡς ἐκ τῆς ἀτάκτου συμφορήσεως τῶν στοιχείων, διαφεύγουσιν ἐνίοτε παραδρομαί τινες τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ εἰς τὴν τακτικὴν φορὰν τῶν στοιχείων γεγυμνασμένου ὀφθαλμοῦ.

Ἐν τούτοις ἐπειδὴ, χωρὶς νὰ ἔχωμεν τὴν τοιαύτην πρόθεσιν, λυποῦμεν τοὺς ἀποδυομένους εἰς τὸν ἀγῶνα ὅσον τὸ δυνατὸν ἅμα τῇ καταθέσει τῆς βαλβίδος καὶ ἐντούτοις ἀπαντῶντας παρ' ἐλπίδα ἄλλους προηγηθέντας αὐτῶν, διὰ τοῦτο τοὐντεῦθεν θέλομεν παραθέτει ἐν ἑκάστῳ σχεδὸν φυλλαδίῳ ἀνὰ μίαν διαφόρου εἴδους κλεῖδα, προτείνοντες ὡς μόνον βραβεῖον τῷ λύτῃ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ὀνόματός του καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς εὐφυΐας του. Ἄλλως τε, καίτοι ἔχοντες τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ συνοδεύωμεν ἑκάστην κλεῖδα μὲ μικρόν τι γέρας, βλέπομεν ὅμως μετὰ λύπης ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ χάνωμεν ἀρκετὸν καιρὸν προσπαθοῦντες νὰ πείσωμεν εἴτε δι' ἐπιστολῆς εἴτε προφορικῶς ἕκαστον, νομίζοντα ἑαυτὸν πρῶτον ἐπιστέλλοντα ἐνῷ ἄλλος τὸν προέλαβε, καὶ, τὸ λυπηρότερον, νὰ ἐρχώμεθα πολλάκις εἰς λόγους μὲ τοὺς διατεινομένους ὅτι πρῶτοι αὐτοὶ ἔφθασεν εἰς Κόρινθον, καὶ ζητοῦντας ὡς ἐκ τούτου ἐπιμόνως τὸν ναῦλον. Εἰς τρόπον ὥστε, τὸ διὰ τὴν σημερινὴν κλεῖδα προτεινόμενον βραβεῖον εἶνε τὸ τελευταῖον.

(1) Μεταξὺ τῶν ἐπισταλεισῶν ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διαφόρων λύσεων τῆς πρώτης Διπλωματικῆς κλειδὸς, παραθέτομεν τὸ προοίμιον τῆς ἀκολούθου εὐφυοῦς λύσεως, ἣν ἀπέστειλεν ἡμῖν ἡ ἐν Ἀθήναις Διεύθυνσις τοῦ Περιοδικοῦ Συγγράμματος «Χρυσαλλίς:»

« Τὴν ταλαίπωρον Χρυσαλλίδα κατεδυθίσατε ἐντὸς δυσεξιτήτου λαβυρίνθου, ὥστε ἀπέκειτο τῇ Διευθύνσει αὐτῆς νὰ προστρέξῃ πρὸς σωτηρίαν της· ἰδοὺ δὲ ἀπολύει αὐτὴν σήμερον εἰς τὸν σαπφειρώδη αἰθέρα. Ἀφοῦ λοιπὸν σᾶς ἔφυγε, λάβετε τὸ ἐγκώμιόν της καὶ πέμψατε τὰ λύτρα. »

Ἰδοὺ ἡ λύσις τοῦ Κ. Ὑακίνθου μετὰ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ:

Κοψθ Νβτοθ Πβφερνερ εζδ Θσερψακαβ

Ρβχζυθταφ

Ψρυγρφπ εζφ θβμρτοδεζδοφ ασπδ σθυξπ δυοφ θδπνψθοδεαφ εζρ θλζωζδοφ εζδ θφ επ δζυθτοφπ κβψψριοπ εαβ ρλοαψαωαβ σθτοαιοναβ δρδ ιζυαδοθβχθοδζδ ιοσψπυρεονζδ νψθοιαδ ζεοδ ρρρωθερο υρψψαφ θοδ εα θοιαδ ρζδ ψθωαυθκζδ δεθωρφαωτρκορδ νρερ εα θλζδ ρψκργζεαφ

ρ γ ω ι θ η ζ χ ο ν ψ υ ρ λ α σ τ δ ε β κ μ ξ π

Σρτρνρψπ ιθ ζυρδ στπεαφ υθφ ασπδ νρερερλζεθ υθ υθερλβ επφ ιβρρυθφπρ σψθοφ θοδ Νατοφχαφ νρο ρφρβψρ υρψοδερ ρρ χθψθεθ θοερ ιθ εουζδζεθ υθ ιορ εαβ βσαδμθχθρεαδ ωθτρεαδ

Ιτρεεαυρο ερβεαμταφπδ εζδ θβνροτορδ ασπδ θβμζχπ δυοφ ροδοαφ εα φθαφ θεαδ νρο θβεβμθδ ιορ εζφ νρψζρ Θσερψακαφ ζδ εζφ στααιαφ ιορνρπδ θσοχβυπ νρο θβμαυρο

α κοψαδ δρδ

Κπεοαδ Ν Βρνοφχζδ

Ἕπεται ἡ ἐξήγησις τῆς κλειδὸς ταύτης, ἧς ἡ ποίησις χρεωστεῖται τῷ Κ. Ἡλίᾳ Ταντολίδῃ:

Η ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ ΤΟΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙ ΤΩ ΝΕΩ ΕΤΕΙ.

Νέον ἔτος, φίλοι, πάλιν, ἄγγελος εὐδαιμονίας,
εἰς γαλήνιον αἰθέρα, χαρᾶς πλῆρες κ' εὐθυμίας,
τὰ χρυσᾶ πτερὰ ἀνοίγει,

κ' εἰς τὴν ἔξοχον σκιάν του πᾶσα θλῖψις τοῦ προτέρου,
πᾶσ' ἀφόρητος ὀδύνη δυστυχίας πολυκαίρου
ἐξαλείφεται καὶ λήγει.

Ἐγγυῶμαι, φίλοι, ὅτι ὁ προβαίνων οὗτος χρόνος
εἰς τὰ ἔθνη τῆς γῆς ὅλης, ὡς ἀρχὴ χρυσοῦ αἰῶνος,
θέλει φέρει καλὰ τέλη·

δώρων ἔμπλεως ἀπείρων, βαλβὶς μέλλοντος αἰσίου,
ἀρετὴν, σοφίαν, πίστιν καὶ κιβώτια χρυσίου
νὰ σᾶς φέρῃ οὗτος μέλλει.

Τὴν ἀπόλαυσιν δὲ ταύτην τῆς μυθώδους εὐτυχίας
τὸ οὐράνιον θὰ δώσῃ αἴσθημα τῆς ὁμοιότας,
τὸ Θεῷ κ' ἀνθρώποις φίλον.

Προσοχὴ, μήπως ἡ ἔρις τὸ μαράνῃ, τὸ νεκρώσῃ!
Εὐτυχίαν ὅσοι θέλουν διαρκῆ, ἂς ἀγαπῶσιν,
ἀνεχόμενοι ἀλλήλων.

Ἡ ἐν τῷ σημερινῷ φυλλαδίῳ καταχωριζομένη ἐφεξῆς κλεὶς, ἀνήκει εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος τῆς στεγανογραφίας. Ἔχει δὲ οὕτω:

[illegible]

Τῷ πρώτῳ τῆς κλειδὸς ταύτης λύτῃ δωρηθήσονται ἀμφότεροι οἱ τόμοι τῶν παρ' ἡμῶν μεταφρασθέντων δραμάτων τοῦ Βίκτορος Οὔγου. — Ἡ ἐξήγησις εἰς τὸ προσεχὲς φυλλάδιον.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

32.

Εἰς τὴν ζῶσαν ὅλην φύσιν εἶμαι σῶμα ζωογόνον,
ὃν μὲ βλέπει πλὴν οὐδείς.
Ἂν προφέρῃς τ' ὄνομά μου ἐπαλλήλως καὶ μὲ τόνον,
μ' ἔκπληξιν σου θὰ ἰδῇς.
ὅτι ὄνομα προφέρεις τῶν θεῶν τῆς ὑπερτάτης,
καὶ τὸν νοῦν σου ἀπὸ σκέψεις εὐολίσθους ἀπαλλάττεις.

33.

Εἰμὶ τῆς ἀρχαιότητος θεότης φιλοσκώμμων·
ἀκέφαλον δὲ γίνομαι τοῦ σώματός σου μοῖρα,
ἂν ἀφαιρήσῃς, φίλε μου, μὲ διδασκάλου χεῖρα,
πατοῦ τότε ἀπάνθρωπος τὸν νόμον καὶ τὸν νόμιμον.

Κ. ΔΗΜΗΣΣΑΣ Ἰατρός.

34.

Ὡς ἀμοιβὴν τῶν κόπων σου 'ς τὸν κόλπον σου ἐμβαίνω'
ἂν ἓν μοῦ λείψῃ, ἐκ τῶν ἓξ μισὸς ἐναπομένω,
ἢ ἔζηφαν φανερόνω.
Ἀναγραμματιζόμενον, ὀδοξήρας ἐνόνω.

35.

Ἀνάβλεψον 'ς τὸν οὐρανὸν νὰ μὲ ἰδῇς εὐκόλως.
Ἂν μ' ἐλαττώσῃς κατ' ἓν, καὶ πάλιν μένω ὅλος·
λαμβάνει δὲ μεταβολὴν ἡ πρώτη μου γαλήνη,
πρόσθεσίς ὁ τόνος μου ἂν 'ς τ' ὄνομά μου κλίνῃ.

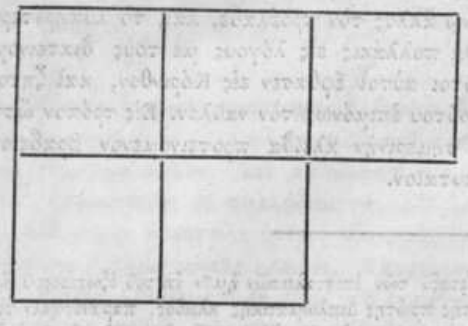
Σ. Κ. ΚΑΡΥΔΗΣ.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΙΓ' ΑΡΙΘΜΟΥ 34 ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Πανδώρα. (Πᾶν—δῶρα).

ΠΡΟΒΛΗΜΑ.

Πρόκειται ἀπὸ τοῦ ἑξῆς σχήματος ν' ἀφαιρεθῶσι τρεῖς μόνον γραμμαί, καὶ νὰ μείνουν ἀκριβῶς τρία τετράγωνα. Ποῖαι εἰσὶν αἱ γραμμαὶ αὗται;

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩ ΦΥΛΛΑΔΙΩ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ.

Γυνὴ ἔγκυος, βαστάζουσα καὶ ἕτερον παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας της.

30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 37.

ΤΟ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΕΓΑ ΠΑΛΑΤΙΟΝ ΕΠΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ.

ΜΕΤΑΞΥ τῶν διαφόρων ἐπεισοδίων τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, ὅσα ἐδημοσιεύσαμεν κατὰ καιροὺς ἐν τῷ Ἑπταλόφῳ καὶ ὅσα μέλλομεν ἀκολούθως νὰ δημοσιεύσωμεν, ἐπειδὴ γίνεται συνεχῶς μνεία διαφόρων μερῶν τοῦ Μεγάλου παλατίου, ἴσως δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἄκαιρον σκοποῦ νὰ βίψωμεν ἓν παροδικὸν βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἐξιστήλου σχεδὸν γενομένου οἰκοδομήματος τούτου, τοῦ μεγαλοπρεπεστέρου ἀφ' ὅσα ἐκόσμουν τὴν βασιλίδα ταύτην τῶν πόλεων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς χριστιανικῆς ἀκμῆς της.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων παλατίων, ὅσα ἐστόλιζον τὴν Κωνσταντινούπολιν, δύο κυρίως ἐξεῖχον διά τε τὴν λαμπρότητα καὶ τὸ μέγεθος: τὸ τῶν Βλαχερνῶν, καὶ τὸ κατ' ἐξοχὴν Μέγα λεγόμενον παλάτιον· ἰδίως δὲ τὸ τελευταῖον τοῦτο κατεῖχε τὰ πρωτεῖα, ἐπέχον ἦν θέσιν κατέχει τὸ λαμπρὸν ἀνάκτορον τοῦ Δολμὰ-Βαξὲ μεταξὺ τῶν λοιπῶν σημερινῶν αὐτοκρατορικῶν παλατίων. Σημειωτέον δὲ ὅτι τοῦ δυσδιεξιτήτου τούτου δαιδάλου τῶν διαφόρων μερῶν ἡ λεπτομερὴς περιγραφὴ καὶ ὁ κατ' ἀκρίβειαν προσδιορισμὸς εἶνε τόσον ἀδύνατος, καθόσον μάλιστα πολλὰ τῶν μερῶν αὐτοῦ συγχέονται μετὰ τῶν ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Βλαχερνῶν· ὥστε γενικήν τινα καὶ ἁπλουστάτην σχεδιογραφίαν παραθέτομεν ἐνταῦθα. (1)

Τὸ ἀπέραντον τοῦτο οἰκοδόμημα, κατέχον ὅλην σχεδὸν τὴν ἔκτασιν ἀπὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ τοῦ Ἱπποδρόμου μέχρι τῆς παραλίας τῆς Προποντίδος, ὅπου σήμερον τὸ Ἀχὶρ Καπῆ, ἀπηρτίζετο κυρίως ἐκ πολλῶν παλατίων καὶ τρικλίνων συνεχομένων μετ' ἀλλήλων διὰ στοῶν καὶ περιπάτων, ὅλα οἰκοδομήματα τῶν κατὰ καιροὺς αὐτοκρατόρων, προσιθέντων, ἐποικοδομούντων καὶ ἐπεκτεινόντων τὰ διάφορα αὐτοῦ μέρη. Περιεκλείετο δὲ τὸ πολυδαίδαλον τοῦτο κτίριον μὲ ὑπερύψηλα τείχη, μὲ ἐπάλξεις καὶ πόρτους ὀχυρούς· εἶχε δέ, οὐ μόνον αὐλὰς καὶ κήπους, ἀλλὰ καὶ λουτρῶνας καὶ ναοὺς περιφήμους ἐντὸς αὐτοῦ, ὥστε ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς πόλις ἐντὸς πόλεως. Ἐκόσμουν δὲ τοὺς διαφόρους αὐτοῦ τρικλίνους, ὅλους σχεδὸν ἕσωθεν ἄχρι τῶν περὶ τὴν ὀροφὴν ψηφίδων μαρμαροσκεπάστους, ἐκ λευκῶν κυανανιζόντων, πορφυρῶν καὶ πρασίνων μαρμάρων, διάφορα ἀγάλματα, καὶ πολλῶν αὐτοκρατόρων, βασιλισσῶν καὶ ἐπισήμων ἄλλων ἀνδρῶν ἀνδριάντες, καὶ κίονες καὶ ἄλλα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀναθήματα, καὶ κοσμημάτων πλῆθος, καὶ ὑφασμάτων ποικιλία, καὶ πυλῶνες ἐλεφάντινοι καὶ ὀρειχάλκινοι, κτλ. ὧν ἡ λεπτομερὴς περιγραφὴ ἤθελε φέρει ἡμᾶς εἰς μάκρος.

Σημειωτέον ὅτι τὸ παλάτιον τοῦτο ἐκ διαφόρων μερῶν συνεκοινώνει διὰ μεγαλοπρεπῶν στοῶν καὶ λοιπῶν προπυλαίων μετὰ τοῦ μεγάλου Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας, τοῦ Ἱπποδρόμου κλπ. ὡς προπύλαιον δὲ τρόπον τινὰ τοῦ Μεγάλου παλατίου προέκειτο ἡ στοὰ τῆς Χαλκῆς, γειτονεύουσα ἰδίως μετὰ τοῦ Ἱπποδρόμου καὶ ἔχουσα περὶ αὐτὴν ὑπερμεγέθη τρίκλινον, ἐστεγασμένον διὰ κεχρυσωμένων χαλκοκεράμων, ἐξ οὗ καὶ τὴν ἐπίκλησιν ἔλαβε, καὶ ἐπαρειδόμενον ἐπὶ ἀργυρῶν κιόνων, ἀφ' ὧν ἐκρέμαντο βαρύτιμα παραπετάσματα (βῆλα). Ἐν τῷ τρικλίνῳ δὲ τούτῳ ἐλάμβανον χώραν διάφοροι τελεταί, καὶ ἐν αὐτῷ

(1) Κατὰ τὴν σύντομον ταύτην περιγραφὴν ἔχομεν κυρίως ὑπ' ὄψιν τὸ περισπούδαστον καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον περὶ Κωνσταντινουπόλεως πόνημα τοῦ γεραροῦ Κ. Σκαρλάτου Δ. Βυζαντίου, ἐξ οὗ ἠρανίσθημεν τὸ πλεῖστον αὐτῆς μέρος, καὶ περὶ οὗ γράφονται τὰ δέοντα ἐν τῷ φυλλαδίῳ τούτῳ.

ἐδέχετο ὁ Αὐτοκράτωρ τοὺς χαιρετισμοὺς τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν κατὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα καὶ τὰς λοιπὰς τοῦ ἔτους ἐπισήμους ἡμέρας· ἰδίως δὲ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων ἐτελοῦντο ἐν αὐτῷ τὰ συμπόσια ἐκεῖνα, ἐν οἷς ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ οἱ συνανακείμενοι εἰστιῶντο ὄχι καθήμενοι, ὡς ἐν ταῖς ἄλλαις ἡμέραις, ἀλλ' ἀνακεκλιμένοι ἐπὶ μαλακῶν ἀνακλίντρων, καὶ χρυσοῖς χρώμενοι σκεύεσι.

Ἦν δὲ τὸ ἔνδον τοῦ κτιρίου τούτου θαυμαστὸν μεγέθει καὶ κάλλει, κατὰ τὰς περιγραφὰς τῶν ἱστορικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κατεσκευασμένον μὲ πορφυρᾶς βαθμίδας, καὶ τὴν ὀροφὴν κατάχρυσον ἔχον καὶ ποικίλοις ὡραίοις ἀναγλύφοις κεκοσμημένην. Ἔκειτο δὲ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ τράπεζα διὰ τὰς βασιλικὰς ἑστιάσεις ἐξ ἀργύρου καθαροῦ τετορνευμένη, ἐπὶ τῆς ὁποίας κατεβιβάζοντο ἀπὸ τῆς ὀροφῆς διὰ μηχανῆς εἰς τὰ ἐπίσημα αὐτοκρατορικὰ γεύματα βαρύτατα ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ κάνιστρα, πλήρη ὁπωρικῶν καὶ διαφόρων ἀνθέων. Ἠωροῦντο δὲ ἀπὸ τοῦ ὀρόφου βαρυτιμότατοι λύχνοι, εἰς ἀμπέλων ἕλικας καὶ φύλλα καὶ δένδρων ἰδέας ἐσχηματισμένοι, οἵτινες ἠνάπτοντο διερχομένου κατὰ τὰς ἐπισήμους προελεύσεις τοῦ Αὐτοκράτορος. Μεταξὺ δὲ τῶν διαχρυσίου καὶ πολυτίμων λίθων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φατνώματος ἐξεικονιζομένων εἰκόνων τῶν διαφόρων Αὐτοκρατόρων, πολλαχοῦ δὲ εἰς ἄλλους τρικλίνους καὶ τῶν διαφόρων παθῶν τοῦ Σωτῆρος, διεκρίνοντο καὶ Μοῦσαι καὶ ἄλλα τῆς τῶν ἀρχαίων μυθολογίας καλλιτεχνήματα. Ἔκειτο δὲ ἐν τῇ κόγχῃ αὐτοῦ καὶ θρόνος αὐτοκρατορικὸς, καὶ συνήθως ὑπεράνωθεν αὐτοῦ εἰκὼν τοῦ Σωτῆρος, καθημένου ἐπὶ θρόνου, ἣν προσεκύνουν εἰσερχόμενοι τὸν τρίκλινον οἱ εὐσεβέστεροι τῶν Αὐτοκρατόρων.

Ὁ ὑπέρλαμπρος οὗτος Χρυσοτρίκλινος, ὅστις δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι ἐχρησίμευεν ὡς αἴθουσα τῆς ὑποδοχῆς ἢ τοῦ θρόνου, ὡς ἠθέλομεν εἰπεῖ σήμερον, διότι ἐν αὐτῷ ἰδίως ἐγίνοντο αἱ ἐπισημότεραι τελεταὶ, στέψεις, γάμοι, ἀκροάσεις πρέσβεων καὶ ἑστιάσεις, κτλ. εἶχε τρεῖς ἀργυροῦς πυλῶνας, ὧν ὁ μεσαῖος εἰσῆγε πρὸς τὴν μετέπειτα εἰς ναὸν τοῦ Σωτῆρος μετασχηματισθεῖσαν στοὰν τῆς Χαλκῆς, ἥτις περιετριγυρίζετο ὑπὸ πολλῶν ἄλλων κτιρίων, χρησιμευόντων εἰς διαφόρους ὑπηρέτας καὶ φρουροὺς τοῦ παλατίου, ὧν ἡ λεπτομερὴς περιγραφὴ δὲν εἶνε ἰδία τῆς παρούσης συντόμου ἐκθέσεως.

Μετὰ τοῦτον ἔρχεται ὁ εὐπρεπέστατος Ἰουστινιάνειος τρίκλινος, λίαν ἐξαίσιος καὶ θαυμαστὸς κάλλει καὶ μεγέθει, λαμπρὸς μὲν τοίχοις, λαμπρὸς δ' ἐδάφει, κατὰ τὸν Παχυμέρην. «Ἡ δὲ ὀροφὴ πᾶσα ποικίλαις ψηφῖσιν ἐνωραΐζεται, γραφὴν ἐκμιμουμέναις τῶν Ἰουστινιανοῦ ἄθλων· κατὰ δὲ τὸ μέσον ἑστᾶσιν ὅτε βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλὶς, περιστοιχούμενοι ὑπὸ τῆς Συγκλήτου.»

Εἶτα περιώνυμος ἦν καὶ ὁ Μαργαρίτης καλούμενος τρίκλινος (ὁμώνυμος τοῦ ἐπὶ τῶν παραλίων τοῦ Σεραγίου τειχῶν ἄχρις οὗ πρὸ πολλοῦ σωζομένου περιπτέρου Ἰντζιλλὶ-κιόσκ.) Ὁ τρίκλινος οὗτος, κτίσμα τοῦ Θεοφίλου, ἐστηρίζετο ἐπὶ ὀκτὼ κιόνων ῥοδοποικίλων, ἔχων τὸ ἔδαφος μαρμάρινον καὶ κατεζωγραφημένους τοὺς τοίχους. Ὁ δὲ κοιτὼν αὐτοῦ (διότι καὶ δωμάτια ἰδία χρησιμεύοντα ὡς κοιτῶνας τῶν αὐτοκρατόρων περιεῖχον συνήθως οἱ τρίκλινοι) εἶχε τὴν ὀροφὴν χρυσῷ κατάστικτον, στηριζομένην δὲ εἰς τέσσαρας λαμπροὺς κίονας Βιθυνοὺς, αἱ δὲ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ στοαὶ εἰς ἄλλους τέσσαρας πρασίνους. Ἐν τῷ τρικλίνῳ τούτῳ κατῴκει ὁ Αὐτοκράτωρ Θεόφιλος τὸ θέρος, καὶ ἐν αὐτῷ ἐπιθεωρήσας τὰς ἀπανταχόθεν τοῦ Κράτους συναχθείσας ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Εὐφροσύνης παρθένους, ἔδωκεν εἰς τὴν Θεοδώραν τὸ χρυσοῦν μῆλον, προτιμήσας αὐτὴν τῆς Κασσιανῆς. Ἐν αὐτῷ δὲ τούτῳ κατέκλεισεν ὁ Βασίλειος τὸν υἱὸν αὐτοῦ Λέοντα μετὰ τῆς συζύγου του Θεοφανοῦς ἐπὶ τριετίαν ὅλην, διαβληθέντα αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Σανταβαρίνου. (1)

Ἀλλὰ μεταξὺ πάντων τῶν τοῦ Παλατίου τρικλίνων τὸν πρῶτον ἐπεῖχε τόπον ὁ καλούμενος Πορφυροῦς, κτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ ἀφορῶν πρὸς τὴν θάλασσαν, ἐπὶ τὸν λιμένα Βουκολέοντος (τὸ νῦν Κάτεργα-Λιμάνι). Ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς βάσεως μέχρι τοῦ ὀρόφου ἦν ᾠκοδομημένος διὰ τῶν σπανίων ἐκείνων ψαμμοειδῶν ἢ ψηφιδωτῶν πορφυρῶν λίθων, ἀφ' ὧν καὶ ἔλαβε τὴν παρονομασίαν. Ἐν τῷ τρικλίνῳ τούτῳ ἔτικτον αἱ αὐτοκρατόρισσαι, ἐξ οὗ παρήχθη καὶ τὸ τῶν Πορφυρογεννήτων ὄνομα, ἐν αὐτῷ δὲ διένειμον αἱ Αὐγοῦσται κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων εἰς τὰς ἀρχοντίσσας διάφορα πορφυρᾶ ὑφάσματα. Ἐν αὐτῷ ἐτυφλώθη, κατὰ συναίνεσιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρὸς Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας, ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος, υἱὸς Λέοντος τοῦ ἐκ Χαζάρας, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ κοιτῶνι, ἐν ᾧ ἐγεννήθη· ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι τὰ πολύτιμα μάρμαρα καὶ τὰ κατάχρυσα φατνώματα πολλάκις σκιάζουσι μεγάλα καὶ ἀσυνήθη κακουργήματα.

Μετὰ τοῦτον ἐπίσημος ἦν καὶ ὁ ὑπερμέγιστος τρίκλινος τῆς Μαγναύρας, ἐν ᾧ κατὰ πᾶσαν δευτέραν τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ, ἱστάμενος ἄνωθεν τῶν κιγκλίδων ἐστρωμένων διὰ ταπήτων, ἐδίδασκε τὸν λαὸν καὶ ἐδημηγόρει τὰ πρόσφορα τῇ νηστείᾳ. Ἐν αὐτῷ δὲ ἰδίως ὑπεδέχοντο οἱ Αὐτοκράτορες τοὺς ἐπισήμους πρέσβεις καὶ λοιποὺς περιφανεῖς καὶ μεγάλους ξένους, τοὺς ἐνδημοῦντας ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, καὶ τοὺς ὁποίους ἤθελον ἰδίως νὰ τιμήσωσιν, ὡς Βασίλειος ὁ Μακεδὼν ὑπεδέξατο τὴν περίφημον δέσποιναν τῶν Πατρῶν Δανηλίδα. (2) Διὰ τῶν ἄνωθεν δὲ τῆς Μαγναύρας ταύτης διαβατικῶν εἰσήρχετό τις διὰ ξυλίνης κλίμακος εἰς τὰ Κατηχουμενεῖα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐν γένει λοιπὸν οἱ μεγαλοπρεπεῖς οὗτοι καὶ πολυάριθμοι τρίκλινοι, συνεχόμενοι ἀλλήλοις διὰ περιστυλίων καὶ ἄλλων ἀποκρύφων διαύλων καὶ στοῶν, καὶ περικλείοντες εὐρυχώρους αὐλὰς καὶ κήπους καὶ κινστέρνας καὶ λουτρῶνας καὶ διάφορα εὐκτήρια, ἀπετέλουν τὸ κυρίως μέρος τοῦ παλατίου. Διότι αὐτοὶ οὗτοι ἐχρησίμευον καὶ ὡς θησαυροφυλάκια, καὶ ὡς σκευοφυλάκια, ἐν οἷς ἐφυλάσσοντο ἰδίως ἀπὸ τιμίου ξύλου σταυροὶ, τοὺς ὁποίους ἐκφέροντες τρὶς τοῦ ἔτους, ἐξετίθεσαν εἰς προσκύνησιν, τὸν μὲν ἐντὸς τοῦ παλατίου τὸν δὲ καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν, περιοδεύοντες ἐν πομπῇ καὶ λιτανείᾳ τὰς ῥύμας καὶ ἀγυιὰς καὶ τὰ τείχη αὐτῆς. Τὰς προόδους ταύτας τῶν τιμίων ξύλων ἑορτάζει μέχρι τοῦδε ἡ Ἐκκλησία τὴν 1ην

(1) Ἴδε φυλλάδιον Α'.

(2) Ἴδε φυλλάδιον ΑΓ'.

Αὐγούστου, τὴν 1ην Σεπτεμβρίου, (ὅτε καὶ ἔμενον ἔξω μέχρι τῆς ἀποδόσεως τῆς Ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ) καὶ τὴν τρίτην Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν.

Ἦν δὲ ἐν τοῖς Παλατίοις καὶ μέρος κεχωρισμένον διὰ τὰς γυναῖκας (γυναικωνίτης), καὶ σφαιριστήριον (Τσυκανιστήριον), ὅπου οἱ Αὐτοκράτορες καὶ οἱ βασιλόπαιδες ἐσφαίριζον ἔφιπποι μετὰ τῶν ἐπισημοτέρων ἀρχοντοπαίδων, καὶ ἱπποστάσια (Τουρλωτὰ) ὡραιότατα πάνυ καὶ ἰδιαίτερος Ἱππόδρομος, καὶ σιτοβολῶνες, καὶ ἀποθῆκαι, καὶ κλίβανοι, καὶ πύργοι φρούριοι, χρησιμεύοντες καὶ ὡς ὀχυρώματα καὶ ὡς φυλακαί, εἰς ἕνα τῶν ὁποίων ἰδίως, τὸν καλούμενον Κεντηνάριον, παρὰ τὸν Βουκολέοντος λιμένα, ἐφυλακίσθη καὶ ἀπέδρα Ἀνδρόνικος ὁ τύραννος. (1) Εἶχε δὲ ὁ ὅλος τοῦ παλατίου περίβολος καὶ διαφόρους πύλας, ἐξ ὧν, ἐκτὸς τῆς Χαλκῆς, ἀναφέρονται τρεῖς κυρίως συγκοινωνοῦσαι τῷ πρὸς τὴν πόλιν μέρει, ἐκτὸς τῶν θαλασσίων.

Εἰς τὸν περίβολον δὲ τοῦτον τοῦ παλατίου, παρεκτὸς τῶν μικρῶν εὐκτηρίων, περιείχοντο, ὡς ἐρρέθη, καὶ ναοὶ λαμπρότατοι, οἱ κυριώτεροι καὶ ὀνομαστότεροι ἑπτά, ἐν οἷς ἱερούργουν, ἐκτὸς τῶν διωρισμένων πρὸς ὑπηρεσίαν αὐτῶν κληρικῶν, οὐ μόνον ἀρχιερεῖς προσκαλούμενοι κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας καὶ ἑορτὰς ἐκ τῶν παρεπιδημούντων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐνίοτε ὁ Πατριάρχης, ὅστις ἐν ὡρισμέναις ἡμέραις τοῦ ἔτους καὶ ἐξενίζετο ἐν τῷ τρικλίνῳ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος.

Τῶν ναῶν τούτων πρωτεῦον ἦν ὁ τῆς Θεοτόκου, κείμενος οὐ μακρὰν τοῦ Χρυσοτρικλίνου, καὶ ἱστορικὸς, διότι ἐν αὐτῷ ἐδολοφονήθη ὁ αὐτοκράτωρ Λέων ὁ Ἴσαυρος ὑπὸ τῶν περὶ Μιχαὴλ τὸν Ἀμορραῖον συνωμοτῶν, κατ' αὐτὴν τὴν ἀκολουθίαν τῶν Χριστουγέννων, ἐν ᾗ χοροστατῶν αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔψαλλε τὸν εἱρμὸν τοῦ Κανόνος: «Τῷ παντάνακτος ἐξεφαύλισαν πόθῳ.» Ἐπειδὴ δὲ ἐρώρει κουκκοῦλαν διὰ τὸ ψῦχος, ὁποίαν καὶ οἱ μοναχοί, ἀπατηθέντες οἱ τέως ὄπισθεν τῶν κιόνων κεκρυμμένοι συνωμόται, (διότι ἦν ὄρθρος βαθὺς καὶ σκότος ὡς μὴ ἀναφθεισῶν εἰσέτι τῶν λυχνιῶν τοῦ ναοῦ), ὥρμησαν τὸ πρῶτον κατὰ τοῦ Ἀρχιπρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας, ὅστις ἵστατο πλησίον συμψάλλων· ἀλλ' ἐκεῖνος, ἐννοήσας τὸ πρᾶγμα καὶ ἀποκαλύψας ἀμέσως τὴν φαλακρὰν αὐτοῦ κεφαλὴν, ἐρρύσθη ἐκ τοῦ κινδύνου. Ὁ δὲ Λέων, καταφυγὼν εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα καὶ ὁπλισθεὶς μὲ μέγαν ὀρειχάλκινον σταυρὸν, ἀντέστη ἐφ' ἱκανὴν ὥραν, πληγώσας βαρέως καί τινας τῶν συνωμοτῶν· περικυκλωθεὶς ὅμως, ἀπεκόπη πρῶτον τὴν χεῖρα, εἶτα δὲ τὴν κεφαλήν. Ὁ δὲ Μιχαὴλ, φέρων εἰσέτι τὰ δεσμὰ εἰς τοὺς πόδας, (διότι τὰς κλεῖδας αὐτῶν ἐκράτει αὐτὸς ὁ Λέων), μετέβη ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον, ἀναγορευθεὶς καὶ προσκυνηθεὶς ὑπὸ τῶν περὶ αὐτόν.

Τρίτος τὴν τάξιν, ἀλλὰ πρῶτος τὴν λαμπρότητα τῶν ἐν τῷ Παλατίῳ ναῶν, ἦτο ὁ τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ, ὁ ἐπικληθεὶς Νέος, κτισθεὶς ἐνέτεσι πέντε ὑπὸ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, ἀφελόντος πρὸς οἰκοδομὴν αὐτοῦ πολλῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ δημοσίων κτιρίων μάρμαρα, μουσειώματα καὶ κειμήλια. Ἐγκαινιάσθη δὲ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Φωτίου τῷ 880, καὶ ἡ πολυτέλεια αὐτοῦ, οἵα περιγράφεται ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν ἱστορικῶν, διεγείρει δικαίως τὸν θαυμασμὸν τοῦ ἀναγνώστου ὡς ὑπερβαίνουσα πᾶσαν πιθανότητα. Ἀκούσωμεν τὸν ἱστορικὸν Πορφυρογέννητον περιγράφοντα αὐτόν: «Εἶχε τὴν μὲν ὀροφὴν συγκειμένην ἐκ πέντε ἡμισφαιρίων, τοὺς τοίχους μαρμαρωτοὺς, καὶ τὸ ἱερὸν βῆμα, μεθ' ὅλων τῶν ἐν αὐτῷ, χρυσῷ, ἀργύρῳ, λίθοις πολυτίμοις καὶ μαργαρίταις πεποικιλμένα· καὶ οἱ μὲν τοῖχοι πολλαχοῦ ἦσαν ἀργυρένδυτοι· ἐπίσης, αἱ δὲ κορωνίδες αὐτῶν χρυσαῖ λιθοκόλλητοι, τὸ δὲ τέμπλεον ἀργυροῦν μὲν τοὺς στύλους χρυσοῦν δὲ τὰ ἐπιστύλια, καὶ τὰ λοιπὰ ἀναλόγως. Τὸ δὲ ἔδαφος ὡμοίαζεν ἐστρωμένον μὲ σηρικὰ ὑφάσματα, ἢ τάπητας Σιδωνίους. Ὡς ἐπικάλυμμα δὲ τοῦ ὡραίου τούτου καὶ μοναδικοῦ ἐδάφους, ἡ τῶν Πατρῶν μυριόπλουτος δέσποινα Δανηλὶς, ἡ θετὴ μήτηρ τοῦ Βασιλείου, λαβοῦσα μέτρα τῆς περιφερείας, εἰργάσατο καὶ ἀπέστειλε νακοτάπητας ὡραίους καὶ μεγάλους, θαυμασοὺς δὲ κάλλει ὡς ποικιλίαν ταῶνος μιμουμένους. Ἡ δὲ ἱερὰ τράπεζα ἦτο, κατὰ μίμησιν τῆς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ, μίγμα χωνευτὸν ἐκ διαφόρων πολυτίμων ὑλῶν καὶ λίθων.» Ἀλλὰ καὶ τοῦ ναοῦ ὅλου ὁ πλοῦτος καὶ ἡ λαμπρότης, ὡς περιγράφεται, μὲ μόνην τὴν τῆς Ἁγίας Σοφίας δύναται νὰ παραβληθῇ, καὶ τὸν Ἰουστινιανὸν εἶχε φαίνεται ὁ Βασίλειος ὑπ' ὄψιν ὅταν τὸν ὠκοδόμει.

Εἰς δὲ τὸν γειτνιάζοντα τῷ Ἱπποδρόμῳ ναὸν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ὡς ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ τεθησαυρισμένου λειψάνου τοῦ Πρωτομάρτυρος, ἐκτὸς ἄλλων ἱερῶν κειμηλίων, ἀπετέθη ἐπὶ Ζήνωνος (τῷ 477) χρυσίῳ κατακοσμηθὲν καὶ τὸ πρωτότυπον τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, μετακομισθὲν ἐκ Κύπρου, ὅπου καὶ εὑρέθη. Ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τούτῳ ἀνεγινώσκοντο κατ' ἔτος τῇ μεγάλῃ Πέμπτῃ τὰ εὐαγγέλια ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τούτῳ. Ἐν αὐτῷ ἐπίσης ἐτελεῖτο καὶ μέγας ἁγιασμὸς τῆς παραμονῆς τῶν Φώτων ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, συνήθως δὲ καὶ τὸ στεφάνωμα τῶν Αὐτοκρατόρων αὐτόθι ἐλάμβανε χώραν, ὡς καὶ ἄλλων μελῶν τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, διὰ τὴν συστοιχίαν φαίνεται τοῦ ὀνόματος. Κτήτωρ τοῦ ναοῦ τούτου ἀναφέρεται Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας, κατὰ δὲ τὴν κοινοτέραν γνώμην ἡ Πουλχερία.

Καὶ ἐνταῦθα συμπληροῦντες τὴν τοῦ Παλατίου σύντομον περιγραφὴν, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ῥίψωμεν ἓν βλέμμα πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ νὰ ἀνακαλέσωμεν εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν τοὺς ἑνδεκα αἰῶνας, οἵτινες ἐπ' αὐτοῦ παρῆλθον, τοὺς ὀγδοήκοντα αὐτοκράτορας, οἵτινες κατῴκησαν εἰς αὐτὸ, τοὺς φόβους, τὰς ἐλπίδας, τὰς ἐκδικήσεις, ὅσαι ἐντὸς αὐτοῦ ἐγεννήθησαν, ἐπέτυχον, ἀπέτυχον ἢ ἐδραματουργήθησαν· τὰς ἀνευφημήσεις τῶν εὐεργετουμένων ἢ τῶν κολακευόντων, αἵτινες εἰς τὰ τείχη αὐτοῦ ἀντήχησαν· τὰς ἀγρίας κραυγὰς τῶν στασιαστῶν καὶ τοὺς στεναγμοὺς τῶν τιμωρουμένων, εἴτε ὑπὸ τῆς τυραννίας ἄλλων, εἴτε ὑπὸ τῆς ἑαυτῶν συνειδήσεως. Πόσαι προδοσίαι, πόσαι ῥαδιουργίαι, πόσαι ἐπιορκίαι, πόσαι μιαιφονίαι εἰς τὸ διάστημα τοῦτο! Ἐδῶ ἡ Ἀριάδνη θάπτει ἡμιθνῆτα τὸν Ζήνωνα, ἐκεῖ ὁ Τσιμισκὴς φονεύει τὸν Νικηφόρον. Εἰς τὸν τρίκλινον τοῦτον ὁ Παμφλαγὼν Μιχαὴλ ἀποπνίγει τὸν Ρωμανὸν, εἰς ἐκεῖνον τυφλοῦται ὁ Καλαφάτης. Ἀλλαχοῦ Ἰσαάκιος ὁ Ἄγγελος ἐπιτελεῖ τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο δεῖπνον, καθ' ὃ περιέρχεται ὡς ἐπιδείπνιον ἄθυρμα ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα ἡ τοῦ ἀποστάτου Ἀλεξίου Βρανᾶ κεφαλὴ, κυ-

(1) Ἴδε φυλλάδιον ΛΕ'.

λιομένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ζαρωμένη δὲ καὶ κεκαμωμένη τοὺς ὀφθαλμούς, κατὰ τὸν Χωνιάτην. Παντοῦ αἵματα, παντοῦ δάκρυα, παντοῦ πάθη! καὶ ἡ φαιδρότης σπανία, καὶ αὐτὴ ὕπουλος καὶ βεβιασμένη. Καὶ τὰ παθήματα τῶν προκατόχων οὐδέποτε σωφρονίζοντα τοὺς διαδόχους, ἀλλ' εἰς τὰς ὀλισθηρὰς ἀκόμη ὑπὸ τοῦ αἵματος βαθμίδας τοῦ θρόνου διαπληκτιζομένους τίς πρῶτος νὰ ἀναβῇ. Τοιαύτη ἡ ἱστορία ὅλων τῶν παλατίων.

Ὑπὸ τοσούτων, τραγικῶν τὸ πλεῖστον, ἀναμνήσεων τὸ βάρος καταπεπονημένον τὸ ἀνάκτορον τοῦτο, κατεβλήθη τέλος ὑπὸ τοῦ πορθητοῦ Μεχμέδ, ἀπαξιώσαντος μὲν νὰ τὸ κατοικήσῃ, ἐπιγράψαντος δὲ ἐπὶ τῶν τειχῶν αὐτοῦ, ἐν εἴδει κατάρας, τὸ θρυλλούμενον ἐκεῖνο Περσικὸν δίστιχον, οὗ ἡ παράφρασις:

Τὴν αὐλαίαν τῶν Καισάρων αἱ ἀράχναι θὰ φρουρήσουν·
καὶ ἀντὶ κραυγῆς φιλάκων,
τοὺς κρωγμοὺς νυκτικοράκων
τοῦ Ἐφρασιγιὰμπ οἱ θόλοι ἀπαισίως θ' ἀντηχήσουν.

Εἰς τὴν θέσιν δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἐρειπίων αὐτοῦ ἀνηγέρθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κατακτητοῦ τὸ ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Βυζαντίου δεσπόζον Σεράγιον.

ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.

(Ἀπόσπασμα τοῦ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς ἐν Φαναρίῳ Λέσχης Μνημοσύνης ἀπαγγελθέντος λογαρίου κατὰ τὴν ἀρχαιρεσίας τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους.)

Περιττὸν ἤθελεν εἶσθαι νὰ γνωμοδοτήσωμεν ἐνταῦθα, τελευταῖοι ἡμεῖς ἴσως, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, τὸ λογικώτερον τῶν θείων πλασμάτων, ἐγεννήθη διὰ νὰ αὐξάνῃ πληθυνόμενος, κατὰ τὴν θείαν διαταγήν, καὶ διὰ νὰ ζῇ μεταξὺ τῶν ὁμοίων αὐτοῦ· μὲ ἄλλας λέξεις, διὰ νὰ ἀπαρτίζῃ πανταχοῦ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου, ἐν ᾧ ἐτέθη, μίαν κοινωνίαν. Ναί· ὁ ἄνθρωπος, ζῶν μεταξὺ τῶν ὁμοίων αὐτῷ, μεταξὺ τῆς οἰκογενείας του, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν συγγενῶν, τῶν γονέων καὶ τῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα τῷ ἔδωκεν αὐτὸς ὁ Θεός, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ καὶ διδασκόμενος παρ' αὐτῶν καὶ διδάσκων τοὺς ἄλλους, καὶ συντελῶν οὕτω εἰς τὸ ἔργον τῆς παγκοσμίου ἁρμονίας, ἐκτελεῖ ἀριδήλως τὸν ὑψηλὸν σκοπόν, δι' ὃν ἔθετο αὐτὸν ὁ Δημιουργὸς εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ Θεός, ὁ πάνσοφος οὗτος Νοῦς ὁ δεσπόν καὶ κυβερνῶν τὸ θαυμάσιον σύμπαν, εἶνε ὁ πρῶτος ἱδρυτὴς τῆς κοινωνίας· διότι, δώσας εἰς τὸν ἄνθρωπον σύντροφον ἵνα μὴ ἀφήσῃ αὐτὸν μόνον, τί ἄλλο ἔπραξεν ἢ νὰ συστήσῃ τὰς πρώτας ἀρχὰς τοῦ συζυγικοῦ δεσμοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ τὰ πρῶτα θεμέλια τῆς κοινωνίας; Τοῦτο οὐδεὶς δύναται νὰ διαφιλονεικήσῃ, διότι τὸ Ὕψιστον Ὂν εἶνε ἡ προαιώνιος συντηρητικὴ ἀρχὴ τοῦ σύμπαντος· καὶ καθὼ παραγωγικὴ αἰτία παντὸς καλοῦ, παντὸς ὡραίου, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀπήρεσεν αὐτῷ ἡ ἀκοινωνησία τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐθεώρησεν αὐτὴν ἄλλην ζωότητα, ἀπάδουσαν ἄντικρυς εἰς τὸ ἔργον τῆς παγκοσμίου ἁρμονίας καὶ ἑνότητος. Ἐπιδὼν λοιπὸν ὅτι οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον, ἔδωκεν αὐτῷ σύντροφον τὴν γυναῖκα . . . ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, τὸ μέσον τῆς πολλαπλασιάσεως τοῦ εἴδους αὐτοῦ, τὴν κοινωνίαν μὲ ἄλλας λέξεις. Καὶ τὴν κοινωνίαν ταύτην ἡ συμβίωσιν ηὐλόγησεν ἡ θεία Αὐτοῦ χεὶρ, καὶ ἀπὸ τοῦ θεσπεσίου Αὐτοῦ στόματος ἐξῆλθον τὰ θέσφατα ἐκεῖνα λόγια: «Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε . . . .» ἅτινα τόσον ἐναρμονίως ἀντήχησαν ἐν τῷ παραδείσῳ κατὰ τὰς πρώτας τῆς δημιουργίας ἡμέρας. Ὁποία τωόντι ἀνέκφραστος χαρὰ τὸ νὰ μὴ ζῇ πλέον ὁ τέως μονήρης ἄνθρωπος ἀπομεμονωμένος καὶ ἔρημος ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς τὰ ἄγρια θηρία τοῦ δρυμοῦ, ἀλλὰ νὰ ἀποκτήσῃ σύντροφον, καὶ δι' αὐτῆς νὰ κατακυριεύσῃ τῆς γῆς, νὰ ἀποβῇ, οὕτως εἰπεῖν, ἀθάνατος καὶ ὡς ὁ ροϊνὶς ἀνανεούμενος μέχρι συντελείας τοῦ κόσμου ἐν τῇ ἐπιγονῇ αὐτοῦ, νὰ περιστοιχίζηται πάντοτε ὑπὸ ὁμοίων αὐτῷ, νὰ ζῇ κατὰ συζυγίας ἡ κοινωνίας, νὰ μεταβιβάζῃ τὰς ἰδέας αὐτοῦ εἰς ἄλλον, νὰ ἀκούῃ τὰς ἰδέας τῶν ἄλλων, νὰ συμμερίζηται μετὰ τῶν ὁμοίων αὐτῷ τὴν χαρὰν καὶ τὰς θλίψεις, καὶ οὕτω πραγματικῶς νὰ βαστάζῃ τὰ βάρη τοῦ πλησίον αὐτοῦ!

Καὶ τωόντι, παρατηρῶν τις ὀρθῶς καὶ μετὰ προσοχῆς, δύναται νὰ ἐξάξῃ ὅτι εἰς οὐδὲν ἄλλο πρᾶσον ἔγκειται ἡ ὁμοιότης τοῦ ἀνθρωπίνου δημιουργήματος μετὰ τοῦ θείου Πλάστου αὐτοῦ, τὸ κατ' εἰκόνα ἐκεῖνο καὶ ὁμοίωσιν τῆς Γραφῆς τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Θεοῦ, εἰμὴ εἰς τὸ ἀκολουθεῖν ἀπαρεγκλίτως αὐτὸν τὸν θεῖον σκοπόν, δι' ὃν ἤλθεν ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ συντελεῖν δηλαδὴ πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ βελτίωσιν τῆς κοινωνίας, καὶ τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ πλησίον ἐν παντί. Διότι, ἂν ὁ Θεὸς τρανῶς διεκήρυξε τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους ὡς ἑαυτούς, πῶς εἶνε δυνατὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀγαπᾷ τὸν πλησίον αὐτοῦ, ὅταν δὲν εὑρίσκηται πλησίον του; Πῶς δύναταί τις νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἄλλου, νὰ βοηθῇ τὸν πάσχοντα ἀδελφόν του, νὰ περιθάλπῃ τὸν ἀσθενῆ καὶ νὰ συντρέχῃ τὸν ἔχοντα ἀνάγκην ὑπερασπίσεως καὶ βοηθείας, μακρὰν αὐτοῦ διατελῶν;

Διατείνομαι καὶ αὐθις, ἐπόμενος ταῖς σεβασταῖς γνώμαις τοσούτων προγενεστέρων καὶ συγχρόνων ἠθικολόγων, ὅτι ἐμπνεύσει τοῦ Θεοῦ συνέστησαν οἱ ἄνθρωποι τὰς κοινωνίας, αἵτινες εἰσὶ τὸ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ πρὸς εὐημερίαν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν ἐφήμερον αὐτοῦ διαμονὴν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ τωόντι, ποῦ ἀλλοῦ διδάσκεται ἐντελέστερον ὁ ἄνθρωπος νὰ γνωρίζῃ τοὺς ἀνθρώπους, εἰμὴ ἐν τῇ κοινωνίᾳ; Ποῦ ἀλλοῦ, εἰμὴ εἰς τὴν κοινωνίαν, τὸ παιδίον μορφοῦται καὶ γίνεται ἄνθρωπος; Ὦ! ἡ κοινωνία εἶνε πραγματικῶς τὸ σχολεῖον τοῦ κόσμου, τὸ πανδιδακτήριον τῶν ἀρετῶν διὰ πᾶσαν τάξιν καὶ ἡλικίαν. Ἐν αὐτῇ διδάσκεται καὶ ὁ παῖς τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀγάπην, καὶ ὁ ἀνὴρ πῶς νὰ γίνῃ καλὸς σύζυγος, καὶ ὁ πατὴρ πῶς νὰ ἀναθρέψῃ καλῶς τὰ τέκνα αὐτοῦ, καὶ ὁ πολίτης πῶς δύναται νὰ ἀποβῇ καλὸς πολίτης καὶ ὠφέλιμος πρός τε τὴν πατρίδα καὶ τοὺς ὁμογενεῖς, καὶ ὁ πρεσβύτης τέλος πῶς διὰ τῆς πείρας νὰ ἀποβῇ ὁ καλὸς σύμβουλος, ὁ Μέντωρ τῆς νεανικῆς ἡλικίας, καὶ νὰ συνενοῖ καὶ οὗτος τὰς προσπαθείας του πρὸς εὐημερίαν τοῦ ἰδίου ἔθνους.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα, πέπεισμαι, ἀποδεικνύουσιν ἀρκούντως ὅτι ὁ ἄνθρωπος μορφοῦται ζῶν ἐντὸς τῆς κοινωνίας καὶ μεταξὺ τῶν ὁμοίων αὐτοῦ, ἔνθα ἔθετο αὐτὸν ἀπ' ἀρχῆς ὁ Πλάστης καὶ Δημιουργός του. Ὅτι ἡ κοινωνία

εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαία ὅπως δυνηθῇ οὗτος νὰ φθάσῃ εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ ἱερὰ χρέη, διὰ τὰ ὁποῖα ἦλθεν ἐπὶ γῆς. Ὅτι ἡ κοινωνία τέλος εἶνε ἡ μεγαλοπρεπὴς ἄλυσις, ἀφ' ἧς ἐξαρτᾶται ἡ ἁρμονία τοῦ κόσμου, καὶ εἰς ἣν ἐπιχαίρει τοσοῦτον ὁ ἐπιβλέπων ἐπ' αὐτὴν Ὕψιστος.

Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν τοσούτων προσκρούσεων τοῦ ἀνθρωπίνου πλάσματος εἰς τὰς θείας τοῦ Πλάστου ἐντολάς, μεταξὺ τοσαύτης παρακοῆς, τοσαύτης ἐνόχου παραβάσεως τῶν νόμων τοῦ Αἰωνίου, ἀπεπειράθη τὸ ἀγνώμον τοῦτο πλάσμα νὰ ἀντιστρατευθῇ κατ' αὐτῆς τῆς θείας θελήσεως, ἐπιποθῆσαν τὴν καταστροφὴν τῆς κοινωνίας, τοῦ ζωοποιοῦντος καὶ συνέχοντος τὴν γενικὴν ἁρμονίαν τούτου δεσμοῦ, καὶ παντὶ σθένει ἀντενεργῆσαν κατὰ τῆς ἑνότητος αὐτῆς. Ὁ Κάϊν φονεύσας τὸν Ἄβελ, ὁ Ἡσαῦ στρατευσάμενος κατὰ τοῦ Ἰακὼβ, ὁ Ῥουβὴμ πωλήσας τὸν Ἰωσὴφ, ὁ Σαοὺλ διώκων τὸν Δαβὶδ, κτλ.... τί ἄλλο εἶσὶν εἰμὴ ζωντανὰ παραδείγματα τῆς ἐναντίον τῆς κοινωνίας ἀντιστρατεύσεως τοῦ ἀκοινωνήτου ἀνθρώπου; μὲ ἄλλας λέξεις, τῆς διαμάχης τῆς ὕλης κατὰ τοῦ πνεύματος; Καὶ δυστυχῶς ἡ τάσις αὕτη παρατηρεῖται ἐν τῇ ἀλληλουχίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου μέχρι τῆς σημερινῆς γενεᾶς.

Ὑπῆρξαν κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ ὑπάρχουσιν ἔτι καὶ νῦν ἄνθρωποι, ὀλιγάριθμοι εὐτυχῶς, ἐνασμενιζόμενοι νὰ ἀντιφέρωνται ἐκ συστήματος εἰς πᾶν ὅ,τι μία ὁμὰς ἀνθρώπων ἤθελεν ἀποφασίσει καὶ παραδεχθῇ ὡς νόμιμον. Περὶ τῶν τοιούτων τί ἄλλο δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, εἰμὴ ὅτι οὐκ ἐᾷ αὐτοὺς καθεύδειν τὸ τρόπαιον τῆς συμπνοίας τῶν ἄλλων, τῆς περὶ αὐτοὺς διακεχυμένης ἁρμονίας, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἐπιποθοῦσιν ἐγωϊστικῶς πάνυ νὰ ἀποτελῶσιν ἐξαίρεσιν; διὸ καὶ βλέπομεν αὐτοὺς πειρωμένους παντὶ σθένει ὅπως μετακινήσωσι καὶ ἀνατρέψωσιν ὅ,τι οἱ ἄλλοι ἔθεντο ὡς ἀκρογωνιαῖον λίθον τοῦ κοινοῦ οἰκοδομήματος. Ἡ ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων παρέχει ἡμῖν πλεῖστα ὅσα τοιαῦτα παραδείγματα ἐνόχου ἀκοινωνησίας. Πᾶσα Κυβέρνησις, πᾶσα βασιλεία, πᾶσα ἀρχὴ ἔσχε τοὺς ἀντιπολιτευομένους αὐτῇ· πᾶν καλὸν σχέδιον ἔσχε τὸν καταπολεμήσαντα αὐτό· πᾶς ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἔσχε τὸν Ἐρώστρατόν του! Θέλετε περισσότερον τούτων, Κύριοι;—Αὐτὸς ἀκόμη ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς ἔσχε τὸν Ἰούδαν του!

Μόνος λοιπὸν ὁ ἀκοινώνητος, (εἰς τὸν ὁποῖον ἐπιτρέψατέ μοι νὰ μὴ δώσω τὸ ἱερὸν τοῦ ἀνθρώπου ὄνομα), μόνος αὐτὸς, λέγω, ζῶν ὡς ἄγριον θηρίον ἐν ἐρημίᾳ, μεμακρυσμένος τῶν ὁμοίων αὐτοῦ, ἀπειράκις χειρότερος τῶν ἀλόγων ζώων, ἅτινα καὶ αὐτὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν ζῶσι μόνα ἀλλὰ κατὰ συζυγίας, οὐδόλως φροντίζει περὶ κοινωνίας καὶ τῶν πρὸς αὐτὴν καθηκόντων, ἀλλὰ μένει ἀνάλγητος πρὸς πᾶσαν αὐτῆς πρόσκλησιν, καὶ, ἐγωϊστὴς καὶ ἰδιοτελὴς εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, φαίνεται ὅτι ἐπλάσθη διὰ μόνον τὸν ἑαυτόν του, διὰ μόνον τὸ ὀλέθριον καὶ κακῶς ὀλλύμενον ἐγώ. Ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, ἐν μέσῳ τῆς τεραστίας διανοητικῆς προόδου τοῦ αἰῶνος ἐν ᾧ ζῶμεν, δὲν εἰσὶν αἴσχος τῇ ἀληθείᾳ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα οἱ τοιοῦτοι αὐτῆς κηφῆνες; Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ ἀποβαίνῃ πάντοτε ὅσον τὸ ἐπ' αὐτῷ ὠφέλιμος εἰς τὸν πλησίον του, εἰς τὴν κοινωνίαν· ἀλλ' ὁ φεύγων αὐτὴν δὲν φαίνεται τωόντι ὑβρίζων τὸν Θεὸν, καὶ ἀντιστρατευόμενος προφανῶς εἰς τὰς ἁγίας Αὐτοῦ θελήσεις; Ὦ! ὁ τοιοῦτος μὴ ἔστω ἡμῖν φίλος, μηδὲ λογιζέσθω ἄλλο τι, εἰμὴ ὡς ὁ ἀποδιοπομπαῖος τράγος τῆς κοινωνίας, ὁ ἔκφυλος βλαστὸς τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀναγκαία λοιπὸν, Κύριοι, ἡ κοινωνία, διότι αὐτὴ προπαρασκευάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ καὶ μορφόνει αὐτόν. Ἀναγκαία ἡ κοινωνία, διότι ἐν αὐτῇ μανθάνομεν ὅτι ὑπάρχει Θεὸς, ὅτι χρεωστοῦμεν νὰ τὸν λατρεύωμεν καὶ νὰ ἐκτελῶμεν τὸ ἅγιον Αὐτοῦ θέλημα. Ἀναγκαία τέλος ἡ κοινωνία, πρὸς δόξαν τοῦ Ὑψίστου, ὅστις τὴν συνέστησε.

Πᾶν λοιπὸν μέσον τείνον πρὸς προαγωγὴν αὐτῆς, πᾶν τὸ συντελοῦν πρὸς διατήρησιν τῆς ἑνότητος καὶ τῆς πρόοδου αὐτῆς, ἔστω ἡμῖν φίλον καὶ ἀσπαστόν. Συνελεύσεις ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐπί οἱῳδήτινι ἠθικῷ σκοπῷ, λέσχαι, ἀναγνωστήρια, ἠθικὰ θεάματα καὶ λοιπὰ μέσα τείνοντα πρὸς σύσφιγξιν, οὕτως εἰπεῖν, τῶν μεταξὺ τῆς ἀνθρωπότητος δεσμῶν, (τὰ ὁποῖα, φυσικῷ τῷ λόγῳ, τοσοῦτον περιφρονοῦσιν οἱ ἐγθροὶ τῆς κοινωνικῆς ἑνότητος ἰδιοτελεῖς), ἔζωσαν ἡμῖν φίλα καὶ πολυπόθητα. Ἰδοὺ, Κύριοι, τὸ μέρος τοῦτο, εἰς ὃ προσελήλυθημεν σήμερον, καθὸ ἐνδιαίτημα τῶν καλῶς μεμορφωμένων καὶ ἐνηβητήριον τῆς φιλοκάλου νεολαίας, δὲν ἐκτελεῖ ἆρά γε ἐπαξίως τὸν προορισμόν του, ὅστις ἐστὶ κυρίως ἡ τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν εὐχερεστέρα ἀνάπτυξις καὶ σύνδεσις; Διατί λοιπὸν νὰ μὴ ἐπιχαίρωμεν ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἡμῶν, καὶ νὰ σεμνυνώμεθα ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐπιποθῶμεν διακαῶς τὴν πρόοδον αὐτοῦ; Καθ' ὅλον τὸ ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ παρελθὸν χρονικὸν διάστημα πόσα καλὰ ὁπωσδήποτε δὲν μετωχετεύθησαν εἰς τοὺς εἰς αὐτὸ φοιτῶνας, πόσαι ἐσφαλμέναι ἰδέαι δὲν ἐπιδιωρθώθησαν, πόσα αἰσθήματα φιλίας δὲν ἀνεζωογονήθησαν; Μὴ δώσωμεν προσοχὴν εἰς τὰ ἔκφυλα καὶ ἀποπομπαῖα τῆς κοινωνίας ζιζάνια, ἅτινα ἐζήτησαν πάντοτε νὰ παραστήσωσιν ὑπὸ ἀλλοίαν ἔποψιν τὸν σκοπὸν τοῦ καθιδρύματος τούτου, καὶ νὰ διαμφισβητήσωσι τὴν ὠφέλειαν αὐτοῦ. Τοὺς τοιούτους εὐελπιστῶ ὅτι θέλει ἀποστομώσει ὁ πάντων διδάσκαλος χρόνος καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα.

Ἡμεῖς ἐν τούτοις, ὅσοι ἐνεστιν ὁ περίζηλος κοινωνικὸς πόθος, ἐξακολουθήσωμεν πρὸς Θεοῦ, ὑποστηρίζοντες τὸ ὁσημέραι βελτιούμενον τοῦτο καθίδρυμα, οὗτινος ἡ ὕπαρξις ἐν τῷ κεντρικῷ τούτῳ μέρει τῆς μεγαλουπόλεως ἡμῶν εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαία. Ὁ ἤδη ἐπερχόμενος δεύτερος ἐνιαυτὸς τῆς διατηρήσεως αὐτοῦ ἐλπίζομεν ὅτι θέλει διορθώσει εἴτι κακῶς ἔχον ἢ χρῄζον διορθώσεως. Ἡ ὁσονούπω διαδεξομένη ἡμᾶς νέα Ἐφορία εὐελπιστοῦμεν ὅτι θέλει ἀναπληρώσει ὅσας ἐλλείψεις διέφυγον ἡμᾶς ὡς ἀνθρώπους καὶ πρωτοπείρους. Τὸ δὲ ἅγιον καὶ τὰς κοινωνίας παγιοῦν πνεῦμα τῆς συμπνοίας πεπείσμεθα ὅτι θέλει βελτιώσει τὸ προσφιλὲς τοῦτο τῇ νεολαίᾳ καὶ παντὶ τῷ φίλῳ τῆς κοινωνίας ἐνδιαίτημα τῆς Μνημοσύνης.

Ἐν τούτοις ἡ στιγμὴ αὕτη ὁμοιάζει τὴν ἐπίσημον ἐκείνην στιγμὴν, καθ' ἣν τὸ παλαιὸν ἔτος ὑποχωρεῖ εἰς τὸ νέον. Οἱ πάντες φυσικῷ τῷ λόγῳ ἀτενίζομεν μετὰ παλμῶν πρὸς τὴν νέαν τοῦ χρόνου περίοδον, τὴν ἀναπτεροῦσαν τοὺς πόθους καὶ ἀναζωογονοῦσαν τὰς ἐλπίδας ἡμῶν. Ἡ τελευταία λέξις τοῦ λογιδρίου μου τούτου θὰ ἦνε βεβαίως ἡ τελευταία στιγμὴ τῆς ὑπάρξεως τῆς τέως ἐνερ-

γούσης ἐφορευτικῆς ἀρχῆς, ὁ τελευταῖος αὐτῆς πρὸς τὴν ὁλομέλειαν ἀποχαιρετισμὸς, τὸ κύκνειον, οὕτως εἰπεῖν, μέλος της. Ἰδοὺ, ἡ κάλπη τῆς ψηφοφορίας πρόκειται ἐνώπιον ὑμῶν, Κύριοι. Ἐλπίζω ὅτι ἐρωτίσθητε ἀρκούντως ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν καταλλήλων ἀτόμων, τῶν διαδεξομένων ἡμᾶς. Ἐντὸς ὀλίγου ὅταν ὁ κώδων οὗτος προσκαλέσῃ ὑμᾶς, θέλετε προσέλθει ὅπως ῥίψητε ἐν αὐτῇ τὰ ψηφοδέλτιά σας, καὶ ἐκ τῆς κάλπης ταύτης ἐξελεύσεται σεσαρκωμένη ἡ ὁμόθυμος ὑμῶν ἀπόφασις, ἡ κατάλληλος ἐκλογὴ τῆς νέας ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, τοῦ ἐλατηρίου τούτου ἢ μᾶλλον τοῦ ζωπύρου τῆς Λέσχης, ἀφ' οὗ κατὰ μέγα μέρος ἐξήρτηται ἡ ὑλικὴ καὶ ἠθικὴ αὐτοῦ πρόοδος.

Καὶ ἤδη λοιπὸν προσέλθετε, Κύριοι, εἰς τὴν περιμένουσαν ὑμᾶς κάλπην, καὶ εἴθε ἡ ἐκλογὴ ὑμῶν ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς προσδοκίας τῆς ἀφάτως ἐπιβλεπούσης καὶ τὸ ἔργον ἡμῶν εὐλογούσης θεᾶς Μνημοσύνης!

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ.

Καθὼς τῶν περισσοτέρων ἀνακαλύψεων, οὕτω καὶ τῆς μεγάλως ἐπενεργησάσης ταύτης ἐπὶ τῆς ὄψεως τοῦ κόσμου ὁ πρώτιστος ἐφευρετὴς διαφιλονεικεῖται μεταξὺ Γερμανῶν καὶ Ὁλλανδῶν, χωρὶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τοὺς Κινέζους, οἵτινες διατείνονται ὅτι τρεῖς πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδας ἐγνώριζαν τὴν ξυλατυπίαν. Κυρίως μήτηρ τῆς τυπογραφίας ἐν Εὐρώπῃ ὑπῆρξεν ἡ ξυλογλυφία, διότι μετὰ τὰ παιγνιόχαρτα, ἅτινα ἔγλυπτον τὸ πρῶτον ἐπὶ ξύλου, ἤρχισαν νὰ κατασκευάζωσι καὶ νὰ ἐκτυπῶσιν εἰκόνας Ἁγίων, εἰς τὸ περιθώριον τῶν ὁποίων ἐπρόσθετον ἐπεξηγηματικήν τινα ἐπιγραφήν, καὶ πολλάκις ἔγραφον λόγια ἐκ τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς ἐντὸς ταινιῶν ἐξερχομένων ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ λέγοντος. Ταῦτο ἦτο αὐτόχρημα τύπος, καὶ μετ' οὐ πολὺ παρέσχε τὴν ἰδέαν νὰ γλυφῶσιν ὁλόκληροι πίνακες γραμμάτων, δι' ὧν ἐτυπώθησαν μικραί τινες συλλογαὶ προσευχῶν, αἱ ξυλογραφικαὶ λεγόμεναι ἐκδόσεις, ὧν ὀλίγα τινὰ ῥύλλα διατηροῦνται εἰσέτι εἰς μεγάλας τινὰς βιβλιοθήκας ὡς σπανιότητες.

Ἀλλ' ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐκτυπώσεως εἶχε τόσας δυσκολίας καὶ τόσα ἐλαττώματα, ὥστε εἰς αὐτὸν μόνον ἂν περιωρίζετο ἡ τέχνη, ποτὲ δὲν ἤθελε συντελέσει τόσον ἐπισήμως εἰς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὸν ρωτισμόν. Ἡ γλυφὴ ἑκάστου πίνακος ἦτο ἐργασία ἐπίπονος καὶ μακρά· τὰ λάθη τοῦ γλύπτου ἦσαν δυσδιόρθωτα καὶ ἀδιόρθωτα πολλάκις, τὰ δὲ γράμματα δὲν ἦσαν ὅμοια οὔτε ἴσα. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἀδιάκοπος μετάβασις τῶν ξυλίνων πινάκων ἀπὸ τῆς ὑγρασίας εἰς τὴν ξηρασίαν, τοὺς κατέστρεφε καὶ τοὺς ἐξήντλει τέλος πάντων, δι' ἕκαστον δὲ βιβλίον ἀπῃτοῦντο ἄλλοι πίνακες καὶ τοσοῦτοι, ὅσας σελίδας εἶχεν αὐτό· τοῦ τρόπου τούτου προτιμοτέρα ἦτο ἡ διὰ χειρογράφων διάδοσις τῶν βιβλίων.

Τότε ἐπῆλθεν εἴς τινας ἡ ἰδέα νὰ γλύψωσιν ἕκαστον γράμμα εἰς ἰδιαίτερον ξύλον, καὶ οὕτω νὰ στοιχειοθετήσωσι τὸ κείμενον διὰ κινητῶν χαρακτήρων. Καὶ δικαίως θέλει ἀπορήσει πῶς νὰ μὴ ἐπινοηθῇ τοῦτο πολὺ πρότερον ὅστις ἐνθυμεῖται ὅτι ὁ Κουϊντιλιανὸς ὁμιλεῖ περὶ ἐλεφαντίνων γραμμάτων, διδομένων εἰς τὰ παιδία ὅπως παίζοντα διδάσκωνται ἐνταῦτῳ τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ ὅτι ὁ Πλάτων αὐτὸς (ἐν τοῖς Νόμοις) εἶχεν ἤδη προτείνει τὴν μέθοδον ταύτην. Οἱ Ὁλλανδοὶ διηγοῦνται ὅτι ὁ συμπατριώτης των Λαυρέντιος Κόστερος ἐξ Ἁρλέμης πρῶτος ἐφεῦρε τὰ ξύλινα γράμματα τῷ 1445, καὶ ὅτι ἐπελέκα αὐτὰ μὲ τὴν μάχαιραν περιερχόμενος εἰς τὰς ἐξοχάς. Διὰ τῶν χαρακτήρων τούτων ἐτύπωσε τὴν Κυριακὴν προσευχὴν καὶ ἄλλα τινὰ μικρὰ κατ' ἀρχὰς βιβλία, συνδέων διὰ λεπτοῦ σχοινίου ὅλα τὰ στοιχεῖα ἑκάστου στίχου, ἀφοῦ πρῶτον ἐτύπα αὐτὰ κατὰ τὸ πάχος των διὰ νὰ μὴ μετακινῶνται καὶ οὕτω νὰ συνέρχωνται ὁμοῦ.

Ἀλλ' ἡ κοινὴ γνώμη δικαιοῖ τοὺς Γερμανοὺς, λέγοντας ὅτι τοὺς ξυλίνους τούτους χαρακτῆρας ἐφεῦρον εἰς Στρασβοῦργον ὁ Ἰωάννης Γουττεμβέργης μετὰ τοῦ Ἰακώβου Μεντέλλου, ἐνῷ οἱ Ὁλλανδοὶ διϊσχυρίζονται ὅτι ὁ Γουττεμβέργης ἔμαθε τὴν κατασκευὴν αὐτῶν ἀπό τινα Ἰωάννην, ὑπηρέτην τοῦ Λαυρεντίου Κοστέρου, ὅστις, κλέψας τοὺς χαρακτῆρας τοῦ κυρίου του καὶ ἐλθὼν εἰς Μαϋνσίαν, τὴν πατρίδα του καὶ πατρίδα τοῦ Γουττεμβέργου, ἐφανέρωσε τὸ μυστικὸν εἰς τοὺς δύο τούτους ἑταίρους. Ὁπωσδήποτε ὁ Γουττεμβέργης, εἴτε αὐτὸς ἐπενόησεν εἴτε ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου ἔμαθε τὴν χρῆσιν τῶν ξυλίνων κινητῶν χαρακτήρων, τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι συνῃσθάνθη τὸ ἀνεπαρκὲς, τὸ δύσχρηστον καὶ τὸ εὔθραυστον αὐτῶν, καὶ ἐν ἔτει 1449 παραλαβὼν ὡς σύντροφον καὶ συνεργάτην τὸν συμπατριώτην του Φοὺστ ἢ Φάουστ, ἄνδρα δραστήριον καὶ μεγαλοφυᾶ, κατεσκεύασε χαρακτῆρας γεγλυμμένους ἐπὶ μετάλλου, μεθ' ὧν ἄρχεται ἡ δευτέρα ἐποχὴ καὶ ἡ ἀληθὴς πρόοδος τῆς τυπογραφίας.

Πέντε ἔτη μετὰ τὴν μεγάλην ταύτην ἐφεύρεσιν, ἧς ἡ μνήμη θέλει σεβεσθῇ μόνον ὅταν ἐκλείψῃ πᾶν ἴχνος ἐξευγενισμοῦ ἐκ τῆς γῆς, αἱ δύο ἔνδοξοι συνεργάται, ἐνῷ πρὸς τόσους ἀντεπάλαισαν μέχρι τοῦδε ἀγῶνας καὶ τόσας κατέβαλον ἀντενεργείας τῆς φυλῆς τῶν ἀντιγραφέων, οἵτινες, ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐφευρέσεως ταύτης ἐστεροῦντο τῶν μεγάλων ὠφελημάτων των, κατήντησαν ἕως καὶ νὰ τοὺς ἐνάξωσιν εἰς τὰ δικαστήρια, διενέχθησαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ τῆς ἀτελείας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως δεῖγμα δίδοντες καὶ αὐτοὶ ἐδικάσθησαν, καὶ ὁ Γουττεμβέργης ἡττηθεὶς ἐγκατέλιπε τὴν τυπογραφίαν του εἰς τὸν Φοὺστ καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ὁλλανδίαν.

Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ὁ Φοὺστ εὗρε σύντροφον ἀντάξιον τοῦ Γουττεμβέργου, εἰς ὃν ἐπεφυλάττετο νὰ ἐπιθέσῃ τὴν κορωνίδα ἐπὶ τῶν μεγάλων ἐφευρέσεων τῶν προκατόχων του. Ὁ Φοὺστ εἶχεν ὑπηρέτην ἀγχίνουν εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, ὅστις, ὠφεληθεὶς ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε κατασκοπεύσεών του εἰς τὰς μυστηριώδεις ἐργασίας τῶν κυρίων του, ὑπέκλεψεν αὐτὰς μᾶλλον ἢ ὅτι τὰς ἐδιδάχθη, καὶ κατανοήσας τὰ ἐλαττώματα τῆς μεθόδου αὐτῶν, ἐδοκίμασε νὰ χαράξῃ πρῶτον χαρακτῆρας ἐπὶ χάλυβος, ἔπειτα ἐνετύπωσεν αὐτοὺς εἰς ὕλην μαλακωτέραν, καὶ εἰς τὰς μήτρας ταύτας ἔχυσε μέταλλον συγκείμενον ἐκ μολύβδου, χαλκοῦ καὶ κασσιτέρου, καὶ κατεσκεύασεν οὕτω στοιχεῖα τυπογραφικὰ ὁποῖα τὰ μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει. Ὁ ὑπηρέτης οὗτος ἐκαλεῖτο Σαῖφερ, ὁ δὲ κύριος αὐ-

τοῦ Φοὺστ τὸν ἐδέχθη ὡς σύντροφόν του, καὶ τῷ ἔδωκε τὴν θυγατέρα του Φαυστῖναν.

Ἔκτοτε ἡ τέχνη ἐξηκολούθησε μόνον τελειοποιοῦσα καὶ καλλωπίζουσα τῶν μεγάλων τούτων ἀνδρῶν τὴν ἐφεύρεσιν, καὶ τὸ γόνιμον σπέρμα, ὅπερ οὗτοι, νέοι Τριπτόλεμοι, ἔῤῥιψαν οὐρανόθεν ἐπὶ τῆς γῆς, παρήγαγε καρποὺς πολυτίμους καὶ πολὺ ἀφθονωτέρους ἀφ' ὅσους ἴσως οἱ ἴδιοι ἐφαντάζοντο. Γνωσταί εἰσιν αἱ σημεριναὶ τεράστιοι καὶ μυθώδεις, οὕτως εἰπεῖν, πρόοδοι τοῦ μόνου σχεδὸν εὐχερεστάτου τούτου μέσου πρὸς φωτισμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

ΤΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΥ ΙΟΥΔΑΙΟΥ.

Ὁ Περιπλανώμενος ἢ Πλάνης Ἰουδαῖος, τὸ καταπληκτικὸν ἐκεῖνο τῆς τοῦ μεσαιῶνος μυθολογικῆς παραδόσεως πρόσωπον, ὅπερ ἡ ἄκαμπτος τῆς Μοίρας θέλησις κατεδίκασεν εἰς ἀεικίνητον περίοδον, ἀπέβη ὁ ἥρως πολλῶν συγχρόνων ποιητῶν, καὶ ἰδίως τὸ θέμα τῆς ἀπεριορίστου τοῦ Εὐγενίου Σὺη φαντασίας. Ὀλίγαι παραδόσεις τῳόντι εἰσὶ τόσον κοιναὶ εἰς τὸν λαόν, ὡς ἡ τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου· αὕτη διεδόθη πραγματικῶς εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ τὰ πλήθη τὴν ὑπεδέχθησαν μὲ τὴν συνοδεύουσαν πάντοτε τὰ παράδοξα πράγματα περιέργειαν. Ἐνῷ δὲ εἰς τὰς κατὰ τὰ χωρία ἑσπερινὰς διασκεδάσεις τὸ ζωηρὸν ἀκροατήριον ἀτέχνου τινὸς μυθολόγου ᾐσθάνετο διαδοχικῶς ζωηρὰς συγκινήσεις εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν ἀποτελούντων τὸν μακρὸν βίον τοῦ Περιπλανωμένου παραδόξων, οὔτε οἱ σοφοὶ ἀπηξίωσαν νὰ ἐνασχοληθῶσιν εἰς αὐτὴν καὶ νὰ τὴν μεταχειρισθῶσιν ὡς ὑπόθεσιν σπουδαίων πραγματειῶν.

Καὶ πρῶτον εἴπωμεν ποία ὑπῆρξε κατ' ἀρχὰς ἡ πλειότερον πιστευομένη ἰδέα περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου, καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων, δι' ἃ ἀπεδόθη αὐτῷ τὸ ὀλέθριον τῆς ἀθανασίας προνόμιον. Ὁ Ἀχασβῆρος, ἐκ φυλῆς Νεφθαλείμ, ἦτο ὀκταετὴς τὴν ἡλικίαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γεννηθεὶς ἀπὸ πατέρα μετερχόμενον τὸ ἐπάγγελμα τοῦ τέκτονος, ἔλαβεν ἐκ νεαρᾶς του ἡλικίας κακὴν ἀνατροφήν, ὥστε πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν πατρικήν του οἰκίαν καὶ τὸ ἐργαστήριον τοῦ πατρός του, περιερχόμενος τῇδε κἀκεῖσε ἀργὸς καὶ ἀνέσιος. Τινὲς διατείνονται ὅτι συνώδευσεν ὡς ὁδηγὸς τοὺς τρεῖς Μάγους, οἵτινες, εἰδοποιηθέντες ἐξ ἀποκαλύψεως, μετέβησαν εἰς Βηθλεὲμ διὰ νὰ προσκυνήσωσι τὸ παιδίον Ἰησοῦν. Ἀλλ' ἐπειδή, ὡς λέγει ἡ Γραφή, ἀστὴρ ἐξ ἀνατολῶν ἔμελλε νὰ δείξῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ὁδόν, πιθανώτερον θὰ ἦτο ἴσως νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι παρεισέδυ μεταξὺ τῶν ἀκολουθούντων αὐτοὺς ὑπηρετῶν, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἴδῃ τὸν τόπον περιεργείᾳ φερόμενος καὶ νὰ διατραφῇ δωρεὰν καὶ ἀφθόνως, διότι ἡ πολυφαγία ἦτο ἓν τῶν συνηθεστέρων αὐτοῦ ἁμαρτημάτων.

Ὁ Ἀχασβῆρος, ἐπανελθὼν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐπειδὴ ἦτο πολύλογος ὅσῳ καὶ περίεργος, διηγεῖτο παράδοξα πράγματα, ἅπερ εἶχε παρατηρήσει ἐν Βηθλεέμ· ἤτοι τὸ παιδίον κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ τῶν ἀλόγων καὶ περὶ αὐτὸ ἐπικεχυμένον λαμπρὸν καὶ γλυκὺ φῶς, τὸν παράδοξον ἀστέρα μὲ ἑπτὰ μεγάλας ἀκτῖνας ἡ οὐρὰς, λαμπυρίζοντα ζωηρότατα ἐν τῷ οὐρανῷ κατακορύφως τῆς φάτνης, τοὺς Μάγους γονυκλινεῖς ἔμπροσθεν τοῦ παιδίου, προσφέροντας πλούσια δῶρα καὶ προσκυνοῦντας αὐτὸ ὡς βασιλέα τῶν Ἰουδαίων, κτλ. Ἡ διήγησις αὕτη, περιερχομένη ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, ἔφθασε φυσικῷ τῷ λόγῳ καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ Ἡρώδου, ὅστις, συλλαβὼν ὑπονοίας, προσκαλεῖ τὸν Ἀχασβῆρον ἐνώπιόν του διὰ νὰ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ τὰς λεπτομερείας περὶ τῆς προσκυνήσεως τῶν Μάγων· οὗτος δὲ, παραμορφώσας τὰ πράγματα, ηὔξησε τὴν λύσσαν καὶ ἀγανάκτησιν τοῦ θηριώδους ἐκείνου ἡγεμόνος ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε κατήντησε νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀποτρόπαιον διαταγὴν τοῦ νὰ ἀποκτείνωσι πάντα τὰ ἀθῶα τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῶν ὁρίων αὐτῆς βρέφη ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω. Ὥστε ὁ Ἀχασβῆρος ὑπῆρξε κυρίως κατὰ τὴν παράδοσιν πάντοτε ὁ αἴτιος τῆς τρομερᾶς ἐκείνης καὶ φρικτῆς ἀνθρωποκτονίας.

Ἀκολούθως ὁ Ἀχασβῆρος, ὅστις καίτοι αὐξηθεὶς κατὰ τὸ ἀνάστημα οὐδόλως ηὔξησε καὶ κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἀρετὴν, παρευρέθη ἐφ' ἱκανὸν χρόνον εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐν ἐρήμῳ, ἀλλὰ δὲν ὠφελήθη ποσῶς ἀπὸ τὰς διδασκαλίας καὶ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ· μάλιστα παρευρέθη ἀκολούθως μετὰ τῆς μεγαλητέρας ἀναλγησίας εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ θείου τούτου ἀνδρός. Ἀναγκασθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς ἐνδείας νὰ λάβῃ αὖθις τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρός του, εἰργάσθη εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ σταυροῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔμελλε νὰ καθηλωθῇ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Μετά τινας ἡμέρας ὁ Ἰησοῦς, φέρων ἐπ' ὤμων αὐτὸν τὸν ἴδιον σταυρὸν, διέβαινεν ἔμπροσθεν τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Ἀχασβήρου. Οἱ συνοδεύοντες τὸν Χριστὸν στρατιῶται, κινούμενοι ἐκ συμπαθείας διὰ τὰ πολλὰ μαρτύρια τοῦ καταδίκου, παρεκάλεσαν τὸν τέκτονα νὰ συγχωρήσῃ εἰς τὸν Χριστὸν νὰ ἀναπαυθῇ ὀλίγον ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου του πετρίνου θρανίου· ἀλλ' αὐτὸς, ὠθήσας ἀνηλεῶς τὸν Ἰησοῦν, ἔκραξε πρὸς αὐτὸν μετ' εἰρωνείας καὶ σκληρότητος: «Περιπάτει! περιπάτει, πλάνε! διατί στέκεις;» Ἀμέσως δὲ φωνή τις, φαινομένη ὡς καταβαίνουσα ἐξ οὐρανοῦ, εἶπεν εἰς αὐτὸν μὲ τόνον αὐστηρὸν καὶ μελαγχολικόν: «Σὺ θὰ περιπατῇς μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων, χωρὶς ποτὲ νὰ δυνηθῇς νὰ σταθῇς!» Καὶ εὐθὺς ὁ Ἀχασβῆρος, ὑπ' ἀνωτέρας τινὸς δυνάμεως ὠθούμενος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς αἰωνίου αὐτοῦ ὁδοιπορίας.

Τοιαύτη τις εἶνε ἡ κοινοτέρα παράδοσις περὶ τοῦ παραδόξου τούτου προσώπου, βασιζομένη, κατὰ τοὺς μυθολόγους, εἰς ἀπόκρυφα βιβλία, ὧν τὸ κείμενον δὲν διεσώθη μέχρις ἡμῶν· πλὴν εἶνε βέβαιον ὅτι ἐκ παλαιοτάτων χρόνων αὐτὴ αὕτη εὑρίσκεται εἰς πάντας τοὺς λαοὺς, μέ τινας μόνον διαφορὰς καὶ τροποποιήσεις. Οὕτως ὑπάρχει ἀνατολική τις παράδοσις περὶ τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου, ἐμφαίνουσα τὴν μυσηριώδη ποίησιν τὴν χαρακτηρίζουσαν ἅπαντα τῶν Ἀράβων Συγγραφέων τὰ ἔργα, καὶ ἥτις δὲν συγχωρεῖ νὰ διακρίνωμεν τὸν μῦθον ἀπὸ τὴν ἱστορίαν. Τὸ δέκατον ἕκτον ἔτος ἀπὸ Μωάμεθ, ὁπλαρχηγός τις, ὀνομαζόμενος Φαδουλλᾶς, ἔφθασε περὶ ἥλιου δυσμὰς μὲ στράτευμα ἑκατὸν ἑξήκοντα περίπου ἱππέων συγκείμενον καὶ ὁδηγούμενον παρ' αὐτοῦ εἰς μέρος μεταξὺ

δύο ὡρέων, εἰς ὃ καὶ ἐστρατοπέδευσεν. Ἐνῶ δὲ κατὰ τὴν συνήθειαν ἤρχησε νὰ ἀπαγγέλλῃ τὴν ἑσπερινὴν προσευχήν, ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν πανδήμων λογίων: «Ὁ Θεὸς εἶνε μέγας!» φωνήτις, ἀνήκουσα εἰς ὅν τι ἀόρατον, ἤρχησε νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τοὺς ἐκφωνουμένους τούτους λόγους εὐκρινέστατα καὶ ἐξηκολούθησεν οὕτω μέχρι τέλους. Ὁ Φαδουλλᾶς κατ' ἀρχὰς ἐξέλαβε τὸ πρᾶγμα ἀποτέλεσμα ἠχοῦς· ἀλλά, παρατηρήσας ἀκολούθως ὅτι ἑκάστη λέξις ἐπροφέρετο καθαρῶς καὶ τελεία παρὰ τῆς ἀπαγγελλούσης ταύτην φωνῆς, ἤρχησε νὰ ὑποπτεύηται μήπως ἦτο κανὲν θαῦμα, καὶ ἅμα ἀποπερατωθείσης τῆς προσευχῆς ἀπετάθη πρὸς τὴν φωνὴν οὕτω: «Ἰὼ σύ, ὅστις μοὶ ἀπεκρίνεσαι! Ἐὰν ἦσαι ἐκ τῶν ἀγγέλων, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀγαθότης τοῦ Κυρίου εἴη μετὰ σοῦ· ἐὰν ἦσαι ἐκ τῆς φύσεως τῶν κακοποιῶν πνευμάτων, ταρταρώθητι καὶ ἄπελθε ἐντεῦθεν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐὰν δὲ ἦσαι ἄνθρωπος ὡς ἐμέ, ἐμφάνηθι ἐνώπιόν μου ἀρρένως.» Τότε ἐνεφανίσθη αὐτῷ γέρων φαλακρός, κρατῶν εἰς χεῖρας ῥάβδον καὶ φαιγόμενος ὡς δερβίσσης. Μετὰ τὰς ἀμοιβαίας φιλοφρονήσεις, ὁ Φαδουλλᾶς ἠρώτησε τὸν γέροντα πόθεν ἦτο καὶ πόθεν ἤρχετο· οὗτος δὲ ἀπήντησεν, «ὀνομάζομαι Ζερὴδ, εἶμαι δὲ υἱὸς τοῦ υἱοῦ τοῦ προφήτου Ἠλιοὺ καὶ κατοικῶ ἐνταῦθα κατὰ διαταγὴν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅστις μὲ ἐγκατέλιπεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον διὰ νὰ ζῶ μέχρι τῆς δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας. Περιμένω λοιπὸν τὸν Κύριον τοῦτον, ὅστις εἶνε πηγὴ παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ διαμένω κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ ὄπισθεν τοῦ ὄρους τούτου.» Ὁ Φαδουλλᾶς ἠρώτησε πότε θέλει ἐπανέλθει ὁ Ἰησοῦς, οὗτος δὲ ἔδωκεν ἀπελεῖς τινας ἐξηγήσεις, προσθέσας σημεῖα τινὰ, δι' ὧν θέλουν γνωρίσει τὸ μέγα τοῦτο συμβὰν οἱ ἄνθρωποι. Καὶ ἀμέσως ἐγένετο ἄφαντος.

Ὁ ἀνατολικὸς οὗτος μῦθος παρατηρεῖται ὅτι οὐσιωδῶς διαφέρει τῆς Εὐρωπαϊκῆς παραδόσεως, διότι ὁ Ζερὴδ, ὡς ὁ Ἀχασθῆρος, θέλει μὲν ἀποθάνει εἰς τὸ τέλος τῶν αἰώνων, πλὴν δὲν εἶνε καταδεδικασμένος καὶ εἰς πλανήτην βίον, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας, κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, προσδιωρίσθη αὐτῷ τόπος διαμονῆς, χωρὶς νὰ ἀναφέρεται καὶ διὰ ποῖόν του ἁμάρτημα τῷ ἐπεβλήθη ἡ ποινὴ αὕτη.

Πρῶτος τῶν ἱστορικῶν, ὅστις ἐποίησε σπουδάζων λόγον περὶ τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου, εἶνε ὁ Ματθαῖος Πάρις, ὅστις εἰς τὸ Μέγα αὐτοῦ Χρονικὸν διηγεῖται τάδε: «Τῷ 1229 ἦλθεν εἰς Ἀγγλίαν Ἐπίσκοπός τις Ἀρμένιος, φέρων συστατικὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἡγεμόνος του. Τὸν ἠρώτησαν περὶ τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου, περὶ οὗ οἱ σταυροφόροι διηγοῦντο τεράστια πράγματα, καὶ ὅστις μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης περιερέρετο μόνον ἐντὸς τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν. Ὁ Ἀρμένιος Ἐπίσκοπος ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος εὑρίσκετο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐν Ἀρμενίᾳ, χωρὶς τίποτε περισσότερον νὰ ἐξηγήσῃ περὶ αὐτοῦ. Εἷς ὅμως ἐκ τῶν τῆς συνοδείας αὐτοῦ ἐξέθεσε πλειοτέρας λεπτομερείας, τὰς ἑξῆς: «Ὅτι ὁ Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος δὲν ἦτο υἱὸς τέκτονος ἐξ Ἱερουσαλὴμ, οὔτε ὠνομάζετο Ἀχασθῆρος, ἀλλ' ἦτο θυρωρὸς τοῦ Πιλάτου καὶ ἐκαλεῖτο Κατάφιλος. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐξῆγον τὸν Ἰησοῦν ἔξω τοῦ πραιτωρίου, ὁ θυρωρὸς οὗτος τὸν ἐκτύπησε μὲ τὴν πυγμὴν διὰ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ ἐξέλθῃ ταχύτερον· τότε ὁ Ἰησοῦς, στραφεὶς πρὸς αὐτὸν, εἶπεν: «Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, ἀλλὰ σὺ θέλεις ἀναμείνει τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ.» (1) Ὁ Κατάφιλος, συγκινηθεὶς ὑπὸ τῶν λόγων τούτων καὶ φωτισθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπακολουθησάντων θαυμάτων, κατηχήθη ἀκολούθως εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, βαπτισθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνανίου, ὠνομάσθη Ἰωσήφ. Ἐν τούτοις ἡ παρὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιβληθεῖσα αὐτῷ καταδίκη ἔμεινεν ἀμετάτρεπτος· ὁ θυρωρὸς τοῦ Πιλάτου ἐξακολουθεῖ νὰ ζῇ πάντοτε τυραννούμενος ὑπὸ τῆς τύψεως τοῦ συνειδότος, καὶ εἰς πᾶν ἑκατοστόν του ἔτος πίπτων εἰς εἶδός τι ληθαργίας ἀνανεοῦται κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, καὶ ἡ φυσιογνωμία του παριστᾷ τότε ἄνθρωπον τριακονταετῆ. Ὁ ὑπηρέτης τοῦ Ἀρμενίου Ἐπισκόπου προέβη μάλιστα εἰς τὸ νὰ προσθέσῃ ὅτι ὁ Ἰωσὴφ, ὁ πρότερον Κατάφιλος, ἦτο πολὺ γνωστὸς εἰς τὸν κύριόν του, ὅτι τὸν εἶδεν ἐσθίοντα εἰς τὴν τράπεζαν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἀπεκρίνετο ἄνευ διαταγμοῦ ὅταν τὸν ἠρώτων περὶ τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ συμβάντων. Ἤρχοντο δὲ ἀπὸ μακρυνὰ μέρη διὰ νὰ τὸν ἴδωσι, καὶ τῷ ἐπεδόσαν πολλὰ καὶ ὥρα, ἅτινα ἐκείνας δὲν ἐδέχετο. Ἂν δὲ περιέμενε μετ' ἀνησυχίας τὴν ἄριξιν ἐκείνου ὅστις μέλλει νὰ κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκρούς, εἶχεν ὅμως ἐλπίδα τινὰ περὶ τῆς κατὰ τὸν ἄλλον βίον τύχης του, βασιζόμενος εἰς τὴν ἄμετρον καλοκαγαθίαν καὶ χρηστότητα τοῦ συγχωρήσαντος αὐτοὺς τοὺς σταυρωτάς του.»

Ὁ Ἰουδαῖος τοῦ Ἀρμενικοῦ μύθου εἶνε ὅμοιος μὲ τὸν τοῦ Ἀραβικοῦ· καὶ οἱ δύο ἀναμένουσι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἀλλ' ἀναμένουσιν αὐτὸν διαμένοντες ἀμφότεροι ἐν ἱκανῇ ἀνέσει, ὁ μὲν ἔν τινι καλύβῃ ὅπου βεβαίως ἔχει εἶδός τι ἐρημητηρίου, ὁ δ' ἕτερος δειπνῶν εἰς τὰς τραπέζας τῶν Ἀρμενίων Ἐπισκόπων, καὶ λαμβάνων μόνον τὸν κόπον τοῦ νὰ ἀποβάλλῃ τὰ προσφερόμενα αὐτῷ δῶρα. Ὑπάρχει ὅμως μεγίστη διαφορὰ ὡς πρὸς τὸ μεγαλεῖον τῆς ἰδέας καὶ ὡς πρὸς τὴν ποικιλίαν τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο τούτων παραδόσεων καὶ τῆς τοῦ ἀληθοῦς Περιπλανωμένου Ἰουδαίου, τοῦ καταραμένου ἐκείνου Ἀχασθήρου, ὅστις περιμένει μὲν ὡς καὶ οἱ δύο ἄλλοι τὴν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' εἰς ὃν ἀπηγορεύθη πᾶσα ἀνάπαυσις ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, διότι ἄγγελος Κυρίου καταδιώκει αὐτὸν ἅμα σταθῇ, ἐπαναλαμβάνων εἰρωνικῶς τοὺς αὐτοὺς λόγους, οὓς εἶπεν αὐτὸς πρὸς τὸν Ἰησοῦν: «Περιπάτει! περιπάτει!» Ὁ Ματθαῖος Πάρις καὶ ὅλοι οἱ τὸν μῦθον παραδεχθέντες ἐκ τῶν χρονογράφων θέλουσι περὶ τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου τῆς Ἀρμενίας ὅτι εὑρίσκεται εἰς διηνεκῆ ῥόδον ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὁσονούπω θέλει ἔλθει ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, καὶ τότε αὐτὸς θέλει ἀποθάνει. Τοῦτο εἶνε παραλογισμὸς, διότι, καθ' ὅλα τὰ συναξάρια τῶν ἐθνῶν, ἡ ποινὴ τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου εἶνε νὰ μὴ δύναται νὰ ἀποθάνῃ.

Πολλοὶ τῶν ἱστορικῶν ἀναφέρουσιν ὅτι ἀπὸ πολλῶν χρόνων ἀνεφάνησαν εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου λαο-

(1) Ἡ διήγησις αὕτη συμφωνεῖ μὲ τὰ λεγόμενα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου (III, 22) ὅτι, κρονομένου τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ συνεδρίῳ Ἅννα τοῦ Ἀρχιερέως, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα αὐτῷ εἰπών, «οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ Ἀρχιερεῖ;» Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Ἰησοῦς διὰ τοῦ μεγάλου ἐκείνου ὀλιγίστου: «Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί μὲ δέρεις;» Οἱ ἑρμηνευταὶ τοῦ Εὐαγγελίου διατείνονται ὅτι ὁ ὑπηρέτης οὗτος ἦν αὐτὸς ἐκεῖνος, ὃν ὁ Ἰησοῦς ἰάσατο παράλυτον ὄντα ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ.

πλάνοι, οἵτινες, καταχρώμενοι τῆς εὐπιστίας τῶν λαῶν καὶ ὠφελούμενοι ἀπό τινας γνώσεις τῆς ἀρχαίας ἱστορίας καὶ τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν, κατώρθωσαν νὰ λογισθῶσιν ὡς αὐτὸς ὁ Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος. Ἐν ἔτει 1547 ἐφάνη τοιοῦτός τις ἐν Ἀμβούργῳ, ὅπου πολλοὶ τὸν εἶδον καὶ τὸν ἤκουσαν κηρύττοντα εἴς τινα ἐκκλησίαν τῆς πόλεως ταύτης. Ἦν δὲ οὗτος πεντηκονταετὴς περίπου τὴν ἡλικίαν, ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα καὶ ἔχων μακρὰν κόμην κυματίζουσαν ἀρθόνως ἐπὶ τῶν ὤμων του· ἐστέναζε δὲ συνεχῶς, ὅπερ ἀπεδίδετο εἰς τὴν τύψιν τοῦ συνειδότος ἕνεκα τοῦ ἁμαρτήματός του. Αἱ κατ' αὐτοῦ λεπτομέρειαι τῆς ζωῆς του ἦσαν σύμφωνοι μὲ ὅσα ἀπετέλουν τὴν βάσιν τῆς δημώδους παραδόσεως, διαφέρουσι δὲ μόνον κατὰ τοῦτο ὅτι αὐτὸς δὲν ἦτο τέκτων ἀλλὰ ὑποδηματοποιός, καὶ ὠνομάζετο Ἀσουῆρος.

Ὁ Δὸν Καλμέτος, ἕτερος Χρονογράφος, βεβαιοῖ ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Γραφῆς του ὅτι ἔχει ἐπιστολὴν γεγραμμένην ἐκ Λονδίνου παρά τινος ἐπισήμου Κυρίας, ἐν ᾗ ἀναφέρεται κατ' ἔκτασιν περὶ ἐμφανίσεως ἐν Ἀγγλίᾳ τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου. Κατὰ ταύτην, οὗτος δὲν ἦτο οὔτε τέκτων, οὔτε ὑποδηματοποιός, οὔτε θυρωρός, ἀλλ' ἀξιωματικὸς τοῦ Διβανίου τῆς Ἱερουσαλὴμ καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ Ποντίου Πιλάτου· ὅστις, ἐπειδὴ ἐκολάφισε καὶ ὕβρισε καὶ ἐνέπτυσεν αὐτῷ περισσότερον τῶν ἄλλων καὶ ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐμπαιγμοῦ, κατεδικάσθη παρ' αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ περιπλανᾶται μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων. Ἔλεγε δὲ ὅτι ἦτο παρὼν εἰς τὸ πάθος τοῦ Σωτῆρος, καὶ εἶδεν αὐτὸν μὲ τοὺς ἰδίους του ὀφθαλμοὺς προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ἐπίσης ἐνθυμεῖτο τοὺς Ἀποστόλους, καὶ εἶχεν εἰς τὴν μνήμην του τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου ἑκάστου ἐξ αὐτῶν, καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ χρῶμα τῆς κόμης καὶ τῶν ἐνδυμάτων των. Εἶχε περιέλθει ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, καὶ ἐκαυχᾶτο ὅτι ἐθεράπευεν ἀσθενεῖς διὰ τῆς ἐπαφῆς· ὡμίλει πολλὰς γλώσσας, καὶ ἀνέφερε τόσον ἀκριβῶς πᾶν ὅ,τι συνέβη καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς, ὥστε οἱ ἀκούοντες αὐτὸν δὲν ἤξευρον τί νὰ στοχασθῶσι περὶ αὐτοῦ. Τὰ Πανεπιστήμια ἔπεμψαν σοφοὺς διὰ νὰ συνομιλήσωσι μετ' αὐτοῦ, καὶ νὰ προσπαθήσουν νὰ τὸν ἀποδείξωσι ψευδόμενον· ἀλλ' ὅσον ἐπιδέξιοι καὶ ἂν ἦσαν οὗτοι, ποτὲ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν φέρωσιν εἰς ἀντίφασιν. Ἐὰν τὸν ὡμίλουν Ἀραβιστί, ἀπήντα ἀμέσως εἰς τὴν ἰδίαν γλῶσσαν, ὡς καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας. Ὁ παράδοξος οὗτος ἄνθρωπος ἔλεγεν ὅτι ὑπῆρχεν ἐν Ῥώμῃ ὅταν ὁ Νέρων διέταξε τὴν πυρπόλησιν αὐτῆς, ὅτι εἶδε τὸν Σαλαδῖνον ἐπανελθόντα ἀπὸ τὰς ἐν τῇ Ἀνατολῇ κατακτήσεις του, ὅτι ἐγνώριζε Σουλεϊμὰν τὸν μεγαλοπρεπῆ, τὸν Ταμερλάνον, τὸν Βαγιαζήτην καὶ διηγεῖτο μὲ πολλὰς λεπτομερείας τοὺς ὑπὲρ τῶν Ἁγίων τόπων πολέμους. Ἐν γένει δὲ οἱ ἁπλοῖ ἄνθρωποι ἀπέδιδον αὐτῷ πολλὰ θαύματα, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οἱ νοημονέστεροι ἦσαν πολλὰ ὀλίγοι, καὶ φαίνεται ὅτι ὁ Περιπλανώμενος οὗτος εἶνε ὁ ἀπολαύσας γενικῆς ἐν Ἀγγλίᾳ φήμης σχετικῶς ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους κατὰ διαφόρους καιροὺς ἀναφανέντας.

Αἱ περὶ τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου παραδόσεις δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς γενικὰς καὶ μερικάς. Ὅσα δὲ μέρη, ὅσαι ἐπαρχίαι, τόσαι ὑπάρχουν καὶ αἱ μερικότητες αἱ προστιθέμεναι εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ περιφήμου Ἰουδαίου. Μεταξὺ δὲ τούτων ὑπάρχουσι καί τινες περίεργοι· ἡ ἑξῆς, λόγου χάριν, τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἐκ Γερμανίας:

Κατά τινα τῶν ἐτησίων ἐν Φραγκφόρτῃ πανηγύρεων, καθ' ἣν ἡμέραν ὑπῆρχε μεγίστη συρροὴ ἀνθρώπων παντὸς ἔθνους καὶ πάσης θρησκείας, Γερμανῶν, Γάλλων, Ἄγγλων, Φλαμανδῶν, Ἰταλῶν, Ἱσπανῶν, πωλητής τις παλαιῶν ἐνδυμάτων ἵστατο πρὸ τοῦ ἐργαστηρίου του, ὅπου ἐκρέμαντο ἐνδύματα ἐκ διαφόρων πανίων καὶ εἰδῶν ἀνήκοντα εἰς πολλὰς γενεάς. Ἄνθρωπός τις παραδόξου ἐξωτερικοῦ, κακῶς ἐνδεδυμένος τὴν δεκόμην καὶ τὸν πώγωνα ἐν ἀταξίᾳ ἔχων καὶ φαινόμενος ὡς ὁδοιπόρος ἐρχόμενος ἀπὸ μακρυνὸν δρόμον καὶ κεκμηκώς, πλησιάζει καὶ συνάπτει εἰς συμφωνίας πρὸς ἀγορὰν χονδροῦ τινος ἐνδύματος ἔχοντος μηλωτὴν, ὅπερ μετὰ πολλὰς φιλονεικίας τῷ παρεχωρήθη. Ὅταν ἦλθεν ἡ στιγμὴ τῆς πληρωμῆς, ὁ ξένος ἐξήγαγεν ἀπὸ τοῦ κόλπου του χρυσοῦν τι νόμισμα, ὅπερ ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν πωλητήν· οὗτος παρετήρησε μὲν ὅτι τὸ μέταλλον ἦτο ἀνόθευτον, ἀλλ' εἶχε τύπον εἰκόνος ἀγνώστου εἰς αὐτὸν, καὶ ἔκαμε τὴν παρατήρησιν ὅτι αὐτὸ δὲν ἔχει ἀξίαν εἰς τὸ Κράτος. «Εἶνε χίλια πεντακόσια ἔτη, εἶπε μετ' ἀδιαφορίας ὁ ξένος, ἀφότου αὐτὸ ἐκόπη ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Τιβερίου, τοῦ ὁποίου φέρει τὴν εἰκόνα, καὶ κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν ἔλαβον αὐτὸ ἐγώ.» Ἀκούσας ταῦτα ὁ πωλητής, ἤρχησε νὰ σταυροκοπῆται, στραφεὶς δὲ ἔπειτα πρὸς τὸν παράδοξον τοῦτον ἀγοραστὴν, παρατηρεῖ μετ' ἐκπλήξεως ὅτι αὐτὸς εἶχε γίνει ἄφαντος μετὰ τῆς μηλωτῆς.

Κατὰ τὰς δημώδεις παραδόσεις τοῦ Γερμανοῦ Ὀβερουάλη, τὸ Μάτερβεργ, κείμενον ἀνωτέρω τοῦ Ματερχώρου καὶ ὂν χιονοσκεπὴς ὑψηλοτάτη κορυφὴ τοῦ Βαλαίσου, ὅπου ἔχει τὰς πηγάς του ὁ Βίστης, ἦτο ἀρχαιόθεν μεγάλη πόλις, κατὰ τὸ λέγειν τῶν ἐντοπίων. Ὁ Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος, διαβάς ποτε δι' αὐτῆς, εἶπεν: «Ὅταν καὶ δεύτερον θέλω διαβῆ διὰ τῆς πόλεως ταύτης, ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουσιν ἤδη οἰκίαι καὶ βῦμαι δὲν θὰ ὑπάρχουν εἰς τὸ μέλλον εἰμὴ δένδρα καὶ λίθοι· ὅταν δὲ καὶ τρίτον θέλω διαβῆ, δὲν θέλει ὑπάρχει ἐκεῖ εἰμὴ χιὼν καὶ παγετός.» Καὶ τῳόντι τὴν σήμερον τίποτε ἄλλο παρ' αὐτὰ δὲν φαίνονται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Μάτερβεργ.

Ὁ Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος πολὺ σπανίως ἐμφανίζεται εἰς τὸν κόσμον, διότι ὁ κόσμος εἶνε μέγας, καὶ ὅταν πρόκειται νὰ διατρέξῃ τις πεζὸς ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν, δὲν δύναται συνεχῶς νὰ διαβαίνῃ ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς τόπους· ὃν λόγον ἔχουσιν οἱ κομῆται πρὸς τὰ οὐράνια σώματα, τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει καὶ ὁ Περιπλανώμενος πρὸς τὴν γῆν μας. Τὸν ἴδομεν ἐν Ἀραβίᾳ, Ἀρμενίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ, τίς δὲ οἶδεν ὁπόσας ἔτι ἐπαρχίας θέλει διέλθει μετ' ὀλίγον; Κατὰ τὸ 1515 φθὰς εἰς Στρασβοῦργον ὑπῆγε νὰ ἐπισκερθῇ ἐκ φιλοφροσύνης τὰς δημοτικὰς ἀρχάς· ἐπειδὴ δὲ αὗται ἐδείκνυον θαυμασμὸν καὶ μάλιστα φόβον διὰ τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ, ταῖς ἐβεβαίωσεν ὅτι καὶ ἄλλοτε διέβη ἀπὸ τὴν πόλιν των, πρὸ διακοσίων ἐτῶν, ὡς δύνανται νὰ παρατηρήσωσι περὶ τούτου τὰ ἀρχεῖά των· τὸ ὁποῖον παρατηρηθὲν εὑρέθη τῳόντι ἀκριβές.

Εἰς τὸ ἑπόμενον φυλλάδιον θέλομεν ἰδεῖ τὸν Περιπλανώμενον Ἰουδαῖον διαγραφόμενον ὑπὸ τοῦ Εὐγενίου Σύη.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΙΩΣΗΦ ΑΜΜΕΡ.

ΙΩΣΗΦ ΑΜΜΕΡ.

Ὁ βίος τοῦ ἀνδρὸς, τοῦ ὁποίου πρόκειται ἡ εἰκὼν, ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν ὡς τὰ σπάνια αὐτῆς φαινόμενα, καὶ ἀποτελεῖ τύπον τῆς δραστικότητος συνάμα καὶ μεγαλοφυΐας καὶ τῆς ἐργατικῆς ζωῆς παντὸς πολίτου, ἐπιδιώκοντος προορισμὸν ἄπειρον, ὡς εἶνε ἄπειρος καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἐπιθυμία. Συνδυάζονται δὲ καὶ εἰς αὐτὸν πλεονεκτήματα ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα, διότι καὶ συγγραφεὺς μέγας ἐγένετο καὶ διπλωμάτης δεινὸς καὶ ἐπιστήμων ἄριστος. Μερίζονται αὐτὸν ἄρα ἡ πολιτικὴ ἱστορία, ἡ φιλολογία καὶ ἡ ἐπιστήμη.

Ὁ Ἰωσὴφ Ἄμμερ ἐγεννήθη τῷ 1774 ἐν Γράσσῃ τῆς Στυρίας, ἀπὸ δὲ τοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους τῆς ἡλικίας του ἀνετράφη καὶ ἐμαθήτευσεν ἐν Βιέννῃ, ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἀνατολικῶν Ἐπιστημῶν. Εἰκοσαετὴς ἦν ὅτε ἐπελήφθη τῆς ἐκμαθήσεως τῆς Περσικῆς γλώσσης, καὶ γνωστὸς ἤδη καταστὰς διὰ τῆς ἐξόχου καὶ περιφανοῦς αὐτοῦ εὐδοκιμήσεως περὶ τὰς Ἀνατολικὰς γλώσσας, συμπεριελήφθη πάνυ πρωΐμως ὡς συνεργάτης εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ περιφήμου Περσικο-Τουρκο-Ἀραβικοῦ λεξικοῦ ὑπὸ Μενίνσκη. Ἔκτοτε προσελήφθη εἰς διαφόρους δημοσίας τε καὶ βασιλικὰς λειτουργίας. Τῷ 1796 διωρίσθη ἰδιαίτερος Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς τὸ τμῆμα ἰδίως τῶν Ἀνατολικῶν ὑποθέσεων, ἀφοῦ προλαβόντως ἐστάλη εἴς τε τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Αἴγυπτον ὡς μαθητευόμενος, ὅπου ἰδίως ἔλαβε καιρὸν νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ προμηθευθῇ πολλὰ Ἀραβικὰ χειρόγραφα. Χρησιμεύσας ὡς διερμηνεὺς τοῦ Γιουσσοὺφ Πασσᾶ καὶ τοῦ περιφήμου Sidney Smith κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μεταξὺ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καὶ τῆς Γαλλίας μακροῦ πολέμου, καὶ διακριθεὶς ἐν τῷ στρατῷ τοῦ στρατηγοῦ Οὔτχινσεν, μαχομένου ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τοῦ στρατηγοῦ Menou, προσελήφθη τῷ 1800 εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Αὐστριακὴν πρεσβείαν ὡς διερμηνεὺς, διατελοῦντος ὡς ἐκτάκτου ἀπεσταλμένου τῆς Αὐστρίας παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ τοῦ Βαρώνου Στούρμερ. Τὸ ἐπιὸν ἔτος διωρίσθη Σύμβουλος τῆς Πρεσβείας, καὶ τῷ 1806 Πρόξενος τῆς Αὐστριακῆς Κυβερνήσεως ἐν Μολδαβίᾳ. Τῷ 1814 ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς Παρισίους ἐν ἐκτάκτῳ ὑπηρεσίᾳ, ἐκεῖθεν δὲ ἐπανελθὼν εἰς Βιέννην τῷ 1817, διωρίσθη ἰδιαίτερος Σύμβουλος καὶ διερμηνεὺς τοῦ Αὐτοκράτορος μετὰ εἰκο-

σαετῆ διαμονὴν ἐν Τουρκίᾳ, ὀνομασθεὶς συγχρόνως καὶ μέλος τῆς ἐν Βιέννῃ αὐτοκρατορικῆς Ἀκαδημίας.

Τῷ 1821 εἰργάσθη εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Δρέσδης, καὶ τῷ 1825 ἐπεχείρησε φιλολογικὴν περιήγησιν ἐν Ἰταλίᾳ, ὁπόθεν μεταβὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς συλλογὴν ἀνατολικῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἐπιστρέψας εἰς Βιέννην, συνεπλήρωσε τὴν τετράτομον ἱστορίαν του τῆς Ὀθωμανικῆς ποιήσεως. Τῷ 1834 ὁ Σάχης τῆς Περσίας ἐτίμησεν αὐτὸν μὲ τὸ παράσημον τοῦ Ἡλίου καὶ τοῦ Λέοντος, ὡς ἀμοιβὴν τῆς εἰς τὸ Περσικὸν ἐπιτυχοῦς μεταφράσεως τῶν Ἠθικῶν τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου.

Τῷ 1835 ἐκληρονόμησε τὰ ἀγαθὰ τῆς Κομήσσης Πύργσταλ, καὶ ἔκτοτε ἀνυψώθη εἰς τὸ ἀξίωμα βαρώνου. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τοῦ 1845, καθ' ἣν διετέλει ὡς ἀνακτόβουλος, ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἐπιστήμην τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν, εἰς ἱστορικὰς συγγραφὰς περὶ τῆς Ἀσίας, εἰς τὴν ποίησιν, καὶ ἐν γένει, προϊστάμενος συχνάκις ἐπιστημονικῶν συλλόγων, ἔφερεν αὐτὸς πρῶτος εἰς τὴν Εὐρώπην τὴν καλλονὴν καὶ τὰ μαγικὰ θέλγητρα τῆς Ἀνατολικῆς ποιήσεως.

Ἀδιάλειπτος ἐργασία ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς τοῦ Ἄμμερ, ὃν διακρίνει τῶν συνήθων πεπαιδευμένων, ὑψοῦσα αὐτὸν εἰς ὁρίζοντα φρονημάτων εὐρύτερον, ἡ ἀνδρικὴ διάνοια, τὸ ἀῤῥενωπόν του ὕφος, δι' οὗ καὶ μόνου ὁ σοφὸς ἐκτίθησιν εἰς τὸ θέατρον τοῦ κόσμου τὴν ἐλευθέραν τοῦ λογισμοῦ κίνησιν καὶ ἐνέργειαν. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀρετῶν τούτων, ὁ Ἄμμερ ὑπῆρξε τύπος καὶ ὑπογραμμὸς καὶ φιλοστόργου οἰκογενειάρχου καὶ ἀγαθοῦ πατριώτου. Ἀπέθανε δὲ τῇ 3 Νοεμβρίου 1856 ἐν Βιέννῃ, εἰς ἡλικίαν 82 ἐτῶν· καὶ ἀπέθανε μὲ τὸν κάλαμον κατὰ γράμμα εἰς τὴν χεῖρα, καθὼς διηγεῖται ἡ θυγάτηρ του ἡ Κ. Βαρώνη Τρεγκ ἐν τῇ πρὸς τὸν Κ. Ρενὼ ἐπιστολῇ της. Ἐλάλει δὲ καὶ ἔγραφε, παρεκτὸς τῆς Γερμανικῆς καὶ τῆς Ἀραβο-Περσο-Τουρκικῆς, τὴν Γαλλικὴν, τὴν Ἀγγλικὴν καὶ τὴν Ἰταλικὴν, καὶ δὲν ἔπαυσε μέχρι τέλους τοῦ βίου του διατηρῶν ἐκτεταμένην ἀλληλογραφίαν μετὰ πολλῶν ἐπισήμων ὑποκειμένων τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τῆς Περσίας.

Τὰ πονήματα τοῦ Ἄμμερ εἰσὶν ἄπειρα καὶ ἀξιοπερίεργα. Παρεκτὸς δὲ τῆς μεγάλης του Ἱστορίας τῆς Τουρκίας καὶ τῶν 150 τόμων μεταφράσεων διαφόρων ἱστορικῶν, φιλολογικῶν καὶ ποιητικῶν πραγματειῶν ἀπὸ τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν, ἀφῆκε καὶ πλῆθος σημειώσεων χειρογράφων περὶ τῆς Ἀνατολῆς, αἱ ὁποῖαι, τακτοποιηθεῖσαι ὑπὸ τῆς θυγατρός του, ἴσως ποτὲ δημοσιευθῶσι. Τὸ ἐξοχώτερον τῶν ἔργων του, ἡ δεκάτομος ἱστορία τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, προϊὸν τριακονταετοῦς ἐρεύνης καὶ μελέτης, ἥτις θεωρεῖται ὡς ἀριστούργημα ἐν Εὐρώπῃ καὶ δι' ἣν ἔλαβε τῷ 1815 παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Ῥωσσιῶν τὸ ἀδαμαντοκόλλητον παράσημον τῆς Ἁγίας Ἄννης, παρὰ δὲ τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας τὸ τοῦ Δάνεβροϱ, καὶ βραδύτερον, διὰ τοῦ Πρίγκηπος Μέττερνιχ, τὸ τοῦ τάγματος τοῦ Λεοπόλδου, λήγει δυστυχῶς ἄχρι τοῦ 1774· ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς ὑπέδειξε τὰς πηγὰς, ἀφ' ὧν δύναται νὰ ἀρυσθῇ ὅστις ἤθελε τὴν ἐξακολουθήσει. Πρὸς συλλογὴν δὲ, ἀντιγραφὴν, παραλληλισμὸν ἢ ἀνάγνωσιν τῶν πολυαρίθμων Ἀνατολικῶν συγγραμμάτων, τῶν ὁποίων πρῶτος ἐγνωστοποίησεν εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπὲρ τὰ 200, περιῆλθε τὴν Εὐρώπην καὶ μέγα μέρος τῆς Ἀσίας, δαπανήσας ποσότητας οὐκ εὐκαταφρονήτους· ἀλλ' εὗρε γενναίαν ὑποστήριξιν, οὐ μόνον ἐκ μέρους τῆς Αὐστριακῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς, ἥτις προσέφερεν αὐτῷ πρὸς ἔκδοσιν τῆς Ἱστορίας του 60,000 ταλλήρων.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ.

(Ἐκ τῶν τοῦ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ.)

Θεὲ, ὑμνεῖ τὴν δόξαν σου ἡ νὺξ καὶ ἡ ἡμέρα!
ἐνέδυσας ἄνθη τὴν γῆν, καὶ ἄστρα τὸν αἰθέρα.
Τῆς γῆς ἀσύμφωνοι οἱ λαοὶ αἰνοῦσί σε συμφώνως,
ποικίλαι γλῶσσαι χθιαὶ ὑμνοῦσί σε συγχρόνως.
Τὸ πᾶν ἀμέτρητος μετρᾷς, ἀόριστος ὁρίζεις,
τὸ πᾶν ἀόρατος ὁρᾷς, ἀγνώριστος γνωρίζεις.
Τὸ φῶς, Θεὲ, τὸ σῶμά σου,
ὁ ἥλιος τὸ ὄμμα σου,
ὁ κεραυνὸς φωνή σου·
τὸ ἄπειρον διάστημα
τὸ μέγα σου ἀνάστημα,
καὶ ὁ αἰὼν ἡ στιγμή σου.
Ὡς μοχλὸς ὁ δάκτυλός σου
ἂν θελήσῃ τὴν γῆν σείει,
καὶ τὸ κοῖλον τῆς χειρός σου
τοὺς ὠκεανοὺς ἐγκλείει.
Ἐν σου πνεῦμα μόνον σβύνει
τῶν ἀστέρων τοὺς φανούς,
ἓν σου νεῦμα μόνον κλίνει
πρὸς τὴν γῆν τοὺς οὐρανούς.
Τοῦ προσώπου σου τὴν λάμψιν, ὦ Θεὲ, εἰς τοὺς χιλίους
ἐνεπόμπευσας ἡλίους,
ὡς μοναρχὴς ἐγχαράττων
τὴν εἰκόνα σου ἐπάνω χρυσοστίλπνων νομισμάτων.
Τὸ πλῆθος τῶν ἀστέρων σου κατ' ἀριθμὸν ἐκφέρεις,
καὶ τούτους ἐξ ὀνόματος γνωρίζεις καὶ προφέρεις.
Ἐμπρός σου τὰ ἐν οὐρανῷ, τὰ ἐν τῇ γῇ κ' ἐν Ἅδου
ὡς τὸ οὐδὲν, ἢ ὡς σταγὼν ἀπὸ μεγάλου κάδδου.
Τὴν γῆν κρεμᾷς ἐπ' οὐδενὸς, εἰς σύννεφα δεσμεύεις
τὰ ὕδατα· τὸν ἄνεμον ἐπ' οὐδενὸς ἱππεύεις,
καὶ ἀποστέλλεις ἀστραπὰς, κ' ἐκεῖναι μετὰ κρότων
πρὶν λάμψωσι κατὰ βορρᾶν κατέφθασαν εἰς νότον.
Ἐσήμανεν, ὦ Ὕψιστε, ἡ τελευταία κρίσις;
ὡς χάρτην εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν οὐρανὸν ἐλίσσεις,
καὶ σείων τὸ στερέωμα σκεδάζεις τοὺς ἀστέρας
ὡς φύλλα σκορπιζόμενα ὄρους εἰς τοὺς ἀέρας.
Ἐμειδίασας; ἡ λάμψις διεχύθη τοῦ σαπφείρου
εἰς τὴν ὄψιν τοῦ ἀπείρου.
Ἔνευσας, καὶ ὑπεράνω ἐκρεμάσθη τῶν ἀέρων
μυριόφωτος ὁ λύχνος ὁ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων.
Ἐδείξας τὸν δάκτυλόν σου, καὶ πλανῆται ὁδοιπόροι
τρέχουσιν ὡς τῆς αὐλῆς σου τῆς μεγάλης δορυφόροι.
Εἰς τὸ ἄπειρον τοῦ τόπου κ' εἰς τὸ ἄμετρον τοῦ χρόνου
ἔστησας τὰς δύο βάσεις τοῦ ὑψηρεφοῦς σου θρόνου.
Ὡς κεχρυσωμένον δέρας ἥπλωσας εἰς τὸ κενὸν
τὸν χωρὶς ἀρχῆς καὶ τέλους σαπφειρώδη οὐρανόν·
πλὴν καὶ ὡς σκηνὴν μεγάλην
εἰς τὰς χεῖράς σου συσφίγγων, ἀποκλείεις αὐτὸν πάλιν.
Ἔβαλες τὴν λεπτὴν ἄμμον ὅριον εἰς τὴν ὁρμὴν,
εἰς τὸν σάλον τῆς θαλάσσης·
εἰς τὴν θάλασσαν δὲ εἶπες «οὐδεμίαν σπιθαμὴν,
θάλασσα ταραττομένη, τὸν φραγμόν μου μὴ περάσῃς!»
Καὶ ἡ θάλασσα τὴν λύσσαν τῶν κυμάτων της κατέχει,
κ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁρίων τῶν ἐγγεγραμμένων τρέχει.

ΧΘΕΣ!...

Ἰώ! βρότεια πράγματ' εὐτυχοῦντα μὲν
σκιά τις ἀνατρέψει· ἂν· εἰ δὲ δυστυχῆ,
βολαῖς ὑγρώσσων σπόγγος ὦλεσεν γραφήν.
(Αἰσχύλος)

Χθὲς εἰσέτι εἰς λειμῶνας μ' εὐθυμίαν ἐπλανώμην
ἄφροντις, καὶ μὲ καρδίαν ἐκ τῆς ἡδονῆς σκιρτῶσαν
τὸν ψιθυρισμὸν τῆς αὔρας εἰς τὰς πεύκας ἠκροώμην.

Περιέτρεχον τὰ ὄρη τῆς Μυκάλης, καὶ σφριγῶσαν
ἠσθανόμην τὴν ψυχήν μου κ' εἰς τὰ ὕψη ὠχουμένην,
τὴν οὐράνιον ὁπόταν τῶν πτηνῶν ἤκουον γλῶσσαν.

Κ' ὑπὸ τὴν σκιὰν ὁπόταν τῆς ἀνθούσης μου ἐλάτης
κείμενος, 'ς τῆς Καλιῤῥόης τὸ κελάρισμα προσεῖχον
μὲ τὴν χεῖρα ἀφειμένην εἰς τὰ διαυγῆ νερά της,

εἰς ἐκστάσεις ἐδιδόμην κ' εὐχὴν τότε μίαν εἶχον
νὰ παρέλθῃ ἡ ζωή μου ὡς τοῦ ῥεύματος τὸ κῦμα,
ὅπερ, φεῦγον ἐπ' ὀλίγον, ἀσθενῆ ἀφίνει ἦχον.

Χθὲς εἰσέτι εἰς τὸν λόφον ἀνηρχόμην νὰ προφθάσω
τὸν χαιρετισμὸν τοῦ Φοίβου πρὸς τὴν γῆν μας τὸ ἑσπέρας
κ' ἓν γλυκὺ μειδίαμά του μὲ χαρὰν νὰ ἀναρπάσω,

ὅτε ἦχος κωδωνίσκων καὶ αὐλῶν εἰς τοὺς αἰθέρας
μελῳδία, ἀντηχοῦσα μὲ τὸ ᾆσμα ποιμενίδος,
τὴν προσέγγισιν μ' ἐδήλου τοῦ ἀγγέλου τῆς ἡμέρας.

. . . . . .

Φεῦ! ὁ κύλιξ, ὃν νὰ πίω μοὶ προσέφερεν ἡ Μοῖρα,
ὀηλητήριον φρικῶδες, ἀμορφον ἐμπαιστῆς
τὸν ἐδέχθην μ' εὐπιστίαν, πλὴν τὸν θάνατον ἐπῆρα!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

Ο ΧΟΡΟΣ.

Μ' ἀρέσκ' ἡ λάμψις τοῦ χοροῦ εἰς αἴθουσαν ὡραίαν,
μὲ φῶτα καταστόλιστον κι' ἀνθοστεφεῖς λυχνίας,
αὐγάζουσαν ἐκ καθρεπτῶν μὲ θείου τάξου θέαν,
καὶ θέλγουσαν τὰ ὄμματα, τὸν νοῦν καὶ τὰς καρδίας.

Μ' ἀρέσκ' ἡ λάμψις τοῦ χοροῦ μὲ εὐειδεῖς Κυρίας
στιλβούσας ἐκ μαργαριτῶν, ἐκ κάλλους κι' ἀδαμάντων,
μὲ νέας πλήρεις χάριτος, θελγήτρων καὶ μαγείας,
μὲ τὰ σεμνά των πρόσωπα, τὴν τρυφεραν χαρὰν των.

Ὅταν ἡ προανάκρουσις τῆς μουσικῆς ἠχήσῃ,
μ' ἀρέσκει, πρῶτος χορευτής, τὴν πρώτην νὰ ἐκλέξω
τὴν ἀβροτάτην της ὀσφύν ἡ χεὶρ μου νὰ κρατήσῃ,
κ' εἰς τὸ εὐῶδες στάδιον ἀγωνιστὴς νὰ τρέξω.

Καὶ μεταξὺ χορεύοντες νὰ τῆς εἰπῶ ὁπόσα
πρὸ τόσου χρόνου φεύγοντος ἐπόθουν νὰ ἀκούσῃ,
νὰ τῆς ὑμνῇ ἡ γλῶσσά μου τὰ κάλλη της τὰ τόσα,
τὴν θύραν τῆς καρδίας της σιγὰ σιγὰ νὰ κρούσῃ.

Μ' ἀρέσκ' ἡ λάμψις τοῦ χοροῦ! ν' ἀκούω τοὺς ψιθύρους,
ν' ἀκούω λέξεις ἔρωτος καὶ τρυφερὰς ἐκφράσεις·
νὰ βλέπω θαμμαστὰς ἐμπρὸς νεάνιδος ἀπείρους
νὰ μειδιοῦν τὰ χείλη των, νὰ τοὺς γελᾷ ἡ πλάσις.

Μ' ἀρέσκ' ἡ λάμψις τοῦ χοροῦ! ὁ στροβιλίζων χρόνος
νὰ φεύγῃ ἀδιάκριτος ἐλπίδας μας πληρώσας·
παντοῦ νὰ λάμπῃ ἡ χαρά, ἥλιος ζωογόνος,
νὰ βλέπω νέους εὐτυχεῖς, παρθένους μειδιώσας.

Νεάνιδες, χορεύετε! χορεύετε, ὦ νέοι,
γελᾶτε ὅσῳ σᾶς γελοῦν τῆς ἥβης σας τὰ ῥόδα!
τὸ γῆρας καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχονται ὁρμαῖοι
μὲ τῶν ῥυτίδων τ' ἄρατρον, μὲ τὸν ψυχρόν των πόδα!

ΚΛΕΑΝΘΗΣ Ι. Π...

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΗΔΟΝΑ

ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΟΣ ΠΟΛΥΞΕΝΗΣ Γ. Π . . . .

Παρὰ σοὶ λοιπὸν, φίλον καὶ λάλον πτηνὸν,
τὰς τερπνάς της διέρχεται ὥρας,
'ς τῆς φωνῆς σου λοιπὸν τὸ γλυκὺ καὶ τερπνὸν
τὸν λαμπρὸν τῶν ἄστρων ἐνθυμεῖτ' οὐρανὸν,
ἀηδὼν, καὶ τὰς θείας σου χώρας!

Παρὰ σοὶ ἡ ὡραία λοιπὸν δεσποινὶς
τῆς ζωῆς ἀπαντᾷ τὴν οὐσίαν,
κ' ὑπερήφανον σὺ τὰ πτερά σου κινεῖς,
κ' ἰδοὺ τέρπεις τὸ πᾶν καὶ τὸ πᾶν συγκινεῖς
εἰς τερπνὴν της ἐμφάνισιν μίαν.

Τί ζητεῖς παρ' αὐτῆς εἰς τὰ δάση φαιδρὰν
θ' ἀπαντήσῃς ἐκεῖ κατοικίαν·
καθιστᾷς τὴν ὡραίαν σου φίλην ψυχρὰν
καὶ κωφὴν εἰς δεήσεις, καὶ ὅλως σκληρὰν
τὴν καλήν της κι' ἀθῴαν καρδίαν.

Τὸ κλωβίον σου ἄρες· δεσμώτας δὲ ἂν
ἡ καλή σου θελήσῃ, εἰπέ της
πῶς ὁλόκληρον ἔχει θνητῶν γενεάν.
Καὶ ὁ Ζεὺς ἠζιώθη ποτὲ εἰς θεὰν
ταπεινὸς νὰ προσέλθῃ οἰκέτης.

Ῥ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, ἡ περιγραφὴ τοπογραφικὴ, ἀρχαιολογικὴ καὶ ἱστορικὴ τῆς περιωνύμου ταύτης μεγαλοπόλεως καὶ τῶν ἑκατέρωθεν τοῦ Κόλπου καὶ τοῦ Βοσπόρου προαστείων αὐτῆς, ἀπ' αὐτῶν που τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἄχρι τῶν καθ' ἡμᾶς. Μετὰ πολλῶν καὶ ποικίλων εἰκόνων, καὶ τῶν ἀπαιτουμένων τοπογραφικῶν τε καὶ χρονολογικῶν πινάκων πρὸς διασάφησιν τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, ὑπὸ Σκαρλάτου Δ. Βυζαντίου. Τόμος Α'—Β', ὧν ὁ μὲν περιλαμβάνει τὴν ἐντὸς καὶ πέριξ τῶν τειχῶν Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ Κόλπου Περαίαν καὶ τὰ ἑκατέρωθεν τοῦ Βοσπόρου. Ἀθήνησι, τύποις Ἀνδρέου Κορομηλᾶ. 1851—62.

Τίς, μὴ γινώσκων τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν ἡγεμονίδα ταύτην τῆς Ἀνατολῆς καὶ τὴν καθέδραν τῶν Σουλτάνων, δὲν ἐπεθύμησε νὰ τὴν γνωρίσῃ; ἢ τίς, ἰδὼν αὐτὴν, δὲν ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ τὴν διέλθῃ μετὰ ὁδηγοῦ πιστοῦ ἅμα καὶ χαρίεντος; Καὶ πάλιν τίς, διελθὼν τὰ ἄπειρα αὐτῆς μνημεῖα καὶ ἀποθαυμάσας τὴν μοναδικὴν τοποθεσίαν, δὲν ἐπόθησε νὰ ἔχῃ πρόχειρόν τινα εἰκόνα τῶν ποικίλων μεταβολῶν τῆς τύχης, ὅσας ἔπαθεν ἡ πόλις ἐκείνη, ἥτις, ὑπὸ τὸ ἀχανὲς δάσος τῶν μιναρέδων καὶ τῶν κυπαρίσσων αὐτῆς, κρύπτει τὰ ἐρείπια δύο αὐτοκρατοριῶν.

Περὶ τῆς βασιλίδος ταύτης τῶν πόλεων τοσαῦτα ἐγράφησαν ὑπὸ παλαιῶν τε καὶ νεωτέρων, ὥστε ὁ κατάλογος μόνος τῶν περὶ αὐτῆς συγγραφέντων ἠμπορεῖ νὰ καλύψῃ ὁλοκλήρους σελίδας. Καθέδρα ὀγδοήκοντα αὐτοκρατόρων, ὑποστᾶσα ἐν διαστήματι δεκαπέντε αἰώνων ὅλας τὰς διαφόρους τῆς τύχης περιπετείας, εἵλκυσεν ἀνέκαθεν εἰς ἑαυτὴν τὰ βλέμματα καὶ τὴν προσοχὴν τοῦ Ἱστορικοῦ, τοῦ Γεωγράφου, τοῦ Φιλοσόφου, καὶ διατελεῖ

μάρτυς τῶν θαυμασίων τῆς μεγαλουργοῦ τοῦ Πλάστου χειρὸς καὶ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ νοὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ κατὰ πρῶτον εἰσπλέων εἰς τὸν Βόσπορον ἐκθαμβεῖται ἀπὸ τὸ ἀναρίθμητον πλῆθος τῶν καλλονῶν, αἵτινες, ὡς ἐν ἀειδινήτῳ καλλειδοσκοπίῳ ἀναπτυσσόμεναι καὶ ἀνὰ πᾶν βῆμα παμποικίλως μεταβαλλόμεναι, κατακτῶσιν ὡς ἐξ ἐφόδου καὶ θορυβοῦσι τὴν διάνοιαν καὶ τὰς αἰσθήσεις του. Καὶ ἂν ἀναβῇ εἰς τὸν πύργον τοῦ Γαλατᾶ, καὶ ἐκεῖθεν ἐπισκοπήσῃ τὴν πόλιν καὶ τὰ προάστεια κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις, ὁποῖος κόσμος, ὁποία σύγχυσις ἀνακτόρων, προσκυνημάτων, μνημείων, παραδείσων, ἀγορῶν, καταστημάτων! Καὶ ἂν ἐκπλαγεὶς προσαναβῇ διὰ τῆς φαντασίας τοὺς χρόνους, ὁποία σύγχυσις συμβάντων, ἰδεῶν, περιστάσεων! Τίς θέλει τὸν χειραγωγήσει ἐν μέσῳ τοῦ λαβυρίνθου τούτου;—Ἡ Βυζαντὶς; Ἄλλος λαβύρινθος ἀπεραντολογιῶν καὶ ἀντιφάσεων.

Δι᾽ ἀμφοτέρων τούτων, καὶ διὰ τῆς ἀπεράντου πόλεως καὶ διὰ τῆς ἀπεράντου βιβλιογραφίας τῶν περὶ αὐτῆς γραψάντων, ἐπεχείρησε νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ ὁ Κ. Σκαρλάτος Βυζάντιος διὰ συγγράμματος, εἰς ὃ ἐπέχυσεν ὅλον τὸν πλοῦτον τῆς πολυμαθείας του καὶ ὅλην τὴν γνωσὴν γλαφυρότητα τοῦ καλάμου του. Τῳόντι ἡ γραφὶς τοῦ γεραροῦ τούτου ἱεροφάντου τῶν Μουσῶν ἀνεδείχθη ἀνταξία τῆς σπουδαιότητος καὶ τῆς λαμπρότητος τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Τὸ βιβλίον τοῦτο, τὸ κειμήλιον διὰ τὴν βιβλιοθήκην παντὸς Ἕλληνος καὶ μάλιστα Κωνσταντινουπολίτου, εἶνε συγχρόνως καὶ τοπογραφία καὶ ἱστορία καὶ κριτική. Περιγράφει τὸ Βυζάντιον καὶ ὅλας τὰς θέσεις αὐτοῦ, καὶ ὅλα τὰ καταστήματα αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐσχάτης ἀκριβολογίας, ὁποῖα ἦσαν σχεδὸν ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων καὶ ὁποῖα εἰσὶν ἐπὶ τῶν Σουλτάνων. Διηγεῖται ἐφ᾽ ἑκάστου ἀντικειμένου ὅλα ἢ κἂν τὰ κυριώτερα τῶν δοξασάντων ἢ ἐκπληξάντων αὐτὸ συμβάντων καὶ ἀνεκδότων, καὶ δι᾽ ἀντιπαραθέσεως χωρίων τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, μόλις γνωστῶν, καὶ δι᾽ ἀπεράντου φιλολογίας ἐξηγεῖ καὶ σαφηνίζει πολλὰ διαμείναντα μέχρι τοῦδε ἀνεξήγητα.

Ὥστε τὸ περισπούδαστον τοῦτο σύγγραμμα τοῦ Κ. Βυζαντίου δὲν εἶνε ποσῶς συνερανισμός, ἀλλ᾽ ὅλως πρωτότυπον καὶ συνεισφορὰ ἀξιόλογος εἰς τὴν μελέτην καὶ κατάληψιν τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας. Καθὸ δὲ σύγγραμμα κριτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς ξηρὸν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ μονότονον. Ἐμβριθὲς εἶνε τῳόντι εἴπερ τι ἄλλο, ἀλλὰ συγχρόνως τερπνὸν ὡς εἴτι ἄλλο. Ὁ πολυμαθὴς καὶ πολυίστωρ αὐτοῦ συγγραφεὺς κατώρθωσε νὰ ἐνδύσῃ εἰς αὐτὸ τὰς σοβαρὰς Μούσας μὲ τὸ ἔνδυμα τῶν Χαρίτων.

Μετ᾽ ἄκρας ἀνυπομονησίας καὶ μετὰ παλμῶν σχεδὸν περιμένομεν τὸν Γ΄ τόμον τοῦ πολλοῦ λόγου ἀξίου Συγγράμματος τούτου, ὅστις θέλει περιέχει ἀκριβῆ τῶν πάλαι καὶ νῦν ἐθίμων ἔκθεσιν, τῶν τελετῶν, διατυπώσεων καὶ παντὸς ἄλλου τείνοντος πρὸς γνῶσιν τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας Βυζαντινῆς ἱστορίας.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Εἷς ἰατρὸς εἶχε πάντοτε τὰ θυλάκιά του πλήρη διαφόρων συνταγῶν· ὁσάκις δὲ ἀσθενής τις τὸν ἐσυμβουλεύετο, τῷ ἔλεγε νὰ βάλῃ τὴν χεῖρά του εἰς τὸ θυλάκιον αὐτοῦ, καὶ ὁποιανδήποτε συνταγὴν ἤθελε λάβει κατὰ τύχην, τὸ ἐν αὐτῇ ἰατρικὸν θὰ ἦτο τὸ κατάλληλον πρὸς θεραπείαν του. Κυρία τις, ὑποφέρουσα ἀπὸ πονόλαιμον, προσέτρεξεν εἰς τὸν νέον Ἀσκληπιόν, ἐσκάλισε τὸ θαυματουργὸν θυλάκιόν του, καὶ ἰδοῦσα ὅτι ἡ συνταγή, ἣν ἔλαβε, διώριζε κλυστῆρι, ἤρχησε τόσον σφοδρῶς νὰ γελᾷ, ὥστε ἔσπασε τὸ ἀπόστημα καὶ ἰατρεύθη.

—

Καταγινόμενος ὁ περικλεὴς Μιχαὴλ Ἄγγελος εἰς τὴν ἐξεικόνισιν τοῦ περιφήμου αὐτοῦ πίνακος, τοῦ παριστῶντος τὴν Δευτέραν παρουσίαν, ἀπεκρίθη πικρῶς καὶ ἀναρμόστως ὑπὸ ἀμαθοῦς τινος Καρδιναλίου· διὸ, θέλων νὰ ἐκδικηθῇ αὐτὸν, κατέταξε τὸ ἀφομοίωμα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν κολασμένων. Δυσαρεστηθεὶς διὰ τὴν προσβολὴν ταύτην ὁ Καρδινάλιος, προσέφυγεν εἰς τὸν τότε ἀρχιερατεύοντα Πάπαν Ἰουλιανὸν τὸν Β΄, ὅστις παρεκάλεσε τὸν ζωγράφον νὰ διαγράψῃ ἀπὸ τοῦ πίνακος τὴν εἰκόνα τοῦ Καρδιναλίου. Ἀλλ᾽ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος, ἐμμένων εἰς τὴν ἀπόφασίν του, ἀπεκρίθη: «Ἐὰν, Μακαριώτατε, ὁ Καρδινάλιος εὑρίσκετο ἐν τῷ Καθαρτηρίῳ, ἠδύνασθε κάλλιστα διὰ τῶν παρακλήσεών σας νὰ τὸν ἀπελευθερώσητε· ἀλλὰ κακῇ τύχῃ εὑρίσκεται εἰς τὴν Κόλασιν, ὅπου, ὡς κάλλιστα γνωρίζετε, ἅπαξ τις εἰσελθὼν δὲν ἐξέρχεται πλέον, διότι ἐν τῷ Ἅιδῃ οὐκ ἔστι μετάνοια.»

—

Κύριός τις, φορῶν λευκοτάτας περικνημίδας, περιέμενεν ὑπὸ γωνίαν τινὰ τῆς ὁδοῦ τὸ τέλος αἰφνιδίας τινὸς ἀνεμοζάλης, ὅτε Γασκόνος τις, διαβαίνων πλησίοθεν αὐτοῦ βιαίως καὶ παραπατήσας, τὸν κατελάσπωσεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Πλήρης ὀργῆς ὁ νέος, τρέχει κατόπιν τοῦ Γασκόνου, ἐγείρων τὴν ῥάβδον του διὰ νὰ τὸν κτυπήσῃ· οὗτος δὲ, ἀτενίσας αὐτὸν μὲ τὸ σύνηθες θρασύδειλον μειδίαμα, ἐξάγει τοῦ κόλπου του νομίσματά τινα, τὰ ὁποῖα ἐγχειρήσας εἰς αὐτὸν, εἶπε: «Καλέ μου νέε, καταπράϋνον τὴν ὀργήν σου μὲ τὰ νομίσματα ταῦτα, διότι δύναμαι νὰ διαθέσω πέντε ἢ ἓξ σολδία διὰ νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς λεύκανσιν τῶν λασπωθεισῶν περικνημίδων σου, δὲν ἔχω ὅμως ἑκατὸν λουδοβίκεια, διὰ νὰ πληρώσω ἀποζημίωσιν ἀφοῦ σὲ φονεύσω!» Καὶ ταῦτα λέγων, γίνεται ἄφαντος ὡς ἀστραπή.

—

Εἰς χωρίον τι, κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀρέων τοῦ Βιβαρέσου, ἔζη στρατηγός τις, Χονδρο-Γιάννης καλούμενος, ὅστις ἀπὸ πολλοῦ διατελῶν ἀπόμαχος, ἦτο ὁ αἱρετοκριτὴς καὶ οἱονεὶ ὁ δήμαρχος τοῦ μικροῦ χωρίου του. Πολλάκις καὶ ἐν ὥρᾳ τῆς διδαχῆς ἀπηύθυνε παρατηρήσεις εἰς τὸν ἐφημέριον, ὅστις ἠναγκάζετο νὰ παραδέχηται αὐτὰς, εἴτε ἐξ ἀγαθότητος εἴτε ἐκ τῆς ἐπιῤῥοῆς, ἣν ἔχαιρε παρὰ τοῖς συνδημόταις ὁ γεννάδας στρατηγός. Ἡμέραν τινὰ, κατὰ λάθος ἀρκετὰ ἀστεῖον, ὁ αἰδέσιμος ποιμὴν, κηρύττων ἀπ᾽ ἄμβωνος, ἀντὶ νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔθρεψεν ἐν τῇ ἐρήμῳ πέντε χιλιάδας ἀνθρώπων μὲ πέντε ἄρ-

τους, διεβεβαίωσεν ὅτι ὁ Σωτὴρ ἔθρεψε πέντε ἀνθρώπους μὲ πέντε χιλιάδας ἄρτων.—«Μὰ τὴν ἀλήθειαν, πάτερ, ἀνέκραξεν ὁ στρατηγὸς, αὐτὸ ἠμποροῦσα πολὺ καλὰ νὰ τὸ κάμω καὶ ἐγώ!» Ὁ ἱεροκήρυξ ἐσιώπησεν, ἐννοήσας τὸ σφάλμα του, ἀλλ' ὅμως ἀπεφάσισε νὰ ἐκδικηθῇ. Τὸ ἐπιὸν ἔτος ἐρρόντισε νὰ ἐκθέσῃ ἀκριβῶς τὸ θαῦμα, εἶτα δὲ, ἀποταθεὶς πρὸς τὸν πέρυσι διακόψοντα αὐτὸν ἐνορίτην, «Τὸ λοιπὸν, Κύριε στρατηγὲ, εἶπε μὲ ὕφος θριαμβευτικὸν, ἠμποροῦσες νὰ τὸ κάμῃς καὶ σύ;—Μάλιστα, Πάτερ, ἀνταπήντησεν οὗτος ἀμέσως, ἠμποροῦσα νὰ τὸ κάμω κάλλιστα μὲ τὰ περισυνὰ περισσεύματα.»

—

Δύο μοναχοὶ ἀνήκοντες ὁ μὲν εἰς τὸ τάγμα τοῦ Ἁγίου Δομινίκου ὁ δὲ εἰς τὸ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου, ἐνῷ συνωδοιπόρουν εὑρέθησαν αἴφνης ἔμπροσθεν ποταμοῦ τινος· ὁ Δομινικανὸς, ὅστις ἦτο καὶ ὁ γεροντότερος, στραφεὶς τότε εἶπε πρὸς τὸν Φραγκισκανὸν: «Ἐπειδὴ ἐγὼ εἶμαι ἀνυπόδητος, ἔχεις χρέος νὰ μὲ φέρῃς ἐπὶ τῶν ὤμων σου· ἂν δὲν πράξῃς τοῦτο, μεγάλως θέλεις ἁμαρτήσει.» Ὁ Φραγκισκανὸς ἠναγκάσθη ἐκὼν ἀέκων νὰ ὑπακούσῃ, καὶ ἔλαβε τὸν Δομινικανὸν ἐπὶ τῶν ὤμων του. Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ποταμοῦ, ἠρώτησεν ὁ Φραγκισκανὸς τὸν Δομινικανὸν ἂν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ χρήματα.—«Ναὶ, ἀπεκρίθη οὗτος· ἔχω δύο ῥεάλια.—Μὲ κακοφαίνεται πολὺ, πάτερ μου, εἶπεν αὐτῷ ὁ μαθητὴς τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου· ἀλλ' ἐπειδὴ μὲ εἶνε αὐστηρῶς ἀπηγορευμένον ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ τάγματός μου νὰ φέρω ἐπάνω μου χρήματα, διὰ τοῦτο».... Καὶ πρὶν ἡ τελειώσῃ τὴν ῥᾶσιν του, ἔῤῥιψε τὸν Δομινικανὸν εἰς τὸν ποταμόν.

—

Ἐνῷ ὁ Δοὺξ τοῦ Οὐελιγκτῶνος κατὰ τὸν ἐν Ἱσπανίᾳ πόλεμον ἔδιδε διαταγὰς εἴς τι τάγμα νὰ κυριεύσῃ ἐξ ἐφόδου μίαν ἐκ τῶν τρομερωτέρων κανονιοστοιχιῶν τοῦ ἐχθροῦ, συνεχαίρετο συγχρόνως ἐπὶ τὸ παρακελευσματικώτερον τὸν ἀξιωματικὸν τοῦ τάγματος, λέγων εἰς αὐτὸν ὅτι τὸ σύνταγμά του ἦτο τὸ πρῶτον εἰς τὸν κόσμον.—«Ναὶ, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικὸς, ἐφορμῶν μετὰ τῶν στρατιωτῶν του, καὶ ἴσως πρὶν ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης δώσῃ τὰς τελευταίας διαταγάς της θέλει εἶσθαι τὸ πρῶτον εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.»

—

Ἡμέραν τινὰ, Πίρων ὁ Γαλάτης ποιητὴς εἰσῆλθεν ἔν τινι καφενείῳ ἐνδεδυμένος παρὰ τὸ σύνηθες μεγαλοπρεπῆ στολήν. Ὁ Ἀββᾶς Δεφονταῖνος, ἄνθρωπος οὐχὶ τόσον αὐστηρῶν ἠθῶν, θέλων νὰ περιῤῥονήσῃ τὸν ποιητὴν, ἔλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τὰς ἄκρας τοῦ ἐνδύματός του, τὸ ὁποῖον ἀνεγείρων ὀλίγον, εἶπεν: «Ὁποῖον φόρεμα διὰ τοιοῦτον ἄνθρωπον!» Ὁ Πίρων, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἀνυψώσας ἐπίσης τὴν ἄκραν τοῦ μανδύου τοῦ Ἀββᾶ, ἀνέκραξεν: «Ὁποῖος ἄνθρωπος δι' ἓν τοιοῦτον φόρεμα!»

—

Γασκόνος τις, συμπλακεὶς εἰς ἔριδα μετά τινος διαβάτου, τῷ εἶπε μετ' ὀργῆς: «Θὰ σὲ δώσω, ἀχρεῖε, ἓν τόσον τρομερὸν ῥάπισμα, ὥστε τὸ ἥμισυ τοῦ σώματός σου θὰ χωθῇ εἰς τὸν τοῖχον, θὰ μείνῃ δὲ μόνον ἔξω ὁ βραχίων σου διὰ νὰ μὲ χαιρετᾷ!»

—

Δύο τινὲς ἐβάδιζον πλησίον νέας Κυρίας οὐχὶ τόσον εὐειδοῦς. «Ἄ! ἰδού, εἶπεν ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, ἡ ὡραιοτέρα γυνὴ, ἀφ' ὅσας εἶδον ἐπὶ ζωῆς μου.» Αὐτὴ δὲ, στραφεῖσα καὶ ἰδοῦσα αὐτὸν λίαν δυσειδῆ, «Λυποῦμαι, Κύριε, τῷ λέγει, διότι δὲν δύναμαι νὰ εἴπω τὸ αὐτὸ καὶ περὶ ὑμῶν. —Ἀναμφιβόλως, Κυρία μου, ἀποκρίνεται οὗτος, διότι δὲν θὰ θελήσετε βέβαια νὰ ψευσθῆτε ὡς ἐγώ.»

—

Κυρία τις, συγγράψασα φορτικώτατον δρᾶμα, ἠθέλησε νὰ ἀναγνώσῃ αὐτὸ εἰς τὴν Κυρίαν Λαμβέρτου· σταθεῖσα δὲ ὀρθία διὰ νὰ ἐκτελῇ κάλλιον τὰς χειρονομίας, ἤρχησε τὴν ἀνάγνωσιν οὕτως:

Ἐκ τῆς Ἀραβίας τέλος εἰς Γαλλίαν ἀφιχθεῖσα, . .

Ἡ Κυρία Λαμβέρτου, θέλουσα νὰ παραστήσῃ εἰς τὴν συγγραφέα ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη τόσων σχημάτων διὰ νὰ καλλωπίσῃ τὸ ἄλλως ἄθλιον πόνημά της, διέκοψεν αὐτὴν διὰ τοῦ αὐτοσχεδίου τούτου στίχου:

Καθίσατε, ἡγεμονὶς, φαίνεσθε κουρασθεῖσα.

—

Νεανίας τις, ἐπανελθὼν εἰς τὸν πατρικόν του οἶκον ἐκ τῆς Γερμανίας, ἔνθα ἐπὶ πολλὰ ἔτη διέτριψε σπουδάζων τὰ νομικὰ, ἤθελε πάντοτε νὰ ἐπιδεικνύῃ πολυμάθειαν καὶ σοφιστικὴν δεινότητα. Ἡμέραν τινὰ, συντρώγων μετὰ τῶν γονέων αὐτοῦ, εἶδε παρατιθέμενα ἐπὶ τῆς τραπέζης δύο ὀρνίθια. « Πάτερ, ἠρώτησε, πόσα εἶνε τὰ ὀρνίθια;—Δύο, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ.—Ἐγὼ λέγω ὅτι εἶνε τρία.—Πῶς τοῦτο;—Ἰδοὺ πῶς: τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ὀρνίθια εἶνε δύο· ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰ δύω ἐμπεριέχεται τὸ ἕν, δύο δὲ καὶ ἕν κάμνουν τρία, ἄρα καὶ τὰ ὀρνίθια εἶνε τρία.—Ἔχεις δίκαιον, τέκνον μου, εἶπεν ὁ πατήρ· τότε λοιπὸν ἐγὼ θὰ φάγω τὸ ἕν, ἡ μήτηρ σου τὸ ἄλλο, εἰς σὲ δὲ ἀφίνομεν τὸ τρίτον. »

—

Κατὰ τὴν πρώτην παράστασιν κωμῳδίας τινὸς, ἐπιγραφομένης τὸ πνεῦμα τοῦ διαζυγίου, ὁ συγγραφεὺς ἠθέλησε νὰ δημηγορήσῃ διὰ πολυλογίας εἰς τὸ κοινὸν συνιστῶν τὴν κωμῳδίαν του. Τοῦτο παρέσχεν ἀρκετὴν γέλωτος ἀφορμὴν εἰς τὸ ἀκροατήριον, καὶ ὅταν ὁ Ἀρλεκῖνος ἐν τῷ τέλει τῆς παραστάσεως ἀνήγγειλε τὸ πνεῦμα τοῦ διαζυγίου, ὅλοι ἔκραξαν ζητοῦντες τὸν συγγραφέα νὰ ἐμφανισθῇ· οὗτος δὲ, προσβληθεὶς ἐκ τοῦ τρόπου τούτου, ἔῤῥιψε διὰ τῶν παρασκηνίων τὸν πῖλόν του εἰς τὴν πλατεῖαν, κράζων: «Ἐκεῖνος ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ τὸν συγγραφέα, ἂς τῷ φέρῃ τὸν πῖλόν του.» Εἷς δὲ τῶν παρευρισκομένων εἰς τὴν παράστασιν ἀστείων, λαβὼν τὸν πῖλον, ἔθεσεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἐξερχόμενος τοῦ θεάτρου ἀπεκρίθη: «Ἀφοῦ ὁ Κύριος Συγγραφεὺς ἔχασε τὴν κεφαλήν του, περιττὸς τῷ εἶνε βέβαια ὁ πῖλος. »

—

Δύο κακοῦργοι Κροάται διήρχοντο ἔμπροσθεν χωραφίου τινὸς, εἰς τὰ πέριξ τοῦ Βουκουρεσίου κειμένου, ὅπου χωρικός τις κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ σπείρῃ.—«Σπεῖρε ὅσον ἠμπορεῖς, συμπέθερε, τῷ εἶπον, διότι ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς καὶ ὡριμάσῃ θὰ ἦνε ἰδικόν μας τὸ θέρισμα.—Πιθανὸν, ἀποκρίνεται ὁ χωρικὸς· σπείρω καννάβιον.» Γνωστὸν ὅτι ἐκ τοῦ σπαρτοῦ τούτου κατασκευάζονται τὰ στερεότερα σχοινία.

—

Ἱεροκήρυξ τις διήρεσεν ἐπ' ἄμβωνος εἰς εἰκοσιδύο κεφάλαια τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀρχήσει ἀπὸ πολλοῦ. —«Ποῦ ὑπάγεις;» ἠρώτησαν ἕνα χωρικὸν, τὸν ὁποῖον εἶδον ἐξερχόμενον τῆς Ἐκκλησίας ἀποτόμως.—«Ὑπάγω νὰ λάβω τὸν νυκτικόν μου σκοῦφον, ἀπεκρίθη οὗτος, διότι βλέπω κάλλιστα ὅτι θὰ κοιμηθῶμεν ἐδῶ.»

ΚΛΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ.

Δὲν ὑπάρχει περιεργοτέρα ἴσως θέσις καὶ μᾶλλον ἀξία σπουδῆς τῆς ἡμετέρας. Διὰ τῶν ἑκάστοτε καταχωριζομένων ἐν τῷ Συγγράμματι ἡμῶν Διπλωματικῶν κλειδῶν παρέσχομεν, χωρὶς νὰ τὸ φαντασθῶμεν, ἀφορμὴν εἰς πλείστην ὅσην κίνησιν καὶ πολλοὺς λόγους. Ἐπιστολαὶ ἐπὶ ἐπιστολῶν καὶ λοιπὰ δελτία περιέχοντα τὴν εὕρεσιν ἑκάστης κλειδὸς, διαφοροτρόπως γεγραμμένα, τὰ μὲν ἐπὶ τὸ ἀξιοτέρον, τὰ δὲ ἐπὶ τὸ σπουδαιότερον, ἀποστέλλονται εἰς τὸ Γραφεῖον ἡμῶν καθημερινῶς ἔκ τε τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐντεῦθεν, καὶ μέχρι τοῦδε ὁ ὁλικὸς αὐτῶν ἀριθμὸς ὑπερέβη τὸν ἑκατοστόν.

Ἤθελεν εἶσθαι λίαν περίεργος ἡ δημοσίευσις τῶν ἐπιστολῶν τούτων, ἐν αἷς θὰ ἐσπούδαζεν ἕκαστος τὰ ἐφ' ἑνὸς ἀντικειμένου διάφορα φρονήματα τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν. Οἱ μὲν διατείνονται, τὸ αἰώνιον μορμολύκειον τῆς σπουδαιολογίας ἐπισείοντες, ὅτι τοιαῦται κλεῖδες καὶ γρίφοι εἰσὶν ὅλως ἐπουσιώδη, ὡς εἰ ἀφιεροῦτο εἰς τὰ τοιαῦτα εἴδη τῶν παιγνίων ὁλοσχερῶς ἕκαστον φυλλάδιον. Οἱ δὲ, διακριτικώτεροι καὶ μᾶλλον φίλοι τῆς ποικιλίας καὶ ἐγκρατεῖς τῶν κανόνων τῆς ἀλληλουχίας, καθ' ἣν πρέπει νὰ τακτοποιῆται ἡ ὕλη ἑκάστου περιοδικοῦ, ἐπικροτοῦσιν εἰς τὰ δι' εὐρυοῦς μορφῆς παρατιθέμενα ἀποσπάσματα διαφόρων ποιήσεων καὶ ἄλλων περιέργων ἀναγνωσμάτων, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ πάτριον ῥητὸν: «τῶν γρίφων ἡ εὕρεσις οὐκ ἀλλοτρία φιλοσοφίας.»

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἀφίνοντες κατὰ μέρος τοὺς ἐκ συστήματος αὐστηροὺς ἐπικριτὰς παντὸς νεωτερισμοῦ, ἀρκούμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ αὖθις ὅτι ἀνάγκη νὰ ἐπιβληθῇ διὰ παντὸς μέσου ἡ ἀνάγνωσις εἰς τὸν λαὸν, ὅστις δυσχερῶς ἐν παιέργῳ μόνον ἅπτεται αὐτῆς. Πᾶν ὁπωσδήποτε καλὸν ἀνάγνωσμα, μετοχετευόμενον εἰς τὸν λαὸν, ἔστω καὶ διὰ κλειδὸς καὶ γρίφων, μόνους τοὺς προκατειλημμένους καὶ τοὺς εἰθισμένους τὰ πάντα περιφρονεῖν καὶ σκώπτειν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπικριτάς.

Ἐν τούτοις τὴν τοῦ παρελθόντος φυλλαδίου κλεῖδα εὗρεν ἐπιτυχῶς ὁ Κ. Νικόλαος Πετρακίδης δικηγόρος, ὅστις καὶ ἔλαβε τὸ γέρας· ἐπειδὴ δὲ μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἔρθασε καὶ ἑτέρα λύσις τοῦ Κ. Ν. Σακελλίδου παρὰ τῷ Πρακτορείῳ τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας, ἐκρίναμεν εὔλογον ὅπως βραβεύσωμεν καὶ ἐκείνην, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ὑπονοίας καὶ παρεξηγήσεως. Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Κ. Σακελλίδου εἶνε ἡ ἑξῆς, περιέχουσα καὶ τὴν λύσιν μετὰ τοῦ ἀλφαβήτου:

Κύριε Συντάκτα τῆς Ἑπταλόφου!

Αὐθημερόν.

Σᾶς ἀποστέλλω τὴν ἐξήγησιν τῶν καλάνδων τοῦ Διανομέως σας, τῶν καταχωρισθέντων ὑπὸ μορφὴν συμβολικῆς γραφῆς εἴτε Διπλωματικῆς Κλειδὸς ἐντῷ ΑΣΤ' φυλλαδίῳ τῆς Ἑπταλόφου, κατὰ τὸ ἑξῆς ἀλφάβητον:

ἀ — = ! » . 3 ῃ ; § 5 " ὁ : ἡ ῳ λ , 2 ᾳ χ ? « ω

Ἂν εἶμαι ὁ πρῶτος εὑρετὴς τῆς κλειδὸς ταύτης, εὐαρεστηθῆτε νὰ μοὶ πέμψητε τὸ γέρας· ἂν δὲ καὶ ἐγὼ, ὡς πολλοὶ ἄλλοι, ἔρχωμαι κατόπιν τῆς ἑορτῆς, ἂς αἰτιῶμαι ἐμαυτὸν, καθότι, μὴ εὑρὼν ἐγκαίρως τὴν κλεῖδα, εὑρίσκω τὴν θύραν κεκλεισμένην.

Ἐρρῶσθε!

Ἰδοὺ ἡ πλήρης ἐξήγησις τῆς ἐν λόγῳ Διπλωματικῆς Κλειδὸς, ἧς ἡ ποίησις χρεωστεῖται τῷ Κ. Γρηγορίῳ Μ. Βαννιέρῃ:

ΤΑ ΚΑΛΑΝΔΑ ΤΟΥ ΔΙΑΝΟΜΕΩΣ ΤΗΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ
ΔΙΑ ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ.

Πρῶτος ἐγὼ ἀνομεὺς σᾶς λέγω τὴν ἀλήθεια,
ἐνῷ οἱ ἄλλοι σᾶς πωλοῦν ψευτιὰς καὶ παραμύθια·
ἀρίφτα κορυφέζαλα ἐκεῖνοι ἀραδιάζουν,
καὶ ἐσυνείδισαν μ' αὐτὰ τὸν κόσμον νὰ πειράζουν,
ἐνῷ ἐγὼ ἁπλᾶς εὐχὰς ἔβαλα νὰ συνθέσουν
καὶ δι' αὐτὰς ἐπλήρωσα... ἀρκεῖ νὰ σᾶς ἀρέσουν.
Ἀλλὰ, καλοί μου Κύριοι, χρυσᾶς μου κοκωνίτσαις,
πρὶν ἀναγνώστητε αὐτὰς, μὰ τὸν Θεὸν τῶν ζώντων!
μάθετε πῶς μ' ἐκόστισαν πεντὲ μισὴ κρημίτσαις —
Μακάριοι οἱ λέγοντες εἰς ὦτα ἀκουόντων.

—

Κατὰ προτίμησιν ὀρθὴν ἐν πρώτοις καὶ μὲ ζῆλον
ἐσαφαίως προσκυνῶ τὸ γυναικεῖον φῦλον.
Εἰς τὰς Κυρίας εὔχομαι συζύγους των νὰ εὕρουν
νέους μὲ πλοῦτη ἀρκετὰ, καὶ γράμματ' ἂς μὴ ξεύρουν.
Εἰς τὰς ὑπάνδρους εὔχομαι εὐαισθητοῦντας φίλους,
καὶ σύμπνοιαν συζυγικὴν, φαρέματα καὶ πίλους,
καὶ κρινολίνα ἄφθονα κ' ἐκτεταμένους μπάλλους,
κι' ἂν χωριοῦσθον τοὺς πρώτους των, νὰ ὁρίσκουν πάντοτ' ἄλλους.
Εἰς τοὺς κομψούς μας εὔχομαι καὶ τοὺς ἐρωτευμένους
νὰ μὴ γενοῦν τὰ μούσπουλα καὶ τοὺς εἰποῦν χαμένους·
κι' ἂν δὲν τὸν ἔχουν παντελῶς, νὰ βάλλουν εἰς τὸ χέρι
καμμίαν, ἥτις τράχωμα καὶ προῖκα νὰ τοὺς φέρῃ.

—

Εἰς τοὺς ἐφόρους εὔχομαι λογαριασμοὺς νὰ δώσουν
εἰς τὸ Δημόσιον, χωρὶς ποσῶς νὰ τὴν λασπώσουν.
Εἰς τοὺς ἐμπόρους, ἄφθονα κέρδη ν' ἀπολαμβάνουν,
κι εἰς τὰ βροντοκτυπήματα τῶν ἄλλων νὰ μὴ χάνουν·
τοὺς δ' ὑπαλλήλους γλήγορα νὰ γίνουν παραφέρται,
κ' ἐπιχειρήσεις εὐτυχεῖς νὰ ἔχουν οἱ λεβέντες.
Εἰς τοὺς γαλάντας εὔχομαι νὰ μὴ στενοχωροῦνται
ὁπόταν χρεωστούμενα, Ἀλλὰ χερή μ' στιβάλι
ἀρκεῖ τριζάτο νὰ φοροῦν, νὰ καπελλοφοροῦνται,
κι' ἡ μία ἂν τοὺς παραιτῇ, ἂς ἔχουν καλὰ ἡ ἄλλη.

—

Παππᾶς ἂν ἦσαι σ' εὔχομαι Ἐπίσκοπος νὰ γένῃς,
καὶ πάντα μ' ὄρεξιν καλὴν νὰ τρώγῃς καὶ νὰ πίνῃς·
κάθε ἡμέραν νὰ φορῇς κομψὸν καὶ νέον ῥάσον,
καὶ φίλον ἀναπόσπαστον νὰ ἔχῃς τὸν Κὺρ Κράσον.
Ἀλλὰ, καλοί μου Κύριοι, χρυσᾶς μου κοκωνίτσαις,
οἱ στίχοι οὗτοι μάθετε, μὰ τὸν Θεὸν τῶν ζώντων!
μ' ἐκόστισαν, σωστούτσικαις πεντὲ μισὴ κρημίτσαις —
Μακάριοι οἱ λέγοντες εἰς ὦτα ἀκουόντων!

—

Διανομεὺς πτωχὸς ἐγὼ τῆς φίλης Ἑπταλόφου,
σπευδούσης μ' αὐταπάρνησιν πρὸς τὸν καλὸν ἀγῶνα,
σᾶς ὑπηρέτησα πιστῶς μετὰ σπουδῆς καὶ πόθου,
τρέχων, ἀσθμαίνων, κοπιῶν καὶ θέρος καὶ χειμῶνα.
Καὶ ἤδη, ἐπευχόμενος ὑμῖν τὸ νέον ἔτος
ὅπως διέλθητ' εὐτυχῶς πλῆρες καλῶν κ' ἐφέτος,
μίαν μικρὰν καὶ δι' ἐμὲ εὐχὴν θὰ σᾶς ἐκφράσω·
θαρρῶ καὶ κολακεύομαι κ' ἐλπίζω νὰ μὴ χάσω·
Εὔχομαι τὸ χεράκι σας νὰ βάλετε στὴν ξέπη,
κι' ἂς δώσ' ἡ γενναιότης σας ἐκεῖνο ὅπου πρέπει.
Ὅ,τι κι' ἂν βρεῖ εἶνε δεκτόν, ἐξ' ἀπὸ ξύλον ὅμως —
αὐτὸ μόνον δὲν συγχωρεῖ ἡ πίστις καὶ ὁ νόμος.

Ἡ ἐν τῷ σημερινῷ φυλλαδίῳ καταχωριζομένη Κλεὶς ἀνάγεται εἰς ἄλλο εἶδος, διάφορον τῶν μέχρι τοῦδε δημοσιευθέντων. Ἔχει δὲ οὕτω:

M*Λ** K** N**N*Σ.

M*λ** μ** *ρρ*ν*
ζ τ*ς π*λ**ς θρ*ν**
ν**ν*ς τ*ς τ*ν *ρ*τ*
πρ*ς τ* τ* δ*κρ** **τ*
—Κλ*** δ**τ** τ*χ*ν
τ*ν γλ*κ*ν δρ*π** μ**κ*ρπ*ν
δ*ν μ' *πλ*σ*ν * **ρ*ν*ς
κτ*μ* ν* μ** κ*θ*ν*ς
— μ** σ* χ**ς κ**ν*ν
μ **τ*ν σ** τ*ν δ**ν*ν
κ*μ* π*ς ςτ*ς θ**θ*
τ*ν χ**ρ*μ** π*π*θ**
ν**ς πλ*ν *ν μ* π*τ*θ*
*μ*τ*ρ μ** τ*ν π*θ**
**ν δ* γ*ρ*ν— χ*ρ*γ*
δ*ν θ*λ* γ*ρ*ντ* γ*
* ν**ς **ν γλ*κ*ρ*ν
***δ*ς ρ*δ*ν τρ*ρ*ρ*ν
* γ*ρ*ν **ν* ρ*ρτ*κ*ς
δ*νδρ** κ*ρμ*ς κ*τ*σκλ*κ*ς
ς τ *ν*μ** τ*ν πν**ν
*ντλ** τ* ρ*δ*ν τ*ν ζ**ν
*κ τ*ς βρ*χ*ς τ* δρ*σ*ρ*ν
χρ*μ* λ*μβ*ν** κ* *νθ*ρ*ν
κ**ς τ** *λ*** τ*ν **γ*ν
θ***ν *κπ*μπ** τ*ν *σμ*ν
τ** γ*ρ*ντ*ς πλ*ν * κ*ρμ*ς
κ*π*ς κ** μ*χθ*ς κ** **χμ*ς
π *ν*μ** κλ*ν**
σ*π*τ** δ* **ς τ*ν βρ*χ*ν
κ**ς τ** *λ*** τ*ν **γ*ν
μ*ρ**ν*τ** κ** σβ*νν**

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

36.

Πόδας δὲν ἔχει οὔτε ζωήν,
πλὴν αἴφνης τρέχει, κ' εἰς μιᾶν ῥοπήν·
θηρίον εἶνε, ψυχὴν λαμβάνει
καὶ τρέχων ἵππος δὲν τὸ προφθάνει.

37.

Ἡ χθὲς ἡμέρα ἔφερεν, ὦ φίλοι, τ' ὄνομά μου·
μόλις ἐγὼ τὸ ἔλαβον ἀπὸ αὐτήν, καὶ ἄλλη
νὰ τὸ ἁρπάσῃ ἔρχεται, ἕως ὡς κάλυμμά μου
τὸ φέρω μὴ τὸ παρελθὸν τὸ κρύον μὲ προσβάλῃ.

ΑΛ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 32—35 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Εἰς μὲν τὸ πρῶτον αἴνιγμα δημώδη παροιμίαν
φίλ', ἀνεμνήσθην λέγουσαν, πῶς χάριν πολλὴν ἔχει
ὅ,τι προφέρεται γοργὰ διὰ κ' ἐγὼ μὲ βίαν
ἀήρ φωνῶν, ἐκάλεσα μητέρα τινὰ θείαν,
ἥτις εἰς γῆν κ' εἰς οὐρανοὺς τοὺς πάντας ὑπερέχει.

—

Εἰς τοὺς τέσσαράς σου στίχους εἶδον τὴν μορφὴν τοῦ Μ ώ μ ο υ·
καὶ τὴν κεφαλήν του κόψας, ἀνεκάλυψα ὁμοῦ
εὐφυῶς συνηρμοσμένον ἄκρον ἀνθρωπίνου ὤ μ ο υ
καὶ μικρὰν σκιαγραφίαν ὄντος μαύρου καὶ ὠ μ ο ῦ.

—

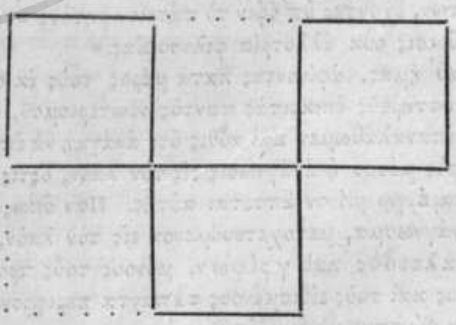
Χθὲς, τὸν Ἰ σ θ μ ὸ ν περάσας τὸν συντομώτερον,
ὡς παλαιστὴς προσῆλθον ἐγὼ ἀτρόμητος·
κ' ἐκεῖ, φίλε, κρατήσας, ἦλθον, τὸ γέρας μου
ζητῶν, τὰ φυτώρετα τῆς Ἑπταλόφου σας.
Ἂν δύο μόνον ῥόδα μ ι σ θ ὸ ν μοὶ δώσητε,
πᾶσι δεικνύων ταῦτα θὰ εἴπω πάραυτα:
ἰδοὺ ἡ μόνη λύσις ἑνὸς αἰνίγματος.
Ἂν ὅμως, φίλε, πάλιν ἐγὼ ἀδράδευτος
τῆς φίλης Ἑπταλόφου ἴδω τὴν ἔξοδον,
χωρὶς τὸ μ ι σ ὸ ς τὸ φλογερώτατον
νὰ ἐμφωλεύσῃ εἰς τὴν καρδίαν μου,
χαίρων θὰ εἴπω μ ι σ ὸ ς ὁ κόπος μου,
ὡς εὐτυχήσας τὴν θείαν αὔραν της
νὰ ἀναπνεύσω στιγμὰς εὐδαίμονας.

ΑΛ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

Θόλος—ὅλος—θολός.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩ ΦΥΛΛΑΔΙΩ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ.

Ἀφαιρουμένων τῶν διὰ τελείας στιγμῆς σημειουμένων πλευρῶν, μένουσιν ἀκριβῶς τρία τετράγωνα.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΕ' ΦΥΛΛΑΔΙΟΥ.

Ἐν σελίδι 140, ἐν τῷ ποιήματι τοῦ Κ. Ῥαγκαβῆ ὑπὸ ἐπιγραφὴν « Τῷ Κ. Ε.. ἀπερχομένῳ ἐξ Ἀθηνῶν, » στίχῳ 5 ἀντὶ κ α ὶ ὅ π ο υ τ έ χ ν α ι, θ α ύ μ α τ α, ἀνάγνωθι καὶ ὅ π ο υ τ έ χ ν ης θ α ύ μ α τ α. — Καὶ παρακατιὼν στίχῳ 14, ἀντὶ ἀ ν ε χ ο μ έ ν η ν γράφε σ υ ν ε χ ο μ έ ν η ν.

15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 38.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΑΠΕΛΛΗΝ.

Ο ἐπιφανέστατος τῶν ζωγράφων τῆς ἀρχαιότητος ἐγεννήθη εἰς τὴν νῆσον Κῶ, ὑπὸ τὸν ὡραῖον ἐκεῖνον οὐρανόν, πρὸ τῆς λάμψεως τοῦ ὁποίου ἑξακόσια ἔτη ἀρχήτερον ὁ Ὅμηρος εἶχε διανοίξει τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ πατρίς του, ὡς ἡ ὑπ' αὐτοῦ γραφεῖσα Ἀφροδίτη, ἐξήρχετο ἀπὸ τῶν κόλπων τῆς θαλάσσης ὁμοία μὲ κάνιστρον ἀνθέων. Ἀπ' αὐτῆς τῆς νηπιακῆς ἡλικίας του τὸ καλὸν εἶχεν ἑλκύσει τὴν προσοχήν του, καὶ εἶχε πλείστων συνοικειωθῆ πρὸς αὐτό· διὸ, ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων τῆς γραφίδος του ἀποπειρῶν, τὸ Ἀττικὸν ἐργαστήριον ἀνεγνώρισε μετ' οὐ πολὺ ὅτι ἀπέκτα ἐν ἐκείνῳ τὸν μέγιστον τῶν τε προγενεστέρων καὶ μεταγενεστέρων καλλιτεχνῶν.

Ὁ Ἀπελλῆς εἶδε τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος τοῦ Περικλέους, καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τοῦ Ἀλεξάνδρου· εἶδε, δηλονότι, ὅ,τι ἐξοχώτερον ἐφάνη ἴσως ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐμαθήτευσε δὲ κατὰ πρῶτον εἰς τὸν Ἔφορον τὸν Ἐφέσιον, ἔπειτα μετέβη εἰς τὴν Σικυῶνα, τῆς ὁποίας ἡ ζωγραφικὴ σχολὴ ἦτο τότε περίφημος καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ἂν δὲ καὶ αὐτόθι ἐπρόκοψεν ἱκανῶς εἰς τὴν τέχνην ταύτην καὶ τὸ ὄνομά του ἐφημίσθη, μὴ ἀρκεσθεὶς ὅμως εἰς τὰς γνώσεις ἐκείνας, ἐμαθήτευσεν ἀκόμη καὶ παρὰ τῷ Παμφίλῳ, τὸν ὁποῖον καὶ ταχέως ὑπερέβη κατὰ τὴν τέχνην. Ὁ Πάμφιλος οὗτος, ἐξ Ἀμφιπόλεως κειμένης μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Θράκης, ζωγράφος ὢν καὶ σοφὸς συνάμα, προήγαγε τὴν τέχνην εἰς μεγαλητέραν τελειότητα, ἐφαρμόσας ἐν τῇ γραφικῇ τήν τε γεωμετρίαν καὶ ἀριθμητικήν. Εἶχε δὲ κατορθώσει νὰ ἐπικυρωθῇ νόμος, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἀνεξαιρέτως πάντες οἱ ἐλευθέρων ἀνδρῶν παῖδες ὑπεχρεοῦντο νὰ διδάσκωνται τὴν ἰχνογραφίαν, ἐνῷ διὰ τοῦ ἰδίου νόμου ἀπηγορεύετο τὸ μάθημα τοῦτο εἰς τοὺς δούλους· οὐδένα δὲ μαθητὴν παρεδέχετο, ἂν πρῶτον δὲν ἐλάμβανε τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θέλει διαμείνει δέκα ἔτη παρ' αὐτῷ, καὶ νὰ τῷ πληρώσῃ ὡς διδάκτρα ἓν Ἀττικὸν τάλαντον, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ πρὸς δύο χιλιάδας τετρακόσια φράγκα περίπου. Ὑπὸ τὸν διπλοῦν τοῦτον ὅρον ἐγένετο δεκτὸς ὁ Ἀπελλῆς ὡς μαθητὴς αὐτοῦ.

Ὁ Ἀπελλῆς εἶνε τὸ ἀνώτατον σημεῖον τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης· ἐν αὐτῷ συνενοῦνται τὰ πάντα, καὶ αἴσθημα καὶ ἐκτέλεσις καὶ διάθεσις. Αἱ προσωπογραφίαι του ἐπὶ τοσοῦτον ἀκριβῶς ἐξήγουν τὴν ὁμοιότητα τῶν εἰκονιζομένων, ὥστε ὁ μάντις προεφήτευε τὰ μέλλοντα νὰ συμβῶσιν εἰς αὐτούς, ὡς νὰ ἐσυμβουλεύετο τὴν εἱμαρμένην, ἔχων ἐνώπιόντου αὐτὰ τὰ ἴδια πρόσωπα. Ἀναί σταφυλαὶ τοῦ Ζεύξιδος ἠπάτησαν τὰ πτηνά, αἱ φοράδες ἐχρεμέτισαν ἰδοῦσαι τοὺς ἵππους τοῦ Ἀπελλοῦ. Σὺν τοῖς ἄλλοις δὲ συνήθεσι πλεονεκτήμασιν, ὁ Ἀπελλῆς κατεῖχε καὶ τὸ τῆς γονιμότητος· εἶνε δὲ ἀληθὲς ὅτι οὐδ' ἐπὶ μίαν ἡμέραν ἔμεινεν ἀργός, διότι κατέλιπε πλεῖστα ὅσα ἔργα.

Τὰ ἀριστοτεχνήματα τοῦ μεγάλου τούτου ζωγράφου διεσκορπίσθησαν πανταχοῦ τοῦ γνωστοῦ τότε κόσμου. Μεταξὺ δὲ πάντων τούτων ἐξεῖχεν ὁ Κεραυνοφόρος Ἀλέξανδρος· ἡ εἰκὼν αὕτη ἀνέκειτο εἰς τὸν ἐν Ἐφέσῳ ναόν, τόσον δὲ ἦτο ἐπιτυχὴς ἐν αὐτῇ ἡ διάθεσις τῆς σκιᾶς καὶ τοῦ φωτὸς καὶ τόσῳ τεχνικὴ ἡ ἐπίτμησις, ὥστε ἡ χεὶρ καὶ ὁ κεραυνὸς ἐνόμιζες ὅτι προεῖχον ἀληθῶς τῆς εἰκόνος. Ἠγοράσθη δὲ τὸ ἀριστούργημα τοῦτο παρὰ τῶν Ἐφεσίων ἀντὶ εἴκοσιν Ἀττικῶν ταλάντων (48,000 φράγκων!) οὐχὶ διότι εἶχον ὁρίσει τοιαύτην τοῦ πίνακος τιμήν, ἀλλὰ διότι τόσα τάλαντα ἤρκουν ὅπως καλύψωσι τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πίνακος ἐκείνου. Τέλος τὸ ἀριστοτέχνημά του, ἡ ἀναδυομένη Ἀφροδίτη, ἥτις ἀφιερώθη ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου ἐν τῷ ναῷ τοῦ Καίσαρος πατρός του, ἀλλὰ,

βλαβεῖσα κατόπιν ἐκ τῆς ὑγρασίας, ἐξελεπίσθη καὶ κατα-πεσοῦσα ἐπὶ τοσοῦτον συνετρίβη, ὥστε ὁ Νέρων, ἀναβὰς μετ' οὐ πολὺ ἐπὶ τὸν θρόνον, ἠναγκάσθη νὰ ἀντικατα-στήσῃ αὐτὴν δι' ἑτέρας γραφείσης ὑπὸ τοῦ Δωροθέου.

Ὡς νὰ προέβλεπε δὲ τὴν τύχην τοῦ πίνακος τούτου ὁ Ἀπελλῆς, διατρίβων ἐν τῇ πατρίδι του Κῷ, εἰργάζετο καὶ δευτέραν Ἀφροδίτην, ἥτις, κατὰ τὴν ἰδέαν του, ἔμελλε νὰ ἦνε ἀνωτέρα τῆς πρώτης· ἀλλά, πρὶν ἡ περαιώσῃ αὐτὴν, κατελήφθη ὑπὸ τοῦ θανάτου. Μόνη ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ στῆθος ἦσαν τελειωμένα, τὰ λοιπὰ μέρη ἔμειναν ἡμι-τελῆ· ἀλλὰ τὰ ὑπάρχοντα ἐθεωρήθησαν οὕτω θαυμασίως ἐξειργασμένα, ὥστε οὐδεὶς τῶν ἄλλων ζωγράφων ἐτόλ-μησε νὰ περαιώσῃ τὸ ἡμιτελὲς μεῖναν ἀριστοτέχνημα. Ἡ ἐπιδεξιότης τοῦ διασήμου τούτου ζωγράφου ἐξέλαμψεν ἰδίως ἀπὸ τῆς 112ης Ὀλυμπιάδος (328 πρ. Χ.) Τὸ χα-ρακτηριστικὸν καὶ ἀμίμητον πλεονέκτημα τῆς γραφίδος του ἦτο ἡ χάρις, ἡ εἰς ὅλας του τὰς εἰκόνας ἐκλάμπου-σα. Κατὰ τὸν Πλίνιον τέσσαρα μόνα χρώματα μετεχειρίζετο συνήθως εἰς τὰς γραφάς του, συνήρμοζε δὲ αὐτὰ διὰ βερενικίου τινὸς, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἐφεῦρε· τὸ δὲ ὄνομά του εἰς τρεῖς μόνον εἰκόνας ἐνέγραψε, τὸν Κεραυ-νοφόρον Ἀλέξανδρον, τὴν Καθεύδουσαν Ἀφρο-δίτην καὶ τὴν Ἀναδυομένην Ἀφροδίτην.

Ὡς ὁ Ζεῦξις, οὕτω καὶ ὁ Ἀπελλῆς εἶχε τὸν Παῤῥάσιόν του· οὗτος δὲ ἦν Πρωτογένης ὁ Ῥόδιος.

Ὁ Πρωτογένης ἐπὶ πολὺ ἔζησε πένης καὶ ἄσημος, διότι, οὐδέποτε ἐπαναπαυόμενος εἰς τὸ ἔργον του, ἐπα-νέθιγεν αὐτὸ ἀεννάως, καὶ, ὡς βεβαιοῦσιν, εἰ καὶ εἶχε φθάσει εἰς τὸ πεντηκοστὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος, οὐδε-μία ἄλλη γραφὴ αὐτοῦ ἐγινώσκετο, εἰμὴ αἱ ἐν τοῖς Προ-πυλαίοις ναυσιγραφίαι του. Ἀλλὰ τέλος πάντων ἀνεφάνη ἡ εἰκὼν τοῦ Ἰαλίστου, κτίτορος τῆς Ῥώμης, ὃν ὁ ζω-γράφος εἶχε παραστήσει καθ' ἣν στιγμὴν λαμβάνει παρὰ τῆς θυγατρός του πόλεως τὸ ὀφειλόμενον τοῖς εὐεργέταις τῶν λαῶν ἔπαθλον. Μόνη ἡ Ῥόδος κατεῖχε τὸν πίνακα τοῦτον, ἀλλ' ἅπασα ἡ Ἑλλὰς ἐγίνωσκεν αὐτὸν, καὶ ὅτε Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς ἤρξατο νὰ πολιορκῇ τὴν πόλιν, δὲν ἐτόλμησε νὰ θέσῃ τὸ πῦρ εἰς αὐτὴν, φοβηθεὶς μήπως καῇ τὸ ἀριστούργημα ἐκεῖνο, καὶ οὕτω, φειδόμενος τοῦ πίνακος, ἀπώλεσε μίαν νίκην.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε τὸ μόνον δεῖγμα τοῦ σεβασμοῦ, ὅπερ προσέφερεν ὁ Δημήτριος τῷ Πρωτογένει. Τὸ σπου-δαστήριον τοῦ ζωγράφου τούτου ἔκειτο εἴς τινα κῆπον τοῦ προαστείου τῆς Ῥόδου, δηλαδὴ ἐν μέσῳ τοῦ στρα-τοπέδου τοῦ πολιορκοῦντος στρατοῦ· μαθὼν δὲ ὁ φίλος τῆς καλλιτεχνίας βασιλεὺς ὅτι ὁ Πρωτογένης, ὅστις εἰρ-γάζετο τότε γραφὴν ἐρωτολήπτου Σατύρου παίζοντος τὸν αὐλὸν, οὐδόλως διέκοψε τὸ ἔργον του, προσεκάλεσεν αὐτὸν καὶ ἠρώτησε τὸ αἴτιον τῆς τοσαύτης του ἀταρα-ξίας. Ὁ Πρωτογένης τῷ ἀπήντησε τότε ὅτι οὐδόλως ἐτα-ράχθη, γινώσκων ὅτι ὁ Δημήτριος πολεμεῖ τοὺς Ῥοδίους οὐχὶ δὲ καὶ τὰς τέχνας. Ἡ ἀπάντησις εὐηρέστησεν εἰς τὸν βασιλέα· ὅπως δὲ καὶ τοῦ λοιποῦ δυνηθῇ ὁ Πρωτο-γένης νὰ ἐργάζηται ἡσύχως, ἔθεσε φρουρὰν εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας του, καὶ προσεκάλει αὐτὸν ἐνίοτε εἰς συνδιά-λεξιν. Ἀλλ' ἐννοήσας ὅτι ἐκ τούτου ὁ ζωγράφος ἔχανε τὸν χρόνον του, ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἐπισκέπτηται ὁ ἴδιος, ἐκ-τιθέμενος οὕτω χάριν αὐτοῦ ἐν μέσῳ δύο ἐφόδων.

Ἡ ἔνδειξις τῆς τιμῆς ταύτης, ὡς ἕκαστος δύναται νὰ ἐννοήσῃ, συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν φήμην τοῦ ἀνδρός. Ὁ τελευταῖος οὗτος πίναξ μάλιστα ἐπὶ τοσοῦτον ἐμεγάλυνε τὴν ὑπόληψιν τοῦ Πρωτογένους, ὥστε ὁ Ἀπελλῆς, ὅστις ἐκ φήμης μόνον ἐγίνωσκεν αὐτὸν, ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ εἰς Ῥόδον, ὅπου κατῴκει. Ἀποβιβασθεὶς λοιπὸν εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ἐπορεύθη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Πρωτογένους. Ἐπει-δὴ δὲ ὁ ζωγράφος ἔλειπε κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, ἐρωτη-θεὶς ὁ Ἀπελλῆς παρά τινος γραίας ὑπηρέτιδος τοῦ καλλι-τέχνου τί νὰ τῷ εἴπῃ ὅταν ἐπιστρέψῃ, ἔλαβε μίαν τῶν γραφίδων τοῦ Πρωτογένους καὶ ἔγραψεν ἐφ' ὅλον τὸ μῆκος μεγάλου τινὸς πίνακος ὡρισμένου πρὸς γραφὴν περίγραμ-μά τι οὕτω λεπτὸν καὶ τετολμημένον, ὥστε πᾶς τις ὑπέθετεν ὅτι ἐχαράχθη διὰ χρωστῆρος καὶ τῇ βοηθείᾳ κανόνος τινός.

Ἀλλ' ὅτε ἐπανελθὼν ὁ Πρωτογένης εἶδε τὴν γραμμὴν, ἐννόησεν ἀμέσως ὅτι ὁ ξένος ἦτο ὁ Ἀπελλῆς. Λαβὼν δὲ καὶ αὐτὸς τὴν γραφίδα, διέγραψεν ἔσωθεν τοῦ περιβόλου τῆς γραμμῆς ἐκείνης ἑτέραν ἀλλοίου χρώματος, λεπτο-τάτην ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸ ἀρχικὸν τῆς πρώτης χρῶμα ὑπερεζεχείλιζεν ἑκατέρωθεν. Ὁ Ἀπελλῆς ἐπανῆλθε μετ' οὐ πολὺ, καὶ ἰδὼν τὸ δεύτερον περίγραμμα, ἐμβάψας τὴν γραφίδα εἰς τρίτον χρῶμα, ἔσυρε τρίτην γραμμὴν θαυ-μασιωτέραν καὶ ῥαδινωτέραν, διερχομένην ἀναμέσον τῶν δύο πρώτων, καὶ οὐδόλως καταλείπουσαν ἕτερον διάμε-σον χῶρον, ὅπως ἐπ' αὐτοῦ συρθῇ καὶ τετάρτη γραμμὴ, ὅσον λεπτὴ καὶ ἂν ὑπετίθετο αὕτη. Ἰδὼν τότε ὁ Ῥόδιος καλλιτέχνης τοσαύτην χειρὸς θαυμαστὴν ἀσφάλειαν, ὡμολόγησεν ἑαυτὸν ἡττημένον, καὶ ἔδραμεν εἰς τὸν λιμένα πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἀνταγωνιστοῦ του. Ἔκτοτε ὁ Πρω-τογένης δὲν ἠθέλησε νὰ ζωγραφήσῃ οὐδὲν ἐπὶ τοῦ πίνα-κος ἐκείνου, τοῦ δὶς ἐξαγιασθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀπελλοῦ, καὶ οὕτως ἔμεινεν ἡ γραφὴ ἐκείνη, λευκὴ ὡς εἶχε, ἀντι-κείμενον τοῦ θαυμασμοῦ τῶν περιέργων καὶ τοῦ δισταγ-μοῦ τῶν καλλιτεχνῶν. Κομισθεὶς δὲ εἰς Ῥώμην, ἐκόσμει μετ' ἄλλων καλλιτεχνημάτων τὸ παλάτιον τῶν Καισά-ρων, μέχρις ὅτου ἀπωλέσθη ἔν τινι πυρκαϊᾷ.

Ἐπὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου ἦλθεν ὁ Ἀπελλῆς εἰς Μακεδονίαν, ὅπου ἔτυχε παρ' αὐτοῖς λαμπροτάτης ὑπο-δοχῆς· ἰδίως δὲ ὁ μέγας κατακτητὴς ἐτίμησε πάντοτε διὰ τῆς φιλίας του τὸν μέγαν καλλιτέχνην. Τίνι δὲ τρό-πῳ ὁ βασιλεὺς τῆς τέχνης συνῆψε φιλίαν μετὰ τοῦ βασι-λέως τῶν μαχῶν, τίνι τρόπῳ ὁ μέγας καὶ ἀμίμητος καλ-λιτέχνης ἐγένετο φίλος τοῦ ἥρωος, μένει ὅλως διόλου ἄγνωστον. Γινώσκομεν μόνον ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπεσκέ-πτετο μετ' οἰκειότητος τὸν Ἀπελλῆν· διότι ἡμέραν τινὰ, λαλοῦντος τοῦ Ἀλεξάνδρου περὶ γραφικῆς ἐν τῷ ἐργα-στηρίῳ τοῦ Ἀπελλοῦ καὶ παραλογιζομένου ἐπὶ τῆς τέ-χνης, ὁ Ἀπελλῆς συνεβούλευσεν αὐτῷ μειδιῶν νὰ σι-γήσῃ, καθότι οἱ ἔν τινι γωνίᾳ τρίβοντες τὰ χρώματα παῖδες κατεγέλων αὐτοῦ τὰς κρίσεις. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ παρατήρησις αὕτη οὐδόλως ἐμπόδισε τὸν Ἀλέξαν-δρον τοῦ νὰ δωρήσῃ εἰς τὸν Ἀπελλῆν τὴν Καμπάστην, μίαν τῶν ὡραιοτέρων καὶ ἐρασμιωτέρων παιδισκῶν του, ἥτις τῷ ἐχρησίμευσεν ὡς ὑπόδειγμα διὰ τὴν ἀναδυομένην Ἀφροδίτην του, καὶ νὰ ἐκδώσῃ νόμον χορηγοῦντα εἰς μόνον τὸν Ἀπελλῆν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τὸν ζωγραφῇ.

Εἰ καὶ ἀγνοεῖται ἀκριβῶς ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀπελλοῦ, εἶνε βέβαιον ὅμως ὅτι ἐπέζησε μετὰ τὸν Ἀλέξανδρον· διότι ὁ Πλίνιος διηγεῖται, ὡς δεῖγμα τῆς πρὸς τὴν ὁμοιογραφίαν ἱκανότητός του, ὅτι, ριφθέντος αὐτοῦ ποτε ὑπὸ τῆς τρικυμίας εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Αἰγύπτου καὶ ἀναγκασθέντος νὰ ἀποβῇ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἕτερος ζωγράφος ἐκ ζηλοτυπίας ἐξηπάτησε τὸν γελωτοποιὸν τοῦ βασιλέως νὰ προσκαλέσῃ αὐτὸν ψευδῶς ὅπως μεταβῇ εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ συνδειπνήσῃ μετὰ τοῦ κυρίου του. Ἀναμφιβόλως ὁ Πτολεμαῖος, εἰ καὶ διατελῶν φίλος τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, οὐδόλως ἠγάπα προσωπικῶς τὸν Ἀπελλῆν, διὸ, ἅμα ἰδὼν αὐτὸν, ἀνέστη πλήρης μανίας, καὶ δεικνύων τῷ καλλιτέχνῃ τοὺς κλητῆράς του, τὸν ἠρώτα τίς ἐξ αὐτῶν τὸν προσεκάλεσεν. Ὁ Ἀπελλῆς τότε, λαβὼν ἐσθεσμένον ἄνθρακα ἐκ τῆς ἑστίας, ἤρχησε νὰ διαγράφῃ εἰκόνα τινὰ ἐπὶ τοῦ τοίχου· ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀπαρτισθῇ ἡ κεφαλὴ, ὁ Πτολεμαῖος διέκοψεν αὐτὸν, ἀναγνωρίσας ἐκ τῶν πρώτων γραμμῶν τὸν γελωτοποιὸν αὐτοῦ.

Ὁ Ἀπελλῆς ὑπερέβη πάντα τὰ ἔργα τῶν ἀντιπάλων του τεχνιτῶν· οἱ βασιλεῖς ἤριζον περὶ τῶν ἔργων του, καὶ ἴσως πλέον ἢ ἅπαξ, ὡς ἔπραξεν ἀκολούθως Κάρολος ὁ Ε' εἰς τὸν Τιτιανὸν, τῷ ἔδωκεν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τὴν πεσοῦσαν γραφίδα του. Ἐν τῷ Ἀπελλῇ ἵσταται πλέον ἡ ἀνιοῦσα περίοδος τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης. Ὁ Ζεῦξις εἶχεν εὑρεῖ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ῥυθμοῦ, ὁ δὲ Ἀπελλῆς ἐπεζήτησε τὸ καλόν. Μετὰ τοὺς δύο τούτους καλλιτέχνας, οἵτινες ἔζησαν ὡς ἔγγιστα εἰς ἑξήκοντα ἔτῶν ἀπόστασιν, οἱ λοιποὶ ζωγράφοι, μὴ ἔχοντές τι νὰ προσθέσωσιν ἐξ ἰδίας ἐπινοήσεως, ἐμιμοῦντο ἁπλῶς, καὶ ἀπὸ τῆς μιμήσεως ἄρχεται παραχρῆμα ἡ παρακμή.

Η ΙΑΥΣ ΚΑΙ Ο ΒΟΡΒΟΡΟΣ ΤΟΥ ΕΛΙΚΩΝΟΣ. (1)

Διάσημός τις ἀνὴρ, πολλάκις λουσθεὶς ἐντὸς τῶν τερπνῶν καὶ διαυγεστάτων τοῦ ὄρους τούτου πηγῶν, πλανηθεὶς εἰς τοὺς ὡραίους αὐτοῦ παραδείσους, καὶ ἀναπνεύσας ἐπὶ πλεῖον τὴν ἐξαίρετον καὶ ὁροσερὰν αὐτοῦ αὔραν, εἶπεν ἐπὶ τέλους περὶ τῆς πρώτης ταύτης ἕδρας τῶν ἐραστῶν τῆς φαντασίας, ὅτι «Οὐδεμία ἐπὶ γῆς πηγὴ δύναται νὰ παραβληθῇ μὲ τὴν τοῦ Ἑλικῶνος κατὰ τὴν διαύγειαν, καὶ ὅμως εἰς τὸν πυθμένα αὐτῆς κεῖται μέγα ἀποστάλαγμα ἰλὺος καὶ βορβόρου.

Ἀλλ' αἱ μυθολογικαὶ καὶ ποιητικαὶ ἀναμνήσεις τοῦ ὄρους τούτου ἀπώλεσαν πρὸ πολλοῦ τὰ θέλγητρα αὐτῶν, ἡ μόνη δὲ χρῆσις ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ὀνόματος Ἑλικὼν ἢ Ἑλικώνειος, διεγείρει ὑποψίαν ὑπερῤῥοσύνης (pedanterie) εἰς τὸν χρώμενον ἢ ἰδιοποιούμενον αὐτήν. Οὐδεὶς δὲ ἐχέφρων δὲν ἀμφιβάλλει πλέον, ὅτι τόσον τὰ χιμαιρικὰ ἐφευρήματα τῶν μυθιστοριογράφων, ὡς καὶ τὰ πολυτελῆ τῆς μυθολογίας κειμήλια καὶ παράσημα, παραγκωνίζονται τανῦν ἀπὸ παντὸς ἐμβριθοῦς καὶ σπουδαίου συγγράμματος, ἀπὸ πάσης ἐπωφελοῦς καὶ ἠθικῆς πραγματείας. Ἡμεῖς ὅμως δεῦτε σκιαγραφήσωμεν εἰς ἑαυτοὺς νέον Ἑλικῶνα, τὸ ἄσυλον πάντων τῶν μυθιστοριογράφων, καὶ ἐξετάσωμεν ἐὰν τὸ προσφερόμενον ἡμῖν ἔμπλεων νέκταρος Ἑλικωνείου ποτήριον ἔχει ὡσαύτως εἰς τὸν πυθμένα αὐτοῦ μεγάλην ἀναλογίαν ἰλύος καὶ βορβόρου. Τοῦτο ποιήσωμεν, παρατηροῦντες οἷον φέρει ἀποτέλεσμα ἡ τῶν μυθιστορημάτων τοῖς θιασώταις αὐτῶν ἀνάγνωσις, καὶ ποῖον τὸ τέλος τῶν ἑκουσίως γινομένων θυμάτων.

Πλείστους ἠρωτήσαμεν μέχρι τοῦδε, αἱ δὲ ἀποκρίσεις ἃς ἐλάβομεν ὑπῆρξαν διάφοροι. Ἰδοὺ τινὲς ἐξ αὐτῶν: Τίνος ἕνεκεν ἀναγινώσκεις μυθιστορήματα;—Ὅπως ἀποκτήσω ἱστορικὰς γνώσεις, διότι τὰ πλεῖστα τῶν μυθιστορημάτων θεμελιοῦνται ἐπὶ τῆς ἱστορίας.

Ὑποτεθείσθω πρὸς στιγμὴν ὅτι φυσιολόγος τις κατεσκεύαζεν ἐκ πηλοῦ τύπον τινὰ ἰδανικοῦ ζώου, ὕστερον δὲ ἐνέδυε μέρος μὲν αὐτοῦ μὲ μηλωτὴν προβάτου, ἄλλο μὲ τὰ πτίλα στρουθοκαμήλου, καὶ ἄλλο μὲ τὰ κέντρα ἀκανθοχοίρου, μέσον δὲ τούτων τῶν πραγματικῶν καὶ ὑπαρκτῶν ζώων ὑποθέσωμεν ὅτι ἐνέδυσε τέλος τὸ ἀνήκουστον ἰδικόν του. Ἐρωτῶ· ἠθέλαμεν κάμει πώποτε ὡς ἀντικείμενον τῆς σπουδῆς ἡμῶν τὸν ἀπειρόκαλον τοῦτον καὶ ἀδέλτερον συνδυασμὸν ὅπως κτήσωμεν καθαρὰς γνώσεις περὶ Φυσικῆς Ἱστορίας; οὐχὶ βεβαίως. Κατὰ τί ἄρα διαφέρει νῦν τοῦ μυθιστορήματος τὸ οὕτω παρασκευασθὲν ἀλλόκοτον ζῶον; Ὁ μυθιστοριογράφος προσφέρει ἡμῖν νέον μυθιστόρημα! ἔστω, καίτοι γινώσκομεν ὅτι οὐδὲν νέον εἰς τὴν ὑφήλιον. Τί δὲ τοῦτο; Ἐπανάληψις τετριμμένων σκιαγραφιῶν, μυριάκις ἐπαναληφθεισῶν, μέσαι καὶ ἄκραι ἄσχετοι πολλάκις· ἐνταῦθα καθορᾷ τις πόδας σκορπίων, ἐκεῖ σιαγόνας φρύνων, καὶ ποῦ μὲν ἀσπίδος οὐράν, ποῦ δὲ καρκίνου ὀδόντας, ἀλλαχοῦ δὲ σαλαμάνδρας γλῶσσαν. Εἶτα τεμάχιόν τι ἀξιοπίστου ἱστορίας, περικεχυμένα δὲ τέλος ἐπὶ πᾶσι τούτοις ὡς καρύκευμα ἢ ὀζυλίπαρον τὰ ἀποκυήματα τῆς φαντασίας τοῦ γράφοντος. Δυνατὸς τῷόντι ὁ στόμαχος, ὁ δυνάμενος χωνεῦσαι πάντα τὰ ἑτερογενῆ ταῦτα στοιχεῖα, καὶ ὁ μὴ ὑποκύψας εἰς ἀγῶνα δυσπεψίας!

Ἐὰν ἐξετάσωμεν τὰ μυθιστορήματα τοῦ κορυφαίου τῶν μυθιστοριογράφων Οὐάλτερ Σκώττου, εὑρήσωμεν, παραβάλλοντες αὐτὰ τῇ πραγματικῇ ἱστορίᾳ, ὅτι μετεχειρίσθη αὐτὴν μόνον ὅπως δώσῃ ὕφος ἀληθείας εἰς τὰ παρ' αὐτοῦ γραφέντα, εἰς πολλὰς δὲ περιπτώσεις διέστρεψεν αὐτὴν ἀπαισίως καὶ ἐλεεινῶς. Ἕκαστος γινώσκει ὅτι ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἱστοριογράφου εἶνε τὸ λέγειν τὴν ἀλήθειαν, τοῦ δὲ μυθοποιοῦ ἵνα λέγῃ πᾶν ὅ,τι ἀρέσκεται. Ὁ μὲν εἰς σοὶ δίδει πιστὸν ἀντίγραφον πεπραγμένων, ὅπως ὠφεληθῇς ἐκ τῆς πείρας τῶν αἰώνων, ὁ δὲ φωτογραφεῖ τὰς πτερυγιζούσας ἀπεικονίσεις τῆς ἐξημμένης φαντασίας του, δεσμεύων καὶ παρασύρων τὴν ἰδικήν σου κατὰ τὸ δοκοῦν.

Καὶ ὅμως οἱ ἄνθρωποι, ἀείποτε μισήσαντες τὸ φῶς, τρέχουσιν εἰς τὸν μυθιστοριογράφον, ὅπως ἀποκτήσωσιν ἱστορικὰς γνώσεις! Ὁποία ἀπόνοια! Ἀπέχετε, φίλοι, ἀπέχετε ἀπὸ τὴν ἰλὺν καὶ τὸν βόρβορον τοῦ Ἑλικῶνος!

(1) Ἀρκετὰ ἐγράψαμεν μέχρι τοῦδε περὶ μυθιστορημάτων, ἀποδείξαντες κατὰ τὸ ἐνὸν, ὅτι καλῶς γεγραμμένον καὶ ἐν καταλλήλῳ ἡλικίᾳ ἀναγινωσκόμενον μυθιστόρημα ἀντὶ βλάβης ὠφελείας γίνεται πρόξενον. Ὥστε ἤθελεν εἶσθαι πάντῃ περιττὸν νὰ ἀντιτάξωμεν καὶ αὖθις ἐκτεταμένην ἀπολογίαν. Παραθέτοντες δὲ σήμερον τὴν ἀνωτέρω κατὰ τῶν μυθιστορημάτων διατριβὴν, διακρυττόμεθα ἐκ προοιμίων ὅτι κατὰ πλεῖστα εἴμεθα ὅλως τῆς ἐναντίας ἰδέας μετὰ τοῦ γράψαντος, καίτοι συμφωνοῦντες εἴς τινα. Ὁ καθεὶς μὲ τὴν ἰδέαν του! Σ. Ε.

Πάλιν. Τίνος ἕνεκεν ἀναγινώσκεις μυθιστορήματα;— Ὅπως γνωρίσω τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἀποκρίνεται ἄλλος τις. Ἀλλοίμονον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἐὰν περιμένῃ νὰ ἐξηγηθῇ ἀπὸ μυθιστοριογράφους! Οἱ λησμονηθέντες φεῦ! Προφῆται καὶ Εὐαγγελισταὶ, τὰ πρακτικὰ τῶν Ἀποστόλων, ἡ ἀξιόπιστος Ἱστορία, ὁ πρακτικὸς βίος καὶ αἱ διαδραματισθεῖσαι σκηναὶ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοκτόνου Κάϊν καὶ ἐντεῦθεν, αἱ ἐμποιήσασαι πολλὰ δάκρυα ἐν οὐρανῷ, ἀρκούντως τὴν ἡμετέραν φύσιν ἐξήγησαν· «Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.» Ψαλμ. ΙΔ΄. 3.

Ἐὰν ἐμβλέψωμεν εἰς τὰ ἔθνη, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων τὰ μυθιστορήματα εἰσὶ κοινὰ, εὑρήσομεν αὐτὰ εἰς μεγίστην κοινωνικὴν διαφθορὰν, ἀναλόγως καταισχύνουσαν τὸ ὄνομα τοῦ νέου πολιτισμοῦ. Οἱ ἐν μέσῳ αὐτῶν διάγοντες ὀλίγοι τίμιοι, δίκαιοι ἢ θεοσεβεῖς, οὐδέποτε βεβαίως ἀναγινώσκουσι μυθιστορήματα. Ἐὰν ὅμως τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔθνη ἀφθονῶσι μυθιστορημάτων, ἔχουσιν ἀφ' ἑτέρου διὰ τοὺς σώας ἔχοντας τὰς φρένας παντὸς εἴδους ἐπιστημονικῶν ἱστορικῶν καὶ φιλολογικῶν συγγραμμάτων, καὶ πληθὺν Ἐγκυκλοπαιδειῶν, ἐμβριθῶν περιοδικῶν, ἀποθηκῶν καὶ ἐπιθεωρήσεων πρὸς φωτισμὸν καὶ ἀληθῆ τοῦ νοὸς τέρψιν, ψυχαγωγίαν καὶ διδασκαλίαν. Τὸ Ἑλληνικὸν ὅμως ἔθνος, τὸ μόλις ἐξυπνοῦν ἀπὸ μακροχρόνιον λήθαργον, ἐκτὸς τῶν προγονικῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων, ἀμοιρεῖ παντὸς ἄλλου ἀξίου λόγου νεωτέρου. Οἱ ἐπιθυμοῦντες ἀναγνῶσαι φιλολογικὸν, ἐπιστημονικὸν ἢ φιλοσοφικόν τι σύγγραμμα ἀναγκάζονται νὰ δαπανήσωσιν ἔτη πολλὰ εἰς τὴν σπουδὴν ξένων γλωσσῶν, ἐνῷ οἱ Εὐρωπαῖοι σπουδάζουσιν αὐτὰ ἀπὸ τῆς κοιτίδος των. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἐπίτευξις τῶν γλωσσῶν δὲν εἶνε τόσον εὔκολος ὅσον τινὲς φαντάζονται, ψιττακίζοντες ὀλλανδόρρειά τινα λεξείδια ἢ φρασίδια ὡς οἱ ὑπηρέται τῶν ξενοδοχείων, καὶ νομίζοντες ὅτι γινώσκουσι τὴν Ἀγγλικὴν ἢ τὴν Γαλλικὴν, ἐνῷ οὐδὲ εἰς τὰ πρόθυρα τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης εἰσῆλθον! Ἐνῷ δὲ οἱ Ἑλληνόπαιδες στεροῦνται εἰσέτι ἀξιοπρεποῦς καὶ μεθοδικοῦ ἀλφαβηταρίου, οἱ πατέρες αὐτῶν εὐμοιροῦσι φεῦ! ἀπὸ Κυρίας τῶν Καμελιῶν καὶ ἀπὸ Μοντεχρίστους, κτλ. κτλ. χάρις τοῖς περὶ τὴν διάδοσιν τῶν τοιούτων καταγινομένοις, ὅπως γνώσωνται ἐντελῶς τὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως! Καιρὸς νὰ παύσωσιν οἱ τοιοῦτοι τοῦ διαδίδειν πλέον τῷ ἀγνῷ καὶ παρθένῳ ἡμῶν ἔθνει τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰ κακουργήματα τῶν γεγηρακότων ἐθνῶν, διότι, ἐπὶ τέλους, τί κοινὸν ἀναμέσον ἡμῶν καὶ αὐτῶν;

Ἡ εὐφυΐα, ἡ ποίησις καὶ ἡ περιπάθεια τῶν μυθιστορημάτων θέλγει μὲν τὸν ἀναγνώστην, εἶνε ἀληθὲς, ἀλλ' ὡς ἐθέλγετο ὁ Ἀντώνιος καταβαίνων τὸν Νεῖλον μετὰ τῆς Κλεοπάτρας ἐν γλυκείᾳ μουσικῇ καὶ εὐώδει ἀτμοσφαίρᾳ μαλθακότητος, ἀφοῦ ἀπώλεσε κόσμον ὅλον, φυγὼν χάριν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Ἀκτίου. Ἀντώνιος ἐστὶ πᾶς ὁ ἀναγινώσκων μυθιστορήματα, Κλεοπάτρα δὲ ἡ διεγραμμένη ὁδὸς, ἡ πομφόλυξ ἣν ἐξελέξατο.

Αἱ καλλοναὶ αὗται τῶν μυθιστορημάτων ἴσως μόνον συντείνουσιν ὅπως γοητεύσωσιν ἡδέως τὰς παρερχομένας ὥρας τοῦ βίου· καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὴν διατήρησιν καὶ περίθαλψιν τοῦ ἀκραιφνοῦς αἰσθήματος καὶ τὴν διατροφὴν τοῦ νοὸς οὐδόλως ἐπιτυγχάνουσι, διὰ δὲ τὴν δηλητήριον αὐτῶν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν κοινωνιῶν καθίστανται ἔτι μᾶλλον ἐπίφοβα, ὅσην πλειοτέραν κέκτηνται καλλονὴν καὶ ῥητορικὴν κομψότητα. Τὰ μυθιστορήματα εἰσὶν οὐδὲν ἄλλο ἢ μῆλα Σοδόμων ἐπηργυρωμένα, καὶ ἠθικοὶ Ἡφαιστοι, τῶν ὁποίων πᾶσα ἔκδοσις ἐστὶ νέα ἔκρηξις καυματηρᾶς καὶ καταστρεπτικῆς λάβας, ἄλλη Αἴτνη ἐν μέσῳ παραδείσου τερπνοτέρου καὶ αὐτοῦ τοῦ τῆς Σικελίας! Καθάπερ δὲ αἱ ἀόρατοι μιασματικαὶ ἀναθυμιάσεις σκάπτουσι τὸν τάφον μυριάδων, οὕτω καὶ ἡ ὕπουλος τῶν μυθιστορημάτων ἐπιρροὴ ἐστὶ θανατηφόρος, ὁ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ σκοτίζει φεῦ! τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Εἰσὶν ἄλλοι τινὲς ἀφ' ἑτέρου οἱ λέγοντες, ὅτι τὸ εἶδος τοῦτο τῶν συγγραμμάτων ἀποκαλύπτει τὸν ἄνθρωπον οἷος εἶνε ἐν τῷ κόσμῳ. Εἰς τοὺς τοιούτους ἀπαντῶμεν ὅτι εἰς μάτην ἤθελέ τις ζητήσει τὸν χαρακτῆρα, τὴν τάσιν, τὴν ἐλπίδα, καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου ἐν ἄλλῃ βίβλῳ, εἰμὴ ἐν τῇ ἐμπνευσθείσῃ ὑπὸ τοῦ Πλάσαντος αὐτὸν, τοῦ μόνου δυναμένου ἐρευνῆσαι καὶ γνῶναι καρδίας καὶ νεφρούς. Ἅπαντα τὰ βιβλία τοῦ κόσμου τούτου δὲν περιέχουσι τόσα γνωμικὰ φρονήσεως καὶ ἀνθρωπίνης σοφίας ὅσα ἐν μόνον βιβλίον, τὸ τῶν Παροιμιῶν: « Υἱὲ πρόσχες τῇ ἐμῇ σοφίᾳ.—Κλῖνον τὸ οὖς σου τῇ « ἐμῇ σοφίᾳ.—Λάβε σοφίαν.—Τὸ στόμα τοῦ δικαίου « γεννᾷ σοφίαν.—Ὁ κτώμενος σοφίαν ἀγαπᾷ τὴν ψυχὴν « αὐτοῦ.—Οἱ μωροὶ καταφρονοῦσι τὴν σοφίαν καὶ τὴν « διδασκαλίαν.» Παροιμ. Κεφ. Ε΄. 1.—Β΄. 2.—Δ΄. 5.—Γ΄. 31.—ΙΘ΄. 8—ΚΓ΄. 9.)

Δὲν βλέπομεν καθεκάστην περὶ ἡμῶν τοσαύτας ἠθικὰς καὶ φυσικὰς ἀπογνώσεις, αὐτοχειρίας, μελαγχολίας, ἀπιστίας συζύγων, ἀποδράσεις θυγατέρων;.... Ἐὰν ἐμβαθύνωμεν εἰς τὰς πρώτας αἰτίας, εὑρήσομεν ὅτι ὁ δεῖνα καὶ ἡ δεῖνα πάσχουσιν ἢ ἔπαθον ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς παντοίων μυθιστορημάτων ἀναγνώσεως. Καὶ ἀλλοίμονον! τοιαύτη ἀνατροφὴ, ὑποθάλπουσα περιπάθειαν ἀντὶ τοῦ ἠθικοῦ αἰσθήματος, καταστρέφει τὴν τιμὴν καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ πρακτικοῦ βίου καθήκοντα, θέτει δὲ τὸν ἄθλιον ἄνθρωπον μεθύοντα ἐπὶ τῆς σκηνῆς μυθιστορικοῦ θεάτρου, καὶ οὐχὶ ὡς ἔδει ἐπὶ τῶν τερπνῶν τῆς θνητῆς φύσεως, ἐνὶ λόγῳ μιᾶς ἀσθενοῦς ἀνθρωπότητος.

Μίαν ἔτι ἐρώτησιν, καὶ παύομεν. Τίνες εἰσὶν οἱ ἀναγινώσκοντες τὰ μυθιστορήματα; Σκεφθῆτε ὀλίγον..... Οἱ ἀργοὶ, οἱ χασμώμενοι, οἱ νωθροὶ, οἱ ἀπατεῶνες καὶ οἱ ἀπατώμενοι, οἱ μὴ εἰδότες τί ἐστιν εὐποιΐα, καὶ ὁπόσον ἐπιδεκτικὸς εἶνε ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἐὰν μόνον ἀγαπήσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ, μελέτης καὶ παιδείας! Καλῶς λοιπὸν θὰ ἔκαμνον οἱ ἀξιότιμοι Κύριοι βιβλιοπῶλαι ἐὰν, μιμούμενοι τοὺς φωνάζοντας εἰς τὰς ὁδοὺς Ἰουδαίους «Φρακαλιαῖς καλαῖς!» ἔγραφον καὶ αὐτοὶ διὰ μεγάλων γραμμάτων εἰς τὰς θυρίδας τῶν Καταστημάτων των: ΚΑΛΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΑΡΓΟΥΣ!

Ρ. ΠΕΛΕΚΑΣΗΣ.

Η ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

« Επαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ
« τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
« αὐτῶν ἐκάμμυσαν. »

Ησαΐ. ΣΤ'. 9.

Λοῦε μὲ τὰς ὡραίας ἀκτῖνάς σου τὴν γῆν, νοητὲ τῆς παιδείας ἥλιε! κύλισε τὰ ῥεύματά σου, Νεῖλε τοῦ πολιτισμοῦ!... Ἡ ὥρα τοῦ μεγάλου μέλλοντος τῆς γῆς ἐσήμανε, καὶ ὁ ἐπίγειος κόσμος προοδεύει ἀνεπιστρεπτεὶ εἰς τὴν τελειοποίησίν του! Αἱ δεισιδαιμονίαι καὶ αἱ προλήψεις, οἱ δυσειδεῖς οὗτοι σκώληκες τῶν κοινωνιῶν, ἐκλείπουσιν ὁσημέραι ὑπὸ τὸ φῶς τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως, καὶ ὁ μικρὸς ἡμῶν πλανήτης ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἀποβαίνει λαμπρότερος καὶ στίλβων.

Οἱ μεγάλοι νόες ὅλων τῶν αἰώνων, ὁσάκις διελογίσθησαν περὶ τῆς τύχης τοῦ κόσμου, ὡς ἐμπνεόμενοι ὑπὸ γοητευτικῆς τινος ἰδέας, ἀνέκραξαν ἐπὶ τέλους πάντοτε: «Κόσμε, θέλεις τελειοποιηθῆ!» Ὁ δὲ θεάνθρωπος Ἰησοῦς, αὐτὴ ἡ θεόπνευστος αὐτοαλήθεια καὶ αὐτοσοφία, ἐπεσφράγισε τὸν οὐράνιον τοῦτον χρησμὸν διὰ τῆς θείας Αὐτοῦ ῥήτρας: «Ἐλεύσεται ἡμαρ, καὶ γενήσεται μία ποίμνη καὶ εἷς ποιμήν.» Ἀλλ' ἡ τελειοποίησις τοῦ ἀνθρωπίνου κόσμου καὶ ἡ μόρφωσις αὐτοῦ εἰς μίαν ποίμνην δὲν ἦτο βέβαια ἔργον τοῦ σκότους, ἀλλ' ἔργον τοῦ φωτός· δὲν ἦτο ἔργον τῆς πλάνης, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας· δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε ἀποτέλεσμα τῆς βίας, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπίνης πεποιθήσεως, οὐδὲ τέλος γέννημα τῶν φονικῶν πολέμων καὶ τῶν κοινωνικῶν σπαραγμῶν καὶ ἀναζατώσεων, ἀλλὰ τῆς παγκοσμίου εὐεργετικῆς εἰρήνης!

Ἰδοὺ τῶν Ἰουδαίων ὁ προπάτωρ καὶ ἀρχέτυπος λαός, ὁ θεοκτόνος λαὸς ἐκεῖνος, ὅστις, φέρων ἐπ' ὤμων αὐτοῦ κατάραν αἰωνίαν καὶ ἐσκορπισμένος ὡς ὁ κονιορτὸς ἀπὸ σφοδρὸν ἀνεμοστρόβιλον εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς, διῆγεν ὡς βδελυκτὸν καὶ ἀποτρόπαιον ἐξουθένημα εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου· λαός, ὅστις, ἐμμένων εἰς τὸ θανάσιμον πεῖσμά του, βυθισμένος εἰς τὴν ζοφερὰν νύκτα τῆς μωρίας καὶ τῶν προλήψεων, καὶ καθήμενος ὡς μόλυβδος καθήμενος ὑπὸ τὸ σκότος τοῦ θανάτου, δὲν ἠθέλησέ ποτε νὰ ἔλθῃ εἰς συναίσθησιν καὶ νὰ ἐπανορθωθῇ. Οὔτε ἡ αἰώνιος ἐξορία του ἀπὸ τὴν γενέθλιον αὐτοῦ γῆν, οὔτε ἡ ἀτιμία τοῦ ὀνόματός του, οὔτε ὅλα τὰ φρικτὰ παθήματά του συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνόρθωσιν αὐτοῦ· ἀλλά, ζῶν ὡς γένος ἁμαρτωλὸν, κατάδικον καὶ τρέμον ἐν μέσῳ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, πνέον μῖσος καὶ βδελυγμὸν ἄγριον καθ' ὅλου τοῦ κόσμου, ὅστις ἀμοιβαίως τὸ βδελύττεται καὶ τὸ περιφρονεῖ ἐπαξίως, καὶ θεωρῶν τὸν μέγαν αὐτὸν κόσμον ὡς ἔκφυλον καὶ ἀποπεπλανημένον ἀποστάτην ἀπὸ τοὺς μιαροὺς κόλπους του, κάθηται καὶ ἀναμένει αἰωνίως τὸν Μεσσίαν του, καὶ σταυρόνει ἱεροπρεπῶς καθεκάστην εἰς ἀνάμνησιν τῆς φρικτοτάτης θεοκτονίας του τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, σφαγιάζων τῶν Χριστιανῶν τὰ βρέφη πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ ἀγρίου φανατισμοῦ του.

Ἡ οἰκτρὰ αὕτη καταδίκη τοῦ ἀξιοδακρύτου τούτου λειψάνου τῆς ἀρχαίας ἀνθρωπίνης γενεᾶς διήρκεσε καὶ διαρκεῖ κατὰ μέγα μέρος εἰσέτι ἕνεκα τοῦ βαθυτάτου σκότους τῆς ἀμαθείας, ἥτις ἐγένετο δι' αὐτὸ τάφος αἰώνιος. Ἀλλὰ τέλος πάντων, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον τῶν θαυμάτων ἡ πρόοδος τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν φώτων ἀπέκειτο νὰ συντελέσῃ ὥστε αἱ ἀκτῖνες τοῦ νοητοῦ ἡλίου νὰ διαπεράσωσι τὰ βάθη τοῦ σκοτεινοῦ τάφου, καὶ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ὁ Ἰουδαϊκὸς δῆμος τῶν Παρισίων, τῆς Φραγκφόρτης καὶ τῶν λοιπῶν Εὐρωπαϊκῶν πόλεων δίδει τὸ σημεῖον τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ. Ἡ Γαλλία ἰδίως, αὐτὸς ὁ καταῤῥάκτης τοῦ πολιτισμοῦ, ἐσύστησεν ἑταιρίας, ἐξέδωκε περιοδικὰ συγγράμματα καὶ ἐκηρύχθη ἐπισήμως ὑπὲρ τῆς ἀναμορφώσεως τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, ὅσοι εἰσὶ διεσπαρμένοι εἰς τὴν Εὐρώπην, πλέοντες ἐκεῖ εἰς τὸν ὠκεανὸν τῶν φώτων, ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ ἔλθωσιν εἰς συναίσθησιν καὶ νὰ μὴ ὁρμήσωσι πρῶτοι εἰς τὴν ἀναμόρφωσίν των, λειποτακτοῦντες ἀπὸ ἀπηρχαιωμένην ἀσθένειαν ἀγριωτάτων προλήψεων, ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἀγκάλας τοῦ θανάτου.

Εἰς τὴν ποθητὴν ταύτην ἀναμόρφωσιν τῶν τέως ἐν σκότει καταθλιβομένων υἱῶν τοῦ Ἰσραὴλ εἶνε ἀληθὲς ὅτι δὲν ἔπαυσαν ἀπ' ἀρχῆς ἀντιτασσόμενοι ἐν ἑκάστῃ αὐτῶν κοινωνίᾳ τινὲς τῶν πλουσίων κεφαλαιούχων, (1) οἵτινες, Φαρισαῖοι αὐτόχρημα, καί τοι ἠδύναντο νὰ ἀποβῶσιν ἀληθῶς οἱ πολιτικοὶ Μεσσίαι τῶν ὁμογενῶν των, ἀλλ' Ἑβραῖοι ἀληθεῖς καὶ τίποτε περισσότερον, ὡς ὁ πρόπαππός των καὶ αὐτοὶ οὐκ ἠβουλήθησαν συνιέναι. Τί δύναται ὅμως νὰ ἀντιτάξῃ ἡ ἀνθρωπίνη δύναμις εἰς τὴν κίνησιν τοῦ καιροῦ καὶ τῆς φύσεως καὶ εἰς τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ; Οἱ θρόνοι ἐταπεινώθησαν πρὸ πολλοῦ ἐνώπιον τῆς θαυματουργοῦ ταύτης δυνάμεως, καὶ ὀλίγοι θνητοί, καὶ αὐτοὶ Ἑβραῖοι, τολμοῦν νὰ ἀντιταχθῶσιν εἰς τὸν ἀπαράτρεπτον τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ῥοῦν;

Ἀλλὰ τὸ παράδειγμα τῶν πεφωτισμένων Ἰσραηλιτῶν ἐπενεργεῖ ἄραγε καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλαχοῦ διεσπαρμένων ὁμοεθνῶν των; Ἠβουλήθησαν ἄρα γε καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Ἰουδαίων συνιέναι, ἐκ τοῦ παραδείγματος τῶν ἐν Εὐρώπῃ;

Ἐξίσταται τωόντι ὁ ἀνθρώπινος νοῦς μελετῶν τὴν καταχθονίαν δύναμιν τῶν ἀνθρωπίνων προλήψεων, δύναμιν, ἥτις ἐξευτελίζει τὸν ἄνθρωπον ἕως θανάτου καὶ κρημνίζει αὐτὸν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀνθρωπίνην του ἀξίαν. Ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος λαός, αὐτὸς ὁ ἠγαπημένος τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ, ἀπὸ τοὺς κόλπους τοῦ ὁποίου ἐξῆλθον τοσοῦτοι θεόπνευστοι Προφῆται—ὁ λαὸς, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐλάλησε τοσάκις διὰ τοῦ στόματος τῶν Προφητῶν Αὐτοῦ, καὶ ἔδειξε τοσαῦτα θαυμάσια πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ—ὁ λαὸς τέλος, πρὸς ὃν ὁ οὐρανὸς προανήγγειλε τωόντι τὴν ἔλευσιν ἑνὸς Μεσσίου, καὶ ἐκ τῆς ὀσφύος τοῦ ὁποίου ἐξῆλθε τοῦ κόσμου αὐτὸς ὁ Λυτρωτὴς—ὁ λαὸς οὗτος, δοῦλος αἰώνιος ἀγριωτάτων προλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν, ἀποκτείνας πάντοτε τοὺς προφήτας του μανιωδῶς, τοσάκις

(1) Πρὸ πολλῶν ἐτῶν τινὲς τῶν ἐν Φραγκφόρτῃ ἐλευθερορρόνων Ἰουδαίων, ἀποσπασθέντες τῆς κοινῆς αὐτῶν συναγωγῆς, ἤρχισαν νὰ σχηματίζωσιν ἰδίαν φυλήν, καὶ ἐπικληθέντες Ἀναμορφωταί, δὲν ἀναγνωρίζουσιν οὔτε τὰς γελοιώδεις θρησκευτικὰς δοξασίας τῶν ὁμοεθνῶν των, οὔτε τοὺς θεμελιώδεις τοῦ Ταλμούδ νόμους, ἀλλ' εἰς τὸ σύμβολον τῆς πίστεώς των κηρύττουσιν ὅτι δὲν θέλουν εἰς τὸ ἑξῆς περιτέμει τοὺς παῖδάς των, καὶ ἀπαρνοῦνται τὴν εἰς τὸν Μεσσίαν πίστιν των. Καὶ ὅμως, τίς ἤθελε τὸ πιστεύσει; Ὁ Ἀνσέλμος Ῥοσχὸ, ὁ πρώτιστος τῆς Εὐρώπης, Ἰουδαῖος κεφαλαιοῦχος, ἐκήρυξεν ἀδιάλλακτον πόλεμον κατ' αὐτῶν ὡς αἱρετικῶν καὶ καινοτόμων, καὶ οὔτε δέχεται συναλλάγματα ὑπογεγραμμένα ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς κοινότητος ταύτης. Τοῦτο εἶνε αἶσχος!

ἁμαρτήσας, τοσάκις δεινῶς τιμωρηθείς, πάντοτε ἕνεκα τῆς ἀφροσύνης του ἀδιόρθωτος ὅλως, ἐνῷ αὐτὸς οὗτος, ὅστις μεταξὺ τῶν ἄλλων λαῶν ἀνέμενεν ὡς ἐκ τῶν προρρήσεών του τὸν Μεσσίαν, μόνος αὐτὸς σχεδὸν ἠρνήθη ἐπιμόνως νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν θείαν ἐνανθρώπησίν του. Ἐνῷ δὲ τὸ βρέφος τῆς φάτνης ἀναδείκνυται κυριάρχης τοῦ παντὸς, καὶ ἔντρομοι φέρουσι τὸ ξύλον τῆς καταδίκης του εἰς τὰ διαβήματά των οἱ βασιλεῖς, καὶ ἐνῷ τὸ ἔσχατον πνεῦμά του, τὸ ὁποῖον ἀφῆκεν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ, ἀνεγέννησε τοὺς ἀλλοτρίους λαοὺς καὶ ἀνεζωογόνησε τὰ κραταιότερα ἔθνη, τὰ κυριεύοντα σήμερον τῆς γῆς, ὁ λαὸς οὗτος μόνος, τυφλώττων μέχρι ζωότητος ἀπέναντι ὅλων αὐτῶν τῶν ἐξαισίων θεαμάτων, ἐμμένει ὡς κορμὸς δένδρου σεσηπότος εἰς τὴν ἐλεεινὴν αὐτὴν κατάστασίν του, ἀναμένει ἀκόμη τὸν Μεσσίαν του, καὶ αἰσχρουργεῖ εἰσέτι ἀσεβῶς, πάντοτε καὶ μετὰ τοσούτους αἰῶνας λαὸς παράφρων καὶ θεοκτόνος!

Ναὶ, βλέπων τις τὴν ἀξιοδάκρυτον κατάστασιν τοῦ δεισιδαίμονος Ἑβραϊκοῦ λαοῦ καὶ τὴν παράλογον αὐτοῦ ἐπιμονὴν εἰς τὰ τετριμμένα, δύναται νὰ ἀποκαλέσῃ αὐτὸν εἰς πολλὰς περιστάσεις Παρίαν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας. Ἀπ' αὐτοῦ εἰσέτι τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ῥητικῶς ἀγνωμόνων ἐξητήσατο τὸ αἷμα τοῦ Θεανθρώπου, οὐ μόνον ἀναλαβὼν αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, καὶ καθ' ὃν τὸ ἀψευδέστατον στόμα τοῦ θείου Σωτῆρος ἐξεσφενδόνησε κατ' αὐτοῦ τὴν τρομερὰν ἐκείνην καὶ ταχέως πραγματοποιηθεῖσαν ἀρὰν «οὐ μὴ μείνῃ λίθος ἐπὶ λίθον!» ὁ λαὸς οὗτος, ὑπὲρ λίθον σκληρυνθεὶς καὶ τὸ αἷμα τοῦ ἀθώου ὡς ἄλλος Κάϊν ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ φέρων, ζῇ τῇδε κἀκεῖσε βίον ἀβίωτον, ὀνειδιζόμενος παρὰ πάντων, περιφρονούμενος καὶ πολυειδῶς ἐξευτελιζόμενος. Καὶ ὅμως, πεισματωδῶς ὑπομένων τὴν καταδίκην του καὶ ἄνευ συναισθήσεως ἀναισθητῶν πρὸς τὸν περίγελων τοῦ περὶ αὐτὸν κόσμου, ἀνέχεται μετ' ἀπαραδειγματίστου ἐπιμονῆς τὴν ἀξιοθρήνητον κατάστασιν, εἰς ἣν ἔῤῥιψεν αὐτὸν ἡ ἰδία αὐτοῦ ἐπιμονὴ καὶ τυφλότης, καὶ εἰς τὰς πλέον τραγελάφους τῶν δεισιδαιμονιῶν κλίνων γόνυ, ἀποτροπιάζεται πᾶν πνεῦμα βελτιώσεως καὶ ἀναμορφώσεως, καὶ ἀντιστρατεύεται ἀσυγγνώστως εἰς πᾶσαν εὐγενῆ ἀπόπειραν τοῦ ἐξευγενισμοῦ του.

Ἀλλ' ἰδίως οἱ πλεῖστοι δυσυχῶς τῶν Ἰουδαίων τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, οὐ μόνον εἰς τὸ κοινὸν τοῦ παγκοσμίου ἐξευγενισμοῦ παράδειγμα, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς ἐκπολιτίσεως αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐν Εὐρώπῃ ὁμοεθνῶν των τυφλώττοντες, ἐπιμένουσιν εἰς τὰς παραλόγους ἀξιώσεις των, μετερχόμενοι πολλάκις τὰ μυσαρώτερα τῶν μέσων πρὸς ἀπόκρουσιν πάσης ἐνεργουμένης περὶ τῆς βελτιώσεως αὐτῶν ἀποπείρας. Ἡ ἐν τῇ μεγαλουπόλει ἡμῶν ταύτῃ μερὶς τῶν φιλελευθέρων Ἰουδαίων τοσάκις ἤδη ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἀπεπειράθη ὅπως ἐπαναγάγῃ τὰ δυσανάγωγα ταῦτα τέκνα τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, ἀφ' ἧς ἀπεπλανήθησαν· τοσάκις ἐπενήργησε τὰς σωτηριωδεστέρας μεταβολὰς, συμφώνως μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ σημερινοῦ αἰῶνος καὶ τὴν περὶ τὴν εὐημερίαν τῶν διαφόρου τάξεως ὑπηκόων αὐτῆς μέριμναν τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλ' ἡ ἀγνώμων αὕτη ἔκφυλος φυλὴ, ἡ πορευομένη ἐν σκότει καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου, οὐ μόνον ἔκλεισε τὰ ὦτα αὐτῆς πρὸς πᾶσαν φωνὴν νουθεσίας καὶ ἐποικοδομήσεως, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀθλιώτερα ἐμηχανεύθη καὶ τὰ μᾶλλον ἀπονενοημένα τῶν κινημάτων ὅπως παραστήσῃ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἁπλοῦ καὶ φανατικοῦ συρφετοῦ τοὺς φιλελευθέρους τούτους καὶ πεφωτισμένους ὁμογενεῖς ὡς χαλκεύοντας τὴν ἀνατροπὴν τῆς θρησκείας των. Πόσας τοιαύτας σκηνὰς, ὑπὸ τῶν δεισιδαιμόνων Ῥαββίνων ὑποθαλπομένας, δὲν εἶδεν ἡ μεγαλούπολις ἡμῶν!

Πλὴν, ἂς λακτίζωσιν ἀνοήτως πρὸς κέντρα ὅσον βούλωνται, καὶ ἂς κυλισθῶσιν ἐπί τινα εἰσέτι χρόνον, πρὸς πεῖσμα τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἐξευγενισμοῦ καὶ τῆς παγκοσμίου προόδου, εἰς τὸ σκότος τῶν προλήψεων! Ἂς κλείσωσι τὰ ὦτα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν πρὸς πᾶν εἴτι σωτήριον καὶ προοδευτικὸν, καὶ ἂς ὑποδουλώσωσι τὴν διάνοιαν ὑπὸ τὴν ὕλην! Ἂς ἀφορίζωσι καὶ κηρύττωσιν ἀποσυναγώγους τοὺς στέλλοντας τὰ τέκνα αὐτῶν ὁμοεθνεῖς των εἰς Εὐρωπαϊκὰς σχολὰς, καὶ ἂς ἐπιμένωσιν ὅπως αὐτὰ περιέρχωνται αἰωνίως τὰς ὁδοὺς γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα ὡς τοὺς γονεῖς των, καὶ ὡς αὐτοὺς ἐκτελοῦντα τὰς χαμερπεστέρας τῶν ὑπηρεσιῶν, δίκην σκυβάλων τῆς κοινωνίας! Ἂς περιπαίζωσι τέλος μετ' ἀγρίου φανατισμοῦ πᾶσαν λατρείαν, πᾶσαν κοινότητα, πᾶν φιλελεύθερον ἔθιμον!... Τοιαύτην αὐτοκτονίαν δὲν θὰ ἀνεχθῇ ἐπὶ πολὺ ὁ οὐρανός! Ἡ ἀρχὴ ἐγένετο ἅπαξ, καὶ ἀργὰ ἢ ἀγλήγορα θέλει ἐπακολουθήσει καὶ τὸ τέλος. Ἡ διαφώτισις τοσούτων λαῶν τέως ἐσκοτισμένων, ἡ ἐκπολίτισις τῆς Ἀφρικῆς, ἡ πρόοδος τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν ἀγρίων καὶ ἀνθρωποφάγων λαῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἡ προαγωγὴ τοῦ ἐξευγενισμοῦ εἰς τὴν Κίναν καὶ τὰς λοιπὰς ὑπερωκεανείους χώρας, ἡ ἀναμόρφωσις τῆς ἐν ἁπάσαις ταῖς Εὐρωπαϊκαῖς ἐπικρατείαις Ἰουδαϊκῆς φυλῆς, εἰσὶ βήματα τοῦ πολιτισμοῦ γιγαντιαῖα, σκοποῦντα τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρωπίνου κόσμου. Ἡ δὲ ἀκατάπαυστος κίνησις τῶν πιεστηρίων καὶ ἡ κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν χρῆσις τοῦ ἀτμοῦ καὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, αἱ τερατουργοὶ αὗται δυνάμεις, αἱ δαμάζουσαι τὸν χρόνον καὶ τὰ στοιχεῖα, εἰσὶ τὰ ἐχέγγυα τῆς παγκοσμίου συνεννοήσεως, τὴν ὁποίαν δὲν ἰσχύουν ὅπως διαῤῥήξωσι πλέον οὔτε τὰ ξίφη, οὔτε αἱ λόγχαι, οὐδ' αὐτὸς ὁ πανδαμάτωρ χρόνος!

ΤΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΥ ΙΟΥΔΑΙΟΥ.

Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. ΑΖ΄.

Καὶ πρῶτον, ἡ ζωηρὰ φαντασία τοῦ περιφήμου τούτου Γάλλου μυθιστοριογράφου προέβη μέχρι τοῦ νὰ δώσῃ καὶ σύντροφον εἰς τὸν πλάνητα Ἰουδαῖον, τὴν βασιλόπαιδα Ἡρωδιάδα, ἥτις καὶ αὐτὴ κατεδικάσθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, (οὗτινος κυρία ὑπῆρξεν αἰτία), εἰς ἀδιάκοπον ὁδοιπορίαν μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων. Παριστᾷ δὲ αὐτοὺς διατρέχοντας κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν τὴν γήϊνον σφαῖραν, ἀνταγωνιζομένους πρὸς τὴν λυσσῶσαν λαίλαπα, τὴν ἀνασπῶσαν μεγάλα δένδρα καὶ σαλεύουσαν ὄρη παγερὰ καὶ συγκρούουσαν αὐτὰ μετὰ πατάγου, καὶ βαδίζοντας ἀταράχως μεταξὺ τῶν σπασμῶν καὶ τῶν καταστροφῶν τῆς φύσεως πρὸς ἠθικόν τινα σκοπὸν, τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν

πασχόντων ἀπογόνων των· πλὴν εἰς μάτην. Πολλάκις φθάνοντες εἰς τὰ ἔσχατα ὅρια τῶν δύο κόσμων, τὰς ἐρήμους ἀκτὰς τῆς Σιβηρίας καὶ τῆς Ἀρκτῴας Ἀμερικῆς, ἄστινας ὁ πολικὸς Ὠκεανὸς περιζωννύει δι' αἰωνίων πάγων, ἐμφανίζονται γονυκλινεῖς ἀπέναντι ἀλλήλων μεταξὺ τῆς διαφανοῦς καὶ γλαυκῆς ὁμίχλης καὶ τοῦ ἀκτινοβόλου καὶ γλυκυτάτου φωτὸς τοῦ βορείου σέλαος, τὸ ἦθος ἔχοντες περιώδυνον, ὠχροὶ καὶ ὡσεὶ ἄϋλοι, τείνοντες τὰς χεῖρας πρὸς ἀλλήλους ὡς διὰ νὰ συγκρατηθῶσιν. Ἀλλ' ἀμέσως ἐκ τοῦ μέσου τῶν αἰωνίων ἐκείνων πάγων παγερὰ ἀκούεται ἡ ἄκαμπτος τῆς εἱμαρμένης φωνὴ, κράζουσα πρὸς ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν: « Βάδιζε! βάδιζε! » καὶ πάραυτα ἀποχωρίζονται τὰ δύο ἐκεῖνα πλάσματα, ὡσεὶ ὠθούμενα ὑπὸ καταπληκτικῆς τινος καὶ ἀκαταμαχήτου δυνάμεως.

Καὶ τὸν μὲν Περιπλανώμενον περιγράφει ἄνδρα ὑψηλοῦ ἀναστήματος, ἡλικίας τριάκοντα ἕως τριάκοντα πέντε ἐτῶν, ὠχρότατον, ἔχοντα τὸ μέτωπον πλατὺ, κόμην μέλαιναν καὶ μακρὰν, καὶ ὀφρύδια κατάμαυρα καὶ τόσον σμικτὰ, ὥστε φαίνονται ὡς μακρά τις μαύρη σειρὰ, ἢ ὡς ἓν μόνον τόξον διῆκον ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τῶν μηνίγγων. Ἡ ὡραία καὶ ἀξιοπρεπὴς κεφαλή του ἔχει ἀξιοπαρατήρητον σοβαρότητα μεμιγμένην μὲ ἀξιοθαύμαστον ἔκφρασιν ἄλγους, αὐταπαρνήσεως, ὑπομονῆς καὶ μάλιστα ἀνεξαντλήτου ἀγαθότητος, ἣν ἐπεδίδου αὐτῷ ἡ ἀληθὴς μεταμέλεια· διότι ἐπέπρωτο εἰς αὐτὸν νὰ εὕρῃ τὴν ἡσυχίαν διὰ τοῦ θανάτου τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν διὰ τῆς ἀγαθοεργίας καὶ μεταμελείας ἤθελεν ἐξαγνισθῆ. Τὴν δὲ γυναῖκα παριστᾷ εἰκοσιπενταετὴ ἢ τριακονταετῆ· τὸ λευκὸν, εὐγενὲς καὶ ἀνυψωμένον αὐτῆς μέτωπον περιστέφει μελανόχρους καὶ μεγαλοπρεπὴς κόμη μὲ χρυσᾶς μαρμαρυγάς· ἡ ἀναδέσμη της σύγκειται ἀπὸ πλατείας κυματοειδεῖς ταινίας, περιστεφούσας τὰς παρειὰς καὶ ἐπιστεφομένας ἀπὸ πλόκαμον, ἀνυψούμενον ὡς στέμμα ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς· αἱ λίαν λελυμέναι ὀφρύες της ἐπικάθηνται εἰς μεγάλους σαπφείρῳ ὁμοίους κυανοῦς ὀφθαλμοὺς ἀπαστράπτοντας, τὸ δὲ βλέμμα αὐτῶν, ὑπερήφανον συνάμα καὶ μελαγχολικὸν, ἐκφράζει ἀπαίσιόν τι καὶ οἰκτρὸν αἴσθημα· ἡ ῥὶς, εἶνε λεπτοτάτη καὶ ἀπολήγουσα εἰς ἐλαφρῶς διαστελλομένους μυκτῆρας, ἡμιειδίαμα δέ τι, συνωδευμένον ὑπὸ ἄλγους σχεδὸν, κινεῖ ἐλαφρῶς τὸ στόμα. Τὸ πρόσωπον ὠοειδὲς καὶ ἐπίμηκες, τὸ χρῶμα ὠχρόλευκον, ἐπισκιάζεται μικρόν τι κατὰ τὰς παρειὰς μὲ ἐλαφρὸν ἐρύθημα· ἡ θέσις τοῦ λαιμοῦ, ἡ στάσις τῆς κεφαλῆς ἀναγγέλλουσι σπάνιόν τι ἀνάμιγμα χάριτος καὶ ἐμφύτου ἀξιοπρεπείας· ἐσθὴς μαύρου καὶ ἀπαστράπτοντος ὑράσματος, καθιπταμένη, οὕτως εἰπεῖν, παρθενικῶς περὶ τοὺς ὤμους της καὶ περιπλέκουσα ἔπειτα λιγυρὰν καὶ εὐκαμπῆ μέσην, καταπίπτει μέχρι τῶν ποδῶν της, ἐπισκεπάζουσα ὁλοκλήρως αὐτοὺς διὰ πτυχῶν ἐλαφρῶς συρομένων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ἡ στάσις αὐτῆς εἶνε πλήρης εὐγενείας τε καὶ ἀφελείας, ἡ δὲ φυσιογνωμία της τὰ μάλιστα σύννους καὶ περίλυπος. Εἰς τὸ πρὸς τοὺς οὐρανοὺς συνεχῶς ἡμιϋψούμενον βλέμμα της ἐνυπάρχει ἔκφρασίς τις ἄλγους ἱκετεύοντος καὶ συγχρόνως καταπνιγομένου, τὴν ὁποίαν εἶνε δυσχερέστατον νὰ περιγράψῃ τις διὰ λόγων.

Καὶ τοιαύτας μὲν εὐγενεῖς ἰδιότητας ἀπέδωκεν ἡ εὐρίπιστος καὶ ζωηρὰ φαντασία τοῦ χαρίεντος μυθιστοριογράφου εἰς τὰ δύο ἐκεῖνα κατηραμένα ὄντα, ἅτινα ὅθεν διήρχοντο ἔσπειρον τὸν ὄλεθρον τοῦ θανάτου. Ἀκούσωμεν ἤδη αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀφηγουμένου συγκινητικώτατα τὰ κατ' αὐτοὺς, διὰ τῆς μαγείας τῆς θαυμαστῆς ἐποποιΐας αὐτοῦ:

« Ἡ θέσις εἶνε ἄγριος καὶ ἀγρία.

» Λόφος ὑψηλὸς καλύπτεται ἀπὸ σωροὺς κοκκωτῶν λίθων, ἐκ μέσου τῶν ὁποίων ἀνυψοῦνται ποῦ καὶ ποῦ σημύδαι καὶ σχοῖνοι μὲ φύλλα κιτρινισθέντα ἀπὸ τὸ φθινόπωρον. Τῶν μεγάλων αὐτῶν δένδρων ἡ σκιὰ φαίνεται μεταξὺ τῆς ἐρυθρᾶς λάμψεως τοῦ δύσαντος ἡλίου, ὁμοιάζουσα ἀντανάκλασιν πυρκαϊᾶς.

» Ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦτο ὁ ὀφθαλμὸς βυθίζεται εἰς βαθεῖαν, σκιερὰν καὶ εὔφορον κοιλάδα, συσκιαζομένην ἀπὸ τὴν ἐλαφρὰν ὁμίχλην τῆς ἑσπέρας· τὰ χλοερὰ λειβάδια, τὰ πυκνὰ δένδρα, οἱ θερισθέντες ἀγροὶ, ὅλα ταῦτα συγχέονται καὶ φαίνονται μαῦρα ἀπέναντι τῆς κυανῆς διαφανείας τοῦ οὐρανοῦ.

» Κωδωνοστάσια λιθόκτιστα ἀνυψοῦσι τὰς ὀξείας κορυφάς των ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς κοιλάδος ταύτης, ὅπου πολλὰ χωρία πέριξ μακρᾶς ὁδοῦ, φερούσης ἀπ' ἄρκτου πρὸς δύσιν, φαίνονται ἐσκορπισμένα.

» Εἶνε ὥρα ἀναπαύσεως, ὥρα, καθ' ἣν συνήθως ἀνάπτονται αἱ ἑστίαι καὶ ἀνέρπει πρὸς οὐρανὸν ὁ καπνός. Καὶ ὅμως, πρᾶγμα παράδοξον! ἐφαίνετο ὅτι ὅλαι αἱ ἑστίαι ἦσαν ἐσβεσμέναι, καὶ τὸ παραδοξότερον, ὅλοι οἱ κώδωνες κρούονται πενθίμως· ἡ δραστηριότης, ἡ κίνησις, ἡ ζωὴ φαίνονται συγκεντρωθεῖσαι εἰς μόνην ταύτην τὴν νεκρικὴν βοήν.

» Ἀλλ' ἰδοὺ τὰ φῶτα ἄρχονται νὰ ὑποφαίνωνται, καὶ κινῶνται. Προχωροῦσι... προχωροῦσιν ἀργὰ πρὸς τὸ νεκροταφεῖον ἑκάστης ἐκκλησίας, ἡ βοὴ τῶν κωδώνων αὐξάνει, καὶ ἐνίοτε ψαλμῳδία νεκρώσιμος φθάνει, εἰ καὶ ἀδύνατος, μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου.

» Ἀλλὰ διατί τόσαι ἐπικήδειοι τελεταί; Τίς εἶνε αὕτη ἡ κοιλὰς τοῦ κλαυθμῶνος, ὅπου τὰ εἰρηνικὰ ἄσματα, τὰ ἠχοῦντα μετὰ τὸν κόπον τῆς ἡμέρας, ἀναπληροῦνται ἀπὸ ἄσματα νεκρικά;... ὅπου τὴν ἀνάπαυσιν τῆς ἑσπέρας διεδέχθη αἰώνια ἀνάπαυσις;

» Τίς ἡ κοιλὰς αὕτη τοῦ κλαυθμῶνος, ὅπου τόσα χωρία κλαίουσι συγχρόνως τόσους νεκροὺς, καὶ τοὺς ἐνταφιάζουσι τὴν αὐτὴν νύκτα καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν;

» Φεῦ! ὁ θάνατος ἔρχεται τόσῳ ταχὺς, τόσῳ ἀκάθεκτος, τόσῳ τρομερὸς, ὥστε μόλις προφθάνουσι νὰ θάψωσι τοὺς νεκρούς! Τὴν ἡμέραν οἱ ἐπιζῶντες καλλιεργοῦσι μετὰ μόχθου καὶ κόπου τὴν γῆν, καὶ μόνον τὸ ἑσπέρας, ἐπανερχόμενοι κεκοπιακότες ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς, δύνανται νὰ σκάψωσιν ἄλλους λάκκους, ὅπου ὑπάγουσι νὰ ἀναπαυθῶσιν οἱ ἀδελφοί των, ὡς ὁ σπόρος τοῦ σίτου εἰς τὴν γῆν.

» Καὶ δὲν ἐπῆλθεν εἰς μόνην ταύτην τὴν κοιλάδα τοσαύτη καταστροφή. Ἐπὶ πολλὰ κατηραμένα ἔτη, εἰς πολλὰ χωρία, πολλὰς κώμας, πολλὰς πόλεις, πολλὰς ἀπεράντους χώρας ἐσβέσθησαν τὰ πυρὰ, καὶ τὸ πένθος διεδέχθη τὴν χαρὰν, τὰ δάκρυα, τὰς ἑορτὰς, καὶ τὴν νύκτα ἐτάφησαν οἱ νεκροί.

» Διότι κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα τρομερός τις ὁδοιπόρος περιῆλθε τὴν γῆν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἕτερον πόλον,

ἀπὸ τὸ βάθος τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Ἀσίας μέχρι τῶν παγετῶν τῆς Σιβηρίας, καὶ ἐκεῖθεν μέχρι τῶν ἀκτῶν τοῦ Γαλλικοῦ Ὠκεανοῦ.

» Ὁ ὁδοιπόρος οὗτος, μυστηριώδης ὡς ὁ θάνατος, βραδὺς ὡς ἡ αἰωνιότης, ἀκάθεκτος ὡς ἡ εἱμαρμένη, τρομερὸς ὡς ἡ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ, ἦτο ἡ χολέρα!

» Ὁ ἦχος τῶν κωδώνων καὶ τῶν νεκρωσίμων ᾀσμάτων ἀνέβαινεν ὁλονὲν ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς κοιλάδος εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, ὡς μεγάλη τις θρηνώδης φωνή, καὶ ἡ λάμψις τῶν λαμπάδων ἐφαίνετο μακρὰν μεταξὺ τῆς ἑσπερινῆς ὁμίχλης.

» Ἡ ἀμφιλύκη διήρκει ἀκόμη ὥρα παράδοξος, καθ' ἣν καὶ τὰ πλέον εὐδιάκριτα ἀντικείμενα φαίνονται συγκεχυμένα, φαντάσματα.

» Πάρυτα ἡ πετρώδης γῆ τοῦ ὄρους ἀντήχησεν ὑπὸ βήματα βραδέα, ὅμοια καὶ σταθερά... καὶ μεταξὺ τῶν μαύρων στελέχων διέβη ἄνθρωπος. Τὸ ἀνάστημά του εἶνε ὑψηλὸν καὶ νεύει τὴν κεφαλήν· ἔχει τὸ πρόσωπον εὐγενὲς πλὴν καὶ μελαγγολικόν· αἱ ὀφρύες του, κατά παράξενόν τινα ἰδιοτροπίαν τῆς φύσεως συνηνωμέναι καὶ αἱ δύο, ἐκτείνονται ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ μετώπου του, καὶ φαίνονται ὡς σημεῖον ἀπαίσιον.

» Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς φαίνεται ὅτι δὲν ἀκούει τοὺς κώδωνας σημαίνοντας πενθίμως· καὶ ὅμως πρὸ δύο ἡμερῶν ἡσυχία, εὐδαιμονία, ὑγεία καὶ χαρὰ ἐπεκράτουν εἰς τὰ χωρία ἐκεῖνα, δι' ὧν εἶχε διαβῆ. Αὐτὸς ὅμως ἐξηκολούθει ὁδοιπορῶν ὁλονὲν, καὶ εἰς τὴν κεφαλήν του ἀναβαίνουσιν αἱ ἐξῆς περὶ τῆς οἰκογενείας του σκέψεις:

» Οἴμοι! τρίτην φορὰν πρὸ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἐτῶν ὁ διωγμὸς διεσκόρπισε καθ' ὅλην τὴν γῆν τὴν οἰκογένειαν τῆς ἀγαπητῆς μου ἀδελφῆς, τὴν οἰκογένειαν ἐκείνην, ἣν παρηκολούθησα μετὰ στοργῆς ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἐπὶ δεκαοκτὼ αἰῶνας καὶ εἰς τὰς μετοικεσίας, καὶ εἰς τὰς ἐξορίας, καὶ εἰς τὰς μεταβολὰς τῆς θρησκείας, τῆς τύχης καὶ τοῦ ὀνόματός της!

» Ὦ! πόσα συνέβησαν εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτὴν τῆς ἀδελφῆς μου, ἐμοῦ τοῦ μικροῦ τεχνίτου! πόσα μεγαλεῖα καὶ πόσαι ταπεινώσεις, πόση δόξα καὶ πόσα πτωχεῖα, πόσαι ἀρεταὶ ἐτίμησαν αὐτὴν καὶ πόσα ἐγκλήματα τὴν ἐμόλυναν. Μόνης ταύτης τῆς οἰκογενείας ἡ ἱστορία εἶνε ἱστορία ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, διότι εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῆς πάσης τάξεως συγκεφαλαιοῦνται αἱ ἀρεταί, ἡ ἀνδρία, αἱ κακίαι, αἱ δόξαι, ἡ ἐλεεινότης τῆς ἀνθρωπίνης φυλῆς!

» Εἰς τὴν Σιβηρίαν, τὰς Ἰνδίας, τὴν Ἀμερικὴν, τὴν Γαλλίαν, ἰδοὺ ποῦ τοὺς ἔρριψεν ἡ τύχη. Ὅταν τις τῶν κοινῶν μας τούτων καὶ φιλτάτων συγγενῶν κινδυνεύῃ, τὸ προαισθάνομαι· καὶ τότε ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς ὑπάγω πρὸς αὐτόν. Χθὲς ἤμην εἰς τοὺς παγετοὺς τοῦ πόλου, σήμερον εἰς ζώνην εὔκρατον, καὶ αὔριον εἰς τοὺς φλογεροὺς τροπικούς. Συχνὰ ὅμως ἐνῷ ἡ παρουσία μου ἠδύνατο νὰ τοὺς σώσῃ, ἡ ἄῤῥατος χεὶρ μὲ ὠθεῖ, ὁ ἀνεμοστρόβιλος μὲ παραφέρει καὶ «Περιπάτει! περιπάτει!» κράζει πρός με μυστηριώδης τις καὶ ἄκαμπτος φωνή. — Ἂς ἐτελείωνα τοὐλάχιστον τὸ ἔργον μου.—Περιπάτει! — Οἴμοι! ἀφίνω ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἀγαπῶ, εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου! — Περιπάτει! περιπάτει!

Ἰδοὺ ἡ τιμωρία μου! ναὶ μὲν μεγάλη, ἀλλὰ μεγαλήτερον ὑπῆρξε τὸ ἔγκλημά μου.

» Ἤμην τεχνίτης πτωχὸς, ἐλεεινός! ἡ δυστυχία μὲ εἶχε κάμει κακόν.

» Ναί! κατηραμένη ἡ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν, ἐνῷ εἰργαζόμην σκυθρωπὸς, φθονερὸς, ἀπηλπισμένος, διότι μὲ ὅλους τοὺς ἀδιακόπους κόπους καὶ μόχθους μου, οἱ περὶ ἐμὲ ἐστεροῦντο καὶ τοῦ ἐπιουσίου, ὁ Χριστὸς διέβη ἔμπροσθεν τοῦ ἐργαστηρίου μου.

» Ὑβριζόμενος, κολαφιζόμενος, μόλις φέρων τὸν βαρὺν σταυρόν του, μ' ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ καθήσῃ ὀλίγον εἰς τὸ πέτρινον θρανίον μου. Ἀπὸ τὸ μέτωπόν του ἔτρεχεν ἱδρὼς, οἱ πόδες του ἦσαν αἱματωμένοι καὶ κατεβάλλετο ὑπὸ τῶν πόνων· καὶ ὠδυνόμενος μὲ εἶπε «Πάσχω!» — «Καὶ ἐγὼ πάσχω! ἀπεκρίθην ὠθήσας αὐτὸν μὲ ὀργὴν καὶ μὲ σκληρότητα· πάσχω καὶ κάνεις δὲν μὲ βοηθεῖ· οἱ ἄσπλαγχνοι κάμνουν ἀσπλάγχνους! Περιπάτει! περιπάτει!»

» Αὐτὸς δὲ, ἀρεὶς στεναγμὸν, μὲ εἶπε· «Καὶ σὺ θὰ περιπατῇς ἀδιακόπως μέχρι τῆς σωτηρίας σου!» ... Καὶ ἐκτοτε ἤρχησεν ἡ τιμωρία μου.

» Ἀργὰ ἤνοιξα τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τὸ φῶς ... ἀργὰ ἐγνώρισα τὴν μετάνοιαν, ἀργὰ ἐγνώρισα τὴν εὐσπλαγχνίαν, ἀργὰ ἐνόησα τὰ θεῖα ταῦτα λόγια ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἐξύβρισα· λόγια, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἦνε ὁ νόμος ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος: ΑΓΑΠΑΤΕ ΑΛΛΗΛΟΥΣ.

» Εἰς μάτην πρὸ αἰώνων, διὰ νὰ τύχω συγχωρήσεως, ἑρμηνεύων τὰ οὐράνια ἐκεῖνα λόγια, ὠδήγησα πολλὰς καρδίας ἀπὸ τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ φθόνου εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν φιλανθρωπίαν. Εἰς μάτην ἐνεστάλαξα εἰς πολλὰς ψυχὰς μῖσος κατὰ τῆς ἀδικίας καὶ τῆς τυραννίας. Ἡ ἡμέρα τῆς συγχωρήσεως δὲν ἔφθασεν ἀκόμη!

» Καὶ καθὼς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος διὰ τοῦ ἁμαρτήματος τῆς παραβάσεως τῆς θείας ἐντολῆς κατέστησε δυστυχεῖς ὅλους τοὺς ἀπογόνους του, οὕτω φαίνεται καὶ ἐγὼ ὁ τεχνίτης κατέστησα τοὺς τεχνίτας αἰωνίως δυστυχεῖς, καὶ ἐξ αἰτίας μου βασανίζονται.

» Διότι αὐτοὶ μόνοι πρὸ δεκαοκτὼ αἰώνων δὲν ἀπηλευθερώθησαν. Πρὸ δεκαοκτὼ αἰώνων οἱ δυνατοὶ τῆς γῆς καὶ οἱ εὐτυχοῦντες λέγουσι πρὸς τὸν κοπιῶντα τοῦτον λαὸν ὅ,τι καὶ ἐγὼ εἶπα πρὸς τὸν κεκοπιακότα Ἰησοῦν: Περιπάτει! περιπάτει!

» Καὶ ὁ λαὸς οὗτος, κεκοπιακὼς ὡς ἐκεῖνος καὶ ὡς ἐκεῖνος φέρων βαρὺν σταυρὸν, λέγει περίλυπος: «Ἔλεος! ὀλίγην ἀνάπαυσιν ζητῶ· δὲν ἔχω πλέον δυνάμεις! — Περιπάτει!—Καὶ ἂν ἀποθάνω ἀπὸ τὸν κόπον, τί θὰ γίνουν τὰ μικρά μου παιδία καὶ ἡ γραῖα μήτηρ μου;—Περιπάτει! περιπάτει!

» Καὶ ἀπ' αἰώνων καὶ αὐτὸς καὶ ἐγὼ περιπατοῦμεν καὶ πάσχομεν, χωρὶς εὐσπλαγχνός τις φωνὴ νὰ εἴπῃ πρὸς ἡμᾶς ρ θ ά ν ε ι!

» Οἴμοι! τρομερὰ εἶνε ἡ ποινή μου! ... εἶνε διπλῆ! Πάσχω διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, βλέπων δυστυχεῖς λαοὺς, καταδεδικασμένους ἀδιακόπως εἰς ἄγονα καὶ ἐπίπονα ἔργα· πάσχω διὰ τὴν οἰκογένειάν μου, ὡς μὴ δυνάμενος ἐγὼ ὁ πτωχὸς καὶ περιπλανώμενος νὰ βοηθήσω τοὺς συγγενεῖς μου, τοὺς ἀπογόνους τῆς ἀγαπητῆς ἀδελφῆς μου.

» Καὶ ὅταν ὁ κόπος ὑπερβῇ τὰς δυνάμεις μου, ὅταν

προαισθάνωμαι κίνδυνον τῶν συγγενῶν μου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν προφθάνω νὰ τοὺς σώσω, τότε, διασχίζων τὸν κόσμον ὁ νοῦς μου, ἔρχεται πρὸς τὴν γυναῖκα ἐκείνην τὴν βασιλόπαιδα, ἥτις, κατηραμένη ὡς καὶ ἐγώ, περιπατεῖ καὶ θὰ περιπατῇ μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς σωτηρίας της.

» Ἅπαξ μόνον εἰς ἕνα αἰῶνα, ὡς δύο πλανῆται προσεγγίζοντες ἀλλήλους κατὰ τὴν ἑκατονταετῆ αὐτῶν περιστροφήν, ἀπαντῶ τὴν γυναῖκα ἐκείνην, τὴν ἑβδομάδα τῶν Παθῶν. Καὶ μετὰ τὴν συνέντευξιν ταύτην, καθ' ἣν ἀνακαλοῦμεν τρομερὰς ἀναμνήσεις καὶ τρομερωτέρας ὀδύνας, ὡς ἀστέρες πλανώμενοι, ἐξακολουθοῦμεν τὴν αἰωνίαν ὁδοιπορίαν μας.

» Καὶ ἡ γυνὴ αὕτη, ἡ μόνη ἥτις ὡς καὶ ἐγὼ παρευρίσκεται εἰς τὸ τέλος ἑκάστου αἰῶνος καὶ λέγει ἀ κ ό μ η! ἡ γυνὴ αὕτη ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ κόσμου ἀνταποκρίνεται εἰς τοὺς λογισμούς μου . . . Καὶ αὐτὴ, ἥτις μόνη πάσχει εἰς τὸν κόσμον ὅπως καὶ ἐγὼ, ἀγαπᾷ τοὺς ἀπογόνους τῆς ἀγαπητῆς ἀδελφῆς μου καὶ τοὺς προστατεύει· καὶ αὐτὴ χάριν αὐτῶν μεταβαίνει ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, καὶ ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν . . . ὑπάγει . . . φθάνει.

Πλὴν, οἴμοι! ἡ ἀόρατος χεὶρ τὴν ὠθεῖ ἐπίσης, καὶ ὁ ἀνεμοστρόβιλος τὴν παραφέρει· καὶ, π ε ρ ι π ά τ ε ι! τῇ λέγει ἡ ἀποτρόπαιος καὶ ἀσυμπαθὴς φωνή.—Νὰ τελειώσω τοὐλάχιστον τὸ ἔργον μου! λέγει καὶ αὐτή.—Περιπάτει!—Μία ὥρα, μία ὥρα ἀναπαύσεως!—Περιπάτει!—Ἀφίνω ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἀγαπῶ, εἰς τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου!—Περιπάτει! περιπάτει!

» Ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος, βεβυθισμένος εἰς λογισμοὺς, ἐβάδιζεν ἐπὶ τοῦ ὄρους, ἡ αὔρα τῆς ἑσπέρας, λεπτὴ ἔως τότε, πῦξησεν, ὁ ἄνεμος ἔγινε σφοδρότερος καὶ ἀγραπαὶ διέσχιζον τὰ νέφη, ὑπόκωφοι δὲ βρονταὶ ἀνήγγελλον θύελλαν.

» Αἴφνης ὁ κατηραμένος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὅστις δὲν δύναται οὔτε νὰ κλαύσῃ οὔτε νὰ μειδιάσῃ, ἀνεσκίρτησεν. Ἂν καὶ δὲν ἦτο ὑποκείμενος εἰς οὐδένα φυσικὸν πόνον, ὅμως ἔφερε τὴν δεξιὰν πρὸς τὴν καρδίαν του ὡς ἐὰν ἠσθάνθη ὀδύνην.... «—Ἄ! ἀνέκραξε, τὸ αἰσθάνομαι! τὴν ὥραν αὐτὴν πολλοὶ τῶν συγγενῶν μου, ἀπόγονοι τῆς ἀγαπητῆς μου ἀδελφῆς, πάσχουν καὶ τρέχουν μεγάλους κινδύνους . . . Ὁ ἀγὼν ἄρχεται ἐκ νέου, καὶ ἀποτρόπαια ζωογονοῦνται πάθη! . . . Ὦ σὺ, ἡ ὁποία μὲ ἀκούεις, σὺ, Ἡρωδιὰς πλανωμένη καὶ ὡς ἐγὼ κατηραμένη, βοήθησόν με νὰ τοὺς ὑπερασπισθῶ! Ἡ παράκλησίς μου ἂς σὲ προφθάσῃ μεταξὺ τῶν ἐρημιῶν τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου εὑρίσκεσαι τώρα. Εἴθε νὰ φθάσωμεν ἐγκαίρως! »

» Καὶ συνέβη τότε παράδοξόν τι.

» Εἶχε φθάσει ἡ νύξ. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐστράφη ἵνα ἐπιστρέψῃ μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἦλθεν, ἀλλ' ἀόρατός τις δύναμις τὸν ἀπέτρεψε καὶ τὸν ὤθησε πρὸς τὸ ἐναντίον μέρος.

» Καὶ εὐθὺς ἡ καταιγὶς ἐξερράγη μανιώδης.

» Καὶ τρομερὰ ἀνέμου πνοὴ ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἐκριζοῦσι τὰ δένδρα καὶ σείουσι τοὺς βράχους, ἐπέπεσεν εἰς τὸ ὄρος, ταχεῖα καὶ μυκωμένη ὡς κεραυνός.

» Καὶ ἐφάνη τότε μεταξὺ τῆς θυέλλης καὶ τῶν ἀγραπῶν ὁ σύνοφρυς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, καταβαίνων μετὰ σπουδῆς διὰ τῶν βράχων καὶ τῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα ἐλύγιζεν ἡ καταιγίς.

» Τὸ βάδισμά του δὲν ἦτο βραδὺ, στερεὸν καὶ ἥσυχον, . . . ἀλλ' ἐπωδύνως ταχὺ, ὡς ἀνθρώπου συρομένου ἀπὸ ἀόρατον δύναμιν, ἢ παραφερομένου ἀπὸ καταιγίδα.

» Εἰς μάτην ἔτεινε πρὸς οὐρανὸν χεῖρας ἱκετίδας. Μετὰ μικρὸν ἐγένετο ἄφαντος μεταξὺ τοῦ σκότους τῆς νυκτὸς καὶ τῆς βοῆς τῶν ἀνέμων. »

Ἐν τῇ θαυμασίᾳ λοιπὸν ταύτῃ ἐποποιΐᾳ βλέπομεν τὸ κατηραμένον τοῦ Ἰουδαίου ἄτομον, τὸ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀναθεματισμένον ὑπὸ δὲ τῆς θεότητος καταδικασθὲν εἰς ἀεικίνητον φυγὴν, οὐχὶ τοιοῦτον, ὁποῖον τὸ παρέστησαν αἱ δημώδεις ἀφηγήσεις τῶν χωρικῶν μυθολόγων, ἀλλὰ ζωηρὸν, πάσχον, συγκινούμενον, συναισθανόμενον τὸ ἄλγος τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Ἡ παράδοσις, ἣν ἀκολουθεῖ ὁ Σύης, θέλει αὐτὸ ἀξιωθὲν διὰ τῆς μετανοίας νὰ τύχῃ συγχωρήσεως, καὶ διὰ τῆς ἀγαθοεργίας καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ἐπανορθοῦν τὸ ἁμάρτημα τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τοῦ φθόνου, δι' ἃ κατεδικάσθη. Ὅθεν καὶ ἡ ποινή του λαμβάνει τέλος, καὶ ἀποθνήσκει ἐπὶ τέλους πλησίον τῆς φίλης καὶ συντρόφου του Περιπλανωμένης. Θέλομεν ἰδεῖ προσεχῶς πόσον τὰ αἰσθήματα τοῦ μυθώδους τούτου προσώπου αὐξάνουσι, καὶ πῶς τὴν ἔμφυτόν του κακεντρέχειαν καὶ ἔπαρσιν διαδέχεται ἀγάπη καὶ ἔλεος πρὸς τοὺς ἀδελφούς του.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΟΙ ΔΙΔΥΜΟΙ ΒΛΑΣΤΟΙ, ἤτοι λυρικὰ ποιημάτια Ἰ. Νικολάου καὶ Γ. Φλώρη. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἐπ. Λαζαρίδου. 1863.

Ἀργὰ περιῆλθεν εἰς χεῖρας ἡμῶν ἡ ἐκ καλλιχρώμων ἀνθέων συγκεκροτημένη ποιητικὴ αὕτη ἀνθοδέσμη, ἣν τινα, φυλλολογήσαντες κατὰ τὸ ἐνὸν, εὕρομεν ἀρκετὰ αἰσθηματικὴν καὶ ἀποπνέουσαν τρυφερότητος. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἐν τοῖς Διδύμοις βλαστοῖς δύναταί τις νὰ ἀπαντήσῃ καί τινα ἀντιβαίνοντα εἰς τοὺς κανόνας τῆς ποιήσεως καὶ ἄλλας τινὰς ἐλλείψεις, δυναμένας νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἄκανθαι μεταξὺ τῶν διαφόρου εἴδους ῥόδων· οὐχ ἧττον ὅμως τὸ ὅλον εἶνε ἄξιον ὅπως καταταχθῇ μεταξὺ τῶν εὐαρίθμων ἀξίων λόγου διανοητικῶν προϊόντων τῆς συγχρόνου φιλολογίας. Οἱ εὐφυεῖς τοῦ βιβλιαρίου τούτου συγγραφεῖς, εἰς τὴν Βαρναίαν κοινωνίαν ἀνήκοντες, φαίνονται εὐμοιροῦντες καλαισθησίας καὶ ποιητικῶν χαρισμάτων.

Μεταξὺ τῶν ἀνθέων τῆς ἀνθοδέσμης ταύτης, ἐν οἷς ἀπαντῶνται καὶ οὐκ ὀλίγοι κάλυκες, εὕρομεν ἰδίως ἄνθη τινὰ ζωηρότερα τῶν ἄλλων. Ἐξ αὐτῶν ὑποδεικνύομεν ἰδίως τὰ ἐν σελίσι 38, 43, 74, 118, κτλ.

Οἱ ποιηταὶ φαίνονται νέοι προικισμένοι μὲ φαντασίαν ζωηρὰν καὶ μὲ ποιητικὸν πνεῦμα, χρῄζον ὅμως εἰσέτι καλλιεργείας. Τοῦτο συναισθάνονται καὶ οἱ ἴδιοι, λέγοντες ἐν τῷ προλόγῳ αὐτῶν:

« Οὐδόλως ἀξιοῦμεν ὅτι, ἀναβάντες ἤδη εἰς τὰς ἕδρας τοῦ Ἑλικῶνος κορυφὰς, ἐχορεύσαμεν τὸν ποιητικὸν χορόν. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ! ἀλλ' ἁπλοῖ ὁδοιπόροι, τὰς ὑπωρείας μόνον αὐτοῦ περιήλθομεν, τὴν πρὸς τὴν κορυφὴ

ΜΟΛΙΕΡΟΣ.

φὴν ἄγουσαν μάτην ζητήσαντες. Πᾶσαν δὲ περὶ ἀναβάσεως ἐλπίδα ἀποβαλόντες, ἀπεμακρύνθημεν, ἀρκεσθέντες μόνον νὰ ῥίψωμεν ἓν ἐνδακρυ βλέμμα πρὸς τὸ περιλαμπὲς ἐκεῖνο ἐνδιαίτημα, ἔνθα ὁ μουσοστερὴς τῶν ποιητῶν ὅμιλος πλήρης δόξης καὶ ἀνώτερος φθορᾶς διαιτᾶται.»

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι, ἂν ἐγκύψῃ ἡ μουσοτραφὴς αὕτη τῶν νέων ποιητῶν δυὰς εἰς τὴν μελέτην τῆς γλώσσης, ἀξιωθήσεται ἐπὶ τέλους τοῦ ἀειθαλοῦς τῆς Μούσης στεφάνου. Τὰ ἐν τῇ Ποιήσει τοῦ παρόντος φυλλαδίου καταχωριζόμενα δύο νεώτερα ποιημάτιά των, μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν Διδύμων βλαστῶν γραφέντα καὶ ἀποσταλέντα ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν, δικαιοῦσι, νομίζομεν, ἀρκούντως τὰς προσδοκίας ἡμῶν.

ΜΟΛΙΕΡΟΣ.

Ἐν τῷ ΚΣΤ΄ φυλλαδίῳ τῆς Ἑπταλόφου δημοσιεύσαντες τὴν βιογραφίαν τοῦ μεγίστου τούτου κωμῳδοποιοῦ τῆς Γαλλίας, εἴπομεν τὰ δέοντα περὶ αὐτοῦ. Σήμερον, παραθέτοντες καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀθανάτου τούτου κλυτοτέχνου, περὶ οὗ ὀρθῶς ἐρρέθη ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἠξεύρων νὰ ἀναγινώσκῃ εἶνε ἀναγνώστης του, προσθέτομέν τινα παραλειφθέντα ἐν τῇ βιογραφίᾳ.

Ὁ Μολιέρος, πρὶν γίνῃ κωμῳδοποιός, ὑπῆρξε τραγικὸν ποιητής. Τὸ πρῶτον δραματικὸν δοκίμιον τοῦ Μολιέρου ἦν ἡ τραγῳδία ἡ ἐπιγραφομένη Θηβαΐς, τῆς ὁποίας δὲν σώζεται πλέον οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἴχνος, ὡς καί τινων Ἰταλικῶν ἀπομιμήσεων, οἷον τοῦ Ἐρωτολήπτου ἰατροῦ, τῶν Τριῶν ἀντιζήλων διδασκάλων καὶ τοῦ Διδασκάλου. Ἀλλ' ἡ τραγῳδία τοῦ Μολιέρου πολλὰ ὀλίγον ηὐδοκίμησε, καὶ διὰ τοῦτο ταχέως ἔπαυσε τοῦ νὰ βαδίζῃ εἰς τὰ ἴχνη τοῦ Κορνηλίου, καὶ ἀφωσιώθη ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸ εἶδος, τὸ ὁποῖον μαστίζει τὰ ἤθη τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ γέλωτος, καὶ εἰς ὃ τοσοῦτον ἐπέδωκε.

Κατὰ τὸν χαρακτῆρα ὁ Μολιέρος ἦτο πρᾷος, ἐπιεικὴς, εὐπροσήγορος καὶ ἐλευθέριος. Ἡμέραν τινὰ ἔρχεται εἷς ἐκ τῶν φίλων του καὶ τῷ λέγει ὅτι πτωχός τις θεατρικὸς ὑποκριτὴς τῶν ἐπαρχιῶν, ἐπιθυμῶν νὰ ἐνταμώσῃ τὴν συνοδίαν του, παρεκάλει αὐτὸν νὰ τῷ χορηγήσῃ τὰ χρηματικὰ μέσα. — «Καὶ πόσα φρονεῖτε ὅτι πρέπει νὰ τῷ δώσω διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσω; ἠρώτησεν ὁ Μολιέρος. — Νομίζω ὅτι τέσσαρες πιστόλαι ἀρκοῦσιν, ἀπεκρίθη ὁ φίλος του. — Λοιπὸν δώσατέ τῳ τέσσαρας πιστόλας δι' ἐμὲ, καὶ ἰδοὺ ἄλλας εἴκοσι, τὰς ὁποίας θέλετε τῷ δώσει ἐκ μέρους σας,» ἐπανέλαβεν ὁ Μολιέρος.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΤΩ ΦΙΛΩ Ι. Α. ΑΣΠΡΙΩΤΗ,

ΕΠΙ ΤΩ ΘΑΝΑΤΩ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΗΣ ΑΥΤΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ.

Ἐνῷ βορρᾶς πολύρροιζος ἀπ' ἄρκτου ἐμυκᾶτο,
κ' ἐπὶ τῶν νώτων ἔφερε χιόνα παγεράν,
ἐκ τῆς ἀδαμαντίνης του ἑστίας πρὸς τὰ κάτω
ὁ ἥλιος ἀπέστελλεν ἡμέραν πενθηράν.

Πένθος βαθὺ σ' ἐκάλυπτεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν,
δυστύχημα ἀνύποιστον, μεγάλη συμφορά...
Δὲν εἶδον σκηνὴν ἄλλοτε ἀλλοῦ πενθιμώτεραν.
« Ἰδέ την, μ' εἶπες ἔνδακρυς, πῶς κοίτεται νεκρά! ... »

Ἐσίγησαν τὰ χείλη σου, ἐκόπη ἡ φωνή σου·
τὸ μέγα κατενόησα καὶ ἄφατον δεινόν.
Ἀπέθανεν ἡ νεαρά, ἡ τάλαινα ἀδελφή σου,
ὡς ῥόδον φεῦ! βραχύβιον, ὡς ἄνθος πρωϊνόν!

Ἀργά, ἀργὰ ἐκρούετο ὁ κώδων καὶ ἀντήχει
εἰς τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ σύνεγγυς ναοῦ,
κ' ἐσήμαινον οἱ πένθιμοι καὶ θλιβεροί του ἦχοι
ἡ μαύρη ὅτι ἔφθασε στιγμὴ τοῦ χωρισμοῦ!

Εἰσῆλθον εἰς τὸν θάλαμον, καὶ εἶδον τὴν μορφήν της
ὡραίαν ὡς καὶ ἄλλοτε, ὡς ἄλλοτ' εὐγενῆ·
ὁ θάνατος δὲν ἔφθειρε φεισθεὶς τὴν καλλονήν της,
ἀλλ' ἐκοιμᾶτο ἤρεμος κ' ὑπεμειδία ἀγνή.

Ἡ τάλαινα! ... τοῦ βίου της τὰ βῦθα καὶ τὰ κρύα
εἰς τὴν σκιὰν ἐβλάστησαν τῆς λύπης τῆς ὠχρᾶς,
καὶ εἶδον σπανιώτατα εὐφρόσυνον ἀκτῖνα
νὰ τὰ θερμάνῃ θάλπουσα ἐν μέσῳ τῆς χαρᾶς.

Ἀλλ' εἶχε ψυχὴν ἄσπιλον, ἀγγέλου εἶχεν ἦθος,
ἀγγέλου τὸ μειδίαμα, τὸ σῶμα βαδίνων.
Οἱ ἄγγελοι δὲν μένουσιν ἐπὶ τῆς γῆς συνήθως·
ἐπέταξεν ὡς ἄγγελος, ὡς τῆς Ἐδὲμ πτηνόν!

Ἦσαν κλειστὰ τὰ ὄμματα, κι' ἀπὸ τὸ βλέφαρόν της,
ἐφ' οὗ ἐπεκαθέζετο σκιὰ θανατηρά,
ἓν δάκρυ κατελείβετο τὸ κρύον πρόσωπόν της,
ἓν δάκρυ... τί ἐσήμαινε κ' ἐβγῆλον ἡ νεκρά;

Ἀπεχαιρέτα δι' αὐτοῦ τὸν κόσμον τὸν ὡραῖον,
ὃν πώποτε δὲν ἔμελλε νὰ ἴδῃ ἐρεξῆς;
ἢ τὸν θρηνοῦντα σύζυγον, ἢ σέ, ποῦ δακρυγέον
παρίστασο, κ' ἐσπάραττεν ὁ πόνος ὁ ὀξύς;

Ἢ φεῦ! τὴν ὑπὲρ ἅπαντας τῆς λύπης γευσαμένην
τὴν ἄψυθον, τὴν τάλαιναν γενέτειραν αὐτῆς,
ποῦ τοὺς κροτάφους ἔτυπτε μὲ κόμην λελυμένην,
καὶ τὴν νεκρὰν ἠσπάζετο κ' ἐθρήνει ἐπ' αὐτῆς;

Μὴ ἄρα τὸν ταλαίπωρον καὶ θεῖλαιον πατέρα,
οὗ ἄλγος τὰ ἐνδόμυχα ἐβύθρωσκε πικρόν;
ἢ φεῦ! τὸ μόλις γεννηθὲν καὶ τὴν αὐτοῦ μητέρα
φρονεῦσαν ἀθωότατα, τὸ βρέφος τὸ μικρόν;

Τὸ ἄκακον! ... τί ἔπταισε; τί πταίει τὸ ἀθῷον,
ἂν, παρ' ἧς ἔλαβε τὸ ζῆν, ἀφῄρεσεν αὐτό;
Τί πταίει ἂν, γεννώμενον μετὰ κλαυθμῶν καὶ γόων,
δὲν εἶχε τὴν συνείδησιν τοῦ φόνου ἐν αὐτῷ;

Τὸ πρῶτον ἦτο τέκνον της, ὁ τόκος της ὁ πρῶτος·
αὐτὸ θὰ τὴν ἐμάνθανε τὴν μητρικὴν στοργήν.
Ὢ! πόσον θὰ ἠγάπ' αὐτὸ ἀπείρως, ἀμαυρώτως!
αὐτὸ θὰ τὴν ἐστόλιζεν, ὡς ἄστρον τὴν αὐγήν!

Κεῖται νεκρὰ ... τὴν κλαίουσι γυναῖκες, ἄνδρες, νέοι ...
ἀπλοῦται εἰς τοὺς ὤμους της ἡ κόμη της λυτή.
Οἱ ὀφθαλμοί οἱ μέλανες κλειστοὶ εἶν' οἱ ὡραῖοι·
ἀκίνητα τὰ μέλη της, ἀναίσθητος αὐτή ...

Ἔκτυπε δὲ τὸ μέτωπον τὸ ὑψηλὸν καὶ λεῖον,
ποῦ ἐμαρτύρει σύνεσιν καὶ νοῦν, εἶνε ψυχρόν!
Παρ' ὥραν ἐγκατέλιπε τὸν θαλερόν της βίον,
παρ' ὥραν, φεῦ! κατέδυσε τὸ ἄστρον της ὠχρόν!

Τὸ μέτωπόν της ἔστεψαν καὶ τοὺς κροτάφους ἄνθη
δεκαεννέ' ἀνοίξεων εὐώδη καὶ τερπνά·
ἡ εἰκοστὴ πλὴν ἄνοιξις πρὶν φθάσῃ ἐμαράνθη,
καὶ ἄνθη ᾄδη στέφουσιν αὐτὴν χειμερινά ...

Ὅλοι θρηνοῦν ... ἐπέσχες σὺ τὰ μαῦρα δάκρυά σου,
παραμυθῶν τὴν τάλαιναν μητέρ', ἀλλ' ἡ μορφή
προεδίδε τὸ ἄλγος σου καὶ τὰ ἐνδόμυχά σου,
καὶ ἠσχάλλες πλησίον της μὲ ὄψιν κατηφῆ.

Ἐγὼ δέ, ὅστις ἔσπευσα νὰ σὲ παραμυθήσω,
ἠσθάνθην εἰς τὰ ὄμματα τὸ δάκρυ ἀνελθόν·
οὐδόλως δὲ κατίσχυον νὰ τὸ ἀναχαιτίσω,
κ' ἐδάκρυον, τὸ φέρετρον αὐτῆς ἀκολουθῶν.

Μὴ θρήνει, φίλε! ... ἔπαυσαν οἱ τῆς ζωῆς της μόχθοι·
ἡ κινδυνεύουσα ἄκατος ἐσώθη εἰς ἀκτήν.
Εἶνε τερπνή, εὐφρόσυνος ἡ οὐρανία ὄχθη,
κ' οἱ ἄγγελ' ὑποδέχονται μετὰ χαρᾶς αὐτήν.

Ἀλλ' ἂς τὴν ἀποδώσωμεν ἡμεῖς, οἵτινες ζῶμεν,
τὴν ἀσπασμὸν τὸν ὕστατον μ' ἓν δάκρυ θαλερόν,
καὶ τὴν ἀπόδημον νεκρὰν μηκέτι ἂς θρηνῶμεν,
καὶ ἂς ἐπιφωνήσωμεν ἐκ τὸν τάφον τὸν πικρόν:

« Ὠνέα, πλήρης ἀρετῆς καὶ ἄμεμπτε τὰ ἤθη,
« ὦ νέ' ἀξιοθρήνητε, ἀπέρχου εἰς χαρὰν
« καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ μετ' ἀγγέλων ζῆθι,
« χρηστὴν τὴν μνήμην ἔχουσα, τὴν γαῖαν ἐλαφρά! »

Ἐν Βάρνῃ, τῇ 15 Δεκεμβρίου 1863.

Ι. ΝΙΚΟΛΑΟΥ.

ΤΩ ΦΙΛΩ Ι. ΑΣΠΡΙΩΤΗ.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΗΣ ΑΥΤΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ.

Εἶνε νύξ. Ἡ πληθὺς τῶν ἀμέτρων ἀστέρων
τὰς μελαίνας ἐκτάσεις πλήρους τῶν αἰθέρων·
εἶνε νύξ, καὶ ὑπνώττουσι τὸ πᾶν ἡσυχεῖ.
Ἐκ μιᾶς ὑπ' ἀγγέλου χειρὸς κρατουμένη,
πρὸς τὰ ἄνω λευχείμων νεᾶνις προβαίνει.
Ποία ἄρα τὸν κόσμον ἀφῆκε ψυχή;...

Ὢ! ὑψοῦται... ὑψοῦται... ἰδοὺ εἰς τὸ δῶμα
τ' οὐρανοῦ ἀφικνεῖται· πλὴν, στρέφουσα τ' ὄμμα
πρὸς τὴν γῆν, τῷ ἀγγέλῳ τοιαῦτα λαλεῖ:
— « Λειτουργὲ τοῦ Θεοῦ! ἐπ' ὀλίγον μὴ πρόσω·
« ἄφες, ἄφες τὸ ὕστατον χαρὰν νὰ δώσω
« εἰς τὴν γῆν, ἔνθα θέλκτρων πλήθους με καλεῖ.

« Εἰκοστὸν μόλις ἔτος φεῦ βίου μου εἶδον
« ἀνατέλλον ὡραῖον καὶ πλήρες ἐλπίδων,
« παριστῶν μοι τὸ πᾶν μειδιῶν τρυφερῶς. »
— « Ἄφες, ἄφες, ὁ ἄγγελος λέγει, ὦ κόρη,
« τὸν ἐπίγειον κόσμον, καὶ ἄνω προχώρει·
« κόσμος ἄλλος ἐκεῖ σὲ προσμένει λαρός.

« Ἐν τῷ μέσῳ θελγήτρων ἀγνώστων, ἀῤῥήτων,
« ἐν τῷ μέσῳ ἐλπίδων φαιδρῶν καὶ ἀφθίτων
« πλανωμένη ἐκεῖ, τὰ ἐν γῇ λησμονεῖς. »
— « Στῆθι, στῆθι μικρόν, ἀποκρίνει ἐκείνη,
« ἐκ τῆς γῆς συνέχεις ἀναπέμπονται θρῆνοι...
« Μὲ θρηνοῦσιν ἀνὴρ, ἀδελφοὶ καὶ γονεῖς!..

» Ἀνὴρ νέος, ὑφ' οὗ τρυφερῶς ἠγαπώμην,
« ἀδελφοὶ προσφιλεῖς, ὑπὲρ ὧν ἐθυόμην,
καὶ γονεῖς, ὧν ἐκόσμουν τὸν βίον φαιδρῶς.»
— « Ἄφες, ἄφες, ὁ ἄγγελος λέγει, ὦ κόρη,
« τὸν ἐπίγειον κόσμον, καὶ ἄνω προχώρει·
« κόσμος ἄλλος ἐκεῖ σὲ προσμένει ἥδιστος.

« Τοῦ Ὑψίστου ἐκεῖ θέλεις εἶσθαι συμβία,
« ἀδελφὴ τῶν ἀγγέλων ἡμῶν οὐρανία,
τῆς Παρθένου Μαρίας θυγάτηρ ἀγνή.»
— « Στῆθι, στῆθι μικρόν, ἀποκρίνει ἐκείνη,
« ἐκ τῆς γῆς ἀλγεινοὶ ἀναπέμπονται θρῆνοι...
« Τὸ ἀθῶόν μου τέκνον ζητοῦν με θρηνεῖ!..

« Ἡ ἀθλία!.. ὁπότε αὐτὸ ἐγεννήθη,
« χαρὰν ποίαν ἠσθάνθην εὐθὺς εἰς τὰ στήθη,
παλμοὺς ποίους ἀγνώστου μοι τέως στοργῆς!..
« Φεῦ! ὁπότε στραφεῖσα τὸ εἶδον τὸ πρῶτον
« ἐρασμίως καὶ πλῆρες ἐλπίδων ὑπνῶττον,
κἀγὼ μήτηρ λοιπὸν, εἶπα, εἶμ' ἐπὶ γῆς!

« Μητρικὴν πλὴν ἀγκάλην πρὶν ἔτι ἀνοίξω,
« καὶ πρὶν ἔτι αὐτὸ μητρικῶς περιπτύξω,
μὲ καλύπτ' ἡ ψυχρὰ τοῦ θανάτου πνοή...
« Καὶ τὸ τέκνον μου φεῦ!... ὀρφανὸν ἐν γεννήσει,
« τὴν μητέρα του θέλει πολλάκις ζητήσει·
τίς ἡ μήτηρ του πλὴν θέλει πάντ' ἀγνοεῖ.

« Ἄφες, ἄφες, πρὶν ἔτι τὸν κόσμον ἀρήσω,
« ἐπ' αὐτὸ μητρικὸν κἂν ἓν δάκρυ νὰ χύσω!»
Καὶ εὐθέως ἀρθόνων δακρύων κρουνοὶ
ἐκ τῶν δύο ὀμμάτων αὐτῆς ἀναβλύζουν,
τοὺς βαστρύχους δ' αὐτῆς πραΰνοντας ῥαντίζουν
μαργαρῖται δακρύων ἐνδόξου θρηνεῖ...

— « Ἄφες, ἄφες, ὁ ἄγγελος λέγει, ὦ κόρη,
« τὸν ἐπίγειον κόσμον καὶ ἄνω προχώρει·
« κόσμος ἄλλος ἐκεῖ σὲ προσμένει ἥδιστος·
« τ' ὀρφανόν σου δὲ τέκνον τῷ Πλάστῃ παράδος.
« Ὑπὸ τ' ὄμμα Ἐκείνου ὡς ἄνθος σκιάδος
« αὐξηθήσεται, θάλλον αὐτὸ ζωηρῶς.»

Ταῦτα εἶπεν αὐτὸς, κ' ἐν τῷ ἅμα ἀνοίγων
συνωρίδα λευκῶν καὶ μεγάλων πτερύγων,
εἰς τὸ δῶμα ταχὺς τ' οὐρανοῦ προχωρεῖ.
Ἦδ' ἡ πρώτη ἀκτὶς τοῦ ἡλίου προβαίνει,
τοῦ ναοῦ δὲ ὁ κώδων πενθίμως σημαίνει
ἐκ πρωΐας, καὶ πένθους τὰ κύκλῳ πληροῖ.

— « Ἡ καλὴ Ἐλισάβετ ἀπέθανε!» λέγουν.
— « Ὦ! τοῦ πένθους τῶν οἴκων αὐτῆς!» ἐπιλέγουν·
εἰς τὸν οἶκον δ' αὐτῆς προχωροῦν κατηφεῖς.
Ἐκεῖ στόνοι, ἐκεῖ κοπετοί τε καὶ θρῆνοι!..
ἐκεῖ πένθος πολὺ καὶ σιγῶσα ὀδύνη!..
ἐκεῖ σκεύη ψυχρὰ τῆς μελλούσης ταφῆς!..

Ἐν Βάρνῃ, κατὰ μῆνα Δεκέμβριον 1863.

Γ. ΦΛΩΡΗΣ.

Η ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ.

Ἀπὸ δάσος εἰς δάσος πλανῶμαι
μὲ πενθοῦσαν, φιλτάτη, καρδίαν,
μὲ πρηγόνος φωνὴν ἀπαισίαν
τὴν πικράν μου ζωὴν καταρῶμαι.

Εἰς τοὺς κόλπους ἀνθοῦντος λειμῶνος,
ἔνθα πᾶσα ἐκλείπει ὀδύνη,
συμφορά! οὐδ' ἐκεῖ δὲν μ' ἀφίνει
ὁ πικρὸς τῆς καρδίας μου πόνος.

Θάλλ' ἡ φύσις ἐκεῖ καὶ ἡρέμα
πλατὺς ῥοὰς γλυκὰ κελαρίζει,
καὶ τερψίθυμος αὔρα ἐροσίζει
τὸ θερμὸν καὶ δακρύον μου βλέμμα.

Ἡ ἠχὼ τῆς ψυχῆς μου τοὺς θρήνους
διαδίδ' εἰς τὰς πέριξ κοιλάδας,
κ' εἰς τερπνὰς κ' εὐανθεῖς πεδιάδας
ἡ πνοή μου μαραίνει τοὺς κρίνους.

Νέος ἔτι μὲ ἄσκοπον βῆμα
εἰς ἀπρόσιτα δάση προστρέχω,
καὶ μὲ δάκρυ θερμὸν καταβρέχω
φεῦ! τὸ χαῖνον καὶ μαῦρόν μου μνῆμα.

Ἂν ἐκεῖθεν, φιλτάτη, συμπέσῃ
ν' ἀπεράσῃς μετά τινα χρόνον,
ἄφες, ἄφες ἓν δάκρυ σου μόνον
εἰς τὸν τάφον μ' ἐπάνω νὰ πέσῃ.

—

ΤΟ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΝ ΠΤΗΝΟΝ.

Μὲ χαρὰν χθὲς ἀκόμη ὁποίαν
εἰς τοὺς κήπους, πτηνόν μου, ἐπέτας,
καὶ τὴν φύσιν γλυκὰ ἐχαιρέτας
μὲ φωνὴν λυγηρὰν καὶ γλυκεῖαν!

Ἀπὸ ἄνθος ἐπέτας εἰς κλάδον,
ἀπὸ κλάδον εἰς εὔοσμον κρῖνον,
γλυκεῖς φθόγγους μὲ χάριν ἀφίνον,
κλαδῶν, πτερυγίζον καὶ ᾠδὴν.

Ῥόδα, κρίνα καὶ ἴασμα τότε
'ς τὴν φωνήν σου διήνοιγον ὅλα,
καὶ τ' ἀπήντων, τερπνά, μυροβόλα,
τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες αἱ πρῶται.

Ἰοβόλος οὐδέποτ' ἐγγύς σου
δὲν διῆλθε πνοὴ νὰ μαράνῃ
οὐδὲ κἂν πρὸς στιγμὴν νὰ ψυχράνῃ
τὰς ὡραίας στιγμὰς τῆς ζωῆς σου.

Ἀλλὰ τώρα, πτηνόν μου ὡραῖον,
εἰς κλωβίον αἰχμάλωτον εἶσαι,
καὶ σιγὴν ὑποφέρεις, λυπεῖσαι,
τυραννίαν σκληρὰν ὑπομένον!

Μ. Μ. ΠΑΠΠΑΣ.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΠΕΛΑΡΓΟΙ. — Περὶ πελαργῶν λέγονται πολλὰ καὶ διάφορα, τόσον περὶ τῆς μεγίστης ἐκείνης καὶ παραδειγματικῆς στοργῆς πρὸς τοὺς γονεῖς των καὶ πρὸς τὰ τέκνα των, ὅσον καὶ διὰ τὸν φύσει ἥπιον τοῦ πτηνοῦ τούτου χαρακτῆρα, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἐκτιθάσσεύεται εὐκόλως, καὶ τοσοῦτον συνοικειοῦται μετὰ τῶν ἀνθρώπων, ὥστε καταντᾷ νὰ συμπαίζῃ πολλάκις μετ' αὐτῶν. « Εἶδον, λέγει περίφημός τις φυσιολόγος, εἴς τινα κῆπον πελαργὸν παίζοντα μετὰ τῶν παιδίων τὴν τυφλομυῖαν, καὶ διακρίνοντα τόσον τὸ διῶκον παιδίον τῶν ἄλλων, ὥστε ν' ἀποφεύγῃ αὐτό.» Θαυμασιώτερα ὅμως εἶνε τὰ λεγόμενα περὶ τῆς μεταναστεύσεως αὐτῶν· διότι, ἀποδημητικοὶ ὄντες ὡς τὰς χελιδόνας, συνέρχονται ἅπαντες πλησιαζούσης τῆς πρὸς μετανάστευσιν ἐποχῆς εἰς μεμονωμένον τι

μέρος, καὶ ἐκεῖ συνεννοούμενοι τρόπον τινὰ διὰ κροταλισμῶν καὶ μυρίων πτερυγισμῶν, ἀνυψοῦνται ὅλοι διὰ μιᾶς, ἀναβαίνουσι ταχύπτεροι εἰς τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις τῶν οὐρανῶν, καὶ βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ πνέοντος οὐρίου ἀνέμου, διότι πάντοτε προνοοῦσι νὰ ἐπιχειρίζωνται τὰς ἀποδημίας των μὲ οὖριον ἄνεμον, φθάνουν τάχιστα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον μέρος.

Κατὰ τὸ 1833 Πολωνός τις εὐπατρίδης, λαβὼν τὸν ἐπὶ τῆς στέγης τῆς οἰκίας του ἐμφωλεύοντα πελαργόν, περιέβαλε τὸν λαιμὸν αὐτοῦ μὲ ἀργυροῦν κλοιὸν φέροντα τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφήν «Haec ciconia ex Polonia» (ὁ πελαργὸς οὗτος ἐκ Πολωνίας.) Τὸ ἑπόμενον ἔτος ἐπανελθὼν κατὰ τὸ σύνηθες ὁ πελαργὸς οὗτος εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, διότι καὶ οἱ πελαργοὶ ὡς αἱ χελιδόνες ἐπανέρχονται εἰς τὰ αὐτὰ μέρη ὅπου ἅπαξ ἔπῆξαν τὰς φωλεάς των, δὲν εἶχε πλέον τὸν ἀργυροῦν κλοιόν, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ ἔφερε μεγαλοπρεπέστατον χρυσοῦν περιδέραιον μὲ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν: «Hanc ciconiam cum donis remitit India Polonis» (ἡ Ἰνδία μετὰ δώρων πάλιν ἀποστέλλει τὸν πελαργὸν τοῖς Πολωνοῖς).

ΑΥΤΟΜΑΤΑ. — Πολλοὶ τεχνῖται διὰ τῶν λεγομένων αὐτομάτων ἐμιμήθησαν θαυμασίως οὐ μόνον τὰς κινήσεις, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς λειτουργίας διαφόρων ζώων, μηδ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐξαιρουμένου. Ἀπὸ τῆς παναρχαίας ἐποχῆς τοῦ Ὁμήρου, ὅστις παριστᾷ τὸν Ἥφαιστον ὡς ἄριστον αὐτοματουργὸν, καὶ τῆς τῶν Αἰγυπτίων, καθ' ἣν ὡς τοιοῦτο τέλειον ἔργον εἰς τὸ εἶδός του δυνάμεθα πιθανῶς νὰ θεωρήσωμεν τὸ περίφημον ἄγαλμα τοῦ Μέμνωνος, μεταβαίνοντες εἰς τὴν μεταγενεστέραν Ἑλληνικὴν ἐποχήν, βλέπομεν τὸν Ἀρχύταν κατασκευάζοντα ξυλίνην περιστερὰν, ἱπταμένην δι' ἀγνώστου μηχανισμοῦ καὶ στηριζομένην μετέωρον εἰς τὸν ἀέρα. Ἐπίσης ὡς αὐτόματα δύνανται νὰ θεωρηθῶσι τὰ βαδίζοντα ἔργα τοῦ Δαιδάλου, καὶ ὅσα ἄλλα δεικνύουσι τὸν βαθμὸν τῆς μηχανικῆς τελειότητος τῶν ἀρχαίων.

Κατὰ τὸν μεσαιῶνα Ἰωάννης τις Μύλλερος κατεσκεύασεν ἀετὸν ἱπτάμενον ἐφ' ἱκανὴν ὥραν, καὶ σιδηρᾶν μυῖαν περιφερομένην ἐπίσης εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ θαλάμου. Ἴσως εἰς τὴν αὐτὴν τῶν αὐτομάτων τάξιν πρέπει νὰ συγκαταριθμηθῶσι καὶ τὰ παρά τινων χρονογράφων εἰς Λέοντα τὸν σοφὸν ἐν τῇ Βυζαντινῇ ἐποχῇ ἀποδιδόμενα μηχανουργήματα τῆς λιθίνης βορβοροράγου χελώνης, τῆς ξυλίνης χειρὸς, ἥτις αὐτομάτως ἐκλείετο καὶ ἤνοιγε, τῆς ἐπὶ δένδρου προσδεδεμένης ἀλύσου τῆς δικαιοσύνης, κτλ.

Ἀλλ' ἡ τέχνη αὕτη προήχθη τὰ μέγιστα ἐπὶ τῶν νεωτέρων χρόνων· διὸ καὶ βλέπομεν πολλὰ τοιαῦτα αὐτόματα τῆς νεωτέρας κατασκευῆς παριστῶντα ἀνθρώπους γράφοντας, παίζοντας εἰς τὸ κύμβαλον ἢ ἄλλο τι ὄργανον, χορεύοντας καὶ ὅλα τὰ διάφορα ἐκτελοῦντας δύσκολα ἔργα. Ἰδίως ὅμως μεταξὺ πάντων τῶν τοιούτου εἴδους αὐτομάτων διακρίνεται τὸ παίζον τὸ ζατρίκιον αὐτόματον τοῦ ἀριστοτέχνου Μαελζέλου, ὅπερ οὐ μόνον τάττει καὶ ἀφαιρεῖ τοὺς πεσσοὺς, ἀλλὰ κινεῖ αὐτοὺς πρὸς πάσας τὰς διευθύνσεις μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας, ὥστε σπανίως δύναται νὰ ὑπερβῇ τις αὐτὸ κατὰ τὴν ἐμπειρίαν. Ὁσάκις δὲ ὁ μετ' αὐτοῦ παίζων κινήσῃ πεσσόν τινα παρὰ τοὺς κανόνας, τὸ αὐτόματον ἀμέσως διακόπτει τὸ παιγνίδιον, καὶ ἐκφωνεῖ μετὰ καγχασμοῦ τὰς ἐξῆς Γαλλικὰς λέξεις e c h e c, m a t.

ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΑΙ. —Καθὼς ποτὲ ἐξέπληξαν τὴν ἀνθρωπότητα οἱ οἰκοδόμοι γιγαντιαίων ἔργων, οἷον τῶν πυραμίδων, τοῦ Κολοσσοῦ τῆς Ῥόδου, κτλ. οὕτω καὶ μικροτέχναι ἐπέσυρον τὸν θαυμασμὸν τῶν παρατηρητῶν. Ἡ μικροτεχνικὴ ἦτο γνωστὴ παρ' ἀρχαίοις. Καλλιστράτης τις Λακεδαιμόνιος ἔγραψε μὲ χρυσοῦς χαρακτῆρας δίστιχον ἐλεγεῖον ἐπὶ κόκκου κέγχρου. Θεόδωρός τις Σάμιος ἀναφέρεται παρὰ Πλινίῳ ὡς κατασκευάσας ἐξ ὀρειχάλκου τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἄγαλμα ἐντελῶς ὁμοιάζον, εἰς μὲν τὴν δεξιὰν κρατοῦν βιβλίον εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν ἅρμα τέθριππον· ὅλον δὲ τὸ ἔργον ἐκαλύπτετο ὑπὸ μυίας ὀρειχαλκίνης.

Ἐκ τῶν νεωτέρων ἀναφέρονται εὐάριθμοί τινες τοιοῦτοι ἀξιοσημείωτοι τεχνῖται, ἐν οἷς καί τις Νικόλαος Σπανώνης, ζῶν κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα, ὅστις ἔγραψεν ἐν τῶν κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίων ἐπὶ περγαμηνῆς, ἐχούσης μέγεθος ὅσον ὁ ὄνυξ μικροῦ δακτύλου, μὲ χαρακτῆρας λίαν μικροὺς πλὴν καὶ καλλιγραφικώτατα. Ἐπίσης ἀναφέρεται καὶ περίφημός τις Ἄγγλος ὡρολογοποιὸς Βοβερῖνος τὸ ὄνομα, ὅστις κατεσκεύασεν ἐκ τοῦ πυρῆνος τοῦ φοίνικος τράπεζαν χαρτοπαιγνίου, τράπεζαν τοῦ φαγητοῦ, σκευοθήκην, καθρέπτην, δώδεκα καθέκλας, ἁλατοδοχεῖον, πινάκια καὶ μαχαιροπήρουνα, πρὸς τούτοις δὲ ἕνα ἄνδρα καὶ μίαν γυναῖκα μετὰ τοῦ ὑπηρέτου· ὅλα δὲ αὐτὰ ἦσαν τόσον μικρὰ, ὥστε ἐχώρουν ἐντὸς τοῦ φλοιοῦ λεπτοκαρύου. Ὡς θαυμασιώτερον ὅμως πάντων τῶν τοιούτου εἴδους ἔργων ἀναφέρεται συλλογή τις τριακοσίων ἀγγείων ἐξ ἐλεφαντίνου ὀστοῦ μὲ χεῖλη χρυσωμένα, ἅτινα πάντα περικλείονται εἰς κόκκον πεπέρεως. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα ἐσώζοντο πρό τινος εἰς τὴν ἐν Πάργᾳ βιβλιοθήκην Ῥοδόλφου τοῦ Β', καὶ ἴσως διατηροῦνται μέχρι τῆς σήμερον.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.—Ὑπελογίσθη ὅτι τὸ ἀνθρώπινον γένος συμποσοῦται σήμερον εἰς ἓν δισεκατομμύριον ἀτόμων, λαλούντων 3064 γνωστὰς γλώσσας, καὶ πρεσβευόντων 1100 διαφόρους θρησκείας. Κατὰ μέσον ὅρον, ἡ ζωὴ ἑκάστου ἀτόμου διαρκεῖ 33 ἔτη καὶ 6 μῆνας. Τὸ τέταρτον τῶν κατ' ἔτος γεννωμένων παιδίων ἀποθνήσκει πρὸ τοῦ ἑβδόμου ἔτους, τὸ δ' ἥμισυ πρὸ τοῦ δεκάτου ἑβδόμου. Ἐπὶ 100 ἀτόμων, ἓξ μόνον ὑπερβαίνουσι τὸ ἑξηκοστὸν ἔτος, εἷς ἐπὶ 500 φθάνει τὸ ὀγδοηκοστὸν, καὶ εἷς μόνος ἐπὶ χιλίων φθάνει μέχρι τοῦ ἑκατοστοῦ ἔτους. Ἐκ τῶν ζώντων ἀποθνήσκουσι κατ' ἔτος 330 ἑκατομμύρια, καθ' ἡμέραν 91,000, κατὰ πᾶσαν ὥραν 3,730, καθ' ἕκαστον λεπτὸν 60, καὶ ἑπομένως κατὰ πᾶν δευτερόλεπτον ἓν ἄτομον. Ἀντὶ τῶν ἀποθνησκόντων 330 ἑκατομμυρίων ἀτόμων, γεννῶνται κατ' ἔτος 412 καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια· εἰς τρόπον ὥστε τὸ ἀνθρώπινον γένος αὐξάνει ἀνὰ πᾶν ἔτος κατὰ 82 καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια. Παρετηρήθη ὅτι γεννήσεις καὶ ἀποβιώσεις γίνονται πλειότεραι τὴν νύκτα ἢ τὴν ἡμέραν. Ὑπολογιζομένου δὲ ἑνὸς συνοικεσίου ἐπὶ 120 ἀτόμων ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ πάσης ἡλικίας, εὑρίσκομεν ὅτι ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ τελοῦνται κατ' ἔτος 83,300,000 γάμων.

Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑκατονταετηρίδα ἀπεβίωσαν ἐν Ρωσσίᾳ 1338 ἄτομα ἡλικίας 120 ἐτῶν καὶ πλέον. Ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ 49 ἄτομα, ἐτῶν 130 μέχρις 175. Ἐν Γαλλίᾳ τὰ παραδείγματα τοιαύτης μακροβιότητος ἦσαν σπανιώτερα.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΑΧΥΤΗΤΟΣ.—Εἷς πεζὸς εἰς ἓν λεπτὸν συνήθει βήματι διατρέχει 75 βήματα· ταχεῖ, 120· δρομαίῳ, 150. Ἵππος γεγυμνασμένος ἱππέως στρατιώτου εἰς ἓν λεπτὸν συνήθει βήματι διατρέχει 120 βήματα· ἐν διατροχασμῷ, 240· μετρίᾳ ταχύτητι, 480· μεγίστῃ, 600 βήματα. Μεταξὺ τῶν ζώων ταχύτερος εἶνε ὁ ψύλλος, διατρέχων εἰς πᾶν πήδημα διάστημα 300άκις μεγαλήτερον τοῦ σώματος αὐτοῦ, κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ Βυφφῶνος. Ἐὰν εἷς κυνηγετικὸς κύων ἐπήδα κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ ψύλλου, εἰς 219,642 πηδήματα ἤθελε διατρέξει τὴν σφαῖραν τῆς γῆς. Ὁ μύρμηξ εἰς δέκα λεπτὰ διατρέχει 30 ὀργυιάς, καὶ εἰς μίαν ὥραν 180· (δηλαδὴ, 500 πήχεις.) Ὁ κοχλίας, ὢν 300—500άκις μεγαλήτερος τοῦ μύρμηκος, εἰς δέκα λεπτὰ διατρέχει τρεῖς πόδας, καὶ εἰς μίαν ὥραν μόλις ἐννέα πήχεις. Ἡ ταχυδρομικὴ περιστερὰ εἰς μίαν ἡμέραν διατρέχει 300 ὥρας· ἡ χελιδὼν εἰς ἓν λεπτὸν διατρέχει 4,500 πήχεις, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ πείρας. Ἡ πτῆσις τοῦ ἀετοῦ μολονότι εἶνε ὁμοία τῇ τῆς χελιδόνος, ἡ ἀνάβασις αὐτοῦ εἶνε ταχυτάτη, ὥστε εἰς τρία λεπτὰ δύναται νὰ ὑψωθῇ εἰς τὸν ἀέρα εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ μὴ φαίνεται. Ἡ τοῦ ἱέρακος πτῆσις εἶνε ἐπίσης ταχυτάτη· διηγοῦνται περί τινος ἱέρακος Ἐρρίκου τοῦ Β', βασιλέως τῆς Γαλλίας, ὅτι, ἀποδρὰς ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκ Παρισίων, τὴν ἐπιοῦσαν συνελήφθη ἐν Μελίτῃ, τῇ πατρίδι αὐτοῦ, φέρων ἐν τῷ πραχήλῳ τὸν διακριτικὸν αὐτοῦ κρίκον. Ἡ ἐκ Παρισίων μέχρι Μελίτης ἀπόστασις, τὴν ὁποίαν οὗτος διέτρεξεν, εἶνε 230 μιλίων.

Ἀήρ, πνέων ὡς σύνηθες, εἰς ἓν δευτερόλεπτον διατρέχει ὀκτὼ πόδας· οἱ ἐνταῦθα συνήθως πνέοντες ἀνατολικοὶ ἄνεμοι ἐν διαστήματι ἑνὸς δευτερολέπτου διατρέχουσι 45 πόδας, οἱ δὲ ἐν τρικυμίᾳ, 25 πόδας· ἡ πρὸς τοιούτους ἀνέμους ἐναντία διεύθυνσις εἶνε δύσκολος. Πολλάκις ἐξ ἀνέμων, διατρεχόντων 30—32 λεπτά, καταπίπτουσι μεγάλα δένδρα· ἄνεμος, διατρέχων εἰς ἓν δευτερόλεπτον 68 πόδας, καταστρέφει δάση καὶ οἰκοδομάς. Ἐν τῷ Δυτικῷ Ὠκεανῷ πνέουσι κάποτε ἄνεμοι διατρέχοντες 125 πόδας, ἀλλ' οὗτοι εἰσὶ σπανιώτατοι.

ΠΟΤΑΠΟΙ ΠΡΟΑΓΟΜΕΝΟΙ.—Ἂν ὑπῆρχε κατορθωτὸν νὰ ἀνευρεθῇ ἡ μυστικὴ ἱστορία τῆς προαγωγῆς τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, ἤθελε καταδειχθῇ ὅτι σπανίως ἡ ἱκανότης ὑπῆρξεν αἰτία τοῦ πρώτου πρὸς προαγωγὴν αὐτῶν βήματος, καὶ ὅτι ἡ χρυσῆ τῆς προτιμήσεως πύλη δὲν ἀνοίγεται συνήθως τοῖς ἀληθῆ προτερήματα κεκτημένοις, ἀλλὰ πολλάκις εἰσέρχονται εἰς αὐτὴν λίαν παραδόξως ὅλως ἀνάξιοι ἄνθρωποι.

Ὁ Χεβρὼ πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι τόσον προσείλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ Σουλτάνου Ὀσμὰν ἡ μοναδικὴ δεξιότης, δι' ἧς ἐφύτευε κράμβην κηπουρός τις ἐνῶρα καθ' ἣν διέβαινεν ἐκεῖθεν ἡ Α. Μ. ὥστε ἀνύψωσε πρῶτον αὐτὸν εἰς ἀρχήν τινα παρ' ἑαυτῷ, ἔπειτα δὲ ἀντήμειψε τὸν φυτευτὴν τῶν κραμβῶν ἀναδείξας αὐτὸν βεηλέρβεην, ἤτοι ἀντιβασιλέα τῆς Κύπρου.—Λουδοβίκος ὁ ΙΑ' προήγαγε πτωχὸν ἱερέα, ὃν εἶδε κοιμώμενον ἐν τῇ στοᾷ Ἐκκλησίας τινός, ἵνα ἀληθεύσῃ ἡ παροιμία, ὅτι τοὺς καλομοίρους ἀνθρώπους εὑρίσκει ἡ καλὴ τύχη καὶ κοιμωμένους.—Ἐρρῖκος ὁ Η' ἀνύψωσεν ὑπηρέτην εἰς μέγα ἀξίωμα, διότι ἐπεμελήθη νὰ παραθέσῃ αὐτῷ κλιβανίτην κάπρον ἐν ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ἡ Α. Μ. ἔτυχε νὰ ὀρεχθῇ τοιούτου ἐδέσματος.

Ὅτε δὲ ὁ Καρδινάλιος Δὲ Μόντης ἐξελέχθη Πάπας, πρὶν ἢ ἀπέλθῃ τοῦ ἐκλεκτηρίου ἐπέθεσε καρδιναλικὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεραλὴν οἰκέτου, οὗτινος τὸ κυριώτερον προτέρημα ἦν ἡ ἐπιμέλεια, δι' ἧς περιεποιεῖτο πᾶσαν ἡμέραν τὸν πίθηκον τῆς Α. Σεβασμιότητος.—Ὁ Κ. Δὲ Χαμιλλὰρ, ὑπουργὸς τῆς Γαλλίας, ὠφειλε τὴν προαγωγὴν αὐτοῦ εἰς τὴν περὶ τὸ σφαιριστήριον δεξιότητα· μόνος οὗτος ἠδύνατο νὰ διαγωνίζηται πρὸς Λουδοβίκον τὸν ΙΔ' εἰς τὴν παιδιὰν ταύτην.—Ὁ Γεώργιος Βίλλιερς (ὕστερον Δοὺξ τοῦ Βούκιγκαμ) ἐξ ἰδιώτου ὑψώθη εἰς ὑψηλὸν ἀξίωμα, καὶ ἐπληρώθη τιμῶν καὶ πλούτου ὑπὸ Ἰακώβου τοῦ Α' ἕνεκα τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ καλλονῆς.—Ὁ εὐγενὴς Βάλτερ Ραλεΐγχος προήχθη ἕνεκα περιποιήσεώς τινος πρὸς τὴν Ἀνασσαν Ἐλισάβετ, ὁ δὲ εὐγενὴς Χριστόφορος Χάττων ἕνεκα τῆς περὶ τὸν χορὸν ἐπιδεξιότητός του.— Ὁ Δοὺξ Λυῆνων, ὁ ἀνυψώσας ἑαυτὸν εἰς εὐγένειαν καὶ ἐξουσίαν τυραννικωτάτην, ἦν χωρικός τις παῖς κτησάμενος τὴν εὔνοιαν Λουδοβίκου τοῦ Η', παιδὸς καὶ αὐτοῦ τότε ὄντος, διότι κατεσκεύαζε μετ' ἐπιτηδειότητος παγίδας πρὸς σύλληψιν στρουθίων, κτλ.

Ἐκ τούτων λοιπὸν συνάγεται, ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἀνυψώθησαν ἐξ ἐπιπολαίων ποιοτήτων, καὶ μάλιστα ἐξ ἐλαττωμάτων πολλάκις.

ΑΜΗΝ.—Ἡ λέξις αὕτη, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον συνεχῶς μεταχειριζόμεθα, εἶνε Ἑβραϊκὴ καὶ σημαίνει συναίνεσιν, κατάνευσιν, ἐπιβεβαίωσιν, ὡς τὸ ναὶ, βεβαίως, ἀληθῶς. Μετέβη δὲ ἀπὸ τῆς θρησκευτικῆς γλώσσης τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Μωαμεθανῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν κοινὴν συνδιάλεξιν. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν ἐπιβεβαιοῦσι καὶ τελειόνουσι διὰ τῆς λέξεως ταύτης τὰς εὐχὰς καὶ παρακλήσεις των· τὸ αὐτὸ δὲ ἐποίουν καὶ οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις αὐτῶν, ἐπισφραγίζοντες διὰ τοῦ Ἀμὴν τὴν ὑπὸ τοῦ Πρεσβυτέρου τῆς κοινότητος ἀπαγγελλομένην προσευχήν. Δι' αὐτῆς δὲ ταύτης τῆς λέξεως κλείουσι καὶ περατοῦσι τὴν σήμερον καὶ τὰς διδαχάς. Δὲν ἀνταποκρίνεται ὅμως εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῆς σημασίαν, εἰμὴ ὅταν τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας (διδαχῆς) ἦνε γενική τις ἀλήθεια ἢ εὐχή· ὅταν δ' ἐξ ἐναντίας ἡ διδαχὴ λήγει διά μιᾶς ἀπειλῆς, τότε βεβαίως δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς ταύτην τὴν λέξιν ἄλλην σημασίαν, εἰμὴ ὅτι ἡ διδαχὴ ἐτελείωσε. Τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα καὶ εἰς τὸν κοινὸν βίον, πρὸς βεβαίωσιν πράγματός τινος, ἢ ἐπὶ εὐχῆς τινος καὶ λόγου συγχαρητηρίου.

Ὑπάρχει ὡραῖόν τι αἴνιγμα, ὑπαινιττόμενον τὴν πάνδημον ταύτην λέξιν, ὅπερ παραθέτομεν ἐνταῦθα περιεργείας χάριν:

Εἰς τ' οὐρανίου μας Πατρὸς τὸ φωταυγάζον δῶμα
ἀδιαλείπτως μ' ἐκφωνεῖ Χριστιανῶν τὸ στόμα.

καὶ ὡς εὐχὴν πρὸς τὸν Θεὸν μὲ πέμπει τὴν ἐσχάτην.
Ἡ κεφαλή μου δ' ἂν κοπῇ, μερίδα δωδεκάτην
τὸ σῶμά μου ἀποτελεῖ τοῦ ἔτους, καὶ ἡμέρας
καὶ νύκτας τότε ἀριθμῶ τριάντα θυγατέρας.
Ἀναγραμματιζόμενον μὲ τὸν συνήθη τρόπον,
ὁπόσον εἶμαι χρήσιμον θὰ ἴδῃς τῶν ἀνθρώπων.
Ἂν τέμῃς μου τὴν κεφαλὴν καὶ πόδας, εἰς τὸν πόνον
ὡς ἄψυχον θ' ἀναισθητῶ, πλὴν μὴ θὰ κράζω μόνον.

Αἱ εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρίων λευκάζονται χιόνες πολὺ διελύθησαν, οἱ δὲ κρύεροὶ καὶ θελλώδεις ἄνεμοι τοῦ χειμῶνος ἔπαυσαν ἀπό τινος τὸ ὀχληρὸν καὶ παρατεταμένον σάλπισμά των, οἱονεὶ ἐξαντλήσαντες τὴν πολλὴν ὁρμήν των. Ἡ Ἑπτάλοφος εἶνε ἐκ τῶν εὐαρίθμων ἐκείνων μερῶν τοῦ πλανήτου ἡμῶν, εἰς ἃ δύναταί τις νὰ θαυμάσῃ τὰς ἑαρινάς, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ χειμῶνος ἡμέρας. Μία ἀκτὶς τοῦ ἡλίου, ἀποστελλομένη ἐνταῦθα ἐν μέσῳ χειμῶνι, μία τροπὴ τοῦ βορείου ἀνέμου εἰς νότιον μεταβάλλει ἀμέσως τὴν χειμερινὴν ἡμέραν εἰς ἑαρινήν, ἡ τοὐλάχιστον κατ' οὐδὲν ὑπολειπομένην τῆς ἑαρινῆς, εἰμὴ κατὰ βαθμούς τινας ψύχους ἐν τῷ θερμομέτρῳ καὶ κατὰ τὸν ἀνυπόφορον καὶ ἄφθονον συνήθως βόρβορον τῶν ὁδῶν· ὁ βόρβορος καταντᾷ μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας πληγὰς τῆς ἄλλως ὡραίας ταύτης μεγαλοπόλεως.

Δεκαπενθημερία ἤδη παρῆλθεν, ἀφότου τὸν κύκλον τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐπεσκέψατο ὁ χωλὸς Φεβρουάριος. Ὁ μὲν οὗτος ἀείποτε ὑπὸ τῆς συνηθείας ἐμυκτηρίσθη, ἐγελοάσθη καὶ γλευάζεται, καθότι ἐν τῇ μεγάλῃ τῶν δώδεκα μηνῶν πάλῃ, πάλῃ, καθ' ἣν οἱ Τιτᾶνες οὗτοι μῆνες ἀπεφάσισαν νὰ σκυλεύσωσι τοῦ πατραλοίου Χρόνου τὰ λάφυρα, ὁ ἄτυχὴς Φεβρουάριος, χωλὸς, ῥυσὸς καὶ ἀνάπηρος ὤν, δὲν κατώρθωσε νὰ λάβῃ τὸν δίκαιον τῶν λαφύρων κλῆρον. Ἀλλ' ὡς νὰ μὴ ἤρκει τὸ μέγα τοῦτο πάθος, εὑρίσκονται ἄδικοι βροτοὶ διαπτύοντες αὐτὸν ἀδίκως. Πόσον δὲ παράλογοι εἶνε οἱ σαρκασμοὶ καὶ τὰ πλήγη ἰοῦ βέλη, ὅσα κατ' αὐτοῦ ἐκτοξεύονται, εὐκόλως τὸ καταλαμβάνει τις ἂν θελήσῃ νὰ ἀτενίσῃ ὀλίγον πρὸς τὴν διαχείρισιν τῆς ἐξουσίας του. Ποῦ αἱ νιφάδες τῶν χιόνων καὶ τὰ κρυσταλλώδη ὕδατα καὶ τὰ ἀφόρητα ψύχη, δι' ὧν ὁ προκάτοχός του μὴν μᾶς κατετρόννει; Θέλετε νὰ βεβαιωθῆτε καλήτερον ὅτι ὁ Φεβρουάριος δὲν εἶνε διεστραμμένος, ὡς τὸν παριστῶσι συνήθως; θέσατέ τον εἰς ἀντιπαράθεσιν μὲ τὸν πρὸ αὐτοῦ, καὶ παραβάλετε τὴν κρυερὰν τοῦ Ἰανουαρίου πάχνην μὲ τοῦ Φεβρουαρενοῦ φθινοπώρου τὰ θέλγητρα. Μὴ λησμονήσετε δὲ εἰς τὴς ἀντιπαραθέσεως ταύτης τὴν ἀμεράλητον πλάστιγγα νὰ θέσητε καὶ τὸ ἐξόχως διακρίνον αὐτὸν τῶν ἄλλων μηνῶν... τὸ πανηγυρικὸν τῶν ἀποκρέω.

Ὁ διατυμπανισμὸς τῆς ἀποκρέω ἐξακολουθεῖ ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ζωηρότητι. Αἱ ἀποκρέω, ὁ κινδυνώδης οὗτος σκόπελος, εἰς ὃν πλεῖστα ὅσα τελοῦνται λυπηρὰ ναυάγια, καὶ καθ' ἃς, κατὰ τὸν Βυζάντιον ποιητὴν

ὁ Ἐπίκουρος μονάχος εἰς τὸν κόσμον θριαμβεύει,

εἶσὶ τῳόντι, κατά τινα ἠθικολόγον, ἡ φθίσις τοῦ βαλαντίου, ἡ καταστροφὴ τῆς ὑγείας, ὁ λυμεὼν τῶν νέων καὶ ὁ τάφος τῶν γερόντων. Ὢ! ὁποία τῳόντι κουφότης! Ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε κατέρχεται τοσοῦτον χαμηλὰ εἰς τὴν τοῦ κτήνους βαθμίδα, ὅσον κατὰ τὰς ἑορτὰς ταύτας τοῦ Ἀσώτου. Ἀγνοῶ ἂν τὰ Διονύσια καὶ τὰ Κρόνια τῶν ἀρχαίων δύνανται νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὴν ἀποκρέω τῶν νεωτέρων. Ἡ βδελυρία τοῦ ἀνθρώπου ἀπεικονίζεται τῳόντι κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, καθ' ἣν, μετὰ διάρκειαν ἐτησίου κακοδαιμονίας, δίκην πνιγομένου, ὁράττεται εὐκαιρίας, ἥτις τῷ συγχωρεῖ πᾶσαν ἀνοησίαν, καὶ καθ' ἣν ἀποθέτει τὰς μερίμνας του, τὴν ἀθυμίαν, τὴν κατήφειαν, διὰ νὰ παραδοθῇ ἀκωλύτως εἰς πότους καὶ κώμους καὶ ὄργια, διὰ νὰ διάγῃ ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ ἀσωτίᾳ. Εἰς γέλωτα κινοῦσιν ἡμᾶς αἱ περιγραφαὶ τῶν τοῦ μεσαιῶνος παραδόξων ἐκείνων ἑορτῶν τῶν τρελλῶν καὶ τῶν ὄνων, πλὴν εἰς γέλωτα ἐπίσης θέλουν κινεῖ τοὺς μεταγενεστέρους αἱ περιγραφαὶ τῶν ἡμετέρων Κρονίων — καὶ τί λέγω εἰς γέλωτα; — εἰς οἶκτον μᾶλλον.

Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ἵνα ἀπολαμβάνῃ τῶν πάντων ἐν τῇ προσκαίρῳ ταύτῃ παροικίᾳ κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον, χωρὶς νὰ ὑποπίπτῃ εἰς ὑπερβολάς· ἐφ' ᾧ καὶ τὸ ὀρθότατον ῥητὸν τῶν προγόνων μας «Πᾶν μέτρον ἄριστον, αἱ δὲ ὑπερβολαὶ ἀλγειναί.» Κρόνια λοιπὸν καὶ Διονύσια, καὶ ἑορταὶ τῶν τρελλῶν καὶ τῶν γαδάρων καὶ Καρναβάλια εἰσὶ λυπηρόταται καὶ ἀσύγγνωστοι παρεκτροπαὶ ἐξ ἐκείνων, εἰς ἃς ἐξοκέλλει συνεχῶς ὁ ἄνθρωπος παραγωνρίζων τὸν προορισμόν του.

Ἐν τούτοις βλέπομεν πολλοὺς μορφάζοντας ἐπὶ τῇ οἰκοδομητικῇ ταύτῃ διαχῇ τῆς Μούσης ἡμῶν. Διαφορούντες δὲ ἂν αὕτη ἐκληφθῇ, ἀντὶ χρονογράφου ἱεροκήρυξ, ἀκολουθοῦμεν τὴν πτῆσιν αὐτῆς πρὸς τὰς διαφόρους σκηνὰς τοῦ βίου, ἐξ ὧν διάφορα ἀπεικονίσματα προσφέρει ἡμῖν.

Ἐνταῦθα χοροὶ μετὰ καὶ ἄνευ προσωπίδων, διδόμενοι πρὸς ὄφελος τῶν πτωχῶν ἢ ἐπὶ διαφόροις ἄλλοις ἀγαθοεργέσι σκοποῖς. Καὶ ἡ μὲν πρόθεσις καλὴ καὶ ἁγία, τὸ μέσον ὅμως κάπως ἀκατάλληλον, καὶ μάλιστα προκειμένης περὶ τῆς διὰ χοροῦ διατηρήσεως ἑνὸς σχολείου. Φοβούμεθα μήπως ἡ πολλὴ χορομάνια καταντήσῃ ἡμᾶς ὅπως δώσωμεν χορούς ἐν τῷ μέλλοντι καὶ πρὸς διατήρησιν ἐκκλησίας τινός. Ἄλλως τε μὴ λησμονοῦμεν ὅτι ὁ χορὸς εἶνε πάντοτε τὸ πεδίον τῆς μάχης τοῦ ἔρωτος.

Ἐκεῖ ἀλλεπάλληλοι θεατρικαὶ παραστάσεις, πάντοτε πρὸς ὄφελος τῶν πτωχῶν. Ἡμεῖς, ἑπόμενοι τῷ γνωμικῷ «δύο κακῶν προκειμένων τὸ μὴ χεῖρον βέλτιστον,» προτιμῶμεν πάντοτε τὰς ἀθῴους καὶ σεμνὰς θεατρικὰς παραστάσεις παντὸς ἄλλου ἐκ τῶν τοιούτων εὐεργετικῶν λεγομένων μέσων, ἀφοῦ ἡ φιλανθρωπία ἡμῶν κατήντησεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ ἀπαιτῇ ἀμοιβὴν διὰ τὴν ἐλεημοσύνην της. Ἐκ τοῦ θεάτρου τοὐλάχιστον πηγάζει καὶ τις ὠφέλεια, ἐναντίον τῶν γελοίων ἐκείνων ἀγιοφρόνων, οἵτινες θεωροῦσι τὰ θέατρα τύπον διαφθορᾶς. Τὰ θέατρα, εὕρημα καὶ παίγνιον τερπνὸν τῶν προγόνων μας, εἶσὶν ἡ εὐγενέστερα τῶν διαχύσεων καὶ ἡ διδακτικωτέρα πολλάκις.

Ἐναντίον λοιπὸν καὶ αὐτῆς τῆς γνώμης αὐτῶν τῶν ἀρχαίων ἀγιοφρόνων (διότι πᾶσα ἐποχὴ ἔσχε τοὺς ἀγιόφρονάς της), ἐναντίον λέγομεν τῆς δόξης τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων Σόλωνος, Πλάτωνος, Δημοσθένους, Ἰσοκράτους κλπ. θελόντων, δι' ἄλλους λόγους ἁρμόζοντας τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ καὶ ἰδίως διὰ πολιτικοὺς σκοπούς, τὰ θέατρα ψεύδους διδακτήρια, θέλομεν τολμήσει νὰ ὑπερασπισθῶμεν αὐτὰ, μὴ φοβούμενοι πλέον ὅτι ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἡ ὑπόκρισις καὶ τὸ ψεῦδος ἤθελε μεταδῇ ταχέως εἰς τὰ συναλλάγματα τῶν πολιτῶν, διότι ἐν τῷ σημερινῷ αἰῶνι κατήντησε τὸ ἀντίστροφον. Ἐκ τῆς κοινωνίας δηλαδὴ ἀρυόμεθα ταῦτα, ὅπως μεταφέρωμεν αὐτὰ ἐπὶ τῆς σκηνῆς... Διὸ καὶ ὅσον θέλομεν παύσει κράζοντες πάντοτε, ὡς οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι, panem et circensem! (ἄρτον καὶ θέατρον!

Πανταχοῦ τέλος πάντων διασκεδάσεις, χοροὶ ἰδιωτικοὶ, ἐφεσπερίδες, μουσικαὶ συμφωνίαι, διάφορα θεάματα, κτλ. κτλ. ὧν ἡ περιγραφὴ ἤθελε φέρει ἡμᾶς εἰς μάκρος, καὶ τὰ ὁποῖα οὐδόλως ἔχουσιν ἀνάγκην περιγραφῆς ὡς πασίγνωστα. Τὰ πάντα δὲ φέρουσιν ὡς σύνθημα μεγάλοις καὶ καταφανέσι γεγραμμένον γράμμασι τὸ σύμβολον τοῦ Ἐπικούρου: Φάγωμεν καὶ πίωμεν...

Ἐν τούτοις, ἐν τινι ἀποκέντρῳ γωνίᾳ τῆς ἀπεράντου μεγαλοπόλεώς μας συμβαίνει τι παράδοξον, κάπως πρωτοφανὲς καὶ ἰδιαίτερας χρῆζον προσοχῆς. Ἐν τῇ συνοικίᾳ Κ.. τελεῖται ἔρως μεταξὺ δύο ἀτόμων, ἔρως δειλὸς καὶ συνεσταλμένος, καθόσον τὰ πρωταγωνιστοῦντα ἀμφοτέρωθεν πρόσωπα εἰσὶ φύσει δειλὰ καὶ συνεσταλμένα. Ὁ μὲν ἥρως τοῦ δράματος εἶνε ὁ δημοδιδάσκαλος τῆς συνοικίας, ἐκ τῶν κατ' εὐφημισμὸν λεγομένων τοιούτων, ἡ δὲ παρηλίξ τις νεᾶνις, ἐκ τοῦ γένους τῆς βασιλευσάσης ἐκείνης Δεββώρας ἐν Ἱερουσαλὴμ διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνδρα, ἥτις προσπαθεῖ παντὶ σθένει νὰ μεταστρέψῃ τὸν σοβαρὸν ἐκεῖνον τοῦ Ἀπόλλωνος λάτρην εἰς λάτριν τῆς Κύπριδος. Ἐφ' ᾧ προσποιήσεις παντὸς εἴδους, ὑπεκφυγαί, καὶ τὰ λοιπά, ὅσα συνήθη καὶ ἐφικτὰ τῷ γυναικείῳ φύλῳ, δι' ὧν παγιδεύονται πολλοὶ δυστυχεῖς.

Ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος ὁ σοβαρὸς καὶ ἀπαθὴς τῶν Μουσῶν θεράπων πίπτει θῦμα οἰκτρὸν τῆς ἐμψύχου γειτονός του Μού-

σης, καὶ ἄρχονται αἱ πρῶται μεταξὺ τῶν ἐρώντων σκηναὶ, ἀνταποκρίσεις δηλ. ἐκ τῶν παραθύρων, νυκτερειναὶ συνδιαλέξεις λίαν ἐπιφυλακτικαὶ καὶ συχνὴ ἀλληλογραφία. Ἴσως ἀβούλως ἠθέλομεν ποιήσει λόγον περὶ τοῦ ἀσημάντου ἀνεκδότου τούτου, ἂν ἡ Μοῦσα δὲν ὑπέκλεπτε μίαν τῶν περιπαθῶν ἐπιστολῶν τῆς ἐρωτικῆς ἐκείνης ἀλληλογραφίας, ἥντινα καὶ σπεύδομεν περιεργείας χάριν νὰ δημοσιεύσωμεν, τηροῦντες θρησκευτικῶς τοὺς τε σολοικισμοὺς καὶ τὰς ἀνορθογραφίας, διότι συνήθως, μετὰ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Κερδῴου Ἑρμοῦ, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἀσγίου εἰσὶν οἱ μόνοι ἀνορθογράφως γράφοντες τὴν γλῶσσάν των.

Ἴδοὺ ἀντίγραφον τῆς ἐν λόγῳ ἐπιστολῆς ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ:

Κυρία!

« Οὐδένα ἡ πρὸς ὑμᾶς παρ' ἐμοῦ σταλεῖσα ἐπιστολὴ ἐκφράσαι βούλεται, εἰμὴ τὸ αἴτιον τὸ παραγαγὸν τὴν ἀνέκφραστον καὶ ἀνεκδιήγητον πρὸς τὰ ὑμέτερα ὡς ἔπεται καὶ εὐέσθητα αἰσθήματα συμπάθειαν. Ἂν καὶ ἄκαμπτος καὶ ὅλως ἀκλόνητος πρὸς τὰς παρασπορὰς τῆς ἀκμαίας νεότητος, καὶ παντοῦ καὶ πάντοτε περιφρονῶν ἀποστρέφομαι τὰ τῶν νέων καὶ ἑκάστην πραττόμενα ἀτοπήματα, μολονοτοῦτο ἡ ἀγλαΐσα καὶ ὑπομειδιῶσα τοῦ προσώπου σας εἰκὼν τὸ εἰκήνιτον καὶ μαργαριτώδες τῶν ὑμετέρων βλεφάρων κίνημα, τὸ θαυμάσιον καὶ θελκτικὸν τῶν ὀφθαλμῶν σας ἀκτινοβόλημα τῷ ἁπλέτῳ φωτὶ τὰς εὐαισθήτους καρδίας καταυγάζων, τὸ εἰσοπιδὲς καὶ θαυμάσιον τοῦ ὑπαιτέρου μετώπου φαινόμενον καὶ ἡ πεπανωμένη καὶ συνεχὴς τῶν ὑμετέρων ὀρθίων κυκλοειδὴς διεύθυνσις, τὰ θέλγητρα τῶν περὶ τοὺς κροτάφους καὶ παρειὰς, τὸ κρατεῖν καὶ στειρεὸν τῆς περιφερείας τοῦ προσώπου σας λεύκωμα, τὸ ἄριστον καὶ πρωτεῖον τοῦ σώματός σας ἀνάστημα καὶ ἐν γένει πᾶν τὸ κοσμιὸν καὶ ἡδὺ τὴν ἀνθρωπίνην καλλονὴν πλεονέκτημα.

« Ταῦτα πάντα ὡς παρισώδη τὴν ἐμὴν τῶν ὑμετέρων χορδῶν πλῆττουσα καὶ ὡς καθαρὸς ὑδράργυρος τὴν καρδίαν μου διαπερήσασα μὲ ἐγκατέλιπον ὅλον πρὸς ὑμᾶς ἀφοσιούμενον καὶ ἀφιερωθέντα, καὶ μήτε εὐτυχίαν μήτε κόσμιον μήτε εὐημερίαν μήτε ἡδονὰς μήτε ἄλλο τι αἰσθάνομαι τόσον ὅσον ὑμᾶς καὶ οὐδενὸς τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν ἡ στέργησις μὲ λιπεῖ τόσον ὅσον ἡ ὑμετέρα ἐλπίς. Οὗτον ἐκ τῶν προλεχθέντων συνάγεται (δικαστικῆς ἀποφάσεως δίκην) ὅτι πάντα τὰ ἀγαθά μου ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς ὑμετέρας εὐμενοῦς πρός με ἀγνῆς σεβαστῆς συμπαθείας σας, ἣντιν καὶ ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς τοσαύτην ἔχω καὶ τὴν οἱανοῖαν βραδίτερον τρανώτατα καὶ καθαρώτατα θέλεται καταγνωρίσῃ, βασανίζουσα τὰ ἀποτελέσματα τῶν πράξεών μου.

« Τεκμήριον δὲ τῆς βεβαιώσεως τῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐν ὑμῖν τρεφομένων ἀγνῶν αἰσθημάτων σας, ἔστω ἡ ὑμετέρα ἀπάντησις ἀπέναντι τῆς παρούσης ἐπιστολῆς.

Εἰμὶ

Ὁ ἐν ἀγνῇ εἰλικρινοῦς συμπαθείας ἐμμένων

* * *

Ἐμμένω εἰς ἀπάντησιν.

Διὰ πολλῶν ἄλλων τοιούτων παραδόξων κειμηλίων ἡ ἀκούραστος ἡμῶν Μοῦσα ἐπλούτησε τὸ χαρτοφυλάκιον τῆς Ἑπταλόφου, ἅτινα ἐπιφυλασσόμεθα ὅπως φέρωμεν εἰς φῶς ἐν δέοντι. Ἐπὶ τοῦ παρόντος κλείομεν διὰ τούτου μόνου τὴν τοῦ μηνὸς ἐπιφυλλίδα.

ΑΥΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΙ ΦΥΛΛΑΔΙΩ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΕΙΔΟΣ.

ΜΗΛΕΑ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΣ.

Μηλέα μία ὀρφανὴ
ἔξω τῆς πόλεως θρηνεῖ·
νεᾶνίς τις τὴν ἐρωτᾷ,
πρὸς τί τὰ δάκρυα αὐτά;

—Κλαίω, διότι ὁ τυχὼν
τῶν γλυκιῶν δρέπει μου καρπόν·
δὲν μ' ἔπλασεν ὁ οὐρανὸς
κτῆμα νὰ ἦμαι καθενός.

—Οἴμοι! σὺ ἔχεις κοινωνὸν
ἐμὲ αὐτῶν σου τῶν δεινῶν!
κ' ἐμὲ πᾶς ὅστις θεαθῇ
τὴν χεῖρά μου ἐπιποθεῖ.

Νέος πλὴν ἂν μ' ἀποταθῇ,
ἡ μήτηρ μου τὸν ἀπωθεῖ·
ἐὰν δὲ γέρων... ἄχ! ῥιγῶ!
δὲν θέλω γέροντα ἐγώ!

Ὁ νέος εἶνε γλυκερὸν
εὐῶδες δένδρον, τρυφερόν·
ὁ γέρων εἶνε φορτικὸς
δένδρου κορμὸς κατεσκληκώς.

Εἰς τοῦ ἀνέμου τὴν πνοὴν
ἀντλεῖ τὸ ῥόδον τὴν ζωήν·
ἐκ τῆς βροχῆς τὸ δροσερὸν
χρῶμα λαμβάνει κι ἀνθηρόν,
κ' εἰς τοῦ ἡλίου τὴν αὐγὴν
θείαν ἐκπέμπει τὴν ὀσμήν.

Τοῦ γέροντος πλὴν ὁ κορμὸς,
κόπος καὶ μόχθος καὶ αὐχμὸς,
ὑπὸ ἀνέμου κλίνει·
σήπεται δὲ εἰς τὴν βροχὴν,
κ' εἰς τοῦ ἡλίου τὴν αὐγὴν
μαραίνεται καὶ σβύννει.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

38.

Ἐξ ἑπτὰ στοιχείων μόνων σύγκειται τὸ ὄνομά μου·
πλὴν τὸ πρῶτον ἐὰν θέλῃς νὰ ἴδῃς προτέρημά μου,
ἄκουσον, μὲ προσοχήν.
Εἰς τὴν θάλασσαν μ' εὑρίσκεις καὶ εἰς ποταμοὺς συγχρόνως,
εἶμαι ἄρχων τῶν πραγμάτων καὶ δημιουργὸς σὺ μόνος,
ὅστις μ' ἔσωκες ἀρχήν.

Δύο πόδας ἔχω, φίλε, καὶ πολλοὺς ἂν θέλῃς ἔχω,
καὶ τὸ σῶμά μου, βαδίζων, ἀενάως καταβρέχω
καὶ ὡς βίλος πτερωτὸν,
ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος μετὰ σοῦ πετῶ καὶ φθάνω.
Κῆτος, φίλε μου, δὲν εἶμαι, πλὴν ὡς τὰ ὕδατα ἐπάνω
τρέχω ὡς τι ἑρπετόν.

Ἀπὸ τὴν ἀρχήν μ' ἂν θέλῃς μόνον τέσσαρα στοιχεῖα
ν' ἀφαιρέσῃς, ὃν μ' εὑρίσκεις εἰς ἀπάτητα πεδία
καὶ εἰς ἄνθος τρυφερόν
μεταβάλλομαι εὐκόλως, κ' εἰς τοὺς κήπους τότε πλέον
δύνασαι νὰ μ' ἀπαντήσῃς μεταξὺ πολλῶν ἀνθέων
εὔοσμον καὶ ζωηρόν.

Ἂν δὲ καὶ τὴν κορυφήν μου σὺ θελήσῃς νὰ ἐγγίσῃς,
τότε, τότε, καλὲ φίλε, νὰ μὲ ἴδῃς μὴ θελήσῃς,
τὴν ἀρχήν μου οὐδὲ νοῦς
δύναται ποτὲ νὰ εὕρῃ· ἐπὶ ὅλων ἐγὼ ἄρχω.
Παντοῦ δύνασαι νὰ μ' εὕρῃς, ἐπειδὴ παντοῦ ὑπάρχω,
καὶ εἰς γῆν κ' εἰς οὐρανούς.

Μ. Μ. ΠΑΠΠΑΣ.

ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 35 καὶ 36 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Ἡ ἀτμάμαξα. — Τὸ σήμερον.

29 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 39.

ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ.

ΕΣΤΗΘΗΣΑΝ οἱ μεγάλοι οὗτοι ἀγῶνες ἐν Ὀλυμπίᾳ κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς τῶν ἀρχαίων χρόνους, οἵτινες ὀρθῶς παραλληλίζονται πρὸς τὴν τῶν ἱπποτῶν (schevaliers) ἐποχὴν τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν τοῦ μεσαιῶνος. Παρατρέχοντες δὲ περὶ τῆς συστάσεως αὐτῶν τὰ μυθολογικώτερα, ἀπαντῶμεν πρῶτον τὸν Ἶφιτον μετὰ τοῦ νομοθέτου τῆς Σπάρτης Λυκούργου καθιδρυτὴν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, καὶ ἔπειτα μετὰ διακοπὴν κάποιον Κόροιβον πρῶτον Ὀλυμπιονίκην εἰς τὰ 776 πρ. Χ. Ἔκτοτε δὲ ἐξηκολούθησαν οἱ ἀγῶνες οὗτοι ἀδιακόπως μέχρι τῆς τετάρτης μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου κατεπαύθησαν· ὅθεν διήρκεσαν ἄνευ διακοπῆς ὑπὲρ τὰ χίλια ἔτη.

Ἦσαν δὲ οἱ ἀγῶνες οὗτοι τριπλοῖ, γυμνικοὶ καὶ ἱππικοὶ καὶ μουσικοί. Καὶ γυμνικοὶ μὲν ἐλέγοντο ἡ σταδιοδρομία, (τρέξιμον ἐν τῷ σταδίῳ) — τὸ δὲ στάδιον εἶχεν ἑξακοσίων ποδῶν μῆκος, ἤτοι τριῶν λεπτῶν τῆς ὥρας· — ἡ πάλη, ἡ πυγμὴ, ὁ δίσκος, τὸ ἅλμα· καὶ πάντα ταῦτα ἠγωνίζοντο γυμνοί. Ἱππικοὶ δὲ ἀγῶνες ἦσαν αἱ ἱπποδρομίαι καὶ αἱ διάφοροι ἁρματηλασίαι· οἱ δὲ μουσικοὶ ἦσαν ποιήσεως καὶ λογογραφίας καὶ κυρίως μουσικῆς ἀγῶνες. Ἅπαντες δὲ ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τοῦ ὑπάτου τῶν θεῶν, τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ἀνὰ πᾶσαν πενταετίαν κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα, ἀρχόμενοι τὴν ἐνδεκάτην τῆς ἱερομηνίας καὶ περατούμενοι τὴν 15 τοῦ αὐτοῦ. Ἐγίνοντο δὲ ἐντὸς τερπνοτάτης καὶ ἀμφιρρύτου κοιλάδος τῆς χώρας Ὀλυμπίας, κειμένης ἐν Ἤλιδι τῆς Πελοποννήσου.

Ἡ κοιλὰς αὕτη εἶνε σήμερον ἐρημία· καὶ πρὸς βορρᾶν μὲν καὶ ἀνατολὰς ἀποκλείεται ἀπὸ τὰς ἐκτεταμένας ὑπορείας τοῦ ἀρχαίου Ἐρυμάνθου ὄρους, (τὰ σήμερον βουνὰ τοῦ Δάλα,) πρὸς δὲ μεσημβρίαν διαβρέχεται ὑπὸ τοῦ μεγαλητέρου ποταμοῦ τῆς Πελοποννήσου, τοῦ Ἀλφειοῦ (νῦν Ρουφιὰ), πρὸς δὲ δυσμὰς ὑπὸ μικροτέρου ποταμοῦ, τοῦ Κλαδέου, εἰσβάλλοντος εἰς τὸν Ἀλφειόν. Ἐντὸς τῆς ἐκτεταμένης ταύτης καὶ οὕτω θαυμαστῆς κοιλάδος, τῆς ὑπὸ ὀρέων καὶ ποταμῶν ἀποκεκλεισμένης καὶ οἱονεὶ ἀφιερωμένης τῷ θεῷ, ἔκειτο ὁ περιβόητος ναὸς τοῦ Διὸς μετὰ τοῦ θεοπρεποῦς ἐκείνου ἀγάλματος τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ὅπερ εἰργάσθη ὁ μεγαλοφυὴς Φειδίας, καὶ ὅπερ ἦν τὸ ἀριστούργημα τῆς ἀνεφίκτου πλαστικῆς τῶν ἀρχαίων τέχνης, καὶ ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου κατεκυριεύετο ὁ ἄνθρωπος (προακυνητὴς Ἕλλην) ὑπὸ ἀμυθήτου σεβασμοῦ καὶ ταπεινώσεως. Πλησίον δὲ τοῦ ναοῦ ἔκειτο τὸ στάδιον, ὅπου ἐτελοῦντο οἱ γυμνικοὶ ἀγῶνες, καὶ παρὰ τὸ στάδιον ἐξετείνετο πλαγίως ὁ ἱππόδρομος, περὶς δὲ πολλὰ ἄλλα οἰκοδομήματα ἱερά, κατὰ τὸ ἱερὸν ἄλσος τοῦ ναοῦ, τὸν Ἄλτιν. Ἐνταῦθα λοιπὸν συνήρχοντο πανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος πανηγυρισταὶ καὶ ἀθληταί, πᾶσα δὲ σημαντικὴ Ἑλληνικὴ πόλις ἔπεμπε θεωρίαν ἢ πρεσβείαν, ἵνα συνεορτάσῃ δι' αὐτῶν τὴν μεγάλην ἐκείνην ἐθνικὴν ἑορτὴν, καὶ θεᾶται τοὺς ἀγῶνας τῶν συμπολιτῶν ἐν τῷ κοινῷ τῶν Ἑλλήνων. Καὶ τοιουτοτρόπως ἐκεῖ ὁ Ἀθηναῖος συνήντα τὸν Σπαρτιάτην, ὁ Βοιωτὸς τὸν Κορίνθιον καὶ ὁ Ἀσιανὸς Ἕλλην τὸν Ἕλληνα τῆς μεγάλης λεγομένης Ἑλλάδος. Ἐκεῖ συνηντῶντο πολλοὶ, καὶ ποιηταὶ καὶ φιλόσοφοι καὶ ῥήτορες καὶ λογογράφοι καὶ ἀριστοτέχναι, καὶ τὴν ἱερὰν ἐκείνην πανήγυριν συχνὰ ἐπεσκέπτετο ὁ ἀθάνατος λυρικὸς ποιητὴς Πίνδαρος, καὶ ἐκεῖθεν πολλάκις ἐνεπνέετο τὰς ἀθανάτους αὐτοῦ Ὠδὰς, ὡς καὶ ὁ ἀντίζηλος αὐτοῦ Σιμωνίδης· ἐκεῖ ἐπανηγύρισεν ὁ Πλάτων, ὁ Εὐριπίδης, ὁ Σοφοκλῆς, καὶ ἠγωνίσθη ὁ Ἡρόδοτος. Ἀλλ' οἱ ἀθληταὶ, οἱ μέλλοντες νὰ ἀγωνισθῶσιν ἀγῶνα τινὰ, ἐπορεύοντο ἤδη πρὸ μηνῶν εἰς Ὀλυμπίαν· ἅμα δὲ ἐλθόντες, παρουσιάζοντο ἐνώ-

πιον τοῦ ὑπερτάτου συνεδρίου τῶν Ἑλλανοδικῶν, ἤτοι τῶν ἀγωνοθετῶν· ἦτο δὲ τὸ συνέδριον τοῦτο τὸ ἀνώτατον κριτήριον περὶ τῆς νίκης τῶν ἀγωνιζομένων, ἀντιπροσωπεῦον αὐτὸν τὸν μέγαν ὅρκιον Δία. Ἐχρεώστουν δὲ οἱ ἀθληταὶ ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου τούτου νὰ ἀποδείξωσιν ἐναργῶς, πρῶτον μὲν ὅτι ἐλεύθεροι καὶ γνήσιοι Ἕλληνες ἦσαν, καὶ ὅτι προεγυμνάσθησαν τὰ τακτικὰ ὑπὸ τῶν παιδοτριβῶν καὶ γυμνασιαρχῶν προγυμνάσματα, τοὐλάχιστον ἐπὶ ἓν ἔτος ὁλόκληρον· ἔπειτα δὲ ὅτι δὲν εἶνε ἀσεβεῖς, οὐδὲ παράνομοι, οὐδὲ ἄτιμοι, οὐδὲ προδόται τῶν κοινῶν, οὐδὲ ἔχουσι διαφορὰς μὲ ὁμογενεῖς Ἕλληνας, ἀλλ' ὅτι εἰσὶν ἀμέμπτου καὶ προσφιλοῦς διαγωγῆς· μετὰ δὲ ταῦτα προεγυμνάζοντο αὖθις πρὸ τῆς ἑορτῆς τοὺς μέλλοντας ἀγῶνας. Γενομένων δὲ πάντων τούτων καὶ ἐπικυρωθέντων δι' ὅρκου, τότε πλέον ἐκήρυττεν ὁ κήρυξ τὰ ὀνόματα τῶν ἀθλητῶν καὶ τῶν πατέρων αὐτῶν καὶ τῶν πατρίδων καὶ τοὺς ἀγῶνας, οὓς ἔμελλον ἀγωνισθῆναι, καὶ περιῆγεν αὐτοὺς εἰς τὸ πλῆθος τῶν θεατῶν, μήπως εἶχέ τις κατ' αὐτῶν νὰ κατηγορήσῃ τι. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπιστάσης ἤδη τῆς μεγάλης ἑορτῆς, τὴν 11 ἡμέραν τῆς ἱερομηνίας, μόλις τοῦ ἡλίου ἀνατείλαντος, ἐγίνετο πρῶτον ἡ νόμιμος τελετὴ καὶ θυσία καὶ ἔθυον Διὶ Ὀλυμπίῳ, καὶ τότε ἠνοίγετο πλέον τὸ στάδιον· καὶ Ἑλλανοδίκαι περιβεβλημένοι πορφύραν κατελάμβανον τὰς ἀνωτέρω θέσεις των ἐπὶ τοῦ ἀνωτάτου ἡμικυκλίου, ὅπου εἰσήρχοντο διὰ κρυπτῆς εἰσόδου, καὶ συγχρόνως ἅπαν τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν πανηγυριζόντων ἐκάθητο ἀμφοτέρωθεν τοῦ σταδίου θεωροῦν. Ἕτοιμοι δὲ οἱ ἀθληταὶ ὑπὸ τὰ ὄμματα χιλιάδων θεατῶν, καὶ ἀληθῶς εἰπεῖν τοῦ Πανελληνίου, ἐξ ἀφετηρίας πεσούσης τῆς ὕσπληγγος, κατὰ πρῶτον ἠγωνίζοντο μὲ ἅμιλλαν τὸν δρόμον (τὸ πρέξιμον), εἶτα τὸν δίαυλον, (διπλοῦν δρόμον), εἶτα δόλιχον, κατόπιν τὴν πάλην καὶ τὰ ἄλλα ἀγωνίσματα. Καὶ ταῦτα μὲν τὴν πρώτην ἡμέραν· αἱ δὲ ἱπποδρομίαι καὶ ἁρματηλασίαι ἐγίνοντο τὴν δευτέραν ἡμέραν, καὶ κατόπιν οἱ μουσικοὶ ἀγῶνες· τὰς δὲ λοιπὰς ἡμέρας ἐτελοῦντο διάφοροι πομπαὶ καὶ ἱεροπραξίαι, καὶ τελευταῖον ἐγίνετο ἡ στεφάνωσις τῶν νικητῶν κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον:

Μετὰ τοὺς ἀγῶνας, ἀπορανθέντων τῶν Ἑλλανοδικῶν περὶ τῆς νίκης, ἐπορεύοντο οἱ νικηταὶ μετὰ πομπῆς εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ὀλυμπίου Διός, περιδεδεμένοι τὴν κεφαλὴν μὲ ταινίαν. Ἐκεῖ, ἐπὶ χρυσῆς τραπέζης πρὸ τοῦ ἀγάλματος τοῦ θεοῦ, ἔκειντο οἱ στέφανοι οἱ ἐκ κλάδου τῆς καλλιστεφάνου ἐλαίας· γενομένης δὲ τῆς προσευχῆς, ἐλάμβανεν ὁ Ἑλλανοδίκης ἀπὸ τῆς τραπέζης τὸν στέφανον, καὶ τὸν ἔθετεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νικητοῦ. Ποία στιγμὴ ὑπερτάτης εὐδαιμονίας! ὁποίας ἀγαλλιάσεως ἀμυθήτου ἐπληροῦτο ἡ καρδία τότε! Ἀλλ' ἵνα γνωρίσῃ τις ὅτι ἡ Ὀλυμπιονικία ἐθεωρεῖτο ἄκρα εὐδαιμονία, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῇ τὰς μεγάλας τιμάς, αἱ ὁποῖαι προσεφέροντο τοῖς Ὀλυμπιονίκαις πανταχόθεν. Διότι ἐν Ὀλυμπίᾳ μὲν οἱ Ἠλεῖοι παρεῖχον αὐτοῖς μέγα συμπόσιον ἐν τῷ ἑστιατορίῳ, ἀνήγειρον δὲ καὶ ἀνδριάντας αὐτῶν εἰς τὸ φυσικὸν των μέγεθος, προσέτι κατεγράφοντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς τὸν πίνακα τῆς χρονολογικῆς ἀθανασίας, καὶ διεθρυλλοῦντο μετὰ δόξης ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα· ἐπιστρέφοντες δὲ οἴκαδε συνωδευμένοι ὑπὸ συγγενῶν καὶ συμπολιτῶν καὶ τῆς ἱερᾶς θεωρίας, ἀπέκτων πανταχοῦ τιμὰς καὶ δεξιώσεις. Καθὼς δ' ἐπλησίαζον εἰς τὴν πατρίδα, ἐξήρχοντο οἱ συμπολῖται καὶ ὑπεδέχοντο ἐν ᾠδαῖς καὶ παρατάξεσι τὸν Ὀλυμπιονίκην· καὶ, κατ' ἀρχαίαν συνήθειαν, κρημνίζοντες μέρους τοῦ τείχους, ἐκεῖθεν ὡς ἐνθριάμβῳ εἰσῆγον αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν ὥσπερ θεόν τινα, ἵνα μὴ εἰσέλθῃ διὰ τῆς κοινῆς πύλης. Διευθύνετο δὲ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν ναὸν μεθ' ὅλης τῆς πομπῆς, καὶ ἐτελεῖτο θυσία. Εἶτα ἐγίνετο μέγα συμπόσιον, εἴτε ἐν τῷ κοινῷ ἑστιατορίῳ τῆς πόλεως εἴτε καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ὅπου συνευωχοῦντο οἱ προκριτώτεροι πάντες, καὶ αἱ ἀρχαὶ καὶ οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς· ἐπὶ δὲ τοῦ συμποσίου ἐψάλλοντο ὑπὸ χοροῦ ἐκλεκτοῦ μετὰ μουσικῶν ὀργάνων ᾠδαὶ ἐπινίκιαι, οἵας πολλὰς ἐπόνησεν ὁ μέγας Πίνδαρος. Ἀλλ' αἱ τιμαὶ αὗται δὲν ἦσαν μόνον ἐφήμεροι, οὐδ' εἰς τὰς πρώτας ἡμέρας περιωρίζοντο· διότι ὁ Ὀλυμπιονίκης διετέλει ἀείποτε τιμώμενος καὶ διακρινόμενος, καὶ μετὰ τῶν εὐεργετῶν τῆς πόλεως συγκαταριθμούμενος· διὸ ἐν Ἀθήναις ἐδείπνει ἐν τῷ Πρυτανίῳ ἐξαιρέτου τιμῆς ἕνεκα. Ἡ δὲ πόλις, ἡ ἀναθρέψασα τὸν Ὀλυμπιονίκην, σεμνυνομένη ὅλη ἐπὶ τῇ νίκῃ τοῦ τέκνου αὐτῆς ἐνώπιον ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος, ἀνήγειρε καὶ ἀνδριάντας αὐτῶν ἐν ταῖς παλαίστραις καὶ τοῖς γυμνασίοις καὶ ἀλλαχοῦ· διότι πᾶσα ἡ δόξα καὶ αἱ τιμαὶ πᾶσαι, κατὰ τὸν ἰδιάζοντα χαρακτῆρα τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν πολιτειῶν, ἀντηνακλῶντο εἰς τὴν πατρίδα των καὶ ἀπεδίδοντο εἰς αὐτήν, καὶ τοῦτο ἦν ἀληθὴς εὐδαιμονία, ἣν θνητὸς ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς ἠξιοῦτο, ὅτι διὰ τῆς ἀνδρίας καὶ κοσμιότητος αὐτοῦ κατέσταινε τὴν πατρίδα περιβλεπτον εἰς ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, καὶ ἐνταῦτῳ φίλην καὶ εὐνοουμένην ὑπὸ τοῦ ὑπάτου τῶν θεῶν, τοῦ Διός.

Τοσαῦτα ἐν συντόμῳ περὶ τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων. Ὑπῆρχον δὲ καὶ ἄλλοι μεγάλοι ἀγῶνες, τὰ Πύθια καὶ τὰ Ἴσθμια καὶ τὰ Νέμεα, ὡσαύτως στεφανῖται· καὶ ἐκτὸς αὐτῶν κατὰ πόλεις καὶ κώμας πολλαχοῦ πολλοὶ ἄλλοι μικρότεροι ἀγῶνες καὶ πανηγύρεις, διότι, ὡς καὶ σήμερον, τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος εἶνε λίαν ὁρτικόν.

Κ. Σ. Ξ.

ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΠΑΡΑΣΗΜΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ.

Τὸ ἀρχαιότερον τῶν παρασήμων τῆς μεγάλης ταύτης Αὐτοκρατορίας εἶνε τὸ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου. Τὸ ὁμώνυμον ἱπποτικὸν τοῦτο τάγμα ἐσυστήθη ἐν Ρωσσίᾳ τῷ 1698 ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Πέτρου τοῦ Μεγάλου, εἰς τιμὴν τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ρώσσων. Τούτου τὸ παράσημον εἶνε σταυρὸς διὰ κυανοῦ σμάλτου ἐπικεχρισμένος, καὶ φέρων ἐγκεκολαμμένα ἐπὶ μὲν τῆς ἔμπροσθεν ἐπιφανείας εἰκόνα τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου καὶ ἄνω αὐτῆς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ σταυροῦ αὐτοκρατορικὸν στέμμα, ἐπὶ δὲ τῆς ὄπισθεν ἐπιφανείας ἀετὸν ἀναπεπταμένας ἔχοντα τὰς πτέρυγας, καὶ ἐπιγραφὴν Εὐσεβείας καὶ Πίστεως ἕνεκα, Ρωσσιστὶ γεγραμμένην ὡς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου. Ἡ ταινία, διὰ τῆς ὁποίας κρεμᾶται ὁ σταυρὸς οὗτος, εἶνε κυανῆ τὸ χρῶμα ὡς ἡ τοῦ παρασήμου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εἰς τὰς ἐπισημοτάτας ὅμως τελετὰς ὁ ἱπ-

πότης τοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου φέρει τὸ παράσημον ἀνηρτημένον ἀπὸ ἅλυσιν χρυσῆν, συγκειμένην ὑπὸ σταυρῶν καὶ στεμμάτων ἐναλλὰξ συγκεκολλημμένων.

Ἡ ἀπονομὴ τοῦ παρασήμου τούτου θεωρεῖται ὡς ἐξοχωτάτη τιμὴ καὶ τεκμήριον μεγίστης πρὸς τὸν λαμβάνοντα βασιλικῆς εὐνοίας· διότι, ἐνῷ τὰ παράσημα τῶν ἱπποτικῶν ταγμάτων τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου καὶ τῆς Ἁγίας Ἄννης ἐπιδαψιλεύονται ἀρειδῶς, τὸ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου σπανίως ἀπονέμεται εἰς ἄλλους ἀπὸ τοὺς τῆς Αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας. Οἱ ἡγεμονόπαιδες ἢ μεγάλοι Δοῦκες τῆς Ῥωσσίας κοσμοῦνται διὰ τοῦ παρασήμου τούτου μετὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα, ἡ δὲ κατὰ καιρὸν Αὐτοκράτειρα λαμβάνει τὴν ἅλυσιν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐπίσημον τελετὴν τῆς στέψεώς της. Ὥστε τὰ παράσημα τοῦ τάγματος τούτου θεωροῦνται ὡς τιμιώτατα πάντων τῶν ἄλλων καὶ λίαν ζηλωτά· διότι τὸ ἀνώτερον παράσημον τοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τὸ ὁποῖον ἐν Ῥωσσίᾳ τιμᾶται τόσον, ὥστε οὐδ' αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ δύναται νὰ φέρῃ αὐτὸ ἐὰν δὲν κερδήσῃ αὐτοπροσώπως μάχην τινά, εἶνε κυρίως στρατιωτικὸν τάγμα.

2) Τὸ τῆς Ἁγίας Ἄννης. Τὸ ὁμώνυμον ἱπποτικὸν τάγμα, ὅπερ ἀνήκει σήμερον εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τὸ Δουκάτον τοῦ Ὁλστεΐν, συστηθὲν ἐκεῖ τῇ 3 Φεβρουαρίου 1735 ὑπὸ τοῦ Δουκὸς Καρόλου Φριδερίκου εἰς τιμὴν τῆς γυναικός του Ἄννης, θυγατρὸς Πέτρου τοῦ Μεγάλου, καὶ τῆς τότε βασιλευούσης Αὐτοκρατείρας Ἄννης Ἰβανόβνας. Ἀπὸ Ὁλστεΐν μετεβιβάσθη εἰς τὴν Ῥωσσίαν διὰ Πέτρου Θεοδώροβιτς τοῦ υἱοῦ τοῦ Δουκὸς Καρόλου, πρώτη δὲ ἡ Αὐτοκράτειρα Ἐλισάβετ ἀπένειμε τὰ παράσημα τοῦ τάγματος τούτου εἰς τὸν υἱὸν τοῦ στρατάρχου Σερεμετιὲχ τῷ 1742. Ἐξηκολούθησεν ὅμως ἐπί τινα χρόνον ἀκόμη νὰ θεωρῆται ὡς τάγμα ξένον, μέχρις ὅτου ὁ Αὐτοκράτωρ Παῦλος ἐκήρυξεν αὐτὸ Ῥωσσικὸν τῷ 1796.

Τὸ τάγμα τοῦτο εἶχε κατ' ἀρχὰς μίαν μόνην τάξιν ἐκ 15 ἱπποτῶν, ἀκολούθως ὅμως ὁ διοργανισμός του μετερρυθμίσθη, καὶ σήμερον περιλαμβάνει τέσσαρας κλάσεις ἢ μᾶλλον πέντε, συναριθμουμένης καὶ κατωτέρας ἄλλης μετὰ ταῦτα προστεθείσης, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσὶ δεκτοὶ καὶ στρατιῶται ἀνδραγαθήσαντες. Ἑκάστης τῶν κλάσεων τούτων τὰ παράσημα διακρίνονται ἀπὸ τὰ τῶν ἄλλων ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους. Διακριτικὰ σημεῖα τοῦ τάγματος τούτου εἶνε σταυρὸς ἐσμαλτωμένος ἐρυθρὸς τὸ χρῶμα, φερόμενος δὲ διὰ ταινίας ὁμοίως ἐρυθρᾶς καὶ χρυσοκεντήτου. Ἡ πλὰξ φορεῖται εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ στήθους, ἐν μέσῳ δ' αὐτῆς ὁρᾶται σταυρὸς καὶ Λατινικὴ ἐπιγραφὴ Amantibus pietatem, justiam, fidem· ἤτοι, τοῖς ἀγαπῶσιν εὐσέβειαν, δικαιοσύνην, πίστιν.

3) Τάγμα τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέβσκη. Τὸ ἱπποτικὸν τοῦτο τάγμα συνέστη τῷ 1725 ἐπὶ Αἰκατερίνης τῆς Α', εἰς τιμὴν τοῦ δικαίου καὶ ἁγίου ἡγεμόνος τῆς Ῥωσσίας Ἀλεξάνδρου, βασιλεύσαντος τῷ 1252. Τὸ παράσημον αὐτοῦ εἶνε σταυρὸς ἐπιμιλτωμένος ἐρυθρὸς μὲ χρυσᾶ πτερύγια, ἡ δὲ βαστάζουσα αὐτὸν ταινία εἶνε χρώματος ἐρυθροῦ βαθέος.

4) Τάγμα τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου. Εἰς μνήμην τοῦ πρώτου τούτου χριστιανοῦ ἡγεμόνος τῆς Ῥωσσίας, τοῦ ἐπικληθέντος Μεγάλου, ἡ Αὐτοκράτειρα Αἰκατερίνη Β' συνέστησε τῇ 22 Σεπτεμβρίου τοῦ 1782 ἔτους ἱπποτικὸν τάγμα πολιτικὸν καὶ στρατιωτικόν, διαιρούμενον εἰς τέσσαρας κλάσεις. Τὸ παράσημον τοῦ τάγματος τούτου εἶνε σταυρὸς ὀκτὼ ἀκτῖνας ἔχων, χρυσοῦς καὶ ἐπικεχρισμένος διὰ σμάλτου βαθέος κυανοῦ χρώματος, φερόμενος δὲ διὰ ταινίας ὁμοίως κοκκίνης, ἐχούσης νερὰ μελανοῦ χρώματος.

5) Τάγμα Ἁγίου Γεωργίου. Ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγαλομάρτυρος τούτου συνέστησεν ἐν Ῥωσσίᾳ ἱπποτικὸν τάγμα ἡ Αὐτοκράτειρα Αἰκατερίνη ἡ Β' τῷ 1769, πρὸς ἀμοιβὴν ἰδιαιτέραν τῶν στρατιωτικῶν πρὸς τὸ Κράτος ἐκδουλεύσεων. Τὸ τάγμα τοῦτο παρημελήθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Παύλου, ὁ Ἀλέξανδρος ὅμως ἀπένειμεν εἰς αὐτὸ τοιοῦτον ἀξίωμα, ὥστε ἔκτοτε τὰ παράσημά του λογίζονται ὡς ἡ μεγίστη τιμή, τὴν ὁποίαν στρατιωτικὸς δύναται νὰ λάβῃ ἐν Ῥωσσίᾳ. Διαιρεῖται δὲ τὸ τάγμα τοῦτο εἰς πέντε κλάσεις, οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ λάβῃ παράσημον τῆς ἀνωτέρας κλάσεως, ἂν πρότερον δὲν ἀξιωθῇ τοῦ τῆς κατωτέρας. Αὐτὸς ὁ ἴδιος Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος, ὅπως ὑψώσῃ τὴν ἀξίαν τῆς ἀμοιβῆς ταύτης, ἠρνήθη νὰ δεχθῇ τὸ παράσημον τῆς ἀνωτέρας κλάσεως, προσενεχθὲν εἰς αὐτὸν μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1805 ἐκστρατείαν, ὡς μὴ διελθὼν τὰς κατωτέρας κλάσεις· ἔλαβε δὲ μόνον τὸ τῆς τετάρτης κλάσεως παράσημον, τὸ ὁποῖον ἦτο τότε τὸ κατώτατον, διότι ἡ πέμπτη κλάσις συνέστη τῷ 1807 ὑπὲρ τῶν ἀνδραγαθούντων ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν.

Οἱ ἀξιούμενοι τῶν παρασήμων τούτων λαμβάνουσι πρὸς τῇ τιμῇ καὶ συντάξεις χρηματικάς. Καὶ εἰς μὲν τοὺς ἀξιουμένους τῶν παρασήμων τῶν δύο ἀνωτέρων κλάσεων ἀπονέμεται σύνταξις 400 ἕως 700 ρουβλίων· εἰς δὲ τοὺς ἀξιουμένους τοῦ παρασήμου τῆς γ' ἀπονέμονται 200 ρούβλια, εἰς τοὺς τῆς δ' κλάσεως 100 ρούβλια, εἰς δὲ τοὺς ὑπαξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας, τοὺς ἀξιωθέντας τοῦ παρασήμου τῆς ε κλάσεως, γίνεται αὔξησις τοῦ μισθοῦ των κατὰ τὸ τρίτον.

Τὰ παράσημα τοῦ τάγματος τούτου ἀπονέμονται τῇ προτάσει τῶν ἀξιωματικῶν, τῶν μετασχόντων ἐκστρατείας τινός, αἵτινες μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐκστρατείας συντάττουσι κατάλογον τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐκεῖνον ἀναδειχθέντων ἀξίων τῆς τιμῆς ταύτης. Τὰ κατορθώματα, διὰ τὰ ὁποῖα γίνεταί τις ἄξιος τῆς ἀμοιβῆς ταύτης, προσδιορίζονται λεπτομερῶς ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ τάγματος. Ἄξιος δὲ τῆς τιμῆς ταύτης γίνεται· α. ὅστις κυριεύσῃ ἐχθρικὸν πολεμικὸν πλοῖον, καννονιοστοιχίαν ἢ ὀχυρὰν θέσιν κατεχομένην ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. β'. ὅστις, πολιορκηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, δὲν παραδοθῇ, ἢ τοὐλάχιστον ὑπερασπισθῇ τὴν θέσιν του μέχρις ἐσχάτων δι' ἀναμφισβητήτου ἀνδρίας καὶ καρτερίας. γ. ὅστις, ἄρχων στρατιωτικοῦ σώματος, κερδήσῃ διὰ τῆς ἀνδρίας καὶ συνέσεώς του νίκην, ἢ συμβάλῃ ὁριστικῶς εἰς αὐτήν. δ'. ὅστις ἐθελοντὶ ἀναδεχθῇ κινδυνώδη τινὰ ἐπιχείρησιν καὶ διεξαγάγῃ αὐτὴν ἐπιτυχῶς. ε. ὅστις ἐπισυναγάγῃ τροπωθέντα καὶ διασπαρέντα στρατεύματα καὶ ἐπαναφέρῃ αὐτὰ εἰς τὴν μάχην, ἢ σώσῃ αὐτὰ ἀπὸ τῆς σφαγῆς ἢ αἰχμαλωσίας. ς'. Ὅστις πρῶτος ἐκπηδήσῃ εἰς ἐχθρικὸν ἔδαφος κατ' ἀπόβασιν, ἢ εἰσπηδήσῃ εἰς ἐχθρικὸν ὀχύρωμα ἐν ἐφόδῳ, κτλ. Ὅλα ὅμως τὰ δικαιώματα ταῦτα δύναται

νὰ ἀνατρέψῃ καὶ μηδενίσῃ καὶ ἡ ἐλαχίστη παράβασις τῆς πειθαρχίας.

Τὸ παράσημον τοῦ τάγματος τούτου, ὡς καὶ τὸ τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου, εἶνε ἀπηγορευμένον νὰ κοσμῆται δι' ἀδαμάντων. Εἶνε δὲ σταυρὸς χρυσοῦς, τέσσαρας ἁπλᾶς ἔχων ἀκτῖνας, ἐπικεχρισμένος διὰ σμάλτου λευκοῦ, φέρων δὲ ἐν μέσῳ ἀσπίδα, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶνε ἐξεικονισμένος ὁ Ἅγιος Γεώργιος ἔφιππος καὶ ἀκοντίζων τὸν δράκοντα. Τὸν σταυρὸν τοῦτον φέρουσιν οἱ μὲν τῆς ἀνωτέρας κλάσεως ἱππόται κρεμάμενον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὤμου πρὸς τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν διὰ ταινίας μεταξίνης, φερούσης ἐνυφασμένας τρεῖς σειρὰς μαύρας, χωριζομένας διὰ δύο σειρῶν κιτρίνων· οἱ δὲ τῆς δευτέρας κλάσεως φέρουσι τὸν σταυρὸν ἄνευ πλακὸς ὁμοίως ἐπὶ τοῦ στήθους· οἱ τῆς τετάρτης φέρουσι τὸν σταυρὸν ἐπὶ τῆς κομβιοδόχης τοῦ ἐνδύματος, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ τῆς πέμπτης· τὸ παράσημον ὅμως τῆς τελευταίας ταύτης κλάσεως εἶνε ἀργυροῦν καὶ ἀσμάλτωτον.

6) Τάγμα Ἁγίας Αἰκατερίνης. Τὸ ἱπποτικὸν τοῦτο τάγμα συνέστη τῇ 25 Νοεμβρίου, ἡμέραν τῆς μνήμης τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ἐν ἔτει 1714 ὑπὸ Πέτρου τοῦ Μεγάλου, εἰς διαιώνισιν τῆς γενναιότητος καὶ ἀφοσιώσεως, τὴν ὁποίαν πρὸς αὐτὸν ἐπεδείξατο ἡ σύζυγος αὐτοῦ Αἰκατερίνη Α΄ κατὰ τὴν περὶ Προῦθον ἀτυχίαν ἐν ἔτει 1711. Τὰ παράσημα τοῦ τάγματος τούτου διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις, μόνον δὲ ἐπὶ μεγάλαις ἐκδουλεύσεσι δίδονται. Κρεμᾶται δὲ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὤμου πρὸς ἀριστερὰν διὰ ταινίας βαθέος ἐρυθροῦ χρώματος. Τὸ παράσημον εἶνε ἀργυρᾶ στρογγύλη πλάξ, φέρουσα ἔμπροσθεν μὲν σταυρὸν μετὰ τῆς εἰκόνος τῆς Ἁγίας, ὄπισθεν δὲ ρωλεὰν ἀετιδέων καὶ ἀετοὺς δύο καταβιβρώσκοντας ὄφεις.

Περὶ τῶν λοιπῶν παρασήμων τόσον τῆς Ρωσσικῆς Αὐτοκρατορίας ὅσον καὶ ἄλλων βασιλείων, θέλομεν γράψει προσεχῶς.

ΠΕΡΙ ΑΤΑΡΑΞΙΑΣ.

Μεγάλη ἀρετὴ ἡ ἀταραξία ἢ ἀπάθεια, ὅταν δὲν καταντᾷ εἰς ἀναισθησίαν!

Ἡ ἀταραξία, τὴν ὁποίαν κακῶς ποιοῦντες τινὲς χαρακτηρίζουσιν ὡς ἐλάττωμα, χρησιμεύει πολλάκις εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον ὡς ὕδωρ συντελοῦν πρὸς κατάσβεσιν τῶν ἀγρίων φλογῶν τῆς ὀργῆς καὶ τῆς παραφορᾶς. Ἡ ἱστορία προσφέρει ἡμῖν διάφορα ἀξιομίμητα παραδείγματα ἀταραξίας τῶν ἀρχαίων, ἐξ ὧν θέλομεν παραθέτει τινὰ ἐνταῦθα. Ἰδίως ὅμως διακρίνονται ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὡς λίαν ἀτάραχοι οἱ καλοὶ Σπαρτιᾶται, οὓς φαίνεται ὅτι ἐμιμήθησαν μόνοι τῶν λοιπῶν ἐθνῶν οἱ σημερινοὶ Ἄγγλοι κατὰ τὸ ζηλευτὸν αὐτῶν πολλάκις ψυχρὸν αἷμα ἢ στωϊκισμὸν (sang-froid.)

Ἀγησίλαος ὁ μέγας, βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, διεκρίνετο ἰδίως διὰ τὴν ἀταραξίαν του, καὶ περιεῤῥόνει πάντοτε ἐκ προαιρέσεως ὅσα ἐκίνουν τὸν θαυμασμὸν τῶν ἄλλων. Διὰ τοῦτο, ὅταν τὸν παρεκίνουν νὰ ἀκούσῃ τὴν ἀηδόνα, ἀπεποιήθη λέγων: «Τίς ἡ χρεία; μήπως δὲν ἤκουσα πολλάκις ψάλλουσαν αὐτὴν τὴν φυσικὴν ἀηδόνα;»

Ὅταν δὲ Καλλιπίδης ὁ περίφημος ὑποκριτὴς, ὅστις ἐθαυμάζετο ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, ἀπήντησε τὸν Ἀγησίλαον εἰς τὰ συσσίτια, ἀροῦ πρῶτον τὸν ἐχαιρέτησεν, ἐξηκολούθει ἔπειτα νὰ σοβαρεύηται καὶ νὰ ἐπιδεικνύῃ ἑαυτὸν εἰς τοὺς συμπεριπατοῦντας, περιμένων νὰ τῷ γίνῃ καμμία φιλοφρονητικὴ ἐρώτησις, ὁ βασιλεὺς οὔτε ἐφαίνετο κἂν ὅτι ἐφρόντιζεν ἂν ἦτο παρών. Ἕως οὗ τέλος ὁ ἐγωϊστὴς ἠθοποιὸς ἠναγκάσθη νὰ τῷ εἴπῃ: «Πλὴν δὲν μὲ γνωρίζεις, ὦ βασιλεῦ, οὐδὲ ἤκουσάς ποτε περὶ ἐμοῦ;» Ὁ Ἀγησίλαος, ἀτενίσας αὐτὸν κατὰ πρόσωπον, τοῦτο μόνον τῷ ἀπεκρίθη: «Δὲν εἶσαι σὺ Καλλιπίδης ὁ δεικηλίκτης;» Δεικηλίκτας δὲ ἐκάλουν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς μίμους.

Ἠρώτησάν ποτε τὸν Εὐδαμίδαν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀρχιδάμου, ἀκούσαντα περιφημόν τινα ψάλτην, πῶς τὸν ἐφάνη. — «Μέγας μουρμουριστὴς, ἀπεκρίθη, διὰ μικρὸν πρᾶγμα.» Ἐπίσης ὁ Δημάρατος, ἀκούσας παρόμοιον ψάλτην, πάντων θαυμαζόντων, ἀπεκρίθη: «Δὲν μὲ φαίνεται νὰ φλυαρῇ κακῶς.»

Ὅταν ὁ Ἀντίγονος ἠναγκάσθη ποτὲ νὰ παραχειμάσῃ μετὰ τῶν στρατιωτῶν του εἰς χωρίον πάσχον ἔλλειψιν τροφῆς, καὶ ἤκουσε στρατιώτας τινὰς ὑβρίζοντας αὐτὸν διὰ τοῦτο χωρὶς νὰ ἠξεύρουν ὅτι ἦτο ἐκεῖ πλησίον καὶ τοὺς ἤκουε, παραμερήσας ὀλίγον τὴν θύραν τῆς σκηνῆς του διὰ τῆς βακτηρίας, εἶπε: «Πηγαίνετε, φίλοι μου, ὀλίγον μακρὰν καὶ κακολογῆτε με, διὰ νὰ μὴ ἀναγκασθῶ νὰ σᾶς τιμωρήσω.»

Προκειμένου τοῦ ἀγῶνος περὶ τῶν πάντων καὶ διοργανίζοντος τοῦ Θεμιστοκλέους παντὶ σθένει τὴν σωτήριον ἐκείνην ναυμαχίαν, ἥτις ἅπαξ διὰ παντὸς ἠλευθέρωσε τὴν πατρίδα του ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Περσῶν, καὶ κατέστησεν ἄξια θαυμασμοῦ τὰ Ἑλληνικὰ ξύλινα τείχη, εἷς ἐκ τῶν ἐν ἰσχύϊ ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ, ὁ Ἀδείμαντος, τῆς ἐναντίας ὢν γνώμης εἴτε διὰ φθόνον εἴτε διὰ φόβον, ἐπροσπάθει νὰ τὸν ἀποτρέψῃ τοῦ τολμηροῦ σχεδίου του καὶ νὰ μεταφέρῃ τὸν ἀγῶνα εἰς τὴν ξηράν. Βλέπων δὲ τὸ ἀμετάθετον τοῦ ἀτρομήτου ναυάρχου, κατήντησεν ἕως καὶ νὰ τῷ ἀπευθύνῃ μετὰ πικρίας καὶ ὀργῆς τοὺς προσβλητικοὺς τούτους λόγους: «Δὲν ἠξεύρεις ὅτι οἱ προσηκονόμενοι εἰς τοὺς ἀγῶνας ῥαπίζονται; — Ναὶ, ὦ Ἀδείμαντες, ἀπεκρίθη ἀταράχως ὁ Θεμιστοκλῆς· λησμονεῖς ὅμως ὅτι ἐκεῖνοι, οἵτινες μένουν ὄπισθεν, δὲν στεφανοῦνται;» Ἀλλ' ἡ ἀταραξία τοῦ ἥρωος τούτου ἀπέβη θαυμασιωτέρα ὅταν ὁ Εὐριβιάδης, φιλονεικήσας μετ' αὐτοῦ, ὕψωσε τὴν ῥάβδον του διὰ νὰ τὸν κτυπήσῃ· στρέψας τότε τὰ νῶτα ὁ περὶ μόνης τῆς σωτηρίας τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος μὲ πᾶσαν θυσίαν φροντίζων Θεμιστοκλῆς, τῷ εἶπεν ἡπίως: «Πάταξον μέν, ἄκουσον δέ.»

Γνωστὸν εἶνε εἰς πολλοὺς τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν τὸ ἱστορικὸν τοῦ Ἀρχιμήδους, ὅστις, ἀλωθείσης τῆς πατρίδος του τὴν στιγμὴν καθ' ἣν κατεγίνετο νὰ λύσῃ μαθηματικόν τι πρόβλημα, εἶπε πρὸς τὸν εἰσελθόντα εἰς τὸν θάλαμόν του στρατιώτην διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ, προφυλάττων διὰ τῶν χειρῶν τὰς πινακίδας καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἄμμου σχήματά του: «Ὅρα μή μου τοὺς κύκλους ταράξῃς!»

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τοὺς ἀρχαίους βλέπομεν μιμουμένους πολλοὺς ἐκ τῶν νεωτέρων. Ἴσως κατ' οὐδὲν διαφέρει τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ Ἀρχιμήδους τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον: Ὁ Ἰωσὴφ

Πριβάτος, εἷς τῶν ἀρίστων φυσιολόγων τοῦ μεσαιῶνος, ἐσυνείθιζε νὰ ἐργάζηται εἰς τὴν κλίνην του. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν εὑρίσκετο μόνος εἰς τὸν κοιτῶνά του ἐργαζόμενος, κλέπτης εἰσέρχεται αἴφνης ἐν αὐτῷ, καὶ μὲ τὸ ἐγχειρίδιον ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ σοφοῦ τῷ ζητεῖ τὸ βαλάντιόν του.— « Τὰ χρήματά μου, ἀποκρίνεται οὗτος μὲ τὴν μεγαλητέραν ἀταραξίαν, τὰ ἔχω εἰς τὸν ἀριστερὸν σύρτην τοῦ γραφείου μου· λάβε τα ἀφοῦ τὰ θέλεις, πλὴν πρόσεξον σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ μοῦ συγχύσῃς τὰ χειρόγραφά μου.» Ὁ κλέπτης, ἀφοῦ ἔλαβε τὰ χρήματα καὶ εἶτι πολύτιμον εὗρεν ἐν τῷ θαλάμῳ, ἐξήρχετο ἤδη ἀφήσας ἀνοικτὴν τὴν θύραν. Ἦτο χειμών.— « Κύριε! Κύριε! κράζει ἐξ ἡμισείας μεταστραφεὶς ὁ σοφὸς, μήπως ἔβαλες χεῖρα εἰς τὰ χειρόγραφά μου;— Ὄχι, κύριε.—Πολὺ καλά! Κλεῖσε λοιπὸν τὴν θύραν, καὶ ἄφες με νὰ ἐργασθῶ.»

Ἰδοὺ καί τινα ἕτερα ἀνέκδοτα ἀταραξίας ἐκ τῶν μεταγενεστέρων καὶ συγχρόνων:

Θερινήν τινα πρωΐαν, ἐνῷ ὁ μέγας Στρατάρχης τῆς Γαλλίας Δὲ Τουρὲν, φορῶν κοντὸν ἐπενδύτην λευκόφαιον, ἦτο ἐστηριγμένος ἐπὶ τοῦ ἐξώστου θυρίδος τινὸς ἀνοιγομένης εἰς τὸν κῆπον, εἷς τῶν ὑπηρετῶν, ἐκλαθὼν αὐτὸν ὡς τὸν μάγειρον, ἔρχεται ἀκροβατῶν ἐξόπισθέν του καὶ τῷ καταφέρει σφοδρότατον ῥάπισμα. Ὁ Τουρὲν στρέφεται ἐκπεπληγμένος, ὁ δὲ δυστυχὴς ὑπηρέτης, μείνας ἐμβρόντητος, ῥίπτεται εἰς τοὺς πόδας τοῦ Στρατάρχου καὶ γονυκλινὴς τῷ ζητεῖ συγγνώμην, λέγων ὅτι τὸν εἶχεν ἐκλάβει διὰ τὸν παραμάγειρον Γεωργέτον.— « Ἔστω ὅτι ἦτο ὁ Γεωργέτος, ἀπήντησεν ὁ Στρατάρχης ἐν ἀξιοπρεπεῖ ἀταραξίᾳ, ἔπρεπε νὰ κτυπήσῃς τόσον δυνατά;»

Ὁ Κόμης τῆς Γραμμόντης, ἰδὼν ἡμέραν τινὰ δύο ἐκ τῶν ἀκολούθων του παλαίοντας μὲ τὰ ξίφη εἰς χεῖρας, ἐπεμβὰς εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, τοὺς διέταξε νὰ παύσωσι τὴν μονομαχίαν. Θελήσας δὲ νὰ μάθῃ τὸ αἴτιον αὐτῆς, ἀπηύθυνεν ἐρωτήσεις πρὸς τοὺς ἀκολούθους, ἀλλ' αὐτοὶ ἐτήρουν ἄκραν σιωπήν. Πλὴν ἐπὶ τέλους κατώρθωσε νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ μυστικόν των καὶ νὰ μάθῃ τὴν ἀφορμὴν τῆς ἔριδος, ἥτις προέκυψε διότι τῷ ἔκλεψαν πέντε λουδοβίκεια καὶ ἐφιλονείκουν τίς νὰ λάβῃ τὰ τρία. Τότε ὁ Κόμης ἐξήγαγεν ἀταράχως τοῦ θυλακίου του ἓν λουδοβίκειον, καὶ δοὺς αὐτὸ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἔλαβε τὰ δύο, « Εἴσθε πολὺ ἀνόητοι, τοῖς εἶπε, νὰ ζητῆτε νὰ κόψητε τὰ λαρύγγιά σας δι' ἓν λουδοβίκειον.»

Ὁ Ῥῶσσος Πρίγκηψ Δολγορούκης ἦτο προικισμένος μὲ χαρακτῆρα σταθερὸν καὶ μὲ τὸ πλέον ἀποφασιστικὸν πνεῦμα. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἐταξείδευεν εἰς τὴν Βαλτικὴν, ἐπειδὴ ἦτο ὀλίγον κεκμηκὼς ἐβυθίσθη εἰς βαθὺν ὕπνον, ὁπότε, ἐπελθούσης σφοδρᾶς τρικυμίας, ἤρχησε τὸ πλοῖον νὰ ταλαντεύηται καὶ νὰ δειλιῶσι καὶ οἱ ἀνδρειότεροι. Ἀξιωματικός τις τρέχει κατ' ἐκείνην τὴν κρίσιμον στιγμὴν πρὸς τὸν Πρίγκηπα διὰ νὰ τὸν ἐξυπνήσῃ, καὶ κράζει πρὸς αὐτὸν μετὰ τρόμου: «Πῶς ἠμπορεῖτε νὰ κοιμᾶσθε, Ἐξοχώτατε, ἐνῷ χανόμεθα;— Ἂν τὸ πρᾶγμα ἔχῃ οὕτως, ἀπεκρίθη ἀταράχως ὁ Πρίγκηψ, τίς ἡ ἀνάγκη νὰ μὲ ἐξυπνήσετε; πράξατε καὶ σεῖς ὡς ἐγώ.» Καὶ ἀναπεσὼν ἐκοιμήθη.

Ὅτε μετὰ τὴν Κριμαϊκὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1855 ὁ Μέγας Δοὺξ Κωνσταντῖνος περιηγεῖτο εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναύσταθμον τοῦ Τουλὼν, ὅπου ἀπὸ αἰσθημα εὐπρεπείας εἶχον προλάβει νὰ καλύψωσι διὰ πέπλου Ῥωσσικά τινα τηλεβόλα, κυριευθέντα ἐν Σεβαστουπόλει καὶ δοθέντα ὡς τρόπαιον εἰς τὸν ναύσταθμον τοῦ Τουλών.— « Τί εἶνε τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ βασιλόπαις, παρατηρήσας σωρόν τινα κεκαλυμμένον ὑπὸ ὀθόνης.—Ὑψηλότατε, εἶνε τρόπαιον, τῷ ἀπεκρίθησαν μετά τινος δισταγμοῦ.— Ἄ! εἶνε τρόπαιον! Καὶ πόθεν;.... ἐκ τῆς Ῥωσσίας ἴσως;— Μάλιστα, Ὑψηλότατε.—Ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τὰ ἰδικά μας, ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ Δοὺξ, πλὴν τοῖς δίδομεν περισσότερον ἀέρα.»

Ἐνῷ Φριδερῖκος ὁ Β΄ παρετήρει μίαν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ παραθύρου, βλέπει διὰ τῶν ὑέλων ἀκόλουθόν του τινὰ λαμβάνοντα ταμβάκον ἐκ τῆς χρυσῆς ταμβακοθήκης, ἥτις ἔκειτο ἐπὶ τῆς ὄπισθέν του τραπέζης. Ἀφοῦ ὁ ἀκόλουθος ἐτελείωσε, στραφεὶς ὁ βασιλεὺς τὸν ἐρωτᾷ ἀταράχως ἂν τὸν ἀρέσῃ ἡ ταμβακοθήκη. Ὁ ἀκόλουθος πλήρης ταραχῆς δὲν ἠξεύρει τί νὰ ἀπαντήσῃ· ὁ βασιλεὺς ἐπαναλαμβάνει τὴν ἐρώτησιν, ἕως οὗ ὁ ὑπηρέτης ἀναγκάζεται σχεδὸν τρέμων νὰ εἴπῃ ὅτι τὴν εὗρισκεν ὡραίαν. « Τότε λοιπὸν, εἶπεν ὁ Φριδερῖκος, κράτησέ την διὰ τὸν ἑαυτόν σου, διότι εἶνε πολὺ μικρὰ καὶ δὲν ἐπαρκεῖ εἰς ἀμφοτέρους.»

Ἡ νῦν βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας Βικτωρία εἶχε προσδιορίσει μίαν τῶν ἡμερῶν τὴν ἐνδεκάτην π. μ. ὥραν ἵνα ἐξέλθῃ τῶν ἀνακτόρων. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐν ὑπηρεσίᾳ Κυρία τῆς τιμῆς, ἥτις ἔμελλε νὰ συνοδεύσῃ αὐτὴν, δὲν ἦλθεν ἐγκαίρως, ἡ βασίλισσα ἠναγκάσθη νὰ περιμένῃ αὐτὴν ἐπὶ τέταρτον σχεδὸν τῆς ὥρας. Ἐλθούσης δὲ αὐτῆς ἐπὶ τέλους, ἡ Βικτωρία, ἐξαγαγοῦσα ἀπὸ τοῦ κόλπου αὐτῆς τὸ ἴδιον ὡρολόγιον, τὸ ἔθεσεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Κυρίας, λέγουσα: « Φαίνεται, Κυρία, ὅτι τὸ ὡρολόγιόν σας δὲν δεικνύει ἀκριβῶς τὰς ὥρας· λάβετε λοιπὸν τοῦτο, διὰ νὰ ἦσθε τοῦ λοιποῦ ἀκριβεστέρα.»

Θυμωθεὶς ποτὲ ὁ αὐλικὸς Λαυζοῦνος κατὰ τοῦ τότε βασιλεύοντος Λουδοβίκου ΙΔ΄, ἔθρασυνεν ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν σπάθην του, λέγων: «Δὲν θέλω πλέον νὰ ὑπηρετῶ βασιλέα, ἀθετοῦντα τοὺς λόγους του!» Ἀλλ' ὁ εὐγενὴς καὶ ἤπιος βασιλεὺς, ῥίψας τὴν βακτηρίαν του ἐκτὸς τοῦ παραθύρου, «Καὶ ἐγὼ, εἶπε, δὲν θέλω συγχωρήσει εἰς οὐδένα νὰ εἴπῃ, ὅτι ἔτυψα ἄνθρωπον ἐξ εὐγενῶν καταγόμενον.»

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐκ τῶν πολλῶν ἀρκοῦσι, νομίζομεν, ὅπως ἀποδείξωσιν ὅτι ἡ ἀταραξία εἶνε ἀρετὴ πολλαχῶς ὠφέλιμος τῷ βίῳ.

ΤΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΥ ΙΟΥΔΑΙΟΥ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. ΑΗ΄.)

Ἀλλ' ἂς παραδοθῶμεν ἐπὶ μικρὸν ἔτι εἰς τὴν γοητείαν καὶ ζωηρότητα τῆς ἀφηγήσεως τοῦ ἡμετέρου μυθιστοριογράφου, ὅστις τόσον ἐπιδεξίως ἠξεύρει νὰ εἰκονίζῃ τὰ πάθη τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας καὶ νὰ θίγῃ καὶ τὰς λεπτοτέρας αὐτῆς χορδάς. Εὑρισκόμεθα εἰς τὴν παραμονὴν τῆς εἰσελάσεως τοῦ τρομεροῦ τούτου πλάνητος εἰς Παρισίους,

ὅπου ἡ παρουσία του θέλει σπείρει τὴν βροτολοιγὸν καὶ πανολέτειραν χολέραν:

« Εἶνε νύξ, λάμπει ἡ σελήνη, οἱ ἀστέρες σπινθηροβολοῦσιν εἰς τὸν γαλήνιον μὲν ἀλλὰ μελαγχολικὸν οὐρανόν· ἐξεῖς συριγμοὶ βορείου ἀνέμου, ξηροῦ καὶ ψυχροῦ, βοΐζουσι καὶ μυκῶνται, ὁ δὲ ἄνεμος ξυρίζει τὰ ὕψη τῆς Μοντμάρτης. Εἰς τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν τοῦ ὄρους τούτου ἵσταταί τις ἄνθρωπος· ἡ ὑψηλὴ σκιά του διαγράφεται εἰς τὸ πετρῶδες ἔδαφος, τὸ ὁποῖον φωτίζει ἡ σελήνη μὲ τὸ ὠχρόλευκον φῶς της.... ὁ ὁδοιπόρος οὗτος παρατηρεῖ τὴν πρὸ τῶν ποδῶν του ἀπέραντον πόλιν τῶν Παρισίων, τῶν ὁποίων οἱ δόμοι, οἱ πύργοι, οἱ θόλοι, τὰ κωδονοστάσια φαίνονται ζωγραφούμενα ἐπὶ τοῦ κυανοῦ οὐρανοῦ, ἐνῷ ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ γηΐνου ἐκείνου ὠκεανοῦ ἀνυψοῦται φωτεινὸς ἀτμὸς, ὅστις κοκκινίζει τὸ περιάστερον κυανοῦν χρῶμα τοῦ μεσουρανίου.

» Ὄχι, εἶπεν ὁ ὁδοιπόρος, δὲν θὰ γίνῃ! ὁ Κύριος δὲν θὰ θελήσῃ! ἀρκεῖ δύο φοράς. Πρὸ πέντε ἑκατονταετηρίδων ἡ φιλέκδικος χεὶρ τοῦ Παντοδυνάμου μὲ ὤθησεν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν ἕως ἐδῶ. Εἰ καὶ μεμονωμένος ὁδοιπόρος, ἀφῆκα ὅμως ὄπισθέν μου περισσότερον πένθος, περισσοτέραν ἀπελπισίαν, περισσοτέραν καταστροφὴν, περισσοτέρους νεκρούς... ἀφ' ὅσους ὁ Ἀτίλας ἀναρίθμητοι στρατοὶ ἑκατὸν ἀνηλεῶν κατακτητῶν. Ἐμβῆκα εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν, καὶ τὴν ἀπεδεκάτισα ὁμαίως. Πρὸ δύο αἰώνων, ἡ ἀδυσώπητος χεὶρ, ἡ ὁποία μὲ περιφέρει εἰς ὅλον τὸν κόσμον, μ' ἔφερε καὶ πάλιν ἐδῶ· καὶ σήμερον καθὼς καὶ τότε ἡ μάστιξ, τὴν ὁποίαν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν στέλλει κατόπιν μου, ἐξωλόθρευσε τὴν πόλιν αὐτὴν, καὶ προσέβαλε κατὰ πρῶτον τοὺς ἀδελφούς μου, καταπεπονημένους ἀπὸ τὸν κόπον καὶ τὴν δυστυχίαν.

» Ναὶ, τοὺς ἀδελφούς μου, τοῦ πτωχοῦ ἐργάτου τῆς Ἱερουσαλὴμ, τοῦ ἐργάτου τοῦ Κυρίου, ὅστις κατηράσθη εἰς τὸ πρόσωπόν μου τὴν γενεὰν τῶν ἐργατῶν, γενεὰν πάντοτε πάσχουσαν, πάντοτε ἀποκεκηρυγμένην, πάντοτε δούλην, ἡ ὁποία περιπατεῖ, περιπατεῖ ὡς ἐγὼ χωρὶς διακοπὴν καὶ χωρὶς ἀνάπαυσιν, χωρὶς ἀφορμὴν καὶ χωρὶς ἐλπίδα, ἕως ὅτου γυναῖκες, ἄνδρες, παιδία, γέροντες ἀποθάνουν ὑπὸ ζυγῶν σιδηροῦν, ζυγῶν φονικῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ὑποβάλλονται ἀκολούθως ἄλλοι, καὶ τὸν ὁποῖον φέρουσιν ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὸν λαιμὸν των οἱ ταλαίπωροι ἐργάται!

» Ἰδοὺ, τρίτην φορὰν εἰς τὸ διάστημα πέντε αἰώνων ἔρχομαι εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, τὸ ὁποῖον βλέπει τὴν πόλιν αὐτὴν, καὶ ἴσως φέρω πάλιν μαζή μου τὸν ὄλεθρον καὶ τὸν θάνατον. Καὶ ἡ πόλις αὐτὴ, μεθύουσα μεταξὺ θορύβου καὶ χαρᾶς καὶ νυκτερινῶν ἑορτῶν, δὲν ἠξεύρει... ὦ! δὲν ἠξεύρει ὅτι εἶμαι εἰς τὰς πύλας της.... Ἀλλ' ὄχι, ἡ παρουσία μου δὲν θὰ ἦνε νέα συμφορά... ὁ Κύριος, κρίμασιν οἷς αὐτὸς οἶδε, μ' ἔφερεν ἕως ἐδῶ χωρὶς οὔτε νὰ ἐγγίσω καθ' ὁδὸν τὸ ἐλάχιστον χωρίον τῆς Γαλλίας· ὅθεν οὔτε ἠκούσθη κώδων πένθιμος κατὰ τὴν διάβασίν μου. Καὶ μετὰ ταῦτα μὲ ἀφῆκε τὸ φάσμα, φάσμα μελανὸν... πράσινον... μὲ ὄμματα κοῖλα καὶ φλογερά. Ὅταν ἐπάτησα τὴν γῆν τῆς Γαλλίας, ἡ ὑγρὰ καὶ παγωμένη χεὶρ του ἀφῆκε τὴν ἰδικήν μου καὶ ἔγινεν ἄφαντον· καὶ ὅμως, τὸ αἰσθάνομαι, εὑρίσκομαι ἀκόμη μεταξὺ τῆς ἀτμοσφαίρας τοῦ θανάτου. Δὲν παύουν οἱ ἀπαίσιοι συριγμοὶ τοῦ ἀνέμου, ὁ ὁποῖος φυσῶν γύρω μου φαίνεται διαδίδων τὴν νόσον μὲ τὴν φαρμακερὰν πνοήν του. Βεβαίως ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου πραΰνεται, ἴσως ἡ παρουσία μου ἐδῶ εἶνε ἁπλῆ ἀπειλὴ, τὴν ὁποίαν θὰ ἐννοήσουν ἐκεῖνοι ὅσους ὁ Κύριος θέλει νὰ ἐκφοβίσῃ. Ναὶ, διότι ἄλλως θὰ καταφέρῃ τρομερὰν πληγὴν εἰς τὴν ἀπέραντον ταύτην πόλιν, σπείρων φρίκην καὶ θάνατον. Ὄχι, ὄχι! ὁ Κύριος εἶνε ἐλεήμων καὶ θὰ εὐσπλαγχνισθῇ· δὲν θὰ μὲ καταδικάσῃ εἰς τὴν νέαν αὐτὴν βάσανον.

» Ἀλλοίμονον! εἰς τὴν πόλιν ταύτην οἱ ἀδελφοί μου εἶνε καὶ πολυαριθμότεροι καὶ δυστυχέστεροι ἢ ἀλλοῦ, καὶ ἐγὼ τοὺς φέρω τὸν θάνατον! Ὄχι, ὁ Κύριος θὰ τοὺς ἐλεήσῃ, διότι ὅλοι οἱ ἀπόγονοι τῆς φιλτάτης ἀδελφῆς μου εἶνε εἰς τὴν πόλιν ταύτην. Καὶ ἐγὼ νὰ τοὺς φέρω τὸν θάνατον! τὸν θάνατον, ἀντὶ τῆς ἀμέσου βοηθείας, τῆς ὁποίας ἔχουν ἀνάγκην! διότι ἡ γυνὴ ἐκείνη, ἡ ὁποία, ὡς καὶ ἐγὼ, πλανᾶται ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ κόσμου, μόλις ἠδυνήθη μικράν τινα νὰ τοῖς παράσχῃ ἀρωγὴν, καὶ ἐξηκολούθησε τὴν αἰωνίαν πορείαν της. Εἰς μάτην ἐμάντευσεν ὅτι μεγάλα δυστυχήματα ἀπειλοῦσιν ἐκ νέου τοὺς συγγενεῖς μου.... ἡ ἀόρατος χεὶρ, ἡ ὁποία μὲ ὁδηγεῖ, διώκει ἀπ' ἔμπροσθέν μου τὴν πλανωμένην γυναῖκα....

» Εἰς μάτην, παραφερομένη ὡς πάντοτε ἀπὸ τὴν ἀκατανίκητον θέλλαν, ἐρώναζε καὶ παρεκάλει τὸν Κύριον λέγουσα: « Τοὐλάχιστον, Κύριε, ἄφες νὰ τελειώσω τὸ ἔργον μου! » — Περιπάτει! — Ὀλίγας ἡμέρας κάμε ἔλεος, μόνον ὀλίγας ἡμέρας! — Περιπάτει! — Πλὴν ἀφίνω ἐκείνους, τοὺς ὁποίους προστατεύω, εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου! — Περιπάτει!.. Περιπάτει!!

» Καὶ ὁ πλανώμενος ἀστὴρ ἀνέλαβε καὶ πάλιν τὸν αἰώνιον δρόμον του... καὶ ἡ φωνή του διέσχισε τὸ στερέωμα, καλοῦσά με εἰς βοήθειαν τῶν συγγενῶν μου... Ὅταν ἡ φωνή του ἔφθασεν ἕως εἰς ἐμὲ, ἠσθάνθην ὅτι οἱ ἀπόγονοι τῆς ἀδελφῆς μου διέτρεχον ἀκόμη τρομεροὺς κινδύνους· οἱ κίνδυνοι οὗτοι αὐξάνουσιν ὁλονέν! Εἰπὲ, εἰπὲ, Κύριε! οἱ ἀπόγονοι τῆς ἀδελφῆς μου θὰ σωθοῦν τέλος πάντων ἀπὸ τὸν ὄλεθρον, ὁ ὁποῖος πρὸ αἰώνων καταδιώκει αὐτούς; Θὰ μὲ συγχωρήσῃς, συγχωρῶν αὐτοὺς, ἢ θὰ μὲ τιμωρήσῃς, τιμωρῶν αὐτούς; Συγχώρησον, Κύριε, ὥστε νὰ ἑνώσουν τὰς φιλελεήμονας καρδίας, τὰς δυνάμεις, τὸν νοῦν καὶ τὰ πλούτη των! καὶ θὰ ἐργασθοῦν ὑπὲρ τῆς μελλούσης εὐδαιμονίας τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ θὰ μὲ λυτρώσουν ἴσως ἀπὸ τὴν αἰωνίαν τιμωρίαν. Αἱ λέξεις αὗται τοῦ Θεανθρώπου: ΑΓΑΠΑΤΕ ΑΛΛΗΛΟΥΣ θὰ ἦνε ὁ μόνος σκοπὸς, τὰ μόνα μέσα των, καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν παντοδυνάμων τούτων λόγων θὰ πολεμήσουν θὰ νικήσουν καὶ θὰ καταστρέψουν τοὺς ἱερεῖς ἐκείνους τῆς αἰσχύντης, τοὺς ψευδῶς καὶ ἀνοικείως σφετεριζομένους τὸ εἰρηνικὸν ἐκεῖνο καὶ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, τοὺς ψευδοτερεῖς ἐκείνους, οἵτινες ἀπηρνήθησαν τὰς διδασκαλίας τοῦ ἔρωτος, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐλπίδος τοῦ Θεανθρώπου χάριν ἄλλων διδασκαλιῶν μίσους, βίας καὶ ἀπελπισίας, καὶ οἵτινες τολμοῦν νὰ εἴπουν ἐξ ὀνόματός σου, Κύριε, ὅτι ὁ πτωχὸς εἶνε καταδικασμένος νὰ πάσχῃ διὰ παντός. Συγχώρησόν με, Κύριε, νὰ ἑνώσω τοὺς ταλαιπώρους μου ἀπογόνους, οὓς προσβάλλουν καὶ διαιροῦσιν ἀμελίκτως, καὶ ἴσως ὁ ἀγών, ἡ ἀφοσίωσις, ἡ ἀρετὴ, οἱ

πόνοι των μὲ ἐξαγνίσωσιν... ἐμὲ, τὸν ὁποῖον μόνη ἡ δυστυχία κατέστησεν ἄδικον καὶ κακόν.

» Ὦ Κύριε, Κύριε! ἐπειδὴ ἡ παντοδύναμος χεῖρ σου μὲ ἔφερεν ἐδῶ, ἐπὶ τίνι σκοπῷ ἀγνοῶ, πράϋνον τὸν θυμόν σου! ἂς μὴ ἦμαι πλέον ὄργανον τῆς ἐκδικήσεώς σου! Φθάνει ὁ Θρῆνος εἰς τὴν γῆν! Εἰς τὸ διάστημα δύο ἐτῶν τὰ πλάσματά σου ξηραίνονται κατόπιν μου ὡς χόρτος τοῦ ἀγροῦ, ὁ κόσμος ἀποδεκατίζεται, πέπλος πένθους ἐξαπλόνεται εἰς ὅλην τὴν γῆν... Ἐπὸ τὴν Ἀσίαν ἕως εἰς τοὺς πάγους τοῦ πόλου ἐπεριπάτουν, καὶ διέσπειρον τὸν θάνατον τὰ βήματά μου... Δὲν ἀκούεις τὸν πολὺν ἐκεῖνον κλαυθμὸν καὶ ὀδυρμόν, ὁ ὁποῖος ἀναβαίνει πρὸς σὲ, Κύριε;.. Ἔλεος δι' ὅλους καὶ δι' ἐμέ! Μίαν ἡμέραν, ὦ! μίαν μόνην ἡμέραν νὰ ἐνώσω τοὺς ἀπογόνους τῆς ἀδελφῆς μου, καὶ σώζονται!»

» Καὶ ταῦτα λέγων ὁ ὁδοιπόρος ἐγονυπέτει καὶ ἦρε χεῖρας ἱκέτιδας πρὸς οὐρανόν.

» Αἴφνης ὁ ἄνεμος ἐβόϊσε μὲ πλείονα ἔτι σφοδρότητα, καὶ οἱ συριγμοί του μετεβλήθησαν εἰς θύελλαν... ὁ ὁδοιπόρος ἀνεσκίρτησε καὶ μὲ φωνὴν ἔντρομον ἀνέκραξε:

— « Κύριε! ὁ ἄνεμος τοῦ θανάτου λυσσᾷ... μὲ φαίνεται ὅτι μὲ ἁρπάζει ἡ πνοή του... Κύριε, δὲν εἰσακούεις λοιπὸν τὴν προσευχήν μου! Τὸ φάσμα, ναί, τὸ φάσμα ἰδοὺ ἦλθε καὶ πάλιν... Τὸ πράσινον πρόσωπόν του σπαράττεται ἀπὸ σπασμούς, οἱ φλογεροὶ ὀφθαλμοί του περιστρέφονται... Φύγε!... φύγε!... Τὸ παγωμένον χέρι του ἥρπασε τὸ ἰδικόν μου!.. Ὤ! φρίττω!... Ἔλεος, Κύριε!...

— « Περιπάτει!

— « Ὦ Κύριε... καὶ πάλιν θὰ μαστίσῃ τὴν πόλιν αὐτὴν ἡ τρομερὰ ἐκείνη μάστιξ!... οἱ ἀδελφοί μου θὰ χαθοῦν πρῶτοι!... οἱ ταλαίπωροι!... Ἔλεος!...

— « Περιπάτει!

— « Καὶ οἱ ἀπόγονοι τῆς ἀδελφῆς μου;.. Ἔλεος!... ἔλεος!...

— « Περιπάτει!

— « Ὦ Κύριε!.. ἔλεος!... δὲν ἠμπορῶ πλέον νὰ σταθῶ εἰς τὸ ἔδαφος... τὸ φάσμα μὲ σύρει εἰς τὴν ῥάχιν τοῦ λόφου... ὁ δρόμος μου εἶνε ταχὺς ὡς ὁ ἄνεμος τοῦ θανάτου, ὁ ὁποῖος φυσᾷ ὄπισθέν μου... Ἰδού, βλέπω τὰ τείχη τῆς πόλεως... Ἔλεος, Κύριε! ἔλεος διὰ τοὺς ἀπογόνους τῆς ἀδελφῆς μου!.. Λύτρωσέ τους... ἂς μὴ γίνω ἐγὼ ὁ δήμιός των, ἂς καταβάλουν τοὺς ἐχθρούς των!

— « Περιπάτει! περιπάτει!

— « Τὸ ἔδαφος φεύγει πάντοτε ὄπισθέν μου... Ἰδοὺ αἱ πύλαι τῆς πόλεως ... Θεέ μου, εἶνε καιρὸς ἀκόμη!.. ἐλέησον τὴν κοιμωμένην αὐτὴν πόλιν... Ἂς μὴ ἐξυπνήσῃ μεταξὺ τρόμου, θανάτου καὶ ἀπελπισίας! Κύριε, ἐγγίζω εἰς τὸ κατώφλιον... τὸ θέλεις λοιπόν;... τετέλεσται!.. Παρίσιοι! ἡ μάστιξ εἶνε εἰς τοὺς κόλπους σου!...Κατάρα! Κατάρα!

— « Ἐμπρός! Περιπάτει! περιπάτει!»

. . . . . .

Ὁ μῦθος τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου, ὑπὸ ἀλληγορικὴν ἔποψιν λαμβανόμενος, φαίνεται ὅτι ἐπλάσθη εἰς ἐξεικόνισιν τῆς μετὰ τὸ πάθος τοῦ Κυρίου διασπορᾶς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον τῳόντι διὰ πολλῶν αἰώνων περιεπλανήθη καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον, πανταχοῦ καταδιωκόμενον καὶ ξένον καὶ οὐδαμοῦ εὑρίσκον ἀποκατάστασιν. Ἰδοὺ ὁ περὶ τούτου μῦθος, κατὰ τὸ γνωστὸν Ἐγκυκλοπαιδιακὸν Λεξικόν:

Ὁ Ἀχάσβηρος ἐγεννήθη ἐξ ἐργατικῆς Ἑβραϊκῆς οἰκογενείας, ἀνηκούσης εἰς τὴν φυλὴν Νεφθαλί, τὸ ἕβδομον ἢ ὄγδοον ἔτος πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος. Ὁ πατήρ του ἦτο τέκτων, ὡς καὶ Ἰωσὴφ ὁ μνηστὴρ τῆς Παρθένου, ἐδίδαξε δὲ καὶ εἰς τὸν υἱὸν τὸ ἰδιόν του ἐπάγγελμα· ἀλλ' οὗτος, μοχθηρὰς ὢν φύσεως καὶ ὀκνηρὸς καὶ μὴ ἀνεχόμενος τὸν περιορισμόν, ἐδραπέτευσε μετά τινα χρόνον ἀπὸ τὸ πατρικὸν ἐργαστήριον καὶ περιεφέρετο ἄεργος τῇδε κἀκεῖσε. Ἀπαντήσας δὲ τυχαίως τοὺς εἰς προσκύνησιν τοῦ θείου βρέφους ἐρχομένους ἐξ ἀνατολῶν μάγους βασιλεῖς, προσεκολλήθη εἰς αὐτοὺς καὶ τοὺς ὡδήγησεν εἰς τὸ σπήλαιον ὅπου εἶχε τεχθῇ τὸ θεῖον βρέφος, καὶ ἤκουσε τοὺς μάγους προσκυνοῦντας αὐτὸ βασιλέα τῶν Ἰουδαίων, καὶ εἶδε μὲ ζηλότυπον ὄμμα προσφέροντας πλούσια δῶρα. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, διηγήθη τὸ περιεργότατον τοῦτο εἰς τοὺς φίλους του, ἡ διήγησις δὲ αὕτη ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ Ἡρῴδου καὶ κατετάραξε τὴν φιλοδοξίαν του· ὅθεν προσκαλέσας τὸν διαδόσαντα τὴν τοιαύτην φήμην μικρὸν πλάνητα, ἐξήτασεν αὐτὸν περὶ τοῦ πράγματος, καὶ βεβαιωθεὶς περὶ τῆς ἀληθείας τῆς φήμης, διέταξε τότε τὴν ἀπάνθρωπον ἐκείνην σφαγὴν τῶν νηπίων.

Ἀφοῦ ἔγεινεν αἴτιος τοῦ φρικτοῦ ἐκείνου κακουργήματος, ὁ Ἀχάσβηρος ἀπῆλθε πάλιν ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ περιεπλανᾶτο τῇδε κἀκεῖσε ἄεργος· περιτυχὼν δὲ συνοδίαν τινὰ εὐσεβῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐπορεύοντο νὰ ἀκούσωσι τὰς διδαχὰς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, συνανεμίχθη μετ' αὐτῶν, ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ Προδρόμου τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' οὐδόλως οὗτοι ἐκαρποφόρησαν εἰς τὴν μοχθηρὰν αὐτοῦ ψυχήν. Μετὰ τὰς πολυχρονίους καὶ ἀσκόπους περιπλανήσεις του, ἀπεφάσισε τέλος νὰ κατασταθῇ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου μετῆρχετο ἐκεῖ τὴν πατρικὴν τέχνην, καὶ κατεσκεύασε τὸν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος. Ὅτε δὲ ὁ βασιλεὺς τοῦ παντὸς, φέρων ἐπ' ὤμων τὸ βαρὺ ἐκεῖνο ὄργανον τῆς καταδίκης του, ἤγετο εἰς τὸν Γολγοθᾶν, ὁ μοχθηρὸς Ἀχάσβηρος ἐξῆλθεν εἰς τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου του, καὶ ἤρχησε νὰ ἐξεμῇ μυρίας ὕβρεις κατὰ τοῦ Σωτῆρος. Καὶ ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἔφθασε πρὸ τοῦ ἐργαστηρίου τούτου, ἐστάθη κεκμηκὼς ἐκ τοῦ βάρους τοῦ φορτίου του, καὶ οἱ στρατιῶται, καμφθέντες εἰς οἶκτον, παρεκάλεσαν τὸν Ἀχάσβηρον νὰ ἀφήσῃ τὸν θεῖον κατάδικον νὰ ἀναπαυθῇ πρὸς ὀλίγον εἰς τὸ πρὸ αὐτοῦ λίθινον ἐδώλιον. Ἀλλ' ἐκεῖνος, καὶ αὐτῶν τῶν δημίων ἀπανθρωπότερος δειχθείς, ὄχι μόνον ἀπέῤῥιψε τὴν παράκλησιν ταύτην, ἀλλ' ἀποταθεὶς πρὸς τὸ σεπτὸν καὶ ἀθῶον θῦμα μὲ τρόπον θηριώδη, Βάδιζε! τῷ εἶπε καὶ κατεφόρτισεν αὐτὸ δι' ἀκατονομάστων ὕβρεων. Τότε, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἠκούσθη φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ, ὡς ἦχος βροντῆς, λέγουσα: « Βάδιζε σὺ, ὦ κατάρατε! Θὰ διατρέξῃς ὅλην τὴν γῆν ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας μέχρι τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, ἀνέσιος, γυμνητεύων καὶ περιφρονημένος, καὶ οὐδαμοῦ θὰ δυνηθῇς νὰ εὕρῃς ἀποκατάστασιν!»

Καὶ τῳόντι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ κακοδαίμων Ἀχάσβηρος, ὠθούμενος ὑπὸ δυνάμεως ὑπερφυσικῆς, ἤρχησε νὰ ἐκπληρῇ τὴν θείαν ἀπόφασιν. Πολλοὶ δὲ τῶν

ἁπλοϊκῶν ἀνθρώπων κατὰ καιροὺς καὶ κατὰ τόπους διεβεβαίωσαν ὅτι συνέβη νὰ ἴδωσι μακρόθεν τὸν κατεσκληκότα ἐκεῖνον γέροντα, βακτηρίαν βαστάζοντα καὶ ῥάκη ἐνδεδυμένον, καὶ ὡς αἴξ ἀγρία διαπηδῶντα τὰς κορυφὰς τῶν ἀγρίων ὀρέων, καὶ οὐδαμοῦ δυνάμενον νὰ σταθῇ ἢ νὰ ὑπομείνῃ τὴν θέαν ἀνθρώπου.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΓΚΑΙΤΗΣ.

Ὅταν ἡ μεγαλοφυΐα ὁρμᾷ εἰς τὸ στάδιον τῆς μελέτης, παράδοξον δὲν εἶνε ἂν δὲν εὑρίσκῃ ἠχὼ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πολλῶν, αἵτινες οὔτε ἐννοοῦσιν αὐτήν, οὔτε δύνανται νὰ τὴν ἀκολουθήσωσιν εἰς τὴν αἰθέριον πτῆσίν της. Μεμονωμένη ἵσταται ὡς ἡ ὄασις τῆς ἐρήμου ἐν τῷ κόσμῳ τῆς φαντασίας, καὶ θερμαίνει αὐτὴν ἥλιος, οὗτινος ἡ ζωογόνος ἀκτὶς δὲν λάμπει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἐν σκότει διαπορευομένων. Καὶ ἂν ἀναγνωρίσωσι τὴν ἀλήθειαν ἀρχῆς, παρ' αὐτῆς ἀνακαλυφθεῖσης, ἀείποτε ὅμως αὕτη θέλει διαμένει ἰσχυροτάτη ὡς τὸ αἴνιγμα τῆς Σφιγκὸς, καὶ αὐτόχρημα μυστηριώδες ἔπος εἰς τὸν μὴ ἔχοντα ὀξύνοιαν μαντευτικήν.

Ἀλλ' ὁ τὸν κοινωνικὸν ἐξευγενισμὸν ἐντεταλμένος δὲν ἵσταται εἰς μόνην τῆς ἀληθείας τὴν ἀποκάλυψιν, ἀλλὰ πάντα λίθον κινεῖ ὅπως εἰς πάντας διαδώσῃ τὴν ὑψηλὴν ἰδέαν, ἥτις συγκινεῖ τὴν ψυχήν του. Μεταξὺ τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος ἵσταται τὸ παρόν· τὸ ἐρευνᾷ, ἐννοεῖ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ, ἐξετάζει τὸν βαθμὸν τῆς διανοητικῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ὅπως κάλλιον συμμορφωθῇ μὲ αὐτό· καὶ τότε ὡς ὁ ἄγγελος, ὅστις κατέρχεται εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὅστις, ἀποθέτων τὸν περιλαμπῆ στέφανόν του εἰς τὸ μέτωπον ἀτέρου τινός, κρύπτει τὸ πρόσωπον διὰ τῶν πτερύγων ὅπως ἡ λάμψις αὐτοῦ μὴ ἐκθαμβώσῃ τοὺς ἐκ πηλοῦ ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀνθρώπου, οὕτω συχνάκις ἡ μεγαλοφυΐα καλύπτει ὑπὸ μορφήν τινα τὴν ἰδέαν ὅπως τὴν καταζήσῃ καταληπτὴν, κατέρχεται εἰς τοὺς τάφους ἀνασκαλεύουσα τὴν κόνιν αὐτῶν, ἐπικαλεῖται τὰς παρελθούσας γενεάς, μεθ' ὧν κάλλιον σκέπτεται περὶ τῆς παρούσης, ἐν τοῖς σπουδαίοις ἐφευρίσκει τὴν τέρψιν, ἐν τοῖς τερπνοῖς τὴν σπουδαιότητα, ἀνοίγει δίοδον εἰς τὸν νοῦν διὰ τῆς καρδίας καὶ ὠφελεῖται ἐξ αὐτῆς ὡς ἐκ τοῦ τελειοτέρου ὁδηγοῦ ἠθικῆς ἀρχῆς. Ἐντεῦθεν ἡ δημοτικότης τῶν ἐξόχων συγγραφέων καὶ ποιητῶν, ἐντεῦθεν ἡ δημοτικότης τοῦ Γκαίτου.

Τὴν διανοητικὴν ἱστορίαν τῆς Γερμανίας κατὰ τὸν ΙΗ' καὶ ΙΘ' αἰῶνα κατέχει ἓν μόνον ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο εἶνε τὸ τοῦ Ἰωάννου Βολφγάγγου Γκαίτου, ὅστις ἀναμφιβόλως ὑπῆρξεν ὁ μεγαλήτερος ποιητὴς τῆς πατρίδος του, ὁ κομψότατος λογογράφος τοῦ αἰῶνός μας, πολιτευτὴς τῆς ἀρκτώας Εὐρώπης καὶ πατὴρ τῆς φιλολογίας της.

Ἐγεννήθη ὁ περιφανέστατος οὗτος ποιητὴς εἰς Φραγκφόρτην τῷ 1749 ἐκ πατρὸς πολλοῦ περὶ τὴν ἐπιστήμην τῶν νόμων καὶ δοκιμωτάτου, διὸ καὶ ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ἀφιερώθη τῇ Θέμιδι· περαιώσας δὲ ἐν τῇ πατρίδι τὴν ἐγκύκλιον παίδευσιν, ἐστάλη εἰς Λειψίαν, παρὰ τῇ Νομικῇ τοῦ πανεπιστημείου αὐτῆς σχολῇ. Ἀλλ' ἡ φλογερὰ τοῦ νέου ψυχὴ εὐκόλως δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τῆς τυπικῆς ἐπιστήμης τὴν ψυχρότητα· ὁ σπινθὴρ τῆς μεγαλοφυΐας ἐφλέχθη ἐπὶ τέλους ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ νέος Γκαίτης, καταλιπὼν τὴν Λειψίαν, ἐῤῥίφθη εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἀληθοῦς αὐτοῦ προορισμοῦ.

Ὁ πατήρ του, μέγας τῶν τεχνῶν ἐραστὴς, ἐκάλει εἰς τὸν οἶκόν του οὐ μόνον τῆς Φραγκφόρτης τοὺς ζωγράφους, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς δοκίμους τῶν περιχώρων καλλιτέχνας. Συνήρχοντο λοιπὸν πάντες εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φίλου τούτου τῶν ὡραίων τεχνῶν, ἐδίδοντο αὐτοῖς διάφορα θέματα, καὶ ἠνοίγετο οὕτως ἐκεῖ γραφικῆς καλλιτεχνίας ἀγωνιστήριον. Εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους παρὼν ὁ νέος Γκαίτης, ἤκουε μετὰ προθυμίας τῶν καλλιτεχνῶν τούτων τὰς συμβουλὰς, ἐθεώρει δὲ μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιστασίας τὰ δοκίμια αὐτῶν, καὶ οὕτως ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ὁ ὀξὺς αὐτοῦ νοῦς ἐγυμνάσθη εἰς τὴν μουσικὴν καὶ ζωγραφικὴν καὶ εἰς τὴν θεωρίαν τῶν φυσικῶν ἀντικειμένων. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἐνησχολήθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς νομολογίας καὶ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, ἐξ ὧν πολλὰς κατέμαθε, καὶ ἰδίως τὴν Ἑβραϊκήν.

Τὴν ψυχὴν τοῦ νεαροῦ ποιητοῦ ἐθέρμανεν ἄγνὸν ἔρωτος αἴσθημα εἰς ἡλικίαν δεκαοκτὼ ἐτῶν, ὅπερ βραχὺ μὲν διήρκεσε καὶ τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ὑπῆρξε μάλιστα ὀδυνηρὸν, κατέλιπεν ὅμως εἰς αὐτὸν ἐντύπωσιν βαθεῖαν καὶ τὸ αἴσθημα ἐπέζησε πολὺν χρόνον εἰς τὴν καρδίαν του. Οὕτως αἱ γυναικεῖαι εἰκόνες, τὰς ὁποίας ἐζωγράφησεν, ὑπῆρξαν πολλάκις ἀπαύγασμα τῆς ἐρωμένης του. Ἕκαστον ἰσχυρὸν αἴσθημα ἀπετέλει ἐν αὐτῷ ἔμπνευσιν νέου ποιήματος. Τὰ πάντα μετέβαλλεν εἰς ποίησιν, καὶ ἐδοκίμαζεν, ὡς ὁ ἴδιος λέγει, μεγίστην λύπην διότι δὲν ἠδύνατο νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰς πηγὰς τῆς ἐμπνεύσεώς του διὰ περιηγήσεων ἐκτὸς τοῦ περικυκλοῦντος αὐτὸν κύκλου.

Ἐν πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς ποιήμασι λάμπει ἡ ἀλήθεια, ἡ δύναμις τοῦ λόγου, τὸ φυσικὸν καὶ ἀφελὲς αἴσθημα. Ἅμα τι ἐπροξένει εἰς αὐτὸν θλῖψιν ἢ ἡδονὴν, μετέβαλλε τὸ αἴσθημα εἰς ποίημα, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ αὕτη θεωρία τὸν καθησύχαζεν. Ὅ,τι ἔγραψεν, ὡς ποιήματα λυρικὰ, δράματα, ἐλεγεῖα, μυθιστορήματα, ὅλα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐξομολόγησις συμπληροῦσα τὴν βιογραφίαν του· τὸ ἐξοχώτατον πάντων τῶν ἔργων του εἶνε ὁ Φ α ῦ σ τ ο ς, προϊὸν φιλοσοφικὸν, θρησκευτικὸν καὶ διδακτικὸν ἐν ταὐτῷ.

Μεταβὰς εἰς Στρασβοῦργον διὰ νὰ τελειοποιήσῃ τὰ νομικά του, εἵλκυσε τὰ βλέμματα νεανίδός τινος, τῆς ὁποίας ἡ μυστικὴ εὐαισθησία ἐτροποποίησεν ἐπαισθητῶς τὴν ἐσωτερικὴν ὕπαρξίν του. Αἱ μετ' αὐτῆς πλατωνικαὶ σχέσεις του τὸν ἐνέπνευσαν τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ μυσταγωγηθῇ εἰς τὰ μυστήρια τῶν κατὰ καιροὺς ἀλχημιστῶν, καὶ ἐπὶ τούτῳ προσῆλθεν εἰς τὸν Ἰωάννην Βέχμεν καὶ ἐπροχώρησε καὶ μέχρι δοκιμῶν. Εἰσπηδήσας ἐντὸς τῆς διαπύρου καὶ ἀοράτου ταύτης σφαίρας, δὲν ἐσταμάτησεν· ἠθέλησε νὰ πλάσῃ εἰς ἑαυτὸν θρησκείαν διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τοῦ συλλογισμοῦ· βάσις της ἦτο ὁ πλατωνισμὸς, μέρος της ἡ μυστικὴ καὶ ἀλληγορικὴ καὶ ἀεροβάμων φιλοσοφία, τὸ δὲ ὅλον, οἰκοδόμημα χιμαίρας καὶ παραδοξολογίας. Ἡ εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην διαμονή του εὑρέστει

ΓΚΑΙΤΗΣ.

ἰδίως εἰς τὰς περὶ Γοτθικῆς γλυφῆς καὶ ζωγραφικῆς ὀρέξεις του. Αὐτόθι ἐσχετίσθη μετὰ τοῦ Ἔρδερ, οὗτινος τὰ σπάνια προτερήματα ὡς κορυφαίου τῶν τότε συγγραφέων, ὁ πλοῦτος τῶν γνώσεών του καὶ ὁ διαβατικώτατος νοῦς κατεγοήτευσαν τὸν Γκαίτην· καὶ ἐκ τῆς σχέσεως ταύτης ὠφελήθη οὐκ ὀλίγον.

Ἐπανελθὼν διδάκτωρ εἰς τὴν πατρικήν του οἰκίαν τὸ 1771, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἑλκύσῃ πρὸς ἑαυτὸν τοὺς ἔχοντας τὰ αὐτὰ φρονήματα· μεταξὺ δὲ τῶν συντρόφων του ἦν καὶ ὁ Ἔρδερ. Συναλλάσσοντες τὰς ἰδέας των, ὅλως ἔκδοτοι εἰς οἶστρον ἀκατάσχετον, ῥίπτοντες ἐν τῷ μέσῳ δόγματα, περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν ὁποίων δὲν ἐγγυᾶτο καμμία θεωρία, ἐσχεδιογράφησαν τὴν περίφημον φιλολογικὴν σχολήν, ἥτις διεκρίθη διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Γκαίτου.

Συστηθεὶς εἰς τὸν διάδοχον τοῦ Δουκὸς τοῦ Βέϊμαρ, παρεπιδημοῦντα κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἰς Φραγκφόρτην, ἔτυχε μεγάλης παρ' αὐτοῦ περιποιήσεως καὶ τοσαύτης ἀγάπης, ὥστε μετεκλήθη εἰς τὴν αὐλήν του, ἅμα ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως. Ἐκεῖ ὠνομάσθη τὸ πρῶτον σύμβουλος πρεσβείας, μετ' ὀλίγον σύμβουλος ἰδιαίτερος, πρόεδρος τῆς οἰκονομίας καὶ ἔλαβε δίπλωμα εὐγενείας. Ἐπροὸάτευσεν αὐτοῦ γενναίως καὶ διὰ παντὸς τρόπου τὰς τέχνας, τὰ θέατρα, τὰς φυσικὰς ἀπομιμήσεις, καὶ τὴν ἄοκνον ἐνέργειάν του μαρτυροῦσι πολλοὶ κῆποι, πολλὰ κτίρια τῆς πόλεως ἐκείνης, ἥτις ἦν ὁ θρόνος του, κατὰ τὰς ἐκφράσεις τῶν βιογράφων του. Ἐνταῦθα τὸ ὄνομάτου ἐπροφέρετο μετὰ θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ, ἡ δὲ οἰκία του ἦν ὁ ναὸς καὶ τὸ παλλάδιον τῆς

πόλεως· ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας καὶ ὁ Ναπολέων τῷ ἀπένειμον μεγαλοσταύρους.

Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Ἑλβετίαν, διέτρεξεν ὁλόκληρον τὴν Ἰταλίαν, καὶ διέμεινεν εἰς αὐτὴν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ρώμην, δέκα ἔτη. Ἡ μακρὰ ἐν Ἰταλίᾳ διατριβή του ἐτροποποίησε τὰς πρώτας κλίσεις καὶ ἐντυπώσεις του, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔπαυσε νὰ λατρεύῃ ὡς ποιητὴς τὸν μεσαιῶνα. Ἡ Ἰταλία ἀπεκάλυπτεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του νέον τινὰ κόσμον, τὸν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, τῆς ὁποίας χαρακτὴρ ἦτο τὸ ὕψος τῶν ἰδεῶν καὶ ἡ ἁπλότης. Ὁ ἔνθερμος πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν τέχνην ἔρως του κατέστη αὐτοῦ ὑψηλότερος, καὶ τὰ μεγάλα του συγγράμματα, ἅτινα ἔγραψε κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ὡς ὁ Φαῦστος, ἡ Δωροθέα, κτλ. φέρουσι τὸν τύπον τοῦτον.

Ὅλα τὰ πρόσωπα τῶν ποιημάτων τοῦ Γκαίτου ἔχουσι τελείαν ὁμοιότητα μὲ τὴν φύσιν, εἰσὶν ἀληθέστατα μέχρι κεραίας, καὶ αἱ λεπτομέρειαι ἀναπτύσσονται καὶ συναρμολογοῦνται μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας, ὥστε νομίζει τις ὅτι ἐγεννήθησαν διὰ μιᾶς. Ἐντεῦθεν προέρχεται ἡ ἔλλειψις πάσης ὑπερβολῆς, πάσης ἐπιτηδεύσεως, παντὸς ψεύδους. Ἡ ἐνέργειά του εἶνε ἐνέργεια ἄκοπος, καὶ οὐχὶ ἔκρηξις κρατῆρος ἀκαταμαχήτου. Εἰς τὰ ἄσματά του ἰδίως ἀναφαίνεται ὅλη του ἡ καρδία· ἐξῆλθον ἄγνα, ἀνέπαφα ἀπὸ αὐτὴν, ἄνευ κόπου, ἄνευ ἐργασίας. Ὁ λαὸς τὰ διετήρησεν ὡς ἰδιοκτησίαν του, καὶ τὰ ἐπαναλέγει μὲ ὑπερηφάνειαν, διότι ἀνυψοῦσι καὶ εὐγενίζουσι τὴν ζωήν του. Ἡ σπανία φιλογένεια τοῦ Γκαίτου, ἡνωμένη μετὰ ἐξαισίου πνεύματος ἐννοοῦντος τὰ ξένα ἀριστουργήματα, ἐστὶ βεβαίως ἓν τῶν θαυμάτων τῆς διανοητικῆς του ὑπάρξεως. Ἡ ἰφιγένειά του εἶνε ἀριστούργημα εὐαισθησίας καὶ ἀρχαϊκοῦ μεγαλείου· δὲν εἶνε μίμησις τοῦ Εὐριπίδου, ἀλλ' ἀνάμνησις ζωηροτάτη τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως.

Μετὰ ὀγδοήκοντα δύο ἐτῶν ζωὴν ἔνδοξον, ὁ Γκαίτης ἐτελεύτησε τῇ 22 Μαρτίου 1832. Σύμπασα ἡ Γερμανία ἐπένθησε τὸν ἐκλείψαντα τοῦτον ἥλιον τοῦ φιλολογικοῦ αὐτῆς οὐρανοῦ· ὁ συγγραφεύς της, ὁ ὁδηγὸς τοῦ αἰῶνός της, δὲν ὑπῆρχε πλέον μεταξὺ τῶν ζώντων. Οἱ δὲ πρίγκηπες τοῦ Βεϊμὰρ ἐδέχθησαν ἐν τοῖς τάφοις τῆς οἰκογενείας των τὸ μέγα κλέος τοῦ Κράτους αὐτῶν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ, ἤτοι Ἐγχειρίδιον Πρακτικῆς Ἀστρονομίας, συνταχθὲν ἐπὶ τῇ βάσει πολλῶν νεωτέρων Εὐρωπαϊκῶν Συγγραμμάτων, καὶ ἐκδοθὲν ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Ραπτάρχου. Δαπάναις Γ. Ζαρίφη. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1864.

Ἐξ ὅλων τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἀναντιρρήτως ἡ Ἀστρονομία παρέχει πλειότερον τὸ ἐνδιαφέρον. Ὁ μηχανισμὸς τοῦ οὐρανοῦ, οἷον παριστῶσιν ἡμῖν αὐτὸν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ οἱ λοιποὶ ἀστέρες, ἐστὶ τὸ πρῶτον πρόβλημα, εἰς τὴν λύσιν τοῦ ὁποίου κατέγεινε καὶ δὲν παύει καταγινόμενος ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἐφ' ὅσον εὐμοιρεῖ μορίου περιεργείας καὶ δὲν ἀναγκάζεται νὰ ἔρπῃ εἰς τὸν βόρβορον τοῦ ὑλισμοῦ.

Καὶ ὅτι μὲν ἡ Ἀστρονομία εἶνε ἡ ὡραιοτέρα καὶ τερπνοτέρα ἐπιστήμη, ὡς παρασκευάζουσα τὸν νοῦν εἰς βαθείας σκέψεις καὶ ἀνυψόνουσα τὴν ψυχὴν εἰς ἀνωτέρας τῶν ὄντι σφαίρας, διδάσκει ἡμᾶς ἡ ἱστορία τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν ἀπολιτεύτων, ἅτινα διὰ τῆς καλλιεργείας τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἤλλαξαν βίον.

Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ σοφοὶ πρόγονοι ἡμῶν δὲν ἀπηξίωσαν νὰ καταγίνωνται ὅλαις δυνάμεσι καὶ καθόσον ἐπέτρεπον αὐτοῖς τοῦτο τὰ λίαν περιωρισμένα μέσα τῆς ἐποχῆς των εἰς τὴν θεωρίαν τῶν οὐρανίων. Ἀναξαγόρας ὁ φιλόσοφος τοσοῦτον ἦν κυριευμένος ἐκ τοῦ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ταύτην ἔρωτος, ὥστε διένειμε ὅλα αὐτοῦ τὰ ὑπάρχοντα εἰς τοὺς συγγενεῖς του, ὅπως ἐπιδοθῇ ἀπερισπάστως εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς περὶ τὸν ὅλον κόσμον τάξεως, διὰ τὸ ὁποῖον μόνον ἐφρόνει καὶ ἔλεγεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ προτιμήσῃ τὸ γενέσθαι τοῦ μὴ γενέσθαι, ἤτοι τὴν αἴσθησιν ἀπὸ τὴν ἀναισθησίαν.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἀρκοῦσι, νομίζομεν, ὅπως κινήσωσι τὸ ἐνδιαφέρον ἐκείνων ἰδίως ἐξ ἡμῶν, ὅσοι λίαν ἀτελεστάτας ἔχουσι περὶ τῶν οὐρανίων γνώσεις, διότι ποτὲ δὲν εὐκαιροῦσι νὰ ἀνυψώσωσι τὰ βλέμματά των ἀπὸ τῆς γῆς. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ συνεπάχθη καὶ τὸ προκηρυττόμενον Ἐγχειρίδιον, πρακτικὸν κατὰ μέγα μέρος, προϊὸν πολυετοῦς μελέτης καὶ σπουδῆς διαφόρων ἀστρονομικῶν Συγγραμμάτων.

Εὐελπιστοῦμεν ὅτι ἀναπληροῦμεν σημαντικὴν ἔλλειψιν, προσφέροντες τὸ διὰ πᾶσαν τάξιν ἐμβριθῶν ἀναγνωστῶν περίεργον τοῦτο καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν ἁπλούστατα συντεταγμένον φιλοπόνημα, ἐν ᾧ προσεπαθήσαμεν παντὶ σθένει ὅπως συμβιβάσωμεν τὴν ἐπιστήμην μὲ τὰς ἱερὰς Γραφάς. Διότι, δόξα τῷ Θεῷ, δὲν ζῶμεν πλέον κατὰ τὴν φανατικὴν ἐκείνην ἐποχὴν τοῦ μεσαιῶνος, καθ' ἣν οὐδόλως ἦτο συγχωρητὴ ἡ δημοσίευσις τοιούτων βιβλίων, καὶ καθ' ἣν αἱ θεῖαι Γραφαὶ ἑρμηνεύοντο λίαν τυπικῶς, ὡς εἰ ἑκάστη ῥῆσις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῇ μεταφορικῶς.

Ὅταν Γαλιλαῖος, ὁ περίφημος ἐρευνητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐφευρετὴς τοσούτων θαυμασίων φαινομένων, ἐδικάσθη ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τῆς Ρώμης πρῶτον ἐρήμην, εἶτα δὲ προσεκλήθη νὰ ἀπολογηθῇ καὶ κατεδικάσθη νὰ ἀποκηρύξῃ δημοσίᾳ τὴν δόξαν του, οἱ θρησκομανεῖς θεολόγοι τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας, ἢ μᾶλλον τὰ καταταραχθέντα ἐπὶ τῇ καινῇ διδασκαλίᾳ τοῦ σοφοῦ τούτου σμήνη τῶν Ἰησουϊτῶν, μετήρχοντο παντοῖα μέσα ὅπως παραστήσωσι τῷ λαῷ ἐπικινδύνους τὰς περὶ κινήσεως τῆς γῆς καὶ τῶν λοιπῶν οὐρανίων φαινομένων δοξασίας τοῦ Γαλιλαίου. Εἰς τοσοῦτον δὲ κατήντησαν θράσους, ὥστε, ἀναβὰς εἷς ἐξ αὐτῶν μίαν τῶν ἡμερῶν ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος, ἐτόλμησε νὰ καταδικάσῃ πάντας τοὺς καταγινομένους εἰς ἔρευναν τῶν οὐρανίων, λαβὼν ὡς θέμα τῆς ὁμιλίας του τοὺς λόγους, οὓς ἀναφέρει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ὅτι ἀπηύθυνον κατὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου οἱ δύο ἄγγελοι πρὸς τὸ πλῆθος: « Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; »

Ἰδοὺ ποῦ καταντᾷ ἡ δεισιδαιμονία καὶ ὁ φανατισμός.

Πρὶν δώσωμεν πέρας εἰς τὴν σύντομον ταύτην ἔκθεσιν, καθῆκον ἡμῶν θεωροῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ αὖθις δη-

μοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τὸν φιλογενέστατον καὶ φιλόμουσον ὁμογενῆ Κ. Γεώργιον Ζαρίφην, τὸν βαίνοντα τοῖς ἴχνεσι τῶν Ζωσιμάδων καὶ Καπλανῶν, ὅστις εὑρεστήθη νὰ ἀναδεχθῇ ἰδίαις δαπάναις τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ ἀνὰ χεῖρας Ἐγχειριδίου, ὅπερ οὐχὶ μικρᾶς ὠφελείας πρόξενον γενήσεται τῇ σπουδαζούσῃ νεολαίᾳ, πρὸς ἣν διανέμεται δωρεὰν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ εὐγενοῦς δωρητοῦ.

Κρίνομεν δὲ οὐχὶ ἄσκοπον ὅπως παραθέσωμεν ἐνταῦθα, ὡς ἐν ἐπιλόγῳ, τὰς κρίσεις τῆς Ἑλληνικῆς ἐφημερίδος τὸ Μέλλον ἐπὶ τοῦ βιβλίου τούτου:

« Ὁ προκηρυττόμενος Ἕναστρος Οὐρανὸς, λέγει ἡ περισπούδαστος αὕτη ἐφημερὶς, ἐστὶν ἐγχειρίδιον πρακτικῆς ἀστρονομίας, ἐπιστήμης δηλονότι οὐχὶ τοῖς πᾶσι προσιτῆς. Ἀλλ' ἡ ποιητικὴ ἐξεικόνισις τῶν αἰθερίων ἐν γλώσσῃ εὐλήπτῳ εἰσάγει τὸν ἀναγνώστην εἰς τὰ μυχήρια τῆς δημιουργίας ἀπόνως, καὶ ἀποκαλύπτει αὐτῷ τὰ θαυμάσια τοῦ οὐρανοῦ ψυχαγωγικώτατα.

« Ὁ Ἕναστρος Οὐρανὸς τοῦ Κ. Ραπτάρχου, συνενῶν τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου μέχρι μυθιστορικῆς ἀφελείας, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὅασις χλοερὰ εἰς τοὺς ἀσκόπως ἐν τῇ ἐρήμῳ τῶν μύθων πλανωμένους, καὶ οὐδὲ σταγόνας τῆς ἀληθοῦς σοφίας ἀπαντῶντας διὰ τὴν ἀποξηραινομένην αὐτῶν καρδίαν. »

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Ο ΠΤΩΧΟΣ.

« Πλοῦτος προστίθησι φίλους πολλοὺς, ὁ δὲ πτωχὸς καὶ ἀπὸ τοῦ ὑπάρχοντος φίλου λείπεται. »
ΣΟΛΟΜΩΝ.

Μὲ τὴν κόμπην γυμένην 'ς τὰ στήθη
ἐκ τοῦ ψύχους σχεδὸν παγωμένος,
καὶ μὲ ὄμμα θρηνοῦν πρὸς τὰ πλήθη
ρακενδύτης αὐτὰ ἐκφωνεῖ:
« Ὁ Θεὸς, ὡς ἐμὲ, ὠργισμένος
« μὴ σᾶς ἴδῃ ποτὲ, Χριστιανοί! »

« Κ' εἰς ἐμὲ ἓν μονόλεπτον δότε'
» ἀποθνήσκω τῆς πείνης ὁ τάλας!
» τῆς ζωῆς κἂν ὁ θάνατος πότε
» νὰ λυτρώσῃ κ' ἐμὲ θὰ ἔλθῃ;
» Ὁ Θεὸς μὴ σᾶς δώσῃ μεγάλας
» συμφορὰς ὡς 'ς ἐμὲ, Χριστιανοί! »

« Σ' τὴν χαρὰν κ' εὐθυμίαν τοῦ κύσμου
» ἄλλοτ' ἤμην κ' ἐγὼ βυθισμένος,
» μὲ ἐκύκλουν τὰ πλούτη, κ' ἐντός μου
» τῶν δαιμόνων ἀντίχ' ἡ φωνὴ,
» κ' εἰς ματαίας χαρὰς δεδομένος
» κατεφρόνουν τὸ πᾶν, Χριστιανοί! »

« Μὲ ἐκύκλουν λεγόμενοι φίλοι,
» ποῦ μὲ βλέπουν καὶ φεύγουν μακρόθεν,
» φίλους οἴμοι! τοὺς εἶχεν ἡ ὕλη'
» μ' αὐτὴν ἦλθον καὶ φεύγουν μαζή!
» Εἰμαρμένη βουλὴ νηπιόθεν
» μὲ ἐμπαίζει δεινῶς, Χριστιανοί! »

« Ἓν μονόλεπτον δότε! ματαίως
» ἀνεγείρω ἱκέτιδα χεῖρα'
» δὲν εἶμ' ἄξιος οἴκτου! δικαίως
» ἡ φωνή μου οὐδένα κινεῖ.
» Θεῦ! οὐδένα ἠλέησεν, κ' ἡ Μοῖρα
» τώρα παίζει μ' ἐμὲ, Χριστιανοί! »

« Δὲν μοὶ μένει ἐλπὶς ἄλλη πλέον,
» ἢ τοῦ τάφου τὴν θύραν νὰ κρούσω,
» ἴσως σύσω 'ς αὐτὸν τελευταῖον
» τῶν δεινῶν μου τὴν φλόγα κ' ἐκεῖ
» πλὴν φοβοῦμαι μὴ ἀΐφνης ἀκούσω,
» πῶς δὲν εἶμαι δεκτὸς, Χριστιανοί! »

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΜΗ ΜΕ ΛΗΣΜΟΝΕΙ!

Ὁπόταν μόνος ἔρημος 'ς τὰ ξένα θὰ πλανῶμαι,
τὴν στέρησίν σου θρηνῳδῶν, τὴν καλωσύνην σου κλαίων·
ὁπόταν τῆς καρδίας μου τοὺς κτύπους θ' ἀκροῶμαι,
κρατῶν μὲ χεῖρα τρέμουσαν τὸ μέτωπόν μου κάτου,
στιγμήν τινα ἂν εὑρεθῇς περίλυπος καὶ μόνη,
μὴ μὲ λησμόνει!

Ὁπόταν ἄλλου ἔρωτος θὰ σ' ἀνοιχθῇ ἡ πύλη
καὶ τῆς θερμῆς ἀγάπης μας τὰ ῥόδα θὰ σκορπίσῃς,
εἰς νέα χείλη ἐρωτοῦ προσφέρουσα τὰ χείλη,
βυθίσου εἰς ἐρωτεινὰς, φιλτάτη, ἀναμνήσεις,
καὶ ἐνθυμοῦ τὸν φίλον σου ὁπόταν ἀνεφύνει
μὴ μὲ λησμόνει!

Ἂν μᾶς χωρίσῃ ἡ σκληρὰ καὶ μαύρη εἱμαρμένη
καὶ τὸ γλυκύ μας ὄνειρον ἐξάφνης διακόψῃ,
ἂν ἡ ἀθλία μου μορφὴ, φιλτάτη, δὲν σ' εὐφραίνῃ
καὶ ἡ ψυχή σου ἐραστὴν πιστόν σου ἐκδιώξῃ,
ἂν μᾶς χωρίσῃ ἡ ὀργὴ τῆς Μοίρας καὶ οἱ φθόνοι,
μὴ μὲ λησμόνει!

Ἐγὼ παντοῦ καὶ πάντοτε θὰ σ' ἀγαπῶ, φιλτάτη,
καὶ μὲ τοῦ νοῦ τὰς πτέρυγας πλησίον σου θὰ τρέχω·
τὸν μυστικόν μας ἔρωτα ὁ νοῦς μου θὰ φυλάττῃ
καὶ μὲ πικρά μου δάκρυα τὴν μνήμην σου θὰ βρέχω.
Σὺ δὲ, φιλτάτη μου ψυχὴ, ὁσάκις εἶσαι μόνη,
μὴ μὲ λησμόνει!

Χ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ. (1)

Ῥυάκιον, εἰς στρῶμα χαλίκων καὶ ἀνθέων
μὲ μόρμυρον ὑπνώδη κιθάρας γλυκυτάτης
εἰς κράσπεδον λοφίσκου πρασινισμένου ῥέον,
τί δὲν μὲ ψιθυρίζεις, ὦ ῥύαξ, τ' ὄνομά της;

Αὔρα, ἥτις εἰς ῥόδα κ' ἴάσμους περιτρέχεις,
καὶ μαλακῆς φιλύρας τὰς κορυφὰς μαλάττεις,
καὶ τοὺς γρυσοῦς ἀστάχεις μὲ μαργαρίτας βρέχεις,
ἐντός μου δὲν ἐνστάζεις, ὦ αὔρα, τ' ὄνομά της;

Λευκὸν ἐρώτων ἄστρον, σελήνη εἰρηναία,
τὸ βράδυ εἰς τὸ κῦμα ὅταν στιλπνὰς χαράττῃς
καμπύλας, ἀμφιβόλους καὶ σχήματα τυχαῖα,
'ς τὸ στῆθός μου, σελήνη, δὲν γράφεις τ' ὄνομά της;

(1) Τὰ ἑξῆς δύο ὡραῖα ποιημάτια ἀποσπῶμεν ἐκ τῶν Πρώτων Ἐμπνεύσεων τοῦ Κ. Χ. Α. Παρμενίδου, ἅτινα ἀποστάζουσι τὸ ἄρωμα νεαρᾶς φαντασίας, καθὼ γραφέντα εἰς τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν τῆς Μούσης. Ἄξιον περιεργείας ὅτι ἤδη ἡ Μοῦσα τοῦ καλοῦ τούτου ὁμογενοῦς ποιητοῦ ἀπέβη πιεζοτέρα, ὡς πνιγομένη ἐν μέσῳ βαλλῶν βαμβακίου καὶ ἀτμοσφαίρας πνιγηρᾶς κηναμώμου· ὁ ἐγκύπτων εἰς τὴν ἱερὰν ποίησιν πρέπει νὰ ἦνε ἀπερίσπαστος ὑπὸ τῶν κοινωνικῶν μεριμνῶν, ὡς ὁ συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς προσευχῆς. Σ. Ε.

Ὁπόταν, χελιδών μου, τὸ βράδυ περιμένῃς
μὲ φθόγγους ἐρωτύλους εἰς φωλεᾶς φιλτάτης
ἀγκάλην, νὰ ἀκούσῃς τὸ μέλος ἐρωμένης
ἠχοῦς, δὲν ψάλλεις τότε, ὦ ψάλτα, τ' ὄνομά της;

Ὕπνε, ὁπόταν παύῃς τὰ μαῦρα δάκρυά μου,
καὶ μὲ μανδύαν μαῦρον τὰ ὄμματά μου φράττῃς,
ὦ! δὲν μὲ ψιθύριζες τ' ἀθῶα ὀνειρά μου;
'ς τὰ ὠτά μου δὲν λέγεις, ὦ ὕπνε, τ' ὄνομά της;

—

ΤΟ ΜΕΙΔΙΑΜΑ.

Τὴν ἄρρητον γλυκύτητα ἀγγέλου, ὅταν ψάλλῃ
τὸν ὕμνον τὸν ἐωθινὸν καὶ ἅρπην χρυσῆν πάλλῃ·
τὰς φλόγας, ποῦ τὰς πρωϊνὰς νεφέλας σαπφειρόνουν·

τὸ σεμνωπὸν ἐρύθημα τῆς ἀρετῆς· τὸ κρίνον,
ἐντὸς ψυχῆς παρθενικῆς τὸ πρῶτον μύρον χύνον·
τὰς ἀπαυγάσεις τῆς χαρᾶς, ποῦ ὅμιλ' ἀγνὸν χρυσόνουν·

τῆς αὔρας τὸ πτερύγισμα, ποῦ φεῦγον τὰς ἐκτάσεις
ἀπαλοψαύει τὸ πρωϊ τῆς γαλανῆς θαλάσσης,
καὶ στεναγμοὶ ὑπόκωφοι τὸ κῦμα ῥυτιδόνουν·

τοῦ ἄνθους τὸ φρικίασμα, ὁπόταν μαργαρίτης
προσπίπτει δρόσου καὶ πνοὴ τὸ σείῃ ζεφυρίτης·
τὸ πρὸς τὸν Πλάστην τῆς ψυχῆς διάπυρον θυμίαμα
ἠσθάνθην πρὸς ἐκεῖνό σου τὸ πρὸς ἐμὲ μειδίαμα!

Χ. Δ. ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ.

ΤΗΝ ΧΑΡΙΝ ΜΟΥ ΖΗΤΩ! . . .

Εἰς τὸ βλέμμα σου τὸ θεῖον,
ὡς εἰς ἄστρον, ἐγὼ κύπτω,
εἰς τὸ γόνυ σου προσπίπτω
καὶ τὴν χάριν μου ζητῶ!
Μὴ ἀγρίως μὴ μὲ ἴδῃς,
ὦ νεᾶνις ἐρωτύλη,
μὴ συστείλῃς σὺ τὰ χείλη
εἰς τὸ ὄναρ μου αὐτό!

Δὲν σὲ βαίνω μὲ ναρκίσσους,
δὲν σὲ στρώνω νέα ῥόδα,
μ' εὐφροσύνης τρέχω πόδα
καὶ τὰ ἴχνη σου φιλῶ.
Καὶ λυποῦμ' ὅταν στενάζῃς,
καὶ δακρύω ὅταν κλαίῃς,
κ' ὅταν εἰς χαρὰν σὺ πλέῃς
χαρμοσύνως προσγελῶ!

Ἐκ τοῦ θρόνου τῶν χαρίτων
μὲ χρυσοῦν στεμμένη στέμμα,
ῥίπτε κάποτε κ' ἓν βλέμμα
εἰς τὴν γῆν τὴν τῶν θνητῶν.
Ὦ! ἂν στρέφωνται ὀλίγον
κ' εἰς αὐτὴν οἱ λογισμοί σου,
στιγμὴν μίαν ἐνθυμήσου
καὶ τὸν ψάλτην σου αὐτόν!

Εἰς τὰς ὥρας του τὰς μαύρας,
εἰς τὰς ὥρας του τῶν πόνων
ἓν μειδίαμά σου μόνον
ἂς τὸν χαιρετᾷ γλυκά.
Καὶ αὐτὸς, εἰπέ, ἂς ἴδῃ
στιγμὴν μίαν εὐτυχίας,
βάλσαμον παρηγορίας
εἰς τοῦ βίου τὰ κακά!

Ἄλλους λάμπει καὶ φωτίζει
ὁ γλυκὺς ὁ οὐρανός σου,
ἀκτὶς μία ὄμματός σου
ἂς λαμπρύνῃ καὶ αὐτόν!

Σταλαγμὸν χαρᾶς θὰ πίῃ,
κ' ἐκ χαρᾶς ὅλος θὰ κλαύσῃ,
παραδείσους θ' ἀπολαύσῃ
εἰς τὰ ὕψη προσπεσών! . . .

Μὴ ἀγρίως μὴ μὲ ἴδῃς,
ὦ νεᾶνις ἐρωτύλη,
μὴ συστείλῃς σὺ τὰ χείλη
εἰς τὸ ὄναρ μου αὐτό!
Εἰς τὸ βλέμμα σου τὸ θεῖον,
ὡς εἰς ἄστρον, ἐγὼ κύπτω,
εἰς τὸ γόνυ σου προσπίπτω
καὶ τὴν χάριν μου ζητῶ!

ΚΛΕΑΝΘΗΣ Ι. Π...

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ἔμπορος εἷς ἄκρον τίμιος καὶ φιλαλήθης, ἐλθὼν εἰς ἐργαστήριον τεχνίτου τινός, τῷ ἐζήτησε κατεπείγουσάν τινα ἐργασίαν εἰς προσδιωρισμένον διάστημα χρόνου. «Σκέφθητι καλῶς, τῷ παρετήρησεν, ἂν θὰ ἠμπορέσῃς νὰ τὴν προφθάσῃς καὶ μὴ μὲ ἀπατήσῃς, σὲ παρακαλῶ· διότι ἐνόσῳ ἔχω καιρὸν δύναμαι νὰ τὴν παραγγείλω εἰς ἄλλον, ἂν μὲ εἰπῇς τὴν ἀλήθειαν.— Θέλω ἐκτελέσει τὴν παραγγελίαν σας ἐξ ἅπαντος, εἶπεν ὁ τεχνίτης, τὴν ἐρχομένην πέμπτην, ἂν δὲν ἀποθάνω.» Φθάνει ἐν τούτοις ἡ πέμπτη καὶ ὁ καλὸς ἔμπορος περιμένει ἀνυπομόνως, ἀλλ' οὐδεὶς ἐμφανίζεται εἰς αὐτόν. Τὸ ἑσπέρας λοιπὸν τῆς ἰδίας ἡμέρας ἔρχεται χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν εἰς τὸ τυπογραφεῖον, εἰς ὃ ἐξεδίδετο ἡ Ἐφημερὶς τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ καταχωρίζει εἰς αὐτὴν τὴν νεκρολογίαν τοῦ τεχνίτου. Πλήρης ἐκπλήξεως καὶ ἀγανακτήσεως συγχρόνως, λαβὼν οὗτος εἰς χεῖρας τὴν Ἐφημερίδα, τρέχει εἰς τὸν ἐκδότην, ζητῶν παρ' αὐτοῦ ἐξηγήσεις· πλὴν μετ' ἴσης ἐκπλήξεως μανθάνει ὅτι ὁ ἔμπορος ἦν ὁ καταχωρίσας αὐτήν. Ὅταν δὲ, παρουσιασθεὶς καὶ εἰς τὸν ἔμπορον, ἐζήτει λόγον τοῦ παραδόξου τούτου κινήματός του, «Φίλε μου, τῷ ἀπήντησεν οὗτος, δὲν μὲ εἶπες τὴν ἡμέραν καθ' ἣν σοὶ παρήγγειλα τὴν ἐργασίαν μου ὅτι τὴν προσεχῆ πέμπτην ἀφεύκτως θὰ τελειώσῃς τὸ ἔργον μου, καὶ θὰ μὲ τὸ φέρῃς ὁ ἴδιος εἰς τὸν οἶκόν μου, ἂν δὲν ἀποθάνῃς; Ἰδὼν λοιπὸν παρελθοῦσαν τὴν πέμπτην καὶ μὴ ἐκτελεσθεῖσαν τὴν ὑπόσχεσίν σου, ἐσυμπέρανα ὅτι ἀπέθανες, καὶ ἔσπευσα μὲ λύπην μου νὰ γράψω τὴν νεκρολογίαν σου εἰς τὰς Ἐφημερίδας.» Καὶ ὁ τεχνίτης ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια κατησχυμμένος καὶ σιωπῶν, ὑποσχόμενος δὲ εἰς τὸν ἑαυτόν του νὰ μὴ ψευσθῇ πλέον τοῦ λοιποῦ.

—

Ὁ Μοντεσκιὼ, εὑρισκόμενος ἡμέραν τινὰ εἰς πολυπληθῆ τράπεζαν, ὅπου οἱ δαιτυμόνες ἔκαμνον μέγαν θόρυβον καὶ ὡμίλουν καὶ ἐγέλων δυνατὰ, ἐγερθεὶς ἀπετάθη πρὸς αὐτοὺς μεθ' ὑψηλόφρονος ὕφους, λέγων: «Αἴ! Κύριοι, ὀλίγην σιωπὴν, σᾶς παρακαλῶ! καταντᾷ νὰ μὴ ἠξεύρῃ κανεὶς ἐδῶ τί τρώγει.»

—

Ἄγγλος τις ἐκ τῆς νήσου Κούβας τῶν Ἀντιλλῶν, καπνίζων κατὰ κόρον, περιέπεσεν εἰς κινδυνώδη περιπνευμονίαν, ἕνεκα τῆς ὁποίας διετάχθη παρὰ τοῦ ἰατροῦ νὰ παύσῃ τοῦ καπνίζειν μέχρις οὗ τῷ δοθῇ ἡ ἄδεια. Ὁ Ἄγγλος ἐπροτίμησε τὸν θάνατον μᾶλλον παρὰ τὴν στέρησιν τοῦ καπνοῦ, ἕως οὗ ὁ ἴδιος ἰατρὸς ἠναγκάσθη νὰ τῷ περιορίσῃ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ μέχρις ἑνὸς σιγάρου τὴν ἡμέραν, καὶ ὁ ἀσθενὴς συγκατετέθη. Ἀλλ' ὅτε μετὰ πέντε ἡμέρας εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ πάσχοντος, βλέπει αὐτὸν ἐκτάδην κείμενον ἐπὶ τῆς κλίνης του καὶ κρατοῦντα σιγάρον δύο σπιθαμῶν μήκους καὶ ἀναλόγου πάχους, τὸ ὁποῖον δεικνύων εἰς τὸν ἰατρὸν εἶπεν: «Ἓν μόνον σιγάρον, ἰατρέ, τὴν ἡμέραν.» Οὕτως ἡ ἕξις γίνεται δευτέρα φύσις.

—

Λέγεται ὅτι ὀλίγοι Ἄγγλοι κατορθώνουν νὰ ἐκμάθωσι τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ δύνανται ἄνευ δυσκολίας νὰ ὁμιλῶσιν αὐτὴν ταχέως καὶ γλαφυρῶς, χωρὶς νὰ καταλαμβάνωνται ὅτι εἰσὶ ξένοι. Ἄγγλος τις, ὁ ὁποῖος φαίνεται ὅτι πολλοὺς κατέβαλε κόπους εἰς ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης ταύτης, μεταβαίνων εἰς Γαλλίαν κατὰ πρώτην φοράν, ἀπήντησεν, ἅμα ἀποβιβασθεὶς εἰς Καλαί, μικρὸν παιδίον ὁμιλοῦν γλαφυρώτατα καὶ εὐχερῶς τὴν μητρικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν. «Διάβολε! ἀνέκραξε μετὰ θαυμασμοῦ καὶ πεισμονῆς ἐνταὐτῷ, καὶ τὰ παιδία ἀκόμη ἐδῶ δύνανται νὰ ὁμιλοῦν καθαρῶς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν! »

—

Βαθύπλουτός τις Λόρδος, γλίσχρος καὶ φιλάργυρος εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν, εἶχεν ἐκ συνηθείας ὡς φίλτατον γνωμικὸν τὸ ἑξῆς: «Σύναζε ὅσα ἠμπορεῖς, καὶ φύλαττε ὅσα συνάζεις.» Ἡμέραν τινὰ εἰς Σκῶτος ἐνοικιαστὴς τῶν γαιῶν του ἔφερεν εἰς αὐτὸν τὸ ἐνοίκιον ἔλλειπὲς κατὰ τρεῖς πένας· ὁ Λόρδος δὲν τὸ ἐδέχθη, καὶ ὁ ἐνοικιαστὴς ἠναγκάσθη νὰ ἀποταθῇ τῇδε κἀκεῖσε διὰ νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ ἔλλειμμα. Ὅταν δὲ τὸ ἔφερεν, εἶπε πρὸς τὸν Λόρδον: «Μυλλόρδε, σοὶ δίδω ἓν σελίνιον ἂν μὲ ἀφήσῃς νὰ ἴδω μίαν στιγμὴν ὅλον τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, ὅπερ ἔχεις ἐναποτεταμιευμένον εἰς τὸ θησαυροφυλάκιόν σου. — Ἓν σελίνιον! ἀνέκραξε μετὰ θαυμασμοῦ ὁ ἄπληστος ἑκατομμυριοῦχος, καὶ δι' ἓν μόνον βλέμμα! Τὸ δέχομαι εὐχαρίστως. » Καὶ λαβὼν τὸ νόμισμα, ἔρριψεν αὐτὸ ἀπλήστως εἰς τὸ βαλάντιόν του· εἶτα δὲ, εἰσαγαγὼν τὸν Σκῶτον εἰς τὸ λαβυρινθῶδες ὑπόγειόν του, ἤρχησε νὰ δεικνύῃ εἰς αὐτὸν πολλὰ κιβώτια πλήρη χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ παντοίων πολυτίμων πραγμάτων. — « Ἀρκεῖ, ἀνέκραξεν ὁ ἐνοικιαστής· ἤδη δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι εἶμαι ὁμοιός σου κατὰ τὰ πλούτη. — Καὶ πῶς τοῦτο; ἀνέκραξεν ὁ φιλάργυρος Ἄγγλος εὐγενὴς μετὰ τῆς σπασμωδικῆς ἐκείνης ταραχῆς, μεθ' ἧς γλίσχρος ἀκούει τὸν πλησίον του πλουτοῦντα. — Διότι εἶδον τόσα πλούτη καὶ τόσους θησαυροὺς καθὼς καὶ σὺ τὰ βλέπεις καθημερινῶς, χωρὶς τίποτε περισσότερον νὰ δύνασαι νὰ πράξῃς. »

—

« Εἶσθε χρυσοῦς ἄνθρωπος! » ἔλεγέ τις πρὸς πλούσιον κολακεύων αὐτόν. — « Τὸ ἠξεύρω, εἶπεν ἐκεῖνος, ὅτι διὰ τοῦτο ἴσα ἴσα μὲ ἀγαπᾶτε, διότι εἶμαι χρυσοῦς.»

—

Γερμανός τις, καταδικασθεὶς εἰς ἀπαγχόνισιν, ἠθέλησε νὰ πληροφορήσῃ περὶ τούτου τὴν γυναῖκά του κατὰ τὴν παραμονὴν τοῦ θανάτου του· ἀλλ' ἐπιθυμῶν νὰ κάμῃ παθητικωτέραν τὴν περιγραφὴν, τῇ ἐσημείωσε τὰ πράγματα ὄχι ὁποῖα ἦσαν καθ' ἣν στιγμὴν ἔγραφε τὴν ἐπιστολήν του, ἀλλ' ὁποῖα ἤθελον εἶσθαι καθ' ἣν στιγμὴν ἡ σύζυγός του ἤθελε τὴν ἀναγινώσκει. « Ἀγαπητή μου συμβία! ἀφοῦ σοὶ εὐχηθῶ τὴν ὑγείαν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐγὼ κατὰ τὸ παρὸν ἀπολαμβάνω, σὲ εἰδοποιῶ διὰ τῆς παρούσης μου ὅτι ἐκρεμάσθην χθὲς ἀκριβῶς τὴν μεσημβρίαν χωρὶς νὰ βασανισθῶ πολὺ, καὶ ὅτι ἔλαβον τὴν ἄῤῥητον εὐχαρίστησιν νὰ ἴδω ὅλον τὸ πλῆθος λυπούμενόν με. Σὺ δὲ μὴ παύσῃς ἐνθυμίζουσά με συνεχῶς εἰς τὰ ταλαίπωρα παιδία μου, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν πλέον πατέρα. Ταῦτα καὶ μένω ὁ μέχρι θανάτου πιστὸς σύζυγός σου. »

—

Ἄγγλος τις, περιηγούμενος τὴν Ἀμερικὴν, κατέλυσεν ἔν τινι ξενοδοχείῳ εἰς τὰ περίχωρα τῆς Βοστώνης. Καθήσας δὲ εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν, ὁσάκις ἠναγκάζετο νὰ ἀποταθῇ πρὸς τὴν παρισταμένην ὑπηρέτριαν διὰ νὰ ζητήσῃ τι, ἀπεκάλει αὐτὴν δ ο ύ λ α ν. — « Κύριε, τῷ παρατηρεῖ ὁ ξενοδόχος, ἡμεῖς δὲν δίδομεν εἰς τοὺς ὑπηρέτας μας τὸ ἀντιχριστιανικὸν ὄνομα τοῦ δούλου, διότι δὲν θεωροῦμεν αὐτοὺς ὡς τοὺς καταπιεζομένους δούλους τῆς Ῥωσσίας, ἀλλὰ τοὺς ἀποκαλοῦμεν β ο ή θ ε ι α ν. — Πολὺ καλὰ, ἀπήντησεν ὁ Ἄγγλος, θέλω προσπαθήσει τοῦ λοιποῦ νὰ συμμορφωθῶ μὲ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου.» Τὴν ἐπαύριον πολλὰ πρωΐ, ὅλοι οἱ θαμῶνες τοῦ ξενοδοχείου ἐξυπνοῦν ἀπὸ τὰς ἐπανειλημμένας φωνὰς β ο ή θ ε ι α! β ο ή θ ε ι α! ν ε ρ ό ν! Ἀμέσως δὲ σπεύδουσι πάντες εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Ἄγγλου, φέροντες οἱ μὲν κάδδους πλήρεις ὕδατος, οἱ δὲ πελέκεις καὶ ἀξίνας, καὶ ἄλλοι ἄλλα βοηθήματα.— « Σᾶς εἶμαι πολλὰ ὑπόχρεως τῇ ἀληθείᾳ, ὑπέλαβεν ἔκπληκτος ὁ Ἄγγλος· ἀλλὰ δὲν χρειάζομαι τόσον νερὸν διὰ νὰ ξυρισθῶ. — Διὰ νὰ ξυρισθῆτε! εἶπεν ὁ ξενοδόχος· πλὴν σεῖς ἐφωνάζατε βοήθειαν καὶ νερὸν, καὶ ἡμεῖς ἐσπεύσαμεν, νομίσαντες ὅτι τὸ ξενοδοχεῖον πυρπολεῖται. — Μὲ εἴχετε εἰπεῖ, ἐπανέλαβεν ὁ Ἄγγλος, νὰ ἀποκαλῶ τὴν δούλην βοήθειαν καὶ σᾶς ὑπήκουσα· ἂν συνέβαινε κανὲν ἀπευκταῖον, ἔπρεπε νὰ φωνάζω φωτιὰ καὶ ὄχι νερόν.» Ἡ ἐξήγησις αὕτη ἔφερε τὸν γέλωτα εἰς ὅλων τὰ χείλη.

—

Καθ' ὃν καιρὸν ἤκμαζε τὸ Πολωνικὸν βασίλειον, τρομερὰ ἐπανάστασις ἐξερράγη κατὰ τοῦ τελευταίου βασιλέως, ὅστις εἶχε πολλοὺς ἐχθρούς. Πολωνός τις πρίγκηψ τοσοῦτον ἐλησμόνησεν ἑαυτὸν, ὥστε ἐτόλμησε νὰ προτείνῃ ἀμοιβὴν εἴκοσι χιλιάδων ταλλήρων εἰς τὸν δυνηθησόμενον νὰ τῷ φέρῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως, καὶ ἐν τῇ παραφορᾷ καὶ ἐξάψει του ἔγραψε καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν βασιλέα διὰ νὰ τὸν πτοήσῃ ἢ νὰ τὸν λυπήσῃ. Ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν ὁ βασιλεὺς, ἀπήντησεν αὐτῷ μετὰ μεγίστης ψυχρότητος τὰ ἑξῆς: «Τὴν ἐπιστολήν σας ἔλαβον καὶ ἀνέγνων αὐτήν· πολλὴν χαρὰν ἠσθάνθην πληροφορηθεὶς ὅτι ἡ κεφαλή μου ἔχει εἰσέτι ἀξίαν τινὰ παρ' ὑμῖν, ἐνῷ, μὰ τὴν ζωήν μου, διὰ τὴν ἰδικήν σας οὔτε ὀβολὸν δὲν δίδω.»

—

Ὁ Λόρδος ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης Σὶρ Χὼλτ εἶδε μίαν ἡμέραν ὁδηγούμενον ἐνώπιον τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου δυστυχῆ τινὰ κατηγορούμενον ἐπὶ κλοπῇ, τὸν ὁποῖον παρατηρήσας καλῶς ἀνεγνώρισεν ὡς ἀρχαῖον συμμαθητὴν καὶ φίλον του. Ἐπιθυμῶν δὲ νὰ λάβῃ πληροφορίας περὶ τῆς τύχης διαφόρων ἀρχαίων συμμαθητῶν του, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν γνωριμίαν καὶ τὸν ἠρώτησεν ἂν ἐγνώριζε τί ἀπέγειναν.— «Ἀ! Μυλλόρδε, ἀπήντησεν ὁ κλέπτης, ὅλοι ἀπέθανον εἰς τὴν ἀγχόνην ἐκτὸς σοῦ καὶ ἐμοῦ.»

—

Ἄγγλος τις, παρουσιασθεὶς ἐσχάτως ἐν Βρυξέλλαις εἰς ἓν τῶν γραφείων τῶν ἀτμαμαξῶν, αἵτινες ἔμελλον νὰ ἀναχωρήσωσι τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, ἐζήτησε νὰ τῷ παραχωρηθῇ μία θέσις, ἀλλ' ὁ γραμματεὺς τῷ εἶπεν ὅτι ὅλαι αἱ θέσεις εἶχον ἤδη ἐκμισθωθῇ. Ἐπειδὴ δὲ ἔπρεπεν ἀφεύκτως νὰ εὑρεθῇ τὴν ἐπιοῦσαν λίαν πρωῒ πλησίον στενοῦ τινος συγγενοῦς του, μέλλοντος νὰ νυμφευθῇ, εὑρίσκετο διὰ τοῦτο εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν, καθόσον τὰ συνήθη ὀχήματα δὲν ἠδύναντο νὰ διατρέξωσι μὲ τὴν ὁποίαν ἐπεθύμει ταχύτητα τὸ μεταξὺ Βρυξελλῶν καὶ τοῦ μέρους ὅπου ἦτο ὁ μέλλων γαμβρὸς διάστημα. Ἀλλ' οἱ Ἄγγλοι δὲν παραιτοῦνται εὐκόλως τοῦ σκοποῦ των· διὸ καὶ ὁ ἡμέτερος, μετὰ μικρὰν σκέψιν, εἶπε πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ γραφείου: «Δύναμαι νὰ στείλω τοὐλάχιστον διὰ τῆς ἁμάξης ἓν κατεπεῖγον κιβώτιον; — Μάλιστα, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, φθάνει μόνον νὰ μὴ ἦνε πολὺ ὑψηλὸν, διότι τὰ λωρία δὲν εἶνε ἀρκετὰ μακρὰ διὰ νὰ τὸ περιδέσωσι. — Σᾶς εἶμαι ὑπόχρεως, ὑπέλαβεν ὁ Βρεττανὸς, δὲν θέλω λείψει νὰ συμμορφωθῶ μὲ τὰς παραγγελίας σας.» Ὀλίγον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς ἁτμαμάξης ἔρθασε τὸ κιβώτιον μακρὸν ὡς φέρετρον νεκρικὸν, ὁ δὲ ἁμαξηλάτης τὸ ἀνεβίβασεν ἀμέσως ἐπ' αὐτῆς. Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωῒ ὁ Ἄγγλος μας παρίστατο εἰς τὸν γάμον τοῦ συγγενοῦς του· ὁ ἀναγνώστης ἐμάντευσε βεβαίως ὅτι τὸ κιβώτιον περιεῖχεν αὐτὸν τὸν ἴδιον.

—

Συνεζητεῖτο ποτὲ μεταξὺ διαφόρων Γασκόνων περὶ τοῦ τί θὰ ἐζήτει ἕκαστος, ἂν τῷ ἐπετρέπετο νὰ ἐπιθυμήσῃ πόσον χρυσίον ἤθελε νὰ ἔχῃ. Ὁ εἷς εἶπε: «Ἤθελον νὰ ἔχω τόσα χρυσᾶ νομίσματα, ὅσα ἄλφα ἐπρόφερα καὶ ἔγραψα μέχρι τοῦδε.» Ὁ δεύτερος εἶπεν: «Ἐπεθύμουν τόσον χρυσίον νὰ εἶχον, ὅσα ψεύματα καὶ ἀνοησίας εἴπομεν μέχρι τοῦδε οἱ τρεῖς μας.» Ἕτερος εἶπε: «Τόσον χρυσίον ἤθελον νὰ ἔχω, ὅσα αὐγὰ χρειάζονται διὰ νὰ κρημνίσωσι τὸν ναὸν τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων.» Ἀλλ' εἷς ἐξ αὐτῶν ὑπολαβών, «Δὲν ἠξεύρετε τί ζητεῖτε, εἶπε, διότι μὲ τὰς μωρὰς αἰτήσεις σας ἠθέλετε εὑρεθῇ εἰς μεγίστην ἀμηχανίαν ποῦ νὰ θέσετε καὶ πῶς νὰ οἰκονομήσητε τόσον θησαυρόν. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἤθελον ἀρκεσθῇ νὰ ζητήσω τοῦτο· ἐνόσῳ ζῶ, τὰ περιττώματα τῆς κοιλίας μου νὰ ἐξέρχωνται εἰς χρυσίον.»

—

Εἰς οἰκίαν πτωχοῦ εἰσῆλθε νύκτα τινὰ κλέπτης, καὶ ἐψηλάφει εἰς τὸ σκότος νὰ εὕρῃ τίποτε. Ὁ πτωχὸς, ἀκούσας τὸν γινόμενον κρότον καὶ ἐννοήσας, «Ψηλάφει, εἶπεν ἀταράχως, νὰ ἴδω ἂν ἦσαι τόσον ἐπιτήδειος νὰ εὕρῃς σὺ τὴν νύκτα, ὅ,τι ἐγὼ δὲν εὑρίσκω τὴν ἡμέραν.»

—

Ἠρώτων ποτὲ εὐπατρίδην τινὰ ποίαν ἡλικίαν ἔχει.— «Μὰ τὴν πίστιν μου, Κύριοι, ἀπεκρίθη, δὲν ἠξεύρω νὰ σᾶς εἴπω ἀκριβῶς πόσων ἐτῶν εἶμαι· νομίζω ὅμως νὰ ἔχω τριάκοντα ἐκτὸς κἂν τεσσαράκοντα χρόνους.» — «Καὶ πῶς γίνεται τοῦτο, τῷ παρετήρησέ τις, νὰ ἔχετε τόσην ἄγνοιαν ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν σας; — Ἀκούσατέ με νὰ σᾶς εἴπω, Κύριοι, ἀνταπήντησεν οὗτος· καταγίνομαι μόνον εἰς τὸ νὰ λογαριάζω τὰ εἰσοδήματά μου καὶ τὰ χρήματά μου· ὅσον δὲ διὰ τὰ ἔτη μου, δὲν κάθημαι νὰ πονοκεφαλῶ, διότι εἶμαι πολὺ καλὰ βέβαιος ὅτι οὔτε ἐγὼ θὰ τὰ χάσω, οὔτε ἄλλος ἠμπορεῖ νὰ μοῦ τὰ κλέψῃ.»

—

Γνωστὴ καὶ παροιμιώδης ὑπάρχει ἡ τῶν Ἄγγλων ἰδιοτροπία. Λόρδος τις, παρουσιασθεὶς εἰς ἓν τῶν μεγαλητέρων ἐργοστασίων, ἔνθα κατασκευάζονται κυρίως ἀντικείμενα πολυτελείας, εἶπεν εἰς τὸν ἀρχιεργάτην ὅτι ἐπεθύμει νὰ τῷ κατασκευάσωσι μίαν ταμβακοθήκην, ἐπὶ τοῦ σκεπάσματος τῆς ὁποίας ἤθελε νὰ χαράξωσι τὴν πρόσοψιν τῆς οἰκίας του.— «Εὐκολώτατον τοῦτο, ἀπήντησεν ὁ ἐργάτης, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὲ δώσητε τὸ σχέδιον τῆς οἰκίας σας. — Βεβαίως· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἐπιθυμῶ νὰ φαίνεται παρὰ τὴν μεγάλην θύραν εἴδός τι φωλεᾶς, ἐν ᾗ νὰ ὑπάρχῃ ὁ σκύλος μου. — Καὶ αὐτὸ εὐκόλως γίνεται, ἀπήντησεν ὁ ἐργάτης. — Ἐπιθυμῶ πρὸς τούτοις, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἄγγλος, ὥστε διά τινος μηχανισμοῦ, εὐθὺς ὅτε θεωρεῖ τις τὸν σκύλον ἀσκαρδαμυκτί, οὗτος νὰ ἐμβαίνῃ ἀμέσως εἰς τὸ οἴκημά του, καὶ νὰ ἐξέρχηται ὅταν μόνον παύῃ νὰ τὸν παρατηρῇ.» Ὁ ἐργάτης προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ Ἄγγλου ἐταστικὸν ὄμμα, ὡς διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἐὰν ἦτο εἰς τὰς ὀρένας του· ἀλλ' ἰδὼν ὅτι ὡμίλει σπουδάζων, ἐννόησεν ἀμέσως ὅτι ἠδύνατο νὰ ὠφεληθῇ τῆς περιστάσεως· διὸ καὶ ἀπήντησεν: «Ἡ παραγγελία σας, Κύριε, εἶνε δυσκολωτάτη· μία τοιαύτη ταμβακοθήκη εἶνε δαπανηροτάτη, καὶ μόλις ἠμπορεῖ νὰ κατασκευασθῇ μὲ χιλίας κορώνας. — Γκόδδεμ! ἀνέκραξεν ὁ Ἄγγλος, θέλω τὰς πληρώσει ἀμέσως. — Λοιπὸν, Κύριέ μου, ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς θὰ ἦνε ἑτοίμη, καὶ θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς τὴν φέρω ὁ ἴδιος.» Μετὰ ἕνα μῆνα ὁ ἐργάτης παρουσιάζεται εἰς τὸν Λόρδον, φέρων τὴν ταμβακοθήκην· οὗτος δὲ, λαβὼν αὐτὴν εἰς χεῖρας καὶ ἐξετάσας, «Βλέπω, εἶπε, τὴν οἰκίαν μου μεθ' ὅλων τῶν παραρτημάτων αὐτῆς, καθὼς καὶ τὴν φωλεὰν τοῦ σκύλου πλησίον τῆς πύλης, ἀλλὰ δὲν βλέπω καὶ τὸν σκύλον. — Δὲν παρηγγείλατε, Μυλλόρδε, ἀπεκρίθη ὁ ἐργάτης, νὰ χάνεται ὁ σκύλος ὅταν τὸν βλέπῃ τις; — Μάλιστα. — Καὶ νὰ ἐπανέρχεται ὅταν δὲν τὸν βλέπῃ πλέον; — Βεβαίως, τὸ εἶπα. — Λοιπὸν, ἐπειδὴ αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸν βλέπετε, ὑπάγε καὶ ἐκρύβη εἰς τὴν φωλεάν του· βάλετε τὴν ταμβακοθήκην εἰς τὸ θυλάκιόν σας, καὶ ἀμέσως θὰ ἐξέλθῃ.» Ὁ Λόρδος, σκεφθεὶς ὀλίγον, εἶπε: «Πρέπει, φίλε μου, νὰ σὲ πληρώσω ὡς βλέπω τὰς χιλίας κορώνας, ἐπειδὴ εἶσαι πολὺ ἔξυπνος.» Καὶ τῷ ἐμέτρησε τὸ ποσόν.

—

Κλεάνθης ὁ στωϊκὸς φιλόσοφος, σκωπτόμενος ὑπὸ τῶν συμμαθητῶν του καὶ ὄνος καλούμενος, προσεδέχετο λέγων, ὅτι μόνος ὁ ὄνος οὗτος δύναται βαστάζειν τὸ Ζήνωνος φορτίον.

—

Ἔκαμον ποτὲ τὴν παρατήρησιν εἰς τὸν Δοῦκα τῆς Λογκεβίλλης ὅτι οἱ εὐγενεῖς τῶν γειτονευόντων ὑποστατικῶν κυνηγοῦσιν ἐξακολουθητικῶς εἰς τὰς γαίας του, καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποφέρῃ τόσην ἀδιακρισίαν καὶ αὐθαιρεσίαν.—«Μὰ τὴν πίστιν μου, ἀπεκρίθη, προτιμῶ νὰ ἔχω μᾶλλον φίλους ὁμοίους μου, παρὰ λαγωούς.»

—

Λόγιός τις σύζυγος ἀφιέρονε συνήθως καιρόν τινα εἰς τὴν σπουδήν. Μίαν τῶν ἡμερῶν, βυθισθεὶς εἰς τὴν ἀνάγνωσιν περιέργου τινὸς βιβλίου, ἔμεινε πλειότερον τῆς συνειθισμένης ὥρας· ὅτε δὲ ἡ σύζυγός του ἦλθε νὰ τὸν εὕρῃ, «Ἄ! ψυχή μου, τῇ λέγει, ἰδοὺ σὺ λοιπόν! τί λέγεις;—Λέγω, Κύριε, ὅτι ἐπεθύμουν πολὺ νὰ ἤμην βιβλίον.—Καὶ διατί, ψυχή μου;—Διότι εἶσαι πάντοτε προσκεκολλημένος εἰς αὐτά.—Βεβαίως καὶ ἐγὼ τὸ ἐπεθύμουν πολύ, ἀλλὰ νὰ ἤσουν ἡμερολόγιον.—Καὶ διατί, Κύριε;—Διότι, ἀπεκρίθη ὁ σύζυγος, ἤθελον σὲ ἀλλάσσει κατ' ἔτος.»

—

Περιηγητής, ὁδοιπορῶν διὰ τῆς ἐπαρχίας Κίλκνεϋ, ἔρθασεν εἰς πόρον τινά, ὅπου ἐμίσθωσεν ἀκάτιον πρὸς διαπόρθμευσιν. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ὥραν ἐκείνην ἠγέρθη σφοδρότατος ἄνεμος καὶ τὸ ὕδωρ συνεταράσσετο, ἠρώτησεν ὁ περιηγητὴς τὸν πορθμέα ἂν κανεὶς ἐχάθη ποτὲ κατὰ τὴν διαπόρθμευσιν. — «Ποτέ, ἀπήντησεν ὁ πορθμεύς· ὁ ἀδελφός μου ἐπνίγη ἐδῶ, ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον ἀνεύρομεν τὸ πτῶμά του.»

—

Ἄγριός τις τῆς Πολυνησίας, προσελθὼν μίαν ἡμέραν εἴς τινα ἱεραπόστολον, τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν βαπτίσῃ. —«Εὐχαρίστως, ἀποκρίνεται ὁ ἱερεύς· εἰπέμοι μόνον πόσας γυναῖκας ἔχεις.—Δύο μόνας.—Τότε λοιπὸν ἡ μία εἶνε περιττή, διότι ὁ Χριστιανισμὸς μίαν μόνον συμβίαν δίδει εἰς τὸν ἄνδρα.—Πολὺ καλά, πάτερ μου... ξεφορτόνομαι τὴν μίαν ἐκ τῶν δύο.—Πρόσεξε ὅμως νὰ κρατήσῃς ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἔχεις πρὸ περισσοτέρου καιροῦ.—Ἄ! ὄχι! προτιμῶ τὴν ἄλλην διότι εἶνε νεωτέρα.—Ὅπως θέλεις, τέκνον μου.» Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ὁ νησιώτης ἐπανῆλθε. «Πάτερ μου, βάπτισόν με τώρα.—Καὶ οἱ ὅροι ἐξεπληρώθησαν ἀκριβῶς; ἠρώτησεν ὁ ἱερεύς.—Μάλιστα· δὲν ἔχω πλέον παρὰ μίαν μόνην γυναῖκα, τὴν ὁποίαν καὶ φέρω μαζή μου. Καὶ τῳόντι συνωδεύετο ὑπὸ μικρᾶς τινος ἀγρίας κομψοτάτης.—Καὶ ἡ ἄλλη; ἠρώτησεν ὁ ἱεραπόστολος.—Τὴν ἔφαγα, πάτερ μου.»

—

Δύο παιδία περιειργάζοντο εἰκόνα παριστῶσαν τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὔαν εἰς ἣν κατάστασιν εὑρίσκοντο ἅμα ἐξῆλθον τῶν χειρῶν τοῦ Δημιουργοῦ. «Τίς ἐκ τῶν δύο εἶνε ὁ ἀνήρ; ἠρώτησε τὸ μικρότερον τὸ μεγαλήτερον.—Πῶς θέλεις νὰ τὸ μαντεύσω, ἀπήντησε τὸ ἐρωτηθὲν παιδίον, ἀφοῦ δὲν εἶνε ἐνδεδυμένοι;»

—

Εἰς ὡραίαν τινὰ καὶ συγκινητικὴν διδαχὴν, ἀπαγγελλομένην ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τῆς Ἐκκλησίας χωρίου τινός, ὅλοι οἱ περιεστῶτες ἔκλαιον ἐκτὸς χωρικῆς τινος· ὅταν δὲ τὴν ἠρώτησαν διατί δὲν κλαίει, ἀπεκρίθη: «Διότι δὲν εἶμαι ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐνορίαν.»

—

Ἐπαρχιώτισσά τις, ἐλθοῦσα εἰς Παρισίους, προσεκλήθη εἰς ἕνα χορόν· βλέπουσα δὲ τὰς θυγατέρας της χορευούσας, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ τοῦ νὰ μὴ ἀνακράξῃ: «Ὦ! τί πρᾶγμα εἶνε αὐτὴ ἡ μουσική! Τί φωνὰς ἤθελα ἐβγάλει, ἂν ἔβλεπα τὰς θυγατέρας μου μεταβαινούσας ἀπὸ τοῦ βραχίονος ἑνὸς νέου εἰς ἄλλου ἄνευ τῆς μουσικῆς!»

—

Μικρά τις κόρη, ἧς ἠναγκάσθησαν νὰ κόψουν τὸν δάκτυλον, ὑπέστη τὴν τρομερὰν ἐγχείρησιν χωρὶς οὔτε λέξιν νὰ προφέρῃ, ἀλλ' ἐξακολουθοῦσα μόνον νὰ σφίγγῃ τὴν κούκλαν της μεταξὺ τῶν βραχιόνων της. «Τώρα θὰ κόψω καὶ τὸν δάκτυλον τῆς κούκλας σου,» εἶπεν ὁ ἰατρὸς ἀστειζόμενος μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐγχειρήσεως. Τὸ πτωχὸν παιδίον, τὸ ὁποῖον τόσους πόνους ὑπέφερε χωρὶς οὔτε γρὺ νὰ προφέρῃ, ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ ὀδύρεται εἰς τὸ σκληρὸν τοῦτο ἄκουσμα.

—

Μετὰ τὴν ἀποδοχήν του εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, ὁ Φοντενέλλος ἀνέκραξε: « Δὲν ὑπάρχουν πλέον εἰμὴ τριάκοντα ἐννέα ἄνθρωποι εἰς τὸν κόσμον, ἔχοντες πλειότερον ἐμοῦ πνεῦμα! »

—

Λουδοβίκος ὁ ΙΑ΄ ἔλεγε συνεχῶς: «Ἤθελον καύσει τὸν πῖλόν μου, ἂν ἐγνώριζε τὰ μυστικὰ τῆς κεφαλῆς μου.» Βέβαια ἐμιμήθη κατὰ τοῦτο τὸν περίφημον Ῥωμαῖον στρατηγὸν Καικίλιον Μέτελλον, ὅστις, παρακαλούμενος ὑπό τινος χιλιάρχου νὰ τῷ φανερώσῃ τί ἐσκόπευε νὰ πράξῃ εἰς ἕνα πόλεμον κατὰ τῶν ἐχθρῶν, εἶπεν: «Ἐὰν ὁ χιτών μου ἐγνώριζε τί θὰ κάμω, ἤθελα ἀποδυθῇ αὐτὸν ἀμέσως διὰ νὰ τὸν παραδώσω εἰς τὸ πῦρ.»

ΚΛΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ.

Ἀκούσατε ὡς ἔχει ἡμῖν τὰ πράγματα:

Μυριάκις μετενοήσαμεν διὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ διαθέσωμεν τὴν τελευταίαν σελίδα τοῦ φυλλαδίου ἡμῶν εἰς καταχώρισιν τῶν διαφόρου εἴδους γριφωδῶν κλειδῶν, τὰς ὁποίας ὀρθῶς ἐκάλεσαν διπλωματικὰς, διότι παρέχουσιν (ἡμῖν τοὐλάχιστον) πράγματα, οἷα ἀμφιβάλλομεν ἂν ἡ πολύστροφος διπλωματία παρέχει τοῖς διπλωμάταις.

Καὶ προφορικῶς καὶ ἐγγράφως δὲν ἔπαυσαν ἀπευθυνόμεναι ἡμῖν διάφοροι παρατηρήσεις περὶ τῶν ἑκάστοτε καταχωριζομένων κλειδῶν, ὅτι δηλαδὴ εἰσὶ λίαν εὐανάγνωστοι καὶ κατὰ συνέπειαν ὅτι ἀνοίγονται εὐκόλως. Ἀλλ' ἅπαντας τοὺς ἐπικριτὰς τούτους ὑπερέβη ἀξιότιμός τις Κύριος ἐκ Σαράντα-Ἐκκλησιῶν, βεβαίως ἐκ τῶν τιτουλαρίων ἀναγνωστῶν τῆς Ἑπταλόφου, ὅστις ἐπετέθη καθ' ἡμῶν λίαν αὐστηρῶς, κατακρίνας τὰς μέχρι τοῦδε ἐν τῷ Συγγράμματι ἡμῶν δημοσιευθείσας κλεῖδας ὡς παιδαριώδη παίγνια, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν φιλοσοφίαν.

Καὶ ὑπομονὴ ἀνὸ Κύριος οὗτος περιωρίζετο μέχρι τούτου· διότι ἠθέλομεν λάβει μόνον τὸν κόπον νὰ κατατάξωμεν αὐτὸν εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἀγιορρόνων ἐκείνων παντὸς νεωτερισμοῦ ἐπικριτῶν, τῶν θελόντων τὸν ἄνθρωπον Δημόκριτον μᾶλλον ἢ Ἡράκλειτον, καὶ περὶ ὧν τοσάκις ἐγένετο ἡμῖν λόγος. Ἀλλὰ, κατὰ τὸν μέγαν τοῦτον Δήλιον κολυμβητὴν, ἡ διπλωματικὴ κλεὶς πρέπει νὰ ἦνε τοιαύτη, ὥστε νὰ παρουσιάζηται ἡ λύσις αὐτῆς μετὰ ἓξ μῆνας, καὶ τοιαῦται εἰσὶ (κατ' αὐτὸν πάντοτε) αἱ Εὐρωπαϊκαὶ κλεῖδες.

Ἂς μᾶς ἐπιτρέψῃ ὁ ὑπερβολῇ φιλόρρων οὗτος Κύριος νὰ τῷ παρατηρήσωμεν, ὅτι λανθάνει ἐπιδεικνύμενος ἀντὶ εὐφυΐας ἄγνοιαν, διότι αἱ δυσκολώτεραι τῶν ἐν τοῖς εὐαρίθμοις Περιοδικοῖς Συγγράμμασι τῆς Εὐρώπης δημοσιευομένων κλειδῶν λύονται εἰς ὀλιγώτερον τῶν δύο ἡμερῶν διάστημα, αἱ δὲ εὐκολώτεραι ἐννοεῖται αὐθωρεί· διότι οὐδὲν δεινότερον τῆς εὐφυΐας τοῦ ΙΘ' αἰῶνος, καὶ μάλιστα ἐν Εὐρώπῃ!

Εὐηρεστήθη δὲ ὁ εἰρημένος Κύριος ὅπως ὑποδείξῃ ἡμῖν ὁποίου εἴδους κλεῖδας πρέπει νὰ δημοσιεύωμεν ἑκάστοτε διὰ νὰ καταβασανίζωμεν τὸν νοῦν τῶν ἐγκυπτόντων εἰς τὴν λύσιν αὐτῶν, ἐπιστείλας ἡμῖν, ὡς δεῖγμα βεβαίως, γριφώδη τινὰ καὶ μᾶλλον σκοτεινὴν κλεῖδα, ἀναμφιβόλως ἐκ τοῦ εἴδους ἐκείνων, περὶ ὧν λέγει ὅτι πρέπει νὰ λύωνται μετὰ ἓξ μῆνας. Καὶ ἡμεῖς μὲν, καθῆκον δημοσιογραφικὸν ἐπιτελοῦντες, καταχωρίζομεν προθύμως τὴν σκοτεινὴν ταύτην κλεῖδα, ἐπιφυλαττόμενοι νὰ ἀποδείξωμεν εἰς τὸν κατασκευαστὴν αὐτῆς ὅτι οὐδὲν τῶν ἐκ Ναζαρὲτ δύναται νὰ προξενήσῃ ἔκπληξιν καὶ θάμβος ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ὅπου πλεονάζουσιν οἱ προφῆται. Ἐκ τῆς ἀνὰ χεῖρας δὲ ἡμῶν εὑρισκομένης λύσεως κρίνοντες, (τὴν ὁποίαν θὰ ἐπροτιμῶμεν βεβαίως νὰ μὴ ἔπεμπεν ἡμῖν ὁ κατασκευαστὴς αὐτῆς πρὸς ἄρσιν πάσης ὑποψίας,) προλαμβάνομεν νὰ διαδηλώσωμεν τῷ ἐπιστέλλοντι ὅτι θέλομεν ἐκτιμήσει δεόντως αὐτὸν ἂν παρουσιασθῇ ὁ λύτης τῆς ἐν λόγῳ κλειδὸς, οὐχὶ μετὰ ἓξ μῆνας, ὡς κολακεύει ἑαυτὸν φανταζόμενος, ἀλλὰ μετὰ ἓξ μόνον ἡμέρας.

Ἰδοὺ ἡ δαιμόνιος αὕτη κλεὶς, ἥτις τίς οἶδε πόσα λυτῶν ἀμεννηνὰ κάρηνα θέλει ἐμβάλει εἰς σκοτοδινίασιν:

Πω τπθζ ηχζπθωγ μσζ μηφπ πωο πω πωηεκ πω ωωμμυ πωω μωηχωθω ον ηκφωρ πωφωψ ηκξξωο ου ωωμ ελωζνι μαζ μαζματ μαζμοι πωευξπηωψ πωο πζ ωθω μκπο πζ οξωο πυτκνθω σνπυ μκθζισοη πωο ωθωεψ ηπο μσζωω μκυξ μωρ πνωθι κξξω πζ σμπυ ωπυθζωξ υφεκ ηωθωρ ηαζ ηκφπιξεο σ ηκζηυσ σ ωξσν ωπθζ ηπυ εκζ ηακρσζη εεν μκζ μκμκθρ ηα ησγθωμκν πο μω σψμω ωξξω ενδ μκζ ωζαθυ εεν πωζπυμθωιω πο πυευμωμω πνεπκ πζ ησζκπρπξσ πζ μκοωο γω πζ ωπθαν ωμ ον πωζυμπωδ ωπυοεξχ ε ου ησζεωζ ωπθανπζ.

Ὡς περίεργον δὲ παραθέτομεν ἐνταῦθα τὸν ἐπίλογον τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἐκ Σαράντα-Ἐκκλησιῶν ἐπικριτοῦ τῶν ἡμετέρων κλειδῶν:

« Καὶ ἐὰν, Κύριε Συντάκτα, δὲν σᾶς ἀρέσῃ ἡ προανα-
« φερθεῖσα κλεὶς, τότε λάβετε τὴν πρόνοιαν νὰ καταχω-
« ρίζητε εἰς τὰ προσεχῆ φυλλάδια τῆς Ἑπταλόφου δι-
« πλωματικὰς κλεῖδας καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέ-
« ξεως· διότι τίς θὰ ἔχῃ ὄρεξιν εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ἐγκύψῃ
« εἰς τὰς διπλωματικάς σας κλεῖδας, ὅπως τὰς ὀνομά-
« ζετε (1), ἐὰν ἐξακολουθῆτε τὰ προηγούμενα εἴδη;»

Ἐν τούτοις μικροῦ ἐδέησε νὰ λησμονήσωμεν νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι τοῦ μύθου τῆς μηλέας καὶ τῆς νεάνιδος, τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ φυλλαδίῳ δημοσιευθέντος, ποιητὴς ἐστὶν ὁ ἐκ Βελιγραδίου Κ. Κ. Α. Κουμανούδης, μεταφράσας αὐτὸν ἐκ τοῦ Σερβικοῦ. Τὴν δὲ κλεῖδα εὗρεν ἐπιτυχῶς πρώτη ἡ Κ. Φιλομήλα Δ. Πασπαλλῆ, ἐπιστείλασα ἡμῖν τὸ ἑξῆς ἀστεῖον ἐπιστόλιον:

« Κύριε Συντάκτα τῆς Ἑπταλόφου!

« Τῆς ἐν τῷ ΑΖ' ἀριθμῷ τῆς Ἑπταλόφου Διπλω-
« ματικῆς κλειδὸς ἡ ἐξήγησις μ' ἐνθυμίζει τὴν λύσιν τῶν
« κοτσακίων τοῦ κλήδωνος, καὶ τὰς κλεῖδας, αἵτινες
« ἐβοήθησαν δυστυχῶς τὰς τελευταίας ἐν τῇ συνοικίᾳ
« ἡμῶν συμβάσας νυκτοκλοπάς. Ὁπωσδήποτε, νομίζουσα
« ὅτι εὗρον τὴν ἐσώκλειστον λύσιν τῆς ἐν λόγῳ κλειδὸς,
« σᾶς προσφέρω τὰ καθήκοντά μου.»

ΑΙΝΙΓΜΑ.

39.

Ἐκ τῆς γῆς ἐγὼ γεννῶμαι, κ' ἐν αὐτῇ ἀνατραφεὶς,
δίδομαι ἀντὶ τροφῆς.
Ἂν κοπῇ ἡ κεφαλή μου, πόλις γίνομαι γνωστὴ
καὶ τὸ πάλαι θαυμαστή.
Ταὐτοχρόνως δὲ τιμῶμαι εἰς τὴν γῆν ὡς ἀρετή·
μ' ἔχουσιν οἱ δυνατοί·
Διὶς ἂν μ' ἀποκεφαλίσῃς καὶ ἀνβαρυτονηθῶ,
ὡς σκληρὰ θὰ γνωρισθῶ!
Ἐὰν δὲ ἡ κεφαλή μου καὶ ἐκ τρίτου ἐκκοπῇ,
θὰ φωνάξῃ, θὰ εἰπῇ
τὸ χωρὶς πνοὴν μου σῶμα τ' ἄμορφόν μου τὸ κορμί:
« ὠΐ! μή, μή! ὠΐ! φθάνει, μή! »

ΓΡ. Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

40.

Εἶμαι ζῶον, σὲ δουλεύω καὶ σὲ τρέφω· συλλογίσου.
Ἂν τὴν κεφαλήν μου κόψῃς, εἶμαι εἰς τὴν κεφαλήν σου.

Μ. ΠΑΠΠΑΣ.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 38 ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Ἀκάτιον. (ἴον—ὄν.)

ΣΠΟΥΔΑΙΟΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑ.

Τοῦ ἐν τῇ ποιήσει τοῦ ΑΖ'. φυλλαδίου καταχωρισθέντος Ὕμνου πρὸς τὸν Θεὸν Συγγραφεὺς εἶνε ὁ Παναγιώτης καὶ οὐχὶ ὁ Ἀλέξανδρος Σούτσος.

(1) Ὤφειλε νὰ μὴ ἀγνοῇ ὁ ἐκθειάζων τὴν δυσκολίαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν κλειδῶν Κύριος οὗτος, ὅτι τὴν ὀνομασίαν ταύτην ἔδωκαν προσφυῶς πρῶτοι οἱ Εὐρωπαῖοι εἰς τὰ τοιαῦτα γραφικὰ παίγνια.

15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 40.

ΤΑ ΤΗΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΠΑΡΑ ΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΥΛΗ.

Εν τινι των τελευταίων φυλλαδίων της Επταλόφου εκθέσαντες σύντομον περιγραφήν των διαφόρων μελών του περικαλλεστάτου Μεγάλου Παλατίου των Βυζαντινών Αυτοκρατόρων, ανεμνήσθημεν εν παρόδω και τινων τελετών λαμβανουσών εν αυτώ χώραν. Μίαν εξ αυτών ιδίως κρίνομεν ήδη κατάλληλον όπως περιγράψωμεν, εφανιζόμενοι τα κατ' αυτήν εκ διαφόρων ιστορικών της Βυζαντίδος. Έστι δε αύτη ή παρά τη Βυζαντινή Αυλή πομπώδης υποδοχή των ξένων πρέσβεων.

Συνήθως ή προέλασις των ξένων πρέσβεων και λοιπών επισήμων προσώπων, των απεσταλμένων διά πολιτικήν υπηρεσίαν παρά τη Βυζαντινή Αυλή, εγίνετο διά θαλάσσης. Οριζομένης πρότερον της ημέρας της επισήμου παρουσιάσεως, απεστέλλετο εκ των παρά την Ωραίαν πύλην (τανύν Βακτσὲ-καπουσὴ) βασιλικών νεωρίων εις εκ των αυτοκρατορικών δρομώνων ή τριήρεων, εις ον εισερχόμενοι οι πρέσβεις μετά της συνοδίας αυτών διεκπεραιούντο παρά τα Βυζαντινά ανάκτορα, όπου διά μιας των τριών προς την θάλασσαν πυλών, κυρίως δε διά της Χαλκής πύλης, εξετέλουν την μέχρι των ανακτόρων πομπικήν αυτών προέλασιν.

Και πρώτον, προ των θυρών της Χαλκής πύλης του προαυλίου του Παλατίου ίσταντο κατά σειράν οι πλωτήρες (ναύται) και οι Δαλμάται στρατιώται, εζωσμένοι τας ρομφαίας αυτών και κρατούντες δόρατα μετά σημαιών· έσωθεν δε των καγκέλων της Χαλκής και εκ των δύο μερών, άλλοι Δαλμάται κατά σειράν τεταγμένοι μετά σημαιών επίσης, φέροντες ξίφη και τόξα και φαρέτρας. Είτα δε ίσταντο αμφοτέρωθεν μέχρι του Τρικλίνου των Σχολών (1) έτεροι πλωτήρες, φέροντες σπάθας. Εις δε το Τριβουνάλιον ίστατο ένθεν και ένθεν ή πολιτική διοίκησις μετά των διαφόρων συστημάτων (εσναφίων), ενδεδυμένων των μεν αρχηγών αυτών χλανίδια των Σεκρετικών, των δε λοιπών χλανίδια λευκά των Ταγματικών. Μετά τούτους εις τον Τρίκλινον των Εξκουβιτών (2) ίστατο και κατά τα δύο μέρη στοιχηδόν το τάγμα των Παμφύλων (στρατιωτών του ναυτικού) με κοντάς σπάθας και λευκούς τελαμώνας· έξωθεν δε πάλιν της Χαλκής πύλης του Τρικλίνου των Καντιδάτων (3) ίστατο το τάγμα του Δρουγγαρίου των πλωτήρων και ο μέγας Πάμφυλος (αρχηγός των προρρηθέντων) άπαντες ξιφηφόροι. Περί δε την στοάν του Αυγουστέως ίσταντο εκ δεξιών και αριστερών οι των αρχόντων παίδες, οι Βεστιαρίται και οι επί της τραπέζης, ενδεδυμένοι οι μεν πρώτοι τα εαυτών σκαραμάγγια (ιμάτια σχιστά μέχρι των γονάτων) και εζωσμένοι ρομφαίαν, οι δε δεύτεροι χλανίδια, και οι τρίτοι κοντομάνικα χρώματος ασπροκοκκίνου.

Κάτωθεν δε προ της κλίμακος του μεγάλου Τρικλίνου της Μαγναύρας ίστατο ή μεγάλη Εταιρεία (4) και ή

---

(1) Τρίκλινος των Σχολών, εξ ού οι Σχολάριοι· τάγμα ευγενών στρατιωτών, φρουρών του παλατίου.

(2) Τρίκλινος των Εξκουβιτών, εις ον ο βασιλεύς κατά ωρισμένας ημέρας· είστιατο μετά του Πατριάρχου, των αρχιερέων και αρχόντων. Επίσης οι Εξκουβίται ήσαν τάγμα σωματοφυλάκων.

(3) Τρίκλινος των Καντιδάτων· ούτοι ήσαν άνδρες κατ' εκλογήν ευσθενείς και αρειμανίου θέας, από του τάγματος των Σχολαρίων λαμβανόμενοι και τεταγμένοι ιδίως προς φυλακήν του βασιλέως· αντιστοιχούσι τω σημερινώ Χας-ασκέρ.

(4) Αύτη διηρείτο εις τρεις τάξεις: πρώτην, μεσαίαν και εσχάτην· συνίστατο δε, εκτός των Γραικών, και από ξένων στρατιωτών,

μεσαία μετὰ τοῦ τάγματος τῶν Φαργάνων καὶ Χοζάρων στρατιωτῶν, φερόντων λόγχας καὶ κρατούντων ἀσπίδας. Ἐπὶ δὲ τῆς κλίμακος, τῆς μαρμαρίνης καὶ λίαν εὐρείας, ἵσταντο ἐπὶ σκάμνων ὑψηλῶν οἱ ψάλται, ἄδοντες ὕμνους καὶ εὐφημοῦντες τὸν βασιλέα· καὶ πάλιν, καὶ κατὰ τὰ δύο μέρη τῆς αὐτῆς κλίμακος ἱστάμενοι οἱ πρῶτοι ἑρέται τῆς βασιλικῆς τριήρεως, ἐβάσταζον τὰς χρυσᾶς βασιλικὰς σημαίας, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κλίμακος ἵστατο ὁ Μαγίστωρ, ἀρχηγὸς τῆς μεγάλης Ἑταιρείας, φέρων τὴν χρυσοῦφαντον Αὐτοκρατορικὴν μεγάλην σημαίαν. Ἐπομένως εἰς τὴν σωλαίαν (σάλαν) τοῦ παλατίου ἐκ δεξιῶν καὶ εὐωνύμων ἵσταντο οἱ Στράτωρες καὶ Σπαθάριοι, φοροῦντες σκαραμάγγια πρασινοράδινα, φέροντες σπάθας καὶ κρατοῦντες ἀργυρᾶς κεχρυσωμένας ῥάβδους. Μετὰ δὲ τούτους ἵσταντο οἱ τῆς μεγάλης Ἑταιρείας Μακεδόνες, φοροῦντες σπάθας καὶ ζώνας ἀργυρᾶς μετὰ λωρίων περικεχρυσωμένων, φέροντες ἀσπίδας χρυσᾶς καὶ κρατοῦντες χαλκίνους κεχρυσωμένους καὶ ἀμριτόμους πελέκεις. Μετὰ δὲ τὸ τάγμα τῶν σωματοφυλάκων τούτων, ἔνδον τῶν δύο συρτῶν καὶ πλουσιωτάτων καταπετασμάτων, τῶν διαχωριζόντων τὴν αἴθουσαν τοῦ παλατίου ἀπὸ τοῦ Χρυσοτρικλίνου, ὅπου ὁ λεγόμενος Σολομόντειος θρόνος, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ Τρικλίνου μέχρι τοῦ θρόνου ἵσταντο ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη οἱ Νοτάριοι, Ἀσηκρῆται, Κουβικουλάριοι, Πριμικήριοι, Πρωτοσπαθάριοι, Μάγιστροι, Πατρίκιοι, Ἀνθύπατοι, Ὕπατοι καὶ Συγκλητικοὶ κατὰ τάξιν ἕκαστος, ἐνδεδυμένοι οἱ μὲν σκαραμάγγια καὶ τηβέννους ἐρυθρὰς, οἱ δὲ λώρους καὶ χρυσόκλαδα γλανίδια, καὶ κρατοῦντες οἱ μὲν χρυσᾶς διαλίθους ῥάβδους, οἱ δὲ χρυσᾶ διάλιθα ἀκόντια. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ ἐνδύματα ταῦτα τῶν ἀρχόντων ἦσαν πλουσιώτατα καὶ οἰκεῖα, καὶ ἄλλα μὲν εἶχον ἐπικεντημένους ἀετοὺς, ἕτερα δὲ λευκολέοντας ὑφαντοὺς, κτλ. κτλ.

Ὅλη ἡ δίοδος καὶ πομπικὴ διέλευσις αὕτη ἀπὸ τῆς προαυλείου πύλης μέχρι τοῦ βασιλικοῦ θρόνου ἦτο κεκαλλωπισμένη καὶ ἐστολισμένη ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν μὲ πολυποίκιλα διάχρυσα ὑφαντὰ καὶ ἀργυρᾶ κρεμάμενα πολυκάνδηλα, καὶ πολύτιμα στέμματα, καὶ ἄλλα βασιλικὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ κοσμήματα καὶ μὲ διάφορα ἔνθεν καὶ ἔνθεν τεθειμένα τῆς τυχούσης ὥρας δένδρα καὶ ἄνθη, καὶ ἦτο κατεστρωμένη μὲ πλουσίους Περσικοὺς τάπητας καὶ κατὰ μέρη κεκαλυμμένη ἀπὸ κισσοὺς, δάφνας, μυρσίνας καὶ δενδρολίβανα. Ἔτι δὲ μεταξὺ τῶν κιόνων τοῦ Χρυσοτρικλίνου, ὅπου ἦτο ὁ θρόνος, ἵστατο τὸ χρυσοῦν ὄργανον καὶ δύο ἔτι ἀργυρᾶ τῶν Βενέτων καὶ τῶν Πρασίνων, τῶν περιφήμων ἐκείνων στρατιωτικῶν ταγμάτων, ἅτινα διετάραττον τοσάκις τὴν ἡσυχίαν τῆς πόλεως. Πλησίον δὲ τοῦ θρόνου, δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ἐφέροντο τὰ Αὐτοκρατορικὰ σκῆπτρα, τὰ πτυχία τῆς ἀγαθῆς τύχης, τὰ λάβαρα (1) καὶ ἄλλα τῆς τῶν Ρωμαίων ἀρχῆς σημεῖα.

Ἀφοῦ δὲ διετάττοντο ταῦτα πάντα ὑπό τε τοῦ τῶν καθηκόντων ἄρχοντος, τῶν Πραιποσίτων (εὐνούχων ἰδιαιτέρων ὑπουργῶν τοῦ βασιλέως) καὶ τοῦ Λογοθέτου τοῦ δρόμου, εἰσήρχοντο οἱ Πραιπόσιτοι εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ ἐμήνυον τῷ βασιλεῖ ὅτι ἤδη ἕτοιμα εἰσὶ πάντα. Ἐκεῖνος δὲ, περιβαλλόμενος τὴν χλαμύδα καὶ τὸ στέμμα, ἀνήρχετο καὶ ἐκαθέζετο ἐπὶ τοῦ θρόνου, πολυχρονούμενος μιᾷ φωνῇ παρὰ πάντων. Καὶ εὐθὺς εἰσήρχετο ὁ ἐπὶ τῶν βασιλικῶν παλατίων μετὰ τοῦ Δομεστίκου καὶ τῶν Χρυσοτρικλινιτῶν, καὶ ἵσταντο ἐπ' ἀμφότερα τὰ μέρη τῶν δύο συρτῶν καταπετασμάτων, εἶτα ἔνευεν ὁ Πραιπόσιτος εἰς τὸν Ὀστιάριον (1) νὰ ἐξέλθῃ πρὸς τὸν πρέσβυν, καὶ ἐὰν αὐτὸς ἦτο ἕτοιμος, ἔκραζεν ὁ Δηκουρίων λέβα! (ἔπαρον)· καὶ ἐπαιρομένου τοῦ καταπετάσματος, εἰσήγετο ὁ ἐθνικὸς πρέσβυς, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ Πρωτοσπαθαροῦ καὶ τοῦ Κόμητος τοῦ σταύλου, προπορευομένου τοῦ Λογοθέτου τοῦ δρόμου καὶ κρούοντος τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἔδαφος.

Τότε ὁ πρέσβυς, κλίνων τρὶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, προσεκύνει τὸν βασιλέα, καὶ εὐθὺς ἤχουν τὰ ὄργανα, καὶ προσερχόμενος αὐτὸς ἐφίλει τοὺς πόδας τοῦ Αὐτοκράτορος· εἶτα ἵστατο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Τρικλίνου, ἐνεχείριζε τὰ γράμματα τῷ μεγάλῳ Λογοθέτῃ, καὶ ἔλεγε τὰς συνήθεις προσηγορίας ἐκ μέρους τοῦ ἡγεμόνος του. Καὶ ἐνῷ ὁ Λογοθέτης διὰ τοῦ μεγάλου Ἑρμηνευτοῦ, ἐνδεδυμένου τὸ σκαράνικον (χρυσόλευκον καββάδιον) ἐποίει τὰς συνήθεις ἐρωτήσεις εἰς τὸν πρέσβυν, ἐβρυχῶντο διὰ μηχανῆς οἱ ἀργυροῖ καὶ χρυσοῖ ὑπὸ τὸν θρόνον λέοντες, ὡσαύτως καὶ τὰ ἐπὶ τὰ τεχνητὰ δένδρα πέριξ τοῦ Τρικλίνου καθήμενα ὄρνεα ἐκελάδουν ἐναρμονίως, τὰ δὲ λοιπὰ ὑπὸ τὸν θρόνον θηρία ἀνίσταντο μὲ ἐξηγειρωμένον βλέμμα ἀπὸ τῶν βάσεών των.

Ἐν δὲ τούτῳ προσεφέροντο τὰ διὰ τοῦ πρέσβεως σταλέντα δῶρα ὑπὸ τοῦ Πρωτονοταρίου τοῦ δρόμου, καὶ αὐλούντων πάλιν τῶν ὀργάνων, ἠρέμουν οἱ λέοντες καὶ τὰ λοιπὰ θηρία ἡσύχαζον εἰς τοὺς τόπους των, ὁμοίως καὶ τὰ ὄρνεα κατέπαυον τὴν ᾠδήν. Μετὰ δὲ τὰς ἐρωτήσεις καὶ τὰς ἀμοιβαίας προσρήσεις, ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ Λογοθέτου ὁ πρέσβυς, προσεκύνει καὶ ἐξήρχετο· καὶ πάλιν τά τε ὄργανα ἐκρούοντο, καὶ οἱ λέοντες καὶ τὰ θηρία ἀνίσταντο καὶ ἐφθέγγετο ἕκαστον κατὰ τὴν ἰδίαν φωνὴν, καὶ τὰ διάφορα ὄρνεα ἐκελάδουν. Τέλος δὲ, φωνοῦντος τοῦ Πραιποσίτου κελεύσατε! προσεκύνουν πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ ἐξήρχοντο κατὰ τάξιν, ἐπευχόμενοι τὸ εἰς πολλὰ ἔτη! τὰ δὲ καταπετάσματα πίπτοντα ἀπέκρυπτον τὸν Αὐτοκρατορικὸν θρόνον.

Αὕτη ἡ λαμπροτάτη ὑποδοχὴ τῶν ξένων πρέσβεων παρίστα τῳόντι τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἦν δὲ αὕτη κυρίως μίμησις τῆς πολυτελείας τῆς Περσικῆς αὐλῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Μέγας βασιλεὺς, πρὸς τῇ λοιπῇ μεγαλοδόξῳ παρατάξει, ἐδέχετο καὶ τοὺς ξένους πρέσβεις ὑποκάτω τοῦ περιβοήτου ἐκείνου χρυσοῦ πλατάνου καὶ τῆς χρυσῆς ἀμπέλου, τῆς ὁποίας οἱ βότρυες ἦσαν κατεσκευασμένοι ἀπὸ σμαράγδους, ἄνθρακας καὶ ἄλλους πολυτίμους λίθους διαφόρων εἰδῶν. Ταύτην λοιπὸν τὴν ἐκστατικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν Περσῶν, παρέ-

πρὸς φυλακὴν τοῦ παλατίου, οἷον Χοζάρων, Σκυθῶν, Γάλλων καὶ ἄλλων γενῶν, οἵτινες ὠνομάζοντο Πεζαίτεροι, Ἀσπιδοφόροι καὶ Δορυφόροι.

(1) Λάβαρα, τετράγωνοι σημαῖαι, ἔχουσαι ἐφ' ἑνὸς μέρους ὑφαντὸν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἀετὸν διικέφαλον· ἦσαν δὲ διαφόρων χρωμάτων.

(1) Ὀστιάριοι ἦσαν δύο: ὁ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ τοῦ Παλατίου. Τοῦ τελευταίου τούτου ὑπούργημα ἦτο, κρατῶν χρυσῆν ῥάβδον καὶ ἱστάμενος ἐπὶ ὑποδοχῆς ξένων καὶ ἄλλων παρατάξεων ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, νὰ εἰσάγῃ τοὺς κεκλημένους.

λαβον οἱ Ῥωμαῖοι πρότερον μετὰ τὰς νίκας των ἐν τῇ Ἀσίᾳ, αὐτὴν δὲ ἑπομένως, μετὰ τὴν μετάστασιν τῆς βασιλείας εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ οἱ ἡμέτεροι, πλησιάσαντες σχετικώτερον πρὸς τοὺς Πέρσας, ἀπεμιμήθησαν ἀκριβέστερον, ὅπως ὑποδέχωνται καὶ αὐτοὶ τοὺς πρέσβεις τῆς Περσίας καὶ ἄλλους μὲ τὸν αὐτὸν πομπικὸν τρόπον.

Πλεῖσται ἄλλαι διαφόρου εἴδους τελεταὶ ἐλάμβανον χώραν ἐντὸς τῶν μεγαλοπρεπῶν τούτων βασιλείων, ὧν ἡ λεπτομερὴς περιγραφὴ ἰδιαιτέρας πραγματείας ἐστὶν ἔργον. Μεταξὺ δὲ τῶν τελετῶν τούτων ἰδίως ἐξεῖχεν ἡ πομπικὴ προέλασις τοῦ Αὐτοκράτορος κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ὑπαπαντῆς ἀπὸ τοῦ μεγάλου παλατίου εἰς τὸν Ναὸν τῶν Βλαχερνῶν, καθ' ἣν ἐδωροφορεῖτο ὑπὸ τῶν πελεκυφόρων ἐκείνων σωματοφυλάκων τῶν λεγομένων Βαράγγων, οἵτινες ἦσαν Βρετανοὶ καὶ Νέμτσοι, κατὰ τὸν Κωδινόν. Μετὰ δὲ τὴν ἐπίσημον θείαν λειτουργίαν, τελουμένην ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, ἵσταντο οὗτοι κατὰ σειρὰν ἐπ' ὤμων τοὺς πελέκεις φέροντες καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐνδεδυμένοι ἀπὸ τῆς πύλης τῶν Βλαχερνῶν μέχρι τῶν βασιλείων, προπέμποντες τὸν βασιλέα ἐν μέσῳ τῶν ἐπευφημιῶν καὶ τῶν πολυχρονισμῶν τοῦ πλήθους. Μετὰ δὲ τὴν τελετὴν ταύτην, προσεφέρετο γεῦμα ἐπίσημον ἐν τῷ Παλατίῳ.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΑΒΥΣΣΙΝΙΑΣ.

Ἡ μεγάλη αὕτη χώρα τῆς Ἀφρικῆς, καίτοι ἐντὸς τῆς διακεκαυμένης ζώνης κειμένη, ἔχει κλίμα εὔκρατον ἕνεκα τῆς ὑψηλῆς θέσεώς της, τῶν ἐκτεταμένων της δασῶν καὶ τῶν κατὰ τὸ θέρος πιπτόντων ἀρθονωτάτων ὑετῶν, ἐκ τῶν ὁποίων πλημμυροῦντες οἱ διαβρέχοντες αὐτὴν ποταμοί, καθιστῶσι τὴν χώραν τοσοῦτον εὔφορον, ὥστε οἱ κάτοικοι δύνανται νὰ σπείρωσι καὶ νὰ θερίσωσι δὶς ἢ καὶ τρὶς τοῦ ἔτους. Διατέμνεται δὲ ἡ χώρα αὕτη ὑπὸ ὑψηλῶν ὀρέων, τῶν ὁποίων ὀνομαστότερα εἰσὶ τὰ λεγόμενα ὄρη τῆς Σελήνης, ἀπὸ τῶν ὁποίων πηγάζει ὁ ποταμὸς Νεῖλος. Ἐκτὸς δὲ τοῦ μεγάλου τούτου ποταμοῦ διαρδεύουσι τὸν τόπον καὶ πολλοὶ ἄλλοι μικρότεροι, οἱ μὲν εἰς τὸν Νεῖλον χυνόμενοι, οἱ δὲ διευθυνόμενοι πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν καὶ ἀπορροφώμενοι ὑπὸ τῶν ἄμμων.

Ἡ Ἀβυσσινία, θεωρουμένη ὑπὸ τὴν παραγωγικὴν αὐτῆς ἔποψιν, εἶνε μία τῶν εὐφορωτάτων καὶ εὐδαιμονεστάτων χωρῶν τῆς ὑφηλίου· ἀλλὰ δυστυχῶς πάντες ἐκεῖνοι τῆς φύσεως οἱ θησαυροὶ μένουσι νεκροὶ διὰ τὴν ἀμάθειαν καὶ βαρβαρότητα τῶν κατοίκων της. Ἡ βιομηχανία εἶνε μηδαμινὴ εἰς τὸν βάρβαρον ἐκεῖνον τόπον, διότι, ἐκτὸς ὑφασμάτων τινῶν καὶ ὅπλων, οὐδὲν ἄλλο παράγει. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Ἀβυσσινίας, διαιρούμενοι εἰς πολλὰς φυλὰς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον βαρβάρους, ὑπολογίζονται εἰς 4 περίπου ἑκατομμύρια. Πρεσβεύουσι δὲ πάντες τὸν Χριστιανισμόν, ἀλλὰ νενοθευμένον.

Ὁ τόπος οὗτος διαιρεῖται σήμερον εἰς πολλὰ κράτη ἢ βασίλεια, ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων, τῶν ὁποίων σημαντικώτερον εἶνε τὸ Τιγραῖον βασίλειον, πρὸς τὰ βορειοανατολικὰ ἐκτεινόμενον. Ἀπὸ τοῦ βασιλείου τούτου χωρίζεται, διὰ τῆς ὑπὸ Ἰουδαίων αὐτοδιοικήτων οἰκουμένης ὀρεινῆς χώρας Σαμὲν καὶ τοῦ Τακάζη ποταμοῦ, τὸ βασίλειον τῆς Ἀμβάρας ἢ Γονδάρας, δεύτερον τοῦ Τιγραίου κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸν πληθυσμόν. Ἴδιον καὶ ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῶν προηγουμένων βασίλειον ἀποτελοῦσιν αἱ ἐπαρχίαι τῆς Σχόας καὶ τῆς Ἐράτης, αἵτινες εἰσὶν αἱ μεσημβρινώταται τῆς Ἀβυσσινίας, οἰκούμεναι ἀπὸ τοὺς Γάλλας, θηριώδεις βαρβάρους, εἰσβαλόντας εἰς ταύτην τὴν χώραν ἐκ μεσημβρίας καὶ διαμελίσαντας τὸ βασίλειον τοῦτο.

Οἱ κάτοικοι τῶν διαφόρων τούτων ἐπαρχιῶν παραλλάσσουσιν ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὸ χρῶμα, ὡς ἐκ τῶν τόπων τοὺς ὁποίους ἕκαστοι κατοικοῦσι. Καὶ οἱ μὲν κάτοικοι τοῦ Τιγραίου ἔχουσιν ὄψιν σχεδὸν λευκὴν, οἱ δὲ τῶν χαμηλοτέρων, καὶ μάλιστα τῶν ἑλωδῶν τόπων, μελανόχρουν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον. Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ μέλαν χρῶμα ἀρέσκει εἰς τοὺς Ἀβυσσινοὺς περισσότερον, διότι ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἔχουσι λευκὸν τὸ πρόσωπον μαυρίζουσιν αὐτὸ διὰ ποικιλοσχήμων στιγμάτων, τὰ ὁποῖα, ὡς ὅλοι οἱ βάρβαροι, θεωροῦσιν ὡς τὸν ὡραιότερον στολισμόν. Διαφέρουσιν ὅμως καθ' ὁλοκληρίαν οἱ μαῦροι τῆς Ἀβυσσινίας (Χαμπὲς) ἀπὸ τοὺς Νιγρίτας, διότι πάντες σχεδὸν ἔχουσι λεπτὴν τὴν ῥῖνα καὶ ὄχι σιμὴν ὡς ἐκεῖνοι, μακρὰν καὶ λείαν τὴν κόμην, ὡραῖον τὸ γένειον, ὡραίους τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὑψηλὸν τὸ ἀνάστημα καὶ ἔντονα τὰ μέλη. Ὁ ἱματισμὸς αὐτῶν εἶνε ἁπλούστατος, οἷος καὶ τῶν ἐπιλοίπων Ἀφρικανῶν· διότι τὴν μὲν κεφαλὴν περιδένουσι μὲ μανδήλιον, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα καλύπτουσι διὰ μακροῦ χιτῶνος, ἢ καὶ μόνον δι' ἐθόνης.

Μετὰ τῶν Ἀβυσσινῶν πολλάκις οἱ Εὐρωπαῖοι ἠθέλησαν νὰ συνάψωσιν ἐμπορικὰς σχέσεις, ἀλλὰ πάντοτε ἀπέτυχον ἕνεκα τῆς πρὸς τοὺς ξένους δυσπιστίας τοῦ ἔθνους ἐκείνου. Πρῶτοι οἱ Πορτογάλλοι κατὰ τὴν ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδα, ὅτε ἐξέτεινον τὸ κράτος αὐτῶν εἰς τὴν Ἰνδικὴν, ἐσπούδασαν μεγάλως νὰ ἑλκύσωσι τὴν φιλίαν καὶ ἐμπιστοσύνην τοῦ Αὐτοκράτορος ἢ μεγάλου Νήγου τῶν Ἀβυσσινῶν. Ἐπέτυχον δὲ τῳόντι ἐπί τινα καιρὸν τοῦ σκοποῦ των, συνάψαντες μετὰ τῆς Ἀβυσσινίας μέγα καὶ ἐπικερδὲς ἐμπόριον· μὴ ἀρκεσθέντες ὅμως εἰς τοῦτο, ἀλλὰ θελήσαντες νὰ συστήσωσιν ἐκεῖ καὶ ἀποικίας, διήγειρον ἐκ τούτου τὴν ὑποψίαν τῶν Ἀβυσσινῶν, οἵτινες καὶ διώξαντες αὐτοὺς ἐκεῖθεν, διέκοψαν εἰς τὸ ἑξῆς πᾶσαν μετ' αὐτῶν ληψοδοσίαν. Μετὰ τοὺς Πορτογάλλους οἱ Ὁλλανδοὶ καὶ μετὰ τούτους οἱ Ἄγγλοι πολλάκις ἐζήτησαν νὰ ἀπολαύσωσι τὰ κέρδη τοῦ μετὰ τῆς εὐδαίμονος ἐκείνης χώρας ἐμπορίου, ἀλλὰ πάντες ἀπέτυχον μέχρι τοῦδε.

Τὴν πρώτην τῆς ἐκκλησίας των σύστασιν ἀνάγουσιν οἱ Ἀβυσσινοὶ εἰς τὸν Ἀπόστολον Ματθαῖον καὶ τὸν εὐνοῦχον τῆς βασιλίσσης αὐτῶν Κανδάκης, περὶ τοῦ ὁποίου γίνεται μνεία εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἐπέλαμψεν εἰς τὴν χώραν ταύτην πρὸ τοῦ 325 ἔτους μ. Χρ. καθότι ἡ τότε ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθεῖσα πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος παρέσχε τῷ τῆς Αἰθιοπίας Ἐπισκόπῳ τὴν μετὰ τὸν Σελευκείας ἑβδόμην ἕδραν ἐν ταῖς συνεδριάσεσι.

Ἀναφέρεται ὅτι περὶ τὸ 330 ἔτος μ. Χρ. ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, δύο ἀδελφοὶ ἔμπο-

ροι ἐκ Τύρου, Φρουμέντιος καὶ Αἰδέσιος ὀνομαζόμενοι, Χριστιανοὶ δὲ τὴν θρησκείαν, ἐλθόντες εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν χάριν ἐμπορικῶν αὐτῶν ὑποθέσεων καὶ τὴν εὔνοιαν καὶ ἐμπιστοσύνην τοῦ ἐπιτοπίου βασιλέως κερδήσαντες, κατηχοῦσι τοῦτον εἰς τὰ χριστιανικὰ δόγματα καὶ τὸν πείθουσι νὰ ἀσπασθῇ τὸν Χριστιανισμόν· τὸ παράδειγμα δὲ τοῦ βασιλέως μιμοῦνται μετ' ὀλίγον καὶ πάντες αὐτοῦ οἱ ὑπήκοοι. Τότε ὁ Φρουμέντιος πορεύεται τάχιστα πρὸς τὸν τότε εὐκλεῶς προϊστάμενον τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀλεξανδρέων Ἀθανάσιον τὸν Μέγαν, καὶ διηγηθεὶς πρὸς αὐτὸν τὸ εὐσεβές του κατόρθωμα, προχειρίζεται παρ' αὐτοῦ Ἐπίσκοπος, καὶ λαβὼν τὰς ἀπαιτουμένας ὁδηγίας συμπαραλαβὼν δὲ καὶ πολλοὺς ἱερεῖς, ἐπανέρχεται εἰς Ἀβυσσινίαν. Ἡ νέα αὕτη Ἐκκλησία ἔμεινεν ἐπί τινα χρόνον ὑποτασσομένη εἰς τὸν Πατριαρχικὸν τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνον καὶ πρεσβεύουσα πάντα τὰ δόγματα καὶ θρησκευτικὰ ἤθιμα τῆς καθόλου Ἐκκλησίας. Δυστυχῶς ὅμως, ἀναφυεισῶν μετὰ ταῦτα τῶν ἐλεθρίων αἱρέσεων τῶν Ἰακωβιτῶν ἢ Μονοφυσιτῶν, ἡ Ἐκκλησία αὕτη, παραδεχθεῖσα τὰς πλάνας αὐτῶν, προσέτι δὲ ἀναμίξασα μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ παντοῖα Ἰουδαϊκὰ ἤθιμα, τὰ ὁποῖα παρέλαβεν ἐκ τῶν ἐν Ἀβυσσινίᾳ παροικούντων πολλῶν Ἰουδαίων, ἐξέκλινε τοιουτοτρόπως τῆς εὐθείας ὁδοῦ, καὶ ἀποσπασθεῖσα τῆς Ὀρθοδόξου ὁλομελείας, ἀπετέλεσεν ἕκτοτε ἰδιόρρυθμον καθ' ἑαυτὴν Ἐκκλησίαν μέχρι τῆς σήμερον.

Ἂν δὲ καὶ διὰ τῶν αἱρέσεων τούτων ἡ Ἐκκλησία αὕτη ἀπεσπάσθη τῆς κοινῆς Μητρὸς, παραδέχεται ὅμως ἔτι τὸ κῦρος τῶν ἀποφάσεων τῶν τριῶν πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, πλησιάζει δὲ πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν περισσότερον παρὰ πρὸς πᾶσαν ἄλλην ὡς πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ τὴν ἱεραρχίαν αὐτῆς, διατηρήσασα καὶ τὰ ἑπτὰ τῆς Ἐκκλησίας μυστήρια. Αἱ τῶν Ἀβυσσινῶν ἐν τῇ πίστει πλάναι εἰσὶ παραπλήσιαι ταῖς τῶν Κοπτῶν· τῶν δὲ τελετῶν ἔχουσιν οἱ Ἀβυσσινοὶ, ὡς καὶ οἱ Κόπται, α') τὴν τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· β') τὴν περιτομὴν καί τινα τῶν Ἰουδαίων ἤθιμα· γ') τὴν θείαν ἐξομολόγησιν, γενομένην τοῖς ἱερεῦσι ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τῷ Μητροπολίτῃ, ὅστις, γενομένης κατηγορίας θανασίμου τινὸς ἁμαρτήματος, ἐγειρόμενος ἐπιτιμᾷ σφοδρῶς τὸν ἁμαρτήσαντα, καὶ προσκαλῶν τοὺς ἰδίους ῥαβδούχους, διατάσσει ἵνα τὸν ἐν μετανοίᾳ ὄλαις δυνάμεσι μαστιγώσωσιν, ἕως οὗ πάντες οἱ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ προσελθόντες ἐξαιτηθῶσι παρὰ τοῦ Μητροπολίτου καὶ λάβωσι τὴν χάριν τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΦΥΣΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΩΓΟΥ, ἰατροῦ.

Παρεκινήθην ὑπό τινων φίλων ὅπως δημοσιεύσω διὰ τῆς καλῆς Ἑπταλόφου καὶ Φυσιογραφικά τινα, ἐξόχως συνενοῦντα, ὡς γνωστὸν, τὸ ἡδὺ μετὰ τοῦ ὠφελίμου. Καὶ λοιπὸν ἄρχομαι ἀπὸ τῶν κοχλιῶν, τῶν ὁποίων ἥτε ζωὴ καὶ ὁ ὀργανισμὸς ἱκανῆς, νομίζω, εὐμοιροῦσι προσοχῆς.

Ἀριθμοῦνται πολλὰ εἴδη κοχλιῶν, διάφορα τότε σχῆμα, τὸ μέγεθος καὶ τὴν χροιάν· ἀλλ' ἐνταῦθα ἔσται ὁ λόγος μόνον περὶ τῶν γνωστῶν ἡμῖν. Τὰ ζῶα ταῦτα κατατάσσονται ὡσαύτως εἰς τὰ μαλάκια, καὶ εἰσὶν ἢ γυμνὰ ἢ φερέοικα. Ἐκτὸς δὲ τῶν χειλέων, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν σιαγόνων, τὰς ὁποίας ἔχουσι καὶ αἱ ὁποῖαι χρησιμεύουσι πρὸς ἀποτομὴν καὶ μάσησιν παντὸς τρυφεροῦ φυτικοῦ ἱστοῦ, φέρουσιν ἔτι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ κεράτια ἢ τὰς κεραίας λεγομένας, δύο συνήθως τὸν ἀριθμὸν, ἐνεργούσας οὐχὶ μόνον ὡς ὄργανα ἁφῆς καὶ γεύσεως, ἀλλὰ, κατὰ τὰς παρατηρήσεις πολλῶν ἀνατόμων, καὶ ἀκοῆς ἀκόμη. Τοιαύτας αἰσθητηρίους κεραίας ἔχουσιν, ὡς γνωστὸν, καὶ τὰ ἔντομα ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα τῶν ἁπλουστέρων ζώων, χερσαίων τε καὶ ὑδροβίων.

Ἀπεδείχθη ὅτι τινὰ τῶν μαλακίων ἀναπνέουσι δι' ὁλοκλήρου τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος, οὐχ' ἧττον ὅμως πάντες οἱ παρ' ἡμῖν γνωστοὶ κοχλίαι ἔχουσιν ἴδια ἀναπνευστικὰ ὄργανα, ἤτοι πνεύμονας. Ἐξετάζοντες ὁποιονδήποτε ἡρέμα βαίνοντα ἢ καὶ ἀναπαυόμενον κοχλίαν, βλέπομεν ὅτι ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ μᾶλλον πρὸς τὰ ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς ὑπάρχει ὠοειδές τι τμῆμα, ὅπερ ὁτὲ μὲν κλείει ὁτὲ δὲ ἀνοίγει. Πρὸς τὰ ὀπίσω δὲ πάλιν τοῦ τμήματος τούτου εὑρίσκεται κοίλωμά τι, διῆκον κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν ἱκανῶς εὐρύχωρον ἀναπνευστικὸν θύλακα, ἤτοι εἰς τὸν κυρίως πνεύμονα. Ἰστέον ὅμως ὅτι, ὡς πάντα τὰ κατωτέρας βαθμίδος ζῶα, οὕτω καὶ οἱ κοχλίαι δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην πολλοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος (ὀξυγόνου) πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς αὐτῶν. Κοχλίαι, τῶν ὁποίων αἱ οἰκίαι (κελύφανα) παντελῶς ἐμφράσσονται, δύνανται νὰ ζήσωσιν ἐπὶ πολλὰς ἑβδομάδας ἄνευ σημαντικῆς βλάβης. Ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ καρδία αὐτῶν συνέστη ἐκ μιᾶς μόνης κοιλίας καὶ ἑνὸς κόλπου, καὶ δὲν δέχεται εἰμὴ μόνον ἀρτηριακὸν αἷμα. Τοιαύτην κυκλοφορικὴν συσκευὴν ἔχουσι προσέτι τὰ ὄστρεα, καὶ πάνθ' ὅσα γαστρόποδα ἢ καὶ ἀκέφαλα μαλάκια λέγονται.

Οἱ κοχλίαι ἀγαπῶσιν ὑπερβαλλόντως τὴν ὑγρασίαν καὶ τὸ σκότος· ἄνευ τούτων ἤθελεν εἶσθαι ἴσως ἀδύνατος ἡ ὕπαρξις αὐτῶν. Ἐκκρίνεται δὲ ἀείποτε ἀπὸ τοῦ σώματος αὐτῶν καὶ γλοιώδης τις καὶ νηματοειδὴς βλέννα, διὰ τῆς ὁποίας λίαν εὐκόλως ἀνακαλύπτεται ἡ διεύθυνσις καὶ πορεία αὐτῶν, ἕνεκα τοῦ ἀργυροειδοῦς μάλιστα ἐπιστρώματος, ὅπερ σχηματίζεται κατὰ ταύτην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης ἐπιφανείας.

Μακρὰ ἐν γένει ὁδοιπορία ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπενέργειαν τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων θανατόνει ἀναποφεύκτως τὸν κοχλίαν. Ἡ ἀφθόνως ἐκκρινομένη βλέννα προφυλάσσει μὲν αὐτὸν ἐπί τινα χρόνον ἀπὸ τοῦ κινδύνου, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀποβαίνει καὶ αὕτη τόσον ἰξώδης, ὥστε ἀποκαθιστᾷ ἀδύνατον πᾶσαν περαιτέρω κίνησιν. Τὸ ζῶον ἀποξηραίνεται ἐντεῦθεν ἐντελῶς· ἀλλ' ἂν ἡ κατάστασις αὕτη δὲν διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ, τότε ἐπανέρχεται πάλιν εἰς τὴν ζωήν. Τούτου δὲ ἕνεκα κρύπτονται οἱ κοχλίαι, οἱ γυμνοὶ πρὸ πάντων, ἐν καιρῷ ξηρασίας καὶ καύσονος ἐντὸς τῆς γῆς, ὑπὸ τὰ φύλλα καὶ τοὺς θάμνους, ἢ παρὰ τὰ τείχη καὶ τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων, καὶ δὲν ἐξέρχονται εἰμὴ τὴν νύκτα μόνον, ὅτε καταπίπτει ἡ δρόσος, ἢ ἐν ὥρᾳ βροχῆς καὶ χαλάζης.

Οἱ κοχλίαι ἀποβαίνουσιν ἐνίοτε λίαν ἐπιζήμιοι. Εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τοὺς κήπους ἡμῶν ἐπιπολάζει κατ' ἐξοχὴν ὁ μικρὸς ἐκεῖνος καὶ μελανοκιτρινωπὸς κοχλίας (limax agrestis), ὅστις πολλὴν ἐπάγει τὴν φθοράν, μάλιστα δὲ εἰς τὸ τρίφυλλον, τοὺς φασιόλους, τοὺς ἐρεβίνθους, τὰς γογγυλίδας, τὰ σεῦτλα, τὸν μόλις βλαστάνοντα σῖτον κ. τ. λ. Κατὰ τὰ 1816 καὶ 1817 ἐφάνη ἐν Γερμανίᾳ τοσαύτη πληθὺς ἐκ τῶν ἐν λόγῳ κοχλιῶν, ὥστε τὰ πλεῖστα τῶν ἄνω ῥηθέντων προϊόντων σχεδὸν παντελῶς ἐξηφανίσθησαν. Ἐν καιρῷ χειμῶνος διαμένουσι συνήθως οὗτοι ἐντὸς τῶν ὑπογείων αὐτῶν κευθμώνων, δύο μέχρι τριῶν ποδῶν βάθος ἐχόντων· πλὴν μόλις καταπέσῃ ἡ πρώτη βροχὴ τοῦ ἔαρος, ἀνέρχονται πάλιν πρὸς τὰ ἄνω πλήρεις ζωῆς καὶ κινήσεως.

Ὑπάρχουσιν ἔπειτα οἱ ἐρυθροϋπόλευκοι καὶ γυμνοὶ ἐκεῖνοι κοχλίαι, οἱ πολλαχοῦ χρησιμεύοντες εἰς τοὺς στηθικοὺς ἰδίως ὡς ἄριστον φάρμακον. Ἐνδιαιτῶνται δὲ οὗτοι ἐντὸς τῶν δασῶν κυρίως, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ σμικροῦ αὐτῶν ἀριθμοῦ σπανίως ἐπιφέρουσιν ἐπαισθητὴν βλάβην. Ἐκτὸς τούτων γινώσκονται καὶ οἱ ἐντὸς τῶν ἀμπελώνων ζῶντες κοχλίαι (helix pomatia)· εἰσὶ δὲ καὶ οὗτοι λίαν ἀδδηφάγοι καὶ ἐπιζήμιοι, καὶ ἔχουσι τὴν οἰκίαν αὐτῶν ἐρυθροκιτρινωπὴν καὶ πλήρη περιφερικῶν καὶ ἐρυθροτέρων σειρῶν.

Ἡ γονιμοποίησις καὶ διάδοσις τοῦ εἴδους τελεῖται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους, ἀπὸ Μαΐου μέχρι Νοεμβρίου. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ζῶα ταῦτα εἰσὶν ἑρμαφρόδιτα, ὅ ἐστιν ἕκαστον ἄτομον εἶνε καὶ ἄῤῥεν καὶ θῆλυ συγχρόνως, γονιμοποιοῦνται διὰ τοῦτο λίαν ταχέως, καὶ ἐναποθέτουσι πολλὰς ἑκατοστύας ᾠαρίων ὑπὸ φύλλα ξηρὰ ἢ θάμνους, ὑπὸ τὴν γῆν ἢ καὶ ἐντὸς τῶν τοίχων. Ἡ εὕρεσις τῶν ᾠαρίων εἶνε εὐκολωτάτη. Ἐὰν θέσωμεν εἰς ὁποιονδήποτε ὑγρὸν μέρος κοχλίας τινὰς, δώσωμεν δὲ πρὸς τροφὴν φύλλα χλωρὰ, θέλομεν ἰδεῖ ἀμέσως τὴν ἐπαύριον ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῶν ἐπιφανείας μεγάλην πληθὺν ᾠαρίων, κατὰ σωροὺς τεθειμένων, τὰ ὁποῖα ἔχουσι καὶ κέλυφος, καίτοι ὑπερμέτρως λεπτὸν, καὶ λέκυθον, πλέουσαν ἐντὸς ἱκανῆς ποσότητος λευκώματος, ὑδατώδη μᾶλλον ἔχοντος τὴν σύστασιν. Ἡ ἀνάπτυξις αὐτῶν διαρκεῖ δύο ἢ τρεῖς ἑβδομάδας.

Οἱ ἐχθροὶ τῶν κοχλιῶν εἰσὶν ὄχι ὀλίγοι. Φρῦνοι (εἶδος βατράχων), τυφλῖνοι, ἀσπάλακες, μυογαλαῖ, νῆσσαι, ἀλεκτορίδες, κολοιοὶ, κορῶναι, κίσσαι, κόρακες, ἔτι δὲ καὶ ὁ χρυσοειδὴς λεγόμενος κάνθαρος (εἶδος ἐντόμου) τρέφονται ἐκ τούτων κυρίως. Ἀλλ' ὁ πεισματωδέστερος θηρευτὴς αὐτῶν, ἐντὸς τῶν κήπων μάλιστα, εἶνε ὁ φρῦνος.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

ΒΟΥΤΤΥΡΟΝ.

Ἐκ τῶν συνδυασμῶν τῶν μαρτυριῶν διαφόρων συγγραφέων, ἃς ἀρυόμεθα ἐκ τῆς ἱστορίας, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὁπωσοῦν βεβαίως ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ βουτύρου οὔτε εἰς τοὺς Ἕλληνας οὔτε εἰς τοὺς Ῥωμαίους χρεωστεῖται, ἀλλ' ὅτι οἱ πρῶτοι, οἵτινες ἐγνώρισαν αὐτὸ, ἦσαν οἱ Σκύθαι, οἱ Θρᾷκες καὶ οἱ Φρύγες, ἐξ ὧν παρέλαβον αὐτὸ ἀκολούθως οἱ λαοὶ τῆς Γερμανίας. Φαίνεται δὲ ὅτι ἅμα ἐγένετο γνωστὴ ἡ τέχνη τοῦ κατασκευάζειν τὸ βούτυρον, μετεχειρίζοντο αὐτὸ μόνον ὡς λιπῶδες σῶμα, δι' οὗ ἐχρίοντο μετὰ τὸ λουτρὸν καὶ ἰδίως ὡς εἶδος φαρμάκου. Οὔτε δὲ ὁ Γαληνὸς οὔτε οἱ ἄλλοι συγγραφεῖς τὸ συνιστῶσιν ὡς εἶδος θρεπτικῆς οὐσίας, καί τοι λόγον ποιούμενοι περὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ εἰς ἄλλας χρήσεις· ἀλλ' οὔτε παρὰ τῇ περιφήμῳ διὰ τὰ γαστριμαργικά της συγγράμματα Ῥωμαϊκῇ οἰκογενείᾳ τῶν Ἀπικίων οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις συγγραφεῦσι τοῖς πραγματευομένοις περὶ γεωργικῆς γίνεται ὁ παραμικρὸς περὶ βουτύρου λόγος, καίτοι παρέδωκαν ἡμῖν ἀκριβεῖς λεπτομερείας περὶ τοῦ γάλακτος, τοῦ τυροῦ καὶ τοῦ ἐλαίου. Τὴν παράλειψιν δὲ ταύτην εὐκόλως ἐννοοῦμεν, ἀναλογιζόμενοι ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἦσαν συνειθισμένοι νὰ μεταχειρίζωνται εἰς ὅλα των τὰ ἔργα ἔλαιον καλλίστης ποιότητος, ὡς καὶ σήμερον εἰς πολλὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐπαρχίας γίνεται τοῦτο, τὸ δὲ βούτυρον πωλεῖται μόνον παρὰ τοῖς φαρμακοπώλαις διὰ ἰατρικὴν χρῆσιν.

Κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς εἰδωλολατρείας ἡ χρῆσις τοῦ βουτύρου φαίνεται ὅτι ἦτο πολὺ σπανία εἰς τὴν Εὐρώπην. Οἱ ἱστορικοὶ ἀναφέρουσι περὶ ἀξιοπεριέργου τινὸς Νορβηγικοῦ δώρου συγκειμένου ἐκ βουτύρου, τὸ ὁποῖον μόλις ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἷς ἄνθρωπος, καὶ τὸ ὁποῖον ἐκίνει πολὺν καιρὸν τὸν θαυμασμὸν ὡς μεγαλοπρεπὲς καὶ ὡραῖον τέχνασμα.

—

ΤΥΡΟΣ.

Ἀγνοεῖται ἀκριβῶς ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ἤρχησαν νὰ κατασκευάζωσι τοὺς πρώτους τυροὺς, καίτοι πολλὰ διδόμενα πείθουσιν ἡμᾶς ὅπως παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ἐφεύρεσις αὕτη μόλις ἀναβαίνει εἰς ἕνα αἰῶνα πρὸ τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς, διότι παρὰ τοῖς προγενεστέροις τῆς ἐποχῆς ταύτης συγγραφεῦσιν οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ τῆς θρεπτικῆς ταύτης οὐσίας.

Ἂν πιστεύσωμεν τὸν Ἰούλιον Καπιτωλῖνον, οἱ πρῶτοι τυροὶ ἐφέρθησαν εἰς τὴν Ῥώμην κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς κατακτήσεως τῶν Γαλατῶν καὶ τῆς Γερμανίας. Πλὴν οἱ ὑπομνηματισταὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς κατακτήσεως τῶν ἐπαρχιῶν τούτων, καίτοι περιγράφοντες μετὰ μεγάλης ἀκριβείας τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν ὑποταχθέντων λαῶν, οὐδένα περὶ τυροῦ λόγον ποιοῦνται. Ὁπωσδήποτε, ἐλλείψει ἄλλων τελειοτέρων πληροφοριῶν, φαίνεται φυσικώτερον νὰ ἀποδώσωμεν τὴν τιμὴν τῆς ὠφελίμου ταύτης ἀνακαλύψεως εἰς τοὺς νομάδας λαοὺς τοὺς κατοικοῦντας τὰ ὄρη τῶν Ἄλπεων, οἵτινες, θέλοντες νὰ διατηρήσωσι τὸ γάλα τῶν προβάτων των ἐπὶ πολὺν καιρὸν, ἐπενόησαν τὴν κατασκευὴν τοῦ τυροῦ.

Εἰς τὴν Παλαιὰν Γραφὴν, ὅπου περιγράφεται λεπτομερῶς ἡ ἱστορία τῶν πρωτογόνων λαῶν, ὧν ἡ ζωὴ διήρχετο ἐν μέσῳ τῶν ἀγροτικῶν ἀσχολιῶν, εἰς τὰ χρονικὰ τῆς βελτιώσεως τῶν Ἀσσυριανῶν λαῶν, τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Αἰγυπτίων ὅσα διεσώθησαν ἡμῖν, οὐδὲν ἴχνος τῆς συνηθείας ταύτης εὑρίσκεται. Ἀρκετὸς δὲ ἀριθμὸς ἐξ ἐναντίας ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ἱστορικῶν, ἐν οἷς

καὶ ὁ Στράβων, ὁμιλοῦσι περὶ τῶν τυρῶν τοῦ Γαλατικοῦ ἔθνους, τῶν Σηκουανίων καὶ τῆς Ἑλβετίας, οἵτινες κατ' αὐτοὺς ἦσαν ἐν μεγάλῃ ὑπολήψει εἰς Ῥώμην κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Βεσπασιανοῦ· ὁ δὲ Πλίνιος περιγράφει ἐπίσης καὶ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς του.

Πρὸ πάντων δὲ τούτων ὁ Βιργίλιος ἔψαλεν εἰς τὰ ἐκλεκτὰ βουκολικά του τὸν τυρὸν τῆς αἰγὸς, ὅστις ἀπετέλει τὴν τρυφὴν τοῦ βοσκοῦ Μελιβοίου.

ΔΟΞΑΙ ΑΡΧΑΙΩΝ ΤΙΝΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΠΕΡΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΦΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ.

Εἰς τὴν σημερινὴν τεραστίαν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τῆς μεταφυσικῆς ἐπιστήμης, ἀρκούντως περίεργος ἦθελεν εἶσθαι ἡ ἔκθεσις τῆς θεωρίας ἀρχαίων τινῶν σοφῶν περὶ σχηματισμοῦ τῶν ὄντων καὶ τῶν φυσικῶν ἐν γένει φαινομένων, εἰς τὰς ἀλλοκότους ἰδέας τῶν ὁποίων ἐνυπάρχουσι καὶ ἴχνη τινὰ ἀληθείας.

Ἀναξαγόρας ὁ τῆς Ἰωνικῆς Σχολῆς φιλόσοφος, ζῶν τὸ 500 ἔτος πρ. Χρ. ἐδόξαζεν ὅτι ἡ ὕλη ἀνέκαθεν ὑπῆρχεν, ἀλλὰ συγκεχυμένη καὶ ἀνείδεος· ὅτι τὸ πνεῦμα ἔδωκεν εἰς αὐτὴν κίνησιν κυκλικὴν, διὰ τῆς κινήσεως δὲ ταύτης τὰ μὲν βαρύτερα μέρη τῆς ὕλης συνηθροίσθησαν εἰς τὸ κέντρον, τὰ δὲ ἐλαφρότερα ἔμειναν εἰς τὴν περιφέρειαν, καὶ οὕτως ἐμορφώθη ὁ κόσμος. Καὶ ἡ μὲν γῆ ἀπετέλεσε τὸ κέντρον τοῦ κόσμου, ἡ δὲ αἰθέριος ὕλη ἢ τὸ πῦρ, τὴν περιφέρειαν· μεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων ἐτάχθησαν, ἀνωτέρω μὲν ὁ ἀὴρ καθὸ ἐλαφρότερος, κατωτέρω δὲ τὸ ὕδωρ καθὸ βαρύτερον.

Ἕνεκα τῆς αὐτῆς ταχείας κινήσεως μέρη τινὰ στερεὰ ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τὴν γῆν, ἐφλέχθησαν ὑπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ ἐσχημάτισαν τὸν ἥλιον καὶ τοὺς ἀστέρας, οἵτινες, μέχρι τοῦ νῦν ὑπείκοντες εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην κίνησιν, περιστρέφονται περὶ τὴν γῆν ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς. Οἱ ἀερόλιθοι εἰσὶ τμήματα ἀποσπώμενα ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἥλιος εἶνε λίθος πεπυρακτωμένος, κατά τι μεγαλήτερος τῆς Πελοποννήσου· ὠθεῖται δὲ ἀλληλοδιαδόχως ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον ὑπὸ δύο ἀθροισμάτων ἀέρος, ἐστοιβασμένων εἰς τοὺς δύο πόλους τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ δὲ ὥθησις αὕτη γίνεται τοιουτοτρόπως: ὅσον ὁ ἥλιος πλησιάζει πρὸς τὸν ἕνα τῶν πόλων, τὸ εἰς τοῦτον ἄθροισμα τοῦ ἀέρος πιεζόμενον ἀποκτᾷ δύναμιν μεγαλητέραν, ἐνῷ τοῦ κατὰ τὸν ἕτερον πόλον ἀθροίσματος ἡ δύναμις ἐλαττοῦται, καὶ οὕτως, ἅμα ὁ ἥλιος φθάσῃ εἰς τὸν ἕνα πόλον, ὁ ἐκεῖ ἀὴρ, πιεσθεὶς εἰς τὸ ἔπακρον, ἀπωθεῖ αὐτὸν πρὸς τὸν ἕτερον πόλον, οὗτος δὲ πάλιν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὠθεῖ πρὸς τὸν ἕτερον, καὶ τοιουτοτρόπως διὰ τῆς ὥσεως ταύτης ὁ ἥλιος εὑρίσκεται εἰς κίνησιν ἀδιάκοπον· ἐντεῦθεν καὶ αἱ τροπαὶ τοῦ ἡλίου.

Οἱ ἀστέρες εἰσὶ παρομοίως πεπυρακτωμένοι, ἀλλ' ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτῶν ἀποστάσεως δὲν αἰσθανόμεθα τὴν θερμότητά των. Οἱ κομῆται εἰσὶ καὶ αὐτοὶ ἀστέρες πλανῆται συστρεφόμενοι περὶ τὸ κέντρον των, ἡ δὲ σελήνη εἶνε σῶμα σκιερὸν φωτιζόμενον παρὰ τοῦ ἡλίου, ἔχει δὲ κοιλάδας, λόφους, ὕδατα, καὶ ὡς ἡ γῆ εἶνε κατοικήσιμος.

Ὁ πόλος, τὸν ὁποῖον βλέπομεν κεκλιμένον, ἦτο κατ' ἀρχὰς κάθετος. Ἡ γῆ εἶνε σῶμα πλατὺ, ἡ θάλασσα ἐσχηματίσθη κατ' ἀρχὰς ἐκ τοῦ καθαρισμοῦ τῆς γῆς, διατηρεῖται δὲ ὑπὸ τῶν βροχῶν καὶ τῆς εἰς αὐτὴν εἰσβολῆς τῶν ποταμῶν, οὗτοι δὲ διατηροῦνται ἐκ τῶν βροχῶν καὶ ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ εὑρισκομένου εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, αἱ δὲ βροχαὶ γίνονται ἐκ τῶν ἀτμῶν, οἵτινες ἀναπέμπονται ἀπὸ τῆς θαλάσσης, τῶν ποταμῶν καὶ τῆς γῆς.

Ὁ ἄνεμος γεννᾶται ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀραιώσεως τοῦ ἀέρος, οἱ σεισμοὶ ἐκ τῆς συμπιέσεως τοῦ ἐν τοῖς κοιλώμασι τῆς γῆς ἀέρος, ὁ ἦχος ἐκ τῆς πλήξεως τοῦ ἀέρος, ἡ ἶρις ἐκ τῆς ἐπὶ νέφους ἀντανακλάσεως τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου ἐκ τῆς ἐπιπροσθήσεως τῆς σελήνης, αἱ δὲ τῆς σελήνης ἐκ τῆς ἐπιπροσθήσεως τῆς γῆς.

Τὰ ἔμψυχα ὄντα ἐγεννήθησαν κατ' ἀρχὰς, ὡς καὶ τὰ φυτὰ, ἀπὸ τὴν ὑγρὰν καὶ θερμὴν γῆν· ψυχρανθείσης δὲ τῆς γῆς καὶ καταστάσης ἀνικάνου εἰς παραγωγὴν τοσούτων ὄντων, ταῦτα διετηρήθησαν διὰ τῆς συνομιλίας τῶν δύο φύλων· καὶ τὰ μὲν ἄρρενα σχηματίζονται ἐν τῷ δεξιῷ χώρῳ τῆς μήτρας, τὰ δὲ θήλεα ἐν τῷ ἀριστερῷ. Πλὴν τούτων ἐδογμάτιζε τὴν ὕπαρξιν δύο ψυχῶν, τῆς μὲν λογικῆς, ἀπορρεούσης ἀπὸ αὐτῆς τῆς νοερᾶς ἀρχῆς τοῦ παντὸς, ἤτοι τοῦ Θεοῦ, τῆς δὲ ζωϊκῆς, ὁμοίας οὔσης μὲ τὸν ἀέρα κατὰ τὴν φύσιν. Καὶ ἡ μὲν πρώτη τῶν ψυχῶν τούτων εἶνε ἀθάνατος, ἰδεάζει δὲ μόνον εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἡ δὲ, φθαρτὴ καὶ ἰδία εἰς μόνα τὰ ἄλογα ζῶα· ἀλλ' αἱ μαρτυρίαι περὶ τῆς τελευταίας ταύτης δοξασίας εἰσὶ λίαν ἀβέβαιοι καὶ ἀμφισβητήσιμοι. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ὁ Ἀναξαγόρας διέκρινε τὰς διὰ τῶν αἰσθήσεων ἀντιλήψεις ἀπὸ τὰς τοῦ λογικοῦ νοήσεις, καὶ ἠξίου ὅτι μόνον αἱ τελευταῖαι αὗται ἐφάπτονται τῆς ἀληθοῦς φύσεως τῶν πραγμάτων, αἱ δὲ ἄλλαι μόνης τῆς ἐπιφανείας των· ἑπομένως καὶ ὀλίγον ἐνεπιστεύετο εἰς τὰς αἰσθήσεις, ὥστε ἠμφισβήτει καὶ αὐτὰ τὰ προφανέστατα πράγματα.

Ἕτερος φιλόσοφος τῆς αὐτῆς Σχολῆς Ἀναξίμανδρος ὁ Μιλήσιος, ζῶν περὶ τὰ 590 πρ. Χρ. ὅστις πρῶτος λέγεται κατασκευάσας σφαίρας καὶ διαγράψας γεωγραφικοὺς πίνακας, ἐφρόνει οὕτω περὶ ὁρατῆς φύσεως:

Ἡ γῆ εἶνε κυλινδροειδὴς, καὶ καθὸ κατέχουσα τὸ κέντρον τοῦ κόσμου δὲν πίπτει. Ὁ οὐρανὸς εἶνε σύγκραμα ψύχους καὶ θερμότητος, καὶ ὁ μὲν ἥλιος κεῖται εἰς τὸ ὕψιστον μέρος τοῦ οὐρανοῦ, ἡ δὲ σελήνη χαμηλότερα καὶ ἔτι χαμηλότερα οἱ ἀστέρες. Πάντα δὲ τὰ οὐράνια ταῦτα σώματα, ἥλιος, σελήνη καὶ ἀστέρες, εἰσὶ τροχοὶ ἢ κοῖλαι σφαῖραι πλήρεις πυρὸς, τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται ἀπὸ ὀπήν τινα ἠνεῳγμένην εἰς τὸ κέντρον τῶν σφαιρῶν ἢ τροχῶν τούτων. Ἡ ὀπὴ τοῦ ἡλίου εἶνε ἴση μὲ τὴν γῆν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ τροχὸς τοῦ ἡλίου εἶνε 28 φορὰς μεγαλήτερος αὐτῆς, τῆς δὲ σελήνης ὁ τροχὸς μόνον 19 φορὰς μεγαλήτερος. Ὁσάκις λοιπὸν συμβῇ νὰ ἐμφραχθῶσιν αἱ ὀπαὶ ἐκεῖναι, τότε ἐπισυμβαίνουσι καὶ αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου ἢ τῆς σελήνης.

Τῆς σελήνης αἱ φάσεις προέρχονται ἀπὸ τὴν παραλλάσσουσαν αὐτῆς πλαγίαν θέσιν ὡς πρὸς ἡμᾶς. Κατὰ τὸν ὁρισμὸν δὲ τοῦτον, ἡ σελήνη εἶνε σῶμα αὐτόφωτον, τὸ φῶς της ὅμως εἶνε ἀτονώτερον ἀπὸ τὸ τοῦ ἡλίου· κατ' ἄλλους, ὁ Ἀναξίμανδρος εἶχε περὶ τούτου πάντη ἐναντίαν ἰδέαν, φρονῶν ὅτι ἡ σελήνη ἐφωτίζετο ὑπὸ τοῦ

ήλίου, πρὸς δὲ καὶ ὅτι ἡ γῆ ἦτο στρογγύλη ὡς σφαῖρα. Αἱ βρονταὶ καὶ αἱ ἀστραπαὶ προέρχονται ἐκ τοῦ ἐντὸς τῶν νεφῶν περικεκλεισμένου ἀέρος, μετὰ πατάγου καὶ ῥωτὸς διαφεύγοντος ἀπὸ αὐτὰ ἕνεκα τῆς λεπτότητός του. Οἱ ἄνεμοι γεννῶνται ἐκ τῆς ἐπενεργείας τοῦ ἡλίου ἐπὶ τῶν λεπτοτέρων καὶ ὑγροτέρων στρωμάτων τοῦ ἀέρος. Ἡ θάλασσα εἶνε μέρος τοῦ ἀρχικοῦ ὑγροῦ, τὸ ὁποῖον τὸ πῦρ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποξηράνῃ. Τὰ πρῶτα ζῶα, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄνθρωποι, ἐγεννήθησαν ἐκ τοῦ ὑγροῦ· ἦσαν λοιπὸν κατ' ἀρχὰς ἰχθῦς, ἢ ἔζων ἐν τῇ κοιλίᾳ τῶν ἰχθύων.

Πρὸς δὲ ἐρρόνει ὁ φιλόσοφος οὗτος ὅτι ὑπάρχει ἄπειρον πλῆθος κόσμων, γεννωμένων καὶ φθειρομένων κατὰ μακρὰς χρόνων περιόδους· ὅτι ἐξ ἀϊδίου αἱ παραγωγικαὶ καὶ καταστρεπτικαὶ δυνάμεις τοῦ ψύχους καὶ τῆς θερμότητος ἐπενεργοῦσιν ἀκαταπαύστως ἐπὶ τῶν ὄντων, καὶ δι' αὐτῶν οἱ κόσμοι παράγονται καὶ καταστρέφονται· ὅτι ἐκ τῶν δυνάμεων τούτων ἐσχηματίσθη κατ' ἀρχὰς περὶ τὴν γῆν περικάλυμμα ἐκ πυρός, περιβάλλον αὐτὴν ὡς ὁ φλοιὸς τὸ δένδρον, καὶ ὅτι, διαπαγέντος ποτὲ τοῦ φλοιοῦ τούτου, ἐσχηματίσθησαν ἐκ τῶν συντριμμάτων αὐτοῦ ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ τὰ ἄστρα.

Ἕτερος φιλόσοφος, Ἀναξιμένης Εὐρυστράτους, τῆς αὐτῆς Σχολῆς καὶ πατρίδος μὲ τὸν προηγούμενον, ὁ χρηματίσας καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἀναξαγόρου, ἐδόξαζε τὰ ἑξῆς:

Ἀρχὴν τῶν ὄντων ὑπελάμβανε τὸν ἄπειρον ἀέρα, ὅστις, ἂν καὶ ἀόρατος, διαδηλοῦται ὅμως διὰ τοῦ ψύχους, τῆς θερμότητος, τῆς ὑγρασίας καὶ τῆς κινήσεως· εἶνε δὲ ὁ ἀὴρ ἐπιδεκτικὸς ἀραιώσεως καὶ πυκνώσεως. Τὸ πῦρ, τὰ νέφη, τὸ ὕδωρ, ἡ γῆ, δὲν εἶνε εἰμὴ ἀὴρ βαθμηδὸν ἐπὶ τὸ μᾶλλον συμπεπυκνωμένος, καὶ ἑπομένως δυνάμενος νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν βαθμηδὸν διὰ τῶν διαφόρων τούτων τροποποιήσεων εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ κατάστασιν. Τῆς ἀραιώσεως δὲ ταύτης καὶ τῆς συμπυκνώσεως αἰτία εἶνε τὸ ψῦχος καὶ ἡ θερμότης.

Τὸ ἐξωτερικὸν στρῶμα τοῦ οὐρανοῦ εἶνε ἐκ γῆς. Ἡ γῆ εἶνε πλατεῖα καὶ κρέμαται ἐπὶ τοῦ ἀέρος· αἱ κινήσεις τῶν ἀστέρων προέρχονται ἐκ τῆς πυκνώσεως καὶ ἐλαστικότητος τοῦ ἀέρος, ὁ δὲ ἥλιος δὲν διαβαίνει τὴν νύκτα ὑπὸ κάτωθεν τῆς γῆς, ἀλλὰ, φθάνων εἰς δυσμάς, μεταβάλλει τὸν δρόμον του, καὶ παραλλήλως πρὸς τὸν ὁρίζοντα βαίνων, ἔρχεται εἰς τὸ ἀνατολικὸν σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος μέχρι τῆς πρωΐας. Ἐκεῖθεν δὲ πάλιν ἀνερχόμενος, ὁδεύει πρὸς δυσμὰς καὶ οὕτως ἀνατέλλει καὶ δύει καθ' ἑκάστην· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄστρα· δὲν βλέπομεν ὅμως τὴν πλαγίαν ταύτην κίνησιν αὐτῶν ἕνεκα τοῦ μεγάλου ὕψους τῆς γῆς.

Αἱ ἀλλαγαὶ τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους προέρχονται ἐκ τῆς κινήσεως μόνου τοῦ ἡλίου. Ἡ ἶρις φαίνεται ὁσάκις αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, ἐπιπίπτουσαι ἐπὶ νέφους τινὸς σκοτεινοῦ καὶ πεπυκνωμένου, δὲν δύνανται νὰ διαπεράσωσιν αὐτό. Οἱ σεισμοὶ ἐπέρχονται ἐκ καταβυθίσεως μεγάλων μερῶν τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, ἀναλυθέντων ἢ μαλαχθέντων ἐξ ἀφθόνων βροχῶν ἢ πολυχρονίου ξηρασίας.

Ἄλλοτε θέλομεν ἀναπτύξει τὰς περὶ ἀρχῆς τῶν ὄντων θεωρίας τῶν φιλοσόφων τούτων, ὡς λίαν περιέργους.

ΤΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΥ ΙΟΥΔΑΙΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλάδ. ΛΘ΄.)

Μικρόν τι εἰσέτι ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς τὰς ποιητικὰς καὶ περιπαθεῖς ταύτας εἰκόνας, δι' ὧν ἡ γόνιμος φαντασία τοῦ ἀθανάτου μυθιστοριογράφου Σὺη ἐπηύξησε καὶ ἐστόλισε μίαν ἁπλῆν καὶ μυθώδη παράδοσιν. Ἀφοῦ εἴδομεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ παρουσίας τοῦ Περιπλανωμένου μετὰ τῆς συντρόφου του, ἂς ἴδωμεν καὶ τὸ τέλος αὐτῶν, τουτέστι τὴν συγχώρησιν καὶ ἄφεσίν των.

« Ὁ ἥλιος εἶνε πρὸς τὴν δύσιν του.

» Εἰς τὸ βάθος ἀπεράντου δάσους ἐλατῶν καὶ μεταξὺ ἐρημίας καὶ σιωπῆς φαίνονται τὰ ἐρείπια μονῆς, πάλαι τιμωμένης ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

» Κισσὸς, φυτὰ παράσιτα καὶ χόρτος σκεπάζουσιν ὅλας σχεδὸν τὰς πέτρας, τὰς ὁποίας ἐμαύρισεν ἡ πολυκαιρία· ἁψῖδες τινὲς κεκολοβωμέναι καὶ τοῖχοι ἔχοντες καμαρωτὰ παράθυρα φαίνονται ἀκόμη ὀρθοί, ὡς εἰκόνες ἐζωγραφημέναι ἐπὶ μέλανος δαπέδου.

» Ὑψηλότερον δὲ τοῦ σωροῦ τῶν ἐρειπίων τούτων, ὀρθὸν μὲν ἐπὶ τοῦ βάθρου κρυπτόμενον δὲ σχεδὸν ἀπὸ τὸν χόρτον, κολοσσιαῖον ἄγαλμα, ποῦ καὶ ποῦ ὀλίγον τεθλασμένον, ἵσταται ἀκέραιον.

» Τὸ ἄγαλμα τοῦτο εἶνε παράδοξον, ἀπαίσιον, διότι παριστᾷ ἄνθρωπον ἀποκεφαλισθέντα....

» Ὁ ἄνθρωπος δὲ αὐτὸς, φέρων ἀρχαῖον χιτῶνα, κρατεῖ πινάκιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κεῖται κεφαλὴ, ἥτις εἶνε ἰδική του· τὸ ἄγαλμα τοῦτο εἶνε τὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, τοῦ καρατομηθέντος κατ' αἴτησιν τῆς Ἡρωδιάδος.

» Ἡ σιωπὴ εἶνε βαθεῖα· ἐνίοτε μόνον ἀκούεται τὸ ψιθύρισμα τῶν φύλλων, τῶν οὐρανομήκων ἐλατῶν, τὰ ὁποῖα σείει ὁ ἄνεμος.

» Νέφη, κοκκινιζόμενα ἀπὸ τὸν δύοντα ἥλιον, πλανῶνται ὑπὲρ τὸ δάσος καὶ ἀντανακλῶνται εἰς τὸ ῥεῦμα ῥύακος, πηγὴν ἔχοντος μεταξὺ σωροῦ βράχων καὶ διερχομένου διὰ τῶν ἐρειπίων τῆς μονῆς.

» Τὸ ὕδωρ ῥέει, τὰ νέφη διαβαίνουσι, τὰ προαιώνια δένδρα σείονται, ἡ αὔρα ψιθυρίζει....

» Αἴφνης, μεταξὺ τοῦ σκιόφωτος, τὸ ὁποῖον γίνεται ἀπὸ τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῶν ἀναριθμήτων δένδρων, φαίνεται προκύπτουσα μορφὴ ἀνθρώπου....

» Καὶ ἡ μορφὴ αὕτη εἶνε μορφὴ γυναικός.

» Ἡ μορφὴ προχωρεῖ βραδυπατοῦσα πρὸς τὰ ἐρείπια, φθάνει εἰς αὐτὰ, πατεῖ τὸ ἄλλοτε εὐλογημένον ἐκεῖνο ἔδαφος, εἶνε δὲ ὠχρὰ καὶ ἔχει τὸ βλέμμα μελαγχολικόν. Ἡ μακρὰ αὐτῆς ἐσθὴς κυμαίνεται, καὶ πλήρεις κόνεως εἶσιν οἱ πόδες της· περιπατοῦσα δὲ, κλονεῖται. Μέγας λίθος κεῖται παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ῥύακος, κάτωθεν τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου· εἰς τὸν λίθον τοῦτον ἐκάθισεν, ἢ μᾶλλον ἔπεσε καταπεπονημένη ἡ γυνὴ ἐκείνη.

» Καὶ ὅμως, πρὸ πολλῶν ἡμερῶν, πρὸ πολλῶν ἐτῶν, πρὸ πολλῶν αἰώνων περιπατεῖ... περιπατεῖ ἀκάματος....

» Καὶ πρῶτον τότε αἰσθάνεται ἀνυπέρβλητον κάματον· πρῶτον τότε οἱ πόδες της πονοῦσι... Πρῶτον τότε ἐκείνη, ἡ ὁποία διέβαινε μὲ βῆμα σταθερὸν καὶ ἀδιάφο-

ρον τὰς διακεκαυμένας ἐρήμους, ἐνῷ ὁλόκληροι συνοδίαι κατεβυθίζοντο ἀπὸ τὰ κύματα τῆς φλογερᾶς ἄμμου... ἐκείνη, ἡ ὁποία μὲ βῆμα σταθερὸν καὶ ὑπεροπτικὸν ἐπάτει τὴν αἰωνίαν χιόνα τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν, τῶν κατεψυγμένων ἐκείνων ἐρημιῶν, ὅπου οὐδεὶς ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ ζήσῃ... ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἐσέβοντο αἱ φλόγες τῆς πυρκαϊᾶς καὶ τὰ ἀκατάσχετα ὕδατα τῶν χειμάρρων ... ἐκείνη τέλος πάντων, ἥτις ἀπὸ τόσων αἰώνων οὐδὲν κοινὸν εἶχε μὲ τὴν ἀνθρωπότητα... ἐκείνη, λέγω, ἠσθάνετο πρῶτον τότε πόνους. Οἱ πόδες της εἶνε καταπληγωμένοι, τὰ μέλη της καταπεπονημένα, δίψα φλογερὰ τὴν κατατήκει... Αἰσθάνεται τοὺς πόνους τούτους, πάσχει, καὶ μόλις τολμᾷ νὰ τὸ πιστεύσῃ.

» Ἡ χαρά της θὰ ἦτο μεγίστη, ἀλλ' ἡ γλῶσσά της ἐξηράνθη καὶ ὁ λάρυγξ της κατακαίεται. Παρατηρεῖ τὴν πηγὴν τοῦ ὕδατος... πίπτει γονυπετὴς παρ' αὐτὴν ὅπως δροσισθῇ ἀπὸ τὸ κρυστάλλινον καὶ διαφανὲς ἐκεῖνο ῥεῦμα. ... Ἀλλὰ τί συνέβη; μόλις τὰ καταφλεγόμενα χείλη της ἤγγισαν τὸ δροσερὸν ἐκεῖνο ὕδωρ, καὶ ἡ γονυπετὴς ἐκείνη γυνὴ ἔπαυσεν εὐθὺς πίνουσα, καὶ ἠτένισε τὸ πρόσωπόν της εἰς τὸ διαφανὲς ἐκεῖνο ὕδωρ.

» Καὶ λησμονήσασα τὴν κατατήκουσαν αὐτὴν δίψαν, ἀφῆκε μεγίστην φωνήν, φωνὴν χαρᾶς βαθυτάτης καὶ ἀπεράντου, ὡς ἂν εὐχαρίστει τὸν Κύριον.

» Εἰς τὸ ὑδάτειον ἐκεῖνο κάτοπτρον εἶχε παρατηρήσει ὅτι ἐγήρασεν. Ἐντός τινων ἡμερῶν, ἐντός τινων ὡρῶν, ἐντός τινων λεπτῶν, ἐν ἀκαρεῖ ἴσως, ἔφθασεν εἰς τὴν πρεσβυτικὴν ἡλικίαν.

» Ἐκείνη, ἥτις ἐπὶ δεκακοτὼ αἰῶνας καὶ ἐπέκεινα ἦτο πάντοτε εἰκοσιπεντατετὴς, καὶ ἔβλεπεν ἀλλεπαλλήλως τοὺς κόσμους καὶ τὰς γενεὰς χωρὶς νὰ γηράσῃ... ἐγήρασε τέλος πάντων καὶ θὰ ἀπέθνησκεν ἴσως. Ἕκαζον λεπτὸν τῆς ζωῆς της τὴν ἔφερε πλησιέστερον εἰς τὸν τάφον.

» Παραφερομένη ἀπὸ τὴν ἀνεκλάλητον ταύτην ἐλπίδα, ἀνασηκόνεται, ὑψόνει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ συνάπτει τὰς χεῖρας ἵνα προσευχηθῇ ἐκ βάθους καρδίας...

» Τότε οἱ ὀφθαλμοί της ἔπεσαν εἰς τὸ μέγα λίθινον ἄγαλμα, τὸ παριστῶν τὸν Ἅγιον Ἰωάννην. Ἡ κεφαλή, τὴν ὁποίαν ὁ μάρτυς κρατεῖ, φαίνεται ὅτι ῥίπτει διὰ τῶν ἡμικλείστων ὀφθαλμῶν της βλέμμα οἴκτου καὶ ἐλέους εἰς τὴν περιπλανωμένην Ἰουδαίαν· καὶ ῥίπτει αὐτὸ εἰς τὴν ἰδίαν ἐκείνην Ἡρωδιάδα, ἥτις, ἐκβακχευμένη μεταξὺ ἐθνικῆς ἑορτῆς, ἐζήτησε τὸν θάνατον τοῦ Ἁγίου ἐκείνου!...

» Εἰς τοὺς πόδας τῆς εἰκόνος τοῦ μάρτυρος πρώτην τότε φορὰν μετὰ τοσούτους αἰῶνας φαίνεται μετριαζομένη ἡ αἰωνιότης τῆς Ἡρωδιάδος!...

— « Ὦ μυστήριον ἀνεξιχνίαστον! ὦ θεία ἐλπίς! ἀνέκραξεν· ἡ ὀργὴ τοῦ οὐρανοῦ καταπραΰνεται ἐπὶ τέλους... Ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου μὲ φέρει εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου τούτου μάρτυρος... Εἰς τοὺς πόδας του ἀρχίζω νὰ γίνωμαι ἀνθρώπινον πλάσμα, καὶ ἵνα ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὁ Κύριος μὲ κατεδίκασεν εἰς αἰώνιον περίπατον... Ὦ Θεέ μου! ἂς μὴ συγχωρηθῶ μόνον ἐγώ!... καὶ ἐκεῖνος ὁ ἐργάτης, ὡς καὶ ἐγὼ ἡ θυγάτηρ βασιλέως, περιπατεῖ ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας· νὰ ἐλπίσῃ καὶ αὐτὸς ὅτι θὰ φθάσῃ τὸ τέλος τοῦ αἰωνίου του περιπάτου;

— « Ποῦ εἶνε, Κύριε, ποῦ εἶνε; τὴν δύναμιν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν μὲ εἶχες δώσει διὰ νὰ τὸν βλέπω καὶ νὰ τὸν ἀκούω, ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκεται, μὲ τὴν ἀφήρεσες λοιπόν; Ὦ! ὤ! κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην ὥραν ἀπόδος μοι τὸ θεῖον τοῦτο δῶρον... διότι, καθόσον αἰσθάνομαι τὰς ἀνθρωπίνους ἀσθενείας καὶ εὐλογῶ τὸ τέλος τῶν αἰωνίων μου παθημάτων, ἡ ὅρασίς μου χάνει τὴν δύναμιν τοῦ νὰ διασχίζῃ τὰς ἀπείρους ἐκτάσεις, καὶ ἡ ἀκοή μου τοῦ ν' ἀκούῃ τὸν πλανώμενον ἄνθρωπον, εἰς ὁποιονδήποτε μέρος τοῦ κόσμου καὶ ἂν εὑρίσκεται.»

» Καὶ ἦλθεν ἡ νύξ... ζοφερὰ καὶ θυελλώδης.

» Ἄνεμος ἐμυκᾶτο μεταξὺ τῶν μεγάλων ἐλατῶν, καὶ ὄπισθεν τῶν μαύρων κορυφῶν των ἤρχησε νὰ ἀναβαίνῃ βραδέως, μεταξὺ ζοφερῶν νεφῶν, ὁ ἀργυροειδὴς δίσκος τῆς σελήνης.

» Ἡ ἐπίκλησις τῆς περιπλανωμένης Ἰουδαίας ἠκούσθη ἴσως...

» Αἴφνης ἐκλείσθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ συνήφθησαν αἱ χεῖρές της, καὶ ἔμεινε γονυπετὴς μεταξὺ τῶν ἐρειπίων, ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα τάφων.

» Καὶ εἶδεν ὀπτασίαν παράδοξον καὶ διαρκῆ.

. . . . . .

» Εἰς τὴν κορυφὴν ὄρους ὑψηλοῦ, ἀδένδρου, ἀποκρήμνου καὶ πετρώδους, ἀνυψοῦται ὁ Γολγοθᾶς.

» Ὁ ἥλιος δύει, ὅπως ἔδυεν ὅτε ἡ Ἰουδαία ἦλθε καταπεπονημένη εἰς τὰ ἐρείπια τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.

» Ὁ μέγας σταυρὸς, ὁ ὁποῖος ἀνορθοῦται εἰς τὸν Γολγοθᾶν, ὑπεράνω τοῦ ὄρους καὶ τῆς μεμονωμένης καὶ ἀγόνου καὶ ἀχανοῦς πεδιάδος, φαίνεται λευκὸς καὶ ὠχρὸς μεταξὺ νεφῶν μολυβδοχρόων, τὰ ὁποῖα κατακαλύπτουσι τὸν οὐρανὸν καὶ κοκκινίζουσι καταβαίνοντα πρὸς τὸν ὁρίζοντα ... ὅπου ὁ δύων ἥλιος ἀφῆκεν ἴχνη ἀπαισίου φωτὸς, ἴχνη ὁμοιάζοντα αἷμα, καὶ ἐφ' ὅσον φθάνει ὁ ὀφθαλμὸς οὐδὲ λεπτὸν χόρτον φαίνεται εἰς τὴν μελαγχολικὴν ἐκείνην ἔρημον, πλήρη ἄμμου καὶ πετρῶν, ὡς προαιωνία κοίτις ἀπεξηραμμένου ὠκεανοῦ.

» Σιωπὴ θανάτου πλανᾶται εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην χώραν.

» Ἐνίοτε μέλανες γιγαντώδεις γῦπες, τὸν τράχηλον ἔχοντες μαῦρον καὶ ἄπτερον, τὸν ὀφθαλμὸν κίτρινον καὶ φωτεινὸν, πλανώμενοι μεταξὺ τῶν ἐρήμων ἐκείνων, καταβαίνουσι πρὸς τὴν γῆν, φέροντες τὴν βορὰν, τὴν ὁποίαν ἥρπασαν, εἰς τόπον ὀλιγώτερον ἄγριον.

» Πῶς ὁ Γολγοθᾶς ἐκεῖνος, ὁ τόπος ἐκεῖνος τῆς προσευχῆς, ἀνηγέρθη τόσον μακρὰν τῆς κατοικίας τῶν ἀνθρώπων; . . . Ὁ Γολγοθᾶς ἐκεῖνος, ἢ τὸ ὁμοίωμα τοῦ Γολγοθᾶ, ἀνηγέρθη δι' ἀδρατάτων ἐξόδων ἀπὸ ἁμαρτωλὸν μετανοοῦντα· εἶχε βλάψει πολὺ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ ὅπως τύχῃ τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ, ἀνέβη συρόμενος ἐπὶ τῶν γονάτων τὸ ὄρος ἐκεῖνο καὶ ἔγινεν ἀναχωρητὴς, ζήσας μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας τοῦ σταυροῦ, κατοικῶν ὑπὸ στέγην ἀχυρίνην, πρὸ πολλοῦ ἀφαρπασθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀνέμων.

» Ὁ ἥλιος δύει πάντοτε . . .

» Ὁ οὐρανὸς γίνεται σκοτεινότερος . . . αἱ φωτειναὶ γραμμαὶ τοῦ ὁρίζοντος, αἱ πρὸ ὀλίγου κατακόκκιναι σκοτίζονται μικρὸν κατὰ μικρὸν ὡς ἐλάσματα σιδήρου πεπυρακτωμένα, τῶν ὁποίων ἡ θέρμη σβέννυται βαθμηδόν.

» Αἴφνης ἀκούεται ὄπισθεν μιᾶς τῶν πλευρῶν τοῦ Γολγοθᾶ, ἀντικειμένης εἰς τὴν δύσιν, ψόφος πετρῶν ἀποσπωμένων καὶ κατακυλιομένων μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ ὄρους.

» Ὁ ποῦς ὁδοιπόρου, ὅστις, ἀφοῦ διέβη τὴν πεδιάδα, ἀναβαίνει πρὸ μιᾶς ὥρας τὴν ἀπόκρημνον ἐκείνην πλευράν, κατεκύλισε τὰς πέτρας.

» Καὶ δὲν φαίνεται μὲν ἀκόμη ὁ ὁδοιπόρος, διακρίνεται ὅμως τὸ σταθερὸν καὶ βραδὺ βῆμά του. . . . Τέλος πάντων φθάνει τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ τὸ ὑψηλόν του ἀνάστημα ζωγραφεῖται ἐπὶ τοῦ θυελλώδους οὐρανοῦ.

» Ὁ ὁδοιπόρος οὗτος εἶνε ὠχρὸς ὅσον καὶ ὁ Ἐσταυρωμένος, καὶ εἰς τὸ πλατὺ μέτωπόν του ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον κρόταφον, ἐκτείνεται μαύρη γραμμή.

» Οὗτος εἶνε ὁ ὑπερχιλιετὴς ἐργάτης τῆς Ἱερουσαλήμ, ὁ ἐργάτης ὁ γενόμενος κακὸς ἕνεκα τῆς δυστυχίας καὶ τῆς καταθλίψεως, ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος, ἀνελεήμων πρὸς τὰ παθήματα τοῦ Θεανθρώπου, τὸν ἀπεδίωξεν ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου του ὅτε, φέρων τὸν σταυρὸν, ἐζήτησε νὰ ἀναπαυθῇ πρὸ αὐτοῦ, εἰπὼν ἀπανθρώπως: Περιπάτει! περιπάτει!

» Καὶ ἔκτοτε ὁ Θεὸς τῶν ἐκδικήσεων εἶπε καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν ἀσυμπαθῆ ἐργάτην τῆς Ἱερουσαλήμ: Περιπάτει!

» Καὶ ἐπεριπάτησεν . . . εἰς αἰῶνας! . . .

» Ὁ δὲ Κύριος, παρατείνων τὴν ἐκδίκησιν αὐτοῦ, ἠθέλησεν ἐνίοτε νὰ προσκολλᾷ τὸν θάνατον εἰς τὰ βήματα τοῦ περιπλανωμένου καὶ καταράτου ἐκείνου ἀνθρώπου, ἀναρίθμητοι δὲ τάφοι νὰ γίνωνται τὰ ὅρια τοῦ φοβεροῦ περιπάτου του εἰς τὴν οἰκουμένην. Καὶ ἡμέραι ἀναπαύσεως ἦσαν πρὸς τὸν πλανώμενον ἄνθρωπον αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, καθ' ἃς ἡ ἀόρατος χεὶρ τοῦ Κυρίου τὸν ἔφερεν εἰς ἐρήμους, ὁμοίας ἐκείνης εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο τότε. Τοὐλάχιστον διαβαίνων τὴν ἔρημον ἐκείνην πεδιάδα, ἀναβαίνων τὸν τραχὺν ἐκεῖνον Γολγοθᾶν, δὲν ἤκουε τὸν πένθιμον ἦχον τῶν κωδώνων, ὅστις ἠκούετο πάντοτε ὄπισθεν αὐτοῦ εἰς τὰς κατοικημένας χώρας. Καθ' ἑκάστην, καὶ τὴν ὥραν ἀκόμη ἐκείνην, βυθισμένος εἰς τὴν ἄβυσσον τῶν λογισμῶν του, ἀκολουθῶν ἐλεθρίαν ὁδὸν, ὑπάγων ὅπου ἔφερεν αὐτὸν ἡ ἀόρατος χεὶρ, μὲ κεφαλὴν νεύουσαν εἰς τὸ στῆθός του, μὲ ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὴν γῆν, ὁ πλανώμενος ἄνθρωπος διέβη τὴν πεδιάδα καὶ ἀνέβη τὸ ὄρος χωρὶς νὰ ἀτενίσῃ τὸν οὐρανὸν, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὸν Γολγοθᾶν καὶ χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸν Σταυρόν.

» Ὁ πλανώμενος ἄνθρωπος εἶχε τὸν νοῦν εἰς τοὺς τελευταίους ἀπογόνους τῆς γενεᾶς του, αἰσθανόμενος ὅτι μεγάλοι κίνδυνοι τοὺς ἠπείλουν ἀκόμη.

» Καὶ ἀπηλπισμένος ὁ ἐργάτης τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐκάθησεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Γολγοθᾶ.

» Τὴν ὥραν ἐκείνην, τελευταία τοῦ ἡλίου ἀκτὶς, διασχίσασα πρὸς τὸν ὁρίζοντα τὴν ζοφερὰν συσσώρευσιν τῶν νεφῶν, ἔρριψεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ λάμψιν φλογερὰν, ὡς φλόγας πυρκαΐας.

» Ὁ Ἰουδαῖος ἐστήριζε τότε ἐπὶ τῆς χειρὸς τὸ μέτωπόν του· ἡ μακρὰ κόμη του, σειομένη ἀπὸ τὴν ἑσπερινὴν αὔραν, ἐσκέπαζε τὸ ὠχρὸν πρόσωπόν του, ὅτε, παραμερίσας ἀπὸ τὸ πρόσωπον τὴν κόμην, ἠπόρησεν αὐτὸς ὁ μηδέποτε πλέον ἀπορῶν.

» Καὶ μὲ βλέμμα ἄπληστον παρετήρει τὴν μακρὰν κόμην του, ἥτις, μαύρη οὖσα πρὸ μικροῦ, ὡς τὰ σκότη τῆς νυκτὸς, αἴφνης ἐλευκάνθη.

» Καὶ αὐτὸς εἶχε γηράσει, ὡς καὶ ἡ Ἡρωδιάς.

» Ἡ πρόοδος τῆς ἡλικίας του, σταματήσασα πρὸ δεκαοκτὼ αἰώνων, ἀνελάμβανε τὴν πορείαν της. Ὡς ἡ πλανωμένη Ἰουδαία, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐπλησίαζεν εἰς τὸν τάφον.

» Πεσὼν γονυπετὴς, ἔτεινε τὰς χεῖρας καὶ ἔστρεψε τὸ πρόσωπον πρὸς οὐρανὸν, ὅπως ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν ἐξήγησιν τοῦ χαροποιοῦ τούτου μυστηρίου.

» Τότε οἱ ὀφθαλμοί του ἔπεσαν κατὰ πρῶτον ἐπὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου, ἀπαράλλακτα ὡς καὶ ἡ πλανωμένη Ἰουδαία εἶχε προσηλώσει τὸ βλέμμα εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἁγίου Μάρτυρος.

» Ὁ Χριστὸς, τὴν κεφαλὴν νεύων ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου, ἐφαίνετο βλέπων μὲ ἱλαρότητα καὶ μὲ συμπάθειαν τὸν ἐργάτην, τὸν ὁποῖον εἶχε καταρασθῇ πρὸ τοσούτων αἰώνων, ὅστις, γονυπετὴς, ἔντρομος καὶ προσευχόμενος, ἔτεινε πρὸς αὐτὸν ἱκετευτικῶς τὰς χεῖρας.

— » Ὦ Χριστέ! ἀνέκραξεν ὁ Ἰουδαῖος, ὁ ἐκδικητικὸς βραχίων τοῦ Κυρίου μὲ ῥέρει εἰς τοὺς πόδας τοῦ βαρέος ἐκείνου σταυροῦ, τὸν ὁποῖον ἔφερες καταπεπονημένος καὶ κεκμηκώς! . . . Ὦ Χριστέ! ὅτε ἠθέλησας νὰ σταθῇς διὰ νὰ ἀναπαυθῇς εἰς τὸ κατώφλιον τῆς πενιχρᾶς μου κατοικίας, δὲν ἀνέκραζα ὡς ὁ μακάριος ἐκεῖνος στρατιώτης: «Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς!» ἀλλ' ἀδυσώπητος σὲ ἀπεδίωξα λέγων: «Περιπάτει! . . . Περιπάτει!» Καὶ ἰδοὺ, μετὰ βίον πλανώμενον, ἀνευρίσκομαι ἐνώπιον τοῦ σταυροῦ τούτου . . . καὶ ἰδοὺ τέλος πάντων ἡ κόμη μου ἐλευκάνθη . . . Ὦ Χριστέ! μὲ ἐσυγχώρησες λοιπὸν ἐν τῇ θείᾳ σου ἀγαθότητι; ἔφθασα λοιπὸν εἰς τὸ τέρμα τοῦ αἰωνίου μου περιπάτου; ἡ θεία σου εὐσπλαγχνία θὰ μὲ χορηγήσῃ τέλος πάντων τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ τάφου, ἡ ὁποία ῥεῦ! μέχρι τοῦδε μ' ἔφυγεν; . . . Ὦ! ἐὰν τὸ ἔλεός σου καταβῇ ἐπ' ἐμὲ, ἂς καταβῇ καὶ ἐπὶ τὴν γυναῖκα ἐκείνην, τῆς ὁποίας τὰ βάσανα εἰσὶ πάντῃ ὅμοια μὲ τὰ ἰδικά μου . . . Προστάτευσον, Κύριε, καὶ τοὺς ἀπογόνους τῆς ταλαιπώρου γενεᾶς μου, ἐξιλεώθητι διὰ τῆς τιμωρίας τοῦ δούλου σου! Εἰπὲ, εἰπὲ, Κύριε, θὰ συγχωρηθῶ μετ' αὐτῶν, ἢ αὐτοὶ θὰ συγχωρηθῶσι μετ' ἐμοῦ; . . . Γενηθήτω τὸ θέλημα Κυρίου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς!»

. . . . . .

» Εἰς μάτην τὴν ἀμριλύκην διεδέχθη νὺξ θυελλώδης καὶ ζοφερά. Ὁ περιπλανώμενος Ἰουδαῖος ἐδέετο ἀδιακόπως, τὸ γόνυ κλίνων εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Γολγοθᾶ· αἴφνης ἡ κεφαλή του ἐκάμφθη ὡς ἐκνευρισθεῖσα, οἱ ὀφθαλμοί του ἐκλείσθησαν ὡς βεβαρημένοι, καὶ μὴ ἀντέχων ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου ἐκείνου τόπου, ὅστις ἐχρημάτισεν ὁ τάφος ἀμφοτέρων τῶν Περιπλανωμένων.

» Πολὺν καιρὸν μετέπειτα οἱ διαβάται ἀπήντησαν τὰ λευκάζοντα ὀστᾶ τῶν δύο τούτων παραδόξων ὄντων, ἐρριμένα ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, καὶ ἡ συγκυρία αὕτη ὑπῆρξεν ἱκανὴ ὥστε νὰ δοθῇ εἰς τὸν λόφον ἐκεῖνον τὸ ὄνομα Κρανίου τόπος.

ΣΟΥΛΤΑΝ ΟΣΜΑΝ ΓΑΖΗ, Ο ΘΕΜΕΛΙΩΤΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ. (1)

Σουλεϊμάν Σαχ, ἡγεμὼν τῆς πόλεως Νέρε, παρὰ τὴν Κασπίαν θάλασσαν κειμένης, καὶ ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Ὀγουζιανῶν Ταρτάρων, τῶν ἄλλως Τούρκων καλουμένων, παρορμώμενος ὑπὸ τῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ νικηφόρου Γεγγὺς-Χάν, ἐγκαταλείπει τὴν πατρίδα του χρόνους τινὰς μετὰ τὸν κατακτητὴν τοῦτον, καὶ διευθύνεται πρὸς τὴν Εὐρώπην ἐπὶ κεφαλῆς πεντακισμυρίων Ταρτάρων ζητῶν νέας γαίας, περὶ τὸ 1214 ἀπὸ Χριστοῦ. Εἰσέρχεται λοιπὸν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, κατακτᾷ πλείστας αὐτῆς πόλεις καὶ προχωρεῖ μέχρι τοῦ Εὐφράτου. Ἀλλὰ, θελήσας νὰ διέλθῃ ἔφιππος τὸν ποταμὸν τοῦτον, πνίγεται εἰς αὐτὸν ἐν πλήρει ἀκμῇ τῆς ἀνδρικῆς του ἡλικίας καὶ πρὸ τῶν πυλῶν τῆς δόξης καὶ εὐκλείας εὑρισκόμενος.

Οἱ τέσσαρες υἱοὶ τοῦ ἥρωος τούτου διανέμονται μεταξὺ των τὸν στρατὸν καὶ τὰ πλούτη τοῦ πατρός των. Καὶ δύο μὲν ἐξ αὐτῶν ἐπανέρχονται εἰς τὴν πάτριόν των γῆν, παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Κασπίας θαλάσσης· οἱ δὲ ἄλλοι δύο, Ἐρτόγρουλ καὶ Ντουνδὰρ καλούμενοι, ἐγκαθίστανται εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ πατρός των κατακτηθέν-τόπους μεταξὺ Χαλεπίου καὶ Καισαρείας. Ἀποθανόντος ὀλίγα τινα χρόνου τοῦ Ντουνδὰρ (Τυνδάρεω), ὁ Ἐρτόγρουλ συνένοι τὰ στρατεύματά του μὲ τὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐπεκτείνει τὰς κατακτήσεις του, καὶ διαδίδει τὴν ὑπ' αὐτοῦ πρεσβευομένην Μωαμεθανικὴν θρησκείαν.

ΣΟΥΛΤΑΝ ΟΣΜΑΝ ΓΑΖΗ.

Ἀλαδδὶν, ὁ Σουλτάνος τοῦ Ἰκονίου, ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Σελσουκιδῶν, ὅστις ἐξουσίαζε μέρος τῆς Συρίας καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐσκέφθη ὅτι ἦτο προτιμότερον νὰ ἐγκολπωθῇ τὸν ἡγεμόνα τοῦτον, διορίζων ἀρχηγὸν τοῦ στρατοῦ του, παρὰ νὰ τὸν ἔχῃ ἐχθρόν. Προσκαλεῖ λοιπὸν παρ' αὐτῷ τὸν Ἐρτόγρουλ, ὅστις δέχεται τὴν πρόσκλησιν μετὰ τῆς μεγαλητέρας εὐπειθείας, καὶ λαμβάνει ὡς διαμονήν του πόλιν τινὰ τῆς ἐπαρχίας Ἀγκύρας. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν αἱ ὑπὸ τοῦ Ἀλαδδίνου κυβερνώμεναι ἐπαρχίαι ἦσαν ἐκτεθειμέναι εἰς τὰς συχνὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ταρτάρων, οἵτινες εὑρίσκοντο διεσπαρμένοι εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἀσίας ἀπὸ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Γεγγὺς-Χάν. Ὁ Ἐρτόγρουλ, ἑνώσας τὸν στρατόν του μὲ τὸν τοῦ Ἀλαδδίνου, οὐ μόνον ἐμπόδισε τὰς προόδους τῶν Ταρτάρων, ἀλλὰ καὶ παρακολουθήσας αὐτοὺς, τοὺς ἠνάγκασε νὰ ἀπομακρυνθῶσι τῶν ὁρίων τοῦ βασιλείου, καὶ οὕτως ηὔξησε μεγάλως τὰς κτήσεις τοῦ Ἀλαδδίνου. Κατέκτησεν ἐπὶ τούτοις τὴν Ἑλληνικὴν πόλιν Κοτύαιον, καὶ ἐνῷ παρεσκευάζετο εἰς νέας κτήσεις, ὁ ἐχθρὸς τῆς δόξης τῶν ἡρώων θάνατος ἥρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ ἐνδόξου σταδίου του, πρὸς μεγίστην θλῖψιν τοῦ Ἀλαδδίνου, ὅστις ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸ πρώτιστον ὑποστήριγμα τοῦ βασιλείου του.

Ἐν τούτοις ἡ τύχη ἐπεφύλαξε τῷ Μονάρχῃ τούτῳ ἕτερον ὑπερασπιστὴν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἐρτόγρουλ. Ἔσχεν οὗτος τρεῖς υἱοὺς, ἐξ ὧν ὁ πρωτότοκος Ὀσμὰν ἐκληρονόμησεν ὅλα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀλαδδίνου παραχωρηθέντα τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀγαθά. Περιπλέον δὲ ὁ ἀγαθὸς οὗτος Σουλτάνος, εὐγνώμων διατελῶν εἰς τὴν μνήμην τοῦ πατρός του, ἀπένειμεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἥρωος πλείστας ὅσας τιμὰς, δωρήσας αὐτῷ βαρύτιμον στρατιωτικὴν πανοπλίαν, σημαίας, τύμπανα, κτλ. καὶ ἀνακηρύξας αὐτὸν γενικὸν Ἀρχιστράτηγον τοῦ στρατοῦ του, ἔχοντα ἀπόλυτον ἐπ' αὐτοῦ ἐξουσίαν. Ἐπέτρεψε πρὸς τούτοις εἰς τὸν νέον Ὀσμὰν νὰ ἐκτυπώσῃ νόμισμα φέρον τὴν ἰδίαν του εἰκόνα καὶ πὸ ὄνομά του, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸ προνόμιον ὥστε εἰς ὅλας τάς τε ὑπὸ τοῦ πατρός του κατακτηθείσας καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῦ κατακτηθησομένας πόλεις νὰ ἀναφέρεται τὸ ὄνομά του εἰς τὰς δημοσίας προσευχάς.

Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ σχεδὸν βασιλικοῦ μεγαλείου τοῦ Ὀσμὰν δὲν ὑπελείπετο ἄλλο τι, εἰμὴ ὁ τίτλος Σουλτάνου· πλὴν δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ τοῦτον κατ' οὐδένα τρόπον ἐνόσῳ ἔζη ὁ Ἀλαδδίν. Πιστὸς μάλιστα εἰς τὰς πρὸς τὸν ἡγεμόνα τοῦτον ὑποχρεώσεις του, οὐδὲν ἄλλο ἐσκέπτετο εἰμὴ πῶς νὰ στερεώσῃ αὐτὸν πλειότερον ἐπὶ τοῦ θρόνου. Κατετρόπωσεν εἰς αἱματηράν τινα μάχην τὸν ἡγεμόνα τοῦ Καρὰ-Χισσὰρ, τοῦ ὁποίου τὴν πόλιν κυριεύσας, ἐξελέξατο αὐτὴν ὡς τὴν καθέδραν τοῦ μεγαλείου του· καὶ προσκαλέσας εἰς αὐτὴν κατοίκους ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τῆς Ἀσίας, διὰ τῶν κομψῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν τειχῶν, ἅτινα ἀνήγειρε, κατέστησεν αὐτὴν ὄντως βασιλικὸν ἐνδιαίτημα. Πρὸς τούτοις ἐκυρίευσε καὶ μέγα μέρος τῆς Παφλαγονίας, ὑποτάξας πλείστας ὅσας τέως ἀνυποτάκτους φυλάς.

Ἀποθανόντος περὶ τὸ 1300 ἔτος τοῦ Σουλτάνου Ἀλαδδίνου ἀτέκνου, ὁ Ὀσμὰν, ὅστις κατεῖχε τὰ πρωτεῖα ὡς πρὸς τὴν γενναιότητα, τὴν φήμην, τὴν δύναμιν καὶ τὰ πλούτη μεταξὺ τῶν λοιπῶν φόρου ὑποτελῶν εἰς τὸν Σουλτάνον ἡγεμόνων, ἀνεκηρύχθη διάδοχος αὐτοῦ, ὑπερνικήσας

(1) Σύγγραμμα ὡς τὸ ἡμέτερον, ἐκδιδόμενον ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ εὐρυχώρου Κράτους τῶν Ὀσμανλιδῶν, καὶ σκοποῦν τὴν διάδοσιν τῶν γραμμάτων, τῆς ἱστορίας καὶ ἐν γένει πάσης γνώσεως τεινούσης πρὸς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν πάσης τάξεως ἀναγνωστῶν αὐτοῦ, δικαιοῦται, νομίζομεν, πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἐνδιατρίβῃ εἰς πράγματα, ἅτινα ἀφορῶσιν ἰδίως τὰ περὶ ἡμᾶς, καὶ τὰ ὁποῖα ἐξ ἀκοῆς μόνον οἱ πλεῖστοι γνωρίζομεν. Κατὰ ταῦτα θέλομεν ἀφιεροῦντεῦθεν σελίδας τινὰς τῆς Ἑπταλόφου πρὸς περιγραφὴν διαφόρων Σουλτάνων τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι θέλομεν εὐχαριστήσει συνάμα καὶ ὠφελήσει τοὺς φιλίστορας καὶ φιλοπερίεργους ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν.

σας ἁπάσας τὰς ἀντενεργείας τῶν τὰ πρωτεῖα φερόντων διά τε ὑποσχέσεων καὶ δι' ἀπειλῶν. Καὶ οὕτως, ἓν ἔτος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προκατόχου του, ἀναγνωρίζεται ὁμοφώνως Σουλτάνος, καὶ λαμβάνει τὸν τίτλον Αὐτοκράτορος τῶν Ὀθωμανῶν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Καρὰ-Χισσάρ.

Ὁ ἀρειμάνιος Μονάρχης οὗτος, ἅμα λαβὼν εἰς χεῖρας τὰς ἡνίας τοῦ ἐκτεταμένου Κράτους του, ἀφοῦ ἐτακτοποίησεν αὐτὸ ἐσωτερικῶς, ἠθέλησε νὰ ἐπαυξήσῃ αὐτὸ καὶ διὰ νέων κατακτήσεων. Κυριεύει λοιπὸν τὴν πόλιν Κιοπρού-Χισσάρ, καὶ ἀκολούθως πολιορκεῖ τὴν Νικομήδειαν· ἀλλ' ἀναγκάζεται νὰ τὴν ἐγκαταλίπῃ, καὶ νὰ ἐπανέλθῃ ἄπρακτος. Τότε οἱ γειτονεύοντες εἰς τὸ Κράτος τοῦ Ὀσμὰν διοικηταὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν, κατεπτοημένοι ἐκ τῆς προόδου τῶν ὅπλων τοῦ νέου Σουλτάνου, συνερώνησαν μεταξύ των ἐν μεγίστῃ μυστικότητι ὅπως, συνενώσαντες τὰς δυνάμεις των, προσβάλωσι τὸν Ὀσμὰν ἐξ ἐφόδου. Ἀλλ' ἡ ἀγρυπνοῦσα ἐπὶ τῶν συμφερόντων τοῦ ἡγεμόνος τούτου τύχη εἰδοποίησεν αὐτὸν ἐγκαίρως· ὥστε, προλαβὼν τοὺς ἐχθρούς του πρὶν ἢ ἔτι συσσωματωθῶσιν, ἐπέπεσε κατ' αὐτῶν, τοὺς διεσκόρπισε κακῶς ἔχοντας, καὶ ἐπανέκτησε τὴν πόλιν Κοτύαιον, ἥτις ἀπό τινος εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Ὀσμὰν, κύριος ὅλων σχεδὸν τῶν πόλεων τῆς Βιθυνίας, ἐνόμιζεν ὅτι τὸ Κράτος του οὐδόλως ἦν ἐξησφαλισμένον ἐνόσῳ δὲν ἦτο κύριος τῆς Προύσης. Ἐκστρατεύσας λοιπὸν, ἐπολιόρκησεν αὐτὴν στενῶς· ἀλλὰ, βλέπων ὅτι ἦτο δύσκολον νὰ κυριεύσῃ αὐτὴν διὰ τῆς βίας, ἀνήγειρεν ἀπέναντι αὐτῆς δύο φρούρια ὅπως τὴν προσβάλωσιν, αὐτὸς δὲ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν του, ἀναθέσας τὴν πολιορκίαν εἰς τὸν πρωτότοκον υἱὸν καὶ διάδοχόν του Ὀρχὰν ἢ Ὀρκὰν, (Ὀρκανὸν, κατὰ Νικηφόρον τὸν Γρηγορᾶν), ὅστις διεκρίνετο μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν του διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν γενναιότητά του, διότι εἶχεν ἤδη ἀνδραγαθήσει καὶ αὐτὸς εἰς τὸ στάδιον τοῦ πολέμου, κατακτήσας πόλεις τινάς.

Ἐν τούτοις ὁ Ὀσμὰν ἐνησχολεῖτο ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τὴν διάδοσιν τῆς Μουσουλμανικῆς θρησκείας, ἀποστείλας πανταχοῦ τῆς Ἀσίας ἀγγελιαφόρους (τσαούσους), καὶ προσκαλῶν τοὺς πάντας εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς θρησκείας ταύτης, ὡς τῆς μόνης ἀληθοῦς, διὰ κεραυνοβόλου διατάγματος. Πολλοὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς Ἀσίας καὶ σημαντικὸς ἀριθμὸς πόλεων ὑπετάγησαν εἰς τοὺς νόμους τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, φοβηθέντες τὴν πρόσκλησιν τοῦ ἐπὶ τοῦ Θρόνου αὐτοῦ καθημένου Μονάρχου ὡς ὀρθοχαίτου λέοντος βρυχηθμόν.

Ἀλλ' οἱ μόχθοι καὶ αἱ πολυειδεῖς φροντίδες ἐπηρέασαν ἐπαισθητῶς τὴν ὑγείαν τοῦ Ὀσμὰν, ὅστις ἤρχησεν ἀπὸ πολλοῦ νὰ αἰσθάνεται τὰ φυσικὰ ἀποτελέσματα τῆς ἡλικίας. Καί τοι δὲ λίαν ἐξησθενημένος ὑπὸ τῆς ποδαλγίας, διετήρει ὅμως ἀκμαίας τὰς διανοητικάς του δυνάμεις καὶ λίαν ἐνεργὸν τὸ πνεῦμα. Δὲν ἔπαυσε διανοούμενος σχέδια ἐπὶ σχεδίων καὶ ἐπινοῶν μέσα πρὸς ἐκπόρθησιν τῆς ἰσχυρᾶς πόλεως Προύσης, ἧς τὴν κατάκτησιν τοσάκις ἀπεπειράθη αὐτοπροσώπως, πλὴν ἄνευ ὠφελείας.

Ἐν τούτοις ἡ τύχη τῶν ὅπλων ἐφάνη εὐνοϊκωτέρα ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην εἰς τὸν υἱόν του, καὶ ἡ πόλις αὕτη, μετὰ πολυχρόνιον γενναίαν ἀντίστασιν, παραδίδεται εἰς τὸν Ὀρχάν. Ἀλλ' ἐνῷ ὁ νεανίας οὗτος κατακτητὴς εὑρίσκετο εἰς τὸ ἔπακρον τῆς χαρᾶς του διὰ τὴν ἀπόκτησιν μιᾶς τόσον σημαντικῆς πόλεως, λαμβάνει τὴν λυπηρὰν ἀγγελίαν ὅτι ὁ πατήρ του ἔπνεε τὰ λοίσθια. Ὁ θρίαμβός του τότε μετεβλήθη εἰς πένθος. Σπεύδει πάραυτα πλησίον τοῦ Σουλτάνου, ὅστις τὸν ὀνομάζει διάδοχόν του, δίδει εἰς αὐτὸν τὴν πατρικήν του εὐλογίαν, καὶ ἀποθνήσκει ἑβδομηκοντούτης περίπου τὴν ἡλικίαν ᾗ τὰ ἔνδοξον βασιλείαν εἰκοσιεξ ἐτῶν καὶ τριῶν μηνῶν.

Ἀπὸ τοῦ Ὀσμὰν, τοῦ θεμελιωτοῦ τούτου τῆς Ὀθωμανικῆς δυναστείας, ὅθεν ἕλκουσι τὸ γένος ὅλοι οἱ τῆς Αὐτοκρατορίας Σουλτάνοι, (Ἐλι-Ὀσμανὲν=ἀπόγονοι τοῦ Ὀσμὰν), ἡ κατάστασις τῶν Τούρκων νέαν ἔλαβεν ἰσχὺν καὶ ζωὴν, καὶ εὐκόλως δύναται ἕκαστος νὰ μαντεύσῃ ἐκ τῆς μέχρι τούτου προόδου αὐτῶν τὸ μέλλον μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους τούτου, ὡς ἀπέδειξεν ἐμπράκτως ἡ ἱστορία.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΝΟΜΩΝ ΤΗΡΗΣΙΣ ΠΑΡ' ΑΡΧΑΙΟΙΣ.—Ὁ Χαρώνδας καὶ ὁ Ζάλευκος, βασιλεῖς καὶ νομοθέται τῶν Θουρίων καὶ τῶν Λοκρῶν, ἀπηλλαγατίσθησαν διὰ τῆς παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἀκριβεστάτης τηρήσεως τῶν νόμων των. Ὁ πρῶτος, θέλων νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς φόνους, οἵτινες ἠκολούθουν συχνὰ εἰς τὰς κοινὰς συνελεύσεις, ἐξέδωκε νόμον ἀπαγορεύοντα τὴν εἰς αὐτὰς ἔνοπλον εἴσοδον τῶν πολιτῶν ἐπὶ ποινῇ θανάτου. Ἐπιστρέφων δέ ποτε ἀπὸ τὸν ἀγρόν του καὶ μαθὼν ὅτι συνεδριάζει ὁ λαὸς, ἀπῆλθεν εἰς τὴν συνέλευσιν λησμονήσας ὅτι ἦτο ὡπλισμένος ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν. Ὅθεν εἷς τῶν πολιτῶν ἰδὼν αὐτὸν ἀνέκραξεν: « Ἀλλὰ σὺ πρῶτος, ὦ βασιλεῦ, παραβαίνεις ὃν ἔθηκας νόμον! » Ὄχι, ἀποκρίνεται αὐτὸς, μάλιστα τὸν ἐκπληρῶ. » Καὶ σύρας τὴν μάχαιράν του, πλήττεται καὶ πίπτει νεκρός.

Ὁ δεύτερος ἐθέσπισε νὰ καταδικάζεται εἰς ὀφθαλμῶν πῆρωσιν ὅστις ἤθελε φωραθῇ μοιχός. Ὑποπίπτει ὁ υἱός του εἰς τὸ ἔγκλημα τοῦτο, ὅλοι δὲ οἱ Λοκροὶ, κινούμενοι ἀπὸ συμπάθειαν καὶ οἶκτον, ζητοῦσι παρὰ τοῦ βασιλέως τὴν συγχώρησιν τοῦ παραβάτου. Αὐτὸς ὅμως ἀνθίσταται ἐπιμόνως, καὶ διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τόσον τὴν πατρικὴν φιλοστοργίαν ὅσον καὶ τὸν νόμον, συγκατατίθεται νὰ ἐξορυχθῇ ὁ εἷς μόνον ὀφθαλμὸς τοῦ υἱοῦ του καὶ ὁ εἷς τῶν ἰδικῶν του.

ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΤΙΜΩΡΙΑ. — Κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1856 ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια τῆς Ἀγγλίας εἶχε μεταβῆ εἰς Ὀσβόρνην, ἐν τῇ νήσῳ Οὐάϊτ (Wight.) Ἐνῷ μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ νέος Πρίγκηψ τῆς Οὐαλίας, ἐπίδοξος διάδοχος τοῦ θρόνου, περιεφέρετο παρὰ τὰς ὄχθας τῆς μικρᾶς λιμνης τῆς νήσου, ἁπαντᾷ παῖδα συλλέγοντα ὄστρακα, ἐξ ὧν εἶχε γεμίσει κάλαθον. Ὁ Πρίγκηψ, νομίζων ὅτι τὰ πάντα τῷ εἶνε συγκεχωρημένα, ἀνέτρεψε τὸν κάλαθον τοῦ παιδὸς, ὅστις δυσαρεστηθεὶς εἶπεν: « Ἐὰν κάμῃς τοῦτο ἄλλην μίαν φοράν, θέλεις ἰδεῖ! — Αἴ! ἀπήντησεν ὁ νέος Πρίγκηψ, βάλε τὰ ὄστρακά σου εἰς τὸν κάλαθον, καὶ θέλεις ἰδεῖ ἂν δὲν τὸν ἀνατρέψω καὶ πάλιν. » Ὁ παῖς, ἀφοῦ συνήθροισε τὰ ὄστρακά του, εἶπε πρὸς τὸν

βασιλόπαιδα: «Ἔγγισέ τα τώρα, ἂν τολμᾷς!» Εἰς τὴν πρόκλησιν ταύτην ὁ Πρίγκηψ ἀπήντησεν ἀνατρέψας δι' ἑνὸς λακτίσματος τὸν κάλαθον, καὶ ῥίψας αὐτὸν εἰς τὴν λίμνην· πλὴν ἀντημείφθη διὰ καλοῦ γρόνθου ἐπὶ τοῦ προσώπου, ὅστις μετὰ τοσαύτης σφοδρότητος κατεφέρθη, ὥσπε τοῦ ἔπηξε τὰ χείλη καὶ τοῦ καταιμάτωσε τὴν μύτην.

Ἡ βασίλισσα, ἥτις περιεπάτει ἐκεῖ πλησίον, ἰδοῦσα τὴν μεταβολὴν τοῦ προσώπου τοῦ Πρίγκηπος, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν· ὁ νεανίσκος κατ' ἀρχὰς μὲν ἐσιώπησεν, ἀλλ' ἔπειτα ὡμολόγησε τὴν ἀλήθειαν.— «Ἔπαθες ἄξια τῶν ὅσων ἔπραξες, εἶπεν ἡ βασίλισσα, καὶ ἐὰν δὲν ἐτιμωρεῖσο ἀρκούντως διὰ τὸν αὐθαίρετον τρόπον σου, ἐγὼ ἤθελον σοὶ ἐπιβάλει αὐστηρὰν ποινήν. Ἐὰν δὲ ἐξακολουθῇς ἔχων ὁμοίαν διαγωγὴν, ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλουν σὲ φεισθῆ περισσότερον.» Ἡ Α. Μεγαλειότης, ἀποταθεῖσα ἔπειτα πρὸς τὸ πτωχὸν παιδίον, διέταξεν αὐτὸ ἵνα τὴν ἐπιοῦσαν φέρῃ παρ' αὐτῇ τοὺς γονεῖς του. Ὅταν δὲ οὗτοι παρουσιάσθησαν εἰς τὸ βασιλικὸν ἐνδιαίτημα, ἡ βασίλισσα τοῖς ἀνήγγειλεν ὅτι ἀναδέχεται τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὸ μέλλον τοῦ τέκνου των.

ΑΙ ΤΕΡΑΤΟΛΟΓΙΑΙ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ.—Ἀδύνατον εἶνε νὰ συλλάβῃ τις πλήρη ἰδέαν τῶν τερατολογιῶν, δι' ὧν οἱ Δυτικοὶ ἱερεῖς προσεπάθουν νὰ ἐξαπατήσωσι τὸν λαὸν κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας τῆς Βυρτεμβέργης εὑρίσκοντο τεμάχια τῆς κιβωτοῦ τοῦ Νῶε, ἰδρὼς ὅστις ἔβρεξε τοὺς τρεῖς παῖδας ἐν τῇ καμίνῳ, τίμιον ξύλον τοῦ σταυροῦ, τρίχες τοῦ πώγωνος τοῦ Ἁγίου Χριστοφόρου καὶ μυρία ἄλλα τοιαῦτα τραγέλαφα. Εἰς Σχαφούζην ἐδεικνύετο ἡ πνοὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωσὴφ, ἣν ὁ Ἅγιος Νικόδημος εἶχε δεχθῆ εἰς τὸ χειρόκτιόν του, εἰς δὲ Νυρεμβέργην ὑπῆρχε καὶ ἓν μέγα πτερὸν ἐξαχθὲν ἀπὸ τὰς πτέρυγας τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Ἔμποροι δὲ ἱερωνήθεν λειψάνων ἐνοικίαζον ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτήτας αὐτὰ, συμφωνοῦντες νὰ τοῖς δώσωσι τόσον τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῶν εσπραχθησομένων κερδῶν, καὶ τὰ ἐξέθετον εἰς τὰς ἀγορὰς καὶ εἰς τὰς πανηγύρεις. Ἀλλὰ τὸ γελοιωδέστερον τῶν αἰσχρῶν τούτων ἐπινοημάτων τῆς ἀγυρτείας, μετὰ τὴν πολυθρύλλητον ἑορτὴν τῶν τρελλῶν καὶ τῶν γ[illegible] δάρων, ἦσαν οἱ λεγόμενοι γέλωτες τοῦ Πάσχα. Ἐπειδὴ ἐρρύοντο ὅτι ἡ ἑορτὴ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἔπρεπε νὰ τελῆται ἐν πλείστῃ ὅσῃ χαρᾷ καὶ θυμηδίᾳ, οἱ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην λαλοῦντες ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ἱερεῖς προσεπάθουν νὰ προκαλέσωσιν ὅσῳ τὸ δυνατὸν πλείω γέλωτα παρὰ τοῦ ἀκροατηρίου των, καὶ ἐντεῦθεν ὁ μὲν [illegible] ὡς κόκκυξ, ὁ δὲ ἐσύριζεν ὡς χήν, ἄλλος ἐπεδείκνυε μικῶς διεσκευασμένος εἰκόνας, ἄλλος διηγεῖτο [illegible] ἀπρεπεστάτας, ἕτερος ἱστόρει τὰ γελοιώδη κατὰ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων, [illegible] ὧν ποτε εἷς τι καπηλεῖον, ἡπάτησε τὸν κύριον καὶ ἀροῦ ἔπιε κατὰ κόρον, ἀνεχώρησε χωρὶς οὐδὲ νὰ δώσῃ. Παραλείπομεν τὴν πληθὺν τῶν λοιπῶν [illegible] ἐμνημάτων, καὶ τῶν θαυμάτων, καὶ τῶν συγ[illegible]ρτων, καὶ τῶν πωλουμένων εἰκόνων τῆς Παναγίας [illegible]ντκοντα μὲν σκοῦδα μετὰ θαυμάτων, πρὸς εἴκοσι [illegible] θαμάτων, κτλ. κτλ. Τὰ τοιαῦτα ἴσως παρὰ τῶν [illegible] θερηθῶσι μυθώδη, καὶ ὅμως εἰσὶν ἀληθέστατα καὶ ἐξεικονίζουσι τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους.

ΑΡΕΤΗ ΚΑΙ ΤΙΜΗ.—Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις, τὰ δύο ταῦτα ἀθάνατα ὄντως δῶρα, ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀρετὴ, ἦσαν ἀποθεωμένα. Εἰς τὴν Ῥώμην κατ' ἀρχὰς ὁ αὐτὸς ναὸς ἦν ἀφιερωμένος εἰς ἀμφοτέρας· ἀκολούθως δὲ ἑκάστη ἔσχεν ἰδιαιτέρους ναοὺς, τοιουτοτρόπως κατεσκευασμένους, ὥστε κανεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναὸν τῆς τιμῆς χωρὶς πρῶτον νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ ναοῦ τῆς ἀρετῆς. Οὕτως οἱ ἀρχαῖοι ὑπενθυμίζοντο ἀδιακόπως ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶνε ἡ μόνη πρὸς τὴν ἀληθῆ τιμὴν ὁδός. Πόσον εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἀνηγείροντο καὶ σήμερον ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀποτελούντων ἑκάστην κοινωνίαν ἀτόμων βωμοὶ πρὸς τὰς δύο ταύτας ἀθανάτους καὶ σωσιπόλεις θυγατέρας τοῦ οὐρανοῦ!

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΦΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΡΑΙΑ.

ΠΟΙΗΜΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΟΥ.

Α'.

Ἡ Ἀναχώρησις.

Ὁ Φαίδων φεύγει· παρθένος κλαίει,
κλαίει τὸν φεύγοντα ἐρωμένον.
ἡ παρειά της ῥοδόχρους καίει,
θύρριν τὸ ὁμίλημα της ἀκραιμένον.

«Φεύγεις, ὦ Φαίδων; — Φεύγω, φιλτάτη!
—Θὰ μ' ἐνθυμῆσαι; — Σοῖ τὸ ὁμνύω!
—Λάβε τὸ ῥόδον αὐτό. — Σὺ κράτει
τῆς κεφαλῆς μου βοστρύχους δύω.»

Εἰς τὴν ἀγκάλην ἡ εἷς τοῦ ἄλλου
ἔπεσαν τότε· ὁποῖος θρῆνος!
Ἐντὸς μιγάλου ἀκρύων σάλου
κατεκυμάνθη αὐτὴ κ' ἐκεῖνος.

«Τὸ πλοῖον φεύγει. —Στάσου ὀλίγον!
— Ἄφες, Ἀστραία! — Ὦ! στιγμὴν μίαν!»
Λυγμὸν τον ἕνα ἐκεῖνος πνίγων,
ὁρμαθὸς φθάνει τὴν παραλίαν.

Ὅταν συνῆλθεν ἡ κόρη, μόνη
ἐκεῖ εὑρέθη· τὸ πλοῖον μόνον
εἶδε τὰς πτέρυγας νὰ ἁπλώνῃ,
φεύγον ὡς φεύγει πτηνὸν ὁρμιόνων.

Καὶ εἰς τὸν οἶκον ἡ τεθλιμμένη
στρέφει τὸν φίλον της καρτεροῦσα,
καὶ τὸν προσμένει, καὶ τὸν προσμένει,
πάντοτε κλαίουσα καὶ θρηνοῦσα.

Ὁ Παράδεισος καὶ τὰ παιδία.

Ἐπὶ γηλόφου φαιδροῦ, χλοώδους,
ἐν μέσῳ κήπου τερπνοῦ, εὐώδους,
βρίθοντος δάφνης, πορτοκαλέας,
ὁ οἶκος ἔκειτο τῆς Ἀστραίας.

Ἐμοσχοβόλουν ἐκεῖ τὰ ἴα,
ἐκεῖ τὰ κρίνα ἐμοσχοβόλουν,
καὶ ὅταν ἔαρος ἦν πρωΐα
ἀπὸ τὴν ὀρόσον ἐρεγγοβόλουν.

Δάση κατάσκια ἦσαν πέριξ
ἐνδιαιτήματα ἀηδόνων,
ὅπου ζεφύρων ἐπέτα πτέρυξ
μετὰ τὰ ψύχη σφοδρῶν χειμώνων.

Ἀπὸ τὰ ὕψη ὕδατα κρύα
ἐκυλινδοῦντο μετὰ ψιθύρου,
καὶ πέραν ἔλαμπε παραλία
τὸ χρῶμα φέρουσα τοῦ σαπφείρου.

Ἐν μέσῳ ταύτης τῆς θείας χώρας
ἡ κόρη ἔζησε καὶ ὁ νέος,
ἐκεῖ διῆλθον γλυκείας ὥρας
ἀνταγαπώμενοι ἀμοιβαίως.

Ἦτο ἡ κόρη μητρὸς πενθούσης
μόνη γλυκεῖα παρηγορία,
μητρὸς ἀώρως ἀποθανούσης
ὁ Φαίδων ἦτο ἐλπὶς γλυκεῖα.

Παρὰ τὸν τάφον αὐτῆς θρηνοῦντες
πολλάκις ἦλθον οἱ ἐρωμένοι,
καὶ τὸ μνημεῖόν της στεφανοῦντες
πολλάκις ἔφυγον δακρυσμένοι.

Πλὴν τοὺς γονεῖς των γωρίζουν πάθη;
Ὁ τῆς Ἀστραίας πατὴρ εἰς μνῆμα
ἐστάλη, ἄωρον πέσας θῦμα·
ποία δὲ ἔσφαξεν αὐτὸν σπάθη;

Οἴμοι! ὦ Φαίδων, ἡ τοῦ πατρός σου!
Ποσάκις ἔκλαυσε μετ' ἐκείνης
ὁ διαυγέστατος ὀφθαλμός σου
ἐπὶ τῆς κρύας ἐκείνου κλίνης!

Ἐμονομάχησαν· τοῦτο μόνον
ὁ Φαίδων ἤκουσε καὶ ἡ κόρη.
Καθεὶς των ἤκουε καὶ ἠπόρει,
τὰς ἀπαλάς του χεῖρας σταυρώνων.

Ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῶν πρωΐας
ἦσαν ἀχώριστοι ὅλω φίλοι,
ἀπὸ τῆς πρώτης των ἡλικίας
τ' ἀθῶα ἤνοιγ' οἱ ὄλυ γείλη.

Ἀντηγαπῶντο· εἰς τὰ πεδία,
εἰς τὰ ῥύακια, εἰς τὰ ὄάση
εὐθύμως ἔτρεχον τὰ παιδία
ἅμα τὸ ἔαρ ἤθελε φθάσει.

Νὰ κόψῃ ἔτρεχεν αὐτὴ ῥόδα,
αὐτὸς ἡράνθεμα νὰ συλλέξῃ,
καὶ τὸν γοργόν του συστρέφων πῶδα,
ἐπὶ τῆς χλόης μ' αὐτὴν νὰ παίξῃ.

Ἐκεῖ τὰ ἄσματα ἠκροῶντο
τῶν ἀηδόνων, καὶ ἐθεῶντο
ἐν οὐρανίᾳ ὅλως ἐκστάσει
τ' ἀνθοῦντα πέριξ ἐκεῖνα ὄάση.

Φύσις καὶ κάλλος καὶ ἁρμονία
ἐν τῇ ψυχῇ των ἐνεπνεύθη,
καὶ ἡ ἀθῶα των ἡ καρδία
πυρὸς ποιήσεως ἐπληρώθη.

Οὕτω παρῆλθεν ἡ παιδική των
ἡ ἡλικία μεστὴ χαρίτων,
καὶ τῶν ἐρώτων ἡ ἡλικία
πλήρης ἀκτίνων ὑπεμειδία.

Ἐμπρὸς τοῦ Φαίδωνος ἠνθρία
ἡ νέα κόρη· ὁ Φαίδων πάλιν
ἐμπρὸς τῆς φίλης αὐτοῦ ὠχρία,
κ' ἐντὸς του νέαν ἤκουε πάλην.

Ἦτο μυστήριον τοῦτο ἆρα;
Αὐτοὶ ἠγνόουν· πλὴν σὺ, κιθάρα,
συνενουμένη μὲ τὴν φωνήν μου,
αὐτὴν τελείωσον τὴν ὠδήν μου.

Καὶ σὺ, ὦ Ἔρως, τὰς πτέρυγάς σου
ἐδῶ συστέλλων ὑποδοήθει,
καὶ ψάλλε πόσον πικρὰ ἡ δάς σου
διὰ τ' ἀγνά των ὑπῆρξε στήθη.

(Ἀκολουθεῖ.)

Η ΗΧΩ ΤΗΣ ΛΥΡΑΣ ΜΟΥ.

My gentle Harp! once more i waken
The sweetness of the slumbering strain.
(Th. Moore.)

Ἐπὶ κλάδου μαρανθέντος ὑψικόμου δρυὸς, λύρα,
πρὸ καιροῦ προσηρτημένη, ἔπαυσες νὰ ψάλλῃς πλέον·
πλὴν ὁπόταν εἰς τὴν Ἑω τ' οὐρανοῦ ἀνοίγ' ἡ θύρα,
σὲ ἀκούω νὰ σκορπίζῃς στεναγμὸν πολλάκις νέον.

Κ' εἰς τὸ στῆθός μου ὁμοίως ἡ κιθάρα, ἣν ἡ Μοῦσα
ἄλλοτ' ἤγγισε τοσάκις, κοίτεται χαλαρωμένη·
πλὴν ὁπόταν μία λέξις, πᾶν τὸ παρελθὸν καλοῦσα,
ἡ ἀνάμνησις, ἡ ὄναρ, ἡ ἐλπὶς ματαιουμένη,

Διερχόμεναι ἐγγίσουν τὰς νευρὰς τὰς παρατόνους,
καὶ αὐτὴ τότε δονεῖται, κ' ἡ ψυχή μου αὐτὴ τέλος
συγκινεῖται καὶ συλλέγει τοὺς θρηνώδεις αὐτῆς στόνους,
πρὸς τὰ ὕψη ὠχουμένους ὡς οὐρανίον τι μέλος.

—

Η ΔΥΣΜΟΡΦΟΣ.

Quand, jeune enfant encore, tu fermais la paupière,
auprès de ton berceau jamais ta jeune mère
n'a souri d'amour ni d'orgueil
(E. Souvestre.)

Διατί, μελαγχολοῦσα καὶ μὲ ὄμμα δακρυσμένον
ὅταν ἔρχωμαι ἐγγύς σου, ὦ νεᾶνις, ὁμιλεῖς;
Διατί μὲ ἀθυμίαν καὶ μὲ ὕφος τεθλιμμένον
ἓν σου ὤμον καταῤῥέον ν' ἀποκρύψῃς προσπαθεῖς;

Τὴν ὀδύνην καὶ τοὺς φόβους τῆς καρδίας σου γνωρίζω·
ὑπερτέρας ἂν ὄδυν ἦσαι καὶ ἐξάλλου καλλονῆς,
τί πρὸς σέ; . . . ἐγὼ τὸν κόσμον ἔτι μᾶλλον ταλανίζω,
ἂν τὰ κάλλη τῆς ψυχῆς σου ὄδυν ἠνώησεν οὐδείς.

Ὅθεν διαῤῥῆς ματαίως εἰς τὰ πέριξ ἀτενίζεις,
νὰ ἴδῃς ἐπιθυμοῦσα ἐάν τις σ' ἀκολουθῇ·
τὰ οὐράνιά σου κάλλη νὰ ἴδῃ τις μὴ ἐλπίζῃς,
νὰ ἀκούσῃς μὴ ἐλπίζῃς μίαν λέξιν συμπαθῆ.

Ἂν ἡ φύσις μὲ τὰ ῥόδα ὄδυν σ' ἐκόσμησε καὶ κάλλη,
τὰ ὁποῖα ἁρπάζει πνοὴ μία τοῦ βοῤῥᾶ,
σὲ κοσμεῖ πλὴν ἡ ἀγνότης τῆς ψυχῆς σου ἡ μεγάλη,
ὡραιότης καθαρά!

Εἰς τὸν πρόσκαιρόν μας βίον πρὸς στιγμὴν βραχεῖαν μόνον
τὸ πᾶν λάμπει καὶ ἐκλείπει ὡς τῆς αὔρας ἡ πνοή,
καὶ τὸ κάλλος κ' ἡ νεότης εἰς μικρὸν ὁμοίως χρόνον
σβέννυνται ἐν ἀκαρεῖ.

Ἂν τὸ ῥόδον ἐνῷ θάλλει μαραμμένον ὅμως πίπτῃ,
ἐὰν μία ἀρκῇ ὥρα ἵνα σβύσῃ τὴν ζωήν·
ὁ ἀμάραντος πλὴν θάλλει καὶ τὸ μύρον αὐτοῦ κρύπτει
δι' ἑκάστην ἐποχήν.

ΑΛ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΠΑΡΕΡΓΑ.

—

ΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΕΙΣ ΛΟΝΔΙΝΟΝ.

Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἐσχολάζομεν εἰς Παρισίους, μᾶς ἐπῆλθεν ἡ ἐπιθυμία νὰ ἐπισκεφθῶμεν διὰ πρώτην ἄδη φορὰν τὸ Λονδῖνον.

Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Βολωνίαν, ἐνομίσαμεν ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καθότι ὅλα τὰ ξενοδοχεῖα ἦσαν Ἀγγλικὰ, οἱ ὑπηρέται ἦσαν ἐπίσης Ἄγγλοι, καὶ ὅλοι ὡμίλουν τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν καὶ ἔπινον τέϊον.

Ἀγαπᾷς τὸ τέϊον;

Ἐὰν ἦσαι Ἄγγλος, δὲν σὲ ἐρωτῶ. Ἐὰν ἦσαι Γάλλος, μήτε σὲ δὲν ἐρωτῶ, καθότι οἱ Γάλλοι ὅλα τὰ ἀγαποῦν· ἀλλὰ θὰ κάμῃς καλὰ νὰ μισήσῃς αὐτὸ τὸ ἄθλιον ποτὸν, ἂν ἦσαι Πρῶσσος, Αὐστριακὸς, Σάξων, Βυρτεμβέργιος, Γερμανὸς, κτλ. ἂν δηλαδὴ γνωρίζῃς πόσον ἀξίζει τὸ καλὸν κρασίον τοῦ Ῥήνου, καὶ πόσον προτιμότερον εἶνε τοῦ ἀνουσίου ἐκείνου ποτοῦ.

Ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἔτυχε νὰ ἦνε Σάββατον. Ἐζητήσαμεν νὰ προγευματίσωμεν πρὶν ἐξακολουθήσωμεν τὸ ταξείδιόν μας· ἐνῷ δὲ ἐπρογευματίζαμεν, ὁ φίλος μου ἤρχησε νὰ ἐνθυμῆται τοὺς Παρισίους.

Διὰ τὸν ξένον μία πόλις ὑπάρχει, καὶ αὐτὴ εἶνε οἱ Παρισιοι. Ἐκεῖ ὁ βίος ἔχει τι κοινὸν, τι δημοτικὸν, ὥστε νὰ εἶσαι εἰς τὸν δρόμον ὅταν ἦσαι, νομίζεις ὅτι εὑρίσκεσαι εἰς τὴν οἰκίαν σου. Τὰ βουλεβάρτα, τὰ θέατρα, τὰ Ἠλύσεια πεδία, τὸ δάσος, αἱ σειραὶ τῶν ἁμαξῶν, τὸ ἀναρίθμητον πλῆθος τῶν κατοίκων, οἱ περιφορητοὶ πωληταὶ τῶν δρόμων, αἱ ἐφημερίδες, τὰ λαμπρὰ ἐργαστήρια, τὰ βασιλικὰ Παλάτια, τὸ Κεραμεικὸν, τὰ Θέατρα, κτλ. κτλ. ταῦτα πάντα δὲν ὑπάρχουσιν εἰς κανὲν ἄλλο μέρος, μηδ' εἰς αὐτὸ τὸ Λονδῖνον.

— Ἀπατᾶσθε, μᾶς ἀπεκρίθη νέα τις καὶ ὡραία Ἀγγλὶς, ἥτις ἐπρογευμάτιζεν εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν, καὶ ἥτις ὡς Ἀγγλὶς ἔπινε τέϊον· οἱ Παρίσιοι ἠμποροῦν νὰ χορεύσουν μέσα εἰς τὸ Λονδῖνον. Μήπως δὲν ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τόσας μεγάλας ὁδοὺς, δὲν ἔχομεν λαμπρὰς δενδροστοιχίας, παραδείσους, καὶ τόσα καὶ τόσα ἄλλα; καὶ ἀντὶ ἑνὸς ἑκατομμυρίου κατοίκων, ἡμεῖς δὲν ἔχομεν δύο; Ἂν εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Λονδίνου δὲν θέλῃς νὰ χαθῇς, πρόσεχε καλῶς· καθότι θὰ ἦσαι ἐντὸς τοῦ πλήθους ἐκείνου ὡς σταγὼν εἰς τὸν Τάμεσιν. — Ἂς πίωμεν, προσέθηκεν ἡ Κυρία... τέϊον ἀκόμη, καὶ εἰς τὴν ἐπιστροφήν σας ἐλπίζω νὰ ἔχετε νὰ μᾶς εἰπῆτε πολλὰ πράγματα ὡς πρὸς τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν σᾶς ἀρῆκε τὸ Λονδῖνον.

— Δυστυχία! εἶπα εἰς τὸν φίλον μου· ἠμπορῶ μὲν νὰ συμφωνήσω μὲ τοὺς Ἄγγλους, ἀλλὰ τὴν Ἀγγλίαν δὲν τὴν ἀγαπῶ, καὶ διὰ τοῦτο τὰ ὦτά μου ποτὲ δὲν ἠμποροῦν νὰ συνειθίσουν εἰς τὰς Ἀγγλικὰς λέξεις. Διατί νὰ μὴ ὁμιλῶμεν ὅλοι τὴν αὐτὴν γλῶσσαν; Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Θεὸς συνέχεε τὰς γλώσσας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, θὰ εὑρίσκετο βεβαίως εἰς μεγάλην ὀργήν.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ κώδων τοῦ ἀτμοπλοίου ἤρχησε νὰ κρούῃ, καὶ ἀπεχαιρετίσαμεν τὴν Ἀγγλίδα μας.

— Καλὸν ταξείδιον! μᾶς εἶπεν αὕτη, καὶ μετὰ μεγάλης ἐλευθερίας μᾶς ἔσφιγξε τὴν χεῖρα, ὡς ἂν εἴμεθα πρὸ πολλοῦ γνωρισμένοι. Τοῦτο μᾶς ἐφάνη ἀρκετὰ παράδοξον, ἀλλὰ πάραυτα ἠννοήσαμεν ὅτι τοιαύτη θὰ ἦνε ἡ συνήθεια τοῦ τόπου της. Λαμπρὰ τωόντι συνήθεια! Ἄλλως τε, ἀφοῦ ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα, τὸν ἕνα διὰ τὸν ἄλλον, δὲν εἶνε μέγα πρᾶγμα ἂν σφίγγῃ ὁ εἷς τὴν χεῖρα τοῦ ἄλλου ὅταν συναντῶνται.

Καθ' ὅλον τὸν διάπλουν εἴμεθα πλαγιασμένοι, διότι ἠσθανόμεθα εἰς τὸν στόμαχον κακόν τι ἀσύνηθες, τὸ τῆς ναυτιάσεως λεγόμενον· ἕνα μᾶς θεραπεύσωσι, μᾶς προσέφερον τέϊον.

Τέλος πάντων ἐφθάσαμεν εἰς Λονδῖνον. Ἐξήλθομεν πάραυτα τοῦ ἀτμοπλοίου, εἰσήλθομεν εἰς ἅμαξάν τινα, ἥτις μᾶς ὡδήγησεν εἰς ἓν ξενοδοχεῖον, ὅπου εὕρομεν κλίνην καὶ ἐπλαγιάσαμεν κατάκοποι ὡς εἴμεθα.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἠγέρθημεν ὑγιεῖς καὶ ἐζητήσαμεν νὰ προγευματίσωμεν. Μᾶς ἔφερον ροζμπὶφ, διάφορα ἄλλα φαγητὰ κρύα, καὶ τελευταῖον... τέϊον. Ἀλλ' αὐτὴν τὴν φορὰν, χάρις τῷ Θεῷ, τὸ τέϊον δὲν ἦτο μόνον.

Ὅταν ἠθέλησα νὰ κόψω τὸν ἄρτον μου, παρετήρησα ὅτι ἦτο ξηρός· ἠρώτησα τὸν ὑπηρέτην ἂν δὲν εἶχον πρόσφατον ἄρτον, καὶ αὐτὸς μὲ ἀπήντησεν ἀποφατικῶς.

Εἰς τὸν φίλον ἐφάνη παράδοξον τοῦτο, πῶς νὰ ὑπάρχῃ μόνον ξηρὸς ἄρτος ἐνῷ ὁ ἄρτος πρῶτον εἶνε νωπὸς καὶ ὕστερον ξηραίνεται καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ διατί συνειθίζουν αὐτοῦ νὰ τρώγωσι τὸν ἄρτον ἀφοῦ ξηρανθῇ. Ἀλλ' ἐσυλλογίσθη ὅτι ἦλθεν εἰς Λονδῖνον διὰ νὰ σπουδάσῃ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ τόπου, καὶ ὄχι διὰ νὰ διορθώσῃ· δὸ, ἀνασύρας ἐκ τοῦ κόλπου του τὸ σημειωματάριόν του, ἔγραψεν: «Εἰς τὴν Ἀγγλίαν δὲν ὑπάρχει ποτὲ νωπὸς ἄρτος.»

Μετὰ τὸ πρόγευμα ἐξήλθομεν διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν πόλιν. Εἰς τοὺς δρόμους δὲν ὑπῆρχε ψυχὴ γεννητὴ, μήτε μία ἅμαξα, μήτε εἷς ἵππος. Ἐπροχωρήσαμεν πλειότερον, πλὴν τίποτε, ὅλως διόλου τίποτε! Ἐνομίζομεν ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς ἔρημον. Ὁ φίλος τότε, ἐνθυμηθεὶς τοὺς λόγους τῆς νέας Ἀγγλίδος, ἤρχησε νὰ διαῤῥηγνύεται εἰς σφοδρὸν γέλωτα, καὶ ἀστειζόμενος ἔδεσε τὸν βραχιονά μου μὲ μανδήλιον διὰ νὰ μὴ μὲ χάσῃ.

— Πρόσεξε μὴ σὲ πατήσουν αἱ ἅμαξαι, τῷ εἶπον καὶ ἐγὼ ἀντιχαριεντιζόμενος. Εἴχομεν λάβει μεθ' ἡμῶν ἕνα Ὁδηγὸν τοῦ Περιηγητοῦ, ἕνα δείκτην τῶν μνημείων καὶ ἕνα χάρτην τῆς πόλεως, διὰ νὰ εὑρίσκωμεν τοὺς δρόμους.

Ὑπήγαμεν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου, ἀλλ' ὅλαι αἱ θύραι ἦσαν κεκλεισμέναι. Μᾶς ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὰς περιφήμους δεξαμενὰς, ὅπου βλέπει τις τὰ πλοῖα ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου· ἀλλὰ καὶ αἱ δεξαμεναὶ ἦσαν κλεισταὶ, καθὼς ὁ Πύργος.

— Ἴσως, εἶπα πρὸς τὸν φίλον, δὲν εἶνε συγκεχωρημένον εἰς τοὺς ξένους ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀδείας νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰ μέρη ταῦτα.

Ἐπειδὴ εἴχομεν ἐπιστολὴν συστατικὴν πρὸς διακεκριμένον τινὰ Ἄγγλον, ἀπεφασίσαμεν νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν οἰκίαν του, τὴν ὁποίαν καὶ εὕρομεν βοηθείᾳ τοῦ τοπογραφικοῦ μας χάρτου. Ὄπισθεν τῶν παραπετασμάτων τῶν παραθύρων διεκρίναμεν τρεῖς ἢ τέσσαρας κεφαλὰς νεανίδων, αἵτινες ἀνεγίνωσκον βιβλίον τι, τὸ ὁποῖον εἶχε μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τὴν Βίβλον.

Αὐτὸ, εἶπον πρὸς τὸν φίλον, μᾶς προμηνύει καλὴν
γαστροφήν. Καὶ λαβὼν τὸ ῥόπτρον, ἔκρουσα τὴν θύ-
χωρὶς νὰ προξενήσω κρότον πολύν.

— Ὁ Κύριος * * *; ἠρώτησα ὑπηρέτην τινὰ, ὅστις μᾶς
ἀνοίξει.

— Δὲν εἶνε ἐδῶ, μᾶς ἀπεκρίθη.

οῦτο δὲν ἦτο εὐγενὲς, διότι εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι
ριος ἦτο εἰς τὴν οἰκίαν του.

— Διάβολε! εἶπεν ὁ φίλος μου, κρούων τὸν πόδα.
ευθύνθημεν τότε κατὰ τὰς ὁδηγίας, τὰς ὁποίας εἶ-
εν λάβει παρὰ τῆς μικρᾶς Ἀγγλίδος πρὸς τοὺς παρα-
ους, διὰ νὰ ἴδωμεν τὰς ἀμάξας διαβαινούσας. Εὕρομεν
δρα, ἀλλ' ἀμάξας ποσῶς! Κακὸν δὲν εἶνε νὰ βλέπῃ
τὰ δένδρα· εἴδομεν λοιπὸν τὰ δένδρα. Μετὰ ταῦτα
ἠλθομεν εἰς τὰς ὁδοὺς διὰ νὰ ἴδωμεν ἂν τὰ ἐργαστή-
ἦσαν ἀνοικτὰ, ἀλλ' ἀνοικτὰ δὲν ἦσαν, καὶ ὁ φίλος
ου ἐσημείωσεν εἰς τὸ λευκωμά του: «Εἰς τὴν Ἀγγλίαν
τάρχουσι δημόσια κτίρια, τὰ ὁποῖα οὐδεὶς δύναται νὰ
ῃ ἐργαστήρια, τὰ ὁποῖα εἶνε πάντοτε κεκλεισμένα.»

— Μήπως ὀνειρευόμεθα; εἶπον ἐγώ.

— Πλὴν τὰ ὄνειρα δὲν διαρκοῦσι τόσον πολὺ, εἶπεν
ρίλος μὲ ἀπελπισίαν.

— Μπά! τῷ εἶπον, πολλάκις τὰ ὄνειρα διαρκοῦσι· τὰ
ιρα δὲν ἔχουσι κανόνας. Ὁ Δάντης εἶπεν ὅτι δὲν ἐξύ-
σεν εἰμὴ εἰς τὸ τριακοστὸν τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας
τοῦ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ τῆς ζωῆς, καὶ μέχρις ἐκεί-
τῆς στιγμῆς τὰ πάντα ἦσαν δι' αὐτὸν ὄνειρον· ὁ δὲ
ιτὴρος διηγεῖται ὅτι εἶδε καθ' ὕπνους ὅλον τὸ δεύτε-
ᾶσμα τῆς Ἐρριάδος.

ἐν τούτοις ἡ ἑσπέρα ἐπροώδευεν. Ἀπελπισθέντες, διευ-
θημεν εἰς τὸ θέατρον τοῦ Druy-Lane.

— Ἂς λάβωμεν θέσιν εἰς τὴν πλατείαν, μὲ εἶπεν ὁ
ος· θὰ σπουδάσωμεν ἐκ τοῦ πλησίον τὰ ἤθη τοῦ Ἀγ-
τοῦ λαοῦ.

αὶ ἐστάθημεν ἱκανὴν ὥραν, περιμένοντες νὰ ἀνοίξωσι
θύραν· ἀλλ' ἡ θύρα ἔμενε κεκλεισμένη. Ἐπεριμείναμ-
μίαν ὥραν, ἴσως καὶ δύο, ἀλλ' οὐδεὶς ἤρχετο· ἀνέβην
ἕνος ὑψώματος διὰ νὰ ἴδω ἂν ἔρχωνται θεαταὶ, πλὴν
τος!

παιδὴ δὲ ἐράνη τέλος πάντων ὅτι τὸ θέατρον δὲν
εἶχε σκοπὸν νὰ ἀνοίξῃ, ὁ φίλος ἐσημείωσε τὰ ἑξῆς: «Εἰς
Λόνον ὑπάρχουσι θέατρα, ἀλλ' εἶνε κεκλεισμένα.»

περασίσαμεν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν μας
ποτε κατὰ τὰς ὁδηγίας, τὰς ὁποίας εἴχομεν λάβει.

α νὰ διασκεδάσω, ἅμα ἐρθάσαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον
ἔβγα μίαν ἐφημερίδα. Μοὶ ἔφερον μίαν τῆς προλα-
ῆς ἡμέρας· δὲν ὑπῆρχεν ἄλλη!

Γράψε, εἶπον πρὸς τὸν φίλον: «Εἰς τὴν Ἀγγλίαν
αμερίδες ἐκδίδονται τὴν προλαβοῦσαν

εἴδομεν εἰς τὸ Λονδῖνον τίποτε, ὅ[illegible] εἴμεθα
ἐν ἀθυμίαν.

Ἂς ἐπιστρέψωμεν εἰς Βολωνίαν, μὲ εἶπεν ὁ φίλος
α νὰ διηγηθῶμεν εἰς τὴν μικράν μας Ἀγγλίδα τί
εἰς Λονδῖνον.

ιμόπλουν ἀνεχώρει τὴν ἐπιοῦσαν εἰς τὰς πέντε
ς πρωΐας· ἐβάλομεν λοιπὸν ἀφ' ἑσπέρας εἰς τά-
οῦ ταξειδίου μας, ἐπίομεν ὀλίγον τέϊον καὶ ἐκοι-

Τὴν ἐπιοῦσαν ἐπίομεν πάλιν τέϊον, καὶ ἐπεβιβάσθημεν εἰς τὸ ἀτμόπλουν.

Ἐφθάσαμεν εἰς Βολωνίαν, καὶ ἐπίομεν πάλιν τέϊον. Ἡ ὡραία μας Ἀγγλὶς ἦτο ἐκεῖ. Ἔπιε καὶ ἐκείνη τέϊον ὡς ἡμεῖς.

— Λοιπόν! μᾶς ἠρώτησεν αὕτη μὲ ὑπερηφάνειαν· τί καλὰ νέα μᾶς φέρετε ἀπὸ τὸ Λονδῖνον;

Τότε ὁ Ἰωάννης ἀνέγνωσε πρὸς αὐτὴν τὸ σημειωματάριόν του.

Ἡ Ἀγγλὶς ἠρώτησε ποία ἡμέρα ἦτο, ἀλλ' ὁ Ἰωάννης εἶχε λησμονήσει.

— Εἶνε Δευτέρα, εἶπεν ὁ ὑπηρέτης τοῦ ξενοδοχείου.

— Δευτέρα! ἐφώναξεν αὕτη, Δευτέρα!!....

Καὶ ἤρχησε νὰ γελᾷ, καὶ τόσον πολὺ νὰ γελᾷ, ὥστε ὁ φίλος καὶ ἐγὼ δὲν ἠδυνήθημεν νὰ μὴ γελάσωμεν ἐπίσης, μόλον ὅτι ἐκείνη ἐραίνετο ὅτι ἐγέλα ἐξ αἰτίας μας.

— Διατί γελῶμεν; μὲ ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης.

— Ἀγνοῶ, τῷ ἀπεκρίθην.

— Διατί γελῶμεν, δεσποσύνη; ἠρώτησεν ὁ φίλος τὴν νέαν Ἀγγλίδα.

Ἀλλ' αὕτη ἐξηκολούθει νὰ γελᾷ· ὅταν ἔπαυσεν,

— Ὑπήγετε εἰς τὸ Λονδῖνον Κυριακὴν, μᾶς εἶπε· τὴν Κυριακὴν εἰς τὸ Λονδῖνον, ὡς καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἀγγλίαν, ὅλα τὰ καταστήματα εἶσι κεκλεισμένα, ἐκτὸς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δὲν ηὕρετε πρόσρατον ἄρτον, διότι τὴν Κυριακὴν, ἐκτὸς μόνον κατὰ τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας, ὅλοι οἱ Ἄγγλοι μένουσιν εἰς τὰς οἰκίας των ἀναγινώσκοντες τὴν Βίβλον. Τὴν Κυριακὴν τὰ ἐργαστήρια, τὰ θέατρα καὶ ὅλα τὰ δημόσια καταστήματα εἶνε κεκλεισμένα. Τὴν Κυριακὴν, ἐπειδὴ κανεὶς δὲν ἐργάζεται, δὲν ὑπάρχουν καὶ ἐφημερίδες τῆς ἡμέρας.

— Ἀλλὰ, ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης, μήπως τὴν Κυριακὴν τὰς θύρας, τὰς ὁποίας κρούσωσι, βραδύνουν νὰ τὰς ἀνοίξουν; καὶ ἀφοῦ ἀνοιχθῶσι, μόνον τὰς Κυριακὰς δὲν σᾶς ἀφίνουν νὰ εἰσέλθητε;

— Τίνι τρόπῳ ἐκρούσατε τὴν θύραν; ἠρώτησεν αὕτη.

— Ἐκρούσαμεν ὅπως κρούει ὅλος ὁ κόσμος, δι' ἑνὸς μόνου ἐλαφροῦ κτυπήματος.

— Δι' ἑνὸς μόνου κτυπήματος; εἶπεν ἡ νέα Μὶς, δι' ἑνὸς μόνου κτυπήματος καὶ ἐλαφρά; Ὦ Θεέ μου! σᾶς ἐξέλαβον δι' ὑπηρέτας. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν μόνον οἱ ὑπηρέται κρούουσι δι' ἑνὸς κτυπήματος· ἕνας εὐγενὴς κτυπᾷ ἑπτὰ καὶ ὀκτὼ φοράς. Τέλος πάντων ὅσον τις εἶνε εὐγενέστερος, τόσον δυνατώτερον καὶ ἐπανειλημμένως κρούει τὴν θύραν. Εἰς Λονδῖνον πρέπει νὰ ὑπάγῃ τις ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἑβδομάδος. Τὸ Λονδῖνον δὲν ἠδυνήθητε νὰ τὸ ἰδῆτε, καὶ σᾶς συμβουλεύω νὰ ἐπιστρέψητε πάλιν.

— Ὄχι, ὄχι, εἶπεν ὁ Ἰωάννης· ἂν ἐπιστρέψω εἰς τὸ Λονδῖνον, θὰ προσθέσω ἓν κεφάλαιον πλειότερον εἰς τὴν ἀνατομίαν τῆς μελαγχολίας τοῦ συμπατριώτου σας, τοῦ ἰατροῦ Burston.

Καὶ λαβὼν τὸ σημειωματάριόν του, ἐπρόσθεσεν: «Ὅσα εἶπον διὰ τὸ Λονδῖνον εἶσιν ἀληθῆ, ἀληθέστατα.... μίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, τὴν Κυριακήν.»

Ἐπεσφράγισε δὲ τὸ ὅλον διὰ τῶν ἑξῆς στίχων τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ Κ. Ἀλεξάνδρου Σούτσου:

Εἰς τὴν Λόνδραν ἀνατέλλει φῶς Κυριακῆς ἡμέρας;
ὡς νὰ ἔφυγεν ἡ πόλις σύσσωμος εἰς τοὺς ἀέρας.

Ὅλα κάτω σιωπῶσι, καὶ ἀκούεις ἄνω μόνον,
ὡς φωνὰς πολλῶν στομάτων, τὰς δυνήσεις τῶν κωδώνων.
Οὐδεὶς ἦχος, οὐδὲν ἦχνος εἰς τὰς ἀγορὰς ἀνθρώπου,
διεκόπη πᾶσα, λέγεις, κίνησις αὐτοῦ τοῦ τόπου·
τοῦ Χριστοῦ ὁ θεῖος λόγος τὴν καθέδραν ὅλην βόσκει,
καὶ καθεὶς τὴν Διαθήκην ἔγκλειστος ἀναγινώσκει.
Μακαρία πόλις ὅπου τόση πίστις ἐμφωλεύει,
ὅπου πρὸς τὸν Πλάστην τόσος φόβος κ' ἔρως βασιλεύει!

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν τοῦ ALFRED DE MUSSET.

ΚΛΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ.

Τὸ ἐμαντεύσαμεν, φιλοπερίεργοι ἀναγνῶσται!

Τὴν πολυθρύλλητον κλεῖδα, τὴν ἐπισταλεῖσαν ἡμῖν ἐκ Σαράντα-Ἐκκλησιῶν καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ φυλλαδίῳ τῆς Ἑπταλόφου καταχωρισθεῖσαν, ἔλυσεν ἐπιτυχῶς ὁ Κ, Ν. Σακόπουλος, δικαστὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου· καὶ ἔλυσεν αὐτὴν — μαντεύσατέ το καὶ ὑμεῖς — οὐχὶ ἐν διαστήματι ἓξ μηνῶν, οὔτε ἓξ ἡμερῶν, οὔτε ἓξ ὡρῶν, ἀλλά... θὰ τὸ ἐμαντεύσατε βεβαίως... ἓξ πρώτων λεπτῶν τῆς ὥρας! καὶ μετὰ πρώτην ἀνάγνωσιν, παρόντων τοσούτων ἀξιοπίστων ἀτόμων.

Ἐλπίζομεν ὁ Ναζωραῖος ἐπικριτὴς τῶν ἡμετέρων κλειδῶν νὰ πεισθῇ πλέον ὅτι «οὐδὲν ἐστι κρυπτὸν, ὃ οὐ μὴ φανερὸν γενήσεται,» καὶ ὅτι μάτην θὰ κατατρίψῃ τὸν καιρόν του προσπαθῶν νὰ ἐπινοήσῃ ἑτέραν πολυπλοκωτέραν καὶ δυσνόητον κλεῖδα, διότι ἀμφιβολία πλέον δὲν ὑπάρχει ὅτι θὰ εὑρεθῇ πάντοτε εἷς Σαμπολιὼν διὰ τοὺς ἱερογλύφους του.

Ἂν δὲ, θέλων νὰ ψεύσῃ ἡμᾶς, κατασκευάσῃ ἑτέραν κλεῖδα καὶ ἐπιστείλῃ αὐτὴν, τολμῶμεν νὰ καθυποβάλωμεν αὐτὸν ὑπὸ τὰς ἑξῆς συνθήκας: Αον Νὰ μὴ συνοδεύσῃ τὴν κλεῖδα μετὰ τῆς λύσεως, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ὑποψίας ἢ παρεξηγήσεως· καὶ Βον νὰ προσέξῃ εἰς τινας οὐσιώδεις ἐλλείψεις περὶ τὴν κατάρρωσιν τῶν στοιχείων ἀποφεύγων τὰ παχυλὰ σφάλματα, ἅτινα ἐκόσμουν τὴν προαποσταλεῖσαν κλεῖδα καὶ ἐξ ὧν παραθέτομέν τινα ἐνταῦθα:

Ἐν στίχῳ 4, λέξει ά. ἀντὶ μ κ π υ γραπτέον μ κ π υ ξ ι, ἵνα ᾖ π λ ε ῖ ο ν καὶ οὐχὶ ε ῖ σ ο ν.

Ἐν τῷ αὐτῷ στίχῳ, τελευταίᾳ λέξει ἀντὶ ω θ ω ε ψ — ω θ ω π ζ, ἵνα ᾖ τ ι ά ρ α καὶ οὐχὶ β υ ά ρ α.

Ἐν στίχῳ 5, λέξει προτελευταίᾳ ἀντὶ σ μ π ω — σ ν π ω, ἵνα ᾖ εἰμὴ καὶ οὐχὶ εἰνή.

Ἡ κλεὶς τῆς ζεγανογραφίας ταύτης εἶνε τὸ ἀλφάβητον ἀντεστραμμένον, τουτέστιν ἀντὶ τοῦ α τὸ ω, ἀντὶ τοῦ β τὸ ψ, καὶ οὕτω καθεξῆς· πρὸς τούτοις καὶ αἱ λέξεις γράφονται ἀντεστραμμέναι, οἷον ἀντὶ χάριτες — σετιρὰχ, κτλ. Κατὰ τὴν μέθοδον λοιπὸν ταύτην (ἥτις βεβαίως οὐδὲν ἔχει τὸ θαυμάσιον), ἰδοὺ ἡ ἐξήγησις τῶν συμβολικῶν ἐκείνων στίχων, οἵτινες ἔχουσιν ἓν πλεονέκτημα πλειότερον τῶν λοιπῶν, ὅτι αἱ τελευταῖαι λέξεις ἑκάστου διςίχου ἀποτελοῦσι συνήχησιν ἢ λογοπαίγνιον μεταξύ των.

Αἱ τρεῖς Χάριτες τὴν εἶδον καὶ αἱ Μοῦσαι αἱ ἐννέα,
καὶ ἐκραύγασαν μὲ θάμβος «βαβαὶ κάλλος! ε! ε! νέα!
« Μεταξὺ τῶν ζώντων πάντων βασιλεύει, καὶ τί ἄρα
« πλεῖόν τι αὐτῇ ἁρμόζει, εἰμὴ σκῆπτρον καὶ τιάρα;
« Εἰς αὐτὴν πλέον δὲν πρέπει ἄλλο τι, εἰμὴ λατρεία
« οὔτε δέρας τῆς Κολχίδος, ἢ κεστὸς, ἢ μῆλα τρία!»
Εἰς τοῦ ζήθους μου τὸν θρόνον ὡς μονάρχης κι' ἂν ἀνέβη,
ἀλλὰ φεῦ! τὸν ἔρωτά μου ἀπαρνεῖται κι ἀνανεύει.
Οἴμοι! τί ἠλιθιότης! τί κακὸν, ἄχ! τί μωρία!
νὰ μὲ φαίνεται γλυκεία ἡ ἐκ ταύτης τιμωρία!

Εἰς τὸν πρῶτον λύτην τῆς σήμερον καταχωριζομένης Κλειδὸς, θέλομεν προσφέρει ἀντίτυπον τοῦ νεοεκδοθέντος πονήματος ἡμῶν «Ὁ Ἔναστρος Οὐρανός.» Ἂν δὲ ἐπιτύχῃ τὴν λύσιν ὁ ἐκ Σαράντα-Ἐκκλησιῶν ἐπικριτὴς ἡμῶν, θέλομεν δωρήσει αὐτῷ ἐξαιρετικῶς τὸν Α' τόμον τῆς Ἑπταλόφου. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ λύσις πρέπει νὰ σταλῇ ἡμῖν πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἐνεστῶτος μηνός. Ἔστι δὲ ἡ ἐν λόγῳ Κλεὶς ἡ ἑξῆς:

Ο ο α υο η α α α ια ου ια υα ιε α
ια ε α υα α α α ω ια ιε α α ιε α ε
ο ο α υο η α α α ιο ου ιο υα ο ο
ι α ε α ιο ε α ι ια ε α α ω ωια
ι ο α ε ο α ε α α α ο ε α ε υο
ε ι ω ι α α αο η η υ η υο α α
Ω α α α ε ιο υ α ιε α ια υο ι ω α
ια υο ο ιε ε ιε α α ια υο ι οι ε α
ιε η ε ω ω α υ υο υο ο ια ω ω εα
ο ο η ο ο ο ο ο αι ο α ε ω ε
ιε ιε ε ο ο υ α υο ο α υε υο ο ο
η α ε ο ο ι ο ι ο ω η η ο ω ο ι ε
ιε ι ο ιε ε η ηω υο ιε ω υ ο υο α
ια η α η οι ια υ α ι α υ ο ο
ε ο α α α υο α ο α ο ο α υο α ε
ω α η υα α ο α α ιε ω ο ω ωια

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

41.

Ὑπὸ σχῆμα σεμνὸν μοναχοῦ ἂν ζητήσῃς,
ἢ εἰς ἔθνος προσβλέψῃς σπουδαῖον,
ἀμφοτέρων ὡς ὄνομα θὰ μ' ἀπαντήσῃς.
Ἂν δὲ παίζων δεξίως, θελήσῃς
τῶν στοιχείων μου ἓν τῶν μεσαίων,
διαγράφων αὐτὸ, ν' ἀφαιρέσῃς,
εἰς πτηνὸν μεταβάλλομαι πλέον.

Κ. ΔΗΜΗΣΣΑΣ.

42.

Σὺ, ὁ λ..., ὅτι ὅλα εἶνε εὔκολον νὰ λύσῃς,
τίς ἡ λέξις, ἂν τὴν ὁποίαν ἐὰν ἀποκεφαλίσῃς
καὶ τὴν ἀναγραμματίσῃς,
'ς τοῦ πτωχοῦ καὶ τοῦ πλουσίου τὰς τραπέζας θ' ἀπαντᾷ;

ΓΡ. Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ

ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΓΠ' ΑΡΙΘΜΩΝ 39 ΚΑΙ 40 ΑΙΝΙΓΜ

Βρώμη. (Ῥώμη καὶ ῥώμη-ὠμὴ-μή.)—Βοῦ

30 ΜΑΡΤΙΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 44.

ΑΡΜΑΤΩΛΟΙ ΚΑΙ ΚΛΕΦΤΑΙ,

ΔΡΑΜΑ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΟΥ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ.

ΠΡΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ.

Ἡ ὕπαρξις καὶ συντήρησις ἐθνικοῦ θεάτρου δύναται μόνη νὰ προαγάγῃ τὴν δραματικὴν φιλολογίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος· μικρόν τι μόνον συντελοῦσι πρὸς τοῦτο οἱ ἐνιαύσιοι ποιητικοὶ ἀγῶνες. Διὰ νὰ ὑπάρξῃ δρᾶμα, ἀνάγκη νὰ ὑπάρξῃ θέατρον. Ἐκεῖ ἡ ἄμιλλα τῶν δραματικῶν πνευμάτων· ἐκεῖ ἡ τῆς καλαισθησίας κτῆσις, ἐκεῖ ἡ ζῶσα ἀπόλαυσις τοῦ ἰδανικοῦ κόσμου, ὃν ἕκαστος τῶν ποιητῶν ἔπλασεν· ἐκεῖ ἡ κοινὴ γνώμη σιωπῶσα καὶ ἀποδοκιμάζουσα, χειροκροτοῦσα καὶ ἐπιδοκιμάζουσα. Ἀνάγκη, ἐπαναλαμβάνομεν, θεάτρου, καὶ ὑποστηρίξεως ὑπὸ τοῦ ἔθνους τῶν διὰ θέατρον γραφόντων. — Τὸ χειροκροτεῖν καὶ μὴ ὑποστηρίζειν σημαίνει: ἐ π ε ι δ ὴ γ ρ ά φ ε τ ε, ἀ π ο θ ά ν ε τ ε τ ῆ ς π ε ί ν η ς!

Τριῶν μηνῶν ὕπαρξις ἐθνικοῦ θεάτρου, διευθυνομένου ὑπὸ ἀνδρὸς γραμμάτων, οὐσμικρὰν τοῖς γράφουσιν ἔδωκεν ὤθησιν. — Προσεκλήθημεν ὑπὸ τοῦ μετ' αὐταπαρνήσεως διευθύναντος τὸ ἐνταῦθα θέατρον Κ. Κοσμᾶ Δημητράκου νὰ γράψωμεν δρᾶμα, καὶ ἐγράψαμεν τὸ παρόν. — Οὐδενὸς ἐφείσθη ὁ φιλόκαλος οὗτος Διευθυντὴς πρὸς ἐντελῆ παράστασιν αὐτοῦ, τὸ ὁμολογοῦμεν εὐγνωμόνως. Τὸ δρᾶμα ἐδιδάχθη. Καὶ ἡμὲν Διεύθυνσις ἐβράβευσεν ἰδιαιτέρως τὸ ἔργον, δοῦσα ἡμῖν δραχμῶν 500 ἄθλον, τὸ δὲ κοινὸν ἀπεράνθη εὐνοϊκῶς.

Ἀναγνώσομεν ξένην ἐφημερίδα τῆς πόλεως ἡμῶν, τὴν «Journal de Constantinople,» ἥτις ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 3284 φύλλῳ αὐτῆς, (1)13 Φεβρουαρίου 1864) ἀναφέρει τὰ ἑξῆς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης:

« Ἡ Ἑλληνικὴ δραματικὴ Ἑταιρία παρέστησεν ἐσχά-
« τως δρᾶμα ὑπὸ τοντίτλον Ἀ ρ μ α τ ω λ ο ὶ καὶ Κ λ έ-
« φ τ α ι. Τὸ δρᾶμα τοῦτο εἶνε προϊὸν τῆς φαντασίας
« νέου τινὸς εὐπαιδεύτου τῆς πόλεως ἡμῶν, καὶ στηρί-
« ζεται ἐπὶ ἱστορικοῦ γεγονότος, χώραν λαβόντος πρὸ
« ἡμισείας ἑκατονταετηρίδος εἰς τὰ πέριξ τῶν Ἰωαννί-
« νων. Τὸ κοινὸν ὑπεδέχθη τὸ δρᾶμα τοῦτο εὐνοϊκώ-
« τατα, οἱ ἠθοποιοὶ ἐχειροκροτήθησαν, ἐξόχως δὲ ἡ πρω-
« ταγωνίστρια Κ. Πιπίνα, ἥτις ἐφάνη ἐπὶ τῆς σκηνῆς
« ὡπλισμένη καὶ φέρουσα στολὴν ἀληθοῦς παλληκαρίου,
« τὴν φουστανέλλαν καὶ τὴν Ἀλβανικὴν φλοκάτην. »

Ἐν τούτοις ἡμεῖς οὐδεμίαν ἀξίωσιν ἔχομεν. Εὐχόμεθα μάλιστα ὅπως τὸ ἔργον τοῦτο καταστῇ ποτε τὸ ἔσχατον τῶν ἀναφανησομένων εἰς τὸ μετὰ ταῦτα ἐθνικῶν δραματικῶν προϊόντων. — Ὁ τίτλος τοῦ δράματος εἶνε ὁ αὐτὸς τοῦ ἔπους Γ. Χ. Ζαλακώστα, ἀλλ' ἡ οὐσία διαφέρει. Ἡ αὐτὴ πάντοτε ὑπόθεσις· ἀλλ' ἐν μὲν τῷ ἔπει ἄλλως, ἄλλως δ' ἐν τῷ δράματι. Ἀνάγνωτε καὶ ὄψεσθε.

Ἡ δὲ πρὸς τὸ τραχὺ καὶ ἀκατέργαστον τείνουσά πως γλῶσσα ἐπλάσθη τοιαύτη ὅπως συμβαδίσῃ μετὰ τῆς γλώσσης τοῦ παριστωμένου λαοῦ. Διὰ νὰ ἐπιτυγχάνῃ τις, πρέπει νὰ σπουδάζῃ τὸν λαόν· διὰ νὰ ἐλκύσῃ δέ τις πρὸς τὸ κ α λ ὸ ν, ἀνάγκη νὰ συνεννοῆται μετ' αὐτοῦ. Ἐὰν τὸ

δρᾶμα ἕνα μόνον εἶχε σκοπόν, τότε οἱ Ἀρματωλοὶ καὶ Κλέπται ἄλλην θὰ ἐλάλουν γλῶσσαν, ἡν μόνη ἡ πεπαιδευμένη μερὶς τοῦ ἔθνους θὰ ἠννόει. Ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει. Ὁ δαιμόνιος Οὖγος ἀνέκραξε: « φωτίσατε τοὺς σκοτεινούς! »

ΧΡ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΧΡΟΝΗΣ, ἀρχηγὸς τῶν Ἁρματωλῶν.
ΔΕΣΠΩ, θυγάτηρ του.
ΦΛΩΡΟΣ, Ἁρματωλὸς ἐραστὴς καὶ μελλόνυμφος τῆς Δέσπως.
ΚΙΣΣΑΣ, ἀντίζηλος τοῦ Φλώρου, πρῶτον Ἁρματωλὸς εἶτα δὲ ἀρχηγὸς τῶν Κλεπτῶν.
ΣΤΡΑΤΟΣ, κλέπτης φίλος τοῦ Κίσσα.
ΔΗΜΑΡΑΣ, ἐξάδελφος τῆς Δέσπως.
ΚΕΝΤΡΟΣ, ἀκόλουθος τοῦ Χρόνη.
ΦΩΤΟΣ, κλέπτης μετημφιεσμένος εἰς χωρικόν.
ΧΟΡΟΣ ΑΡΜΑΤΩΛΩΝ: Κέντρος, Χλῶρος, Ζῆκος καὶ ἄλλοι.
ΧΟΡΟΣ ΚΛΕΦΤΩΝ: Λεβέντης, Λαμπρινός, Γερο-Θῶμος καὶ ἄλλοι.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Τὸ θέατρον παριστᾷ δάσος μὲ φάραγγας βαθείας καὶ γείμαρρον. Δεξιόθεν δένδρα καὶ βράχοι, ἀριστερόθεν γέφυρα. Εἶνε ὄρθρος.

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΚΙΣΣΑΣ.

Ἰδοὺ τὸ μέρος. Ἐδῶ ἐσυμφώνησα νὰ ἐνταμώσω τὸν Στράτον. (*Παρατηρῶν τὰ πέριξ.*) Ἡ θέσις εἶνε αὐτή· δὲν ἀπατῶμαι· ἰδοὺ ἡ γέφυρα. Ἡ ὥρα εἶνε ἡ προσδιωρισμένη· μόλις τώρα ἀρχίζει νὰ χαράζῃ... Ὁ λόγος τοῦ Ἕλληνος κλέπτου εἶνε ἱερός, τὸ γνωρίζω· ὁ Στράτος ἴσως παραμονεύει ἐδῶ σιμά, καὶ περιμένει νὰ ἀκούσῃ τὸ σύνθημα... Ὦ Κίσσα! ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἢ θὰ ἀνταμείψῃ τὰς τόσας σου θυσίας καὶ τοὺς τόσους κινδύνους σου, ἢ θὰ σὲ ἰδῇ καὶ πάλιν ἡ χιονώδης κορυφὴ τοῦ Ὀλύμπου ἀρχηγὸν τῶν κλεπτῶν νὰ σχίζῃς τὰ χλωρὰ κλαδιὰ καὶ τοὺς μοσχοβολοῦντας θάμνους του... Ὦ Δέσπω, Δέσπω! ἢ σὲ ἢ τὸ τουφέκι ἡ ἀνδρική μου ἀγκάλη θὰ σφίγξῃ σήμερον!.. Καὶ τί μοῦ λείπει, Δέσπω; Εὐμορφιά; ἐνθυμήσου πόσαις φοραῖς ἡ Φροσύνη, ἡ πρώτη ς τὴν εὐμορφιὰ μέσα εἰς τὰ Ἰωάννινα, μὲ εἶπεν ὅτι μὲ ἀγαπᾷ... Παλληκαριά; τὴν γενναιότητά μου τὴν ἀντιλαλοῦν οἱ βράχοι τοῦ Μετσόβου καὶ τοῦ Κισσάβου ἡ πρασινισμένη ράχαις. Αἴ! δὲν σὲ ἀρέσω διότι δὲν ἔχω γενεάν, διότι δὲν ἐγνώρισα ἐδῶ κάτω πατέρα ἢ μητέρα! καὶ προτιμᾷς τὸν Φλῶρον, τὸν Φλῶρον, ὁ ὁποῖος εἶνε ἀπὸ ἐξακουσμένην οἰκογένειαν!... Πλὴν τί σημαίνει οἰκογένεια καὶ πλοῦτος; Αὐτὰ ὁ Ἕλλην ποτὲ δὲν τὰ προσκυνεῖ! Ἀνδρία καὶ θάρρος καὶ τιμή· αὐτὰ τιμᾷ, αὐτὰ εἶνε δι' αὐτὸν καὶ γένος καὶ ὄνομα!.. Ἐγὼ μητέρα ἔχω τὴν πατρίδα, καὶ πατέρα μου τὸν καπνὸν καὶ τὸν ἀντίλαλον τῆς μάχης... Ἀλλ' ἡ ἐκδίκησις βράζει μέσα εἰς τὰ στήθη μου! Αἴ, Χρόνη! ἢ σήμερον γαμβρός σου, ἢ αὔριον τοῦ γερο-Πίνδου φίλος καὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀετός! Φωλεάν μου θὰ ἔχω τὰ ἄγρια σύννεφα, ὅσα σκεπάζουν τῶν βουνῶν ταῖς κορυφαῖς, καὶ ὅταν τὸ βροντερόν μου τὸ τουφέκι εἰς τὰ ὕψη θὰ χρυσώνῃ ἡ ἀχραπή, καὶ θὰ μουγκρίζῃ φοβερὰ ὡσὰν ἀστροπελέκι, τότε, αἴ! τότε θὰ ἰδῇς ἂν ἀξίζῃ ὁ Κίσσας ἢ ὄχι. Ναί! ὁρκίζομαι εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πατέρα καὶ τῆς μάννας μου ὅτι ἡσυχίαν δὲν θὰ ἔχῃ τὸ ἔρμο καρυοφύλλι μου, ὅσω νὰ θάψῃ εἰς τὴν μαύρη γῆ σὲ, γερο-Χρόνη, καὶ τὴν Δέσπω καὶ τὸν Φλῶρον καὶ τοὺς ἐχθρούς μου ὅλους!.. Εἶπα. Καὶ τώρα δὲν λείπει ἄλλο, παρὰ τὸ σύνθημα... Αἴ, Στράτε! (*Πυροβολεῖ*). Στράτε! (*Ἀκούεται εἰς ἀντιπυροβολισμός*). Ἦλθε· τὸ εἶπα. Εἶνε αὐτός· καλῶς νὰ ἔλθῃ.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΣΤΡΑΤΟΣ καὶ ΚΙΣΣΑΣ.

Στράτος (*προβαίνων*). — Κίσσα!

Κίσσας. — Στράτε, σὺ εἶσαι;

Στράτος. — Ἐγώ.

Κίσσας. — Γιά σου, παλληκαρᾶ μου! τὸν λόγον σου τὸν φυλάττεις καλά. Καλῶς ἦλθες, Στράτε!

Στράτος. — Καλῶς σὲ ηὗρα, Κίσσα.

Κίσσας. — Τί νέα μᾶς φέρεις;

Στράτος. — Εὐχάριστα· μείνε ἥσυχος.

Κίσσας. — Λοιπὸν οἱ κλέπται;

Στράτος. — Εἶνε ἕτοιμοι· ἔμαθαν ὅσα ἔπρεπε νὰ μάθουν.

Κίσσας. — Καὶ τί τοὺς εἶπες;

Στράτος. — Ἀφοῦ σὲ ἄφησα προχθὲς εἰς τὰ πέντε πηγάδια, ἔτρεξα ἀμέσως ς τὸ λημέρι μας, καὶ ἐκεῖ, συναθροίσας ὅλους τοὺς συντρόφους καὶ τοὺς ψυχογιοὺς, τοὺς εἶπα ὅτι ἐβαρύνθης πλέον νὰ δουλεύῃς ἀχαρίστους· ὅτι τῶν Ἁρματωλῶν τὸ μάτι σὲ βλέπει λοξά, καὶ ὅτι ἡ κακία τῶν συντρόφων σου ὑπερέβη κάθε ὅριον. Ὁ Κίσσας, εἶπα, σύντροφοι, ἀπέκαμε νὰ δουλεύῃ τὸν Χρόνην ὡς Ἁρματωλὸς, καὶ ζητεῖ νὰ φύγῃ καὶ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ νὰ πνεύσῃ τῶν βουνῶν τὸν δροσερὸν καὶ ἐλεύθερον ἀέρα. Ζητεῖ τὴν ἀρχηγίαν μας· ζητεῖ νὰ μοιρασθῇ τοὺς κόπους καὶ τὰς ἀγρυπνίας μας, καὶ νὰ τριγυρίζῃ μαζή μας εἰς τὰ χιονοσκέπαστα βουνά. Τέλος πάντων τοὺς εἶπα ὅλα ὅσα ἔπρεπε νὰ εἰπῶ, καὶ ὅλοι ἀπόρησαν πῶς ὑποφέρεις ἕως τώρα νὰ μένῃς εἰς τὴν σκλαβιὰ κι' ἐν μέσῳ ἀχαρίστων.

Κίσσας. — Καὶ ἐκεῖνοι τί ἀπήντησαν; μὲ δέχονται ἀρχηγόν των;

Στράτος. — Ἂν σὲ δέχωνται, λέγεις; Ὅλοι μὲ ἓν στόμα καὶ μὲ προθυμίαν σὲ ἐκήρυξαν ἀρχηγόν. Ἡ ἀνδρία σου, Κίσσα, εἶνε ἐξακουστή· τὸ φλογερό σου καρυοφύλλι, τὸ ἀλάνθαστό σου βόλι καὶ ἡ σπανία γενναιότης σου τοὺς ἠλέκτρισαν ὅλους. Ἄλλο δὲν λέγω· δὲν θέλω νὰ φανῶ ὅτι σὲ κολακεύω, διότι μοῦ ἔσωσες τὴν ζωὴν ὅταν μοναχον μὲ ηὗρες νὰ ἀγοράζω τρόφιμα ἀπὸ ἕνα χωρικόν, καὶ ἐγνωρίσθην...

Κίσσας. — Αἴ, καλά· καὶ τώρα;

Στράτος. — Τώρα τὸ πρᾶγμα στέκει εἰς σέ· ἀπὸ

αὐτὴν τὴν ὥραν ἔχεις τὴν ἀρχηγίαν. Λέγε λοιπόν, ὦ ἀρχηγέ, τι σκέπτεσαι;

Κίσσας. — Τίποτε. Ἀλλ' εἰπέ μοι, Στράτε· οἱ κλέπται, εἶπες, μὲ περιμένουσι· καὶ πότε;

Στράτος. — Ἀφοῦ μὲ βλέπεις σήμερον, σήμερον Κίσα.

Κίσσας. — Ναί.. ἀλλά...

Στράτος. — Ἀλλά; τί ἀλλά; Μήπως ἤλλαξες γνώμην;.. Ὡραῖα! ἀξιόλογα! Τί ἔχεις λοιπόν; θέλω νὰ σὲ ἀκούσω· λέγε.

Κίσσας. — Ἄκουσε. Πρέπει νὰ σὲ εἰπῶ ἓν μυστικόν μου, ἀγαπημένε Στράτε. Γνώμην δὲν ἤλλαξα, ἀλλὰ πρέπει νὰ μάθῃς τί τρέχει, καὶ μὲ κάμνει νὰ φαίνωμαι διστάζων.

Στράτος. — Ἂν μὲ κρίνῃς ἄξιον τοῦ μυστικοῦ σου καὶ ἀρκετὸν διὰ νὰ τὸ κρύψω, εἰπέ το, Κίσσα· εἰδὲ...

Κίσσας. — Ὄχι! σὲ τὸ λέγω. Ἂν τὴν ζωήν σου χρεωστῇς εἰς ἐμέ, Στράτε, ἂν θέλῃς πάντοτε φίλος νὰ ἦσαι τοῦ Κίσσα, πρέπει νὰ φυλάξῃς τὸ μυστικόν μου τοῦτο ἀπὸ τοὺς ἄλλους κλέπτας.

Στράτος. — Τὸ ὑπόσχομαι.

Κίσσας. — Εἰπέ μοι, Στράτε· τὸν ἀρχηγόν μας Χρόνην τὸν εἶδες, τὸν γνωρίζεις;

Στράτος. — Τὸν εἶδα μίαν ἡμέραν εἰς τὸ Γαρδίκι· ὅταν τὸν ἰδῶ πάλιν, ἐλπίζω νὰ τὸν γνωρίσω.

Κίσσας. — Γνωρίζεις ὅτι ὁ Χρόνης ἔχει μίαν θυγατέρα, τὴν Δέσπω.

Στράτος. — Τὸ ὄνομά της ἀκούω, δὲν ἐγνώριζα ὅμως ὅτι ἔχει πατέρα τὸν Χρόνη· τώρα πρώτη φορὰ τὸ ἀκούω ἀπὸ σέ.

Κίσσας. — Αὐτὴν τὴν Δέσπω ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ, τὴν θέλω, ὦ Στράτε· ἀλλ' ὁ Φλῶρος, ὁ εὔμορφος ἐκεῖνος Ἁρματωλός, τὸν ὁποῖον νομίζω νὰ εἶδες μίαν φορὰν τὸν περασμένον μῆνα εἰς τῶν Ἀγράφων τὰ ὑψηλὰ χωριά... αὐτὸς ὁ Φλῶρος τὴν ἀγαπᾷ ἐπίσης. Ἡ Δέσπω τὸν ἀνταγαπᾷ καὶ τὸν λατρεύει, καὶ ὁ Χρόνης γνωρίζει τὸν μυστικὸν των τοῦτον ἔρωτα. Πολὺ ὑποπτεύομαι μήπως γίνῃ γαμβρός του ὁ Φλῶρος.

Στράτος. — Καὶ ἔπειτα;

Κίσσας. — Ἔπειτα, Στράτε, τοῦ Κίσσα ἡ ἀγάπη οὔτε κἂν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν· περιφρονεῖται ἴσως! Αἱ ἐκδουλεύσεις μου, οἱ κόποι καὶ αἱ θυσίαι μου, τὰ πάντα λησμονοῦνται ἀπὸ τὸν ἀχάριστον Χρόνην. Ἡ Δέσπω δὲν καταδέχεται νὰ ῥίψῃ τὸ βλέμμα της ἐπάνω μου, καὶ ὁ πατήρ της ἀθετεῖ ὅλας τὰς ὑποσχέσεις, ὅσας μὲ εἶχε δώσει δι' αὐτήν.

Στράτος. — Διὰ τὸν λόγον ὅτι;

Κίσσας. — Διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἔχω οὔτε ὄνομα, οὔτε ἀπὸ ἐπίσημον γένος εἶμαι· δι' αὐτό, λέγει, δὲν μοῦ πρέπει ἡ Δέσπω.

Στράτος. — Δὲν ἔχεις γένος οὐδὲ ὄνομα; Καὶ στέκεις ἀκόμη; Ἰδέ, ἰδέ! Νὰ σὲ περιφρονήσῃ! νὰ ἀθετήσῃ τὸν λόγον του!....

Κίσσας. — Πλήν, Στράτε, ἰδοὺ τὸ μυστικόν μου. Εἶνε ἀνάγκη νὰ περιμείνω ἀκόμη ὀλίγον. Τρεῖς λόγους ἔχω νὰ ἀνταλλάξω μὲ τὸν Χρόνην· θὰ τῷ ζητήσω τὴν Δέσπω, καὶ ἂν μὲ....

Στράτος. — Καὶ ἂν σὲ ἐπαναλάβῃ πάλιν ὅτι δὲν καταδέχεται νὰ σὲ κάμῃ γαμβρόν του;

Κίσσας (*μὲ παραφοράν*). — Τότε ἀναχωρῶ. Ἡ συμφορὰ θὰ ἐξαπλώσῃ τὴν μαύρην πτερούγα της εἰς τῆς Ἠπείρου τὸν οὐρανόν, καὶ τάφος βαθὺς θὰ κρύψῃ τὸν Φλῶρον, τὴν Δέσπω, τὸν Χρόνην καὶ τοὺς ἄλλους ἐχθρούς. Εἰς ὅλα αὐτὰ σὲ θὰ ἔχω βοηθόν· ἐδῶ θὰ καταλάβω ἂν μὲ ἀγαπᾷς, ἂν γνωρίζῃς νὰ φυλάττῃς τὸ μυστικόν σου καὶ νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃς ἀκόμη τὴν ζωήν σου πρὸς χάριν μου.

Στράτος. — Ὦ! δι' αὐτὸ μὴν ἀμφιβάλῃς· ὁ Στράτος ἠξεύρει νὰ εὐγνωμονῇ εἰς τὸν εὐεργέτην καὶ σωτῆρά του... Ἀλλ' ἂν ὁ Χρόνης δεχθῇ νὰ γίνῃς γαμβρός του;

Κίσσας. — Τότε βέβαια μένω πλησίον του.

Στράτος. — Καὶ ἐγώ, Κίσσα; ὁ λόγος σου; οἱ κλέπται;

Κίσσας. — Εὐτυχεῖς τότε.

Στράτος. — Πῶς; τί ἐννοεῖς;

Κίσσας. — Ἅμα ὁ Χρόνης μὲ ὀνομάσῃ γαμβρόν του, βεβαίως θὰ μοῦ δώσῃ ἀμέσως τὸ Ἁρματωλίκι· αὐτὸς νὰ πρέχῃ δὲν ἠμπορεῖ, διότι οἱ χρόνοι ἐλεύκαναν τὴν κεφαλήν του. Τότε ἐγὼ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἁρματωλῶν θὰ βοηθήσω παντοῦ τοὺς κλέπτας, θὰ εὐοδώσω τὰ βήματά των, καὶ ἡ στέγη μου θὰ ἦνε καταφύγιόν των. Μήπως ὁ Ἕλλην κλέπτης ζητεῖ νὰ ἀποκτήσῃ πλοῦτον; ὄχι· τὸ μόνον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ζητεῖ, εἶνε νὰ ἀναπνεύσῃ ἐλευθερίαν.

Στράτος. — Ἐλευθερίαν! ὦ! ναί!

Κίσσας. — Λοιπὸν ἐλευθερίαν ἀνέτως θὰ ἀπολαύσῃ, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κίσσα θὰ στήσῃ τότε τὸ ἄσυλόν της ἡ θεότης αὕτη τῶν ἡλιοκαμμένων ἀνδρῶν ἐκείνων.

Στράτος. — Καλὰ λοιπόν· καὶ τώρα;

Κίσσας. — Τώρα ἐδῶ σὲ θέλω. Θὰ ἔλθῃς μαζί μου εἰς τοῦ Χρόνη· θὰ σὲ παρουσιάσω ὡς φίλον μου, ἐλθόντα ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Ζαγορᾶς· θὰ εἴπω ὅτι ζητεῖς ὑπηρεσίαν, ὁ Χρόνης θὰ τὸ πιστεύσῃ, καὶ, ἀφοῦ ἐγὼ σὲ συνιστῶ, ἐννοεῖται ὅτι θὰ σὲ παραλάβῃ. Πρόσεξε νὰ παίξῃς καλὰ τὸ μέρος σου, διότι εἰς σὲ στέκει νὰ μὲ ἐκδικήσῃς.

Στράτος. — Ὡραῖα!

Κίσσας. — Ἐγὼ λοιπὸν πηγαίνω νὰ ἀνταλλάξω τοὺς τρεῖς λόγους μου μὲ τὸν Χρόνην. Ἂν μὲ δεχθῇ ὡς γαμβρόν του, μένεις ὅσας ἡμέρας θέλεις καὶ ἔπειτα ἀναχωρεῖς ἡσύχως, καὶ ἀναγγέλλεις εἰς τοὺς συντρόφους κλέπτας αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν. Ἂς ἔλθουν τότε ὅλοι· θὰ εὕρουν τὴν θύραν μου ἑτοίμην νὰ τοὺς δεχθῇ, καὶ τὴν χεῖρά μου νὰ τοὺς προστατεύσῃ κατὰ παντὸς κινδύνου. Ἂν δὲ ἐξ ἐναντίας δὲν μὲ δεχθῇ ὁ Χρόνης, τότε σὺ μένεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, ἐγὼ δὲ ζητῶ ἄδειαν διὰ ὀλίγας ἡμέρας μὲ μίαν πρόφασιν, καὶ τρέχω εἰς τοὺς συντρόφους. Ποῦ μένουν εἶπες;

Στράτος. — Εἰς ταῖς ἑπτὰ βρυσοῦλες.

Κίσσας. — Καλά· γνωρίζω τὸ μέρος τοῦτο. Ὡς τόσον σὺ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου φέρεις ἐδῶ τὸν Φλῶρον μὲ ἀπάτην. Ἐγώ, ἅμα ὑπάγω εἰς τὸ λιμέρι, θὰ στείλω ἐδῶ τρεῖς ἀπὸ τοὺς καλητέρους συντρόφους νὰ παραμονεύουν. Τὸ σύνθημά των θὰ ἦνε τρεῖς πυροβολισμοί, ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου· σὺ τοὺς ἀνταποκρίνεσαι μὲ τέταρτον, καὶ τότε αὐτοὶ ὁρμοῦν, τοῦ πέρνουν τὰ ὅπλα, σὲ βοηθοῦν νὰ τὸν δέσῃς καὶ μοῦ τὸν φέρεις δεμένον ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸ λιμέρι. Πρόσεξε ὅμως καλά· σὲ εἰδοποιῶ καὶ τοῦτο· ὁ Φλῶρος εἶνε γενναῖος καὶ ἀποφασιστικός, καὶ χρειάζεται προσοχὴ μήπως σᾶς φύγῃ.

Στράτος. — Όσον δι' αὐτὸ μεῖνε ἥσυχος, ἀρχηγέ· ἠξεύρω ἐγὼ τί θὰ κάμω. Ἀλλὰ δὲν μὲ λέγεις τὸν Φλῶρον τί τὸν θέλεις; σὺ ἀγαπᾷς τὴν Δέσπω· καλήτερον δὲν εἶνε ἀντὶ τοῦ Φλώρου νὰ συλλάβω ἐκείνην, καὶ νὰ σὲ τὴν φέρω εἰς τὸ λιμέρι; Ὁ Φλῶρος τότε καὶ ὁ Χρόνης ἂς στέκονται ἀπὸ μακρὰν νὰ τὴν βλέπουν καὶ νὰ χάσκουν.

Κίσσας. — Ὄχι, Στράτε! ὁ κλέπτης, ὁ γενναῖος ποτὲ δοῦλος τῆς γυναικὸς δὲν πρέπει νὰ γίνεται. Τὴν ἀγαπῶ ἐγὼ τὴν Δέσπω, τὴν θέλω, ἀλλὰ καὶ τὴν μισῶ, διότι βλέπω ὅτι δὲν μὲ καταδέχεται. Τουφέκι καὶ βράχοι καὶ λαγκάδια καὶ Δέσπω τί σχέσιν ἔχουν; Ἐγὼ τὴν ἤθελα κλεισμένην εἰς τοῦ πατρός της τὸν οἶκον νὰ τὴν ἔχω τῆς λεβεντιᾶς καμάρι· νὰ σπογγίζῃ τὸν ἱδρῶτα τῆς μάχης ἀπὸ τὸ μέτωπόν μου, καὶ νὰ ἀκουμβᾷ τὸ εὔμορφον πρόσωπόν της εἰς τὰ λογκωμένα μου στήθη. Ἀλλ' ἂν δὲν θέλῃ, ἐκδίκησις! Σ' τοῦ κλέπτου τὸ μυστικὸ καὶ ἀμίλητο λιμέρι γυναῖκα ὄχι ποτέ! εἶνε ἀτιμία, καὶ προκοπὴν δὲν βλέπει ὅστις ἔρωτα καὶ μάχην ἔχει τὸ ἴδιο. Ἡ γυναῖκα εἶνε τὸ σύνθημα τῆς δειλίας, ἐνῶ ὁ ἄνδρας εἶνε ἡ φλὸξ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀνδρίας... Καὶ ἔπειτα ἂν βλέπω πῶς ἄλλον θέλει καὶ προτιμᾷ, καὶ μοῦ ἀνάψῃ ὀργὴ τὰ μαῦρα στήθη;.. τότε καλήτερα αὐτὸν τὸν ἄλλον νὰ τὴν κάμω νὰ κλαύσῃ πικρά! Ναί, Στράτε, τὸν Φλῶρον καλήτερα· αὐτὸν θέλω ἐγὼ, αὐτοῦ τὸ αἷμα διψῶ καὶ μαζὶ μὲ αὐτὸν θὰ σράξω καὶ ἐκείνην καὶ τὸν πατέρα της!.. Τώρα ὁ ἥλιος, βλέπεις, ἐπρόβαλεν· ὥρα δὲν μᾶς μένει νὰ ἀργοπορῶμεν. Γνωρίζεις πῶς θὰ φερθῇς, Στράτε· νὰ σὲ ἰδῶ θέλω. Ἐμπρὸς λοιπόν! θάρρος, καρδία καὶ δεξιότης!

Στράτος. — Θέλεις μὲ ἰδεῖ· ἡσύχασε.

Κίσσας. — Μίαν λέξιν ἀκόμη, Στράτε. Ὁρκίσου νὰ φυλάξῃς μυστικὰ μέχρι θανάτου αὐτὰ τὰ σχέδιά μας. Γνωρίζεις ὅτι οἱ κλέπται οἰωνὸν κακὸν νομίζουν τὸν ἔρωτα καὶ προάγγελον τῆς καταστροφῆς των.

Στράτος. — Δίκαιον ἔχεις· ὁρκίζομαι.

Κίσσας. — Ἰδού· λάβε τὴν χεῖρά μου, ὦ Στράτε· σὲ ὑπόσχομαι ἀγάπην καὶ φιλίαν.

Στράτος. — Καὶ ἐγὼ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν.

Κίσσας. — Λοιπὸν τὸ σύνθημά μας τρεῖς τουφεκοβολαί.

Στράτος. — Καὶ ἰδική μου μία.

Κίσσας. — Καὶ θὰ μὲ ἐνταμώσῃς;

Στράτος. — Ἐξ ταῖς ἑπτὰ βρυσοῦλες.

Κίσσας. — Πηγαίνωμεν!

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἡ σκηνὴ παριστᾷ προαύλιον πύργου, καὶ εἰς τὸ βάθος κῆπον περίφραχτον.

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΧΡΟΝΗΣ καὶ ΔΕΣΠΩ.

Χρόνης. — Πλησίασε, Δέσπω· ἔχω νὰ σὲ ὁμιλήσω ἰδιαιτέρως, καὶ διὰ τοῦτο σὲ ἐπροσκάλεσα ἐδῶ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πύργου. Θὰ σὲ ἐρωτήσω περὶ πράγματος σπουδαίου, καὶ θέλω νὰ μὲ ἀποκριθῇς ἐλευθέρως. Εἶμαι πατήρ σου, Δέσπω, καὶ μήτηρ σου ἀκόμη, διότι οὐ μητέρα δὲν ἐγνώρισες· ἦσο μικρὰ ἀκόμη, ὁπόταν σὲ ἔσφιγξεν εἰς τὴν θερμήν της μητρικὴν ἀγκάλην, καὶ τὸ τελευταῖον μὲ εἶπε χαῖρε! Ἀπέθανεν ἐκείνη, καὶ σὺ μοὶ ἔμεινες ἡ μόνη παρηγοριὰ καὶ ἡ ἀνάμνησίς της· σὺ, τὸ πρῶτον καὶ τελευταῖόν μου τέκνον, τὸ σπλάγχνον μου! Εἰς τῆς ζωῆς σου τὴν πορείαν σὲ εἶδα καλὴν, ἀθῶαν, ὑπήκοον καὶ ἐργατικὴν, καὶ φαντάζεσαι βέβαια πόσην ἡσθάνθη χαρὰν διὰ τοῦτο ἡ πατρική μου καρδία. Εἴκοσι ἀνοίξεις τώρα στέρουν τὸ μέτωπόν σου, καλή μου κόρη, καὶ εἶνε πλέον καιρὸς τοῦ γάμου τὸ στεφάνι νὰ βραβεύσῃ τὴν ἀρετήν σου τὴν τόσην... Ἀλλὰ γνωρίζω τί θὰ εἰπῇ ὁ γάμος, καὶ δὲν ἐπιθυμῶ ποτὲ νὰ ἔλθῃ μία ὥρα, καθ' ἣν νὰ εἴπῃς ὅτι ἐγὼ ὑπῆρξα τῶν συμφορῶν σου ἡ αἰτία. Ὄχι! μόνη μου εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἐπιθυμία εἶνε νὰ σὲ βλέπω εὐτυχισμένην συμβίαν νὰ ἀνακουφίζῃς τὰ γηρατειά μου, καὶ ὅταν πέτρα ψυχρὰ θὰ μὲ σκεπάζῃ, νὰ ἔλθῃς μίαν ἡμέραν εἰς τὸν τάφον τοῦ γηραιοῦ πατρός σου, καὶ νὰ χύσῃς ἐξ αὐτοῦ δάκρυα εὐγνωμοσύνης καὶ εὐλογίας. Μεγάλην λύπην θὰ ἠσθανόμην, Δέσπω, ἂν ἠναγκαζόμην νὰ σὲ ἀποξενώσω. Ἀλλὰ τώρα τοιοῦτόν τι δὲν θὰ συμβῇ. Ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον κρίνῃς ἄξιον νὰ γίνῃ σύζυγός σου, ἐμῶ σιμὰ μου θὰ ζήσῃ· εὐτυχία, πλοῦτη, τιμὴ καὶ δόξα στολίζουν τὸν οἶκον τοῦ γερο-Χρόνη· αὐτὸς ἂς γίνῃ αὐθέντης, καὶ ἂς τὰ ἀπολαύσῃ ὅλα· αὐτὸς ἂς μείνῃ διάδοχός μου. Λοιπὸν λέγε μου τώρα· τόσοι καὶ τόσοι Ἁρματωλοὶ προσμένουν ἓν σου μόνον νεῦμα. Ἐγὼ θὰ σὲ ἀκούσω μὲ προθυμίαν, καὶ θὰ σεβασθῶ τὴν ἐκλογήν σου· ἠξεύρω ὅτι, τιμία καὶ ἀγαθὴ ὡς εἶσαι, τίμιον νέον καὶ ἀγαθὸν θὰ θελήσῃς.

Δέσπω. — Καλέ μου πάτερ, σὲ εὐχαριστῶ! Γνωρίζω τὴν ἀγαθήν σου καὶ πατρικὴν καρδίαν, γνωρίζω πόσον μὲ ἀγαπᾷς, καὶ θέλω αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας σου καὶ νὰ βρέξω μὲ δάκρυα στοργῆς καὶ εὐγνωμοσύνης τὰ γόνατά σου. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι τὴν εὐτυχίαν, ἥτις μὲ περιμένει, σὺ μόνος εἶσαι κατάλληλος νὰ ἴδῃς· νομίζω ὅτι ἡ πατρική σου καρδία ἐσκέφθη ποῖον πρέπει νὰ λάβω σύζυγον. Ἡ καλὴ θυγάτηρ πρέπει νὰ ὑπακούῃ προθύμως εἰς τῶν γονέων τὰς ἱερὰς θελήσεις, καὶ νὰ σέβεται αὐτάς· καὶ ἂν ἀκόμη ὄνειρα ἀγάπης σκοτίζωσι τὴν τρυφερὰν της καρδίαν, καὶ ἂν ὁ ἔρως...

Χρόνης. — Τὴν ἀρετήν σου καλῶς γνωρίζω, θύγατερ. Σὲ τὸ προεῖπον ποία εἶνε ἡ θέλησίς μου. Ἐκφράσθητι λοιπὸν ἐλευθέρως· μὴ συστέλλεσαι, καὶ ἂν ἀκόμη ἀγάπη σὲ τίνῃ πρὸς κανένα. Τὸ μυστικόν σου αὐτό, καλή μου Δέσπω, χύσε ἐδῶ εἰς τοῦ γηραιοῦ πατρός σου τὸν φιλόστοργον καρδίαν. Εἰπέ με, μήπως ὑπάρχει κανεὶς νέος, ὁ ὁποῖος στολίζει γλυκὰ γλυκὰ τὰ ἀθῶα ὄνειρά σου; Τίς εἶνε; εἰπέ τον. Ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦνε αὐτὸς, σὲ δίδω ἀπὸ τοῦδε τὸν λόγον μου, Δέσπω, ὅτι εἶνε ἰδικός σου.

Δέσπω. — Ἴσως τὸ πρόσωπόν μου σοὶ παριστᾷ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὦ πάτερ, πόσον τεταραγμένη εἶμαι. Ἄφες, σὲ ἱκετεύω, αὐτὰς τὰς σκέψεις· ἄλλοτε ἴσως θὰ αἰσθανθῶ τὴν θέλησιν νὰ τὰς λάβω καλῶς ὑπ' ὄψιν. Ἀκόμη καιρὸν νομίζω ὅτι ἔχω. Εἴκοσι μόλις ἀνοίξεις ἐβράνον τὴν κόμην μου μὲ ἄνθη. Ἄφες λοιπόν, ὦ πάτερ, ἄφες...

Χρόνης. — Ὄχι, ὦ κόρη προσφιλής· ἐπιθυμῶ, πρὶν τοῦ θανάτου οἱ κρυεροὶ δάκτυλοι κλείσωσι τοὺς ὀφθαλ-

μούς μου, νὰ σὲ ἴδω εὐτυχῆ καὶ ἀποκαταστάθεῖσαν· σὲ ζητῶ τέλος πάντων, ἔγουσαν εἰς τὸ πλευρόν σου καλὸν προστάτην. Καὶ τότε θὰ κλείσω ἐν εἰρήνῃ τοὺς ὀφθαλμούς μου, θὰ μείνω ἥσυχος καὶ ἐντὸς τοῦ τάφου, καὶ ἡ ψυχή μου ἐλευθέρα θὰ πετάξῃ ἐκεῖ ἐπάνω.

Δ έ σ π ω. — Ἠξεύρω πόσην ἔχει στοργὴν καὶ φίλτρον ἡ πατρική σου καρδία. Ὦ πάτερ, ἐὰν μέχρι τοῦδε σὲ ἠγάπων, τώρα θὰ σὲ λατρεύω, ψυχὴ ἁγία! Θέλεις λοιπὸν νὰ ἀκούσῃς;

Χ ρ ό ν η ς. — Ὡ! ναί, τὸ θέλω. Καὶ ἀκόμη σὲ δίδω τὸν λόγον μου ὅτι θὰ προσκαλέσω αὐτὸν, ὁσάκις δήποτε καὶ ἂν ἦτες νὰ λάβῃ ἀμέσως τὴν συγκατάθεσίν μου. Εἶνε δευτέρα σήμερον, καὶ τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ παρεκλῆσι ἂς γίνῃ μάρτυς τῶν γάμων σας. Ὦ Δέσπω, κόρη προσφιλής! ἡ κεφαλή μου ἐλευκάνθη ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ἐτῶν, καὶ θέλω νὰ σὲ ἴδω φοροῦσαν τὴν νυμφικήν σου ἐσθῆτα πρὶν ἡ ἐνδυθῶ ἐγὼ τοῦ τάφου τὰ σάβανα. Εἰκοσιπέντε χρόνους Ἀρματωλός, διῆλθον τόσους κινδύνους καὶ τόσας ὑπέστην κακουχίας· καὶ τώρα, ὁπότε ἀνδρία καὶ νεότης μὲ ἄρησαν, τώρα, ὁπόταν εἰς τὴν ἰσχνήν μου μέσην δὲν ἁρμόζει πλέον ζώνη χρυσῆ οὐδὲ ὄκλον βαρύ, τώρα, ὅταν οἱ χρόνοι καὶ ἡ ἡλικία μὲ ἔκαμον ἀπόμαχον, ἓν μόνον πρᾶγμα ἔχω ὁ γηραιὸς στολίδι, μίαν παρηγορίαν τοῦ οἴκου μου· σέ, Δέσπω, κόρη μου γλυκεῖα! Ἡ εὐτυχία, ἡ τύχη, τὸ μέλλον σου, αὐτὰ φαιδρύνουν τὸν νοῦν μου. Ὄθεν, ἀφοῦ ποσάκις ἐσκέφθην, μόλις σήμερον σὲ ἐκάλεσα νὰ μάθω ποίαν ἰδέαν ἔχεις σχηματισμένην. Γνωρίζω πόσον ταράττεται καὶ παλαίει μία παρθένος, ὅταν πρέπει νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐκλογήν της ἐνώπιον τῶν γονέων. Λέγε λοιπόν· ὁμίλει, Δέσπω.

Δ έ σ π ω (*ἐν ταραχῇ*). — Θὰ τὸ εἰπῶ διὰ νὰ σὲ ὑπακούσω, καλέ μου πάτερ· ἀλλά... (*Καθ' ἑαυτήν*). Ὡ! πῶς κτυπᾷ αὐτὴν τὴν ὥραν τὸ στῆθος μου! Φλῶρε, ἂν ἤξευρες....

Χ ρ ό ν η ς. — Πλὴν τί διςάζεις, θύγατερ; συςέλλεσαι;

Δ έ σ π ω. — Ἄ! ὄχι! Εἶπα.... εἶπα.... ὅτι καλὴν ἰδέαν ἐσχημάτισα.... διὰ τὸν νέον ἐκεῖνον....

Χ ρ ό ν η ς. — Ποῖον;

Δ έ σ π ω. — Τὸν νέον Ἀρματωλὸν ἐκεῖνον, τὸν φίλον τοῦ ἐξαδέλφου Δημαρᾶ.

Χ ρ ό ν η ς. — Ἄ! τὸν Φλῶρον;

Δ έ σ π ω. — Ναί, τὸν Φλῶρον!

(Καλύπτει τὸ πρόσωπον μὲ τὰς χεῖρας.)

Χ ρ ό ν η ς. — Καλά, θύγατερ· πλὴν διατί καλύπτεις τὸ πρόσωπόν σου; Εἶναι πατὴρ σου, καὶ ὅταν ἐμὲ ἐκλέγῃς παρήγορον καὶ φύλακα τοῦ μυστικοῦ σου, ἠσύχασε. Σοὶ προϋπεσχέθην ὅτι τὰ πάντα θέλω πράξει πρὸς εὐδαιμονίαν σου. Μὲ ἀρέσει τωόντι αὐτὸς ὁ νέος Φλῶρος· εἶνε ἀνδρεῖος, ἔχει πλοῦτον, κατάγεται ἀπὸ γένος λαμπρὸν καὶ τὸν στολίζει ἡ ὡραιότης. Βλέπω, κόρη μου, ὅτι καὶ σὺ ἐπιχειρόνεις τὴν ἐκλογήν μου. Αὐτὸν ἐπόθουν καὶ ἐγὼ νὰ σὲ ἀφήσω ὡς σύντροφόν σου καὶ σύζυγον. Τόσον ἀρκεῖ· πήγαινε τώρα, καὶ ἐγὼ θὰ φροντίσω διὰ τὰ περαιτέρω. Τὴν εὐλογίαν τοῦ οὐρανοῦ νὰ ἔχῃς, θύγατερ! εἶμαι εὐτυχὴς αὐτὴν τὴν ὥραν καὶ ὑπερευχαριστημένος, καὶ τῆς δυστυχοῦς μητρός σου ὁ τάφος νομίζω ὅτι βλαστάνει ῥόδα καὶ κρίνα.

Δ έ σ π ω (*ἐν συγκινήσει*). — Σὲ εὐχαριστῶ, ὦ πάτερ! ἡ φωνή μου ἀδυνατεῖ νὰ παραστήσῃ πόσον σὲ ἀγαπῶ καὶ σὲ σέβομαι. Ὦ! ἄρες νὰ ἀσπασθῶ μὲ σέβας αὐτὴν τὴν χεῖρα.

(Ἀσπάζεται τὴν χεῖρά του, ἐκεῖνος δὲ τὴν φιλεῖ εἰς τὸ μέτωπον. Ἡ Δέσπω ἀναχωρεῖ.)

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΧΡΟΝΗΣ.

Εὐλογημένη κόρη! Τώρα πρέπει νὰ προσκαλέσω τὸν Φλῶρον, καὶ νὰ τῷ γνωστοποιήσω τὴν ἀπόφασίν μου. Ὁ τρόπος του πολλάκις μὲ ἔκαμε νὰ ἐννοήσω ὅτι ἀγαπᾷ τὴν Δέσπω, καὶ νομίζω ὅτι εὐχαρίστως θὰ τὸ παραδεχθῇ. Αὐτὸς ἂς ἦνε ὁ διάδοχός μου· ἔχει προσόντα πολλά, φαγοβολᾷ ἡ τύχη εἰς τὸ λαμπρόν του πρόσωπον, καὶ οἱ Ἀρματωλοί μου ὅλοι ἀγάπην καὶ σέβας τρέφουν πρὸς αὐτόν. Ἀλλ' ἐν πρᾶγμα μὲ θλίβει ἐγκαρδίως· πολλάκις ὑπεσχέθην τὴν Δέσπω εἰς τὸν Κίσσαν, πρὶν ἔλθῃ ὁ Φλῶρος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου· τότε ἡ Δέσπω ἦτο μικρὰ ἀκόμη, καὶ ὁ Κίσσας πολλάκις μὲ εἶπεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ τοῦ τὴν δώσω, διότι μόνος αὐτὸς τότε διέπρεπε μεταξὺ τῶν ἄλλων Ἀρματωλῶν· ἀλλ' ἔπειτα ἦλθεν ὁ Φλῶρος, καὶ τὰ πράγματα ἤλλαξαν. Τὸ πρᾶγμα θὰ λάβῃ πέρας ὅπως τὸ ὑπεσχέθην εἰς τὴν θυγατέρα μου, καὶ ὅπως τὸ θέλω. Ἐκτὸς τούτου ὁ Κίσσας εἶνε νόθος· πῶς θὰ τιμήσῃ τοῦ Χρόνη τὴν οἰκίαν εἷς νόθος; Ἔπειτα καὶ ἡ Δέσπω οὔτε νὰ ἀκούσῃ θέλει τὸ ὄνομά του· δι' αὐτὴν τὸ πᾶν ἦνε ὁ Φλῶρος. Ἀνάγκη ὅμως νὰ προσκαλέσω τοὺς Ἀρματωλούς μου καὶ νὰ τοῖς κοινοποιήσω τὸ πρᾶγμα, ἀφοῦ ἴδω τὸν Φλῶρον· καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ εὐτυχία καὶ ἡ χαρὰ θὰ ἀντιλαλήσῃ εἰς τὸ μέρος τοῦτο, καὶ ἡ Δέσπω, τὸ εὐῶδες λουλούδι τῆς στοργῆς μου, θὰ φορέσῃ στεφάνι γάμου. (*Ὑπάγων πρὸς τὸ μέρος τῆς θύρας.*) Κέντρε!

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΧΡΟΝΗΣ, ΚΕΝΤΡΟΣ.

Κ έ ν τ ρ ο ς (*ἐμφανιζόμενος*). — Ὁ ἀρχηγὸς μ' ἐκάλεσε;

Χ ρ ό ν η ς. — Ναί, Κέντρε. Ὕπαγε νὰ εὕρῃς τὸν Φλῶρον, καὶ εἰπέ τον ὅτι τὸν θέλω νὰ ἔλθῃ τώρα ἐδῶ· ἔχω ἀνάγκην νὰ τὸν ὁμιλήσω.

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Ἀμέσως, ἀρχηγέ μου· πηγαίνω νὰ τὸ εὕρω.

Χ ρ ό ν η ς. — Τίποτε νέα, Κέντρε, ἠξεύρεις;

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Ὄχι· ὁ Κίσσας μόνον ἦλθε πρὸ ὀλίγου ἐδῶ μὲ ἕνα ξένον, καὶ μὲ ἐρωτοῦσε ἂν ἦσαι ἐδῶ ὄχι.

Χ ρ ό ν η ς. — Καὶ πόθεν εἶναι ὁ ξένος του σὲ εἶπε;

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Ὄχι· πλὴν φαίνεται νὰ ἦνε φίλος τοστενός.

Χ ρ ό ν η ς. — Καλά· πήγαινε σὺ τώρα, καὶ ἐκεῖ· ἐὰν μὲ θέλῃ θὰ ἔλθῃ νὰ μὲ ἐνταμώσῃ.

(Ὁ Κέντρος κάμνει σημεῖον ὑποκλίσεως καὶ ἀναχωρεῖ· μετ' αὐτὸν δὲ καὶ ὁ Χρόνης.)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Ἡ σκηνὴ παριστᾷ κομψὸν διάδρομον μὲ παράθυρον ἀνοικτὸν εἰς τὸ βάθος.

ΔΕΣΠΩ, εἶτα ΦΛΩΡΟΣ.

Δ έ σ π ω. — Σὲ εὐχαριστῶ, ὦ Θεέ μου! Τὸ βάθος τῆς ἀθώας μου καρδίας σὺ τὸ εἶδες· γνωρίζεις πόσον ἁπλῆ καὶ ἀγαθὴ εἶνε, καὶ διὰ τοῦτο μὲ ἀνταμείβεις καὶ μὲ χαρίζεις τὸν Φλῶρον. Κλίνω τὸ γόνυ ἐνώπιόν σου, Ὕψιστε, καὶ δοξάζω τὸ ἅγιον ὄνομά σου. Ὢ! ποσάκις δὲν ἤκουσες τὴν προσευχήν μου νὰ συνοδεύῃ τὸ ὄνομα τοῦ Φλώρου! ποσάκις δὲν μὲ εἶδες αὐτὰς τὰς χεῖρας νὰ ὑψόνω εἰς τὸν οὐρανόν, ἱκετεύουσά σε τὸν Φλῶρον νὰ μὲ δώσῃς! Τὸν ἀγαπῶ, καὶ ἡ ἀγάπη εἶνε δρόσος ζωογόνος, τὴν ὁποίαν χύνεις ἀπὸ τὰ ὕψη διὰ νὰ βαλσαμόνῃ τὰ ἔμψυχά σου ἄνθη! Θεέ μου, σὲ εὐχαριστῶ! (*Ὁ Φλῶρος εἰσέρχεται ἀπαρατήρητος, ἵσταται καὶ ἀκούει.*) Σὲ ἀγαπῶ, ὦ Φλῶρε! Θὰ γίνῃς πλέον ἰδικός μου! τὸ ἤκουσα, ψεῦμα δὲν εἶνε. Αἰσθάνομαι νὰ πάλλῃ εἰς τὸ ὄνομά σου...

Φ λ ῶ ρ ο ς (*πλησιάζων.*) — Δέσπω, ἁγνὴ καὶ ὡραία παρθένος! σὲ ἤκουσα· ἀκόμη ἕως τώρα λόγον ἐρωτικὸν τὰ χείλη αὐτὰ δὲν ἐπρόφερον, καὶ τὸν ἔρωτά σου εἶχα μυστήριον κλεισμένον ἐδῶ εἰς τὰ ἀνδρικά μου στήθη. Πολλάκις ἦλθεν εἰς τὰ χείλη μου ὁ λόγος, πολλάκις ἦλθε στιγμή, καθ' ἣν ᾐσθάνθην ὅτι ἠδυνάμην νὰ σὲ εἴπω: « σὲ ἀγαπῶ, ὦ Δέσπω! » Ἀλλ' ὁσάκις εὑρέθην ἐνώπιόν σου, μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ὁ κόσμος, τὸ πᾶν κατέπιπτε διὰ νὰ σβύσῃ τοῦ ἔρωτος τοὺς λόγους. Ὁσάκις ἦλθον σιμά σου, ᾐσθάνθην νὰ τρέμω καὶ νὰ χάνω τὴν φωνήν μου, τὸ φῶς μου, τὴν ζωήν μου. Οἱ ὀφθαλμοί μου κατέπιπτον ἀκουσίως μου χαμαί, καὶ ἡ γλῶσσά μου οὔτε λέξιν νὰ ἀρθρώσῃ ἠδύνατο. Ἦσο δι' ἐμὲ εἰκών, ἥτις, κλεισμένη εἰς ἐρημοκκλήσι, βλέπει νὰ στέκῃ ἐμπρός της ὁ λύχνος, ἀλλὰ τὴν χεῖρα τοῦ λατρευτοῦ της δὲν βλέπει νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν ἀνάψῃ ἀπὸ τὸν φόβον τῆς ἐρημίας.

(Ὁ Κίσσας προβάλλει ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ ἀκροᾶται).

Κ ί σ σ α ς (*ἐκ τοῦ παραθύρου πάντοτε*). — Αὐτὸς κ' ἐκείνη!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Πλὴν τώρα, ὅταν ἤκουσα αὐτὰ τὰ τρυφερά σου καὶ τὰ παρθένα χείλη νὰ προφέρουν τὸ ὄνομά μου... τώρα, ὅταν σὲ βλέπω γονατισμένη νὰ ἱκετεύῃς τὸν Ὕψιστον καὶ δάκρυα νὰ χύνῃς δι' ἐμέ, Δέσπω...

Κ ί σ σ α ς. — Τὸν ἀγαπᾷ λοιπόν! ὦ λύσσα! ὦ μανία!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Τώρα καὶ ἐγὼ θὰ γονατίσω ἐμπρός σου, ἀξιολάτρευτος νεᾶνις, καὶ τόσων χρόνων ἀγάπην θερμὴν θὰ σὲ ἐκφράσω. Δέσπω, τὰ εἰκοσιπέντε μου ἔτη, ἡ ὡρία μου, ἡ δόξα, ἡ ζωή μου, τὰ πάντα εἶνε ἰδικά σου!

Κ ί σ σ α ς. — Ἡ ζωή σου, Φλῶρε, εἶνε ἰδική μου!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Μὲ ἀγαπᾷς, ὦ Δέσπω; εἰπέ το, νὰ τὸ ἀκούσω μίαν φορὰν ἀκόμη.

Δ έ σ π ω. — Ἂν σὲ ἀγαπῶ, ὦ Φλῶρε; Ἰδέ με καλὰ τὸ πρόσωπον, καὶ θὰ τὸ ἀναγνώσῃς ἐπ' αὐτοῦ. Εἶνε ψυχή μου ὅλη ἰδική σου!

Κ ί σ σ α ς. — Καὶ ἐγὼ ἰδικός σας! (*Πρὸς τὸν Στράτιν προκύπτει ὁμοίως ἀπὸ τοῦ παραθύρου*). — Ἀκούεις, Στράτε;

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Σὲ εὐχαριστῶ· μὲ φαίνεται ὅτι οἱ πόδες μου δὲν πατοῦν τὴν γῆν. Παρθένος ἠγαπημένη καὶ ἀξιέραστος! ὁ οὐρανὸς ἀνοιγοκλείει αὐτὴν τὴν ὥραν, καὶ νομίζω ὅτι ἀκούω ἀγγέλων μελῳδίας.

Κ ί σ σ α ς. — Καὶ ἐγὼ τοῦ Ἅδου τὴν σάλπιγγα!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Νομίζω ὅτι βλέπω γλυκύτατα ὄνειρα, ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα βαλσαμόνουν πολλάκις τὸν ὕπνον. Ἀλλὰ τί λέγω; Σὺ, Δέσπω, δὲν εἶσαι ὄνειρον· σὲ βλέπω, σὲ ἀκούω, εἶσαι σιμά μου, καὶ ἐγὼ εὑρίσκομαι πλησίον σου.

Κ ί σ σ α ς. — Καὶ ἐγὼ σιμά σας. Αἷμα θὰ σβύσῃ τὰ ὄνειρά σας!

Δ έ σ π ω. — Φλῶρε, ἀρκεῖ ὅσα εἴπομεν ἕως τώρα· πήγαινε, ἀφοῦ εἶσαι πλέον βέβαιος ὅτι ἡ Δέσπω σὲ μόνον ἀγαπᾷ.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Οὐράνια!

Κ ί σ σ α ς. — Καταχθόνια!

Δ έ σ π ω. — Τοῦ ἔρωτός σου τὴν ἔκφρασιν πιστεύω νὰ ἀποδείξῃς ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, καθ' ἣν θὰ ἀκούσῃς φωνὴν νὰ σὲ καλέσῃ καὶ νὰ σοὶ προσφέρῃ ὅ,τι ποθεῖς καὶ ἀγαπᾷς. Ἴσως δὲν εἶνε μακρὰν ἡ πολυπόθητος στιγμὴ ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ σὲ καλέσουν νὰ ἀκούσουν ἀπὸ τὸ στόμα σου ὅτι θέλεις καὶ ἀγαπᾷς τὴν Δέσπω, καὶ ὅτι στέργεις φαιδραὶ νὰ ἀνάψουν αἱ δᾷδες τοῦ Ὑμεναίου καὶ νὰ φωτίσουν χαριτωμένον ζεῦγος, Δέσπω καὶ Φλῶρον.

Κ ί σ σ α ς. — Ὄχι! δὲν θέλει ἔλθει ποτὲ αὐτὴ ἡ ὥρα!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Τί λέγεις, Δέσπω; γνωρίζεις ἴσως κάτι· εἰπέ το. Σὺ μὲ αὐτούς σου τοὺς λόγους ὑψόνεις τὸν νοῦν μου εἰς παραδείσου ὄνειρα καὶ ἐκστάσεις.

Κ ί σ σ α ς. — Καὶ ἐμὲ στέλλεις εἰς τοῦ Ταρτάρου τὰ βάθη!

Δ έ σ π ω. — Περίμεινον ὀλίγον, καὶ θὰ μάθῃς τὰ πάντα.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Σὲ ὑπακούω καὶ περιμένω, καί τοι βιαίους παλμοὺς αἰσθανόμενος εἰς τῆς καρδίας μου τὰ βάθη. Ἀλλά, γλυκεῖα μου παρθένος, ἄφες αὐτὰ τὰ φλογισμένα μου χείλη ἓν φίλημα μὲ σέβας νὰ ἐπιθέσωσιν εἰς τὸ δροσερὸν καὶ παρθένον μέτωπόν σου!

(Προβαίνει διὰ νὰ τὴν ἀσπασθῇ.)

Κ ί σ σ α ς (*σύρων πιστόλιον καὶ ὑψῶν αὐτό.*) — Πρὶν τὴν φιλήσῃς, ἂς σὲ φιλήσῃ τὸ βόλι!

Δ έ σ π ω. — Στάσου! δὲν εἶμαι ἐγὼ πληγωμένη! Ἑλληνοπούλα, Φλῶρέ μου, εἶμαι! Ἑλληνοπούλα παρθένον ποῖος θὰ ἐγγίσῃ; τῆς παρθενιᾶς της τὴν ῥοδινὴ εὐωδία ποῖος θὰ ἀφαιρέσῃ μὲ φλογερὸν ἔρωτος φίλημα; Ὄχι! ἀποσύρθητι, Φλῶρε! Σὲ ἀφίνω· ἠξεύρω Ἑλληνὶς κόρη ἕως ποῦ πρέπει νὰ ἀγαπᾷ.

(Ἀπέρχεται.)

Κ ί σ σ α ς. — Ἄχ! ἀναπνέω! Τὸ φίλημά της δὲν εἶδες, καὶ ὁρκίζομαι ὅτι δὲν θέλεις προφθάσει νὰ τὸ ἰδῇς.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Συγχώρει! παρεφέρθην· συγχώρει, λέγω, ἀγαπημένη Δέσπω!

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΦΛΩΡΟΣ, ΚΕΝΤΡΟΣ.

(Ὁ Κίσσας καὶ ὁ Στράτος ἵστανται πάντοτε ὄπισθεν τοῦ παραθύρου.)

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Εἶσαι ἐδῶ, Φλῶρε;

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ἀφοῦ μὲ βλέπεις.

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Ὁ ἀρχηγός μας ὁ Χρόνης μὲ στέλλει νὰ σὲ ζητήσω.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Καὶ τί μὲ θέλει σὲ εἶπε;

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Ὡς φαίνεται ἔχει ἀνάγκην νὰ σὲ ὁμιλήσῃ, διότι μὲ εἶπε νὰ ὑπάγω παντοῦ καὶ νὰ σὲ ζητήσω.

Κ ί σ σ α ς. — Ὢ! ἐννοῶ τί τρέχει!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Καὶ εἶπε μόνον ἐμὲ νὰ εὕρῃς καὶ νὰ προσκαλέσῃς;

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Ναί, Φλῶρε· ἦτο μάλιστα πολὺ εὔθυμος.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ἔρχομαι ἀμέσως. (*Ὁ Κέντρος ἀναχωρεῖ*). Ἴσως ἡ Δέσπω ἐγνώριζε τί τρέχει, καὶ μὲ εἶπεν ὅτι ἡ ὥρα τοῦ γάμου ἐγγίζει. Τώρα τὰ ὄνειρα τοῦ Κίσσα σβύνονται πλέον.

Κ ί σ σ α ς. — Ὄχι, πρὶν σβύσῃ ἡ μισητή σου ζωή!

(Ἀποσύρεται ἀπὸ τὸ παράθυρον.)

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ἂς ὑπάγω νὰ μάθω τί τρέχει.

(Ἀναχωρεῖ.)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΚΙΣΣΑΣ καὶ ΣΤΡΑΤΟΣ.

Κ ί σ σ α ς. — Τοὺς εἶδες, Στράτε, ἤκουσες ὁποίους λόγους ἐρώτων ἐγλυκοψιθύριζον εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν αἴθουσαν μόνοι καὶ ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου; Ὢ! ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου των δὲν εἶνε πολὺ μακράν!

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Λοιπὸν μὴ στέκῃς· ἀργοπορίας καιρὸς δὲν εἶνε.

Κ ί σ σ α ς. — Θὰ φύγω, ἀλλ' ἡ ἐκδίκησίς μου θέλω νὰ τοὺς φθάσῃ ἀλάνθαστος καὶ ταχεῖα ὡς ἀστραπή. Εἶνε ἀνάγκη νὰ περιμείνω ἀκόμη ὀλίγον διὰ νὰ σὲ συστήσω εἰς τὸν Χρόνην. Ἅμα σὲ δεχθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του καὶ σὲ ὀνομάσῃ Ἁρματωλόν του, τότε ἐγὼ φεύγω καὶ εἰς σὲ ἀφίνω τὸ πᾶν. Εἶμαι ὑπερβέβαιος ὅτι θὰ κατορθώσῃς τὸ σχέδιόν μου. Φιλοδοξίαν ἔχει πολλὴν ὁ Φλῶρος καὶ τόλμην, καὶ ἡ παγὶς, τὴν ὁποίαν τὸν ἐστήσαμεν ἐλπίζω νὰ ἐπιτύχῃ· ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἦνε ἰδικός μας, τί λέγεις;

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Τὸ σχέδιόν σου μὲ ἀρέσει· σὲ τὸ εἶπα.

Κ ί σ σ α ς. — Ὡς τόσον ἂς ὑπάγωμεν νὰ ἐνταμώσωμεν τὸν Χρόνην· θὰ εὑρίσκεται τώρα εἰς ὁμιλίαν μὲ τὸν Φλῶρον, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ζητῇ νὰ τὸν κάμῃ γαμβρόν του. Θέλω νὰ τοὺς παραμονεύσω, νὰ ἀκούσω τοὺς λόγους των. Στεκόμεθα ἀπὸ τὴν μικρὰν θύραν τῆς αὐλῆς· ἅμα τοὺς ἰδῶ ὅτι θὰ τελειώσουν, ὠθῶ τὴν θύραν, ἐμβαίνω, σὲ συστήνω καὶ ἀμέσως σὲ ἀφίνω τὴν ὑγείαν· θὰ ζητήσω ἄδειαν ἀπουσίας δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν· ἐννοεῖς;.... Πηγαίνωμεν λοιπόν· ὁ νοῦς μου στρεφογυρίζει ὡς ἀνέμη· θέλω νὰ τοὺς ἀκούσω.... Ἀλλ' ἰδού, ἔρχονται. Ἂς ἀποσυρθῶμεν εἰς αὐτὸν ἐδῶ τὸν διάδρομον διὰ νὰ ἀκούσωμεν ἐδῶθεν.

(Ἀποσύρονται.)

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΧΡΟΝΗΣ καὶ ΦΛΩΡΟΣ.

Χ ρ ό ν η ς. — Φλῶρε, σήμερον θέλω νὰ ἀποδείξω πόσην ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν τρέφω εἰς τὸ ἄτομόν σου.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Σὲ εὐχαριστῶ, ἀρχηγέ!

Χ ρ ό ν η ς. — Μὴ μὲ ὀνομάζῃς πλέον ἀρχηγόν· εἰπέ με πατέρα, πενθερόν σου, ὅ,τι θέλεις· ἀπὸ σήμερον εἶσαι τέκνον μου, καὶ σὲ προτιμῶ ὡς σύντροφον τῆς ἀκριβοῦς μοι θυγατρός. ~~Ἐπιθυμῶ νὰ σὲ καταστήσω διάδοχόν μου, τώρα ὁπόταν τὸ γηραλέον τοῦτο σῶμα κλίνει πρὸς τὸν τάφον.~~ Τὴν ἀρετήν σου γνωρίζω κατὰ βάθος, ὦ νέε· σὲ ἐρωτῶ λοιπὸν νὰ μὲ εἰπῇς εἰλικρινῶς ἂν ἔχῃς εὐχαρίστησιν νὰ γίνῃς σύζυγος τῆς θυγατρός μου. Ὅλα τὰ πλούτη καὶ τὰ ἀγαθά μου εἶνε ~~ἰδικά σας, μετ' ὀλίγον ὅμως θὰ ἔχῃς καὶ τὸ Ἁρματωλίκι~~. Θὰ δείξω εἰς ὅλους τοὺς γνωστούς μας ὅτι ὁ γερο-Χρόνης ἠξεύρει νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀνδρίαν.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Δὲν ἔχω λόγους νὰ παραστήσω τὴν συγκίνησιν, τὴν ὁποίαν αὐτὴν τὴν ὥραν ἡ καρδία μου αἰσθάνεται· κάλλος, δόξαν, τιμὴν, εὐτυχίαν, ὅλα ἐμπρός μου τὰ ἔχουσες συγχρόνως, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἐθάμβωσαν καὶ τὸ στόμα μου μένει κλεισμένον. Σὲ εὐχαριστῶ, καλὲ γέρον· αὐτὸ μόνον αὐτὴν τὴν ὥραν ἠμπορῶ νὰ σὲ εἴπω. Ἀλλὰ νομίζω, ἄλλος ὅτι ἔχει τὸν λόγον σου διὰ τὴν χεῖρα τῆς Δέσπως.

Χ ρ ό ν η ς. — Ποῖος;

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ὁ Κίσσας, ἀρχηγέ μου.

Χ ρ ό ν η ς. — Ὁ Κίσσας; ψεῦδος! ποτὲ σπουδαῖον λόγον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου δὲν ἀντήλλαξα μὲ τὸν Κίσσαν.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Καὶ ἐν τούτοις τὸν ἤκουσα νὰ τὸ καυχᾶται πολλάκις.

Χ ρ ό ν η ς. — Πολὺ ἀπατᾶται! Ἄγνωστος εἶνε ἡ γενεὰ τοῦ Κίσσα, καὶ δὲν μοῦ ἦλθε ποτὲ εἰς τὴν ἰδέαν τοιοῦτο πρᾶγμα. Ἴσως πολλάκις τὰς ἀστειότητάς μου ἐξέλαβεν ὡς σπουδαιολογίας.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ἂν ἔχῃ οὕτω, ἰδοὺ λάβε τὴν χεῖρά μου· σὲ ἀναγνωρίζω πατέρα, καὶ εὐγνωμόνως δέχομαι τὴν δεξιὰν τῆς μονογενοῦς σου θυγατρός.

Χ ρ ό ν η ς. — Λοιπὸν τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν τὰ πάντα θὰ ἦνε τελειωμένα· θὰ ἔχῃς τὴν κόρην μου, καὶ θὰ ἦσαι διάδοχός μου εἰς τὸ Ἁρματωλίκι. Δός μοι τὸ μέτωπόν σου νὰ τὸ ἀσπασθῶ.

(Τὸν ἀσπάζεται.)

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Καὶ ἐγὼ τὴν χεῖρα τὴν γηραιὰν ἐκείνην.

(Γονυπετῶν ἀσπάζεται τὴν δεξιὰν τοῦ Χρόνη, καὶ ἀπέρχεται.)

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΧΡΟΝΗΣ, ΚΙΣΣΑΣ καὶ ΣΤΡΑΤΟΣ.

Κ ί σ σ α ς. — Ἀρχηγέ, ἔρχομαι νὰ σὲ συστήσω ἕνα στενόν μου φίλον, ὁ ὁποῖος ζητεῖ ὑπηρεσίαν. Θέλει νὰ γίνῃ Ἁρματωλός· εἶνε ἄξιο καὶ τίμιο παλληκάρι, καὶ ἐλπίζω νὰ σὲ εὐχαριστήσῃ ἂν τὸν δεχθῇς.

Χ ρ ό ν η ς. — Καλῶς ἦλθε· ἀρκεῖ ὅτι ὁ Κίσσας τὸν συστήνει, καὶ εἶνε ἰδικός μας· εὐχαρίστως τὸν δέχομαι. Καὶ πόθεν εἶνε ὁ φίλος;

Κ ί σ σ α ς. — Ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Ζαγορᾶς.

Χ ρ ό ν η ς. — Καὶ τὸ ὄνομά σου, καλέ μου φίλε;

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Στράτος.

Χ ρ ό ν η ς. — Εἴμεθα σύμφωνοι, Κίσσα· τὸν δέχομαι. Ἂς πηγαίνῃ νὰ ἀναπαυθῇ· ἴσως θὰ ἦνε κατάκοπος ἀπὸ τὴν ὁδοιπορίαν.

Κίσσας. — Πρὸς τὸ παρὸν μένει εἰς τὸ δωμάτιόν μου, καὶ ἠμπορεῖ διὰ ὀλίγον ἀκόμη καιρὸν νὰ μείνῃ αὐτοῦ, διότι ἐγὼ μὲ τὴν ἄδειάν σας θὰ λείψω δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας.

Χρόνης. — Καὶ ποῦ πηγαίνεις;

Κίσσας. — Ἔλαβον μερικὰς πληροφορίας περὶ κλεπτῶν, οἵτινες ἔρχονται ἐδῶ πλησίον εἰς ἓν χωρίον καὶ ἀγοράζουν τὰ τρόφιμά των· πηγαίνω νὰ βεβαιωθῶ, καὶ ἀμέσως ἐπιστρέφω καὶ σᾶς εἰδοποιῶ καὶ τοῖς δίδομεν ἓν καλὸν μάθημα.

Χρόνης. — Δὲν θέλεις μαζή σου κανένα;

Κίσσας. — Ποιθανόν, ἂν λάβω ἀνάγκην, νὰ μηνύσω κρυφίως τὸν Φλῶρον.

Χρόνης. — Πράξε ὅπως γνωρίζεις.

Κίσσας. — Ἔχε ὑγείαν, ἀρχηγέ! Στράτε, ἔλα μαζή μου. Τὸν ἀρχηγόν μας θὰ ὑπηρετήσῃς ὅπως σὲ εἶπα· γνωρίζεις;

(Ὁ Στράτος ἀναχωρεῖ.)

Χρόνης. — Ἄκουσε, Κίσσα. Προσπάθησε νὰ τελειώσῃς τὰς ὑποθέσεις σου ὀγλίγωρα, διότι πρὸ τῆς Κυριακῆς ἀνάγκη νὰ εὑρεθῇς ἐδῶ. Ἔχε ὑγείαν.

(Ὁ Χρόνης ἀπέρχεται.)

ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΚΙΣΣΑΣ μόνος.

Φύσιξε τώρα, βοριᾶ, τὸν κόσμον νὰ χαλάσῃς! Βρόντησον, οὐρανέ! πέσατε, κεραυνοί! βυθίσου, κόσμε! Τὰ στήθη μου φλογίζει ἐκδίκησις, τὸν φθόνον ἔχω ἀδελφόν, καὶ μητέρα μου τοῦ αἵματος τὴν δίψαν. Φλῶρε καὶ Δέσπω, ἔχετε ὑγείαν! φεύγω, πλὴν ὁ οὐρανὸς νὰ πέσῃ καὶ νὰ μὲ πλακώσῃ ἂν σᾶς ἀφήσω! (*Ἀνασπᾷ μάχαιραν*). Βαθυὰ θὰ χώσω εἰς τὰ μισητὰ στήθη σας αὐτὸ τὸ μαχαῖρι! αὐτὸ γνωρίζει νὰ παγώσῃ τοῦ ἔρωτος τὴν φλόγα, καὶ νὰ δώσῃ σύντροφον τὸ χῶμα!... Φλῶρε καὶ Δέσπω, ἔχετε ὑγείαν! Κυριακὴ πικρὰ θὰ ἐξημερώσῃ καὶ διὰ τοὺς δύο σας, καὶ σὺ, Χρόνη, θὰ πῇς τὸ πλέον φαρμακερὸ ποτήρι! Ἁρματωλίκι ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω, Φλῶρε, τὴν σοῦβλα, τὸ μολύβι, τὴν φωτιά· καὶ ἂν ἀποθάνω ἀκόμη, θὰ ἀποθάνω τοὐλάχιστον μὲ εὐχαρίστησιν ὅτι ἐκλεισα τὰ ὄμματα ἀφοῦ ἐχόρτασα τὴν ἐκδίκησίν μου!

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΟΙΚΗΣΙΜΟΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ.

(Σταγὼν ὕδατος ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον.)

Οἱ κόσμοι εἰσὶ κατῳκημένοι;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπήντησεν ὁ Δαλεμβέρτος ἐν τῇ Ἐγκυκοπαιδείᾳ αὐτοῦ ὅτι «οὐδέν ἐστι γνωστὸν περὶ τούτου.» Ἀλλ' ὅμως εἶχεν ἤδη ἀπαντήσει ὁ Φοντενέλλος ἐν ταῖς περὶ πληθύος κόσμων ὁμιλίαις του «διατί ὄχι;» Δι' ἡμᾶς δὲ τοὺς κατοίκους τῆς γῆς, οἵτινες βλέπομεν τὴν ζωὴν οὕτως ἀφθόνως πανταχοῦ διεσκορπισμένην, εἶνε πολὺ λογικώτερον νὰ ἀναζητῶμεν τοὺς λόγους τοῦ διατί οἱ κόσμοι εἰσὶ κατῳκημένοι, παρὰ τοῦ διατί δὲν εἶνε κατῳκημένοι. Ἂν δὲ ἡ διάνοια ἡμῶν δὲν κατορθώσῃ νὰ συμπεράνῃ τὰ εἰς τὰς ἄλλας σφαίρας συμβαίνοντα ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς συμβαινόντων, τότε ἀδύνατον εἶνε νὰ ἀνέλθῃ μέχρι τῆς καταλήψεως τοῦ προορισμοῦ τῶν κόσμων αὐτῶν, ἂν μὴ παραδεχθῇ ὅτι ἐκτίσθησαν ἵνα ζῶσιν ἐπ' αὐτῶν ὄντα ἔμψυχα.

Ἡ περὶ καθολικῆς ζωῆς ὑπόθεσις ἐστὶ, καθ' ἡμᾶς, οὐ μόνον ἡ λογικωτάτη πασῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμόνη καταληπτὴ εἰς ἡμᾶς. Πῶς νὰ μὴ ὑποπτευθῶμεν τὴν ὕπαρξιν κατοίκων ἐπὶ πλανητῶν, οἷοι ὁ Ἄρης, ἡ Ἀφροδίτη, ὁ Ζεὺς κτλ. οἵτινες διὰ μόνης τῆς ὄψεώς των, δι' ἧς γνωστοί εἰσιν ἡμῖν, παρέχουσι τοσαύτας πρὸς τὴν Γῆν ὁμοιότητας; Πῶς νὰ ὑποθέσωμεν αὐτοὺς ἐρήμους ἡμεῖς οἱ γινώσκοντες τὴν γονιμότητα, μεθ' ἧς ἡ ζωὴ προάγεται καὶ ἀναπτύσσεται παντοῦ ὅπου ἀὴρ καὶ ὕδωρ καὶ θερμότης καὶ φῶς συνυπάρχουσι; Μία φωτὸς ἀκτὶς ἀρκεῖ ἵνα διαφωτίσῃ τὸ μυστήριον τῆς γενέσεως ἐμψύχων ὄντων ἐν μιᾷ ὕδατος σταγόνι, ὄντων ἀπείρων καὶ κόσμον ὅλον ἀποτελούντων.

Ἐν τινι Ἀγγλικῷ περιοδικῷ Συγγράμματι διηγεῖτο ὁ Σὶρ Ἰωάννης Ἐρσχελλος τῷ 1833 ὅτι συχνὰ διεσκέδαζεν, ἀναπτὼν σταγονίδιον ὕδατος εἰς τὴν κεφαλὴν κοινῆς καρφοβελόνης, ἣν ἐτίθει ἐπὶ πλαγίου τεμαχίου κρυστάλλου, τεθειμένου ὑπὸ ἡλιακὸν μικροσκόπιον· ἦτο δὲ τόσον μικρὰ ἡ σταγών, ὥστε ἀντὶ νὰ καταρρέῃ ἐπὶ τοῦ κεκλιμένου ἐπιπέδου τοῦ κρυστάλλου, συνείχετο ὑπὸ τῆς ἕλξεως εἰς ἣν θέσιν ἀρχικῶς ἐτίθετο, καὶ τοῦ μικροσκοπίου ἡ θλαστικὴ δύναμις τοσαῦτον ἐμεγέθυνε τῆς ὑδατίνης σταγόνος τὴν ἔκτασιν, ὥστε ἐφαίνετο ὡσανεὶ ἔχουσα διάμετρον δώδεκα ποδῶν.

« Διὰ κατόπτρου, λέγει ὁ περιώνυμος οὗτος ἀστρονόμος, τεθειμένου εἰς πέντε ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ φακοῦ, παρετήρουν ἀλληλοδιαδόχως ἑκάστην τῶν ἀπείρως σμικρῶν τῆς σταγόνος, ἥτις οὕτω μεγεθυνθεῖσα, ἐφαίνετο κατῳκημένη πᾶσα ὑπὸ ζωϋφίων παντοειδῶν καὶ παντοίου μεγέθους, ἀπὸ ἑνὸς δεκάτου ἕκτου τοῦ δακτύλου μέχρι δεκατριῶν δακτύλων. Συχνάκις τὸ πλῆθος τοσοῦτο πολυάριθμον ἐφαίνετο, ὥστε οὐδ' ἐλάχιστος τόπος ἀνευρίσκετο κενὸς ἐντὸς τῆς ὀπτικῆς ταύτης ἐκτάσεως τῶν 12 ποδῶν πρὸς ἔνθεσιν τῆς αἰχμῆς μιᾶς βελόνης. Ἐνίοτε δὲν ἔβλεπον πλέον ἢ ἑκατοντάδας στρόβιλον ζωϋφίων ζώντων, ἅτινα ἐφαίνοντο ὡσανεὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐκκολαπτόμενα, τινὰ μὲν ὅσον κεφαλὴ καρφοβελόνης μεγάλα, τινὰ δ' ὅσον φακῆς, ἐνῷ ἄλλα, τελειότερα καὶ μείζονα ὄντα, ἔπαιζον ἐν μέσῳ τῶν νεήλυδων αὐτῶν. Ὅταν δὲ οἱ κάτοικοι οὗτοι τῆς σταγόνος καθίσταντο πολυαριθμότατοι, συνεπιλοῦντο εἰς μάζαν συμπαγῆ καὶ κινητήν, ἣς ὑπεχρεούμην νὰ διαλύσω ἓν μέρος διὰ τῆς προσθήκης ἑτέρας σταγόνος ὕδατος καθαροῦ, ἵνα δύναμαι νὰ παρατηρῶ ἀνετώτερον τὰς κινήσεις τῶν ὑπολοίπων. Οἵα πλῆθος ἀνυπολόγιστον ἐμψύχων ὄντων! Ζῶσι δὲ ταῦτα βεβαίως ἐκ τῶν λειψάνων ἄλλων ζωϋφίων, ἔτι μᾶλλον σμικροτέρων, ἅτινα οὐδ' αὐτὸ τὸ ἡλιακὸν μικροσκόπιον ἰσχύει νὰ καταστήσῃ ὁρατά! »

Ἂς ἐφαρμόσωμεν ἤδη εἰς τοὺς κατοίκους αὐτοὺς τῆς ὑδατίνης σταγόνος τοῦ Σὶρ Ἰωάννου Ἐρσχέλλου τὰς ἀκολούθους σκέψεις, ἃς ὁ μαθηματικὸς Ἰωάννης Βερνούλλης ἔγραφε πρὸς τὸν Λειβνίτιον:

« Στοχάζομαι, λέγει ὁ περιώνυμος οὗτος ἐταστὴς τοῦ σύμπαντος, ὅτι ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὴν φύσιν

ἄλλα ζῶα, τὰ ὁποῖα τόσον ὑπερέχουσι κατὰ τὸ μέγεθος ἡμᾶς καὶ τὰ συνήθη ζῶα τῆς σφαίρας ἡμῶν, καθόσον ἡμεῖς καὶ τὰ γήϊνα ζῶα ὑπερέχομεν τὰ διὰ μικροσκοπίου θεωρούμενα· καὶ ἴσως τὰ ὑπερέχοντα ἡμᾶς κατὰ τὸ μέγεθος θεωροῦσιν ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν διὰ τῶν μικροσκοπίων των, καθὼς ἡμεῖς διὰ τῶν ἡμετέρων παρατηροῦμεν τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν ζωῦφίων. Λέγω δὲ προσέτι ὅτι ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχουν ζῶα ἀσυγκρίτως μεγαλήτερα τῶν ὑπερεχόντων ἡμᾶς, καὶ ἑπομένως ὑποθέτω ὅτι ὅσαι τάξεις ζώων ὑπάρχουσι κατώτεραι ἡμῶν κατὰ ῥθίνουσαν πρόοδον, ἄλλαι τόσαι ὑπάρχουσι κατ' αὔξουσαν πρόοδον. Διότι, ἀφίνων κατὰ μέρος πᾶσαν ἀστειότητα, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω διὰ ποίαν αἰτίαν ἡμεῖς καὶ τὰ ζῶά μας νὰ κατέχωμεν τὸν ἀνώτερον βαθμὸν μεταξὺ τῶν ζωῦφίων, ἐνῷ ἅπαντα κατοικοῦμεν ἓν ἄθλιον κέλυφος συγκρινόμενον πρὸς τοὺς λοιποὺς ὡραίους κόσμους, τοὺς ὑπὲρ τὰς κεραλὰς ἡμῶν αἰωρουμένους. Διότι καὶ αὐτὰ τὰ ζωῦρια ἀναμφιβόλως, τὰ ὁποῖα εἶνε μικρότερα ἀπὸ ἡμᾶς, ἂν εἶχον ψυχὴν τοιαύτην ὥστε νὰ δύνανται νὰ συλλογίζωνται, ἤθελον βέβαια κολακεύεσθαι ὅτι αὐτὰ καὶ ἡ ῥανὶς τοῦ ὕγροῦ, ἣν κατοικοῦσιν, ἀποτελοῦσι τὸ πᾶν. Φαντάσθητε κόκκον πεπέρεως, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διὰ μικροσκοπίου παρατηροῦνται χιλιάδες μυριάδων ζωῦφίων, ἔχοντα πάντα τὰ μέρη του κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου· ἔχοντα, δηλαδή, τὸν ἥλιόν του, τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας του, τοὺς πλανήτας του μετὰ τῶν δορυφόρων των, τὴν γῆν του μετὰ τῶν ὀρέων της, τῶν πεδιάδων της, τῶν δασῶν της, τῶν βράχων της, τῶν ποταμῶν της, τῶν λιμνῶν της, τῶν θαλασσῶν της καὶ τῶν ποικίλων ζώων της. Πιστεύετε ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ μικροκόσμου τούτου, οἱ πεπεροκάτοικοι οὗτοι, (οἵτινες ἴσως θεωροῦσιν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ὄψιν, ὑπὸ τὸ αὐτὸ μέγεθος, ὅλα τὰ περικυκλοῦντα αὐτοὺς ἀντικείμενα, μὲ τὴν ὁποίαν βλέπομεν ἡμεῖς εἰς τὴν σφαῖραν τὰ ὑψηλότερον ἡμῶν κείμενα), δὲν θέλουσιν ὑπολαμβάνει δικαίως ὅτι ἐκτὸς τοῦ εὐρυχώρου δι' αὐτοὺς κόκκου των οὐδὲν ὑπάρχει, δυνάμει τοῦ αὐτοῦ νόμου, καθ' ὃν ἡμεῖς γελοίως πάνυ καὶ ἐγωϊστικῶς φρονοῦμεν ὅτι ὁ ἡμέτερος κόσμος περιλαμβάνει τὰ πάντα καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ οὐδὲν ὑπάρχει; Καθὼς δὲ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκεῖ ὅπως διδαξῃ τοὺς πτωχοὺς πεπεροκατοίκους ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλος κόσμος ἀσυγκρίτως μεγαλήτερος τοῦ ἰδικοῦ των μὲ κατοίκους, οἵτινες τεραστίως ὑπερέχουσιν αὐτοὺς κατὰ τὸ μέγεθος, οὕτως οὐδεὶς λόγος ἰσχύει ὅπως πείσῃ τὴν ὡς ἐκ τῶν αἰσθητηρίων μόνον ἀντιλαμβανομένην καὶ σχηματίζουσαν τὰς παραστάσεις της ἀνθρωπότητα ὅτι ὁ ὁρατὸς κόσμος, παραβαλλόμενος πρὸς ἄλλους κόσμους, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ κόκκος πεπέρεως ἢ πολὺ ἔλαττον τούτου.»

Ὁ δὲ Λεϊβνίτιος ἀπαντᾷ εἰς τὸν μέγαν τῆς Βάλης γεωμέτρην: «Δὲν διστάζω πάσῃ νὰ παραδεχθῶ ὅτι ὑπάρχουσιν εἰς τὸ πᾶν ζῶα ἀνώτερα τῶν ἡμετέρων ὡς πρὸς τὸ μέγεθος, ὅσον καὶ τὰ ἡμέτερα εἰσὶν ἀνώτερα τῶν ζωῦφίων, ἅτινα διὰ μόνου τοῦ μικροσκοπίου καθίστανται ὁρατά· διότι ἡ φύσις δὲν ἔχει ὅρια. Καὶ τἀνάπαλιν δυνατή, ἀναγκαία μάλιστα εἶνε ἡ ἐν τοῖς κόκκοις τοῦ κονιορτοῦ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐλαχίστοις ἀτόμοις ὕπαρξις κόσμων, μηδόλως κατωτέρων τοῦ ἡμετέρου ὡς πρὸς τὴν ὡραιότητα καὶ τὴν ποικιλίαν.»

Οἱ μεγάλοι οὗτοι ἄνδρες λοιπὸν ἔβλεπον πανταχοῦ καὶ παντοιοτρόπως διακεχυμένην τὴν ζωήν. Ἡ ζωή, κατ' αὐτούς, ἑνὸς οἱουδήποτε ὄντος εἶχεν ὡς βάσιν τὰς ἀναριθμήτους ζωὰς πληθύος ὄντων κατωτέρων, ἀποτελούντων τὴν σύνθεσιν τοῦ σώματός του. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν πᾶν σῶμα, ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος ὁλοκλήρου μέχρι τοῦ λεπτοτάτου κόκκου τοῦ κονιορτοῦ, ἀπετέλει κόσμον ἴδιον, κατοικούμενον ὑπὸ μυριάδων ὄντων, ἀναλόγων ὡς πρὸς τὸ μέγεθος μὲ τὴν ἔκτασιν τοῦ κόσμου των. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἐν τῷ σύμπαντι, κατ' αὐτούς, κόσμος, ἔστω καὶ σμικρότατος, μὴ συνιστάμενος ἐκ πλείστων ἄλλων κόσμων ἔτι σμικροτέρων· καὶ τοὐναντίον δὲν ὑπάρχει κόσμος, ἔστω καὶ τριμέγιστος, μὴ ὢν ὡς ἄτομον ἐνώπιον τῆς ἀπείρου ἐκτάσεως τοῦ ἀνωτέρου κόσμου, εἰς οὗ τὴν σύνθεσιν ἀποτελεῖ αὐτὸς μέρος.

Αἱ ἰδέαι αὗται, ἃς ἡ ἐπιστήμη δὲν θεωρεῖ βασίμους, ἐγκατελείφθησαν σήμερον· ἀλλ' ὅμως, εἰ καὶ φαντασιώδεις οὖσαι, καταπλήττουσι τὴν φαντασίαν, παριζῶσαι εἰς αὐτὴν τὰς ἀοὐσσους τοῦ ἀπείρου. (1) Παρεδέχθησαν ὅμως ἀναλόγους αὐτῇσιν, ὅπερ λίαν μετέχει τῶν ἰδεῶν τοῦ Βερνούλλη καὶ Λεϊβνιτίου, τὸ σύστημα, καθ' ὃ πᾶν μὲν μόριον τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος συγκροτεῖται ὑπὸ κόσμου ὅλου σμικροτάτων ζωῦφίων, ἐχόντων ἰδίαν ὕπαρξιν, ἀναρίθμητοι δὲ τοιοῦτοι μικρόκοσμοι, συντεθειμένοι πρὸς ἀλλήλους, ἀπαρτίζουσι, κατὰ τὸν τρόπον τῆς διατάξεώς των, εἴτε μέλος τοῦ σώματος, εἴτε σπλάγχνον, εἴτε ὄργανον οἱονδήποτε, ἅτινα πάλιν εἰσὶ καθ' ἑαυτὰ κόσμοι ἐνδεέστεροι, ἀποτελοῦντες διὰ τῆς συνθέσεώς των τὸν ἄνθρωπον, ὅστις εἶνε τὸ σύμπαν ὅλων αὐτῶν τῶν κόσμων καὶ προσδιορίζει τὰ ὅρια αὐτῶν.

Εἰς τὰ διάφορα ταῦτα συστήματα δὲν ἀποδίδομεν ἀξίαν μείζονα τοῦ δέοντος· ἀλλ' ὅμως προστιθέμεθα ὅτι, ἐὰν ἐντὸς μιᾶς ἁπλῆς σταγόνος ὕδατος εὑρίσκεται ὁλόκληρος κόσμος ζώντων ὄντων, ὁ ἐκ Βερολίνου Κ. Ἐρεμβέργ εὗρεν ἐντὸς ἑνὸς κυβικοῦ δακτύλου τριπόλης τοῦ Βιλίνου ὁλόκληρον ὀρυκτολογικὸν κόσμον, συνιστάμενον ἀπὸ 40 περίπου διλιογίων ἀστρακια ὀξυπιριτιοῦχα ζωῦφίων ἐγχυματικῶν τοῦ εἴδους τῶν γαλατίων. Προβαίνων δ' ἔτι παραιτέρω ὁ Κ. Ἐρεμβέργ, φαίνεται ἐν τῷ ἑαυτοῦ συγγράμματι περὶ τῶν ἐγχυματικῶν ζωῦφίων ὅτι ἀνανεόνει, τοὐλάχιστον δι' αὐτὸ τὸ εἶδος τῶν μικροσκοπικῶν ζωῦφίων, τὸ περὶ μικροτάτων κόσμων σύστημα τῶν Κ. Βερνούλλη καὶ Λεϊβνιτίου, διότι πᾶν ἐγχυματικὸν

(1) Βλέπων τις τὸν πλανήτην Ποσειδῶνα, κυλίοντα ἐπὶ τροχιᾶς ἐχούσης διάμετρον οὐχὶ ἐλάττονα τῶν δύο καὶ ἡμίσεως δισεκατομμυρίων λευγῶν, εὑρίσκει ὅτι οἱ Ἑβραῖοι Ῥαββῖνοι πολὺ ἀπέτυχον τῆς ἀληθοῦς περὶ τοῦ ἀπείρου τοῦ παντὸς ἢ καὶ μόνου τοῦ ἡμετέρου μικροῦ ἡλιακοῦ συστήματος ἰδέας, προσπαθοῦντες νὰ ὑπολογίσωσι δι' ἀριθμῶν τὰς διαστάσεις τοῦ Ἰεχοβάχ, ὅστις ἦν δι' αὐτοὺς ἡ πρωτοποίητις τοῦ ἀπείρως μεγάλου. Ἐν τῇ βίβλῳ τοῦ Ῥαφαὴλ, τῇ δοθείσῃ εἰς τὸν Ἀδὰμ ὑπὸ τοῦ Ἀγγέλου τούτου, ἀναγινώσκεται: «Μετάθρων, ὁ μέγας Ἀρχάγγελος, λέγει ὁ Ῥαββῖ Ἰσμαὴλ, μοὶ διηγήθη τάδε: Μασυρῶ περὶ τοῦ Ἰεχοβάχ ὅτι ἡ γενειάς του ἔχει μῆκος 11,500 λευγῶν· ἀπὸ τῆς κόρης τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ του μέχρι τῆς τοῦ δεξιοῦ του ὑπάρχει διάστημα 300,000 λευγῶν· τὸ ὕψος τοῦ ἀναστήματός του εἶνε 2,360,000 λευγῶν. Κάθηται ἐπὶ θρόνου, καὶ ἀπὸ τοῦ θρόνου αὐτοῦ μέχρι τῆς κεφαλῆς του ὑπάρχει διάστημα 600,000 λευγῶν· ἀπὸ τῆς πορφυρᾶς μέχρι τοῦ γόνατός του εἶνε λεῦγαι 191,004.» Ἡ δὲ βίβλος τοῦ Ῥαββῖ Ἀκίβα προστίθησιν ὅτι ἡ λεύκη τοῦ Ἰεχοβάχ εἶνε 1,000,000 ὀργυιῶν, καὶ ἡ ὀργυιὰ 4 1/2 χειρῶν.

ζωῦφιον οἱονδήποτε θεωρεῖ καὶ αὐτὸς ὡς κέντρον μικροῦ κόσμου. « Ἡ ζωὴ, λέγει, εἶνε οὕτως ἀφθόνως διεσκορπισμένη, ὥστε μικρὰ ἐγχυματικὰ ζωῦρια ζῶσιν ὡς παράσιτα ἐπὶ ἄλλων ἐγχυματικῶν μειζόνων, καὶ πάλιν τὰ μικρὰ ταῦτα ἐγχυματικὰ ζωῦρια χρησιμεύουσι πρὸς κατοικίαν ἄλλων ἐγχυματικῶν ἔτι μικροτέρων. »

Τὰ βάθη τοῦ Ὠκεανοῦ πληροῦνται ἀπειρίας ζώων, ἐκ τῶν ὁποίων μόνη ἡ τῶν γνωστῶν ἀπαρίθμησις ἀπαιτεῖ ἴσως ἑκατὸν τόμους. Ἡ ἀφθονία τοῦ σπέρματος, ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν ἀτόμων, τῶν φυλῶν καὶ τῶν γενῶν, ὑπερβαίνουσιν ἴσως ὅ,τι ἡ γῆ καὶ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἠνωμέναι γεννῶσιν. Ἡ μικροτέρα ῥανὶς ὕδατος εἶνε κόσμος ὅλος ζωῦφίων μικροσκοπικῶν, ἐγχυματικῶν κτλ. Ὁπόσα λοιπὸν δισεκατομμύρια κρύπτονται ἐντὸς τοῦ βασιλείου τῆς θαλάσσης! Ἡ κοίτη τῶν ὑδάτων καλύπτεται ὑπὸ παχέων στρωμάτων κογχυλῶν, συσσωματωμένων καὶ σεσηπότων ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν. Ἡ ἰλὺς (βοῦρκος) βρυάζει ἀναριθμήτων σκωληκίων, ἅτινα ἀνακυκῶνται ἀκαταπαύστως, οἱ δὲ βράχοι, τὰ βάθη, αἱ ἀκταὶ, αἱ καταβόθραι, αἱ κοιλάδες, τὰ ὑποβρύχια ὄρη εἰσὶ τόσα ἄσυλα, ἐν οἷς ζῶσιν, ἀποθνήσκουσι, συνέρχονται καὶ ἀλληλοθρείρονται ῥοβεραὶ ποσότητες ζώων. Ἡ θάλασσα εἶνε θέατρον διαρκὲς καὶ αἰώνιον γεννήσεως καὶ καταστροφῆς. Ἡ ὕλη φαίνεται ἐν αὐτῇ νεάζουσα μᾶλλον, τὸ πᾶν δὲ γεννᾶται ἐν αὐτῇ ὅπως καταστραφῇ καὶ προαχθῇ ἐκ νέου εἰς τὴν ζωήν. Δύναταί τις νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀπείρου παραγωγῆς τῶν κόλπων τῆς θαλάσσης, παρατηρῶν μόνον ἐκ πάντων τῶν ἰχθύων τὸν θῆλυν καλαρίαν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὑρέθησαν ἐπέκεινα τῶν 9,000,000 ὠῶν. Ἐὰν ὑπολογίσωμεν πόσα ἑκατομμύρια καλαριῶν γεννῶνται ἐτησίως, ἐὰν προσθέσωμεν ἀνάλογον πολλαπλασιασμὸν δι' ἕκαστον θῆλυ ὅλων τῶν ἰχθύων τῶν πληρούντων τὰς θαλάσσας, ἐκπληττόμεθα βεβαίως διὰ τὴν ἀνεξάντλητον εὐφορίαν τῆς φύσεως. Ἐὰν πᾶν τὸ γεννώμενον ἔζη, τί ἐπήρκει εἰς τὴν διατροφὴν τῶν ἀναριθμήτων τούτων λεγεώνων; ἀλλὰ οἱ ἰχθῦς καταβροχθίζουσιν ἀλλήλων τὰ ὠὰ, ἐνῷ ἀρ' ἑτέρου ἰκανὸν αὐτῶν μέρος ἀποβαίνει ἄγονον. Αἱ ἀποζηράνσεις, αἵτινες ἀφίνουσιν αὐτοὺς ἐπὶ ἄμμων καιουσῶν ἢ παγωμένων, αἱ διασκορπίσεις αἱ ἐπερχόμεναι ἕνεκα τῶν ῥευμάτων καὶ τῶν τρικυμιῶν, καταστρέφουσιν ἀναριθμήτους ποσότητας τῶν ὠῶν τούτων, τῶν ὁποίων ἡ πληθὺς ἄλλως ἤθελε μετ' ὀλίγον καταπληρώσει τὸ σύμπαν. Ἐὰν ὅλα τὰ ὠὰ τῶν ἀῤῥιγγῶν ἐπετύγχανον, ἤρκουν μόνα ὀκτὼ ἔτη διὰ νὰ γεμισθῇ ὁ ὄγκος ὅλος τοῦ Ὠκεανοῦ· διότι ἕκαστον ἄτομον φέρει ἑκατομμύρια ὠῶν, ἅτινα καταθέτει κατὰ τὴν ὥραν τῆς σπορᾶς. Ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀῤῥιγγῶν εἶνε 2,000,000 καὶ ὅτι παράγουσι τόσα ἄῤῥενα ὅσα θήλεα, κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος θέλομεν ἔχει 200,000,000,000 καὶ κατὰ τὸ ὄγδοον ποσότητα μὴ ἐκφραζομένην ἄλλως εἰμὴ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 2 μὲ εἴκοσι καὶ τέσσαρα μηδενικά! Ἐπειδὴ δὲ ἡ γῆ μόλις ἔχει ἐμβαδὸν τόσων κυβικῶν δακτύλων, ἔπεται ὅτι, ἐὰν ἡ γῆ ὁλόκληρος ἐκαλύπτετο ὑπὸ ὑδάτων, δὲν ἤθελεν ἀρκέσει διὰ τὰς ἀῤῥίγγας μόνας!

Ἐὰν λοιπὸν ἡ φύσις ἐδείχθη τοσοῦτον ἀφειδὴς, ὥστε νὰ τοποθετήσῃ ἐπὶ κόσμου, ἔχοντος μέγεθος ἑνὸς κυβικοῦ δακτύλου, τεσσαράκοντα χιλιάδας ἑκατομμυρίων ζώων (πλέον ἢ ὅσον ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι καὶ ζῶα μεγάλα ἐπὶ τῆς γῆς), θὰ ἦτο βεβαίως πολὺ ἀσυνεπὴς ἐὰν παρημέλει νὰ τοποθετήσῃ κατοίκους ἐπὶ πλανητῶν οἷοι ὁ Ζεὺς, ὁ Κρόνος, κλπ. οἵτινες ἄλλως τε φαίνονται συνενοῦντες ὅλας τὰς συνθήκας, ὅσαι εἰσὶν ἀναπόφευκτοι διὰ τὴν ζωὴν, καὶ ὧν ὁ μὲν πρῶτος εἶνε 1414 ὁ δὲ δεύτερος 735 φορὰς μείζων τῆς ἡμετέρας Γῆς.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΑΒΥΣΣΙΝΙΑΣ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. Μ΄.)

Ἡ Ἀβυσσινία εἶνε ὁ μόνος τόπος, ἐν ᾧ πλείονες ὑπάρχουσιν ἐκκλησιαστικοὶ, ἐκκλησίαι καὶ μοναί· ὅθεν καὶ, ψαλλόντων ἔν τινι ἐκκλησίᾳ, τὰ ᾄσματα αὐτῶν ἀκούονται ἐν ἄλλῃ, καὶ πολλάκις ἐν πολλαῖς. Ἄδουσι δὲ ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ, οὗτινος ἅπαν τὸ ψαλτήριον, πιστῶς μεταφράσαντες, ἔχουσιν ἐντῇ οἰκείᾳ διαλέκτῳ, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς βιβλία, πλὴν τῶν Μακκαβαίων. Αἱ Ἐκκλησίαι τῶν Ἀβυσσινῶν εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μικραὶ, ἐκτισμέναι εἰς σχῆμα κωνοειδὲς, ἐστεγασμέναι διὰ καλάμων καὶ περικυκλωμέναι ὑπὸ κέδρων· κτίζονται δὲ συνήθως παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν πρὸς εὐκολίαν τῶν βαπτίσεων. Ἡ βάπτισις γίνεται πάντοτε ἔξω τῆς Ἐκκλησίας εἰς μεγάλας δεξαμενὰς, ἐπίτηδες πρὸ τῶν θυρῶν τῶν ναῶν κατεσκευασμένας. Κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ βαπτίσματος ὁ βαπτιζόμενος, ὅστις εἶνε ἤδη ἐνήλιξ, ἀποκηρύττει δημοσίως τὸν Σατανᾶν, ὁμολογεῖ τὸ σύμβολον τῆς πίστεως καὶ ἔπειτα δέχεται τὸ βάπτισμα· μετὰ δὲ ταῦτα, ἐνδυόμενος ἐρυθρὸν χιτῶνα καὶ ἄλλο ἐπάνω αὐτοῦ λευκὸν ἱμάτιον ἀναβαλλόμενος, εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν καὶ κοινωνεῖ τοῦ μυστηρίου τῆς Εὐχαριστίας ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἱερέως, ἱσταμένου ἔμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ ὡς καὶ παρ' ἡμῖν. Ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ ὑπάρχει τὸ θυσιαστήριον, οὐδεὶς δὲ λαϊκὸς δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτό. Τοσοῦτον δὲ εἶνε τὸ πρὸς τοὺς ναοὺς σέβας των, ὥστε πάντες εἰσέρχονται εἰς αὐτοὺς ἀνυπόδητοι· οὐδεὶς ἀβάπτιστος δύναταί ποτε νὰ θέσῃ τὸν πόδα ἐντὸς τοῦ ναοῦ, εἰς πολλὰς δὲ περιστάσεις ἀπαγορεύεται ἡ εἴσοδος καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς βαπτισμένους, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, διὰ πταίσματα, εἰς τὰ ὁποῖα τυχὸν ὑπέπεσαν.

Ἑκάστη τῶν μονῶν περικλείει ἀνὰ δύο Ἐκκλησίας, τὴν μὲν προσδιορισμένην διὰ τοὺς ἄνδρας τὴν δὲ διὰ τὰς γυναῖκας· εἰς δὲ τοὺς ναοὺς οὔτε εἰκόνας Ἁγίων ἔχουσιν, οὔτε ἀγάλματα, οὔτε σταυροὺς, ποιοῦσιν ὅμως τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Εἰς τὰς τῶν ἀνδρῶν Ἐκκλησίας ᾄδουσιν ἐν χορῷ καὶ ἐν κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ, ἀείποτε ἐπὶ ποδὸς καὶ οὐδέποτε γονυπετοῦντες· τῆς δὲ μουσικῆς αὐτῶν τὰ ὄργανα συνίστανται ἐκ μικρῶν τυμπάνων, ἀνηρτημένων ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ὥστε ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ κρούεσθαι, καὶ ὑπὸ τῶν πρώτων καὶ σπουδαιοτέρων ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν φερομένων· πρὸς δὲ τούτοις τινὲς φέρουσι καὶ κώδωνας, οὓς κρούουσι κατὰ γῆς, ὅλον αὐτῶν κινοῦντες τὸ σῶμα. Ἀρχόμενοι δὲ τῆς μουσικῆς, κτυπῶσι τοὺς πόδας ἅμα τὰ ὄργανα παίζοντες· εἶτα δὲ βαθμηδὸν ἐνθουσιαζόμενοι, ἐγκαταλείπουσιν αὐτὰ, καὶ τὰς

χεῖρας κροτοῦντες πηδῶσι, χορεύουσι καὶ ὑπερυψοῦσι τὴν φωνὴν, οὔτε μέτρον ἐπὶ τέλους οὔτε παῦσιν τινὰ εἰς τὰ ᾄσματά των φυλάττοντες. Λέγουσι δὲ ὅτι ὁ Δαβὶδ παρακελεύεται αὐτοὺς ὅπως ἐξομνῶσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν Θεὸν, λέγων ἐν τοῖς ψαλμοῖς: « Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας, ἀλλαλάξατε τῷ Θεῷ.... »

Ἡ Ἀβυσσινία ἔχει πολλοὺς χριστιανικοὺς ναοὺς κατὰ τὸ Βυζαντινὸν καὶ Κοπτικὸν σχέδιον ἀδιακρίτως, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν Γοτθικὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς Α' χριστιανικῆς ἐποχῆς. Οἱ ναοὶ οὗτοι εἰσὶν ᾠκοδομημένοι πάντοτε ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ κεντρικωτάτου μέρους ἑκάστης κώμης ἢ ἑκάστου χωρίου, καὶ περικυκλοῦνται ὑπὸ τείχους ὑψηλοῦ ἐν εἴδει φρουρίου καὶ ὡς τὰ ἡμέτερα μοναστήρια· ἡ ὑπεροχὴ αὐτῶν εἶνε κατάφυτος ἐκ κυπαρίσσων, καὶ ἄλλων ἀειθαλῶν καὶ ὑψικόμων δένδρων. Περὶ αὐτοὺς κατοικοῦσιν οἱ ἱερεῖς, οἱ συγγραφεῖς, οἱ ἀντιγραφεῖς τῶν ἱερῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, καὶ οἱ ζωγράφοι τῶν ἁγίων εἰκόνων. Ἐν αὐτοῖς τελεῖται ἡ θεία λειτουργία, κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ἐκτὸς μικρῶν τινων καὶ ἀσημάντων ἐθιμοταξιῶν, παρεισφρησασῶν ἐκ τοῦ χρόνου καὶ ἐκ τῆς διακοπείσης πρὸς τοὺς λοιποὺς Ὀρθοδόξους ἐπιμιξίας.

Τινὰ τῶν ἱερῶν ἀσμάτων, ἡ εἴσοδος τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ὁ τίτλος τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, καὶ πολλὰ ἄλλα, ψάλλονται καὶ ἀναγινώσκονται Ἑλληνιστὶ, τὰ δὲ Εὐαγγέλια τῆς Μεγάλης Πέμπτης ἀναγινώσκονται Ἀβυσσινιστὶ καὶ Ἑλληνιστὶ ἀμοιβαίως. Οἱ Ἀβυσσινοὶ οὗτοι Χριστιανοὶ ἔχουσιν ὅλα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν βιβλία, καὶ ἀντιγράφουσιν αὐτὰ ἐπὶ ὡραιοτάτης περγαμηνῆς μὲ ἐρυθρὰ καὶ μαῦρα γράμματα, ἀπαραλλάκτως ὡς τὰ ἡμέτερα Ἐκκλησιαστικὰ βιβλία. Ἀντὶ στασειδίων, ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις μεταχειρίζονται βακτηρίας, ὡς οἱ μοναχοὶ τοῦ ἁγίου Ὄρους καὶ ἄλλων ἡμετέρων μοναστηρίων. Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, ἐν ὑπαίθρῳ ὑπὸ τὰ δένδρα ἢ καὶ ὑπὸ τοὺς νάρθηκας συζητοῦσι καὶ ἀποφασίζουσι διαφόρους ὑποθέσεις πολιτικὰς, ἐμπορικὰς καὶ ποινικὰς, καὶ σπανίως προστρέχουσιν εἰς τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν, οἵτινες καὶ αὐτοὶ συζητοῦσι καὶ ἀποφασίζουσι κατὰ συνείδησιν, καὶ κατ' ἀνάγκην μόνον προστρέχουσιν εἰς τοὺς γραπτοὺς κώδηκας τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων.

Ἡ Ἀβυσσινὴ Ἐκκλησία θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς ἁπλοῦν πολιτικὸν συμβόλαιον μεταξὺ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ διαλυθῇ ὡς καὶ πᾶν ἄλλο συνάλλαγμα· ἀπαγορεύει ὅμως τὴν πολυγαμίαν εἰς πάντας τοὺς ἄλλους, ἐξαιρουμένου τοῦ βασιλέως, ὅστις δύναται ἐλευθέρως νὰ ἔχῃ συγχρόνως ὅσας θέλει γυναῖκας. Ὁ γάμος παρ' Ἀβυσσινοῖς τελεῖται κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον: Ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι ἵστανται παρὰ τῇ πύλῃ τῆς Ἐκκλησίας, ἔνθα παρασκευάζεται εἶδός τι κλίνης. Ὁ δὲ Μητροπολίτης, ἐπιτρέψας εἰς τοὺς μελλονύμφους ἵνα καθήσωσιν ἐπ' αὐτῆς, λιτανεύει περὶ αὐτῶν μετὰ σταυροῦ καὶ θυμιατηρίου, εἶτα ἐπιτίθησι τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, λέγων αὐτοῖς ὅτι, ἐπειδὴ σήμερον μία καὶ ἡ αὐτὴ σὰρξ γεγόνασι, τοῦ λοιποῦ μίαν καὶ μόνην καρδίαν καὶ θέλησιν ὀφείλουν νὰ ἔχωσι. Μικρὰν δέ τινα πρὸς αὐτοὺς ὁμιλίαν ποιησάμενος, ἐπιτελεῖ μετὰ ταῦτα τὴν θείαν λειτουργίαν, εἰς ἣν παρασταθέντες καὶ οἱ σύζυγοι, λαμβάνουσι τὴν ἱερὰν τοῦ γάμου εὐλογίαν. Οἱ ἱερεῖς παρὰ τοῖς Ἀβυσσινοῖς νυμφεύονται ἐπίσης, ὡς καὶ ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἀνατολῇ.

Πάντες οἱ ἱερεῖς ἀναγνωρίζουσιν ὡς ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας τὸν βασιλέα, καὶ δίδουσι μάλιστα εἰς αὐτὸν, ὡς καὶ εἰς πάντας τοὺς τῆς οἰκογενείας του καὶ τοὺς πρώτους ἀξιωματικοὺς τῆς αὐλῆς, τὸ ἀξίωμα τοῦ διακόνου, διὰ νὰ ἔχωσιν οὕτω περισσότερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαϊκοὺς προνόμια καὶ τιμὰς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Πράγματι ὅμως εἰσὶν ὑποτεταγμένοι εἰς τὸν Ἀρχιερέα των, ὅστις ἔχει βαθμὸν Μητροπολίτου, διορίζεται ὑπὸ τοῦ ἐν Καΐρῳ ἑδρεύοντος Πατριάρχου τῶν Κοπτῶν καὶ τιτλοφορεῖται Πάππας ἢ Ἀμπούνας, ὅπερ σημαίνει πατὴρ ἡμῶν. Οὐδέποτε οἱ κατὰ καιροὺς Πατριάρχαι τῶν Κοπτῶν παρέσχον τοῖς Ἀβυσσινοῖς ἐγχώριον Μητροπολίτην, καὶ τοῦτο ἵνα τὴν Ἐκκλησίαν αὐτῶν ἐν μείζονι διατηρῶσιν ὑπακοὴ· διὰ ταῦτα ξένος ὢν παντάπασιν ἦ καὶ ἄγνωστος ὁ Μητροπολίτης, τοσαύτην ἐνίοτε ἀποκτᾷ ἐξουσίαν, ὥστε ἰσοφαρίζει μὲ τὴν τοῦ βασιλέως. Καίτοι δὲ πολλάκις οἱ βασιλεῖς μεγάλως ἠγωνίσαντο ὅπως ἐν Ἀβυσσινίᾳ πλείονες χειροτονῶνται Ἐπίσκοποι, ἀλλ' ὅμως οἱ τῶν Κοπτῶν Πατριάρχαι, φοβούμενοι μήπως, πολλοὶ χειροτονηθέντες Ἀρχιερεῖς, ἴδιον ἄρειται Πατριάρχην ἀναγορεύσωσιν, οὐδέποτε συγκατένευσαν εἰς τὴν χειροτονίαν περισσοτέρων Ἐπισκόπων.

Ὁ Μητροπολίτης τῶν Ἀβυσσινῶν νέμεται πολλῶν γαιῶν τοὺς καρποὺς, καὶ εἰς τόπον ἔνθα πάντες εἰσὶ δοῦλοι οἱ ἐνοικιασταὶ αὐτοῦ εἶσιν ἀπηλλαγμένοι παντὸς φόρου, καὶ πολλαχοῦ εἰς αὐτὸν μόνον ἀποτίνουσι φόρον ὑφάσματος καὶ ἅλατος, πολλὴν τὴν πρόσοδον ἀποφέροντα. Οὐδένα δὲ ἀνώτερον αὐτοῦ κατὰ τὰ πνευματικὰ γνωρίζει ἐκτὸς τοῦ Πατριάρχου τῶν Κοπτῶν, αὐτὸς μόνος ἐκδίδους κατὰ θέλησιν ἀφέσεις καὶ λοιπὰ, καί τοι περιπτώπτων πολλάκις ἐξ ἀμαθείας εἰς καταχρήσεις. Μετὰ δὲ τὸν Μητροπολίτην πρῶτος βαθμὸς ἐστὶν ὁ τοῦ Κόσμου, ὅστις ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸν παρ' ἡμῖν τοῦ Ἀρχιπρεσβυτέρου. Πρὸς δὲ τούτοις ὑπάρχουσι προεστῶτες Ἐκκλησιῶν καὶ μοναχοὶ, ὧν οἱ μὲν ἐπὶ τὰ ἴδια τέκνα τὸ ἀξίωμα συνεχῶς μεταβιβάζουσιν, οἱ δὲ, ἀνύμφευτοι διατελοῦντες, μεγάλης τιμῆς ἀπολαύουσι, περὶ σπουδαιοτάτας ὑποθέσεις ἀσχολούμενοι. Διακρίνεται δὲ ἐν γένει τὸ Ἀβυσσινὸν ἱερατεῖον εἰς τρία τάγματα, ἤτοι εἰς κομοζάγους ἢ κοσμικοὺς ἱερεῖς, εἰς ἀββάδας ἢ διδασκάλους, καὶ εἰς μοναχοὺς, οἵτινες εἰσὶ πάντων τῶν ἄλλων πολυπληθέστεροι καὶ κατοικοῦσιν εἰς κελλία πέριξ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκτισμένα.

Ἡ Ἀβυσσινὴ Ἐκκλησία δοξάζει ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἰς οὐδεμίαν ὑπόκειται κατάκρισιν δι' ὅσας ἁμαρτίας ἔπραξε πρὸ τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας του· παραγγέλει αὐστηροτάτας νηστείας, διατάσσει ἁγνισμοὺς καὶ προσφορὰς ὑπὲρ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν, ἑορτάζει καθὼς οἱ Ἰουδαῖοι τὴν ἑβδόμην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, μὴ ἀπαγορεύουσα ὅμως καὶ τὴν ἐργασίαν κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν· ἀπαγορεύει εἰς τοὺς πιστούς της νὰ τρώγωσιν οἱονδήποτε κρέας ἢ ἀπὸ ὁποιονδήποτε μέρος τοῦ σώματος τοῦ ζώου, καὶ τέλος διατάσσει, ὡς εἴρηται, πλὴν τοῦ βαπτίσματος καὶ τὴν περιτομὴν, καί τοι τὸ ἔθος τοῦτο ἤρχησεν ἀπό τινος νὰ καταργῆται.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΣΚΡΙΒ.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΣΚΡΙΒ.

Σπάνια εἰσὶ τωόντι τὰ ἄτομα ἐκεῖνα, ἅτινα ἐκλήθησαν ὅπως ἀντιπροσωπεύσωσι τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν ἀγχίνοιαν ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης. Ἡ φύσις μετὰ μεγίστης φειδοῦς φαίνεται παράγουσα αὐτά, ὡς τὰ καλλίχρωμα καὶ χρυσόπτερα ἐκεῖνα πτηνά, ὧν ἡ γενεὰ διακρίνεται ἐκ τοῦ ὀλιγαριθμου τῶν ἀτόμων. Ὁ ἀνὴρ, οὗτινος τὴν εἰκόνα παραθέτομεν, ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν ταύτην, ἀποτελῶν οὗ σμικρὰν ἐξαίρεσιν μεταξὺ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας.

Ὁ Εὐγένιος Σκριβ ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις τὴν 24 Δεκεμβρίου 1791, ἐκ πατρὸς ἐμπόρου ἀρκετὰ εὐκαταστάτου. Νέος ἔτι εἰσήχθη εἰς τὸ Λύκειον τῆς Ἁγίας Βαρβάρας, ὅπου ἔσχε συμμαθητὰς καὶ φίλους τῆς παιδικῆς του ἡλικίας τοὺς ἀδελφοὺς Δελαβὶν, Καζιμὴρον (1) καὶ Γερμανόν. Αἱ σπουδαὶ αὐτοῦ ὑπῆρξαν ἀρκετὰ ἐπιτυχεῖς, καὶ λίαν ἐνωρὶς ἤρχισε νὰ ἐγκύπτῃ εἰς τὰς φιλολογικὰς ἐργασίας, καὶ νὰ καταγίνεται εἰς σύνθεσιν διαφόρων μικτῶν δραμάτων, ἐκ τοῦ εἴδους ἐκείνου, ἅτινα οἱ Γάλλοι ἀποκαλοῦσι Vaudeville, καὶ τῶν ὁποίων ἀκολούθως ἀπέβη ὁ ἀναμορφωτής.

Αἱ πρῶται τοῦ Σκριβ ἀπόπειραι δὲν ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὰς προσδοκίας του, καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου αὐτοῦ πρωτήματος Οἱ Δερβίσσαι μέχρι τοῦ Ἡ Ἄρκτος καὶ ὁ Πασσᾶς, μιᾶς ἐκ τῶν πλέον εὐφυῶν γελωτοποιϊῶν, ἅτινα πάντα συνέθεσε τῇ συνεργασίᾳ διαφόρων φίλων του καὶ ἔπαιζεν ἀνωνύμως πάντοτε, οὐδὲν σχεδὸν ἔτυχε πλήρους ἐπιδοκιμασίας.

Ἡ φήμη τοῦ Κ. Σκριβ ἤρξατο μετὰ τοῦ νεοδμήτου θεάτρου τοῦ Δραματικοῦ Γυμνασίου, ὅπερ ὑπῆρξεν ἰδίως ἡ κονίστρα του. Ἐκεῖ παρέστησεν ὡς πρῶτον δοκίμιον ἓν τῶν κωμικωτέρων πονημάτων του, πλῆρες εὐτραπελίας καὶ γονιμότητος πνεύματος, τὸν Νέον Πορσονιὰκ,

(1) Τοῦ πρώτου τούτου, ὅστις ἀπέβη εἷς τῶν καλλιτέρων ποιητῶν τῆς Γαλλίας, ἡ βιογραφία μετὰ τῆς εἰκόνος δημοσιευθήσεται προσεχῶς.

ἥτις ἐχρησίμευσεν ὡς εἰκὼν τῶν νέων ἠθῶν, καὶ τῆς ὁποίας τὴν λεπτότητα καὶ τὴν εὐπρεπῆ ἐλευθερίαν οὐδεὶς Συγγραφεὺς ὑπερέβη. Ἐλαττώματά τινα μιγνύονται ἀναμφιβόλως εἰς τὴν πρώτην ταύτην ἐπιτήδευσίν του. Συχνάκις εἶνε ἀφελής· οἱ χαρακτῆρες αὐτοῦ, ἐκ τοῦ προχείρου ἐπινοηθέντες, εἰσὶ φυσικοὶ μὲν ἀλλ' ἐπιπολαίως ἐξεικονισμένοι, τὰ δὲ ποιήματά του εἰσὶ μᾶλλον σκιαγραφίαι ἢ ἄλλο τι· βλέπει τις ὅτι χεὶρ ἐπιτηδεία παίζει μεταξὺ τῶν δυσκολιῶν καὶ τὰς ὑποτάσσει. Ἔχει ἀγχίνοιαν εἰς τὰς περιγραφάς, ἀλλὰ δεῖται ἀλληλουχίας διαρκοῦς· βαθεῖα δὲ ἔννοια οὐδαμῶς διακρίνεται ἐν τοῖς ἔργοις του.

Βραδύτερον ὁ Κ. Σκρὴβ ἔγραψε μὲ πλειοτέραν ἐπιτυχίαν, καὶ ἡ δραματικὴ αὐτοῦ διάθεσις βαθμηδὸν ἐπέφερεν ἀποτελέσματα ἰσχυρότερα· ἔκτοτε δὲ σχεδὸν καθημερινῶς ἐχειροκροτεῖτο ἀνὰ ἓν πρωϊὸν τῆς εὐφυΐας του. Ἡ φιλοκαλία, ἡ γονιμότης τοῦ πνεύματος, ἡ διάταξις καὶ ἡ διάνοια εἰσὶ τὰ κυριώτερα προτερήματα τοῦ Συγγραφέως, δι' ὧν ἐπὶ τριακονταετίαν ὑπηρέτησε τὴν λυρικὴν σκηνήν.

Πρέπει νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ Κ. Σκρὴβ ὅτι δὲν ὑπῆρξε μόνον ἐπιτήδειος κωμῳδὸς καὶ δεινὸς ποιητής, ἀλλὰ καὶ ἀνὴρ ἀγχίνους, καὶ ὅτι κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὰ γράμματα ὅ,τι ἄλλοι ματαίως πολλάκις ἐπεζήτησαν καὶ σπανίως ἐπέτυχον: τὸν πλοῦτον μετὰ τῆς δημοτικότητος. Ἐνῷ δὲ τὸ κοινὸν ἐχειροκρότει μὲ ἀνέκδοτον ἐνθουσιασμὸν τὸν ἀκάματον Συγγραφέα, τὰ καλήτερα τῶν Παρισίων θέατρα ἐζήτουν μετὰ προθυμίας τὰ προϊόντα τοῦ καλάμου του, ἅτινα ἦσαν ἄφθονα ὡς ἡ ἀνεξάντλητος εὐφυΐα του. Ἤθελεν εἶσθαι αὐτάχρημα ματαιοπονία νὰ ἀποπειραθῶμεν τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν δραματικῶν ἔργων τοῦ εὐφυοῦς τούτου ποιητοῦ, ἅτινα ὑπερβαίνουσι τὰ 350. Ἐκτὸς δὲ τούτων, εἰς ἃ ὀφείλει κατὰ μέγα μέρος τὴν δόξαν του, συνέγραψε καὶ ἀρκετὰ μυθιστορήματα, ἐν οἷς ἐξέχουσιν ὁ Κάρολος Βρόσκης καὶ ὁ Πικουΐλος Ἀλίαγας.

Ὁ Κ. Σκρὴβ συγκατελέχθη εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν τὴν 28 Ἰανουαρίου 1836. Ἐνεμφεύθη δὲ εἰς ἡλικίαν 58 ἐτῶν, ἤδη ἑκατομμυριοῦχος καὶ κεκτημένος λαμπρὰς ἐπαύλεις. Προεχειρίσθη ἐπίσης ἱππότης τοῦ ταγματος τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐχρημάτισε μέλος τῆς Δημαρχίας τῶν Παρισίων. Ἀπέθανε δὲ αἴφνης τὴν 20 Φεβρουαρίου 1861, βυθίσας εἰς πένθος ἄληστον ἅπασαν τὴν Γαλλίαν, ἥτις, τιμῶσα τὴν μνήμην τοῦ ἀνδρὸς, ἀπηθανάτισεν αὐτὸν χορηγήσασα τὸ ὄνομά του εἰς μίαν τῶν κυριωτέρων καὶ ὡραιοτέρων νέων ὁδῶν τῆς πρωτευούσης αὐτῆς.

Δὲν ὑπῆρξεν ἄχρι τοῦδε δημοτικώτερος τοῦ Σκρὴβ ποιητὴς, διὸ καὶ ὁ θάνατός του ἐθεωρήθη γενικὸν δυστύχημα. Τὰ δράματά του διδάσκονται εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς πόλεις, καὶ εἰς τὸ Ταυρῖνον μάλιστα ὑπάρχει θέατρον, πρό τινων ἐτῶν ἀνοικοδομηθὲν, τὸ ὁποῖον καλεῖται Θέατρον Σκρήβ.

Ὁ Σκρὴβ ἀπέβη, ὡς εἴπομεν, πλούσιος διὰ τῆς ἐργασίας του. Ἀπήλαυσε δὲ τιμίως καὶ ἐν μετριότητι τὴν εὐτυχίαν του ταύτην, ἀναδειχθεὶς εἰς πᾶσαν περίστασιν τὸ πρότυπον καλοῦ πολίτου, συντρέχων ἀνωνύμως πολλάκις καὶ γενναίως εἰς πᾶν καλὸν καὶ ὠφέλιμον ἔργον, καὶ ἐνθαῤῥύνων ὅλαις δυνάμεσι τὰ προτερήματα ὅπου ἂν ἤθελεν ἀπαντήσει αὐτά. Ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ἦνε ὁ ἐκ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας ἐξελευσόμενος διάδοχος τοῦ Εὐγενίου Σκρὴβ, οὐδόλως θέλει εἶσθαι ἄξιος νὰ παραβληθῇ μετ' αὐτοῦ ὡς πρὸς τὸ θέατρον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ, ὑπὸ Βίκτορος Οὔγου, μεταφρασθέντες ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Ἰ. Ἰ. Σκυλίσση. Τόμ. Α΄—Δ΄. Ἐν Βιέννῃ, 1863.

Ἐκ τοῦ γλαφυροῦ καλάμου τοῦ περιφανοῦς καὶ φιλελευθέρου τέκνου τῆς Γαλλίας Βίκτορος Οὔγου ἀπέῤῥευσεν ἀρτίως φαντασιώδές τι πόνημα, τὸ περιεργότερον ἴσως καὶ διδακτικώτερον τῶν τοιούτου εἴδους συγγραφῶν, ὅπερ ἀφῆκε τὰς μεγαλητέρας ἐντυπώσεις εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν κόσμον, τυχὸν πανταχοῦ ἐνθουσιωδῶν ἐπευφημιῶν. Ἐν τῷ θαυμασίῳ τούτῳ προϊόντι μεγαλουργοῦ φαντασίας ἠθέλησεν ὁ δαιμόνιος συγγραφεὺς καὶ ποιητὴς νὰ ἐξιστορήσῃ τὴν ὡς ἐκ τῆς κοινωνικῆς δυσαναλογίας χαλάρωσιν καὶ καχεξίαν τῆς παγκοσμίου ἁρμονίας, καὶ, ἐκθέτων διὰ τῶν ζωηροτέρων χρωμάτων τὴν ἀθλιότητα τῆς ὑπὸ τὰ βάρος τῶν ἰδίων ἀτελειῶν καὶ ἐλλείψεων πιεζομένης ἀνθρωποτήτος, κινεῖ μετὰ τῆς συγκινήσεως καὶ τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον, καὶ διδάσκει τὰς σωτηριωδεστάτας ἀρχὰς τῆς ἰσοπολιτείας.

Οἱ Ἄθλιοι δὲν εἶνε πλέον ἐξ ἐκείνων τῶν τετριμμένων μυθιστοριῶν, αἵτινες περιστρέφονται εἰς τὴν ἔκθεσιν ἁπλῶς τῶν παθῶν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἀλλ' εἶνε εἶδος φιλοσοφίας ἐν ποιήσει· εἶνε ἡ ζωηρὰ εἰκὼν τῆς ἀνθρωπίνης ἀθλιότητος μετὰ τοῦ πρὸς διόρθωσιν αὐτῆς συντελοῦντος ῥαρμάκου. Εἶνε ἠθική τις διδασκαλία, καὶ, συγχωρηθήτω ἡ ἔκφρασις, εἶδος Εὐαγγελίου διὰ τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα. «Ἐνόσῳ ὑφίσταται,—λέγει ὁ περιώνυμος συγγραφεὺς τοῦ ἐν λόγῳ ἀριστουργήματος ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ,—ἐνόσῳ ὑφίσταται ὡς ἐκ τῶν νόμων καὶ τῶν ἠθῶν κατάκρισίς τις κοινωνικὴ, πλάττουσα ἐν πλήρει πολιτισμῷ κολάσεις τεχνητὰς, καὶ συμπλέκουσα τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, τὸν θεῖον, μὲ τὴν μοῖραν αὐτοῦ, τὴν μόρσιμον· ἐνόσῳ δὲν λυθῶσι τὰ τρία τοῦ αἰῶνος προβλήματα: ὁ διὰ τῆς πενίας ἐξευτελισμὸς τοῦ ἀνδρὸς, ἡ διὰ τοῦ λιμοῦ ἐξαχρείωσις τῆς γυναικὸς, ἡ διὰ τοῦ σκότους ἀτροφία τοῦ παιδίου· ἐνόσῳ τάξεις τινὲς ὑπόκεινται εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀσφυξίαν· ἐν ἄλλοις λόγοις καὶ ὑπὸ πλατυτέραν ἔποψιν, ἐνόσῳ ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς πενία καὶ ἀμάθεια, βιβλία ὡς τὸ παρὸν ἴσως δὲ εἶνε ἀνωφελῆ.»

Καὶ τῳόντι πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ θεωρήσητις ὡς ἁπλῆν καὶ ἄσκοπον μυθιστορίαν βιβλίον, περιέχον τόσας ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ ἀληθείας; βιβλίον, ἐν ᾧ ἀπαντῶμεν περικοπὰς ὡς τὴν ἑξῆς:

« Ὦ Σὺ, ὁ Ὤν! Σὲ ὁ Ἐκκλησιαστὴς ἀποκαλεῖ Παντοδυναμίαν· οἱ Μακκαβαῖοι, Πλάστην· ἡ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴ, Ἐλευθερίαν· ὁ Βαροὺχ, Ἀπειροτελειότητα· οἱ Ψαλμοὶ, Σοφίαν καὶ Ἀλήθειαν· ὁ Ἰωάννης, Φῶς· οἱ Βασιλεῖς, Κύριον· ἡ Ἔξοδος, Πρόγοιαν·

« τὸ Λευϊτικὸν, Ἁγιότητα· ὁ Ἔσδρας, Δικαιοσύνην· « ἡ κτίσις, Θεόν· ὁ ἄνθρωπος, Πατέρα. Ἀλλ' ὁ Σολομὼν « σὲ ἀποκαλεῖ Ἔλεος, καὶ τοῦτο εἶνε τὸ κάλλιστον « τῶν ὀνομάτων Σου! »

Δὲν εἴμεθα ἡμεῖς ἱκανοὶ ὅπως ποιήσωμεν τὸν προσήκοντα λόγον περὶ τοῦ θαυμασίου τούτου πονήματος, οὗ τινος ἐθαυμάσαμεν τὸ κάλλος ἐν τῷ πρωτοτύπῳ, οὐχ ἧττον ὅμως ἐνετρυφήσαμεν καὶ εἰς τὴν χαρίεσσαν καὶ κατ' οὐδὲν τοῦ πρωτοτύπου ὑπολειπομένην μετάφρασιν τοῦ ὁμογενοῦς καὶ πολυτίμου ἐκδότου τῆς Ἡμέρας. Ἀρκεῖ ἐπ' ὀλίγον νὰ ἀντιπαραθέσῃ τις τὸ πρωτότυπον μετὰ τῆς ἀναγγελλομένης μεταφράσεως, διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ Κ. Σκυλίσσης ἐμιμήθη θαυμασίως τὸν συγγραφέα, ὑπερακοντίσας μάλιστα ἔστιν ὅτε πολλαχοῦ τοῦτον κατά τε τὴν ποικιλίαν, τὴν χάριν καὶ τὴν ἀφέλειαν, καὶ συγγράψας, οὕτως εἰπεῖν, ἐν μεταφράσει.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἠθέλομεν τολμήσει ὅπως συστήσωμεν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πόνημα εἰς τὴν μετὰ προσοχῆς ἀνάγνωσιν πολλῶν ἐκ τοῦ κλήρου ἡμῶν, διότι θέλουν εὕρει ἐν αὐτῷ τὸν τύπον τοῦ καλοῦ Ποιμένος ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ Χριστομιμήτου Ἐπισκόπου Μυριὴλ, καὶ πιστεύομεν ὅτι ἠθελον ὠφεληθῆ πολὺ ἐκ τῆς τοῦ Ἱεράρχου τούτου περιγραφῆς· καὶ μάλιστα βλέποντες ὅτι, καίτοι τοιοῦτος ὢν οὗτος, οὐδόλως παρίσταται ἀπηλλαγμένος τῆς κοινῆς καταλαλιᾶς, ἀλλ' ἀκούει παρά τινος ἐλευθερόφρονος (socialiste) τὰ ἑξῆς, ἅτινα παραθέτοντες ἐνταῦθα, λαμβάνομεν ἀφορμὴν ὅπως συστήσωμεν τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ ἀνεξικακίαν εἰς τινας τῶν ἀλιγώτερα τούτων ἀκουόντων μεγάλως δ' ὀργιζομένων ἡμετέρων Ἱεραρχῶν:

« Ἐπίσκοπος· δηλαδὴ ἄρχων ἐκκλησιαστικὸς, ἄνθρω- « πος ἐκ τῶν κεχρυσωμένων ἐκείνων καὶ παρασεσημα- « σμένων, καὶ νεμομένων ἁδρὰς, ἁδροτάτας συντάξεις « καὶ ἐπιχορηγήσεις καὶ προικοδοτήσεις... Ἐπίσκοπος· « ἄνθρωπος δηλαδὴ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἔχουν μαγείρους « καὶ παραμαγείρους, τρυφηλὴν τράπεζαν, ὑπηρέτας μὲ « στολὰς, παραμάνας μὲ τὰς κόρας των ἢ μὲ τὰς ἀνε- « ψιάς των· οἵτινες τρώγουν τὴν παρασκευὴν τὰ ἐκλε- « κτότερα τῶν ἐδεσμάτων, ἂν καὶ νηστήσιμα, ἐννοεῖται· « οἵτινες βρενθύονται ὡς ὁ ταὼς, μὲ θεράποντας ἔμπρὸς, « θεράποντας ὀπίσω· οἵτινες κέκτηνται δίφρους λαμπροὺς, « ἵππους, παλάτια, καὶ τῶν ὁποίων τὸ ὄχημα διέρχεται « ὡς ἀστραπὴ ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἐπο- « ρεύετο ἀνυπόδητος... » κτλ. κτλ.

Νομίζομεν ὅτι δίδομεν ἀμυδράν τινα ἰδέαν τῆς ἠθικότητος τοῦ φιλοσοφικοῦ τούτου, οὕτως εἰπεῖν, μυθιστορήματος, παραθέτοντες ἐνταῦθα περικοπάς τινας ἐξ αὐτοῦ ἐφαρμοζομένας εἰς τὸ περὶ ἀνθρωπίνης κοινωνίας ἢ περὶ ἀνθρωπότητος γενικῶς ζήτημα:

« Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε κύκλος ἔχων ἓν μόνον κέντρον, ἀλλ' ἔλλειψις ἔχουσα δύο ἑστίας· ἡ μὲν ἐξ αὐτῶν εἶνε τὰ πράγματα, ἡ δὲ αἱ ἰδέαι.

« Εἴημεν οἰκτίρμονες πρὸς τοὺς παιδευομένους ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Φεῦ! τί ἄλλο εἴμεθα καὶ ἡμεῖς αὐτοί; Τί εἶμαι ἐγὼ, ὅστις σᾶς ὁμιλῶ; Τί εἶσθε σεῖς, οἵτινες μὲ ἀκούετε; Πόθεν ἐρχόμεθα; Εἶνε ἆραγε βέβαιον ὅτι οὐδὲν ἐπράξαμεν πρὶν γεννηθῶμεν; Ἡ γῆ αὕτη εἶνε ὅλως ἀνόμοιος μὲ εἱρκτήν;

« Τίς οἶδεν ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε ἐκ τῶν τιμωρουμένων τὸ δεύτερον ὑπὸ θείας δίκης;

« Παρατηρήσατε τὴν ζωὴν ἐκ τοῦ πλησίον· εἶνε τοιαύτη, ὥστε πανταχόσε βλέπει τις τὴν τιμωρίαν.

« Εἶσαι ἐκ τῶν λεγομένων εὐτυχῶν; ἐν τούτοις εἶσαι καθεκάστην περίλυπος. Ἑκάστη ἡμέρα ἔχει τὴν μεγάλην της θλῖψιν, ἢ τὴν μικράν της φροντίδα. Χθὲς ἔτρεμες διὰ τὴν ὑγείαν τινὸς προσφιλοῦς σοι, σήμερον φοβεῖσαι διὰ τὴν ἰδίαν σου ὑγείαν, αὔριον κἄπως θὰ ἀνησυχήσῃς διὰ χρήματά σου κινδυνεύοντα, μεθαύριον διὰ τὴν κατὰ σοῦ διατριβὴν συκοφάντου τινὸς, τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν διὰ τὴν συμφορὰν τινὸς φίλου. Ἔπειτα, ὁ καιρὸς ὁ ἀχρεῖος· ἔπειτα, συνετρίβη ἢ ἀπωλέσθη πρᾶγμά τι· ἔπειτα, ἡ συνείδησις καὶ ἡ σπονδυλικὴ στήλη σὲ τύπτουσι διά τινα ἡδονήν. Ἄλλοτε ἀσχάλλεις διὰ τὴν πορείαν τῶν δημοσίων πραγμάτων· ἀφίνω τὰ ἄλγη τῆς καρδίας, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἓν νέφος διαλύεται, ἄλλο σχηματίζεται· εἰς τὰς ἑκατὸν ἡμέρας μόλις ὑπάρχει μία πλήρης χαρᾶς καὶ πλήρης ἡλίου. Καὶ εἶσαι ἐκ τῶν ὀλίγων εὐτυχῶν ἀνθρώπων. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων, ἡ νὺξ κατακάθηται ἐπ' αὐτῶν ἀέννακος!

« Οἱ ὀρθῶς σκεπτόμενοι σπανίως λέγουσι περὶ τῶν ἀνθρώπων εὐτυχεῖς καὶ δυστυχεῖς. Εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, εἰς τοῦτο τὸ προπύλαιον βεβαίως ἄλλου τινὸς κόσμου, δὲν ὑπάρχουσιν εὐτυχεῖς.

« Ἡ ἀληθὴς διάκρισις τῶν ἀνθρώπων εἶνε αὕτη: οἱ φωτεινοὶ καὶ οἱ σκοτεινοί. — Ὄχι οἱ εὐτυχεῖς καὶ οἱ δυστυχεῖς.

« Νὰ ἐλαττωθῇ λοιπὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν σκοτεινῶν, καὶ ν' αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν φωτεινῶν. — Ἰδοὺ ὁ σκοπός. Καὶ διὰ τοῦτο κράζομεν: διδασκαλίαν! ἐκπαίδευσιν! ἐπιστήμην! Τὸ διδάσκειν ἀνάγνωσιν εἶνε ταὐτὸν τοῦ ἀνάπτειν πῦρ. Πᾶσα λέξις συλλαβιζομένη σπινθηροβολεῖ.

« Ἄλλως τε, ὁ λέγων φῶς ἐννοεῖται ὅτι δὲν λέγει χαρά. Πάσχει ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐντὸς τοῦ φωτὸς, διότι καὶ τὸ πολὺ φῶς καίει. Ἡ φλὸξ εἶνε ἐχθρὸς τῆς πτέρυγος. Νὰ καίῃς χωρὶς νὰ παύσῃς πετώμενος, ἰδοὺ τὸ θαῦμα τῆς μεγαλοφυΐας.

« Διότι καὶ ὅταν διδαχθῇς, καὶ ὅταν ἀγαπήσῃς, πάλιν πάσχεις. Ἡ ἡμέρα γεννᾶται ἐντὸς δακρύων. Οἱ φωτεινοὶ, καὶ ἂν ἄλλο τι δὲν ἔχουν νὰ θρηνήσωσι, θρηνοῦσι διὰ τοὺς σκοτεινοὺς, τοὺς ἀθλίους.

« Τῆς κοινωνίας ἡ φθίσις καλεῖται πενία.

« Ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει καὶ ἐξ ὑπονόμου καὶ ἐκ κεραυνοῦ. Δὲν θὰ παύσωμεν ἐπαναλαμβάνοντες ὅτι τὸ πρῶτον τῶν ἀδελφικῶν χρεῶν εἶνε νὰ φροντίζωμεν περὶ τοῦ πλήθους τῶν ἀποκλήρων καὶ καμνόντων, νὰ τοὺς ἀνακουφίζωμεν, νὰ τοὺς ἀερίζωμεν, νὰ τοὺς φωτίζωμεν, νὰ ἐκτείνωμεν μεγαλοπρεπῶς τὸν ὁρίζοντα αὐτῶν, νὰ δαψιλεύωμεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐκπαίδευσιν ὑφ' ὅλα τὰ σχήματα, νὰ τοὺς δίδωμεν τὸ παράδειγμα τῆς φιλοπονίας, οὐδέποτε δὲ τῆς ὀκνηρίας, νὰ ἐλαττόνωμεν τὸ βάρος τοῦ ἀτομικοῦ φορτίου αὐξάνοντες τὰς νύξεις τοῦ παγκοσμίου σκοποῦ, νὰ περιορίζωμεν τὴν εὐτυχίαν χωρὶς νὰ περιορίζωμεν τὸν πλοῦτον, νὰ συσταίνωμεν στάδια εὐρύχωρα κοινῆς καὶ δημώδους ἐργασίας, νὰ ἔχωμεν ὡς ὁ Βριάρεω ἑκατὸν χεῖρας ὅπως τείνωμεν αὐτὰς πανταχόσε πρὸς τοὺς τεθλιμμένους καὶ ἀδυνάτους, νὰ μετερχώμεθα τὴν ἐκ συνεισφορᾶς ἢ ἐκ συνεταιρισμοῦ δύναμιν πρὸς τὸ μέγα χρέος

τοῦ ἀνοίγειν ἐργοστάσια πρὸς πάντα βραχίονα, ἐργαστήρια πρὸς πᾶσαν ἐπιτηδειότητα καὶ σχολεῖα πρὸς πάντα νοῦν· νὰ αὐξάνωμεν τὸν μισθὸν, νὰ ἐλαττόνωμεν τὸν κόπον, νὰ σταθμίζωμεν τὸ δοῦναι καὶ τὸ λαβεῖν, ἤτοι νὰ χορηγῶμεν ἀπόλαυσιν ἀνάλογον τῆς προσπαθείας καὶ χορτασμὸν ἀνάλογον τῆς χρείας· ἑνὶ λόγῳ, νὰ κάμωμεν τὴν κοινωνικὴν μηχανὴν νὰ ἀναδώσῃ ὑπὲρ τῶν πασχόντων καὶ τῶν ἀγνοούντων πλειότερον φῶς καὶ πλειοτέραν εὐημερίαν· — τοῦτο, μὴ λησμονῶσι ποτὲ αἱ φιλάνθρωποι ψυχαὶ μηδὲ ἀγνοῶσιν αἱ φίλαυτοι καρδίαι, εἶνε ἡ πρωτίστη τῶν πολιτικῶν ἀναγκῶν.

« Ἐὰν ἡ φύσις ὀνομάζεται Πρόνοια, ἡ κοινωνία πρέπει νὰ ὀνομάζηται Πρόοψις.

« Ἡ νοερὰ καὶ ἠθικὴ αὔξησις εἶνε ὄχι ὀλιγώτερον ἀναγκαία καὶ ἀνυπέρθετος παρ' ὅσον ἡ ὑλικὴ βελτίωσις. Τὸ γινώσκειν εἶνε ἄρτος, τὸ διανοεῖσθαι εἶνε πρώτη ἀνάγκη, ἡ ἀλήθεια εἶνε τροφὴ ὡς ὁ σῖτος. Νοῦς, ἄγευστος ἐπιστήμης καὶ σοφίας, ἀδυνατεῖ. Οἰκτείρατε, καθὼς τοὺς στομάχους, οὕτω καὶ τὰ πνεύματα τὰ μὴ ἐσθίοντα. Ἐὰν ὑπάρχῃ ὀδυνηρότερον σώματος ψυχορραγοῦντος διέλλειψιν ἄρτου, εἶνε ψυχὴ ἀποθνήσκουσα ἐκ πείνης φωτός.

« Ἐντοσούτῳ μὴ διακοπτώμεθα, μὴ ἀμφιῤῥέπωμεν. Δὲν ὑπάρχει καιρὸς ἀναπαύσεως εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ τῶν πνευμάτων πορείαν πρὸς τὰ ἔμπροσ. Ἡ κοινωνικὴ φιλοσοφία εἶνε οὐσιωδῶς ἡ ἐπιστήμη τῆς εἰρήνης. Τὸ νὰ καταστραφῇ μία κοινωνία ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ὅστις ἐνσκήπτει ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, εἶνε πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πολλάκις εἴδομεν. Ἡ ἱστορία γέμει ναυαγίων λαῶν καὶ βασιλείων. Ἐκπεπληγμένοι βλέπομεν, εἰς τὸ βάθος αὐτὸ τοῦ ὠκεανοῦ, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι παρελθὸν, ὄπισθεν τῶν πελωρίων κυμάτων τούτων, τῶν αἰώνων, καταβυθιζόμενα τὰ κολοσσαῖα σκάφη ταῦτα, τὴν Βαβυλῶνα, τὴν Νινευΐ, τὴν Ταρσὸν, τὰς Θήβας, τὴν Ῥώμην, ὑπὸ τὸν φοβερὸν ἄνεμον, ὃν πνέουσι τὰ στόματα τῆς σκοτίας.

« Οἱ πολιτισμοὶ τῶν Ἰνδῶν, τῶν Χαλδαίων, τῶν Περσῶν τῶν Ἀσσυρίων, τῶν Αἰγυπτίων ἐξηλείφθησαν ἀλληλοδιαδόχως. Διατί; Ἄγνωστον. Τίνα τὰ αἴτια τῶν συμφορῶν τούτων; Ἄγνωστον... Ἀγνοοῦμεν τὰς νόσους τῶν ἀρχαίων πολιτισμῶν, γινώσκομεν ὅμως τὰς ἀσθενείας τοῦ ἡμετέρου. Ἔχομεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ δικαίωμα τοῦ φωτίζειν αὐτὸν πανταχόσε· θεώμεθα τὰς καλλονάς του, καὶ γυμνοῦμεν τὰς ἀσχημίας του. Ὅπου ἂν πονῇ, ἐρευνῶμεν· καὶ ὅταν ἅπαξ ἴδωμεν ποῦ ἐμφωλεύει τὸ κακὸν, ἡ σπουδὴ τῆς ἀφορμῆς ἄγει εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἰατρικοῦ. Ὁ ἡμέτερος πολιτισμὸς ἀξίζει τὸν κόπον νὰ σωθῇ· θὰ σωθῇ! Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρέπει νὰ συμβάλλωσιν ὅλαι αἱ ἐργασίαι τῆς κοινωνικῆς φιλοσοφίας. Σήμερον οἱ σκεπτικοὶ ἔχουσι μέγα χρέος — τὸ νὰ στηθακροῶνται τὸν πολιτισμόν.

« Ἡ δὲ στηθακρόασις αὕτη, ἐνθαῤῥύνει· ὑπὸ τὴν κοινωνικὴν θνητότητα ἀκροώμεθα τὴν ἀνθρωπίνην ἀρθαρσίαν. Ἡ γῆ δὲν ἀποθνήσκει, ἂν καὶ ἔχῃ τῆδε κἀκεῖσε κρατῆρας ἡφαιστείων, οἱονεὶ ἕλκη ἀναδίδοντα τὸ πύον των. Νόσοι λαῶν δὲν θανατόνουσι τὸν ἄνθρωπον.

« Καὶ μόλον τοῦτο οἱ προσέχοντες εἰς τὴν κλινικὴν τῆς κοινωνίας συμβαίνει νὰ ἀνατείνωσι τὴν κεφαλὴν ὡς ἀπελπιζόμενοι. Οἱ ἰσχυρότεροι, οἱ φιλοστοργότεροι, οἱ λογικώτεροι ἔχουσι στιγμὰς, καθ' ἃς περιέρχονται εἰς ἀθυμίαν. Θὰ ἔλθῃ ἆρά γε αὐτὸ τὸ περιπόθητον μέλλον; Τόσον παχυλὸν ἐπιπολάζει ἐπ' αὐτοῦ σκότος, ὥστε σχεδὸν ἐπιδέχεται ἡ σκέψις αὐτὴ δισταγμόν. Ἀφ' ἑνὸς βλέπομεν τόσην φιλαυτίαν, ἀφ' ἑτέρου τόσην ἀθλιότητα! Εἰς μὲν τοὺς ἐγωϊστὰς, τὰς προλήψεις, τὸ σκότος τῆς πλουσίας ἀνατροφῆς, τὴν ἐκ τῆς μέθης τοῦ πλούτου αὔξησιν τῶν ὀρέξεων, τὴν ἐκ τῆς ὀλιθιότητος ζάλην ἐκείνην τὴν κωφαίνουσαν τὸν ἄνθρωπον, τὸν φόβον μὴ τύχῃ καὶ πάθωμεν, ὅστις καταντᾷ εἰς τινας ἀποστροφὴ πρὸς τοὺς πάσχοντας, τὸ κακῶς ἀπολλύμενον ἐγὼ ἐκεῖνο, τὸ τόσον ἐξωγκωμένον καὶ ἐξοιδημένον, ὥστε φράττει τὴν ψυχήν. Εἰς δὲ τοὺς ἀθλίους, τὸν φθόνον, τὴν ἐποφθαλμίασιν, τὸ μῖσος ὅταν βλέπωσι τοὺς ἄλλους εὐφραινομένους, τοὺς βαθεῖς ἐκείνους σεισμοὺς τοῦ ἀνθρωπίνου κτήνους πρὸς τὰς κτηνώδεις ἀπολαύσεις, τὴν θλῖψιν, τὴν χρείαν, τὴν ἄγνοιαν... »

Τοιαύτη φιλοσοφία, ἐκτὸς πάσης ἀντιλογίας καὶ ἀντιῤῥήσεως, φαίνεται καθ' ἡμᾶς προτιμοτέρα καὶ μᾶλλον ἀποτελεσματικὴ τῶν ἀγόνων ἐκείνων καὶ καταχρηστικῶς λεγομένων φιλοσοφικῶν δοξασιῶν, ἄστινας στερεοτύπως διϋλίζουσι σχολαστικοί τινες τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, ἄνευ βάσεως, ἄνευ σκοποῦ, ἄνευ ἀποτελέσματος καὶ ἐπὶ βλάβῃ πολλάκις τῆς ἀνθρωπότητος. Τοιοῦτον φιλοσοφικὸν σύστημα, ὡς τὸ τοῦ ἀμιμήτου συγγραφέως τῶν Ἀθλίων, εὐχαρίστως καὶ ἁπλήστως θὰ ἠκροαζόμεθα καὶ ἂν παρετείνετο ἀκόμη ἐπὶ χιλίους τόμους· διότι οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἐν αὐτῷ, καλῶς ἐννοηθέντι καὶ ἐφαρμοσθέντι, κατὰ μέγα μέρος ἔγκειται ἡ ἀνόρθωσις καὶ ἡ μόρφωσις τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας.

Ἓν ἕτερον προσεχὲς τεύχει ἐπανερχόμεθα εἰς τελειοτέραν ἀνάλυσιν τοῦ ὡραίου τούτου προϊόντος τῆς νεωτέρας φιλολογίας.

Ῥ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΦΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΡΑΙΑ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλὰδ Μ΄.)

Β΄.

Τὸ ἄνθος καὶ ἡ νεότης.

Κρύπτει ὁ κάλυξ καλλονὴν, ὁ κάλυξ χρῶμα κρύπτει,
κρύπτει ὁ κάλυξ ἄρωμα καὶ παρκδείσου μύρον·
παρέρχεται τοῦ κάλυκος ἡ ὥρα, καὶ προκύπτει
ἓν ἄνθος, ὑπὸ τὴν πνοὴν αὐξάνον τῶν ζεφύρων.

Ὡς τὸ φυτὸν, ὁ ἄνθρωπος τὸν κάλυκά του ἔχει.
Εἶνε ἡ πρώτη του αὐγὴ, ὁ κάλυξ· ἡ νεότης
ἐπέρχεται· ὁ κάλυξ του φυλλοῤῥοεῖ καὶ τρέχει,
καὶ φεύγει ἀνεπιστρεπτὶ ἡ πρώτη ἀθωότης.

Ἀλλὰ τὸ ἄνθος ἤχμασεν, ἐπῆλθεν ἡ νεότης.
Ἡ καλλονὴ, τὸ ἄρωμα καὶ τῆς ζωῆς τὸ χρῶμα
κοσμεῖ τὸ ἄνθος· μειδιᾷ ἡ χάρις, ἡ ἀθρότης,
καὶ χέει θεῖον ἄρωμα, τὸν ἔρωτα, τὸ ὄμμα.

Τοῦ ἄνθους ὅμως κύκλοθεν ἡ καταιγὶς γογγύζει,
τὴν φθίσιν καὶ τὸν μαρασμὸν τοῦ ἄνθους ἀπειλοῦσα·
μετ' οὐ πολὺ ἐκρήγνυται, ῥίπτει χαμαὶ, θερίζει
τὸ ἄνθος, καὶ ἡ καλλονὴ παρέρχεται πενθοῦσα.

Οὕτω καὶ τὴν νεότητα ἐπαπειλοῦν τὰ πάθη·
ἡ καταιγὶς των ἐπ' αὐτῆς ἐκρήγνυται ταχεῖα,
καὶ ἡ νεότης ὠχριᾷ, τοῦ τάφου δὲ τὰ βάθη
δέχονται μόνον λείψανα πολυπαθῆ καὶ κρύα.

Ἡ Ποιήτρια νύμφη.

Γλυκεῖα ὡς ἡ δροσερὰ τοῦ ἔαρος πρωΐα,
ὡραία ὡς ἀνάγλυφον τῆς τέχνης τοῦ Φειδίου,
αἰδήμων ὡς τὰ εὔοσμα καὶ τὰ παρθένα ἴα,
καὶ καθαρὰ ὡς τὰ νερὰ ἐρήμου ῥυακίου

ἦτο ἡ κόρη. Ἔλαμπον οἱ δύω ὀφθαλμοί της.
ὡς ἄστρα δύω δίδυμα· ἐκόσμουν εὐενώδεις
τοὺς χιονώδεις ὤμους της οἱ θετοὶ βόστρυχοί της,
καὶ ἔθαλλεν ἡ παρειὰ ῥοδόχρους καὶ κρινώδης.

Καὶ τὴν ῥεμβώδη ἕτερπον τῆς νέας φαντασίαν
τὸ ἐρημόλαλον πτηνόν, ἡ Ἀλκυὼν θρηνοῦσα,
τὰ στοναχοῦντα κύματα παρὰ τὴν παραλίαν,
καὶ ἡ παρὰ τὰ μνήματα σιωπηρῶς πενθοῦσα

κυπάρισσος. Λυσίκομος πολλάκις ὑποκάτω
τῆς νεκρωσίμου τοῦ πατρὸς ἐστέναζεν ἰτέας,
καὶ τοὺς πενθίμους κώδωνας πολλάκις ἠκροᾶτο,
εἰς ὑψηλὰς ἀφίνουσα τὸ πνεῦμά της ἰδέας.

Τὸν Φαίδωνα τοῦ Πλάτωνος μὲ πόθον ἐπιλέτα
ὑπὸ σκιώδες φύλλωμα πολυετοῦς ἐλάτης·
μὲ τοῦ Ὁμήρου ἄλλοτε τοὺς Ἀχιλλεῖς ἐπέτα,
τὰς ψυχικὰς ἀπλώνουσα ἡ κόρη πτέρυγάς της.

Ἦτο ποιήτρια· θερμὴν ἠσθάνετο τῆς Μούσης
τὴν φλόγα ὑπεκκαίουσαν τὰ εὐγενῆ της στήθη,
καὶ τὴν χορδὴν ἀκούουσα κιθάρας σπεναζούσης
τὴν καλλικέλαδον Σαπφὼ πολλάκις ἐμιμήθη.

Εἰς τὰ τρὶς πέντε ἔτη ἐν ἐπρόσθετεν ἡ κόρη,
καὶ δεκαὲξ ἀνοίξεων τὰ ἄνθη εἶχε δρέψει,
εἰς τὰ τερπνὰ καὶ σύσκια περιπολοῦσα ὄρη
ἅμα τῆς Φλώρας ἤρχετο ἡ χάρις νὰ τὰ σκεπῇ.

Ὁ δειλὸς ἰχνηλάτης.

Δειλῶς τὴν νύμφην τῶν δασῶν ὁ Φαίδων ἰχνηλάτει.
Ἐρυθριῶν προσήρχετο, καὶ μὲ τὸ στῆθος πάλλον
τὴν χεῖρα τῆς νεάνιδος τὴν τρέμουσαν ἐκράτει,
καὶ ἄνθος τῇ προσέφερε δροσόβραντον καὶ θάλλον.

Εἶνε τὰ ἄνθη ἔκφρασις ἐρώτων σιωπῶσα·
ἐκφράζουν πάθος, ἔρωτα, στοργὴν, μελαγχολίαν.
Εἶνε ἡ γλῶσσα τ' οὐρανοῦ, τῆς φύσεως ἡ γλῶσσα,
ἡ βοηθοῦσα τὴν ἀγνὴν τῶν ἐραστῶν δειλίαν.

« Ὦ Φαίδων, ποτὸν μυστικὸν σὲ σύρει πρὸς τὴν νέαν;
« Ποτὸν ἐκείνην μυστικὸν πρὸς σὲ, ὦ Φαίδων, σύρει; »
Αὐτὰ πολλάκις μελετῶν ὁ νέος κατ' ἰδέαν,
σιωπηλὴν κατήφειαν πρωτοφανῆ ἐτήρει.

Ὁποῖός τις ἦν;

Κόμη χρυσίνη ἔστιλβεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του,
καὶ ἡ γλυκεῖά του μορφὴ ἦτο μορφὴ ἀγγέλου.
Τοιαύτην μόνον ἡ γραφὶς τοῦ μάγου Ῥαφαέλου
εἰς ὑψηλὰς ἐχάραξεν ἐμπνεύσεις τῆς ψυχῆς του.

Εἶχεν εὐρὺ τὸ μέτωπον, ἐκφραστικὸν τὸ ὄμμα,
οὐράνιον μειδίαμα ἀπέπνεον τὰ χεῖλη·
καὶ ὅταν ἡ καρδία του ἡ φλογερὰ ὡμίλει,
λόγους γλυκεῖς ἐξέχεε τὸ ἄβολόν του στόμα.

Τὸν ἤρεσκον τῆς φύσεως τὰ σιωπῶντα κάλλη,
ἠγάπα τὰς ῥωμαντικὰς θερμῶς τοποθεσίας·
ἐκεῖ τὸ πῦρ ἠσθάνετο σφριγώσης φαντασίας,
ἐκεῖ σφοδρῶς ἠσθάνετο τὸ στῆθός του νὰ πάλλῃ.

Εἰς τῆς νυκτὸς τὴν σιωπὴν, τὴν ἤρεμον γαλήνην,
ὑπὸ τὴν λάμψιν τὴν χλωμὴν πολυπλήθων ἀστέρων,
μακρὰν τὸ βῆμά του πλανῶν μακρὰν τὸ βῆμα φέρων,
ἀγγελικὴν ἠσθάνετο ὁ νέος εὐφροσύνην.

Τὴν ζωγραφίαν ἤθελε. Τὴν τέχνην νὰ σπουδάσῃ
δὲν ἤργησε· καὶ ἀπαρχὰς τῆς τέχνης του τὰς Μούσας
ἐπὶ τοῦ ὄρους Παρνασσοῦ παρέστησε ψαλλούσας,
καὶ ἄνωθεν τὸν Ἥλιον, ζητοῦντα νὰ θαμάσῃ

τοὺς ἀτιθάσσους ἵππους του καὶ τοὺς χρυσοχαλίνους.
Τῶν Ῥαφαέλων μιμητὴς τῶν Μιχαὴλ Ἀγγέλων,
ἐνώπιόν του ἔβλεπε τὸ μέλλον ἀνατέλλον,
καὶ εἶχεν ὄνειρα τερπνὰ τοὺς ποιητὰς ἐκείνους.

Παρὰ τὸν τάφον. — Ἠχώ.—Ὅρκος.

Ἡμέραν μίαν ἄσκοπα πλανῶν τὰ βήματά του,
παρὰ τὸν τάφον τοῦ πατρὸς εὑρέθη τῆς Ἀστραίας
ὁ Φαίδων· δὲν ἐκράτησεν ἐκεῖ τὰ δάκρυά του,
καὶ στέφανον ἐπέθηκε καλλίφυλλον ἰτέας.

Καὶ ἀνεμνήσθη ἡμερῶν ἀθῴας ἡλικίας.
Ἐκεῖ μικρὸς ἐθρήνησεν, ἀκολουθῶν ἐκείνην·
ἐκεῖ στεφάνους ἔπλεξαν λευκάνθης, ἀκακίας,
καὶ τοῦ θανόντος ἔῤῥανον τὴν παγετώδη κλίνην.

Κύπτει . . . ἀτέρμων ἡ σιγὴ τῶν τάφων βασιλεύει·
πλὴν τῆς καρδίας ἡ ἠχὼ ἐξαίφνης ἀραιοῦται.
Ἓν « ἀγαπῶ! » τὰ χείλη του προφέρουν. Τί συνέβη;
Ἐλθὼν τὰ μυστήριον ἦτο αὐτό. Ὀρθοῦται.

Ἓν « ἀγαπῶ! » ἀκούεται ἀκόμη· ἀκροᾶται·
εἶνε ἠχὼ τῆς ἀκοῆς δὲν εἶνε πλὴν ἀπάτη.
Ἀλλὰ τὸ πᾶν τριγύρω του τὴν σιωπὴν φυλάττει,
ἡ δὲ φιλέρημος Ἠχὼ μακρὰν περιπλανᾶται. . . .

Τὴν κόμην ἔχουσα λυτὴν ὡς Ναΐας ἀρχαία,
ἐσθῆτα φέρουσα λευκὴν καὶ κυματιζομένην,
ἐνώπιον τοῦ Φαίδωνος προβαίνει ἡ Ἀστραία,
καὶ μὲ φωνὴν εἰς δάκρυα καὶ θρήνους πνιγομένην.

— « Μὲ ἠγάπας; — Τὸ ἤκουσες. — Σύ; — Φαίδων, σὲ λατρεύω!
— « Ὀρκίσθητι. — Ὀρκίζομαι. — Ἀστραία, μὰ τὴν κρύαν
« πλάκα τῆς φίλης μου μητρὸς, ἣν πάντοτε θ' ἀρδεύω
« μὲ δάκρυα, ὑπόσχομαι ἀγάπην αἰωνίαν! »

— « Ἀρκεῖ. — Ἀνήκεις εἰς ἐμέ. — Σὺ εἶ ὁ ἐκλεκτός μου.
— « Καὶ σύντεκνος μας; — Ὁ οὐρανός. — Ἀμπάδες Ὑμεναί σου;
— « Τὰ ἄστρα τὰ αἰώνια. — Καὶ στέφανος; — Εὐόσμου
« μυρσίνης κλώνος. — Φίλημον, γονάτισον καὶ δίου. »

Τὸ γόνυ κλίνουσαν. Ἐκεῖ ἡ ἄπειρος Θεότης
ἦτο παροῦσα· ἤκουσε τὴν προσευχὴν τῶν νέων,
καὶ εἶπεν « ΕΣΤΩ! » . . . — Ἐφρίξε τῶν κόσμων ἡ ἑνότης,
ἠγέρθη δὲ τὸ σύμπλεγμα ἐν κατανύξει κλαῖον.

Πατὴρ καὶ υἱός.—Καθῆκον καὶ ἔρως.

Καιρὸς παρῆλθεν. Ἐν πρωΐ τοῦ ἔαρος, « Τέκνον, — εἶπε τοῦ νέου ὁ πατὴρ ἀπὸ τῶν ἐνδομύχων
« στενάζων, — ἄκουσον υἱὲ, υἱὲ παρήγορέ μου!
« Θὰ φύγῃς » (ποτὸν ἄκουσμα, ὦ Φαίδων!) « ἐνα εἶχον

« ἐν μέσῳ τῶν τρικυμιῶν τοῦ βίου μου ἀστέρα,
« καὶ ἦσο σύ. Ἐθρήνησα εἰς συμφορὰς μεγάλας·
« τὴν δυστυχῆ σου ἔκλαυσα ὁ δύστηνος μητέρα,
« ἀλλ' εἶχον σὲ, καὶ ἔπαυσα τὰ δάκρυα ὁ τάλας!

« Τὴν δυστυχῆ μητέρα σου! . . . Ἀλλ' ὄχι! ἂς μὴ μάθῃ
« ἡ τρυφερὰ καρδία σου τί κλείουν δύω τάφοι·
« οὐ! ἂς μὴ μάθῃ διατί εἰς αἵματα ἐβάφη
« ἡ κρεμαμένη, Φαίδων μου, καταντικρύ σου σπάθη. . . .

« Ὕπαγε, τέκνον! ἔνδοξον σὲ περιμένει μέλλον.
« Σὲ χάνω μετὰ σπαραγμοῦ· πλὴν, τέκνον, ἡ γραφίς σου,
« ἡ τέχνη, ἡ οὐράνιος τῶν Μιχαὴλ Ἀγγέλων,
« ἐδῶ δὲν ἀναπτύσσεται. . . . Καὶ. . . εἴθε ἡ ψυχή σου,

« εὐγνώμων, πρὸ τοῦ τάφου μου παράπονα νὰ χύσῃ!
« Τῆς Θελξινόης ὁ πατὴρ εἰς Ῥώμην σὲ προσμένει,
« αὐτὸς ὡς ἄλλο τέκνον του σὲ θέλει ἀγαπήσει·
« αὐτός. . . . » Ἀλλὰ τὸν λόγον του ὁ γέρων δὲν περαίνει.

Τὸν διακόπτουσι λυγμοί. Τὴν στάσιν ἀνδριάντος
ἔχει ὁ Φαίδων· ἄκουσμα ἀνέλπιστον τὸν πλήσσει.
Τίς Ἐφιάλτου ὄνειρον, ἐξαίφνης καταδάντος,
εἶδε; αὐτὸς τὴν στάσιν του καὶ μόνος θὰ νοήσῃ.

Καί, « Πάτερ! (συνερχόμενος ἐφέλλισε,) συγχώρει!
« Νὰ φύγω, ὦ! ἀδύνατον.—Ἀδύνατον! αἰτία;
« (εἶπεν ὁ γέρων σύνοφρυς.)—Αἰτία; μία κόρη.
— « Κόρη! (ἀντεῖπεν ὁ πατὴρ μαντεύων πως·) καὶ ποία; »

« Ὦ πάτερ! —Λέγε! —Σύγγνωθι. —Ὀμίλει. —Ἡ Ἀστραία... »
Καὶ ἠκολούθησε σιγή. Εἶτα, « Ποτέ! ὁ γέρων,
« ὄχι ποτέ! ἀνέκραξε. —Ποτέ;—Ἐλπὶς ματαία! »
εἶπε, μακρὰν τοῦ τέκνου του τὰ βήματά του φέρων.

—« Γονυκλινὴς, ὦ πάτερ μου! —Λησμόνησον ἐκείνην,
« καὶ ὕπαγε! —Δὲν δύναμαι. —Εἶμαι πατὴρ. —Θεέ μου!
—« Ὑπάκουσον! —Ἀναχωρῶ, ἀλλὰ πικρὰν ὀδύνην
« μακράν της θὰ αἰσθάνωμαι. —Ὑπάκουσον, υἱέ μου! »

(Ἀκολουθεῖ.)

ΑΝΤΩΝΙΩ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ καὶ ΦΑΝΙΑ ΜΑΝΤΖΟΥ

ΕΠΙ ΤΩ ΑΡΡΑΒΩΝΙ ΑΥΤΩΝ.

Μνηστὴρ καὶ μέλλων σύντροφε τῆς εὐειδοῦς Φανίας!
ἐὰν καρδία πάλλουσα παλμοὺς ἀγνῆς φιλίας,
μὲ τοῦ νοὸς τὰς πτέρυγας πλησίον σοῦ πετῶσα,
ἓν « χαῖρε! » σοὶ ἀπήγγελλεν, ἐκ τῆς χαρᾶς σκιρτῶσα·
ἆρα θ' ἁπέσπα φεύγουσα γλυκὺν χαιρετισμόν σου
ἀπὸ τὸ ἄδολόν σου
στόμα;

Ἐὰν στιγμὰς εὐδαίμονας σοὶ ἤυχετο, Φανία,
νεᾶνις καλλιπάρθενος, ἐρωτικὴ καὶ θεία,
ἐνοῦσα τὸ διάδημα τοῦ κάλλους, τῆς παιδείας
καὶ θεῖον σκῆπτρον φέρουσα ἀγνῆς εὐαισθησίας·
ἆρα πρὸς φίλον ἄγνωστον τὸ νοερὸν ἠδέως
θὰ ἔστρεφες εὐθέως
ὄμμα;

Ἐνώσατε τοῦ βίου σας ἀχώριστον τὸ νῆμα,
Φανία καὶ Ἀντώνιε! καὶ τὸ ὀργίλον κῦμα
τῆς μοίρας εἴθε πώποτε νὰ μὴ τὸ διασείσῃ,
οὐδὲ χειμὼν τοῦ σκάφους σας τὸν ὁρμὸν ἐμποδίσῃ·
ἀλλ' ἔστω ἤρεμος γλυκὺς ὁ πλοῦς τῶν ἡμερῶν σας,
καὶ ὁ βυθὸς ἀτάραχος τῶν νέων καρδιῶν σας,
καὶ ζῆτε ἐν ὑγείᾳ,
Ἀντώνιε, Φανία!

Ῥ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Παιδίον μαθητευόμενον συνέτριψεν ἐξ ἀπροσεξίας ἕνα τῶν ὑάλων τοῦ παραθύρου τῆς σχολῆς, χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ ὑπ' οὐδενός· καὶ ὅμως τὸ δυστυχὲς ἔτρεμεν, ἀναλογιζόμενον πᾶσαν στιγμὴν τί ἔμελλε νὰ ὑποστῇ ὅταν ἤθελεν ἔλθει εἰς φῶς τὸ ἔγκλημά του, καὶ ἐπερίμενεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν θύελλαν διαῤῥηγνυομένην κατὰ τῆς κεφαλῆς του. Τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἐξητάζετο τὸ μάθημα τῆς Κατηχήσεως, ὁ διδάσκαλος, ἀποταθεὶς πρὸς αὐτὸ, τὸ ἠρώτησε « Τίς ἔκαμε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν; » Τὸ ταλαίπωρον παιδίον, προκατειλημμένον ὑπὸ τῶν ἐλέγχων τῆς συνειδήσεως καὶ νομίζον ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς τιμωρίας του, κατέφυγεν εἰς τὸ σύνηθες μέσον τῆς ὑπεκφυγῆς καὶ ἀπήντησε τραυλίζον: « Δὲν τὸν ἔκαμα ἐγὼ, διδάσκαλε, ἀλλ' ὁ Γεώργιος! — Πῶς! ὁ Γεώργιος; ἠρώτησεν ἔκπληκτος ὁ διδάσκαλος. — Ἤμαρτον, διδάσκαλε! ἐπαναλαμβάνει τρέμον τὸ παιδίον· ἐγὼ τὸν ἔκαμα τωόντι, πλὴν δὲν τὸν κάμνω ἄλλην φοράν! »

—

Ἱέρων, ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν, ὅτε κατεφρονήθη ὑπό τινος διὰ τὴν δυσωδίαν τοῦ στόματός του, ἀπήντησεν ὅτι ἡ γυνή του ποτὲ δὲν τῷ ἔκαμε τοιαύτην παρατήρησιν. Ὅτε δὲ καὶ αὐτὴ ἠρωτήθη περὶ τούτου, « Ἐνόμιζαν, ἀπεκρίθη, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνδρες ἔχουσι τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, καὶ πρὸ πάντων οἱ τύραννοι. »

—

Ἐφημερίς τις τοῦ Τεξᾶς διηγεῖτο κατὰ τὸ 1842 τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον:

Δικαστὴς, μέλλων νὰ καταδικάσῃ ἐγκληματίαν εἰς θάνατον, τῷ ὡμίλησε κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς του ἐν πλήρει δικαστηρίῳ κατὰ τὸν ἑξῆς ἀπαθῆ τρόπον: « Τζὼν, τὸ δικαστήριον εἶχε πραγματικῶς τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ ἀργοπορήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς θανατικῆς σου ποινῆς, ἀναβάλλον αὐτὴν μέχρι τῆς προσεχοῦς ἀνοίξεως, διὰ νὰ λάβῃς τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἀπολαύσῃς τὸ ὡραῖον θέαμα τῆς ἀναγεννωμένης φύσεως. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ χειμὼν ἐφέτος εἶνε ψυχρότατος καὶ ἡ φυλακή μας εὑρίσκεται εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, διότι οὐ μόνον τὰ παράθυρα συνετρίβησαν καὶ αἱ καπνοδόχαι καπνίζουσιν, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν φυλακισμένων εἶνε τόσον σημαντικὸς, ὥστε μόλις δυνάμεθα νὰ χορηγήσωμεν ἀνὰ ἓν σκέπασμα εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν, διὰ τοῦτο καὶ διὰ νὰ συντέμνωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν τὰς ἀγωνίας σου, ἀπεφασίσαμεν ὥστε ἡ καταδίκη σου νὰ λάβῃ χώραν αὔριον μετὰ τὸ πρόγευμά σου, τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ Σερὴφ (πρόεδρος) θὰ ἦνε ὀλίγον ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις του, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν. »

—

Παραδειγματικὴ τωόντι ὑπῆρξεν ἡ μεταξὺ τοῦ χριστιανικοῦ ἱερατείου μέχρι τοῦδε ἐπικρατοῦσα ἀμάθεια. Οὕτως Ἀρχιερεύς τις, ἐρωτώμενος τί ἐσήμαινε τὸ Η μ ε τ ρ ι ό τ η ς ἢ μ ῶ ν, ἀπεκρίθη: « Ἡμεῖς οἱ μετρημένοι! » Ἕτερος κληρικὸς, ἰδὼν παλαιὰν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ἠμιεσβεσμένην, καὶ ἀνακαλύψας τὰ γράμματα ταῦτα ΜΡ·ΘΟΥ (Μήτηρ Θεοῦ), « Ἄ! ἀνέκραξεν, εἶνε ἡ Ἁγία Μητροθοῦνα. »

—

Ἡ ὡραία καὶ ἐνάρετος Χλόη, θέλουσα ν' ἀποπέμψῃ φορτικόν τινα ἐραστὴν παρενοχλοῦντα αὐτὴν καθημερινῶς, ἀπήντησε πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ διὰ τῶν ἑξῆς: «Ὅταν ἤμην νέα κόρη, ὑπετασσόμην τυφλῶς εἰς τὴν μητέρα μου· εἰς ἡλικίαν τῶν δεκαπέντε ἐτῶν μείνασα ὀρφανὴ, ἤμην ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ πατρός μου· σήμερον δὲ ἀνήκω εἰς τὸν σύζυγόν μου. Ἂν λοιπὸν θέλῃς τίποτε ἀπὸ ἐμὲ, λάβε τὸν κόπον νὰ ἀποταθῇς πρὸς αὐτόν.»

—

Πατήρ τις, θέλων νὰ προφυλάξῃ τὸν μονογενῆ του υἱὸν ἀπορφανισθέντα τῆς μητρός του εἰς ἡλικίαν δύο ἐτῶν, ἀπὸ τὴν διαφθορὰν τῆς κοινωνίας, παρελαβὼν αὐτὸν ἀπεσύρθη εἰς ἀπόκεντρόν τι ἐρημητήριον ἐν μέσῳ δάσους τινός, ὅπου ἀπεφάσισε νὰ διέλθῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του. Τὸ παιδίον ηὔξανε χωρὶς ψυχὴν γεννητὴν νὰ βλέπῃ ἐκτὸς τοῦ πατρός του, καὶ ὅτε ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν δεκαοκτὼ ἐτῶν, οὐδὲν ἄλλο ἐκτὸς τῆς περὶ αὐτὸ φύσεως ἐγνώριζεν. Ἐν τούτοις ὁ νεανίας ἔγεινεν εἰκοσιπενταετὴς καὶ ὁ πατήρ του, ὅστις ἦν ἤδη προβεβηκώς, φοβούμενος μήπως ἀποθάνῃ ἔξαφνα καὶ ὁ υἱός του εὑρεθῇ εἰς τὴν ζωωδεστέραν κατάστασιν, ἀπεφάσισε νὰ τῷ ἐξηγήσῃ τὸ μέγα τοῦ κόσμου πανόραμα, καὶ νὰ τῷ διακοινώσῃ ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἄλλα ὄντα τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ αὐτούς, συνδιαιτώμενα κατὰ ἀθροίσματα καὶ εἰς οἴκους καὶ πόλεις. Ἡμέραν τινὰ, παραλαβὼν αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πλησιόχωρον πόλιν, καὶ ὁ ἀποζωωθεὶς νεανίας ἔμεινεν ἐκστατικὸς βλέπων τὴν κίνησιν καὶ τὴν τύρβην ἐκείνην καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ παράδοξα, ἅτινα ἀπετέλουν μεγίστην ἀντίθεσιν πρὸς τὸ μονότονον τῆς τέως διαμονῆς του. Διερχόμενοι δὲ ὁδόν τινα, ἀπαντῶσι τέσσαρας ὡραίας παρθένους ἐξερχομένας τοῦ λουτροῦ μὲ παρειὰς ῥοδοκοκκίνους καὶ ἐπιχαρίτως ἐνδεδυμένας, εἰς τὴν πρωτοφανῆ θέαν τῶν ὁποίων ὁ νεανίας δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ τοῦ νὰ ἀφήσῃ κραυγὴν θαυμασμοῦ. Ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τὸν πατέρα του τὸν ἠρώτησε μετὰ περιεργείας, οὐχὶ ἀμίκτου ζωηροῦ τινος ἐνδιαφέροντος, ποίου εἴδους ὄντα ἦσαν ἐκεῖνα· ὁ πατὴρ, θέλων νὰ προφυλάξῃ τὸν ἀθῷον υἱόν του ἀπὸ πᾶσαν ἐνδεχομένην σκανδαλώδη ἰδέαν, τῷ λέγει ὅτι τὰ ὄντα ἐκεῖνα ἦσαν ζῶα ἐκ τοῦ εἴδους τῶν γηνῶν. — «Ὦ! τί ὡραῖαι γῆνες! ἐπαναλαμβάνει ὁ ἄκακος παῖς· ἐπιτρέψατέ μοι, πάτερ μου, νὰ ὑπάγω νὰ λάβω μίαν ἀπὸ αὐτὰς, διὰ νὰ τὴν φέρωμεν εἰς τὴν ἐξοχήν μας!»

—

Ἡρώτων κληρικόν τινα, καταγινόμενον ἀπὸ πολλῆς ὥρας εἰς ἀνάγνωσιν σκωληκοβρώτου τινὸς βιβλίου, πῶς ἐπεγράφετο τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἀνεγίνωσκεν. Οὗτος δὲ, παρατηρήσας τὴν ἐπικεφαλῆς τοῦ πρώτου φύλλου λέξιν, ἀπήντησεν ὅτι ἦτο τὸ βιβλίον Τ ο ῖ ς ἐ ν τ υ ξ ο μ έ ν ο ι ς. Ὁ δυστυχὴς ἐξέλαβε τὸν πρόλογον τοῦ βιβλίου ἀντὶ τοῦ ἐλλείποντος τίτλου.

—

Ἐνῶ ὁ περιώνυμος Βουδὲ κατεγίνετο εἰς φιλολογικήν τινα ἐργασίαν ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ του σπουδαστηρίῳ, ὁ ὑπηρέτης του, τρέχων ἐσπευσμένως, τῷ ἀναγγέλλει μετὰ τρόμου ὅτι τὸ πῦρ ἐξερράγη εἰς τὴν οἰκίαν. — «Πήγαινε νὰ εἰδοποιήσῃς τὴν γυναῖκά μου, εἶπε ψυχρῶς καὶ ἀταράχως ὁ σοφὸς, διότι ἐγὼ δὲν ἀνακατόνομαι εἰς τὰ οἰκιακά.»

—

Λογιώτατός τις, γράφων πρός τινα φίλον του πολλὰ σπουδαῖα καὶ πολιτικὰ, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ἐν τέλει τῆς ἐπιστολῆς, ἅμα ἀναγνώσας αὐτὴν νὰ τὴν παραδώσῃ εἰς τὸν Ἥφαιστον. Ὁ καλὸς κἀγαθὸς ἀνταποκριτὴς, ἀφοῦ ἔσπασε τὴν κεφαλήν του μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσῃ ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ Ἥφαιστος, ἀνταπήντησεν οὕτω: «Ἔκαμα ἄνω κάτω τὸν κόσμον, ζητῶν αὐτὸν τὸν Κύριον Ἥφαιστόν σου, πλὴν ἐστάθη ἀδύνατον νὰ τὸν εὕρω· γράψον μοι ποῦ διαμένει, τὰ χαρακτηριστικά του, τὴν ἡλικίαν του, καὶ θὰ ἐκτελέσω προθύμως τὴν παραγγελίαν σου.»

—

Ἐκαυχᾶτο ἐγωϊστής τις μίαν ἡμέραν ὅτι ἐταξείδευσεν εἰς πολλὰ μέρη. «Πρέπει λοιπὸν, Κύριε, νὰ γνωρίζετε καλὰ τὴν Γεωγραφίαν, τῷ εἶπον.—Ἐκεῖ μόνον δὲν ἐπῆγα, ἀπεκρίθη, ἀλλὰ μὲ φαίνεται νὰ ἀπέρασα ἀπὸ πολὺ κοντά.»

—

Νέος τις ἄσωτος, ἰδὼν γηραλέον ἐρημίτην διαβαίνοντα γυμνόποδα καὶ τετραχηλισμένον, «Πάτερ, τὸν εἶπεν, εἶνε τῳόντι ἀξιοθρήνητος ἡ κατάστασίς σου, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἄλλος κόσμος.— Ἔχεις δίκαιον, φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ ἐρημίτης· πλὴν ἀποία θὰ ἦνε ἡ ἰδική σου, ἂν ὑπάρχῃ;

—

Στιχουργός τις ἔπεμψε στίχους τινὰς εἰς ἕνα τῶν φίλων του διὰ νὰ τοὺς κρίνῃ· οὗτος δὲ ἐπέστρεψεν αὐτοὺς, γράψας εἰς τὸ περιθώριον τὰς λέξεις ταύτας: «Συνέγραψες, ἀντέγραψες, διέγραψες, ὑπέγραψες, καὶ ὅμως οὐδὲν ἔγραψες.»

—

Εἷς Πρῶσσος στρατηγὸς ὡδοιπόρει ποτὲ ἐφ' ἁμάξης, συρομένης ὑπὸ ἓξ ἵππων· φθάσας δὲ πλησίον πολιχνίου τινός, ἐμποδίζετο ὑπὸ τοῦ πρὸ τῶν πυλῶν αὐτοῦ σταθμεύοντος φρουροῦ νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω. Ἐκπλαγεὶς διὰ τοῦτο, προβάλλει τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τὴν θυρίδα τῆς ἁμάξης, καὶ ἐρωτᾷ διὰ ποῖον λόγον καὶ εἰς τίνα βασιζόμενος διαταγὴν τῷ ἐμποδίζει ὁ φρουρὸς τὴν διάβασιν.— «Περάσατε, περάσατε! ἀποκρίνεται ὁ στρατιώτης μετὰ τῆς μεγαλητέρας ἀταραξίας· ἤμην περίεργος νὰ ἴδω μόνον τί φορτίον τόσον βαρὺ μεταφέρει ἡ ἅμαξα αὕτη, ὥστε νὰ σύρεται ἀπὸ ἓξ ἵππους.»

—

Λουδοβίκος ὁ ΙΔ', παρευρισκόμενός ποτε εἰς ἐκκλησιαστικήν τινα τελετὴν, ἤκουεν ἐπανειλημμένως προφερομένην τὴν λέξιν ν υ κ τ ι κ ό ρ α ξ ἐντὸς τῆς ψαλλομένης ᾠδῆς. Ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τὸν χοροστατοῦντα Ἐπίσκοπον, ἠρώτησεν αὐτὸν τίς ἦτο ὁ νυκτικόραξ. — «Εἷς τῶν πρώτων ἀξιωματικῶν τῆς αὐλῆς τοῦ Δαβὶδ, Μεγαλειότατε!» ἀπεκρίθη μετ' ἑτοιμότητος ὁ Ἐπίσκοπος, θέλων νὰ κρύψῃ ὑπὸ τὴν ἑτυμηγορίαν τὴν παχυλωτάτην ἀμάθειάν του.

—

Κλόβις ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἐπλήρωσε προδότας διὰ νομίσματος κιβδήλου. Ἀκούσας δὲ αὐτοὺς παραπονουμένους ἐπὶ τούτῳ, «Οὕτως ἔπρεπε νὰ πράξω, ἀπεκρίθη· ἐπλήρωσα μὲ κίβδηλον νόμισμα τὰς ἐκδουλεύσεις κιβδήλων φίλων, οἵτινες ἐπρόδωσαν τὸν βασιλέα των, τὴν πατρίδα καὶ τὴν τιμήν.»

—

Μικρόν τι παιδίον ὠδύρετό ποτε καὶ ἔκλαιεν· ἐρωτηθὲν δὲ τί ἔχει, ἀπεκρίθη ὅτι κλαίει διότι ἔχασεν ἓν νόμισμα ἀξίας δύο σκούδων, τὸ ὁποῖον τῷ ἔδωκεν ἡ μήτηρ του.— «Ἄ! μὴ κλαίῃς, τῷ εἶπον· ἡ ζημία δὲν εἶνε ἀνεπανόρθωτος. Ἰδοὺ ἓν ἄλλο νόμισμα.» Ηλὴν μόλις ἔλαβεν αὐτὸ εἰς χεῖρας, καὶ ἤρχησε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ ὀδύρεται πλειότερον.—«Τί ἔχεις λοιπὸν πλέον; τὸ ξαναερωτοῦν.—Κλαίω, ἀπεκρίθη, διότι, ἂν δὲν ἔχανα τὰ δύο μου σκοῦδα, θὰ εἶχα τώρα τέσσαρα.»

—

Μαθών ποτε Φριδερῖκος ὁ Μέγας ὅτι ἀνδρεῖός τις ἀξιωματικὸς, ἐκ τῶν ἐχόντων πολυετεῖς ὑπηρεσίας, ἐδυστύχει βεβαρημένος μὲ πολυάριθμον οἰκογένειαν, ἀπῆλθε πρὸς ἐπίσκεψίν του ἐπὶ προφάσει ὅτι θέλει ἐπιθεωρήσει τὰς αἰθούσας τοῦ φρουρίου, εἰς ὃ αὐτὸς ἦν διοικητής. Εὑρὼν δὲ αὐτὸν ἀναγινώσκοντα μελαγχολικῶς ἔν τινι γωνίᾳ, τὸν ἠρώτησε τί ἀναγινώσκει, καὶ ἀναχωρῶν ὑπεσχέθη ὅτι θέλει τῷ πέμψει αὐτὸς πρὸς ἀνάγνωσιν βιβλίον εὐάρεστον. Τῳόντι τὴν ἐπαύριον ῥθάνει εἰς τὸν ἀξιωματικὸν ὡραῖον χρυσόδετον βιβλίον, ὅπερ ἀντὶ φύλλων ἐντύπων ἔρερε χαρτονομίσματα. Μετὰ παρέλευσιν καιροῦ ὁ Φριδερῖκος ἐνεθυμήθη τὸν ἀξιωματικόν του, καὶ ἐπισκεπτόμενος αὐτὸν τὸν ἠρώτησεν ἂν τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον τῷ ἔστειλε, τὸν ηὐχαρίστησε.— «Μὲ κατεγοήτευσε, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ἀφελῶς ὁ ἀξιωματικός· παρακαλῶ ὅμως τὴν Μεγαλειότητά σας νὰ μοὶ πέμψῃ καὶ τὸν δεύτερον αὐτοῦ τόμον». Ὁ Φριδερῖκος, θαυμάσας τὴν ἀγχίνοιαν τοῦ ἀνδρὸς, ἠναγκάσθη νὰ τῷ στείλῃ καὶ δεύτερον τόμον, ἀλλ' ἐρρόντισε νὰ σημειώσῃ τόμος δεύτερος καὶ τελευταῖος.

—

Οἱ Ἰθακήσιοι ἀπέστειλάν ποτε ἔκτακτον ἀπεσταλμένον πρὸς Ἀγαθοκλέα τὸν βασιλέα τῶν Συρακουσῶν, ἐγκαλοῦντες ναύτας τινὰς τοῦ στόλου του, οἵτινες, ἀποβάντες εἰς Ἰθάκην, ἥρπασαν διὰ τῆς βίας πολλὰ θρέμματα. Ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς ἀπήντησεν: «Ἀλλ' ὁ ἰδικός σας ποτὲ βασιλεὺς, ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, οὐ μόνον τὰ πρόβατά μας ἥρπασεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ποιμένα ἐκτυφλώσας ἀπῆλθεν». Ἠννόει δὲ τὸν πανοῦργον Ὀδυσσέα τυφλώσαντα τὸν Κύκλωπα Πολύφημον.

Τὸ περίεργον τοῦτο ἀνέκδοτον μᾶς ἐνθυμίζει τὸν βασιλέα ἐκεῖνον τῆς Αἰγύπτου, ὅστις, ἀναγνώσας ἐν τῇ Παλαιᾷ Γραφῇ (Κεφ. ΙΑ' καὶ ΙΒ' τῆς Ἐξόδου) ὅτι οἱ Ἑβραῖοι πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐδανείσθησαν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ κοσμήματα καὶ ἐνδύματα, προσεκάλεσε τοὺς προκρίτους αὐτῶν, καὶ δείξας αὐτοῖς τὴν περικοπὴν ἐκείνην τῆς Πεντατεύχου ἀπῄτει τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πολυτίμων ἐκείνων κοσμημάτων καὶ σκευῶν, ἢ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀξίας αὐτῶν.

—

Ῥωμαῖός τις ἀμαθὴς μοναχὸς κατεδίκαζε ξένον διότι ὑπεστήριζεν ὅτι ἡ γῆ στρέφεται περὶ τὸν ἥλιον. «Δὲν ζοχάζεσαι, ἀνόητε, τῷ ἔλεγε μετὰ θρησκευτικῆς ἀγανακτήσεως, ὅτι εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ὁλοφάνερα ἐσταμάτησε τὸν ἥλιον; — Αἴ! ἴσα ἴσα ἀπὸ τότε ὁ ἥλιος ἔμεινεν ἀκίνητος,» ἀνταπήντησεν ὁ ξένος.

—

Ὁ Στρατάρχης Βύρων, ἐπιθυμῶν νὰ τακτοποιήσῃ τὰ ἔξοδά του, προσεκάλεσε μίαν τῶν ἡμερῶν τὸν οἰκονόμον τῆς οἰκίας του, ὅστις ὑπερεπλούτησεν ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῶν ἐξόδων τοῦ Κυρίου του, καὶ τὸν ἠρώτησε πόσον τακτικὸν εἰσόδημα εἶχε κατ' ἔτος. — «Τριακοσίας γυνέας, Ἐξοχώτατε· ἀπήντησεν οὗτος.— Σὲ δίδω χιλίας, ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ μὴ μὲ κλέπτῃς εἰς τὸ ἑξῆς.—Εἰς αὐτὴν τὴν τιμὴν ἀδύνατον νὰ στέρξω τοῦτο, Ἐξοχώτατε· θὰ ἤμαι ζημιωμένος.»

—

Δεκανεύς τις τῶν σωματοφυλάκων Φριδερίκου τοῦ Μεγάλου, βασιλέως τῆς Πρωσσίας, ἀνδρεῖος μὲν ἀλλ' εἰς ἄκρον ματαιόφρων, ἀποκτήσας διὰ τῶν οἰκονομιῶν του χρυσῆν ἅλυσον, ἀνήρτησεν αὐτὴν ἐκ τοῦ ἐσωκαρδίου του, προσαρμόσας εἰς τὴν ἄκραν αὐτῆς ἐν ἐλλείψει ὡρολογίου σφαῖραν τουφεκίου. Ὁ Φριδερῖκος, παρατηρήσας τὴν παράδοξον ταύτην πολυτέλειαν τοῦ στρατιώτου, τῷ λέγει μίαν ἡμέραν: «Δεκανεῦ! νὰ ἔχωμεν καλὸν ῥώτημα, πρέπει νὰ ἦσαι πολὺ οἰκονόμος διὰ νὰ δυνηθῇς νὰ ἀγοράσῃς ὡρολόγιον· τὸ ἰδικόν μου δεικνύει ἓξ ὥρας, ποίαν ὥραν δεικνύει τὸ ἰδικόν σου; — Μεγαλειότατε! ἀπεκρίθη ὁ εὐφυὴς δεκανεύς, ἐξάγων τοῦ θυλακίου του τὴν σφαῖραν, τὸ ὡρολόγιόν μου οὔτε πέντε οὔτε ἓξ ὥρας δεικνύει, ἀλλὰ μὲ εἰδοποιεῖ ἑκάστοτε ὅτι πρέπει νὰ ἦμαι ἕτοιμος ὅπως ἀποθάνω ἀμέσως ὑπὲρ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος. — Ἔβγε, νέε μου φίλε! λέγει τότε ὁ Φριδερῖκος συγκινηθείς, λάβε τώρα καὶ τὸ ὡρολόγιον τοῦτο, διὰ νὰ γνωρίσῃς καὶ τὴν ὥραν, καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀποθάνῃς ὑπὲρ ἐμοῦ.» Τὸ ὡρολόγιον, ὅπερ ὁ βασιλεὺς ἔδωκεν εἰς τὸν στρατιώτην, ἦτο ἀδαμαντοκόλλητον.

—

Γεώργιος ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ταξειδεύων ποτὲ εἰς Ἀννόβερον, ἐστάθη εἴς τι χωρίον τῆς Ὁλλανδίας. Ὅτε δὲ ἐγένοντο αἱ ἑτοιμασίαι τῆς ἀναχωρήσεως καὶ οἱ ἵπποι ἐζεύχθησαν εἰς τὰ ὀχήματα, ὁ βασιλεὺς ἐζήτησε μερικὰ αὐγά, τὰ ὁποῖα τῷ προσεφέρθησαν μὲν αὐθωρεί, ἀλλ' ὁ προσενεγκὼν αὐτὰ χωρικὸς ἐζήτει ὡς ἀμοιβὴν πεντήκοντα φλωρία. — «Πῶς τοῦτο! ὑπέλαβεν ὁ βασιλεὺς, τὰ αὐγὰ πρέπει νὰ ἦνε ἐδῶ δυσεύρετα καὶ σπάνια.» — Συγχωρήσατέ με νὰ παρατηρήσω εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ἀπήντησεν ὑποκλινόμενος ὁ χωρικὸς, ὅτι αὐγὰ μὲν ἐδῶ εἶνε πολλὰ, ἀλλὰ βασιλεῖς ἀγορασταὶ σπανιώτατοι.» Ὁ βασιλεὺς, εὐχαριστηθεὶς ἐπὶ τῇ ἀπαντήσει ταύτῃ, διέταξε νὰ μετρηθῶσιν εἰς τὸν εὐφυῆ χωρικὸν τὰ ζητηθέντα χρήματα.

—

Βασιλεύς τις τῆς Γερμανίας, ἰδὼν κατ' ὄναρ τρεῖς ποντικοὺς, τὸν ἕνα παχὺν, τὸν ἕτερον ἰσχνὸν καὶ τὸν τρίτον τυφλὸν, ἔστειλε καὶ προσεκάλεσε περίφημόν τινα γύφτον ὀνειροκρίτην διὰ νὰ τῷ ἐξηγήσῃ τὸ ὄνειρον. Ὁ γέρων Βοημὸς μετὰ μικρὰν σκέψιν εἶπεν: «Ὁ παχὺς ποντικὸς, ὦ βασιλεῦ, εἶνε ὁ πρωθυπουργός σου, ὁ ἰσχνὸς εἶνε ὁ λαός σου καὶ ὁ τυφλὸς ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης.»

ΚΛΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ.

Τέλος πάντων ἐπετύχομεν ὅ,τι κατηγορήθημεν ὡς μὴ δυνηθέντες μέχρι τοῦδε νὰ κατορθώσωμεν! Ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ φυλλαδίῳ καταχωρισθεῖσα συμβολικὴ γραφὴ πολλοὺς ἐκ τῶν περιέργων ἀναγνωστῶν τῆς Ἑπταλόφου κατεσκότισεν, ἰδίως δὲ, ὡς πληροφορούμεθα, ἔφερεν εἰς ἀπόγνωσιν τινὰς τῶν ἐπιμόνων ἀναγνωστριῶν αὐτῆς. Τὸ περίεργον δὲ εἶνε ὅτι, καίτοι δοθείσης εἰς πολλοὺς τῆς κλειδὸς, ἐστάθη ἀδύνατον νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἀκριβὴς ἀνάγνωσις αὐτῆς. Ὥστε δικαίῳ τῷ λόγῳ δυνάμεθα νὰ κομπάσωμεν, καὶ εὐελπιστοῦμεν ὅτι τοὐντεῦθεν θέλομεν δυνηθῆ νὰ μεταβάλωμεν τὴν σελίδα ταύτην τοῦ συγγράμματος ἡμῶν εἰς αὐτόχρημα Αἰγυπτίου ὀβελίσκου πλευράν, πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τῶν ἐπικρινάντων ἡμᾶς ὅτι καταγινόμεθα εἰς εὐαναγνώστων γρίφων τὴν δημοσίευσιν.

Ἐκ τῶν σταλεισῶν ἡμῖν ὀλιγαρίθμων λύσεων τῆς ἐν λόγῳ κλειδὸς, ἡ ἐντελεστέρα καὶ ἡ ἧττον ἀπηλλαγμένη σφαλμάτων ἦν ἡ τοῦ Κ. Θεοδώρου Παγίδου, ἀλληλλαδιδάκτου ἐν Τζιμπαλίῳ, ἥτις καὶ ἐβραβεύθη. Ταύτην παραθέτομεν ἐνταῦθα, προλαμβάνοντες νὰ ἐξαιτηθῶμεν συγγνώμην διά τινα παρεισφρήσαντα ἐν αὐτῇ σφάλματα (1). Τὸ δὲ ποίημα ἀνήκει εἰς τὸν Παναγιώτην Σούτσον:

Ὁ οὐρανὸς, ἡ θάλασσα! αἱ δύο αὗται πλάσεις,
αἱ μὲ γλαυκὰ τὰ χρώματα καὶ μ' ἀχανεῖς ἐκτάσεις·
ὁ οὐρανὸς, ἡ θάλασσα! οἱ δύο αὐτοὶ μόνον
ἀπέναντι ἱστάμενοι καθρέπται ἀπ' αἰώνων.
Τί πέλαγος ἀπέραντον! τὰ τρέχοντα νερά του
μὲ παριστῶσι τὰς ροὰς τῆς τύχης τῆς ἀστάτου.
Ὦ θάλασσα, μὲ ἀνυψοῖς εἰς σφαίρας ἀγνώριστους,
καὶ πόθους φέρεις ἀχανεῖς καὶ ἀπεριορίστους.
Μ' ἐκπλήττει τῶν κυμάτων σου ὁμοῦ καὶ τῶν ἀέρων
ὁ ἦχος ὁ μονότονος, μελαγχολίαν φέρων·
μ' ἐγείρει ὁ βαρύβροντος τοῦ ῥεύματός σου ῥόχθος,
τὴν πέτραν τρωγοτρίβοντος τῆς ὄχθης ἐπιμόχθως.
Ἐξεικονίζεις τῆς ζωῆς τοὺς θορυβώδεις σάλους,
καὶ τὴν ἀϊδιότητα σὺ παριστᾷς, σὺ μόνον·
ἀπανταχόθεν ποταμοὺς ἀπορροφᾷς μεγάλους;
καθὼς αὐτὴ ἀπορροφᾷ σειρὰν πολλῶν αἰώνων!

Ἰδοὺ καὶ ἑτέρα κλεὶς, ἀναγομένη εἰς εἶδος, διαφέρον τῶν ἄχρι ὥρας δημοσιευθέντων:

ΙΑ ΣΟΙΧΑΕΔΕΝ.

ΘΥΜΟΣ.

Δωλιχεν τις λοπλας ωρχας χεει πηγηεριθη
κ' εκ λοπλων και αφροδιων ωσγενων μεροφηθη
κ' ηδεπει λοπλα ασιδου αλλοπ ουττων κ' εμονθυτει
πλεβρουπε και κιμιτρυα να πετο επαλεπετοι
κ' εις σουτ ταυνας πριν χαριση
εχετρε αν την νυμηση
τη βυσενη δε αν ηδι εις τα πριξε γωρεγον
βοροσπανακον να ρεισπη σει γης γεμα βαδεμον
κ' εις τους νεσουσος της ειλγε υτοτο με στρασδευει
κνιδετευνευ αλγεμως λαλ ιχου κ' ωγε ταυη
πειηδε ν' ασωποθρυ
μαδυναι και να κωφθρυ
πλεβετε την χρει νηκεινε τησι ζαιπ εις νοτ αραε
κραμαν δεν ειν' η μηραε
θα νεγη ιλφα ουτραθι
του θρεολου σας αιατι
εκ του πορσου φυε νεκουει κτιδυα θε αν χθεπλισω
και σχοαινι και υρμιαι χαμηναι θα θεγνηνισω
αδι αν σας αναφουσιν
η αν σας χαιταμωλουσιν
νοθε ναϊ μη τηψεθη
η σει νοτ βωκλον κληστεθει
γωτρετε νατου τον οσπρον—λαλ οι σοσενοι λεγωσι
φοτρας λαλας απανδωσι
ο δε βακανις λασβατνει λιπαν γλε η ελδιχων
ποσαπατε λυφλον λυφλον το κοναν ταυο τυφον
εμηδει λεθει σας ρεφει τανσθαν σας τον κριπον
λαφιδοσμετο ζωφουναν κωκαν σιτμανσ' αγονεις
ανοπο νει η λαυμβυση σου εγρασαϊ εσχυδρης
νε τουτοων γερον χηζρει υρμιδαας γαερτων
αδι να διμασουν σοτον εν αστημαδι σαρπτων
λαλ ο νακαβις εν τνιστου σηυξενη ετολολως
η δε χλωδειν εσθαπρετι τοτυο δνε χειε ακλως
ο σακκο ο σοπρος τωπρος πατνα χυδοζως λαζαβνει
πνηλ τιστονουλαχ εις τοτου να μ' ετησουκα σας θαφνει
μαα ιτεδη τας αιγας με σταρπα λεκμακυμενας
και νωτ γρεατων τας εχραις λεπον ημ λοχουσαμενας
ολπεμον χερειπιουδι οττε τακκα των νηπτων
σεντοζην ξιους λαμακους και γαδιπας τακ αυτων
νημ ξερεθεσχε ιλοδου η λαξαλατε οτ κλαμι
σω οι ρεγανοι κ' αι σησναι σοπω ημ νετηγε θαμυ
πλην νεδ εισθ' ιτε σει σεθιν αν ξεπατητε καμραν
αν θληδεϊτε οτ μυκα η νητ ημερον ξηραν
το τεληκαρον θα νεει ιδ' εσας σει νητ ποην
αν λεισθηκτε νιτος χοιτου με γεμιζην ισπωην
εθαρηβεσαν πλην σετλο τα πατνη αν την αυκοουν
ουρθυβον γοκτυρεπρασουν
καλαλαπρατ' σω οι σωτρε συγχρονιζετο κααμο
πριν ζηνοαι η δρασκασνα οτ φητροπικον της ζαμο.
και ποιλον κιοι δαγιπες τυκιδα εμ λουικεαν
γουρενεσι των νωμρο σαμ την κτοιραν χασιλωμαιαν
νεδ ομευνακο φευ στεμιγν' αλλα η οτ νε νιμη
οτ οκαν εδ τοτ' ορμενω ταον νεδ χε νεκφυγη.

(1) Οἷον· ἐν στίχῳ 12 τὴν γ' λέξιν ἀντὶ *ο**ο*ι**ο*ι**ο*ω** γραπτέον *ο**ο*ι**ο*ω** — Τοῦ αὐτοῦ στίχου τὴν τελευταίαν λέξιν ἀντὶ *ω**ο*ι**ε γραπτέον *ω**ο*ι*ε.

ΑΕΞΙΓΡΙΦΟΣ. (Ὑπὸ ΓΡ. ΒΑΝΝΙΕΡΗ.)

Τὸ πρῶτόν μου 'ς τὰ σκοτεινὰ ποτὲ δὲν θ' ἀπαντήσῃς.
Τὸ δεύτερόν μου ἀπαιτοῦν ὅλαι αἱ Κυβερνήσεις.
Ὁλόκληρος δὲ τὸ ὅλον μου ἀνάπτει, ἂν θελήσῃς.

ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΓΠ' ΑΡΙΘΜΩΝ 41 ΚΑΙ 42 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Γερμανὸς (γερανός). — Κράτος (ἄρτος.)

15—30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 42.

ΑΡΜΑΤΩΛΟΙ ΚΑΙ ΚΛΕΠΤΑΙ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλάδιον ΜΑ΄.)

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἡ σκηνὴ παριστᾷ τὰ πλάγια ὄρους. Πρὸς τὸ βάθος φαίνεται σπήλαιον φωτιζόμενον ὑπὸ ῥηγίνης, καὶ φρουρούμενον ὑπὸ σκοποῦ. Ἔξωθεν χορὸς κλεπτῶν, οἵτινες ἔχουσιν ἐν τῷ μέσῳ ἀρνίον καὶ καθήμενοι κύκλῳ τρώγουν, ἡ δὲ πλώσκα περιέρχεται συνεχῶς.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

ΧΟΡΟΣ ΚΛΕΠΤΩΝ.

Α΄ Κ λ έ π τ η ς. — Αἴ, ἀδέλφια! πῶς σᾶς φαίνεται ὁ εὔμορφος Ἀρματωλός;

Β΄.—Κρίμα 'ς τὰ χρυσοκεντημένα ῥοῦχά του, καὶ τὰ χρυσᾶ του ἅρματα!

Α΄.— Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν ἤμουν 'ς τὸν τόπον του, ἔκοπτα τὸ λαρύγγι μου μὲ τὸ μαχαῖρι καλήτερα, παρὰ νὰ ῥίψω εὐθὺς κάτω τὰ ἅρματα.

Γ΄. — Μωρὲ, ὅπου βλέπεις εὔμορφα σπαθιὰ καὶ φουστανέλλα παστρικὴ καὶ φέσι χρυσωμένο, ἀπὸ ἐκεῖ τίποτε μὴν περιμένῃς.

Β΄.—Καὶ ποῖος ἀπὸ τὰ παλληκάρια μας τὸν ἔπιασε;

Α΄.—Ὁ Στράτος, ὁ Φῶτος, ὁ Λαμπρινὸς, νομίζω, καὶ ὁ Ζήκος.

Γ΄.—Αἴ! δι' αὐτὸ δὰ ὁ Στράτος ἔργησε τόσαις μέραις!

Α΄.—Καὶ δὲν εἶδες χθὲς πρωΐ; ὁ ἀρχηγὸς ἐπῆρε κατὰ μέρος τὸν Φῶτο καὶ τοὺς δύο ἄλλους, καὶ τοὺς ὡμίλοῦσε μυστικά.

Β΄.—Ἀλήθεια· κύτταξε, ἀδελρέ! καὶ οὔτε εἰς τὸν νοῦν μας ἦλθε νὰ ἐρωτήσωμεν τί τοὺς ὡμίλησε.

Γ΄.—Στοιχηματίζω ὅτι καρτέρι ἔκαμαν καὶ ἔπιασαν τὸν αἰχμάλωτον, Σὰν νὰ μοῦ μυρίζῃ κἄτι· ὁ Στράτος ἴσως τοὺς τὸν ἐπρόδωκε· δὲν θὰ ἐπῆγε κάτω διὰ τὸν ἀρχηγὸν, ἀλλὰ δι' αὐτὸν καὶ μόνον.

Β΄.—Ἐγὼ νομίζω νὰ τὸν εἶδα αὐτὸν τὸν νέον καὶ ἄλλη φορά· θαῤῥῶ νὰ ἦνε ὁ ψυχογιὸς τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἀρματωλῶν.

Γ΄. — Ἕνα τέτοιο πρᾶγμα· κάπου κ' ἐγὼ τὸν εἶδα. Ὁ ἀρχηγός μας Κίσσας θὰ εἶχε καμμίαν ἔχθραν μαζή του. Δὲν εἶδες τί μᾶς ἐμήνυσε μὲ τὸν Στράτον, ὅταν μᾶς ἐζήτησε νὰ τὸν δεχθῶμεν ἀρχηγόν;

Α΄.—Καὶ δὲν φωνάζομεν τὸν Φῶτον νὰ τὸν ἐρωτήσωμεν;

Β΄.—Ὁ Φῶτος καὶ οἱ ἄλλοι 'ς τὸν πρῶτον ὕπνον εὑρίσκονται τώρα. (*Πρὸς γέροντά τινα κλέπτην παρατηροῦντα τὸ ῥαχοκόκκαλον τοῦ ἀρνίου*). Αἴ, γερο-Θῶμο! τί παρατηρεῖς αὐτοῦ;

Γ ε ρ ο - Θ ῶ μ ο ς. — Τί νὰ παρατηρῶ, μωρὲ παιδιὰ· κακαῖς δουλιαῖς! Αἷμα θὰ τρέξῃ, βλέπω, καὶ φωτιὰ καὶ ταραχή! κύττα, κύτταξε.

Γ΄.—Μωρὲ, τί λές; λημέρι, 'σὰν αὐτὸ ἐδῶ ποῦ ἔχομεν, φόβο δὲν ἔχει.

Γ ε ρ ο - Θ ῶ μ ο ς. — Αἴ! μωρὲ παιδιά! Ἀκούσατε κ' ἐμένα, ὁποῦ ἄσπρισαν τὰ μαλλιά μου μέσα 'ς τὰ βουνά.

Βρωμᾷ μπαρούτι, καὶ φοβοῦμαι μήπως τώρα κοντὰ τὴν πάθωμεν.

Β΄.—Κοιμᾶσαι, γέρο, ἢ ξυπνητὸς εἶσαι; γύρισε νὰ ἰδῇς ἀπὸ ἐδῶ; ζαλίζεται τὸ μάτι νὰ σκύψῃς κάτω. Ἀπ' ἐπάνω ἐκεῖ, (*δεικνύων τὰ γονατσκεπῆ βουνά*) τὸ χιόνι στέκει καὶ σὲ χαιρετᾷ, καὶ ἀπ' ἐδῶ κλεισοῦρα καὶ τὰ δένδρα τὰ πυκνά. Ἢ μὴ θ' ἀνέβουν ἀπ' ἐκεῖ; πρέπει νὰ ἔχουν, μὰ τὸν οὐρανόν, ὀγδοηντα πηχῶν σκάλα.

Γ ε ρ ο - Θ ῶ μ ο ς. — Αὐτὸ ὅπου σᾶς λέγει ὁ γερο-Θῶμος· αἷμα θὰ τρέξῃ, αἷμα!

Α΄.—Μωρ' συχώρα μας. (*Κτυπῶν τὰ ὅπλα του*). Αὐτὰ ἂς εἶν' καλά! ὅποιος θέλει νὰ τὰ δοκιμάσῃ, ἂς κοπιάσῃ!

Β΄.—Καὶ τί χαρὰ καλήτερη! ν' ἀκούσῃ κανεὶς ἐκεῖνο τὸ νανουριτὸ ὅπου σοῦ κάμνουν τὰ τουφέκια, ὅταν πέφτουνε σειρὰ σειρά· τὰ βόλια νὰ σφυρίζουν γύρω σου καὶ νὰ περνοῦν 'σὰν σταφυλόρωγες ἀπὸ τ' αὐτιά σου!

Γ΄.—Γιά σου! καὶ ν' ἀκοῦς τὰ ζερανώματα τῶν βουνῶν ν' ἀντιλαλοῦν, καὶ τὸ ἕνα μπούμ νὰ τὸ κάμουν ἑκατό.

Α΄.—Καὶ νὰ φωνάζῃς 'ς τὸν ἐχθρόν σου « πάρετο τὸ μολύβι μου! » καὶ νὰ τὸν βλέπῃς νὰ κατρακυλᾷ σωρός. Τουφέκι καὶ μολύβι, αἴ μωρὲ ζωή! Καὶ τὸ τραγοῦδι μας αὐτὸ δὲν λέγει; Δὲν τὸ λέμε, μωρὲ παιδιά!

Ὅ λ ο ι.—Ἀλήθεια. Καὶ ἂν ἦνε νὰ ἀποθάνωμεν, μὲ τὸ τραγοῦδι 'ς τὸ στόμα ἂς ἀποθάνωμεν ὡσὰν ἥρωες.

Α΄. — Ἔλα γερο-Θῶμο; μήπως τά χρειάσθηκες μὲ τὸ ραχοκόκκαλό σου;

Γ ε ρ ο - Θ ῶ μ ο ς. — Μὰ πῶς τὸ εἶπα, μωρὲ παιδιά, θαρρεῖτε πῶς μὲ μέλει κι' ὅλα; Σαράντα χρόνια κλέφτης 'ς τὰ βουνὰ τὸν θάνατον δὲν φοβᾶται. Ἐλεύθερος ἀέρας νὰ μὴ λείψῃ. Τὴν στιγμὴν ποῦ δὲν θὰ εἶμαι ἐλεύθερος, θὰ εἶμαι ἀποθαμμένος. Λέτε, τραγουδᾶτε! φόβος ἐγὼ τί θὰ εἰπῇ δὲν ἐγνώρισα ἀκόμα.

Α΄. (*πρὸς τὸν Γ΄.*)—Ἀρχίνα, Μιλλιόνη!

Ὅ λ ο ι.—Ἀρχίνα, Μιλλιόνη! σὲ βοηθᾶμε.

Ὁ Γ΄ *ἄδει, οἱ δὲ λοιποὶ ὑποβοηθοῦν.*

Σ' τὰ λαγκάδια, 'ς τοὺς βράχους ἐπάνω
μὲ τουφέκι βαρὺ τριγυρνῶ,
καὶ 'σὰν ἄνδρας ποθῶ ν' ἀποθάνω
μὲ σπαθὶ μέσ' 'ς τὴν φούστα γυμνό! (1)

Κάτω τάρος, σίγη καὶ μαῦρα,
ἐδῶ δόξα, τιμὴ καὶ φωτιά·
ἐδῶ πράσινα χόρτα καὶ φύλλα,
κάτω μόνον θανάτου ἰτιά.

Γιὰ σινδόνι μου ἔχω τὸ χιόνι,
γιὰ κρεββάτι δαφνούλας κλαριά·
γιὰ νανούρισμα ἔχω τ' ἀηδόνι
καὶ τὸν βόγγο τοῦ κρύου βοριᾶ.

Σ' τὰ χρυσᾶ τ' ἅρματά μου τὸ χέρι
καὶ 'ς τὸ πλάγι μοσχάτο κρασί,
τραγουδῶ τῆς αὐγούλας τ' ἀστέρι
καὶ τὴν πούλια ποῦ ὄγαινε χρυσή.

Εἶμαι κλέφτης! φωτιὰ καὶ τουφέκι
καὶ σπαθὶ καὶ κλαρὶ προσκυνῶ·
'ς τοὺς ἐχθρούς μου μολύβι, πελέκι,
καὶ 'ς τοὺς φίλους χρασάκι κερνῶ.

(1) Ἐπὶ τοῦ ἤχου « Μὲ τὸ κράνος βαρὺ 'ς τὸ σκοτάδι. »

ΣΚΗΝΗ Β΄.

ΣΤΡΑΤΟΣ καὶ ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩ.

Σ τ ρ ά τ ο ς. —Σιωπᾶτε! ὁ ἀρχηγὸς τὸ θέλει. Ἡσυχία ἂς βασιλεύσῃ παντοῦ! Ὅλοι εἰς τὰς θέσεις των! ἀποσυρθῆτε!

Ὅ λ ο ι. — Ἀμέσως. Ἂς σηκώσωμεν αὐτὰ ἀπὸ ἐδῶ. (*Λαμβάνουσι μεθ' ἑαυτῶν τὰ τῆς τραπέζης*). Εἰς τὰ ὅπλα!

Σ τ ρ ά τ ο ς.—Σκοποί, εἰς τὰς θέσεις σας!

(Ὅλοι ἀποσύρονται, καί τινες φαίνονται εἰς τὸ βάθος λαμβάνοντες θέσεις σκοπῶν).

ΣΚΗΝΗ Γ΄.

ΣΤΡΑΤΟΣ καὶ ΚΙΣΣΑΣ.

Κ ί σ σ α ς.—Ἄχ, Στράτε! δίψῳ ἐκδίκησιν!

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Καὶ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐκδικήσεώς σου εἶνε δύο βήματα μακράν.

Κ ί σ σ α ς.—Θέλω, ἂν ἦνε τρόπος, νὰ πίω τὸ αἷμα τοῦ θύματός μου, διὰ νὰ χορτάσω τὴν τόσην μου δίψαν!

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Ἴσε το· ἓν νεῦμά σου ἀπαιτεῖται διὰ νὰ χυθῇ.

Κ ί σ σ α ς.—Ναί, θὰ τὸ πίω· ἀλλὰ πρῶτον πρέπει νὰ ξεσχίσω, νὰ βασανίσω, νὰ βοκανίσω τὸν ἐχθρόν μου, ἢ μᾶλλον τὸν αἱμαλώτόν μου!

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Κάμε ὅπως θέλεις· τώρα εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν σου.

Κ ί σ σ α ς.— Τὰ βασανιστήρια ἕτοιμα εἶνε;

Σ τ ρ ά τ ο ς.—Ἕτοιμα ὅλα.

Κ ί σ σ α ς. — Τὰ εἶδες;

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Χωρὶς ἀμφιβολίαν.

Κ ί σ σ α ς. — Καὶ τί λέγει; δὲν ἐφοβήθη; δὲν ἔχυσεν οὔτε ἓν δάκρυ;

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Ἀταραξίαν δεικνύει, καθὼς πρῶτον.

Κ ί σ σ α ς. — Καὶ τὸν ὡμίλησες;

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Ναί· ἀλλὰ δὲν μὲ ἀπεκρίθη. Αὐτὸ μόνον μὲ εἶπεν, ὅτι μὲ δολοφόνους καὶ μὲ προδότας ἀχρείους δὲν θέλει νὰ λαλήσῃ.

Κ ί σ σ α ς. — Μὲ δολοφόνους!. . . . ἀτάραχος! . . δὲν κλαίει!. . . Ὦ! μαρτύρια θὰ πάθῃ, Στράτε! μαρτύρια, χειρότερα ἀφ' ὅσα ἐδοκίμασεν ἄνθρωπος ἕως τώρα!. . . (*Περιπατεῖ τεταραγμένος*). Φέρετέ τον ἐδῶ, καὶ ἄφετέ μας μόνους. Θέλω καὶ ἐγὼ νὰ τῷ λαλήσω πρὶν τοῦ ξεσχίσω τὰ κρέατα.

(Ὁ Στράτος εἰσέρχεται εἰς τὸ σπήλαιον.)

ΣΚΗΝΗ Δ΄.

ΚΙΣΣΑΣ μόνος.

Νὰ σχίσω, νὰ κόψω, τὸ αἷμά του νὰ πίω, ὅλα μηδέν!... Ἡ Δέσπω καὶ ἐκεῖνος μοῦ φαίνονται ὡς ἓν καὶ μόνον πρᾶγμα. Πρέπει τοὺς ἰδίους πόνους νὰ αἰσθανθοῦν καὶ οἱ δύο, πρέπει νὰ μαρτυρήσουν! ἀλλέως τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεώς μου ποτὲ δὲν θὰ κορεσθῇ. Ναί, πρέπει· εἶνε ἀνάγκη νὰ εὕρω τρόπον, ὥστε καὶ τοὺς δύο συγχρόνως νὰ τοὺς φονεύσω· καὶ θὰ τὸν εὕρω!

(Ἔρχεται ὁ Στράτος ὁδηγῶν τὸν Φλῶρον δεδεμένον ὀπισθάγκωνα).

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΚΙΣΣΑΣ, ΦΛΩΡΟΣ.

('Ο Κίσσας κάμνει σημεῖον εἰς τὸν Στράτον διὰ νὰ ἀναχωρήσῃ· αὐτὸς δὲ ὑπακούει.)

Κ ί σ σ α ς. — Λοιπόν, παλληκαρᾶ μου, τὴν Δέσπω θέλεις; τὴν Δέσπω ζητεῖς νὰ μοῦ πάρῃς; Λοιπὸν μὲ δολοφόνους νὰ ὁμιλῇς δὲν θέλεις! Μήπως νομίζῃς ὅτι τὸ σπήλαιόν μου εἶνε ἡ αὐλὴ τοῦ Χρόνη; εἶσαι ἐδῶ δοῦλος τοῦ Κίσσα, αἰχμάλωτός του καὶ τῆς ὀρέξεώς του παιγνίδι! Τρίξε, ἂν θέλῃς, ἢ λάλησε! εἶμαι ὁ αὐθέντης σου, καὶ τὴν ζωήν σου ἐδῶ 'ς αὐτὰ τὰ χέρια κρατῶ καὶ παίζω. Εἰπέ με δὲν σὲ ἀρέσει ἡ ἐκδίκησίς μου; πῶς σὲ φαίνεται; δὲν εἶνε ἀξιοκαταφρόνητος, νομίζω.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Λύσε με, σκύλε, ἂν θέλῃς νὰ σὲ μάθω πόσον βαρύνει αὐτὸ ἐδῶ τὸ χέρι. Λύσε με, κλέπτα, προδότα, δολοφόνε! λύσε με, λέγω, κ' ἐκεῖ 'ς τὸν κάμπον κάτω ἔλα νὰ μάθῃς νὰ πολεμᾷς μὲ στῆθος. Ηρὸς τί μὲ κρατεῖς ἐδῶ δεμένον; ἢ ἀφοῦ τέλος τῆς ζωῆς μου ἐδῶ σκοπεύεις νὰ δώσῃς, μὴν ἀργήσῃς! ἰδού με· πράξε ὅ,τι θὰ πράξῃς. Ἄνανδρε Κίσσα! τὰ βάσανά σου ὅλα δὲν μὲ φοβίζουν! κτύπα, ζωντανὸν ἔκδαρέ με, καῦσέ με, ζεμάτισέ με, ἂν θέλῃς! τὸν Φλῶρον δὲν τὸν φοβίζεις· ὄχι! Ἐχόρτασα τοῦ νὰ βλέπω κινδύνους, ὅπως σύ, προδότα, ἐχόρτασες τοῦ δολοφόνου νὰ παίζῃς τὸ μαχαίρι! Κτύπα ἢ λύσε με, ἂν δὲν φοβῆσαι, ἂν αἷμα ἔχῃς 'ς τὰς βρωμερὰς φλέβας σου! Τὴν Δέσπω τολμᾷς νὰ ὀνομαπίσῃς! Ἐὰν εἶχα τὰς χεῖρας λυμένας, τώρα δευτέραν ῥοπὴν ἴσως τὰ ἄτιμά σου χείλη δὲν ἤθελον προφθάσει νὰ μολύνουν τὸ ὄνομά της. Λύσε με, σκύλε!

Κ ί σ σ α ς. — Τίς ἡ ἀνάγκη τὰς χεῖράς σου νὰ λύσω! εὐχαριστήσου δεμένας μόνον αὐτὰς ὅτι ἔχεις. Ἢ μήπως θέλεις νὰ λύσω τὰς χεῖράς σου, διὰ νὰ περάσω εἰς αὐτὴν ἐκεῖ τὴν φοῦρκα τὸν τρυφερόν σου λαιμόν; Αὐτὴ γνωρίζει νὰ σοῦ κλείσῃ τὸ στόμα. Καὶ τί σὲ ὠφελοῦν αἱ χεῖρές σου λυμέναις Ἀκούεις ἐκεῖ νὰ ζητῇ νὰ λύσω τὰς χεῖράς του! Μὲ τόσους κόπους τὰς ἔδεσα, καὶ τώρα μὲ λόγους θέλει ἡρωϊκοὺς νὰ κόψουν καὶ νὰ σκορπίσουν τὰ δυνατὰ δεσμά των. Κάθου ἐκεῖ δεμένος καὶ ἔλα εἰς τὰ λογικά σου, Φλῶρε.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Σφάξε με λοιπὸν τότε, τελείωσον τὴν ἄκαρπον ζωήν μου. Ἐλεύθερος ὡς εἶμαι καὶ ἐλευθερίαν συνειθισμένος νὰ πνέω, ζωὴν μὲ τὰ δεσμά σου, ἄνανδρε, δὲν τὴν θέλω!

Κ ί σ σ α ς. — Δὲν σ' ἔρερα ἐμπρός μου νὰ σὲ ἀκούσω· σὲ ἔρερα νὰ σὲ ἐρωτήσω μόνον πῶς θέλεις νὰ ἀποθάνῃς. Τὴν ἐκλογήν σου ἀφίνω ἐλευθέραν. Εἰπὲ πῶς θέλεις νὰ ἀποθάνῃς· σφαγμένος, ἢ πνιγμένος, ἢ σταυρωμένος;

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ἔχε τοῦ τόπου χάριν· τὴν θέσιν ὅπου εἶμαι· ἄλλως, καλῶς γνωρίζεις, ἂν ἤθελα σὲ ἀρέσει λέξιν ν' ἀρθρώσῃς.

Κ ί σ σ α ς. — Καὶ πῶς; πιστεύεις ὅτι ἂν ἤσουν λυμένος θὰ ἀντίκρυζες τοῦ Κίσσα τὸ φλογερὸ τουφέκι; ὦ τὸν ἀνδρεῖον! μήπως νομίζεις ὅτι ἐδῶ ἡ Δέσπω εἶνε, τὴν ῥουστανέλλαν σου νὰ σείῃς ἔμπροσθέν της;

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ἂν θέλῃς δοκιμάζεις!

Κ ί σ σ α ς. — Νὰ δοκιμάσω; ὄχι· θὰ ἀποθάνῃς!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Δὲν θὰ ἀποθάνω τοὐλάχιστον ὡς ἄτιμος, ἀλλ' ὡς ἀνὴρ ἐντίμως προδομένος θὰ ξεψυχήσω ὑπὸ τὸ δολοφόνον μαχαῖρι ἀνάνδρου κακούργου.

Κ ί σ σ α ς. — Φθάνει! σιώπα, ἤ, μὰ τὸν ἅγιόν μου...

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ἂν οἱ κακοῦργοι ἔχουν ἁγίους.

Κ ί σ σ α ς. — Καλά, θὰ μουρμουρίσῃς ψημένος ἐντὸς ὀλίγου!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Δὲν σὲ φοβοῦμαι σὲ εἶπα, δολοφόνε!

Κ ί σ σ α ς. — Παραίτησε τὴν Δέσπω, καὶ σοῦ χαρίζω τὴν ζωήν, Φλῶρε!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Τὴν Δέσπω!

Κ ί σ σ α ς. — Τὴν γράφεις νὰ ἔλθῃ ἐδῶ μόνη, ἂν θέλῃ νὰ σὲ σώσῃ· μὲ τὴν ἀφίνεις καὶ φεύγεις. Στέργεις;

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Οὔτε τὸ ὄνομά της, προδότα, νὰ προφέρῃς ἄξιος εἶσαι. Σκύλε, σιώπα!

Κ ί σ σ α ς. — Σκύλε!

(Σύρει τὸ πιστόλιόν του).

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Κτύπα! δὲν τρέμω... ὁ θάνατος εἶνε ζωή μου.

Κ ί σ σ α ς. — Ὄχι! δὲν σὲ κτυπῶ· σὺ τὸ θεωρεῖς αὐτὸ ὡς ἀνανδρίαν. Φύγε ἀπ' ἐμπρός μου! Τώρα θέλεις ἰδεῖ ἂν ἀνδρὸς στήθη εἶνε αὐτὰ ἢ ὄχι! — Στράτε!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ἕτοιμος εἰς ὅ,τι θελήσῃς· ἀρκεῖ τοῦ δολοφόνου νὰ ῥίψῃς τὸ μαχαῖρι, καὶ νὰ μοῦ λύσῃς τὰ δεσμὰ ὅπου μὲ σφίγγουν τὰς χεῖρας.

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Τί προστάζεις, ἀρχηγέ;

Κ ί σ σ α ς. — Ὁδήγησέ τον αὐτὸν εἰς τοῦ σπηλαίου τὸ βάθος. Ἐλπίζω τώρα, παλληκάρι μου, νὰ σὲ ἀποδείξω τί εἶνε Κίσσας καὶ τί εἶνε Φλῶρος. Ἐμπρός! — Στράτε, ἄφες τον καὶ ἔλα ἐδῶ ἀμέσως.

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Εἰς τοὺς ὁρισμούς σου. (*Πρὸς τὸν Φλῶρον*). Ἐμπρός!

Φ λ ῶ ρ ο ς (*εἰρωνικῶς*). — Λοιπὸν προσμένω, μὴ λησμονήσῃς.

('Ο Κίσσας μένει ἐπ' ὀλίγον σκεπτικός. 'Ο Στράτος ἐπανέρχεται.)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΣΤΡΑΤΟΣ καὶ ΚΙΣΣΑΣ.

Κ ί σ σ α ς (*μετά τινα σιωπήν*). — Ἄκουσε, Στράτε· μετέβαλα ἰδέαν. Ἐσυλλογίσθην κἄτι τι ἄλλο. Ἂν τὸν φονεύσω, ἂν τὸν σουβλίσω, τὸν ἐκδικοῦμαι, ὄχι ὅμως καὶ ὅπως ἐπιθυμῶ. Θέλω νὰ κάμω κἄτι τι ἄλλο καλήτερον. Θέλω ἡ ἐκδίκησίς μου νὰ ἀντιλαλήσῃ εἰς ὅλα τὰ χωρία τῆς Ηπείρου... Τὴν σφραγίδα τοῦ Φλώρου τὴν ἐπῆρες;

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Ἰδού την· τὰ ὅπλα καὶ τὰ χρήματά του τὰ ἔχω μέσα.

Κ ί σ σ α ς. — Καλὰ λοιπόν. Ἰδοὺ τί ἐσκέφθην. Θὰ γράψω μίαν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Χρόνην ἐκ μέρους δῆθεν τοῦ Φλώρου, θὰ τὴν σφραγίσω μὲ τὴν σφραγίδα αὐτὴν, καὶ θὰ τὴν δώσω εἰς τὸν Φῶτον νὰ τὴν ὑπάγῃ ἀφοῦ μεταμφιεσθῇ εἰς χωρικόν. Ἡ ἐπιστολὴ θὰ περιέχῃ ὅτι αὔριον τὸ πρωΐ πρὶν ἀκόμη γλυκοχαράξῃ ὁ Κίσσας θὰ διαβῇ τάχα μόνος ἀπὸ τὸ ῥεῦμα τῶν Πλατάνων. Θὰ προσκαλέσω κατόπιν τὸν Φλῶρον, καὶ θὰ τὸν εἰπῶ ὅτι τοῦ χαρίζω τὴν ζωὴν καὶ τὸν ἀπολύω. Ὁ χωρικός μας Φῶτος θὰ δώσῃ τὸ γράμμα μου καὶ θὰ ἀναχωρήσῃ ἀμέσως, καὶ

τότε ὅλοι οἱ Ἁρματωλοὶ θὰ ἔμβουν εἰς κίνησιν ποῖος πρῶτος νὰ κτυπήσῃ τὸν Κίσσαν. Ἐννοεῖς ὅτι ἀντὶ τοῦ Κίσσα θὰ πέσῃ ὁ Φλῶρος, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικημένος.

Στράτος. — Δὲν εἶνε ἄσχημος ἡ ἰδέα αὐτὴ, ἀρχηγέ· ἀλλ' ἐὰν τὸ σχέδιόν μας ἀποτύχῃ, φοβοῦμαι μήπως καταστραφῶμεν ὅλοι.

Κίσσας. — Ἡσύχασε· ὅπως ἐσκέφθην τὸ πρᾶγμα, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴν ἐπιτύχῃ. Τώρα πήγαινε νὰ εἰδοποιήσῃς τὸν Φῶτον νὰ ἑτοιμασθῇ, διότι καιρὸν δὲν ἔχομεν νὰ ἀργοπορῶμεν. Ἀπὸ ἐδῶ εἰς τοὺς Πλατάνους εἶνε τρεῖς ὧραι, καὶ πρέπει ὁ αἰχμάλωτος νὰ ἀπολυθῇ τέσσαρας ὥρας πρὶν ξημερώσῃ.

Στράτος. — Λοιπὸν ἑτοίμασε τὸ γράμμα, ἀρχηγὲ, καὶ ἐγὼ ὑπάγω νὰ εὕρω τὸν Φῶτον.

Κίσσας. — Οἱ σκοποὶ ὅλοι εἶνε εἰς τὰς θέσεις των;

Στράτος. — Ὅλοι.

Κίσσας. — Τότε πηγαίνω νὰ ἑτοιμάσω τὸ γράμμα. Σὺ πρόσεξε νὰ γίνουν ὅλα ὡς σὲ παρήγγειλα, καὶ ἐγὼ ἠξεύρω πῶς θὰ ὁμιλήσω τὸν αἰχμάλωτον.

Στράτος. — Μεῖνε ἥσυχος, ἀρχηγέ!

(Ἀπέρχεται.)

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

(Ἡ σκηνὴ, πρωτῇ ἔνθεν μὲν προαύλιον παρεκκλησίου, ἀπέναντι δὲ ὁδὸν κατὰ μέρος δενδρόφυτον).

ΔΕΣΠΩ μόνη.

Δέσπω (*γονυκλινὴς πρὸ τῆς θύρας τοῦ μοναστηρίου*). — Ὕψιστε! ἐνώπιόν σου καίω τὴν λαμπάδα ταύτην· σὲ ἱκετεύω γονυκλινὴς, δέξαι τὴν ταπεινήν μου προσευχήν. Τὰ δάκρυά μου σιωπηλῶς ἂς σοὶ λαλήσουν, καὶ ἂς κάμψωσι σὲ, ὦ Πάτερ εὔσπλαγχνε! Τῶν δυστυχῶν σὺ εἶσαι ὁ μόνος Προστάτης, καὶ τῶν ἀθώων παρθένων ὁ θεῖος βοηθός. Οἱ ὀφθαλμοί μου δάκρυα πλέον δὲν ἔχουν· ἐξηράνθη ἀπὸ τοὺς θρήνους ἡ θολωμένη καὶ πικρὰ πηγή των. Ἐὰν ὁ ἔρως, ὁ ἔρως τῶν ἀγγέλων καταφλέγῃ τὴν ἀπαλήν μου καρδίαν, ἐὰν ὁ πόνος μοῦ κόπτῃ τὰς δυνάμεις καὶ μὲ μαραίνῃ, ἐὰν τοῦ Φλώρου ἡ σκληρὰ ἁρπαγὴ καὶ ἡ ἀνέλπιστος μὲ καταβάλλῃ θλῖψις, σὺ μόνος, Πάτερ ἐπουράνιε, παρηγορίαν νὰ πέμψῃς δύνασαι, καὶ νὰ βαλσαμώσῃς τὴν τεθλιμμένην καὶ ἄπελπιν καρδίαν τῆς δυστυχοῦς καὶ ταπεινῆς δούλης σου!

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΔΕΣΠΩ καὶ ΦΩΤΟΣ ὑπὸ σχῆμα χωρικοῦ.

Φῶτος. — Συμπάθει, νέα κόρη.

Δέσπω. — Τί θέλεις, ξένε;

Φῶτος. — Μήπως γνωρίζεις τὸν Χρόνην, τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἁρματωλῶν;

Δέσπω. — Πατήρ μου εἶνε· τί τὸν ζητεῖς; τί θέλεις;

Φῶτος (*ἐξάγων ἔγγραφον*). — Τὸν φέρω ἐπιστολὴν ἀπὸ τοῦ Φλώρου τὰς χεῖρας.

Δέσπω. — Ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Φλώρου! ὦ Θεέ μου! Καὶ ποῦ τὸν εἶδες; πῶς ἔτυχε; . . . Ἀλλὰ τὸν εἶδες τωόντι; εἰπέ μοι, ζῇ ὁ Φλῶρος; Ὁμίλει, λάλει, ὦ ξένε! δός μοι τὸ γράμμα· εἶνε αὐτό; Ὦ! δός μοι το.

Φῶτος. — Ἀφοῦ μὲ λέγεις ὅτι εἶσαι θυγάτηρ τοῦ Χρόνη, λάβε το· μάθε ὅμως ὅτι εἶνε πολὺ σπουδαῖον. Ἀπαιτεῖται ἐνέργεια καὶ ταχύτης, ἀλλέως ὁ Φλῶρος ἴσως δὲν θὰ γλυτώσῃ· αὐτὰ μὲ παρήγγειλε νὰ σᾶς εἰπῶ ὁ ἴδιος.

Δέσπω (*λαμβάνουσα τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀποσφραγίζουσα αὐτήν*).—Εἶνε ἡ σφραγίς του!... Ἀλλὰ ποῦ τὸν εἶδες; πῶς κατώρθωσε νὰ σὲ λαλήσῃ;

Φῶτος. — Κατὰ κακήν μου τύχην ἀπερνοῦσα ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου εἶχον τὸ λιμέρι τους οἱ κλέπται, καὶ μὲ συνέλαβον αἰχμάλωτον· ἐκεῖ ἐγνώρισα τὸν Φλῶρον. Χθὲς μὲ ἀπέλυσαν, πλὴν ἀργοπόρησα νὰ ἔλθω, ἂν καὶ ὁ Φλῶρος μὲ παρήγγειλε τὸ γράμμα του νὰ τὸ φέρω ὡσὰν τὸ πουλί. Τόσα σὲ φθάνουν. Φεύγω. Ὑγίαινε, κόρη!

(Ἀπέρχεται).

Δέσπω (*τρέχουσα κατόπιν του*).—Στάσου, ὦ ξένε, στάσου!

ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΔΕΣΠΩ μόνη.

Ἔφυγε! καὶ δὲν ἐπρόφθασα κἂν νὰ τὸν ἐρωτήσω τὸ ὄνομά του καὶ νὰ τὸν ἀνταμείψω. . . Ἀλλὰ τί χάνω καιρόν; Πρέπει νὰ τρέξω νὰ δώσω καὶ τοῦ πατρός μου τὴν εἴδησιν. Καὶ οἱ Ἁρματωλοί μας ἐστάλησαν νὰ τρέχουν καὶ νὰ ζητοῦν τοῦ Φλώρου τοὺς μαύρους δολοφόνους. Ἄχ! ζῇ ὁ Φλῶρος! Ἀκόμη ἡ πνοή σου τὰ στήθη σου θερμαίνει, ἐρωτικέ μου κρῖνε! Ἂς ἴδω ἐν τούτοις τί μᾶς γράφει. (*Ἀναγινώσκει*).

« Χρόνη καὶ Δέσπω!

« Δεμένος εἰς τὸ λιμέρι τοῦ Κίσσα εἶμαι. Ἅμα χαράξῃ, « ὁ Κίσσας θὰ ἀπεράσῃ ἀπὸ τὸ δάσος τῶν Πλατάνων « μόνος. Φθάσε μὲ τοὺς Ἁρματωλούς σου καὶ περικυκλώ- « σατέ τον. Ἅμα ὁ Κίσσας πέσῃ νεκρὸς, εἶμαι ἀμέσως « ἐλεύθερος. Ἐκ τῶν κλεπτῶν οἱ περισσότεροι εἶνε ἰδικοί « μου, καὶ ἕτοιμοι νὰ μὲ ἀπολύσουν ἂν φονευθῇ ὁ Κίσσας· « τοὺς ὑπεσχέθην νὰ λάβουν ἀμνηστείαν, καὶ ὡς Ἁρματω- « λούς μου νὰ τοὺς προσλάβω. Ταχύτης! Θάνατος εἰς τὸν « Κίσσαν, καὶ σώζεται

ὁ Φλῶρος. »

Θεέ μου! ὁποία ἀνέλπιστος εὐτυχία! Εἶνε ἡ σφραγίς του αὐτή. Ὦ! τὴν γνωρίζω καλῶς . . . Πλὴν πῶς θὰ γίνῃ; τὸ δάσος τῶν Πλατάνων ἀπέχει τρεῖς ὥρας ἀπὸ ἐδῶ, καὶ οἱ Ἁρματωλοί μας ὅλοι σχεδὸν λείπουν. . . . καὶ ὅμως εἶνε χρέος μου νὰ σώσω τὸν ἐραστήν μου. Ἐγὼ μὲ αὐτὰς τὰς χεῖρας τοῦ Φλώρου τὸν ἅρπαγα θὰ στείλω εἰς τὸν τάφον! Αἰσθάνομαι δύναμιν νέαν καὶ ἀνδρικὴν τόλμην εἰς τὰ γυναικεῖά μου στήθη. . . . Σὲ εὐχαριστῶ καὶ πάλιν, Ὕψιστε! ἴσως τὸ φῶς τῆς αὐριανῆς ἡμέρας φωτίσῃ εὐδαίμονας τὰς ὥρας δύο ψυχῶν θερμῶς ἀγαπωμένων! . . . Φλῶρε, ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου, ἐσώθης!

(Ἀναχωρεῖ, ἀσπαζομένη τὴν ἐπιστολήν.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Δάσος πεπυκνωμένον. Ἐν τῷ βάθει παρίστανται τὰ κρημνώδη καὶ ἀπότομα πλάγια ὄρους. Εἶνε ὄρθρος, καὶ ἡ ἠὼς ὑποφώσκει.

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΧΡΟΝΗΣ καὶ ΔΕΣΠΩ, ἐνδεδυμένη Ἁρματωλοῦ στολήν, μὲ ξίφος καὶ πιστόλια εἰς τὴν ζώνην.

Δ έ σ π ω. — Νὰ περιμείνωμεν ἐδῶ, πάτερ. Ὁ ἄτιμος ἐκεῖνος λῃστής, τοῦ Φλώρου μας ὁ ἅρπαξ, δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ φανῇ. Ἀμέριμνος θὰ ἔρχεται, χωρὶς νὰ ὑποπτεύῃ ὁποία μοῖρα τὸν περιμένει. Ὁ Φλῶρος πρέπει νὰ σωθῇ! Ὅταν ὁ Κίσσας πέσῃ, κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τοὺς κλέπτας προσωπικῶς δὲν μισεῖ τὸν Φλῶρον. Ἔπειτα καὶ οἱ Ἁρματωλοί μας ματαίως τώρα δὲν θὰ τρέχουν. Ἴσως ἐνταμώσουν τοὺς κλέπτας, καὶ τοὺς ἁρπάσουν τὸ πολύτιμον λάφυρόν των.

Χ ρ ό ν η ς.—Ναί! ἐδῶ, κόρη μου, ἂς κρυφθῶμεν, ὄπισθεν τῶν γηραιῶν τούτων πλατάνων. Ἐὰν ὁ Κίσσας ἐδῶθεν ἀπεράσῃ, καὶ δὲν τοῦ ἔλθῃ ἰδέα φόβου, καὶ δὲν μετανοήσῃ διὰ τὴν τόλμην του καὶ ἀλλάξῃ δρόμον, βεβαίως αὐτὸ τὸ ὅπλον θὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν μισητὴν ζωήν του.

Δ έ σ π ω. — Ἄ! ὄχι, πάτερ! ἄφες με νὰ κτυπήσω ἐγὼ πρώτη· ἐὰν βελόνην κρατῶ, γνωρίζω ὅμως καὶ τῶν ὅπλων τὴν χρῆσιν. Ἡ πατρίς μας πρέπει νὰ ἐγκαυχᾶται ὅτι καὶ τὰς γυναῖκας ἔχει μὲ ἀνδρικὴν καρδίαν. Καὶ πῶς ἀλλέως; ὅταν ἡ μήτηρ ἦνε δειλὴ καὶ μικρόνους, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ πλάσῃ ἄνδρας μεγάλους καὶ μεγαλωνύμους; Ἄφες, ὦ πάτερ· δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν θὰ μεταχειρισθῶ ὅπλον. Γνωρίζεις ὅτι σκοπεύω μὲ εὐστοχίαν.

Χ ρ ό ν η ς. — Τίς ἡ ἀνάγκη νὰ πυροβολήσῃς μόνη; Σκοπεύομεν καὶ οἱ δύω, καὶ διπλαῖ σφαῖραι ἂς σχίσουν ὠργισμέναι τὰ στήθη τοῦ κακούργου.

Δ έ σ π ω. — Ὦ! πόσον ἡ ψυχή μου εἶνε τεταραγμένη! Ἀνήσυχος αἰσθάνομαι νὰ πάλλῃ ἡ καρδία μου. Τρέμω, ῥιγῶ, ἕως οὗ νὰ ἴδω καὶ νὰ μάθω τοῦ Φλώρου τὴν τύχην.

Χ ρ ό ν η ς. — Εἶνε Θεὸς ἐκεῖ ἐπάνω, κόρη μου, ὁ ὁποῖος τὰ πάντα ἐρορᾷ καὶ βλέπει. Σιώπα· τὰς ἐλπίδας σου ἀνάθες εἰς ἐκεῖνον.

Δ έ σ π ω.—Γονατισμένη πρὸ τῆς εἰκόνος τοῦ Θεανθρώπου ὥρας κατέτριψα ὁλοκλήρους, καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ τὸν δυστυχῆ Φλῶρον.

Χ ρ ό ν η ς. — Ἐλπίζε, κόρη! τῶν δολοφόνων, τῶν προδοτῶν ἡ τύχη εἶνε ἀθλία. Τοῦ ἀοράτου ὄντος αἱ χεῖρες γράφουσι τὴν καταδίκην των μὲ μαύρους χαρακτῆρας εἰς τὸ βιβλίον τῆς εἱμαρμένης. Μόλις ὀλίγας ὥρας τοὺς ἐπιτρέπει ἡ τύχη, καὶ ἔπειτα τάφος καὶ δυστυχία μαύρη τοὺς περιμένει. Κανείς, κανεὶς ποτὲ ἂς μὴν ἐλπίζῃ ὅτι προδότης καὶ ἄτιμος κακοῦργος, χωρὶς καρδίαν ἢ αἴσθημα ἀνθρώπου, θὰ διαφύγῃ τὴν ὡρισμένην διὰ τοὺς φαύλους μοῖραν.

Δ έ σ π ω. — Ἐλπίζω, πάτερ μου, καὶ τὸ πιστεύω. Θεία νομίζω εὐδοκία ἦτο ὁ χωρικὸς ἐκεῖνος νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ μᾶς φέρῃ ἐπιστολὴν τοῦ Φλώρου. Ἐὰν ἀλλέως συνέβαινε τὸ πρᾶγμα, ὁ Κίσσας τώρα ἀπείρακτος θὰ διήρχετο τὸν δρόμον τοῦτον.

Χ ρ ό ν η ς. — Ὑπομονὴν καὶ φρόνησιν, καὶ δὲν θέλει προφθάσει οὔτε συγγνώμην παρὰ Θεοῦ νὰ λάβῃ ὁ κακοῦργος. Μαύρη καὶ πλήρης ἐγκλημάτων ἡ βδελυρὰ του ψυχὴ θὰ χαιρετίσῃ τὴν γῆν αὐτήν, διὰ νὰ κρούσῃ τὰς πύλας τοῦ Ἅδου. Ἀμετανόητον στιγμὴ καιρία εἰς τὸν σκοτεινὸν τάφον θὰ τὸν στείλῃ. Ψυχρὰ ἡ αὔρα ἡ πρωϊνὴ ἤρχησε τώρα νὰ σαλεύῃ τὰ δένδρα. Ἐγγίζει ἡ περιμενομένη στιγμὴ τοῦ δάσους ἡ πυκνότης μᾶς εὐνοεῖ, καὶ ἐλπίζω νὰ μὴ μᾶς διαφύγῃ!

Δ έ σ π ω. — Ἄ! στάσου! Βημάτων κρότον ἀκούω μεμακρυσμένον.

Χ ρ ό ν η ς. — Καὶ ἐγὼ ἀκούω τὰς πέτρας νὰ κυλίωνται. Παρατήρησον· μὲ φαίνεται ὡς νὰ κινῆται ἐκεῖ κάτω σκιά τις· βλέπεις;

Δ έ σ π ω. —Ναί· ἰδού, τὸ βῆμα μᾶς πλησιάζει. Εἶνε ἄνθρωπος ἐκεῖνο τὸ μελανὸν σημεῖον. Ἰδού, ἐκρύβη ὄπισθεν τοῦ πλατάνου.

Χ ρ ό ν η ς.—Τὸν βλέπω· πάλιν ἐξῆλθε καὶ ἀνεφάνη... Βαδίζει..! διακρίνω τῆς φουστανέλλας του τοὺς γύρους... Ἂς κρυφθῶμεν!

Δ έ σ π ω. — Ἐδῶ νομίζω ὅτι εἴμεθα καλά· καθὼς προβαίνει, δὲν θὰ προφθάσῃ νὰ μᾶς παρατηρήσῃ. Ἂς κλίνωμεν ὀλίγον.

Χ ρ ό ν η ς. — Δὲν εἶνε πλέον ἀμφιβολία· εἶνε αὐτὸς ὁ ἴδιος Κίσσας. Πλησίασε, κακοῦργε! μαῦρος Ἅδης σὲ περιμένει. Προχώρει!

Δ έ σ π ω. — Ἰδοὺ αὐτός! Ἂς λάβῃ τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας του.

Χ ρ ό ν η ς. — Περίμεινον, Δέσπω, ἕως οὗ πλησιάσῃ.

Δ έ σ π ω. — Τὸ βόλι γνωρίζει καλῶς νὰ τρέχῃ.

Χ ρ ό ν η ς. — Περίμεινον σὲ λέγω, ἕως νὰ ἐξέλθῃ τοὐλάχιστον ἀπὸ τὰ πυκνὰ ἐκεῖνα δένδρα.

Δ έ σ π ω. —Ἰδοὺ ἐξῆλθε· δρομαῖος τρέχει· νομίζεις ὅτι σπεύδει εἰς χαράν... Ἄ! κακοῦργε!

Χ ρ ό ν η ς. — Ἂς παραμερίσωμεν ὀλίγον.

Δ έ σ π ω. — Καιρὸς εἶνε.

Χ ρ ό ν η ς. — Ἑτοιμάσου. Ὕψωσον τὴν σκανδάλην τοῦ ὅπλου σου.

Δ έ σ π ω (*πυροβολοῦσα*). — Κίσσα, τοῦ Φλώρου δολοφόνε, λάβε!

Χ ρ ό ν η ς (*πυροβολῶν ὁμοίως*).—Κίσσα, τὸν Φλῶρον τί τὸν ἔκαμες;... Ἀλλὰ βλέπω καὶ ὁλονὲν προβαίνει. Ἄ! ἔπεσε. Ἰδού, ἀνεσηκώθη πάλιν! ... Ἔρχεται! τί συμβαίνει;

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΟΙ ΑΥΤΟΙ καὶ ΦΛΩΡΟΣ.

Φ λ ῶ ρ ο ς (*ἐκ τοῦ βάθους*). — Εἶμαι ὁ Φλῶρος! ὦ Δέσπω μου, ὦ Χρόνη! ὁ Φλῶρος!... Ἆχ! ἐφονεύθην!... Ἄ! μαῦρε Κίσσα! φρικτὴ δολοπλοκία!

(Ἔρχεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ πίπτει).

Δ έ σ π ω (*ἔκπληκτος*). — Πάτερ!...

Χ ρ ό ν η ς. — Τί ἤκουσα, Δέσπω; εἶνε ὁ Φλῶρος!... Ἰδού τον! ὦ ἀπάτη! ὦ φρίκη! ὦ πλεκτάνη!

Δ έ σ π ω. — Πάτερ, βοήθει!

(Ἀεισοθυμετ.)

Χ ρ ό ν η ς (*τρέχων πρὸς αὐτήν.*)—Κόρη μου Δέσπω!

Δ έ σ π ω. — Ἄχ! Φλῶρε!

(Πίπτει εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Χρόνη, ἀναισθητοῦσα).

Φ λ ῶ ρ ο ς (*αἱμοσταγὴς καὶ μάλις περιπατῶν*). — Ὦ πάτερ!... ὦ Δέσπω!... σεῖς μὲ ἐφονεύσατε... Ἄχ!... ἐκπνέω!

(Πίπτει κατὰ γῆς).

Χ ρ ό ν η ς. — Θεέ μου! εἰς ποῖον νὰ τρέξω; τί νὰ πράξω, ὦ κόρη, σκληρῶς μὲ βασανίζεις!

Φ λ ῶ ρ ο ς (*ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμούς*). — Δολοπλοκία αἰσχρά!... Δέσπω!... ἐλθὲ νὰ περιπτυχθῇς... τὸν ἀτυχῆ Φλῶρον!

Δ έ σ π ω (*συνερχομένη καὶ στρέφουσα πέριξ αὐτῆς βλέμματα παραφροσύνης.*) — Ποῦ εἶμαι;... ποίαν φωνὴν ἀκούω;...

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Τὴν φωνὴν ἀκούεις.... τοῦ ἐραστοῦ σου!... Δέσπω, τὸ πεπρωμένον... δὲν ἤθελε νὰ γίνω... σύζυγός σου...

Δ έ σ π ω (*ῥιπτομένη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Φλώρου, ἐνῷ ὁ Χρόνης ὑποστηρίζει τὴν κεφαλήν του*).—Ὦ ἐρωμένε Φλῶρε, ἡρωϊκὴ καὶ ἐνάρετος καρδία, σὺ εἶσαι;... Ἄχ! ἡ ἀθλία ἐγώ! τί ἔπραξα, ὦ Θεέ μου! ...

(Συμπλέκει τὰς χεῖρας ἐν ἀπελπισίᾳ καὶ θρηνεῖ).

Χ ρ ό ν η ς. — Τίέ μου, ποῦ εἶσαι πληγωμένος;

Φ λ ῶ ρ ο ς.—Πληγωμένος δὲν εἶμαι... εἰπὲ ἀποθαμμένος... Ὦ ἀτυχής μου Δέσπω... ἄμοιραν ἄνθος... ἀγνὴ Ἑλληνοπούλα... σὲ ἀφίνω!... Τρεῖς κρίνους... ἄβρους ὡς σέ... ῥίψε ἐπάνω εἰς τὸ πτῶμα... τοῦ ἐραστοῦ σου Φλώρου! ... Αὐτὸ τοῦ γάμου ἄς ἦνε τὸ στεφάνι... Φέρε τὴν χεῖρά σου ἐκείνην... τὴν τρυφερὰν... νὰ τὴν ἀσπασθῶ!... Ἂν ἓν φίλημά σου ὁπόταν ἔζων... μὲ ἠρνήθης... ἄρες με τώρα... τὸν ἀσπασμὸν νὰ δώσω πρὸς σὲ... ὦ κόρη ... τὸν τελευταῖον! ...

(Ἀσπάζεται τὴν χεῖρα τῆς Δέσπως.)

Δ έ σ π ω. — Τὴν χεῖρά μου νὰ ἀσπασθῇς, τὴν δολοφόνον; ἴδ! ὄχι ποτέ!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Σιώπα, Δέσπω!... δὲν εἶσαι σὺ ἡ αἰτία τοῦ θανάτου μου ... Ἄλλον ἀντ' ἄλλου ἐφόνευσες ... Δύστηνε γέρων! ... ἀγαπητέ μου Χρόνη ... Λάβε διὰ τελευταίαν φοράν... τὴν χεῖρα τοῦ Φλώρου!... Τὸν δολοφόνον μου ... τὸν Κίσσαν ... μὴ λησμονήσῃς... Οἴμοι!... ἐκπνέω!... Δέσπω... εὐτύχει!

(Ἐκπνέει.)

Δ έ σ π ω (*σύρουσα μετὰ παραφορᾶς ἐγχειρίδιον ἐκ τῆς ζώνης της.*) — Ἡ χεὶρ ἐκείνη, ἥτις σὲ ἐφόνευσεν, ὦ Φλῶρε, αὐτὴ ἂς θανατώσῃ καὶ ἐμὲ τὴν δολοφόνον!... Πάτερ, συγχώρει!...

(Ἐμπήγει τὸ ἐγχειρίδιον εἰς τὸ στῆθός της. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀκούονται ἀκατάπαυστοι πυροβολισμοί.)

Χ ρ ό ν η ς. — Τί ἔκαμες, ὦ κόρη;...

Δ έ σ π ω—Τὸν ἑαυτόν μου... ἐξεδικήθην ... πάτερ!... Ἠγάπων.... ἀποθνήσκω!... Φλῶρε!... σιμά σου... ἡ δύστηνος... ἐκπνέω!...

(Οἱ πυροβολισμοὶ ἀκούονται πλησιέστερον.)

Χ ρ ό ν η ς. — Πεῖραν νὰ χλαύσω! φεῦ! ποῖον νὰ θρηνήσω! Θεέ μου! σὲ ἔπραξα καὶ μὲ τιμωρεῖς οὕτως εἰς τὸ γῆρας μου;... Ὀνειρεύομαι, ἢ εἶμαι ἔξυπνος; Ποῦ ὁ τοῦ μου πλανᾶται;

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΟΙ ΑΥΤΟΙ, εἶτα ΔΗΜΑΡΑΣ μετὰ τῶν ΑΡΜΑΤΩΛΩΝ, καὶ ΚΙΣΣΑΣ μετὰ τῶν ΚΛΕΠΤΩΝ.

Φ ω ν α ὶ (*ἔσωθεν μετὰ πυροβολισμῶν*).—Τὸν Κίσσαν κτυπᾶτε! Κάτω τὰ ὅπλα! Παραδοθῆτε, κλέπται!

Χ ρ ό ν η ς. — Ὁ Κίσσας!... Εἶνε ἐδῶ λοιπὸν ὁ Κίσσας; αὐτὸ τὸ θηρίον;... Αἴ, τουφέκι, ἀρχαῖε σύντροφέ μου! τώρα σὲ θέλω.

(Ἐνῷ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἔρχονται οἱ Ἁρματωλοὶ καὶ οἱ κλέπται εἰς συμπλοκήν, ὁ Χρόνης ἀποσύρεται καὶ κρύπτεται ὄπισθεν τῶν δένδρων.)

Κ ί σ σ α ς (*ξιφήρης*). — Κτυπᾶτε, ἀνδρεῖοί μου, κτυπᾶτε! Ὅλοι χαμένοι εἴμεθα, ἂν κανεὶς αὐτὴν τὴν ὥραν δειλιάσῃ.

(Προσκόπτει ἐπὶ τῶν πτωμάτων τοῦ Φλώρου καὶ τῆς Δέσπως.)

Χ ρ ό ν η ς (*ἐκ τῆς ἐνέδρας του*). — Μαῦρον θηρίον, πέσε! ἡ χεὶρ μου πρέπει νὰ σὲ φονεύσῃ!

(Πυροβολεῖ κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν πληγώνει.)

Κ ί σ σ α ς (*πίπτων αἱματόφυρτος*). — Ἄχ!...

Δ η μ α ρ ᾶ ς (*ἐπερχόμενος*). — Κάτω τὰ ὅπλα, κακοῦργοι! παραδοθῆτε!

(Οἱ πλεῖστοι τῶν κλεπτῶν πίπτουσι φονευμένοι, οἱ δὲ ἐπιζῶντες καταθέτουσι τὰ ὅπλα).

Κ ί σ σ α ς. — Ἐκπνέω!... ἀλλ' ἐξεδικήθην... Νεκρὸς καὶ αὐτὸς καὶ ἐκείνη... ἐδῶ σιμά μου...

Δ η μ α ρ ᾶ ς (*παρατηρῶν τὰ πτώματα.*)— Ὦ φρικτὴ θέα! Ἡ Δέσπω καὶ ὁ Φλῶρος νεκροί! ἀ θηρίον!

Φ ω ν ὴ (*ἔσωθεν*). — Κίσσα, ἰδοὺ τὰ σχέδιά σου!... Ἀποθνήσκω!... σὺ εἶσαι ἡ αἰτία!

Κ ί σ σ α ς. — Εἶν' ἡ φωνὴ τοῦ Στράτου...

Χ ρ ό ν η ς (*ἐπερχόμενος*). — Ὦ Δημαρᾶ! τέκνον μου!

Δ η μ α ρ ᾶ ς. — Πλὴν τί συμβαίνει; πόθεν αὐτοὶ οἱ φόνοι;

Χ ρ ό ν η ς. — Τεχνάσματα αὐτοῦ τοῦ θηρίου.

(Ἀπωθεῖ διὰ τοῦ ποδὸς τὸ πτῶμα τοῦ Κίσσα.)

Κ ί σ σ α ς. — Ἀπήλαυσα ὅ,τι ἐπεθύμουν... Μετὰ τοῦ Φλώρου... καὶ τῆς παρθένου Δέσπως... τοῦ τάφου μερίζομαι... τὸ κρυερὸν κρεββάτι!

Χ ρ ό ν η ς. — Ἀκόμη ζῇς, θηρίον; λάβε!

(Ἐξάγει πιστόλιον καὶ πυροβολεῖ κατ' αὐτοῦ.)

Δ η μ α ρ ᾶ ς. — Ὦ τύχη! ὦ θέα! ὦ ἡμέρα φρικώδης! Τώρα ἐννόησα. Ἠπατήθητε! τὸν Φλῶρον ἀντὶ τοῦ Κίσσα ἐρρίψατε νεκρόν.

Χ ρ ό ν η ς (*ῥιπτόμενος ἐπὶ τῶν πτωμάτων καὶ θρηνῶν*).—Ὦ Δέσπω, κόρη μου προσφιλής!... Ὦ Φλῶρε! Δυστυχὴς ἐγώ! πῶς θὰ ζήσω μὲ τὴν στέρησίν σας; ... Ἄχ!

Δημαρᾶς. — Πικρὸν τὸ φῶς του ὁ ἥλιος θὰ χύσῃ εἰς ὅλην τὴν Ἤπειρον, πικρὰ καὶ πένθιμος ἡμέρα θὰ ἀνατείλῃ. — Ῥίψατε ἄνθη νεκρώσιμα ἐπάνω εἰς τὰ πτώματα τῆς κόρης καὶ τοῦ δυστήνου Φλώρου, ἀνδρεῖοι Ἁρματωλοί, καὶ ἀπόδοτε τὸ ἀνῆκον σέβας εἰς τοὺς κειμένους νεκρούς. Ἂς φέρωμεν ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἐραστῶν τὰ λείψανα μέχρι τοῦ πύργου, διὰ νὰ ἀποδώσωμεν εἰς αὐτὰ τὰς νενομισμένας τιμάς· οἱ δὲ λοιποὶ δέσατε τοὺς ἁλιτηρίους αὐτοὺς, καὶ φέρετέ τους εἰς τὸν πύργον.—Ἄγωμεν, Χρόνη, δυστυχισμένε πάτερ! Ὁ κόσμος εἶνε παλαίστρα δυστυχίας· εὐτυχὴς ὅστις μίαν στιγμὴν γελάσῃ. Τοὺς ὀφθαλμούς σου στρέψον ἐκεῖ ἐπάνω, καὶ ἔλπιζε καὶ παρηγορεῖ.

ΤΕΛΟΣ.

Θεωρήθη Δημ. Βηλαρᾶς τῇ 14 Μαΐου 1.1874

Βενιζέλος

ΤΟ ΒΕΣΟΥΒΙΟΝ.

Ὁ Ὅρμαν εἰς τὰ φαντασιώδη ποιήματά του περιγράφει τὸ τρομερὸν τοῦτο ἡφαίστειον τῆς Νεαπόλεως ὡς μέγα κύπελλον, πλῆρες εὐφλογίστων ὑλῶν. Τὸ πρὸς ἀνατολὰς μέρος τοῦ ὄρους τούτου, ὅπερ τόσον συχνὰ κοιμᾶται καὶ ἐξυπνᾷ, εἶνε κεκαλυμμένον σχεδὸν ἀπὸ μύδρους, τοὺς ὁποίους ἐξήμεσε κατὰ καιροὺς ὁ πυρφόρος κρατήρ. Τοσαύτη δὲ εἶνε ἡ πλησίον τούτου ἐπικεχυμένη τέφρα, ὥστε ὁσάκις ὁδοιπόρος τις φθάσῃ μέχρις αὐτοῦ, βυθίζονται εἰς αὐτὴν οἱ πόδες του σχεδὸν ὑπεράνω τοῦ ἀστραγάλου· πολλάκις δὲ ἡ τέφρα αὕτη εἶνε θερμοτάτη, καὶ ἐντὸς αὐτῆς ψήνουσιν ὠὰ οἱ περιηγηταί.

Τὸ Βεσούβιον, ἀνῆκον εἰς τὴν σειρὰν τῶν Ἀπεννίνων ἀπέχον δὲ τῆς Νεαπόλεως δύο ὡς ἔγγιστα λεύγας, ὑψοῦται ἐν μέσῳ πεδιάδος, ἥτις μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ὀρέων Σόμμα καὶ Ὀττωγιάννο σχηματίζει δύο εὐρυχώρους κοιλάδας, πεπληρωμένας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1794 γενομένης ἐκρήξεως. Ἔχει δὲ τὸ ἡφαίστειον τοῦτο σχῆμα πυραμιδοειδὲς, καὶ ὕψος 1650 ποδῶν· εἰς τὴν κορυφήν του, ἔχουσαν σχῆμα κώνου ἠκρωτηριασμένου, ἀνοίγεται ἐν μέσῳ ὁ κρατὴρ, ἀενάως ἐξερευγόμενος καπνούς. Τὰ πλευρὰ τοῦ ὄρους εἰσὶ γυμνὰ καὶ κατάξηρα, ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν μερῶν, ὅπου παρατηροῦνται τῇδε κἀκεῖσε σπάνιαί τινες ἀμπελοφυτεῖαι· οἱ πρόποδές του ὅμως καλύπτονται ὑπὸ χλοερωτάτων φυτειῶν καὶ ἐπαύλεων, παρ' ὅλον τὸν κίνδυνον τὸν ἐκ τῶν καθ' ἑκάστην ἐκρήξιν ἐξερευγομένων ἐκ τοῦ κρατῆρος χειμάρρων λάβας, οἱ ὁποῖοι καταῤῥέουσι μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ ὄρους, λαμβάνοντες πολλάκις πλάτος χιλίων καὶ ἐπέκεινα βημάτων. Ἡ εὐφορία δὲ τοῦ τόπου αὐτόθι ἀποδίδεται εἰς τὴν τέφραν, τὴν ἐκ τοῦ κρατῆρος ἐκπεμπομένην. Ἐκ τῶν ἀμπέλων, τῶν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ἡφαιστείου, ἐξάγεται ὁ περίφημος ἐκεῖνος οἶνος, ὁ λεγόμενος Lacryma Cristi, ἤτοι δάκρυ τοῦ Χριστοῦ.

Πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους φέρουσι τρεῖς ὁδοί, ἡ μὲν ἐκ τοῦ πρὸς ἄρκτον μέρους, ἡ δὲ ἐκ τοῦ Ὀττωγιάννου καὶ ἡ τρίτη ἐκ Ῥεζίνας· ἡ ἀνάβασις ὅμως εἶνε ἐπιπονωτάτη διὰ τὸ τραχὺ καὶ κρημνώδες τοῦ ὄρους. Ἐκ τῶν τριῶν δὲ τούτων ὁδῶν, ἡ μᾶλλον συχναζομένη εἶνε ἡ τελευταία· ἐπ' αὐτῆς δὲ κεῖται καὶ ἡ Πορτικὴ, πόλις μικρὰ ἐπὶ τοὺς πρόποδας αὐτοὺς τοῦ ἡφαιστείου. Διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἀναβαίνοντες ἀπαντᾷ τὸ ἐρημητήριον, ὅπου ὑπάρχουσιν αὐτοσχέδιά τινα καφφενεῖα καὶ ξενοδοχεῖα, καὶ ὅθεν ἡ ἔποψις εἶνε μαγευτική· αὐτόθεν δὲ πρὸς τὰ ἄνω παύει πᾶσα βλάστησις. Ἐκεῖθεν φθάνει τις μετ' ὀλίγον ἀπέναντι τοῦ κώνου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ ἀναῤῥιχᾶται κατ' εὐθεῖαν γραμμήν. Καθ' ὅσον δὲ ἀναβαίνει, ἡ αὔξουσα θερμότης τῶν λαβῶν, οἱ θυώδεις ἀτμοί, ὁ καπνὸς ὁ διαφεύγων ἐκ σχισμάδων τῇδε κἀκεῖσε ἠνεῳγμένων καὶ οἱ ἀκουόμενοι κατὰ χρονικὰ διαλείμματα φοβεροὶ ὑποχθόνιοι βρόντοι, προαγγέλλουσι τὴν πρὸς τὸν φοβερὸν κρατῆρα προσέγγισιν. Φθάνων δὲ εἰς τὴν κορυφὴν, βλέπεις αὐτὸν ὑπὸ τοὺς πόδας σου ἐν μέσῳ τοῦ κώνου ἠνεῳγμένον εἰς βάθος 350 ποδῶν, καὶ περίμετρον ἔχοντα ὡς ἡμισείας λεύγης.

Ἀπὸ τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης μέχρι τοῦ πρώτου αἰῶνος τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως τὸ Βεσούβιον ἦτο ἡφαίστειον ἄνευ φλογός. Κατακορύφως τοῦ ὄρους τούτου δὲν ἦσαν ἐσχηματισμένοι, ὡς ὑπάρχουσι τὴν σήμερον, δύο κῶνοι ὀξεῖς, ἀλλ' εἷς καὶ μόνος, ἡ κορυφὴ τοῦ ὁποίου περιελάμβανεν ὁμαλήν τινα κοίλην ἐπιφάνειαν, δεικνύουσαν ἴχνη τοῦ παλαιοῦ κρατῆρος, ἐνῷ τὸ βάθος τῆς κοίλης αὐτῆς κορυφῆς παρουσίαζεν ἓν ἄκαρπον πεδίον. Αἱ πλευραὶ δὲ τοῦ ὄρους τούτου ἐκαλύπτοντο ἀπὸ εὐφόρους ἀγροὺς, ἐπιδεξίως καλλιεργημένους, κάτωθεν τῶν ὁποίων ὑψοῦντο δύο πολυάνθρωποι πόλεις, τὸ Ἡράκλειον καὶ ἡ Πομπηΐα.

Κατὰ τὸ ἔτος 63 μ. Χρ. σφοδρότατος σεισμὸς προανήγγειλε τὴν ἔκρηξιν τοῦ κρατῆρος, ὡς καὶ κατὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη συνέβησαν ἐλαφροὶ κλονισμοί. Περὶ τὸν Αὔγουστον δὲ μῆνα τοῦ 79, οἱ κλονισμοὶ οὗτοι ἐπηύξησαν μᾶλλον, καὶ ἀπέληξαν εἰς τὴν τρομερὰν ἐκείνην ἔκρηξιν, τὴν ἐξαφανίσασαν τὸ Ἡράκλειον καὶ τὴν Πομπηΐαν. Ἡ καταβύθισις ὅμως αὕτη δὲν ἐγένετο ἀφ' ἑνὸς κατακλυσμοῦ τέφρας, ὡς οἱ χυδαῖοι λέγουσιν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ στακτώδης βροχὴ συνήργησε πολὺ εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν πόλεων τούτων, ἀλλὰ μεμιγμένη μὲ σωρείαν βορβόρου, προελθούσης ἀπὸ τὴν ἔκρηξιν.

Τὸ Βεσούβιον δὲν ἐξήμει τότε εἰμὴ κυανολεύκους χάλικας, σποδὸν καὶ ἡφαιστείους ἄμμους. Φαίνεται δὲ ὅτι παρόμοιαι ἐκρήξεις ἐγένοντο κατὰ τὸ διάστημα ἐννέα αἰώνων, μολονότι κατὰ τὸ 512, ὁ κρατὴρ οὗτος, κατὰ τὰ φαινόμενα, ἤρχησε νὰ ἐξάγῃ χειμάῤῥους λάβας. Κατὰ τὸ 1036 πρέπει νὰ ἐξήμεσε τοιαύτας, καθότι τὸ βασιλικὸν φρούριον τῶν Πορτίκων ὑψοῦτο ἀκριβῶς μέχρι τῆς ῥοῆς τῆς λάβας, ἣν ἐπροξένησεν ἡ ἔκρηξις αὕτη. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ ἐκροὴ τῆς λάβας ἀκολουθεῖ πάντοτε τὰς ἐκρήξεις τοῦ κρατῆρος.

Τὸ σχῆμα τοῦ ἡφαιστείου τούτου ὑπέστη διαφόρους μεταβολὰς ἕνεκα τῶν μεγάλων ἐκρήξεων, αἵτινες συνέβησαν εἰς αὐτό. Τὸ ἑπόμενον χωρίον τοῦ Βρακίνη περιγράφει τὴν ὄψιν τοῦ Βεσουβίου πρὸ τῆς ἐκρήξεως τῆς 16 Δεκεμβρίου τοῦ 1631, καὶ τὰ κύρια συγχρόνως φαινόμενα τοῦ τρομεροῦ τούτου κλονισμοῦ:

« Ὁ κρατὴρ (λέγει) εἶχε πέντε μιλίων περιφέρειαν, καὶ χιλίων περίπου βημάτων βάθος. Αἱ πλευραί του ἦσαν δεν-

δρόφυτοι, καὶ εἰς τὸ βάθος ὑπῆρχε πεδιὰς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔβοσκον ποίμνια, καθότι ὁ κρατὴρ πρὸ 130 ἐτῶν δὲν εἶχεν ἐκρηξίν τινα. Πρὸς τὸ δασῶδες δὲ τοῦ ὄρους μέρος ἔβοσκον καὶ διέμενον ἀγριόχοιροι· εἷς τι δὲ μέρος τῆς κεκαλυμμένης ἀπὸ τέφραν πεδιάδος ὑπῆρχον τρεῖς μικραὶ πηγαὶ, ὧν ἡ μία ἀνέδιδεν ὕδωρ θερμὸν καὶ πικρὸν, ἡ ἄλλη ἐπίσης ἁλμυρὸν, καὶ ἡ τρίτη τέλος ὕδωρ θερμὸν μὲν ἀλλ' ἄνευ γεύσεώς τινος. »

Τὸ Βεσούβιον εἶνε τὸ δεύτερον καὶ τελευταῖον ἐν τῇ ἠπείρῳ τῆς Εὐρώπης καῖον ἡφαίστειον. Μνημονεύεται ὑπὸ τῆς ἱστορίας ὅτι ἐσβέσθη πολλάκις καὶ πάλιν ἀνήφθη μετὰ μεγάλης ἐνεργείας. Αἱ μᾶλλον ἀξιοσημείωτοι ἐκρήξεις τοῦ Βεσουβίου εἰσὶν αἱ ἑξῆς:

Ἡ τοῦ ἔτους 79 μετὰ Χρ. ἀξία αἰωνίου μνήμης διὰ τὸν θάνατον Πλινίου τοῦ ἀρχαίου, καὶ διὰ τὴν κατάχωσιν τῶν πόλεων Ἡρακλείου, Σταβίας καὶ Πομπηΐας.— Αἱ τοῦ 203 καὶ 472, ὅτε ἡ τέφρα ἐσφενδονίσθη, ὡς διηγοῦνται, μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.—Αἱ τοῦ 512, 685 καὶ 983 ἔτους.—Ἡ τῶν 1036, ὅτε πρώτην φορὰν, κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, συνωδεύθη ἡ ἔκρηξις ὑπὸ μύδρων.—Αἱ τῶν 1049, 1138, 1306, 1500 καὶ ἡ τοῦ 1631, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ δεινοτέρα μετὰ τὴν τοῦ 79.—Ἡ τοῦ 1730, ὅτε ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους, ὑψωθεῖσα σημαντικῶς, ἔλαβε κωνικὸν σχῆμα.—Ἡ τοῦ 1776, 1779 καὶ 1794. Ἔκτοτε δὲ ἔτος δὲν παρῆλθε χωρὶς νὰ συμβῶσιν ἐκρήξεις τοῦ ἡφαιστείου τούτου, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σφοδραί. Τῇ 24 Ὀκτωβρίου 1822 ἄρθονος βροχὴ τέφρας ἐσκότισε τὴν ἡμέραν ἐν Νεαπόλει, ἡ ἐνέργεια δὲ τῆς ἐκρήξεως ταύτης ἐπεξετάθη εἰς ἀπόστασιν 105 Ἰταλικῶν μιλίων, συγχρόνως δὲ ποταμὸς λάβας, 12 ποδῶν βάθος ἔχων καὶ ἑνὸς μιλίου πλάτος, κατέκλυσε πᾶν τὸ προστυχόν. Ἔτι δὲ φοβερώτεραι μνημονεύονται αἱ κατὰ τὰ ἔτη 1833 καὶ 1834 συμβᾶσαι ἐκρήξεις.

Μ' ὅλας τὰς καταστροφὰς, τὰς ὁποίας ἐπιφέρουσιν αἱ ἀλλεπάλληλοι αὗται ἐκρήξεις, μ' ὅλον τὸν τρόμον, τὸν ὁποῖον προξενεῖ ἡ πυρίκαυστος ἐκείνη γῆ, τὸ βουνὸν, ὡς κατ' ἐξοχὴν ἀποκαλοῦσι τὸ Βεσούβιον οἱ Νεαπολῖται, ἀγαπᾶται μᾶλλον ὑπ' αὐτῶν, καὶ θεωροῦσιν αὐτὸ ὡς προσφιλές των κτῆμα χωρὶς νὰ τὸ φοβοῦνται. Τὸ πυρίκαυστον τοῦτο ὄρος εἶνε ὁ ὡραιότερος στολισμὸς τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἀμφιθεάτρου τῆς Νεαπόλεως· διὰ τῶν μύδρων του κατασκευάζονται τῆς πόλεως αἱ ὁδοὶ, καὶ ἡ τέφρα, τὴν ὁποίαν βρέχει, οὕτως εἰπεῖν, λιπαίνει τὴν γῆν καὶ καθιστᾷ τοὺς καρποὺς γλυκυτάτους. Ἰταλός τις περιηγητὴς εἶπε πάνυ εὐστόχως περὶ αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: «Τὸ Βεσούβιον φαίνεται ὅτι δὲν κατεπόντισε τὴν Πομπηΐαν, παρὰ διὰ νὰ διαφυλάξῃ τεραστίως αὐτὴν πρὸς θαυμασμὸν τῶν μεταγενεστέρων.»

Τὸ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τούτου θέαμα εἶνε ἓν τῶν λαμπροτέρων γραφικῶν πανοραμάτων, ἀφ' ὅσα μυθιστοριογράφου κάλαμος περιέγραψέ ποτε. Ὑπόθες, ἀναγνῶστα, ὅτι τὴν στιγμὴν ταύτην ἱστάμεθα ἐπὶ τοῦ κατακορύφου μέρους τοῦ Βεσουβίου καὶ θεώμεθα τὴν περὶ ἡμᾶς κειμένην χώραν. Ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν θὰ ἴδωμεν τὸν ὅρμον τῆς Νεαπόλεως, ὅστις ἐστὶ, καθ' ἃ οἱ περιηγηταὶ λέγουσι, μία τῶν ὡραιοτέρων θέσεων ἀφ' ὅσας εὑρίσκονται ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν. Ὀλίγον δὲ πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν κεῖται ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα, οὖσα μία τῶν λαμπροτέρων πόλεων τοῦ κόσμου, τῆς ὁποίας οὔτε σεισμοὶ, οὔτε ἐκρήξεις εὐτυχῶς ἄχρι τοῦδε ἐπετράπησαν νὰ μειώσωσι τὰ φυσικὰ κάλλη. Κατ' εὐθεῖαν σχεδὸν πρὸς δυσμὰς καὶ ἐξ περίπου μίλια ὑφ' ἡμᾶς κεῖται τὸ Πόρτικον, ἡ Ρεζίνα καὶ τὸ Ἡράκλειον, πόλεις κείμεναι ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης, καὶ ἅπασαι κατὰ διαφόρους καιροὺς ὑποστᾶσαι τὴν μῆνιν τοῦ ἡφαιστείου. Κατ' εὐθεῖαν δὲ γραμμὴν διευθυνόμενος ὁ ὀφθαλμὸς πρὸς τὸ μεσημβρινοανατολικὸν ἀπὸ τῆς Νεαπόλεως, πίπτει ἐπὶ τοῦ Πύργου τοῦ Ἕλληνος. Καμαλδόνη, μικρὸς παράδεισος, ἐν τῷ μέσῳ τῆς δυστυχοῦς ταύτης περιφερείας, κεῖται σχεδὸν πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἐφ' ἑνὸς τῶν χαμηλοτάτων πτερνιστήρων τοῦ ὄρους. Πρὸς τὸ μεσημβρινοανατολικὸν δὲ, κατ' εὐθεῖαν μόνον ἓν μίλιον ἀπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ ἡφαιστείου, εἶνε τὰ ἐσχάτως ἀνακαλυφθέντα ἐρείπια τῆς Πομπηΐας, ἥτις ἦν μεταξὺ τῶν πρώτων θυμάτων τῆς πρώτης ἐκρήξεως τοῦ Βεσουβίου.

Ἡ τελευταία ἔκρηξις τοῦ ὄρους τούτου συνέβη τὴν 8 Δεκεμβρίου τοῦ 1861, ἡμέραν Κυριακήν. Ὀλίγα σημεῖα τῆς προσεγγιζούσης καταστροφῆς ἐδόθησαν, ὅτε αἰφνιδίως περὶ τὴν 1 ὥραν ἡ γῆ ὑψώθη, τὸ πυρίπνοον ὄρος ἐξέλαβε καπνὸν, καὶ ὁ Πύργος τοῦ Ἕλληνος, πόλις περιέχουσα 22,000 κατοίκων, ἐγένετο ἐντελῶς ἐρείπιον. Μεγάλα ῥήγματα ἠνεῴχθησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἰκίαι διεσχίσθησαν ἀπὸ τῆς ὀροφῆς μέχρι τῶν θεμελίων καὶ τινες κατεκόπησαν οὕτως, ὥστε τὰ διαχωρίσματα ἔμειναν ἀνέπαφα, διατηρήσαντα τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν διευθέτησιν. Θάλαμοι ἔπεσαν κατὰ γῆς σῶοι μετὰ τῶν κλινῶν, αἴθουσαι μετὰ τῶν περιξ ἑδρῶν καὶ πολυθρόνων καὶ μετὰ τῶν εἰκόνων καὶ ἄλλων κοσμημάτων ἐπὶ τῶν τοίχων. Ἡ θάλασσα ἀπεσύρθη 20 πόδας, ἤ, νὰ εἴπωμεν ὀρθότερον, ἡ γῆ ὑψώθη 20 πόδας. Μακρόθεν τὸ θέαμα ἦτο μεγαλοπρεπέστατον. Ἐκ τοῦ κρατῆρος ὑψώθη μεγαλοπρεπῶς στήλη καπνοῦ, ἁπλουμένη ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὡς πελώριον ἀλεξίβροχον, 5,000 ποδῶν ὑψηλὸν, ἐκ δὲ τῶν χαμηλοτέρων στομάτων ὑπὲρ τὸν πύργον τοῦ Ἕλληνος ὑψοῦτο ἕτερον παρόμοιον ἀλεξίβροχον καπνοῦ, οὗτινος ἡ λαβὴ εἶχεν ὕψος οὐχὶ μικρότερον τῶν 10,000 ποδῶν. Ὄμβρος αἰθάλης, ὑπὸ τοῦ ἀνέμου φερόμενος, ἐκάλυφε πᾶσαν τὴν περιξ χώραν· πορτοκάλλια καὶ τριανταφύλλα ἔλαβον ἓν καὶ τὸ αὐτὸ χρῶμα, τὸ δὲ ἔδαφος τοῦ Πύργου τοῦ Ἕλληνος ἐκαλύφθη 4 1|2 δακτύλων τὸ βάθος ἐκ τῆς ἐξερευχθείσης αἰθάλης, ἥτις πᾶν χόρτον καὶ φυτὸν ἐμόλυνεν ἐν τοῖς περιβολίοις καὶ κήποις. Εὐτυχῶς ὀλίγοι ἄνθρωποι ἀπωλέσθησαν, ἀλλ' ἡ ἀπολεσθεῖσα περιουσία ἦτο μεγάλη.

Μετ' οὐ πολὺ πάντα ταῦτα λησμονηθήσονται, καὶ νέος Πύργος τοῦ Ἕλληνος ἀνοικοδομηθήσεται ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ καταστραφέντος, ἡ δὲ ματαιότης τῶν ἀνθρώπων πάλιν θὰ ἐπαναλάβῃ τὴν πορείαν αὐτῆς, ζητοῦσα εὐτυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν καὶ οὐδαμοῦ εὑρίσκουσα αὐτὴν, μέχρις οὗ νέον ῥεῦμα λάβας ἐνταφιάσῃ πάλιν τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους ἴσως, οἵτινες δὲν ἠθέλησαν νὰ λάβωσιν ὡς μαθήματα τὰ παθήματα τῶν προγόνων αὐτῶν.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

ΠΡΟΣΩΠΙΣ.

Ἡ προσωπὶς ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Θέσπιδος, ἡ δὲ χρῆσις αὐτῆς ἀνάγεται εἰς τοὺς μετημφιεσμένους τῶν ἑορτῶν τοῦ Βάκχου, καὶ εἶνε σύγχρονος μὲ τὴν γένεσιν τῆς τραγῳδίας. Ὅλοι οἱ ἐπὶ σκηνῆς ἀναβαίνοντες ἀρχαῖοι ἠθοποιοὶ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι ἐκάλυπτον τὸ πρόσωπον μὲ προσωπίδα, τὰ πάντα δὲ, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν μυθολογικῶν προσώπων, θεῶν, ἡρώων, κλπ. παριστάνοντο διὰ προσωπίδος μὲ μερικάς τινας ἰδιότητας. Οὕτως, αἱ Εὐμενίδες εἶχον ἐπὶ τοῦ προσωπείου των κόμην ἐν πλέγματι ὄφεων, ὁ Ἀκταίων τὰ ἐλαφοκέρατά του καὶ ὁ Ἄργος τοὺς ἑκατὸν ὀφθαλμούς του. Ὁ Κικέρων κακίζει ὡς ἀπαραδειγμάτιστον αὐθάδειαν τὴν τόλμην τοῦ περιφήμου Ροσκίου, ἀναβάντος ἐπὶ σκηνῆς ἄνευ προσωπείου.

Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι ἐξ ἀρχῆς ἡ προσωπὶς δὲν ἐπενοήθη διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐλατήριον τῶν ἀσωτειῶν τῆς ἀποκρέω, ἀλλ' ἀπετέλει μέρος ἀχώριστον τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν καὶ τῶν θεατρικῶν διασκεδάσεων τῶν ἀρχαίων. Αἱ πρῶται προσωπίδες κατεσκευάζοντο ἐκ φλοιοῦ δένδρων, ἀκολούθως ἐκ δέρματος κεκαλυμμένου ὑπὸ ὑφάσματος, καὶ τέλος ἐκ ξύλου, χαλκοῦ ἢ ἄλλου τινὸς ἠχητικοῦ μετάλλου· πάντοτε ὅμως περὶ τὸ στόμα ἦτο ἀναγκαῖον ἓν φύλλον μετάλλου, διὰ νὰ παρέχῃ περισσοτέραν δύναμιν καὶ ζωηρότητα εἰς τὸν λόγον. Οὐ μόνον δὲ τὸ πρόσωπον ἐκάλυπτεν ἡ ἀρχαία προσωπὶς, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὴν κεφαλὴν, μέχρι τῶν κοσμημάτων τοῦ ῥήθους τῶν γυναικῶν, πολλαὶ δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν λαμπρῶς χρωματισμέναι.

Αἱ προσωπίδες φαίνεται ὅτι ἦσαν ἄγνωστοι παρὰ τοῖς Ἑβραίοις, καί τοι τινὲς διατείνονται ὅτι μετημφιέζοντο κατὰ τὴν ἑορτὴν, καθ' ἣν ἐτέλουν τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀπελευθερώσεώς των ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀμάν, ὅστις ἠπείλησεν ὅτι θέλει καταστρέψει τὴν γενεὰν αὐτῶν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἤρχησαν νὰ μεταχειρίζωνται τὰς προσωπίδας εἴς τινας ἑορτὰς τοῦ ΙΔ΄ αἰῶνος. Οἱ δὲ ἱστορικοὶ διηγοῦνται ὅτι, ἀγομένων τῶν ἑορτῶν τῆς εἰσόδου Ἰσαβέλλης τῆς ἐκ Βαυαρίας εἰς Παρισίους, πάντες οἱ αὐλικοὶ, Πρίγκηπες, Μαρκεσίαι, Κυρίαι τῆς τιμῆς καὶ Ἄρχοντες, παρεδίδοντο εἰς μεγάλας διασκεδάσεις, κεκαλυμμένα ἔχοντες τὰ πρόσωπα διὰ προσωπείων. Πρὸ δὲ τῆς ἐποχῆς ταύτης, αἱ γυναῖκες συνήθως ἐζωγράφουν τὸ πρόσωπόν των μὲ διάφορα χρώματα καὶ ἔφερον ἐπὶ κεφαλῆς μεγάλας φενάκας. Ὁ Κάρολος ΣΤ΄, κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀσθενείας του καὶ πρὶν ἔτι προσβληθῇ ὁλοτελῶς ὑπὸ τῆς νόσου τῆς μανίας, ἠγάπα περιπαθῶς τὰς ζωηρὰς διασκεδάσεις καὶ τὰς ἑορτὰς, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐπενοήθησαν οἱ μετημφιεσμένοι χοροί. Ὡς ἐκ τῆς ἀκρατήτου δὲ μανίας του πρὸς τὰς τοιούτου εἴδους διασκεδάσεις, ὀλίγον ἔλειψε μίαν ἐσπέραν νὰ γίνῃ θῦμα τῆς ἐκβακχεύσεώς του καὶ νὰ καῇ ὁλοζώντανος. Ἰδοὺ πῶς ἀφηγοῦνται τὸ πρᾶγμα οἱ Γάλλοι ἱστορικοί:

Κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς ἀσθενείας του, ὁ Κάρολος ἠσθάνθη ἐξαίφνης ἀπρόοπτόν τινα ἀνακούφισιν, ἥτις οὐ μόνον αὐτὸν τὸν ἴδιον ἐνέπλησε χαρᾶς ἀλλ' ἅπασαν τὴν αὐλὴν, διὸ καὶ αἱ λαμπρότεραι τῶν ἡμερησίων καὶ νυκτερινῶν διασκεδάσεων ἐλάμβανον χώραν τότε εἰς τὰ παλάτια. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ἑορτῶν τούτων μία παρ' ὀλίγον ἐλάμβανεν ὀλεθριώτατον καὶ δεινὸν τέλος. Ἦτο ἡ νὺξ τῆς 29 Ἰανουαρίου 1393, καθ' ἣν ἐώρταζον εἰς τὴν αὐλὴν τοὺς γάμους χήρας τινὸς, ἐκ τῶν ἀμφιπόλων τῆς βασιλίσσης, μετά τινος νέου Ἱππότου, ἐκ τῶν τῆς συνοδίας τοῦ βασιλέως· οἱ τοιούτου εἴδους γάμοι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐλογίζοντο ὡς ἀφορμαὶ μεγίστης παραλυσίας καὶ γενικῆς ἀσωτείας. Ὁ βασιλεὺς, μετὰ πέντε ἐκ τῶν αὐλικῶν του, φορῶν ἐνδύματα σατύρου, εἰσῆλθεν ἀγνώριστος εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, καὶ ἐνῷ οἱ σύντροφοί του ἐβασάνιζον τὴν νεόνυμφον, ὁ βασιλεὺς ὑπῆγε νὰ πειράξῃ τὴν θείαν του Δούκισσαν τοῦ Βερβῶ, νέαν πριγκήπισσαν νυμφευμένην μετά τινος γέροντος. Ὁ Δοὺξ τοῦ Ὀρλεὰνς, θέλων νὰ ἀστεϊσθῇ, λαμβάνει λαθραίως μίαν τῶν λαμπάδων καὶ θέτει τὸ πῦρ εἰς τὰς ἀρθονούσας βαμβακίνων ἐνδυμασίας τῶν σατύρων, οἵτινες ὅλοι ἦσαν συνδεδεμένοι δι' ἁλύσσεων. Αἱ φλόγες διεδόθησαν ἐν ἀκαρεῖ εἰς τοὺς ταλαιπώρους αὐλικοὺς, μὴ δυναμένους νὰ ἀπαλλαχθῶσιν οὔτε τῶν ἐνδυμάτων οὔτε τῆς ἁλύσσου· τὸ συμπόσιον μετεσχηματίσθη εἰς τόπον συμφορᾶς, καὶ αὐτὸς ὁ μεταμφιεσθεὶς βασιλεὺς θὰ ἐχάνετο ἀναμφιβόλως, ἂν ἡ θεία του δὲν ἐπρολάμβανε νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ τῶν φλογῶν, περιτυλίξασα αὐτὸν διὰ τῆς μακρᾶς ἐσθῆτός της. Ἐκ τῶν πέντε συνεταίρων τοῦ βασιλέως εἷς μόνος ἀπέφυγε τὸν θάνατον, κατορθώσας νὰ συντρίψῃ τὴν ἅλυσσον καὶ τρέξας εἰς τὸ μαγειρεῖον, ὅπου ἐβρίφθη ἐντὸς δεξαμενῆς πλήρους ὕδατος, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπέθανον ἐν μέσῳ τῶν φρικτοτέρων ὀδυνῶν καὶ βασάνων. Τὸ τρομερὸν τοῦτο συμβὰν ἐπηύξησε τὴν μελαγχολίαν τοῦ βασιλέως, καὶ ἡ ἀσθένειά του ἐπανῆλθε βραδύτερα. Λέγουσι δὲ ὅτι ὁ Δοὺξ τοῦ Ὀρλεάνς εἶχε γνωρίσει τὸν οὕτω μετημφιεσμένον ἀδελφόν του, καὶ ὅτι ἤθελε νὰ ὠφεληθῇ τῆς περιστάσεως διὰ νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸν Ἅδην ὅπως εὕρῃ ἐκεῖ τὸν θεὸν τῶν Σατύρων, τὸν Πᾶνα.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἑρρίκου τοῦ Γ΄ καὶ Ἑρρίκου τοῦ Δ΄ ἀκολούθως αἱ προτομίδες ἦσαν εἰς μεγίστην χρῆσιν· αὐτὸς ὁ ἴδιος βασιλεὺς, μετημφιεσμένος καὶ φέρων προσωπίδα, διέτρεχεν ἔφιππος τὰς ὁδοὺς ὅλην τὴν νύκτα τῆς τελευταίας κυριακῆς τῆς ἀποκρέω, ἀκολουθούμενος ὑπὸ πλήθους αὐλικῶν καὶ εὐνουμένων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, οἵτινες, μετημφιεσμένοι εἰς ἐμπόρους, ζωγράφους, σατύρους καὶ σειρῆνας, κατεβασάνιζον τοὺς διαβάτας καὶ αὐτὴν τὴν ἑπομένην ἀκόμη ἡμέραν, τοὺς μὲν τύπτοντες διὰ ῥοπάλων, τοὺς δὲ καταπατοῦντες, καὶ μάλιστα ὅσους ἀπήντων προσωπιδοφοροῦντας· διότι τὴν ἡμέραν ἐκείνην μόνος ὁ βασιλεὺς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ διασκεδάζῃ μὲ προσωπίδα. Ὁ σοβαρὸς καὶ μελαγχολικὸς Λουδοβίκος Γ΄ κατήργησε τὴν παρατράγῳδον ταύτην συνήθειαν, καὶ ἡ προσωπὶς κατήντησε σχεδὸν ἄχρηστος, ἕως οὗ ἐμφανίζεται πάλιν κατὰ τὴν ἐποχὴν Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ΄, ὅστις ἀνενέωσε τὴν χρῆσιν τῶν προσωπιδοφοριῶν ἐπὶ τὸ μεγαλοπρεπέστερον καὶ μυθολογικώτερον. Καὶ ἔκτοτε, μὲ μικρὰς διακοπὰς, ἡ προσωπιδοφορία κατήντησεν ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, θεωρουμένη σχεδὸν σήμερον ὡς θρησκευτικὴ συνήθεια.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΑΒΥΣΣΙΝΙΑΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλάδ. ΜΑ΄.)

Δεσπόζουσα τῆς Ἀβυσσινίας θρησκεία ὑπῆρχεν ἄλλοτε ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολική, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἡ τῶν Μονοφυσιτῶν Κοπτῶν αἵρεσις, κλάδος καὶ οὗτος τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ κατὰ καιρὸν Ὀρθόδοξος Πατριάρχης τῆς Ἀλεξανδρείας ἔπεμπεν εἰς Ἀβυσσινίαν Ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις εἶχε πᾶσαν πνευματικὴν ἐξουσίαν, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ γνωμοδότησις ἐν πολιτικαῖς περιστάσεσιν ἦτο ἡ κατακύρωσις τῶν ἀποφάσεων τοῦτε βασιλέως καὶ τῶν πολιτικῶν συμβούλων αὐτοῦ. Πᾶν, ὅ,τι ἐν ὁποιαδήποτε περιστάσει ἐνέκρινεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος οὗτος, ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ σεβαστόν, καὶ αὐτὸς διώριζεν Ἐπισκόπους καὶ ἱερεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς κληρικοὺς ἐκ τῶν αὐτοχθόνων Ἀβυσσινῶν. Ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ θρόνος τῶν Κοπτῶν ἔστελλε καὶ αὐτὸς πάντοτε ἕνα Ἐπίσκοπον, τοῦ ὁποίου ἡ πνευματικὴ ἐξουσία περιωρίζετο εἰς μόνους τοὺς ἐν Ἀβυσσινίᾳ ὁμοθρήσκους αὐτοῦ, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ παντάπασι μέρος εἰς τὰ δημόσια πράγματα. Μέχρι τῆς Πατριαρχείας τοῦ Πατριάρχου τῆς Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου ἐστέλλετο ὁ Ὀρθόδοξος Ἀρχιεπίσκοπος· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι καὶ οἱ ἀποστελλόμενοι ἐξ Ἀλεξανδρείας Ὀρθόδοξοι Ἀρχιεπίσκοποι εἶχον μικρὰν προκοπὴν καὶ ἱκανότητα, διότι οὐδὲν ἀφῆκαν ἴχνος τῆς πολυχρονίου αὐτῶν διατριβῆς, ἐκτὸς βιβλίων τινῶν, ἅτινα φυλάττονται ὡς ἱερὰ κειμήλια ἐν ταῖς μητροπόλεσι τῆς Ἀβυσσινίας, καὶ τῶν τάφων αὐτῶν, οἵτινες ἰδιαιτέρας τιμῆς ἀξιοῦνται.

Πατριαρχεύοντος τοῦ Ἱερωθέου, οἱ Ἀβυσσινοὶ ἡγεμόνες ἔπεμψαν ἐπισήμως πρὸς τὸ Ὀρθόδοξον Πατριαρχεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας ἀπεσταλμένους, ὅπως ζητήσωσι καὶ λάβωσιν Ἀρχιεπίσκοπον· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ὁ Ὀρθόδοξος τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνος ἐθυσίασεν ἐν γνώσει 3 ἑκατομμύρια Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, καὶ διὰ τῆς ἀσυγγνώστου αὐτοῦ ἀδιαφορίας ἀπέκοψε σημαντικώτατον μέλος τοῦ Ὀρθοδόξου σώματος. Τότε ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ θρόνος τῶν Κοπτῶν ἔστειλεν Ἀρχιεπίσκοπον, καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐνισχύθη καὶ ἐξηπλώθη ἡ θρησκεία τῶν Μονοφυσιτῶν Κοπτῶν καθ' ὅλην τὴν Ἀβυσσινίαν, καὶ κατέστη δεσπόζουσα τοῦ τόπου θρησκεία σήμερον. Ἀλλὰ σὺν πᾶσι τούτοις τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν θρησκείαν πρεσβεύει μέγα μέρος τῆς Ἀβυσσινίας μέχρι σήμερον· διὰ δὲ τὴν ἔλλειψιν τῆς πνευματικῆς ἀρχῆς, καὶ διὰ τὴν ταὐτότητα τῆς γλώσσης, τῶν ἐθίμων, καὶ πρὸ πάντων τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν, συγχέεται ἡ διάκρισις, καὶ δὲν εἶνε μακρὰν ἡ παντελὴς συγχώνευσις αὐτῶν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ὀρθοδόξων φαίνεται σήμερον μικρότερος, παραβαλλόμενος πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν Κοπτῶν· ἐξέχουσιν ὅμως οἱ πρῶτοι τῶν δευτέρων κατά τε τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ χαρακτῆρος, καὶ ἕνεκα τῶν προτερημάτων τούτων προτιμῶνται ὑπὸ τοῦ νῦν αὐτοκρατορεύοντος Θεοδώρου. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Θεόδωρος δὲν γνωρίζεται εἰς ὁποτέραν τῶν δύο τούτων θρησκειῶν ἀνήκει, μᾶλλον δὲ φαίνεται συγχέων καὶ ταὐτίζων τὴν Ὀρθόδοξον καὶ Κοπτικὴν Ἐκκλησίαν. Ἄλλως τε ὅμως εἶνε ἀνὴρ μεγαλεπήβολος, ἐλευθερόφρων καὶ κέκτηται μεγάλην εὐφυΐαν καὶ πολιτικὸν νοῦν.

Τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν πρεσβεύουσι πολλοὶ ὑπήκοοι τῆς Ἀβυσσινίας, Γκιβίρται ὀνομαζόμενοι, καὶ μηδεμίαν ἄλλην γνωρίζοντες γλῶσσαν ἢ τὴν Ἀβυσσινήν. Παρεκτὸς δὲ τούτων, οἵτινες κατοικοῦσι τὰ μεσόγεια τῆς Ἀβυσσινίας καὶ κατέχουσιν ὅλον τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον, ὑπάρχουσι καὶ διάφοροι ἄλλαι Μωαμεθανικαὶ φυλαί, ἰδίαν ἔχουσαι γλῶσσαν καὶ ὁλοκλήρους κατοικοῦσαι ἐπαρχίας παρὰ τὰ μεθόρια τῆς Σουδάν, καὶ ἄλλοι εἰδωλολάτραι.

Τὴν Ἀβυσσινίαν κατοικοῦσι καὶ πολυάριθμοι Ἑβραῖοι. Τούτων πολλοὶ διϊσχυρίζονται, ὅτι ἐγκατεστάθησαν εἰς Ἀβυσσινίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὰ ἀνατολικὰ μέρη τῆς Σαμέν, ἀπὸ τῆς ἐξόδου τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξ Αἰγύπτου. Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τούτου οὐδὲν ἀναφέρει ἡ παλαιὰ Διαθήκη, οἱ δὲ Ἀβυσσινοὶ οὗτοι Ἑβραῖοι πρεσβεύουσι τὴν Μωσαϊκὴν θρησκείαν ἀπαραλλάκτως ὡς ἐκηρύχθη μετὰ τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, φαίνεται ὅτι οἱ Ἑβραῖοι ἐγκατεστάθησαν βραδύτερον εἰς Ἀβυσσινίαν μετὰ τὴν ἁλωσίαν. Τοὐλάχιστον ἐπὶ Χριστοῦ ὑπῆρχεν ἐν Ἀβυσσινίᾳ ἀκμάζον Ἑβραϊκὸν βασίλειον, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων (Κεφ. Η΄. ἐδ. 26—40). Οὗτοι οἱ ἐν Ἀβυσσινίᾳ Ἑβραῖοι διετήρησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν καὶ τὴν βασιλείαν μέχρι τοῦ τέλους τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, κυβερνώμενοι ὑπὸ ἰδίων βασιλέων, οἵτινες ἐκαυχῶντο ὅτι ἐγενεαλογοῦντο ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Δαβίδ, συγκροτοῦντες ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης στρατὸν ἐκ 50 χιλιάδων ἀνδρῶν καὶ ἐπέκειναι, καὶ φυλάττοντες ἀκριβῶς τὰ πάτρια ἔθιμα, τοὺς νόμους, τὴν Μωσαϊκὴν θρησκείαν, καὶ αὐτὴν τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν! Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ 16ου αἰῶνος ἀπώλεσαν τὴν βασιλικὴν αὐτῶν γενεάν, καὶ ὑπέκυψαν εἰς τοὺς Ἀβυσσινοὺς Χριστιανοὺς ἡγεμόνας, ἤδη δὲ ὑπάρχουσι διεσπαρμένοι καθ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἀβυσσινίας, μετερχόμενοι τὴν ξυλουργίαν καὶ σιδηρουργίαν.

Ἐκτὸς τῆς Ἑβραϊκῆς καὶ Μωαμεθανικῆς, πᾶσα ἄλλη θρησκεία εἶνε ἀνεκτὴ κατὰ τὴν Ἀβυσσινίαν, καὶ προστατεύεται ὑπὸ τοῦ ἀστυκοῦ δικαίου· τὰ δὲ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ δικαιώματα ἔχουσι μόνον οἱ ὀπαδοὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἀνεξαιρέτως. Ἀπαγορεύεται δὲ αὐστηρῶς καὶ καταδιώκεται ὁ προσηλυτισμὸς τῶν Χριστιανῶν.

Τοὺς λαοὺς τῆς Ἀβυσσινίας οὐδέποτε κατέθλιψε δεσποτισμός. Φύσει φιλελεύθεροι καὶ ἀνδρεῖοι, προστατεύουσι μετ' ἀπαραδειγματίστου ἐπιμονῆς τὴν ἐλευθερίαν καὶ θρησκείαν. Οὐδόλως εἰσὶν ἄγριοι, ὡς φανταζόμεθα βεβαίως ἡμεῖς αὐτούς, συγχέοντες μετὰ τῶν λοιπῶν περιοίκων ἀγρίων φυλῶν τῆς Ἀφρικῆς, μήτε δόλιοι, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἥμεροι, ἠπιώτατοι, ἐπιδεκτικοὶ μαθήσεως καὶ προαγωγῆς καὶ λίαν φιλόξενοι. Ὁ μὴ περιηγηθεὶς τὴν Ἀβυσσινίαν ἀδύνατον εἶνε νὰ φαντασθῇ μεθ' ὁποίας θρησκευτικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἀκριβείας τηρεῖται ἐν αὐτῇ τὸ καθῆκον τοῦτο. Ὅπως ἀποδείξωμεν τὰ ὄντως πατριαρχικὰ ἤθη τοῦ λαοῦ τούτου ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ὁ πρὸς τοὺς ξένους ἀπευθυνόμενος χαιρετισμὸς ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἀβυσσινίᾳ, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τοῖς ἐνδοτέροις διαμενουσῶν ἀγρίων λεγομένων φυλῶν συγκριτικῶς ὡς πρὸς τὰς λοιπάς, ἄρχεται διὰ τῆς εὐχῆς ταύτης: «Εὐλογημένος νὰ ἦνε, ὦ ξένε, ὁ τόπος, ἐφ' οὗ πατεῖς!»

Ὁ λαὸς τῆς Ἀβυσσινίας εἶνε ὡς χρυσὸς ἐρριμμένος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀπαιτεῖται καλὸς τεχνίτης ἵνα καθαρίσῃ καὶ διαπλάσῃ αὐτὸν, καὶ κατασκευάσῃ δι' αὐτοῦ ὅ,τι πολύτιμον θέλει. Ἂν οἱ Ἀβυσσινοὶ δὲν ἔκαμον σημαντικὴν πρόοδον εἰς τὸν πολιτισμὸν, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ χώρα αὐτῶν περικλείεται ὑπὸ τῶν βαρβαρωτέρων καὶ σκοτεινοτέρων ἀγρίων ἐθνῶν, ἐν οἷς ἐξέχουσιν ἐπὶ ἀγριότητι αἱ ἀπολίτιστοι φυλαὶ τοῦ Σομαύλη, τῆς Σουδὰν ἡ Νουβίας καὶ αἱ ἔτι ἀγριώτεραι τῶν Γάλλα, καθ' ὧν ὁ νῦν Αὐτοκρατορεύων Θεόδωρος εὑρίσκεται ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν εἰς διηνεκῆ πόλεμον, καὶ αἱ πλεῖσται τῶν ὁποίων ὀλίγον κατ' ὀλίγον κλίνουσι τὸν αὐχένα εἰς τὸν Ἀβυσσινὸν ἡμιπολιτισμόν.

Καίτοι ὅμως μὴ λαβοῦσα ἡ Ἀβυσσινία σχέσιν μετὰ πεπολιτισμένων, (διότι μόλις ἐπ' ἐσχάτων ἤρξαντο ἐπισκεπτόμενοι αὐτὴν Εὐρωπαῖοι, ἐκ τῶν δεσποζουσῶν γειτονικῶν Τουρκικῶν χωρῶν ὁρμώμενοι μὲ κίνδυνον πολλάκις τῆς ζωῆς των), οὐχ ἧττον ὅμως δύναται νὰ θεωρηθῇ δικαίως τὸ ῥόδον καὶ ἡ βασιλὶς πάντων τῶν τῆς μεσογείου Ἀφρικῆς βασιλείων κατά τε τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν ἀνδρίαν. Οὐχὶ εὐκαταφρόνητοι εἰσὶν ἡ γεωργία, ἡ ὑφαντικὴ, καὶ πᾶσα βιομηχανία. Ἡ κτηνοτροφία ὑπάρχει αὐτόθι εἰς ἄκρον περιποιημένη, διότι ὁ πτωχότερος τῶν χωρικῶν εἶνε κάτοχος πεντακοσίων τοὐλάχιστον ἢ καὶ πλειοτέρων θρεμμάτων, πρὸ πάντων δὲ βοῶν. Ἐκ τῶν σιτηρῶν καλλιεργεῖται ἐν Ἀβυσσινίᾳ ὁ ἀραβόσιτος καὶ τὸ νούγκους, ἐλαιόσπορος παρέχων τὸ καλήτερον καὶ νοστιμώτερον ἔλαιον. Ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ τῶν λοιπῶν ἐν Εὐρώπῃ γνωστῶν σιτηρῶν καὶ ὀσπρίων, καλλιεργοῦνται καὶ ἄλλα εἴδη δημητριακῶν, γλυκύτατα τὴν γεῦσιν καὶ θρεπτικὰ, ὅλως δὲ ἄγνωστα ἡμῖν· οἷον, αἱ ἐν εἴδει σταφυλῆς ἔκ τινος ἀειθαλοῦς ἀνα δενδράδος φυόμεναι ὀπῶραι, αἵτινες χορηγοῦσι τὸν καλήτερον σάπωνα, ὅστις ἔχει ἰδιότητα νὰ λευκαίνῃ καὶ νὰ καθαρίζῃ τὰ ἐξ ἐλαίου ἢ λίπους ἐσιγματισμένα ὑφάσματα κτλ. Ἡ τυροποιία εἶνε ἄγνωστος τοῖς Ἀβυσσινοῖς, τὸ δὲ ἄφθονον γάλα τῶν ζώων αὐτῶν μεταχειρίζονται εἰς τὴν ζύμωσιν τοῦ ἄρτου, ὅστις διὰ τοῦτο εἶνε ἁπαλώτερος καὶ ὡραιότερος τοῦ παρ' ἡμῖν Ἱσπανικοῦ ἄρτου (pain d' Espagne).

Ἐκτὸς τῶν ἐν Εὐρώπῃ γνωστῶν ἀνθέων, ὑπάρχουσιν εἰς τὰς εὐδαίμονας χώρας τῆς Ἀβυσσινίας λειμῶνες καὶ παράδεισοι πλήρεις ποικίλων καὶ εὐόσμων διαφόρου εἴδους ἀνθέων, τὰ δὲ δάση τῶν ὀρέων καὶ τῶν κοιλάδων ἀφθονοῦσιν εἰς ὀπωροφόρα δένδρα, οἷον λεμονέας, ῥοδακινέας, καὶ ἄλλα ἄγνωστα ἐν Εὐρώπῃ. Αἱ πεδιάδες καὶ αἱ κοιλάδες εἰσὶ καρποφορώτατα, διαβρεχόμεναι πανταχοῦ ὑπὸ ποταμῶν καὶ ῥυακίων, διάφορα δὲ ἥμερα καὶ ἄγρια ζῶα καὶ ἄλλα ποικιλόχροα πτηνὰ διαιτῶνται εἰς πλῆθος καθ' ἅπαντα τὸν ἐπίγειον τοῦτον παράδεισον, οὗτινος πᾶσα σπιθαμὴ γῆς, μηδ' αὐτῶν τῶν ἀποτομωτάτων καὶ ἀποκέντρων ὀρέων ἐξαιρουμένων, ἐστὶ καλλιεργήσιμος καὶ κεκαλυμμένη ὑπὸ ἀμπέλων. Ἀξία δὲ σημειώσεως ἐστὶν ἰδίως ἡ πλείστας ὅσας παρέχουσα τὰς εὐκολίας τῆς μετακομίσεως καὶ τῆς ταχυδρομίας στρουθοκάμηλος ἢ γοργοκάμηλος, τὸ τοῖς Ἀβυσσινοῖς προσφιλὲς τοῦτο πτηνὸν, καθὸ ἐκτελοῦν ὑπηρεσίαν ἵππου καὶ καμήλου.

Τὸ βασίλειον τῶν ὀρυκτῶν ἐπίσης ἐστὶ πλουσιώτατον ἐν Ἀβυσσινίᾳ, καί τοι μὴ μεταλλευόμενον, ἐκτὸς τοῦ σιδήρου, ὅστις εἶνε ὑπέρτερος τοῦ Ῥωσσικοῦ καὶ τοῦ Γερμανικοῦ. Οἱ Ἀβυσσινοὶ ἀποτελοῦσι τὴν μοναδικὴν καὶ σπανίαν ἐξαίρεσιν ἐν μέσῳ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν τῆς ὑφηλίου, τῶν λατρευόντων τὸ χρυσοῦν τοῦ Βαὰλ ἄγαλμα. Ὁ χρυσὸς, τὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἀνησυχίας πρόξενον μέταλλον τοῦτο, περιφρονεῖται καὶ καταδιώκεται μάλιστα ἐν Ἀβυσσινίᾳ, περιοριζομένης τὸ πολὺ τῆς χρήσεως αὐτοῦ ὡς κοσμήματος ἐν τοῖς οἴκοις καὶ τοῖς ναοῖς. (1) Ὡς νομίσματα δὲ συναλλαγῆς εἰσὶ παρ' αὐτοῖς ἐν χρήσει τὰ Μεξικανικὰ καὶ Γερμανικὰ τάλληρα, ἕκαστος δὲ βοῦς, τιμώμενος ἑνὸς ταλλήρου, χρησιμεύει πολλάκις καὶ ὡς μονὰς ἀνταλλαγῆς. Ἀντὶ δὲ μικρῶν νομισμάτων μεταχειρίζονται εἶδός τι μεταλλικοῦ ἅλατος. Τοσαύτη δὲ ἐστὶν ἡ ἀποστροφὴ τῶν Ἀβυσσινῶν πρὸς τὸ ἐμπόριον τῶν νομισμάτων, ὥστε τὸ παρ' αὐτοῖς περιφρονητικὸν ἐπάγγελμα τοῦ ἀργυραμοιβοῦ ἢ κολλυβιστοῦ μετέρχονται μόνον οἱ Μωαμεθανοὶ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, Χριστιανὸς δὲ οὐδείς.

Νομοθεσίαν ἔχουσιν, ὡς εἴρηται, οἱ Ἀβυσσινοὶ τοὺς κώδικας τῶν Χριστιανῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων. Ἀρκετοὶ διέπρεψαν καὶ διαπρέπουσιν ἐν αὐτοῖς σοφοὶ, οἷον, συγγραφεῖς ἱστορίας, ποιήσεως, ῥητορικῆς, ἀστρονομίας, κτλ. κτλ. Ἀλλ' ἡ ἔλλειψις δυστυχῶς ἄχρι σήμερον τυπογραφίας ἐνταφιάζει πολλὰ ἀξιοσπούδαστα τῳόντι πονήματα, καὶ ὁ χρόνος δείξει εἰς τὴν Εὐρώπην πολλὰ καὶ ἀπίστευτα πράγματα. Οἱ πατέρες τοῦ περιφήμου Ἑλληνικοῦ ναοῦ τῆς Ἀζούμ διατηροῦσι τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ ἱστορίαν τῆς Ἀβυσσινίας, καὶ προάγουσιν αὐτὰς ὁσημέραι τελειοποιοῦντες. Ἡ Ἀζοὺμ ἦτο ἡ ἕδρα τῆς Αὐτοκρατορίας, ἔνθα ἤκμασεν ἡ Αἰθιοπικὴ φιλοσοφία ἡνωμένη μετὰ τῆς ὑψηλῆς Ἑλληνικῆς παιδείας.

Ὁ ναὸς τῆς Ἀζοὺμ σώζεται ἄχρι τῆς σήμερον ἀκέραιος, διάφοροι δὲ Ἑλληνικαὶ ἐπιγραφαὶ ἐν αὐτῷ, δύο ὀβελίσκοι καὶ ἄλλα Ἑλληνικὰ λείψανα, ἐν τῇ πόλει σωζόμενα καὶ μετὰ θρησκευτικῆς προσοχῆς περιποιούμενα, μαρτυροῦσι τὸν Ἑλληνοαιθιοπικὸν πολιτισμὸν τῆς Ἀβυσσινίας. Ὁ πρὸς τὰ λείψανα δὲ ταῦτα σεβασμὸς τῶν Ἀβυσσινῶν ἀποδεικνύει ὅτι ὑπὸ τὴν τέφραν διατηρεῖται ἄσβεστος ὁ σπινθὴρ τοῦ Ἀβυσσινιακοῦ αἰσθήματος.

Ἡ Ἀβυσσινία ἔχει συνθήκας μεθ' ὅλων σχεδὸν τῶν Καλιφῶν, ὡς καὶ μετὰ τῶν Σουλτάνων Σελὴμ καὶ Μωάμεθ, ὅτε οὗτοι στρατεύσαντες πρὸς κατάκτησιν τῆς χώρας ἐπανῆλθον ἄπρακτοι, διὰ τὸ ὅλως ἀπόρθητον αὐτῆς, καθὸ κειμένης ἐπὶ φυσικοῦ ὀχυροῦ ὀροπεδίου ἐκ γρανίτου. Οἱ πολιτικοὶ τῆς Ἀβυσσινίας γνωρίζουσι κάλλιστα τὴν δύναμιν τῶν συνθηκῶν, τὸ διεθνὲς δίκαιον κτλ. Οἱ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἔχουσιν αὐστηροτάτας διαταγὰς ὅπως καταδιώκωσι τὸ δουλεμπόριον. Ὅτε ὁ νῦν αὐτοκρατορεύων Θεόδωρος (πρότερον γενικὸς Διοικητὴς τῆς συνορευούσης τῇ Σουδὰν ἐπαρχίας Κόῤῥας, καλούμενος Κάσσας, γαμβρὸς δὲ ἐκ θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Γονδά-

(1) Οἱ πολύκροτοι κωδωνίσκοι ἢ σήμαντρα τῶν ἐκκλησιῶν, περὶ ὧν ἀνωτέρω εἴρηται, εἰσὶ συνήθως κατεσκευασμένοι ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ, διδόμενοι ἑκάστῳ τῶν ἐκκλησιαζομένων κατὰ τὸν βαθμὸν αὐτοῦ. Οἱ ξένοι ἀεὶ τιμῶνται διὰ χρυσοῦ ὀργάνου καὶ ἐλεφαντίνης ῥάβδου (πατερίτσας). Αἱ Μητροπολιτικαὶ ἐκκλησίαι εἰσὶν ἐστρωμέναι διὰ πολυτελῶν Περσικῶν ταπήτων, τὰ δὲ ἱερὰ ἄμφια συνίστανται ἐκ βαρυτίμων χρυσοϋφάντων Ἰνδικῶν καὶ Εὐρωπαϊκῶν ὑφασμάτων (στόφων).

ρης Ρασσάλη), μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἐπονείδιστον διαγωγὴν τοῦ πενθεροῦ του, ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ μετὰ διαφόρους εὐτυχεῖς μάχας εἰσήλασεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ὀροπεδίου τῆς Γονδάρης, μετὰ τοῦ Ρασσάλη συνέλαβεν αἰχμάλωτον καὶ τὸν Ὀμὲρ-βέην, ἀπεσταλμένον τοῦ Ἀββᾶς-πασσᾶ, μεθ' ὅλων τῶν πρὸς αὐτὸν δώρων. Καὶ τῷ μὲν πεπτωκότι Ρασσάλῃ, ἀφοῦ ἀνεγνωρίσθη βασιλεὺς παρὰ τῶν λοιπῶν ἡγεμόνων τοῦ Τιγραίου καὶ τῆς Σχόας, ἐχορήγησεν ὁλόκληρον ἐπαρχίαν λίαν προσοδοφόρον· τὸν δὲ Ὀμὲρ-βέην παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ, μετεχειρίζετο ἀξιοπρεπῶς, καὶ, τῶν κατὰ τὰ μεθόρια ὁδῶν ἐξασφαλισθεισῶν, ἔπεμψεν εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ, δοὺς καὶ δισχίλια τάλληρα ἀντίτιμον τῶν εἰκοσιπέντε αἰχμαλώτων παίδων καὶ κορασίων, πεμπομένων ὡς δῶρον παρὰ τοῦ Ρασσάλη πρὸς τὸν ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου, εἰπὼν ἵνα ἀγοράσῃ ἕτερα ἀντ' αὐτῶν ἐκ τῶν Τουρκικῶν ἐπαρχιῶν, ὡς κωλυομένης τῆς δουλείας ἐν τῇ χριστιανικῇ Ἀβυσσινίᾳ.

Ὁ στρατὸς τῆς Ἀβυσσινίας εἶνε ἀρκετὰ καλῶς διωργανωμένος, διαφέρων τῶν λοιπῶν πολιτῶν μόνον κατὰ τὴν ἀρθονίαν τῆς κόμης καὶ τὴν ὁπλοφορίαν· τὸ ἔνδυμα εἶνε σχεδὸν τὸ αὐτό. Οἱ ἀξιωματικοί, καὶ ἰδίως οἱ τοῦ Αὐτοκράτορος ὑπασπισταί, ἔχουσιν, ὡς εἴρηται, τὸ ἀξίωμα ἐκκλησιαστικοῦ διακόνου. Ἐν γένει δὲ ὁ Ἀβυσσινὸς λαὸς εἶνε εὔχαρις, διάγων συνήθως τὰς νύκτας μετὰ μουσικῶν ὀργάνων, καὶ χορῶν καὶ ᾀσμάτων· ταῦτα δὲ συνήθως εἰσὶν ἡρωϊκά, ἐγκώμια κυρίως τῶν ἀνδραγαθημάτων διαφόρων βασιλέων. Διότι οἱ Ἀβυσσινοὶ πλεῖστον σέβας καὶ ἀγάπην τρέφουσι πρὸς τοὺς κατὰ καιροὺς βασιλεῖς αὐτῶν, πᾶσα δὲ πρᾶξις τελειοῦται μεθ' ὅρκου εἰς τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ ἀγοροπωλησία· ὁ Ἀβυσσινὸς ἐπικυρόνει πᾶσαν πρᾶξιν, ἐπιφωνῶν· «Ἰμοὺτ Νοῦγκος!» ὅ ἐστιν, ἐν ὀνόματι τοῦ Αὐτοκράτορος! Πρὸς τούτοις ὁ τῆς Ἀβυσσινίας λαὸς εἶνε φύσει νοήμων, διὸ καὶ γνωρίζει κάλλιστα τοὺς κληρικοὺς καὶ λαοπλάνους, καὶ δὲν ἀνέχεται ποτὲ νὰ ἀπατηθῇ ὑπ' αὐτῶν.

Ἀπὸ τῆς ΙΒ' ἑκατονταετηρίδος πολλὰς προσπαθείας κατέβαλον οἵ τε Πορτογάλλοι καὶ τὰ καλογηρικὰ τάγματα τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ Φραγκισκανῶν ὅπως καθυποτάξωσι τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην εἰς τὴν τῆς Ῥώμης. Πορτογάλλος τις Ἰησουΐτης μάλιστα, Μανδέζιος ὀνόματι, κατώρθωσε νὰ ἀναγνωρισθῇ Μητροπολίτης ὑπὸ τῶν Ἀβυσσινῶν τῷ 1624. Θελήσας ὅμως νὰ εἰσαγάγῃ καινοτομίας περὶ τὴν λατρείαν καὶ τὴν εἰθισμένην Ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, ἐδιώχθη κακῶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Ἀβυσσινῶν Βασιλείδου, ὀκτὼ μόνα ἔτη ἀρχιερατεύσας· ὁ δὲ παροξυνθεὶς διὰ τὰς καινοτομίας ταύτας λαὸς ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὰ ἀρχαῖά του ἔθιμα. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πᾶσα ἀπόπειρα πρὸς συμβιβασμὸν ὑπῆρξεν ἀδύνατος, καὶ τόσον οἱ Ἀβυσσινοὶ διετήρησαν ἄσπονδον μῖσος πρὸς τοὺς Λατίνους μοναχούς, ὥστε πολλοὺς ἱερεῖς, ἀποσταλέντας ἐκεῖσε ὑπὸ τῆς Παπικῆς Προπαγάνδας, ἐφόνευσαν ἀπηνῶς. Τόσην δὲ ἀπέχθειαν ἔχουσιν ἔτι καὶ νῦν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Φράγκου διὰ τοὺς προσηλυτομανεῖς Ἰεραποστόλους, ὥστε νομίζουσιν ὅτι ὁ τυχὼν Εὐρωπαῖος μόνον χάριν προσηλυτισμοῦ μεταβαίνει εἰς Ἀβυσσινίαν καὶ οὐχὶ δι' ἄλλο τι.

Ἀλλ' οἱ ἀπὸ τοσούτων ἐτῶν ἀνενδότως ἐξασκοῦντες τὴν προσηλυτομανίαν Δυτικοὶ Ἱεραπόστολοι, καὶ τοι μηδὲν κατορθώσαντες μέχρι τοῦδε μεθ' ὅλας τὰς πολυειδεῖς δολοπλοκίας αὐτῶν καὶ τὰς ἀναριθμήτους πανουργίας, δὲν παύουσιν ὅμως ἔτι καὶ νῦν ἐπιμόνως ἐπιδιώκοντες τὸ προσῳλεῖς αὐτοῖς ἔργον τῆς διαδόσεως τῆς Παπικῆς Προπαγάνδας καὶ τῆς καθυποτάξεως τῆς Ἀβυσσινικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκήν. Ἔχουσι δὲ ὡς ὁρμητήριον ἐν δειναῖς περιστάσεσι τὴν παράλιον πόλιν Μουσσάβαν, ὑποκειμένην εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς Αἰγύπτου, εἰς ἣν καὶ καταφεύγουσι καταδιωκόμενοι, καιροφυλακτοῦντες ὅπως νέας ποιήσωσιν ἐκδρομάς, καὶ ὠφελούμενοι ἰδίως ἐκ τῶν συνεχῶν ἐμφυλίων πολέμων τῆς Ἀβυσσινίας.

Ἂς ἐλπίζωμεν ὅτι ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, ἀπαλλαγεῖσα μίαν ἡμέραν τῶν ἐπ' ἐσχάτων καταπολιορκησάντων αὐτὴν πολυειδῶν περισπασμῶν, θέλει ἀναλάβει δραστηριώτερον τὸ μέγα ἔργον τοῦ τῶν Ἀβυσσινῶν προσηλυτισμοῦ. Ὅπως δὲ ἐπιτύχῃ τοῦ τοιούτου, οὐδενὸς ἐκ τῶν βιαίων ἢ πανούργων μέσων τῆς Δυτικῆς Προπαγάνδας ὑπάρχει ἀνάγκη, καθόσον ἔχει ὑπὲρ αὐτῆς τὴν ἀνέκαθεν ὑπόληψιν καὶ κλίσιν τῶν Ἀβυσσινῶν πρὸς τὸ ἡμέτερον δόγμα, καὶ τὴν ἰσχυρὰν ἀρωγὴν τοῦ μεγαλεπηβόλου ἡγεμόνος αὐτῶν, ὅστις, ὡς ἄλλος Πέτρος τῆς Ῥωσσίας, συμπράξει βεβαίως εἰς τὸ ποθητὸν τοῦτο ἔργον, ὅπερ θέλει παγιώσει τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐνομίαν τοῦ μεγάλου καὶ εὐδαίμονος Κράτους του. Ἀρκεῖ μόνον νὰ κατορθωθῇ ὅπως ἀποσταλῶσιν εἰς Ἑλλάδα νέοι τινὲς Ἀβυσσινοὶ διὰ νὰ σπουδάσωσι τὴν Θεολογίαν, καὶ χειροτονηθέντες ἀκολούθως ἱερεῖς, νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, διαδίδοντες τοῖς ὁμογενέσιν αὐτῶν ἀνόθευτα τὰ δόγματα τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Εἴθε ὁ νῦν ἐπαξίως διέπων τὸν Ἀλεξανδρινὸν θρόνον Ποιμενάρχης ἐπανορθώσοι τὰς ἐλλείψεις τῶν προκατόχων αὐτοῦ, ἐπιλαμβανόμενος ἐν καιρῷ εὐθέτῳ τοῦ σπουδαιοτάτου καὶ τὰ μάλα ἐνδιαφέροντος τὸ Ὀρθόδοξον πλήρωμα ἀντικειμένου τούτου, καὶ ἀναγράψοι οὕτω τὸ σεβαστὸν αὐτοῦ ὄνομα εἰς τὰς πλάκας τῆς ἀθανασίας διὰ κατορθώματος, ὅπερ αἱ ἐπελευσόμεναι γενεαὶ θέλουν ἀναφέρει πάντοτε μετ' εὐγνωμοσύνης.

ΦΥΣΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΩΓΟΥ, ἰατροῦ.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΕΡΩΝ ΠΑΡΑΣΙΤΩΝ ΖΩΥΦΙΩΝ.

Τὰ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἐνδιαιτώμενα καὶ πολυειδῶς τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐνοχλοῦντα ζωύφια εἰσὶ πολλὰ καὶ διάφορα ὡς γνωστόν. Διήρηνται δὲ ταῦτα εἰς δερματόζωα καὶ ἐπίζωα· ἀλλ' ἡμεῖς μόνον περὶ τῶν δευτέρων ποιησόμεθα τὸν λόγον, τοῦτο μὲν διότι ταῦτα εἰσὶ τὰ συνηθέστατα παρ' ἡμῖν, (διὰ τοῦτο καὶ τις τῶν Βαυαρῶν ἔλεγεν ὅτι ἀποτελοῦσι τὸν μεγαλήτερον ἡμῶν ἐθνικὸν πλοῦτον,) τοῦτο δὲ διότι ἡ περιγραφὴ καὶ κατανόησις αὐτῶν δὲν εἶνε μακρὰ καὶ δύσκολος.

ΠΕΡΙ ΨΥΛΛΟΥ.

Ὁ κοινὸς ψύλλος, ὅστις ἐκτὸς τῆς Νέας Ὁλλανδίας εἰς ὅλον τὸν ἄλλον κόσμον εἶνε γνωστός, ἔχει χρῶμα ἐρυθρωπὸν μᾶλλον, καὶ ἀνήκει εἰς τὴν τῶν ἀπτέρων κλάσιν. Τὸ ἔντομον τοῦτο, ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον τιθέμενον, παρίστησι φοβερὰν καὶ ἀγρίαν μορφήν. Χαρακτηρίζεται δὲ διὰ τοῦ ἐπιμήκους καὶ ὀξυτάτου ῥύγχους (προβοσκίδος), τὸ ὁποῖον φέρει ἔμπροσθεν τῆς κεφαλῆς του, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἀπομυζᾷ τοὺς χυμούς, ἐξ ὧν τρέφεται, ὡς καὶ διὰ τῶν ἓξ ποδῶν του. Ὁ ἄρρην ψύλλος εἶνε συνήθως πολλῷ μικρότερος τοῦ θήλεος, καὶ ἔχει τὴν ἄκραν τῆς κοιλίας ὀξυτέραν ἢ ὁ δεύτερος. Ἕτερος χαρακτὴρ τοῦ ψύλλου εἶνε οἱ μεγάλοι καὶ ὑψηλοὶ ὀπίσθιοι πόδες του, διὰ τοῦτο καὶ πηδᾷ τόσῳ εὐκόλως, ἀκρίδος δίκην· αἱ κινήσεις ἑπομένως τοῦ ἐν λόγῳ ζώου ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ βάρος καὶ τὸν διοργανισμὸν αὐτοῦ. Ὑπελογίσθη ὅτι εἷς ψύλλος δύναται νὰ πηδήσῃ ἀπόστασιν ἑκατονταπλασίως μεγαλητέραν τοῦ μήκους τοῦ σώματός του. Τὸ ἀξιοπεριεργότερον ὅμως ἁπάντων εἶνε τὸ ἑξῆς. Πλεῖστοι τῶν ἀναγνωστῶν γνωρίζουσιν ἴσως ὅτι πάντα τὰ ἔντομα, τὰ ἀποτελοῦντα τὴν κλάσιν τῶν Ἀπτέρων ἢ Ἀρανοπτέρων λεγομένων, δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰ στάδια ἢ τὰς μεταμορφώσεις ἐκείνας, αἵτινες χαρακτηρίζουσι τὴν διάφορον ἡλικίαν καὶ τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τῶν ἄλλων ἐντόμων· καὶ ὅμως ὁ ψύλλος, καίτοι ἀνήκων εἰς τὴν αὐτὴν κλάσιν, ἐξαιρεῖται τοῦ κανόνος τούτου. Ὁ ψύλλος εἶνε ὠοτόκον ζῶον, καὶ διατρέχει διάφορα στάδια, ἤτοι ἀπὸ τοῦ ὠοῦ μεταμορφοῦται εἰς κάμπην ἢ σκώληκα, ἀπὸ τούτου εἰς νύμφην ἢ χρυσαλίδα, καὶ ἀπὸ ταύτης τέλος εἰς τέλειον ἔντομον, ὅμοιον τῷ παραγαγόντι. Πᾶσαι δ' αὗται αἱ μεταμορφώσεις τελοῦνται ἐντὸς 18—20 ἡμερῶν. Τὰ ὠὰ τοῦ ψύλλου εἰσὶ λευκά, ἱκανῶς εὐμεγέθη (1]3 ‴), πιθοειδῆ, καὶ ἐναποτίθενται πρὸς ἀνάπτυξιν ἢ ἐντὸς σκυβάλων καὶ κόνεως, ἢ ἐντὸς τῶν πτυχῶν τῶν ῥωμυνῶν ἡμῶν κτλ.

Ὁ ψύλλος, ὡς γνωστόν, ἐνδιαιτᾶται καὶ παρ' ἀνθρώποις καὶ παρὰ ζώοις· πρὸ πάντων ὅμως ἀγαπᾷ τὸ γυναικεῖον σῶμα, ὅπερ, ὡς φαίνεται, καθὸ εὔσαρκον καὶ τρυφερώτερον, ἀρέσκει παραπολὺ εἰς τὸ ζωῦριον τοῦτο.

ΠΕΡΙ ΦΘΕΙΡΩΝ.

Ὑπάρχουσι 32 εἴδη φθειρῶν. Ἐκ τούτων ὅμως μόνον τρία ἐπισκέπτονται τὸν ἄνθρωπον, καὶ αὐτὰ κυρίως θέλω περιγράψει ἐνταῦθα. Εἰσὶ δὲ ταῦτα: οἱ τῆς κεφαλῆς λεγόμενοι φθεῖρες, οἱ τοῦ σώματος ἢ τῶν ἱματίων, καὶ οἱ τοῦ τριχωτοῦ μέρους τοῦ ὑπογαστρίου ἢ τῆς ἡβικῆς χώρας. Ἀλλὰ πρὶν ἐξετάσω ἓν ἕκαστον εἶδος, ἐπιτραπήτω μοι ἵνα εἴπω ὀλίγα τινὰ περὶ ὅλων ἐν γένει.

Οἱ φθεῖρες ζῶσι μόνον παρὰ τοῖς διαφόροις ζώοις· εἷς μόνος μεταξὺ αὐτῶν, ὁ ξυλόφθειρ, ὁ κοινῶς λεγόμενος σανιδόψειρα, ἐξαιρεῖται τοῦ κανόνος τούτου· πάντες οἱ ἄλλοι τρέφονται ἐκ τῶν χυμῶν καὶ τοῦ αἵματος τῶν ζώων. Πρὸς κατόρθωσιν δὲ τούτου ἔχουσι πρὸς τὸ ἔμπροσθεν μέρος τῆς κεφαλῆς των ἱκανῶς ὀξὺ ῥύγχος, διὰ τοῦ ὁποίου διατρυπῶσι τὸ δέρμα τοῦ ζώου καὶ ἀπορροφῶσιν οὕτω τὴν ἐξαρκοῦσαν τροφήν. Ἀξιοπαρατήρητον δὲ συνάμα ὅτι τὰ πλειότερα τῶν ζώων καταβασανίζονται ὑπὸ ἰδιαιτέρου τινὸς φθειρός· οὐχ ἧττον ὅμως ὑπάρχουσι καί τινα, ὡς π. χ. οἱ βόες, αἱ ἀλεκτορίδες, οἱ χαραδριοί, αἱ ἔλαφοι κτλ. παρ' οἷς πολλὰ εἴδη ἐνδιαιτῶνται.

Οἱ φθεῖρες γεννῶσιν, ὡς γνωστόν, ὡσαύτως ὠά, ἱκανῶς μάλιστα εὐμεγέθη (1]4 ‴), καὶ τὰ ὁποῖα ἡμεῖς κόνιν ἢ κόνιδα ὀνομάζομεν· ἡ ἐναπόθεσις δὲ τούτων γίνεται ἐπὶ τῶν τριχῶν, ἢ ἐντὸς τῶν πτυχῶν τῶν ἱματίων. Πρὸς ἐντελῆ αὐτῶν γονιμοποίησιν ἀπαιτοῦνται ἓξ μόνον ἡμέραι. Ἑκάστη θήλεια φθεὶρ γεννᾷ διὰ μιᾶς 50 περίπου ὠάρια, αἱ δὲ ἐξ αὐτῶν παραγόμεναι νέαι φθεῖρες ἐντὸς 13 ἡμερῶν ἀποβαίνουσιν ὡσαύτως μητέρες.

Οἱ φθεῖρες τοῦ ἀνθρώπου διαιροῦνται, ὡς εἶπον, εἰς τρία εἴδη. Οἱ τῆς κεφαλῆς ἔχουσιν ὡς ἑξῆς. Ὁ θώραξ αὐτῶν εἶνε στενότερος τῆς κοιλίας καὶ τετραγωνικὸς μᾶλλον, τὸ χρῶμα ὁτὲ μὲν ἐλαιόχρουν ὁτὲ δὲ λευκωπόν, οἱ πόδες ἐξ ὧν ἀριθμὸν καὶ ὁμοιόμορφοι. Τὰ θήλεα εἰσὶ καὶ μεγαλήτερα καὶ πολυπληθέστερα τῶν ἀῤῥένων.

Τὸ δεύτερον εἶδος, ἤτοι οἱ τοῦ σώματος ἢ τῶν ἱματίων φθεῖρες, διαφέρουσι τῶν προγραφεισῶν κατὰ τὰ ἑξῆς: α) εἰσὶ μεγαλήτεροι· β) οἱ πόδες αὐτῶν, ἐξ ὡσαύτως τὸν ἀριθμὸν, εἰσὶ λεπτότεροι μὲν ἀλλ' ἐπιμηκέστεροι· γ) ἔχουσι τὸ ῥύγχος πολλῷ μεῖζον· καὶ δ) τὸ χρῶμά των εἶνε λευκότερον.

Οἱ τῆς ἤβης τέλος φθεῖρες διαφέρουσι κατὰ πολλὰ τῶν δύο πρώτων. Τὰ ὠὰ αὐτῶν εἰσὶ μικρότερα, τὸ σῶμα βραχύτερον, ἀλλὰ πλατύτερον καὶ ἰσχυρότερον τῶν ἄλλων, τὸ δὲ χρῶμα βαθύτερον. Τὰ ζωῦρια ταῦτα, τῶν ὁποίων τὸ κοινὸν ὄνομα πάντες βεβαίως γνωρίζομεν, ζῶσι κυρίως περὶ τὰ γεννητικὰ μόρια ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀλλ' ἅμα πληθυνθῇ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μεταβαίνουσι καὶ εἰς ἄλλα τριχωτὰ μέρη τοῦ σώματος, μηδ' αὐτῶν τῶν ὀφρύων ἐξαιρουμένων· μόνον εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς δὲν μεταβαίνουσι ποτέ. Δάκνουσι δὲ βαθύτατα, προξενοῦσιν ἰσχυρὸν κνισμὸν, καὶ τρέφονται ὡσαύτως ἐξ αἵματος. Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ τὰ ζωῦρια ταῦτα ἀγαπῶσι τὰς γυναῖκας μᾶλλον, ἢ τοὺς ἄνδρας.

Ὅτι οἱ φθεῖρες εἰσὶ δυσώδεις, ἐνίοτε δὲ καὶ θανατηφόροι εἰς τὸν ἄνθρωπον, τοῦτο πασίγνωστον. Τὸ ἐξ αὐτῶν πάθος καλεῖται φθειρίασις. Ἐκ τούτου ἀπέθανον, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης, νομίζω, ἀναφέρει, Φερεκύδης ὁ Σύριος καὶ ἄλλοι μεταγενέστεροι, οἷον ὁ Ἡρώδης, ὁ Σύλλας, Φίλιππος ὁ Β΄ κλπ.

ΠΕΡΙ ΚΟΡΕΩΝ.

Ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τὰ ἐννενήκοντα εἴδη κορεῶν, καὶ διακρίνονται ἢ ἐκ τοῦ διαφόρου σχήματος, χρώματος, μεγέθους καὶ κατασκευῆς τοῦ σώματος αὐτῶν, ἢ ἐκ τῶν διαφόρων τόπων καὶ φυτῶν, ἐφ' ὧν ζῶσιν. Ἡμεῖς δὲν θέλομεν ἀναφέρει ἐνταῦθα εἰμὴ μόνον τοὺς κορεοὺς, τοὺς ἐν ταῖς οἰκίαις ἡμῶν ἐνδιαιτωμένους, καὶ οἱ ὁποῖοι τόσῳ ἀσπλάγχνως, ἐν ὥρᾳ θέρους μάλιστα, διαταράττουσι τὸν γλυκὺν ὕπνον καὶ ἐνοχλοῦσι τὸ σῶμα ἡμῶν. Οἱ κορεοὶ οὗτοι ἔχουσι καὶ τοῦτο τὸ περίεργον ὅτι στεροῦνται πτερῶν, ἐνῷ ὅλα τὰ ἄλλα εἴδη εἰσὶ πτερωτά. Πόσῳ ὅμως καλὸν καὶ ὠφέλιμον εἶνε τοῦτο δι' ἡμᾶς, πᾶς τις κατανοεῖ· διότι ἀλλοίμονον ἂν τὰ δυσώδη καὶ ἄπληστα ταῦτα ζωῦρια εἶχον καὶ πτερά! τότε ἤθελεν εἶσθαι βεβαίως πολὺ δυσκολώτερον νὰ ἀπορύγωμεν τὰ δυσάρεστα αὐτῶν δήγματα. Ὁ ἐρεθισμὸς, ὃν προξενεῖ τὸ δῆγμα τῶν ἐντόμων

τούτων, ἀποδίδεται εἰς ὑγρόν τι διαβρωτικὸν, ἐκκρινόμενον ἐκ τῶν σιελογόνων ἀδένων των.

Τὸ σῶμα τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος κορεῶν εἶνε ἐρυθρωπὸν καὶ ὀλίγον τι τριχωτόν. Τὰ ὠὰ αὐτῶν, θεωρούμενα διὰ τοῦ μικροσκοπίου, φαίνονται κυλινδρικὰ μάλλον, καὶ ἔχουσι μέγεθος ἡμισείας ὡς ἔγγιστα γραμμῆς.

Τινὲς εἶπον ὅτι καὶ οὗτοι ἐξ Ἀμερικῆς τὸ πρῶτον μετεφέρθησαν εἰς Εὐρώπην· τοῦτο ὅμως δὲν εἶνε ἀληθὲς, διότι σώζεται βιβλίον τι, κατὰ τὸν ΙΑ΄ αἰῶνα ἐν Στρασβούργῃ γραφὲν, τὸ ὁποῖον πραγματεύεται περὶ κορεῶν. Ἐξ ὅλων δὲ τῶν ζωῴων, τῶν καταβασανιζόντων τὸν ἄνθρωπον, οἱ κορεοὶ μόνοι δὲν καταστρέφονται τόσον εὐκόλως, διότι καὶ πολυχρόνιον πεῖναν δύνανται νὰ ὑποφέρωσι, καὶ κατὰ τοῦ ψύχους ὑπέρπολυ ἀνθίστανται, καὶ λίαν γόνιμοι εἰσί.

ΚΑΖΙΜΗΡΟΣ ΔΕΛΑΒΙΝ.

Ὁ Μάϊος ἔχει τὸ ἐξαιρετικόν του ἄνθος, τὸ ῥόδον· καὶ ἡ Γαλλία ἔχει τὸ ῥόδον της, τὸν Καζιμῆρον Δελαβίν. Ἀναμίξατε τὴν εὐφυΐαν, τὸ πῦρ τῆς καρδίας, τὴν ἀκμαιότητα τοῦ νοὸς μετὰ δακρύων, καὶ ἐκ τῆς ζύμης αὐτῆς θέλετε ἔχει τὸν Καζιμῆρον. Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΗ΄ αἰῶνος δύο στάδια ἠνεώχθησαν ἐν Γαλλίᾳ· τὸ μὲν ἐξετείνετο ἐφ' ἅπασαν τὴν Γαλλικὴν γῆν, καὶ θιασώτας εἶχε τὴν Γαλλίαν, καὶ τοῦτο ἦν ἡ ἐπανάστασις· τὸ δὲ, ἐφ' ὅλου τοῦ οὐρανοῦ τῆς Γαλλίας, ὁπαδοὺς ἔχων τοὺς Ὀλυμπιονίκας ἐκείνους, τοὺς συνήθως καλουμένους ποιητὰς, καὶ τοῦτο ἦν ἡ ποίησις. Ἔσχισεν ἡ ἐπανάστασις τὰ παλαιὰ καὶ τιμαριωτικὰ δικαιώματα, βρέξασα μὲ αἷμα τὸ πάτριον ἔδαφος· ἡ ποίησις τοῦ ΙΗ΄ αἰῶνος πρὸς τὸν ΙΘ΄ ἄφησεν ὀπίσω τὸν δύοντα ἥλιον τῶν ἀρχαίων τῆς Γαλλίας ποιητῶν, καὶ ἔβρανε μὲ πρωτοφανῆ ῥοδόχροα ἄνθη τὴν εὐγενῆ τῆς ἰδέας κονίστραν. Οἱ βραχίονες τῆς Γαλλίας, τότε ἰσχυροὶ, ἐπάλαιον πρὸς ἑαυτοὺς καὶ πρὸς ὅλον τὸν κόσμον. Τὰ οἰστρήλατα πνεύματα ῥωμαλέα ἐπάλαιον πρὸς τὸ παρὸν καὶ τὸ παλαιὸν, ζητοῦντα τὴν νέαν ἐποχὴν τῆς ποιήσεως, ὅπως οἱ βραχίονες ἐζήτουν τὴν νέαν ἐποχὴν τῶν ἐθνικοτήτων. Καὶ εὗρον ἀμφότεραι.

Εἷς τῶν μεγάλων διαπλαστῶν τῆς νεωτέρας Γαλλικῆς ποιήσεως, εἷς τῶν εἷς τὸ στάδιον τῶν πνευματικῶν Ὀλυμπιονικῶν κατελθόντων καὶ τῶν δρεψάντων τὸν ἐπίφθονον τῆς νίκης στέφανον, εἶνε καὶ ὁ Καζιμῆρος Δελαβίν, οὗτινος τὴν εἰκόνα προσφέρομεν τοῖς ἀναγνώσταις.

Ἐγεννήθη ὁ περίδοξος οὗτος ἀνὴρ εἰς Χάβρην (Havre) τῷ 1794, βλαστὸς ἐντίμου οἰκογενείας. Νέος ἔτι εἰσήχθη εἰς τὸ ἐν Παρισίοις Ναπολεόντειον Λύκειον, ὅπου ἔσχε συμμαθητὴν καὶ ἀχώριστον φίλον τὸν Εὐγένιον Σκρίβ. Κατὰ τὴν παιδικήν του ἡλικίαν ὁ Καζιμῆρος δὲν ὑπῆρξεν ἐκ τῶν μικροσκοπικῶν ἐκείνων θαυμάτων, ὧν ἡ φήμη προηγεῖται τῶν ἔργων. Μ' ὅλην ὅμως τὴν ἐξωτερικήν του ἀταραξίαν εἶχεν ἐνίοτε ὁρμὰς ζωηρότητος, καὶ τότε ἀνεπτύσσετο ἐν αὐτῷ τὸ ποιητικὸν προτέρημα, ὁ οἶστρος. Δωδεκαετὴς ἦν ὅτε συνέγραψεν ἀστείαν τινὰ σάτυραν κατὰ τοῦ οἰκονόμου τοῦ Λυκείου, ἧς ἐθαυμάσθη ἡ ἐπιτυχὴς καὶ ἀβίαστος στιχουργία. Μετὰ δύο ἔτη ἡ διάνοιά του ἐξυπνίσθη ὑπὸ τῶν παλμῶν τῆς καρδίας του, καὶ ἀνέτειλεν ἐν αὐτῇ ἡ ἠὼς τῆς ποιήσεως. Ἐχαιρέτισε λοιπὸν τὴν Μοῦσαν διὰ τοῦ Διθυράμβου του ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ βασιλέως τῆς Ῥώμης, καὶ τοὐντεῦθεν ἑκάστη ἡμέρα τοῦ βίου του ἦν ἓν σπουδαῖον βῆμα πρὸς τὴν ποίησιν. Τοσοῦτο δὲ προώδευσεν ἔκτοτε, ὥστε μετά τινα ἔτη σπουδῆς καὶ ἀόκνου μελέτης ὁ μαθητὴς ἀπέβη τὸ μάντειον τῶν διδασκάλων του. Ὁ κωμικὸς Πικάρδος καθυπέβαλε συνεχῶς ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Καζιμήρου τὰ πονήματά του, ἐξαιτούμενος τὴν γνώμην του καὶ ἀπεκδεχόμενος τὰς παρατηρήσεις του.

Ἀπὸ τοῦ 1813 μέχρι τοῦ 1817 ἐγένετο ἔντιμος μνεία μετ' ἐπαίνων περὶ τοῦ νέου ποιητοῦ ἐν τοῖς ποιητικοῖς διαγωνισμοῖς τοῦ Πανεπιστημείου, τῷ δὲ 1820 τέλος πάντων ἠξιώθη τοῦ βραβείου. Εἶχεν ἤδη δημοσιεύσει τὰ πρῶτα Μεσσηνιακά του ἐλεγεῖα, ἅτινα ἔσχον μεγίστην ἐπιτυχίαν καὶ ὧν ἡ ἐμφάνισις ὑπῆρξε συμβεβηκὸς ἐν τῇ φιλολογίᾳ καὶ σχεδὸν ἐν τῇ πολιτικῇ. Πλουτισμένα μὲ τὰς ὡραιοτέρας εἰκόνας τῆς λυρικῆς ποιήσεως καὶ ἐστολισμένα μὲ τὰ λαμπρότερα χρώματα, περιῆλθον κατ' ἀρχὰς ἐν χειρογράφῳ, εἶτα δὲ εἶδον τὸ φῶς μετὰ θαυμαστῆς ἐπιτυχίας. Ἡ Γαλλικὴ νεολαία εὗρεν ἐν αὐτοῖς τὴν εὔγλωττον καὶ ἁρμονικὴν ἔκφρασιν τῶν ἐθνικῶν της δεινῶν καὶ θλίψεων, τῶν προσδοκιῶν καὶ τῶν εὐχῶν της. « Ποιητὴς καὶ Γάλλος, κράζει ὁ ἀμίμητος ποιητὴς,

Ποιητὴς καὶ Γάλλος ἅμα, τὴν Γαλλίαν θὰ ὑμνήσω,
καὶ τὸν φόρον τῆς στοργῆς μου πρὸς ἐκείνην θ' ἀποτίσω!
Δυστυχὴς ὁπόταν πάσχῃ, εὐτυχὴς ὁπόταν χαίρῃ,
ἡ ψυχή μου πρὸς ἐκείνην τὰς δυνάμεις της προσφέρει·
ἔχει δύναμιν νὰ ψάλλῃ τὰς ἐνδόξους της σελίδας,
ἔχει πάκρα νὰ κλαύσῃ τὰς ψευσθείσας της ἐλπίδας.

Ἀδύνατον νὰ εὕρῃ τις λογικώτερον καὶ ἀμεμπτότερον ἀντιπρόσωπον μιᾶς πολιτικῆς ἰδέας. Λουδοβίκος ὁ ΙΗ΄, ἀναγνοὺς τὰ ἐναρμόνια ταῦτα ἄσματα, ἐφάνη λίαν συγκινηθείς, καὶ τῇ ἐπαύριον ὠνόμασε τὸν Καζιμῆρον Βιβλιοφύλακα τῆς Καγκελλαρίας, καίτοι μὴ ὑπαρχούσης εἰσέτι αὐτόθι βιβλιοθήκης.

Τὸ αἴσθημα τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ διεθνοῦς δικαίου ἐνέπνευσεν εἰς τὸν ποιητὴν τὴν τοσούτῳ ἀκανθώδη ὑπόθεσιν τοῦ Σικελικοῦ Ἑσπερινοῦ. Ποτὲ δὲν προσεφέρθη ὡς σκηνικὸν θέμα τοσοῦτῳ ἀντεθνικὴ καὶ τοσούτων λυπηρῶν ἀναμνήσεων πρόξενος ὑπόθεσις. Καὶ ὅμως οἱ Γάλλοι ἔπαθον ὅ,τι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους, θέσαντος ἐπὶ σκηνῆς τὴν οἰκτρὰν τύχην τῆς Μιλήτου, καταγραφείσης ὑπὸ τῶν ἰδίων συμπατριωτῶν του· ἐχειροκρότουν λοιπὸν καὶ οὗτοι τὸ θέαμα τῆς ὠμότητος τῶν προγόνων των. Ἡ πρώτη αὕτη ἐν θεάτρῳ ἐπιτυχία ἦν ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ πρώτου ὀνείρου τοῦ νέου ποιητοῦ, ὅστις, τέως ἀφανὴς, πτωχὸς καὶ ἄσημος, ἐξῆλθεν ἤδη θριαμβεύων καὶ ἔχων ἐσχηματισμένον τὸ μέλλον του.

Ἡ κατασκευὴ τοῦ Ὠδείου συνεπληρώθη ἤδη, καὶ τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ ἐτελέσθησαν τὴν 30 Σεπτεμβρίου, καὶ ὁ Καζιμῆρος, ὅστις ἦν τότε εἰκοσιεξαετὴς κατήρξατο ἐν τῷ θεάτρῳ αὐτοῦ διὰ θαυμασίου στιχουργήματος, ὅπερ κατέστησεν αὐτὸν θαυμαστὸν εἰς τοὺς ἀκροατὰς καὶ ἀνέδειξεν ὡς τὴν μέλλουσαν τῆς σκηνῆς πρόνοιαν. Τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθιδρύματος τούτου εἶχεν ὁ φίλος καὶ προστάτης τοῦ Καζιμήρου Πικάρδος.

ΚΑΖΙΜΗΡΟΣ ΔΕΛΑΒΙΝ.

Τὸ Ὠδεῖον ἀντήχει εἰσέτι ἀπὸ τὰς χειροκροτήσεις τοῦ Σικελικοῦ ἑσπερινοῦ, ὅταν ἔργον νέου εἴδους, πάντῃ διάφορον καὶ ὑπερτέρας ἀξίας, ἀνέδειξε τὴν ἐλαστικότητα τοῦ πνεύματος τοῦ ποιητοῦ· τοῦτο δὲ ἦν οἱ Κωμῳδοί, κωμῳδία εἰς πράξεις πέντε, πλήρης θελκτικῶν ἐπεισοδίων καὶ διὰ λαμπροτάτης ἐξυφασμένη στιχουργίας. Βεβαίως ἀπορεῖ τις πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ διασκεδάσῃ τὸ κοινὸν ἐν κωμῳδίᾳ τοσούτῳ ἐκτεταμένῃ καὶ καθαρῶς φιλολογικὸν σκοπὸν ἐχούσῃ· καὶ ὅμως τὸ ἀπίστευτον τοῦτο κατώρθωσεν ὁ ποιητὴς, καὶ ἐπέτυχε θαυμασίως.

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1821 νέα τραγῳδία τοῦ Καζιμήρου ἐδιδάχθη εἰς τὸ Ὠδεῖον, ὁ Παρίας· ὅρος θαυμάσιον, στιχουργία λαμπρὰ, ἀβίαστος, χαρίεσσα ἐν τῇ ἀφελείᾳ καὶ νωχελὴς ἐν τῇ ἐνεργητικότητι, εἰσὶ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς τραγῳδίας ταύτης, καίτοι ἡ ὑπόθεσις ἦν ὅλως ξένη, Ἰνδική. Μένει εἰσέτι τὸ Σχολεῖον τῶν Γερόντων, κωμῳδία εἰς πέντε πράξεις, περὶ ἧς οὐδεὶς διεφιλονείκησεν ὅτι δὲν ἦν ἀριστούργημα ἐξόχου εὐφυΐας· ἐφ' ᾧ καὶ ἐδιδάχθη πεντηκοντάκις.

Τῷ 1825 ὁ Καζιμῆρος εἰσήρχετο εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, ἐκλεχθεὶς μέλος αὐτῆς, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτόθι θαυμασιώτατον λόγον.

Ἤδη ὁ Καζιμῆρος ἀπέβη τὸ εἴδωλον τῶν συμπολιτῶν του πάσης τάξεως· ὅλαι αἱ γνῶμαι ἔκλινον ἐνώπιον τῶν

προτερημάτων του, πανταχόθεν δὲ ἐλάμβανε συγχαρητηρίους ἐπιστολὰς μεγάλης ἀξίας. Ἀλλ' ἀπό τινος ἤρχησε νὰ αἰσθάνηται τὴν φυσικὴν ἀδυναμίαν καὶ κόπωσιν, ἀποτέλεσμα ἀναπόφευκτον τοσοῦτον ἐργώδους βίου, διὸ καὶ τῷ ὑπηγόρευσαν τὴν ἀλλαγὴν ἀέρος. Τότε ἐπεχειρίσθη τὸ εἰς Ἰταλίαν ταξείδιον, καὶ ὑπὸ τὸν ὡραῖον οὐρανὸν τῆς μαγικῆς ταύτης χώρας προσήγγισε περιπλέον εἰς τὴν φύσιν καὶ ἠρύσθη τὰς ὑποθέσεις του ἐν τῇ πραγματικότητι. Κατὰ τὴν ἐν Ἰταλίᾳ διαμονήν του συνέταξε σειρὰν μικρῶν οἰκογενειακῶν δραμάτων καὶ ᾠδῶν, ἐν οἷς παρατηρεῖται ἐκλογή, βαθεῖα μελέτη, καλαισθησία, φιλοκαλία καὶ ἁρμονία· αὐτόθι δὲ συνήντησε καὶ ἐκείνην, ἥτις ἦν προωρισμένη δι' αὐτὸν, μεθ' ἧς καὶ ἔσπευσε νὰ συνδέσῃ τὸ μέλλον του.

Κατὰ τὴν εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπάνοδον τοῦ Καζιμήρου ἡ φιλολογία ὑπέστη ἀληθῆ μεταμόρφωσιν· μὴ ὢν λοιπὸν προκτοιμασμένος δι' αὐτὴν, ἐξεπλάγη διὰ τὴν ψυχρὰν ὑποδοχὴν, ἧς ἔτυχεν ἡ νέα του κωμῳδία Πριγκήπισσα τῆς Αὐρηλίας, διδαχθεῖσα ἐν τῷ Γαλλικῷ θεάτρῳ τὴν 6 Μαρτίου 1828. Ἡ πρώτη αὕτη σύμπτωσις τῆς ψυχρότητος τοῦ κοινοῦ τῷ ἐπροξένησε βαθυτάτην ἐντύπωσιν, διὸ καὶ ἀπὸ τοῦδε μέχρι τοῦ θανάτου του εἰς ὅλα του τὰ πονήματα κατέβαλε προσοχὴν καὶ ἰδίαν σπουδὴν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, ἐπέφερε δὲ καὶ σημαντικὰς τροποποιήσεις εἰς τὴν πορείαν τοῦ δράματος ἐν γένει, συμβουλευόμενος τὴν ἐποχὴν καὶ ἀρυόμενος τὰ ὑποκείμενά του ἐκ τῆς ἀληθοῦς ἱστορίας. Οὕτω λοιπὸν ὁ Μαρῖνος Φαλιέρος, παιχθεὶς τῷ 1829, ἐθεωρήθη ὡς ἐντελὴς τροποποίησις καὶ ἀριστούργημα τῆς δραματικῆς τέχνης.

Ἐπελθούσης τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1830, τὸ πρῶτον αἴσθημα, ὅπερ συνεκίνησε τὴν καρδίαν τοῦ Καζιμήρου ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ, ὁ ἔρως τῆς πατρίδος, διηγέρθη ζωηρότερον ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ κινδύνου. Ἤδη ὁ κρότος τοῦ τηλεβόλου διέκοψε τὰς ποιητικὰς καὶ δραματικὰς συγγραφάς του· ὁ ἐχθρὸς ἦτο εἰς τὰ πρόθυρα τῶν Παρισίων, καὶ ὁ δεινότερος τῶν ἐχθρῶν, ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, εἰς τὰ σπλάγχνα αὐτῶν. Ὁ Καζιμὴρος κὐτοσχεδίασε τὸ δημοτικὸν ᾆσμα ἡ Παρισινὴ, ἀριστούργημα τέχνης, ὅπερ προσῆψε τῷ ποιητῇ μεγίστην φήμην. Ἐνῷ δὲ ὅλοι σχεδὸν οἱ φίλοι του ἐγκατεστάθησαν εἰς δημοσίας λειτουργίας καὶ τὸν παρεκίνουν νὰ δεχθῇ καὶ αὐτὸς θέσιν τινὰ, ὁ Καζιμὴρος ἠρνήθη, μὴ ἐπιθυμῶν νὰ ἀνταλλάξῃ τὴν οἰκιακήν του εὐδαιμονίαν μὲ τὰ λαμπρότερα ἀξιώματα. Ἦτο ἄλλως τε φειδωλὸς τοῦ χρόνου, καὶ διὰ τοῦτο εἶχεν ἀνάγκην μελέτης ἐν τῇ μονώσει.

Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ὁ Καζιμὴρος ἐδημοσίευσε καὶ παρέστησε πλῆθυν ἑτέρων δραμάτων, πεζῶν τε καὶ ἐμμέτρων, ἐν οἷς ἐξέχουσιν ὁ Λουδοβῖκος ΙΑ' καὶ ὁ Δὸν Ζουὰν τῆς Αὐστρίας, ἀμφότερα μεγίστην σχόντα ἐπιτυχίαν, ἁπλήστως χειροκροτηθέντα καὶ ἑξηκοντάκις σχεδὸν παρασταθέντα.

Ἀλλ' ἡ ὑγεία τοῦ ποιητοῦ προσεβάλλετο ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐκ τοῦ πολλοῦ κόπου· ἑκάστη ἑσπέρα εὕρισκεν αὐτὸν κατηφῆ καὶ κατακεβλημένον. Ἡ ὡραία ἐξοχικὴ του οἰκία, ἣν ἠναγκάσθη νὰ πωλήσῃ ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς οἰκογενειακάς τινας ἀνάγκας, ἐπροξένησεν εἰς αὐτὸν θλῖψιν ἄληστον· ἀρκεῖ νὰ ἀποδείξῃ τοῦτο ὁ τρυφερὸς ἀποχαιρετισμὸς, ὃν ἀπηύθυνε πρὸς αὐτὴν ἐν τοῖς ἑξῆς περιπαθέσι στίχοις:

Εἰς τὸ παράθυρον αὐτὸ πολλάκις ὑποκάτω
ἦλθες, ὦ φίλη χελιδών, τὴν φωλεάν νὰ στήσῃς,
ἅμα τὸ ἔαρ ἤρχετο τὸ ἔαρ νὰ ὑμνήσῃς,
χωρὶς ποτὲ ὁ οὐρανὸς νὰ σὲ διαταράττῃ.

Τὸ φύλλον ἅμα ἔπιπτεν ὠχρὸν καὶ μαραμμένον,
σὺ τότε πρώτη ἔφευγες. Καὶ φεύγω πρῶτος ἤδη·
ἀλλ' ἀράγε τὸν οἶκόν μου αὐτὸν θὰ ἐπανίδῃ
τὸ ἀκαμάτου ὄμμα μου, πτηνὸν ἠγαπημένον;

Τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἡ διαπεραστικὴ φωνή του ἐξητμίζετο εἰς τοιαῦτα συγκινητικὰ παράπονα, ἦτο ἤδη θανατηφόρως προσβεβλημένος. Εὑρίσκετο ὀδοιπορῶν πρὸς τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας, ὅτε, φθὰς εἰς Λυὸν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα τὴν 12 Δεκεμβρίου 1843. Ἡ φήμη τῆς ἀσθενείας καὶ τοῦ θανάτου του διεδόθη ταυτοχρόνως πανταχοῦ, καὶ μεγάλη κραυγὴ θλίψεως ἦν τὸ ἀποτέλεσμα. Ἕκαστος ἠρώτα μετ' ἀπορίας πῶς ὁ νέος ἐκεῖνος ποιητὴς, ὁ πλήρης ζωῆς καὶ χειροκροτούμενος τὴν προτεραίαν, κατῆλθεν οὕτως αἰφνιδίως εἰς τὸν σκοτεινὸν τάφον. Ὁ Καζιμὴρος εἶχεν ἤδη ἀποβῆ δι' ὅλους ἓν ἐξ ἐκείνων τῶν φιλτάτων κειμηλίων, οὗτινος τὴν ἀξίαν πλειότερον αἰσθανόμεθα ὅταν τὸ ἀπολέσωμεν. Ἡ γενέθλιος αὐτοῦ χώρα Χάβρη, πρώτη τῷ ἀνήγειρεν ἀνδριάντα τῷ 1852, οἱ δὲ συμπατριῶται του διετήρησαν καὶ διατηρήσουσι τὴν μνήμην αὐτοῦ ἐς ἀεὶ ἐγκεχαραγμένην ἐν ταῖς πτυχαῖς τῶν καρδιῶν των.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ο ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΣ ΚΑΙ Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΑΥΤΟΥ, ὑπὸ Ξαυερίου Μαρμιέρου. Μετάφρασις Ν. Δεστουνιάνου. Ἐν Ἀθήναις. Τύποις τῶν Μοίκανων τῶν Παρισίων, 1864.

Λίαν αὐχηροί εἰσιν οἱ λέγοντες, ὅτι ἡ μυθιστορία ἀπώλεσε καθ' ὁλοκληρίαν σήμερον τὸν ἀρχικὸν αὐτῆς σκοπὸν καὶ τὴν ἀληθῆ αὐτῆς ἀξίαν. Ὁμοιάζουσιν οὗτοι τοὺς προληπτικῶς καταδικάζοντας τὴν πρόοδον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωγραφικῆς, καὶ προτιμῶντας τὸν τυχόντα ἄτεχνον ζωγράφον τοῦ Ραφαήλου. Ἡ μυθιστορία, κράζουσι, τῆς ἐποχῆς ἡμῶν εἶνε ἡ γέφυρα ἡ ἄγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν· οἱ σήμερον γράφοντες ἐχάραξαν νέαν ὁδὸν πέραν, ἢ μᾶλλον ἀντίθετον τῆς πρώτης. Ἡ σήμερον μυθιστορία οὐκ ἔστιν εἰκὼν ἠθῶν καταλλήλως παρεμβεβλημένων καὶ ἀρυομένων ἐκ τοῦ πραγματικοῦ βίου, ἀλλ' εἰκὼν ὅλως ὑποκειμενικῶν ἠθῶν, ἀποβλεόντων ἐκ τῆς μεγάλης ἢ μικρᾶς τοῦ γράφοντος κεφαλῆς, καὶ σκοπὸν ἐχόντων τὴν διαφθοράν. Ὁμοιάζει τὰς ἀρχαίας Σειρῆνας, κραυγάζουσιν ἄλλοι, καὶ τοὺς μαγικοὺς πύργους τῶν Ἀραβικῶν μύθων, ἐντὸς τῶν ὁποίων οἱ τῆς καταστροφῆς ἐνήδρευαν δράκοντες, καὶ πλεῖστα ὅσα.

Εἴτε εἰς τὴν πρώτην εἴτε εἰς τὴν δευτέραν σχολὴν ἀνήκει, ἡμεῖς τοὐλάχιστον ἀποβλίπτομεν πᾶσαν μυθιστορίαν μακρὰν κειμένην τῆς ἠθικῆς, ἐκθηλύνουσαν, στρεβλοῦσαν τὰ ἤθη καὶ σκοπὸν μηδένα ἔχουσαν. Ὁμιλοῦμεν περὶ τῶν νεωτέρων μυθιστοριῶν, τῶν ἐχουσῶν τέλος καὶ σκοπὸν τὴν μετάδοσιν ἰδεῶν ἀρχῆς, ἤθους καὶ προόδου,

ἀδιαφοροῦντες πόθεν αὗται ἀρύονται τὰ ἤθη καὶ τὰς εἰκόνας.

Οἱ νομιμόφρονες (εἰ δυνατὸν εἰπεῖν) οὗτοι Κύριοι ἂς ἀκούσωσι τὰς ὀλίγας αὐτὰς ἐρωτήσεις ἡμῶν: Ὁ Φειδίας παρέστησε τὴν καλλονὴν ὅπως ἐστὶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἢ ὅπως ἔπρεπε νὰ ἦνε; Ὁ Σοφοκλῆς ἀνέπτυξε τὰ πάθη ἐπὶ τὸ θετικὸν, ἢ ἐπὶ τὸ ἰδανικόν; Ὁ Σωκράτης ἐδίδαξεν ἠθικὴν, ἐπὶ προϋπάρχοντος ἢ ἐπὶ ἰδανικοῦ καὶ ὑποκειμενικοῦ βασιζόμενος κόσμου; — Πάντες ἐπὶ τοῦ ἰδανικοῦ εἰργάσθησαν, ἀπέβλεπον δὲ εἰς τὸ τέλειον, ὅπερ ἐστὶν ὁ προορισμὸς τῶν γενεῶν.

Τὸ εἰκὼν ἠθῶν δὲν ἀναγκάζει τὸν μυθιστοριογράφον νὰ ἀρυσθῇ τὰ ἤθη ὅπως εἰσὶν, ἀλλ' ὁποῖα αὐτὸς νομίζει ὅτι ἔπρεπε νὰ ἦνε. Οὐδ' εἶνε δίκαιον, χάριν μιᾶς ἢ δύω ἢ δέκα, νὰ καταδικάσωμεν πάσας τὰς μυθιστορίας, τὰς μὴ ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ βίου τὰ ἤθη ἀρυσθείσας, ἀλλ' ἐδραιουμένας ἐπὶ ἠθῶν καὶ ἐθίμων ἰδανικωτέρων καὶ ὑψηλοτέρων τῶν κοινῶν. Ἐνταῦθα δὲ τὰ γόνιμα τῶν πεζοτέρων διακρίνονται πνευμάτων.

Ἡ μυθιστορία ἐστὶν εἰκὼν ἠθῶν πάντοτε, ἀλλ' ἐδῶ μὲν θετικωτέρων, ἐκεῖ δὲ ἰδανικωτέρων. Θέσωμεν ἐνώπιον ἡμῶν, λόγου χάριν, τὸν Σὴν ἐν τοῖς Ἀποκρύφοις καὶ τὸν Οὺγον ἐν τοῖς Ἀθλίοις. Ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τὸ κακούργημα παρακολουθεῖ τὸ θῦμά του μέχρι τοῦ τάφου, ἐν δὲ τῷ ὑστέρῳ ἡ αὐταπάρνησις ἀποδιώκει μακρὰν τοῦ θύματος τὰ σκότη καὶ τὴν ζοφερότητα τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἡ μνήμη ἐπὶ ψυχροῦ μαρμάρου θρηνεῖ τὸν ἁμαρτήσαντα ἀλλὰ θανόντα ἄγγελον. Ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τῆς ὕλης οἱ ὀφθαλμοὶ ἀδύνατοι οὐδεμίαν βλέπουσιν ἀκτῖνα φωτὸς, ἐπὶ γηράσαντος κακούργου μετώπου ἀνατέλλουσαν· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, ἔνθα τὸ ἦθος ἰδανικώτερον, ὑποφώσκουσαν βλέπουσιν ἄνωθεν λευκῆς κόμης ἐγκληματίου ἠὼ ἠθικισμοῦ καὶ ἥλιον ἐλπίδος. — Τίς τῶν δύω ψεκτός; Οὐδείς. Καὶ οἱ δύω συγγραφεῖς ἰσοδυνάμῳ καλάμῳ ἔγραψαν εἰκόνα ἠθῶν.—Τίς τούτων ὑψηλότερος καὶ τεἰνων πρὸς τὸν προσδοκώμενον τῆς τελειοποιησιμότητος τοῦ πηλοῦ κόσμον; Ἡμεῖς τοὐλάχιστον νομίζομεν ὁ δεύτερος.

Καὶ ὅμως, προτιμῶντες τὴν ἐπὶ ἰδανικωτέρων ἠθῶν ζητριζομένην μυθιστορίαν, δὲν καταδικάζομεν τὴν μὴ τοιαύτην. Ἄπαγε! Δὲν ὁμοιάζομεν κατὰ τοῦτο τοὺς ἀντιπάλους ἡμῶν. Διατί; διότι ἐν μὲν τῇ θετικωτέρᾳ μυθιστορίᾳ εὑρίσκομεν τὴν ἀντανάκλασιν τῶν ἀθλιοτήτων ἡμῶν, ἐν δὲ τῇ ἰδανικωτέρᾳ ὀσφραινόμεθα τὸν κρῖνον τὸν εὐαγγελιζόμενον τὴν προσεγγίζουσαν ἡμέραν τῆς ἠθικῆς τελειοποιήσεως.

Ἤδη ἐπὶ τὸ προκείμενον.

Ἡ τοῦ Κ. Ξαυερίου Μαρμιέρου μυθιστορία τοῦ «Φιλαργύρου» οὐδ' εἰς τὸ πρῶτον οὐδ' εἰς τὸ δεύτερον εἶδος τῶν προρρηθέντων ἀποκλειστικῶς ἀνήκει· ἐπαμφοτερίζει. Ἐν τῇ μυθιστορίᾳ ταύτῃ ὁ Μαρμιέρος ἔχει τι τὸ εἰρηνικὸν καὶ τὸ ἀτάραχον. Αἱ εἰκόνες αὐτοῦ ἐνταῦθα δὲν ἔχουσι τὸν φωτοβόλον καὶ ἔξαλλον χρωματισμὸν, ὃν ἐν ἄλλοις αὐτοῦ ἔργοις βλέπομεν σπινθηροβολοῦντα. Ὁ χρωματισμὸς τῶν εἰκόνων εἶνε γλυκὺς, καὶ μόνον τῷ ἐκ τοῦ πλησίον σπουδαστῇ αὐτῶν ἀποκαλύπτουσι τὰ κάλλη των. Τὰς ἐμπνεύσεις τῆς μυθιστορίας του ἠρύσθη παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ῥήνου, καὶ ἡ μυθιστορία του ὁμοιάζει τὸ εὔοσμον καὶ ταπεινὸν ἐκεῖνο ἄνθος, τὸ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τούτου φυόμενον. Καὶ ναὶ μὲν ἡ πλοκὴ ἔστι πως χαλαρὰ καὶ λελυμένη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον διστάζει τίνα τῶν πολλῶν νὰ ὀνομάσῃ ἥρωα, ἀπορεῖ δὲ ὁ ἐμβριθῶς ἀναγινώσκων πόθεν ὁρμώμενος ὁ γράψας ἐπέγραψε τὸ ἔργον του ὁ Φιλάργυρος· ἀλλ' ὅμως εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ἐστὶν ἄνθος ἄγριον, ὅπερ ὀσφραινόμεθα, μᾶς ἀρέσκει, τῷ δίδομεν ἓν ὄνομα ὁποιονδήποτε, καὶ ἀφίνομεν τὸν βοτανολόγον νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ὀνομασίας αὐτοῦ ἐὰν ᾖ καταλληλος.

Τώρα μὲν ἱστάμεθα κατανυκτικῶς μετὰ τοῦ Φριδερίκου ἐνώπιον τάφου τινὸς, ὅπως ἀναμνησθῶμεν τῆς ἀπούσης μητρὸς ἡμῶν· τώρα δὲ, τὰς ποιητικὰς ὄχθας τοῦ Ῥήνου διατρέχοντες, σκιαγραφοῦμεν τὰς μαγικὰς ἐπαύλεις, τοὺς βρυοσκεπεῖς βράχους, ὅπου οἱ δάκτυλοι τῶν Τιτάνων μένουσιν ἐντετυπωμένοι, καὶ τοὺς κατεστραμμένους τιμαριωτικοὺς πύργους, ὅπου ἔξωθεν μὲν ὁ χλοώδης ἐρπύζει κισσὸς, ἐντὸς δὲ τὸ ἐρημόλαλον πτηνὸν θρηνεῖ τὰς παρελθούσας γενεὰς τῶν γιγάντων. Ἄλλοτε δὲ πάλιν ἐν μέσῳ γαμηλίου ἑορτῆς μετ' εὐτυχῶν καὶ ἀγαθῶν γονέων ἐκφωνοῦμεν ὅτι τὰ συνοικέσια ἀποφασίζονται ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τὴν ἄρατον καὶ εὐδαίμονα γαλήνην, ἣν ἀπολαύει τις ἐν μέσῳ πυκνοφύλλου κήπου πλησίον κελαρίζοντος ῥυακίου καὶ μορμυριζούσης κρήνης, ὑπὸ τὰ δειλὰ καὶ ἐν μονοτονίᾳ ποικίλα τῶν πτηνῶν ᾄσματα, ἀπολαύει καὶ ὁ ἀναγινώσκων τὰς περιπαθεῖς καὶ φύσεως ἀποπνεούσας περικοπὰς, ὅσας ὁ συγγραφεὺς ἐν τῇ εὐδαίμονι Ἐλσατικῇ χώρᾳ συνάψας, εἰς ἓν ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ Φιλαργύρου.

Ἡ φιλόστοργος Γαβριήλλη, ἡ εὐτυχὴς μήτηρ τοῦ Λουκιανοῦ, τοῦ ῥεμβώδους καὶ ποιητικοῦ ἐκείνου παιδίου, τοῦ ἀναδιφῶντος τὰς παραδόσεις τῆς μουσοτρόφου Ἐλσατίας· ἡ εὐεργετικὴ Γαβριήλλη, ἐρχομένη νὰ παρηγορήσῃ διὰ τῆς ἐλεημοσύνης τὴν δυστυχῆ χήραν, ἥτις, ἐργαζομένη ἀπὸ πρωΐας μέχρι μεσούσης νυκτὸς, ἀγοράζει ἑαυτὴν θυσιάζουσα ἄρτον διὰ δύο ὀρφανά. Ἡ παιδιόθεν ἀγρία καὶ ἄκαμπτος καρδία τοῦ τέκνου της Πέτρου, ἡ ἀνεκτικὴ καὶ παραγνωριζομένη καρδία τοῦ μικροῦ καὶ καλοῦ Στεφάνου, ἡ σκελετώδης τοῦ φιλαργύρου Βομβολίνου χεὶρ, ἥτις, ἀντιπρόσωπος τοῦ Σατανᾶ, ἅμα ἐγγίσασα μετέτρεψε τὴν ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ ποιμένος Μοννὼ ἁπαλυνθεῖσαν καρδίαν τοῦ σκληροῦ Πέτρου εἰς καρδίαν γρανίτου· ἡ ἁπλοϊκὴ καὶ σώφρων νεᾶνις Σοφία, ἡ ματαιόφρων Ὀδιλία, ὁ Πλατωνικὸς Λουκιανὸς καὶ ὁ ἀτυχὴς ἔρως του, ὁ ὑλισμὸς τοῦ Κρὰφτ ἐν συναφείᾳ τοῦ ἰδανικοῦ νεανίου, οἱ ἀντιπαλαίοντες κόσμοι τῶν ἰδεῶν, ὁ ῥαδιοῦργος τυχοδιώκτης Πέτρος, ἡ ἐν Στρασβούργῳ συναπάντησίς του μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ Λουκιανοῦ, ἡ νίκη τῆς ἐπιπολαιότητος καὶ τῆς κακοβουλίας, ἡ ἀνεκτικότης τῆς ἀρετῆς, ἡ δύστηνος μήτηρ ἀχαρίστου υἱοῦ, τὰ καταπεσόντα ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ τῆς κακίας οἰκοδομήματα, ἡ τύχη τοῦ Φιλαργύρου καὶ τῶν θησαυρῶν του, συνενούμενα μετὰ τῆς ἀρελείας τῆς ἐπικεχυμένης ἐπὶ τῆς τοῦ Μαρμιέρου μυθιστορίας, ἀφίνουσιν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀναγνώστου τὴν γοητευτικὴν ἐκείνην ἔκτασιν, εἰς ἣν εὑρίσκεται ὁ θνητὸς συνομιλῶν μετὰ τῆς ἐκφραστικῶς σιωπώσης φύσεως, ἥτις ἐστὶν ἡ ποίησις τοῦ Θεοῦ. Ὁ Μαρμιέρος, μεταγράφων μέρη τῆς ποιήσεως τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸ δυνατὸν, καὶ τὸ μὲν πιθανὸν ἐκ τῶν κοινωνικῶν ἠθῶν ἀρυόμενος, ἐκ δὲ τῆς σχολῆς τῶν ἰδανικῶν τὴν ἐπίχρωσιν

τῶν χαρακτήρων λαμβάνων, ἔγραψε βιβλίον τοῖς πᾶσι προσιτὸν, ἀρεστὸν καὶ χρήσιμον. Διὰ τοῦτο εἴπομεν ὅτι ἀδιάφορον ὅλως ἡμῖν ἐστὶν ὁ τοῦ βιβλίου τίτλος· ὅταν τι ἔστι καλὸν, ἀδιάφορον πῶς καλεῖται· ἀρκεῖ ὅτι ἐστὶ καλὸν, ὅπως καὶ τ' ἀνάπαλιν. Ἔπειτα ὁ μυθιστοριογράφος εὑρέθη εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, εἰς ἣν εὑρισκόμεθα πάντες κρατοῦντες εἰς χεῖρας ἡμῶν ῥόδον, τοῦ ὁποίου τὰ μὲν φύλλα πάντα ἐξίσου εἰσὶν εὐώδη, εὔχροα καὶ τρυφερὰ, ὁ δὲ καρμὸς ἢ τὸ στέλεχος ἀκανθοφόρον. Ἐρωτώμενοι, δὲν θὰ τὸ ἀποκαλέσωμεν ῥόδον καλλίφυλλον, ἀλλὰ ῥόδον ἀκανθοφόρον· καθότι καὶ τὰ ἄλλα εἴδη τῶν ῥόδων καλλίφυλλα ἐξίσου εἰσὶ, δὲν εἶνε ὅμως καὶ ἀκανθοφόρα. Οὕτως ἐν τῇ μυθιστορίᾳ ταύτῃ ὁ Μαρμιέρος, χαράξας ἀφελῶς καὶ ἐντέχνως πάντας τοὺς χαρακτῆρας καὶ ῥόδον εὔοσμον ποιήσας ἐκ τούτων τὴν ὅλην μυθιστορίαν, ἔθηκεν ἄκανθαν τὸν φιλάργυρον, καὶ τὸ ῥόδον ἐκάλεσεν ἀκανθοφόρον, ἤτοι φιλάργυρον.

Καὶ τῷ μὲν Μαρμιέρῳ τὸ χαίρειν λέγομεν. Τῷ δὲ μεταφραστῇ τῆς ἠθικῆς καὶ τερπνῆς μυθιστορίας ταύτης ἀμερολήπτως ὅλως δικαίους ἀποδίδομεν ἐπαίνους, διά τε τὴν γλαφυρὰν καὶ πιστὴν μετάφρασιν αὐτοῦ καὶ τὴν ζωηρότητα, μεθ' ἧς ἐξελλήνισε τὰ ἐν τῷ Γαλλικῷ πρωτοτύπῳ, χωρὶς ποσῶς νὰ προσκρούσῃ εἰς τοὺς κανόνας τῆς μεταφράσεως καὶ τῆς καλαισθησίας.

Εὐχάριστως, τῇ ἀληθείᾳ, βλέπομεν ὅτι ὁ Κύριος Ν. Δεστουνιάνος ἠννόησεν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς τὴν ἐντολὴν, ἣν πᾶς πεπαιδευμένος πρέπει θρησκευτικῶς ν' ἀναλαμβάνῃ· τὴν προαγωγὴν καὶ διάπλασιν τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης. Διότι ὅταν τις λέγῃ γλῶσσαν, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ λέγῃ ἔθνος· ἡ δὲ τῆς γλώσσης πρόοδος σημαίνει πρόοδον ἔθνους, ὅπως ἡ στασιμότης τἀνάπαλιν. Ἡ γλῶσσα τοῦ Κυρίου Δεστουνιάνου, μεταξὺ τοῦ ἀνθηροῦ Ἰωνικοῦ καὶ τοῦ κυρίως Ἀττικοῦ βαίνουσα, ἀποκλίνει ἐπιτυχῶς πολλάκις ἐπὶ τὸ ἰσχνότερον καὶ τραχύτερον Αἰολοδωρικὸν, μακρὰν οὖσα παντὸς ξενισμοῦ καὶ τοῦ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν συνήθους μακαρωνισμοῦ.

Προτρέπομεν τοὺς ἁπανταχοῦ φιλομούσους, ὅπως ἀντὶ πάσης θυσίας ἀποκτήσωσι τὸ νέον τοῦτο καὶ ἠθικὸν βιβλίον, δι' οὗ τὴν νεοελληνικὴν βιβλιοθήκην ἐκόσμησεν ὁ Κ. Δεστουνιάνος.

ΧΡ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΔΡΜΜΙΚΤΑ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΤΟΣ. — Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀνεκδότων, ἅτινα ἀποδίδονται εἰς τὸν ἀοίδιμον Αὐτοκράτορα πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν Νικόλαον Α', τὸ ἑξῆς παρέχει ἡμῖν ἰδέαν πόσον εὐαίσθητος ἦν ὁ ἡγεμὼν οὗτος, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐνίοτε τοὺς μεγάλα σφάλλοντας ἐπιεικής. Ὅτε, μετὰ τὸν θάνατον Ἀλεξάνδρου τοῦ Α', ἔμελλεν ὁ Νικόλαος νὰ ἀναγορευθῇ Αὐτοκράτωρ παραιτηθέντος τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ του, οἱ συνωμόται τοῦ βορρᾶ, ἐν οἷς καί τινες ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων οἰκογενειῶν αὐτῆς τῆς πρωτευούσης, ἀπεφάσισαν νὰ κρημνίσωσι τὸν βασιλεύοντα οἶκον, καὶ οὕτω τὴν ἰδίαν τῆς ἀναγορεύσεώς του ἡμέραν ἅναψαν πανταχοῦ τὴν φοβερὰν τῆς ἐπαναστάσεως φλόγα. Μαθὼν τοῦτο ὁ λεοντόθυμος αὐτοκράτωρ, μόνος ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πιστῶν του ταγμάτων ὁρμᾷ πρὸς τὴν πλατεῖαν ὅπου συνήχθησαν οἱ ἐπαναστάται, διασκορπίζει αὐτοὺς μετὰ πολύωρον μάχην μὲ κίνδυνον τῆς πολυτίμου ζωῆς του, καὶ νικητὴς ἐπανέρχεται εἰς τὰ ἴδια ἐν μέσῳ τῶν γενικῶν ἐπευφημιῶν τοῦ λαοῦ. Συστήσας δὲ ἀκολούθως δικαστήρια καὶ αὐστηρὰν διατάξας ἀνάκρισιν, ἀνεκάλυψε τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς σοβαρᾶς ἐκείνης στάσεως, καὶ χαρίσας αὐτοῖς τὴν ζωὴν, ἠρκέσθη νὰ τοὺς τιμωρήσῃ μόνον διὰ τῆς εἰς Σιβηρίαν ἐξορίας. Ἀρκετὸν μετὰ τὸ συμβὰν τοῦτο χρόνον, ἐνῷ διήρχετο ἡμέραν τινὰ διά τινος τῶν πόλεων τῆς ἀχανεστάτης ἐπικρατείας του, παρατηρεῖ νεανίσκον τινὰ ἱστάμενον εἰς μίαν τῆς ὁδοῦ γωνίαν καὶ ἀναλυόμενον εἰς δάκρυα. Πλησιάζει πρὸς αὐτὸν, ἐπισύρει ἐκ προοιμίων τὴν εὔνοιαν τοῦ νέου, ὅς, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίσῃ, βλέπων ξένον ἄνθρωπον ἐνδιαφερόμενον ζωηρότατα εἰς τὰς θλίψεις του, ἀρχίζει νὰ τῷ ἐκθέτῃ τὴν δυστυχίαν τῆς οἰκογενείας του, ἐνοχοποιηθείσης εἰς τὰ ἐπὶ τῆς ἀναγορεύσεως τοῦ Αὐτοκράτορος συμβάντα καὶ ἀποσταλείσης εἰς ἐξορίαν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ συγκίνησίς του δὲν τῷ ἐπέτρεπε νὰ ὁμιλῇ ἐλευθέρως, ἀλλ' ἐπίνγετο ὑπὸ λυγμῶν καὶ τὰ δάκρυα ἔῤῥεον ποταμηδὸν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὁ Νικόλαος, ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ θυλακίου του τὸ ἰδιόν του μανδήλιον, προσέφερεν αὐτὸ εἰς τὸν νέον. Ὅτε δὲ οὗτος ἠθέλησε νὰ τοῦ τὸ ἐπιστρέψῃ ἀφοῦ ἐσπόγγιστε τοὺς ὀφθαλμούς του, ὁ μεγάθυμος ἄναξ τὸ ἀπεποιήθη λέγων: «Κράτησέ το, νέε μου φίλε, καὶ ἐνθυμοῦ ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ σου ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά σου!» Καὶ τὸν βασιλικὸν τοῦτον λόγον δὲν ἤργησεν ἀμέσως νὰ παρακολουθήσῃ ἡ ἐκτέλεσις καὶ ἡ χάρις.

ΠΟΛΥΣΥΛΛΑΒΟΙ ΛΕΞΕΙΣ. — Μεταξὺ τῶν διαφόρων Ἀσιατικῶν ἐθνῶν οἱ Κινέζοι ἰδίως χαρακτηρίζονται ὡς ὀλιγόλογοι, διὸ καὶ ἡ γλῶσσά των σύγκειται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ μονοσυλλάβων λέξεων. Εἰς τὰ λοιπὰ ἄγρια καὶ ἀπολίτευτα ἔθνη παρατηροῦμεν παράδοξόν τινα ἀπεραντολογίαν, καὶ ὑπερβολὴ πολυσυλλάβους συνθέσεις λέξεων. Οὕτως οἱ Γαμαῖοι, κατὰ τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, ἔχουσι τόσῳ πολυσυλλάβους λέξεις, ὥστε ἀναγκάζονται ὁμιλοῦντες νὰ συντέμνωσι τὸ ἥμισυ αὐτῶν· ὁ ἀριθμὸς τρία εἰς τὴν γλῶσσάν των λέγεται παεταῤῥαροριναουροάκ. Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Ἀλγογκίνων, κατὰ τὴν βόρειον Ἀμερικὴν, αἱ συλλαβαὶ αὐξάνουσιν ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ· οὕτω πρ. χρ. ὁ ἀριθμὸς δέκα λέγεται μιτασουαχινινγκουτουασού, ὁ δὲ ἀριθμὸς τριάκοντα κατ' ἀποκοπὴν νισουεμιτανααχινιγκουτουασού. Εἰς τὴν αὐτὴν γλῶσσαν Γαλλία λέγεται Μιλτιγκουχιουεκενδολακιάγκ (κατὰ λέξιν, Γάλλων πόλις). Εἰς τὴν Μεξικανικὴν γλῶσσαν τὸ φίλημα λέγεται τετεννα μικιλίτσλι, ὁ δὲ οἶνος παρὰ τοῖς Εἰρωκουσίοις λέγεται ὀνεχαραδεσεχοεγκατσεραγερίκ.

Ἡ αὐτὴ πολυλογία παρατηρεῖται ἐπίσης καὶ εἰς αὐτὰ τὰ τῶν ἀτόμων ὀνόματα. Ἀρχηγός τις τῆς νήσου Ταΐτι ὠνομάζετο Δεμστριγῤῥουαμλδάμῤῥ, ὅπερ ἀπορίας ἄξιον πῶς ἐπροφέρετο, διότι Εὐρωπαϊκὴ γλῶσσα εἶνε ἀδύνατον νὰ συσσωρεύσῃ τόσην ἀλλεπαλληλίαν συμφώνων.

Ἰνδός τις συγγραφεὺς καλεῖται Μαϊκαμιτσικιακιὰμ (μαῦρος κόραξ), καὶ σύγγραμμά τι Ἰνδικὸν φέρει τὸν τίτλον Ἰττιχασσασαμουσάγια. Εἰς τὸ ἀρχιπέλαγος τῆς Σανδβίχης βασιλεύς τις τῆς νήσου Ἀβιὸ καλεῖται Πουραχουαουκαϊκάϊα, βασίλισσα δέ τις, Καϊκιρανιαριοπούνα. Ἀνεγινώσκετο τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1839 εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Ὁλλανδίας ὠνόμασεν Ἱππότην τοῦ τάγματος τοῦ Νεερλανδικοῦ λέοντος τὸν Σουλτάνον τῆς Τσοζοκάρτης εἰς τὴν νῆσον Ἰάβαν, ὅστις ἐκαλεῖτο Χαμανκοεβοεουονοσενοπαϊτιγκαλμογκαβουραχμανταδινπανοταγκομὸδ, πέμπτος τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος. Ἀμφιβάλλομεν ἂν ἡ παρ' Ἀριστοφάνει ἀπαντωμένη μοναδικὴ πολυσύνθετος λέξις ἔχῃ περισσοτέρας συλλαβὰς ταύτης.

ΒΡΑΧΥΛΟΓΙΑ.—Χαρίλλος, ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ἐρωτηθεὶς διατί ὁ Λυκοῦργος ἔθεσε τόσον ὀλίγους νόμους, ἀπεκρίθη: «Εἰς ἀνθρώπους, οἵτινες μεταχειρίζονται ὀλιγολογίαν, δὲν εἶνε ἀνάγκη πολλῶν νόμων.» Καὶ τῳόντι πῶς νὰ μὴ θαυμάσῃ τις τὴν βραχυλογίαν τῆς ἀρχαίας Σπαρτιατικῆς πολιτείας, ἥτις ἀπηθανατίσθη διὰ τῆς φράσεως Λακωνικῶς ὁμιλεῖν! Ἰδοὺ ἀξιοθαύμαστον παράδειγμα τῆς Σπαρτιατικῆς ὀλιγολογίας:

Ἀποτυχούσης τῆς εἰς Σικελίαν ἐκστρατείας τῶν Ἀθηναίων, καὶ καταστραφέντος ὅλως τοῦ τάγματος, ὅπερ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπέστειλαν πρὸς βοήθειαν τῶν συμμάχων των ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Μίνδαρον, ὅστις καὶ αὐτὸς ἐθανατώθη ἐν τῇ μάχῃ, ὁ ἀναλαβὼν τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀκρωτηριασθέντος τάγματος ἔγραφε πρὸς τὴν Κυβέρνησίν του, κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην περίστασιν, τὴν ἑξῆς μόνην σχεδὸν ἡμῖν διασωθεῖσαν λακωνικωτάτην ἐπιστολήν: «Ἔῤῥει τὰ καλά. Μίνδαρος ἀπεσύα. Πεινῶντι τῶνδρες. Ἀποῤῥέομες. Τί χρὴ δρᾶν;»

Ὁ δὲ Λύσανδρος, μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, λαβὼν τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὰς νῆας, μετ' αὐλῶν καὶ παιάνων ἀνέπλευσεν εἰς Λάμψακον, ἔνθεν ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς Ἐφόρους ἐν Σπάρτῃ τὴν νίκην του διὰ τῆς ἑξῆς λακωνικωτάτης ἐπιστολῆς: «Ἐαλώκαντι ταὶ Ἀθῆναι.»

Τοιαῦται ὀλιγόλογοι ἀγγελίαι μόνον διὰ τοῦ τηλεγράφου ἀναγγέλλονται σήμερον, ἐποχὴν ἀῤῥήτου πολυλογίας.

Ἀξιομνημόνευται εἰσὶ καὶ αἱ δύο ἀπαντήσεις τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς δύο ἐπιστολὰς τοῦ βασιλέως Φιλίππου. Ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ του ὁ Φίλιππος ἐζήτει διὰ μακρῶν παρὰ τῶν Ἐφόρων τὴν ἄδειαν νὰ ἔλθῃ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πόλιν των· ἓν μέγα ΟΥ ἦτο ὅλη ἡ ἀπάντησις τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἐννοησάντων τὴν δολιότητα τῆς αἰτήσεως τοῦ Φιλίππου. Εἰς τὴν δευτέραν οὗτος, παρωργισμένος ὢν διὰ τὴν ἄρνησιν τῶν Λακεδαιμονίων, ἠπείλει αὐτοὺς ὅτι ἐὰν κυριεύσῃ τὴν πόλιν των θὰ τοὺς τιμωρήσῃ κτλ. «Αἴκα!» (ἐὰν) ὑπῆρξε καὶ πάλιν ὅλη ἡ ἀπάντησις τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τὰς μακρὰς ἀπειλὰς τοῦ βασιλέως· δηλαδή, ἐὰν ἠμπορέσῃς νὰ κυριεύσῃς τὴν Σπάρτην, τότε ἐκτέλεσον ὅσα ἀπειλεῖς.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ. — Ὅσον ὁ Δαρεῖος ἐπροχώρει εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Σκυθίας, τόσον ηὔξανεν ἡ σιτοδεία τοῦ στρατεύματός του. Ὅτε δὲ κατήντησεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀνάγκην, ἦλθε πρὸς αὐτὸν μηνυτὴς ἀπό τινα Σκύθην ἡγεμόνα, φέρων ὡς φιλοδώρημα ἓν πτηνόν, ἕνα ποντικὸν, ἕνα βάτραχον καὶ πέντε τόξα. Ὁ βασιλεὺς, περίεργος νὰ μάθῃ τὸ σημαινόμενον τοῦ παραδόξου τούτου χαρίσματος, ἠρώτησε τὸν ἀπεσταλμένον, ἀλλ' αὐτὸς ἀπήντησεν ὅτι εἶχε λάβει διαταγὴν νὰ τὰ παραδώσῃ μόνον χωρὶς τίποτε νὰ εἴπῃ περισσότερον, καὶ ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ εὕρῃ τὴν ἔννοιαν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ Δαρεῖος ἐνόμισεν ὅτι οἱ Σκύθαι ἔστεργον νὰ τῷ παραδώσωσι τὴν ξηρὰν καὶ τὰ ὕδατα, ἐξεικονιζόμενα διὰ τοῦ ποντικοῦ καὶ τοῦ βατράχου, ὡς καὶ τὸ ἱππικὸν αὐτῶν, τοῦ ὁποίου ἡ ταχύτης παριστάνετο διὰ τοῦ πτηνοῦ, καὶ συγχρόνως ἑαυτοὺς μὲ τὰ ὅπλα των παριστανόμενα διὰ τῶν τόξων. Ἀλλ' ὁ Γωβρύας ἐξήγησε τὸ αἴνιγμα κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: «Μάθετε, εἶπε πρὸς τοὺς Πέρσας, ὅτι ἂν δὲν πετάξετε ὡς τὰ πτηνὰ, ἂν δὲν κρυφθῆτε εἰς τὴν γῆν ὡς ποντικοὶ, καὶ ἂν δὲν κολυμβήσετε ὡς οἱ βάτραχοι, δὲν θέλετε ἠμπορέσει νὰ ἀποφύγετε τὰ τόξα τῶν Σκυθῶν.»

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΦΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΡΑΙΑ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ ΜΑ΄.)

Β΄.

Εἰς Ρώμην.

Ἐντὸς αἰθούσης περιχρύσου
ὑπὸ κιόνων τερπνομένης,
ἐπὶ καθέδρας εἰργασμένης
καὶ κοσμουμένης ὑπὸ βύσσου,

ἀνὴρ μεσαίας ἡλικίας
ἐπιστολὴν ἀναγινώσκει,
καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς βιβρώσκει
τίς οἶδε ποίας ἀγγελίας.

Βραχὺς τὸ σῶμα, ἀετῶδες
ἔχει τὸ βλέμμα· αἱ ὀῤῥῦς του
εἰσὶ πυκναὶ, κυρτὴ ἡ βὶς του,
τὸ μέτωπόν του νεφελῶδες.

Ἀπὸ τῶν τοίχων ἠρτημένα
κρέμανται ὅπλα καὶ πανοπλίαι,
ἐν μέσῳ δὲ πολλαὶ λυχνίαι
χέουσι φῶτα ἡνωμένα.

Εἰς δὲ τὸ βάθος τῆς αἰθούσης,
συνομιλοῦντες σιγαλέως,
νέατις κάθηται καὶ νέος,
μορφῆς ἀμφότεροι ἀνθούσης.

Ἑλικοβλέφαρος ἐκείνη,
μελανοβόστρυχος ὁ ἄλλος·
ἡ μὲν γλυκύτης, ὁ δὲ κάλλος·
ὁ μὲν ἀστὴρ, ἡ δὲ σελήνη.

«Ἐράσθη! λέγει ἡ νεᾶνις,
«σοὶ εἶπον ψεῦδος. — Λόγοι φίλου,
εἶπεν ὁ νέος, «ἀντιῤῥήσου.»
Ἡ νέα εἶπεν «Ἁμαρτάνεις.»

— « Καὶ ἡ συνέντευξις; — Ἄστεῖον!
εἶπε καγχάζουσα ἡ νέα.
« Πῶς σοὶ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα
« προδοσιῶν μου παρομοίων;

— « Σοὶ λέγω ἔχω τὰς ἐνδείξεις.
— « Πῶς; πῶς; — Ἀλλ' ἄκουσον. Εἰπέ μου...
— « Πλὴν προσοχή, ἀγαπητέ μου,
« μήπως οὐδὲν μοὶ ἀποδείξῃς.

— « Ἰδοὺ ὀλίγα καὶ ἐννόει!
« Ἐκ τῶν πολλῶν θὰ σ' ἐνθυμήσω
« ἓν μόνον. — Ποῖον; — Χθὲς δὲν ἦσο
« ἐκτὸς τοῦ οἴκου, Θελξινόη;

— « Ὦ! ναί! — Ποῦ ἦσο; — Εἰς τὸν κῆπον.
— « Καὶ ἦσο μόνη; — Ἤμην μόνη.
— « Μόνη! — Ναί, λέγω. — Μὴ λησμόνει!
— « Πλὴν ἤμην μόνη, σοὶ τὸ εἶπον.

— « Δὲν σὲ συνώδευεν ὁ Φίλων,
« μετὰ δὲ τοῦτον ὁ Κλεισθένης;
— « Πλὴν χθὲς, Ἐράρδε, δὲν ἠσθένεις;
— « Ἠσθένουν ναί, πλὴν εἶχον φίλον.

— « Κατάσκοπόν μου; — Αἴ! περίπου.
— « Καὶ ἤκουσε; — Θερμὰς ἐκφράσεις.
— « Ἄφες αὐτάς σου τὰς προφάσεις!
« δὲν ἦτό τις ἐντὸς τοῦ κήπου.

— « Πλὴν . . . — « Θελξινόη μου, ποῦ εἶσαι; »
ὁ τῆς μεσαίας ἡλικίας
εἶπεν ἀνὴρ μετὰ γλυκείας
φωνῆς. — « Παροῦσα. — Ἐνθυμεῖσαι

« ὅτι πολλάκις τὸν ἀρχαῖον
« συστρατιώτην μου Νικίαν
« ἀνέφερα, καὶ τὴν οἰκίαν
« τὴν πατρικήν του; — Ναί. — Τὸν νέον

« υἱόν του πέμπει νὰ σπουδάσῃ
« ἐδῶ εἰς Ῥώμην ζωγραφίαν.
« Τὴν Ἑλληνίδα παραλίαν
« καὶ τὰ πατρῷά του τὰ δάση

« ἀφήσας, πλέει ἴσως ἤδη
« πρὸς τὴν ὡραίαν Ἰταλίαν,
« καὶ μετ' ὀλίγον τὴν ξενίαν
« ὑπὸ τὴν στέγην μας θὰ ἴδῃ.

— « Χαίρω! ἀντεῖπεν ἡ νεᾶνις.
— « Τί; φιθυρίζει ὁ Ἐράρδος·
« ζωγράφος ἔρχεται, ἤ Βάρδος;
« Τοὺς ἐραστὰς δὲν θὰ προφθάνεις!

— « Νὰ μοῦ κοπῇ αὐτὴ ἡ γλῶσσα
« πρὸς καλλιτέχνην ἂν λαλήσω,
« πρὸς ποιητὴν ἂν ὁμιλήσω! »
ἀντεφιθύρισε γελῶσα.

Καὶ « πάτερ! » λέγει ὑψιφώνως,
« ὁ νέος οὗτος πῶς καλεῖται;
— « Φαίδων . . . Πλὴν, φίλε, συγχωρεῖτε!
(στραφεὶς ἐξαίφνης λέγει·) μόνος

« λοιπὸν δὲν ἦμην! ἰδοὺ εἶσθε,
« Ἐράρδε; — Πρὸ μικροῦ. — Συγγνώμην!
— « Συγγνώμην! (ψηλαφῶν τὴν κόμην,
εἶπεν ὁ νέος·) μὴ λυπῆσθε.

— « Εἶσθ' εὐγενής. — Καθὼ Ῥωμαῖος.
— « Ἐγωϊσμός! (ἡ κόρη κράζει).
« Ἰδέ, ἰδέ τον πῶς κομπάζει!
— « Κομπάζω ναί, ἀλλὰ δικαίως. »

Καὶ μετ' ὀλίγον ὁ μὲν νέος
ἐκ τῆς οἰκίας ἀνεχώρει,
ἀπεμονώθη δὲ ἡ κόρη
καὶ ὁ πατήρ της νοσταλέος.

Ὁ ταξειδιώτης.

« Ἀκταὶ πατρῷαι, χαίρετε!
« Ὦ γῆ τῆς γενετῆς μου,
« καὶ σεῖς, ὦ δάση εὔσκια,
« κοιλάδες προσφιλεῖς μου!
« Ἐλάται προαιώνιοι,
« τὴν κεφαλήν σας ὅσαι
« ὑπερηφάνως αἴρετε,
« ἀκρώρειαι γελῶσαι,
« χαίρετε!

« Χαρᾶς ἡμέραι, χαίρετε!
« εἰς τὴν θολὴν μου φρένα
« τὰ πάντα μαῦρα φαίνονται,
« τὰ πάντα τεθλιμμένα.
« Ἀγροὶ πατρῷοι, χάνεσθε
« ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μου,
« ἀλλ' ἐρωμένος φέρεται
« κατόπιν σας ὁ νοῦς μου.
« Χαίρετε!

« Καὶ σὺ, Ῥαχὴλ, ἡ κλαίουσα,
« σὺ, φίλη τῆς ψυχῆς μου,
« σὺ, τῆς χαρᾶς μου ἴνδαλμα,
« εἰκὼν τῆς προσευχῆς μου!
« Ματαίως εἰς τὰ ἴχνη μου
« θὰ τρέχῃς τεθλιμμένη,
« καὶ πῦρ ἐρώτων πνέουσα
« θὰ φεύγῃς, ἐρωμένη,
κλαίουσα!

« Μακρὰν σου τώρα φέρεται
« τὸ σκάφος, ὦ πατρίς μου,
« καὶ νὺξ σὲ κρύπτει μέλαινα,
« ὦ χώρα προσφιλής μου!
« Ἀφρίζουσι τὰ κύματα,
« βοᾷ πνοὴ ὀργίλη,
« τὸ σκάφος τρίζον θέρεται,
« πατρὶς καὶ σὺ, ὦ φίλη,
« χαίρετε! »

Αὐτὰ ὁ Φαίδων εἰς τὴν πρῷραν
τοῦ σκάφους ἔλεγε δακρύων,
ἀπεχαιρέτα δὲ τὴν χώραν
τῶν εὐτυχῶν του γενεθλίων.

Καὶ τὴν καλλίκομον Ἀστραίαν
τὴν ποθητήν του ἐρωμένην,
ἀπεχαιρέτα, τεθλιμμένην
τὴν φρέναν ἔχων τὴν ἀκμαίαν.

Αἴφνης τὸ ἄρμα τὸ ἀτμοῦδες
τῆς μελανῆς νυκτὸς προβαίνει·
σιωπηλὸς ὁ Φαίδων μένει,
βοᾷ τὸ πέλαγος ἀφρῶδες.

Ἤδη ἐχάθη ἡ πατρὶς
ἀκτή, αἱ φίλαι του κοιλάδες,
ἡ πάτριός του παραλία
καὶ αἱ πατρῷαι πεδιάδες.

Φῶς ἤλαυν τῶν τεθλιμμένων,
ἐπάνωθέν του τοῦ Ἑσπέρου
τὸ ἄστρον ἔλαμπε, προβάτων
ἐν μέσῳ ὁρόμου διαστέρου.

Ἀπεκοιμήθη τῶν ἐρώτων
χορεῖται ἦλθον, τῶν ὀνείρων
νὰ τῷ δωρήσωσι τὸ μοῦρον
καὶ τὸ μειδίαμα τὸ πρῶτον.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΘΛΙΩΝ ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΟΥ.

Ὑπὸ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΟΥ.

Α'.

Ὑπάρχουσι δύω κόσμοι ἀντίθετοι: Ὁ ὑλικὸς κόσμος, καὶ ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν, ἤτοι τοῦ πνεύματος.

Ὁ Θεὸς ἔθηκε νόμους ἐν τῷ κόσμῳ τῆς ὕλης, καὶ ἡ ὕλη ἀπαρεγκλίτως ἐβάδισε καὶ βαδίσει ἐντὸς τῆς ὁδοῦ τῶν νόμων τούτων.

Ἔθηκεν ὁ Θεὸς νόμους καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ἰδεῶν, τῷ πνευματικῷ.

Εἶπε τῇ ὕλῃ «κινήθητι!» καὶ ἐκινήθη. Τῷ πνεύματι εἶπε «κινήθητι!» καὶ κινηθήσεται εἰς αἰῶνα.

Συνηνώσε τὸ θετικὸν καὶ τὸ ἀρνητικὸν, καὶ ὁ σπινθὴρ ἀνέλαμψεν.

Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος:

Ὕλη, κινουμένη ὑπὸ κινοῦντος πνεύματος. Συνένωσις τῶν δύο ὑψηλοτέρων ἐμπνεύσεων τοῦ Θεοῦ: τοῦ κόσμου τῆς ὕλης, καὶ τοῦ κόσμου τοῦ πνεύματος.

Εἶπε τῇ ὕλῃ «κινοῦ ἵνα φθαρῇς!» τῷ πνεύματι εἶπε «κινοῦ ἵνα ζήσῃς!» Τῇ δὲ ἐκφάνσει ἀμφοτέρων, τῷ ἀνθρώπῳ, εἶπε «κινούμενοι ἐξαγιάσθητε! σὺ μὲν, ὕλη, ὡς ἱερὸν φορεῖον τῆς ὑψίστης μου τῶν ἰδεῶν, τῆς ζωῆς· σὺ δὲ, ψυχὴ, ὡς τοῦ πηλοῦ ἡ πλάστρια! Ἀγαπώμενοι μισήθητε ἐν τῷ «θάνατος καὶ ζωὴ,» μισούμενοι, ἀγαπᾶσθε ἐν τῷ «Ἐγώ·» ἀλλὰ βαδίσατε.

Ποῦ;—Ἡ μὲν τῆς ὕλης πυξὶς πρὸς τὸν πόλον σιωπηλῶς, λέγει· τὸ ἀκρότατον τῆς ὕλης σημεῖον· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος πυξὶς, ἡ νοερὰ ἀκτὶς, πρὸς τὸν ὑπέρτατον νοερὸν πόλον· τὸν Θεὸν, τὴν τελειότητα.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐβάδισε κατὰ τὸν ὑπέρτατον νόμον· ἐν δὲ τῇ κινήσει αὐτοῦ τὴν σχέσιν εἴδομεν τῶν ὑλικῶν καὶ πνευματικῶν νόμων.

Εἰς τὸν οὐρανὸν νέφη; ἀραζόφος· ἡ φύσις συλλογίζεται.

Εἰς τὸ πνεῦμα μελαγχολία καὶ δυσθυμία; τὸ πνεῦμα συλλογίζεται. Διατί;

Ὑπάρχει κάτωθεν τῶν νεφῶν γῆ ξηρανθεῖσα.

Κάτωθεν τοῦ πνεύματος ὑπάρχει ξηρασία ἰδέας.

Τὰ νέφη σύρονται πρὸς ἄλληλα.

Αἱ ἰδέαι προσεγγίζονται.

Τὰ μὲν τῶν νεφῶν ἔχουσι τὸν θετικὸν, τὰ δὲ τὸν ἀρνητικὸν ἠλεκτρισμόν.

Τὰ μὲν τῶν πνευμάτων κατέχονται ὑπὸ ἰδεῶν φασκουσῶν, τὰ δὲ ὑπὸ μὴ τοιούτων.

Εἰς βρόμος· τὰ νέφη, ἤτοι οἱ ἠλεκτρισμοὶ, συνεκρούσθησαν.

Μία βοή· τὰ πνεύματα μάχονται.

Εἷς σπινθὴρ· ἐκ τῶν νεφῶν ὁ κεραυνός.

Εἷς σπινθὴρ· ἐκ τῶν ἀντιπαλαιουσῶν ἰδεῶν τὸ φῶς,—ἡ ἀλήθεια.

Καὶ μετὰ τὸν κεραυνὸν, βροχὴ γόνιμος.

Καὶ μετὰ τὴν ἀλήθειαν, ὑετὸς ἰδεῶν.

Ἡ γῆ ἔλαβε τὸν σπόρον· ἀνθήσει.

Τὸ πνεῦμα ἐκτήσατο τὴν ἀλήθειαν· λάμψει.

Καὶ τὴν ἐπαύριον γαλήνη.

Καὶ τὴν ἐπαύριον τελειότης.

Β'.

Πάντες, οἱ μὴ παραδεχόμενοι τὰ ἀνωτέρω, ἂς μὴ λάβωσι τὸν κόπον ν' ἀναγνώσωσι τοὺς Ἀθλίους τοῦ Οὔγου. Οἱ βλέποντες τὸν χοῦν καὶ ἀδυνατοῦντες νὰ στρέψωσι τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ἥλιον, μακρὰν τῶν Ἀθλίων!

Ὁ γράψας τοὺς Ἀθλίους ἠτένιζε τὸν ἥλιον. Ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἱσταμένου μέχρι τοῦ ἐδάφους μία ὀργυιὰ· ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀτενίζοντος τὰ ὕψη μέχρι τοῦ ἡλίου δισεκατομμύρια δισεκατομμυρίων ὀργυιῶν. Ἐπειδὴ οἱ ὑλισταὶ ὑλικῶς θὰ προσβλέψωσι τὸν ἥλιον, ἡ ὕλη αὐτῶν ἑκατοστυίας τινὰς ὀργυιῶν ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς των θὰ ἐξαλειφθῇ ἐκτεινομένη. Ἀλλ' οἱ προσβλέποντες τὸν ἥλιον διὰ τοῦ ἀύλου φθάνουσι μέχρι τῶν ὑποποδίων τοῦ ἀπειροτελείου οἱ αὐτοὶ πάντοτε.

Τοῦ πνεύματος, σχετικῶς ὡς πρὸς τὴν ὕλην, ἡ ἐλαστικότης ἄπειρος. Ὁ γράψας τοὺς Ἀθλίους ἥναπτε φλόγα· ἐντὸς τῆς φλογὸς ἡ ὕλη φθείρεται, τὸ πνεῦμα ἁγνίζεται. Τὸ ἐν τῷ κόσμῳ πνεῦμα ἂς ἀναγνώσῃ τὴν φλόγα, ἂς περιστοιχισθῇ ὑπ' αὐτῆς· δι' αὐτὸ θὰ ἦνε δροσερά. Ἀλλ' ἡ ὕλη; ὁ Μαμωνᾶς;... ὁ... ὁ ...; μακρὰν! μακρὰν!... ἐκτὸς μόνον ἂν ἀπεφάσισε νὰ παραδώσῃ εἰς τὴν φλόγα τὴν ὕλην, νὰ παραδοθῇ τῇ κολυμβήθρᾳ τοῦ ἀνακαινισμοῦ, νὰ ἀνακαινισθῇ ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τοῦ φωτός.

Γ'.

Τί ζητεῖ τὸ βιβλίον τοῦ Βίκτορος Οὔγου;

Ἰδοὺ τί ζητεῖ.

Ὑπάρχει εἷς αἰὼν, ὁ ΙΘ', παλαίων πρὸς ἅπασαν τὴν σειρὰν τῶν παρελθόντων αἰώνων. Τὸ παρελθὸν ἐστὶν ἀρνητικὸν, ἤτοι ὀπισθοδρόμησις· τὸ παρὸν εἶνε θετικὸν, ἤτοι πρόοδος.

Ὑπάρχουσιν ἑκατομμύρια ἀνθρώπων κληρονόμων τῶν ἰδεῶν τοῦ παρελθόντος, τῆς ὀπισθοδρομήσεως· χιλιάδες τινὲς ἀνθρώπων ἀσπαστῶν τοῦ μέλλοντος, τῆς προόδου· καὶ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων καραδοκούντων. Ἡ ὀπισθοδρόμησις καὶ ἡ πρόοδος εἰσὶ δύω νέφη σκιάζοντα τοὺς καραδοκοῦντας, τὴν γῆν. Ἡ γῆ εἶνε ξηρά. Οἱ καραδοκοῦντες διψῶσι φῶς, ἀλήθειαν. Τὰ νέφη προσηγγίσθησαν, καὶ μία ἀστραπὴ φῶς ἀπέστειλε τοῖς ἐν σκοτίᾳ πορευομένοις· ἀνήγγειλε τὸν ἐγγίζοντα κεραυνόν. Τὸ βιβλίον τοῦ Οὔγου εἶνε ἡ ἀστραπὴ τῆς ἐγγιζούσης κρίσεως. Ἆρα τὸ βιβλίον τοῦ Οὔγου οὐδὲν ἄλλο ζητεῖ, ἢ νὰ ἀγγείλῃ τοῖς ἐν σκότει τὸν κεραυνὸν, ἤτοι τὴν ἐγγίζουσαν νίκην τῆς ἀληθείας, ἥτις ἐστὶ τὸ φῶς. Ἡ γῆ θὰ βραχῇ, καὶ καρποὶ θαλεροὶ ὑπὸ γλυκὺν ἥλιον, τὸν νοερὸν ἥλιον, θὰ βλαστήσωσι—τὰ ἄνθη τῆς ἰδέας.

Δ'.

Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑπάρχουσιν ἄτομα. Τὰ ἄτομα συνενούμενα ἀπαρτίζουσιν οἰκογενείας. Αἱ οἰκογένειαι, ἔθνη· τὰ ἔθνη, κοινωνίας· αἱ κοινωνίαι, τὴν ἀνθρωπότητα. Τεθέντος ὡς προορισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ σημείου τῆς προόδου, ἀνάγκη νὰ χαραχθῇ ὁδὸς πρὸς αὐτήν.—Ποία αὕτη;—Ἡ ἀνάπτυξις, τὸ «γνῶθι σαυτόν!»—Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ θὰ χαραχθῇ ἡ ὁδός;—Διὰ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ ἀτόμου, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἀρχικὴ μονὰς τῆς ἀνθρωπότητος. Ὑπάρχει ἀριθμὸς ἓν καὶ ὑπάρχει ἀριθμὸς χίλια· τὸ ἓν δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ τοῦ χίλια, ἀλλὰ τὸ χίλια ἄνευ τῆς μονάδος

ὑπάρχει; Διὰ νὰ ὑπάρξῃ λοιπὸν φωτεινὴ κοινωνία, ἀνάγκη νὰ ὑπάρξῃ φωτεινὸν ἄτομον. Φωτιζομένου τοῦ ἑνὸς, τὸ σκοτεινὸν θαυμάζει τὸ φωτεινόν· ὁ θαυμασμὸς ἐστὶν ἔρεσις, αὔριον τὸ σκοτεινὸν γίνεται φωτεινόν.—Χιλιάδες ὅμως ἐτῶν παρῆλθον καὶ τὰ φωτεινὰ ἄτομα ἦσαν ὀλίγα. —Ναί.—Ἀλλὰ πόθεν τοῦτο; ἔγεινεν ἄρα παράβασίς τις τῶν αἰωνίων νόμων;—Οὐχί.—Ἀλλὰ τί;—Ἀκούσατε.

Τὸ ὕδωρ ῥέει ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, καὶ ὁ ἄνθρωπος τρέχει ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω. Τὸ ὕδωρ σημεῖον ἔχει τὴν θάλασσαν, ὁ ἄνθρωπος· τὸν ὠκεανὸν τῆς ζωῆς καὶ τῆς προόδου.

Ἀλλ' ἐνώπιον τοῦ ῥεύματος ὑψώθη βράχος, ἢ ἐνώπιον τοῦ ἀνθρωπίνου ῥεύματος εἰς προσωποποιημένος βράχος, ἡ βία.

Τὸ ὕδωρ πρέπει νὰ βαδίσῃ· μὴ δυνάμενον ἐμπρὸς, στρέφει πρὸς τὰ ὀπίσω· κλονίζον ὅμως τὸν βράχον, καὶ ζητεῖ κάθοδον. Οὐδὲν ἄλλο χάνει, ἢ χρόνον· θὰ φθάσῃ τὴν θάλασσαν.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ βαδίσῃ· ὑπὸ τῆς προσποιημένης ἐμποδιζόμενος βίας, στρέφεται καὶ βαδίζων τείνει πρὸς τὸν προορισμόν του, κλονῶν τὴν βίαν ἀπαύστως καὶ οὐδὲν ἄλλο χάνων ἢ καιρόν.

Τὰ θεμέλια τοῦ βράχου θὰ ὑποσκαφθῶσι· καὶ αἱ ῥίζαι τῆς βίας θὰ φθαρῶσιν ὑπὸ τὸ ῥέον ὕδωρ καὶ τοὺς πόδας τοῦ βαδίζοντος ἀνθρώπου.

Ἰδοὺ ἡ αἰτία τοῦ εὐαρίθμου τῶν φωτεινῶν· — ἡ βία.

Τῆς βίας αἱ ῥίζαι δανείζονται δύναμιν ἐκ τοῦ βάθους. Ἡ βία εἶνε τέκνον τοῦ σκότους. Σκοτεινὴ οὖσα, μισεῖ τὸ φῶς, ἀποστρέφεται τοὺς φωτεινοὺς, δίδει εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὸ βεβιασμένον προσωπεῖον τοῦ Ἄραβος· ἀναγκάζει αὐτὴν νὰ μισῇ τοὺς λευκοὺς, τοὺς φωτεινούς· πλάττει νόμους, γράφει αὐτοὺς μελανοῖς γράμμασιν, ἀλλὰ, ῥίπτουσα δέλεαρ, τοὺς ἐπιχρυσόνει. Αἱ ψυχαὶ εἰς τὸν φωσφορίζοντα χρυσὸν ζητοῦν νὰ πίωσιν ἀκτῖνα· λείχουσι διὰ τῆς γλώσσης· τὸ ἐπιχρύσωμα φεύγει, καὶ αἱ ψυχαὶ ἀμέριμνοι ἀμαυροῦνται ὑπὸ τῶν αἴφνης παρουσιαζομένων μελανῶν χαρακτήρων.

Ὑπάρχουσιν ἄτομα φύσει ἀκτινοβολοῦντα ἐν ταῖς σκοτειναῖς αὐτῶν μοναῖς· ἄνωθεν αὐτῶν ἡ βία ῥίπτει μέλανα πέπλον. Οἱ σκοτεινοὶ ἐρωτῶσι διατί; ἀποκρίνεται ἡ βία, διότι ἔσφαλον λάμποντα. Ἡ ἀρετὴ πεινᾷ, ζητεῖ ἄρτον· ὁ ἄρτος δὲν τῇ δίδεται. Ὁ σύμαχος ζητεῖ ἐκ νέου· ἡ ἀρετὴ λαμβάνει τὸν προστυχόντα ἄρτον. Ἡ βία κραυγάζει: «τὸ φῶς ἔκλεψε! καταδικασθήτω τὸ φῶς!» Καὶ ὁ μέλας πέπλος ῥίπτεται ἐπ' αὐτοῦ.—Ἰδοὺ τὰ ἐφήμερα ἐμπόδια τῶν φωτεινῶν.

Ἀλλ' ἄνωθεν τῆς βίας ὑπάρχει ὁ ἥλιος. Ἡ βία τὸν ὑποφέρει, ἀδυνατοῦσα νὰ τὸν σβέσῃ, οἱ δὲ φωτεινοὶ ἐγκαρδιοῦνται ἀτενίζοντες πρὸς τὸ ἄστρον αὐτὸ, τὸ κραυγάζον τὴν μέλλουσαν νίκην των. Καὶ οἱ λησμονήσαντες ἑαυτοὺς, κατὰ τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ συνέρχονται, μετανοοῦσι. Καὶ... τὸ φῶς ἀπαύστως βαδίζει.

Ε'.

Ἐν τῇ φύσει ὑπάρχουσι σώματα θερμαγωγά.

Ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑπάρχουσιν ἄτομα φωταγωγά.

Ἐν τεμαχίον σιδήρου ἐντὸς καμίνου καιούσης πυρακτοῦται, φλέγεται, φωσφορίζει.

Ἐν ἄτομον ἐντὸς τῆς φλογώδους τῆς ἀληθείας καμίνου ἀνάπτει, φωσφορίζει, λάμπει.

Ἀλλὰ σῶμα θερμαγωγὸν σημαίνει ἐπιδεκτικὸν θερμάνσεως.

Καὶ ἄτομον φωταγωγὸν δηλοῖ ἄτομον ἐπιδεκτικὸν φωτισμοῦ.

Διὰ νὰ πυρακτωθῇ ὁ σίδηρος, ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ ὁ συνδαυλίζων τὴν κάμινον.

Διὰ νὰ φωτοβολήσῃ τὸ ἄτομον, ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ ὁ τοῦ φωτὸς πάροχος.

Ἐὰν αἱ μεταξὺ τοσούτων ἑκατομμυρίων ἀτόμων ὑπάρχουσαι εὐάριθμοι σπεῖραι τῶν φωτεινῶν εἶχον ἐλεύθερον τὸ βῆμα τοῦ φωτισμοῦ, ἤτοι τὴν κάμινον τῆς ἀληθείας, ἡ ἀνθρωπότης θὰ ἠδύνατο ἐν τῷ ΙΘ' αἰῶνι νὰ ἴδῃ ὅσα μεγάλα ἐν τῷ τριακοστῷ ἢ τεσσαρακοστῷ αἰῶνι θὰ γίνωσιν.

Ἐὰν ἡ ἀναίσθητος ὕλη τοῦ σιδήρου φωτοβολῇ, ἀμφιβάλλει τις ὅτι εὐκολώτερον δύναται νὰ φωτοβολήσῃ τὸ ἀντικατόπτρισμα τοῦ αἰωνίου φωτὸς, ἡ ψυχή;

Ὑπάρχουσι λοιπὸν φωταγωγὰ ἄτομα.—Διατί δὲ ἡ εὐάριθμος μερὶς τῶν φωτεινῶν δὲν μεταδίδει αὐτοῖς τὸ φῶς; —Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, δι' ὃν δὲν ψήνεται ὠὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον εἰς δύο ὥρας.

Ἐπέρχεται ἡ νὺξ, καὶ τὴν μεταδοθεῖσαν θερμότητα τοῦ ἡλίου ἀφαιρεῖ τὸ κρυερὸν σκότος αὐτῆς.

Οἱ φωτεινοὶ, ἢ τὰ φωτεινὰ ἄτομα, μεταδίδουσιν εἰς τὰ φωταγωγὰ τὸν σπινθῆρα· παρεμπίπτει ἡ θυγάτηρ τοῦ σκότους βία, καὶ γυμνόνει αὐτὰ τοῦ μεταδοθέντος σπινθῆρος.

Τὸ ἄτομον μένει, ἂν καὶ φωταγωγὸν, ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἕτοιμον ὅμως πάντοτε νὰ ἐκτελέσῃ τὸν αἰώνιον νόμον.

Ἡ διάρκεια τοῦ σκότους κτᾶται ἐπ' αὐτοῦ βεβιασμένον τι δικαίωμα. Λέγει τῷ φωταγωγῷ σώματι, «τὸ σκότος εἶνε καθῆκόν σου!» καὶ τὸ φωταγωγὸν λέγει, «καθῆκόν μου τὸ σκότος!»

Τὸ νὰ ζητῇ τις νὰ εἴπῃ τὸ ἀντίθετον, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ζητῇ παρὰ τοῦ ἐν τῷ μεταλλωρυχείῳ σιδήρου νὰ εἴπῃ, «εἰμὶ σῶμα θερμαγωγόν.» Ὁ σίδηρος ἀγνοεῖ, ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς κείμενος, τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ, ὡς καὶ τὸ ἄτομον ὑπὸ τὸ σκότος τὴν δύναμιν αὐτοῦ.

Ἀλλ' αἴφνης διὰ τῶν πυκνῶν τοῦ σκότους νεφελῶν ἀκτὶς παροδικὴ ἀλλὰ γλυκεῖα φωτὸς ἔπεσεν ἐπὶ τὸ φωταγωγὸν ἄτομον; Τὸ ἄτομον λάμψει παροδικῶς, καὶ φωνὴ τότε μία ἀκούεται, «ἀπάτη! καθῆκον τὸ φῶς.» Καὶ πάλιν τὰ νέφαλα πυκνοῦνται.

Ἡ παρελθοῦσα ἀκτὶς ἐστὶ τότε ἀπολεσθεὶς παράδεισος· τὸ ἄτομον ἀεννάως ζητεῖ φῶς, καὶ θρηνεῖ· ἐν τῇ κινήσει θερμαίνεται, ἐν τοῖς θρήνοις οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐρυθροὶ λάμπουσι, τὰ δάκρυα αὐτοῦ θερμὰ ἀκτινοβολοῦσι. Τὸ ἄτομον ἀνέπτυξε τὸ αὐτόματον πῦρ.

Ἆρα τὸ αὐτὸ δὲν θὰ ἔπραττε καὶ ὁ σίδηρος, ἂν ἠδύνατο νὰ κινηθῇ; Ἐν τῇ ἀεννάῳ αὐτοῦ κινήσει τριβὴ, ἐν τῇ τριβῇ, θέρμη· μετὰ τὴν θέρμην, πυράκτωσις, ἀκτινοβόλησις.

Ἀλλὰ τὰ ἐν τῇ σκοτίᾳ φωταγωγὰ κράζουσι, «παράβασις καθήκοντος! Τὸ σκότος καθῆκον, τὸ φῶς παράβασις!» Καὶ ἡ βία σαρδώνιον γελᾷ· τὸ δὲ ἐν τῇ κινήσει καὶ τοῖς θρήνοις φωτισθὲν ἄτομον τῷ σκυρῷ παραδοθήσεται. Ἀλλὰ τὸ φῶς ἐκτήσατο ἕνα στρατιώτην. Καὶ... τὸ φῶς βαδίζει.

ΣΤ'.

Τίς ὁ σταυρὸς οὗτος; Ἆρα μὴ ὁ ἐν Γολγοθᾷ;—Οὐχί. —Ἀλλὰ τίς;

Οἱ νόμοι! — Τίνες νόμοι; — Οἱ μέχρι τοῦδε τὸν ἄνθρωπον διοικήσαντες. — Καὶ πῶς; μήπως δὲν εἶνε νόμοι οὗτοι; — Δὲν εἶνε. — Τί δὲ εἰσίν; — Ἀρνήσεις. — Ἀλλὰ προβλέπουσι περὶ κοινωνίας, περὶ σχέσεως, περὶ ἀσφαλείας, περὶ εὐδαιμονίας ἀτόμων, ἀνθρωπότητος. — Ναί, προβλέπουσι περὶ διατηρήσεως σκοτεινῆς κοινωνίας, περὶ σχέσεως σκοτεινῶν ἀτόμων, περὶ ἀσφαλείας σκότους, ἤτοι σκοτεινῶν, περὶ εὐδαιμονίας ἀτόμων ἀγνοούντων ἑαυτά, περὶ σκοτεινῆς ἀνθρωπότητος!

Ἀλλὰ πῶς τοῦτο;—Ἁπλούστατον.

Ὁ μέγιστος ὅρος τῆς ἀνθρωπότητος ἐτέθη ἅπαξ τὸ φῶς; — Ναί. — Νόμοι, περὶ παντὸς ἄλλου σκεπτόμενοι ἢ περὶ φωτὸς, νόμοι ἀντιφάσκοντες πρὸς τοῦ Ἀπείρου τοὺς νόμους, πῶς καλοῦνται; — Ψεῦδη, ἀρνήσεις, ἀντιφάσεις. — Καλῶς.

Διατί ὅμως αἱ ἀρνήσεις νὰ ἔχωσι τοσούτους ὀπαδούς; — Τὸ εἴπομεν· οἱ ἐν σκότει νομίζουσι καθῆκον τὸ σκότος. — Τί δὲ ὡς ἐκ τούτου συμβαίνει; — Οἱ σκοτεινοὶ καθῆκον τὸ σκότος, οἱ φωτεινοὶ καθῆκον τὸ φῶς... Τὸ ἓν καθῆκον μάχεται πρὸς τὸ ἄλλο.

Ζ'.

Τί δὲ ἐστὶ καθῆκον;

Ὑπάρχει ἀπόλυτον εἶναι, ὁ Θεὸς, καὶ σχετικὸν εἶναι, τὸ τοῦ ἀνθρώπου πνεῦμα.

Ὁ Θεὸς, ἀπολύτως ὤν, συνελάμβανε τὴν ἰδέαν τοῦ σχετικοῦ εἶναι· εἶπε, «γεννηθήτω εἶναι καὶ φῶς!» καὶ ἐγένετο εἶναι καὶ φῶς.

Τὸ σχετικὸν εἶναι καὶ τὸ φῶς εἶναι, εἰσὶ ποιήσις τοῦ Πλάστου.

Τὸ ὂν ἐστράφη γεννώμενον πρὸς τὸ φῶς· εἶχε τὸν λόγον. Ἦν ἄρα ἐλεύθερον. Εἶπεν, «εἰμί!» Τὸ φῶς ἔδυσε, καὶ ἠθέλησε νὰ πλάσῃ αὐτὸ φῶς· ἀλλ' ἠδυνάτει. Εἶπε τότε «οὐκ ἐγώ». Ἐλυπήθη τὴν νύκτα, καὶ ἐμειδίασε τὸ πρωΐ· καὶ εἶπεν, «ὅρος μου τὸ φῶς.»

Ἡ διὰ τῆς ἐλευθερίας πρὸς τὸ φῶς κίνησις, τοῦτο τὸ καθῆκον τῶν φωτεινῶν.

Ἀλλ' ἐπῆλθεν ἡ βία. Ὁ Θεὸς ἀπέστρεψε τὸ φῶς αὐτοῦ ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐγεννήθησαν ἄτομα ἰδόντα τὸ σκότος, καὶ ἐλυπήθησαν εἰς τοῦ φωτὸς τὴν ἀκτῖνα· οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν δὲν ἀντεῖχον. Εἶπον, «ὅρος ἡμῶν τὸ σκότος.» Καὶ ἰδοὺ, ἡ διὰ τῆς ἀγνοίας ἑαυτῶν πρὸς τὸ σκότος κίνησις καθῆκον τῶν σκοτεινῶν.

Καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ καθῆκον πράττουσιν· ἀλλ' οἱ μὲν ἐν αὐτοσυνειδησίᾳ, οἱ δὲ ἐν παραβεβιασμένῃ καὶ οὐχὶ αὐτοδότῳ συνειδήσει.

Ἀλλὰ τὸ μὲν φῶς ἀληθῶς ὑπάρχον, τὸ δὲ σκότος ἀνύπαρκτον, ἔλλειψις ἁπλῆ φωτός. Καὶ τὸ μὲν ἀλήθεια, τὸ δὲ ἄρνησις.

Ἆρα τὸ ἀληθὲς καθῆκον ἐστὶν ἡ διὰ τῆς ἐλευθερίας πρὸς τὸ φῶς, τουτέστι τὴν πρόοδον, κίνησις.

Τὸ καθῆκον ἐστὶ νόμος ἐσώτερος. Συγγενᾶται παντὶ ἀτόμῳ, ἀλλὰ διαφέρει ἐν τῷ φωτεινῷ καὶ σκοτεινῷ.

Πᾶν ἄτομον δὲν εἶνε μόνον· περιστοιχεῖται ὑπὸ ὁμοίων. Ἐν τῇ μετὰ τῶν ὁμοίων σχέσει ἀκούει τὸν ἐσώτερον νόμον.

Ἐν τῇ πολυπληθεστέρᾳ συμβιώσει τῶν φωτεινῶν, τὸ φωτεινὸν ἄτομον αἰσθάνεται ἀνάγκην, ἀλλ' ἀνάγκην μὴ προσασσομένην ὑπ' ἄλλου, ἢ ἐκ μέρους τοῦ αἰσθανομένου αὐτήν· ἆρα ἀνάγκην, ἐκ τοῦ ἐγὼ πηγάζουσαν.

Ποίαν ἀνάγκην λοιπὸν αἰσθάνεται τὸ φωτεινὸν ἄτομον;

Τὴν ἀνάγκην τοῦ εἶναι ἄτομον μεταξὺ τῶν ὁμοίων, ἴσον μετὰ τῶν ἀτόμων· ἐγὼ ἴσον τῶν ἄλλων ἐγώ.

Τὸ εἶναι ἴσον μεταξὺ τῶν ὁμοίων, ἐγὼ μεταξὺ τῶν ἐγώ, καὶ ἄτομον μεταξὺ τῶν ἀτόμων, σημαίνει εἶναι ἐλεύθερον.

Ἡ αὐτοπρόσακτος λοιπὸν αὕτη ἀνάγκη εἶνε ἡ ἐλευθερία.

Ἀλλ' ἵνα διαιωνισθῇ ἡ ἐλευθερία, ὅπως ἐννοοῦσιν αὐτὴν οἱ φωτεινοὶ, ἀνάγκη νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ ἐσώτερος νόμος, τὸ καθῆκον.

Ἆρα βάσις αὐτῶν ἡ αὐτοπρόσακτος ἀνάγκη· μέσον, ἡ ἰσότης· κορύφωμα, ἡ ἐλευθερία· ἐφαρμογὴ, τὸ καθῆκον· ὅρος, τὸ φῶς.

Καὶ ἐν τῇ πολυπληθεῖ τῶν σκοτεινῶν σχέσει τὸ σκοτεινὸν ἄτομον αἰσθάνεται ἀνάγκην.

Ἀλλ' ἡ τοῦ σκοτεινοῦ στάσις δὲν εἶνε ἡ φυσική. Τὸ ἄτομον αὐτὸ ἐγεννήθη ὅπως ἡ φωτεινόν· διεστράφη, ἐβιάσθη, εἶνε ἐν στάσει βεβιασμένῃ. Καὶ ἡ ἀνάγκη αὐτοῦ εἶνε φυσικῶς βεβιασμένη.

Τὸ σκότος ἀντίθετον, εἴπομεν, τοῦ φωτός.

Οἱ φωτεινοὶ ἰσότητα, οἱ σκοτεινοὶ ἀνισότητα· οἱ φωτεινοὶ ἀπόλαυσιν ἴσην τοῦ ἐγὼ, οἱ σκοτεινοὶ ἄνισον· οἱ φωτεινοὶ ἐλευθερίαν, οἱ σκοτεινοὶ δουλείαν.

Ὡς πρὸς τοὺς σκοτεινοὺς λοιπὸν ἡ δουλεία σημαίνει ἐλευθερίαν· μέσον δὲ τῆς δουλείας ἡ βία, φυσικῶς ἐκ τοῦ καταβιβασμοῦ τοῦ ὁμοίου ἀτόμου προκύπτουσα. Βάσις αὐτῶν λοιπὸν ἡ παραβεβιασμένη ἀνάγκη· μέσον, ἡ ἀνισότης· κορύφωμα, ἡ δουλεία· ἐφαρμογὴ, ἡ βία· σκοπὸς, τὸ σκότος.

Ἀλλ' ὁ ἐσώτερος νόμος, ἤτοι τὸ καθῆκον, παρ' ἀμφοτέροις ἰσχυρόν· διότι εἶνε ἐσώτερος νόμος. Δι' αὐτὸ ἰσχυρῶς καὶ παλαίουσι.

Ἀλλὰ τὸ σκότος στάσιμον, ἀνύπαρκτον· τὸ φῶς ζῶν, τρέχον. Ἆρα τὸ φῶς νικήσει.

Η'.

Τίνες οἱ ἰσχυροί; — Οἱ καταχράσται τοῦ ἐγώ.

Τίνες οἱ ἰσχυρότεροι; — Οἱ ἐν τῷ ἰσοδυνάμῳ ἐγὼ ζῶντες.

Διατί; — Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, δι' ὃν μία παχεῖα ῥάβδος θραύεται εὐκολώτερον ἑνὸς δέματος ῥάβδων λεπτῶν.

Ἀλλὰ ζῶσιν οἱ ἄρχοντες καὶ διαιωνίζονται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν!—Ζῶσιν, ἀλλ' ἀπέθανον.—Τοῦτο εἶνε ἀκατάληπτον. — Οὐδόλως. — Πῶς; — Ἀκούσατε.

Τίς ὁ ζῶν, ἡ ὕλη ἢ τὸ πνεῦμα; — Τὸ πνεῦμα. — Τί τὸ ἀληθὲς, τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς.—Τὸ φῶς.—Ποῖον ἰσχύσει τῶν δύω; — Τὸ δεύτερον. — Καλῶς.

Ποία ἡ βάσις τῶν σκοτεινῶν; — Ἡ ἀνισότης.

Ποία ἡ βάσις τῶν φωτεινῶν; — Ἡ ἰσότης.

Εἰσὶ κεκηρυγμένοι ὡς θανόντες οἱ ἄνισοι ὑπὸ τῶν ἴσων; — Βεβαίως. — Ζῶσιν οἱ ἴσοι ἐν φωτὶ καὶ πνεύματι; — Ναί.—Ζῶσιν οἱ ἄνισοι ἐν ὕλῃ καὶ σκότει;—Μάλιστα. — Ἔστιν ἀπὸ τοῦδε μηδὲν ἡ ὕλη καὶ τὸ σκότος ἀπέναντι τοῦ φωτός; — Ἔστιν. — Εἰσὶ συνώνυμα τῷ θανάτῳ; — Εἰσί. — Οἱ ἄρχοντες τί εἰσίν; — Οἱ μεταξὺ

τῶν ἀνίσων ἄνισοι. — Ζήσωσιν; — Οὐχί. — Τίνες λοιπὸν οἱ ἰσχυρότεροι; — Οἱ ἐν τῷ ἰσοδυνάμῳ ἐγὼ ζῶντες.

Οἱ σκοτεινοὶ ἢ οἱ ἄνισοι ἔχουσι σημεῖόν τι ἀκουσίου συνενώσεως μετὰ τῶν φωτεινῶν ἢ ἴσων· τοῦτο δέ ἐστι σημεῖον τῆς ἀδελφότητός των. Οἱ ἐν κευθμῶσι ζῶντες σκοτεινοὶ γογγύζουσι μετὰ τῶν φωτεινῶν κατὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ ὑπερτάτου ἐγώ.

Ὑπάρχει κύκλος τις ἔχων κέντρον. Ὁ κύκλος εἶνε ὁ κόσμος, ἡ ἀνθρωπότης· κέντρον δὲ ἔχει τὸ φῶς. Οἱ σκοτεινοὶ καὶ οἱ φωτεινοὶ ἀπὸ τῆς περιφερείας μέχρι τοῦ κέντρου δύνανται νὰ βαδίσωσιν. Ἀποφυγὴ οὐδεμία. Ἐκεῖ τὸ «ὅριον ἔθου.» Αἴφνης φωτεινός τις ταράττει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἐν κευθμῶσι κρυπτομένων. Οἱ θετοὶ υἱοὶ τῆς νυκτὸς τρέχουσιν ἔκπληκτοι πρὸς τὸ κέντρον. Ἐκεῖ φῶς ἄπλετον. Ταράσσονται, καὶ φεύγουσιν ὁρμητικῶς πρὸς τὰ ὀπίσω· κατέχονται ὑπὸ εἴδους τινὸς φρενήτιδος. Ἐν τῇ κινήσει τοῦ σκότους ἐπέρχεται ἡ πεῖνα· δευτέρα ὀρενῆτις. Σκοτοδινιῶντες πίπτουσιν ἐπὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν ἀνίσων. Ὁποία πλάνη! ὁποῖος γέλως! Οἱ κατ' ἐξοχὴν ἄνισοι, οἱ ἄρχοντες τοῦ σκότους ἔχουσιν ὅπλον. Ποῖον νομίζετε; Τὴν φλόγα! Βλέπουσι τοὺς φρενητιῶντας· κράζουσιν «ἐπανάστασις!» Τὸ πῦρ αὐτῶν διαδέχεται τὴν λέξιν ταύτην· ἐκεῖ τότε ὁ θάνατος μαίνεται. Οἱ φωτεινοὶ ἀθροίζονται, μιγνύονται μετὰ τῶν σκοτεινῶν. Τὸ πῦρ φωτίζει τοὺς σκοτεινούς. Εἰς τὸ πῦρ τοῦ τηλεβόλου οἱ φωτεινοὶ κράζουσι πρὸς τοὺς σκοτεινούς· « Ἴδετε! » Τότε τὸ πᾶν ἀλλάσσει φάσιν. Οἱ σποράδην ἐκεῖ κείμενοι νεκροὶ φωτίζονται ὑπὸ ἀλλοκότου αἰγλης· τῶν νυκτίων τὰ πρόσωπα λάμπουσι, καὶ οἱ φωτεινοὶ κραυγάζουσι θνήσκοντες μετὰ τῶν νεοφωτίστων: « Τὸ φῶς βαδίζει! »

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩ ΦΥΛΛΑΔΙΩ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΘΕΙΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΚΛΕΙΔΟΣ.

—

ΑΙ ΧΕΛΙΔΟΝΕΣ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Λαφονταίνου μύθων.)

Χελιδών τις πολλὰς χώρας εἶχε περιηγηθῆ,
κ' ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων γνώσεων ἐμπορηθῆ.
Κ' ἐπειδὴ πολλὰ ἰδοῦσα, πολλὰ τούτων κ' ἐνθυμεῖτο,
προὔβλεπε καὶ τρικυμία ἂν ποτε ἐπαπειλεῖτο·
κ' εἰς τοὺς ναύτας, πρὶν ἀρχίσῃ,
ἔτρεχε νὰ τὴν μηνύσῃ.
Τῇ συνέβη δὲ νὰ ἴδῃ εἰς τὰ πέριξ γεωργὸν
καναβόσπορον νὰ σπείρῃ εἰς γῆς μέγα ἐμβαδὸν,
κ' εἰς τοὺς νεοσσούς της λέγει: «Τοῦτο μὲ δυσαρεστεῖ!
« Κινδυνεύετε μεγάλως, ἀλλ' οὐχὶ κ' ἐγὼ αὐτή·
« ἐπειδὴ ν' ἀποσυρθῶ
« δύναμαι καὶ νὰ κρυφθῶ.
« Βλέπετε τὴν χεῖρ' ἐκείνην, ἥτις παίζ' εἰς τὸν ἀέρα;
« Μακρὰν δὲν εἶν' ἡ ἡμέρα,
« θὰ γενῇ, φίλα στρουθία,
« τοῦ ὀλέθρου σας αἰτία.
« Ἐκ τοῦ σπόρου φεῦ! ἐκείνου δίκτυα θὲ νὰ πλεχθῶσι,
« καὶ σχοινία, καὶ μυρίαι μηχαναὶ θὰ γενηθῶσι,
« διὰ νὰ σᾶς ἀρανίσουν
« ἢ νὰ σᾶς αἰχμαλωτίσουν.
« Ὅθεν ἵνα μὴ ψηθῆτε
« ἢ εἰς τὸν κλωβὸν κλεισθῆτε,
« τρώγετε αὐτὸν τὸν σπόρον! »— Ἀλλ' οἱ νεοσσοὶ γελῶσι,
τροφὰς ἄλλας δαπανῶσι·
« ὁ δὲ κάναβις βλαστάνει. Πάλιν λέγ' ἡ χελιδών:
« Ἀποσπᾶτε φύλλον φύλλον τὸ κακὸν αὐτὸ φυτὸν,
« εἰδεμὴ θέλει σᾶς φέρει θανάτου σας τὸν πικρόν! »
« —Ψαλιδόστομε! φωνάζουν, κακῶν μάντισσα, ἀγνοεῖς
« πόσον εἶν' ἡ συμβουλή σου ἐργασία δυσχερής;
« Ἓν τοιοῦτον ἔργον χρήζει μυριάδας ἐργατῶν
« διὰ νὰ μαδίσουν τόσον ἓν διάστημα σπαρτῶν. »
Ἀλλ' ὁ κάναβις ἐν τούτοις ηὔξησεν ὁλοτελῶς,
ἡ δὲ χελιδὼν προσθέτει: « Τοῦτο δὲν ἔχει καλῶς!
« Ὁ κακὸς ὁ σπόρος πρῶτος πάντα δυστυχῶς βλαστάνει·
« πλὴν τοὐλάχιστον εἰς τοῦτο ἂν μ' ἀκούσητε σᾶς φθάνει.
« Λιμὰ ἴδητε τὰς γαίας μὲ σπαρτὰ κεκαλυμμένας,
« καὶ τῶν ἐργατῶν τὰς χεῖρας πλέον μὴ ἀσχολουμένας,
« πόλεμον ἐπιχειροῦσι τότε κατὰ τῶν πτηνῶν,
« στήνοντες ἰξοὺς, καλάμους καὶ παγίδας κατ' αὐτῶν·
« μὴ ἐξέρχεσθε διόλου, ἢ ἀλλάξατε τὸ κλίμα,
« ὡς οἱ γέρανοι κ' αἱ νῆσσαι, ὅπως μὴ γενῆτε θῦμα.
« Πλὴν δὲν εἰσθ' ἔτι εἰς θέσιν νὰ πετάξητε μακράν,
« νὰ διέλθητε τὸ κῦμα ἢ τὴν ἔρημον ξηράν.
« Τὸ καλήτερον θὰ ἦνε δι' ἐσᾶς εἰς τὴν ὀπὴν
« νὰ κλεισθῆτε τινὸς τοίχου μὲ μεγίστην σιωπήν. »
Ἐβαρέθησαν πλὴν τέλος τὰ πτηνὰ νὰ τὴν ἀκούσουν,
θορυβοῦν, πτερυγοκροῦσουν,
ἀπαράλλακτ' ὡς οἱ Τρῶες ἐσυγχίζοντο ἀκόμα
πρὶν ἀνοίξῃ ἡ Κασσάνδρα τὸ προφητικόν της στόμα.
Καὶ λοιπὸν ἴσοι, παγίδες, δίκτυα μὲ εὐκολίαν
ἐνεργοῦσι τῶν μωρῶν μας τὴν οἰκτρὰν αἰχμαλωσίαν.
Δὲν ἀκούομεν φεῦ! ἐνστιγμὴ ἄλλο ἢ τὸ ἐν ἡμῖν,
τὸ κακὸν δὲ τότ' ὁρῶμεν, ὅταν δὲν ἔχ' ἐκφυγήν.

Κ. Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

43.

Μὲ ἐμὲ συνήθως παίζουν οἱ ἀργοὶ καὶ ἀμαθεῖς,
μ' ἐρευνοῦν ὅμως καὶ τόσοι γεωμέτραι ἐμβριθεῖς.
Ἀλλ' ὁπόταν σὺ τὸ πρῶτον τὸ στοιχεῖον μ' ἀφαιρῇς,
εἷς τινων ἀνθρώπων βάχιν, βλέπεις, κάθημαι βαρύς.
Κι' ἂν συγχρόνως μεταθέσῃς τῶν συστατικῶν μου ἓν,
τότε, ἄυκνον τετράπουν, σοὶ δουλεύω ὁλονέν.

Κ. ΔΗΜΗΣΣΑΣ.

44.

Εἰμὶ δένδρον καὶ ὡραῖον. Ἂν μὲ ἀναγραμματίσουν,
θὰ θελήσουν
νὰ πασχίσουν
μὲ χαρὰν καὶ προθυμίαν ἅπαντες νὰ μ' ἀποκτήσουν.

ΓΡ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΙ ΦΥΛΛΑΔΙΩ ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Φωσφόρος. (Φῶς — φόρος).

15 ΜΑΪΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 43.

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΑΓΑΛΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΑΛΛΑΔΟΣ.

Το τῆς ἡμέρας λυκαυγὲς ἀνέτελλεν ἤδη ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἡ ἐρημία τῆς νυκτὸς ἐδιώκετο ὑπὸ τοῦ θορύβου τῶν πολιτῶν. Λαμπρὰ μακρόθεν ἐφαίνετο ἡ ὑπὲρ τὴν κάτω πόλιν ὑψουμένη ἱεροπρεπὴς Ἀκρόπολις μὲ τὸν χιονόλευκον Παρθενῶνα, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ ἐφωτίζετο ὑπὸ τοῦ ἤδη μεγαλοπρεπῶς ἀνατέλλοντος ἡλίου· σμήνη δὲ πολιτῶν πάσης τάξεως καὶ παντὸς φύλου ἐβάδιζον σπουδῇ πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν, ὅπου περιέμενεν αὐτοὺς τελετὴ σημαντικὴ, ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ἀγάλματος τῆς πολιούχου Παλλάδος.

Αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες τοσοῦτον κραταιῶς ἀντανακλῶνται ἐν τῷ ὡραίῳ τῆς Ἀττικῆς κλίματι, ὥστε αἱ σκιαὶ καταντῶσι διαφανεῖς. Ὅθεν ὁ μεγαλοπρεπὴς Παρθενὼν μὲ τὰς πολυαρίθμους γραμμὰς τῶν στηλῶν καὶ ὀροφῶν του ἀνυψοῦτο ἐν ἀπαστράπτοντι φωτὶ μᾶλλον ὡς διαυγές τι καὶ αἰθέριον σχῆμα, παρὰ ὡς οἰκοδόμημα ὄγκον ἔχον καὶ μέλη ὑλικὰ καὶ στερεά. Μέχρι τῆς χθὲς ἑκατοντάδες σφυρῶν καὶ γλυφείων ἦσαν εἰς ἀδιάκοπον ἐργασίαν· ἤδη δὲ τὸ λευκότατον μάρμαρον τῶν νεωστὶ ἀνεγερθεισῶν οἰκοδομῶν τοῦ Παρθενῶνος, αἵτινες ὑπῆρξαν τὸ καύχημα μὲν καὶ ἀγλάϊσμα τῶν τότε χρόνων, τὸ θαῦμα δὲ καὶ ἡ ἔκπληξις ἁπασῶν τῶν μετέπειτα γενεῶν, ἤστραπτε πρὸς τὸν κυανοῦν οὐρανόν, καὶ διέπρεπε τὸ ὅλον οἰκοδόμημα καλλιμάρμαρον καὶ μεγαλοπρεπές.

Καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους διακρίνονται τὰ μεσημβρινὰ τῆς Εὐρώπης ἔθνη διὰ τὴν ζωηρότητα καὶ εὐκινησίαν τοῦ πνεύματός των καὶ διὰ τὸ θερμουργὸν τῶν αἰσθημάτων, πολλῷ ὅμως ζωηρότερος καὶ εὐερέθιστος ὑπῆρχεν ὁμολογουμένως ὁ εὐαίσθητος λαὸς τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν· ὥστε καὶ εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον νὰ συλλάβωμεν εὐκρινῆ ἰδέαν τῆς πυρετώδους συγκινήσεως, ἥτις κατέσχε τὴν πόλιν τοῦ Κέκροπος τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐπρόκειτο νὰ ἀποκαλυφθῇ τὸ ἀριστούργημα τοῦ Φειδίου, ἀναπεταννυμένων τῶν θυρῶν τοῦ Παρθενῶνος εἰς τὸ δημόσιον, ὅπως ἴδωσι καὶ θαυμάσωσι τὸ κλεινὸν ἐκεῖνο ἄγαλμα τῆς πολιούχου Παλλάδος.

Ἦτο δὲ ὁ Φειδίας, οὐχὶ μόνον διάσημος καὶ μέγας ἀγαλματοποιός, ἀλλὰ τέλειος καὶ ἔνδοξος τέκτων, ὥστε ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν αὐτοῦ ᾠκοδόμησε τὸν ναὸν τῆς Παλλάδος ὁ Καλλικράτης καὶ ὁ Ἰκτῖνος. Διότι ὑπὸ τῆς πεφωτισμένης κρίσεως τοῦ Φειδίου ἐξελέχθησαν τὰ σχεδιογραφήματα, τὰ δὲ ἐν τῷ ναῷ ἔργα τῆς γλυπτικῆς, ἐὰν δὲν ἦσαν ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ, ἐξειργάσθησαν ὅμως ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ ἐποπτείαν καὶ ἐπιτήρησιν. Εἰργάζετο δὲ ὁ Φειδίας, ἔχων κριτὴν τῶν ἔργων αὐτοῦ τὸν νοημονέστερον λαὸν τῆς Ἑλλάδος, ἱκανὸν νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν μεγάλην ἀξίαν τῶν ἀριστουργημάτων αὐτοῦ.

Καὶ ὅμως τὴν ἡμέραν ταύτην δὲν ἐπρόκειτο μόνον νὰ λάβῃ εὐαρεστοτάτην τροφὴν ἡ καλαισθησία ἀνθρώπων εὐαισθητοτάτων πρὸς τὰς καλλονὰς τῆς τέχνης, ἀλλ' ἐπηύξανε πολὺ τὸν ἐνθουσιασμὸν, μεθ' οὗ ἔσπευδον πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν νέοι τε καὶ γέροντες πάσης τάξεως, καὶ τὸ ἐθνικὸν φρόνημα τῶν Ἀθηναίων, μελλόντων νὰ ἴδωσι τὸ τροπαιοφόρον, οὕτως εἰπεῖν, μνημεῖον τῶν κατὰ Περσῶν προπατορικῶν ἀγώνων. Ἐνταῦθα εἶχεν ἀναβῇ ὁ Κίμων, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἀθηναίων ἱππέων, ἵνα καταθέσῃ τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου του εἰς τὴν προστασίαν τῆς θεᾶς, ὅταν ἔμελλε νὰ συνεπιβιβασθῇ μετὰ τοῦ Θεμιστοκλέους, συνεπιφέρων καὶ τὰς τύχας τῆς ὅλης Ἑλλάδος. Καὶ ἰδοὺ ἤδη αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ ναὸς τῆς πολιούχου θεᾶς εἶχεν οἰκοδομηθῇ λαμπρότερος ἀπὸ τῶν πλουσιωτάτων Περσικῶν λαφύ-

ρων, καὶ ἀπὸ τῶν φόρων τῆς διασωθείσης ὡς ἐκ θαύματος ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ ζυγοῦ καὶ εὐγνωμονούσης Ἑλλάδος. Ἀνακτήσας τὸ ἑαυτοῦ φρόνημα διὰ τῶν ἐσχάτων ἐν τῇ Εὐβοίᾳ κατορθωμάτων, διὰ δὲ τῆς πολιτικῆς καὶ πολεμικῆς ἐπιδεξιότητος τοῦ Περικλέους ἀπαλλαγεὶς τοῦ κινδύνου εἰσβολῆς τῶν Πελοποννησίων, ἔβλεπεν ὁ πολίτης τῶν Ἀθηνῶν τὸ θαυμάσιον τοῦ νέου ναοῦ οἰκοδόμημα ὡσεὶ μνημεῖον τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ δυνάμεως καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος, ὠνειροπόλει δὲ καὶ ἑτέρας μελλούσας κατακτήσεις καὶ ἐπισώρευσιν πλουσίων λαφύρων καὶ θησαυρῶν.

Λαμπρὸς δὲ ἦν, ὥσπερ συνήθως ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἀπαστράπτων ὁ πρωϊνὸς ἥλιος τῆς ἡμέρας ἐκείνης, τῆς συγχρόνως δροσερᾶς καὶ εὐδίου· διότι εἶχε μὲν ἤδη παρέλθει ὁ καύσων τοῦ θέρους, ἡ δὲ λεπτοφυὴς δρόσος τῶν φθινοπωρινῶν νυκτῶν παρεῖχεν εἰς τὰ σώματα νέαν ζωηρότητα καὶ δύναμιν. Μόνον δὲ τὸ περιπατεῖν καὶ ἀναπνέειν ὑπὸ τοιοῦτον οὐρανὸν ὑπῆρχεν ἤδη μεγίστη ἡδονή, πληροῦσα εὐφροσύνης καὶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα. Ἐξ ἑκάστης ἀγυιᾶς, ἐξ ἑκάστης στενωποῦ τῆς κάτω πόλεως, ἐκ Πειραιῶς, ἐκ Φαλήρου, ἐκ Μουνυχίας, ἐξ Ἐλευσῖνος, ἐξ Ἀχαρνῶν, ἐξ ἁπάντων τῶν δήμων καὶ τῶν πέριξ χωρίων, ἐκ διαστήματος μιᾶς ἡμέρας ὁδοῦ, συνέῤῥεον πανταχόθεν ἀγαλλόμενοι ἄνθρωποι, ὅπως παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ συμμετάσχωσι τῶν πολυαρίθμων θυσιῶν, αἵτινες ἔμελλον νὰ ἐκτελεσθῶσι κατὰ τὴν ἐγκαινίασιν τοῦ λαμπροῦ οἰκοδομήματος.

Ἤδη οἱ πρὸς θυσίαν ὡρισμένοι βόες, ἐλαυνόμενοι διὰ μακρῶν ῥάβδων ὑπὸ ἡμιγύμνων ἀνδραπόδων, ἀνήρχοντο τὸν λόφον, αἱ δὲ βαρβαρόφωνοι φωναὶ τῶν ἐλαυνόντων, συμμιγάδων ἐκ πάσης βαρβαρικῆς γῆς, διέσχιζον τοὺς εὐγενεῖς τόνους τῆς Ἀττικῆς γλώσσης, ἐνῷ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐξηκούοντο καὶ φθόγγοι τινὲς Δωρικῆς διαλέκτου, συμβαδίζοντος ἔστιν ὅτε πλησίον τοῦ Ἀθηναίου καί τινος ξένου ἐκ τῆς Κορίνθου ἢ Λακεδαίμονος.

Αἱ θρησκευτικαὶ πανηγύρεις τὸ πάλαι ἦσαν ἐκ τῶν σπανίων ἐποχῶν, καθ' ἃς ἐπετρέπετο εἰς τὸ ὡραῖον φῦλον τῶν Ἀθηνῶν νὰ παρουσιάζηται εἰς τὸ δημόσιον. Ὅθεν ἡ συῤῥοὴ τοῦ πλήθους τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐπηυξάνετο διπλασίως διὰ τῆς παρουσίας τῶν γυναικῶν καὶ κοράσια, ἀγαλλομένων ἐπὶ τῇ σπανίᾳ ἀπολαύσει τοῦ καθαροῦ ἀέρος καὶ τῆς θέας τοῦ λαμπροῦ ἡλίου· καὶ ἐνῷ παντοίως ἐξεθήλυνον τὴν ἑαυτῶν περιέργειαν, πολυπραγμοσύνην καὶ τὸ ἀδόλεσχον, διὰ τῆς μεγαλοφώνου δεξιώσεως φίλων καὶ συνήθων ἐρχομένων μακρόθεν, καὶ διὰ κραταιοῦ γέλωτος, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ κραυγῆς τινος ἐκπλήξεως καὶ φόβου, ἐπηύξανον καὶ ἐπλήθυνον τὸν γενικὸν θόρυβον. Ἔβλεπέ τις ἐνταῦθα εὐγενεῖς κυρίας, ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν ὁποίων σπανιώτατα εἶχεν ἐπικαθήσει ἡλιακή τις ἀκτίς, συνοδευομένας ὑπὸ χαλκοχρόων δούλων, ἐκ τῆς πλουσίας στολῆς τῶν ὁποίων ἠδύνατό τις νὰ κρίνῃ περὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς περιουσίας τῶν οἰκογενειῶν, εἰς ἃς ἀνῆκον. Ἐθεώρει τις ἐκεῖ ὁμάδα τινὰ ἀνδρῶν μεσούσης ἡλικίας, οἵτινες, ὡς ἐκ τῆς εὐγενοῦς αὐτῶν συμπεριφορᾶς ἀνήκοντες εἰς τὴν τῶν εὐπατριδῶν τάξιν, συνωδεύοντο ἕκαστος ὑπὸ εὐειδοῦς νεανίσκου, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ γεροντότερός του φίλος διὰ φιλόφρονος περιποιήσεως καὶ καθοδηγίας ἐῤῥόντιζε νὰ καταστήσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν εὐφροσυνωτέραν τὴν λαμπρὰν ἐκείνην τῆς γενικῆς πανηγύρεως ἡμέραν. Περαιτέρω ἦν τοποθετημένη ἑτέρα ὁμὰς τοῦ αὐτοῦ εἴδους καὶ παραπλησία ἐκείνης, ἐπιδεικνύουσα ὅμως τὸν ἑαυτῆς πλοῦτον διὰ πολυπληθεστέρας ἀκολουθίας, καὶ διὰ τῆς ὑπεροπτικῆς καὶ ἀλαζονικῆς συμπεριφορᾶς καὶ γλώσσης ἀποφεύγουσα τὴν μετὰ τῶν ἄλλων ἀνάμιξιν.

Μεταξὺ δὲ τοῦ ὁμίλου τούτου διέπρεπεν ἰδίως καὶ ἐπέσυρε τὰ βλέμματα τῶν θεατῶν ἀπερικάλυπτόν τι πρόσωπον γυναικὸς σπανίας καλλονῆς, τῆς ὁποίας ὅμως τὸ τοῦ προσώπου χρῶμα, ὡς συχνότερα ἐκτιθεμένης εἰς τὸ ἡλιακὸν φῶς, κατεδείκνυεν ἴχνη τῆς ἀντιδράσεως τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἅπερ δὲν ἀπηντῶντο εἰς τὰ σκιατραφῆ πρόσωπα τῶν εἰς τοὺς γυναικωνίτας διαβιουσῶν δεσποινῶν τῆς Κεκροπίας. Τὸ ἔνδυμα τῆς γυναικὸς ταύτης εἶνε ἐπικεντημένον μὲ χρυσίον καὶ πολυτίμους λίθους, ἡ δὲ κόμη αὐτῆς περιδέδεται μὲ δαψιλῶς κεντητὰς πορφυρᾶς ταινίας. Ἐκάθητο δὲ νωχελῶς ἐπὶ φερέτρου βασταζομένου ὑπὸ δούλων, πλησίον τοῦ ὁποίου ἐβάδιζεν ἀπόζων μύρων καὶ εὐωδίας εὐπατρίδης τις, ἐκ τῶν μάλα ἰσχυόντων ἐν Ἀθήναις. Καὶ ἡ μὲν πλουσία ἐκείνη δέσποινα ἦν Ἱππαρήτη, ἡ γυνὴ τοῦ Περικλέους, ὁ δὲ μυρόπνους νεανίας ἦν ὁ εὐπατρίδης Γλύκων.

Ἡ Ἱππαρήτη, χήρα τοῦ Ἱππονίκου, δὲν εὗρεν ἐν τῷ συζύγῳ, μεθ' οὗ τὴν συνέζευξαν οἱ φίλοι της μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρώτου ἀνδρός της, τὰς εἰς τὰς ὀρέξεις αὐτῆς ἁρμοζούσας ἰδιότητας. Διότι αὐτὴ μὲν ἠγάπα τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν τρυφήν, ὁ δὲ νέος σύζυγος αὐτῆς διῆγεν ἁπέριττον καὶ λιτὸν βίον. Αὐτὴ εἶχε συνειθίσει εἰς τὴν ψαλλειαν καὶ τὰ πλούτη τοῦ προτέρου ἀνδρός της, ὁ δὲ τωρινὸς αὐτῆς σύζυγος ἐφιλοτιμεῖτο νὰ μεγαλύνῃ τὰς Ἀθήνας, χωρὶς νὰ πλουτῇ ἀπὸ τούτων. Αὕτη παρεπονεῖτο διὰ τὴν λιτότητα τοῦ οἰκιακοῦ της βίου, αὐτὸς δὲ τὴν παρήγγελλε νὰ ἀποταθῇ πρὸς τὸν οἰκονόμον καὶ ἐπιτρόπην τῆς οἰκίας του. Καὶ ὅτε τέλος πάντων ἐπείσθη ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ κατορθωθῇ ἁρμονία ῥοπημάτων μεταξὺ αὐτοῦ καὶ αὐτῆς, ἀπέφευγε τὴν συναναστροφήν της, καὶ, συνομιλῶν μετὰ φιλοσόφων καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν, ἐπροσπάθει νὰ λησμονήσῃ ὅτι ἔχει καὶ τὸ οἰκιακὸν ἐκεῖνο ἔπιπλον, ὅπερ καλεῖται γυνή.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἀνεφάνη ἐν Ἀθήναις ἡ ἑταίρα Ἀσπασία, ἡ διδάσκαλος τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης. Ὁ Ἀναξαγόρας παρεκίνησεν ἐπιμόνως τὸν Περικλέα νὰ ἀκούσῃ τὴν διδασκαλίαν τῆς ὡραίας Μιλησίας, καὶ ἔκτοτε ὁ βίος αὐτοῦ ἔλαβε νέον ζώπυρον. Εἶχε δὲ ἤδη ὁ Περικλῆς ἡλικίαν, ἐν ᾗ τὰ νεανικὰ πάθη εἰσὶ κατηυνασμένα· πολιτικὸς δὲ ἀνήρ, πλέον ἢ τεσσαρακοντούτης, ἔχει ἀξιολογωτέρας ἀσχολίας παρὰ ὥστε νὰ ἀσχολῆται μὲ λευκήν τινα χεῖρα ἢ ὡραῖόν τι στόμα, λαλοῦν ἀνοησίας. Ὅτε ὅμως σοφαὶ διδασκαλίαι μετὰ θερμουργοῦ εὐφραδείας ἐξέῤῥεον ἀπὸ οὕτωσὶ ὡραίων χειλέων, ὤφειλε νὰ ᾖ πλέον τι ἢ ἔλαττον ἀνδρὸς ἵνα μὴ ἀκούσῃ, ἢ ἀκούων... μὴ τιτρώσκηται ὑπὸ ἔρωτος. (1)

---

(1) « Μολονότι ἡ Ἀσπασία ἔζησεν εἰς καιροὺς, καθ' οὓς αἱ γυναῖκες δὲν εἶχον ἀκόμη ψυχήν, αὐτὴ ἦτο ψυχή. Ἦτο ῥοδόχρους καὶ πορφυρᾶ, ψυχὴ φλογερωτέρα τοῦ πυρὸς καὶ ἐνταύτῳ δροσερωτέρα τῆς ἠοῦς. Εἰς τὴν Ἀσπασίαν συνήπτοντο τὰ δύο ἄκρα τῆς γυναικός· θεὰ καὶ... δὲν λέγω τὸ ἔσχατον τῆς γυναικὸς ἐπίθετον. » (Βίκτωρ Οὔγος. Ἄθλιοι.)

Καὶ ὅμως δὲν ἀπεκάλει ἔρωτα τὸ αἴσθημά του· οὔτε δὲν ἦτο τοῦτο ὄντως τὸ τετριμμένον ἐκεῖνο πάθος, ὅπερ ἀπεκάλουν ἔρωτα οἱ ὁλόφρονες σύγχρονοί του. Ἡ Ἀσπασία ἦτο ἡ φίλη, ἡ ἐμπιστευμένη του. Εἰς τὴν κρίσιν αὐτῆς ὑπέβαλλε τὴν δημηγορίαν, ἣν ἔμελλε νὰ ἐκφωνήσῃ ἐν τῇ τοῦ λαοῦ συνελεύσει· μετ' αὐτῆς συνδιελέγετο περὶ τοῦ μέλλοντος τῶν Ἀθηνῶν, καὶ περὶ τῶν σχεδίων του πρὸς στερέωσιν τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς πόλεως. Ὑποβοηθούμενος ὑπ' αὐτῆς, ἐτελειοποίησε καὶ συνεπλήρωσε τὴν λαμπρὰν ἐκείνην εὐγλωττίαν, δι' ἣν ἐθαυμάσθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων του ὡς ἄλλος Ὀλύμπιος Ζεύς, ἀστράπτων, βροντῶν καὶ ξυγκυκῶν τὴν Ἑλλάδα, ὡς αὐτοὶ οἱ ἐχθροί του διετείνοντο. Παρ' αὐτῆς ἐδιδάχθη τὴν περιφρόνησιν τῶν τε ἐπευφημιῶν καὶ τῆς ὀργῆς τοῦ ὄχλου, τὴν ὑπομονὴν κατὰ ἀδίκων αἰτιάσεων, καὶ τὴν λήθην τῶν ἀδικημάτων καὶ τῶν ὕβρεων· ἦσαν δὲ αὗται ἀρεταί, ἐπικοσμοῦσαι τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πολιτικοῦ του σταδίου. Αὕτη ἦν ὁ ἀγαθὸς καὶ καθηγεμὼν αὐτοῦ ἄγγελος, ὁ λύχνος ὁ φωτίζων τὰς τρίβους τοῦ πολιτικοῦ του βίου. Ἡ ἡδονὴ δέ, τὴν ὁποίαν ᾐσθάνετο ἐν τῇ μετ' αὐτῆς συναναστροφῇ, ἦτο μεθ' ὅλα ταῦτα οὕτω σώφρων καὶ ἀκύμαντος, ὥστε, καταφρονῶν τὴν κρίσιν καὶ τὰς ἀκριτομύθους φήμας ἁπάσης τῆς τῶν Ἀθηνῶν πόλεως, δὲν ἔπαυεν ἀπολαύων τῆς εὐδαιμονίας, ἣν χορηγεῖ τελεία καὶ ἀκραιφνὴς φιλία, τοιαύτη, ἐν ᾗ ὁ τῶν καρδιῶν σύνδεσμος ἐκπηγάζει ἐκ τῆς ἁρμονίας τῶν ψυχῶν καὶ τῆς ταὐτότητος τῶν φρονημάτων.

Εἶνε εὔκολον νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι δὲν ἔλειπον ἀδόλεσχοι καὶ ἀκριτόμυθοι γλῶσσαι, αἵτινες ἐψιθύριζον εἰς τὰ ὦτα τῆς Ἱππαρήτης τὰ περὶ τῆς οἰκειότητος ταύτης, ὅπως κοινοὶ καὶ συνήθεις ἄνθρωποι τὰ ἐξελάμβανον. Παρέσταινον αὐτῇ ὅτι ἡ φειδωλία, δι' ἣν παρεπονεῖτο ἐν τῇ οἰκιακῇ αὐτῆς διαίτῃ, ἦν ἀποτέλεσμα τῆς ἐλευθεριότητος τοῦ συζύγου της πρὸς τὴν ὡραίαν Μιλησίαν, ἥτις ἐπέσυρε τὸ κοινὸν μῖσος οὐχ ἧττον διὰ τὴν ἄκρατον ὀλιγωρίαν τῶν πατροπαραδότων ἐθίμων τῆς τῶν Ἀθηνῶν πόλεως, ὅσον καὶ διὰ τὴν ὡς ἐκ τοῦ γενναίου καὶ ὑψηλοῦ φρονήματός της μετὰ τῶν εὐγενεστάτων μόνον προσώπων συναναστροφήν. Ὁ φθόνος συνεπλήρωσεν ὅ,τι δὲν εἶχε κατορθώσει ἡ ζηλοτυπία, καὶ ὁ συστηματικῶς ἀντιπολιτευόμενος τὸν Περικλέα Γλύκων ἐπροσπάθει παντὶ σθένει ὅπως διεγείρῃ τὸ τελευταῖον τοῦτο πάθος. Διότι τὴν Ἱππαρήτην ἔμελε περὶ τοῦ βαλαντίου τοῦ συζύγου της, οὐχὶ δὲ καὶ περὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ, οἱ δὲ στοχασμοὶ αὐτῆς περιεστρέφοντο κυρίως εἰς τὴν διὰ τοῦ διαζυγίου τιμωρίαν τοῦ Περικλέους ὅνπερ ἤθελε νὰ ἐκδικηθῇ διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν φιλαργυρίαν του μᾶλλον, ἢ διὰ τὴν ὑποτιθεμένην παράβασιν τῆς συζυγικῆς πίστεως.

Ὁ Γλύκων, παρακολουθῶν πάντοτε τὸ φέρετρον, ἔκλινέ πως πρὸς τὰ πρόσω, σιγανούς τινας εἰπὼν λόγους, διὰ δὲ τῆς πρὸς τὸν Παρθενῶνα ἀνατεταμένης χειρός του ἐφαίνετο ὅτι δεικνύει πρός τινα ὁμάδα ἀνθρώπων, ἤδη ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ ναοῦ ἑστώτων. Ἡ Ἱππαρήτη, προκύψασα στιγμιαίως ἐκ τοῦ φερέτρου, ἀπέτεινε τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ὑποδειχθὲν μέρος, ἀπέσυρε δ' ἔπειτα ταχέως τὴν κεφαλήν της ἐκρήξασα κραυγὴν δυσαρεσκείας, καὶ θεῖσα τὴν χεῖρά της ἐπὶ τὸν βραχίονα τοῦ Γλύκωνος, ἐπρόφερε μετ' ὀργίλου καὶ ἀπειλητικοῦ ὕφους τὴν λέξιν α ὔ ρ ι ο ν! ἐνῷ ὁ εὐπατρίδης Γλύκων ἐπροσπάθει νὰ ἀναρρίψῃ ἐπὶ τῶν εὐπλάστων ὤμων τὴν ἐκπεσοῦσαν χλαμύδα, ἐπανέφερε δὲ εἰς τὴν πρώτην εὐκοσμίαν τὴν μυρόπνουν αὐτοῦ κόμην.

Ἡ ὁμὰς τῶν ἀνθρώπων, πρὸς ἣν ἔδειξεν ὁ Γλύκων, καθίστατο τοῖς πᾶσι καὶ ἄπωθεν γνωστή. Διότι μεταξὺ τῶν πρώτων διεκρίνετο ἡ λευκόθριξ κεφαλὴ τοῦ τεχνίτου, ἱσταμένου ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ ναοῦ σχεδὸν ἐπ' αὐτῆς ἐκείνης τῆς θέσεως, ἥτις ἀπηθανάτισε τὸ ὄνομά του. Παρίστατο δὲ ἡ εὐγενὴς μορφὴ τοῦ Ὀλυμπίου Περικλέους, ὅπως εὐηρεστοῦντο αὐτοὶ οἱ σύγχρονοί του νὰ τὸν ἀποκαλῶσιν, εἰς τὰ πλευρὰ δὲ αὐτοῦ, ὡς τις θεὰ ὑπὸ τὰς σκέλας τοῦ ναοῦ της, ἡ ἐρασμιωτάτη Ἀσπασία. Πλησίον δὲ αὐτῆς ἵσταντο αἱ φίλαι αὐτῆς καὶ μαθήτριαι, καὶ ἔπειτα πολυπληθὴς ἀκολουθία δούλων, φανερῶς οὕτω παρατεταγμένων ὅπως ὦσιν ἕτοιμοι πρὸς ὑπεράσπισιν κατὰ παντὸς ἀγενοῦς τρόπου.

Ὁ Γλύκων ἠκολούθησε, μετὰ τὸ συμβὰν τοῦτο, ἀκόμη βήματά τινα τὸ φέρετρον, εἶτα, ἀσπασθεὶς τὴν δεξιουμένην αὐτὸν ἀπὸ τοῦ φερέτρου ἀλαβάστρινον χεῖρα, περιέμενεν ὀλίγον ἕως οὗ οἱ ἀπολειφθέντες φίλοι του τὸν ἔφθασαν, μεθ' ὧν συνηκολούθησε τοὺς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἀναβαίνοντας. « Κινδυνεύομεν νὰ μὴ προφθάσωμεν τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἀγάλματος, Ἑρμιππε! εἶπε πρός τινα τῶν φίλων του. Ἰδού, ὡς βλέπεις, ὁ Φειδίας εἰσῆλθεν ἤδη εἰς τὸν ναὸν μετὰ τῆς συνοδίας του. Ἂς σπεύσωμεν νὰ ἀναβῶμεν κατ' εὐθεῖαν ἐντεῦθεν τὸν λόφον, διὰ νὰ προλάβωμεν νὰ εὕρωμεν τόπον, πρὶν ἢ γεμίσῃ ὁ ναὸς ἀπὸ τὸν ὑπαρχὸν ὄχλον. » Καὶ οὕτως ἡ συνοδία τοῦ Γλύκωνος, προσδραμοῦσα διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ, ἔφθασεν ἐντὸς ὀλίγου πρὸ τοῦ μετώπου τοῦ ναοῦ, ὅπου ἦσαν συνηθροισμένοι καὶ οἱ ἄλλοι εὐπατρίδαι, καὶ οἱ ἄριστοι καὶ ἐν τέλει τῆς τῶν Ἀθηνῶν πόλεως.

Ὁ Φειδίας ἵστατο παρὰ τὸ κεκαλυμμένον ἄγαλμα, τὸ ὁποῖον ὁσονοῦπω ἔμελλε νὰ ἀποκαλύψῃ. Εἰς τὰ δεξιά του, ὀλίγον τι πρὸς τὰ πρόσω, εἶχε προσδιορίσει διὰ τὴν Ἀσπασίαν καὶ τὰς μαθητρίας της κατάλληλον θέσιν. Ὁ Περικλῆς, συνδιαλεγόμενος μετὰ φίλων, ἐπεριδιάβαζε μεταξὺ τῶν παρεστώτων εὐπατριδῶν· ὅτε δὲ εἶδεν ὅτι ὁ ἀγαλματοποιὸς ἑτοιμάζετο νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασθὲν ἄγαλμα, παρεμέρισε διὰ νὰ μὴ κωλύῃ μηδενὸς τὴν θέαν. Τὸ πῦρ τῆς νεότητος ἤστραπτεν ἔτι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ γηραιοῦ ἀριστοτέχνου, ἀποσύροντος πρὸ τῶν ἀρίστων τοῦ κόσμου κριτῶν τὴν σκέπην τὴν καλύπτουσαν τὸ ἀριστούργημά του· ἵστατο δὲ παρὰ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν του, ἄξιος τύπος διὰ τὸ ἴδιον αὐτοῦ γλύφανον, εὐγενὴς ἀνήρ, φέρων τὰ σεβάσμια χαρακτηριστικὰ τοῦ γήρως, ἄνευ μηδενὸς τῶν ὅσων τὸ γῆρας συνεπάγεται κακῶν.

Ἀκούσιος ἀναφώνησις θάμβους καὶ χαρᾶς ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ ἐνδόξου φίλου του· μία δὲ μόνη ἤρκεσε στιγμὴ, καὶ ἐνθουσιώδεις ἐπευφημίαι τοῦ λαοῦ ἀντήχησαν θορυβωδῶς, τὸ δὲ ὄνομα τῆς Ἀσπασίας ἦτο εἰς ὅλων τὰ στόματα. Ἡ Μιλησία ἠρυθρίασε καὶ ἠθέλησε νὰ καλυφθῇ μὲ τὴν σκέπην της, ἀλλ' ἡ γενικὴ κραυγὴ μὴ! μὴ! ἐκώλυσεν αὐτήν. Ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου παρετηρεῖτο ἱστάμενον τὸ σχεδὸν ἔμψυχον ἀπεικόνισμά της. Ἦσαν αὐτῆς οἱ ὡραῖοι καὶ τέλειοι τοῦ προσώπου χαρακτῆρες, ἔχοντες

τὴν τρυφερότητα τῆς σαρκὸς ἀπὸ τοῦ ἐλεφαντίνου ὀχοῦ, ἐφ' οὗ ἦσαν ἐξειργασμένοι. Αὐτὴ ἦτο τὸ ὑπερφυὲς καὶ ἐξαίσιον βλέμμα τοῦ ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Φειδίου διαπλασθέντος ἀγάλματος, ὅπερ ὡμοίαζεν ἐντελῶς τὴν διδάσκουσαν Ἀσπασίαν, ἐπαναπαυομένην ἐν θείᾳ γαλήνῃ μετὰ ἐνθουσιωδεστάτην συγκίνησιν σπαραξικαρδίου εὐγλωττίας.

Εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀγάλματος ἐξηλείφθησαν ἅπαντα τὰ μίση τοῦ φατριασμοῦ, καταστραφέντα ὑπὸ τῆς καλλονῆς τοῦ ἀριστοτεχνήματος καὶ τῆς τρυφερότητος τῶν ἐκφράσεων καὶ αἰσθημάτων. Αἱ χαρὰς καὶ ἐπευφημιῶν ἐπιφωνήσεις τοῦ πλήθους ἐπανελήφθησαν, δάφνινος δὲ στέφανος ἐκ τοῦ προχείρου συμπλεχθεὶς, διεδίδετο ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα ἀναβιβαζόμενος πρὸς τὸν ναὸν, μέχρις οὗ ὁ Περικλῆς, ἐννοήσας τὴν πρόθεσιν τοῦ λαοῦ, ἥρπασε τὸν στέφανον καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ἀργυρόχρουν κόμην τοῦ μακαρίου γέροντος ἀριστοτέχνου. «Εἶνε οὗτος τὸ βραβεῖον, ἐπεῖπεν, ὅπερ ἀπονέμει ἡ πόλις τῆς Παλλάδος εἰς τὸν ἄξιον αὐτῆς ἀριστοτέχνην. Αὗται δὲ αἱ ἀναφωνήσεις, ἐπρόσθεσε στραφεὶς πρὸς τὴν Ἀσπασίαν, εἰσὶν ἡ πιστὴ ἔκφρασις τοῦ Ἀθηναϊκοῦ αἰσθήματος· ἡ πολιοῦχος ἡμῶν θεὰ εὗρεν ἀνταξίαν τὴν ἐν σχήματι θνητῆς ἀντιπρόσωπόν της.»

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐνεχειρίσθη αὐτῷ καὶ ἕτερος δάφνινος στέφανος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠκτινοβόλουν εἰς σχῆμα ἐρωτήσεως ἀποτεινομένης πρὸς τὸν λαὸν, ὅτε τὸ ὄνομα Ἀσπασία ἀντήχησεν ἐκ νέου. Ἔλαβε δὲ τὸν στέφανον ὁ Περικλῆς ἐν μειδιάματι εὐγνώμονος ἀγαλλιάσεως, καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν περικαλλῆ φίλην του, ἐπέθηκε στερεῶς αὐτὸν ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς μὲ συγκίνησιν καὶ βλέμμα, ἐκδηλοῦντα τὴν ἱστορίαν ἐπὶ μακρὸν συμπιεζομένων αἰσθημάτων. Ὁ ἀὴρ ἀντήχησεν ἐκ νέου ἀπὸ τῶν χιλιοφώνων ἐπευφημιῶν. Ἡ θελκτικωτάτη σύγχυσις καὶ δυσωπία τῆς Ἀσπασίας εἶχεν ἀναφλέξει εἰς μεγίστην φλόγα τὸ πῦρ τοῦ γενικοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν θεατῶν. Διότι ἠσθάνθη ἡ Μιλησία τὸν κλονισμὸν τῆς χειρὸς, ἥτις ἐπέθηκε τὸν στέφανον ἐπὶ τοῦ μετώπου της, ἡ μόνη δὲ τρυφερὰ λέξις, ἥτις εἶχε σιγανῶς συνοδεύσει, ὡς αὔρας ψιθυρισμὸς, τὴν πρᾶξιν ταύτην, ἐξεδήλωσεν αὐτῇ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον, εἰ καὶ μὴ ὅλως ἀπροσδόκητον ἐπιφανὲν αὐτῇ, οὐχ ἧττον ὅμως τὴν εἶχε κραταιότατα συγκινήσει, εἰς τοιαύτην στιγμὴν ἀστραπηδὸν ἐπισκῆψαν. Ἵστατο λοιπὸν ἐρυθριῶσα καὶ ἀποροῦσα. Ἀλλ' ὁ σεβάσμιος ἀγαλματοποιὸς, λαβὼν αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς, ὡδήγησεν ἐνώπιον τοῦ στυλοβάτου τοῦ ἀγάλματος τῆς Παλλάδος, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέφρασε τὴν ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν ἐπευφημοῦντα λαὸν, ἐνῷ ἡ Μιλησία, σταυρώσασα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους της, ἀπήντησε πρὸς τὰς ἐπευφημίας τοῦ λαοῦ διὰ βαθείας καὶ θελκτικωτάτης ὑποκλίσεως. Εἶτα δὲ, ἐπιστρέψασα πρὸς τὰς συνοδευούσας αὐτὴν φιλτάτας μαθητρίας, ἐκαλύφθη ταχέως διὰ τῆς σκέπης της, προσπαθοῦσα νὰ κρύψῃ ὑπὸ τὰς πτυχάς της τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν τοσοῦτον ἀπροσδοκήτου καὶ ἐκμαγευτικῆς σκηνῆς.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην. Ἀλλὰ τίς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅτι μετ' ὀλίγον καιρὸν βαρεῖα καὶ ἄδικος κατηγορία ἤθελε βίψει τὸν γηραιὸν ἀριστοτέχνην εἰς τὸ δεσμωτήριον, πρὸς μεγίστην θλῖψιν τοῦ Περικλέους καὶ τῆς Ἀσπασίας, ὅπου ὁ ἀγαθὸς γέρων θὰ εὕρισκε τὸν θάνατον, προφέρων ὡς τελευταίαν τὴν φιλτάτην αὐτῷ λέξιν ὁ Παρθενών;...

Τοιαύτη ἡ ἀστασία τοῦ ἀστατοτέρου καὶ αὐτοῦ τοῦ θαλασσίου κύματος ὄχλου!

Αἱ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ.

— Πόσον ἐρυθριῶ, φίλε μου, ὁσάκις σκεφθῶ τὰς ἀντιθέσεις τοῦ χαρακτῆρός μου! ἔλεγε χθὲς γενειοτρόφος τις κύριος, ἀποτεινόμενος εἰς γείτονά του καπνίζοντα νωχελῶς ἐντὸς καφενείου τινὸς τῆς πόλεώς μας. Ὁμοιάζω μὲ τοὺς ἀρχαίους σας νόμους, οἵτινες εὑρίσκονται πάντοτε εἰς ἀντίθεσιν πρὸς ἀλλήλους.

— Τοῦτο, ἀπήντησεν ὁ λάτρις τῆς Θέμιδος, ἀφίνων νέφος καπνοῦ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ στόματός του, πρέπει νὰ τὸ ἀποδώσῃς εἰς τὴν ἀνατροφήν σου.

— Συγχώρησόν με νὰ σὲ ἐρωτήσω, διέκοψεν ὁ πρῶτος, εἰς ποίαν τῶν δύο ἐννοεῖς; διότι μάθε, φίλε μου, ὅτι ἔλαβον δύο ἀνατροφάς, τὴν τῶν διδασκάλων καὶ τὴν τῶν γονέων μου.

— Ἀναμφιβόλως, ἀπήντησεν ὁ ἄλλος, εἰς τὴν τελευταίαν.

Ἐστέναξεν ὁ πρῶτος, καὶ σκεφθεὶς ὀλίγον ἐπέφερε.

— Ἔχεις δίκαιον. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι, ἐνῷ ὁ διδάσκαλός μου ἀφ' ἑνὸς μοὶ ἐδίδασκε τὴν σοφίαν, ὁ πατήρ μου ἀφ' ἑτέρου μοὶ ἐδίδασκε τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου, καὶ ἐνῷ τὴν πρωΐαν ὁ εἷς μὲ ἔφερεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, οὗτος τὸ ἑσπέρας μὲ ἦγεν εἰς τὸ θέατρον· ὥστε τὴν πρωΐαν ἤμην εὐσεβὴς χριστιανὸς, καὶ τὸ ἑσπέρας φανατικὸς εἰδωλολάτρης. Καὶ σημείωσον ὅτι αἱ μεταμορφώσεις αὗται μοὶ ἤρεσκον, καθ' ὅσον ἤμην βέβαιος ὅτι θὰ ἀκούσω τὸ εὖγε! τῆς μητρός μου, ἀπαγγέλλων αὐτῇ τὴν προσευχήν μου ἀλανθάστως, καὶ τὰς χειροκροτήσεις τῶν παρευρεθησομένων εἰς τὴν ἑσπερινὴν συναναστροφήν μας, ἂν ἔψαλλον ἐπιτυχῶς νέον τι ᾆσμα τοῦ μελοδράματος. Αἱ δὲ μεταμορφώσεις αὗται μοὶ ἤρεσκον πολὺ, καθόσον ἐπερίμενον νὰ ἀκούσω πάντοτε ἔπαινόν τινα. Πρέπει δὲ νὰ προσθέσω ὅτι πολλάκις παρευρέθην εἰς συνομιλίας οὐχὶ τόσον ἠθικάς. Προσεπάθουν νὰ μὲ διδάξουν νὰ μὴ κατακρίνω ποτὲ, καὶ ὅμως ἡ μήτηρ μου οὐδέποτε ἔλειψε λοιδοροῦσα οἱανδήποτε κυρίαν ἤκουεν ἐπαινουμένην. Ἔσο αὐτάρκης, μοὶ ἔλεγον, καὶ τὴν αὐτὴν στιγμὴν μοὶ ὡμίλουν περὶ συμποσίων πολυτελεστάτων. Ἀγάπα τὴν λιτότητα, μοὶ ἔλεγεν ἡ μήτηρ μου, διότι εἶνε μία τῶν ἀρετῶν, καὶ ὅμως αὐτὴ ἐκοσμεῖτο μὲ πολύτιμα φορέματα. Ἔσο ὑπομονητικὸς, μὲ συνεβούλευεν ὁ πατήρ μου, καὶ μετὰ πέντε λεπτὰ ἔδερε τὸν πρῶτον διαβάτην, διότι τὸν ὤθησεν ἡ ἀκουσίως ἐκλίδωσε τὸ φόρεμά του. Ὥστε, ἄλλα ἀκούων καὶ ἄλλα βλέπων, ἐμορφώθην καὶ ἐγὼ ἀναλόγως καὶ κατήντησα κράμα ἀντιθέσεων. Ἂν ὀφείλω ταύτας εἰς τὸν διδάσκαλόν μου ἢ εἰς τοὺς γονεῖς μου, σὺ κρίνε.

— Τὸ κακὸν, φίλε μου, τοῦτο εἶνε πάγκοινον σήμερον· διότι πάντες οἱ νέοι λαμβάνουν τὴν αὐτὴν μὲν ἣν σὺ ἔλαβες ἀνατροφὴν, δυστυχῶς ὅμως οὐχὶ καὶ τὴν αὐτὴν εὐθύτητα νὰ ὁμολογοῦν τὰς ἐλλείψεις των.

— Ὦ! δὲν ἀρκεῖ, φίλε μου, μόνη ἡ εὐθύτης αὕτη, ἀλλὰ πρέπει νὰ εὕρωμεν καὶ τὴν θεραπείαν· διότι οὐδὲν ὑπάρχει διὰ τὸν ἄνθρωπον ταπεινότερον, ἢ τὸ νὰ πράττῃ τὸ ἀντίθετον τοῦ ὅ,τι λέγει. Περιγελῶ, φίλε μου, ἐνίοτε τοὺς εὐήθεις ἐκείνους, οἵτινες δὲν παύουσιν ἐπαναλαμβάνοντες ὅτι ἐγευμάτισαν μὲ τὸν Κ. Πρέσβυν ἢ μὲ τὸν Ὑπουργόν, ἐνῷ ἐγὼ ἀφ' ἑτέρου σκέπτομαι πῶς νὰ εὕρω τὸν τρόπον ὅπως ἐν τῇ σειρᾷ τῆς ὁμιλίας ἐπαναλάβω τὰς λέξεις, ἃς μοὶ εἶπον ὁ Κ. Πρίγκηψ ἢ ἡ Κυρία τοῦ Πρέσβεως! Ὑπάρχει γείτων μοῦτις, ὅστις κατηνάλωσεν ὅλην του σχεδὸν τὴν περιουσίαν οἰκοδομῶν καὶ κατεδαφίζων τὴν οἰκίαν του· καὶ ὁτὲ μὲν ἐπισκευάζων τὴν πρὸ ἑλικοειδῆ κλίμακά του εἰς εὐθεῖαν, ὁτὲ δὲ χρωματίζων τὰ παράθυρά του πράσινα, ἐνῷ πρὸ μικροῦ, ὄντα κυανᾶ, τὰ ἐχρωμάτισε στακτόχροα. Εἰσέρχεταί τις παρ' αὐτῷ τὸν Ἰανουάριον διὰ μεγάλης τινὸς πύλης βλεπούσης πρὸς βορρᾶν· τὸν Φεβρουάριον ἴσως εἰς τὴν θέσιν της θὰ εὕρῃ διάφραγμα, καὶ τὴν πύλην πρὸς νότον, ἵνα μετ' οὐ πολὺ τὴν ζητήσῃ πρὸς μεσημβρίαν. Ὅσον διὰ τὰς αἰθούσας του, ὤ! πρέπει νὰ εἰσέρχηταί τις μὲ προσοχήν, διότι εἶνε φόβος μήπως, κατευθυνόμενος εἰς τὸν κοιτῶνά του, εὑρεθῇ αἴφνης εἰς τὸ μαγειρεῖον. Βεβαίως θὰ ὀνομάσητε τὸν γείτονά μου μαγιώδη, ἢ τοὐλάχιστον τρελλόν· ἀλλὰ ποῖον ὄνομα θὰ δώσητε τότε εἰς ἐμὲ, τὸν καταστρέφοντα ὁλόκληρον δενδροστοιχίαν τοῦ κήπου μου, ἵνα τὴν μεταθέσω ἀλλοῦ; ὅστις πληρῶ γῆς μίαν λίμνην, ἵνα τὴν κατασκευάσω σκιάδα; Ἀναμφιβόλως θὰ μοὶ εἴπητε ὅτι δὲν ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τοῦ γείτονός μου καὶ ἐμοῦ. Πόσον ἡ κεφαλή μου, φίλε μου, εἶνε κούφη, καὶ πόσον ἀξιοθρήνητοι εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι ἂν μὲ ὁμοιάζουν!

— Ἐὰν σᾶς ὁμοιάζουν! μὴ ἀμφιβάλλετε ποσῶς, φίλε μου. Νομίζετε ὅτι ἡ δεσποσύνη Α. Κ.... ἥτις ὁρκίζεται ποτὲ νὰ μὴ λάβῃ σύζυγον Ἕλληνα, διότι οἱ Ἕλληνες εἶνε ὀλίγον ἀβρόρρονες καὶ δὲν γνωρίζουν νὰ φερθοῦν πρὸς τὰς κυρίας, ἂν ἐζητεῖτο παρά τινος, ἤθελεν ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκφράζηται οὕτω; Ἢ ὁ Κύριος Β... ὅστις κατακρίνει τοὺς ἀριστοκράτας, ἂν εἶχε τὴν σχέσιν τινὸς ἐξ αὐτῶν καὶ ἠδύνατο νὰ τοὺς πλησιάσῃ; Ἢ ἡ Κυρία Μ.... ἥτις προσποιεῖται τὴν σώφρονα, καὶ ὅμως στενοχωρεῖται ὁσάκις βλέπει ὅτι δὲν ἀκολουθεῖται ἀπὸ τὰ θύματά της; Ὤ! φίλε μου, πάντες ἐσμὲν τῆς αὐτῆς ζύμης. Εἰσέρχεσαι παρὰ τῇ Κ. Π.. σὲ δέχεται μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη, σὲ ἐπιπλήττει διότι τόσον καιρὸν τὴν ἐλησμόνησες, σὲ παρακαλεῖ νὰ ἔρχησαι συνεχῶς παρ' αὐτῇ καὶ ἀπέρχεσαι λέγων, τῳόντι πόσον ἐφάνην ἀνόητος νὰ λησμονήσω τόσον καιρὸν τὴν φιλομειδῆ καὶ φιλόφρονα ταύτην Κυρίαν! Ἀλλ' ἐπανέρχεσαι τὴν ἐπαύριον; σὲ δέχεται μὲ ψυχρότητα, σοὶ ἀπαντᾷ λακωνικῶς, καὶ συνεχῶς θεωρεῖ τὸ ἐντὸς τῆς αἰθούσης της ἐκκρεμές. Ἐγείρεσαι καὶ ἀπέρχεσαι, ὁρκιζόμενος νὰ μὴ ἐπανέλθῃς πλέον· καὶ ὅμως μετά τινα καιρὸν τὴν ἐπισκέπτεσαι πάλιν. Βλέπεις τὸν διερχόμενον τὴν στιγμὴν ταύτην ἔξωθεν; Ἰδὲ πόσον εἶνε κατηφής. Εἶνε ὁ Κ. Δ... ὅστις ἐγένετο ὁ αἴτιος τοῦ θανάτου τῆς δυστήνου συζύγου του, καὶ ὅστις τώρα τῇ ἐγείρει μαυσωλεῖα καὶ δὲν δύναται νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομά της χωρὶς νὰ κλαύσῃ. Πόσον ἡ δυστυχὴς θὰ ἠγάλλετο ἂν πρὸς στιγμὴν ἀνέζη καὶ ἔβλεπε τὰ δάκρυα ὅσα εἰς τὴν ἀνάμνησίν της χύνει ἐκεῖνος, εἰς τοῦ ὁποίου τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲν ἀνέγνωσέ ποτε εἰμὴ τὸν θυμὸν, καὶ ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ ὁποίου δὲν ἤκουσεν εἰμὴ ὕβρεις!

— Βλέπεις λοιπὸν, φίλε μου! Τοιοῦτος ὁ ἄνθρωπος· καλὸς καὶ συνάμα κακὸς, δίκαιος καὶ συνάμα ἄδικος, εὔθυμος καὶ μελαγχολικὸς, εὐεργέτης καὶ ἅρπαξ, ἐπιτάττων ἄλλοῦ καὶ διοικούμενος εἰς τὸν οἶκόν του ἀπὸ τὸν ὑπηρέτην, περιφρονῶν ἄλλου μυρίων βολὰς τηλεβόλων καὶ ὅμως τρομάζων εἰς τὴν πτῶσιν ἑνὸς ποτηρίου. Ὁ Ἐκκλησιαστὴς ἔλεγε «Ματαιότης ματαιοτήτων!» καὶ ἐγὼ λέγω «Ἀντίθεσις ἀντιθέσεων!» ὅπερ εἶνε ταὐτόσημον. Πλὴν τί νὰ κάμωμεν; Ἂς γελῶμεν μὲ τὰς ἀδυναμίας μας, ἂς χειροκροτῶμεν διὰ τὰς καλὰς πράξεις μας, ἂς μὴ ἐκπληττώμεθα, καὶ πρὸ πάντων ἂς συγχωρῶμεν.

— Εἶσθε, φίλε μου, πολὺ ἐπιεικὴς, λέγει ὁ εἷς.

— Διότι, ἀπαντᾷ ὁ ἕτερος, ἐγνώρισα καλλίτερον ὑμῶν τὴν ζωήν.

ΑΛ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΚΙΝΑΣ.

(Ὑπὸ Ι. Ν. ΛΕΒΑΔΕΩΣ, κατὰ τὸν J. J. AMPÈRE.)

Α'. ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Πρὸ διακοσίων ἤδη ἐτῶν ἐξερευνᾶται ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις τῆς Κίνας. Ἐκ δὲ τῶν περὶ αὐτὴν ἐνασχοληθέντων, οἱ μὲν ἱεραπόστολοι ἔκλινον πάντοτε εἰς ὑπερβολὰς, ἄλλοι δὲ τοὐναντίον ἐσπούδασαν νὰ ἐξευτελίσωσι τὴν ἀρχαιοτάτην ταύτην χώραν καὶ τὸν φιλοπονώτατον αὐτῆς λαὸν, τὸν ἀντίποδα, οὕτως εἰπεῖν, πάντων τῶν λοιπῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

Αἱ κακίαι καὶ αἱ ἀρεταὶ τῶν ἀπογόνων τῆς ἀρχαίας Σηρικῆς (1) ἀπεδόθησαν εἰς τὸ κλίμα παρὰ πολλῶν· ἀλλ' ὑπάρχει ἤδη ἱκανῶς ἀποδεδειγμένον ὅτι ὁ τόπος δὲν ἐνεργεῖ τοσοῦτον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅσον ἡ Κυβέρνησις, ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἀνατροφὴ των· καθὼς λέγει καὶ Κινέζος τις ποιητὴς, ὁ Λιέου-σού: «Οὐδὲν κλίμα τιθασσεύει τὸν τίγριν, οὔτε ἀνδρίζει τὸν λαγωόν.»

Αἱ περὶ χρονολογίας τῆς Κίνας διατριβαὶ θεωροῦνται σπουδαῖαι καὶ λόγου ἄξιαι, κἂν περιέχωσί τινα σφάλματα· τὴν δὲ φυσικὴν καὶ γεωγραφικήν της ἔκθεσιν διεπραγματεύθησαν πολλοί. Συντελοῦσι δὲ εἰς τὸ ἐσφαλμένον πρὸς τὴν κρίσιν καὶ ἀκρίβειαν καὶ οἱ Σῆρες εἴτε Κινέζοι αὐτοὶ, ὡς κομπορρήμονες καὶ ὑπὸ ἐκτόπου ἐθνικῆς περιφιλαυτίας νικώμενοι.

Σποράδην ὅμως περιέγραψαν πολλὰ ἀξιάκουστα νεώτεροι περιηγηταὶ, ἐν οἷς ὁ διαβόητος Ἄβελ Ρεμουζάτος, ὅστις ἐνησχολήθη ἐξαιρέτως εἰς τὸν κλάδον τοῦτον τῆς Ἀσιατικῆς φιλολογίας. Ὅθεν ἐξ αὐτοῦ μάλιστα ἐρανιζόμεθα τὴν ἀκόλουθον περὶ Σηρῶν σύνοψιν.

Ἡ Κίνα, παραφθορὰ τοῦ Τσὶν, λέγεται οὕτω παρά τινα αὐτοκράτορα βασιλεύσαντα 256 ἔτη πρὸ Χρ. Οὗ-

(1) Νομίζω ὅτι ἡ Κίνα ἐλέγετο κατὰ τοὺς ἀρχαίους (Πλίνιον, Πτολεμαῖον κτλ.) Σῆρες, παρὰ τὸ σὲρ ἢ σὴρ τὴν μέταξαν· οἱ δὲ Σίναι ἦσαν εἰς τὴν χώραν τῶν σημερινῶν Βιρμάνων.

τως ἔμαθον αὐτὴν προφερομένην οἱ Πορτογάλλοι πρῶτοι παρὰ τῶν Μαλαισίων ναυκλήρων, οἵτινες τὴν ἐγνώριζον 300 ἔτη πρὸ Χρ.

Ἔχει μῆκος 1400 λευγῶν ἀπὸ τοῦ Κασγάρου πρὸς δυσμὰς μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Λεσσὲψ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ 760 πλάτος ἀπὸ τὸ ὄρος Δάβα πρὸς ἄρκτον μέχρι τῆς παραλίου πόλεως Λοὺϊ-Τσεοὺ πρὸς νότον· τὰ δὲ παράλια ἐκτείνονται εἰς ἐπέκεινα τῶν 1000 λευγῶν.

Ἡ γεωμετρικὴ ἐπιφάνειά της ὑπολογίζεται 674,000 τετραγωνικῶν λευγῶν, σχεδὸν τὸ 1/10 τῆς οἰκησίμου γῆς. Ὑπερβαίνει ἄρα τὴν Ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν, ὁποία ἦτο ἐπὶ Τραϊανοῦ, καὶ τὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τὴν Εὐρώπην ὅλην· ἐλαττοῦται ὅμως τῆς Ρωσσίας, ἥτις ὑποχωρεῖ τοὐναντίον εἰς τὴν Κίναν κατὰ τὸν πληθυσμὸν, τὸν πλοῦτον καὶ τὰς τέχνας.

Εἰς τὰς μακρὰς διαστάσεις ταύτας περιλαμβάνονται καὶ τόποι πολλοὶ ὑποτελεῖς τῆς Κίνας, οἷον τὸ κυρίως Θουβὲτ, τὸ Βουτὰν, τὸ μικρὸν Θουβὲτ, ἡ μικρὰ Βουχαρία, ἡ Ὀϊγουρία, ἡ Καλμουκία ἢ Μογγολία δυτικὴ, ἡ Μογγοὺξ, ἡ Μαντσουρία, τὸ Ταγγοὺτ, ἡ χερσόνησος Κορέα, ἡ νῆσος Σεγαλλιὲν, ἡ Φορμόζα κτλ.

Ἐκ τούτων ἡ Βουχαρία ὑπῆρξεν ἡ πατρὶς τῶν ἀρχαίων Σκυθῶν τῆς Ἀσίας, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον καὶ Στράβωνα, οἵτινες εὑρίσκονται νῦν διεσκορπισμένοι εἰς τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον (Κριμαίαν), τὴν Περσίαν, τὰς περὶ τὸν Καύκασον χώρας καὶ τὴν Σιβηρίαν.

Οἱ Κινέζοι ἀνήκοντες, ὡς φαίνεται, εἰς τὴν Μογγολικὴν εἴτε κιτρίνην γενεὰν, ἀναμεμιγμένην μετὰ ποικιλίας τινὸς τῶν γενεῶν Ἰνδικῆς καὶ Μαλαισικῆς, αἵτινες προῆλθον ἴσως ἀπὸ συνδυασμὸν τῆς Αἰθιοπικῆς καὶ τῆς λευκῆς ἢ Σκυθικῆς, ἀπώλεσαν μὲν τὸν πολεμικὸν χαρακτῆρα τῶν προγόνων των Μογγόλων, ἀλλὰ κατεστάθησαν ἐμπορικοὶ, βιομήχανοι, μικρολόγοι περὶ τὰς φιλοφρονήσεις καὶ δεξιώσεις· ἔχουσι δὲ πολλὴν ὁμοιότητα καὶ μετὰ τῶν Αἰγυπτίων κατά τε τὸ ἦθος καὶ τὰς θεσμοθεσίας. Οἱ ἐμπορευόμενοι ἐξ αὐτῶν, εἴτε παράλιοι, ὁμιλοῦσιν ἐκ τῶν ξένων γλωσσῶν μάλιστα τὴν Πορτογαλλικὴν, Ἱσπανικὴν, Ἀγγλικὴν καὶ Μαλαισικήν.

Διαιροῦνται δὲ εἰς τέσσαρας τάξεις: τοὺς λογίους, τοὺς γεωργοὺς, τοὺς χειρώνακτας καὶ τοὺς ἐμπόρους.

Δὲν ὑπάρχει παρ' αὐτοῖς κληρονομικὴ εὐγένεια, ἀλλ' ἕκαστος τιμᾶται κατὰ τὴν ἀτομικήν του ἀξίαν. Ὁ δοξασθεὶς μάλιστα ἐκ τῶν πράξεών του ἐξευγενίζει καὶ τοὺς προγόνους του. Μόνοι ἀπολαύουσι δικαιωμάτων κληρονομικῶν ὁ αὐτοκράτωρ καὶ οἱ ἐκ τῆς οἰκογενείας του ἡγεμόνες, ἐκτὸς τῶν ἀπογόνων τοῦ μεγάλου νομοθέτου των Κουνφουκίου, εἰς τιμὴν τοῦ ὁποίου καὶ ναοὺς ἀνήγειρον.

Ὡς ὑπέρτατος κυριάρχης τιμᾶται ὁ αὐτοκράτωρ, ὃς λέγεται καὶ υἱὸς τοῦ ἡλίου.

Τὸ πολίτευμα ὑπάρχει δεσποτικὸν μετὰ πατριαρχικῶν τινῶν θεσμῶν καὶ κανόνων τοῦ Κουνφουκίου. Συγκιρνᾶται ὅμως ἡ ἀπόλυτος ἐξουσία ὑπὸ δικαίων ἐν γένει νόμων, τοῦ προνομίου ὅπερ ἔχουσί τινες δικασταὶ τοῦ ὑποβάλλειν παρατηρήσεις, καὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρχόντων, εἴτε δημοσίων λειτουργῶν, πάντων ἐκ τῆς τάξεως τῶν λογίων. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας περιφρουρεῖται ὑπὸ ῥαβδούχων καὶ δορυφόρων, καθὼς καὶ οἱ ὑπάλληλοι αὐτοῦ, καὶ ἀπαιτεῖ ἀπεριόριστον σέβας· ὅθεν, ἂν κατὰ τύχην ἀπαντήσας τις αὐτὸν, δὲν πέσῃ πρηνὴς στρέφων τὰ νῶτα πρὸς αὐτὸν, τιμωρεῖται διὰ θανάτου.

Ἡ Κυβέρνησις συγκροτεῖται ὑπὸ ἓξ ὑπερτάτων ὑπουργείων· ἀλλ' οἱ σύμβουλοι ὑπόκεινται καὶ αὐτοὶ πλημμελοῦντες εἰς τὰς αὐτὰς ποινὰς, εἰς τὰς ὁποίας ὑποβάλλεται καὶ ὁ φιλὸς αὐτὸς ἀχθοφόρος.

Αἱ τιμωρίαι δὲν ἀναλογοῦσι παντελῶς πρὸς τὸ βάρος τοῦ ἐγκλήματος. Ὁ ποινικὸς τῶν Κινέζων νόμος ἐχρημάτισεν ὁ τύπος τοῦ Δρακοντείου, ἀλλ' ἡ αὐστηρότης αὐτοῦ κολάζεται πολὺ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἡ ἐπανάστασις ἐπιφέρει τὴν τιμωρίαν ὁλοκλήρου τῆς οἰκογενείας.

Τὸ διαζύγιον γίνεται εὐκολώτατα· ὁ σύζυγος δύναται νὰ τὸ ζητήσῃ 1) διὰ στείρωσιν τῆς γυναικός· 2) μοιχείαν· 3) κακολογίαν· 4) κλοπήν· 5) ζηλοτυπίαν· 6) λέπραν· 7) ἄρνησιν νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν πενθερὸν ἢ τὴν πενθεράν. Ἀπαγορεύεται εἰς τὴν γυναῖκα νὰ ζητήσῃ διαζύγιον, ἀλλ' αὕτη ἐπικαλεῖται τὴν διάστασιν δι' αἰκίσεις, μαστιγώσεις, κτλ.

Τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον γίνεται δραστηριώτατον, τὸ δὲ ἐξωτερικὸν ὀλίγον· οὕτω π. χ. ἐξάγεται τέϊον ὑπὸ τῶν Ἄγγλων 50 ἑκατομμυρίων μόνον ἀξίας, εἰσάγεται δὲ ὄπιον 45 ἢ 50.

Οὔτε εἰς τὴν Ἀγγλίαν εὑρίσκεται τοσοῦτος πατριωτισμὸς καὶ τοσαύτη φιλοπονία ὅσον ἐν Κίνᾳ· ἀλλ' ἀντὶ τῶν ἀρετῶν τούτων οἱ Κινέζοι κατηγοροῦνται ὡς ἀκόλαστοι, καρδιαλεύφρονες, ψεῦσται, ἀπατεῶνες, καὶ ἀγενεῖς ἢ ἄνανδροι.

Β'. ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Σπάνιοι εὑρίσκονται οἱ μὴ γνωρίζοντες νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ γράφωσι Κινέζοι.

Ἡ γλῶσσά των κατ' ἀρχὰς ἦτο ἱερογλυφικὴ, νῦν δὲ μετεβλήθη εἰς μονοσυλλαβικὴν· ὅθεν ἔχει χαρακτῆρας ἰδεογραφικοὺς καὶ 340 συλλαβὰς, αἱ ὁποῖαι, ἁπλῶς προφερόμεναι, παριστάνουσι πάντοτε διάφορον ἔννοιαν καὶ ἀποτελοῦσι 1200—1300 λέξεις.

Οὕτω, κατὰ τὸν Ῥεμουζὰτ, δι' ἑνὸς μόνου ἤχου ὁ Κινέζος ἐκφράζει τὸ πρᾶγμα ἀμέσως· τὰ δὲ σημεῖα, εἴτε οἱ χαρακτῆρές του, δὲν ἐμφαίνουσι φωνὴν, ἀλλ' ὁμοιάζουσι μὲ τὰ ἀριθμητικὰ σύμβολα 2, 3, 4, τὰ ὁποῖα ἅμα ἴδωμεν ἐννοοῦμεν εὐθὺς τὸ δύο, τρία, τέσσαρα· ὥστε οἱ Κινέζοι εἰκονίζουσι τὰ ἀντικείμενα ὡς δι' ἀριθμῶν. Ὅθεν πολλὰ Ἀσιατικὰ ἔθνη, ἄλλας γλώσσας λαλοῦντα, μεταχειρίζονται τὰ Κινεζικὰ γράμματα, καθὼς πάντες οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης μεταχειρίζονται τοὺς αὐτοὺς Ἀραβικοὺς χαρακτῆρας, ἂν καὶ ὁμιλῶσι διαφόρους γλώσσας.

Ὅσον αἱ λέξεις ὑπάρχουσιν ὀλιγάριθμοι, τόσον ἐπληθύνθησαν τὰ σημεῖα τῆς γραφῆς μέχρι δηλ. 1,000,000. Ἀλλ' ἐξ αὐτῶν πολλὰ ἰσοδυναμοῦσιν ὡς συνώνυμα· ἄλλα δὲ ὡς ἀρχαϊκὰ ἐξέπεσον εἰς ἀχρηστίαν, ὥστε μόνον χιλιάδων τινῶν ἡ γνῶσις ἀρκεῖ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν· ἡ δὲ σπουδὴ τούτων δὲν ἀπαιτεῖ πολλοὺς κόπους, διότι οἱ ῥιζικοὶ, εἴτε πρωτότυποι, δὲν ὑπερβαίνουσι τοὺς 200. Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει πόσον ὀλίγας ἰδέας καὶ χρείας εἶχε κατ' ἀρχὰς τὸ ἔθνος· ἑπτὰ π. χ. μόνον σημεῖα παρίστανον τὰ οὐράνια ἀντικείμενα, ἔλειπε δὲ σημεῖον εἰς παράστασιν ἀφη-

ρημένης ἰδέας, οἷον τῆς τοῦ Θεοῦ· εὑρέθη ὅμως ἄλλο εἰκονικὸν τοῦ κακοῦ δαίμονος. Ὥστε ἐκ τούτου ἐξάγεται πόσον οἱ Κινέζοι ἦσαν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ δεισιδαίμονες.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ Κινεζικὴ γλῶσσα ἦτο πάντῃ ἄγνωστος εἰς τὴν Γαλλίαν· ὅθεν προσεκλήθη τῷ 1809 Γερμανός τις Hager καλούμενος πρὸς σύνταξιν λεξικοῦ, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν κατώρθωσε. Τότε ὁ Ρεμουζὰτ συνέλαβε τὸν σκοπὸν νὰ σπουδάσῃ τὴν γλῶσσαν ταύτην αὐτοδίδακτος, δηλ. οὐχὶ μόνον ἄνευ διδασκάλου, ἀλλὰ καὶ λεξικοῦ καὶ γραμματικῆς. Καταγινόμενος ὅμως κυρίως εἰς τὴν ἰατρικὴν, μέρος τῆς νυκτὸς μόνον εἶχεν ἀφιερωμένον εἰς τὴν μελέτην ταύτην. Μετὰ πέντε δὲ ἔτη ἔκτοτε ὁ σοφὸς οὗτος ἐξέδωκε δοκίμιον τῆς Κινεζικῆς, ὅπου φαίνεται ποῦ ἔμελλέ ποτε νὰ καταντήσῃ. Ἐν αὐτῷ δὲ ἐκτὸς τῶν ἄλλων σημειοῦ καὶ γράμματά τινα συμβολικὰ σύνθετα, οἷον μιγγ= φῶς, συγκείμενον ἐκ δύο ἄλλων τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης· σχοὺ= βιβλίον, ἐκφραζόμενον διὰ χαρακτῆρος συνθέτου ἐκ δύο, τοῦ ἐκφράζοντος δηλ. τὴν γραφίδα καὶ τοῦ τὸν λόγον, ὡς ἂν ἔλεγέ τις, ζωγραφητὸς λόγος· ἰοὺ = ὀργή, ἐκ δύο χαρακτήρων, τοῦ σημαίνοντος τὸν δοῦλον καὶ τοῦ τὴν καρδίαν, διότι ἡ ὀργὴ προέρχεται ἀπὸ καρδίαν δούλην τοῦ πάθους. Ἐκτὸς δὲ τούτων οἱ Κινέζοι, προσιθέντες μόριόν τι εἰς τὸ τέλος τῶν ἀκάμπτων, οὕτως εἰπεῖν, καὶ ἀκλίτων λέξεων, ὅσας μεταχειρίζονται, δίδουσιν εἰς αὐτὰς τὴν δύναμιν τῆς καταλήξεως τῶν πτώσεων, τῶν χρόνων, τῶν προσώπων, τῶν προθέσεων.

Μετὰ ταῦτα ἐδημιουργήθησαν δύο καθέδραι τῶν δύο προκειμένων νέων φιλολογιῶν· ὁ δὲ Ρεμουζὰτ, προλογίζων εἰς τὸ Γαλλικὸν λύκειον τὸ μάθημά του, παρέτησε πόσον ἡ σπουδὴ τῆς Κινεζικῆς ἦτο περίεργος καὶ διὰ τὴν ποίησιν καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν περισσότερον, ὡς περιλαμβάνουσαν τὰ συμβεβηκότα 40 αἰώνων καὶ διαφόρων ἄλλων τῆς Ἀσίας λαῶν, Ἰαπονιτῶν, Κορεατῶν, Ταρτάρων, Θουβετῶν κτλ. Ἀμέσως δ' ἔπειτα καὶ βιβλιοθήκη Κινεζικὴ συνεκροτήθη ἐν Παρισίοις ἐκ 5000 τόμων, καὶ ὁ κατάλογος αὐτῶν ἐξεδόθη εἰς τὸ Γαλλικὸν παρ' αὐτοῦ τοῦ Ρεμουζὰτ, καθὼς ἔπειτα μετεφράσθη καὶ μυθιστόρημά τι Αἱ δύο ἐξαδέλφαι, παριστάνον ζωγραφικῶς τὰ ἤθη τῶν Κινέζων. Αὐτόθι βλέπομεν τὸν ἄνετον καὶ θηλυπρεπῆ βίον εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις· τοὺς λογίους ἐν μέσῳ βιβλίων καὶ ἀνθέων καὶ ἀρωμάτων στιχουργοῦντας ἐνταὐτῷ καὶ πίνοντας, ἢ φιλοφρονουμένους δι' ὑποκλίσεων ἀτελευτήτων μέχρις ἐδάφους· ἐνίοτε δὲ ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῶν τοιούτων περιποιήσεων καὶ χαριεντισμῶν κρύπτονται καὶ ἐνεργοῦσι τὰ ἀγενέστατα πάθη, ἐκτελεῖται δὲ ἡ ἐπιβουλὴ ἀνεπαισθήτως. Παντοῦ παρατηρεῖς τὴν ἐπιτήδευσιν, τὴν στάθμην καὶ τὴν προμελέτην εἰς τὰς ἐννοίας, εἰς τοὺς λόγους, εἰς τοὺς τρόπους καὶ εἰς τὰς κινήσεις· ἐν γένει δὲ ψυχρότητα φλεγματικὴν ὑπερβάλλουσαν, ὡς ἂν μὴ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐκ σαρκὸς καὶ ὀστέων, ἀλλ' ἐκ κεράμου καὶ ξύλων. Οὕτως ἡ κοινωνία διατηρεῖται πρὸ αἰώνων ἀκίνητος, ἡ δὲ πολιτικὴ ἐξουσία περιορίζεται οὐχὶ ὑπὸ κλήρου ἢ ἀριστοκρατίας εὐπατριδῶν, ὡς ἤδη εἴρηται, ἀλλ' ὑπὸ συστήματος λογίων νεοφανῶν δι' ἠθικῆς τινος καὶ πολιτικῆς ἐνταὐτῷ δογματολογίας συνδεδεμένων, προσλαμβανομένων δὲ εἰς τὸ σῶμα μετὰ προηγηθεῖσαν ἐξέτασιν τῆς παιδείας των. Ἐν τούτοις ἡ καλλονὴ θέλγεται ὑπὸ τοῦ ὕθλου τῆς τοιαύτης δοκιμασίας καὶ στιχουργίας τῶν Μανδαρίνων, καθὼς ἀλλαχοῦ ὑπὸ τῆς ἀνδρίας καὶ τῶν πολεμικῶν κατορθωμάτων.

Γ'. ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ.

Ὡς ἰατρὸς ὁ Ρεμουζὰτ δὲν διευκρίνησε πολὺ τὰ τῆς ἰατρικῆς τῶν Κινέζων, προσωχθισμένος ἴσως ὑπὸ τῶν δεισιδαιμονιῶν, αἱ ὁποῖαι εἰς τὰς συνταγάς των ἀναμιγνύονται. Λέγεται δὲ ὅτι οἱ Κινέζοι ἐξησκήθησαν τοσοῦτον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν σφυγμῶν, ὥστε παραδέχονται μυρίας αὐτῶν ποικιλίας, καὶ διὰ μόνης τῆς θεωρίας ταύτης ἀναγνωρίζουσι τὴν κατάστασιν καὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων· ἀλλ' ὁ Ρεμουζὰτ διέγραψε τὸν περκινισμὸν, εἴτε τὸν τρόπον, καθ' ὃν οἱ Κινέζοι ἐμπήγουσι λεπτὰς βελόνας εἰς τὰ ὀδυνώμενα τοῦ σώματος μέρη.

Ὅτι λίθοι πίπτουσιν ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας ἠμφισβητεῖτο μέχρι τοῦδε, ἢ μᾶλλον οὐδεὶς ἐπίστευεν· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἀπεδείχθη ἤδη ὡς βέβαιον. Θαυμάζομεν δὲ ὅτι περὶ τούτων γίνεται λόγος καὶ εἰς τὰ χρονικὰ τῶν Κινέζων, ἐπειδὴ ἀναφέρει ἐξ αὐτῶν ὁ Ρεμουζὰτ πολλὰ παλαιὰ καὶ νεώτερα παραδείγματα, ἐξ ὧν τινα ἀναβαίνουσι μέχρι τῶν χρόνων τῆς κτίσεως τῆς Ρώμης.

Ἠγνοεῖτο μέχρι τοῦδε πόθεν οἱ Καλμοῦκοι, ποριζόμενοι τὸ ἀμμωνιακὸν ἅλας, τὸ μεταφέρουσιν εἰς ἅπασαν τὴν Ἀσίαν· ἀλλ' ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου παρά τινος γαιωλόγου ὁ Ρεμουζὰτ, εὗρεν εἰς τὴν Κινεζικὴν ἐγκυκλοπαιδείαν δύο ὄρη πυρίπνοα, ὑποκαιόμενα ἐν μέσῳ τῆς Ἀσίας, 400 λεύγας δηλ. μακρὰν τῶν παραλίων, ὅπου ὑπετίθετο ὅτι συνήθως εὑρίσκονται τὰ τοιαῦτα μεταλλεύματα.

Θαυμάζομεν ὅτι οἱ Κινέζοι γνωρίζουσι τὰς ἐγκυκλοπαιδείας, ἀλλ' ἔχουσι μάλιστα καὶ πολλάς· ὡς ἀξιολογωτάτη δὲ πασῶν θεωρεῖται ἡ ἐκδοθεῖσα εἰς τὴν Ἰαπονίαν, τῆς ὁποίας ὁ Ρεμουζὰτ ἔδωκε πλήρη ἀναλυτικὸν τῶν περιεχομένων ἄρθρων πίνακα.

Τὰ τοιαῦτα βιβλία ἀναφαίνονται εἰς δύο πάντῃ ἀντιθέτους περιόδους τοῦ βίου τῶν ἐθνῶν, δηλ. κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους, σχεδὸν ὁμοίως. Διότι ἐπὶ μὲν τῆς ἀμαθείας αἰσθανόμεθα τὴν χρείαν νὰ συμπεριλάβωμεν πάσας τὰς γνώσεις· ὅταν δὲ αἱ ἐπιστῆμαι ὑπάρχωσιν ἤδη ἀνεπτυγμέναι, ἔχομεν ἀνάγκην νὰ τὰς συνοψίσωμεν. Οὕτω τὰ ἀρχαιότατα τῶν λαῶν βιβλία περιέχουσιν ὅλον τὸν ὑπάρχοντα θησαυρὸν τῶν γνώσεων ὑπὸ θρησκευτικόν τι κάλυμμα καὶ εἰς ποιητικὸν ὕφος, ὅπου ὡς ἐν χωνευτηρίῳ τὰ πάντα συγχέονται καὶ ἀναμιγνύονται. Ὅθεν ἀρχόμεθα πάντοτε ἐκ τῆς γενικῆς ἐπόψεως τοῦ ἀθροίσματος, ἔπειτα δὲ μεταβαίνομεν ἐκ τῶν καθόλου εἰς τὰ καθ' ἕκαστα· ἀφοῦ δὲ ἀνερευνήσωμεν κατ' ἰδίαν πάντα τὰ μέρη, συμπηγνύομεν αὐτὰ εἰς κοινόν τι οἰκοδόμημα, τὸ ὁποῖον εἴχομεν τέως διαλελυμένον, ὥστε εἴς τε τὸ τέλος καὶ τὴν ἀρχὴν χρησιμεύουσιν ὁμοίως σχεδὸν αἱ ἐγκυκλοπαιδεῖαι.

Τοῦτο συνέβη καὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα, διότι ἡ ἐποχὴ αὕτη ἦτο κοιτὶς νέας κοινωνίας καὶ τάφος συνάμα τῆς ἀρχαίας καὶ ἐκλειπούσης ἤδη. Ὅθεν τότε μάλιστα ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἐγκυκλοπαιδικὰ συγγράμματα, ὀνομασθέντα πομπωδέστερον ποτὲ μὲν θησαυρὸς, ποτὲ δὲ εἰκόνες τοῦ κόσμου καὶ θέατρα τῆς φύσεως· αὐτόθι δὲ εὑρίσκοντο ἀποτεταμιευμέναι ἅπασαι αἱ τῶν προ-

γόνων μαθήσεις. Ἀλλ' εἰς τοιαύτην τινὰ κατάστασιν εὑρίσκονται καὶ οἱ Κινέζοι, ἡ δὲ ἐπιστήμη των φαίνεται καὶ νηπιώδης ἐνταῦτῳ καὶ γηραιὰ κατά τινα λόγον, τὸ μὲν πρῶτον ὡς περιωρισμένη καὶ ἀτελὴς, τὸ δὲ δεύτερον ὡς ἀρχαιοτάτη, ὅσον τὸ ἔθνος. Καὶ οὕτως ἔχουσα ὅμως ἡ ἐγκυκλοπαιδεία τῆς Ἰαπονίας τιμᾶται ὡς πανδέκτης παντοδαπῶν ἐπιστημονικῶν, φιλολογικῶν καὶ τεχνικῶν γνώσεων, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἠδυνάμεθα πολλὰ ὠφελίμως νὰ ἀρυσθῶμεν. Συγκροτεῖται δὲ ἐξ ὀγδοήκοντα τόμων ὀγκωδεστάτων ὀκταπήχου μεγέθους, ὅπου ἕκαστον πρᾶγμα εὑρίσκεται εἰκονισμένον, φέρει δὲ παρακείμενον τὸ ὄνομα εἴς τε τὴν Κινεζικὴν καὶ Ἰαπονικὴν καὶ ἄλλας ξένας (τῆς Εὐρώπης) γλώσσας. Ἡ δημοσία βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων ἔχει τὴν ἐγκυκλοπαιδείαν ταύτην.

Οἱ Κινέζοι ἐνόησαν ἤδη ἐκ πολλοῦ τὴν λογικότητα τῆς ὑπὸ τοῦ Λινναίου κατὰ πρῶτον εἰσαχθείσης ὀνοματολογίας εἰς τὰς φυσιογραφικὰς ἐπιστήμας. Καθὼς δὲ ἡμεῖς, προσδιορίζοντες τὰ ἄτομά τινος γένους διὰ κοινοῦ οὐσιαστικοῦ, διακρίνομεν τὰ εἴδη δι' ὀνόματος ἄλλου οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου προστιθεμένου, καὶ λέγομεν canis vulpes, canis leo, rosa canina, viola tricolor, κτλ. ἔχουσι καὶ αὐτοὶ χαρακτῆρας γραφικῶς τὰ εἴδη ἐκφράζοντας. Οὕτως, ὅταν θέλωσι νὰ σημάνωσι τὸν λύκον καὶ τὴν ἀλώπεκα, σχηματίζουσι δύο γράμματα ἐκ δύο μερῶν σύνθετα, ἐξ ὧν τὸ μὲν κοινὸν παριστάνει τὸν κύνα ὡς τύπον, τὸ δὲ μερικὸν τὸ εἶδος. Ἐκτὸς ὅμως τούτου, περιλαμβάνοντες ἐν συνόψει τὰς ἀναλογίας τῶν ὄντων, ὑπάγουσι τὸν λύκον, τὴν ἀλώπεκα, τὴν ἰκτῖδα καὶ τὰ ἄλλα σαρκοφάγα εἰς τὸν κύνα, τὰ διάφορα εἴδη τῶν αἰγῶν εἰς τὸ πρόβατον, τὰς κεμάδας (ἀντιλόπας), τὰς δορκάδας, τοὺς δασύποδας, τὸν μοσχοφόρον βοῦν εἰς τὴν ἔλαφον, τὰ ἀναμηρυκώμενα εἰς τὸν βοῦν, τὰ τρωκτικὰ εἰς τὸν μῦν, τὰ παχύδερμα εἰς τὸν χοῖρον, τὰ μώνυχα κτλ. εἰς τὸν ἵππον.

Τί πλειότερον κατὰ τοῦτο ἔπραξαν ὁ Λινναῖος, ὁ Κυβιὲ καὶ ὁ Ζουσιώ;

Οἱ Κινέζοι σημαίνουσι τὰ ἔντομα δι' ὀνόματος, παριστάνοντος αὐτὰ ὡς φέροντα ἔξωθεν τὰ ὀστᾶ, καὶ συγχεόμενα μετὰ τῶν διαφόρων μαλακοστράκων. Ἡ συγκριτικὴ ἀνατομία ἀποδεικνύει ὀρθὸν καὶ τὸν ὅρον τοῦτον.

Οἱ Κινέζοι ὑπερβαίνουσι τοὺς Εὐρωπαίους κατὰ τὴν μεταξουργίαν, τὴν κεραμικὴν ἐν γένει, μάλιστα δὲ τὴν τῶν μυρρίνων λεγομένων ἀγγείων εἴτε φαρφουρίων, τὴν κατασκευὴν τοῦ μέλανος καὶ ἄλλων χρωμάτων· μόνοι δὲ γνωρίζουσι τὴν καλλιέργειαν τοῦ τείου. Μετεχειρίζοντο δὲ ἔκπαλαι τὸν πολοδείκτην, εἴτε τὴν μαγνητικὴν πυξίδα, τὸ χαρτονόμισμα, τὴν τυπογραφίαν, τὴν πυρόκονιν καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἐμπρηστήρια μηχανήματα κτλ. ὀνομάζοντες τὴν κινητὴν πυραυλοστιχίαν κεραυνοβόλους ἁμάξας.

Ἐκ τούτων ὁ πολογνώμων, εἴτε ἡ μαγνητικὴ πυξὶς, μετεκομίσθη εἰς τὴν Εὐρώπην βεβαίως ὑπὸ τῶν Ἀράβων, τῶν ὁποίων πλοῖα, ἀναγόμενα ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, εἴτε τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου, παρέπλεον τὰ παράλια τῆς Ἰνδίας, ὅπου συνηντῶντο μετὰ τῶν Κινεζικῶν ὁλκάδων. Ἡ πυρόκονις ὅμως καὶ ἡ τυπογραφία ἦλθον πιθανότατα διὰ ξηρᾶς.

Ἀλλὰ πῶς αἱ ἐφευρέσεις αὗται δὲν διεκοινώθησαν εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἐπὶ τῶν Μογγολικῶν πολέμων, ὅτε ἠύξησεν ἡ κοινωνία τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης; Πῶς δὲ καὶ ὁ Βενετὸς Μαρκόπωλος, ὅστις, εὐνούμενος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κίνας, περιώδευσε πολλοὺς τῆς ἐπικρατείας του τόπους καὶ ἀνέφερε πρὸς αὐτὸν τὰς ἰδέας του, ἀπεσιώπησε παντελῶς τὴν τυπογραφίαν εἰς τὴν ἔκθεσιν, τὴν ὁποίαν κατέλιπε; Προσθετέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ τέχνη αὕτη προώδευσε πολὺ εἰς τὴν Εὐρώπην ἀφ' ὅτου ἐπενοήθη ἢ ἁπλῶς εἰσήχθη παρὰ τοῦ Γερμανοῦ Γουττεμβέργου· διότι ἀπὸ ξυλίνων σανίδων, εἴτε πινάκων, ὅπου ἦσαν τορευτὰ τὰ γράμματα, ὕστερον ταῦτα κατασκευαζόμενα μεταλλικὰ ἐχωρίσθησαν καὶ ἤδη συνάπτονται εἰς ἓν διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς λέξεως, ἐνῷ οἱ Κινέζοι διατηροῦσι μέχρι τοῦδε τὸν αὐτὸν ξυλογραφικὸν τρόπον.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΟΡΑΤΙΟΣ ΒΕΡΝΕ.

Οἱ μεγάλοι ἄνδρες εἰσὶ κτῆμα ὁλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ οὐδὲν ἔθνος δύναται δικαίως νὰ καυχηθῇ διότι εἶδεν αὐτοὺς ἐξερχομένους ἀπὸ τῶν σπλάγχνων του. Διὰ τοῦτο ὅταν ἡ γῆ ἀνοίγῃ τοὺς κόλπους της ὅπως δεχθῇ τὸν νεκρὸν, ἐν ᾧ ἐσκήνωσεν ἡ μεγαλοφυΐα, ἕκαστος δικαιοῦται νὰ ῥίψῃ ὀλίγα ἄνθη ἐπὶ τοῦ κλειομένου τάφου του. Τὸ καθ' ἡμᾶς, νομίζομεν ὅτι ἀποτίομεν τὸν εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν μεγαλοφυΐαν φόρον, παραθέτοντες ἐνταῦθα μετὰ τῆς εἰκόνος σύντομον βιογραφίαν τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου, οὗ τὸν θάνατον ἀνήγγειλον ἐσχάτως ἅπασαι τῆς Εὐρώπης αἱ ἐφημερίδες.

Ὁ Ὁράτιος Βερνὲ ἦν τέκνον τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, τοῦ γεννήσαντος τοσούτους μεγάλους ἄνδρας. Ἡ γραφικὴ εἶχε μεταβῇ ὡς κληροδότημα εἰς αὐτὸν, διότι πλεῖστοι τῶν συγγενῶν του διέπρεψαν εἰς τὴν ὡραίαν ταύτην τέχνην. Ἕνεκα μάλιστα τῆς καλλιτεχνικῆς ἀξίας των ἐδόθη αὐτοῖς οἴκημα ἐντὸς τοῦ μεγαλοπρεποῦς Λούβρου, ὅπου εἶδε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ ὁ ἡμέτερος Ὁράτιος τὴν 30 Ἰουνίου τοῦ 1789 ἔτους. Ὑπὸ τοιούτους ἀγαθοὺς οἰωνοὺς γεννηθείς, ἔδειξε λίαν πρωΐμως τὴν πρὸς τὴν γραφικὴν ἔφεσιν καὶ ἐπιτηδειότητά του, καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ Ὁρατίου ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι διδάσκαλοί του. Εἶχε σπουδάσει τὴν γραφικὴν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ τε πατρὸς καὶ πάππου του, καὶ μολονότι οὐδέποτε ὑπηρέτησεν ὡς στρατιώτης, ἠρέσκετο ὅμως πολὺ εἰς τὰς μάχας, καὶ εἰς τὰς γραφὰς μαχῶν καὶ πολέμων ἐπεδόθη κυρίως, καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο προέκοψε θαυμασίως μετὰ ταῦτα. Κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἱκανῶν νὰ κρίνωσι τοιαῦτα καλλιτεχνικὰ ἔργα, ἐθεωρήθη ὡς κάλλιον παντὸς ἄλλου δυνάμενος νὰ ἐμφυσᾷ τὴν ζωὴν εἰς τοὺς πίνακάς του, καὶ νὰ διαθέτῃ πολυπληθεῖς σειρὰς ἀντικειμένων μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης τάξεως καὶ ἁρμονίας. Διὸ καὶ εἰς τοὺς πίνακάς του ἡ ζωὴ πλεονάζει, ἡ ἀτμοσφαῖρα ὑπάρχει ἐν ἀφθονίᾳ καὶ οἱ ἐν τῷ μαγικῷ ἐκείνῳ κόσμῳ ὁρῶντες ἀναπνέουσιν ἐλευθέρως.

Ὁ Ὁράτιος Βερνὲ κατέστη λίαν δημοτικὸς ἐν Γαλλίᾳ, διότι ἐζωγράφησε τὰς μάχας ἐκείνας, αἵτινες ἐδόξασαν τὸ Γαλλικὸν ἔθνος, ὡς ὁ Παλύγνωτος ἐζωγράφησεν ἐντὸς τῆς ἀριστερᾶς τῶν προπυλαίων πτέρυγος τὰς κατὰ τῶν

ΟΡΑΤΙΟΣ ΒΕΡΝΕ.

βαρβάρων ἐν Μαραθῶνι νίκας τῶν Ἑλλήνων. Δικαίως δὲ ὠνομάσθη ὁ Βερανζέρος τῆς γραφικῆς, καθότι ἀπηθανάτισε διὰ τῆς γραφίδος του ὅ,τι ὁ Βερανζέρος ἔψαλλε μετὰ τοσαύτης χάριτος ἐπὶ τῆς λύρας του· τοὺς θριάμβους, δηλαδὴ, τῆς Ὑπατείας καὶ τῆς πρώτης Αὐτοκρατορίας.

Αἱ πολεμογραφίαι, ἃς κατέλιπεν ὁ Ὁράτιος, εἰσὶ τόσον πολλαὶ, ὥστε ἀδύνατος καταντᾷ ἡ ἀπαρίθμησις των· διότι ὁ καλλιτέχνης οὗτος ἦν ἀκούραστος, καὶ οὐδεμία ἄλλη γραφὶς διέτρεχεν ἀσφαλέστερον καὶ ὁρμητικώτερον ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος ὡς ἡ ἰδική του, οὐδέποτε δὲ γονιμότης ζωγράφου ὑπῆρξε τοσούτῳ ἀνεξάντλητος. Γενικῶς θεωρούμενα τὰ ἔργα τοῦ καλλιτέχνου τούτου, ἀπέχουσιν ἴσως πολὺ τοῦ ἰδανικοῦ τύπου· εἶνε ὅμως φυσικὰ, καὶ κατὰ τοῦτο δύναται ἔν τινι μέτρῳ νὰ παραβληθῇ οὗτος πρὸς ἕνα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ζωγράφων, περὶ οὗ ἐρρέθη ὅτι παρίστανε τοὺς ἀνθρώπους οἵοι πραγματικῶς εἰσί.

Ὁ Ὁράτιος Βερνὲ ἐταξείδευεν ἐν ἀνέσει, διότι ἡ φήμη προηγεῖτο αὐτοῦ καὶ εἶχε πάντοτε πλῆρες χρυσοῦ τὸ βαλάντιον. Ἠγαπᾶτο δὲ παρὰ πολλῶν ἰσχυρῶν καὶ ἔσχεν ἀλληλοδιαδόχως προστάτας του τὸν πρίγκηπα Ἱερώνυμον, τὸν Λουδοβίκον Φίλιππον καὶ τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Ῥωσσίας Νικόλαον, ὅστις ματαίως προσεπάθησε νὰ κρατήσῃ τὸν μέγαν καλλιτέχνην ἐν Πετρουπόλει ὡς καθηγητὴν τῆς γραφικῆς. Ἐχρημάτισε διευθυντὴς τῆς ἐν Ῥώμῃ Γαλλικῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὸ 1830, μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν τεχνῶν, καὶ καθηγητὴς τῆς Σχολῆς τῶν ὡραίων τεχνῶν. Εὔθυμος δὲ, ἀγαθὸς καὶ πνευματώδης ὤν, ἐνεψύχωνε τὰ πάντα διὰ τῆς παρουσίας του.

Ὁ Ὁράτιος ἠγάπα μανιωδῶς τὴν ἱππασίαν, ἥτις κυρίως ὑπῆρξεν αἰτία τοῦ θανάτου του. Πρὸ εἰκοσαετίας σχεδὸν, πεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου, συνέτριψε δύο τῶν πλευρῶν του· ἡ πτῶσίς του αὕτη παρηκολουθήθη μετὰ ταῦτα καὶ ὑπὸ τριῶν ἑτέρων, αἵτινες ἐχειροτέρευσαν πολὺ τὴν νοσηματώδη κατάστασίν του, ἑπτὰ δὲ μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου του συνέβη ἡ τελευταία πτῶσίς του. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ ἐντὴ πλευρᾷ τοῦ ἀσθενοῦς σχηματισθεῖσα φλεγμονὴ ἤρχιζε νὰ παρουσιάζῃ ἐπίφοβα συμπτώματα, ματαίως δὲ ὑπέρτη τοσαύτας ἐγχειρήσεις. Ἡ σῆψις τῶν πλευρῶν ἐπὶ τοσοῦτον προέβη, ὥστε τὴν 18 Ἰανουαρίου 1863 κατέβη εἰς τὸν τάφον ὁ δημοτικώτερος καὶ γονιμώτερος τῆς Γαλλίας ζωγράφος, διανύων τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Ὁ Ὁράτιος Βερνὲ δὲν ἀφῆκεν ἀπογόνους, διότι ἡ μόνη θυγάτηρ του ἀπέθανε πρὸ αὐτοῦ ἄτεκνος. Ἀφῆκεν ὅμως τὰ ἔργα του, τὰ ὁποῖα θέλουν φέρει τὸ ἔνδοξον ὄνομά του μέχρι τῶν ἀπωτέρων γενεῶν.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΙΘΙΟΠΙΑΝ. — Κατὰ τὴν εἰς τὰ ὀρεινὰ μέρη τῆς Αἰθιοπίας περιήγησίν του, ὁ ταγματάρχης Ἄρρης εὗρε λαὸν πρεσβεύοντα τὸν Χριστιανισμὸν, καὶ τοῦ ὁποίου τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα εἰσὶ μίγμα τι Χριστιανισμοῦ, Ἰουδαϊσμοῦ, Εἰδωλολατρείας, Μωαμεθανισμοῦ κτλ. Ἐντὸς τῶν ἐκκλησιῶν των προσευχόμενοι, ἐπικαλοῦνται ἁγίους τε καὶ ἀγγέλους ἵνα ὑπὲρ αὐτῶν μεσιτεύσωσι παρὰ τῷ Ὑψίστῳ.

Τοὺς ἁγίους ἅπαντας σέβονται, ἀπονέμουσι δὲ ἰδίως λατρείαν τῇ Θεοτόκῳ καὶ τῷ Ἀρχαγγέλῳ Μιχαήλ. Ἡ τῶν ἁμαρτιῶν ἐξομολόγησις τοῖς εἶνε ἀπαραίτητον καθῆκον. Αἱ Ἐκκλησίαι των ὁμοιάζουσι μὲ συναγωγὴν Ἑβραίων· εἶνε μικραὶ καὶ ἄνευ κοσμημάτων, διῃρημέναι εἰς τρία μέρη, ἐξ ὧν τὸ θυσιαστήριον δὲν εἶνε προσιτὸν εἰμὴ εἰς τοὺς ἱερεῖς. Αἱ προσευχαὶ ἀπαγγέλλονται εἰς γλῶσσαν νεκρὰν, καὶ ὁ χορὸς μιγνύεται εἰς ὅλας τὰς τελετάς. Οἱ πιστοὶ ἑορτάζουσιν ἐξίσου τὴν πρώτην καὶ ἑβδόμην τῆς ἑβδομάδος ἡμέραν, τὸ Σάββατον τῶν Ἰουδαίων καὶ τὴν Κυριακὴν τῶν Χριστιανῶν. Συνειθίζουσι τὴν περιτομὴν, ἥτις ὅμως δὲν εἶνε ὑποχρεωτικὴ εἰμὴ διὰ τοὺς προσηλύτους. Πρὸς ἀνάμνησιν δὲ τοῦ Βαπτίσματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τὴν ἡμέραν τῶν Θεοφανείων κατ' ἔτος ἐντὸς ῥύακός τινος ἀναβαπτίζονται ἅπαντες, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες καὶ παιδία. Φυλάττουν μὲ πολὺ σέβας τὰς ἑορτάς των, αἵτινες εἰσὶ πλεῖσται καὶ κατέχουσι σχεδὸν τὸ ἥμισυ τοῦ ἔτους.

ΑΝΑΧΡΟΝΙΣΜΟΙ. — Οἱ ἀναχρονισμοὶ εἰσὶ προϊόντα τῆς ἀμαθείας. Οὐδεὶς δὲ τῶν ἀναχρονισμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους περιέπιπτον συχνὰ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ζωγράφοι τοῦ μεσαιῶνος, εἴτε ἐξ ἀπάτης εἴτε ἐξ ἀμαθείας, εἶνε τῳόντι τόσον τραγέλαφος ὅσον ὁ ἑπόμενος. Ἐσώζετο εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Ἀμβέρσης μεγάλη εἰκὼν, παριστῶσα τὴν θυσίαν τοῦ Ἀβραάμ. Ὁ εὐπειθὴς οὗτος ὑπηρέτης τοῦ Θεοῦ εὑρίσκεται εἰς τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς διαταγῆς, ἣν ἔλαβεν ἄνωθεν, καὶ τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ ἀγογγύστως, σημαδεύων τὸν υἱόν του μὲ πυροβόλον, ὅπερ εἶνε διατεθειμένον νὰ ἐκπυρσοκροτήσῃ, ὅτε Ἄγγελος Κυρίου, προκύπτων ἔκτινος νεφέλης καὶ κρατῶν εἰς μὲν τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἀγγεῖον πλῆρες δρόσου, εἰς δὲ τὴν δεξιὰν κλάδον μυρσίνης, προλαμβάνει νὰ βρέξῃ τὴν πυρῖτιδα τοῦ ἐμπυρεύματος ῥαντίζων αὐτὸ μὲ δρόσον, καὶ οὕτω τὸ ὅπλον δὲν ἐκπυρσοκροτεῖ.

Πρῶτος ἐφευρετὴς τῶν διοπτρῶν ἦν Σαλβῖνος ὁ Ἀρμάτης, ζῶν περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΓ' αἰῶνος. Ἅμα τῇ διαδόσει τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθέντων διοπτρῶν, τῶν προσαρμοζομένων μόνον ἐπὶ τῆς ῥινὸς, συνέβη τὸ ἑξῆς ἀσυκάρτητον: Ζωγράφος τις, ἐξεικονίσας τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Χριστοῦ, παρέστησε τὸν μέγαν ἱερέα Συμεῶνα τὸν θεοδόχον φέροντα διόπτρας, ὑποθέσας ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς ὑπεργήρου ἡλικίας του θὰ εἶχεν ἄφευκτον ἀνάγκην τούτων, χωρὶς νὰ σκεφθῇ ὅτι περιέπεσεν εἰς τὸν πλέον παραταγῳδὸν ἀναχρονισμὸν, διότι ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Χριστοῦ ἐγένετο ὑπὲρ τοὺς δεκατρεῖς αἰῶνας πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῶν διοπτρῶν.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΗΜΟΥ ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΥ. — Τίμα τὸν καλὸν διὰ νὰ σὲ τιμήσῃ, τίμα τὸν κακὸν διὰ νὰ μὴ σὲ ἀτιμάσῃ.

— Ὅταν ἦσαι ἠγαπημένος, ἐνθυμοῦ ὅτι ἠμπορεῖς νὰ ἔλθῃς εἰς διενέξεις, καὶ ὅταν συγχισθῇς μετά τινος, ἐνθυμήθητι ὅτι ἠμπορεῖς νὰ ἀγαπήσῃς.

— Ὅστις θέλει ἡμίονον χωρὶς ἐλάττωμα ἂς ὁδοιπορῇ πεζός.

— Ἡ κακὴ πληγὴ θεραπεύεται, τὸ κακὸν ὄνομα θανατόνει.

— Κηλίδα, τὴν ὁποίαν τὸ νερὸν ἐξαλείφει, μὴ τὴν συλλογίζεσαι.

— Ἡ πενθερὰ, καὶ ἀπὸ ζάχαριν ἂν ἦνε, πάντοτε πικρὰ εἶνε.

— Ὁποιος σκοντάπτει εἰς τὸν ἴσον δρόμον τί θὰ κάμῃ εἰς τὸ βουνόν;

— Ὁποιος γυρίζει κάμνει δύο δρόμους.

— Ὁποιος κατηγορεῖ τὸ ἀχλάδι θέλει νὰ τὸ φάγῃ.

— Ῥίψε τὴν πέτραν καὶ κρύψε τὸ χέρι.

— Καλὸν εἶνε νὰ ἀγαπῶμεν, ἀλλὰ καλλήτερον νὰ μᾶς ἀγαπῶσι· διότι τοῦτο μὲν εἶνε δουλεία, ἐκεῖνο δὲ αὐθεντιά.

— Ὁποιος δὲν ἔχει σπῆτι εἶνε γείτων ὅλου τοῦ κόσμου.

— Ὁ γάμος εἶνε σάκκος, ὅπου εἰσὶ κλεισμένα ἐννενήκοντα ἐννέα ὀφίδια καὶ ἓν γέλι· ποῖος τολμᾷ νὰ βάλῃ τὴν χεράν του εἰς τὸν σάκκον ἐκεῖνον;

— Τὸ ῥῶδι δένεται ἀπὸ τὰ κέρατα, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν λόγον του.

— Πολλάκις ὁ χειρότερος χοῖρος τρώγει τὸ καλλήτερον βαλανίδι.

— Μὴ κάμνῃς τὴν ἀνησίαν νὰ νυμφευθῇς δίς· πρώτη γυναῖκα δοῦλα, δευτέρα κυρά.

Τοιαῦται εἰσὶν αἱ συμβουλαὶ τοῦ συνετοῦ ἐκείνου παράφρονος Δὸν Σάγχου Πάνσα, ὑπασπιστοῦ τοῦ ἐξακουσμένου Δὸν Κισσώτου. Ἡ πεῖρα τοῦ κόσμου ἀποδεικνύει τὰ ῥητὰ του ἀληθῆ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Διακόπτομεν σήμερον τὴν συνέχειαν τοῦ Φαίδωνος καὶ τῆς Ἀστραίας ὅπως καταχωρίσωμεν τὸ παρὰ πόδας ποιημάτιον, ὅπερ ἀποσπῶμεν ἐκ τῆς ἐπιφυλλίδος τῆς περισπουδάστου Ἑλληνικῆς ἐφημερίδος Εὐνομίας. Καί τοι δὲ ὄντες εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν (ὡς ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα,) τὸν γράψαντα τὸ ὡραῖον τοῦτο καὶ ἐν μέρει δυστυχῶς ἐπαληθεῦον ποίημα, οὐδόλως ὅμως φαινόμεθα τοσοῦτῳ ἀδιάκριτοι, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἠθέλησε μετριοφρόνων νὰ καλυφθῇ ὑπὸ τὸ ἁπλοῦν τοῦ Φίλωνος ὄνομα. Ἀρκούμεθα δὲ μόνον προτάσσοντες ἐνταῦθα τὸν τῆς Ἐφημερίδος πρόλογον:

« Μισάνθρωπος ἀγανάκτησις κατὰ τῆς παρούσης θέσεως τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἐνεποίησεν εἰς ὁμογενῆ ποιητὴν τὸ ἀξιοσημείωτον ἑπόμενον ποίημα, ὃ καὶ ἡμεῖς, οὐχ ἧττον ἢ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀναγνωρίζομεν ὡς ὁπωσοῦν

βλάσφημον. Ἡ κατ' αὐτοῦ ἐκδίκησις τῶν προπηλακιζομένων ἀρχαίων θὰ ἦτο, ἂν ἠδύναντο νὰ τὸ ἀναγνώσωσιν, ὅτι θὰ τὸ ἐχειροκρότουν οἱ εὐμενεῖς ἐκεῖνοι καὶ ἀνιδιοτελεῖς θαυμασταὶ τῆς καλῆς ποιήσεως. »

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ.

Μοὶ ἐρωτᾷς εἰς τὴν ἐπιστολήν σου,
ὁποτοι ἀληθῶς εἶν' οἱ ἀρχαῖοι.
Δεινὸν τὸ ζήτημά σου, καὶ συγχέει
δικαίως, ἀδελφέ, τὴν κεφαλήν σου.

Κ' ἐγὼ συχνάκις, ἀφορῶν ὀπίσω,
τὸ μέτωπόν μου εἰς τὰς χεῖρας κρύπτων,
καὶ εἰς τὰ πάλαι νοερῶς ἐγκύπτων
πασχίζω τὸ μυστήριον νὰ λύσω·

Ἀναλφῶν τὴν δόξαν τῶν προγόνων,
ἦσαν μεγάλοι, ἐκφωνῶ, ἐκεῖνοι,
ἢ μὴ ἀπατηλῶς τοὺς μεγαλύνει
ς τὰ ὄμματά μας ἡ ἀχλὺς τῶν χρόνων;

Ὑπερψοῦ τὰ κατορθώματά των
ἀπάτης ἐκουσίου μήπως πρίσμα,
ἢ ἴλιγγον νὰ τὴν κρίσιν μας τὸ πίσσα
τῶν ἀρχαιολατρῶν λογιωτάτων;

Ἀτσιμόνησον ὀλίγον ποῦς εἶνε
ὁ παρὰ φύσιν κόσμος τῶν βιβλίων·
τὰς ἐντυπώσεις ἄφες τῶν σχολείων,
καὶ πρακτικῶς τὰ παρελθόντα κρῖνε.

Νὰ ἴδῃς πῶς ἐκπίπτ' ἡ ἱστορία,
πῶς ἀλλοιοῦτ' ἡ φύσις τῶν Ἑλλήνων·
συμφέρον ἦτον ὁ Θεὸς κ' ἐκείνων,
καὶ τὸ ἐγὼ ἡ μόνη των λατρεία.

Ἡ ἀρετὴ καὶ παρ' αὐτοῖς σπανία,
αἱ πράξεις των κοινότατα συμβάντα·
δὲν ἤλλαξεν ἡ γῆ, παντοῦ τὰ πάντα,
εἶν' ἡ αὐτὴ παντοῦ ἡ κοινωνία.

Κ' ἦσαν σοφοὶ καὶ εὔστοχοι οἱ λόγοι
τοῦ ξένου, ὅστις εἶπεν, ὀρθῶς κρίνων:
« καὶ σήμερον τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων
« εἶν' ὡς τὸ παλαιὸν τῶν σκιολόγων. »

Ἂν ἴχνη βλέπῃς πνεύματος βλασφήμου
ς τοὺς λόγους μου, μὴ μὲ κατακρίνῃς·
ἂν ἀπαθῶς τὰ πράγματα σπουδάσῃς,
θὰ σ' εὕρω ἴσως σύμφωνον μαζί μου.

Ἐλθὲ λοιπὸν νὰ τρέξωμεν ὀπίσω,
νὰ ἴδῃς ποία εἶν' ἡ ἀρχαιότης.
Πλὴν τί νὰ εἴπω ἀπορῶ ἐν πρώτοις!
Μὲ τοῦ Ὀλύμπου τοὺς θεοὺς ν' ἀρχίσω;

Νὰ εἴπω τοὺς ἀσέμνους ἔρωτάς των;
τὸν τρόπον τοῦ διάγειν τὸν ἀχρεῖον;
τὰ αἴσχη τῶν κρυφίων των μυστηρίων;
τὰς ὅλως ἀνηθίκους διδαχάς των;

Θὰ εἴπῃς ὅτι ὁμιλοῦμεν ἤδη
οὐχὶ περὶ θεῶν, ἀλλὰ ἀνθρώπων·
ναί,—ἀλλ' εἰς ἕκαστον καιρὸν καὶ τόπον
ἴδιον τύπον ἡ θρησκεία δίδει.

Εἶν' οἱ θνητοὶ ὁποτοι κ' οἱ θεοί των,
κ' ἦλθον ς τὸν νοῦν μου οἱ ἀρχαῖοι μῦθοι,
ὅπως σοὶ δεῖξ' ὅτι, κατὰ τὰ ἤθη,
καὶ ἡ Ἑλλὰς Ὀλύμπου εἶδος ἦτον.

Ἐκ τῶν θεῶν κατάβα εἰς τοὺς χρόνους,
ὅσοι χρυσοῦ κ' ἡρωϊκοὶ καλοῦνται·
μ' ὁποίους φεῦ! ἡρωϊσμοὺς κοσμοῦνται!
μὲ ἁρπαγάς, λεηλασίας, φόνους.

Μὲ πειρατείας, βιασμοὺς, δηώσεις...
ταῦτα πληροῦσι πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα.
Ἀπὸ τοῦ Κάδμου ὡς τὴν Ἰλιάδα
τοιαῦτ' αἱ προσφιλεῖς της παραδόσεις.

Ὁ Ὅμηρος τί ἄλλο μήπως ᾄδει;
ὁποίας ἀρετὰς αὐτὸς ὑψόνει;
Παντοῦ διαβολαί, ζηλίαι, φθόνοι,
δυσόνοιαι καὶ μέθη καὶ κραιπάλη!

Καὶ τρέφεται μ' αὐτὰ ἡ ἔμπνευσίς του.
Καὶ τίς ἡ ἀφορμὴ τῆς Ἰλιάδος;
Ἡ ἐκδρομὴ πειρατικῆς ὁμάδος!
Καὶ χάριν τίνος; Γυναικὸς ἀπίστου!

Κ' εἰς τὰ σοφὰ τοῦ Ἡσιόδου ἔπη,
ἴδε πῶς τὸν καιρόν του ζωγραφίζει·
τὸ πᾶν περὶ αὐτὸν τὸν ἀπελπίζει,
ὅλα αἰσχρὰ καὶ ἀηδῆ τὰ βλέπει.

Ἀλλ' ἴσως ταῦτα πάντα μύθους εἶπῃς.
Τὴν ἱστορίαν θέλεις τὴν γνησίαν;
Θὰ εὕρῃς τὴν αὐτὴν κ' ἐκεῖ οὐσίαν,
κ' ἐκεῖ τ' αὐτὰ θὰ ἴδῃς μετὰ λύπης.

Ἴδὲ τὴν λαμπροτέραν της σελίδα,
τὴν ἔνδοξον τοῦ Μαραθῶνος πάλην·
ἡμέραν νὰ μοὶ δείξῃς ἔχεις ἄλλην,
πλειότερον τιμῶσαν τὴν πατρίδα;

Ἐνόσῳ πάλλει ἀνδρικὴ καρδία
εἰς στῆθη, ἅτιν' ἀρετὴ θερμαίνει,
τὸ ὄνομα σας λατρευτὸν θὰ μένῃ,
τοῦ Μαραθῶνος ἱερὰ πεδία!

Εὐάριθμοι ἐλεύθεροι ὁπλῖται
σὲ ἔσωσαν ἐκεῖ, ἐλευθερία!
Ἀλλὰ κ' ἐδῶ τί κρύπτ' ἡ ἱστορία;
εἰς τί ὁ θρίαμβος τῶν χρωστεῖται;

Πᾶς μήπως Μαραθωνομάχος ἥρως
ἐπ' ἴσης ἀξιοῦται ἀνδριάντος;
ἢ μὴ ἐκρίθ' ἡ μάχη ἐκ συμβάντος,
καὶ τὴν Ἑλλάδα ἔσωσεν εἷς κλήρος;

Ἐκτεθειμέν' ἦν ἡ πατρὶς μεγάλως,
καὶ χείμαρρος ἐχθρὸς τὴν πλημμυρίζει.
Τί ὄφελος τῶν τέκνων της φροντίζει;
Πῶς οὗτος ν' ἀρχηγήσῃ κ' οὐχὶ ἄλλος.

Δυσνοοῦν κ' ἐρίζουν μεταξύ των,
καὶ δέκα στρατηγοὶ καὶ δέκα γνῶμαι·
συκοφαντῶ αὐτούς, ἢ ἀπατῶμαι;
Τοιοῦτος φεῦ! ὁ Ἕλλην εἶνε κ' ἦτον.

Καὶ ἂν συνέπιπτ' ἀρχηγὸς νὰ ἦνε
ἀντὶ τοῦ Μιλτιάδου ἄλλος τότε;
Ἐνίκων οἱ τοῦ Πέρσου στρατιῶται,
καὶ κίδαριν ἐφόρουν αἱ Ἀθῆναι.

Κι' ἂν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν Σαλαμῖνι,
προτείνων εἰς τοὺς ῥαδιδισμοὺς τὴν ῥάχιν,
τοὺς δειλιῶντας Ἕλληνας εἰς μάχην
διὰ στρατηγημάτων δὲν ἐκίνει;...

Εἰς τοὺς ἐσχάτους οὖσα τῶν κινδύνων,
ἐνῷ ἡ ὕπαρξίς της ἠπειλεῖτο,
ἡ ἔνδοξος Ἑλλὰς τοιαύτη ἦτο,
ὁ χαρακτὴρ τοιοῦτος τῶν Ἑλλήνων.

Ζητεῖς καὶ πλειοτέρας ἀποδείξεις;
Ἴδὲ την κι' ὅτε ἦτον ἐλευθέρα
τῶν ξένων εἰσβολῶν· διήλθ' ἡμέρα
καὶ νὰ μὴ φέρῃ ἐμφυλίους ῥήξεις!

Ἔρις παντοῦ· τοὺς Πελοποννησίους
μισοῦσιν οἱ Στερεο-ελλαδῖται·
ὁ Βοιωτὸς παρ' Ἀττικοῦ μισεῖται,
οἱ Λάκωνες μισοῦν τοὺς Μεσσηνίους.

Διχόνοια ὅπου τὸ βλέμμα φέρεις,
πόλις πρὸς πόλιν, κ' ἓν πρὸς ἄλλο κόμμα·
κ' ἐντὸς αὐτῶν τῶν φατριῶν ἀκόμα
ἐγωϊσμὸς τοὺς διαιρεῖ καὶ ἔρις.

Τίς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ ἐσκέφθη,
τὸ ἴδιον συμφέρον λησμονήσας;
Τίς, πέραν τοῦ παρόντος ἀτενίσας,
μεγάλην τὴν Ἑλλάδα ὠνειρεύθη;

Ἡ σκέψις καὶ τὸ ὄνειρον ἑκάστου
οὐχὶ πῶς τὰ κοινὰ νὰ ὠφελήσῃ,
ἀλλὰ πῶς τ' ὄνομά του ν' ἀντιχήσῃ,
ἢ πῶς ν' αὐξήσῃ τὰς ἀπολαβάς του.

Αὐτὸς τὸ πᾶν—τὰ πάντα δι' ἐκεῖνον·
γνώμων αὐτοῦ τὰ ἴδιά του ἴχνη.
Ἑλλὰς τῆς γενετῆς του ἡ πολίχνη,
καὶ μέγιστος αὐτὸς ἐκ τῶν Ἑλλήνων!

Τίς ποτ' ἐδέχθη νὰ παραχωρήσῃ
εἰς τὸν καλήτερόν του θέσιν πρώτου;
ἢ τίς συγκατετέθη τὸ ἐγώ του
εἰς τῆς πατρίδος τὸν βωμὸν νὰ θύσῃ;

Ὑπεροψία καὶ δυξομανία,
ἀμάθεια, κουφότης, φλυαρία,
ἐγωϊσμὸς καὶ ἀρχολιπαρία,
καὶ σπάνις ἔργων, λόγων ἀφθονία.

Τοιαύτη ἡ Ἑλλάς.—Καὶ μὴ νομίσῃς,
ὅτι τὴν ἱστορῶ ἀναχρονίζων·
δὲν ἦλλαξ' ὁ στενὸς αὐτῆς ὁρίζων,
δὲν μετεβλήθ' ἡ τῶν Ἑλλήνων φύσις.

Πλὴν διατί τοσοῦτον ἐξυμνεῖται
καὶ ἐκθειάζετ' ἡ Ἑλλάς; — Διότι
εἰς τοῦ ὁρίζοντος αὐτῆς τὰ σκότη
λαμπροὶ πανὲς διέλαμψαν κομῆται.

Ἂν τοὺς ὑμνοῦσ' οἱ τῶν αἰώνων ψάλται,
αὐτῶν τὸ φῶς λαμπρύνει τὴν πατρίδα,
καὶ ὑφ' ἑνὸς τὴν σκέπην Λεωνίδα
καλύπτονται τοσοῦτοι Ἐφιάλται.

Μᾶς ἀπατοῦν οἱ διελθόντες χρόνοι
καὶ λησμονεῖται εἰς τὸ φῶς τὸ σκότος,
κ' ὁ τῶν μεγάλων ὀνομάτων κρότος
τὴν προσοχήν μας πᾶσαν προσηλόνει.

Ἀλλ' ἐξαιρέσεις οὗτοι ἂν δὲν ἦσαν,
ἡ δόξα των τοσοῦτον θὰ ὑμνεῖτο;
ἐὰν κοινὴ ἡ ἀρετὴ των ἦτο,
κατέτρεχ' ἡ Ἑλλὰς αὐτὴν μὲ λύσσαν;

Φθονοῦσα τὴν ὑπεροχήν, ἀφάνη
ἀγνώμων πρὸς τὰς δόξας της ἁπάσας·
εὐδαίμων πᾶς υἱός της, ὁ προφθάσας
πρὸ τῆς καταδρομῆς της ν' ἀποθάνῃ!

Ὁ τὴν Ἑλλάδ' ἀπὸ τοῦ Πέρσου σώσας
εἰς φυλακὴν ἐξέπεσε κλεισμένος·
ἀφῆκε τὴν ζωὴν ἀπηλπισμένος
ὁ νόμους εἰς τοὺς Ἀθηναίους δώσας.

Ὁ μέγας νικητὴς τῆς Σαλαμῖνος,
ἐφαρμακεύθη ἐπὶ χώρας ξένης.
Μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Δημοσθένης
εἰς κώνειον κατέφυγε κ' ἔπιεν.

Μὲ ἐξορίαν, κώνειον καὶ φθόνον,
μὲ ταῦτα μόνον ἡ Ἑλλὰς βραβεύει·
μήτηρ τυφλὴ καὶ ἄστοργος, ζηλεύει
τὴν δόξαν εἰς τὸν ἴδιόν της γόνον.

Νὰ σβέσῃ πρόσπαθεῖ μὲ πάντα τρόπον
τὴν μόνην λάμψιν, ἥτις τὴν λαμπρύνει·
καὶ πόθεν τοῦτο; ἡ ἀγνωμοσύνη
κοινὸν μὴ εἶνε κτῆμα τῶν ἀνθρώπων;

Ἢ μήπως τὸ καλὸν εἰς τὸν πλησίον
οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν βλέπουν τῶν συγχρόνων,
καὶ ἀπαιτεῖται στίλβωμα αἰώνων
ὅπως χωρίσῃ χῶμ' ἀπὸ χρυσίον;

Ἢ μὴ στίλβη ἄπαγε ἡ τόση
τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ἀλλοιόνει,
καὶ χρῶμα τοῦ χρυσίου κατορθόνει
εἰς χώματα κοινότατα νὰ δώσῃ;

Ἡ λάμψις μὴ ἐκείνων τῶν ἀστέρων
δὲν ἦτον ὅσον λέγεται μεγάλη;
μήπως μὲ φῶς ψευδὲς τοὺς περιβάλλει
ἡ τύφλωσις τῶν μεταγενεστέρων;

Μὴ δὲν ἠδίκει πάντας ἡ πατρίς των,
ὁπότε ἐλησμόνει τὰ καλά των;
καὶ μὴ δὲν ἦσαν ἄμοιροι σφαλμάτων
κ' οἱ ἄριστοι αὐτοὶ ἐκ τῶν ἀρίστων;

Ὁ ἐν τῷ Μαραθῶνι στρατηγήσας
τῶν Σατραπῶν ἐφάμιλλος ἐφάνη,
καὶ τοὺς Χερσονησίους ἐτυράννει,
ὁ τὴν ἐλευθερίαν ἀναστήσας.

Τὴν δόξαν του εἰς Πέρσας ὑποτάσσει,
ὅστις ἐν Σαλαμῖνι τοὺς ἐνίκα·
κι' ὁ Δημοσθένης, βεβηλῶν τὴν Πνύκα,
τὸ στόμα του δι' ἀργυράγχης φράσσει.

Τίς βέλτιστος ἀπάντων; Ὁ Σωκράτης,
ἰσόθεος αὐτός· πλὴν τίς θὰ μ' εἴπῃ,
πῶς ὅτε τὸν παρέχυν' ἡ Ξανθίππη,
δὲν εἶχε καὶ αὐτὴ τὰ δίκαιά της;

Δὲν ἤθελον νὰ ἤμην ἡ γυνή του·
πίστευσον δὲ ὅτι ἂν ἔζων τότε
πολλοὶ σημερινοὶ του θιασῶται,
συνήγοροι θὰ ἦσαν τοῦ Ἀνύτου.

Φεῦ! ὁ πατραγαθῶν εἰς μάτην χαίρει,
αἱ δὲ πατραγαθίαι φροῦδοι λόγοι·
καὶ τὸ σημερινὸν μας σκωλοήγι
ὀλίγον τοῦ ἀρχαίου διαφέρει.

Ἀλλὰ τί βλασφημῶ; ἀπάτη! πλάνη!
Ποῦ ὑπὸ τῆς πικρίας ἐπλανώμην;
Σκιαὶ τῶν προπατόρων μας, συγγνώμην!
Ἡμεῖς ὡς σᾶς τοὺς γίγαντας, οἱ νάννοι;

Οὐχί, ποτὲ τὰ ἰδικά σας ὕψη
ἡ ζῶσα γενεὰ δὲν ἀναβαίνει·
τυφλὸς ἐγὼ—τυφλός! καὶ τί μᾶς μένει
κ' ἡ δόξα σας αὐτὴ ἐὰν μᾶς λείψῃ;

Τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος παρῳδία,
ἀθλία παρῳδία ἡ παροῦσα!
Ἰδού, ἡ κλεὶς ἰδού ἡ ἐξηγοῦσα
πῶς μ' ἐνεπνεύσθη αὕτ' ἡ θρηνῳδία.

Διότι, θεωρῶν πᾶς συνωμότης
Θρασύβουλος νὰ λέγηται ὅτ' ἦτον,
καὶ δολοφόνος πᾶς Ἀριστογείτων,
καθρέπτης μας μ' ἐφάν' ἡ ἀρχαιότης.

Κ' ἐμίσησα τὴν τῶν ἀρχαίων φήμην·
κ' ὡς τὸν Ἰὼβ, ὁπότε καταρᾶται,
τὴν νύκτα ὅτε εἶπα: «παῖς γεννᾶται,»
ἠράσθην τῶν πατέρων μας τὴν μνήμην!

ΦΙΛΩΝ.

Ο ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΜΟΥ.

Δὲν θέλω εἰς τὸν τάφον μου κανεὶς νὰ πλησιάσῃ,
οὔτε μαρμάρου πλάξ ψυχρὰ τὸν χοῦν μου νὰ σκιάσῃ,
τὶς εἶμαι μαρτυροῦσα·

ἀλλὰ πενθίμου στέλεχος
νὰ θάλλῃ κυπαρίσσου,
ἤτις, τὰ φύλλα σείουσα, νὰ λέγῃ τὸ « κοιμήσου! »
καὶ νὰ θρηνῇ πενθοῦσα.

Δὲν ἔθελξε τὸν βίον μου τοῦ πλούτου ἡ μανία
οὔτε τῆς δόξης πόθος,
ἀλλ' ἡ ἔπουρανία
θειὰ τῆς λύρας, οἱ χοροί, ὁ τῶν κυμάτων ῥόθος
καὶ τῶν ἀνθῶν τὰ κάλλη.

Μ' ἐχώρισε τῶν ταπεινῶν πραγμάτων τῆς μυρσίνης
ἡ ὑψηλὴ στεφάνη,
διότι εἶδον ὅτι
ἡ σαρξιά μας σημεῖόν τι τοῦ κόσμου συνεκρότει,
καὶ μέγας εἷς καὶ μόνος
ὁ Ἄρχων ἀπ' αἰῶνος.

ΧΡ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΤΗ ΘΝΗΣΚΟΥΣΗ ΦΙΛΗ ΜΟΥ.

Διατί, ἀναληφθεῖσα ἐκ τοῦ κάτω τούτου κόσμου,
μ' ἄφησε νὰ κλαίω μόνον ἡ γλυκεῖα σύντροφός μου;

ΑΔ. ΣΟΥΤΣΟΣ

Τῶν ἀγγέλων αἱ οὐράνιαι τάξεις
μετ' αὐτῶν σὲ καλοῦν νὰ πετάξῃς,
καὶ ν' ἀφήσῃς ἡμᾶς, ν' ἀποδώσῃς 'ς τὴν γῆν
ἣν προσκαίρως ἐφόρεις ὕλην.

Τὰ ὡραῖα πτερά σου ἀνοίγεις,
κ' εἰς τὰ ὕψη ὁρμᾷς ἵνα φύγῃς·
πλὴν ἐμὲ παραιτεῖς εἰς τὴν ἔρημον γῆν
μὲ τὴν ἄψυχον μόνον ὕλην! . . .

Μετὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν ἡ ζωή μου
ὅτε φεύγεις, μὲ σὲ κ' ἡ ψυχή μου
νὰ πετάξῃ ζητεῖ καὶ ν' ἀφήσῃ 'ς τὴν γῆν
τὴν φθαρτὴν της ὁμοίως ὕλην.

ΑΛ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΘΛΙΩΝ ΤΟΥ ΒΙΚΤΟΡΟΣ ΟΥΓΟΥ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. ΜΒ΄.)

Θ΄.

Θέσωμεν ἤδη ἐν σχέσει ἓν φύσει ἀκτινοβόλον, ἤτοι φωτεινὸν ἄτομον, καὶ ἓν φωταγωγὸν, ἤτοι ἐπιδεκτικὸν φωτισμοῦ.

Τὸ φύσει φωτεινὸν ἄτομον ἔχει ἐν ἑαυτῷ φύσει ἀνεπτυγμένον τὸν αἰώνιον νόμον, τὸ φῶς.

Τὸ φωταγωγὸν ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸν αἰώνιον νόμον, καὶ εἶνε ἕτοιμον νὰ τελέσῃ αὐτὸν, δοθείσης εὐκαιρίας, ἀλλ' εἶνε θέσει σκοτεινόν.

Ἤδη ἐν συναφείᾳ.

Τὸ φύσει φωτεινὸν καθῆκον ἔχει τὸ φῶς.

Τὸ θέσει σκοτεινὸν καθῆκον νομίζει τὸ σκότος.

Τὰ καθήκοντα μάχονται.

Τὸ φωτεινὸν ζητεῖ νὰ μεταδώσῃ τῷ σκοτεινῷ φῶς διὰ τοῦ καθήκοντος.

Τὸ θέσει σκοτεινὸν ζητεῖ νὰ μεταδώσῃ τῷ φωτεινῷ σκότος διὰ τῆς βίας.

Τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος ἀντικρύζονται.

Τὸ φωτεινὸν μεταδίδωσι τῷ σκοτεινῷ ἀκτῖνα φωτὸς, ἤτοι τὴν ἀλήθειαν.

Τὸ σκοτεινὸν αἰωρεῖ κατ' αὐτοῦ βραχίονα βίας, ἤτοι ἀκτῖνα σκότους, εἰ δυνατὸν εἰπεῖν.

Ἀλλ' ὑπάρχει ὁ αἰώνιος νόμος· ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἀνεπτυγμένος, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἕτοιμος ν' ἀναπτυχθῇ.

Τὸ φωτεινὸν καὶ σκοτεινὸν εἰσὶ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον.

Τὸ μέσον τοῦ σκότους, ἤτοι ἡ βία, μέλλει νὰ κτυπήσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ φωτεινοῦ διὰ τοῦ βραχίονος τοῦ σκοτεινοῦ ἀτόμου.

Ἀλλ' ἀκτὶς φωτὸς ἀγγέλλει τῷ σκοτεινῷ τὸν αἰώνιον νόμον.

Τὸ σκοτεινὸν ἵσταται, σκοτοδινιᾷ, κράζει· « εἰμὶ φωταγωγόν! καθῆκόν μου τὸ φῶς! ἠπατώμην! » Ὁ αἰώνιος νόμος τελεῖται· καὶ τὸ φωτεινὸν λέγει τῷ νεοφωτίστῳ, « Πορεύου εἰς ὁδὸν φωτός! »

Ι΄.

Πορεύεται τότε τὸ νεοφώτιστον εἰς ὁδὸν φωτός. Ἀλλά... μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης τὸ ἄτομον τοῦτο ἦν θέσει σκοτεινόν.

Ὅρον εἶχε τὸ σκότος· ἐβάδιζε λοιπὸν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ σκότους.

Ἡ ὁδὸς τοῦ φωτὸς ἐστὶν εὐθεῖα καὶ φωτεινή· ἡ δὲ ὁδὸς τοῦ σκότους, σκοτεινὴ καὶ ἀβέβαιος.

Συνέπεια τοῦ ἐπὶ τῆς φωτεινῆς ὁδοῦ βαδίσματος, ἡ ὀρθότης, ἡ ἀρετή.

Συνέπεια τοῦ ἐπὶ τῆς σκοτεινῆς ὁδοῦ βαδίσματος, ἡ πτῶσις, τὸ σφάλμα.

Ἐξῆλθεν ἤδη τῆς σφαλερᾶς ὁδοῦ τὸ νεοφώτιστον· ἀλλ' ἔσφαλε πρίν.

Τὸ σφάλμα ἦν ἀποτέλεσμα τῶν νόμων τοῦ σκότους, τῆς βίας.

Ἡ βία τὸ ἐγίνωσκεν, ὡς προγινώσκουσα ποῦ ὁ νόμος αὐτῆς ὁδηγεῖ.

Ἅμα τὸ νεοφώτιστον εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ φωτεινοῦ καθήκοντος, ἡ βία εἰσήγαγεν εἰς δίκην τὸν ἑαυτῆς νόμον, ἀπήγγειλε τὴν καταδίκην τοῦ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῆς βαδίσαντος. — Διατί; — Διότι αὕτη μὲν ἀπώλεσεν ἕνα στρατιώτην, τὸ δὲ φῶς ἐκτήσατο ἕνα. — Καὶ τί πρὸς αὐτὴν τοῦτο; — Μέγα· διότι τὸ νεοφωτισθὲν καταγγελεῖ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ φωταγωγοῖς τὸν νόμον τῆς θετῆς αὐτῶν μητρὸς βίας, ὡς νόμον σφάλματος καὶ ὡς νόμον παραβεβιασμένον· καὶ τὰ φωταγωγὰ ἐγερθήσονται.

Λοιπόν; — Λοιπὸν ἡ βία εὑρίσκεται ἐν τῇ ἀνάγκῃ νὰ καταδικάσῃ τὸν νόμον αὐτῆς πρὸς τὸ φαινόμενον, τουτέστι νὰ κηρύξῃ ὅτι ἡ ὁδὸς αὐτῆς οὐκ ἦν ὁδὸς σφάλματος, ἀλλ' ὅτι τὸ ἀποσπασθὲν ἔσφαλε, καὶ σφάλλον ἐκήρυξεν ἑαυτὸ ἐκτὸς τῶν αὐτῆς νόμων.

Καὶ τότε; — Τότε σώζει μὲν τὸν ἑαυτῆς νόμον, κρατεῖ ἐν τῇ σκοτίᾳ τὰ φωταγωγά, καθιστᾷ δὲ ἄχρηστον ἕνα στρατιώτην τοῦ ἀντιπάλου φωτός. Ἀλλὰ τὸ φῶς βαδίζει.

ΙΑ'.

Τὸ νεοφώτιστον ζητεῖ νὰ τελέσῃ τὸ καθῆκον τῶν φωτεινῶν. Πλησιάζει τὰ φωταγωγά.

Γλυκεῖα ἀκτὶς φωτός, θάλπουσα τὰ φωταγωγά, ἔλκει αὐτὰ πρὸς τὸ νεοφώτιστον. Τὰ ρωταγωγὰ πλησιάζουσι νὰ δεχθῶσι τὸν σπινθῆρα τοῦ αἰωνίου νόμου τοῦ φωτός· εἰς τὰ χείλη αὐτῶν περίπτανται αἱ λέξεις: « τὸ φῶς καθῆκον! »

Ἀλλ' ἄφνης . . . ὁ βραχίων τῆς βίας ἐπέρχεται.

Ἄτομον θέσει σκοτεινὸν, αἰσθανόμενον ὑπερτάτην ἀνάγκην τοῦ ἐσωτέρου νόμου, γίνεται ἐκτελεστὴς στρατιώτης τοῦ σκότους.

Τὸ νεοφώτιστον συλλαμβάνεται, κατηγορεῖται ἐπὶ ἐσχάτῳ ἐγκλήματι.

« Οὐχί! » φωνάζουσι τὰ ὑποθερμανθέντα φωταγωγά. « Ναί! » φωνάζει ὁ ἐκτελεστὴς στρατιώτης τῆς βίας.

Καὶ τὸ νεοφώτιστον θάπτεται.—Τί ἔγεινε;—« Κατεδικάσθη! φωνάζει ἡ βία· ἔσραλε! » καὶ τὴν ἀδυναμίαν αὐτῆς καλύπτει.

Ἀλλὰ... τὸ φῶς βαδίζει.

ΙΒ'.

Ὑπάρχουσι φύσει ἀσθενῆ σώματα, καὶ φύσει ἰσχυρὰ σώματα. Ὑπάρχουσι φύσει ἀσθενῆ ἄτομα, καὶ φύσει ἰσχυρὰ ἄτομα.

Ὁ νόμος τοῦ φωτὸς προβλέπει ὑποστήριξιν τῶν ἀσθενῶν ἀτόμων πλείστην ὅσην διὰ τοῦ φωτός· ὁ νόμος τοῦ σκότους, καταδίκην ὅσην πλείστην τῶν ἀτόμων τούτων διὰ τοῦ σκότους.

Ἡ ἐν τῇ σοφιστικῇ καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἐλευθερίᾳ καταδίκη τῶν ἀσθενῶν τούτων ἀτόμων, — ἰδοὺ τὸ μέγιστον ἐφεύρημα τοῦ σκότους.

Ἡ ἐν τῇ ἀληθεῖ ἐλευθερίᾳ ὑποστήριξις διὰ τοῦ φωτὸς τῶν ἀσθενῶν τούτων ἀτόμων, — ἰδοὺ τὸ ὕψιστον μέλημα τοῦ φωτός.

Τὸ σκότος, καταδικάζον τὰ ἀσθενῆ ἄτομα, μεταχειρίζεται αὐτὰ διττὸν ὄργανον.

Τὸ φῶς, ὑποστηρίζαν τὰ ἄτομα ταῦτα, ζητεῖ νὰ μεταχειρισθῇ ταῦτα διττῶς.

Τὸ μὲν σκότος, ὅπως μεταχειρισθῇ αὐτὰ δέλεαρ διὰ τὰ ἰσχυρὰ ἄτομα, καὶ τηρῇ πολυπληθέστεραν τὸν νόμον τοῦ σκότους διὰ τῆς συμπαθείας τῶν ἰσχυρῶν ἀτόμων πρὸς τὰ ἀσθενῆ.

Τὸ δὲ φῶς, ὅπως ῥυθμίσῃ καὶ ἰσορροπίσῃ τὰ ἰσχυρὰ διὰ τῶν ἀσθενῶν, καὶ ταχυτέραν διὰ τῶν ἀσθενῶν ἐπενέγκῃ τὴν πρόοδον τοῦ φωτός.

Ἄτομον ἰσχυρὸν, ὁ ἀνήρ· ἄτομον ἀσθενὲς, ἡ γυνή. Ἀμφότερα ἄτομα, εἰς τοῦ φωτὸς ὑπείκοντα τὸν αἰώνιον νόμον.

ΙΓ'.

Τὸ ὑπὸ τοῦ σκότους καταδικασθὲν νεοφώτιστον, ἐπὶ τοῦ νόμου τοῦ φωτὸς βαδίζον, ζητεῖ φυσικῶς ὑποστήριξιν πλείστην ὅσην διὰ τοῦ φωτὸς τοῦ ἀσθενοῦς ἀτόμου, τῆς γυναικός.

Τί ἂν τὸ ἐν τῇ καταδίκῃ ἀσθενὲς δὲν ἐννοεῖ τὸν αἰώνιον τοῦ φωτὸς νόμον; Τὸ νεοφώτιστον πρέπει νὰ ἐφαρμόσῃ ἐπ' αὐτοῦ τὸ καθῆκον τῶν φωτεινῶν.

Ἡ ἀποτυχία τοῦ φωτισμοῦ δὲν ἀνταναλᾶται εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ φωτὸς, ἀλλ' εἰς τὴν βίαν τοῦ σκότους.

Τὸ ἐν καταδίκῃ ἀσθενὲς ἄτομον, ἡ γυνὴ, θὰ ἠννόει τὸ ἀληθὲς καθῆκον, ἂν ἡ ἀκτὶς τοῦ ἰσχυροῦ φωτεινοῦ εἰσέδυεν ἐντὸς αὐτῆς.

Ἐπειδὴ ὅμως μέχρι τοῦδε καθῆκον ἐνόμιζε τὸ σκότος, προορισμὸν τὴν καταδίκην· ἐπειδὴ ὀλιγοχρόνιον διάστημα δὲν δύναται νὰ μεταδώσῃ τὴν ἀκτῖνα, καὶ ὠὸν δὲν ψήνεται ὑπὸ τὸν ἥλιον εἰς δύο λεπτά· διὰ τοῦτο συνεπῶς τὸ ἐν ἀγνοίᾳ καθῆκον θ' ἀντιταχθῇ καὶ θὰ ὑβρίσῃ τὸ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ καὶ τῇ αὐτοσυνειδησίᾳ καθῆκον τοῦ φωτεινοῦ ἀτόμου, καὶ θὰ ἐπικροτήσῃ τὴν καταδίκην αὐτοῦ καὶ τὴν ἐν εἰρκταῖς ταφὴν αὐτοῦ.

ΙΔ'.

Ἀλλ' ὑπάρχουσιν αἱ γενεαί.

Τὸ ἄτομον θνητὸν, ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης ἀθάνατος.

Τὸ ταφὲν φωτεινὸν δὲν ἀπελπίζεται· καὶ ἐκ τῆς σκοτεινῆς μονῆς, ἔνθα ἐρρίφθη ὑπὸ τοῦ σκότους, ἀποστέλλει ἀκτῖνα πρὸς τὸ μέλλον, ἤτοι τὴν ἀπογονὴν τοῦ ἐν σκότει καὶ καταδίκῃ παρελθόντος ἀσθενοῦς ἀτόμου.

Οὔτε ἡ θύελλα τῆς μαινομένης βίας, οὔτε οἱ κεραυνοὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν ἀνίσων ἀποσπῶσι τὸ ἐν τῇ σκοτεινῇ αὐτοῦ μονῇ κείμενον νεοφώτιστον τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ φωτεινοῦ καθήκοντος.

Οἱ κεραυνοὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν ἐγὼ ἀναμιμνήσκουσι διὰ τῶν ἐρυθρῶν αὐτῶν φλογῶν τὴν δύναμιν τοῦ φωτός.

Ἡ δὲ θύελλα τῶν ζητούντων νὰ πατήσωσιν ἐπὶ τῶν συνενουμένων ἐγὼ, ἤτοι τῆς ἀνθρωπότητος, ἐξυπνίζει ἐν αὐτῷ ἰσχυρότερον τὸν νόμον τῶν φωτεινῶν, τὴν αὐτοπρόστακτον ἀνάγκην, τὴν ἰσότητα, τὴν ἐλευθερίαν, τὸ καθῆκον, τὸ φῶς.

ΙΕ'.

Ἡ θύελλα τῆς μαινομένης βίας! οἱ κεραυνοὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν ἐγώ! ἡ συγχώνευσις τῶν ἀναριθμήτων ἐγὼ εἰς ἕν! —Καὶ διατί ταῦτα;—Διὰ νὰ καταπατηθῇ ὅσον πλεῖστον ὁ τοῦ φωτὸς αἰώνιος νόμος. Διὰ τὴν ὀπισθοδρόμησιν τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων. Διότι τὸ ἄτομον, τὸ θέλον νὰ καλύψῃ ὑπὸ τὸν πέπλον τοῦ ἑνὸς ἐγὼ, μυριάδας ἐγὼ σημαίνει δύναμιν σκότους.

Ἡ χώνευσις προϋποθέτει στόμαχον. Ὁ στόμαχος ἐξὶ σκοτεινός· τοῦτο πάντες γνωρίζουσι.

Ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας ἡ ἀντανάκλασις σημαίνει δύναμιν φωτὸς, καὶ σώματα ἀντικρυ κείμενα καὶ ἐν σχέσει ἀνεξάρτητα.

Ἡ ἀντανάκλασις ἐστὶ μετάδοσις· ἡ χώνευσις ἐστὶν ἁρπαγή.

Πᾶς ὁ ζητῶν ν' ἀνταναλασθῇ, ζητεῖ νὰ μεταδώσῃ τι. Πᾶς ὁ ζητῶν νὰ χωνεύσῃ, ζητεῖ ν' ἁρπάσῃ τι.

Αὗται εἰσὶν αἱ σκέψεις τοῦ πιεζομένου φωτεινοῦ. Ἡ βία μαίνεται, καὶ οἱ κεραυνοί της πυρακτοῦσιν ἀκουσίως τὰ φωταγωγά.

Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔπλασε τὴν ἀνθρωπότητα χάριν τῆς ἀνθρωπότητος· τὸ ἄτομον χάριν αὐτῆς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν ἀνθρωπότητα χάριν τοῦ ἀτόμου.

Τὸ ἄτομον, ὅπερ ζητεῖ νὰ καταβροχθίσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, εἰς τὸν αἰώνιον ὑπεῖκον νόμον, θὰ καταβροχθισθῇ ὑπ' αὐτῆς.

Τὰ καταβροχθιστικὰ ἄτομα λέγουσιν «αἷμα!» Ἡ ἐπα-

πειλουμένη σκοτεινὴ ἀνθρωποτης ἐρωτᾷ διατί; — Διότι, ἀποκρίνονται, τοῦτο ἐστὶν αἷμα προόδου.

Ἀλλὰ τὸ αἷμα σημαίνει καταπάτησιν ἐσχάτην τοῦ ἐγώ. Τὸ αἷμα σημαίνει διαμαρτύρησιν ὑπάτην τοῦ ἐγὼ κατὰ τῆς ἐπιβολῆς. Ἆρα τὸ χυνόμενον αἷμα τῆς ἀνθρωπότητος χάριν τῶν κατ' ἐξοχὴν ἀνίσων ὑποθέτει οὐχὶ πρόοδον, ἀλλὰ τὸ ἀντίθετον.

Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ χύσεως αἵματος προόδου, τὸ μέλλον νὰ ῥεύσῃ αἷμα ἐφ' ἅπαξ ἐξ ἀνάγκης δὲν θὰ ἦτο ἱκανὸν νὰ γεμίσῃ οὔτε ἕνα πίθον κοινῆς χρήσεως. Τόσον ὀλίγον αἷμα ζητεῖ ἐφ' ἅπαξ ἡ πρόοδος.

Τὸ αἷμα τῶν λαῶν εἶνε σπατάλη τῶν καταχραστῶν τοῦ ἐγώ. Δι' αὐτοὺς τὸ αὐτὸ ἐὰν πίωσι μίαν φιάλην οἴνου, ἢ ἓν ῥεῦμα αἵματος ἀτόμων. Τὸ αἷμα σημαίνει ἀφαίρεσιν αὐτοσυνειδησίας, ἁρπαγὴν τῆς χρήσεως τοῦ ἐγὼ, ἀπόσβεσιν τοῦ «γνῶθι σαυτόν.»

Ἀλλ' οἱ λαοὶ ῥιττουσιν ἐνώπιον τοῦ σπαταλωμένου αἵματος, καὶ τοὺς μεθύοντας ἐν τῇ χύσει αὐτοῦ ὑποβλέπουσι.

Τὸ εἰς τὴν γῆν χυνόμενον αἷμα ἀνδρόνει τοὺς τὴν γῆν πατοῦντας, τὰ πιεζόμενα φωτεινὰ ἢ σκοτεινὰ ἐγὼ, καὶ οὐχὶ τοὺς βαδίζοντας ἐπὶ γηίνων νεφελῶν καὶ βωμῶν ἀνισότητος.

Τὸ αἷμα ἐξυπνίζει τοὺς θεατὰς καὶ ναρκόνει τοὺς ἐνόχους. Τὸ αἷμα εἶνε κτῆμα τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς μόνος δύναται νὰ τὸ ἀφαιρέσῃ, ὅστις τὸ ἔδωκεν. Ὁ θέλων ν' ἀντιταχθῇ κατ' αὐτοῦ, κηρύττει ἑαυτὸν ἐκτὸς τοῦ θείου καὶ ἀνθρωπίνου νόμου.

Ὁ θέλων τὸ αἷμα δὲν μάχεται πλέον μὲ τὴν ἀνθρωπότητα, μάχεται μὲ τὸν Θεόν· διὰ αὐτὸ καὶ τοὺς καταχραστὰς τοῦ αἵματος καὶ τοῦ ἐγὼ τῆς ἀνθρωπότητος, ὅσον μεγάλοι καὶ ἂν ὦσι, κρατερῶς κρημνίζει.

Ὁ Θεὸς εἶνε παρὼν καὶ μάχεται κατὰ τῶν χυνόντων τὸ αἷμα τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ χύσις τοῦ αἵματος ἐχαλκεύθη ἐν τοῖς κευθμῶσι τοῦ σκότους. Ὁ σίδηρος καὶ ὁ χαλκὸς, ἐν λευκμένῃ καταστάσει ἐξορυττόμενοι καὶ εἰς μάχαιραν καὶ πυροβόλον μετατρεπόμενοι, εἰσὶν ἐπίνοια τῶν υἱῶν τοῦ σκότους. Ὁ Θεὸς πατάσσει αὐτοὺς, καὶ τὸ φῶς βαδίζει.

ΙΣΤ'.

Τὸ ταφὲν νεοφώτιστον, διαλανθάνον τοὺς στρατιώτας τοῦ σκοτεινοῦ καθήκοντος, ἐξέρχεται. Πρέπει νὰ τελέσῃ τὸ τοῦ φωτὸς καθῆκον.

Τὸ ἀσθενὲς ἄτομον, τὸ ἄλλοτε εἰς συνάφειαν μετ' αὐτοῦ ἐλθὸν, καὶ, μετὰ τὴν ἀπαγωγὴν τοῦ φωτεινοῦ, ἐν σκοτίᾳ παρελθὸν, ἔχει ἀπογονήν. Ἡ ἀπογονὴ ἐςὶν ἐλπίς. Τὸ ἐξελθὸν ἀσπάζεται τὴν ἐλπίδα, ἐγκολποῦται τὴν ἀπογονήν.

Ἡ βία, Λυγκέως στρέφουσα ὄμμα, ζητεῖ τὸ διαλαθὸν καὶ ἐξελθὸν ἄτομον.

Τὸ νεοφώτιστον μετὰ τῆς ἀπογονῆς, τῆς νεάνιδος, καλύπτεται ἔρπον φαεινῶς, καὶ ἡ φωταγωγὸς ἀπογονὴ ἀνακαλύπτει καὶ διδάσκεται ἐν τῷ φαεινῷ ἕρπυσμῷ τοῦ φωτὸς τὸν νόμον. Τὸ φωτεινὸν ἢ νεοφώτιστον χαίρει μυστικῶς μεταδῶσαν τὸν σπινθῆρα τοῦ φωτὸς, καὶ τὸ φῶς βαδίζει.

(Ἀκολουθεῖ.)

Τὸ ἔαρ ἐπέλαμψε, καὶ αὔρα ζεφυρτὶς βαλσαμόνει τὴν ἐκ τοῦ λήθαργου ἀνεγειρομένην φύσιν. Ἐμειδίασεν ἡ μυρόπνους καὶ ζωηφόρος ἄνοιξις, καὶ, μειδιώσης αὐτῆς, ὁλαρότητος ἐπληρώθη καὶ ἁρμονιῶν ἡ κτίσις. Τὰ ἄνθη προκύπτουσι τοῦ κάλυκός των, τὰ πτηνὰ θυμήρη καὶ μελῳδικὰ ἀναλαμβάνουσι τὴν πτῆσίν των, καὶ τὰ βυάκια ῥέουσιν ἡδέως, κελαρύζοντα εἰς τὰς χλοηφόρους πεδιάδας.

Τὸ ἔαρ ἐπέλαμψε! Ὁ Μάϊος ῥοδοστεφὴς ἤδη προέβη! Ἐξέλθετε νὰ ὑποδεχθῆτε αὐτὸν, νεάνιδες καὶ νέοι, διότι πρὸς ἕκαστον ἐξ ὑμῶν κομίζει δῶρόν τι ἐπὶ τῶν ἀνθηρῶν θυλάκων του. Προσεγγίζοντος τοῦ Μαΐου, ὁ παγετώδης καὶ σύννοφρυς γέρων δὶς καὶ τρὶς ἀνετινάχθη ὡς θὴρ τραυματισθείς, καὶ ἔφυγεν ἐπὶ τῶν νώτων τῶν ἀνέμων καὶ τῶν νεφῶν ὡς ἡ μακρουμένη τρικυμία.

Τὸ ἔαρ ἐπέλαμψε! Ἰδού! ἀκούεται εὐηχον, παρατεταμένον, μαγευτικὸν τὸ κελάδημα τῆς ἀηδόνος. Εἷς στόνος ἀκούεται... διακόπτεται... καὶ ἕτερος στόνος διαδέχεται τὸν πρῶτον, καὶ ἄρχεται τὸ τερέτισμα ἡχηρὸν, ποικίλον, ταχύ. Τὸν φθόγγον διαδέχεται φθόγγος πρῶτος, ὕπατος, εἶτα χαλαρὸς, διακοπτόμενος αἴφνης, τώρα παρατεταμένος, βραδὺς κατόπιν καὶ τώρα ταχύτερος... καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἀκούεται ἐλαφρὸς θρόος, ἐλαφρὸν πέταγμα εἰς τοὺς κλώνας... Εἶνε ἡ πρώτη Μαΐου, τὴν ὁποίαν ὑμνεῖ τὸ πτηνὸν τῶν ἐρώτων εἰς τὰς χλοερὰς σκιὰς τῶν δενδρώνων.

Βλέπων τις τὴν περικαλλῆ πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου, τὴν ὡραίαν Ἑπτάλοφον, περιβεβλημένην τὴν ἐαρινὴν αὐτῆς μεγαλοπρέπειαν, καὶ ἰδίως ἀναπλέων τὰς μαγευτικὰς τοῦ μοναδικοῦ Βοσπόρου ἀκτὰς, ἔνθους θέλει ἀναμέλψει τὸ τοῦ ποιητοῦ:

Ἡ Φοίβη ἔφερεν ἐᾦ τὸν ἀργυροῦν της πόδα,
ἡ ἡ Ἄνθὼ ἐκένωσε τοῦ πέπλου της τὰ ῥόδα;
Ὁ μυροφόρος Ζέφυρος ἐπὶ τῶν ῥόδων πνέει,
καὶ βρύσις μαργαρίτινος τὴν χλόην περιῤῥέει.
καὶ ἄνθη περιβάλλεται ποικίλα καὶ ὡραῖα
ἡ φύσις, ὡς Ἀμαρυλλὶς ἀγροτικὴ καὶ νέα.
Σὲ ψάλλει, θεά ἔαρος, ἡ τρέμουσά μου γλῶσσα!
Γελᾷς, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἡ γῆ παρίσταται γελῶσα.
Περιπατεῖς, ὡς ἴχνος σου εὐῶδες χύνεις μύρον,
καὶ προπορεύεται χορὸς Χαρίτων καὶ Ζεφύρων!

Ἐξεγέρθητι λοιπὸν καὶ σὺ, ὦ Μοῦσα τῆς Ἐπιφυλλίδος! ἀντλησον ζωὴν εἰς τὴν ἀνάστασιν ταύτην τῆς φύσεως, θέρμανον τὰς ἐλαφρὰς πτέρυγάς σου εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἐαρινοῦ ἡλίου, τρέξον ἐλευθέρα τῇδε κἀκεῖσε ὡς χρυσαλλὶς ποικιλόστροφος, ἐπισκέφθητι τοὺς περὶ ἡμᾶς καλλιχρώμους ἀνθῶνας καὶ τοὺς χλοηφόρους λειμῶνας, εἴσελθε εἰς τὰ διάφορα εὔσκια ἄλση, καὶ, σταχυολογήσασα ἐκ τούτων εἴτι περίεργον καὶ καλὸν πρὸς ἀνάγνωσιν, πλέξον ἡμῖν ἀνθοδέσμην ποικίλων ἀνεκδότων καὶ περιγραφῶν. Προκάταρξον δὲ μέλπουσα τὸ ἐξῆς ὡραῖον εἰς τὸ ἔαρ ποιημάτιον, ὅπερ χρεωστεῖται εἰς τὴν νεαρὰν καὶ ἡδύμελπον μοῦσαν ἀνωνύμου ποιητοῦ, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ἁμάρτημα τρόντι ἂν παρετρέχομεν ἀμνημόνευτον:

Καὶ πάλιν ἐπανέρχεσαι μὲ ἀνθοφόρον πόδα,
ὦ ἔαρ, τοῦ ἐνιαυτοῦ χαρίεσσα νεότης·
καὶ πάλιν ἐπανέρχονται ἡ τέρψις κ' ἡ φαιδρότης,
ἡ χλόη καὶ τὰ ῥόδα.

Ἐπὶ τῆς πεύκης ἡ τρυγὼν τὴν ἔλευσίν σου ψάλλει,
κ' ἐπὶ τῶν χόρτων ὁ βοσκὸς τὰ ἄπειρά σου κάλλη·
κ' ἐνῷ τὰ πρόβατά του
σκιρτῶσι, τὰ ἐαρινὰ ῥυθμίζει ᾄσματά του.

Εἰς δάση καὶ λοιβίδια, εἰς κήπους καὶ ἀνθῶνας,
παντοῦ, παντοῦ τοῦ ἔρωτος ἀκούεται ἡ γλῶσσα,
κ' ἡ ποιμενὶς γελῶσα
συλλέγει ἄνθη δροσερὰ εἰς τοὺς τερπνοὺς λειμῶνας.

Ἐξύπνισε, καρδία μου, νεανικὴ καρδία,
ἀνάλαβε ὡς ἄλλοτε τὸ πῦρ σου, φαντασία.
Φεῦ! σᾶς καλῶ ματαίως,
ἀπέπτη πλέον δι' ἐμὲ ὁ χρόνος ὁ ὡραῖος.

Τὸ ἔαρ ἐπανέρχεται, τοῦ ἔαρος ἡ ὥρα,
ἀλλὰ δὲν ἐπανέρχονται αἱ εὐτυχεῖς μου τώρα
ἡμέραι τῶν ἐρώτων,
ἡμέραι ἀνεπίστροφοι τῶν χρόνων μου τῶν πρώτων.

Ὦ! τώρα τῶν τρικυμιῶν ὁ βρυχηθμὸς μ' ἡδύνει·
ἡ θύελλα, αἱ λαίλαπες, εἰκόνες τῆς ψυχῆς μου,
ἐπόψεις προσφιλεῖς μου·
δὲν ἦλθεν ὄχ' ἡ ἄνοιξις, ἀφοῦ λείπει ἐκείνη!

. . . . . .

Μόλις ἀναλαβοῦσα ἡ Μοῦσα ἡμῶν τὴν πτῆσίν της, διευθύνεται πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ Κερατίου Κόλπου, ὅπου συμβάλλουσιν οἱ δύο ῥέμοι ποταμοί, ὁ Βαρβύσης καὶ ὁ Κύδαρις, ἀμφότεροι χαρίεντες, ἀμφότεροι ποικιλόστροφοι, καὶ προσφέροντες κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος τὸ χαριέστερον ἐνδιαίτημα εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν περὶ αὐτὸ προαστείων, οἵτινες ὑπὸ τὰ κοσμοῦντα τὰς ὄχθας αὐτῶν δένδρα ἀναπνέουσι τὰς ἐαρινὰς αὔρας. Τὸ δεύτερον τῶν δύο τούτων ποταμίων ἰδίως ἔξεστι κατὰ τὴν ὡραιότητα, καὶ διότι αἱ χαρίεσσαι αὐτοῦ ὄχθαι ἐπέχουσι δι' ἡμᾶς τὸν τόπον, οἷον τὸ Bois de Boulogne διὰ τοὺς Γάλλους καὶ τὸ Hyd-Park διὰ τοὺς Ἀγγλους.

Παρατηρήσατε τὴν μυρμηκιὰν ταύτην τῶν ἁμαξῶν καὶ τῶν διαφόρου σχήματος λέμβων, αἵτινες μὲ κισσοστεφεῖς τὰς πρῷρας διευθύνονται εἰς τὰ Ἠλύσια πεδία τοῦ Κυδάρεως. Παρακολουθήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὰς ἐλαφροκινήτους ταύτας ἀλκυόνας. Ἰδοὺ μόλις διεχύμεθα τὸ μέρος τῆς συμβολῆς τῶν δύο ποταμῶν, τὸ Δρέπανον λεγόμενον ἀκρωτήριον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων νῦν δὲ Ταοὶλ-Βουροῦν, καὶ ἀνελίσσεται ἐνώπιον ἡμῶν, μεταξὺ χλόης καὶ ὑψηλῆς ὄχθης ῥέων, ὁ ἀγάῤῥους Κύδαρις. Προχωροῦμεν μικρὸν πρὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ γέφυραν, τὴν οὐχὶ ἄνευ χάριτος λευκοῦσσαν ἐν μέσῳ τῆς χλόης, καὶ πλήττει τὰ ὄμματα ἡμῶν τὸ ὡραῖον βασιλικὸν περίπτερον ἢ ἐνδυτήριον, ἀναπεπταμένον παντὶ ἀνέμῳ, μὲ τοὺς συμμέτρους κίονάς του καὶ τὰς μαρμαρίνας βαθμίδας του. Ἡ ἀνένδοτος φιλοκαλία τοῦ Κρατοῦντος ἐφιλοτιμήθη τρόπον νὰ καταστήσῃ τὸ μέρος τοῦτο μαγικὸν καὶ ἐφάμιλλον τῆς ἀνοίξεως ἐνδαίτημα.

Ἰδοὺ μετ' ὀλίγων λεπτῶν πλοῦν, καθ' ὃν ἡ κώπη ψαύει τὴν καίτην τοῦ ποταμοῦ, καὶ καθ' ὃν εἰς ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας ἀπαντῶμεν πληθὺν ποιμνίων καὶ ἵππων νεμομένων ἐντὸς χλόης, ποιμένων αὐλούντων καὶ ὅλας τὰς γραφικωτάτας σκηνὰς τοῦ ποιμενικοῦ βίου, προσομοιζόμεθα εἰς τὴν ὑπὸ ἀκατίων καταπολιορκουμένην ἀποβάθραν. Καὶ ἐνταῦθα παρίστανται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν τὸ ὡραιότερον τῶν θεαμάτων.

Ἀμφότεραι αἱ ὄχθαι τοῦ ποταμοῦ βρίθουσι πλήθους ἀμάξων διαφόρων ἐθνῶν, πάσης τάξεως καὶ παντὸς φύλου. Τί πρῶτον νὰ θαυμάσῃ τις; τὴν ὡραιότητα τῆς τοποθεσίας, τὸ γραφικὸν τῶν παρὰ τὰς ὄχθας μαγικώτατα κεκλιμένων πρὸς τὸν ποταμὸν δένδρων, τῶν ὁποίων οἱ κλάδοι ἐπιψαύουσι τὰ ὕδατα, ἢ τὰς ἐν τοῖς Ἠλυσίοις τούτοις πεδίοις συνωθουμένας καλλονάς, τὰς χρυσαλλίδας ταύτας τοῦ κήπου τῶν Ἑσπερίδων;

Προχωροῦμεν μικρὸν καὶ ἰδοὺ ἐνώπιον ἡμῶν ἀνελίσσονται τὰ νεόδμητα καὶ περικαλλέστατα βασιλικὰ ἀνάκτορα, τὰ ὁποῖα δικαίως καλοῦνται εὐθαίμων οἰκοδομή (Σαὰδ-Ἀμπάδ). Εἶνε δύσκολον νὰ περιγράψῃ τις μὲ κάλαμον ξηρὸν καὶ ἄμοιρον ποιητικῶν χρωματισμῶν, οἵους ὁ ἡμέτερος, τὰ ὡραῖα ταῦτα ἐνδιαιτήματα, ἅπινα τέως ἐκείνου παρημελημένα καὶ ἠρημωμένα. Μαρμάριναι δεξαμεναὶ καὶ πίδακες, αἱ μὲν δεχόμεναι οἱ δὲ ἀναπνέουσαι σιφώνων δίκην τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον κελαρύζον πίπτει δι' ἀλλεπαλλήλων μαρμαρίνων διαφραγμάτων, κλιμακηδὸν διατεθειμένων καὶ διατεμνόντων κατὰ πλάτος τὸ ῥεῖθρον τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ ὁποῖα, λελαξευμένα κογχοειδῶς, σχηματίζουσι καταῤῥάκτας ἀλλεπαλλήλους, πολλὴν προξενοῦντας τὴν ὄρυσον. Διάφορα ἀγγεῖα ἢ φιάλαι μαρμάριναι, χαριέστατα ἐσχηματισμέναι κατὰ μίμησιν ἀρχαιότροπον, κίονες στρεπτοὶ μὲ πλούσια χρυσοκόσμητα ἐπιστύλια, καὶ τὸ σύμμετρον τῆς ὅλης οἰκοδομῆς ἐν μέσῳ τῶν ταπήτων ἐκείνων τῆς χλόης, καθιστῶσι τὸ μέρος τοῦτο μαγευτικώτατον καὶ ὡραῖον εἰς ὄψιν.

Τί δὲ ἂν εἴποι τις περὶ τῶν νεωστὶ κατασκευαζομένων παραδείσων, οἵτινες μεγίστας διαστάσεις ἔχοντες, ἐπεκτείνονται ἐπὶ πολλὰ μίλια πρὸς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην ἀνιόντι τὸν ποταμόν; Τούτοις προστεθήτω ἡ ποικιλία ὡς ἐκ τῆς πληθύος τῶν διαφόρου εἴδους νηκτῶν πτηνῶν, οἷον κύκνων καὶ αἰθυιῶν παντὸς εἴδους, ταώνων καὶ λοιπῶν ποικιλοχρόων πτηνῶν καὶ ἄλλων περιέργων ζώων. Ἅπινα βάσκουσιν εἰς τὰ τερπνότατα ἐκεῖνα λειβάδια, τὰ κατεσκιασμένα ὑπὸ πυκνῶν καὶ εὐσκίων δένδρων, τὰ ὁποῖα διατηρεῖ θάλλοντα δι' ὅλου τοῦ θέρους ἡ δρόσος τοῦ ποταμοῦ.

Ἀναμιχθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἤδη μετὰ τοῦ κοσμοῦντος τὰς γραφικὰς ταύτας τοποθεσίας πλήθους, καὶ ἐπισκεφθῶμεν πᾶσαν γωνίαν τοῦ πανδαιμονίου τούτου, ὡς εἶπεν, πάντων τῶν ἐθνῶν. Καὶ ἐνταῦθα μὲν περιεργαζόμεθα τὰς λευκοπέπλους θυγατέρας τοῦ Μωάμεθ, ὅτε μὲν καθημένας ὡς ἄλλας Χουρὶ ἐπὶ ταπήτων ὑπὸ τὰ παρόχθια δένδρα, καὶ ἀπολαμβανούσας ἡδέως, μετὰ τῆς ποταμίου αὔρας, τῆς περὶ αὐτὸν θέας, ὅτε δὲ φερομένας ἐπὶ χαριεστάτων ἐλκήθρων, συρομένων ὑπὸ βοῶν καὶ κεκαλυμμένων ὑπὸ ἀλουργοβαφοῦς ὑφάσματος. Ἐκεῖ δὲ διασκεδάζομεν μετὰ τῶν ἑλικοβλεφάρων καὶ εὐσάρκων Ἀρμενίδων, τὰς ὁποίας, βλέπων τις νωχελῶς ἐξηπλωμένας παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ καὶ καταγινομένας εἰς τὸ γεωμετρίζειν, ἐκλαμβάνει ὡς ἄλλας Νύμφας προσκεκλημένας εἰς ἕν τῶν συμποσίων τοῦ πατρὸς ἀνδρῶν τε θεῶν τε Διός. Παρέχει θαυμάζομεν τὰς ἀντιθέσεις μεγάλην πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἀποτελούσας Ἀργυρίδας Ἑλληνίδας ἢ Εὐρωπαίας Ἀμαζόνας, αἵτινες, καθήμεναι χαριέντως ἐπὶ θυμοειδῶν ἵππων, διέρχονται τὰς πυκνὰς τάξεις τῶν πεζῶν, καὶ ἀνὰ τοῦτον καὶ βελῶν πυρίνους βλεμμάτων αἵστοὺς ταξεύουσι κατὰ τῶν παραπορευομένων.

Προχωροῦμεν πάντοτε, καὶ ὁλονὲν νέα ἀντικείμενα περιεργείας προσβάλλουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν. Ἐδῶ μὲν νεανίδες Ἰσραηλίτιδες, καθήμεναι ἐπὶ κνηπτῆς σανίδος προσδεδεμένης ἐπὶ κλάδου τινὸς τῶν πρὸς τὸν ποταμὸν κεκλιμένων δένδρων, αἰωροῦνται χαριέντως ἄνω τοῦ ὕδατος, ἐνῷ ὀλίγα βήματα μακρὰν αἱ οἰκογένειαί των, πιστοὶ φύλακες τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, κάθηνται μεμονωμέναι καὶ συνεστηλμέναι. Ἐκεῖ δὲ Ἀθιγγανίδες ᾄδουσιν ἐν χορῷ τὰ καλλιμελῆ αὐτῶν ἄσματα, ἀναμιγνυόμενα μὲ τοὺς χαρίεντας ἤχους τῆς ἀσκαύλου τοῦ Βοσπόρου ποιμένος, ἢ προλέγουσι τὰ μέλλοντα ἐν ταῖς παλάμαις τῶν προσερχομένων αὐταῖς νεανίδων ἐπὶ τῇ προφάσει ὅπως ἀγοράσωσι δέσμην ἀγρίων ἀνθέων. Ἐδῶ μουσικαὶ συμφωνίαι καὶ ἅσματα εὐθυμίας καὶ κλαγγαὶ ποτηρίων καὶ σπονδαί, τῷ Βάκχῳ ἀριστίως προσφερόμεναι· παρέκει ὁ θόρυβος τῶν πωλητῶν τῶν γλαγοπωλείων, σορμπετείων καὶ διαφόρων ἄλλων περιφλαμπρυγγίων ἐδωδίμων καὶ γλυκισμάτων. Ἐνταῦθα Ἰουδαῖοι θαυματοποιοί, ἑλκύοντες περὶ ἑαυτοὺς μέγαν κύκλον φιλοθεαμόνων· ἐκεῖ ὁ θόρυβος τῶν καλπαζόντων ἵππων καὶ ἁμαξῶν, αἱ πλεῖσται τῶν ὁποίων φέρουσι τὰς ἀριστοκρατικὰς τοῦ Πέρα κοινωνίας — ἰδοὺ ὁ Κύδαρις περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος. Πλὴν περὶ τὰς ἀρχὰς μόνον τοῦ ἔαρος· διότι ἅμα προχωρήσῃ ὁ Μάϊος, ταύτας πάσας τὰς ὡραιότητας καλύπτουσι δυστυχῶς νέφη κονιορτοῦ, ἐκ τῶν περιξ ὑψηλῶν ὀρέων εἰς τὴν καλλάδα τοῦ ποταμοῦ φερόμενα καὶ ἀσχημίζοντα τὴν ὡραιότητα τῆς χλόης καὶ τῶν ἐσθήτων τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτὸν Κυριῶν.

Πλὴν τοιαύτη ἡ ἀσάφεια τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Τὸ εὐχάριστον ὄνειρον ἀμβροσίας νυκτὸς διαδέχεται ἡ ἀντίθετος σκληρὰ πραγματικότης τοῦ βίου τούτου· τὸν πλοῦτον, ἡ ἀδυσώπητος πενία· τὴν δόξαν, ἡ περιφρόνησις καὶ ἡ ἀφάνεια· τὴν ὡραιότητα, ἡ ἀσχημία· τὴν ἡδονήν, ἡ λύπη· τὸ φῶς, τὸ σκότος! Καὶ τοῦ Κυδάρεως λοιπὸν τὰς ὁλιγοχρονίους καλλονάς, ἅμα παρελθόντος τοῦ Μαΐου, διαδέχεται νέκρωσις λυπηρά. Στρωμναὶ παχεῖαι κονιορτοῦ καλύπτουσι τὴν ζηρανθεῖσαν ἤδη χλόην καὶ τὰ προσφάτως θεμισθέντα πεδία τῶν σπαρτῶν· τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ ὀλιγοστεύει, αἱ καθέτως πίπτουσαι ἀκτῖνες τοῦ θερινοῦ ἡλίου πυρακτοῦσι σχεδὸν τὴν ὑπὸ ὀρέων περικαλεισμένην ταύτην κοιλάδα, καὶ σιγὴ θανάτου ἐπικάθηται εἰς τὰς τέως πλήρεις ζωῆς καὶ κινήσεως τοποθεσίας ταύτας· αἱ δὲ ἀναθυμιάσεις τῶν πολλαχοῦ λιμναζόντων ὑδάτων καὶ τῶν σεσηπότων χόρτων καὶ τελμάτων ἐπιφέρουσι πυρετώδη νοσήματα εἰς τοὺς τολμηρῶς διακινδυνεύοντας πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν τόπων τούτων ἐν μέσῳ θέρει.

Ἐν τούτοις ἡ Μοῦσα, διολισθήσασα ἐλαφρῶς, ἐχάθη ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους τούτου τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων. Μάτην, ἰδρῶτι περιῤῥεόμενοι καὶ ἀσθμαίνοντες, τρέχομεν τῇδε κἀκεῖσε ζητοῦντες αὐτήν. Τίς οἶδεν ὁποίας μυστικὰς συνδιαλέξεις καὶ ὁποίους ἐρωτύλους διαπράττει λόγους ὅθεν διέρχεται. Ἀναμείνωμεν τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς, καὶ βεβαίως τὴν φορὰν ταύτην θέλει σκορπίσει ἡμῖν τῷ θυλάκῳ τὰ περίεργα ἀνέκδοτα, ὅσα συνέλεξε πλανωμένη ἐν τοῖς παραδείσοις τοῦ προσφιλοῦς Κυδάρεως.

Α.—Ω.

30 ΜΑΪΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 44.

Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ (1).

ΕΙΧΕ παρέλθει ὁ χρυσοῦς τοῦ Περικλέους αἰών, καὶ σιδηροῦς τὸν διεδέχετο ἄλλος. Εἰς γενικὴν διαφθορὰν εἶχεν ἤδη ὑποπέσει ἡ Ἑλλάς, καὶ ἐξαιρέτως ἡ τοῦ πολιτισμοῦ της ἑστία, αἱ κλειναὶ Ἀθῆναι. Ἡ ματαία καὶ ἀλαζὼν τοῦ νέου Ἀλκιβιάδου κυβέρνησις, ὁ σκληρὸς Πελοποννησιακὸς πόλεμος, καθ' ὃν οἱ Ἕλληνες, στρέφοντες καθ' ἑαυτῶν τὰ νικητήρια των ὅπλα, ἐξήντλουν βαθμηδὸν τὰς δυνάμεις των, ἡ μωρὰ τῶν Ἀθηναίων ἐκστρατεία εἰς τὴν Σικελίαν, ἡ ὀχλαγωγικὴ ἀκολασία, οἱ Τετρακόσιοι τύραννοι καὶ οἱ κατόπιν αὐτῶν Τριάκοντα, τέλος οἱ σοφισταί,— ἀθρόα ταῦτα ηὔξανον τὴν διαφθοράν, καὶ ὡδήγουν εἰς τὰ χείλη ἀναποφεύκτου ὀλέθρου.

Σύγχυσις τότε κατέλαβε καὶ ἰδέας καὶ μεθόδους, καὶ τὸ πᾶν ἐδήλου ἀναπόφευκτον μίαν τελείαν καὶ ταχεῖαν ἀναμόρφωσιν πραγμάτων καὶ ἰδεῶν. Τοιαύτας πολιτικῶν μεταβολῶν ἀνάγκας δὲν ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν μας μέχρι τῆς σήμερον; — Ἀλλ' ὅσον ἦν εὔκολον νὰ λάβωσι πράγματα ἀλλοίαν μορφήν, τοσοῦτον εὐκόλως μεταῤῥυθμίζονται ἰδέαι, ὁπόταν μάλιστα ἦνε δεισιδαίμων ὁ ἐν κρίσει λαός, καὶ οὐδὲ ἴχνος ἠθικοῦ ἀναμορφωτοῦ ὑπάρχῃ. Πλὴν κατ' εὐτυχίαν ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν ἦτο πολὺ μακρὰν τοσοῦτον γαγγραινώδους πολιτικῆς καταστάσεως.

Οἱ ἔμφρονες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παρετήρουν μὲν τὸν ὀλέθριον τῶν πραγμάτων ῥοῦν, προέβλεπον τὴν ταπείνωσιν τῆς πατρίδος των, καὶ συνησθάνοντο τῆς ἀναμορφώσεως τὴν ἀνάγκην. Τίς ὅμως ὁ ἀναμορφωτής; — Ἡ παιδεία, ἂν καὶ ἀρκετὰ διεσκορπισμένη, ἦτο σφαλερά· τὰ γυμνάσματα τῆς διανοίας ἦσαν πάντῃ μάταια. Μόνην χρηστὴν ἐλπίδα παρεῖχεν ἡ γενικὴ τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην φιλομάθεια.

Οἱ περφωτισμένοι αἰῶνες δὲν δύνανται νὰ ἀνεχθῶσιν ἐπὶ πολὺ ἀορίστους συζητήσεις, τὸ πᾶν ἀπτομένας καὶ μηδὲν ἐξαγούσας, οὐδὲ κενὰς ῥητόρων ἐπιδείξεις. Τότε μυστική τις φωνὴ ἔνευεν εἰς ὅλους ὅτι εἶχε τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εὐγενέστερόν τι στάδιον καὶ ἀποδείξεις σαφεστέρας τῶν συνήθων. Πόσα ὅμως ἐμπόδια ἔπρεπε νὰ διέλθωσι, πόσοι κίνδυνοι νὰ περιῤῥονηθῶσιν ἀπὸ τὸν μελετῶντα τοιαύτην ἐπιχείρησιν! Ἡ ἀλαζονεία τῶν ψευδοσόφων, τὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντα, αἱ δεισιδαιμονίαι τοῦ ὄχλου πρὸ πάντων, τὰ πολιτικὰ πάθη, — ἰδοὺ συνήθως τὰ μεσότειχα τῶν ἀναμορῥώσεων, ἰδοὺ αἱ καταβόθραι πάσης μεταῤῥυθμιστικῆς ἐλπίδος.

Τίς λοιπὸν εἶνε ὁ ἀνεγειρόμενος; τίς ὁ τολμῶν ν' ἀροσιωθῇ εἰς τοιοῦτο μέγα ἔργον; Ἰσχυρός τις ἀνήρ, κατέχων θέσιν πολιτικὴν καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἐπιῤῥοὴν δρέπων; Πλούσιός τις; περίβλεπτός τις; Ἄρχει αὐτὸς εἰς τὴν πολιτείαν, ἢ ὑποστηρίζεται ἀπὸ φίλους πολυπληθεῖς; ὑπερβαίνει κατὰ τὴν εὐγλωττίαν τοὺς ἀντιπάλους του; ἔχει πλεονέκτημά τι ἐπ' αὐτῶν; — Ὄχι. Ἀλλὰ πένης καὶ ἁπλοῦς ἄνθρωπος, ἄγνωστος καὶ σκιερὸς μέχρι τοῦδε ὑνητός, μόνος, μονώτατος. Ὁ χαρακτήρ του εἶνε ἡ βακτηρία του, ἡ δύναμις τοῦ νοός του εἶνε τὸ μόνον του ὅπλον. Ἡ δύναμις αὕτη πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀρετήν του, διότι ἄλλο δὲν ἦσαν αἱ γνώσεις του παρ' ἁπλῆ ἀρετή. Τοῦτο καὶ μόνον τὸν καθιστᾷ ἱκανὸν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοσοῦτον χαλεπῆς ἀναμορφώσεως. Τοιαύτην ἰσχὺν ἔχει ἡ παραδειγματικὴ ἀρετή!

(1) Τὴν γλαφυρὰν ταύτην βιογραφίαν τοῦ μεγίστου τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων ἀρυόμεθα ἐκ τοῦ προλόγου πονήματός τινος, «Ὁ Θάνατος τοῦ Σωκράτους» ἐπιγραφομένου, ὅπερ μετέφρασεν ἐμμέτρως ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ πρὸ καιροῦ ὁ μουσοτραφὴς Κ. Ἰ. Ἰ. Σκυλίσσης.

Λιθοξόου καὶ μαίας υἱὸς, Σωφρονίσκου τινὸς καὶ Φαιναρέτης· σκοτεινοῦ ἀνδρογύνου καρπὸς, τέκνον ἀσημάντου οἴκου, πρωτὸν τῆς ἑβδομηκοστῆς ἑβδόμης Ὀλυμπιάδος, (470 πρ. Χρ.) γέννημα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ δήμου Ἀλωπεκαί.

Βρέφος δὲν τὸν ἥρπασαν τίτθαι διὰ νὰ τὸν λούσωσιν εἰς εὐῶδες ὕδωρ χρυσῆς λεκάνης, οὐδὲ εἰς χύτλον πεποικιλμένον μὲ μύρα τὸν ἤλειψαν· νήπιον δὲν τὸν ἀπεκοίμισεν Ἀθηναία δέσποινα ἐντὸς κοιτίδος κεχρυσωμένης καὶ σχῆμα ἐχούσης δράκοντος, οὔτε εἰς μαλακὰ καὶ πολυκέντητα σπάργανα τὸν ἐτύλιξεν. Ἡ πτωχὴ μήτηρ του τὸν ἀπέθεσεν ἴσως εὐθὺς μετὰ τὴν γέννησιν ἐπὶ ξηροῦ χόρτου, ὡς μετά τινας αἰῶνας εἰς τὴν φάτνην ἡ Μαρία τὸν Ἰησοῦν, καὶ τὸν ἐκάλυψεν ὑπὸ τὴν οἰκιακὴν τῆς Ἀθηνᾶς αἰγίδα. Ἀλλ' οἱ μεγάλοι νόες ἀναπτύσσονται εἰς ἐκείνους ἐκ τῶν θνητῶν, οἵτινες προσκεφάλαιον ἄλλο δὲν ἔχουσιν εἰμὴ ψυχράν τινα πέτραν.

Τῇ δεκάτῃ τοῦ τοκετοῦ ἡ Ἀθηναία λεχὼ ὠνόμασε τὸ βρέφος της Σωκράτην. Ὁ Σωφρονίσκος, νοήσας, ὡς φαίνεται, ὅτι δὲν τὸν ἐχάρισαν προσῳκυνο πνεύματος τέκνον οἱ θεοί, ὑπῆγε νὰ συμβουλευθῇ τὸ μαντεῖον ὁποῖα ἀνατροφὴ ἤρμοζεν εἰς τὸν υἱόν του. Ἡ χρησμῳδὸς ἱέρεια ἀπεκρίθη: « Ἄφες τὸν κύριον ἑαυτοῦ· θυσίασον εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τὰς Μούσας. » Ὁ ἀγαθὸς ὅμως ἄνθρωπος, λησμονήσας μετά τινα καιρὸν τὴν ἐντολὴν τοῦ μαντείου, ἐνεχείρισε τὴν γλυφίδα τοῦ λιθοξόου εἰς τὸν μονογενῆ.

Ἀπέθανεν ὁ Σωφρονίσκος, καὶ ὁ υἱὸς ἠναγκάζετο διὰ τὴν ἔνδειαν τοῦ οἴκου του νὰ ἐξακολουθῇ τὸ ἀνάρμοστον εἰς τὴν φυσικήν του ῥοπὴν ἐργόχειρον. Πολλάκις, βυθιζόμενος εἰς νοερὰς μελέτας, δὲν ἠσθάνετο τὴν φεύγουσαν ἐκ τῶν χειρῶν του γλυφίδα· ὁ ἦχος τῆς πτώσεώς της τὸν ἀπέσπα ἀπὸ τὰς σκέψεις του. Ἐκυπτε καὶ ἐπανελάμβανε τὸ ἐργαλεῖον, μετ' ὀλίγον ἐστηρίζετο πάλιν ἐπὶ τοῦ μαρμάρου, καὶ οὕτω διῆγεν εἰς μελέτας ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν του.

Μετὰ καιρὸν πλούσιός τις καὶ φιλόσοφος ἀνὴρ, ὁ Κρίτων, θελχθεὶς ἀπὸ τὴν περίνοιαν, ἀρέλειαν καὶ πενίαν τοῦ λιθοξόου, ἐφιλιώθη μετ' αὐτοῦ, τῷ ἐχορήγησε τὰ πρὸς ζωὴν, τὸν ἐπρομήθευσε δι' ἐξόδων του διδασκάλους, τὸν ἐπροξένησε σχέσεις πεφωτισμένων ἀνδρῶν καὶ τὸν ἐνεπιστεύθη τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων του.

Ὁ Σωκράτης ἐμαθήτευσεν ὑπὸ τὸν Κλαζομένιον Ἀναξαγόραν, περίφημον φιλόσοφον τῆς Ἰωνικῆς Σχολῆς. Ἠρόασθη τὸν Μιλήσιον φιλόσοφον Ἀρχέλαον, ἐδιδάχθη ἀπὸ τὸν Δάμωνα, διδάσκαλον τοῦ Περικλέους, τὴν μουσικὴν, ἀπὸ τὸν σοφιστὴν Πρόδικον τὴν ῥητορικὴν, ἀπὸ τὸν Εὔηνον τὴν ποίησιν, ἀπὸ τὸν Κυρηναῖον Θεόδωρον τὴν γεωμετρίαν, καὶ ἀπὸ τὴν Διοτίμαν καὶ Ἀσπασίαν, δύο γυναῖκας, τῶν ὁποίων τὰ προτερήματα ἐθαυμάζοντο ἀπὸ τοὺς περινουστέρους τοῦ λαμπροῦ καὶ ἀκμαίου αἰῶνος ἐκείνου ἄνδρας, ἔλαβεν ἐξαίρετα μαθήματα διὰ τῆς μετ' αὐτῶν συναναστροφῆς των.

Πρὸ τοῦ Σωκράτους κύριον ἀντικείμενον τῆς μελέτης τῶν φιλοσόφων ἦτο τὸ σύστημα τοῦ παντὸς καὶ τὰ τῆς φύσεως φαινόμενα, ἡ δὲ σπουδὴ τῆς Ἠθικῆς ἠμελεῖτο. Ἐνόμιζον ὅτι αἱ ἀρχαὶ αὐτῆς ἦσαν ἔμφυτοι, καὶ ὅτι ματαίως ὁ φύσει ἀνεπίδεκτος τελειοποιήσεως ἤθελε διατρίψει εἰς τὴν θεωρίαν καὶ διάκρισιν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Ἡ σοφία των ὅλη περιωρίζετο εἰς γνωμικά τινα, ὑπαγορευόμενα ἐκ τῆς πείρας καὶ χρείας τυχούσης ἀπαγγελλόμενα. Εἰσῆξεν ὁ Ἀρχέλαος τὸ περὶ ἠθῶν θέμα εἰς τὴν σχολήν του, ἀλλ' ἡ μέθοδός του ἦτο ἐπισφαλὴς καὶ ὑπῆρξε χωρὶς ἀποτέλεσμα.

Ὁ Σωκράτης λοιπὸν ἀπέβλεψε πρῶτος εἰς τὸ ἠθικὸν ὄφελος· παρετήρησεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος, διὰ νὰ καταστῇ σοφὸς, χρεία νὰ μορφωθῇ ἀγαθὸς καὶ φιλόκαλος· ὅτι μέχρι τοῦδε προσηλονόμενος εἰς τοὺς ἀστέρας, ἠγνόει τὰ διατρέχοντα ὑπὸ τοὺς πόδας του· ὅτι ἀπαύστως εἰς τὰ οὐράνια περιηγούμενος, κατήντα ξένος εἰς τὸν ἴδιόν του οἶκον· ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ἐπιδεκτικὴ τελειοποιήσεως· ὅτι οἱ τότε ἐγήρασκον χωρὶς νὰ γευθῶσι τὴν ἀληθῆ τῆς παρούσης ζωῆς γλυκύτητα· — καὶ τοιουτοτρόπως ἐπανήγαγεν ἐπὶ γῆς τὴν εἰς τὰς περιοχὰς τῶν ἀστέρων ἀποπλανηθεῖσαν φιλοσοφίαν.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Σωκράτους ἀντικείμενον μὲν εἶχε τὴν θεμελίωσιν τῆς φιλοσοφίας ὅλης ἐπὶ τῆς ἠθικῆς, τῆς δὲ ἠθικῆς ἐπὶ τοῦ συνειδότος· διὰ τοῦτο ἐπροσπάθει νὰ εἰσάγῃ τὸν ἄνθρωπον ἐντὸς ἑαυτοῦ, διὰ νὰ τὸν κάμνῃ ν' ἀνακαλύπτῃ ὅτι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πηγῆς νάματα εἰσὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ὠφέλιμον. Τοιαύτη διδασκαλία ὅμως διδάσκεται μᾶλλον παραδειγματικῶς, ἢ ἀπ' ἄμβωνας καὶ ῥήτορας. Ὁ κόσμος ἐκτιμᾷ τὰ ψηλαφητά· τοῦτο τὸ ἐγνώριζεν ὁ Σωκράτης. Πώποτε δὲν ἐσύστησε σχολεῖον, διότι εἶχεν ἀνάγκην μᾶλλον μιμητῶν ἢ μαθητῶν.

Εἰς τρία δύναταί τις νὰ διαιρέσῃ τὴν ὁποίαν ὁ υἱὸς τοῦ Σωφρονίσκου ἐπεχείρισθη μέθοδον πρὸς τὴν ἀναμόρφωσιν: Α'. Κατέκρουσε τὰς σκοτιζούσας τὴν φιλοσοφίαν πλάνας. Β'. Ὡδήγησε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν πηγὴν τῆς ἀληθείας. Γ'. Ἔδειξε τὴν ἀσφαλεστέραν ὁδὸν τοῦ νὰ διευθύνεται ὁ νοῦς εἰς τοιαύτην ἔρευναν.

Κατέκρουσε τὰς σκοτιζούσας τὴν φιλοσοφίαν πλάνας· ὥρισε τὸν σκοπὸν τῶν φιλοσοφικῶν μελετῶν εἰς τὰς πραγματικὰς ὠφελείας· ἐμπνεύσας γενναῖα αἰσθήματα, καὶ δι' αὐτῶν κρημνίσας τὴν ποταπὴν ἰδιοτέλειαν τῶν σοφιστῶν, μετερχομένων τὴν φιλοσοφίαν ὡς ὄργανον τῆς φιλοδοξίας καὶ πλεονεξίας των· περιφρονήσας διά τινος εὐγενοῦς δυσπιστίας τὴν ματαίαν ἐξόγκωσιν τῶν πνευμάτων, ἀνυψουμένων τολμηρῶς πέραν τῶν ἀληθινῶν ὁρίων τῆς ἐπιστήμης, καὶ βυθιζομένων εἰς ὑποθέσεις ὑπαγορευομένας ἀπὸ ἀλαζονείαν καὶ ἀπειρίαν, μὴ συνομολογουμένας ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον, καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀδιαλύτους· συστείλας τὴν σφαῖραν τῶν σπουδῶν, διὰ νὰ τὰς καταστήσῃ στερεωτέρας. Περιπλέον, ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ, ἔπληξε καιρίως τὴν ψευδῆ ἐπίδειξιν διά τινος σπουδαίας ἀμφιβολίας, ἥτις ἀναγκαστικῶς ὁδηγεῖ εἰς τὴν φιλομάθειαν. Ἔλεγεν ὅτι ἓν μόνον ἠξεύρει, τὸ ὅτι δὲν ἠξεύρει τίποτε· καὶ τοῦτο, διότι παρετήρει ὅτι ἡ φιλοδοξία ἐγέννησε τὴν ματαιοφροσύνην ἐκείνην, τὴν ὑπὸ τὸν φλοιὸν τῆς ἐπιστήμης περικαλυπτομένην καὶ τὴν πραγματικὴν τῆς ἀληθείας ἀξίαν περικαλύπτουσαν. Ἡ κιβδηλευθεῖσα ὑπὸ τῶν σοφιστῶν φιλοσοφία συνηρίζετο ποταπῶς τὰς ἐπὶ τοῦ θεάτρου βασιλευούσας ὡραίας τέχνας καὶ τὰς δημοσίας οἰκοδομάς· θεατριζομένη εἰς τὸν ὄχλον, ηὐχαριστεῖτο νὰ χειροκροτῆται χωρὶς νὰ ἐξετάζῃ ἂν ἦνε ἀξία χειροκροτήσεως. Ἐντεῦθεν ἡ ἐπιπολαιότης, ἐντεῦθεν ἡ διαλεκτικὴ ἐπίδειξις, ἐντεῦθεν διττὴ ἄγνοια· μία ἡ ἐκ τῆς

εὐπιστίας, διατρανοῦσα αὐτὴν ἀφ' ἑαυτῆς, ἄλλη ἡ ψευδομένη εἰς ἑαυτὴν καὶ ψευδολογοῦσα ἐνώπιον τῶν ἄλλων, διότι ὑπεκρίνετο ὅτι ἠπίστατο ὅσα ἠγνόει.

Ὡδήγησε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν πηγὴν τῆς ἀληθείας. Πᾶς ἄνθρωπος ἔχει ἐν ἑαυτῷ κειμήλιον σοφίας· ἀληθὴς δὲ σοφία δὲν εἶνε ἡ δανειζομένη ἀπὸ ἄλλους, ἀλλ' ἡ ἀπὸ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐξαντλουμένη. Ὁ τυφλῶς ὁδηγούμενος ἀπὸ τὰς ξένας κρίσεις χάνει τὸ δικαίωμα τοῦ σοφοῦ· μόνος ὁ σταθμίζων τὰς οἰκείας πράξεις φθάνει εἰς τὴν τῆς ἐπιστήμης πηγήν, καὶ ἡ πηγὴ αὕτη εἶνε, κατὰ τὸν Σωκράτην, τὸ γνωρίζειν ἑαυτόν. Ἐνθυμήθητε τὸν μεταξὺ Σωκράτους καὶ Εὐθυδήμου διάλογον:

« Εἰπέ μοι, ὦ Εὐθύδημε, ὑπῆγες ποτὲ εἰς τοὺς Δελφούς; — Δὶς μάλιστα. — Παρετήρησες εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ναοῦ τὴν ἐπιγραφὴν Γνῶθι σαυτόν; — Τὴν παρετήρησα. — Ἐπεθύμουν νὰ ἤξευρα, παρέτρεξας τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἢ ἐδοκίμασες νὰ γνωρίσῃς τὸν ἑαυτόν σου; — Ὄχι ἀληθῶς· εἶπα ὅτι ἀρκετὰ καλὰ γνωρίζω ἐμαυτόν, διότι ἀλλέως ἤθελον εἶσθαι εἰς παντελῆ ἀγνοιαν. — Τί λοιπὸν ἐννοεῖς μὲ τὸ γινώσκειν ἑαυτόν; Στοχάζεσαι ὅτι ἀρκεῖ μόνον νὰ γνωρίζῃ τις τὸ ὄνομά του, τὸ σῶμά του; ... Ὁ ἑαυτὸν γινώσκων πρέπει νὰ ἐνεβάτευσεν εἰς ὅλας τὰς ἠθικὰς δυνάμεις του, νὰ ἐξιχνίασεν ὅλα τὰ χρέη του. — Εἶμαι τῆς αὐτῆς γνώμης· ὁ μὴ γινώσκων τὰς ἠθικάς του δυνάμεις ἀγνοεῖ ἑαυτόν. — Ἕπεται λοιπὸν ὅτι, ἐκ μὲν τῆς ἀληθοῦς γνώσεως ἑαυτῶν οἱ ἄνθρωποι πλεῖστα ἀπολαύουσιν ἀγαθά, ἐκ δὲ τῆς ψευδοῦς ἑαυτῶν γνώσεως πλεῖστα κακὰ ὑποφέρουσιν. Οἱ ἑαυτοὺς γινώσκοντες καὶ τὰς δυνάμεις των σταθμίζουσιν· οἱ δὲ μὴ εἰδότες ἑαυτούς, διὰ τὸ νὰ ἠπατήθησαν εἰς τὰς ἰδίας των δυνάμεις, πάσχουσιν ὁμοίαν ἄγνοιαν καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων καὶ οὔτε ὅσα χρειάζονται ἐξεύρουν, οὔτε ὅσα πράττουσι γνωρίζουν, οὔτε ὅσα μετέρχονται, ἀλλὰ, καθ' ὅλα σφάλλοντες, καὶ εἰς τὰ ἀγαθὰ ἀποτυγχάνουσι καὶ εἰς δεινὰ περιπίπτουσι. » (1).

Ὁ Σωκράτης ἔδειξε τὴν ἀσφαλεστέραν ὁδὸν τοῦ νὰ ἐρευνᾷ ὁ νοῦς τὴν πηγὴν τῆς σοφίας διὰ τῆς μεθόδου, τῆς δικαίως λαβούσης τὸ ὄνομα Σωκρατική. Μὲ σοφιστὴν διαφιλονεικῶν, μετήρχετο εἶδος λόγου διάφορον ἐκείνου, μὲ τὸ ὁποῖον συνήθως ὡμίλει πρὸς τοὺς μαθητάς του. Ὁτὲ μὲν ἐφαίνετο ὅτι δανείζεται τὰ ἴδια ἐκείνου ὅπλα, ὁτὲ δὲ, συνομιλῶν μὲ τοὺς μαθητὰς, ἐνεδύετο ὕφος σοφιστικὸν, δὲν ἠμέλει οὐδένα χαρακτῆρά των, καὶ ἐπὶ τέλους ἄφινε νὰ τὸν νικῶσι διὰ νὰ ἀποδεικνύῃ ὅτι ἐπισφαλὴς ἦτο ἡ σοφιστεία· γενικῶς ὅμως μετεχειρίζετο τὴν ἐρώτησιν, προσποιούμενος ἄγνοιαν τῶν πραγμάτων, περὶ ὧν ἦν ὁ λόγος. Ἐπαναλαμβάνων ὅτι οὐδὲν οἶδεν, ἤνοιγε στάδιον εἰς τὸν συνδιαλεγόμενον μετ' αὐτοῦ νὰ ἐρωτᾷ ἑαυτὸν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τὰς ἀπορίας νὰ λύῃ. Μετήρχετο θαυμασίως καὶ τὴν εἰρωνείαν· διότι ὅστις ἀντιφέρεται μὲ πνευματώδη λαὸν, πολλοὺς ἀριθμοῦντα πολιτισμένους καὶ πεπαιδευμένους ἄνδρας, εἰς μόνην ταύτην ἀνακαλύπτει ὅπλον καιρίως πλῆττον τὰς ἀδυναμίας.

Διὰ τοιούτων μέσων ὁ θεῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐπραγματοποίησε τὸν μέγαν αὐτοῦ σκοπὸν, καὶ τοιουτοτρόπως κατέβαλεν ἀκέραιον τὸ ὑπὸ τῶν σοφιστῶν ἀνεγερθὲν σαθρὸν τεῖχος ἐναντίον τῆς ἀληθείας.

Ἡ κατὰ τὰς ἀρχαίας ἐποχὰς περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ ἀπόδειξις, μόνη διατηρηθεῖσα μέχρι τῶν ἡμερῶν μας ἀρχέτυπος καὶ ἀκεραία, εἶνε τοῦ Σωκράτους, ἐκ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἀναξαγόρου πηγάσασα.

« Εἰπέ μοι, Ἀριστόδημε, ἐθαύμασάς ποτε ἀνθρώπους τινὰς διὰ τὴν σοφίαν των; — Μάλιστα. — Δὲν μὲ τοὺς ἐνομάζεις; — Ἀπὸ πάντων ἐθαύμασα τὸν Ὅμηρον εἰς τὴν ἐποποιΐαν, τὸν Μελανιππίδην εἰς τοὺς διθυράμβους, τὸν Σοφοκλέα εἰς τὰς τραγῳδίας, τὸν Πολύκλειτον εἰς τὴν ἀνδριαντοποιΐαν, καὶ τὸν Ζεῦξιν εἰς τὴν ζωγραφικήν. — Τίνες λοιπὸν σοὶ φαίνονται ἀξιοθαύμαστοι· οἱ ἄψυχα καὶ ἀκίνητα κατασκευάζοντες, ἢ οἱ ἔμψυχα καὶ ἐνεργά; — Ἀναμφιβόλως πολὺ πλειότερον οἱ ζῶντα κατασκευάζοντες, ἂν αὐτὰ γίνωνται κατὰ γνώμην καὶ ὄχι κατὰ τύχην. — Ἀλλ' ὑπόθες ὅτι ἄλλων μὲν πραγμάτων ἀγνοεῖται ἡ χρῆσις, ἄλλων δὲ εἶνε πρόδηλος ἡ ὠφέλεια· ποῖα ἐξ αὐτῶν σοὶ φαίνονται τυχαῖα, καὶ ποῖα κατὰ γνώμην; — Χρεία νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι γνώμης ἔργα εἶνε τὰ ἐπωφελῆ. — (Ἐνταῦθα ὁ Σωκράτης ἐκθέτει τὰ ἐξ ὧν σύγκειται ὁ διοργανισμὸς τοῦ ἀνθρώπου θαυμάσια.) ... Τούτων λοιπὸν τοσούτῳ τεχνηέντως ἐχόντων, ἀμφιβάλλεις ἀκόμη ἂν ἦνε γνώμης ἔργα; — Οὐχί, μὰ Δία! ἀλλὰ μάλιστα θεωρῶν αὐτὰ, ἐξάγω ὅτι εἶσί σοφοῦ τινος καὶ ζωοπαρόχου δημιουργοῦ τεχνάσματα. — Καὶ μολονότι ὁ δημιουργὸς οὗτος δὲν εἶνε αἰσθητὸς, πρέπει μολοντοῦτο νὰ τὸν πιστεύωμεν· διότι, καθὼς ἂν καὶ δὲν βλέπωμεν τὴν ψυχὴν, τὴν γνωρίζομεν ὅμως ἀπὸ τὰς ἐνεργείας της, οὕτω καὶ ἀπὸ τὰ δημιουργήματά της πρέπει νὰ γνωρίσωμεν τὴν θεότητα. » (1)

Ἀλλοῦ ὁ Σωκράτης ἔλεγε περὶ Θεοῦ ὅτι εἶνε ἄϋλος, ὅτι ἡ σοφία καὶ ἰσχύς του δὲν ἔχουσιν ὅρους, ὅτι ἅμα πάντα ὁρᾷ, πάντα ἀκούει, πανταχοῦ πάρεστι καὶ πάντων ἐπιμελεῖται, καὶ ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ εἶνε ἐπὶ γῆς ἀσθενὴς καὶ ἀτελὴς εἰκὼν ἐκείνου. Ἐμάντευσε λοιπὸν τὴν μονάδα τοῦ Θεοῦ, ἐμάντευσε τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.... καί τι περισσότερον, ἂν πιστεύσωμεν τοὺς ὑπομνηματιστὰς τοῦ Πλάτωνος, καί τινας λέξεις φυγούσας ἀπὸ τὰ δύο ἐκείνα ἔξοχα χείλη.

Διὰ τοῦ Σωκράτους ὁ ἄνθρωπος ἔκαμεν ἓν τεράστιον βῆμα, φθάσαν μέχρις οὗ ἠδύνατο ἀνθρώπινον βῆμα τότε νὰ φθάσῃ. Διὰ νὰ κάμῃ καὶ δεύτερον, ἐχρειάζετο ἀποκάλυψιν, καὶ ὁ Σωκράτης, διὰ τῶν λόγων, τοῦ βίου, καὶ τῆς τελευτῆς του, προητοίμασε ταύτην τὴν ἀποκάλυψιν.

Τῳόντι· ὁ υἱὸς τῆς Φαιναρέτης καθ' ὅλον τῆς ζωῆς του τὸ διάστημα προσέβαλλε τὴν ἰσχὺν τῶν αἰσθήσεων, τὴν ὁποίαν μετὰ τέσσαρας αἰῶνας κατέστρεψε τῆς Μαρίας ὁ Υἱός. Ἡ φιλοσοφία τοῦ πρώτου ἦτο ὅλη θρησκευτική, ἐλαφρά, γλυκεῖα, καὶ ἤθελέ τις εἴπει ὅτι ὑπῆρξε τὸ νᾶμα, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ χριστιανικὸν ξύλον ἀρδευθὲν, παρήγαγε τοὺς ὁποίους γευόμεθα σήμερον καρποὺς. Κανεὶς δὲν ἀρνεῖται ὅτι ἡ καθαρὰ τοῦ Σωκράτους διδασκαλία, εἰ καὶ πολὺ πρώϊμος, περιέχει ὅλα τὰ στοιχεῖα, ὅτε ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ ἀνέπτυξεν ἑπομένως καὶ ἐκαθάρισεν ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς. Καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι τινὲς τῶν ὁμοίων μας προικίζονται ἐνίοτε ἀπὸ ὑπεροχήν τινα, ἢ ἄν

(1) Ξενοφ. Ἀπομν. Βιβλ. Δ'. Κεφ. 6'.

(1) Ξενοφ. Ἀπομν. Βιβλ. Α'. Κεφ. δ'.

ποτε ἄνθρωπος κατέστη ἄξιος τοῦ νὰ ὑποτεθῇ ὡς ἀπὸ ὑπέρμετρον ἐμπνεόμενος πνεῦμα, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως ὁ Σωκράτης.

Ἂν ἡ θρησκεία μας δὲν θέλῃ πρόδρομον τοῦ Ἰησοῦ τὸν Σωκράτην, ἡμεῖς θέλομεν ἀρκεσθῆ νὰ τὸν ὀνομάσωμεν προ-Πρόδρομον· διότι καὶ ὄντως ἦτο ἐμπνευσμένος· μᾶς τὸ εἶπε, καὶ τὸ ἐπανέλαβε. Πῶς θέλετε νὰ μὴ πιστεύσωμεν λόγον ἀνθρώπου, θύοντος τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας; Θέλομεν ἀπόδειξιν τρανωτέραν ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Σωκράτους ἀποθνήσκοντος; Ναί, ἦτο ἐμπνευσμένος· ἦτο πρόδρομος τῆς μεγάλης ἀποκαλύψεως, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἡτοίμαζεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. Ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ σοφία δὲν πηγάζουσιν ἐξ ἡμῶν, ἀλλὰ καταβαίνουσιν ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὰ σκεύη τῆς ἐκλογῆς, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς, κατὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐποχῶν, καταπέμπει. Τὰ σκεύη ταῦτα διέσπειρεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ ἦσαν τῆς πανσοφίας του ψεκάδες, μέχρι τῆς εὐδαίμονος στιγμῆς, καθ' ἣν ἀρθόνως μᾶς ἐρράντισε διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Υἱοῦ του.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΜΕΛΕΤΑΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ.

Ο ΑΗΡ ΕΣΤΙ ΤΟ ΑΡΜΑ ΤΟΥ ΗΧΟΥ.

Τὸ ῥευστὸν τοῦτο, ὅπερ πληροῖ πᾶσαν γωνίαν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου καὶ ἐν ᾧ ἀείποτε διατελοῦμεν βυθιζόμενοι, καὶ ὅπερ ζωογονεῖ καὶ θερμαίνει τὸν κόλπον τῶν πλασμάτων ἁπάντων, ἐκτὸς τῶν λοιπῶν εὐεργετημάτων του, χρησιμεύει προσέτι εἰς τὸ μεταδίδειν διὰ τῆς ἀκοῆς τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἄνευ τῶν ἠχητικῶν κραδασμῶν τοῦ ἀέρος, ἡ φύσις ἤθελε διατελεῖ ἐν βαθυτάτῃ σιγῇ· ἄνευ τοῦ ἀέρος, οὐδέποτε ἡ καρδία ἤθελεν αἰσθανθῇ τὴν ἀκράτητον συγκίνησιν, ἥτις τὴν ταράττει ἐκ μόνου τοῦ ὀνόματος τῆς ἀγάπης.

Ὁ ἀήρ, ἅπαξ τεθεὶς εἰς κίνησιν, οὐδέποτε ἀναστέλλεται. Ἡ ἐκ τῆς ἐκφωνήσεως μιᾶς λέξεως ἐγειρομένη κίνησις ἐξακολουθεῖ πάντοτε, καὶ ἐπὶ τοῦ φακέλλου τῆς ἀτμοσφαίρας εἶνε γεγραμμένον πᾶν ὅ,τι εἶπε ποτὲ ὁ ἄνθρωπος.

Ἡ φύσις τοῦ ἤχου οὐδαμῶς ἐξομοιοῦται πρὸς τὴν τῆς εὐωδίας, ὅσην τὰ ἄνθη ἀποπέμπουσι· κώδων κρουόμενος οὐδὲν στερεῖται τῆς οὐσίας αὐτοῦ, καὶ ὁ ἦχος διαχέεται περὶ αὐτόν. Ἐὰν κρούσῃς λύραν, αἱ χορδαὶ, δονούμεναι καὶ ταραττόμεναι, διαδίδουσι τὸν δονισμὸν εἰς τὸν γείτονα ἀέρα· οἱ κραδασμοὶ οὗτοι φθάνουσι μέχρις ἡμῶν, καὶ τὸ ἄκουσμα τοῦ ἤχου οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ κροῦσμα αὐτὸ, τὸ ὁποῖον τὰ ὦτα ἡμῶν δέχονται διὰ τῆς ἀνασείσεως τοῦ ἀέρος.

Ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ φαντασθῇ περὶ αὐτὸν πληθὺν ἀερίων ταχυπτέρων δαιμονίων, τὰ ὁποῖα ἔχει ὑπὸ τὰς διαταγάς του. Ἀκαταπαύστως προσέχοντα ταῦτα εἰς τὰ διανοήματά του, ἅμα μίαν ἤθελε προφέρει λέξιν, ἐν τῷ ἅμα ἁνάρπαζουσιν αὐτὴν καὶ μεταδίδουσι κύκλῳ· τούτων δὲ ἡ ταχύτης τοσοῦτον ἐστὶ μεγάλη, ὥστε διατρέχουσι χιλίους πόδας καθ' ἕκαστον δευτερόλεπτον. Δύναται λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ ἴδῃ τὴν διάνοιαν φερομένην ἐπὶ μικροῦ ἀέρος μέχρι τοῦ ὠτὸς τοῦ ἀκούοντος, καὶ τὴν αὐτὴν πνοὴν ἐπιφορτισμένην τὴν ἀπόκρισιν. Θέαμα μοναδικὸν ἤθελεν εἶσθαι ἡ παράστασις ἑκάστης διανοίας ὑπὸ τὸ σχῆμα ἐρασμίων δαιμονίων, περιβεβλημένων τὰ χρώματα ἅπαντα τῆς φαντασίας τοῦ λαλοῦντος. Ἐὰν πιστεύσωμεν τὸν Δελλίλιον, δύναταί τις νὰ ἴδῃ εἰς πᾶσαν συνδιάλεξιν ἀπείρους νύμφας ῥοδοστεφεῖς κρατούσας ἀνθοδέσμας ἀνὰ χεῖρας, καὶ μετὰ τοῦ ῥεύματος τοῦ ἀέρος εἰσερχομένας εἰς τὸ οὖς καὶ ἐξερχομένας ἐκ τοῦ στόματος.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ γλῶσσα ἡμῶν, ταράττουσα τὸν ἀέρα, δύναται νὰ διαβιβάζῃ ὑπὸ τὰ ὄμματα ἡμῶν τοὺς λαμπροτέρους τῆς φύσεως πίνακας. Ἡ περὶ ἡμᾶς ἀτμοσφαῖρα εἶνε ἡ πηγὴ τῆς καλλιεπείας καὶ τῆς ποιήσεως, ἀπαιτεῖται δὲ ὀλίγος ἀὴρ μεταξὺ τοῦ λαλοῦντος καὶ τοῦ ἀκούοντος· ἄνευ τούτου οὐδέν. Ἐκ δὲ τούτου συγκινοῦνται αἱ καρδίαι, ἀνακινοῦνται τὰ πάθη, ὑψοῦνται θρόνοι καὶ ἀνατρέπονται βασίλεια. (1)

Οἱ φυσικοὶ συγκρίνουσι τὸν τρόπον, δι' οὗ ὁ ἦχος διαδίδεται, πρὸς τὰ κυκλοτερῆ κύματα, ἅτινα ἐπισυμβαίνουσιν ἐπὶ τοῦ ὕδατος ὅταν τις ῥίπτῃ λίθον ἐντὸς δεξαμενῆς. Οἱ κραδασμοὶ τῶν ἠχητικῶν σωμάτων ἀποτελοῦσιν εἰς τὸν ἀέρα κύματα προσόμοια, καὶ αὐτὰ αὐξανόμενα μεταδίδουσι πρὸς ἄλληλα τὸν ἦχον, καὶ ἀφικνοῦνται οὕτω μέχρις ἡμῶν. Ὅτι δὲ ὁ ἦχος διοχετεύεται μόνον ὑπὸ τοῦ ἀέρος, δεικνύει τὸ ἑξῆς ἁπλούστατον πείραμα: Ἐγκλείομεν εἰς πνευματικήν τινα μηχανὴν ἢ ἀραντλίαν ἐκκρεμὲς ἢ ὡρολόγιον, τοῦ ὁποίου ὁ ἦχος ἐξασθενεῖται καθόσον ἀντλεῖ τις τὸν ἀέρα, παύει δὲ ὁλοτελῶς καὶ ἐκλείπει ὅταν τὸ δοχεῖον ἐκκενωθῇ. Τότε βλέπομεν τοὺς τροχοὺς ἐνεργοῦντας, τὸ σφυρίον κροῦον, ἀλλ' ὁ χαλκὸς μένει ἄφωνος καὶ μόνη ἡ κίνησις δεικνύει τὴν φυγὴν τοῦ χρόνου. Ὅθεν ἐὰν καὶ ἡμεῖς ἐζῶμεν ἐντὸς τοῦ κόσμου ἄνευ ἀέρος, τρομερωτάτη σιγὴ ἤθελε μᾶς περικυκλώσει καὶ τὸ ἀκουστικὸν ὄργανον ἤθελεν ἀποβῇ πάντῃ ἄχρηστον.

Ὅσῳ ἀναβαίνει τις εἰς τὰ ὕψη τῶν ὀρέων, τοσούτῳ ὁ ἀὴρ ἀραιοῦται, λεπτύνεται, καὶ τοσούτῳ ὁ ἦχος ἐξασθενεῖται. Ὁ Σωσύριος, πυροβολήσας εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Λευκοῦ ὄρους, τοῦ ὑψηλοτέρου τῶν Ἄλπεων ὀροπεδίου πρὸς τὴν Σαβοΐαν, ἤκουσεν ἀδύνατόν τινα κρότον, οἷον προξενεῖ λεπτὴ ῥάβδος θραυομένη· ἀπ' ἐναντίας ὅσῳ τις καταβαίνει εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς, εἰς τὰ ἄντρα καὶ τὰ σπήλαια, τοσούτῳ ὁ ἀὴρ πυκνοῦται καὶ ὁ ἦχος ἐνδυναμοῦται. Ὑπάρχει ἐν Φούλδῃ, χώρᾳ τῆς ἄνω Γερμανίας, φρέαρ ἔχον 300 περίπου σπιθαμῶν βάθος, μικρὰ δέ τις πέτρα, ῥιπτομένη ἐν τῷ φρέατι τούτῳ, ἐπιφέρει κρότον προσόμοιον πρὸς τὸν κρότον πολλῶν συναμα κανονοβολισμῶν· ἀναμφιβόλως ἡ πύκνωσις τοῦ κρότου τούτου προέρχεται καθότι ὁ ἀὴρ, στηριζόμενος πανταχόθεν, ἀντηχεῖ ὡς ἐν τυμπάνῳ.

Ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὁ ἦχος μεταδίδεται, ἐδίδαξε βεβαίως πῶς ἡ ἠχὼ σχηματίζεται. Ἅμα τὰ κύματα τοῦ ἀέρος ἀπαντήσωσιν ἐμπόδιον, γίνεται ἀντίκρουσις, τουτέστιν ἀνταναπλῶνται καὶ διασείουσι νέα μόρια, τῶν ὁποίων αἱ κινήσεις ἐπαναφέρουσι τὸν ἦχον εἰς τὸ μέρος,

(1) Ἐν τῇ Γαλλίᾳ ἓν ἅσμα ἀρκεῖ ὅπως περιτρέψῃ εἰς ἔξαψιν τὰς κεφαλὰς, καὶ ἀνατρέψῃ ἢ ὑποστηρίξῃ θρόνον τινά. Τοῦτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὀλίγος ἀὴρ τεταραγμένος, ἀλλὰ τεταραγμένος διὰ τρόπου εὐθυμοτέρου· καὶ εἴδομεν τί δύναται ἡ εὐθυμία παρὰ τοῖς Γάλλοις.

ἀφ' οὗ ἐξῆλθεν. Οἱ ἐν σχήματι ἐλλειπτικῷ θόλοι ἔχουσι τὴν ἑξῆς ἰδιότητα μοναδικήν· δύο ἄνθρωποι, ἱστάμενοι ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἑστίαις τῆς ἐλλείψεως, δύνανται νὰ συνδιαλέγωνται ἐνώπιον πλήθους μαρτύρων παρ' οὐδενὸς ἀκουόμενοι· οἱ κυματισμοὶ ἀκολουθοῦσι τὴν ἐνυπάρχουσαν ἔντεχνον ὁδὸν, καὶ μόνη ἡ ἠχὼ ἀντιλαλεῖ.

Τοιαύτη ἠχὼ ἀπετελεῖτο ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ τοῦ ἐν Σικελίᾳ Ἀκράγαντος, μεγάλης πόλεως παρακειμένης μεσημβρινῶς τῷ ὁμωνύμῳ ποταμῷ. Ἐκεῖ, κατὰ τὴν διήγησιν περιηγητοῦ τινος, τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀγνοούμενον παρὰ τοῖς πλείστοις, ἐγένετο πολλάκις πολλῶν σκανδαλωδῶν συμβάντων αἰτία· καθότι, πολλῶν ἐξομολογητηρίων κειμένων ἐν μιᾷ τῶν ἑστιῶν τῆς ἐλλείψεως, οἱ εἰδότες τὸ ἀπόκρυφον τοῦτο, ἱστάμενοι ἐν τῇ ἑτέρᾳ ἑστίᾳ, ἤκουον ὅλας τὰς λέξεις τοῦ ἐξομολογουμένου καὶ τὰς νουθεσίας τοῦ πνευματικοῦ. Ἐκ δὲ τούτου αἱ μᾶλλον ἀπόκρυφοι ἐρωτοληψίαι κατεμανθάνοντο, καὶ οὐδὲν ἠκούετο ἄλλο εἰς τὴν πόλιν, ἢ τὰ συμβάντα τῶν εὐτυχούντων ἐραστῶν καὶ αἱ συμφοραὶ τῶν δυστυχούντων συζύγων. Ἐπὶ τέλους ὁ ἐν Ἀκράγαντι ναὸς ἐγένετο ὡς τὸ ἀνάκτορον τῆς ἀληθείας, καὶ ἴσως οὐδεμία καλὴ οἰκογένεια ἤθελε διαμείνει εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ἐὰν τυχαίως δὲν ἀνεκαλύπτετο ἡ τοῦ ἀρχιτέκτονος πονηρία. Ἐν τῷ ἅμα τότε μετετοπίσθησαν τὰ ἐξομολογητήρια, καὶ τὸ πᾶν ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν συνήθη τάξιν.

Φαινόμενον ἄλλου εἴδους συμβαίνει ἐν τῷ πύργῳ τῆς Σιμωνίτης, πλησίον τῶν Μεδιολάνων. Αἱ ἐλάχισται ὀργάνου τινὸς προσηχήσεις ἀποτελοῦσιν ἐν αὐτῷ τὴν πολύφθογγον ἁρμονίαν μουσικῆς συμφωνίας· ἡ δὲ ἠχὼ αὕτη προέρχεται ἐκ δύο μεγάλων πτερύγων τῆς οἰκοδομῆς, κειμένων τῆς μιᾶς ἀπέναντι τῆς ἄλλης, καὶ τῶν ὁποίων αἱ ἀναλογίαι εἰσὶ τοσούτῳ καλῶς κατεσκευασμέναι, ὥστε ἀποπέμπουσι τοὺς ἤχους ὡς δύο τινὰ κάτοπτρα πολλαπλασιάζουσι μίαν ᾠδήν.

Εἰς τοιαύτην τινὰ αἰτίαν, καὶ ἰδίως εἰς τὴν τῆς συστολῆς καὶ διαστολῆς τοῦ ἀέρος, ἀποδοτέον τὸ φαινόμενον τοῦ περιφήμου ἀνδριάντος τοῦ Μέμνονος, ὅστις, κατὰ τὸν Πλίνιον, Φιλόστρατον καὶ Στράβωνα, ἐξέφερεν ἤχους ἁρμονικοὺς περὶ τὴν ἀνατολὴν τῆς αὐγῆς. Οἱ Αἰγύπτιοι ἔστησαν τὸν ἀνδριάντα τοῦτον ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ Βήλου, πλησίον τοῦ τεμένους τοῦ θεοῦ Ἄπιος· ὅπερ δὲ ἐξαίσιον ἦν ὅτι, τὴν μὲν πρωΐαν προσβαλλόμενος ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, ἐξέπεμπεν ἦχον μελῳδικὸν, τὴν δὲ ἑσπέραν, θλιβερὸν καὶ πενθήρη, ὡς εἰ ἐπεπόθει τὴν παρουσίαν τοῦ φωτός. Πρέπει ἤδη νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου τούτου ὡς ἑξῆς: Ὑποθέσωμεν ἀνδριάντα τινὰ ἐκ μετάλλου, ἐμπεριέχοντα ὄγκον ἀέρος, τὸν ὁποῖον αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες θερμαίνουσι καὶ διαστέλλουσιν. Ἐάν τις θέσῃ εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀνδριάντος τούτου γλωσσίδα αὐλοῦ ἢ βαρυαύλου, ὁ διαστελλόμενος ἀὴρ διαφεύγει ἐκ τῆς εἰσόδου ταύτης, καὶ ὁ ἀνδριὰς ἐκφέρει ἤχους σαφεῖς καὶ εὐφροσύνους. Ἐν τούτοις, ὅταν ὁ ἥλιος δύῃ καὶ ὁ ἀνδριὰς ψυχραίνηται, εἰσερχόμενος ὁ ἀὴρ εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, παράγει θόρυβον κωφὸν καὶ γοερόν. Τοῦ ἀποτελέσματος ὄντος τὴν μὲν πρωΐαν ἐξωτερικοῦ τὴν δὲ ἑσπέραν ἐσωτερικοῦ, ἡ διαφορὰ τῶν ἤχων ἐξηγεῖται φυσικῶς.

Ἡ συμπίεσις τοῦ ἀέρος παρήγαγε πειράματα πολλοῦ λόγου ἄξια, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις τὰ τῶν ἀνεμοκρότων ὅπλων· ὀλίγος ἀὴρ, πιεζόμενος ἐντὸς σωλῆνος, ἐκσφενδονίζει ἀλληλοδιαδόχως δώδεκα σφαίρας εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα βημάτων. Εἰς τὴν συμπύκνωσιν τοῦ ἀέρος ἀποδοτέον καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου ἀναφερόμενον ἑξῆς γεγονός· Ἐπὶ Κοϊντίου Φλαμινίου, κυβερνῶντος τὴν Ἑλλάδα ἐπ' ὀνόματι τῆς Ῥώμης, τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων διακηρυχθείσης, ἡ δύναμις τῶν ἀλαλαγμῶν καὶ τῶν κραυγῶν ἔῤῥιψε νεκροὺς κατὰ γῆς πολλοὺς κόρακας, τυχαίως τότε διαβαίνοντας ἄνωθεν τῆς συνελεύσεως τοῦ λαοῦ.

Ὁ μηχανισμὸς τῶν ἀντλιῶν ἡμῶν ἐπίσης βασίζεται ἐπὶ τῆς βαρύτητος τοῦ ἀέρος. Βυθίζομεν σωλῆνα ἐντὸς πηγῆς ὕδατος, τοῦ σωλῆνος δὲ τούτου ἐκκενοῦμεν τὸν ἀέρα· πάραυτα τὸ ὕδωρ, ὠθούμενον εἰς τὸ κενὸν τοῦτο διὰ τοῦ βάρους τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος, ἀνέρχεται ἐκ τοῦ βάθους τῆς πηγῆς καὶ ἐκρέει. Ὅθεν, ἐπιβαρύνοντες τὸν ἀέρα ἐπὶ μεγάλου ποσοῦ ὕδατος, παράγομεν ἀντλίαν τινά. Ἰδοὺ λοιπὸν πῶς ὁ ἀὴρ ἐγένετο ὑπηρέτης τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ λαμπρότερα τῆς φύσεως θεάματα προέρχονται ἐκ τοῦ ἀέρος. Ἐν αὐτῷ γίνονται τὰ νέφη, ἐν αὐτῷ καὶ ὁ κεραυνὸς ἀνάπτεται, καὶ ἡ αὐγὴ ἐκτελεῖ τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον αὐτῆς. Ὁ ἀὴρ ἐστὶν ὁ ἀγρὸς τῶν καταιγίδων, τῶν ὑετῶν καὶ τῶν παγετῶν· πρὸς δὲ, τῆς δρόσου καὶ τοῦ ῥωτός. Αἱ βροχαὶ πίπτουσιν, αἱ δρόσοι ἐπιτίθενται καὶ οἱ ποταμοὶ φέρονται εἰς τὰς πηγὰς αὐτῶν ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων. Ἅπασα σχεδὸν ἡ τάξις τῆς οἰκουμένης προέρχεται ἐκ τοῦ ἀοράτου τούτου ῥευστοῦ, τὸ ὁποῖον περικυκλοῖ τὴν σφαῖραν καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸν οὐρανόν. Ἄνευ τοῦ ἀέρος, οἱ ἀγροὶ ἤθελον διατελεῖ τεθλιμμένοι καὶ ἀκίνητοι. Ὁ ἀὴρ τοὺς ζωογονεῖ, τοὺς ὡραΐζει καὶ τοὺς γονιμοποιεῖ, καὶ ὁτὲ μὲν, ὡς ζέφυρος ἐλαφρὸς, παίζει ἐπὶ τῆς χλόης, θωπεύει τὰ ἄνθη καὶ στενάζει εἰς τὰ ἄλση· ποτὲ δὲ, ὡς ἄνεμος ὁρμητικὸς, πολεμᾷ εἰς τὸν οὐρανὸν, διασείει τὴν κορυφὴν τῶν δασῶν καὶ ἀναμιγνύει τὴν φοβερὰν φωνὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν πάταγον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰς κραυγὰς τῶν πτηνῶν.

Τὰ μεγαλήτερα τέλος πάντων φαινόμενα ἐπιτελοῦνται διὰ τοῦ ἀδιοράτου τούτου ἐπιμελητοῦ. Ὁ ἀὴρ, πηγὴ αἰωνία τῆς ζωῆς τῶν ὄντων, ἐμψυχοῦται ἐν τῷ στόματι ἡμῶν ἵνα ἐναρθρώσῃ τὰς διανοίας, καὶ αἱ ἁρμονικαὶ κυματώσεις αὐτοῦ ἐπιφέρουσι προσέτι πηγὴν ἡδυπαθειῶν. Ἄνευ τούτου, τὸ πᾶν ἤθελεν εἶσθαι σιγή· ἄνευ τούτου καὶ τὸ φῶς αὐτὸ δὲν ἠδύνατο ποτὲ νὰ διασκεδάσῃ τὰ σκότη. Ὀλίγου μόνον ἀέρος ἐχρειάσθη ὁ Δημιουργὸς ἵνα ποιήσῃ τὴν αὐγὴν καὶ τοὺς ἤχους· οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ οὐρανὸς παραλαμβάνει παρὰ τῆς ἀτμοσφαίρας ἅπασαν τὴν καλλονὴν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτοῦ. Ἐὰν αὐτὸ τὸ ἄϋλον ῥευστὸν δὲν περιεκύκλου τὴν γῆν, ὁ λαμπρὸς ἀστὴρ τῆς ἡμέρας, λυπηρὸς καὶ πένθιμος, ἤθελεν ὁμοιάζει πρὸς τὰ ἀπαίσια ἐκεῖνα πυρὰ, τὰ καίοντα ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους τῆς νυκτὸς, φῶς ῥικαλέον ἤθελεν ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ τὰ βλέμματα ἡμῶν ἤθελον βυθίζεσθαι μόνον εἰς τὰς ἀβύσσους τοῦ ὁρατοῦ σκότους, οἷον περιγράφει αὐτὸ ὁ Μίλτων. Πλὴν ἡ ἀτμοσφαῖρα, ἀνταναπλῶσα τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, φωτίζει τὴν σφαῖραν σύμπασαν, καὶ παρέχει τὸ λαμπρὸν

θέαμα τῆς περικλεοῦς οἰκουμένης· συγχρόνως δὲ ἀπειρία κόσμων, ἐξαφανιζομένων διὰ τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας, ἐξακολουθοῦσιν ἐν τῷ οὐρανῷ τὴν σιγηλὴν πορείαν αὐτῶν.

Ἄνευ λοιπὸν τῶν ἠχητικῶν τοῦ ἀέρος δονήσεων, σιγὴ αἰωνία ἤθελεν ἐπικρατεῖ ἐν τῇ φύσει, καὶ ἐὰν δὲν περιεστοιχιζόμεθα ἐκ τῶν κυμάτων τῆς ἀτμοσφαίρας, ἡ διάνοια διέμενεν ἄχρηστος. Οἷα ἔξοχος ἁρμονία μεταξὺ τοῦ ἀέρος, τοῦ ὠτὸς, τοῦ βλέμματος καὶ τῆς ψυχῆς! μεταξὺ ἑνὸς ῥευστοῦ ἀοράτου καὶ τῶν ἀναγκῶν ἑνὸς ἀσθενοῦς πλάσματος, θαυμασίου μόνον δι' ὃν ἔχει θαυμάσιον νοῦν!

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΚΙΝΑΣ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. ΜΓ'.)

Δ'. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Κατὰ τὸν Ῥεμουζάτ, τὸ βασίλειον ὅλον τῆς Κίνας, ἔχον 525 λευγῶν μῆκος ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, 600 δὲ ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, καταρδεύεται ὑπὸ δύο μεγάλων ποταμῶν, τοῦ Κιάγκ καὶ τοῦ Κιτρίνου, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος ἔχει 7 λευγῶν πλάτος εἰς τὰς ἐκβολάς του. Κατατεμνομένη δὲ ὑπὸ πολυπληθῶν διωρύγων, δι' ὧν εὐκολύνεται ἡ συγκοινωνία, περιλαμβάνει ἡ χώρα διάφορα καὶ ποικίλα κλίματα ἀπὸ τοῦ ψύχους τῆς Σιβηρίας μέχρι τοῦ καύσωνος τῆς Ἰνδίας, καὶ ἐνταὐτῷ τρέφει ζῶα καὶ φυτὰ εἰς διαφόρους θερμοκρασίας εὐδοκιμοῦντα. Ἡ Κίνα ἐμπορεύεται, διὰ μὲν τῆς πόλεως εἴτε ἐπαρχίας Κιάκτα, μετὰ τῆς Ῥωσσίας, διὰ δὲ τῆς παραλίου Καντῶνος, μετὰ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Τὸ πάλαι τὰ πλοῖα αὐτῆς ἔφθασαν μέχρι τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς Αἰγύπτου, εἰς δὲ τοὺς Ῥωμαίους ἐγνωρίσθη διὰ τῆς μετάξης (Σηρικοῦ νήματος). Τέλος ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς φέρεται εἰς 333,000,000.

Ἡ θρησκεία τῶν λογίων, κατὰ τὸν Κουνφούκιον, προσβεύει ἕνα μόνον Θεόν· ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ οἱ ἄρχοντες τιμῶσιν ἔτι καὶ τοὺς ἀστέρας, καὶ τὰ ὄρη, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν γονέων καὶ τῶν σορῶν.

Ἄλλη θρησκεία, ἡ τοῦ Λάο-Τσεοὺ, ἀκμάσαντος κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ Κουνφουκίου καὶ τοῦ Σωκράτους, φαίνεται κρᾶμα δεισιδαιμονιῶν, μαγείας, θαυμάτων καὶ ἀγυρτειῶν, ἀνάλογον μὲ τὸν Νεοπλατωνισμὸν διεφθαρμένον.

Τρίτη δὲ θρησκεία εἰσήχθη ἐκ τῆς Ἰνδίας ἡ τοῦ Βούδδα, ἐπικρατοῦσα αὐτόθι ἀπὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν, πρεσβευομένη δὲ ὑπὸ τριακοσίων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων.

Αἱ ἐπαρχίαι διοικοῦνται ὑπὸ διαφόρων μεγιστάνων ἀνεξαρτήτων, συνεννοουμένων μετὰ τῆς Αὐλῆς ἀμέσως, ὅταν δὲν συμφωνῶσι κατά τι. Δύο συνήθως ἐπαρχίαι ὑποτελοῦσιν εἰς ἕνα ἡγεμόνα εἴτε ἀντιβασιλέα, ἑκάστη δὲ αὐτῶν ἔχει ἔπαρχον ἰδιαίτερον, ἕνα ἔφορον τῶν γραμμάτων, ἕνα ἐπιμελητὴν τῶν δημοσίων χρημάτων, ἕνα ποινικὸν δικαστὴν καὶ δύο ἐφόρους, τὸν μὲν τῶν ἁλυκῶν τὸν δὲ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀποθηκῶν· ἕκαστον δὲ τῆς ἐπαρχίας μέρος ἔχει κατωτέρους διοικητὰς καὶ δικαστάς. Οἱ ὑπάλληλοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκ τριῶν ὀνομάτων, προτεινομένων παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων συμβουλίου· διότι, ὡς εἴρηται, ὑπουργοὶ δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Κίναν, ἀλλὰ συμβούλια εἰδικὰ διέπουσι τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ὑπηρεσίας, οἷον τὰ στρατιωτικὰ, τὰ ναυτικὰ, κτλ. Ἐκ τούτων τὸ τῆς δικαιοσύνης λέγεται συμβούλιον τῶν ποινῶν καὶ τῶν κολάσεων· διότι βάσανος καὶ δικαιοσύνη συνωνυμοῦσι σχεδὸν εἰς τὴν χώραν ταύτην, ὅπου ἡ ἰδέα τῆς Κυβερνήσεως παριστάνεται διὰ τοῦ συμβόλου τῆς ῥάβδου. Τὸ δὲ συμβούλιον τὸ ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων ἐφορεύει πάντα τὰ λοιπὰ, καὶ συγκεντρόνει εἰς ἓν τὰς δυνάμεις των.

Ἐκδίδεται κατ' ἔτος αὐτοκρατορικὸν μηνολόγιον, περιέχον τοὺς κλάδους τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ τοὺς ταύτην διευθύνοντας· ὁμοίως δὲ καὶ ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀναγγέλλουσα τὰ γενόμενα. Ἐκτὸς τῆς πολιτικῆς, καθ' ὅλα τὰ ἄλλα ἡ ἐλευθεροτυπία ὑπάρχει ἀπόλυτος· ἀλλ' ὅταν ὁ γράφων εἰς τὸν τύπον δὲν τιμήσῃ τὸ γράμμα, διὰ τοῦ ὁποίου σημειοῦται τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος, ἀναβιβάζων αὐτὸ ἔξω τῆς γραμμῆς (τοῦ στίχου) εἰς τὴν κορυφὴν τῆς σελίδος, καὶ προστιθεὶς τιμητικόν τι ἐπίθετον, κινδυνεύει νὰ κατατμηθῇ μεληδὸν, καθὼς καὶ ἡ γενεὰ αὐτοῦ ὅλη!

Ἐπιπόλαιοι γεωγράφοι καὶ ἱστορικοὶ ἔφερον πάντοτε ἐκ τῶν ὑπερβορείων τόπων τὰ σμήνη τῶν βαρβάρων, τὰ ὁποῖα εἰσέβαλον εἰς τὴν Εὐρώπην μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς δυναστείας καὶ καθεξῆς, ὡς ἂν ἦσαν οὗτοι ἱκανῶς εὐρύχωροι, ὥστε νὰ γεννήσωσι καὶ νὰ θρέψωσι τόσους λαούς· ἤδη ὅμως ὑπάρχει ἀποδεδειγμένον ὅτι πάντες σχεδὸν οὗτοι ἐξωρμήθησαν κυρίως ἀπὸ τὴν Ἀσίαν.

Ἀλλ' ἡ Ἀσία ὅλη εὑρίσκετο εἰς βαθὺ βυθισμένη σκότος, μόνη δὲ ἡ Κίνα κεῖται ὡς φάρος περὶ τὰς ἐσχατιὰς αὐτῆς ὑψωμένος. Εἰς τὰ χρονικὰ δὲ τῆς Κίνας εὑρίσκομεν τὴν ἱστορίαν καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, μάλιστα δὲ τῶν ἀπειραρίθμων Ταρτάρων καὶ διαφόρων ἄλλων βαρβάρων, οἵτινες ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Ἀσίας ἐξῆλθον διὰ νὰ καταπλημμυρήσωσι τὴν Εὐρώπην. Οἱ Οὖνοι ἐπηπείλουν καὶ αὐτὴν τὴν Κίναν, πρὶν ἐπιπέσωσι κατὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους· διάφοροι δὲ Κινέζοι σοφοὶ ἔδειξαν εἰς τὸν Ῥεμουζὰτ καὶ Κλαπρὸθ ὅτι καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη, οἷον Γέται καὶ Ἀλανοὶ καὶ Ἄσιοι, ἐρείπια τῶν Γοτθικῶν ὁρδῶν, ὑπελείφθησαν τῇδε κἀκεῖσε εἰς τὰ ὑψηλὰ τῆς Ἀσίας μέρη ὡς τέλματά τινα, τὰ ὁποῖα μένουσιν εἰς τὰς κορυφὰς ἀφοῦ ἀποσυρθῇ ἡ πλημμύρα.

Διὰ τοῦτο ὁ Ῥεμουζὰτ ἐνησχολήθη ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἔρευναν τῶν Ἀσιανῶν ἐθνῶν, διαγράφων εἰς ὑπόμνημα ἰδιαίτερον τὴν ἔκτασιν τοῦ Κινεζικοῦ βασιλείου ἀπὸ τῆς Α' πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδος μέχρι τοῦδε· ἐπειδὴ πολλάκις καὶ πολλαχῶς τὰ ὅρια ταύτης μετεκινήθησαν, ποτὲ μὲν μέχρι τῆς Σογδιανῆς καὶ τοῦ Ὄξου, ἢ καὶ τῆς Ἀρμενίας, ὅπου ἔπεμψε μετανάστας, ποτὲ δὲ εἰς τὰ ἐνδότερα.

Κατὰ τὸν Ῥεμουζάτ, 87 ἔτη σχεδὸν πρ. Χρ. ἡ δυναστεία τοῦ Χὰν (αὐτοκράτορος τῶν Κινέζων) ἐκοινώνει μετὰ τῶν περὶ τὸν Ὄξον τόπων, ζητοῦσα ἐκεῖθεν συμμαχίαν τινὰ κατὰ τῶν ἐπαπειλούντων ὁσημέραι τὴν ἐπικράτειάν του Οὔνων. Ἑκατὸν δὲ ἔτη μετὰ Χριστὸν στρατιὰ Κινέζων κατέβη μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Κασπίας θαλάσσης, καὶ παρ' ὀλίγον εἰσέβαλεν εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος. Ὁ τότε δὲ περίπου αὐτοκράτωρ αὐτῆς, Ἀν-Θοὺν παρὰ τῶν Κινέζων καλούμενος (ἴσως τις ἐκ τῶν Ἀντωνίνων), ἔπεμψε καὶ

πρεσβείαν διὰ τοῦ Τογκὶν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, υἱὸν τοῦ οὐρανοῦ λεγόμενον· ὥστε μικραί τινες καὶ μακρυναὶ σχέσεις ὑπῆρξαν βεβαίως μεταξὺ τῶν δύο τούτων μεγάλων ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα ἦσαν κύρια τῶν πλείστων ἄλλων, συναπηντήθησαν δὲ πρὸς ὀλίγον καὶ εἰς τὰ μεθόριά των, ἴσως μάλιστα καὶ ἐκινδύνευσαν νὰ συγκρουσθῶσιν ἀνεπαισθήτως, καθὼς ἐγγίζονται δύο γίγαντες διαβαίνοντες διὰ νυκτὸς πλησίον ἀλλήλων.

Ἀλλ' ἡ Κίνα ἐξετάθη πρὸς δυσμὰς διαφερόντως κατὰ τὸν Ζ' καὶ Ι' αἰῶνα· διότι τότε συμπεριέλαβεν εἰς τῆς ἐπικρατείας της τὸν εὐρύχωρον περίβολον καὶ βασίλεια ὁλόκληρα, καθὼς τὴν Βοχαρίαν, τὴν Κασιμίρην καὶ τὴν Σαμαρκάνδαν· οἱ δὲ μεταξὺ Κασπίας καὶ Ὄξου νομάδες λαοὶ ἀνεγνωρίσθησαν κατ' ὄνομα τοὐλάχιστον καὶ πρὸς καιρόν τινα μόνον ὑποτελεῖς. Ἀλλὰ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ τελευταίου τῶν Σασανιδῶν βασιλέων τῆς Περσίας εἰς τὴν Κίναν εὗρεν ἄσυλον, φεύγων τὴν πορθητικὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰσλαμισμοῦ θριαμβεύοντος.

Μετὰ ταῦτα ὅμως ὑπέστη καὶ ἡ Κίνα τὰς περιπετείας τῆς τύχης, καὶ εἰς πολλὰ μάλιστα ὑπὸ τῶν ὑπερβορείων ἐθνῶν διεμελίσθη βασίλεια, οἷον τὸ Κιτὰν, Ταγγουτὲν κτλ. ἕως οὗ ἐκυριεύθη παντελῶς ὑπὸ τῶν Μογγόλων. Ἀλλ' οὗτοι μεγαλυνθέντες ἐξέτεινον πάλιν πρὸς δυσμὰς τὴν δύναμιν καὶ τὸ ὄνομα τῆς Κίνας, διότι κατήντησαν μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Σιλεσίας. Ἔγγονος δέ τις τοῦ Γκεγγὶς Χὰν ὠνομάσθη νικητὴς τῶν Φράγκων, ἐνῷ ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἦτο ὑποτελὴς τοῦ μεγάλου Χάνου τῆς Ταρταρίας, αὐτοκράτορος δὲ τῆς Κίνας.

Τότε ἐκ νέου οἱ βάρβαροι εἰσέβαλον ἐκ τοῦ κέντρου τῆς Ἀσίας εἰς τὰ βόρεια τῆς Εὐρώπης, τὴν δὲ Κίναν διεμερίσθησαν τοῦ Γκεγγὶς Χὰν οἱ ἀπόγονοι ἐπὶ τῆς δυναστείας τοῦ Μίγγ. Ἐγνωρίσθη ὅμως πλειότερον ἡ χώρα αὕτη ὑπὸ τῶν ἄλλων λαῶν, καὶ βαθμηδὸν πάλιν ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς κρατούσης νῦν δυναστείας τῶν Μαντσοὺ, ὥστε πλῆθος ὀχυρωμάτων, φρουρίων καὶ στρατιωτικῶν σταθμῶν κατέχει τὴν ἐπικράτειαν ὅλην ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν ἐσχατιῶν ἕως ἐπέκεινα τῆς Κασγὰρ, κειμένης ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν Πεκίνου καὶ Βιέννης!

Ὁ Κλαπρὸθ καὶ ὁ Ῥεμουζὰτ ἐπόνησαν πολὺ καταγινόμενοι νὰ διευκρινήσωσι τὴν ἱστορίαν τῶν Ταρτάρων, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὡς ἀξίων δῆθεν υἱῶν τοῦ Ταρτάρου, κατεπτόησε πάντοτε τὴν Εὐρώπην.

Τὸ φοβερὸν τοῦτο ἔθνος διαιρεῖται εἰς πέντε κυρίως μεγάλας φυλὰς, τοὺς Τογγούσους, τοὺς Μογγόλους, τοὺς Μάντσους, τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς Θουβέτας.

Ἐκ τούτων οἱ ἀνατολικώτατοι πάντων Τογγοῦσοι κατοικοῦσι πολλὰς ἑκατοντάδας τετραγωνικῶν λευγῶν, καὶ πολλάκις κατέστησαν τῆς Κίνας κύριοι· διότι ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἤδη αἰῶνος κατέλαβον τὰ βόρεια αὐτῆς, ἀνηγόρευσαν δὲ αὐτοκράτορα τὸν ἡγεμόνα των (Χὰν), ἀπαιτοῦντες καὶ τῶν ἄλλων Ταρταρικῶν φυλῶν τὴν ὑποταγήν. Τογγοῦσος αὐτοκράτωρ ἐκ τῆς δυναστείας τοῦ Κὶν ἐζήτησε φόρον κατὰ τὸ 1840 παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν Μογγόλων, κελεύων αὐτὸν νὰ ἀκούσῃ γονυπετῶν τὰς προσταγὰς τοῦ κυριάρχου του· ἀλλ' ἐκεῖνος, στραφεὶς πρὸς νότον, ἔπτυσεν εἰς τὸν ἀέρα καὶ εἶπεν: «Ὁ πέμψας σε λέγεται υἱὸς τοῦ ἡλίου, ἀλλ' οὔτε ἄνθρωπος ὑπάρχει!»

Μετ' ὀλίγον τῳόντι ὁ Γκεγγὶς Χὰν, καταστρέψας τοὺς Τογγούσους, ἀνήγειρε τὴν δύναμιν τῶν Μογγόλων. Οἱ Τογγοῦσοι ὅμως ἀνέλαβον κατά τινα τρόπον ὕστερον· διότι οἱ νῦν βασιλεύοντες τῆς Κίνας Μαντσοὺ ἐξ ἐκείνων γενεαλογοῦνται.

Ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει ποτὲ λαὸν τοσοῦτον ἐκταθέντα διὰ τῶν πολέμων, ὅσον οἱ Μογγόλοι· ἐπειδὴ, ὁρμηθέντες ἐκ τῆς λίμνης Βαϊκὰλ, ηὐξήθησαν ὡς ὄγκος μέγας χιόνος ἐκ τῶν ὀρέων καταφερόμενος, καὶ νέους πάντοτε λαοὺς προσλαμβάνοντες καθ' ὁδὸν, ὑπέταξαν τὴν Κίναν, τὴν Κοχιγκίνην, τὴν Ἰαπωνίαν, τὴν Ἰάβαν, τὴν Περσίαν, τὰς πρὸς τὸν Καύκασον χώρας, τὴν Ῥωσσίαν, τῆς ὁποίας ἡ ὑποτέλεια διήρκεσε μέχρι τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος, καὶ τὴν Πολωνίαν, ὅπου οἱ Τάρταροι, νικήσαντες κατὰ τὴν μάχην τοῦ Λίγνετς, ἐγέμισαν ἐννέα σάκκους μεγάλους ἀπὸ κομμένα αὐτία.

Οἱ υἱοὶ καὶ στρατηγοὶ τοῦ βαρβάρου τούτου Ἀλεξάνδρου ἐχρημάτισαν καὶ αὐτοὶ ἄλλοι Ἀλέξανδροι· ἡ δὲ ἐπιδρομὴ αὐτοῦ ἦτο καταστρεπτικὴ, ὡς ἡ τοῦ Ἀττίλα. Καὶ ὁ μὲν Μακεδὼν ἔκτισε τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὁ δὲ Τάρταρος ἔκαυσε τὴν Σαμαρκάνδαν καὶ Βοχαρίαν, ἠφάνισε τὸν πολιτισμὸν τῆς Περσίας καὶ Κίνας, ἐπηπείλει δὲ καὶ τὸν τῆς Εὐρώπης ὅλης.

Ἡ καταγωγὴ τῶν Μογγόλων μένει εἰσέτι σκοτεινὴ· διότι καὶ ἡ ἐκδοθεῖσα παρά τινος ἡγεμόνος αὐτῶν ἱστορία περιέχει τοσαύτας ἱερολογίας τοῦ Βουδδιστικοῦ δόγματος, τὸ ὁποῖον ἐπρέσβευον, ὥστε ἀναβιβάζει τὴν γενεὰν τοῦ Γκεγγὶς Χὰν μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου. Οὕτως ἐμφυλίζουσι καὶ οἱ παλαιοὶ χρονογράφοι εἰς κενοδόξους ἀλλὰ ψευδεῖς ἥρωας τὴν γενεαλογίαν τῶν νεωτέρων ἐθνῶν, τοὺς Φράγκους π. χ. εἰς τὸν Ἕκτορα, καὶ τοὺς Βρεταννοὺς εἰς τὸν Βροῦτον.

Οἱ Τοῦρκοι διέπρεψαν πολὺ ἐπὶ τῶν Ταρταρικῶν κατακτήσεων. Πολλὰ αὐτῶν πλήθη ἠκολούθουν τὴν στρατιὰν τοῦ Γκεγγὶς Χὰν, ἔπειτα δὲ ἐλεηλάτησαν καὶ ἐπόρθησαν πολλὰς χώρας πρὸς ἴδιον αὐτῶν ὄφελος· ἐκ δὲ τῶν κατορθωμάτων τούτων τὸ τελευταῖον καὶ περιφημότατον ὑπῆρξεν ἡ καταστροφὴ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ ἡ ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ δόξα τῆς κατακτήσεως ταύτης ἠμαύρωσε τὰς ἄλλας φυλὰς τῶν Τούρκων, ὅθεν ὡς τοιοῦτοι ἐπεκράτησε τοῦ λοιποῦ νὰ θεωρῶνται μόνον οἱ Ὀθωμανοί· ἀλλὰ κυρίως ἡ φυλὴ αὕτη κατεῖχε μεγάλην χώραν, ἔνθεν μὲν μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τῆς λίμνης Βαϊκὰλ, ἔνθεν δὲ μεταξὺ τῶν Σαμογέδων καὶ τῶν Ἰνδῶν.

Οἱ Θουβέται ἔμειναν περιωρισμένοι εἰς τὴν πατρίδα των καὶ ἥσυχοι μέχρι τοῦ Θ' αἰῶνος, ὅτε ἐξῆλθον ὡς πορθηταὶ μέχρι τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου.

Συμβεβηκὸς περίεργον, ἀλλ' οὐχὶ τοσοῦτον γνωστὸν, ἐστὶν ὅτι, τῆς Εὐρώπης ἤδη βεβαρημένης ἀπὸ τοὺς σταυροφορικοὺς πολέμους, ὁ ἔγγονος τοῦ Γκεγγὶς Χὰν ἀνταπεκρίνετο διπλωματικῶς μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου τοῦ Ὡραίου, καὶ πρεσβείαν ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὑποσχόμενος τὴν βοήθειάν του, μάλιστα δὲ δύναμιν ἱππικοῦ, πρὸς ἀνάκτησιν τῶν ἁγίων τῆς Ἱερουσαλὴμ τόπων. Τὰ ἔγγραφα πάντα τοῦ Ταρτάρου ἡγεμόνος, διατηρούμενα εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Γαλλικῆς μοναρχίας, ἀνεγνώσθησαν παρὰ τοῦ Ῥεμουζάτ.

Ἡ ἐπιμιξία τῶν Ταρτάρων καὶ τῶν Εὐρωπαίων ηὔξησε

κατὰ διαφόους καιρούς· διότι πολλοὶ μοναχοὶ Ἰταλοὶ, Γάλλοι, Βέλγοι ἐπέμφθησαν ὡς πρέσβεις πρὸς τὸν μέγαν Χάν. Διάσημοι δὲ πάλιν Μογγόλοι ἦλθον εἰς τὴν Ῥώμην, Βαρκελώνην, Βαλεντίαν, Λούγδουνον, Παρισίους, Λονδίνον καὶ Νόρθαμπτον. Φραγκισκάνος δέ τις Νεαπολίτης ἐχρημάτισεν Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Πεκίνου, ὁ δὲ διάδοχός του ἐδίδαξεν ὡς καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐν Παρισίοις. Ἀλλὰ πόσοι ἄλλοι ἄραγε, ἥττον γνωστοὶ, ἀπεπλανήθησαν εἰς τὰς ἐσχατιὰς τῆς Ἀσίας ὡς αἰχμάλωτοι, ἢ ὡς φιλοκερδεῖς, ἢ ὡς ἀγύρται καὶ τυχοδιῶκται! Οὕτως Ἄγγλός τις, ἐξορισθεὶς τῆς πατρίδος του διὰ κακουργήματα, ἐπέμφθη παρὰ τῶν Ταρτάρων πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Οὐγγαρίας· ὑποδηματοποιὸς δέ τις Φλαμανδὸς συνήντησεν εἰς τὴν Ταρταρίαν Οὔγγραν γυναῖκα, Παγκέταν τοὔνομα, ἀπαχθεῖσαν αἰχμάλωτον· ἔπειτα χρυσοχόον τινὰ Παρισινὸν καὶ νέον ἄλλον ἐκ τοῦ Ῥοθομάγου (Rouen), παρευρεθέντας εἰς τὴν ἅλωσιν τῶν Βελγράδων. Ἐκτὸς δὲ τούτων εἶδε καὶ Ῥώσσους καὶ Οὔγγρους καὶ Φλαμανδούς. Τάταρός τις ἐπώλει περικεφαλαίας εἰς τὰ στρατόπεδα τοῦ Ὡραίου Φιλίππου· πολλοὶ ἔμποροι τέλος ἐκ Βρεσλαβίας, Πολωνίας, Αὐστρίας, ἀπῆλθον εἰς τὴν Ταρταρίαν. Οὕτω δὲ ἀπεπλανήθη καὶ ὁ Μαρκόπωλος, αἱ δὲ θαυμάσιοι αὐτοῦ καὶ ἐκστατικαὶ διηγήσεις, ἐπιστρέψαντος, ἐκίνησαν μετά τινα ἔτη τὴν περιέργειαν τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου· διότι, ἀναζητῶν οὗτος συντομωτέραν ὁδὸν, φέρουσαν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ὅθεν ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς τῆς Βενετίας, ἀνεῦρεν ἀνελπίστως νέον κόσμον, τὴν Ἀμερικήν.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ.

Γαλιλαῖος Γαλιλαίου, ὁ δημιουργὸς, οὕτως εἰπεῖν, τῆς νεωτέρας φυσικῆς, ὁ καταλύσας μετὰ τοῦ συγχρόνου του Βάκωνος τὸ κράτος τῆς περιπατητικῆς σχολῆς καὶ ἀναμορφώσας τὴν φυσικὴν ἐπιστήμην διὰ τῶν θαυμαστῶν του ἀνακαλύψεων, ἐγεννήθη ἐν Πίσῃ τῇ 15 Φεβρουαρίου 1564 ἐκ πατρὸς ἐπισήμου κατά τε τὸ γένος καὶ κατὰ τὴν παιδείαν, παρὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἐμυήθη τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας, εἰς τὰς ὁποίας καὶ θαυμασίως ἐπέδωκεν. Ἐξ αὐτῆς τῆς παιδικῆς ἡλικίας του ἀνέδειξε μεγάλην καὶ σταθερὰν κλίσιν πρὸς τὴν μηχανικὴν, καὶ ἔκτακτον παρατηρητικὸν πνεῦμα. Ἐννεακαιδεκαετὴς ἔτι τὴν ἡλικίαν ἐπενόησε τὴν τοῦ ἐκκρεμοῦς θεωρίαν, ἀφορμηθεὶς ἐκ τῶν δονήσεων λυχνίας κρεμαμένης ἀπὸ τῆς ὀροφῆς ναοῦ, βραδύτερον δὲ ἐφήρμοσε τοῦτο εἰς τὴν καταμέτρησιν τοῦ χρόνου καὶ εἰς κατασκευὴν ὡρολογίων. Ὑστερώτερον πάλιν, μαθὼν παρὰ ἀντλιοποιῶν ὅτι τὸ ὕδωρ δὲν ὑψοῦτο ἐν τῇ ἀντλίᾳ πλέον τῶν 32 ποδῶν, κατενόησεν ἐκ τούτου τὸ ἐσφαλμένον τῆς τότε ἐπικρατούσης προλήψεως, ὅτι δῆθεν ἡ φύσις ἀποστρέφεται τὸ κενὸν, καὶ διέχυσε διὰ τούτου μέγα φῶς εἰς τὴν φυσικήν. Μετὰ τοῦτο, διὰ πειραμάτων γενομένων ἀπὸ τοῦ κωδωνοστασίου τῆς μητροπόλεως καὶ ἐνώπιον πλήθους θεατῶν, ἀπέδειξεν ὅτι τὸ βάρος οὐδαμῶς ἐπιταχύνει τὴν φορὰν τῶν πιπτόντων σωμάτων, ἀνεκάλυψε τοὺς νόμους τῆς ταχυνομένης κινήσεως, καὶ ἀπέδειξεν ὅτι τὸ τοπικὸν διάστημα, τὸ ὁποῖον σῶμά τι πίπτον διανύει κατ' ἴσα διαστήματα χρόνου, αὐξάνει ὡς οἱ περιττοὶ ἀριθμοί. — Εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ὢν διωρίσθη καθηγητὴς τῶν μαθηματικῶν ἐν Πίσῃ. Μετὰ δύο ἢ τρία ὅμως ἔτη ἠναγκάσθη χάριν τῆς ἡσυχίας του νὰ παραιτηθῇ τῆς καθηγεσίας, ἕνεκα τῆς διεγερθείσης κατ' αὐτοῦ καταφορᾶς ὑπὸ τῶν ζηλωτῶν ὀπαδῶν τῆς παλαιᾶς φιλοσοφίας, τῆς ὁποίας τὰς ἐλλείψεις καὶ πλάνας κατεδείκνυε διὰ συγγραφῶν τε καὶ πειραμάτων. Ἀμέσως ὅμως σχεδὸν διωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἐνετικῆς Γερουσίας καθηγητὴς τῶν αὐτῶν ἐπιστημῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Παδούης· τόσον δὲ ἐκεῖ διεφημίσθη ἐν βραχεῖ χρόνῳ, ὥστε ἄπειρον πλῆθος ἀνθρώπων πάσης τάξεως καὶ ἀπὸ τῶν ἀπωτέρων χωρῶν τῆς Εὐρώπης συνέτρεχον ὅπως ἀκροασθῶσι τὰς παραδόσεις του, ἐκ τῶν ἀκροατῶν του δὲ λέγεται ὅτι ἦτο καὶ ὁ μετέπειτα γενόμενος βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, Γουστάβος Ἀδόλφος.

Εἰς τὸν μέγαν τοῦτον σοφὸν πολλοὶ ἀποδίδουσι καὶ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ θερμομέτρου, ἄλλοι ὅμως ἀρνοῦνται τοῦτο. Ἀναμφισβήτητον ὅμως εἶνε ὅτι αὐτὸς ἐξέτεινε τὴν χρῆσιν τοῦ ὑπὸ Μετίου ἐφευρεθέντος τῷ 1609 τηλεσκοπίου, ἐφαρμόσας αὐτὸ εἰς παρατήρησιν τῶν οὐρανίων σωμάτων, διὰ τοῦ μέσου δὲ τούτου ἔκαμε σημαντικωτάτας ἐν τῷ οὐρανῷ ἀνακαλύψεις. Ἀπὸ τοῦ 1610 ἀνεκάλυψε τὰς ἐν τῷ δίσκῳ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης σκιώδεις κηλίδας, εἶδε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων ἐπ' ἄπειρον αὐξάνοντα, καὶ ἐν μόνῳ τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Ὡρίωνος ἀνεκάλυψεν ὑπὲρ τοὺς 500 νέους ἀστέρας, διενόησε δὲ ὅτι καὶ ὁ Γαλαξίας λεγόμενος κύκλος δυνατὸν νὰ ἀποσυντεθῇ εἰς πλείονας ἀστερισμοὺς διὰ τηλεσκοπίου ἰσχυροτέρου. Τῷ 1611 ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην, ἐξετέλεσε δὲ αὐτόθι ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ καρδιναλίου Βαρδίνη καὶ ἄλλων ἀρχιερέων διάφορα ἀστρονομικὰ πειράματα, παρετήρησε τὰς νεφελοειδεῖς λευκότητας καὶ τοὺς τέσσαρας δορυφόρους τοῦ Διός, τοὺς ὁποίους καὶ ὠνόμασε τὸ πρῶτον ἀστέρας τῶν Μεδίκων, πρὸς τιμὴν τοῦ ἡγεμονικοῦ τούτου καὶ φιλομούσου οἴκου. Ἀνακαλύψας δὲ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου του τὰς ἐναλλὰξ φωτεινὰς καὶ σκιώδεις φάσεις τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, ἐπείσθη διὰ τῆς ὀφθαλμοφανοῦς ταύτης ἀποδείξεως περὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ Κοπερνικείου ἀστρονομικοῦ συστήματος καὶ ἐκπύχθη θερμότατος αὐτοῦ ὑπέρμαχος, παρ' ὅλην τὴν τῶν κληρικῶν καταφορὰν κατὰ τοῦ λελογισμένου τούτου συστήματος, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ ἀτόπῳ δεισιδαιμονίᾳ των ἐσυκοφάντουν ὡς ἀντιθρησκευτικὸν, μόνον καὶ μόνον διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀντέβαινε πρὸς τὴν ῥῆσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, καθ' ἣν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ προσέταξε τὸν ἥλιον νὰ σταθῇ, ὡσὰν ἡ ῥῆσις αὕτη δὲν ἐπεδέχετο μεταφορικὴν ἐξήγησιν. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη τοῦ Γαλιλαίου συνέτεινε πολὺ εἰς διάδοσιν τοῦ νέου ἀστρονομικοῦ συστήματος, καθότι δι' αὐτῆς κατέστη πλέον ἀναντίῤῥητος ἡ περὶ τὸν ἥλιον κίνησις τῶν πλανητῶν ἐκείνων, καὶ ὁ παρὰ τοῦ κεντρικοῦ τούτου ἀστέρος φωτισμὸς αὐτῶν.

Αἱ ἀνακαλύψεις αὗται καὶ πολλαὶ ἔτι ἄλλαι ὑπερεδόξασαν τὸν Γαλιλαῖον, καὶ κατέστησαν ἐξάκουστον τὸ ὄνομά του εἰς πάντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον. — Μετά τινων δὲ μηνῶν ἐν Ῥώμῃ διατριβὴν, ὁ εὐκλεὴς σοφὸς μετέβη εἰς Φλωρεντίαν προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ μεγάλου

ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ.

Δουκὸς τῆς Τοσκάνης Κώμου τοῦ Β', ἐκεῖ δὲ ἐδημοσίευσε τῷ 1613 τὸν «Περὶ τῶν ἐν τοῖς ῥευστοῖς κινουμένων καὶ ἐπιπλεόντων σωμάτων» λόγον του, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπεδείκνυε τὴν περιοδικὴν κίνησιν τῶν δορυφόρων τοῦ Διός. Μικρὸν μετὰ τοῦτο ἐδημοσίευσε δευτέραν ἔκδοσιν τοῦ λόγου τούτου, ἐν τῇ ὁποίᾳ συνεξέθετο καὶ τὴν γνώμην του περὶ τῆς θέσεως, τῆς φύσεως καὶ τῆς κινήσεως τῶν ἐν τῷ δίσκῳ τοῦ ἡλίου παρατηρουμένων κηλίδων. Ἡ ἐκ τῶν λαμπρῶν τούτων ἀνακαλύψεων δόξα καὶ ἡ μεγίστη εὔνοια, διὰ τῆς ὁποίας ἐτίμα αὐτὸν ὁ προῤῥηθεὶς Δοὺξ Κῶμος, παρώξυνον κατ' αὐτοῦ τὸν φθόνον τῶν σοφιστῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οἵτινες, συμμάχους παραλαβόντες καὶ τοὺς ἐξ ἀμαθείας ἢ ἐκ παρανενοημένης εὐσεβείας κινουμένους κληρικούς, ἐπετέθησαν ἐμπαθέστατα κατὰ τοῦ διασήμου ἀνδρός· πρὸ πάντων δὲ τῶν ἄλλων λυσσωδῶς κατεφέρθησαν κατ' αὐτοῦ οἱ Δομινικανοὶ μοναχοί, διά τε συγγραφῶν, ἐν ταῖς ὁποίαις ἀνθημιλλᾶτο ὁ φθόνος πρὸς τὴν ἀμάθειαν, καὶ διὰ λόγων ἀπ' ἄμβωνος. Τοσοῦτῳ δὲ τὸ πάθος ἐτύφλονε τοὺς ἀγαθοὺς ἐκείνους συγγραφεῖς καὶ ῥήτορας, ὥστε τῷ 1614 ἐκήρυξαν παῤῥησίᾳ ὡς αἱρέσεις θεοστυγεῖς ὄχι μόνον τὴν περὶ κινήσεως τῆς γῆς γνώμην τοῦ φιλοσόφου, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ὀφθαλμοφανεῖς καὶ ψηλαφητὰς, οὕτως εἰπεῖν, ἀνακαλύψεις τῶν νέων πλανητῶν, τὰς ὁποίας ἔκαμεν. «Ὅτι ἡ κατὰ φαντασίαν αὕτη ἀνακάλυψις, ἔλεγε πολυμαθής τις Νεαπολίτης κληρικὸς, ἀντιβαίνει ἄντικρυς πρὸς τὸ θεόπνευστον βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, εἶνε κατάδηλον· ἐπειδὴ ὁ ἀληθὴς ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων παρίσταται ἐν τῷ ἱερῷ ἐκείνῳ βιβλίῳ διὰ τῆς ἑπταφώτου λυχνίας, (1) τὴν ὁποίαν ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς περιγράφει.» κτλ. Τοιαῦτα ἦσαν τὰ πρὸς ἀνατροπὴν τῶν ἀνακαλύψεων καὶ γνωμῶν τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς ἐπιχειρήματα τῶν ἐχθρῶν του, μέχρι τοῦ γελοίου παρεξηγούντων τὰς θείας γραφὰς πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ των. Τῷ 1615, ἕτερος Δομινικανὸς μοναχὸς ἐκ Φλωρεντίας, πάτερ Κατσίνης ὀνόματι, λαβὼν ὡς προοίμιον τοῦ λόγου του τὴν πρὸς τοὺς Ἀποστόλους ἐρώτησιν τῶν δύο Ἀγγέλων κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου, «Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν;» (Viri Galilaei, quid statis aspicientes coelum?) ἐπετέθη σφοδρῶς ἀπ' ἄμβωνος ἐν πλήρει ἐκκλησίᾳ κατὰ τοῦ ἀνδρὸς, καὶ διὰ λόγου σχοινοτενοῦς παρέστησεν εἰς τοὺς ἀκροατάς του αὐτόν τε καὶ πάντας τοὺς περὶ τὴν ἀστρονομίαν ἀσχολουμένους ὡς

(1) Γνωστὸν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐγκρίζον 7 μόνους πλανήτας, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς σελήνης, τοὺς διὰ γυμνῶν ὀφθαλμῶν ὁρωμένους. Ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ τηλεσκοπίου μέχρι τοῦ ἔτους 1858 ἀνεκαλύφθησαν 47 νέοι πλανῆται καὶ δορυφόροι, καθόσον δὲ τὰ ὀπτικὰ ὄργανα τελειοποιοῦνται, αὐξάνει καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνακαλυπτομένων πλανητῶν· οἱ πλανῆται δὲ οὗτοι φαίνεται ὅτι εἶσὶ παρὰ πολλοί, διότι κατ' ἔτος ἀνακαλύπτονται περὶ τοὺς 4 ἢ 5.

αἱρετικοὺς καὶ ἀθέους. Ὁ Γαλιλαῖος παρεπονήθη περὶ τούτου πρὸς τὸν γενικὸν (καθοδηγούμενον) τοῦ τάγματος τῶν Δομινικανῶν, Λουδοβίκον Μαράφην, ἄνδρα ἐλλόγιμον· οὗτος δὲ τῷ ἀπεκρίθη, «ὅτι ἐλυπεῖτο μὲν διὰ τὸ σκάνδαλον, τὸ προξενηθὲν ὑπὸ κληρικοῦ τοῦ τάγματός του, οὐδὲν ὅμως ἠδύνατο νὰ ἀντιπράξῃ εἰς τὰς κτηνώδεις ἀνοησίας, (bestialità) τὰς ὁποίας ἔπραττον ἢ ἠδύναντο νὰ πράξωσι 30 ἢ 40 χιλ. μοναχῶν, ἐκ τῶν ὁποίων συνέκειτο τὸ τάγμα του.» Πρὸς τούτοις καὶ ὁ Καρδινάλιος Βελλαρμῖνος διεκήρυξε τὸ σύστημα τοῦ Γαλιλαίου αἱρετικόν. Ὁ Γαλιλαῖος ἀπηύθυνε τότε πρὸς τὴν μεγάλην Δούκισσαν τῆς Τοσκάνης ἐπιστολήν, δι' ἧς ἐζήτει νὰ ἀποδείξῃ διὰ πλείστων χωρίων, ἐκ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἁγίων Πατέρων ληφθέντων, ὅτι εἶνε συγκεχωρημένον, ἐπὶ ζητημάτων καθαρῶς φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν, νὰ ὑπεκκλίνῃ τις τῆς αὐθεντίας τῶν θείων Γραφῶν. Εἰς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ ἐξῆλθον πολλοὶ φίλοι του καὶ λόγιοι ἄνδρες, μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ τρεῖς κληρικοί, ὁ Καστέλλης, ὁ Φωσκαρίνης καὶ ὁ Καμπανέλλας· οὐχ ἧττον ὅμως ἠναγκάσθη νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ῥώμην, ὅπως ἀπολογηθῇ ἐνώπιον τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν. Ὁ Δοὺξ Κῶμος, ὅστις πάντοτε ηὐνόει καὶ ἐπροστάτευεν αὐτὸν, ἔγραψε πρὸς τὸν παρὰ τῷ Πάπᾳ ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸν Γαλιλαῖον τὸ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μέγαρον τῶν Μεδίκων, ἐσύστησε δὲ αὐτὸν θερμῶς καὶ πρὸς τὸν φίλον του Καρδινάλιον Μόντε. Ὁ τότε Πάπας Παῦλος ὁ Ε' ὑπεδέξατο τὸν ἄνδρα ἀξίως τῆς παιδείας του μετὰ πάσης τιμῆς καὶ περιποιήσεως, εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἠδύνατο μὲν ἐλευθέρως καὶ ἀκινδύνως νὰ δοξάζῃ ὅτι ἡ γῆ κινεῖται, ὤφειλεν ὅμως νὰ πραγματεύηται τὸ ζήτημα τοῦτο ὡς ἁπλοῦν μαθηματικὸν ἀντικείμενον. Ἡ ἀπαίτησις τοῦ Πάπα, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν καιρῶν καὶ τῶν τότε ἐπικρατουσῶν ἰδεῶν, ἦτο τωόντι λίαν μετριοπαθὴς καὶ ἐμφρονεστάτη· ὁ Γαλιλαῖος ὅμως, μὴ εὐχαριστηθεὶς ἐκ τούτου, ἠξίου νὰ πείσῃ τὸν Πάπαν καὶ τὸ Ἱερὸν Δικαστήριον νὰ ἀποφανθῶσιν ὅτι τὸ σύστημα τοῦ Κοπερνίκου οὐδαμῶς ἀντέβαινε πρὸς τὸ ὀφειλόμενον εἰς τὰς Ἁγίας Γραφὰς σέβας. Ὅθεν τῇ 5 Μαρτίου 1616 τὸ Ἱερὸν Δικαστήριον ἐξέδωκεν ἀπόφασιν, διὰ τῆς ὁποίας, καίπερ μὴ ἀναφέρον ὀνομαστὶ τὸν Γαλιλαῖον, κατεδίκαζεν ὡς ἀπεναντιούμενα εἰς τὰς Ἁγίας Γραφὰς τότε σύστημα τοῦ Κοπερνίκου καὶ τὰ συγγράμματα τῶν ὑπερασπιστῶν του. Τότε ὁ Δοὺξ τῆς Τοσκάνης, ὅπως προλάβῃ καὶ ἀποτρέψῃ ἀπὸ τοῦ εὐνοουμένου του ἐνδεχόμενόν τι ἀπευκταῖον, ἀνεκάλεσεν αὐτὸν τάχιστα εἰς Φλωρεντίαν. Ἀνεχώρησεν ὅθεν ἐκ Ῥώμης περὶ ἀρχὰς Ἰουνίου, ἀφοῦ ἔλαβε, ζητήσας παρὰ τοῦ Καρδιναλίου καὶ Καγκελαρίου Βελλαρμίνου, ἔγγραφον πιστοποιητικὸν, χρονολογίαν φέρον 26 Μαΐου 1616, διαψεῦδον τὴν διαδοθεῖσαν φήμην, ὅτι ὁ Γαλιλαῖος κατεδικάσθη νὰ ἀποκηρύξῃ τὰς ἀστρονομικὰς γνώμας του καὶ νὰ ὑποστῇ κανόνα μετανοίας· συγχρόνως ὅμως διεκηρύττετο ἐν τῷ αὐτῷ ἐγγράφῳ, ὅτι ἀπηγορεύετο εἰς αὐτὸν εἰς τὸ ἑξῆς τὸ νὰ ὑπερασπίζηται καὶ ἐπιστηρίζῃ τὸ Κοπερνίκειον σύστημα.

Ἐπανελθὼν εἰς Φλωρεντίαν ὁ Γαλιλαῖος ἔζησεν ἐπί τινα χρόνον ἡσύχως καὶ ἀπερισπάστως, ἀσχολούμενος εἰς τὰς μελέτας καὶ παρατηρήσεις του. Ἡ ἡσυχία του ὅμως αὕτη διεταράχθη πάλιν μετ' ὀλίγον, ὡς ἐκ τῶν ἐμφανισθέντων τῷ 1618 τριῶν κομητῶν· διότι Ἰησουΐτης τις μοναχὸς, πάτερ Γράσσης τὸ ὄνομα, θελήσας νὰ γράψῃ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ ἀνασκευασθεὶς ὑπό τινος τῶν μαθητῶν τοῦ Γαλιλαίου, τὰ ἔβαλε μὲ τὸν διδάσκαλον καὶ ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ διὰ συγγράμματός του, Πλάστιγξ Ἀστρονομικὴ ἐπιγραφομένου. Ὁ Γαλιλαῖος ἀπήντησεν εἰς τὰς προσβολὰς τοῦ μοναχοῦ διὰ διατριβῆς, ἥτις θεωρεῖται δικαίως ὡς ἀριστούργημα εὐφραδείας καὶ κρίσεως, καὶ κατέδειξε γελοῖον τὸν ἀντίπαλόν του· ἐκ τούτου ὅμως παρώξυνε καθ' ἑαυτοῦ τὴν ἀπέχθειαν τῶν Ἰησουϊτῶν. Περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον συνέγραφε τὸ περιφημότατον πάντων τῶν συγγραμμάτων του, ἤτοι τοὺς περὶ Πτολεμαϊκοῦ καὶ Κοπερνικείου συστήματος διαλόγους, ἐν οἷς εἰσάγει τρία πρόσωπα, τῶν ὁποίων τὸ μὲν ὑπερασπίζεται τὸ Κοπερνίκειον, τὸ δὲ ἐπισῳρίζει τὸ Πτολεμαϊκὸν, καὶ τὸ τρίτον σταθμίζει τοὺς λόγους τῶν δύο ἀντιπάλων· ἂν δὲ καὶ οὐδεμίαν ἐκφέρει γνώμην ὁριστικὴν, καὶ οὕτω τὸ ζήτημα μένει κατ' ἐπιφάνειαν προβληματικὸν, ἀδύνατον ὅμως εἶνε, ὡς ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ ὀπαδοῦ τοῦ Κοπερνικείου συστήματος, νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τις τούτου τὴν ὀρθότητα. Περαιώσας τὸ ἀθάνατον τοῦτο σύγγραμμα, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ γλαφυρότης καὶ ἡ ἀκρίβεια τοῦ ὕφους συναμιλλᾶται μὲ τὴν δύναμιν καὶ σαφήνειαν τῶν ἰδεῶν καὶ συλλογισμῶν, ὁ Γαλιλαῖος μετέβη πάλιν εἰς Ῥώμην καὶ κατώρθωσε νὰ λάβῃ τὴν περὶ τυπώσεως αὐτοῦ ἄδειαν· ἐδημοσίευσε δὲ αὐτὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Διάλογος Γαλιλαίου τοῦ Γαλιλαίου, ἔνθα ἐν τετραημέροις συνδιαλέξεσιν ἐξετάζονται τὰ δύο κεφαλαιώδη ἀστρονομικὰ συστήματα, ἤτοι τὸ Πτολεμαϊκὸν καὶ τὸ Κοπερνίκειον.» Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐνεποίησε μεγάλην ἐντύπωσιν καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, μετεφράσθη δὲ ἅμα σχεδὸν τῇ ἐμφανίσει του εἴς τε τὴν Λατινικὴν καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς διαλέκτους. Ὁ συγγραφεὺς διετείνετο ἐν αὐτῷ ὅτι τὸ Κοπερνίκειον σύστημα δὲν ἀντέκειτο εἰς τὰς Ἁγίας Γραφὰς, ὅτι δὲ ἄλλως ἦτο ἐπικίνδυνον νὰ ἀφορμᾶταί τις ἀπὸ τῶν χωρίων τῶν Ἁγίων Γραφῶν πρὸς ἐξήγησιν τῶν φυσικῶν φαινομένων, ἐπειδὴ διὰ γεωμετρικῶν ἀποδείξεων καὶ διὰ πειραμάτων δυνατὸν νὰ ἐξελεγχθῶσιν ἀνακριβῆ τὰ περὶ φυσικῶν φαινομένων ἐκεῖνα χωρία. Ἐντεῦθεν ἀφορμὴν λαβόντες οἱ ἐχθροί του, εὑρόντες δὲ αὐτὸν ἤδη καὶ ἀπροστάτευτον, διότι ὁ Δοὺξ Κῶμος εἶχεν ἀποθάνει, ἐπετέθησαν σφοδρότατα κατ' αὐτοῦ.

Ὁ τότε Πάπας Οὐρβανὸς Η' ὑπελήπτετο τὸν Γαλιλαῖον διὰ τὰς γνώσεις του· οἱ ἐχθροὶ ὅμως τούτου παρώξυναν κατ' αὐτοῦ τὸν Πάπαν, πείσαντες αὐτὸν ὅτι δῆθεν ὁ Γαλιλαῖος εἰσήγαγεν ἐν τῷ συγγράμματί του αὐτὸν τὸν ἴδιον ὑπὸ τὸ γελοῖον πρόσωπον τοῦ Σιμπλικίου (1), προσέθετον δὲ εἰς τοῦτο καὶ ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐξηπάτησε τὴν Ἐκκλησίαν, μὴ φυλάξας τοὺς ὅρους τῆς περὶ ἐκτυπώσεως τοῦ βιβλίου του ἀδείας, ἀλλὰ προσθέσας πολλὰ ἐναντία καὶ προσβλητικὰ εἰς τὴν θρησκείαν. Ὁ Πάπας τότε διώρισεν ἐπιτροπὴν ὅπως ἐξετάσῃ τήν τε διαγωγὴν καὶ τὰ συγγράμματα τοῦ Γαλιλαίου, ὅστις καὶ προσεκλήθη νὰ ἔλθῃ εἰς Ῥώμην ὅπως ἀπολογηθῇ πρὸς τὰς λεγομένας κατ' αὐ-

(1) Τὸ ὄνομα Simplicius ἑρμηνεύεται εἰς τὴν Λατινικὴν ἀφελής, ἁπλοῦς· ἐννοεῖται δὲ ὅτι δύναται νὰ ἐκληφθῇ καὶ ἐπὶ καλῇ καὶ ἐπὶ κακῇ σημασίᾳ.

τοῦ ἐγκλήσεις. Ἦλθε λοιπὸν καὶ πάλιν ὁ Γαλιλαῖος εἰς Ῥώμην τῇ 13 Ἰανουαρίου 1633, μετὰ πολλὰς δὲ ἐξετάσεις καὶ ἀνακρίσεις ὑπεχρεώθη τέλος τῇ 23 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἱεροῦ Δικαστηρίου, νὰ ἀποκηρύξῃ τὰ ἀστρονομικὰ δόγματα, ὅσα μέχρι τοῦδε εἶχεν ὑπερασπισθῇ ἐν τοῖς συγγράμμασί του. Ὁ εἰς αὐτὸν ἐπιβληθεὶς τύπος τῆς ἐπιστημονικῆς ἐκείνης ἐξωμοσίας εἶχεν ἐπὶ λέξεως οὕτω « Corde sincero et fide non fictâ abjuro, maledico et detestor suprà distos errores et hœreses. » Ἤτοι, εἰλικρινεῖ καρδίᾳ καὶ ἁπλάστῳ πίστει ἀποκηρύττω, καταρῶμαι καὶ ἀποτροπιάζομαι τὰς ἄνω εἰρημένας πλάνας καὶ αἱρέσεις. Λέγεται δὲ ὅτι, ἀφοῦ ἀπήγγειλε τὸν ὅρκον τοῦτον, μεταμεληθεὶς ἀμέσως διότι ἔδωκεν ὁμολογίαν ἐναντίαν τῶν φρονημάτων του, ἐκτύπησε διὰ τοῦ ποδὸς τὸ ἔδαφος καὶ μετὰ πείσματος ἐξεφώνησε τὴν παροιμιώδη καταστᾶσαν ἐκείνην φράσιν « E pur si muove! » (Καὶ ὅμως κινεῖται,) ἤ γῆ δηλονότι.

Μετὰ τὴν δίκην, ὁ ἐν Ῥώμῃ πρέσβυς τοῦ Δουκὸς τῆς Τοσκάνης ἔγραφε περὶ τοῦ Γαλιλαίου: «Κατεδικάσθη νὰ μείνῃ ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ Ἱεροῦ Δικαστηρίου ὅσον χρόνον ἡ Α. Ἁγιότης εὐαρεστηθῇ νὰ τὸν ἀφήσῃ, καὶ τοῦτο διότι διϊσχυρίσθησαν ὅτι παρέβη τὰς πρὸς αὐτὸν δοθείσας διατάξεις πρὸ 16 ἐτῶν, τοῦ νὰ μὴ γράψῃ πλέον τίποτε περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Ἡ εἰς φυλάκισιν ὅμως καταδίκη του μετεβλήθη παρὰ τῆς Α. Ἁγιότητος εἰς πρόσκαιρον καὶ μέχρι δευτέρας διαταγῆς περιορισμὸν ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Μ. Δουκὸς ἐν Ῥώμῃ, ὅπου καὶ ὡδήγησα αὐτὸν ἐγὼ ὁ ἴδιος τῇ 27 Ἰουνίου. Ἐπετράπη δὲ προσέτι εἰς αὐτὸν τὸ νὰ διασκεδάζῃ καὶ εἰς τοὺς κήπους τῆς Ῥώμης, ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅμως νὰ διέρχηται διὰ τῆς πόλεως ἐπὶ ἁμάξης ἡμικλείστου.»

Ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Γαλιλαίου σώζεται ἐπιστολὴ πρὸς φίλον του, ἐν ᾗ διηγεῖται τὰ τῆς δίκης του· ἐξ αὐτῆς παραθέτομεν ἐνταῦθα τὴν ἑπομένην περικοπήν: «Μετὰ πεντάμηνον, λέγει, διατριβὴν ἐν Ῥώμῃ, ἐπειδὴ ὁ λοιμὸς ἐμάστιζε τὴν Φλωρεντίαν, ὡς φυλακήν μοι διώρισαν τὸ μέγαρον τοῦ ἀρίστου μου φίλου, τοῦ Σεβ. Κυρίου Πικκολομίνη, Ἀρχιεπισκόπου τῆς Σιέννης. Τόσην δὲ ἡσυχίαν ἀπήλαυσα αὐτοῦ, ὥστε ἐπανέλαβον τὴν σειρὰν τῶν συνήθων σπουδῶν μου, καὶ συνέταξα ἀποδείξεις πολλῶν μηχανικῶν προβλημάτων περὶ τῆς ἀντιτάσεως τῶν ὑγρῶν.... Παυσάσης περὶ ἀρχὰς Δεκεμβρίου τῆς νόσου ἐν Φλωρεντίᾳ (1633), λαβὼν τὴν ἄδειαν, ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἐν Βελβεδέρῳ οἰκίαν μου, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Ἀρκέστρι, ὅπου καὶ νῦν διατρίβω, ἀναπνέων ἀέρα καθαρὸν, πλησίον τῆς φιλτάτης πατρίδος μου.»

Ἐκ τῶν μαρτυριῶν τούτων ἐξάγεται ὅτι οἱ σύγχρονοι τοῦ Γαλιλαίου, ἂν ὑπῆρξαν ἄδικοι πρὸς αὐτὸν, δὲν ὑπῆρξαν ὅμως καὶ σκληροὶ, καθὼς πρὸς ἄλλους σοφοὺς ἄνδρας οἱ ἐκείνων σύγχρονοι.

Περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του ὁ διάσημος οὗτος σοφὸς ἀπώλεσε παντάπασι τὴν ὅρασιν, 75 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ὤν· οὕτω δὲ ἔζησε τυφλὸς μὲν, καταγινόμενος ὅμως ἀκόμη εἰς τὰ ἔργα του, ἔτη τέσσαρα, ἀπέθανε δὲ τῇ 9 Ἰανουαρίου 1642, ζήσας τὰ πάντα ἔτη 78 παρὰ ἕνα μῆνα.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ. — Ἂν παρατηρήσωμεν καλῶς τοὺς ἀληθῶς μεγάλους συγγραφεῖς τοῦ κόσμου, εὑρίσκομεν πολλοὺς ὄντας ἐξωτερικῶς ἥττονας ἑαυτῶν, καὶ παρατηροῦμεν ὄντως παράδοξον τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῶν ἀντίφασιν πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν.

Ὁ τοσοῦτον θαυμαζόμενος διὰ τὸ λάμπον ἐν τοῖς μύθοις αὐτοῦ πνεῦμά του Λαφονταῖνος, ὡς καὶ ὁ ἔνδοξος φιλόσοφος Βυφφὼν, ἦσαν ἀμφότεροι ἐν ταῖς συναναστροφαῖς οἱ μᾶλλον ἐστερημένοι πνεύματος. — Ὁ μυθιστοριογράφος Μαρμοντὲλ ἦτο τοσούτῳ στεῖρος ἰδεῶν ἐν ταῖς συνδιαλέξεσιν, ὥστε οἱ φίλοι του, ἅμα ἀποχωριζόμενοι ἀπ' αὐτοῦ, ἔλεγον: «Ἂς μεταβῶμεν νὰ ἀναγνώσωμεν σύγγραμμά τι τοῦ Μαρμοντὲλ, διὰ νὰ μὴ ἀποβάλωμεν τὴν καλὴν ἰδέαν, ἣν περὶ αὐτοῦ ἔχομεν.» — Κορνήλιος, ὁ ἔνδοξος δραματοποιὸς τῆς Γαλλίας, ἐμηδενίζετο ὁλοκλήρως ἐν ταῖς συναναστροφαῖς· ἔλεγε δὲ ὅτι, διὰ νὰ γίνῃ καταληπτὸς, ἔπρεπε νὰ μεταβιβάσῃ τὰς ἰδέας του εἰς τὸ στόμα ἄλλου.

Κάρολος ὁ Β', ὁ ἀγχινούστερος μονάρχης τῆς Ἀγγλίας, θελχθείς ποτε ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως βιβλίου τινὸς τοῦ Βάτλερ, ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸν ἐκδότην του· ἀλλ' εὗρεν αὐτὸν τόσον ζῶον, ὥστε δὲν ἐπίστευεν οὔτε ἤθελέ ποτε πιστεύσει ὅτι τοιοῦτος ἄνθρωπος ἔγραψε τοιοῦτο πνευματῶδες βιβλίον. — Ὁ Κ. Ἄδισσων, τοῦ ὁποίου ἡ κλασσικὴ γλῶσσα ἐστάθη πρωτότυπος τοσαῦτα ἔτη, δὲν ἦτο ἱκανὸς οὔτε δύο λέξεις νὰ συνάψῃ ἐντὸς συναναστροφῆς. — Ὁ Δάντης, ὁ θεῖος ἐκεῖνος Δάντης, ὡμίλει περιπεπλεγμένως καὶ χυδαίως. — Ὁ Ρουσσὼ ποτὲ δὲν εἶχεν ἐν τῷ στόματι δύο λόγους καλλιεπείας ἢ εὐγλωττίας. — Ὁ Μίλτων ἦτο τοσοῦτον ἀκοινώνητος, ὥστε ἐστενοχωρεῖτο καὶ ἠρεθίζετο ὁσάκις τὸν παρεβίαζον νὰ ὁμιλήσῃ εἰς δημόσιον τόπον. Ὁ θαυμάσιος οὗτος ποιητὴς τοῦ Ἀπολωλότος Παραδείσου μόλις ἠδύνατο νὰ γράψῃ μίαν ἐπιστολήν· διὸ καὶ περίφημός τις φιλολόγος, ἐρωτώμενος ὑπὸ Κυρίας τινὸς πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ συμβαίνῃ τοιαύτη ἀντίφασις, ἔλεγε περὶ αὐτοῦ: «Ὁ Μίλτων γνωρίζει ἐξ ἑνὸς βράχου νὰ κόψῃ κολοσσὸν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐπὶ δακτυλιολίθου νὰ σκαλίσῃ κεφαλήν.» — Τέλος αὐτὸς ὁ καταπλήξας τὸν μεταγενέστερον κόσμον διὰ τῆς θαυμασιωτάτης ἐποποιΐας του τῶν Ἀποκρύφων τῶν Παρισίων καὶ ἄλλων ἀριστουργημάτων Εὐγένιος Σὺης ἦτο ἄψυχος καὶ πτωχότατος ἰδεῶν τῆς κοινωνίας· ὥστε, ὅταν ἐξελέχθη πρὸ τοῦ θανάτου του ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ, οὔτε ἅπαξ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ βήματος νὰ ὁμιλήσῃ.

Καὶ παρ' ἡμῖν δὲ θὰ εὕρωμεν τὸν ῥητορικώτατον κατὰ τὸ γράφειν μόνον Ἰσοκράτην, οὐ μόνον μὴ δυνάμενον νὰ δημηγορήσῃ δημοσίᾳ, ἀλλ' οὐδὲ τοὺς μαθητάς του αὐτοὺς νὰ διδάσκῃ, ἅμα παρευρίσκετο εἰς τὴν παράδοσιν ξένον πρόσωπον. Τοιοῦτος πιθανῶς θὰ ἦτο καὶ ὁ σοφὸς ἐκεῖνος, ὅστις, εὑρισκόμενος εἰς ἓν δεῖπνον, δὲν ὡμίλει ἀλλ' ἐκάθητο σιωπῶν· ὅτε δὲ τῷ ἔγεινε παρατήρησις, ἀπήντησε διὰ τῶν ἀξιομνημονεύτων ἐκείνων λογίων: «Οἷς ἐγὼ δεινὸς οὐχ ὁ νῦν καιρὸς, οἷς δ' ὁ νῦν καιρὸς οὐκ ἐγὼ δεινός.»

ΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ ΟΔΟΙΠΟΡΙΑΙ. — Ἡ χάριν προσκυνήσεως ὁδοιπορία, ὡς πολλαὶ ἄλλαι εὐ-

σεβεῖς πράξεις, ἐνδέχεται καὶ μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον νὰ συμφωνῇ, καὶ ἐκ δεισιδαιμονίας νὰ προέρχηται, κατὰ τὸν σκοπὸν, δι' ὃν ἐκτελεῖται. Μακραὶ ὁδοιπορίαι εἰς ζήτησιν τῆς ἀληθείας δὲν ἐπιτάσσονται· ἡ ἀλήθεια, ἡ πρὸς κανονισμὸν τοῦ βίου ἀπαιτουμένη, εὑρίσκεται πάντοτε ὅπου εἰλικρινῶς ζητεῖται. Ἡ τόπου μεταβολὴ δὲν ἐπιφέρει κατὰ φυσικὸν λόγον τὴν αὔξησιν τῆς θεοσεβείας, διότι ἀναποφεύκτως ἄγει εἰς περισπασμὸν τοῦ νοός. Πλὴν ἐπειδὴ καθεκάστην ἀπέρχονται οἱ ἄνθρωποι εἰς θεωρίαν τῶν πεδίων, ὅπου μεγάλαι μάχαι συνεκροτήθησαν, καὶ ἐπιφέρουσι μὲ ἰσχυροτέρας ἐντυπώσεις τῶν ἐκεῖ γενομένων, δὲν ἀντιβαίνει ποσῶς εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, ὑπὸ ταὐτοειδοῦς τινος περιεργείας κινούμενοι, νὰ ἐπιθυμῶμεν τὴν θεωρίαν τῆς χώρας, ὅθεν ἡ θρησκεία ἡμῶν ἔλαβε τὴν ἀρχήν της. Καὶ ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι οὐδεὶς ἐστιν ὁ ἐπισκεπτόμενος τοὺς ἁγίους καὶ φοβεροὺς ἐκείνους τόπους ἄνευ πεποιθήσεως καὶ πίστεως, καὶ χωρὶς νὰ αἰσθάνηται ἐπιβεβαίωσιν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ ἐνίσχυσιν εἰς τὰς θεαρέστους πράξεις. Ὅτι ὁ Ὕψιστος δύναται νὰ ἐξιλεωθῇ εὐκολώτερον εἰς τοῦτον παρὰ εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, εἶνε ματαία δεισιδαιμονίας ὄνειρον· ἀλλ' ὅτι τόποι τινὲς ἐπενεργοῦσιν εἰς τὰ πνεύματα ἡμῶν κατὰ τρόπον ἀσυνήθη, ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς καθημερινῆς πείρας. Ὁ φρονῶν ὅτι ἐπιτυχέστερον θέλει καταπολεμήσει τὰ πάθη του εἰς τὴν Παλαιστίνην ἴσως λανθάνεται, πλὴν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ ἄνευ μωρίας· ὁ δὲ νομίζων ὅτι αἱ ἁμαρτίαι του θέλουν συγχωρηθῇ ἐκεῖ πληρέστερον, ἀτιμάζει διὰ μιᾶς τὸ λογικὸν καὶ τὴν θρησκείαν του.

ΟΙ ΧΩΛΟΙ. — Ὁ παρὼν αἰὼν φαίνεται ὅτι ἀρέσκεται νὰ παραχωρῇ τοῖς χωλοῖς ὅλας τὰς δόξας. Ἡ μόνη τραγῳδία, ἥτις εὑρήσται καὶ ἐνεθουσίαζε τὸν Ναπολέοντα, ἦτο «Ὁ Ἕκτωρ» τοῦ Λουκᾶ Lancival· καὶ λαμπροτέρα κωμῳδία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο «Ὁ δικηγόρος» τοῦ Κυρίου Royer. Καὶ θὰ τὸ πιστεύσητε; Οἱ δύο ἐκεῖνοι συγγραφεῖς, οἱ δύο ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τὴν δραματικὴν τέχνην, ἦσαν χωλοί.

Ὁ λόρδος Βύρων ὠνομάσθη ὁ πρῶτος τῆς ἐποχῆς ποιητὴς, καὶ ὁ Οὐάλτερ Σκὼτ ὁ μεγαλήτερος μυθιστοριογράφος. Οὐδεὶς βεβαίως εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τοῖς ἥρπασε τὴν δάφνην· ἀλλ' ἀμφότεροι ἦσαν χωλοί.

Ἐνῷ ἐν Γαλλίᾳ ἡ πολιτικὴ ἀπησχόλει ὅλας τὰς κεφαλὰς, τὰ κόμματα διηρέθησαν καὶ ἕκαστον ἐξελέξατο ἀρχηγόν. Οἱ μετριοφρονοῦντες ῥιζοσπάσται συνταγματικοὶ συνῆλθον ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Βενιαμὶν Κωνστάντ, ὅστις ἦν χωλός· καὶ οἱ θετικοὶ ἄνθρωποι, ἀγανακτοῦντες διὰ τὰς θεωρίας, συνεκεντρώθησαν περὶ τὸν ἐνδοξότερον ἄνδρα τῆς ἐποχῆς δηλ. τὸν Βαρῶνα Louis, καὶ οὗτος ἦν χωλός.

Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰουλίου, ἡ ἀντιπολίτευσις ἐξελέξατο ὡς πρόεδρον τὸν Κύριον Λαφαγέτην, ὅστις ἦτο χωλός. Ἡ κυβέρνησις παρέλαβεν ὡς ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν τὸν Κ. Ταλεϋράνδον, ἔτι μᾶλλον τοῦ ἄλλου χωλαίνοντα, καὶ τὸ βασιλικὸν κόμμα ἔκραζεν εἰς βοήθειάν του τὸν περιώνυμον Σατωβριάνδον. Μόλις δ' οὗτος ἔθεσε τὸν πόδα εἰς τὸν πολιτικὸν κύκλον, προσβληθεὶς ἀπὸ ῥευματισμοὺς κατέστη χωλὸς, ὡς ἦτο πρέπον καὶ δίκαιον νὰ συμβῇ εἰς ἕξοχον ἄνδρα τοῦ αἰῶνος, ἐν ᾧ ζῶμεν.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΦΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΡΑΙΑ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. ΜΒ΄.)

Δ΄.

Ἐντὸς τοῦ ἀνθῶνος.—Ψυχὴ νοσοῦσα καὶ ψυχὴ ἐπιορκοῦσα

Ἐπὶ χρυσῆς ἐρωτικῶς κιθάρας κεκλιμένη,
τὴν λαλιὰν ἀκούουσα τῆς θείας ἀηδόνος,
ᾄτις ὑμνεῖ τὸν Ἔρωτα εἰς ἄνθη κεκρυμμένη,
ἡ Θελξινόη τραγῳδεῖ ἐντὸς τερπνοῦ ἀνθῶνος.

Ὁ φλογερός της ὀφθαλμὸς τὸν Ἔρωτα ἀγγέλλει,
ἡ ποικιλόστροφος φωνή, τὸ πάθος τῆς καρδίας·
καὶ εἰς τὸ μέτωπον αὐτῆς ἡ λάμψις ἀνατέλλει
τοῦ παραφόρου Ἔρωτος καὶ τῆς εὐαισθησίας.

Ἡ ἄλλοτε εὐτράπελος καὶ εὔθυμος νεᾶνις,
ἡ πρὸς τὸν ἕνα νεύουσα τὸν ἄλλον μειδιῶσα,
ἡ τοὺς ἱππότας δένουσα διὰ χρυσῆς στεφάνης,
ἡ πάντας περιπαίζουσα καὶ πάντας ἀγαπῶσα,

μελαγχολοῦσα διατί καὶ πρὸς τὰ πάντα ξένη,
ἐντὸς ἀνθῶνος τραγῳδεῖ τὸ ἄτμα τῆς ὀδύνης;
ὦ! διατί ἡ στένουσα κιθάρα τὴν εὐφραίνει,
καὶ τὸ φαιδρὸν ἀπώλεσε τῆς πρότερον γαλήνης;

Ὦ! ἡ καρδία πάσχουσα ζητεῖ τὴν ἐρημίαν·
ζητεῖ τὴν χαῦνον νάρκωσιν, τοὺς ὕπνους, τὴν ἐλπίδα·
ζητεῖ ἀγγέλων πτέρυγας, ὀνείρους, ἁρμονίαν,
καὶ πτερυγίζουσαν φθονεῖ τὴν κούφην χρυσαλλίδα.

Ποθεῖ τὴν αὔραν τῆς αὐγῆς, τὴν ὀρόσον τῆς ἑσπέρας,
τὰ κάλλη τῆς ἀνοίξεως, τὸ πένθος τοῦ χειμῶνος.
Ποθεῖ τὰ σκότη τῆς νυκτὸς, τὰ φῶτα τῆς ἡμέρας·
ποθεῖ ὁ χρόνος ν' ἀπέρχῃ, νὰ ἵστατο ὁ χρόνος.

Ζητεῖ τὸ πᾶν, μισεῖ τὸ πᾶν, καὶ τί ποθεῖ ἠξεύρει;
Ὡς ὁ ἐξόριστος Ἀδὰμ, καὶ ἡ ψυχὴ, ἐρῶσα,
ζητεῖ ἓν ἄκρον ἀγαθὸν, μίαν Ἐδὲμ νὰ εὕρῃ,
περιπαθῶς στενάζουσα, ἐκφραστικῶς σιγῶσα.

Ἐπάνωθεν της εὐθαλὴς καὶ ὁροτερὰ φιλύρα,
μὲ τοὺς ζεφύρους παίζουσα, ἡδέως ψιθυρίζει·
καὶ ὄπισθεν της ἀνοικτὴ σιδηρωτὴ τις θύρα,
εἰς τὸν ἀνθῶνα φέρουσα, ἀνοιγοκλείει, τρίζει.

Ἐνῷ ἡ κόρη τραγῳδεῖ καὶ τὴν κιθάραν κρούει,
τῆς θύρας κάμπτει τὸν ὀδὸν εἷς νέος καὶ προβαίνει.
Προβαίνει ἀκροποδητὶ· ἐξόπισθεν της μένει,
καὶ τὴν παρθένον ψάλλουσαν ἐπὶ μακρὸν ἀκούει.

Ἡ Θελξινόη στρέφεται, τὸ ᾆσμά της ἀφίνει·
ἐκφεύγει ἡ κιθάρα της καὶ πίπτει· ὁ δὲ νέος
τὴν χρυσαυγῆ του κεφαλὴν πρὸς τὴν μορφήν της κλίνει,
καὶ τὴν θερμήν της παρειὰν ἀσπάζεται ἡδέως.

«Εὐχαριστῶ!» ἀνέκραξεν ἡ κόρη, φίλημά της
ἀνταποδοῦσα φλογερόν. Ἐκεῖνος δέ, «Ὦ φίλη,
(στενάζων εἶπε), σ' ἀγαπῶ! — Ὦ ἐρωμένα χέλη!»
ἡ κόρη ἐφιθύρισεν, ἀλλὰ τὰ γόνατά της

ἡ ζωηρὰ συγκίνησις ἐξασθενεῖ, καὶ κλίνει
ὅπου κισσὸς ἀμφιλαφὴς ἐβλάστανε καὶ γλόη,
ὅπου χλωροὶ ἐβλάστανον ὑάκινθοι καὶ κρῖνοι.
Ἐκτείνων τὴν ἀγκάλην του πρὸς ταύτην, «Θελξινόη!»

ὁ νέος κράζει, καὶ ταχὺς τὴν κλίνουσαν στηρίζει.
Μαργαριτώδη δάκρυα ἐκύλισαν ἠρέμα,
καὶ τὴν ὠχράν της παρειὰν κατέβρεξαν. Ἐν βλέμμα
ἡδυπαθὲς νεκρόσβεστον ἡ νέα ἀκοντίζει

ἐπὶ τοῦ ῥιγοτρέμοντος ἐκείνου νεανίου,
καὶ μετ' ὀλίγον, «Ὦ μορφὴ, μορφὴ προσφιλεστάτη!
«πνοὴ, παρέχουσα ζωὴν, ἡμέρα γλυκυτάτη
«καὶ κορωνὶς τῶν ἡμερῶν τοῦ σκοτεινοῦ μου βίου!

« (Εἶπε)· λοιπὸν τὰ δάκρυα, οἱ τόσοι στεναγμοί μου
« τὴν ἀκαμπτον ἐκλόντησαν τοῦ Φαίδωνος καρδίαν;
— « Ναὶ, φίλη! εἶπε τρυφερῶς ὁ νέος· ἀμβροσίαν
« ζητεῖ σιμά σου ἔρωτος ἡ φθίνουσα ψυχή μου.

« Χαρᾶς ἓν ὄνειρον τερπνὸν ἐδῶ θὰ λησμονήσω·
« εἰς τὴν θερμὴν ἀγκάλην σου ἀμέριμνος θὰ πέσω·
« ἀπατηλὸν ἓν ἴνδαλμα καὶ μάγον θὰ κοιμήσω,
« καὶ νέαν δάφνην ἔρωτος εὐδαίμων θὰ φορέσω! »

—« Καὶ τὴν Ἀστραίαν λησμονεῖς;—Ὡρκίσθην, πίστευσόν με!
« εἰς σὲ τὸ πᾶν κατέθεσα, διάνοιαν, λατρείαν,
« ἀγάπην, πόθους, ἔρωτα, μετάνοιαν, καρδίαν,
« τὰ πάντα τέλος. — Οὐρανέ, τὰς πύλας ἀνοιξόν με! »

— « Ναὶ, τὴν ἠγάπων ἄλλοτε θερμότατα ἐκείνην,
« καὶ δι' αὐτὸ ἐθρήνησα μακρὰν της δύο χρόνους·
« καρδίαν πλὴν δὲν ἔφερεν ἐδῶ ἀδαμαντίνην
« νὰ ὑποφέρῃ ἄκαμπτος ἀτελευτήτους πόνους.

« Εἶδον τὴν Ῥώμην, ναυαγὸς ὁ τάλας τῶν ἐρώτων,
« καὶ τὰς χρυσᾶς ἀντίκρυσα τοῦ οἴκου τούτου πύλας,
« εἶδον θαλάμους, καὶ στοὰς, καὶ περικόσμους στήλας·
« εἰς χάος πλέων λογισμῶν καὶ ξύμπνους ὑπνώττων.

« Θερμὸς ἀπὸ τὸν ἔρωτα ἐκείνης, νὰ τηρήσω
« τὴν φλόγα τῆς καρδίας μου ἐπόθησα παρθένον.
« Ὁ ἥλιος τοὺς θρήνους μου ἐμύρωνε προβαίνων,
« οὐδὲ παρήρχετο στιγμὴ χωρὶς νὰ τὴν θρηνήσω.

« Ἀλλ' ἐξηράνθη ἡ πηγὴ, τῶν τόσων μου δακρύων,
« καὶ πρὸς τῆς καρδίας μου σποδὸς περιεχύθη·
« ἡ φλὸξ ἡ πρώτη ἔκλινε, ψυχρὰ ἐπῆλθε λήθη
« καὶ τοῦ αἰσθήματος αὐτοῦ ἐκλείσθη τὸ βιβλίον.

« Σὲ εἶδον, κόρη προστυχὴς, στενάζουσαν σὲ εἶδον.
« Σὲ εἶδον τότε κλαίουσαν, σὲ εἶδον ἀγαπῶσαν,
« καὶ πρὸς ἐμὲ μειδίαμα ἐρώτων μειδιῶσαν·
« ἀλλ' ἔπλεον ὁ δύστηνος εἰς οὐρανὸν ἐλπίδων,

« καὶ ἔμενον πλησίον σου ὡς ξένος ὁδοιπόρος.
« Ἤδη ἐπῆλθεν ἡ στιγμὴ ἐνώπιόν σου, φίλη,
« αὐτὸ τὸ στόμα ἔρωτα θερμότατον ν' ἀγγίξῃ,
« καὶ τῶν πικρῶν δακρύων σου νὰ πληρωθῇ ὁ φόρος.

« Ὦ θέρμανόν με, φίλη μου, εἰς ταύτην τὴν ἀγκάλην!
« τὴν παγετώδη θέρμανον τοῦ Φαίδωνος καρδίαν!
« Ἄφες, ὤ! ἄφες νὰ γευθῶ ἐρώτων ἀμβροσίαν,
« καὶ νὰ τρυφῶ εἰς ἔρωτος παραφορὰν καὶ ζάλην! »

—« Μὲ ἀγαπᾷς λοιπόν; — Ὤ! ναί! » ὁ Φαίδων ἀπεκρίθη...
Καὶ ἐσώπησαν, ἐνῷ τῶν καρδιῶν ἡ γλῶσσα
ἐλάλει ταύτην τὴν στιγμὴν· ἐλάλει τόσα, ὅσα
νὰ ἐκφρασθῇ οὐδέποτε ἡ γλῶσσα ἠδυνήθη.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Σεμίραμις, ἡ βασίλισσα τῆς Βαβυλῶνος, κατασκευάσασα τὸν ἴδιόν της τάφον, ἀντὶ ἐπιτυμβίου ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ καλύπτοντος τὴν λάρνακα μαρμάρου τὰ ἑξῆς: « Ὅστις βασιλεὺς λάβῃ ἀνάγκην χρημάτων, ἂς ἀνοίξῃ τὸ μνῆμά μου διὰ νὰ λάβῃ ὅσα θέλει. » Ὁ Δαρεῖος, ἀναγνώσας τὴν ἐπιγραφὴν, διέταξε νὰ ἀνοίξωσι τὸν τάφον· ἀλλ' ἀντὶ χρημάτων εὗρεν ὀστᾶ μόνον, καὶ ἐπ' αὐτῶν πίνακα ὀρειχάλκινον φέροντα τὰ ἑξῆς: « Ἐὰν δὲν ἦσο κακὸς ἄνθρωπος καὶ ἄπληστος χρημάτων, δὲν ἤθελες σκαλίζει τὰς θήκας τῶν νεκρῶν. »

—

Δύο ἀξιωματικοὶ ἐζητήσαντό ποτε τὴν ἄδειαν τοῦ Γουστάβου Ἀδόλφου διὰ νὰ μονομαχήσωσιν. Ὁ βασιλεὺς, ἰδὼν τὸ ἀμετάθετον τῆς ἀποφάσεώς των καὶ τὴν ἀγρίαν αὐτῶν ἐπιμονὴν, τοῖς ἐχορήγησε τὴν αἰτηθεῖσαν ἄδειαν, ἐκφράσας συγχρόνως τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ παρευρεθῇ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν πάλην. Μετέβη λοιπὸν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, καὶ ὅταν οἱ ἀξιωματικοὶ ἐμέτρων τὰ ξίφη των διὰ νὰ ἀρχίσουν, « Ἐμπρὸς, Κύριοι! ἔκραξεν, ἐμπρός! ἕως οὗ ὁ εἷς ἐξ ὑμῶν πέσῃ νεκρός· πλὴν γνωρίσατε ὅτι ὡδήγησα ἐδῶ τὸν δήμιον τοῦ Κράτους διὰ νὰ κόψῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἑτέρου, τοῦ ἐπιζήσαντος. » Οἱ ἀξιωματικοὶ, εὑρεθέντες εἰς δυσχερεστάτην θέσιν, παρητήθησαν εὐθὺς τῆς μονομαχίας καὶ ἐφιλιώθησαν παρ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως.

—

Κάρολος ὁ Β', βασιλεὺς τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ἐδέχετό ποτε τὴν ἐπίσκεψιν σωματείου συντεχνίας μικρᾶς τινος πόλεως καθ' ἣν στιγμὴν ἔβλεπεν εἰς τὰς ὄρνιθάς του κριθὴν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐντὸς τοῦ πίλου του. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ σωματείου, νομίσας ὅτι ἡ τιμὴ ἐκείνη ἀπεδίδετο εἰς αὐτὸν, εἶπε βαθέως ὑποκλινόμενος: « Ἕως νὰ φανταστῶ, Μεγαλειότατε, ὅτι ἡ ὑμετέρα καλοκαγαθία ἔφθασεν εἰς τόσον βαθμὸν, ὥστε νὰ σᾶς παρακινήσῃ νὰ ἀποκαλύψητε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐνώπιον ἡμῶν; — Ὥρα καλὴ, Κύριε! ἀπεκρίθη ὁ ἀρελὴς βασιλεύς· δὲν ἀφήρεσα τὸν πιλόν μου διὰ σὲ, ἀλλὰ διὰ τὰς ὄρνιθάς μου. »

—

Διερχομένου διά τινος χωρίου τῆς ἐπικρατείας του Φριδερίκου, τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας, ὁ ἐγχώριος κλῆρος ἔσπευσε νὰ τὸν ὑποδεχθῇ διά τινος συγχαρητηρίου προσφωνήσεως, τονισμένης ἐπὶ ἑνὸς τῶν ὡραιοτέρων Ἐκκλησιαστικῶν ἤχων, καὶ ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἕξης ῥήσεως τοῦ Ψαλμῳδοῦ: Κύριε σῶσον τὸν βασιλέα, κτλ. Ἐκπλαγεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν ὡραιότητα τῶν στίχων καὶ τὸ ἡδὺ καὶ συγκινητικὸν τοῦ ἤχου, διέταξε τὸν πρωτοιερέα νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ᾠδὴν, κράζων bis! (ἐκ δευτέρου.) Ὁ καλὸς ἐφημέριος δὲν ἐχρειάσθη παρακλήσεις ὅπως ἐπαναλάβῃ τὸ τροπάριόν του, ὁ δὲ βασιλεὺς εὐχαριστηθεὶς τῷ δίδει πεντήκοντα δουκάτα. Τότε ὁ ἱερεὺς φαιδρυνθεὶς, προσεκλίνατο ταπεινῶς πρὸ τοῦ βασιλέως ψιττακίζων τὸ bis! Ὁ βασιλεὺς, τὰ μάλιστα ἡδέως διατεθεὶς ἐκ τῆς ἀφελοῦς πονηρίας τοῦ ἱερέως, ἐδιπλασίασε τὸ ποσόν.

—

Διονύσιος, ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν, ἐμισεῖτο γενικῶς ὑπὸ τῶν ὑπηκόων του, πάντες δὲ ἐπεθύμουν τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἐκτὸς γραίας τινὸς, εὐχομένης πάντοτε εἰς τοὺς θεοὺς ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ τυράννου. Μαθὼν τοῦτο ὁ Διονύσιος, τὴν προσεκάλεσε καὶ τὴν ἠρώτησε διατί ἔκαμνε τοιαύτην εὐχήν. — « Εἰς τὴν νεότητά μου, ἀπήντησεν ἡ γραῖα, εἴχομεν σκληρότατον τύραννον· παρεκάλεσα λοιπὸν τοὺς θεοὺς νὰ μᾶς ἀπαλλάξωσιν ἀπ' αὐτοῦ καὶ εἰσηκούσθην, πλὴν μᾶς ἔδόθη ἄλλος πολὺ σκληρότερος. Καὶ τούτου τὸν θάνατον ἐζήτησα, καὶ πάλιν εἰσηκούσθην· διάδοχος τοῦ ἀποθανόντος ἔγεινες σὺ, ὅστις εἶσαι πολὺ τῶν ἄλλων χειρότερος. Παρακαλῶ λοιπὸν τοὺς θεοὺς νὰ σὲ διαφυλάττωσιν ὑγιῆ, ἐκ φόβου μήπως ὁ διάδοχός σου ἦνε ἔτι μοχθηρότερος. »

—

Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων καὶ πατὴρ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, δικάζων δύο πονηροὺς καὶ κακίστης διαγωγῆς ἀνθρώπους καὶ θέλων νὰ καθαρίσῃ τὸ κράτος του ἀπὸ τοιαῦτα ζιζάνια, τὸν μὲν ἕνα διέταξε νὰ φύγῃ ὅσον τάχος ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, τὸν δὲ ἄλλον νὰ τὸν κυνηγᾷ ἐξοπίσω του, καὶ νὰ τὸν διώκῃ ὅπου καὶ ἂν ἤθελε μεταβῇ.

—

Γασκόνος τις ἔλεγεν ὅτι, ὁ ἔρως ἐν Παρισίοις ἀγωνιᾷ εἰς τοὺς ἐραστὰς καὶ ἐκπνέει εἰς τοὺς νυμφευμένους, ἐνῷ εἰς τὴν Γασκωνίαν γίνεται σαλαμάνδρα καὶ ζῇ ἐν μέσῳ τῶν φλογῶν. «Ἄρα λοιπὸν τὸ πῦρ τοῦ τόπου μας, προσέθετεν ἐν ἐπιλόγῳ, εἶνε τὸ στοιχεῖον τοῦ ἔρωτος.»

—

Κυρία τις ἐπεσκέπτετο φρενοκομεῖον· ἐπειδὴ δὲ ἦτο λίαν ἔκδοτος εἰς τὸ παιγνίδιον τῶν λαχείων, ἐφαντάσθη νὰ ζητήσῃ παράτινος φρενοβλαβοῦς τρεῖς ἀριθμούς. Οὗτος δὲ ἔγραψεν ἀμέσως ἐφ' ἑνὸς χάρτου τοὺς ζητηθέντας ἀριθμούς, τοὺς ἐδίπλωσε, καὶ καταπιὼν αὐτοὺς εἶπε πρὸς τὴν Κυρίαν: «Λάβετε τὴν καλοσύνην νὰ ἀπεράσητε ἀπὸ ἐδῶ αὔριον, ὁπότε θὰ ἐξέλθωσιν οἱ ἀριθμοί σας.»

—

Ἰνδός τις πρίγκηψ ἤρατο περιπαθῶς τῆς περιφήμου τραγῳδιστρίας Λόλα Μόντης καὶ ἐζήτησε νὰ τὴν ἀγοράσῃ, ἀλλ' αὐτὴ τῷ παρετήρησεν ὅτι αἱ γυναῖκες τῆς Εὐρώπης δὲν ἐπωλοῦντο κατὰ τὸν Ἰνδικὸν συρμὸν οὔτε ἠγοράζοντο. Ὁ πρίγκηψ, πλήρης ἐκπλήξεως διὰ τὸ παράδοξον καὶ ἀπροσδόκητον τοῦτο νέον, ἀπήντησε γονυπετῶν πρὸ τῆς Λόλας: «Ὦ! εἰπῆτέ με λοιπὸν ποῖον καταφύγιον μένει εἰς τὸν ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου οἱ θησαυροὶ εἶσιν ἀνεπαρκεῖς διὰ νὰ τῷ προμηθεύσωσι τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτός του;— Τὸ πρᾶγμα εἶνε ἁπλούστατον, πρίγκηψ, ἀπεκρίθη ἡ Λόλα· αἱ γυναῖκες τῆς Εὐρώπης εἶνε ὡς τὰ ἄνθη τῶν Βεγγαλικῶν κήπων. . . . δὲν τὰ ἀγοράζουν, ἀλλὰ τὰ δρέπουν.»

—

Ἐμέμφοντο γόησσάν τινα ὡραιότητα ὅτι ἐφέρετο λίαν σκληρῶς καὶ μετ' αὐστηρότητος πρός τινα φίλον της, ὅστις τῇ ἦτο λίαν ἀφωσιωμένος καὶ ὅστις τόσον τὴν ἠγάπα, ὥστε εὐχαρίστως θὰ ἐρρίπτετο εἰς τὸ νερὸν διὰ νὰ πνίγῃ λυτρώσῃ. — «Τί τὰ θέλετε, Κύριοί μου, ἀπήντησεν ἡ ἀκαμπτος γυνή, τόσον φοβοῦμαι τὴν θάλασσαν, ὥστε δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ ἐμβω ποτὲ εἰς αὐτήν· εἰπῆτε λοιπὸν εἰς τὸν Κύριον τοῦτον νὰ μὴ λάβῃ τὴν φροντίδα ταύτην, διότι περιττὸς θὰ ἦνε ὁ κόπος του.»

—

Εἰς τὰ πέριξ τῆς Πομπόνης ὑπῆρξε ποτὲ μυλωθρός τις τόσον ὡραία πλὴν καὶ τόσον σκληρὰ ἐνταυτῷ, ὥστε οἱ σύγχρονοι ποιηταὶ εἶπον περὶ αὐτῆς πάνυ καταλλήλως, ὅτι οἱ ἀναστεναγμοὶ τῶν ἐραστῶν της ἤρκουν ὅπως στρέφωσι τὰς πτέρυγας τοῦ μύλου της.

—

Κυρία τις ἐσυνείθιζε νὰ ὀλιγοστεύῃ κατ' ἔτος τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν αὐτῆς· ὁ υἱός της ἔκαμε μίαν ἡμέραν πρὸς αὐτὴν τὴν ἀκόλουθον παρατήρησιν: «Ἐὰν, μῆτέρ μου, ἐξακολουθῇς νὰ ὀπισθοδρομῇς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, ἐπὶ τέλους ἐγὼ θὰ γίνω γεροντότερός σου.»

—

Ἐνῷ δύο Γασκόνοι συνέπινον εἴς τι κεφενεῖον, συνεπλάκησαν εἰς ἔριδα, μέχρις οὗ ὁ εἷς, χάσας τὴν ὑπομονήν του, προσεκάλεσε τὸν ἕτερον εἰς μονομαχίαν.—«Πῶς! τῳόντι σπουδάζων διανοεῖσαι νὰ πολεμήσωμεν χωρὶς αἰτίαν; ἀπήντησεν εἰς τὴν πρόσκλησιν ὁ ἕτερος πλήρης τρόμου· ἀξίζει τὸν κόπον τοῦτο; τί σὲ εἶπα; — Τίποτε! τίποτε! τέσσαρα βήματα παρέκει ἡ σπάθη μου, θὰ σὲ μάθῃ νὰ φέρεσαι τοῦ λοιποῦ μὲ τὴν μεγαλητέραν ἀξιοπρέπειαν πρὸς ἄνθρωπον ὡς ἐμέ! Ἐμπρός! — Πίστευσόν με, φίλε μου, ὅτι ἐγὼ ἠστειεύομην ὁμιλῶν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· ἀφοῦ ὅμως βλέπω ὅτι ἐπιμένεις εἰς τὴν μονομαχίαν, ἔχω εὐχαρίστησιν νὰ σὲ ἀκολουθήσω. Ἐμπρὸς λοιπόν! — Αἴ! λοιπὸν, φίλτατέ μου, καὶ ἐγὼ τώρα ἀστειεύομαι!» ἀπήντησεν ὁ ἕτερος, καθήμενος εἰς τὴν θέσιν του.

—

Βλέπων τις νεάνιδα λίαν σκεπτικὴν τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου της, πλησιάσας ἠρώτησε τὴν αἰτίαν.—«Σκέπτομαι, εἶπεν αὕτη, ποῖον θὰ λάβω σύζυγον ἐν περιπτώσει χηρείας.»

—

Ἐπρότειναν εἰς ἕνα Γασκόνον, ὅστις ἐκαυχᾶτο πάντοτε διὰ τὴν ἀνδρίαν του, νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀναπληρωτὴς εἴς τινα πεισματώδη μονομαχίαν. — «Χθὲς, ἀπήντησεν οὗτος, ἐκέρδησα ὀκτακόσια λουδοβίκεια, ὥστε εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ τύχη δὲν θὰ μὲ εὐνοήσῃ· ἀλλ' ὑπάγετε εἰς ἐκεῖναν, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐκέρδησα τὰ χρήματα, καὶ ὁ ὁποῖος θὰ πολεμήσῃ ὡς διάβολος, διότι δὲν τῷ ἔμεινεν οὔτε ἓν σκοῦδον.»

—

Γασκόνος τις ἠγάπα ὑπερβαλλόντως ὡραίαν νεάνιδα, ἥτις ἐσυνείθιζε νὰ τῷ ἀπευθύνῃ συνεχῶς ἐπιπλήξεις διὰ τὸ φορτικὸν τῆς διαγωγῆς του καὶ τὰς κομποῤῥημοσύνας του. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν οὗτος παρεξετράπη εἰς ἀνοησίας, ἡ Κυρία εὑρέθη εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ τῷ καταφέρῃ ῥαπίσματά τινα εἰς τὴν παρειάν. — «Ἄ! Κυρία μου, ἀνέκραξεν ὁ καλὸς Γασκόνος· τί κάμνετε; πρὸς Θεοῦ, ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ μὲ τιμωρήσητε ὅπως πρέπει, ῥαπίσατε τὸν ἴδιον ἑαυτόν σας, καὶ τότε σᾶς βεβαιῶ ὅτι θέλω αἰσθανθῇ περισσότερον τὸ κακὸν, τὸ ὁποῖον θὰ πράξητε εἰς τὸ πολυέραστον ἄτομόν σας, παρ' ὅσον ἤθελον αἰσθανθῇ τὸ κακὸν, τὸ ὁποῖον θὰ κάμετε εἰς ἐμέ.»

—

Λουδοβίκος ὁ ΙΔ', πορευόμενος εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν ἑνὸς τῶν εὐγενῶν αὐτοῦ, ὅπου ἦτο προσκεκλημένος νὰ γευματίσῃ, ἐνῷ διέβαινεν ἀπὸ μεσόγειόν τινα πόλιν, προϋπηντήθη ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐχούσης ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Δήμαρχον. Ὁ ἔντιμος οὗτος προεξάρχων εἶχε προετοιμάσει πομπώδη τινὰ καὶ ἐκτεταμένην δημηγορίαν, ὅπως προσφωνήσῃ δι' αὐτῆς τὸν βασιλέα, καὶ ἧς τὴν ἀπαγγελίαν ἤρξατο οὕτω: «Μεγάλε καὶ περίβλεπτε Μονάρχα! ὅτε πρό τινων ἑκατονταετηρίδων ὁ σεβαστὸς αὐτοκράτωρ Κάρολος ὁ Μέγας διέβη διὰ τῆς ἡμετέρας ταύτης πόλεως...—«Στῆθι, φίλε μου! τῷ λέγει ὁ Λουδοβίκος, διακόψας αὐτὸν διὰ χειρονομίας· ὅταν ὁ αὐτοκράτωρ Κάρολος ὁ Μέγας διέβη ἀπὸ τὴν πόλιν σας, πιθανὸν νὰ ἦτο χορτασμένος· ἀλλ' ἐγὼ, φίλε μου, εἰσέτι δὲν ἐγευμάτισα!»

—

Ἔλεγον πρὸς νεάνιδα εὐειδῆ: « Θὰ κάμῃς καλὰ νὰ ὑπανδρευθῇς, νὰ μὴ ὑπανδρευθῇς ὅμως θὰ κάμῃς καλήτερα. — Πρῶτον ἂς κάμωμεν καλά, ἀπήντησεν ἐκείνη, καὶ ἔπειτα βλέπομεν διὰ καλήτερα. »

—

Ἀξιωματικός τις, τραπεὶς εἰς φυγὴν ἔντινι μάχῃ, ἠθέλησε νὰ ἀπαλλαχθῇ τοῦ διώκοντος αὐτὸν ἐχθροῦ διαπερῶν ὁρμητικόν τινα ποταμὸν, ἀλλ' ἐπνίγη πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ. Οἱ δὲ στρατιῶταί του τῷ ἀνήγειραν κενοτάφιον, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔγραψαν τὸ ἑξῆς ἐπιτύμβιον:

Ἐνθάδε ἀναπαύεται ὁ λοχαγὸς Τρεπίδωρ,
ὅστις, φεύγων τὸ πῦρ, ἐχάθη εἰς τὸ ὕδωρ.

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΘΛΙΩΝ ΤΟΥ ΒΙΚΤΟΡΟΣ ΟΥΓΟΥ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. ΜΓ'.)

ΙΖ'.

Ὑπάρχει τι ἕλκον τὸ ἰσχυρὸν πρὸς τὸ ἀσθενὲς, τὸν ἄνδρα πρὸς τὴν γυναῖκα· τὸ ἀσθενὲς πρὸς τὸ ἰσχυρὸν, τὴν γυναῖκα πρὸς τὸν ἄνδρα· ὅπως ὑπάρχει τι ἕλκον τὴν ῥανίδα πρὸς τὸν βράχον, τὴν ἀκτῖνα πρὸς τὸ ἄνθος, τὴν χρυσαλλίδα πρὸς τὴν φλόγα, καὶ τ' ἀνάπαλιν. Τοῦτο ἕλκει καὶ ἐνταῦθα ἰσχυρόν τι ἄτομον, ἄνδρα, πρὸς τὸ ἀσθενὲς, τὴν ἀπογονὴν ἢ τὴν φωτεινὴν νεάνιδα.

Ἐφωτίσθη τὸ ἀσθενὲς ἄτομον; συνέπεια, ὁ ὑπ' αὐτοῦ φωτισμὸς τοῦ ἰσχυροῦ ἀτόμου.

Τὸ ἰσχυρὸν ἄτομον, εἴτε φωταγωγὸν, εἴτε ἡμιπεφωτισμένον, θέλει κύψει ἑλκόμενον πρὸς τὴν φωτεινὴν ἀπογονήν. Αὔριον ἔσται φωτεινόν. Μάτην ἡ προτέρα αὐτοῦ μετὰ τῶν νόμων τοῦ σκότους ἕξις· ἀποσπᾶται τούτων εὐθαρσῶς καὶ ἀποφασιστικῶς.

Ἡ ἕλξις εἶνε ἡ μᾶλλον καλεῖται ἔρως. Εἶνε ἄγνὸν θέλω· θέλω ὅμως οὐχὶ προσακτικὸν ἀλλ' ἐρωτηματικόν. Ἐὰν τὸ πρὸς ὃ ἕλκεται ἄτομόν τι ἄτομον εἴπῃ «ἀρνοῦμαι», τὸ ἐρωτηματικὸν «θέλω» ὑποχωρεῖ. Δικαιοῦται μόνον νὰ στενάξῃ.

Ἀλλ' ἐν τῇ ἕλξει ταύτῃ ὑπάρχει τι ὑψηλὸν καὶ μυστηριῶδες.

Τὰ ὑριστάμενα τὴν ἕλξιν ταύτην ἄτομα ἀγγέλλουσιν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν τὴν αἰωνιότητα, αἰσθάνονται φῶς ἁπλοῦν, εἰσὶν ἕτοιμα εἰς πάντα, καταδιώκουσι διὰ τοῦ νοὸς πᾶσαν ἔξαψιν, ἥτις οὐκ ἔστιν ἄλλο ἢ ὑπέρμετρον φῶς.

Ἐὰν εἰσὶ κεκλεισμένα, μελαγχολοῦσιν· ἐὰν ἐλεύθερα, ῥιψοκινδυνεύουσι. Διότι τὸ ῥιψοκινδυνεύειν ὑποθέτει ὕψος.

Ἐν τῷ νῷ αὐτῶν ἀναστρέφεται ὁ κόσμος τῆς ἀγνότητος, τῆς ἀδελφότητος καὶ τῆς ἑνότητος.

Τὸ ἀσθενὲς, ἡ γυνὴ, ζητεῖ νὰ λαλήσῃ μετὰ τοῦ ἄνθους, τῆς χρυσαλλίδος, τῆς δρόσου, τῆς ἀηδόνος· παρ' αὐτῶν ζητεῖ ἐξηγήσεις.

Τὸ ἰσχυρὸν, ὁ ἀνὴρ, ζητεῖ νὰ λαλήσῃ μετὰ τοῦ ἡλίου, τῶν ἀστέρων, τῆς ἰδέας, τοῦ πυροβόλου τῶν σκοτεινῶν, τοῦ θανάτου, τῆς αἰωνιότητος· ζητεῖ παρ' αὐτῶν ἐξηγήσεις.

Ὁποῖον ὑψηλὸν μυστήριον αὐτὴ ἡ ἕλξις, αὐτὸς ὁ ἔρως!

Ἡ γυνὴ λαλεῖ τὴν γλῶσσαν τοῦ ἄνθους, πτερυγίζει ὡς χρυσαλλὶς, λάμπει ὡς ἡ δρόσος, κελαδεῖ ὡς ἡ ἀηδών· καὶ ἕλκεται.

Ὁ ἀνὴρ λάμπει ὡς ὁ ἥλιος, φωτοφορίζει ὡς οἱ ἀστέρες, λαλεῖ ὡς ἰδέα, μυκᾶται ὡς τηλεβόλον, ῥίπτεται κατὰ τῶν ἀνοσίων ὡς θάνατος, ἵσταται ἀτρόμητος ὡς ἡ αἰωνιότης· καὶ ἕλκεται.

Τὸ βλέμμα τοῦ ἀσθενοῦς, τῆς γυναικὸς, εἶνε φλόξ.

Τὸ βλέμμα τοῦ ἰσχυροῦ, τοῦ ἀνδρὸς, εἶνε ἀστραπή.

Ἡ φλὸξ καὶ ἡ ἀστραπὴ διασχίζουσιν ἀμοιβαίως τοὺς σκιεροὺς μυχοὺς τῶν καρδιῶν.

Καὶ ἅπασα αὕτη ἡ μεγαλειότης, ἅπασα ἡ ὑπέρμετρος εὐαισθησία, ἡ φλὸξ καὶ ἡ ἀστραπὴ, ἀπολήγουσιν εἰς ἕνα φλογερὸν κεραυνόν· εἰς ἓν ἀμοιβαῖον « θέλω! » ἤτοι « ἀγαπῶ! »

Οὐδὲ πλέον οὐδ' ἔλαττον τὰ ἐρώμενα δύνανται νὰ ἐκφέρωσι τοῦ «ἀγαπῶ» τούτου. — Καὶ πῶς; — Ἐπειδὴ τὸ «ἀγαπῶ!» ἑκάστου τῶν ἀτόμων, φλογερὸς ὢν κεραυνὸς, ἀφίνει τὸ ἕτερον, πρὸς ὃ ἀποτείνεται, εἰς τὴν στάσιν τοῦ εὑρισκομένου δύο βήματα μακρὰν τοῦ πίπτοντος ἠλεκτρικοῦ σπινθῆρος, ὃν κοινῶς καλοῦμεν κεραυνόν.

ΙΗ'.

Ἀλλὰ μεταξὺ τοῦ ἀμοιβαίου «θέλω!» δύο ἀτόμων παρεμπίπτει τὸ «διστάζω!» τρίτου.

Τὸ τρίτον εἶνε τὸ μετὰ τῆς ἀπογονῆς φαεινῶς ἕρπον, καὶ διαλανθάνον τὸ ὄμμα τοῦ ἐκτελεστοῦ στρατιώτου τῆς βίας.

Τὸ τρίτον εἶνε φωτεινόν· λέγει: «πρὸς ποῖον ἄτομον σύρεται ἡ φωτισθεῖσα ἀπογονή; ἄραγε θ' ἀποσπασθῇ τῆς φωτεινῆς μου ἀγκάλης ὅπως πέσῃ εἰς σκοτεινήν;»

Ὁ τὴν ἀπογονὴν ἀγαπῶν βλέπει τὴν διαλανθάνουσαν φαεινότητα τοῦ διαλανθάνοντος ἀτόμου· λέγει: «ὦ! νὰ ἠδυνάμην!»

Καὶ παρέρχεται καιρὸς, καθ' ὃν μυστικὴ καὶ ἀμοιβαία ἀλληλεξέτασις τελεῖται. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ φαεινὴ ἀπογονὴ καὶ τὸ ἐν τῷ ἔρωτι φωτισθὲν ἰσχυρὸν ἄτομον μυστικῶς ἕλκονται.

Καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο λέγει: «ὦ! νὰ ἠδυνάμην!»

ΙΘ'.

Ἡ μυστικὴ ἀλληλεξέτασις ἐξακολουθεῖ. Τὸ διαλανθάνον φοβεῖται τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθέν· τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν φοβεῖται τὸ διαλανθάνον.

Ἐὰν τὸ διαλανθάνον ἐγίνωσκεν ὅτι τὸ ἄτομον, ὅπερ φοβεῖται, ἐφωτίσθη ἐν ἔρωτι, καὶ τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν, ὅτι τὸ διαλανθάνον ἐρωτίσθη ὑπὸ φύσει ἀκτινοβόλου, οὐδεμία θὰ ὑπῆρχεν ὑπόνοια, οὐδεὶς δισταγμὸς, οὐδεὶς φόβος.

Ἀλλ' ἀμφότερα εἰσὶν ἐν ἀγνοίᾳ, ἀμφότερα ὑποβλέπονται.

Ὑπὸ τὴν ὄψιν τοῦ ἐν ἔρωτι φωτισθέντος ἀτόμου αἴφνης ὁ ἐκτελεστὴς στρατιώτης τῆς βίας εὑρίσκει τὸ διαλανθάνον· κραυγάζει «σὺ εἶ!» Τὸ διαλανθάνον ἐξάγει μελανὸν μανδύαν, περιβάλλεται αὐτὸν, καὶ τὴν βίαν ἐκ νέου διαφεύγει.

«Εὗρον! κράζει τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθέν· τὸ διαλανθάνον οὐκ ἔστι φωτεινὸν ὡς τὸ ἀσθενὲς, ἡ ἀπογονή! φωτει-

νὸν ὅμως πῶς ἐν τῇ ἀγκάλῃ σκοτεινοῦ ἀνεπτύχθη;» Νέα ἀμφιβολία· καὶ πάλιν ὑπόνοιαι.

Ἀλλ' ἡ ἕλξις ἐξακολουθεῖ· ἡ ἀπογονὴ λαλεῖ μυστηριώδη λαλιάν, τὴν λαλιὰν τοῦ ἔρωτος, ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἐν τῷ ἔρωτι φωτισθέντος ἰσχυροῦ.

Κ'.

Τὸ διαλαθὸν, τὸ ὑπὸ φύσει ἀκτινοβόλου φωτισθὲν ἐν τῇ ἰδέᾳ μελλούσης ἁρπαγῆς τῆς φωτεινῆς ἀπογονῆς ὑπὸ τοῦ ἀμφιβόλου ἰσχυροῦ ἀτόμου, ἀναμιμνήσκεται πως τὸ σφάλμα, τὸν σκοτεινὸν νόμον.

Ἀποτέλεσμα τῶν νόμων, οὓς ἐν τῇ αὐγῇ ἐδιδάχθη: Ζητεῖ νὰ καταβροχθίσῃ, νὰ ἐξαλείψῃ ἓν «ἐγὼ,» διὰ νὰ συγχωνεύσῃ ἐν ἑαυτῷ τὸ «ἐγὼ» τοῦτο. Ἀλλὰ ποῦ, τίνι τρόπῳ; Ἰδοὺ! Τὸ πυροβόλον ἀκούεται! οἱ κατ' ἐξοχὴν ἄνισοι φωνάζουσιν, «ἐπανάστασις!» Σκοτεινοὶ, ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ φωτὸς ὁρμώμενοι καὶ πρὸς τοῦ κύκλου τὴν περιφέρειαν ἡμιτετυφλωμένοι τρέχοντες, πίπτουσιν ἐπὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν ἀνίσων· μετ' αὐτῶν μιγνύονται οἱ φωτεινοί. Τὸ ἐν ἔρωτι φωτεινὸν, τὸν νόμον τοῦ ἔρωτος ἀκολουθοῦν, ῥιψοκινδυνεύει· ἐν τῷ ῥιψοκινδυνεύειν εὑρίσκει τὸ ὄφος. Ἡ θύελλα τῆς ἀνθρωποκτονίας δεινοῦται· ὑπὸ τὰ νέφη τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς καταστροφῆς, εἰς τὸν κρότον τῶν τηλεβόλων, τὸ διαλανθάνον ἔρχεται ὡπλισμένον ἔχον τὸν βραχίονα κατὰ τοῦ ἀγνώστου τούτου ἰσχυροῦ ἀτόμου. Ἔρχεται νὰ πατήσῃ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἑνὸς «ἐγώ.»

Οἱ σκοτεινοὶ μετὰ τῶν φωτεινῶν, φοβερῶς ὁμιλοῦντες πρὸς τοὺς κεραυνοὺς τῶν ἀρχόντων τοῦ ὑπερτάτου ἐγὼ, κρατοῦσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς σπείρας αὐτῶν τὸν ἐκτελεστὴν στρατιώτην τῆς βίας καὶ τοῦ σκότους. Ὁ ἔρωτι φωτισθεὶς μάχεται ὡς ἡ αἰωνιότης ἀτρόμητος. Τοῦ θανάτου ἡ φρικώδης διάλεκτος ἀκούεται.

«Σύ;» λέγει τὸ διαλανθάνον πρὸς τὸν ἐκτελεστὴν τοῦ σκότους στρατιώτην.—«Ναί!» λέγει ὁ τέως διαλανθάνων οὗτος.—«Ἐξετέλεσας τὸ καθῆκόν σου, στρατιῶτα τῆς βίας;»—«Ἐκτέλεσον καὶ σὺ αὐτὸ τώρα, ἀποκρίνεται ὁ στρατιώτης, ἐγκληματία!» Τὰ καθήκοντα μάχονται ἰσχυρῶς.

—«Εἰμὶ φωτεινός! Ἰδοὺ τὸ καθῆκόν μου, στρατιῶτα τῆς βίας· πορεύου εἰς ὁδὸν φωτός!» Ὁ στρατιώτης σκοτοδινιῶν πορεύεται. Φωταγωγὸν ὢν καὶ αὐτὸς, μένει πως κεχηνώς. Ἀλλ' ἡ ἕξις ἐν αὐτῷ ἐπαλαιώθη. Τὸ βεβιασμένον καθῆκον, κτησάμενον ἐπ' αὐτοῦ δικαίωμα διὰ τοῦ χρόνου, θέτει αὐτὸν εἰς ἀλλόκοτον πάλην πρὸς τὸ ἀποκαλυπτόμενον καθῆκον τοῦ φωτός. Τὸ διαλανθάνον ἦν φῶς· ἠπατᾶτο μέχρι τοῦδε, καὶ πορεύεται.

Τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν ῥίπτεται κατὰ τῶν ἀνίσων ὡς ὁ θάνατος· ἀγνοεῖ τὴν παρουσίαν τοῦ διαλανθάνοντος. Τὸ διαλανθάνον βλέπει, καὶ ἀλλάσσει φάσιν.

Ὁ ὁπλισθεὶς βραχίων αὐτοῦ κατὰ τοῦ τέως ἀγνώστου ἰσχυροῦ ὁπλίζεται ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἰδέα τῆς χωνεύσεως τοῦ «ἐγὼ» τρέπεται εἰς τὴν ἰδέαν τῆς διατηρήσεως αὐτοῦ.

Ἡ ὀλιγάριθμος τῶν φωτεινῶν φάλαγξ πίπτει κρατερῶς πρὸς τὸ σκότος παλαίουσα. Ἀνωθεν ταύτης χρυσᾶ ἐλπίδος καὶ φωτὸς νέφαλα χέουσι βροχὴν τοῦ μέλλοντος φωτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ διαλαθὸν, ὑπὸ τὸν ἀμαυρὸν καπνὸν τοῦ ἀγῶνος τῶν ἀντιθέτων καθηκόντων, σώζει τὸ ῥιψοκινδυνεῦσαν καὶ ἐν λήθάργῳ κείμενον τοῦ ἐν ἔρωτι φωτισθέντος σῶμα.

Ἐξέρχεται. Ἰδοὺ ὁ στρατιώτης τῆς βίας. Ἀνοίγει ὁδὸν τῷ διαλανθάνοντι· καὶ μεταξὺ τῶν ἀντιθέτων βραχώνων ἀντιθέτων καθηκόντων συντριβείς, ἀφίνει τὸ φῶς νὰ βαδίσῃ ἐλευθέρως· τὸ δὲ φῶς βαδίζει.

ΚΑ'.

Ἀλλὰ τὸ διαλανθάνον ἔσφαλε! Ἔθετο κατὰ νοῦν προτοῦ τὴν καταπάτησιν ἑνὸς ἐγώ.

Ἐλεύθερον ὂν καὶ φωτεινὸν, πρέπει νὰ ἐπιβάλῃ ἑαυτῷ τιμωρίαν. Ἰδοὺ ὁ νόμος τοῦ φωτός.

Ἐσκέφθη τὴν καταπάτησιν ἑνὸς «ἐγὼ», πρέπει νὰ ἐπιβάλῃ τιμωρίαν εἰς τὸ ἑαυτοῦ «ἐγώ.» Ἐσκέφθη τὴν ἀπολαυὴν τῆς ἀπογονῆς, πρέπει νὰ ὑπομείνῃ τὴν παράδοσιν αὐτῆς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐν ἔρωτι φωτισθέντος.

Ἡ φαεινὴ ἀπογονὴ καὶ τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν ἑνοῦσι τὰς ἀκτῖνας αὐτῶν, τὸ δὲ διαλανθάνον τιμωρεῖ αὐτὸ ἑαυτὸ καὶ ἀποσύρεται.

Ἡ ἀπογονὴ, ἀγνὸν οὖσα φῶς, γνωρίζει τὸ φῶς τοῦ διαλανθάνοντος.

Ὁ ἐν ἔρωτι φωτισθεὶς ζητεῖ τὸ σῶσαν αὐτὸν φῶς, ἀλλ' ὑποβλέπει τὸ διαλανθάνον· πέριξ αὐτοῦ βλέπει ἐπικεχυμένην σκιάν.

Ἡ σκιὰ ἔρχεται πρὸς τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθέν· τὸ ἐν ἔρωτι φωτισθὲν πατάσσει τὴν σκιὰν, καὶ ὄπισθεν ταύτης ἀνευρίσκει τὸ ἱλαρὸν φῶς τοῦ διαλανθάνοντος ἀτόμου.

«Σῶτερ! ὦ φῶς! ὦ ἀπογονή! ἦμην φῶς!» λέγει τὸ διαλανθάνον.

Δύο ἀγναὶ ἀκτῖνες ἔρχονται νὰ χαιρετίσωσι τρίτην ἱλαρῶς γεννυμένην. Χέουσι δάκρυα φωτεινά.

Τὸ διαλανθάνον τρεμοσβύνει, καὶ, ἀφίνον δύο ἀκτῖνας, ζητεῖ τὸ φῶς ἄλλων κόσμων. Τὸ δὲ φῶς βαδίζει.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΑΙΝΙΓΜΑ.

15.

Γεννῶμαι ἀπὸ ἔμψυχα καὶ ἄψυχα ὁμοίως,
πέριξ τῆς γῆς καὶ τ' οὐρανοῦ πλανῶμαι αἰωνίως.
Εἶμ' ἄψυχον, ἀλλὰ πολλοὺς ὡς ἔμψυχον λανθάνω,
καὶ ζῶ διὰ νὰ φθείρωμαι καὶ πάλιν νὰ αὐξάνω.
Χεῖρας καὶ πόδας εἰς ἐμὲ δὲν ἔδωκεν ἡ φύσις·
ὡς ἄψυχον, οὐδὲ φωνὴν καὶ τὰς λοιπὰς αἰσθήσεις·
πλὴν ἐπὶ γῆς μὲ βλέπουσι μὲ πόδας καὶ μὲ χεῖρας,
καὶ ν' ἀριθμῶ πῶς δύναμαι ἐγνώρισαν ἐκ πείρας.
Ἀνθρώπους ἀδιάκοπα καὶ ζῶα καταπίνω,
πλὴν ὅλα πάλιν τὰ ἐμῶ καὶ ἀδλαβῆ τ' ἀφίνω.
Χωρὶς ἐμοῦ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδεὶς δὶν ἔπραξέ τι,
ἀλλὰ ἐν γένει ἅπαντες καὶ ὁ Χριστὸς προσέτι.
Μὲ τρόπον ἐπιτήδειον ἂν μ' ἀναγραμματίσῃς,
θὲ νὰ ἰδῇς τετράποδον πῶς μ' ἔκαμεν ἡ φύσις.
Ἂν ἀναγραμματίσῃς με δι' ἄλλου τινὸς τρόπου,
θὲ νὰ ἰδῇς τὸ σῶμα μου εἰς χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου·
καὶ δι' ἑτέρου, θὰ ἰδῇς τὴν χρῆσιν τῶν τριχῶν μου.
καὶ διὰ ἄλλου, ἔκφυμα αὐτὸν τὸν ἑαυτόν μου·
ἐπίσης δὲ μὲ ἕτερον τρόπον ἐπιτηδείως,
θὰ μ' ἰδῇς τὸ λαλίστερον πάντων πτηνῶν ἰδίως.

Σ. Κ. ΚΑΡΥΔΗΣ.

ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΙΓ' ΑΡΙΘΜΩΝ 43 ΚΑΙ 44 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Κύβος. (ὕβος - βοῦς). — Κέδρος. (κέρδος).

15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 45.

Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλάδ. ΜΔ΄.)

Ὑπῆρξαν ἐνθουσιασταί τινες, καταντήσαντες εἰς μυστικισμὸν ἐκ τοῦ ἄκρου πρὸς τὸν μέγαν ἄνδρα τῆς ἀρχαιότητος θαυμασμοῦ των. Ὑπεμνημάτισαν παραδόξως τὸ Δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους· πλὴν τὸ Δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους ἀπεῖχε πολὺ τῶν ἰδιοτήτων, τὰς ὁποίας οὗτοι ἀπέδοσαν εἰς αὐτό. Δὲν τῷ ἀπεκάλυπτεν ἀπόλυτα καὶ ὑπερβαίνοντα τὸν ἀληθῆ ὅρον τοῦ ὀρθοῦ νοῦ, τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, πέραν τοῦ ὁποίου τὸ λογικὸν παραλογεῖ, ἀλλὰ τὸν ἐβοήθει εἰς τὰς κοινωνικάς του πράξεις, διευθετουμένας ἄριστα ἀπὸ τὴν φρόνησιν. Ἦτο εἶδος προαισθήσεως τῶν ὀλεθρίων συνεπειῶν, ὅσαι προκύπτουσιν ἐξ ἀλογίας, ἡ ἀλληγορία, τὴν ὁποίαν μετήρχετο διὰ νὰ ἐξηγῇ τὴν προφύλαξιν, ἥτις ἐπινεύεται ἀπό τινα πρόβλεψιν μυστικήν. Τέλος πάντων ἦτο, μοὶ φαίνεται, γνῶσις συμπυκνωθεῖσα ἀπὸ βαθεῖαν τῶν πραγμάτων πεῖραν. (1)

Προθέμενος τὸν μέγαν σκοπὸν τοῦ νὰ καταστήσῃ ἀγαθοὺς πολίτας τοὺς Ἀθηναίους, προησθάνθη βέβαια καὶ τοὺς ὁποίους ἔμελλε νὰ διατρέξῃ κινδύνους, καὶ τὸν θάνατόν του ἴσως αὐτὸν, διότι εἶχε νὰ παλαίσῃ μὲ ἰσχυροὺς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐσύμφερεν ἡ διατήρησις τῶν προλήψεων, τῆς ἀμαθείας καὶ τοῦ ἐγκλήματος. Ἀλλὰ τί ἴσχυε νὰ ἐμβάλῃ εἰς δειλίαν τὸν ἐναποταμιεύσαντα τὰς ἐλπίδας του πέραν τῆς γῆς ταύτης, τὸν θεωροῦντα τὴν μὲν παροῦσαν ζωὴν ὡς ὀχληρὰν ὕπαρξιν, τὸν δὲ κόσμον ὡς τόπον φυλακισμοῦ, τόπον ἐξορίας καὶ ἀπέχοντα τῆς ἀληθοῦς πατρίδος του;

Ὅταν ἡ διαφθορὰ εἰσεχώρησεν εἰς ὅλους τοὺς ἐν ἀρχαῖς, καὶ ὁ σοφὸς Ἀθηναῖος, μολονότι παρετήρει τὸ κινδυνῶδες τῶν πολιτικῶν θέσεων εἰς φιλοδίκαιον ἄνδρα, ἠναγκάσθη μόλον τοῦτο νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὁμοφύλων του καὶ νὰ λάβῃ, εἰ καὶ παρηκμακώς, μέρος εἰς τὰ πράγματα, ὅπου διέπρεψε μὲ τὴν συνήθη του αὐστηρότητα ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης, ἤλεγχεν ἀφόβως τὸ αὐθαίρετον καὶ τὰς καταχρήσεις τῶν τυράννων, δὲν ἐδειλίαζεν ἕνεκα τῆς ἰσχύος των, καὶ, ὅταν παρεκινήθη νὰ ὑπογράψῃ τὴν καταδίκην ἀθώων, εἶπεν ὅτι νὰ γράψῃ δὲν ἤξευρεν.

Ὀλιγώτερον ἀξιοθαύμαστος ὑπῆρξεν εἰς τὸν ἰδιωτικόν του βίον; Μέτριος καὶ ἐγκρατὴς, οὔτε ἀπὸ τὸ θερινὸν κυνόκαυμα, οὔτε ἀπὸ τὸ βαρὺ τοῦ χειμῶνος ψῦχος ἠναγ-

(1) Ἀφοῦ πνεύματά τινα ἐνησχολήθησαν εἰς τὰ φαινόμενα τῆς ὑπνοβασίας, καὶ ὁ Μέσμερ κατέπληξε τὸν κόσμον διὰ τῆς νέας ἐπιστήμης τοῦ Ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ, διάφοροι ὀπαδοὶ τοῦ συστήματος τούτου ἤλπισαν νὰ ἀνακαλύψωσι καὶ εἰς τὸ δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους ἐπίσημον παράδειγμα τῆς παραδόξου ἰδιότητος τοῦ προφητεύειν τὰ μέλλοντα, ἐμφανιζομένης εἰς τοὺς ὑπνοβάτας. Μόλον τοῦτο ἀδύνατον εἶνε νὰ στηριχθῇ τις ἐπὶ τοιούτου παραλληλισμοῦ· ἐπειδὴ λέγουν ὅτι τὸ προορατικὸν ἐμφανίζεται μόνον εἰς κρίσιμον τοῦ σώματος κατάστασιν, καὶ ἔχει συμπτώματα ἐξωτερικὰ, ὡς τὸν ὕπνον, φανερύνοντα τὴν ἀσθένειαν. Ἀλλ' οὐδεὶς τῶν ἱστορικῶν μᾶς βεβαιοῖ ὅτι ὁ Σωκράτης δαιμονιζόμενος ὑπέκυπτεν εἰς ἐκτάκτους παρομοίας κρίσεις. Ὁ Πλούταρχος, ὅστις ἰδιαιτέρως ἐπραγματεύθη τὸ δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους, δὲν ἀναφέρει οὐδὲν σύμπτωμα μεταβολῆς τοῦ διοργανισμοῦ, ἐνῷ βίος ἄλλος ἀπὸ τὸν τοῦ Σωκράτους δὲν ὑπῆρξε δημοσιώτερος. Ὁ Ἀδδᾶς Σαλμὶρος εἰς τὰ ὑπομνήματα τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐγγράφων, ὡς καὶ ὁ βαθύνους κριτικὸς Τιεδεμάννος, στοχάζονται ὅτι τὸ δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους δὲν ἦτο ἄλλο παρὰ φυσική τις ἀγχίνοια, ἡ ἐνστικτός τις πρόνοια, ἀλλ' οὐχὶ ἔξοχος σοφία, καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ γραμματικῶς ἡ λέξις, δι' ἧς ἐσήμαινε τὸ πρᾶγμα τοῦτο ὁ Σωκράτης.

κάζετο νὰ καταφεύγῃ εἰς μεταβολὰς ἐνδυμασιῶν. Πράττων δὲ τὸ καλὸν, ποτὲ δὲν ἐξηρκεῖτο εἰς αὐτὸ, λέγων ὅτι ὅλα τὰ πράγματα ἔχουσι τὸ καλήτερόν των, καὶ δὲν ἔπραττε ποτέ τι χωρὶς νὰ δύναται νὰ δώσῃ λόγον περὶ αὐτοῦ, ἂν ἠρωτᾶτο.

Οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ νὰ θεραπεύσωσι τὸν ἐκ τῆς πανώλους προελθόντα βροτολοιγὸν, ἐσυγχώρησαν εἰς τοὺς πολίτας νὰ συζεύγνυνται δύο γυναῖκας. Τότε καὶ ὁ Σωκράτης ἐνυμφεύθη δευτέραν, τὴν Μυρτὼ, μᾶλλον κατὰ συμπάθειαν πρὸς τὴν πενίαν της. Ἡ πρώτη του σύζυγος ὠνομάζετο Ξανθίππη, καὶ ταύτης αἱ διεστραμμέναι ἰδιότητες ἐξήσκησαν διὰ πολλοῦ τὴν φιλοσοφίαν του.— «Ὅταν τὴν ἐνυμφεύθην, ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντισθένην, ἐκατάλαβα ὅτι, ἂν δυνηθῶ νὰ ὑποφέρω μέχρι τέλους αὐτὴν, θέλω εἶσθαι ἱκανὸς καὶ μετὰ παντὸς ἄλλου ἀνθρώπου νὰ συνδιαιτηθῶ.» Εἰς δὲ τὸν πρεσβύτερον υἱόν του Λαμπροκλῆν, παραπονούμενον κατὰ τῆς μητρός του καὶ χαλεπαίνοντα, εἶπε μίαν ἡμέραν τὰ ἑξῆς ἀξιομνημόνευτα:

« Ἐνθυμήθητι ὅτι εἶνε μήτηρ σου, ὅτι σὲ ἐκυοφόρησε, σὲ ἐβάστασεν εἰς τὰς ὠλένας της, σὲ ἐθήλασε, σὲ ἐπεμελήθη, σὲ ἀνέθρεψεν· ὅτι ἐκινδύνευσε διὰ σέ· ὅτι λύπας, μερίμνας, κόπους τὴν ἔκαμες πολλάκις νὰ ὑποφέρῃ. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πράττεις ἴσως χείρονα τῶν ὅσα εἶπες· εἶνε σκληρὰ, ἀγρία.... πλὴν, υἱέ μου, ποῖον τῶν δύο σοὶ φαίνεται δυσφορητότερον; ἀγριότης θηρίου, ἢ ἀγριότης μητρός;—Μητρός! μητρός!—Μητρός; Σὲ ἐλάκτισε ποτὲ αὐτή; σὲ ἐδάγκασέ ποτε; Ὑπέφερες ποτὲ ἐξ αὐτῆς ὅ,τι ἐκ τῶν θηρίων ὑποφέρουσιν οἱ ἄνθρωποι;—Ὄχι· ἀλλ', εἰς τὴν ζωήν μου, λέγει ἐνίοτε λόγους τινὰς, τοὺς ὁποίους ἀδύνατον εἶνε νὰ χωνεύσῃ κανείς.—Συμφωνῶ, ἐπρόσθεσεν ὁ Σωκράτης· ἀλλὰ καὶ σὺ πόσα δὲν τὴν ἔκαμες; ποσάκις δὲν τὴν ἐκώφανες μὲ τοὺς κλαυθμυρισμούς σου; ποσάκις δὲν τὴν ἐτάραξες μὲ τὰς ἀταξίας σου; πόσας νύκτας δὲν ἠγρύπνησε διὰ τὰς κακεξίας τῆς νηπιότητός σου; Τὴν ἀῤῥῆκες ποτὲ ἀμέριμνον ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐγεννήθης; Τίς τρέμει διὰ τὴν ὑγείαν σου, ὅσον αὐτή; Ἐνίοτε λόγοι τῳόντι σκληροὶ φεύγουν τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων της, ἀλλὰ νομίζεις ὅτι βάλει βάσιν εἰς ὅσα λέγει ἡ ἰδία; Ἔσο βέβαιος ὅτι, καὶ εἰς αὐτὴν τοῦ θυμοῦ της τὴν στιγμὴν, ἀπὸ καρδίας σὲ ἀγαπᾷ καὶ τρέμει διὰ τὴν ὕπαρξίν σου. Δὲν πιστεύεις ὅτι σπαράττονται τὰ σπλάγχνα της εἰς τὸ ἐλάχιστον δυστύχημά σου; ὅτι προτιμᾷ αὐτὴ νὰ δυστυχήσῃ παρὰ σύ; ὅτι ἤθελε στερήσει ἀπὸ τὰ χείλη της τὸν ἄρτον, διὰ νὰ τὸν δώσῃ εἰς σέ; ὅτι ἤθελε θυσιάσει τὴν ζωήν της ὑπὲρ τῆς ἰδικῆς σου; ὅτι διὰ σὲ ἀπαύστως παρακαλεῖ τοὺς θεούς;—Τὸ πιστεύω.—Καὶ τὴν εὑρίσκεις λοιπὸν ὑπὲρ θηρίον σκληράν; καὶ κατ' αὐτῆς ἀγανακτεῖς;... Υἱέ μου, σὺ ἔχεις ὅλα τὰ ἄδικα.» (1)

Ὁποῖος ἀνήρ! ὁποῖος πολίτης! ὁποῖος πατήρ! Ὁ Διδερῶτος λέγει: «Ὅσον ὀλιγώτερον ἀξία τοιούτου ἐπιλόγου ἦτο ἡ Ξανθίππη, τόσον περισσότερον πρέπει νὰ θαυμάσωμεν τὸν Σωκράτην.»

Εἴπομεν προλαβόντως ὅτι Σχολεῖον συστηματικὸν δὲν εἶχεν ὁ Σωκράτης, ἀλλ' ἐδίδασκε συναναστρεφόμενος νέους πρὸ πάντων, ὡς φύσεως ἐπιδεκτικωτέρας τοῦ καλοῦ. Διὰ νὰ τοὺς καταστήσῃ δὲ ἑραστὰς τῆς ἀληθείας καὶ ἐπομένως ἐναρέτους, ἐσύχναζεν εἰς τοὺς τόπους τῆς διασκεδάσεώς των, (1) εἰς τὰς πλατείας, κήπους, λουτρὰ, περιπάτους, γυμνάσια καὶ ἄλλα μέρη· ὡμίλει ἀναφανδὸν, καὶ ὅστις ἤθελεν ἐπλησίαζε νὰ τὸν ἀκούσῃ. Ὁσάκις ἐθαύμαζον τὸν ἐπὶ τῆς ἠθικῆς ζῆλόν του, «Μιμοῦμαι, ἔλεγε, τὴν μητέρα μου· ἐκείνη ἐμαίευε σώματα, ἐγὼ μαιεύω ψυχάς.»

Καίτοι φιλόσοφος, ποτὲ δὲν συνέλαβεν, ὡς οἱ ἄλλοι, τὴν ἰδέαν τοῦ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐξαιρεθῇ τῶν χρεῶν τοῦ πολίτου. Τὸν εἶδον αἰχμητὴν εἰς τὸν μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων σκληρὸν πόλεμον· παρευρέθη εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ποτιδαίας πλησίον τοῦ Ἀλκιβιάδου, καὶ κανεὶς δὲν ἐφάνη ἀνεκτικώτερος ἀπὸ αὐτὸν εἰς τὰς δεινοπαθείας. Οἱ Ἀθηναῖοι ὑπῆρξαν δυστυχεῖς εἰς τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Δηλίου, καὶ ὁ Ξενοφῶν, καταῤῥιφθεὶς τοῦ ἵππου του, ἤθελε φονευθῇ, ἂν ὁ πεζὸς Σωκράτης δὲν τὸν ἔφερεν ἐπὶ τῶν ὤμων του εἰς μέρος ἀσφαλές· ὑπὸ τοιοῦτον δὲ φορτίον ἐπεριπάτει οὐχὶ ὡς δραπέτης, ἀλλ' ὡς ἀνὴρ γεωμετρῶν. Ἄλλοτε ἔσωσε τὸν Ἀλκιβιάδην. Ἐπίσης ἔντιμον διαγωγὴν ἔδειξε καὶ εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀμφιπόλεως.

Ἐλάλησε περὶ ἠθικῆς καλλονῆς καὶ ἀσχημοσύνης· διὰ κανενὸς εἴδους συμφέρον ἢ φόβητρον δὲν ἐκράτησε τὴν ἀλήθειαν ἐντὸς τῶν χειλέων του. Παρέβλεψε τὰς ὕβρεις· ἡ συγχώρησις τῆς ὕβρεως, ἥτις παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς εἶνε ἀρετὴ, παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ἐστὶν ἐκδίκησις. Ἦτο πτωχὸς, κατὰ τοὺς πλειστέρους, καὶ μόλον τοῦτο ἡ σύζυγός του ποτὲ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν καταπείσῃ νὰ δεχθῇ τὰ δῶρα τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ ἄλλων ἀρχόντων, οἵτινες τὸν ἐτίμων· ἡ πτωχὴ γυνὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ καταλάβῃ τί ἀλλόκοτον πρᾶγμα ἦτο αὐτὴ ἡ φιλοσοφία! Ἐβδελύχθη τὴν κολακείαν· ἠγάπα τὴν ὡραιότητα καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας καὶ εἰς τὰς γυναῖκας, ποτὲ ὅμως αἰχμάλωτος αὐτῆς δὲν ἔγεινε· καὶ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Ἀριστοφάνης τὸν ἐρείσθη κατὰ τοῦτο. Ἡ Πυθία εἶχεν εἰπεῖ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του: «Σοφὸς εἶνε ὁ Σοφοκλῆς, σοφώτερος ὁ Εὐριπίδης, σοφώτατος πλὴν ὁ Σωκράτης.»

Ἀλλ' ἡ ἀρετὴ δὲν βραβεύεται ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης· τὸ

(1) Ξενοφ. Ἀπομν. Βιβλ. Β'. Κεφ. 6'.

(1) Τοῦ Σωκράτους ἡ μὲ τοὺς μαθητὰς διαγωγὴ, ἦτο πατρὸς καὶ φίλου διαγωγὴ, ὥστε καὶ ν' ἀστειεύεται, καὶ νὰ συμπαίζῃ πολλάκις μετ' αὐτῶν, νὰ συμπαίζῃ ὅμως πάντοτε πρὸς ὠφέλειαν αὐτῶν. Εἷς ἐκ τῶν νέων τούτων διηγεῖτο μεταξὺ πολλῶν ὁμηλίκων, μὲ τὸν κοινὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας περὶ τοῦ κάλλους ἐνθουσιασμὸν, ἀναρξεγόμενον ἔτι καὶ ἀπὸ τὴν ἡλικίαν του, τῆς Θεοδότης τὸ κάλλος «ὅτι κρεῖττον εἴη λόγου.» Ἐρωτῶ τώρα, τί ἔμελλε νὰ ἀκολουθήσῃ ἀπὸ τοῦτο; Πολλὰ ὀλίγοι ἐκ τῶν ἐκεῖ παρευρεθέντων νέων καὶ ἀκουσάντων τὸ τόσον κάλλος ἤθελον κρατηθῇ τοῦ νὰ μὴ σπεύσωσιν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον εἰς τῆς Θεοδότης. Ὁ Σωκράτης λοιπὸν (ἐρωτῶ δεύτερον) τί ἐχρεώστει νὰ κάμῃ; Νὰ ἀφήσῃ ἕνα ἕκαστον νὰ πλησιάσῃ τὰ δίκτυα τῆς ἑταίρας, ἢ νὰ τοὺς συνοδεύσῃ ὅλους ὁμοῦ εἰς αὐτήν;—Ἔκαμε τὸ δεύτερον, καὶ τοῦτο ἔπρεπε νὰ κάμῃ. Ἐκεῖ παρόντων, ἡ μετὰ τῆς Θεοδότης συνομιλία του εἶνε ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους εἰρωνεία, ἀλλ' εἰρωνεία τοιαύτη, ὥστε νὰ κινήσῃ τὴν ἑταίραν εἰς ἔρωτα σχεδὸν τῆς διδασκαλίας τοῦ Σωκράτους, καὶ νὰ τὴν προετοιμάσῃ εἰς δευτέρας ἄλλας συμβουλὰς τοῦ φιλοσόφου σπουδαιοτέρας.

Δὲν συνωμίλησεν ὁ Σωκράτης μὲ μόνην τὴν Θεοδότην, ἀλλὰ καὶ μὲ ἄλλας ἑταίρας, καὶ κατὰ τὴν φύσιν ἡ διαγωγὴν ἑκάστης ἐποίκιλλε τὴν διδαχήν του. Ἡ τολμηροτέρα τῆς Θεοδότης Καλλιστὼ ἐκαυχήθη εἰς αὐτὸν, ὅτι ἦτο ἱκανὴ νὰ τοῦ ἀποσπάσῃ ὅλους τοὺς μαθητὰς, ἐνῷ αὐτὸς δὲν ἴσχυε νὰ τῆς ἀποσπάσῃ οὔτε ἕνα ἑραστήν.— «Δὲν εἶνε παράξενον, ἀπεκρίθη ὁ Σωκράτης· σὺ τοὺς ὠθεῖς εἰς τὸν κατήφορον, ἐνῷ ἐγὼ τοὺς βιάζω πρὸς τὸν ἀνήφορον, ὁδὸν ἀσυνειθίστον εἰς τοὺς πολλούς.» Α. Κοραῆ Προλεγόμ. εἰς Ἀπομν. Ξενοφ.

ἀπέδειξεν ἡ ἀρχαιότης, καὶ τὸ ἐπεκύρωσαν αἱ ἡμέραι μας. Ἄλλοτε, εἰς τὰς ἰδίας Ἀθήνας, ἐξωστρακίζετο ὁ Ἀριστείδης, διότι ὁ κόσμος ἐβαρύνθη ν' ἀκούῃ ἀκαταπαύστως ὅτι ἦτο δίκαιος. Ἡ πόλις αὕτη ἀφῆκε τὸν τροπαιοῦχον τοῦ Μαραθῶνος νὰ ἀποθάνῃ ἐντὸς ζοφερᾶς εἱρκτῆς, ἀπεδίωξε τὸν Θεμιστοκλέα, ἔπεμψε θάνατον ἀντὶ στεφάνου εἰς τοὺς ἐνδόξους νικητὰς τῶν Ἀργινουσῶν, ἐπότισε κώνειον εἰς τὸν Φωκίωνα. Ἄλλοτε ἡ Ῥώμη, ἡ ἀχάριστος Ῥώμη, ἀπεποιήθη τὴν περίθαλψιν τῶν ὀστέων τοῦ Σκηπίωνος, καὶ ἐνῷ ἐξ ἑνὸς μέρους ἐτίμα Γράκχους, Μαρίους, Κατιλίνας, Κλαυδίους καὶ Καίσαρας, (1) ἐξ ἄλλου ἠνάγκαζε τὸν Κάτωνα νὰ ἀποθάνῃ μὲ τὸν πλέον ἐπώδυνον θάνατον, καὶ τὸν Βροῦτον νὰ πέσῃ ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ ξίφους του ἀποποιούμενος τὴν ἀρετήν.

Εἶχεν ἤδη ἀποβῇ ὁ Σωκράτης ἡ μάστιξ τῶν σοφιστῶν· ὅθεν οἱ ψευδορήτορες, οἱ κακοὶ ποιηταί, οἱ ἄδικοι, οἱ δεισιδαίμονες καὶ οἱ ἀλαζόνες πλούσιοι, συνεμάχησαν κατὰ τοῦ κλονοῦντος ὅλων αὐτῶν τὴν τυραννίαν. Ὁ ζῆλος τῶν μαθητῶν του, μιμηθέντων ἄριστα τὴν εἰρωνείαν τοῦ διδασκάλου, ἠρέθισε τὸ πᾶν κατ' αὐτοῦ· τὰ μίση ἐπηυξήθησαν, ἐπολλαπλασιάσθησαν. Ὁ Σωκράτης ἐξηκολούθει νὰ τὰ περιφρονῇ· ἀδιαφόρει ἂν εἰς τὸ θέατρον ἐχειροκροτεῖτο ἡ ἀγχινουστάτη ἀλλὰ καὶ βωμολοχικὴ κωμῳδία τοῦ ὀργάνου τῶν ἐχθρῶν του Ἀριστοφάνους, αἱ Νεφέλαι, ὅπου παρίστατο ἀεροβατῶν καὶ περισκοπῶν ἐντὸς κρεμάθρας τὸν ἥλιον Σωκράτης τις. Ὁ ἀληθὴς Σωκράτης ἤκουσεν ἀταράχως τὴν κωμῳδίαν ταύτην· ἤρκει δι' αὐτὸν ἡ πεποίθησις τοῦ ὅτι ἦτο ἀθῶος. Ἀφοῦ τὴν μὲν εὐδαιμονίαν του ἐθεμελίωσεν ἐπὶ τῆς ἀρετῆς, ταύτην δὲ πάλιν ἐπὶ τῆς φύσεως, οὐδὲν ἴσχυε νὰ τὸν δειλιάσῃ πλέον.

Τέλος πάντων ἀνεφύησαν δύο κατήγοροι, ὁ Ἄνυτος καὶ ὁ Μέλιτος· ὁ μὲν, πλούσιος ἀριστοκράτης, ὁ δὲ, τραγικὸς ποιητής. Τὸν ἐκατηγόρησαν ὡς φθορέα τῆς νεολαίας καὶ ὡς ἄθεον· οἱ θεοσεβεῖς ὠνομάσθησαν πάντοτε ἄθεοι.

Τῳόντι ἡ θρησκεία του δὲν ἦτο ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τῆς πατρίδος του. Κατεπάτησε τοὺς θεοὺς καὶ τὰς προλήψεις τῶν Ἑλλήνων, κατεφρόνησε τὰ μυστήριά των, καὶ, ἐνισχυθεὶς ἀπὸ τὴν διάγνωσιν τῆς μονάδος τοῦ Θεοῦ, ἔλαβε τὴν τόλμην νὰ ἀποκαλύψῃ εἰς τοὺς μαθητάς του κινδυνώδη ἀλήθειαν.

Ἐρυλακίσθη, καὶ δὲν ἠθέλησε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ διασωθῇ ἐκ τῆς εἱρκτῆς, καίτοι οἱ μαθηταὶ καὶ οἱ φίλοι του τῷ ἐπρόσφερον ὅλα τὰ μέσα τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ. Ἠδύνατο νὰ ὑπερασπισθῇ ἑαυτὸν, ν' ἀρνηθῇ τὸ σύστημά του· δὲν ἠθέλησεν ὅμως. Πῶς νὰ ψευσθῇ εἰς τὸν Θεὸν, ὅστις ἀμέσως πρὸς αὐτὸν ἐλάλει; — Κατεδικάσθη.

Ὁ θάνατος τοῦ σοφωτάτου τῶν θνητῶν ὑπῆρξεν ὁ ὡραιότερος θρίαμβος δι' αὐτόν. Ἡ λύπη καὶ αἱ ἀποδοθεῖσαι ὀλίγον μετὰ θάνατον τιμαὶ εἰς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ Σωκράτους, ἦσαν δι' ἐκεῖνον ἡ πληρεστέρα τῶν ἐκδικήσεων, ἀνωτέρα καὶ αὐτῆς τῆς ποινῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπέκυψαν οἱ κατήγοροί του ἐπομένως. Οἱ Ἀθηναῖοι μετενόησαν σχεδὸν ἀμέσως διὰ τὸν ἄδικον τοῦ δικαίου θάνατον, ἔκλεισαν τὰ γυμνάσια καὶ τὰς παλαίστρας, ἐκ δὲ τῶν ἐχθρῶν του ἄλλους κατεδίωξαν αὐθημερὸν, τὸν δὲ Μέλιτον κατεδίκασαν εἰς θάνατον· πρὸς σημεῖον δὲ εὐγνωμοσύνης, ἐτίμησαν εἰς τὸ μετὰ ταῦτα μὲ χαλκοῦν ἀνδριάντα τὸν Σωκράτην.

Οὐδαμοῦ ἀπαντῶμεν ἀφορμὴν τοῦ νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὁ Σωκράτης ἐκινήθη ἀπὸ κενὴν φιλοδοξίαν πρὸς διάδοσιν τῆς δόξης του· οἱ ἀναφερόμενοι ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος λόγοι τῆς τελευταίας ἡμέρας του εἶνε τόσον ἁπλοῖ, ὅσον καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς ζωῆς του. Ὁ θάνατός του ἦτο εἰκὼν ἀξία καὶ ἀνθρωπίνου καὶ οὐρανίου βλέμματος. Ἀπέθνησκεν ἄνευ μίσους πρὸς τοὺς καταδιώκοντας αὐτὸν, θῦμα τῶν ἀρετῶν του καὶ τῆς ἀληθείας ὁλοκαύτωμα. Κατὰ τὴν ὥραν τῆς ποινῆς οὐδεμία προδίδεται ἀδυναμία εἰς αὐτόν. Ὑπείκων εὐχαρίστως εἰς τὴν βούλησιν τῶν θεῶν, τοὺς ὁποίους ἀναγνωρίζει ἀπανταχοῦ, θεωρεῖ τὴν ὑστάτην τῶν ἡμερῶν του κατ' ἄλλο μὴ διαφέρουσαν τῶν ἐπιλοίπων τοῦ βίου του, παρὰ κατὰ τὸ ὅτι αὐτὴ δὲν εἶχεν αὔριον! Ἐξακολουθεῖ μετὰ τῶν φίλων του τὴν χθεσινὴν ὁμιλίαν, πίνει τὸ κώνειον ὡς σύνηθες ποτὸν, κατακλίνεται διὰ νὰ ἀποθάνῃ ὡς ἐὰν κατεκλίνετο διὰ νὰ κοιμηθῇ· τόσον εἶνε βέβαιος ὅτι οἱ θεοὶ παρίσταντο ἐκεῖ, ἔμπροσθεν, ὄπισθεν, ἀπανταχοῦ, καὶ ὅτι ὑπάγει εἰς τοὺς κόλπους των νὰ ἐξυπνήσῃ. (1)

Ὁ Γάλλος Λαμαρτῖνος, ὁ γράψας τὸ εἰς τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους ποίημα, ὑποθέτει περιπλέον εἰς τὰ χείλη τοῦ Σωκράτους φιλοσοφίαν τινὰ πολὺ μεταγενεστέραν· τὸν παρουσιάζει δὲ καὶ ὡς τέλειον προφήτην τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξιχνιαστὴν καθαρὸν τῆς ὁμοουσίου Τριάδος, στηριζόμενος βεβαίως εἰς σκοτεινούς τινας λόγους τοῦ Πλάτωνος. Σφραγίσωμεν τὴν πραγματείαν ταύτην διὰ τῶν τελευταίων λόγων, οὓς θέτει ὁ ἐναρμόνιος ποιητὴς εἰς τὸ στόμα τοῦ θείου Σωκράτους, ὡς τὸ τελευταῖον ᾆσμα ἡδυμόλπου κύκνου:

Σιωπήσατε, Πυθίαι! ἤχοι τῆς στοᾶς, χαθῆτε!
παλαιᾶς σοφίας πλάναι, εἰς ἀβύσσους κρημνισθῆτε!
Κιβδηλόχρυσοι νεφέλαι μὲ ἀκτῖνας ἀπαισίας,
εἰς μηδὲν ἐξατμισθῆτε ἔμπροσθεν τῆς ἀληθείας!
Συνελήφθη,... τῆς ἐρήμου τὴν κυοφοροῦν οἱ δόμοι·
τρεῖς ἢ τέσσαρας αἰῶνας περιμείνατε ἀκόμη,
κ' αἱ ἀκτῖνές της ἐκεῖθεν αἰφνιδίως θέλουν λάμψει,
καὶ μ' ἀνέσπερον φῶς θέλει εἰς τὴν γῆν ἐπανακάμψει!
Σεῖς, σκιαὶ τοῦ αἰωνίου, κυβερνῶσαι ἀντ' ἐκείνου,
μορμολύκεια ἀπάτης καὶ τυφλότητος γήινου·
σεῖς, θεοὶ σαρκὸς καὶ πύου, θεοὶ ζήσαντες, θανόντες,
πλὴν εἰς τὰ ἐγκλήματά σας ἀποθέωσιν τυχόντες·
σὺ, Ἑρμῆ κηρυκιοῦχε· σὺ, ὦ πόρνη τῶν Κυθήρων,
δρέπουσα ἀτιμωρήτως τῆς αἰσχρότητος τὸ μῦρον·
γενεὰ τοῦ Ὀλυμπίου ἀνωτέρα, κατωτέρα,
ἡ οἰκοῦσα, βεβηλοῦσα γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα!

(1) Ἠρὼν ὁ Καῖσαρ καταστῇ μέγας, ἦτο ὁ κακοηθέστερος τῶν Ῥωμαίων.

(1) Ἡ χριστιανική μας θρησκεία θέλει τὸν θάνατον ἡμερώτατον καὶ γλυκύτατον δι' ἓν τέκνον της· ἀλλὰ Πατέρες τινὲς ἐκκλησιαστικοὶ δὲν ἔπραξαν καλῶς, προσπαθοῦντες νὰ παραστήσωσιν εἰς τοὺς ἁπλοῦς ἀρκετὰ ἐπώδυνον καὶ τρομερὸν τὸν θάνατον. Παρατηρεῖ τις πλῆθος τροπαρίων, ψαλλομένων εἰς ἐπικηδείους ἀκολουθίας, καὶ ἀπὸ φόβου κυριεύεται. Περιπλέον τὰ εἰκονίσματα τοῦ Ἀγγέλου, ὅστις παραλαμβάνει τὰς ψυχὰς, παριστῶσιν αὐτὸν μὲ ῥομφαίαν ὀξεῖαν εἰς τὴν δεξιὰν, μὲ ὁρμὴν ἀρειμάνιον εἰς τὴν θέσιν τοῦ σώματος, καὶ ἀσπλάγχνως πατοῦντα τὸ σῶμα τοῦ ψυχορράγοῦντος. — Τί δὲ καλὸν δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τοῦ φόβου πρὸς τὸν θάνατον; Ὁ θεωρὸς τῆς ἀγρίας του μορφῆς, ἀντὶ νὰ σωφρονισθῇ, σκληρύνεται καὶ τέλος συνειθίζει· ἀλλ' ὅταν ἡ ὥρα ἡ ὑστάτη ἔλθῃ, δεινὴ, εἶνε ἡ ἰδέα ὅτι τοιοῦτον ἄγριον θὰ θέλει ἔλθει νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωήν!

μετ' ὀλίγον, μετ' ὀλίγον τὸ παγσέβαστόν σου σμῆνος
θὰ ἐδαφισθῇ· θὰ πέσῃ, καὶ ὁ Ὄλυμπος ἐκεῖνος,
κ' εἰς Θεὸν θὰ δώσῃς τόπον, Θεὸν ἅγιον καὶ μόνον,
τὸν Θεόν μου, ὅστις ἦδη ἐπὶ γῆς δὲν ἔχει θρόνον!..

. . . . . .

Ναί, ὦ φίλοι τῆς ψυχῆς μου! εὐτυχεῖς ἐκεῖνοι, ὅσοι
εἰς τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἐπαρχίαν γεννηθῶσι!
Πρῶτοι θέλουν ἰδεῖ οὗτοι εἰς ὁρίζοντα ὡραῖον
τὸ λαμπρὸν τοῦ Λόγου ἄστρον ν' ἀπαυγάζῃ γαληνῶν.
Ἐξ ἀνατολῶν τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας ἀνατέλλει,
κ' ἡ ἀλήθεια ἐκεῖθεν ν' ἀνατείλῃ, τότε μέλλει.
Τίς τὴν φέρει;... Σύ, ὦ Λόγε, συλληφθεὶς δι' ἡμᾶς μόνον!
Σύ, ὁ ἀποκαλυφθεὶς μοι διὰ μέσου τῶν αἰώνων·
ὁ τὸ μέλλον διαυγάζων, καὶ ἡ λάμψις τοῦ ὁποίου
ἔσπευσε νὰ μὲ φωτίσῃ εἰς τὰ πέρατα τοῦ βίου.
Ἔρχεσαι, καὶ ζῇς, καὶ θνήσκεις! εὔλογον λαμβάνεις πέρας·
πάντοτε τῆς ἀληθείας εἶνε θάνατος τὸ γέρας!
ἀλλ' ἡ θνήσκουσα φωνή σου ἠχὼ θέλει ἐπιτύχειν,
καὶ δὲν θέλει περιπέσει 'ς τῆς ἐμῆς φωνῆς τὴν τύχην·
οὐρανοῦ φωνή, ὀπίσω ἄγονος δὲν ἀναβαίνει·
Τὸ ἀπηρθημένον σύμπαν σὲ ἀκούει καὶ προβαίνει,
καὶ τῆς μαύρης εἱμαρμένης διαῤῥήγνυται τὸ φράγμα!

. . . . . .

Ἔπνοήσα τὸ μέγα, τὸ πολὺ, τὸ θεῖον πρᾶγμα...
ἀριθμὸν μυστηριώδη,—τὴν βαθύπεπλον τριάδα—
τριγώνων συντεθειμένων ἀπὸ τρικλίνων μονάδα!
Οἱ σχηματισμοί, οἱ ἦχοι, αἱ χροιαί, οἱ ἀριθμοί των,
ὅλα μ' ἔκρυπτον τὸ μέγα Ὄν τοῦ Ἀκατκμετρήτου!
πλὴν μ' ἐσυγχωρήθη, φίλοι, νὰ τὸ ἰδῶ τελευταῖον,
καὶ ἀκούσατε....» Ἐμοῦσι, ὅμως δὲν ὑμεῖσι πλέον!

. . . . . .

Δὲν ἠκούοντο τριγύρω οὔτε γόοι, οὔτε θρῆνοι!...
ἐτελεύτησε τοιοῦτος!... τελευτὴ ἦτον ἐκείνη!

ΤΑ ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ.

Ὁσάκις τὴν ποικιλίαν τῶν ὀπτικῶν φαινομένων θέλομεν νὰ ὑπαγάγωμεν ὑπὸ ἕνα γενικὸν νόμον, παρομοιάζομεν συνήθως τὸ φῶς πρὸς τὸν ἦχον· ἐνῷ ὁ ἦχος κατὰ τίνα τρόπον γεννᾶται καὶ πῶς φθάνει εἰς τὴν ἀκοὴν ἡμῶν εἶνε ἐντελῶς γνωστόν, περὶ δὲ τῆς οὐσίας τοῦ φωτὸς ἀπ' ἐναντίας στερούμεθα παντάπασιν ὡρισμένων γνώσεων.

Τὸ πρῶτον θαυμάσιον φαινόμενον ἐν τῇ τῶν ὄντων τάξει, τὸ λαμπρύνον τὴν ὅλην δημιουργίαν, ἐστὶν ἀναμφιβόλως τὸ φῶς. Ἄνευ αὐτοῦ τὸ πᾶν ἐστὶ μηδὲν, διότι ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου ἐστὶ τὸ φῶς. Ὅπου ἔλλειψις φωτὸς, ἐκεῖ νὺξ θανάτου.

Ὅπως ἐννοήσωμεν τί ἐστι φῶς, ἀνάγκη νὰ λάβωμεν πρὸς βοήθειαν ὑποθέσεις τινάς· ἐκ τῶν ὑποθέσεων τούτων δύο μάλιστα ὑπάρχουσι γενικῶς διαδεδομέναι·

Καὶ κατὰ μὲν τὴν μίαν ὑπόθεσιν, τὴν τῆς ἐκπομπῆς, ἥτις ἐπενοήθη ὑπὸ τοῦ Νεύτωνος, τὸ φῶς σύγκειται ἐξ ὕλης λεπτοτάτης καὶ ἀβαροῦς, ἥτις ἐκπέμπεται ἐκ τῶν φωτεινῶν σωμάτων πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις.

Κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ὑπόθεσιν, τὴν τῆς κυμάνσεως, τὸ φῶς γεννᾶται ἐκ λεπτοτάτων παλμῶν τῶν ὑλικῶν μορίων τῶν φωτεινῶν σωμάτων, καὶ διαδίδεται διὰ τοῦ αἰθέρος καθ' ὅμοιον τρόπον ὡς διαδίδονται διὰ τοῦ ἀέρος αἱ κυμάνσεις τοῦ ἤχου.

Ἡ δευτέρα αὕτη ὑπόθεσις εἶνε ἐπὶ τοῦ παρόντος γενικῶς παραδεδεγμένη· διότι οὐδὲν ὀπτικὸν φαινόμενον εἶνε γνωστὸν, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἦνε δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῇ δι' αὐτῆς, ἐνῷ πολλοὶ τῶν φυσιολόγων ἀνεκάλυψαν μεγάλην πληθὺν φαινομένων, τὰ ὁποῖα ἀντίκεινται κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐκπομπῆς.

Τὸ φῶς διαδίδεται μετὰ μεγίστης ταχύτητος, ὄχι ὅμως στιγμιαίως· ἐνῷ ὁ ἦχος διατρέχει κατὰ πᾶν δευτερόλεπτον 1080 πόδας, τὸ φῶς διατρέχει εἰς τὸ αὐτὸ δευτερόλεπτον 42,000 γεωγραφικὰ Γερμ. μίλια. Ἡ ταχύτης τοῦ φωτὸς εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ μετρήσωμεν αὐτὴν κατὰ τὸν συνήθη τρόπον, ὡς γίνεται ἐπὶ τοῦ ἤχου, διὰ παρατηρήσεων ἐπὶ τῆς γῆς, τῆς ὁποίας ἡ διάμετρος ἔχει μόλις 1720 γεωγραφικὰ μίλια.

Τὸ φῶς λοιπὸν ἀπὸ μὲν τῆς Σελήνης, ἥτις ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν 51,000 μιλίων, φθάνει εἰς τὴν Γῆν εἰς 1)5 δευτερόλεπτα· ἀπὸ δὲ τοῦ Ἡλίου, ὅστις ἀπέχει 20 ἑκατομ. μιλίων, εἰς 8 λεπτά· ἀπὸ δὲ τοῦ πλανήτου Διὸς, ἀπέχοντος 113 ἑκατομ. μιλίων, εἰς 52 λεπτά· ἀπὸ τοῦ Οὐρανοῦ, (400 ἑκατομ. μιλίων) εἰς δύο ὥρας· ἀπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, τοῦ ἀπωτάτου τῶν πλανητῶν τοῦ ἡμετέρου συστήματος, εἰς 4 ἕως 5 ὥρας· καὶ ἀπὸ τοῦ λαμπροτάτου ἀπλανοῦς ἀστέρος, τοῦ Κενταύρου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόστασις εἶνε 200,000 φορὰς μεγαλητέρα τῆς ἀποστάσεως τοῦ Ἡλίου, εἰς 3 1)2 ἔτη.

Εἰς τρόπον ὥστε γενικῶς ἐξάγομεν ὅτι, ἀπὸ μὲν πρώτου μεγέθους ἀστέρα τὸ φῶς φθάνει μέχρι τοῦ ἡμετέρου πλανήτου εἰς 12 περίπου ἔτη· ἀπὸ δευτέρου μεγέθους ἀστέρα, εἰς 20 ἔτη· ἀπὸ τρίτου μεγέθους, εἰς 30 ἔτη· ἀπὸ τετάρτου, εἰς 45 ἔτη· ἀπὸ πέμπτου, εἰς 66 ἔτη· ἀπὸ ἕκτου, εἰς 96· ἀπὸ ἑβδόμου, εἰς 180· καὶ ἀπὸ δωδεκάτου, εἰς 4,000.

Ἐκ τούτου λοιπὸν ἐξάγεται, ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον, ὅτι ἡ ἀκτὶς, τὴν ὁποίαν ἐκπέμπει πρὸς ἡμᾶς ἀστὴρ δωδεκάτου μεγέθους, ἀπέχων ἀφ' ἡμῶν περίπου 5,000 δισεκατομμύρια μιλίων, φθάνει εἰς τὴν Γῆν μετὰ παρέλευσιν 4,000 ἐτῶν, καὶ ὅ,τι τὴν στιγμὴν ταύτην συμβαίνει ἐπὶ τοῦ κόσμου ἐκείνου θέλομεν τὸ ἰδεῖ ἐπὶ τῆς Γῆς, (ἐὰν εἴχομεν τὴν πρὸς τοῦτο ἱκανότητα,) μετὰ τετρακισχιλίων ἐτῶν παρέλευσιν. Κατὰ τὸν Ἐρσχελλον, τὸ φῶς τῶν ἀπωτάτων ἀστέρων τοῦ Γαλαξίου, τοὺς ὁποίους βλέπομεν διὰ τῶν τελειοτάτων τηλεσκοπίων, φθάνει εἰς ἡμᾶς μετὰ μυριάδας ἐτῶν. Ἐκ τούτων συμπεραίνομεν ὅτι τὴν Σελήνην βλέπομεν οὐχὶ ὅπως τώρα εἶνε, ἀλλ' ὅπως ἦτο πρὸ 5)4 δευτερολέπτων· τὸν Οὐρανὸν, ὅπως ἦτο πρὸ 2 ὡρῶν· τὸν ἀστέρα τοῦ Κενταύρου, ὅπως ἦτο πρὸ 3 ἐτῶν· ἀστέρα τινὰ δωδεκάτου μεγέθους, ὅπως ἦτο πρὸ τετρακισχιλίων ἐτῶν, καὶ ἐὰν ὁ ἀστὴρ οὗτος ἤθελε κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην σβεσθῇ, ἠθέλομεν ἰδεῖ τοῦτο μόλις μετὰ 4,000 ἔτη!

Αἱ προτάσεις αὗται ἦσαν πρὸ πολλοῦ γνωσταί· τὸ δὲ νεώτερον καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέρον εἶνε τὸ ἀντίστροφον.

Κάτοικός τις τῆς Σελήνης βλέπει τὰ ἐπὶ τῆς Γῆς γινόμενα καὶ διὰ τοῦ φωτὸς μεταδιδόμενα (ὅσα ἔχουσι σχῆμα καὶ χρῶμα) μετὰ 5)4 δευτερόλεπτα· ὁ κάτοικος τοῦ Ἡλίου, μετὰ 8 λεπτά· ὁ κάτοικος τοῦ ἀστέρος τοῦ Κενταύρου τὴν ἐσχάτως γενομένην φωταψίαν ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας διὰ τὴν τετάρτην ἐπετηρίδα τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ Σουλτάνου Ἀβδοὺλ-Ἀζὴζ θέλει ἰδεῖ μόλις τῷ 1866, ὁ δὲ κάτοικος

ἀστέρος δωδεκάτου μεγέθους θέλει ἰδεῖ ταύτην μετὰ 4,000 ἔτη· τώρα δὲ βλέπει τὴν Γῆν εἰς τὴν κατάστασιν, καθ' ἣν αὕτη ἦτο ὅταν ἐκτίζετο ἡ Μέμφις, καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἐπλανᾶτο ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἐνγένει λοιπὸν συνάγεται ὅτι, μεταξὺ τῶν ἀπειραρίθμων ἀστέρων, τῶν ἐχόντων διαφόρους ἀποστάσεις, εὑρίσκεται πάντοτε εἰς ἀστὴρ, πρὸ τοῦ ὁποίου ἤδη παρίσταται ἡ Γῆ ἐν καταστάσει, ἐν ᾗ ὑπῆρχε ποτὲ κατὰ μίαν ἐποχὴν τῶν παρελθόντων χρόνων.

Ἐὰν λοιπὸν τὸ θεῖον, τὸ ὁποῖον τὰ πάντα ἐφορᾷ καὶ ἐτάζει, νοήσωμεν ὅτι εἶνε πανταχοῦ παρὸν, καταλαμβάνομεν ὅτι βλέπει κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τοῦ χρόνου πάντα καὶ τὰ παρελθόντα καὶ τὰ παρόντα συνάμα, καὶ βλέπει μάλιστα τὰ παρελθόντα οὕτως, ὡς ἐὰν ἐγίνοντο κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην. Ἐκ τούτου σχηματίζομεν ἰδέαν ἀνθρωπίνως νοητὴν τῆς πανσοφίας, ἥτις συμπίπτει μὲ τὴν τοῦ παντα χοῦ παρεῖναι. Χρόνος καὶ τόπος συμπίπτουσι· νοοῦντες ἐπηυξημένην μίαν ἀνθρωπίνην ἰδιότητα, τὴν ὅρασιν, καθιστῶμεν αἰσθητῶς νοητὴν μίαν ἰδιότητα τοῦ Θεοῦ. Ἑκάστη ἐποχὴ τῆς γηΐνου ἱστορίας δύναται καὶ πάλιν νὰ θεωρηθῇ· ἀρκεῖ δὲ πρὸς τοῦτο νὰ μεταβῇ τις νοερῶς πρὸς τὸν ἀστέρα, πρὸς ὃν ἤδη φθάνει τὸ φῶς τὸ κομίζον τὴν ἱστορίαν ταύτην. Ὁ δὲ κόσμος εἶνε ἀπείρως μέγας.

Τὴν θεωρίαν ταύτην δυνάμεθα νὰ ἐπεκτείνωμεν καὶ εἰς ἐσωτερικὰς καταστάσεις, αἰσθήματα, στοχασμοὺς, κτλ. διότι καὶ ταῦτα παράγουσι σωματικὰς κινήσεις, αἱ ὁποῖαι μεταδίδονται διὰ φωτὸς, ἢ αἰθέρος, ἢ δι' ἄλλων μέσων· μόνον περὶ τοῦ δυνατοῦ, περὶ τοῦ νοητοῦ εἶνε ὁ λόγος. Καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην λοιπὸν παρίσταται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τὸ αἱματηρὸν δρᾶμα τῆς νυκτὸς τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου, ὁ μέγας Κάρολος στεφόμενος ἐν Ῥώμῃ, ὁ δίκαιος Ἀριστείδης ἐξοστρακιζόμενος ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ὁ Μωϋσῆς πλήττων διὰ τῆς ῥάβδου τὴν Ἐρυθρᾶν θάλασσαν, ὁ Ἀδὰμ περιφερόμενος ἐν τῷ παραδείσῳ, κτλ. Ὁ τοῦ παντὸς χῶρος ἐμπεριλαμβάνει ὡς ἀρχεῖόν τι πάντα τὰ γεγονότα· πᾶσαι αἱ πράξεις, αἵ τε φανεραὶ καὶ αἱ ἀπόκρυφοι, πάντα τὰ αἰσθήματα καὶ οἱ στοχασμοὶ ζῶσι διὰ παντὸς ἐν τῇ πραγματικότητι. Τὰ πάντα εἰσὶν ἀθάνατα, τὰ πάντα ζῶσι καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα.

Ἐὰν λοιπὸν νοήσωμεν ὅτι, κάτοικος ἀστέρος τοῦ δωδεκάτου μεγέθους, ἔχων ἐντελεστάτην ὅρασιν καὶ μεγίστην ἀντιληπτικότητα, προσέρχεται εἰς τὴν Γῆν μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε νὰ φθάσῃ εἰς αὐτὴν ἐν μιᾷ ὥρᾳ, θέλει διέλθει ἐν μιᾷ ὥρᾳ τὸν βίον τῆς Γῆς ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἀβραὰμ μέχρις ἡμῶν. Μία ὥρα ἤθελεν εἶσθαι εἰς αὐτὸν τόσον περιεκτικὴ, ὅσον ἡ περίοδος τετρακισχιλίων ἐτῶν· τὴν ὥραν δὲ ταύτην δυνάμεθα καὶ νὰ βραχύνωμεν κατ' ἀρέσκειαν. Ἐκ τούτων γίνεται ἐπαισθητὸν ὅτι εἰς τὸ ὑπέρτατον Ὄν ὁ χρόνος οὐδεμίαν ἔχει ἐφαρμογήν· γίνεται δὲ συνάμα καταληπτὸν τὸ τοῦ Δαβὶδ: « Χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου, Κύριε, ὡς ἡμέρα ἡ ἐχθὲς, ἥτις διῆλθε.» Καὶ ἡ φράσις αὕτη δὲν εἶνε πλέον δι' ἡμᾶς ἁπλοῦς πάταγος λέξεων.

Τοιαῦτα τὰ θαυμάσια τοῦ φωτός, ἢ μᾶλλον τοῦ παντοδυνάμου Ὄντος, τοῦ δημιουργήσαντος τὸ φῶς καὶ πάντα τὰ ἐξαίσια τῆς φύσεως φαινόμενα!

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΚΙΝΑΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλάδ. ΜΔ'.)

Ε'. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ.

Τεσσαράκοντα φιλοσόφων Κινέζων συγγράμματα κατέχει ἡ δημοσία βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων, ἀλλ' αὐτὰ εἰσέτι περιμένουσιν ἀναγνώστας. Ἐν τοσούτῳ ὁμολογεῖται γενικῶς ὅτι ἐκ τῶν διαφόρων συστημάτων τῆς φιλοσοφίας, ἐπικρατεῖ μάλιστα εἰς τὴν Κίναν ἡ τοῦ Κουνφουκίου, τοῦ ὁποίου τὰ δόγματα, μίγμα ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς, φέρουσιν εἰς πάντας τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας τοὺς βαθμούς.

Πολλὴ ἀναλογία ὑπάρχει μεταξὺ Κουνφουκίου καὶ Σωκράτους, ἐπειδὴ ἐγεννήθησαν σχεδὸν ταὐτοχρόνως, εἶχον τὴν αὐτὴν κλίσιν εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς φιλοσοφίας, ἀπέφευγον δ' ὁμοίως τὴν θεωρίαν, διδάσκοντες τὴν ἠθικήν. Ἰδιαιτέρως δὲ ἡ φιλοσοφία τοῦ Κινέζου Σωκράτους ὑποβάλλει τὸν νέον εἰς τὸν γέροντα, τὸν υἱὸν εἰς τὸν πατέρα, τὸν δευτερότοκον ἀδελφὸν εἰς τὸν πρωτότοκον, τὸν ὑπήκοον εἰς τὸν ἄρχοντα ἢ δικαστήν, τούτους δὲ πάντας εἰς τὸν βασιλέα, κατασκευάζουσα οὕτω κοινωνικήν τινα πυραμίδα ἀπὸ τῶν κατωτάτων εἰς τοὺς ἀνωτάτους. Διαφορεῖ δὲ ἂν αὕτη σύγκηται ἐκ ζώντων σωμάτων ἢ σκελετῶν, καὶ ἂν περιέχῃ εἰς τὸ κέντρον ναὸν ἢ τάφον· τιμᾷ ὅμως τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην ὡς πρωτίστας τῶν ἀρετῶν, ἀναφέρει δὲ πρὸ πάντων καὶ τὸ « Ὃ σὺ μισεῖς ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς.»

Ἀλλ' ἐκ τῶν τοιούτων παραδειγμάτων δὲν ὠφελήθησαν οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος θιασῶται τῆς Κουνφουτσικῆς Μανδαρινῆς φιλοσοφίας· ὅθεν παντοῦ τοὺς εὑρίσκον οἱ Εὐρωπαῖοι δολίους, ἀσώτους, ψεύστας, δειλούς. Ἴσως ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐνοχοποιῶμεν κατὰ τοῦτο τὴν φιλοσοφίαν, καθὼς οὔτε εἰς τὰς κατηγορίας τοῦ Ἀριστοτέλους νὰ ἀποδίδωμεν τῶν σχολαστικῶν τοὺς παραλογισμοὺς καὶ τὰς καταχρήσεις.

Ὁ Κουνφούκιος συνέγραψε διάφορα βιβλία μυστηριώδη καὶ παραβολικὰ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀντίπαλός του Λάο-Τσέου κατὰ τοῦτο δὲν διαφέρει· ἐπειδὴ, ἐξηγῶν τὰ πάντα διὰ τῶν ἀριθμῶν, ἐνθουμίζει τοὺς Πυθαγορείους τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς Νεοπλατωνιστὰς τῶν τελευταίων χρόνων τῆς Ἑλληνικῆς δόξης. Ἰδιαιτέρως λέγει ὅτι τὸ ἓν ἐγέννησε τὰ δύο, τὰ δὲ δύο ἐγέννησαν τὰ τρία, τὰ τρία δὲ παρήγαγον τὸ πᾶν.

Ἡ παιδιὰ τῶν ἀριθμῶν παρεμβαίνει πολὺ εἰς τοὺς συνδυασμοὺς τῶν ἐννοιῶν τῶν Κινέζων· διότι, ὡς λεπτολόγοι, ἀριθμοῦσι τὰς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς ποιότητας. Ὅθεν ἑκάστη τάξις τῶν ἀντικειμένων τούτων ἔχει ἰδιαίτερόν τινα ἀριθμόν· οἷον ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, τὸ κενὸν καὶ τὸ πλῆρες, τὰ δύο, ἄλλα δὲ καὶ τὰ τρία· διότι ὑπάρχουσι παντοῖαι τριάδες δηλ. τριὰς τῶν τριῶν πρωτίστων ἀρετῶν, τριὰς τῶν ἀρχαιοτάτων βασιλέων, τριὰς τοῦ ἀνθρώπου, τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ. Εἰς δὲ τὰ τέσσαρα ἀνάγονται αἱ τέσσαρες θάλασσαι, οἱ τέσσαρες καιροὶ τοῦ ἔτους, οἱ τέσσαρες βάρβαροι λαοὶ κτλ. Εἰς δὲ τὰ πέντε, αἱ πέντε κοινωνικαὶ σχέσεις, τὰ πέντε χρώματα, οἱ πέντε πλανῆται, τὰ πέντε σπλάγχνα κτλ.

Παρομοιάζω τὸν Κουνφούκιον μὲ τοὺς πολιτικοὺς ἐκείνους τῆς Ἑλλάδος ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι ὠνομάσθησαν ἐξόχως Σοφοί· διότι καὶ αὐτοῦ ὅλη ἡ σοφία εἶχε σκοπὸν τὴν ἠθοποίησιν τῆς κοινωνίας καὶ τὸν κανονισμὸν τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ κατὰ μὲν τὸ δεύτερον τοῦτο ἐπέτυχε, διότι ἡ ἑνότης τῆς Κινεζικῆς μοναρχίας διετηρήθη εὐτυχῶς· τὸ πρῶτον ὅμως δὲν ἦτο ἐπιχείρημα τόσον εὐκόλως ἐκτελεστόν. Ἀλλ' ὁ Κουνφούκιος πρέπει νὰ τιμᾶται ὁμοίως καὶ διὰ τοὺς γενναίους σκοποὺς καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν καρδίαν του ἐνταῦτῳ, ἐπειδὴ κατώρθωσε νὰ ἐπιστήσῃ τὴν διάνοιαν ὡς διευθύντριαν τῆς κοινωνίας, τὸ ὁποῖον ἐπεθύμει μὲν καὶ ηὔχετο ὁ Πλάτων, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἠξιώθη πραγματικῶς νὰ ἴδῃ οὔτε αὐτὸς, οὔτε ἄλλος οὐδεὶς εἰς κανένα ἄλλον τόπον.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Κουνφουκίου ἀνελύθη μάλιστα καὶ ἐτελειοποιήθη παρὰ τῶν μαθητῶν του· ὅθεν ἐκ τῶν πέντε βιβλίων τῶν ἀποδιδομένων εἰς αὐτὸν, μόνον τὸ πρῶτον συνέταξεν ἐξ ἰδίων, τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα συνερανίσθη ἐξ ἄλλων, τὰ δὲ τέσσαρα ἠθικὰ βιβλία, λεγόμενα Τσοὺ, συνελέχθησαν ὑπὸ τῶν ἀκροατῶν ἢ ὀπαδῶν του.

Τὸ σεβασμιώτατον διὰ τὴν ἀρχαιότητάτου ἐκ τῶν βιβλίων τούτων ὀνομάζεται Κὶγγ, ἔχει δὲ ὡς βάσιν δύο σύμβολα, δηλ. μίαν γραμμὴν συνεχῆ καὶ ἑτέραν τεθλασμένην, αἱ ὁποῖαι, διαφόρως ἀνὰ τρία τεμάχια συναπτόμεναι, ἀποτελοῦσιν 64 σχήματα. Τὰ τριγράμματα ταῦτα, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν Κινέζων, ἐφευρέθησαν παρὰ τοῦ πρώτου αὐτῶν νομοθέτου Φὼχ τριάκοντα αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ. Ἡ ἔννοια τῶν μυστηριωδῶν συμβόλων τούτων ἐνησχόλησε παμπόλλους ὑπομνηματιστὰς, καθὼς ἡ ποίησις τοῦ Δάντη· διαμένει ὅμως εἰσέτι σκοτεινὴ καὶ ἀκατάληπτος. Ἐκ τούτων ὠφελούμενοι, 1200 ἔτη περίπου πρὸ Χριστοῦ, δύο αὐτοκράτορες πατὴρ καὶ υἱὸς, ὁ Οὐὲν-Οὐὰγγ καὶ ὁ Τσέου-Κὸγγ, προσέθηκαν εἰς ἕκαστον τῶν 64 ἐμβλημάτων χαρακτῆρας τινὰς ἄλλους, αἰνιγματώδεις μὲν καὶ αὐτοὺς ἀλλὰ συνηγοροῦντας, ὡς φαίνεται, ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς των.

Μετὰ δὲ 600 ἔτη ἐπελθὼν καὶ αὐτὸς ὁ Κουνφούκιος, ἐξέδωκε τὰς πολιτικὰς ἰδέας αὐτοῦ ὡς ἑρμηνείαν τῶν θεσπεσίων συμβόλων ἐκείνων, διὰ νὰ καταζήσῃ καὶ αὐτὰς σεβασμίας. Ἀλλὰ τὸν Κουνφούκιον ἀνεσκεύασεν αἱρετικός τις τοῦ Η' αἰῶνος, διατεινόμενος ὅτι μὲν εὐθεῖα γραμμὴ ἐσήμαινε τὴν ἐνεργὸν ἀρχὴν τῆς φύσεως, ἡ δὲ τεθλασμένη τὴν παθητικὴν, βλέπων δὲ φυσικὰ ζητήματα ὅπου ὁ Κουνφούκιος εὗρισκεν ἠθικὴν καὶ πολιτικήν.

Τὸ βιβλίον ἄρα τοῦτο ἀνεδείχθη ὡς δένδρον, ὅπου ἐνεφυλίσθησαν παντοίων εἰδῶν καρποί, ἢ μᾶλλον τὰ διάφορα συστήματα, καὶ σχόλια ἀκατανοήτου κειμένου περιετυλίχθησαν εἰς αὐτὸ, ὡς κλωστὴ εἰς τὴν ἄτρακτον.

Τὸ δεύτερον βιβλίον, Τσοὺ-Κὶγγ, ἦτο ἀπάνθισμα διαφόρων ἱστοριῶν, περιστρεφόμενον εἰς μόνην τὴν χρονολογίαν τῆς Κίνας· κατεκάη δὲ ὑπό τινος τυράννου Χοὰγγ, διότι περιεῖχεν ἠθικὰς καὶ πολιτικὰς ἰδέας ἀντιβαινούσας εἰς τὰ τυραννικά του φρονήματα. Ἀλλ' ἀνεπληρώθη ἔπειτα ἐν μέρει ἀπὸ μνήμης, προστεθέντων καὶ 25 ἄλλων κεφαλαίων ἐξ ἑνὸς ἀντιτύπου, ἀνευρεθέντος εἰς τὸν τοῖχον τῆς οἰκίας αὐτοῦ τοῦ Κουνφουκίου· περιλαμβάνει δὲ σήμερον πολλὰς ἠθικὰς καὶ πολιτικὰς εἰσηγήσεις, λόγους βασιλέων, ὀνειδισμοὺς ὑπουργῶν κτλ. Ὁ δὲ Ἰησουΐτης ἱερομόναχος Regis θεωρεῖ τὸ βιβλίον τοῦτο, τὸ ὁποῖον καὶ μετέφρασεν, ὡς ἀρχαιότερον καὶ αὐτῆς τῆς Πεντατεύχου τοῦ Μωϋσέως.

Ἄλλο βιβλίον, τὸ Χὶ-Κὶγγ, περιέχει 311 λυρικὰ ποιήματα ἀρχαῖα ἐν εἴδει ᾀσμάτων, συντεθέντων 300 ἔτη πρὸ τοῦ Ὁμήρου, 1200 δὲ πρὸ Χριστοῦ. Ἔπαινοι μεγιστάνων, κατάκρισις ὑπουργῶν, ὀλοφυρμοὶ καὶ θρηνῳδίαι διὰ τὰς συμφορὰς τοῦ βασιλείου, συμβουλαὶ διὰ τὴν ἐκ τούτων ἀπαλλαγὴν καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὑπάρχουσιν ὑπόθεσις τῶν εἰδυλίων τούτων.

Τὰ δύο τελευταῖα βιβλία Κὶγγ δὲν μετεφράσθησαν εἰσέτι. Γνωρίζεται μόνον ὅτι ἐξ αὐτῶν, τὸ μὲν πραγματεύεται περὶ ἱεροτελεστιῶν (Λι-Κὶ), τὸ δὲ περὶ ἱστορίας, τὴν ὁποίαν συνέταξεν αὐτὸς ὁ Κουνφούκιος ὡς μάθημα μᾶλλον ἠθικῆς, ἢ διήγησιν ξηρὰν παρελθόντων συμβαμάτων. Ἀλλ' ἡ διδασκαλία αὕτη συνέχεται τόσον μὲ τὴν δύναμιν τῶν φράσεων καὶ τὴν τέχνην ἢ τὰ μυστήρια τοῦ Κινεζικοῦ λόγου, ὥστε καταντᾷ δύσληπτος εἰς τοὺς ξένους. Ἐπιγράφεται δὲ ἔαρ καὶ φθινόπωρον, ὡς ἂν ἔλεγέ τις χρονικά· εἰς τὴν λέξιν ὅμως ἔαρ παρακολουθοῦσι πολλαὶ ἠθικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἰδέαι συνυπακουόμεναι, καθὼς καὶ εἰς τὴν τοῦ φθινοπώρου, ὥστε καὶ ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ βιβλίου περιλαμβάνει πολλὴν ἔννοιαν.

Ἐκ δὲ τῶν τεσσάρων ἠθικῶν βιβλίων, τὸ μὲν, λεγόμενον Μεγάλη μελέτη, μετεφράσθη καὶ ἐξεδόθη παρὰ τοῦ Πωθιέρου· εἶνε δὲ συρραφὴ κεφαλαίων, ἀνηκόντων εἰς αὐτὸν τὸν Κουνφούκιον καὶ διαφόρους θιασώτας του· τὸ δὲ δεύτερον φέρει τὸ ὄνομα μαθητοῦ τινος τοῦ φιλοσόφου· τὸ τρίτον περιλαμβάνει ἀποφθέγματα καὶ ὁμιλίας αὐτοῦ, τὸ δὲ τέταρτον, ἔργον τοῦ ἐγγόνου του, ἐξεδόθη μεθηρμηνευμένον παρὰ τοῦ Ρεμουζάτ.

Ὁ σοφὸς οὗτος ἀνὴρ, ὡς εἴ πέρ τις ἄλλος μέχρι τῆς ἐποχῆς του, ἐξηκρίβωσε τὴν θρησκείαν τοῦ Βούδδα.

Αὕτη ἀναλογεῖ μὲ τὸν λεγόμενον πανθεϊσμόν. Διότι, κατ' αὐτὴν, μόνη ὑπάρχει ἡ ἀπόλυτος μία οὐσία· αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶσαι κατὰ μέρος ὑπάρξεις, εἴτε πάντα τὰ ὄντα, θεωροῦνται ὡς ἔκφρασις ἢ δήλωσις ταύτης. Ἐπειδὴ δὲ ἐκείνη θεωρεῖται ὡς πραγματικὴ, ταῦτα ὑπολείπονται ὡς ἁπλᾶ φαινόμενα· ὥστε ὁ προσβάλλων ἡμᾶς κόσμος δὲν ἔχει τινὰ βεβαίαν ὑπόστασιν, ἀλλὰ φαίνεται μόνον. Καὶ ἡ ἀπόλυτος δὲ αὐτὴ οὐσία οὔτε μορφὴν ἔχει, οὔτε κατηγορούμενον καὶ χαρακτῆρας!! Ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τῆς ἀναλύσεως διαφεύγει παντελῶς ἅπασα ἡ οὐσία, τὸ πᾶν δὲ καταντᾷ εἰς χάος καὶ ἄβυσσον, ὅπου περιέπεσαν οἱ Ἀλεξανδρινοὶ, καθὼς ἐσχάτως καὶ οἱ Γερμανοὶ φιλόσοφοι.

Ἀλλὰ τὸ καθαρὸν ὂν ὑπάρχει ὁ Βούδδας, ἡ ὑπερτάτη καὶ ἀκατάληπτος διάνοια· ἐξ αὐτοῦ δὲ ὡς ἀκτινοβολοῦντος παράγονται τὰ λοιπὰ ὄντα, ἡ δὲ φωτιστικὴ αὕτη δύναμις ἐλαττοῦται καθ' ὅσον μακρύνεται αὐτοῦ εἰς τὸ διάστημα καὶ εἰς τὸν χρόνον.

Διὰ νὰ εἰσάξῃ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀπείρου εἰς πνεύματα βαναύσων ἀνθρώπων ἡ θρησκεία αὕτη, πολλαπλασιάζει τεραστίως τοὺς κόσμους, ὑποτιθεῖσα διαφόρους ἀλλεπαλλήλους τάξεις, ὅπου ἐνδιαιτῶνται ὄντα βαθμηδὸν τελειότερα, μέχρι τῶν ὁποίων δύναται νὰ ὑψωθῇ ὁ ἄνθρωπος. (1)

(1) Ἴδε Τίμαιον Πλάτωνος.

Καθὼς δὲ ὁ τόπος κατέχεται ὑπὸ ἀπειροπληθῶν κόσμων, οὕτω καὶ ὁ χρόνος διαιρεῖται εἰς ἀπειραρίθμους περιόδους, εἴτε κάλπας· ἑκάστη δὲ κάλπη ἀποτελεῖ τὴν ζωὴν ἑνὸς κόσμου, διαιρεῖται δὲ εἰς τέσσαρας περιόδους. Κατὰ τὴν πρώτην τούτων ὁ κόσμος μορφοῦται εἴτε συγκροτεῖται, τὰ ὄντα δὲ εὑρίσκονται τότε εἰς τὸν τόπον τῶν μορφωμάτων· ἀλλὰ, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἡ ἀρετὴ τοῦ Βούδδα ἐξασθενεῖ κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ τὰ πάντα παρακμάζουσιν. Ἀπὸ δὲ τὸν κόσμον τῶν μορφωμάτων ἢ εἰδῶν αἱ οὐσίαι καταβαίνουσιν εἰς τὸν τῶν ἐπιθυμιῶν· αὐτόθι διεγείρεται ἡ ὄρεξίς των, ἀφοῦ γευθῶσιν ὕδατός τινος ἀναβρύοντος καὶ ἡδέος ὡς τὸ πίαρ καὶ τὸ μέλι. Ἂν καὶ ἡ ἡδυπάθειά των ὑπάρχῃ ἁβρὰ καὶ μετρία, ἀμαυροῦται ὅμως ἡ λαμπρότης των· ἔπειτα δὲ, φαγοῦσαι βρῶμά τι παχύτερον, γίνονται βίαιοι καὶ ἐμπαθεῖς διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν φύλων, ἀκολούθως δὲ περιπίπτουσιν εἰς τὴν δουλείαν καὶ τὴν σκοτόμαιναν τῶν αἰσθήσεων.

Ἡ πτῶσίς των ἐν τοσούτῳ ἐμποδίζεται· ὁ δὲ κόσμος εὑρίσκεται εἰς στάσιμόν τινα κατάστασιν, ὡς ἐν ἰσορροπίᾳ, διαρκοῦσαν μέχρι τινός. Ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἀκάθεκτος πρὸς τὰ κάτω ροπὴ, καὶ πλησιάζει ὁ καιρὸς τῆς καταστροφῆς, ἀναγγελλόμενος διὰ καταιγίδων, ἐμπρησμῶν καὶ κατακλυσμῶν. Τὰ κακὰ ταῦτα ἀναβαίνουσιν ἀπὸ στεγάσματος εἰς στέγασμα τῶν ἀλλεπαλλήλων κόσμων, ἕως οὗ, ἐκλείποντος μὲν τοῦ ἀγαθοῦ πλεονάζοντος δὲ τοῦ κακοῦ, ἔπέλθῃ ἡ μεγάλη πυρκαϊὰ, ἥτις εἰς ἑπτὰ ἡμέρας καταναλίσκει τὰ ζῶα καὶ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους καὶ δαίμονας. Τότε τὸν τόπον τοῦ κόσμου καταλαμβάνει τὸ κενὸν, καὶ οὔτε ἡμέρα, οὔτε ἥλιος πλέον ὑπάρχει, ἐπικρατεῖ δὲ πανταχόθι σκότος.

Πάντα ταῦτα περιλαμβάνονται εἰς μίαν καὶ μόνην κάλπην· αἱ δὲ οὐσίαι (τὰ ὄντα) τῶν ἀνωτέρων στεγασμάτων τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου δὲν ἐφικνοῦνται αἱ τοιαῦται καταστροφαὶ, διαρκοῦσι πολὺ πλειότερον παρ' ὅσον διαρκεῖ μία ἐκ τοιούτων μεταβολῶν. Τινὲς π. χ. ζῶσιν ἕως ὀγδοήκοντα χιλιάδας κάλπας!! Ὁποία καταπληκτικὴ ἀφθονία αἰώνων καὶ κόσμων εἰς τὸ πνεῦμα τῶν Βουδδιστῶν!

Μεταξὺ δὲ τῶν αἰώνων καὶ κόσμων τούτων, δηλ. ἐκ μακρῶν διαλειμμάτων καὶ διαστημάτων, ἀναφαίνεται ἡ ἀπόλυτος οὐσία τοῦ Βούδδα, τουτέστι γίνονται ἐνσαρκώσεις τοῦ θεοῦ τούτου. Οἱ σωματοποιούμενοι τότε Βούδδαι ἔρχονται ὅταν, πληρωθείσης τινὸς ἡλικίας (περιόδου), μέλλωσι νὰ ἐγκαινιάσωσι τὴν ἐπερχομένην καὶ νὰ δείξωσι τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας. Ὁ τελευταῖος δ' αὐτῶν ἐπιφανεὶς ἐλέγετο Σακωα-Μενῆ, μεσίας τοῦ Βουδδισμοῦ, γεννηθεὶς ἐκ παρθένου. Ὁ Βούδδας οὗτος εἶχε δύο οὐσίας, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἦτο γεννητὴ ἢ θνητὴ καὶ εἰς μεταμορφώσεις ὑποκειμένη, ἡ δὲ ἦτο αὐτὸς ὁ νόμος, δηλ. αἰώνιος καὶ ἀναλλοίωτος. — Ὁ βίος τοῦ ἐνανθρωπήσαντος θεοῦ τούτου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πλῆθος μύθων καὶ παραδόσεων, διότι εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπιγείου ὑπάρξεώς του προσίθεται καὶ ἡ διήγησις τῶν προηγηθεισῶν ἐνσαρκώσεων καθ' ὅλην τὴν σειρὰν τῶν αἰώνων. Τὸ αὐτὸ δὲ συνέβη καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων ὑποκειμένων, δηλ. τῶν ἀλληλοδιαδόχων Βουδδῶν, τῶν ὁποίων διαγράφονται αἱ μεταμορφώσεις, αἱ παλιγγενεσίαι, τὰ θαύματα τῆς μετανοίας, τοῦ ἐλέους καὶ τῆς ὁπτασίας. Ἰδοὺ τὸ μυθολογικὸν μέρος τῆς θρησκείας ταύτης, κατόπιν δὲ ἀκολουθεῖ τὸ ἠθικόν.

Πρῶτος ὁ Βουδδισμὸς ἐκήρυξεν εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀσίας τὴν ἰσότητα τῶν ἀνθρώπων ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ. Διότι, γεννηθεὶς εἰς τὴν Ἰνδίαν, χώραν τῶν φυλῶν καὶ τάξεων, ὅ ἐστι τῶν ἐξαιρέσεων, κατεπάλαισε πάσας αὐτὰς, καὶ παρέστησε πάντας τοὺς λαοὺς ἔχοντας τὰ αὐτὰ δίκαια· καταδιωχθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Βραχμάνων, ὑπέστη διάφορα μαρτύρια. Οἱ ὀπαδοί του ἔχυσαν τὸ αἷμά των ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος, ἐδίδαξαν πάσας τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς, τὴν ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων ἀπαλλαγὴν, τὴν ταπείνωσιν, τὴν σκληραγωγίαν, καὶ τὸν ἔλεον· ἡ δὲ συμπάθεια αὐτῶν ἐξαπλοῦται καὶ εἰς τὰ ζῶα αὐτὰ καὶ τὰ φυτὰ, ὡς γλυκεῖά τις ἐαρινὴ δρόσος. Ἴσως μάλιστα καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θυσιάζεται διὰ τὰ ζῶα! ἐπειδὴ οἱ πανθεϊσταὶ, μὴ διακρίνοντες αὐτὸν τῆς φύσεως, δὲν τὸν προτιμῶσιν αὐτῆς· ὅθεν παραγγέλλονται οἱ πιστοὶ νὰ ἀφίνωσι τροφὴν εἰς τοὺς μῦς, νὰ μὴ ἀνάπτωσι λύχνον διὰ νὰ μὴ καίωνται τὰ ψυχάρια (αἱ πεταλοῦδες), νὰ περιποιῶνται δὲ τὰ νοσοκομεῖα τῶν ζώων· τὸ ἀνάπαλιν τῆς δόξης τοῦ Μαλλεμβραχίου, ὅστις, καταφρονῶν τὰ ζῶα ὡς ἄψυχα, κατεπάτει σκληρῶς τινὰ, ἂν καὶ τόσον τὰ ἠγάπα.

Ἀλλ' ὁ Βραχμανισμὸς ὡς πανθεϊστὴς φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ψυχρότητα, τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν ἀπάθειαν. Διότι ὁ πανθεϊσμὸς, βλέπων βαναύσως ὡς μόνην ζωὴν τὴν ὑλικὴν ταύτην, ἐγκαταλιμπάνεται καὶ ἀποκοιμίζεται εἰς αὐτὴν, ἢ πιστεύων ὑψηλοφρονέστερον, καθὼς οἱ Βουδδισταὶ, μίαν μόνον ἀπόλυτον οὐσίαν, τῆς ὁποίας τὰ ὄντα ὑπάρχουσιν ὡς ἀντανάκλασις κτλ. θεωρεῖ τὸν κόσμον ὡς σκιὰν μόνον καὶ ὀλίγον περὶ αὐτοῦ φροντίζει, σπουδάζει μάλιστα καὶ ν' ἀπαλλαχθῇ τὴν ταχίστην· διότι ὁ παύων νὰ ἐνεργῇ, νὰ πράττῃ, νὰ αἰσθάνηται καὶ νὰ διανοῆται, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ κόσμου τῆς ἀπάτης, συνάπτεται δὲ μετὰ τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων (τῆς ἀπολύτου οὐσίας).

Πόσον διαφέρει ὁ Χριστιανισμός! ἐπειδὴ πρεσβεύει τὸν Θεὸν οὐχὶ ἁπλῶς ὡς οὐσίαν ἀπόλυτον, ἀλλ' ὡς αἰτίαν καὶ δημιουργὸν τοῦ παντός· οὔτ' ὡς ἀφῃρημένον τι ὄν, ἀλλ' ὡς θέλησιν ζῶσαν καὶ φιλάνθρωπον, ὡς νοῦν ἄπειρον ταὐτιζόμενον μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς ἀρετῆς, πολέμιον δὲ τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἁμαρτίας.

Ἀλλ' ἡ θρησκεία τοῦ Βούδδα, ἀναφανεῖσα πρῶτον εἰς τὴν Ἰνδικὴν ἐπαρχίαν Béhar, ὠφέλησεν ὅπου ἐκηρύχθη· διότι τείνει πάντοτε ὡς μοχλός τις ἰσχυρὸς ὅπως ἀνεγείρῃ τοὺς βαρβάρους ὡς οἱ Τάρταροι λαοὺς, ἢ τοὺς εἰς ἄκρον φιλοκερδεῖς καὶ φιληδόνους, ὡς οἱ Κινέζοι, ἀπὸ τὴν ὕλην εἰς ὑψηλοτέρας τινὰς ἀφῃρημένας ἰδέας· οὕτω δὲ προπαρασκευάζει τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν Χριστιανισμὸν, ἀπ' ἐναντίας τοῦ Βραχμανισμοῦ καὶ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ. Ὅθεν οὐδαμοῦ τοσοῦτον εὐκόλως εἰς τὴν Ἀσίαν εἰσήχθη ἡ Εὐαγγελικὴ πίστις, ὅσον ὅπου εὑρῆκεν ἤδη διαδεδομένον τὸν Βουδδισμόν.

Ὁ Βουδδισμὸς ἔχει μοναχοὺς ἱερεῖς, καλογραίας καὶ πατριάρχην, ὅστις τιμᾶται ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Βούδδα, ἴσως δὲ καί τι πλέον. Ἕκαστον παιδίον, γεννώμενον κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατριάρχου, δύναται νὰ ἐλπίσῃ τὴν τιμὴν τῆς διαδοχῆς του. Τοιοῦτοι ἔζησαν μέχρι τινὸς τριάκοντα τρεῖς, κατὰ τὴν Ἰαπωνικὴν ἐγκυκλοπαιδείαν· ὅθεν ὁ Ῥεμουζὰτ συμπεραίνει ὅτι ὁ Βούδδας ἀπέθανεν 950 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, ἂν ἕκαστος τῶν πατριαρχῶν ἔζησεν 70 ἔτη. Παριστάνεται δὲ, εἴτε εἰκονίζεται ὁ Βούδδας, κατὰ

32 τρόπους· οἱ δὲ Μογγόλοι καὶ Κινέζοι ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὸν ὀγδοήκοντα εἴδη καλλονῆς!!

Ἑκατὸν δὲ ἑξήκοντα ἑπτὰ ἔτη πρὸ Χριστοῦ ὁ εἰκοστὸς δεύτερος πατριάρχης ἀπῆλθεν ὡς ἱεραπόστολος μέχρι Φεργανᾶ τῆς μικρᾶς Βουχαρίας, δηλ. 400 λεύγας μακρὰν τῆς Ἰνδίας, τῆς ὑπὸ τῶν ἱερῶν ποταμῶν ποτιζομένης χώρας, ἔξω τῆς ὁποίας, κατὰ τοὺς Βραχμᾶνας, δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς σωτηρίας. Ἐκεῖθεν δ' ὑπ' αὐτῶν ἐλαυνομένη ἡ θρησκεία τοῦ Βούδδα, διεσώθη εἰς τὴν νῆσον Ταπροβάνην κατὰ τὸν ΣΤ' αἰῶνα πρὸ Χρ. αὐτόθεν δὲ μετέβη εἰς τοὺς Σίνας (Βιρμάνους), Σιαμαίους, τὴν Ἰάβαν καὶ τελευταῖον τὴν Κίναν (390 πρὸ Χριστοῦ)· ἔπειτα δὲ ὁ εἰκοστὸς ὄγδοος πατριάρχης Bohdi Darma μετέθηκε τὸ κέντρον του αὐτόθι περὶ τὰ τέλη τοῦ Ε' αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ.

Ἀποθανόντος τούτου, οἱ Βραχμᾶνες κατέσφαξαν ἐλεεινῶς πάντας τοὺς Βουδδιστάς· αἱρεσιάρχης δέ τις θεολογικῆς φιλοσοφίας, Μιμάνσα λεγόμενος, ἐξέδωκε ταύτην τὴν προκήρυξιν: «Ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς θαλάσσης μέχρι τῆς ὑπωρείας τοῦ χιονοσκεποῦς Ἰμάου, ὅστις φεισθῇ γυναικῶν καὶ παιδίων τῶν Βουδδιστῶν τιμωρεῖται διὰ θανάτου.»

Ἀλλ' ἐκ τοῦ καταδιωγμοῦ τούτου ὁ Βουδδισμὸς ἐπήρθη καὶ ηὐξήθη ὡς πῦρ ὑπὸ ἀνέμων ἀναῤῥιπιζόμενον. Ὅθεν ἔκτοτε ἐπεκράτησε πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὴν Κίναν, καὶ Ἰαπωνίαν, πρὸς βοῤῥᾶν εἰς τὸ Θουβὲτ, πρὸς νότον εἰς τὴν Κορέαν, πρὸς δυσμὰς εἰς τὴν Περσίαν καὶ διάφορα Ταρτάρων γένη. Διῃρέθη ὅμως καὶ ἐντὸς αὐτῆς τῆς Ἰνδίας μέχρι τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, ἔπειτα δὲ σχεδὸν ἐξέλιπε· ἰδιαιτέρως δὲ καθιδρύθη εἰς τὴν πόλιν Κόθαν, ὅπου (397—400 μετὰ Χριστὸν) ἀνήγειρε καὶ μοναστήρια.

Ἀφοῦ οἱ Μογγόλοι ὑπέταξαν τὴν Κίναν ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Γκεγγὶς Χάν, οἵτινες ἦσαν πρὸς πάσας τὰς θρησκείας ἀδιάφοροι, ὁ προεδρεύων αὐτόθι πατριάρχης, καταγόμενος ἐκ τοῦ Θουβὲτ, ἀπεθεώθη· ἔκτοτε ἀφιερώθησαν εἰς αὐτὸν ἐκτεταμένα τεμένη, ἐκλήθη δὲ Λάμα (ἀρχιερεύς.)

Ἂν καὶ οἱ αὐτοκράτορες τῆς Κίνας ἐφάνησαν κατ' ἀρχὰς ἀνεξίθρησκοι, ἢ μᾶλλον πρὸς πάντα τὰ δόγματα ἰσορρεπεῖς, ἔκλινον ὅμως κατ' ὀλίγον εἰς τὸν Βουδδισμόν.

Μετὰ δὲ τὴν ἔξωσιν τῶν Μογγόλων, ἡ διαδεχθεῖσα αὐτοὺς γενεὰ τῶν Μὶγγ ἔδειξε τὰ αὐτὰ καὶ αὕτη φρονήματα ὑπὲρ τοῦ Βουδδισμοῦ· ἡ δὲ ἐπελθοῦσα ὕστερον εἰσβολὴ καὶ κραταίωσις τῆς νῦν βασιλευούσης γενεᾶς τῶν Mantchous ἐστερέωσαν ἔτι μᾶλλον τὴν ἐπείσακτον ταύτην θρησκείαν. Ἐπενήργησε δὲ αὕτη τοσοῦτον ἐπὶ τῶν Μογγόλων τῆς Ταρταρίας, ὥστε οἱ ἄγριοι ἐκεῖνοι πορθηταὶ στρατηγοὶ τοῦ Γκεγγὶς Χὰν μετεβλήθησαν εἰς θεωρητικοὺς Λάμας, ἡ δὲ φιλοπόλεμος ὁρμὴ των ἐχωνεύθη εἰς τὰς ἐκστάσεις καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς παγκοσμίου ψυχῆς ἢ τῆς φύσεως. Οὕτω δὲ τὰ ἤθη ἐξημερώθησαν, καὶ εἰσήχθη ἡ σπουδὴ τῶν γραμμάτων τῆς Σανσκριτικῆς καὶ Θουβετανικῆς γλώσσης, τῶν ὁποίων τὰ ἱερὰ βιβλία διετηροῦντο καὶ μετεφράζοντο εἰς τὰ μοναστήρια, καθὼς τὰ Λατινικὰ κατὰ τὸν μεσαιῶνα εἰς τὰ τῆς Σαξωνίας καὶ τῆς Ἀγγλίας.

Σήμερον δὲ ὁ Δαλαΐλαμᾶ, εἴτε μέγας Λάμας, τιμᾶται ὡς μετεμψύχωσις τοῦ θεοῦ Βούδδα. Ἐπιτρέπεται δὲ εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κίνας νὰ λαμβάνῃ τὴν τοιαύτην προσηγορίαν, ἂν προσθέτῃ καὶ τὸ «ὑπήκοος εὐπειθέστατος.» Εἰ δὲ κατὰ τύχην περιπέσῃ εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ αὐτοκράτορος, μετακαλεῖται εἰς τὴν Λύλην, ἐκεῖ δὲ νοσήσας (τυπικώτατα), θεραπεύεται ἐπιμελῶς ὑπὸ τῶν Ἀσκληπιῶν τοῦ αὐτοκράτορος· ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἡ ἐπίσημος ἐφημερὶς ἀναγγέλλει ὅτι ὁ Βούδδας ἤλλαξε κατοικίαν, καὶ μέλλει νὰ ἀναγεννηθῇ εἰς τὸ Θουβέτ!!

Λέγεται δὲ ὅτι πρὸ 30 ἐτῶν δὲν ὑπῆρχε Λάμας, ἐπειδὴ συνέβη διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἱερᾶς συνόδου τοῦ Θουβὲτ καὶ τοῦ αὐτοκράτορος· διότι ἐκείνη μὲν διϊσχυρίζετο ὅτι παιδίον τι γεννηθὲν εἰς τὸ Θουβὲτ ἦτο ὁ Λάμας, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τοὐναντίον διετείνετο ὅτι ὁ Βούδδας ἐτίμησε τὴν αὐτοκρατορικὴν οἰκογένειαν καὶ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐγεννήθη.

Ὁ σοφὸς Ῥεμουζὰτ, ὅστις εἰσεχώρησε τοσοῦτον βαθέως εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν Ἀσιατικῶν τούτων γνώσεων, ἀπέθανε δυστυχῶς εἰς ἡλικίαν 42 ἐτῶν! Τίς ἄρᾶγε καὶ πότε θέλει ἀναλάβει, ἢ μᾶλλον ἀνεύρει, τὸν λεπτότατον τῆς Ἀριάδνης μίτον, ὅστις διέφυγε τὰς χεῖρας τοῦ ἀκαμάτου τούτου περιηγητοῦ;

Ο ΒΑΡΩΝΟΣ ΣΙΜΩΝ ΣΙΝΑΣ.

Ἀπὸ τοὺς κόλπους ἐνδόξων τόπων, μεγάλων ἐθνῶν, ἐξέρχονται πάντοτε μεγάλα φαινόμενα, ἔξοχοι ἄνδρες. Ἐὰν ὑπάρχῃ εἰς τὴν ἱστορίαν γῆ μεγάλη καὶ καταπληκτική, αὕτη εἶνε ἡ Μακεδονία. Ἡ Μακεδονία παρήγαγε πρωτότυπα καὶ ἐκπληκτικὰ φαινόμενα· ὑπῆρξε πρώτη ἡ κυρία τῆς γῆς, καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον τὴν ἰδέαν τὴν κυριαρχικὴν, ἐδίδαξε τὴν κατάκτησιν τῆς οἰκουμένης.

Ἀπέναντι τῆς ἀηττήτου σημασίας της ἔκλινον αἱ κορυφαὶ τῶν ὀρέων, συνεστάλησαν αἱ θάλασσαι καὶ οἱ ποταμοί, ἔστρεψαν τὰ νῶτα ὁ σίδηρος καὶ τὸ πῦρ, καὶ οἱ λαοὶ τὴν προσεκύνησαν ὡς μητέρα τοῦ Διὸς, ὡς μητρόπολιν τοῦ κόσμου· ἀκόμη ἀνακαλύπτονται εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς τὰ μνημεῖά της, τὰ ἐκπληκτικά της ἴχνη.

Ἡ Ῥώμη, μαθήτρια αὐτῆς, τὴν ἐμιμήθη, καὶ ὁ Ναπολέων, ὁ ἔγγονός της, ἠθέλησε νὰ κληρονομήσῃ τὴν ἀγήρατον δόξαν της.... Δὲν ἔχομεν παράδειγμα ἄλλο· ὅλοι οἱ αἰῶνες, ὅλα τὰ ἔθνη ἐφάνησαν μικρὰ πτηνὰ ἐνώπιον τοῦ ἀετοῦ τῆς Μακεδονίας· ἡ δόξα της ὑπῆρξε ταχεῖα, ταχεῖα ὡς ἀστραπὴ, ἀλλ' ἐξεθάμβωσε τὴν οἰκουμένην ὅλην.

Ἡ Μακεδονία ὑπῆρξεν ἡ περικλεὴς πατρὶς τοῦ ἐκπληκτικοῦ δημιουργοῦ τῆς δόξης της, τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου· ἡ πατρὶς τοῦ Πύῤῥου, τοῦ Καρατάσου, τοῦ Μεχμὲτ Ἀλῆ.—Αὕτη ἡ μεγάλη καὶ ἔνδοξος γῆ εἶνε ἡ πατρὶς τοῦ Βαρώνου Σίνα.

Ὅταν θαυμάζῃ τις τοὺς μεγάλους ἄνδρας, θαυμάζει τὸ μεγαλεῖον τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ὁποῖον οὗτοι ἀντιπροσωπεύουσι. Ποίαν ἰδέαν ἠθέλομεν ἔχει τῆς ἀρετῆς, ἄνευ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες τὴν ἀπεθέωσαν; Τί ἤθελον εἰσθαι τὰ μεγάλα ἔθνη, ἄνευ τῶν ἐνδόξων αὐτῶν ἀνδρῶν, οἵτινες τὰ ἐδόξασαν; Πῶς ἄλλως ἤθελε δείξει ὁ οὐρανὸς τὴν εὔνοιάν του εἰς τινα μέρη τῆς γῆς, εἰμὴ διὰ τῶν μεγαλοπρεπῶν αὐτῶν φαινομένων, ἅτινα ὑπῆρξαν τὰ ὄργανα τῶν μεγάλων αὐτοῦ βουλῶν;

ΣΙΜΩΝ ΣΙΝΑΣ.

Τὸ ὄνομα τοῦ Σίνα μᾶς ἀνεκάλεσε τὰς ἐνδόξους ταύτας ἀναμνήσεις· ἀλλὰ τὸ ἔνδοξον ὄνομα εἶνε καρπὸς ἐναρέτων, κοινωφελῶν, μεγάλων πράξεων. Ὁ Γεώργιος Σίνας, ὁ μέγας πατριώτης καὶ πατὴρ τοῦ ἤδη ἐπιζῶντος μονογενοῦς Σίμωνος, ὁ Γεώργιος Σίνας, λέγομεν, γνήσιος καὶ περικλεὴς υἱὸς τῆς ἐνδόξου ταύτης χώρας, ἔδειξε πάντοτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ μακροῦ βίου του ὅτι δὲν ἐλησμόνησε τὴν μεγάλην αὐτὴν καταγωγήν του. Ἐξελθὼν πρὸ χρόνων ἐκ τῶν κόλπων τῆς πατρίδος του, δὲν εὗρεν ἐνώπιόν του στάδιον δορυκτησίας, εὗρεν ὅμως στάδιον εἰρηνικῶν κατακτήσεων, καὶ οἱ εἰρηνικοὶ θριαμβοί του ἀπέδειξαν ὅτι ἔφερεν ἐκ φύσεως τὸ μέγα ἐκεῖνο πάτριον πνεῦμα. Ἀναλόγως τῶν ἐποχῶν ἀναπτύσσεται τὸ ἀνθρώπινον μεγαλεῖον, ἡ δὲ ὑπεροχὴ τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας δὲν θεωρεῖται ὑπὸ μίαν ἔποψιν μόνον. Ἐζήτει τι περισσότερον ἐπὶ τέλους ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος εἰς τὰ βάθη τῶν Ἰνδιῶν, εἰμὴ τοὺς θησαυρούς των; δὲν διήνοιξεν ὡς ὀχετὸν τὴν Ἀλεξάνδρειαν, διὰ νὰ τοὺς μετοχετεύσῃ εἰς τῆς ἀνδρείας πατρίδος του τοὺς κόλπους; — Ὁ Γεώργιος Σίνας ἐξετέλεσε τὸν μεγαν τοῦτον σκοπὸν ἀναλόγως τοῦ ὁρίζοντός του, χωρὶς νὰ συνταράξῃ ποσῶς, ὡς ἐκεῖνος, τὴν οἰκουμένην.

Ὁ Σίνας, ἀνὴρ μεγαλόνους, ἀπέδειξεν ὅτι ἐννοεῖ κατὰ βάθος διὰ τίνος ὁδοῦ κατορθοῦνται τὰ μεγάλα ἔργα. Ὁ Σίνας ἐγνώρισε καλῶς τὴν λαμπρὰν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του, καὶ κατενόησεν ἐξαιρέτως ὅτι, ἂν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος δὲν ἤθελε χρηματίσει μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ στρατιώτης τοῦ Πελοπίδα, δὲν ἤθελεν ἀναφανῇ ὁ ἐξαίσιος δορυκτήτωρ τῆς γῆς, ὁ τεράστιος δημιουργὸς τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης τῆς Μακεδονίας. Ἡ Ἑλλὰς, ἡ ἑστία αὕτη τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν φώτων, ὑπῆρξε τὸ σχολεῖόν του, καὶ ἡ Μακεδονία ὑπῆρξεν ἡ πρωτότοκος θυγάτηρ τῆς Ἑλλάδος· ἐφ' ᾧ καὶ ἐπὶ τοῦ κλεινοῦ αὐτῆς ἐδάφους, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐκείνου, ἐκ τῶν στέρνων τοῦ ὁποίου ἐξεχύθησαν καὶ ἐπλημμύρησαν τὴν γῆν αἱ κοινωνικαὶ ἀρεταὶ καὶ τὰ φῶτα, ἄφθονα διεσκόρπισε τὰ μνημεῖα τοῦ ἀκραιφνοῦς πατριωτισμοῦ του.

Τοῦ μεγάλου τούτου καὶ εὐκλεοῦς πολίτου τῆς Ἑλλάλος ἐφάμιλλος ἀπελείφθη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ υἱὸς καὶ διάδοχος, ὁ νοήμων, συνετὸς καὶ μεγαλουργὸς Σίμων, οὗ τινος τὸ ἐρίτιμον ὁμοίωμα παραθέτομεν ἐνταῦθα. Ἀνὴρ, συνενῶν τὸν ἰδιωτικὸν χιτῶνα μετὰ τῶν εὐγενεστέρων ψυχικῶν τάσεων καὶ τὴν ἐλευθεριότητα μετὰ τῆς ὑψίστης αὐταπαρνήσεως, εἶνε ὁ Σίμων Σίνας, ὁ κρουνὸς οὗ-

τος τῆς εὐποιΐας καὶ μέγιστος τοῦ ἔθνους εὐεργέτης. Ὁ Σίμων Σίνας εἶνε ἡ ἐν ἀτόμῳ σκιαγραφία τῆς ἰδιωτικῆς ἀρετῆς, τῆς κοινωνικῆς τάσεως, τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς θρησκευτικῆς ἰδέας. Παρὰ τὴν ὑστάτην κλίνην μεγαλοφυοῦς καὶ εὐεργετικοῦ πατρὸς γονυκλινὴς ὁ Σίμων, ἐδέχθη τοὺς ὑστάτους φθόγγους πτερυγιζούσης πατρικῆς ψυχῆς, καὶ τοὺς τελευταίους ἐκείνης ἤκουσεν ἐν κατανύξει πόθου. Ποῖοι δὲ ἦσαν οἱ πόθοι οὗτοι τοῦ θνήσκοντος;

Πόθους καλοὺς ἐξέχυσε, καλλίστας ἐντολὰς
τοῦ θνήσκοντος ἡ γλῶσσα,
καὶ τελευταῖοι λόγοι της: «ὁ Σίμων κ' ἡ Ἑλλάς!»

Βαρὺ πενθοῦσα ἡ κοινὴ πατρὶς, ὠλόλυξεν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀνδρὸς, ἀντωλόλυξε δὲ ἡ γενέτειρα Μακεδονία. Ἀλλὰ τοῦ δένδρου ὁ καρπὸς ἦν ὥριμος, καὶ ὁ υἱὸς ἄξιος τοῦ πατρός. Μὲ τοῦ νοὸς τὰς πτέρυγας ὁ Σίμων ἐπεσκέψατο τὴν ἱερὰν γῆν τῆς Παλλάδος καὶ τῶν φώτων. Ἐκεῖ

εἰς τῆς Πνυκὸς τὴν κορυφὴν προέκυπτεν, εἰς μνήμην
τοῦ ἱδρυτοῦ παντοτεινὴν,
ναὸς ὑπάσκων τὴν κλεινὴν
τῶν ἄστρων ἐπιστήμην·
καὶ νέα Μοῦσα εἰς φωτὸς ἐλούετο ἀκτῖνας,
ἔχουσα σφῦραν καὶ σταυρὸν,
κ' ἔγραφεν ἔπος ἱερὸν
ἓν ὄνομα, «ὁ Σίνας!»

Εἶδεν ὁ υἱὸς τὴν δόξαν τοῦ πατρὸς χρυσοῖς γράμμασι γεγραμμένην ἐπὶ τοῦ ὡραιοτέρου τῶν οὐρανῶν, τῆς εὐγενεστέρας καὶ ἱερωτέρας τῶν πόλεων μετὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τοὺς πόθους του ἐκτελῶν, ἐβάδισεν ἐπὶ τῶν ἴχνων τῆς πατρῴας εὐκλείας, ἀντιφιλοτιμούμενος νὰ δεικνύῃ ζῶσαν τὴν φιλοπατρίαν, ἣν παρ' ἐκείνου ἐκληρονόμησε.

Σπάνιοι εἰσὶν οἱ ἄνδρες, οἵτινες δύνανται νὰ μεγαλυνθῶσιν ἢ νὰ διατηρήσωσι καὶ νὰ ἐπαυξήσωσι τὸ κληρονομικὸν μεγαλεῖόν των ἐν μέσῳ Αὐτοκρατορίας μεγαλοπρεποῦς καὶ ἰσχυρᾶς, οἵα ἐστὶν ἡ Αὐστρία. Ἀλλ' ὁ Σίμων Σίνας ὑπῆρξεν εἷς τῶν ἀνδρῶν τούτων. Καταστὰς σεβαστὸς καὶ ἀγαπητὸς εἰς τὸ μέγα τοῦτο Κράτος ὡς κληρονομήσας τὰς ἀρετὰς τοῦ πατρός του, φέρει ὡς θριαμβὸν τῆς εὐσεβοῦς καὶ ἀρίστης διαγωγῆς του τὸ εὐνοϊκὸν δεῖγμα τῆς ὑψηλῆς εὐνοίας σεπτοῦ Αὐτοκράτορος, τὸν τίτλον τοῦ Βαρώνου. Τὸ ὄνομα τοῦ Σίνα ἀναμιγνύεται εὐπρεπῶς εἰς τὰς πλέον ὑψηλὰς κοινωνικὰς σχέσεις, καὶ κυκλοφορεῖ εἰς ἅπαντα τὸν μεγάλον πολιτικὸν καὶ ἐμπορικὸν κόσμον. Ἐλκύσας τὰ βλέμματα τῶν πλέον ἀξιολόγων ἐθνῶν καὶ κυβερνήσεων, φέρει λαμπρὰ δείγματα τῆς μεγάλης ὑπολήψεως, ἧς ἀπολαύει πανταχοῦ, καὶ ἡ καρδία του πάλλει εὐγενῶς πρὸ πάντων ὑπὸ τὸ σεμνὸν παράσημον τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ὡς ἀνώτερος Ταξιάρχης τοῦ Σωτῆρος.

Εἰς τοὺς κόλπους τοσαύτης δόξης, δυνάμεως καὶ εὐδαιμονίας, ὁ Βαρῶνος Σίνας ἐξασκεῖ ἐνταὐτῷ καὶ τὰς πλέον ἐξαιρέτους ἰδιωτικὰς ἀρετὰς, ἃς ὁ οὐρανὸς οὕτως ἀντήμειψε διὰ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εὐνοίας του· τὸ δὲ αἴσθημα τῆς θρησκείας καὶ τὸ αἴσθημα τοῦ πατριωτισμοῦ εἰσὶ τὰ ἀκραιρνέστερα αἰσθήματα, ἅτινα βασιλεύουσιν ἐν τῇ εὐγενεῖ αὐτοῦ καρδίᾳ.

Ἀνὴρ μεγαλοφυὴς ὁ πατὴρ τοῦ Σίμωνος, μεταξὺ τῶν τοσούτων γενναίων συνεισφορῶν του πρὸς τὴν μεγάλην αὐτοῦ πατρίδα, ἥτις ἦν ὁ γλυκύτερος ὄνειρός του, ἐπενόησε τὸ ἀγχίνουν ἔργον τῆς πρὸς τοὺς οὐρανοὺς ἀνυψώσεως τῆς Ἑλληνικῆς διανοίας, θέλων νὰ δώσῃ τρόπον τινὰ εἰς τοὺς συμπολίτας του τὴν ὑψηλὴν ὁδηγίαν περὶ τοῦ πνεύματος, δι' οὗ δύνανται νὰ ἀνυψωθῶσι καὶ νὰ μεγαλυνθῶσι, καὶ ἀποδείξας ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐγεννήθη διὰ νὰ ἕρπῃ εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ὅτι ἡ ψυχὴ ἀνήκει εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ὁ κόσμος διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶνε ὁλόκληρον τὸ σύμπαν. Ἀνήγειρε λοιπὸν ἐπὶ τοῦ κλασικοῦ αὐτῆς ἐδάφους μνημεῖον ὑψιπρεπὲς, μαρτυροῦν τὸ ὕψος τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, τὸ ἐπὶ τοῦ Νυμφαίου λόφου περικαλλὲς Ἀστεροσκοπεῖον, ὁπόθεν ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸ αἰώνιον μέλλον, ὡς ἀπὸ παντεφόρου σκοπιᾶς, θέλει ἀναπτεροῦσθαι διὰ τῆς ὁράσεως καὶ τῆς φαντασίας της πρὸς τὰς αἰθερίους πεδιάδας, καὶ, διορῶσα τοὺς οὐρανίους κόσμους, θέλει ἀνερευνᾷ τὰ μυστήρια καὶ τὰ μεγαλεῖα τῆς ἀνεξερευνήτου φύσεως.

Κατὰ πάντα ἄξιος γόνος τοῦ πατρὸς καὶ γνήσιος τῶν πατρῴων ἀρετῶν καὶ τῶν ἐκείνου αἰσθημάτων καὶ φρονημάτων κληρονόμος καὶ μιμητὴς ὁ Βαρῶνος Σίμων, ἀνὴρ νοήμων, συνετὸς καὶ γενικοῦ πνεύματος, τὴν προσοχήν του ἔρριψεν ἐπίσης ὡς ὁ πατήρ του εἰς τὴν σεμνὴν τῆς μεγάλης καὶ κοινῆς πατρίδος γῆν, δὲν ἔπαυσεν εὐεργετῶν αὐτὴν πολυειδῶς, καὶ ἐπ' ἐσχάτων αἰώνιον κατέλιπεν αὐτῇ μεγαλεῖον, τὴν ἀνέγερσιν τῆς ὡραίας καὶ μεγαλοπρεποῦς Ἀκαδημίας, ἥτις καλλιμάρμαρος ἐγείρεται παρὰ τὸ Πανεπιστημεῖον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κλεινοῦ ἐδάφους, ὁ μεγαλοπρεπὴς ὁρίζων τοῦ ὁποίου ἀντηχεῖ εἰσέτι ἀπὸ τὴν ἐναρμόνιον φωνὴν τῶν μεγαλοφυεστέρων ποιητῶν, ῥητόρων καὶ φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος. Ἐκεῖ ὅπου οἱ Πλάτωνες ἄλλοτε καὶ οἱ Ἀριστοτέλεις, νοεραὶν στήνοντες κλίμακα, ἀνέβαινον ὑπὲρ τὸν ἀρχαῖον Ὄλυμπον ὅπως ἀνεύρωσι τὸν Θεόν· ἐπὶ τῶν ἱερῶν τάφων τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, εἰς τῶν ὁποίων τὴν προσέλευσιν ὁ Θεάνθρωπος ἀνέκραξε «Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου!» καὶ παρὰ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας, ὅπου ἡ φωνὴ τῶν προγόνων εἰσέτι ἀντηχεῖ, τὴν ἀνθρωπότητα ἠλεκτρίζουσα, ἀνέστησεν ὁ Σίμων τὴν νεωτέραν Ἀκαδημίαν, ἄσυλον τῶν εἰς τὰ ξένα ξενιζομένων Πλατώνων καὶ τὴν εἰς τὰ πάτρια κάθοδον ἐξαιτουμένων. — Ἐχειραγώγησε τὴν ὑπὸ τὰ ῥάκη τῆς πενίας ἐθνικὴν ὀξύνοιαν, συνέδραμε τὴν νεάζουσαν εὐφυΐαν, καὶ, τὴν ὕλην τῶν ψυχικῶν τάσεων καθιστῶν ὄργανον, κατέστησεν ἑαυτὸν κάλλιστον δεξίωμα τῇ πατρίδι. Ὦ! τὸ τέμενος τοῦτο θέλει χρησιμεύσει ἀναντιῤῥήτως ὡς τὸ βῆμα, ἀφ' οὗ θέλει ἀνυψωθῇ εἰς τὸ μέλλον ἡ Ἑλληνικὴ διάνοια, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ φυλὴ θέλει προσφέρει πάντοτε μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ψυχικῆς συγκινήσεως τὸ τρισέβαστον ὄνομα τοῦ Σίνα.

Εἴθε ὁ Βαρῶνος Σίνας, ὅστις κατενόησεν ἐντελῶς τὴν μεγάλην θέσιν, τὴν ὁποίαν ἔχει καὶ ὡς πρὸς τὸ παρὸν καὶ ὡς πρὸς τὸ μέλλον τῆς πατρίδος του, ν' ἀναρανῇ καθ' ὁλοκληρίαν ὁ προαγωγὸς τῆς κοινῆς αὐτῆς εὐημερίας διὰ τῶν μέσων, ἅτινα ἐπὶ τούτῳ ἴσως ἡ θεία Πρόνοια ἐνεπιστεύθη εἰς τοὺς κόλπους του. Ἡ κοινὴ εὐημερία τῶν ἀνθρώπων εἶνε ὁ φιλάγαθος καὶ πρακτικὸς σκοπὸς τοῦ Θεοῦ, οἱ δὲ μεγάλοι ἄνδρες, οὓς ἐκλέγει ὁ Ὕψιστος ὡς ὄργανα τῆς βουλῆς του, ἃς ἀναδεικνύωνται ἄξιοι τῆς θείας ἐντολῆς των. Εἰς τοῦτο ἀπόκειται καὶ ἡ μέλλουσα αὐτῶν ἀνταμοιβὴ, καὶ τοῦ ὀνόματός των ἡ ἀθάνατος δόξα. Διότι ὅπου τὸ

σκέπτεσθαι ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶν ἰσοβαρὲς τῷ ὑπὲρ ἑαυτοῦ σκέπτεσθαι, ἐκεῖ ἡ φλὸξ τοῦ βωμοῦ τῆς ἀγάπης ἀγνὴ ὑψοῦται εἰς τοὺς αἰθέρας· καὶ ὅπου τὸ ἄτομον θύει τὸν ἐγωϊσμὸν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς ἀδελφότητος, ἐκεῖ ἡ ὁδὸς τῆς τελειότητος χαράσσεται καὶ ἡ λαμπὰς τῆς προόδου ἀνάπτει.

Ρ.

ΔΥΜΜΙΚΤΑ.

ΤΟ ΣΚΟΠΙΜΟΝ ΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΜΑΤΩΝ.—Τῳόντι, τίποτε δὲν εἶνε μικρὸν εἰς τὴν φύσιν· ὁ ἐμβατεύων εἰς τοὺς μυχοὺς αὐτῆς γινώσκει τοῦτο. Μολονότι ἡ φιλοσοφία οὐδεμιᾶς ἀπολαύει ἱκανοποιήσεως, μὴ δυναμένη οὐδὲ τὸ αἴτιον νὰ διαγράψῃ οὐδὲ τὸ ἀποτέλεσμα νὰ ὁρίσῃ, ὁ θεωρὸς ὅμως ἔρχεται εἰς ἐκστάσεις ἀχανεῖς, παρατηρῶν τὰς ἀποσυντεθειμένας ταύτας δυνάμεις λιγούσας ὅλας εἰς τὴν ἑνότητα· τὰ πάντα ἐργάζονται διὰ τὸ πᾶν.

Ἡ Ἄλγεβρα ἐφαρμόζεται εἰς τὰ νέφη, ἡ μαρμαρυγὴ τοῦ ἀστέρος ὠφελεῖ τὸ ῥόδον. Τίς τολμᾷ νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ εὐωδία ὁποιουδήποτε ἄνθους ὑπάρχει ἀνωφελὴς εἰς τοὺς ἀστερισμούς; καὶ τίς δύναται νὰ ὑπολογίσῃ τὴν μεταφορὰν ἑνὸς ἐλαχίστου μορίου ὕλης; Τίς ἐξ ἡμῶν γινώσκει ἂν ἡ δημιουργία τῶν κόσμων δὲν γίνεται ἐκ τῆς πτώσεως κόκκων ἄμμου; Τίς οἶδε τὰς ἀμοιβαίας παλιρροίας καὶ ἀμπώτιδας τοῦ ἀπείρως μεγάλου καὶ τοῦ ἀπείρως μικροῦ, τὴν ἀντήχησιν τῶν αἰτιῶν εἰς τὰ βάραθρα τοῦ ὄντος;

Τὸ μικρότατον τῶν ἐντόμων, ἓν ἄκαρι, χρησιμεύει. Τὸ μικρὸν εἶνε μέγα, τὸ μέγα εἶνε μικρόν· ὅλα εἶνε ἰσορροπία ἐν τῇ ἀνάγκῃ· φοβερὸν ὅραμα πρὸ τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν! Ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν ὄντων καὶ τῶν πραγμάτων τεράστιαι σχέσεις. Ἐντὸς τοῦ ἀνεξαντλήτου συνόλου τούτου, ἀπὸ τοῦ ἡλίου μέχρι τοῦ κώνωπος, οὐδὲν περιφρονεῖ τὸ ἕτερον· ἕκαστον ἔχει χρείαν τοῦ ἑτέρου. Τὸ φῶς δὲν ἀπάγει εἰς τὸν κυανοῦν αἰθέρα τὰς γηΐνους εὐωδίας, χωρὶς νὰ γινώσκῃ εἰς τί τῷ χρησιμεύουσιν· ἡ νὺξ δαψιλεύει μερίδας ἀστερίου οὐσίας πρὸς τὰ καθεύδοντα ἄνθη· ὅλα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἔχουσι τὸν μίτον τοῦ ἀπείρου δεδεμένον εἰς τὸν πόδα των. Ἡ βλάστησις συνδυάζεται μὲ τὴν γέννησιν μετεώρου τινὸς καὶ μὲ τὸ κτύπημα, τὸ ὁποῖον ἡ χελιδὼν καταφέρει διὰ τοῦ ῥάμφους αὐτῆς εἰς τὸ ὠόν, ἐξερχομένη· καὶ πάλιν μὲ τὸν αὐτὸν κόπον ἡ βλάστησις παράγει τὸν σκώληκα τῆς γῆς καὶ συγχρόνως τὸν Σωκράτην. Ὅπου λήγει τὸ τηλεσκόπιον ἄρχεται τὸ μικροσκόπιον. Ποῖον ἐκ τῶν δύο εἶνε ὀξυδερκέστερον; Ἐκλέξατε. Εὐρωτιᾷ τι; παρατηρήσατε τὸν εὐρῶτα· ἓν μόριον αὐτοῦ εἶνε μία πλειὰς ἀνθέων· εἰς νεφελίας εἶνε ἀστέρων μυρμηκιά. Ὦ τῆς ὑπερεξαισίου μηχανῆς, ἧς τὸ μὲν πρῶτον ἐλατήριον εἶνε μία σκνίψ, ὁ δὲ τελευταῖος τροχὸς, ὁ τοῦ ζωδιακοῦ!

Ο ΘΑΛΑΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥ.—Εὐκολώτερον ἠδύνατό τις νὰ εἰσάξῃ τὸν ἀναγνώστην εἰς ἕνα θάλαμον νυμφικὸν, ἢ εἰς ἕνα παρθενικὸν θάλαμον. Ἡ ποίησις θὰ τὸ κατώρθωνε μόλις, ἀλλ' εἰς τὸν πεζὸν λόγον δὲν ἐπιτρέπεται.

Ὁ θάλαμος κόρης εἶνε τὸ ἔνδον ἄνθους, τοῦ ὁποίου ὁ κάλυξ ἀκόμη δὲν ἤνοιξε. Τὸ κρίνον τὸ κεκλεισμένον εἰσέτι δὲν πρέπει νὰ ἴδῃ ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου, πρὶν ἢ τὸ ἴδῃ ὁ ἥλιος. Ἡ γυνὴ ἐν κάλυκι εἶνέ τι ἱερόν. Ἡ ἀποκαλυπτομένη ἀμίαντος ἐκείνη κλίνη· τὸ ἡμίγυμνον ἐκεῖνο σῶμα, τὸ φοβούμενον αὐτὸ ἑαυτό· ὁ λευκὸς ποὺς ἐκεῖνος, ὁ καταφεύγων εἰς τὴν συρτὴν ἐμβάδα· τὰ στέρνα ἐκεῖνα, τὰ σκεπαζόμενα καὶ ἐνώπιον τοῦ καθρέπτου αὐτοῦ, ὡς νὰ ἦτο ὁ καθρέπτης ὀφθαλμός· ὁ χιτὼν ἐκεῖνος, ὁ σπεύδων νὰ ἀνασυρθῇ καὶ νὰ κρύψῃ τὴν ὠμοπλάτην, ἐὰν συμβῇ νὰ τρίξῃ ἓν ἔπιπλον ἢ νὰ διαβῇ ὄχημά τι ἐκ τῆς ὁδοῦ· οἱ δενόμενοι ἐκεῖνοι θώμιγγες· αἱ θηλυκωνόμεναι πόρπαι· τὰ ῥίγη ἐκεῖνα τὰ λεπτὰ τῆς αἰδοῦς μᾶλλον ἢ τοῦ ψύχους· ὅλων ἐν γένει τῶν κινήσεων ὁ χαριέστατος τρόμος· ἡ πτερωτὴ σχεδὸν ἀνησυχία ἐκείνη, ἐν ᾧ οὐδεὶς ὑπάρχει φόβος· αἱ ἀλληλοδιάδοχοι φάσεις τοῦ φορέματος, φάσεις θελξικάρδιοι ὅσον καὶ τὰ νέφη τῆς ἠοῦς,—ὅλα ταῦτα εἶνε ἀνάρμοστον νὰ διηγηθῇ τις, πολὺ δὲ μάλιστα προέβη καὶ μόνον ὑποδεικνὺς αὐτά.

Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου πλειότερον θρησκευτικὸν σέβας ὀφείλει πρὸς τὴν ἀνατολὴν παρθένου, ἢ πρὸς τὴν ἀνατολὴν ἀστέρος· ἐπειδὴ μάλιστα ἡ παρθένος εἶνε πρᾶγμα ἅπτὸν, πρὸς αὐτὴν ὀφείλεται σέβας περισσότερον. Ὁ χνοῦς τοῦ ῥοδακίνου, ἡ λεπτὴ τέφρα τοῦ δαμασκήνου, τὸ ἄλευρον τῆς πτέρυγος τῆς μηλολάνθης, εἶνε πράγματα βάναυσα παραβαλλόμενα πρὸς τὴν ἀγνότητα ταύτην, τὴν ἀγνοοῦσαν ἔτι καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀγνή. Ἡ παρθένος εἶνε αἴγλη ἐνυπνίου· ἀκόμη δὲν κατέστη οὔτε ἔνδαλμα. Ἡ κλίνη της τυγχάνει κεκρυμμένη εἰς τὴν σκιὰν τοῦ ἰδανικοῦ κόσμου. Ἀδιάκριτος ἐπαφὴ τοῦ βλέμματος ἐπ' αὐτῆς εἶνε αὐτόχρημα βεβήλωσις.

Ἀνατολικός τις μῦθος λέγει, ὅτι τὸ ῥόδον ἐπλάσθη λευκὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ εἶδεν ὁ Ἀδὰμ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἠνοίγετο, ἐντράπη καὶ κατέστη ὡς εἶνε σήμερον ῥόδινον. Εἴημεν ἓκ τῶν συστελλομένων ἐνώπιον τῶν παρθένων καὶ τῶν ἀνθῶν, ἀμφότερα ταῦτα θεωροῦντες ὡς σεπτά.

Η ΝΥΜΦΙΚΗ ΠΑΣΤΑΣ.—Πάντως ὑπεράνω τῆς στέγης τῶν οἰκιῶν, ὅπου τελεῖται γάμος, ἀναδίδονται λαμπηδόνες. Πάντως ἡ χαρὰ, τὴν ὁποίαν αἱ οἰκίαι αὗται περικλείουσι, πρέπει νὰ ἐξέρχεται διὰ τῶν πετρῶν τῶν τοίχων καὶ νὰ διαχύνῃ εἰς τὸ σκότος φέγγη ἁμυδρά. Ἡ ἱερὰ καὶ μοιραία ἑορτὴ αὕτη εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἀναπέμπῃ οὐρανίαν αἴγλην εἰς τὸ ἄπειρον. Εἰς τὸ κατώφλιον τῶν νυκτῶν τοῦ Ὑμεναίου ἵσταται ὄρθιος ἄγγελος, ὅστις ἔχει τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων καὶ μειδιᾷ. Ἡ ψυχὴ ἔρχεται εἰς ἔκστασιν ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ, ὅπου τελεῖται ἡ λειτουργία τοῦ ἔρωτος.

Ὁ ἔρως εἶνε ἡ θεία χοάνη, ἐντὸς τῆς ὁποίας γίνεται ἡ συγχώνευσις τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τῆς γυναικός· ἐξ αὐτῆς ἐξέρχεται ἡ τριὰς ἡ ἀνθρωπίνη, τὸ ἓν ὄν, τὸ τριπλοῦν ὄν, τὸ τελικὸν ὄν. Αὕτη ἡ γέννησις δύο ψυχῶν εἰς μίαν πάντως θὰ ἀποτελῇ εἰς τὴν σκιὰν συγκίνησιν. Ὁ ἐραστὴς εἶνε ἱερεύς· ἡ παρθένος ἔρχεται ὑπὸ φόβου καὶ ἐκστάσεως· τῆς ἀγαλλιάσεως ταύτης μέρος ἀπέρχεται πρὸς τὸν Θεόν. Ἔνθα τελεῖται ἀληθὴς γάμος, δηλαδὴ ἔνθα ὑπάρχει ἔρως, ἐνέχεται τὸ ἰδανικόν. Εἰς τὸ σκότος ἡ νυμφικὴ κλίνη ἀνα-

δίδει αἴγλην. Ἐὰν ἦτο δεδομένον εἰς τὸν γήϊνον ὀφθαλμὸν νὰ διακρίνῃ τὰς φοβερὰς καὶ γλυκείας ὀπτασίας τῆς ἄνω ζωῆς, θὰ ἐβλέπομεν ἴσως τὰ σχήματα τῆς νυκτὸς, τοὺς πτερωτοὺς ἐκείνους ἀγνώστους, τοὺς κυανοῦς παροδίτας τοῦ ἀοράτου, νὰ κύπτωσι, σμῆνος κεφαλῶν σκιωδῶν, γύρω τῆς φωτεινῆς οἰκίας, χαίρουσαι, εὐλογοῦσαι, δεικνύουσαι πρὸς ἀλλήλους τὴν σεμνὴν νύμφην σύζυγον, καὶ ἡ ἀνθρωπίνη εὐδαιμονία θὰ ἐφαίνετο ἀντικατωπτρισμένη εἰς τὰ θεῖά των πρόσωπα. Ἐὰν κατὰ τὴν ὑψηλὴν στιγμὴν ἐκείνην οἱ ὑπὸ τῆς ἀπολαύσεως τεθαμβωμένοι καὶ νομιζόμενοι ὡς μόνοι σύζυγοι ἠκροῶντο, θὰ ἤκουον εἰς τὸν θάλαμόν των θόρυβον συγκεχυμένων πτερύγων. Ὁ μικρὸς ἐκεῖνος σκιερὸς παστὸς ἔχει τὸν οὐρανὸν ὅλον στέγην. Ὅταν δύο στόματα, ὑπὸ τοῦ ἔρωτος καθιερωθέντα, πλησιασθῶσιν ἵνα πλάσωσιν, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ γίνεται ὑπεράνω τοῦ ἀνεκλαλήτου ἀσπασμοῦ ἐκείνου σκίρτημά τι εἰς τῶν ἀστέρων τὸ ἄπειρον μυστήριον.

Αὗται αἱ ἀγαλλιάσεις εἰσὶν αἱ ἀληθεῖς· δὲν ὑπάρχει τέρψις πλὴν τῶν τέρψεων τούτων. Ὁ ἔρως εἶνε ἡ μόνη ἔκστασις· τὰ λοιπὰ ὅλα κλαίουσιν. Ἀρκεῖ νὰ ἠγάπησέ τις ἢ νὰ ἠγαπήθη· ἄλλο μετὰ τοῦτο μὴ ζητεῖς. Εἰς τὰς σκοτεινὰς πτυχὰς τῆς ζωῆς, ἄλλος παρὰ τοῦτον μαργαρίτης δὲν εὑρίσκεται. Τὸ ἀγαπᾶν εἶνε πλήρωσις.

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.—Ὑπάρχει τι εὐρύτερον τοῦ ὠκεανοῦ, ὁ οὐρανός· καὶ ὑπάρχει τι εὐρύτερον τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου. Λάβετε ἕνα καὶ μόνον ἄνθρωπον, ἔστω ὁ οὐτιδανώτερος τῶν ἀνθρώπων· γράψατε τὸ ποίημα τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν αὐτόν. Ἐχωνεύσατε ὅλας τὰς ἐποποιΐας εἰς μίαν· ἐποποιΐαν ὑψηλὴν, ἐποποιΐαν ὁριστικήν. Ἡ συνείδησις εἶνε τὸ χάος πάσης χιμαίρας, πάσης ἐπιθυμίας, πάσης ἀποπείρας· εἶνε ἡ κάμινος τῶν ἀνείρων, εἶνε τὸ ἄντρον τῶν ἰδεῶν ἐκείνων, διὰ τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος αἰσχύνεται· εἶνε τὸ πανδαιμόνιον τῶν σοφισμάτων, τὸ πεδίον τῆς μάχης τῶν παθῶν. Εἷς τινας ὥρας ἐμβατεύσατε διὰ τῆς πελιδνῆς ὄψεως ἑνὸς ἀνθρωπίνου πλάσματος, τὸ ὁποῖον κάθηται σκεπτόμενον, καὶ ἴδατε ὄπισθεν αὐτῆς, παρατηρήσατε ἐντὸς ἐκείνης τῆς ψυχῆς, ἐντὸς ἐκείνης τῆς σκοτίας. Ὑπὸ τὴν ἐξωτερικὴν σιγὴν ἐκείνην συνάπτονται μάχαι γιγάντων, ὡς εἰς τὸν Ὅμηρον· ὁρμοῦν εἰς συμπλοκὴν ὕδραι καὶ δράκοντες καὶ φαντασμάτων νεφέλαι, ὡς εἰς τὸν Μίλτωνα, καὶ σπεῖραι ἀλλόκοτοι, ὡς εἰς τὸν Δάντην. Ζοφερὸν πρᾶγμα αὐτὸ τὸ ἀχανὲς, τὸ ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος φέρει ἐντός του, καταμετρῶν μὲ ἀπελπισίαν κατ' αὐτὸ τὰς θελήσεις τοῦ ἐγκεφάλου του καὶ τὰς πράξεις τοῦ βίου του!

Η ΣΥΜΠΛΟΚΗ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ. — Ὑπάρχει τι ἐν τῇ μάχῃ σκοτεινόν· μία ζάλη, ἓν θάμβος. Ὁ ὀφθαλμὸς δὲν βλέπει εὐκρινῶς ἐν τῇ συμπλοκῇ ἐκείνῃ τῶν ποικίλων στρατιωτικῶν στολῶν, καὶ τῇ συγκρούσει τῶν ἀπαστραπτόντων ὅπλων. Εἰς τὰς μάχας ὡσανεὶ ἐνσκήπτει θύελλα, σκοτεινόν τι, θεῖόν τι. Ἕκαστος τῶν ἱστοριογράφων χαράττει μικρόν τι μέρος τοῦ κυκεῶνος ἐκείνου, ὅ,τι μᾶλλον τὸν ἤρεσεν. Ὅσον καλῶς καὶ ἂν προεσχεδίασαν οἱ στρατηγοὶ τὰ πράγματα, τὰ συγκρουόμενα στίφη τῶν ἐνόπλων ἀνδρῶν ἐκείνων κινοῦνται κατ' ἀνυπολογίστους παλιρροίας καὶ ἀμπώτιδας. Ἐπὶ τῆς συμπλοκῆς, τὰ δύο σχέδια τῶν δύο ἀρχιστρατήγων εἰσχωροῦσι τὸ ἓν ἐντὸς τοῦ ἄλλου, καὶ μετασχηματίζεται τὸ ἓν διὰ τοῦ ἄλλου. Ἡ γραμμὴ τῆς μάχης κυμαίνεται ὀφιοειδῶς ὡς κλωστή· τὸ αἷμα ῥέει ἄνω ποταμῶν, παραλόγως· τὰ τάγματα, εἰσερχόμενα ἢ ἐξερχόμενα, παριστῶσι κόλπους καὶ ἀκρωτήρια. Ὅλοι οὗτοι οἱ σκόπελοι σαλεύουσιν ἀδιακόπως, οἱ μὲν πρὸ τῶν δέ· ὅπου ἦτο τὸ πεζικὸν καταφθάνει τὸ πυροβολικὸν, ὅπου ἦτο τὸ πυροβολικὸν τρέχει τὸ ἱππικόν. Τὰ τάγματα εἶνε καπνοί. Ἔβλεπες πρᾶγμά τι εἰς ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ μέρος· τὸ ζητεῖς, ἔγεινεν ἄφαντον. Τὰ κενὰ μέρη μετατοπίζονται, αἱ σκιώδεις πτυχαὶ προχωροῦσι καὶ ὀπισθοχωροῦσιν· ἄνεμος ὡς ἀπὸ τάφου πνέων προσωθεῖ, αἴρει εἰς ὄγκον καὶ διασκορπίζει τὰ τραγικὰ ἐκεῖνα πλήθη. Τί ἐστι συμπλοκή; παλιρροία. Διὰ νὰ ζωγραφήσῃ τις τὴν μάχην, πρέπει νὰ ἦνε ζωγράφος ἐκ τῶν δεινῶν ἐκείνων, οἵτινες ἔχουσι χάος ἐν τῇ γραφίδι. Ἡ γεωμετρία ἀπατᾷ, ἡ λαίλαψ εἶνε μόνη ἀληθής· ὁ δὲ ἱστορικὸς μόλις καὶ μετὰ βίας δύναται νὰ συνάψῃ περιληπτικῶς εἰς ἓν ὅλον τὰς κυριωτέρας περιμέτρους τῆς λευγαλέας ταύτης νεφέλης, ἥτις μάχη ὀνομάζεται.

Η ΛΑΙΜΗΤΟΜΟΣ. — Ἡ θέα τοῦ ὀλεθρίου τούτου ἐπινοήματος τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν προξενεῖ πάντοτε ἠθικόν τινα σεισμὸν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου πολὺς καιρὸς παρέρχεται ἕως οὗ ἀπαλλαχθῇ τις. Ἡ λαιμητόμος, ὅταν φαίνεται ἱσταμένη καὶ ὀρθία, ἀποτελεῖ οἷον μαγγανείαν τινὰ ἐπὶ τοῦ νοός. Ἐνόσῳ δὲν ἰδῇ τις τὴν λαιμητόμον ἰδίοις ὄμμασι, δύναταί πως νὰ ἀδιαφορῇ περὶ τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἢ νὰ μὴ ἐκφέρῃ γνώμην· νὰ λέγῃ καὶ ναὶ καὶ ὄχι. Ἀλλ' ἂν ἀπαντήσῃ ποτὲ μίαν, ἡ αἴσθησις εἶνε σφοδρά· ἀνάγκη νὰ ἀποφανθῇ ὑπὲρ ἢ κατά. Οἱ μὲν θαυμάζουσιν αὐτὴν ὡς ὁ Δεμαῖστρος, οἱ δὲ βδελύττονται ὡς ὁ Βεκκαρίας. Ἡ λαιμητόμος εἶνε τὸ σύγκριμα τοῦ νόμου, καὶ καλεῖται νέμεσις· μὴ οὖσα οὐδετέρα, δὲν ἐπιτρέπει νὰ μείνῃς οὐδέτερος. Ὁ βλέπων αὐτὴν φρικιᾷ μυστηριώδη φρικίασιν. Ἅπαντα τὰ κοινωνικὰ ζητήματα στήνουσι πέριξ τοῦ φασγάνου ἐκείνου τὰ ἐρωτηματικά σημεῖά των. Ἡ λαιμητόμος εἶνε ὀπτασία, ὄχι σανίδωμα, οὔτε μηχανή· ἡ λαιμητόμος δὲν εἶνε ἄψυχον ὄργανον, κατεσκευασμένον ἐκ ξύλου καὶ σιδήρου καὶ σχοινίων. Φαίνεται ὥς τι ὄν, ἔχον ἀγνοῶ τίνα ζοφώδη βουλήν· νομίζεις ὅτι τὸ ξύλινον ἐκεῖνο πῆγμα βλέπει, ὅτι ἡ μηχανὴ ἐκείνη ἀκούει, ὅτι ὁ μηχανισμὸς ἐκεῖνος ἐννοεῖ, ὅτι τὸ ξύλον ἐκεῖνο, ὁ σίδηρος ἐκεῖνος, τὰ σχοινία ἐκεῖνα θέλουσιν. Ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν σκέψεων, εἰς τὰς ὁποίας βυθίζει τὴν ψυχὴν ἡ παρουσία της, ἡ λαιμητόμος παρίσταται ὡς συνεργάτις τοῦ δημίου· καταπίνει σάρκας, τρώγει κρέας, πίνει αἷμα. Ἡ λαιμητόμος εἶνε εἶδος τέρατος, τὸ ὁποῖον κατεσκεύασαν ὁ δικαστὴς καὶ ὁ ξυλουργός· μορμολύκειον ζῶν τρομερόν τινα ζωὴν, πλασθεῖσαν ἐκ τῶν θανάτων, τοὺς ὁποίους ἐπροξένησε.

Καὶ ὅμως, ὑπ' ἄλλην ἐποψιν, δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ πρᾶγμα τοῦτο δὲν εἶνε ὅσον φαίνεται τερατῶδες. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι δὲν εἶνε καλὸν νὰ βυθίζεταί τις τόσον εἰς τὸν θεῖον νόμον, ὥστε νὰ μὴ προσέχῃ πλέον εἰς τὸν ἀνθρώπινον. Ὁ θάνατος ἀπόκειται εἰς τὸν Θεόν· μὲ ποῖον δικαίωμα λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι ἅπτονται τοῦ

ἀγνώστου τούτου πράγματος; Διὰ τοῦτο κατὰ τὴν κρίσιμον καὶ τρομερὰν ἐκείνην στιγμὴν, καθ' ἣν πρόκειται νὰ πέσῃ ὁ πέλεκυς ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ τραχήλου τοῦ διὰ τῆς μετανοίας ἐξαγνισθέντος καταδίκου, μυστηριώδης τις φωνὴ φαίνεται ἐξερχομένη ἐκ τοῦ σανιδώματος τοῦ ἱκριώματος καὶ λέγουσα πρὸς αὐτόν: «Ὁ Θεὸς ἀναστήνει ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον φονεύει ὁ ἄνθρωπος, ὁ Πατὴρ ἀνευρίσκει ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἀποβάλλουσιν οἱ ἀδελφοί. Προσεύχου, πίστευε, ἔλπιζε! Εἴσελθε εἰς τὴν ζωήν· ὁ Πατὴρ εἶνε ἐκεῖ!»

ΤΟ ΝΙΝΙΟΝ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΠΑΙΔΩΝ. — Καθὼς τὰ πτηνὰ σχηματίζουσι φωλεὰν μὲ ὅ,τι εὕρωσιν, οὕτω καὶ τὰ παιδία σχηματίζουσι διὰ παντὸς πράγματος νινίον. Τὸ νινίον εἶνε μία τῶν ἀνυπερθέτων χρειῶν, καὶ συγχρόνως ἓν τῶν χαριεστέρων ὁρμημάτων τῆς παιδικῆς ἡλικίας τῶν θηλέων. Ἐπιμελεῖσθαί τι, ἐνδύειν, στολίζειν, ἐκδύειν αὐτὸ, πάλιν ἐνδύειν, διδάσκειν καὶ ὀλίγον τι ἐπιπλήττειν, νανουρίζειν, ἀναλικνίζειν, σπαργανοῦν, ἀποκοιμίζειν, φαντάζεσθαι ὅτι τὸ ἄψυχόν τι εἶνε ἔμψυχόν τι — ἐν τούτοις ἔγκειται ὅλον τὸ μέλλον τῆς γυναικός. Ἐν ταῖς ἐνασχολήσεσι τοῦ ῥάπτειν σπάργανα μικρὰ καὶ προικιμαῖα μικρά, καὶ ἐσθῆτας καὶ ποδίας καὶ στηθοδέσμους μικροὺς, τὸ παιδίον καθίσταται κοράσιον, τὸ κοράσιον νεᾶνις, ἡ νεᾶνις γυνή. Τὸ δὲ πρῶτον τέκνον τῆς γυναικὸς εἶνε ἡ συνέχεια τοῦ τελευταίου νινίου της.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΤΟ ΑΣΤΡΟΝ ΜΟΥ.

Εἰς τῶν κυμάτων τὸν ἀφρὸν
μὲ σκάφος πλέων ἐλαφρὸν,
ὑπὸ πελάγους ἔρωτος ἐξαίφνης ἐκυκλώθην·
καὶ τὴν ξηρὰν ἀναζητῶν,
ἓν ἄστρον εἶχα ποθητὸν
ὡς ὁδηγὸν κ' ἐλπίδα μου, κ' εἰς τοῦτο προσηλώθην.

Ἀλλὰ τὸ ἄστρον αὐθωρεὶ
ἓν νέφος ἔκρυψε βαρύ.
Τὰ θάρρη μὲ παρήτησαν· ποῦ πλέον ν' ἀτενίσω;
Ὦ ἄστρον, ἄστρον μου γλυκύ,
φῦσα τὸ νέφος ἀπ' ἐκεῖ·
ἀνάλαμψε καὶ σῶσόν με, οἰκτρῶς πρὶν ναυαγήσω.

Ι. Ι. ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.

—

Τῇ Κᾳ Μ. Σ. Β.

Ἄστιμον δῶρον πατρικοῦ μὴ ἀποβάλῃς φίλου.
Αὐτοῦ δὲν εἶν' ἐνθύμημα, δὲν ἔχει τόσην οἴησιν·
ἀλλ' εἶνε ἡ καρδία του, ἡ ἐφ' ἑκάστου φύλλου
σταλάξασα εἰς δάκρυα καὶ εἰς γυδαίαν ποίησιν.

Δὲν εἶνε ταῦτα διὰ σὲ ξηρὰ καὶ ἄχρηστ' ἄνθη·
ἀλλὰ μετ' ἀγαθότητος ἐπιεικοῦς τὰ δέχεσαι,
καθὼς τὴν ἀνθοδέσμην σου, καὶ ὅταν ἐμαράνθη,
πολλάκις ἄχρουν παρὰ σοὶ καὶ ἄοσμον ἀνέχεσαι.

Καὶ ὅμως ἴσως ἐπ' αὐτὰ τυχαῖον βλέμμ' ἂν στρέψῃς,
ψυχρὸν καὶ ἀδιάφορον,
θὰ εὕρῃς ἐνθυμήσεων ἀνθύλλιον νὰ δρέψῃς
εἰς τὸν ἀγρὸν τὸν ἄφορον.

Εἰς τὸ λεύκωμα Ἀναστασίου Σ. Βυζαντίου.

Ἀναγόμενος ἤδ' εἰς τὰ ξένα,
συνταγὴν λάβ' ἐφόδιον μίαν:
Διατήρει θερμὴν τὴν καρδίαν,
καὶ ψυχρὰν διατήρει τὴν φρένα.

Εἰς τὸ λεύκωμα τῆς Κ. Ἑλένης Μαυροκορδάτου.

Τὸ ῥόδον κοσμοῦσιν ἀμίμητα κάλλη,
τὸ ἴον σεμνότης κοσμεῖ· ἀλλὰ ποῖον,
ἑνοῦν ἀμφοτέρων τὰς χάριτας, θάλλει
καλὸν ὡς τὸ ῥόδον, σεμνὸν ὡς τὸ ἴον;

Εἰς τὸ λεύκωμα τῆς Κ. Αἰκατερίνης Πετράκη.

Ἐν μέσῳ τόσων σου γνωστῶν καὶ φίλων ὀνομάτων
μὴ ἀποβάλῃς μετ' ὀργῆς ἓν ὄνομ' ἀδιάφορον,
καθὼς ἐκ μέσου εὐθαλλῶν ῥοδωνιῶν τὴν βάτον
δὲν ἀνασπᾷς τὴν ἄφορον.

Ἐπιτάφιον Ἑλένῃ Βουζίκη, ἐτῶν κά.

Τὸ κάλλος της κατώπτριζε τὸ ψυχικόν της κάλλος·
εἰς τὸν γλυκύν της γέλωτα αἱ Χάριτες ἐγέλων.
Τὸν κόσμον, ὃν ἐστόλιζεν, ἐφθόνησεν ὁ ἄλλος,
καὶ ἁρπᾷς εἰς τοὺς χοροὺς τῶν ἀδελφῶν Ἀγγέλων.

ΕΚΕΙΝΗ.

Mais la chanson immortelle
c'est la chanson de l'amour!
THEOD. DE BANVILLE.

Ὦ! κράτει τοὺς παλμούς σου, πανευτυχὴς καρδία!
καὶ πάλιν θὰ τὴν ἴδω ὡραία νὰ προβάλῃ,
ὡς νύμφη τῶν ὀρέων, ὡς ἔαρος πρωΐα,
μὲ τὸ γλυκύ της βλέμμα, τ' ἀγγελικά της κάλλη!

Ὡς ἥλιος, ὁ χέων ἀκτῖνα ζωογόνον,
τὸ σύμπαν περιλούει μὲ λαμπηδόνα θείαν,
προβάλλουσα κ' ἐκείνη ἐπὶ στιγμὴν κἂν μόνον,
τὸ σύμπαν θὰ στολίσῃ μὲ χάριν οὐρανίαν.

Μᾶς ῥίπτει ἡ σελήνη παρήγορον τὸ φῶς της,
εἰς αἴθριον αἰθέρα βραδέως προχωροῦσα·
κ' ἐκείνη θὰ προβάλῃ κι' ἀκτὶς τοῦ ὄμματός της
τὴν πλάσιν θὰ φαιδρύνῃ, ὡς πῦρ λαμποβολοῦσα.

Ὡς Μοῦσα συμπαθείας, ὡς πλάσμα παραδείσου
καὶ πάλιν θὰ προβάλῃ τὴν τέρψιν σου νὰ φέρῃ·
χαρᾶς παλμοὶ θὰ ἦνε, καρδία, οἱ παλμοί σου,
καὶ μετὰ σοῦ ἡ φύσις ὁλόκληρος θὰ χαίρῃ!

Μαγείαν τότε πέριξ θὰ χύσῃ ἡ φωνή της,
θὰ ἐξυπνίσουν τότε αἱ νύμφαι τῶν κοιλάδων·
θὰ ἐπιψαύσῃ τ' ἄνθη πνοή τις ζεφυρῖτις,
θὰ πετασθῇ χαρίεν καὶ τὸ πτηνὸν τὸ ᾠδόν!

Ἓν ἄσμα εὐφροσύνης, μία ᾠδὴ ἐρώτων
ἡ φύσις τώρα οὖσα, ἐκείνην περιμένει·
ὅ,τι ἠσθάνθης τότε, ὅτε τὴν εἶδα πρῶτον,
θὰ αἰσθανθῇς καὶ τώρα, καρδία πονεμένη! . . .

Ἐλθὲ, ἐλθὲ, φιλτάτη! τὴν λάμψιν κύκλω χύσε!
τὴν τέρψιν σὺ δὲν φέρεις, δὲν φέρεις τὴν χαράν μου;
Τὸ ἄστρον, ἡ ἐλπίς μου, ὁ βίος μου σὺ εἶσαι·
μαζή μου ἔσο πάντα, ὦ κόρη, μὴ μακράν μου!

Εὐδαιμονίαν χαίρει ἐγγύς σου ἡ ψυχή μου,
καὶ πάλλει ἡ καρδία, ὡς λύρα κρουομένη·
μὲ σὲ τὸν κόσμον βλέπω, μὲ σὲ οἱ λογισμοί μου
πρὸς οὐρανὸν ὑψοῦνται, ὡς τοῦ Ὑψίστου εἶνοι!

Ὦ! πρόβαλε, παρθένε, μ' ἄνθους νὰ σὲ στολίσω,
τὴν δρόσον τῶν Ἀγγέλων παντοῦ νὰ ἐπιχύσῃς,
νὰ μειδιάσουν ὅλα κ' ἐγὼ νὰ εὐτυχήσω,
καὶ χώρα τῶν μακάρων νὰ μᾶς φανῇ ἡ κτίσις!

ΚΛΕΑΝΘΗΣ Ι. ΠΑΠΠΑΖΟΓΛΟΥΣ.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ.

Πρὸ τῆς σεπτῆς εἰκόνος Σου προσπίπτω, Δέσποινά μου,
βασίλισσα τῶν οὐρανῶν, Ἀγγέλων ὑπερτέρα·
τοὺς στεναγμούς μου ἄκουσον, λύε τὰ δάκρυά μου
καὶ δῶσε εἰς τοὺς κόλπους Σου τὴν φίλην μου μητέρα.

Παρὰ τὴν κλίνην της ὡς χθὲς μὲ στένουσαν καρδίαν,
τὴν προσφιλῆ μου ἔβλεπον ἐκλείπουσαν ζωήν της·
εἰς χεῖρας τὴν εἰκόνα Σου κρατοῦσα τὴν ἁγίαν,
τὴν καθαρὰν καὶ ἄδολον ἐποίει προστασίαν της.

Καὶ μὲ καρδίας σπαραγμούς, μὲ δάκρυα νηπίου:
« Δός, ἔλεγε, Παρθένε μου, μικρὸν ἔτι νὰ ζήσω,
« καὶ μὴ θελήσῃς εἰς αὐτὸ τὸ πέλαγος τοῦ βίου
« παντέρημα καὶ ὀρφανὰ τὰ τέκνα μου ν' ἀφήσω! »

Εἶνε πικρὸς ὁ θάνατος κ' ἡ ὄψις του ἀγρία,
ἡ ματαιότης εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον μᾶς ἑλκύει·
πλὴν ὅταν στρέψῃ τις πρὸς Σὲ τὰ ὄμματα, Παναγία,
τὸ σκότος τῶν ὀμμάτων του τὸ φῶς Σου διαλύει.

Κ' ἐκείνη τότε ἤλαρον, γαλήνιον ἐν βλέμμα
πρὸς τὴν σεπτὴν εἰκόνα Σου, Παρθένε, προσηλόνει,
καὶ τοῦ Υἱοῦ Σου ἔπειτα τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα
λαβοῦσα, μὲ κατάνυξιν τὰς χεῖράς της σταυρόνει.

Καὶ μὲ ἐκλείπουσαν φωνὴν μᾶς εἶπε: « Μὴ θρηνῆτε!
« αἰσθάνομαι τοὺς πόνους μου ἐκλείποντας, θὰ ζήσω.
« Πλὴν ὅταν χαμαὶ πίπτοντα τὰ φύλλα σεῖς ἴδητε,
« ὦ! τότε, τέκνα προσφιλῆ, κ' ἐγὼ θὰ σᾶς ἀφήσω. »

Πρὸς τ' ἄνω εἶδον ἔπειτα τὸ βλέμμα νὰ εὐθύνῃ,
κ' ἐπὶ τῆς κλίνης διαγῆς ἓν δάκρυ νὰ κυλίῃ·
ψιθυρισμὸν τὸ στόμα της γλυκύτατον ἀφίνει,
καὶ ἔπειτα... ὦ! συμφορά! τὰ βλέφαρά της κλείει!!

. . . . . .
. . . . . .

Ἀστέρα εἶδον φωταυγῆ τὴν νύκτα νὰ προβαίνῃ,
καὶ βαθμηδὸν νὰ γένεται εἰς τὸν γλαυκὸν αἰθέρα·
ἐτοὺς οὐρανούς, ὦ Δέσποινα, ἐκείνη ἀναβαίνει,
ἐς τοὺς κόλπους Σου παράλαβε τὴν φίλην μου μητέρα!

Μ. Μ. ΠΑΠΠΑΣ.

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΘΛΙΩΝ ΤΟΥ ΒΙΚΤΟΡΟΣ ΟΥΓΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλάδ. ΜΔ΄.)

ΚΒ΄.

Τὸ φύσει ἀκτινοβόλον ἄτομον ἐστὶν ὁ ἀληθὴς ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ, ὁ ὄντως Θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μυριήλ. Δὲν ὁμοιάζει οὗτος τοὺς ὀνόματι μόνον συναδέλφους αὐτοῦ· τὸ φῶς τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἡδέως ἀντανακλᾶται εἰς τὰ ἐκτός. Ἐν θέσει σκοτεινὸν ἄτομον, ὁ Ἀγιάννης, πλησιάζει αὐτόν.

Ὁ Μυριὴλ ἐκτείνει πρὸς τὸν θέσει σκοτεινὸν Ἀγιάννην τὴν ἀγαθοεργὸν χεῖρα. Ἐν τῇ ἱλαρᾷ αὐτοῦ κατοικίᾳ δέχεται τὸν θετὸν τοῦτον τοῦ σκότους υἱόν.

Τὸ καθῆκον τοῦ Μυριὴλ ἐστὶν ἡ ἀγαθοεργία.

Τὸ καθῆκον τοῦ Ἀγιάννη, ἡ βιαιοπραγία.

Ὁ Μυριὴλ εὐηργέτησεν, ὁ Ἀγιάννης θὰ βιαιοπραγήσῃ· Ἐκτείνει τὴν χεῖρα· κλέπτει τὸν υἱὸν τοῦτον τοῦ φωτὸς Μυριήλ.

Ὁ Μυριὴλ, τὰ κλαπέντα παρορῶν, χαρίζει καὶ τὰ μείναντα τῷ Ἀγιάννῃ. Ὁ Ἀγιάννης ἵσταται ἔκπληκτος, ὁ δὲ Μυριὴλ, ὁ ἱερεὺς τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ φωτεινοῦ καθήκοντος, ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ κλέπτου. « Ὕπαγε, λέγει, τέκνον, εἰς ὁδὸν φωτός! γενοῦ ἄνθρωπος! »

Οἱ ψυχικοὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ φωταγωγοῦ, εἰς τὸν αἰώνιον νόμον ὑπείκοντες, ἀνοίγονται, καὶ ὁ Ἀγιάννης βλέπει τὸ ἀληθὲς καθῆκον.

ΚΓ΄.

Ἔρχεται εἰς τὸ Μαιφερμεΐλιον.

Ζητεῖ νὰ μεταδώσῃ τὸ τάλαντον, τὴν ἀγαθοεργίαν, εἰς τὰ ἀγαθὰ τέκνα τῶν ἀγρῶν.

Ἡ ἀγαθοεργία θερμαίνει τὴν καρδίαν τῶν φωταγωγῶν τούτων, τῶν ἐν σκότει κειμένων τέκνων τοῦ φωτός.

Οἱ ἀγρόται κηρύσσουσι τὸν εὐεργέτην αὐτῶν ὡς ἐκλεκτὸν, ἐπ' ἀγαθῷ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ σταλέντα.

Ὁ θεῖος νόμος τοῦ φωτὸς ἀναθερμαίνει τὴν ψυχὴν αὐτῶν.

Ὁ Ἀγιάννης ζητεῖ νὰ σώσῃ ψυχήν, μεθ' ἧς δεσμοὶ τὸν συνδέουσιν. Ἡ ψυχὴ αὕτη ἐστὶν ἓν ἀσθενὲς ἄτομον, μία γυνή· ἡ Φαντίνα.

Ἀλλὰ τὸ σκότος καλύπτει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς.

Τί πρὸς τὸν Ἀγιάννην, ἂν αὐτὴ μὴ βλέπουσα τὸν περιφρονεῖ; αὐτὸς ζητεῖ νὰ σώσῃ, νὰ ἐφαρμόσῃ ἐπ' αὐτῆς τὸ φωτεινὸν καθῆκον.

Ἀλλ' ὁ ἐκτελεστὴς στρατιώτης τῆς βίας ἐπέρχεται. Οὗτος εἶνε ὁ Ἰαβέρης.

Ὁ Ἀγιάννης ἀφίνει τὰ τέκνα τῶν ἀγρῶν, ὅπως ἀκούσῃ τὴν βίαν, ἤτοι τὴν θεσμοθεσίαν τοῦ αἰῶνος, καταδικάζουσαν αὐτὸν διότι ἔπραξε τὸ ἀγαθόν.

Ἐν τῇ φυλακῇ ὅμως αὐτοῦ δὲν λησμονεῖ τὰ φωταγωγά, τοὺς ἐν σκοτίᾳ ἀδελφούς, οὐδὲ τὴν ἐν σκοτίᾳ τῆς συγγενοῦς του γυναικὸς ψυχήν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἷς καταπατητὴς τῶν « ἐγὼ, » εἷς Ναπολέων, ἐπατάσσετο ἐν Βατερλὼ κρατερῶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Τὸ αἷμα τῶν λαῶν ἔρρευσε πρὸ πολλοῦ χάριν αὐτοῦ ποταμηδόν.

ΚΔ΄.

Ὁ Ἀγιάννης ἐξέρχεται τῆς εἱρκτῆς. Δὲν εὑρίσκει τὴν ἐν σκοτίᾳ κειμένην γυναῖκα· ἡ Φαντίνα εἶχεν ἀποθάνει.

Ἀνευρίσκει ὅμως τὴν φαεινὴν ἀπογονήν. Αὕτη εἶνε ἡ Τιτίκα.

Ἄνωθεν ὅμως αὐτοῦ ὁ σκοτεινὸς νόμος αἰωρεῖται· ὁ Ἀγιάννης καταδιώκεται πάντοτε.

Φαεινῶς ἕρπων, διαλανθάνει· εἰς τὴν σιγὴν καὶ τὸν βωμὸν τοῦ μοναστηρίου σώζει τὴν ἀπογονὴν τῆς Φαντίνης.

Ἡ ψυχὴ τῆς Τιτίκας ἐξευγενισθεῖσα λάμπει, καί ποτε ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου ἔρχεται νὰ κατοικήσῃ μετὰ τοῦ Ἀγιάννη, φαεινῶς ἔρπουσα ἐντὸς τῆς κοινωνίας.

ΚΕ'.

Ἡ Τιτίκα εἶνε χαρίεσσα· ἕλκει τὸ ἰσχυρὸν φωταγωγὸν, τὸν Μάριον.

Ὁ Μάριος ἐν ἔρωτι φωτίζεται. Μάτην αἱ ἐκ νεότητος αὐτοῦ ἕξεις, μάτην αἱ ἰδέαι τοῦ θείου του Γιλνορμάνδου. Ἀποσπᾶται ὁ Μάριος τῆς ὁδοῦ τοῦ σκότους.

Ἀλλ' ὁ Ἀγιάννης ῥίπτει ἐπὶ τοῦ Μαρίου ἀμφίβολα βλέμματα. «Τίς οὗτος; λέγει, καὶ διατί μὲ ἀκολουθεῖ;»

Καὶ ὁ Μάριος λέγει, «Τίς οὗτος;»

Ἐν τῷ μεταξὺ τελεῖται ἀμοιβαία τις ἀλληλεξέτασις.

Ἀλλ' ὁ Μάριος καὶ ἡ Τιτίκα ἀγαπῶνται· ὁ Μάριος λέγει: «Πόσον θὰ ἤμην εὐτυχὴς, ἂν εἶχον ἐκείνην!»

Καὶ ἡ Τιτίκα, «Πόσον θὰ ἤμην εὐδαίμων πλησίον ἐκείνου!»

ΚΣΤ'.

Ἡμέραν μίαν ἀπὸ ὀπῆς τινος βλέπει ὁ Μάριος τὸν Ἀγιάννην καὶ τὴν Τιτίκαν.

Ἀμφότεροι ἔπραττον τὸ ἀγαθόν· ἐβοήθουν τὸν πλησίον. Ἀντὶ τούτων ὅμως ὁ Ἀγιάννης ἐδέθη· τέκνον τοῦ σκότους ὕψωσε κατ' αὐτοῦ τὸν βραχίονά.

Ὁ Ἰαβέρης, ὁ ἐκτελεστὴς στρατιώτης τοῦ σκότους, αἴφνης εἰσέρχεται.

Ὁ Ἀγιάννης ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς διαλανθάνει. «Ἄ! κράζει ὁ Ἰαβέρης, αὐτὸς τίς ἦν;» — «Ἄ! κράζει ὁ Μάριος, ἀνεκάλυψα! εὗρον! ὁ προστάτης τῆς Τιτίκας φοβεῖται τὸν νόμον! ἀντὶ νὰ τὸν ἐπικαλεσθῇ, φεύγει.»

Ἀλλὰ πῶς εἶνε δυνατὸν ὁ πατὴρ ἑνὸς ἀγγέλου νὰ μὴ ἦνε ἄγγελος; — Νέοι δισταγμοί.

Ὁ ἔρως ἐξακολουθεῖ. Ἀλλ' ὁ Ἀγιάννης εὗρεν ἐν τῇ Τιτίκᾳ ὅ,τι ὁ νόμος καὶ ἡ κοινωνία τῷ ἠρνήθη· εὗρε τὴν φωτεινὴν ἐλπίδα.

Τίς ὁ ζητῶν ν' ἀφαιρέσῃ αὐτὴν ἀπ' αὐτοῦ; — Ὁ Μάριος.

Ὁ νόμος τοῦ σκότους ἐξυπνᾷ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἀγιάννη· φθονεῖ. Ὁ Μάριος θ' ἀποθάνῃ! — Ποῦ;

ΚΖ'.

Ἰδοὺ μία ἐπιστολή· τὴν κομίζει ἓν τέκνον τοῦ λαοῦ. — Πρὸς ποῖον ἀπευθύνεται; — Πρὸς τὴν Τιτίκαν; — Ἐκ τίνος; — Τοῦ Μαρίου. — Καὶ πόθεν; — Ἀπὸ τὸ χαράκωμα.

Οἱ ἐντὸς τοῦ καφενείου τῆς Κορίνθου σκοτεινοὶ, ἀναμιχθέντες μετὰ τῶν φωτεινῶν καὶ πρὸς τὸ κέντρον τοῦ φωτὸς πλησιάσαντες ἔκπληκτοι, πίπτουσι κατὰ τῶν κατ' ἐξοχὴν ἐγώ. Ἐκεῖ καὶ τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος ἀκουσίως μάχονται κατὰ τῶν ἀνίσων.

Ἐν τῷ χαρακώματι ἐπανάστασις. Ἐκεῖ φῶς καὶ σκότος θὰ παλαίσωσιν.

Ὁ Μάριος, ἐν τῇ φωτεινῇ τοῦ ἔρωτος θέρμῃ φωτισθείς, ῥιψοκινδυνεύει ἐκεῖ. Ἔρχεται ν' ἀποθάνῃ.

Ὁ Ἀγιάννης ὁπλίζεται κατὰ τοῦ Μαρίου. «Ὁ Μάριος ν' ἀποθάνῃ ἢ πολεμῶν ἢ διὰ τῆς χειρός μου!» λέγει ὁ Ἀγιάννης.

Ἔρχεται. Οἱ ἐπαναστᾶται τῆς Κορίνθου ἔχουσι μεταξὺ αὐτῶν δεδεμένον τὸν ἐκτελεστὴν τοῦ σκοτεινοῦ νόμου Ἰαβέρην.

Ἰαβέρης καὶ Ἀγιάννης ἀντικρύζονται.

«Τί θέλεις, Ἰαβέρη;» — «Περιμένω νὰ μὲ φονεύσῃς, Ἀγιάννη· λέγει ψυχρῶς ὁ Ἰαβέρης. — «Ἐλθέ! καθῆκόν μου εἶνε ἡ ἀγαθοεργία· ὕπαγε ἐλεύθερος, Ἰαβέρη.»

Ὁ Ἰαβέρης ἐμβρόντητος ἀναχωρεῖ. Ὁ Ἀγιάννης στρέφεται πρὸς τὸν Μάριον· βλέπει αὐτὸν τὸν ἥρωα τῆς αὐταπαρνήσεως. Ἐπανέρχεται εἰς τὸ καθῆκον.

Μετ' ὀλίγον πτώματα καὶ σιωπὴ νεκρικὴ στολίζουσι τὸ χαράκωμα.

Ἀναίσθητον καὶ ὑπὸ μυρίων πληγῶν κεκοσμημένον τὸν Μάριον ὁ Ἀγιάννης σώζει. Ἐξέρχεται τῆς σκηνῆς τῶν συγκρουσθεισῶν ἰδεῶν καὶ τῶν παλαισάντων καθηκόντων.

Ἐκεῖ ἰδοὺ ὁ Ἰαβέρης. «Πρᾶξον, Ἰαβέρη! λέγει ὁ Ἀγιάννης, ἀλλ' ἄφες νὰ σώσω τοῦτον.»

Ὁ Ἰαβέρης, μεταξὺ καθήκοντος καὶ καθήκοντος συντριβείς, ἀρίνει τὸν κόσμον.

ΚΗ'.

Μετὰ καιρὸν ὁ Μάριος συνέρχεται. Πρώτη αὐτοῦ σκέψις ἦν ἡ Τιτίκα· δευτέρα, τίς τὸν ἔσωσε.

Ὁ Ἀγιάννης ἔσφαλε. Πρέπει νὰ τιμωρήσῃ ἑαυτόν· πρέπει νὰ στερηθῇ τὴν ἀπογονὴν, δι' ἣν ἔσφαλε· πρέπει ἐν τῷ φωτεινῷ καθήκοντι νὰ μὴ εἴπῃ «ἐγὼ εἰμὶ ἐκεῖνος!»

Ὁ Μάριος καὶ ἡ Τιτίκα ἑνοῦνται· Ὁ Ἀγιάννης ἀποσύρεται· δι' αὐτὸν πλέον ὁ κόσμος ἀρκεῖ. Τί αὐτὸς μακρὰν τῆς Τιτίκας;

Μία σκιὰ, εἷς ἄθλιος ἔρχεται πρὸς τὸν Μάριον· ὁ Θεναρδιέρος. Ὄπισθεν τῆς σκιᾶς ταύτης, τοῦ Θεναρδιέρου, ἀνακαλύπτει ὁ Μάριος τὸ φῶς, τὸν Ἀγιάννην.

Τρέχει· καὶ ἡ Τιτίκα μετ' αὐτοῦ.

«Ὦ σῶτερ!» λέγει πρὸς τὸν ἐκπνέοντα Ἀγιάννην. — «Ὦ πάτερ!» λέγει ἡ Τιτίκα. — «Τέκνα! λέγει ὁ φαεινὸς Ἀγιάννης, οὐδὲν ἔπραξα· καταρῶμαι τὴν ἐποχὴν καὶ τὸν νόμον· οὐδένα ἄλλον. Ἔβίωσα ὡς ἄνθρωπος· ἔσφαλα μικρόν· εὐηργέτησα· ἀπέκτησα ἐν ἰδρῶτι. Εὐτυχεῖτε! ἐγὼ ἀπέρχομαι.»

Καὶ ἡ ἀγνὴ του ψυχὴ καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ ἄγνοῦ του λειψάνου δάκρυα σύρουσιν ἄφθονα τὰ δάκρυα τῶν δύω ἀτυχῶν νυμφίων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.

Ἄθλιος λοιπὸν ὁ φωτεινὸς ἱερεὺς Μυριὴλ, διότι κεῖται μεμονωμένος ἐν τῇ φωτεινῇ τῶν ἱερέων ὁδῷ.

Ἄθλιος ὁ Ἀγιάννης, διότι, πράξας τὸ καθῆκον τοῦ φωτὸς, ἐκηρύχθη ἐγκληματίας. Ἄθλιος, διότι δυνάμενος νὰ πράξῃ, ἠμποδίσθη· δυνάμενος ν' ἀγαπήσῃ, κατηγορήθη· ἄξιος ὢν ν' ἀγαπηθῇ, παρεξηγήθη.

Ἄθλία ἡ Φαντίνα, ὡς ὑποστᾶσα τὸ μαρτύριον τῆς σκοτεινῆς θεσμοθεσίας τῶν καλουμένων ἐξευγενισμένων νόμων, ὡς ἐν τῷ πορνείῳ ἐν σκότει ζήσασα.

Ἄθλιος ὁ Ἰαβέρης, διότι, νομίζων ὅτι πράττει καθῆκον, ἔπραττε σφάλμα· δὲν ἔβλεπε.

Ἄθλιος ὁ Μάριος, διότι, μεταξὺ σκοτεινῶν εὑρεθείς, ἐστερήθη φωτεινοῦ πατρὸς, καὶ μάτην ἔκλαυσεν ἐπὶ τοῦ λειψάνου τοῦ πατρὸς τῆς Τιτίκας ζητῶν συγγνώμην.

Ἄθλιος, διότι εἶδε τὴν ἀθλιότητα τοῦ νεωτέρου κοινωνισμοῦ.

Ἀθλία ἡ Τιτίκα, διότι ἐκράτησε τοῦ μαρτυρίου τὸν σταυρὸν παρ' ἀξίαν, καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ νεωτέρου κοινωνισμοῦ τυφλωθεῖσαν μητέρα της δὲν ἔμαθεν εἰμὴ κατ' ὄνομα, καὶ τὴν δυστυχίαν τοῦ Ἀγιάννη ἠγνόει.

Ἄθλιος καθ' ἑαυτὸν ὁ Γιλνορμάνδος.

Ἄθλιος ὁ Ναπολέων καὶ πάντες οἱ ὅμοιοι αὐτῷ, οἱ καταπατηταὶ τοῦ φύσει ἐλευθέρου ἀνθρώπου.

Ἄθλιοι οἱ σκοτεινοί, διότι εἰσὶ σκοτεινοί.

Ἄθλιοι οἱ φωτεινοί, διότι βλέπουσι τοὺς σκοτεινούς.

Ἄθλιοι τέλος πάντες!

. . . . . .

. . . . . .

« Θέσωμεν λοιπὸν ἓν τέρμα εἰς τὴν ἀθλιότητα!» αὐτὸ θ' ἀναφωνήσῃ πᾶς ὁ ἀναγινώσκων τοὺς Ἀθλίους τοῦ Βίκτορος Οὔγου.

Ποῖον τὸ τέρμα τοῦτο; — Αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ ἐδίδαξε. « Φῶς, ἀναμόρφωσιν θεσμῶν, ἀναμόρφωσιν ἀνδρὸς, ἀναμόρφωσιν γυναικός!»

Κάτωθεν τοῦ κοινωνικοῦ βορβόρου καὶ τῆς γενικῆς ἀθλιότητος ὑπάρχει θησαυρὸς, ὑπάρχουσιν αἱ ἀκτινοβόλοι ψυχαί· ἐν αὐταῖς ἀναθέσωμεν τὴν ἐλπίδα. Ἀναμόρφωσιν! ἀναμόρφωσιν! κύκλον χρυσοῦν διὰ τὰς ἀκτινοβόλους ταύτας ψυχὰς, καὶ τὸ πρὸς τὴν ἐλπίδα βῆμα ἔγεινε. Ζητήσωμεν ἥλιον, κάτωθεν τοῦ ὁποίου αἱ ἐν χρυσῷ κύκλῳ ψυχαὶ θὰ φωσφορίσωσι. Ζητήσωμεν φῶς!

Ὁ ἀνὴρ ἂς στηριχθῇ, ἂς ὑψωθῇ κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ φωτός. Ἂς δύναται νὰ καλέσῃ τὸν νόμον γονέα.

Ἂς τιμωρηθῇ, ὅταν σφάλλῃ, ὑπὸ φωτεινῆς τιμωρίας· ἂς συγχωρηθῇ ὁπόταν μετανοήσῃ καὶ διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ δηλώσῃ μετάνοιαν.

Ἂς μὴ καταδικασθῇ ὁ κλέπτων ἕνα ἄρτον ὑπὸ τοῦ κλέπτοντος τ' ἀνάριθμα.

Ἂς μὴ ὑπάρχῃ νόμος αἵματος· ὁ Πλάστης ἐν τοῖς νόμοις αὐτοῦ ἐδηλώσατο ζωὴν, οὐχὶ θάνατον. Ὁ φονεὺς φονεύεται ὑπὸ τοῦ φονικοῦ νόμου· τίς θέλει φονεύσει τὸν φονικὸν τοῦτον νόμον;

Ἂς λείψῃ ὁ λιμὸς καὶ ἡ στέρησις τοῦ ἄρτου· τὸ μυστήριον τοῦτο, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ καταπατηταὶ τοῦ ἐγὼ βασίζονται.

Ἂς διδαχθῇ ἕκαστος ὡς πλεῖστον τὸ «εὖ εἶναι» καὶ τὸ «γνῶθι σαυτόν.» Ἂς μάθῃ τὸ καθῆκον τοῦ φωτός.

Ἔστω ἡ κοινωνία καθρέπτης, ἐν ᾧ τὸ ἄτομον θὰ κατοπτρίζεται· καὶ τὸ ἄτομον καθρέπτης, ἐν ᾧ θὰ κατοπτρίζεται ἡ κοινωνία.

Ἔστω ἡ μὲν κοινωνία λεία καὶ ὁμαλὴ ὕαλος, οἱ δὲ νέοι νόμοι ἔστωσαν ὁ ὑδράργυρος, ὁ δίδων δύναμιν εἰς τὴν ὕαλον ν' ἀντικατοπτρίζῃ τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν ἥλιον.

Ἡ παρθένος ἔστω δι' ἡμᾶς ῥόδον. Ὁ φθονῶν τὴν παρθένον ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ἂς λαμβάνῃ αὐτὴν ὡς τῆς ψυχῆς του στέφανον, ὅπως ὁ φθονῶν τὸ ῥόδον λαμβάνει αὐτὸ διὰ νὰ στέψῃ τὸ μέτωπόν του.

Ἡ παρθένος ἔστω τὸ στόλισμα τοῦ ζῶντος κόσμου, τῶν ἀνθρώπων, ὡς τὸ ῥόδον ἐστὶ στόλισμα τοῦ μυροβόλου τῶν ἀνθέων κόσμου.

Ὁ ἀποσπῶν τὴν παρθένον διὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτὴν εἰς τὴν ὁδὸν ἂς τιμωρηθῇ, ὅπως ὁ κόπτων τὸ ῥόδον διὰ νὰ τὸ ῥίψῃ εἰς τὴν ὁδόν.

Τὸ ῥόδον ἐν τῇ ὁδῷ πατεῖται, καὶ ἡ παρθένος εἰς τὸν δρόμον ἀτιμάζεται.

Τὸ ῥόδον πατούμενον χύνει μυροβόλα δάκρυα. Ἡ παρθένος ἀτιμαζομένη χύνει δάκρυα πικρᾶς μετανοίας.

Ἂς τιμωρήσωμεν τοὺς ἀτιμάζοντας τὴν γυναῖκα· καὶ αὔριον ἂς μὴ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ πορνεῖον, διότι δὲν θὰ ὑπάρχουσι πλέον πόρναι.

Ἀντὶ πορνῶν, θὰ εὕρωμεν μητέρας, διδασκάλους τοῦ νόμου τοῦ φωτὸς, θρηνούσας τὰς ἐν τῷ κοινωνικῷ μαρτυρίῳ παρελθούσας γυναικείας γενεάς.

Καὶ ὁ Γολγοθᾶς τῶν πορνῶν θὰ γίνῃ Θαβὼρ τῶν μητέρων. Ἡ ἀνθρωποτὴς ἐπὶ τοῦ δυνατοῦ θὰ ἵσταται σημείου τῆς τελειότητος, βαδίζουσα ἀπαύστως πρὸς τὸ φῶς.

. . . . . .

Τοιαύτη ἡ ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Βίκτορος Οὔγου διδασκαλία.

ΧΡ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΟΣ

Ὑπὸ ΓΡ. Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗ.

Ἂν τὸ πρῶτόν μου τὸ γράμμα ἀποβάλῃς, τότε μίαν
θὰ εὑρῇς ἀντωνυμίαν·
καὶ τὸ δεύτερον ἐπίσης ἐὰν ἀπορρίψῃς, πάλιν
θ' ἀπαντήσῃς μίαν ἄλλην.
Πρῶτον, δεύτερον καὶ τρίτον ἂν ἐκβάλῃς, ἰδοὺ μία
κτητικὴ ἀντωνυμία·
καὶ τὸ τέταρτον ἀκόμη ἂν συναποβάλῃς, πάλιν
θέλεις ἴδει μίαν ἄλλην.
Ἂν τὸ πρῶτόν μου συνδέσῃς μὲ τὸ τελευταῖον, μίαν
θὰ εὑρῇς ἀντωνυμίαν.
Ἂν τὸ τρίτον μου δ' ἑνώσῃς μὲ τὸ τελευταῖον, πάλιν
θ' ἀπαντήσῃς μίαν ἄλλην.
Εἰς τὰ δύο μου τὰ μέσα παραδόξως αὖθις μίαν
βλέπετε ἀντωνυμίαν·
τὰ δὲ τρία τελευταῖα ἀναγραμματίσας, πάλιν
θ' ἀπαντήσῃς μίαν ἄλλην.
Τί περίεργον! τὸ πρῶτον μὲ τὸ τέταρτόν μου μίαν
συνιστοῦν ἀντωνυμίαν·
ἀλλ' ἰδῆτε, καὶ τὰ δύο τελευταῖά μου καὶ πάλιν
σᾶς δεικνύουν μίαν ἄλλην.
Τὸ δὲ ὅλον μου εὐκόλως θὰ εὑρῆτε, καὶ καμμίαν
δὲν ἔχω ἀμφιβολίαν·
ἐὰν ὅμως ζαλισθῆτε... μὴ ὁ γράψας τάχα σφάλλῃ;
ἄφετε νὰ μ' εὕρουν ἄλλοι.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΙΓ' ΑΡΙΘΜΟΥ 45 ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Σκιά. (αἶκς[ξ] — ἀσκὶ — ἴσκα — κίσ[σ]α.)

30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 46.

ΠΕΤΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ

ΕΝ ΤΩ ΑΠΟΜΑΧΕΙΩ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.

Ο νικητὴς Καρόλου τοῦ ΙΒ΄, ὁ μεγαλεπήβολος ἐκεῖνος ἀνὴρ, τὸν ὁποῖον οὐδὲν πρόσκομμα ἐπτόησεν, οὐδ' ἀνεχαίτισεν αὐτὴ ἡ ἰδέα ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ προικίσῃ τὸν ἔτι ἡμιβάρβαρον λαόν του μὲ τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ, Πέτρος ὁ Μέγας ὑπῆγεν ἀγνώριστος εἰς Παρισίους περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαΐου τοῦ 1717 ἔτους, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ νέας αὐτόθι γνώσεις.

Ὁ ἀντιβασιλεὺς Φίλιππος τῆς Αὐρηλίας ἐπροθυμοποιήθη ἐν ὀνόματι τοῦ ΙΕ΄ Λουδοβίκου, ἀνηλίκου ἔτι ὄντος, νὰ τάξῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Αὐτοκράτορος εὐγενεῖς τινας τῶν ἀνακτόρων, ὅπως οὗτοι ὁδηγῶσιν αὐτὸν ὅπου ἐβούλετο. Ἀλλὰ πόσον οἱ ἥρωες εἰσὶν ἰδιότροποι! Ἤθελεν ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ θέατρον; παρευθὺς μουσικοὶ καὶ ὀρχήστραι προειδοποιοῦντο, οἱ μελῳδοὶ καὶ ὁ χορὸς προητοιμάζοντο... ἀλλ' ὁ Πέτρος μετέβαλλε γνώμην, καὶ ἀντὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ θέατρον ὅπου περιεμένετο, περιέτρεχε τὰ πολυπληθῆ καπηλεῖα τῆς Πορχερῶνος καὶ τῆς Γρενουλλιέρης. Ἐδείκνυεν ἔφεσιν νὰ παρευρεθῇ εἴς τινα συνεδρίασιν τῶν Τεσσαράκοντα ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Ριχελιέως; αὐθωρεὶ ἔτρεχον νὰ προαναγγείλωσι τοῦτο εἰς τοὺς Ἀκαδημαϊκούς· ὁ δὲ Πέτρος, ἅμα ἀνέβαινεν εἰς τὸ ὄχημά του, παρήγγελλε τὸν ἡνίοχον νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Φυσικῆς ἱστορίας καὶ τὸν Βοτανικὸν κῆπον· οὐχὶ διότι ἠγνόει νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ποίησιν καὶ τὴν εὐγλωττίαν, ἀλλὰ διότι εὐλόγως ἐφρόνει ὅτι, διὰ νὰ ἐκπαιδεύσῃ καὶ μορφώσῃ ἔθνος ἀρτισύστατον ἔτι, ἐδεῖτο μᾶλλον τῶν τεχνῶν καὶ τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, ἢ τῶν ῥητόρων καὶ ὀρχηστῶν.

Τέλος πάντων τὴν 13 Μαΐου 1717, καθ' ἣν ὥραν περιεμένετο ὁ Αὐτοκράτωρ ἐν Βερσαλλίαις, εἰσήρχετο εἰς τὸ Ἀπομαχεῖον τῶν Παρισίων.

Ὁ Μέγας Πέτρος δὲν ἔφερεν ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς αὐτοῦ στολῆς οὐδὲν παράσημον, ἐφόρει δὲ ἁπλῆν καζάκην ἐκ πρασίνου ὑφάσματος, κατὰ τὸ Πολωνικὸν ἔθος, πῖλον ἐκ μηλωτῆς τοῦ Ἀστραχανίου, περισκελίδας στενὰς ἐκ ξανθοχρόου δέρματος δορκάδος, ὑψηλὰ ὑποδήματα μετὰ πτερνιστήρων χαλυβδίνων καὶ πλατεῖαν ζώνην ἐκ μέλανος στίλβοντος δέρματος, ἀφ' ἧς ἐξηρτᾶτο ξίφος χαλκοτόρευτον κατὰ τὴν λαβήν. Οὕτω λοιπὸν ἐνδεδυμένος διῆλθε τὸ προαύλιον τοῦ Ἀπομαχείου, καὶ εἰσῆλθε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Διοικητοῦ, χωρὶς νὰ ἀναγγείλῃ ἑαυτόν.

« Κύριε, εἶπε λακωνικῶς πρὸς τὸν Στρατάρχην τῆς Βελλίσλης, χαιρετίσας πρότερον αὐτὸν, ἐπεθύμουν νὰ ἐπισκερθῶ τὸ Ἀπομαχεῖον. Εὐαρεστήθητε λοιπὸν νὰ διατάξητε νὰ μὲ ὁδηγήσωσι πανταχοῦ τοῦ οἰκοδομήματος, καὶ σπεύσατε, σᾶς παρακαλῶ, διότι αὐθημερὸν πρέπει νὰ ὑπάγω εἰς Βερσαλλίας.

— Ἐκ τῆς ξενιζούσης προφορᾶς σας, Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Διοικητὴς, ἐκπλαγεὶς ἀπὸ τὴν ἀλλόκοτον ἐμφάνισιν τοῦ ἀνδρὸς τούτου, δύναμαι νὰ εἰκάσω ὅτι εἶσθε ξένος καὶ νέηλυς... (Ἐνταῦθα ὁ Πέτρος κατένευσεν εἰς ἔνδειξιν καταφάσεως.) Λυποῦμαι ὅμως ὅτι ἀναγκάζομαι νὰ ἀποποιηθῶ τὴν αἴτησίν σας, διότι ἔχομεν ῥητὴν διαταγὴν παρὰ τοῦ βασιλέως νὰ μὴ ἐπιτρέπωμεν εἰς οὐδένα ἀνεξαιρέτως ξένον τὴν εἰς τὸ Ἀπομαχεῖον εἴσοδον ἄνευ ἀδείας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν. Προμηθεύθητε λοιπὸν τοιαύτην ἄδειαν, καὶ προθύμως ἀναδέχομαι ὁ ἴδιος νὰ σᾶς ὁδηγήσω ὅπου θέλετε.

— Μπά!.. ἀνεβόησεν ὁ Πέτρος, ὑποβλέπων τὸν γη-

ραιὸν Στρατάρχην. Εἶνε ἀνάγκη ἀδείας παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τις τὸ βασιλικὸν Ἀπομαχεῖον;... (Ἐνταῦθα ὁ Διοικητὴς προσέκλινεν εἰς ἔνδειξιν καταφάσεως.) Αἴ! λοιπόν! δὲν ἔχω, ὑπέλαβεν ὁ Αὐτοκράτωρ μετ' ἀφελείας... καὶ ὅμως θὰ εἰσέλθω παρευθύς!

— Εἶνε δύσκολον τοῦτο, βεβαιωθῆτε, Κύριε.

— Οὐχὶ τόσον, ὅσον τὸ στοχάζεσθε!.. Αἴ! ἂς μὲ ὁδηγήσῃ τις ἀμέσως εἰς τὸ ὁπλοστάσιον, διότι ὁ κύριος Διοικητὴς ἐκεῖ φαίνεται νὰ πράξῃ τοῦτο ὁ ἴδιος.

Συγχρόνως δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ ἔκρουσε σφοδρῶς μὲ τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους του τὴν θύραν.

— Κύριε! ἀνέκραξεν ὁ Στρατάρχης μετ' αὐστηρότητος, ἠξεύρετε πόσον ἐκτίθεσθε, φερόμενος οὕτως; Τὸ Ἀπομαχεῖον εἶνε διαμονὴ βασιλέων, καὶ...

— Ὦ! γνωρίζω καλῶς, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ἐπιθυμῶ νὰ τὸ ἐπισκεφθῶ...

— Καὶ αὖθις σᾶς λέγω, Κύριε, ὅτι ῥητῶς ἀπαγορεύεται εἰς πάντα ξένον ἡ εἴσοδος εἰς τὸ Ἀπομαχεῖον. Ἐὰν δὲ, ὡς ὑποθέτω ἐκ τοῦ ἤθους σας, εἶσθε στρατιωτικὸς, θέλετε μοὶ ἐπιτρέψει νὰ σᾶς εἴπω ὅτι πολὺ κακῶς ἠξεύρετε νὰ σέβεσθε τὰς βασιλικὰς διαταγὰς, καὶ νὰ μοὶ ἀπονέμητε ὁποίαν ἡ εὐγενὴς καταγωγή μου ἀπαιτεῖ παρ' ἑνὸς ἀγνώστου τιμήν.

— Σᾶς ἐπαναλέγω, Κύριε, ὅτι θέλω νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ Ἀπομαχεῖον· καὶ μολονότι καὶ ἐγὼ ἐπίσης κατάγομαι ἐξ ἐπιφανοῦς οἰκογενείας ὡς ὑμεῖς, δὲν ἀξιῶ νὰ μὲ θεωρῆτε παρ' ὡς ἁπλοῦν στρατιώτην ἐρχόμενον νὰ ἐπισκεφθῇ στρατιώτας!... Δὲν ἀνέχομαι νὰ λέγωσιν ὅτι ἐπέστρεψα ἐντεῦθεν ἄπρακτος.»

Ἡ διένεξις αὕτη ἤθελεν αὐξήσει δεινῶς, ἐὰν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ γηραιὸς Μαρκέσιος Χαρνέγκιος καὶ ὁ Κόμης Σαὶν-Φλωρεντῖνος, οἵτινες ἔμελλον νὰ ὁδηγήσωσι τὸν Αὐτοκράτορα εἰς Βερσαλλίας, δὲν εἰσήρχοντο.

« Φίλτατέ μοι Στρατάρχα, εἶπεν ὁ γέρων Μαρκέσιος, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ρωσσιῶν δὲν ἔχει ἀνάγκην εἰσιτηρίου διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Ἀπομαχεῖον· διότι διὰ τὸν νικητὴν τῆς ἐν Πουλτάβῃ περιδόξου μάχης εἶνε ἐλευθέρα ἡ εἴσοδος εἰς τὰ καταστήματα, ὅπου οἱ ἥρωες καὶ ἡ δόξα κατοικοῦσι.»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Στρατάρχης ἔμεινεν ὡς κεραυνόπληκτος, καὶ κλίνας τὸ γόνυ ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος, εἶπε ψελλίζων.

«Εἶνε δυνατόν;... Ἄ! βασιλεῦ! ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης θέλει μὲ συγχωρήσει;...

— Εἶσθε συγχωρημένος, Κύριε Στρατάρχα, εἶπεν ὁ Πέτρος διακόπτων αὐτὸν καὶ ἐγείρων ἰδίᾳ χειρί. Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ γνωρίσῃ ὑπὸ τὸ ἔνδυμα στρατιώτου, ὅπερ σεμνύνομαι φορῶν, τὸν ἐξάδελφον τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας. Ἐγὼ ἀπ' ἐναντίας ὤφειλον νὰ ζητήσω παρ' ὑμῶν συγγνώμην. Ἠθέλησα νὰ ἀπαλλάξω ἀπὸ μακρὰν καὶ τοσοῦτον ὀχληρὰν ἐκδρομὴν τοὺς προσφιλεῖς μου τούτους εὐγενεῖς, οἵτινες μετὰ τοσαύτης φιλοφροσύνης ἀνέχονται τὰς ἰδιοτροπίας μου· διὰ τοῦτο ἦλθον μόνος ἐνταῦθα ἔφιππος ἀπὸ τῆς συνοικίας τοῦ Ὁπλοστασίου ὅπου διημερεύω. Ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδυνήθην ἐπιτυχῶς νὰ ἀποπλανήσω τὸν ἀπαράμιλλον ζῆλόν των, καὶ δὲν ἠξεύρω ἐὰν πρέπῃ νὰ ἐναβρύνωμαι σήμερον διὰ τοῦτο· διότι ἐὰν ἦσαν προκατειλημμένοι οὗτοι ὅτι ἔμελλον νὰ ἔλθω ἐνταῦθα, ἤθελον ἀναμφιβόλως μὲ ἀπαλλάξει τῆς δυσαρέστου μεθ' ὑμῶν διενέξεως, διὰ τὴν ὁποίαν πολὺ μεταμελοῦμαι, βεβαιωθῆτε, ἀγαπητέ μοι Στρατάρχα.»

Ἔπειτα, ἀποταθεὶς πρὸς τοὺς δύο εὐγενεῖς, εἶπεν·

« Εἶμαι Σκύθης, Κύριοι· ἀλλ' ὁ Σκύθης οὗτος ἀγαπᾷ εἰλικρινῶς καὶ θαυμάζει τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας καὶ τὸν λαόν του, πιστεύσατέ το.»

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Ἀπομαχείου εἰσῆλθον ἀθρόοι, εἰδοποιηθέντες ὅτι ἐν μέσῳ αὐτῶν εὑρίσκετο ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας.

« Κύριοι, εἶπεν ὁ Στρατάρχης· διατάξετε νὰ κρούσωσι τὸ ἀνακλητήριον, οἱ δὲ Ἀπόμαχοι ἂς παραταχθῶσιν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς τιμῆς!...

— Ὄχι! δὲν εἶνε ἀνάγκη, φίλτατέ μοι Στρατάρχα· τὸν διέκοψεν αὖθις ὁ Αὐτοκράτωρ μειδιῶν. Σᾶς προεῖπον ὅτι εἶμαι ἁπλοῦς στρατιώτης, καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὡς τοιοῦτος, καὶ οὐχὶ ὡς Αὐτοκράτωρ, ἔρχομαι σήμερον νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς γηραιοὺς τούτους στρατιώτας τῆς Γαλλίας· δὲν ἐπιθυμῶ λοιπὸν νὰ ἐνοχληθῶσι παντάπασι δι' ἐμὲ οἱ ἀνδρεῖοι οὗτοι.... Ποῦ εὑρίσκονται κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν; ἠρώτησε μετὰ ζωηρότητος τοὺς ἀξιωματικούς.

— Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ Διοικητὴς, εἶνε ἡ ὥρα τοῦ γεύματος· εὑρίσκονται εἰς τὸ ἑστιατόριον.

— Ἐκεῖ λοιπὸν ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάγω νὰ τοὺς ἴδω. Ἄγωμεν, Κύριε! ἐπρόσθεσε μετ' οἰκειότητος, λαμβάνων τὸν βραχίονα τοῦ Στρατάρχου. Ἔλθετε μεθ' ἡμῶν, ἐὰν δὲν ἔχετε σπουδαιότερόν τι νὰ πράξητε.»

Ὁ Μέγας Πέτρος κατέβη βραδέως τὴν κλίμακα (διότι ὁ Στρατάρχης τῆς Βελλίσλης ἦτο γέρων), καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν ἐπιτελῶν τοῦ Ἀπομαχείου, τοῦ Μαρκεσίου Χαρνεγκίου, τοῦ Κόμητος Σαὶν-Φλωρεντίνου καὶ πλήθους θεραπόντων, εἰσῆλθεν εἰς τὸ μέγα ἑστιατόριον, ὅπου ἰδὼν κύκλῳ μικροτάτων τραπεζῶν τετρακισχιλίους Ἀπομάχους συνεστιωμένους μετ' ἀξιοθαυμάστου εὐταξίας καὶ ἐν βαθείᾳ σιγῇ, ἥτις δὲν διεκόπτετο εἰμὴ ὑπὸ τῆς φωνῆς ὑπαξιωματικοῦ ἀναγινώσκοντος τὴν ἱστορίαν τῶν μεγάλων στρατηγῶν, ὁ Αὐτοκράτωρ δὲν ἠδυνήθη νὰ περιστείλῃ τὴν συγκίνησιν τῆς καρδίας του.

Ἐβάκρυσε, καὶ ὅλως τεταραγμένος ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ πολιότριχος Στρατάρχου. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἡ συγκίνησίς του ηὔξησεν ἔτι μᾶλλον, καὶ τὰ δάκρυα ἄφθονα ἔρρευσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὅτε ἤκουσεν ὅτι τὸ θέμα τῆς ἀναγνώσεως ἦτο ἡ ἐξιστόρησις τῆς ἐν Πουλτάβῃ μάχης, ἐν ᾗ ὁ Μέγας Πέτρος κατετρόπωσε τὸν ΙΒ' Κάρολον, βασιλέα τῆς Σουηδίας. Εἰς τὴν ἑξῆς δὲ περικοπὴν τῆς ἱστορίας ταύτης, τὴν ὁποίαν ὁ ὑπαξιωματικὸς ἀνέγνωσε μετὰ πλείονος σαφηνείας καὶ ἐντονώτερον: « Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας Πέτρος κατὰ τὴν ἀείμνηστον ταύτην ἡμέραν περιεποιήσατο ἑαυτῷ ἀθάνατον δόξαν. Ἐπολέμησεν ὡς λέων κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ μετὰ τὴν νίκην ἔδειξε πατρικὴν εὐσπλαγχνίαν πρὸς τοὺς τραυματίας ἑκατέρων τῶν διαγωνισαμένων στρατῶν. » Οἱ ἀπόμαχοι ἠγέρθησαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν, τὴν μὲν ἀριστερὰν χεῖρα φέροντες ἐπὶ τοῦ μετώπου πρὸς χαιρετισμὸν, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας αἴροντες τὰ ποτήριά των, καὶ ἠτένισαν μετὰ θαυμασμοῦ τὸν Μέγαν Πέτρον.

Εἰς τὴν σιγηρὰν ἀλλὰ κατανυκτικὴν ταύτην σκηνὴν ὁ Αὐτοκράτωρ, συγκινηθεὶς ἐνδομύχως, ἔκυψε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ Στρατάρχου καὶ εἶπε μετὰ λυγμώδους φωνῆς.

« Μόνοι οἱ ὀξύνοες Γάλλοι ἠξεύρουν νὰ μηχανῶνται ἐξ ἀπροόπτου τοιαύτας ἐνδείξεις τιμῆς, καὶ μάλιστα ἐν δέοντι... Ἀγαπητέ μοι Στρατάρχα, μὲ ἔκαμες νὰ χύσω δάκρυα ἀγαλλιάσεως! »

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ὑπερνικήσας τὴν σφοδρὰν συγκίνησιν τῆς καρδίας του, ἐπανέλαβε τὸ στρατιωτικὸν ἦθός του καὶ, ὀρέγων τὴν χεῖρά του, « Φίλοι μου! ἀνεφώνησε, δότε μοι ἓν ποτήριον οἴνου. »

Παρευθὺς θεράπων ἀνακτορικὸς (διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οἱ Ἀπόμαχοι ὑπηρετοῦντο ὑπὸ ἀνακτορικῶν θεραπόντων,) τῷ προσέφερε κύπελλον ἀργυροῦν, ἐνῷ ὁ Στρατάρχης ἡτοιμάσθη νὰ ἐγχύσῃ οἶνον ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας φιάλης του.

« Ὄχι! ὄχι! ἀνέκραξεν ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀπωθῶν ἡσύχως τὴν φιάλην, τὴν ὁποίαν ἐκράτει ὁ Διοικητής· ἐπιθυμῶ νὰ πίω μὲ ἓν τῶν ποτηρίων τῶν Ἀπομάχων καὶ ἐκ τοῦ οἴνου αὐτῶν. »

Τότε λοχίας τις τῷ προσέφερε προθύμως τὸ ἐκ κασσιτέρου ποτήριόν του, τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος Αὐτοκράτωρ ἐμπλήσας οἴνου, ὕψωσεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του καὶ εἶπε γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ:

« Πέτρος, ὁ τῶν Ῥώσσων Αὐτοκράτωρ, προπίνει ὑπὲρ τῆς ὑγείας σας!

Καὶ ἐκένωσε διὰ μιᾶς τὸ ποτήριον.

— Ὑπὲρ τῆς ὑγείας τοῦ Πέτρου! ἀνέκραξαν ὁμοφώνως ἅπαντες οἱ Ἀπόμαχοι, καὶ πίνοντες τὸν ἐχαιρέτισαν.

— Οἶνον, εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ, πλησιάζων αὖθις τὸ ποτήριον πρὸς τὸν λοχίαν. Φίλοι μου! ὑπὲρ τῆς ὑγείας τοῦ βασιλέως τῶν Γάλλων καὶ τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ του!

— Ζήτω ὁ βασιλεύς!... Ζήτω ἡ Γαλλία! ἀνεφώνησαν οἱ Ἀπόμαχοι.

— Εὐδαιμονεῖτε, γηραιοί μου φίλοι! ὑπέλαβεν ὁ Μονάρχης ἀναχωρῶν· δὲν θέλω σᾶς λησμονήσει ποτὲ, ἐστὲ βέβαιοι. »

Παρακολουθούμενος ὑπὸ τῆς συνοδίας του ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐπεσκέφθη ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ Ἀπομαχείου· φύσει δὲ προικισμένος ὢν μὲ νοῦν διορατικὸν, ἔκρινεν ἀφ' ἑαυτοῦ κάλλιον ἢ ἐκ τῶν διασαφήσεων, τὰς ὁποίας ἐπροθυμοποιοῦντο νὰ τῷ κάμωσιν οἱ σὺν αὐτῷ, περὶ τῆς ἀνάγκης ἑκάστου πράγματος καὶ περὶ ὧν ἔχρηζε τυχὸν ἕκαστον βελτιώσεων. Ἠθέλησε νὰ ἴδῃ τὰ πάντα· τὰ ὑπνωτήρια, τὰ ὑπόγεια, τὰ μαγειρεῖα, τὸ νοσοκομεῖον, τὴν ἐκκλησίαν κτλ. καὶ αὐτὸ τὸ νεκροταφεῖον, ὅπερ ἔκειτο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἀπομαχείου, καὶ τὸ ὁποῖον ἀκολούθως μετεβλήθη εἰς περίπατον τερπνότατον. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐθαύμασε τὴν ἁπανταχοῦ ἐπικρατοῦσαν καθαριότητα καὶ τάξιν.

« Ἐὰν ζήσω, εἶπε πρὸς τὸν Διοικητὴν, θέλω προσπαθήσει νὰ μιμηθῶ ἐν Πετρουπόλει τὸ ἀξιόζηλον τοῦτο ἔργον τοῦ ΙΑ' Λουδοβίκου· θέλω ἀνεγείρει Ἀπομαχεῖον ἐφάμιλλον τούτου. Μαρμάρων, ξυλείας καὶ σιδήρου πλουτοῦμεν ἐν Ῥωσσίᾳ πρὸς ἀνίδρυσιν τοῦ οἰκοδομήματος, ἀλλ' ἀνδρῶν τοιούτων, οἷοι ὑμεῖς, Κύριοι, ὅπως διευθύνωσιν ἐπαξίως τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο κατάστημα, στερούμεθα κατὰ δυστυχίαν ὁλοσχερῶς. Ἐν τούτοις, ἐπρόσθεσε στενάζων, δύναμαι νὰ ἀρχήσω τὸ μεγαλούργημα τοῦτο, χωρὶς νὰ ἠξεύρω τίς μετὰ τὴν τελευτήν μου θέλει τὸ περαιώσει;

— Ὁ Θεὸς, Μεγαλειότατε! ἀπεκρίθη ὁ γηραιὸς Μαρκέσιος Χαρνάγκιος, ὅστις προστατεύει καὶ κήδεται τῶν μεγάλων Κρατῶν, ὁπόταν ἐκλείψωσιν ἐκ τούτων οἱ μεγαλοφυεῖς ἄνδρες. »

Ὁ Διοικητὴς εἶχε διατάξει ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Αὐτοκράτορος νὰ συναθροισθῶσιν οἱ Ἀπόμαχοι πρὶν ἢ οὗτος ἀπέλθῃ τοῦ Ἀπομαχείου. Ὅταν ὁ Μέγας Πέτρος μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν ὡδηγήθη ὑπὸ τοῦ Στρατάρχου εἰς τὴν πλατεῖαν, ὅπου οἱ Ἀπόμαχοι ἦσαν παρατεταγμένοι ἐν στολῇ ὑπὸ τὰς γηραιὰς σημαίας των καὶ μὲ τὴν μουσικήν των ἐπὶ κεφαλῆς παιανίζουσαν, ἔμεινεν ὅλως ἔκπληκτος ἐκ τῆς ταχείας ταύτης παρατάξεως· μειδιῶν δὲ εἶπεν:

« Ἐν Γαλλίᾳ, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς Παρισίους, θαυμάζει τις καὶ ἐκπλήττεται κατὰ πᾶν βῆμα. Ἡμεῖς, τὰ τέκνα τῆς Ἄρκτου, δὲν εἴμεθα τόσον μεγαλοφυεῖς καὶ εὐκίνητοι, Κύριε Στρατάρχα. Ἀφοῦ δὲ πρῶτον ἐκφράσω πρὸς ὑμᾶς τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστίας μου δι' ἣν ἐδείξατε πρὸς ἐμὲ σήμερον προθυμίαν, σᾶς ἀγγέλλω ὅτι ἀπὸ τοῦδε εἶσθε ἱππότης τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου. Ἅμα δὲ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Ῥωσσίαν, πρώτη μου φροντὶς θέλει εἶσθαι νὰ διατάξω ὅπως πεμφθῶσι, πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνταῦθα νοσοκομείου, πεντήκοντα βαρέλια Ἐρυβανείου οἴνου. »

Ἔπειτα, χαιρετίσας μετ' εὐλαβείας τὰς προσκλινούσας ἐνώπιόν του Γαλλικὰς σημαίας, ὁ Μέγας Πέτρος ἔσφιγξε φιλικῶς τὴν χεῖρα τοῦ Στρατάρχου, ἀπηύθυνε συγκινητικὸν χαιρετισμὸν πρὸς τὰ ἀνδρεῖα ἐκεῖνα τέκνα τοῦ Ἄρεως τὰ γηράσαντα ἐν τῷ πεδίῳ αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ὀχήματος, ὅπερ ὁ Μαρκέσιος Χαρνάγκιος καὶ ὁ κόμης Σαὶν-Φλωρεντῖνος εἶχον φέρει ὅπως ὁδηγήσωσιν αὐτὸν εἰς Βερσαλλίας, ὅπου ἐπεριμένετο.

Μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Αὐτοκράτορος ἐξεπληροῦτο. Τὴν 14 Δεκεμβρίου 1719 πεντήκοντα βαρέλια Ἐρυβανείου οἴνου ἐπέμποντο εἰς τὸ Ἀπομαχεῖον τῶν Παρισίων.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.

Ἡ μεταρρύθμισις τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ὡς ἀντικείμενον ἐνδιαφέρον τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Ὀρθοδόξου Πανελληνίου, καὶ ὡς ἔργον, οὗ τινος ἡ ἀνάγκη γίνεται καθ' ἑκάστην ἐπαισθητοτέρα, παρεκίνησαν ἡμᾶς ἵνα συνοψίσωμεν μικράν τινα πραγματείαν, ἐκθέτοντες ἐν συνόψει πότε ἤρξατο, πόθεν ἔλαβε τὰς πηγάς της, τίς ὁ ἀρχαιότατος διδάσκαλος καὶ συστατὴς ταύτης, ὁποῖαι τροπαὶ καὶ ἀλλοιώσεις ἐγένοντο εἰς αὐτὴν, καὶ τίνα τὰ αἴτια τῆς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν μεταρρυθμίσεως αὐτῆς.

Κατὰ τοὺς μουσικοϊστοριογράφους, Ἕλληνάς τε καὶ Εὐρωπαίους, ἡ Ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ εἶνε σύγχρονος τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐβελτιοῦτο δὲ καὶ διεδίδετο καθ' ὅσον ὁ Χριστιανισμὸς ἐφηπλοῦτο διὰ τοῦ θείου κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων, καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν μετὰ

τούτους μεγάλων τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διδασκάλων.

Ἡ εἰσαγωγὴ τῆς μουσικῆς εἰς τοὺς εὐκτηρίους οἴκους τῶν Χριστιανῶν εἶνε ἀρχαιοτάτη. Οὗτοι, συνερχόμενοι ἐπὶ προσευχὴν, ἔψαλλον κατ' ἀρχὰς τοὺς ψαλμοὺς ἐκείνους, οἵτινες διὰ τοῦ στόματος τοῦ Προφητάνακτος ἀνήγγειλον τὴν ἔλευσιν καὶ τὰς χάριτας τοῦ Μεσσίου, τοῦ μεσίτου μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὅστις ἤνωσε τούτους ἐν τῇ πίστει καὶ ὁμονοίᾳ μετὰ τοῦ οὐρανίου αὐτοῦ Πατρός.

Ὅτι δὲ τοὺς ψαλμοὺς διεδέχθησαν ᾄσματα καὶ ὕμνοι, συνταττόμενοι καὶ μελοποιούμενοι παρὰ τῶν πρώτων τοῦ Χριστιανισμοῦ μελῳδῶν καὶ ὑμνογράφων, μαρτυρεῖται ὑπὸ τοῦ Πλινίου, ἱστοροῦντος (τῷ 98 ἔτει μ. Χ.) ὕμνον εἰς Χριστὸν ὡς εἰς Θεὸν ψαλλόμενον ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν. Ἐπίσης ὑπὸ Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, λέγοντος ὅτι, « Ὁ Ἀποστολικὸς Ἱεροθέος (ἐν τῇ κοιμήσει τῆς Θεοτόκου) ἦν θεῖος ὑμνολόγος, καὶ ἐνθουσιαστικώτατος ὑμνῳδιῶν μελοποιός.» Καὶ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστορικῶν, Σωκράτους, Θεοδωρήτου καὶ Εὐσεβίου, πολλὰ περὶ τῶν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας μελῳδῶν καὶ ὑμνογράφων ἐξιστορούντων· ἔτι δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, λέγοντος ὅτι ὁ Ἐπιλύχνιος ὕμνος, τὸ «Φῶς ἱλαρόν...» εἶνε ποίημα καὶ μελῳδία τῶν πρώτων αἰώνων. Ἀρχαιοτάτη λοιπὸν καὶ ἡ παράδοχὴ τῆς μουσικῆς παρὰ τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἡ διὰ τῶν τότε μουσικῶν ἀνδρῶν ἔναρξις τῆς μελοποιΐας τῶν ἀναγκαίων διὰ τὰς προσευχὰς ψαλμῶν, ὕμνων καὶ ᾀσμάτων.

Αἱ πηγαί, ἐξ ὧν οἱ τῶν πρώτων αἰώνων μελῳδοὶ ἠρύσθησαν τὰς πρώτας βάσεις τῆς μουσικῆς μελοποιΐας των, ἦσαν Ἑλληνικαί. Οἱ λόγοι, οἵτινες δίδουσιν εἰς ἡμᾶς τὴν ἰδέαν ταύτην, εἶνε Α^ον^. Ὅτι οἱ τόποι, ὅπου ἔλαβε τὴν πρώτην ἀρχὴν ἡ μουσικὴ αὕτη, ἦσαν τόποι, εἰς οὓς αἱ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι, ἐλθοῦσαι μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν ἐκστρατειῶν, καὶ καλλιεργούμεναι ὑπὸ τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, Πτολεμαίου καὶ τῶν Σελευκιδῶν, διέμενον πάντοτε, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων, ἐνεργοὶ ἐν αὐτοῖς· ἐκ τούτου δῆλον, ὅτι καὶ ἡ μουσικὴ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐγένετο διὰ τῆς πολυχρονιότητος μουσικὴ ἐπιτόπιος, καὶ ἀείποτε ἔξοχος, ὅσον καὶ ἂν εἶχε παρακμάσει κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Β^ον^. Ὅτι ἅπαντες οἱ μελῳδοὶ καὶ ὑμνογράφοι ἐξ αὐτῶν τῶν πρώτων αἰώνων μέχρι τοῦ ἑβδόμου, καθ' ὃν ἐφάνη Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὄντες Ἑλληνικῆς παιδείας κάτοχοι, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἄπειρα τούτων Ἐκκλησιαστικὰ ποιήματα, ἦσαν βεβαίως καὶ τῆς ἀρχαίας μουσικῆς εἰδήμονες, ἄνευ τῆς γνώσεως τῆς ὁποίας ἦτο ἀδύνατον νὰ ἔχωσι τὰ ποιήματά των τοιοῦτον μουσικὸν καὶ κανονικὸν ῥυθμόν. Γ^ον^. Ὅτι εἰς οὐδένα Ἕλληνα ἢ Εὐρωπαῖον μουσικὸν ἱστοριογράφον ἀπαντᾶται, ὅτι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἤχοι εἶχον ἄμεσόν τινα σχέσιν μετὰ κλιμάκων ἢ ἤχων ἄλλου τινὸς συστήματος, ἀλλ' ἀπεναντίας εἶνε σχεδὸν πάντες σύμφωνοι, ὅτι συνταυτίζονται, ἐκτὸς μικρῶν τινων διαφορῶν μετὰ τῶν ἤχων τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ συστήματος.

Ὁ ἀρχαιότερος διδάσκαλος καὶ πρωτουργὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ὑπῆρξεν ὁ ἐκ Δαμασκοῦ Ἰωάννης Μανσούρ. Βλαστὸς ἐπισήμων καὶ περιφανῶν γονέων, ἐκπαιδευθεὶς τότε γράμματα καὶ τὴν μουσικὴν ὑπ' ἀνδρὸς ἐξόχου Ἑλληνομαθοῦς καὶ μουσοπόλου, Κοσμᾶ καλουμένου, ἱερέως τὸ ἐπάγγελμα καὶ Ἰταλοῦ τὴν πατρίδα, ἐγένετο εἷς τῶν διακεκριμμένων Ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν τῆς ἐποχῆς του. Οὗτος, εὑρὼν ἄφθονον ὕλην παρεσκευασμένην μὲν ὑπὸ τῶν προγενεστέρων τούτου μελῳδῶν, ἀκανόνιστον ὅμως συστηματικῶς, ἐπελάβετο (736 μ. Χ.) πρῶτος τοῦ κανονισμοῦ καὶ τῆς τακτοποιήσεως ταύτης. Συνέταξεν ἐπὶ τούτῳ τὴν Ὀκτάηχον, ἤτοι τὰ ἀναστάσιμα τροπάρια, ἐπὶ δύο κλιμάκων τῆς διατονικῆς καὶ χρωματικῆς, καὶ ἐπὶ ὀκτὼ ἤχων, παραγομένων, ὡς εἴπομεν, ἐκ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ συστήματος, καὶ ἐδίδαξε διὰ ταύτης τοὺς μεταγενεστέρους μουσικοὺς νὰ μὴ ἐπεκτείνωσιν οὔτε νὰ παρεκτρέπωσι τὰ μέλη των ἐκτὸς τῶν ἤχων τούτων.

Οἱ χαρακτῆρες, δι' ὧν ἔγραφον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὰ μέλη των, ἦσαν τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, ὡς εὑρίσκονται παρὰ τοῖς Ἕλλησι μουσικοῖς Ἀριστείδῃ καὶ Ἀλυπίῳ. Ἀλλὰ διὰ τίνων χαρακτήρων ἔγραφον οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ μελῳδοί, οἱ πρὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τὰ ποιήματά των εἶνε ἄγνωστον, διότι ἡ μουσικὴ ἱστορία σιωπᾷ. Ὅτι ὅμως ἡ μουσικὴ αὕτη ἐγράφετο καὶ ἡ ψαλμῳδία ἐξετελεῖτο διὰ μουσικῶν βίβλων, μαρτυρεῖται ὑπὸ τοῦ ις' κανόνος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου, (γενομένης περὶ τὸ 364 ἔτος μ. Χ.) λέγοντος: «Μὴ δεῖν πλέον τῶν κανονικῶν ψαλτῶν, τῶν ἐπὶ τὸν ἄμβωνα ἀναβαινόντων καὶ ἀπὸ διφθέρας ψαλλόντων, ἑτέρους τινὰς ψάλλειν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.» Δυστυχῶς ὅμως οὐδεμία τοιαύτη βίβλος διεσώθη. Ἡ μόνη δεῖξις ὅτι ἐγράφετο διὰ τῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σημειογραφίας, ἤτοι τοῦ ἀλφαβήτου, εἶνε ὁ Ἀμβροσιανὸς λεγόμενος Ὕμνος « Te Deum laudamus Te Dominum confitemur, » ποίημα τῶν ἁγίων Ἀμβροσίου (1) καὶ Αὐγουστίνου, γεγραμμένον διά τε τῆς ἀρχαίας Λατινικῆς καὶ τῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σημειογραφίας.

Οἱ δὲ χαρακτῆρες, δι' ὧν ἔγραψε τὰ μέλη του Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, εὑρέθησαν περὶ τὸ 700 μ. Χ. Διὰ τούτων καὶ οἱ μετὰ τὸν Δαμασκηνὸν μελῳδοὶ ἔγραφον τὰ μουσουργήματά των μέχρι Ἰωάννου τοῦ Πρωτοψάλτου (1756 μ. Χ.) Παρωμοίαζον δὲ πρὸς τὰ ἱερογλυφικὰ σύμβολα τῶν Αἰγυπτίων· διότι καθὼς ἐν ἐξ ἐκείνων ἠδύνατο νὰ ἐμφαίνῃ οὐ μόνον μίαν ἢ πολλὰς συλλαβὰς, ἀλλὰ καὶ λέξεις καὶ ὁλοκλήρους ἐννοίας, οὕτω καὶ εἷς ἢ δύο ἐκ τῶν χαρακτήρων τούτων ἐσήμαινον καὶ ἕνα φθόγγον καὶ πολλοὺς, καὶ ὁλοκλήρους μελῳδίας. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς γραφῆς ἀπετέλει πολυχρόνιον τὴν σπουδὴν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ εἰς ὀλιγίστους γνωστήν.

Τὴν δυσκολίαν ταύτην ἠλάττωσεν ὁπωσοῦν Ἰωάννης ὁ Πρωτοψάλτης, μεταχειρισθεὶς τρόπον τοῦ γράφειν διάφορον τοῦ πρὸ αὐτοῦ καὶ τείνοντα μᾶλλον εἰς τὸ ἐξηγηματικώτερον. Τοῦτον ἠκολούθησαν ἅπαντες οἱ μετα-

(1) Ἀμβρόσιος, ἐπίσκοπος Μεδιολάνων καὶ πρῶτος θεμελιωτὴς τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, λαβὼν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς τῷ 370 ἔτει μ. Χ. τοὺς τέσσαρας ἀρχικοὺς ἤχους Δώριον, Φρύγιον, Λύδιον καὶ Μιξολύδιον ἐκ τοῦ συστήματος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τοὺς μετὰ ταῦτα πρώτους, δεύτερον, τρίτον καὶ τέταρτον μετονομασθέντας, συνέταξε πρὸς χρῆσιν τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας τὸ Ἀμβροσιανὸν λεγόμενον σύστημα. Μετὰ τοῦτον δὲ ὁ Πάππας Γρηγόριος, ὁ ἐπικληθεὶς Μέγας, προσέθετο (τῷ 590 μ. Χ.) τοὺς τέσσαρας πλαγίους καὶ ἐμόρφωσε τὸ Γρηγοριανὸν λεγόμενον σύστημα. Δῆλον λοιπὸν ἐντεῦθεν ὅτι ἡ Λατινικὴ μουσικὴ εἶνε θυγάτηρ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

γενέστεροι αὐτοῦ μελῳδοὶ μέχρι τῶν διδασκάλων Χρυσάνθου, Γρηγορίου τοῦ Πρωτοψάλτου καὶ Χουρμουζίου (περὶ τὸ 1815 μ. Χ.) Οὗτοι, ἑνωθέντες καὶ ἐπιστημονικῶς συσκεφθέντες, εὗρον μετὰ βαθεῖαν μελέτην ὅτι τὸ μέχρις αὐτῶν σύστημα καὶ ἡ μουσικὴ γραφὴ εἶχον ἀνάγκην ῥιζικῆς μεταῤῥυθμίσεως· ἐμόρφωσαν λοιπὸν νέον σύστημα, προσδιώρισαν τὰ διαστήματα τῶν ἑπτὰ τόνων διὰ συστηματικῶν κλιμάκων καθ' ὅλα τὰ γένη τῆς μουσικῆς, ἐκανόνισαν τὰ διαστήματα τῶν φθορῶν, καὶ μετέβαλον τοὺς μουσικοὺς χαρακτῆρας ἐκ συμβόλων εἰς γράμματα.

Διὰ τοῦ τελευταίου συστήματος ἔλαβε μὲν μεγίστην τακτοποίησιν καὶ ἡ γραφὴ καὶ ἡ μελέτη τῆς μουσικῆς, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ φθάσῃ εἰς τὸν βαθμόν, εἰς ὃν ἔφθασεν ἡ τῶν Εὐρωπαίων, ἥτις, καίτοι θυγάτηρ, ὡς εἴπομεν, τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς, ἀλλ' ὅμως διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀναπτύξεως, ἣν καθ' ἕκαστον αἰῶνα ἐλάμβανεν, ἔκαμε ποικιλωτάτας προόδους, ὥστε ἀπέβη ἡ μουσικὴ ἁπάντων τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν.

Ἡ δὲ νεοελληνικὴ μουσική, καίτοι πρωτότοκος θυγάτηρ τῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, καίτοι πλουσιωτάτη, ἔμεινε μόλον τοῦτο στάσιμος, περιωρισμένη ἐντὸς μικροτάτου κύκλου ἀνθρώπων, ἀπρόσιτος οὐ μόνον τοῖς ἀλλοεθνέσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς ἔτι τοῖς Ἕλλησι, διαβαλλομένη δὲ ὡς βάρβαρος· καὶ ταῦτα, διότι δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ τῶν στενοτάτων ὁρίων της.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

ΕΦΙΠΠΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΟΛΕΙΣ.

Τὸ ἀναβαίνειν ἐφ' ἵππου ἄνευ ἀναβολέων καὶ κρατεῖσθαι ἐπ' αὐτοῦ ἄνευ ἐφιππίου ἢ σάγματος, μᾶς φαίνεται σήμερον πρᾶγμα ἂν ὄχι ἀδύνατον τοὐλάχιστον δυσκολώτατον· καὶ ὅμως οἱ τόσον φίλιπποι καὶ ἐπιτηδειότατοι περὶ τὴν ἱππασίαν ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι ἠγνόουν ὁλοτελῶς σχεδὸν τὴν χρῆσιν ἀμφοτέρων τούτων τῶν χρησίμων πρὸς ἱππασίαν πραγμάτων. Διότι οὔτε ὁ Ξενοφῶν, ὁ ἰδίως περὶ ἱππικῆς γράψας, ἀναφέρει τι τοιοῦτον, οὔτε εἰς οὐδὲν τῶν ἀρχαίων μνημείων φαίνεται ἴχνος τοιούτου σκεύους. Ὁ Ἱπποκράτης μάλιστα ῥητῶς ἀναφέρει ὅτι οἱ Σκῦθαι, οἱ ὁποῖοι ὡς γνωστὸν διῆγον τὸν περισσότερον βίον των ἔφιπποι, ἦσαν ὑποκείμενοι εἰς συχνὰς ποδαλγίας διὰ τὴν ἕνεκα τῆς ἱππασίας πολύωρον κρέμασιν καὶ ταλάντευσιν τῶν ποδῶν· τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ὁ Γαληνὸς παρατηρεῖ. Οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον εἴδός τι καλύμματος, ὅπερ ἐκάλουν ἐφίππιον, καὶ τοῦ ὁποίου τὴν ἐφεύρεσιν ὁ Πλίνιος ἀποδίδει εἰς τὸν πολίτην Πελεθρόνιον· φαίνεται δὲ ὅτι καὶ οἱ Ἕλληνες ἀτελέστατον εἶδος τοιούτου ἐφιππίου ἐχρῶντο, εἰς ὃ ἀπέδιδον τὸ ὄνομα ἐπίσαγμα.

Πρώτη φορὰ, καθ' ἣν γίνεται μνεία ἐφιππίου ἐν τῇ ἱστορίᾳ, εἶνε κατὰ τὸ 340 ἔτος μ. Χρ. ἔντινι μάχῃ τοῦ Κώνσταντος κατὰ Κωνσταντίνου. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ χρῆσις αὐτῶν εἰσήχθη παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἐκ τῆς Ἀραβίας. Μετ' ὀλίγον ἀπέβησαν ἀντικείμενα πολυτελείας, καὶ αἱ ἀστράβαι (τὰ στραβόξυλα) τοῦ ἐφιππίου ἐζολίζοντο μετ' ἀπιστεύτου πλουσιότητος, τοσοῦτῳ αὐξυνθείσης, ὥστε ὁ Θεοδόσιος ἠναγκάσθη νὰ ἐκδώσῃ ψηφίσματα, ἀπαγορεύοντα τὸν στολισμὸν τῶν ἐφιππίων διὰ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτίμων, ὡς ἐσυνειθίζετο μέχρι τοῦδε.

Περὶ δὲ τὰ τέλη τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος (1) ἐφευρέθησαν καὶ οἱ ἀναβολεῖς, οἵτινες ὅμως κατ' ἀρχὰς τόσον κοντοὶ ἦσαν, ὥστε ὁ ἀναβάτης ἔπρεπε νὰ φέρῃ ὄπισθεν τοῦ ἵππου του πάντοτε εἶδος μικρᾶς κλίμακος, δι' ἧς ἔφθανεν ὁ ποῦς του εἰς τοὺς ἀναβολεῖς. Μεγάλως δὲ ἐθαυμάζοντο κατὰ τὸν μεσαιῶνα ὅσοι τῶν ἱπποτῶν ἠδύναντο νὰ ἀναβῶσιν ἐπὶ τοῦ ἵππου των ἄνευ τῆς βοηθείας τῶν κλιμάκων τούτων, καὶ ἦτο τῳόντι ἄξιον θαυμασμοῦ τὸ πρᾶγμα ἂν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὴν βαρυσίδηρον πανοπλίαν, ἣν συνήθως ἔφερον. Καθ' ὅλον δὲ τὸν μεσαιῶνα μεγάλη κατεβάλλετο φροντὶς περὶ πολυτελείας καὶ κόσμου τῶν τε ἐφιππίων καὶ τῶν ἀναβολέων, οἵτινες συνήθως ἦσαν ὀγκωδέστατοι καὶ πλουσιώτατα γεγλυμμένοι· ἐπὶ δὲ τῶν ἐφιππίων καὶ τῶν ἀσράβων αὐτῶν ἔθετον παντοῖα κοσμήματα καὶ εἰκόνας ζωγραφιστὰς ἢ γλυπτάς· ὅταν δὲ εἷς ἱππότης δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ κανὲν διακριτικὸν σημεῖον ἐπὶ τῆς περικεφαλαίας ἢ τοῦ θώρακός του, ἀνέπτυσσε ὅλην του τὴν φιλοκαλίαν καὶ πολυτέλειαν ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου του.

Αἱ γυναῖκες τὸ πρῶτον ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐφιππίων, ἐφ' ὧν καὶ οἱ ἄνδρες, καὶ μόνον κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα Ἄννα ἡ ἐκ Λουξεμβούργου, σύζυγος Ῥιχάρδου τοῦ Β', εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὴν χρῆσιν τῶν πλαγίων ἐφιππίων μὲ εἶδός τι σανίδος ἐν εἴδει ἀναβολέως, ἐφ' ἧς ἐπάτουν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας. Ἡ δὲ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων ἐπήνεγκεν εἰς τὴν ἱππηλασίαν μεταβολήν τινα οὐχὶ ἀδιάφορον, συλλαβοῦσα τὴν χαρίεσσαν ἰδέαν νὰ εἰσαγάγῃ τὸν πόδα της εἰς τὴν ἀστράβην τοῦ ἐφιππίου, διὰ νὰ διατηρῆται καλῶς, καὶ, δυναμένη νὰ στρέφεται εἰς τὰ ἐμπρὸς ὡς ὁ ἱππεύς, νὰ παρατηρῇ τὸν δρόμον τοῦ ἵππου καὶ νὰ προλαμβάνῃ τὰ ἀπρόοπτα. Ἔκτοτε ἐτελειοποιήθη καὶ εἰσήχθη ἡ χρῆσις τῶν γυναικείων ἐφιππίων, ἐφ' ὧν τόσον ἀφόβως καὶ τόσον ἀνέτως ὠχοῦνται σήμερον αἱ νέαι ἡμῶν Ἀμαζόνες, αἵτινες ὅμως, ἂς τὸ ὁμολογήσωμεν, ὅσον ὑπερτεροῦσι τὰς ἀρχαίας κατὰ τὴν χάριν καὶ τὴν ἁβρότητα, τοσοῦτῳ ὑπολείπονται αὐτῶν κατὰ τὴν ἀνδρίαν· διότι αἱ πρεσβυγενεῖς ἐκεῖναι θυγατέρες τοῦ Ἄρεως ἵππευον ἵππους ἄνευ ἀναβολέων καὶ ἐφιππίου, πρᾶγμα τοσούτῳ δυσκολώτατον, ὅσον εὐχερέστατα εἰσὶ τὰ σημερινὰ γυναικεῖα ἐφίππια.

—

ΠΕΣΣΟΙ.

Ἐκτεταμέναι πραγματεῖαι ἐγράφησαν περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ ἐφευρέσεως τῶν πεσσῶν, ὧν ἡ παιδιὰ κατήντησε ποῖα λυειδὴς σήμερον, καὶ μόνον ἐν ὑπολήψει εἶνε τὸ λεγόμενον ζατρίκιον ἢ σανδράτσιον, εἰς ὃ βλέπομεν καταγινομένους καὶ βασιλεῖς ἀκόμη. Διάφοροι εἰσὶν αἱ γνῶμαι τῆς καταγωγῆς τοῦ περιέργου τούτου εἴδους τῆς παιδιᾶς, καὶ φυσικῷ τῷ λόγῳ ὡς ἐκ τῶν πολλῶν γνωμῶν οὐδὲν ἄλλο ἐξάγεται ἢ σύγχυσις καὶ ἐνδοιασμοί. Κατὰ

(1) Περὶ τῶν ἀναβολέων γίνεται λόγος κατὰ πρῶτον εἰς πραγματεῖαν τινὰ περὶ τακτικῆς τοῦ Αὐτοκράτορος Μαυρικίου, ἀποθανόντος τῷ 602.

τοὺς μὲν, ἡ ἐφεύρεσις τοῦ παιγνιδίου τούτου φθάνει μέχρι τῶν 1200 ἐτῶν πρὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι Παλαμήδης ὁ μαθητὴς τοῦ Χείρωνος εἶνε ὁ πρῶτος ἐφευρετὴς αὐτοῦ, ἐπινοήσας αὐτὸ κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Τροάδος. Κατ' ἄλλους, ἡ δόξα τῆς ἐφευρέσεως ταύτης ἀνήκει εἰς ἔνδοξόν τινα Βραχμανίδα, Σίσσαν καλουμένην, παντοδύναμον εὐνοουμένην ἰσχυροῦ τινος βασιλέως τῶν Ἰνδιῶν, οὗ τινος ἀγνοεῖται τὸ ὄνομα.

Ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τις τὴν περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος πραγματείαν τοῦ Πλουτάρχου, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ ὅτι ἡ καταγωγὴ τοῦ παιγνιδίου τούτου ἀνατρέχει εἰς παναρχαίαν ἐποχήν. Γνωστόν ἐστιν ἐκ τῆς Μυθολογίας τῶν ἀρχαίων ὅτι ὁ Ἥλιος, ἀνακαλύψας τὰς μυστικὰς σχέσεις τοῦ Κρόνου μετὰ τῆς Ῥέας, προεῖπεν εἰς αὐτὴν μεγάλα δυστυχήματα ἐὰν ἐγέννα ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἢ ἑνὸς ἔτους. Τὸ πρᾶγμα κατήντα σπουδαιότατον, ἐὰν ὁ Ἑρμῆς, ὅστις ἐνδιεφέρετο ὑπὲρ τῆς Ῥέας, δὲν ἐπρολάμβανε νὰ παίξῃ μετὰ τῆς Σελήνης καὶ νὰ τῇ κερδίσῃ τὸ ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ καιροῦ, δι' οὗ φωτίζει τὸν ὁρίζοντα· εἶτα, ἑνώσας τὰ μέρη ταῦτα, ἀπετέλεσε πέντε ὁλοκλήρους ἡμέρας, αἵτινες, προσθεῖσαι εἰς τὸ ἔτος, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε τότε παρὰ μόνον 360 ἡμέρας, ηὔξησαν αὐτό. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ Πλούταρχος δὲν ἀναφέρει ἂν ἔπαιξαν κύβους ἢ πεσσούς, πλὴν ὁπωσδήποτε ὑπαινίττεται τοῦτο.

Εἴτε λοιπὸν ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἴτε ἐκ τῆς Ἀνατολῆς προῆλθε τὸ παίγνιον τῶν πεσσῶν, τοῦτο εἶνε δύσκολον νὰ διευκρινισθῇ· τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἀναβαίνει εἰς ἀρχαίαν ἐποχήν, καὶ ὅπως μὴ ἀνατρέχωμεν ἀρχαιότερον τοῦ μεσαιῶνος, ὁ Ζουανβίλ διηγεῖται εἰς τὸν βίον τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου, «ὅτι πρίγκηψ τις τῶν Βεδουίνων ἔπεμψεν εἰς τὸν Ἅγιον Λουδοβίκον, μεταξὺ ἄλλων δώρων, ἓν πολυτελέστατον πεσσεῖον ἐκ κρυστάλλου καὶ χρυσοῦ.» Τὸ πεσσεῖον τοῦτο, πολύτιμον τόσον διὰ τὴν σπανιότητά του ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀρχαιότητά του, σώζεται ἀκόμη ἐν τῷ μουσείῳ τοῦ Ξενοδοχείου Κλούνυ.

Οἱ πεσσοὶ ὑπῆρχον ἐν μεγίστῃ ὑπολήψει κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας, ὄντες ἀποκλειστικῶς ἡ παιδιὰ τῶν βασιλέων. Ὁ Δὸν Ζουὰν τῆς Αὐστρίας εἶχε διὰ πεσσεῖον ὁλόκληρον θάλαμον, τοῦ ὁποίου τὰ τετράγωνα τοῦ ἄβακος ἀπετέλει τὸ ἔδαφος ἐστρωμένον μὲ λευκὰ καὶ μέλανα μάρμαρα· ἀντὶ δὲ τῶν ἀψύχων ψήφων τοῦ παιγνιδίου μετεχειρίζετο θεράποντας ἐνδεδυμένους κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ παιγνιδίου, οὓς ἀνεπλήρου καὶ διέταττε νὰ κινῶνται κατὰ τὴν ἰδέαν του καὶ κατὰ τοὺς κανόνας.

Λουδοβίκος ὁ ΙΓ' εἶχε πεσσεῖον ἐπίσης παράδοξον· συνέκειτο δὲ τοῦτο ἐκ προσκεφαλαίου κεκαλυμμένου ὑπὸ παχέως βελούδου, καὶ παριστῶντος τὰς τετραγώνους διαιρέσεις ἢ οἰκίσκους τοῦ ἄβακος· οἱ πεσσοὶ ἢ ψῆφοι, οὓς μετεχειρίζετο, ἀπέληγον κατὰ τὴν βάσιν των εἰς αἰχμὰς βελόνης, ἃς ἔχωνον εἰς τὸ βελοῦδον. Ἡ ἀγχίνους δὲ αὕτη ἐφεύρεσις ἦτο τὰ μέγιστα βοηθητικὴ, διότι παρεῖχε τὴν εὐκολίαν τοῦ παίζειν τὸ ζατρίκιον καὶ ἐντὸς ἁμάξης, αἱ κινήσεις τῆς ὁποίας δὲν ἠδύναντο νὰ ταράξωσι καὶ νὰ συγχίσωσι τοὺς σχεδὸν ἐντὸς τοῦ βελούδου παραχωμένους πεσσούς.

Οὐδὲν ἄλλο παίγνιον ἔτυχε τοσαύτης ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ὅσον οἱ πεσσοὶ, πρὸς τιμὴν τῶν ὁποίων ὁλόκληρα ποιήματα συνετάχθησαν κατὰ διαφόρους καιρούς. Δικαίως δὲ λογίζεται τὸ τεχνικώτερον καὶ δυσκολώτερον τῶν παιγνιδίων, καὶ ὑπάρχει παράδειγμα διαρκείας ἑνὸς παιγνιδίου ἐπὶ πολλοὺς μῆνας. Εἰς τὴν ἐν Λονδίνῳ ἐκδιδομένην Εἰκονογραφικὴν ἐφημερίδα καταχωρίζονται ἐνίοτε ἐν εἴδει ἀλληλογραφίας προβλήματα πεσσῶν, καὶ δύο φίλοι, ὁ εἷς ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ ὁ ἕτερος ἐν τῇ Ἀμερικῇ, ἐξακολουθοῦσιν ἐγγράφως διὰ τῆς ἐφημερίδος τὸ παιγνίδιόν των.

ΠΕΡΙ ΝΑΝΝΩΝ.

Σπουδαίους καὶ ἀξίους λόγου ἄνδρας νάννους ἡ ἀρχαία ἱστορία ἀναφέρει τοὺς δύο Ῥωμαίους ἱππότας Μάρκον Μάξιμον καὶ Μάρκον Τούλλιον· τὰ σώματα αὐτῶν ἦσαν ἐλάσσω τριῶν ποδῶν καὶ ἑταριχεύθησαν. Εἰς τοὺς σπουδαίους νάννους πρέπει νὰ συγκαταλέξωμεν καὶ τὸν νανώδη ῥήτορα Λικίνιον Κάλβον, τὸν πολλάκις κατὰ Κικέρωνος ῥητορεύσαντα, καὶ τοὺς θεατρικοὺς ὑποκριτὰς Λούκιον καὶ Μόλωνα. Ὁ τελευταῖος οὗτος εἶχε καὶ ἀδελφὸν νάννον, ὅστις ἀπέβη εἰς τὰ ὄρη λῃστής· τούτου ἡ ὑπερβολικὴ σμικρότης εἶχε καταντήσει παροιμιώδης. Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰαμβλίχου ἔζη Ἀλύπιος ὁ Ἀλεξανδρεὺς, φιλόσοφος ὀνομαστὸς καὶ ἰδίως ἀνασχοληθεὶς εἰς τὴν λογικήν. Εἶχεν οὗτος ἀνάστημα δύο ποδῶν, καὶ ἐσυνείθιζε νὰ εὐχαριστῇ τὸν Θεὸν διότι ἔδωκεν εἰς τὴν ἄϋλον ψυχήν του ἐλάχιστον φορτίον τῆς φθαρτῆς ὕλης τοῦ σώματος.

Ἐκ τῶν νεωτέρων σπουδαίων νάννων ἐπίσημοι ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς: Ὁ Καράχος, ὁ διορατικώτατος νοῦς καὶ μυστικοσύμβουλος τοῦ μεγάλου Σαλαδίνου. Ὁ κατὰ τὸ 1306 ἔτος βασιλεύσας τῆς Πολωνίας Βλαδίσλαος ὁ Κουβιτάλης, ὅστις πολλάκις ἀνεφάνη ἀνδρεῖος καὶ εὐτυχὴς πολεμιστής. Ὁ Ἄγγλος Ἰεφφρεὺς Ὀδσὼν, εἷς τῶν περιφημοτέρων νάννων ὅσους ἔτεκε μαχθοῦσα τῆς γῆς ἡ σφαῖρα, γεννηθεὶς τῷ 1619, καὶ ὅστις τόσα πολλὰ διεπράξατο, ὥστε καὶ ποίημα, ἐξυμνοῦν τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνάς του πρὸς ἕνα κοῦρκον καὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματός του Ἰεφφρεὺς κληθὲν, σώζεται μέχρι τῆς σήμερον. Ὁ Ὁλλανδὸς Οὐϐράνδος Ἀολίκης, γεννηθεὶς τῷ 1750, ἐπιδέξιος μηχανικὸς καὶ ὡρολογοποιὸς, ὅστις ἀπέκτησε σημαντικὴν κατάστασιν περιφερόμενος εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ δεικνύων ἑαυτὸν εἰς διάφορα θέατρα ἐπὶ χρήμασιν. Ἐπίσης εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Στανισλάου βασιλέως τῆς Πολωνίας ἔζη περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁ νάννος Νικόλαος Φέρρυς, ὁ ἐπονομαζόμενος Μπεμπὲς, μουσικὸς καὶ χορευτὴς ἄριστος.

Διηγοῦνται ὅτι εἰς τοὺς γάμους ἑνὸς τῶν Δουκῶν τῆς Βαναβαρίας εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Βυρτεμβέργης, ἐν καιρῷ τοῦ δείπνου ἀνεπήδησεν αἴρνης εἰς τὸ μέσον, θραύσας μὲ τὴν κεφαλὴν τὸν φλοιὸν παρατεθέντος ζυμαρικοῦ, νάννος εὐγενὴς, ὡπλισμένος ὡς ἀστακὸς ἀπὸ κεφαλῆς μέχρις ὀνύχων. Ἔσυρε δὲ εὐθὺς τὸ ξίφος ἀπὸ τοῦ κόλπου, ἐποίησε τὸν στρατιωτικὸν χαιρετισμὸν, ἐπυροβόλησεν ἔπειτα κατὰ τοῦ ζυμαρικοῦ, τῆς πρώην εἱρκτῆς του, ἐπολέμησε μὲ τὰ τρυβλία, ἔκαμε κομμάτια ἓν ποτήριον βοημικὸν, ἀπεδειροτόμησεν ἕνα φασιανὸν, καὶ μετὰ τοῦτον ὅλον τὸν

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ.

θόρυβον διῆλθε θριαμβευτικῶς τὴν τράπεζαν, ἄδων τὸν ἐπινίκιον καὶ κρατῶν εἰς χεῖρας τὸ τρόπαιόν του, τὸν δυστυχῆ φασιανόν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀλαλαγμῶν καὶ χειροκροτήσεων καὶ τοῦ ἀσβέστου γέλωτος ὁλοκλήρου τῆς ὁμηγύρεως.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ.

Ἓν τῶν εὐγενεστέρων τέκνων τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, εἷς τῶν διασημοτέρων πολιτικῶν καὶ νομομαθῶν τῆς Νεοελληνικῆς ἐποχῆς, καὶ τῶν ἐκλεκτοτέρων πατριωτῶν, τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ πολλάκις ἠκούσθη θρηνοῦσα εἰς τὰς δυστυχεστέρας ἐποχὰς τῶν ἐπὶ τῆς Βαυαροκρατίας καταπιέσεων, ἡ δὲ τελευταία αὐτοῦ πνοὴ ὡς μυστικὸς λίβανος ἀνέβη εἰς οὐρανὸν ἐν ἡμέραις ἐθνικῶν συμφορῶν καὶ μαρτυρίων, εἶνε ὁ ἀείμνηστος πατριώτης Περικλῆς Ἀργυρόπουλος, οὗ τινος παραθέτομεν σήμερον τὴν εἰκόνα.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος εἶδε τὸ πρῶτον φῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ τὰ 1810, τέκνον πατρὸς εὐπαιδεύτου κατά τε τὰ ἄλλα καὶ κατὰ τὴν βαθεῖαν ἐκμάθησιν τῆς Τουρκικῆς γλώσσης. Ἐὰν ἦνε δυνατὸν νὰ εἴπῃ τις, ὅτι ἡ Τουρκικὴ φιλολογία ἔχει τὸν Θουκυδίδην της, εἰς οὐδενὸς ἄλλου Ὀθωμανοῦ τὰ ἔργα δύναται ν' ἀνεύρῃ τὸ δεινὸν καὶ βαθὺ συνάμα τῆς γλώσσης καὶ τῆς ἰδέας, ἢ εἰς τὴν Τουρκιστὶ γραφεῖσαν ἱστορίαν τῆς Αἰκατερίνης τῆς Ῥωσσίας ὑπὸ τοῦ Ἰακώβου Ἀργυροπούλου.

Παιδευθεὶς ὁ νέος Περικλῆς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ ὁπόταν δεινὴ τρικυμία κατεῖχε τὰ ἀνατολικὰ μέρη τῆς μεσογείου, ἦλθε νὰ προσφέρῃ τὰς γνώσεις, ὅσας ἠρύσθη, τῇ ἀναγεννωμένῃ πατρίδι, καὶ νὰ συμπράξῃ νοερῶς, ὡς εἶχε δυνάμεως, εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἠθικῆς ἀναπλάσεως τοῦ ἔθνους.

Ἡ πατρὶς ἀλλεπαλλήλως ἐτίμησε τὰ ἔξοχα τοῦ ἀνδρὸς προτερήματα καὶ τὴν σπανίαν ἱκανότητα, καὶ οἱ συμπολῖται αὐτοῦ πολλάκις εἶδον τὸν ἐπιστήμονα τοῦτον πατριώτην ἐπὶ τῶν ὑπάτων πολιτικῶν ἑδρῶν ἀναβάντα. Τὸ βῆμα τοῦ Πανεπιστημείου πολλάκις ἤσπαιρεν αὐτοῦ ἀναβάντος, καὶ τοσάκις ἡ φωνὴ αὐτοῦ, ὡς ἀσπαὶς ἀπὸ τοῦ ὕψους κατακυλινδουμένη, ἐθέρμανε τὴν σφριγῶσαν Ἑλληνικὴν νεότητα.

Ἀγαθὸς πατὴρ, τίμιος πολίτης, ἔξοχος διδάσκαλος καὶ ἱκανὸς πολιτικὸς, εἰργάσθη πάντοτε μετὰ τῆς σπα-

νίας ἐκείνης αὐταπαρνήσεως, ἥτις χαρακτηρίζει τοὺς μεγάλους ἄνδρας.

Εἰς συμφορὰς τῆς πατρίδος, πολλάκις ἐφάνη ἕτοιμος νὰ χορηγήσῃ τὴν δεξιάν του καὶ τὰς γνώσεις του ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ, διαρκούσης τῆς ἐν Πειραιεῖ καὶ Ἀθήναις Ἀγγλογαλλικῆς κατοχῆς, οὐδόλως ἐδίσασε νὰ δεχθῇ ὑπουργικὸν χαρτοφυλάκιον, πρωθυπουργοῦντος τοῦ στρατηγοῦ Καλλέργη. Καὶ ναὶ μὲν τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο, ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως κλονιζόμενον, ὑπεχώρησε μετ' οὐ πολύ· ἀλλ' ὁ ἀνὴρ εἰργάσθη ἴσως ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε.

Τὴν αὐτὴν πορείαν τηρῶν πάντοτε, καὶ τὰς λαμπρὰς του πολιτικὰς θεωρίας ἀναπτύσσων ἔντισι τῶν Ἐφημερίδων τῆς Ἑλληνικῆς Πρωτευούσης, ἐξηκολούθει τὸ ἔργον, ὅπερ ἐκ νεότητος ἤρξατο, ἀνενδότως, ἕως οὗ τὴν 19ην Δεκεμβρίου 1860, ὑποστὰς χειρουργικήν τινα τομὴν, ἀφῆκε τὸν κόσμον τοῦτον αἰφνιδίως πρὸς θλῖψιν γενικὴν τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς δυστήνου αὐτοῦ οἰκογενείας.

Ὅσοι ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐγνώρισαν τὸν λόγιον τοῦτον καὶ δεινὸν Καθηγητὴν τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου, τὸν ἄριστον πολιτικὸν καὶ προσηνέστατον πολίτην, θρηνοῦσι σήμερον τὴν στέρησιν ἀνδρὸς, ἐνῷ ἐπροσωποποιεῖτο ὁ ἀκραιφνὴς πατριωτισμὸς, ἡ ἀληθὴς ἀρετὴ καὶ τὰ πλεονεκτήματα ὅσα δικαίως καθιστῶσιν ἐπαισθητὸν τὸν θάνατον καὶ ἀνεξάλειπτον τὴν μνήμην τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς τὸν ἀοίδιμον νεκρὸν ἀπεδόθησαν ὅλαι αἱ στρατιωτικαὶ τιμαὶ, αἱ ἀνήκουσαι εἰς τὸν βαθμὸν καὶ τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ τάξιν, ἡ δὲ χορεία τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημείου μεθ' ὅλων τῶν μαθητῶν, οἱ πολυάριθμοι φίλοι του καὶ ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν συνώδευσαν τὸν νεκρὸν εἰς τὴν τελευταίαν αὐτοῦ κατοικίαν, ὅπου ἐξεφωνήθησαν πλεῖστοι ἐπικήδειοι λόγοι, ἄξιοι τῆς μνήμης καὶ τῶν ἀρετῶν δημοσίου ἀνδρὸς, οἷος ὁ Περικλῆς Ἀργυρόπουλος!

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

Η ΣΙΩΠΗΛΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ.—Κατὰ μίμησιν τῆς ἀρχαίας Πυθαγορείου σχολῆς, ἧς οἱ φοιτηταὶ ὑπεβάλλοντο εἰς παντελῆ σιωπὴν ἐπὶ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη, συνεζήθησαν μεταγενεστέρως παρὰ διαφόροις ἔθνεσι τοιαῦται Ἀκαδημίαι, καὶ πρὸ πάντων παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς καὶ Πέρσαις.

Ὑπῆρχε ποτὲ εἰς Ἀμεδὰν, πόλιν τῆς Περσίας, περίφημος Ἀκαδημία, τῆς ὁποίας πρῶτος κανὼν ἦτο ὁ ἑξῆς: «Οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ πρέπει νὰ σκέπτωνται πολὺ, νὰ γράφωσιν ὀλίγον καὶ νὰ ὁμιλῶσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον.» Ὠνομάζετο δὲ ἡ Ἀκαδημία αὕτη Σιωπηλὴ, καὶ δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Περσίαν ἄνθρωπος ἀληθῶς πεπαιδευμένος μὴ ἐπιθυμῶν νὰ γίνῃ μέλος αὐτῆς.

Ὁ Δόκτωρ Ζὲμπ, γνωστὸς συγγραφεὺς καὶ ὁ πολυμαθέστερος τῆς ἐποχῆς ἀνὴρ, μαθὼν ὅτι ὑπῆρχε θέσις κενὴ καὶ ἐπιθυμῶν ἐνθέρμως νὰ τὴν ἀπολαύσῃ, ἔδραμεν εἰς Ἀμεδὰν, καὶ παρουσιασθεὶς εἰς τὰς θύρας τῆς Ἀκαδημίας, ἔδωκεν εἰς τὸν θυρωρὸν τὴν ἀκόλουθον σημείωσιν, τὴν ὁποίαν παρεκάλεσε νὰ ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν πρόεδρον: «Ὁ Δόκτωρ Ζὲμπ ταπεινώτατα παρακαλεῖ νὰ τῷ δοθῇ ἡ κενὴ θέσις.» Ὁ θυρωρὸς ἐξετέλεσεν εὐθὺς τὴν παραγγελίαν, καὶ ἐπιστρέψας εἶπεν ὅτι ὁ δόκτωρ καὶ ἡ παράκλησίς του ἔρθασαν ἀργὰ, διότι πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐκλεχθῇ ἄλλος.

Ὅτε ὁ Ζὲμπ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συλλόγου, ἅπαντες ἐφαίνοντο λυπημένοι διὰ τὴν ἀργοπορίαν του, ἥτις τὸν ἀπεστέρει θέσεως, ἣν ἔμελλε νὰ λαμπρύνῃ· ὁ δὲ πρόεδρος, ὅστις ἤθελε νὰ διακοινώσῃ τὴν δυσάρεστον εἴδησιν εἰς τὸν Ζὲμπ, εὑρίσκετο πολλὰ στενοχωρημένος καὶ δὲν ἤξευρε πῶς νὰ ἐκφρασθῇ. Μετὰ μικρὰν δὲ σκέψιν ζητήσας ποτήριον πλῆρες ὕδατος μέχρι τῶν χειλέων, ὥστε καὶ ἐλαχίστη ῥανὶς ἂν προσετίθετο θὰ ἐπλημμύρει, ἔθεσεν αὐτὸ πρὸ τοῦ Ζὲμπ καὶ τὸ ἔδειξε μετὰ λύπης. Ὁ Δόκτωρ εὐθὺς ἐννόησεν ὅτι ὅλαι αἱ θέσεις ἦσαν πλήρεις, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἀποθαρρύνθῃ ἠθέλησεν ἐξ ἐναντίας νὰ ἐξηγήσῃ ὅτι, ἂν προσετίθετο καὶ ἄλλο μέλος, καὶ μάλιστα μέλος εὐτελὲς ὡς αὐτὸν, δὲν θὰ ἔβλαπτε· ἰδὼν λοιπὸν κατὰ γῆς φύλλον ῥόδου, τὸ ἔλαβε καὶ τὸ ἔθεσε μετὰ προσοχῆς ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ὥστε οὔτε ῥανὶς ἐχύθη. Ἡ εὐφυὴς αὕτη ἀπάντησις ἐχειροκροτήθη παρ' ὅλων, καὶ ὁ Δόκτωρ Ζὲμπ ἐγείνεν εὐθὺς δεκτός.

ΤΟ ΠΛΟΙΟΝ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ.—Ἓν πλοῖον τῆς γραμμῆς εἶνε ἐκ τῶν μεγαλοπρεπεστέρων συναντήσεων τῆς περιοχῆς τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν δύναμιν τῆς φύσεως. Σύγκειται ἐκ τῶν βαρυτάτων καὶ ἐλαφροτάτων ὁμοῦ πραγμάτων, διότι ἔχει συγχρόνως συνάφειαν μὲ τὰ τρία εἴδη τῆς ὕλης, τὸ στερεὸν, τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ ῥευστὸν, καὶ εἶνε χρεία νὰ ἀντιπαλαίῃ κατὰ τῶν τριῶν ἐναὐτῷ. Ἕνδεκα ἔχει σιδηρᾶς χηλὰς διὰ νὰ συλλαμβάνῃ δι' αὐτῶν τὸν γρανίτην εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης, περισσοτέρας δὲ πτέρυγας, ἰσοκεραίας, παρ' ὅσας πολύπτερά τινα ἔντομα, διὰ νὰ συνάγῃ τὸν ἀέρα ἐντὸς τῶν νεφελῶν. Ὡς ἄλλος φλογερὸς Ἀεβιαθὰν, εἰς τὰ στέρνα πῦρ χωνεύων καὶ καπνὸν ἐρευγόμενος, μαστίζει τὰς θαλάσσας μὲ νευρώδεις πτέρυγας, τὰς ὁποίας στρέφουσιν ἀνενδότως οἱ σιδηροῖ βραχίονες χαλκῶν ἑκατογχείρων, ἐκβιαζομένων ὑπὸ τοῦ δεσμώτου υἱοῦ τοῦ αἰθέρος, τοῦ πολυδυνάμου ἀτμοῦ.

Ἡ πνοή του ἐξέρχεται ἐκ τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πυροβόλων του ὡς ἐκ σαλπίγγων τρισμεγίστων, καὶ ἀποκρίνεται ὑπερηφάνως πρὸς τὴν βροντήν. (1) Ὁ ὠκεανὸς προσπαθεῖ νὰ τὸ ἀποπλανήσῃ εἰς τὴν φρικαλέαν ἀπειρίαν τῶν κυμάτων του, ἀλλὰ τὸ γιγαντῶδες τοῦτο σῶμα ἔχει ψυχὴν, τὴν πυξίδα του, συμβουλεύουσαν αὐτὸ καὶ δεικνύουσαν εἰς αὐτὸ τὸν βορρᾶν ἀείποτε· εἰς τὰς ζοφερὰς νύκτας οἱ φανοί του ἀντικαθιστῶσι τοὺς ἀστέρας. Οὕτω λοιπὸν κατὰ τοῦ ἀέρος ἔχει τὸ σχοινίον καὶ τὸ ἄστρον, κατὰ τοῦ ὕδατος ἔχει τὸ ξύλον, κατὰ τοῦ βράχου ἔχει τὸν σίδηρον,

(1) Ὑπελογίσθη ὅτι εἰς χαιρετισμοὺς, ἀντιχαιρετισμοὺς, εἰς τιμὰς βασιλικὰς καὶ στρατιωτικὰς, ἀνταλλαγὰς φιλοφρόνων πατάγων καὶ κρότων, σύμβολα ἐθιμοταξίας, τύπους λιμεναρχικοὺς καὶ φρουραρχικοὺς, ἀνατολὰς καὶ δύσεις ἡλίου χαιρετιζομένας καθ' ἑκάστην παρὰ παντὸς φρουρίου καὶ παντὸς πολεμικοῦ πλοίου, κτλ. κτλ. ὁ πολιτισμένος κόσμος καίει πυρίτιδα καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον κατὰ πᾶν ἡμερονύκτιον δι' ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδας πυροβολισμῶν ἀνωφελῶν· πρὸς ἓξ φράγκα ἕκαστον, γίνονται 900,000 φράγκων καθ' ἡμέραν, ἢ τριακόσια ἑκατομμύρια κατ' ἔτος ἀπερχόμενα εἰς καπνόν!

τὸν χαλκὸν καὶ τὸν μόλυβδον, κατὰ τῆς σκοτίας τὸ φῶς, κατὰ τοῦ ἀπείρου μίαν βελόνην. Περιπλέον δὲ ἔχει ἰδίαν θέλησιν, τὸ πηδάλιον.

Η ΠΟΙΗΣΙΣ. — Ἐὰν ἡ ὑπερτάτη Πρόνοια ἐδώρησεν εἰς τοὺς θνητοὺς ἡμᾶς τέρψιν, τὴν ὁποίαν ἔχομεν δίκαιον ἂν ὀνομάσωμεν θείαν, εἶνε ἡ ἐκ τῆς ποιήσεως μετὰ τῆς μουσικῆς ἡνωμένης.

Ἐὰν δὲ ἡ ποίησις δὲν ἦνε μάταιον λεξιδίων καὶ ἤχων ἄθροισμα, εἶνε ἀναμφιβόλως ὁ φαεινότερος καὶ στιλπνότερος τῆς ἀνθρωπίνης ἰδέας ἱματισμός. Εἶνε αὐτὴ ἡ εἰς τὴν μουσικὴν δανείζουσα τὴν ἁρμονίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ὀνομάζομεν οὐράνιον ἐν ἐλλείψει λέξεως καταλληλοτέρας. Μάγισσα εἶνε ἡ ποίησις! Αἱ αἰσθήσεις ἐκστατικαὶ ἀκροῶνται τὴν εὐρυθμίαν της, ἐνῷ ἡ ψυχὴ πορίζεται ἀπὸ τὰ μέλη της ὕψος καὶ τόνον νέον. Ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ποιήσει λησμονεῖ τὴν ὕλην του, θέλγεται, μεθύει, μυεῖται μυστήρια· ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε πλέον ἄνθρωπος· διάλεκτον Θεοῦ ἀκροᾶται, μετέχει Θεοῦ!

Τὴν φιλοσοφίαν εἰς τὰ σπάργανα ἐνανούρισεν ἡ ποίησις, καὶ μὲ τὴν διάλεκτον τῆς Σειρῆνος ταύτης ἱκανὸν καιρὸν ἐλάλει ἡ πρώτη. Τὴν σήμερον θέλομεν τὴν φιλοσοφίαν ξηράν· ἀλλὰ διατί; Ἂν αὕτη ἦνε ὁ ὑπέρτατος τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας βαθμός, καὶ περιέχῃ τὸ ἔξοχον τῆς ἰδέας, πῶς νὰ μὴ τὴν ἐνώσωμεν μὲ τὴν περιέχουσαν τὸ ἔξοχον τοῦ φραστικοῦ ποίησιν; πῶς νὰ μὴ συμμιγνώωμεν τὸ κρῖνον μὲ τὸ ῥόδον; πῶς, διαιροῦντες αὐτά, τὰς χάριτάς των νὰ ἐλαττόνωμεν;... Ἔχομεν οἱ ἄνθρωποι ἡμεῖς τόσα οὐράνια δῶρα, ὥστε τινὰ ἐξ αὐτῶν ν' ἀπορρίπτωμεν δικαίως ὡς περιττά, ἢ κινδυνεύει ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὁπόταν μὲ δύο συνάμα τὴν προσβάλλωμεν γόητρα;

Τιμῶμεν οἱ πολλοὶ τοὺς Κλοψτόκους, τοὺς Μίλτωνας, τοὺς Λαμαρτίνους, καὶ, εἰς τὸ γένος μας ἀρτίως, τοὺς ἀδελφοὺς Σούτσους καὶ λοιποὺς τοῦ μουσηγέτου Ἀπόλλωνος ἀξίους ὀπαδούς. Διατί; — Διὰ τί ἄλλο παρὰ διότι, ἑνώσαντες τὴν μεταφυσικὴν μετὰ τῆς ποιήσεως, προσεκάλεσαν εἰς πλουσίαν μὲν, ἀλλὰ λιτὴν φιλασοφικὴν τράπεζαν, καὶ τὸ ἁπλούστερον τέκνον τῆς γῆς. Διότι ἐνεθύμισαν εἰς αὐτὸ, καὶ εἰς βραχὺ χρόνου διάστημα, ὅτι εἶχεν ἐντὸς τῆς καρδίας του εὐγενές τι, τὸ ὁποῖον αἰφνιδίως θεωρεῖ διερμηνευόμενον εἰς τὰς πρὸ ὀφθαλμῶν του σελίδας. Καὶ, τέλος πάντων, διότι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ζόφου ἐμπήξαντες τὸν δάκτυλον εἰς τὴν ὑπεράνω ἡμῶν ἀχλὺν, διέῤῥηξαν μέρος αὐτῆς, ὡς ἤθελέ τις κάμει ἐπὶ χαρτίνου οὐρανοῦ, καὶ ἔδειξαν ἡμῖν τὸ ὑπεράνω σέλας· δὲν ἐσκότισαν μέχρις οὗ φωτίσωσι, οὔτε ἐπαρουσίασαν ὅλον τὸ φῶς διὰ μιᾶς ὥστε νὰ θαμβώσωσι.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΒΙΚΤΟΡΟΣ ΟΥΓΟΥ. — Ὅστις θέλει νὰ μείνῃ ἐνάρετος, δὲν πρέπει νὰ λυπῆται τὰς χεῖράς του.

— Ἡ πτωχεία καὶ ἡ φιλαρέσκεια εἰσὶ δύο ὀλέθριαι σύμβουλοι· ἡ μὲν κακίζει, ἡ δὲ κολακεύει.

— Εὔμορφος κόρη ξανθὴ μὲ λαμπροὺς ὀδόντας, ὅσον πτωχὴ καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι, ἔχει διὰ προῖκα καὶ χρυσίον καὶ μαργαρίτας· τὸ χρυσίον εἶνε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της, οἱ δὲ μαργαρῖται ἐντὸς τοῦ στόματός της.

— Ἐργάζεταί τις διὰ νὰ ζήσῃ, ἐρᾶται δὲ πάλιν διὰ νὰ ζήσῃ· διότι καὶ ἡ καρδία ἔχει τὴν πεῖνάν της.

— Ἡ περιέργεια εἶνε καὶ αὐτὴ λαιμαργία· τὸ βλέπειν ἐστὶ καταβιβρώσκειν.

— Ματαίως οἱ ἄνθρωποι λαξεύομεν ὅσον κάλλιον δυνάμεθα τὸν μυστηριώδη λίθον, ἐξ οὗ εἶνε κατεσκευασμένος ὁ βίος ἡμῶν· ἡ μέλαινα τῆς εἱμαρμένης φλὲψ ἀναφαίνεται ἀείποτε.

— Καθὼς οἱ ἀδάμαντες εὑρίσκονται εἰς τὰ σκότη τῆς γῆς, οὕτω καὶ αἱ ἀλήθειαι εὑρίσκονται εἰς τὰ βάθη τῆς διανοίας.

— Ἡ γυνὴ εἶνε ἐπίβουλος καὶ σκολιά· ἀποστρέφεται τὸν ὄφιν ἀπὸ φθόνον, διότι ἔχει τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα.

— Τινὲς ἄνθρωποι εἰσὶ κακοὶ μόνον ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ φλυαρήσωσιν. Ἡ ὁμιλία των εἰς τὰς συναναστροφὰς δύναται νὰ ἐξομοιωθῇ μὲ τὰς ἑστίας ἐκείνας, αἵτινες καταναλίσκουσι πολλὰ ξύλα τάχιστα· χρειάζεται καὶ εἰς αὐτοὺς πολλὴ καύσιμος ὕλη, καὶ καύσιμος ὕλη εἶνε ὁ πλησίον των.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ ΠΟΙΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ, μεταφρασθεῖσαι κατ' ἐκλογὴν ἐμμέτρως ὑπὸ Ἀγγέλου Σ. Βλάχου. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Δ. Α. Μαυρομμάτη. 1864.

Ὁ Κ. Ἄγγελος Βλάχος, πρὸ πολλοῦ γνωστὸς εἰς τὸν ποιητικὸν καὶ φιλολογικὸν ἐν γένει κόσμον, δημοσιεύων τὴν ἀναγγελλομένην ἔμμετρον μετάφρασιν τῶν Λαμαρτινείων Μελετῶν, παρέχει εἰς τὸ Πανελλήνιον ἀριστουργήματα τῆς Γαλατικῆς μούσης τοῦ ἐνδόξου μὲν ποιητοῦ, ἀτυχοῦς δέ πως πολιτικοῦ καὶ προκατειλημμένου ἱστοριογράφου Ἀλφόνσου Λαμαρτίνου. Οἱ ποιηταὶ, λησμονοῦντες συνήθως τὰ ἐγκόσμια καὶ ἀναῤῥιχώμενοι εἰς τὸ ἐνδιαίτημα τῶν Μουσῶν, τὸν Παρνασσὸν, καθίστανται οἱ πολλοὶ πένητες· καὶ τοῦτο ἔπαθεν ὁ ταλαίπωρος Λαμαρτῖνος. Ἐπειδὴ ὅμως εἶνε κάπως ποιητικὸν καὶ τὸ πάθημα τοῦτο, ἡ δὲ ποίησις παραφέρει τὸν ἄνθρωπον, παρεωράθησαν ἐν τοιαύτῃ παραφορᾷ αἱ μισελληνικαὶ προλήψεις τοῦ ποιητοῦ τούτου ὑπὸ τοῦ μεταφραστοῦ του, ὃς δ' εἰπεῖν καὶ ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν του, διὰ τοῦτο καὶ μετ' εὐγενοῦς ἐνθουσιασμοῦ ἀναγινώσκεται καὶ ὑμνεῖται ὑπὸ Ἑλλήνων ἡ Γαλλική του Μοῦσα, καὶ χάρις πολλὴ ὀφείλεται τῷ ἐξελληνίσαντι αὐτὴν Κ. Βλάχῳ· χαίρομεν δὲ χαρὰν μεγάλην διότι ἐπλουτίσθη καὶ διὰ τοῦ βιβλίου τούτου ἡ ποιητικὴ ἡμῶν φιλολογία.

Λέγοντες δ' ἐπλουτίσθη, ἐννοοῦμεν τὴν λέξιν εἰς τὴν κυρίαν αὐτῆς σημασίαν· διότι ἀληθῆ θησαυρὸν μετὰ πλείστης φιλοπονίας ὁμοῦ καὶ φιλοκαλίας ἀνέσκαψεν ἐπὶ ξένου ἐδάφους, μετέφερεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ διεσκεύασεν εἰς κόσμον τῶν Ἑλληνίδων Μουσῶν ὁ μουσοπόλος τοῦ Λαμαρτίνου μεταφραστής. Ὅταν ὁσημέραι πολλαπλασιάζηται παρ' ἡμῖν ὁ ποιητικὸς θίασος, καὶ τοσοῦτοι οἰστρηλατούμενοι δράττωσι τὴν λύραν διὰ νὰ ψάλλωσιν, ἀλλὰ τότε πρῶτον ἀνακαλύπτωσιν ὅτι δὲν ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ἡ θέλησις καὶ ὁ οἶστρός των, ὠφελιμώτατον δύναται νὰ τοῖς εἶνε νὰ ἴδωσι πόσον πυκναὶ, πόσον ὑψηλαὶ καὶ ποικίλαι εἰσὶν αἱ ἰδέαι τῶν ποιητῶν, οἵτινες εἶνε τοῦ

ὀνόματος τούτου ἀληθῶς ἄξιοι, καὶ νὰ γνωρίσωσι προσέτι ὅτι δὲν ἀρκοῦσιν αἱ ἰδέαι μόναι ἄνευ τῆς ἐντελείας περὶ τὴν μορφὴν, ἣν ἐνδύονται. Ἡ ἰδέα καὶ ἡ μορφὴ αὐτῆς εἰσὶ συμφυῆ εἰς τὴν ποίησιν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν λυρικὴν, ὡς εἰσὶ καὶ εἰς τὴν γλυπτικήν.

Καὶ τὰς μὲν ὑπερφυεῖς ἐμπνεύσεις τοῦ Λαμαρτίνου κατοπτρίζει ἀκριβέστατα ἡ μετάφρασις τοῦ Κ. Βλάχου. Ὡς πρὸς τὸ ἔνδυμα δ' αὐτῶν, ἐννοεῖται ὅτι τοῦτο δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μείνῃ τὸ ἴδιον, διότι μετάφρασις εἶνε αὐτὸ τοῦτο ἀπόδυσις καὶ μεταμφίεσις. Ἀλλ' εἰς τοῦτο συνίσταται ἡ ἀξιολογότης τοῦ ἔργου τοῦ Κ. Βλάχου, ὅτι ἀντὶ τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος, ἣν φέρουσι τὰ ἔπη τοῦ Λαμαρτίνου, τῆς ὑφασμένης ἐκείνης δι' ἁρμονίας καὶ ἀκτίνων, τῆς κατασταλαγμένης διὰ τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ ἀντὶ τοῦ μὴ ἀδομένου ἐκείνου ἄσματος, τὸ ὁποῖον περιβάλλει πάσας τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ Γάλλου Πινδάρου καὶ ὅπερ ἠναγκάζετο νὰ διασχίσῃ ὁ μεταφραστὴς, ἀντικατέστησεν ἐπιτυχῶς ἁρμονίαν ἀντὶ ἁρμονίας, καὶ διεποίκιλε τὸν ῥυθμὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης οὕτως, ὥστε ν' ἀποδώσῃ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς εἰς τὰς ἐμπνεύσεις ἐκείνας τὸ πλεῖστον τῶν ἐξωτερικῶν χαρίτων, ὧν τὰς ἐστέρει διὰ τῆς ἑτέρας. Πλέον τούτου οὔτε δύναται νὰ ζητηθῇ οὔτε δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ὑπὸ μεταφραστοῦ.

Ἐν γένει δὲ δυνάμεθα συνοψίσαι ὅτι, ὁ ἀναγινώσκων τὰς Μελέτας ἐν τῷ πρωτοτύπῳ καὶ λαμβάνων μετὰ ταῦτα ἀνὰ χεῖρας καὶ τὴν μετάφρασιν, εὑρίσκει ἐν αὐτῇ οὐδὲν ἧττον ἢ αὐτὸν τὸν Λαμαρτῖνον, ἀποβαλόντα τὴν Γαλατικὴν τήβεννον καὶ ἐνδυθέντα τὸν Ἑλληνικὸν τρίβωνα. Ἡμεῖς, εἴτε ἐξ ἀναισθησίας εἴτε ἐκ πεζότητος, δὲν συγκινούμεθα εὐκόλως ἐκ τῶν φθόγγων τῶν λυρῶν καὶ τῶν κυμβάλων καὶ τῶν ἀλαλαγμῶν, τῶν ἐχόντων τὴν κατοχὴν οὐχὶ δὲ καὶ τὴν κυριότητα τοῦ Παρνασσοῦ, ἐν αὐτῷ δὲ χοροπηδώντων αὐθαδῶς καὶ ὑπὸ συρφετώδους ὄχλου θαυμαζομένων νέων ποιητῶν. Ηλὴν ἀλλ' ὅμως διετέθημεν ἀλλοίως πως καὶ συνεκινήθημεν ἀναγνόντες τὰς μεταπεφρασμένας μελέτας· τοῦτο δὲ ἴσως διότι δὲν φαίνεται πολλὴ ἡ ὑπόκρισις καὶ πολὺ τὸ βεβιασμένον ἐν αὐταῖς. Φαίνονται φυσικαὶ αἱ ἐκφράσεις τῶν αἰσθημάτων τῆς καρδίας τοῦ ποιητοῦ, νηπιόθεν δὲ ἡμεῖς ἀγαπῶμεν τὴν ἄτεχνον καὶ ἀφελῆ ἀλήθειαν. Ὁ Λαμαρτινίζων δὲ μεταφραστὴς συνετέλεσεν εἰς τοῦτο πολὺ, διότι πιστῶς, ὅσον δίδοται ποιητῇ, ἐξεκένωσεν εἰς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν τοὺς στόνους καὶ τὰ ῥήματα τῆς καρδίας τοῦ συναδέλφου του.

Τῇ μεταφράσει προτάσσεται ποιητικὴ προσφώνησις τῷ ποιητῇ Λαμαρτίνῳ, λίαν μετριοφρόνως γεγραμμένη, ὥστε ὁ ἀναγνώστης, ἀντὶ νὰ ἀφαιρέσῃ μέρη ἐγωϊσμοῦ, ὡς συνήθως γίνεται, προσθέτει μᾶλλον ἀφ' ἑαυτοῦ ἀξίαν τινά· ἀθῴως δὲ ἐγράφη οὕτω, διότι οἱ ποιηταὶ δὲν εἶνε συνήθως πονηροί. Νομίζομεν δὲ ὅτι τὸν μέγιστον περὶ τῆς προσφωνήσεως ταύτης ἐκφράζομεν ἔπαινον, λέγοντες ὅτι εἶνε ἀξία τοῦ ποιητοῦ, πρὸς ὃν ἀποτείνεται, καὶ κατ' οὐδὲν κακοφωνοῦσα πρὸς τὴν ἁρμονίαν τῶν ἀριστουργημάτων, ἐν οἷς κατατάσσεται.

Πεζότερον δὲ εἰπεῖν, ἡ μὲν μετάφρασις περιποιεῖ τιμὴν τῷ Κ. Ἀγγέλῳ Βλάχῳ, ἡ δὲ ἔμμετρος ἀφιέρωσις καλῶς χοροστατεῖ ἐν τοῖς Λαμαρτινείοις ποιήμασι.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΦΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΡΑΙΑ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. ΜΔ'.)

Ε'.

Μήτηρ ἐκπνέουσα.—Κόρη πενθοῦσα.—Πατὴρ μετανοῶν.

Κεῖται εἰς μαῦρον θανάτου στρῶμα
ἐντὸς θαλάμου γνωστῆς οἰκίας
γυνὴ πρεσβῦτις, τῆς ἀγωνίας
τὸ τελευταῖον πίνουσα πόμα.

Ἐπάνωθέν της δακρυρροοῦσα
ἵσταται κόρη ἀγνὴ, ὡραία.
Ποία ἡ κόρη; τίς ἡ πενθοῦσα;
Ὦ! σὲ γνωρίζω καλῶς, Ἀστραία!

Βρέχεις μὲ πόνα δάκρυά σου
τὸ πρόσκεφάλαιον τῆς μητρός σου·
ὠχρὰ, ἡ θάλλουσα παρειά σου,
θολὸς ὁ πόρνος ὀφθαλμός του.

Ἔκλαυσες νήπιον εἰς τὸν τάφον
πατρὸς ἀγνώστου τοσαῦτα ἔτη,
καὶ τὸν φυγόντα μακρὰν ζωγράφον
καὶ ἐραστήν σου θρηνεῖς εἰσέτι.

Οἴμοι! ὢ! οἴμοι! δύστηνον κάλλος,
δύστηνος κόρη, πικρὰ νεότης!
τῆς τύχης ἄκαμπτος ἡ σκληρότης,
τοῦ βίου τούτου μέγας ὁ σάλος!

Ἐνῷ ἡ κόρη, πικρῶς σιγῶσα,
τὴν ἐπιθάνατον παρατηρεῖ,
τὸν ὀφθαλμόν της ἔχουσα πλήρη
ἀπὸ δακρύων νάματα τόσα·

ἡ τοῦ θαλάμου ἀνοίγει θύρα,
καὶ πολιόθριξ ἀνὴρ προβαίνει.
Ἡ ἐπιθάνατος τείνει χεῖρα,
καὶ τὸν ἐμβάντα, ὅστις προσμένει

παρὰ τὴν θύραν, σταθεὶς ὡς λίθος,
καλεῖ πλησίον· καὶ μαραμμένον
στόμα καὶ χεῖλος καὶ πάλλον στῆθος
αὐτὴ ἀνοίγουσα πρὸς τὸν ξένον,

« Ἦλθες, Νικία; ἐγκαίρως φθάνεις!
« (λέγει) — Ναὶ, ἦλθον. Πάσχεις; — Ἐκπνέω!
— « Λυποῦμαι . . . Κλαίεις; — Κλαίω, ναί! κλαίω!
— « Καὶ τί μ' ἐζήτεις; — Τώρα μανθάνεις.

— « Ἄκουσον· λέγε. — Ἐλθὲ πλησίον·
« σύρε τὴν ἔδραν ἐδῶ ἐκείνην
« παρὰ τὴν ἄχαρν ταύτην κλίνην. »
εἶπεν ἐκείνη μεστὴ δακρύων.

Σύρει τὴν ἔδραν ἐκεῖνος, κύπτει
καὶ μὲ τρεμούσας ἰσχνὰς παλάμας
τὸ πρόσωπόν του κύπτων καλύπτει,
σκληρὸς, ἀμείλικτος ὡς ἀδάμας.

« Νικία! λέγει ἀγωνιῶσα
« ἡ ἀσθενοῦσα πρεσβῦτις· ὥρα,
« πρὶν ἡ σιγήσῃ αὐτὴ ἡ γλῶσσα,
« νὰ σοὶ ἐκθέσῃ ὀλίγα τώρα.

« Τὸν οἶκον τοῦτον μισεῖς, Νικία;
— « Ναί! — Ηλὴν δικαίως; — Σὺ τὸ γνωρίζεις.
— « Ἀλλ' ἀπατᾶσαι, καὶ ἀδικία
« εἶνε μεγίστη αὐτό. — Νομίζεις;

— « Νομίζω; ὄχι, εἶμὶ βεβαία.
— « Ἂς σοὶ καλήσουν οἱ δύο τάφοι!
— « Ἡ σπάθη μᾶλλον, ἥτις ἐθάφη
« εἰς αἷμ' ἀθῶον.—Λαμπρὰ ἰδέα!

— « Ποθεῖς νὰ μάθῃς λοιπόν; — Τὸ ποῖον;
— « Ὅτι ἀθῶος ὁ σύζυγός μου.
— « Ἀ! (εἶπ' ἐκεῖνος τὸ οὖς του ξύων,)
« ἄκουσον τοῦτο· ἦτο ἐχθρός μου!

— « Ὁ συκοφάντης τῆς Κλεονίκης
« ὁ σύζυγός μου δὲν ἦτο!—Κρῖμα!
(εἶπεν ὁ γέρων εἴρων.) — Καὶ θῦμα
ἄδικον ἦτο... —Τῆς θείας δίκης.

— « Ὄχι! ἀνάγνως αὐτὸ, Νικία!
« Ποθῶ, σοὶ λέγω, πρὶν ἀποθάνω,
« πρὶν ἢ πετάξω ἐκεῖ ἐπάνω,
« νὰ μάθῃς ποῖος ἦτο αἰτία. »

Παλαιωθέντος χάρτου ἓν τμῆμα
πρὸς τὸν Νικίαν δίδει ἐκείνη.
Ἀπὸ τῆς ἕδρας ὁ γέρων κλίνει
καὶ τὸ λαμβάνει. — « Ὡ! εἶνε κτῆμα

« (ἐκείνη λέγει) αὐτὸ τὸ τμῆμα
« τοῦ χάρτου μέγα, κληρονομία,
« ἣν ἐγκατέλειψε πρὶν εἰς μνῆμα
« τὸν πέμψῃς, πνέων ὀργὴν, Νικία!...

« Λάβε καὶ ἴδε!... » Ἀλλ' ἡ φωνή της
ἐδῶ ἐκόπη, συνωφρυώθη·
ὠχρὰ, ἀκίνητος ἐξηπλώθη,
καὶ ἐσιώπησεν ἡ πρεσβῦτις.

Εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς ἐκπνεούσης
ἡ σιωπῶσα Ἀστραία πίπτει,
καὶ τὰ παρθένα της στήθη τύπτει
χάριν τῆς φίλης μητρὸς θνησκούσης.

Ἀπλήστως βλέπει τοὺς χαρακτῆρας
τοὺς γεγραμμένους ἐκεῖ ὁ γέρων,
καὶ πρὸς τὰ ὕψη ἐξαίφνης αἴρων
τὰς γηραιάς του νευρώδεις χεῖρας,

« Κύριε! (ἔκραξε παραφόρως.)
« Ἥμαρτον, Κύριε! σύγγνωθί μοι!
« Ἄδικον αἷμα ἔχυσα, οἴμοι!
« ὁ κεραυνός σου ποῦ ὁ πυρφόρος;

« Κεραύνωσόν με, Θεέ! Συγχώρει,
« ψυχὴ ἁγία τοῦ Ἰακίνθου!
« Πόμα πικρότερον τῆς ἀψίνθου
« ἔπιον σήμερον. Καὶ σὺ, κόρη,

« καὶ σὺ, πρεσβῦτις, θρηνήσατέ με!
« Αἷμα ἀθῶον μὲ πνίγει, αἷμα·
« καὶ τὸ νεκρόσβεστον βλέπω βλέμμα
« τοῦ Ἰακίνθου! Ὦ! ! σώσατέ με!

« Κόρη, συγγνώμην! Ποθῶ νὰ κλαύσω,
« καὶ τὸν πατέρα σου νὰ θρηνήσω·
« ποθῶ συγγνώμην νὰ τῷ ζητήσω,
« τὴν κεφαλήν μου ποθῶ νὰ θραύσω! »

Ἐκ τοῦ ληθάργου ἡ ἀσθενοῦσα
ἠγέρθη αἴφνης, καὶ μετὰ κύπου
εἰκόνα μίαν τοῦ Θεανθρώπου
ἀσπαζομένη δακρυρροοῦσα,

« Συγγνώμην (εἶπε) ποθεῖς, Νικία;
« τὸν Φαίδωνα σου καὶ τὴν Ἀστραίαν
« ἕνωσον. Τοῦτο ὡς τελευταίαν
« εὐχήν μου δέξαι... » Καὶ ἡ ἀθλία

εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς θυγατρός της
θανάτου ὕπνον ἀπεκοιμήθη·
οὐδὲ ν' ἀκούσῃ κἂν ἠδυνήθη
τί ἀπεκρίθη ὁ γέρων, ὅστις,

γονυπετήσας πρὸ τοῦ κραββάτου,
ὠρκίσθη, κλαίων ἀπὸ καρδίας,
μετὰ τῆς νύμφης καὶ ποιητρίας
νὰ συνενώσῃ τὸν Φαίδωνά του.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

ΠΑΡΕΡΓΑ.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΚΑΟΠΑΙ.

Καλόγηρός τις, ἀφοῦ ἐγέμησε τὸν κορβανᾶν του ἀπὸ τὰ ἐλέη καὶ τὰς προσφορὰς τῶν πιστῶν, μὴ ἔχων ποῦ νὰ τοποθετήσῃ τὸν θησαυρόν του, ἦλθεν εἰς ἀπόκεντρόν τι μέρος τοῦ μοναστηρίου του καὶ χαλάσας τὸν τοῖχον, ἔθεσεν αὐτὸν ἐκεῖ ὡς ἐν ἀσφαλεῖ κιβωτίῳ. Ὡς σημεῖον δὲ ἀλάνθαστον τῆς ἀκεραιότητος τοῦ περιεχομένου, ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ τοίχου τὸ ἑξῆς Γραφικὸν ῥητόν: «Ἴδε ὁ τόπος, ὅπου ἔθηκαν τὸν Κύριον.» Ἕτερος καλόγηρος, σκανδαλισθεὶς φαίνεται ὡς ἐκ τῆς περιέργου ἐκείνης ἐπιγραφῆς, ἦλθε μίαν τῶν ἡμερῶν ὄρθρου βαθέως καὶ πάντων κοιμωμένων εἰς τὸ μέρος τοῦτο, καὶ, ὠφελούμενος ἐκ τῆς ἠρεμίας καὶ τοῦ σκότους, ἀπεκύλισε λάθρα τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ τοίχου καὶ ἁρπάσας τὸν θησαυρόν· χρίσας δὲ πάλιν μετὰ προσοχῆς τὴν ὀπὴν, ἐπέγραψεν ἀντὶ τῆς πρώτης ἐπιγραφῆς τὸ: «Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἐγήγερται.» Ὁ δυσῳχὴς ἰδιοκτήτης ἔμεινε κεραυνόπληκτος, πληροφορηθεὶς ψηλαφητῶς τὸν δόλον· μὴ ἔχων δὲ τίποτε ἄλλο νὰ πράξῃ, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ σταυροκοπηθεὶς, ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

—

Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας Ἐλισάβετ παρευρίσκετο εἰς τὸ θέατρον, ἄνθρωπός τις παρετήρησεν ἔν τινι θεωρείῳ ἐπηρμένην τινὰ Κυρίαν, ἥτις ἐζήτει νὰ κάμῃ μεγάλην ἐπίδειξιν μὲ ζεῦγος ἀδαμαντίνων βραχιολίων. Μεταμφιεσθεὶς λοιπὸν εἰς βασιλικὸν θεράποντα, παρουσιάζεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς πράξεως μετ' εὐγενείας εἰς τὸ θεωρεῖον τῆς φιλοκόσμου Κυρίας ὡς ἀπεσταλμένος τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος, ἥτις, παρατηρήσασα δῆθεν τὴν ὡραιότητα τῶν βραχιολίων της, ἐξέφρασε τὴν ὑψηλήν της ἐπιθυμίαν νὰ περιεργασθῇ τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν ἐκ τοῦ πλησίον. Ἡ Κυρία ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ ἐκβάλῃ ἓν ἐκ τῶν βραχιολίων της καὶ νὰ τὸ ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν ὑποτιθέμενον ἀπεσταλμένον τῆς βασιλίσσης, ὅστις, ἅμα λαβὼν αὐτὸ, ἐγένετο ἄφαντος.

Τὴν ἐπαύριον, ἐνῷ ἡ Κυρία ἦτο ἐνησχολημένη εἰς τὸ νὰ κλαίῃ τὴν ἀπώλειαν τοῦ φιλτάτου της βραχιολίου, παρουσιάζεται πρὸς αὐτὴν στρατιώτης, στελλόμενος ἐκ μέρους τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας, ὅστις ἤρχετο νὰ τὴν εἰδοποιήσῃ ὅτι τὴν προτεραίαν εἶχον συλλάβει κλέπτην τινὰ ἐξερχόμενον τοῦ θεάτρου μὲ πολλὰ βαρύτιμα κοσμήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὑρέθη καὶ ἓν βραχιόλιον, τὸ ὁποῖον ὡμολόγησεν ὁ κλέπτης ὀνομαστὶ ὅτι ἦτο ἰδικόν της. Προσέθετο δὲ ὅτι ἦτο ἐπιφορτισμένος παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ νὰ τῇ ἐγχειρίσῃ ἐπιστολὴν, δι' ἧς παρεκαλεῖτο ἡ Κυρία νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν κομιστὴν τὸ ἕτερον βραχιόλιον ὅπως τὸ παραβάλωσι, καὶ οὕτω πεισθῶσι περὶ τῆς γνη-

σιότητος καὶ τῆς ταὐτότητος τῆς ἰδιοκτησίας. Δύναται πᾶς τις νὰ φαντασθῇ τὴν χαρὰν τῆς Κυρίας καὶ τὰ ἐγκώμια, τὰ ὁποῖα ἔκαμεν εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, καθὼ μέλλουσαν νὰ τὴν ἀπαλλάξῃ τῶν σφοδρῶν ἐπιπλήξεων τοῦ συζύγου της διὰ τὴν μωράν της εὐπιστίαν. Ἀλλ' ὁ στρατιώτης ἐκεῖνος ἦτο συνάδελφος τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς βασιλίσσης, καὶ τὸ δοθὲν βραχιόλιον ὑπῆγε πραγματικῶς νὰ εὑρῇ τὸ ζεῦγός του ἀλλ' ἀνεπιστρεπτί.

—

Ἐκκλησιαστικός τις, καταληφθεὶς ὑπὸ τῆς νυκτὸς ἐν μέσῳ δάσους, ἀπαντᾷ κλέπτην τινά, ὅστις, ἀρκεσθεὶς νὰ τῷ ἀφαιρέσῃ μόνον τὸ ἐπανωφόριόν του, τὸν ἀφῆκε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του. Ἀλλ' ὁ καλὸς ἱερεύς, μᾶλλον πειραχθεὶς διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ψυχῆς τοῦ κλέπτου παρὰ διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἐπανωφορίου του, στοχάζεται ὅτι τὸ μόνον μέσον διὰ νὰ σώσῃ τὸν κλέπτην εἶνε νὰ τῷ χαρίσῃ τὸ ἐπανωφόριον. Ὅθεν στραφεὶς λέγει πρὸς αὐτόν: «Φίλε μου, τὸ ἐπανωφόριον, τὸ ὁποῖον μὲ ἔπῆρες, σοῦ τὸ χαρίζω. — Ἐπειδή, πάτερ μου, εἶσαι εἰς τὴν στιγμὴν τῆς γενναιότητός σου, ἐπαναλαμβάνει ὁ κλέπτης, θέλω νὰ ὠφεληθῶ ἐξ αὐτῆς.» Καὶ, ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον, τοῦ ἀφαιρεῖ εὐθὺς καὶ τὸ ἔνδυμά του. Ὁ Ἐκκλησιαστικὸς, αἰσθανόμενος τὸ ψῦχος, ἠσθάνθη ἐπίσης ψυχραινομένην καὶ τὴν γενναιότητά του, διὸ καὶ λέγει πρὸς τὸν κλέπτην ὅτι τὸν ἐπενδύτην του δὲν τοῦ τὸν ἔδιδε καὶ ὅτι ἤθελε τοῦ τὸν ἀπαιτεῖ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. — «Ἐπειδὴ μοῦ δίδεις πίστιν, πάτερ μου, ἕως εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, ἀποκρίνεται ὁ καλὸς κλέπτης, θέλω σοῦ ἐπάρει καὶ τὰ λοιπὰ ἐνδύματα.» Καὶ ἐξεγύμνωσε τὸν δυστυχῆ κληρικὸν μέχρι τοῦ ὑποκαμίσου.

—

Ἕνας κατεργάρης, ὁ ὁποῖος ἐπεθύμει νὰ ἔχῃ ζεῦγος ὑποδημάτων, ἀφοῦ ἐκοινοποίησεν εἰς τὸν σύντροφόν του τὰ μέσα ἅτινα ἐσκέφθη διὰ νὰ προμηθευθῇ αὐτά, εἰσέρχεται εἰς τὸ ἐργαστήριον ἑνὸς ὑποδηματοποιοῦ καὶ δοκιμάζει πολλὰ ζεύγη ὑποδημάτων, ἕως οὗ εὑρίσκει ἓν, τὸ ὁποῖον τῷ ἦρμοζεν ἀκριβῶς. Ἀφοῦ ἔκαμε βήματά τινα ἐντὸς τοῦ ἐργαστηρίου διὰ νὰ ἰδῇ ἂν τὰ ὑποδήματα δὲν τὸν ἔσφιγγον, πλησιάζει εἰς τὴν θύραν, ὅπου ὁ παραφυλάττων σύντροφός του εἰσέρχεται μεθ' ὁρμῆς καὶ τῷ καταφέρει ἓν καλὸν ῥάπισμα.—«Στάσου, στάσου, ἀχρεῖε! κράζει ὁ ἄλλος, θὰ μοῦ τὸ πληρώσῃς ἀκριβά!» καὶ ἀμέσως τρέχει κατόπιν του. Ἐν τούτοις ὅλοι οἱ γείτονες συνάζονται περὶ τὸ ἐργαστήριον, καὶ ὁ ὑποδηματοποιὸς, ἐννοήσας τὸν δόλον καὶ ξεκαρδιζόμενος διὰ τὸ συμβὰν, τοὺς λέγει: «Θὰ τὸν πιάσῃ, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὸν πιάσῃ, διότι φορεῖ νέα ὑποδήματα.» Ἐννοεῖται ὅτι ὁ ὑποδηματοποιὸς δὲν εἶδε πλέον τὸν πελάτην του, καὶ ἠρκέσθη εἰς τὸ νὰ κάμῃ ἀνταλλαγὴν τῶν λαμπρῶν ὑποδημάτων του μὲ τὰ παλαιοπάπουτσα τοῦ κατεργάρη.

—

Γνωστὴ καὶ παροιμιώδης ὑπάρχει ἡ μανία τῶν Βρεττανῶν εἰς τὸ στοιχηματίζειν, ἢ περιδίδοσθαι, ὡς ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι.

Γευόμενος μίαν τῶν ἡμερῶν Ἄγγλος τις ἔν τινι ξενοδοχείῳ, ἔλαβε συνομιλίαν μετά τινων γειτόνων αὐτοῦ, οἵτινες ὡς ἐκ τοῦ ἐνδύματός των ἐφαίνοντο ἀνήκοντες εἰς τὴν τάξιν τῶν ναυτῶν· ἐπόμενον ἄρα ἦτο νὰ συνδιαλεχθῶσι περὶ ναυτικῶν γυμνασίων καὶ περὶ κολυμβήματος. Ὁ Ἄγγλος ἔλεγεν ὅτι ἦτο ἄλλος Δήλιος κολυμβητὴς, καὶ διϊσχυρίζετο μάλιστα ὅτι ἔμενεν ἀκινδύνως πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης· ἐπειδὴ δὲ οἱ ναῦται ἐδίσταζον, τοὺς ἐπρότεινε νὰ στοιχηματίσωσιν εἴκοσι λίρας στερλίνας, καὶ οὗτοι ἐδέχθησαν τὴν πρότασιν. Μετέβησαν λοιπὸν εἰς τὸ ἐν Ἀσνιέρῃ σχολεῖον τῆς κολυμβητικῆς, ὅπου ὁ Ἄγγλος ἀποδυθεὶς ἔπεσεν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἐβυθίσθη. Μετὰ κατάδυσιν, διαρκέσασαν σχεδὸν τέσσαρα λεπτὰ τῆς ὥρας, ἀνέβη νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος. Ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς του ὅταν, παρατηρήσας πανταχοῦ, δὲν εἶδεν οὔτε τοὺς ἀντιπάλους του, οὔτε τὸ χρυσοῦν ὡρολόγιόν του, οὔτε τὸ βαλάντιόν του, οὔτε αὐτὰ τὰ ἐνδύματά του. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ κερδήσας τὸ στοίχημα ἐβιάσθη νὰ παρουσιασθῇ ὅπου ἔδει διὰ νὰ καταγγείλῃ τοὺς κλέπτας, φορῶν μόνον τὸ ἔνδυμα ἐκεῖνο, ὅπερ ἐρυθριῶσι νὰ προφέρωσιν ἢ νὰ ἀκούσωσι προφερόμενον αἱ συμπολίτιδές του.

—

«Τὰ ὡμολόγησες ὅλα; ἔλεγε σεβάσμιος πνευματικὸς πρὸς ἐξομολογούμενον ἁμαρτωλόν. — Ὄχι, πάτερ μου, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· ἔχω καὶ ἄλλο ἁμάρτημα ἐπιβαρύνον τὴν συνείδησίν μου. Ἔκλεψα ἓν ὡρολόγιον, τὸ δέχεσαι;— Ἐγώ! ἀπεκρίθη ἔκπληκτος ὁ προσβληθεὶς ἱερεύς· πῶς τολμᾷς νὰ ἐξυβρίζῃς τοιουτοτρόπως τὴν ἱερότητα τοῦ ἐπαγγέλματός μου; Ἀπόδος ἀμέσως τὸ ὡρολόγιον εἰς τὸν κύριόν του! — Τοῦ τὸ ἐπρόσφερα ἤδη, καὶ ἐκεῖνος ἠρνήθη νὰ τὸ λάβῃ· σὲ παρακαλῶ, δέξου το! — Παῦσε τοῦ νὰ μὲ ὑβρίζῃς! ἐπανέλαβεν ὀργίλως ὁ ἱερεύς· ἠδύνασο νὰ τοῦ τὸ προσφέρῃς καὶ πάλιν. — Τὸ ἔκαμα, ἐπρόσθεσεν ὁ κλέπτης, ἀλλ' αὐτὸς δὲν θέλει νὰ τὸ δεχθῇ μὲ κανένα τρόπον.—Ἂν οὕτως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, εἶπεν ὁ πνευματικὸς, σὲ ἀπολύω, ἀλλ' αὐστηρῶς σὲ ἀπαγορεύω νὰ μὴ κλέψῃς ἄλλοτε.» Ἀναχωρήσαντος τοῦ εἰλικρινοῦς ἁμαρτωλοῦ, ὁ ἱερεὺς παρετήρησεν ὅτι τὸ ὡρολόγιόν του, τὸ ὁποῖον ἐσυνείθιζε νὰ κρεμᾷ εἴς τι καρφίον, εἶχε γίνει ἄφαντον, καὶ τότε ἐννόησεν ὅτι ὁ κλέπτης τοῦ τὸ ἐπρόσφερεν, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἤθελε νὰ τὸ δεχθῇ.

—

Ἄνθρωπός τις, ἀναγνοὺς ἔν τινι ἐφημερίδι ὅτι εὑρών τις τραπεζιτικὸν γραμμάτιον διακοσίων λιρῶν ἐπιστρέφει αὐτὸ εἰς τὸν κύριόν του, ἐὰν αὐτὸς περιγράψῃ τὸν ἀριθμὸν τοῦ χαρτονομίσματος, διηυθύνθη αὐθημερὸν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ εἰδοποιήσαντος ἐφ' ἁμάξης καὶ κομψῶς ἐνδεδυμένος, ζητῶν τὸ γραμμάτιον. Ὁ εὑρέτης ἐρωτᾷ αὐτὸν νὰ τῷ εἴπῃ τὸν ἀριθμὸν τοῦ χαρτονομίσματος· ἀλλ' ἐκεῖνος ἀποκρίνεται ὅτι τὸν μὲν ἀριθμὸν δὲν δύναται νὰ ἐνθυμηθῇ, ἀλλ' ἐνθυμεῖτο ὅτι ἦν ὄπισθεν γεγραμμένον τὸ δεῖνα ὄνομα. Ὁ εὑρέτης, ὅστις ἦν κληρικὸς ἀπονήρευτος, ἐνεχείρισεν αὐτῷ τὸ γραμμάτιον ὅπως τὸ παρατηρήσῃ, καὶ ἐκεῖνος, ἓν βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ ῥίψας, ἐπιστρέφει αὐτὸ εὐγενῶς, λέγων ὅτι δὲν ἦτο ἰδικόν του· ζητήσας δὲ συγγνώμην διὰ τὴν ἐνόχλησιν, ἀπεχαιρέτισε καὶ ἀπῆλθε. Τὴν ἐπιοῦσαν στέλλει ἕνα τῶν συντρόφων του, πρὸς ὃν εἶχε φανερώσει τὸν ἀριθμὸν τοῦ γραμματίου· οὗτος δὲ, περιγράψας αὐτὸ, ἐσφετερίσθη τὰς διακοσίας λίρας παρὰ τοῦ ἀφελοῦς καὶ ἀνυπόπτου κληρικοῦ.

—

Τέσσαρες ἀγύρται, ἀφοῦ καλῶς ἐγεύθησαν ἕν τινι καπηλείῳ, ἐκάλεσαν τὸν ὑπηρέτην καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ τῆς ἀξίας τοῦ γεύματος. Ὁ πρῶτος προσεποιήθη ὅτι θέτει τὴν χεῖρά του εἰς τὸν κόλπον του, ἀλλ' ὁ δεύτερος ἠμπόδισεν αὐτὸν, λέγων ὅτι ἤθελε νὰ πληρώσῃ τὴν συμβολὴν αὐτός· ὁ τρίτος ἔδειξε τὴν αὐτὴν σπουδὴν, καὶ τέλος πάντων ὁ τέταρτος, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ φανῇ ἧττον γενναῖος τῶν ἄλλων, ἀπηγόρευσε τὸν ὑπηρέτην τοῦ νὰ λάβῃ χρήματα παρὰ τῶν ἑταίρων του. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς εἶχε προαίρεσιν νὰ ἐνδώσῃ καὶ κατήντησαν εἰς μεγάλην φιλονεικίαν, ἀποταθεὶς ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν εἶπεν εἰς τοὺς ἄλλους: «Κύριοι! διὰ νὰ συμφωνήσωμεν, πρέπει νὰ δέσωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ὑπηρέτου, καὶ ὄντινα ἐξ ἡμῶν συλλάβῃ, αὐτὸς θέλει ἀποτίσει τὴν ἀξίαν τοῦ γεύματος.» Ὅλοι ἐπευφήμησαν εἰς τὴν πρότασιν ταύτην καὶ τὴν ἐξετέλεσαν. Ἐνῷ δὲ ὁ ὑπηρέτης ἐσκάλευεν ἐντὸς τοῦ δωματίου, οἱ ἀγύρται ἀπῆλθον ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου. Ὁ Κύριος τοῦ καπηλείου ἔτυχε νὰ ἀναβῇ τότε εἰς τὸ δωμάτιον, ἡ δὲ καλήμερα τυφλομυῖα, ἀκούσασα τὰ βήματά του, τρέχει πρὸς αὐτὸν, τὸν συλλαμβάνει, καὶ περισφίγγων αὐτὸν, « Ἄ! λέγει, σεῖς θὰ πληρώσητε τὴν συμβολήν! » Καὶ δὲν ἠπατήθη.

—

Ἓν ἀπὸ τὰ μεγαλήτερα καταστήματα τῆς Γοθεμβούργης ἔλαβε μίαν τῶν ἡμερῶν ἐπιστολὴν ἐκ Λονδίνου, δι' ἧς παρεκαλεῖτο ἐπιμόνως νὰ μετέλθῃ πάντα τρόπον ὅπως ἀνακαλύψῃ νέον τινὰ Ἄγγλον, ὅστις ἐδραπέτευσεν ἀπὸ τὸ κατάστημα πλουσίου τινὸς τραπεζίτου, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου ἐγνώριζον θετικώτατα ὅτι ἐπεβιβάσθη ἐπὶ Σουηδικοῦ πλοίου, ἐπίτηδες ναυλωθέντος. Ἐντὸς τῆς ἐπιστολῆς ταύτης περιεγράφοντο εὐκρινῶς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ νέου τούτου, ὅστις ἔκλεψε δώδεκα χιλιάδας λιβρῶν στερλινῶν εἰς τραπεζιτικὰ γραμμάτια. « Ἂν ἐπιτύχητε νὰ τὸν συλλάβετε, ἔγραφον εἰς τὴν ἐπιστολὴν, περιορισθῆτε μὲ εὐγενῆ τινα τρόπον, ἁρμόζοντα εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν ἑνὸς τόσον ἀρχαίου καταστήματος, νὰ τὸν ἀναγκάσητε νὰ σᾶς ἐπιστρέψῃ τὰ κλαπέντα χρήματα, τὰ ὁποῖα θέλετε μᾶς ἐμβάσει ἀμέσως διὰ συναλλάγματος ἐπὶ τοῦ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ἀνταποκριτοῦ σας. Ἀκολούθως λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ τῷ μετρήσητε χιλίας λίβρας στερλίνας, χρεωστουμένας αὐτῷ ἐκ καθυστερούντων μισθῶν του, καὶ φροντίσατε νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὰς Ἰνδίας, ὥστε νὰ μὴ ἀκουσθῇ πλέον τίποτε περὶ αὐτοῦ. »

Ὁ Σουηδὸς ἔμπορος ἐπιχειρίζεται πανταχοῦ ἐρεύνας, καὶ τέλος εὑρισκόμενος μίαν ἡμέραν εἰς τὸ χρηματιστήριον παρατηρεῖ νέον τινὰ, τοῦ ὁποίου ἡ φυσιογνωμία ἐσυμφώνει ἐντελῶς πρὸς τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ περιγραφήν. Τὸν πλησιάζει, βλέπει ὅτι εἶνε πραγματικῶς Ἄγγλος καὶ τὸν παρακινεῖ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ὁ νέος προφασίζεται ἀσχολίαν, ἐρυθριᾷ, ὠχριᾷ, δακρύει· μάλιστα· τέλος, πρὶν ἀκόμη φθάσῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐμπόρου, ὁμολογεῖ ἀπὸ φόβον τὰ πάντα. Ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ ἐμπόρου, ῥίπτεται εἰς τοὺς πόδας του, τὸν καθικετεύει νὰ μὴ τὸν παραδώσῃ εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης, λέγων ὅτι ἡ ἀνάγκη τὸν ἐβίασε νὰ διαπράξῃ τὸ κίνημα ἐκεῖνο, καὶ ἐπὶ τέλους ἀποδίδει τὰς δωδεκασχιλίας λίβρας, αἵτινες ἦσαν σχεδὸν ἀνέπαφοι ἐντὸς πλουσίου χαρτοφυλακίου, φέροντος τὰ ἀρκτικὰ στοιχεῖα τοῦ καταστήματος ὁπόθεν ἐκλάπησαν. Ὁ Σουηδὸς ἔμπορος τῷ κάμνει σοβαρὰς ἐπιπλήξεις ἐπὶ τῆς ἀτίμου ταύτης διαγωγῆς του, καὶ, κατὰ τὰς δοθείσας αὐτῷ ὁδηγίας, τῷ μετρᾷ χιλίας λίβρας στερλίνας, ὑποσχόμενος νὰ τῷ εὑρῇ ἐντὸς ὀλίγου κατάλληλον εὐκαιρίαν διὰ νὰ ἀποβιβασθῇ εἰς Βεγγάλην. Σπεύδει ἐν τοσούτῳ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν τραπεζίτην ὅτι τὰ κλαπέντα χρήματά του εὑρέθησαν, πλὴν λαμβάνει ἀπάντησιν ὅτι δὲν ἠννόουν παντάπασι τί τοῖς ἔγραφε. Τὰ τραπεζιτικὰ γραμμάτια ἦσαν ὅλα κίβδηλα, ἀλλ' αἱ χίλιαι λίβραι στερλίναι, τὰς ὁποίας ἐμέτρησε σπαρταριστὰς εἰς τὸν κατεργάρην, ἦσαν καλλίστης ποιότητος.

—

Κατὰ τοὺς ἐσχάτους στυγεροὺς χρόνους τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ὑπῆρχον ἐξ ἐπαγγέλματος πολλὰ τάγματα εὐγενῶν ληστῶν, ἐξ ὧν καὶ τὸ λεγόμενον οἱ Καμινοκαῦσται (Chauffeurs.) Ἐμπειρότερον παρ' αὐτὸ, ἀλλ' ἧττον ἀπάνθρωπον καὶ ὠμὸν, ἦτο τὸ διακρινόμενον μὲ τὸ ὄνομα οἱ Ὑπνοδόται (Endormeurs.) Ἐνῷ μίαν ἡμέραν ἰατρός τις περιήρχετο εἰς ἕνα δημόσιον κῆπον, βλέπει πλησιάζοντα ἄνθρωπον καλοενδυμένον, ὅστις, λαβὼν ἀμέσως τὴν χεῖρα τοῦ ἰατροῦ, ἤρχισε νὰ συνομιλῇ μετὰ τῆς μεγαλητέρας φιλοφροσύνης. « Δὲν μὲ γνωρίζετε, Ἐξοχώτατε; τῷ λέγει. — Ὄχι, Κύριέ μου, δυστυχῶς. — Δὲν εἶμαι ὁ ἔμπορος τῆς Λίλλης Κ.... ὅπου σᾶς εἶχα ἰδεῖ πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν; — Ναὶ, ἤμην ἐκεῖ τωόντι τότε, πλὴν δὲν σᾶς ἐνθυμοῦμαι. » Ὁ ξένος ἔσυρεν ἐκ τοῦ κόλπου του ταμβακοθήκην. « Ἀγαπᾶτε; — Σᾶς εὐχαριστῶ, δὲν συνειθίζω ταμβάκον. — Νομίζω νὰ ἐπίνετε πρότερον. — Πιθανὸν, πλὴν τώρα τὸν ἐξεσυνείθισα. — Ἀλλὰ πῶς νὰ μὲ λησμονήσετε τόσον πολύ! δὲν ἐνθυμεῖσθε ὅτι εἴμεθα μαζὶ ἐπί τινα καιρὸν καὶ εἰς τὸ ἐν Ἀρκουρείῳ Σχολεῖον; Σᾶς ἀρίνω νὰ συλλογισθῆτε διὰ μίαν στιγμήν. »

Ὁ ἄγνωστος φίλος ἀποσύρεται, ὁ δὲ ἰατρὸς προχωρεῖ συλλογιζόμενος περὶ τῆς ἀπροσδοκήτου ταύτης παλαιᾶς γνωριμίας. Μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς τετάρτου τὸν ἀπαντᾷ πάλιν ὁ φίλος καὶ ἐμβαίνει εἰς τὴν αὐτὴν συνομιλίαν, προσφέρων καὶ δευτέραν φορὰν ταμβάκον. — « Σᾶς εἶπα ὅτι δὲν τραβῶ ταμβάκον, Κύριε. — Ἄ! μὲ συγχωρεῖτε, Ἐξοχώτατε, τὸ ἐλησμόνησα. » Τὸν προσκαλεῖ μετὰ ταῦτα νὰ συνδειπνήσωσιν, ἀλλ' ὁ Ἀσκληπιάδης, ἀρχίσας περισσότερον νὰ ὑποπτεύηται τὸν παράδοξον τοῦτον φίλον καὶ συμμαθητήν του, εὗρε περίσασιν νὰ τὸν ξεφορτωθῇ προσκολληθεὶς εἰς γνωρίμους τοῦ τινας Κυρίας. — « Ἀνόητος ἤθελον εἶσθαι, εἶπε πρὸς αὐτὰς περιδιαβάζων, ἂν ἐδεχόμην ταμβάκον ἀπὸ ἄνθρωπον, ὅστις ἦτο ἴσως ὑπνοδότης. Τὸν ἀπεκρίθην ὅτι δὲν τραβῶ, καὶ ὅμως χθὲς ἀκόμη ἠγόρασα ὡραίαν χρυσῆν ταμβακοθήκην ἀντὶ πεντήκοντα λουδοβικείων. — Δυνάμεθα νὰ τὴν ἴδωμεν, Ἐξοχώτατε; εἶπε μία τῶν Κυριῶν. — Διατί ὄχι, Κυρία μου; » Ὁ ἰατρὸς βυθίζει τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν του, ἐρευνᾷ πανταχοῦ, ἀλλ' ἀντὶ τῆς βαρυτίμου ταμβακοθήκης, εὑρίσκει γραμμάτιον, ἐνῷ ἦσαν γεγραμμέναι βιαίως διὰ μολυβδοκονδύλου αἱ ἑξῆς λέξεις: « Ἀφοῦ, Κύριε Δόκτωρ, δὲν τραβᾶτε πλέον ταμβάκον, μάταιον βάρος σᾶς εἶνε ἡ ταμβακοθήκη. »

Τὴν θέσιν τῆς ἐπιφυλλίδος κατέχει σήμερον φανταστικόν τι χαρίεν διηγημάτιον, ὅπερ μετέφρασεν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ διὰ τὴν Ἑπτάλοφον μουσοτραφὴς τις Κυρία, καὶ τὸ ὁποῖον προθύμως δημοσιεύομεν, τὸ μὲν ποικιλίας χάριν, τὸ δὲ ὅπως μὴ ἀφροντάρωμεν τὴν ἀρκούντως μοχθήσασαν ἀνώνυμον Κυρίαν.

Ο ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΙΔΕΛΒΕΡΓΗΣ

Α΄.

Κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ῥήνου, μεταξὺ τῆς πόλεως Βιγκένης καὶ τῆς Μαγεντίας, ὑπάρχει μέλας τις βράχος σχηματιζων ἀκρωτήριον, ἔνθα τὰ κύματα διαῤῥήγνυνται μετὰ πατάγου. Ἐνταῦθα τὸ πᾶν εἶνε μελαγχολικὸν καὶ ἔρημον. Οἱ βοσκοί, ὁδηγοῦντες τὰ ποίμνιά των, ἀπομακρύνονται μὲ τρόμον ἀπὸ τὰ φοβερὰ ταῦτα μέρη, καὶ οἱ θαλασσοπόροι, παρεκτρεπόμενοι τῆς πορείας αὐτῶν, σταυροκοποῦνται διὰ νὰ μὴ παρασυρθῶσιν ὑπὸ τῆς ἀρριζούσης δίνης· καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ πτηνὰ ἐπιπτῶσι μὲ ὅλον τὸ τάχος τῶν πτερύγων των, ἀφίνοντα τὸ πένθιμον προνόμιον τοῦ κατοικεῖν τὴν ἐπάρατον ταύτην ἀκτὴν εἰς τὰς γλαύκας καὶ τοὺς νυκτικόρακας. Ὁ ὄξενος οὗτος καὶ φρίκην μέχρι τῆς σήμερον εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Γερμανίας ἐμποιῶν βράχος, κεκαλυμμένος ἀπὸ πρασινωπῶν βρύων, ἔχει κατὰ τὴν βάσιν του χαῦνόν τι καὶ βαθύτατον ἄνοιγμα, ὅπου τὸ ὕδωρ γίνεται μετὰ μυκηθμοῦ ὡς εἰς βάραθρον. Ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς καὶ φυκώδους τοῦ βράχου τούτου κορυφῆς ἐσπέραν τινὰ ἐκάθητο νέος σκεπτικός, οὗτινος τὸ βλέμμα ἐβυθίζετο εἰς ἀπεράντους θεωρίας. Ἡ μέλαινα κόμη του ἐκυματίζετο εἰς τὸν ἄνεμον ὁμοία μὲ φανταστικόν τινα στέφανον, ἐνῷ ἡ σελήνη ἐφώτιζε μὲ τὰς ὠχρὰς ἀκτῖνάς της τὸ ὑψηλὸν καὶ λεπτὸν ἀνάστημά του, τὸ ὁποῖον περιεκάλυπτεν ἱμάτιον ἐκ μαύρου βελούδου.

Καὶ ποῖον μὲν ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῶν ὀνειροπολήσεών του, οὐδεὶς ἐγνώριζε· μόνον δὲ ἐκ τῶν ὑποκώφων ἀναστεναγμῶν του καὶ τῶν πεπληρωμένων ἀδυναμίας καὶ πυρὸς βλεμμάτων του ὑπέθετε τις ὅτι τὸ κοινὸν πάθημα, ὁ ἔρως, εἶχε προσβάλει τὴν καρδίαν του, καὶ ὅτι ἡ καρδία αὕτη, μαύρη ὡς τὸ περιβάλλον τὸ σῶμά του ἱμάτιον, ἦτο καθημαγμένη ὑπὸ θανατηφόρου καὶ ἀνιάτου πληγῆς.

Τὸν εἶπον ὅτι ἡ ὡραία Ἰωαννέτα, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ὀροκόμητος, εἶχε συζευχθῆ παρὰ τὴν θέλησίν της τὸν ἄγριον Βαρῶνον τοῦ Ῥέϊμβεργ, ὅστις εἶχε φέρει αὐτὴν εἴς τινα φεουδαλικὴν κατοικίαν τῶν προγόνων του, κειμένην εἰς ἓν ἐκ τῶν ἐν Γερμανίᾳ χωρίων του. Ἕνεκα τούτου ὁ νέος μὲ τὸ ἐκ βελούδου ἱμάτιον ἦτο κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν παραδεδομένος εἰς βαθυτάτους ῥεμβασμούς, ἐπακουομβῶν τὸ μέτωπον ἐπὶ τῆς χειρὸς καὶ καθήμενος ἀδιαφόρως ἐπὶ τοῦ ἐπικινδύνου βράχου. Μεσονύκτιον ἤδη ἐσήμαινε τὸ μεμακρυσμένον ὡρολόγιον τῆς Βιγκένης, οὗτινος τὴν μελαγχολικὴν ἠχὼ ἔφερεν ὁ ἀὴρ συγκεχυμένην μετὰ τοῦ θορύβου τῶν καλάμων καὶ τῶν ὁρμητικῶν κυμάτων, ὁπότε ἐκ μέσου τῶν ὑψηλῶν χόρτων ἀνεφάνη αἴφνης διαφανὴς ἀτμὸς, ὅστις, λαβὼν μετὰ μικρὸν μορφὴν ἀνθρωπίνην, ἐπροχώρησεν ἐν σιωπῇ πρὸς τὸν ὑπὸ φρίκης ἔντρομον γενάμενον καὶ μὴ δυνάμενον ὀπισθοχωρῆσαι νεανίαν. Εἶτα φωνὴ διαπεραστικὴ καὶ καθαρὰ ὡς ὁ φλοιοβὸς πηγῆς τινος ἠκούσθη παρὰ τὰ ὦτά του:

« Τί κάμνεις ἐκεῖ, Οὐλφρτδε; εἶπεν ἡ φωνὴ, καὶ διατί σκέπτεσαι » διὰ τοὺς ἀπόντας; Ὑπάρχει κόσμος, ὅπου τὰ πάντα λησμονεῖ τις. » Ἐκεῖ, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθέων καὶ τῶν ζεφύρων, ἀρκεῖ νὰ μειδιάσῃ » τις ὀλίγον διὰ νὰ χυθῇ περὶ αὐτοῦ τὸ μειδίαμα, καὶ ἀρκεῖ νὰ ἐπι- » θυμήσῃ μόνον τὴν εὐδαιμονίαν διὰ νὰ ἀποβῇ εὐδαίμων. Ἔλθὲ μετ' » ἐμοῦ εἰς τὴν νέαν ταύτην πατρίδα! Αἱ συντρόφισσαί μου εἶδον τὴν » σκιάν σου ἀνταναπλωμένην εἰς τὸ βάθος τῶν ὑδάτων· αὕτη ἔμεινε » κεχαραγμένη ἐπὶ τῆς ἀργυροχρόου ἄμμου τῆς κατοικίας μας. Ἔλθὲ, » Οὐλφρτδε! Θέλομεν περιδληθῆ μὲ τὰ ἀρέσκοντά σοι ἱμάτια. Λευκό- » ταται ὡς ὁ κρύος καλύπτραι καὶ στέφανοι ἐκ κοραλλίων θέλουν ἀπο- » τελεῖ τὸν καλλωπισμόν μας, καὶ ποτὲ δὲν θὰ θελήσῃς νὰ μᾶς » ἀφήσῃς. Ἀγαμεν, Οὐλφρτδε! τί ἀργοπορεῖς; Δὲν ἀκούεις τὰς » φωνὰς τῶν συντρόφων μου, αἱ ὁποῖαι σὲ προσκαλοῦσι; δὲν ἐπιθυ- » μεῖς νὰ ἐπανίδῃς ὑπὸ τὰς διαφανεῖς ἐκτάσεις τῶν ὑδάτων τὴν ἐπὶ » γῆς μνηστήν σου, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἠμπορέσῃς ποτὲ πλέον νὰ » ἐπανεύρῃς ἐπ' αὐτῆς; Αἰ πόσον ἀδικεῖς τὸν ἑαυτόν σου, Οὐλ- » φρτδε! Ἔλθὲ, ἐλθὲ! ἀρκεῖ ὀλίγον νὰ μειδιάσῃς ἐκεῖ κάτω, διὰ νὰ » μειδιάσῃ τὸ πᾶν περὶ σὲ, καὶ ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐπιθυμήσῃς τὴν εὐ- » δαιμονίαν, διὰ νὰ καταστα θῇς πραγματικῶς εὐδαίμων! »

Καὶ ὁ Οὐλφρτδος, τὸ μέτωπον ἔχων περικεχυμένον ὑπὸ ψυχροῦ ἱδρῶτος, ἠσθάνθη ψυχράν τινα χεῖρα σύρουσαν αὐτὸν ἀκουσίως πρὸς τὰς ἀγανεῖς ἀδύσσους τῶν θαλασσίων ὑδάτων. Μάτην ἠθέλησε νὰ ἀντισταθῇ· ἡ χεὶρ, καίτοι τρυφερὰ καὶ μικρὰ, τὸν ἔσφιγγε μὲ ὑπερφυσικὴν δύναμιν, καὶ μετ' ὀλίγον ἠκούσθη μεγάλη κραυγὴ, ἣν ἐπηκολούθησε πτῶσις βαρέως τινὸς σώματος ἐντὸς τοῦ παφλάζοντος ὕδατος· ταὐτοχρόνως δὲ λεπτοτάτη τις καὶ ὡσεὶ θνήσκουσα ἐντὸς τῶν καλάμων φωνὴ ἐψιθύριζεν ἡδέως: « Ἔλθὲ, ἐλθὲ, Οὐλφρτδε! ἀρκεῖ νὰ ἐπιθυμήσῃ τις μόνον τὴν εὐδαιμονίαν διὰ νὰ καταστα θῇ εὐδαίμων. »

Β΄.

Ἐν τούτοις οἱ σπουδασταὶ τοῦ πανεπιστημείου τῆς Εἰδελβέργης, μὴ βλέποντες ἐπανερχόμενον τὸν σύντροφόν των Οὐλφρτδον, ἀπέδαλον πᾶσαν ἐλπίδα τοῦ νὰ τὸν ἐπανεύρωσι· διὸ καὶ ὕψαλλον εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῆς πόλεως νεκρώσιμον ἀκολουθίαν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Ὁ δὲ Οὐλφρτδος, συρόμενος ὑπὸ τῆς θαλασσίας Νύμφης, ἐλησμόνησεν ὁλοτελῶς τὰ ἐπίγεια ἀντὶ τοῦ ἀγνώστου κόσμου, εἰς ὃν εἰσήρχετο.

Ἐξαπατηθεὶς ἀπὸ τὸ ἔξοχον κάλλος τῆς μυστηριώδους ἐκείνης ὑπάρξεως, ἔζη ζωήν τινα, οὔτως εἰπεῖν, ὑπαρξιν, ἣν ἐνέπνευσεν αὐτῷ ἡ νέα καὶ θελκτικὴ Νύμφη τῶν ὑδάτων. Ὁλονὲν συρόμενος ὑπ' αὐτῆς, κατέδη εἰς χώρας γοητευμένας δι' ἀτραπῶν κατακεκαλυμμένων ἀπὸ λιθόφυτα καὶ κοράλλια. Ἡ χρυσόχρους ἄμμος, ἐφ' ἧς ἐγλίστρα, ἤστραπτεν ἀπὸ ἄπειρα χρωματισμένα κογχύλια, ἰχθύες διαφόρου μεγέθους ἔπαιζον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ θεν ἐτίγγετο, καὶ αἱ στίλβουσαι λεπίδες των ἐξεθάμβωνον τὰ βλέμματά του διὰ τῶν ἰδιοτρόπων ἐλιγμῶν των· τὰ κύματα παρεμέριζον εἰς τὴν διάβασίν των καὶ ἐσχημάτιζον εἶδος σκιεροῦ θόλου, εἰς τὸν ὁποῖον τὸ φῶς εἰσέδυε διὰ μυστηριωδῶν ἀκτίνων.

Ὁ Οὐλφρτδος ἐθεώρει σιωπηλῶς τὴν θελκτικὴν ὁδηγόν του, ἥτις τὸν ἔσυρε πάντοτε μειδιῶσα, καὶ εἰς τῆς ὁποίας τὴν ψαῦσιν καὶ τὰ βλέμματα ἡ καρδία του ἔπαλλε σφοδρῶς. Πλὴν πῶς διετέθη, ὁπόταν αἴφνης παρουσιάσθη εἰς τὰ βλέμματά του ἓν θαυμαστὸν παλάτιον!

Ὑπὸ τὰς ἐκ στιλπνοῦ κρυστάλλου στοὰς, ἀνταχλώντος πάντα τὰ χρώματα τοῦ οὐρανίου τόξου, πληθὺς νεανίδων περιεστοίχιζε τὴν βασίλισσαν τῶν θαλασσίων νυμφῶν καὶ ὑπηρέτει εἰς τὸν καλλωπισμόν της· ἡ δὲ νεαρὰ βασίλισσα, καθημένη ἢ μᾶλλον ἐξηπλωμένη ἐπὶ αἰώρας, κατεσκευασμένης ἐκ ποταμίων φυτῶν, καὶ τὴν ὁποίαν ἐπεσκίαζον στέφανοι ἐκ νυμφαίας καὶ κοραλλίων, ἄφινε νὰ κυματίζωσι τὰ ὡραῖά της ξέπλεκτα μαλλία, εἰς τὰ ὁποῖα αἱ Νύμφαι προσεκόλλουν πολυτίμους μαργαρίτας. Ἐθεώρει δὲ ἑαυτὴν ἐντὸς κατόπτρου ἐκ χονδροῦ ἐστιλδωμένου ἀδάμαντος, περικεκλεισμένου ἐντὸς στεφάνης ἐκ κλάδου κοραλλίου.

Διαφανὴς πέπλος καλύπτων τὸ σῶμά της καθίστα αὐτὸ λευκότατον. Μόλις ἐφαίνετο ὅτι ἦτο δεκαοκταετής· οἱ μεγάλοι της κυανοῦ ὀφθαλμοὶ, κεκαλυμμένοι ὑπὸ μακρῶν φαιῶν βλεφαρίδων, παρεῖχον αὐτῇ ἔκφρασιν ἀφάτου γλυκύτητος· ἡ εὐθεῖα καὶ λεπτὴ ῥὶς αὐτῆς, οἱ ῥοδόχροοι ῥώθωνές της, οἱ λεπτοὶ καὶ μαργαροειδεῖς ὀδόντες της καὶ τὰ κοράλλινα χείλη της ἦσαν ἐν καλλίστῃ ἁρμονίᾳ μὲ ἓν θελκτικώτατον ὠοειδὲς πρόσωπον. Τίποτε χαριέστερον ἀπὸ τὸν λευκότατον τράχηλόν της, ἐπιστηριγμένον ἐπὶ τῶν ἁπαλῶν ὤμων της μὲ τὸν μαγευτικώτερον τρόπον, ὁπόταν μόλις δύνανται νὰ φαντασθῶσιν οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ γλύπται εἰς τὰ ἀριστουργήματά των. Ἅμα παρετήρησεν εἰσερχόμενον τὸν Οὐλφρίδον ἐμειδίασεν οὐρανίον μειδίαμα, καὶ προχωρήσασα πρὸς αὐτὸν, ἐξέτεινε τὴν ῥοδόχρουν καὶ ἁπαλὴν χεῖρά της, καὶ τὸν προσκάλεσε διὰ χαριέσσης τινὸς χειρονομίας νὰ λάβῃ θέσιν πλησίον της. Ὁ νεανίας ὑπήκουσε μετὰ προθυμίας, αἱ δὲ ἀκόλουθοι τῆς βασιλίσσης ἀπομακρυνθεῖσαι ἀφῆκαν αὐτοὺς μόνους.

Ἡ νεαρὰ καὶ ῥοδόχρους βασιλὶς ἀνέλαβε πρώτη τὸν λόγον, καὶ μὲ διαπεραστικὴν καὶ ἡδεῖαν φωνὴν τὸν εἶπεν: « Ἐπεθύμησα νὰ σὲ

» ἴδω, Οὐλφρτδε, διότι αἱ θεράπαιναί μου, παίζουσαι ἐντὸς τῶν κα-
» λάμων, μοὶ ὡμίλησαν περὶ σοῦ μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Ἀληθῶς βλέπω
» ὅτι δὲν μὲ ἠπάτησαν, καὶ εἶμαι ὑπερευχαριστημένη.»

Ὁ Οὐλφρτδος ἠθέλησε νὰ ἀποκριθῇ, ἀλλ' αὐτὴ ἐξηκολούθησεν:

« Ἠξεύρεις ὅτι εἰς αὐτὸ ἐδῶ τὸ βασίλειον τὰ πάντα ὑπείκουσιν εἰς
» τὴν ἐλαχίστην ἰδιοτροπίαν μου; Ὁ Ῥῆνος μυκᾶται καὶ ταράττε-
» ται, ἡ γαληνιᾷ καὶ καθεύδει, ἅμα ἡ χεὶρ μου ἐκτεθῇ πρὸς αὐτόν!
» Τίποτε δὲν δύναται νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν θέλησίν μου, καὶ δύναμαι
» νὰ τιμωρῶ ἐκείνην, ἥτις ἤθελε φωραθῇ ἔνοχος τῆς ἐλαχίστης
» ἀπειθείας, κάμνουσα αὐτὴν νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν
» ἐπὶ ἑκατὸν ἔτη· εἰς τρόπον ὥστε νὰ μετανοήσῃ πικρῶς ἐπὶ τῆς
» γῆς διὰ τὸ πρὸς τὴν ἄνασσάν της σφάλμα. Μὲ αὐτὰ τίποτε ἄλλο
» δὲν θέλω νὰ σοὶ φανερώσω, Οὐλφρτδε, εἰμὴ ὅτι ἡ ἰσχύς μου εἶνε
» ὑπερτάτη, καὶ ἡ θέλησίς μου ἀκαταμάχητος. Εἶμαι ἡ βασίλισσα
» τῶν θαλασσῶν. Τὰ πλούτη μου εἶσιν ἄπειρα, ὅλα δὲ τὰ καταπον-
» τιζόμενα πλοῖα ἀνήκουσιν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν μου· ὁ χρυσὸς, τὸ
» κοράλλιον, οἱ πολύτιμοι μαργαρῖται, ὅλα αὐτὰ χρησιμεύουσιν εἰς
» τὸ νὰ παρέχωσι τόσον τὸν ἰδικόν μου στολισμὸν ὅσον καὶ τῆς
» Αὐλῆς μου. Μᾶς εἶνε ὅλως ἀδύνατον νὰ ζήσωμεν οὔτε μίαν στιγ-
» μὴν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων τοὺς στεναγμοὺς καὶ τὰ
» βάσανα φέρει εἰς ἡμᾶς ἡ ἀπομεμακρυσμένη ἠχώ. Καὶ σὺ αὐτὸς,
» Οὐλφρτδε, ἐλευτερολόγησε πρὸ ὀλίγου τοὺς θνητούς, εἰς τρόπον ὥστε,
» λαβοῦσα οἶκτον διὰ σὲ, σὲ προσκάλεσα ἐνταῦθα. Εὐχαριστῶ, Οὐλ-
» φρτδε, διότι ἐνέδωκας εἰς τὴν παράκλησίν μου!... Ἤδη δὲ μόνη
» μου ἐπιθυμία εἶνε νὰ καταταθῇς πραγματικῶς εὐθαλὴς. Εἶμαι
» νέα, καὶ μὲ λέγουσιν ὡραίαν· θέλεις νὰ συμμεθέξῃς τοῦ θρόνου
» μου, δεχόμενος τὴν χεῖρά μου;»

Ὁ νέος σπουδαστὴς, καταγοητευθεὶς ἀπὸ τὴν φωνὴν καὶ τὰ θέλ-
γητρα τῆς νέας Νύμφης, ἔλαβε τὴν μικρὰν καὶ τρυφερὰν αὐτῆς χεῖρα
μετὰ παραφορᾶς, καὶ τὴν κατεφίλησεν εἰς ἔνδειξιν τῆς συγκαταθέ-
σεώς του. Πάραυτα ἠκούσθη μελῳδικωτάτη ἁρμονία ἐξ αὐλῶν ἀπὸ
καλάμους κατεσκευασμένων καὶ Αἰολικῶν κινυρῶν, τὰς ὁποίας συνώ-
δευον διὰ τῶν οὐρανίων μελῳδιῶν των αἱ φωναὶ χιλίων παρθένων.
Τὸ φανταστικὸν παλάτιον ἐφάνη καταπλημμυρούμενον ὑπὸ ἀδαμαν-
τίνων φώτων, ὀροσερὰ καὶ εὐώδης αὔρα διῆλθε διὰ τῆς μελανῆς κό-
μης τοῦ Οὐλφρτδου, ὅστις ἠσθάνθη ἑαυτὸν μετασχηματισθέντα ἐξ
ὁλοκλήρου εἰς διαφορετικήν τινα οὐσίαν, διότι ἐλησμόνησε πλέον τὸν
εἴκοσι τεσσάρων ἐτῶν βίον, ὃν ἔζησεν ἐπὶ τῆς γῆς.

« Καὶ τώρα, ἐπρόσθεσεν ἡ βασίλισσα τῶν ὑδάτων, ἕως οὗ ἐτοι-
» μάσωσι τὸν νυμφικόν μου στολισμόν, θέλω σὲ προσφέρει ἓν γαμή-
» λιον δῶρον· φοβουμένη μήπως λύπη τις ἢ ἀνάμνησις τοῦ κόσμου
» ὃν ἀφῆκες σὲ καταστήσῃ κατηφῆ, θέλω σὲ δώσει θεραπείαν εἰς τὸ
» ἐνδεχόμενον τοῦτο πάθος σου τῆς νοσταλγίας. Λάβε αὐτὸ τὸ κά-
» τοπτρον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ βλέπῃς πᾶν ὅ,τι συμβαίνει ἐπὶ τῆς
» γῆς, καὶ θὰ ἀκούῃς πάντα ὅσα λέγουσι καὶ διανοοῦνται ἐκεῖ. Εἶμαι
» ὑπερβαλόντως εὐτυχὴς ὅτι τοσοῦτον θὰ σὲ θέλξῃ τὸ θαυμάσιον τοῦτο ὄργανον,
» ὥστε θὰ μὲ εὐχαριστῇς διὰ ἑνὸς σου μειδιάματος, καὶ τοῦτο θέλει
» εἶσθαι ἡ ἀνταμοιβή μου. Χαῖρε, Οὐλφρτδε! χαῖρε, μνηστήρ μου!
» τὸ ἑσπέρας θὰ ἐπανέλθω, καὶ τοῦ λοιποῦ θέλομεν εἶσθαι ἀχώριστοι.»

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἡ Νύμφη ἐγένετο ἀφανὴς, ἀφήσασα εἰς χεῖρας
τοῦ Οὐλφρίδου τὸ μαγικὸν κάτοπτρον, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ ἐξεικο-
νίσῃ εἰς αὐτὸν ἐντὸς τοῦ ἀνεκτιμήτου κρυστάλλου του τὸ παρελθόν.

Γ'.

Ἅμα ὁ Οὐλφρτδος εὑρέθη μόνος εἰς τὴν ἀπεράμιλλον ταύτην
Ἐδέμ, ἤρχισε νὰ θαυμάζῃ ὅλας αὐτῆς τὰς ὡραιότητας καὶ νὰ διατρέχῃ εἰς ὅλα τὰ μέρη· καθόσον δὲ ἐπροχώρει, τὰ ὕδατα ὑπεχώρουν
μετὰ σεβασμοῦ, σχηματίζοντα ἀμφοτέρωθεν τοῖχον σκιερὸν καὶ στιλ-
πνόν. Κάποτε ἀπήντα τῇδε κἀκεῖσε διαυγεστάτας πηγὰς, αἵτινες ἀνε-
πήδων σπινθηροβολοῦσαι ὡς χρυσοσταῖδες θύσανοι. Καὶ ἄλλοτε μὲν
εὕρισκε χάλικας τοῦ Ῥήνου, ἐξ ὧν οἱ λιθογλύφοι τῆς Φραγκφόρτης
κατεσκεύαζον ἀδάμαντας, ἄλλοτε δὲ μικρὰ τεμάχια χρυσίου, τὰ ὁποῖα
ἐκύλιεν ὁ ποταμός. Καὶ ἐδῶ μὲν σωροὶ χρυσῶν νομισμάτων καὶ ταλ-
λήρων παρουσιάζοντο εἰς τὴν ὅρασίν του, ἐκεῖ δὲ πλοῖα ἀνεστραμμέ-
να, τῶν ὁποίων τὰ ἐλαφρότερα ξύλα παρέφερον μακρὰν τὰ κύματα,
καὶ διὰ τῶν συντετριμμένων πλευρῶν τῶν ὁποίων ἐχύνετο ἀφθόνως τὸ
πολύτιμον μέταλλον, μὲ τὸ ὁποῖον ἦσαν φορτωμένα· συνεχῶς ἐθεώρει
διερχομένην ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του τὴν σκιὰν ἐλαφρᾶς λέμβου, κυ-
λιομένης ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν κυμάτων. Τὰ ἐξαίρετα πράσινα
χόρτα, οἱ λευκοὶ χάλικες, ἡ ἀρχυρόχρους ἄμμος ἀπετέλουν δι' αὐτὸν
παράδοξον ψηφωτὸν τάπητα.

Ἀλλ' ὅ,τι πρὸ πάντων ἐκίνει τὸν θαυμασμόν του ἦσαν αἱ ἀβρόπο-
δες Νύμφαι, τῶν ὁποίων ἐθεώρει τὰ θελκτικὰ παιγνίδια· αὗται ἔτρεχον
ζωηρότατα καὶ ἐλαφραὶ κεκαλυμμέναι ὑπὸ μακροῦ καὶ διαφανοῦς πέ-
πλου, καὶ δι' ἑνὸς κτενίσματος καλάμου ἔκαμνον νὰ ἀναπηδῶσιν ἢ νὰ
ἐξαφανίζωνται διαυγεῖς καὶ ψυχραὶ πηγαί. Οἱ ροδάχροες λεπτοὶ πό-
δες των μόλις ἤγγιζον τὴν ὑγρὰν ἄμμον, καὶ πάραυτα ἐφύοντο χιλίων
εἰδῶν θαλάσσια ἄνθη· ἦσαν ἐστολισμέναι μὲ νεόβλαστα λευκόῤῥα, ἔφε-
ρον εἰς τὰς χεῖρας πλεκτὰ ἐκ κοραλλίων φέλλια, καὶ στεφάνους ἐκ
μυοσώτου ἐπὶ κεφαλῆς. Ἀλλαὶ δὲ ἐλαφρότεραι περιεφέροντο ἐπὶ τῆς
ἀνθώδους ὑλόης, τῆς φυομένης εἰς τὰ βάθη τῶν ὑδάτων, ἀνακινοῦσαι
τὰς μικρὰς πτέρυγάς των ὡς θαλάσσιαι σιλφίδες.

Ὁ Οὐλφρτδος ἐθαύμαζε τοὺς λαμπροὺς καὶ γλυκεῖς ὡς σαπφεί-
ρους καὶ σμάραγδον ὀφθαλμούς των. Οἱ ὡραῖοι στρογγύλοι βραχίονές
των περιεστρέφοντο μετὰ χάριτος, βοηθοῦντες αὐτὰς εἰς τὸν κυκλικὸν
χορὸν, ὃν ἐσχημάτιζον κατὰ τὸν ἦχον τῶν ἀοράτων κινυρῶν· οἱ δὲ
κύκλοι, τοὺς ὁποίους ἀπετέλουν, ἀργοὶ καὶ ἔμμετροι τὸ πρῶτον, ἐλάμ-
βανον ὀλίγον κατ' ὀλίγον κίνησιν γοργοτάτην, καὶ ἐτελείωνον διὰ τα-
χίστων ὡς τὸν ἀνεμοστρόβιλον κορδακισμῶν, δίκην εὐρυτάτου τινὸς
ἐκ λευκοῦ ἀτμοῦ στεφάνου, ὅστις δὲν ἀφίνει ὄπισθέν του εἰμὴ μόνον
τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν σιωπήν.

Ὁ Οὐλφρτδος, ἀποβροφηθεὶς ἐκ τῶν θαυμασίων τούτων, ἐλησμό-
νησε διὰ μίαν στιγμὴν τὸ μαγικὸν κάτοπτρόν του. Ἐν τούτοις, πε-
ριεργείᾳ φερόμενος, ἠθέλησε μετὰ μικρὸν νὰ δοκιμάσῃ τὴν δύναμίν
του, καὶ ἤρχισε νὰ τὸ παρατηρῇ μετὰ προσοχῆς. Καὶ πρῶτον μὲν
ἔστρεψεν αὐτὸ πρὸς τὴν Εἰδελβέργην· τὸ ἀψευδὲς κάτοπτρον παρέ-
στησε πιστῶς τὰ περὶ τοῦ πανεπιστημίου τῆς Εἰδελβέργης καὶ τοὺς
συμμαθητάς του, οἵτινες, ἀκουμβισμένοι ἐπὶ τῶν μακρῶν ἐκ δρυὸς
τραπεζῶν τοῦ ζυθοποιοῦ Πέτρου, ἔπινον εὐθυμοῦντες καὶ χαιρόμενοι
τὸν ἀξιοζήλευτον τῆς μαθητείας βίον των.

« Εἰς ὑγείαν τοῦ Οὐλφρίδου! ἀνέκραξεν ὁ εἰλικρινέστερός του φί-
» λος· πολὺ καλὰ ἔκαμεν ὅπου ἀφῆκεν αὐτὴν τὴν ζωήν! Νὰ σᾶς
» εἴπω τὴν ἀλήθειαν; μᾶς ἐλύπει πάντοτε ἡ σκυθρωπὴ καὶ σοβαρὰ
» φυσιογνωμία του.»

— « Καὶ ὅμως, ἐπρόσθεσεν ἕτερός τις, κενόνων τὸ ποτήριόν του,
» δὲν πρέπει νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι ὅλα τὰ βλέμματα τῶν νεανίδων τῆς
» Εἰδελβέργης προσηλοῦντο εἰς αὐτὸν μόνον.»

— « Ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἀνταπεκρίνετο σχεδὸν εἰς αὐτὰ, ἀντεῖπε τρί-
» τος τις, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ὠνόμαζον ἡ ὡραία ἄρκτος τοῦ Μέλανος
» δάσους. Τί τὰ θέλετε, εἴμεθα πολὺ εὐτυχεῖς ἀφότου ἔλλειψεν ἀπὸ
» τὸ μέσον μας. Ὁ Θεὸς ἀναπαύσῃ τὴν ψυχήν του! »

— « Ζήτω ἡ εὐθυμία! » ἔκραξαν πάντες ἀνιστάμενοι καὶ ἐν χορῷ,
ὅλα δὲ τὰ ποτήρια συνεκρούσθησαν, καὶ ὁ ζυθοποιὸς Πέτρος ἔτριβε τὰς
χεῖρας του ἀπὸ εὐχαριστήσεων.

Φαίνεται, ἐσκέφθη ὁ Οὐλφρτδος, ὅτι πολὺ ὀλίγον μὲ λυποῦνται
ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νεκκάρου!... Ἂς ἴδωμεν τώρα πρὸς
τὴν Μαγεντίαν, ἐπρόσθεσε διευθύνων τὸ κάτοπτρόν του πρὸς τὴν πό-
λιν ταύτην τῆς γεννήσεώς του. Τότε εἶδεν ἐντὸς τοῦ μεγάλου θαλά-
μου τοῦ συμβολαιογράφου του πλῆθος ἀνθρώπων ἐναγκαλουμένων,
τῶν ὁποίων τὰ πρόσωπα ἐφαιδρύνοντο ὑπὸ χαρᾶς καὶ εὐχαριστήσεως.
Ὁ μὲν ἔλεγεν εἰς τὸν γείτονά του: « Εἶμαι πρὸς μητρὸς ἐξάδελφος τοῦ
» μακαρίτου, καὶ ἐλπίζω νὰ μὲ ἀναλογήσουν τοὐλάχιστον δέκα χι-
» λιάδες τάλληρα.

— « Ἀ! ἐγὼ ἐξ ἀπαντος ἐλπίζω, ἀπήντα ἄλλος, ὅτι θέλει μὲ
» ἀναλογήσει τὸ διπλοῦν· ἔχω ἀνάγκην αὐτῶν τῶν χρημάτων διὰ
» νὰ ἀνανεώσω τὸ ἐμπόριον τῶν ὑφασμάτων μου. »

Ἠρέκει δὲ εἷς ἐκ τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν τοῦ μακαρίτου
ἐμειδία μὲ ὕφος ὑποκριτικὸν, λαμβάνων ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ συμβο-
λαιογράφου χιλίους διακοσίους χρυσοῦς φριδερίκους, ὡς μερίδιον τῆς
κληρονομίας του. « Ποία ἀστασία τοῦ κόσμου! ἐψιθύριζε, ῥίπτων
» τὰ χρήματα εἰς τὸ βύρσινον σακκίον του. Ἰδοὺ ἀνέλπιστος τύχη!
» Πλὴν τί διάβολος τὸν ἐκατέβη νὰ ὑπάγῃ νὰ αὐτοχειριασθῇ τό-
» σον νέος! »

— « Καὶ τί ἠθέλατε νὰ κάμῃ; ἀντεῖπεν ἕτερός τις ὑψηλὸς καὶ
» ἰσχνός! ἦτο μόνος, ἐλεύθερος, ὀρφανὸς, κάτοχος τοσούτου πλού-
» του, τὸν ὁποῖον δὲν ἤξευρε πῶς νὰ διαθέσῃ. Ἐκτὸς τούτου ὁ θά-
» νατός του ὄχι μόνον εἰς κανένα δὲν εἶνε ἐπιβλαβὴς, ἀλλ' ἀνέστησε
» καὶ τόσους ἄλλους. Ἰδοὺ, παραδείγματος χάριν, ἐγὼ κληρονομῶ
» τὸ ἐν Βόννῃ δάσος του καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ὡραίαν ἔπαυλιν. »

— « Ἐγὼ, ἐπρόσθεσε πολύσαρκός τις Κυρία μὲ ἀγκυλοειδῆ μύτην
» ὡς τὴν τῶν σαρκοφάγων ὀρνέων, θὰ γένω οἰκοδέσποινα τῆς ἐν
» Βιγκένῃ οἰκίας του, ἡ κάλλιον θὰ μεταμορφώσω εἰς διάστημα ἑνὸς

» ἔτους τοὺς λίθους αὐτῆς εἰς ὡραῖα καὶ στιλπνότατα ὀλοστρόγ-
» γυλα φλωρίνια. »

Τέλος πάντων ὅλαι αἱ συνδιαλέξεις κατήντων εἰς τὴν ἥττον ἐπικιν-
δύνην ταύτην διαπασῶν, καθ' ἣν ἕκαστος ἀπέβλεπεν εἰς τὸ ἴδιον συμφέρον· καὶ αὐταὶ δὲ αἱ καλλιπάρθενοι κόραι τῆς Ἐνδελβέργης, λησμονήσασαι τὴν ὡραίαν των ἄρκτον τοῦ Μέλανος δάσους, εἶχον ὑποσχεθῆ τὴν καρδίαν καὶ τὴν χεῖρά των εἰς ἄλλους μνηστῆρας, ἢ εὕρισκον ὑπὸ τὰς πτελέας τοῦ Νεκκάρου μὲ τί νὰ διασκεδάσωσι τὴν παραστικὴν λύπην των.

Ὁ Οὐίλφρτδος, κατακυριευθεὶς ὑπὸ τῆς φαντασίας, ἐζήτησε τότε νὰ μάθῃ τί συνέβαινεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀντεραστοῦ του, ὅστις, εὐτυχέστερος ἀπὸ ὅλους, εἶχε συζευχθῆ τὴν θυγατέρα τοῦ Ὀροκόμητος. Πλὴν ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἀπελπισία του, ὅταν παρετήρησε τὸν σκληρὸν Βαρῶνον τῆς Ῥεϊμβέργης σύροντα τὴν νέαν σύζυγόν του εἰς τὸ ὠχυρωμένον πυργίδιον τοῦ ἀπροσίτου παλατίου του; Ἡ ζηλοτυπία τοῦ γέροντος Βαρώνου ἔκαμνε αὐτὸν νὰ ὑποπτεῦῃ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς μᾶλλον ἀθῴας ἰδέας τοῦ ταλαιπώρου θύματός του! Ἀλλ' ἡ δεινοπαθοῦσα Ἰωαννέτα ἐσκέπτετο πάντοτε περὶ τοῦ Οὐίλφρίδου, καὶ διετήρει εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς καρδίας της τὸ ὄνομά του καὶ τὴν εἰκόνα του. Εἰς τρόπον ὥστε ὁ Βαρῶνος ἔβλεπε πολὺ καλὰ ὅτι δὲν ἠγαπᾶτο παρ' αὐτῆς, καὶ ἡ λύσσα του ἔφθανεν ἐκ τούτου εἰς τὸ μὴ περαιτέρω.

« Περὶ τίνος σκέπτεσαι, Κυρία; τὴν ἔλεγεν, ὅταν εὕρισκεν αὐτὴν
» ἐπακουμβῶσαν σκυθρωπῶς ἐπὶ τῶν ὀδοντωτῶν ἐπάλξεων τοῦ ὑψη-
» λοῦ της ἀνδρῶνος· ἀναμφιβόλως περὶ τοῦ νέου ἐκείνου, εἰς ὃν σὲ
» ὑπεσχέθησαν ἐξ αὐτῆς τῆς παιδικῆς σου ἡλικίας. Πλὴν δὲν θὰ τὸν
» ἴδῃς πλέον, Κυρία μου, διότι ποτὲ δὲν θὰ ἐξέλθῃς ἀπὸ τὸν πύργον
» μου, τοῦ ὁποίου τὰς ἐξόδους φυλάττουσιν οἱ ἄνθρωποί μου ὡ-
» πλισμένοι. Ἀ! κλαίεις; σταμάτησον ὀχλήγορα αὐτὰ τὰ δά-
» κρυα, διότι δὲν μὲ ἀρέσουν διόλου· ἐρυθροὶ ὀφθαλμοί, καὶ δὲν ἐπι-
» θυμῶ νὰ σὲ ὑποθέτωσι δυστυχῆ μετ' ἐμοῦ. Ἐὰν αὔριον σὲ ἴδω οὕτω
» σκυθρωπὴν καὶ ῥεμβάζουσαν, ἢ ἀκούσω ἐλάχιστον κρότον τῶν
» λυγμῶν σου, θὰ σὲ δώσω παρὰ μίαν τεσσαράκοντα, καὶ θὰ σὲ
» σύρω ἀπὸ τὴν κόμην καθ' ὅλην τὴν αἴθουσαν τοῦ φρουρίου! Εἶ-
» μαι σύζυγός σου, Κυρία, καὶ ἔχω τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ἰσχὺν νὰ
» σὲ κάμω νὰ μὲ ὑπακούῃς! »

Ὁ ταλαίπωρος Οὐίλφρτδος, ἀκούων τοὺς σκληροὺς τούτους λόγους καὶ βλέπων τὴν φρικτὴν ἐκείνην σκηνήν, ἥτις τῷ παρίστα τὴν μόνην γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἠράσθη ἐπὶ ζωῆς του, τόσον δυστυχῆ, καὶ ἡ ὁποία μ' ὅλα ταῦτα ἦτο τόσον ἀθῴα, ἠσθάνθη καταξεσχιζομένην τὴν καρδίαν του! Ἠθέλησε νὰ θραύσῃ τὸ κάτοπτρον, τὸ ὁποῖον ἐξεικόνιζεν εἰς αὐτὸν πιστῶς τὴν θλιβερωτάτην ἐκείνην πραγματικότητα, καὶ τὸ ἔῤῥιψε κατὰ γῆς μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τοῦ βραχίονός του· ἀλλ' ἅμα ἤγγισε τὴν γῆν τὸ κάτοπτρον, ἐλαῤῥότερον πτεροῦ, ἐπανῆλθεν ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν χεῖρά του, καὶ τότε παρετήρησεν ἐπὶ τοῦ ἀντιθέτου αὐτοῦ μέρους γεγραμμένας διὰ πυρίνων χαρακτήρων τὰς λέξεις ταύτας, τὰς ὁποίας ἀόρατός τις δάκτυλος εἶχε χαράξει ἐπ' αὐτοῦ πρὸ ὀλίγου: « Οὐίλφρτδε, Οὐίλφρτδε! πολὺ περισσότερον ἀξίζει εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἡ ὑπομονὴ ἀπὸ τὴν ὀργήν! » Αἰσχυνθεὶς διὰ τὴν πρᾶξιν του ταύτην, ἔπαυσεν ἔκτοτε νὰ λυπῆται δι' ἕνα κόσμον ὅπου τὸ πᾶν δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ ματαιότης, στιγμὴ καὶ θλῖψις, καὶ ἀφωσιώθη ὅλος εἰς τὸ ἐνεστὼς χωρὶς πλέον νὰ σκέπτεται διὰ τὸ παρελθόν.

Ἤδη ἡ σκιὰ κατεκυρίευε τὸ ἐκτεταμένον κράτος τῶν Θαλασσῶν, ὁ δὲ Οὐίλφρτδος ἤρχησε νὰ φοβῆται μήπως μείνῃ εἰς τὸ σκότος κατὰ τὸν ξένον τοῦτον τόπον. Πλὴν πάραυτα φλόγες ἀνεπήδησαν αὐτομάτως ἐκ τοῦ μέσου τῶν στιλπνῶν τοίχων, ἕκαστον δὲ κῦμα ἤναψε φωσφορώδη τινὰ ἀῤῥᾶ. Πυγολαμπίδες καὶ διάφορα λαμπυρίζοντα ἔντομα περιεφέροντο, ὅμοια μὲ διαθέοντας ἀστέρας· κογχύλια, ὀστρακόδερμα, καὶ χιλίων εἰδῶν ἰχθύες, παίζοντες ἐντὸς τῶν κυμάτων, ἐχάραττον περὶ ἑαυτὰ φωτεινοὺς αὐλακας, οἵτινες πολυάριθμοι ὄντες ἐφώτιζον τὰ βάθη τοῦ βασιλείου τῶν θαλασσίων Νυμφῶν, εἰς τρόπον ὥστε ὁ Οὐίλφρτδος ἔβλεπε πλέον ποτὸν ὁρόμον εἶχε νὰ διατρέξῃ διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ παλάτιον τῆς βασιλίσσης τῶν ὑδάτων. Μετ' ὀλίγον ἤκουσε μουσικὴν γλυκεῖαν καὶ μεμακρυσμένην, πρὸς τὴν ὁποίαν διεύθυνε τὸ βῆμα. Αἴφνης εἰς τὴν στροφὴν κρυσταλλώδους τινὸς ὁρόμου, ἐστρωμμένου ἀπὸ μωσαϊκὸν ἐκ κοραλλίου, ἀπὸ ἄμβαριν καὶ ἀπὸ ῥίζας μαργαρίτου ζωηρῶν χρωμάτων, παρετήρησε τὴν βασίλισσαν, ἥτις τὸν ἐπερίμενεν εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ παλατίου της περιεστοιχισμένη ἀπὸ τὴν λαμπρὰν θεραπείαν της.

Ἦτο ἐνδεδυμένη ὡς φιλάρεσκος ἡγεμονίς. Ἐπὶ τοῦ μακροῦ καὶ λευκοῦ χιτῶνός της, τοῦ κατεσκευασμένου ἀπὸ ἀπαραμίλλον κατὰ τὴν λεπτότητα ὕφασμα, ἔλαμπε κατὰ τὸ ἄνω μέρος τοῦ στηθοδέσμου της ἀδάμαντινος στλεγγίς, τῆς ὁποίας αἱ ἀκτῖνες ἐθάμβωνον τοὺς ὀφθαλμούς. Οἱ λεπτοὶ πόδες της περισκελίζοντο εἰς κοθόρνους ἐξ εὐκάμπτου ῥοδοχρόου κοραλλίου. Εἰς τὴν ξανθὴν καὶ μετὰ χάριτος πεπλεγμένην κόμην της ἔλαμπε διάδημά τι, συγκείμενον ἀπὸ μικρὰς φλόγας, αἵτινες ἐσπινθηροβόλουν ἀκαταπαύστως· τέλος πάντων ὁ νυμφικὸς πέπλος της ἦτο ἐξυφασμένος μετ' ἐξαισίας λεπτότητος. Αἱ θελκτικαὶ ἱέρειαι, αἵτινες ἔμελλον νὰ παρασταθῶσιν εἰς τὸν ὑμέναιόν της, ἦσαν ἤδη πλησίον τοῦ θυσιαστηρίου, ὅπου ἔκαιον ἀρώματα ἐντὸς χρυσῶν θυμιατηρίων.

Αὕτη περιέμενε τὸν μνηστῆρά της, ἐνῷ ἡ χαρὰ κατεπλημμύρει τὴν καρδίαν της, τὸ δὲ μειδίαμα ἤστραπτεν ἐπὶ τῶν χειλέων της. Χορεία νεανίδων μὲ ποικιλοχρόους πτέρυγας ἐχόρευεν ἐντὸς ἀνθοδεσμῶν ἀπαρτιζομένων ἐξ ἀρωμάτων ἀνθέων, ἐνῷ ἄλλαι ἔτι ὡραιότεραι ἔψαλλον ὕμνους ἐρωτικούς, τοὺς ὁποίους συνώδευον Αἰολικαὶ κινύραι καὶ ἀπετέλουν ἀπαράμιλλον ἁρμονίαν.

Τὸ πᾶν ἀπέπνεε μέθην καὶ γοητείαν, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Οὐίλφρτδος κατελήφθη ὑπὸ μαγικῆς τινος ἐκστάσεως, διότι ἡ θαλασσία Νύμφη, θέλουσα νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ περισσότερον, ἔλαβε τοὺς χαρακτῆρας τῆς πρώτης του μνηστῆς Ἰωαννέτας, τῆς θυγατρὸς τοῦ Ὀροκόμητος. Προχωρήσας δὲ πρὸς αὐτὴν καὶ ἐκτείνας τοὺς βραχίονάς του,
« Ἰωαννέτα, Ἰωαννέτα! ἀνέκραξεν, εἶσαι σὺ τωόντι, καὶ σὲ ἐπανευ-
» ρίσκω ἐδῶ; Ὦ! δι' ἀγάπην Θεοῦ, ἐπανάλαβε τὰς λέξεις ἐκείνας, τὰς
» ὁποίας μὲ εἶπες πρὸ ὀλίγου: Ἀρκεῖ νὰ μειδιάσῃς ὀλίγον, διὰ νὰ
» μειδιάσωσι τὰ πάντα μετὰ σοῦ! »... Καὶ ἡ Νύμφη, ἀκτινοβολοῦσα ὑπὸ χάριτος, ἀνταπεκρίθη εἰς τὰς εὐχάς του, μειδιάσασα ἡμερόεν μειδίαμα καὶ ῥίψασα πρὸς αὐτὸν βλέμματα πλήρη ἀνεκφράστου ἐρωτικοῦ αἰσθήματος.

« Ναί! εἶπέ μοι, ἐξηκολούθησεν ὁ νεανίας, ὅτι ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐπι-
» θυμήσῃ τις τὴν εὐδαιμονίαν διὰ νὰ καταστα θῇ εὐδαίμων! »

Καὶ ἡ σειρὴν, ἐν ὅλῃ ἐκείνῃ τῇ λαμπρότητι τοῦ μαγικοῦ κάλλους της κλίνασα πρὸς αὐτὸν, ἔψαυσε τὸ μέτωπόν του μὲ φίλημα τόσον διαπεραστικὸν καὶ γλυκύ, ὥστε πάραυτα ὁ Οὐίλφρτδος ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἐξύπνησε... « Ποῦ εἶμαι; » ἐψιθύρισε, παρατηρῶν τριγύρω του καὶ τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς.

Δ'.

Αἴφνης γνωστή τις καὶ προσφιλεστάτη φωνὴ τῷ ἀπεκρίθη: « Δὲν
» μὲ γνωρίζεις πλέον, Οὐίλφρτδε; Εἶμαι ἡ Ἰωαννέτα σου, ἥτις ἐπαγρυ-
» πνεῖ ἐπὶ σοῦ.... Ἔλεγες ἀποκοιμηθῆ ἐπὶ τοῦ ἀποκρήμνου καὶ ἐπικιν-
» δύνου τούτου βράχου, καὶ, φοβουμένη μήπως σὲ συμβῇ ἀπευκτόν
» τι, ἐπηγρύπνησα ἐπὶ σοῦ ἕως οὗ ἀνοίξεις πάλιν τοὺς ὀφθαλμούς σου.
» Ἐνόμισα χρέος μου νὰ μὴ παράξω τὸν ὕπνον σου, κατὰ τοσοῦτο
» μᾶλλον καθόσον ἡ θέσις σου αὕτη, εἰς ἣν σὲ εὑρίσκω, μὲ καθίστα
» εὐτυχῆ. »

— « Καὶ οὕτω λοιπόν, Ἰωαννέτα μου, ὅλα αὐτὰ δὲν ἦσαν παρὰ ὄ-
» νειρον; ἡ πτῶσίς μου εἰς τὸν ποταμὸν, ἡ θελκτικὴ Νύμφη μὲ τὰς
» κυανολεύκους πτέρυγας, τὸ γοητευτικὸν ἐκεῖνο παλάτιον, ὁ γάμος
» σου μὲ τὸν ἀποτρόπαιον Βαρῶνον τῆς Ῥεϊμβέργης; ... »

— « Ἐξύπνα, ἀγαπητέ μοι Οὐίλφρτδε, τὸν διέκοψεν ἡ Ἰωάννα ὑπο-
» μειδιῶσα, καὶ ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ. Ὁ πατήρ μου μᾶς περιμένει· ἴσως θὰ
» ἀνησυχῇ περισσότερον ἂν παρατείνωμεν τὴν ἀργοπορίαν μας. Ἐξεύ-
» ρεις ὅτι αὔριον εἶνε δι' ἡμᾶς μία τόσον εὐτυχὴς ἡμέρα, ἡ ἡμέρα
» τῆς ἐκπληρώσεως τῶν εὐχῶν μας, ὥστε δὲν πρέπει νὰ ἐγείρωμεν
» εἰς τὴν καρδίαν του οὐδὲ τὸ παραμικρὸν νέφος. »

Ὁ Οὐίλφρτδος, τρίψας διὰ τῆς χειρὸς τὸ μέτωπον καὶ ἀποθήσας ὅλως διόλου τὰς τελευταίας πλάνας τῶν φανταστικῶν ὀνείρων του, ἔλαβε τὸν βραχίονα τῆς ὡραίας μνηστῆς του, καὶ, βαδίζων ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν ἠνθισμένων πασχαλεῶν, παρετήρει τὴν Ἰωαννέταν του, τὴν θελκτικὴν καὶ ὡραίαν Ἰωαννέταν, καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἔλεγεν εἰς αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματος ὡς εἰς τὸ ὄνειρόν του:

« Ὦ ἀξιολάτρευτος Νύμφη, τὸ ὄνειρόν μου ἐξακολουθεῖ εἰσέτι!...
» Ἀρκεῖ νὰ μειδιάσω ὀλίγον, διὰ νὰ μειδιάσῃς, καὶ νὰ ἐπιθυμήσω
» μόνον πλησίον σου τὴν εὐδαιμονίαν, διὰ νὰ καταστα θῶ πραγμα-
» τικῶς εὐδαίμων! »

* * *

15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 47.

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ,

Η ΤΟ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΘΕΑΤΡΟΝ ΡΟΒΙΝΟΥ.

Αἱ Εὐρωπαϊκαὶ ἐφημερίδες ἀνήγγειλον ἐσχάτως, ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ναπολέοντος προταθὲν βραβεῖον τῶν 50,000 φράγκων πρὸς ἀμοιβὴν τῆς ὠφελιμωτέρας ἐφαρμογῆς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἐπεδόθη τῷ Κ. Ρουμκώρφ, ἐφευρετῇ τῆς νέας ἐπαγωγικῆς χοάνης πρὸς παραγωγὴν τοῦ ἠλεκτρικοῦ ῥεύματος. Τὸ νέον τοῦτο διεδόθη ἀστραπηδὸν καθ' ἅπασαν τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Εὐρώπην· πολλοὶ δὲ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν, διεξερχόμενοι τὸ δελτίον τοῦτο τῆς νίκης, θέλουν ἴσως εἰπεῖ καθ' ἑαυτούς: «Τί ἐστιν ἡ χοάνη αὕτη τοῦ Ρουμκώρφ, ἥτις ἀμείβεται οὕτω γενναίως;»

Εἰς πάντας τοὺς σιωπηλοὺς ἐκείνους φιλοπεριέργους, ὅσων τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων ἐκφεύγει τοιαύτη ἐρώτησις, θέλομεν ἀπαντήσει ὅτι ὑπάρχει εἰς Παρισίους ἓν μόνον κατάστημα, ὅπερ δύναται εὐχερῶς νὰ πείσῃ ἕκαστον περὶ τῶν θαυμασίων τοῦ φαινομένου τούτου. Τοῦτο δὲ οὔτε τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Γαλλίας εἶνε, οὔτε τὸ τῆς Σορβόννης, οὔτε ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, οὔτε τὸ Μουσεῖον τῶν τεχνῶν. Τὸ καθίδρυμα τοῦτο, μοναδικὸν τῷόντι εἰς τὸ εἶδός του, εἶνε τὸ θέατρον τοῦ Ροβίνου.

Καὶ ὄντως, οὐδεὶς ἐκ τῶν κατοίκων τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης δύναται νὰ μὴ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ Κ. Ροβῖνος, ὅστις μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιμελείας καὶ εὐσυνειδησίας ἐκτελεῖ τὸ ἔργον του ἐπὶ τῆς καθηγετικῆς ἕδρας ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ θεάτρου του, δὲν ἐπέφερε καίριον τραῦμα εἰς ὅλα τὰ τέως νομιζόμενα θαύματα καὶ τεράστια φαινόμενα, ἅτινα ἡ σκοτεινὴ μαγεία διεβίβασεν ἡμῖν μυστηριωδῶς ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Εἰς τρόπον ὥστε οὔτε μάντεις ἢ μάγοι δυνατὸν νὰ ὑπάρξωσι πλέον, οὔτε γόητες, οὔτε μυστήρια. Τὰ ἄντρα τοῦ Τροφωνίου ἠνοίχθησαν ἀπό τινος, καὶ ἀπέπτησαν ἐξ αὐτῶν οἱ θεοὶ τῆς μικρᾶς καὶ τῆς μεγάλης μαγείας.

Χάρις εἰς τὸν Κ. Ροβῖνον, τὰ μυστήρια ταῦτα εἶνε σήμερον δι' ὅλον τὸν κόσμον εὐληπτότερα τῶν θεατρικῶν ἀποκρύφων, καὶ δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι εὑρέθη πλέον ἡ κλεὶς τῆς ἀρχαίας μαγείας καὶ ἐτέθη εἰς φῶς ὁ μυστηριώδης αὐτῆς σάκκος. Ὁ Κ. Ροβῖνος μᾶς κάμνει νὰ παρευρισκώμεθα συνεχῶς εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν ἐκπληκτικὴν σειρὰν τῶν θαυμασίων, ἅτινα ἄρχονται ἀπὸ τῆς ταχυδακτυλουργίας καὶ λήγουσιν εἰς τὴν λεγεῶνα ἐκείνην τῶν φαντασμάτων, τὰ ὁποῖα μεταφέρουσιν αὐτὸν ἑκάστην ἑσπέραν περὶ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως ἐπὶ τῶν ἀψηλαφήτων βραχιόνων των. Ἀλλ' ἐκτελῶν τὰ θαυμάσια ταῦτα ὁ ἀξιόλογος οὗτος φυσικὸς, προνοεῖ ταὐτοχρόνως ὅπως θέτῃ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν τὸ ἐλατήριον, τὸ ἐπιφέρον τὴν θαυμαστὴν καὶ αὐτόχρημα μαγικὴν κίνησιν εἰς πάντα ταῦτα. Καὶ τότε ἕκαστος ἐννοεῖ ὅτι εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν γοητείαν οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει εἰμὴ ἀπατῶν καὶ ἐξαπατώμενοι, ὁ δὲ Κ. Ροβῖνος δύναται νὰ ἐπιφυλάξῃ δι' ἑαυτὸν μόνον τὴν ἀξίαν, ὅτι συντελεῖ ζωηρῶς εἰς τὸ διαφωτίζειν τοὺς τελευταίους καὶ ἀφαιρεῖν τὸ προσωπεῖον ἀπὸ τοῦ πρώτου.

Σήμερον, χάρις εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν ἀμοιβὴν, τὸ πείραμα τοῦ Ρουμκώρφ ἐξῆλθεν εἰς φῶς. Εἰσέλθωμεν λοιπὸν, ἂν ἐπιθυμεῖτε, εἰς τὴν πολυτελεστάτην αἴθουσαν τοῦ Κ. Ροβίνου, καὶ θέλετε ἐννοήσει τάχιστα τὴν ἐνδιαφέρουσαν θέσιν, ἣν κατέχει ἡ ἰσχυρὰ καὶ θαυματουργὸς χοάνη τοῦ ἐφευρετοῦ τούτου εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

Καὶ πρῶτον, βλέπετε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀναπτυσσόμενα ἀλληλοδιαδόχως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν τὰ περιεργό-

τερα φαινόμενα τοῦ μαγικοῦ τούτου ρευστοῦ, ὅπερ αὔριον θέλει μεταβιβάσει τὰς ἰδέας ὑμῶν ἐντὸς δευτερολέπτου ἀπ' ἄκρων ἕως ἄκρων τῆς σφαίρας. Ὁ Κ. Ῥοβῖνος ἐν γλαφυρᾷ βραχυλογίᾳ ἐκθέτει ὑμῖν εὐλήπτως τὴν φύσιν καὶ τὰς ἰδιότητας τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, καὶ πάραυτα σειρὰ φανταστικῶν φαινομένων ἀναπτύσσονται πρὸ τῶν ἐκπεπληγμένων ὑμῶν ὀφθαλμῶν. Προσοχή! Ἡ τέως ὑπὸ ἁπλέτου φωτὸς καταπλημμυρουμένη αἴθουσα βυθίζεται ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ εἰς σκότος, καὶ σκότος ψηλαφητόν· ἀλλ' ὁ διὰ μιᾶς λέξεως ποιῶν σκότος δύναται ἐπίσης δι' ἑνὸς μόνου λόγου νὰ παράξῃ τὸ φῶς. Καὶ τῳόντι μόλις ἀκούεται προφερομένη ἡ φράσις γενηθήτω φῶς! καὶ ἐν ταχύτητι ἀστραπῆς ἅπασα ἡ αἴθουσα πληροῦται φωτός. Εἰς ταῦτα πάντα οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει ἢ ἁπλούστατόν τι φυσικὸν πείραμα. Διὰ μέσου τοῦ ὑελώδους ἠλεκτρισμοῦ εἰς ἑκάστην διαταγὴν τοῦ Κ. Ῥοβίνου ἀνάπτονται καὶ σβέννυνται ἐναλλὰξ καὶ τὰ τριακόσια τῆς αἰθούσης κηρία. Ἐπεκτείνατε, ἂν θέλετε, τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ πειράματος, καὶ στιγμηδὸν θέλουν ἀναφθῆ ὅλοι οἱ σωλῆνες τοῦ ἀεριόφωτος τῆς πόλεως τῶν Παρισίων.

Μεταβῶμεν εἰς ἕτερον θέαμα. Ἰδοὺ ὡραῖόν τι κάνιστρον, τὸ ὁποῖον ὁ Κ. Ῥοβῖνος, πληρώσας χρυσῶν νομισμάτων, θέτει ἐπὶ μικροῦ σκίμποδος καὶ ἐπιτρέπει ὑμῖν μετὰ μεσοδιάστημα ὅπως ἀποπειραθῆτε νὰ τὸ λάβητε ἐκεῖθεν. Ὁ πειρασμὸς εἶνε ἰσχυρός, ἐπαυξανόμενος μάλιστα ὑπὸ τῆς στιλπνότητος τοῦ πολυτίμου μετάλλου· πλὴν φεῦ! ἡ ἰσχὺς τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρευστοῦ εἶνε ἀσυγκρίτως ἰσχυροτέρα, καὶ τὸ ἀχυρόπλεκτον ἐκεῖνο κάνιστρον, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἐφέρατε εἰς χεῖρας ὡς τεμάχιον στάχυος, μένει ῥεῥεῶς προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ σκίμποδος, χωρὶς οὔτε αὐτὸς ὁ Ἡρακλῆς νὰ δύναται νὰ τὸ ἀποσπάσῃ.

Ἐπιθυμεῖτε ὁ ἠλεκτρισμὸς νὰ μεταβληθῇ εἰς γραφέα; εἶνε ἕτοιμος νὰ σᾶς ὑπηρετήσῃ. Διατάξατε, καὶ ἡ ῥωνὴ τοῦ Κ. Ῥοβίνου δημιουργήσει ἐπὶ τοῦ τοίχου τοὺς χαρακτῆρας, οὕστινας ἠθέλατε τῷ ὑποδείξει, καὶ μὲ τὸ χρῶμα μάλιστα ὅπερ ἐπιθυμεῖτε. Ἐνταῦθα ὁ ἠλεκτρικὸς τηλέγραφος προσκαλεῖ εἰς βοήθειαν τὴν χημίαν καὶ τὴν μαγείαν. Παρὰ τῷ Κ. Ῥοβίνῳ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τέχνη προσφέρουσιν ἀλλήλαις ἀμοιβαίως τὴν χεῖρα.

Ἰδοὺ καὶ ἕτερον πείραμα ἔτι ἐκπληκτικώτερον: Βεβαίως ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἔτυχε νὰ ἴδῃ γυμνάσια ἰσχύος, ἅτινα ἐκτελοῦσι διάφοροι Ἡρακλεῖς τῆς ἐποχῆς μας εἰς τὰ ἱπποδρόμια τῶν μεγαλοπόλεων. Καὶ ὅμως ὁ Κ. Ῥοβῖνος ὑπερβῆ ἅπαντας τούτους, κρατῶν διὰ τῆς ἄκρας τοῦ δακτύλου του ἀπηωρημένον εἰς τὸν ἀέρα ἐκ μιᾶς μόνης τριχὸς τῆς κεφαλῆς παιδίον ἑπταετές. Θαῦμα! θέλετε ἀναφωνήσει βεβαίως· ἀλλ' ὁ Κ. Ῥοβῖνος σπεύδει νὰ σᾶς διαβεβαιώσῃ, ὑπομειδιῶν χαριέντως, ὅτι καὶ τοῦτο εἶνε ἓν ἐκ τῶν θαυμάτων... τοῦ ἠλεκτρο-μαγνητισμοῦ.

Ἀκούσατε! Ἰδοὺ ἓν μικρὸν τύμπανον Ζουάβου, πεσόντος εἰς Ἰγκερμαν. Τὸ τύμπανον τοῦτο κεῖται κατὰ γῆς μεμονωμένον καὶ ἄνευ κροτάλων· ἀλλ' ὅμως εἰς πρώτην διαταγὴν τοῦ Κ. Ῥοβίνου ἀκούονται ἀλληλοδιαδόχως οἱ διάφοροι τυμπανισμοί, ἀπὸ τοῦ ῥαταπλὰν ἢ προαναπρούσματος μέχρι τῆς ὀπισθοχωρήσεως. Καὶ ἐνταῦθα ὡς πανταχοῦ ἐνεργεῖ ὁ ἠλεκτρισμός, ἐκτελῶν χρέη τυμπανιστοῦ.

Ἐν τούτοις ἡ παράστασις ἄχρις ὥρας οὐδὲν ἕτερον προτέφερεν ὑμῖν ἢ ἐλαφρὰ ἀθυρμάτια. Ἰδοὺ ἡ χοάνη τοῦ Ῥουμκὸρφ ἔρχεται, συνοδευομένη ὑπὸ τῶν κεραυνείων βόμβων καὶ τρόμων της, ὅπως ἐπαυξήσῃ τὸ μεγαλεῖον τοῦ θεάματος καὶ καταζήσῃ αὐτὸ ἐκπληκτικώτερον. Ἡ φοβερὰ αὕτη μηχανὴ ἔχει ἀγνοῶ τι τρομερὸν καὶ καταπληκτικόν, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει σέβας καὶ φόβον. Πρὸ μιᾶς ἀκόμη στιγμῆς ὁ Κ. Ῥοβῖνος περιεφέρετο εἰς τὴν αἴθουσαν, κινῶν τὸν γέλωτα ὑμῶν διὰ τῶν ἐλαφρῶν ἠλεκτρικῶν ναρκώσεων καὶ κλονισμῶν του· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην πόσον τρομερὸς φαίνεται πλησιάζων τὸ κεραυνοβόλον ὄργανον! Ἀρκεῖ ἡ ἐλαχίστη αὐτοῦ προσέγγισις ὅπως κατακεραυνοβολήσῃ ὑμᾶς στιγμηδόν!

Δύνασθε νὰ κρίνετε περὶ τῆς ἰσχύος τῆς μηχανῆς, βλέποντες τὸν Κ. Ῥοβῖνον ἀποσπῶντα ἐξ αὐτῆς σπινθῆρας, οἵτινες διασχίζουσι τὸν ἀέρα μὲ ὁλκὴν φωτὸς 45 ἑκατοστομέτρων ἑκτάσεως· νομίζετε ἀπαραλλάκτως ὡς νὰ θεωρῆτε τὰς τρομερὰς λοξοδρομίας τοῦ κεραυνοῦ ἐντὸς τῶν νεφῶν. Ὁ Κ. Ῥοβῖνος θέτει ὑπὸ τὴν ἔκρηξιν τοῦ σπινθῆρος τεμάχιον ὑάλου παχύτητος ἐννέα ἑκατοστομέτρων, καὶ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ τὸ τεμάχιον τοῦτο διασχίζεται καθ' ὅλον τὸ πάχος του ὑπὸ σχισμῶν, προσομοίων ταῖς τῶν λεπτῶν τριχαπτων.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν πραγματικῶς ὁ Κ. Ῥοβῖνος μεταμορφοῦται εἰς ἐρίγδουπον καὶ τερψικέραυνον Δία. Ἰδοὺ μία ἐκπυρσοκρότησις, ἥτις προσφέρει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν καθ' ὅλην τὴν ἐντέλειαν καὶ φυσικότητα τὸ θέαμα τοῦ διασχίζοντος τὰ νέφη κεραυνοῦ· ἰδοὺ ἑτέρα, ἥτις παρέχει ἡμῖν τὸν σχηματισμὸν τοῦ βορείου σέλαος μετὰ τῶν λαμπρῶν πυρίνων στεμμάτων, ἅτινα τὸ ῥευστὸν χαράσσει εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν.

Καὶ ἐν τούτοις τὰ πειράματα ταῦτα εἰσὶ μηδέν. Περιλάβετε διὰ τοῦ βλέμματος ὅλην ἐκείνην τὴν συλλογὴν τῶν ὑαλίνων σωλήνων, τῶν κατεσκευασμένων καθ' ὅλα τὰ ἐφικτὰ σχήματα, καὶ ἀφ' ὧν ἀφῃρέθη ἤδη ὁ ἀήρ, ἀντικατασταθεὶς δι' ἀραιοῦ τινος ἀερίου. Εἰς μίαν τοῦ φυσικοῦ χειρονομίαν ὁ ἠλεκτρικὸς σπινθὴρ ἐφορμᾷ εἰς ἅπαντας τούτους τοὺς σωλῆνας, καὶ, διαφωτίζων τὴν ἔκτασιν τῶν δώδεκα μέτρων, ἣν διαυλακίζει στιγμηδόν, κάμνει αὐτοὺς νὰ ἀκτινοβολῶσιν ὑπὸ τῶν ποικιλοτέρων καὶ τῶν πλέον μαγικῶν χρωμάτων, ὁ δὲ Κ. Ῥοβῖνος κομπάζει ἴσως διὰ τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην φωταψίαν, ἣν προεκάλεσε μία κίνησις τοῦ δακτύλου αὐτοῦ.

Ὁ Κ. Ῥοβῖνος, ἐπιθυμῶν νὰ ἐκπληρώσῃ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις τὸ πρόγραμμά του, ἀποπειρᾶται νὰ ὑπερβῇ τὰ χαρακώματα τῆς ἀρχαίας τερατουργίας διὰ τῆς μαγείας τῆς νεωτέρας τέχνης καὶ ἐπιστήμης.—Παρατηρήσατε τὸ δένδρον ἐκεῖνο τῆς πρωτοχρονιᾶς, τὸ λίαν ἀξιοθαύμαστον. Κινεῖ θλιβερῶς τοὺς γυμνοὺς καὶ καταξήρους κλῶνάς του, ἐφ' ὧν ἐπικάθηται ὁ παγετώδης χειμών. Πλὴν, ὦ τοῦ θαύματος! εἰς ἓν σχῆμα τοῦ Κ. Ῥοβίνου γίνεται τελεία μεταβολὴ καὶ ἡ θαυμασιωτέρα τῶν μεταμορφώσεων πληροῖ τοὺς θεατὰς θάμβους καὶ ἐκπλήξεως. Τὸ τέως κατηφὲς δένδρον θάλλει διὰ μιᾶς, γίνεται καταπράσινον καὶ καλύπτεται ὑπὸ φωτός, ἀνθέων, καρπῶν καὶ ἀθυρμάτων τῶν παίδων. Μὴ ὁμολογήσητε λοιπὸν μετὰ τὸ θαῦμα τοῦτο ὅτι ὁ ἠλεκτρισμὸς δὲν εἶνε μάγος!

Ἐν τούτοις μετὰ τὸ τερπνὸν ἔρχεται τὸ ὠφέλιμον· utile dulci. Ὁ Κ. Ῥοβῖνος ἀποδεικνύει ὅτι ἡ δύναμις τῆς

χοάνης δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ μετ' οὐσιωδῶν ἀποτελεσμάτων καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν· καὶ ἐπειδὴ τὸ ἠλεκτρικὸν ῥευστὸν καίει καὶ ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ὡς τὸ Καλλινίκειον ἢ Ἑλληνινὸν πῦρ, ὁ Κ. Ῥοβῖνος παρέχει τὴν εὐκολίαν τῆς χρήσεως αὐτοῦ εἰς τὰς ὑδραυλικὰς ἐργασίας. Πρὸς τούτοις δύναται νὰ συντελέσῃ καὶ εἰς τὰς ἐργασίας τῶν γαιανθρακωρυχείων, ὧν τὰ εὔφλεκτα ἀέρια ἀτελῶς δύναται ἡ λυχνία τοῦ Δαβὶδ νὰ προφυλάξῃ τοῦ νὰ μὴ ἐκπυρσοκροτῶσι καὶ ἀναφλέγωνται συνεχῶς. Διὰ τούτου τέλος δύναται νὰ μεταδοθῇ τὸ πῦρ ἐκ λίαν μακρῶν ἀποστάσεων εἰς ἰσχυρῶς πεπληρωμένας ὑπονόμους.

Ἔχομεν λοιπὸν δίκαιον διατεινόμενοι ὅτι ἡ ἐπιστήμη παρα τῷ Κ. Ῥοβίνῳ ὑπερτερεῖ τὴν μαγείαν, καὶ ὅτι αἱ ἐν τῷ θεάτρῳ αὐτοῦ παραστάσεις καθιστῶσι κοινὰς τὰς μεγάλας τοῦ αἰῶνος ἀνακαλύψεις ἐντελέστερον καὶ αὐτῶν τῶν παραδόσεων τῆς Σορβόννης καὶ τῶν λοιπῶν Σχολῶν. Μὴ λησμονῶμεν δὲ ὅτι παρ' αὐτῷ ἡ γνῶσις προσφέρεται ἀπογεγυμνωμένη τῶν ἀκατανοήτων ἐκείνων καὶ φορτικῶν ἀλγεβραϊκῶν ὑπολογισμῶν καὶ γεωμετρικῶν σχημάτων καὶ τῆς σχολαστικῆς λεξιθηρίας. Ὁ Κ. Ῥοβῖνος ἠδυνήθη νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἐπιστήμην ὅλα τὰ θέλγητρα, ὅσα τῇ ἀφαιρεῖ ὁ σχολαστικισμός. Τὸ θέατρόν του ἀπὸ εἰκοσαετίας ἤδη ἐκπληροῖ τὸν σκοπὸν ἐντελοῦς διδασκαλείου τοῦ λαοῦ, καὶ ἐὰν ἀφ' ἑνὸς βλέπωμεν ἐπ' αὐτοῦ ἐγγεγραμμένα πυρίνοις γράμμασι τὰ ὀνόματα τοῦ Καλιόστρου, τοῦ Μεσμέρου, τοῦ Ἀλβέρτου καὶ Νικολάου Φλάμμελ, ἀφ' ἑτέρου βλέπομεν διαπρέποντα θριαμβευτικῶς τὰ τοῦ Ἀρχιμήδους, Γαλιλαίου, Φραγκλίνου, Κυβιέρου, Οὐμβόλδου καὶ Ἀραγώ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλάδ. ΜΣΤ'.)

Αἱ ἐποχαὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς πέντε. Εἶνε δὲ, ἡ μὲν πρώτη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρις Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ· ἡ δευτέρα, ἀπὸ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ μέχρι τῆς ἁλώσεως τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν· ἡ τρίτη, ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τοῦ Βυζαντίου, (ἐξ οὗ καὶ ἐδιώχθη, διασωθεῖσα εἰς τὴν νῆσον Κρήτην καὶ τὴν Πελοπόννησον,) μέχρι τῆς εἰς τοὺς τόπους τούτους διαμονῆς της· ἡ τετάρτη, ἀπὸ τῆς φυγῆς της ἐκ Κρήτης καὶ Πελοποννήσου μέχρι τῆς διαμονῆς της εἰς τὸ ἀγιώνυμον ὄρος τοῦ Ἄθωνος, ὅπου κατέφυγε· καὶ ἡ πέμπτη, ἀπὸ τῆς ἐξ Ἄθωνος μεταβάσεώς της εἰς Κωνσταντινούπολιν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας.

Ἐὰν δέ τις ἐξετάσῃ τὰ ὑπὸ τῶν μελῳδῶν ἑκάστης ἐποχῆς μελοποιηθέντα ἄσματα, καὶ διερευνήσῃ τὸ ὕφος, δι' οὗ ἐξετελεῖτο ἡ ψαλμῳδία, θέλει ἰδεῖ πασιφανῶς τὰς μεταβολὰς καὶ τὰς τροποποιήσεις, ὅσαι παρεισήχθησαν κατ' ἄμφω ἐν αὐτοῖς, δυνάμει ἀνηττήτῳ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν συνεγράφοντο, καὶ τῶν ἐθνῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξετελοῦντο. Καὶ ἀπόδειξις πραγματικὴ τὸ ὕφος τῆς Κρητικῆς ἐποχῆς, ἥτις καὶ μέχρι τοῦδε σώζεται ἐν τῇ Ἑπτανήσῳ, καὶ τὸ ὕφος τῆς ἐκ τοῦ Ἄθωνος μεταβάσεώς της εἰς Κωνσταντινούπολιν, διαφέροντα ἐπαισθητῶς μεταξύ των, καὶ φέροντα ἐν αὐτοῖς, τὸ μὲν ἁπλότητα καὶ Ἰταλισμὸν, τὸ δὲ φορτικὴν ποικιλίαν καὶ Ἀσιατισμὸν, καίπερ ὄντα ὁμοιογενῆ. Τοῦτ' αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς ἅπαντα τὰ ἔθνη, ὅσα παρεδέχθησαν μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὴν μουσικὴν, ὅτι δηλαδὴ ψάλλουσι μὲν ἐπὶ τῶν αὐτῶν βάσεων, ἀλλ' ἕκαστον ἔχει ἴδιον χαρακτῆρα καὶ ὕφος τοῦ ψάλλειν.

Ἐκ τῆς ἀναποδράστου ταύτης αἰτίας ἐγεννήθη ἡ Ῥωσσικὴ καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν μεταῤῥύθμισις τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

Οἱ ἐν τῇ ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ παρεπιδημοῦντες Ἕλληνες, ζῶντες καὶ ἀνατρεφόμενοι ἐν αὐτῇ, ἤρχισαν νὰ χάνωσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκεῖνο τὸ αἴσθημα καὶ τὴν εὐχαρίστησιν, οἵαν εὕρισκον εἰς τὴν ψαλμῳδίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ᾀσμάτων οἱ γονεῖς καὶ οἱ πρόγονοί των, καὶ οἵαν εὑρίσκουσιν οἱ ἐν Ἀσίᾳ, Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ εἰσέτι τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι ὁμογενεῖς καὶ ὁμόθρησκοί των. Ποῖον δὲ τὸ αἴτιον; Οἱ τόποι, εἰς οὓς ἔζων, καὶ ἡ ἀνατροφὴ, ἣν ἐλάμβανον.

Αἱ πλουσιώτεραι καὶ πολυπληθέστεραι ἐν αὐτῇ κοινότητες, βλέπουσαι τὴν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐπαυξάνουσαν ψυχρότητα τῶν οἰκογενειῶν των πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ἐπροσπάθουν ἁδραῖς δαπάναις νὰ μετριάζωσι διὰ καλλιφώνων καὶ ἐντέχνων μουσικῶν τὸ κακὸν, ἀλλ' εἰς μάτην· τὸ μονοφώνως καὶ τὸ διὰ τῆς ῥινὸς ψάλλειν ἀπήρεσκεν. Οἱ ἐν αὐταῖς ἐπιζῶντες γέροντες ἔβλεπον μὲν τὸν χείμαῤῥον τῆς ἰδέας ταύτης αὐξάνοντα καθ' ἑκάστην, ἀλλ' ἀγαπῶντες ἐνθέρμως τὰ πάτρια, ἐζήτουν νὰ ἐμποδίσωσι τὸν παρ' αὐτοῦ ἐπαπειλούμενον κίνδυνον, καὶ νὰ σώσωσιν, εἰ δυνατὸν, τὸ πατροπαράδοτον τοῦτο κειμήλιον. Ἐπεθύμουν δ' ὅμως καὶ οὗτοι μουσικὴν, συνᾴδουσαν τῇ ἀνατροφῇ τῶν ὁμογενῶν καὶ τῶν τέκνων των, ἀλλὰ μουσικὴν Ἑλληνικὴν καὶ οὐχὶ ξένην.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ, καθ' ἣν εἶχε κορυφωθῇ ἡ κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς βαρυθυμία, καὶ ἔμελλε νὰ δοθῇ τέλος εἰς τὴν τὰ πνεύματα καὶ τὰς ψυχὰς ταράττουσαν ἀμηχανίαν, διέτριβεν ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας λόγιός τις Ἕλλην καὶ συγχρόνως ἐκκλησιαστικὸς μουσικὸς, Ἰωάννης Χαβιαρᾶς καλούμενος. Οὗτος, διδάσκων ἐν τῇ μητροπόλει ταύτῃ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, προϊσάμενος δὲ Καισαροβασιλικῷ διατάγματι τῆς αὐτόθι Ἑλληνικῆς Σχολῆς, καὶ ἐπαγγελλόμενος τὸν πρωτοψάλτην ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἔβλεπεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς ἐπαπειλούμενον κίνδυνον. Ζήλῳ λοιπὸν ἐθνικῷ καὶ μουσικῷ φλεγόμενος, προσεπάθει ὅλαις δυνάμεσι νὰ ἀναχαιτίσῃ τοῦτον, διακηρύττων ὅτι, ἐὰν ἡ μουσικὴ αὕτη ἁπλοποιηθεῖσα τονισθῇ διὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς σημειογραφίας καὶ κοσμηθῇ διὰ τῆς ἐντέχνου ἁρμονίας, οὐ μόνον θέλει διατηρηθῇ ἡ αὐτὴ κατὰ τὰς βάσεις καὶ τὰς μελῳδίας, ἀλλὰ, γενομένη διὰ τῆς ἁρμονίας σοβαρωτέρα καὶ κατανυκτικωτέρα, θέλει ἀποτελέσει δύο καλά· πρῶτον, ὅτι, συνᾴδουσα τῇ ἀνατροφῇ τῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ζώντων καὶ ἀνατρεφομένων Ἑλλήνων, θέλει ἑλκύει εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, τῆς κοινῆς τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν μητρὸς, τὰ τέκνα της, καὶ

θέλει προξενεῖ εἰς τὰς ψυχὰς τούτων τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὴν προσευχὴν εὐλάβειαν καὶ κατάνυξιν· δεύτερον, ὅτι, δυναμένη νὰ πλησιάζῃ διὰ τῆς γραφῆς της εἰς ἕκαστον Ἕλληνα καὶ Ἑλληνίδα, γνῶσιν ἔχοντας τῆς μουσικῆς, καὶ εἰς ἕκαστον τῶν ἀλλοεθνῶν, θέλει παρέχει, εἰς μὲν τοὺς Ἕλληνας δόξαν καὶ εὐχαρίστησιν, εἰς δὲ τοὺς ἀλλοεθνεῖς μεταμέλειαν διὰ τοὺς κατ' αὐτῆς ἀδίκως γενομένους σαρκαστικοὺς ἐμπαιγμούς.

Αἱ εἰρημέναι διαβεβαιώσεις, συνεχῶς ἐπαναλαμβανόμεναι, ἐλήφθησαν τέλος ὑπὸ σκέψιν παρὰ τῆς ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας Ὀρθοδόξου Κοινότητος τῶν Γραικῶν καὶ Σέρβων. Καὶ ἀποπείρας τινὸς γενομένης, καὶ τῆς ἀληθείας τῶν διαβεβαιώσεων τούτων ἐναργῶς ἀποδειχθείσης, πλήρης χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἡ εἰρημένη Κοινότης ἀπεφάσισε διὰ γενικῆς συνελεύσεως παμψηφεὶ τὴν πρὸ χρόνων ποθουμένην μεταῤῥύθμισιν ταύτην. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ δὲ καὶ τῇ πραγματοποιήσει τοῦ ἔργου τούτου, ἡ Κοινότης αὕτη ἐσύστησε τριμελῆ ἐπιτροπὴν, καὶ παρέδωκε τὴν σύνταξιν τῆς μεταῤῥυθμίσεως ταύτης εἰς τὸν εἰρημένον Ἰωάννην Χαβιαρᾶν καὶ τὸν μουσικοδιδάσκαλον Β. Ραυδχάρδιγγερ, οἵτινες καταβαλόντες, ὁ μὲν μουσικὸς Ἕλλην διὰ τὴν μελῳδίαν, ὁ δὲ Γερμανὸς διὰ τὴν ἁρμονίαν, πᾶσαν τὴν δυνατὴν ὑπὲρ τοῦ ἔργου τούτου προσπάθειαν καὶ ἱκανότητα, ἡτοίμασαν ἐν διαστήματι ἑνὸς ἔτους τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτοὺς ἔργον, καὶ παρέδωκαν τοῦτο ἕτοιμον πρὸς ἐκτέλεσιν.

Τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα τοῦ **1844** ἐψάλη κατὰ πρῶτον ἐν τῷ εἰρημένῳ ἱερῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἡ ἐκ μονοφώνου εἰς τετράφωνον μεταῤῥυθμισθεῖσα Ἑλληνικὴ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ δι' ἑνὸς χοροῦ ἐξ εἴκοσι καὶ τεσσάρων εὐφώνων ψαλτῶν, καὶ τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ αὐτοῦ ἔτους καθιερώθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, ἱερουργήσαντος δι' αὐτῆς τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Καρλοβίτσης Ἰωσὴφ Γιάρατσιτς (1).

Ἡ πάνδημος παρὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Καρλοβίτσης καθιέρωσις τῆς μουσικῆς ταύτης, καὶ ἡ παραδειγματικὴ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ ἀποτελέσματος, δι' ἃ συνετάχθη, εἵλκυσε ταχέως ἐπ' αὐτῆς τὴν ἔφεσιν καὶ τῶν ἄλλων ἐν τῇ ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ Ὀρθοδόξων Κοινοτήτων, ὥστε, παραδεχθεῖσαι ταύτην, ἐκτελοῦσι δι' αὐτῆς τὰς ἱερὰς τῆς Ἐκκλησίας τελετάς.

Τὸν Ἰωάννην Χαβιαρᾶν, ὅστις πρῶτος μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων κατῆλθε τοσοῦτον θαῤῥαλέως εἰς τὸ πολύμοχθον τοῦτο στάδιον, πρῶτος διὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς κανονικῆς σημειογραφίας τὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἄσματα ἐτύπωσε, καὶ διὰ τῆς γραφῆς ταύτης πάγκοινα εἰς Ἕλληνας καὶ ἀλλοεθνεῖς ἐποίησε, καὶ ὅστις τὸ πρωτοφανὲς τοῦτο ἔργον τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ἐξετέλεσε, τὸν ἄνδρα, λέγω, τοῦτον ἐμιμήθη μετ' ὀλίγον χρόνον καὶ ἕτερός τις τῶν ἐπισήμων Ἑλλήνων μουσικῶν, Ἄνθιμος Νικολαΐδης καλούμενος, συντάξας καὶ οὗτος διὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς σημειογραφίας τὰ διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς τελετὰς ἄσματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπρόσθεσε τὴν ἁρμονίαν ἕτερός τις τῶν διακεκριμένων μουσικοδιδασκάλων Γερμανῶν, Πραϊὲρ ὀνομαζόμενος.

Ὁ δὲ ἀπὸ δεκαπενταετίας ἐν τῷ ἐν Λονδίνῳ Ἑλληνικῷ ναῷ μετ' ἐπιτυχίας διευθύνων τὴν Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν ἀξιότιμος Κ. Ν. Κύβος, ἀνὴρ κάτοχος τῆς Εὐρωπαϊκῆς καὶ τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς, καὶ τέκνον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐνόμισε καὶ δικαίως ὅτι δὲν εἶνε οὔτε ὀρθὸν ἀλλ' οὔτε ἀξιοπρεπὲς ν' ἀποχαιρετίσωμεν διὰ παντὸς τὴν Βυζαντινὴν μουσικὴν, ἥτις, μ' ὅλην τὴν ὀχληρὰν μονοτονίαν καὶ τὸ ἔῤῥινον αὐτῆς, ἔχει καὶ τεμάχια συγκινητικὰ καὶ ἄξια προσοχῆς, δυνάμενα νὰ καθέξωσι λαμπρὰν θέσιν ἐν τῇ σημερινῇ Εὐρωπαϊκῇ μουσικῇ· ὅθεν κατέγινεν ὅπως κάμῃ συνδυασμόν τινα, καὶ ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ἀδιστάκτως ὅτι ἐπέτυχεν. Ἐρανισθεὶς ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴν ὡς ἄλλη μέλισσα τὰ κυριώτερα μέρη, τὰ μετέφερεν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν τετραφωνίαν καὶ ἑξαφωνίαν, χωρὶς ποσῶς νὰ παραβλάψῃ τὸν ἀρχικὸν ῥυθμὸν καὶ τὴν μελῳδίαν.

Ἀφοῦ δὲ διὰ τῶν ἐξαιρέτων τούτων ἀνδρῶν ἀπεδείχθη ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ, τονιζομένη διὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς σημειογραφίας καὶ κοσμουμένη διὰ τῆς ἁρμονίας, μένει ἡ αὐτὴ, καὶ μένουσα ἡ αὐτὴ, ἐγκρίνεται καὶ καθιεροῦται παρὰ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, καὶ καθιερουμένη, εἰσάγεται εἰς πάντας τοὺς ἐν τῇ ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ ἱεροὺς τῶν Ὀρθοδόξων ναοὺς, καὶ εἰσαχθεῖσα, ἐκτελεῖ κατ' ἔκτασιν τὸν σκοπὸν, δι' ὃν οἱ θεῖοι Πατέρες παρεδέχθησαν τὴν μουσικὴν εἰς τοὺς εὐκτηρίους οἴκους τῶν Χριστιανῶν, οὐδεμία μένει εἰς ἡμᾶς ἀμφιβολία ὅτι καὶ τὸ ἐθνικὸν τοῦτο ἔργον θέλει εἰσέλθει ταχέως εἰς τὸ στάδιον τῶν σκέψεων καὶ τῆς μελέτης τῶν μουσικῶν Ἑλλήνων, φιλοτιμηθησομένων ἵνα βαθμηδὸν ἀναπτύξωσι καὶ τελειοποιήσωσι τοῦτο, ἡ ἀνάγκη τοῦ ὁποίου, γινομένη καθεκάστην ἐπαισθητοτέρα, ἐπιβάλλει εἰς αὐτοὺς αὐστηροτέραν τὴν πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των.

Ἡ Ῥωσσία, ἥτις ἠσπάσθη τὸν χριστιανισμὸν ἀπὸ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλην Ἐκκλησίαν, προϊόντος τοῦ χρόνου, εἰσήγαγε μετὰ συγολῆς καὶ προφυλάξεως διαφόρους μεταῤῥυθμίσεις ἐπὶ τὸ βέλτιον, καὶ τελευταίως εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας τῆς ἀπεράντου ταύτης Αὐτοκρατορίας ψάλλεται ἡ τετράφωνος μουσικὴ ἐν πλήρει ἐπιτυχίᾳ. Εἰς τὴν ἐν Πετρουπόλει μάλιστα Ἐκκλησίαν τῶν Ἀνακτόρων ψάλλεται αὕτη τόσον τελείως, μετὰ τοσαύτης μεγαλοπρεπείας καὶ εὐαρέστου ἁρμονίας, ὥστε οὐχὶ μόνον ἑλκύει τὸν θαυμασμὸν τῶν ξένων, ἀλλὰ καὶ τοὺς παρισταμένους συγκινεῖ μέχρι δακρύων.

Τὴν μεταβολὴν ταύτην ὁ Ῥωσσικὸς λαὸς μ' ὅλην του τὴν ἀμάθειαν, ἵνα μὴ εἴπωμεν φανατισμὸν, ἐδέχθη προθύμως, διότι ἀρκούντως ἐπείσθη ὅτι ἡ μηδόλως τυπικὴ ἀλλὰ πνευματικὴ ἡμῶν θρησκεία δὲν κινδυνεύει νὰ ὑποστῇ κανένα νεωτερισμόν. Ἐλπίσωμεν λοιπὸν ὅτι καὶ ἡ Μήτηρ Μεγάλη Ἐκκλησία, ἥτις σημειωτέον πρώτη ὤφειλε νὰ λάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν ταύτην, ἀπαλλαχθεῖσα τῶν τελευταίων περισπασμῶν αὐτῆς, καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν

(1) Παρεπιδημοῦντες ἐσχάτως εἰς Βιέννην, ἔσχομεν τὸ εὐτύχημα νὰ ἐνωτισθῶμεν καὶ ἡμεῖς τῆς μουσικῆς ταύτης, ἧς ὁμολογητέον οὐδὲν συγκινητικώτερον καὶ κατανυκτικώτερον. Καθεκάστην Κυριακὴν καὶ ἑορτὴν πλῆθος Γερμανῶν καταπλημμυρεῖ τὸν ὡραῖον ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ παραμένει μετ' εὐχαριστήσεως μέχρι τέλους τῆς θείας ἱερουργίας, κατακηλούμενος ὑπὸ τῶν ἐναρμονίων καὶ ἱερῶν φθόγγων τῆς ἀξιοπρεποῦς ταύτης καὶ τὸ αἴσθημα ἐξαιρούσης μουσικῆς.

Σ. Σ.

ὅτι τὸ Χριστιανικὸν ποίμνιόν της, καθὸ ἀρκούντως πολιτισθὲν κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν, οὐδόλως μεμψιμοιρήσει, θέλει φιλοτιμηθῆ ὅπως ἐπιφέρῃ τὴν ἀπαραίτητον μεταβολὴν ταύτην, ἥτις καταστήσει τοὺς ἱεροὺς ἡμῶν ναοὺς ὄντως οἴκους ἱερᾶς ἁρμονίας καὶ τάξεως καὶ οὐχὶ καταγώγια βαβυλωνίου συγχύσεως καὶ τύρβης, ὡς μετ' ἐνδομύχου λύπης βλέπομεν αὐτοὺς καταντήσαντας ἐπ' ἐσχάτων.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑ.

ΗΜΕΡΑΙ ΤΙΝΕΣ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ.

Α'.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος Μαΐου ἀνέπλεον τὸν Δούναβιν, κατευθυνόμενος εἰς Βιέννην.

Ἡ περιγραφὴ τῆς ποταμοπλοΐας, καὶ μάλιστα ἐν μέσῳ ἔαρι, ἐστὶν ἔργον ὅλως δυσχερὲς διὰ κάλαμον, οἷος ὁ ἡμέτερος, στερούμενον τῆς γοητείας τοῦ ῥωμαντισμοῦ καὶ τῆς ποιητικῆς χάριτος, ἥτις ἀπαιτεῖται πρὸς ζωηρὰν παράστασιν τῶν φυσικῶν καλλονῶν, ὧν ἄλλως τε ἀδύνατον εἶνε νὰ λάβῃ ἰδέαν ὁ ἀναγνώστης, ἂν δὲν ἀντιληφθῇ αὐτῶν ἰδίαις αἰσθήσεσιν. Ἐγὼ αὐτὸς τοσαύτας περιγραφὰς περιηγητῶν ἀνέγνων περὶ Δουνάβεως καὶ τῶν ὀχθῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν στεφόντων αὐτὰς ἁλσῶν καὶ δρυμώνων, καὶ τῶν ἀπεράντων πεδιάδων, καὶ τῶν ἀπειραρίθμων χθαμαλῶν νησίδων, ὁτὲ μὲν καταφύτων ὑπὸ χλόης, τάπητος δίκην, ὁτὲ δὲ λεύκακις καὶ σφενδάμνοις καὶ διαφόροις ἄλλοις καλλιφύλλοις δένδρεσι κεκαλυμμένων, κτλ. Καὶ ὅμως ὅσα εἶδον καὶ ὅσην θυμηδίαν ᾐσθάνθην ἀναπλέων τὸν μέγαν τοῦτον τῆς Εὐρώπης ποταμόν, τολμῶ εἰπεῖν ὅτι πολὺ ὑπολείπονται τῆς πραγματικῆς φυσικῆς καλλονῆς καὶ ζωηρότητος.

Μετὰ τετραήμερον εὐχάριστον πλοῦν, καθ' ὃν προσωρμιζόμεθα εἰς διαφόρους πόλεις καὶ χωρία, χαριέντως ἐφ' ἑκατέρων τῶν παραδουναβίων ὀχθῶν κείμενα, καὶ καθ' ὃν ὁτὲ μὲν τοσοῦτον ἐστενοῦτο ὁ ποταμός, ὥστε ἐνόμιζον ὅτι ἔπλεον ἐντὸς τοῦ ἡμετέρου Βοσπόρου, (μὲ μόνην ἴσως τὴν διαφορὰν τῆς ἐλλείψεως τῆς τοσαύτης κινήσεως καὶ ζωῆς, ἥτις ἀπαντᾶται εἰς τὸν ὡραῖον τοῦτον καὶ καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον μοναδικὸν πορθμὸν), ὁτὲ δὲ τοσοῦτον εὐρύνετο, ὥστε ὑπέθετον ὅτι διέπλεον τὴν Προποντίδα, προσωρμίσθημεν τέλος εἰς τὴν μεγάλην καὶ ἱστορικὴν πρωτεύουσαν τῆς Αὐστριακῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ ἀπέβημεν εἰς τὴν προκυμαίαν τοῦ παροχθίου Φραγκίσκου Ἰωσὴφ (Franz Josef quai).

Ὁ διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰσερχόμενος εἰς τὴν Βιέννην οὐδὲν ἀπαντᾷ τὸ διεγεῖρον τὴν προσοχήν, καθότι αὕτη ἀπερροφήθη ἤδη ὑπὸ τῶν τοσούτων πόλεων, ὅσας διῆλθε τὸ ἀτμόπλουν· ἐκτὸς δὲ τούτου, αἱ ὄχθαι τοῦ βραχίονος τοῦ Δουνάβεως, ἑκατέρωθεν τῶν ὁποίων ἐστὶν ἐκτισμένη ἡ μεγαλόπολις αὕτη, εἰσὶ σχεδὸν ὅλως ἀπεριποίητοι, μὴ προσφέρουσαι τὴν καλλονὴν καὶ συμμετρίαν ἐκείνην, ἣν ἐφαντάζετο κατὰ νοῦν ὅτι θέλει ἀπαντήσει ὁ ταξειδιώτης. Ἄλλως τε δὲ, καὶ αἱ ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ἑνοῦσαι γέφυραι, διὰ τὸ λίαν στενὸν αὐτοῦ, δὲν παρέχουσι τῷ ὀφθαλμῷ τὴν εὐχαρίστησιν, οἵαν προξενοῦσιν ἐκ πρώτης ὄψεως αἱ τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Λονδίνου. Ὁ διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐρχόμενος εἰς τὴν Βιέννην εὑρίσκει ὅτι ὡραιοτέραν θέαν καὶ μεγαλοπρέπειαν παρέσχον ἤδη αὐτῷ αἱ μαγικώτατα ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἴστρου ἐξαπλούμεναι πόλεις τῆς Πέστης καὶ Βούδδας, ἃς συνενοῖ ὡραία κρεμαστὴ γέφυρα. Εἰς τοὺς ἐρχομένους διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἡ καλλονὴ τῆς Βιέννης παρίσταται ἐναργεστέρα.

Ἡ Βιέννη διὰ τοὺς νεήλυδας ἐστὶ πραγματικῶς ἀπέραντος συλλογὴ διασταυρουμένων ὁδῶν καὶ ἀπείρων ἐργαστηρίων καὶ οἴκων. Ἀρκετῶν ἡμερῶν ἀπαιτεῖται ἐν αὐτῇ διαμονὴ καὶ σπουδὴ διὰ τοῦ χάρτου ἢ διὰ τοῦ ὁδηγοῦ, ὅπως ὁ ξένος ἀντιληφθῇ τοῦ συνόλου τῶν ὁδῶν καὶ τῶν προαστείων. Γνωστὸν ὅτι ἡ πόλις αὕτη περιεκυκλοῦτο τέως ὑπὸ τείχους καὶ χαρακωμάτων ἢ χανδάκων· ἀλλὰ τῷ 1858, ψηφισθείσης τῆς εὐρύνσεως τῆς πόλεως, τὰ μὲν τείχη κατηδαφίσθησαν, οἱ χάνδακες ἐπληρώθησαν καὶ ἐῤῥυμοτομήθησαν, ἡ δὲ πόλις προεξετάθη πανταχόθεν συνενωθεῖσα μετὰ τῶν περικυκλούντων αὐτὴν προαστείων, ἅτινα ἄλλοτε εἰς 32 συμποσούμενα, συνεχωνεύθησαν ἤδη· ὥστε σήμερον ἡ πόλις ἀπαρτίζεται ἐξ ἐννέα μεγάλων τμημάτων.

Τὴν Βιέννην ἵνα περιεργασθῇ τις καλῶς ἀπαιτεῖται μηνιαία τοὐλάχιστον ἐν αὐτῇ διαμονή. Ἑκάστην ἡμέραν δύναται νὰ ἴδῃ τι ἀξιοπερίεργον, εἰς προσδιωρισμένας πάντοτε ὥρας, ὡς ἐν τοῖς ὁδηγοῖς τῶν περιηγητῶν σημειοῦνται. Τὰ ἀξιοπεριεργότερα πάντων εἰσὶ τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀνατομίας, τὸ καλούμενον Ἰωσηφίνειον, τὸ πλουσιώτερον καὶ ὡραιότερον ἁπάντων τῶν μουσείων τῆς Εὐρώπης μετὰ τὸ τῆς Φλωρεντίας. Ἡ Πινακοθήκη (Belvedere), περιέχουσα ὑπὲρ τὰς 500 εἰκόνας τῶν διασημοτέρων ζωγράφων πάσης σχολῆς. Τὰ διάφορα Μουσεῖα τῶν ἀρχαιοτήτων, βασιλικά τε καὶ ἰδιωτικά, διότι πολλοὶ τῶν Πριγκήπων καὶ λοιπῶν ἀριστοκρατῶν διατηροῦσι πλουσιωτάτας συλλογὰς καὶ Μουσεῖα, κτλ. οἷα τὰ τοῦ Ἐστερχάζη, Λίχτενσταΐν, κτλ. Τὸ Μουσεῖον τῆς ζωολογίας, πολύτιμον περιέχον συλλογὴν τεταριχευμένων ζώων. Τὸ θησαυροφυλάκιον, πολλὰ περιέχον περίεργα καὶ βαρύτιμα, καὶ αἱ διάφοροι νομισματολογικαὶ συλλογαὶ ἐν τῷ Παλατίῳ (Hof). Τὸ Νομισματοκοπεῖον, τὸ δημοτικὸν Ὁπλοστάσιον, οἱ τάφοι τῶν Αὐτοκρατόρων, ἐν οἷς ἐξέχει ὁ τῆς Μαρίας Θηρεσίας, ὅλος ἐκ καθαροῦ ἀργύρου (καὶ χρυσοῦ ἐν μέρει) κατειργασμένος, πρὸς κατασκευὴν τοῦ ὁποίου ἐδαπανήθησαν ὑπὲρ τὰς 500,000 φλωρινίων. Τὰ διάφορα θέατρα, περὶ ὧν ἀκολούθως γενήσεται λόγος, κτλ. κτλ.

Ἐπίσης ἀξιοπερίεργοι εἰσὶν οἱ πολυπληθεῖς ναοὶ τῆς πρωτευούσης, ἐν οἷς πρωτεύει ὁ ἐπὶ Γοτθικῇ ἀρχιτεκτονικῇ, μεγέθει καὶ ἀρχαιολογικῇ ἀξίᾳ ὑπερτερῶν ἅπαντας σχεδὸν τοὺς τῆς Εὐρώπης ναοὺς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου μὲ τὸ ὑπερμέγεθες καὶ ὑψηλότατον κωδωνοστάσιόν του, ἀφ' οὗ ἔχει τις καταπληκτικὴν θέαν ἁπάσης τῆς πόλεως. Ἐκ δὲ τῶν μεταγενεστέρων ναῶν διαπρέπουσιν ἰδίως ὁ τῶν Ἰησουϊτῶν, ὁ τῶν Αὐγουστίνων, ὁ τῶν Ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου, ὁ τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ, κτλ. κτλ. Ἀλλ' ὁ περιεργότερος πάντων ἐστὶν ὁ ἐν τῷ προαστείῳ Neubau νεόδμητος ὡραιότατος ναὸς τῆς Θεοτόκου (ἂν δὲν ἀπατῶμαι), προσεγγίζων εἰς τὸν Βυζαντινὸν ῥυθμὸν καὶ ἐζωτ

γραφημένος ἅπας ὑπὸ ὡραίων εἰκόνων ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἐν αὐτῷ οὔτε ἄγαλμα ἀπαντᾷ τις, οὔτε εἰκόνα Ἰταλικοῦ ῥυθμοῦ, ἀλλ' ἅπας ὁ ἐν αὐτῷ κόσμος ἀποπνέει Ἀνατολικῆς ἁφελείας καὶ μεγαλοπρεπείας· νομίζει τις ὅτι εἰσέρχεται εἰς ναὸν τοῦ ἡμετέρου δόγματος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἀκόμη τοῦ ἱεροῦ διακρίνεται ὁ Ἐσταυρωμένος. Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ παιανίζει κατὰ τὰς ἱερουργίας ἡ ὡραιοτέρα Ἐκκλησιαστικὴ μουσική, κατὰ δὲ τὴν ἑβδομάδα τῶν Παθῶν μέλπονται δι' ἰδιαζούσης συγκινητικῆς ἁρμονίας οἱ ἑπτὰ λόγοι, οὓς ἐξεφώνησεν ὁ Σωτὴρ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ προσηλώσεώς του.

Ἄξιοι μνείας εἰσὶ καὶ οἱ τοῦ ἡμετέρου δόγματος δύο ναοί, ὁ μὲν τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ διατηρούμενος ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν ἐμπόρων ὑπηκόων τῆς Ὑψ. Πύλης· ὁ δέ, ἀφιερωμένος τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι καὶ ὀφείλων τὴν συντήρησίν του τῇ ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικῇ κοινότητι. Ὁ τελευταῖος οὗτος, εἰς ὡραῖον ῥυθμὸν ἀρχιτεκτονικῆς ᾠκοδομημένος, ἐστὶν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν κατάχρυσος, καὶ τόσον διὰ τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης σεμνοπρεπείας ὅσον καὶ διὰ τῆς ἐναρμονίου τετραφώνου Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, διεγείρει τὸ αἴσθημα καὶ τὴν συγκίνησιν οὐ μόνον τῶν ἡμετέρων ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ξένων, καὶ πρὸ πάντων τῶν Γερμανῶν, οἵτινες καθεκάστην Κυριακὴν συῤῥέουσιν εἰς αὐτὸν καὶ ἀκροάζονται μετ' ἐνδομύχου θυμηδίας ἅπασαν τὴν ἱερουργίαν, ἐξέρχονται δὲ κατενθουσιασμένοι καὶ διαλαλοῦντες τὸ μεγαλεῖον τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς ἱεροτελεστίας. Εἰς ἀμφοτέρους τοὺς ναοὺς τούτους βασιλεύει κατὰ τὴν ὥραν τῆς θείας λειτουργίας τοιαύτη τάξις καὶ ἡσυχία, τῆς ὁποίας τὸ ἓν ὀλιγοστημόριον εἴθε ἐβλέπομεν εἰς τοὺς ἐνταῦθα ἡμετέρους ναούς.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ παραλείψωμεν ἀμνημόνευτον καὶ τὴν ἐν τῷ προαστείῳ τοῦ Λεοπόλδου μεγαλοπρεπεστάτην καὶ ὡραίαν Ἑβραϊκὴν Συναγωγήν, ἧς ἡ ἀνέγερσις κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται τῷ πλουσίῳ τραπεζίτῃ Ῥόσχιλδ, ὡς καὶ ἡ ἀνακαίνισις τοῦ ἡμετέρου ἐν Βιέννῃ ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος ὀφείλεται τῷ Εὐεργέτῃ τοῦ ἔθνους Βαρῶνι Σίμωνι Σίνᾳ. Εἰσερχόμενός τις εἰς τὴν Συναγωγὴν ταύτην μένει ἔκθαμβος τόσον ὑπὸ τῆς πλουσιότητος τῶν ἐν αὐτῇ σκευῶν, ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς ἁρμονίας καὶ ἡδύτητος τῆς φωνητικῆς μουσικῆς. Ἅπας ὁ χορὸς συνίσταται ἐκ τεσσαράκοντα ψαλτῶν, ἐξ ἡμισείας ἀνδρῶν καὶ ἐξ ἡμισείας καλλιφώνων παίδων, οἵτινες ἀνταποκρίνονται ἐν χορῷ εἰς τὰς ἀναγινωσκομένας εὐχὰς ὑπὸ τοῦ Ῥαββίνου, ἔσωτος πρὸ τοῦ καταχρύσου καταπετάσματος τῆς σκηνῆς τῶν Ἁγίων. Ἑνωτισθείς τις τὴν συγκινητικωτάτην ταύτην ἁρμονίαν, καὶ ἰδὼν τὴν λοιπὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ὑπὸ διακοσίων σωλήνων ἀερίου φωτιζομένου ναοῦ τούτου, καταλαμβάνεται ὄντως ὑπὸ ἱερᾶς συγκινήσεως, καὶ δὲν δύναται νὰ πράξῃ ἄλλο εἰμὴ νὰ ἐφαρμόσῃ κατὰ γράμμα τὸ τοῦ Δαβίδ: «Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου ὁ Θεὸς Ἰσραήλ!» Πανταχόθεν ἔχει τις ἀφορμὴν ὅπως θαυμάσῃ τὴν βασιλεύουσαν ἐν τῇ Συναγωγῇ ταύτῃ τάξιν, ἀπ' αὐτῶν τῶν ὁμοιόμορφον ἐνδυμασίαν φερόντων καὶ μετ' εὐλαβοῦς συμπεριφορᾶς ἑστώτων ὑπηρετῶν τοῦ ναοῦ μέχρι τοῦ καταγοητεύοντος τὸ ἀκροατήριον θεολόγου Ἱεροκήρυκος Ῥαββίνου, ὅστις ἕκαστον Σάββατον ἑρμηνεύει ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ἐδάφιόν τι τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἀναπτύσσων μεγάλην ῥητορικὴν δεινότητα καὶ τέχνην. Ὁ εἰδὼς μάλιστα τὴν ἀθλιότητα τῶν Συναγωγῶν τῶν ἡμετέρων Ἑβραίων, παραβάλλων αὐτὰς πρὸς τὴν λαμπρότητα τῶν Συναγωγῶν τῆς Εὐρώπης, ἐλεεινολογεῖ τὴν τυφλότητα καὶ τὸν γελοῖον φανατισμὸν τῶν πρώτων, ἐμμενόντων εἰς ὅσα παρέλαβον σκολιὰ παρὰ τῶν πατέρων των καὶ ἀποστρεφομένων πᾶσαν ἰδέαν καινοτομίας. Πλὴν δὲν πρέπει νὰ ἐλεεινολογῶμεν μόνον τοὺς Ἑβραίους ὡς πρὸς τοῦτο, διότι ἡ ἀποστροφὴ πρὸς τὰς ἀπαραιτήτως ἐπιβαλλομένας ὑπὸ τοῦ ἐξευγενισμοῦ καὶ τῆς προόδου καινοτομίας εἶνε νόσημα ἐπιπολάζον δυστυχῶς εἰς πᾶσαν ἐθνικότητα, ἐκ τῶν διατελουσῶν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡμεῖς εὐχόμεθα ὁλῃ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ ὅπως ὅσον τάχιστα διασκεδασθῇ ἡ ἀχλὺς αὕτη ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἐκ φανατισμοῦ ὀπισθοδρομητικῶν, καὶ τότε ἐπιγνώσονται οἱ τοιοῦτοι ὅτι ἡ κόσμιος περὶ τὰ τυπικὰ καινοτομία πολλῷ προτιμοτέρα ἐστὶ τῆς ἀφορήτου ἐμμονῆς εἰς τὰ κακῶς ἔχοντα νενομισμένα.

Ἐκτὸς δὲ τῆς Βιέννης καὶ πέριξ αὐτῆς πολλὰ ὑπάρχουσιν ἐπίσης τὰ ἀξιοθέατα, ἰδίως δὲ τὰ ἐαρινὰ παλάτια τοῦ Αὐτοκράτορος μετὰ τῶν ὡραίων αὐτῶν κήπων εἰς Shœnbrun (Καλλιῤῥόην), ἔπαυλιν ἀπέχουσαν ἡμίσειαν ὥραν τῆς πόλεως· ἐν τῷ παραδείσῳ τούτῳ ὑπάρχει καὶ ἀξιόλογος ζωολογικὸς κῆπος, περιέχων τὰ πλεῖστα τῶν περιεργοτέρων θηρίων καὶ πτηνῶν. Ἐπίσης ἰδιαιτέρας προσοχῆς ἄξιον ἐστὶ τὸ ὡραῖον καὶ ὑπὸ δένδρων κατάφυτον χωρίον Laxemburg, ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν ἀπέχον τῆς Βιέννης διὰ τοῦ σιδηροδρόμου· ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσι τὰ ἐαρινὰ παλάτια τοῦ διαδόχου τῆς Αὐστρίας Πρίγκηπος Ῥοδόλφου, κομψότατα καὶ ὅλως ἀπέριττα, ἅτινα δύναται νὰ ἐπισκεφθῇ πάντοτε ὁ βουλόμενος. Ἐν μέσῳ τῶν λαβυρινθωδῶν δασῶν, τῶν περιστεφόντων τὸ χαρίεν περίπτερον τοῦ Πρίγκηπος διαδόχου, κεῖται μεγίστη τεχνητὴ λίμνη, διαπλεομένη συνήθως κατὰ τὰς Κυριακὰς ὑπὸ πλήθους γονδολῶν, ὁπότε πλῆθος λαοῦ συῤῥέει εἰς τὸ χωρίον. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς χαριέσσης ταύτης λίμνης ἐπὶ χθαμαλῆς καὶ χλοηφόρου νήσου, συγκοινωνούσης μετὰ τῆς ἀπέναντι ὄχθης, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ μεγαλοπρεποῦς γεφύρας, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ μηχανικῆς κινητῆς σχεδίας, κεῖνται τὰ παλάτια τῆς περιωνύμου Αὐτοκρατορίσσης Μαρίας Θηρεσίας, περικυκλούμενα ἔξωθεν ὑπὸ ὀδοντωτῶν ἐπάλξεων καὶ πύργων, κατὰ τὸ σύστημα τῆς μεσαιωνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς· ἐν αὐτοῖς περιέχονται πλεῖστα ὅσα ἄξια λόγου κατά τε ἀρχαιολογικὴν καὶ ἱστορικὴν ἔποψιν, καὶ πολλὰ βαρύτιμα μεσαιωνικὰ ἔπιπλα καὶ σκεύη.

Ἄξια ἐπίσης θέας εἰσὶ καὶ τὰ χωρία Vöslau καὶ Baden, ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν ἀπέχοντα τῆς Βιέννης, ἐν οἷς μεταβαίνουσι τὸ θέρος πολλαὶ τῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν. Ἀμφότερα δὲ εἰσὶν ὀνομαστά, τὸ μὲν πρῶτον διὰ τὰ σιδηροῦχα τὸ δὲ διὰ τὰ θειώδη λουτρά, ἐν οἷς πολλοὶ τῶν πασχόντων χρονίας νόσους εὑρίσκουσι συνεχῶς τὴν ἴασιν αὐτῶν. Ἡ πηγὴ μάλιστα τοῦ ἐν Vöslau σιδηρούχου ὕδατος ἐστὶ λίαν ἀξιοπερίεργος, καθὸ ἀναβλύζουσα ἀεννάως ἀπὸ βάθους τοσούτων ποδῶν ἐντὸς τῆς γῆς.

Εἶνε γενικῶς ὁμολογούμενον ὅτι ἡ Βιέννη διαπρέπει μεταξὺ τῶν πλείστων Εὐρωπαϊκῶν μεγαλοπόλεων κατὰ τὴν κομψότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν τῶν ἰδιωτικῶν οἰκο-

δομῶν. Τὰ νεωστὶ ἐπὶ τῶν πληρωθέντων τάφρων πέριξ τῆς ἀρχαίας πόλεως ἀνεγερθέντα ὑψίστεγα μέγαρα εἰσὶ πραγματικῶς τεράστια οἰκοδομήματα, παλατίοις ἢ στρατῶσι μᾶλλον παρεμφερῆ, ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν καλλιμάρμαρα παντοίαις τε γλυφαῖς καὶ τορεύμασι πεποικιλμένα, τὰ πλεῖστα δὲ καὶ χρυσῷ κατακεκοσμημένα. Ἰδίως τὰ πρὸς τὸ προάστειον Wieden κινοῦσι δικαίως τὸν θαυμασμὸν τῶν θεωμένων, καθὸ ὑψηλότερα καὶ εὐρυχωρότερα πάντων. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἀνεγείρεται ἤδη καὶ θέατρον μελοδράματος, γιγάντειον οἰκοδόμημα πολλὴν ἀπαιτοῦν τὴν δαπάνην, ὅπερ ἔσεται ἓν τῶν μεγαλοπρεπεστέρων θεάτρων τῆς Εὐρώπης. Ὀλίγον δὲ παρέκει, πρὸς τὴν ἄγουσαν εἰς τὸ προάστειον Josefstadt πλατεῖαν, οἰκοδομεῖται εἰς Γοτθικὴν ἀρχιτεκτονικὴν ναὸς τοῦ Σωτῆρος, μέγας καὶ καλλιμάρμαρος, δαπάνῃ τοῦ δήμου ἀνεγειρόμενος ἐκ συνεισφορᾶς διὰ τὴν ὡς ἐκ θαύματος διασωθεῖσαν ζωὴν τοῦ Αὐτοκράτορος, ὁπότε τῷ 1858 κατ' ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ μέρος ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ Οὔγγρος δολοφόνος, πλήξας αὐτὸν ἐλαφρῶς μόνον κατὰ τὸν τράχηλον. Ἀποπερατωθεὶς ὁ ναὸς οὗτος, ἔσεται εἷς τῶν ὡραιοτέρων τῆς Εὐρώπης ὡς πρὸς τὴν κομψότητα καὶ τὴν καλλονήν.

Τὰ πλεῖστα ἐπίσης τῶν δημοσίων καταστημάτων διακρίνονται κατά τε τὸ μέγεθος καὶ τὴν κομψότητα, ἰδίως δὲ τὸ Κατάστημα τοῦ Crédit mobilier, τὸ Νοσοκομεῖον, τὸ Φρενοκομεῖον, τὸ Πανεπιστημεῖον, τὸ Βουλευτήριον, τὸ Χρηματιστήριον κτλ. κτλ. ὧν ἡ ἀπαρίθμησις καὶ ἡ περιγραφὴ ἰδιαιτέρας ἐκτεταμένης πραγματείας ἐστὶν ἔργον. Κῆποι δὲ πρὸς διάχυσιν τοῦ λαοῦ πλεῖστοι ὅσοι ὑπάρχουσι πέριξ τῆς πόλεως, ὡραῖοι λίαν καὶ περιπεποιημένοι, ἐν οἷς καθημερινῶς σχεδὸν παιανίζουσιν ἐναρμόνιοι μουσικαί, καὶ διάφορα ἐκτελοῦνται πυροτεχνήματα πρὸς τέρψιν τῶν θαμώνων. Ἰδίως δὲ ἐξέχουσιν οἱ αὐτοκρατορικοὶ κῆποι οἱ ἀριερωμένοι τῷ λαῷ (Volk's garten), ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἀνεγήγερται ναὸς ἀρχαῖος, ὠκοδομημένος κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ ἐν Ἀθήναις Θησείου καὶ περιέχων κολοσσαῖον ἐκ μαρμάρου ἄγαλμα τοῦ Θησέως καταβάλλοντος τὸν Μινώταυρον, ἔργον τοῦ περιφήμου Κανώβα. Ἐπίσης διακρίνονται ἐπὶ κομψότητι οἱ κῆποι Weghuber's, Tiergarten, Neue-Welt, κτλ. κτλ. λαμπρῶς φωτιζόμενοι κατὰ τὰς νύκτας, ἐν οἷς συρρέει πλῆθος ἄπειρον λαοῦ ὅπως ἀκροασθῇ τὰς παιανιζούσας ἐν αὐτοῖς δύο ἢ καὶ τρεῖς πολλάκις στρατιωτικὰς μουσικάς. (1) Ἄξιος λόγου ἐστὶ καὶ ὁ ἐντεῦθεν τῆς πόλεως νεωστὶ φυτευθεὶς παράδεισος (parc), κῆπος μέγας διαφόροις ἀγάλμασι καὶ ἀνδήροις πεποικιλμένος, ἀφθονῶν εἰς δένδρα καὶ ἄνθη ἐκ τῶν ἀξιοπεριεργοτέρων, καὶ περιέχων τεχνητὴν λίμνην καὶ νησίδα καὶ πίδακας καὶ γεφύρας, κτλ. Ἐν αὐτῷ πλεῖσαι οἰκογένειαι περιδιαβάζουσιν ἑσπέρας καὶ πρωΐ, ἀναπαυόμεναι εἰς τὰ ἐπίτηδες κατὰ συνεχῆ ἀποστήματα κατεσκευασμένα κομψὰ ἕδρανα.

Ἐπίσης ἄξιος λόγου ἐστὶ καὶ ὁ πρὸς τὴν ἐσχατιὰν τοῦ προαστείου Leopoldstadt μέγας κῆπος (Augarten), ἢ μᾶλλον δάσος ὑπὸ ὑψικόμων δένδρων καλυπτόμενον, ὡς καὶ τὸ Prater, ἐπίσης δάσος ἀπέραντον, κτισθὲν ὑπὸ Ἰωσὴφ τοῦ Β', ἐν ᾧ ὑπάρχουσιν ἄφθονα τὰ διὰ πᾶσαν τάξιν τοῦ λαοῦ προωρισμένα ἀθύρματα, ἀπὸ τοῦ θεάτρου τῶν νευροσπάστων (Marionetten-Theater) καὶ τοῦ ἀγύρτου θαυματοποιοῦ, μέχρι τῶν μεγαλοπρεπῶν ἱπποδρομίων καὶ κίρκων. Εἰς αὐτὸν συρρέει ἐν ὥρᾳ θέρους καθεκάστην ἀπὸ μεσημβρίας μέχρις ἑσπέρας μέγα μέρος τῶν κατοίκων τῆς Βιέννης, διερχόμενον αὐτόθι τὰς ὥρας τῆς ἀργίας του, καὶ ἐνταῦθα τελοῦνται αἱ πλεῖσται τῶν τοῦ λαοῦ ἐπισήμων ἑορτῶν, καὶ μάλιστα ἡ κατὰ τὴν 18 Αὐγούστου μεγαλοπρεπῶς πανηγυριζομένη ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ Αὐτοκράτορος.

Μεταξὺ τῶν δημοσίων καθιδρυμάτων ἰδίως θαυμασμοῦ ἄξια εἰσὶ καὶ τὰ ἑξῆς: Αον ὁ νεωστὶ οἰκοδομηθεὶς κομψότατος στρατῶν πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς πόλεως, εἰς σχῆμα τετραγώνου ῥοδοειδοῦς, οὗτινος ἡ δαπάνη ὑπερέβη τὰ 6,000,000 φλωρινίων· καὶ Βον τὸ ἐκτὸς τῆς πόλεως ἐπὶ γηλόφου ἀπὸ δεκαπενταετίας μεγαλοπρεπέστατα διαπρέπον Ὁπλοστάσιον (Arsenal), ἐν τῶν γιγαντωδεστέρων κτιρίων τῆς Εὐρώπης, ἐπὶ ἐμβαδοῦ περίπου 200,000 ὀργυιῶν, καὶ ἀπαρτίζον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ μέγιστον ῥοδοειδὲς, ἔχον ἑκατὸν ἐφ' ἑκατέρων τῶν πλευρῶν τοῦ βάθους καὶ τέσσαρας ἐφ' ἑκατέρων τῶν προσόψεων μεγίστους τετραγώνους πύργους. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἀπαιτεῖ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἰδιαιτέραν περιγραφὴν, ὡς ἐκ τῶν πολλῶν θαυμασίων ἅτινα περικλείει. Ἐν αὐτῷ κατασκευάζονται ἅπαντα τὰ ἀναγκαιοῦντα τῷ στρατῷ, ἀπὸ τῶν γιγαντωδεστέρων ῥαβδωτῶν τηλεβόλων μέχρι τῆς ἐλαχίστης ξυλίνης ἀστράβης τῶν ὑποστατῶν τῶν τηλεβόλων ἢ τῶν ἐπισαγμάτων. Περιέχει δὲ καὶ μεγαλοπρεπέστατον Μουσεῖον, ἐν ᾧ πλεῖστα ὅσα διατηροῦνται ἀρχαῖα, καὶ διάφοροι βαρυσίδηροι πανοπλίαι τοῦ μεσαιῶνος, καὶ ἄλλα πολυειδῆ τρόπαια καὶ λάφυρα. Εἰς αἰθούσας ἐκτεταμένας καὶ ὑαλοφράκτους εἰσὶν ἀποτεταμιευμέναι ὑπὲρ τὰς 200,000 πυροβόλων, ἅτινα διατηροῦνται ἐν θαυμασίᾳ καθαριότητι καὶ τάξει. Τὸ ὑπερμέγεθες τοῦτο καὶ πολυδαίδαλον καθίδρυμα ἔχει πληθυσμὸν 8,000 ψυχῶν, ἐν οἷς τρισχίλιοι στρατιῶται τοῦ πυροβολικοῦ, οἱ δὲ λοιποὶ ἐργάται. Ἡ δαπάνη αὐτοῦ ὑπερέβη τὰ 50,000,000 φλωρινίων.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ παραλειφθῶσιν ἀμνημόνευτα καὶ τὰ νεκροταφεῖα τῆς Βιέννης, τέσσαρα τὸν ἀριθμὸν κατὰ τὰ τέσσαρα τῆς πόλεως ἄκρα. Οἱ ἡμέτεροι, ὅσοι δὲν ηὐτύχησαν νὰ περιέλθωσι τὴν Εὐρώπην, ἀκούοντες νεκροταφεῖον, ἴσως φέρουσι κατὰ νοῦν τὴν ἀθλιότητα τῶν ἡμετέρων νεκροταφείων καὶ ἀποτροπιάζονται τὸ ἄπλοῦν αὐτῶν ἄκουσμα. Καὶ ὅμως πόσον θέλουσιν ἐκπλαγῇ οἱ τοιοῦτοι ὅταν πληροφορηθῶσιν ὅτι ἕκαστον νεκροταφεῖον τῆς Βιέννης (ὡς καὶ ἁπάσης τῆς Εὐρώπης) εἶνε μέγας κῆπος κατάφυτος ὑπὸ ὡραίων δένδρων καὶ εὐωδῶν ἀνθέων, καὶ ὅτι εὐαρεστεῖται τις νὰ διάγῃ τὰς ὥρας του ἐν αὐτῷ, ἐν μέσῳ τῶν κάλλιστα λελαξευμένων καὶ μετὰ τάξεως διηρημένων μνημάτων, ἐνῷ ἐξαγριοῦται καὶ φρίσσει δικαίως εἰς τὴν γυμνότητα καὶ ἐλεεινότητα τῶν ἡμετέρων. Ἅπας ὁ περίβολος τῶν νεκροταφείων περικυκλοῦται ὑπὸ στερεοῦ τείχους, καὶ ἐπὶ μὲν τῆς προσόψεως ἐγείρεται κομ-

(1) Ἐν Βιέννῃ, τῇ ἰδίως ταύτῃ πόλει τῆς μουσικῆς, ἕκαστος ἰδιώτης δύναται νὰ προλάβῃ διὰ πληρωμῆς ὁσαςδήποτε ἐπιθυμεῖ στρατιωτικὰς μουσικάς. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον διττὴ προσγίγνεται ἡ ὠφέλεια τῷ στρατιώτῃ, καὶ γυμνάζεται δηλ. καθημερινῶς, καὶ ὑλικῶς ὠφελεῖται.

ψότατον καὶ εὐρύχωρον τὸ οἴκημα τοῦ νεκροθάπτου, πρὸς τὸ βάθος δὲ ὑψοῖ τὸν θόλον καὶ τὰ κωδωνοστάσιά του καλλιμάρμαρος ναΐσκος, ἐν ᾧ τελοῦνται αἱ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν τεθνεώτων δεήσεις. Τὰ μνημεῖα εἰσὶ διατεταγμένα κυκλοτερῶς κατὰ στίχους, ἕκαστον δὲ στίχον κατέχει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μία οἰκογένεια. Πᾶν μνημεῖον φέρει ὡραῖον ἐκ γρανίτου σταυρὸν μὲ ὀλιγόστιχον ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγραφήν, δηλωτικὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ θανόντος· εἰσὶ δὲ ἅπαντα ἠριθμημένα. Ἐπίτηδες κηπουροὶ, ἐξαρτώμενοι ἀπὸ τοῦ νεκροθάπτου, περιποιοῦνται συνεχῶς τοὺς κήπους καὶ τὰς δενδροστιχίας, καὶ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ἀκόμη διατηροῦσι τὰ ποικίλα ἄνθη διὰ μέσου ὑπογείων θερμαστρῶν. Τοιαύτη ἡ Εὐρωπαϊκὴ φιλοκαλία καὶ τάξις, ἀφικνουμένη μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν νεκροταφείων καὶ μεταβάλλουσα αὐτὰ εἰς ἀειθαλεῖς καὶ εὐώδεις κήπους.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἀξιοπεριεργότερα τῆς Βιέννης, ἐφ' ὅσον δέδοται πετῶντι καλάμῳ ὅπως περιγράψῃ αὐτά. Οὐδὲ εἶνε δυνατὸν νὰ ἐνδιατρίψωμεν οὐ μόνον εἰς τὰς λεπτομερεῖς περιγραφὰς ἀλλ' οὐδὲ κἂν εἰς τὰς ἀπαριθμήσεις διαφόρων ἄλλων ἀξίων λόγου τῶν ὄντι Καταστημάτων, καὶ μάλιστα τῶν πέριξ τῆς πόλεως πολυπληθῶν ἐργοστασίων τῶν ὑφασμάτων καὶ παντὸς εἴδους βιομηχανίας, ὡς καὶ τῶν ἀπειροπληθῶν καλλιτεχνικῶν καὶ φιλολογικῶν Καθιδρυμάτων, καθόσον ἡ πρόθεσις ἡμῶν ἐστὶν ὅπως ἐπιτροχάδην μνημονεύσωμεν τῶν κυριωτέρων, ἀφίνοντες τὸν φιλοπερίεργον ἀναγνώστην ὅπως ἐν εὐκαιρίᾳ ἀντιληφθῇ τούτων πάντων ἰδίαις αἰσθήσεσιν.

Εἰρήσθωσαν δὲ ἤδη τινὰ καὶ περὶ τῶν κατοίκων τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

ΜΑΓΝΗΤΗΣ.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐμεγαλοποίησαν ὑπερβαλλόντως τὴν δύναμιν τῆς ἕλξεως, ἣν ὁ μαγνήτης ἐκτελεῖ ἐπὶ τοῦ σιδήρου, καὶ ἀπέδωκαν εἰς τὸ μέταλλον τοῦτο πλῆθυν ἰδιοτήτων, ἀναμφιβόλως μυθωδῶν. Ὑπέθετον δὲ ἐμφωλεύοντα ἐν τῇ μεταλλικῇ ταύτῃ ὕλῃ ἔρωτα διάπυρον πρὸς τὸν σίδηρον, ἀπαράλλακτα ὡς οἱ σύγχρονοι Πέρσαι ἐφαντάσθησαν, ποιητικῇ ἀδείᾳ πάντοτε, τὸ περὶ τοὺς λύχνους ῥεφόμενον ἔντομον αἰσθανόμενον ὑπερβολικὸν ἔρωτα πρὸς τὴν φλόγα, καὶ κατακαιόμενον ἐπὶ τέλους ὑπὸ τοῦ πόθου τοῦ νὰ ἀποκτήσῃ αὐτήν. Κατεσκεύαζον δὲ ἐκ τῶν τεμαχίων τοῦ μαγνήτου ἀγαλμάτια τῆς θεᾶς τοῦ ἔρωτος Ἀφροδίτης, ἅτινα μετεχειρίζοντο ὡς προβασκάνια περίαπτα ἢ φυλακτήρια κατὰ τῆς ἐπηρείας τῶν πονηρῶν πνευμάτων. Τὰ ἐθεώρουν δὲ ὡς λίαν πολύτιμα, διότι ἐρρόνουν ὅτι ἤρκει νὰ θέσῃ τις ἓν ἐκ τῶν περιάπτων τούτων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κοιμωμένης γυναικὸς, διὰ νὰ γνωρίσῃ ἂν ἐφύλαττε πιστῶς τὰ συζυγικά της καθήκοντα· ἡ ἄπιστος γυνὴ καὶ παραβάτρια τῶν συζυγικῶν καθηκόντων ἀνίστατο κατεπτοημένη εἰς τὴν ὑπερφυσικὴν δύναμιν ἔχουσαν ἐπαφὴν ταύτην τοῦ μαγνήτου, καὶ ἔφευγε μετ' ὁρμῆς ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου, ὡς διωκομένη ὑπ' ἀοράτου χειρός. Περίφημός τις φυσικὸς τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος προσπαθεῖ νὰ δώσῃ φυσικήν τινα ἐξήγησιν εἰς τὸ παράδοξον τοῦτο φαινόμενον: «Ὁ μαγνήτης, λέγει, εἶνε μελαγχολικὸς, ὡς φαίνεται τοῦτο εὐκόλως ἐκ τῆς σκιερᾶς χροιᾶς του· αἱ ἀναθυμιάσεις δὲ αὐτοῦ προσβάλλουσι τὸν ἐγκέφαλον, καὶ μάλιστα ἐν ὥρᾳ τοῦ ὕπνου, καὶ παρέχουσιν αὐτῷ πλῆθυν φαντασμάτων τρομερῶν καὶ μελαγχολικῶν.» Πλὴν, ἐπὶ βλάβῃ τῆς θεωρίας ταύτης, ἀπεδείχθη ὅτι ὁ μαγνήτης δὲν ἀποκρίνει οὐδεμίαν ἀερώδη οὐσίαν ἢ εἶδος ἀτμοῦ.

Κατὰ τὸν Νίκανδρον, ὑπῆρχεν ἀρχαῖός τις ποιμὴν Καλαμίτης ὀνομαζόμενος, ὅστις, διευθύνων τὸ ποίμνιόν του πρὸς τὸ ὄρος Ἴδα, αἴφνης ἐκρατήθη εἰς τὸ ἔδαφος ὑπὸ τοῦ σιδήρου τῆς ῥάβδου αὐτοῦ καὶ τῶν καρφιδίων τῶν ὑποδημάτων του. Ἐπειδὴ δὲ ὁπωσδήποτε τὸ μυθολογικὸν τοῦτο πρόσωπον θεωρεῖται ὡς πρῶτος ἐφευρετὴς τῆς μεταλλικῆς ταύτης οὐσίας, οἱ ἀρχαῖοι ἔδωκαν εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα τοῦ ποιμένος τούτου, καὶ ὁ μαγνήτης ἐπωνομάσθη τὸ πρῶτον καλαμίτης. Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει ὅτι ὁ ἀρχιτέκτων Δεινοκράτης διετάχθη παρὰ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου νὰ κατασκευάσῃ τὸν θόλον ναοῦ τινος μὲ πέτρας μαγνήτου, ἐξ ὧν ἔμελλε νὰ ἀναρτηθῇ ἄγαλμά τι ἐκ σιδήρου παριστῶν τὴν ἀδελφήν του Ἀρσινόην· εἰς τὸ διήγημα τοῦτο ἴσως ἔδωκεν ἀφορμὴν ἄγαλμά τι, αἰωρημένον ὑπὸ μαγνήτου ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σεράπιδος εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

Ὁ καλαμίτης ἢ μαγνήτης εἶνε μεταλλικὴ οὐσία καὶ οὐδὲν πλέον· εὑρίσκεται δὲ ἐν τῇ Σουηδίᾳ, ἐν τῇ νήσῳ Ἔλβᾳ, ἐν τῇ Σιάμῃ, Κίνᾳ, κτλ. ἡ μερικὴ τῶν ἰδιοτήτων αὐτοῦ σπουδὴ ἀποτελεῖ μέρος τῆς φυσικῆς, ἤτοι τὸ περὶ μαγνητισμοῦ. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς πρὸς τὸν πόλον τάσεως τοῦ μαγνήτου χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος μ. Χρ. ὁπότε λέγουσιν ὅτι ὁ Μάρκος Πῶλος, ταξειδιώτης Βενετὸς, εἰσήγαγε τὴν χρῆσιν τῆς μαγνητικῆς βελόνης εἰς τὴν Εὐρώπην, ἥτις ἦν γνωστὴ πρὸ χρόνων εἰς τοὺς τὰ πάντα ἐφευρόντας Κινέζους.

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΟΣ.

Τὴν βιογραφίαν τοῦ περιφανοῦς τούτου τέκνου τῆς Γαλλίας ἐδημοσιεύσαμεν ἐν ἐκτάσει εἰς τὴν παρ' ἡμῶν ἐκδοθεῖσαν πρό τινων ἐτῶν Συλλογὴν τῶν ὡραιοτέρων αὐτοῦ δραμάτων. Ὥστε ὀλίγα τινὰ ἐναπολείπεται ὅπως λεχθῶσι περὶ τοῦ ἀνδρὸς σήμερον, ὁπότε παρατιθέμεθα πιστὴν τὴν εἰκόνα αὐτοῦ.

Ὅσον πολυκίνητος ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος νεανικὸς βίος τοῦ Βίκτορος Οὔγου, τόσον ἤρεμος καὶ ὁμαλὸς ἀπέβη ὁ τελευταῖος. Γνωστὸν ὅτι ἡ μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν το-1848 μεταβολὴ τοῦ φρονήματος τοῦ ἀνδρὸς ἀπὸ βασιλικοῦ εἰς σφόδρα δημοκράτην, καὶ ἡ ἀνένδοτος αὐτοῦ καταφορὰ κατὰ τοῦ νέου Βοναπαρτισμοῦ ἔξωσαν αὐτὸν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν. Ὁ τότε πρόεδρος νῦν δὲ Αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων Ναπολέων Γ' ἐξώρισε τὸν Βίκτωρα Οὔγον διὰ βίου εἰς τὴν Νορμανδικὴν νῆσον Γέρνεσεϋ, ὅπου προωρίσθη αὐτῷ ἡ ἐφ' ὅρου ζωῆς διαμονή του μεταξὺ τῶν ἀκτῶν

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΟΣ.

τῆς Βρεττανίας καὶ τῆς Νορμανδίας. Ἐντεῦθεν δὲν ἔπαυσεν ἠλεκτρίζων τὸ μῖσος κατὰ τοῦ ἅρπαγος δυνάστου, τὸν ὁποῖον ἐπολέμησε παντὶ σθένει καὶ διὰ τῆς χειρὸς καὶ διὰ τοῦ λόγου, ὡς φαίνεται εἰς τὰ μεταγενέστερα αὐτοῦ πολιτικὰ πονήματα, τὰ μετὰ μεγάλης χάριτος καὶ περινοίας συντεταγμένα, ἐν οἷς διαπρέπουσιν ἰδίως τὰ ἑξῆς: Ὁ Ναπολεοντίσκος, καὶ Οἱ ἀφορισμοί.

Εἴδομεν ὅτι ἡ φαντασία τοῦ Βίκτορος Οὔγου ἦτο ἰσχυροτέρα τοῦ αἰσθήματος ἐν τοῖς δράμασιν αὐτοῦ· διὸ καὶ ἡ ἀπροσωπόληπτος κριτικὴ κατεφέρθη πάντοτε κατὰ τοῦ συγγραφέως τῶν δραμάτων τούτων, ὡς ἀτελῶς μιμηθέντος τὸν Σαιξσπεῖρον. Τὰ λυρικὰ αὐτοῦ πονήματα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὕλην δὲν εἶνε μεγάλης ποιητικῆς ἀξίας, ἅπαντα δὲ σχεδὸν εἰσὶν ὑποδεέστερα (κατὰ τοὺς κριτικοὺς πάντοτε) τῶν Ἀνατολικῶν καὶ τῶν τοῦ λυκαυγοῦς ἀσμάτων, ἅτινα εἰσὶν αἱ ὡριμώτεραι ἐργασίαι τῆς νεότητός του. Ἐν αὐτοῖς διαφαίνεται εἰς μέγαν βαθμὸν ἡ νευρώδης δύναμις τῶν στίχων, ἡ καλλίτεχνος ἐπεξεργασία τῶν στροφῶν καὶ ἡ βαθύτης καὶ πρωτοτυπία τῶν ἰδεῶν· καὶ ἴσως εἰς οὐδὲν ἕτερον ἔργον τοῦ Οὔγου ἐνυπάρχει τοσοῦτος πλοῦτος χαριεστάτων εἰκόνων, τοσαύτη πρωτοτυπία μέτρων, καὶ τοσαύτη ἁρμονίας ὑπερχείλησις.

Ἀσυγκρίτως τελειότερος ἀναδείκνυται ὁ Βίκτωρ Οὔγος ὡς μυθιστοριογράφος. Πρὸ παντὸς δὲ τὸ κλασικώτατον αὐτοῦ μυθιστόρημα Ἡ Παναγία τῶν Παρισίων,

καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ περιγραφικὸν αὐτοῦ μέρος, εἶνε μία ἀμίμητος παλιγγενεσία τοῦ μεσαιωνος τῶν Παρισίων. Ἀριστούργημα καὶ ὡς πρὸς τὸ ὕφος καὶ ὡς πρὸς τὴν πλοκὴν καὶ ὡς πρὸς τοὺς χαρακτῆρας, πέπρωται νὰ ζήσῃ ὅσον ὁ ναὸς, τοῦ ὁποίου φέρει τὸ ὄνομα. Οἱ Ἄθλιοι (ἢ μᾶλλον, Οἱ θῆτες) εἰσὶν αἱ μετὰ ταῦτα ἐργασίαι τοῦ πρωτουργοῦ τούτου νοός. Ἡ φυσιολογικὴ ἀνάπτυξις τῶν χαρακτήρων καὶ τῶν μύθων ἐν τῷ πονήματι τούτῳ δὲν ἐπεξειργάσθησαν μετὰ προσοχῆς καὶ πιθανότητος· διὰ τοῦτο ὁ ἀναγνώστης δὲν παρατηρεῖ ἐν αὐτῷ τὴν αὐτὴν δύναμιν τοῦ νοὸς καὶ τὴν αὐτὴν ζωηρότητα, ἥτις διαλάμπει ἐν τοῖς λοιποῖς τοῦ ἀνδρὸς ἔργοις. Ὥστε μεταξὺ τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων καὶ τῶν Ἀθλίων κεῖται ὁλόκληρος ἀνθρωπίνη ἡλικία.

Εἰς τὸν δαιμόνιον τοῦτον νοῦν, ὅστις συνεχῶς φαίνεται ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῶν Μουσῶν τῆς ἐξορίας, ἀποδίδεται καὶ τὸ ἐσχάτως ἀνωνύμως ἐκδοθὲν πολὺν δὲ κρότον προξενῆσαν σύγγραμμα «Ὁ Ἐπικατάρατος.»

Οἱ ἁλιεῖς τῆς Γερσέϋ, ἐπιστρέφοντες τὴν ἑσπέραν εἰς τὰς οἰκίας των, παρατηροῦσι μετὰ συγκινήσεως ἐπὶ τῆς παραλίας ἱστάμενον ἄνδρα ὑψηλὸν, ἑξηκοντούτη, ἀτημελήτως ἐνδεδυμένον, ἔχοντα ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ παρατηροῦντα μὲ ἔνδακρυ ὄμμα τὰς μύλις ὑποφαινομένας ἐν μέσῳ τῆς ὁμίχλης ἀκτὰς τῆς Γαλλίας. Τοιαύτη ὑπῆρξε πάντοτε ἡ μοῖρα τῆς μεγαλοφυΐας! ἀπαντᾷ ζῶσα τὴν πενίαν, τὰς φυλακὰς, τὴν ἐξορίαν, καὶ ἐνίοτε μετὰ θάνατον μόνον τὴν δόξαν καὶ τὴν ἡσυχίαν. Τὰ μνημεῖα, τὰ ὁποῖα ἀνεγείρονται εἰς τοὺς μεγάλους ἄνδρας θανόντας, πλάττονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ τοὺς λίθους, οὓς ἔβαλλον κατ' αὐτῶν ἐνόσῳ ἔζων. Τίς οἶδεν; ἀφοῦ ὁ Βίκτωρ Οὔγος ἀποθάνῃ ἐξόριστος ὡς ὁ Δάντης, ἴσως τὰ ὀστᾶ του ἀναπαυθῶσιν εἰς τὸ Πάνθεον. (1)

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΣΤΑΥΡΟΣ. — Ἡ διὰ σταυροῦ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου διετέλει ἐν χρήσει οὖσα παρὰ πολλοῖς τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν, ὅσων ἡ ἱστορία περιεσώθη εἰς ἡμᾶς. Τὸ σχῆμα τῶν σταυρῶν ἦν τριπλοῦν· τὸ μὲν ἦτο ὡς τὸ γράμμα Τ, τὸ δὲ ὡς τὸ Χ, ὅπερ λέγεται καὶ σταυρὸς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, διότι ἐπὶ τούτου ἐσταυρώθη ὁ πρωτόκλητος οὗτος τῶν Ἀποστόλων, τὸ δὲ εἶχε σχῆμα τοιοῦτον †, καὶ ἐπὶ τοιούτου ἐσταυρώθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Πρὶν προσηλωθῇ ὁ εἰς σταυρικὸν θάνατον καταδικαζόμενος, (ὅστις, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ἦν ὁ ἀτιμώτερος τῶν θανάτων,) ἐμαστιγοῦτο δι' ἀκανθωτῆς μάστιγος, λεγομένης σκορπίος καὶ κατεσκευασμένης ἐκ σχοινίων, εἰς τὰ ἄκρα τῶν ὁποίων ἦσαν προσδεδεμένα τεμάχια μολύβδου ἢ ὀστοῦ. Ὁ μαστιγούμενος ἀπεξεδύετο τῶν ἰδίων του ἱματίων καὶ ἐδένετο εἰς κίονα, ἐφ' οὗ ἔπρεπε νὰ δαρῇ ἐπὶ ὡρισμένον διάστημα χρόνου. Ὁ μέλλων σταυρωθῆναι ὑπεχρεοῦτο νὰ φέρῃ ὁ ἴδιος τὸν σταυρὸν, ὅστις ἦν βαρύτατος καθὸ κατασκευαζόμενος ἐκ βαρέως ξύλου, ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα ὡρίζετο νὰ σταυρωθῇ. Ὁ Πλούταρχος (περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ θείου βραδέως τιμωρουμένων) λέγει: « Ἕκαστος τῶν κακούργων ἐκφέρει τὸν αὐτοῦ σταυρόν. » Ὁ δὲ τόπος οὗτος ἦν συνήθως ἐκτὸς τῆς πόλεως, καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ λόφων, ὅπως καταφανεῖς γίνωνται οἱ τιμωρούμενοι παντὶ τῷ διαβάτῃ· ἦν ἔτι ὡρισμένη καὶ ἡ πύλη τῆς πόλεως, δι' ἧς ἐξεφέρετο ὁ κατάδικος. Πρὶν δὲ προσηλωθῇ τῷ σταυρῷ, οὗτος ἐξεδύνετο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἅτινα διενέμοντο μεταξύ των οἱ στρατιῶται, ἔπιπτεν ὕπτιος ἐπὶ τοῦ κατὰ γῆς κειμένου σταυροῦ, ἐπὶ τῶν βραχιόνων τοῦ ὁποίου ἐκρεμᾶτο δι' ἥλων, περωμένων εἰς τὸ ξύλον δι' ἑκατέρων τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, ἢ διὰ τῶν γονάτων καὶ τῶν ἀγκώνων αὐτοῦ, ἀναλόγως τοῦ κακουργήματός του. Ἵνα δὲ ἀνέχηται τὸ σῶμα καὶ μὴ καταπίπτῃ ὑπὸ τοῦ βάρους, ἐδένοντο εἰς τὸν σταυρὸν οἱ βραχίονες καὶ τὰ σκέλη τοῦ σταυρουμένου, καὶ τότε ἀνυψοῦτο καὶ ἐνεπήγετο ἡ ἄκρα τοῦ σταυροῦ εἰς λάκκον προεσκαμμένον. Ἐπιγραφὴ, τὸ ὄνομα, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τοῦ καταδίκου δηλοῦσα, ἐτίθετο ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὅπως ἀναγινώσκηται ὑπὸ τῶν διαβαινόντων. Ὁ οὕτω θανατούμενος ἀφίνετο ἐν τῷ σταυρῷ μεχρισοῦ ὑπὸ τῆς ἀσιτίας ἢ τῶν ἕλκων αὐτοῦ ἀπέθνησκε. Δὲν ἠξεύρομεν ἂν ἦτο πάντοτε ἐν χρήσει ἡ ὑπὸ τῶν Εὐαγγελιστῶν ἀναφερομένη ἐπιτάχυνσις τοῦ θανάτου τῶν οὕτω κρεμωμένων κακούργων διὰ τῆς κατασυντρίψεως τῶν ὀσῶν αὐτῶν, γενομένης διὰ μεγάλων σχιζῶν· φαίνεται δὲ ὅτι ἀποκλειστικῶς ἐξετελέσθη εἰς τοὺς συσταυρωθέντας τῷ Ἰησοῦ κακούργους, διὰ τὴν ἑπομένην μεγάλην ἡμέραν τοῦ Σαββάτου.

ΑΝΘΡΩΠΟΘΥΣΙΑ.—Αἱ ἀνθρωποθυσίαι παρὰ τοῖς κατοίκοις τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς εἰσὶν, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ συρμοῦ. Οἱ Γάλλαι ῥίπτουσι τὰ παιδία των, ὅταν τοὺς ἐνοχλῶσιν, εἰς τροφὴν τῶν θηρίων. Οἱ Μαδεγάσσοι φονεύουσιν ἀνηλεῶς ὅλα τὰ βρέφη ὅσα γεννῶνται μὲ φυσικόν τι ἐλάττωμα. Αἱ γυναῖκες τῶν Μαμελούκων (τῶν πάλαι ποτὲ κυριαρχῶν τῆς Αἰγύπτου,) ἀφαιροῦνται ἀσυνειδήτως τὴν γονιμότητά των διὰ νὰ γίνωσι ζεῖραι. Εἰς πολλὰ Μαύρων βασίλεια, ὡς εἰς τὸν τόπον τῶν Δαχομέων, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως φονεύουσιν αἱ γυναῖκες τὰ παιδία των ἀδιακόπως ἕως οὗ ἀναδῇ νέος βασιλεὺς εἰς τὸν θρόνον. Παρὰ τοῖς ἰδίοις ἡ ἀμμοκονία, δι' ἧς κτίζεται τὸ μαυσωλεῖον ἀποθανόντος βασιλέως, πλάττεται μὲ ἀνθρώπινον αἷμα, καὶ τερατώδης μαῦρος βασιλεὺς εἰς τὴν Γουϊνέαν κατοικεῖ παλάτιον, τοῦ ὁποίου ἡ αὐλὴ εἶνε ἐστρωμμένη μὲ ἀνθρώπινα κρανία καὶ οἱ τοῖχοι ἐστολισμένοι μὲ ἀνθρώπινα ὀστᾶ. Οἱ Πορτογάλλοι εὗρῆκαν εἰς τὸ ὀροπέδιον τῆς Σχικόβας ἀνθρώπινα κρέατα εἰς τὰ κρεωπωλεῖα, καὶ τεθαμμένους δούλους εἰς τὰ μακελλεῖα διὰ νὰ σφαγῶσι καὶ πωληθῶσι· τοὺς δὲ προσφερομένους ὡς θύματα τῆς ἀγρίας δεισιδαιμονίας των βασανίζουσι καθ' ὅλους τοὺς ἐπινοηθέντας τρόπους τῆς ἀσπλαγχνίας. Ὁ βασιλεὺς τῶν Λάγος στέλλει ἐνίοτε ἔνοπλον καὶ μεταμορφωμένον ὑπηρέτην, ὅστις τρέχει εἰς τοὺς δρόμους καὶ ἀδιαφόρως φονεύει πάντα ὅστις τύχῃ ἐμπρός του, καὶ οἵ

(1) Ἐκτεταμένην καὶ λαμπρὰν βιογραφίαν τοῦ Βίκτορος Οὔγου κατεχώρισεν ἡ Πανδώρα ἐν τόμῳ ΙΒ', φυλλάδ. 286, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὸν ἀνωτέρω τελευταῖον παράγραφον.

ἴδιοι μετὰ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν καίουσι ζωντανὴν παρθένον, διὰ νὰ ἐπισύρωσιν εἰς τὴν χώραν των τὴν εὐλογίαν τῆς ὀμβροφόρου Θεᾶς. Τοιαῦται βδελυραὶ συνήθειαι ἀπαντῶνται εἰς πολλὰς Μαύρων πολιτείας, ὡς παρὰ τοῖς Βενίνοις, τοῖς Κουμασσὶν καὶ πολλοῖς ἄλλοις ἀγρίοις. Χιλιάδες μαύρων σφάζονται εἰς τοὺς τάφους τῶν βασιλέων των, καὶ πολλαὶ γυναῖκες θυσιάζονται πλησίον τῶν νεκρῶν λειψάνων τῶν συζύγων των. Ὁ ἡγεμὼν τῆς Φαντέας ὑποφέρει νὰ τῷ κοπῇ ὁ ἀριστερὸς βραχίων ὅταν ἀναλαμβάνῃ τὴν Κυβέρνησιν. Χήρα Ὀττεντότου, ἐὰν ὑπανδρευθῇ ἐκ δευτέρου, χρεωσεῖ πρῶτον νὰ ὑπομείνῃ ὅπως τῇ κοπῇ εἷς δάκτυλος τῆς χειρός της. Μόλις δὲ καὶ μετὰ βίας ἐξήλειψαν οἱ Ἄγγλοι τὴν πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν ἐπικρατοῦσαν ἀγρίαν συνήθειαν παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς τοῦ νὰ καίωσι τὰς χήρας μετὰ τῶν συζύγων των, καὶ νὰ πίπτωσιν ὑπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ πελωρίου ἅρματος ἑνὸς τῶν θεῶν των ὅπως κατασυντριβῶσιν ὑπ' αὐτό.

Η ΑΓΑΠΗ ΕΝ ΤΩ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΩ. — Ὁ Χριστιανισμὸς, προτιθέμενος τὸ μέγα ἔργον τοῦ ν' ἀποσπάσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς ἀταξίας τῶν παθῶν του, ἔπρεπεν ἀναγκαίως νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν καρδίαν του ἀντικείμενον ἀπείρου ἀγάπης καὶ νὰ τὸν ἐνισχύσῃ δι' αὐτῆς τῆς ἀδυναμίας του. Τὸν ὅρον τοῦτον ἀπήτει ἡ φύσις, διότι μόνη ἡ ἀγάπη δύναται νὰ καταδαμάσῃ τὴν ἀγάπην, καὶ εἰς μόνην τὴν καρδίαν ἀποκρίνεται ἡ καρδία.

Βεβαίως ὁ Χριστιανισμὸς ἐτήρησε τὸν ὅρον τοῦτον. Ἦλθεν ὁ θεῖος αὐτοῦ θεμελιωτὴς, φέρων τὴν δᾷδα τῆς ἀγάπης ἀνὰ χεῖρας· καὶ τί ἄλλο ἠθέλησεν, εἰμὴ ν' ἀνάψῃ δι' αὐτῆς ὅλην τὴν γῆν; «Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη;» Καὶ αὐτὸς δὲν εἶνε εἰμὴ ἡ ἀγάπη· Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. Ἡ πρώτη αὐτοῦ ἐντολὴ εἶνε τὸ Ἀγαπήσεις· δευτέρα ἐντολὴ, πάλιν τὸ Ἀγαπήσεις· ὅλη του δὲ ἡ διδασκαλία περιορίζεται εἰς τὸ Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Τέλος ὁ νόμος του ὑφίσταται τόσον εἰς τὴν ἀγάπην, ὥστε τὰ τόσα καὶ τοσοῦτον αὐστηρὰ καὶ διάφορα αὐτοῦ ἐντάλματα ἀνάγονται πάντα εἰς μόνην τὴν ἀγάπην, ὡς ἄριστα εἶπεν ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος διὰ τῆς χριστιανικωτάτης ταύτης ῥήσεως: «Ἀγάπησον, εἶτα ποίησον ὅ,τι βούλει·» ἥτις εἶνε ὡς ἠχὼ τοῦ περὶ τῆς ἁμαρτωλοῦ γυναικὸς θείου ἐκείνου ῥήματος τοῦ Σωτῆρος: «Ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ, ὅτι ἠγάπησε πολύ.»

Ὅλος ὁ Χριστιανισμὸς ἐνυπάρχει εἰς τὴν αἰωνίως θαυμαστὴν ταύτην εἰκόνα τῆς ἁμαρτωλοῦ, βρεχούσης μὲ τὰ δάκρυα καὶ ἐκμασσούσης μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τοὺς πόδας τοῦ ὑπερασπιζομένου αὐτὴν Σωτῆρος κατὰ τῆς ὑπερηφάνου ὠμότητος τοῦ Φαρισαίου, καὶ ὑπὲρ τῆς λατρείας αὐτοῦ συντριβούσης τὸ εἰς ἄλλην ἀγάπην ὑποσχεθὲν ἀλάβαστρον. Καὶ ἰδοὺ πῶς ἡ ἀγάπη ἐκείνη, δι' ἧς ὁ Χριστιανισμὸς θέλει ν' ἀποσπάσῃ τὸν ἄνθρωπον πάσης ἄλλης ἀγάπης, ὀρθῶς ἀναλογεῖ πρὸς τὸ ἔργον. Πῶς θέλει ν' ἀγαπῶμεν τὸ ἀντικείμενόν του; ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας· ὡς ἑαυτὸν, τέλος. Ἀξιοσημείωτοι λόγοι καὶ ἐντελὲς μέτρον ἀγάπης, εἰς ἣν πρέπει νὰ ὑποτάσσωνται αἱ ἄλλαι πᾶσαι.

ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ. — Καὶ ὀλίγον ἂν ἐξετάσῃ τις τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, θέλει πεισθῇ ὅτι ὁ διατάσσων ἁπλῶς πρᾶξιν τινὰ διαφέρει τὰ μέγιστα τοῦ ποιοῦντος πρώτου αὐτὴν, ἵνα δώσῃ τὸ παράδειγμα, ὡς πρὸς τὴν ἐντύπωσιν εἰς οὓς θέλει νὰ ἐπηρεάσῃ. Οὐδὲν τόσῳ μεταδοτικὸν καὶ πειστικὸν, ὅσῳ τὸ παράδειγμα· οὐδεμία περὶ πατριωτισμοῦ πραγματεία ἤθελεν ἐπενεργήσει ἐπὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ, ὡς ἡ τοῦ Ῥηγούλου ἀφοσίωσις· καὶ δὲν ὑπάρχει ῥητορεία ἰσχύουσα ὡς ἡ πρᾶξις τοῦ Κονδέ, ῥίπτοντος τὴν ῥάβδον τῆς ἀρχηγίας του εἰς τὰ χαρακώματα τῶν ἐχθρῶν καὶ ὁρμῶντος πρώτου ἵνα τὴν λάβῃ. Τὸ παράδειγμα εἶνε πειστικώτερον ὅσῳ καὶ ἀνώτερον, καὶ τόσῳ μᾶλλον ἀναγκαῖον, ὅσῳ αὐστηροτέρα ἡ ἐντολὴ καὶ πλείονες οἱ πρὸς οὓς ἀπευθύνεται.

Ἡ Εὐαγγελικὴ ἠθικὴ, ἡ τοσοῦτον δύσκολος πρὸς τὴν διεφθαρμένην τοῦ ἀνθρώπου φύσιν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἀδιακρίτως ἀπευθυνομένη, ὤφειλεν ἄρα νὰ παρουσιασθῇ ὡπλισμένη διὰ μεγάλου παραδείγματος καὶ συγκεφαλαιωμένη εἰς ἁπλῆν καὶ εὔγλωττον πρᾶξιν, προσβάλλουσαν τὰ πνεύματα καὶ λαλοῦσαν εἰς ὅλας τὰς καρδίας. Ἡ ζωὴ καὶ πρὸ πάντων ὁ θάνατος τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν περιέχουσι τὸ τελειότατον καὶ ὁριστικώτατον καὶ ἐλκυστικώτατον τοῦτο παράδειγμα. Ἡ ἠθικὴ τοῦ Εὐαγγελίου δὲν εἶνε τόσον εἰς τὰ βιβλία καὶ τοὺς λόγους, ἀλλ' εἶνε πρὸς πάντας καὶ κατ' ἀνώτατον βαθμὸν ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ βιβλίον ἠνεῳγμένον εἰς τὰ ὄμματα, βῆμα εὔγλωττον καὶ αὐτόλαλον, ἐν ᾧ ζωηρῶς ἀναδείκνυνται καὶ τὸ σύνολον καὶ αἱ ἐλάχισται λεπτομέρειαι τοῦ Εὐαγγελικοῦ νόμου. Τύπος τέλειος, τοῖς πᾶσι νοητὸς, ἁπλοῦς καὶ ἀνεξάντλητος καὶ δι' ἑνὸς μόνον βλέμματος συλλαμβανόμενος, καὶ αἰωνίως ἄξιος νὰ προσηλώνῃ διὰ παντὸς πάντα τὰ βλέμματα.

Τίς δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὸ ὕψος τοῦ παραδείγματος; ὁ παρέχων αὐτὸ εἶνε Θεός. Τίς δύναται νὰ τὸ ἐλέγξῃ; εἶνε ἡ πλέον ἀνεξάντλητος τελειότης. Τίς δύναται νὰ ἀμφιβάλῃ περὶ τῆς ἀφιλοκερδείας αὐτοῦ; ὁ παρέχων αὐτὸ ἦτο φύσει ἀπηλλαγμένος τούτου. Τίς δύναται τέλος νὰ μὴ τὸ ἐννοήσῃ, ἐνῷ πάλλει ἐν αὐτῷ ἡ ἔκφρασις τῆς ἀληθείας;... Αὐτὸς ὁ νομοθέτης γίνεται θῦμα τοῦ νόμου, ὅπως ζωηρότερον ἐκφράσῃ τὴν ἀνάγκην αὐτοῦ. Πρῶτος ὁ ἰατρὸς δοκιμάζει ἐν ἑαυτῷ τὴν θεραπείαν. Τὸ ῥῆμα γίνεται ἔργον, ὁ λόγος σαρκοῦται ὅπως βαθύτερον ἐντυπωθῇ εἰς τὴν σαρκικὴν ἀνθρωπότητα.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ. — Τὸ δόγμα τῆς ἀνθρωπίνης ἀδελφότητος, ἐξαλειφθὲν ἐκ τῆς γῆς, εἶχεν ἤδη ἀπολεσθῇ ἐν τῷ ναυαγίῳ τοῦ δόγματος τῆς ἑνότητος τοῦ Θεοῦ, ὅπερ ἐστὶν ἡ βάσις αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἦτο κατακερματισμένη εἰς μυρίας φυλὰς ἢ ἐθνικότητας ἐχθρὰς πρὸς ἀλλήλας. Πόλεμος ὑπόκωφος ἦτο πανταχοῦ· εἰς τὰ μεθόρια, εἰς τὰς ἐπαρχίας, εἰς τὰ δικαστήρια, εἰς τὸ ἱπποδρόμιον, εἰς τὸ ἐργοστάσιον καὶ εἰς αὐτὴν τὴν οἰκιακὴν ἑστίαν. Μόνη ἡ δύναμις διεῖπε τὸν κόσμον, καὶ ὁ σίδηρος, ὁ σίδηρος τοῦ Βρούτου καὶ τοῦ Κάτωνος, ἦτο ἡ μόνη ἔκφρασις τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Τίς θέλει δυνηθῇ νὰ συντρίψῃ τὰς ἁλύσσεις, νὰ ἐξισάσῃ τὰς ἀνωμαλίας, νὰ κάμῃ ὥστε μία καρδία νὰ πάλλῃ εἰς

ὅλα τὰ στήθη, νὰ ἀναβιβάσῃ τὴν ἀγχόνην τοῦ δούλου εἰς τὸ στέμμα τῶν Καισάρων, καὶ νὰ ταπεινώσῃ τὸν Καίσαρα μέχρι νίψεως τῶν ποδῶν τοῦ ἐσχάτου τῶν χυδαίων; Τίς θέλει ἐπαναφέρει τὸν κοινωνισμόν, τὴν ἀδελφότητα μεταξὺ Ἕλληνος καὶ βαρβάρου, ἐλευθέρου καὶ δούλου, ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, τοῦ Καίσαρος Θεοῦ καὶ τοῦ πτωχοῦ χυδαίου; Τίς θέλει δυνηθῇ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ τεράστια ταῦτα, καὶ ἄνευ τῆς ἰδιοτελείας καὶ βίας, ἀλλὰ διὰ μόνης τῆς πειθοῦς καὶ ἀγάπης;... Ὁ σταυρὸς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὡς τὸ κάτοπτρον τοῦ Ἀρχιμήδους, συγκεντρόνον ἐν τῇ ἑστίᾳ αὐτοῦ τὰς φλόγας τοῦ οὐρανοῦ, ἀνέπεμπεν αὐτὰς μακρὰν ἐπὶ τῶν θαλασσῶν καὶ ἔκαιε τοὺς στόλους τοῦ ἐχθροῦ, οὕτω δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ καρδία τοῦ Θεανθρώπου ἄνωθεν τοῦ σταυροῦ ἐξηκόντισεν ἐπὶ τοῦ κόσμου τὰς φλόγας τοῦ θείου ἔρωτος, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἥναψεν ὅλην τὴν γῆν. Μόνος αὐτὸς κατέβαλε πᾶσαν ἀλαζονείαν, συνέτριψε πᾶσαν δύναμιν, διεσκέδασεν ὅλας τὰς χιμαίρας τῶν ἀνθρωπίνων διακρίσεων, μὴ θεωρῶν πάντας ἀνθρώπους εἰμὴ ὡς μεγάλους ἐνόχους, ἐξισῶν τὸν κόσμον ὑπὸ τὸ μέτρον τῆς θείας δικαιοσύνης, καὶ ἀνάγων ἀπαξάπασαν τὴν ἀνθρωπότητα εἰς ἕνα μόνον ἄνθρωπον γυμνὸν καὶ συντετριμμένον ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Πόσον ἐν τῷ σταυρῷ τιμᾶται ἡ ἀνθρωπότης, καὶ πόσον ἡ πορφύρα τῶν μεγιστάνων τῆς γῆς εἶνε ὠχρὰ ἀπέναντι τοῦ αἵματος ἑνὸς Θεοῦ!

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ.— Ὑψηλὸς καὶ μέγας ὁ λόγος, ἐν ᾧ τὸ τῆς Εὐχαριστίας μυστήριον βυθίζει τὸν νοῦν καὶ τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν. Εἶνε τὸ τίμημα, ἀνθ' οὗ ὁ Θεὸς παραδίδεται ἡμῖν· ἡ ἐξαγόρασις τοῦ ἐγκλήματος, δι' οὗ ἠθελήσαμεν νὰ γίνωμεν ἀφ' ἡμῶν ὅμοιοι αὐτῷ· τὸ ἀντίρροπον τῆς ἀφάτου δόξης, ἐν ᾗ εἰσάγει ἡμᾶς· τὸ δίκαιον ἀντίποινον τῆς πίστεως, ἣν ἐθέσαμεν ἐν ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἀπολέσαντι ἡμᾶς πονηρῷ πνεύματι τῆς ἀταξίας. Τοῦτο ἐπείρασε τοὺς προπάτορας ἡμῶν, εἰπὸν αὐτοῖς. «Φάγετε ἐκ τοῦ καρποῦ τούτου, καὶ ἔσεσθε ὡς θεοί·» οἱ δὲ ἠκροάσθησαν αὐτοῦ, ἀπειθήσαντες τῷ Θεῷ. Πρὸς θεραπείαν δὲ τῆς ἀταξίας ταύτης καὶ ὁ Σωτὴρ μᾶς δοκιμάζει, λέγων ἡμῖν: «Φάγετε τὸ σῶμά μου, πίετε τὸ αἷμά μου καὶ ζήσεσθε εἰς τὸν αἰῶνα.»

Τοιουτοτρόπως διὰ τῆς θαυμασίας ταύτης ἰσοσταθμίας ὁ Χριστιανισμὸς ἐπανάγει ἡμᾶς εἰς τὸν πρότερον ἡμῶν προορισμὸν, ὅπως ἀναμέσον τῶν δοκιμασιῶν τῆς πίστεως ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ τῆς δόξης, ὃν ἐδιώκομεν ἀναμέσον τῶν ἀταξιῶν τῆς ἀλαζονείας μας· καὶ εἰς τὴν ἀλαζονείαν ταύτην, εἰς τὴν ἱκανοποίησιν καὶ τὰς προφυλάξεις ὅσας ἀπήτει, πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος δοκιμασίας καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν βραδύτητα. Διὰ τοῦτο δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ ἴδωμεν ἀπὸ τοῦ νῦν τὸν Θεὸν κατὰ πρόσωπον, καὶ τὸ ἀδιαπέραστον κάλυμμα τοῦ μυστηρίου τὸν καλύπτει καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πλέον ἐνδομύχῳ πρὸς αὐτὸν κοινωνίᾳ. Μίαν ἡμέραν, ὅταν ἡ δοκιμασία αὕτη τελειώσῃ, τὸ κάλυμμα θέλει πέσει· ἀλλ' ἕως τότε, ἵνα μεταχειρισθῶμεν τὴν χαρίεσσαν καὶ ὀρθὴν εἰκόνα Πατρός τινος τῆς Ἐκκλησίας, εἴμεθα ὡς τὸ παιδίον ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, τὸ ζῶν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ὡριμαζομένων καρπῶν πρὶν ἢ ἴδῃ τὸ φῶς του, διότι τρεφόμεθα πνευματικῶς ἐκ τοῦ Θεοῦ πρὶν ἢ τὸν ἴδωμεν. Ἡ παρὰ τῆς μετ' αὐτοῦ κοινωνίας διδομένη ἡμῖν δύναμις ἐφ' ἡμῶν, ἐπὶ τῶν παθῶν μας, ἐπὶ τοῦ κόσμου, τὸ ὕψος τῆς ἁγιότητος, εἰς ἣ μᾶς ἀναβιβάζει, τὰ θαύματα τῆς ἀρετῆς ὅσα δι' αὐτῆς ποιοῦμεν, ἀρχίζουσιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου τὴν ἐν Θεῷ ζωήν μας καὶ ἀποκαλύπτουσι τὴν πηγὴν αὐτῆς, ἀποδεικνύοντα ἐναργέστατα τὴν ἀλήθειαν τοῦ λόγου: «Ὁ τρώγων ἐκ τοῦ ἄρτου τούτου ζήσεται.»

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΦΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΡΑΙΑ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλάδ. Μ΄—ΜΣΤ΄.)

ΣΤ΄.

Πομπή.

Ἀπὸ τὸ Καπιτώλιον χαρμόσυνα τὰ πλήθη
εἰς ἑορτὴν γαμήλιον ἅθρόα συνιωθοῦνται·
ἐξωκκλησίου κώδωνες ἁρμονικῶς δονοῦνται,
καὶ ἄνθη πορτοκαλλεῶν στολίζουσι τὰ στήθη.

Ἐν μέσῳ ταύτης τῆς πομπῆς καὶ τῶν συνωθουμένων
δυὰς προβαίνει νεαρά, τὸ ζεῦγος τῶν μνηστήρων·
ἀμοιβαδὸν δ' ἐξόπισθεν καὶ πλέγδην κρατουμένοι,
κορῶν καὶ νέων ὅμιλος, τῆς τελετῆς μαρτύρων.

Τοῦ ζεύγους προπορεύεται τῶν νεαρῶν νυμφίων
δίσκος χρυσοῦς, Ἑλληνιστὶ ὁπλοῦς στεφάνους φέρων,
ὑπὸ τριῶν κρατούμενος νεανιῶν ἑταίρων,
καταχυμάτων ἔμπλεως ἡδέων καὶ κηρίων.

Ἀκολουθεῖ δὲ ἄπειρος σωρεία περιέργων,
ἡ μάρτυς ἡ ἀπρόσκλητος ἡ πανταχοῦ χωροῦσα
τῶν κουφονόων δημοτῶν, τῶν φαύλων, τῶν ἀέργων,
ἡ πάντων ἀπολαύουσα καὶ πάντων ἀποροῦσα.

Ἐνῷ προβαίνει ἡ πομπὴ, συμπροχωροῦσα νέα,
πρὸς τὸν ἐφ' οὗ στηρίζεται στραφεῖσα νεανίαν,
« Μὰ τὴν Παρθένον, ἔκραξε, εἶνε πομπὴ ὡραία!
« Ὁ Ἅγιος ἡμῶν Πατὴρ τὴν θείαν εὐλογίαν

« εἰς τοὺς σχισματικοὺς αὐτοὺς θὰ ἔδωσε· νομίζω
« σχισματικοὶ ἀμφότεροι νὰ ἦνε οἱ μνηστῆρες;
—« Ἦσαν, εἶπέ! τοῦ ἱεροῦ Ποντίφηκος αἱ χεῖρες
« τὸν γάμον των ηὐλόγησαν χθές.—Τοῦτο δὲν γνωρίζω.»

—« Ἀλλὰ γνωρίζεις, φίλη μου, τὴν εὐειδῆ νυμφίαν
« καὶ τοὺς λαμπροὺς θριάμβους της;—Οὐχί!—Πλὴν τὸν Ἐράρδον
« τὸν μακαρίτην; — Ἤρχετο συχνὰ εἰς τὴν οἰκίαν·
« τί τρέχει; —Τὸν νεόφερτον ἐγκολπωθεῖσα Βάρδον,

« αὐτὸν, αὐτὸν τὸν Ἕλληνα νυμφίον της ἡ νέα,
« τὸν δυστυχῆ καὶ δύσμοιρον κατέστρεψεν ἐκεῖνον.
« Πόμα πικρὸν θανάσιμον δηλητηρίου πίνων,
« ὁ δυστυχὴς ἐξέπνευσεν! — Δ! πρὸ μηνῶν ἐννέα,

« ὁπόταν τὸ δυστύχημα συνέβη, ἐνθυμοῦμαι
« ὅτι τοιαύτην ἤκουσα φήμην τινὰ νὰ τρέχῃ.
—« Ἐγὼ ὁσάκις εἰς τὸν νοῦν μοὶ ἔλθῃ δὲν κοιμοῦμαι.
—« Καὶ ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ, ἀντὶ νὰ καταβρέχῃ

« τοῦ θύματός της τὸ ψυχρὸν καὶ ἄωρον μνημεῖον,
« εἰς γάμον ἔρχεται φαιδρά. — Ἅγιε Πέτρε, σῶσον!
« εἶπεν ὁ νέος· δι' αὐτὴν δὲν ἀπορῶ καὶ τόσον,
« ὅσον διὰ τοῦ φίλου της νυμφίου τὸ κρανίον,

« ὅστις, γνωρίζων τοὺς λαμπροὺς θριάμβους τῆς μαγίσσης,
« νὰ συζευχθῇ ἠθέλησε τοιαύτην Ἐριννύα.
— « Ἰδέ! τοιαῦτα πράγματα νὰ μοὶ γνωστοποιήσῃς
« αὐτὴν καὶ μόνην τὴν στιγμὴν, ὁποία συγκυρία! »

Οὕτω λαλοῦντες ἔφθασαν πρὸ τοῦ ἐξωκκλησίου·
ὠθοῦντες καὶ ὠθούμενοι εἰσῆλθον ἐκεῖ, ὅπου
οἱ ἱερεῖς τοῦ ἐπὶ γῆς δευτέρου θεανθρώπου
τὴν τελετὴν ἡτοίμασαν τοῦ γάμου μυστηρίου.

Ζ'.

Ὁ ἱππότης.—Τὸ μυστήριον.—Ἓν ῥόδον καὶ δύο βόστρυχοι.

Τοῦ μυστηρίου ἡ στιγμὴ ὀλίγον πρὶν σημάνῃ,
εἰς τοῦ ναοῦ τὰ πρόθυρα Ἱππότης τις ἐφάνη
καὶ ἔστη. Τὸν μανδύαν του ὑψώνων μὲ τὰς χεῖρας,
ἀγνώστους τοῦ προσώπου του τηρεῖ τοὺς χαρακτῆρας·
ἀλλὰ τὸ βλέμμα πανταχοῦ ὡς νὰ ζητῇ τι στρέφει,
ἐνῷ ἰῶρῶτος στέφανος τὸ μέτωπόν του σέφει.

Χρυσοφοροῦντες ἱερεῖς ἐξέρχονται· σιγὴ,
ὑπὸ τὸν θόλον τοῦ ναοῦ ἐξαίφνης διεχύθη.
Τῶν μελλονύμφων ἡ δυὰς προβαίνει, καὶ τὰ πλήθη
τῶν ἱερέων τοῦ Χριστοῦ ἡ χάρις εὐλογεῖ.
Ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα, ὡς θάνατος ὠχρὸς
ὁ πρὸ τῆς θύρας ἄγνωστος τὸ ζεῦγος θεωρεῖ,
τὸ πλῆθος δὲ περίεργον εἰς ἄκρον ἀπορεῖ
ἐν μέσῳ τόσης χαρμονῆς πῶς ἵσταται ψυχρός.

Ἀρχίζει τὸ μυστήριον, ἡ ἕνωσις τελεῖται·
τῶν μελλονύμφων ἕκαστος ὀνομαστὶ καλεῖται.
Τὸ ὄνομα τοῦ Φαίδωνος ἠκούσθη, καὶ ὁ ξένος
ἓν βῆμα πρὸς τὰ ἔμπροσθεν ποιεῖ τεταραγμένος·
τὸν μελανὸν μανδύαν του παρῄτησαν αἱ χεῖρες,
ἐφάνη δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ ξένου κάλλους πλῆρες.

Ἱππότα! ἐὰν ἔφερες τὸ ξίφος μαχητοῦ,
ἂν Ἀχιλλέως ἔφερες τὴν περικεφαλαίαν
καὶ τὸν ὡραῖον θώρακα, σκιὰν ἐγὼ ἀρχαίαν
θὰ σ' ἔλεγον ὑπὸ μορφὴν ἁπλοῦ προσκυνητοῦ.

Καὶ ὕψωσεν ὁ ἱερεὺς τὴν χεῖρά του ἠρέμα,
κρατῶν τοῦ γάμου τὸ διπλοῦν καὶ μυροβόλον στέμμα.
Τὸ « στέφεται » τὰ χείλη του ἐπρόφερον, καὶ, « Γέρον!
« (κραυγὴ ἀντήχησε σκληρὰ) σὺ ὁ τὸ στέμμα φέρων,
« στῆθι! τὸν στέφανον χαμαί! » Καὶ ἅμα ἐκινήθη
ὁ ξένος, καὶ διέσχισε τὰ σιωπῶντα πλήθη.

Ὠχρὸς ὁ Φαίδων ἔμεινεν εἰς τὴν φωνήν· χαμαὶ
τὰ στέμματα κατέπεσον, τοῦ γέροντος τὰς χεῖρας
φυγόντα, ὡς νὰ ὤθησεν αὐτὰ κατάρα μοίρας,
καὶ νεκρωσίμου σιωπῆς παρῆλθον τρεῖς στιγμαί.
Ὀργίλως τὸν μανδύαν του ὁ ξένος παραιτῶν,
τὸν πτλόν του ἀφῄρεσεν (ὦ θεία καλλονή!)
καὶ ὑπὸ τὸν καλλίζωνον χιτῶνα νὰ φανῇ
ὡραῖον στῆθος ἄφησε. Πολλοὶ τῶν θεατῶν

στῆλαι ψυχραὶ ἀπέμεινον μαρμάρου ἀναισθήτου
ἐνώπιον τῆς ἀστραπῆς σκηνῆς ἀπροσδοκήτου.
Ὡς εἰμαρμένη ἄκαμπτος τοῦ Φαίδωνος πλησίον
τὸ ξένον ἔστη φάντασμα, καὶ, φυλακτόν τι λύων,
— « Ἐπίορκε! ἀνέκραξε, βοστρύχους λάβε δύω,
« καὶ δὸς ἓν ῥόδον σύντροφον ἑνὸς ψευδοῦς ὁμνύω. »

Σιγή... σιγή... ἀκούονται τοῦ πλήθους οἱ παλμοί.
Ὁ Φαίδων ἄπνους σιωπᾷ· καὶ ποῖος ἀναπνέει;
Ἡ δᾳὰς τοῦ θάμβους τῆς ὁρμῆς καὶ τῆς κατάρας καίει
ὅπου εἰρήνης πάντοτε ἠκούοντο ψαλμοί.

— « Μὰ τῆς μητρός μου τὴν ψυχρὰν, Ἀστραία μου, σποδόν!
« (ὁ ξένος ἐξακολουθεῖ) ὁρκίζομαι πιστὸς
« νὰ μείνω. — Πλὴν τοῦ ἔρωτος ἐβράγη ὁ ἱστὸς
« καὶ νὰ ὑβρίσῃς σ' ἄφησε τῶν ὅρκων τὴν ὁδόν.

« Κατηραμένε! τῆς μητρὸς ἐξύβρισες τὴν μνήμην,
« καὶ τὴν καρδίαν ἄφησες τῆς φίλης σου ἐρήμην.
« Ὑγίαινε! ὁ οὐρανὸς τὰς πύλας ἂν σοὶ κλείῃ,
« μία ψυχὴ, ἓν θῦμά σου τῶν ὅρκων σου σὲ λύει.
« Σὲ λύει καὶ σὲ συγχωρεῖ· ὑγίαινε καὶ πάλιν,
« καὶ εἰς αὐτῆς ἀποκοιμοῦ τὴν ἄχραν ἀγκάλην! »

Καὶ, ὡς ἡ σκότη σχίζουσα φωσφόρος ἀστραπὴ,
ἐξῆλθε καὶ διέσχισε τὰ πυκνωθέντα πλήθη,
πρὶν δυνηθῇ τις τῶν ἐκεῖ κατόπιν νὰ τραπῇ
καὶ τὴν ἀταραξίαν του νὰ κτήσῃ τὴν συνήθη.

ΧΡ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Χωρικός τις, παρατηρήσας ὠὸν κυματούμενον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, ἠθέλησε νὰ τὸ λάβῃ· πλὴν, χάσας τὴν ἰσορροπίαν τοῦ σώματός του, ἔπεσεν ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐγνώριζε νὰ κολυμβᾷ, εὑρίσκετο εἰς μέγαν κίνδυνον. Φανταζόμενος λοιπὸν ὅτι ὁ Θεὸς ἤθελε μὲ τοῦτο τὸ μέσον νὰ τὸν τιμωρήσῃ διὰ τὴν λαιμαργίαν του, ἔκαμε τάξιμον νὰ μὴ φάγῃ ποτὲ αὐγόν. Κηπουρός τις, διερχόμενος ἐκεῖθεν, κατώρθωσε νὰ τὸν σώσῃ· ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον, ἀπαντήσας αὐτὸν τρώγοντα αὐγὸν, τῷ ἔκαμε τὴν παρατήρησιν περὶ τοῦ ὅρκου του.— « Ὦ! ναὶ, ἀνέκραξεν ὁ χωρικὸς, ἔκαμα τάξιμον νὰ μὴ φάγω ποτὲ αὐγὸν ἂν δὲν ἦνε ψημένον. »

—

Νέος τις, καθήμενος πλησίον τοῦ πατρός του, ἐνῷ οὗτος ἔχανεν ὅλον του τὸ ἀργύριον εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον, ἤρχισε τὰ κλαύματα. Ἐρωτηθεὶς δὲ τὸ αἴτιον, « Ἀνέγνωσα, ἀπεκρίθη, ὅτι ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ὁπόταν ἐμάνθανε νίκην τινὰ τοῦ πατρός του, ἐκλαιε συλλογιζόμενος ὅτι οὗτος δὲν ἤθελε τῷ ἀφήσει τίποτε νὰ κερδήσῃ· ἐγὼ δὲ ἐξ ἐναντίας θρηνολογῶ, φοβούμενος ὅτι ὁ πατήρ μου δὲν θὰ μὲ ἀφήσει τίποτε νὰ χάσω. »

—

Κεκαλυμμένος ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν πληγῶν του καὶ τοῦ τῶν Ῥώσσων ὁ Κόμης Ῥὰπ, ἔρχεται νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὸν Ναπολέοντα τὰ καθέκαστα τῆς μάχης, καὶ νὰ τῷ παρουσιάσῃ τὸν πρίγκηπα Ῥεπνὸν, ἀρχηγὸν τοῦ ἱππικοῦ τῆς αὐτοκρατορικῆς Ῥωσσικῆς φρουρᾶς, μετά τινων ἐκ τῶν σημαντικωτέρων αἰχμαλώτων. Εἷς ἐξ αὐτῶν, ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ῥίπτεται ἐνώπιον τοῦ Ναπολέοντος καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν φονεύσῃ. « Εἶμαι ἀνάξιος νὰ ζῶ, ἔκραξεν, ἀφοῦ ἀπώλεσα τὰ πυροβόλα μου! — Νέε, τῷ ἀπεκρίθη μετὰ καλοκαγαθίας ὁ αὐτοκράτωρ ἐγείρων αὐτὸν, ἐπιδοκιμάζω τὰ δάκρυά σου, πλὴν συλλογίσθητι ὅτι ἐνικήθητε ὑπὸ τοῦ στρατοῦ μου· καὶ τοῦτο, νομίζω, σᾶς δίδει τίτλον δόξης. »

—

Συνεσκέπτοντο ποτὲ οἱ Ἱππόται τῆς Μελίτης περὶ ἐπικειμένου κινδύνου ἐπιδρομῆς τῶν Ἀράβων. Μεταξὺ δὲ τῶν Ἱπποτῶν τούτων ἦτο καί τις ὀνομαζόμενος Σαμψών, ἄνθρωπος κυφὸς, δυσειδὴς καὶ σπιθαμιαῖος. Εἷς τῶν παρισταμένων, αἰσθανόμενος ἀντιπάθειαν πρὸς τὸν Ἱππότην τοῦτον καὶ θέλων νὰ ἀστειευθῇ, ἀποταθεὶς πρὸς τὴν συνέλευσιν εἶπε: « Κύριοι, πρὸς τί τόσος φόβος; μήπως δὲν ἔχομεν καὶ ἡμεῖς μεταξύ μας ἕνα Σαμψών, ὅστις δύναται νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τόσους Φιλισταίους;—Ἔχεις δίκαιον, ἀπήντησεν ὁ νάννος εὐπατρίδης, πλὴν διὰ νὰ ἐπιτύχω ἀσφαλέστερον πρέπει νὰ ἔχω μίαν ἐκ τῶν σιαγόνων σας, καὶ τότε ἐλπίζω νὰ κάμω θαύματα. »

—

Χωρικός τις, θέλων νὰ εἰσέλθῃ εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους, παρουσιάζεται μίαν ἡμέραν ἐνώπιον ἑνὸς ἀξιωματικοῦ καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν κατατάξῃ εἰς τὸν στρατόν. Ὁ ἀξιωματικὸς τὸν ἐρωτᾷ ἂν ἦνε εἰς κατάστασιν νὰ φέρῃ ὅπλον.— « Πῶς, Κύριε! ἀποκρίνεται ὁ χωρικὸς ὀργίλως ὡς ἂν προσεβλήθη ἡ φιλοτιμία του, ἐλπίζω ὅτι ἠμπορῶ νὰ φέρω ὄχι ἓν ἀλλὰ τουλάχιστον μίαν δωδεκάδα. »

—

Γασκόνος τις ἐπεσκέπτετο πρώτην ἤδη φορὰν τοὺς Παρισίους· ἐπειδὴ δὲ ὁ καιρὸς ἦτο ὡραῖος, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰς Τουϋλλερίας. Ἅμα δὲ φθάσας ἐκεῖ, παρετήρησε τὰς ὡραίας στοὰς τοῦ Λούβρου, καὶ ἀντὶ νὰ ἐκπλαγῇ, « Μὰ τὴν πίστιν μου! ἀνέκραξε, τὸ θέαμα τοῦτο μὲ ὑπερευχαριστεῖ· διότι, ὅταν βλέπω τὴν πρόσοψιν τοῦ ὡραίου τούτου οἰκοδομήματος, νομίζω ὅτι βλέπω τὰ ὀπίσθια τῶν σταύλων τοῦ πατρικοῦ μου φρουρίου. »

—

Φριδερῖκος Γουλιέλμος, ὁ δεύτερος βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας καὶ πατὴρ Φριδερίκου τοῦ μεγάλου, ἐνησχολεῖτο μεγάλως εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του, αἰσθανόμενος μεγίστην ἀγάπην πρὸς τὸν Λουθηρανισμὸν, ὃν ἐθεώρει ὡς τὸ μόνον μέσον τὸ ὁδηγοῦν τὸν ἄνθρωπον πρὸς σωτηρίαν. Ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἀπηγόρευσεν εἰς τὰς Πρωσσικὰς οἰκογενείας τὸ νὰ ἀποστέλλωσι τὰ τέκνα των πρὸς ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν διαμαρτυρομένην καὶ σχεδὸν ἄθρησκον Ἀγγλίαν. Γνωστὸν δὲ ὅτι καὶ ἀπεποιήθη τὸ στέμμα τῆς Πολωνίας, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπαρνηθῇ τὸ Λουθηρανὸν δόγμα. Ἐν τούτοις διετήρει ἀρχάς τινας τῆς τῶν ἀνθρώπων ἰσότητος. Ἐσπέραν τινὰ, ὅτε εἷς τῶν ἀκολούθων του τῷ ἀνεγίνωσκε τὸ ἀπόδειπνον, φθάσας εἰς τὴν περικοπὴν ὁ Θεὸς ἀντιλάβοιτό σου! ἐφαντάσθη νὰ μετατρέψῃ αὐτὴν ἐπὶ τὸ κολακευτικώτερον εἰς τὴν ἑξῆς: « Ὁ Θεὸς ἀντιλάβοιτο τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος. » Πλήρης ἀγανακτήσεως ὁ βασιλεὺς ἐστράφη καὶ τὸν διέταξε νὰ ἐπαναλάβῃ κατὰ λέξιν τοὺς λόγους τῆς Γραφῆς, λέγων πρὸς αὐτόν: « Ἐνώπιον τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ οὐδὲν ἄλλο εἶμαι, ἢ γελοῖόν τι ὄν ὡς σύ. »

—

Σχολαστικὸς ἐζήτει ἐπιμόνως νὰ ζωγραφηθῇ εἰς τὸ φυσικόν του μέγεθος, κρατῶν εἰς χεῖρας βιβλίον καὶ ἀναγινώσκων μεγαλοφώνως.

—

Προσκληθεὶς Γασκόνος τις εἰς μονομαχίαν καὶ ἐρωτώμενος ποῖον ὅπλον ἐπεθύμει νὰ ἐκλέξῃ, « Βεβαιώσατε τὸν ἀντίπαλόν μου, ἀπεκρίθη εἰς τοὺς μάρτυρας, ὅτι τὰ ἰδικά μου ὅπλα μοὶ παρέσχον πάντοτε τὴν νίκην, καὶ διὰ τοῦτο μὲ κανένα δὲν ἠμπορῶ νὰ πολεμήσω μὲ ἴσα ὅπλα. »

—

Λουδοβῖκος ὁ ΙΕ' ἦτο πολὺ μελαγχολικὸς καὶ ὡμίλει συνεχῶς περὶ νεκρῶν καὶ ἐνταφιασμοῦ καὶ κοιμητηρίων, γυχαριστεῖτο δὲ πολλάκις νὰ ἀστεΐζεται λίαν ψυχρῶς καὶ ἀνοικείως ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων. Ἡμέραν τινὰ πλησιάσας τὸν διοικητὴν τῆς φρουρᾶς του Δὲ Σουβραὶ, ὅστις ἦν ὑπέργηρως καὶ ἔπασχε, τῷ εἶπε: « Σουβραὶ, ἐγήρασες πλέον πολύ· ποῦ θέλεις νὰ σὲ θάψωμεν;—Εἰς τοὺς πόδας τῆς Μεγαλειότητός σου· » ἀπήντησεν ὁ εὐφυὴς στρατιωτικός. Καὶ ἡ ἀπάντησις αὕτη κατέστησε τὸν βασιλέα σκεπτικὸν καὶ ἐνειροπολοῦντα, δὲν τὸν ἐμπόδισεν ὅμως τοῦ νὰ ἐπαναλάβῃ τοὺς πενθίμους καὶ ψυχροὺς ἀστεϊσμούς του.

—

Ἀββᾶς τις, κηρύττων ἀπ' ἄμβωνος εἴς τινα ἐκκλησίαν, δυσηρέστει τὰ μέγιστα εἰς τὸ ἀκροατήριόν του.— « Πέρισυ ἦτο καλήτερα, ἔλεγέ τις πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ἱστάμενον.— Ἀλλὰ πέρισυ, ὑπέλαβεν ὁ ἕτερος, δὲν ἐκήρυττεν.—Ἴσα ἴσα δι' αὐτὸ ἦτο καὶ καλήτερα! » ἐπρόσθεσεν ὁ πρῶτος.

—

Κάρολος Β', ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ἰδὼν κατάδικόν τινα βαδίζοντα εἰς τὸ ἰκρίωμα, ἠρώτησε τί ἔπραξεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.—« Ἔγραψε τὰς αἰσχροτέρας ὕβρεις κατὰ τῶν ὑπουργῶν σας, Μεγαλειότατε, τῷ ἀπεκρίθησαν.—Ὁ ἀνόητος! ἐπανέλαβεν ὁ βασιλεὺς, διατί δὲν τὰς ἔγραφεν ἐναντίον μου; δὲν θὰ ἐτιμωρεῖτο τότε. »

—

Ἀκούσας Γασκόνος τις ἐγκωμιαζόμενον ἡγεμόνα τινὰ, ὅστις τόσον γενναῖος ἦτο, ὥστε εἰς ἔφοδόν τινα ἐφόνευσεν ἰδιοχείρως ὀκτὼ στρατιώτας· « Ἄ! μπά! ἀνέκραξε, καὶ τί ἠθέλατε εἰ πεῖ περὶ ἐμοῦ, ἂν μάθετε ὅτι τὰ προσκέφαλά μου εἶνε γεμάτα ἀπὸ τοὺς μύστακας τῶν ἀνδρῶν, ὅσους ἔστειλεν ἡ σπάθη μου εἰς τὸν ἄλλον κόσμον; »

—

Γασκόνος τις, ἀπαντήσας καθ' ὁδὸν ἀξιωματικόν τινα, τὸν ἠρώτησε ποίαν κωμῳδίαν ἔμελλον νὰ παραστήσωσι τὸ ἑσπέρας ἐκεῖνο εἰς τὸ θέατρον. Ὁ ἀξιωματικὸς, τοῦ ὁποίου ἡ πνοὴ ἦτο δυσώδης, ἀπήντησε μὲ ἀπότομον ὕφος: « Μήπως μὲ ἐξέλαβες, Κύριε, διὰ πρόγραμμα;—Τὸ πρόγραμμα τουλάχιστον δὲν βρωμᾷ τόσον! » ἀπήντησεν ὁ Γασκόνος. Πλήρης ὀργῆς διὰ τὴν προσβολὴν ὁ ἀξιωματικὸς ἔσυρε τὸ ξίφος του, ἀλλ' ὁ Γασκόνος, μετὰ μικρὰν σκέψιν, εἶπεν εἰς τὸν ἀντίπαλόν του: « Πρόσεξε καλὰ τί ζητεῖς νὰ κάμῃς· ἂν μὲ φονεύσῃς, τοῦτο δὲν θὰ σὲ ἀπαλλάξῃ τοῦ ἰδιώματος τοῦ νὰ βρωμᾷς· ἂν δὲ ἐγὼ σὲ φονεύσω, θὰ βρωμήσῃς ἔτι περισσότερον. »

ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΤΩΝ ΑΝΘΕΩΝ.

Κατακεχωσμένα εἰς τοὺς κόλπους τῆς γῆς, κεκρυμμένα ὑπὸ στρῶμα χιόνος, τὰ ἄνθη μένουσιν ἀκίνητα ἐφ' ἱκανὸν χρόνου διάστημα, ὅμοια μὲ τὴν ἡγεμονίδα ἐκείνην τῶν παραδύξων διηγημάτων, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὕπνου. Οὕτω καὶ τὰ ἄνθη κοιμῶνται ἐπίσης κατὰ τὸν χειμῶνα, καὶ ἐπίσης ὀνειροπολοῦσιν. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου καὶ τὰ ἄσματα τῶν πτηνῶν ἐπηρεάζουσι τὰ ὀνειρά των, ἅτινα εἶσιν ἄγνωστα εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν δὲ ἐπαναζήσαντα ἀναπηδήσωσιν ἐπὶ τῆς γηΐνης ἐπιφανείας, φέρουσι μετὰ τοῦ σχήματός των, τοῦ χρωματισμοῦ καὶ τῆς εὐωδίας των, τὰς ἀναμνήσεις ὀνείρων τινῶν, ἅτινα ἀπετέλεσαν οὐσιώδες μέρος τῆς ναρκωτικῆς ἐκείνης ζωῆς των.

Ὅταν ὁ νότιος ἄνεμος διαδέχεται τὸν τρομερὸν συνάδελφόν του τὸν βορέαν, ὅταν ὁ ἥλιος διαλύῃ τοὺς πάγους καὶ τὰς χιόνας, ἡ δὲ πρώτη ἐαρινὴ αὔρα ἐπιψαύῃ ἡδέως τὴν γηΐνην ἐπιφάνειαν, τὰ τέως ἀπονεναρκωμένα ἄνθη ἀρχίζουν νὰ ἀνασκιρτῶσι, καὶ ὁ ὕπνος των ἀποβαίνει ἐλαφρὸς καὶ τεταραγμένος· ἀνίστανται ὀλίγον, καὶ, ἐπακουμβοῦντα νωχελῶς ἐπὶ τῆς ἀναπαυτικῆς κλίνης των, συμβουλεύονται ἄλληλα, ἐρωτώμενα ἀμοιβαίως ἂν ὁ χειμὼν ἐνικήθη κατὰ τὴν ἐτησίαν πάλην του. Τινὰ ἐξ αὐτῶν, τὰ γενναιότερα, ῥιψοκινδυνεύουσι μετὰ δειλίας ὅπως πληροφορηθῶσι, καὶ ὅταν ἐπανελθόντα φέρωσι τὴν καλὴν εἴδησιν τῆς ἐπανόδου τῆς ἀνοίξεως, πάντα ὁμοφώνως ἀφίνουσι κραυγὴν χαρᾶς, ἥτις ἐξυπνίζει τὰ νωθρότερα ἐξ αὐτῶν. Τότε ἐγείρονται ἅπαντα, σείουσι τὰς μυρὰς κεφαλάς των καὶ σπεύδουν ὅπως ἀναφανῶσιν εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο. Ἀναγνωριζόμενα δὲ χαιρετίζονται μετὰ τρυφερότητος, καὶ ἐπανερχόμενα εἰς τὴν ζωὴν διακοινώνουσιν ἀλλήλοις τὰ ὄνειρα, τὰ ὁποῖα εἶδον διαρκούντος τοῦ μακροῦ ὕπνου των.

« Εἶδον εἰς τὸ ὄνειρόν μου, ἔλεγεν ἀρτίως ἡ πασχαλέα, ὅτι ἦμην μία χαρίεσσα νέα χωρική. Κατῴκουν μικρὰν καλύβην, κεκρυμμένην ὑπὸ πυκνόφυλλα δένδρα, καὶ ἔζων ἥσυχος καὶ εὐτυχής. Οἱ ἐξωτερικοὶ θόρυβοι ἔφθανον πολὺ σπανίως μέχρις ἐμοῦ, δὲν ἐγνώριζον ποσῶς τὰ τοῦ κόσμου, καὶ ὅταν ἐσυλλογιζόμην περὶ αὐτοῦ, ἔπρεπεν τοῦτο μετὰ δειλίας τινος περιεργείας. Εὐχαρίστως θὰ ἔρριπτον ἓν βλέμμα ἐπὶ τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν μεγαλοπρεπειῶν αὐτοῦ· πλὴν τί ἠδυνάμην νὰ πράξω ἐντὸς αὐτοῦ ἐγὼ, πτωχὴ κόρη, ἀγροῖκος καὶ ἁπλοϊκή; Κανεὶς δὲν θὰ ἔβλεπε προσοχὴν εἰς ἐμέ, καὶ εἰς οὐδένα θὰ ἠδυνάμην νὰ ἀρέσω καὶ νὰ ἀποβῶ ὠφέλιμος. Ἐπέβαλλον λοιπὸν σιωπὴν εἰς τοὺς κρυφίους πόθους μου, καὶ περιέκλεισα τὴν ὕπαρξίν μου εἰς τὸν περιωρισμένον ὁρίζοντα, ὅστις περιεκύκλου τὴν κατοικίαν μου. Ἐν τούτοις ὅταν ἤκουον εἰς τὰ δάση τὸν θόρυβον ὁρμητικοῦ τινος κυνηγίου, ὅταν ἡ ἠχὼ μοὶ ἔφερε τὰς ἀντηχήσεις τῶν σαλπίγγων καὶ τῶν κεράτων, ἠνοχλούμην ὑπὸ τῆς ἀστάτου ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ῥίψω τοὐλάχιστον μακρόθεν ἓν βλέμμα ἐπὶ τῶν ἑορτῶν τῆς λαμπρότητος καὶ τῶν ἡδονῶν τοῦ κόσμου. Ἐμεσονύκτια λοιπὸν μίαν ἡμέραν τὸ μικρόν μου παράθυρον, καὶ ἔμεινα ἐστηριγμένη ἐπ' αὐτοῦ, σκεπτικὴ καὶ ἀκροαζομένη τοὺς θορύβους, οἵτινες ὅτε μὲν ἐπλησίαζον, ὅτε δὲ ἀπεμακρύνοντο, πρὸ πάντων δὲ τοὺς παλμοὺς τῆς νεανικῆς μου καρδίας. Μίαν ἡμέραν... ὦ! πόσον τὸ ὄνειρον τοῦτο διατηρεῖται ζωηρὸν εἰς τὴν μνήμην μου!... μίαν ἡμέραν νέος τις, κυνηγοῦ στολὴν ἐνδεδυμένος, διῆλθεν ἐνώπιον τοῦ παραθύρου μου· τὸ βλέμμα του μὲ κατετάραξε... δὲν ἠξεύρω διατί. Ἐλησμόνησα νὰ ἐγκαταλείψω τὸ παράθυρον, ἐλησμόνησα ὅτι ἠδύνατο νὰ μὲ βλέπῃ, καὶ πραγματικῶς ἀφέθην νὰ μὲ περιεργάζηται πολὺν καιρόν. Ἐπὶ τέλους πλησιάσας, μοὶ ὡμίλησε τρυφερώτατα. Ἐλησμόνησα τί μοὶ ἔλεγε, πλὴν ἐνθυμοῦμαι ὅτι οἱ λόγοι του ἦσαν γλυκύτατοι καὶ διαπεραστικοί, καὶ ὅτι ποτὲ δὲν ἤκουσα ὁμοίους. Ἔλαβε τὴν χεῖρά μου, ἐπλησίασεν αὐτὴν εἰς τὰ χείλη του καὶ μὲ παρεκάλεσε ἐπιμόνως νὰ ἐγκαταλείψω τὴν ταπεινὴν ἐκείνην καλύβην. Ἐσυλλογιζόμην τοὺς συγγενεῖς μου, καὶ μ' ὅλους τοὺς βιαίους παλμοὺς τῆς καρδίας μου ἠναντιούμην... ὅταν τὸ ἀνακλητήριον τῆς ἀνοίξεως σαλπίσαν μὲ ἔκαμε νὰ ἐξυπνίσω. »

« Ἐγὼ, εἶπεν ἡ ἀνθεμὶς, ὠνειρεύθην ὅτι ἦμην μία γυνὴ, ἐνδεδυμένη φορέματα ἐξαισίων χρωμάτων καὶ χρυσοκέντητα... εἰς ὀλίγας λέξεις, μία σχοινοβάτις. Ἵππευον ἐπὶ ὁρμητικωτάτων ἵππων, ἐξετέλουν ἐπικινδύνους ἐξελιγμοὺς ἐν μέσῳ τῶν ῥαγδαίων χειροκροτήσεων τοῦ ἐκθεβακχευμένου πλήθους. Ἡ μουσικὴ συνώδευε τὸ ὁρμητικὸν τρέξιμόν μου, οἱ δὲ ἵπποι ὅτε μὲν ἀνωρθοῦντο ὅτε δὲ ἐχρεμέτιζον, οἰστρηλατούμενοι ὑπὸ τοῦ θορύβου καὶ τῆς ἀμίλλης· καὶ ἐγὼ, ὤ! πόσον ὑπερηφανευόμην, διότι ἦμην τὸ ἀντικείμενον ὅλων ἐκείνων τῶν βλεμμάτων! πόσον ἐδιπλασίαζον τὰς προσπαθείας μου διὰ νὰ διεγείρω τὴν ἔκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμόν! Ἐν τούτοις, παραπατήσασα ὀλίγον μίαν ἡμέραν, ἐξεσφενδονίσθην κατὰ γῆς, ὅπου ἐκυλίσθην, κατασυντριβεῖσα καὶ πλέουσα ἐντὸς τοῦ αἵματός μου. Μεγάλη κραυγὴ συμπαθείας διεπέρασε τὰς ἀκοάς μου, εἶτα οὐδὲν ἄλλο ἤκουσα. Ὅταν ἐπανῆλθον εἰς τὰς αἰσθήσεις μου, ἦμην ἐξηπλωμένη ἐπὶ ἑνὸς πλαισιοκραββάτου, κατάμονος καὶ φέρουσα ἀντὶ τῶν χρυσοκεντήτων φορεμάτων μου ῥάκη... Ἡ ἐκθαμβοτικὴ ὡραιότης μου δὲν ὑπῆρχε πλέον· ἦμην ἐγκαταλελειμμένη, ἀνάπηρος, οὐδένα ἔχουσα βοηθὸν ὅπως μὲ ἐπαναγάγῃ εἰς τὸν κόσμον, ὅστις ἦτο τὸ μόνον μου μέλημα... Τότε ἐξύπνησα εὐτυχὴς, ναὶ, λίαν εὐτυχὴς διότι ἐπανήρχιζεν ἡ φυτικὴ μου ὕπαρξις. »

« Ἐγὼ, ὑπέλαβεν ἡ πορφυρανθὶς ἶρις, εἶδον ἐν τρομακτικὸν καὶ πλήρες ἀγωνίας ὄνειρον. Ἦμην μία νέα κόρη, ἥτις ἔζη ἐν ἀγαλλιάσει ὑπὸ τὰ βλέμματα φιλοστόργου καὶ ἔμφρονος μητρὸς, καὶ ἔλαβον τὴν λαμπροτέραν ἀνατροφὴν, ἐνισχυομένην διὰ τῶν θαυμαστοτέρων παραδειγμάτων. Ἀλλ' ἡ ὀμαλότης τῆς ὑπάρξεώς μου μὲ ἀπήρεσκεν· ἐπεθύμουν, κινοῦσα ἀνυπομόνως τὰ περικυκλοῦντα τὸ πρόσωπόν μου ὁλόχρυσα μαλλία, νὰ λάβω τὸ μέρος μου εἰς τὰς ἡδονὰς τοῦ κόσμου, περὶ οὗ αἱ συνομήλικές μου μοὶ ἀνέφερον πολλάκις μετ' ἐγκωμίων. Αὐταὶ διεκόσμουν, ἐνῷ ἐμὲ ἐβίαζον νὰ ἐργάζωμαι καὶ νὰ σπουδάζω. Ὑπῆρχεν θῦμα ἀδυσωπήτου τυραννίας, καὶ τὰ παράπονά μου ἀπέθνησκον διὰ τοῦτο πάντοτε συχνότερα.—Τρελλόπαιδον, μοὶ ἔλεγεν ὑπομειδιῶσα ἡ μήτηρ μου, στενάζεις ἐνῷ πρέπει νὰ χαίρεσαι! αἱ ὁμήλικές σου κόραι καταχρῶνται διὰ τῶν πρώτων ἡδονῶν τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς των, ἐνῷ σὺ ἐνισχύεις ἀμφότερα διὰ τῆς ἀθωότητός σου. Ὅταν αὐταὶ καταληφθῶσιν ὑπὸ τῆς ἀηδίας, δὲν θὰ ἔχωσι πλέον ὡς καταφύγιον τὰς ἡδονὰς τῆς σπουδῆς, εἰς τὰς ὁποίας σὺ συνειθίζεις τώρα καίτοι μὲ δυσαρέσκειάν σου. Ὅταν δὲ σημάνῃ ἡ ὥρα, καθ' ἣν πρέπει καὶ σὺ νὰ λάβῃς τὸ μέρος σου εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ βίου, τότε θὰ μάθῃς ὅτι αἱ μάταιαι αὗται ἡδοναὶ δὲν ἀρκοῦν ποσῶς διὰ νὰ πληρώσωσι τὴν καρδίαν μιᾶς γυναικὸς, καὶ ὅτι σὺ ἐσύναξες θησαυρούς, διὰ τοὺς ὁποίους θὰ μὲ εὐχαριστῇς μίαν ἡμέραν. »

« Ἡ πολυπόθητος αὕτη ὥρα τέλος πάντων ἐσήμανε δι' ἐμέ. Ἡ εἰς τὸν κόσμον εἴσοδός μου ἤρξατο διὰ τῆς παρουσίας μου εἰς μέγαν τινὰ χορόν. Εἰσῆλθον εἰς αὐτὸν ἀκτινοβολοῦσα ὑπὸ τρυφερότητος καὶ νεότητος, ἀλλ' εὗρον ὅλας μου τὰς συνομήλικας ἐκείνας, τὰς ὁποίας τοσοῦτον ἐζήλευον, ὠχρὰς, μεμαραμμένας, ὧν ὁποίων οἱ ἀποσβεσθέντες ὀφθαλμοὶ ἔρριπτον ἐπ' ἐμὲ χαῦνα καὶ ζηλότυπα βλέμματα. Ἐπέστρεψα πλήρης συγχύσεως εἰς τὴν μητέρα μου διὰ νὰ τῇ ἀπευθύνω λόγους τινὰς εὐγνωμοσύνης καὶ μεταμελείας. Τότε ἀποκοιμηθεῖσα, ὠνειρεύθην πάλιν ὅτι ἦμην ἄνθος, εἶδον δὲ διὰ μέσου τῶν ὀάλων τοῦ φυτοκομείου, ἐν ᾧ ἦμην περικεκλεισμένη, τὰς ἀδελφάς μου ῥοδοδάφνας, τῶν ὁποίων τοσοῦτον ἐζήλευσα τὴν τύχην τὸ τελευταῖον φθινόπωρον, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξελέγθησαν ὅπως ἀνθίσωσιν ἐσπευσμένως. Ἡ βλάστησίς των ἐπεταχύνθη βεβιασμένως διὰ τῶν τεχνητῶν μέσων, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἐγὼ ἐξύπνουν πλήρης δυνάμεως καὶ ὑγείας, καθ' ἣν στιγμὴν ἀντίγει τὸ ἀνακλητήριον τῆς ἀνοίξεως, τὰς εἶδον καταβεβλημένας καὶ ἐκπνεούσας. »

« Ἐγὼ ἦμην ἀδελφὴ τοῦ Ἔλεους, ἀπεκρίθη ἡ ἀνεμώνη (παπαροῦνα). Πρὸ πολλοῦ εἶχον ὑποκύψει εἰς δεινὰς παρεκτροπὰς, καθὸ νέα κόρη στερουμένη ὑποστηρίγματος καὶ συγγενῶν. Ἡ καρδία, εἰς τὴν ὁποίαν ἐθυσίασα μετ' αὐταπαρνήσεως τὰ τρυφερώτερά μου αἰσθήματα, ἦτο ἡ καρδία ἑνὸς ἀπατεῶνος, ὅστις εὗρε πρόφασιν διὰ νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπ' ἐμοῦ. Τότε ἐνόησα τὴν ἀκροσφαλεστάτην θέσιν μου, πληροφορηθεῖσα ψηλαφητῶς ὅτι ὅλαι αἱ διαδηλώσεις καὶ οἱ ὅρκοι τοῦ ἀσυνειδήτου ἐκείνου πλάσματος ἦσαν τρομερὰ ψεύδη. Πλήκοι τοῦ ἀσυνειδήτου ἐκείνου πλάσματος ἦσαν τρομερὰ ψεύδη. Πλή-

ρης ἀπελπισίας, συνέλαβον τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀπαρνηθῶ τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ, καὶ ἐγκατέλειψα πᾶσαν ἐλπίδα ἀτομικῆς εὐδαιμονίας· ἀφιέρωσα δὲ ἐμαυτὴν πρὸς ἀνακούφισιν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος καὶ ἐκλείσθην εἰς τὰ νοσοκομεῖα. Ἐπλησίαζον εἰς ἑκάστην κλίνην τῆς θλίψεως, θέτουσα τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῆς θέρμης καταφλογιζομένων μετώπων· κατεπράυνον τὴν ἀνυπομονησίαν μιᾶς πτωχῆς γυναικὸς, ἥτις ἐκρατεῖτο ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας της μακρὰν τῶν τέκνων της· ἐνίσχυον τὴν ἐγκαρτέρησιν ἑνὸς φιλέργου τεχνίτου, ὅστις, καρφωμένος εἰς τὴν κλίνην του, ἦτο ἕρμαιον τῶν φυσικῶν ἀλγηδόνων καὶ τῶν ἠθικῶν ἀνησυχιῶν. Αἱ φροντίδες μου ἠμείβοντο οὐ μόνον διὰ τῶν εὐλογιῶν ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἀνεκούφιζον, ἀλλ' ἐπίσης διὰ τῆς ἀκαταλογίστου εὐδαιμονίας, ἣν ἠσθανόμην καταγινομένη ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πλησίον καὶ ἀποδαίνουσα λόγῳ καὶ ἔργῳ ὠφέλιμος εἰς αὐτόν. Οὕτω λοιπὸν, ἐνῷ ἐνόμιζον ὅτι τὸ κατ' ἐμὲ ἀπεμακρύνθην πλέον τῆς εὐδαιμονίας, εὕρισκον αὐτὴν ἐξ ἐναντίας πλησίον μου καὶ διαρκῆ, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀνῆκεν εἰς ἐμὲ, καὶ ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσίν μου πρὸς τοὺς ἄλλους, οὐχὶ δὲ ἐκ τῆς τρυφερότητος καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τῶν ἄλλων πρὸς ἐμέ! »

« Ἀ! Ἀ! ἀνέκραξεν ἡ ῥοδοδάφνη, διαῤῥηγνυομένη εἰς γέλωτα· τὸ ἰδικόν μου ὄνειρον πολὺ διαφορετικὸν ἦτο! Ἤμην θυγάτηρ βασιλέως, καὶ ἐκαθήμην ἐπὶ λαμπροῦ θρόνου· ἐδεχόμην πολλὰς ὑποκλίσεις, ἐφείλκυον ὅλων τὰ βλέμματα, καὶ διὰ τῶν ἀκκισμάτων καὶ ἐρωτοτροπιῶν μου εἷλκυον περὶ ἐμὲ ὅλους ἐκείνους τοὺς πτωχοὺς ἐνήθεις, οἵτινες ἐλογίζοντο ὡς μέγιστον εὐτύχημα καὶ τιμὴν τὸν νὰ βασανίζω τὸν ἐγκέφαλόν των. Ὁποίαν ἀγρίαν μὲν πλὴν βαθυτάτην καὶ πραγματικὴν ἡδονὴν ἠσθανόμην, ὅταν διὰ τῆς δολίας ἐπιῤῥοῆς μου ἐπετύγχανον νὰ παγώνω τὰς καρδίας, τὰς ὁποίας εἶχον ἅπαξ φλογίσει! Καὶ τὴν τόσον ζωηρὰν ταύτην εὐχαρίστησιν ὑπερέβαινεν ἐκείνη τοῦ νὰ εἰσδύω μέχρι τῶν καρδιῶν τῶν ἀντιπάλων μου, νὰ προσβάλλω τὴν ζωήν των καιρίως, καὶ νὰ τοὺς ἐγκαταλείπω εἰς ὅλας τὰς ἀπεράντους περιπετείας βραδυτάτης ἀγωνίας. Ἰδοὺ ἡ μεγαλητέρα πασῶν εὐδαιμονία, τὸ φαρμακεύειν τὰς πράξεις τῶν ἄλλων, τὸ δηλητηριάζειν καὶ αὐτὴν τὴν ὕπαρξίν των· καὶ μ' ὅλον ὅτι ἐξύπνισα, μ' ὅλον ὅτι τώρα εἶμαι ἄνθος, δὲν δύναμαι ὅμως καὶ οὕτω νὰ ἀπαρνηθῶ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ πιεῖν τὸ κακόν. »

« Σιώπα, δηλητήριος καὶ συκοφάντις, ὅπερ ἐστὲν ἓν καὶ τὸ αὐτό! Σιώπα, εἶπε μετ' ἀποστροφῆς ὁ ὑπερήφανος καὶ εὐγενὴς ὑάκινθος. Πῶς τολμᾷς νὰ διηγῆσαι ἐδῶ τὰ ἀναίσχυντα ὀνειρά σου καὶ τὰ ἀποτρόπαια αἰσθήματά σου; Πῶς τολμᾷς νὰ ὑπερηφανεύησαι διὰ τὴν ἀπιστίαν σου; Μόνον οἱ ἄτιμοι δύνανται νὰ σὲ πλησιάζωσι, χωρὶς νὰ δοκιμάζωσι βαθεῖαν τινὰ καὶ δικαίαν ἀποστροφήν. Ἐγὼ ἀγαπῶ καὶ ζητῶ νὰ θριαμβεύω· διὸ καὶ ὠνειρεύθην νόμιμον πάλιν ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, καὶ πρὸς ὁμοίους μου κατὰ τὰς δυνάμεις. Ἤμην εὐγενὴς ἱππότης· προσέβαλλον τοὺς ἐχθρούς μου ἀλλ' οὐχὶ δολίως, οὔτε μετεχειρίσθην ποτὲ τὰ ἄπιστα ὅπλα σου. Πόσον λαμπρὸν ἦτο τὸ ὄνειρόν μου! Ω! ἂν ἐγνώριζα κανένα ποιητὴν, κανένα ἀληθῆ ποιητὴν, ἤθελον τὸν παρακαλέσει νὰ ᾄσῃ τὰς μάχας μου, τὰ συμβεβηκότα μου, τοὺς θριάμβους μου, καὶ ὁ κόσμος ἤθελε τότε πιστεύσει εἰς τὴν νεκρανάστασιν τῶν γενναίων ἐκείνων ἱπποτῶν, οἵτινες ἀφωσιοῦντο πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν προσβεβλημένων, ἔχυνον τὸ αἷμά των πρὸς ἐπανόρθωσιν πάσης ἀδικίας καὶ πρὸς τιμωρίαν πάσης παρανομίας. Ἂς ἔλθῃ ὁ ποιητὴς οὗτος, καὶ κατά τινα τῶν ἀρωματικῶν νυκτῶν τοῦ θέρους θέλω τῷ εἴπει χαμηλοφώνως τὸ ὄνειρον, τὸ ὁποῖον εἶδον διαρκοῦντος τοῦ χειμερινοῦ ὕπνου μου! »

« Τὸ αὐτὸ ἤθελον πράξει καὶ ἐγὼ, ἀπήντησε τὸ κρῖνον, ἰσάζον τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάστημά του καὶ τὸ χιονῶδες ἄνθος του, τὸ πεποικιλμένον διὰ κιτρίνων στιγμῶν. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης δύναμαι νὰ ἐμπνεύσω ἕνα ποιητὴν, διηγούμενος εἰς αὐτὸν τὸ ὄνειρόν μου. Ἐβασίλευα εἰς τὴν Ἀραβίαν· ἤμην ἄξιος υἱὸς τῆς ἐρήμου, καὶ ἵππευον λευκοχαίτην ἵππον, ταχὺν ὡς ἀστραπήν· ἐπὶ κεφαλῆς πλῆθος πιστῶν συντρόφων, εὐτόλμων καὶ ἀφωσιωμένων ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς ἐμὲ, ὡπλισμένων δὲ διὰ Δαμασκηνοῦ ξίφους καὶ ἀκοντίων, ἐπέπιπτον ἐπὶ τῶν κερβανίων καὶ ἐπανηρχόμην νικητὴς καὶ πεφορτισμένος ἀπὸ λάφυρα πρὸς τὰς σκηνάς, ὅπου μὲ ἐπερίμενον οἱ ὑποτελεῖς αἰχμάλωτοί μου. Ἐκτὸς δὲ τούτων συνεπλεκόμην εἰς κινδυνώδεις μάχας μὲ τοὺς πάνθηρας, τοὺς τίγρεις καὶ πρὸ πάντων μὲ τοὺς λέοντας, οἵτινες μὲ ἤρεσκον ὡς ἐκ τῆς στενῆς σχέσεως τῆς φύσεώς των μὲ τὴν ἰδικήν μου. Ω! δύναμαι τῳόντι νὰ μεταφέρω ἕνα ποιητὴν εἰς μαγικὸν κόσμον διὰ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ὀνείρου μου! »

« Πλὴν μ' ὅλα ὅσα δύνασαι νὰ τῷ ἐκθέσῃς, ἀπήντησε τελευταῖον καὶ τὸ ῥόδον, τὸ ποίημά του θὰ ἦτο ἀτελὲς ἂν δὲν προσθέσῃ εἰς αὐτὸ καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ ὀνείρου μου. Ἔξω ἐκεῖ ὅπου εὑρίσκεται ἡ κοιτὶς τοῦ ἡλίου, οὗτινος ἐζήτουν νὰ ἀνιχνεύσω τὰς πρώτας ἀκτῖνας. Ἤμην βασιλεὺς μεγάλου κράτους· ἐκεῖνοι, οἵτινες μ' ἐπλησίαζον μὲ καθαρὰν ψυχὴν καὶ μὲ εἰλικρινῆ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν, ἐπληροῦντο ἀπὸ τὰ βασιλικά μου δῶρα, ἐκεῖνοι δὲ, οἵτινες δὲν συγκατετίθεντο νὰ ἀποβάλλωσι τοὺς ἐγωϊστικοὺς στοχασμούς των, τὰ ζηλότυπα αἰσθήματά των, τὰ πάθη καὶ τὰ μίση των, οὗτοι ἐξεσχίζοντο ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν, ὑφ' ὧν ἤμην περικυκλωμένος. Ἐβασίλευα ἔχων ἴσην γενναιότητα καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐκυβέρνων τὸ κράτος μου, ἐνθυμούμενος ἀκαταπαύστως ὅτι δὲν ὑπάρχει χειροτέρα ἀνισότης καὶ δολοφονία εἰμὴ τὸ νὰ ζητῇ τις νὰ περικλείσῃ εἰς τὴν αὐτὴν φωλεὰν τοὺς ἐγκληματίας μετὰ τῶν θυμάτων των, καὶ νὰ ἀπαλλάττῃ τῆς ποινῆς τοὺς πρώτους ἐν ὀνόματι ψευδοῦς τινος ἀμεροληψίας καὶ ἑνόχου οὐδετερότητος, ἥτις οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ κακῶς μετημφιεσμένη συνενοχὴ, ὑπὸ τὴν ὁποίαν κρύπτεται ἡ ἀτιμία. »

Ὁ ἥλιος ἔφθανεν ἐν τούτοις εἰς τὸ ζενὶθ, τὰ δὲ ἄνθη ἔχασαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν φωνήν των· διότι τότε μόνον ἀκούονται, ὅταν ζωογονῶνται ὑπὸ τῆς πρωϊνῆς δρόσου, ἢ ὅταν φωτίζωνται ὑπὸ τῆς λάμψεως τῶν πρώτων ἀστέρων. Δὲν εἶμαι ὁ ποιητὴς, τὸν ὁποῖον περιμένουσι καὶ ὁ ὁποῖος θέλει μεταφράσει τὰ ὀνειρά των διὰ νὰ τὰ διηγηθῇ εἰς γλῶσσαν ἀνθρωπίνην. Τοῦτο μόνον ἠδυνήθην νὰ ἀνακαλύψω, ἀκούων τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθέων, ὅτε, διαρκοῦντος τοῦ χειμερινοῦ ὕπνου των, ὑπόκεινται εἰς ὄνειρα, δι' ὧν μεταφέρονται εἰς τὸν ὑπὸ τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων καὶ τῶν παθῶν ταραττόμενον κόσμον. Ἀνεκάλυψα ἐπίσης ὅτι ἔχουσι τὰς συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας των, καὶ ὅτι, βοῦδα πρὸς τὰς πρώτας, κρύπτουσι τὰ μυστικά των διὰ νὰ τὰ διηγηθῶσι μόνον εἰς ἐκείνας ἐκλεκτούς· οὗτοι δὲ, ποιηταὶ συνήθως ἄγνωστοι εἰς τὸν κόσμον, ἔχουσι ψυχὴν γαλήνιον, ἥτις φαίνεται ὅτι ὁροσίζεται καὶ ἀρωματίζεται πάντοτε ὑπὸ τῆς ἐαρινῆς αὔρας.

(Μετεφράσθη ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ σπουδαζούσης νεάνιδος διὰ τὴν ἐπιφυλλίδα τῆς Ἑπταλόφου.)

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

46.

Ζῶ εἰς θυελλώδεις τόπους, εἰς μεμονωμένα μέρη,
παγερὰ καὶ θλοσυρώπις ἐν χειμῶνι τε καὶ θέρει,
διὰ τῶν γαμψῶν ὅπλων μου περιῤῥάττουσα τὸ στέμμα
βασιλείας ἀπεράντου ἀπτοήτως καὶ ἠρέμα.
Ὅταν δὲ ἐπιδεξίως ἓν μου γράμμα ἀφαιρῇς,
εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων δίδομαι ἀντὶ τροφῆς.
Κατ' ἀναγραμματισμὸν δὲ πάλιν,
δύναμαι σημαίνω ἔθνους φοβερά τε καὶ μεγάλην.

47.

Φέρω ὄνομα ἀσήμου ῥήτορος τῶν Ἀθηναίων.
Μετὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ τόνου,
καὶ ἐκθλίψ' ἑνὸς συμφώνου,
βασιλεὺς εἰμὶ συγχρόνως τῶν ὑπ' οὐρανὸν χερσαίων.

Γ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΜΕ΄ ΦΥΛΛΑΔΙΩ ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΥ.

Ὁπόσος (πόσος-ὅσος-σὸς-ὅς.)

ΠΑΡΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΜΕ΄ ΦΥΛΛΑΔΙΟΥ.

Τὴν ἐν σελίδι 308, στήλῃ β΄, στίχῳ 30 τοῦ ἐν λόγῳ φυλλαδίου φράσιν: Ἀπέναντι τῆς ἀηττήτου σημασίας της, διόρθου: Ἀπέναντι τῆς ἀηττήτου σημαίας της.

30 ΙΟΥΛΙΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 48.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΟΥΚΟΣ ΤΗΣ ΓΙΖΗΣ.

ΕΠΛΗΣΙΑΖΕΝ ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων, καὶ πᾶς τις ἐνησχολεῖτο εἰς τὰ θρησκευτικά του καθήκοντα. Τὴν 21 Δεκεμβρίου, Κυριακὴν πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, ὁ Δοὺξ συνώδευσε τὸν βασιλέα Ἐδουϊκον Γ' εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ φρουρίου, καὶ ἦτο ἐνησχολημένος εἰς ἀνάγνωσιν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἱεροτελεστίας. Ὁ βασιλεὺς, ὅστις εἶχε παρατηρήσει τοῦτο, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἐξερχόμενος: «Κύριε Δοὺξ, εἶσθε πολὺ εὐλαβὴς σήμερον!» ἀλλ' ὁ Δοὺξ τῷ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀνεγίνωσκε λίβελλόν τινα τῶν Οὐγενότων, σατυρίζοντα τὸν βασιλέα, τὸν ὁποῖον παρεκίνει καὶ αὐτὸν νὰ ἀναγνώσῃ.

Ἐκεῖθεν ἠκολούθησε τὸν βασιλέα εἰς τὸν κῆπον, ὅπου καὶ ἐδήλωσεν εἰς αὐτὸν τὸν σκοπόν του· ὅτι δηλαδὴ, ἐπειδὴ δὲν εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ ἐκτιμῶνται ἀρκούντως αἱ ὑπηρεσίαι του, τὸν παρακαλεῖ νὰ δεχθῇ τὴν παραίτησίν του ἀπὸ παντὸς ὑπουργήματος, καὶ νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ ἀποσυρθῇ καὶ νὰ ἡσυχάσῃ πλέον. Μὲ ἄλλας λέξεις, ἀπεσύρετο διὰ νὰ ἀναζωπυρήσῃ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον.

Ὁ βασιλεὺς τὸν παρεκάλεσε νὰ σκεφθῇ καλῶς πρὶν ἡ ἀποφασίσῃ, καὶ προσεφέρθη εἰς αὐτὸν μετὰ τῆς μεγαλητέρας εὐγενείας· ἀλλ' ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν του δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ δηλώσῃ τὴν ἀπελπισίαν καὶ τὴν ἀγανάκτησίν του, ῥίπτων ἀποτόμως τὸ σκιάδιόν του ἐπί τινος ἀνακλιντηρίου. Ὁ Γίζης ἔμαθε τοῦτο μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας, τὸ δὲ ἑσπέρας συνεκροτεῖτο συμβούλιον περὶ τοῦ πρακτέου.

. . . . . .

Ἀνέτειλεν ἡ 23 Δεκεμβρίου. Ὁ καιρὸς ἦτο ἀθλιέστατος· ὁ οὐρανὸς ἦτο κεκαλυμμένος ἀπὸ πυκνὰ νέφη, καὶ ἔβρεχεν ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας. Ἤδη ἐπλησίαζον νὰ σημάνωσιν αἱ ὀκτὼ ὧραι, ὅτε ἔκρουσαν τὴν θύραν τοῦ θαλάμου τοῦ Δουκὸς τῆς Γίζης διὰ νὰ τὸν ἐξυπνίσωσιν. Ἐνεδύθη πάραυτα κομψότατόν τι νέον ἱμάτιον ἐκ φαιοχρόου μεταξωτοῦ, καὶ ἔσπευσεν εἰς τὸ συμβούλιον, κρατῶν τὸν μανδύαν ὑπὸ τὸν βραχίονά του. Εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἐπὶ τῶν κλιμάκων, εἰς τὰς στοὰς καὶ πανταχοῦ ἀπήντησεν ἴλας στρατιωτῶν, ὑπὸ τῆς παρουσίας τῶν ὁποίων μικρὸν ἐξεπλάγη, ὡς εἰδοποιηθεὶς τὴν προτεραίαν παρὰ τοῦ λοχαγοῦ των Λαρσὰν ὅτι οἱ πτωχοὶ οὗτοι ἔμελλον νὰ τὸν παρακαλέσωσιν ὅπως ὑποστηρίξῃ παρὰ τῷ Συμβουλίῳ μίαν ἀναφορὰν των, δι' ἧς ἐξῃτοῦντο τὴν πληρωμὴν τῶν καθυστερούντων μισθῶν των. Ὁ Λαρσὰν, ὅστις ἔπασχε καὶ ἦτο παραδόξως ἰσχνὸς, ἐκτελῶν μᾶλλον τὸ πρόσωπόν του ὡς ἐπαίτης ἢ ὡς στρατιωτικὸς, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν μὲ φωνὴν διακεκομμένην: «Ὑψηλότατε, οἱ πτωχοὶ οὗτοι στρατιῶται θὰ ἀναγκασθῶσιν, εἰς ἐναντίαν περίπτωσιν, νὰ πωλήσωσι τοὺς ἵππους των· λυπηθῆτέ τους, Ὑψηλότατε, διότι κατεσράφησαν πλέον!» Ὅλοι δὲ ἠκολούθουν κατόπιν του, τοὺς πίλους ἀνὰ χεῖρας κρατοῦντες.

Ὁ Δοὺξ ὑπεσχέθη μετὰ τῆς μεγαλητέρας εὐγενείας νὰ συντελέσῃ τὸ ἐπ' αὐτῷ, καὶ διῆλθε· πλὴν ἅμα εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Συμβουλίου, ἐκλείσθη ἡ θύρα καὶ ἤλλαξε πάραυτα ἡ σκηνὴ ὄπισθέν του. Οἱ στρατιῶται ἐδίωξαν πανταχόθεν τοὺς ὑπηρέτας καὶ τοὺς ἀκολούθους καὶ ἐνεκατεστάθησαν πανταχοῦ, ὁ δὲ Κριλλὼν ἔκλεισε πάραυτα τὸ φρούριον. Ὁ μυστικοσύμβουλος τοῦ Δουκὸς Περικάρδος ἔσχε τὴν ἑτοιμόνοιαν νὰ τῷ πέμψῃ μανδήλιον, καὶ ἐντὸς αὐτοῦ γραμμάτιον περιέχον τὰ ἑξῆς: «Σώθητι, ἢ ἐχάθης!» πλὴν οὐδὲν περιῆλθεν εἰς χεῖράς του, οὔτε τὸ μανδήλιον οὔτε τὸ γραμμάτιον.

Ὁ Γίζης, ἅμα εἰσελθὼν καὶ καθήσας, ἐκ πρώτης ὄψεως ἀνέγνω τὰς περὶ αὐτὸν φυσιογνωμίας καὶ ἐταράχθη ὀλί-

γον. Εἶδεν ἑαυτὸν μεμονωμένον, διὸ καὶ ἐννόησεν ἀμέσως ὅτι εὑρίσκετο εἰς ἀρκετὰ κρίσιμον θέσιν. «Αἰσθάνομαι ψῦχος!» εἶπε, καὶ τὰ λεγόμενα ἐπεβεβαίου ἐνδυθεὶς τὸ μεταξωτὸν φόρεμά του. Εἶτα δὲ ἐπρόσθεσεν: «Αἰσθάνομαι πόνον εἰς τὴν καρδίαν!... Κύριε Μορφονταῖνε, μὲ κάμετε τὴν χάριν νὰ διατάξητε ἕνα θαλαμηπόλον νὰ μὲ φέρῃ τραγήματά τινα ἀπὸ τὴν σκευοθήκην τοῦ βασιλέως; μερικὰς σταφυλὰς τῆς Δαμασκοῦ, ἢ ὀλίγην ῥοδοζάχαριν;» Μετ' ὀλίγον τῷ ἔφερον ὀλίγα δαμάσκηνα τῆς Βριγνόλης, εἰς τὰ ὁποῖα ἐνόησεν ὅτι ἔπρεπε νὰ περιορισθῇ.

Δάκρυ ἔῤῥευσε τότε ἀπὸ τοῦ κανθοῦ τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ του· ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τὸν θησαυροφύλακα τοῦ δημοσίου ταμείου ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, εἶπε: «Κύριε Χότμαν, εὐαρεστηθῆτε, παρακαλῶ, νὰ ἴδητε μίαν στιγμὴν εἰς τὴν θύραν τῆς κλίμακος μήπως εὑρίσκεται κανεὶς ἐκ τῶν ὑπηρετῶν μου ἢ ἄλλος τις διὰ νὰ μὲ φέρῃ ἓν μανδήλιον.» Ὁ Χότμαν ἐξῆλθεν ἀμέσως, πλὴν φαίνεται ὅτι οὔτε νὰ προχωρήσῃ οὔτε νὰ εἰσέλθῃ πάλιν ἠδυνήθη. Εἷς θαλαμηπόλος τοῦ βασιλέως ἔφερεν εἰς τὸν δοῦκα μανδήλιον.

Ὁ βασιλεὺς, βέβαιος ὢν πλέον ὅτι ὁ ἄνθρωπός του δὲν ἠδύνατο νὰ τῷ διαφύγῃ, εἶπεν εἰς τὸν Ῥεβόλ: «Ὕπαγε νὰ εἰπῇς εἰς τὸν Κ. Γίζην νὰ ἔλθῃ νὰ ὁμιλήσῃ ἐμὲ τὸν ἴδιον· τὸν περιμένω εἰς τὸ ἰδιαίτερόν μου δωμάτιον.» Ἀλλ' ὁ Ῥεβὸλ ἐκρατήθη ὑπὸ τοῦ κλητῆρος πρὸ τῆς θύρας τοῦ ἀντιθαλάμου, καὶ ἐπανῆλθεν ὅλος τρέμων.

— «Πρὸς Θεοῦ! ἔκραξεν ὁ βασιλεύς· τί ἔχεις, Ῥεβόλ; διατί εἶσαι τόσον ὠχρός; Μὲ προξενεῖς ἔκπληξιν! Ῥαντίσθητι μὲ νερόν! ῥάντισον τὰς παρειάς σου, Ῥεβόλ!

— Δὲν εἶνε τίποτε, Μεγαλειότατε, εἶπεν οὗτος· ὁ κλητὴρ δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ προχωρήσω ἄνευ ῥητῆς διαταγῆς τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος.»

Ὁ βασιλεὺς διέταξε πάραυτα νὰ τῷ ἀνοίξωσι, καὶ νὰ τὸν ἀφήσωσι νὰ διέλθῃ καθὼς καὶ τὸν Κ. Δὲ Γίζην. Ὅταν ὁ Ῥεβὸλ εἰσῆλθεν εἰς τὸ Συμβούλιον, ὁ Μαριλλὰκ ἀνεγίνωσκε σχέδιον φόρου ἅλατος, ὁ δὲ Δοὺξ τῆς Γίζης ἔτρωγεν εἰσέτι τὰ δαμάσκηνά του. Πλησιάσας τῷ εἶπεν, ὅτι ὁ βασιλεὺς τὸν ἐπερίμενεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, καὶ ἐξελθὼν ὡς ἀστραπὴ ἐπανῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα. Ὁ Δοὺξ τῆς Γίζης ῥίπτει ἀμέσως τὰ δαμάσκηνα ἐπὶ τοῦ τάπητος, ἐγείρεται, περιτυλίσσει τὸ ἐπανωφόριόν του εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, φορεῖ τὰ χειρόκτιά του, καὶ ἀπευθύνας πρὸς τὴν ὁμήγυριν ἓν παρατεταμένον «Χαίρετε, Κύριοι!» ἔσπευσεν εὐθὺς πρὸς τὴν θύραν. Ὁ κλητὴρ ἤνοιξεν ἀμέσως, καὶ, ἅμα αὐτοῦ ἐξελθόντος, ἐπανέκλεισε τὴν θύραν.

Ὁ Δοὺξ εἰσέρχεται εἰς τὸν ἀντιθάλαμον καὶ χαιρετᾷ τοὺς ὀκτὼ, ἐκτὸς τῶν ὁποίων οὐδεὶς ἄλλος ὑπῆρχεν οὔτε ἀκόλουθος εὔτε εὐπατρίδης. Βλέπει τὸν Λογνιὰκ καθήμενον ἐπὶ θρανίου τινὸς καὶ μὴ καταδεχθέντα νὰ σηκωθῇ· οἱ ἄλλοι δὲ, οἵτινες ἦσαν ὀρθοὶ, τὸν ἠκολούθησαν ὡς ὑπὸ σεβασμοῦ.

Ἅμα προχωρήσας δύο βήματα ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ δωματίου, ἔφερε τὴν χεῖρα πρὸς τὴν γενειάδα του· πλὴν μόλις ἔστρεψεν ἐξ ἡμισείας τό τε σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον διὰ νὰ ἴδῃ ποῖοι τὸν ἠκολούθουν, καὶ ἠσθάνθη αἴφνης ἑαυτὸν κρατούμενον ἀπὸ τοῦ βραχίονος ὑπὸ τοῦ Μονσεριὰκ, ὅστις εὑρίσκετο πλησίον τῆς ἑστίας, καὶ ὅστις, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ὁ Δοὺξ ἡτοιμάζετο νὰ ὀπισθοδρομήσῃ διὰ νὰ ὑπερασπισθῇ ἑαυτὸν, ταὐτοχρόνως τῷ κατέφερεν ἰσχυρὸν κτύπημα δι' ἐγχειριδίου εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευράν, κράζων: «Ἆ! προδότα! ἀπόθανε!» Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὁ Δ' Ἀλφάβρος ῥίπτεται εἰς τοὺς πόδας διὰ νὰ κρατήσῃ τὰς κνήμας του, καὶ ὁ Δὲ Σεμαλὲνς τῷ καταφέρει ὄπισθεν δεινὸν τραῦμα ἐγχειριδίου εἰς τὸν λάρυγγα καὶ εἰς τὸ στῆθος, ὁ δὲ Δὲ Λογνιὰκ ἐμπήγει τὸ ξίφος του εἰς τὰ νεφρὰ τοῦ θύματος. Ὁ Δοὺξ ἔκραζεν εἰς ὅλα ταῦτα τὰ κτυπήματα: «Αἴ! φίλοι μου! αἴ! φίλοι μου! βοήθειαν!» Ὅταν δὲ ἠσθάνθη ἑαυτὸν τραυματισθέντα καιρίως εἰς τὸ ὀῤῥοπύγιον ὑπὸ τοῦ Δὲ Παριὰκ, ἔκραξεν ὑψηλοφώνως: «Ἔλεος!» Καίτοι δὲ ἔχων τὸ ξίφος περιωρισμένον ἐντὸς τοῦ μανδύου του καὶ τὰς κνήμας ἰσχυρῶς κρατουμένας, ἠδυνήθη ὅμως νὰ σύρῃ ὅλους τοὺς δημίους του ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας τοῦ θαλάμου εἰς τὴν ἄλλην μέχρι τῆς κλίνης τοῦ βασιλέως, ὅπου καὶ ἔπεσεν.

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι λόγοι του ἠκούσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Καρδιναλίου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου διεχώριζεν αὐτὸν λεπτὸς ξυλότοιχος. «Ἆ! φονεύουν τὸν ἀδελφόν μου!» ἔκραξεν οὗτος, καὶ ἅμα ἠθέλησε νὰ ἐγερθῇ ἐκρατήθη ὑπὸ τοῦ Στρατάρχου τῆς Ὠμόντης, ὅστις, θέσας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ξίφους του, «Μὴ κινηθῆτε! ἔκραξεν· ὁ βασιλεὺς σᾶς διατάττει τοῦτο!» Τότε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Λυὼν, πλήρης τρόμου καὶ ἑνώσας τὰς χεῖρας, «Ἡ ζωή μας, ἔκραξε, κεῖται μεταξὺ τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ βασιλέως!»

Ἀφοῦ ὁ βασιλεὺς ἔμαθε τὰ γενόμενα, ἦλθεν εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου του, ἤνοιξε τὸ ἓν αὐτῆς φύλλον, καὶ βλέπων τὸν Δοὺκα ἐξηπλωμένον κατὰ γῆς καὶ τὸ αἷμα ῥέον πανταχόθεν, εἰσέρχεται ἀμέσως καὶ διατάττει τὸν Δὲ Βωλιὼ νὰ ἐρευνήσωσιν ἂν εἶχε τι ἐπάνω του. Εὗρον περὶ τὴν δεξιὰν περικνημίδα του μικρὰν κλεῖδα ἐξαρτωμένην ὑπὸ χρυσῆς ἁλυσίδος, ἐντὸς δὲ τοῦ θυλακίου τῆς περισκελίδος του εὑρέθη μικρὸν βαλάντιον περιέχον δώδεκα χρυσᾶ σκοῦδα καὶ τεμάχιόν τι χάρτου, ἐφ' οὗ ἦσαν γεγραμμέναι διὰ χειρὸς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Δουκὸς αἱ λέξεις αὗται: «Διὰ νὰ διατηρηθῇ ὁ πόλεμος εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπαιτοῦνται ἕκαστον μῆνα ἑπτακόσιαι χιλιάδες λιτρῶν.» Εἰς δὲ τὴν δεξιὰν ἔφερε δακτυλίδιον παριστῶν ἀδαμαντίνην καρδίαν, ὅπερ ἔλαβεν ὁ ἄρχων Δ' Αὐτραϊνίτης.

Ἐνῷ ὁ Δὲ Βωλιὼ ἐξετέλει τὴν ἐξέτασιν ταύτην, παρατηρήσας εἰς τὸ σῶμα ἐλαφράν τινα κίνησιν, τῷ εἶπε: «Κύριε, ἐνόσῳ σᾶς μένει εἰσέτι ὀλίγη ζωὴ, ζητήσατε συγγνώμην παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ βασιλέως σας.» Τότε, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ ὁμιλήσῃ, ἐκφέρων μέγαν καὶ βαθὺν ἀναστεναγμὸν ὡς βραγχώδους φωνῆς, ἐξέψυξε· πάραυτα δὲ ἐκαλύφθη μὲ φαιόχρουν μανδύαν, ἐφ' οὗ ἐτέθη σταυρὸς ἐξ ἀχύρων. Ἔμεινε δύο κατὰ συνέχειαν ὥρας οὕτως ἐκτεθειμένος, εἶτα δὲ παρεδόθη εἰς τὸν Ῥιχελιέα, ὅστις, κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως, ἔκαυσε τὸ σῶμα καὶ ἔῤῥιψε τὴν κόνιν εἰς τὸν ποταμόν.

Τινὲς προσθέτουσιν ὅτι ὁ βασιλεὺς, βλέπων τὸ θῦμά του ἐξηπλωμένον κατὰ γῆς, εἶπεν: «Ὦ! πόσον μέγας εἶνε! Μεγαλήτερος μὲ φαίνεται ἀποθαμμένος, ἢ ζωντανός.» Προφητεία ἀκούσιος, τὴν ὁποίαν ἠδυνήθη κάλλιστα νὰ ἐκπληρώσῃ ἡ Συμμαχία, καὶ τὴν ὁποίαν ἴσως αὐτὴ προεκάλεσεν ἀκολούθως.

Ἕτεροι διατείνονται ὅτι ὁ βασιλεὺς, πλήρης ἀγρίας

χαρᾶς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἐπιφόβου ἐχθροῦ του, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ τοῦ νὰ καταφέρῃ ἰσχυρὸν λάκτισμα κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ πτώματος· ὅπερ δὲν εἶνε ἀπίθανον, διότι τὸ παράδοξον τοῦτο ἄτομον μετεῖχε ταὐτοχρόνως τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ Βοργία καὶ τοῦ Σκαπίνου.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑ.

ΗΜΕΡΑΙ ΤΙΝΕΣ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλάδ. ΜΖ΄.)

Β΄.

Οὐδὲν ἀξιοπεριεργότερον καὶ ἀξιοζηλευτότερον τοῦ βίου, ὃν διάγουσιν οἱ Γερμανοί· τάξις, ἀκρίβεια εἰς πάντα καὶ ἀταραξία, ἰδοὺ τὰ κυριώτερα αὐτῶν συστατικά. Πολλάκις ὥρας ὁλοκλήρους διέρχονται ὑπὸ τὰς σκιὰς τῶν δένδρων, ἀναγινώσκοντες βιβλίον ἢ ἐφημερίδα, διότι ἡ προσφιλεστέρα τῶν διαχύσεων τῶν Γερμανῶν ἐστὶν ἡ ἀνάγνωσις· ἐφ' ᾧ καὶ βλέπει τις ἄνδρας καὶ γυναῖκας πάσης τάξεως, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἁμαξηλάτου καὶ αὐτῆς τῆς γαλακτοπώλιδος, ἁπλήστως ἀναγινώσκοντας καὶ ἐν τοῖς καφενείοις, καὶ ἐν τοῖς ξενοδοχείοις, καὶ ἐν τοῖς θεάτροις, καὶ καθ' ὁδὸν ἀκόμη, καὶ ἐντὸς αὐτῶν τῶν ὀχημάτων. Ζύθος, ἀνάγνωσις καὶ μουσικὴ, ἰδοὺ τὰ ἀπαραιτήτως ἀναγκαιοῦντα τῷ Γερμανῷ· ἄνευ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ζήσῃ.

Δὲν ὑπάρχει ἔθνος τοσοῦτον ἔκδοτον εἰς τὴν μουσικὴν, ὅσον οἱ Γερμανοί· ἐφ' ᾧ καὶ ἡ θαυμασία αὐτῶν ἐπίδοσις εἰς τὴν ὄντως ὡραίαν ταύτην καὶ τὸ φρόνημα ἀναπτεροῦσαν τέχνην. Ἐκπλήττεταί τις ἀκούων θεωρητικὰς παρατηρήσεις καὶ ἀπαντῶν ὑψηλὰς γνώσεις μουσικῆς καὶ εἰς τὸν ἀσημότερον τῶν πολιτῶν, ὅστις, ἅμα ἀκούσας τεμάχιόν τι παιζόμενον ὑπὸ τῆς μουσικῆς ἐν συμφωνίᾳ τινὶ ἢ ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐπανελθὼν εἰς τὸν οἶκόν του, ἐπαναλαμβάνει αὐτὸ ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου ἢ ἐπὶ ἄλλου τινὸς μουσικοῦ ὀργάνου. Ποτὲ δὲν ἠκροάσθην τεμάχιον, χωρὶς νὰ ἴδω τοὺς μουσικοὺς ἁπλήστως χειροκροτουμένους καὶ ἐπευφημουμένους ὑπὸ τοῦ μέχρις ἀπαθείας καταγοητευμένου ἀκροατηρίου.

Πολλοὶ ἠθέλησαν νὰ ἀποδώσωσι τὸ φιλήσυχον τῶν Γερμανῶν εἰς φυσικὴν ἠλιθιότητα· ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ἀπατῶνται μεγάλως. Ὁ Γερμανὸς εἶνε φύσει φίλος τῆς ἡσυχίας καὶ ἐχθρὸς τῆς ἔριδος καὶ τῆς ταραχῆς. Πράττει τὸ καλὸν, διότι εἶνε καλὸν· καὶ διότι οὕτως ἀνετράφη· ἀποστρέφεται δὲ καὶ ἀποφεύγει τὸ κακὸν, διότι εἶνε κακὸν καὶ ὡς τοιοῦτο τιμωροῦσιν αὐτὸ οἱ θεῖοι καὶ ἀνθρώπινοι νόμοι. Ἀρκεῖ νὰ πεισθῇ ἅπαξ ὁ Γερμανὸς ὅτι πρᾶγμά τι ἐμποδίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου· καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὁ πολιτικὸς νόμος δὲν ἀπαγορεύει τοῦτο ῥητῶς, οὗτος ἀποφεύγει αὐτὸ πάντοτε καὶ ἀποτρέπει τὸν πλησίον τοῦ νὰ τὸ πράξῃ. Ἐφ' ᾧ καὶ ἡ καθ' ἅπασαν τὴν Γερμανίαν, καὶ ἰδίως τὴν ἄνω, βασιλεύουσα ἀξιοζήλευτος εὐνομία, τῆς ὁποίας τὸ πολλοστημόριον εἴθε εἴχομεν ἡμεῖς οἱ ἐπὶ ζωηρότητι καὶ ἐλευθέρῳ φρονήματι ἐπαιρόμενοι Ἕλληνες. Καθ' ὅλον τὸ τετράμηνον διάστημα τῆς ἐν Βιέννῃ διαμονῆς μου, ὁμολογῶ μετ' ἐκπλήξεως ὅτι οὔτε προπηλακιζομένους οὔτε τυπτομένους ἐν ταῖς ὁδοῖς εἶδον πολίτας. Ἕκαστος γνωρίζει νὰ ἐκτιμᾷ τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ νὰ σέβεται αὐτὸν, διότι τοῦτο ἐδιδάχθη παιδιόθεν· οἱ δὲ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι δύνανταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι περιφέρονται εἰς τὰς ὁδοὺς διὰ τὸν τύπον καὶ πρὸς ἐπιτήρησιν τῆς τῶν ὀχημάτων τάξεως. Ἐννοεῖται ὅτι, ὡς πᾶς κανὼν πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἐξαίρεσίν του, δυνατὸν ἐνίοτε νὰ ἀναφαίνωνται καὶ ταραξίαι, ἴσως δὲ καὶ κακοῦργοι, μεταξὺ αὐτῶν· πλὴν ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ ἐξαίρεσις αὕτη εἶνε σπανιωτάτη, περιστέλλεται ἡ θρασύτης καὶ ἡ τόλμη τῶν τοιούτων ὑπὸ τῆς αὐστηρῶς ἐπαγρυπνούσης Κυβερνήσεως, ἥτις, ὅσον πατρικὴ φαίνεται εἰς τοὺς ἐντίμους καὶ φιλησύχους ὑπηκόους της, τόσον αὐστηρὰ καὶ δεσποτικὴ ἀποβαίνει εἰς τοὺς παραβάτας τῶν νόμων.

Οἱ Γερμανοὶ εἰσὶ λίαν φιλοπάτριδες, καὶ ἡ ἀρετὴ τοῦ συνεταιρισμοῦ ἐστὶ λίαν ἀνεπτυγμένη παρ' αὐτοῖς· εἰς αὐτὴν κατὰ μέγα μέρος χρεωστεῖται ἡ πρόοδος καὶ ἡ εὐημερία αὐτῶν, ὑπὸ Κυβέρνησιν μάλιστα οἵα ἡ Αὐστριακὴ, ἥτις ὁμολογητέον ἐστὶν ἡ μᾶλλον βαρέως φορολογοῦσα τοὺς ὑπηκόους αὐτῆς. Γνωστὸν ὅτι τὰ οἰκονομικὰ τῆς Αὐστριακῆς Αὐτοκρατορίας δὲν εὑρίσκονται εἰς ἀνθηρὰν κατάστασιν ὡς ἐκ τῶν ὑπερόγκων δαπανῶν, εἰς ἃς καθυποβάλλεται ἕνεκα τῆς διατηρήσεως σημαντικοῦ στρατοῦ· εἶνε δὲ ἀμφίβολον ἂν σήμερον εὑρίσκεται εἰς θέσιν ὅπως ἀποσύρῃ οὐδὲ τὸ τέταρτον μέρος τοῦ ἀνέτως κυκλοφοροῦντος χαρτονομίσματός της. Καὶ ὅμως, καίτοι γνωρίζοντες τὴν κατάστασιν ταύτην οἱ Γερμανοὶ, καίτοι καταπλημμυρούμενοι σχεδὸν ὑπὸ χαρτονομίσματος, ἐξακολουθοῦσιν ὑποληπτόμενοι αὐτὸ, καὶ ὁλονὲν κοσμοῦσι τὰς πόλεις των διὰ τεραστίων οἰκοδομημάτων καὶ λοιπῶν ὡραίων κειμηλίων καὶ ἔργων βιομηχανίας, ἅτινα προϋποθέτουσι βεβαίως τὴν ὕπαρξιν μεγίστου ὑλικοῦ καὶ πραγματικοῦ πλούτου. Αἱ πλεῖσται τῶν σιδηροδρόμων καὶ τῶν ἀτμοπλοίων γραμμαὶ, αἱ διατέμνουσαι πανταχόθεν τὴν μεγάλην ταύτην Αὐτοκρατορίαν, καὶ τὰ λοιπὰ κοινωνικὰ καὶ βιομηχανικὰ ἔργα, ἅτινα κινοῦσιν εἰς ἔκπληξιν τὸν θεώμενον αὐτὰ, δι' ἁπλοῦ χαρτονομίσματος κατορθοῦνται ὡς ἐκ θαύματος.

Τὰ ἤθη ὅσον σεμνὰ εἰσὶ παρὰ τῇ ἄνω Γερμανίᾳ, τόσον χαλαρωμένα εἰσὶ δυστυχῶς ἐν τῇ κάτω· ἂν δὲ ἡ Αὐστριακὴ Κυβέρνησις δὲν προλάβῃ νὰ περιστείλῃ τὴν βασιλεύουσαν ἔν τε τῇ πρωτευούσῃ καὶ ταῖς λοιπαῖς αὐτῆς μεγαλοπόλεσιν ἐλευθερίαν, ἢ μᾶλλον ἀκολασίαν, βεβαίως ἐλεύσεται ἦμαρ ὁπότε μεταμεληθήσεται διὰ τὴν ἀσύγγνωστον ἔλλειψίν της ταύτην. Λέγεται ὅτι προετάθη εἰς Ἰωσὴφ τὸν Β΄ τὸ σχέδιον τοῦ περιορισμοῦ καὶ συνοικισμοῦ τῶν φαυλοβίων γυναίων εἰς ἰδιαίτερον μέρος ἐν ἀποκέντρῳ τινὶ γωνίᾳ τῆς πόλεως. « Τότε λοιπὸν, ἀπεκρίθη ὁ ἔμφρων βασιλεὺς, πρέπει νὰ κατασκευάσωμεν σκηνὴν ἱκανὴν ὅπως περιλάβῃ ἅπασαν τὴν Βιέννην! » Καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ βασιλικοῦ τούτου λόγου δύναται νὰ πεισθῇ πᾶς ὁ ἐπισκεπτόμενος σήμερον τὴν Βιέννην. Ἡ ὑπέρμετρος αὕτη ἀκολασία οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ ὅτι συντελεῖ μεγάλως πρὸς χαλάρωσιν καὶ διαφθορὰν τῶν πατριαρχικῶν ἠθῶν, ἅτινα ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη διετήρησαν καὶ

διατηροῦσιν εἰσέτι εἰς πολλὰ μέρη οἱ Γερμανοί, καὶ πρὸς καταστροφὴν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ, ὃν προτίθεται ὁ νόμιμος γάμος. Σέβας πρὸς τὴν αἰδὼ ἀποτρέπει ἡμᾶς τοῦ νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα πράγματα, ὅλως ἀσυμβίβαστα πρὸς τὴν εὐσχημοσύνην καὶ ἄντικρυς ἀντικείμενα τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν· ἄλλως τε, πλεῖστοι τῶν ὁμογενῶν εἰσὶν ἐν γνώσει τούτων. Ὁ οἰκογενειακὸς βίος, ὁ εὐλογημένος καὶ ἁγνὸς οὗτος βίος, δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι μόνον ἐν τῇ ἄνω Γερμανίᾳ καὶ εἰς τὰ χωρία διατηρεῖται ζηλευτὸς καὶ ἀκμαῖος· εἰς τὴν κάτω Γερμανίαν, καὶ ἰδίως εἰς τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Βιέννης, Πέστης κτλ. λυπηρόν ἐστι λέγειν τὰ δρώμενα. (1)

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ἐν τούτοις ὅτι ἡ Κυβέρνησις, καίτοι ἀδιαφοροῦσα περὶ τῆς ἠθικῆς ἀγωγῆς τῶν ὑπηκόων της καὶ καταγινομένη εἰς τὸ ὑπερμέτρως φορολογεῖν αὐτούς, προνοεῖ οὐχ ἧττον περὶ τῆς εὐημερίας καὶ περὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς τε ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας αὐτῶν. Ἡ ἀστυνομία ἐστὶ λίαν προσεκτικὴ καὶ ὡς ἄγρυπνος Ἄργος ἐπιτηρεῖ τοὺς πάντας, καὶ ἰδίως τοὺς ξένους, ἔχουσα πανταχοῦ διεσπαρμένους κατασκόπους καὶ ὠτακούστας· εἰς τρόπον ὥστε κλοπὴ ἢ φόνος δυσκόλως ἐκτελεῖται χωρὶς νὰ συλληφθῇ ἀμέσως ἢ ἐν ὀλιγοχρονίῳ διαστήματι ὁ ἔνοχος. Ἐπίσης ἡ ἐπιτήρησις τῆς Κυβερνήσεως ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ τῶν τροφίμων, ἅτινα φροντίζει ὅπως ὦσι καλῆς ποιότητος, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ γάλακτος, τοῦ ὁποίου τὴν ποιότητα καθεκάστην πρωΐαν δοκιμάζουσιν ἐπίτηδες πραγματογνώμονες δι' ἐργαλείου ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἐπινοηθέντος, τοῦ γαλακτομέτρου. Εἶνε δὲ γνωστὸν ποσάκις ἡ κατὰ ἓν μόνον καραντάνιον ὑπερτίμησις τοῦ ζύθου ἐπροξένησεν αἱματηρὰς ἐπαναστάσεις ἐν Γερμανίᾳ.

Ἡ Κυβέρνησις, πρὸς ἀντιστάθμισιν τῆς φορολογικῆς ἐπὶ τοῦ λαοῦ καταπιέσεως καὶ δι' ἄλλους σκοποὺς πολιτικούς, προνοεῖ ἰδίως ὅπως διατηρῇ εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ ἐπαυξάνῃ μάλιστα τὰς τοῦ λαοῦ διασκεδάσεις. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐπιτρέπει ἀκωλύτως πᾶν θέαμα, τεῖνον πρὸς διάχυσιν καὶ τέρψιν· οὐκ εὐκαταφρόνητον δὲ δαπανᾷ κατ' ἔτος ποσὸν πρὸς διατήρησιν τῶν δύο βασιλικῶν θεάτρων, τὸ τοῦ δράματος ἢ τῆς Αὐλῆς (Burg-Theater) καὶ τὸ τοῦ μελοδράματος (Hofopern-Theater).

Τὰ οἰκοδομήματα ἀμφοτέρων τῶν θεάτρων τούτων δὲν εἶνε τοσοῦτον ἄξια λόγου, ἀλλ' αἱ διδόμεναι ἐν αὐτοῖς παραστάσεις εἰσὶν ἐξαίσιαι καὶ ὡραιόταται. Εἰς τὸ τῆς Αὐλῆς θέατρον διδάσκονται τὰ ὡραιότερα καὶ μεγαλοπρεπέστερα ἐκ τῶν δραμάτων τοῦ Γκαίτη, Σίλλερ, Σαιξπήρου, κτλ. Ἐν αὐτοῖς θαυμάζει τις τὴν εὐχέρειαν καὶ φυσικότητα τῶν κινήσεων, αἵτινες κολάζουσι τὴν μονοτονίαν τῆς ἀπαγγελίας, καὶ τὴν πλουσιότητα ἐπίσης καὶ μεγαλοπρέπειαν τῆς σκηνικῆς διασκευῆς, κτλ. ἡ δὲ ἐν τῇ σκηνῇ λαλουμένη γλῶσσα ἐστὶν ἡ ὑψηλοτέρα καὶ ἀνθηροτέρα, οἵαν εὐάριθμοι ἐκ τῶν Γερμανῶν λαλοῦσι.

(1) Ἡ Ἀστυνομία, καίτοι γνωρίζουσα τὴν σκανδαλώδη διαγωγὴν τοῦ πλείστου μέρους τῶν ἐλευθέρων νεανίδων, ὡς ἧττον ὅμως προσοιεῖται τὸν ἀδιάφορον διὰ σκοποὺς, οὓς αὐτὴ γνωρίζει, ἀρκουμένη εἰς τὴν ἔγγραφον ἑκάστης νέας ἀπόδειξιν, ὅτι εὑρίσκεται εἰς ὑπηρεσίαν παρὰ τῷ δεῖνι ἐργοστασιάρχῃ ἢ πραγματευτῇ· ἀλλ' ἅμα καταμηνύσῃ τις καμμίαν ἐξ αὐτῶν ὡς φαλλόδιον καὶ ἀποδείξῃ τοῦτο, εἶνε ἀληθὲς ὅτι πάραυτα συλλαμβάνει αὐτὴν καὶ ἀποστέλλει εἰς ἐξορίαν.

Θαυμαστὰ εἰσὶν ἰδίως τὰ ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ μελοδράματος παριστανόμενα μιμικὰ χοροδράματα (ballets). Ἐν αὐτοῖς βλέπει τις ἐξαισίαν τέχνην περὶ τὸν στρόβιλον καὶ τὰς λοιπὰς ὀρχηστικὰς κινήσεις, μεγαλοπρέπειαν ἐνδυμάτων, σκηνικὴν διασκευὴν θαυμασίαν, καὶ ὅλην τὴν τέχνην ἐκείνην καὶ φιλοκαλίαν, ἥτις κινεῖ εἰς ἔκπληξιν τὸν θεατήν. Ἓν τῶν νεωστὶ συντεθέντων χοροδραμάτων τούτων, καλούμενον Jotta, (ἡ τέχνη καὶ ἔρως,) ἐστὶν ἰδίως πᾶν ὅ,τι ἐξαίσιον δύναται νὰ ἐπινοήσῃ ἡ ἀνθρωπίνη τέχνη καὶ φαντασία ἐπὶ σκηνῆς. Πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἐνδυμάτων μόνον ἐδαπανήθησαν ὑπὲρ τὰς 70,000 φλωρινίων(!!) τὰ δὲ ὀρχούμενα ἐπὶ σκηνῆς πρόσωπα ἀμφοτέρων τῶν φύλων ὑπερβαίνουσι τὰ διακόσια. Ἐπίσης ἀξιοπερίεργοι εἰσὶν ἐκ τῶν μιμικῶν τούτων παραστάσεων, αἱ ἑξῆς: Ὁ Κόμης τοῦ Μοντεχρήστου, ἐν ᾧ βλέπει τις τὸ χαρέμιον τοῦ Σατράπου Ἀλῆ Πασσᾶ διεσκευασμένον καθ' ὅλην τὴν Ἀσιατικὴν πολυτέλειαν. Ἡ Satanella, ἀξιοθαύμαστος διὰ τὴν περὶ τὰς σατανικὰς μαγείας τέχνην· ἡ Graffin Egmond καὶ ἡ Carnaval von Paris, τὰ μεγαλοπρεπέστερα καὶ πλουσιώτερα τῶν τοιούτου εἴδους, κτλ. κτλ. Σημειωτέον ὅτι ἡ ὀρχήστρα τοῦ θεάτρου τούτου εἶνε μία τῶν περιφημοτέρων τῆς Εὐρώπης. (1)

Καὶ ἄλλα δὲ βασιλικὰ καὶ ἰδιωτικὰ θέατρα ὑπάρχουσιν ἐν Βιέννῃ, μεταξὺ δὲ τῶν τελευταίων διαπρέπει τὸ θέατρον τοῦ Καρόλου (Karl ἢ Treuman Theater) εἰς τὸ προάστειον τοῦ Λεοπόλδου· ἐν αὐτῷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παίζονται αἱ παρῳδίαι τῶν γνωστῶν μελοδραμάτων Ἰταλικῶν τε καὶ Γερμανικῶν. Ἀξειοτάτη εἶνε ἡ τοιούτου εἴδους παράστασις: Ὁ Ὀρφεὺς εἰς τὸν ᾅδην, ὅπου παρῳδεῖται εὐφυῶς καὶ διὰ τῶν γελοιωδεστέρων ἀναχρονισμῶν τὸ δωδεκάθεον τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἅπασα ἡ τῶν ἀρχαίων μυθολογία.

Ἐν τῷ εὐρυχωροτέρῳ τῶν θεάτρων τῆς Βιέννης ἐπὶ τοῦ παρόντος, τῷ καλουμένῳ Theater an der Wien, εἶδον παιζομένην ἐν εἴδει βωδεβιλλίου τὴν ἐν ἔτει 1682 πολιορκίαν τῆς Βιέννης ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν. Ἐν τῇ παραστάσει ταύτῃ ἀξιοθαύμαστος ἐστὶν ἡ ποικιλία τῶν εἰκόνων, ἡ φυσικότης τῶν διαφόρων μηχανισμῶν καὶ τῆς λοιπῆς σκηνικῆς διασκευῆς ἡ ἐντέλεια. Ἐκπλήττεταί τις τῇ ἀληθείᾳ βλέπων τὴν ζωηρότητα τῶν μαχομένων στρατῶν, ὁπότε, ἀνοιγομένης τῆς σκηνῆς εἰς μέγα βάθος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, παρουσιάζονται ἐν αὐτῇ τάγματα στρατιωτῶν αὐτοῖς ἵπποις καὶ ἅρμασι, παιανιζούσης ἐπὶ κεφαλῆς τῆς μουσικῆς, κτλ. Ἐπίσης ἀξιοπερίεργον ἐστὶν ἐν τῇ αὐτῇ παραστάσει τὸ χαρέμιον τοῦ Καρᾶ-Μουσταφᾶ, ὅπου βλέπει τ.ς τὰς χορευούσας ἐν αὐτῷ Ὀδαλικίσσας μὲ στλεγγίδας ἀνὰ χεῖρας, ἐκπεμπούσας φλόγας τοῦ αὐτοῦ χρώματος μὲ τὰ ἐνδύματα αὐτῶν, μικροὺς μαύρους αἰθίοπας

(1) Ἀξιοπερίεργος ἰδίως ἐστὶν ἡ μουσικὴ ἐν γένει τῶν καθαρῶς Γερμανικῶν μελοδραμάτων. Ὅταν κατὰ πρῶτον παρευρέθην εἰς τὸ ὄντως Αἰσχύλειον δρᾶμα Lohengrin, ἐνόμισα ὅτι ὑψώθην μέχρι τῶν νεφῶν ἀκούσας τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην καὶ, οὕτως εἰπεῖν, βαρεῖαν, ὡς τὰς βαρυσιδήρους πανοπλίας τῶν ἐν αὐτῷ μεσαιωνικῶν ἱπποτῶν, μουσικὴν τοῦ δράματος· ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐβόμβουν τὰ ὦτά μου, καὶ ἤμην ὡς βεμβάζων. Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ Γερμανικὴ μουσικὴ εἶνε αὐτόχρημα ὑπερνέφελος καὶ θεωρητική, ἐνῷ ἡ Ἰταλικὴ εἶνε πεζοτέρα καὶ πρακτική. Τῶν δὲ πλεονεκτημάτων ἑκατέρας μόνος ὁ ἐξοικειωθεὶς πρὸς ἀμφοτέρας δύναται νὰ κάμῃ τὴν διάκρισιν, καὶ τοῦτο ἀναλόγως πάντοτε τῆς ἀκουστικῆς καλαισθησίας του.

ὑπηρετοῦντας, καὶ αὐτὸν τὸν ἀρειμάνιον Καρᾶ-Μουσταφᾶν ἐν μέσῳ τῶν ὑπασπιστῶν του ἐξηπλωμένον, ἅπαντα φυσικώτατα παριστανόμενα.

Ἤθελεν εἶσθαι βεβαίως ἐπίπονον νὰ περιγράψω ἐνταῦθα ἐν ἐκτάσει ἅπαντα τὰ θέατρα καὶ τὰ λοιπὰ ἐνδιαιτήματα, εἰς ἃ συνερχόμενοι διάγουσιν ὁλοκλήρους ὥρας οἱ Γερμανοί. Δικαιοῦμαι δὲ νὰ εἴπω ὅτι ἐν ταῖς ἀληθῶς εὐνομουμέναις ταύταις πολιτείαις, ὅπου βασιλεύει ἡ εὐκοσμία καὶ ἡ τάξις, ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται πραγματικῶς τὴν ἀτομικήν του ἀξίαν καὶ διέρχεται τὸν βίον αὐτοῦ χαίρων, μηδ' αὐτοῦ τοῦ πενεστέρου ἐξαιρουμένου, ὅστις σχετικῶς, χάρις εἰς τὴν εὐκολίαν τῶν μέσων, οὐδενὸς χρεῖται τῶν ὅσων οἱ εὐποροῦντες ἀπολαμβάνουσι. Καὶ ἐν αὐταῖς ἐφαρμοστέον τῳόντι τὸ τοῦ Πλάτωνος: « Πολιτεία, ὅταν ἅπαξ ὁρμήσῃ εὖ, ἄρχεται ὥσπερ κύκλος αὐξανομένη. »

Δὲν κρίνω κατάλληλον νὰ δώσω πέρας εἰς τὴν σύντομον ταύτην ἔκθεσιν, πρὶν ἢ ἀναφέρω δύο λέξεις καὶ περὶ τῶν ἐν Αὐστρίᾳ ὁμογενῶν. Εἶνε δυστυχῶς ἀληθὲς ὅτι, ἐκ πάντων τῶν εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Εὐρώπης διεσπαρμένων ὁμογενῶν, οἱ ἐν Αὐστρίᾳ εἰσὶν οἱ μᾶλλον ὑπολειπόμενοι κατὰ τὸν ἐθνισμὸν καὶ τὴν πρὸς τὰ πατρῷα γράμματα τάσιν. Ὁ Γερμανισμὸς δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι ἔπνιξεν αὐτόθι τὸν Ἑλληνισμόν· ἐφ' ᾧ καὶ βλέπομεν τοὺς πλείστους ἐκ τῶν πρὸ χρόνων ἀποκατασταθέντων ἐν τῇ Αὐστριακῇ Αὐτοκρατορίᾳ, καὶ μάλιστα ἐν Βιέννῃ, ἡμετέρων ἐμπόρων λησμονήσαντας ὁλοτελῶς καὶ αὐτὴν τὴν γλῶσσάν των. Ἡ τοιαύτη λυπηρὰ κατάστασις μιᾶς τοσοῦτον εὐγενοῦς καὶ διακεκριμένης μερίδος τοῦ Πανελληνίου θὰ ἐκίνει βεβαίως εἰς ἀπόγνωσιν πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους περὶ τὴν διατήρησιν καὶ τὴν πρόοδον τοῦ ἐθνισμοῦ ἡμῶν, ἂν δὲν ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψιν ἡ ἀξιέπαινος πρόνοια τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν τοῦ νὰ φιλοτιμῶνται ὅπως ἐκπαιδεύωσι τὰ τέκνα των ἐν Ἑλληνικῇ παιδείᾳ, καὶ προικοδοτῶσιν αὐτοῖς οὕτω ζωηρὸν καὶ ἀνόθευτον τὸ ἐθνικὸν αἴσθημα καὶ τὸν πατριωτισμόν.

Ἡ σύντομος αὕτη καὶ ἀτελὴς περιγραφή, ἣν καταπαύω ἐνταῦθα, ἔστω ὡς νύξις τοῖς φιλοπεριέργοις τῶν ἡμετέρων, ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν πρωτεύουσαν τῆς Αὐστριακῆς Αὐτοκρατορίας. Ἂν δὲ περιέπεσα εἰς ὑπερβολὰς περὶ τὰς ἐκθέσεις τινῶν ἐξ αὐτῶν ἢ ὁπωσδήποτε ἔσφαλον, τοῦτο ἀποδοτέον, οὐχὶ εἰς κακὴν πρόθεσιν, ἀλλ' εἰς τὸ ὀλιγοχρόνιον διάστημα τῆς ἐν τῇ μεγαλοπόλει ταύτῃ διαμονῆς μου.

Ῥ.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΟΥΓΓΩΝ Η ΦΑΝΣΙΓΓΑΡΩΝ.

Οἱ Θουΐγγαι ἢ Φανσίγγαροι, (ἀπατεῶνες, πνιγεῖς, ἐκ τῶν λέξεων θύγνα=ἀπατῶ, ἢ φάσνα=πνίγω) εἶνε εἰς τὰς Ἰνδίας ὅ,τι ὑπῆρξαν ἄλλοτε εἰς τὴν Περσίαν οἱ Χασισὶμ ἢ δολοφόνοι· κοινότης ἀγρία καὶ ἀποτρόπαιος, ἥτις ὑπὸ θρησκευτικὸν καὶ βιομηχανικὸν περικάλυμμα πραγματεύεται τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐξολοθρεύουσα αὐτό, καὶ ἧς ἡ πηγὴ κρύπτεται εἰς τὸ σκότος τῶν αἰώνων. Ἡ βάσις τῆς αἰσχρᾶς ταύτης συμμορίας εἶνε θρησκευτική τις πεποίθησις, ἡ λατρεία τῆς Βοχβανίας, ζοφώδους θεότητος, ἀρεσκομένης εἰς μόνην τὴν αἱματοχυσίαν καὶ πρὸ πάντων μισούσης τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ὅθεν αἱ ἀρεστότεραι αὐτῇ θυσίαι εἰσὶν αἱ ἀνθρώπιναι θυσίαι· καὶ ὅσῳ πλείονας θυσιάσῃ τις εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, τόσῳ περισσότερον θέλει ἀνταμείψει αὐτὸν ἡ ἀκόρεστος θεότης εἰς τὸν ἄλλον δι' ὅλων τῶν ἀπολαύσεων τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς ψυχῆς, διὰ γυναικῶν ἀεννάως ἀνανεουμένων, κτλ.

Ἀφωσιωμένοι λοιπὸν ὅλαις αἰσθήσεσιν εἰς τὴν λατρείαν τῆς θεᾶς τοῦ κακοῦ, τῆς ἡδυπαθείας καὶ τῶν αἱμάτων, εἰσὶ πεπεισμένοι ὅτι ἡ διὰ παντὸς μέσου καταστροφὴ τῶν ὁμοίων των καὶ ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰσὶ τὰ μόνα βέβαια μέσα τιμῆς καὶ λατρείας πρὸς τὴν τρομερὰν θεότητά των. Ἂν ὁ δολοφόνος ἀπαντήσῃ ἐνίοτε εἰς τὸ στάδιόν του τὴν λαιμητόμον, ἀποθνήσκει μὲ ἐνθουσιασμὸν μάρτυρος, διότι περιμένει τοῦ μάρτυρος τὸν στέφανον. Ὅπως ὑπακούσῃ εἰς τὴν ἀμείλικτόν του δέσποιναν, ἀποπνίγει ἀμειλίκτως, πλὴν ἄνευ ὀργῆς καὶ ἄνευ τύψεως συνειδότος, τὸν πρεσβύτην, τὴν γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον· καὶ ὅμως πρὸς τοὺς ὁμοθρήσκους του χρεωστεῖ νὰ ἦνε ἐλεήμων, φιλάνθρωπος, γενναῖος, ἀφωσιωμένος, καὶ τὰ πάντα θέλει θέσει ἐν κοινῷ, διότι εἶνε καὶ ἐκεῖνοι, ὡς αὐτός, λειτουργοὶ καὶ θετὰ τέκνα τῆς Βοχβανίας.

Ἡ καταστροφὴ τῶν ὁμοίων του ἅμα δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν κοινότητά του, ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἰδοὺ ὁ σκοπός, ὃν ἐπιδιώκει ἕκαστον τέκνον τῆς Βοχβανίας· δὲν εἶνε δ' οὗτος μέσον πλουτισμοῦ, τὰ δὲ λάφυρα δὲν εἶνε εἰμὴ παράρτημα, συνέπεια λίαν εὐάρεστος βεβαίως ἀλλὰ δευτερεύουσα κατ' αὐτόν. Ἡ καταστροφή, ἰδοὺ ὁ σκοπός του, ἡ θεία ἐντολή του, ἡ κλίσις του· εἶνε δὲ πρὸς τούτοις πάθος, οὗ ἡ πλήρωσις ἐπιφέρει μεγίστην ἡδονήν, εἶνε ἡ μεθοδικωτέρα πασῶν τῶν θηρῶν ἡ τοῦ ἀνθρώπου θήρα. « Αἰσθάνεσθε μεγάλην εὐχαρίστησιν, ἔλεγεν εἷς τῶν συλληφθέντων κακούργων τῆς συμμορίας ταύτης, καταδιώκοντες τὸ θηρίον εἰς τὸ ἄντρον του καὶ προσβάλλοντες τὸν κάπρον ἢ τὴν τίγριν, διότι ὑπάρχουσι κίνδυνοι οὓς πρέπει τις νὰ ὑποστῇ, διότι χρειάζεται δραστηριότης, ἀνδρία· φαντασθῆτε λοιπὸν πόσον τὰ θέλγητρα ταῦτα θὰ αὐξάνωσιν, ὅταν ὁ ἀγὼν ἦνε πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅταν τὸν ἄνθρωπον πρόκειταί τις νὰ καταζρέψῃ. Ἀντὶ τῆς ἐξασκήσεως μιᾶς μόνης ἀρετῆς, τῆς τόλμης, χρειάζεται τότε καὶ τόλμη καὶ λεπτότης καὶ πρόνοια καὶ διπλωματία συγχρόνως· πόσα ἐλατήρια πρὸς κίνησιν! πόσα μέσα πρὸς ἀνάπτυξιν! Νὰ παίζῃ τις μὲ ὅλα τὰ πάθη, νὰ δονῇ καὶ αὐτὰς τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς φιλίας τὰς χορδὰς διὰ νὰ φέρῃ τὸ θῦμα εἰς τὰ δίκτυά του, εἶνε θήρα ἐξαισία, εἶνε μεθυστικόν, εἶνε παραφορά, σᾶς λέγω. »

Ἀξιοσημείωτος εἶνε ἡ ἐπιτηδειότης τῶν ἀνθρώπων τούτων, ἢ μᾶλλον τῶν ἀνθρωπομόρφων τούτων θηρίων, ἅτινα ἐνασμενίζονται νὰ ἀποκαλῶνται μεταξύ των ἀδελφοὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἔργου! Οἱ δολοφόνοι οὗτοι δὲν χύνουσιν αἷμα ἀλλὰ πνίγουσι τὰ θύματά των, ὑπακούοντες εἰς τοὺς νόμους τῆς καταχθονίου θεότητός των, καὶ δύναταί τις νὰ εἴπῃ περὶ αὐτῶν κατὰ λέξιν ὅτι ἔκλεισαν συμβόλαιον μετὰ τοῦ θανάτου. Ἔρπουσι κατὰ γῆς εἰς τοὺς χάνδακας, εἰς τὰς αὔλακας τῶν ἀγρῶν, μιμοῦνται χιλίας διαφόρους φωνάς, διορθοῦσιν, ἀφίνοντες κραυγὴν θωὸς ἢ πτηνοῦ, κίνημα ἀνεπιτήδειον, ὅπερ τυχὸν προὐξένησε κρό-

τον, εἶτα σιγῶσι καὶ ἕτερος αὐτῶν μιμεῖται τὸν κρωγμὸν τοῦ δῆθεν μακρυνομένου ζώου. Ταράττουσι τὸν ὕπνον διὰ κρότων, δι' ἐπαφῶν, καὶ ἀναγκάζουσι τὸ σῶμα καὶ ὅλα τὰ μέλη ὡς διὰ μαγνητισμοῦ νὰ λάβωσι τὴν θέσιν, ἥτις εἶνε πρόσφορος εἰς τοὺς σκοπούς των. Δύνανται νὰ ἀφαιρέσωσι, χωρὶς νὰ διακόψωσι τὸν ὕπνον τοῦ κοιμωμένου θύματός των, καὶ αὐτὴν τὴν σινδόνην, ἐφ' ἧς κοιμᾶται τετυλιγμένον. Τὰ κινήματα τοῦ βηὴλ (πνιγέως) ὁμοιάζουσι κινήματα ὄρεως· ἐὰν κοιμᾶται ὁ ὁδοιπόρος εἰς τὴν σκηνήν του μὲ ἕνα ὑπηρέτην ἐξηπλωμένον πρὸ τῆς θύρας, ὁ βηὴλ θὰ κρυφθῇ ἐντὸς αὐτῆς εἰς τὴν σκιὰν γωνίας τινὸς, ὅθεν θὰ δύναται νὰ ἀκούῃ ἑκάστου τὴν ἀναπνοήν. Ἅμα τοῦ Εὐρωπαίου ἀποκοιμηθέντος, ὁ πνιγεὺς εἶνε βέβαιος περὶ τῆς ἐπιτυχίας· ὁ Ἀσιανὸς δὲν θὰ ἀντισταθῇ πολὺ εἰς τὸ θέλγητρον τοῦ ὕπνου. Τῆς καταλλήλου σιγμῆς φθασάσης, κάμνει κατ' αὐτὸ τὸ μέρος ὅπου εὑρίσκεται τομὴν κάθετον εἰς τὸ ὕφασμα τῆς σκηνῆς, αὕτη δὲ τῷ ἀρκεῖ ὅπως εἰσδύσῃ· τότε διέρχεται ὡς φάντασμα, χωρὶς νὰ κάμῃ νὰ τρίξῃ οὐδ' ὁ ἐλάχιστος κόκκος τῆς ἄμμου. Εἶνε δὲ ἐντελῶς γυμνὸς, καὶ τὸ σῶμά του παντα-χοῦ κεχρισμένον μὲ ἔλαιον· ἐγχειρίδιον κρέμαται εἰς τὸν τράχηλόν του. Ἅμα εἰσελθών, θὰ συσπειρωθῇ πλησίον τῆς κλίνης, καὶ μὲ ἀπίστευτον ἀταραξίαν καὶ ἐπιδεξιότητα θὰ διπλώσῃ τὴν σινδόνην εἰς μικροτάτας πτυχὰς ἐγγὺς εἰς τὸ σῶμα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταλαμβάνωσιν αὐταὶ ὅσον τὸ δυνατὸν ἐλαχίστην ἐπιφάνειαν. Μετὰ τοῦτο μεταβαίνει ἀπὸ τὸ ἕτερον μέρος καὶ γαργαλίζει ἐλαφρῶς τὸν ὑπνώττοντα, ὃν φαίνεται μαγνητίζων, ὥστε οὗτος ἀποσύρεται μηχανικῶς, καὶ τέλος στρέφεται ἀρίνων τὴν σινδόνην διπλωμένην ὄπισθέν του. Ἂν δ' ἐξυπνίσῃ καὶ θελήσῃ νὰ συλλάβῃ τὸν κλέπτην, ἀπαντᾷ σῶμα ὀλισθηρὸν, ἐκφεῦγον αὐτὸν ὡς ἔγχελυς· ἂν δ' ἐν τούτοις κατορθώσῃ νὰ τὸν συλλάβῃ, δυστυχὴς αὐτός! τὸ ἐγχειρίδιον ἐμπήγεται ἀμέσως εἰς τὴν καρδίαν του, πίπτει πνιγμένος εἰς τὸ αἱμά του, καὶ ὁ φονεὺς γίνεται ἄφαντος.

Ἴδετε μεταξὺ τῶν ὀρέων τοὺς ταξειδιώτας ἐκείνους, δδεύοντας μὲ ἦθος μετριοφροσύνης πρός τινα ὀνομαστὴν παγόδαν, καὶ ἀπαντῶντας καθ' ὁδὸν σύμπλεγμα χωρτικῶν, ἀναπαυομένων ὑπὸ τὴν σκιὰν παρὰ τὰς ὄχθας διαυγοῦς τινος πηγῆς. Οὗτοι φαίνονται ἀναμφιβόλως οἱ φιλησυχώτεροι καὶ εἰρηνικώτεροι τῶν ἀνθρώπων· πόσον καλοὶ σύντροφοι γίνονται ἀμέσως! πόσον περιποιητικοὶ εἶνε! κανεὶς δὲν εἶνε ἐπιτήδειος ὡς αὐτοὺς νὰ ἀναῤῥιχηθῇ εἰς τὰ δένδρα διὰ νὰ κόψῃ ξύλα, καὶ διὰ νὰ συνάξῃ τὰ ἀναγκαιοῦντα διὰ τὸ δεῖπνον τῆς ἑσπέρας. Οἱ ἀφελεῖς ταξειδιῶται συμφιλιοῦνται μετ' αὐτῶν καὶ συστρατοπεδεύουσι· διανέμουσι τὰς τροφάς των μετὰ τῶν νέων φίλων των, καὶ ἀφοῦ εὐῤῥανθῶσι φαγόντες, καπνίζουν ἢ συνδιαλέγονται πλησίον τοῦ πυρός. Αἴφνης δὲ κατὰ τὴν ἁρμοδίαν στιγμὴν, δοθέντος τοῦ συνθήματος, ἀκούουν συριγμὸν ὅμοιον μὲ τὸν τῆς σρενδόνης, καὶ αἰσθάνονται σχοινίον, ῥιφθὲν μὲ τόσην δύναμιν ὅσην καὶ ταχύτητα, νὰ περιβάλλῃ τρὶς τὸν τράχηλόν των, σχεδὸν δὲ ἀμέσως ὁ μόλυβδος, μεθ' οὗ εἶνε αὐτὸ ὡπλισμένον, κτυπᾷ ὄπισθεν τὸ κρανίον των καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δολοφόνου, εἰς ὃν ἐλαφρά τις περιστροφὴ ἀρκεῖ διὰ νὰ συντρίψῃ τὸν λάρυγγα τοῦ θύματός του, οὗτινος ὁ θάνατος ἀποβαίνει στιγμιαῖος. Λάκκοι μεγίστης χωρητικότητος προεσκαμμένοι δέχονται ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν τὰ πτώματα τῶν εὐπίστων καὶ ἀκάκων ταξειδιωτῶν, καὶ ἡ συμμορία ἐξακολουθεῖ τὴν ὁδόν της μετὰ τῶν λαφύρων της.

Δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν ἀκριβεστέραν ἰδέαν τῆς ἀπαισίας ταύτης κοινότητος ἄλλως, ἢ ἀντιγράφοντες ἐνταῦθα σειράς τινας τοῦ προοιμίου τῆς ἐκθέσεως τοῦ Συνταγματάρχου Σλέϊμαν, ὅστις μετ' ἀκαμάτου ζήλου κατεδίωξε τὴν μυστηριώδη ταύτην καὶ ἀποτρόπαιον ἑταιρίαν:

« Ἀπὸ τοῦ 1822 μέχρι τοῦ 1824, ὅτε μοὶ εἶχεν ἀνατεθῇ ἡ δικαστικὴ καὶ πολιτικὴ διοίκησις τῆς ἐπαρχίας τοῦ Νερσινγκπούρ, οὐδέποτε συνέβαινε φόνος ἢ καὶ ἐλαχίστη τις κλοπὴ ὑπὸ κοινοῦ τινος κακούργου, περὶ ὧν νὰ μὴ πληροφορηθῶ ἀμέσως. Ἀλλ' ἄν τις μοὶ ἔλεγε τότε, ὅτι συμμορία δολοφόνων ἐξ ἐπαγγέλματος κατῴκει εἰς τὸ χωρίον τοῦ Κυνδελὶ, τετρακόσια μέτρα τὸ πολὺ ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου μου· ὅτι τὰ θαυμάσια ἄλση τοῦ χωρίου Μυνδισούρ, μίαν ἡμέραν ἀπέχοντος ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς μου, ἦσαν ἓν τῶν φρικτοτέρων καταγωγίων τῆς δολοφονίας καθ' ὅλην τὴν Ἰνδίαν· ὅτι αἱ πολυάριθμοι ὁμάδες τῶν ἀδελφῶν τῆς ἀγαθοεργίας, ἐρχόμεναι ἀπὸ τὰς κυρίως Ἰνδίας καὶ ἀπὸ τὸ Δηκὰν, συνηθροίζοντο κατ' ἔτος εἰς τὰ δάση ἐκεῖνα, ὡς δι' ἐπισήμους ἑορτὰς, ἵνα ἐξασκήσωσι τὴν φρικώδη των ἕξιν ἐφ' ὅλων τῶν ὁδῶν, αἵτινες διασταυροῦνται κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα, θὰ ἐξελάμβανον τὸν λέγοντα ταῦτα ὡς παράφρονα, δόντα πίστιν εἰς τοὺς μύθους. Καὶ ὅμως, οὐδὲν ἀληθέστερον· ὁδοιπόροι ἐθάπτοντο καθ' ἑκατοντάδας ἕκαστον ἔτος ὑπὸ τὰ ἄλση τοῦ Μυνδισούρ· ὁλόκληρος φυλὴ δολοφόνων ἔζη παρὰ τὴν θύραν μου, ἐνῷ ἤμην ἀνώτατος δικαστὴς τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἐξέτεινε τοὺς πλοκάμους της μέχρι τῶν πόλεων Πουνὰχ καὶ Ἰδεραβὰδ. Οὐδέποτε δὲν θὰ λησμονήσω ὅτι, ἵνα μὲ πείσῃ εἰς τῶν ἀρχηγῶν τῶν πνιγέων τούτων, καταστὰς προδότης των, ἀνέσκαψεν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δαπέδου τῆς σκηνῆς μου δεκατρία πτώματα, καὶ ἐπρότεινε νὰ ἀποσκάψῃ ἀπὸ τοῦ πέριξ ἐδάφους ἄπειρα ἄλλα! »

Αἱ ὀλίγαι αὐταὶ λέξεις τοῦ Συνταγματάρχου Σλέϊμαν θέλουν δώσει ἡμῖν ἰδέαν τῆς φρικτῆς ταύτης ἑταιρίας, ἥτις ἔχει νόμους, καθήκοντα καὶ ἔθιμα, ἀντικείμενα πρὸς ὅλους τοὺς θείους καὶ ἀνθρωπίνους νόμους. Ἀφωσιωμένοι πρὸς ἀλλήλους μέχρις ἡρωϊσμοῦ, ὑπακούοντες τυφλῶς εἰς τοὺς ἀρχηγούς των, οἵτινες λέγουσιν ἑαυτοὺς ἀμέσους ἀντιπροσώπους τῆς ζοφώδους αὐτῶν θεότητος, θεωροῦντες ἐχθροὺς πάντας τοὺς μὴ ἀνήκοντας εἰς τὴν κοινότητά των, ἀθροιζόμενοι πανταχόθεν διὰ φρικώδους προσηλυτισμοῦ, οἱ ἀπόστολοι οὗτοι θρησκείας φονικῆς ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἐδίδασκον ἐν τῷ σκότει τὰς ἀπαισίους ἀρχάς των, καὶ ἐξαπλούμενοι ὅλονὲν περιέβαλλον τὰς Ἰνδίας. Ἀπαράλλακτα δὲ ὡς τοὺς Φραγκμασσόνους, οἱ Θουΐγγοι ἀναγνωρίζονται μεταξύ των εἰς πάντα τόπον διά τινων ἰδιαιτέρων σημείων καὶ μυστικῶν συνθημάτων, ἀκατανοήτων εἰς τοὺς ἀμυήτους· εἰσδύουσι δὲ εἰς ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς κλάσεις τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἰδίως μεταξὺ τῶν Μουσουλμάνων. Εἰς ἑκάστην φυλὴν ὑπάρχει ἐγκαθιδρυμένη τελεία ἱεραρχία, ἀπαρτιζομένη ἐξ ἁπάντων τῶν βαθμῶν καὶ τῶν ἐντολέων της, τῶν ἐνεργῶν στρατευμάτων καὶ τῶν παθητικῶν συνεταίρων της· ὁ μὲν χρησιμεύει ὡς κατάσκοπος καὶ ὠτακουστὴς, ὁ δὲ συνάζει ξύλα διὰ τὴν νομαδικὴν ἑστίαν, ἄλλος μοναδικὸν ἔργον ἔχει

τὸ σκάπτειν λάκκους, καὶ ἄλλος τὸ ῥίπτειν ἐν αὐτοῖς τὰ πτώματα τῶν θυσιαζομένων. Ἀλλ' ὁ βαθμὸς τοῦ κυρίως Θουΐγγου ἢ Φανσιγγάρου δὲν ἀποκτᾶται εἰμὴ μετὰ ἐκτεταμένην καὶ πολυετῆ δοκιμασίαν, καθ' ἣν ὑποχρεοῦται νὰ πλουτίσῃ τὸ ταμεῖον τῆς ἀγαθοεργίας μὲ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα λάφυρα καὶ χρήματα.

Ἡ ἀπέραντος αὕτη καταχθόνιος μηχανὴ, ἐξαπλώσασα τοὺς ἀπείρους πλοκάμους της εἰς ὅλην τὴν Ἰνδίαν, ἀπὸ πολλῶν ἤδη γενεῶν ἐξετέλει τὸ ἔντιμον ἐπάγγελμά της ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύστῳ, κατατρώγουσα τὰ σώματα τῆς κοινωνίας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς τῆς δικαιοσύνης ἀψόφως καὶ μὲ τὴν μεγαλητέραν ἐχεμυθίαν· καὶ ὅμως μέχρι τοῦ 1830 ἡ ὕπαρξίς των οὐ μόνον εἰς τοὺς Εὐρωπαίους κατακτητὰς ἦτο ἄγνωστος, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐγχωρίους κυβερνήσεις. Μεταξὺ τοῦ 1816—30 πλεῖσται συμμορίαι αὐτῶν, ἀνακαλυφθεῖσαι τυχαίως, συνελήφθησαν καὶ ἐτιμωρήθησαν· πλὴν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὅλαι αἱ ἀποκαλύψεις, ὅσαι ἔγιναν περὶ αὐτῶν ὑπ' ἀξιωματικῶν μεγάλης πείρας, εἶχον φανῇ πολὺ τερατώδεις καὶ ἀπίθανοι ὅπως ἐπισύρωσι τὴν προσοχὴν καὶ τὴν πίστιν τοῦ κοινοῦ· τὰς εἶχον λοιπὸν ἀπορρίψει καὶ καταφρονήσει ὡς ὄνειρα παραφόρου φαντασίας. Καὶ ὅμως πρὸ πολλῶν ἐτῶν, τοὐλάχιστον πρὸ ἑνὸς αἰῶνος, ἡ κοινωνικὴ αὕτη φαγέδαινα κατεβρόχθιζε τὰ ἔθνη μετ' ἐπεκτάσεως τρομακτικῆς, ἀπὸ τοὺς πρόποδας τῶν Ἰμαλαΐων ὀρέων μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Κομορίνου, καὶ ἤνοιγε τόσους τάφους ἀπὸ τοῦ Κύτζου μέχρι τοῦ Ἀσσάμ.

Κατὰ τὸ 1830 αἱ ἀποκαλύψεις διασήμου τινὸς ἀρχηγοῦ, εἰς ὃν ἐχάρισαν τὴν ζωὴν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ προδώσῃ τοὺς συνενόχους του, ἐσαρήνισαν ὁλόκληρον τὸ σύστημα. Ὁ εὑρεθεὶς εἰς Ἰνδίας κατὰ τὸ 1831 καὶ 1832 θὰ ἐνθυμῆται τὴν ἔκπληξιν καὶ τὴν φρίκην, ἣν ἐπροξένησεν εἰς ὅλην τὴν κοινωνίαν ἡ ἀνακάλυψις τῆς καταχθονίου ταύτης μηχανῆς. Πλῆθος δικαστῶν καὶ διοικητῶν ἐπαρχιῶν ἠρνήθησαν νὰ πιστεύσωσιν αὐτὴν, καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι σύστημα τόσον εὐρὺ ἐπὶ τοσοῦτον καιρὸν κατέφαγε τὸ κοινωνικὸν σῶμα ὑπ' αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμούς των σιωπηλῶς καὶ χωρὶς νὰ φανερωθῇ. Ἐκ τῶν ἀποκαλύψεων τοῦ ἀρχηγοῦ ἐκείνου ἐγένοντο γνωστὰ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῆς ἑταιρίας ταύτης, ἅτινα περιεγράψαμεν ἀνωτέρω· ἐβεβαιώθη ὅτι ὑπῆρξαν εἰς τὰς Ἰνδίας μύσται τῆς ἀπαισίας ταύτης κοινότητος, ἄνθρωποι, οἵτινες πάντοτε σχεδὸν ἐφόνευον ἄνευ λόγου, ἄνευ πάθους· ἐφόνευον διὰ νὰ φονεύσωσι, διὰ τὴν ἡδονὴν τοῦ φόνου, διὰ νὰ ἀντικαταστήσωσι τὴν ζωὴν διὰ τοῦ θανάτου, διὰ νὰ κάμωσιν ἀπὸ ζῶντος πτῶμα, ὅπως εἶπον εἰς μίαν των ἀνάκρισιν.

Ὁ νοῦς ἰλιγγιᾷ ζητῶν νὰ ἐξιχνιάσῃ τὴν αἰτίαν τῶν παραδόξων τούτων φαινομένων... Ὑπὸ ποίας ἀπιστεύτου ἀλληλουχίας συμβάντων ἄνθρωποι ἀφιερώθησαν εἰς τὴν φονικὴν ταύτην ἱερατείαν;... Ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας τοιαύτη ἐπάρατος αἵρεσις δὲν δύναται νὰ ἀκμάσῃ εἰμὴ εἰς χώρας παραδεδομένας ὡς ἡ Ἰνδία εἰς τὴν φρικτοτέραν δουλείαν. Τοιαύτη θρησκεία δὲν εἶνε τὸ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα μῖσος, ἐξυψωθὲν μέχρι τοῦ ἐσχάτου του βαθμοῦ ὑπὸ τῆς καταπιέσεως; Πιθανὸν προσέτι ἡ φονικὴ αὕτη αἵρεσις, ἧς ἡ πηγὴ κρύπτεται εἰς τὴν νύκτα τῶν αἰώνων, νὰ διαιωνίσθη εἰς τὰς χώρας ἐκείνας ὡς ἡ μόνη δυνατὴ διαμαρτύρησις τῆς δουλείας κατὰ τοῦ δεσποτισμοῦ. Πιθανὸν ὁ Θεὸς, ἐν ταῖς ἀδιοράτοις αὐτοῦ βουλαῖς, νὰ ἔπλασεν ἐκεῖ φανσιγγάρους, ὡς ἔπλασε τίγρεις καὶ ὄφεις...

Πλὴν ἂς ἀκούσωμεν τὸν Συνταγματάρχην Σλέϊμαν, εἰς ὃν κυρίως χρεωστεῖται ἡ ἀνακάλυψις τῆς εὐρείας ταύτης συμμορίας, ἀφηγούμενον τὰ κατ' αὐτήν:

« Χάρις εἰς τὰς ἐξηγήσεις, ἃς μοὶ ἔδωκεν ὁ προδώσας τὴν ἑταιρίαν ἀρχηγὸς, καὶ ὅστις μὲ ἔκαμε νὰ πεισθῶ, ὅσον δὶς Θωμᾶς καὶ ἂν ἤμην, ἐξαγαγὼν κατὰ δεκάδας τὰ πτώματα ἀπὸ τὸ ἔδαφος τῆς σκηνῆς μου καὶ ὅλου τοῦ πέριξ χώρου, προέβην δραστηρίως εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν τεράτων τούτων, καὶ κατώρθωσα ἐν ὀλιγοχρονίῳ διαστήματι νὰ συλλάβω πολυαρίθμους συμμορίας Θουΐγγων, οἵτινες εἶχον συναχθῇ εἰς τὴν Ῥαζβουτάνην διὰ νὰ ἐπαναρχήσωσι τὰς συνήθεις ἐνιαυσίους ἐκδρομάς των εἰς τὰ δάση. Αἱ φυλακαὶ τοῦ Κράτους περικλείουσι μέγαν ἀριθμὸν τῶν ἀθλίων τούτων. Εἷς ἐξ αὐτῶν, ἐρωτηθεὶς ἐνώπιόν μου ὑπό τινος ἀξιωματικοῦ, ἀπεκρίθη μετὰ μειδιάματός τινος εὐαρεσκείας ὅτι θεωρεῖ ἑαυτὸν εὐτυχῆ διότι μετεχειρίσθη κάλλιστα τὸν καιρὸν τῆς ἐλευθερίας του· ἔπνιξε μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας ἑξακόσια ἄτομα! Ἦτο δὲ οὗτος ἄνθρωπος σεβασμίου ἐξωτερικοῦ, ἑξηκοντούτης περίπου, καθάριος εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, καὶ τὸ στάσιμόν του δὲν ἦτο ἄμοιρον κομψότητος· ἐκάθητο δὲ ἡσύχως εἰς τὴν εἱρκτήν του, περιεστοιχισμένος ὑπὸ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων του, ἅτινα τὸν ἐθώπευον καὶ τὸν κατεφίλουν. Διηγεῖτο δὲ ὅτι εἶχε τύντροφόν τινα, ὀγδοήκοντα πέντε ἐτῶν ἡλικίας, ὅστις ἔκαμεν ἐννεακόσια ἐννενήκοντα ἐννέα πτώματα, καὶ ἐσταμάτησε πλέον εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ὡς ἐκ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἐπαγγέλματός του. Τὸ τέρας τοῦτο δὲν ἤργησε νὰ συλληφθῇ, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὰ δεσμὰ ἐν γαλήνῃ καὶ ἀταραξίᾳ δικαίου, καὶ ἐν καθαρᾷ συνειδήσει ὅτι ἐλάμπρυνε τὸν βωμὸν τῆς Βαχβανίας!

« Ἂν χαρίζεται ἡ ζωὴ εἰς πολλοὺς ἐκ τῶν τρομερῶν τούτων μονομάνων, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ὑπερβάλλων ἀριθμὸς τῶν ἤθελε κουράσει τὸν δήμιον· ἐκτὸς δὲ τούτου μεταχειριζόμεθα αὐτοὺς ὡς μέσα πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν συνενόχων των. Τὰ πάντα μαρτυροῦσιν ἄνευ περιστροφῶν καὶ ἐπιμονῆς, πλὴν ἐπὶ δυσὶ συνθήκαις: νὰ ἔχωσι τὴν εἱρκτήν των διηνεκῶς κοινὴν μετὰ τῶν συζύγων καὶ τῶν τέκνων των, καὶ ὅσους ἐξ αὐτῶν ἤθελον καταδικάσει εἰς θάνατον νὰ τοὺς ἀπαγχονίζωσι καὶ οὐχὶ νὰ τοῖς ἀποτέμνωσι τὴν κεφαλήν. Ἡ ἀγχόνη, κατὰ τὸ δόγμα των, δὲν ζεφεῖται θελγήτρου τινὸς, ἐνῷ συμβαίνει οἰκτρόν τι κατὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν εἰς ἐκεῖνον, ὅστις παρουσιασθῇ, ὡς τινες τῶν ἁγίων τοῦ Καλενδαρίου μας, φέρων τὴν κεφαλήν του ἀλλοῦ παρὰ ἐπὶ τῶν ὤμων του. Τὴν μοναξίαν τῆς εἱρκτῆς των διασκεδάζουσι κατασκευάζοντες ἐκ ξύλου ἢ ἐξ ἐλεφαντόδοντος συμπλέγματα, παριζῶντα σκηνὰς τῶν σφαγῶν εἰς ἃς ἔλαβον μέρος· τὰ συμπλέγματα ταῦτα ἐγένοντο περιζήτητα παρὰ τῶν Ἄγγλων, καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἐκόσμησαν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον πλείστας αἰθούσας αὐτῶν.

« Κατὰ τὰς γενομένας ἀκολούθως διασαφήσεις, ἐγνώσθη ὅτι ἅπασα ἡ ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Κομορίνου μέχρι τῶν Ἰμαλαΐων ὀρέων περιεχομένη γῆ ὑπῆρξε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἡ κοιτὶς τοιούτων ἀποτροπαίων αἱρέσεων καὶ μανομανιῶν, αἵτινες ἐμόλυναν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα

ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης του ἡμέρας. Εἰς τὰ πυκνὰ ἐκεῖνα ἄλση, τὰ βρίθοντα ἀγρίων καὶ θηρίων, ἐσχηματίσθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐνεστώσης γενεᾶς θύελλά τις, ἥτις ἐκάλυψεν ἐρειπίων καὶ αἵματος ἅπασαν τὴν βόρειον Ἰνδίαν. Τῷ 1817 λῃστρική τις ὁρδὴ, συγκειμένη ὑφ' ὅλων τῶν στοιχείων τῆς ταραχῆς καὶ συγχύσεως, ἐχύθη εἰς αὐτὰς, μετερχομένη τὰ ἀποτρόπαια ἔργα· ἡ ὁρδὴ αὕτη ἐκαλεῖτο Πινδαρίαι, μὴ ἔχουσα οὔτε συζύγους οὔτε τέκνα, ἀλλ' αὐξανομένη διὰ τῆς κλοπῆς ξένων παιδίων, ὧν ἡ ἀνατροφὴ συνίστατο εἰς ἀμφιβόλους τινὰς ἰδέας ἰσλαμισμοῦ καὶ εἰς τὴν γύμνασιν τῆς κλοπῆς. Ἡ λεηλασία, ἡ σφαγὴ, ἡ πυρκαϊὰ, καὶ οὐχὶ σπανίως ἡ ἀνθρωποφαγία ἐσημείου τὰ ἴχνη τῶν βημάτων τῶν τρομερῶν τούτων λῃστῶν· ἡ εὐσπλαγχνία ἦτο δι' αὐτοὺς πρᾶγμα ἄγνωστον, καὶ συνέκειντο ὑπὸ τριακοντακισχιλίων ἱππέων· ἐχρειάσθησαν δὲ εἰς τὴν Ἰνδικὴν Ἑταιρίαν 120,000 στρατιωτῶν, τριακόσια πυροβόλα, δύο ἐκστρατεῖαι καὶ δύο τρομεραὶ μάχαι πρὸς καταστροφὴν τῆς τρομερᾶς ταύτης μάστιγος.

« Πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν μέρος τῆς Βουνδελκούνδης, ὅπου σχηματίζεται γωνία γῆς ἀκατοίκητος σχεδὸν καὶ ἀπροσπέλαστος, ἐπὶ πολὺν χρόνον διέτριψεν ἑτέρα τις ἀποτρόπαιος καὶ ἀγρία φυλὴ, ἥτις ἓν μόνον μέσον ἐγνώριζε τοῦ ποτίζειν τὴν γῆν· τοῦτο δὲ ἦτο τὸ βρέχειν αὐτὴν διὰ τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος, καὶ τὸ παχύνειν αὐτὴν διὰ τῆς ἀνθρωπίνης σαρκός. Καθ' ὅλην δὲ τὴν ἔκτασιν τῶν ὀχθῶν τοῦ Ὁρίσα, μία μόνη ὑπῆρξε διαδεδομένη λατρεία, ἡ λατρεία τῆς Βαχβανίας, τῆς Δούργης καὶ τοῦ Κάλι, τριπλῆς ὀνομασίας μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς μυθώδους καὶ καταχθονίου θεότητος, εἰς τοὺς βωμοὺς τῆς ὁποίας ἔπεσαν ὑπὸ τὴν κοπτερὰν μάχαιραν τῶν βραχμάνων πολλὰ νέα θύματα. Ἡ αὐτὴ δὲ μονομανία, ἡ αὐτὴ ληθαργία τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως παρετηρήθη καὶ πρὸς τὸ δυτικὸν γήπεδον τῶν Ἰνδιῶν· ἀπὸ τῶν ἐσωτερικῶν ῥοῶν τοῦ Νερτούδδα μέχρι τοῦ Δέλτα τοῦ Ἰνδοῦ ἡ βρεφοκτονία ὑπῆρξε, μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, ὁ ὕψιστος βαθμὸς τῆς πρὸς τὴν θρησκείαν τιμῆς, καὶ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἀγγλικῆς Κυριαρχίας εἰς μόνας δύο ἐκ τῶν εὐγενῶν Ἰνδικῶν οἰκογενειῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν πνιγέντων βρεφῶν ὑπὸ τῶν ἰδίων των μητέρων κατὰ τὴν ὥραν τῆς γεννήσεώς των ὑπερέβη τὸν κολοσσιαῖον ἀριθμὸν τῶν ἑπτὰ χιλιάδων κατ' ἔτος! »

Χάρις εἰς τὴν ἐπίμονον καὶ δραστηριωτάτην πρόνοιαν τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, ὅλαι αὐταὶ αἱ ἀποτρόπαιοι ἕξεις ἐξέλιπον, καὶ πολλὰ ὀλίγα εἶνε σήμερον τὰ μέρη ὅπου ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύστῳ τοιαῦτα μυσαρὰ ἐκτελοῦνται ἔργα.

ΣΑΙΞΣΠΗΡΟΣ.

Ὁ μέγας τῆς Ἀλβιώνος ποιητὴς Βιλλέλμος Σαιξσπῆρος, οὗτινος τὴν εἰκόνα παρατιθέμεθα σήμερον, ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν Στρατφόρδην τὴν ἐπὶ τοῦ Ἄβωνος τῇ 23 Ἀπριλίου 1561, καὶ ἐτελεύτησεν εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν τῷ 1616, κατὰ τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῆς γεννήσεώς του.

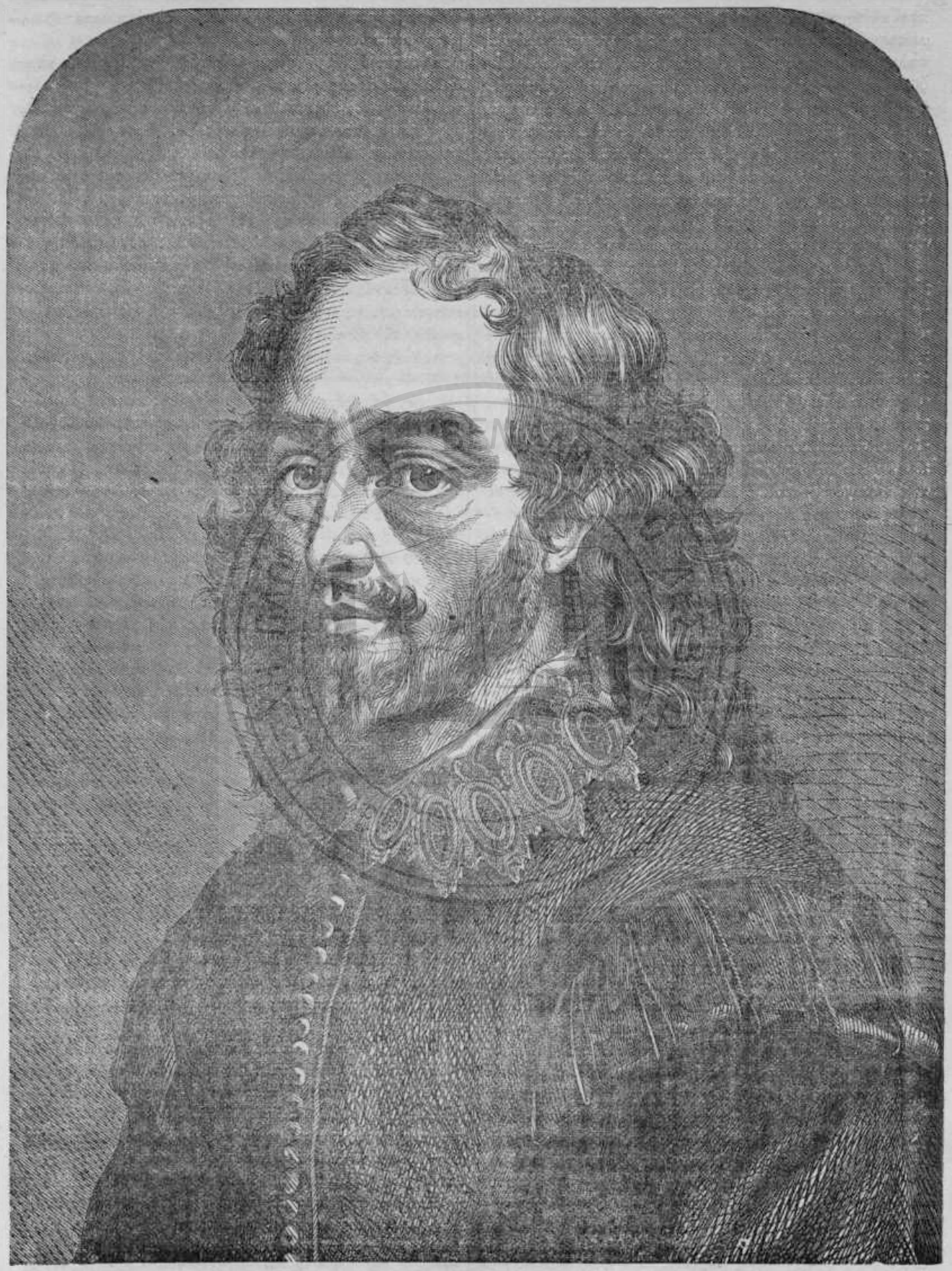
Ἅπαντες οἱ βιογράφοι τοῦ Σαιξσπήρου σιωπῶσι τὰ περὶ τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας, καὶ μάλιστα εἶνε εἰσέτι ἄγνωστον ἂν ἦτο Καθολικὸς ἢ Διαμαρτυρόμενος. Ὁ πατήρ του ἦν ἔμπορος ὑφασμάτων, καὶ ἐπειδὴ ἐπὶ τέλους ἡ τύχη ἐφάνη αὐτῷ λίαν φειδωλὴ καὶ δὲν τῷ ἐπέτρεπε νὰ ἐπαρκῇ εἰς διατροφὴν τῶν δέκα τέκνων του, ὧν πρωτότοκος ἦν ὁ Βιλλέλμος, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τοῦ ἐπιζημίου τούτου ἐπαγγέλματος ἀνταλλάξας αὐτὸ μὲ τὸ τοῦ κρεωπώλου. Εἰς τρόπον ὥστε ὁ νέος Σαιξσπῆρος ἐνεπνεύσθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὰς τρομερὰς παραστάσεις, ἃς ἀργότερα ἔθετο ἐπὶ σκηνῆς, ἐν τοῖς αἱματηροῖς ὀργίοις τοῦ μακελλείου τοῦ πατρός του.

Μ' ὅλας τὰς μακρὰς καὶ ἐνδελεχεῖς σπουδὰς τοῦ νέου ποιητοῦ, τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἔτη ἔμεινον περικυκλωμένα ὑπὸ ὀμίχλης, ἥτις μόλις ἤρχησε νὰ διαλύεται κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ γάμου του. Δεκαεπτάετὴς τὴν ἡλικίαν ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα πλουσίου τινὸς ἀγρονόμου γείτονός του, ὀνόματι Ἄνναν καὶ ὑπερτεροῦσαν αὐτὸν κατὰ ἑπτὰ ἔτη. Καρπὸς τῆς ἑνώσεως ταύτης κατὰ τὸ πρῶτον αὐτῆς ἔτος ὑπῆρξε θυγάτριόν τι κληθὲν Σωσάννη, καὶ τὸ ἑπόμενον ἔτος ἐγεννήθησαν αὐτῷ δίδυμα, ἄρσεν καὶ θῆλυ, ἐξ ὧν τὸ δεύτερον, ἡ Ἰουδὴθ, ἐπέζησεν ὡς καὶ ἡ πρωτότοκος ἀδελφή του. Μετά τινων ἐτῶν διαμονὴν ἐν τῇ γενεθλίῳ αὐτοῦ πόλει, ἠναγκάσθη νὰ παραιτήσῃ αὐτὴν καὶ μετέβη εἰς Λονδίνον.

Τότε ἤρχησε διὰ τὸν Σαιξσπῆρον νέον στάδιον ζωῆς. Ῥιφθεὶς ἄνευ μέσων εἰς τὴν ἀπέραντον ταύτην πόλιν, ἠναγκάσθη νὰ συγκαταριθμηθῇ μεταξὺ ἑταιρίας τινὸς κωμικῶν. Εἰς κωμῳδὸς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐθεωρεῖτο ὡς παρίας, καὶ ἦτο ἀποκεκλεισμένος τοῦ κόλπου τῆς κοινωνίας· εἰς τρόπον ὥστε ὁ Σαιξσπῆρος διῆγε κατ' ἀρχὰς ἐν Λονδίνῳ βίον σκοτεινότατον, καὶ οὔτε ὡς ἠθοποιὸς οὔτε ὡς Συγγραφεὺς ἔσχεν ἔξοχόν τινα ἐπιτυχίαν μέχρι τοῦ 1592 ἔτους, ὁπότε ἀνεφάνη τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου δραματικὸν αὐτοῦ ἔργον Ῥωμαῖος καὶ Ἰουλιέττα. Τὸ τοῦ ἔρωτος αἴσθημα ἔστιν ἡ κυριωτέρα βάσις τοῦ δράματος τούτου, καὶ εἰς οὐδὲν μέρος τῶν πονημάτων αὐτοῦ ὁ ποιητὴς ἀνέδειξε πλειότερον πάθος καὶ τρυφερότητα, ὅσον εἰς τοὺς περιπαθεῖς ἀποχαιρετισμοὺς τοῦ Ῥωμαίου καὶ τῆς ἐρωμένης του· ἡ γλῶσσα τῶν δύο τούτων ἐραστῶν ὁμοιάζει ἀηδόνων μολπήν.

Τριακονταετὴς ἦν ὅτε ἐδημοσίευσε τὸ ὡραῖον τοῦτο πόνημά του, καὶ ἔκτοτε, χάρις εἰς τὴν δημοτικότητα, ἣν περιεποιήσατο αὐτῷ ἡ γνωστοποίησις τοῦ ἀριστουργήματος τούτου τῆς Μούσης του, καὶ εἰς τὴν ἐξιδιασμένην προσασίαν ἣν ἐπεδαψίλευσεν αὐτῷ ὁ Λόρδος Σούθαμπτων, ἤρχησε νὰ ἀναφαίνεται ἀλληλοδιαδόχως ἡ σειρὰ ὅλων ἐκείνων τῶν θαυμασίων προϊόντων τῆς δραματικῆς Μούσης του, ὧν ἀδύνατον νὰ προσδιορισθῇ ἀκριβῶς ἡ χρονολογία. Μεταξὺ δὲ τῶν πολυπληθῶν τούτων δραμάτων ἀξιοθαύμαστα εἰσὶν ἰδίως τὰ ἑξῆς: Ἐρρῖκος ΣΤ', Ὀθέλλος ἢ ὁ Μαῦρος τῆς Βενετίας, ἡ Τρικυμία, ὁ Ἀμλέτος, ὁ Μακβὲθ, κτλ. κτλ. ἅτινα κεῖνται μνημεῖα αἰώνια θαυμασμοῦ καὶ ῥέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς μεγαλουργίας.

Ὁ Σαιξσπῆρος, γεννηθεὶς μετὰ τὰς τελευταίας ἀγωνίας τοῦ ἐκπνέοντος μεσαιῶνος, ἐνεχάραξεν, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὰ ἱστορικά του πονήματα τὴν προηγηθεῖσαν τῆς γεννήσεώς του ἑκατονταετηρίδα. Δύνανται νὰ θεωρηθῶσι ταῦτα ὡς ἱπποτικὴ στοὰ, ἐν ᾗ εἰσὶν ἀνηρτημέναι αἱ βαρυσίδηροι

ΒΙΛΛΕΛΜΟΣ ΣΑΙΞΠΗΡΟΣ.

πανοπλίαι τοῦ ΙΔ' καὶ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Βλέπει τις συνηγμένους ὑπὸ τὰς πελωρίας σημαίας των τοὺς ἀγερώχους παλατίνους τῆς ἀρχαίας ταύτης ὀρδῆς, καὶ νομίζει ὅτι ζῶσιν ἐκ νέου· αἱ ἀδάμαστοι καρδίαι των μάχονται κατὰ τῶν θωράκων των, τὸ αἷμά των βράζει διὰ τὰς μάχας, οἱ δὲ λόγοι αὐτῶν εἰσὶν ἀπειλητικοὶ ὡς τὰ ξίφη των. Ὁ ποιητὴς δὲν τοὺς κολακεύει ποσῶς, οὔτε τοὺς συκοφαντεῖ· δὲν ἀποδίδει εἰς αὐτοὺς οὔτε ὑπερανθρωπίνους ἀρετὰς, οὔτε ἐξόχους ἀρχάς. Παρατηρητὴς ἀδυσώπητος, κρίνει τοὺς ἀνθρώπους μετὰ ψυχρότητος, ἥτις ἀπελπίζει, μετὰ βαθύτητος, ἥτις ἐκπλήττει· ἀνακαλύπτει τὴν ἐλαφροτέραν ἀδυναμίαν εἰς τὴν ὑψηλοτέραν ἀρετὴν, καὶ τὴν ἐλαχίστην σκιὰν τῆς ἀρετῆς εἰς τὴν πλέον ἐγκληματικὴν ψυχήν.

Εἶνε νοῦς παραδόξου φύσεως, ἀντικείμενος εἰς τὸν συνήθη τρόπον τοῦ ἀναλύειν καὶ εἰς τὴν παραδεδεγμένην λογικήν. Παντοδύναμος, ὑπερβολικὸς, ὑπέρτατος εἰς τὸ ἐκφράζειν τότε ὑψηλὸν καὶ τὸ ἀγενὲς, δημιουργικώτατος πάντων ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἐξεικόνισιν τῶν πραγμάτων, εἰς τὰς λαμπρὰς φαντασιοπληξίας του καὶ εἰς τὰς μυρίας περιπλοκὰς τῶν ὑπεranθρώπων παθῶν· ποιητικὸς, ἄσεμνος, μουσόπνευστος, ἀνώτερος τοῦ λογικοῦ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ παραφροσύνῃ εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ἐπίσης ἀπαράμιλλος εἰς τὴν ἔκφρασιν ὑπερβαλλούσης λύπης καὶ χαρᾶς, τοσοῦτον ἀπότομος εἰς τὴν πορείαν του, τοσοῦτον ὁρμητικὸς καὶ φέρων τὰ βάσανα τῆς κολάσεως εἰς τὰ ἐντός του, ὥστε δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι μόνος ὁ ΙΣΤ' αἰὼν ἠδυνήθη νὰ γεννήσῃ τοιοῦτο τέκνον. Ὡς ἄλλος Ἑωσφόρος εἰσέρχεται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ συγγράφει, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τὴν ἀτμοσφαῖραν αὐτῆς, ἀπ' ἐναντίας τῶν λοιπῶν ποιητῶν, οἵτινες λαμβάνουσι τὰς ἐμπνεύσεις των ἐκ μόνου τοῦ περικαλύμματος αὐτῆς.

Ἡ φαντασία τοῦ Σαιξπήρου γεννᾷ μετ' ἀρθονίας ὑπερβολικῆς· διαχέει τὰς μεταφορικὰς ἐκφράσεις του εἰς πᾶν ὅ,τι γράφει, καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν αἱ ἀφῃρημέναι ἰδέαι μεταβάλλονται παρ' αὐτῷ εἰς εἰκόνας, καὶ οὕτω σειρὰ εἰκόνων ἐκτυλίσσεται ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ. Δὲν θηρεύει αὐτὰς, ἀλλ' ἔρχονται αὐτόματοι, ἀλλὰ πλημμυροῦσιν ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ καὶ καλύπτουσι τὸν λογισμὸν, καὶ διὰ τῆς λάμψεως αὐτοῦ ἀμαυροῦσι τὸ καθαρὸν φῶς τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Δὲν ἀγωνίζεται ἵνα ἐξηγήσῃ ἢ ἀποδείξῃ, ἀλλ' ἀντιγράφει τὰς λαμπρότητας τῶν ἀλλεπαλλήλων εἰκόνων, αἵτινες παρίστανται εἰς τὴν διάνοιάν του.

Οὐδέποτε καὶ ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ τῆς Εὐρώπης ἐφάνη τὸ πάθος εἰκονιζόμενον τοσοῦτον σφοδρῶς. Τὸ ὕφος τοῦ Σαιξπήρου εἶνε κράμα ἐκφράσεων παραφροσύνης· οὐδεὶς θνητὸς ὑπέβαλέ ποτε τὸν λόγον εἰς τοιαῦτα βάσανα, εἰς σύγκρουσιν ἀντιθέσεων, εἰς ὑπερβολὰς μανιώδεις, εἰς ἀποστρόφους, εἰς ἐπιφωνήματα, εἰς ἀνατροπὰς ἰδεῶν, εἰς ἐπισωρεύσεις εἰκόνων· δαιμονίως μιγνύει τὸ φρικῶδες μετὰ τοῦ θείου, καὶ φαίνεται οὐδὲν γράψας ποτὲ ἄνευ κραυγῆς ἐκ βάθους ψυχῆς. Ὁ Σαιξπήρος δὲν βλέπει ποτὲ τὰ ἀντικείμενα ἀταράχως· ἅπασαι αἱ δυνάμεις τοῦ νοός του συγκεντροῦνται ἐπὶ τῆς προκειμένης εἰκόνος ἢ ἰδέας· ἐνθάπτεται, οὕτως εἰπεῖν, εἰς αὐτὴν καὶ ἀπορροφᾶται ὑπ' αὐτῆς. Πλησίον τοῦ μεγαλοφυοῦς τούτου νοὸς νομίζει τις ὅτι εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ χείλους βαράθρου· τὸ περιδινούμενον ὕδωρ, καταπίπτον ἐν αὐτῷ, συμπαρασύρει πᾶν τὸ ἀπαντώμενον, καὶ δὲν ἀναδίδει αὐτὸ εἰμὴ μεταπεποιημένον καὶ συνεστραμμένον.

Ἵσταται ὁ ἀναγνώστης ἔκθαμβος ἐνώπιον τῶν σπασμωδικῶν μεταφορῶν του, αἵτινες φαίνονται γεγραμμέναι ὑπὸ χειρὸς πυρεσσούσης φρενητιῶντος ἐν νυκτὶ, καὶ συγκεφαλαιοῦσιν ἐν ἡμισείᾳ φράσει ὁλόκληρον σελίδα ἰδεῶν καὶ εἰκόνων, αἵτινες κατακαίουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς, οὓς θέλουν νὰ φωτίσωσιν. Αἱ λέξεις χάνουσι τὰς σημασίας των, ἡ σύνταξις καταστρέφεται, αἱ παραδοξολογίαι καὶ τὰ ἀνυπόστατα καθίστανται ὁ συνήθης αὐτοῦ λόγος. Σὲ θαμβόνει, σὲ κινεῖ εἰς ἀγανάκτησιν, σοὶ ἐμπνέει τρόμον, ἀποστροφὴν, σὲ ἀρνίζει! Τὰ ἔπη αὐτοῦ εἰσὶν ἄσμα ὑψηλὸν καὶ ὀξύφωνον ὑπὲρ τὴν ἀνθρωπίνην ἀκοήν· τιτρώσκει τὰ ὦτα, καὶ μόνον ὁ νοῦς ἐμβατεύει εἰς τὴν ἐξαισίαν αὐτοῦ καλλονήν.

Ἀλλ' εἰς τοῦτο μόνον δὲν ἀρκεῖται ὁ ἔξαλλος οὗτος νοῦς. Ἡ ἀλλόκοτος αὕτη συγκέντρωσις τῆς δυνάμεως διπλασιάζεται ὑπὸ τῆς ἀποτόμου ὁρμῆς, ἥτις ἀναπτύσσει αὐτήν. Οὐδεμία προπαρασκευὴ ἐν τοῖς δράμασιν αὐτοῦ, οὐδεμία προδιοίκησις, οὐδεμία σπουδὴ πρὸς τὸ γενέσθαι καταληπτὰ τὰ παριστώμενα. Ὡς ἵππος ὁρμητικώτατος καὶ ἀλκιμώτατος πηδᾷ, καὶ δὲν ἠξεύρει ἁπλῶς νὰ τρέχῃ· διέρχεται ἀπείρους διαστάσεις ἐν δυσὶ λέξεσι, καὶ εὑρίσκεται εἰς τὰ δύο ἄκρα τοῦ κόσμου ἐν μιᾷ στιγμῇ. Εἰς μάτην ὁ ἀναγνώστης, ἀγωνιῶν καὶ σκοτοδινιῶν ἕνεκα τῶν γιγαντιαίων τούτων ἁλμάτων, ζητεῖ νὰ εὕρῃ τὸν μεταξὺ αὐτῶν δρόμον, καὶ ἐρωτᾷ ἑαυτὸν διὰ τίνος θαύματος ὁ ποιητὴς, ἐξερχόμενος ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης, εἰσέρχεται εἰς ἐκείνην. Διορῶμεν ἐνίοτε μεταξὺ δύο εἰκόνων μακρὰν κλίμακα μεταβάσεων, ἣν μετὰ δυσκολίας ἀναβαίνομεν ἡμεῖς ἀνὰ βαθμίδας, ἐνῷ ὁ ποιητὴς ὑπερπηδᾷ αὐτὴν δι' ἑνὸς μόνου ἅλματος. Ὁ Σαιξπήρος ἵπταται, καὶ ἡμεῖς ἕρπομεν· ἐκ τούτου δὲ προκύπτει ποίησις ἀλλοπρόσαλλος, συγκειμένη ἐξ εἰκόνων τολμηροτάτων, ἀμαυρουμένων ἐν ῥιπῇ ὑπ' ἄλλων ἔτι τολμηροτέρων, ἐξ ἰδεῶν μόλις ἐκφρασθεισῶν, περατουμένων δὲ ὑπὸ ἄλλων ἀπεχουσῶν ἑκατὸν λεύγας.

Οὐδεμία ἐν τοῖς ποιήμασι τοῦ ἀνδρὸς ὁρατὴ συνέχεια, ἀλλὰ κατὰ τὸ φαινόμενον τὰ πάντα εἰσὶν ἀνύπαρκτα· ἀνὰ πᾶν βῆμα ἱστάμεθα, ἀλλὰ δὲν εὑρίσκομεν διέξοδον. Παρατηρεῖ τις ὑψηλὰ τὸν ποιητὴν, καὶ ἐννοεῖ ὅτι ἠκολούθησεν αὐτὸν ἐν χώρᾳ τραχείᾳ, πλήρει κρημνῶν, ἣν αὐτὸς διατρέχει ὡς περίπατον ὁμαλώτατον, εἰς γῆν ὅπου μόνον μετὰ μεγίστης δυσκολίας δυνάμεθα νὰ ἕρπωμεν. Ἀκολουθοῦμεν αὐτὸν πνευστιῶντες καὶ ἱδρῶτι περιῤῥεόμενοι, ἀλλ' ἀντὶ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς ὁδὸν ὁμαλὴν, δενδρυλλίοις κατεσκιασμένην, εἰσερχόμεθα εἰς δάσος πεπυκνωμένον ὑπὸ δένδρων συμπεπλεγμένων καὶ ὑπὸ συμφύτων θάμνων, ἄτινα, ἐνῷ καλύπτουσι καὶ κλείουσι τὴν ὁδὸν, γοητεύουσιν ἐνταὐτῷ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν διὰ τῆς πλουσιότητος τῶν φύλλων καὶ τῆς πολυτελείας τῶν ἀνθέων· οὕτως ὁ οἶστρος τοῦ ποιητοῦ ἀποβαίνει ὁλονὲν ἀνεξάντλητος, ἡ δὲ μεγαλοφυΐα καὶ φαντασία αὐτοῦ ἀπροσπέλαστος.

Πάντα δὲ ταῦτα δυνάμεθα νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ Σαιξπήρος ἦν ψυχὴ εὐαίσθητος· ὁμοιάζει πρὸς τὰ μουσικὰ ἐκεῖνα ὄργανα, τὰ ὁποῖα ἡ ἐλαχίστη ἐπαφὴ κάμνει νὰ ἠχῶσιν. Ὁ ἐξ εὐαισθησίας σφοδρῶς συγκινούμενος πρέπει νὰ συγκινῆται σφοδρότατα ὑπὸ τῶν καλλονῶν τῆς

τέχνης· δὲν δύναται νὰ ἴδῃ εἰκόνα ἄνευ περιπαθοῦς ἐνθουσιασμοῦ, δὲν δύναται νὰ περιγράψῃ πάθος χωρὶς νὰ συμπάσχῃ ἀληθῶς· ἐντεῦθεν λοιπὸν ἡ σφοδρότης τοῦ ὕφους του. Διορᾷ τὰς λεπτοτάτας σχέσεις, αἵτινες συνδέουσιν ἰδέας μεμακρυσμένας ἀλλήλων, καὶ αἵτινες διαφεύγουσι τὸν κοινὸν νοῦν· ἐκ τούτου δὲ προέρχονται οἱ στεναγμοί του, τὸ ἀσυνεπὲς, τὸ αἰφνίδιον καὶ ἡ ὁρμητικὴ πτῆσίς του, διὰ τῆς ὁποίας μηδενίζει τὰ διαστήματα. Ἡ ἐλαχίστη ἀφορμὴ ἀρκεῖ δι' αὐτὸν ὅπως ἐπιδαψιλεύσῃ ἐν παραφορᾷ τὸν μεταφορικὸν λόγον· καθίσταται ποιητὴς καὶ ἐν δέοντι καὶ ἐν οὐ δέοντι. Αἱ ᾠδαὶ αὐτοῦ εἰσὶ φρενῖτις ἰδεῶν καὶ εἰκόνων, γεγραμμένων μετὰ σφοδρότητος προξενούσης ζάλην· ἐντεῦθεν λοιπὸν ἡ διηνεκὴς ἐκλάστησις τῶν παραδόξων καὶ λαμπροτάτων μεταφορῶν, αἵτινες χρωματίζουσι τὰ ἔπη αὐτοῦ. Ἡ εὐκόλως ἐξαπτομένη φαντασία παρασύρεται ἐκ μιᾶς ἰδέας εἰς ἄλλην, καὶ ἐναγκαλίζεται τὸ στέλεχος τοῦ δένδρου ἅμα θίξῃ τὸ ἐλάχιστον κλωνάριον. Ἐντεῦθεν δὲ ἡ ἀφθονία, ὁ πολλαπλασιασμὸς, ἡ ἀνεξάντλητος γονιμότης τοῦ γλυκυτάτου τούτου κύκνου τοῦ Αὔωνος.

Ὁ Σαιξπῆρος δὲν ἀποβλέπει εἰς τὸ ἐξευγενίζειν, ἀλλ' εἰς τὸ εἰκονίζειν τὸν ἀνθρώπινον βίον. Τὰ πρόσωπα αὐτοῦ δὲν ἐκλέγουσι τίποτε, καὶ τὰ πάντα τοῖς εἶνε συγχωρητά. Οἱ βασιλεῖς του εἰσὶν ἄνθρωποι καὶ οἰκογενειάρχαι, ὁ δὲ τρομερὸς τύραννος, ὅστις διατάσσει τὸν θάνατον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, παίζει μετὰ τοῦ υἱοῦ του ὡς νήπιον. Ὁ Σαιξπῆρος, ἐν γένει εἰπεῖν, μᾶς εἰκονίζει τοιούτους ὁποίοι εἴμεθα· οἱ ἥρωες αὐτοῦ χαιρετῶσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐρωτῶσι περὶ τῆς ὑγείας των, διαλέγονται δὲ περὶ τῆς βροχῆς ἢ τοῦ καλοῦ καιροῦ. Τὰ πρόσωπά του εἰσὶ τέκνα τῆς φύσεως, ὀνομάζουσι τὴν σκάφην σκάφην, καὶ φέρουσιν εἰς τὴν διάνοιαν ἀκριβεῖς εἰκόνας τοῦ φυσικοῦ ἔρωτος. Αἱ συνομιλίαι τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν δεσποινῶν εἰσὶ πλήρεις νοημάτων ἀσέμνων, λογοπαιγνίων σκανδαλωδῶν, καὶ ἔχουσιν ἰδιαίτερον γλωσσάριον χυδαίων λέξεων. Καὶ ὅμως ταῦτα πάντα οὐδαμῶς ἐλαττοῦσιν, ἀλλὰ μάλιστα παραδόξως αὐξάνουσι τὴν ἀξίαν τοῦ ποιητοῦ.

Αἱ δὲ πράξεις τῶν δρώντων προσώπων ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τοὺς λόγους των· προβαίνουσιν ἄνευ αἰδοῦς ἢ αἴκτου μέχρι τῶν περάτων τοῦ πάθους των, δολοφονοῦσι, δηλητηριάζουσι, παραβιάζουσι, πυρπολοῦσι, καὶ ἡ σκηνὴ πληροῦται βδελυγμάτων. Ὁ Σαιξπῆρος φέρει ἐπὶ τοῦ θεάτρου ὅλας τὰς φρικώδεις πράξεις τῶν ἐμφυλίων πολέμων, τὰ δὲ ἤθη ταῦτα εἰσὶν ὡς τὰ τῶν λύκων καὶ τῶν ὑαινῶν. Νομίζει τις ὅτι βλέπει θηρία ἐπαναστατήσαντα· καταστρέφουσι, φονεύουσιν ἀλλήλους, καὶ, ἔχοντες τὰς χεῖρας ἐμβεβαμμένας εἰς τὸ αἷμα, ζητοῦν νὰ φάγωσι καὶ νὰ πίωσιν. Ὁ Δοὺξ τῆς Κορνουαλλίας διατάττει νὰ δέσωσιν ἐπὶ ἕδρας τὸν γέροντα Δοῦκα τῆς Γλοκέστρης, καὶ τοῦ ἐκβάλλει ἰδιοχείρως τὸν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν, διότι παρέσχε τρόπον φυγῆς εἰς τὸν βασιλέα Λεῖρον, τὸν πενθερόν του. Ρεδάνη, ἡ θυγάτηρ τοῦ Λείρου, καὶ αὐτὴ ἐχθρὰ τοῦ πατρός της, κράζει ἐπὶ τῇ θέᾳ ταύτῃ: «Τὸ ἄλλο μάτι θὰ ζηλεύσῃ· βγάλετε καὶ τὸ ἄλλο!» Ἡ φύσις ποτὲ δὲν ἐφάνη τῳόντι ἀσχημοτέρα ἢ ἐν τοῖς ὀργίοις τούτοις· καὶ ὅμως ἡ ἀσχημία αὕτη εἶνε ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ φυσικότης εἶνε εἷς τῶν κυριωτέρων χαρακτήρων τοῦ Σαιξπήρου.

Πεντηκονταετὴς ὁ Σαιξπῆρος ἐγκατέλιπε πλέον τὸ θέατρον μετὰ τοσαύτην λαμπρὰν καὶ φρενητιώδη ἐπιτυχίαν, τουτέστι περὶ τὸ 1614, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὴν ἐν Στρατφόρδῃ ἔπαυλίν του, ὅπου ἔζη ἐν μέσῳ τῆς οἰκογενείας του, νεμόμενος τὴν λαμπρὰν τύχην, ἣν ᾠκονόμησεν ἑαυτῷ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ δραματικοῦ βίου του. Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ, ἃς ὁ μέγας οὗτος ποιητὴς διῆλθεν ἐν τῷ ἐξοχικῷ του τούτῳ ἐρημητηρίῳ, εἰσὶν ἐπίσης σκοτειναὶ ὡς καὶ αἱ πρῶται τοῦ βίου του ἡμέραι. Πλὴν δὲν ἀπήλαυσε πολὺν καιρὸν τῆς ἐλευθερίας ταύτης, διότι μόλις νυμφεύσας τὴν δευτέραν θυγατέρα του, κατέλιπε τὸν βίον τοῦτον εἰς ἡλικίαν 52 ἐτῶν.

Δικαίως δύναται νὰ παραβληθῇ ὁ Σαιξπῆρος πρὸς Ἅγιον, διότι οὐ μόνον ζῶν ἤδη, ἀλλὰ καὶ ἀποθανὼν ἐλατρεύετο καὶ λατρεύεται ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του. Ἡ ἀπώλεια αὕτη ἐθεωρήθη παρὰ τοῖς Ἄγγλοις ὡς ἀπώλεια θησαυροῦ, καὶ μέχρι τῆς σήμερον μετὰ πομπώδους παρατάξεως τελεῖται ἐν Λονδίνῳ ἡ ἐπέτειος ἡμέρα τῆς πολυτίμου μνήμης του. Τῷ δὲ 1741 μνημεῖον πολυτελὲς ἀνηγέρθη εἰς Βεστμινστέρην πρὸς τιμὴν τοῦ ἀθανάτου τούτου ἀνδρὸς, ὅστις ὁμολογουμένως ἐστὶ τὸ ἰσχυρότερον καὶ γιγαντωδέστερον ποιητικὸν πνεῦμα τῶν μεταγενεστέρων χρόνων.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΦΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΡΑΙΑ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλάδ. Μ΄—ΜΖ΄.)

. . . . . .
. . . . . .

« Ἐν χαῖρε! ἓν σου φίλημα! ἓν δάκρυ! ἓν σου βλέμμα,
« καὶ μετὰ ταῦτα δέχομαι τῶν ἀκανθῶν τὸ στέμμα! —
« (Ἐκ τοῦ λημάργου συνελθὼν ὁ Φαίδων εἶπε)· —Φάσμα,
« τὸ φοβερὸν τελείωσον τοῦ πεπρωμένου ἆσμα!...
« Ἀλλὰ ποῦ εἶνε;... Ἔφυγεν;... ἀπῆλθεν;... Ὦ Ἀστραία!... »
Καὶ ἔπεσε λειποψυχῶν παρὰ τὸν ἱερέα.

Η΄.

Λάμπει ἐπάνω τῶν ὀρέων
τῆς γῆς Ἑλλάδος ὁ Ὠρίων,
ἄστρον γλυκὺ, ἄστρον ὡραῖον
τῶν ἐρωτύλων μυστηρίων.

Κύκλῳ ἡ φύσις μειδιῶσα
ὕπνον γαλήνιον κοιμᾶται,
καὶ τῆς σιγῆς ἡ σιωπῶσα
νύμφη ἀόρατος πλανᾶται

εἰς λόφους, ὅπου τὰ εὐώδη
ἐκεῖνη ὀρέπουσα τὰ μύρτα,
εἰς δρύσου τάπητα χλοώδη
εὐδαίμων ἄλλοτε ἐσκίρτα·

εἰς δάση, εἰς ὑγροὺς ὀρυμῶνας,
ὅπου ὁ Φαίδων ἐκοιμᾶτο,
καὶ τὰς ψαλλούσας ἀηδόνας
νήπιος ἔτι ἠκροᾶτο.

Πόραν ὁ οἶκος τῆς Ἀστραίας
φάσμα λευκόχρουν ὁμοιάζει,
καὶ εἰς πυκνὰς πορτοκαλλέας
αὔρα μυρίπνους στενάζει.

Ἐν μέσῳ ταύτης τῆς γαλήνης
εἷς μόνος ἄγρυπνος παλαίει,
καὶ φθισιῶν ἐπὶ τῆς κλίνης
εἰς πατρικὴν ἀγκάλην κλαίει.

Ὦ Φαίδων, σύ!... Τίς νὰ γνωρίσῃ
θὰ ὄντι θῇ τὸ πρόσωπόν σου;
Σύ! πῶς ἡ κόρη νὰ φιλήσῃ
δὲν ἔρχεται τὸ μέτωπόν σου;

. . . . . .

Αὐτὴ ἀπίθανε πρὸ χρόνων
τριῶν... ὦ Ῥώμη!... καὶ ἡ ἄλλη;
ἔρημος, δύστηνος ἀγκάλη,
ἄνυμφος κλαίει... τοῦτο μόνον!...

Στάζει μειδίαμα θανάτου
τὰ ῥόδινα ἐκεῖνα χείλη,
καὶ τὰ ὡραῖα βλέφαρά του
ἐλάξευσε θανάτου σμίλη.

Μόνον τῆς κόμης τὸ χρυσίον
ὡς χείμαρρος χρυσῶν κυμάτων
ἐπὶ τῶν ὤμων του κυλίον,
λάμπει τὴν χάριν του φυλάττον.

Λάμψις ἀδύνατος πλανᾶται
εἰς τὸ νεκρόσβεστόν του ὄμμα,
καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀντανακλᾶται
φωτὸς ἀγνώστου θεῖον χρῶμα.

Ποία ὠχρὰ μεγαλειότης
εἰς τὴν μορφήν του βασιλεύει!
Ὦ! ἡ ἐκπνέουσα νεότης
εἶνε πικρὰ θανάτου χλεύη!

. . . . . .

« Πάτερ! ἐκλείπει ἡ ζωή μου!
« καὶ ἡ στιγμή, ἐγγὺς ἐκείνη,
« καθ' ἣν ἡ κάτωχρος μορφή μου
« ὡς ἄνθος ἄχρων θέλει κλίνει.

« Ἤδη ὁ θάνατος ἁπλώνει
« ἐδῶ σιμὰ τὰς πτέρυγάς του...
« ὦ! στήριξον τὸ τρέμον γόνυ
« τοῦ Φαίδωνος, καὶ τὰς στιγμάς του

« τὰς τελευταίας βαλσαμώνων,
« τὸ ἀσθενές μου τοῦτο βῆμα
« εἰς τὸ παρθένον φέρε μνῆμα
« τῆς κόρης! Ἔκλαυσα πρὸ χρόνων,

« χωρὶς ποτὲ πλὴν νὰ τολμήσω
« ἐκεῖ τὸ στῆθος νὰ σπαράξω,
« ἐκεῖ τὸ βῆμα νὰ πλανήσω,
« καὶ κόρης ὕπνον νὰ ταράξω.

« Δύε, νεκρόσβεστόν μου ὄμμα!
« Ὦ πάτερ, πάτερ, θ' ἀποθάνω!...
« ἀλλ' εἰς τὸ μνῆμά της ἐπάνω
« φέρε με! Ἤθελον τὸ χῶμα

« νὰ ἡσπαζόμην τῆς Ἀστραίας,
« καὶ τὸ ἐκπνέον τοῦτο βλέμμα
« ἐκεῖ νὰ ἔδυεν ἠρέμα
« ὑπὸ πλατάνους καὶ ἰτέας!

« Ποία, ὦ πάτερ, γλυκυτέρα
« αὐτῆς τῆς ὥρας εἶνε ἄλλη,
« καὶ ποία ταύτης πικροτέρα;
« Ἔρως καὶ θάνατος μοὶ ψάλλει! »

Θ'.

Κατ' ὑπὸ φύλλωμα πλατάνων
συμπύκνων, γηραιῶν, συσκίων,
ἁπλοῦν μαρμάρινον μνημεῖον.
Ἀμφιλαφὴς κισσὸς βλαστάνων,

ἐπὶ τοῦ μνήματος ἑρπίζει,
καὶ τάπης κυανέων ἴων,
τὸν πρὸς τὸ μνῆμα ὁρόμον κλείων,
ἄρωμ' ἀθάνατον σκορπίζει.

Ψάλλει ἐκεῖ ἡ Φιλομήλα
ἄσμα ἐρώτων καὶ ὀδύνης·
ὠχρὰ παρέκει φέρει φύλλα
ὕδωρ ψυχρὸν ἀρχαίας κρήνης.

Ἐπὶ τοῦ λίθου γεγλυμμένη
φαίνεται λέξις μόνον μία
« ΗΓΑΠΩΝ! » — λέξις, ἱστορία,
ἥτις τὸ πᾶν ὁμοῦ σημαίνει.

Εἶνε τὸ μνῆμα τῆς Ἀστραίας,
τῆς ἐρωμένης τοῦ ζωγράφου,
ὅστις ἐκπνέων πρὸ τοῦ τάφου
ἦλθεν ὁ δύστηνος τῆς νέας.

. . . . . .

« Ποιήτριά μου ἐρωμένη,
« δάκρυον ἐν θερμὸν μου χύνων,
« κοσμεῖ τοῦ ἔρωτος τὸν θρῆνον·
« ἄλλο δὲν ἔχω! ἓν μοὶ μένει.

« Ἔσβεσε πλέον ἡ πηγή των
« ὡς σβύνει τώρα ἡ ζωή μου,
« καὶ τοὺς ὀνείρους τῶν χαρίτων
« ἐθρήνησαν αἱ ὀφθαλμοί μου.

« Τοῦ ἔρωτος τὸ ἄσμα κλείω,
« φίλη ποιήτρια· συγχώρησόν με!
« λάβε τὸ ῥόδον, καὶ τὴν κόμην
« ἀντὶ βοστρύχων λάβε δύο.

« Ἠγάπων, ἔσφαλα· συγχώρει!
« ἔκλαυσα τόσον· ἴσως φθάνει.
« Ἤδη τοῦ τάφου ἡ στεφάνη
« πρὸς σὲ μὲ φέρει, θεία κόρη!

« Χαῖρε, ὦ πάτερ! αἱ λαμπάδες
« τοῦ ὑμεναίου... τοῦ θανάτου...
« φεγγοβολοῦσι!... Ναϊάδες!...
« Δᾶσε!... » — Ἐδῶ ἡ λαλιά του

ἐκόπη! Ἔκλινεν ὡς κρίνον
ὑπὸ τὸν πόδα διαβάτου,
καὶ ὁ πατήρ του, γόνυ κλίνων,
ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά του.

Τὴν ὕπαρξίν του κατηράσθη,
τὴν ἀργυρᾶν του σύρων κόμην·
εἶτα τὸ τέκνον του ἠσπάσθη,
αἰτῶν ὁ δύστηνος συγχώρησιν.

ΧΡ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

Ἐνταῦθα περατοῦται τὸ ὡραῖον τοῦτο προϊὸν τῆς ζωηρᾶς φαντασίας τοῦ φίλου ποιητοῦ Κ. Σαμαρτσίδου, ὅστις, ἐνδοὺς εἰς τὰς προτροπὰς πολλῶν φίλων, καταγοητευθέντων ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ, ἀπεφάσισεν ὅπως δημοσιεύσῃ αὐτὸ εἰς ἰδιαίτερον τεῦχος. Ἡ Ἑπτάλοφος, εὐγνωμονοῦσα τῷ ποιητῇ δι' ἣν ἐπεδείξατο φιλόκαλον διάθεσιν πρὸς κόσμον τῶν σελίδων αὐτῆς κατὰ τὸ Βον αὐτῆς ἔτος, ἐπικαλεῖται τὴν ὑπὲρ τοῦ ἔργου τούτου συνδρομὴν τῶν ὁμογενῶν.

ΤΗ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΙ * * *

ἀναχωρούσῃ ἐκ τῶν ὀχθῶν τοῦ Δουνάβεως εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Λοιπὸν φεύγεις, ὦ Μαρία! μᾶς ἀφίνεις, μᾶς ἀφίνεις,
καὶ τοὺς νεαρούς σου πόθους 'ς τὰ ἐδάφη διευθύνεις
τῶν Μουσῶν τὰ ἱερά·
'ς τὰ ἐδάφη τὰ ὡραῖα τῶν τῆς ἥβης μου ὀνείρων,
'ς τὰ ἐδάφη τ' ἀπὸ αἷμα τόσων εὐγενῶν μαρτύρων
φεῦ! ἀκόμη πορφυρᾶ.

Μᾶς ἀφίνεις, ὦ παρθένε, καὶ τὰ μελιχρά σου χείλη
τώρα λέγουσιν εἰς πάντας, λέγουν «χαίρετε, ὦ φίλοι!»
μὲ παράπονα πικρά...
Παρατήρησε τὴν φύσιν καὶ ἓν βλέμμα ῥίψον πέριξ,
σ' ἀποχαιρετοῦν τὰ ἄστρα, τῆς νυκτὸς ἡ μαύρη πτέρυξ,
ἡ σελήνη ἡ ὠχρά!

Τὰ ὑάκινθα, τὰ ῥόδα, τ' ἄνθη μας τὰ μυροβόλα
εἰς χαιρετισμὸν σοὶ πέμπουν, ὦ Μαρία, τώρα ὅλα
τὴν γλυκετάν των ὀσμήν.
Ὦ! ἰδὲ τὰ πέριξ δένδρα πῶς κινοῦνται ὅλα γαῦρα,
σ' ἀποχαιρετοῦν κ' ἐκεῖνα, σ' ἀποχαιρετᾷ κ' ἡ αὔρα
'ς αὐτὴν τώρα τὴν στιγμήν!

Εἶσαι ὅλβιος, παρθένε, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀπείρων,
ἀνεφέλου πάντου θέλεις πλεύσει ὁροσήρων ζεφύρων,
σὲ ψαυόντων ἐν χαρᾷ·
θὰ συμπλεύσῃς μὲ θελξῖνας, κ' ἴσως ἐπ' αὐτῶν Ἀρίων
θὰ σοὶ μειδιᾷ, ὦ κόρη, λύρας δὲ χορδὰς τανύων
θὰ σοῦ ψάλλῃ γλυκερά.

Πλὴν τῆς Ἀθηνᾶς ὁπόταν τὰ ἐδάφη σὺ πατήσῃς,
ν' ἀσπασθῇς τρέξε, παρθένε, (ὦ! αὐτὸ μὴ λησμονήσῃς,)
Παρθενῶνα τὸν κλεινόν·
τῶν προγόνων μας ἡ δόξα αὐτοῦ εἶνε γεγλυμμένη,
οἱ ἀγῶνές των, οἱ ἆθλοι αὐτοῦ μένουν γεγραμμένοι
δι' ἀκτίνων φαεινῶν!

Εἰς τοὺς ἐπιγείους ὅμως ποῦ ὑπάγεις παραδείσους,
τοὺς μὲ μύρτα στολισμένους, μὲ ἀμάραντα, ναρκίσσους
καὶ μὲ ἴα ὁροσερά,
μὴ ποτὲ, ποτὲ, ὦ νέα! μὴ τοὺς φίλους σου λησμόνει·
μὴ λησμόνει καὶ τὰς φίλας, μ' ἃς ἀγάπῃ σὲ ἑνόνει
τόσων χρόνων τρυφερά.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ Ι. ΠΑΠΠΑΖΟΓΛΟΥΣ.

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΓΚΩΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ Μ. Δ. Σ.

Εἰς τὰς χεῖράς Του ὁ Πλάστης τῆς ζωῆς κρατεῖ τὸ νῆμα,
τὸ τυλίσσει ὅταν θέλῃ
ἢ τὸ κόπτει,
κ' ἕκαστος ταχέως φέρει τὸ πλανώμενόν του βῆμα,
κ' εἰς ἓν μνῆμα τ' ἀναστέλλει
ποῦ προσκόπτει.

Ὡς τὸν Φοῖβον τὴν πρωΐαν εἰς τὰ ὄρη καὶ λειμῶνας,
εἶδον τὸ χρυσοῦν μου μέλλον,
νὰ προσμειδιᾷ·
εἶδον οὐρανὸν μ' ἀστέρας καὶ πηγὴν μὲ ἀλκυόνας,
ἀλλὰ φάσμα εἰθισμένον
εἶνε ν' ἀπατᾷ.

Ἂν πλησίον σου, ὦ κόρη προσφιλής, ἐνῷ βυθάζει
κλαίοντά τινα συνάμα
θεωρήσῃς,
μὴ τὸν θρῆνον διακόψῃς, ἐπειδὴ μ' αὐτὸν σκεδάζει
τῶν δυστυχῶν τὸ κρᾶμα
μ' ἀναμνήσεις.

—

ΘΡΗΝΟΣ.

No more ὁ no more!
SHELLEY.

Ὦ Ζωή, Χρόνε καὶ Ἔρως! σκιαὶ νέφους παρελθόντος,
φάσμα πλάνον, ὅπερ βλέπω μακρὰν ἥβη τοῦ παρόντος·
ὤ! σὲ διακρίνει ἔτι τ' ὄμμα μου τὸ δακρυρρέον!...
Πλὴν... θὰ ἐπανέλθουν πάλιν αἱ ἡμέραι μου ἐκεῖναι;
ἀρά γε θὰ μὲ σκιάζουν ὅπως ἄλλοτε μυρσίναι;
Ποτὲ, οἴμοι! ποτὲ πλέον!

Εἰς τοὺς πνίγοντάς με θρήνους καὶ ἡ λάμψις τῆς ἡμέρας
σβέννυται, καὶ οἱ ἀστέρες διαβαίνουν τοὺς αἰθέρας,
χωρὶς ἓν ν' ἀφήσουν ἴχνος! οὕτω φεύγουν τελευταῖον
χειμὼν, ἔαρ, νὺξ, ἡμέρα, χωρίς τι νὰ διακρίνω.
Οἱ παλμοί μου ὤ! θὰ παύσουν, πλὴν τὰ δάκρυα ποῦ χύνω
ποτὲ, οἴμοι! ποτὲ πλέον!

ΑΛ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ἔμπορός τις πλούσιος, μὴ ἔχων εἰμὴ ἕνα υἱόν, ἀποθνήσκων ἀφῆκεν ὅλην του τὴν περιουσίαν, ἀναβαίνουσαν εἰς διακοσίας χιλιάδας δραχμῶν, διὰ διαθήκης εἰς ἱερεῖς τινας, τοὺς ὁποίους ἄφινεν ἐλευθέρους νὰ δώσωσιν εἰς τὸν υἱόν του οἱονδήποτε ποσὸν ἤθελον. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ θρησκομανοῦς ἐμπόρου, οἱ Φλάροι σφετερίζονται ἀμέσως ὅλα του τὰ ὑπάρχοντα, χωρὶς νὰ θέλουν νὰ δώσωσιν εἰς τὸν υἱὸν σχεδὸν τίποτε. Οὗτος παραπονεῖται καὶ ἐνάγει αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ Ἀντιβασιλέως, ὅστις, ἀναγνώσας τὴν διαθήκην, ἐρωτᾷ τοὺς Φλάρους τί παραχωροῦσιν εἰς τὸν υἱόν. — «Χιλίας δραχμάς, ἀποκρίνονται οὗτοι.—Θέλετε λοιπὸν νὰ ἔχετε ὅλα τὰ ἄλλα;—Ναὶ, Ὑψηλότατε· ζητοῦμεν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαθήκης κατὰ γράμμα.—Δικαιότατον πρᾶγμα! εἶπεν ὁ Ἀντιβασιλεύς. Ἀλλὰ τὴν ἐννοεῖτε κακῶς τὴν διαθήκην αὐτήν· ἡ θέλησις τοῦ κληροδότου εἶνε ὁ υἱός του νὰ λάβῃ ὅ,τι θέλετε· ἡ κληρονομία ἀναβαίνει εἰς διακοσίας χιλιάδας δραχμῶν καὶ σεῖς δίδετε χιλίας μόνον εἰς τὸν κληρονόμον, δηλαδὴ, θέλετε τὰς ἑκατὸν ἐννενήκοντα χιλιάδας. Λοιπὸν, κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς διαθήκης, τὸ ποσὸν τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν υἱόν, καὶ σᾶς διατάττω νὰ τῷ ἀποδώσητε τὰς ἑκατὸν ἐννενήκοντα χιλιάδας δραχμῶν, τὰς ὁποίας θέλετε, σεῖς δὲ κρατήσατε μόνον τὰς χιλίας, τὰς ὁποίας δὲν θέλετε.»

—

Ἠλίθιός τις ἔλεγεν, ὅτι οὐδεμίαν ἐμπιστοσύνην εἶχεν εἰς τὸ ἐμβολίασμα, τὸ ὁποῖον ἐθεώρει ὡς ἀνωφελὲς καὶ ἄχρηστον. «Γνωρίζω, ἔλεγεν ὡς συμπλήρωμα, ἓν παιδίον ὡραῖον ὡς ἄγγελος, τὸ ὁποῖον ἀπέθανε δύο ὥρας μετὰ τὸ ἐμβολίασμα.— Πῶς εἶνε δυνατὸν τοῦτο; μετὰ δύο ὥρας!...—Ναὶ, ἔπεσεν ἀπὸ τὸ παράθυρον ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου.»

—

« Γεώργιε, λάβε αὐτὸ τὸ τάλληρον καὶ πήγαινε νὰ τὸ χαλάσῃς. — Ὁρισμός σας, αὐθέντα. » Μετά τινα στιγμὴν ὁ Γεώργιος ἐπανέρχεται, κρατῶν εἰς χεῖρας τὸ τάλληρον κομματιασμένον. — « Τί ἔκαμες, ἀνόητε! τῷ λέγει ὁ κύριός του. — Ὑπέφερα τὸν διάβολόν μου, αὐθέντα, ἕως οὗ τὸ χαλάσω κατὰ τὴν διαταγήν σας, καὶ ἔσπασα μάλιστα δύο τρία μαχαίρια, διότι τὸ μέταλλον ἔτυχε νὰ ἦνε σκληρότατον. »

—

Ἡγεμών τις περιεγέλα ἡμέραν τινὰ ἕνα τῶν αὐλικῶν του, ὅστις εἶχε χρησιμεύσει πολλάκις ὡς πρέσβυς αὐτοῦ καὶ ἕκτακτος ἀπεσταλμένος, καὶ τῷ ἔλεγεν ὅτι ὡμοίαζε βοῦν. — « Δὲν ἠξεύρω μὲ τί ὁμοιάζω, ἀπεκρίθη ὁ αὐλικός· τοῦτο μόνον γνωρίζω, ὅτι πολλάκις ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ ἀντιπροσωπεύσω τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα. »

—

Γασκόνος τις, ἀπολέσας τὸν ἵππον του ἐν Ῥώμῃ, ἐδημοσίευσεν εἰς τὰς τριόδους ὅτι, ἂν δὲν τὸν εὕρισκεν, ἤθελεν εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πράξῃ ὅ,τι ἔπραξε καὶ ὁ πατήρ του εἰς παρομοίαν περίστασιν. Ὁ κλέψας τὸν ἵππον, φοβούμενος μήπως φωραθεὶς ἤθελε πάθει ἀπευκταῖόν τι, καὶ κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ἀνήσυχος καθόσον δὲν ἐγνώριζε μὲ ποίου εἴδους ἄνθρωπον εἶχε νὰ κάμῃ, ἔσπευσε νὰ ἀποδώσῃ τὸν ἵππον· ὁ ἰδιοκτήτης κυχαριστήθη τὰ μέγιστα, ὄχι τόσον διότι εὑρέθη ὁ ἵππος του, ὅσον διότι ἠλευθερώθη τῆς περιστάσεως τοῦ νὰ μιμηθῇ τὸν μακαρίτην πατέρα του. — « Καὶ τί ἔπραξεν ὁ Κύριος πατήρ σας; τὸν ἠρώτησέ τις. — Μὴ ἔχων πλέον ἄλλο τι εἰμὴ τὸ ἐπίσαγμα, ἀπήντησεν ὁ Γασκόνος, ἔθεσεν αὐτὸ ἐπὶ τῶν ὤμων του καὶ ἐπανῆλθε πεζὸς εἰς τὰ ἴδια. »

—

Γασκόνος τις κατώρθωσε νὰ εἰσαχθῇ παρὰ τῇ Αὐλῇ τῆς Πορτογαλλίας ὡς μυστικοσύμβουλος καὶ διερμηνεὺς τῶν ξένων γλωσσῶν, χωρὶς οὐδὲ αὐτὴν τὴν μητρικήν του γλῶσσαν νὰ γνωρίζῃ. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἡ Βασίλισσα ἐγευμάτιζε, πρέσβεις τινὲς τῆς Σουηδίας ἐκ τῶν προσκεκλημένων, ἀτενίζοντες αὐτὴν, ὡμίλουν μεταξύ των ὑψηλοφώνως. Ἡ βασίλισσα, προσκαλέσασα παρ' αὐτῇ τὸν Γασκόνον, ἐπέστρεψε τὴν προσοχήν του εἰς τὰ λεγόμενα τῶν ξένων, καὶ ἐζήτησε νὰ τῇ τὰ ἐξηγήσῃ. — « Λέγουν, Μεγαλειοτάτη, ὑπέλαβεν ἀμέσως ὑποκλινόμενος ὁ ἀγύρτης, ὅτι εἶσθε πολὺ ὡραία... ἤ, καὶ ἂν δὲν τὸ λέγουν τοῦτο, χρεωστοῦν ὁπωσδήποτε νὰ τὸ εἰποῦν. »

—

Κυρία τις φιλάρεσκος, καίτοι γραῖα, (καὶ μήπως ὅλαι αἱ γυναῖκες τοῦ κόσμου δὲν εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον φιλάρεσκοι;) ἠρώτα ἡμέραν τινὰ ἕνα νέον, ἕως πόσα ἔτη ἐβάστα ἡ ψυχή του νὰ τῇ χαρίσῃ. — « Κυρία μου, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ἔχετε ἀρκετὰ, ὥστε δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ σᾶς δώσω πλειότερα. »

—

Εἷς Πέρσης αὐλικὸς ἔλεγεν ὅτι, ὁσάκις ἐξήρχετο ἀπὸ τὰ δώματα τοῦ βασιλέως, ἐψηλάφει πάντοτε τὴν κεφαλήν του διὰ τῶν δύο χειρῶν, διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἂν ἔφερεν ἀκόμη αὐτὴν ἐπὶ τῶν ὤμων του.

—

Ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' μεγίστην ἰσχὺν εἶχεν ἐν Γαλλίᾳ περίφημός τις αὐλικὴ, ἐξαισίου καλλονῆς, ἡ γνωστὴ Μαρκεσία Δουβαρρύ. Ἐπειδὴ δὲ κατήντησε σχεδὸν ὡς ἄλλη βασίλισσα, πάντες ἠγανάκτουν διότι ἦγε καὶ ἔφερε κατὰ τὰς θελήσεις της τὸν βασιλέα. Ὅθεν συνετέθη τὸ ἑξῆς εὐφυὲς λογοπαίγνιον, τοῦ ὁποίου αἱ τελευταῖαι δύο λέξεις ἀποτελοῦν περίεργον συνήχησιν μὲ τὸ ὄνομα τῆς εὐνοουμένης: ἰδοὺ βαρὺ (ἡ Δουβαρρύ.)

Γαλλία, χρόνοι θλιβεροί!
γυνὴ τὸ στέμμα σου φορεῖ·
πλήν, ἂν θεός τις οὐ παρῇ,
δυστύχημα ἰδοὺ βαρύ!

—

Ὁ Θωμᾶς Μῶρος, πολιτικὸς κατάδικος, φθάσας εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ἱκριώματος, εἶπεν ἀποταθεὶς πρός τινα τῶν παρισταμένων: « Βοήθησόν με, φίλε, νὰ ἀναβῶ διότι εἶμαι κατακουρασμένος, μὴ φοβηθῇς δὲ μήπως σὲ ξαναπαρακαλέσω νὰ μὲ βοηθήσῃς διὰ νὰ καταβῶ. »

—

Νεανίας, καταδικασθεὶς εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον, τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως παρεκάλεσε νὰ τῷ φέρουν ἕνα χειρουργὸν διὰ νὰ ἀφαιμαχθῇ. Ἐρωτηθεὶς δὲ τὴν αἰτίαν τῆς παραδόξου ταύτης αἰτήσεως, ἀπεκρίθη: « Ποτὲ ἐπὶ ζωῆς μου δὲν ἐφλεβοτομήθην· καὶ ἐπειδὴ μὲ ἐπληροφόρησαν ὅτι τὴν πρώτην φορὰν, καθ' ἣν θέλω πράξει τοῦτο, δύναμαι νὰ σώσω τὴν ζωήν μου, θέλω διὰ τοῦτο νὰ ὠφεληθῶ τῆς περιστάσεως. »

—

Κύριός τις παρήγγειλεν ἀλλεπαλλήλως τὸν ὑπηρέτην του νὰ τὸν ἐξυπνίσῃ πολλὰ πρωΐ, διότι εἶχε κατεπείγουσαν ὑπόθεσιν. Ἅμα τῇ αὐγῇ ὁ ὑπηρέτης ἔρχεται εἰς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος τοῦ κυρίου του, ἀλλ' ἀκούσας αὐτὸν ῥογχαλίζοντα, ἐπανέρχεται ἀκροβατῶν εἰς τὸν θάλαμόν του. Τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται δὶς καὶ τρὶς, ἕως οὗ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος καὶ ὁ οἰκοδεσπότης ἐξύπνισε πολὺ ἀργότερα τῆς ὥρας, ἣν ἐπεθύμει. Πλήρης ὀργῆς κράζει τὸν παρήκοον ὑπηρέτην, καὶ τὸν ἐρωτᾷ διατί δὲν τὸν ἐξύπνισε κατὰ τὴν παραγγελθεῖσαν ὥραν. — « Ἔκαμα τὸ χρέος μου νὰ σκωθῶ ἀπὸ τὰ χαράγματα, ἀπήντησεν ὁ διακριτικὸς δοῦλος, καὶ δὶς ἢ τρὶς ἦλθον εἰς τὸν θάλαμόν σας, πλὴν δὲν ἐτόλμησα νὰ σᾶς ἐξυπνίσω μήπως ταράξω τὸν γλυκύν σας ὕπνον. »

—

Ἡ Κυρία Δὲ Βριώνη ἦλθεν εἰς ῥῆξιν μετὰ τοῦ Καρδιναλίου Δὲ Ῥοάν, ὅστις ἐπέμενε νὰ ἐξορισθῇ ὁ Δουξ Δὲ Σουαζώλ. Ἡ ῥῆξις ἐδεινώθη ἐν τέλει ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἡ Κ. Βριώνη κατήντησε νὰ ἀπειλήσῃ τὸν Καρδινάλιον ὅτι θὰ τὸν ῥίψῃ κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρον. — « Καὶ ἀμφιβάλλετέ ποτε, Κυρία μου, ἀπήντησεν οὗτος, ὅτι δὲν θὰ ἠμπορέσω νὰ καταβῶ ἀπὸ αὐτὸ εὐκόλως, ἐνῷ τοσάκις ἀνέβην δι' αὐτοῦ; »

—

Ὁ βασιλεὺς Φραγκίσκος Α' ἠρώτησε μίαν ἡμέραν Καστελλὰν τὸν ἰσχυρὸν αὐλικόν του ἐὰν ἦτο εὐγενής. — « Κατάγομαι, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη οὗτος, ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Νῶε, ἀλλ' ἀπὸ ποῖον ἐκ τῶν τριῶν ἀγνοῶ. »

—

Τοκογλύφος Ἰουδαῖος κατέσχε μετὰ θάνατον τὴν περιουσίαν ἑνὸς χρεώστου του, καὶ ἐδημοπράτει ὁ ἴδιος τὰ κατασχεθέντα. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν εὑρέθη μεγαλοπρεπὴς ἐλεφάντινος σταυρὸς, τὸν ὁποῖον ὁ Ἰουδαῖος δὲν συγκατετίθετο νὰ δώσῃ εἰμὴ ἐπὶ λίαν ὑπερβολικῇ τιμῇ.—«Καὶ πῶς! τῷ λέγει εἷς τῶν ἀγοραστῶν, ζητεῖς τόσον ἀκριβὰ διὰ τὸ ἀντίτυπον σὺ, ὅστις ἐπώλησες τὸ πρωτότυπον ἀντὶ τόσον εὐτελοῦς ποσότητος; »

—

Ἔλεγε πρὸς Ἄγγλον Γάλλος τις, ὅτι οἱ μὲν Ἄγγλοι ἐφεῦρον τὸν τρόπον τοῦ νὰ περιπατῶσιν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ἐνῷ οἱ Γάλλοι ἐπενόησαν τὴν τέχνην τοῦ περιπατεῖν ἐπὶ τοῦ ἀέρος. — « Τοῦτο ἀποδεικνύει, ἀπεκρίθη ὁ Ἄγγλος, ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν βαρύτητά τινα, ἐνῷ σεῖς εἶσθε ἐλαφροί. »

—

Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' ἠρώτησε μίαν τῶν ἡμερῶν ἕνα τῶν αὐλικῶν του, οὗτινος ἐγνώριζε τὴν ἀπεριόριστον φιλοδοξίαν, ἂν ἐγνώριζε τὴν Ἱσπανικήν.—« Ὄχι, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν οὗτος. — Τόσον τὸ χειρότερον. » Νομίσας λοιπὸν ὅτι, ἐκμανθάνων τὴν γλῶσσαν ταύτην, ἤθελε φθάσει εἰς τὰ ἀνώτερα ἀξιώματα καὶ ὅτι ἤθελε προχειρισθῇ πρέσβυς, ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν αὐτῆς, καὶ εἰς ὀλιγοχρόνιον διάστημα τὴν ἐγνώριζεν ἀρκούντως. Τότε παρουσιασθεὶς πρὸς τὸν Μονάρχην εἶπε: « Μεγαλειότατε, ἔμαθα τὴν Ἱσπανικήν. — Τὴν γνωρίζεις εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐννοῇς καλῶς; — Μάλιστα, Μεγαλειότατε. —Ἔχει καλῶς· λοιπὸν νὰ ἀρχίσῃς νὰ μοῦ ἀναγινώσκῃς τὸν Δὸν Κισῶττον εἰς τὸ πρωτότυπον. »

—

Ἐνῷ σωματοφύλαξ τις Γασκόνος ἐκ τῶν τῆς συνοδίας Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' διήρχετο ἐν ὥρᾳ ἐπιθεωρήσεως ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἔβιασε τόσον πολὺ τὸν ἵππον του, ὥστε οὗτος ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ βίαιόν τι κίνημα, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου ὁ πῖλος τοῦ ἱππέως ἐρρίφθη εἰς τὴν γῆν. Εἷς ἐκ τῶν συστρατιωτῶν του λαβὼν αὐτὸν, τοῦ τὸν ἐπρόσφερε διὰ τῆς αἰχμῆς τοῦ ξίφους του. « Μὰ τοὺς Ἁγίους πάντας! ἀνέκραξεν ὁ Γασκόνος, ἐπροτίμων νὰ διεπέρας τὸ σῶμά μου μᾶλλον διὰ τοῦ ξίφους παρὰ τὸν πῖλόν μου! » Ὁ βασιλεὺς, ἀκούσας τὴν παράδοξον ἐπιφώνησιν ταύτην, ἠθέλησε νὰ μάθῃ τὸν λόγον.—« Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ Γασκόνος, θέλω νὰ παραστήσω διὰ τοῦτο ὅτι ἔχω ὑπόληψιν παρὰ τοῖς χειρουργοῖς, παρὰ τῷ πιλοποιῷ ὅμως οὐδεμίαν. »

—

Αἰδεσιμώτατός τις ἀνεγίνωσκε δημοσίως τεμάχιόν τι τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς. Φθάσας δὲ εἰς τὸ μέρος τῆς Γενέσεως, ἐνῷ περιγράφεται ἡ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας: «Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς σύντροφον τῷ Ἀδὰμ τὴν γυναῖκα,» ἐπειδὴ ἐτελείωσεν ἡ σελὶς, ἄφηκεν ἐπ' ὀλίγον τὸ βιβλίον διὰ νὰ καθαρίσῃ τὰς διόπτρας του. Εἶτα δὲ, ἀναλαβὼν αὐτὸ καὶ στρέψας τὴν σελίδα, ἐξηκολούθησε: «Καὶ ἦν αὕτη ἀσφάλτῳ ἀλειλιμένη ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, καὶ πλήρης ἦν ζώων παντοδαπῶν»... Ὁ καλὸς καλόγηρος ἔστρεψε ἀντὶ ἑνὸς ἔστρεψε τρία φύλλα, καὶ ἐπήδησεν εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς Κιβωτοῦ.

—

Ἄλλοτε ὁ Σάχης τῆς Περσίας εἶχεν εἰς τοὺς σταύλους του ἀντὶ ἵππων ὄνους μεγαλοπρεπῶς ἐπισεσαγμένους. Ὁ παρὰ τῇ Αὐλῇ τῆς Περσίας πρέσβυς τῆς Ἱσπανίας, ἰδών ποτε δωδεκάδα ἐξ αὐτῶν παρατεταγμένην εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ παλατίου τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ τύχῃ ἐπισήμου ἀκροάσεως παρὰ τῷ Σάχῃ, ἔχασε τὴν σοβαρότητά του καὶ ἤρχησε νὰ γελᾷ. Ἀξιωματικός τις τῶν ἀνακτόρων τὸν ἠρώτησε τὸ αἴτιον τοῦ γέλωτος, ὁ δὲ Ἱσπανὸς ἀπεκρίθη ὅτι ἐγέλα βλέπων περιποιούμενα μετὰ τοσαύτης διακρίσεως καὶ ἐπισημότητος ζῶα, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται μὲ τὴν ἐσχάτην περιφρόνησιν εἰς τὴν Ἱσπανίαν. Ὁ Πέρσης ἀπεκρίθη: « Τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι οἱ ὄνοι εἶνε πολλοὶ καὶ κοινοὶ εἰς τὸν τόπον σας, ἐνῷ παρ' ἡμῖν εἶνε σπάνιοι καὶ διὰ τοῦτο τοὺς μεταχειριζόμεθα μετὰ διακρίσεως. »

—

Γασκόνος τις παρευρίσκετο εἰς τὴν παράστασιν κωμῳδίας τινὸς, καὶ ἐπειδὴ ἐκινεῖτο συνεχῶς, τὸ ξίφος του ἐμπερδεύετο εἰς τοὺς πόδας τῶν πλησίον του ἱσταμένων θεατῶν καὶ ἐνώχλει αὐτούς. Ἀξιωματικός τις, χάσας τὴν ὑπομονὴν, τῷ εἶπε: « Κύριε, τὸ ξίφος σου μὲ ἐνοχλεῖ.— Ἄ! μικροδουλειᾶς, ἀπήντησε κομπαστικῶς ὁ Γασκόνος, δὲν εἶνε διόλου παράδοξον τοῦτο, ἀφοῦ ἤδη ἐνοχλεῖ ἕνα ὁλόκληρον κόσμον. »

—

Ὁ Λόρδος Στανόπος ἔλεγέ ποτε εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Λόρδων: « Μυλλόρδοι καὶ Κύριοι! ἀφοῦ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσε τὴν Εὐρώπην, τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν, ἔκλαυσε διότι δὲν ἔμεινεν ἄλλος κόσμος διὰ νὰ τὸν κατακτήσῃ· θὰ κλαύσωμεν καὶ ἡμεῖς μίαν ἡμέραν, Μυλλόρδοι, ὅταν, ἐνδύσαντες τὸ ἀνθρώπινον γένος, δὲν θὰ ἔχωμεν πλέον ἄλλην ἀνθρωπότητα νὰ ἐνδύσωμεν! »

—

Πρώτα τις Ἄγγλον πτωχὸν, ἂν τῷ ἐσυγχώρουν νὰ ἐκλέξῃ τρία πράγματα ἐξ ὅσων ἐπεθύμει, τί ἤθελεν ἐκλέξει;—« Κατὰ πρῶτον λόγον, ἀπήντησε τὸ τέκνον τῆς Ἀλβιῶνος, ἤθελα νὰ ἔχω τόσον ζύθον, ὥστε νὰ πίνω κατὰ κόρον.—Καὶ ἔπειτα;—Ἤθελα νὰ ἔχω τόσον βούτυρον, ὥστε νὰ τρώγω μὲ αὐτὸν ὅσα γεώμηλα ἤθελα.—Καὶ τρίτον;—Μὰ τὴν πίστιν μου, νομίζω ὅτι ἤθελα ζητήσει ἀκόμη ὀλίγον ζύθον. »

—

Κύριός τις ἔμελλε νὰ συνυπογράψῃ μετ' ἄλλων ἔγγραφόν τι· ἀλλ' ὅταν ἔφθασεν ἡ ὥρα νὰ θέσῃ τὴν ὑπογραφήν του, ἐλησμόνησε τὸ ἴδιόν του ὄνομα. Θρόμβοι ἱδρῶτος ἔρρεον ἀπὸ τοῦ μετώπου τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου ἀνθρώπου, εἰς μάτην ἀγωνιζομένου νὰ ἐνθυμηθῇ πῶς ὠνομάζετο· ἔτρεχεν ἄνω κάτω, ἔτριβε τὸ μέτωπόν του, ἐφύσα, ἀλλὰ τὸ ὄνομά του δὲν τῷ ἤρχετο εἰς τὴν μνήμην. Κατὰ τύχην εἷς ἐκ τῶν φίλων του τὸν ἐκάλεσε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν κατ' ὄνομα, οὗτος δὲ ὑποκλινόμενος ἔκραξε: « Σοὶ εἶμαι ἀπειράκις εὐγνώμων, φίλε μου, διότι μὲ ἀπήλλαξες τοῦ κόπου τοῦ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ ἐξετάσω τὰ βαπτιστικά μου ἔγγραφα. »

—

Πλούσιός τις ἔμπορος τοῦ Καὲν, ὅστις ἠρέσκετο εἰς ἀστειότητας, ἔχων ὡραιότατόν τινα κῆπον, ἐχάραξεν ἐπὶ τῆς θύρας τὰ ἑξῆς: «Ὁ κῆπος οὗτος ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον, ὅστις θὰ ἠμπορέσῃ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἶνε ἀληθῶς εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν κατάστασιν, εἰς ἣν εὑρίσκεται.» Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἐπεριδιάβαζεν εἰς αὐτὸν, βλέπει εἰσερχόμενον ἄγνωστόν τινα, ὅστις χαιρετίσας ἠρώτησε ποῦ ἠδύνατο νὰ εὕρῃ τὸν κύριον τοῦ κήπου.—«Εἶμαι ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἀπήντησεν ὁ ἔμπορος· τί ἐπιθυμεῖτε;—Ἦλθον νὰ λάβω ὑπὸ τὴν ἰδιοκτησίαν μου τὸν κῆπον τοῦτον, ἀπεκρίθη ὁ ἄγνωστος, διότι κανεὶς εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶνε τόσον εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν κατάστασίν του ὅσον ἐγώ· καὶ ἠμπορεῖτε νὰ πεισθῆτε περὶ τούτου, ἐξετάζοντες τοὺς γνωρίζοντάς με.—Καλέ μου Κύριε, ἐπανέλαβεν ὁ ἔμπορος, εἶσθε πολὺ ἠπατημένος· διότι, ἂν πραγματικῶς ἦσθε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκεσθε, δὲν θὰ ἐπιθυμεῖτε ποτὲ ὅ,τι ἀνήκει εἰς τὸν πλησίον σας.»

—

Μέθυσος, τὴν ῥάχιν ἔχων ἐστηριγμένην ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἔκειτο ἐξηπλωμένος κατὰ γῆς μέχρι τοῦ μεσονυκτίου.—«Τί κάμνεις αὐτοῦ τοιαύτην ὥραν; τὸν ἐρωτᾷ διαβαίνουσα ἡ χωροφυλακή.—Βλέπω, ἀποκρίνεται αὐτὸς, τὴν πλατεῖαν στρεφομένην περὶ ἐμὲ μὲ ὅλους τοὺς οἴκους, οἵτινες διαβαίνουσιν ἐνώπιόν μου· περιμένω λοιπὸν νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ ἰδική μου θύρα, διὰ νὰ ἔμβω μέσα.»

—

Ἔλεγέ τις ποτε εἰς ἕνα αὐλικὸν, ὅτι ἀπηλλάχθη ἀπὸ μέγα βάρος πληρώσας σημαντικὸν ποσὸν χρημάτων, τὰ ὁποῖα ἐχρεώστει, καὶ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἠμπορεῖ νὰ κοιμᾶται ἥσυχος ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει χρέος.—«Ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, ἀπήντησεν ὁ αὐλικὸς, ὅστις ἦτο καταχρεωμένος, δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐννοήσω πῶς ἠμποροῦν νὰ κοιμῶνται οἱ δανεισταί μου, ἐνῷ γνωρίζουσι καλῶς ὅτι δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ τοὺς πληρώσω.»

—

Αὐλικός τις ἔλεγέ ποτε ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης, ὅτι εἰς ὅλον τὸν κόσμον τρεῖς μόνον τιμίας γυναῖκας ἐγνώριζεν. Ὅταν δὲ ἡ βασίλισσα τὸν ἠρώτησε ποῖαι εἶνε αὐταὶ αἱ γυναῖκες. «Ἡ πρώτη, ἀπεκρίθη, εἶνε ἡ ὑμετέρα Μεγαλειότης· ἡ σύζυγός μου εἶνε ἡ δευτέρα, ὅσον δὲ διὰ τὴν τρίτην ἐπιτρέψατέ μοι νὰ μὴ τὸ εἰπῶ, διότι θέλω νὰ ἀφήσω πάντοτε ἀνοικτὴν μίαν θύραν, δι' ἧς νὰ σωθῶ καὶ νὰ μὴ ἐμπερδευθῶ μὲ τὰς γυναῖκας, ἀφίνων οὕτως ἑκάστην ἐξ αὐτῶν νὰ βάσκεται μὲ τὴν κολακευτικὴν ἰδέαν ὅτι εἶνε αὐτὴ ἡ τρίτη.»

—

Ἐρωτηθεὶς αὐλικός τις ὑπὸ τοῦ βασιλέως του, πῶς τῷ ἐφάνη Γάλλος τις πρέσβυς, ἄνθρωπος πελωρίου ἀναστήματος, εἰς ὃν εἶχε δώσει ἀκρόασιν τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἀπεκρίθη: «Μεγαλειότατε, οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἔχοντες τοιοῦτον ἀνάστημα, ὁμοιάζουσι μὲ τὰς πεντωρόφους καὶ ὑψιστέγους ἐκείνας οἰκίας, τῶν ὁποίων τὸ ὑψηλότερον πάτωμα εἶνε συχνότατα κενόν.»

ΚΛΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ.

Μ' ὅλην τὴν κατὰ τῶν κλειδῶν καὶ τῶν τοιούτου εἴδους παιγνίων τῆς φαντασίας ἄλογον καταφορὰν κλειδοφόβων τινῶν, κρίνομεν καλὸν ὅπως ὑποδείξωμεν τοῖς φιλοπεριέργοις τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν (διότι περὶ τῶν φύσει ἀφιλοπεριέργων οὐδεὶς λόγος,) καὶ ἕτερα δύο εἴδη συμβολικῆς γραφῆς, ἅτινα παρατιθέμεθα ἐν τῷ παρόντι φυλλαδίῳ, ἀναβάλλοντες τὴν λύσιν αὐτῶν εἰς τὸ προσεχές. Αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος δύο γραφαὶ εἰσὶν αἱ ἑξῆς:

Α'.

Ο σεττπωσ^{2}ντο^3 σ^{3}τσ ατκ^{2}ο τπ^{2}νωι^{2}κ^{2}τκ τκ ασωσ^{2}τκ σ^{3}τσ
εωρ^{2}κσ^{3}ν^{2}ι^{3}σ^3 υσ^{3}σ^{3}ωρ^{2}αι^{3}κ^{2}υσ^{2}σσ^2 ωνι^{3}τν^{2}σν^{2}το^3 κ^{2}τρ^2 π^{2}σσ^2
τκ^{2}τκωρυκσ^3 αι^{2}υτεων^{2}ρ^{2}ω ν^{2}ωσ^3 τσρ^{2}κ ν^{2}τσ εωρ^{2}ω γυκσ^{3}τσ
αωκ ν^{2}τ ερ^{2}το^{3}ι^{3}ετο^2 σ^{3}τπ π^{2}υρ^{2}υκ ωρ^{2}υν^{2}σσ^3 ι^{2}ωκ^{2}ερ^2 ωσ^3 λωπ^{2}σσ^2
υκσ^{3}ωκ ρ^{2}τγτο^2 ν^{2}σσ^3 ερ^{2}ι^{3}κωσ^3 υκσ^{3}ωκ υωρ^{2}το^3 υσ^{3}ε υρ^{2}ω
ι^{3}σ^3 σ ρυπ^{2}τρ^{2}κν^{2}κσ^3 ωτρ^{2}ω αωκ ν^{2}υρ^{2}εσ^{2}ο αωκ γρ^{2}το^3 υρ^{2}ω
ι^{3}σ^3 νσκ^{2}κωκ^{2}ω ι^{2}κλωσ^{2}τσ ευρ^{2}κν^{2}ρ^{2}υα^{2}υκσ^3 ν^{2}το^2 ωκν υρ^{2}ω
ι^{3}σ^3 εωρ^{2}νυσ^{2}και^{3}σ^2 ρ^{2}σωαι^{3}σ^2 ν^{2}ω αρ^{2}σσ^{3}ν^{2}ωι^{2}ι^{2}κσ^{2}ω σ^{2}υρ^{2}ω
ι^{3}σ^3 ερ^{2}τλωκσ^{2}υκσ^3 υκσ^3 ν^{2}ω υν^{2}σ α υκσ^3 ν^{2}ωσ^3 ωρ^{2}υ ν^{2}ωσ^3 ερ^{2}τα^{2}ι^{3}ρ^{2}υκ
υι^{2}ι^{2}σσ^{2}κσ^3 ν^{2}σσ^2 υυσ^{2}σ^{2}σσ^{3}κσ^2 σ^{3}τσ αωκ ν^{2}ω ονσ υι^{2}ι^2 σσ^{2}κσ^3
υκνυ ρι^{3}ρ^{2}ν^{2}ω σ^{2}ω κ^2 υσπ^{2}ρ^{2}ωκσ^{3}τσσ^2 ν^2 ωιωνω σ^{3}τσ ωισ^{2}ο ατρ^{2}ο
αωκ νωσ^{2}το^{2}ν^{2}το^3 ο θσα^{2}ο κ^{2}τσ σ^{3}ω σ^{3}ακρ^{2}ν^{2}ω υσ^2 τσ ρ^{2}ωσ^{2}τκσ^3

Β'.

Πλὴν ὀλίγας σ' εἶδον κόρη στιγμὰς εἶδον οὐρανία σ'
παίζουσάν σ' ἐμπρός μου εἶδον
σ' ἐθεώρει καὶ θαυμάζον τ' ὄμμα μου γοητευμένον
κόσμου ὡσεὶ ἀπ' ἐλθόντα ἄγγελον εἰς τὴν γῆν ἄλλου
ὦ τὴν κόμην πόθεν κόρη ἔλαβες ὁλόχρυσόν σου
ἄγνὸν πόθεν σου τὸ ὄμμα,
καὶ τὴν γνώμην καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὸν πάγχρυσόν σου
τρόπον
καὶ τὸ στόμα εἰς τὰ ῥόδα
τῆς ἐαρινῆς πρωΐας ἀτμὸν ὡς ἀκαριαῖον
καὶ σὲ χάνω καὶ σὲ εἶδον
πλὴν χρυσοῦν τῆς φαντασίας Χερουβὶμ τὴν ὁρμὴν μ' ὅλην
ρθάνω σε καὶ τῶν ποδῶν σου κατασπάζομαι τὰ ἴχνη.

Τῷ λύτῃ ἀπονεμηθήσεται στέφανος πεπλεγμένος ἐκ ζωηροτάτων Εὖγε!

15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 49.

ΟΡΑΤΙΟΙ ΚΑΙ ΚΟΥΡΙΑΤΙΟΙ.

Τ ΥΛΛΟΥ τοῦ Ὁστιλίου βασιλεύοντος, ἡ Ἄλβα (1) καὶ ἡ Ῥώμη, ἀπὸ πολλοῦ φιλονεικοῦσαι περὶ κυριαρχίας, ἀπεφάσισαν μετὰ πολλὰς ἀκάρπους αἱματοχυσίας νὰ ἀναθέσωσι τὴν λύσιν τῆς φιλονεικίας εἰς μονομαχίαν ἐκλεκτῶν τινων ἀνδρῶν ἑκατέρωθεν, καὶ ὁποίας πόλεως οἱ ἄνδρες νικήσωσιν, ἐκείνη νὰ κυριαρχήσῃ τῆς ἄλλης.

Ἐν ἑκατέρῳ τῶν στρατοπέδων ὑπῆρχον ἀνὰ τρεῖς ἀδελφοί, σχεδὸν συνομίληκοι καὶ ἰσοδύναμοι· οἱ ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ στρατοπέδῳ ὠνομάζοντο Ὁράτιοι, οἱ δὲ ἐν τῷ Ἀλβανικῷ, Κουριάτιοι. Καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ ἐδέχθησαν νὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἡ συμφωνία καθιερώθη διὰ θυσιῶν καὶ σπονδῶν καὶ ὅρκων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἑκατέρωθεν ἐξῆλθον εἰς μονομαχίαν ἐν μέσῳ τῶν δύο πολεμίων στρατοπέδων. Οἱ δὲ στρατιῶται, Ῥωμαῖοί τε καὶ Ἀλβανοί, ἐξελθόντες τῶν χαρακωμάτων των ἄοπλοι, ἐθεῶντο μετ' ἴσης ἀγωνίας τὴν μάχην καὶ ἀνέμενον τὸ ἀποτέλεσμα.

Δοθέντος τοῦ σημείου, τὰ ξίφη ἀστράπτουσιν ἑκατέρωθεν, καὶ μετ' ὀλίγον τὸ αἷμα ῥέει· δύο τῶν Ῥωμαίων ἀποθνήσκουσι, τῶν δὲ Ἀλβανῶν καὶ οἱ τρεῖς πληγόνονται. Οἱ Κουριάτιοι ἐπιπίπτουσι κατὰ τοῦ Ὁρατίου, τοῦ μόνου ἀντιπάλου, ὅστις ἔμενε, καὶ συνθλίβουσιν αὐτόν· ἀλλ' οὗτος διὰ νὰ τοὺς ἀποχωρίσῃ τρέπεται εἰς φυγήν, ἐννοῶν ὅτι ἡ καταδίωξις θὰ ἦνε ἄνισος κατὰ τὰς πληγάς, ὑπὸ τῶν ὁποίων ἕκαστος τῶν τριῶν ἀδελφῶν ἦτο καταβεβλημένος· ὅπερ καὶ τῳόντι συνέβη. Καταρθώσας οὕτω νὰ ἀποχωρίσῃ τοὺς ἀντιπάλους του, ἐπιστρέφεται αἰφνιδίως, κτυπᾷ τὸν πλησιέστερον καταδιώκοντα αὐτὸν καὶ τὸν φονεύει, ὁρμᾷ κατὰ τοῦ δευτέρου καὶ τὸν φονεύει ὁμοίως, καὶ οὕτω παρουσιάζεται ἐνώπιον τοῦ τρίτου, ἐξηντλημένου καὶ τούτου ὑπὸ τῶν πληγῶν καὶ τοῦ δρόμου.

Ἡ ἐπιτυχία δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε ἀμφίβολος. Οἱ Ρωμαῖοι ἐξέφραζον τὴν χαρὰν των δι' ἐνθουσιωδῶν ἀλαλαγμῶν καὶ ἐπικροτήσεων. « Δύο αὐτῶν ἐθυσίασα, ἐφώνησεν ὁ Ὁράτιος, εἰς τὴν σκιὰν τῶν ἀδελφῶν μου, ὁ τρίτος ἀποθανέτω ὑπὲρ τῆς κυριαρχίας τῆς Ῥώμης, καὶ τοὐντεῦθεν ἡ Ἄλβα ὑποταχθήτω εἰς τὴν ἐμὴν πατρίδα! » Καὶ ταῦτα εἰπών, ἐπέπεσε κατὰ τοῦ τρίτου Κουριατίου καὶ τὸν ἐφόνευσεν. Ὁ Τίτος Λίβιος ἱστορεῖ ὅτι εἰς τὸν καιρόν του ἐδείκνυον ἔτι τοὺς τάφους τῶν θυμάτων· οἱ δύο τάφοι τῶν Ρωμαίων ἦσαν πλησιέστερον εἰς τὴν Ἄλβαν, οἱ δὲ τρεῖς τῶν Ἀλβανῶν ἦσαν πλησιέστερον εἰς τὴν Ῥώμην.

Ἐπανελθὼν εἰς Ῥώμην ὁ νικητὴς Ὁράτιος, ἤκουσεν ἐνῷ εἰσήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν του θρήνους· οἱ θρῆνοι δὲ οὗτοι ἦσαν τῆς ἀδελφῆς του, ἥτις, μεμνηστευμένη οὖσα εἰς τὸν ἕνα τῶν Κουριατίων, ἔκλαιε τὸν θάνατόν του. Τοῦτο δὲ μαθὼν ὁ Ὁράτιος καὶ κατασχεθεὶς ὑπὸ ὀργῆς ἀκρατήτου, ἐφόνευσε καὶ αὐτὴν τὴν ἀδελφήν του. « Ὕπαγε τώρα, εἶπεν εἰς αὐτήν, αἱμόφυρτον καὶ ἐκπνέουσαν, ὕπαγε νὰ εὕρῃς τὸν μνηστῆρά σου, ἀφοῦ ἐλησμόνησες πρὸς χάριν του καὶ τοὺς δύο ἀποθανόντας ἀδελφούς σου, καὶ ἐμὲ τὸν ἐπιζήσαντα καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν πατρίδα σου! Εἴθε οὕτω νὰ ἀποθνήσκῃ πᾶσα Ρωμαία γυνὴ, ἥτις ἤθελε κλαύσει πολέμιον ἄνθρωπον! »

Ὅσον καὶ ἂν ἦτο δημοτικὸς ὁ Ὁράτιος διὰ τὸ κατόρθωμά του, ἡ πρᾶξις του ὅμως αὕτη δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ

(1) Πόλις ἀρχαιοτάτη ἐν Λατίῳ τῆς Ἰταλίας, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἀσκανίου, υἱοῦ τοῦ Αἰνείου, καὶ θεωρουμένη ὡς μητρόπολις τῆς Ῥώμης· οὐδὲν ἧττον ὅμως ἡ θυγάτηρ ἐπολέμησεν ἀπηνῶς τὴν μητέρα, ἕως οὗ κατηδαφίσθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Τύλλου Ὁστιλίου.

μείνῃ ἀτιμώρητος. Ὁ βασιλεὺς διώρισε δέκα ἄνδρας ὅπως δικάσωσι τὴν ὑπόθεσιν κατὰ τοὺς νόμους, καὶ ὁ ἀδελφοκτόνος ἤρως κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ὁ δήμιος προέβη νὰ τῷ δέσῃ τὰς χεῖρας καὶ τὸν ἀπαγάγῃ εἰς θάνατον, ἀλλ' ὁ Ὁράτιος ἔκαμεν ἔφεσιν εἰς τὸν λαὸν, καὶ μόλις διέφυγε διὰ συγκινητικῆς ὁμιλίας τοῦ πατρός του καὶ διὰ πληρωμῆς προστίμου, ἀφοῦ διῆλθεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ ὑπὸ δοκὸν, στηθεῖσαν εἰς τὴν ὁδὸν εἰς σύμβολον ἀγχόνης.

Τὰς λεπτομερείας τοῦ συγκινητικοῦ τούτου ἐπεισοδίου τῆς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας, ὅπερ ἔδωκεν ὕλην τῷ τραγικῷ τῆς Γαλλίας Κορνηλλίῳ πρὸς σύνταξιν ὡραίου δράματος, ἐκθέτει λεπτομερῶς καὶ ἐμπεριστατωμένως ὁ ἱστορικὸς Τίτος Λίβιος.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ.

Περὶ τὴν πέμπτην πρωϊνὴν ὥραν ὁ σουβαρῆς μας Ἀχμὲτ-ἀγᾶς εὑρίσκετο μετὰ τῶν ἵππων πρὸ τῆς θύρας τοῦ οἴκου, ἐν ᾧ διενυκτερεύσαμεν. Ὁ ὑπάσπιστὴς καὶ ταὐτοχρόνως ὁδηγοῦ χρέη ἐκπληρῶν καλὸς καὶ ἀγαθὸς Ὀθωμανὸς οὗτος, ἦτο ἐπίσης ἐπιφορτισμένος ὅπως ἐπιτηρῇ τὰς τροφὰς ἡμῶν καὶ τῶν ἵππων μας. Ἐγνώριζεν ὅλα τὰ μονοπάτια τῆς νήσου, ἦτο πλήρης πιστολίων καὶ γιαταγανίων, μέγας δὲ μάρσιππος, πλήρης προμηθειῶν, ἦτο στερεῶς προσδεδεμένος εἰς τὸ ἐφίππιόν του· αἱ ἐρυθραὶ περικνημίδες του, κομβωμέναι μέχρι τῶν γονάτων, τὸ φόρεμά του, παρυφασμένον καθ' ὅλας τὰς ῥαφὰς, ἡ ὑπερήφανος καὶ ἀρειμάνιος φυσιογνωμία του, ἡ εὐστροφία τῶν μελῶν τοῦ σώματός του, τὰ πάντα παρ' αὐτῷ ἀπέπνεον καὶ ἐνέπνεον ἐμπιστοσύνην.

Ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου, ἡ μικράμας συνοδία ἐξῆλθε τῶν τειχῶν τῆς Κανδίας καὶ διήρχετο καλπάζουσα τὰς μικρὰς στενωποὺς, αἵτινες περιστρέφονται ἑλικοειδῶς ἐν μέσῳ τῶν σίτων. Οἱ συνοδεύοντες τὸ μικρόν μας κερβάνιον κύνες ἐσκίρτων εἰς τὰς πεδιάδας καὶ ἐκυνήγουν τοὺς κορυδαλοὺς, οἵτινες, ἐκδιωκόμενοι ἐκ τῶν ἐνδιαιτημάτων των, ἄφινον κρώζοντες τὸν καταπράσινον καὶ ὑπὸ σπαθογόρτων καὶ μηκώνων πεποικιλμένον τάπητα τῆς χλόης, διὰ νὰ περιπετάξωσι στιγμάς τινας ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν ἡμῶν, καὶ νὰ παραδοθῶσιν ὀλίγον ἀπωτέρω εἰς τὴν ἐρωτικήν των ῥαστώνην τῆς ἀνοίξεως.

Μετὰ τρίωρον ἐσπευσμένην ὁδοιπορίαν φθάσαντες εἰς Δαφνὶ, εὕρομεν εἰς τὸ ἐκεῖ χάνιον τόσην πλουσιοπάροχον ἀφθονίαν τροφῶν, ὥστε δὲν ἐλάβομεν ἀνάγκην νὰ λαφυραγωγήσωμεν τὸν μάρσιππον τοῦ Ἀχμὲτ-ἀγᾶ. Πρᾶγμα μοναδικὸν εἰς τὰ χρονικὰ τῆς μεταγενεστέρας Κρήτης! διότι πανταχοῦ ἀλλοῦ πρέπει νὰ λογισθῇ τις εὐτύχημα ἂν δυνηθῇ νὰ εὕρῃ εἰς τὰ χάνια ὀλίγον δίπυρον, σκληρότερον τῶν λίθων, ὀλίγον ὕδωρ καὶ καφφέν· ἀλλ' εἰς τὸ χάνιον τοῦ Δαφνίου προσεφέρθη ἡμῖν νωπὸς ἄρτος, ὠά, κινάραι, ὄρνις ψητὴ μετὰ ἐμβάμματος, ὅλη δὲ αὕτη ἡ ἀμβροσία ἐποτίσθη μὲ οἶνον ἔχοντα τὸ χρῶμα φλούδας κρομμύου, τὸ νέκταρ τοῦτο τὸ ἐξαίσιον ὀσμῆς.

Ἀφήσαντες τὸ Δαφνὶ, ἐγκατελίπομεν τὴν ὁδὸν τῆς Μεσάρας διὰ νὰ εἰσδύσωμεν εἰς γοητευτικήν τινα κοιλάδα πρὸς δυσμὰς, καὶ εἰς τὸ βάθος μικροῦ τινος λακκώματος χλοάζοντος, καὶ ἐπιστεφομένου ὑπὸ τοῦ Βενετικοῦ χωρίου τοῦ Βενεράτου, ἀνεκαλύψαμεν μετὰ πορείαν ἡμισείας ὥρας τὸ μοναστήριον Παλιάνι, τὸ μόνον γυναικεῖον μοναστήριον ὅπερ ὑπάρχει καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον. Αἱ μοναχαὶ, ἔχουσαι ἐπὶ κεφαλῆς τὴν ἡγουμένισσάν των ἡ Παρθενίαν, μᾶς ἔκαμον καλὴν ὑποδεξίωσιν πλὴν σύντομον. Ἡ ἱστορία τοῦ μοναστηρίου τούτου εἶνε ἁπλῆ καὶ ἀφελεστάτη ὡς Γερμανικὸν εἰδύλλιον. Ἤμεραν τινὰ χωρικοὶ, ἐνῷ ἐκαλιέργουν τὴν γῆν, εὗρον ὑπὸ μίαν μύρτον εἰκόνα τῆς Παρθένου, θαυμασίως διατηρουμένην ἀπὸ τοσούτων αἰώνων. Μοναστήριον ἐκτίσθη πάραυτα πλησίον τῆς μύρτου ταύτης· τὸ μοναστήριον τοῦτο εἶνε τὸ Παλιάνι, ὅπερ μετ' ὀλίγον κατῳκήθη ὑπὸ 70 γυναικῶν. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ μοναστηρίου τούτου ἀπέκτησε πολλὰ πλούτη, ἀλλὰ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1825 καὶ 1828 ἐλαφυραγωγήθη καὶ ἐπυρπολήθη, αἱ δὲ 560 ὀκάδες καθαροῦ ἀργύρου, ὅνπερ περιέκλειεν, ἀπέδησαν λάφυρα τῶν Τούρκων. Τῷ 1852 αἱ συνεισφοραὶ τῶν εὐλαβῶν ἐπέτρεψαν εἰς τὰς ἐπιζησάσας μοναχὰς νὰ οἰκοδομήσωσιν ἐκ νέου τὴν Ἐκκλησίαν των, καὶ νὰ συναθροισθῶσιν αὖθις περὶ τὴν Παναγίαν των. Σήμερον ὁ ἀριθμός των ὑπερβαίνει τὰς 30, καὶ ἔχουσιν ὡραῖόν τι, ἰδιόκτητον περιβόλιον εἰς ὃ φύονται φύρδην μίγδην δένδρα ἐλαιῶν, καρυῶν, ἀμυγδαλεῶν, κερασεῶν καὶ συκαμινεῶν· ἀνατρέφουσιν ἐπίσης μετ' ἐπιτυχίας μεταξασκώληκας, καὶ προσεύχονται ἐν εἰρήνῃ εἰς τοὺς πόδας τῆς ἑκατονταγενοῦς μύρτου των, ἥτις καλύπτει διὰ τῶν γιγαντείων κλάδων της διαυγεστάτην τινὰ καὶ ἀέναον πηγὴν ἐξαισίου δροσερότητος. Αἱ ἱέρειαι αὗται εἰσὶν ἐνδεδυμέναι κυανόχρουν ἐνδυμασίαν, καὶ κατοικοῦσιν εἰς μικρὰ κελλία πέριξ τῆς Ἐκκλησίας· ὑπόκεινται δὲ εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Κρήτης.

Ἀπὸ τὸ Παλιάνι μέχρι τῆς Ἁγίας Βαρβάρας αἱ τοποθεσίαι εἰσὶν ἐξαίσιαι, καὶ διέρχεταί τις διὰ μέσου βαθείας φάραγγος, ὅπου φύονται, ἐν μέσῳ φαιοχρόων βράχων, ὡραῖαι δρῦς καὶ φηγοὶ μεγαλοπρεπέσταται. Διαβαίνει τις ἀκολούθως τελευταίαν τινὰ ἄλυσιν ὀρέων, ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν ὁποίων διακρίνει τὴν πλουσίαν καὶ κατάφυτον πεδιάδα τῆς Μεσάρας, τὴν σιταποθήκην ταύτην τῆς Κρήτης, προφυλαττομένην ἀπὸ τῶν νοτίων ἀνέμων ὑπὸ σειρᾶς λόφων, ὧν αἱ ὀδοντωταὶ ἐντομαὶ ἀφίνουσι νὰ διορᾶται τῇδε κἀκεῖσε ἡ θάλασσα. Ἐκεῖ μαγικόν τι θέαμα ἐξετυλίχθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν· πρὸς δυσμὰς ὁ ἥλιος ἐκρύπτετο ὄπισθεν τῆς κορυφῆς τῆς Ἴδης, χρωματίζων διὰ πρισματικῆς ἀνταναπλάσεως τὰς ὀξυτενεῖς αὐτῆς ἀκρωρείας, τὰς κεκαλυμμένας ὑπὸ χιόνων. Ἐνώπιόν μας, εἰς τὸ βάθος πάντοτε καὶ μακρὰν, ἐσπινθηροβόλει ἡ θάλασσα· ὑπὸ τοὺς πόδας δὲ ἡμῶν ἐξετείνετο ὁ πλουσιώτερος τῶν μανδυῶν, δι' ὅσων ἡ ἄνοιξις εἶνε δυνατὸν νὰ καλύψῃ τὴν γῆν. Οἱ πράσινοι καὶ κυματίζοντες στάχυες τοῦ σίτου, ἡ κιτρινωπὴ κριθὴ, τὸ κυανόχροα ἄνθη ἔχον λινάριον, μακραὶ σειραὶ ἐλαιῶν, δάση πορτοκαλλεῶν, κιτρεῶν, μύρτων, δαφνῶν, ῥοιῶν καὶ συκομορεῶν, πέριξ δὲ ἡμῶν λευκὰ χωρία ἐκ μαρμάρου, κατασκευασθέντα ἀπὸ τὰ λείψανα τῶν παλατίων καὶ τῶν ναῶν τῆς Γορτύνης, μὲ πυκνὰ συστήματα καρυῶν, δρυῶν καὶ καζανεῶν ἰδοὺ τὸ πρὸ ἡμῶν ἀναπτυχθὲν πανόραμα.

Ἐπανελάβομεν μετὰ βραχεῖαν ἀνάπαυσιν τὴν ὁδοιπορίαν μας, καὶ μετ' ὀλίγον ἐφθάσαμεν εἰς τὴν μητρόπολιν, ὅπου ἐφιλοξενήθημεν τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν οἶκον τοῦ Μουδίρη τῆς Μεσάρας, πρὸς ὃν ἐπέδομεν συστατικὰ τοῦ Βελῆ Πασσᾶ. Μόλις ἀπεσύρθημεν εἰς τοὺς κοιτῶνάς μας μετὰ εὐχάριστον δεῖπνον, προσφερθὲν ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ὑπὸ τὰς κιτρέας, καὶ ὁ καλὸς Μουδίρης ἔσπευσε νὰ δώσῃ τὰς διὰ τὴν ἐπαύριον διαταγάς. Οὕτω λοιπὸν, ἅμα ἐξυπνίσαντες, εὕρομεν τοὺς ἵππους μας σελλωμένους, τὸν καφφὲν ἕτοιμον καὶ ἀρκετὰ εὐάριθμον συνοδίαν χωρικῶν, ἐφωδιασμένων μὲ πᾶν ὅ,τι ἦν ἀναγκαῖον πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ λαβυρίνθου, τουτέστι λαμπάδας καὶ προμηθείας ζωοτροφιῶν.

Συμμορφωθεὶς μὲ τὰς περιγραφὰς τοῦ Τουρνεφορτίου καὶ τοῦ Σαβαρὺ, προέλαβον νὰ ἐφοδιασθῶ ἐρχόμενος εἰς Κρήτην μὲ μίαν πυξίδα καὶ μὲ μεγάλην ποσότητα θώμιγγος (σπάγγου)· πλὴν ἡ προμήθεια αὕτη ἀπέβη ἀνωφελὴς, διότι εἴχομεν μεθ' ἡμῶν ἄνθρωπον γνωρίζοντα νὰ μετρᾷ ὅλους τοὺς διαδρόμους τοῦ λαβυρίνθου ἐπὶ τῶν πέντε δακτύλων του· οὗτος δὲ ἦτο ὁ καλὸς γέρων Καπετὰν Ἠλίας, ὅστις ἔζησε τρία ὁλόκληρα ἔτη (1826—1828) ἐντὸς τοῦ λαβυρίνθου, καὶ δι' ὃν αἱ μυστηριώδεις αὐτοῦ περιελείξεις οὐδὲν ἔκρυπτον μυστικόν. Ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ἀπομάχου τούτου τῶν κικερόνων, ἐβαδίσαμεν περὶ τὴν ἡμίσειαν ὥραν ἀνατολικῶς τῆς Μητροπόλεως, εἶτα ἀνερριχήθημεν τὰς ἀποτόμους κλιτύας ξηροῦ τινος ὄρους, ἀντικρύζοντος τὸν βορρᾶν. Ἐν διαστήματι δέκα λεπτῶν ἀνόδου ἀρκετὰ ἐπιμόχθου, ἀνεκαλύψαμεν τὸν λαβύρινθον· ἐνῷ δὲ οἱ μικροὶ χωρικοὶ, περιέφερον τοὺς ἱδρῶτι περιῤῥεομένους ἵππους ἡμῶν, ἠνάψαμεν τὰς δᾷδας, καὶ, ῥίψαντες τελευταῖον βλέμμα εἰς τὴν λάμψιν τοῦ οὐρανοῦ, ἐβυθίσθημεν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ σκότους.

. . . . . .

Ἡ εἴσοδος τοῦ λαβυρίνθου εἶνε φυσικὴ, καὶ δι' αὐτῆς εἰσέρχεται καὶ ἵππος, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνωφλίου ὑπάρχουσιν ἴχνη ἀρχαίας ἐπιγραφῆς, ἐξιτήλου ὑπὸ τῶν αἰώνων γενομένης. Ἅμα εἰσελθόντις, ἁπανταχᾷ ἀριστερόθεν μικρὸν θάλαμον πελεκητὸν, καὶ δεξιόθεν σπήλαιον ἐπίσης πελεκητὸν, ἔχον 110 βημάτων περιφέρειαν· διὰ νὰ εἰσέλθῃ ὅμως εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ λαβυρίνθου κλίνει μετὰ τὴν πρώτην εἴσοδον λοξῶς δεξιὰ, καὶ, προχωρῶν ὀλίγον κατηφορικῶς μὲ τὸ φῶς τῆς εἰσόδου ἕως 75 βήματα, ἁπανταχᾷ ἑτέραν δίοδον ἐπίσης κατωφερῆ, ὅπου διαδέχεται τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς εἰσόδου σκότος ψηλαφητόν. Ἡ δίοδος αὕτη ἔχει 120 βημάτων μῆκος, 8 πλάτος καὶ 10 ὕψος, καὶ περατοῦται εἰς τὴν ἀρχὴν τετραγώνου εἰσόδου, ἐχούσης 30 βημάτων μῆκος, 2 πλάτος καὶ 2 ὕψος.

Εἰς ἀπόστασίν τινα ἀπὸ τῆς εἰσόδου ὁ δίαυλος εἶνε τόσον χαμηλὸς, ὥστε πρέπει νὰ περιπατῇ τις τετραποδίζων ἐν διαστήματι πέντε λεπτῶν. Τυφλοῦται ἡ ὅρασις ἀπὸ τὸν καπνὸν τῶν λαμπάδων, καὶ ἡ χεὶρ ἐγγίζει μὲ δυσαρέσκειαν ἐπὶ ἐδάφους, ὅπερ ἀπέβη λασπῶδες, γλίσχρον καὶ δυσῶδες ὑπὸ τῆς κόπρου τῶν νυκτερίδων· πλὴν, μετὰ τὴν ἐπίπονον ταύτην δίοδον, ἀναπνέει τις ἐλευθέρως καὶ περιπατεῖ ἐν εὐρυχωρίᾳ εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ λαβυρίνθου. Ὁ Καπετὰν Ἠλίας ὡδήγησεν ἡμᾶς εἰς εἴδός τι σπηλαίου, καλουμένου ὁ Κουμπές· οἱ τοῖχοι τοῦ φυσικοῦ τούτου ὁλοστρογγύλου κοιλώματος εἰσὶ κεκαλυμμένοι ἀπὸ ἐπιγραφάς· ἡ ἀρχαιοτέρα τῶν ὅσων ἀνέγνωμεν ἀνάγεται μέχρι τῶν 1400. Μετὰ τὴν δίοδον τοῦ στενώματος τούτου, τὸ ὁποῖον διὰ νὰ διέλθῃ τις πρέπει νὰ κύπτῃ, ὡς εἴρηται, ἕως νὰ ἐγγίζωσι τὰ δάκτυλα τῶν χειρῶν του εἰς τὸ ἔδαφος, ἁπανταται ἑτέρα τις δίοδος, ἔχουσα 12 βημάτων πλάτος, 12 ὕψος καὶ 1000 μῆκος, καὶ ἑκατέρωθεν εἰσόδους ἄλλας διόδων· εἰς τὸ τέλος δὲ αὐτῆς ὑπάρχει σπήλαιον ἔχον 4 ὀργυιῶν περιφέρειαν καὶ 2 ὕψος, ἀπὸ δὲ τὴν ὀροφὴν αὐτοῦ σταλάζει ὕδωρ ψυχρότατον (15—20 ὁκάδες τὸ ἡμερονύκτιον), τὸ ὁποῖον καὶ βυθίζεται εἰς ἓν πρὸς δεξιὰ μικρὸν χάσμα. Ἐπιστρέφων τις ἐκ τοῦ σπηλαίου τούτου, ἁπανταχᾷ δεξιόθεν ἑτέραν ὁμοίαν δίοδον, καὶ εἰς τὸ τέλος αὐτῆς, πάλιν δεξιόθεν, ἄλλην συντομωτέραν ἕως 380 βημάτων, καὶ τετάρτην ἐπίσης δεξιόθεν, καὶ τελευταῖον καὶ πέμπτην 500 βημάτων, εἰς τῆς ὁποίας τὸ τέλος εἶνε μία αἴθουσα τετράγωνος, Τράπεζα λεγομένη, ἔχουσα 50 βημάτων περιφέρειαν, ὅπου καὶ ἐκάμαμεν τὸν δεύτερον σταθμόν μας. Ὅλαι αἱ ῥηθεῖσαι δίοδοι ἔχουσιν ἑκατέρωθεν εἰσόδους ἄλλων συντομωτέρων μὲν ἀλλ' ἐπιφόβων διὰ τὴν περιπλοκὴν των θαλάμων. Εἰς πολλὰ μέρη ἁπανταχᾷ τις τῶν περιηγητῶν τὰς ἐπιγραφὰς, καμωμένας ἄλλας εἰς τὴν ὀροφὴν μὲ τὸν καπνὸν τοῦ κηρίου, καὶ ἄλλας σκαλιστὰς εἰς τὰ πλάγια· ἀλλ' αἱ περιεργότεραι εἰσὶν αἱ εἰς τὰ δεξιὰ πλάγια τῆς πρώτης μετὰ τὴν στενὴν εἴσοδον διόδου, ὅπου τὰ σκαλισμένα στοιχεῖα γίνονται μετ' ὀλίγον καιρὸν κατάλευκα ἀπὸ σκληρόν τι καὶ λευκὸν δάκρυ, διὰ τοῦ ὁποίου τὰ στοιχεῖα παριστάνονται ὡς ἂν ἦσαν καμωμένα ἀπὸ μαργαριτάρια. Εἰς ὅλων δὲ σχεδὸν τῶν διόδων τὰ πλάγια ὑπάρχουν ξηρότοιχοι (ἀπὸ τὰ πελεκήματα τοῦ λαβυρίνθου), τοὺς ὁποίους, ὡς συμπεραίνεται, κατεσκεύασαν διὰ νὰ εὐκολύνεται ἡ δίοδος τῶν χειραμαξῶν, τῶν ὁποίων τὰ ἴχνη τῶν τροχῶν φαίνονται εἰσέτι εἰς πολλὰ μέρη ὡς μικροὶ αὔλακες.

Εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ λαβυρίνθου ὑπάρχουσιν ἀναρίθμητοι νυκτερίδες, αἱ ὁποῖαι, κολλημέναι εἰς τὰς ὀροφὰς, κρέμανται ἡ μία ἀπὸ τῆς ἄλλης ἐν εἴδει πυραμίδος ἀντιστρόφου, ἐνῷ κάτωθεν ὑψουμένη ἡ κόπρος των ὡς ἄλλη πυραμὶς, ἑνοῦται σχεδὸν εἴς τινα μέρη κατακορύφως μὲ τὴν ἀντίστροφον τῶν νυκτερίδων. Τὰ πένθιμα ταῦτα πτηνὰ, ὡς εἶνε γνωστὸν, ὅλην τὴν ἡμέραν ἠρεμοῦσιν· ἀλλ' ἂν κανεὶς τὰ ἐγγίσῃ, ἢ μὲ τὸ φῶς καύσῃ κἀνὲν ἐξ αὐτῶν, τότε ὁρμοῦν κατὰ τῶν ἀνθρώπων, συρίζουν, κτυποῦν μὲ τὰς πτέρυγάς των ἀνθρώπους καὶ φῶτα, καὶ προξενοῦν ἀρκετὴν φρίκην εἰς τοὺς δειλούς· ἡσυχάζουσιν ὅμως ἀμέσως εἰς τὰς θέσεις των ἅμα σβεσθῶσι τὰ φῶτα, καὶ καθίσωσιν οἱ ἄνθρωποι σιωπῶντες ἐπὶ ὀλίγας στιγμάς.

Ἡ πέτρα τοῦ λαβυρίνθου εἶνε πορώδης, ἑπομένως πελεκᾶται εὐκόλως· ὅτι δὲ αἱ πέτραι τοῦ λαβυρίνθου ἐχρησίμευσαν κατὰ μέγα μέρος εἰς τὰ κτίρια τῆς μεγαλοπόλεως Γορτύνης, ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει, πρῶτον ὅτι ἔξωθεν τοῦ λαβυρίνθου δὲν φαίνονται αἱ ἐξαχθεῖσαι πέτραι, καὶ δεύτερον, διότι πολλαὶ πέτραι τῶν ἐρειπίων τῆς Γορτύνης εἰσὶ τῆς αὐτῆς φύσεως (ἂν καὶ σκληρυνθεῖσαι ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας,) μ' ἐκείνας τῶν ἐντὸς τοῦ λαβυρίνθου ξηροτοίχων.

Ὁ λαβύρινθος εἰς πολλὰ μέρη εἶνε βεβλαμμένος καὶ κρημνισμένος ἀπὸ τοὺς σεισμοὺς, οἵτινες συχνὰ ταράττουσι τὴν Κρήτην. Τὸ πολύπλοκον καὶ κινδυνῶδες τοῦτο

πολυδρόμιον, τὸ ὁποῖον εἶνε ὅλον πελεκημένον καὶ σχεδὸν μονοκόμματον, διὰ νὰ τὸ περιέλθῃ τις ὅλον μὲ βῆμα σύνηθες, μόλις ἀρκοῦν τέσσαρες ὧραι· τὸ περίεργον δὲ εἶνε ὅτι καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα αὐτοῦ ἀναπνέει τις τόσον ἐλεύθερος ὡς νὰ μὴ εὑρίσκετο τόσον βαθέως ὑπὸ τὴν γῆν· αἱ δὲ γωνίαι τῶν διόδων του εἰσὶν ὀξύταται, ὥστε νομίζει τις ὅτι σήμερον ἐπελεκήθησαν.

Ποῖος ὁ σκοπὸς τοῦ πολυπλόκου καὶ τεραστίου τούτου ὑπογείου καὶ πρὸς τί ἐχρησίμευεν ἀγνοεῖται. Τινὲς λέγουσιν ὅτι ἦτο τὸ λατομεῖον τῆς Γορτύνης καὶ τῆς Κνωσσοῦ, ἐνῷ ἡ μὲν Κνωσσὸς ἀπέχει αὐτοῦ ἐννέα ὥρας, ἡ δὲ Γορτύνη ἔχει πλησιέστερον τοῦ λαβυρίνθου ὄρη πετρώδη· ἄλλοι, ὅτι κατεσκευάσθη ἐπίτηδες διὰ νὰ πλανᾷ τοὺς ἀνθρώπους· ὁποία τῳόντι ἰδέα! ἄλλοι, ὅτι ἦτο νεκροταφεῖον, ἐνῷ κἀνὲν σημεῖον νεκροταφείου δὲν δεικνύει, καὶ ἄλλοι ἄλλως. Ὅστις ὅμως περιέλθῃ τὴν Κρήτην, καὶ ἴδῃ ὅτι ἡ νῆσος αὕτη γέμει ἀπὸ φυσικὰ ἄντρα καὶ ἐκτεταμένα σπήλαια, ὑποθέτει μετ' ἀρκετῆς πιθανότητος ὅτι ὁ λαβύρινθος ἦτο κατ' ἀρχὰς σπήλαιον φυσικόν, καὶ ὅτι οἱ μεγαλοπράγμονες τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἄνδρες τὸ ἐπελέκησαν καὶ τὸ ἐδιόρθωσαν τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ νομίζηται ὡς ἀπ' ἀρχῆς ὑπάρξαν χειροποιητόν. Τοῦτο δὲ καταντᾷ τόσον πιθανώτερον, καθ' ὅσον παρατηρεῖται πρῶτον ὅτι ἡ εἴσοδός του εἶνε φυσική, δεύτερον ὅτι εἰς πολλὰ μέρη ἡ ὀροφή του εἶνε ἀλλοῦ ὑψηλοτέρα καὶ ἀλλοῦ χαμηλοτέρα, τρίτον ὅτι οἱ δρόμοι του ἀλλοῦ εἶνε στενοί, ἀλλοῦ πλατεῖς, ἀλλοῦ σύντομοι καὶ ἀλλοῦ ἐκτεταμένοι, καὶ τέταρτον ὅτι, ἂν ἦτο ἀπ' ἀρχῆς λατομεῖον, πρὸς τί τὸ μέγα ἐμπόδιον τῆς στενοτάτης διόδου, ὅθεν μετὰ δυσκολίας εἷς ἄνθρωπος κύπτων μέχρις ἐδάφους δύναται νὰ εἰσέλθῃ; (1)

« Ὅταν κατὰ τὸ 1842 εἰσῆλθον ἔκτην φορὰν εἰς τὸν λαβύρινθον συνοδευόμενος ὑπὸ μόνου τοῦ ὑπηρέτου μου, διηγεῖται Εὐρωπαῖός τις περιηγητής, παρατηρήσας μίαν ὀπὴν ἢ νέαν εἴσοδον ἀμέσως ἀντικρὺ τῆς κυρίας εἰσόδου, εἰσῆλθον δι' αὐτῆς καὶ μετέβην καὶ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ εἰς τὴν Τράπεζαν καὶ εἰς ὅλα τὰ συνήθη μέρη του. Ἐν τούτοις ἀπεπλανήθην, καὶ περιεφερόμην ἔνδεκα ὥρας κατὰ συνέχειαν, ἐπανερχόμενος δεκάκις εἰς τὰ ἴδια· ἀπηυδημένος, τέλος ἀπεφάσισα νὰ περιμένω τῆς περιεργείας μου τὰ ἐπίχειρα, καὶ τότε ἀληθῶς ἐχρειαζόμην τὸν Ἀριάδνειον μίτον, ὅτε αἴφνης, ἐστοχάσθην μέσον διὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἐσώθην. Εἶχον μετ' ἐμαυτοῦ πολλὰ κηρία, τὰ ὁποῖα, ἅμα ἐνόησα ὅτι ἀπεπλανήθην, ἔκαια μὲ τὴν μεγίστην οἰκονομίαν· αὐτὰ λοιπὸν διέταξα τὸν ὑπηρέτην μου νὰ κόψῃ εἰς μικρὰ τεμάχια, καὶ λαμβάνων ἄφινα ἀνὰ ἓν ἀναμμένον εἰς κάθε γωνίαν ὅθεν διηρχόμην· οὕτω δὲ ἠδυνήθην νὰ φθάσω εἰς τὴν στενὴν δίοδον, ὅθεν εὐκόλως πλέον φθάνει τις εἰς τὴν ἔξοδον. Ἄνευ τοῦ μέσου τούτου, ὅπερ ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ δεινότης τῆς θέσεώς μου μοὶ ἐνέπνευσε, δὲν ἠξεύρω τί ἤθελον ἀπογίνει εἰς τὸ πολυδαίδαλον ἐκεῖνο καὶ λαβυρινθῶδες ὑπόγειον. »

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους, ὑπῆρχον εἰς Κρήτην δύο λαβύρινθοι: ὁ τῆς Κνωσσοῦ, κτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Δαιδάλου κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ λαβυρίνθου, ὅστις εἶχε σχῆμα κοχλίου καὶ τὸν ὁποῖον ὁ Μίνως μετεχειρίζετο ἀντὶ φυλακῆς· Θεόδωρος ὁ Σικελιώτης καὶ ὁ Πλίνιος βεβαιοῦσιν ὅτι οὔτε ἴχνος τοῦ λαβυρίνθου τούτου ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἐποχήν των· ὁ δὲ ἕτερος, ὁ τῆς Γορτύνης, κατεσκευάσθη ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ Μινωταύρου, ὅστις, κατὰ τὸν Κεδρηνόν, κατέφυγεν εἰς τὰ ὑπόγεια ταῦτα ὅτε ὁ Θησεὺς ἀπέβη εἰς τὴν Κρήτην διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν πατρίδα τοῦ αἱματηροῦ φόρου, ὃν ἐτέλει αὕτη εἰς τοὺς θηριώδεις υἱοὺς τῆς Πασιφάης. Ὁ Μινώταυρος, θέλων νὰ διαφύγῃ τὰς καταδιώξεις τοῦ Θησέως καὶ τῶν προκρίτων τῆς Γορτύνης, ἀπαυδησάντων ἐκ τῆς τυραννίας του, ἔσκαψε τοὺς πολυαρίθμους τούτους ὑπογείου διαδρόμους, καὶ συνεπλήρωσεν οὕτω τὸ ἔργον τῆς φύσεως εἰς τὰ μυχηριώδη ταῦτα ὑπόγεια.

Ὁ Καπετὰν Ἠλίας ὀλίγον ἐνδιεφέρετο νὰ μάθῃ ἂν ὁ Μινώταυρος ἢ ἄλλος τις παλαιγενὴς ἥρως εἶχε κατασκευάσει καὶ κατοικήσει τὸν λαβύρινθον. Αἱ κυριώτεραι ἀναμνήσεις, αἱ ἀπασχολοῦσαι αὐτὸν, ἦσαν αἱ τῆς ἐν τῷ λαβυρίνθῳ ἰδίας διαμονῆς του, καὶ οὐχὶ ἄνευ συγκινήσεως ἐπεδείκνυεν ἡμῖν τὰ ἴχνη, ἅτινα ἀφῆκαν τῇδε κἀκεῖσαι αἱ τεσσαράκοντα Ἑλληνικαὶ οἰκογένειαι, αἵτινες κατέφυγον καὶ ἔζησαν τρία ἔτη ὑπὸ τὴν παράδοξον ταύτην στέγην· « Ἰδοὺ, μᾶς ἔλεγε δεικνύων ἡμῖν πέτρας μελανωθείσας ὑπὸ τοῦ πυρὸς, ἰδοὺ ποῦ ἐψήνομεν τὸν ἄρτον μας, ἐνῷ εἰς τὸ ἀπέναντι τοῦτο μέρος αἱ γυναῖκές μας ὕφαινον τὰ ὑράσματά των, ἀρυόμεναι ὕδωρ ἐκ τῆς μικρᾶς πηγῆς, ἣν εὕρομεν εἰς τὸν Κουμπέν· οἱ δὲ ἄνδρες ἡμεῖς, ἀπατῶντες ἐνίοτε τὴν ἐπαγρύπνησιν τῶν ἐχθρῶν, κατεβαίνομεν εἰς τὴν πεδιάδα, οἱ Τοῦρκοι εἶχον λάβει τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας μας, πλὴν ἀφῆκαν ἐλευθέρους τοὺς χοίρους μας, ὥστε ἐπανηρχόμεθα πάντοτε φορτωμένοι μὲ χοιρίδια. Μίαν τῶν ἡμερῶν, γυναικός τινος ἐπανερχομένης ἐκ τοῦ Κουμπὲ, ἐσβέσθη ἡ λυχνία ὑπὸ τῶν νυκτερίδων· πλήρης τρόμου ἐξέλαβε δίοδόν τινα ἀντ' ἄλλης, καὶ περιεπλανήθη εἰς ὅλως ἀντίθετον διεύθυνσιν τῆς ὑπὸ τῶν συντρόφων της κατεχομένης. Οἱ ἄνδρες ἐλείπομεν ὅλοι· ἅμα δὲ ἐπανελθόντες, ἐσπεύσαμεν πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῆς, πλὴν, μόλις κατωρθώσαμεν νὰ τὴν εὕρωμεν ἐν διαστήματι τριῶν ἡμερῶν, καίτοι ἠκούομεν ἐνίοτε τὰς φωνάς της, αἵτινες ἀντὶ νὰ μᾶς πλησιάζουν μᾶς ἀπεμάκρυνον αὐτῆς. »

Αἱ ὠχραὶ αὗται καὶ ψυχραὶ διηγήσεις διὰ τὴν ἡμέραν, ἐνεποίουν βαθυτάτην ἡμῖν ἐντύπωσιν εἰς τὰ βάθη τῶν σκοτεινῶν τούτων ὑπογείων, καὶ εἴμεθα πάντες πλήρης συγκινήσεως ὅτε ἐξήλθομεν τοῦ λαβυρίνθου. Καίτοι δὲ περιπατήσαντες τρεῖς ὁλοκλήρους ὥρας ὑπὸ τοὺς λιθίνους ἐκείνους θόλους, δὲν ἠδυνάμεθα νὰ κολακεύσωμεν ἑαυτοὺς διὰ τῆς παρηγόρου ἰδέας ὅτι διετρέξαμεν οὐδὲ τὸ δέκατον μέρος τῶν ἀπειραρίθμων περιδρόμων, ὧν αἱ χαίνουσαι ῥωγμαὶ παρουσιάζοντο ἑκάστην στιγμὴν ἔμπροσθεν, ὄπισθεν καὶ ἑκατέρωθεν ἡμῶν.

(1) Ἡ καθαυτὸ θέσις τοῦ λαβυρίνθου εἶνε πρὸς τὸ δυτικοβόρειον τοῦ Ἀμπελούζου, χωρίου τῆς ἐπαρχίας Καινουρίου, ἕως ἓν καὶ ἥμισυ μίλιον μακρὰν τῶν ὑπωρειῶν τῆς Ἰδης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ἀναμφιβόλως δυσχερεστέρα ἐπιχείρησις δὲν ὑπάρχει παρὰ τὴν τῆς συγχρόνου βιογραφίας· ὅταν δὲ αὕτη ἀντικείμενον τύχῃ νὰ λάβῃ καὶ τοὺς ζῶντας εἰσέτι ἐκ τῶν συγχρόνων, τότε τὸ ἔργον εἶνε πολὺ δυσχερέστερον· διότι ἡ φίλου χεὶρ λαμβάνει τὸν κάλαμον, καὶ ἡ ψῆφός της, ὅσῳ κἂν ὑποτεθῇ ἀδέκαστος, κρίνεται προκατειλημμένη· ἢ ἐχθροῦ, καὶ διὰ τῆς ὀλεθρίας πνοῆς της μαραίνει καὶ μολύνει ὅ,τι ἐγγίσῃ, κἂν τοῦτο τύχῃ ἄνθος ἐκ τῶν εὐοσμοτέρων· ἢ ἀδιαφόρου, καὶ, σπερμολογοῦσα ἀδιακρίτως τὰ ἀδόμενα, γίνεται ἠχὼ ἀπαθὴς καὶ ψυχρὰ τῆς λεγομένης κοινῆς φήμης.

Ὑπάρχουσιν, ἐκτὸς τούτου, προνομιοῦχοί τινες ὑπάρξεις, τῶν ὁποίων ὁ δίαυλος τοῦ ἐπὶ γῆς τούτου βίου εἶνε διηνεκὴς διαμάχη· αἱ ὑπάρξεις αὗται, μὴ τοποθετηθεῖσαι ὑπὸ τῆς τύχης ἐπὶ τῆς περιωπῆς ἐκείνης, δι' ἣν τὰς ἐδημιούργησεν ἡ φύσις, μένουσιν « εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον » διὰ τοὺς συγχρόνους των, ἄχρις ὅτου ἡ ψῆφος τῶν ὀψιγόνων ἐπενεχθῇ ὀφειλομένη καὶ ἀδέκαστος ἐπὶ τῆς πλακὸς (ἀλήμων ὦ!) τοῦ τάφου.

Τί λοιπόν; πρέπει ἄραγε διὰ τοῦτο νὰ σιγήσωσιν οἱ σύγχρονοι; καὶ, μάρτυρες ἢ καὶ συνεργοὶ πολλάκις αὐτοὶ τῶν πραχθέντων ἢ λεχθέντων, νὰ βλέπωσιν ἀπαθεῖς τὸ ψεῦδος κατισχῦον τῆς ἀληθείας, ἐμπαῖζον μετὰ θράσους τοὺς ἐπερχομένους αἰῶνας, ἐπιχέον ἀχλὺν ζοφώδη κατὰ τῆς τῶν μεταγενεστέρων κρίσεως; Δὲν νομίζομεν! καθόσον ὑπάρχει, παρεκτὸς τούτου, καὶ τρόπος ἄλλος, δι' οὗ δὲν λαλεῖ πλέον αὐτὸς ὁ γράφων, ἀλλά... λαλοῦσι τὰ πράγματα. Τὸν τρόπον τοῦτον ἀκολουθήσομεν καὶ ἡμεῖς, προθέμενοι νὰ βιογραφήσωμεν ὅσους δυνηθῶμεν ἐκ τῶν συγχρόνων.

Ἄλλοι ἔψαλαν τοὺς ἐν πολέμοις ἀριστεῖς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἄλλοι τοὺς πολιτευσαμένους· ἡμεῖς σκοπὸν ἔχομεν νὰ διαιωνίσωμεν τοὺς ἄθλους τῶν ἀγωνισαμένων κατὰ τῆς ἀμαθίας, νὰ παραπέμψωμεν εἰς τὰς μεθ' ἡμᾶς γενεὰς εὐφημούμενα τὰ ὀνόματα τῶν εὐδοκιμησάντων ἐν λόγοις· « λόγοι γὰρ καὶ ἡμῖν τὸ σπουδαζόμενον. » Διὰ τοῦτο καὶ τὸν Κύριον Ἀλέξανδρον Ραγκαβῆν, τοῦ ὁποίου δημοσιεύομεν συγχρόνως ἐνταῦθα καὶ τὴν εἰκόνα, δὲν θεωροῦμεν ὑπὸ τὴν ἔποψιν οὔτε τοῦ ἐμπείρου πολιτικοῦ ἀνδρὸς, οὔτε τοῦ πολυγλώττου καὶ δεξιοῦ διπλωμάτου, οὔτε τοῦ δραστηρίου Ὑπουργοῦ. Τὸν θεωροῦμεν μόνον ὡς εὐφυῆ συγγραφέα, ὡς φοιβόληπτον ποιητὴν, ὡς δεινὸν ἀρχαιολόγον, ὡς ἱεροφάντην ἐν γένει τῶν Μουσῶν· καὶ τοῦτο διότι, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη τῆς Γαλλίας, le style c'est l'homme: (« Ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγων γνωρίζεται »). Πράττει πολλάκις ὁ τὰ δημόσια πράττων οὐχ ὡς ἔχει προθέσεως αὐτὸς, ἀλλ' ὡς ὑπαγορεύσωσιν αἱ περιστάσεις· ἐνδίδωσι τῶν ἱστίων, ἢ καὶ λοξοδρομεῖ, ὅταν βλέπῃ τὸν ἄνεμον καταιγίζοντα ἢ πνέοντα οὐκ ἐκ πρύμνης· ἡ δὲ ἀπολογία πολλάκις τοῦ πολιτευομένου κεῖται πρόχειρος ἐν τοῖς ἀρχειοφυλακίοις τῶν ὑπουργείων· ἀλλ' ἡ ἐχεμυθία δὲν ἐπιτρέπει τὴν δημοσίευσιν αὐτῆς, ἐν ᾧ τὰ πονήματα αὐτοῦ ἵστανται θυρεὸς ἄμαχος κατὰ τῶν βελῶν τοῦ φθόνου, τὰ ὁποῖα καταπίπτουσι κωφὰ παρ' αὐτόν.

Ἀναγινώσκω, φέρ' εἰπεῖν, τὴν Παραμονὴν ἢ τὸν Λαοπλάνον, καὶ μὴ γνωρίζων, ὑποτεθείσθω, τὸν ποιητὴν, ἐνθουσιῶ καὶ ἀναπτεροῦμαι πρὸς τὰς ἑπομένας ἀμιμήτους στροφὰς, ἡ δὲ φιλοπατρία μου εὑρίσκει ἐν αὐταῖς ἡδυλάλον ἠχὼ, καὶ ἡ καρδία μου μοὶ ὑποφωνεῖ ὅτι, ἐὰν ἠδυνάμην, οὕτως ἤθελον ἐκφράσῃ καὶ ἐγὼ τὰ ὑπὲρ πατρίδος αἰσθήματά μου:

« Ἑλλὰς, γῆ τῶν ὀνείρων μου, γῆ δόξης, γῆ δακρύων!
ἐκπλήττει τὰς αἰσθήσεις μου ὁ ἥλιός σου δύων,
» κ' εἰς τὸν λαμπρόν σου οὐρανὸν τὸ βλέμμα μου πλανᾶται·
ὦ! ἡ γαλήνη σου ἐντὸς τοῦ στήθους μου κοιμᾶται.
» Τὸ πνεῦμα, ποῦ τοὺς λόφους σου στολίζει ζωηφόρον,
ὡς πῦρ ῥευστὸν δι' ὅλων μου κυκλοφορεῖ τῶν πόρων,
» κ' εἰς κάθε βῆμα ποῦ πατῶ εἰς πατρικὰ ἐδάφη,
ὡς τὸν ἀρχαῖον γίγαντα ὁ μῦθος περιγράφει,
» πλατύνεται τὸ στῆθός μου, τριπλόν' ἡ δύναμίς μου,
καὶ μὲ παλμοὺς αἰσθάνομαι « ἐδῶ εἶν' ἡ πατρίς μου! »

. . . . . .

» Καταψυχθεὶς εἰς παγετοὺς κλιμάτων διαφόρων
κ' εἰς κοινωνίαν ἐκτεθεὶς ψυχῶν ἀδιαφόρων,
» νὰ μ' ἀποδώσῃ, ἔρχομαι τὴν κίνησιν τοῦ βίου
ἓν βλέμμα σου καὶ μί' ἀκτὶς Ἑλληνικοῦ ἡλίου.

. . . . . .

» Ἂν ἡ Ἑλλὰς ἀνεγερθῇ, ὡς ἄλλοτε μεγάλη,
τὴν πρὶν τῆς δόξαν ὁ Θεὸς ἐὰν τὴν περιδάλῃ·
» ἂν ἐπληρώθη ὁ καιρὸς, καὶ πεπρωμένον ἦναι
τῆς γῆς ἀδάμας ὡς ποτὲ νὰ λάμψουν αἱ Ἀθῆναι,
» ἡ Σπάρτη ν' ἀναγεννηθῇ, ν' ἀναστηθοῦν αἱ Θῆβαι,
τὰ κολοβὰ ἐρείπια καὶ τῶν πετρῶν αἱ στίβαι
» νὰ γίνουν πάλιν θέατρα, τεμένη καὶ Μουσεῖα,
νὰ καταβῇ ἐξ οὐρανοῦ ἡ παλαιὰ σοφία,
» καὶ, νέ' Ἱεροφάντριες της, ἀθάνατοι Σωκράτεις
τὴν γῆν ν' ἀναμορφώσωσι μὲ τὰ κηρύγματά της·
» Ἂν μέλλῃ πάλιν τῆς Ἡμικὺς νὰ ἀντηχῇ ὁ ἄμβων
εἰς τῶν ῥητόρων τὴν φωνὴν ἐμπρὸς λαῶν ἐκθάμβων,
» καὶ νὰ κατέλθ' ἡ ποίησις ἐπὶ τὰς ἀκρωρείας,
ὡς ἀηδὼν τοῦ ἔαρος τῆς ἀνεξαρτησίας·
» Ἀνίσως πέπρωται ἡ γῆ χειροκροτοῦσα πάλιν
νὰ ἴδῃ τῶν Θερμοπυλῶν τὴν Περσοφόνον πάλην,
» κ' ἡ Ἱστορί', ἀνοίγουσα τὰς παλαιὰς διφθέρας,
νὰ γράψῃ εἰς τὰς σελίδας της σελίδας νεωτέρας,
» μίαν ἂς ζήσω ἀπ' αὐτὰς ἡμέραν, μίαν μόνον,
Ἕλλην ἐλεύθερος ζυγοῦ, πολίτης ἄλλων χρόνων,
κ' ἔρρέτω καὶ τὸ μέλλον μου τὸ εἰς τὸν τάφον λῆγον,
ἔρρέτω καὶ τὸ παρελθὸν, ἐκτὸς στιγμῶν ὀλίγων!

. . . . . .

» Ὦ σύ, ἀκτὶς πρωτογενὴς, φωτίσασα τὸ χάος,
Ἐλευθερία! ὁ Θεὸς ἐπάνω τῶν ἡλίων
» λαμπρὸν φωστῆρα σ' ἔθεσε τοῦ θρόνου Του πλησίον,
εἰς τῶν λαῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ στίλβῃς ἀενάως.
» Ἐλευθερία! ὁ Θεὸς, τὸν κόσμον σχεδιάζων,
τὸν μέγαν διαβάτην Του εἰς τὸ κενὸν ἐκράτει,
» κ' εἰς τὰς καρδίας τῶν θνητῶν τὴν ἀρετὴν ἐνστάζων,
τὸ ὄνομά σου εἰς αὐτὰς συγχρόνως ἐγχαράττει...
» Σ' ἐπικαλεῖται, ὦ θεὰ, ὁ ποιητὴς ποῦ γράφει·
εἰς τῆς φιλοσοφίας σου τὸ στῆθος ἀνετράφη·
» τὸ γάλα σου ἐθήλασεν ἀπὸ τὰ δόγματά της,
κ' εἰς τὴν λαμπράν σου φάλαγγα ἐχρίσθη πρωτοστάτης·
» Πολλάκις παρεκάθησας εἰς τὸ προσκέφαλόν του,
κ' ἐκίνεις παιανίζουσα τὴν βρεφικήν του κοίτην·
» ὁ ὀφθαλμός σου ἀστραπὴν, τὸ ξίφος σου κομήτην,
καὶ ἡ φωνή σου τὸν βρυγμὸν ὡμοίαζε τοῦ πόντου...
» Σὺ πρώτη εἰς τοῦ ποιητοῦ ἐκίνησας τὰ στήθη
χορδὴν ποιήσεως· εἰς σὲ προσφέρονται τὰ ἄνθη,
» ποῦ ἡ καρδία του γεννᾷ, ποῦ θὰ μαράν' ἡ λήθη·
εἰς σὲ ὅ,τι ἐφρόνησεν, εἰς σὲ ὅ,τι ἠσθάνθη.
» Σὲ πράττων ἔχει τέρμα του, σὲ λέγων καὶ σὲ γράφων·
μὲ φίλημα ἐπίδουλον δὲν θέλει σὲ πωλήσῃ,
» κ' ἐν ὅσῳ ζήσῃ ὑπὲρ σοῦ πιστῶς θὰ πολεμήσῃ,
κ' εἰς τὴν σκιὰν τῆς δάφνης σου θὲ νὰ ζητήσῃ τάφον. »

Πίπτει ἔπειτα, τυχὸν οὕτως, εἰς τὰς χεῖράς μου φύλλον τι ἐκ τῶν ἀνεμοφορήτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα, κατὰ τὴν κολοκύνθην τοῦ Ἰωνᾶ, « ἐγεννήθη ὑπὸ νύκτα, καὶ ὑπὸ νύκτα ἀπώλετο, » καὶ βλέπω τὸν αὐτὸν τοῦτον ἄνθρωπον, εἰς τὸν ὁποῖον, νέον ἔτι, ἀκραιφνέστερος τῆς πατρίδος ἔρως ἐνέπνευσε τοιαῦτα αἰσθήματα καὶ τοιαῦτα ἔπη, δυσφημούμενον, ἄνδρα ἤδη, ὡς ὑβρίσαντα δῆθεν ἐν Ὑπομνήματι τοὺς ἀγωνιστὰς τῆς Ἑλλάδος!! καὶ τὴν γελοίαν ἰδέαν ταύτην διαῤῥιπτομένην ὡς σραῖραν ὑπὸ τῆς ῥαδιουργίας πρὸς τὴν ὀχλοκοπίαν, καὶ ἀπ' αὐτῆς πρὸς ἐκείνην! καὶ ἀποκρίνομαι αὐτὸς ἐμαυτῷ, ἀδύνατον! διότι οὐδεὶς, ζωγραφήσας τοιαύτην ἐξαισίαν εἰκόνα, ἀμαυρόνει ἔπειτα διὰ μέλανος τὸ αὐτὸς αὑτοῦ καλλιτέχνημα.

Καὶ τῷ ὄντι, τίς ὕμνησε γεγωνότερον καὶ λαμπρότερον τὰ τρόπαια τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος; Τίς ἐνέγραψε γλαφυρότερον εἰς τῆς ἀθανασίας τὰς πλάκας τὰ ὀνόματα τῶν ἐφ' ἡμῶν Λεωνιδῶν καὶ Θεμιστοκλέων; Τίς ἐπλήγωσε καιριώτερον τὴν τῶν παρ' ἡμῖν δημαγωγῶν μοχθηρίαν, τὴν ἀγυρτίαν τῶν ἀναιδῶς ἐμπορευομένων τὰ ναυάγια τῆς Ἑλλάδος, τῶν ἐξορχησαμένων τὰ ἱερώτερα τῆς καρδίας αἰσθήματα μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν λέξεων τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς ἀρετῆς, παρὰ τὸν ποιητὴν τοῦ Κουτρούλη; Τίς ἐκεραύνωσε χαριέστερον καὶ σαρκαστικώτερον ἐνταὐτῷ τὸν γελοῖον πιθηκισμὸν τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς κοινωνίας; Τὸ ἀριστούργημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον καὶ μόνον ἤρκει ἵν' ἀπαθανατίσῃ τὸν ποιητὴν, εἶνε πᾶν ὅ,τι τελειότερον εἰς τὸ εἶδος τοῦτο παρήγαγον οἱ νεώτεροι χρόνοι, καὶ λόγῳ εὑρέσεως, καὶ λόγῳ διαθέσεως, καὶ λόγῳ τῆς περὶ τὴν λέξιν ὑφῆς. Ὁ Κουτρούλης ἀνεβίβασε τὴν δημώδη Ἑλληνικὴν γλῶσσαν πολὺ ὑψηλότερον παρ' ὅ,τι εἶχον ἤδη ἀναβιβάσῃ αὐτὴν τὰ Αυρικὰ τοῦ Ἀθανασίου Χριστοπούλου καὶ τὰ λεγόμενα Κλέπτικα τραγούδια. Ὁποία εὔροια λόγου! ὁποία φυσικὴ καὶ λεία συναρμογή! ὁποία πάντεχνος πλοκὴ λέξεων καὶ φράσεων, κοινοτάτων τῶν πλείστων, χαμαιπετῶν, καθημαξευμένων! καὶ ταῦτα πάντα... χωρὶς ὁμοιοκαταληξίας!! ἀπὸ τῆς ὁποίας τὴν τροχοπέδην πρῶτος ὁ Κύριος Ῥαγκαβῆς κατώρθωσε ν' ἀπαλλάξῃ τὴν ποίησίν μας,.... « ἐνδομύχως πεισθεὶς (καθὼς ὁ ἴδιος λέγει,)

» ὅτι εἷς μόνος τόνος γλυκὺς τοῦ ἄλλου
» πολὺ μᾶλλον εὐπρόσδεκτος θέλει φανῇ
» εἰς τῶν ὀργιζομένων ἐνὸς ἀδελφῶν
» τὰς λεπτὰς ἀκοὰς,
» ἀπὸ τόσας εὐήχους δουδούκας. »

Ῥίψωμεν τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς τυχούσης σελίδος τοῦ ἀριστουργήματος τούτου καὶ ἀληθῶς Ἀριστοφανείου ἔργου, καὶ θαυμάσωμεν τὴν ἀξιοθαύμαστον τοῦ ποιητοῦ ἐπίνοιαν.

« Καὶ τάχα ποίους λόγους, ἰσχυροὺς, σοφοὺς,
» προτείνετε; 'ς αὐτὸν τὸν ἀνεμόμυλον
» ποῦ βάφετε, ἀσπρίζετε, κτενίζετε,
» σγουραίνετε, καὶ λάθος ὀνομάζετε
» σεῖς αἱ γυναῖκες κεφαλὴν, νὰ μάθωμεν
» δὲν ἠμποροῦμεν ποῖος ἄνεμος φυσᾷ; »

—

« Τοῦ κόσμου τοῦ ὑπουργικοῦ τὸν Ἄτλαντα
» Τὴν εὐγενῆ του κορυφὴν φιλόδοξος
» ἀνάπτει φαγοῦρα.
» Τίς οἶδε δάφναι ἂν φυτρώνουν εἰς αὐτὴν,
» ἢ ἔντομα βόσκουν;
» Εἶν' Αἴτνα ἡ καρδία κ' ἡ κοιλία του·
» φοβοῦ τὰς ἐκρήξεις! »

—

« Α. Ἂν κατορθώσῃς νὰ μὲ κάμῃς ὑπουργὸν...
» χρειάζεται παιδεία ἴσως; ἂν αὐτὸ,
» ὁμολογῶ πῶς δὲν τὴν ἔχω.—Β. Ὄχι δά!
» καιρὸς δὲν εἶνε ὁποῦ εἶδα ὑπουργὸν
» κ' ἐκράτει τὸ κονδύλι του ὡς ὁἰκελλαν,
» καὶ ἔσκαπτεν ὑπογραφὴν, κ' ὠμοίαζαν
» τὰ γράμματά του κακοήθειαι μυιῶν. »

Ὁποῖον κωμικὸν ἀληθῶς καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν Ἀραφνίδων Ἀλῶν μεμεταλλευμένον ἅλας! πῶς ἄλλως ἤθελε ποιήσῃ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοφάνης; Θέλεις νὰ ἴδῃς ζωγραφίαν λαλοῦσαν τῶν αὐτοχειροτονήτων τῆς κοινωνίας μας διδασκάλων; ἔχεις τὸν δημοσιογράφον Σφηκίαν:

« Α. Εἰμ' ὁ Σφηκίας, ὄνομα ἔξακουστὸν
« εἰς μέσον Ἄργος κ' εἰς τὰ καφενεῖά του.
» Τοῦ ἔθνους εἶμαι ἱεροδιδάσκαλος,
» καὶ ὁδηγὸς καὶ σύμβουλός του καὶ πατὴρ,
» κ' ἐφημεριδογράφος μόνος.—Β. Μόνος; πῶς;
» Α. Μοναύτατος.—Β. Πῶς εἶνε πλὴν ἐνόμιζα
» εἰς τὰς Ἀθήνας φύλλα περισσότερα
» ἐφημερίδων, παρὰ φύλλα πράσινα.
» Α. Εἶνε πολλά, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ.
» Τὰ φύλλ' αὐτὰ τί εἶνε τὰ ἀνάλατα;
» ξεπλύματα, μωρίαι, φλυαρήματα,
» σύχλιον νερὸν, ποῦ προξενεῖ ναυτίασιν.
» Τὸ φύλλον μου εἶνε καυτήριον ὀξὺ...
» κ' ἡ ὕβρις μου εἶνε γυμνὴ καὶ ἀναιδὴς,
» εἶν' ἔχινα, εἶν' ἐμπαιστήριος ἅυλος·
» μ' αὐτὸν φωτίζω τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν,
» διδάσκων τὰ ῥητὰ καὶ τὰ ἀπόῤῥητα...
» Εἰς τῆς ὀργῆς μου, ἄνθρωπε, τὸ φύσημα
» ξεῤῥιζωμένη θὲ νὰ πέσ' ἡ νέα σου
» ὑπόληψις, αὐτὴ ποῦ κατεκράτησες.
» Β. Ἂν ἦνε φύλλον φθινοπώρου, ἠμπορεῖ
» νὰ ταραχθῇ ἀπ' τὸ δικόν σου φύσημα.
» Καὶ ἔπειτα, ὅταν φυσᾷς, οἱ ἄνθρωποι
» τὴν ἐδικήν μου λησμονοῦν ὑπόληψιν,
» καὶ ἐνθυμοῦνται νὰ σφαλνοῦν τὴν μύτην των. »

Θέλεις ὕψος καὶ μεγαλογορίαν Αἰσχύλου; Ἄκουσον τὴν περιγραφὴν τῆς Ῥωσσικῆς παντοδυναμίας:

« Ὁ γίγας τῆς ἰσχύος μας, ἔχων στρωμνὴν τοὺς παγετοὺς,
» τὴν δύσιν καὶ ἀνατολὴν συνέχ' εἰς τὰς ἀγκάλας του.
» Ἀδάμας εἰς τὸ στέμμα του τοῦ Πόλου λάμπει ὁ ἀστὴρ·
» πατεῖ, κ' ὑπὸ τὸ βῆμά του σχίζονται οἱ πάγοι τοῦ Οὐράλ,
» κ' εἶν' ἡ πνοὴ τοῦ στήθους του ὑπερβορεία θύελλα. »

Τί ζωηρότερον ἅμα καὶ γλαφυρώτερον παρὰ τὴν ἑπομένην τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος ὑποτύπωσιν;

« Θέλω τὴν πόλιν θάλλουσαν, κ' ἐπὶ τοῦ κολοφῶνος
ἀνεύθυνος, ἀπρόσβλητος νὰ ἵσταται ὁ θρόνος,
» ἐν μέσῳ ἀξιώσεων διαπληκτιζομένων,
ὡς βράχος εἰς τὰ κύματα, ἑδραῖος διαμένων,
» τῶν νόμων πρῶτος προμαχὼν καὶ ἄγρυπνος φρουρός των,
καὶ ἀσφαλὴς ἐγγύησις τῆς ἐκτελέσεώς των·
» καὶ ὑπὸ τὰς ἀκτῖνάς του τῶν νόμων οἱ ἐργάται,
οἱ προὔχοντες κ' οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ ἔθνους παραστάται,
» ὁρίζοντες ἰσοζυγῶς τὴν δύναμιν ἀλλήλων
καὶ τὰ κοινὰ σταθμίζοντες συμφέροντα μὲ ζῆλον.
» Ἡ μονιμότης ἀφ' ἑνὸς μετὰ τῆς ἐξουσίας,
κ' ἑτέρωθεν ἡ πρόοδος ἡ τῆς ἐλευθερίας,
» ἡ μὲν συνέχουσα, ἡ δὲ ἐκτείνουσα εἰς πλάτος,
κ' ὑπ' ἀμφοτέρας ἐνταὐτῷ σωζόμενον τὸ Κράτος.

Ἀλλ' ὁ αὐτὸς οὗτος ἄνθρωπος, ἀπολυόμενος τὸν κόθορνον τοῦ Αἰσχύλου καὶ Εὐριπίδου, καὶ ἀποτιθέμενος τὸν χρωστῆρα τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τοῦ Μενάνδρου, ἀναλαμβάνει μετὰ τῆς αὐτῆς δεξιότητος τὴν σμινύην τοῦ Παυσανίου, καὶ ἀπὸ τῶν ἐρειπίων τοῦ Παρθενῶνος καὶ Ἐρεχθείου, ἢ ἀπὸ τῶν ἐν Ὀρχομενῷ καὶ Μυκήναις θησαυρῶν τῶν Πελοπιδῶν ἀνορύττει τὴν ἀρχαιοπινῆ τῆς Ἑλλάδος δόξαν. Τὸν εὑρίσκεις εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἐπικουρείου Ἀπόλλωνος, εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀργείας Ἥρας, εἰς τὸ ὑπόγειον τῶν Ἐλευσινίων μέγαρον, ὑπὸ τὰς στήλας τοῦ Πανελληνίου Διός, ἢ μεταξὺ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ συντριμμάτων. Οὔτε τὸ ἐλάχιστον λίθου μόριον διαφεύγει τὴν ὀξυδέρκειάν του· λαλοῦσιν αὐτῷ οἱ λίθοι, λαλοῦσι καὶ τὰ ἀμυδρότατα τῶν νομισμάτων ἐμβλήματα:

Ipsa etiam rudera clamant.

Καὶ, ὡς ἐὰν τοῦτο μόνον ἐνέδει αὐτῷ πρὸς δόξαν, ἀνασκαλεύει καὶ τὴν κόνιν αὐτὴν τῶν ἀρχαίων μνημείων· καὶ, καθὼς ὁ περικλεὴς Κυβιέρος, ἀφ' ἑνὸς τεμαχίου σιαγόνος, ἀφ' ἑνὸς μασητῆρος, ἀνευρίσκει κόσμον ἄλλον ἀπολεσθέντα, ἐπίσης ὁ ὀξὺς τοῦ ἡμετέρου σοφοῦ νοῦς, ἀπὸ τῶν ἐλαχίστου λίθου τμημάτων, ἐκ τριῶν ἢ πέντε μόλις διακρινομένων γραμμάτων, συναριθμολογεῖ ἱστορικωτάτην ἐπιγραφὴν καὶ δημιουργεῖ ὁλόκληρον ἀρχαιότητος σελίδα. Ἀκούσωμεν μετὰ πόσου ἱεροπρεποῦς σεβασμοῦ ἐκθειάζει τὴν ἀπὸ τῶν Ἑλληνικῶν μνημείων δόξαν:

« Ὡς ὀφείλομεν ἅπαξ καθ' ἑβδομάδα, εἰσερχόμενοι εἰς » τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ν' ἀκούωμεν τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ » τὰς πράξεις τῶν εὐαρεστησάντων αὐτῷ, ὅπως δι' αὐ- » τῶν κρατυνώμεθα εἰς τῶν κοινωνικῶν καθηκόντων τὴν » ἄσκησιν, οὕτως ἂς ἐπικρατήσῃ ἐσαεὶ τὸ πρὸ δεκαετηρί- » δος εἰσαχθὲν ἔθος τοῦ ν' ἀνερχώμεθα ἅπαξ κατ' ἔτος » εἰς τὸ παγκόσμιον τοῦτο πρασυνητήριον, ὅπου διὰ τῆς » θεωρίας τῶν ἀγήρων προγονικῶν ἀριστουργημάτων ν' » ἀναπτερῶμεν τὴν ψυχὴν εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀγήρων » πράξεων, ὅπου αἱ ἐπιροιτῶσαι ἡμᾶς ἐλλάμψεις τῆς πα- » λαιᾶς ἀρετῆς νὰ μᾶς παρασκευάζωσιν ἀθλητὰς ῥωμα- » λεωτέρους εἰς τοῦ δημοσίου βίου τὸ στάδιον. Ἐδῶ που » περιίπτάμεναι ἀθανάτων ἀνδρῶν σκιαὶ ἀθάνατοι, θέ- » λουσι μυστηριωδῶς ὁμιλεῖ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, καὶ » μᾶς ἀναμιμνήσκει πῶς ἡ τιμὴ καὶ ἀφοσίωσις σώζουσι » τὰ ἔθνη· πῶς, προκειμένου τῆς πατρίδος κινδύνου, οἱ » Θεμιστοκλεῖς (καὶ οἱ Ἀριστεῖδαι ἀπέπτυον πᾶσαν κε- » νοδοξίαν φιλόπρωτον, καὶ περιεπτύσσοντο εἰς δεσμὸν » ἡρωϊκῶς πατριωτικόν· πῶς, ὁ μὲν τοὺς τῆς Ἑλλάδος θη- » σαυροὺς ἀνελέγκτως διέπων οὐδ' ὀβολὸν ἐκέκτητο εἰς » πορθμεῖα τοῦ Χάρωνος, ὁ δὲ καὶ ταύρειον ἔπινεν αἷμα, » ἵνα μὴ βιασθῇ νὰ κοινοπραγήσῃ μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς » πατρίδος του. Αἱ αὐταὶ δὲ θέλουσι πάλιν μᾶς νουθετεῖ » διηγούμεναι, πῶς διχονοιῶν ἐμφύλιοι σπαραγμοὶ, ἀναῤ- » ῥιπιζόμενοι ἀπὸ συκοφαντῶν ἐρεθισμοὺς δημαγωγικοὺς, » πῶς κραυγαὶ ἰδιοτελείας κατασιγάζουσαι τὴν εὐγενῆ » φωνὴν τῆς αὐταπαρνήσεως, πῶς τῶν ἰδιωτικῶν καὶ δη- » μοσίων ἠθῶν ἡ διαφθορὰ ἐπέφερον τὴν ἀγέρωχον τῆς » Σπάρτης ἐπέμβασιν, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν κατάλυσιν » τῆς Ἑλληνικῆς αὐτονομίας. Ὅταν δὲ ἤθελον ἔλθῃ ποτὲ » καιροὶ, δραστηριωτέρας ἀρετὰς ἀπαιτοῦντες, αὐταὶ αὖ- » ται, πυρὸς τὴν ἀτμοσφαῖραν πληροῦσαι καὶ τὰ στήθη » ἡμῶν τῆς ἀρχαίας ἀνδρίας, θέλουσι παιανίζει τὸ ἐλε- » λεῦ τῶν Μαραθωνομάχων, καὶ ψάλλει τὰς Πλαταιὰς » καὶ τὰς Θερμοπύλας καὶ τὸ γοερὸν Ὰ Περσικοῦ » στρατεύματος!»

Δὲν εἶν' οὗτοι λόγοι θεοφορουμένου ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ πατρώου κλέους; καὶ ἔπειτα ὁ ἀνὴρ οὗτος (κρώζουσιν οἱ βορβοροκοῖται) ὕβρισε τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς τῆς Ἑλλάδος!!

Ἰὼ φρενῶν δυσῤῥόνων ἁμαρτήματα!

Ἀλλ' ἀποστρέψωμεν τάχιστα τὸ βλέμμα ἀπὸ τῶν ἀσχημιῶν τούτων: μᾶς περιμένουσιν ἄλλα ἐπαγωγότερα ἀντικείμενα.

Πρόκειται, φέρ' εἰπεῖν, νὰ ὑμνηθῇ ἐν δημοτελεῖ πανηγύρει τοῦ Φαβιέρου ὁ φιλελληνισμὸς, ἢ τοῦ Νεοφύτου Δούκα ἡ αὐταπάρνησις, ἢ ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης ἡρωϊσμὸς τοῦ Μύλλερ: Τίς ἁρμοδιώτερος πανηγυριστὴς παρὰ τὸν Ἀλέξανδρον Ῥαγκαβῆν; Τίς αἰσθάνεται κατὰ ταὐτοπάθειαν ζωηρότερον καὶ ἀγνότερον τὸν ἱερὸν ἐνθουσιασμὸν, ὅστις κατέφλεγε τὰς ψυχὰς ἐκείνας; Μετὰ πόσης εὐφραδείας ἅμα καὶ μεγαληγορίας συναγείρει περὶ τὴν κόνιν τοῦ ἀρχαϊκωτέρου τῶν διδασκάλων τοῦ γένους τοὺς διακαεστέρους τῶν Πανελλήνων πόθους! Πόσον ζωηρῶς ἐμπνέει αὐτὸν ἡ μνήμη τοῦ ἐπισημοτέρου καὶ ἱπποτικωτέρου τῶν Φιλελλήνων, καὶ εἰς ὁποῖον ὕψος ποιητικοῦ αὐτόχρημα ἐνθουσιασμοῦ δὲν μετεωρίζεται, ἀναφέρων τὰς τελευταίας αὐτοῦ εὐχάς! (1)

Καὶ ποῖος ἄλλος παρὰ τὸν Ἀλέξανδρον Ῥαγκαβῆν δύναται νὰ μεταφέρῃ τὸν ἀναγνώστην αὐτοῦ ἀνάρπαστον ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς διανοίας, καὶ νὰ τὸν περιαγάγῃ εἰς κόσμον ἄλλον, εἴτε φανταστὸν, εἴτε καταδεδυκότα πρὸ αἰώνων εἰς τὸ χάος τοῦ παρελθόντος; Ἢ δὲν εἶνε αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅστις ἐξενάγησε πρὸ τριῶν ἐτῶν ὁλόκληρον τὸ ἀκροατήριόν του, ἀριθμούμενον καθ' ἑκατοντάδας, εἰς τὸν πρὸ εἴκοσιν αἰώνων βίον τῆς Κεκροπίδος, καὶ κατέδειξεν ἡμῖν, ὡς ἐν πανοράματι, τὴν πομπὴν τῶν Παναθηναίων, καὶ τὰς Ἀθηναίας παρθένους ἀνακομιζούσας τὸν πέπλον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῇ θεῷ, καὶ τὸν λαὸν ὁλόκληρον παρακολουθοῦντα, ζῶντα, λαλοῦντα, κινούμενον; Δὲν εἴδομεν τότε ἅπαντες, ἐδῶ μὲν τοὺς δικαστὰς τοῦ Ἀρείου Πάγου, οἵτινες ἀναβάντες, « κατέλαβον σοβαρῶς » τὰς ἕδρας αὐτῶν ἐφ' ὑπαίθρου τοῦ βράχου... καὶ κα- » τόπιν τούτων τοὺς δύο διαδίκους ὠχροὺς καὶ τεταρ- » αγμένους, οἵτινες προσαχθέντες, ἐκαθέσθησαν καὶ αὐ- » τοὶ ἐπὶ δύο λίθων ἀργῶν, καὶ τὸν ἱερέα προβαίνοντα » ἐστεμμένον, καὶ ἀρὰν καὶ θυσίαν προσφέροντα ταῖς » φοβεραῖς Ἐριννύσι κατὰ τῶν ἐπιόρκων, καὶ τὸν μὲν » διώκοντα κεραυνοβολοῦντα ἐπὶ μακρὰν ὥραν τὸν ἀν- » τίπαλον διὰ ῥύμης φλογερῶν λόγων, καὶ ἀπαιτοῦντα » αἷμα ἀνθ' αἵματος καὶ διϊσχυριζόμενον ὅτι τὸ θῦμα » ἐκπνέον δὲν ἐσυγχώρησε τὸν φονέα του· τὸν δὲ κατη- » γορούμενον, φεύγοντα διὰ τοῦ πεδίου, ἀφοῦ, ἐγερθεὶς

(1) Ἐξαιτούμεθα συγγνώμην παρὰ τοῦ γράψαντος τὴν κριτικὴν ταύτην ἐπιστασίαν γεραροῦ θεράποντος τῶν Μουσῶν διότι πολλὰ αὐτῆς μέρη ἠναγκάσθημεν νὰ παραλείψωμεν ἢ νὰ κολοβώσωμεν. Ὁ λόγος καταληπτός· τὸ πιεστήριον ἔχει ἀνάγκην μιᾶς σπιθαμῆς γῆς, πλὴν γῆς ἐλευθέρας καὶ ἀπηλλαγμένης τῆς ὀηλητηριώδους λογοκρισίας.

Σ. Σ.

» τεθορυβημένος καὶ
» ὑποτρέμων καί τινας
» λέξεις δυσνοήτους
» τραυλίσας, ἐπείσθη
» ὅτι μάταιος ὁ ἀγὼν
» καὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ
» συνηγόρου του.» Ἐ-
» κεῖ δὲ « τὴν ἱερὰν
» ναῦν, προπεμπομέ-
» νην μετ' ἀλαλαγμῶν
» καὶ παιάνων διὰ τῆς
» πόλεως, ἑλαυνομέ-
» νην χιλίᾳ κώπῃ
» διὰ τῶν ὁδῶν, καὶ
» τὸν ἄνυδρον πλοῦν
» αὐτῆς βοηθοῦν κολ-
» πούμενον κροκωτὸν
» ἱστίον πεποικιλμέ-
» νον, καὶ τοὺς ἄρχον-
» τας περιστοιχίζον-
» τας ἐν πομπῇ τῶν
» Ἐργαστινῶν τὸ εὐ-
» σεβὲς φιλοτέχνημα,
» καὶ τὰς κεκαλυμ-
» μένας γυναῖκας εὐ-
» λαβῶς αὐτὸ παρα-
» κολουθούσας μετὰ τῶν πρὸς θυσίαν σκευῶν, καὶ θύτας
» εὐρώστους ὁδηγοῦντας τὰ λιπαρὰ ἱερεῖα, ἃ ἔπεμψε
» τῇ μητροπόλει ἡ υἱϊκὴ τῶν ἀποίκων φιλοστοργία, καὶ
» ἄλλους φέροντας ἐν σκάφαις τὰ ὄψα καὶ τὰ τρωγάλια
» καὶ ἐν ἀμφορεῦσι τὸν οἶνον, διὰ τὴν ἐκ τῶν κρεῶν τῆς
» θυσίας ἑστίασιν· καὶ αὐλητὰς καὶ κιθαριστὰς καὶ ἀοι-
» δοὺς θαλλοφόρους προπορευομένους τῶν ἐν ταῖς διφρη-
» λασίαις στεφανωθέντων τεθρίππων καὶ παντὸς τοῦ πλή-
» θους τῶν ἐφίππων καὶ πεζῶν πανηγυριστῶν. » . . . Καὶ
» παρέκει τοὺς « γενναίους τοῦ Ζήνωνος ὀπαδοὺς περιπα-
» τοῦντας ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν στηλῶν τῆς Ποικίλης Στοᾶς,
» καὶ συνδιαλεγομένους σπουδαίως καὶ ἐρευνῶντας τὰ
» περὶ φύσεως Θεοῦ καὶ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ
» κηρύττοντας τὴν ἀρετὴν ὑπέρτατον ἀγαθὸν, καὶ τὴν
» ἀπὸ τῶν παθῶν ἀπαλλαγὴν ὑπερτάτην σοφίαν. » Δὲν
ἠκούσαμεν τὰς κραυγὰς καὶ τὸν θόρυβον ὅλον τῆς ἀγορᾶς:
« Πρίω ἔλαιον, πρίω ὄξος, πρίω ἄνθρακας, πρίω
» ἄρτους! » Δὲν ἐμειδιάσαμεν πρὸς τὴν ἀνθοπώλιδα,
« ἥτις ἐρυθριᾷ χαριεστέρα τῶν ῥόδων αὐτῆς, ὅταν ἀπο-
» βλέπῃ ἐρωτικῶς πρὸς αὐτὴν ὁ γείτων αὐτῆς ὀρνιθοπώ-
» λης, μεταξὺ φυσῶν τὰς κίγλας ὅπως φαίνωνται λιπα-
» ραὶ, καὶ διὰ πτερῶν ἐκ τῆς ῥινὸς κατ' ὁρμαθοὺς συνεί-
» ρων τοὺς σπίνους, οὓς πωλεῖ ἑπτὰ εἰς τὸν ὀβολόν; »
Καὶ ἐὰν ταῦτα δὲν εἶνε μαγεία, τί ἄλλο εἶνε;

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ἀλλ' αἱ φιλολογικαὶ μελέται δὲν ἐνδιαφέρουσι τοὺς πάντας, καὶ πολλοὶ, πολλαὶ μάλιστα, ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ διδαχθῶσι τερπόμεναι, νὰ διδαχθῶσιν ἀνεπαισθήτως. Ὁ ἀμφιδέξιος συγγραφεὺς προνοεῖ καὶ περὶ αὐτῶν, καὶ μεταξὺ κολοσσαίων καὶ πολυφύλλων συμπληρωμάτων τοῦ Boëck καὶ τοῦ Ἑρμάννου, ἔρχεται εὔογκόν τι καὶ κομψότατον διήγημα, ἱλαρὸν καὶ προσηνὲς, νὰ λαλήσῃ τὴν γλῶσσαν τοῦ Mery ἢ τοῦ Alphonse Karr, ἢ νὰ φαιδρύνῃ τὸ βλοσυρὸν τῆς ἐφημεριδογραφίας πρόσωπον καὶ τὰ κεφαλαλγῆ ζητήματα τῆς ἡμέρας,

« ὡς ἂν ἐχινόποδας καὶ
ἀνὰ τρηχεῖαν ὄνειαν
φύονται μαλακῶν ἄνθεα
λευκοΐων· »

καὶ ἡ ὁ Συμβολαιογράφος Τάπας, ἢ ἡ εἰς Πόρον ἐκδρομὴ, ἢ ἡ Λέτλα, ἢ ὁ Αὐθέντης τοῦ Μωρέως ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ γόνιμος τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ φαντασία πρὸς οὐδεμίαν ἀποναρκᾷ δόξαν, καὶ ἀπὸ τῶν ἀκηράτων τοῦ Παρνασσοῦ λειμώνων δρέπεται ἄνθη διὰ ποικίλους στεφάνους.

Πανταχοῦ δὲ τῶν αὐτοῦ πονημάτων ἡ αὐτὴ ἐπιλάμπει τῶν αἰσθημάτων ἀβρότης, ἡ αὐτὴ λεπτότης τοῦ πνεύματος καὶ ἡ αὐτὴ περὶ τὰς ἐκφράσεις ἰδιάζουσα χάρις. Τὸ σκῶμμα, πικρὸν ἐνίοτε, κρύπτεται πάντοτε ἐντὸς ἄνθους· οὐδεμία λέξις κακόζηλος, ἢ βάναυσος, ἢ χυδαία· ἡ δὲ Ἀττικὴ ἐκείνη καλλιλογία, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἔκλινε τὸν αὐχένα καὶ αὐτὴ τῶν κανόνων ἡ ἀκρίβεια, οὐδέποτε λησμονεῖ τὸν ἑαυτῆς πέπλον· ἡ περίφρασις λαμβάνει τὸν τόπον τῆς κυριολεξίας, ὁσάκις αὕτη ἀπειλεῖ ν' ἀναγάγῃ ἐρύθημα ἐπὶ παρθενικῆς παρειᾶς· ἡ παρασιώπησις ἔρχεται πρὸς βοήθειαν τῆς γλώσσης, ἡ δὲ ἔννοια οὐδέποτε ζημιοῦται διὰ τοῦτο.

Ὁ Κύριος Ἀλ. Ῥαγκαβῆς, υἱὸς πατρὸς θεραπεύσαντος εὐδοκίμως τὰς Μούσας, τοῦ Ἰακώβου Ῥίζου, καὶ μικρανέψιος ἄλλου Ῥίζου, καὶ αὐτοῦ Ἰακώβου, τοῦ περιωνύμου Νερουλοῦ, ἀνῆψε τὴν ἐν ἑαυτῷ δᾷδα τοῦ ἱεροῦ πυρὸς ἀπὸ τῆς οἰκογενειακῆς ἑστίας, ἀναφλέξας δὲ ἀπ' αὐτῆς πυρσὸν φωταυγῆ, ὑπέδειξεν εἰς τοὺς νέους τὴν στενὴν μὲν καὶ τεθλιμμένην, ἀλλ' ἀληθινὴν τῆς ποιήσεως ὁδὸν, καὶ πρῶτος ἐτόλμησε νὰ παρεισαγάγῃ μετὰ τοσαύτης ἐπιτυχίας εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς στιχουργίαν τὸν ἀρχαῖον ῥυθμόν:

« Ἂν συνέῤῥαψε, λέγει, τριμέτρων ῥυθμὸν, ἐὰν ἥρμοσε μέτρ' ἀναπαίστων,
» δὲν ἠνάγκασε λέξεων σπάνις αὐτὸν καὶ διπλῶν καταλήξεων φόβος·
» ἠμπορεῖ, ὡς πᾶς ἄλλος Μουσῶν νεοττὸς, συλλαβῶν ξυνωρίδα νὰ ζεύγῃ
» κ' ἐν ἐλλείψῃ ἰδεῶν πῶς σωρεύουν νοεῖ ὁρμαθοὺς τῶν εἰς ἅ καὶ ᾴζει.
» Ἀλλὰ, λέγει, ἐντὸς ἀμαράντων δαφνῶν τῆς εὐύδρου πηγῆς Κασταλίας
» συντριμμένον καὶ ἄνευ φωνῆς τὸν αὐλὸν τῆς ἀρχαίας ποιήσεως εὗρε,
» μὲ ὀργὴν ἐῤῥιμένον, ἀφ' ὅτου αὐτὸν ἐβεβήλωσαν νέοι Μαρσύαι.
» Τοῦτον ἔλαβ' εἰς χεῖρας, κ' εἰς τοῦτον ζητεῖ νὰ φυσήσῃ πνοήν. »

Καὶ αὐτὸς μὲν ἐξεπλήρωσε θριαμβευτικῶς τὴν ἀποστολήν του, ἀφεὶς εἰς τοὺς διαδεξομένους τὸ ὄνομα καὶ τὴν φήμην αὐτοῦ δυσχερῆ μὲν ἀλλ' οὐκ ἀνέφικτον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς οἰκογενειακῆς εὐκλείας, ἄλλως τε καὶ

« παππώοις πατρώοις τ' ἐπὶ βήμασιν ἴχνος ἐρείδοντας ἥδη.» Ἡμεῖς δὲ, ἐὰν, προθέμενοι νὰ βιογραφήσωμεν, ἐλάθομεν ἐκταθέντες εἰς κριτικὴν πραγματείαν, οὐδὲν πταίομεν· ἡ προκειμένη ὕλη εἶνε τόσον ἄφθονος, τὰ ἀντικείμενα, ὅσα τὸ πνεῦμα τοῦ βιογραφουμένου ἐτεχνίτευσε μετὰ τῆς αὐτῆς ἕκαστα δεξιότητος, τόσον ποικίλα καὶ διαφέροντα, ὥστε τὸ σχεδίασμα τοῦτο, καίτοι ὑπεραλόμενον τὰ ὅρια Περιοδικοῦ φύλλου, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ οὐχ ἧττον, εἰμὴ ὡς ἀφορμὴ ἐκτενεστέρων πραγματειῶν, ὅσας θέλει προκαλέσῃ ποτὲ ἡ σπανιωτάτη τοῦ ἀνδρὸς ποικιλογραφία.

Ἴσως ἡ βάσκανος ἐθελοκακία λάβῃ καὶ ἐκ τοῦ ἀθωοτάτου τούτου φιλολογικοῦ δοκιμίου ἀφορμὴν πρὸς κακολογίαν: ποῦ δὲν εὑρίσκει τοιαύτην τὸ λοξὸν αὐτῆς βλέμμα; Ἴσως ἡ μετριοφροσύνη τοῦ βιογραφουμένου ἐξαναζῇ καθ' ἡμῶν· ἴσως καὶ αὐτὴ ἡ ἐκ πεποιθήσεως πρὸς αὐτὸν ὑπόληψις ἡμῶν παρεξηγηθῇ. Ἐν ὅμως οὐδέποτε δυνηθήσεται οὐδ' ὁ φθόνος αὐτὸς ν' ἀναιρέσῃ, ὅτι «Ἀμήχανον γενέσθαι ποιητὴν ἀγαθὸν, μὴ πρότερον γενόμενον ἄνδρα ἀγαθόν.»

Σ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ο ΕΠΙΚΑΤΑΡΑΤΟΣ, μυθιστόρημα ὑπὸ τοῦ Ἀββᾶ *** μεταφρασθὲν ὑπὸ Ἀβραμίου Μαλιάκα. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου «Ἡ Πρόοδος» 1864.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν τέως ὑπὸ φιλελευθέρων Καθολικῶν δημοσιευθέντων βιβλίων κατὰ τῆς Ἰησουϊτικῆς ἐν γένει σπείρας καὶ τῶν ἀνοικείως ἀντιποιουμένων ἐπὶ γῆς θεῖα δικαιώματα, κατατάσσεται καὶ τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον νεωστὶ ἀνωνύμως δημοσιευθὲν Σύγγραμμα τοῦτο, ὅπερ οὐκ ὀλίγην ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ περὶ οὗ πολὺς ἐγένετο λόγος εἰς ἅπαντα τὸν περωτισμένον κόσμον.

Μὴ λαβόντες εἰσέτι εὐκαιρίαν ὅπως διεξέλθωμεν αὐτὸ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ, ἀπέχομεν ὡς ἐκ τούτου πάσης ἰδίας ἐπ' αὐτοῦ κρίσεως. Καθόσον ὅμως ἐξάγομεν ἐκ τοῦ προλόγου αὐτοῦ, ὃν καὶ παρατιθέμεθα κατωτέρω, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίον δύναται νὰ θεωρηθῇ καταλλήλως ὡς συμπλήρωμα τῶν ἄχρις ὥρας κεραυνοῦ δίκην ἐνσκηψάντων κατὰ τῆς ὁρατῆς Κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας φλογερῶν πονημάτων, ἄτινα βεβαίως, καίτοι διὰ πυρὸς καὶ βαρέων ἀφορισμῶν περικυκλούμενα, εὐκολώτερον κλονήσουσι τὰς βάσεις τῆς ἀρκετὰ ἤδη σεσαθρωμένης Ἁγίας Ἕδρας, ἢ αἱ λόγχαι τῶν ὑπὸ τῆς διπλωματίας ἀναχαιτιζομένων Ἰταλικῶν λεγεώνων.

Λαμβάνοντες δὲ τὸ ἐνδόσιμον ἐκ τῆς ἐξελληνίσεως τοῦ οὐχὶ ἀμοίρου περιεργείας πονήματος τούτου, ἀπονέμομεν τὸν προσήκοντα ἔπαινον τῷ φίλῳ μεταφραστῇ, ὅστις διὰ τῆς περιεσκεμμένης ἐκλογῆς τῶν μεταφραζομένων ὑπ' αὐτοῦ ἔργων συντελεῖ ἀρκούντως πρὸς ἠθικὴν ὠφέλειαν, καθὸ γνωστοποιῶν τὰ τῆς Δυτικῆς Ἱεροκρατείας κακουργήματα εἰς τοὺς μὴ δυναμένους ἐκ τῶν ἡμετέρων ὅπως ἀναγνώσωσιν αὐτὰ ἐν τῇ γλώσσῃ, ἐν ᾗ γράφονται ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων τέκνων τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας.

Ἰδοὺ ὁ πρόλογος τοῦ Συγγραφέως:

« Τὸ παρὸν βιβλίον, ὡς ἀπὸ τοῦ τίτλου αὐτοῦ δῆλον γίνεται, δύναται νὰ θεωρηθῇ ἁπλῶς ὡς καλλιτεχνικὸν ἔργον· ἄλλως τε, οὔτε ἐπὶ σκοπῷ ἀντιλογίας συνεγράφη, οὔτε περὶ ἱστορίας πραγματεύεται.

« Πῶς ὅμως ἱερεὺς (1) ἀπεφάσισε νὰ γράψῃ μυθιστόρημα;—Ὁ λόγος εἶνε ἁπλούστατος.

« Πᾶσα συγγραφὴ, περιβεβλημένη τὸ τῆς μυθιστορίας ἔνδυμα, ἐστὶ τὰ μάλιστα ἀρεστὴ καθ' ὃν ζῶμεν αἰῶνα· ἐφ' ᾧ καὶ ὁ τῆς παρούσης βίβλου συγγραφεὺς ἐξελέξατο αὐτὴν, ὡς ὁ Πλάτων τὸν διάλογον καὶ ὁ Πασχάλης τὴν ἐπιστολογραφίαν. Ὁ Ἐπίσκοπος Κάμος ἔγραψε πλεῖστα ὅσα μυθιστορήματα· καίτοι δὲ ἀπέβη ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς τοῦ αἰῶνος καθ' ὃν ἔζη, οὐχ ἧττον ὅμως οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ οὐδαμῶς ἠλάττωσαν τὸ πρὸς τὸν ἄμεμπτον αὐτοῦ βίον ὀφειλόμενον σέβας. Ὁ Φενελὼν (2) κατέλιπεν ἡμῖν λαμπρὸν μυθιστόρημα· τίς δὲν διετήρησε τὴν γλυκεῖαν ἀνάμνησιν τῆς Καλυψοῦς καὶ τῶν νυμφῶν τῆς νήσου αὐτῆς; Οὐ πρὸ ὀλίγου δὲ χρόνου ἐδημοσιεύθη μυθιστόρημά τι, ἀρκετὰ ἄξιον λόγου καὶ τοῦ ὁποίου συγγραφεὺς ἐστὶν ὁ Κ. Βίζεμαν, Καρδινάλιος τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας.

« Καὶ ὁ τὸν Ἐπικατάρατον λοιπὸν γράψας ἱερεὺς ἔπραξεν ὡς ὁ Κ. Βίζεμαν, ὡς ὁ Φενελὼν, ὡς ὁ Κάμος.

« Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ θέμα αὐτοῦ εἶνε φλογερόν. Καθὼ γράψας ὅμως ὅπως ἀναγνωσθῇ, σύνοιδεν ὅτι οὐδεὶς διέφυγεν αὐτὸν στίχος μὴ ἀποπνέων σέβας βαθὺ πρὸς πᾶν εἴ τι ἀξιοσέβαστον, ὡς ἀφ' ἑτέρου ἐφάνη ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς, πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῆς τῆς θρησκείας, κατὰ τῶν αἰσχρῶν πράξεων, αἵτινες προσάπτουσιν αὐτῇ μορφὴν καὶ ὄνειδος. Τίς πταίει ἐν τούτοις; Οἱ ἔνοχοι βεβαίως, καὶ οὐχὶ ὁ ἐλευθερόφρων ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὅστις ἀποκαλύπτει τὰ αἴσχη αὐτῶν.

« Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἅπασα ἡ τῶν φανατικῶν σπεῖρα ἐξεγερθήσεται κατὰ τοῦ πονήματος τούτου, ὅπερ θεωρήσει σατανικὸν ἀποκύημα. Ἀλλ' οἱ ἀμερόληπτοι τῆς θρησκείας φίλοι ὁμολογήσουσιν ὅτι ὑπηρετεῖ μᾶλλον τὸ ἱερὸν ζήτημα, καθ' οὗ πλεῖστα ὅσα ὑπὸ τοσούτων ἄλλων ἐγράφησαν. »

Ἀπόδειξις τῆς ὑποδοχῆς, ἧς ἔτυχε παρὰ τῷ Εὐρωπαϊκῷ κόσμῳ τὸ βιβλίον τοῦτο, ἐστὶν ἡ πληθὺς τῶν ἐκδόσεων αὐτοῦ· ἡ ἀνὰ χεῖρας Γαλλικὴ ἔκδοσις εἶνε ἡ ἕκτη. Μετεφράσθη δὲ εἰς ἁπάσας σχεδὸν τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Συνιστῶμεν θερμῶς τοῖς φιλοπεριέργοις τῶν ἡμετέρων τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ Κ. Μαλιάκα.

(1) Ἀντέραμεν ἓν τινι τῶν τελευταίων φυλλαδίων τὴν ἐπικρατοῦσαν περὶ τοῦ Συγγραφέως τοῦ βιβλίου τούτου γνώμην, ὅτι ὑπὸ τὸν ἀνώνυμον Ἀββᾶν κρύπτεται ὁ πολὺς Βίκτωρ Οὔγος. Σ. Ε.

(2) Γνωστὸν ὅτι ὁ Φενελὼν ἦν Ἐπίσκοπος Καμβραίας. Σ. Ε.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΑ.

ΑΜΙΑΝΤΟΣ.

Ὁ γνωστὸς τοῖς ἀρχαίοις ἀμίαντος, ἓν τῶν παραδοξοτέρων προϊόντων τοῦ ὀρυκτοῦ βασιλείου, εἶνε ὀρυκτόν τι, χρώματος πρασινοφαίου ἢ καὶ λευκοῦ, μαλακώτατον, μεταξοειδὲς, ἐλαφρὸν καὶ εὔκαμπτον, εἰ καὶ συγκείμενον ὑπὸ τῶν αὐτῶν στοιχείων, ἐξ ὧν καὶ οἱ σκληρότατοι τῶν λίθων. Ἡ παράδοξος αὕτη ἰδιότης τοῦ ἐν λόγῳ ὀρυκτοῦ, ἡ νηματώδης δηλαδὴ αὐτοῦ κατασκευὴ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀδιάφθορον αὐτοῦ, προήγαγον τοὺς ἀρχαίους ὅπως μεταχειρισθῶσιν αὐτὸ εἰς κατασκευὴν ὑφασμάτων. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ λοιπὸν τούτῳ ἔβρεχον αὐτὸ ἐπί τινα χρόνον εἰς θερμὸν ὕδωρ, εἶτα ἐκοπάνιζον αὐτὸ ὡς τὸ λινάριον, τὸ ἔξαινον, τὸ ἔκλωθον, καὶ τέλος τὸ ὕφαινον ὡς τὰ κοινὰ νήματα· ἐξ αὐτοῦ δὲ κατεσκεύαζον τραπεζομάνδηλα, χειρόμακτρα, χιτῶνας, κτλ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὑφάσματα ταῦτα ἦσαν, ὡς εἴρηται, ἄκαυστα, ὁσάκις ἐρρυπαίνοντο ἔρριπτον αὐτὰ εἰς τὸ πῦρ, καὶ τοῦτο, ἀφαιροῦν ἐξ αὐτῶν πάντα ῥύπον, τὰ ἐκαθάριζεν ὡς καινουργῆ. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὰ μετεχειρίζοντο καὶ ὡς σάβανα τῶν νεκρῶν ὅσα τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν συνείθιζον νὰ καίωσι τοὺς νεκροὺς των καὶ οὐχὶ νὰ τοὺς θάπτωσι· διότι, περιτυλισσομένου τοῦ νεκροῦ εἰς τοιαύτην σινόνην καὶ καιομένου, ἡ τέφρα του διὰ τὸ ἄκαυστον τοῦ ὑφάσματος δὲν ἀνεμιγνύετο μετὰ τῆς τέφρας τῆς πυρᾶς.

Τὰ ὑφάσματα ταῦτα, περιελθόντα κατ' ὀλίγον εἰς ἀχρησίαν, ἐλησμονήθησαν καθ' ὁλοκληρίαν προϊόντος τοῦ χρόνου, ὥστε εἰς πολλοὺς τῶν νεωτέρων ἡ τοῦ ὀρυκτοῦ ἐκείνου χρῆσις, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἀναφερομένη, ἐφάνη μυθώδης. Εὑρεθέντων ὅμως εἰς Ῥωμαϊκοὺς τάφους πολλῶν ἐκ τοιαύτης οὐσίας ἐξυφασμένων σαβάνων, ὄχι μόνον οὐδεμία πλέον ἔμεινε σήμερον ἀμφιβολία περὶ τῶν παραδόξων τωόντι ἐκείνων ὑφασμάτων, ἀλλὰ καὶ ἡ χρῆσις τοῦ περιέργου τούτου ὀρυκτοῦ ἀνενεώθη ἐπ' ἐσχάτων.

Εὑρίσκεται δὲ ὁ ἀμίαντος εἰς πολλοὺς τῆς δυτικῆς Εὐρώπης τόπους, καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων, εἰς τὴν Κύπρον καὶ Κρήτην· κατασκευάζονται δὲ ἐξ αὐτοῦ θρυαλλίδες, χάρτης ἄκαυστος, κτλ. Τῷ 1826 ὁ Ἱππότης Ἀλδίνης μετεχειρίσθη τὸ ὀρυκτὸν τοῦτο εἰς κατασκευὴν ἐνδυμάτων τῶν πυροσβεστῶν, καὶ ἐπέτυχε πληρέστατα. Ἐν Κορσικῇ, ἀναμιγνύοντες αὐτὸ μετ' ἀργίλλου, κατασκευάζουσιν ἀγγεῖα καὶ δυνατώτερα τῶν ἄλλων καὶ μᾶλλον ἀντέχοντα εἰς τὸ πῦρ.

ΕΥΘΑΛΕΙΑ.

Τὸ πολυετὲς τοῦτο φυτὸν τῆς Εὐρώπης, ὅπερ κατατάσσεται εἰς τὴν τάξιν τῶν στρυχνοειδῶν, ἐκλήθη παρὰ τῶν βοτανικῶν Ἄτροπος μὲν (Atropa,) ὡς δῆθεν ἀποκόπτον τὸ νῆμα τῆς ζωῆς τῶν ἐσθιόντων αὐτὸ, καθάπερ καὶ ἡ φερώνυμος Μοῖρα, εὐθάλεια δὲ (belladonna,) ἐπειδὴ τρόπον τινὰ τὸ ὡραῖον τῶν καρπῶν αὐτοῦ ἐξαπατῶν ἕλκει τοὺς θεατὰς εἰς τὸ νὰ γευθῶσι καὶ πάθωσιν ὑπ' αὐτῶν, καθ' ὃν τρόπον καὶ οἱ ἑλκυόμενοι ὑπὸ τοῦ κάλλους τοῦ ὡραίου φύλου.

Ἡ εὐθάλεια λοιπὸν ἐστὶ φυτὸν δηλητηριῶδες· ἐπειδὴ δὲ φέρει καρπὸν ῥάγας μελαίνας, αἵτινες ἔχουσι μεγίστην ὁμοιότητα πρὸς τὰ μέλανα κεράσια, πολλάκις συμβαίνουν λάθη ὀλεθρίας συνεπείας ἔχοντα ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν ἐξ ἀγνοίας ἐσθιόντων αὐτὰς, καθόσον μάλιστα αἱ ὀπῶραι αὗται, ὧριμοι τυγχάνουσαι, παρέχουσιν ὑπόγλυκόν τινα γεῦσιν, ἄνοστον μὲν, ἀλλ' οὐδόλως καὶ δυσάρεστον. Ἀπὸ τὰς ῥάγας ταύτας τῆς εὐθαλείας συνέβη εἰς Παρισίους τῷ 1773 νὰ δηλητηριασθῶσι ταὐτοχρόνως δεκατέσσαρες παῖδες· ἄλλοτε πάλιν ἀναφέρεται ὅτι 150 Γάλλοι στρατιῶται, κατακορεσθέντες ἐν ἀγνοίᾳ ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ δηλητηριώδους τούτου φυτοῦ, ἀπέθανον πάντες μ' ὅλα τὰ φαινόμενα τοῦ δηλητηριασμοῦ.

Ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ φυτοῦ τούτου, ὧν γίνεται μεγίστη χρῆσις εἰς τὴν ἰατρικὴν, ἡ ῥίζα θεωρεῖται ἰδίως ὡς ἡ δραστηριώτερον ἐνεργοῦσα, ὃν τρόπον τὰ ναρκωτικὰ δηλητήρια. Ἐν γένει δὲ οὐδὲν φάρμακον ἐνεργεῖ δραστηριώτερον καὶ βεβαιότερον κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν πόνων ὅσον ἡ εὐθάλεια· διὸ καὶ κατ' ἀρχὰς μετεχειρίσθησαν αὐτὴν ὡς ὑπνοφόρον, καθάπερ καὶ τὸ ὄπιον. Ἐσχάτως δὲ ἐγένοντο γνωστὰ πολλὰ πλεονεκτήματα τοῦ φυτοῦ τούτου, συντελοῦντος, μεταξὺ ἄλλων, τὰ μέγιστα καὶ εἰς τὰς παθήσεις τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἰδίως εἰς τὰς τῆς ἴριδος, ἣν ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ διαξέλλῃ ὑπερβαλλόντως.

Τὸ φυτὸν τοῦτο φύεται καὶ εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΤΟ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣ ΖΗΝ.—Ὁμολογῶ ὅτι αἰσθάνομαι ἀπέχθειαν πρὸς πάντα τὰ ἐπαγγέλματα ἐκεῖνα, ἅτινα τὸν ἄνθρωπον κατατάσσουσιν εἰς ἓν τῶν μεγάλων ταγμάτων, τῶν κοπιώντων ὑπὸ τὴν μάστιγα τῆς ἀνάγκης, καὶ ἀμείβουσι τὴν δουλείαν του διὰ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου. Εἶνε λοιπὸν τόσον ποθητὴ ἡ ζωὴ διὰ νὰ τὴν ἀγοράζῃ τις τόσον ἀκριβά, καὶ δὲν εἶνε γελοῖος κύκλος τὸ νὰ ἐργάζηταί τις διὰ νὰ ζῇ, ὅταν δὲν ζῇ παρὰ διὰ νὰ ἐργάζηται; Ἀγνοῶ τί φρονοῦσιν οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ἐμοὶ τοιοῦτος βίος ἐνθυμίζει πάντοτε τὰ δείλαια ἐκεῖνα ζῶα, τὰ καταδεδικασμένα νὰ στρέφωσι νερόμυλον. Ἀπὸ τῆς πρωΐας μέχρι τῆς ἑσπέρας καὶ ἡμέραν μεθ' ἡμέραν, ὑπὸ καύσωνα καὶ ὑπὸ βροχὰς, περιτρέχουσι τὸν στενὸν ἐκεῖνον κύκλον, μυριάκις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου θέτοντα τὸν πόδα καὶ τὸν μονότονον ἀκούοντες τῆς μηχανῆς των κρωγμόν· καὶ τοῦτο διατί; διὰ νὰ ῥέῃ ἀπό τινος ὀπῆς μικρὸς ὕδατος κρουνὸς, διὰ νὰ πηγάζῃ κἄποθεν ὀλίγη τροφή. Ἡ ἀνυπαρξία εἶνε, κατ' ἐμὲ, ἀσυγκρίτως προτιμοτέρα τοιαύτης ὑπάρξεως, καὶ ἡ ζωὴ, καὶ μ' ὅλα της τὰ ἄνθη, μ' ὅλους τοὺς μαργαρίτας, πάντοτε δυσάρεστον δῶρον. Ἂν ἦνέ τις ἐλεύθερος ὡς ὁ ἀὴρ, ὡς ἡ χρυσαλίς· ἂν δύναται νὰ πετᾷ ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος, καὶ παντοῦ ὅπου νομίζει ὅτι δύναται νὰ μυζήσῃ ὀλίγην χαρά· ἂν νὰ ὑψοῦται πρὸς τὸν ἥλιον, ὅταν διψᾷ διὰ φῶς, καὶ νὰ πλανᾶται ἐπὶ μελαγχολικὰς λίμνας, ὅταν δι' ἠρεμίαν καὶ δρόσον εἶνε δυνατόν τις ἴσως νὰ ζήσῃ· ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ τὸν αἰσθανόμενον ζυγὸν ἐπὶ τοῦ τραχήλου του, χωρὶς νὰ θραύῃ ἐπ' αὐτοῦ τὴν κεφαλήν του.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.—Πᾶν ὅ,τι ἐκ πρώτης ὄψεως προσβάλλει ζωηρῶς τὸν Εὐρωπαῖον περιηγητήν, ἀποβιβαζόμενον εἰς τὴν γῆν ταύτην τῶν ἀντιπόδων, εἶνε ἡ ἀνατροπὴ τῶν τῆς φύσεως ἀναλογιῶν, εἰς ἃς ἦτο συνειθισμένος μέχρι τοῦδε.

Οὕτω λοιπὸν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς παρατηρεῖ τὴν διάταξιν τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους εἰς μεγίστην οὖσαν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν τοῦ τόπου του. Ὁ Ἰανουάριος συμπίπτει εἰς τὸ μέσον τοῦ θέρους, καὶ ὁ Ἰούλιος εἰς τὸ μέσον τοῦ χειμῶνος. Ἡ ἄνοιξις ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου, τὸ δὲ θέρος ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Νοεμβρίου μέχρι τέλους τοῦ Φεβρουαρίου. Ὁ Μάρτιος, Ἀπρίλιος καὶ Μάϊος ἀποτελοῦσι τὸ φθινόπωρον, οἱ δὲ λοιποὶ μῆνες μέχρι τῆς 31 Αὐγούστου τὸν χειμῶνα. Τρεῖς μῆνας τακτικῶς βρέχει ἐν Αὐστραλίᾳ, τὰ δύο τρίτα τοῦ φθινοπώρου, τουτέστι τὸν Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον, καὶ τὸ τέλος τοῦ χειμῶνος, τὸν Αὔγουστον.

Καθ' ἣν ὥραν εἶνε μεσονύκτιον ἐνταῦθα, εἰς τοὺς ἀντίποδας εἶνε μεσημβρία, καὶ τἀνάπαλιν· ἡμεῖς βλέπομεν τὸν ἥλιον πρὸς νότον, ἐκεῖνοι δὲ πρὸς βοῤῥᾶν. Ὅταν ὁ καιρὸς ἦνε εὔδιος εἰς τὴν Αὐστραλίαν, τὸ βαρόμετρον καταβαίνει, ὑψοῦται δὲ ἐξ ἐναντίας, ὅταν προμηνύεται κακοκαιρία. Ἡ μεγαλητέρα ἡμέρα τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην εἶνε τὸν Ἰούνιον, εἰς τὴν Αὐστραλίαν δὲ τὸν Δεκέμβριον· ὁ θερμὸς ἀὴρ ἔρχεται αὐτόθι ἀπ' ἄρκτου, καὶ τὸ ψῦχος ἀπὸ μεσημβρίας. Εἰς τὴν χώραν ἐκείνην κατὰ τὰ ὑψηλότερα μέρη καὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων περισσότερα ἀπαντᾶται θερμύτης, παρὰ εἰς τὰς πεδιάδας.

Ἡ αὐτὴ ἀντίθεσις παρατηρεῖται εἰς ὅλα. Εἰς τὴν νέαν Γαλλίαν τῆς Αὐστραλίας οἱ κύκνοι εἰσὶ μελανοί, οἱ δὲ ἀετοὶ λευκοί. Ἡ μέλισσα ἐκεῖ δὲν κεντρόνει, τὸ δὲ πτηνὸν οὐδόλως κελαδεῖ. Ὁ νυκτικόραξ περιφέρεται τὴν ἡμέραν, καὶ ὁ κόκκυξ ἐκφέρει τοὺς κρωγμούς του τὴν νύκτα. Εἰς τὴν Αὐσραλίαν ἀπαντῶνται τετράποδα, ἅτινα ἔχουσι ῥάμφος καὶ ὠοτοκοῦν, καὶ ἄλλα, ἐφωδιασμένα μὲ εἶδος σάκκου ὑπὸ τὴν κοιλίαν, ἐνῷ φέρουσι τὰ νεογνά των. Τὰ κεράσια δὲν ἔχουσι πυρῆνα, τὰ δὲ ἀπίδια, ἅτινα εἰς τὰ κλίματά μας εἰσὶ συνήθως εὔχυλα, ἐκεῖ φαίνονται ὡς ἐὰν ἐφύτρωσαν ἐπὶ δρυός, ἢ ὡς ἄμορφα τεμάχια ξύλου. Τὰ δένδρα ἐν γένει αὐτόθι δὲν παρέχουσι πυκνὴν σκιάν, καθότι, ἀντὶ τοῦ πλατέος τῶν φύλλων, εἶνε ἐστραμμένον πρὸς τὸ φῶς τὸ λεπτὸν αὐτῶν μέρος καθέτως.

Πολὺς ἀπαιτεῖται καιρὸς ὅπως ἐξοικειωθῇ τις μὲ τὰ ἀντίστροφα ταῦτα φαινόμενα, καὶ ἐννοήσῃ τὸν λόγον τῆς ἀντιθέσεως ταύτης, ἥτις ἐπὶ τέλους ἀποβαίνει λίαν εὐκατάληπτος.

Ο ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΣ ΖΗΜΙΟΥΤΑΙ ΠΑΝΤΟΤΕ. — « Ἡ ὀλιγάρκεια εἶνε εἰς τὸν ἄνθρωπον εὐδαιμονία καὶ πλοῦτος, » ἔλεγε σοφός τις, καὶ δικαίως· διότι μόνος δυσχὴς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶνε ὁ μὴ εὐχαριστούμενος εἰς ἣν εὑρίσκεται κατάστασιν, καὶ νυχθημερὸν ἐν ἀγωνίᾳ εὑρισκόμενος περὶ τῆς βελτιώσεως αὐτῆς. Τὸ ἑξῆς ἱστορικὸν ἀποδεικνύει πόσον ζημιοῦται ὁ πλεονέκτης καὶ ἄπληστος ἄνθρωπος, καὶ ἐπιβεβαιοῖ τὸν μῦθον τοῦ ἰδόντος τὴν ἑαυτοῦ σκιὰν ἐν τῷ ὕδατι κυνός, καὶ χάσαντος τὴν μερίδα τοῦ κρέατος, ἣν ἐκράτει εἰς τὸ στόμα, ἀντ' ἐκείνης, ἣν εἶδεν ἐν τῷ ὕδατι.

Ὅτε ὁ μέγας Ναπολέων ἠθέλησε τῷ 1811 νὰ οἰκοδομήσῃ τὸ διὰ τὸν υἱόν του, βασιλέα τῆς Ῥώμης, παλάτιον πλησίον τοῦ ὁδοφράγματος Πασσύ, ἔτυχε κατὰ τὸ μέσον τῆς εὐθείας γραμμῆς νὰ εὑρεθῇ μικρά τις καλύβη, ἀνήκουσα εἰς πτωχὸν ὑποδηματοποιόν, ὀνομαζόμενον Σίμωνα, ἧς τὸ γήπεδον ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ ἀγοράσωσι διὰ νὰ ἰσοπεδώσωσι τὸ μέρος· ἀλλ' ὁ ἄπληστος ὑποδηματοποιός, πληροφορηθεὶς τὰ διατρέχοντα καὶ κατακυριευμένος ὑπὸ πλεονεξίας, ἐζήτησε διὰ τὴν εὐτελῆ καλύβην του τὴν ὑπέρογκον τιμὴν τῶν 20,000 φράγκων. Τὸ δημαρχεῖον ἐδίστασεν ἐπ' ὀλίγον, ἀλλ' ἐπὶ τέλους συγκατένευσε νὰ προσφέρῃ τὴν τιμὴν ταύτην· ἀλλ' ὁ καλὸς Σίμων, δελεασθεὶς ὑπὸ τοῦ κέρδους καὶ θέλων νὰ ὠφεληθῇ τῆς περιστάσεως, ἐζήτησε 40,000 φράγκα, τιμὴν διακοσίας φορὰς μεγαλητέραν τῆς ὁλικῆς ἀξίας τοῦ κτήματος· ἕως οὗ τὸ δημαρχεῖον ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθη νὰ ἀπορρίψῃ τὴν αἴτησιν τοῦ ὑποδηματοποιοῦ ὡς ὑπέρογκον, καὶ ἀπέπεμψεν αὐτὸν, ἀποφασίσασα νὰ κυρτώσῃ ὀλίγον τὴν εὐθεῖαν γραμμὴν ἀφίνουσα ἀνέπαφον τὸ παράπηγμα τοῦ ὑποδηματοποιοῦ. Ἀλλ' ἅμα ἐπιληφθὲν τοῦ ἔργου, παρετήρησεν ὅτι ἡ καμπύλη ἐκείνη γραμμὴ καὶ τὸ ἀπέναντι τοῦ παλατίου ἄθλιον ἐκεῖνο παράπηγμα κατέστρεφον τὴν ἀναλογίαν τοῦ ὅλου καὶ παρεῖχον δυσάρεστον θέαν, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν τούτων ἦτο ἀπολύτως ἀναγκαία ἡ κατεδάφισις τῆς καλύβης. Μετεκάλεσαν λοιπὸν πάλιν τὸν ἰδιοκτήτην, ὅστις τὴν φορὰν ταύτην, σκανδαλιζόμενος ὑπὸ τῆς προσφόρου περιστάσεως καὶ τοῦ κέρδους, ὡς συμβαίνει εἰς τοιαύτας ἐκτάκτους περιστάσεις, ἐζήτησεν 60,000 φράγκα, μὴ θέλων κἂν νὰ ῥίψῃ βλέμμα εἰς τὰς 50,000 φρ. ἅτινας τῷ ἐπρόσφερον. Εἰδοποιηθεὶς περὶ τούτου ὁ Αὐτοκράτωρ, ὠργίσθη μεγάλως καὶ διέταξεν οὔτε ὀβολὸν περισσότερον νὰ μὴ προσφέρωσι, προτιμήσας νὰ ἀλλάξῃ ἐξ ὁλοκλήρου τὸ σχέδιον. Ὁ καλὸς ὑποδηματοποιὸς, ἐννοήσας τότε τὸ σφάλμα του, συγκατένευσε νὰ προσφέρῃ τὴν ἰδιοκτησίαν του ἀντὶ τῶν προσφερθέντων 50,000 φράγκων. Ἐπειδὴ δὲ ἀπέῤῥιψαν τὴν πρότασίν του, κατέβη ἐναλλὰξ εἰς τὰς 40,000, εἶτα εἰς τὰς 30,000 μέχρι τῶν 10,000 φράγκων· ἀλλὰ κανεὶς δὲν τῷ ἔδιδεν ἀκρόασιν. Ἐπὶ τέλους ἀπεφάσισαν νὰ ἀγοράσωσι τὴν καλύβην ἐπὶ δικαίᾳ τινὶ τιμῇ, ὅταν εἰς τοῦτο τὸ μεταξὺ ἐπῆλθον τὰ δυστυχήματα τοῦ 1814, ὁπότε δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ σκεφθῶσι περὶ τοῦ παλατίου τοῦ βασιλέως τῆς Ῥώμης. Μετά τινας μῆνας ὁ Σίμων ἐπώλει τὸ παράπηγμά του ἀντὶ 150 φράγκων, ἀλλ' οὐκ ἦν ἀγοραστής· ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθη νὰ τὸ ἐκποιήσῃ διὰ 100 φράγκα μόνον, καὶ ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν πώλησιν ταύτην εἰσήρχετο εἰς φρενοκομεῖον. Ἡ ἄπληστος πλεονεξία του, ἀποτυχοῦσα τὸν κατέστησε παράφρονα.

ΤΥΦΛΟΙ ΚΑΙ ΚΩΦΑΛΑΛΟΙ ΤΕΧΝΙΤΑΙ.—Αἱ παράδοξοι πρόοδοι τῶν κωφαλάλων τῆς σήμερον μᾶς κινοῦσιν εἰς ἔκπληξιν καὶ θαυμασμὸν δικαίως· διότι βλέπομεν κωφαλάλους καθηγητάς, κωφαλάλους ἀναγινώσκοντας, κωφαλάλους τεχνίτας καὶ κατασκευαστὰς θαυμασίων ἔργων κτλ. Ὁ Κύριος Μαρμιὲ διηγεῖται τὴν παράδοξον ἱστορίαν τυφλοῦ τινος γλύπτου, ὀνομαζομένου Κλέ[illegible]. Ἡ ὑπόθεσις ἦτο ἐν Τυρολίᾳ πόλεως [illegible] ἀγαθὸς, δὲν ἐδίστασε τὴν ὅρασιν του ἐκ τῆς νόσου νὰ ἀπέλθῃ πρὸς συναντησιν ζωηρὰς διετήρησε τὰς ἐντυπώσεις [illegible] κίας, ὅστε ἐλί[illegible]

τίων τῶν Ἁγίων κατήντησε νὰ προσβῇ εἰς ἔργα γλυπτικῆς τέλεια καὶ ἐπισύροντα τὸν θαυμασμὸν τῶν συγχρόνων του. Πρό τινος καιροῦ ἐγένετο λόγος ἐν ταῖς ἐφημερίσι περί τινος ζωγράφου, Κορνέτου ὀνομαζομένου, ὅστις διεκρίθη ἀρκούντως διὰ τῶν ὡραίων ἔργων του, πολλὰ τῶν ὁποίων διέπρεψαν εἰς πολλὰς ἐκθέσεις. Πλὴν ὅπερ ἀπετέλει ἀληθὲς φαινόμενον τὸν ζωγράφον τοῦτον, ἦν ὅτι ἐγεννήθη ἄνευ βραχιόνων καὶ ἐζωγράφει διὰ τῶν ποδῶν του. Ὁποῖα θαυμάσια πράττει ἐνίοτε ἡ φύσις!

Ζητεῖται ἂν ἦνε δυνατὸν νὰ δοθῇ ἰδέα ἀκουστικῆς ἢ μουσικῆς καὶ εἰς τοὺς κωφούς. Ἱερεύς τις, Κώσταλ Βιτόδεν καλούμενος, ἀποκατασταθεὶς ἐξ ἀσθενείας κωφὸς, ἐπενόησε τὸ διὰ χρωμάτων κλειδοκύμβαλον, δι' οὗ ἔθελγε πραγματικῶς διὰ τῶν ἁρμονικωτάτων καὶ πεπληρωμένων μελῳδίας ἤχων του. Ἡ διαφορὰ εἰς τοῦτο μόνον συνίσταται, ὅτι δὲν ἦτο κωφὸς ὅτε τὸ μουσικὸν πνεῦμα ἀνεπτύχθη ἐν αὐτῷ.

Ὑπάρχει σήμερον εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ὀθωμανός τις, κεκομμένας ἔχων μέχρι τοῦ ἀγκῶνος ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, ὅστις ὅμως κατασκευάζει γραφίδας διὰ τοῦ καλάμου, κόπτει τὸν χάρτην καὶ λαμβάνων δι' ἀμφοτέρων τῶν ἀγκώνων τὸν κάλαμον γράφει θαυμασιώτατα καὶ μὲ τὸν ἐντελέστερον καλλιγραφικὸν τύπον.

Εἰς Νεάπολιν λέγεται ὅτι ἔζη πτωχός τις σανδαλοποιὸς, τυφλὸς ἐκ περιςάσεως, ὅστις ἐμβάλωνε καὶ ἔῤῥαπτε τὰ σανδάλια μὲ τὸν ἐπιτηδειότερον καὶ τελειότερον τρόπον. Πλὴν περὶ τοῦ ἰδίου ἀναφέρεται καί τι θαυμασιώτερον. Πλησίον τοῦ μικροῦ παραπήγματος ὅπου εἰργάζετο ὑπῆρχεν ἐργαστήριον ὡρολογοποιοῦ, καὶ, ὁσάκις ἐσήμαινον τὰ ὡρολόγια, ἐκτύπα καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ ποδὸς ἀντιστοίχως τὰς ὥρας. Μετὰ δεκαπέντε ἔτη ὁ ὡρολογοποιὸς μετέφερε τὸ ἐργαστήριόν του εἰς ἄλλην συνοικίαν· ἀλλὰ τοσαύτην ἕξιν ἔλαβον τὰ νεῦρα τοῦ σανδαλοποιοῦ, ὥστε ἐξηκολούθει σχεδὸν μηχανικῶς νὰ κρούῃ τὸν πόδα του ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἐσήμαινον ἄλλοτε πλησίον του τὰ ὡρολόγια, καίτοι μὴ ἀκούων πλέον τὸν κτύπον αὐτῶν.

ΓΝΩΜΙΚΑ.—Τὰ χρήματα, λέγουν τινὲς, κάμνουν τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ δὲν εἶνε καλήτερον ὁ ἄνθρωπος νὰ κάμνῃ τὰ χρήματα;

Καί τοι ὁ μὴ ἔχων χρήματα εἶνε πτωχὸς, ὁ μὴ ἔχων [illegible] ὅμως ἄλλο ἢ χρήματα εἶνε ἔτι πτωχότερος.

Ὁ ἄνθρωπος εἶνε ὑγιέστερος καὶ εὐτυχέστερος, ὅταν ἥκιστα συλλογίζηται περὶ ὑγείας καὶ εὐδαιμονίας αὐτοῦ.

Ἐὰν δὲν θέλῃς νὰ ὀργισθῇς, μὴ φιλονεικῇς μὲ ἀνόητον. Ἐνθυμοῦ ὅτι ὅσον ἀμβλύτερον εἶνε τὸ ξυράφιον, τόσον περισσότερον σὲ κάμνει νὰ πονῇς καὶ νὰ κόπτεσαι.

Ἡ συνείδησις εἶνε ἡ φωνὴ τῆς ψυχῆς, τὰ δὲ πάθη ἡ [illegible] τοῦ σώματος.

Οὐδέποτε ὑπῆρξεν οὔτε καλὸς πόλεμος, οὔτε κακὴ [illegible]ήνη.

[illegible]επιτήδειος εἶνε ὅστις δὲν γινώσκει νὰ προλάβῃ τὴν [illegible] αἰτίαν εἰς αὐτὴν, καὶ δυστυχὴς

[illegible] καλὸν καὶ νὰ ὁμιλῶσι κακῶς
καὶ νὰ ὁμιλῶσι καλῶς

Ἡ ἀθάνατος ἀνάμνησις ἀγαθοῦ ἔργου διαχέει ἐφ' ὅλου τοῦ βίου ἡμῶν ἄρωμα καὶ μῦρον εὐδαιμονίας.

Οἱ κοινωνικοὶ νόμοι εἶνε ὡς τὰ ἐνδύματα· ἐνοχλοῦσιν ὀλίγον, ἀλλὰ φυλάττουσι τὸν φέροντα αὐτά.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ.

Νὰ γράψω στίχους μὲ ζητεῖς διὰ τὸ λεύκωμά σου.
Θέλεις καὶ πάλιν ν' ἀναβῶ τὴν ῥάχιν τοῦ Πηγάσου;
ἀλλ' εἶν' ὁ Πήγασος τραχὺς, ἀφηνιᾷ κ' ἐκκρούει.
Καλῶ τὸν Φοῖβον βοηθὸν, ὁ Φοῖβος δὲν μ' ἀκούει,
καὶ νὰ μ' ἰδῇς ἀνάσκελον ἱππότην ἑτοιμάσου.

Τὸν νοῦν μου εἰς καλόποδας ἀπέμαθον νὰ κλείω,
καὶ τὰς ἰδέας μου ὡς βοῦς ἀρότρου νὰ ζευγνύω.
Διατελοῦσ' εἰς ὀλιγαρκῆ διάστασιν τὰ ζεύγη·
ὅταν εὑρίσκω ἔννοιαν, ἡ ἔκφρασις μοὶ φεύγει,
κ' ἐνίοτε ἀπασκιρτοῦν ὀραπέτιδες κ' αἱ δύο.

Ἀλλ' ἔστω πῶς κατώρθωσα, ἰδρῶν καὶ ἀπαυδήσας,
τῶν ἰδεῶν τὰς πτέρυγας νὰ περικείρω ἴσας,
ὡς τὰς ἰδέας ἐλαφρὰς ἐν χρῷ νὰ κατακείρω.
Τί ἂν τὸ πνεῦμά μου στρεβλῶ; τί ἂν τὸν χάρτην φθείρω;
τί ἂν λαλῶν ἀποστρέφω τοῦ Παρνασσοῦ τὰς κίσσας;

Τί ἂν ὁ νοῦς μου δὲν πηχθῇ οὐδ' ἀποκάμῃ τίκτων
παρίσους φράσεις, ὁμαλῶς ὁμοιοκαταλήκτων,
ἂν τυλλαβὰς σφυρηλατῶ, ἂν πέλεκῶ ἰάμβους;
Δὲν θὲ νὰ δράψω δι' αὐτὸ ποιητικοὺς θριάμβους·
δὲν θὰ κινῶ εἰς θαυμασμὸν, ἀλλὰ θ' ἀξίζω οἴκτων.

Ἀλλ' ἀντὶ ἴσως τοῦ νοὸς ἂν τὴν καρδίαν κρούσῃς,
ἐλπίζεις κελαδήματα ποιήσεως ν' ἀκούσῃς;
νομίζεις ὅτι τὸν ἄφρον τῆς Κασταλίας πίνω;
Δακρύων τὸ ποτήριον εἶν' ἔμπλεων ἐκεῖνο,
φαιδρὰ δὲν εἶνε πρόποσις τῆς γλυκυφώνου Μούσης.

Τῆς Μούσης; φεῦ! Ἦν ἐποχὴ, καθ' ἣν μοὶ ἐπεφάνη·
ἀκτίνων περιέβαλλε τὴν κόμην της στεφάνη,
καὶ τῶν γοργῶν της ὀφθαλμῶν ἐξήστραπτον ἀκτῖνες.
Βαθέως τῆς καρδίας μου ἐσκίρτησαν αἱ ἶνες,
κ' εἰς μέθην ἄγνωστον ὁ νοῦς παραδοθεὶς ἐμάνη.

Ὡραία ἦν ὡς ἄνοιξις τῶν οὐρανῶν ἡ κόρη.
Τὸ βλέμμα εἶχε συμπαθὲς ὁπόταν μ' ἐθεώρει·
κ' εἶδα ποτὲ, τὴν χάριν της κοσμοῦν, νὰ διαστείλῃ
οὐράνιον μειδίαμα τ' ἀθάνατά της χείλη,
καὶ μειδιῶσα ὅλας μου τὰς θλίψεις παρηγόρει.

Τὴν εἶδα καὶ ὅτ' ἔπασχον· καὶ ἡ καρδιογνῶστις
μακρὸν μ' ἠτένισε, καὶ ἦν ὑγρὸς ὁ ὀφθαλμός της,
κ' ἐσκίαζε τὴν ὄψιν της βαρυθυμίας νέφος.
Τὴν εἶδα ὅτι ἔκλαιε καὶ ἔκλαυσα ὡς βρέφος,
κ' ἦν ἡ καρδία μου κηρὸς τηκόμενος ἐμπρός της.

Ἄλλοτε—ὅραμα γλυκύ!—μ' ἐφάνη προσελθοῦσα,
καὶ ἔνευσεν ἐπάνω μου κ' ἐχάραξεν ἡ Μοῦσα
δι' ἄκρου τοῦ δακτύλου της ἐπὶ τὸ μέτωπόν μου
τὰς δύο λέξεις: σ' ἀγαπῶ! καὶ διὰ τῶν φλεβῶν μου
ἐχύθη λάβα ῥέουσα καὶ φλὸξ κυκλοφοροῦσα.

Τῆς ἁρμονίας μ' ἔνευεν ὑπερχειλὴς φιάλη,
κ' ἐνθουσιῶν τὸ στόμα μου ἠνοίγετο νὰ ψάλῃ,
ὅταν τὴν εἶδα· κ' ἤστραπτε [illegible] βλέμμα της ὀργίλως,
καὶ ἀπεστράφ', εἰρωνεύ[illegible]ουσα τὸ χεῖλος,
καὶ ὅτι εἶν' ἐνόησα[illegible]; ἄλλοι.

Δι' ἄλλους νεωτέρους μου ὁ μαγικός της γέλως
καὶ τὶ γλυκεῖς της ψιθυροι· μετ' ἄλλων εὐτραπέλως
ἢ τρυφερῶς συνομιλεῖ, σεμνολογεῖ ἢ παίζει,
ἐμὲ δ' ἡ ἐγκατάλειψις εἰς θάνατον πιέζει,
κ' ἐκπνέει, πρὶν ἡ διαβῇ τὰ χείλη μου, τὸ μέλος.

Σιγὴ μοὶ πρέπει τοῦ λοιποῦ. Αἱ πρῶται τῶν νεφάδων
τὰ βλέμματ' ἀποτρέπουσι τῶν Ἑλικωνιάδων.
Εἰς τ' ἄνθη τὰ ἐαρινὰ ἀρέσκονται ἐκεῖναι·
εἶνε ἀθάνατοι θεαὶ πλὴν καὶ γυναῖκες εἶναι,
καὶ γέλωτά των ἄσβεστον κινεῖ ὁ κύκνος ᾄδων.

Ἤδη τὸ στάδιον ὑμῶν· σεῖς ψάλλετε οἱ νέοι.
Δὲν ἦτο Μούσης ἡ μορφὴ, ἣν εἶδα νὰ σ' ἐμπνέῃ;
Ἔσίγα καὶ τὴν ἤκουες, ὠμίλει καὶ ὠχρία,
κ' εἰς τὸ εὐρύ σου μέτωπον νεφέλας ἡ αἰθρία
οἱ ὀφθαλμοί της ἔφερον ὡς ἥλιοι ὡραῖοι.

Γλυκὺ ἐκ τῶν χειλέων σου τῶν ποιητῶν τὸ μέλι
τότ' ἔῤῥεε, μελῳδικὴ τοῦ Παρνασσοῦ κυψέλη.
Σεῖς τῶν προγόνων βόσκετε τὰς ὄφρας· σεῖς τὴν λύραν
τονίσατε, τοῦ Σολομοῦ, τοῦ Ζαλακώστα χήραν,
καὶ σεῖς τ' ἀρχαῖ' ἀνεύρετε πολύδοξά μας μέλη.

Μετὰ μικρὸν ὑμνούμενον θὰ φέρωσιν αἱ φῆμαι
τὸ ὄνομά σου, ποιητά· τότε νεκρὸς θὰ εἶμαι,
διότι ὁ ἀκοίμητος εἰς τὴν ψυχήν μου σκώληξ
μὲ δάκνει, καὶ θὲ νὰ ῥαγῇ τοῦ βίου ἡ πομφόλυξ.
Ὦ! τότε ψάλλ' ἐνίοτε ἐκεῖ ὁποῦ θὰ κεῖμαι!

Εἰς τὰς γλυκείας σου ᾠδὰς θὲ νὰ ἐπικρατήσω·
καὶ ἡ φωνή σου, ὁ ἄγγελος τῆς γῆς ὅπου θ' ἀφήσω,
θὲ νὰ μοὶ φέρῃ τὴν ἠχὼ ἀπὸ τὸν ἄνω βίον
τῆς εὐτυχίας, ἣν εἰς σᾶς ἀπήντησα πλησίον,
τοῦ πλούτου, ὃν θὲ νὰ θρηνῶ καταλιπὼν ὀπίσω.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΜΟΥ.

(Τῷ ἀναγνώστῃ).

Κοινὰς ἐμπνεύσεις, ἀπιθάνους μύθους
σοὶ παραδίδω, πλάσματα ὀνείρων·
μὴ τ' ἀποβάλῃ ὀφθαλμός σου εἴρων,
μετ' εὐμενοῦς μειδιάσε τους ῥῆθους.
Τοῦ Παρνασσοῦ δὲν πνέουσι τὸ μύρον,
ἀλλ' ἔῤῥενσαν ἐκ παλλομένου στήθους.

Τὸν ἀφανῆ μου ζωγραφοῦσι βίον,
τὸν βίον τῆς καρδίας. Θὰ ἐξήτεις
εἰς τὰς σελίδας τούτων τῶν βιβλίων
μάτην τῆς Μούσης καλλονάς, καὶ εἴ τις
στίλβ' εἰς αὐτὰς δὲν εἶνε μαργαρίτης,
ἀλλ' εἶνε λάμπων σταλαγμὸς δακρύων.

Δὲν παριστῶ· οἱ στίχοι ἀναμνήσεις·
τὸ παρελθὸν δὲν ζωγραφοῦν,—τὸ μέλλον.
Ἂν εἰς αὐτὰς μορφαὶ γελοῦν Ἀγγέλων,
ἀόριστοι τὰς πλάττουν προαισθήσεις.
Ὁ ἥλιος δὲν βάφει ἀνατέλλων
τὰ φύλλα ταῦτα, τὰ χρυσόν' ἡ δύσις.

Ἐμπρός σου μαραινθέντα βλέπεις ἄνθη,
ἀνθῶν εἰκόνας ἔτι ἀβλαστήτων·
ἐκ τῶν κρυπτῶν τῆς τύχης μου ἀδύτων
φωνὴ μυστηριώδης ἀπεφάνθη
εἰς τὴν καρδίαν, ὄχι τί ἠσθάνθη,
τί δυνατὸν νὰ αἰσθανθῇ τῇ ἦτον.

Εἰς ταῦτα δάκρυ μὴ σταλάξαν κλαίει,
καὶ στεναγμὸς οὐκέτι ἀναδύων·
εἰς ταῦτα αἰσθημάτων ἀναιτίων
πυρκαϊὰ, τροφὴν ζητοῦσα, καίει,
καθὼς ἡ λάβα ἡ τῶν ἡφαιστείων
πυρίνη εἰς τῆς γῆς τὰ σπλάγχνα ῥέει.

Δὲν ἀποβλέπ' εἰς ἔπαινον καὶ φήμην
τῶν ἀσθενῶν ἐμπνεύσεων τὸ πλάσμα,
διότι εἶμ' ἐγὼ τὸ φροῦδον ἄσμα
οἷος εἰμὶ, οὐ μόνον οἷος ἦμην.
Ἂς τὸ δεχθῇ βαθὺ τῆς λήθης χάσμα,
ἂν εἰς τὴν σὴν δὲν ἀποθάνῃ μνήμην.

Οὐδεὶς θὰ μ' ἀναγνώσ' ἢ θὰ μὲ κρίνῃ,
οὐδὲ μοὶ μέλ' ἡ τῶν ἀνθρώπων κρίσις.
Ἀλλ' ἂν ποτε εἰς στίχος σὲ ἡδύνῃ,
εἰς ἕν' ἂν μειδιάσῃς ἢ δακρύσῃς,
ἂς λείπωσι κεναὶ χειροκροτήσεις,
οὐδ' ἄλλον θέλουν στέφανον ἐκεῖνοι.

Ὁ θάνατος ἐντὸς ὀλίγου μέλλει
μὲ τὰ ξηρὰ νὰ μ' ἀναπάσῃ φύλλα.
Ἂν τότε ἡ φωνή σου ἀπαγγείλῃ,
τὰ ἔπη μου, θὲ νὰ μοὶ γίνουν φλὰ,
καὶ θὰ φαιδρύνῃς ὡς ἡ Φιλομήλα
τῶν τάφων μου μὲ παραδείσου μέλη.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΠΑΡΕΡΓΑ.

ΑΣΙΑΤΙΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ.

Ο ΑΠΑΤΗΘΕΙΣ ΔΙΑΒΟΛΟΣ.

Οἱ Ἑβραῖοι εἶχον καλλιεργήσει τοὺς ἀγρούς των· ὁ Διάβολος φθάνει καὶ τοῖς λέγει: «Ἐπειδὴ τὸ ἥμισυ τοῦ κόσμου ἀνήκει εἰς ἐμὲ, δικαιωματικῶς ἄρα ἀπαιτῶ νὰ λάβω καὶ τὸ ἥμισυ μέρος τοῦ εἰσοδήματός σας.» Ἀλλ' οἱ Ἑβραῖοι, φύσει πονηροὶ, τῷ εἶπον: «Λάβε ἂν θέλῃς τὸ ὑπὸ τὴν γῆν κεκρυμμένον μέρος.—Ὄχι! φωνάζει ὁ Διάβολος, θὰ λάβω τὸ μέρος τὸ ὑπὲρ τὸ ἔδαφος.» Οἱ Ἑβραῖοι τότε σπείρουσι ῥαφανίδας, καὶ ὅταν ἦλθεν ὁ καιρὸς τῆς συλλογῆς, αὐτοὶ μὲν ἔλαβον τὰς ῥίζας, ὁ δὲ Διάβολος δὲν εἶχεν ἄλλο τι νὰ λάβῃ εἰμὴ τὰ φύλλα. Τὸ ἀκόλουθον ἔτος ὁ Διάβολος παρωργισμένος ἐρώναξε: «Θὰ λάβω τώρα τὸ μέρος τοῦ προϊόντος τοῦ ὑπὸ τὴν γῆν.» Οἱ Ἑβραῖοι ἔσπειραν τότε κριθὴν καὶ σῖτον, καὶ ὅταν ἦλθεν ὁ καιρὸς τῆς συγκομιδῆς ἔλαβον τοὺς στάχεις, ἐνῷ ὁ Διάβολος δὲν εἶχέ τι νὰ λάβῃ εἰμὴ τὰς ῥίζας.

Ο ΑΠΟΔΟΘΕΙΣ ΑΓΡΟΣ.

Ὅταν κατείχετο ἡ Ἱσπανία ἀπὸ τοὺς Ἄραβας, εἷς Καλίφης ἠθέλησε νὰ αὐξήσῃ τοὺς κήπους του καὶ νὰ οἰκοδομήσῃ οἰκίσκον ἐπὶ μικροῦ ἀγροῦ, κειμένου κατὰ τὴν ἐσχατιὰν αὐτῶν καὶ ἀνήκοντος εἰς πτωχὴν χήραν, ἥτις ἀπεποιήθη νὰ τὸν ἀπαλλοτριώσῃ ὡς πατρικόν της κτῆμα· ἀλλ' ὁ Καλίφης ἢ ὁ ὑπουργός του κατέλαβε διὰ τῆς βίας τὸν μικρὸν τοῦτον ἀγρόν, καὶ ᾠκοδόμησε παλάτιον λαμπρὸν καὶ ὁλόχρυσον. Ἡ πτωχὴ χήρα ἀπῆλθε καὶ παρεπονέθη εἰς τὸν Καδῆν τῆς Κορδούης. Ἡ ὑπόθεσις ἦτο δύσκολος, ἀλλ' ὁ Καδῆς, ὢν φύσει ἀγαθὸς, δὲν ἐδίστασε νὰ ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ ὄνου του καὶ νὰ ἀπέλθῃ πρὸς συνάντη-

σιν τοῦ Καλίφου, καθ' ἣν ὥραν οὗτος εὑρίσκετο εἰς τὸ νέον του μέγαρον περικυκλωμένος ὑπὸ τῆς αὐλῆς του καὶ τῆς θεραπείας του. Ὁ Καδῆς ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ μέγαν σάκκον· ἀφοῦ δὲ προσεκύνησε τὸν Καλίφην, παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ πληρώσῃ τὸν σάκκον του χώματος ἐκ τοῦ κήπου ἐκείνου. Ὁ Καλίφης συνήνεσεν, ὁ δὲ Καδῆς, ἀφοῦ ἐπλήρωσε τὸν σάκκον του, εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα μὲ τὴν ἀστείαν ἐκείνην καὶ ἀφελῆ παῤῥησίαν, τὴν ἰδιάζουσαν τοῖς Ἀσιανοῖς: «Πολύχρονε βασιλεῦ, διὰ νὰ τελειώσω τὸ ἔργον μου πρέπει νὰ μὲ βοηθήσῃς νὰ φορτώσω τὸν σάκκον μου ἐπὶ τοῦ ὄνου.» Ὁ Καλίφης, ὅστις ἄλλως τε καὶ αὐτὸς ἦτο ἀγαθός, προθυμοποιεῖται νὰ φανῇ ὑποχρεωτικὸς εἰς τὸν εὐνοούμενόν του Καδῆν, πλὴν δοκιμάζων νὰ σηκώσῃ τὸν σάκκον εὑρίσκει αὐτὸν βαρύτατον. «Βασιλεῦ! λέγει τότε μεγαλοφώνως ὁ Καδῆς, ἐὰν αὐτὸς ὁ σάκκος, ὁ ὁποῖος ἐλάχιστον μέρος χώματος περιέχει, σοὶ ἐφάνη βαρύτατος, πῶς θέλεις δυνηθῇ νὰ φέρῃς ἐπ' ὤμων σου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν ὅλην αὐτὴν τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ἀδίκως ἐσφετερίσθης;» Ὁ Καλίφης, κατανυχθεὶς ὑπὸ τῆς ἀλληγορίας, ἀπέδωκε τὸν ἀγρὸν εἰς τὴν πτωχὴν γυναῖκα, παραχωρήσας μάλιστα εἰς αὐτὴν καὶ τὸν ἀνεγερθέντα ἐπ' αὐτοῦ οἰκίσκον μεθ' ὅλων τῶν ἐπίπλων του, τὸν δὲ Καδῆν προσέλαβεν ἰδιαίτερόν του σύμβουλον.

ΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ.

Δερβίσσης, ὁδοιπορῶν ἐν Ταρταρίᾳ, ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν Βάλκον καὶ διηυθύνθη εἰς τὸ βασιλικὸν μέγαρον, ὅπερ ἐξέλαβεν ὡς ξενοδοχεῖον. Παρατηρήσας δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἐπροχώρησε, καὶ μετὰ διαφόρους ἐξελιγμοὺς εἰσῆλθεν εἰς μικρὰν στοάν, ἐν ᾗ, ἀποθέσας κατὰ γῆς τὴν πήραν του, ἤπλωσε τὸν μικρὸν τάπητα, ὃν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῶν Ἀνατολιτῶν, καὶ ἐξηπλώθη ἐπ' αὐτοῦ. Ἐντούτοις οἱ βασιλικοὶ θεράποντες, περιτριγυρίσαντες αὐτὸν, ἠρώτων τί ἐζήτει ἐντῷ βασιλικῷ μεγάρῳ, καὶ διεβεβαίουν αὐτῷ ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν ἐδέχετο ἐκείνην τὴν ὥραν ἀκροάσεις. Ὁ Δερβίσσης ἀπεκρίνετο ἀφελῶς ὅτι ἐσκόπει νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἐκεῖνο, καὶ ἐντεῦθεν ἠγέρθη οὐκ ὀλίγη φιλονεικία μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν βασιλικῶν θεραπόντων. Ἔτυχε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν νὰ διέρχηται ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς, ὅστις, πλησιάσας καὶ μαθὼν τὸ ἱστορικὸν, ἠνώχλησεν ἀμέσως τὴν πλάνην· ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τὸν Δερβίσσην, ἠρώτησεν αὐτὸν πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκλάβῃ βασιλικὸν μέγαρον ὡς δημόσιον ξενοδοχεῖον, ἐνῷ μεγίστη ὑπῆρχε διαφορὰ μεταξὺ ἀμφοτέρων.— «Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ Δερβίσσης, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἀποτείνω δύο τρεῖς ἐρωτήσεις.—Λέγε, ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἤρχησε νὰ νοστιμεύεται τὸν ἀφελῆ καὶ χαρίεντα τρόπον τοῦ Δερβίσσου.— Ποῖοι κατῴκησαν ἐν πρώτοις εἰς τὸ οἴκημα τοῦτο μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς οἰκοδομῆς του;—Οἱ πρόγονοί μου, ἀπήντησεν ὁ βασιλεύς. —Καὶ τίς ἦν ὁ τελευταῖον κατοικήσας ἐν αὐτῷ;—Ὁ ἀοίδιμος πατήρ μου.—Καὶ τίς οἰκεῖ τώρα εἰς αὐτό;—Ἐγὼ αὐτός.—Τίς δὲ θὰ κατοικήσῃ μετὰ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα;—Ὁ υἱός μου, ὁ νῦν Πρίγκηψ καὶ ἐπίδοξος διάδοχος τοῦ θρόνου.—Ἄ! Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ Δερβίσσης, οἶκος, ὅστις ἀλλάσσει τοσούτῳ συνεχῶς τοὺς ἐνοικοῦντας καὶ δέχεται ἀλλεπαλλήλους ξένους, δὲν εἶνε πλέον ἀνάκτορον, νομίζω, ἀλλὰ ξενοδοχεῖον.» Ὁ μονάρχης, γοητευθεὶς ἐκ τῆς ἀφελείας καὶ τῆς ὀρθῆς κρίσεως τοῦ Δερβίσσου, προσέλαβεν αὐτὸν εἰς τὴν θεραπείαν του καὶ τὸν διώρισε μυστικοσύμβουλόν του.

ΤΟ ΑΠΟΛΕΣΘΕΝ ΒΑΛΑΝΤΙΟΝ.

Ὀθωμανὸς ἔμπορος, διαμένων ἐν Βαγδατίῳ, χάσας τὸ βαλάντιόν του, περιέχον διακόσια χρυσᾶ νομίσματα, διεκήρυξε δημοσίᾳ ὅτι ὑπόσχεται νὰ χαρίσῃ τὰ ἥμισυ εἰς τὸν εὑρόντα καὶ ἀποδώσοντα αὐτό. Οὐλεμᾶς τις παρουσιάζεται, καὶ προτείνει νὰ ἀποδώσῃ τὸ εὕρημα ὑπὸ τὸν διακηρυχθέντα ὅρον· ἀλλ' ὁ ἔμπορος, διὰ νὰ ὑπεκρύγῃ τὴν ὑπόσχεσίν του, λέγει ὅτι τὸ βαλάντιον περιεῖχε μετὰ τῶν διακοσίων νομισμάτων καὶ σμάραγδον μεγίστης ἀξίας, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ τὸν ἀποδώσῃ ὁ εὑρὼν, ἂν ἤθελε νὰ λάβῃ τὸ ἥμισυ τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ. Μάτην ὁ ταλαίπωρος Οὐλεμᾶς ἐπικαλεῖται τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν Προφήτην μάρτυρας ὅτι δὲν εὗρε τὸν σμάραγδον· ἡ ὑπόθεσις ἔφθασε μέχρι τοῦ Καδῆ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Βεζύρην Χερλούλην, ὅστις, ἐννοήσας τὸν δόλον, εἶπεν εἰς τὸν ἔμπορον: « Τὸ βαλάντιον, τὸ ὁποῖον ἔχασες, ἐκτὸς διακοσίων φλωρίων περιεῖχε, λέγεις, καὶ ἕνα πολύτιμον σμάραγδον· ὁ Οὐλεμᾶς διαμαρτύρεται μεθ' ὅρκου ὅτι τὸ βαλάντιον, τὸ ὁποῖον εὗρε, περιέχει μόνον διακόσια φλωρία· ἄρα ἄλλο εἶνε τὸ βαλάντιον, τὸ ὁποῖον ἔχασες, καὶ ἄλλο αὐτὸ, τὸ ὁποῖον οὗτος εὗρε. Διὰ νὰ μὴ συμβῇ δὲ καμμία ἀπάτη, ὕπαγε ὅθεν ἦλθες, καὶ φρόντισον νὰ ἀναγγείλῃς διὰ τοῦ κήρυκος περὶ τῆς ἀπωλείας βαλαντίου, περιέχοντος διακόσια φλωρία καὶ ἕνα σμάραγδον· ὁ δὲ Οὐλεμᾶς θὰ κρατήσῃ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας τὸν εὑρεθέντα χρυσὸν, καὶ ἂν ὁ ἀπολέσας αὐτὸν δὲν παρουσιασθῇ ἐγκαίρως διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἶνε ἰδιοκτήτης, θὰ τὸν μεταχειρισθῇ ὡς ἴδιόν του κτῆμα. »

—

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΒΑΣΙΛΕΩΝ.

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ.

Πέτρος ὁ Μέγας, Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας, ἤθελε πάντοτε, ὡς ὅλοι οἱ ἡγεμόνες, νὰ περιστοιχίζεται ὑπὸ ἀνθρώπων λίαν ἀφωσιωμένων αὐτῷ. Ἱστορεῖται ὅτι, ἐν καιρῷ ἐκστρατείας του τινὸς ἐναντίον τῆς Σουηδίας, συνέλαβε σοβαράς ὑπονοίας περὶ τῆς πίστεως τοῦ πνευματικοῦ του καὶ τοῦ ἰατροῦ του, καὶ ἀπεφάσισε νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀφοσίωσιν ἀμφοτέρων. Ὅτε μετά τινας ἡμέρας ἠναγκάσθη νὰ ἀπέλθῃ εἴς τινα ἐκ τῶν πλησιοχώρων πόλεων διὰ νὰ λάβῃ ἰδιαιτέραν συνέντευξιν μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας, ὁ πνευματικὸς καὶ ὁ ἰατρὸς διετάχθησαν νὰ τὸν συνοδεύσωσιν. Ὁδοιποροῦντες ἐσταμάτησαν τὴν νύκτα εἰς ἓν χωρίον, ὅπου ὁ Τσάρος διέταξεν αὐστηρὰν ἐπαγρύπνησιν, διότι οἱ ἐχθροὶ διέτρεχον τὰ πέριξ δάση, εἶτα δὲ εἰσῆλθεν εἴς τινα οἰκίαν, ὅπου ἀπεφάσισε νὰ διανυκτερεύσῃ μετὰ τῆς συνοδίας του. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς αἱ ὁδοὶ πληροῦνται θορύβου καὶ ἀκούονται συνεχεῖς πυροβολισμοί, μετ' ὀλίγον δὲ παραβιάζεται ἡ θύρα τοῦ οἴκου εἰς ὃν διέμενεν [illegible] κράτωρ, καὶ εἰσορμᾷ δωδε-

κὰς δραγόνων Σουηδῶν, οἵτινες, ἅμα εἰσελθόντες εἰς τὸν θάλαμον, ῥίπτονται ξιφήρεις ἐπὶ τῶν συνανακειμένων.— « Ποῦ εἶνε ὁ Τσάρος; » κράζει ὁ ἀξιωματικὸς τῶν δραγόνων, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ἱερέα· οὗτος δὲ τῷ ἀποκρίνεται ἡσύχως ὅτι ὁ Τσάρος δὲν ἦτο μεταξύ των.— « Ὁμίλει! » τῷ ἐπαναλαμβάνει ὁ ἀξιωματικὸς, θέτων τὸ πιστόλιον εἰς τὸ στῆθός του· ἀλλ' οὔτε ἡ ἀπειλὴ αὐτὴ ταράττει τὸν ἱερέα, ὅστις διαβεβαιοῖ ἐκ νέου τὸν ἀξιωματικὸν, ὅτι τὸ ζητούμενον ἄτομον δὲν εὑρίσκετο εἰς τὸν θάλαμόν των. Τότε ὁ ἀξιωματικὸς στρέφεται πρὸς τὸν ἰατρὸν, ὅστις, πρὶν ἢ ὁ στρατιώτης τῷ ἀπευθύνῃ τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν, ῥίπτεται εἰς τὰ γόνατα καὶ πλήρης τρόμου κράζει, δεικνύων τὸν Τσάρον:—« Ἰδού τον, ἐκεῖνος ἐκεῖ· ἄνθρωπος μὲ τὰ μεγάλα μουστάκια! » Εἰς τὰς λέξεις ταύτας Πέτρος ὁ Μέγας, ὅστις ἐθεώρει ἀταράχως τὴν σκηνὴν ταύτην, ποιεῖ ἐπιτακτικὸν νεῦμα πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν, ὅστις ἀποσύρεται πάραυτα μετὰ τῶν στρατιωτῶν του. Μαντεύει ἕκαστος ὅτι αὐτοὶ ἦσαν Ῥῶσσοι στρατιῶται μεταμφιεσθέντες εἰς Σουηδοὺς κατὰ διαταγὴν τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ ὅτι ὁ ἰατρὸς ἀπεστάλη ἀμέσως εἰς τὴν Σιβηρίαν πρὶν ἢ οὐδὲ λέξιν προφέρῃ πρὸς ἀπολογίαν του.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΤΩΝ ΡΩΣΣΙΩΝ.

Διερχόμενος ἐσπέραν τινὰ ὁ ἀοίδιμος Αὐτοκράτωρ Νικόλαος ἔμπροσθεν στρατιωτικοῦ σταθμοῦ τῆς πρωτευούσης του, ἔλαβε τὴν περιέργειαν νὰ ῥαματήσῃ πλησίον τοῦ παραθύρου διὰ νὰ ἴδῃ τί ἐγίνετο ἐντὸς αὐτοῦ. Ὁ ἀξιωματικὸς τῆς ὑπηρεσίας ἐκάθητο ἐνώπιον τραπέζης ὑπνώττων ἡσύχως ἀλλ' ἐν στολῇ ἀπροσβλήτῳ, τὴν περικεφαλαίαν ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, εἰς τὰ πλευρὰ τὸ ξίφος καὶ ἕτοιμος νὰ βαδίσῃ εἰς τὸ ἐλάχιστον « γρηγορεῖτε! » Ὁ αὐτοκράτωρ ἔνευσεν εἰς τὸν σκοπὸν νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ εἰσέλθῃ· εἶδε λοιπὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐκοιμᾶτο ὁ ἀξιωματικὸς, χαρτίον, ἐφ' οὗ ἦσαν κεχαραγμέναι κεφάλαια λέξεις:

κατάστασις τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων μου:

Α'. Ἔξοδα.

Οἴκημα, τροφὴ καὶ θέρμανσις	Ῥούβλια	2,000
Ἐνδύματα καὶ ἄλλα μικρὰ ἔξοδα	»	5,500
Σύνταξις φροδοσίας τῆς μητρός μου . .	»	500
Χρέη διάφορα	»	3,000
	Τὸ ὅλον ῥούβλια	8,000

Β'. Ἔσοδα.

Μισθός.	Ῥούβλια	2,500
Ἄλλα εἰσοδήματα καὶ ἔκτακτοι εἰσπράξεις .	»	1500
	Τὸ ὅλον ῥούβλια	4,000

Γ'. Ἰσολογισμός.

Ἔξοδα.	Ῥούβλια	8,000
Ἔσοδα.	»	4,000
	Καθυστερῶ τὸ ὅλον ῥούβλια	4,000

Τίς θὰ ἀποπληρώσῃ αὐτὸ τὸ ποσόν;

Τοιαύτη ἦτο ἡ ἐρώτησις, ἣν ἐτελείωνε τὴν σημείωσιν, καὶ ὁ ἀξ[illegible], μὴ [illegible]ωρίζων ἀναμφιβόλως πῶς νὰ ἀπαντήσῃ, ἀπεκοιμήθη κρατῶν εἰσέτι τὴν γραφίδα εἰς χεῖρας. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπλησίασε, καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν ὡς ἕνα τῶν καλῶν στρατιωτῶν τῆς φρουρᾶς του, τῷ ἐπῆρεν ἡσύχως τὴν γραφίδα ἀπὸ τὰ δάκτυλα, καὶ ἐχάραξεν ὑπὸ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην φράσιν τὸ μεγάλης σημασίας ὄνομα Νικόλαος. Εὐκόλως ἐννοεῖ πᾶς τις τὴν ἔκπληξιν τοῦ ἀξιωματικοῦ, ὅταν ἀφυπνισθεὶς εἶδεν ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ φύλλου τοῦ χάρτου τὴν ὑπογραφὴν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἔμαθεν ἀπὸ τὸν σκοπὸν τὴν μυστηριώδη ἐπίσκεψιν. Τὴν ἐπαύριον διαγγελεὺς τῶν ἀνακτόρων τῷ ἔφερε τὰς τέσσαρας χιλιάδας ῥουβλίων μετ' αὐτογράφου ἐπιστολῆς τοῦ Νικολάου, ἐν ᾗ τῷ ἔλεγε νὰ ἐκλέγῃ ἄλλοτε κάλλιον τὸν καιρὸν καὶ τὸν τόπον τοῦ ὕπνου, ἀλλὰ νὰ ἐξακολουθῇ ὡς κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπηρετῶν πιστῶς τὸν Αὐτοκράτορά του καὶ φροντίζων περὶ τῆς μητρός του.

ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΥ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΑΣ.

Φριδερῖκος ὁ Μέγας, βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας, ἐσυνείθιζεν, ὁσάκις ἐφαίνετο νέος στρατιώτης εἰς τὸ τάγμα τῶν σωματοφυλάκων του, νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς αὐτὸν τρεῖς τυπικὰς ἐρωτήσεις, τὰς ἑξῆς: « Πόσων ἐτῶν εἶσαι; Πόσα ἔτη εὑρίσκεσαι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου; Ἂν ὁ μισθὸς καὶ ἡ ζωοτροφία σοὶ δίδωνται τακτικά; » Γάλλος τις κατετάχθη εἰς τὸ ἐπίσημον ἐκεῖνο τάγμα, ὁ δὲ λοχαγὸς προδιέθεσε τὸν στρατιώτην ἐπὶ τῶν ἐρωτήσεων τοῦ βασιλέως, καὶ παρεκίνησε αὐτὸν νὰ μάθῃ μηχανικῶς τὰς ἀπαντήσεις εἰς τὰς στερεοτύπους τρεῖς ἐρωτήσεις ἐκείνας. Σημειωτέον ὅτι ὁ Γάλλος οὐδὲ γρὺ Γερμανικὸν ἐγνώριζε. Κατὰ τὴν πρώτην ἐπιθεώρησιν τοῦ τάγματος, πλησιάζει ὁ περίεργος βασιλεὺς εἰς τὸν στρατιώτην, πλὴν ἀντὶ νὰ ἀρχήσῃ ἀπὸ τῆς πρώτης ἐρωτήσεώς του, ὅπως ἐσυνείθιζε μέχρι τοῦδε, ἤρξατο ἐκ τῆς δευτέρας, ἠρώτησε δηλαδὴ τὸν στρατιώτην πόσα ἔτη διατέλει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του.— « Εἴκοσι καὶ ἓν ἔτος, Μεγαλειότατε, » ἀποκρίνεται ὁ στρατιώτης. Ὁ βασιλεὺς ἐξεπλάγη διὰ τὸ παράδοξον καὶ ἀσυμβίβαστον τῆς ἀπαντήσεως ταύτης, διὸ καὶ ἔσπευσε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ πόσων ἐτῶν ἦτο.— « Ἑνὸς ἔτους, » ἀπήντησεν ὁ στρατιώτης. Ὁ Φριδερῖκος, ἀκούσας καὶ ταύτην τὴν παρατράγῳδον ἀπάντησιν, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ τοῦ νὰ ἐπιφωνήσῃ: « Ἤ σὺ, φίλε μου, πρέπει νὰ ἔχασες τὰ μυαλά σου, ἢ ἐγώ! » Ὁ στρατιώτης, νομίσας ὅτι τῷ ἀπηυθύνετο ἡ τρίτη ἐρώτησις, ἔσπευσε νὰ ἀποκριθῇ θαῤῥαλέως: « Καὶ ὁ εἷς καὶ ὁ ἄλλος, Μεγαλειότατε. »

Οἱ ἀστεϊσμοὶ μετὰ τοῦ ἡγεμόνος τούτου ἦσαν ἐπικίνδυνοι, ἂν δὲν ὑπέκρυπτον εὐφυΐαν καὶ λεπτότητα. Ἡμέραν τινὰ ἠρώτα ἕνα ἐκ τῶν ἰατρῶν τῆς Χανόβρης, πόσους ἀνθρώπους ἔστειλε μέχρι τοῦδε εἰς τὸν ᾅδην.— « Ὀλιγωτέρους πάντοτε, ἀπήντησεν ὁ Δόκτωρ, ἀφ' ὅσους ἔστειλεν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, καὶ μὲ ἀσυγκρίτως ὀλιγώτερον θόρυβον καὶ ὀλιγωτέραν δόξαν. »

Ἄλλοτε ἠστείζετο μετὰ τοῦ Ἀββᾶ Βαστιάνη, ἡγουμένου τῆς Βρεσλαβίας, λέγων αὐτῷ ὅτι θὰ γίνῃ Πάπας· προσέθετο δέ: « Καὶ πῶς θὰ μὲ ἐδέχετο τότε ἡ Ὑμετέρα Ἁγιότης;—Ἅμα μὲ ἀνήγγελλον τὴν ἄφιξιν τῆς Μεγαλειότητός σου, ἀπήντησεν ὁ Ἀββᾶς, ἤθελα κράξει: « Ἂς εἰσέλθῃ ὁ μαῦρος ἀετός! » Εἶτα δὲ, ἀποτεινόμενος πρὸς ὑμᾶς

ἤθελα εἰπεῖ: « Λετὲ παντοδύναμε, λάβε με ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερύγων σου, πλὴν φεῖσαί με ἀπὸ τῶν ῥαμφισμάτων σου! »

Ἡμέραν τινὰ ὁ ἁμαξηλάτης του, ὁδηγῶν αὐτὸν μετὰ βίας, ἀνέτρεψε τὸ ὄχημα μὲ οὐχὶ ὀλίγον κίνδυνον. Ὁ Φριδερῖκος, πλήρης ἀγανακτήσεως δικαίας, ἥρπασε τὴν μάστιγα καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἐπιβάλῃ διόρθωσιν εἰς τὸν ἀπρόσεκτον ἁμαξηλάτην του· ἀλλ' οὗτος τῷ ἀπήντησε διὰ τῶν λόγων τούτων, οἵτινες ἐσταμάτησαν ἐν ἀκαρεῖ τὴν καταφορὰν τῆς Αὐτοκρατορικῆς ῥάβδου: « Τί πρὸς τοῦτο; μήπως καὶ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης δὲν ἔχασέ ποτε καμμίαν μάχην; »

ΑΝΑΜΙΚΤΑ.

Εὐήθης, ἰδὼν εἰς τὸ ὄνειρόν του ὅτι ἐπάτησε καρφίον καὶ νομίζων ὅτι αἰσθάνεται πόνους, ἐξυπνίσας περιέδεσε τὸν πόδα του· ἕτερος δὲ, μαθὼν τὴν αἰτίαν, τῷ εἶπε: « Καὶ διατί κοιμᾶσαι ἀνυπόδητος; »

—

Ὁ Δοὺξ Ροκελῶρος ἦτο ὁ πλέον δυσειδὴς ἄνθρωπος τῆς Αὐλῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. Ἡμέραν τινὰ, ἀπαντήσας ἄνθρωπόν τινα ἐξ Ὠβέργνης, ἐλθόντα εἰς Βερσαλλίας δι' ὑποθέσεις του, δυσειδέστερον αὐτοῦ, λαμβάνει αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ τὸν παρουσιάζει εἰς τὸν βασιλέα, λέγων ὅτι μεγάλας ὑποχρεώσεις ἔχει πρὸς τὸν Εὐπατρίδην ἐκεῖνον. Ὁ βασιλεὺς ἐρωτᾷ τὸν Δοῦκα ὁποίου εἴδους ὑποχρεώσεις εἶχε πρὸς τὸν ἄγνωστον ἐκεῖνον ἄνθρωπον.— « Ἄ! Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ αὐλικὸς, τὰς μεγαλητέρας τοῦ κόσμου· διότι, ἄνευ αὐτοῦ, θὰ ἐλογιζόμην ὁ πλέον δυσειδὴς ἄνθρωπος τοῦ βασιλείου σας. »

—

Ἓν μικρὸν Δουκάτον τῆς Γερμανίας ἐστέναζεν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν φόρων ἕνεκα τῆς πολυτελείας τοῦ ἡγεμόνος. Αὐλικός τις, ὅστις πλούσιος ὢν κατήντησε πάμπτωχος, ἔλαβε τὸ θάρρος νὰ ῥιφθῇ ἔμπροσθεν τοῦ Δουκὸς κυνηγοῦντος καὶ νὰ τῷ εἰπῇ: « Ὑψηλότατε, τὸ κράτος σας παριστᾷ τὸ ἀντίθετον τοῦ πάθους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.— Πῶς τοῦτο; ἠρώτησεν ἀπορῶν ὁ Δούξ.— Διότι, ἀπεκρίθη ὁ αὐλικὸς, ὁ Ἰησοῦς παθὼν ἀπέθανεν εἷς δι' ὅλους, ἐνῷ εἰς τὸ κράτος σας ἀποθνήσκουσιν ὅλοι δι' ἕνα. »

—

Δύο αὐλικοὶ, ὁ εἷς βαθυπώγων ὁ δ' ἕτερος ἀγένειος, ἐκυνηγοῦντο τρέχοντες εἰς τοὺς κήπους τῶν ἀνακτόρων· ὁ βασιλεὺς, παρατηρήσας αὐτοὺς, ἠρώτησε ποῦ ὑπήγαινον οἱ ἄνθρωποι οὗτοι καὶ διατί ἔτρεχον οὕτω.— « Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ἕτερος αὐλικὸς, ὁ εἷς κυνηγεῖ τὸν ἄλλον διότι τοῦ ἔκλεψε τὴν γενειάδα του. »

—

Ἡρώτων εὐήθη τινὰ πόσον ἐτῶν ἦτο· οὗτος δὲ, θέλων νὰ ἀποδείξῃ δῆθεν ἑαυτὸν μικρᾶς ἡλικίας, ἀπεκρίθη: « Ἔκλεισα τὰ δεκαεπτὰ κ' ἐμβῆκα εἰς τὰ δεκαέξ. »

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩ ΦΥΛΛΑΔΙΩ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΘΕΙΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΚΛΕΙΔΟΣ.

Τὸ πρῶτον εἶδος τῆς γραφῆς ταύτης ἔχει ὡς κλεῖδα, ἢ μᾶλλον ὡς ἀλφάβητον, τὰ γράμματα τοῦ πρώτου στίχου τοῦ ᾄσματος « Ὦ λιγυρὸν καὶ κοπτερὸν σπαθί. » Ἕκαστον στοιχεῖον τῶν λέξεων τούτων ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἓν στοιχεῖον τοῦ ἀλφαβήτου, ὅπου δὲ συμπίπτουν νὰ ἐπαναληφθῶσι δὶς ἢ τρὶς τὰ αὐτὰ στοιχεῖα, σημειοῦνται τότε πρὸς διάκρισιν διὰ τῶν ἐν χρήσει εἰς τὴν ἄλγεβραν δεικτῶν, κατὰ τὸ ἑξῆς:

ω λ ι γ υ ρ ο ν κ α ι^2 κ^2 ο^2 π τ ε ρ^2 ο^3 ν^2 σ π^2 α^2 θ ι^3

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

Οὕτω λοιπὸν ἡ πολυδαίδαλος ἐκείνη γραφὴ μετατρέπεται εἰς τοὺς ἑξῆς στίχους:

Ἡ ὀπώρα θός σου κύμη, ὀφθαλμοὶ οἱ κυανοῖ σου,
παριστῶσ' ἐναρκωμένην ἀθωότητος μορφήν·
ὁμοιάζεις, Κλεοπάτρα, τὰς οὐρὶ τοῦ παραδείσου,
καὶ τὸ πρόσωπόν σου φέρει ἀρετῆς λαμπρὰν βαφήν.

Εἶσαι ῥόδον τῆς πρωΐας, εἶσαι ἔαρος ἑσπέρα,
ὡς ἡ ζεφυρῖτις αὔρα καὶ τερπνὴ καὶ ὁροσερά·
ὡς θυμίαμα λιβάνου περιπλέγεις τὸν αἰθέρα,
ὡς παρθενικῶν ῥύακων τὰ κρυστάλλινα νερά.

Ὡς προβαίνεις εἰς τὰ ἔτη, κ' εἰς τὰς ἀρετὰς προχώρει,
Ἑλληνὶς τὴν γέννησιν σου καὶ τὰ ἤθη Ἑλληνίς.
Εὖθε ζῶντα νὰ μ' εὐφραίνουν τ' ἀγαθά σου, ἀγνὴ κόρη,
καὶ θανόντος ἡ ψυχή μου νὰ σκιρτᾷ ἐν οὐρανοῖς!

Τῆς δὲ δευτέρας γραφῆς ἡ κλεὶς συνίσταται εἰς τὸ ταραθεσῆσαι τὰς λέξεις κατὰ τὴν φυσικὴν των σειρὰν πρὸς εὕρεσιν τῆς ὁμοιοκαταληξίας, ὡς ἑξῆς:

Σ' εἶδον, πλὴν στιγμὰς ὀλίγας, σ' εἶδον, οὐρανία κόρη,
σ' εἶδον παῤῥησίαν ἔμπροσθ μου·
τ' ὄμμα μου γοητευμένον καὶ θαυμάζον σ' ἐθεώρει,
ὡσεὶ ἄγγελον ἀπ' ἄλλου εἰς τὴν γῆν ἐλθόντα κόσμου.
Πόθεν ἔλαβες, ὦ κόρη, τὴν ὁλόχρυσόν σου κόμην;
πόθεν τὸ ἀγνόν σου ὄμμα,
καὶ τὸν τρόπον, καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ τὴν παγγρυσόνσου γνώμην,
καὶ τὰ ῥόδα εἰς τὸ στόμα;
Ὡς ἀμὴν ἀκριβατὸν τῆς ἐαρινῆς πρωΐας
καὶ σὲ εἶδον καὶ σὲ χάνω,
Χερουβὶμ χρυσοῦν! πλὴν μ' ὅλην τὴν ὁρμὴν τῆς φαντασίας,
κατασπάζομαι τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν σου καὶ σὲ φθάνω.

Ἀμφότερα δὲ τὰ ποιημάτια ταῦτα συνετέθησαν ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀλεξάνδρου Εὐμορφοπούλου.

ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 46 ΚΑΙ 47 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Ἄρκτος (ἄρτος — κράτος.)

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΔΗΣ ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ 47 ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Ῥήτωρ εἶμαι τῆς Ἑλλάδος· ἂν μὲ ἀποκεφαλίσῃς,
ἄνακτα τῶν τετραπόδων αὐθωρὶ θὰ μὲ γνωρίσῃς·
καὶ ἀστερισμὸν συγχρόνως σημεῖῳ ς τὸν οὐρανόν,
βασιλεὺς σοφὸς ὃν ἤμεγα ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν.

ΓΡ. Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 50.

ΑΙΣΩΠΟΥ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ.

ΚΑΘΩΣ ποτε ἐρρέθη περὶ τῆς Μούσης τοῦ Ὁμήρου, ὅτι εἶνε αὐτὴ ἡ ἡρωϊκὴ Ἑλλάς, ψάλλουσα τὴν καταγωγὴν ἑαυτῆς καὶ τοὺς θριάμβους, οὕτως ἄρα δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τῶν Αἰσωπείων μύθων ὅτι ἦσαν αὐτὴ ἡ ἠθικὴ καὶ φιλοσοφοῦσα Ἑλλάς, διακηρύττουσα ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ἀλληγορίας τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῆς νόμους καὶ τὰ καθήκοντα τῆς ἀνθρωπότητος; Τῳόντι οἱ Αἰσώπειοι μῦθοι εἰσὶν ἐξαίρετος καὶ σοφώτατος κώδηξ ἠθικῶν παραγγελμάτων, ἀτομικῶν τε καὶ κοινωνικῶν.

Ἐκ τούτου καί τινες, θεωρήσαντες τοὺς μύθους ὡς συλλογὴν ἀλληγορικῶν γνωμῶν σοφῶν ἀνδρῶν, κατὰ διαφόρους ἐποχὰς βιωσάντων, κατήντησαν ἐπὶ τέλους νὰ ἀρνηθῶσι καὶ ὅτι ποτὲ ὑπῆρξεν Αἴσωπος, ὡς ἄλλοι ἠρνήθησαν τὴν ὕπαρξιν καὶ αὐτοῦ τοῦ Ὁμήρου. Καθὼς δὲ πολλαὶ πόλεις ἀντεποιοῦντο τὴν τιμὴν τοῦ ὅτι ἐγέννησαν τὸν Ὅμηρον, οὕτω καὶ περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Αἰσώπου διαφιλονεικοῦσιν αἱ Σάρδεις, ἡ Μεσαμβρία, ἡ Σάμος καὶ ἄλλαι πόλεις· κατὰ τὴν κοινοτέραν ὅμως γνώμην, ἥτις παραδέχεται τὴν ὕπαρξιν τοῦ Αἰσώπου, ὁ εὐφυέστατος οὗτος Ἕλλην μυθοποιὸς ἦτο Φρὺξ, ἐγεννήθη δὲ ἐκ δούλων περὶ τὸ 594 ἔτος πρ. Χρ.

Κατά τινα τῶν πολλῶν τοῦ Αἰσώπου βιογράφων, ἀλλ' ὀλίγης πίστεως ἀξίων, οὗτος ἦτο δύσμορφος, κυφὸς καὶ παρόμοιος μὲ τὸν ἐν Ἰλιάδι περιγραφόμενον Θερσίτην· ἡ παρομοίωσις ὅμως αὕτη διαψεύδεται ὑπὸ τοῦ Ἀφθονίου, λέγοντος ὅτι, κατά τινα ἀρχαιοτέραν καὶ αὐθεντικωτέραν παράδοσιν, ὁ Αἴσωπος ἦτο ἀπ' ἐναντίας κομψὸς τὸ σῶμα καὶ χαρίεις τὴν μορφήν.

Κατὰ τοὺς αὐτοὺς βιογράφους, Δήμαρχος ὁ Ἀθηναῖος, εἷς ὢν τῶν πρώτων τοῦ Αἰσώπου κυρίων, παρατηρήσας τὴν εὐφυΐαν αὐτοῦ, ἔστειλεν αὐτὸν εἰς τὰ διδασκαλεῖα ὅπως ἐκπαιδευθῇ. Δὲν ἦσαν μὲν ἔτι τότε αἱ Ἀθῆναι μητρόπολις τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς καλλιτεχνίας, ἀπὸ τότε ὅμως τὰ γράμματα ἐτιμῶντο ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ περισσότερον παρὰ εἰς τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλάδος μέρη, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ φιλοσοφία, τῆς ὁποίας πρόδρομοι, οὕτως εἰπεῖν, ἦσαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἑπτὰ γενναῖοι ἄνδρες, τιμώμενοι διὰ τῆς προσηγορίας σοφοί, οἵτινες ἐξέφεραν τὰς γνώμας αὐτῶν δι' ἠθικῶν συντόμων ἀξιωμάτων. Τούτων ὅμως τὴν μέθοδον ὁ νέος Φρὺξ δὲν ἔκρινε πρέπον νὰ μιμηθῇ· διότι, συναισθανόμενος καλῶς τὸ εὐτελὲς τῆς καταγωγῆς του καὶ τὸ ταπεινὸν τῆς καταστάσεώς του, καὶ γνωρίζων ὅτι ὡς ἐκ τούτου δὲν ἤρμοζεν εἰς αὐτὸν νὰ ἐκφέρῃ τὰς γνώμας αὐτοῦ δι' ἀξιωμάτων καὶ παραγγελμάτων, ὡς ἔπραττον οἱ πανσέβαστοι ἐκεῖνοι ἄνδρες, ἤρχησε νὰ ἐκθέτῃ τὰς περὶ τῶν κοινωνικῶν πραγμάτων κρίσεις ἑαυτοῦ διὰ μύθων εὐφυεστάτων, τοὺς ὁποίους συνέθετ ἢ κατὰ μίμησιν ἀρχαιοτέρων ἄλλων μύθων, οὓς ἐν τ σχολείοις τῶν Ἀθηνῶν εἶχε μάθει, (ὡς τῶν τῆς Ἀηδόν καὶ τοῦ Ἱέρακος τοῦ Ἡσιόδου, τῆς Ἀλώπεκος καὶ τοῦ Αετ τοῦ Ἀρχιλόχου, κτλ.) ἢ ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῶν ἀναμν σεων τῆς παιδικῆς ἡλικίας του, τὴν ὁποίαν εἶχε διέλ πᾶσαν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, τῇ ἀληθεῖ ταύτῃ πατρίδι τ μύθων.

Τοσοῦτο δὲ ἦν τὸ θέλγητρον καὶ ἡ δύναμις τῶν πνε ματωδεστάτων αὐτοῦ καὶ χαριεστάτων μύθων, ὥστε αὐτῶν ἐπιτηδείως κατώρθου νὰ ἐμβάλλῃ εἰς τὰς ἀκο τῶν λαῶν καὶ τῶν βασιλέων ἀληθείας τοιαύτας, ὁποῖ δι' ἄλλου τρόπου λεγόμεναι ἠδύναντο νὰ ἐξάψωσι τὴν ὀ γήν των. Ἐντεῦθεν εὐκόλως δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμ ὁπόσον αἱ εὐφυεῖς ἐκεῖναι ἀλληγορίαι τοῦ ταπεινοῦ δού λου συνέτεινον εἰς μόρφωσιν τῆς κοινωνίας· διότι ἕκαστος

εὐκόλως διεώρα τὴν ἐν τοῖς μύθοις ἐκείνοις ὑποκρυπτομένην ἠθικὴν ἔννοιαν.

Ἐξ Ἀθηνῶν ὁ Αἴσωπος ἐφέρθη εἰς Σάμον, ἀγορασθεὶς ὑπό τινος φιλοσόφου ὀνόματι Ξάνθου, ὅπου διαφόρους ὑποστὰς τύχας, μετεπωλήθη τέλος ὑπὸ τούτου πρὸς πλούσιόν τινα Σάμιον, Ἰάδμονα ὀνομαζόμενον. Οὗτος δὲ, πάντως φιλανθρωπότερος τοῦ φιλοσόφου φανείς, ἀπηλευθέρωσεν αὐτὸν μετά τινα χρόνον, εἴτε ἀγαπήσας αὐτὸν διὰ τὴν ὑπακοὴν καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσίν του, εἴτε καὶ αἰσχυνόμενος ἴσως νὰ κρατῇ δοῦλον ἄνδρα ἄξιον μᾶλλον νὰ ἄρχῃ παρὰ νὰ δουλεύῃ.

Ὁ Αἴσωπος, οὕτω γενναίως ἀπελευθερωθείς, παρέμεινεν εἰς Σάμον μέχρι τῆς ὑποταγῆς τῆς νήσου ταύτης εἰς τὸν βασιλέα τῆς Λυδίας Κροῖσον, τότε δὲ ἐπορεύθη εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν, καὶ τοσοῦτον ἠδοκίμησεν εἰς αὐτὴν καὶ διὰ τῆς εὐφυΐας αὐτοῦ εἵλκυσε τὴν εὔνοιαν τοῦ βασιλέως, ὥστε οὗτος πρὸς χάριν αὐτοῦ ἀφῆκε τοὺς Σαμίους ἡσύχους καὶ ἀνενοχλήτους. Ἀκολούθως, ἀποσταλεὶς ἴσως ὑπὸ τοῦ Κροίσου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἦλθε καὶ εἰς Ἀθήνας καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Πεισίστρατος, καταλύσας τὴν δημοκρατίαν καὶ σφετερισθεὶς τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν, ἐβασίλευεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ἐκεῖ, βλέπων τοὺς Ἀθηναίους ἐπιποθοῦντας τὸ ἀρχαῖον πολίτευμα καὶ χαλεπῶς φέροντας τὴν τυραννίαν τοῦ Πεισιστράτου, διηγήθη πρὸς αὐτοὺς, ὡς λέγεται, τὸν εὐφυᾶ μῦθον τῶν βατράχων ζητούντων παρὰ τοῦ Διὸς βασιλέα.

Παραλείποντες ὡς ἀπίθανα καὶ ἄμοιρα αὐθεντικότητος τὰ περὶ τοῦ χαρίεντος τούτου μυθοποιοῦ ἀπαντώμενα παρὰ διαφόροις συγγραφεῦσι, μεταβαίνομεν εἰς τὰ περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐξιστορούμενα, ἅτινα φαίνονται ἔχοντα ἱστορικήν τινα βεβαιότητα. Κατὰ τὰς διηγήσεις ταύτας, ὁ Αἴσωπος, ἀποσταλεὶς ὑπὸ τοῦ Κροίσου, ἦλθεν εἰς τοὺς Δελφοὺς, φέρων παρὰ τοῦ βασιλέως χρήματα πολλὰ ὅπως προσαγάγῃ μεγαλοπρεπεῖς θυσίας εἰς τὸν θεὸν, καὶ διανείμῃ εἰς ἕκαστον ἀπὸ τοὺς Δελφοὺς ἀνὰ τέσσαρας μνᾶς. Ἰδὼν ὅμως ἐκ τοῦ πλησίον τὸν ἱερατικὸν τοῦτον λαὸν, τὴν πλεονεξίαν καὶ τὰς ἀπάτας του, τὴν μὲν πρὸς τὸν θεὸν θυσίαν προσέφερε, τὰ δὲ πρὸς τοὺς κατοίκους πεμπόμενα ὑπὸ τοῦ Κροίσου χρήματα ἀπέστειλεν ὀπίσω εἰς Σάρδεις πρὸς τὸν βασιλέα, ἀπαξιώσας νὰ δώσῃ δῶρα εἰς ἀνθρώπους καταχραστάς, τοὺς ὁποίους καὶ παρέβαλε πρὸς τὰς ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπιπλεούσας ῥάβδους, αἱ ὁποῖαι μακρόθεν μὲν φαίνονται μέγα τι, ἐγγύθεν δὲ εἰσὶ μηδέν.

Οἱ ἱερεῖς ἀπεφάσισαν τότε νὰ ἐκδικηθῶσι, καὶ κρύψαντες εἰς τὰ ἐνδύματα τοῦ Αἰσώπου χρυσοῦν ποτήριον τοῦ ναοῦ, διέδοσαν μετὰ ταῦτα ὅτι τοῦτο ἐκλάπη· ἐρεύνης δὲ γενομένης καὶ τοῦ ἱεροῦ σκεύους ἀνευρεθέντος ἐν τῇ ἀποσκευῇ τοῦ Αἰσώπου, οὗτος, κατηγορηθεὶς ἐπὶ δικαστηρίου ὡς κλέπτης καὶ ἱερόσυλος ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθείς, κατεδικάσθη νὰ κρημνισθῇ ἀπὸ πέτραν τινὰ, Ῥάμπειαν καλουμένην, ὅπερ καὶ ἐξετελέσθη. Ἐκ τῆς ἀδικίας ὅμως ταύτης παροργισθεὶς ὁ θεὸς, εἰσήγαγε κατὰ τῶν Δελφῶν μεγάλην ἀφορίαν γῆς καὶ νόσους παντοίας. Οἱ Δελφοὶ τότε συνησθάνθησαν τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματός των, καὶ ἠθέλησαν νὰ ἐξιλεώσωσι τὸν θεόν· διὸ, περιερχόμενοι τὰς Ἑλληνικὰς πανηγύρεις, ἐκήρυσσον ὅτι ἦσαν πρόθυμοι νὰ δώσωσιν εἰς ὁντιναδήποτε συγγενῆ ἢ φίλον τοῦ Αἰσώπου ὁποίαν παρ' αὐτῶν ἤθελε ζητήσει νὰ λάβῃ ἱκανοποίησιν ὑπὲρ τοῦ ἀδικηθέντος. Ἀλλὰ μόλις τρίτην γενεὰν ἀπὸ τοῦ ἀδικήματος ἦλθεν εἰς Δελφοὺς Σάμιός τις, Ἴδμων ὀνόματι, οὐδεμίαν μὲν μετὰ τοῦ Αἰσώπου ἔχων συγγένειαν, μόνος δὲ ἀπόγονος ὢν τοῦ Ἰάδμονος, τοῦ ἀγοράσαντος ἄλλοτε τὸν Αἴσωπον· καὶ εἰς τοῦτον οἱ Δελφοὶ δόντες ἀποζημιώσεις τινὰς, ἀπηλλάγησαν τῶν κακῶν.

Κατά τινα ἀρχαίαν παράδοσιν, ἐδοξάζετο κοινῶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὅτι εἰς τὴν ἐν Θερμοπύλαις μάχην ἡ σκιὰ τοῦ Αἰσώπου μετὰ τοῦ Τυνδάρεω ἐπολέμησε κατὰ τῶν Περσῶν. Ἡ μυθώδης αὕτη δοξασία ἀποδεικνύει πόσον οἱ Ἕλληνες ἐτίμων τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἠθοποιοῦ. Πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος τῳόντι ὁ Αἴσωπος ἐτιμᾶτο μετὰ τῶν μεγαλητέρων τῆς ἀνθρωπότητος εὐεργετῶν· εἰς τὰ σχολεῖα ἐμάνθανον ἐκ στήθους τοὺς μύθους του, καὶ ὁ Πλάτων αὐτὸς, ὁ ἀπὸ τῆς πολιτείας αὐτοῦ ἐκβαλὼν τὸν μέγαν Ὅμηρον, ὁμολογεῖ τὸν Αἴσωπον ὡς τὸν ἄριστον παιδαγωγόν. Ὁ δὲ Σωκράτης, ἐν τῇ φυλακῇ αὐτοῦ ἀναμένων τὸ κώνειον τῆς ἀρετῆς, διεσκέδαζε στιχουργῶν μύθους τοῦ Αἰσώπου. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου οἱ Ἀθηναῖοι ἤγειρον εἰς τὸν Αἴσωπον ἀνδριάντα.

Η ΝΕΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΦΑΡΑΩ.

Οὐδὲν θαυμασιώτερον τῶν κατὰ τὰς δύο ποταμίους ὄχθας τῶν Θηβῶν τάφων τῶν Αἰγυπτίων βασιλέων, ἁπάντων λελατομημένων ἐν σπηλαίοις καὶ θέας ἀξίων, κατὰ τὸν Στράβωνα. Οὗτοι, τεσσαράκοντα περίπου τὸν ἀριθμὸν, κεῖνται εἰς τὴν δυτικὴν περαίαν τῶν Θηβῶν, εἰς μίαν κοιλάδα κατάξηρον καὶ ἀγρίαν, περικλειομένην ὑπὸ ὑψηλῶν ἀποτόμων πετρῶν καὶ παριστῶσαν ἀληθῆ τόπον κλαυθμῶνος. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐξελέγη ἐπίτηδες ὑπὸ τῶν Φαραὼ ὁ τόπος οὗτος, ὡς ἐντελῶς πρόσφορος πρὸς τὴν λυπηρὰν ταύτην καὶ ἄφυκτον ἀνάγκην, τὴν ἀποτεταγμένην παρὰ τῶν ὁρίων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως· καλεῖται δὲ ἡ κοιλὰς αὕτη Πιπὰν ἐλ μολοὺκ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, πύλαι τῶν βασιλέων, καὶ φαίνεται ὅτι εἶνε κατὰ παραφθορὰν μετάφρασις τῆς ἀρχαίας κλήσεως Πιπὰν Οὐρόου, ἤτοι ὑπόγαια Φαραώ.

Εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ἀποτόμων τούτων πετρῶν ἢ βουνῶν θεωροῦνται πύλαι τετράγωνοι, φραγμέναι αἱ πλειότεραι ὑπὸ τῶν κρημνισμάτων καὶ θραυσμάτων τῶν λίθων, ὑφ' ὧν εἶνε ἐπισεσωρευμένη καὶ ἐστοιβαγμένη ἡ ῥηθεῖσα κοιλάς. Δώδεκα ἢ δεκατέσσαρες τοιαῦται πύλαι εὑρέθησαν καὶ ἠνοίχθησαν μέχρι τοῦδε, ἔχουσι δὲ πᾶσαι τὴν αὐτὴν κατασκευὴν, καὶ δι' αὐτῶν εἰσέρχονται εἰς τοὺς τάφους τῶν βασιλέων. Ἀφοῦ διέλθῃ τις διὰ μιᾶς τοιαύτης ἁπλῆς πύλης, εἰσέρχεται ἀπροσδοκήτως εἰς στοὰς μεγάλας, κεκαλυμμένας μὲ ἀνάγλυφα τέχνης ἀρίστης, ὧν τὰ πλεῖστα διαφυλάττουσι τὴν φαιδρότητα καὶ ζωηρότητα τῶν χρωμάτων. Μετὰ τὰς στοὰς ὑπάρχουσιν αὐλαὶ, στηριζόμεναι ἐπὶ κτιστῶν ποδῶν πολυτελεστέρως κεκαλλωπισμένων, καὶ τέλος ἕπεται ἡ κυριωτέρα αὐλὴ καὶ εὐρυτέρα πασῶν τῶν ἄλλων, τὴν ὁποίαν οἱ Αἰγύπτιοι ὠνόμαζον χρυσῆν, καὶ κατὰ τὸ μέσον τῆς

ὁποίας ὑπῆρχεν ἡ ὑπερμεγέθης λάρναξ, εἰς τὴν ὁποίαν ἔκειτο κεκηδευμένος καὶ τεταριχευμένος ὁ νεκρὸς τοῦ βασιλέως.

Εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγραφῶσι λεπτομερῶς τὰ ἄπειρα ἀνάγλυφα, τὰ περιεχόμενα εἰς τὰ ὑπόγεια ταῦτα, καὶ ἡ πληθὺς τῶν ἐπιγραφῶν. Ἐκθέτομεν δὲ ἐνταῦθα τινὰ τούτων πρὸς γενικὴν ἰδέαν, διότι ὁ ὡραϊσμὸς τῶν βασιλικῶν τάφων ὑπῆρχε συστηματικὸς, καὶ ὅσα ἂν εὑρίσκωνται εἰς τὸν ἕνα, τὰ αὐτὰ σχεδὸν ἀπαντῶνται καὶ εἰς τοὺς ἄλλους.

Ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πρώτης εἰσόδου ἄνωθεν θεωρεῖται γεγλυμμένον ἀνάγλυφον, τὸ ὁποῖον εἶνε ὡς προοίμιον ἢ προέκθεσις τῶν ἔνδον καλλωπισμάτων τῶν Φαραωνιτικῶν τούτων ταφείων. Εἰς γεγλυμμένος κίτρινος δίσκος ἔχει ἐν τῷ μέσῳ τὸν Ἥλιον ὡς κριοκέφαλον, τουτέστι δύοντα καὶ ὑπερχόμενον τὸ κάτωθεν ἡμισφαίριον, καὶ λατρευόμενον παρὰ τοῦ γονυπετοῦντος βασιλέως. Ἐκ δεξιῶν τοῦ δίσκου, πρὸς ἀνατολὰς δηλαδὴ, εἶνε ἡ θεὰ Νέφθη (ἡ Ῥέα τῶν Αἰγυπτίων), καὶ ἐξ ἀριστερῶν, ἤτοι πρὸς δυσμὰς, ἡ Ἶσις, κρατοῦσα τὰ δύο ἄκρα τῆς πορείας τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἄνω ἡμισφαίριον· περὶ δὲ τὰ πλάγια τοῦ Ἡλίου εἶνε γεγλυμμένος εἷς μέγας κάνθαρος, ὡς ἔμβλημα, τόσον ἐνταῦθα ὅσον καὶ ἀλλαχοῦ, γεννήσεως καὶ διαδοχῆς.

Ἡ ἔννοια τούτων πάντων ἀνάγεται εἰς τὸν τελευτήσαντα βασιλέα, ὁ ὁποῖος καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του, καθ' ὁμοίωσιν τοῦ διατρέχοντος Ἡλίου ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς, ὀφείλει καὶ αὐτὸς νὰ ἦνε ὁ φωτοδότης ἢ ζωοπάροχος τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἡ πηγὴ ὅλων τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν ἀγαθῶν πρὸς τοὺς ὑπηκόους του.

Ἡ τῆς πρώτης στοᾶς ὀροφὴ εἶνε ὡσαύτως καταπεποικιλμένη διὰ διαφόρων ἱερογλύφων, μετὰ δὲ ταύτην ἔπεται μικρὰ αὐλὴ περιέχουσα διάφορα ἀνάγλυφα, εἶτα δὲ ἄλλαι στοαὶ καὶ αὐλαὶ, κεκαλυμμέναι μὲ μίαν μεγάλην σειρὰν πινάκων, παριστώντων τὴν τοῦ Ἡλίου πορείαν ἐπὶ τὸ καθ' ἡμᾶς ἡμισφαίριον, δηλοῦσαν εἰκονικῶς τὴν τοῦ βασιλέως ζωὴν, καὶ ἀπέναντι τούτου ἐπὶ τὸν τοῖχον τὴν πορείαν πάλιν τοῦ Ἡλίου ἐπὶ τὸ κάτω ἡμισφαίριον, εἰκὼν αὖθις τοῦ βασιλέως μετὰ θάνατον. Πλήθος ἔτι διαφόρων πινάκων θεωροῦνται ἀναφορικῶς εἰς τὴν πορείαν τοῦ Ἡλίου καὶ διῃρημένων εἰς δώδεκα σειράς, καὶ ἐφ' ἑκάστην μία πύλη κατὰ ἀριθμὸν τῶν δώδεκα ὡρῶν τῆς ἡμέρας, αἱ ὁποῖαι πύλαι φυλάττονται παρ' ἑνὸς μεγάλου ὄφεως, ἔχοντος ἑκάστου τὴν ἰδίαν σημασίαν.

Πλησίον τῆς πρὸς τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἡλίου πρώτης πύλης κατέγραψαν τὰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας τῆς ἡμέρας ἀστρονομικῶς ὑπὸ σχῆμα ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι, φέροντες ἀστέρα ἐπὶ κεφαλῆς, βαδίζουσι πρὸς τὸ βάθος τοῦ τάφου, καὶ δεικνύουσι διὰ τῆς τοιαύτης πορείας τὸν δρόμον τοῦ Ἡλίου· ἐφ' ἑκάστης δὲ τῶν δώδεκα ὡρῶν ἐνεχάραξαν τὸ πλοιάριον τοῦ Ἡλίου, πλέον εἰς τὸν οὐράνιον ποταμὸν ἐπὶ τὸν αἰθέρα, τὸν ὁποῖον ἐδόξαζον ὡς ἀρχὴν πάντων τῶν ἐν τῇ φύσει, κατὰ τὴν μυθώδη αὐτῶν φιλοσοφίαν. Κατὰ τὴν πρώτην λοιπὸν ὥραν τὸ πλοιάριον αὐτὸ, ἀποπλέον, λατρεύεται παρὰ τῶν πνευμάτων τῆς Ἑω. Μεταξὺ δὲ τῶν πινάκων τῆς δευτέρας ὥρας παρατηρεῖται ὁ μέγας ὄφις Ἄποφις, ὁ νομιζόμενος παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ἀδελφὸς καὶ ὁμοῦ ἐχθρὸς τοῦ Ἡλίου, ἐπιτηρούμενος παρὰ τῆς θεότητος Ἀτμοῦ. Εἰς τὴν τρίτην ὥραν ὁ Ἥλιος φθάνει εἰς τὴν οὐράνιον ζώνην, ὅπου ἀποφασίζει τὸ περὶ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν τόπων, εἰς τοὺς ὁποίους μέλλουν νὰ κατοικήσωσι κατὰ τὴν νέαν αὐτῶν μετάστασιν. Ἐνταῦθα βλέπεται ὡσαύτως ὁ Ἀτμοὺ, καθεζόμενος ἐπὶ τοῦ βήματος αὐτοῦ καὶ ζυγοστατῶν τὰς ἀνθρωπίνους ψυχὰς, τὰς παρουσιαζομένας πρὸς αὐτὸν κατὰ τάξιν· τούτων δὲ μία ὡς καταδεδικασμένη φέρεται πάλιν εἰς τὴν γῆν ἐντὸς σκάφους, διευθυνομένη πρὸς τὴν πύλην, τὴν φυλαττομένην παρὰ τοῦ Ἀνεπὼ (Ἀνούβιος), καὶ ὅπου αὐτὴ ἄγεται ῥαβδιζομένη παρὰ κυνοκεφάλων, ἔμβλημα τῆς οὐρανίου δικαιοσύνης· ὁ καταδικασθεὶς παρίσταται ὑπὸ μορφὴν χοίρου, καὶ ἄνωθεν τούτου ἀναγινώσκεται διὰ μεγάλων χαρακτήρων ἱερογλυφικῶν ἡ λέξις λαιμαργία. Καὶ ἀναμριβόλως ὡς παράνομον καὶ πρώτιστον ἁμάρτημα ἐδόξαζον οἱ Αἰγύπτιοι καὶ τὴν ἀδδηφαγίαν, καθὼς καὶ τὴν λαγνείαν, τὴν ἀργίαν, ὀκνηρίαν καὶ τὰ ἄλλα· καὶ τοὺς μὲν διεφθαρμένους ὑπὸ τῆς ἀσωτίας παρίστων ὑπὸ μορφὴν τράγου, ὡς ζῴου λάγνου, τοὺς δὲ ὀκνηροὺς ὑπὸ μορφὴν χελώνης, ὡς βραδυπόρου, ὡσαύτως καὶ τὰς λοιπὰς κακὰς ἕξεις ἀναλόγως καὶ καταλλήλως. Ὁ Ἥλιος ἐπισκέπτεται κατὰ τὴν πέμπτην ὥραν τὰ Ἠλύσια πεδία, κατοικούμενα ἀπὸ τὰς μακαρίας ψυχὰς, τὰς ἀναπαυομένας ἀπὸ τοῦ γηίνου πόνου, αἵτινες φέρουσιν ἐπὶ κεφαλῆς πτερὸν στρουθοκαμήλου, ὡς ἔμβλημα τῆς εὐθείας καὶ ἐναρέτου αὐτῶν διαγωγῆς, τρυγῶσαι τοὺς καρποὺς τῶν οὐρανίων δένδρων, κτλ. κτλ.

Ἡ τοῦ Ἡλίου πορεία εἰς τὸ κάτω ἡμισφαίριον τοῦ σκότους καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν δώδεκα ὡρῶν τῆς νυκτὸς, τουτέστιν ὅλον τὸ ἐκ διαμέτρου ἐναντίον τῆς ἀνωτέρω παρασταθείσης σκηνῆς, ἐστὶ γεγλυμμένη ἐπὶ τὸν ἀπέναντι τοῖχον τῶν βασιλικῶν τάφων. Ἐνταῦθα ὁ Ἥλιος μεγαλοπρεπῶς τρέχει τὰς ὑπογείους ζώνας, εἰς τὰς ὁποίας προεδρεύουσι διαφόρων σχημάτων θεότητες, ὡπλισμέναι μὲ σπάθην ἐπ' αὐτὰς τὰς ζώνας ἢ κύκλους κατοικοῦσιν αἱ ψυχαὶ τῶν ἁμαρτωλῶν, δοκιμάζουσαι διαφόρους τυραννίας καὶ κατὰ διαφόρους τελουμένας τρόπους. Σημειωτέον ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι παρίσων ἐκεῖνα τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα, τὰ τραχυνθέντα ἐμμόνως εἰς τὴν ἁμαρτίαν, πάντοτε ὑπὸ σχῆμα ἀνθρώπινον καὶ ἐνίοτε ὑπὸ μορφὰς συμβολικὰς γερανοκεφάλων ἢ ἱερακοκεφάλων, ἐζωγραφημένων πάντων τούτων μὲ βαφὰς ὅλως μαύρας πρὸς ἔνδειξιν τῆς πονηρᾶς καὶ ἀρχαίας αὐτῶν φύσεως, καὶ τῆς ἀτελευτήτου αὐτῶν διαμονῆς εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦ σκότους, εἰς ἣν κατεδικάσθησαν. Καὶ οἱ μὲν τούτων ὁρῶνται σφυκτότατα δεδεμένοι εἰς πασσάλους, καὶ οἱ τῆς ζώνης φύλακες, κινοῦντες σπάθας κατ' αὐτῶν, ἐλέγχουσιν αὐτοὺς διὰ τὰ πεπραγμένα παρ' αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς· ἄλλοι δὲ, κρεμάμενοι κάτω τὴν κεφαλὴν καὶ ἄλλοι τὰς χεῖρας ἔχοντες δεδεμένας, σύρουσιν ἐπὶ τῆς γῆς τὰς καρδίας των, ἀποσπασμένας ἀπὸ τὰ στήθη των. Εἰς δὲ μεγάλους λέβητας ἀλλαχοῦ βράζονται ἄλλαι ψυχαὶ, ἢ ὑπὸ σχῆμα αὐταὶ ἀνθρώπινον ἢ ὑπὸ ὀρνέου τινὸς, ἢ καὶ μόνον αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν καὶ αἱ καρδίαι.

Εἰς ἑκάστην ζώνην ἢ κύκλον πλησίον τοῦ ἁμαρτήματος ἀναγινώσκεται ἱερογλυφικῶς ἥτε καταδίκη καὶ ἡ τιμωρία οὕτως: « Αἱ κακαὶ αὗται ψυχαὶ οὔτε βλέπουσι τὸν θεὸν, ὅτε διαχέει τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ, ἀλλ' οὔτε ἀ-

κούουσι τὴν φωνὴν αὐτοῦ ὅταν διέρχηται τὰς ζώνας αὐτῶν.» Ἐξ ἐναντίας δὲ, ὅπου ὁρῶνται αἱ δίκαιαι ψυχαὶ, θεωροῦνται γεγραμμένα ἄνωθεν τούτων τὰ ἑρεξῆς: «Αὗται εὗρον χάριν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ θεοῦ, καὶ κατοικοῦσι τὰς τῆς δόξης μονὰς, ἔνθα αὐταὶ μὲν ζῶσι ζωὴν οὐράνιον, εὐφραινόμεναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ, τὰ δὲ ἀρεθέντα παρ αὐτῶν σώματα ἀναπαύονται διὰ παντὸς εἰς τοὺς τάφους αὐτῶν.» Αἱ δύο αὗται σειραὶ τῶν γεγλυμμένων πινάκων πείθουσιν ἡμᾶς ἀποχρώντως περὶ τοῦ συστήματος τῆς τῶν Αἰγυπτίων ψυχολογίας, καὶ ἰδίως περὶ τῶν μετὰ θάνατον ἀμοιβῶν καὶ ποινῶν· δόγμα σωτήριον καὶ ἀναγκαῖον, καθὸ ἀποτρεπτικὸν παντὸς εἴδους κρυφίως μελετωμένου κακοῦ εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν τῆς συνειδήσεως μάστιγα.

Τὰ μεγαλουργῆ, ἀξιάγαστα καὶ παντὸς ἐπαίνου κρείττονα σωζόμενα ἔτι λείψανα τῶν τάφων τούτων τῆς μεγάλης ταύτης νεκροπόλεως ἐπιφέρουσι μὲν θάμβος καὶ ἔκπληξιν εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ἀλλ' ἐνταὐτῷ προξενοῦσι καὶ λυπηρὰ αἰσθήματα εἰς τοὺς βλέποντας τὴν τοσαύτην καὶ τηλικαύτην τῶν τάφων καὶ λοιπῶν κτιρίων μεγαλοπρέπειαν, καταδεδικασμένην σήμερον διὰ τοσούτων χαλασμάτων καὶ κρημνισμάτων εἰς γῆν ἀνεπιμέλητον, ἀγεώργητον, ἔρημον καὶ κατάξηρον, ἐν ᾗ τρανῶς σημειοῦται πανταχοῦ ὁ ὄλεθρος τῆς ἐρημώσεως.

ΦΥΣΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΩΓΟΥ, ἰατροῦ.

ΠΕΡΙ ΜΥΡΜΗΚΩΝ.

Οἱ μύρμηκες ἀνάγονται εἰς τὴν τάξιν τῶν τετραπτέρων. Ὡς δὲ αἱ σφῆκες καὶ αἱ μέλισσαι, οὕτω καὶ τὰ ἐν λόγῳ ἔντομα διαιροῦνται εἰς τρία εἴδη, ἤτοι εἰς ἄρρενα, θήλεα καὶ οὐδέτερα. Καὶ οἱ μὲν ἄρρενες καὶ αἱ θήλειαι μύρμηκες εἰσὶ πτερωτοὶ, οἱ δὲ οὐδέτεροι ἢ ἐργάται, ἄπτεροι. Οἱ πρῶτοι εἰσὶν οἱ μικρότεροι ὅλων τῶν ἄλλων· σχετικῶς ὅμως ὡς πρὸς τὴν σμικρότητα τοῦ σώματος αὐτῶν, ἔχουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς πολὺ μεγάλους. Οἱ δεύτεροι, ἤτοι αἱ θήλειαι, εἰσὶν ἐξ ἐναντίας οἱ μεγαλήτεροι ὅλων τῶν ἄλλων, σχετικῶς ὅμως ἔχουσι πολὺ μικροὺς τοὺς ὀφθαλμούς. Οἱ ἐργάται τέλος ἔχουσι μέτριον μὲν τὸ μέγεθος τοῦ σώματος, ἀλλ' ἐπροικίσθησαν μὲ ἰσχυροτάτας σιαγόνας, καὶ στεροῦνται, ὡς εἴπομεν, πτερῶν.

Εἰς τὰς κατοικίας τῶν μυρμήκων, ἤτοι εἰς τὰς οὕτω δὴ μυρμηκιὰς καλουμένας, δὲν ζῶσιν εἰμὴ αἱ θήλειαι μόνον, ἐρχόμεναι ἵνα ἐναποθέσωσι τὰ ᾠὰ αὐτῶν, καὶ οἱ οὐδέτεροι ἢ ἐργάται. Οἱ ἄρρενες ἐγκαταλείπουσι τὸ μέρος ἔνθα ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετράφησαν, ἅμα λάβωσι τὴν τελευταίαν αὐτῶν μεταμόρφωσιν, χωρὶς πλέον νὰ ἐπανέλθωσί ποτε· αὐτοὶ ἐνδιαιτῶνται ἐξόχως ἐν ὑπαίθρῳ, ὡς ἄλλα ἔντομα, σχηματίζοντες πολυάριθμα σμήνη. Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶνε καὶ τόδε, ὅτι οἱ ἄρρενες δὲν πλησιάζουσι τὰς θηλείας πρὸς γονιμοποίησιν, εἰμὴ καθ' ὃν χρόνον πετῶσι.

Τῶν μικρῶν τούτων ἐντόμων τινὰ μὲν κατασκευάζουσι τὰς κατοικίας ὑπὸ τὴν γῆν, τινὰ δὲ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς, συναθροίζοντα πρὸς τοῦτο διαφόρους ὕλας, καὶ ἄλλα πάλιν ἐντὸς τῶν στελεχῶν παλαιῶν δένδρων. Ὅσοι τῶν μυρμήκων κατοικοῦσιν ὑπογείως ἐκλέγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μέρος ἔνθα νὰ ὑπάρχωσι ῥίζαι δένδρων ἢ φυτῶν, χρησιμεύουσαι ὄχι μόνον ὅπως ὑποστηρίζωσι καὶ ἀσφαλεστέραν ποιῶσι τὴν κατοικίαν, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἐμποδίζωσι τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσδύῃ ἐντὸς αὐτῆς. Ἑκάστη μυρμηκιὰ ἔχει συνήθως μίαν μόνην εἴσοδον, ἐνίοτε ὅμως παρατηροῦνται καὶ πλειότεραι. Αἱ κατοικίαι τῶν μυρμήκων δὲν ἔχουσι τὰς ποικίλας ἐκείνας καὶ ἐντέχνους διαιρέσεις καὶ ὑποδιαιρέσεις, τὰς ὁποίας βλέπομεν εἰς τὰ τῶν σφηκῶν καὶ μελισσῶν κύτταρα, οὐχ ἧττον ὅμως καὶ τούτων ἡ κατασκευὴ δὲν εἶνε ἀναξία λόγου. Ἑκάστη μυρμηκιὰ σύγκειται ἐκ τῆς εἰσόδου καὶ τῆς κυρίως κατοικίας τῶν μυρμήκων, ἤτοι κοιλώματός τινος, ἱκανῶς μὲν εὐρέος, ἀλλ' ἀνωμάλου τὰ πολλὰ καὶ μόλις ἔχοντος ἑνὸς ποδὸς βάθος. Ἐν τούτοις πᾶς τις ἐννοεῖ ὅτι ἡ προπαρασκευὴ τοιούτου τινὸς κοιλώματος ἀπαιτεῖ πολὺν κόπον καὶ ἄπαυστον ἐργασίαν ἐκ μέρους τῶν ἐργατῶν, ἤτοι τῶν ἀπτέρων μυρμήκων, διότι οἱ ἄλλοι, οἵτε ἄρρενες καὶ αἱ θήλειαι, οὐδὲν λαμβάνουσι μέρος εἰς τοῦτο.

Περίεργος εἶνε ὄντως ἡ τάξις καὶ ἡ προθυμία, μεθ' ἧς οὗτοι ἐργάζονται. Ἅμα ἀρχήσωσι τὴν κατασκευὴν τῆς κατοικίας, διαμοιράζονται εἰς δύο· οἱ μὲν σκάπτουσι καὶ κοιλαίνουσι τὴν γῆν, οἱ δὲ φέρουσι τὸ ἄχρηστον χῶμα πρὸς τὰ ἔξω· παρετηρήθη δὲ ὅτι, ἐνόσῳ δὲν ἀποπερατώσωσι τὸ ἔργον αὐτῶν, οὐδὲ τρώγουσι ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἀναζήτησιν ζωοτροφιῶν ἐξέρχονται οἱ δυστυχεῖς ἐργάται.

Οἱ μύρμηκες τρέφονται ἀπὸ ὀπώρας, κόκκους, τεθνεῶτα ἔντομα, ἄρτον, ζάχαριν κ. τ. λ. Ὁσάκις εὕρωσι λείαν τινὰ, λαμβάνουσιν αὐτὴν διὰ τῶν σιαγόνων, καὶ προσπαθοῦσιν οὕτω νὰ φέρωσι μέχρι τῆς μυρμηκιᾶς πρὸς διατροφὴν αὐτῶν τε καὶ τῶν μικρῶν. Ὅλοι βέβαια ἡμεῖς θὰ ἔτυχε πολλάκις νὰ παρατηρήσωμεν μύρμηκας, φέροντας ἢ σύροντας φορτίον πολλῷ μεγαλήτερον τοῦ σώματός των· ὁσάκις τὸ φορτίον ἦνε μεγάλον μὲν ἀλλ' ὁπωσδήποτε ἐλαφρὸν, τότε ἢ κόπτουσιν αὐτὸ διὰ τῶν σιαγόνων εἰς μικρότερα τεμάχια πρὸς εὐκολωτέραν μεταφοράν, ἢ σύρουσιν αὐτὸ τρεῖς ἢ τέσσαρες ὁμοῦ.

Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων, οἱ ἐργάται μόνοι πρέπει νὰ φροντίσωσι καὶ περὶ τῆς περιθάλψεως καὶ ἀνατροφῆς τῶν μικρῶν· αἱ θήλειαι, ἅμα ἐναποθέσωσι τὰ ᾠὰ τῶν ἐντὸς τῆς μυρμηκιᾶς, φεύγουσιν, ὡς εἴπομεν, οὐδόλως πλέον φροντίζουσαι περὶ τῶν περαιτέρω. Τὰ ᾠὰ ταῦτα εἰσὶ λευκὰ, μικρὰ, ἀδιόρατα σχεδόν· μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν ἐξέρχεται τούτων λευκή τις καὶ σκωληκοειδὴς κάμπη, ἥτις αὔξει καθ' ὑπερβολὴν ταχέως.

Σημειούσθω δὲ ὅτι αἱ κάμπαι αὗται εἰσὶν ὅ,τι ἡμεῖς ᾠὰ μυρμήκων καταχρηστικῶς ὀνομάζομεν, καὶ τὰς ὁποίας πᾶς τις δύναται νὰ ἴδῃ ἐντὸς ἢ πέριξ τῆς μυρμηκιᾶς ἐν καιρῷ εὐηλίου ἡμέρας.

Θαυμάζει τις πραγματικῶς, βλέπων τὰς ἀπαύστους φροντίδας καὶ περιποιήσεις τῶν ἐργατῶν μυρμήκων διὰ τὰς μικρὰς ταύτας κάμπας. Ὁσάκις εἶνε εὐδία, μάλιστα δὲ περὶ μεσημβρίαν, μεταφέρουσιν αὐτὰς ἐκ τῆς ὑπογείου

διαμονῆς, καὶ ἐναποθέτουσι περὶ τὴν εἴσοδον αὐτῆς πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ζωογόνησιν· ἀλλ' ἅμα ἀρχήσῃ νὰ ἐπέρχηται ἡ ἑσπέρα ἢ νὰ προαγγέλληται θύελλα, ἐπαναφέρουσιν αὐτὰς πάλιν ἐντὸς τῆς μυρμηκιᾶς πρὸς ἀποφυγὴν οἱασδήποτε βλάβης. Περίεργον δὲ ὅτι ἡ καθημερινὴ αὕτη μεταφορὰ γίνεται διὰ τῶν σιαγόνων, χωρὶς νὰ ἐπέρχηται οὐδεμία τραυμάτωσις ἢ ἄλλη τις τοιαύτη βλάβη. Ἡ φιλοστοργία καὶ ἡ φροντὶς τέλος τῶν ἐργατῶν διὰ τὰ μικρὰ εἶνε τόσῳ μεγάλη, ὥστε οὐδὲ τρώγουσιν ἂν αἱ τροφαὶ δὲν ἦνε ἐπαρκεῖς. Οὕτω λοιπὸν αἱ τόσῳ ἐπιμελῶς περιποιούμεναι κάμπαι ἀποβαίνουσι μετ' ὀλίγον νύμφαι, ἤτοι μεταβαίνουσιν εἰς τὴν δευτέραν μεταμόρφωσιν, ἐκ ταύτης δὲ μετασχηματίζονται εἰς τέλεια ἔντομα ἤτοι μύρμηκας, πτερωτοὺς μὲν ἂν ἦνε ἄῤῥενες ἢ θήλειαι, ἀπτέρους δὲ ἂν ἀνάγωνται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐργατῶν.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος θνήσκουσιν οἵτε ἄῤῥενες καὶ αἱ θήλειαι τῶν μυρμήκων· μόνοι οἱ ἐργάται, οἱ πλειότεροι τοὐλάχιστον, ἐπιζῶσι. Διατελοῦσι δὲ οὗτοι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος ἐντὸς τῆς μυρμηκιᾶς, ἀλλ' ἄνευ κινήσεως καὶ τροφῆς, ἤτοι ἐν ληθαργικῇ καταστάσει, ὡς τοῦτο καὶ παρ' ἄλλοις πολλοῖς ἐντόμοις παρατηρεῖται· πλὴν μόλις ἀναφανῶσιν αἱ πρῶται ἡλιακαὶ ἀκτῖνες τοῦ ἔαρος, ἐξεγείρονται τοῦ ληθάργου αὐτῶν καὶ ἐξέρχονται πάλιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς πρὸς ἀναζήτησιν τροφῆς καὶ ἀέρος.

Καὶ οἱ μύρμηκες ἔχουσι πολλοὺς τοὺς ἐχθρούς, μάλιστα δὲ τὰ πτηνὰ καὶ πολλὰ τῶν ἐντόμων· ἀλλ' ὁ μυρμηκολέων εἶνε ὁ ἀσπονδότερος αὐτῶν διώκτης καὶ καταστροφεύς. Περιεργείας χάριν ἀναφέρω ἐπιτροχάδην ὀλίγα τινὰ περὶ τε τῆς κατασκευῆς καὶ τῶν τεχνασμάτων τοῦ πανούργου τούτου ἐντόμου.

Ὁ μυρμηκολέων εἶνε μικρὸν ἔντομον· ἔχει δὲ τὴν κεφαλὴν πλατεῖαν καὶ ὡπλισμένην μὲ δύο κινητὰ ἀγκιστρα ἢ χηλάς, τὸ σῶμα ὀξὺ καὶ ἐπίμηκες, συγκείμενον ἐκ πολλῶν ὑμενωδῶν κρίκων, καὶ ῥέρον ἓξ πόδας καὶ τέσσαρα πτερύγια. Ὀλίγα ἔντομα πραγματικῶς μηχανεύονται τόσῳ ὡραῖα στρατηγήματα, οἷα ὁ μυρμηκολέων· καὶ τοῦτο, διότι ἄλλως ἦτο ἀδύνατον νὰ ζήσῃ. Ἐπειδὴ δηλ. δὲν βαδίζει εἰμὴ πάντοτε πρὸς τὰ ὀπίσθεν, ἤθελεν εἰσθαι διὰ τοῦτο ἀδύνατον ὅπως καταδιώξῃ ὁποιονδήποτε ἔντομον ἢ ζωΰριον πρὸς διατροφὴν αὐτοῦ· πρὸς ἄρσιν λοιπὸν τοῦ κακοῦ τούτου, ἀναγκάζεται νὰ στήνῃ δι' αὐτὰ παγίδα, καὶ μάλιστα διὰ τὸν μύρμηκα, τὸν ὁποῖον ἐξόχως νοστιμεύεται. Κατορθοῖ δὲ τοῦτο ὡς ἑξῆς: Ἀφοῦ χωθῇ ἱκανῶς ἐντὸς τῆς ἄμμου, ἀρχίζει ἔπειτα νὰ περιστρέφηται κυκλοτερῶς· ῥίπτων δὲ, καθόσον προχωρεῖ πρὸς τὰ κάτω, τῇ βοηθείᾳ τῆς τετραγωνικῆς κεφαλῆς καὶ ἑνὸς τῶν προσθίων ποδῶν του, (τὸν ὁποῖον μεταχειρίζεται ὡς λίσγον ἢ πτυάριον,) ῥίπτων, λέγω, καθ' ὅσον προχωρεῖ πρὸς τὰ κάτω, μακρὰν τὴν περιττὴν ἄμμον, κατασκευάζει οὕτως αὔλακας ὁμοκέντρους καὶ βαθείας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον. Ἐπὶ τέλους ἀπεργάζεται ταύτας τοιουτοτρόπως, ὥστε σχηματίζει τελείαν ὀπὴν εἰς σχῆμα κώνου ἢ χωνίου, ἐντὸς τῆς ὁποίας μένει ἐνεδρεύων χωρὶς οὐδόλως νὰ φαίνεται. Ἀλλοίμονον εἰς τὸ ἔντομον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἤθελε πέσει ἐντὸς τοῦ βαράθρου τούτου! Ὁ μυρμηκολέων, ὅστις αἰσθάνεται ἀμέσως τὴν πτῶσιν τοῦ ἀπροσέκτου μύρμηκος διὰ τῶν πρὸς τὰ κάτω κυλιομένων κόκκων τῆς ἄμμου, ὁρμᾷ ἀμέσως, ῥονεύει αὐτὸν, ἀποῤῥοφᾷ τοὺς χυμοὺς αὐτοῦ, ἐκβάλλει ἔπειτα τὸ ξηρὸν καὶ ἄχρηστον δέρμα, ἐπιδιορθόνει τὰ διαταραχθέντα μέρη τῆς παγίδος του, καὶ μένει πάλιν ἐνεδρεύων ἄπνους καὶ ἀκίνητος ἕως ὅτου νέα ἄγρα ἐμφανισθῇ. Ἐν καιρῷ θέρους πᾶς τις ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ παρατηρήσῃ τὰ περίεργα ταῦτα φαινόμενα· ἀρκεῖ μόνον νὰ εὕρῃ τοιαύτην τινὰ παγίδα μυρμηκολέοντος, καὶ νὰ περιμένῃ ἕως ὅτου μύρμηξ ἢ ἕτερόν τι ἔντομον διαβῇ ἐκεῖθεν.

Ὑπάρχουσιν ἀρκετὰ εἴδη μυρμήκων· ἀλλ' οἱ μέλανες καὶ οἱ ἐρυθροὶ ἢ ξανθοὶ εἰσὶν οἱ γνωστότεροι καὶ οἱ συνηθέστεροι παρ' ἡμῖν, καὶ οἱ ὁποῖοι ζῶσιν εἰς ἀπαύστους ἀλληλομαχίας καὶ διενέξεις. Ἰδοὺ πῶς φυσιοδίφης τις, ὁ Hanbart, περιγράφει τοιαύτην τινὰ μάχην, μάρτυς αὐτῆς γενόμενος, μεταξὺ τῶν μαύρων καὶ ἐρυθρῶν μυρμήκων συμβᾶσαν.

Τὰ ἔντομα ἐπροχώρουν ἐν μεγάλῃ τάξει καὶ σταθερότητι· ἐφαίνοντο ἕτοιμα νὰ χύσωσι τὸ αἷμά των ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ εἴδους αὐτῶν. Οἱ ἐρυθροὶ μύρμηκες ἐσχημάτισαν ἐπὶ τέλους ἱκανῶς ἐκτενῆ γραμμὴν, συγκειμένην ἐκ διαφόρων κατὰ τετράγωνα τεταγμένων σωμάτων, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἠρίθμει τριάκοντα ἕως τεσσαράκοντα γενναίους μαχητάς. Τὸ ἕτερον εἶδος, τὸ καὶ μᾶλλον πολυαριθμότερον, ἐσχημάτισεν ἔτι μεγαλητέραν γραμμήν. Συγχρόνως ὅμως οἱ μύρμηκες οὗτοι ἔθεσαν ἀποσπάσματά τινα ὀλίγον μακρὰν τῶν κεντρικῶν ὀχυρωμάτων των, ἕτοιμα ὅπως ἀντικρούσωσι πᾶσαν ἀπροσδόκητον καὶ αἰφνιδίαν προσβολὴν ἐκ μέρους τῶν ἐχθρῶν. Ἀμφοτέρας δὲ τὰς πτέρυγας τῆς μεγάλης γραμμῆς ἐφύλασσον πολλαὶ ἑκατοστύες πολεμιστῶν.

Οἱ δύο στρατοὶ συνεπλάκησαν ἐπὶ τέλους, καὶ ἡ μάχη ἐξηκολούθει πεισματωδῶς ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος· οὐδεὶς ἐδειλία, οὐδεὶς ὠπισθοχώρει, ἐξ ἐναντίας μάλιστα τοσοῦτον ἐξηγριώθησαν πᾶσαι αἱ τάξεις αὐτῶν, ὥστε κατὰ σωροὺς ἐμάχοντο ἤδη. Τέλος ὅμως, ἤτοι μετὰ τρεῖς περίπου ὥρας, ἡ νίκη ἤρχησε νὰ ῥέπῃ πρὸς τὸ μέρος τῶν μαύρων· ἐντεῦθεν δὲ τοσαύτην ἐνεποίησαν φθορὰν εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἐρυθροὺς, ὥστε μόλις διεσώθησαν ὀλίγοι τινὲς ἐκ τούτων. Ἀφορμὴ τοῦ πολέμου ὑπῆρξεν ἡ μυρμηκιὰ τῶν ξανθῶν, τῆς ὁποίας τὴν κατάκτησιν καὶ κατοχὴν ἐπέτυχον ἤδη οἱ νικηταί. Ὁ αὐτὸς δὲ ἐντομολόγος παρατηρεῖ ὅτι μετὰ τὴν μάχην ἔφερον οὗτοι εἰς τὴν νέαν αὐτῶν κατοικίαν, οὐχὶ μόνον τοὺς αἰχμαλώτους, ἀλλὰ καὶ τοὺς πληγωμένους αὐτῶν πρὸς περιποίησιν καὶ ἴασιν.

ΤΑ ΕΝ ΜΕΧΑΔΙΑ ΛΟΥΤΡΑ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ.

Δύο καὶ ἡμίση Γερμανικὰ μίλια ἀπὸ τῆς παριστρίου Ὀρσόβης, πρώτης Αὐστριακῆς πόλεως εἰς τὸν ἀναπλέοντα τὸν Δούναβιν, κεῖνται τὰ οὐκ εὐκαταφρόνητα λουτρὰ τῆς Μεχαδίας, μικρᾶς κωμοπόλεως ἐν μέσῳ τῶν Καρπαθίων ὀρέων κειμένης. Ἡ ἀπὸ τῆς ῥηθείσης πόλεως μέχρι τῆς Μεχαδίας ὁδὸς ἐστὶν ὁμαλωτάτη, δενδρόφυτος πολλαχοῦ, καὶ ποικιλλομένη ὑπὸ τῶν συνεχῶς ἀπαντωμένων ἀμπελώνων, ἀγρῶν, ποταμίων, κτλ. Ἡμίσειαν δὲ ὥραν

ἐντεῦθεν τῆς κωμοπόλεως ταύτης καὶ ἐντὸς διακλαδώσεως τῶν αὐτῶν ὀρέων ἀνεκαλύφθησαν οὐ πρὸ πολλοῦ χρόνου αἱ κυρίως πηγαὶ τῶν μεταλλικῶν ὑδάτων, ὅπου καὶ ἐκτίσθη ἡ χαρίεσσα πολίχνη Herculesbad, ἤτοι, λουτρὰ τοῦ Ἡρακλέους. Καὶ περὶ τούτων θέλω διαλάβει τινὰ ἐν συντόμῳ.

Αἱ προεκβολαὶ τῆς τῶν Καρπαθίων ὀρέων διακλαδώσεως, ἐντὸς τῆς ὁποίας γραφικῶς πάνυ κεῖται ἡ τὸ ὄνομα τοῦ παλαιγενοῦς ἥρωος φέρουσα πολίχνη αὕτη, γενόμεναι καθ' ὅσον προβαίνουσιν, ἀποτελοῦσιν ἐπὶ τέλους ἐμβαδὸν μόλις ἓξ ἢ ὀκτὼ ὀργυιῶν ἔχον πλάτος, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου διέρχεται ἀῤῥόειος καὶ παφλάζων ὁ ποταμὸς Τσέρνος (μέλας.) Εἴς τινα καμπὴν τοῦ ποταμοῦ τούτου, ὅπου οὗτος στρεφόμενος μικρὸν ἐξακολουθεῖ τὸν ῥοῦν αὐτοῦ πολλὰ πλησίον τῆς δεξιᾶς ὑπωρείας, καὶ ἀφίνει οὕτως ἐλεύθερον τὸ λοιπὸν πεδίον, (ὅπερ, πλατυνόμενον κατὰ τὸ μέρος τοῦτο, ἀποτελεῖ κοιλάδα ἀρκετὰ εὐρύχωρον,) εἰσὶν ἀνεγηγερμένα τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν χαρίεσσαν ταύτην πολίχνην οἰκοδομήματα, ἅτινα προτίθεμαι νὰ περιγράψω ἐνταῦθα ἐπιτροχάδην.

Τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα, ἐκτισμένα τὰ πλεῖστα ὑπὸ τῆς Αὐστριακῆς Κυβερνήσεως, συνίστανται ἰδίως εἰς μεγαλοπρεπεστάτους ξενῶνας, ἐν οἷς πρωτεύει τὸ εὐρυχωρότατον μέγαρον Franz Josefhof (αὐλὴ Φραγκίσκου Ἰωσὴφ), περιλαμβάνον ὑπὲρ τοὺς 200 θαλάμους, ἅπαντας πολυτελῶς ἐστρωμένους καὶ προωρισμένους πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ἐπισκεπτομένων κατ' ἔτος τὰ λουτρὰ ξένων. Τέσσαρα τοιαῦτα ὑψίστεγα κτίρια ἐγείρονται μεγαλοπρεπῶς κατὰ τὴν δεξιὰν ὑπώρειαν, ἔχοντα τὴν μὲν κυρίως πρόσοψιν αὐτῶν ἐστραμμένην πρὸς τὴν πλατείαν, τὰ δὲ ὀπίσθια πρὸς τὸν ποταμόν. Ἀνοικοδομεῖται δὲ ἤδη καὶ πέμπτον, ὅπερ, ὡς λέγεται, θέλει εἶσθαι περιεκτικὸν ὅσον καὶ τὰ τέσσαρα ὁμοῦ.

Ἀπέναντι τῶν κομψῶν τούτων ξενώνων, πρὸς τὴν ἀριστερὰν ὑπώρειαν, κεῖνται ἕτερα κτίρια, συνιστάμενα εἰς μαγειρεῖα, ἐργαστήρια πωλητῶν, κτλ. ἅπαντα μετὰ τῆς ἰδιαζούσης τοῖς Εὐρωπαίοις κομψότητος κατεσκευασμένα καὶ δι' ἐξόχου φιλοκαλίας διατηρούμενα. Καὶ τὴν μὲν ἀρχὴν τῶν οἰκοδομημάτων τούτων ἀπαρτίζει, ἀκριβῶς ἀπὸ τοῦ μέρους ὅθεν ἄρχεται ὁ ποταμός, στρεφόμενος πρὸς τὸ μέσον καὶ μὴ ἀφίνων ὡς ἐκ τούτου τὸ αὐτὸ πλάτος εἰς τὴν κοιλάδα, τὸ κομψότατον οἰκοδόμημα Josefbrunn (πηγὴ τοῦ Ἰωσὴφ), ἐν ᾧ εἰσὶ τὰ θειοῦχα λουτρὰ, τὰ προωρισμένα διὰ τοὺς αὐτοκράτορας καὶ τὰς λοιπὰς ἐπισκεπτομένας τὸν τόπον ἐπισημότητας. Τὸ τέλος δὲ τῆς ἀριστερᾶς ταύτης πλευρᾶς συμπληροῖ μέγα οἰκοδόμημα, προωρισμένον ὅπως ὑποδέχηται τοὺς νοσηλείας καὶ λουτρῶν χρείας ἔχοντας στρατιωτικοὺς τῆς Αὐστριακῆς αὐτοκρατορίας. Ἀπέναντι δὲ τοῦ οἰκοδομήματος τούτου, ἀπαρτίζοντος τὸ πέρας τῆς ἑτέρας παραποταμίου πλευρᾶς, κεῖνται τὰ διὰ κοινὴν χρῆσιν προωρισμένα θειοῦχα λουτρὰ τοῦ Καρόλου (Carlsbad), περικλειόμενα ἐπίσης ἐντὸς εὐρυχώρου μεγάρου.

Τὸ περιλαμβάνον τὰς οἰκοδομὰς ταύτας ἐμβαδὸν ἐκτείνεται ἀμφοτέρωθεν εἰς μῆκος 150 περίπου ὀργυιῶν μέχρι τῶν ἄνω εἰρημένων λουτρῶν, ὁπόθεν παύει πλέον πᾶσα οἰκοδομὴ, καθότι ἄρχεται ὑπερβαλλόντως στενουμένη ἡ κοιλὰς μέχρι πέντε ἢ ἓξ ὀργυιῶν πλάτους, ὡς εἴρηται. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας ταύτης ἵσταται πελώριον ἐξ ὀρειχάλκου τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἡρακλέους, ἀφ' οὗ χύνεται ἐντὸς καλλιμαρμάρου εὐρείας δεξαμενῆς ὕδωρ, θαυμάσιον διά τε τὴν διαύγειαν καὶ τὴν γλυκύτητά του. Τὸ θέαμα ἐνταῦθα, κατὰ τὸ μέρος δηλαδὴ τῆς στενώσεως τῶν ὀρέων, ἐστὶν ἔξοχον καὶ καταπληκτικόν· ἐξίσταται τρόντι ὁ ἐπισκεπτόμενος τὸ μέρος τοῦτο, ἀτενίζων πρὸς τὰ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πελωρίων τειχῶν δίκην ὑψούμενα ὄρη, τὰ μὲν προτείνοντα τοὺς γρανιτώδεις αὐτῶν σκελετοὺς, τὰ δὲ κατακεκαλυμμένα ὑπὸ γηραιῶν φηγῶν καὶ λοιπῶν ὑψικόμων δένδρων. Νομίζει τις ὅτι εὑρίσκεται ἐντὸς βαράθρου, καὶ ὅτι οἱ πελώριοι ἐκεῖνοι ὄγκοι ἐπικρέμανται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ μέλλουσιν ὁσονοῦπω νὰ καταχώσωσιν αὐτὸν καθόσον προχωροῦσι στενούμενοι καὶ ὁλονὲν ὑψούμενοι.

Ὡς ἐκ τοῦ συνεχῶς κατηρτισμένου ἐδάφους καὶ τῶν ἀνασκαπτομένων διαφόρου εἴδους μεταλλικῶν πετρῶν ὡς καὶ τῶν ἐν ταῖς πλευραῖς τῶν γρανιτωδῶν ὀρέων ἀφθονούντων σπηλαίων, κατανοεῖται ὅτι ἡ στενωπὸς αὕτη ἐστὶν ἐσχηματισμένη ἐξ ἠφαιστείου ἐκρήξεως, μετακινησάσης τὸ ἔδαφος καὶ μεταγαγούσης τὰ ὕδατα αὐτόθι. Καὶ ὅμως ἡ ἀνένδοτος τῶν Εὐρωπαίων φιλοκαλία ἠδυνήθη νὰ συγκεράσῃ τὴν ἀγρίαν ὄψιν καὶ τὸ μελαγχολικὸν τοῦ μέρους τούτου, κατασκευάσασα τεχνητὰς ὁδοὺς λελαξευμένας ἐν μέσῳ τῶν ἀποτόμων βράχων, ὥστε καὶ ἁμάξας διέρχεσθαι, καὶ κιγκλίσι περιπερραγμένα μονοπάτια, ἀνιόντα ἑλικοειδῶς, κλίμακος δίκην πλὴν καὶ ἀνεπαισθήτως, μέχρι σχεδὸν τῆς κορυφῆς τῶν ἀμφοτέρωθεν ὀρέων, εἰς ὕψος ὁπόθεν ὁ ἄνθρωπος μόλις διακρίνεται κάτωθεν. Κατὰ συχνὰ δὲ ἀποτμήματα εἰσὶ κατεσκευασμέναι κομψαὶ σκιάδες καὶ διάφορα ἐδώλια, χρησιμεύοντα πρὸς ἀναψυχὴν τῶν ἀναβαινόντων, ὁπόθεν ὁ ὀφθαλμὸς ἔχει εὐχάριστον θέαν τῶν πέριξ καὶ τῶν ὑπ' αὐτόν.

Πρὸς τὸ βάθος τῆς στενωποῦ ταύτης, ὀλίγον ἐντεῦθεν τοῦ μέρους ὅπου ὁ ποταμὸς Τσέρνος ἔχει τοὺς θορυβώδεις καταῤῥάκτας του, συνεχόμενα μετὰ τῆς ἀντιπέραν ὄχθης διὰ κομψοτάτης γεφύρας κεῖνται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τὰ καταστήματα, τὰ περικλείοντα τὰ περιώνυμα λουτρὰ τοῦ Ἡρακλέους, ἅπαντα ἰσόγαια, κομψῶς διευθετημένα καὶ ἀπαρτιζόμενα ὑπὸ ἑκατὸν πεντήκοντα περίπου δωματίων. Ἡ πηγὴ τῶν θερμῶν τούτων σιδηρούχων ὑδάτων, ἀναβλύζουσα εἰς μέγα βάθος ἐκ μέσου τῶν ὀρέων ἐντὸς σπηλαίου τινὸς, τῶν Γιγάντων καλουμένου, μετοχετεύεται ἐκεῖθεν εἰς ἐπίτηδες δεξαμενὰς, ὅπου ψυχραινόμενον, διαδίδεται διὰ σωλήνων εἰς τὰ δωμάτια. Ἕκαστον τῶν δωματίων τούτων, περιέχει κομψοτάτην λεκάνην ἐκ λείου καὶ ἐρυθροῦ κοκκωτοῦ λίθου, εἰς ἣν κατέρχεταί τις διὰ τριῶν ἢ τεσσάρων μαρμαρίνων ἐπίσης βαθμίδων. Ἐφ' ἑκάστης λεκάνης κεῖνται δύο στρόφιγγες, ὁ μὲν τοῦ θερμοῦ, ὁ δὲ τοῦ ψυχροῦ ὕδατος· ὁ δὲ καταδυόμενος πρὸς λοῦσιν δύναται νὰ παρασκευάσῃ τὸ ὕδωρ ἀναλόγως τῆς θερμότητος, ἣν ἡ ἰδιοσυγκρασία του ἢ αἱ ἰατρικαὶ συνταγαὶ ἀπαιτοῦσι. Τὸ περισσεῦον ὕδωρ χύνεται μετὰ μεγάλου κρότου εἰς τὸν ποταμὸν, μετατρέπον τοὺς λευκοὺς λίθους, ἐφ' ὧν παφλάζον ῥέει, εἰς μέλανας, ὡς ἐκ τῆς σιδηρούχου ἰδιότητός του· τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ θειοῦχα ὕδατα, ἅτινα ἀποθέτουσι μεγίστην ποσότητα ἰλύος θείου εἰς τὰς ὀπὰς, ἐξ

ὧν ἀναβλύζουσιν. Ἡ ἰαματικὴ δύναμις τῶν λουτρῶν τούτων ἀποβαίνει ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ὀνομαστὴ, ἐφ' ᾧ καὶ καθ' ἕκαστον ἔτος χιλιάδες ξένων, οὐ μόνον ἐκ τῶν περιοίκων ἀλλὰ καὶ ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Εὐρώπης, ἐπισκέπτονται αὐτά.

Τὴν πολίχνην ταύτην ὡραΐζουσι καὶ δύο ναΐσκοι: ὁ μὲν, ὁ καὶ κομψότερος καὶ εὐρυχωρότερος, τῶν Δυτικῶν, ἀνεγηγερμένος πρὸς τὴν ἐσχατιὰν τῆς εἰρημένης στενωποῦ ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῆς πλατείας, καὶ τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων· ὁ δὲ, τοῦ ἡμετέρου δόγματος καὶ ἀφιερωμένος τῇ Μεταμορφώσει, κείμενος πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς, ἥτις ἤρξατο ἀπό τινος προεκτεινομένη, ἀνεγειρομένου ἐπ' αὐτῆς τοῦ γιγαντείου ξενοδοχείου, περὶ οὗ εἴρηται, καὶ μεγαλοπρεποῦς τινος σκιάδος γλυφαῖς καὶ τορεύμασι πεποικιλμένης, προωρισμένης δὲ διὰ τοὺς βασιλεῖς, (καθὸ κειμένης ἀπέναντι τῶν βασιλικῶν λουτρῶν), καὶ περιεχούσης περικαλλὲς μουσεῖον, κῆπον, κτλ. Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἡμέτερος ναὸς, καθὸ γειτνιάζων τῇ σκιάδι ταύτῃ, ἠγοράσθη ὑπὸ τῆς Αὐστριακῆς Κυβερνήτεως ὅπως συνενωθῇ μετὰ τῶν οἰκοδομημάτων αὐτῆς, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀνεγείρεται ἤδη εἰς προσφορωτέραν θέσιν ἕτερος κομψότερος καὶ περικαλλέστερος τούτου.

Ὅτε τὸν παρελθόντα Ἰούνιον, κατευθυνόμενος εἰς Βιέννην, μετέβην πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν λουτρῶν τοῦ Ἡρακλέους, ἔμεινον ἔκθαμβος, πληροφορηθεὶς ἀνελπίστως ὅτι ὁ κομψὸς ἐκεῖνος ναΐσκος, ὁ χαριέντως ὑψῶν τὸ κωδωνοστάσιόν του εἰς τὸν αἰθέρα, ἦν ἀφιερωμένος τῇ καθ' ἡμᾶς λατρείᾳ. Ἦτο Κυριακὴ, ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὅτε ἀπὸ πρωΐας ἐξύπνισεν ἡμᾶς τὸ ἑορτάσιμον τῶν κωδώνων σήμασμα. Οἱ χωρικοὶ, τὰς ἑορτασίμους αὐτῶν καὶ ἀρκετὰ γραφικὰς ἐνδυμασίας φέροντες, ἔσπευδον ὅπως κοσμήσωσι τὸν χαρίεντα τοῦτον ναΐσκον ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν μὲ κλάδους δαφνῶν καὶ λοιπῶν δένδρων· ὅτε δὲ ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς ἐνάρξεως, κατηυθύνθην μετὰ παλαιῶν ἱερᾶς εὐλαβείας, (ἥτις ἐπαυξάνεται ἐν τοιούτοις περιστάσεσιν εἰς τὸν ξενιτευόμενον,) πρὸς τὸν ναὸν, ὅπως ἀκροασθῶ τὴν θείαν ἱερουργίαν. Ὁ ἱερεὺς, καίτοι νέος τὴν ἡλικίαν, εἶχεν ὅμως διακεχυμένον ἐπὶ τοῦ προσώπου του σεμνοπρεπές τι ἦθος, ἐμπνέον ἀγάπην καὶ σέβας πρὸς αὐτόν· ἦν ὑψηλὸς, εὐειδὴς, ἡ δὲ ξανθὴ κόμη του, εἰς ἐντελῆ ἀναλογίαν μετὰ τῆς ὑποξάνθου γενειάδος του, ἐκυματίζετο χαριέντως ἐπὶ τῶν ὤμων του.

Εὐλογήσας ἡμᾶς, ἤρξατο τῆς θείας ἱερουργίας, ἐνδεδυμένος χρυσοῦφαντον μὲν πλὴν ἁφελῆ ἱερατικὴν στολὴν, ἥτις ἥρμοζεν αὐτῷ τὰ μέγιστα καὶ ἐπηύξανε τὸ ἱεροπρεπὲς τοῦ ἤθους του· αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ ἐκτενεῖς δεήσεις ἐξήρχοντο ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς καρδίας του, καὶ ἐφαίνετο αἰσθανόμενος καὶ συγκινούμενος ὁσάκις διένειμε τῷ λαῷ τὰ ἐλέη τοῦ Μεγάλου Θεοῦ. Βλέπων τὴν ἀπροσποίητον εὐλάβειαν καὶ τὴν κόσμιον συμπεριφορὰν τοῦ λειτουργοῦ τούτου τοῦ Ὑψίστου, ἀνεμνήσθην μετ' οὐ σμικρᾶς ἀδημονίας τὴν ἐντὸς τῶν ἱερῶν ναῶν ἀνοίκειον καὶ ἀσυμβίβαστον τῷ ἱερῷ αὐτῶν χαρακτῆρι συμπεριφορὰν πολλῶν ἐκ τῶν ἡμετέρων ἱερέων, τῷμὲν σώματι συνανακειμένων τῷ Χριστῷ, τῇ δὲ διανοίᾳ καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις τῷ Μαμωνᾷ, καὶ ὁτὲ μὲν ἐκλαρυγγιζομένων, ὁτὲ δὲ καταπνιγόντων τὸν ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν προχέοντα ἐξερχόμενον θεῖον αἶνον, καὶ μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ βαδίσματος ἀσχημονούντων, καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς θείας ἡμῶν λατρείας καταστρεφόντων.

Δὲν θέλω ποτὲ λησμονήσει τὴν συγκίνησιν, ἣν ἠσθάνθην ἐν τῷ ἀφελεστάτῳ ἐκείνῳ χωρικῷ ναΐδριῳ, ἀκούσας τὴν κατανυκτικὴν ἀπαγγελίαν τῶν ἱερῶν ἀσμάτων, καίτοι ἀναγινωσκομένων εἰς γλῶσσαν πάντῃ ἀκατάληπτον εἰς ἐμὲ, τὴν Σλαβονικὴν καὶ Μολδαυϊκὴν ἀναμίξ. Πόσον συγκινητικὸν ἦν τὸ ἀπὸ τῶν χειλέων τῶν ἀκάκων ἐκείνων χωρικῶν παίδων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, τῶν ἀπαρτιζόντων τὸν χορὸν, ἀπὸ καρδίας προφερόμενον Domine dogeste (Κύριε ἐλέησον!) πόση δὲ καὶ ἡ ἀπροσποίητος εὐλάβεια καὶ συγκίνησις τοῦ περιεστῶτος λαοῦ! Τὸ πᾶν περὶ ἡμᾶς ἀπέπνεε κατανυκτικὴν εὐλάβειαν, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ σημάσματος τῶν κωδώνων.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἱερουργίας, ἀναγνωσθείσης μετὰ τὴν ὀπισθάμβωνον εὐχὴν μιᾶς τῶν εὐχῶν τῆς γονυκλισίας, καθ' ἣν πάντες ἐζητελέσαμεν καὶ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην ὑποχρέωσιν, τὴν ἅπαξ τοῦ ἔτους ἐπιβαλλομένην ἡμῖν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, εὐλογήσας καὶ αὖθις ἡμᾶς ὁ καλὸς ἐκεῖνος ἱερεὺς, ἀπῆλθεν, ἐνδεδυμένος τὰ ἴδια ἱμάτια, τὸν πῖλον δηλ. καὶ τὰλοιπὰ ἀπαράλλακτα μὲ ἐκεῖνα, ἅτινα φέρουσιν οἱ ἱερεῖς τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο δέ ἐστιν, ὡς γνωστὸν, τὸ ἀρχέγονον τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἔνδυμα, μετασχηματισθὲν παρὰ τῶν ἡμετέρων, μετὰ τὸν χωρισμὸν τῶν Ἐκκλησιῶν, πρὸς διάκρισιν.

Μετὰ τριήμερον διαμονὴν ἐν Μεχαδίᾳ, ἐπανεκάμψαμεν εἰς Ὀραδέαν, καὶ ἐπιβάντες τοῦ ἀτμοπλοίου ἐξηκολουθήσαμεν τὸν εἰς Βιέννην πλοῦν ἡμῶν.

Ρ.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Λὲν εἴμεθα ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἐλευθεροφρόνων ἐκείνων, οἵτινες, ἀποπτύσαντες πάντα ἠθικὸν χαλινὸν, ἐκηρύχθησαν ὑπέρμαχοι τῶν μεταῤῥυθμίσεων, καὶ ὑπὸ τοσαύτης μανίας κατελήφθησαν πρὸς τὸν κακῶς ἐννοούμενον συρμὸν τῶν καινοτομιῶν, ὥστε καταντῶσι νὰ παραδέχωνται αὐτὰς πάνυ γελοίως καὶ εἰς αὐτὰ τὰ θρησκευτικῶς καθιερωθέντα. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐνασμενίζονται κινοῦντες σταυροφορίαν κατὰ παντὸς τυπικῶς νενομισμένου, κατὰ πάσης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἤ, κατὰ τὰς ὡραίας αὐτῶν ἐκφράσεις, κατὰ τῆς ἱεροκρατείας.

Χωρὶς νὰ ὑποδείξωμεν τίνας φιλοτιμοῦνται νὰ ψιττακίζωσιν οἱ πίθηκοι οὗτοι, χαίρειν αὐτοὺς ἐῶμεν, εἰδότες ὅτι οἱ τοιοῦτοι εὐτυχῶς εἰσὶ λίαν εὐάριθμοι, ἡ δὲ ὑγιαίνουσα μερὶς τοῦ Ἔθνους ὅτι ἀποδοκιμάζει τὰ ἤλια καὶ ὀθνείου πλάνης ἀπόζοντα φρονήματα αὐτῶν, πειθομένη εἰς τὰ ἀποτελοῦντα τὴν βάσιν πάσης εὐνομίας ἑξῆς θέσφατα λόγια: «Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι,» καὶ, «Πᾶσα ἐξουσία παρὰ Θεοῦ ἐστι.»

Ἐσεβάσθημεν λοιπὸν καὶ οὐ παυσόμεθα σεβόμενοι τοὺς κατέχοντας τὰς ὑψίστας θέσεις τῆς Ἱεραρχίας ἡμῶν, καὶ μάλιστα ὅταν τύχωσιν ἄτομα σεβαστὰ καὶ πολλὴν περιποιοῦντα τῷ ἤθει τιμὴν διὰ τῆς κατὰ πάντα ἀξιοπρεποῦς αὐτῶν συμπεριφορᾶς καὶ τῆς ἐξιδιασμένης αὐτῶν φρονή-

Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΙΑΚΩΒΟΣ.

σεως. Σήμερον, ὁπότε τὰ πράγματα ἡμῶν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς νέαν περιῆλθον φάσιν, τὸ δὲ χριστιανικὸν ποίμνιον τῆς τελευταίας δεκαετηρίδος δὲν εἶνε πλέον τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τῶν παρελθόντων χρόνων, καθὸ ἀναπτυχθὲν καὶ ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς, οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ἡ θέσις τῶν κατεχόντων τοὺς οἴακας τῆς ἀνωτάτης Ἱεραρχίας ἐστὶν ὅσον ὑπέρποτε δυσχερὴς, καὶ πολλὴν ἀπαιτεῖ τὴν ἔμφρονα πεῖραν καὶ τὴν διπλωματικὴν ἱκανότητα πρὸς συμβιβασμὸν τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ αἰῶνος.

Εἰς τῶν εὐαρίθμων ἀξιοπρεπῶν λειτουργῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἰς τῶν ἐπὶ φρονήσει διακρινομένων ἡμετέρων Ἱεραρχῶν ἐστὶν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Ἰάκωβος, οὗ τινος τὸ σεβαστὸν ὁμοίωμα παρατιθέμεθα ἐν τῷ σημερινῷ φυλλαδίῳ τῆς Ἑπταλόφου. Μὴ θέλοντες νὰ παράσχωμεν ὑπονοίας ὅτι προσφέρομεν δῆθεν θυμιάματα, ἀπέχομεν τοῦ νὰ παραθέσωμεν ἐν ἐκτάσει καὶ τὴν λεπτομερῆ βιογραφίαν τοῦ ἀξίου τούτου Ποιμενάρχου, ἐφ' ᾧ σεμνύνεται ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἔθνος. Ἄλλως τε, πᾶς τις δύναται νὰ ἀναδιφήσῃ τὴν πρὸ τετραετίας Ἑλληνικὴν δημοσιογραφίαν, ἥτις ὁμοφώνως τὰ ζωηρότερα ἔπλεξεν ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς ἐγκώμια, ὅτε ἀπὸ Μητροπολίτου Σερρῶν προεχειρίσθη εἰς ἔτι περιφανῆ τῆς Ἐκκλησίας λειτουργίαν. (1)

Οἱ γνωρίσαντες ἐκ τοῦ πλησίον τὸν πολύτιμον τοῦτον Ἱεράρχην θέλουν ὁμολογήσει ἐν συνειδήσει ὅτι ἐν τῷ ἀτόμῳ τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβου ἐκπροσωπεῖται ὁ τύπος τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς φρονήσεως. Στρατιώτης ἀληθὴς τοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη διέλαμψεν ἐν αἷς ἔλαχεν ἐπαρχίαις, ποιμαίνων ἐν εὐθυδίκῳ συνέσει τὸ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ποίμνιον, καὶ τιθέμενος κατὰ γράμμα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν προβάτων. Ἐχθρὸς ἀπηνὴς τῶν ὑπούλων καὶ φανερῶν λύκων, δ[illegible]ευσε μεριμνῶν ἀείποτε ὑπὲρ εὐσταθείας τῆς τοῦ Χριστ[illegible]κλησίας καὶ τοῦ προσριλοῦς αὐτῷ ποιμνίου.

Ἀνυψωθεὶς ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας εἰς ὃν ἤδη ἐπαξίως καὶ εὐκλεῶς κατέχει βαθμὸν Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, οὐ διέλιπε μεριμνῶν ἀνενδότως ὑπὲρ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν μεγάλων αὐτοῦ καθηκόντων, συντελῶν διὰ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ βαρύτητος καὶ τῆς ἔμφρονος πείρας πρὸς κατάσβεσιν τῶν ὀλεθρίων ἐρίδων, ὅσαι που τυχὸν ἔρθανον ἀναφαινόμεναι. Ἐφ' ᾧ καὶ χαίρει τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ἔξοχον ὑπόληψιν τῶν Κρατούντων, τιμώμενος καὶ

(1) Ἡ πλείστου λόγου ἀξία Παν δ ώ ρ α, τὸ μόνον ἐξακολουθοῦν ἀπὸ δεκαπενταετίας Σύγγραμμα, τοῦ ὁποίου ἡ πρὸς διατήρησιν πρόνοια ἐπιβάλλεται ὡς χρέος παντὶ τῷ φίλῳ τῆς διανοητικῆς προόδου τοῦ Ἔθνους, δημοσιεύσασα πέρισυ Ἀναμνήσεις ἀποδημητοῦ εἰς Α ἴ γ υ π τ ο ν, ἐξεφράσθη ἐν ὀλίγοις οὕτω περὶ τοῦ ἐν λόγῳ Ἱεράρχου. « Ὁ Πατριάρχης Ἰάκωβος ἐκ Πάτμου, περὶ οὗ ἴσως λάβωμεν ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ ἄλλοτε, ἔχει τὸ ἦθος κόσμιον, τὴν γλῶσσαν εὐφραδῆ, τὸν λόγον πειστικὸν καὶ ἐμβριθῆ τὴν σκέψιν, » κτλ.

σεβόμενος παρὰ πάντων τῶν ἡμετέρων καὶ αὐτῶν τῶν ξένων, ὅσοι ἔσχον τὸ εὐτύχημα νὰ γνωρίσωσιν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν ἄνδρα. Τὰ κοσμοῦντα τὸ εὐγενὲς στῆθος τοῦ Ποιμενάρχου τούτου παράσημα τῆς Τουρκίας, τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, εἰσὶ τρανὰ μαρτύρια τῆς πρὸς τὸ ἄτομον αὐτοῦ ἐξιδιασμένης ὑπολήψεως τῶν τε ἀλλοδόξων καὶ τῶν ὁμοδόξων Κυβερνήσεων.

Κύριον μέλημα τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβου, ἅμα ἀναβάντος εἰς τὸν περίοπτον τῶν Ἀλεξανδρινῶν θρόνον, ἦν ὅπως ἐπανορθώσῃ τὴν ἀσύγγνωστον ἔλλειψιν, ἣν ἐπεδείξαντο οἱ προκάτοχοι αὐτοῦ περὶ τὸν προσηλυτισμὸν τῶν γειτόνων Ἀβυσσινῶν, φανέντες ἀδιάφοροι εἰς τὰς φανερὰς τάσεις τοῦ πλουσίου λαοῦ τούτου πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι θὰ ἐξετέλει τὸ μέγα τοῦτο ἔργον ὁ Ποιμὴν οὗτος ὁ καλὸς, διὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ ἐπιδεξιότητος καὶ ἐμφρονος ἐπιμονῆς, καὶ θὰ ἐδωροφόρει τῇ Ἐκκλησίᾳ, χάρις εἰς τὴν ἀτομικήν του βαρύτητα, ἑκατομμύρια τινα νέων τέκνων πιστῶν, (προωρισμένων ἴσως ὅπως ἀντικαταστήσωσιν ἕτερα ὅλως ἀγνώμονα, ζητοῦντα ἐπιμόνως καὶ ἀσυλλογίστως τὴν ἀπὸ τῆς κοινῆς Μητρὸς ἀποχώρησιν,) ἂν δὲν ἀνεφαίνετο, πρὸς δυστυχίαν τοῦ Ἔθνους καὶ κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἐν ταῖς τελευταίαις ταύταις ἡμέραις νέος Νέρων, ὁ τῶν Ἡνωμένων Ἡγεμονιῶν ὑπερφίαλος τυραννίσκος, ὅστις διεμέλισε καὶ ἐσπατηρίσθη τὰ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ αὐτοῦ ἐθνικὰ κτήματα τῶν Πατριαρχικῶν θρόνων. Γνωστὸν ἐστὶν ὁποῖον ἐνεργὸν μέρος ἔλαβεν ὁ Πατριάρχης Ἰάκωβος καὶ ἐξακολουθεῖ λαμβάνων εἰς τὸ ἀκροσφαλὲς τοῦτο ζήτημα (1), ὅπερ κινδυνεύει νὰ ἐξασθενήσῃ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ νὰ ἐπιφέρῃ καίριον τραῦμα κατὰ τῆς εὐημερίας αὐτοῦ καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τῶν Πατριαρχικῶν θρόνων.

Ἐν ταῖς πονηραῖς ταύταις ἡμέραις τῆς δοκιμασίας, ὁπότε τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας κλυδωνίζεται δυστυχῶς ὑπὸ παντοίας ῥιπῆς ἐχθίστων ἀνέμων, ὁ χριστιανικὸς λαὸς ὑπέρ ποτε ἔχει ἀνάγκην ὅπως ἐνθαῤῥύνηται βλέπων αὐτὸ πηδαλιουχούμενον ὑπὸ τῶν στιβαρῶν βραχιόνων ἀνδρῶν δεδοκιμασμένης ἱκανότητος καὶ πείρας. Ἡ δὲ διακαὴς ἡμῶν καὶ παντὸς ἐνδιαφερομένου περὶ τὴν εὔκλειαν τῆς Ἐκκλησίας εὐχὴ ἐστὶν, ὅπως τὸ Ἔθνος μὴ διατελέσῃ ποτὲ στερούμενον Ἱεραρχῶν, οἵος ὁ Πατριάρχης Ἰάκ[illegible]

Ρ.

(1) Μεγάλη εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται καὶ τῷ Ἀρχιμανδρίτῃ Νείλῳ, τούτῳ ἀντιπροσώπῳ τοῦ ἡμετέρου Κλήρου παρὰταῖς Εὐρωδυνάμεσιν, ὅστις, χάρις εἰς τὴν ἀτομικήν αὐτοῦ δραστηριότητα καὶ τὴν ἐξιδιασμένην φρόνησίν του, ἐμεγάλως ὅπως ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ δίκαια τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Μωναστηριακοῦ ζητήματος, καὶ περισταλῇ οὕτως ἡ ἐμφρὼς τοῦ Ἱεροσόλυμα ἡγεμονίσκου, ὅστις μετὰ λύπης βλέπει ἠναγκασμένον νὰ ἀποθέσῃ ἣν ἐπλησίαζε νὰ καταβροχθίσῃ εἰς χεῖρας τρίτου, μέχρι τῆς ἐξελέγξεως τῶν δικαίων ἡμῶν παρὰ τῷ Συμβουλίῳ. Ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ περὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐνέργεια θείᾳ [illegible] ὑμία θέλει ἀποτρέψει ἀπ' αὐτῆς τὸ ὀλέθριον τραῦμα τὸ ἐκείνη πότε παρ' ὅταν τῆς ζωῆς τ[illegible]ωσῃ.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΑ.

ΕΛΛΕΒΟΡΟΣ.

Τὸ πολυετὲς τοῦτο τῆς Εὐρώπης φυτὸν, ὅπερ βοτανολογικῶς ἀνάγεται εἰς τὴν τῶν βατραχίων οἰκογένειαν, οἱ ἀρχαῖοι εἶχον εἰς μεγάλην ὑπόληψιν ὡς ὠφελιμώτατον φάρμακον εἰς διαφόρους νόσους, καὶ ἰδίως τὴν παραφροσύνην· ἐφ' ᾧ καὶ ἡ γνωστὴ παροιμία « ἐλλεβόρου δεῖται.» Τῳόντι δὲ ὁ ἐρεθισμὸς, τὸν ὁποῖον, εἰς μικρὰν δόσιν ληφθείς, φέρει μέχρις αἱμορραγίας ἐνίοτε εἰς τὰ νεφρὰ, τὸ ὀρθὸν ἔντερον, τὴν μήτραν καὶ τὴν κύστιν, ὠφελεῖ πολλάκις ἀντιπερισπαστικῶς εἰς νευρώσεις τινὰς καὶ ἐγκεφαλικὰ νοσήματα, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὴν μανίαν, τὴν ἐπιληψίαν καὶ μελαγχολίαν, ἐὰν οἱ πάσχοντες εἰσὶ νωθρᾶς καὶ φλεγματικῆς κράσεως, ἢ ἐὰν ὑπάρχῃ ὑπόνοια ὅτι τὰ νοσήματα ταῦτα προῆλθον ἐξ ἐπισχέσεως τῶν ἐμμήνων ἢ αἱμορροΐδων.

Ἡ ῥίζα τοῦ φυτοῦ τούτου, ὅπερ, ἕνεκα τῆς μεγάλης δραστικότητός του καὶ διότι ὑπάρχουσιν ἤδη ἄλλα προσφορώτερα θεραπευτικὰ μέσα τῶν ἀσθενειῶν εἰς ἃς ἐπενεργεῖ, περιέπεσε σήμερον εἰς παντελῆ ἀχρησίαν, εἶνε σαρκώδης, βραχεῖα καὶ παχεῖα, τὴν ὀσμὴν δὲ ναυτιώδης καὶ τὴν γεῦσιν πικρὰ καὶ δριμεῖα. Ἐὰν συνθλασθῇ πρόσφατος καὶ τεθῇ ἐπὶ τοῦ δέρματος, προξενεῖ ἰσχυρὰν τοπικὴν φλόγωσιν· ἐσωτερικῶς δὲ ληφθεῖσα, ἐνεργεῖ ὡς τὰ δριμέα δηλητήρια. Καὶ ἐὰν μὲν ἡ δόσις ἦνε μικρὰ, ἐπιφέρει ἐμέτους καὶ διάῤῥοιαν μετὰ σφοδρῶν πόνων καὶ τεινασμοῦ· ἐὰν δὲ ἦνε μεγαλητέρα, ἐκτὸς τῶν ἄλλων προξενεῖ καὶ φλόγωσιν τοῦ βλενογόνου ὑμένος τῶν παχέων ἐντέρων, ἐλιγγιάσεις, παραφροσύνην, σπασμοὺς, τέτανον, λειποθυμίας καὶ θάνατον.

ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΣ.

Τὸ περίφημον τοῦτο φυτὸν διὰ τὰς θαυμασίας ἰδιότητας, ἃς ἐδίδεν εἰς αὐτὸ ἡ ἀμάθεια, ἀνάγεται εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν στρυχνοειδῶν, καὶ εὑρίσκεται κατὰ τὴν μεσημβρινὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Ἀνατολήν. Εἶνε δὲ ἓν τῶν δραστικωτέρων ναρκωτικῶν, καὶ μόνη ἡ βαρεῖα ὀσμή του φέρει κεφαλαλγίαν καὶ νάρκην εἰς τὸν ὀσφραινόμενον· ὅθεν καὶ πασίγνωστον παροιμίαν εἶχον οἱ ἀρχαῖοι « ὑπὸ μανδραγόραν εὕδει, » λεγομένην ἐπὶ ἀνθρώπων ἀναλγήτων καὶ μὴ μεριμνώντων ὑπὲρ τοῦ ἰδίου συμφέροντος.

Οἱ κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων ἠρέσκοντο ἄλλοτε νὰ πιστεύωσιν ὅτι ἡ ῥίζα τοῦ φυτοῦ τούτου ἔχει δῆθεν ἐντελῆ ὁμοιότητα πρὸς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, καὶ τὸ γελοιωδέστερον, ὅτι ἀποσπωμένη τῆς γῆς ἐκπέμπει βαθεῖς στεναγμούς. Ἦν δὲ ἡ ῥίζα αὕτη προσέτι ἀπαραίτητον στοιχεῖον εἰς τὰς σκευασίας τῶν φίλτρων, ἤτοι μαγικῶν ποτῶν, ἐχόντων, κατὰ τὰς ἰδέας τῶν ἀνοήτων, τὴν δύναμιν νὰ γεννῶσι τὸν ἔρωτα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ποτιζομένου, καὶ ἦτο ἐν χρήσει εἰς μυρίας ἄλλας δεισιδαιμονίας.

Τὸ φυτὸν τοῦτο, ἐν πολλῇ χρήσει ἄλλοτε ὡς ναρκωτικὸν, ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ὑπέπεσεν εἰς παντελῆ ἀχρηστίαν, ὡς ὑπαρχόντων ἄλλων ἀνυσιμωτέρων καὶ ἀκινδυνωτέρων ναρκωτικῶν.

σταυρὸν ἑλένη ἄλλη, σὲ δ', Ἑλένη, ὁ σταυρὸς
σαυτοῦ εὑρίσκει θησαυρὸν ὁ θησαυρός.

ΑΙ ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

Ἡ παναρχαῖος καὶ μυθώδης πηγὴ, μέχρι τῆς ὁποίας φθάνει ἡ γενεαλογία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἐν Ἑλλάδι, φαίνεται τὸ περιληπτικὸν ἐκεῖνο πρόσωπον, τὸ ὁλόκληρον περίοδον ἐκπροσωποῦν, ὁ Ὀρφεὺς, ὅστις συνήθως τάσσεται εἰς τὸν ΙΓ' αἰῶνα π. Χρ. καὶ λατρεύει ἐν τοῖς ὕμνοις αὐτοῦ τὴν φύσιν καὶ τὰ θαύματα αὐτῆς.

Πρῶτοι δὲ συναγαγόντες φυσικὰς παρατηρήσεις, καὶ ἐπινοήσαντες θεωρίας καὶ ἐξηγήσεις τῶν φυσικῶν φαινομένων, παρίστανται οἱ μετὰ τοὺς ἑπτὰ σοφοὺς φυσικοὶ φιλόσοφοι τῆς Ἰωνικῆς αἱρέσεως, κατὰ τὴν Ε' π. Χρ. ἑκατονταετηρίδα. Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, ὁ Φερεκύδης, ὁ Ἀναξίμανδρος, ὁ Ἑρμότιμος καὶ ὁ Ἀναξαγόρας προπαρεσκεύασαν τὰς περὶ τῆς φύσεως ἰδέας, ἐφ' ὧν ὁ Ἀριστοτέλης ὕστερον ἐδραίωσε τὸ σύστημα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

Μεταξὺ τῶν ἐρευνώντων τὰ περὶ κοσμογονίας διεκρίθη ὀλίγον τι μετ' ἐκείνους ἀκμάσας μαθηματικὸς καὶ φιλόσοφος Πυθαγόρας ὁ Σάμιος. Κατ' ὀλίγον δὲ οἱ φιλόσοφοι, ἀμελήσαντες τῆς ἐρεύνης τῆς φύσεως, παρεδέχθησαν, ὡς θεωρίας καὶ ἀρχὰς, σκέψεις πηγαζούσας ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτῶν φαντασίας. Τοιοῦτοι εἰσὶν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Πυθαγόρου Ὠκελλος, Ἀρχύτας, Μέλισσος, Ἡράκλειτος, Ἐμπεδοκλῆς καὶ Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης. Ὁ δὲ Σωκράτης, καὶ μάλιστα ὁ Πλάτων, εἰς ἄλλην ἐτράπησαν ὁδὸν, κρίναντες περὶ ὑπερφυσικῶν ἀντικειμένων καὶ ἀθανασίας ψυχῆς.

Ἀλλ' ἡ καθ' αὐτὸ σπουδὴ καὶ λεπτομερὴς παρατήρησις τῆς φύσεως κατὰ πρῶτον εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς φυσικῆς ἱστορίας Ἀριστοτέλους. (1) Αὐτὸς ἔθετο τὰ πρῶτα θεμέλια τῆς ἐπιστημονικῆς ἀναπτύξεως τῆς φύσεως, προήγαγε θαυμασίως τὴν ζωολογίαν, καὶ ἐθεμελίωσεν ἰατρικὴν τῶν ζώων, ἥτις ταχέως ἐρριζώθη καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Ὥστε τοιουτοτρόπως ἡ Ἀριστοτέλειος σχολὴ τῆς ἀνατομίας, φυσικῆς ἱστορίας καὶ φυσικῆς, ἐγένετο πηγή τις τῆς ἰατρικῆς, τῆς γεωργίας, καὶ τῆς περὶ φυτῶν καὶ ὀρυκτῶν ἐρεύνης.

Ταύτην τὴν πρὸς τελειοποίησιν τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων τάσιν προήγαγε καὶ ὑπεστήριζε τότε διὰ γενναίων βοηθημάτων μέγας τις ἀνὴρ καὶ μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους, Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών. Ἀφοῦ δὲ τὸ ῥεῖθρον τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἐκλιπὸν τὴν Ἑλληνικήν του κοίτην, ἐτράπη εἰς τὰς ἀρχαίας πηγὰς τῆς Ἀνατολῆς, παρήγαγε διὰ τῆς συγκοινωνίας τῶν ἐθνῶν καὶ τῆς συγκεντρώσεως τῶν γνώσεων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸ μέγα ἐκεῖνο ταμεῖον τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, τὸ περικλεὲς μουσεῖον. Ἡ σχολὴ τῶν Ἀλεξανδρινῶν, ἀναδείξασα ἄνδρας ὡς τὸν Φανίαν, Αἰλιανὸν, Θεόφραστον καὶ Ἀντίγονον, ἔθηκε βάσεις στερεὰς εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

Τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ἀριστοτέλους, ὁ μὲν Εὔδημος, Καλλισθένης καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Ἀφροδισιεὺς ἐπελήφθησαν τῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας· τῆς δὲ φυσικῆς ὁ Πρόκλος, ὁ μνησθεὶς ἤδη Ἀλέξανδρος, ὁ Ψελλὸς καὶ ὁ Στράβων· τῆς χημείας, ἧς ὁ μυθώδης πατὴρ ἐλέγετο ὁ Αἰγύπτιος Ἑρμῆς ὁ Τρισμέγιστος, ἐπελήφθη Πάππος ὁ Ἀλεξανδρεύς· τῆς δὲ βοτανικῆς καὶ ὀρυκτολογίας, ὁ Θεόφραστος καὶ ὁ Φανίας· τῆς ζωολογίας, ὁ Αἰλιανός· τῆς γεωργίας, ὁ Φίλων, ἐνῷ ἡ μὲν συγγενὴς αὐτῇ κτηνιατρία ἐγένετο ἀντικείμενον σπουδῆς παρὰ τοῖς Καρχηδονίοις, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἔργα τοῦ Μάγωνος, ἡ δὲ ἰατρικὴ, ἐπιμελουμένη τῶν παρὰ τοῦ Ἱπποκράτους παραδοθέντων, ἠσκεῖτο ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου, Ἀπολλωνίου, Ξενοκράτους, Διοσκουρίδου, Ῥούφου, Ἀρεταίου, Σωρανοῦ, Γαληνοῦ, Ὀριβασίου καὶ Θεοφίλου.

Συγχρόνως καὶ ἡ μαθηματικὴ τοῦ Πυθαγόρου συνετέλεσεν εἰς γνῶσιν τῆς φύσεως διὰ τοῦ Εὐκλείδου, τοῦ Ἀρχιμήδους, Ἀπολλωνίου τοῦ Περγαίου, Ἀριστάρχου τοῦ Σαμίου, τοῦ Ἐρατοσθένους, τοῦ Ἡρωνος Κτησιβίου, τοῦ Κλαυδίου Πτολεμαίου, τοῦ Θεοδοσίου, τοῦ Κλεομήδους, τοῦ Νικομάχου καὶ Ἰαμβλίχου, τοῦ Πρόκλου, Ἡρωνος τοῦ Ἀλεξανδρέως καὶ τοῦ Εὐδόξου, ὧν αἱ ἀστρονομικαὶ θεωρίαι καὶ αἱ μαθηματικαὶ ἀποδείξεις πρεσβεύονται ἐν μέρει καὶ τὴν σήμερον ἰσχύν.

. . . . . .

Τὸ μόνον ἔξοχον ὄνομα Ἕλληνος τῆς μεταγενεστέρας ἐρήμου ἐκείνης ὡς πρὸς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας περιόδου εἶνε τὸ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, συγγράψαντος καὶ τυπώσαντος ἐν Φλωρεντίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1649 πόνημα περὶ τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, 30 ἔτη μετὰ τὸν ἐν Ἀγγλίᾳ εἰσηγητὴν τοῦ συστήματος τούτου Χερβάϊον. (2)

Τελευταῖον, διὰ τῶν συγγραμμάτων Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως, Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη, Κοσμᾶ Μπαλάνου, Κούμα, Ἠλιάδου καὶ Κοδδελᾶ αἱ φυσικομαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι εἰσήχθησαν αὖθις ἐν τῇ ἀρχαίᾳ αὐτῶν ἑστίᾳ, τῇ Ἑλλάδι.

(1) Ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ζώων λέγει, ὅτι ὑπάρχει εἶδός τι κυπρίνου, ὅστις μόνος πάντων τῶν ἰχθύων ἐκτρέφει τὰ ἴδια τέκνα. Ὁ Κυβιέρος, καίτοι θαυμάζων τὸν Ἀριστοτέλη, ἐθεώρησε τὸ πρᾶγμα ὡς μῦθον, καὶ ἔκτοτε ὑπὸ πολλῶν μετὰ κουφότητος κατεκρίθη ὁ Σταγειρίτης. Ἀλλ' ὁ Agassiz, περίφημος ἰχθυολόγος Ἑλβετὸς, εὗρε τοῦ ἰδίου εἴδους ἰχθὺν ἔν τινι ποταμῷ τῆς Ἀμερικῆς, ἔχοντα τὴν παράδοξον ἰδιότητα τοῦ τρέφειν τὰ τέκνα του, καὶ ἐθεώρησε τὸ πρᾶγμα. Ἐρεύνῃ δὲ γενομένῃ, εὑρέθη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ, ὁ κυπρῖνος, οἷον περιέγραψεν αὐτὸν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅθεν ἐδικαιώθη, διότι παρετήρησε φαινόμενον, ὅπερ ἀπὸ πολλοῦ ἔκρυπτε τοὺς μεγάλους τῶν νεωτέρων αὐτοῦ [illegible]

(2) Τὸ τεμάχιον τοῦτο, καθὼ ἀπόσπασμα τοῦ ὑπὸ τοῦ ὑφηγητοῦ τῆς χημείας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἑλλάδος κύριου Χ[illegible] μάνου ἐκφωνηθέντος ἐσχάτως ἐναρκτηρίου [illegible] ριθῇ τὴν σκέψιν,» κτλ. ὁ ὑπεκκομιζόμενος.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.

Α'.

Χ. Α. ΠΑΡΜΕΝΙΔΟΥ.

1.—Ἡ ἐλπίς.

Ναὶ! ἡ ἐλπὶς ἐξ οὐρανῶν εἰς πτέρυγας ζεφύρου
κατέρχεται, βαστάζουσα ἀνθοστεφῆ φιάλην,
καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀνοίγουσα φιλόστοργον ἀγκάλην,
εἰς τὰς ψυχάς μας νάματα ἁγίου χύνει μύρου.

2.—Ἡ πίστις.

Ἡ πίστις, ὡς ἀστὶς φωτὸς λαμπάδος οὐρανίας,
κατέρχεται καὶ ἄσπιλον μεθύσιμά τι χύνει
εἰς τὰς κιτρίνους παρειάς, καὶ μέλος συμφωνίας
μυστικῆς λύρας τὰς ψυχὰς πληροῖ τῶν ὀρθοδόξων·
τοῦ πάθους ἀποκτείνει
τὸν στηθοδόρπον κόρακα τὸ ἀργυροῦν της τόξον.

3.—Αἱ μοναχαί.

Ἀθῶαι, ὡς λαρύγκισμα ἀρτιθαλοῦς στρουθίου,
ἁγναί, ὡς τὴν λευκαίνουσαν τὸ ὄρος των χιόνα,
γλυκεῖαι, ὡς τὴν πίπτουσαν ἑωθινὴν σταγόνα,
αἱ μοναχαὶ διέλυσαν πάντα δεσμὸν τοῦ βίου.

4.—Εἰς προσευχομένην νεάνιδα.

Προσεύχου, ἄνθος ἄθικτον, προσεύχου, κόρη νέα!
τὸν Πλάστην μόνον ἂς ὑμνῇ ἡ λύρα τῆς ψυχῆς σου!
Αἱ ὧραι ῥέουν τῆς ζωῆς ὡς κύματα τραχέα,
καὶ φέρουν τὸν μικρὸν θνητὸν εἰς βάραθρον ἀβύσσου.

5.—Ὁ ἔρως.

Ὦ ἔρως, ὦ ἀρχὲ σπινθὴρ ἐστίας ἀοράτου,
χωρὶς σοῦ ὅλη σκυθρωπὴ ἡ φύσις καθορᾶται!
χωρὶς σοῦ στίλβει ἡ φλογερὰ ῥομφαία τοῦ θανάτου,
καὶ ἡ ἀπελπισία φεῦ! εἰς μνήματα πλανᾶται!

6.—Εἰς σελήνην.

Λάμπε, λάμπε ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἄστρων καὶ μειδία!
ἂς σὲ ψάλλῃ ἡ κιθάρα τῆς νυκτὸς κ' ἡ μονῳδία.
Εὔθυμοι κ' ἐλπίδος πλήρεις εἰς τοῦ οὐρανοῦ τὸν θόλον
σὲ θαυμάζομεν, Σελήνη, ἄστρον μου ἀκτινοβόλον!

7.—Εἰς ἀποθανὸν βρέφος.

Τὸ χρυσοξανθόν του ἔαρ ἰδὸν μάλλε· ἄγγων βρέφος,
ὑπ' Ἀγγέλων πεπλεγμένον ἄνθινον φορέσαν στέφος,
ὡς περιστερὰ γλυκεῖα ἤνοιξε τὰς πτέρυγάς του
καὶ ἐπέτας εἰς τὸ δῶμα τοῦ κοινοῦ Πατρὸς καὶ Πλάστου.

8.—Εἰς χρυσαλίδα.

Εἰς ἡμέρας μυριπνόους τῆς ἀνοίξεως γεννᾶσαι,
εἰς τὰς αὔρας τῶν ζεφύρων, εἰς λευκὰ ἄνθη πλανᾶσαι
ἀρωμάτων εὐωδίας λεπτοτάτας ἀναπνέεις,
καὶ εἰς θόλους, χρυσαλίς μου, γαλανοῦ οὐρανοῦ πλέεις.

9.—Εἰς χελιδόνας.

Ὑμνεῖτε, χελιδόνες μου, τοῦ ἔαρος τὰ κάλλη!
ναί, ἄσυλον ἡ θεία του σᾶς χορηγεῖ ἀγκάλη.
Ἡ γλῶσσά σας ἐκ φωλεᾶς ὑμνεῖ ἀνθοστεγάστου
μελῳδικῶς πᾶσαν αὐγὴν τὴν πρόνοιαν τοῦ Πλάστου.

10.—Εἰς ἶριδα.

Ἡ Ἶρις εἰς τὰς εὐγενεῖς ψυχὰς χαρὰν μηνύει,
μὲ τὰ γλυκά της χρώματα τὸ μέλλον ῥοδοθάφει·
ὡς χελιδὼν τοῦ ἔαρος τὴν βάρβιτον τανύει,
καὶ προαγγέλλει γέλωτας καὶ ἄνθ' εἰς τὰ ἐδάφη.

Β'.

Ι. ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑ.

1.—Εἰς κιθαρῳδοῦν κοράσιον.

Ἡ γλῶσσά σου ἐνόσῳ εἶν' εὔστροφος, κελάδει·
μιμοῦ τὴν ἀηδόνα ποῦ κελαδεῖ 'ς τὰ δάση.
Κ' ἐκείνη πότε παύει τὸ λιγυρὸν νὰ ᾄδῃ,
παρ' ὅταν τῆς ζωῆς της ἡ ἄνοιξις περάσῃ;

2.—Ἐπὶ τῆς λευκάδος τῆς Ζωῆς.

Μακάριος, παρθένε, ὃν στέργεις κ' εἰνοεῖς!
Τὸ ὄνομ' αὐτοῦ γράφων
ἐνθάδε, οὐκ εἰς τάφον,
ἀλλ' εἰς τὰς θέλτους γράφει τῆς βίβλου τῆς ζωῆς.

3.—Εἰς δύο φίλας ψυχάς.

Τὸ γῆϊνον καὶ πρόσκαιρον ἀφήσασαι φορτίον,
καὶ εἰς πτερὰ φερόμεναι Ἀγγέλων οὐρανίων
αἱ δύο φίλτατα ψυχαί,
ὡς κύκνοι τὰ αἰθέρια πελάγη θὰ περάσουν,
κ' εἰς τοὺς ἀστέρας τοὺς χρυσοῦς καὶ αἰωνοὺς θὰ φθάσουν,
ὅθεν καθίπταντ' ἐπὶ γῆς ἀθανασίας ἰαχαί.

Γ'.

Ι. Ι. ΣΚΥΛΙΣΣΗ.

1.—Εἰς κορυδαλόν.

Μ' ἐξαίσια μελίσματα λιγυροφθόγγου μουσουργοῦ,
κορυδαλέ, τὸ θέρετρον ἀκολουθεῖς τοῦ γεωργοῦ.....
Τὸ ἄσμά σου παρήγορον γλυκὺν παρέχει οἰστρον—
Κορυδαλέ, ἀνάβαινε, ἀνέργου πρὸς τὸν οὐρανόν!

2.—Εἰς νεάνιδα Νίναν.

Τὰ σκῆπτρα τῶν Ἀγγέλων μας ὑάκινθοι συνθέτουν
ἀειθαλεῖς, ἀειθαλῆ τὰ στεφανά των κρίνα·
αὐτὸ ἐπὶ τῆς κόμης σου διὰ χειρός μου θέτουν,
προσφιλεστάτη Νίνα.

3.—Εἰς λεύκωμα Κυρίας.

Ἕνα καιρὸν τὸ τέμενος τῶν εὐθαλῶν Χαρίτων
ἐν μέσῳ Σπάρτης κι' Ἀμυκλῶν φημίζουν ὅτι ἦτον·
κ' ἐν μέσῳ τούτων τῶν ἀγρῶν τῆς βίβλου σου σελίδων,
χαρίτων σου ἕν τέμενος σήμερον ἄλλο εἶδον.

Δ'.

ΗΛΙΟΥ ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ.

1.—Ἐπίγραμμα εἰς Ἰουλίαν Ψυχάρη, ἑπταετῆ.

Σὺ μέν, χρυσοῦν ψυχάριον, εἰς οὐρανοὺς ἀνέπτης,
ὡς σ' ἔφθασεν ἀμείλικτος τῶν γηγενῶν ὁ κλέπτης·
τὸ σῶμά σου δὲ κέκλεισται ἐνθάδε, Ἰουλία,
τοῦ Ἅδου, οἴμοι! λάφυρον, τοῦ τάφου, ἰού! λεία.

2.—Ἐπιτύμβιον εἰς νεανίαν Κωνσταντῖνον.

Ἀσπατρον εἰς τοὺς ὄνυχας τὸ θῦμα θεωρήσας,
ἐν μετανοίᾳ καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος ἀκρύσας,
« Ἀ! τί σκληρὸς εἶμ', ἔκραξεν· ἐβύθισα εἰς θρῆνον
« μίαν Κωνσταντινούπολιν δι' ἕνα Κωνσταντῖνον! »

3.—Εἰς κυβευτικὸν ἀβάκιον.

Ὁ βίος τύχης παίγνιον, ὁ κόσμος ἄβαξ κύβων,
τοὺς μὲν εἰς πέρας αἴσιον προάγων τοὺς δ' ἐκθλίβων.
Τὸ κέρδος ἀπαιτεῖ τιμήν, καὶ φρόνησιν καὶ κάπον·
σπανίως πίπτουσι δὶς ἓξ οἱ κύβοι τῶν ἀνθρώπων.

4.—Εἰς σταυρὸν δωρηθέντα Ἑλένῃ.

Τὸν σταυρὸν Ἑλένη ἄλλη, σὲ δ', Ἑλένη, ὁ σταυρὸς
ἄλλον ἑαυτοῦ εὑρίσκει θησαυρὸν ὁ θησαυρός.

5.—Εἰς σταυρὸν δωρηθέντα Ζωῇ.

Σταυρόν, σύμβολον τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὡς νύμφῃ προῖκα,
ἡ φιλία σοὶ προσφέρει· ὦ Ζωή, ἐν τούτῳ νίκα!

6.—Ἐπίγραμμα εἰς τριετὲς βρέφος.

Κοιμᾶται τὸ παιδάριον ἐν κλινιδίῳ ταπεινῷ!
Πλὴν μὴ καταφρονήσητε αὐτοῦ ὡς ἐλαχίστου·
ὁ φύλαξ αὐτοῦ Ἄγγελος διὰ παντὸς ἐν οὐρανῷ
πανίλεων τὸ πρόσωπον προσβλέπει τοῦ Ὑψίστου.

7.—Ἕτερον εἰς κοράσιον δύο καὶ ἡμίσεος ἐτῶν.

Μόλις ἡ πατὶς θηλάσασα τὴν τῆς ζωῆς πικρίαν,
ὡς μυσαχθεῖσ' ἀπέδραμε πρὸς τῆς ζωῆς τὸ πέρας·
τριακοντάκις ζήσασα τριάκοντα ἡμέρας,
ἀφῆκε πολυχρόνιον τῶν φίλτρων ἱστορίαν.

8.—Εἰς κύβοις σχολάζοντα.

Τὰς ὥρας τῆς ζωῆς σου διακυβεύων μάτην,
κερδαίνεις μὲν ζημίαν σπουδάζεις δὲ ἀπάτην·
παῖζε διάγων, φίλε, μὴ δίαγε δὲ παίζων,
ὅπως ἐν τέλει εἴπῃς: οὐκ ἔπαιζον, ἀλλ' ἔζων.

9.—Εἰς Ἀναστασίαν.

Ἀνάστατωσε τὸ πᾶν
τὸ ἀμφίβολόν σου ἄν!
ἄφες το, καὶ θὰ φανῇς
ἀστασία προφανής.

10.—Εἰς Εὐφροσύνην.

Δεσμὸν εἰς ἔρωτα πιστὸν καὶ σὺ φιλοφροσύνην
προσφέρεις, φῶς μου, προσφιλῆ, κ' ἐγὼ φιλῶ-Φροσύνην.

11.—Εἰς ἄστατον ἐρωμένην.

Ἕνα ναί της συντροφεύουν δέκα ὄχι μὲ τὸ νεῦμα,
μάλιστα γεννοῦν τὰ ὄχι ἑκατὸν ψιθυρισμά·
μεταφυσικὴ φιλίας εἶνε ὅλον της τὸ πνεῦμα,
πλὴν τὰ ἔργα της πλαστά.

12.—Εἰς τὴν βελονοθήκην της.

Τῶν βελῶν καὶ βελονῶν της εἶν' αὐτὴ κοινὴ φαρέτρα·
μὲ τὰς μὲν κεντᾷ καὶ ῥάπτει,
μὲ τὰς δὲ κεντᾷ κι' ἀνάπτει
καὶ ἂν ἦνε στῆθος πέτρα.

13.—Εἰς τὴν ζώνην της.

Μὴ τὴν σφίγγῃς καὶ ζηλεύω· φθάνει, ζώνη της χρυσῆ!
Ἐλ' ἂν θέλῃς ἐγὼ γένου, καὶ ἐγὼ νὰ γένω σύ.

Ε'.

Γ. Χ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑ.

1.—Ἐπὶ τοῦ τάφου δύο τέκνων.

Τέκν' ἀδελφὰ κρατεῖ τὸ μνῆμα!
Ἡ Μοῖρα ἔκοψε τὸ νῆμα
τῆς τρυφερᾶς των ἡλικίας,
καὶ εἰς τὸ χῶμ' ἀδελφωμένα
κοιμῶνται, ῥόδα ποτισμένα
μόλις τὴν δρόσον τῆς πρωΐας.

2.—Ἐπὶ τοῦ λευκώματος τῆς Ἀγλαΐας.

Ἡ μία Χάρις σ' ἔδωκεν ὡς δῶρον τ' ὄνομά της,
καὶ μὲ καρδίαν ἀγαθὴν σ' ἐστόλισεν ἡ ἄλλη·
ἡ τρίτη σου προστάτις
ἐκόσμησε τὸ σῶμά σου μὲ τῶν τριῶν τὰ κάλλη.
Τριῶν Χαρίτων ἀδελφή, τετάρτη Χάρις, χαῖρε!
ἐγκάρδιον τὴν μνήμην μου, ὦ Ἀγλαΐα, φέρε.

ΣΤ'.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ Κ. ΚΑΡΥΔΗ.

Λογοπαίγνια ἔνστιχα.

Εἰς τὰ 'μάτια μου δὲν εἶσαι κ' εἰς τὸν νοῦν μου πολὺ ξένη·
κι' ἄλλοτε σὲ εἶδα—δέξαι τὴν καρδιάν μου, Πολυξένη!

—

Σ' τὴν καρδίαν μου ἀσπλάγχνως ἔμπηξες μαχαῖρι, φίλη·
μ' ἄχ! ὁ δύστυχὴς κοιμοῦμαι κ' ἔξυπνῶ μ' ἄχ! Ἐριφύλη!

—

Παίζουσα μὲ τὰ μακρά σου μ' ἔδεσες χρυσᾶ μαλλία·
τὰς πληγὰς τοῦ πληγωμένου ἐραστοῦ χρίσ', Ἀμαλία!

—

Εἰς τοῦ ἔρωτος τὰ βέλη ἀντικρὺ ἥμερα στήσου·
ἂς κτυπήσῃ!—καὶ ἀσπίς σου καὶ πιστὸς εἶμ' ἐραστής σου.

—

Ἀνεστέναξα χθὲς δίδων εἰς τρεῖς νέας ἴα τρία,
καὶ γελῶσ' ἐκεῖναι μ' εἶπον: δὲν ὑπάρχει ἰατρεία!

—

Ἡ τῶν γυναικῶν ἀγάπη εἶνε Εὔας μῆλα τρία.
Μὴ ἀγάπᾳ 'ς τὰς γυναῖκας! 'ς τὰς γυναῖκας μὴ λατρεία!

—

Εἰς τοῦ ἔρωτος τὸ βάσος εἶσαι σὺ ἡ ἔλαφός μου·
θὰ σὲ κυνηγῶ ὡς πότε εἰς τὸ βάσος; ἔλα φῶς μου!

—

Σὲ φλογίζ' ὡς ἔρως, λέγεις, καὶ παιδεύω ἀνημέρως·
διατί δὲν μὲ λατρεύεις, ὦ ψυχή μου, ἂν ἠμ' ἔρως;

—

Ἔχεις κάλλος Ἀφροδίτης κ' ἡγεμονικὸν ἀνάστημ·
εἶσαι Χάρις ἂν χορεύῃς, θελκτικὴ Σειρὴν ἂν ᾄσῃς.

—

Ζῶ ὡς δύστυχὴς κλεισμένος καὶ ὡς βρέφος κλαίων οἶκοι,
ἀφ' ἧς ἔπαυσα ἡμέρας νὰ σὲ βλέπω, Κλεονίκη!

—

Ἐν τῇ θλίψει μου ἡ θεία εὔχομαι νὰ σ' εὕρῃ δίκη,
ἀφοῦ ἔδωκες εἰς ἄλλον τὴν καρδιάν σου, Εὐρυδίκη!

—

Ἡ φωνή σου ἄνευ ἄλλου καὶ κιθάρας ἄνευ τέρπει,
ὄχι ὅμως καὶ τὰ χείλη μὲ τ' ἀμφίβολ' ἂν, Εὐτέρπη.

—

Ἀπὸ τί ἐπλάσθης ἄρα; ἀπὸ μάρμαρον ἢ ἄνθη,
ποῦ τοσοῦτον ἔχεις κάλλος καὶ ψυχρότητα, Ἰάνθη;

Ὦ! ΑΝ ΑΠΕΘΝΗΣΚΟΝ!

(Κατὰ τὸ Γερμανικὸν τοῦ Georges Herwegh.)

Ὦ! ἂν ἀπέθνησκον καθὼς ἡ φλογισμένη δύσις,
ἂν, ὡς τὸ ἔσχατόν της φῶς σιγὰ σβύν' ἡ ἡμέρα,
ἔσβυνον εἰς τὸ ἄπειρον κ' ἐγὼ σιγὰ ἐπίσης...
τίς θειοτέρ' αὐτῆς θανή, τίς ἄλλη γλυκυτέρα;
Ὦ! ἂν ἀπέθνησκον καθὼς φαιδρός τις τῶν ἀστέρων
ἐν μέσῳ τῶν ὡραίων του καὶ φωτεινῶν ἀκτίνων,
ἂν, ὡς αὐτὸς ἐξέπνεον ἐν μέσῳ τῶν αἰθέρων,
εἰς τὸ γλυκὺ στερέωμα σιγὰ τὸ φῶς μου σβύνων!

Ὦ! ἂν ἀπέθνησκον καθὼς γλυκὺ ἀνθέων μύρον,
ὅπερ φαιδρὸν τοὺς τρυφεροὺς ἀφίνει κάλυκάς του,
κ' εἰς τὰ πτερὰ φερόμενον τῶν πρωϊνῶν ζεφύρων
ὡς λίβανον ἀνέρχεται εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Πλάστου.

Ὦ! ἂν ἀπέθνησκον καθὼς ἡ δρόσος τῶν λειμώνων,
ὅταν διψῶσαι τὴν καλοῦν αἱ φλόγες τῆς πρωΐας,
Ὦ! ἂν ἐπέτρεπ' ὁ Θεὸς κ' ἐμοῦ τὸν τόσον πόνον
νὰ πίῃ, ὡς αὐτὴν, τὸ πῦρ ἀκτῖνος οὐρανίας!

Ὦ! ἂν ἀπέθνησκον σιγὰ, ὅπως ὁ τόνος σβύνει,
ὅστις ἀπὸ μιᾶς χορδῆς κιθάρας ἐγεννήθη,
ὅστις φαιδρὸς τὸ μέταλλον, ὅθεν ἐξῆλθ', ἀφίνει
κ' ἐκπνέει εἰς τοῦ μουσικοῦ μελῳδικὸς τὰ στήθη.

Δὲν θ' ἀποθάνῃς, δύστυχῃ, ὡς φλογισμένη θύσις·
δὲν θὰ ἐκπνεύσῃς ὡς ἀστὴρ, ὅστις ἠρέμα δύει.
Δὲν θὰ σβεσθῇς ὡς σβέννυται τὸ ἄνθος, οὔτ' ἐπίσης
ἀκτὶς πρωΐας τὴν πνοὴν τοῦ στήθους σου θὰ πίῃ.

Θὰ ἀποθάνῃς, ἴχνός σου χωρὶς οὐδὲν νὰ μείνῃ,
ἀφοῦ πρὶν τὰς δυνάμεις σου ῥοφήσ' ἡ δύστυχία!
Ἡ φύσις θνήσκει θάνατον γλυκὺν, μόνον ἐκείνη·
πλὴν τῶν θνητῶν εἰς θρύμματα σπαράσσει ἡ καρδία.

ΑΓΓΕΛΟΣ Σ. ΒΛΑΧΟΣ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Φιλάργυρός τις, θέλων νὰ ἐξοδεύσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ὕφασμα εἰς κατασκευὴν ἐνδύματος, ἐκράτει τὴν ἀναπνοήν του καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ῥάπτης τῷ ἔπερνε μέτρον.

—

Ἀββᾶς τις, μεγάλων προτερημάτων ἀλλ' ἐπιληψίμου διαγωγῆς, ἔλεγέ ποτε πρὸς τὸν ἀντιβασιλέα, Δοῦκα τῆς Αὐρηλίας: «Θὰ ἀτιμασθῶ, ἐὰν δὲν μὲ κάμετε Ἐπίσκοπον! —Προτιμῶ, ἀπήντησεν ὁ Δοὺξ, νὰ ἀτιμασθῇς σὺ μᾶλλον ἢ ἐγώ.»

—

Διαγόρας, φιλόσοφος Ἀθηναῖος, εὑρισκόμενος χειμερινήν τινα ἡμέραν εἰς μέρος ὅπου δὲν ὑπῆρχον ξύλα, καὶ αἰσθανόμενος τὸ ψῦχος αὐξάνον μετὰ τῆς καταπιπτούσης χιόνος, τοὺς δὲ παρακαθημένους καταπαγωμένους, ἁρπάζει ἀπὸ τὴν ἑστίαν τὸ ξύλινον ἄγαλμα τοῦ Ἡρακλέους, καὶ κατασυντρίψας αὐτὸ τὸ ῥίπτει εἰς τὸ πῦρ, λέγων: «Πρέπει, ὦ Ἡράκλεις, σήμερον νὰ κάμῃς τὴν χύτραν μας νὰ βράσῃ· αὐτὸς εἶνε ὁ τελευταῖος ἆθλός σου!»

—

Ἀθηναῖος χωλὸς, ἀκολουθῶν τὸν στρατὸν, ἐχλευάζετο ὑπὸ τῶν συστρατιωτῶν του. — «Ἔρχομαι διὰ νὰ πολεμήσω, ἀπεκρίθη ὁ ἐθελοντὴς, ἕως θανάτου, χωρὶς νὰ ἦνε φόβος μήπως δραπετεύσω, καὶ ἐὰν ἔχω ἀκόμη τοιαύτην διάθεσιν.»

—

Πλούσιός τις Γερμανὸς βιβλιοπώλης ἔγραψε πρὸς τυπογράφον Γάλλον: «Συγχαίρω ὑμῖν, ὅτι ἤδη τὰ βιβλία ὑμᾶς τρέφει. — Καλῶ, ἀνταπήντησε τὸ τέκνον τοῦ Γουττεμβέργη, ὅτι ἤδη ὑμᾶς πεπλούτηκε.»

—

Ἀββᾶς τις ἐκ τῶν κουκουναροθρεμμένων, μεταβαίνων εἰς Φλωρεντίαν καὶ βλέπων ὅτι ἐβράδυνεν, ἠρώτησε διαβαίνοντά τινα χωρικὸν ἂν ἠμπόρει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν. Ὁ χωρικὸς, βλέπων αὐτὸν τόσον παχὺν καὶ χονδρὸν, τῷ ἀπήντησε μειδιῶν: «Πῶς ὄχι, ἀφοῦ ἐμβαίνει ἁμάξιον φορτωμένον μὲ ἄχυρα;»

—

Εὐπατρίδης τις ἐκ τῶν λίαν γλίσχρων, κατασκευάσας τὴν προτομήν του παρά τινι ἐπιτηδείῳ λιθοξόῳ, ἐπεδείκνυεν αὐτὴν εἰς τοὺς φίλους του, ἐρωτῶν ἂν τὸν ὁμοιάζῃ. —«Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ τῷ ἀπεκρίθη εἷς· τρώντι τὸ μάρμαρον τοῦτο σᾶς ὁμοιάζει ψυχῇ τε καὶ σώματι.»

—

Ἐζήτησάν ποτε εἰς γάμον τὴν θυγατέρα τοῦ Πεισιστράτου δύο ἄνδρες, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἦτο ἐλαφρόνους, ἀλλὰ πλούσιος, ὁ δὲ ἄλλος, τίμιος μὲν καὶ φρόνιμος πλὴν πτωχός. Ὁ πατὴρ τῆς νέας ἐπροτίμησε τὸν δεύτερον, εἰπών: «Προτιμῶ τὸν ἄνδρα, ὅστις ἔχει ἀνάγκην πλούτου, ἢ τὰ ἀνάγκην ἀνδρὸς ἔχοντα πλούτη.»

—

«Τί ἀναγινώσκετε, Κυρία; ἠρώτά τις φίλην του· βεβαίως ἐρωτικόν τι βιβλίον, ἢ κανὲν μυθιστόρημα;—Ὄχι, ἀπήντησεν ἐκείνη, ἀλλὰ τοὺς μύθους τοῦ Αἰσώπου.— Καὶ σᾶς ἀρέσει ἡ ὁμιλία τῶν ζώων; — Πολὺ μάλιστα, ἀπεκρίθη αὕτη, καὶ ἔκλεισεν ἀμέσως τὸ βιβλίον της.»

—

«Δύο λέξεις, Μεγαλειότατε!» ἔλεγε στρατιώτης τις πρὸς Φριδερῖκον τὸν Μέγαν, παρουσιάζων αὐτῷ ἔγγραφον αἴτησιν.—«Δύο μόνον λέξεις, ἀπήντησεν ὁ μονάρχης· ἂν εἴπῃς μίαν περισσότερον, σὲ κρεμῶ! — Ὑπογράψατε!» εἶπεν ὁ εὐφυὴς στρατιώτης, προσφέρων αὐτῷ τὴν ἀναφοράν του.

—

Μονόφθαλμός τις ἐστοιχημάτισε μετά τινος ἔχοντος δύο ἐξυδερκεστάτους ὀφθαλμούς, ὅτι ἔβλεπε κάλλιον αὐτοῦ. Γενομένου δεκτοῦ τοῦ στοιχήματος, ὁ μονόφθαλμος εἶπεν: «Ἐχάσατε, Κύριε, διότι σᾶς βλέπω ἔχοντας δύο ὀφθαλμοὺς, ἐνῷ σεῖς βλέπετε εἰς ἐμὲ ἕνα μόνον.»

—

Δικηγόρος τις, ὅστις πολὺ σπανίως ἐκέρδιζε τὰς δίκας τῶν πελατῶν του, ἐδημηγόρει ἡμέραν τινὰ λίαν ἀτέχνως, εἰς τρόπον ὥστε χάσας τὴν ὑπομονὴν ὁ πελάτης του ἀνέκραξεν ἐν πλήρει δικαστηρίῳ: «Βλέπω κάλλιστα, Κύριε, ὅτι πρέπει νὰ συμβουλευθῆτε τὸν ποινικὸν κώδηκα. —Ὁ ποινικὸς κώδηξ, φίλε μου, ὑπέλαβεν ἀμέσως ὁ προσβληθεὶς δικηγόρος, εἶνε ἐδῶ! καὶ ἔφερε τὸν δείκτην τῆς χειρὸς πρὸς τὸ κρανίον του.—Ἄ! ναί! ὁ Κύριος δικηγόρος ἔχει δίκαιον, ἀπήντησεν εἷς τῶν παρευρισκομένων· καὶ ἐγὼ τὸ πιστεύω, Κύριοι, διότι ἔχω ἐξ ἀκοῆς ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο εἶνε δεμένον μὲ βύδινον δέρμα.»

—

Γυνή τις ἔγραφέ ποτε πρὸς τὸν σύζυγόν της τὴν ἀκόλουθον λακωνικὴν ἐπιστολήν: «Ἀγαπητέ μοι σύζυγε! Σὲ γράφω, μὴ ἔχουσα τί νὰ κάμω, καὶ παύω, μὴ ἔχουσα τί νὰ γράψω.»

—

Δικηγόρος τις, ἀπαντήσας καθ' ὁδὸν τρεῖς ἱερεῖς, τοῖς εἶπεν ὑποκλινόμενος μετὰ σεβασμοῦ: « Εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ, Κύριοι κληρικοί! » Οἱ ἱερεῖς, ἐκλαβόντες τὴν προσφώνησιν ὡς περίγελων, τῷ ἔκαμαν τὴν παρατήρησιν πρῶτον ὅτι δὲν ἦσαν κληρικοὶ ἀλλὰ ἱερεῖς, καὶ δεύτερον, ὅτι ἡ φράσις εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ δὲν ἁρμόζει εἰς σῶμα λαϊκοῦ ἐπευχομένου ἱερωμένους. Ὁ νομικὸς, ἐπειγόμενος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁδόν του, εἶπε: « Τότε λοιπὸν εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ διαβόλου, Κύριοι ἱερεῖς, οἵτινες δὲν εἶσθε κληρικοί! »

—

Θέλων τις νὰ ἐπιδείξῃ εὐφυΐαν, λαβὼν μίαν ἔδραν, ἐκάθησε μεταξὺ τῆς Κ. Στάελ καὶ τῆς ὡραιοτέρας τῶν γυναικῶν, τῶν εὑρισκομένων εἰς τὴν συναναστροφήν, εἰπών: « Πόσον εὐτυχὴς εἶμαι, διότι κάθημαι μεταξὺ τῆς ὡραιότητος καὶ τοῦ πνεύματος!—Μάλιστα, ἀπεκρίθη ἡ Κ. Στάελ, χωρὶς ὅμως νὰ ἦσθε κάτοχος οὐδετέρου τούτων. »

—

Κύριός τις ἀπέπεμψε τὴν θεραπείαν του καὶ ἐκράτησε δύο μόνον ὑπηρέτας, τοὺς ὁποίους ἀποκαλεῖ οἱ ἄνθρωποί μου, καὶ πρὸς οὓς ἐρέρετο μὲ τὸν ἡλιθιώτερον τρόπον. Ἡμέραν τινὰ ἔλαβε χώραν μεταξὺ τοῦ εὐήθους τούτου Κυρίου καὶ τῶν ἀνθρώπων του ὁ ἑξῆς διάλογος: « Ἐδῶ εἶσαι, Πέτρε; ἐρωτᾷ ὁ Κύριος, παρατηρῶν διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ κλείθρου.—Μάλιστα, αὐθέντα.—Καὶ τί κάμνεις; —Τίποτε.—Καὶ σὺ, Ἰωάννη, εἶσαι ἐδῶ;—Μάλιστα, εἶμαι.—Τί κάμνεις; — Βοηθῶ τὸν Πέτρον. — Ὅταν ἰδῶν τελειώσητε τὴν δουλειάν σας, ἐλάτε νὰ μὲ δώσητ' ἀλλάξω. »

—

Διαμαρτυρόμενός τις διδάσκαλος ἐξήγει τὴν Πεντάτευχον εἰς μικρὰ παιδία. Ἦτο ἤδη εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ Βαρλαὰμ, ὅτε μικρόν τι παιδίον ἤρχησε νὰ γελᾷ ὅλαις δυνάμεσιν, ἀκοῦσαν τὴν παράδοξον ἱστορίαν τοῦ λαλήσαντος ὄνου. Ὁ διδάσκαλος τὸ ἐπέπληξε, προσπαθῶν νὰ ἀποδείξῃ ὅτι πολὺ καλὰ ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ ὄνος, βλέπων ἐνώπιόν του Ἄγγελον ἔνοπλον. Τὸ παιδίον ἐξηκολούθει νὰ γελᾷ ἔτι περισσότερον, ἕως οὗ ὁ διδάσκαλος, ἐξαντλήσας τὴν ὑπομονήν του, τῷ κατέρρεψε σφοδρὸν λάκτισμα.—« Παραδέχομαι τέλος πάντων, εἶπε τὸ παιδίον κλαῖον, ὅτι ὁ ὄνος τοῦ Βαρλαὰμ ἐλάλει, πλὴν δὲν ἐλάκτιζεν! »

—

Τυφλὸς ἐζήτει ἐλεημοσύνην παρά τινος στρατιωτικοῦ, λέγων εἰς αὐτόν: « Δός μοι τι, δι' ἀγάπην Θεοῦ, καὶ δὲν θέλω παύσει δεόμενος ὑπὲρ σοῦ! » Ὁ στρατιωτικὸς τῷ ἔδωκε νομίσματά τινα καὶ τῷ εἶπε: « Λάβε καὶ παρακάλει τὸν Θεὸν ὑπὲρ σεαυτοῦ, διότι δὲν συνειθίζω νὰ δανείζω μὲ τόκον. »

—

Ἰταλός τις ἔφερε πρᾶγμά τι ὑπὸ τὸν μανδύαν του· ἀπαντήσας δὲ αὐτὸν καθ' ὁδὸν Γάλλος, τὸν ἠρώτησε τί φέρει ὑπὸ τὴν μασχάλην του.—« Ἐγχειρίδιον· » ἀπήντησεν ὁ Ἰταλός· ἀλλ' ὁ Γάλλος, παρατηρήσας ὅτι εἶνε φιάλη πλήρης οἴνου, κατώρθωσε νὰ τὴν ἁρπάσῃ, καὶ, πιὼν ὅλον τὸν ἐν αὐτῇ οἶνον, ἀπέδωκε τὴν φιάλην εἰς τὸν Ἰταλὸν λέγων: « Λάβε, σὲ χαρίζω τὴν θήκην τοῦ ἐγχειριδίου. »

—

Ἀπηγόρευσαν εἰς ἕν σύνταγμα εὐζώνων τοῦ νὰ μὴ φεισθῇ οὐδενὸς τῶν πολεμίων εἰς τὴν γενησομένην κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀποφασιστικὴν μάχην· τὸ σύνταγμα ἐνίκησε, καὶ παρέδιδε τὰ πάντα εἰς τὸ πῦρ καὶ εἰς τὴν μάχαιραν. Γερμανός τις ἀξιωματικὸς ἐζήτησε τὴν ζωὴν ἀπὸ ἕνα Γάλλον, ὅστις τῷ ἀπεκρίθη: « Φίλε μου, ζήτησον ὅ,τι ἄλλο θέλεις· τὴν ζωὴν ὅμως δὲν ἠμπορῶ νὰ σὲ τὴν παραχωρήσω δυστυχῶς, διότι τοιαύτη εἶνε ἡ διαταγὴ τῆς ἡμέρας. »

—

Ὁ Καρδινάλιος Ἀλβορνέζος εἶχε πολλὰ ἀργυρᾶ πινάκια καὶ ἁλατοδοχεῖα, ἕκαστον τῶν ὁποίων παρίστα ἓν ζῷον. Φίλος τις ἐδανείσθη ποτὲ ἀπὸ αὐτὸν ἓν ἁλατοδοχεῖον εἰς σχῆμα τίγρεως, ὑποσχεθεὶς ὅτι θὰ τὸ ἐπιστρέψῃ ἀμέσως· ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν ἓξ μηνῶν ἀπέστειλεν αὐτὸ δι' ἑνὸς ὑπηρέτου του, παρακαλῶν ὅπως ἀποστείλῃ εἰς αὐτὸν ἕν ἕτερον, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐσχηματισμένον εἰς εἶδος χελώνης. Ὁ Καρδινάλιος τότε λέγει εἰς τὸν ὑπηρέτην νὰ εἴπῃ εἰς τὸν κύριόν του ὅτι, ἀφοῦ τὸ ἁλατοδοχεῖον, ὅπερ εἶχε τίγριν, ἐκράτησε πέντε μῆνας, πῶς ἠμπορεῖ νὰ τῷ πέμψῃ τὴν χελώνην, ἡ ὁποία εἶνε τὸ ἡμερώτερον ὅλων τῶν τετραπόδων;

—

Ταξειδεύων τις μὲ μικρὸν ἀτμόπλουν καὶ ἀκούσας ὅτι ἔχει δύναμιν ἑξακοσίων ἵππων: « Πιστεύετε, ἀνέκραξε στραφεὶς πρός τινα Κυρίαν, ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ χωρέσωσιν ἑξακόσιοι ἵπποι εἰς τόσῳ μικρὸν σκάφος; »

—

Ἐργάτης τις, ἐλθὼν εἰς τινα πόλιν τῆς Γερμανίας, ἠθέλησε νὰ ἀγοράσῃ δέκα λίτρας ζαχάρεως εἰς κόνιν· ἀλλ' ἐξετάσας αὐτὴν, παρετήρησεν ὅτι ὁ παντοπώλης εἶχεν ἀνακατώσει ὑπὲρ τὴν μίαν λίτραν ἄλευρου. Ἀπευθυνθεὶς λοιπὸν ἀμέσως πρός τινα ἐφημεριδογράφον, κατεχώρισε τὰ ἑξῆς εἰς τὸ φύλλον τῆς ἡμέρας ἐκείνης: « Ἂν ὁ παντοπώλης, ὅστις, θέλων νὰ μὲ ἀπατήσῃ, μὲ ἐπώλησε δέκα λίτρας ζαχάρεως μεμιγμένης μὲ μίαν λίτραν ἀλεύρου, δὲν μοὶ ἐπιστρέψῃ μέχρι τῆς αὔριον τὴν λίτραν, ἣν ἐζήτησε νὰ μὲ δολιευθῇ, θέλω τὸν καταδείξει ὀνομαστὶ εἰς τὸ δημόσιον διὰ τοῦ τύπου. » Τὴν ἐπαύριον πολλὰ πρωῒ ὁ ἐργάτης ἐλάμβανεν ἀντὶ μιᾶς εἴκοσι λίτρας ζαχάρεως παρὰ εἴκοσι διαφόρων παντοπωλῶν, οἵτινες, (κατὰ τὴν παροιμίαν: Ὅστις ἔχει τὴν μυΐαν σκιάζεται,) ἐνόμισαν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ αὐτῶν.

—

Εὐήθης τις ἔκαμε τὴν ἑξῆς βαθεῖαν τωόντι σκέψιν: « Δὲν γνωρίζω ἄλλο μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ συμβαίνωσι τόσῳ περίεργα πράγματα, ὡς εἰς αὐτὸν ἐδῶ τὸν κόσμον! »

—

Ἔν τινι συναναστροφῇ ἔπλεκον τὰ λαμπρότερα ἐγκώμια διὰ τὴν καλωσύνην καὶ τὴν γλυκύτητα τῶν τρόπων Κυρίας τινὸς, ἥτις ὅμως κατὰ βάθος ἦτο Σατανᾶς μεταμορφωμένος.—« Μάλιστα, Κύριοι, εἶπεν ἀστεῖός τις· σᾶς βεβαιῶ ὅτι τόσον γλυκεῖα εἶνε ἡ Κυρία αὕτη, ὥστε καὶ ἂν ἀκόμη ἀπεφάσιζε νὰ σᾶς φαρμακεύσῃ, θὰ ἐξέλεγε τὸ γλυκύτερον δηλητήριον. »

ΝΑΥΤΟΥ ΣΥΜΒΕΒΗΚΟΤΑ.

Τὸ Ἰρλανδικὸν βρίκιον Ἀμαλία, εἰσελθὸν μετὰ εὐτυχῆ θαλασσοπορίαν εἰς τινα ὅρμον τοῦ Ῥίου ἐν Βρασιλίᾳ, ἤγκυροβόλησεν εἰς τὸν μεταξὺ τῶν φρουρίων Villagagnon καὶ Bota-Tago μεγαλοπρεπῆ κολπίσκον, περὶ τοῦ ὁποίου εἶσιν ὠκοδομημένα τὰ μέγαρα τῶν πλείστων τῆς Εὐρώπης Προξένων. Ὁ ὅρμος ἦν ἥσυχος, οὐδεμία δὲ ἀνεμος πνοὴ ἐτάραττε τὴν ἤρεμον τῆς θαλάσσης ἐπιφάνειαν, καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου καθηῦδε γαληνιαίως· εἷς μόνον ναύτης, ἐπὶ τῶν πρυτόνων ἐπακουμβῶν, ἠγρύπνει, ἀπολαμβάνων τὴν ἐκ τῶν τελευταίων ἀκτίνων τῆς δυούσης σελήνης εὐχαρίστησιν, καὶ ὃ ἁπλῆστου ὄμματος θεώμενος ἐν τῷ σκιώρωτι τὰς ὑφ' ὧν περικυκλοῦτο μαγικὰς τοποθεσίας.

Αἴφνης μονόξυλον, ὁρμηθὲν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐκ τῆς σιωπηλῆς παραλίας, προσῆλθεν εἰς τὸ πέλαγος. Ὁ ναύτης ἀκολουθεῖ αὐτὸ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ νομίζει ὅτι βλέπει ἐν κατῳ μαύρους φέροντας διὰ τῆς βίας γυναῖκα τινὰ ἢ κόρην, ἧς τινος τὰς ἀπελπιστικὰς φωνὰς φέρει μέχρις αὐτοῦ ἡ ἠχὼ τῆς παραλίας. Πλήρης ἀνησύχου περιεργείας, διπλασιάζει τὴν προσοχήν του. Τὸ μονόξυλον ἔστη, ὑποκωφῶς τις θόρυβος διετάραξεν ἐπὶ μικρὸν τὴν ἠρεμίαν τῆς νυκτὸς, τὸ δὲ κῦμα ἀνεπάφλασε καὶ ἐπανέκλεισεν αὖθις· μετὰ τοῦτο ὁ τῶν κωπῶν κρότος ἀπώλετο κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἔκπαγλον.

Ὁ ἀτρόμητος ναύτης, ὑποπτεύσας κακούργημά τι, χωρὶς νὰ ἀμφιταλαντευθῇ, ἀποφασίζει ἀπόφασιν φιλανθρωπίας καὶ ἀφοσιώσεως· ῥίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν, κολυμβᾷ ὡς γενναῖος καὶ ἐπιτήδειος κολυμβητὴς, καὶ μετ' ὀλίγον φθάνει εἰς τὸ μέρος ὅθεν εἶχε σταματήσει τὸ μονόξυλον. Μικρὰ δίνη ἐτάραττεν εἰσέτι τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος· βυθίζεται λοιπὸν ἐντὸς αὐτῆς, καὶ κατορθοῖ νὰ συλλάβῃ ἀνθρώπινα ἱμάτια. Κρατῶν αὐτὰ διὰ τῶν ὀδόντων καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς ἀνόδου τοῦ ῥεύματος, διευθύνεται πρὸς τὴν ὀχθην, εἰς ἣν καὶ φθάνει μετὰ μακρὸν καὶ ὀδυνηρὸν ἀγῶνα, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ πολύτιμον φορτίον· μόλις δὲ ἀποβὰς εἰς τὴν ξηράν, ἠσθάνθη τὰς δυνάμεις του ἐκλειποῦσας καὶ ἐλειποθύμησε.

Μετὰ μικρὸν, ἐπανελθὼν εἰς ἑαυτὸν, παρετήρησε διὰ πρώτην φορὰν ὅτι τὸ φορτίον του ἦτο γυναικεῖον πτῶμα, οὗτινος αἱ παρειαὶ, ὁ τράχηλος καὶ τὰ ὦτα ἦσαν κατεξεσχισμένα καὶ αἱματόφυρτα. Ἀσθενὴς εἰσέτι καὶ μικρὰ κίνησις τῆς νέας κόρης ἀνεπτέρωσαν τὰς ἀποσβεννυμένας ἐλπίδας καὶ τὴν καρτερόψυχίαν τοῦ γενναίου ναύτου. Τότε ἥρπασε κρουνηδὸν καὶ ἐξαιτούμενος βοήθειαν, ἐνῷ ταὐτοχρόνως προσεπάθει νὰ θερμάνῃ καὶ νὰ ζωογονήσῃ διὰ τῆς πνοῆς του τὴν παρ' αὐτοῦ σωθεῖσαν νεάνιδα· ἀλλ' οὐδεὶς ἤκουσεν αὐτὸν, οὐδεὶς ἀνταπαντᾷ, καὶ ἤδη ἡτοιμάζετο ὅπως, φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων του τὴν κινδυνεύουσαν νὰ ἐκπνεύσῃ παιδίσκην, τρέξῃ καὶ ζητήσῃ ἀρωγὴν, ὅτε ὁ ἦχος πολλῶν ἐν τῷ ἅμα φωνῶν ἔπληξε τὰς ἀκοάς του.

Δωδεκὰς ἀνδρῶν, κρατούντων λαμπάδας καὶ ὁδηγουμένων ὑπὸ ἐνὸς ἀπελπισίᾳ διατελούσης γυναικὸς, ἐπέπεσεν ἀμέσως ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸν περιέβαλεν. Εἰς τὴν θέαν τῆς αἱματόφυρτου ἐκείνης νέας ἡ μόλις φθάσασα ἑτέρα γυνὴ πίπτει λειποθυμήσασα, οἱ δὲ μαῦροι, μανιώδεις ὑπὸ ὀργῆς, κρατοῦσιν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ τὸν δυστυχῆ ναύτην καὶ ἑτοιμάζονται ὅπως συντρίψωσιν αὐτὸν ἐπὶ τῶν βράχων, ὅταν εὐτυχῶς ἐμφανίζεται ὑπάλληλός τις τῆς Ἐξουσίας.

— Τὸ ὄνομά σου; τὸν ἐρωτᾷ οὗτος.

— Τζὼν Βέκλερ, ἀποκρίνεται ὁ ναύτης Ἀγγλιστὶ, μαντεύσας τὴν εἰς Πορτογαλλικὴν γλῶσσαν γενομένην αὐτῷ ἐρώτησιν.

— Ἔχει καλῶς· καὶ ἐγὼ δύναμαι νὰ ὁμιλήσω τὴν Ἀγγλικήν. Εἰπέ μοι λοιπὸν ἐκ ποίας τύχης ἡ παιδίσκη αὕτη εὑρίσκεται μετὰ σοῦ ἐνταῦθα καταπληγωμένη καὶ ἑτοιμοθάνατος;

Ὁ ναύτης διηγεῖται πᾶν ὅ,τι τῇ συνέβη, πᾶν ὅ,τι εἶδε καὶ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ τέλους ὅ,τι διεπράξατο.

— Εἶσαι πρὸ πολλοῦ εἰς Βρασιλίαν; ἐρωτᾷ ὁ ἀξιωματικός.

— Ἀπὸ τῆς χθές.

— Ἐπὶ τίνος πλοίου ἐπιβαίνεις;

— Ἐπὶ τῆς Ἀμαλίας.

— Ἀλλὰ τὸ πλοῖον τοῦτο εὑρίσκεται ὑπὸ κάθαρσιν.

— Τὸ γνωρίζω.

— Λοιπὸν ἀκολούθει μοι.

Ἡ νεοελθοῦσα γυνὴ ὡδηγήθη εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς μετὰ τῆς νέας, ἥτις ἦν θυγάτηρ αὐτῆς, καὶ ἥτις, ὡς ἐκ θαύματος ἐπανελθοῦσα ταχέως εἰς τὴν ζωὴν, διηγεῖτο ἤδη τὰς ἐπ' αὐτῆς ἐπενεχθείσας βίας. Μέγας ἀριθμὸς μαύρων, ἐπιπεσόντες κατ' αὐτῆς, ἐφίμωσαν αὐτὴν, καὶ εἰσαγαγόντες εἰς πλοιάριον, ἀφοῦ προηγουμένως τῆς ἁφῆρεσαν τὸ περιδέραιον, τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλλια, τὴν ἔῤῥιψαν εἰς τὴν θάλασσαν ἡμιθανῆ ἀπὸ τὰς πληγάς. Ὦ! οὐδεμία πλέον ὑπελείπετο ἀμφιβολία περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ὑπὸ τοῦ ναύτου λεχθέντων, καὶ περὶ τῆς γενναίας αὐτοῦ ἀφοσιώσεως.

Τῇ ἐπαύριον ἡ Κ. Σ... ζητεῖ τὴν ἄδειαν καὶ ὁδηγεῖται ἐνώπιον τοῦ Εἰσαγγελέως, ὅστις εὑρίσκετο εἰς τὸ δικαστήριον καθυποβάλλων ὑπὸ ἀνάκρισιν τὸν δυστυχῆ Τζών. Μόλις δὲ ἀναγνωρίσασα αὐτὸν, ῥίπτεται ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐναγκαλίζεται, τῷ ἀποτείνει τὰς πλέον εὐγνώμονας εκφράσεις, καὶ ὑπόσχεται νὰ ἀμείψῃ τὴν φιλάνθρωπον διαγωγὴν του διὰ πλούτου καὶ εὐτυχίας· ἐπὶ τέλους ζητεῖ ἵνα φέρῃ αὐτὸν μεθ' ἑαυτῆς εἰς τὸν οἶκον της.

— Ἀδύνατον, Κυρία, νὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν ἐπιθυμίαν σας ταύτην, ἀποκρίνεται ὁ Εἰσαγγελεύς. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος διετέλει ὑπὸ κάθαρσιν, καὶ καθὼ παραβιάσας τοὺς ἐπὶ τούτῳ τεθεσπισμένους νόμους, θέλει δικασθῇ.

— Ἀλλ' ὁ ναύτης οὗτος, κραυγάζει ἡ Κ. Σ... ἔσωσε τὴν θυγατέρα μου· τῷ ὀφείλεται λοιπὸν ἀμοιβὴ καὶ οὐχὶ φυλάκισις. Ὦ! ἐξάπαντος θὰ ὁμιλήσω εἰς τὸν Βασιλέα!

— Δύνασθε νὰ ἀποταθῆτε ὅπου κρίνετε εὔλογον, Κυρία, ἀπήντησε φλεγματικῶς ὁ ἀκαμπὴς δικαστὴς· ἡ δικαιοσύνη ἐν τούτοις ὀφείλει ὅπως προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων της.

Μετ' ὀλίγας ὥρας ἡ Κ. Σ... γραμμένη ἐνώπιον τοῦ Ἰωάννου ΣΤ', διηγεῖτο αὐτῷ τὴν καταθύμιον ἐπέρασιν, ἧς παρ' ὀλίγον ἐγίνετο θῦμα ἡ θυγάτηρ αὐτῆς, ἂν δὲν ὤκλεν αὐτὴν ἡ καρτερικὴ καὶ γενναία ἀπόφασις τοῦ Ἰρλανδοῦ ναύτου. Ὁ βασιλεὺς ἀπήντησε τῇ Κ. Σ... μὲ τὸν θετικώτερον τρόπον, ὑπεσχέθη αὐτῇ τὴν προστασίαν του καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἐλευθερωτὴν τοῦ τέκνου της, καὶ τὴν ἀπέπεμψε διὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ἀγαθωσύνης.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἀπόφασις τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Δικαιοσύνης ἐγνωστοποίει ὅτι ὁ Τζὼν Βέκλερ, ναύτης Ἰρλανδὸς, κατεδικάζετο εἰς θάνατον διότι παρέβαινε τοὺς περὶ ὑγείας νόμους. Χάρις ὅμως εἰς τὰς ἐπιμόνους αἰτήσεις τῆς πλουσίας οἰκογενείας τῆς Κ. Σ... ἡ ὀλεθρία καὶ σκληρὰ αὕτη ἀπόφασις δὲν ἐξετελέσθη, καὶ μετ' ἀπορίας ὁ δυστυχὴς ναύτης ἔμαθεν ὅτι ἡ ποινή του μετεβλήθη εἰς δεκαετῆ ἐξορίαν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Τζὼν δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως εἰμὴ νὰ ὑπομείνῃ ἀγογγύστως τὴν τύχην του, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς, μετὰ βραχὺ χρόνου διάστημα, ἐν μέσῳ δυσκόλων καὶ χαλικωδῶν ὁδῶν, ἀκολουθεῖ πεζῇ τὸ γοργὸν βῆμα τῶν πρὸς δυσμὰς τῆς Βρασιλίας διευθυνομένων φορβάδων. Ὁ ταλαίπωρος! εἶνε προσδεδεμένος μεθ' ἑτέρων ἓξ μαύρων δολοφόνων, καταδικασθέντων δύο ἔῤῥιψαν εἰς τὴν θάλασσαν νέαν τινὰ κόρην, ἧς εἶχον καταξεσχίσει τὸν λαιμὸν καὶ τὰ ὦτα ὅπως κλέψωσι τοὺς πολυτίμους λίθους, οἵ ὧν ἦν κεκοσμημένη. Ἡ αὐτὴ αὐτὴ σκληρὰ τύχη, ἥτις ἀπέδωκεν αὐτῷ ποινὴν ἀντὶ εὐεργεσίας, εἶχε δεσμεύσει εἰς τὴν αὐτὴν ἅλυσσον τὸν ἐλευθερωτὴν μετὰ τῶν αὐτουργῶν τοῦ ἐγκλήματος!

Μετὰ πολυήμερον ἐπίμοχθον ὁδοιπορίαν, ἔφθασαν εἰς τὸ προσδιορισθὲν μέρος τῆς ἐξορίας, τὴν Minas-Gérаes· τότε ὁ ἐπιτηρητὴς τῆς συνοδίας παρέδωκε τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ἀπόσπασμα τῶν καταδίκων εἰς τὸν Διοικητὴν τῆς πόλεως, πρὸς ὃν βασιλικὸν αὐτόγραφον ἐπέβαλε τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως λάβῃ ὑπὸ τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ φροντίδα τὸν Τζὼν Βέκλερ, καὶ περιποιεῖται αὐτὸν οὐχὶ ὡς κατάδικον ἀλλ' ὡς δυστυχῆ φίλον. Συνεπείᾳ τῆς διαταγῆς ταύτης, ὁ Ἰρλανδὸς ναύτης διωρίσθη ὅπως ἐπιτηρῇ τὰς ἐργασίας τῶν καταδίκων, ἐπιστατῶν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Διοικητοῦ καὶ συντρώγων μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν.

Οἱ μῆνες ἐν τούτοις διεδέχοντο ἀλλήλους καὶ ὁ Τζὼν, εἰς ὃν εἶχον δώσει χρηστὰς ἐλπίδας προσεχοῦς ἀπελευθερώσεως, ἐμαραίνετο καὶ ἔσχνυεν ἐν τῇ περιβόλῳ ἐκείνῳ τῶν ἀνοσιουργημάτων. Ἡμέραν τινὰ ἔκαμε καθ' ἑαυτὸν τὸν ἑξῆς μονόλογον: « Ἔστω ὅτι ἐπανῆλθον εἰς τὴν

Βρασιλίαν, καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν πατρίδα μου· τί θὰ μείνῃ ἀπὸ τὴν ἔντιμον πρᾶξιν, ἥτις μὲ ὡδήγησεν ἐνταῦθα; Διατί ἄραγε νὰ μὴ ἐκδικηθῶ τοὺς ἀνθρωπίσκους τούτους διὰ τὴν ἑαυτῶν σκληρότητα, ἥτις ἐπεδαψιλεύθη εἰς ἐμὲ μετὰ τοσαύτης ἀπανθρωπίας; Ἐκτὸς τούτου, τί καλὸν γίνεται εἰς αὐτοὺς ἐκ τῶν σκοπῶν, οὓς μελετῶ; Σταγὼν ὕδατος, ληφθεῖσα ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ, καθιστᾷ αὐτὸν ὀλιγώτερον βαθύν, ἢ ὀλιγώτερον πλούσιον; Ναί, ναί! ὁ Θεὸς μὲ ἐμπνέει, διότι γνωρίζει ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς εἰς Βρασιλίαν ἐλεύσεώς μου εἶνε ὅπως δυνηθῶ νὰ ἐπαρκέσω πρὸς διατροφὴν τῆς δυστυχοῦς οἰκογενείας μου. Θὰ γίνῃ λοιπὸν ὅπως ἀπεφάσισα. Γενηθήτω τὸ θέλημα Κυρίου!»

Ἐκάστην ἐσπέραν, περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὁ Τζὼν ἀνέρριχᾶτο ἐπί τινος δένδρου, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἦν ὠκοδομημένη ἡ καλύβη αὐτοῦ, ἐπροφασίζετο δὲ εἰς τὸν, φίλον του ἤδη ὄντα, Διοικητὴν ὅτι ἔπραττε τοῦτο ὅπως ἀναπνεύσῃ καθαρώτερον ἀέρα, καὶ ὅπως ἴδῃ ἐὰν ἐφαίνετο ἡ συνοδία, μεθ' ἧς ἔμελλε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ Ῥῖον. Ἀλλὰ τί ἔκαμνεν ἐκεῖ ὁ Τζών; Ἄπιστος καὶ δόλιος φύλαξ τῶν ἀδαμαντωρύγχειων, ὁσάκις κατώρθου νὰ ὑπεξαιρῇ πολύτιμόν τινα λίθον, ἤνοιγε τῇ βοηθείᾳ μαχαιριδίου κλάδον τινὰ τοῦ δένδρου, ὅπερ τῷ ἐχρησίμευεν ὡς σκοπιά, καὶ ἔκρυπτεν ἐν αὐτῷ τὸ κλοπιμαῖον, χωρὶς ποτὲ οὐδεὶς νὰ ὑποπτεύσῃ τοῦτο· εἰς τρόπον ὥστε ἀπὸ τριῶν ἤδη μηνῶν, καθ' οὓς ἐπανελαμβάνετο ἡ πρᾶξις αὕτη, οὐχὶ εὐκαταφρόνητος πλοῦτος εὑρίσκετο ἐντὸς τοῦ μαλακοῦ ἐκείνου καλαμώδους ὄζου καὶ ὑπὸ τὴν διάθεσίν του πάντοτε.

Ἔφθασε τέλος πάντων ἡ πολυπόθητος τῆς ἀπελευθερώσεώς του διαταγή· ὁ Τζὼν ἦτο πλέον ἐλεύθερος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ῥῖον, καὶ ἡ ἀναχώρησίς του ὡρίσθη διὰ τὴν αὔριον. Ἐπιτάσσης δὲ ταύτης, ὁ ἀγχίνους καὶ προορατικὸς ναύτης παραπονεῖται τότε μόνον ὅτι τὰ μικροσκοπικὰ ἐκεῖνα ζωῦφια τοῦ τόπου, ἅτινα προσκολλώμενα εἰς τὸ δέρμα διατρυπῶσιν αὐτὸ καὶ εἰσέρχονται βαθύτατα, τῷ ἐπροξένησαν βαθεῖαν πληγὴν ὑπὸ τὴν πτέρναν. Οἱ φίλοι του τὸν συγχαίρονται διὰ τὴν ἀπονεμηθεῖσαν αὐτῷ χάριν, τῷ παρέχουσι τὰς συντονωτέρας φροντίδας, καὶ τίποτε δὲν παραμελεῖται ὅπως τὸ μέχρι Ῥίου ταξείδιόν του γένῃ εὐχάριστον καὶ ἀκίνδυνον διὰ τὴν ἐξασθενήσασαν ὑγείαν του. Δέχεται μίαν ἵππον προσφερθεῖσαν αὐτῷ· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὰς δυσκόλους καὶ σκολιὰς ἀτραποὺς εὑρίσκεται τις πολλάκις ἠναγκασμένος νὰ βαδίζῃ πεζός, ὁ Τζὼν ἐξαιτεῖται τὴν ἀδειαν ὅπως κόψῃ ἐκ τοῦ φίλου του δένδρου εὐκαμπτόν τινα κλάδον, τὸ μὲν ὅπως ὑποβοηθῇ τὰ ἐξησθενημένα βήματά του, τὸ δὲ ὅπως ἔχῃ πρᾶγμά τι ἀναμιμνήσκον αὐτῷ τὴν ἐνθάδε διαμονήν του. Ἡ χάρις αὕτη τῷ ἐχορηγήθη ἀμέσως· ἀναβαίνει διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ πεφιλημένον αὐτῷ δένδρον, κόπτει μετὰ παλιμῶν τὸν περιέχοντα τὸν πολύτιμον θησαυρὸν κλάδον, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς εὐτυχὴς ἐν τῷ μέλλοντι.

Μετὰ πύστις ἀνησύχου φροντίδος ὁ καλὸς ναύτης μετεχειρίζετο τὸ πολύτιμον αὐτοῦ στήριγμα! Ὦ! πῶς ἐχάλαινεν εὐχαρίστως, καὶ πόσην εὐγνωμοσύνην ὤφειλεν εἰς τὰ ἐνόχλητικὰ ἐκεῖνα ζωῦφια! Ἔφθασε τέλος εἰς τὸ Ῥῖον, καὶ, ἀνυπόμονος ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς Εὐρώπην, δὲν ἠθέλησε κἂν οὔτε τοὺς συγγενεῖς τῆς κόρης, ἣν ἔσωσε, νὰ ἐπισκεφθῇ, φοβούμενος μήπως ἀναγκασθῇ νὰ διατρίψῃ αὐτόθι χάριν αὐτῶν ἡμέρας τινὰς περιπλέον. Ναῦς τις Δανία, εὑρισκομένη ἀπὸ πολλοῦ εἰς τὸν ὅρμον, ἐσκόπει νὰ ἀναχωρήσῃ μετὰ μίαν ἑβδομάδα. Ὁ Τζὼν Βέκλερ καταλαμβάνει θέσιν τινὰ ἐν αὐτῇ, καὶ προσωρινῶς κατοικεῖ εἰς μέτριόν τινα οἰκίσκον πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῶν λυχνιῶν (Notre-Dame-de-Candelaria).

Ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς ναύτης παρηκολουθεῖτο ὑπὸ κακῆς τύχης. Ἀπέναντι τοῦ δωματίου του κατῴκει μιγάς, λίαν ἐπαφρόδιτος καὶ ὡραία, πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Τζὼν Βέκλερ ἀπέστειλε χαριεστισμοὺς καὶ ἐρωτικὰ μειδιάματα πρὸς διασκέδασιν μᾶλλον. Τότε ἔλαβε καιρὸν νὰ παρατηρήσῃ ὅτι, τόσον ἀθλίως ἦν ἐνδεδυμένος, ὥστε ἐνεποίει χαρίστην εἰς τοὺς βλέποντας αὐτὸν ἐντύπωσιν, πολλῷ δὲ μᾶλλον εἰς τὴν ὡραίαν μιγάδα. Ἠναγκάσθη λοιπὸν τὴν ἐποῦσαν νὰ διευθυνθῇ εἰς τὴν βασιλικὴν πλατεῖαν, φροντίζων ὅπως πωλήσῃ ἀδάμαντάς τινας εἰς τινα ξένον, καὶ οὕτως εὑρεθῇ εἰς θέσιν νὰ ἀγοράσῃ τοὐλάχιστον ὑποφερτήν τινα στολήν. Ἡ ἐκλογή του ἦν ἀρκετὰ εὐτυχὴς, διότι ἐπώλησε τρεῖς ἀδάμαντας, ἐπρομηθεύθη τὰ ἀναγκαιοῦντα αὐτῷ ἐνδύματα, ἐπὶ τὸ πλουσιώτερον μάλιστα, καὶ, ἐπανελθὼν εἰς τὸ μικρόν του δωμάτιον, ἤρξατο τῆς ἐρωτικῆς αὐτοῦ πολιορκίας.

Ὁ εὔπιστος ναύτης ἀφέθη νὰ συλληφθῇ ταχέως εἰς τὰς ψευδεῖς ἐνδείξεις τῆς πανούργου μιγάδος, ἥτις, πιστὴ εἰς τὰ ἔθιμα τῶν γυναικῶν τῆς φυλῆς της, ἤρχησε τὸ πρῶτον νὰ δέχηται τὰς ἐρωτικὰς ἐνδείξεις τοῦ Τζὼν μετὰ δυσκολίας καὶ μικρᾶς τινος δυσαρεσκείας, ἐπὶ τέλους δὲ ἐνέδωκεν. Ὁ Τζών, ἀφοῦ ἔλαβε παρὰ τῆς ἐρωμένης του ν μεθ' ὅρκου ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν Εὐρώπην ὅπως ἐνωθῶσιν αὐτόθι διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, ἤρξατο διηγούμενος αὐτῇ τὸν πλάνητα βίον του, τὰ διάφορα περίεργα αὐτοῦ ἐπεισόδια, τὴν καταδίκην του, κτλ. Καὶ ἐπὶ τέλους τῇ ἐμπιστεύεται τὸ μυστήριον τοῦ θησαυροῦ του, τὸν τρόπον δι' οὗ συνήγαγεν αὐτὸν καὶ τὴν ἐν τῇ ῥάβδῳ ἀποταμίευσίν του, ἤντινα καὶ δεικνύων αὐτῇ, ἔλεγε:

— Δύο ἡμέρας ἀκόμη, φιλτάτη Ζαὲ, καὶ θὰ εἴπωμεν ὑγίαινε εἰς τὴν Βρασιλίαν!

Ἐκτοτε ἡ μιγὰς ἤρχησε νὰ πολλαπλασιάζῃ τὰς πρὸς τὸν μνηστῆρά της ἐπισκέψεις της· ἐνῷ δὲ τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεώς των εὑρίσκοντο ἐρωτικῶς συνδιαλεγόμενοι εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ναύτου καὶ ὀνειροπολοῦντες τὰ τῆς ἀναμενούσης αὐτοὺς εὐτυχίας εἰς τὴν Εὐρώπην, αἴφνης κρούεται ἀλλεπαλλήλως ἡ θύρα, καὶ φωνὴ στεντόρειος ἀκούεται κράζουσα: «Ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως, ἀνοίξατε!»

— Ὄχι! μὴ ἀνοίξῃς, λέγει πρὸς αὐτὸν σιγανῇ τῇ φωνῇ ἡ μιγάς, καὶ μετὰ δευτέραν πρόσκλησιν ἡ θύρα πίπτει συντριβεῖσα. Τὸ ζεῦγος, συλληφθὲν, ὁδηγεῖται τὴν αὐτὴν στιγμὴν εἰς τὴν Ἀστυνομίαν.

— Τὸ ὄνομά σου; ἐρωτᾷ ὁ ἀνακριτὴς τὴν νέαν κόρην.

— Ζαὲ, μιγὰς ἐλευθέρα.

— Καλά· καὶ τὸ ἰδικόν σου, Κύριε;

— Τζὼν Βέκλερ ἐξ Ἰρλανδίας, ἅπαξ καταδικασθεὶς διότι ἔσωσα ἀπὸ βέβαιον θάνατον νέαν τινὰ κόρην, τὴν ὁποίαν οἱ μαῦροι πρὸ ὀλίγων στιγμῶν εἶχον ῥίψει εἰς τὴν θάλασσαν.

— Ἐνθυμοῦμαι, ἐπανέλαβεν ὁ δικαστὴς, εἶχες τωόντι κάμει τότε μίαν ἔντιμον πρᾶξιν· ἀλλ' ἂς ἴδωμεν ἂν ὅλη σου ἡ ἔκτοτε διαγωγὴ ἦνε ἀξία παρομοίων ἐπαίνων. Δός μοι ἐδῶ τὴν ἐφ' ἧς στηρίζεσαι ῥάβδον!

Ἡ ῥάβδος ἠνεῳχθη, ἐξητάσθη μετὰ προσοχῆς, καὶ οἱ ἀδάμαντες ἔρρευσαν ἐπὶ τοῦ τάπητος.

— Τετέλεσται! εἶπεν ὁ Βέκλερ ἐν ἀγωνιώδει ἀπελπισίᾳ πρὸς τὴν σύντροφόν του· ἰδοὺ ἡμεῖς ἐσαεὶ δυστυχεῖς, ἐσαεὶ κεχωρισμένοι!

— Τὸ ἐγκλημά σου εἶνε ἀναμφίλεκτον, εἶπεν ὁ Ἄρχων· ὁ νόμος ὁρίζει ὅπως σταλῇς καὶ αὖθις εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐν τῇ ἐξορίᾳ διὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς σου· τὸ δὲ ἥμισυ τοῦ κλαπέντος παρὰ σοῦ ἀνήκει οἰκαίως εἰς τὸ μαρτυρῆσαν τὸ πρᾶγμα ἄτομον.

— Καὶ ποῖον εἶνε, παρακαλῶ, τὸ ἄτομον τοῦτο;

— Ἐγὼ εἶμαι, λέγει μειδιῶσα ἡ μιγάς. Ἐπεθύμουν νὰ μείνω εἰς Βρασιλίαν· δὲν ἀγαπῶ τὴν Εὐρώπην.

Ὁ δυστυχὴς Βέκλερ, ὑψώσας εἰς οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμούς του πλήρης δακρύων, καὶ ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του περιωρίσθη μόνον εἰς τὸ νὰ ἐκφέρῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς τῆς καταστρεψάσης αὐτὸν γυναικὸς ὡς ἀνάθεμα τὴν φράσιν: «Ἐπικατάρατος ἔσο, ὦ γύναι!»

Πάραυτα ὡδηγήθη εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Minas-Géraes, ὅπου ἀπέθανεν ἐλεεινῶς ὑπὸ τὴν σκληρὰν καὶ ὀζώδη μάστιγα τῶν κυρίων του.

Ὅσον δὲ διὰ τὴν χαρίεσσαν καὶ εὐγενῆ μιγάδα, αὕτη διατηρᾷ μέχρι τῆς σήμερον εἰς τὴν ὁδὸν Orfèvres ὡραῖον κατάστημα Κινεζικῶν περιέργων νεοτήτων, καὶ προθύμως διηγεῖται εἰς τὸν βουλόμενον τὴν πρώτην πηγὴν τῆς κολοσσιαίας καταστάσεώς της, τουτέστι τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀξιοδακρύτου φίλου της Βέκλερ.

Θ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ, ἰατρός.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ.

Εἰς ἀντίτυπά τινα τοῦ ΜΑ΄ φυλλαδίου, ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς ποιήσεως ΦΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΡΑΙΑ ἐτέθη κατὰ λάθος «Συνέχεια καὶ τέλος,» ἐν τέλει δὲ, τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ποίημα περατοῦται ἐν τῷ ΜΗ΄ φυλλαδίῳ, διὰ τοῦτο τὸ μὲν «Συνέχεια καὶ τέλος» τοῦ ΜΖ΄ φυλλαδίου δέον ὅπως ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ ἁπλοῦ «Συνέχεια·» ἡ δὲ ὑπογραφὴ, διὰ τοῦ «Ἕπεται τὸ τέλος.»

ΤΕΛΟΣ

ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΕΤΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ Β΄ ΕΤΕΙ ΤΗΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Α΄.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΙΑ.

(ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΩΔΗ.)

Ἀντιόχου ἔρως. Σελ. 1
Οἱ πελαργοὶ τοῦ Ἰβύκου. 17
Τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ Ραμψινήτου. 33
Οἱ κίνδυνοι τῆς ἀπροβουλίας. 49
Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπιπολαιότητος. 65
Ἡ ἀνθοπῶλις τοῦ Λόγγγουδ. 81
Βασίλειος ὁ Μακεδὼν καὶ ἡ Δέσποινα τῶν Πατρῶν Δανηλίς. 97
Λυσίμαχος, ἢ τὸ πεπρωμένον. 113
Τὸ συναξάριον τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου 167. 182 197. 215
Ὁ σπουδαστὴς τῆς Ἐδελβέργης. 330
Τὰ ὄνειρα τῶν ἀνθέων. 347
Ναύτου συμβεβηκότα. 395

Β΄.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

Περὶ Ἀλχημίας καὶ Ἀστρολογίας. Σελ. 2
Τινὰ περὶ γάμου ἐν γένει. 4. 35
Θρησκεία καὶ Παιδεία. 18
Ὁ τάρος. 21
Τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου. 22
Πτωχὸς καὶ πλούσιος· ἢ πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς τῶν πλουσίων τραχύτης. 50
Περὶ ἐμπορίου. 66
Ἡ σημαία. 84
Πρόοδος καὶ Ὁμόνοια. 99
Τινὰ περὶ ποιήσεως καὶ τῶν συγχρόνων ποιητῶν. 114
Τὸ νέον ἔτος. 132
Τινὰ περὶ τῶν καταχρωμένων ἐν τῷ λόγῳ τὰς ἱερογραφικὰς ῥήσεις. 147
Περὶ Κοινωνίας. 164
Ἡ ἵλὺς καὶ ὁ βόρβορος τοῦ Ἑλικῶνος. 179
Ἡ ἀναμόρφωσις τῶν Ἰουδαίων. 181
Αἱ ἀντιθέσεις. 272
Μελέτη ἐπὶ τῶν Ἀθλίων τοῦ Βίκτορος Οὔγου. 265. 281 299. 314
Περὶ τῆς παρ᾽ ἡμῖν Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. 319. 335
Τὰ θαύματα τῆς ἐπιστήμης. 333
Αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι ἐν Ἑλλάδι. 390

Γ΄.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ.

Περὶ ἀδαμάντων. Σελ. 3
Ὁ ἔρως. 8
Αἰσθητικότης τῆς φύσεως.
Περὶ μαργαριτῶν.
Δύο σκηνογραφίαι τῆς φύσεως.
Ἁρμονίαι τῆς φύσεως. (Ἡ παγκόσμιος κίνησις.) 68
Περὶ ἀφηρημένων. 121
Περὶ Αἰνιγμάτων. 126
Περὶ ἀταραξίας. 196
Περὶ κοχλιῶν. 212
Δόξαι ἀρχαίων τινῶν φιλοσόφων περὶ σχηματισμοῦ καὶ φύσεως τοῦ παντός. 214
Οἰκησιμότης τοῦ παντός. 232
Τινὰ περὶ τῶν κυριωτέρων παρασίτων ζωῦφίων. 256
Μελέται τῆς φύσεως. (Ὁ ἀὴρ ἐφ᾽ ὃ τὸ ἄρμα τοῦ ἤχου.) 288
Τὰ θαυμάσια τοῦ φωτός. 304
Περὶ νάννων. 322
Φυσιολογικὰ (Ἀμίαντος. Εὐθάλεια). 374
Περὶ μυρμήκων. 384
Φυσιολογικὰ (Ἑλλέβορος. Μανδραγόρας). 389

Δ΄.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Ζεῦξις καὶ Παῤῥάσιος. Σελ. 5
Ἀρμενία. 6
Τινὰ περὶ Βαυαρίας καὶ Βαυαρῶν. 38. 52. 69. 85
Δύο ἐπεισόδια τῆς Ἑβραϊκῆς ἱστορίας. 40
Οἱ Ἰουδαῖοι ἐν τῇ Δύσει. 100
Τὰ κατὰ Ἀνδρόνικον τὸν Κομνηνόν. 129
Τὰ λουτρὰ τοῦ Κίσιγκεν. 117. 134. 147
Σκιαγραφία Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος. 145
Τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει μέγα Παλάτιον ἐπὶ Βυζαντινῶν. 161
Τὰ κατὰ Ἀπελλῆν. 177
Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. 193
Τὰ κυριώτερα παράσημα τῆς Ῥωσσίας. 194
Τὰ τῆς ὑποδοχῆς τῶν ξένων πρέσβεων παρὰ τῇ Βυζαντινῇ αὐλῇ. 209
Τινὰ περὶ Ἀβυσσινίας. 211. 234. 254
Τὸ Βεσούβιον. 251
Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ἀγάλματος τῆς Παλλάδος. 269
Τινὰ περὶ Κίνας. 273. 290. 305
Ὁ Σωκράτης. 285. 301
Πέτρος ὁ Μέγας ἐν τῷ Ἀπομαχείῳ τῶν Παρισίων. 317
Ὁδοιπορικά. (Ἡμέραι τινὲς ἐν Βιέννῃ.) 337. 351
Ὁ θάνατος τοῦ Δουκὸς τῆς Πίζης. 349
Τινὰ περὶ Θουϊγγῶν ἢ Φανσσγγάρων. 353
Ὀράτιοι καὶ Κουριάτιοι. 365
Ἐκδρομὴ εἰς τὸν λαβύρινθον τῆς Κρήτης. 366
Αἰσώπου σκιαγραφία. 381
Ἡ νεκρόπολις τῶν Φαραώ. 382
Τὰ ἐν Μεχαδίᾳ λουτρὰ τοῦ Ἡρακλέους. 385

Ε΄.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

(ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ).

Ῥαφαὴλ. Σελ. 10
Φουὰτ-Πασσᾶς. 25
Ἀδριανὸς Βράουερ. 41
Θερβαλδσεν. 56
Γεωργία Σάνδη. 71
Ναπολέων Α΄. 88
Ἰωακεὶμ Ῥοσσίνης. 103
Βερανζέρος. 119
Ὁ Σουλτάνος Ἀβδοὺλ-Ἀζήζ. 136
Ἀλέξανδρος Δουμᾶς. 149
Ἰωσὴφ Ἄμμερ. 170
Μολιέρος. 186
Γκαίτης. 200
Σουλτὰν Ὀσμὰν Γαζῆ. 218
Εὐγένιος Σκρίβ. 236
Καζιμῆρος Δελαβίν. 258
Ὀράτιος Βερνέ. 276
Γαλιλαῖος. 292
Σίμων Σίνας. 308
Περικλῆς Ἀργυρόπουλος. 323
Βίκτωρ Οὔγος. 340
Σαιξπῆρος. 356
Ἀλέξανδρος Ῥ. Ῥαγκαβῆς. 369
Ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Ἰάκωβος. 387

ΣΤ΄.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ.

Θυμέλη, λυρικὰ στιχουργήματα. Σελ. 9
Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Φιλολογικὸς Σύλλογος. 32
Περικλῆς, ἐθνικὸν μυθιστόρημα. 43
Ἀγγελίαι δύο νεοεκδοθησομένων σπουδαίων βιβλίων. 61
Τὸ φρικτὸν λάθος, μυθιστόρημα πρωτότυπον. 74
Ὁ Χρόνος, Ἡμερολόγιον τοῦ 1864. 94
Σαλβατόρος, συνέχεια τῶν Μοϊκανῶν τῶν Παρισίων. 107
Λεξικὸν Ἑλληνο-τουρκικὸν Δ. Θ. Φαρδύ. 119
Ἡ Κωνσταντινούπολις Σκαρλάτου Δ. Βυζαντίου. 172
Οἱ δίδυμοι βλαστοί, λυρικὰ ποιημάτια. 185
Ὁ Ἔναστρος Οὐρανός. 202
Οἱ Ἄθλιοι Βίκτορος Οὔγου. 237
Ὁ Φιλάργυρος καὶ ὁ θησαυρὸς αὐτοῦ, μυθιστορία Ἐκυερίου Μαρμιέρου. 260
Λαμαρτίνου Ποιητικαὶ Μελέται, ἐξελληνισθεῖσαι ὑπὸ Ἀγγέλου Σ. Βλάχου. 325
Ὁ Ἐπικατάρατος. 373

Ζ΄.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

Αἱ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσαι ἐφευρέσεις.—Ἄροτρον.—Ἄλγεβρα.—Ἡλιακὰ ὡρολόγια καὶ Κλεψύδραι.—Ταχυδρομεῖα. Σελ. 21
Ταμβάκος. 85
Ζωγραφική. 116
Τυπογραφία. 166
Βούτυρον.—Τυρός. 213
Προσωπίς. 253
Ἐρίππια καὶ Ἀναβολεῖς.—Πεσσοί. 321
Μαγνήτης. 340

(Προσθέτομεν ἐνταῦθα καὶ τὰς ἐκ παραδρομῆς παραλειφθείσας ἐν τῷ Πίνακι τῶν περιεχομένων τοῦ πρώτου τόμου Ἐφευρέσεις καὶ Ἀνακαλύψεις, ὡς ἑξῆς:)

Πυρόκονις.—Λόγχη. Σελ. τοῦ Α΄. τόμου 151

Ἀέριον.—Ὡρολόγια.—Διόπτραι καὶ τηλεσκόπια. 169
Ὑποβρύχιαι γέφυραι.—Κρεμασταὶ γέφυραι. 184
Πυροβόλον.—Φωσφόρος. 197
Ἀπόκρυφοι ἐπιστολαί.—Κάτοπτρα. 212
Φενάκη.—Χλωροφόρμιον. 229
Μῦλοι.—Πυροτεχνήματα. 246
Χάρτης.—Λιθογραφία. 264
Ἐφημερίδες.—Παιγνιόχαρτα. 277
Μουσική.—Ἅλως. 293
Ἅμαξαι. 310
Κῶδωνες. 325
Νοσοκομεῖα. 344
Φάροι. 360

Η'.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

Ἐκτίμησις κάλλους παρὰ τοῖς διαφόροις ἔθνεσι.—Ὁ συρμὸς ἀποκύημα πολλάκις τῆς ἰδιοτροπίας.—Ὁ ὑπερβολῇ γαστρίμαργος.—Γέννα.—Ἀρτσιβούριον.—Ἀποφθέγματα φιλοσόφων. Σελ. 11
Ἡ κλίνη.—Ὁ λαμπρότερος νόμος.—Ὁ πλουσιώτερος τῶν Ἡγεμόνων.—Γνωμικαὶ ἀποφθέγματα διαφόρων σοφῶν ἀνδρῶν.—Γκιαβούρ.—Φιλοσοφικαὶ σκέψεις. 26
Ἀδδηφάγοι.—Βετελζεβούλ.—Ἓν μάθημα.—Ἀποφθέγματα διαφόρων φιλοσόφων. 59
Μανία ἰδιότροπος.—Φυσικὸν πῦρ.—Ἀσιτία.—Ἁγία Ἄμπουλα.—Ἀποφθέγματα διαφόρων σοφῶν. 91
Ὀλέθριος ἀγεισμός.—Ὁ τῆς Διογένης.—Γνωμικὰ σοφῶν.—Ἀλληλούϊα.—Ὁ φιλελεύθερος πρεσβευτής.—Δόξαι κατὰ γυναικῶν.—Γνῶμαι ὑπὲρ γυναικῶν. 121
Ἡ ἀνάρρωσις.—Ἡ μόνωσις.—Ἔκθεσις τεχνῶν παρὰ τοῖς Σίναις.—Ἡ θεία ἐνανθρώπησις.—Ἀραβικὴ ποίησις.—Τὸ κληροδότημα τῆς παιδείας.—Γνωμικόν. 137
Πελαργοί.—Αὐτόματα.—Μικροτέχναι.—Στατιστικὴ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.—Διαφορὰ ταχύτητος.—Ποταποὶ προαγόμενοι.—Ἀμήν. 188
Νόμων τήρησις παρ' ἀρχαίοις.—Ἀξιοπρεπὴς τιμωρία.—Αἱ τερατολογίαι τοῦ μεσαιῶνος.—Ἀρετὴ καὶ τιμή. 219
Παράδειγμα βασιλικῆς γενναιότητος.—Πολυσύλλαβοι λέξεις.—Βραχυλογία.—Ἐξήγησις αἰνίγματος. 262
Θρησκευτικὰ ἔθιμα εἰς τὴν Αἰθιοπίαν.—Ἀναχρονισμοί.—Γνωμικὰ τοῦ περιφήμου Δὸν Σάγχου. 278
Περίεργοι ἀντιφάσεις.—Αἱ εἰς τοὺς Ἁγίους τόπους ὁδοιπορίαι.—Οἱ χωλοί. 295
Τὸ σκόπιμον τῶν δημιουργημάτων.—Ὁ θάλαμος τῆς παρθένου.—Ἡ νυμφικὴ παστάς.—Ἡ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου.—Ἡ συμπλοκὴ τῆς μάχης.—Ἡ λαιμητόμος—Τὸ νηνίον τῶν μικρῶν παίδων. 311
Ἡ σιωπηλὴ Ἀκαδημία.—Τὸ πλοῖον τῆς γραμμῆς.—Ἡ ποίησις.—Γνωμικὰ Βίκτορος Οὔγου. 324
Σταυρός.—Ἀνθρωποθυσία.—Ἡ ἀγάπη ἐν τῷ Χριστιανισμῷ.—Τὸ παράδειγμα.—Ὁ σταυρὸς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.—Τὸ μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας. 342
Τὸ ἐλευθέρως ζῆν.—Αὐστραλία.—Ὁ πλεονέκτης ζημιοῦται πάντοτε.—Τυφλοὶ καὶ κωφάλαλοι τεχνῖται.—Γνωμικά. 374

Θ'.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ἀνέκδοτα καὶ Ἀστεῖα. Σελ. 13. 28. 46. 77. 109. 125 156. 173. 204. 241. 297. 345. 361. 393
Πάρεργα. (Οἱ φορτικῶς προλογίζοντες.—Περίεργοι κλοπαί.)—Σελ. 140.—(Μία ἡμέρα εἰς Λονδῖνον.)—Σελ. 222.—(Περίεργοι κλοπαί.)—Σελ. 327.—(Ἀσιατικαὶ παραδόσεις, Ἀνέκδοτα βασιλέων καὶ Ἀνάμικτα). Σελ. 377
Ἐπιρυλλίς. Σελ. 15. 30. 47. 78. 95. 111. 143. 191 283. 330. 347. 395
Ἁρματωλοὶ καὶ Κλέπται, δρᾶμα πρωτότυπον δίπρακτον. Σελ. 225. 245
Αἰνίγματα. Σελ. 16. 32. 48. 64. 80. 96. 112. 144 160. 476. 192. 208. 224. 244. 268 300. 316. 348. 380
Προβλήματα. Σελ. 144. 160
Διπλωματικαὶ Κλεῖδες. Σελ. 128. 144. 158. 175 192. 207. 224. 244. 268. 364. 380
Παροράματα. Σελ. 32. 112. 176. 208. 348. 396
Πίναξ τῶν περιεχομένων τοῦ Βου ἔτους. Σελ. 397

Γ'.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Εἰς τὸ λεύκωμα τῆς Μαρίας Σ. Βυζαντίου.—Εἰς τὸ λεύκωμα Ἀχιλλέως Παράσχου.—Ὠδὴ πρὸς Νεάνθην.—Καλὴ ἑσπέρα! Σελ. 12
Ὁ Ἀδάμ.—Ἡ Εὔα.—Ἀνακρεόντειον.—Ἐστέναξα τὸ πρῶτον, ἐστέναξα τὸ δεύτερον, ἐστέναξα τὸ τρίτον! 27
Τὸ ἀσθενοῦν παιδίον.—Τὸ παρελθόν.—Θλῖψις. 45
Εἰς τὸ λεύκωμα Γρηγορίου Σ. Βυζαντίου.—Τί πταίω;—Ἄλλο εἶσαι σύ!—Καὶ σὺ ἀκόμη!—Ἀθωώτης καὶ ζηλοτυπία. 60
Ὄνειρος. Αὐτὴ κατέβη!—Τὸ ρθινόπωρον.—Τῷ Κ. Α. Μ. ἀναχωροῦντι.—Γελᾶς; 75
Ὁ Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος.—Ἄσμα τοῦ παράφρονος. 93

Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἀνεκδότου ποιήματος Ἀπόλλωνες καὶ ψευδαπόλλωνες. 108
Εἰς τὸ λεύκωμα Ἀλεξάνδρου Βυζαντίου.—Εἰς λεύκωμα τῆς Κ. Πηνελόπης Κεχαγιᾶ.—Ἡ κατάσκοπος ψυχή. 123
Κύκνεια μέλη.—Ἐκείνη.—Τῷ Κ. Ε... ἀπερχομένῳ ἐξ Ἀθηνῶν. 139
Ἔφυγες...—Τὸ ῥόδον.—Ἔρως προδοθείς.--Ἡ ὡραία Πολυξένη.—Ἡ ἀηδὼν πρὸς τὸ ῥόδον. 155
Ὕμνος εἰς τὸν Θεόν.— Χθές!... —Ὁ χορός.—Εἰς τὴν ἀηδόνα τῆς δεσποινίδος Πολυξένης Γ. Π... 171
Τῷ φίλῳ Ι. Α. Ἀσπριώτῃ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Ἐλισάβετ.— Ἡ μελαγχολία. — Τὸ αἰχμάλωτον πτηνόν. 187
Ὁ πτωχός. — Μὴ μὲ λησμόνει!..—Τὸ ὄνομά της. —Τὸ μειδίαμα.—Τὴν χάριν μου ζητῶ!... 203
Φαίδων καὶ Ἀστραία.—Ἡ ἠχὼ τῆς λύρας μου.— Ἡ δύσμορφος. 220
Φαίδων καὶ Ἀστραία (Συνέχεια).—Ἀντωνίῳ Σακελλαρίδῃ καὶ Φανίᾳ Μάντζου ἐπὶ τῷ ἀρραβῶνι αὐτῶν. 239
Φαίδων καὶ Ἀστραία (Συνέχεια). 263
Οἱ ἀρχαῖοι.— Ὁ ἐπιτάφιός μου.— Τῇ θνησκούσῃ φίλῃ μου. 278
Φαίδων καὶ Ἀστραία (Συνέχεια). 296
Τὸ ἄστρον μου.—Α. Ῥ. Ῥαγκαβῆ ἀνέκδοτα ἐπιγράμματα.— Ἐκείνη.— Εἰς τὸν θάνατον τῆς μητρός μου. 313
Φαίδων καὶ Ἀστραία (Συνέχεια). 326
Φαίδων καὶ Ἀστραία (Συνέχεια). 344
Φαίδων καὶ Ἀστραία (τέλος).—Τῇ δεσποινίδι*** ἀναχωρούσῃ ἐκ τῶν ὀχθῶν τοῦ Δουνάβεως εἰς τὴν Ἑλλάδα. — Εἰς τὸ λεύκωμα τῆς Κυρίας Μ. Δ. Σ. — Θρῆνος. 359
Εἰς τὸ λεύκωμα τοῦ Ἀλεξάνδρου Σ. Βυζαντίου.— Ἐπὶ τῶν βιβλίων μου. 376
Ἀνθολογία συγχρόνων ἐπιγραμμάτων. — Ὢ! ἂν ἀπέθνησκον! 390

ΔΕΣΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •